БИБЛІЯ

1885

ВІЕННА

Библия

сирѣчь

священото писание

на ветхий и новий завѣтъ

ФОТОТИПНО ИЗДАНИЕ

НАПРАВЕНО ПО ИЗДАНИЕТО НА БИБЛИЯТА,
ОТПЕЧАТАНА ПРЕЗ 1885г. ЗА БРИТАНСКОТО БИБЛЕЙСКО ДРУЖЕСТВО
В ПЕЧАТНИЦАТА НА АДОЛФ ХОЛЦХАУЗЕН В ГР. ВИЕНА

КОПИЕ НА ЛИЧНИЯ ЕКЗЕМПЛЯР НА БИБЛИЯТА
НА УЧИТЕЛЯ БЕИНСА ДУНО

Настоящото издание:

— Като библейска версия представлява фотокопие на Виенското издание на Библията на български език от 1885 година.

— Като историческа архивна ценност и уникат е репродукция на личната Библия на Учителя с бележките и знаците, направени от него върху страниците ѝ, изложени и описани във втория раздел на приложението.

— Като Божествено словесно послание е безценно помагало за всеки вярващ и прилагащ Божиите закони (без разлика от църковна и религиозна принадлежност), тъй като отразява въздействието и силата на езиковия превод, разгледани в монографията на **Петър А. Вангелов „История, значение и сила на Цариградската Българска Библия“**, понастоящем отпечатана като отделно издание.

— Като общочовешки културен феномен и носител на хуманни послания е важен ориентир за цялото човечество. Тяхната роля и значение в Библията са разгледани в първия раздел на приложението.

Книжното тяло на Библията и приложението с означенията и бележките на Учителя са изготвени по различни технологични методи и поради това се разполагат отделно едно от друго. (*бел. изд.*).

Извадки от протоколи, беседи и лекции на Учителя към „Учителя за Библията“ *Асен Чилингиров*

Разчитане на бележките от личната Библия на Учителя:
текстове от български език — *Светозар Няголов*
текстове от английски и староеврейски език — *проф. Петър Велинов*

София • 2011
ИК „Виделина“
ISBN 954-8925-64-8

БИБЛІЯ

СИРѢЧЬ

СВЯЩЕННО-ТО ПИСАНІЕ

НА

ВЕТХЫЙ И НОВЫЙ ЗАВѢТЪ,

ВѢРНО И ТОЧНО ПРѢВЕДЕНО ОТЪ ПЬРВООБРАЗНО-ТО.

معارف عموميه نظارت جليلهسنك ١٢ رجب ٣١١ و ٨ كانون ثانى ٣٠٩
تاريخلى و ٧٠٢ نومرولى رخصتنامهسيله نشر اولنمشدر

ВІЕННА

ПЕЧАТАНО ОТЪ АДОЛФЪ ХОЛЦХАУЗЕНЪ

ЗА

БРИТАНСКО-ТО И ИНОСТРАННО БИБЛЕЙСКО ОБЩЕСТВО.

1885.

СЪДЬРЖАНІЕ.

КНИГЫ-ТѢ НА ВЕТХЫЙ ЗАВѢТЪ.

КНИГЫТѢ НА НОВЫЙ ЗАВѢТЪ.

БЫТІЕ.

ГЛАВА 1.

1 Въ [а]начало [б]създаде Богъ небе-то и земѭ-тѫ. 2 А земя-та бѣше неустроена и пуста; и тьмнина бѣ връху безднѫ-тѫ, и [в]Духъ Божій ся носяше връхъ водѫ-тѫ. 3 [г]И рече Богъ: [д]Да бѫде видѣлина; и станѫ видѣлина. 4 И видѣ Богъ видѣлинѫ-тѫ че бѣше добро; и разлѫчи Богъ видѣлинѫ-тѫ отъ тьмнинѫ-тѫ. 5 И нарече Богъ видѣлинѫ-тѫ [е]День, а тьмнинѫ-тѫ нарече Нощь: и станѫ вечеръ, и станѫ утро, день първый.

6 И рече Богъ: [ж]Да бѫде твърдь посрѣдъ воды-тѣ и да разлѫчи водѫ отъ водѫ. 7 И направи Богъ твърдь-тѫ, и [з]разлѫчи водѫ-тѫ която бѣше подъ твърдь-тѫ, отъ водѫ-тѫ която бѣше [и]надъ твърдь-тѫ; и станѫ така 8 И нарече Богъ твърдь-тѫ Небе: и станѫ вечеръ и станѫ утро, день вторый.

9 И рече Богъ: [і]Да ся събере вода-та която е подъ небе-то въ едно мѣсто, и да ся яви суша-та; и станѫ така. 10 И нарече Богъ сушѫ-тѫ Земѭ, и събраніе-то на водѫ-тѫ нарече Моря; и видѣ Богъ че бѣше добро. 11 И рече Богъ: [к]Да прорасти земя-та зеленѫ трѣвѫ, трѣвѫ която да дава сѣме *и* дрьво плодоносно което да ражда [л]плодъ по видъ-тъ си, на който сѣме-то да е въ него на земѭ-тѫ; и станѫ така. 12 И произрасти земя-та зеленѫ трѣвѫ, трѣвѫ която да дава сѣме по видъ-тъ си, и дрьво което да ражда плодъ на който сѣме-то е въ него по видъ-тъ му; и видѣ Богъ че бѣше добро. 13 И станѫ вечеръ, и станѫ утро, день третій.

14 И рече Богъ: Да бѫдѫтъ [м]свѣтила на твърдь-тѫ небеснѫ, за да разлѫчатъ день-тъ отъ нощь-тѫ, и да сѫ за знаменія и за [н]врѣмена и за дни и годины: 15 И да сѫ за свѣтила на твърдь-тѫ небеснѫ, за да свѣтятъ на земѭ-тѫ; и станѫ така. 16 И направи Богъ [о]двѣ-тѣ голѣмы свѣтила; голѣмо-то свѣтило за да владѣе на день-тъ, а [п]малко-то свѣтило за да владѣе на нощь-тѫ; *направи* и [р]звѣзды-тѣ. 17 И постави гы Богъ на твърдь-тѫ небеснѫ, 18 за да свѣтятъ на земѭ-тѫ; И [с]да владѣѭтъ на день-тъ и на нощь-тѫ, и да разлѫчатъ видѣлинѫ-тѫ отъ тьмнинѫ-тѫ; и видѣ Богъ че бѣше добро. 19 И станѫ вечеръ, и станѫ утро, день четвъртый.

20 И рече Богъ да произведе вода-та изобилно гадины одушев енны, и птицы да летятъ надъ земѭ-тѫ по твърдь-тѫ небеснѫ. 21 [т]И създаде Богъ голѣмы-тѣ кытове, и всяко одушевленно що ся движи, които произведе вода-та изобилно по видъ-тъ имъ, и всякѫ птицѫ крылатѫ по видъ-тъ ѝ; и видѣ Богъ че бѣше добро. 22 И благослови гы Богъ и рече: [у]Плодѣте ся и множѣте ся, и напълнѣте водѫ-тѫ въ моря-та; нека ся умножатъ и птицы-тѣ по земѭ-тѫ. 23 И станѫ вечеръ, и станѫ утро, день петый.

24 И рече Богъ: Да произведе земя-та животны одушевленны по видъ-тъ имъ, скотове и гадове, и звѣрове на земѭ-тѫ по видъ-тъ имъ; и станѫ така. 25 И направи Богъ звѣрове-тѣ на земѭ-тѫ по видъ-тъ имъ, и скотове-тѣ по видъ-тъ имъ, и всякой гадъ на земѭ-тѫ по видъ-тъ му; и видѣ Богъ че бѣше добро.

26 И рече Богъ: [ф]Да направимъ человѣка по образу нашему и по подобію нашему, и [х]да владѣе надъ морскы-тѣ рыбы и надъ небесны-тѣ птицы, и надъ скотове-тѣ, и надъ всичкѫ-тѫ земѭ, и надъ всичкы-тѣ гадове, които пълзятъ по земѭ-тѫ. 27 И създаде Богъ человѣка по образу своему, [ц]по образу Божію създаде го: [ч]мѫжкый и женскый полъ гы създаде. 28 И благослови гы Богъ, и рече имъ: [ш]Плодѣте ся и множѣте ся, и напълнѣте земѭ-тѫ и обладайте ѭ, и владѣйте надъ рыбы-тѣ морскы и надъ птицы-тѣ небесны, и надъ всяко животно което ся движи по земѭ-тѫ. 29 И рече Богъ: Ето, дадохъ ви всякѫ трѣвѫ що дава сѣме, която е по лице-то на всичкѫ-тѫ земѭ, и всяко дрьво което има въ себе си плодъ на дрьво което дава сѣме; [щ]тѣ ще ви бѫдѫтъ за яденіе; 30 И на [ъ]всичкы-тѣ живот-

---

[а] Іоан. 1; 1, 2. Евр. 1; 10.
[б] Псал. 8; 3. 33; 6. 89; 11, 12. 102; 25. 136; 5. 146; 6. Иса. 44; 24. Іер. 10; 12. 51; 15. Зах. 12; 1. Дѣян. 14; 15. 17; 24. Кол. 1; 16, 17. Евр. 11; 3. Откр. 4; 11. 10; 6.
[в] Псал. 33; 6. Иса. 40; 13, 14.
[г] Псал. 33; 9.
[д] 2 Кор. 4; 6.
[е] Псал. 74; 16. 104; 20.
[ж] Іов. 37; 18. Псал. 136; 5. Іер. 10; 12. 51; 15.
[з] Прит. 8; 28.
[и] Псал. 148; 4.
[і] Іов. 26; 10. 38; 8. Псал. 33; 7. 95; 5. 104; 9. 136; 6. Прит. 8; 29. Іер. 5; 22. 2 Пет. 3; 5.
[к] Евр. 6; 7.
[л] Лук. 6; 44.
[м] Втор. 4; 19. Псал. 74; 16. 136; 7.
[н] Псал. 74; 17. 104; 19.
[о] Псал. 136; 7, 8, 9. 148; 3, 5.
[п] Псал. 8; 3.
[р] Іов. 38; 7.
[с] Іер. 31; 35.
[т] Гл. 6; 20. 7; 14. 8; 19. Псал. 104; 26.
[у] Гл. 8; 17.
[ф] Гл. 5; 1. 9; 6. Псал. 100; 3. Еккл. 7; 29. Дѣян. 17; 26, 28, 29. 1 Кор. 11; 7. Ефес. 4; 24. Кол. 3; 10. Іак. 3; 9.
[х] Гл. 9; 2. Псал. 8; 6.
[ц] 1 Кор. 11; 7.
[ч] Гл. 5; 2. Мал. 2; 15. Мат. 19; 4. Марк. 10; 6.
[ш] Гл. 9; 1, 7. Лев. 26; 9. Псал. 127; 3. 128; 3, 4.
[щ] Гл. 9; 3. Іов. 36; 31. Псал. 104; 14, 15. 136; 25. 146; 7. Дѣян. 14; 17.
[ъ] Псал. 145; 15, 16. 147; 9.

ны на земіѭ-тѫ, и на [ы]всичкы-тѣ птицы на небе-то, и на всякой *гадъ* който пълзи по земіѭ-тѫ, *и* има въ себе си дыханіе на животъ, *дадохъ* всякѫ зеленѫ трѣвѫ за хранѫ; и станѫ така. 31 И [ь]видѣ Богъ всичко което направи, и ето бѣше твърдѣ добро. И станѫ вечеръ, и станѫ утро, день шестый.

ГЛАВА 2.

1 И съвършихѫ ся небе-то и земя-та, и [а]всичко-то имъ *украшеніе. 2 И [б]свършилъ бѣше Богъ въ седмый-тъ день дѣла-та си, които направи; и починѫ си въ седмый-тъ день отъ всичкы-тѣ си дѣла които направи. 3 И [в]благослови Богъ седмый-тъ день, и освяти го; защото въ него си починѫ отъ всичкы-тѣ си дѣла, които създаде и направи Богъ.

4 Това е [г]бытіе-то на небе-то и на земіѭ-тѫ, когато ся тѣ създадохѫ, въ който день направи Господь Богъ земіѭ и небе, 5 И всяко [д]растеніе полско, прѣди да стане по земіѭ-тѫ, и всякѫ трѣвѫ полскѫ, прѣди да изникне; защото не бѣше далъ Господь Богъ [е]дъждь по земіѭ-тѫ, и нѣмаше человѣкъ [ж]за да работи земіѭ-тѫ. 6 И вдигаше ся пáра отъ земіѭ-тѫ, и напояваше всичко-то лице на земіѭ-тѫ. 7 И създаде Господь Богъ человѣка *отъ* [з]пърсть изъ земіѭ-тѫ: и [и]вдѫхнѫ въ [і]ноздри-тѣ му дыханіе на животъ, и [к]станѫ человѣкъ жива душа. 8 И насади Господь Богъ [л]рай [м]въ Едемъ [н]на истокъ, и [о]постави тамъ человѣка когото създаде. 9 И Господь Богъ произрасти изъ земіѭ-тѫ [п]всяко дръво красно на гледъ, и добро за яденіе, и [р]дръво-то на живота по срѣдъ рай-тъ, и [с]дръво-то на познаваніе на добро и на зло. 10 И рѣка исхождаше изъ Едемъ да напоява рай-тъ; и отъ тамъ ся раздѣляше на четыри главы. 11 Име-то на еднѫ-тѫ Фисонъ; тя е която обыкаля [т]всичкѫ-тѫ Евилатскѫ земіѭ, дѣто има злато. 12 И злато-то на онѫзи земіѭ е добро; [у]тамъ има вделліонъ и ониксъ камыкъ. 13 И име-то на вторѫ-тѫ рѣкѫ Гіонъ; тя е която обыкаля всичкѫ-тѫ Хусскѫ земіѭ. 14 И име-то на третѫ-тѫ рѣкѫ, [ф]Тигръ; тя е която тече къмъ истокъ на Ассиріѭ. А четвърта-та рѣка е Евфратъ. 15 И зѣ Господь Богъ человѣка и [х]насели го въ рай Едемскый, за да го работи и да го пази. 16 И заповѣда Господь Богъ Адаму и рече: Отъ всяко дръво на рай-тъ свободно да ядешь: 17 А [ц]отъ дръво-то на познаваніе на добро и на зло, [ч]да не ядешь отъ него; защото въ който день ядешь отъ него непрѣмѣнно [ш]ще умрешь. 18 И рече Господь Богъ: Не е добро человѣкъ-тъ да е самъ; [щ]ще му направіѭ помощникъ приличенъ нему. 19 И [ъ]създаде Господь Богъ отъ земіѭ-тѫ всичкы-тѣ полскы жывотны, и всичкы-тѣ небесны птицы, и [ы]приведе гы при Адама, за да види какъ ще гы наименува; и каквото име дадеше Адамъ на всяко одушевленно, това му станѫ име-то. 20 И тури Адамъ имена на всичкы-тѣ скотове и на птицы-тѣ небесны и на всичкы-тѣ звѣрове полскы; но за Адама не ся намѣри помощникъ приличенъ нему.

21 И нанесе Господь Богъ на Адама [ь]изстѫпленіе и той заспа; и зѣ едно отъ ребра-та му, и *испълни* мѣсто-то му съ плъть. 22 И направи Господь Богъ отъ ребро-то, което зѣ отъ Адама, женѫ, и [ѣ]приведе ѭ при Адама. 23 И рече Адамъ: Тая е сега [ю]кость отъ кости-тѣ ми, и плъть отъ *плъть-тѫ ми*: тя ще ся нарече жена, защото [я]отъ мѫжъ-тъ бы зѣта. 24 [ѫ]Заради това ще остави человѣкъ бащѫ си и майкѫ си, и ще ся прилѣпи при женѫ си, и ще бѫдѫтъ двама-та една плъть. 25 [іѫ]И голи бѣхѫ и двама-та, Адамъ и жена му, [а]и не ся срамувахѫ.

ГЛАВА 3.

1 А [а]змія-та бѣше [б]най хытра отъ всичкы-тѣ звѣрове полскы, които направи Господь Богъ; и тя рече на женѫ-тѫ: Истинѫ ли рече Богъ да не ядете отъ всяко дръво на рай-тъ? 2 И жена-та рече на зміѭ-тѫ: Отъ плодъ-тъ на райскы-тѣ дръвя можемъ да ядемъ: 3 А [в]отъ плодъ-тъ на дръво-то което е въ срѣдъ рай-тъ, рече Богъ: Да не ядете отъ него, нито да ся прикоснете при него, за да не умрете. 4 И [г]змія-та рече на женѫ-тѫ: Никакъ нѣма да умрете; 5 Но знае Богъ че въ който день ядете отъ него, [д]ще ся отворятъ очи-тѣ ви, и ще бѫдете като богове, да познавате добро-то и зло-то. 6 И видѣ жена-та

ы Іов. 38; 41.
ь Псал. 104; 24. 1 Тим. 4; 4.

—

а Псал. 33; 6.
* *Евр.* воинство.
б Исх. 20; 11. 31; 17. Втор. 5; 14. Евр. 4; 4.
в Неем. 9; 14. Иса. 58; 13.
г Гл. 1; 1. Псал. 90; 1. 2.
д Гл. 1; 12. Псал. 104; 14.
е Іов. 38; 26, 27, 28.
ж Гл. 3; 23.
з Гл. 3; 19, 23. Псал. 103; 14. Еккл. 12; 7. Иса. 64; 8. 1 Кор. 15; 47.
и Іов. 33; 4. Дѣян. 17; 25.
і Гл. 7; 22. Иса. 2; 22.
к 1 Кор. 15; 45.
л Гл. 13; 10. Иса. 51; 3. Іез. 28; 13. Іоил. 2; 3.
м Гл. 4; 16. 4 Цар. 19; 12. Іез. 27; 23.
н Гл. 3; 24.
о Ст. 15.
п Іез. 31; 8.
р Гл. 3; 22. Прит. 3; 18, 11; 30. Откр. 2; 7. 22; 2, 14.
с Ст. 17.
т Гл. 25; 18.
у Числ. 11; 7.
ф Дан. 10; 4.
х Ст. 8.
ц Ст. 9.
ч Гл. 3; 1, 3, 11, 17.
ш Гл. 3; 3, 19. Рим. 6; 23. 1 Кор. 15; 56. Іак. 1; 15. 1 Іоан. 5; 16.
щ Гл. 3; 12. 1 Кор. 11; 9. 1 Тим. 2; 13.
ъ Гл. 1; 20. 24.
ы Псал. 8; 6. Виж. Гл. 6; 20.
ь Гл. 15; 12. 1 Цар. 26; 12.
ѣ Прит. 18; 22. Евр. 13; 4.
ю Гл. 29; 14. Сѫд. 9; 2. 2 Цар. 5; 1. 19; 13. Ефес. 5; 30.
я 1 Кор. 11; 8.
ѫ Гл. 31; 15. Псал. 45; 10. Мат. 19; 5. Марк. 10; 7. 1 Кор. 6; 16. Ефес. 5; 31.
іѫ Гл. 3; 7, 10, 11.
а Исх. 32; 25. Иса. 47; 3.

—

а Откр. 12; 9. 20; 2.
б Мат. 10; 16. 2 Кор. 11; 3
в Гл. 2; 17.
г Ст. 13. 2 Кор. 11; 3. 1 Тим. 2; 14.
д Ст. 7. Дѣян. 26; 18.

че дрьво-то бѣше добро за ядѣніе, и че бѣше угодно на очи-тѣ, и дрьво желателно като що дава знаяніе: и зѣ отъ плодъ-тъ му, та яде; и съсъ себе си наедно даде и на мѫжа си, [е]та яде и [ж]той. 7 [з]Тогазь имъ ся отворихѫ очи-тѣ и на двамата, [и]и познахѫ че бѣхѫ голи: и съшихѫ листіе отъ смокынѫ, и направихѫ за себе си прѣпаскы. 8 И чухѫ [і]гласъ-тъ на Господа Бога, като ходяше въ рай-тъ надъ вечерь: и [к]скрыхѫ ся Адамъ и жена му отъ лице-то на Господа Бога, между райскы-тѣ дрьвя. 9 И повыка Господь Богъ Адама, и рече му: Дѣ си? 10 А той рече: Чухъ гласъ-тъ ти въ рай-тъ, [л]и убояхъ ся, защото съмь голъ: и скрыхъ ся. 11 И рече *му Богъ:* Кой ти обади че си голъ? ялъ ли си отъ дрьво-то, отъ което ти заповѣдахъ да не ядешь? 12 И рече Адамъ: [м]Жена-та коіѫто ми си далъ *да е* съ мене, тя ми даде отъ дрьво-то, и ядохъ. 13 И рече Господь Богъ на женѫ-тѫ: Що е това *което* си сторила? И жена-та рече: [н]Змія-та мя измами, и ядохъ. 14 И рече Господь Богъ на зміѭ-тѫ: Понеже си сторила ты това, проклѣта да си отъ всичкы-тѣ скотове и отъ всичкы-тѣ животны на поле-то: по коремъ-тъ си ще ходишь, и [о]пьрсть ще ядешь прѣзъ всичкы-тѣ дни на живота си: 15 И враждѫ ще поставѭ между тебе и женѫ-тѫ, и между [п]твое-то сѣме и [р]нейно-то сѣме: [с]то ще ти смаже главѫ-тѫ, и ты ще му наранишь петѫ-тѫ. 16 А на женѫ-тѫ рече: Ще ти прѣумножѫ скърбь-тѫ въ чрѣвоношеніе-то ти: [т]съ болѣзни ще раждашь чада: [у]и къмъ мѫжа ти *ще бѫде* желаніе-то ти, и той [ф]ще тя владѣе. 17 А на Адама рече: [х]Понеже си послушалъ гласъ-тъ на женѫ си, [ц]и си ялъ отъ дрьво-то, [ч]за което ти заповѣдахъ и казахъ: Да не ядешь отъ него, [ш]проклѣта *да е* земя-та поради тебе: [щ]съсъ скърбь ще ядешь *плодове-тѣ* ѝ прѣзъ всичкы-тѣ дни на живота си: 18 [ъ]Трьніе и бодилы ще ти произрастява: и ты [ы]ще ядешь на поле-то трѣвѫ-тѫ. 19 [ь]Съ потъ-тъ на лице-то си ще ядешь хлѣбъ-тъ *си*, додѣ ся върнешь въ земѭ-тѫ, отъ коіѫто си зѣтъ: понеже [ѣ]пьрсть си, и [ю]въ пьрсть ще ся върнешь.

20 И нарече Адамъ име-то на женѫ си *Ева, защото тя бѣше майка на всичкы-тѣ живущы. 21 И направи Господь Богъ на Адама и на женѫ му дрехы кожены, и облѣче гы. 22 И рече Господь Богъ: [я]Ето, Адамъ станѫ като единъ отъ насъ, да познава добро-то и зло-то: и сега за да не простре рѫкѫ-тѫ си, та [ж]земе и отъ дрьво-то на живота, и яде, и живѣе вѣчно; 23 За това Господь Богъ го извади изъ Едемскый-тъ рай, [ѭ]да работи земѭ-тѫ, изъ 24 коіѫто бы зѣтъ. И испѫди Адама: и [а]къмъ истокъ на Едемскый-тъ рай постави [б]Херувимы-тѣ, и пламенный мечъ, който ся вьртѣше, да пазять пѫть-тъ къмъ дрьво-то на живота.

ГЛАВА 4.

1 И позна Адамъ Евѫ женѫ си; и тя зачнѫ и роди Каина; и рече: Придобыхъ человѣка отъ Господа. 2 Роди още и брата му Авеля: и Авель бѣше пастырь на овцы, а Каинъ бѣше [а]земледѣлецъ. 3 И слѣдъ нѣколко дни принесе Каинъ [б]отъ плодове-тѣ на земѭ-тѫ приношеніе Господу. 4 И Авель принесе и той [в]отъ първородны-тѣ на овцы-тѣ си, и отъ тлъстинѫ-тѫ имъ. И [г]погледнѫ Господь благосклонно на Авеля и на приношеніе-то му: 5 А на Каина и на приношеніе-то му не призрѣ: и разсьрди ся Каинъ твърдѣ много, и [д]лице-то му бѣше навъсено. 6 И рече Господь Каину: Защо си ся разсьрдилъ? и защо 7 е лице-то ти навъсено? Ако правишь ты добро, не е ли пріето? ако ли не правишь добро, грѣхъ-тъ лежи при врата-та. И къмъ тебе ще бѫде негово-то желаніе, и ты ще владѣешь надъ него.

8 И говорѣше Каинъ на брата си Авеля: и когато бѣхѫ на поле-то, дигнѫ ся Каинъ върхъ брата си Авеля, и [е]го уби. 9 И рече Господь Каину: [ж]Дѣ е Авель братъ ти? а той рече: [з]Не знаѭ: стражъ ли 10 съмь азъ на брата си? И рече *Богъ:* Какво си сторилъ? гласъ-тъ на братовѫ-тѫ ти кръвь [и]выка къмъ мене отъ земѭ-тѫ. 11 И сега проклѣтъ да си отъ земѭ-тѫ, която отвори уста-та си да пріеме кръвь-тѫ 12 на брата ти отъ твоѭ-тѫ рѫкѫ. Когато работишь земѭ-тѫ, нѣма вече да ти дава силѫ-тѫ си: скытатель и бѣжанецъ ще

[е] 1 Тим. 2; 14.
[ж] Ст. 12, 17.
[з] Ст. 5.
[и] Гл. 2; 25.
[і] Іов. 38; 1.
[к] Іов. 31; 33. Іер. 23; 24. Амос. 9; 3.
[л] Гл. 2; 25. Исх. 3; 6. 1 Іоан. 3; 20.
[м] Гл. 2; 18. Іов. 31; 33. Прит. 28; 13.
[н] Ст. 4. 2 Кор. 11; 3. 1 Тим. 2; 14.
[о] Иса. 65; 25. Мих. 7; 17.
[п] Мат. 3; 7. 13; 38. 23; 33. Іоан. 8; 44. Дѣян. 13; 10. 1 Іоан. 3; 8.
[р] Псал. 132; 11. Иса. 7; 14. Мих. 5; 3. Мат. 1; 23, 25. Лук. 1; 31, 34, 35. Гал. 4; 4.
[с] Рим. 16; 20. Кол. 2; 15. Евр. 2; 14. 1 Іоан. 5; 5. Откр. 12; 7, 17.
[т] Псал. 48; 6. Иса. 13; 8. 21; 3. Іоан. 16; 21. 1 Тим. 2; 15.
[у] Гл. 4; 7.
[ф] 1 Кор. 11; 3, 14; 34. Ефес. 5; 22, 23, 24. 1 Тим. 2; 11, 12. Тит. 2; 5. 1 Пет. 3; 1, 5, 6.
[х] 1 Цар. 15; 23.
[ц] Ст. 6.
[ч] Гл. 2; 17.
[ш] Еккл. 1; 2, 3. Иса. 24; 5, 6. Рим. 8; 20.
[щ] Іов. 5; 7. Еккл. 2; 23.
[ъ] Іов. 31; 40.
[ы] Псал. 104; 14.
[ь] Еккл. 1; 13. 2 Сол. 3; 10.
[ѣ] Гл. 2; 7.
[ю] Іов. 21; 26. 34; 15. Псал. 104; 29. Еккл. 3; 20. 12; 7. Рим. 5; 12. Евр. 9; 27.
* Жизнь.
[я] Ст. 5. Иса. 19; 12. 47; 12, 13. Іер. 22; 23.
[ж] Гл. 2; 9.
[ѭ] Гл. 4; 2. 9; 20.
[а] Гл. 2; 8.
[б] Псал. 104; 4. Евр. 1; 7.

—

[а] Гл. 3; 23. 9; 20.
[б] Числ. 18; 12.
[в] Числ. 18; 17. Прит. 3; 9.
[г] Евр. 11; 4.
[д] Гл. 31; 2.
[е] Мат. 23; 35. 1 Іоан. 3; 12. Іуд. 11.
[ж] Псал. 9; 12.
[з] Іоан. 8; 44.
[и] Евр. 12; 24. Откр. 6; 10.

бѫдешь на земѭ-тѫ. И рече Каинъ Го-
13 споду: Прѣстѫпленіе-то ми е по голѣмо
14 отъ колкото да бѫде простено. [і]Ето, гонишь мя днесь отъ лице-то на земѭ-тѫ, и [к]отъ лице-то ти ще ся скрыѭ, и ще [л]бѫдѫ скитатель и бѣжанецъ на земѭ-тѫ: и всякой който мя намѣри, ще мя
15 убіе. И Господь му рече: За това, който убіе Каина, [м]нему ще стане седмократно отмьщеніе. И [н]тури Господь бѣлѣгъ на Каина, за да го не убіе който го намѣри.

16 И [о]излѣзе Каинъ отъ лице-то Господне, и насели ся въ земѭ-тѫ Нодъ, къмъ ис-
17 токъ отъ Едемъ. И позна Каинъ женѫ си, и тя зачнѫ, и роди Еноха: и градѣше *Каинъ* градъ, и [п]нарече име-то на градъ-тъ,
18 споредъ име-то на сына си, Енохъ. И роди ся Еноху Ирадъ: а Ирадъ роди Мехуяила: и Мехуяилъ роди Меѳусаила: а
19 Меѳусаилъ роди Ламеха. И зѣ Ламехъ за себе си двѣ жены: име-то на еднѫ-тѫ
20 Ада, а име-то на другѫ-тѫ Селла. И роди Ада Іавала: той бѣше отецъ на онѣзи които живѣяхѫ въ шатры и имахѫ ското-
21 ве. И име-то на брата му бѣше Ювалъ: той бѣше [р]отецъ на всичкы-тѣ които свиряхѫ
22 съ кытарѫ и съсъ свиркѫ. А Селла и тя роди Ѳувалъ-Каина, ковачъ на всяко мѣдно и желѣзно сѣчиво: а сестра на Ѳу-
23 валъ-Каина бѣше Наама. И рече Ламехъ на жены-тѣ си, Адѫ и Селлѫ: Чуйте гласъ-тъ ми, жены Ламеховы: послушайте думы-тѣ ми: понеже мѫжа убихъ за ранѫ-тѫ си, и юношѫ за струпъ-тъ си.
24 [с]Ако за Каина стане седмократно отмьщеніе, то за Ламеха ще стане седмдесеть и седмократно.

25 И позна пакъ Адамъ женѫ си, и тя роди сынъ, и [т]нарече име-то му *Сиѳъ, и *думаше:* Даде ми Богъ друго сѣме вмѣсто
26 Авеля, когото уби Каинъ. Подобно и Сиѳу [у]ся роди сынъ: и нарече име-то му Еносъ. [ф]†Тогази начнѫхѫ да призоваватъ име-то Господне.

ГЛАВА 5.

1 Тая е [а]книга-та на родословіе-то Адамово. Въ който день направи Богъ Адама,
2 [б]по образу Божію го направи. [в]Мѫжкый и женскый полъ гы направи: и благослови гы, и нарече име-то имъ Человѣкъ, въ день-тъ на създаніе-то имъ.

3 И живѣ Адамъ сто и тридесеть лѣта, и роди *сынъ* по подобіе-то си *и* по образъ-тъ си, и [г]нарече име-то му Сиѳъ.
4 И [д]станѫхѫ дни-тѣ Адамови отъ какъ роди Сиѳа осмстотинъ лѣта: и [е]роди сы-
5 нове и дъщери: И станѫхѫ всичкы-тѣ дни Адамови колкото живѣ деветстотинъ и тридесеть лѣта: и [ж]умрѣ.

6 И живѣ Сиѳъ сто и петь лѣта, и [з]роди
7 Еноса: И живѣ Сиѳъ отъ какъ роди Еноса осмстотинъ и седмь лѣта, и роди
8 сынове и дъщери: И станѫхѫ всичкы-тѣ дни Сиѳови деветстотинъ и дванадесеть лѣта: и умрѣ.

9 И живѣ Еносъ деветдесеть лѣта, и ро-
10 ди Каинана: И живѣ Еносъ отъ какъ роди Каинана осмстотинъ и петнадесеть
11 лѣта, и роди сынове и дъщери: И станѫхѫ всичкы-тѣ дни Еносови деветстотинъ и петь лѣта: и умрѣ.

12 И живѣ Каинанъ седмдесеть лѣта, и
13 роди Маалалеила: И живѣ Каинанъ отъ какъ роди Маалалеила осмстотинъ и четыридесеть лѣта, и роди сынове и дъще-
14 ри: И станѫхѫ всичкы-тѣ дни Каинанови деветстотинъ и десеть лѣта: и умрѣ.

15 И живѣ Маалалеилъ шестдесеть и петь
16 лѣта, и роди Іареда: И живѣ Маалалеилъ отъ какъ роди Іареда осмстотинъ и тридесеть лѣта, и роди сынове и дъщери:
17 И станѫхѫ всичкы-тѣ дни Маалалеилови осмстотинъ и деветдесеть и петь лѣта: и умрѣ.

18 И живѣ Іаредъ сто и шестдесеть и двѣ
19 лѣта, и роди [и]Еноха: И живѣ Іаредъ отъ какъ роди Еноха осмстотинъ лѣта,
20 и роди сынове и дъщери: И станѫхѫ всичкы-тѣ дни Іаредови деветстотинъ и шестдесеть и двѣ лѣта: и умрѣ.

21 И живѣ Енохъ шестдесеть и петь лѣта,
22 и роди Маѳусала: И [і]ходи Енохъ по Бога отъ какъ роди Маѳусала триста лѣта, и
23 роди сынове и дъщери: И станѫхѫ всичкы-тѣ дни Енохови триста и шестдесеть
24 и петь лѣта. [к]И ходи Енохъ по Бога, и не ся намѣрваше *вече:* защото Богъ го зѣ.

25 И живѣ Маѳусалъ сто и осмдесеть и
26 седмь лѣта, и роди Ламеха: И живѣ Маѳусалъ отъ какъ роди Ламеха седмстотинъ и осмдесеть и двѣ лѣта, и роди сы-
27 нове и дъщери: И станѫхѫ всичкы-тѣ дни Маѳусалови деветстотинъ и шестдесеть и деветь лѣта: и умрѣ.

28 И живѣ Ламехъ сто и осмдесеть и двѣ
29 лѣта, и роди сынъ: И нарече име-то му *Ное, и думаше: Той ще ны облегчи отъ работѫ-тѫ ни и отъ трудъ-тъ на рѫцѣ-тѣ ни поради земѭ-тѫ [л]коѭто проклѣ
30 Господь. И живѣ Ламехъ отъ какъ роди

і Іов. 15; 20—24.
к Псал. 51; 11.
л Гл. 9; 6. Числ. 35; 19, 21, 27.
м Псал. 79; 12.
н Іез. 9; 4, 6.
о 4 Цар. 13; 23. 24; 20. Іер. 23; 39. 52; 3.
п Псал. 49; 11.
р Рим. 4; 11, 12.
с Ст. 15.
т Гл. 5; 3.
* Намѣстникъ.
у Гл. 5; 6.
ф 3 Цар. 18; 24. Псал. 116; 17. Іоил. 18; 24. Псал. 116; 1 Кор. 1; 2.
† *Или* тогази станѫ начало да ся именуватъ по име-то на Іеова.

а 1 Лѣт. 1; 1. Лук. 3; 38.
б Гл. 1; 26. Ефес. 4; 24. Кол. 3; 10.
в Гл. 1; 27.
г Гл. 4; 25.
д 1 Лѣт. 1; 1.
е Гл. 1; 28.
ж Гл. 3; 19. Евр. 9; 27.
з Гл. 4; 26.
и Іуд. 14, 15.
і Гл. 6; 9. 17; 1. 24; 40. 4 Цар. 20; 3. Псал. 16; 8. 116; 9. 128; 1. Мих. 6; 8. Мал. 2; 6.
к 4 Цар. 2; 11. Евр. 11; 5.
* Успокоеніе.
л Гл. 3; 17. 4; 11.

Ноя петстотинъ и деветдесеть и петь лѣта, и роди сынове и дъщери: 31 И станѫхѫ всичкы-тѣ дни Ламехови седмстотинъ и седмдесеть и седмь лѣта: и умрѣ.

32 А Ное бѣше на възрасть петстотинъ лѣта: и роди Ное [м]Сима, Хама и [н]Іафеѳа.

ГЛАВА 6.

1 И [а]когато начнѫхѫ человѣци-тѣ да ся умножаватъ по лице-то на земѭ-тѫ, и 2 имъ ся родихѫ дъщери, Тогазь сынове-тѣ Божіи като гледахѫ дъщери-тѣ человѣческы че бѣхѫ красны, [б]зѣхѫ си жены 3 отъ всичкы що избрахѫ. И рече Господь: [в]Духъ-тъ ми нѣма да прѣбѫде вѣчно въ человѣка, [г]защото е плъть: а дни-тѣ му 4 ще бѫдѫтъ сто и двадесеть години. Въ онѣзи дни бѣхѫ на земѭ-тѫ исполини-тѣ, сирѣчь, слѣдъ като бѣхѫ влѣзли сынове-тѣ Божіи при дъщери-тѣ человѣческы, и тѣ имъ родихѫ *сынове;* тѣ бѣхѫ онѣзи силни, отъ старо врѣме знаменити 5 мѫжіе. И видѣ Господь че ся умножава злина-та на человѣка по земѭ-тѫ, и че всичкы-тѣ [д]въображенія на сърдечны-тѣ му помышленія бѣхѫ само зло всякой 6 день. И [е]раская ся Господь защото направи человѣка на земѭ-тѫ; и [ж]огорчи 7 ся въ сърдце-то си. И рече Господь: Ще истрѣбѭ отъ лице-то на земѭ-тѫ человѣка когото направихъ, отъ человѣкъ до скотъ, до гадъ, и даже до небеснѫ птицѫ: понеже ся раскаяхъ защото гы на- 8 правихъ. А Ное [з]намѣри благодать прѣдъ Господа.

9 Това е родословіе-то на Ноя: [и]Ное бѣше человѣкъ праведенъ, съвършенъ между съврѣменницы-тѣ си: [і]Ное ходяше 10 по Бога. И роди Ное три сына, [к]Сима, 11 Хама и Іафеѳа. И [л]растлѣ ся земя-та прѣдъ Бога, и [м]напълни ся земя-та съ 12 неправдѫ. И [н]видѣ Богъ земѭ-тѫ, и ето бѣ растлѣна: защото всяка плъть бѣше 13 растлила пѫть-тъ си на земѭ-тѫ. И рече [о]Богъ Ною: Скончаніе-то на всякѫ плъть дойде прѣдъ мене, защото земя-та ся испълни съ неправдѫ отъ тѣхъ: и [п]ето, ще гы истрѣбѭ съсъ земѭ-тѫ наедно. 14 Направѝ си ковчегъ отъ гоферово дърво: обиталища да направишь въ ковчегъ-тъ, и да го засмолишь извѫтрѣ и извънъ 15 съсъ смолѫ. И така да го направишь: дължина-та на ковчегъ-тъ триста лакти, а ширина-та му петдесеть лакти, и висо- 16 чина-та му тридесеть лакти. *Окно да направишь на ковчегъ-тъ, и да го искарашь единъ лакъть на горѣ: и врата-та на ковчега да туришь отъ странѫ: съ доленъ, срѣденъ и горенъ катъ да го направишь. 17 [р]А азъ, ето, ще нанесѫ на земѭ-тѫ потопъ отъ водѫ, за да истрѣбѭ всякѫ плъть подъ небе-то, която има въ себе си дыханіе на животъ: всичко що е на 18 земѭ-тѫ ще умре. Но съ тебе ще поставѭ завѣтъ-тъ си: и [с]ще влѣзешь въ ковчегъ-тъ, ты, и сынове-тѣ ти, и жена ти, и жены-тѣ на сынове-тѣ ти съ тебе. 19 И отъ всяко животно отъ всякѫ плъть, [т]по двѣ отъ всичкы-тѣ ще въведешь въ ковчегъ-тъ, за да упазишь животъ-тъ имъ съсъ себе си: мѫжко и женско ще бѫ- 20 дѫтъ. Отъ птицы-тѣ по видъ-тъ имъ, и отъ скотове-тѣ по видъ-тъ имъ, отъ всичкы-тѣ гадове на земѭ-тѫ по видъ-тъ имъ, по двѣ отъ всичкы-тѣ [у]ще влѣзѫтъ при 21 тебе, за да *имъ* упазишь животъ-тъ. И ты си земи отъ всякѫ хранѫ която ся яде, и да ѭ съберешь при себе си, и да бѫде 22 за хранѫ тебѣ, и тѣмъ. И [ф]направи Ное всичко както му заповѣда Богъ: [х]така направи.

ГЛАВА 7.

1 И рече Господь Ною: [а]Влѣзь ты, и всичкый ти домъ, въ ковчегъ-тъ: [б]защото тебе видѣхъ праведенъ прѣдъ мене 2 въ тойзи родъ. Отъ всичкы-тѣ [в]чисты скотове земи си по седмь, мѫжко-то и женско-то му: и [г]отъ нечисты-тѣ скотове 3 по двѣ, мѫжко-то и женско-то му. И отъ птицы-тѣ небесны по седмь, мѫжко и женско; за да упазишь отъ тѣхъ сѣме 4 по лице-то на всичкѫ-тѫ земѭ. Защото още слѣдъ седмь дни азъ ще направѭ да вали дъждь по земѭ-тѫ [д]четыридесеть дни и четыридесеть нощи: и ще истрѣбѭ отъ лице-то на земѭ-тѫ всичко що сѫществува, което сьмъ направилъ. 5 И [е]направи Ное всичко както му заповѣда Господь.

6 А Ное бѣше на шестстотинъ години, когато станѫ на земѭ-тѫ потопъ-тъ отъ 7 водѫ-тѫ. И [ж]влѣзе Ное и сынове-тѣ му, и жена му, и жены-тѣ на сынове-тѣ му

м Гл. 6; 10.
н Гл. 10; 21.

—

а Гл. 1; 28.
б Втор. 7; 3, 4.
в Гал. 5; 16, 17. 1 Пет. 3; 19, 20.
г Псал. 78; 39.
д Гл. 8; 21. Втор. 29; 19. Прит. 6; 18. Мат. 15; 19.
е Виж. Числ. 23; 19. 1 Цар. 15; 11, 29. 2 Цар. 24; 16. Мал. 3; 6. Іак. 1; 17.
ж Иса. 63; 10. Ефес. 4; 30.
з Гл. 19; 19. Исх. 33; 12, 13, 16, 17. Лук. 1; 30. Дѣян. 7; 46.
и Гл. 7; 1. Іез. 14; 14, 20. Рим. 1; 17. Евр. 11; 7. 2 Пет. 2; 5.
і Гл. 5; 22.
к Гл. 5; 32.
л Гл. 7; 1. 10; 9. 13; 13. 2 Лѣт. 34; 27. Лук. 1; 6. Рим. 2; 13. 3; 19.
м Іез. 8; 17. 28; 16. Авв. 2; 8, 17.
н Гл. 18; 21. Псал. 14; 2. 33. 13, 14. 53; 2, 3.
о Іер. 51; 13. Іез. 7; 2, 3, 6. Амос. 8; 2. 1 Пет. 4; 7.
п Ст. 17.
* *Или* Сводъ.
р Ст. 13. Гл. 7; 4, 21, 22, 23. 2 Пет. 2; 5.
с Гл. 7; 1, 7, 13. 1 Пет. 3; 20. 2 Пет. 2; 5.
т Гл. 7; 8, 9, 15, 16.
у Гл. 7; 9, 15. Виж. Гл. 2; 19.
ф Евр. 11; 7. Виж. Исх. 40; 16.
х Гл. 7; 5, 9, 16.

—

а Ст. 7, 13. Мат. 24; 38. Лук. 17; 26. Евр. 11; 7. 1 Пет. 3; 20. 2 Пет. 2; 5.
б Гл. 6; 9. Псал. 33; 18, 19. Прит. 10; 9. 2 Пет. 2; 9.
в Ст. 8. Лев. Гл. 11.
г Лев. 10; 10. Іез. 44; 23.
д Ст. 12, 17.
е Гл. 6; 22.
ж Ст. 1.

съ него въ ковчегъ-тъ, поради воды-тѣ на потопа. **8** Отъ чисты-тѣ скотове и отъ нечисты-тѣ скотове, и отъ птицы-тѣ и отъ всичкы-тѣ *гадове* които пълзятъ по земіѭ-тѫ, **9** По двѣ по двѣ влѣзохѫ при Ноя въ ковчегъ-тъ, мѫжко и женско, както заповѣда Богъ Ною. **10** И слѣдъ седмь-тѣ дни вода-та на потопа навалѣ по земіѭ-тѫ.

11 Въ шестстотно-то лѣто на Ноевый животъ, въ вторый-тъ мѣсецъ, въ седмнадесетый-тъ день на мѣсеца, въ тойзи день ся распукнѫхѫ [з]всичкы-тѣ извори на голѣмѫ-тѫ безднѫ, и [и]небесны-тѣ хляби ся растворихѫ. **12** И [і]валѣ дъждь-тъ на земіѭ-тѫ четыридесеть дни и четыридесеть нощи. **13** Въ тойзи истый день [к]влѣзе въ ковчегъ-тъ Ное, и сынове-тѣ Ноеви, Симъ и Хамъ и Іафеѳъ, и жена-та Ноева, и три-тѣ жены на сынове-тѣ му наедно съ тѣхъ; **14** [л]Тѣ, и всичкы-тѣ животны по видъ-тъ си, и всичкы-тѣ скотове по видъ-тъ си, и всичкы-тѣ гадове що пъзлятъ по земіѭ-тѫ по видъ-тъ си, и всичкы-тѣ птицы по видъ-тъ си, всяко пернато отъ всякой видъ. **15** И [м]влѣзохѫ при Ноя въ ковчегъ-тъ по двѣ по двѣ отъ всякѫ плъть която има дыханіе на животъ. **16** И които влѣзохѫ, мѫжко и женско влѣзохѫ отъ всякѫ плъть, [н]както му бѣше заповѣдалъ Богъ: и затвори Господь *ковчегъ-тъ* слѣдъ него. **17** И [о]държа потопъ-тъ четыридесеть дни на земіѭ-тѫ: и умножи ся вода-та и подигнѫ ковчегъ-тъ, и *той* ся дигнѫ надъ земіѭ-тѫ. **18** И усиляше ся вода-та, и умножаваше ся много на земіѭ-тѫ: и [п]ковчегъ-тъ ся носяше на повърхность-тѫ на водѫ-тѫ. **19** И вода-та ся усиляше твърдѣ много на земіѭ-тѫ: и [р]покрыхѫ ся всичкы-тѣ высокы планины които бѣхѫ подъ всичко-то небе. **20** Петнадесеть лакти по горѣ ся възвыси вода-та, и покрыхѫ ся планины-тѣ. **21** И [с]умрѣ всяка плъть, която ся движаше по земіѭ-тѫ, птицы, и скотове, и звѣрове, и всичкы гадове които пъзлятъ по земіѭ-тѫ, и всякой человѣкъ. **22** Всичко що бѣше на сухо, всичко [т]което *имаше* дыханіе на животъ въ ноздри-тѣ си, умрѣ. **23** И истрѣби ся все що сѫществуваше по лице-то на земіѭ-тѫ, отъ человѣкъ до скотъ, до гадъ, и даже до птицѫ небеснѫ, и истрѣбихѫ ся отъ земіѭ-тѫ: и [у]останѫ само Ное, и които бѣхѫ заедно съ него въ ковчегъ-тъ. **24** И [ф]удържа ся вода-та по земіѭ-тѫ сто и петдесеть дни.

ГЛАВА 8.

1 И [а]поменѫ Богъ Ноя, и всичкы-тѣ животны, и всичкы-тѣ скотове, що бѣхѫ наедно съ него въ ковчегъ-тъ: и [б]нанесе Богъ вѣтръ на земіѭ-тѫ, и вода-та прѣстанѫ. **2** И [в]затворихѫ ся извори-тѣ на безднѫ-тѫ и хляби-тѣ небесны, и [г]спрѣ ся дъждь-тъ отъ небе-то. **3** И оттегляше ся вода-та отъ земіѭ-тѫ мало по мало: и подирь [д]сто и петдесеть дни намаляваше вода-та. **4** И въ седмнадесетый-тъ *день* на седмый-тъ мѣсецъ сѣднѫ ковчегъ-тъ връху планины-тѣ Араратъ. **5** А вода-та намаляваше непрѣстанно до десетый-тъ мѣсецъ: и въ първый-тъ *день* на десетый-тъ мѣсецъ появихѫ ся върхове-тѣ на планины-тѣ.

6 И слѣдъ четыридесеть дни отвори Ное [е]прозорецъ-тъ на ковчега, що бѣше направилъ. **7** И испрати гарванъ-тъ, който като излѣзе отхождаше и дохождаше, додѣ изсъхнѫ вода-та отъ земіѭ-тѫ. **8** Послѣ испрати гълѫбъ-тъ отъ при себе си, за да види да ли е прѣстанѫла вода-та отъ лице-то на земіѭ-тѫ. **9** И като не намѣри гълѫбъ-тъ почивкѫ на нозѣ-тѣ си, върнѫ ся при него въ ковчегъ-тъ, защото вода-та бѣше *още* по лице-то на всичкѫ-тѫ земіѭ. И той прострѣ рѫкѫ-тѫ си, и го зѣ, и внесе го при себе си въ ковчегъ-тъ. **10** И почака другы още седмь дни, и пакъ испрати гълѫбъ-тъ изъ ковчега. **11** И върнѫ ся при него гълѫбъ-тъ надвечеръ, и ето, имаше въ уста-та си листъ маслиненъ щомъ откѫснѫтъ: и позна Ное че е прѣстанѫла вода-та отъ земіѭ-тѫ. **12** И почака още другы седмь дни, и испрати гълѫбъ-тъ: и той ся не върнѫ вече при него. **13** А въ шестстотинъ първо-то лѣто *на Ноевъ-тъ животъ*, въ първый-тъ *день* на първый-тъ мѣсецъ, изсъхнѫ вода-та отъ земіѭ-тѫ: и дигнѫ Ное покрывъ-тъ на ковчега, и видѣ, и ето, бѣ изсъхнѫло лице-то на земіѭ-тѫ. **14** И въ двадесеть седмый-тъ день на вторый-тъ мѣсецъ изсъхнѫ земя-та.

15 И говори Богъ на Ноя и рече: (16) Излѣзь изъ ковчегъ-тъ, [ж]ты, и жена ти, и сынове-тѣ ти, и жены-тѣ на сынове-тѣ ти съ тебе. **17** [з]Всичкы-тѣ животны които сѫ съ тебе отъ всякѫ плъть, птицы и скотове, и всичкы-тѣ гадове които пъзлятъ по земіѭ-тѫ, изведи съсъ себе си, и нека ся распространяватъ по земіѭ-тѫ, и [и]нека ся плодятъ, и нека ся умножаватъ по земіѭ-тѫ. **18** И излѣзе Ное, и сынове-тѣ му и

з Гл. 8; 2. Прит. 8; 28. Іез. 26; 19.
и Гл. 1; 7. 8; 2. Псал. 78; 23.
і Ст. 4, 17.
к Ст. 1, 7. Гл. 6; 18. Евр. 11; 7. 1 Пет. 3; 20. 2 Пет. 2; 5.
л Ст. 2, 3, 8, 9.
м Гл. 6; 20.
н Ст. 2, 3.
о Ст. 4, 12.
п Псал. 104; 26.
р Псал. 104; 6. Іер. 3; 23.
с Гл. 6; 13, 17. Ст. 4. Іов. 22; 16. Мат. 24; 39. Лук. 17; 27. 2 Пет. 3; 6.
т Гл. 2; 7.
у 1 Пет. 3; 20. 2 Пет. 2; 5. 3; 6.
ф Гл. 8; 3, 4.

—

а Гл. 19; 29. Исх. 2; 24. 1 Цар. 1; 19.
б Исх. 14; 21.
в Гл. 7; 11.
г Іов. 38; 37.
д Гл. 7; 24.
е Гл. 6; 16.
ж Гл. 7; 13.
з Гл. 7; 15.
и Гл. 1; 22.

жена му, и жены-тѣ на сынове-тѣ му съ
19 него: Всичкы-тѣ животны, всичкы-тѣ гадове, и всичкы-тѣ птицы, всичко що ся движи по земѭ-тѫ, споредъ родове-тѣ си, излѣзохѫ изъ ковчегъ-тъ.

20 И съгради Ное олтарь Господу; и зѣ [і]отъ всякой скотъ чистъ, и отъ всякѫ чистѫ птицѫ, и принесе всесъжженія на
21 олтарь-тъ. И обоня Господь [к]уханіе благовонно: и рече Господь въ сърдце-то си: Не щѫ да [л]прокълнѫ вече земѭ-тѫ зарадъ человѣка: по това [м]че помышленіе-то на человѣческо-то сърдце е зло отъ младость-тѫ му: [н]нито ще поразѭ вече другъ пѫть всичко що живѣе, както сто-
22 рихъ. [о]Додѣ сѫществува земя-та, сѣяніе и жетва, студъ и горѣщина, лѣто и зима, [п]день и нощь, нѣма да прѣстанѫтъ.

ГЛАВА 9.

1 И благослови Богъ Ноя, и сынове-тѣ му, и рече имъ: [а]Плодѣте ся и множѣте
2 ся, и напълнѣте земѭ-тѫ. И [б]страхъ и трепетъ отъ васъ ще бѫде надъ всичкы-тѣ животны на земѭ-тѫ, и надъ всичкы-тѣ небесны птицы; тѣ, съсъ всичко което пълзи по земѭ-тѫ, и съсъ всичкы-тѣ морскы рыбы, въ рѫцѣ-тѣ ви сѫ прѣдадены.
3 [в]Всичко което ся движи и живѣе ще ви бѫде за хранѫ: [г]дадохъ ви всичко, както
4 [д]зеленѫ-тѫ трѣвѫ. [е]Месо обаче съсъ жи-
5 вотъ-тъ му, кръвь-тѫ му, да не ядете. И вашѫ-тѫ кръвь, *кръвь-тѫ* на живота ви непрѣмѣнно ще придирѭ: [ж]изъ рѫкѫ-тѫ на всяко животно ще ѭ придирѭ, и изъ рѫкѫ-тѫ на человѣка: [з]изъ рѫкѫ-тѫ на всякой [и]неговъ братъ ще придирѭ
6 животъ-тъ на человѣка. [і]Който пролѣе человѣческѫ кръвь, негова-та кръвь отъ человѣкъ ще ся пролѣе: защото [к]по о-
7 бразу Божію направи *Богъ* человѣка. Но вы [л]плодѣте ся, и множѣте ся, распространявайте ся на земѭ-тѫ, и умножавайте ся на неѭ.

8 И говори Богъ Ною, и на сынове-тѣ
9 му съ него, и рече: И ето, азъ [м]поставямъ мой-тъ завѣтъ съ васъ и съ ваше-
10 то сѣме подирь васъ, И [н]съсъ всяко одушевленно животно, което е съ васъ, отъ птицы-тѣ, отъ скотове-тѣ, и отъ всичкы-тѣ животны на земѭ-тѫ които сѫ съ васъ, отъ всяко което е излѣзло изъ ковчегъ-тъ, до всяко животно на земѭ-тѫ.
11 И поставямъ съ васъ мой-тъ завѣтъ, че нѣма да ся истрѣби вече всяка плъть отъ водѫ-тѫ на потопа; нито ще бѫде вече
12 потопъ за да запусти земѭ-тѫ. И рече Богъ: Това е [о]бѣлѣгъ-тъ на завѣта, който азъ поставямъ между мене и васъ, и между всяко одушевленно животно кое-
13 то е съ васъ, въ вѣчны родове. Поставямъ дѫгѫ-тѫ си въ облакъ-тъ, и тя ще бѫде бѣлѣгъ, на завѣта между мене и зе-
14 мѭ-тѫ. И когато нанесѫ облакъ на земѭ-тѫ, ще ся яви дѫга-та въ облакъ-тъ.
15 И [п]ще поменѫ завѣтъ-тъ си, който е между мене и васъ, и между всяко одушевленно животно отъ всякѫ плъть: и вода-та нѣма да стане вече въ потопъ, за
16 да истрѣби всякѫ плъть. И дѫга-та ще бѫде въ облакъ-тъ: и ще ѭ гледамъ, за да помнѭ [р]всегдашній-тъ завѣтъ между Бога и всяко одушевленно животно отъ
17 всякѫ плъть, която е на земѭ-тѫ. И рече Богъ Ною: Това е бѣлѣгъ-тъ на завѣта който поставихъ между мене и всякѫ плъть, която е на земѭ-тѫ.

18 И Ноеви-тѣ сынове, които излѣзохѫ изъ ковчегъ-тъ, бѣхѫ Симъ и Хамъ и Іафеѳъ: а [с]Хамъ бѣше отецъ на Хана-
19 ана. [т]Тѣзи трима-та бѣхѫ сынове Ноеви, и [у]отъ тѣхъ ся разсѣяхѫ *человѣци* по всичкѫ-тѫ земѭ.

20 И начнѫ Ное [ф]да работи земѭ-тѫ, и
21 насади лозіе. И пи отъ вино-то, и [х]опи
22 ся, и разголи ся въ шатъръ-тъ си. И Хамъ, отецъ Ханаановъ, видѣ голотѫ-тѫ на бащѫ си, и каза *това* на двама-та си братія
23 вънъ. А [ц]Симъ и Іафеѳъ зѣхѫ еднѫ дрехѫ, и ѭ турихѫ на двѣ-тѣ си рамена: и отивахѫ задешкомъ та покрыхѫ голотѫ-тѫ на бащѫ си: и лица-та имъ гледахѫ назадъ, и голотѫ-тѫ на бащѫ си
24 не видѣхѫ. А като ся истрезви Ное отъ вино-то си, научи ся за онова което му
25 бѣ направилъ по младый му сынъ. И рече: [ч]Проклѣтъ Ханаанъ: [ш]рабъ на рабы
26 ще бѫде на братія-та си. И рече: [щ]Благословенъ Господь Богъ Симовъ: и Ха-
27 наанъ да му бѫде рабъ. Богъ да распространи Іафеѳа, и [ъ]да ся насели въ шатъры-тѣ Симовы: а Ханаанъ да му бѫде рабъ.

28 И живѣ Ное слѣдъ потопъ-тъ триста и
29 петдесеть години. И станѫхѫ всичкы-тѣ дни Ноеви деветстотинъ и петдесеть години: и умрѣ.

і Лев. Гл. 11.
к Лев. 1; 9. Іез. 20; 41. 2 Кор. 2; 15. Ефес. 5; 2.
л Гл. 3; 17, 6; 17.
м Гл. 6; 5. Іов. 14; 4. 15; 14. Псал. 51; 5. Іер. 17; 9. Мат. 15; 19. Рим. 1; 21. 3; 23.
н Гл. 9; 11, 15.
о Иса. 54; 9.
п Іер. 33; 20, 25.

—

а Гл. 1; 28. Ст. 7, 19. Гл. 10; 32.
б Гл. 1; 28. Осія 2; 18.
в Втор. 12; 15. 14; 3, 9, 11. Дѣян. 10; 12, 13.
г Рим. 14; 14, 20. 1 Кор. 10; 23, 26. Кол. 2; 16. 1 Тим. 4; 3, 4.
д Гл. 1; 29.
е Лев. 17; 10, 11, 14. 19; 26. Втор. 12; 23. 1 Цар. 14; 33. Дѣян. 15; 20, 29.
ж Исх. 21; 28.
з Гл. 4; 9, 10. Псал. 9; 12.
и Дѣян. 17; 26.
і Исх. 21; 12, 14. Лев. 24; 17. Мат. 26; 52. Отк. 13; 10.
к Гл. 1; 27.
л Ст. 1, 19. Гл. 1; 28.
м Гл. 6; 18. Иса. 54; 9.
н Псал. 145; 9.
о Гл. 17; 11.
п Исх. 28; 12. Лев. 26; 42, 45. Іез. 16; 60.
р Гл. 17; 13, 19.
с Гл. 10; 6.
т Гл. 5; 32.
у Гл. 10; 32. 1 Лѣт. 1; 4, и драг.
ф Гл. 3; 19, 23. 4; 2. Прит. 12; 11.
х Прит. 20; 1. 1 Кор. 10; 12.
ц Исх. 20; 12. Гал. 6; 1.
ч Втор. 27; 16.
ш Іис. Нав. 9; 23. 3 Цар. 9; 20, 21.
щ Псал. 144; 15. Евр. 11; 16.
ъ Ефес. 2; 13, 14. 3; 6.

—

ГЛАВА 10.

1 И тѣзи сж родословія-та на Ноевы-тѣ сынове, Сима, Хама, и Іафеѳа: [а]родихж ся и тѣмъ сынове слѣдъ потопъ-тъ.

2 [б]Сынове-тѣ Іафеѳови бѣхж Гомеръ, и Магогъ, и Мадай, и Іаванъ, и Ѳувалъ, и 3 Мосохъ, и Ѳирасъ. А сынове-тѣ Гомерови: 4 Асханазъ, и Рифаѳъ, и Ѳогарма. А сынове-тѣ Іавановн: Елиса, и Ѳарсисъ, 5 Киттимъ и Доданимъ. Отъ тѣхъ ся [в]разсѣяхж по островы-тѣ на народы-тѣ въ земли-тѣ имъ: всякой по языкъ-тъ си, и по племе-то си, въ народы-тѣ си.

6 А [г]сынове-тѣ Хамови: Хусъ, и Мицра- 7 имъ, и Футъ, и Ханаанъ. А сынове-тѣ Хусови: Сева, и Евила, и Савта, и Раама, и Савтека: а сынове-тѣ Раамови: Ше- 8 ва и Деданъ. И Хусъ роди Нимрода. Той 9 начнж да става силенъ на земіж-тж. Той бѣше силенъ [д]ловецъ [е]прѣдъ Господа: за това ся говори: Като Нимродъ, силенъ 10 ловецъ прѣдъ Господа. И [ж]начало-то на царство-то му бѣ Вавилонъ и Ерехъ, и Аккадъ, и Халне, въ земіж-тж Сенааръ. 11 Изъ тжзь земіж излѣзе въ Ассиріж, и съгради Ниневіж, и градъ-тъ Роовоѳъ, и 12 Халахъ, И Ресенъ между Ниневіж и Ха- 13 лахъ (той е голѣмый-тъ градъ): А Мицраимъ роди Лудимы-тѣ, и Анамимы-тѣ, 14 Леавимы-тѣ и Нафтухымы-тѣ, И Патрусимы-тѣ, и Каслухымы-тѣ ([з]отъ които произлѣзохж Филистимяне-тѣ), и Кафто- 15 римы-тѣ. А отъ Ханаана ся родихж, Си- 16 донъ, пьрвородный-тъ му, и Хетъ, И Іевусеяни-тѣ, и Аморрейци-тѣ, и Гергесей- 17 ци-тѣ, И Евеяни-тѣ, и Арукеяни-тѣ, и Асе- 18 няни-тѣ, И Арвадци-тѣ, и Цемарейци-тѣ, и Амаѳейци-тѣ: и послѣ ся разсѣяхж 19 Ханаански-тѣ племена. И [и]Ханаански-тѣ прѣдѣли бѣхж отъ Сидонъ като отхожда нѣкой въ Гераръ до Газж и като отхожда нѣкой въ Содомъ и Гоморръ, и Ад- 20 мж, и Цевоимъ, до Лашж. Тѣзи сж сынове-тѣ Хамови, по племена-та си, по языцы-тѣ си, въ земли-тѣ си, по народы-тѣ си.

21 И на Сима, отецъ-тъ на всичкы-тѣ сынове Еверовы, по старый-тъ братъ на Іа- 22 феѳа, родихж ся и нему *сынове*. [і]Сынове Симови бѣхж Еламъ, и Ассуръ, и Арфак- 23 садъ, и Лудъ, и Арамъ, А сынове Ара- 24 мови: Узъ, и Улъ, и Геѳеръ, и Машъ. И Арфаксадъ роди [к]Салж: а Сала роди Еве- 25 ра. И [л]Еверу ся родихж два сына: името на единый-тъ Фалекъ *(раздѣленіе)*, защото въ неговы-тѣ дни ся раздѣли земя- 26 та: и име-то на брата му, Іоктанъ. А Іоктанъ роди Алмодада, и Шалефа, и Хацар- 27 мавеѳа, и Іараха, И Адорама, и Узала и 28 Диклж, И Овала, и Авимаила, и Шевж, 29 И Офира, и Евилж, и Іовава: всичкы тѣзи 30 бѣхж сынове Іоктанови. И населеніе-то имъ бѣше отъ Мешж, като отхожда нѣкой въ 31 Сефаръ, горж источнж. Тѣзи сж сынове Симови, по племена-та си, по языцы-тѣ 32 си, въ земли-тѣ си, по народы-тѣ си. [м]Тѣзи сж племена-та на сынове-тѣ Ноевы, по родове-тѣ имъ, въ народы-тѣ имъ: [н]и отъ тѣхъ ся разсѣяхж народи-тѣ по земіж-тж слѣдъ потопъ-тъ.

ГЛАВА 11.

1 И по всичкж-тж земіж бѣше единъ 2 языкъ, и единъ гласъ. И когато трьгнжхж отъ истокъ, намѣрихж поле въ земіж-тж 3 Сенааръ; и населихж ся тамъ. И рекохж си единъ на другый: Елате да направимъ кырпичы, и да гы испечемъ въ огнь: и употрѣбихж кырпичы-тѣ вмѣсто каменіе, а 4 смолж-тж употрѣбихж вмѣсто калъ. И рекохж: Елате, да си съградимъ градъ и стълпъ, [а]на който връхъ-тъ *да стига* до небе-то: и да си придобыемъ име, за да ся не разсѣемъ по лице-то на всичкж-тж 5 земіж. А [б]Господь слѣзе да види градъ-тъ и стълпъ-тъ, който градяхж человѣческы- 6 тѣ сынове. И рече Господь: Ето, [в]единъ народъ, и всичкы иматъ [г]единъ языкъ, и начнжхж да правятъ това: и сега не ще може да имъ ся възбрани всичко което 7 сж [д]намыслили да направятъ. Елате, [е]да слѣземъ, и да смѣсимъ тамъ языкъ-тъ имъ, щото единый-тъ [ж]да не разумѣва 8 языкъ-тъ на другый-тъ. И [з]разсѣя гы Господь отъ тамъ [и]по лице-то на всичкж-тж земіж: и прѣстанжхж да зидатъ градъ-тъ. 9 За това ся нарече име-то му Вавилонъ *(смѣшеніе)*: [і]защото тамъ смѣси Господь языкъ-тъ на всичкж-тж земіж: и отъ тамъ гы разсѣя Господь по лице-то на всичкж-тж земіж.

10 [к]Това е родословіе-то Симово: Симъ бѣше на сто години, когато роди Арфак- 11 сада, двѣ години слѣдъ потопъ-тъ: И живѣ Симъ отъ какъ роди Арфаксада петстотинъ лѣта, и роди сынове и дъщери. 12 И Арфаксадъ живѣ тридесеть и петь лѣта, 13 и [л]роди Салж: И живѣ Арфаксадъ отъ какъ роди Салж четыристотинъ и три 14 лѣта, и роди сынове и дъщери. И Сала 15 живѣ тридесеть лѣта, и роди Евера: И живѣ Сала отъ какъ роди Евера четы-

а Гл. 9; 1, 7, 19.
б 1 Лѣт. 1; 5, и дрг.
в Псал. 72; 10. Іер. 2; 10. 25; 22. Соф. 2; 11.
г 1 Лѣт. 1; 8, и дрг.
д Іер. 16; 16. Мих. 7; 2.
е Гл. 6; 11.
ж Мих. 5; 6.
з 1 Лѣт. 1; 12.
и Гл. 13; 12, 14, 15, 17. 15; 18—21. Числ. 34; 2—12. Іис. Нав. 12; 7, 8.
і 1 Лѣт. 1; 17, и дрг.
к Гл. 11; 12.
л 1 Лѣт. 1; 19.
м Ст. 1.
н Гл. 9; 19.

—

а Втор. 1; 28.
б Гл. 18; 21.
в Гл. 9; 19. Дѣян. 17; 26.
г Ст. 1.
д Псал. 2; 1.
е Гл. 1; 26. Псал. 2; 4. Дѣян. 2; 4, 5, 6.
ж Гл. 42; 23. Втор. 28; 49. Іер. 5; 15. 1 Кор. 14; 2, 11.
з Лук. 1; 51.
и Гл. 10; 25, 32.
і 1 Кор. 14; 23.
к Гл. 10; 22. 1 Лѣт. 1; 17.
л Виж. Лук. 3; 36.

ристотинъ и три лѣта, и роди сынове и 16 дъщери. И [м]живѣ Еверъ тридесеть и четыри лѣта, и роди Фалека: 17 И живѣ Еверъ отъ какъ роди Фалека четыристотинъ и тридесеть лѣта, и роди сынове и 18 дъщери. И живѣ Фалекъ тридесеть лѣта, 19 и роди Рагава: И живѣ Фалекъ отъ какъ роди Рагава двѣстѣ и деветь лѣта, и роди 20 сынове и дъщери. И живѣ Рагавъ триде- 21 сеть и двѣ лѣта, и роди Серуха: И живѣ Рагавъ отъ какъ роди Серуха двѣстѣ и 22 седмь лѣта, и роди сынове и дъщери. И живѣ Серухъ тридесеть лѣта, и роди На- 23 хора: И живѣ Серухъ отъ какъ роди Нахора двѣстѣ лѣта, и роди сынове и дъ- 24 щери. И живѣ Нахоръ двадесеть и де- 25 веть лѣта, и роди Ѳарѫ: И живѣ Нахоръ отъ какъ роди Ѳарѫ сто и деветнадесеть 26 лѣта, и роди сынове и дъщери. И живѣ Ѳара седмдесеть лѣта, и [н]роди Аврама, Нахора и Аррана.

27 И това е родословіе-то на Ѳарѫ: Ѳара роди Аврама, Нахора, и Аррана: и Ар- 28 ранъ роди Лота. И умрѣ Арранъ прѣди Ѳарѫ отца си въ земѭ-тѫ въ коіѭто ся 29 роди, въ Уръ Халдейскый. И зѣхѫ си Аврамъ и Нахоръ жены: име-то на Аврамовѫ-тѫ женѫ бѣ [о]Сара: а име-то на Нахоровѫ-тѫ женѫ [п]Мелха, дъщеря на Ар- 30 рана, отца на Мелхѫ и отца на Іесхѫ. А 31 [р]Сара бѣше бездѣткыня, нѣмаше чадо. И [с]зѣ Ѳара Аврама сына си, и Лота, Аррановый-тъ сынъ, внука си, и Сарѫ снахѫ си, женѫ-тѫ на сына си Аврама: и излѣзохѫ наедно изъ [т]Уръ Халдейскый, да отидѫтъ въ [у]Ханаанскѫ-тѫ земѭ: и дойдохѫ до Харранъ, и населихѫ ся тамъ. 32 И станѫхѫ дни-тѣ на Ѳарѫ двѣстѣ и петь лѣта: и умрѣ Ѳара въ Харранъ.

ГЛАВА 12.

1 И [а]рече Господь Авраму: Излѣзь изъ земѭ-тѫ си, и изъ родъ-тъ си, и изъ домъ-тъ бащинъ си, *и иди* въ земѭ-тѫ 2 коіѭто ще ти покажѫ: И [б]ще тя направѭ народъ голѣмъ: [в]ще тя благословѭ, и ще възвеличѫ име-то ти, и [г]ще бѫдешь 3 въ благословеніе. И [д]ще благословѭ онѣзи които тя благославятъ, и онѣзи които тя кълнѫтъ ще прокьлнѫ: и [е]ще ся благословятъ въ тебе всичкы-тѣ племена на 4 земѭ-тѫ. И отиде Аврамъ, както му рече Господь: и съ него отиде *и* Лотъ: а Аврамъ бѣше на възрастъ седмдесеть и петь 5 лѣта, когато излѣзе изъ Харранъ. И зѣ Аврамъ Сарѫ женѫ си, и Лота братовъ-тъ си сынъ, и всичкый-тъ имотъ колкото бѣхѫ придобыли, и [ж]хора-та що бѣхѫ придобыли въ [з]Харранъ, и излѣзохѫ да отидѫтъ въ Ханаанскѫ-тѫ земѭ; и дой- 6 дохѫ въ Ханаанскѫ-тѫ земѭ. И [и]прѣминѫ Аврамъ онѫзь земѭ до мѣсто-то Сихемъ, [і]до дѫбъ-тъ Морѐ: [к]Хананеци- 7 тѣ тогазь *живѣяхѫ* въ тѫзь земѭ. И [л]яви ся Господь Авраму, и рече: [м]На твое-то сѣме ще дамъ тѫзь земѭ. И [н]съгради тамъ олтарь Господу който му ся яви. 8 И отъ тамъ прѣмѣсти ся къмъ горѫ-тѫ, която е на истокъ отъ Веѳиль та постави шатъръ-тъ си, *и имаше* Веѳиль къмъ западъ, и Гай къмъ истокъ: и съгради тамъ олтарь Господу, [о]и призова име-то Го- 9 сподне. И дигнѫ ся *отъ тамъ* Аврамъ, и отиваше [п]напрѣдъ къмъ пладне.

10 [р]И станѫ гладъ въ тѫзь земѭ: и [с]слѣзе Аврамъ въ Египетъ да поживѣе тамъ, защото гладъ-тъ бѣше [т]тежькъ въ *Ханаанскѫ*-тѫ земѭ. 11 И когато наближи да влѣзе въ Египетъ, рече на женѫ си Сарѫ: Ето, знаѭ че си жена [у]хубава на 12 гледъ. И може бы, щомъ тя видятъ Египтяне-тѣ да рекѫтъ, Жена му е тая: [ф]и мене ще убіѭтъ, а тебе ще оставятъ 13 живѫ. [х]Кажи, молѭ, че ми си сестра, за да ми бѫде добрѣ поради тебе, и да 14 ся упази животъ-тъ ми заради тебе. И когато влѣзе Аврамъ въ Египетъ, [ц]видѣхѫ Египтяне-тѣ женѫ-тѫ че бѣше твър- 15 дѣ хубава. И князове-тѣ Фараонови іѭ видѣхѫ, и похвалихѫ іѭ Фараону: и [ч]заведена бы жена-та въ домъ-тъ на Фарао- 16 на. И поради неіѭ [ш]стори добро на Аврама: и той имаше овцы, и говеда, и ослы, и рабы, и рабыни, и ослицы, и камилы. 17 И [щ]порази Господь Фараона, и домъ-тъ му съ голѣмы язвы, заради Сарѫ, женѫ- 18 тѫ Аврамовѫ. И повыка Фараонъ Аврама, и рече: [ѣ]Що е това *дѣто* ми стори 19 ты? Защо ми не обади че ти е жена? Защо си реклъ: Сестра ми е? и азъ щѣхъ да іѭ земѫ за женѫ: и сега, ето, жена 20 ти, земи іѭ, и иди си. И [ы]настани му Фараонъ человѣцы: та го испроводихѫ, него, и женѫ му, и всичко що имаше.

ГЛАВА 13.

1 И възлѣзе Аврамъ изъ Египетъ, той и жена му, и всичко що имаше, и Лотъ на-

м 1 Лѣт. 1; 19.
н Іис. Нав. 24; 2. 1 Лѣт. 1; 26.
о Гл. 17; 15. 20; 12.
п Гл. 22; 20.
р Гл. 16; 1, 2. 18; 11, 12.
с Гл. 12; 1.
т Неем. 9; 7. Дѣян. 7; 4.
у Гл. 10; 19.

—

а Гл. 15; 7. Неем. 9; 7. Иса. 41; 2. Дѣян. 7; 3. Евр. 11; 8.
б Гл. 17; 6. 18; 18. Втор. 26; 5. 3 Цар. 3; 8.
в Гл. 24; 35.
г Гл. 28; 4. Гал. 3; 14.
д Гл. 27; 29. Исх. 23; 22. Числ. 24; 9.
е Гл. 18; 18. 22; 18. 26; 4. Псал. 72; 17. Дѣян. 3; 25. Гал. 3; 8.
ж Гл. 14; 14.
з Гл. 11; 31.
и Евр. 11; 9.
і Втор. 11; 30. Сѫд. 7; 1.
к Гл. 10; 18. 19. 13; 7.
л Гл. 17; 1.
м Гл. 13; 15. 17; 8. Псал. 105; 9, 11.
н Гл. 13; 4.
о Гл. 13; 4.
п Гл. 13; 3.
р Гл. 26; 1.
с Псал. 105; 13.
т Гл. 43; 1.
у Ст. 14. Гл. 26; 7.
ф Гл. 20; 11. 26; 7.
х Гл. 20; 5. 13. Виж. Гл. 26; 7.
ц Гл. 39; 7. Мат. 5; 28.
ч Гл. 20; 2.
ш Гл. 20; 14.
щ Гл. 20; 18. 1 Лѣт. 16; 21. Псал. 105; 14. Евр. 13; 4.
ѣ Гл. 20; 9. 26; 10.
ы Прит. 21; 1.

едно съ него, *и отиде* [а]на южнж-тж странж. 2 И [б]Аврамъ бѣше много богатъ съ добытъкъ, съсъ сребро, и съсъ злато. 3 И отиде по становища-та си [в]отъ южнж-тж странж до Веѳиль, до мѣсто-то дѣто бѣше шатъръ-тъ му отъ понапрѣдъ между Веѳиль и Гай, 4 [г]На мѣсто-то на олтарь-тъ що бѣше направилъ тамъ изъ начало: и [д]призова тамъ Аврамъ име-то Господне.

5 И Лотъ още, който ходяше наедно съ Аврама, имаше овци, и говеда, и шатры: 6 И [е]не гы побираше земя-та да живѣѭтъ наедно: защото имотъ-тъ имъ бѣше много, и не можахж да живѣѭтъ наедно. 7 И [ж]станж прѣпираніе между пастыри-тѣ на Аврамовы-тѣ добытъцы, и пастыри-тѣ на Лотовы-тѣ добытъцы: а [з]Хананаанци-тѣ и Ферезейци-тѣ населявахж тогазь тжѭ земѭ. 8 И Аврамъ рече Лоту: [и]Да нѣма прѣпираніе между мене и тебе, и между мои-тѣ пастыри и твои-тѣ пастыри, защото ный смы братія. 9 [і]Не е ли всичка-та земя прѣдъ тебе? Молѭ ти ся отлжчи ся отъ мене: [к]ако *идешь ты* налѣво, азъ да идж надесно: ако ли *ты* надесно, азъ да идж налѣво. 10 И подигнж Лотъ очи, и видѣ всичкж-тж [л]околность на Іорданъ, която, прѣди да [м]разори Господь Содомъ и Гоморръ, напояваше ся всичката, додѣ да иде нѣкой въ [н]Сигоръ, [о]както рай Господень, както земя-та на Египетъ. 11 И избра Лотъ за себе си всичкж-тж Іорданскж околность: и прѣмѣсти ся Лотъ къмъ истокъ, и разлжчихж ся единъ отъ другый. 12 Аврамъ ся насели въ Ханаанскж-тж земѭ: а Лотъ [п]ся насели между градове-тѣ на околность-тж, и [р]постави шатры-тѣ си до Содомъ. 13 А мжжіе-тѣ Содомскы бѣхж [с]твърдѣ зли и [т]грѣшни прѣдъ Господа.

14 И рече Господь Авраму, слѣдъ като [у]ся отлжчи Лотъ отъ него: Подигни сега очи-тѣ си, отъ мѣсто-то дѣто си, и виждь [ф]къмъ сѣверъ, и югъ, и истокъ, и западъ; 15 Защото всичкж-тж земѭ, коѭто гледашь, [х]на тебе ще ѭ дамъ, [ц]и на сѣме-то ти до вѣка. 16 И [ч]ще направѭ сѣме-то ти като земный-тъ пѣсъкъ: ако може нѣкой да изброи земный-тъ пѣсъкъ, ще ся изброи и твое-то сѣме. 17 Стани, обходи дължинж-тж и ширинж-тж на тжзь земѭ: защото 18 тебѣ ще ѭ дамъ. И вдигнж Аврамъ шатъръ-тъ *си* и дойде та [ш]ся насели при Мамвріевы-тѣ джбове, [щ]които сж въ Хевронъ: и съгради тамъ олтарь Господу.

ГЛАВА 14.

1 И въ дни-тѣ на Амарфала царя [а]Сенарскаго, на Аріоха царя Елласарскаго, на Ходоллогомора царя [б]Еламскога, и на 2 Ѳидала царя Гоимскаго, Тѣ направихж бой съ Верж царя Содомскаго, и Варсж царя Гоморрскаго, и Сенава царь-тъ на [в]Адмж, и съсъ Симовора царя Цевоимскаго, и съсъ царь-тъ на Валж, която е 3 [г]Сигоръ. Всичкы тѣзи ся събрахж въ долъ-тъ Сиддимъ, [д]който е *сега* Солено-то Море. 4 Дванадесеть годины [е]бѣхж подчинени на Ходоллогомора: а въ тринадесетж-тж 5 отстжпихж. И въ четыринадесетж-тж годинж дойде Ходоллогоморъ, и царіе-тѣ които бѣхж наедно съ него, и поразихж [ж]Рафаимы-тѣ въ [з]Астароѳъ-карнаимъ, и [и]Зузимы-тѣ въ Хамъ, и [і]Емимы-тѣ въ Сави-киріаѳаимъ, 6 И [к]Хореяне-тѣ въ горж-тж имъ Сіиръ, до Ел-фаранъ, който е при пустынѭ-тж. 7 И като ся върнжхж, дойдохж въ Ен-мишпатъ, който е Кадисъ, и поразихж всичко-то мѣсто на Амаличаны-тѣ, и Амореи-тѣ които живѣяхж въ [л]Асасонъ-ѳамаръ. 8 Тогазь излѣзе царь-тъ Содомскый, и царь-тъ Гоморрскый, царь-тъ Адманскый, и царь-тъ Цевоимскый, и царь-тъ на Валж, която е Сигоръ, и опълчихж ся на бой противъ 9 тѣхъ въ долъ-тъ Сиддимъ: Противъ Ходоллогомора царя Еламскаго, и Ѳидала царя Гоимскаго, и Амарфала царя Сенарскаго, и Аріоха царя Елласарскаго: четыри царіе противъ петь. 10 А долъ-тъ Сиддимъ бѣше пъленъ съсъ [м]смолни кладенцы: и като бѣгахж царіе-тѣ Содомскый и Гоморрскый, паднжхж тамъ: а оста- 11 нжли-тѣ убѣгнжхж [н]въ горж-тж. И *побѣдители-тѣ* зѣхж всичкый-тъ [о]имотъ на Содомъ и Гоморръ, и всичкж-тж имъ хранж, и отидохж си. 12 Зѣха и Лота [п]братанецъ-тъ Аврамовъ, [р]който живѣеше въ Содомъ, и неговъ-тъ имотъ, и отидохж.

13 И дойде единъ отъ онѣзи които ся избавихж, и извѣсти на Аврама Евреина,

а Гл. 12; 9.
б Гл. 24; 35. Псал. 112; 3. Прит. 10; 22.
в Гл. 12; 8, 9.
г Гл. 12; 7. 8.
д Псал. 116; 17.
е Гл. 36; 7.
ж Гл. 26; 20.
з Гл. 12; 6.
и 1 Кор. 6; 7. Виж. Гл. 11; 27, 31. Исх. 2; 13. Псал. 133; 1. Дѣян. 7; 26.
і Гл. 20; 15. 34; 10.
к Рим. 12; 18. Евр. 12; 14. Іак. 3; 17.
л Гл. 19; 17. Втор. 34; 3. Псал. 107; 34.
м Гл. 19; 24, 25.
н Гл. 2; 10. Иса. 51; 3.
о Гл. 14; 2, 8, 19; 22.
п Гл. 19; 29.
р Гл. 14; 12. 19; 1. 2 Пет. 2; 7, 8.
с Гл. 18; 20. Іез. 16; 49. 2Пет. 2; 7. 8.
т Гл. 6; 11.
у Ст. 11.
ф Гл. 28; 11.
х Гл. 12; 7. 15; 18. 17; 8. 24; 7. 26; 4. Числ. 34; 12. Втор. 34; 4. Дѣян. 7; 5.
ц 2 Лѣт. 20; 7. Псал. 37; 22, 29. 112; 2.
ч Гл. 15; 5. 22; 17. 26; 4. 28; 14. 32; 12. Исх. 32; 13. Числ. 23; 10. Втор. 1; 10. 3 Цар. 4; 20. 1 Лѣт. 27; 23. Иса. 48; 19. Іер. 33; 22. Рим. 4; 16, 17, 18. Евр. 11; 12.
ш Гл. 14; 13.
щ Гл. 35; 27. 37; 14.

—

а Гл. 10; 10. 11; 2.
б Иса. 11; 11.
в Втор. 29; 23.
г Гл. 19; 22.
д Втор. 3; 17. Числ. 34; 12. Іис. Нав. 3; 16. Псал. 107; 34.
е Гл. 9; 26.
ж Гл. 15; 20. Втор. 3; 11.
з Іис. Нав. 12; 4. 13; 12.
и Втор. 2; 20.
і Втор. 2; 10, 11.
к Втор. 2; 12, 22.
л 2 Лѣт. 20; 2.
м Гл. 11; 3.
н Гл. 19; 17, 30.
о Ст. 16; 21.
п Гл. 12; 5.
р Гл. 13; 12.

който [с]живѣеше при джбове-тѣ на Мамврія Амореянина, брата на Есхола, и брата на Анера, които бѣхж [т]съюзници Аврамови.

14 И като чу Аврамъ че бы плѣненъ [у]братъ му, изведе триста и осмнадесеть отъ свои-тѣ обучены рабы, [ф]които ся бѣхж родили въ домъ-тъ му, и гони

15 *непріятели-тѣ* [х]до Данъ. И, като раздѣли свои-тѣ си, нападнж на тѣхъ нощя той и раби-тѣ му, и [ц]порази гы и гони гы до

16 Ховж, която е отлѣво на Дамаскъ. И върнж [ч]всичкый-тъ имотъ, върнж и Лота братанеца си, и имотъ-тъ му, а още и жены-тѣ, и *всичкы-тѣ* людіе.

17 И [ш]излѣзе Содомскый-тъ царь да го посрѣщне, [щ]като ся върнж отъ пораженіе-то на Ходоллогомора и на царіе-тѣ които бѣхж съ него, въ долъ-тъ Сави,

18 който е [ъ]долъ царскый. И [ы]Мелхиседекъ царь Салимскый изнесе хлѣбъ и вино: а той бѣше [ь]священникъ на [ѣ]Бога Вышняго.

19 И благослови го, и рече: [ю]Благословенъ Аврамъ отъ Бога Вышняго, [я]*Владѣ-

20 теля на небе-то и на земіж-тж: И [ж]благословенъ Богъ Вышній, който прѣдаде врагове-тѣ ти въ ржкж-тж ти. И *Аврамъ* му даде [іж]десетъкъ отъ всичко.

21 И рече Содомскый-тъ царь Авраму: Дай ми человѣцы-тѣ, а имотъ-тъ земи за

22 себе си. А Аврамъ рече на Содомскый-тъ царь: Азъ [а]дигнжхъ ржкж-тж си прѣдъ Господа Бога Вышняго, [б]Владѣтеля на

23 небе-то и на земіж-тж, *И заклѣхъ ся*, [в]че нѣма да зѐмж отъ всичко що е твое, отъ жицж до ремыкъ на обуща, за да не ре-

24 чешь: Азъ обогатихъ Аврама; Освѣнь онова, което изѣдохж момци-тѣ, и дѣлъ-тъ на мжжіе-тѣ които [г]дойдохж съ мене, Анеръ, Есхолъ, и Мамврій: тѣ нека земжтъ дѣлъ-тъ си.

ГЛАВА 15.

1 Слѣдъ тѣзи събытія, быде слово Господне Авраму [а]въ видѣніе, и казуваше: [б]Не бой ся Авраме: Азъ сьмь [в]щитъ твой: [г]мьзда-та ти *ще бжде* твърдѣ голѣма.

2 И Аврамъ рече: Господи Іеовà, какво ще ми дадешь, [д]когато азъ отхождамъ безчаденъ, а стопанинъ на домъ-тъ ми е тойзи Еліезеръ, който е отъ Дамаскъ?

3 Рече още Аврамъ: Ето, ты ми не даде сѣме: и ето [е]домочадецъ-тъ ми ще мя

4 наслѣди. И, ето, слово Господне му говорѣше: Той нѣма да ти бжде наслѣдникъ: но онзи който [ж]ще излѣзе изъ утробж-тж ти, той ще ти бжде наслѣдникъ.

5 И изведе го вънъ, и рече: Погледни сега на небе-то, и [з]изброй [и]звѣзды-тѣ, ако можешь гы изброи: и рече му: [і]Така ще

6 бжде твое-то сѣме. И [к]повѣрува *Аврамъ* въ Господа: и [л]вмѣни му ся за правдж

7 И рече му: Азъ сьмь Господь, който тя [м]изведохъ изъ [н]Уръ Халдейскый, [о]за да

8 ти дамъ тжзь земіж въ наслѣдіе. А той рече: Господи Іеовà, [п]какъ да познаіж

9 че ще іж наслѣдіж? И *Господь* му рече: Земи ми телицж трилѣтнж, и козж трилѣтнж, и овенъ трилѣтенъ и гъргорицж,

10 и гължбче. И зѣ му всичкы тѣзи, и [р]разсѣче гы прѣзъ срѣдж-тж и положи всякж часть срещж подобнж-тж й: но [с]пти-

11 цы-тѣ не разсѣче. И слѣтѣхж хыщны птицы на трупове-тѣ, и Аврамъ гы рас-

12 пжди. А около захожданіе-то на слънце-то, [т]нападнж изстжпленіе на Аврама; и ето, голѣмъ, мраченъ ужасъ нападнж

13 на него. И рече *Господь* Авраму: Знай извѣстно че [у]твое-то сѣме ще ся прѣсели въ земіж не своіж си, и ще бждж тъ тѣмъ въ порабощеніе и [ф]ще гы угнѣтяватъ че-

14 тыристотинъ годины. Но [х]азъ ще сждіж народъ-тъ, на когото ще бждж тъ въ порабощеніе, а подирь това [ц]ще излѣзжтъ

15 съ голѣмъ имотъ. А [ч]ты ще отидешь [ш]при отцы-тѣ си съ миръ: [щ]ще бждешь погре-

16 бенъ въ добрж старость. А [ъ]въ четвьртый-тъ родъ тѣ ще ся върнжтъ тука: защото още [ы]не ся е испълнило беззаконіе-

17 то на [ь]Аморрейцы-тѣ. А когато слънце-то зайде и станж гжста тьмнина, ето, пещь дымяща, и пламень огненъ, [ѣ]прѣминж

18 между тѣзи части. Въ тойзи день [ю]направи Господь завѣтъ съ Аврама, и каза: [я]На твое-то сѣме дадохъ тжзь земіж, отъ Египетскж-тж рѣкж до голѣмж-тж рѣкж,

19 до рѣкж-тж Евфратъ: Кенейцы-тѣ и Ке-

20 незейцы-тѣ, и Кадмонейцы-тѣ, И Хеттей-

с Гл. 13; 18.
т Ст. 24.
у Гл. 13; 8.
ф Гл. 15; 3. 17; 12, 27. Еккл. 2; 7.
х Втор. 34; 1. Сжд. 18; 29.
ц Иса. 41; 2. 3.
ч Ст. 11, 12.
ш Сжд. 11; 34. 1 Цар. 18; 6.
щ Евр. 7; 1.
ъ 2 Цар. 18; 18.
ы Евр. 7; 1.
ь Псал. 110; 4. Евр. 5; 6.
ѣ Мих. 6; 6. Дѣян. 16; 17.
ю Руѳ. 3; 10. 2 Цар. 2; 5.
я Ст. 22. Мат. 11; 25.
* *Или* Създатель.
ж Гл. 24; 27.
іж Евр. 7; 4.

а Исх. 6; 8. Дан. 12; 7. Откр. 10; 5. 6.
б Ст. 19. Гл. 21; 33.
в Есѳ. 9; 15, 16.
г Ст. 13.

—

а Дан. 10; 1. Дѣян. 10; 10, 11.
б Гл. 26; 24. Дан. 10; 12. Лук. 1; 13, 30.
в Псал. 3; 3. 5; 12. 84; 11. 91; 4. 119; 114.
г Псал. 16; 5. 58; 11. Прит. 11; 18.
д Дѣян. 7; 5.
е Гл. 14; 14.
ж 2 Цар. 7; 12. 16; 11. 2 Лѣт. 32; 21.
з Псал. 147; 4.
и Іер. 33; 22.
і Гл. 22; 17. Исх. 32; 13. Втор. 1; 10. 10; 22. 1 Лѣт. 27; 23. Рим. 4; 18. Евр. 11; 12. Виж. Гл. 13; 16.
к Рим. 4; 3, 9, 22. Гал. 3; 6. Іак. 2; 23.
л Псал. 106; 31.
м Гл. 12; 1.
н Гл. 11; 28, 31.
о Псал. 105; 42, 44. Рим. 4; 13.
п Виж. Гл. 24; 13, 14. Сжд. 6; 17. 37. 1 Цар. 14; 9, 10. 4 Цар. 20; 8. Лук. 1; 18.
р Іер. 34; 18, 19.
с Лев. 1; 17.
т Гл. 2; 21. Іов. 4; 13.
у Исх. 12; 40. Псал. 105; 23. Дѣян. 7; 6.
ф Исх. 1; 11. Псал. 105; 25.
х Исх. 6; 6. Втор. 6; 22.
ц Исх. 12; 36. Псал. 105; 37.
ч Іов. 5; 26.
ш Дѣян. 13; 36.
щ Гл. 25; 8.
ъ Исх. 12; 40.
ы Дан. 8; 23. Мат. 23; 32. 1 Сол. 2; 16.
ь 3 Цар. 21; 26.
ѣ Іер. 34; 18, 19.
ю Гл. 24; 7.
я Гл. 12; 7. 13; 15. 26; 4. Исх. 23; 31. Числ. 34; 3. Втор. 1; 7. 11; 24. 34; 4. Іис. Нав. 1; 4. 3 Цар. 4; 21. 2 Лѣт. 9; 26. Неем. 9; 8. Псал. 105; 11. Иса. 27; 12.

—

цы-тѣ, и Ферезейцы-тѣ, и Рафаимы-тѣ, 21 И Аморрейцы-тѣ, и Ханаанцы-тѣ, и Гергесейцы-тѣ, и Іевусейцы-тѣ.

ГЛАВА 16.

1 А Сара, жена-та Аврамова [а]не раждаше му *чада:* но имаше рабынѭ [б]Египтянкѫ, именуемѫ [в]Агарь. 2 И [г]рече Сара Авраму: Ето, Господь [д]заключи *утробѫ-тѫ* ми да не раждамъ: [е]влѣзь прочее при рабынѭ-тѫ ми, може бы да придобыѭ чадо отъ неѭ. И Аврамъ [ж]послуша думѫ-тѫ Саринѫ. 3 И тый Сара жена-та Аврамова зѣ Агарь Египтянкѫ-тѫ, своѭ-тѫ рабынѭ, подирь [з]десеть лѣта отъ населеніе-то на Аврама въ Ханаанскѫ-тѫ землѭ, и даде ѭ на мѫжа си Аврама, да му е жена. 4 И влѣзе при Агарь, и тя зачнѫ: и когато видѣ че зачнѫ, госпожата ѝ [и]прѣзирана бываше прѣдъ очи-тѣ ѝ. 5 И рече Сара Авраму: Заради тебе ми става неправда. Дадохъ рабынѭ-тѫ си въ твои-тѣ обятія, и като видѣ тя че зачнѫ, азъ сьмь прѣзрѣна прѣдъ очи-тѣ ѝ: [і]Господь да сѫди между мене и тебе. 6 А [к]Аврамъ рече на Сарѫ: [л]Ето, рабынята ти е въ твоѭ-тѫ рѫкѫ: стори ѝ както е угодно прѣдъ очи-тѣ ти. И употрѣби ѭ Сара злѣ, и тя [м]побѣгнѫ отъ лице-то ѝ. 7 И намѣри ѭ ангелъ Господенъ близу [н]при изворъ-тъ водный, въ пустынѭ-тѫ, близу при изворъ-тъ на пѫтя [о]къмъ Суръ; 8 И рече: Агарь, рабыне Сарина, отъ дѣ идешь и кѫдѣ отивашь? А тя рече: Бѣгамъ отъ лице-то на Сарѫ 9 госпожѫ-тѫ си. И рече ѝ ангелъ Господенъ: Върни ся при госпожѫ-тѫ си, и 10 [п]покори ся подъ рѫцѣ-тѣ ѝ. Рече ѝ още ангелъ Господенъ: [р]Ще прѣумножѫ сѣме-то ти, така що да ся не изброява за- 11 ради множество-то. И рече ѝ ангелъ Господенъ: Ето, ты си зачнѫла, и ще родишь сынъ, и [с]ще наречешь име-то му Исмаилъ: защото чу Господь скърбь-тѫ 12 ти. И той ще бѫде человѣкъ *като* [т]дивъ оселъ: рѫка-та му *ще бѫде* противъ всякого, и рѫка-та на всякого противъ него: и [у]прѣдъ лице-то на всичкы-тѣ си братія 13 ще ся насели. И призова *Агарь* име-то на Господа който ѝ говорѣше: Ты си Богъ на видѣніе-то ми: защото рече: Виждамъ 14 ли азъ тукъ подирь [ф]видѣніе-то си? Затова *тойзи* кладенецъ ся наименова кладенецъ [х]Лахай-рои: ето, *той* е [ц]между 15 Кадисъ и Варадъ. И [ч]роди Агарь на Аврама сынъ: и Аврамъ нарече име-то на сына си, когото роди Агарь, [ш]Исмаилъ. 16 А Аврамъ бѣше на осмдесеть и шесть годины, когато Агарь роди Исмаила Авраму.

ГЛАВА 17.

1 И като бѣше Аврамъ на деветдесеть и деветь годины, [а]яви ся Господь Авраму, и рече му: [б]Азъ сьмь Богъ Всемогущій: [в]ходи прѣдъ мене, и [г]бѫди съвършенъ. 2 И ще поставѭ завѣтъ-тъ си между мене и тебе: и [д]ще тя умножѫ твърдѣ много. 3 И [е]паднѫ Аврамъ на лице-то си: и го- 4 вори му Богъ и рече: Ето мой-тъ завѣтъ е съ тебе: и ты ще бѫдешь [ж]отецъ на 5 множество народы. И име-то ти вече не ще ся нарича Аврамъ *(отецъ высокъ),* но ще бѫде [з]име-то ти Авраамъ *(отецъ на множество):* [и]защото отецъ на множе- 6 ство народы тя направихъ. И ще тя наплодѭ твърдѣ много, и [і]ще произведѫ отъ тебе народы, и [к]царіе ще произлѣ- 7 зѫтъ отъ тебе. И [л]ще поставѭ мой-тъ завѣтъ между мене и тебе, и между потомцы-тѣ ти слѣдъ тебе въ родове-тѣ имъ, за вѣченъ завѣтъ, [м]да сьмь Богъ на те- 8 бе, и [н]на потомство-то ти слѣдъ тебе. И [о]ще дамъ на тебе, и на потомцы-тѣ ти слѣдъ тебе, землѭ-тѫ на [п]твое-то прѣселеніе, всичкѫ-тѫ Ханаанскѫ землѭ, за вѣчно притяжаніе: и [р]ще имъ бѫдѫ 9 Богъ. И рече Богъ Аврааму: А ты ще упазишь завѣтъ-тъ ми, ты, и потомци-тѣ 10 ти слѣдъ тебе въ родове-тѣ си. Тойзи е мой-тъ завѣтъ който ще упазите между мене и васъ, и между потомцы-тѣ ти слѣдъ тебе: [с]всякой мѫжкый полъ отъ 11 васъ ще бѫде обрѣзанъ. И ще обрѣжете краекожіе-то на вашѫ-тѫ плъть, и ще бѫде [т]бѣлѣгъ на завѣта между мене и 12 васъ. И младенецъ между васъ на осмь дни [у]ще ся обрѣже, всякой мѫжкый полъ въ родове-тѣ ви, въ домъ-тъ роденый и съсъ сребро купеный отъ всякой чужденецъ, който не е отъ твое-то сѣме. 13 Непрѣмѣнно ще ся обрѣже роденый-тъ

[а] Гл. 15; 2, 3.
[б] Гл. 21; 9.
[в] Гал. 4; 24.
[г] Гл. 30; 3.
[д] Гл. 20; 18. 30; 2. 1 Цар. 1; 5, 6.
[е] Гл. 30; 3, 9.
[ж] Гл. 3; 17.
[з] Гл. 12; 5.
[и] 2 Цар. 6; 16. Прит. 30; 21, 23.
[і] Гл. 31; 53. 1 Цар. 24; 12.
[к] Прит. 15; 1. 1 Пет. 3; 7.
[л] Іов. 2; 6. Псал. 106; 41, 42. Іер. 38; 5.
[м] Исх. 2; 15.
[н] Гл. 25; 18.
[о] Исх. 15; 22.
[п] Тит. 2; 9. 1 Пет. 2; 18.
[р] Гл. 17; 20. 21; 18. 25; 12.
[с] Гл. 17; 19. Мат. 1; 21. Лук. 1; 13. 31.
[т] Гл. 21; 20.
[у] Гл. 25; 18.
[ф] Гл. 31; 42.
[х] Гл. 24; 62. 25; 11.
[ц] Числ. 13; 26.
[ч] Гал. 4; 22.
[ш] Ст. 11.

—

[а] Гл. 12; 1.
[б] Гл. 28; 3. 35; 11. Исх. 6; 3. Втор. 10; 17.
[в] Гл. 5; 22. 48; 15. 3 Цар. 2; 4. 8; 25. 4 Цар. 20; 3.
[г] Гл. 6; 9. Втор. 18; 13. Іов. 1; 1. Мат. 5; 48.
[д] Гл. 12; 2. 13; 16. 22; 17.
[е] Ст. 17.
[ж] Рим. 4; 11, 12, 16. Гал. 3; 29.
[з] Неем. 9; 7.
[и] Рим. 4; 17.
[і] Гл. 35; 11.
[к] Ст. 16. Гл. 35; 11. Мат. 1; 6, и др.
[л] Гал. 3; 17.
[м] Гл. 26; 24. 28: 13. Евр. 11; 16.
[н] Рим. 9; 8.
[о] Гл. 12; 7. 13; 15. Псал. 105; 9, 11.
[п] Гл. 23; 4. 28; 4.
[р] Исх. 6; 7. Лев. 26; 12. Втор. 4; 37. 14; 2. 26; 18. 29; 13.
[с] Дѣян. 7; 8.
[т] Дѣян. 7; 8. Рим. 4; 11.
[у] Лев. 12; 3. Лук. 2; 21. Іоан. 7; 22. Фил. 3; 5.

въ домъ-тъ ти, и купеный-тъ съсъ сребро-то ти: и ще бѫде мой-тъ завѣтъ въ плъть-тѫ ви завѣтъ вѣченъ. 14 А необрѣзаный-тъ мѫжкый полъ, комуто краекожіе-то на плъть-тѫ не ся обрѣже, тя душа [ф]да ся истрѣби отъ людіе-тѣ си: *защото* е нарушила завѣтъ-тъ ми. 15 И рече Богъ Аврааму: Сарѫ женѫ си, не наричай *вече* име-то ѝ Сарѫ, но *Сарра *ще бѫде* име-то ѝ. 16 И ще ѭ благословѭ, [х]ще ти дамъ още и сынъ отъ неѭ, и ще ѭ благословѭ, и тя ще стане *майка* на [ц]народы: царіе на народы ще произлѣзѫтъ отъ неѭ. 17 И паднѫ Авраамъ на лице-то си, и [ч]засмѣ ся, и рече въ сърдце-то си: На сто годишенъ человѣкъ да ли ще ся роди чадо? и Сарра, жена на деветдесеть годины ще роди ли? 18 И рече Авраамъ Богу: Дано Исмаилъ да е живъ прѣдъ тебе. 19 И рече Богъ: [ш]Наистинѫ жена ти Сарра ще ти роди сынъ, и ще наречешь име-то му Исаакъ: и ще поставѭ завѣтъ-тъ си съ него за вѣченъ завѣтъ, и съ потомство-то му слѣдъ него. 20 И за Исмаила, послушахъ тя: ето, благословихъ го, и ще го наплодѭ, и [щ]ще го умножѫ твърдѣ много: [ъ]дванадесеть князове ще ся родятъ отъ него, и [ы]ще го направѭ народъ великъ. 21 Но завѣтъ-тъ си ще поставѭ съ Исаака, [ь]когото ще ти роди Сарра до годинѫ по това врѣме.

22 И като свърши да говори съ Авраама Богъ, възлѣзе си отъ него. 23 И зѣ Авраамъ сына си Исмаила, и всичкы-тѣ родены въ домъ-тъ му, и всичкы-тѣ купены съсъ сребро-то му, всякой мѫжкый полъ отъ человѣцы-тѣ на Авраамовъ-тъ домъ, и обрѣза краекожіе-то на плъть-тѫ имъ въ тойзи истый день, както му рече Богъ. 24 А Авраамъ бѣше на деветдесеть и деветь годины, когато бы обрѣзано краекожіе-то на плъть-тѫ му. 25 А Исмаилъ сынъ му бѣше на тринадесеть годины, когато бы обрѣзано краекожіе-то на плъть-тѫ му. 26 Въ истый тойзи день обрѣза ся Авраамъ, и сынъ му Исмаилъ: 27 И [ѣ]всичкы-тѣ человѣци на домъ-тъ му, които бѣхѫ родени въ домъ-тъ, и които бѣхѫ купени съсъ сребро отъ иноплеменницы, обрѣзахѫ ся съ него.

ГЛАВА 18.

1 И яви му ся Господь въ [а]Мамвріевы-тѣ дѫбове когато сѣдѣше прѣдъ врата-та на шатьра въ горещинѫ-тѫ на день-тъ. 2 И [б]вдигнѫ очи-тѣ си и видѣ, и ето, трима мѫжіе стоехѫ при него: и [в]като видѣ, завтече ся да гы посрѣщне отъ врата-та на шатъръ-тъ *си*, и поклони ся до земѭ-тѫ, 3 И рече: Господи мой, ако сьмь намѣрилъ благодать прѣдъ очи-тѣ ти, не дѣй заминува рабъ-тъ си. 4 [г]Нека донесѫтъ малко водѫ и омыйте нозѣ-тѣ си и починѣте си подъ дрьво-то. 5 И [д]азъ ще донесѫ малко хлѣбъ, и [е]укрѣпѣте сърдце-то си, послѣ щете си заминѫ; [ж]понеже за това и минѫхте покрай вашій-тъ рабъ. И тѣ рекохѫ: Стори така както си реклъ. 6 И отиде на бързо Авраамъ въ шатъръ-тъ при Саррѫ, и рече: Замѣси скоро три мѣры чисто брашно, и направи потрѣбницы. 7 А Авраамъ ся завтече при говедата, и зѣ едно младо и добро теле, и даде го на слугѫ-тѫ: който побърза да го сготви. 8 [з]Послѣ зѣ масло и млѣко и теле-то, което сготви, и прѣдложи прѣдъ тѣхъ, а той стоеше при тѣхъ подъ дрьво-то; и тѣ ядохѫ; 9 И рекохѫ му: Дѣ е Сарра жена ти? И той рече: Ето [и]въ шатъръ-тъ е. 10 И рече *Господь:* Азъ [і]непрѣмѣнно ще ся върнѫ при тебе [к]до годинѫ по това врѣме: и ето, [л]Сарра жена ти ще има сынъ. А Сарра чу *това* на врата-та на шатъръ-тъ, които бѣхѫ задъ него. 11 А [м]Авраамъ и Сарра бѣхѫ стари въ прѣминѫлъ възрастъ: на Саррѫ бѣше прѣстанѫло [н]обыкновенно-то на жены-тѣ. 12 И [о]засмѣ ся Сарра въ себе си, и думаше: [п]Да ли ще има за мене наслажденіе като остарѣхъ? и [р]господинъ ми е старъ. 13 И Господь рече Аврааму: Защо ся засмѣ Сарра, и каза: Като остарѣхъ азъ, да ли щѫ родѭ наистинѫ? 14 [с]Има ли нѣщо невъзможно у Господа? [т]въ опрѣдѣлено-то врѣме ще ся върнѫ при тебе, до годинѫ по това врѣме, и Сарра ще има сынъ. 15 Тогазь Сарра ся отрече, и думаше: Не ся засмѣхъ: защото ѝ дойде страхъ. А той рече: Не; ты ся засмѣ.

16 Като станѫхѫ отъ тамъ мѫжіе-тѣ обърнѫхѫ ся къмъ Содомъ: и Авраамъ идѣше съ тѣхъ [у]да гы испроводи. 17 И Господь рече: [ф]Ще скрыѭ ли азъ отъ Авраама което ще направѭ? 18 Понеже Авраамъ непрѣмѣнно ще бѫде народъ великъ и силенъ: и [х]ще ся благословятъ чрѣзъ него всичкы-тѣ народи на земѭ-тѫ: 19 Защото го познавамъ, че [ц]ще заповѣда на сынове-тѣ си, и на домъ-тъ си слѣдъ себе си и ще упазятъ пѫть-тъ Го-

[ф] Исх. 4; 24.
[*] Княгыня.
[х] Гл. 18; 10.
[ц] Гл. 35; 11. Гал. 4; 31. 1 Пет. 3; 6.
[ч] Гл. 18; 12. 21; 6.
[ш] Гл. 18; 10. 21; 2. Гал. 4; 28.
[щ] Гл. 16; 10.
[ъ] Гл. 25; 12, 16.
[ы] Гл. 21; 18.
[ь] Гл. 21; 2.
[ѣ] Гл. 18; 19.

—

[а] Гл. 13; 18. 14; 13.
[б] Евр. 13; 2.
[в] Гл. 19; 1. 1 Пет. 4; 9.
[г] Гл. 19; 2. 43; 24.
[д] Сѫд. 6; 18. 13; 15.
[е] Сѫд. 19; 5. Псал. 104; 15.
[ж] Гл. 19; 8. 33; 10.
[з] Гл. 19, 3.
[и] Гл. 24; 67.
[і] Ст. 14.
[к] 4 Цар. 4; 16.
[л] Гл. 17; 19, 21. 21; 2. Рим. 9; 9.
[м] Гл. 17; 17. Рим. 4; 19. Евр. 11; 11, 12, 19.
[н] Гл. 31; 35.
[о] Гл. 17; 17.
[п] Лук. 1; 18.
[р] 1 Пет. 3; 6.
[с] Іер. 32; 17. Зах. 8; 6. Мат. 3; 9. 19; 26. Лук. 1; 37.
[т] Ст. 10. Гл. 17; 21. 4 Цар. 4; 16.
[у] Рим. 15; 24. 3 Іоан. 6.
[ф] Псал. 25; 14. Амос. 3; 7. Іоан. 15; 15.
[х] Гл. 12; 3. 22; 18. Дѣян. 3; 25. Гал. 3; 8.
[ц] Втор. 4; 9, 10. 6; 7. Іис. Нав. 24; 15. Ефес. 6; 4.

сподень, да правятъ правдѫ и сѫдъ, за да направи Господь да дойде на Авраама
20 онова което е говорилъ за него. И рече Господь: Понеже [ч]голѣмъ станѫ выкъ-тъ Содомскый и Гоморрскый, и грѣхъ-тъ
21 имъ е твърдѣ тежькъ, [ш]Да слѣзнѫ сега, да видіѫ, да ли сѫ сторили напълно по выкъ-тъ, който дойде до мене; и ако не,
22 [щ]да знаіѫ. И като тръгнѫхѫ отъ тамъ мѫжіе-тѣ, [ъ]отидохѫ къмъ Содомъ: а Авраамъ [ы]стоеше още прѣдъ Господа.
23 И [ь]приближи ся Авраамъ, и рече: [ѣ]Ще погубишь ли праведный-тъ съ нечести-
24 вый-тъ? Може да има петдесеть праведни въ градъ-тъ; [ю]да ли ще погубишь мѣсто-то и да му не простишь за петдесеть-тѣ
25 праведны които сѫ въ него? Да не бѫде ты да сторишь таквозь нѣщо, да убіешь праведный-тъ съ нечестивый-тъ, [я]щото праведный-тъ да стане като нечестивый-тъ! да не бѫде това отъ тебе! [ѫ]Сѫдія-та на всичкѫ-тѫ земіѫ нѣма ли да направи
26 правосѫдіе? И Господь рече: [ѭ]Ако намѣріѫ въ Содомъ петдесеть праведны вѫтрѣ въ градъ-тъ, ще простіѫ на всичко-
27 то мѣсто заради тѣхъ. И отговори Авраамъ и рече: [а]Ето сега начнѫхъ да говоріѫ Господу азъ който сьмь [б]прахъ и пе-
28 пелъ: Може отъ петдесеть-тѣ праведницы да нѣма петима, ще погубишь ли всичкый-тъ градъ поради петима-та? И рече нѣма да *го* погубіѫ, ако намѣріѫ тамъ
29 четыридесеть и петь. И приложи още *Авраамъ* да му говори, и рече: Може да ся намѣрятъ четыридесеть. И рече: Нѣма да
30 сторіѫ това заради четыридесеть-тѣ. И рече *Авраамъ:* Да ся не разгнѣви Господь, ако *още* говоріѫ: Може да ся намѣрятъ тамъ тридесеть. И рече: Нѣма да сторіѫ
31 това, ако намѣріѫ тридесеть. И рече *Авраамъ:* Ето сега начнѫхъ да говоріѫ Господу: Може да ся намѣрятъ тамъ двадесеть. И рече: Нѣма да *го* погубіѫ за-
32 ради двадесеть-тѣ. И рече *Авраамъ:* [в]Да ся не разгнѣви Господь, ако продумамъ още еднъждь: може да ся намѣрятъ тамъ десеть. [г]И рече: Нѣма да *го* погубіѫ за-
33 ради десеть-тѣ. И отиде Господь, като прѣстанѫ да говори съ Авраама: и Авраамъ ся върнѫ на мѣсто-то си.

ГЛАВА 19.

1 И [а]дойдохѫ два-та ангела въ Содомъ вечеръ-тѫ: и Лотъ сѣдѣше при Содомскѫ-тѫ портѫ, и като [б]видѣ Лотъ, станѫ та гы посрѣщнѫ, и поклони ся съ лице до
2 земіѫ-тѫ, И рече: Ето, господіе мои, [в]свърнѣте въ кѫщѫ-тѫ на вашій-тъ рабъ, и прѣнощувайте, и [г]омыйте нозѣ-тѣ си; и станѣте утрѣ, та идѣте на пѫть-тъ си. А тѣ рѣкохѫ: [д]Не; на улицѫ-тѫ ще прѣ-
3 нощувамы. И като гы принуди много, свърнѫхѫ къмъ него, и влѣзохѫ въ кѫщѫ-тѫ му: и [е]направи имъ угощеніе, и испече прѣсны хлѣбове, и ядохѫ.
4 И прѣди да си легнѫтъ тѣ, градскы-тѣ мѫжіе, жители-тѣ Содомляне млади и стари, всичкы-тѣ людіе отъ всякѫдѣ обы-
5 колихѫ кѫщѫ-тѫ. И [ж]выкахѫ на Лота, и говорѣхѫ му: Дѣ сѫ мѫжіе-тѣ които дойдохѫ у тебе тѫзь нощь? [з]изведи ни
6 гы, [и]да гы познаемъ. А [і]Лотъ излѣзе при тѣхъ прѣдъ врата-та, и затвори врата-та
7 задъ себе си, И рече: Моліѫ ви ся, бра-
8 тіе мои, не дѣйте струва *таквозь* зло. [к]Ето имамъ двѣ дъщери, които мѫжъ не сѫ познали: да ви изведѫ тѣхъ вънъ, и сторѣте съ тѣхъ каквото ви е угодно; само на тѣзи мѫжіе да не сторите нищо, [л]понеже за това влѣзохѫ подъ покрывъ-тъ
9 на стрѣхѫ-тѫ ми. А тѣ рекохѫ: Махни ся татъкъ. И рекохѫ: Той [м]дойде тука пришлецъ; [н]иска още и сѫдія да е; сега ще озлобимъ тебе повече отъ тѣхъ. И прѣсилувахѫ прѣмного человѣкъ-тъ Лота,
10 и приближихѫ да разбіѭтъ врата-та. А мѫжіе-тѣ прострѣхѫ рѫцѣ, и дръпнѫхѫ Лота при себе си въ кѫщи и затворихѫ
11 врата-та. А [о]поразихѫ съсъ слѣпотѫ человѣцы-тѣ, които бѣхѫ при врата-та на кѫщѫ-тѫ, отъ малъкъ до голѣмъ, тъй щото изнемощѣхѫ да търсятъ врата-та.
12 И рекохѫ мѫжіе-тѣ Лоту: Имашь ли тука другыго нѣкого? зеть, или сынове, или дъщери, или когото другыго имашь въ градъ-тъ, [п]изведи *гы* изъ това мѣсто:
13 Защото ный ще съсыпемъ това мѣсто, понеже [р]голѣмъ станѫ выкъ-тъ имъ прѣдъ Господа, и [с]проводи ны Господь да го по-
14 губимъ. И тъй излѣзе Лотъ, и говори на зетове-тѣ си, [т]които щѣхѫ да земѫтъ дъщери-тѣ му, и рече: [у]Станѣте, и излѣзте изъ това мѣсто: защото ще съсыпе Господь градъ-тъ. Но на зетове-тѣ му [ф]ся видѣ че ся шегува.
15 И когато станѫ зора, принуждавахѫ ангели-тѣ Лота, и казувахѫ: [х]Стани, зе-

[ч] Гл. 4; 10. 19; 13. Іак. 5; 4.
[ш] Гл. 11; 5. Исх. 3; 8.
[щ] Втор. 8; 2. 13; 3. Іис. Нав. 22; 22. Лук. 16; 15. 2 Кор. 11; 11.
[ъ] Гл. 19; 1.
[ы] Ст. 1.
[ь] Евр. 10; 22.
[ѣ] Числ. 16; 22. 2 Цар. 24; 17.
[ю] Іер. 5; 1.
[я] Іов. 8; 20. Иса. 3; 10, 11.
[ѫ] Іов. 8; 3. 34; 17. Псал. 58; 11. 94; 2. Рим. 3; 6.
[ѭ] Іер. 5; 1. Іез. 22; 30.
[а] Лук. 18; 1.
[б] Гл. 3; 19. Іов. 4; 19. Еккл. 12; 7. 1 Кор. 15; 47, 48. 2 Кор. 5; 1.
[в] Сѫд. 6; 39.
[г] Іак. 5; 16.

—

[а] Гл. 18; 22.
[б] Гл. 18; 1, и друг.
[в] Евр. 13; 2.
[г] Гл. 18; 4.
[д] Виж. Лук. 24; 28.
[е] Гл. 18. 8.
[ж] Иса. 3; 9.
[з] Сѫд. 19; 22.
[и] Гл. 4; 1. Рим. 1; 24, 27. Іуд. 7.
[і] Сѫд. 19; 23.
[к] Виж. Сѫд. 19; 24.
[л] Виж. Гл. 18; 5.
[м] 2 Пет. 2; 7, 8.
[н] Исх. 2; 14.
[о] Виж. 4 Цар. 6; 18. Дѣян. 13; 11.
[п] Гл. 7; 1. 2 Пет. 2; 7, 9.
[р] Гл. 18; 20.
[с] 1 Лѣт. 21; 15.
[т] Мат. 1; 18.
[у] Числ. 16; 21, 45.
[ф] Исх. 9; 21. Лук. 17; 28. 24; 11.
[х] Числ. 16; 24, 26. Откр. 18; 4.

ми женж си и двѣ-тѣ си дъщери, които ся намѣрувать *тукъ*, за да не погынешь и ты въ беззаконіе-то на тойзи градъ. 16 Но той като ся бавеше, мжжіе-тѣ, [и]понеже го пожали Господь, хванжхж за ржкж него, и женж му, и двѣ-тѣ му дъщери, и [ч]изведохж го, и оставихж го вънъ отъ градъ-тъ. 17 И когато гы изведохж вънъ, рече *единъ-тъ:* [ш]Бѣгай за животъ-тъ си: [щ]да не погледнешь назадъ, и да ся не спрѣшь въ всичкж тжзи околность; бѣгай на горж-тж, за да не погынешь. 18 И рече имъ Лотъ: 19 [ъ]Не, Господи: Ето рабъ твой намѣри благодать прѣдъ тебе, и възвеличилъ си милость-тж си, коіжто си направилъ менѣ, че си упазилъ животъ-тъ ми: но азъ не ще могж да побѣгнж на горж-тж, за да мя не постигне зло-то и умрж. 20 Ето, моліж, тойзи градъ е близу, да прибѣгнж тамъ, и малъкъ е: нека тамъ да побѣгнж: не е ли малъкъ? и ще ся упази животъ-тъ ми. 21 И рече му: Ето, [ы]послушахъ тя за това нѣщо, да не разоріж тойзи градъ, за който ты говорй. 22 Побързай да побѣгнешь тамъ: защото [ь]азъ не могж да направіж дѣло-то *си*, до дѣ не стигнешь ты тамъ: за това нарече [ѣ]име-то на тойзи градъ *Сигоръ.

23 Слънце-то изгрѣя на земіж-тж, когато Лотъ влѣзе въ Сигоръ. 24 И [ю]одъжди Господь на Содома и Гоморра жупелъ и огнь отъ Господа изъ небе-то. 25 И порази тѣзи градове, и всичкж-тж околность, и всичкы-тѣ жители на градове-тѣ, и [я]растенія-та на земіж-тж.

26 Но жена му въ слѣдъ него погледнж *назадъ*, и [ж]станж стълпъ отъ соль.

27 А на сутринь-тж Авраамъ подрани на това мѣсто [іж]дѣто бѣ стоялъ прѣдъ Господа: 28 И като погледнж къмъ Содомъ и Гоморръ, и къмъ всичкж-тж земіж наоколо, видѣ, и ето, [а]дигаше ся дымъ отъ земіж-тж, като дымъ изъ пещь.

29 И тъй, когато Богъ съсыпа градове-тѣ на околность-тж, [б]помenж Богъ Авраама, и испрати Лота изъ срѣдъ разореніе-то, когато разори градове-тѣ въ които живѣеше Лотъ.

30 И възлѣзе Лотъ отъ Сигоръ, и [в]живѣеше въ горж-тж, и съ него двѣ-тѣ му дъщери, защото ся убоя да сѣди въ Сигоръ: и живѣеше въ еднж пещерж, самъ и двѣ-тѣ му дъщери. 31 И рече по стара-та на по младж-тж: Баща ни е старъ, и нѣма человѣкъ на земіж-тж [г]да влѣзе при насъ по обичай-тъ на всичкж-тж земіж: 32 Ела, да напоимъ бащж си съ вино, и да прѣспимъ съ него, и [д]да възставимъ сѣме отъ бащж си. 33 И тъй въ онжзи нощь напоихж бащж си съ вино: и влѣзе по стара-та, и прѣспа съ бащж си: и *той* не знаеше ни когато легнж тя, ни когато станж. 34 И на другый-тъ день рече по стара-та на по младж-тж: Ето, азъ прѣспахъ вчера съ бащж си: да го напоимъ съ вино и тжзи нощь, и влѣзь ты, и прѣспи съ него, и да възставимъ сѣме отъ бащж си. 35 И тъй напоихж и въ онжзи нощь бащж си съ вино, и станж по млада-та, и прѣспа съ него: и той не знаеше ни когато легнж тя, ни когато станж. 36 И зачнжхж двѣ-тѣ дъщери Лотовы отъ бащж си. 37 И роди по стара-та сынъ, и нарече име-то му Моавъ: [е]той е отецъ на Моавяне-тѣ до днесь. 38 И роди и по млада-та сынъ, и нарече име-то му Бенъ-аммі: [ж]той е отецъ на Аммоняне-тѣ до днесь.

ГЛАВА 20.

1 И тръгнж Авраамъ отъ тамъ [а]къмъ южнж-тж земіж, и насели ся между [б]Кадисъ и Суръ: и [в]станж пришлецъ въ Герaръ. 2 И рече Авраамъ за женж си Саррж: [г]Сестра ми е: и Авимелехъ Герарскый-тъ царь прати и [д]зѣ Саррж.

3 И [е]дойде Богъ при Авимелеха прѣзъ нощь-тж [ж]насънѣ, и рече му: [з]Ето, ты умирашь поради тжзь женж, коіжто си зѣлъ: защото тя си има мжжь. 4 А Авимелехъ не бѣше ся приближилъ при неіж: и рече: Господи, [и]ще убіешь ли и праведенъ народъ? 5 Не рече ли ми той: Сестра ми е? и тя пакъ, тя рече: Братъ ми е. [і]Съ незлобіе на сърдце-то си и съ чистотж на ржцѣ-тѣ си сторихъ азъ това. 6 И рече му Богъ насънѣ: И азъ познахъ че това си сторилъ ты съ незлобіе на сърдце-то си: и [к]азъ още тя задържахъ да не съгрѣшишь [л]прѣдъ мене: за това не тя оставихъ да ся прикоснешь до неіж. 7 И сега върни женж-тж на человѣка, [м]защото е пророкъ, и ще ся помоли за тебе, и ще живѣешь; но ако іж не върнешь, [н]знай че непрѣмѣнно ще умрешь, ты, и [о]всичкы-тѣ твои.

8 И като станж рано на сутринь-тж,

и Лук. 18; 13. Рим. 9; 15, 16.
ч Псал. 34; 22.
ш 3 Цар. 19; 3.
щ Ст. 26. Мат. 24; 16, 17, 18. Лук. 9; 62. Фил. 3; 13, 14.
ъ Дѣян. 10; 14.
ы Іов. 42; 8. 9. Псал. 145; 19.
ь Виж. Гл. 32; 25, 26. Исх. 32; 10. Втор. 9; 14. Марк. 6; 5.
ѣ Гл. 13; 10. 14; 2.
* Малъкъ.
ю Втор. 29 23. Иса. 13; 19. Іер. 20; 16. 50; 40. Іез. 16; 49, 50. Осія 11; 8. Амос. 4; 11. Соф. 2; 9. Лук. 17; 29. 2 Пет. 2; 6. Іуд. 7.
я Гл. 14; 3. Псал. 107; 34.
ж Лук. 17; 32.
іж Гл. 18; 22
а Откр. 18; 9.
б Гл. 8; 1. 18; 23.
в Ст. 17, 19
г Гл 16; 2, 4. 38; 8, 9. Втор. 25; 5.
д Марк. 12; 19.
е Втор. 2; 9.
ж Втор. 2; 19.

—

а Гл. 18; 1.
б Гл. 16; 7, 14.
в Гл. 26; 6.
г Гл. 12; 13. 26; 7.
д Гл. 12; 15.
е Псал. 105; 14.
ж Іов. 33; 15.
з Ст. 7.
и Ст. 18. Гл. 18; 23.
і 4 Цар. 20; 3. 2 Кор. 1; 12.
к Гл. 31; 7. 35; 5. Исх. 34; 24. 1 Цар. 25; 26, 34.
л Гл. 39; 9. Лев. 6; 2. Псал. 51; 4.
м 1 Цар. 7; 5. 4 Цар. 5; 11. Іов. 42; 8. Іак. 5; 14, 15. 1 Іоан. 5; 16.
н Гл. 2; 17.
о Числ. 16; 32, 33.

Авимелехъ повыка всичкы-тѣ си слугы, и каза всичкы тѣзи думы въ уши-тѣ имъ:
9 и человѣци-тѣ ся много уплашихѫ. И повыка Авимелехъ Авраама, и рече му: Що стори ты съ насъ? и какво ти съгрѣшихъ, та [п]нанесе на мене, и на царство-то ми голѣмъ грѣхъ? направилъ си ми работы
10 [р]които не трѣбува да ся правятъ. И рече Авимелехъ Авраамху: Що си видѣлъ ты,
11 та стори това нѣщо? И рече Авраамъ: Понеже азъ рѣкохъ: [с]Не ще да има страхъ Божій въ това мѣсто: и [т]ще мя убіѭтъ
12 заради женѫ-тѫ ми. И наистинѫ [у]сестра ми е, дъщеря на бащѫ ми, но не дъщеря
13 на майкѫ ми: и станѫ ми жена. И когато мя [ф]стори Богъ да странствувамъ отъ бащинъ-тъ си домъ, рѣкохъ ѝ: Това добро ще ми сторишь: на всяко мѣсто дѣто отидемъ, [х]казувай за мене: Той ми е
14 братъ. И [ц]зѣ Авимелехъ овцы, и говеда, и рабы, и рабыни, и даде Авраамху, и върнѫ
15 му Саррѫ женѫ-тѫ му. И рече Авимелехъ: Ето [ч]земя-та ми прѣдъ тебе: на-
16 сели ся дѣто ти е угодно. И на Саррѫ рече: Ето дадохъ тысящѫ сребрьници [ш]на брата ти: [щ]ето, това ти е [ъ]покривало за очи-тѣ прѣдъ всичкы които сѫ съ тебе и прѣдъ всичкы *другы*. И така бы
17 тя обличена. И [ы]помоли ся Авраамъ Богу: и исцѣли Богъ Авимелеха, и женѫ
18 му, и рабыни-тѣ му, и родихѫ чада. Защото Господь [ь]бѣше заключилъ съвсѣмъ всичкы ложесна въ домъ-тъ Авимелеховъ, поради Саррѫ, женѫ-тѫ Авраамовѫ.

ГЛАВА 21.

1 И [а]посѣти Господь Саррѫ, както рече: и стори Господь на Саррѫ [б]както бѣ ка-
2 залъ. И [в]зачнѫ Сарра, и роди сынъ на Авраама въ старины-тѣ му, [г]на срокъ-тъ
3 за който му бѣше реклъ Богъ. И нарече Авраамъ име-то на сына си, който му ся роди, когото му Сарра роди, [д]*Исаакъ.
4 И [е]обрѣза Авраамъ сына си Исаака въ осмый-тъ день, [ж]както му бѣ заповѣдалъ
5 Богъ. А [з]Авраамъ бѣше на сто годины,
6 когато му ся роди Исаакъ сынъ му. И рече Сарра: [и]Богъ ми направи смѣхъ: който чуе, [і]ще ся смѣе съ мене наедно.
7 И рече: Кой бы реклъ Авраамху, че Сарра ще кърми чада? [к]понеже *му* родихъ
8 сынъ въ старины-тѣ му. А дѣте-то порастнѫ и отбихѫ го: и направи Авраамъ голѣмо угощеніе, въ който день отбихѫ Исаака.
9 И видѣ Сарра сынъ-тъ на Агарь [л]Египтянкѫ-тѫ, [м]когото бѣ родила Авраамху,
10 че [н]ся присмива *на Исаака.* И рече Авраамху: [о]Испѫди тѫзи рабынѭ, и сына ѝ: защото нѣма да наслѣди сынъ-тъ на тѫ-
11 зи рабынѭ съсъ сына ми Исаака. И тая дума ся видѣ твърдѣ тежка на Авраама
12 [п]за сына му *Исмаила.* И рече Богъ Авраамху: Да ти ся не види тежко за момче-то, и за рабынѭ-тѫ ти: за всичко, което ти рече Сарра, слушай думѫ-тѫ ѝ: [р]защото въ Исаака ще ся наименува на тебе
13 сѣме. А и сынъ-тъ на рабынѭ-тѫ ще направѭ да стане [с]народъ; защото е твое
14 сѣме. И станѫ Авраамъ на сутринь-тѫ рано и зѣ хлѣбъ и мѣхъ съ водѫ, и даде на Агарь, и тури гы на рамо-то ѝ: *даде ѝ* и дѣте-то, и [т]ѭ испроводи: а тя отиде и ся скыташе по пустынѭ-тѫ Вирсавеѣ.
15 И когато ся свърши вода-та въ мѣхъ-тъ, тя хвърли дѣте-то подъ единъ хврастъ.
16 И отиде та сѣднѫ на срѣщѫ, далечь колкото единъ хвърлей на стрѣлѫ: защото рече: Да не видѭ смърть-тѫ *на* дѣте-то. И сѣднѫ на срещѫ, и възвыси гласъ и
17 плака. И [у]чу Богъ гласъ-тъ на момче-то: и повыка ангелъ Божій къмъ Агарь отъ небе-то, и рече ѝ: Що ти е, Агарь? не бой ся: защото чу Богъ гласъ-тъ на мом-
18 че-то отъ мѣсто-то дѣто е. Стани, дигни момче-то, и укрѣпи го съ рѫкѫ-тѫ си: защото [ф]ще го направѭ да стане народъ
19 великъ. И [х]отвори Богъ очи-тѣ ѝ, и тя видѣ кладенецъ съ водѫ, и отиде та напълни мѣхъ-тъ съ водѫ, и напои момче-
20 то. И [ц]Богъ бѣше съ момче-то, и то порастнѫ, и насели ся въ пустынѭ-тѫ, и
21 [ч]станѫ стрѣлецъ. И насели ся въ пустынѭ-тѫ Фаранъ: и [ш]зѣ му майка му женѫ изъ Египетскѫ-тѫ земѭ.
22 А въ онова врѣме [щ]Авимелехъ, съ Фихола военачалника си, говори на Авраама и рече: [ъ]Богъ е съ тебе въ всичко що
23 правишь. И сега [ы]закълни ми ся тукъ въ Бога, че не ще ся покажешь невѣренъ на мене, ни на сѣме-то ми, нито на родъ-тъ ми: *но* споредъ милость-тѫ коѭто ти сьмь сторилъ, ще сторишь на мене, и на
24 земѭ-тѫ дѣто ты си пришлецъ. И рече
25 Авраамъ: Азъ ся заклѣвамъ. И обличи

п Гл. 26; 10. Исх. 32; 21. Іис. Нав. 7; 25.
р Гл. 34; 7.
с Гл. 42; 18. Псал. 36; 1. Прит. 16; 6.
т Гл. 12; 12. 26; 7.
у Виж. Гл. 11; 29.
ф Гл. 12; 1, 9, 11, и дрг. Евр. 11; 8.
х Гл. 12; 13.
ц Гл. 12; 16.
ч Гл. 13; 9.
ш Ст. 5.
щ Гл. 26; 11.
ъ Гл. 24; 65.
ы Іов. 42; 9, 10.
ь Гл. 12; 17.

—

а 1 Цар. 2; 21.
б Гл. 17; 19. 18; 10, 14. Гал. 4; 23. 28.
в Дѣян. 7; 8. Гал. 4; 22. Евр. 11; 11.
г Гл. 17; 21.
д Гл. 17; 19.
* Смѣхъ.
е Дѣян. 7; 8.
ж Гл. 17; 10, 12.
з Гл. 17; 1, 17.
и Псал. 126; 2. Иса. 54; 1. Гал. 4; 27.
і Лук. 1; 58.
к Гл. 18; 11, 12.
л Гл. 16; 1.
м Гл. 16; 15.
н Гал. 4; 29.
о Гал. 4; 30. Виж. Гл. 25; 6. 36; 6, 7.
п Гл. 17; 18.
р Рим. 9; 7, 8. Евр. 11; 18.
с Ст. 18. Гл. 16; 10. 17; 20.
т Іоан. 8; 35.
у Исх. 3; 7.
ф Ст. 13.
х Числ. 22; 31. Виж. 4 Цар. 6; 17, 18, 20. Лук. 24; 16, 31.
ц Гл. 28; 15. 39; 2, 3, 21.
ч Гл. 16; 12.
ш Гл. 24; 4.
щ Гл. 20; 2. 26; 26.
ъ Гл. 26; 28.
ы Іис. Нав. 2; 12. 1 Цар. 24; 21.

Авраамъ Авимелеха за водный-тъ кладенецъ, който бѣхѫ [ь]отѣли Авимелехови-тѣ раби. 26 И рече Авимелехъ: Не знамъ кой е направилъ тѫзь работѫ; нито ты ми яви и нито азъ сьмъ чулъ, освѣнъ днесь. 27 И зѣ Авраамъ овцы и говеда, и даде на Авимелеха, и [ѣ]направихѫ двама-та договоръ. 28 И тури Авраамъ на странѫ 29 седмь женскы агнета отъ стадо-то. И рече Авимелехъ Аврааму: [ю]Що сѫ тѣзи седмь женскы агнета, които си турилъ 30 на странѫ? А той рече: Че *тѣзи* седмь-тѣ женскы агнета ще земешь ты отъ рѫкѫ-тѫ ми, да ми бѫдѫтъ [я]за свидѣтелство че азъ сьмъ ископалъ тойзи кладе-31 нецъ. За това [ж]наименова онова мѣсто Виръ-савеѐ *(кладенецъ клѣтвенный):* защото 32 тамъ ся заклѣхѫ двама-та. И направихѫ договоръ въ Виръ-савеѐ: и станѫ Авимелехъ, и Фихолъ военачалникъ-тъ му, и върнѫхѫ ся въ Филистимскѫ-тѫ земѭ.

33 И насади *Авраамъ* дѫбравѫ въ Виръсавеѐ: и [іж]призва тамъ име-то на Іеова 34 Бога [а]Вѣчнаго. И останѫ Авраамъ пришлецъ въ Филистимскѫ-тѫ земѭ много дни.

ГЛАВА 22.

1 А слѣдъ тѣзи събытія, [а]Богъ искуси Авраама, и рече му: Аврааме, и той рече: 2 Ето мя. И рече *Богъ:* Земи сега сына си [б]единородный-тъ, когото си възлюбилъ, Исаака, и иди [в]на мѣсто-то Морія, и принесь го тамъ въ всесъжженіе, на еднѫ 3 отъ горы-тѣ, коіѭто ще ти рекѫ. И подрани Авраамъ на сутринь-тѫ, та осѣдла оселъ-тъ си, и зѣ съсъ себе си двама отъ рабы-тѣ си, и Исаака сына си: и нацѣпи дрьва за всесъжженіе-то, и станѫ та отиде 4 на мѣсто-то което му каза Богъ. И въ третій-тъ день подигнѫ Авраамъ очи, и 5 видѣ мѣсто-то отъ далечь. И рече Авраамъ на рабы-тѣ си: Вы останѣте тукъ съ оселъ-тъ: а азъ и момче-то ще отидемъ до тамъ: и като ся поклонимъ, ще 6 ся върнемъ при васъ. И зѣ Авраамъ дрьва-та за всесъжженіе-то, и [г]натовари *гы* на сына си Исаака: и зѣ въ рѫкѫ огнь-тъ, и ножъ-тъ, и отидохѫ двама-та наедно. 7 Тогазь продума Исаакъ на Авраама отца си, и рече: Отче мой! и той рече: Ето мя, чадо мое: и рече *Исаакъ:* Ето огнь-тъ и дрьва-та: а дѣ е агне-то за всесъжже-8 ніе-то? И рече Авраамъ: Богъ, чадо мое, ще си промысли агне-то за всесъжженіе: 9 и отивахѫ двама-та наедно. И като пристигнѫхѫ на мѣсто-то което му рече Богъ, съгради тамъ Авраамъ олтарь, и нареди дрьва-та, и като върза Исаака сына си, 10 [д]тури го на олтарь-тъ врьхъ дрьва-та. И прострѣ Авраамъ рѫкѫ-тѫ си, та зѣ 11 ножъ-тъ за да заколе сына си. Но ангелъ Господень му выкнѫ отъ небе-то и рече: Аврааме, Аврааме! и той рече: Ето мя. 12 И рече: [е]Да не прострешь рѫкѫ-тѫ си на момче-то и да му не сторишь нищо: [ж]защото сега познахъ че ты ся боишь отъ Бога, понеже заради мене не си пожалилъ 13 сына си единородный-тъ. И като подигнѫ Авраамъ очи, видѣ, и ето задъ него овенъ вплетенъ съ рога-та си въ единъ хврастъ: и дойде Авраамъ, и зѣ овенъ-тъ, и при-14 несе го всесъжженіе вмѣсто сына си. И нарече Авраамъ име-то на онова мѣсто: *Іеова-ирѐ, както ся казува *и* днесь: На 15 горѫ-тѫ Господь ще ся яви. И выкнѫ вторый пѫть ангелъ Господень Аврааму 16 отъ небе-то, И рече: [з]Заклѣхъ ся въ мене си, казува Господь, понеже си сторилъ това нѣщо, и не си пожалилъ сына си, 17 единородный-тъ си, Ще тя благословѭ и благословѭ, и ще умножѫ и прѣумножѫ сѣме-то ти [и]като звѣзды-тѣ на небе-то, и [і]като пѣсъкъ-тъ който е край море-то: и [к]сѣме-то ти ще обладае [л]врата-та на вра-18 гове-тѣ си: И [м]въ твое-то сѣме ще ся благословятъ всичкы-тѣ народи на земѭ-тѫ: 19 [н]защото си послушалъ гласъ-тъ ми. И върнѫ ся Авраамъ при рабы-тѣ си: и станѫхѫ та отидохѫ наедно у Вирсавеѐ: и насели ся Авраамъ у [о]Вирсавеѐ.

20 А слѣдъ тѣзи събытія, казахѫ Аврааму, и рекохѫ: Ето [п]Мелха роди и тя сы-21 нове на Нахора брата ти: [р]Уза първородный-тъ му, и Вуза брата му, и Камуила 22 отца [с]Арамова, И Кеседа, и Азава, и Фал-23 деса, и Едлафа, и Ваѳуила. А [т]Ваѳуилъ роди Ревеккѫ: тѣзи осмина-та роди Мелха 24 Нахору брату Авраамову. И наложница-та му, която ся именуваше Ревма, роди и тя Тавека и Гаама и Тахаса и Маахѫ.

ГЛАВА 23.

1 И живѣ Сарра сто и двадесеть и седмь годины: *тѣзи сѫ* годины-тѣ на живота 2 Сарринъ. И умрѣ Сарра въ [а]Каріаѳъ-арвѫ: то е [б]Хевронъ въ Ханаанскѫ-тѫ земѭ: и дойде Авраамъ да жалѣе Саррѫ, и да

ь Виж. Гл. 26; 15, 18, 20, 21, 22.
ѣ Гл. 26; 31.
ю Гл. 33; 8.
я Гл. 31; 48, 52.
ж Гл. 26; 33.
іж Гл. 4; 26.
а Втор. 33; 27. Иса. 40; 28. Рим. 16; 26. 1 Тим. 1; 17.

—

а Іак. 1; 12. 1 Пет. 1; 7. 1 Кор. 10; 13. Евр. 11; 17.
б Евр. 11; 17.
в 2 Лѣт. 3; 1.
г Іоан. 19; 17.
д Евр. 11; 17. Іак. 2; 21.
е 1 Цар. 15; 22. Мих. 6; 7, 8.
ж Гл. 26; 5. Іак. 2; 22.
* Господь ще промысли.
з Псал. 105; 9. Лук. 1; 73. Евр. 6; 13, 14.
и Гл. 15; 5. Іер. 33; 22.
і Гл. 13; 16.
к Гл. 24; 60.
л Мих. 1; 9.
м Гл. 12; 3. 18; 18. 26; 4. Дѣян. 3; 25. Гал. 3; 8, 9, 16, 18.
н Ст. 3, 10. Гл. 26; 5.
о Гл. 21; 31.
п Гл. 11; 29.
р Іов. 1; 1.
с Іов. 32; 2.
т Гл. 24; 15.

—

а Інс. Нав. 14; 15. Сѫд. 1; 10.
б Ст. 19. Гл. 13; 18.

3 іѭ оплаче. И като станѫ Авраамъ отъ
мьртвеца си, говори на сынове-тѣ Хетовы
4 и рече: [в]Чужденецъ и пришлецъ сьмь
азъ между васъ: [г]дайте ми стяжаніе за
гробъ между васъ, за да погребѫ мьр-
5 твецъ-тъ си отъ прѣдъ очи-тѣ си. И от-
говорихѫ сынове-тѣ Хетови Аврааму, и
6 рекохѫ му: Послушай ны, господине:
Ты си между насъ [д]князь отъ Бога: по-
греби мьртвецъ-тъ си въ избранный-тъ
отъ гробове-тѣ ни: никой отъ насъ не ще
да ти възбрани гробъ-тъ си, за да погре-
7 бешь мьртвецъ-тъ си. Тогава станѫ Авра-
амъ, и поклони ся на людіе-тѣ на онѫзь
8 земіѭ, на сынове-тѣ Хетовы: И говори
имъ и рече: Ако ви е угодно да погребѫ
мьртвецъ-тъ си отъ прѣдъ очи-тѣ си, по-
слушайте мя, и посрѣдствувайте за мене
9 прѣдъ Ефрона сынъ-тъ Сааровъ, И да ми
даде пещерѫ-тѫ си Махпелахъ, въ край-тъ
на нивѫ-тѫ си: съ пълнѫ цѣнѫ нека ми
іѭ даде, въ стяжаніе за гробъ между
10 васъ. А Ефронъ сѣдѣше въ срѣдъ сыно-
ве-тѣ Хетовы: и отговори Ефронъ Хеттe-
янинъ-тъ Аврааму при слушаніе-то на сы-
нове-тѣ Хетовы, на *всичкы-тѣ* които вла-
зѣхѫ [е]въ врата-та на градъ-тъ му, и ре-
11 че: [ж]Не, господине мой, послушай мя:
давамъ ти нивѫ-тѫ, давамъ ти и пеще-
рѫ-тѫ която е въ неіѭ; прѣдъ сынове-
тѣ на народа си давамъ ти іѭ: погреби
12 мьртвецъ-тъ си. И поклони ся Авраамъ
13 прѣдъ людіе-тѣ на онѫзи земіѭ: И рече
Ефрону при слушаніе-то на людіе-тѣ отъ
онѫзь земіѭ, и каза: Ако *щешь*, послу-
шай мя, моліѭ: ще дамъ сребро-то за
нивѫ-тѫ; земи *го* отъ мене, и ще погребѫ
14 мьртвецъ-тъ си тамъ. А Ефронъ отго-
15 вори Аврааму и рече му: Чуй мя, го-
сподине мой: между мене и тебе що е
земя [з]за четыристотинъ сикли сребьрны?
16 погреби мьртвецъ-тъ си. И послуша
Авраамъ Ефрона: и [и]прѣтегли Авраамъ
Ефрону сребро-то, което рече при слу-
шаніе-то на сынове-тѣ Хетовы, четыри-
стотинъ сикли сребьрны, каквыто мину-
17 вахѫ между търговцы. И Ефронова-та
[і]нива която бѣше въ Махпелахъ, прѣдъ
Мамврій, нива-та, *и* пещера-та, която бѣ
въ неіѭ, и всичкы-тѣ дрьвія които бѣхѫ
въ нивѫ-тѫ, по всичкы-тѣ прѣдѣлы нао-
18 коло, подтвьрдихѫ ся Стяжаніе на Авра-
ама, прѣдъ сынове-тѣ Хетовы, прѣдъ всич-
кы-тѣ които влазѣхѫ въ врата-та на градъ-
19 тъ му. И слѣдъ това погребе Авраамъ
Саррѫ женѫ си въ пещерѫ-тѫ на нивѫ-
тѫ Махпелахъ, прѣдъ Мамврій: той е Хе-
20 вронъ въ Ханаанскѫ-тѫ земіѭ. И нива-
та и пещера-та която бѣше въ неіѭ, [к]под-
тьвърдихѫ ся отъ сынове-тѣ Хетовы на
Авраама въ стяжаніе за гробъ.

ГЛАВА 24.

1 И Авраамъ бѣше [а]старъ, прѣминѫлъ
на възрастъ: и Господь [б]благослови Авра-
2 ама въ всичко. И рече Авраамъ [в]на
рабъ-тъ си, по старый-тъ въ домъ-тъ му,
[г]на настоятель-тъ на всичкый му имотъ:
[д]Да туришь рѫкѫ-тѫ си подъ бедро-то
3 ми, И [е]ще тя закьлнѫ въ Господа, Бога
на небе-то и Бога на земіѫ-тѫ, че [ж]нѣма
да земешь женѫ за сына ми отъ дъщe-
ри-тѣ на Хананейцы-тѣ, между които жи-
4 вѣіѭ: Но [з]ще идешь [и]на мѣсто-то ми, и
при родъ-тъ ми и ще земешь женѫ за
5 сына ми Исаака. А рабъ-тъ му рече: Мо-
же да не ще жена-та да дойде подирѣ
ми въ тѫзи земіѭ: трѣба ли да заведѫ
сына ти въ онѫзь земіѭ отъ дѣто си из-
6 лѣзлъ? И рече му Авраамъ: Пази, да не
7 върнешь сына ми тамъ. Господь Богъ не-
бесный който [і]мя зѣ изъ домъ-тъ на от-
ца ми, и отъ земіѫ-тѫ на рожденіе-то
ми, и който ми говорѝ, и който ми ся
заклѣ, и рече: [к]На твое-то сѣме ще дамъ
тѫзь земіѭ, той [л]ще испрати ангелъ-тъ
си прѣдъ тебе: и ще земешь женѫ за
8 сына ми отъ тамъ. Ако ли жена-та не
ще да дойде подирѣ ти, тогазь [м]ще бѫ-
дешь свободенъ отъ това мое заклѣваніе;
9 само сына ми да не върнешь тамъ. И ту-
ри рабъ-тъ рѫкѫ-тѫ си подъ бедро-то
на Авраама господина своего, и заклѣ
му ся за това нѣщо.
10 И зѣ рабъ-тъ отъ камилы-тѣ на госпо-
дина си десеть камилы, и тръгнѫ, и въ
рѫцѣ-тѣ му бѣше [н]всичко-то благо на го-
сподина му: и станѫ та отиде въ Месо-
11 потаміѭ, [о]въ градъ-тъ Нахоровъ. И тури
камилы-тѣ да колѣничатъ вънъ отъ града
при водный-тъ кладенецъ, надвечеръ ко-
гато излазятъ [п]жены-тѣ, да си наливатъ
12 *водѫ*. И рече: [р]Господи, Боже на госпо-
дина моего Авраама, [с]дай ми, моліѭ, до-
брѫ срѣщѫ днесь, и стори милость на
13 господина моего Авраама. Ето, азъ [т]стоіѭ
при изворъ-тъ на водѫ-тѫ: [у]а дъщери-тѣ
на градскы-тѣ жители излазятъ да нали-
14 ватъ водѫ: И мома-та на коіѭто рекѫ:

в Гл. 17; 8. 1 Лѣт. 29; 15. Псал. 105; 12. Евр. 11; 9, 13.
г Дѣян. 7; 5.
д Гл. 13; 2. 14; 14. 24; 35.
е Гл. 34; 20, 24. Руѳ. 4; 4.
ж Виж. 2 Цар. 24; 21—24.
з Исх. 30; 13. Іез. 45; 12.
и Іер. 32; 9.
і Гл. 25; 9. 49; 30, 31, 32. 50; 13. Дѣян. 7; 16.
к Виж. Руѳ. 4; 7—10. Іер. 32; 10, 11.

—

а Гл. 18; 11. 21; 5.
б Ст. 35. Гл. 13; 2. Псал. 112; 3. Прит. 10; 22.
в Гл. 15; 2.
г Ст. 10. Гл. 39; 4, 5, 6.
д Гл. 47; 29. 1 Лѣт. 29; 24. Плач. 5; 6.
е Гл. 14; 22. Втор. 6; 13. Іис. Нав. 2; 12.
ж Гл. 26; 35. 27; 46. 28; 2. Исх. 34; 16. Втор. 7; 3.
з Гл. 28; 2.
и Гл. 12; 1.
і Гл. 12; 1.
к Гл. 12; 7. 13; 15. 15; 18. 17; 8. Исх. 32; 13. Втор. 1; 8. 34; 4. Дѣян. 7; 5.
л Исх. 23; 20, 23. 33; 2. Евр. 1; 14.
м Іис. Нав. 2; 17, 20.
н Ст. 2.
о Гл. 27; 43.
п Исх. 2; 16. 1 Цар. 9; 11.
р Ст. 27. Гл. 26; 24. 28; 13. 32; 9. Исх. 3; 6, 15.
с Неем. 1; 11. Псал. 37; 5.
т Ст. 43.
у Гл. 29; 9. Исх. 2; 16.

Я наведи водоносъ-тъ си да піѭ, и тя рече: Пій, и ще напоѭ и камилы-тѣ ти, тя нека е оная, *коіѭто* си отредилъ за рабъ-тъ си Исаака: и [ф]отъ това ще познаѭ че си сторилъ милость на господина моего.

15 И прѣди да прѣстане той да говори, ето, излазяше Ревекка, която бѣше ся родила Ваѳуилу, сыну [х]на Мелхѫ, женѫ-тѫ на Нахора Авраамовъ-тъ братъ, и на
16 рамо-то ѝ водоносъ-тъ ѝ. А мома-та бѣше [ц]твърдѣ красна на гледъ, дѣвица, и мѫжъ не бѣше познала: и тъй като слѣзе на изворъ-тъ, напълни водоносъ-тъ си, и
17 възлѣзуваше. А рабъ-тъ ся завтече да ѭ посрѣщне, и рече: Я мя напой малко во-
18 дѫ отъ водоноса си. [ч]А тя рече: Пій, господине мой: и побърза и снѣ водоносъ-тъ
19 си на рѫкѫ-тѫ си, и напои го. И като го напои, рече: И за камилы-тѣ ти ще
20 извадѭ, додѣ ся напіѭтъ всичкы-тѣ. И тутакси излѣ водоносъ-тъ си въ поило-то, и завтече ся на кладенецъ-тъ да извади още, и извади за всичкы-тѣ му камилы.
21 А человѣкъ-тъ ся чудеше съ неѭ, и мълчеше, за да познае [ш]да ли е благоустро-
22 илъ Господь пѫть-тъ му, или не. И като прѣстанѫхѫ камилы-тѣ да піѭтъ, зѣ человѣкъ-тъ еднѫ [щ]златнѫ обѣцѫ тежкѫ половинъ сикль, и двѣ гривны за рѫцѣ-
23 тѣ ѝ тежкы десеть сикли отъ злато. И рече: Чія дъщеря си ты? я ми кажи: намѣрува ли ся въ кѫщѫ-тѫ на бащѫ ти
24 мѣсто за насъ да прѣнощувамы? И тя му рече: Азъ сьмь [ъ]дъщеря на Ваѳуила сынъ-тъ Мелхынъ когото е родила Нахору.
25 Рече му още: Има у насъ и слама, и хра-
26 на много, и мѣсто за прѣнощуваніе. Тогазь ся наведе человѣкъ-тъ и [ы]поклони
27 ся Господу. И рече: [ь]Благословенъ Господь Богъ на господина моего Авраама, който не лиши господина моего отъ [ѣ]милость-тѫ си и истинѫ-тѫ си: въ пѫть-тъ Господь [ю]мя управи въ домъ-тъ на бра-
28 тія-та на мой-тъ господинъ. А мома-та ся завтече, и расказа въ домъ-тъ на майкѫ си за тѣзи случаи.

29 И Ревекка имаше братъ на име [я]Лаванъ: и завтече ся Лаванъ при чело-
30 вѣкъ-тъ вънъ при изворъ-тъ. И като видѣ обѣцѫ-тѫ, и гривны-тѣ на рѫцѣ-тѣ на сестрѫ си, и като чу рѣчи-тѣ на сестрѫ си Ревеккѫ, която казуваше: Така ми говори тойзи человѣкъ, отиде при человѣкъ-тъ: и ето той стоеше при камилы-
31 тѣ до изворъ-тъ. И рече: Влѣзь, [ѫ]благословенный отъ Господа; защо стоишь вънъ? азъ ти приготвихъ кѫщѫ-тѫ, и
32 мѣсто за камилы-тѣ. И влѣзе человѣкъ-тъ въ кѫщи, и растовари камилы-тѣ му, и [ѭ]даде сламѫ и хранѫ на камилы-тѣ, и водѫ за омываніе на нозѣ-тѣ му, и на нозѣ-тѣ на человѣцы-тѣ, които бѣхѫ съ
33 него. И прѣдложено бы прѣдъ него ястіе: но той рече: [а]Не щѫ да ямъ додѣ не кажѫ работѫ-тѫ си: и *Лаванъ* рече: Казу-
34 вай. И рече: Азъ сьмь рабъ Авраамовъ:
35 И Господь [б]благослови господина моего прѣмного, и станѫ великъ: и даде му овцы, и говеда, и сребро, и злато, и рабы,
36 и рабыни, и камилы, и ослы. И Сарра, жена-та на господина моего, [в]роди сынъ господину моему, като бѣше вече оста-
37 рѣла: и [г]даде му той все що има. И [д]заклѣ мя господинъ мой, и рече: Да не земешь за сына ми женѫ отъ дъщери-тѣ на Хананейцы-тѣ, на които въ земѭ-тѫ
38 азъ живѣѭ: Но да отидешь [е]въ домъ-тъ на отца ми, и въ родъ-тъ ми, и да земешь
39 женѫ за сына ми. И [ж]рѣкохъ господину моему: Може да не ще жена-та да дойде
40 подирѣ ми. [з]А той ми рече: Господь [и]прѣдъ когото ходѭ, ще испроводи ангелъ-тъ си съ тебе и ще благоустрои пѫть-тъ ти: и ще земешь женѫ за сына ми отъ родъ-тъ ми, и отъ домъ-тъ на
41 отца ми. [і]Тогазь ще бѫдешь свободенъ отъ заклѣваніе-то ми: когато отидешь при родъ-тъ ми, и не ти дадѫтъ, тогазь ще бѫдешь свободенъ отъ заклѣваніе-то ми.
42 И като дойдохъ днесъ на изворъ-тъ, рѣкохъ: [к]Господи, Боже на господина моего Авраама, молѭ, ако си благоустроилъ пѫть-тъ ми, по който азъ отхождамъ,
43 [л]Ето, азъ стоѭ при водный-тъ изворъ: мома-та, която излѣзе да налѣе *водѫ*, и на коіѭто рекѫ: Я мя напой съ малко
44 водѫ отъ водоноса си, И тя ми рече: И ты пій, ще извадѭ още и за камилы-тѣ ти, тя нека е жена-та, коіѭто е отредилъ Господь за сына на мой-тъ господинъ.
45 И [м]прѣди да прѣстанѫ [н]да думамъ въ сърдце-то си, ето, Ревекка излизаше съ водоносъ-тъ на рамо-то си: и слѣзе на изворъ-тъ, и налѣ: и рѣкохъ ѝ: Я мя
46 напой: И тя побърза и снѣ водоносъ-тъ си отъ *рамо-то* си, и рече: Пій, и ще напоѭ и камилы-тѣ ти: и тъй пихъ азъ, и
47 напой и камилы-тѣ: И попытахъ ѭ, и рѣкохъ: Чія си дъщеря? и тя рече: Дъщеря сьмь на Ваѳуила, сына Нахорова, когото му роди Мелха: и [о]турихъ обѣ-

[ф] Сѫд. 6; 17, 37. 1 Цар. 6; 7. 14; 10. 20; 7.
[х] Гл. 11; 29. 22; 23.
[ц] Гл. 26; 7.
[ч] 1 Пет. 3; 8. 4; 9.
[ш] Ст. 12, 56.
[щ] Исх. 32; 2, 3. Иса. 3; 19, 20, 21. Іез. 16; 11, 12. 1 Пет. 3; 3.
[ъ] Гл. 22; 23.
[ы] Ст. 52. Исх. 4; 31.
[ь] Исх. 18; 10. Руѳ. 4; 14. 1 Цар. 25; 32, 39. 2 Цар. 18; 28. Лук. 1; 68.
[ѣ] Гл. 32; 10. Псал. 98; 3.
[ю] Ст. 48.
[я] Гл. 29; 5.
[ѫ] Гл. 26; 29. Сѫд. 17; 2. Руѳ. 3; 10. Псал. 115; 15.
[ѭ] Гл. 43; 24. Сѫд. 19; 21.
[а] Іов. 23; 12. Іоан. 4; 34. Ефес. 6; 5, 6, 7.
[б] Ст. 1. Гл. 13; 2.
[в] Гл. 21; 2.
[г] Гл. 21; 10. 25; 5.
[д] Ст. 3.
[е] Ст. 4.
[ж] Ст. 5.
[з] Ст. 7.
[и] Гл. 17; 1.
[і] Ст. 8.
[к] Ст. 12.
[л] Ст. 13.
[м] Ст. 15, и дрг.
[н] 1 Цар. 1; 13.
[о] Іез. 16; 11, 12.

цѫ-тѫ на лице-то ѝ, и гривны-тѣ на рѫ-
48 цѣ-тѣ ѝ. И [п]наведохъ ся та ся поклонихъ Господу: и благословихъ Господа Бога на господина моего Авраама, който мя доведе по правый-тъ пѫть, да земѫ за сына му [р]дъщеріѭ-тѫ на брата на госпо-
49 дина моего. Сега прочее, ако искате да [с]сторите милость и истинѫ господину моему, кажѣте ми: ако ли не, *пакъ* ми кажѣте: да ся обърнѫ надесно, или на-
50 лѣво. А Лаванъ и Ваѳуилъ отговорихѫ, и рекохѫ: [т]Отъ Господа станѫ това нѣщо: ный не можемъ [у]да ти речемъ ни
51 зло, ни добро. Ето, [ф]Ревекка, прѣдъ тебе: земи *ѭ*, и иди, и нека бѫде жена на сынъ-тъ на господина твоего, както е Го-
52 сподь реклъ. И като чу рабъ-тъ Авраамовъ думы-тѣ имъ, [х]поклони ся до земіѭ-тѫ Го-
53 споду. И извади рабъ-тъ сребърны и златны [ц]украшенія и облѣкла, та даде на Ревеккѫ: [ч]даде още скѫпи дарове на
54 брата ѝ, и на майкѫ ѝ. И ядохѫ и пихѫ, той и человѣци-тѣ които *бѣхѫ дошли* съ него и прѣнощувахѫ: и като станѫхѫ на сутринь-тѫ, рече: [ш]Испроводѣте мя
55 къмъ господаря ми. И рекохѫ братъ ѝ и майка ѝ: Нека посѣди мома-та съ насъ
56 до десетина дни; послѣ нека иде. И рече имъ: Не мя спирайте, защото Господь благоустрои пѫть-тъ ми: испроводѣте мя
57 да идѫ при господаря си. И тѣ рекохѫ: да повыкамы момѫ-тѫ, и да попытамы
58 какво ще рече тя. И повыкахѫ Ревеккѫ, и рекохѫ ѝ: Отхождашь ли съ тогозь
59 человѣка? И тя рече: Отхождамъ. И испроводихѫ сестрѫ си Ревеккѫ, и [щ]кърмилицѫ-тѫ ѝ, и рабъ-тъ Авраамовъ, и
60 человѣцы-тѣ му. И благословихѫ Ревеккѫ, и рекохѫ ѝ: Сестра наша си, [ъ]да ся родятъ отъ тебе тысящи на десетотысящы, и [ы]потомство-то ти да обладае врата-та
61 на врагове-тѣ си. И станѫ Ревекка, и рабыни-тѣ ѝ, и възсѣднѫхѫ на камилы-тѣ, и отхождахѫ слѣдъ человѣкъ-тъ: и зѣ рабъ-тъ Ревеккѫ, и отиде.
62 А Исаакъ ся вращаше отъ [ь]кладенеца Лахай-рои; защото живѣеше на южнѫ-тѫ
63 земіѭ. И излѣзе Исаакъ [ѣ]на прѣговаряніе въ поле-то надвечеръ: и дигнѫ очи, и
64 видѣ, и ето, камилы приближавахѫ. И Ревекка дигнѫ очи, и видѣ Исаака, и [ю]ско-
65 чи долу отъ камилѫ-тѫ. Защото бѣше рекла на рабъ-тъ: Кой е онзи человѣкъ, който иде прѣзъ поле-то на срещѫ ни? И рабъ-тъ бѣше реклъ: Той е господарь-тъ
66 ми. И тя зѣ покрывало, и покры ся. И каза рабъ-тъ Исааку всичко що бѣ из-
67 вършилъ. И Исаакъ ѭ въведе въ шатъръ-тъ на майкѫ си Саррѫ; и зѣ Ревеккѫ, и станѫ му жена, и възлюби ѭ; и [я]утѣши ся Исаакъ слѣдъ *смърть-тѫ на* майкѫ си.

ГЛАВА 25.

1 И зѣ Авраамъ и другѫ женѫ, на име
2 Хеттурѫ. И тя му роди [а]Земрана, и Іоксана, и Мадана, и Мадіама, и Іесвока, и
3 Шуаха. И Іоксанъ роди Сава, и Дедана; а сынове на Дедана бѣхѫ Ассуримъ, и
4 Латусіимъ, и Лаомимъ. А сынове-тѣ на Мадіама бѣхѫ Гефа, и Еферъ, и Енохъ, и Авида, и Елдага: всичкы тѣзи бѣхѫ сынове на Хеттурѫ.
5 И [б]даде Авраамъ всичкый си имотъ на
6 Исаака. А на сынове-тѣ отъ наложницы-тѣ си даде Авраамъ дарове, и [в]испрати гы, като бѣше още живъ, далечь отъ сына си Исаака къмъ истокъ, въ [г]въсточнѫ-тѫ земіѭ.
7 И тѣзи сѫ дни-тѣ на годины-тѣ на живота Авраамовъ, колкото живѣ, сто и
8 седмдесеть и петь годины. И издъхнѫ Авраамъ и умрѣ [д]въ старость добрѫ, старъ, и сытъ *отъ дни* и [е]прибра ся при свои-тѣ
9 людіе. И Исаакъ и Исмаилъ сынове-тѣ му [ж]погребохѫ го въ пещерѫ-тѫ Махпелахъ, въ нивѫ-тѫ на Ефрона, сынъ-тъ Сааровъ Хеттеянинъ-тъ, която е срещѫ Мамврій,
10 [з]Нивѫ-тѫ коіѭто купи Авраамъ отъ сынове-тѣ Хетовы: [и]тамъ бы погребенъ Авраамъ, и жена му Сарра.
11 И подиръ смърть-тѫ Авраамовѫ, благослови Богъ сына му Исаака: и живѣеше Исаакъ при [і]кладенецъ-тъ Лахай-рои.
12 Това е родословіе-то на Исмаила сынъ-тъ Авраамовъ, [к]когото роди Аврааму Агарь
13 Египтянка-та, рабыня-та Саррина: И [л]тѣзи сѫ имена-та на сынове-тѣ Исмаиловы, имена-та имъ по родословіе-то имъ: първенецъ-тъ Исмаиловъ Наваіоѳъ, послѣ
14 Кидаръ, и Адвеилъ, и Мавсамъ, И Ма-
15 сма, и Дума, и Масса, Ададъ, и Ѳема,
16 Іетуръ, Нафисъ, и Кедма: Тѣзи сѫ сынове-тѣ Исмаилови, и тѣзи сѫ имена-та имъ по колибы-тѣ имъ, и споредъ оградены-тѣ имъ села: [м]дванадесеть князове
17 споредъ племена-та имъ. И тѣзи сѫ годины-тѣ на Исмаиловый животъ, годины сто и тридесеть и седмь: и [н]издъхнѫ и умрѣ, и прибра ся при свои-тѣ людіе.
18 А [о]*потомци-тѣ му* ся населихѫ отъ Еви-

п Ст. 26.
р Гл. 22; 23.
с Гл. 47; 29. Іис. Нав. 2; 14.
т Псал. 118; 23. Мат. 21; 42. Марк. 12; 11.
у Гл. 31; 24.
ф Гл. 20; 15.
х Ст. 26.
ц Исх. 3; 22. 11; 2. 12; 35.
ч 2 Лѣт. 21; 3. Ездр. 1; 6.
ш Ст. 56, 59.
щ Гл. 35; 8.
ъ Гл. 17; 16.
ы Гл. 22; 17.
ь Гл. 16; 14. 25; 11.
ѣ Іис. Нав. 1; 8. Псал. 1; 2. 77; 12. 119; 15. 143; 5.
ю Іис. Нав. 15; 18.
я Гл. 38; 12.

—

а 1 Лѣт. 1; 32.
б Гл. 24; 36.
в Гл. 21; 14.
г Сѫд. 6; 3.
д Гл. 15; 15. 49; 29.
е Гл. 35; 29. 49; 33.
ж Гл. 35; 29. 50; 13.
з Гл. 23; 16.
и Гл. 49; 31.
і Гл. 16; 14. 24; 62.
к Гл. 16; 15.
л 1 Лѣт. 1; 29.
м Гл. 17; 20.
н Ст. 8.
о 1 Цар. 15; 7.

лѫ до Суръ, който е срещѫ Египетъ, като отхожда нѣкой къмъ Ассиріѭ: *Исмаилъ* ся насели [п]прѣдъ всичкы-тѣ си братія.

19 И това е родословіе-то на Исаака, сынъ-тъ Авраамовъ: [р]Авраамъ роди Исаака: 20 А Исаакъ бѣше на четырдесеть годины, когато зѣ за женѫ Ревеккѫ, [с]дъщеріѭ-тѫ на Ваѳуила Сирина отъ Паданъ-арамъ, [т]сестрѫ на Лавана Сирина. 21 И моляше ся Исаакъ Господу за женѫ си, защото бѣше бездѣткыня: [у]и послуша го Господь, [ф]и зачнѫ Ревекка жена му. 22 И дѣца-та едно друго ся блъскахѫ вѫтрѣ въ неѭ: и тя рече: Ако е така, защо да сьмь азъ тъй? и [х]отиде да пыта Господа. 23 И рече ѝ Господь: [ц]Два народа сѫ въ утробѫ-тѫ ти, и двѣ племена ще ся раздѣлятъ отъ корема ти: и [ч]*едно-то* племе ще бѫде по силно отъ *друго-то* племе: и [ш]по голѣмый-тъ ще слугува на по малкый-тъ. 24 И когато ся испълнихѫ дни-тѣ ѝ да роди, ето, бѣхѫ близнета въ утробѫ-тѫ ѝ. 25 И първый-тъ излѣзе червенъ, *и* [щ]всичкый косматъ като кожена дреха: и нарекохѫ му име-то *Исавъ. 26 И послѣ излѣзе братъ му: [ъ]и рѫка-та му държеше петѫ-тѫ на Исава: [ы]за това ся нарече †Іаковъ: а Исаакъ бѣше на шестдесеть годины, когато гы роди. 27 И пораснѫхѫ дѣца-та и станѫ Исавъ человѣкъ [ь]искусенъ на ловъ, полскый человѣкъ: а Іаковъ бѣше [ѣ]человѣкъ незлобивъ и [ю]живѣеше въ шатры. 28 И Исаакъ обичаше Исава, защото [я]ядѣше ловъ-тъ му: [ѫ]а Ревекка обичаше Іакова.

29 А Іаковъ си вареше вариво: и Исавъ дойде отъ поле-то, а бѣше изнемощелъ: 30 И рече Исавъ Іакову: Я ми дай, да ямъ, отъ червено-то, това червено-то, защото сьмь изнемощелъ: за това ся нарече име-то му ††Едомъ. 31 И рече Іаковъ: Продай ми днесь първородство-то си. 32 И Исавъ рече: Ето, азъ сьмь на умираніе, и защо ми е това първородство? 33 И рече Іаковъ: Закълни ми ся днесь: и заклѣ му ся: и [ѭ]продаде първородство-то си Іакову. 34 Тогазь Іаковъ даде Исаву хлѣбъ, и вариво отъ лещѫ: и [а]яде, и пи, и станѫ та отиде: така прѣзрѣ Исавъ първородство-то.

ГЛАВА 26.

1 И станѫ гладъ на земіѭ-тѫ, освѣнь [а]първый-тъ гладъ който станѫ въ Авраамовы-тѣ дни. И отиде Исаакъ [б]при Авимелеха, Филистимскый-тъ царь въ Гераръ. 2 И яви му ся Господь, и рече: Не слѣзвай въ Египетъ; живѣй [в]въ земіѭ-тѫ коіѭто 3 ще ти рекѫ: [г]Остани като пришлецъ въ тѫзь земіѭ, и [д]азъ ще бѫдѫ съ тебе, и [е]ще тя благословіѭ: защото на тебе и на потомство-то ти [ж]ще дамъ всичкы тѣзи мѣста; и ще испълніѭ [з]клѣтвѫ-тѫ, съ коіѭто ся заклѣхъ Аврааму отцу твоему: 4 И [и]ще умножѫ потомство-то ти като небесны-тѣ звѣзды, и ще дамъ на потомство-то ти всичкы тѣзи мѣста, и ще ся благословятъ [і]въ твое-то сѣме всичкы-тѣ земни народи: 5 [к]Понеже Авраамъ послуша гласъ-тъ ми, и упази завѣщанія-та ми, заповѣди-тѣ ми, повелѣнія-та ми, и законы-тѣ ми.

6 И живѣеше Исаакъ въ Гераръ. (7) И жители-тѣ на това мѣсто попытахѫ за женѫ му, и рече: [л]Сестра ми е: [м]защото ся убоя да рече: Жена ми е: *и думаше:* Да мя не убіѭтъ мѣстни-тѣ жители за Ревеккѫ: понеже [н]бѣ красна на гледъ. 8 И като прѣсѣдѣ тамъ много дни, Авимелехъ Филистимскый-тъ царь погледнѫ отъ прозореца и видѣ, и ето Исаакъ играеше съсъ женѫ си Ревеккѫ. 9 И выкнѫ Авимелехъ Исаака, и рече: Ето, наистинѫ тя ти е жена: а какъ си реклъ ты, Сестра ми е? И рече му Исаакъ: Защото 10 рѣкохъ, да не умрѫ поради неѭ. И рече Авимелехъ: Що е това което си сторилъ намъ? безъ малко щѣше да лежи нѣкой отъ людіе-тѣ съсъ женѫ ти, и [о]щѣше да 11 нанесешь върху насъ прѣстѫпленіе. И заповѣда Авимелехъ на всичкы-тѣ людіе, и рече: Който [п]докачи тогозь человѣка, или женѫ му, непрѣмѣнно ще ся умъртви.

12 И посѣя Исаакъ въ онѫзи земіѭ, и събра прѣзъ онова лѣто [р]стократно, и [с]бла-13 гослови го Господь. И [т]увеличаваше ся той человѣкъ, и напрѣднуваше да става 14 великъ, до дѣто станѫ твърдѣ великъ. И придобы овцы, и говеда, и рабы много: а 15 [у]Филистимяне-тѣ му завидѣхѫ. И всичкы-тѣ кладенцы, [ф]които бѣхѫ ископали рабы-тѣ бащини му въ дни-тѣ на бащѫ му Авраама, затулихѫ гы Филистимяне-тѣ, и 16 напълнихѫ гы съ пърсть. И рече Авимелехъ Исааку: Иди си отъ насъ, защото ты 17 станѫ [х]много по силенъ отъ насъ. И отиде отъ тамъ Исаакъ и постави шатры-

п Гл. 16; 12.
р Мат. 1; 2.
с Гл. 22; 23.
т Гл. 24; 29.
у 1 Лѣт. 5; 20. 2 Лѣт. 33; 13. Есдр. 8; 23.
ф Рим. 9; 10.
х 1 Цар. 9; 9. 10; 22.
ц Гл. 17; 16. 24; 60.
ч 2 Цар. 8; 14.
ш Гл. 27; 29. Мал. 1; 3. Рим. 9; 12.
щ Гл. 27; 11, 16, 23.
* Косматъ.
ъ Осія 12; 3.
ы Гл. 27; 36.
† Запинатель.
ь Гл. 27; 3, 5.
ѣ Іов. 1; 1, 8. 2; 3. Псал. 37; 37.
ю Евр. 11; 9.
я Гл. 27; 19, 25, 31.
ѫ Гл. 27; 6.
†† Червенъ.
ѭ Евр. 12; 16.
а Еккл. 8; 15. Иса. 22; 13. 1 Кор. 15; 32.

а Гл. 12; 10.
б Гл. 20; 2.
в Гл. 12; 1.
г Гл. 20; 1. Псал. 39; 12. Евр. 11; 9.
д Гл. 28; 15.
е Гл. 12; 2.
ж Гл. 13; 15. 15; 18.
з Гл. 22; 16. Псал. 105; 9.
и Гл. 15; 5. 22; 17.
і Гл. 12; 3. 22; 18.
к Гл. 22; 16, 18.
л Гл. 12; 13. 20; 2, 13.
м Прит. 29; 25.
н Гл. 24; 16.
о Гл. 20; 9.
п Псал. 105; 15.
р Мат. 13; 8. Марк. 4;
с Ст. 3. Гл. 24; 1, 35. Іов. 42; 12.
т Гл. 24; 35. Псал. 112; 3. Прит. 10; 22.
у Гл. 37; 11. Еккл. 4; 4.
ф Гл. 21; 30.
х Исх. 1; 9.

тѣ си въ Герарскый-тѣ долъ, и живѣеше тамъ.

18 И ископа изново Исаакъ водны-тѣ кладенцы, които бѣхѫ ископаны въ дни-тѣ на бащѫ му Авраама, а Филистимяне-тѣ бѣхѫ гы затулили слѣдъ Авраамовѫ-тѫ смьрть: и [ц]нарече гы по имена-та, съ които

19 баща му бѣше гы нареклъ. И ископахѫ Исаакови-тѣ раби въ долъ-тъ, и намѣ-

20 рихѫ тамъ кладенецъ на живѫ водѫ. И [ч]прѣпирахѫ ся Герарскы-тѣ пастыри съ Исаакови-тѣ пастыри, и думахѫ: Наша е вода-та: и нарече *Исаакъ* кладенецъ-тъ *Есекъ, защото ся прѣпирахѫ съ него.

21 И ископахѫ другъ кладенецъ и прѣпирахѫ ся и за него: за това го нарече †Сит-

22 на. И прѣмѣсти ся отъ тамъ, и ископа другъ кладенецъ, и за него не ся прѣпирахѫ: и нарече го §Рооводъ, и думаше: Защото сега ны распространи Господь, и [ш]ще ся наплодимъ на тѫзи земѭ.

23 И отъ тамъ възлѣзе на Вирсавеѐ. (24) И яви му ся Господь прѣзъ онѫзь нощь, и рече: [щ]Азъ сьмь Богъ на отца ти Авраама: [ъ]не бой ся, защото [ы]азъ сьмь съ тебе, и ще тя благословѭ, и ще умножѫ твое-то сѣме, заради Авраама раба моего.

25 И [ь]съгради тамъ олтарь, и [ѣ]призова име-то Господне: и распрострѣ тамъ шатьръ-тъ си: и ископахѫ тамъ Исаакови-тѣ раби кладенецъ.

26 Тогазь Авимелехъ дойде при него отъ Гераръ, и Охозаѳъ пріятель-тъ му, и [ю]Фи-

27 холъ военачалникъ-тъ му. И рече имъ Исаакъ: Защо дойдохте при мене, като [я]мя възненавидѣхте вы, и [ѫ]испѫдихте мя отъ

28 васъ си? И тѣ рекохѫ: [іѫ]Видѣхмы явно че Господь е съ тебе, и рекохмы: Да бѫде сега клѣтва между насъ, между насъ и тебе, и да направимъ договоръ съ тебе,

29 Че нѣма да ни сторишь зло, както ный не тя докачихмы, и както само добро смы ти правили, и тя испратихмы съ миромъ: сега [а]ты си благословенъ отъ Го-

30 спода. И [б]направи имъ пиръ: и ядохѫ,

31 и пихѫ. И станѫхѫ на утринь-тѫ, и [в]заклѣхѫ ся единъ на другъ: тогазь Исаакъ гы испроводи, и отидохѫ си отъ него съ

32 миромъ. И въ истый день дойдохѫ Исаакови-тѣ раби, и му извѣстихѫ за кладенецъ-тъ който ископахѫ, и рекохѫ му:

33 Намѣрихмы водѫ. И нарече го Савеѐ: [г]за това е име-то на градъ-тъ Вирсавеѐ до днесь.

34 [д]А Исавъ бѣше на четыридесеть годины, когато зѣ за женѫ Іудиѳѫ, дъщерьѭ-тѫ на Веири Хеттеецъ-тъ, и Васемаѳѫ, дъ-

35 щерьѭ-тѫ на Елона Хеттеецъ-тъ. И [е]тѣ бѣхѫ горесть на душѫ-тѫ на Исаака и Ревеккѫ.

ГЛАВА 27.

1 И като остарѣ Исаакъ, и [а]отѫпѣ зрѣніе-то на очи-тѣ му та не видѣше, повыкнѫ Исава по голѣмый-тъ си сынъ, и рече му:

2 Сыне мой; а той му рече: Ето мя. И той рече: Ето, азъ вече остарѣхъ; [б]не знамъ

3 день-тъ на смьрть-тѫ си: [в]И тъй земи, сега, оружія-та си, тулъ-тъ си и лѫкъ-тъ си,

4 излѣзь на поле-то, и улови ми ловъ; И сготви ми вкусно ястіе, каквото обичамъ азъ, и донесь ми да ямъ, [г]за да тя бла-

5 гослови душа-та ми прѣди да умрѫ. А Ревекка чу като говорѣше Исаакъ на сына си Исава. И отиде Исавъ на поле-то да улови ловъ, *и* да *го* донесе.

6 А Ревекка продума на Іакова сына си, и рече: Ето, азъ чухъ отца ти като го-

7 ворѣше на брата ти Исава, и каза: Донеси ми ловъ, и направи ми вкусно ястіе, да ямъ и да тя благословѭ прѣдъ Го-

8 спода прѣди смьрть-тѫ си. Сега прочее, сыне мой, [д]послушай гласъ-тъ ми въ

9 това което ти порѫчвамъ азъ. Иди сега въ стадо-то, и земи ми отъ тамъ двѣ добры ярета отъ козы-тѣ, да гы направѭ вкусно [е]ястіе за отца ти, както той обы-

10 ча: И ще *гы* принесешь на отца си да яде, [ж]за да тя благослови прѣди смьрть-

11 тѫ си. И рече Іаковъ на Ревеккѫ майкѫ си: Ето, [з]Исавъ братъ ми е мѫжъ кос-

12 матъ, а азъ сьмь мѫжъ гладъкъ: Може да [и]мя попипа баща ми, и ще ся явѭ прѣдъ очи-тѣ му като прѣльстникъ, и ще навлѣкѫ на себе си [і]проклѣтіе, а не бла-

13 гословеніе. И рече му майка му: [к]На мене проклѣтіе-то ти, чадо мое: само послушай гласъ-тъ ми, и иди, земи ми *гы*.

14 И той отиде, и зѣ, и донесе *гы* на майкѫ си: и сготви майка му вкусно [л]ястіе как-

15 то обичаше баща му. И зѣ Ревекка [м]по добры-тѣ дрехы на Исава по старый-тъ си сынъ, които имаше той въ кѫщи, и облѣче *съ тѣхъ* Іакова, сына си по мла-

16 дый-тъ. И съ кожы-тѣ на ярета-та покры рѫцѣ-тѣ му и гладко-то на шіѭ-тѫ му;

17 И даде въ рѫцѣ-тѣ на Іакова сына си вкусно-то ястіе, и хлѣбъ-тъ който приготви.

18 И отиде при отца си, и рече: Отче мой;

ц Гл. 21; 31.
ч Гл. 21; 25.
* Прѣпираніе.
† Вражда.
§ Пространство или широта.
ш Гл. 17; 6. 28; 3. 41; 52. Исх. 1; 7.
щ Гл. 17; 7. 24; 12. 28; 13. Исх. 3; 6. Дѣян. 7; 32.
ъ Гл. 15; 1.
ы Ст. 3, 4.
ь Гл. 12; 7. 13; 18.
ѣ Псал. 116; 17.
ю Гл. 21; 22.
я Сѫд. 11; 7.
ѫ Ст. 16.
іѫ Гл. 21; 22, 23.
а Гл. 24; 31. Псал. 115; 15.
б Гл. 19; 3.
в Гл. 21; 31.
г Гл. 21; 31.
д Гл. 36; 2.
е Гл. 27; 46. 28; 1, 8.

—

а Гл. 48; 10. 1 Цар. 3; 2.
б Прит. 27; 1. Іак. 4; 14.
в Гл. 25; 27, 28.
г Ст. 27. Гл. 48; 9, 15. 49; 28. Втор. 33; 1.
д Ст. 13.
е Ст. 4.
ж Ст. 4.
з Гл. 25; 25.
и Ст. 22.
і Гл. 9; 25. Втор. 27; 18.
к Гл. 43; 9. 1 Цар. 25; 24. 2 Цар. 14; 9. Мат. 27; 25.
л Ст. 4, 9.
м Ст. 27.

и той рече: Ето мя; кой си ты, чадо
19 мое? И рече Іаковъ на бащѫ си: Азъ съмь Исавъ първородный твой; сторихъ каквото ми си реклъ: стани сега, сѣдни и яждь отъ ловъ-тъ ми, [н]за да мя благослови ду-
20 ша-та ти. И рече Исаакъ на сына си: Какъ бы това, чадо мое, че си намѣрилъ толкозь скоро? А той рече: Защото Господь Богъ твой *го* докара прѣдъ мене.
21 И рече Исаакъ Іакову: Приближи ся, чадо мое, [о]да тя попипамъ, да ли си ты
22 истый сынъ мой Исавъ, или не. И приближи ся Іаковъ при бащѫ си Исаака: и той го попипа, и рече: Гласъ-тъ е гласъ
23 Іакововъ, а рѫцѣ-тѣ, рѫцѣ Исавовы. И не го позна, защото [п]рѫцѣ-тѣ му бѣхѫ като рѫцѣ-тѣ на брата му Исава, косматы:
24 и благослови го. И рече: Ты ли си истый
25 сынъ мой Исавъ? и той рече: Азъ. И рече: Принесь ми, и ще ямъ отъ ловъ-тъ на сына си, [р]за да тя благослови душа-та ми. И принесе му, и яде: донесе му и
26 вино, и пи. И рече му Исаакъ отецъ му: Приближи ся сега, и цѣлуни мя, чадо мое.
27 И приближи ся, та го цѣлунѫ: и подуши *Исаакъ* дѫхъ-тъ на облѣкло-то му, и благослови го и рече: Ето, [с]дѫхъ-тъ на сына ми е като дѫхъ на поле, което е бла-
28 гословилъ Господь. И тъй [т]Богъ да ти даде [у]отъ росѫ-тѫ на небе-то, и [ф]отъ тлъстинѫ-тѫ *на* земѭ-тѫ, и [х]изобиліе
29 на жито и на вино: [ц]Народи да ти работятъ, и племена да ти ся покланятъ: да си господарь на братія-та си, и [ч]сынове-тѣ на майкѫ ти да ти ся покланятъ; [ш]проклѣтъ който тя кълне, и благословенъ който тя благославя.

30 И като свърши Исаакъ да благославя Іакова, щомъ Іаковъ бѣше излѣзлъ отъ лице-то на отца си Исаака, дойде Исавъ
31 братъ му отъ ловъ-тъ си: И сготви и той вкусно ястіе, и донесе на отца си: и рече на отца си: Да стане отецъ ми, и [щ]да яде отъ ловъ-тъ на сына си, за да мя благосло-
32 ви душа-та ти. И рече му Исаакъ отецъ му: Кой си ты? и той рече: Азъ съмь сынъ ти,
33 първородный твой Исавъ. И растрепера ся Исаакъ съ твърдѣ голѣмо растреперваніе, и рече: А кой ще е той, който *ми* улови ловъ, и ми принесе, та ядохъ отъ всичко прѣди да влѣзнешь ты, и го благословихъ? [ъ]и благословенъ ще бѫде.
34 Когато чу Исавъ думы-тѣ бащины си, [ы]извыка съ единъ голѣмъ и твърдѣ горестенъ выкъ; и рече на бащѫ си: Бла-
35 гослови мя, и мене, отче мой. И той рече: Дойде братъ ти съ измамѫ, и зѣ бла-
36 гословеніе-то ти. И рече *Исавъ:* [ь]Право му сѫ нарекли име-то *Іаковъ, защото сега вторый пѫть мя спъва: [ѣ]зѣ първородство-то ми, и ето сега зѣ и благословеніе-то ми: и рече: Не си ли задържалъ
37 и за мене благословеніе? А Исаакъ отговори, и рече Исаву: Ето, [ю]господарь го поставихъ надъ тебе, и всичкы-тѣ му братія направихъ рабы нему, и обдарихъ го [я]съсъ жито и вино; и сега що да ти сто-
38 рѭ, чадо мое? И рече Исавъ на бащѫ си: Токо едно ли благословеніе имашь, отче мой? благослови мя и мене, отче мой. И възвыси Исавъ гласъ-тъ си, [ѫ]и
39 плака. И отговори Исаакъ баща му, и рече му: Ето, твое-то населеніе ще бѫде [ѭ]въ тлъсты-тѣ мѣста на земѭ-тѫ, наро-
40 сяваны отъ небе-то горѣ. И съ ножъ-тъ си ще живѣешь, и [а]на брата си ще работишь: [б]а когато ся подивишь, ще строшишь яремъ-тъ му отъ вратъ-тъ си.

41 И [в]враждуваше Исавъ на Іакова, за благословеніе-то съ което го благослови баща му: и рече Исавъ въ сърдце-то си: Скоро ще дойдѫтъ [г]дни-тѣ на плачъ-тъ за бащѫ ми: [д]тогазь ще убіѭ брата си
42 Іакова. И казахѫ ся на Ревеккѫ думы-тѣ на Исава по старый-тъ ѝ сынъ: и прати та повыка Іакова сына си по младый-тъ, и рече му: Ето, Исавъ братъ ти [е]ся утѣ-
43 шава противъ тебе, че ще тя убіе. Но сега, чадо мое, послушай гласъ-тъ ми; и стани, та бѣгай при брата ми Лавана [ж]въ
44 Харранъ. И поживѣй при него нѣколко дни, додѣ прѣмине гнѣвъ-тъ на брата ти:
45 Додѣ прѣмине отъ тебе на брата ти ярость-та, и да забрави това което му си сторилъ: тогазь ще проводѭ, и ще тя доведѫ отъ тамъ; защо да ся лишѫ и отъ двама вы въ единъ день?
46 И рече Ревекка Исааку: [з]Омързнѫ ми животъ-тъ ми отъ Хеттейскы-тѣ дъщери. [и]Ако Іаковъ земе женѫ отъ Хеттейскы-тѣ дъщери, както сѫ тѣзи отъ дъщери-тѣ на *тѫзь* земѭ, защо ми е тойзи животъ?

ГЛАВА 28.

1 И повыка Исаакъ Іакова, и [а]благослови го, и му порѫча, и каза му: [б]Да не земешь женѫ отъ Ханаанскы-тѣ дъщери.
2 [в]Стани та иди въ [г]Паданъ-арамъ, въ кѫщѫ-тѫ на [д]Ваѳуила отца на майкѫ ти: и

н Ст. 4.
о Ст. 12.
п Ст. 16.
р Ст. 4.
с Осія 14; 6.
т Евр. 11; 20.
у Втор. 33; 13, 28. 2 Цар. 1; 21.
ф Гл. 45; 18.
х Втор. 33; 28.
ц Гл. 9; 25. 25; 23.
ч Гл. 49; 8.
ш Гл. 12; 3. Числ. 24; 9.
щ Ст. 4.
ъ Гл. 28; 3, 4. Рим. 11; 29.
ы Евр. 12; 17.
ь Гл. 25; 26.
* Запинатель.
ѣ Гл. 25; 33.
ю Ст. 29. 2 Цар. 8; 14.
я Ст. 28.
ѫ Евр. 12; 17.
ѭ Ст. 28. Евр. 11; 20.
а Гл. 25; 23. 2 Цар. 8; 14. Авд. 18, 19, 20.
б 4 Цар. 8; 20.
в Гл. 37; 4, 8.
г Гл. 50; 3, 4, 10.
д Авд. 10.
е Псал. 64; 5.
ж Гл. 11; 31.
з Гл. 26; 35. 28; 8.
и Гл. 24; 3.

—

а Гл. 27; 33.
б Гл. 24; 3.
в Осія 12; 12.
г Гл. 25; 20.
д Гл. 22; 23.

отъ тамъ земи женѫ, отъ дъщери-тѣ на
3 [е]Лавана братъ-тъ на майкѫ ти. [ж]И Богъ Всемогущій да тя благослови, и да тя наплоди и да тя умножи, щото да ста-
4 нѫтъ отъ тебе множество народи: [з]И да ти даде Авраамово-то благословеніе, на тебе, и на потомство-то ти слѣдъ тебе, да наслѣдишь [и]землѭ-тѫ на коіѭто си при-
5 шлецъ, коіѭто даде Богъ Аврааму. И испрати Исаакъ Іакова, и отиде въ Паданъ-арамъ при Лавана сынъ-тъ на Ваѳуила Сирина, братъ-тъ на Ревеккѫ майкѫ-тѫ на Іакова и на Исава.

6 А Исавъ като видѣ че благослови Исаакъ Іакова, и го испрати въ Паданъ-арамъ, да си земе женѫ отъ тамъ, и като го благославяше, че му порѫча, и каза: Да не земешь женѫ отъ Ханаанскы-тѣ дъщери;
7 И че послуша Іаковъ бащѫ си и майкѫ
8 си, та отиде въ Паданъ-арамъ; И като видѣ Исавъ [і]че Ханаанскы-тѣ дъщери сѫ омразны въ очи-тѣ на бащѫ му Исаака,
9 Отиде Исавъ при Исмаила, и освѣнь другы-тѣ си жены, зѣ си за женѫ [к]Маелеѳѫ, дъщерѭ на Исмаила сына Авраамова, [л]сестрѫ-тѫ на Наваіоѳа.

10 И [м]излѣзе Іаковъ отъ Вирсавеѐ, и оти-
11 де [н]въ Харранъ. И стигнѫ на едно мѣсто, и прѣнощува тамъ, защото бѣше залѣзло сълнце-то; и зѣ отъ каменіе-тѣ на мѣсто-то, и тури си възглавницѫ, и заспа на
12 онова мѣсто; И [о]видѣ сънъ, и ето сълба поставена на землѭ-тѫ, на коіѭто върхъ-тъ стигаше до небе-то: и ето, [п]ангели-тѣ
13 Божіи възлазѣхѫ и слазѣхѫ по неіѭ. И [р]ето, Господь стоеше отгорѣ на неіѭ, и рече: [с]Азъ сьмь Господь Богъ на отца ти Авраама, и Богъ на Исаака: [т]землѭ-тѫ, на коіѭто лежишь, на тебе ще іѭ дамъ,
14 и на потомство-то ти. И [у]ще бѫде твое-то потомство като пѣсъкъ-тъ на землѭ-тѫ, и ще ся распространишь [ф]къмъ западъ, и къмъ истокъ, и къмъ сѣверъ, и къмъ югъ: и ще ся благословятъ въ тебе и [х]въ твое-то сѣме всичкы-тѣ племена на
15 землѭ-тѫ. И ето, [ц]азъ сьмь съ тебе, и [ч]ще тя пазѭ всякѫдѣ дѣто отидешь, и [ш]ще тя върнѫ пакъ въ тѫзи землѭ; защото [щ]нѣма да тя оставѭ [ъ]додѣ не направѭ
16 това което ти говорихъ. И събуди ся Іаковъ отъ съна си, и рече: Наистинѫ Господь е [ы]на това мѣсто, а азъ не сьмь
17 знаялъ. И убоя ся и рече: Колко е страшно това мѣсто! това не е друго, но е домъ Божій, и тѣзи сѫ врата небесны.
18 И като станѫ Іаковъ на сутринь-тѫ, зѣ камыкъ-тъ който си бѣше турилъ възглавіе, и [ь]исправи го стълпъ, [ѣ]и излѣ елей
19 на върхъ-тъ му. И нарече име-то [ю]на онова мѣсто *Веѳиль: а име-то на онзи
20 градъ бѣше по напрѣдъ Лузъ. И [я]обрече Іаковъ обрекъ, и рече: [ѫ]Ако бѫде Богъ съ мене, и мя упази въ тойзи пѫть по който отхождамъ, и ми даде [ѭ]хлѣбъ
21 да ямъ, и облѣкло да ся облѣкѫ, И [а]ся върнѫ съ миромъ въ домъ-тъ на отца си,
22 [б]тогазь Господь ще бѫде Богъ мой: И тойзи камыкъ, който поставихъ стълпъ, [в]ще бѫде домъ Божій: и [з]отъ всичко което ми дадешь, ще дамъ десетъкъ-тъ на тебе.

ГЛАВА 29.

1 И [а]тръгнѫ Іаковъ, та отиде въ землѭ-тѫ
2 на въсточны-тѣ жители. И видѣ, и ето кладенецъ на поле-то: и тамъ три стада овцы, които почивахѫ при него, защото отъ онзи кладенецъ напоявахѫ стада-та: и голѣмъ камыкъ имаше върху устіе-то
3 на кладенецъ-тъ. И когато ся събирахѫ тамъ всичкы-тѣ стада, отваляхѫ камыкъ-тъ отъ устіе-то на кладенецъ-тъ, и напоявахѫ стада-та: послѣ туряхѫ пакъ камыкъ-тъ на мѣсто-то му върху устіе-то
4 на кладенецъ-тъ. И рече имъ Іаковъ: Братіе, отъ дѣ сте? А тѣ рекохѫ: отъ
5 Харранъ смы. И рече имъ: Познавате ли Лавана сынъ-тъ Нахоровъ? И тѣ рекохѫ:
6 Познавамы. И рече имъ: [б]Здравъ ли е? И тѣ рекохѫ: Здравъ е: и ето, дъщеря
7 му Рахыль иде съ овцы-тѣ. И рече: Ето, остава още много отъ день-тъ, не е врѣме да ся съберѫтъ скотове-тѣ: напойте
8 овцы-тѣ, и идѣте та *гы* пасѣте. А тѣ рекохѫ: Не можемъ, додѣ ся не съберѫтъ всичкы-тѣ стада, и не отвалятъ камыкъ-тъ отъ устіе-то на кладенецъ-тъ: тогава
9 напоявамы овцы-тѣ. И като имъ говорѣше още, дойде [в]Рахыль съ овцы-тѣ на бащѫ
10 си: защото тя гы пасѣше. И като видѣ Іаковъ Рахыль, дъщерѭ-тѫ на Лавана братъ-тъ на майкѫ си, и овцы-тѣ на Лавана братъ-тъ на майкѫ си, приближи Іаковъ, и [г]отвали камыкъ-тъ отъ устіе-то на кладенецъ-тъ, и напои овцы-тѣ на Лавана,
11 братъ-тъ на майкѫ си. И [д]цѣлунѫ Іаковъ Рахыль, и възвыси гласъ-тъ си, и плака.
12 И каза Іаковъ на Рахыль, че е [е]братъ на

[е] Гл. 24; 29.
[ж] Гл. 17; 4, 6.
[з] Гл. 12; 2.
[и] Гл. 17; 8.
[і] Гл. 24; 3. 26; 35.
[к] Гл. 36; 3.
[л] Гл. 25; 13.
[м] Осія 12; 12.
[н] Дѣян. 7; 2.
[о] Гл. 41; 1. Іов. 33; 15.
[п] Іоан. 1; 51. Евр. 1; 14.
[р] Гл. 35; 1. 48; 3.
[с] Гл. 26; 24.
[т] Гл. 13; 15. 35; 12.
[у] Гл. 13; 16.
[ф] Гл. 13; 14. Втор. 12; 20.
[х] Гл. 12; 3. 18; 18. 22; 18. 26; 4.
[ц] Ст. 20, 21. Гл. 26; 24. 31; 3.
[ч] Гл. 48; 16. Псал. 121; 5, 7, 8.
[ш] Гл. 35; 6.
[щ] Втор. 31; 6, 8. Іис. Нав. 1; 5. 3 Цар. 8; 57. Евр. 13; 5.
[ъ] Числ. 23; 19.
[ы] Исх. 3; 5. Іис. Нав. 5; 15.
[ь] Гл. 31; 13, 45. 35; 14.
[ѣ] Лев. 8; 10, 11, 12. Числ. 7; 1.
[ю] Сѫд. 1; 23, 26. Осія 4; 15.
* Домъ Божій.
[я] Гл. 31; 13. Сѫд. 11; 30. 2 Цар. 15; 8.
[ѫ] Ст. 15.
[ѭ] 1 Тим. 6; 8.
[а] Сѫд. 11; 31. 2 Цар. 19; 24, 30.
[б] Втор. 26; 17. 2 Цар. 15; 8. 4 Цар. 5; 17.
[в] Гл. 35; 7, 14.
[з] Лев. 27; 30.

—

[а] Числ. 23; 7. Осія 12; 12.
[б] Гл. 43; 27.
[в] Исх. 2; 16.
[г] Исх. 2; 17.
[д] Гл. 33; 4. 45; 14, 15.
[е] Гл. 13; 8. 14; 14, 16.

бащѫ ѝ, и че е сынъ на Ревеккѫ: и тя 13 [ж]ся завтече, та каза на бащѫ си. И като чу Лаванъ за Іакова сестринъ-тъ си сынъ, [з]завтече ся да го посрѣщне: и пригърнѫ го, и цѣлунѫ го и заведе го въ домъ-тъ си: и приказа *Іаковъ* Лавану всичко това. 14 И рече му Лаванъ: [и]Наистинѫ ты си кость моя и плъть моя. И живѣ при него единъ мѣсецъ дни.

15 И рече Лаванъ Іакову: Понеже ми си братъ, безъ нищо ли ще ми работишь? 16 кажи ми, коя *ще бѫде* заплата-та ти? И имаше Лаванъ двѣ дъщери: име-то на по старѫ-тѫ Лія, а име-то на по младѫ-тѫ Рахыль. 17 И на Ліѭ очи-тѣ не бѣхѫ здравы: а Рахыль бѣше прилична и красна на лице. 18 И възлюби Іаковъ Рахыль: и рече: [і]Ще ти слугувамъ седмь годины за Рахыль, по малкѫ-тѫ ти дъщерѭ. 19 И рече Лаванъ: По добрѣ да ѭ дамъ на тебе, неже да ѭ дамъ на другъ мѫжъ: живѣй при мене. 20 И [к]слугува Іаковъ за Рахыль седмь годины: и видѣхѫ му ся малко дни, поради любовь-тѫ му къмъ неѭ.

21 И рече Іаковъ Лавану: Дай *ми* женѫ-тѫ ми, защото ся испълни врѣме-то ми, 22 [л]за да влѣзнѫ при неѭ. И събра Лаванъ всичкы-тѣ человѣцы на онова мѣсто, и 23 [м]направи пиръ. И вечерь-тѫ зѣ дъщерѭ си Ліѭ, и му ѭ доведе: и той влѣзе при 24 нѭ. И даде Лаванъ рабынѭ-тѫ си Зел- 25 фѫ, за рабынѭ на дъщерѭ си Ліѭ. И на утринь-тѫ, ето тя бѣше Лія: и рече Лавану: Що е това дѣто ми стори ты? не ти ли слугувахъ за Рахыль? и защо мя 26 излъга ты? А Лаванъ рече: Не бива така въ наше-то мѣсто, да ся дава по млада-та 27 прѣди по старѫ-тѫ. [н]Свърши седмицѫ-тѫ на тѫзи, и ще ти дамъ и онѫзи за слугуваніе-то дѣто ще ми слугувашь още 28 седмь годины. И направи Іаковъ така, и свърши седмицѫ-тѫ ѝ: и *Лаванъ* му даде 29 дъщерѭ си Рахыль за женѫ. И даде Лаванъ рабынѭ-тѫ си Валлѫ, за рабынѭ 30 на дъщерѭ си Рахыль. И влѣзе *Іаковъ* и при Рахыль: и [о]възлюби Рахыль повече отъ Ліѭ: и работи му [п]още другы седмь годины.

31 И понеже [р]видѣ Господь че бѣше нелюбима Лія, [с]отвори утробѫ-тѫ ѝ: а Ра- 32 хыль бѣше неплодна. И зачнѫ Лія, и роди сынъ и нарече име-то му *Рувимъ: защото рече: Наистинѫ [т]пригледа Господь на смиреніе-то ми: сега прочее ще мя 33 възлюби мѫжъ ми. И зачнѫ пакъ, и роди сынъ; и рече: Понеже чу Господь че не сьмь любима, за това ми даде и тогозь: и нарече име-то му †Симеонъ. 34 И пакъ зачнѫ, и роди сынъ; и рече: Сега вече мѫжъ ми ще ся съедини съ мене, защото му родихъ трима сынове: за това 35 нарече име-то му §Левій. И зачнѫ пакъ, и роди сынъ: и рече: Тойзи пѫть ще похвалѭ Господа: за това нарече име-то му [у]**Іуда: и прѣстанѫ да ражда.

ГЛАВА 30.

1 И когато видѣ Рахыль че [а]не раждаше чада Іакову, [б]завидѣ Рахыль на сестрѫ си, и рече Іакову: Дай ми чада: [в]ако ли 2 не, азъ умирамъ. И разгнѣви ся Іаковъ на Рахыль, и рече: [г]Да ли сьмь азъ вмѣсто Бога, който е лишилъ утробѫ-тѫ ти 3 отъ плодъ? И тя рече: Ето [д]рабыня-та ми Валла: влѣзь при неѭ, и [е]ще роди на колѣнѣ-тѣ ми, [ж]за да придобыѭ и азъ 4 чада отъ неѭ. И даде му Валлѫ рабынѭ-тѫ си [з]за женѫ: и влѣзе Іаковъ при 5 неѭ. И зачнѫ Валла, и роди сынъ на Іа- 6 кова. И рече Рахыль: Богъ [и]отсѫди сѫдбѫ-тѫ ми и послуша гласъ-тъ ми, и даде ми сынъ: за това нарече име-то му *Данъ. 7 И зачнѫ пакъ Валла рабыня-та на Ра- 8 хыль: и роди вторый сынъ на Іакова. И рече Рахыль: Силнѫ борбѫ ся борихъ съсъ сестрѫ си, и надвихъ; и нарече име-то му [і]†Нефѳалимъ.

9 А когато видѣ Лія че прѣстанѫ да ражда, зѣ рабынѭ-тѫ си Зелфѫ, [к]и даде 10 ѭ Іакову за женѫ. И Зелфа рабыня-та 11 Ліина, роди сынъ на Іакова. И рече Лія: Благополучіе иде: и нарече име-то му 12 §Гадъ. И роди Зелфа, рабыня-та Ліина 13 вторый сынъ на Іакова. И рече Лія: Блажена азъ, защото [л]блаженѫ ще мя именуватъ жены-тѣ; и нарече име-то му **Асиръ.

14 И прѣзъ дни-тѣ на жетвѫ-тѫ на жито-то, отиде Рувимъ и намѣри на поле-то мандрагоры, и донесе гы на майкѫ си Ліѭ: А Рахыль рече на Ліѭ: [м]Я ми 15 дай отъ мандрагоры-тѣ на сына си. И тя ѝ рече: [н]Малко ли ти е дѣто си зѣла мѫжа ми? и искашь да земешь и мандрагоры-тѣ на сына ми? А Рахыль рече: Като е тъй нека лежи съ тебе тѫзи нощь, 16 за мандрагоры-тѣ на сына ти. И като дойде Іаковъ вечерь-тѫ отъ поле-то, из-

ж Гл. 24; 28.
з Гл. 24; 29.
и Гл. 2; 23. Сѫд. 9; 2. 2 Цар. 5; 1. 19; 12, 13.
і Гл. 31; 41. 2 Цар. 3; 14.
к Гл. 30; 26. Осія 12; 12.
л Сѫд. 15; 1.
м Сѫд. 14; 10. Іоан. 2; 1, 2.
н Сѫд. 14; 12.
о Ст. 20. Втор. 21; 15.
п Гл. 30; 26. 31; 41. Осія 12; 12.
р Псал. 127; 3.
с Гл. 30; 1.
* Ето сынъ.
т Исх. 3; 7. 4; 31. Втор. 26; 7. Псал. 25; 18. 106; 44.
† Послушваніе.
§ Съединеніе.
у Мат. 1; 2.
** Славословіе.

а Гл. 29; 31.
б Гл. 37; 11.
в Іов. 5; 2.
г Гл. 16; 2. 1 Цар. 1; 5.
д Гл. 16; 2.
е Гл. 50; 23. Іов. 3; 12.
ж Гл. 16; 2.
з Гл. 16; 3. 35; 22.
и Псал. 35; 24. 43; 1. Плач. 3; 59.
* Сѫдія.
і Мат. 4; 13.
† Борба Моя.
к Ст. 4.
§ Благополучіе.
л Прит. 31; 28. Лук. 1; 48.
** Блаженъ.
м Гл. 25; 30.
н Чисх. 16; 9, 13.

лѣзе Лія да го посрѣщне, и рече: При
мене ще влѣзнешь, защото тя наемнѫхъ
наистинѫ съ мандрагоры-тѣ на сына си.
17 И лежа съ неіѫ онѫзь нощь. И послуша
Богъ Ліѭ: и зачнѫ, и роди Іакову петый
18 сынъ. И рече Лія: Даде *ми* Богъ мьздѫ-
тѫ ми, защото дадохъ рабыніѭ-тѫ си на
мѫжа си: и нарече име-то му *Иссахаръ.
19 И зачнѫ пакъ Лія, и роди шестый сынъ
20 Іакову. И рече Лія: Дари мя Богъ съ
добръ даръ: сега ще живѣе съ мене
мѫжъ ми, защото му родихъ шесть сына:
21 и нарече име-то му [о]†Завулонъ. И послѣ
роди дъщеріѭ, и нарече име-то ѝ **Динѫ.
22 И [п]поменѫ Богъ Рахыль, и [р]послуша
23 іѭ Богъ, и отвори утробѫ-тѫ ѝ. И зачнѫ,
и роди сынъ, и рече: Отнѣ Богъ [с]укоръ-тъ
24 ми. И нарече име-то му ††Іосифъ, и думаше: [т]Приложи ще ми Господь и другъ
сынъ.

25 И като роди Рахыль Іосифа, рече Іаковъ Лавану: [у]Пусни мя да си отидѫ
на [ф]мое-то мѣсто, и на моіѭ-тѫ земіѭ.
26 Дай ми жены-тѣ ми, и дѣца-та ми, [х]за
които ти работихъ, да си отидѫ: защото
ты знаешь работѫ-тѫ ми, коіѭто ти ра-
27 ботихъ. А Лаванъ му рече: Ако сьмь намѣрилъ благодать прѣдъ тебе, *слушай:*
[ц]забѣлѣжвамъ, че Господь мя благослови
28 [ч]заради тебе. И рече: [ш]Опрѣдѣли ми за-
29 платѫ-тѫ си, и ще *ти* іѭ дамъ. А той му
рече: [щ]Ты знаешь какъ ти работихъ, и
какъ станѫхѫ скотове-тѣ ти съ мене.
30 Защото колкото имаше прѣди мене бѣхѫ
малко, а *сега* нарастнѫхѫ и много сѫ:
и Господь тя благослови съ мое-то дохожданіе: и сега, [ъ]кога ще работіѭ азъ
31 и за мой-тъ домъ? И той рече: Какво
да ти дамъ? а Іаковъ рече: Не ми давай нищо: ако ми направишь това нѣщо,
пакъ ще пасѫ стадо-то ти, *и* ще *го* пазіѭ.
32 Да прѣминѫ днесь прѣзъ всичко-то ти
стадо, и да отлѫчамъ отъ тамъ всякѫ
капчестѫ и пьстрѫ овцѫ, и всяко черникаво между агнета-та, и пьстрѫ и капчестѫ между козы-тѣ, [ы]и тѣ да сѫ за-
33 плата-та ми. И за напрѣдъ [ь]правда-та ми
ще свидѣтелствува за мене, когато дойде
да видишь заплатѫ-тѫ ми: всичко което
не е капчесто и пьстро между козы-тѣ,
и черникаво между агнета-та, то е кра-
34 дено у мене. И рече Лаванъ: Ето, нека
35 бѫде по твоіѭ-тѫ думѫ. И въ онзи день
отлѫчи *Лаванъ* прѫчкавы-тѣ ярцы, и
пьстры-тѣ, и всичкы-тѣ капчесты и пьстры
козы, и всичкы-тѣ на които имаше бѣло,
и всичкы-тѣ черникавы между агнета-та
и даде *гы* въ рѫцѣ-тѣ на сынове-тѣ си.
36 И постави три дни пѫть, между себе си
и Іакова: а Іаковъ пасѣше останѫло-то
стадо на Лавана.

37 [ѣ]И зѣ си Іаковъ зелены прѫчкы отъ
тополѫ, и лѣскѫ, и яворъ, и направи на
тѣхъ бѣлы рѣскы, щото ся виждаше бѣ-
38 ло-то по прѫчкы-тѣ. И тѣзи прѫчкы,
които бѣше направилъ съ бѣлы-тѣ рѣскы,
тури гы прѣдъ стада-та въ водопоилны-тѣ
корыта, дѣто дохождахѫ стада-та да піѭтъ, та да зачеватъ, като дохождахѫ да
39 піѭтъ. И зачевахѫ стада-та при прѫчкы-тѣ и раждахѫ стада-та прѫчкавы,
40 капчесты и пьстры. И отлѫчи Іаковъ
агнета-та, и обърнѫ лица-та на овцы-тѣ
къмъ прѫчкавы-тѣ, и къмъ всичкы-тѣ
черникавы отъ Лаваново-то стадо: а своитѣ си стада тури особно, и не гы тури
41 съ Лавановы-тѣ овцы. И въ което врѣме
силны-тѣ овцы зачевахѫ, Іаковъ туряше
прѫчкы-тѣ въ поила-та прѣдъ очи-тѣ на
стадо-то, за да зачеватъ при прѫчкы-тѣ.
42 А когато овцы-тѣ бѣхѫ слабы, не *гы* туряше: така слабы-тѣ бѣхѫ на Лавана, а
43 силны-тѣ на Іакова. И [ю]разбогатѣ той человѣкъ твърдѣ много и [я]придобы много
стада, и рабыни, и рабы, и камилы и ослы.

ГЛАВА 31.

1 И чу *Іаковъ* думы-тѣ на Лавановы-тѣ
сынове, които говорѣхѫ: Іаковъ зѣ всичкый-тъ имотъ на бащѫ ни, и отъ бащинъ-тъ ни имотъ придобы всичкѫ тѫзи [а]сла-
2 вѫ. И видѣ Іаковъ [б]лице-то на Лавана,
и ето, не бѣше [в]къмъ него като вчера и
3 завчера. А Господь рече Іакову: [г]Върни ся
въ земіѭ-тѫ на отцы-тѣ си, и въ родъ-тъ
си, и ще бѫдѫ съ тебе.
4 Тогазь проводи Іаковъ, и повыкнѫ Рахыль и Ліѭ, въ поле-то при стадо-то си:
5 И рече имъ: [д]Гледамъ на бащѫ ви лицето, че не е къмъ мене като вчера и завчера: но Богъ на отца ми е [е]былъ съ
6 мене. И [ж]вы знаете че съсъ всичкѫ-тѫ
7 си силѫ работихъ на бащѫ ви. Но баща
ви мя излъга и [з]десеть пѫти [и]промѣни
заплатѫ-тѫ ми: но Богъ [і]не го остави
8 да ми направи зло. Ако кажеше така:
[к]Капчесты-тѣ ще бѫдѫтъ заплата-та ти,
тогазь всичко-то стадо раждаше капчесты:
а ако кажеше така: Прѫчкавы-тѣ ще бѫ-

* Заплата.
о Мат. 4; 13.
† Население.
** Сѫдъ.
п Гл. 8; 1. 1 Цар. 1; 19.
р Гл. 29; 31.
с 1 Цар. 1; 6. Иса. 4; 1. Лук. 1; 25.
†† Приложи ще.
т Гл. 35; 17.
у Гл. 24; 54, 56.
ф Гл. 18; 33. 31; 55.
х Гл. 29; 20, 30.
ц Гл. 39; 3, 5.
ч Гл. 26; 24.
ш Гл. 29; 15.
щ Гл. 31; 6, 38, 39, 40. Мат. 24; 45. Тит. 2; 10.
ъ 1 Тим. 5; 8.
ы Гл. 31; 8.
ь Исх. 13; 14. Псал. 37; 6.
ѣ Гл. 31; 9—12.
ю Ст. 30.
я Гл. 13; 2. 24; 35. 26; 13, 14.

—

а Псал. 49; 16.
б Гл. 4; 5.
в Втор. 28; 54. 1 Цар. 19; 7.
г Гл. 28; 15, 20, 21. 32; 9.
д Ст. 2.
е Ст. 3.
ж Ст. 38, 39, 40, 41. Гл. 30; 29.
з Числ. 14; 22. Неем. 4; 12. Іов. 19; 3. Зах. 8; 23.
и Ст. 41.
і Гл. 20; 6. Псал. 105; 14.
к Гл. 30; 32.

дѫтъ заплата-та ти, тогазь всичко-то стадо
9 раждаше прѫчкавы. Така [л]отнѣ Богъ ста-
10 до-то на бащѫ ви, и даде го на мене. И въ
коeто врѣме зачеваше стадо-то, подигнѫхъ
очи, и видѣхъ насънѣ, и ето, овни-тѣ и пър-
чове-тѣ, които ся качувахѫ на овцы-тѣ и
козы-тѣ бѣхѫ прѫчкави, капчести и сиви.
11 И [м]рече ми ангелъ Божій насънѣ: Іакове,
12 и рѣкохъ: Ето мя. И рече: Подигни сега
очи-тѣ си, и виждь всичкы-тѣ овны и
пърчове, които ся качуватъ на овцы-тѣ
и козы-тѣ, че сѫ прѫчкави, капчести и
сиви: защото [н]видѣхъ всичко що ти прави
13 Лаванъ: Азъ съмь Богъ на Веѳиль, [о]дѣто
ты помаза съ елей стълпъ-тъ, *и* дѣто ми
обрече обрекъ: [п]стани сега, та излѣзь
изъ тѫзь земѭ, и върни ся въ земѭ-тѫ
на родъ-тъ си.
14 И отговорихѫ Рахыль и Лія, и рекохѫ
му: [р]Имамы ли ный още дѣлъ или на-
15 слѣдіе въ домъ-тъ на бащѫ си? Не счете
ли ны той като чужденкы? защото [с]ны
продаде, и даже изѣде всичкы-тѣ ни па-
16 ры: Защото всичко-то богатство, коeто
отнѣ Богъ отъ бащѫ ни, наше е и на на-
ши-тѣ чада: и сега сторѝ коeто ти е Богъ
реклъ.
17 Тогазь станѫ Іаковъ, и тури дѣца-та си
18 и жены-тѣ си на камилы-тѣ: И покара
всичкы-тѣ си скотове, и всичкый-тъ си
имотъ, който бѣ придобылъ, скотове-тѣ
на придобываніе-то си, които бѣ придо-
былъ въ Паданъ-арамъ, за да отиде при
Исаака бащѫ си въ Ханаанскѫ-тѫ земѭ.
19 А Лаванъ бѣше отишелъ да стриже овцы-
тѣ си. И Рахыль откраднѫ [т]домашны-тѣ
20 идолы на бащѫ си. И побѣгнѫ Іаковъ
скрышомъ отъ Лавана Сирина, и не му
21 обади че си отхожда. И побѣгнѫ той съсъ
всичкый-тъ си имотъ, и станѫ та прѣ-
минѫ рѣкѫ-тѫ, и [у]управи ся кѫдѣ го-
рѫ-тѫ Галаадъ.
22 И въ третій-тъ день обадихѫ на Лава-
23 на, че побѣгнѫ Іаковъ. И той зѣ [ф]братія-
та си съсъ себе си, и гони го седмь дни
пѫть: и стигнѫ го на горѫ-тѫ Галаадъ.
24 А [х]Богъ дойде при Лавана Сирина на-
сънѣ прѣзъ нощь-тѫ, и рече му: Пази ся
[ц]да не речешь на Іакова ни зло ни добро.
25 И стигнѫ Лаванъ Іакова: а Іаковъ бѣше
поставилъ шатъръ-тъ си на горѫ-тѫ: и
Лаванъ съ братія-та си постави свой-тъ
26 на горѫ-тѫ Галаадъ. И рече Лаванъ Іа-
кову: Що стори ты? и защо побѣгнѫ
скрышомъ, [ч]и отведе дъщери-тѣ ми като
27 заплѣнены съ ножъ? Защо утаи побѣгва-
ніе-то си и ся откраднѫ отъ мене, и не
ми обади за да тя испроводѭ съ веселіе
28 и съ пѣсни, съ тѫпаніе и съ кытары; И
не мя остави ты [ш]нито синове-тѣ и дъ-
щери-тѣ си да цѣлунѫ? и [щ]ты това не-
29 смысленно си сторилъ. Рѫка-та ми е сил-
на да ви стори зло: но [ъ]Богъ на отца ви
[ы]нощесь ми говори и рече: Пази ся да
30 не речешь на Іакова ни зло ни добро. И
сега вече си тръгнѫлъ, понеже си много
пожелалъ бащинъ-тъ си домъ: *но* [ь]защо
31 си откраднѫлъ богове-тѣ ми? А Іаковъ
отговори и рече Лавану: *Побѣгнѫхъ*, по-
неже ся убояхъ; защото рѣкохъ: Да не
бы отнѣлъ ты дъщери-тѣ си отъ мене.
32 Въ когото намѣришь богове-тѣ си, [ѣ]нека
не бѫде живъ: прѣдъ братія-та наши по-
знай какво твое *има* у мене, и си *го* земи:
защото не знаяше Іаковъ че Рахыль гы
33 бѣ откраднѫла. И тъй влѣзе Лаванъ въ
шатъръ-тъ на Іакова, и въ шатъръ-тъ Лі-
инъ и въ шатры-тѣ на двѣ-тѣ рабыни;
но не намѣри. Тогазь излѣзе изъ шатъръ-
тъ на Ліѭ и влѣзе въ шатъръ-тъ на Ра-
34 хыль. А Рахыль бѣше зѣла домашны-тѣ
идолы, и турила гы бѣше въ сѣдло-то на
камилѫ-тѫ, и сѣдѣше на тѣхъ. И като
прѣтърси Лаванъ всичкый-тъ шатъръ, не
35 намѣри. А тя рече на бащѫ си: Да ся не
види тежко господину моему, защото не
могѫ [ю]да станѫ прѣдъ тебе, понеже
имамъ обыкновенно-то на жены-тѣ. И
търси той и не намѣри идолы-тѣ.
36 И разсърди ся Іаковъ, и скара ся съ
Лавана: и отговори Іаковъ и рече Лава-
ну: Що е прѣстѫпленіе-то ми? що е
грѣшка-та ми, та си ся завтеклъ слѣдъ
37 мене съ толкозь распаленіе? Като прѣ-
търси всичкѫ-тѫ ми покѫщнинѫ, що на-
мѣри отъ всичкѫ-тѫ покѫщнинѫ на кѫ-
щѫ-тѫ си? тури *го* тукъ прѣдъ братія-та
ми и братія-та си, и да сѫдятъ между
38 двама-та ны. Двадесеть години сѫ сега,
отъ когато съмь съ тебе: овцы-тѣ ти и
козы-тѣ ти не изгубихѫ плодъ-тъ си,
и овны-тѣ на стадо-то ти не изѣдохъ.
39 [я]Звѣроядено не ти донесохъ; азъ тегляхъ
пагубѫ-тѫ: [ѫ]отъ рѫкѫ-тѫ ми търсяше
ты коeто ми ся откраднеше деня, и кое-
40 то ми ся откраднеше нощя. Деня мя пекъ-
тъ изнуряваше, а нощя мразъ-тъ: и бѣ-
41 гаше сънъ-тъ ми отъ очи-тѣ ми. Ето два-
десеть години съмь въ домъ-тъ ти: [ѭ]че-
тыринадесеть години ти работихъ за двѣ-
тѣ ти дъщери, и шесть години за овцы-
тѣ ти: и [а]десеть пѫти промѣни ты за-
42 платѫ-тѫ ми. [б]Ако не бѣше съ мене Богъ
на отца ми, Богъ на Авраама, и [в]Страхъ-тъ

л Ст. 1; 16.
м Гл. 48; 16.
н Исх. 3; 7.
о Гл. 28; 18, 19, 20.
п Ст. 3. Гл. 32; 9.
р Гл. 2; 24.
с Гл. 29; 15, 27.
т Гл. 35; 2. Сѫд. 17; 5.
1 Цар. 19; 13. Осія 3; 4.
у Гл. 46; 28. 4 Цар. 12; 17. Лук. 9; 51, 53.
ф Гл. 13; 8.
х Гл. 20; 3. Іов. 33; 15. Мат. 1; 20.
ц Гл. 24; 50.
ч 1 Цар. 30; 2.
ш Ст. 55. Руѳ. 1; 9, 14. 3 Цар. 19; 20. Дѣян. 20; 37.
щ 1 Цар. 13; 13. 2 Лѣт. 16; 9.
ъ Ст. 53. Гл. 28; 13.
ы Ст. 24.
ь Ст. 19. Сѫд. 18; 24.
ѣ Гл. 44; 9.
ю Исх. 20; 12. Лев. 19; 32.
я Исх. 22; 10, и дрг.
ѫ Исх. 22; 12.
ѭ Гл. 29; 27, 28.
а Ст. 7.
б Псал. 124; 1, 2.
в Ст. 53. Иса. 8; 13.

на Исаака, наистинѫ празденъ бы мя испратилъ ты сега. [г]Видѣ Богъ мое-то угнѣтеніе, и трудъ-тъ на рѫцѣ-тѣ ми, и [д]обличи *тя* нощесь.

43 А Лаванъ отговори, и рече Іакову: Тѣзи дъщери сѫ мои дъщери, и тѣзи сынове мои сынове, и тѣзи стада мои стада, и всичко що видишь мое е: и какво да сторіѭ днесь на тѣзи мои дъщери, или 44 на чада-та имъ, които сѫ народилы? Сега прочее ела, [е]да направимъ уговоръ, азъ и ты, [ж]и да бѫде той свидѣтелство ме- 45 жду мене и тебе. [з]И зѣ Іаковъ камыкъ, 46 и постави го стълпъ. И рече Іаковъ на братія-та си: Съберѣте каменіе: и зѣхѫ каменіе, и направихѫ грамадѫ: и ядохѫ 47 тамъ на грамадѫ-тѫ. И Лаванъ іѭ нарече *Іегаръ Сахадуѳа: а Іаковъ іѭ нарече 48 †Галаадъ. И рече Лаванъ: [и]Тая грамада е днесь свидѣтелство между мене и тебе. Заради това ся нарече име-то ѝ Галаадъ; 49 И [і]**Масфа; защото рече: Да съгледва Господь между мене и тебе, когато ся 50 раздвоимъ единъ отъ другый. Ако озлобишь дъщери-тѣ ми, или ако земешь *другы* жены освѣнь дъщери-тѣ ми, нѣма никой съ насъ; гледай, Богъ е свидѣтель 51 между мене и тебе. И рече Лаванъ Іакову: Ето тая грамада, и ето стълпъ-тъ, 52 който поставихъ между мене и тебе; Тая грамада е свидѣтелство, и тойзи стълпъ свидѣтелство, че азъ нѣма да прѣминѫ тѫзи грамадѫ кѫдѣ тебе, нито ты ще прѣминешь тѫзи грамадѫ и тойзи стълпъ 53 кѫдѣ мене за зло. Богъ на Авраама, и богъ на Нахора, бащинъ-тъ имъ богъ, [к]нека сѫдятъ между насъ. А Іаковъ [л]ся заклѣ [м]въ Страхъ-тъ на бащѫ си Исаака.

54 Тогазь пожрѣ Іаковъ жертвѫ на горѫ-тѫ, и повыка братія-та си да ядѫтъ хлѣбъ: и ядохѫ хлѣбъ, и прѣнощувахѫ 55 на горѫ-тѫ. И станѫ Лаванъ рано на утринь-тѫ, и цѣлунѫ сынове-тѣ си и дъщери-тѣ си, [н]и благослови гы; и тръгнѫ Лаванъ, [о]та ся върнѫ на мѣсто-то си.

ГЛАВА 32.

1 И отиде Іаковъ въ пѫть-тъ си: и срѣщ- 2 нѫхѫ го [а]ангели Божіи. И като гы видѣ Іаковъ, рече: [б]Това е пълкъ Божій: и нарече име-то на това мѣсто, *Маханаимъ.

3 И проводи Іаковъ вѣстители прѣдъ себе си до брата си Исава [в]въ земіѭ-тѫ 4 Сіиръ, [г]на мѣсто-то Едомъ, И зарѫча имъ, и каза: [д]Така да речете на господаря ми Исава: Така говори рабъ твой Іаковъ: При Лавана пришлецъ бѣхъ, и бавихъ ся 5 до сега: И [е]придобыхъ говеда, и ослы, овцы, и рабы, и рабыни: и проводихъ да извѣстіѭ на господаря си, [ж]за да намѣріѭ 6 благодать прѣдъ тебе. И върнѫхѫ ся вѣстители-тѣ при Іакова, и казахѫ: Ходихмы при брата ти Исава, и даже [з]иде да тя посрѣщне, и четыристотинъ мѫжіе съ него.

7 И Іаковъ много ся уплаши, [и]и утѣсни ся, и раздѣли людіе-тѣ, които бѣхѫ съ него, и стада-та и говеда-та, и камилы-тѣ, 8 на два пълка: И рече: Ако дойде Исавъ въ единый-тъ пълкъ, и го порази, оста- 9 нѫлый-тъ пълкъ ще ся избави. [і]И рече Іаковъ: [к]Боже на отца ми Авраама, и Боже на отца ми Исаака, Господи, който ми си реклъ: [л]Върни ся въ твоіѭ-тѫ земіѭ и въ родъ-тъ си, и ще ти сторіѭ до- 10 бро: Но малъкъ сьмь [м]отъ всичкы-тѣ милости и всичкѫ-тѫ истинѫ, които си направилъ на раба си: защото [н]съ тоягѫ-тѫ си прѣминѫхъ тойзи Іорданъ, а сега 11 станѫхъ два пълка. [о]Избави мя, моліѭ ти ся, отъ рѫкѫ-тѫ на брата ми, отъ рѫкѫ-тѫ на Исава: защото ся боіѭ отъ него, като дойде да не бы да мя порази, 12 и [п]майкѫ и чада. [р]А ты рече: Наистинѫ ще ти направіѭ добро, и ще поставіѭ потомство-то ти като пѣсъкъ-тъ на море-то, който по множество-то си не може да ся изброи.

13 И прѣнощува тамъ онѫзи нощь: и зѣ отъ онова което му дойде въ рѫкѫ-тѫ, 14 [с]за даръ на брата си Исава: Козы двѣстѣ, и ярцы двадесеть, овцы двѣстѣ, и овны 15 двадесеть, Дойны камилы съ малкы-тѣ имъ, тридесеть, кравы четыридесеть, и юнцы десеть, ослицы двадесеть, и ждрѣ- 16 бета десеть. И прѣдаде въ рѫцѣ-тѣ на рабы-тѣ си, всяко стадо отдѣлно; и рече на рабы-тѣ си: Минѣте прѣдъ мене, и оставѣте разстояніе между стадо и стадо. 17 И на първый-тъ зарѫча, и каза: Кога тя срѣщне Исавъ братъ ми, и тя попыта и рече: Чій си? и кѫдѣ отхождашь? и чіи 18 сѫ тѣзи прѣдъ тебе? Тогазь ще кажешь: Тѣзи сѫ на твой-тъ рабъ Іакова, даръ що проважда на господаря ми Исава: и 19 ето, и той *иде* слѣдъ насъ. Така зарѫча и на вторый-тъ, и на третій-тъ, и на всичкы-тѣ, които вървѣхѫ подирь стада-та, и казуваше: По тѫзи думѫ ще говорите 20 Исаву, когато го срѣщнете. И ще речете:

г Гл. 29; 32. Исх. 3; 7.
д 1 Лѣт. 12; 17. Іуд. 9.
е Гл. 26; 28.
ж Іис. Нав. 24; 27.
з Гл. 28; 18.
* Грамада на свидѣтелство, Халдейскы.
† Грамада на свидѣтелство, Еврейскы.
и Іис. Нав. 24; 27.
** Стражарница.
і Сѫд. 11; 29. 1 Цар. 7; 5.
к Гл. 16; 5.
л Гл. 21; 23.
м Ст. 42.
н Гл. 28; 1.
о Гл. 18; 33. 30; 25.

—

а Псал. 91; 11. Евр. 1; 14.
б Іис. Нав. 5; 14. Псал. 103; 21. 148; 2. Лук. 2; 13.
* Пълкове.
в Гл. 33; 14, 16.
г Гл. 36; 6, 7, 8. Втор. 2; 5. Іис. Нав. 24; 4.
д Прит. 15; 1.
е Гл. 30; 43.
ж Гл. 33; 8, 15.
з Гл. 33; 1.
и Гл. 35; 3.
і Псал. 50; 15.
к Гл. 28; 13.
л Гл. 31; 3, 13.
м Гл. 24; 27.
н Іов. 8; 7.
о Псал. 59; 1, 2.
п Осія 10; 14.
р Гл. 28; 13, 14, 15.
с Гл. 43; 11. Прит. 18; 16.

Ето, подирь насъ *иде* и самъ рабъ твой Іаковъ. Защото думаше: [т]Ще умилостивіѭ лице-то му съ тойзи даръ, който прѣдиде прѣдъ мене; и послѣ ще видіѭ лице-то му: може бы да пріеме лице-то ми. 21 И тъй даръ-тъ минѫ прѣдъ него: а той останѫ прѣзъ онѫзь нощь въ пълкъ-тъ. 22 И станѫ прѣзъ нощь-тѫ, и зѣ двѣ-тѣ си жены, и двѣ-тѣ си рабыни, и единадесеть-тѣ си дѣца, и прѣминѫ бродъ-тъ на Явокъ. 23 [у]И зѣ гы, и прѣкара гы прѣзъ потокъ-тъ; прѣкара и всичко що имаше.

24 А Іаковъ останѫ самъ: [ф]и борѣше ся съ него единъ человѣкъ до зазоряваніе. 25 И като видѣ че му не надви, прикоснѫ ся до ставъ-тъ на бедро-то му, [х]и измѣсти ся ставъ-тъ на Іаковово-то бедро, като ся борѣше съ него. 26 И той рече: [ц]Остави мя да си отидѫ, защото ся зазори. А *Іаковъ* рече: [ч]Нѣма да тя оставіѭ да си отидешь ако мя не благословишь. 27 И рече му: Какъ ти е име-то? И той рече: Іаковъ. 28 А той рече: Нѣма да ся казва, вече [ш]име-то ти Іаковъ, но *Израиль, защото [щ]си былъ въ борбѫ съ Бога, [ъ]и съ человѣцы и си надвилъ. 29 А Іаковъ попыта и каза: Обади *ми*, моліѭ, име-то си. А той рече: [ы]Защо пыташь за име-то ми? И благослови го тамъ. 30 И нарече Іаковъ име-то на това мѣсто †Фануилъ, и думаше: [ь]Защото видѣхъ Бога лице съ лице, и упазенъ бы животъ-тъ ми. 31 И изгрѣя слънце-то на него, като заминуваше Фануилъ: и хромѣше съ бедро-то си. 32 За това и до днесь не ядѫтъ сынове-тѣ Израилеви истръпнѫлѫ-тѫ жилѫ, която е върху ставъ-тъ на бедро-то: защото той ся прикоснѫ до ставъ-тъ на Іаковово-то бедро при истръпнѫлѫ-тѫ жилѫ.

ГЛАВА 33.

1 И вдигнѫ Іаковъ очи-тѣ си, и видѣ, и ето, [а]Исавъ идѣше, и съ него четыристотинъ мѫжіе; и раздѣли дѣца-та *си* на Ліѭ, и на Рахыль, и на двѣ-тѣ рабыни; 2 И рабыни-тѣ и дѣца-та имъ тури напрѣдъ, а Ліѭ и дѣца-та ѝ слѣдъ тѣхъ, а Рахыль и Іосифа най подирь. 3 А самъ заминѫ прѣдъ тѣхъ, и [б]поклони ся до земіѭ-тѫ седмь пѫти, додѣ да стигне при брата си. 4 И [в]завтече ся Исавъ да го посрѣщне, и пригърнѫ го, и [г]паднѫ на вратъ-тъ му, и цѣлунѫ го: и плакахѫ. 5 И дигнѫ очи-тѣ си и видѣ жены-тѣ и дѣца-та, и рече: Каквы ти сѫ тѣзи? И той рече: Тѣ сѫ дѣца-та, [д]които Богъ дари на твой-тъ рабъ. 6 Тогазь пристѫпихѫ рабыни-тѣ, тѣ и дѣца-та имъ, и поклонихѫ ся. 7 Така пристѫпихѫ и Лія и дѣца-та ѝ, и поклонихѫ ся: и слѣдъ това пристѫпихѫ Іосифъ и Рахыль, и поклонихѫ ся. 8 И рече: Какъвъ ти е [е]всичкый той пълкъ който срѣщнѫхъ? А той рече: [ж]за да намѣріѭ благодать прѣдъ господаря си. 9 И рече Исавъ: Имамъ много, брате мой: имай ты свои-тѣ си. 10 И рече Іаковъ: Не, но моліѭ, ако сьмь намѣрилъ благодать прѣдъ тебе, пріими даръ-тъ ми отъ рѫцѣ-тѣ ми: защото [з]видѣхъ лице-то ти, като че видѣхъ лице Божіе, и ты си ся възблагодарилъ отъ мене. 11 Пріими, моліѭ, [и]благословеніе-то ми, което ти е принесено: защото мя помилува Богъ, и [і]имамъ всичко. И [к]принуди го, и прія. 12 И рече: Да тръгнемъ, и да вървимъ, и азъ ще вървіѭ прѣдъ тебе. 13 И рече му *Іаковъ:* Господарь-тъ ми знае че дѣца-та сѫ слабы, и имамъ съ мене дойны овцы и говеда: и ако гы принудятъ единъ само день, всичко-то стадо ще измре. 14 Нека замине, моліѭ, господарь-тъ ми прѣдъ рабъ-тъ си: и азъ ще карамъ полека споредъ вървежъ-тъ на скотове-тѣ, които сѫ прѣдъ мене, и споредъ вървежъ-тъ на дѣца-та, додѣ стигнѫ при господаря си въ [л]Сіиръ. 15 И рече Исавъ: Да оставіѭ съ тебе отъ людіе-тѣ, които сѫ съ мене. А той рече: Защо и това? *Стига* [м]да намѣріѭ благодать прѣдъ господаря си. 16 И тъй върнѫ ся Исавъ въ онзи день на пѫть-тъ си въ Сіиръ.

17 И отиде Іаковъ въ [н]Сокхоѳъ, и съгради си кѫщѫ, и за скотове-тѣ си направи кошары; за това нарече име-то на мѣсто-то *Сокхоѳъ.

18 И като ся върнѫ Іаковъ отъ Паданъ-арамъ, дойде въ [о]Салимъ, градъ [п]Сихемовъ, който е въ Ханаанскѫ-тѫ земіѭ; и расположи ся прѣдъ градъ-тъ. 19 И купи [р]стяжаніе-то на нивѫ-тѫ, дѣто прострѣ шатъръ-тъ си, отъ сынове-тѣ на Еммора, отца Сихемова, за сто сребърницы. 20 И постави тамъ олтарь, [с]и нарече го †Елъ-елое-Израиль.

ГЛАВА 34.

1 И излѣзе [а]Дина дъщеря-та Ліина, коіѭто тя роди Іакову, [б]за да види дъщери-

т Прит. 21; 14.
у Втор. 3; 16.
ф Осія 12; 3, 4. Ефес. 6; 12.
х Мат. 26; 41. 2 Кор. 12; 7.
ц Лук. 24; 28.
ч Осія 12; 4.
ш Гл. 35; 10. 4 Цар. 17; 34.
* Крѣпъкъ при Бога.
щ Осія 12; 3, 4.
ъ Гл. 25; 31. 27; 33.
ы Сѫд. 13; 18.
† Лице Божіе.
ь Гл. 16; 13. Исх. 24; 11. 33; 20. Втор. 5; 24. Сѫд. 6; 22. 13; 22. Иса. 6; 5.

—

а Гл. 32; 6.
б Гл. 18; 2. 42; 6. 43; 26.
в Гл. 32; 28.
г Гл. 45; 14, 15.
д Гл. 48; 9. Псал. 127; 3. Иса. 8; 18.
е Гл. 32; 16.
ж Гл. 32; 5.
з Гл. 43; 3. 2 Цар. 3; 13. 14; 24, 28, 32. Мат. 18; 10.
и Сѫд. 1; 15. 1 Цар. 25; 27. 30; 26. 4 Цар. 5; 15.
і Фил. 4; 18.
к 4 Цар. 5; 23.
л Гл. 32; 3.
м Гл. 34; 11. 47; 25. Руѳ. 2; 13.
н Іис. Нав. 13; 27. Сѫд. 8; 5. Псал. 60; 6.
* Колибы.
о Іоан. 3; 23.
п Дѣян. 7; 16. Іис. Нав. 24; 1. Сѫд. 9; 1.
р Іис. Нав. 24; 32. Іоан. 4; 5.
с Гл. 35; 7.
† Богъ, Богъ Израилевъ.

—

а Гл. 30; 21.
б Тит. 2; 5.

2 тѣ на мѣсто-то. [в]И като ѭ видѣ Сихемъ сынъ-тъ на Еммора Евеина, князь-тъ на мѣсто-то, [з]зѣ ѭ и лежа съ неѭ, и обес- 3 чести ѭ. И душа-та му ся прилѣпи за Динѫ, Іакововѫ-тѫ дъщерѭ: и възлюби момѫ-тѫ, и говори по сърдце-то на мо- 4 мѫ-тѫ. [д]И говори Сихемъ на Еммора отца си, и рече: Земи ми тѫѭ момѫ за 5 женѫ. И чу Іаковъ че осквърнилъ Динѫ дъщерѭ му: а сынове-тѣ му бѣхѫ съсъ скотове-тѣ му на поле-то: и [е]замълча Іаковъ додѣ да дойдѫтъ.

6 А Емморъ, отецъ Сихемовъ, излѣзе 7 къмъ Іакова, за да говори съ него. И дойдохѫ сынове-тѣ Іаковови отъ поле-то, като чухѫ това; и разсърдихѫ ся мѫжіе-тѣ, и [ж]разгнѣвихѫ ся твърдѣ, че [з]стори грозно на Израиля, като лежалъ съ Іакововѫ-тѫ дъщерѭ: което [и]не трѣбаше да 8 бѫде. И говори имъ Емморъ, и рече: Душа-та на Сихема сына ми ся прилѣпи за дъщерѭ-тѫ ви: дайте му ѭ, молѭ, за 9 женѫ. И съсватѣте ся съ насъ: дъщери-тѣ ваши давайте намъ, и дъщери-тѣ наши 10 земайте за васъ. И живѣйте съ насъ: Ето, [і]земя-та е прѣдъ васъ: сѣдѣте и [к]търгувайте въ неѭ, и [л]направѣте стяжанія въ 11 неѭ. И рече Сихемъ на отца ѝ, и на братія-та ѝ: Да найдѫ благодать прѣдъ васъ: 12 и що ми речете ще дамъ. Искайте отъ мене колкото [м]вѣно щете, и колкото дарове, и ще гы дамъ, както ми речете: са- 13 мо дайте ми момѫ-тѫ за женѫ. А Іаковови-тѣ сынове отговорихѫ на Сихема, и на Еммора отца му, [н]съ измамѫ; и (понеже той бѣше осквърнилъ Динѫ сестрѫ 14 имъ) говорихѫ, И рекохѫ имъ: Не можемъ да сторимъ това нѣщо, да дадемъ сестрѫ си на человѣкъ необрѣзанъ: за- 15 щото [о]това е укоръ намъ. Въ това само ще ся съгласимъ съ васъ: ако станете вы както ный, ако обрѣзувате всякой 16 мѫжкый полъ между васъ, Тогазь ще дадемъ наши-тѣ дъщери вамъ, и ваши-тѣ дъщери ще земемъ за насъ, и ще живѣемъ съ васъ, и ще бѫдемъ единъ на- 17 родъ. Но, ако ны не послушате да ся обрѣжете, тогазь ще земемъ нашѫ-тѫ 18 дъщерѭ, и ще си отидемъ. И угодны быхѫ думы-тѣ имъ на Еммора, и на Си- 19 хема сынъ-тъ Еммировъ. И не ся забави момъкъ-тъ да направи това нѣщо, защото много обычаше Іакововѫ-тѫ дъщерѭ: и отъ всичкый-тъ домъ на бащѫ си бѣше [п]най славный-тъ.

20 И дойде Емморъ и Сихемъ сынъ му при врата-та на градъ-тъ си, и говорихѫ на мѫжіе-тѣ на градъ-тъ си, и рекохѫ: 21 Тія человѣци сѫ мирни въ насъ; за това нека живѣѭтъ въ земѭ-тѫ, и нека търгуватъ въ неѭ: защото земя-та, ето, доволно е пространна за тѣхъ: да земамы за жены дъщери-тѣ имъ, и да имъ дава- 22 мы наши-тѣ дъщери. Въ това само ще ся съгласятъ съ насъ человѣци-тѣ за да живѣѭтъ съ насъ, щото да бѫдемъ единъ народъ, ако ся обрѣже всякой мѫжкый полъ между насъ, както ся тѣ обрѣзу- 23 ватъ. Стада-та имъ, и имотъ-тъ имъ, и всичкы-тѣ имъ скотове, не *ще ли да бѫдѫтъ* наши? само да ся съгласимъ съ тѣхъ, 24 и ще живѣѭтъ съ насъ. И послушахѫ Еммора и Сихема сына му всичкы-тѣ [р]които излазѣхѫ изъ врата-та на градъ-тъ му: и обрѣза ся всякой мѫжкый полъ, всичкы-тѣ които излазѣхѫ изъ врата-та на градъ-тъ му.

25 А третій-тъ день когато бѣхѫ въ болѣзнь-тѫ, двама отъ Іакововы-тѣ сынове, [с]Симеонъ и Левій, братія на Динѫ, зѣхѫ всякой ножъ-тъ си, и влѣзохѫ дързновенно въ градъ-тъ, и убихѫ всичкый-тъ 26 мѫжкый полъ. И Еммора и Сихема сына му убихѫ съ остро-то на ножъ-тъ; и зѣхѫ Динѫ изъ домъ-тъ на Сихема, и из- 27 лѣзохѫ. А сынове-тѣ Іаковови ся устремихѫ върхъ убіены-тѣ, и разграбихѫ градъ-тъ, понеже бѣхѫ осквърнили се- 28 стрѫ имъ. Зѣхѫ овцы-тѣ имъ, и говеда-та имъ, и ослы-тѣ имъ, и що имаше въ 29 градъ-тъ, и по поле-то. И всичко-то имъ богатство, и всичкы-тѣ имъ дѣца, и жены-тѣ имъ заплѣнихѫ; и всичко що имаше 30 въ кѫщы-тѣ разграбихѫ. А Іаковъ рече на Симеона и на Левія: [т]турихте мя въ смущеніе, понеже мя правите да сьмь [у]намразенъ между жители-тѣ на тѫзи земѭ, между Хананеи-тѣ и Ферезеи-тѣ; и [ф]азъ малцина человѣци имамъ, а тѣ ще ся съберѫтъ върхъ мене, и ще мя пора- 31 зятъ, и ще погынѫ азъ и домъ-тъ ми. А тѣ рекохѫ: Като блудницѫ ли да употрѣби сестрѫ ни?

ГЛАВА 35.

1 И рече Богъ Іакову: Стани, възлѣзь [а]на Веѳиль, и насели ся тамъ; и направи тамъ олтарь Богу, [б]който ти ся яви [в]когато бѣгаше ты отъ лице-то на Исава брата 2 си. И рече Іаковъ на [г]домъ-тъ си, и на всичкы-тѣ които бѣхѫ съ него: Исхвърлѣте [д]чужды-тѣ богове, които сѫ между васъ, и [е]очистѣте ся и промѣнѣте дрехы- 3 тѣ си; И да станемъ да възлѣземъ на Веѳиль; и тамъ ще направѭ олтарь Богу,

в Гл. 6; 2. Сѫд. 14; 1.
г Гл. 20; 2.
д Сѫд. 14; 2.
е 1 Цар. 10; 27. 2 Цар. 13; 22.
ж Гл. 49; 7. 2 Цар. 13; 21.
з Іис. Нав. 7; 15. Сѫд. 20; 6.
и Втор. 23; 17. 2 Цар. 13; 12.
і Гл. 13; 9. 20; 15.
к Гл. 42; 34.
л Гл. 47; 27.
м Исх. 22; 16, 17. Втор. 22; 29. 1 Цар. 18; 25.
н 2 Цар. 13; 24, и дрг.
о Іис. Нав. 5; 9.
п 1 Лѣт. 4; 9.
р Гл. 23; 10.
с Гл. 49; 5, 6, 7.
т Іис. Нав. 7; 25.
у Исх. 5; 21. 1 Цар. 13; 4.
ф Втор. 4; 27. Псал. 105; 12.
а Гл. 28; 19.
б Гл. 28; 13.
в Гл. 27; 43.
г Гл. 18; 19. Іис. Нав. 24; 15.
д Гл. 31; 19, 34. Іис. Нав. 24; 2, 23. 1 Цар. 7; 3.
е Исх. 19; 10.

[ж]който мя послуша въ день-тъ на оскърбеніе-то ми, и [з]съ мене бѣ по пжть-тъ по който ходяхъ. 4 И дадохж Іакову всичкы-тѣ чужды богове, що бѣхж въ ржцѣ-тѣ имъ и [и]обѣцы-тѣ, които бѣхж на уши-тѣ имъ; и скры гы Іаковъ подъ [і]теревинѳъ-тъ, който бѣ при Сихемъ. 5 Тогазь си търгнжхж: [к]и нападнж страхъ Божій на градове-тѣ, които бѣхж наоколо имъ; и не гонихж Іакововы-тѣ сынове. 6 А Іаковъ дойде въ [л]Лузъ, който е въ Ханаанскж-тж земіж (то есть Веѳиль), той и всичкы-тѣ людіе които бѣхж съ него. 7 [м]И съгради тамъ олтарь, и нарече име-то на мѣсто-то *Елъ-Веѳиль: защото [н]тамо му ся яви Богъ, когато бѣгаше отъ лице-то на брата си.

8 А [о]Девора кърмилица-та на Ревеккж умрѣ, и погребе ся долу отъ Веѳиль подъ джбъ-тъ: и наименова ся *джбъ-тъ* Джбъ на плачъ.

9 [п]И пакъ ся яви Богъ Іакову като ся върнж отъ Паданъ-арамъ, и благослови го. 10 И рече му Богъ: [р]Име-то ти е Іаковъ: не ще да ся именувашь вече Іаковъ, [с]но Израиль ще бжде име-то ти: и нарече име-то му Израиль. 11 И рече му Богъ: [т]Азъ сьмь Богъ Всемогущій: плоди ся и умножавай ся: [у]народъ, и множество народи ще бджтъ отъ тебе, и царіе ще излѣзжтъ изъ чрѣсла-та ти: 12 И земіж-тж, коіж-то [ф]дадохъ Аврааму и Исааку, тебе ще іж дамъ; и на сѣме-то ти по тебе ще дамъ земіж-тж. 13 И [х]възнесе ся Богъ отъ него, 14 отъ мѣсто-то дѣто говорй съ него. [ц]И постави Іаковъ стълпъ на мѣсто-то дѣто говорй съ него *Богъ*, стълпъ каменный, и направи на него възліяніе, и възлія на него елей. 15 И нарече Іаковъ име-то на мѣсто-то, дѣто говорй Богъ съ него, [ч]Веѳиль.

16 Слѣдъ това тръгнж отъ Веѳиль; и като останж малко разстояніе да стигнжтъ въ Ефраѳж, Рахыль роди; и прѣтърпѣ голѣмж мжкж въ ражданіе-то си. 17 А като ся намѣрваше въ мжкж-тж на ражданіе-то, рече й баба-та: Не бой ся, защото [ш]и той ти е сынъ. 18 И като прѣдаваше душж (защото умрѣ), нарече име-то му **Венонй, а отецъ му нарече го †Веніаминъ. 19 [щ]И умрѣ Рахыль, и погребе ся на пжть-тъ на [ъ]Ефраѳж която е Виѳлеемъ. 20 И постави Іаковъ стълпъ на гробъ-тъ й: той е стълпъ-тъ [ы]на Рахылиный-тъ гробъ дору до днесь.

21 А търгнж Израиль, и распрострѣ шатъръ-тъ си отвждъ Мигдалъ-едеръ. 22 И когато живѣяше Израиль въ онжзь земіж, отиде Рувимъ [ь]и лежа съ Валлж наложницж-тж на отца си: и чу *това* Израиль. А бѣхж Іакововы-тѣ сынове дванадесеть. 23 Сынове-тѣ на Ліж, [ѣ]Рувимъ първородный Іакововъ и Симеонъ и Левій и Іуда и Исахаръ и Завулонъ; 24 Сынове-тѣ на Рахыль, Іосифъ и Веніаминъ; 25 А сынове-тѣ на Валлж Рахылинж-тж рабыніж, Данъ и Нефѳалимъ; 26 А сынове-тѣ на Зелфж Ліинж-тж рабыніж, Гадъ и Асиръ: тѣзи сж Іакововы-тѣ сынове, които му ся родихж въ Паданъ-арамъ.

27 А Іаковъ дойде при Исаака отца си въ [ю]Мамврій, въ [я]Кыріаѳъ-арвж, който е Хевронъ, дѣто Авраамъ и Исаакъ бѣхж пришелци. 28 И дни-тѣ на Исаака бѣхж сто и осмдесеть лѣта. 29 И издъхнж Исаакъ и умрѣ, и [ѫ]прибра ся при свои-тѣ людіе, старъ и сытъ отъ дни: и [ѭ]погребохж го Исавъ и Іаковъ сынове-тѣ му.

ГЛАВА 36.

1 И това е родословіе-то на Исава, който е [а]Едомъ. 2 [б]Исавъ си зѣ жены отъ дъщери-тѣ Хананейскы; Адж дъщеріж-тж на Елона Хеттеинъ-тъ, и [в]Оливемж, Анаевж-тж дъщеріж, внука на Севегона Евеинъ-тъ. 3 И [г]Васемаѳж, дъщеріж-тж на Исмаила, сестрж на Наваіоѳа. 4 [д]И роди Ада Исаву Елифаза: и Васемаѳа роди Рагуила: 5 И Оливема роди Іеуса и Іеглома и Корея. Тѣзи сж сынове-тѣ на Исава, които му ся родихж въ Ханаанскж-тж земіж.

6 А Исавъ зѣ жены-тѣ си и сынове-тѣ си и дъщери-тѣ си и всичкы-тѣ человѣцы на домъ-тъ си, и стада-та си и всичкы-тѣ си скотове, и всичкый-тъ си имотъ що придобы въ Ханаанскж-тж земіж, и отиде на *другж* земіж *далечь* отъ Іакова брата си. 7 Защото [е]имотъ-тъ имъ бѣше толкозь много, щото не можахж да живѣіжтъ наедно: и не можаше [ж]земя-та на пришелствіе-то имъ да гы вмѣсти, заради скотове-тѣ имъ. 8 И насели ся Исавъ [з]на горжтж Сіиръ: [и]Исавъ е Едомъ.

9 И това е родословіе-то на Исава, отца 10 на Едомяны-тѣ, въ горж-тж Сіиръ: Тѣзи сж имена-та на сынове-тѣ Исавовы: [і]Елифазъ сынъ-тъ на Адж женж-тж Исавовж,

ж Гл. 32; 7, 24. Псал. 107; 6.
з Гл. 28; 20, 31; 3, 42.
и Осія 2; 13.
і Іис. Нав. 24; 26. Сжд. 9; 6.
к Исх. 15; 16. 23; 27, 34; 24. Втор. 11; 25. Іис. Нав. 2; 9. 5; 1. 1 Цар. 14; 15. 2 Лѣт. 14; 14.
л Гл. 28; 19, 22.
м Еккл. 5; 4.
* Богъ на Веѳиль.
н Гл. 28; 13.
о Гл. 24; 59.
п Осія 12; 4.
р Гл. 17; 5.
с Гл. 32; 28.
т Гл. 17; 1. 48; 3, 4. Исх. 6; 3.
у Гл. 17; 5, 6, 16. 28; 3. 48; 4.
ф Гл. 12; 7. 13; 15. 26; 3, 4. 28; 13.
х Гл. 17; 22.
ц Гл. 28; 18.
ч Гл. 28; 19.
ш Гл. 30; 24. 1 Цар. 4; 20.
** Сынъ на скърбь-тж ми.
† Сынъ на десницж.
щ Гл. 48; 7.
ъ Руѳ. 1; 2. 4; 11. Мих. 5; 2. Мат. 2; 6.
ы 1 Цар. 10; 2. 2 Цар. 18; 18.
ь Гл. 49; 4. 1 Лѣт. 5; 1. Виж. 2 Цар. 16; 22. 20; 3. 1 Кор. 5; 1.
ѣ Гл. 46; 8. Исх. 1; 2.
ю Гл. 13; 18. 23; 2, 19.
я Іис. Нав. 14; 15. 15; 13.
ѫ Гл. 15; 15. 25; 8.
ѭ Гл. 25; 9. 49; 31.

—

а Гл. 25; 30.
б Гл. 26; 34.
в Ст. 25.
г Гл. 28; 9.
д 1 Лѣт. 1; 35.
е Гл. 13; 6, 11.
ж Гл. 17; 8. 28; 4.
з Гл. 32; 3. Втор. 2; 5. Іис. Нав. 24; 4.
и Ст. 1.
і 1 Лѣт. 1; 35, и др.

Рагуилъ сынъ-тъ на Васемаѳж женж-тж
11 Исавовж. А синове-тѣ на Елифаза бѣхж:
Ѳеманъ, Омаръ, Сефо, и Гоѳомъ, и Ке-
12 незъ. А Ѳамна бѣше наложница на Ели-
фаза Исавовъ-тъ сынъ, и роди Елифазу
[к]Амалика: тѣзи бѣхж сынове-тѣ на Адж
13 Исавовж-тж женж. И тѣзи сж сынове-тѣ
на Рагуила: Нахаѳъ и Зара, Самма и Ми-
за: тѣзи бѣхж сынове-тѣ на Васемаѳж
14 Исавовж-тж женж. И тѣзи бѣхж сынове-
тѣ на Оливемж Анаевж-тж дъщерѭ, вну-
кж-тж Севегоновж, Исавовж-тж женж: и
роди Исаву Іеуса, и Іеглома, и Корея.
15 Тѣзи бѣхж князове-тѣ на Исавовы-тѣ
сынове, сынове-тѣ на Елифаза Исавовъ-тъ
пьрвороденъ: князь Ѳеманъ, князь Омаръ,
16 князь Сефо, князь Кенезь, Князь Корей,
князь Гоѳомъ, князь Амаликъ: тѣзи сж
Елифазови-тѣ князове въ земѭ-тж Едомъ;
17 тѣзи бѣхж сынове-тѣ на Адж. И тѣзи бѣ-
хж сынове-тѣ на Рагуила Исавовъ-тъ
сынъ: князь Нахаѳъ, князь Зара, князь
Самма, князь Миза; тѣзи сж Рагуилови-
тѣ князове въ земѭ-тж Едомъ; тѣзи бѣ-
хж сынове-тѣ на Васемаѳж Исавовж-тж
18 женж. И тѣзи бѣхж сынове-тѣ на Оливе-
мж Исавовж-тж женж: князь Іеусъ, князь
Іегломъ, князь Корей; тѣзи бѣхж князо-
ве-тѣ отъ Оливемж Анаевж-тж дъщерѭ,
19 женж-тж Исавовж. Тѣзи сж сынове на
Исава, който е Едомъ; и тѣзи сж князо-
ве-тѣ имъ.
20 [л]Тѣзи сж сынове-тѣ на Сіира [м]Хорре-
анинъ-тъ, които живѣяхж въ онжзь зе-
мѭ: Лотанъ, и Совалъ, и Севегонъ, и Ана,
21 И Дисонъ, и Асаръ, и Дисанъ; тѣзи сж
князове-тѣ на Хорреаны-тѣ, Сіирови-тѣ
22 сынове, въ земѭ-тж Едомъ. А сынове-тѣ
на Лотана бѣхж Хоррй, и Емамъ: и се-
23 стра Лотанова, Ѳамна. А тѣзи бѣхж сы-
нове-тѣ на Совала: Алванъ, и Манахаѳъ,
24 и Гевалъ, Сефо, и Онанъ. А тѣзи бѣхж
сынове-тѣ на Севегона: Аіа, и Ана; тойзи
е Ана, който намѣри горѣщы-тѣ воды въ
пустынѭ-тж, когато пасѣше ослы-тѣ на
25 Севегона отца си. А тѣзи бѣхж сынове-
тѣ Анаеви: Дисонъ, и Оливема Анаева-та
26 дъщеря. А тѣзи бѣхж сынове-тѣ на Ди-
сона: Амаданъ, и Асванъ, и Иѳрамъ, и
27 Харранъ. А тѣзи бѣхж сынове-тѣ на Аса-
28 ра: Валаанъ, и Заванъ, и Аканъ. А тѣзи
бѣхж сынове-тѣ на Дисана: Узъ, и Аранъ.
29 Тѣзи сж князове-тѣ на Хорреяны-тѣ:
князь Лотанъ, князь Совалъ, князь Се-
30 вегонъ, князь Ана, Князь Дисонъ, князь
Асаръ, князь Дисанъ; тѣзи сж князове-тѣ
на Хорреяны-тѣ споредъ княжества-та
имъ въ земѭ-тж Сіиръ.
31 [н]А тѣзи сж царіе-тѣ, които царувахж
въ земѭ-тж Едомъ, прѣди да ся воцари
32 царь надъ сынове-тѣ Израилевы. И цару-
ва въ Едомъ Вела, сынъ-тъ на Веора: а
33 име-то на градъ-тъ му бѣ Деннава. И умрѣ
Вела, и воцари ся вмѣсто него Іовавъ,
34 сынъ-тъ на Заръ, отъ Восорж. И умрѣ
Іовавъ, и воцари ся вмѣсто него Хусамъ,
35 отъ земѭ-тж на Ѳеманяны-тѣ. И умрѣ
Хусамъ, и воцари ся вмѣсто него Ададъ,
сынъ-тъ на Вадада, който порази Ма-
діамцы-тѣ на поле-то Моавъ: а име-то
36 на градъ-тъ му бѣ Авиѳъ. И умрѣ
Ададъ, и воцари ся вмѣсто него Самла
37 отъ Масрекж. И умрѣ Самла, и воцари
ся вмѣсто него Саулъ отъ Роовоѳъ, кой-
38 то е при рѣкж-тж. И умрѣ Саулъ, и во-
цари ся вмѣсто него Вааланань, сынъ-тъ
39 на Аховора. И умрѣ Вааланань, Ахово-
ровый сынъ, и воцари ся вмѣсто него
[о]Адаръ: а име-то на градъ-тъ му бѣ Пау:
и име-то на женж му, Метавеиль, дъщеря
на Матреда, внука Мезаавова.
40 [п]И тѣзи сж имена-та на Исавовы-тѣ кня-
зове, споредъ племена-та имъ, споредъ мѣ-
ста-та имъ, споредъ имена-та имъ: князь
41 Ѳамна, князь Алва, князь Іеѳеѳъ, Князь
42 Оливема, князь Ила, князь Финонъ, Князь
Кенезь, князь Ѳеманъ, князь Мивсаръ,
43 Князь Магедіилъ, князь Ирамъ; тѣзи сж
князове-тѣ на Едома, споредъ населенія-
та имъ въ земѭ-тж на стяжаніе-то имъ:
той е Исавъ, отецъ-тъ на Едомяны-тѣ.

ГЛАВА 37.

1 И насели ся Іаковъ въ земѭ-тж, [а]въ
коѭто бѣ пришлецъ отецъ му, въ Хана-
2 анскж-тж земѭ. Това е родословіе-то на
Іакова. Іосифъ, като бѣ младъ, на сед-
мнадесеть годинъ, пасѣше овцы-тѣ заедно
съ братія-та си, сынове-тѣ на Валлж, и
сынове-тѣ на Зелфж, жены-тѣ на отца
му: и исказа Іосифъ на бащж имъ [б]лошо-
3 то имъ поведеніе. А Израиль обичаше Іо-
сифа повече отъ всичкы-тѣ си сынове, за-
щото го имаше [в]сынъ на старость-тж си:
4 и направилъ му бѣ [г]пьстрж срачицж. А
като гледахж братія-та му, че го обича-
ше баща имъ повече отъ всичкы-тѣ му
братія, [д]възненавидѣхж го, и не можахж
да му говорятъ мирно.
5 А Іосифъ видѣ сънъ, и приказа *го* на
братія-та си: и възненавидѣхж го още по-
6 вече. И рече имъ: Послушайте, молѭ,
7 този сънъ който сънувахъ. [е]Ето, ный вър-
зувахмы снопове всрѣдъ поле-то: и ето,
станж мой-тъ снопъ и въсправи ся правъ:
и ето, ваши-тѣ снопове ся наредихж на-
около, и поклонихж ся на мой-тъ снопъ.
8 А братія-та му рекохж му: Царь ли ще
бждешь надъ насъ? или господарь ще ни

[к] Исх. 17; 8, 14. Числ. 24; 20. 1 Цар. 15; 2, 3, и дрг.
[л] 1 Лѣт. 1; 38.
[м] Гл. 14; 6. Втор. 2; 12, 22.
[н] 1 Лѣт. 1; 43.
[о] 1 Лѣт. 1; 50.
[п] 1 Лѣт. 1; 51.

—

[а] Гл. 17; 8. 23; 4. 28; 4. 36; 7. Евр. 11; 9.
[б] 1 Цар. 2; 22, 23, 24.
[в] Гл. 44; 20.
[г] Сжд. 5; 30. 2 Цар. 13; 18.
[д] Гл. 27; 41. 49; 23.
[е] Гл. 42; 6, 9. 43; 26. 44; 14.

бѫдешь? И възненавидѣхѫ го още пове-
9 че за сънища-та му, и за думы-тѣ му. И
видѣ още и другъ сънъ, и приказа го на
братія-та си, и рече: Ето, видѣхъ другъ
сънъ: и ето, [ж]сълнце-то, и луна-та, и еди-
10 надесеть звѣзды ми ся поклонихѫ. И при-
каза това на бащѫ си, и на братія-та си;
и обличи го баща му, и рече му: Що е
той сънъ, който си видѣлъ? наистинѫ ли
ще дойдемъ, азъ и майка ти, и [з]братія-та
ти, за да ти ся поклонимъ до земіѭ-тѫ?
11 И [и]завидѣхѫ му братія-та му: [і]а баща
му съхраняваше слово-то.
12 И отидохѫ братія-та му да пасѫтъ ста-
13 до-то на бащѫ си въ Сихемъ. И рече
Израиль Іосифу: Не пасѫтъ ли братія-та ти
въ Сихемъ? ела да тя проводіѭ при тѣхъ.
14 А той му рече: Ето мя. И рече му: Иди,
да видишь, добрѣ ли сѫ братія-та ти, и
стадо-то, и донеси ми извѣстіе. И проводи
го отъ [к]Хевронскый-тъ долъ, и дойде въ
15 Сихемъ. И намѣри го единъ человѣкъ,
като ся скиташе по поле-то, и попыта го
16 той человѣкъ, и рече: Що търсишь? А
той рече: Братія-та си търсіѭ: [л]кажи ми,
17 дѣ пасѫтъ. И рече онзи человѣкъ: Оти-
дохѫ отъ тука: защото гы чухъ да гово-
рятъ: Да идемъ въ Доѳанъ. И отиде Іо-
сифъ подирь братія-та си, и намѣри гы
18 [м]въ Доѳанъ. И тѣ като го видѣхѫ отъ
далечь, прѣди да приближи при тѣхъ,
[н]сдумахѫ ся противъ него да го убіѭтъ.
19 И рекохѫ помежду си: Ето, иде онзи
20 съновидецъ. [о]Елате сега, и да го убіемъ,
и да го хвърлимъ въ единъ отъ ровове-тѣ,
и ще речемъ: Лошъ звѣрь го изѣде: и ще
видимъ що ще да излѣзе отъ сънища-та
21 му. [п]И като чу Рувимъ, освободи го отъ
рѫцѣ-тѣ имъ, и рече: Да го не убіемъ.
22 И рече имъ Рувимъ: Да не пролѣете
кръвь: хвърлѣте го въ тоя ровъ, който
е въ пустыніѭ-тѫ и рѫкѫ да не турите
на него: за да го освободи отъ рѫцѣ-тѣ
имъ, и да го върне на бащѫ му.
23 И когато дойде Іосифъ при братія-та си,
съблѣкохѫ отъ Іосифа срачицѫ-тѫ му,
пьстрѫ-тѫ срачицѫ която бѣше на него.
24 И зѣхѫ го, та го хвърлихѫ въ ровъ-тъ:
а ровъ-тъ бѣше празденъ; нѣмаше водѫ.
25 [р]Послѣ сѣднѫхѫ да ядѫтъ хлѣбъ, и като
подигнѫхѫ очи-тѣ си видѣхѫ, и ето една
дружина отъ [с]Исмаиляны идяхѫ отъ Га-
лаадъ съ камилы-тѣ си натоварены съ
ароматы, [т]балсамѫ и смирнѫ, отхождахѫ
26 да гы носятъ долу въ Египетъ. И рече
Іуда на братія-та си: Каква полза, ако
убіемъ брата си, и [у]скрыемъ кръвь-тѫ
27 му? Елате да го продадемъ на Исмаиля-
ны-тѣ: и [ф]рѫка-та наша да не бѫде върхъ
него: защото е [х]нашъ братъ, [ц]наша плъть
28 е. И послушахѫ *го* братія-та му. И като ми-
нѫхѫ [ч]Мадіамскы-тѣ търговци, извлѣко-
хѫ и извадихѫ Іосифа изъ ровъ-тъ, [ш]и
продадохѫ Іосифа, [щ]за двадесеть сребър-
ницы, на Исмаиляны-тѣ: и тѣ заведохѫ
29 Іосифа въ Египетъ. А Рувимъ ся върнѫ
въ ровъ-тъ, и ето, Іосифъ не бѣше въ
30 ровъ-тъ: [ъ]и раздра дрехы-тѣ си. И вър-
нѫ ся при братія-та си, и рече: Дѣте-то
[ы]нѣма: а азъ, азъ дѣ да идѫ?
31 Тогазь зѣхѫ [ь]Іосифовѫ-тѫ срачицѫ, и
заклахѫ ярецъ отъ козы-тѣ, и натопихѫ
32 срачицѫ-тѫ въ кръвь-тѫ: И пратихѫ
пьстрѫ-тѫ срачицѫ, и принесохѫ іѭ на
отца си, и рекохѫ: Намѣрихмы това: по-
знай сега, да ли е срачица-та на сына ти,
33 или не. И той іѭ позна, и рече: Срачи-
ца-та е на сына ми: [ѣ]лютъ звѣрь го е
изѣлъ: несумнѣнно Іосифъ е раскѫсанъ.
34 [ю]И раздра Іаковъ дрехы-тѣ си, и тури
врѣтище на чрѣсла-та си, и оплакваше
35 сына си много дни. [я]И станѫхѫ всичкы-
тѣ му сынове и всичкы-тѣ му дъщери, за
да го утѣшатъ: но не щѣше да ся утѣши,
и думаше: Съ оплакваніе-то си [ѫ]ще слѣ-
зѫ при сына си въ гробъ-тъ. И плака го
36 баща му. [ѭ]А Мадіамяни-тѣ го продадохѫ
въ Египетъ, на Петефрія, дворникъ Фа-
раоновъ, началникъ на тѣлохранители-тѣ.

ГЛАВА 38.

1 И въ онова врѣме слѣзе Іуда отъ бра-
тія-та си, [а]и отиде при единъ человѣкъ
2 Одолламянинъ на име Ира. [б]И видѣ тамо
Іуда дъщеріѭ-тѫ на едного Хананеянина
на име [в]Суя: и зѣ іѭ, и влѣзе при неіѭ.
3 И тя зачнѫ и роди сынъ: и нарече име-
4 то му [г]Иръ. И зачнѫ пакъ, и роди сынъ:
5 и нарече име-то му [д]Авнанъ. И роди пакъ
и другъ сынъ: и нарече име-то му [е]Ше-
ла: и *Іуда* бѣше въ Ахзивъ, когато роди
тогози.
6 [ж]И зѣ Іуда женѫ за Ира първород-
7 ный-тъ си, на име Ѳамарь. [з]А Иръ пър-
вородный на Іудѫ быде лошъ прѣдъ Го-
8 спода: [и]и уби го Господь. И рече Іуда
Авнану: [і]Влѣзь при женѫ-тѫ братовѫ
си, и ожени ся за неіѭ като деверь неинъ,
9 и възстави сѣме на брата си. Но Авнанъ

[ж] Гл. 46; 29.
[з] Гл. 27; 29.
[и] Дѣян. 7; 9.
[і] Дан. 7; 28. Лук. 2; 19; 51.
[к] Гл. 35; 27.
[л] Пѣсн. 1; 7.
[м] 4 Цар. 6; 13.
[н] 1 Цар. 19; 1. Псал. 31; 13. 37; 12, 32. 94; 21. Мат. 27; 1.
[о] Марк. 14; 1. Іоан. 11; 53. Дѣян. 23; 12.
[п] Прит. 1; 11, 16. 6; 17. 27; 4. Гл. 42; 22.
[р] Прит. 30; 20. Амос. 6; 6.
[с] Ст. 28, 36.
[т] Іер. 8; 22.
[у] Ст. 20. Гл. 4; 10. Іов. 16; 18.
[ф] 1 Цар. 18; 17.
[х] Гл. 42; 21.
[ц] Гл. 29; 14.
[ч] Сѫд. 6; 3.
[ш] Гл. 45; 4, 5. Псал. 105; 17. Дѣян. 7; 9.
[щ] Мат. 27; 9.
[ъ] Іов. 1; 20.
[ы] Гл. 42; 13, 36. Іер. 31; 15.
[ь] Ст. 23.
[ѣ] Ст. 20. Гл. 44; 28.
[ю] Ст. 29. 2 Цар. 3; 31.
[я] 2 Цар. 12; 17.
[ѫ] Гл. 42; 38. 44; 29, 31.
[ѭ] Гл. 39; 1.

[а] Гл. 19; 3. 4 Цар. 4; 8.
[б] Гл. 34; 2.
[в] 1 Лѣт. 2; 3.
[г] Гл. 46; 12. Числ. 26; 19.
[д] Гл. 46; 12. Числ. 26; 19.
[е] Гл. 46; 12. Числ. 26; 20.
[ж] Гл. 21; 21.
[з] Гл. 46; 12. Числ. 26; 19.
[и] 1 Лѣт. 2; 3.
[і] Втор. 25; 5. Мат. 22; 24.

знаяше че [к]сѣме-то нѣмаше да бѫде негово: за това, когато влазяше при женѫ-тѫ на брата си, изливаше *сѣме-то* на земіѭ-тѫ, за да не даде сѣме на брата си. 10 А това което правяше бѣ зло прѣдъ Господа: [л]за това уби и него. 11 И рече Іуда на Θамарь снъхѫ си: [м]сѣди вдовица [н]въ домъ-тъ на бащѫ си, додѣ стане голѣмъ Шела сынъ ми; защото думаше: Да не умре и той, като братія-та си. И отиде Θамарь, та сѣднѫ въ домъ-тъ на отца си.

12 И слѣдъ много дни, умрѣ Іудина-та жена, дъщеря-та на Суіѭ: и като [о]ся утѣши Іуда, възлѣзе при стригачы-тѣ на овцы-тѣ си [п]въ Θамнѫ, той и пріятель-тъ му Ира Одолламянинъ-тъ. 13 И извѣстихѫ на Θамарь, и рекохѫ: Ето, свекъръ ти възлиза на Θамнѫ, за да остриже овцы-тѣ си. 14 А тя съблѣче вдовичкы-тѣ си дрехы, покры ся съ покрывало, и обви ся, [р]и сѣднѫ при прѣходъ-тъ на Енаимъ, който е при пѫть-тъ на Θамнѫ; защото видѣ [с]че станѫ голѣмъ Шела, а тя не бы дадена нему за женѫ. 15 И като іѭ видѣ Іуда, възмнѣ іѭ за блудницѫ: защото бѣше покрыла лице-то си. 16 И на пѫть-тъ ся обърнѫ къмъ неіѭ и рече: Остави мя, моліѭ, да влѣзѫ при тебе: защото не позна че бѣше снъха му. И тя рече: Какво ще ми дадешь, за да влѣзешь при мене? 17 И той рече: Азъ [т]ще ти проводіѭ отъ стадо-то яре отъ козы-тѣ. И тя рече: [у]Давашь ли *ми* залогъ, додѣ го проводишь? 18 И той рече: Що да ти дамъ залогъ? И тя рече: Печать-тъ си, и [ф]ширить-тъ си, и тоягѫ-тѫ си, която е въ рѫкѫ-тѫ ти. И даде ѝ *гы*, и влѣзе при неіѭ, и тя зачнѫ отъ него. 19 Послѣ станѫ та си отиде, и [х]като снѣ покрывало-то си, облѣче ся въ вдовичкы-тѣ си дрехы. 20 А Іуда проводи яре-то отъ козы-тѣ чрѣзъ рѫкѫ-тѫ на пріятель-тъ си Одолламянинъ-тъ, за да земе залогъ-тъ отъ рѫцѣ-тѣ на женѫ-тѫ: но не іѭ намѣри. 21 И попыта человѣцы-тѣ отъ мѣсто-то ѝ, и рече: Дѣ е блудница-та, която бѣше при Енаимъ на пѫть-тъ? А тѣ рекохѫ: Не е имало тука блудница. 22 И върнѫ ся при Іудѫ, и рече: Не іѭ намѣрихъ: още и человѣци-тѣ отъ мѣсто-то рекохѫ: Не е имало тука блудница. 23 И рече Іуда: Нека *гы има*, да не станемъ за присмѣхъ: ето, азъ пратихъ това яре, но ты не іѭ намѣри. 24 И около три мѣсеца послѣ, извѣстихѫ на Іудѫ и рекохѫ: Θамарь снъха ти [ц]блудствова, а още, ето, непраздна е отъ блудъ-тъ. И рече Іуда: 25 Изведѣте іѭ вънъ, и [ч]да ся изгори. И когато іѭ изводяхѫ вънъ, проводи на свекра си и рече: Отъ человѣкъ-тъ, на когото сѫ тѣзи нѣща, непраздна сьмь; и рече още: [ш]Познай, моліѭ, чій е той [щ]печать, и ширить-тъ, и тояга-та? 26 И Іуда гы [ъ]позна, и рече: [ы]Тя е по праведна отъ мене, защото [ь]не іѭ дадохъ на Шелѫ сына ми. [ѣ]И вече не іѭ позна.

27 И въ косто врѣме щѣше да роди, ето, 28 близнета въ утробѫ-тѫ ѝ. И като раждаше, *едно-то* прострѣ рѫкѫ: и баба-та зѣ, та върза на рѫкѫ-тѫ му червенѫ прежды и рече: Той излѣзе първый. 29 А като оттегли надиръ рѫкѫ-тѫ си, ето излѣзе братъ му: и тя рече: Какво проломеніе направи ты? на тебе *нека е* проломеніе-то. За това ся нарече име-то му [ю]*Фаресъ. 30 И послѣ излѣзе братъ му, който имаше червенѫ-тѫ прежды на рѫкѫ-тѫ си: и нарече ся име-то му Зара.

ГЛАВА 39.

1 А Іосифа низведохѫ въ Египетъ: и [а]Петефрій дворникъ Фараоновъ, началникъ на тѣлохранители-тѣ, человѣкъ Египтянинъ, [б]купи го отъ рѫцѣ-тѣ на Исмаиляны-тѣ, които го низведохѫ тамъ. 2 И [в]Господь бѣ съ Іосифа, който бѣ человѣкъ благополученъ, и намираше ся въ 3 домъ-тъ на господаря си Египтянина. И видѣ господарь-тъ му, че Господь бѣ съ него, и Господь [г]направи да успѣва въ 4 рѫцѣ-тѣ му всичко що правѣше. И [д]намѣри Іосифъ благодать прѣдъ него, и слугуваше му; и постави го [е]настойникъ надъ домъ-тъ си, и всичко що имаше прѣ- 5 даде въ рѫцѣ-тѣ му. И отъ онова врѣме, отъ както го постави настойникъ надъ домъ-тъ си, и надъ всичко що имаше, [ж]благослови Господь домъ-тъ на Египтянина поради Іосифа: и благословеніе-то Господне бѣше на всичко що имаше 6 въ домъ-тъ и по нивы-тѣ. И остави всичко що имаше въ рѫцѣ-тѣ Іосифовы, и не знаяше нищо отъ колкото бѣше при него освѣнь хлѣбъ-тъ що ядѣше: а Іосифъ бѣше [з]доброличенъ и красенъ на глѣдъ.

7 И слѣдъ това, жена-та на Господаря му хвърли очи на Іосифа, и рече: [и]Лежь 8 съ мене. Но той не щѣше, и рече на женѫ-тѫ господаровѫ си: Ето, господарь-тъ мой не знае нищо отъ онова що е съ мене въ домъ-тъ: и всичко що има прѣдаде

[к] Втор. 25; 6.
[л] Гл. 46; 12. Числ. 26; 19.
[м] Руѳ. 1; 13.
[н] Лев. 22; 13.
[о] 2 Цар. 13; 39.
[п] Іис. Нав. 15; 10, 57. Сѫд. 14; 1.
[р] Прит. 7; 12.
[с] Ст. 11, 26.
[т] Іез. 16; 33.
[у] Ст. 20.
[ф] Ст. 25.
[х] Ст. 14.
[ц] Сѫд. 19; 2.
[ч] Лев. 21; 9. Втор. 22; 21.
[ш] Гл. 37; 32.
[щ] Ст. 18.
[ъ] Гл. 37; 33.
[ы] 1 Цар. 24; 17.
[ь] Ст. 14.
[ѣ] Іов. 34; 31, 32.
[ю] Гл. 46; 12. Числ. 26; 20. 1 Лѣт. 2; 4. Мат. 1; 3.
* *Проломеніе.*

—

[а] Гл. 37; 36. Псал. 105; 17.
[б] Гл. 37; 28.
[в] Ст. 21. Гл. 21; 22. 26; 24, 28. 28; 15. 1 Цар. 16; 18. 18; 14, 28. Дѣян. 7; 9.
[г] Псал. 1; 3.
[д] Гл. 18; 3. 19; 19. Ст. 21.
[е] Гл. 24; 2.
[ж] Гл. 30; 27.
[з] 1 Цар. 16; 12.
[и] 2 Цар. 13; 11.

9 въ ржцѣ-тѣ ми: Нѣма въ този домъ никой по голѣмъ отъ мене, нито ми е запрѣтилъ друго нѣщо освѣнь тебе, защото му си жена: и [і]какъ да сторіж азъ това голѣмо зло, и [к]да съгрѣшж Богу? 10 Но ако и да говорѣше тя Іосифу всякой день, той іж не послуша да лежи съ неіж, за да бжде съ неіж. 11 И единъ день влѣзе *Іосифъ* въ кжщж-тж за да върши работж-тж си, и никой отъ домашни-тѣ человѣцы не бѣше тамъ въ домъ-тъ. 12 [л]А тя го хванж за дрехж-тж му, и думаше: Легни съ мене: но той остави дрехж-тж си въ ржцѣ-тѣ ѝ и побѣгнж та излѣзе вънъ. 13 И като видѣ тя, че остави дрехж-тж си въ ржцѣ-тѣ ѝ и побѣгнж вънъ, 14 Выкнж домашны-тѣ си человѣцы, и говори имъ и думаше: Виждте, доведе ни человѣка Евреина, за да ся поругае намъ: влѣзе при мене за да лежи съ мене, и азъ извыкахъ съ голѣмъ гласъ. 15 И като чу че възвысихъ гласъ-тъ си и извыкахъ, остави дрехж-тж си при мене, и побѣгнж та излѣзе вънъ. 16 И удържа дрехж-тж му при себе си, додѣ дойде господарь-тъ му въ домъ-тъ си. 17 [м]И говорѣше му споредъ тѣзи думы и рече: Рабъ-тъ, Евреинъ-тъ, когото ни доведе ты, влѣзе при мене за да ся поругае съ мене. 18 И като възвысихъ гласъ-тъ си и извыкахъ, остави дрехж-тж си при мене и побѣгнж вънъ.

19 И като чу господарь-тъ му думы-тѣ на женж си, които му каза, и думаше: Така ми стори рабъ-тъ ти, [н]запали ся гнѣвъ-тъ му. 20 И господарь-тъ Іосифовъ зѣ и [о]тури го въ [п]крѣпостнж-тж тъмницж, въ мѣсто-то дѣто цареви-тѣ запрѣни бѣхж затворени: и останж тамо въ крѣпостнж-тж тъмницж. 21 Но Господь бѣше съ Іосифа, [р]и показваше къмъ него милость, и даде му благодать прѣдъ тъмничный-тъ стражарь. 22 И тъмничный-тъ стражарь [с]прѣдаде въ ржцѣ-тѣ Іосифовы всичкы-тѣ запрѣны, които бѣхж у крѣпостнж-тж тъмницж: и всичко що ся правѣше тамъ, той *го* правѣше. 23 Тъмничный-тъ стражарь не гледаше нищо отъ онова *което бѣ* въ ржцѣ-тѣ му, [т]защото Господь бѣше съ него: и Господь правѣше да успѣва каквото той правѣше.

ГЛАВА 40.

1 И слѣдъ това, [а]виночерпецъ-тъ на Егыпетскый-тъ царь и хлѣбарь-тъ съгрѣшихж на господаря си, Егыпетскый-тъ царь. 2 И [б]разгнѣва ся Фараонъ на двама-та си дворницы, на началникъ-тъ на виночерпцы-тѣ, и на началникъ-тъ на хлѣбари-тѣ. 3 [в]И тури гы подъ стражж, въ домъ-тъ на началникъ-тъ на тѣлохранители-тѣ, у крѣпостнж-тж тъмницж, въ мѣсто-то дѣто Іосифъ бѣ затворенъ. 4 А началникъ-тъ на тѣлохранители-тѣ прѣдаде гы Іосифу, и той имъ слугуваше: и быдохж нѣколко врѣме въ тъмницж-тж.

5 И виночерпецъ-тъ и хлѣбарь-тъ на Егыпетскый-тъ царь, които бѣхж затворени у крѣпостнж-тж тъмницж, видѣхж сънъ двама-та, всякой съновидѣніе-то си въ истж-тж нощь, всякой споредъ тълкованіе-то на съновидѣніе-то си. 6 А Іосифъ влѣзе при тѣхъ на утринь-тж, и видѣ гы: и ето бѣхж смущени. 7 И попыта Фараоновы-тѣ дворницы, които бѣхж заедно съ него въ тъмницж-тж у домъ-тъ на неговый-тъ господарь, и рече: Защо сж лица-та ви скърбны днесь? 8 И тѣ му рекохж: [г]Сънувахмы сънъ, и нѣма никой който да го истълкува. И рече имъ Іосифъ: [д]Не сж ли отъ Бога тълкованія-та? прикажѣте ми гы, моліж.

9 И приказа началникъ-тъ на виночерпцы-тѣ съновидѣніе-то си Іосифу, и рече му: *Видѣхъ* въ съновидѣніе-то си, и ето лоза прѣдъ мене: 10 И на лозж-тж имаше три пржчкы, и виждаше ся като че прозябваше и цвѣтове-тѣ ѝ процьвтѣхж, *и* гроздове-тѣ на гроздіе-то узрѣхж. 11 А чаша-та Фараонова бѣше въ ржкж-тж ми: и зѣхъ гроздіе-то и изстискахъ го въ чашж-тж Фараоновж, и дадохъ чашж-тж въ ржкж-тж на Фараона. 12 И рече му Іосифъ: [е]Това е тълкованіе-то му: Три-тѣ пржчкы сж [ж]три дни. 13 Слѣдъ три дни, Фараонъ [з]ще възвыси главж-тж ти, и ще тя постави пакъ на службж-тж ти, и ще дадешь Фараоновж-тж чашж въ ржкж-тж му споредъ пьрвый-тъ обычай, когато му бѣше ты виночерпецъ. 14 Но [и]помени мя, когато ти стане добро-то: [і]и стори, моліж, милость съ мене, и помени за мене Фараону, и извади мя изъ този домъ. 15 Понеже наистинж откраднжтъ быдохъ отъ Еврейскж-тж земіж: [к]и тукъ пакъ, не сьмь сторилъ нищо та да мя турятъ въ тжзи ямж.

16 И като видѣ началникъ-тъ на хлѣбари-тѣ че тълкованіе-то бѣше добро, рече Іосифу: И азъ *видѣхъ* въ съновидѣніе-то си, и ето, три бѣлы кошницы на главж-тж ми: 17 И въ горніж-тж кошницж имаше отъ всичкы-тѣ Фараоновы ястія, направа хлѣбарска: и птицы-тѣ гы ядѣхж отъ кошницж-тж, отгорѣ на главж-тж ми. 18 А Іо-

і Прит. 6; 29, 32.
к Гл. 20; 6. Лев. 6; 2. 2 Цар. 12; 13. Псал. 51; 4.
л Прит. 7; 13, и дрг.
м Исх. 23; 1. Псал. 120; 3.
н Прит. 6; 34, 35, и дрг.
о Псал. 105; 18. 1 Пет. 2; 19.
п Гл. 40; 3, 15. 41; 14.
р Исх. 3; 21. 11; 3. 12; 36. Псал. 106; 46. Прит. 16; 7. Дан. 1; 9. Дѣян. 7; 9, 10.
с Гл. 40; 3, 4.
т Ст. 2, 3.

а Неем. 1; 11.
б Прит. 16; 14.
в Гл. 39; 20, 23.
г Гл. 41; 15.
д Гл. 41; 16. Дан. 2; 11, 28, 47.
е Ст. 18. Гл. 41; 12, 25. Сжд. 7; 14. Дан. 2; 36. 4; 19.
ж Гл. 41; 26.
з 4 Цар. 25; 27. Псал. 3; 3. Іер. 52; 31.
и Лук. 23; 42.
і Іис. Нав. 2; 12. 1 Цар. 20; 14, 15. 2 Цар. 9; 1. 3 Цар. 2; 7.
к Гл. 39; 20.

сифъ оттговори, и рече: [л]Това е тълкованіе-то му: три-тѣ кошницы сѫ три дни: 19 [м]Слѣдъ три дни Фараонъ ще отнеме главѫ-тѫ ти отъ тебе, и ще тя обѣси на дрьво, и птицы-тѣ ще изѣдѫтъ плъть-тѫ ти отъ горѣ ти.

20 И третій-тъ день, день на [н]Фараоновото рождество, [о]направи пиръ на всичкы-тѣ си рабы, [п]и възвиси главѫ-тѫ на началникъ-тъ на виночерпцы-тѣ и главѫ-тѫ на началникъ-тъ на хлѣбари-тѣ между рабы-тѣ си: 21 И [р]началникъ-тъ на виночерпцы-тѣ постави пакъ въ виночерпаніе-то му, [с]и даде чашѫ-тѫ въ рѫкѫ-тѫ Фараоновѫ. 22 [т]А началникъ-тъ на хлѣбари-тѣ обѣси: както имъ истълкова Іосифъ.

23 А началникъ-тъ на виночерпцы-тѣ не поменѫ Іосифа, но [у]го забрави.

ГЛАВА 41.

1 И слѣдъ прѣминуваніе-то на двѣ лѣта, Фараонъ видѣ сънъ: и ето, *стояше* при рѣкѫ-тѫ. 2 И ето, седмь кравы хубавы и тлъсты възлѣзвахѫ изъ рѣкѫ-тѫ, та пасѣхѫ по ситникъ-тъ. 3 И ето, другы седмь кравы възлизахѫ слѣдъ онѣзи изъ рѣкѫ-тѫ, грозны и посталы, и стояхѫ при *другы-тѣ* кравы на брѣгъ-тъ *на* рѣкѫ-тѫ. 4 И грозны-тѣ посталы кравы изѣдохѫ седмь-тѣ хубавы и тлъсты кравы. Тогазь ся събуди Фараонъ. 5 И като заспа сънува вторый пѫть; и ето, седмь класове тлъсти и добри излѣзохѫ изъ единъ стволъ. 6 И ето, *другы* седмь класове тънкы и пригорѣли отъ въсточный-тъ вѣтръ, проникнувахѫ слѣдъ тѣхъ. 7 И тънкы-тѣ класове погълнѫхѫ седмь-тѣ тлъсты и пълны класове. И събуди ся Фараонъ, и ето, бѣше сънъ. 8 И на утринь-тѫ [а]духъ-тъ му бѣше смущенъ: и проводи та повыка всичкы-тѣ [б]влъхвы и всичкы-тѣ [в]мудры Египетскы: и приказа имъ Фараонъ съновидѣнія-та си: но нѣмаше никой, който да гы истълкува Фараону.

9 Тогази началникъ-тъ на виночерпцы-тѣ говори Фараону, и рече: Грѣхъ-тъ си въспоменувамъ днесь. 10 Фараонъ [г]бѣше ся разгнѣвалъ на рабы-тѣ си, [д]и тури мя въ тъмницѫ въ домъ-тъ на началникъ-тъ на тѣлохранители-тѣ, мене и началникъ-тъ на хлѣбари-тѣ. 11 [е]И видѣхмы сънъ въ истѫ-тѫ нощь, азъ и той: сънувахмы всякой споредъ тълкованіе-то на сънъ-тъ си. 12 А бѣше тамъ заедно съ насъ единъ младъ Евреинъ, [ж]рабъ на началникъ-тъ на тѣлохранители-тѣ: и приказахмы му, [з]и истълкова ни сънища-та ни: на всякого споредъ сънъ-тъ му направи тълкованіе-то: 13 [и]И както ни истълкова, така и станѫ: мене мя постави пакъ на службѫ-тѫ ми, а него обѣси.

14 [і]Тогазь проводи Фараонъ та повыка Іосифа, [к]и изведохѫ го бърже [л]изъ тъмницѫ-тѫ: и обръснѫ ся и промѣни дрехы-тѣ си, и дойде при Фараона. 15 И рече Фараонъ Іосифу: Видѣхъ сънъ, и нѣма кой да го истълкува: [м]и азъ чухъ за тебе да казуватъ, че разумѣвашь сънища-та да гы тълкувашь. 16 И отвѣща Іосифъ Фараону, и рече: [н]Не азъ: [о]Богъ ще даде Фараону благополученъ отвѣтъ.

17 И рече Фараонъ Іосифу: [п]Въ сънъ-тъ си, ето, стояхъ *при* устіе-то на рѣкѫ-тѫ: 18 И ето, седмь кравы тлъсты и хубавы излѣзохѫ изъ рѣкѫ-тѫ, та пасѣхѫ *по* ситникъ-тъ. 19 И ето, другы седмь кравы излазѣхѫ слѣдъ тѣхъ слабы, и много грозны, и посталы, каквыто не сьмь видѣлъ никога толко грозны въ всичкѫ-тѫ Египетскѫ земѭ. 20 И посталы-тѣ грозны кравы изѣдохѫ първы-тѣ седмь тлъсты кравы. 21 И като влѣзохѫ въ утробы-тѣ имъ, не ся познаваше че сѫ влѣзлы въ утробы-тѣ имъ, но видъ-тъ имъ бѣше грозенъ, както и пò напрѣдъ: тогава ся събудихъ. 22 Послѣ видѣхъ въ сънъ-тъ си, и ето, седмь класове въсхождахѫ изъ единъ стволъ пълни и добри: 23 И ето, *другы* седмь класове сухы, тънкы, пригорѣли отъ въсточный-тъ вѣтръ, проникнувахѫ слѣдъ тѣхъ: 24 И тънкы-тѣ класове погълнѫхѫ седмь-тѣ добры класове: [р]и казахъ *това* на магесницы-тѣ, но нѣма никой, който да ми *го* истълкува.

25 И рече Іосифъ Фараону: Сънъ-тъ Фараоновъ е *единъ*: [с]Богъ яви Фараону какво ще направи. 26 Седмь-тѣ добры кравы сѫ седмь лѣта: и седмь-тѣ добри класове сѫ седмь лѣта: сънъ-тъ е единъ. 27 И седмь-тѣ посталы и грозны кравы, които въсхождахѫ слѣдъ тѣхъ, седмь лѣта сѫ: и седмь-тѣ праздни класове, пригорѣли отъ въсточный-тъ вѣтръ, ще бѫдѫтъ [т]седмь лѣта на гладъ. 28 [у]Това е, което казахъ Фараону: Богъ яви Фараону що ще да направи. 29 Ето, идѫтъ [ф]седмь лѣта на голѣмо изобиліе по всичкѫ-тѫ Египетскѫ земѭ. 30 И [х]слѣдъ тѣхъ ще дойдѫтъ седмь лѣта на гладъ: и всичко-то

[л] Ст. 12.
[м] Ст. 13.
[н] Мат. 14; 6.
[о] Марк. 6; 21.
[п] Ст. 13, 19. Мат. 25; 19.
[р] Ст. 13.
[с] Неем. 2; 1.
[т] Ст. 19.
[у] Іов. 19; 14. Псал. 31; 12. Еккл. 9; 15, 16. Амос. 6; 6.

[а] Дан. 2; 1. 4; 5, 19.
[б] Исх. 7; 11, 22. Иса. 29; 14. Дан. 1; 20. 2; 2. 4; 7.
[в] Мат. 2; 1.
[г] Гл. 40; 2, 3.
[д] Гл. 39; 20.
[е] Гл. 40; 5.
[ж] Гл. 37; 36.
[з] Гл. 40; 12, и дрг.
[и] Гл. 40; 22.

[і] Псал. 105; 20.
[к] Дан. 2; 25.
[л] 1 Цар. 2; 8. Псал. 113; 7, 8.
[м] Ст. 12. Псал. 25; 14. Дан. 5; 16.
[н] Дан. 2; 30. Дѣян. 3; 12. 2 Кор. 3; 5.
[о] Гл. 40; 8. Дан. 2; 22, 28, 47. 4; 2.

[п] Ст. 1.
[р] Ст. 8. Дан. 4; 7.
[с] Дан. 2; 28, 29, 45. Откр. 4; 1.
[т] 4 Цар. 8; 1.
[у] Ст. 25.
[ф] Ст. 47.
[х] Ст. 54.

изобиліе ще ся забрави въ Египетскѫ-тѫ земіѭ, и гладъ-тъ [ц]ще опустоши земіѭ-тѫ. 31 И нѣма да ся познае изобиліе-то по земіѭ-тѫ, поради онзи гладъ, който ще послѣдува: защото ще бѫде твърдѣ тежъкъ. 32 А това че ся повтори сѫновидѣніе-то Фараону два пѫти, *объявява* че [ч]това нѣщо е опрѣдѣлено отъ Бога, и *че* Богъ ще ускори да извърши-това. 33 А сега нека промысли Фараонъ человѣка смысленъ и мудръ, и нека го постави надъ Египетскѫ-тѫ земіѭ. 34 Нека направи Фараонъ *това*, и нека опрѣдѣли настойницы по земіѭ-тѫ: и [ш]нека земе петѫ-тѫ часть отъ Египетскѫ-тѫ земіѭ въ седмь-тѣ изобилны лѣта. 35 И [щ]нека съберѫтъ всичкѫ-тѫ хранѫ на тѣзи добры лѣта които идѫтъ: и жито-то което ще съберѫтъ нека е подъ Фараоновѫ рѫкѫ, за хранѫ въ градове-тѣ, и нека *го* пазятъ. 36 И храна-та ще ся упази за земіѭ-тѫ въ седмь-тѣ лѣта на гладъ-тъ, които ще бѫдѫтъ въ Египетскѫ-тѫ земіѭ; [ъ]за да ся не опустоши мѣсто-то отъ гладъ-тъ.

37 И [ы]това нѣщо быде угодно на Фараона и на всичкы-тѣ му рабы. 38 И рече Фараонъ на рабы-тѣ си: Можемъ ли намѣри както тогова человѣка, [ь]въ когото има Духъ Божій? 39 И рече Фараонъ Іосифу: Понеже ти показа Богъ всичко това, не е никой толко смысленъ и мудръ колкото си ты. 40 [ѣ]Ты ще бѫдешь надъ домъ-тъ ми, и слово-то на уста-та ти ще слушатъ всичкы-тѣ ми людіе: само споредъ прѣстолъ-тъ ще бѫдѫ по̀ горень отъ тебе. 41 И рече Фараонъ Іосифу: Ето [ю]поставихъ тя надъ всичкѫ-тѫ Египетскѫ земіѭ. 42 И [я]извади Фараонъ пърстень-тъ си отъ рѫкѫ-тѫ си, и тури го на Іосифовѫ-тѫ рѫкѫ, [ж]и облѣче го съ дрехы отъ виссонъ, [ѭ]и прѣвърза златенъ ошійникъ около вратъ-тъ му. 43 И въскачи го на вторѫ-тѫ си колесницѫ: [а]и проповѣдувахѫ прѣдъ него: Колѣничѣте: и постави го [б]надъ всичкѫ-тѫ Египетскѫ земіѭ. 44 И рече Фараонъ Іосифу: Азъ сьмь Фараонъ, и безъ тебе никой нѣма да дигне рѫкѫ или ногѫ по всичкѫ-тѫ Египетскѫ земіѭ. 45 И наименова Фараонъ Іосифа *Цафнаѳъ Панеахъ: и даде му за женѫ, Асенеѳѫ, дъщеріѭ-тѫ на Потифера Иліополскый-тъ жрецъ. И излѣзе Іосифъ по Египетскѫ-тѫ земіѭ.

46 А Іосифъ бѣ на тридесеть годины, когато [в]ся прѣдстави прѣдъ Фараона Египетскый-тъ царь: и излѣзе Іосифъ отъ присѫтствіе-то Фараоново, и пройде всичкѫ-тѫ Египетскѫ земіѭ. 47 И стори земя-та плодъ богатодавно въ седмь-тѣ лѣта на изобиліе-то. 48 И събра всичкѫ-тѫ хранѫ на седмь-тѣ лѣта, които быдохѫ въ Египетскѫ-тѫ земіѭ: и тури хранѫ-тѫ въ градове-тѣ: хранѫ-тѫ на нивы-тѣ които бѣхѫ около всякой градъ, тури въ него. 49 И събра Іосифъ жито, [г]както морскый-тъ пѣсъкъ твърдѣ много, щото прѣстанѫ да го смѣта: защото бѣше безсмѣтно.

50 [д]И родихѫ ся два сына Іосифу, прѣди да дойдѫтъ лѣта-та на гладъ-тъ: които му роди Асенеѳа, дъщеря-та на Потифера Иліополскый-тъ жрецъ. 51 И нарече Іосифъ име-то на първородный-тъ †Манассія: защото *(рече)* Богъ мя направи да заборавіѭ всичкы-тѣ си трудове, и всичкый-тъ домъ на отца си. 52 И име-то на вторый-тъ нарече §Ефремъ: защото *(рече)* Богъ [е]мя направи плодоносенъ въ земіѭ-тѫ на скърбь-тѫ ми.

53 И прѣминѫхѫ седмь-тѣ лѣта на изобиліе-то, което быде въ Египетскѫ-тѫ земіѭ. 54 И [ж]начнахѫ да идѫтъ седмь-тѣ лѣта на гладъ-тъ, [з]както рече Іосифъ: и станѫ гладъ по всичкы-тѣ мѣста: а по всичкѫ-тѫ Египетскѫ земіѭ имаше хлѣбъ. 55 И когато огладнѣ всичка-та Египетска земя, извыкахѫ людіе-тѣ къмъ Фараона за хлѣбъ. И рече Фараонъ на всичкы-тѣ Египтяны: Идѣте при Іосифа: и каквото ви рече, направѣте. 56 И гладъ-тъ бѣше по всичко-то лице на земіѭ-тѫ. А Іосифъ отвори всичкы-тѣ житницы, [и]и продаваше *жито* на Египтяны-тѣ: и гладъ-тъ натегнуваше по Египетскѫ-тѫ земіѭ. 57 [і]И отъ всичкы-тѣ мѣста дохождахѫ въ Египетъ при Іосифа за да купуватъ жито: защото гладъ-тъ натегнуваше по всичкѫ-тѫ земіѭ.

ГЛАВА 42.

1 [а]И видѣ Іаковъ че ся намира жито въ Египетъ, и рече Іаковъ на синове-тѣ си: 2 Защо ся гледате единъ другъ? И рече: Ето, чухъ че ся намира жито въ Египетъ: слѣзте тамъ, та купѣте за насъ отъ тамъ, [б]за да живѣемъ, и да не умремъ. 3 И слѣзохѫ десеть-тѣ Іосифови братія, за да купятъ жито отъ Египетъ. 4 А Веніамина Іосифовый-тъ братъ не проводи Іаковъ заедно съ братія-та му: защото думаше: [в]Да не бы му ся случило злощастіе.

5 И дойдохѫ сынове-тѣ Израилеви, за да

ц Гл. 47; 13.
ч Числ. 23; 19. Иса. 46, 10, 11.
ш Прит. 6; 6, 7, 8.
щ Ст. 48.
ъ Гл. 47; 15, 19.
ы Псал. 105; 19. Дѣян. 7; 10.
ь Числ. 27; 18. Іов. 32; 8. Прит. 2; 6. Дан. 4; 8, 18. 5; 11, 14, 6; 3.
ѣ Псал. 105; 21, 22. Дѣян. 7; 10.
ю Дан. 6; 3.
я Есѳ. 3; 10. 8; 2, 8.
ж Есѳ. 8; 15.
ѭ Дан. 5; 7, 29.
а Есѳ. 6; 9.
б Гл. 42; 6. 45; 8, 26. Дѣян. 7; 10.

* *Спасеніе на вѣкъ-тъ.*
в 1 Цар. 16; 21. 3. Цар. 12; 6, 8. Дан. 1; 19.
г Гл. 22; 17. Сѫд. 7; 12. 1 Цар. 13; 5. Псал. 78; 27.
д Гл. 46; 20. 48; 5.
† *Забравяніе.*
§ *Плодоносенъ.*
е Гл. 49; 22.
ж Псал. 105; 16. Дѣян. 7; 11.
з Ст. 30.
и Гл. 42; 6. 47; 14, 24.
і Втор. 9; 28.

а Дѣян. 7; 12.
б Гл. 43; 8. Псал. 118; 17. Иса. 38; 1.
в Ст. 38.

купятъ *жито* между онѣзи, които идѣхѫ *тамо:* защото гладъ-тъ бѣше [г]въ Ханаанскѫ-тѫ земіѫ. 6 А Іосифъ бѣше [д]управитель-тъ на мѣсто-то: той продаваше на всичкы-тѣ людіе на онѫзь земіѫ: и дойдохѫ Іосифови-тѣ братія [е]и поклонихѫ 7 му ся съ лице до земіѫ-тѫ. А Іосифъ, като видѣ братія-та си, позна гы: но показа ся чужденецъ на тѣхъ, и говорѣше имъ жестоко, и рече имъ: Отъ дѣ идете? А тѣ рекохѫ: Отъ Ханаанскѫ-тѫ земіѫ, 8 за да купимъ хранѫ. И позна Іосифъ бра- 9 тія-та си: но тѣ него не познахѫ. [ж]И науми си Іосифъ сънища-та, които бѣше сънувалъ за тѣхъ, и рече имъ: Съгледатели сте вы: дойдохте да прѣгледате голотѫ- 10 тѫ на тѫзи земіѫ. А тѣ му рекохѫ: Не, господине мой: но дойдохѫ раби-тѣ ти 11 да купятъ хранѫ. Ный всичкы смы сынове на едного человѣка: прави *человѣци* 12 смы: раби-тѣ твои не сѫ съгледатели. И рече имъ: Не, но голотѫ-тѫ на мѣсто-то 13 дойдохте да прѣгледате. А тѣ рекохѫ: Ный твои-тѣ раби смы дванадесеть братія, сынове на едного человѣка въ Ханаанскѫ-тѫ земіѫ, и ето, най младый-тъ ся намира съ отца ни, и единъ-тъ [з]не сѫ- 14 ществува. И рече имъ Іосифъ: Това е което вы казахъ и рѣкохъ: Съгледатели 15 сте. Съ това ще ся опытате: [и]тако ми Фараоновый-тъ животъ, нѣма да излѣзете отъ тукъ, ако не дойде по младый-тъ 16 вашъ братъ тука. Пратѣте едного отъ васъ, та нека доведе брата ви: а вы ще останете запрѣни додѣ ся покажѫтъ думы-тѣ ви, да ли говорите истинѫ: ако ли не, тако ми Фараоновый-тъ животъ, на- 17 истинѫ сте съгледатели. И тури гы наедно подъ стражѫ три дни.

18 И третій-тъ день имъ рече Іосифъ: Това сторѣте, и ще живѣете: *защото* [і]азъ 19 ся боіѫ отъ Бога. Ако сте прави, единъ отъ братія-та ви нека остане запрѣнъ въ затворъ-тъ, дѣто сте: а вы идѣте, землѣте 20 жито за гладъ-тъ на домове-тѣ си: [к]Но доведѣте ми най младый-тъ си братъ: така ще ся докажѫтъ думы-тѣ ви истинны, и нѣма да умрете. И сторихѫ така. 21 И рекохѫ си единъ на другъ: [л]Наистинѫ повинни смы заради нашій-тъ братъ, защото видѣхмы оскърбѣніе-то на душѫ-тѫ му, когато ни ся моляше, *и го* не послушахмы: [м]за това ны постигнѫ това оскър- 22 бѣніе. А Рувимъ отговори имъ и рече: [н]Не казахъ ли ви, и рѣкохъ да не съгрѣшите противъ дѣте-то? и не послушахте: за това, ето, [о]кръвь-та му ся изыскува. 23 И тѣ не знаяхѫ че разбираше Іосифъ: защото говореніе-то имъ съ него бѣше чрѣзъ 24 тълковникъ. И оттегли ся отъ тѣхъ и плака: и *пакъ* ся върнѫ при тѣхъ, и говорѣше имъ: и зѣ отъ тѣхъ Симеона, и вързa го прѣдъ тѣхъ.

25 Тогазь заповѣда Іосифъ да напълнятъ сѫдове-тѣ имъ съсъ жито, и да върнѫтъ сребро-то имъ всякому въ врѣтище-то му, и да имъ дадѫтъ хранѫ за пѫть-тъ: [п]и 26 станѫ имъ така. И натоварихѫ жито-то си на ослы-тѣ си, и търгнѫхѫ отъ тамъ. 27 [р]И когато единъ отъ тѣхъ развърза врѣтище-то си за да даде на оселъ-тъ си хранѫ въ гостинницѫ-тѫ, видѣ сребро-то си, и ето, бѣше въ устіе-то на врѣтище-то му. 28 И рече на братія-та си: Сребро-то ми ся даде *назадъ*, и наистинѫ ето го въ врѣтище-то ми: и ужасе ся сърдце-то имъ, и смутихѫ ся, и говоряхѫ помежду си: Що е това което ни стори Богъ?

29 И дойдохѫ при Іакова отца си въ Ханаанскѫ-тѫ земіѫ и приказахѫ му всич- 30 ко що имъ ся бѣ случило, и рекохѫ: Человѣкъ-тъ, който е господарь на онѫзь земіѫ, [с]говори ни жестоко, и пріа ны 31 като съгледатели на мѣсто-то. И рекохмы му: Прави *человѣци* смы, не смы съ- 32 гледатели. Дванадесеть братія смы, сынове на отца си: единъ-тъ не сѫществува: и най младый-тъ е днесь съ отца ни 33 въ Ханаанскѫ-тѫ земіѫ. И рече ни человѣкъ-тъ, господарь-тъ на онѫзь земіѫ: [т]Съ това ще познаіѫ че сте прави *человѣци:* едного отъ братія-та си оставѣте съ мене, и земѣте *жито* за гладъ-тъ на 34 домове-тѣ си, та си идѣте. И доведѣте при мене най младый-тъ си братъ: тогазь ще познаіѫ че не сте съгледатели, но сте прави: и ще ви отдамъ брата ви, 35 и [у]ще търгувате въ тѫзь земіѫ. И когато испразднувахѫ врѣтища-та си, ето [ф]всякому вѫзелъ-тъ на сребро-то бѣше въ врѣтище-то му: и като видѣхѫ тѣ и отецъ имъ вѫзлы-тѣ на сребро-то си, 36 уплашихѫ ся. И рече имъ Іаковъ отецъ имъ: [х]Вы мя обесчадихте: Іосифа нѣма, и Симеона нѣма, и Веніамина искате да земете: върхъ мене паднѫ всичко това! 37 А Рувимъ отговори на отца си и рече: Двама-та ми сына убій, ако го не доведѫ при тебе: прѣдай го на рѫкѫ-тѫ ми, 38 и азъ ще го доведѫ пакъ при тебе. А той рече: Нѣма да слѣзе сынъ ми съ васъ: защото [ц]братъ му умрѣ, и той самъ останѫ: и [ч]ако му ся случи нѣкое нещастіе по пѫть-тъ дѣто отхождате, [ш]тогава ще сведете сѣдинѫ-тѫ ми съсъ скърбь въ гробъ-тъ.

г Дѣян. 7; 11.
д Гл. 41; 41.
е Гл. 37; 7.
ж Гл. 37; 5, 9.
з Гл. 37; 30. Плач. 5; 7. Виж. Гл. 44; 20.
и 1 Цар. 1; 26. 17; 55.
і Лев. 25; 43. Неем. 5; 15.
к Ст. 34. Гл. 43; 5. 44; 23.
л Іов. 36; 8, 9. Осія 5; 15.
м Прит. 21; 13. Мат. 7; 2.
н Гл. 37; 21.
о Гл. 9; 5. 3 Цар. 2; 32. 2 Лѣт. 24; 22. Псал. 9; 12. Лук. 11; 50, 51.
п Мат. 5; 44. Рим. 12; 17, 20. 21. Гл. 43; 21.
с Ст. 7.
т Ст. 15, 19, 20.
у Гл. 34; 10.
ф Гл. 43; 21.
х Гл. 43; 14.
ц Ст. 13. Гл. 37; 33. 44; 28.
ч Ст. 4. Гл. 44; 29.
ш Гл. 37; 35. 44; 31.

ГЛАВА 43.

1 А [а]гладъ-тъ натегнѫ на земѭ-тѫ. 2 И като свършихѫ да ядѫтъ жито-то което донесохѫ изъ Египетъ, рече имъ отецъ имъ: Идѣте пакъ, та купѣте намъ малко хранѫ. 3 А Іуда му отговори и рече: Строго ни засвидѣтелствова человѣкъ-тъ и рече: Нѣма да видите лице-то ми, [б]ако не е съ васъ братъ ви. 4 Ако испроводишь брата ни съ насъ, ще слѣземъ и ще ти купимъ хранѫ: 5 Но ако *го* не проводишь, нѣма да слѣземъ: защото человѣкъ-тъ ни рече: Нѣма да видите лице-то ми, ако братъ ви не е съ васъ. 6 А Израиль рече: Защо ми сторихте *това* зло, и казахте на человѣкъ-тъ че имате другъ братъ? 7 А тѣ рекохѫ: Человѣкъ-тъ испыта подробно за насъ и за родъ-тъ ни и рече: Отецъ ви живъ ли е още? имате ли *другъ* братъ? И отговорихмы му споредъ тѣзи думы. Отъ дѣ да знаемъ ный, че щѣше да рече: Доведѣте брата си? 8 И рече Іуда на Израиля отца си: Проводи дѣте-то съ мене, и да станемъ, да отидемъ, за да бѫдемъ живи, и да не умремъ, и ный и ты, и челядитѣ ни. 9 Азъ ся порѫчавамъ за него: отъ рѫкѫ-тѫ ми го искай: [в]ако го не доведѫ при тебе, и го поставѭ прѣдъ тебе, тогазь нека сьмь вынѫгы виноватъ тебѣ. 10 Понеже ако не бѣхмы ся бавили, извѣстно до сега вторый пѫть щѣхмы да ся върнемъ. 11 И рече имъ Израиль отецъ имъ: Ако е тъй, сторѣте това: земѣте въ сѫдове-тѣ си отъ по добры-тѣ плодове на *нашѫ*-тѫ земѭ, [г]и отнесѣте даръ на человѣкъ-тъ, малко [д]балсамѫ и малко медъ, ароматы и смирнѫ, фъстъцы и мыгдалы: 12 И земѣте двойно сребро въ рѫцѣ-тѣ си: и сребро-то [е]върнѫто-то въ устіе-то на врѣтища-та ви, носѣте пакъ въ рѫцѣ-тѣ си: може да е станѫло съ погрѣшкѫ. 13 И брата си земѣте, и станѣте та идѣте при человѣкъ-тъ. 14 И Богъ Всемогущій да ви даде благодать прѣдъ человѣкъ-тъ, за да проводи съ васъ другый-тъ ви братъ и Веніамина: а азъ, [ж]ако е да ся обесчадѭ, нека ся обесчадѭ.

15 А человѣци-тѣ като зѣхѫ този даръ, зѣхѫ и двойно сребро въ рѫцѣ-тѣ си, и Веніамина: и станѫхѫ та слѣзохѫ въ Египетъ, и прѣдставихѫ ся прѣдъ Іосифа. 16 И когато видѣ Іосифъ Веніамина съ тѣхъ, рече [з]на домашній-тъ си настойникъ: Заведи тѣзи человѣцы у дома и заколи каквото е за кланіе и приготви, защото съ мене ще ядѫтъ тѣзи человѣци на пладне. 17 И стори человѣкъ-тъ както рече Іосифъ: и человѣкъ-тъ въведе человѣцы-тѣ у домъ-тъ на Іосифа. 18 И уплашихѫ ся человѣци-тѣ, защото ся въведохѫ въ домъ-тъ на Іосифа, и рекохѫ: Заради сребро-то, върнѫто-то въ врѣтища-та ни, първый-тъ пѫть, ный ся водимъ, за да намѣри причинѫ противъ насъ, и да нападне на насъ, и да ны земе рабы, и ослы-тѣ ни. 19 И пристѫпихѫ при человѣкъ-тъ настойникъ-тъ на Іосифовъ-тъ домъ, и говорихѫ му при врата-та на домъ-тъ, 20 И рекохѫ: Молимъ ти ся, Господине: [и]слѣзохмы първый-тъ пѫть за да купимъ хранѫ: 21 И [і]когато дойдохмы въ гостинницѫ-тѫ, отворихмы врѣтища-та си, и ето всякому сребро-то бѣ въ устіе-то на врѣтище-то му, сребро-то ни напълно: за това го донесохмы назадъ въ рѫцѣ-тѣ си. 22 Донесохмы и друго сребро въ рѫцѣ-тѣ си, за да купимъ хранѫ: не знаемъ кой тури сребро-то ни въ врѣтища-та ни. 23 А той рече: Миръ на васъ: не бойте ся: Богъ вашъ, и Богъ на отца ви, даде ви сокровище въ врѣтища-та ви: сребро-то ви дойде у мене. И извади имъ Симеона.

24 И человѣкъ-тъ въведе человѣцы-тѣ въ Іосифовъ-тъ домъ [к]и даде водѫ, та омыхѫ нозѣ-тѣ си: и даде хранѫ на ослы-тѣ имъ. 25 А тѣ приготвихѫ даръ-тъ, додѣ да дойде Іосифъ на пладне: защото чухѫ че тамъ ще ядѫтъ хлѣбъ. 26 И когато дойде Іосифъ въ домъ-тъ, принесохѫ му въ домъ-тъ даръ-тъ, който бѣше въ рѫцѣ-тѣ имъ; [л]и поклонихѫ му ся до земѭ-тѫ. 27 И попыта гы заради здравіе-то *имъ*, и рече: Здравъ ли е отецъ ви, старый, [м]за когото *ми* рекохте? живъ ли е още? 28 А тѣ рекохѫ: Здравъ е рабъ-тъ ти, нашій-тъ отецъ, живъ е още. [н]И наведохѫ ся та ся поклонихѫ. 29 И подигнѫ очи и видѣ Веніамина брата си [о]единоматерній-тъ, и рече: Той ли е братъ ви най младый-тъ, [п]за когото ми рекохте? И рече: Богъ да тя помилува, чадо мое. 30 И побърза *да ся оттегли* Іосифъ; защото [р]ся смущаваше утроба-та му, заради брата му: и търсяше *мѣсто* да плаче: а като влѣзе въ стаѭ-тѫ *си*, [с]плака тамъ. 31 Послѣ омы лице-то си, и излѣзе, и като удържаваше себе си, рече: [т]Сложѣте хлѣбъ. 32 И сложихѫ особно за него, и особно за тѣхъ, и за Египтяны-тѣ които ядѣхѫ съ него, особно: защото Египтяни-тѣ не можахѫ да ядѫтъ хлѣбъ съ Евреи-тѣ, понеже това е [у]гнусота на Египтяны-тѣ. 33 И сѣднѫхѫ прѣдъ него, първородный-тъ споредъ първородство-то си, и най младый-тъ споредъ младость-

[а] Гл. 41; 54, 57.
[б] Гл. 42; 20. 44; 23.
[в] Гл. 44; 32. Филим. 18, 19.
[г] Гл. 32; 20. Прит. 18; 16.
[д] Гл. 37; 25. Іер. 8; 22.
[е] Гл. 42; 25, 35.
[ж] Есө. 4; 16.
[з] Гл. 24; 2. 39; 4. 44; 1. 1 Цар. 25; 11.
[и] Гл. 42; 3, 10.
[і] Гл. 42; 27, 35.
[к] Гл. 18; 4. 24; 32.
[л] Гл. 37; 7, 10.
[м] Гл. 42; 11, 13.
[н] Гл. 37; 7, 10.
[о] Гл. 35; 17, 18.
[п] Гл. 42; 13.
[р] 3 Цар. 3; 26.
[с] Гл. 42; 24.
[т] Ст. 25.
[у] Гл. 46; 34. Исх. 8; 26.

тѫ си: и чудяхѫ ся человѣци-тѣ по между си. 34 И зѣ отъ прѣдѣ си дѣлове *и проводи* имъ: а дѣлъ-тъ Веніаминовъ бѣше [ф]петь пѫти по голѣмъ отъ дѣлъ-тъ на всякого отъ тѣхъ. И пихѫ и развеселихѫ ся съ него.

ГЛАВА 44.

1 И заповѣда на домашній-тъ си настойникъ, и рече: Напълни врѣтища-та на человѣцы-тѣ съ хранѫ, колкото могѫтъ да понесѫтъ, и тури сребро-то всякому въ устіе-то на врѣтище-то му. 2 И тури чашѫ-тѫ ми, сребърнѫ-тѫ ми чашѫ въ устіе-то на врѣтище-то на най младый-тъ, и сребро-то на жито-то му. И стори споредъ слово-то което рече Іосифъ.

3 На утринь-тѫ като съвнѫ, испратихѫ ся человѣци-тѣ и осли-тѣ имъ. 4 А когато излѣзохѫ изъ градъ-тъ, прѣди да ся отдалечатъ много, рече Іосифъ на домашній-тъ си настойникъ: Стани та тичай слѣдъ человѣцы-тѣ: и като гы стигнешь, речи имъ: Защо въздадохте зло вмѣсто добро? 5 Не е ли тая *чаша-та,* изъ коіѫто піе господарь-тъ мой, и съ коіѫто още и гадае? злѣ сторихте което сторихте. 6 И като гы стигнѫ, рече имъ тѣзи думы. 7 А тѣ му рекохѫ: Защо господарь-тъ нашъ говори таквызь думы? Да не бѫде, раби-тѣ-ти да сторятъ такова нѣщо. 8 Ето [а]сребро-то което намѣрихмы въ устіе-то на врѣтища-та си, върнѫхмы ти го отъ Ханаанскѫ-тѫ земіѫ, и какъ щѣхмы откраднѫ изъ домъ-тъ на господаря ти сребро или злато? 9 У когото отъ рабы-тѣ ти ся намѣри, [б]да умре той, и ный още да бѫдемъ раби на господаря си. 10 А той рече: Сега нека бѫде споредъ думы-тѣ ви: у когото ся намѣри, той ще ми бѫде рабъ, а вы ще бѫдете неповинни. 11 И побързахѫ, та снѣхѫ всякой врѣтище-то на земіѫ-тѫ, и отвори всякой врѣтище-то си. 12 И търси, като начнѫ отъ най старый-тъ додѣ свърши до най младый-тъ, и намѣри ся чаша-та въ врѣтище-то Веніаминово.

13 Тогава [в]раздрахѫ дрехы-тѣ си, и натоварихѫ всякой оселъ-тъ си, и върнѫхѫ ся въ градъ-тъ. 14 И влѣзе Іуда и братія-та му въ Іосифовъ-тъ домъ, като бѣше той още тамъ: [г]и паднѫхѫ прѣдъ него на земіѫ-тѫ. 15 И рече имъ Іосифъ: Що е това нѣщо, което сторихте? не знаете ли че человѣкъ какъвто сьмь азъ, непрѣмѣнно гадае? 16 И рече Іуда: Що да речемъ господарю нашему? що да говоримъ? или какъ да ся оправдаемъ? Богъ намѣри неправдѫ-тѫ на рабы-тѣ ти: ето, [д]раби смы господарю нашему, и ный и онзи у когото ся намѣри чаша-та. 17 А той рече: [е]Да ми не бѫде да сторіѫ това: онзи человѣкъ, у когото ся намѣри чаша-та, той ще ми бѫде рабъ: а вы идѣте съ миромъ при отца си.

18 Тогава приближи при него Іуда, и рече: Моліѫ ти ся, господарю мой: нека говори рабъ-ти слово въ уши-тѣ на господаря си, и [ж]да ся не распали гнѣвъ-тъ ти противъ рабъ-тъ ти: защото ты си като Фараонъ. 19 Господарь мой попыта рабы-тѣ си и рече: Имате ли бащѫ, или брата? 20 И рекохмы [з]господарю моему: Имамы бащѫ старъ, и дѣте на старость-тѫ му, малко, а братъ му умрѣ: и то само останѫ отъ майкѫ си, и баща му го обича. 21 И ты рече на рабы-тѣ си: [и]Доведѣте ми го, за да го видіѫ съ очи-тѣ си. 22 И рекохмы господарю моему: Дѣте-то не може да остави отца си: защото, ако остави отца си, той ще умре. 23 А ты рече на рабы-тѣ си: [і]Ако не слѣзе братъ ви най младый-тъ съ васъ, нѣма да видите вече лице-то ми. 24 И когато отидохмы при рабъ-ти отца ми, приказахмы му думы-тѣ на мой-тъ господарь. 25 [к]А отецъ нашъ рече: Идѣте пакъ, та купѣте за насъ малко хранѫ. 26 И рекохмы: Не можемъ да слѣземъ: ако най младый-тъ ни братъ е съ насъ, тогазъ що слѣземъ; защото не можемъ да видимъ лице-то на человѣкъ-тъ, ако не е съ насъ най младый-тъ ни братъ. 27 И рабъ-тъ ти отецъ ми рече ни: Вы знаете че [л]два *сына* ми роди жена ми: 28 И единый-тъ излѣзе отъ мене, и рѣкохъ: [м]Извѣстно раскѫса ся отъ звѣрь; и не видѣхъ го до нынѣ. 29 [н]И ако земете и тогози отъ лице-то ми и му ся случи злощастіе, ще сведете сѣдинѫ-тѫ ми съсъ скърбь въ гробъ-тъ. 30 А сега когато отидѫ при рабъ-тъ ти отца ми, и дѣте-то не е съ насъ (понеже [о]душа-та му е свързана съ неговѫ-тѫ душѫ), 31 Като види че дѣте-то нѣма, ще умре; и раби-тѣ ти ще сведѫтъ сѣдинѫ-тѫ на рабъ-тъ ти отца ни съсъ скърбь въ гробъ-тъ. 32 Защото рабъ-тъ ти станѫхъ порѫчникъ на отца си за дѣте-то, и рѣкохъ: [п]Ако ти го не доведѫ, тогазъ ще бѫдѫ виноватъ на отца си завсегда. 33 А сега моліѫ ти ся, да [р]остане рабъ-тъ ти вмѣсто дѣте-то рабъ господарю моему, а дѣте-то да възлѣзе съ братія-та си. 34 Защото какъ да възлѣзѫ при отца си, ако дѣте-то не е съ мене? да не видіѫ зло-то, което ще намѣри отца ми.

ф Гл. 45; 22.

—

а Гл. 43; 21.
б Гл. 31; 32.
в Гл. 37; 29, 34. Числ. 14; 6. 2 Пар. 1; 11.
г Гл. 37; 7.
д Ст. 9.
е Прит. 17; 15.
ж Гл. 18; 30, 32. Исх. 32; 22.
з Гл. 37; 3.
и Гл. 42; 15, 20.
і Гл. 43; 3, 5.
к Гл. 43; 2.
л Гл. 46; 19.
м Гл. 37; 33.
н Гл. 42; 36, 38.
о 1 Цар. 18; 1.
п Гл. 43; 9.
р Исх. 32; 32.

ГЛАВА 45.

1 Тогазь Iосифъ не може да ся стърпи
прѣдъ всичкы-тѣ които прѣдстояваххѫ
прѣдъ него: и выкнѫ: Махнѣте всичкы-
тѣ отъ лице-то ми: и не останѫ никой
съ него, когато Iосифъ ся опозна на бра-
2 тiя-та си. И испуснѫ гласъ съ плачъ: и
чухѫ Египтяни-тѣ: чу още и Фараоновый-
3 тъ домъ. И рече Iосифъ на братiя-та си:
[а]Азъ сьмь Iосифъ: отецъ ми живѣе ли
още? И не могохѫ братiя-та му да му
отговорятъ, защото ся смутихѫ отъ при-
4 сѫтствiе-то му. И рече Iосифъ на бра-
тiя-та си: Приближѣте до мене. И тѣ
приближихѫ. И рече: Азъ сьмь Iосифъ
братъ ви, [б]когото продадохте въ Еги-
5 петъ. И сега [в]не скърбѣте, нито да ви ся
види жестоко, че мя продадохте тукъ:
понеже за сохраненiе на животъ [г]прово-
6 ди мя Богъ прѣдъ васъ. Защото тая е
втора година на гладъ-тъ по земiѭ-тѫ:
и *оставатъ* още петь години въ които не
7 ще да бѫде ни оранiе ни жетва. И Богъ
мя проводи прѣдъ васъ за да съхраниѭ
у васъ остатъкъ на земiѭ-тѫ, и да упа-
зiѭ животъ-тъ ви съ голѣмо избавленiе.
8 Сега не мя проводихте тукъ вы, но Богъ:
и направи мя [д]отецъ на Фараона, и го-
сподарь на всичкый-тъ му домъ, и на-
чалникъ на всичкѫ-тѫ Египетскѫ земiѭ.
9 Побързайте, та възлѣзте при бащѫ ми,
и речѣте му: Така дума сынъ ти Iосифъ:
Богъ мя направи да сьмь господарь надъ
всичкый-тъ Египетъ: слѣзь при мене, не
10 стой. [е]И ще ся населишь въ земiѭ-тѫ
Гесенъ, и ще бѫдешь близу при мене,
ты и синове-тѣ ти, и синове-тѣ на сыно-
ве-тѣ ти, стада-та ти и чрѣды-тѣ ти, и
11 всичко що имашь: И ще тя прѣхраниѭ
тамъ (защото *оставатъ* още петь години
гладъ), за да не достигнешь въ оску-
дность, ты и домъ-тъ ти, и всичко що
12 имашь. И ето, очи-тѣ ви, и очи-тѣ на
брата ми Венiамина, видятъ че [ж]мои-тѣ
13 уста говорятъ вамъ. И да кажете на ба-
щѫ ми всичкѫ-тѫ ми славѫ въ Еги-
петъ, и всичко що видѣхте, и побързайте
14 да [з]доведѣте отца ми тука. И паднѫ на
вратъ-тъ на Венiамина брата си и плака:
и Венiаминъ плака на неговъ-тъ вратъ.
15 И цѣлова всичкы-тѣ си братiя и плака
надъ тѣхъ: и слѣдъ това говорихѫ бра-
тiя-та му съ него.

16 И слухъ-тъ ся чу въ домъ-тъ Фарао-
новъ и казахѫ: Iосифови-тѣ братiя дой-
дохѫ: и угодно бы на Фараона и на ра-
17 бы-тѣ му. И рече Фараонъ Iосифу: Речи
на братiя-та си: Това направѣте: натова-
рѣте добытъцы-тѣ си, и търгнѣте та идѣте
18 въ Ханаанскѫ-тѫ земiѭ. И като земете
бащѫ си, и челяди-тѣ си, дойдѣте при
мене: и ще ви дамъ добро-то на Еги-
петскѫ-тѫ земiѭ, и ще ядете [и]тлъсти-
19 нѫ-тѫ на тѫзи земiѭ. И тебѣ ся за-
повѣда, *да имъ речешь:* Това сторѣте, зе-
мѣте си кола отъ Египетскѫ-тѫ земiѭ
за дѣца-та си и за жены-тѣ си: и земѣте
20 бащѫ си, та дойдѣте. И не жалѣте сѫ-
дове-тѣ си: защото добро-то на всичкѫ-
тѫ Египетскѫ земiѭ ще бѫде ваше.
21 И направихѫ така сынове-тѣ Израиле-
ви: и Iосифъ имъ даде кола споредъ Фа-
раоновѫ-тѫ заповѣдь: даде имъ и хра-
22 нѫ за пѫть-тъ. На тѣхъ на всичкы-тѣ
даде всякому дрехы за прѣмѣнѫ: а на
Венiамина даде триста сребърника, [i]и дре-
23 хы за петь прѣмѣны. А на бащѫ си про-
води това: Десеть ослы натоварены отъ
Египетско-то добро, и десеть ослицы на-
товарены съсъ жито и хлѣбъ, и хранѫ за
24 бащѫ си за пѫть-тъ. И испроводи братiя-
та си, та отидохѫ: И рече имъ: Не ся
прѣпирайте по пѫть-тъ.
25 И възлѣзохѫ тѣ отъ Египетъ, та дой-
дохѫ въ Ханаанскѫ-тѫ земiѭ при бащѫ
26 си Iакова. И извѣстихѫ му, и рекохѫ:
Iосифъ е живъ още, и началникъ е на
всичкѫ-тѫ Египетскѫ земiѭ: и [к]прѣмрѣ
27 сьрдце-то му; защото не гы вѣрваше. И
казахѫ му всичкы-тѣ Iосифовы думы,
които имъ бѣше реклъ: и като видѣ ко-
ла-та, които бѣ проводилъ Iосифъ за да
го земѫтъ, съживи ся духъ-тъ на Iако-
28 ва бащѫ имъ. И рече Израиль: Доволно
е: Iосифъ сынъ ми живъ е още: ще идѫ,
и ще го видiѭ, прѣди да умрѫ.

ГЛАВА 46.

1 И търгнѫ Израиль съсъ всичко що има-
ше, и дойде въ [а]Вирсавеѐ, и принесе
2 жьртвы [б]на Бога на отца си Исаака. И
говори Богъ Израилю [в]въ нощно видѣ-
нiе, и рече: Iакове, Iакове. А той рече:
3 Ето мя. И рече: Азъ сьмь Богъ, [г]Богъ
на отца ти: да ся не убоишь да слѣзешь
въ Египетъ: защото [д]народъ голѣмъ ще
4 тя направiѭ тамъ. [е]Азъ ще слѣзѫ съ те-
бе въ Египетъ, и азъ пакъ наистинѫ [ж]ще
тя възведѫ: [з]и Iосифъ ще тури рѫкѫ-
5 тѫ си на очи-тѣ ти. И [и]станѫ Iаковъ
отъ Вирсавеѐ, и зѣхѫ сынове-тѣ Изра-
илеви Iакова отца си, и дѣца-та си, и же-
ны-тѣ си, на кола-та, [i]които проводи Фа-
6 раонъ за да го земѫтъ. И зѣхѫ скотове-

[а] Дѣян. 7; 13.
[б] Гл. 37; 28.
[в] Иса. 40; 2. 2 Кор. 2; 7.
[г] Гл. 50; 20. Псал. 105; 16. 17. Виж. 2 Цар. 16; 10, 11. Дѣян. 4; 27, 28.
[д] Сѫд. 17; 10. Iов. 29; 16.
[е] Гл. 47; 1.
[ж] Гл. 42; 23.
[з] Дѣян. 7; 14.
[и] Гл. 27; 28. Числ. 18; 12, 29.
[i] Гл. 43; 34.
[к] Iов. 29; 24. Псал. 126; 1. Лук. 24; 11, 41.

—

[а] Гл. 21; 31, 33, 28; 10.
[б] Гл. 26; 24, 25. 28; 13. 31; 42.
[в] Гл. 15; 1. Iов. 33; 14, 15.
[г] Гл. 28; 13.
[д] Гл. 12; 2. Втор. 26; 5.
[е] Гл. 28; 15. 48; 21.
[ж] Гл. 15; 16. 50; 13, 24, 25. Исх. 3; 8.
[з] Гл. 50; 1.
[и] Дѣян. 7; 15.
[i] Гл. 45; 19, 21.

тѣ си, и имотъ-тъ си, който придобыхѫ въ Ханаанскѫ-тѫ земѭ, и дойдохѫ въ Египетъ, [к]Іаковъ и всичко-то му сѣме съ
7 него. Сынове-тѣ си, и сынове-тѣ на сынове-тѣ си съсъ себе си, дъщери-тѣ си, и дъщери-тѣ на сынове-тѣ си, и всичко-то си сѣме доведе съсъ себе си въ Египетъ.
8 И [л]тѣзи сѫ имена-та на сынове-тѣ Израилевы, които влѣзохѫ въ Египетъ, Іаковъ и сынове-тѣ му: [м]Рувимъ, първородный
9 на Іакова: А сынове-тѣ Рувимови: Енохъ
10 и Фаллу, и Есронъ, и Хармій. А [н]сынове-тѣ Симеонови: Іемуилъ, и Іаминъ, и Аодъ, и Іахинъ, и Сохаръ, и Саулъ
11 сынъ на Хананейкѫ. А [о]сынове-тѣ Ле-
12 віеви: Гирсонъ, Кааѳъ, и Мерарій. А [п]сынове-тѣ Іудови: Иръ, и Авнанъ, и Шела, и Фаресъ, и Зара: [р]но Иръ и Авнанъ умрѣхѫ въ Ханаанскѫ-тѫ земѭ. И [с]сынове-тѣ Фаресови бѣхѫ Есронъ и
13 Амулъ. А [т]сынове-тѣ Иссахарови: Ѳола,
14 и Фуа, и Іовъ, и Симронъ. А сынове-тѣ Завулонови: Середъ, и Елонъ, и Іалеилъ.
15 Тѣзи сѫ Ліини-тѣ сынове, които роди тя Іакову у Паданъ-Арамъ, и Динѫ дъщерѭ му. Всичкы-тѣ души, сынове-тѣ му и дъщери-тѣ му, бѣхѫ тридесеть и три.
16 А сынове-тѣ Гадови: [у]Сифонъ, и Аггій, Суній и Есвонъ, Ирій и Ародій, и Ари-
17 лій. А [ф]сынове-тѣ Асирови: Іемна, и Іесуа, и Іесуій, и Верія, и Серà сестра имъ. И сынове-тѣ Веріеви: Хеверъ и Малхі-
18 елъ. [х]Тѣзи сѫ сынове-тѣ на Зелфѫ, [ц]коіѭто даде Лаванъ на дъщерѭ си Ліѭ: и тѣхъ роди тя Іакову, шестнадесеть души.
19 А сынове-тѣ на Рахиль [ч]Іакововѫ-тѫ
20 женѫ, Іосифъ и Веніаминъ. И [ш]на Іосифа ся родихѫ въ Египетскѫ-тѫ земѭ Манассія и Ефремъ, които му роди Асенеѳа, дъщеря-та на Потифера Иліопол-
21 скый-тъ жрецъ. А [щ]сынове-тѣ Веніаминови: Вела, и Вехеръ, и Асвилъ, Гира и Нееманъ, [ъ]Ихый и Росъ, [ы]Мупимъ, и
22 Упимъ, и Аредъ. Тѣзи сѫ Рахылини-тѣ сынове, които ся родихѫ Іакову: всичкы-
23 тѣ души четыринадесеть. И [ь]сынове-тѣ
24 Данови Усимъ. А [ѣ]сынове-тѣ Нефѳалимови: Ясіилъ, и Гуній, и Іесеръ, и Силлимъ.
25 [ю]Тѣзи сѫ сынове-тѣ на Валлѫ, [я]коіѭто даде Лаванъ на дъщерѭ си Рахыль: и тѣхъ роди тя Іакову: [ѫ]всичкы-тѣ души,
26 седмь. Всичкы-тѣ души които влѣзохѫ съ Іакова въ Египетъ, които излѣзохѫ изъ чрѣсла-та му, освѣнь жены-тѣ на Іакововы-тѣ сынове, всичкы-тѣ души бѣхѫ
27 шестдесеть и шесть. И Іосифови-тѣ сынове, които му ся родихѫ въ Египетъ, бѣхѫ двѣ души: [іѫ]всичкы-тѣ души на Іакововый домъ, които влѣзохѫ въ Египетъ, бѣхѫ седмдесеть.
28 И проводи *Іаковъ* Іудѫ прѣдъ себе си при Іосифа, [а]за да прати той извѣстіе прѣди него въ Гесенъ: и [б]дойдохѫ въ
29 земѭ-тѫ Гесенъ. А Іосифъ впрѣгнѫ колесницѫ-тѫ си и възлѣзе да посрѣщне Израиля отца си въ Гесенъ: и като го видѣ, [в]паднѫ на вратъ-тъ му, и плака
30 много врѣме на вратъ-тъ му. И рече Израиль Іосифу: [г]Нека умрѫ сега като видѣхъ лице-то ти, защото ты си още живъ.
31 И рече Іосифъ на братія-та си и на домъ-тъ на отца си: [д]Азъ ще възлѣзѫ, и ще извѣстѭ Фараону, и ще му рекѫ: Братія-та ми, и домъ-тъ на отца ми, които бѣхѫ въ Ханаанскѫ-тѫ земѭ, дойдохѫ
32 при мене: А тѣ человѣци сѫ пастыри, защото сѫ мѫжіе скотохранители: и докарахѫ стада-та и чрѣды-тѣ си и всичко
33 що иматъ. И като вы повыка Фараонъ,
34 и рече: [е]Що е работа-та ви? Ще речете: Мѫжіе [ж]скотохранители смы слугы твои [з]отъ младость-тѫ си до нынѣ, ный и отци-тѣ ни: за да ся населите въ земѭ-тѫ Гесенъ: защото е [и]гнусота на Египтяны-тѣ всякой пастырь на овцы.

ГЛАВА 47.

1 И [а]дойде Іосифъ и извѣсти Фараону, и рече: Отецъ ми, и братія-та ми, и стада-та имъ, и чрѣды-тѣ имъ, и всичко що иматъ, дойдохѫ изъ Ханаанскѫ-тѫ земѭ,
2 и ето, [б]сѫ въ земѭ-тѫ Гесенъ. И зѣ отъ братія-та си петь мѫжіе, и [в]прѣдстави
3 гы прѣдъ Фараона. И рече Фараонъ на братія-та му: [г]Що е работа-та ви? А тѣ рекохѫ Фараону: Пастыри на овцы сѫ
4 [д]слугы-тѣ твои, и ный и отци-тѣ ни. Рекохѫ още Фараону: Дойдохмы [е]за да пришелствувамы въ тѫзи земѭ: защото нѣма пасище за стада-та на твои-тѣ слугы, понеже [ж]натегнѫ гладъ-тъ въ Ханаанскѫ-тѫ земѭ: и сега, [з]да ся населятъ
5 твои-тѣ слугы въ земѭ-тѫ Гесенъ. И говори Фараонъ Іосифу и рече: Баща ти и
6 братія-та ти дойдохѫ при тебе: [и]Египетска-та земя е прѣдъ тебе: на най доброто *мѣсто* на тѫзь земѭ насели бащѫ си

к Втор. 26; 5. Іис. Нав. 24; 4. Псал. 105; 23. Иса. 52; 4.
л Исх. 1; 1. 6; 14.
м Числ. 26; 5. 1 Лѣт. 5; 1.
н Исх. 6; 15. 1 Лѣт. 4; 24.
о 1 Лѣт. 6; 1, 16.
п 1 Лѣт. 2; 3. 4; 21.
р Гл. 38; 3, 7, 10.
с Гл. 38; 29. 1 Лѣт. 2; 5.
т 1 Лѣт. 7; 1.
у Числ. 26; 15, и дрг.
ф 1 Лѣт. 7; 30.
х Гл. 30; 10.
ц Гл. 29; 24.
ч Гл. 44; 27.
ш Гл. 41; 50.
щ 1 Лѣт. 7; 6. 8; 1.
ъ Числ. 26; 38.
ы Числ. 26; 39. 1 Лѣт. 7; 12.
ь 1 Лѣт. 7; 12.
ѣ 1 Лѣт. 7; 13.
ю Гл. 30; 5, 7.
я Гл. 29; 29.
ѫ Исх. 1; 5.
іѫ Втор. 10; 22. Виж. Дѣян. 7; 14.
а Гл. 31; 21.
б Гл. 47; 1.
в Гл. 45; 14.
г Лук. 2; 29, 30.
д Гл. 47; 1.
е Гл. 47; 2, 3.
ж Ст. 32.
з Гл. 30; 35, 34; 5. 37; 12.
и Гл. 43; 32. Исх. 8; 26.

—

а Гл. 46; 31.
б Гл. 45; 10. 46; 28.
в Дѣян. 7; 13.
г Гл. 46; 33.
д Гл. 46; 34.
е Гл. 15; 13. Втор. 26; 5.
ж Гл. 43; 1. Дѣян. 7, 11.
з Гл. 46; 34.
и Гл. 20; 15.

и братія-та си: нека ся населятъ [і]въ земіѭ-тѫ Гесенъ: и ако познавашь че ся намѣруватъ между тѣхъ достойни мѫжіе, постави гы настойницы надъ стадата ми.

7 А Іосифъ въведе Іакова бащѫ си, и прѣдстави го прѣдъ Фараона: и благослови Іаковъ Фараона. 8 И рече Фараонъ Іакову: До колко сѫ дни-тѣ на годины-тѣ на животъ-тъ ти? 9 И рече Іаковъ Фараону: [к]Дни-тѣ на годины-тѣ на пришелствованіе-то ми сѫ сто и тридесеть годины: [л]малко и зли быдохѫ дни-тѣ на годины-тѣ на животъ-тъ ми, и [м]не стигнѫхѫ до дни-тѣ на годины-тѣ на животъ-тъ на отцы-тѣ ми въ дни-тѣ на пришелствованіе-то имъ. 10 И [к]благослови Іаковъ Фараона, и излѣзе отъ присѫтствіе-то Фараоново. 11 И насели Іосифъ бащѫ си и братія-та си, и даде имъ притяжаніе въ Египетскѫ-тѫ земіѭ, на най добро-то мѣсто на земіѭ-тѫ, въ [о]Рамессійскѫ-тѫ земіѭ, [п]както заповѣда Фараонъ. 12 И хранѣше Іосифъ бащѫ си и братія-та си, и всичкый-тъ домъ на бащѫ си съ хлѣбъ, споредъ челяди-тѣ *имъ*.

13 А хлѣбъ нѣмаше по всичкѫ-тѫ земіѭ: защото гладъ-тъ бѣше твърдѣ тежъкъ, [р]щото Египетска-та земя и Ханаанска-та земя изнемогохѫ отъ гладъ-тъ. 14 И [с]събра Іосифъ всичко-то сребро, което ся намѣрваше въ Египетскѫ-тѫ земіѭ и въ Ханаанскѫ-тѫ земіѭ, за жито-то което купувахѫ: и донесе Іосифъ сребро-то у Фараоновъ-тъ домъ. 15 И като оскудѣ сребро-то отъ Египетскѫ-тѫ земіѭ и отъ Ханаанскѫ-тѫ земіѭ, дойдохѫ всичкы-тѣ Египтяни при Іосифа и рекохѫ: Дай ни хлѣбъ; [т]защо да умремъ прѣдъ лице-то ти? защото оскудѣ сребро-то. 16 А Іосифъ рече: Докарайте скотове-тѣ си, и ще ви дамъ *хлѣбъ* за скотове-тѣ ви, ако е сребро-то оскудѣло. 17 И докарахѫ скотове-тѣ си на Іосифа, и даде Іосифъ хлѣбъ за коніе-тѣ, и за овцы-тѣ, и за говеда-та, и за ослы-тѣ: и храни гы съ хлѣбъ въ онѫзъ годинѫ за всичкы-тѣ имъ скотове.

18 И като ся свърши оназь година, дойдохѫ при него вторѫ-тѫ годинѫ, и рекохѫ му: Не ще да скрыемъ отъ господаря нашего че оскудѣ сребро-то: и скотове-тѣ станахѫ на господаря нашего: не останѫ друго прѣдъ господаря нашего, освѣнь тѣлеса-та ни и земя-та ни. 19 Защо да погынемъ прѣдъ твои-тѣ очи, и ный и земіѭ-тѫ ни? Купи насъ и земіѭ-тѫ ни за хлѣбъ, и ще бѫдемъ, ный и земя-та ни, раби Фараону: и дай *ни* сѣме, за да останемъ живи, и да не умремъ, и земя-та да не запустѣе. 20 И купи Іосифъ всичкѫ-тѫ Египетскѫ земіѭ за Фараона: защото Египтяни-тѣ продадохѫ всякой нивѫ-тѫ си, понеже гладъ-тъ натегнуваше на тѣхъ: така земя-та станѫ Фараонова. 21 И прѣмѣсти народъ-тъ по градове-тѣ, отъ край до край на Египетскы-тѣ прѣдѣлы. 22 [у]Само земіѭ-тѫ на жрецы-тѣ не купи: защото жреци-тѣ имахѫ дѣлъ *опрѣдѣленъ* отъ Фараона: и ядѣхѫ дѣлъ-тъ си, който имъ даде Фараонъ: за това не продадохѫ земіѭ-тѫ си. 23 Тогази рече Іосифъ на народа: Ето, купихъ васъ и земіѭ-тѫ ви днесь за Фараона: на ви сѣме, и сѣйте земіѭ-тѫ. 24 И въ врѣме-то на плодъ-тъ, ще дадете петѫ-тѫ часть Фараону, а четыри-тѣ части ще бѫдѫтъ за васъ, за сѣме на нивя-та и за хранѫ вамъ, и за онѣзи, които имате въ кѫщы-тѣ, и за хранѫ на дѣца-та ви. 25 И тѣ рекохѫ: Ты упази животъ-тъ ни: [ф]да намѣримъ благодать прѣдъ господаря нашего, и ще бѫдемъ раби Фараону: 26 И постави Іосифъ това законъ въ Египетскѫ-тѫ земіѭ, до днесь, да ся дава пета-та часть Фараону, [х]освѣнь земя-та на жрецы-тѣ само, *която* не станѫ Фараонова.

27 [ц]И насели ся Израиль въ Египетскѫ-тѫ земіѭ, въ земіѭ-тѫ Гесенъ: и придобыхѫ въ неіѭ стяжанія, и наплодихѫ ся, [ч]и твърдѣ ся умножихѫ.

28 И поживѣ Іаковъ въ Египетскѫ-тѫ земіѭ седмнадесеть годинъ: и быдохѫ дни-тѣ на годины-тѣ на животъ-тъ Іакововъ сто и четыридесеть и седмь годины. 29 И [ш]приближихѫ дни-тѣ на Израиля да умре: и повыка сына си Іосифа, и рече му: Ако намѣрихъ сега благодать прѣдъ тебе, [щ]тури рѫкѫ-тѫ си подъ бедро-то ми, и [ъ]сторй ми милость и истинѫ: [ы]да мя не погребешь въ Египетъ; 30 [ь]Но да починѫ съ отцы-тѣ си, и да мя прѣнесешь отъ Египетъ, [ѣ]и да мя погребешь въ гробъ-тъ имъ. А той рече: Азъ ще направіѭ споредъ думѫ-тѫ ти. 31 И рече той: Закълни ми ся: и той му ся заклѣ: [ю]и поклони ся Израиль върху възглавницѫ-тѫ на одръ-тъ.

ГЛАВА 48.

1 И слѣдъ това рекохѫ Іосифу: Ето, баща ти е боленъ. И той зѣ съсъ себе си двама-та си сынове, Манассіѭ, и Ефрема. 2 И извѣстихѫ Іакову, и рекохѫ: Ето, сынъ ти Іосифъ иде при тебе: тогазь ся

і Ст. 4.
к Псал. 39; 12. Евр. 11; 9, 13.
л Іов. 14; 1.
м Гл. 25; 7. 35; 28.
н Ст. 7.
о Исх. 1; 11, 12; 37.
п Ст. 6.
р Гл. 41; 30. Дѣян. 7; 11.
с Гл. 41; 56.
т Ст. 19.
у Ездр. 7; 24.
ф Гл. 33; 15.
х Ст. 22.
ц Ст. 11.
ч Гл. 46; 3.
ш Втор. 31; 14. 3 Цар. 2; 1.
щ Гл. 24; 2.
ъ Гл. 24; 49.
ы Гл. 50; 25.
ь 2 Цар. 19; 37.
ѣ Гл. 49; 29. 50; 5, 13.
ю Гл. 48; 2. 3 Цар. 1; 47. Евр. 11; 21.

подкрѣпи Израиль, и сѣднѫ на одръ-тъ.
3 И рече Іаковъ Іосифу: Богъ Всемогущій ми ся яви въ [а]Лузъ въ Ханаанскѫ-тѫ
4 земѭ, и благослови мя: И рече ми: Ето, азъ ще тя наплодѭ, и ще тя умножѫ, и ще тя направѭ множество отъ народы: и ще дамъ тѫзи земѭ на сѣме-то ти слѣдъ тебе, за [б]всегдашно притяжаніе.
5 И сега [в]двама-та ти сынове, които ти ся родихѫ въ Египетскѫ-тѫ земѭ, прѣди да дойдѫ азъ при тебе въ Египетъ, мои сѫ: Ефремъ и Манассія ще ми бѫдѫтъ
6 като Рувимъ и Симеонъ. А чада-та ти, колкото родишь подирь тѣхъ, ще бѫдѫтъ твои: въ име-то на братія-та си
7 ще ся нарекѫтъ въ наслѣдіе-то си. А когато азъ идѣхъ отъ Паданъ, [г]умрѣ ми Рахыль на пѫть-тъ въ Ханаанскѫ-тѫ земѭ, като оставаше само едно малко разстояніе за да стигнемъ въ Ефраѳѫ: и погребохъ ѭ тамъ на пѫть-тъ на Ефраѳѫ: тя е Виѳлеемъ.
8 И като видѣ Израиль Іосифовы-тѣ сы-
9 нове, рече: Кои сѫ тѣзи? И рече Іосифъ на бащѫ си: [д]Тія сѫ сынове-тѣ ми, които ми даде Богъ тука. И той рече: Приведи гы при мене, [е]за да гы благословѭ.
10 А [ж]очи-тѣ на Израиля бѣхѫ помрачены отъ старость, и не можаше да види. И приближи гы при него: [з]и той гы цѣло-
11 ва, и гы пригърнѫ. И рече Израиль Іосифу: [и]Не ся надѣяхъ да видѭ лице-то ти: и ето, Богъ ми показа и сѣме-то ти.
12 И отведе гы Іосифъ отъ колѣна-та му, и поклони *му* ся съ лице до земѭ-тѫ.
13 И зѣ гы Іосифъ двама-та, Ефрема въ десницѫ-тѫ си къмъ лѣвѫ-тѫ на Израиля, и Манассія въ лѣвѫ-тѫ си къмъ деснѫ-тѫ на Израиля, и приведе гы при
14 него. А Израиль прострѣ десницѫ-тѫ си и възложи ѭ на главѫ-тѫ на Ефрема, който бѣше пò младъ, а лѣвѫ-тѫ си на Манассіевѫ-тѫ главѫ, [і]като промѣни нарочно рѫцѣ-тѣ си; защото Манассія бѣ-
15 ше първородный. И [к]благослови Іосифа, и рече: Богъ, [л]прѣдъ когото ходихѫ отци-тѣ ми Авраамъ и Исаакъ, Богъ, който мя е пасль отъ рожденіе-то ми до
16 тойзи день, Ангелъ-тъ, [м]който мя избави отъ всичкы-тѣ злины, да благослови тѣзи дѣца: [н]и да ся нарече на тѣхъ име-то ми, и име-то на отцы-тѣ ми Авраама и Исаака, и да ся умножатъ въ голѣмо
17 множество въ срѣдъ земѭ-тѫ. И като видѣ Іосифъ че [о]възложи отецъ му деснѫ-тѫ си рѫкѫ на Ефремовѫ-тѫ главѫ, станѫ му неугодно: и хванѫ рѫкѫ-тѫ на бащѫ си, за да ѭ прѣмѣсти отъ Ефремовѫ-тѫ главѫ на Манассіевѫ-тѫ главѫ.
18 И рече Іосифъ на бащѫ си: Не така отче мой, защото тойзи е първородный; положи десницѫ-тѫ си на неговѫ-тѫ
19 главѫ. Но отецъ му не рачи: и рече: [п]Знаѭ, чадо мое, знаѭ: и той ще стане народъ, и той ще бѫде голѣмъ: но [р]пò младый-тъ му братъ ще бѫде пò голѣмъ отъ него, и сѣме-то му ще бѫде множе-
20 ство народы. И благослови гы въ онзи день, и рече: [с]Въ твое-то *име* ще благославя Израиль и ще казва: Богъ да тя направи като Ефрема и като Манассіѭ! и постави Ефрема прѣдъ Манассіѭ.
21 И рече Израиль Іосифу: Ето, азъ умирамъ: и [т]Богъ ще бѫде съ васъ, и ще вы отведе пакъ въ земѭ-тѫ на отцы-тѣ
22 ви. И азъ [у]давамъ тебѣ единъ дѣлъ повече отъ братія-та ти, който зѣхъ отъ рѫцѣ-тѣ на [ф]Аморрейцы-тѣ чрѣзъ сабіѭ-тѫ си и чрѣзъ лѫкъ-тъ си.

ГЛАВА 49.

1 И повыка Іаковъ сынове-тѣ си, и рече:
Съберѣте ся [а]за да ви извѣстѭ
Що ще да ся случи вамъ [б]въ послѣдни-тѣ дни.
2 Съберѣте ся и слушайте сынове Іаковови.
И [в]послушайте Израиля отца си.

3 РУВИМЕ, [г]ты си първородный мой,
Крѣпость моя, [д]и начатъкъ на силѫ-тѫ ми,
Прѣимуществень въ достоинство, и прѣимуществень въ силѫ:
4 Изврѣлъ си като водѫ: [е]не ще да имашь прѣимущество.
[ж]Защото си възлѣзлъ на одръ-тъ на бащѫ си:
Тогава си *го* осквърнилъ. На одръ-тъ ми е възлѣзлъ!

5 [з]СИМЕОНЪ и ЛЕВІЙ [и]братія-та,
[і]Сѣчива неправедны сѫ ножове-тѣ имъ!
6 [к]Въ съвѣтъ-тъ имъ да не влѣзешь, душе моя!
[л]Въ събраніе-то имъ да ся не соединишь, [м]честе моя!
Защото [н]въ гнѣвъ-тъ си убихѫ человѣцы
И въ упорство-то си прѣрѣзахѫ жилы-тѣ на волове.
7 Проклѣтъ гнѣвъ-тъ имъ, защото бѣ силенъ,

а Гл. 28; 13, 19. 35; 6, 9.
б Гл. 17; 8.
в Гл. 41; 50, 46; 20. Іис. Нав. 13; 7. 14; 4.
г Гл. 35; 9, 16, 19.
д Гл. 33; 5.
е Гл. 27; 4.
ж Гл. 27; 1.
з Гл. 27; 27.
и Гл. 45; 26.
і Ст. 19.
к Евр. 11; 21.
л Гл. 17; 1. 24; 40.
м Гл. 28; 15. 31; 11, 13, 24. Псал. 34; 22. 121; 7.
н Амос. 9; 12. Дѣян. 15; 17.
о Ст. 14.
п Ст. 14.
р Числ. 1; 33, 35. 2; 19, 21. Втор. 33; 17. Откр. 7; 6, 8.
с Руѳ. 4; 11, 12.
т Гл. 46; 4. 50; 24.
у Іис. Нав. 24; 32. 1 Лѣт. 5; 2. Іоан. 4; 5.
ф Гл. 15; 16. 34; 28. Іис. Нав. 17; 14, и дрг.

—

а Втор. 33; 1. Амос. 3; 7.
б Втор. 4; 30. Числ. 24; 14. Иса. 2; 2. 39; 6. Іер. 23; 20. Дан. 2; 28, 29. Дѣян. 2; 17. Евр. 1; 1.
в Псал. 34; 11.
г Гл. 29; 32.
д Втор. 21; 17. Псал. 78; 51.
е 1 Лѣт. 5; 1.
ж Гл. 35; 22. Втор. 27; 20. 1 Лѣт. 5; 1.
з Гл. 29; 33, 34.
и Прит. 18; 9.
і Гл. 34; 25.
к Прит. 1; 15, 16.
л Псал. 26; 9. Ефес. 5; 11.
м Псал. 16; 9. 30; 12. 57; 8.
н Гл. 34; 26.

И ярость-та имъ, защото бѣ жестока:
[о]Ще гы раздѣлѭ въ Іакова,
И ще гы распьрснѫ въ Израиль.

8 [п]ІУДО, тебе ще похвалятъ братія-та ти:
[р]Рѫка-та ти ще бѫде на вратъ-тъ на врагове-тѣ ти:
[с]Сынове-тѣ на бащѫ ти ще ти ся покланятъ.
9 [т]Щене львово е Іуда:
Отъ ловъ-тъ, сыне мой, си възлѣзлъ:
[у]Легнѫлъ е, и распрострѣлъ ся като львъ,
И като львица: кой ще го събуди?
10 Не ще да оскудѣе [ф]скыпетръ отъ Іудѫ,
Нито [х]законоположникъ [ц]отъ срѣдъ нозѣ-тѣ му,
[ч]Додѣ дойде *СИЛО:
[ш]И нему ще ся покорявать народи-тѣ.
11 [щ]Вързува за лозѫ-тѫ оселче-то си,
И за избраннѫ-тѫ лозѫ жрѣбе-то на ослицѫ-тѫ си.
Ще опере съ вино дрехѫ-тѫ си,
И съ кръвь-тѫ на гроздіе-то облѣкло-то си.
12 [ъ]Очи-тѣ му ще бѫдѫтъ червены отъ вино,
И зѫби-тѣ му бѣли отъ млѣко.

13 [ы]ЗАВУЛОНЪ ще ся насели въ морско пристанище,
И ще бѫде пристанище на кораби:
И прѣдѣлъ-тъ му до Сидонъ.

14 ИССАХАРЪ е якъ оселъ,
Който ся е распрострѣлъ въ срѣдъ кошары-тѣ.
15 И като видѣ че упокоеніе-то бѣ добро,
И мѣсто-то весело,
Подложи [ь]плещы-тѣ си на товаръ,
И станѫ рабъ подданный.

16 [ѣ]ДАНЪ ще сѫди людіе-тѣ си,
Като едно отъ Израилевы-тѣ племена.
17 Данъ [ю]ще бѫде змія на пѫть-тъ,
Аспида на пѫтекы-тѣ,
Която хапе петы-тѣ на конь-тъ,
И яздецъ-тъ му ще пада назадъ.
18 [я]Твое-то спасеніе чакахъ, Господи.

19 [ж]ГАДА ще разбіѭтъ разбойници,
Но и той най послѣ ще разбіе.

20 [іж]Хлѣбъ-тъ на АСИРА ще бѫде тлъстъ,
И той ще дава царскы наслажденія.

21 [а]НЕФѲАЛИМЪ е елень пуснѫтъ,
Който дава угодны думы.

22 ІОСИФЪ е плодоносна вѣтвь,
Плодоносна вѣтвь близу при источникъ:
Лѣторасли-тѣ ся простиратъ по стѣнѫ-тѫ.
23 [б]Стрѣлци-тѣ го огорчихѫ,
И стрѣляхѫ *на него*, и враждувахѫ му:
24 Но [в]лѫкъ-тъ му останѫ крѣпъкъ,
И мышцы-тѣ на рѫцѣ-тѣ му ся укрѣпихѫ
Чрѣзъ рѫцѣ-тѣ [г]на Силный-тъ Іакововъ:
[д]Отъ тамъ е [е]пастырь-тъ, [ж]Израилевый камыкъ.
25 [з]Чрѣзъ Бога на отца ти, който ще ти помага,
И [и]чрѣзъ Всесилный-тъ, [і]който ще тя благославя
Съ небесны благословенія отгорѣ.
Съ благословенія на безднѫ-тѫ отдолу,
Съ благословенія на съсцы-тѣ и на ложесна-та.
26 Благословенія-та на отца ти ся прѣукрѣпихѫ
Повече отъ благословенія-та на праотцы-тѣ ми,
[к]До высокы-тѣ върхове на вѣчны-тѣ планины:
[л]Ще бѫдѫтъ на Іосифовѫ-тѫ главѫ,
И на върхъ-тъ на прѣвъсходный-тъ между братія-та си.

27 [м]ВЕНІАМИНЪ ще бѫде вълкъ грабитель:
Заранъ ще пояжда грабежь;
А [н]вечерь ще дѣли корысть.

28 Всичкы тѣзи сѫ дванадесеть-тѣ Израилевы племена, и това е което имъ говори отецъ имъ, и благослови гы: всякого споредъ благословеніе-то му благослови 29 гы. И заржча имъ, и рече имъ: [о]Азъ ся прибирамъ при людіе-тѣ си: [п]погребѣте мя съ отцы-тѣ ми [р]въ пещерѫ-тѫ, която е въ нивѫ-тѫ на Ефрона Хеттеянинъ-30 тъ. Въ пещерѫ-тѫ която е въ нивѫ-тѫ на Махпелахъ, която е срещѫ Мамврій въ Ханаанскѫ-тѫ земіѭ, [с]коіѧто Авраамъ купи заедно съ нивѫ-тѫ отъ Ефрона Хеттеянинъ-тъ за стяжаніе за гробъ. 31 [т]Тамо погребохѫ Авраама, и Саррѫ женѫ му: [у]тамо погребохѫ Исаака, и Ревеккѫ женѫ му: и тамо погребохъ азъ 32 Ліѭ. Купуваніе-то на нивѫ-тѫ и на пещерѫ-тѫ която е въ неіѭ, бѣ отъ сы-33 нове-тѣ Хетовы. И като свърши Іаковъ да заржча на сынове-тѣ си, притьргнѫ нозѣ-тѣ си на одръ-тъ, и издъхнѫ, и [ф]прибра ся при людіе-тѣ си.

[о] Іис. Нав. 19; 1. 21; 5, 6, 7. 1 Лѣт. 4; 24, 39.
[п] Гл. 29; 35. Втор. 33; 7.
[р] Псал. 18; 40.
[с] Гл. 27; 29. 1 Лѣт. 5; 2.
[т] Осія 5; 14. Откр. 5; 5.
[у] Числ. 23; 24. 24; 9.
[ф] Числ. 24; 17. Іер. 30; 21. Зах. 10; 11.
[х] Псал. 60; 7. 108; 8. Числ. 21; 18.
[ц] Втор. 28; 57.
* Мирный.
[ч] Иса. 11; 1. 62; 11. Іез. 21; 27. Дан. 9; 25. Мат. 21; 9. Лук. 1; 32, 33.
[ш] Иса. 2; 2. 11; 10. 42; 1, 4. 49; 6, 7, 22, 23. 55; 4, 5. 60; 1, 3, 4, 5. Агг. 2; 7. Лук. 2; 30, 31, 32.
[щ] 4 Цар. 18; 32.
[ъ] Прит. 23; 29.
[ы] Втор. 33; 18, 19. Іис. Нав. 19; 10, 11.
[ь] 1 Цар. 10; 9.
[ѣ] Втор. 33; 22. Сѫд. 18; 1, 2.
[ю] Сѫд. 18; 27.
[я] Псал. 25; 5. 119; 166, 174. Иса. 25; 9.
[ж] Втор. 33; 20. 1 Лѣт. 5; 18.
[іж] Втор. 33; 24. Іис. Нав. 19; 24.
[а] Втор. 33; 23.
[б] Гл. 37; 4, 24, 28. 39; 20. 42; 21. Псал. 118; 13.
[в] Іов. 29; 20. Псал. 37; 15.
[г] Псал. 132; 2, 5.
[д] Гл. 45; 11. 47; 12. 50; 21.
[е] Псал. 80; 1.
[ж] Иса. 28; 16.
[з] Гл. 28; 13, 21. 35; 3. 43; 23.
[и] Гл. 17; 1. 35; 11.
[і] Втор. 33; 13.
[к] Втор. 33; 15. Авв. 3; 6.
[л] Втор. 33; 16.
[м] Сѫд. 20; 21, 25. Іез. 22; 25, 27.
[н] Числ. 23; 24. Есѳ. 8; 11. Іез. 39; 10. Зах. 14; 1. 7.
[о] Гл. 15; 15. 25; 8.
[п] Гл. 47; 30. 2 Цар. 19; 37.
[р] Гл. 50; 13.
[с] Гл. 23; 16.
[т] Гл. 23; 19. 25; 9.
[у] Гл. 35; 29.
[ф] Ст. 29.

ГЛАВА 50.

1 И [а]припаднѫ Іосифъ на лице-то на бащѫ си [б]и плака отъ горѣ му, и цѣлова 2 го. И заповѣда Іосифъ на слугы-тѣ си лѣкари-тѣ [в]да балсамосатъ бащѫ му: и лѣ- 3 кари-тѣ балсамосахѫ Израиля. И испълнихѫ ся за него четыридесеть дни, защото така ся испълняватъ дни-тѣ на балсамосваніе-то, [г]и плакахѫ го Египтяни- 4 тѣ седмдесеть дни. И като прѣминѫхѫ дни-тѣ на плачь-тъ му, говори Іосифъ [д]на Фараоновый-тъ домъ, и рече: Сега ако намѣрихъ благодать прѣдъ васъ, говорѣте, молѭ ви ся, въ уши-тѣ на Фараона, 5 и речѣте: [е]Баща ми мя заклѣ, и рече: Ето, азъ умирамъ: въ гробъ-тъ ми [ж]що си ископахъ въ Ханаанскѫ-тѫ земѭ, тамъ ще мя погребешь: и сега, да възлѣзѫ, молѭ, и да погребѫ бащѫ си: и 6 ще ся върнѫ. И рече Фараонъ: Възлѣзь, та погреби бащѫ си, като тя е заклѣлъ.

7 И възлѣзе Іосифъ да погребе бащѫ си: и възлѣзохѫ съ него всичкы-тѣ Фараонови слугы, старѣйшины на домъ-тъ му, и всичкы-тѣ старѣйшины на Египетскѫ- 8 тѫ земѭ. И всичкый домъ Іосифовъ и братія-та му, и домъ-тъ на бащѫ му: само челяди-тѣ си, и стада-та си, и чрѣды- 9 тѣ си оставихѫ въ земѭ-тѫ Гесенъ. И възлѣзохѫ съ него и колесницы и кон- 10 ници, щото быде пълкъ много голѣмъ. И дойдохѫ при гумно-то Атадово, което е оттатакъ Іорданъ; и тамъ [з]рыдахѫ съ голѣмо и много силно рыданіе: [и]и направи *Іосифъ* за бащѫ си плачь седмь 11 дни. И Хананейци-тѣ които живѣехѫ на онова мѣсто, като видѣхѫ плачь-тъ при гумно-то Атадово, рекохѫ: Плачь голѣмъ е това на Египтяны-тѣ: за това ся нарече име-то му *Авелъ-Мисраимъ, което е 12 оттатакъ Іорданъ. И направихѫ му сы- 13 нове-тѣ му, както имъ заповѣда. И [і]прѣнесохѫ го синове-тѣ му въ Ханаанскѫ-тѫ земѭ, та го погребохѫ въ пещерѫ-тѫ на нивѫ-тѫ Махпелахъ, коѭто [к]Авраамъ купи съ нивѫ-тѫ за стяжаніе на гробъ отъ Ефрона Хеттеянинъ-тъ срещѫ 14 Мамврій. И като погребе Іосифъ бащѫ си, върнѫ ся въ Египетъ, той и братія-та му, и всичкы-тѣ които възлѣзохѫ съ него да погребѫтъ бащѫ му.

15 И като видѣхѫ братія-та Іосифови че умрѣ баща имъ, [л]думахѫ си: Да не бы Іосифъ злопамятствовалъ на насъ и да не бы ни въздалъ жестоко за всичко-то зло 16 що му сторихмы. И извѣстихѫ Іосифу и рекохѫ: Баща ти заповѣда, прѣди да 17 умре, и рече: Така ще речете Іосифу: Прости, молѭ ти ся, прѣстѫпленіе-то на братія-та си, и грѣхъ-тъ имъ: [м]Защото сторихѫ ти зло: и сега, прости, молимъ ти ся, прѣстѫпленіе-то на рабы-тѣ [н]на Бога на отца ти. А Іосифъ плака когато 18 му говорихѫ. И отидохѫ и братія-та му та [о]припаднѫхѫ прѣдъ него, и рекохѫ: 19 Ето ный смы ти раби. А Іосифъ имъ рече: [п]Не бойте ся: [р]да ли сьмь азъ вмѣ- 20 сто Бога? [с]Вы наистинѫ намыслихте зло противъ мене: [т]а Богъ намысли за добро, за да стори както днесь, щото да 21 спасе животъ-тъ на много народъ. И сега не бойте ся: [у]азъ ще хранѭ васъ и челяди-тѣ ви. И утѣши гы, и говори по сърдце-то имъ.

22 И насели ся Іосифъ въ Египетъ, той и домъ-тъ на бащѫ му: и живѣ Іосифъ 23 сто и десеть годины. И видѣ Іосифъ чада Ефремовы, [ф]до третій-тъ родъ: и [х]дѣца-та на Махыра, Манассіевъ-тъ сынъ, [ц]ся родихѫ на Іосифовы-тѣ колѣнѣ.

24 И рече Іосифъ на братія-та си: Азъ умирамъ: [ч]а Богъ непрѣмѣнно ще вы посѣти, и ще вы възведе отъ тѫзи земѭ, въ земѭ-тѫ, за [ш]коѭто ся клѣ Авра- 25 аму, Исааку и Іакову. [щ]И заклѣ Іосифъ сынове-тѣ Израилевы, и рече: Богъ непрѣмѣнно ще ви посѣти, и ще възнесете 26 кости-тѣ ми отъ тука. И умрѣ Іосифъ на възрасть сто и десеть годины: [ъ]и балсамосахѫ го, и положихѫ го въ ракѫ въ Египетъ.

а Гл. 46; 4.
б 4 Цар. 13; 14.
в Ст. 26. 2 Лѣт. 16; 14. Мат. 26; 12. Марк. 14; 8. 16; 1. Лук. 24; 1. Іоан. 12; 7. 19; 39, 40.
г Числ. 20; 29. Втор. 34; 8.
д Есө. 4; 2.
е Гл. 47; 29.
ж 2 Лѣт. 16; 14. Иса. 22; 16. Мат. 27; 60.
з 2 Цар. 1; 17. Дѣян. 8; 2.
и 1 Цар. 31; 13. Іов. 2; 13.
* Рыданіе Египетско.
і Гл. 49; 29, 30. Дѣян. 7; 16.
к Гл. 23; 16.
л Іов. 15; 21, 22.
м Прит. 28; 13.
н Гл. 49; 25.
о Гл. 37; 7, 10.
п Гл. 45; 5.
р Втор. 32; 35. 4 Цар. 5; 7. Іов. 34; 29. Рим. 12; 19. Евр. 10; 30.
с Псал. 56; 5. Иса. 10; 7.
т Гл. 45; 5, 7. Дѣян. 3; 13, 14, 15.
у Гл. 47; 12. Мат. 5; 44.
ф Іов. 42; 16.
х Числ. 32; 39.
ц Гл. 30; 3.
ч Гл. 15; 14. 46; 4. 48; 21. Исх. 3; 16, 17. Евр. 11; 22.
ш Гл. 15; 18. 26; 3. 35; 12. 46; 4.
щ Исх. 13; 19. Іис. Нав. 24; 32. Дѣян. 7; 16.
ъ Ст. 2.

ИСХОДЪ.

ГЛАВА 1.

1 И [а]тѣзи сж имена-та на сынове-тѣ Израилевы, които влѣзохж въ Египетъ наедно съ Іакова: всякой наедно съ челядь-
2 тж си влѣзохж. Рувимъ, Симеонъ, Левій,
3 и Іуда, Иссахаръ, Завулонъ и Веніаминъ,
4 Данъ и Неѳалимъ, Гадъ и Асиръ. (5) И всичкы-тѣ души, които излѣзохж изъ чрѣсла-та на Іакова, бѣхж [б]души седм-
6 десеть: а Іосифъ бѣше въ Египетъ. [в]И умрѣ Іосифъ, и всичкы-тѣ му *братія*, и
7 всичкый онзи родъ. И [г]наплодихж ся сынове-тѣ Израилевы, и распространихж ся, и много станжхж, и укрѣпихж ся твърдѣ много, до толко щото мѣсто-то ся напълни отъ тѣхъ.

8 А [д]тогазь станж новъ царь надъ Еги-
9 петъ, който не познаваше Іосифа. И рече на людіе-тѣ си: Ето, [е]людіе-тѣ на сынове-тѣ Израилевы сж пó много, и пó якы
10 отъ насъ: [ж]Елате [з]да измыслимъ нѣщо противъ тѣхъ, за да ся не умножатъ, и, *ако ся случи* брань, и тѣ ся съединятъ съ непріятели-тѣ ни, и направятъ брань противъ насъ и излѣзнжтъ изъ мѣсто-то.

11 И поставихж надъ тѣхъ настойницы на работы-тѣ, [и]за да гы утѣсняватъ [і]съ тежкы-тѣ си работы: и съзидахж на Фараона градове за житницы, Пиѳомъ, и [к]Ра-
12 мессій. Но колкото гы утѣснявахж, толкозь повече ся умножавахж тѣ и нарасувахж. И *Египтяни-тѣ* бѣхж неспокой-
13 ни поради Израилевы-тѣ сынове. И Египтяни-тѣ поробощавахж жестоко Изра-
14 илевы-тѣ сынове: И [л]огорчавахж животъ-тъ имъ съ жестоко-то работаніе [м]въ калъ-тъ, и въ кырпичы-тѣ, и въ всичкы-тѣ работы на полета-та: всичкы-тѣ имъ работы, съ които гы порабощавахж бѣхж жестокы.

15 И говори Египетскый царь на бабы-тѣ Еврейскы (отъ които първа-та ся имену-
16 ваше Шифра, а втора-та Фуа), И рече имъ: Когато бабувате на Еврейкы-тѣ, и видите *гы* че раждатъ, ако е мжжко, убивайте го: ако ли е женско, тогазь нека
17 живѣе. Но бабы-тѣ [н]ся убояхж отъ Бога и [о]не правяхж каквото имъ рече Египетскый царь, но оставяхж живы мжж-
18 кы-тѣ. Тогазь повыка Египетскый царь бабы-тѣ, и рече имъ: Защо направихте това нѣщо, и оставяте живы мжжкы-тѣ?
19 [п]И бабы-тѣ говорихж Фараону: Че Еврейкы-тѣ не сж както Египетскы-тѣ жены: защото сж здравы, и раждатъ прѣди да
20 влѣзнжтъ при тѣхъ бабы-тѣ. [р]И Богъ правяше добро на бабы-тѣ: и умножавахж ся людіе-тѣ и укрѣпявахж ся твър-
21 дѣ много. И понеже ся боявхж бабы-тѣ
22 отъ Бога, [с]направи имъ кжщы. А Фараонъ заповѣда на всичкы-тѣ си людіе и казуваше: [т]Всяко мжжко което ся роди, хвърляйте го въ рѣкж-тж, а всяко женско, оставяйте да живѣе.

ГЛАВА 2.

1 И [а]отиде единъ человѣкъ отъ домъ-тъ Левіевъ, та зѣ *за женж* еднж отъ дъще-
2 ри-тѣ Левіевы. И зачнж жена-та, и роди сынъ: [б]и като го видѣ че бѣше прѣкра-
3 сенъ, скры го три мѣсеца. Но понеже не можаше вече да го крые, зѣ за него ковчежецъ рогозенъ и намаза го съсъ смолж и катранъ, и тури дѣте-то въ него, и положи го въ тръсть-тж при брѣгъ-тъ на
4 рѣкж-тж. [в]И сестра му стоеше отъ далечь, за да види що ще да му ся случи.
5 И [г]слѣзе Фараонова-та дъщеря да ся укжпе въ рѣкж-тж, а служкыни-тѣ ѝ ходяхж по брѣгъ-тъ на рѣкж-тж: и когато съгледа тя ковчежецъ-тъ въ тръсть-тж,
6 проводи служкынж-тж си и го зѣ. И като го отвори, видѣ дѣте-то, и ето, малко-то плачаше: и пожали го, и рече: Отъ
7 дѣца-та Еврейскы е това. Тогазь рече сестра му на Фараоновж-тж дъщерія: Да отидж ли да ти повыкнж женж кърмилицж отъ Еврейкы-тѣ, за да ти дои дѣте-то? и рече ѝ Фараонова-та дъщеря: Иди.
8 И отиде момиче-то, та повыкнж майкж-
9 тж на дѣте-то. И рече ѝ Фараонова-та дъщеря: Земи това дѣте, та ми го отдой, и азъ ще *ти* дамъ заплатж-тж ти.
10 И жена-та зѣ дѣте-то, и доеше го. И ко-

а Быт. 46; 8. Гл. 6; 14.
б Быт. 46; 26, 27. Втор. 10; 22.
в Быт. 50; 26. Дѣян. 7; 15.
г Быт. 46; 3. Втор. 26; 5. Псал. 105; 24. Дѣян. 7; 17.
д Дѣян. 7; 18.
е Псал. 105; 24.
ж Псал. 10; 2. 83; 3, 4.
з Іов. 5; 13. Псал. 105; 25. Прит. 16; 25. 21; 30. Дѣян. 7; 19.
и Быт. 15; 13. Гл. 3; 7. Втор. 26; 6.
і Гл. 2; 11. 5; 4, 5. Псал. 81; 6.
к Быт. 47; 11.
л Гл. 2; 23. 6; 9. Числ. 20; 15. Дѣян. 7; 19, 34.
м Псал. 81; 6.
н Прит. 16; 6.
о Дан. 3; 16, 18. 6; 13. Дѣян. 5; 29.
п Виж. Іис. Нав. 2; 4, и дрг. 2 Цар. 17; 19, 20.
р Прит. 11; 18. Еккл. 8; 12. Иса. 3; 10. Евр. 6; 10.
с Виж. 1 Цар. 2; 35. 2 Цар. 7; 11, 13, 27, 29. 3 Цар. 2; 24. 11; 38. Псал. 127; 1.
т Дѣян. 7; 19.

—

а Гл. 6; 20. Числ. 26; 59. 1 Лѣт. 23; 14.
б Дѣян. 7; 20. Евр. 11; 23.
в Гл. 15; 20. Числ. 26; 59.
г Дѣян. 7; 21.

гато порастнѫ дѣте-то, донесе го на Фараоновѫ-тѫ дъщерѭ, [д]и станѫ сынъ неинъ: и нарече име-то му *Моисей, и рече: Понеже изъ водѫ-тѫ го извлѣкохъ.

11 И въ онѣзи дни, [е]когато Моисей порастнѫ, излѣзе при братія-та си, и като [ж]гледаше теготи-тѣ имъ, видѣ человѣка Египтянина че біяше едного Евреина отъ братія-та му. 12 И като разгледа на самъ на тамъ, и видѣ че нѣмаше никой, [з]уби Египтянинъ-тъ, и скры го въ пѣсъкъ-тъ. 13 И [и]излѣзе на другый-тъ день, и ето двама мѫжіе Евреи ся карахѫ: и каза на неправедный-тъ: Защо біешь ближній-тъ си? 14 А той рече: [і]Кой тя постави да си началникъ и сѫдникъ намъ? Да ли искашь да мя убіешь, както уби Египтянинъ-тъ? И уплаши ся Моисей, и рече: Явно че това нѣщо станѫ познато. 15 И Фараонъ чу това нѣщо, и търсяше да убіе Моисея: но [к]Моисей бѣга отъ лице-то Фараоново, и насели ся въ земіѭ-тѫ Мадіамъ: и сѣднѫ [л]до кладенецъ-тъ. 16 А священникъ-тъ Мадіамскый имаше седмь дъщери, [н]които дойдохѫ и начерпахѫ *водѫ*, и напълнихѫ корыта-та за да напоятъ овцы-тѣ на бащѫ си. 17 И дойдохѫ овчари-тѣ и испѫдихѫ гы: а Моисей станѫ та имъ помогнѫ, и [о]напои овцы-тѣ имъ. 18 И като дойдохѫ при [п]Рагуила бащѫ си, рече *имъ той:* Какъ дойдохте днесь *толко* скоро? 19 А тѣ рекохѫ: Человѣкъ Египтянинъ избави ны отъ рѫцѣ-тѣ на овчари-тѣ, и още начерпа ни и водѫ, и напои овцы-тѣ. 20 И той рече на дъщери-тѣ си: А дѣ е той? защо оставихте человѣкъ-тъ? 21 повыкайте го [р]да яде хлѣбъ. И възблагодари ся Моисей да живѣе наедно съ человѣкъ-тъ: който даде на Моисея за *женѫ* [с]Сепфорѫ дъщерѭ си. 22 И роди сынъ, и нарече име-то му [т]†Герсамъ, и думаше: [у]Пришлецъ станѫхъ въ чуждѫ земіѭ.

23 [ф]И подиръ много дни умрѣ Египетскый-тъ царь: и [х]въздышахѫ сынове-тѣ Израилеви отъ порабощеніе-то, и выкнѫхѫ: и [ц]выканіе-то имъ възлѣзе прѣдъ Бога отъ причинѫ-тѫ на порабощеніе-то. 24 И [ч]чу Богъ въздыханія-та имъ, и [ш]поменѫ Богъ [щ]завѣтъ-тъ си съ Авраама, Исаака, и Іакова. 25 И [ъ]погледнѫ Богъ на сынове-тѣ Израилевы, и [ы]позна Богъ *състояніе-то имъ*.

ГЛАВА 3.

1 А Моисей пасѣше овцы-тѣ на тестя си Іоѳора, [а]священника Мадіамскаго: и докара овцы-тѣ въ заднѭ-тѫ странѫ на пустынѭ-тѫ, и дойде [б]на горѫ-тѫ Божіѭ Хоривъ. 2 И [в]яви му ся ангелъ Господень въ пламень огненъ, отъ срѣдъ кѫпинѫ-тѫ: и погледнѫ, и ето кѫпина-та горѣше въ огнь, а кѫпина-та не изгаряше. 3 И рече Моисей: Да ся върнѫ, и да прѣгледамъ [г]това голѣмо видѣніе, и защо кѫпина-та не изгаря? 4 И като видѣ Господь *Моисея* че ся върнѫ да прѣгледа, [д]повыка го Богъ отъ срѣдъ кѫпинѫ-тѫ и 5 рече: Моисее, Моисее. И той рече: Ето мя. И рече: Да не приближишь тука: [е]изуй обуща-та отъ нозѣ-тѣ си: защото мѣсто-то, на което стоишь, земя е свята. 6 И рече *му:* [ж]Азъ сьмь Богъ на отца ти, Богъ Авраамовъ, Богъ Исааковъ, и Богъ Іакововъ. И Моисей затули лице-то си, защото [з]ся боеше да погледне къмъ Бога.

7 И рече Господь: [и]Видѣхъ, видѣхъ злостраданіе-то на людіе-тѣ ми които сѫ въ Египетъ, и чухъ выкъ-тъ имъ [і]отъ причинѫ-тѫ на притѣснители-тѣ имъ: защото [к]познахъ болѣзни-тѣ имъ. 8 И [л]слѣзохъ [м]за да гы освободѭ отъ рѫкѫ-тѫ на Египтяны-тѣ, и да гы изведѫ изъ онѫзь земіѭ, [н]въ земіѭ добрѫ и пространнѫ, [о]въ земіѭ, дѣто тече млѣко и медъ, на мѣсто-то [п]на Хананейцы-тѣ, и Хеттейцы-тѣ, и Аморрейцы-тѣ, и Ферезейцы-тѣ, и Евейцы-тѣ, и Іевусейцы-тѣ. 9 И сега ето [р]выканіе-то на сынове-тѣ Израилевы стигнѫ при мене: видѣхъ още и [с]утѣсненіе-то, съ което гы утѣсняватъ Египтяни-тѣ. 10 [т]Ела прочее сега, и ще тя проводѭ при Фараона, и ще извадишь людіе-тѣ ми сынове-тѣ Израилевы изъ Египетъ.

11 И рече Моисей Богу: [у]Кой сьмь азъ да идѫ при Фараона, и да изведѫ сынове-тѣ Израилевы изъ Египетъ? 12 И рече *Богъ:* [ф]Азъ ще бѫдѫ съ тебе наедно: и това *ще ти бѫде* знаменіе, че азъ тя проваждамъ; когато изведешь людіе-тѣ ми

д Дѣян. 7. 21.
* Извлѣченъ изъ водѫ.
е Дѣян. 7; 23, 24. Евр. 11; 24, 25, 26.
ж Гл. 1; 11.
з Дѣян. 7; 24.
и Дѣян. 7; 26.
і Дѣян. 7; 27, 28.
к Дѣян. 7; 29. Евр. 11; 27.
л Быт. 24; 11. 29; 2.
м Гл. 3; 1.
н Быт. 24; 11. 29; 10. 1 Цар. 9; 11.
о Быт. 29; 10.
п Числ. 10; 29. Гл. 3; 1. 4; 18. 18; 1, и дрг.
р Быт. 31; 54. 43; 25.
с Гл. 4; 25. 18; 2.
Гл. 18; 3.
у *Пришлецъ тука.*
† Дѣян. 7; 29. Евр. 11; 13, 14.
ф Гл. 7; 7. Дѣян. 7; 30.
х Числ. 20; 16. Втор. 26; 7. Псал. 12; 5.
ц Быт. 18; 20. Гл. 3; 9. 22; 23, 27. Втор. 24; 15. Іак. 5; 4.
ч Гл. 6; 5.
ш Гл. 6; 5. Псал. 105; 8, 42. 106; 45.
щ Быт. 15; 14. 46; 4.
ъ Гл. 4; 31. 1 Цар. 1; 11. 2 Цар. 16; 12. Лук. 1; 25.
ы Гл. 3; 7.

а Гл. 2; 16.
б Гл. 18; 5. 3 Цар. 19; 8.
в Втор. 33; 16. Иса. 63; 9. Дѣян. 7; 30.
г Псал. 111; 2. Дѣян. 7; 31.
д Втор. 33; 16.
е Гл. 19; 12. Іис. Нав. 5; 15. Дѣян. 7; 33.
ж Ст. 15. Быт. 28; 13. Гл. 4; 5. Мат. 22; 32. Марк. 12; 26. Лук. 20; 37. Дѣян. 7; 32.
з 3 Цар. 19; 13. Иса. 6; 1, 5.
и Гл. 2; 23, 24, 25. Неем. 9; 9. Псал. 106; 44. Дѣян. 7; 34.
і Гл. 1; 11.
к Быт. 18; 21. Гл. 2; 25.
л Быт. 11; 5, 7. 18; 21. 50; 24.
м Гл. 6; 6, 8. 12; 51.
н Втор. 1; 25. 8; 7, 8, 9.
о Ст. 17. Гл. 13; 5. 33; 3. Числ. 13; 27. Втор. 26; 9. 15. Іер. 11; 5. 32; 22. Іез. 20; 6.
п Быт. 15; 18.
р Гл. 2; 23.
с Гл. 1; 11, 13, 14, 22.
т Псал. 105; 26. Мих. 6; 4.
у Виж. Гл. 6; 12. 1 Цар. 18; 18. Иса. 6; 5, 8. Іер. 1; 6.
ф Быт. 31; 3. Втор. 31; 23. Іис. Нав. 1; 5. Рим. 8; 31.

изъ Египетъ, ще послужите Богу на тѫзи горѫ.

13 И рече Моисей Богу: Ето, *когато* азъ отидѫ при сынове-тѣ Израилевы, и имъ рекѫ: Богъ на отцы-тѣ ваши проводи мя при васъ, и тѣ мя попытатъ: Що е име-то му? какво да имъ рекѫ? 14 И рече Богъ Моисею: Азъ сьмь СЫЙ: и рече: Така ще речешь на сынове-тѣ Израилевы: [х]СЫЙ мя проводи при васъ. 15 И рече Богъ Моисею още: Така ще речешь на сынове-тѣ Израилевы: Господь Богъ на отцы-тѣ ваши, Богъ Авраамовъ, Богъ Исааковъ, и Богъ Іакововъ, проводи мя при васъ: [ц]това е име-то ми въ вѣкъ, и това е память-та ми изъ родъ въ родъ. 16 Иди и [ч]събери старѣйшины-тѣ Израилевы, и кажи имъ: Господь Богъ на отцы-тѣ ваши, Богъ Авраамовъ, и Исааковъ, и Іакововъ, яви ми ся и рече: [ш]Посѣтихъ васъ наистинѫ, и *видѣхъ всичко* онова което ви правятъ въ Египетъ; 17 И рѣкохъ: [щ]*Ще вы избавѭ* отъ Египетско-то страданіе, *и* ще вы възведѫ въ земѭ-тѫ на Хананейцы-тѣ, и на Хеттейцы-тѣ, и на Аморрейцы-тѣ, и на Ферезейцы-тѣ, и на Евейцы-тѣ, и на Іевусейцы-тѣ, на земѭ дѣто тече млѣко и медъ. 18 [ъ]И ще послушатъ гласъ-тъ ти: и [ы]ще идешь ты и старѣйшины-тѣ Израилевы, при Египетскый-тъ царь, и ще му речете: Іеова Богъ на Евреи-тѣ [ь]срѣщнѫ ны; а сега остави ны да отидемъ на пѫть тридневенъ въ пустынѭ-тѫ, за да принесемъ жъртвѫ на Іеова Бога нашего. 19 А знаѭ азъ че [ѣ]не ще да вы остави Египетскый-тъ царь да отидете, нито съ крѣпкѫ рѫкѫ. 20 И [ю]като прострѫ рѫкѫ-тѫ си, ще поразѭ Египетъ съсъ [я]всичкы-тѣ мои чудеса, които ще направѭ всрѣдъ него: [ж]послѣ това ще вы испроводи. 21 И [ѭ]ще дамъ благодать на тѣзи людіе прѣдъ Египтяны-тѣ: и когато тръгнете нѣма да отидете праздни: 22 Но [а]*всяка* жена ще поиска отъ ближнѭ-тѫ си, и отъ съсѣдкѫ-тѫ си сребърны нѣща, и златны нѣща, и облѣкла: и ще гы турите на сынове-тѣ си, и на дъщери-тѣ си, и [б]ще оберете Египтяны-тѣ.

ГЛАВА 4.

1 А Моисей отговори и рече: Но ето, тѣ не щѫтъ да мя повѣруватъ, нито ще послушатъ гласъ-тъ ми: защото ще *ми* рекѫтъ: Не ти ся е явилъ Господь.

2 И рече му Господь: Що е това което е въ рѫкѫ-тѫ ти? а той рече: [а]Жезлъ. 3 И рече: Хвърли го на земѭ-тѫ. И хвърли го на земѭ-тѫ, и станѫ змія: и побѣгнѫ Моисей отъ неѭ. 4 И рече Господь Моисею: простри рѫкѫ-тѫ си, и хвани ѭ за опашкѫ-тѫ: (И той прострѣ рѫкѫ-тѫ си и хванѫ ѭ, и станѫ жезлъ въ рѫкѫ-тѫ му): 5 За [б]да повѣруватъ че [в]ти ся яви Господь Богъ на отцы-тѣ имъ, Богъ Авраамовъ, Богъ Исааковъ, и Богъ Іакововъ.

6 И рече му още Господь: Турѝ сега рѫкѫ-тѫ си въ пазухѫ-тѫ си. И тури рѫкѫ-тѫ си въ пазухѫ-тѫ си: и като ѭ извади, ето, рѫка-та му [г]прокажена *бѣла* като снѣгъ. 7 И рече: Турѝ пакъ рѫкѫ-тѫ си въ пазухѫ-тѫ си. И тури пакъ рѫкѫ-тѫ си въ пазухѫ-тѫ си: и когато ѭ извади изъ пазухѫ-тѫ си, ето, [д]станѫ пакъ както *си бѣше* плъть-та му. 8 А *(рече Господь)* ако не тя повѣруватъ, нито послушатъ гласъ-тъ на първо-то знаменіе, ще повѣруватъ заради гласъ-тъ на второ-то знаменіе. 9 Ако ли не повѣруватъ и въ двѣ-тѣ тѣзи знаменія, нито послушатъ гласъ-тъ ти, ще земешь отъ водѫ-тѫ на рѣкѫ-тѫ, и ще ѭ изсыпешь на сухо: и [е]вода-та, коѭто ще земешь изъ рѣкѫ-тѫ, ще стане кръвь на сухо-то.

10 И рече Моисей Господу: Молѭ ти ся, Господи, азъ не сьмь благорѣчивъ, нито отъ вчера, нито отъ завчера, нито отъ когато си почелъ да говоришь на твой-тъ рабъ: но [ж]тежкоустъ сьмь и тежкоязыченъ. 11 И рече му Господь: [з]Кой даде уста на человѣка: или кой направи нѣмый-тъ или глухый-тъ, или оногова който гледа, или слѣпый-тъ? не азъ ли Господь? 12 А сега иди, и азъ ще бѫдѫ [и]съ уста-та ти, и ще тя научѫ що ще говоришь.

13 А той рече: Молѭ ти ся, Господи, [і]проводи оногозъ когото искашь да проводишь.

14 И распали ся гнѣвъ-тъ Господень противъ Моисея, и рече: Ааронъ Левитинъ-тъ не е ли твой братъ? знаѭ че той може да говори добрѣ: а найвече, ето, той [к]излиза да тя посрѣщне, и кога тя види, ще ся зарадува въ сърдце-то си. 15 А ты [л]ще му говоришь, и [м]ще туришь словеса-та въ уста-та му: и азъ ще бѫдѫ съ уста-та ти, и съ уста-та неговы, и [н]ще вы научѫ що трѣбува да правите. 16 И той

х Гл. 6; 3. Іоан. 8; 58. 2 Кор. 1; 20. Евр. 13; 8. Откр. 1; 4.
ц Псал. 135; 13. Осіп 12; 5.
ч Гл. 4; 29.
ш Быт. 50; 24. Гл. 2; 25. 4; 31. Лук. 1; 68.
щ Ст. 8. Быт. 15; 14, 16.
ъ Гл. 4; 31.
ы Гл. 5; 1, 3.
ь Числ. 23; 3, 4, 15, 16.
ѣ Гл. 5; 2. 7; 4.
ю Гл. 6; 6. 7; 5. 9; 15.
я Гл. 7; 3. 11; 9. Втор. 6; 22. Неем. 9; 10. Псал. 105; 27. 135; 9. Іер. 32; 20. Дѣян. 7; 36. Виж. Гл. 7 до 13.
ж Гл. 12; 31.
ѭ Гл. 11; 3. 12; 36. Псал. 106; 46. Прит. 16; 7.
а Быт. 15; 14. Гл. 11; 2. 12; 35, 36.
б Іов. 27; 17. Прит. 13; 22. Іез. 39; 10.

—

а Ст. 17, 20.
б Гл. 19; 9.
в Гл. 3; 15.
г Числ. 12; 10. 4 Цар. 5; 27.
д Числ. 12; 13, 14. Втор. 32; 39. 4 Цар. 5; 14. Мат. 8; 3.
е Гл. 7; 19.
ж Гл. 6; 12. Іер. 1; 6.
з Псал. 94; 9.
и Иса. 50; 4. Іер. 1; 9. Мат. 10; 19. Марк. 13; 11. Лук. 12; 11, 12. 21; 14, 15.
і Вижь Іона 1; 3.
к Ст. 27. 1 Цар. 10; 2, 3, 5.
л Гл. 7; 1, 2.
м Числ. 22; 38. 23; 5, 12, 16. Втор. 18; 18. Иса. 51; 16. Іер. 1; 9.
н Втор. 5; 31.

вмѣсто тебе ще говори на людіе-тѣ: и той ще ти бѫде вмѣсто уста, а [о]ты ще 17 бѫдешь нему вмѣсто Бога. И земи въ рѫкѫ-тѫ си [п]тозь жезлъ, съ който ще правишь знаменія-та.

18 И трьгнѫ Моисей, и върнѫ ся при тестя си Іоѳора, и рече му: Молѭ ти ся, да идѫ, и да ся върнѫ при братія-та си, които сѫ въ Египетъ, и да видѭ, живи 19 ли сѫ още. И рече Іоѳоръ Моисею: Иди съ миромъ. И рече Господь Моисею въ Мадіамъ: Иди, върни ся въ Египетъ: защото [р]измрѣхѫ всичкы-тѣ онѣзь человѣ-20 ци които искахѫ душѫ-тѫ ти. Тогазь зѣ Моисей женѫ си, и чада-та си, и качи гы на оселъ-тъ, и върнѫ ся въ Египетскѫ-тѫ земѭ: зѣ Моисей [с]и жезлъ-тъ 21 Божій въ рѫкѫ-тѫ си. И рече Господь Моисею: Кога отидешь и ся върнешь въ Египетъ, виждь [т]да сторишь прѣдъ Фараона всичкы-тѣ чудеса, които дадохъ въ рѫкѫ-тѫ ти: но азъ [у]ще ожесточѫ сьрдце-то му, и той не ще да пусне лю-22 діе-тѣ. И ще речешь Фараону: Така говори Іеова: Израиль ми е [ф]сынъ [х]пьрво-23 родный мой: И казувамъ ти: Пусни сына ми, да ми послужи: и ако отречешь и го не *пуснешь*, ето, азъ [ц]ще умьртвѭ сына ти, пьрвородный-тъ ти.

24 И когато *Моисей* бѣше на пѫть-тъ у гостинницѫ-тѫ, [ч]посрѣщнѫ го Господь, и 25 [ш]искаше да го умьртви. И [щ]зѣ Сепфора камыче остро, и обрѣза краекожіе-то на сына си, и хвьрли го въ нозѣ-тѣ му, и рече: Наистинѫ ты си ми женихъ на 26 кръвь. И дрьпнѫ ся отъ него Господь: тогазь рече: Ты си ми женихъ на кръвь, поради обрѣзаніе-то.

27 И рече Господь Аарону: Иди да [ъ]посрѣщнешь Моисея въ пустынѭ-тѫ. И отиде, и посрѣщнѫ го [ы]въ горѫ-тѫ Бо-28 жіѭ, и цѣлова го. И [ь]извѣсти Моисей Аарону всичкы-тѣ Господни словеса, които му Той заржча, и [ѣ]всичкы-тѣ знаменія които му заповѣда.

29 И [ю]отидохѫ Моисей и Ааронъ, и събрахѫ всичкы-тѣ старѣйшины на синове-30 тѣ Израилевы. И [я]говори Ааронъ всичкы-тѣ словеса, които Господь говори на Моисея, и направи знаменія-та прѣдъ людіе-31 тѣ. И [ж]повѣрувахѫ людіе-тѣ; и когато чухѫ че Господь [ѭ]посѣти Израилевы-тѣ сынове, и че [а]погледнѫ на оскърбеніе-то имъ, [б]наведохѫ ся до земѭ-тѫ, и поклонихѫ ся.

ГЛАВА 5.

1 Слѣдъ това влѣзохѫ Моисей и Ааронъ, и рекохѫ Фараону: Така говори Іеова Богъ Израилевъ: Пусни людіе-тѣ ми, [а]за да ми направятъ праздникъ въ пусты-2 нѭ-тѫ. А Фараонъ рече: [б]Кой *е той* Іеова, та да послушамъ гласъ-тъ му, да отпуснѫ Израиля? не познавамъ Іеова, и 3 [в]нито Израиля ще пуснѫ. И тѣ рекохѫ: [г]Богъ на Евреи-тѣ ны срѣщнѫ: молимъ ти ся да отидемъ тридневенъ пѫть въ пустынѭ-тѫ, за да принесемъ жьртвѫ на Іеова Бога нашего, за да ны не по-4 стигне съ моръ, или съ ножъ. И рече имъ Египетскый-тъ царь: Защо, Моисее и Аароне, спирате людіе-тѣ отъ работы-тѣ имъ: идѣте [д]на опрѣдѣлены-тѣ си ра-5 боты. И рече Фараонъ: Ето людіе-тѣ на мѣсто-то сѫ сега [е]много, а вы гы правите да прѣставатъ отъ опрѣдѣлены-тѣ си 6 работы. И въ този истый-тъ день заповѣда Фараонъ [ж]на притѣснители-тѣ на людіе-тѣ, и на надзиратели-тѣ имъ, и гово-7 рѣше: Не давайте вече на *тыя* людіе плѣвѫ както до сега, за да правятъ тухлы; нека идѫтъ сами и нека *си* събе-8 рѫтъ плѣвѫ. Но ще гы натоварите, *да правятъ* опрѣдѣлено-то на тухлы-тѣ число, което правѣхѫ до сега: да го не смалите: защото оставатъ праздни, *и* за това выкатъ, и казуватъ: Да отидемъ, за да при-9 несемъ жьртвѫ Богу нашему. Нека сѫ тежкы работы-тѣ на *тьзи* человѣцы, за да ся занимаватъ въ тѣхъ, и да не внимаватъ на праздны думы.

10 Излѣзохѫ прочее притѣснители-тѣ на людіе-тѣ, и надзиратели-тѣ имъ, и говорихѫ на людіе-тѣ, и казувахѫ: Така ре-11 че Фараонъ: Не ви давамъ плѣвѫ. Вы сами идѣте, събирайте плѣвѫ за себе си, дѣто можете да намѣрите: но нѣма да 12 ся смали отъ работы-тѣ ви нищо. И разнесохѫ ся людіе-тѣ *по* всичкѫ-тѫ Египетскѫ земѭ, за да събиратъ сламѫ 13 вмѣсто плѣвѫ. И притѣснители-тѣ гы принуждавахѫ, и казувахѫ: Свършувайте работы-тѣ си, *то есть*, онова което е опрѣдѣлено за всякой день, както когато 14 имаше плѣва. И біени быдохѫ надзиратели-тѣ на Израилевы-тѣ сынове които бѣхѫ поставени надъ тѣхъ отъ Фараоновы-тѣ притѣснители, които казвахѫ: Защо не свършихте и вчера и днесь, опрѣдѣлено-то си число на тухлы-тѣ, както по напрѣдъ?

о Гл. 7; 1. 18; 19.
п Ст. 2.
р Гл. 2; 15, 23. Мат. 2; 20.
с Гл. 17; 9. Числ. 20; 8, 9.
т Гл. 3; 20.
у Гл. 7; 3, 13. 9; 12, 35. 10; 1. 14; 8. Втор. 2; 30. Іис. Нав. 11; 20. Иса. 63; 17. Іоан. 12; 40. Рим. 9; 18.
ф Осія 11; 1. Рим. 9; 4. 2 Кор. 6; 18.
х Іер. 31; 9. Іак. 1; 18.
ц Гл. 11; 5. 12; 29.
ч Числ. 22; 22.
ш Быт. 17; 14.
щ Іис. Нав. 5; 2, 3.
ъ Ст. 14.
ы Гл. 3; 1.
ь Ст. 15, 16.
ѣ Ст. 8, 9.
ю Гл. 3; 16.
я Ст. 16.
ж Гл. 3; 18. Ст. 8, 9.
ѭ Гл. 3; 16.
а Гл. 2; 25. 3; 7.
б Быт. 24; 26. Гл. 12; 27. 1 Лѣт. 29; 20.
а Гл. 10; 9.
б 4 Цар. 18; 35. Іов. 21; 15.
в Гл. 3; 19.
г Гл. 3; 18.
д Гл. 1; 11.
е Гл. 1; 7, 9.
ж Гл. 1; 11.

15 А надзиратели-тѣ на Израилевы-тѣ сынове влѣзохѫ, и извыкахѫ прѣдъ Фараона, и рекохѫ: Защо правишь така на 16 рабы-тѣ си? Плѣва не ся дава на рабы-тѣ ти, а казуватъ ни: Правѣте тухлы: и ето, біени быдохѫ раби-тѣ ти: а погрѣш- 17 ка-та е на твои-тѣ людіе. А той отговори: Лѣниви сте, лѣниви: за това казувате: Да отидемъ да принесемъ жъртвѫ Госпо- 18 ду. Идѣте сега та работѣте: защото плѣва нѣма да ви ся даде: а ще давате опрѣ- 19 дѣлено-то число на тухлы-тѣ. И надзиратели-тѣ на Израилевы-тѣ сынове гледахѫ себе си въ зло състояніе, като *имъ* ся рече: Нѣма да ся смали нищо отъ всякодневно-то ви опрѣдѣлено число на 20 тухлы-тѣ. И като излизахѫ отъ присѫтствіе-то Фараоново, срѣщнѫхѫ Моисея и Аарона, които очакувахѫ да ся срѣщнѫтъ 21 съ тѣхъ: И [з]рекохѫ имъ: Господь да погледне на васъ, и да *вы* сѫди: защото вы ны направихте [и]зловонны прѣдъ Фараона, и прѣдъ слугы-тѣ му, а дадохте въ рѫцѣ-тѣ имъ мечъ да ны убіѭтъ.

22 И върнѫ ся Моисей при Господа, и рече: Господи, защо си прѣоскърбилъ тѣ- 23 зи людіе? защо си мя проводилъ? Защото отъ когато влѣзохъ при Фараона да говорѭ въ твое име, той прѣогорчи тѣзи людіе: и ты никакъ не си избавилъ людіе-тѣ си.

ГЛАВА 6.

1 И рече Господь Моисею: Сега ще видишь що ще сторѭ Фараону: защото [а]съ крѣпкѫ рѫкѫ ще гы пусне: и съ крѣпкѫ рѫкѫ [б]ще гы испѫди изъ земѭ-тѫ си.
2 Богъ говори още Моисею, и рече му:
3 Азъ сьмь Іеова: И явихъ ся Аврааму, Исааку и Іакову, съ *име-то* [в]Богъ Вседьржитель, но не имъ ся опознахъ *съ* име-то 4 си [г]Іеова: А [д]още поставихъ съ тѣхъ завѣтъ-тъ мой, [е]да имъ дамъ Ханаанскѫ-тѫ земѭ, земѭ-тѫ на пришелство-то 5 имъ, въ коѭто бѣхѫ пришелци. И азъ [ж]чухъ още въздыханіе-то на Израилевы-тѣ сынове, за порабощеніе-то което имъ правятъ Египтяни-тѣ: и поменѫхъ за- 6 вѣтъ-тъ си. За това кажи на Израилевы-тѣ сынове: [з]Азъ сьмь Іеова: и [и]ще вы извадѭ изъ подъ Египетскы-тѣ товары, и [і]ще вы избавѭ отъ работаніе-то имъ, и ще вы искупѭ съ пространнѫ мышцѫ, 7 и съ голѣмы сѫдбы. И [к]ще вы пріемѫ при себе си за мои людіе, и [л]ще бѫдѫ вашъ Богъ: и ще познаете че Азъ сьмь Господь Богъ вашъ, който вы изваждамъ 8 [м]изъ подъ Египетскы-тѣ товары. И ще вы въведѫ въ земѭ-тѫ, за коѭто [*]ся клѣхъ че ще ѭ дамъ Аврааму, Исааку и Іакову: и ще ви ѭ дамъ въ наслѣдіе. 9 Азъ сьмь Господь. И говори Моисей на Израилевы-тѣ сынове така: но [о]отъ утѣсненіе-то на душы-тѣ *си*, и отъ жестоко-то порабощеніе тѣ не послушахѫ Моисея.
10 И говори Господь Моисею, и рече:
11 Влѣзь, *и* речи на Фараона, Египетскый-тъ царь, да пусне Израилевы-тѣ сынове 12 изъ земѭ-тѫ си. И говори Моисей прѣдъ Господа, и рече: Ето, Израилеви-тѣ сынове не мя [п]послушахѫ: и какъ ще мя послуша Фараонъ, като сьмь [р]азъ нео- 13 брѣзанъ въ устны-тѣ? И говори Господь Моисею и Аарону, и проводи гы при Израилевы-тѣ сынове, и при Фараона Египетскый-тъ царь, за да изведѫтъ Израилевы-тѣ сынове изъ Египетскѫ-тѫ земѭ.
14 Тѣзи сѫ началници на отечественны-тѣ имъ домове: [с]Сынове-тѣ на Рувима първородный-тъ *сынъ* Израилевъ, Енохъ и Фаллу, Есронъ и Хармій: тѣзи сѫ Руви- 15 мови-тѣ родове. И [т]сынове-тѣ Симеонови, Іемуилъ, и Іаминъ, и Аодъ, и Іахинъ, и Сохаръ, и Саулъ, сынъ на Хананейскѫ 16 женѫ: тѣзи сѫ Симеонови-тѣ родове. И имена-та [у]на Левіевы-тѣ сынове, споредъ родословія-та имъ, сѫ тѣзи: Гирсонъ, и Кааѳъ, и Мерарій: и годины-тѣ на живота Левіевъ бѣхѫ сто и тридесеть и седмь 17 годины. [ф]Сынове-тѣ Гирсонови сѫ Ливній 18 и Семей, по родове-тѣ имъ. И [х]сынове-тѣ Кааѳови сѫ Амрамъ, и Иссааръ, и Хевронъ, и Озіилъ: и годины-тѣ на живота Кааѳовъ бѣхѫ сто и тридесеть и три го- 19 дины. И [ц]сынове-тѣ на Мерарія бѣхѫ Малій и Мусій: тѣзи сѫ Левіевы-тѣ родо- 20 ве, по родословія-та имъ. И [ч]зѣ си Амрамъ женѫ лѣлѭ си Іохаведѫ: и роди му Аарона и Моисея: и годины-тѣ на живота Амрамовъ бѣхѫ сто и тридесеть и 21 седмь годины. И [ш]сынове-тѣ Иссаарови бѣ- 22 хѫ Коре, и Нефегъ, и Зехрій. И [щ]Озіилови-тѣ сынове, Мисаилъ, и Елисафанъ, и 23 Сиѳрій. И зѣ си Ааронъ женѫ, Елисаветѫ, дъщерѭ [ъ]Аминадавовѫ, сестрѫ Наасоновѫ: и роди му [ы]Надава и Авіуда, 24 Елеазара и Иѳамара. И [ь]сынове-тѣ Кореви бѣхѫ Ассиръ, и Елкана̀, и Авіасафъ: 25 тѣзи сѫ Кореови-тѣ родове. И Елеазаръ

з Гл. 6; 9.
и 1 Цар. 13; 4. 2 Цар. 10; 6. 1 Лѣт. 19; 6.

—

а Гл. 3; 19.
б Гл. 11; 1. 12; 31, 33, 39.
в Быт. 17; 1. 35; 11. 48; 3.
г Гл. 3; 14. Псал. 68; 4. 83; 18. Іоан. 8; 58. Откр. 1; 4.
д Быт. 15; 18. 17; 4, 7.
е Быт. 17; 8. 28; 4.
ж Гл. 2; 24.
з Ст. 2; 8, 29.
и Гл. 3; 17. 7; 4. Втор. 26; 8. Псал. 81; 6. 136; 11, 12.
і Гл. 15; 13. Втор. 7; 8. 1 Лѣт. 17; 21. Неем. 1; 10.
к Втор. 4; 20. 7; 6. 14; 2. 26; 18. 2 Цар. 7; 24.
л Быт. 17; 7. 8. Гл. 29; 45, 46. Втор. 29; 13. Откр. 21; 7.
м Гл. 5; 4, 5. Псал. 81; 6.
* Евр. вдигнѫхъ рѫкѫ-тѫ си.
н Быт. 15; 18. 26; 3. 28; 13. 35; 12.
о Гл. 5; 21.
п Ст. 9.
р Ст. 30. Гл. 4; 10. Іер. 1; 6.
с Быт. 46; 9. 1 Лѣт. 5; 3.
т Быт. 46; 10. 1 Лѣт. 4; 24.
у Быт. 46; 11. Числ. 3; 17. 1 Лѣт. 6; 1, 16.
ф 1 Лѣт. 6; 17. 23; 7.
х Числ. 26; 57. 1 Лѣт. 6; 2, 18.
ц 1 Лѣт. 6; 19. 23; 21.
ч Гл. 2; 1, 2. Числ. 26; 59.
ш Числ. 16; 1. 1 Лѣт. 6; 37, 38.
щ Лев. 10; 4. Числ. 3; 30.
ъ Руѳ. 4; 19, 20. 1 Лѣт. 2; 10. Мат. 1; 4.
ы Лев. 10; 1. Числ. 3; 2. 26; 60. 1 Лѣт. 6; 3. 24; 1.
ь Числ. 26; 11.

Аароновый сынъ, зѣ си женѫ *еднѫ* отъ Футiиловы-тѣ дъщери; и [ѣ]роди му Финееса: тѣзи сѫ началници-тѣ на Левитскы-тѣ отцы, споредъ родове-тѣ имъ. 26 Тѣзи сѫ Ааронъ и Моисей [ю]на които рече Господь: Изведѣте Израилевы-тѣ сынове изъ Египетскѫ-тѫ земѭ, [я]споредъ пълкове-тѣ имъ. 27 Тѣзи *сѫ* [ж]които говорихѫ на Фараона Египетскый-тъ царь, [ѭ]за да изведѫтъ Израилевы-тѣ сынове изъ Египетъ: тѣзи, Моисей и Ааронъ.

28 И въ онзи день когато говори Господь 29 Моисею, въ Египетскѫ-тѫ земѭ, Говори Господь Моисею, и рече: [а]Азъ сьмь Господь: [б]кажи на Фараона, Египетскый-тъ царь, всичко що ти казувамъ. 30 И рече Моисей прѣдъ Господа: Ето, [в]азъ сьмь *като* необрѣзанъ въ устны-тѣ, и какъ ще мя послуша Фараонъ?

ГЛАВА 7.

1 И рече Господь Моисею: Ето, азъ тя поставихъ [а]богъ Фараону: и Ааронъ братъ 2 ти ще ти бѫде [б]пророкъ. Ты [в]ще говоришь всичко което ти заповѣдувамъ: и Ааронъ братъ ти ще говори Фараону, за да пусне Израилевы-тѣ сынове изъ земѭ-тѫ си. 3 А азъ [г]ще ожесточѫ Фараоново-то сърдце, и [д]ще умножѫ [е]знаменiя-та си и чудеса-та си въ Египетскѫ-тѫ земѭ. 4 Но Фараонъ не ще да вы послуша: и [ж]ще положѫ рѫкѫ-тѫ си върху Египетъ, и ще изведѫ воинства-та си, людiе-тѣ си, Израилевы-тѣ сынове, изъ Египетскѫ-тѫ земѭ, 5 [з]съ голѣмы сѫдбы. И [и]ще познаѭтъ Египтяни-тѣ, че азъ сьмь Господь, [i]кога прострѫ рѫкѫ-тѫ си върху Египетъ, и изведѫ Израилевы-тѣ сынове 6 отъ срѣдъ тѣхъ. А Моисей и Ааронъ [к]направихѫ както имъ заповѣда Господь; 7 така направихѫ. И Моисей бѣ на възрасть [л]осмдесеть годины, а Ааронъ осмдесеть и три годины, когато говорихѫ Фараону.

8 И говори Господь Моисею, и Аарону и 9 рече: Когато ви говори Фараонъ и рече: [м]Покажѣте вы чудо: тогазь ще речешь Аарону: [к]Земи жезлъ-тъ си, и хвърли *го* 10 прѣдъ Фараона: *и* ще стане змiя. И влѣзохѫ Моисей и Ааронъ при Фараона, и направихѫ така [о]както заповѣда Господь: и хвърли Ааронъ жезлъ-тъ си прѣдъ Фараона, и прѣдъ слугы-тѣ му, и [п]станѫ 11 змiя. А [р]Фараонъ призова мѫдры-тѣ и [с]омаятели-тѣ: и Египетскы-тѣ магесници [т]направихѫ и тѣ така съ баянiя-та си. 12 Защото хвърлихѫ всякой жезлъ-тъ си, и станѫхѫ змiи: но Аароновый жезлъ по-13 глътнѫ тѣхны-тѣ жезлы. И ожесточи ся Фараоново-то сърдце, и не гы послуша, [у]както говори Господь.

14 И рече Господь Моисею: [ф]Ожесточи ся Фараоново-то сърдце толкозь, щото ся от-15 рича да пусне людiе-тѣ. Иди при Фараона утрѣ: ето, той излази при водѫ-тѫ: и ще застанешь при брѣгъ-тъ на рѣкѫ-тѫ, за да го срѣщнешь: и [х]жезлъ-тъ, който ся бѣше прѣвърнѫлъ въ змiѭ, ще държишь въ рѫкѫ-тѫ си. 16 И ще му речешь: [ц]Господь Богъ Еврейскый мя проводи при тебе, и говори: пусни людiе-тѣ ми, [ч]за да ми послужатъ въ пустынѭ-тѫ: но ето, ты не по-17 слуша до сега. Така говори Господь: Съ това [ш]ще познаешь, че азъ сьмь Господь: ето, съсъ жезлъ-тъ, който е въ рѫкѫ-тѫ ми, ще ударѭ върхъ водѫ-тѫ която е въ рѣкѫ-тѫ, и [щ]ще ся прѣвърне [ъ]въ кръвь. 18 И рыбы-тѣ, които сѫ въ рѣкѫ-тѫ, ще измрѫтъ, и рѣка-та ще ся осмърди, и Египтяни-тѣ [ы]ще ся погнусятъ да пiѭтъ водѫ отъ рѣкѫ-тѫ.

19 И рече Господь Моисею: Речи Аарону: Земи жезлъ-тъ си, и [ь]простри рѫкѫ-тѫ си върху Египетскы-тѣ воды, върху потоцы-тѣ имъ, върху рѣкы-тѣ имъ, върху езера-та имъ, и върху всяко тѣхно събранiе отъ водѫ, и ще станѫтъ кръвь: и ще бѫде кръвь по всичкѫ-тѫ Египетскѫ земѭ, и въ дървены-тѣ и ка-20 менны-тѣ *сѫдове*. И направихѫ така Моисей и Ааронъ както заповѣда Господь: и [ѣ]като дигнѫ *Ааронъ* жезлъ-тъ удари водѫ-тѫ на рѣкѫ-тѫ прѣдъ Фараона, и прѣдъ рабы-тѣ му: и [ю]прѣвърнѫ ся въ 21 кръвь всичка-та вода на рѣкѫ-тѫ. И рыбы-тѣ, които бѣхѫ въ рѣкѫ-тѫ, измрѣхѫ, и рѣка-та ся осмърдѣ, щото Египтяни-тѣ [я]не могохѫ да пiѭтъ водѫ отъ рѣкѫ-тѫ: и кръвь-та бѣше по всичкѫ-22 тѫ Египетскѫ земѭ. Подобно [ж]направихѫ и Египетскы-тѣ магесници съ баянiя-та си: и ожесточи ся Фараоново-то сърдце, и не гы послуша, [ѭ]както рече 23 Господь. И върнѫ ся Фараонъ, и дойде у дома си, и не тури сърдце-то си нито 24 въ това. И всичкы-тѣ Египтяни копахѫ

ѣ Числ. 25; 7, 11. Iис. Нав. 24; 33.
ю Ст. 13.
я Гл. 7; 4. 12; 17, 51. Числ. 33; 1.
ж Гл. 5; 1, 3. 7; 10.
ѭ Ст. 13. Гл. 32; 7. 33; 1 Псал. 77; 20.
а Ст. 2.
б Ст. 11. Гл. 7; 2.
в Ст. 12. Гл. 4; 10.

—

а Гл. 4; 16. Iер. 1; 10.
б Гл. 4; 16.
в Гл. 4; 15.
г Гл. 4; 21.
д Гл. 11; 9.
е Гл. 4; 7.
ж Гл. 10; 1. 11; 9.
з Гл. 6; 6.
и Ст. 17. Гл. 8; 22. 14; 4, 18. Псал. 9; 16.
i Гл. 3; 20.
к Ст. 2.
л Втор. 29; 5. 31; 2. 34; 7, Дѣян. 7; 23, 30.
м Иса. 7; 11. Iоан. 2; 18. 6; 30.
к Гл. 4; 2, 17.
о Ст. 9.
п Гл. 4; 3.
р Быт. 41; 8.
с 2 Тим. 3; 8.
т Ст. 22. Гл. 8; 7, 18.
у Гл. 4; 21. Ст. 4.
ф Гл. 8; 15. 10; 1, 20, 27.
х Ст. 10. Гл. 4; 2, 3.
ц Гл. 3; 18.
ч Гл. 3; 12, 18. 5; 1, 3.
ш Ст. 5. Гл. 5; 2.
щ Гл. 4; 9.
ъ Откр. 16; 4, 6.
ы Ст. 24.
ь Гл. 8; 5, 6, 16. 9; 22. 10; 12, 21. 14; 21, 26.
ѣ Гл. 17; 5.
ю Псал. 78; 44. 105; 29.
я Ст. 18.
ж Ст. 11.
ѭ Ст. 3.

—

около рѣкж-тж, за да піѭтъ водж; защото не могохж да піѭтъ отъ водж-тж
25 на рѣкж-тж. И испълнихж ся седмь дни, отъ когато удари Господь рѣкж-тж.

ГЛАВА 8.

1 И рече Господь Моисею: Иди при Фараона, и речи му: Така говори Господь: Пусни людіе-тѣ ми, [а]за да ми послу-
2 жатъ. [б]Ако ли не рачишь да гы пуснешь, ето, азъ ще ударіѫ всичкы-тѣ ти прѣдѣлы
3 [в]съсъ жабы. И рѣка-та ще кыпне съсъ жабы, които като излазятъ, ще навлѣзжтъ въ домъ-тъ ти, и [г]въ ложницж-тж ти, и на одрове-тѣ ти, и въ кжщы-тѣ на слугы-тѣ ти, и върхъ людіе-тѣ ти, и въ
4 пещи-тѣ ти, и въ нощвы-тѣ ти. И върхъ тебе, и върхъ людіе-тѣ ти, и върхъ всичкы-тѣ ти слугы, ще възлѣзжтъ жабы-тѣ.

5 И рече Господь Моисею: Речи на Аарона: [д]Простри ржкж-тж си съсъ жезлъ-тъ си надъ потоцы-тѣ, и надъ рѣкы-тѣ, и надъ езера-та, и изведи жабы-тѣ по Егы-
6 петскж-тж земіѭ. И прострѣ Ааронъ ржкж-тж си надъ Египетскы-тѣ воды, и [е]възлѣзохж жабы-тѣ, и покрыхж Египет-
7 скж-тж земіѭ. И [ж]магесници-тѣ направихж така, съ баяніе-то си, и изведохж жабы по Египетскж-тж земіѭ.

8 Тогазь повыка Фараонъ Моисея и Аарона, и рече: [з]Помолѣте ся Господу да дигне жабы-тѣ отъ мене, и отъ людіе-тѣ ми: и ще пуснж людіе-тѣ, за да пожър-
9 твуватъ Господу. И рече Моисей Фараону: Опрѣдѣли ми, кога да ся помоліѫ за тебе, и за слугы-тѣ ти, и за людіе-тѣ ти: за да истрѣби жабы-тѣ отъ тебе, и отъ домове-тѣ ти, *и* само въ рѣкж-тж да оста-
10 нжтъ. А той рече: Утрѣ. И рече: *Ще бжде* споредъ слово-то ти: за да познаешь, че не [и]*е* никой както Господь Богъ
11 нашъ. И ще ся дигнжтъ жабы-тѣ отъ тебе, и отъ домове-тѣ ти, и отъ слугы-тѣ ти, и отъ людіе-тѣ ти: само въ рѣкж-тж ще останжтъ.

12 Тогазь излѣзохж Моисей и Ааронъ отъ при Фараона и [і]выкнж Моисей къмъ Господа за жабы-тѣ които бѣше проводилъ
13 върхъ Фараона. И направи Господь споредъ Моисеево-то слово: и измрѣхж жабы-тѣ отъ домове-тѣ, отъ дворове-тѣ, и
14 отъ полета-та. И събирахж гы купове
15 купове, и осмърдѣ ся земя-та. А Фараонъ като видѣ че [к]станж отрада, [л]ожесточи сърдце-то си, и не гы послуша, както говорй Господь.

16 И рече Господь Моисею: Речи Аарону: Простри жезлъ-тъ си, и удари земнж-тж пърсть, за да стане на скнипы въ всич-
17 кж-тж Египетскж земіѭ. И направихж така, защото простре Ааронъ ржкж-тж си съсъ жезлъ-тъ си, и удари земнж-тж пърсть, и [м]тя станж скнипы по чедовѣцы-тѣ, и по скотове-тѣ: всичка-та земна пърсть станж скнипы по всичкж-тж Еги-
18 петскж земіѭ. [н]Така направихж и магесници-тѣ съ баянія-та си, за да изва-дятъ скнипы, но [о]не могохж: а скнипы-тѣ бѣхж по человѣцы-тѣ и по скотове-
19 тѣ. Тогазь рекохж магесници-тѣ Фараону: [п]Божій пърстъ е това. Но [р]сърдце-то Фараоново ся ожесточи, и той не гы послуша, както говорй Господь.

20 И рече Госпдь Моисею: [с]Стани утрѣ рано, та застани прѣдъ Фараона: ето, той излиза при водж-тж, и речи му: Така говори Господь: [т]Пусни людіе-тѣ ми за
21 да ми послужатъ. Защото, ако не пуснешь людіе-тѣ ми, ето, ще проводіѫ на тебе, и на слугы-тѣ ти, и на людіе-тѣ твои, и на домове-тѣ ти, песіи мухы, и Египетскы-тѣ кжщи, и земя-та на коіѭто *живѣѭтъ*, ще ся напълнятъ съ песіи мухы.
22 Но [у]ще отдѣліѫ въ онзи день земіѭ-тж Гесенъ, въ коіѭто живѣѭтъ людіе-тѣ ми, щото да нѣма тамъ песіи мухы: за да познаешь, че азъ съмь Господь въ
23 срѣдъ земіѭ-тж. И ще поставіѫ различіе между людіе-тѣ си, и людіе-тѣ ти: утрѣ
24 ще стане това знаменіе. И направи Господь така: и [ф]дойдохж множество песіи мухы на Фараоновъ-тъ домъ, и на домове-тѣ на слугы-тѣ му, и на всичкж-тж Египетскж земіѭ: земя-та ся поврѣди отъ песіи-тѣ мухы.

25 И повыка Фараонъ Моисея и Аарона, и рече: Идѣте, направѣте жъртвж на Бо-
26 га вашего въ *тжзи* земіѭ. А Моисей рече: Не е прилично да направимъ така: защото ный жъртвувамы на Господа Бога нашего [х]жъртвы, отъ които Египтяни-тѣ ся гнусятъ. Ето, ако жъртвувамы ный жъртвы отъ които ся гнусятъ Египтяни-тѣ, прѣдъ очи-тѣ имъ, не щжтъ ли ны
27 убій съ каменіе? Ще отидемъ тридневенъ [ц]пжть въ пустыніѭ-тж, и ще жъртвувамы на Господа Бога нашего [ч]както
28 ни речѐ. Тогазь рече Фараонъ: Азъ ще вы пуснж, за да пожъртвувате на Господа Бога вашего въ пустыніѭ-тж: само да не отидете много далечь. [ш]Помолѣте
29 ся *Богу* за мене. И рече Моисей: Ето,

[а] Гл. 3; 12, 18.
[б] Гл. 7; 14. 9; 2.
[в] Откр. 16; 13.
[г] Псал. 105; 30.
[д] Гл. 7; 19.
[е] Псал. 78; 45. 105; 30.
[ж] Гл. 7; 11.
[з] Гл. 9; 28. 10; 17. Числ. 21; 7. 3 Цар. 13; 6. Дѣян. 8; 24.
[и] Гл. 9; 14. Втор. 33; 26. 2 Цар. 7; 22. 1 Лѣт. 17; 20. Псал. 86; 8. Иса. 46; 9. Іер. 10; 6, 7.
[і] Ст. 30. Гл. 9; 33. 10; 18. 32; 11. Іак. 5; 16, 17, 18.
[к] Еккл. 8; 11.
[л] Гл. 7; 14.
[м] Псал. 105; 31.
[н] Гл. 7; 11.
[о] Лук. 10; 18. 2 Тим. 3; 8, 9.
[п] 1 Цар. 6; 3, 9. Псал. 8; 3. Мат. 12; 28. Лук. 11; 20.
[р] Ст. 15.
[с] Гл. 7; 15.
[т] Ст. 1.
[у] Гл. 9; 4, 6, 26. 10; 23. 11; 6, 7. 12; 13.
[ф] Псал. 78; 45. 105; 31.
[х] Быт. 43; 32. 46; 34. Втор. 7; 25, 26. 12; 31.
[ц] Гл. 3; 18.
[ч] Гл. 3; 12.
[ш] Ст. 8. Гл. 9; 28. 3 Цар. 13; 6.

азъ излизамъ отъ при тебе, и ще ся помолѭ Господу така: щото песiи-тѣ мухы да ся дигнѫтъ утрѣ отъ Фараона, отъ слугы-тѣ му, и отъ людiе-тѣ му: но да не слѣдува Фараонъ [щ]да *ны* лъже, и да не пуща людiе-тѣ за да пожъртвуватъ Господу.

30 Тогазь излѣзе Моисей отъ Фараона, [ъ]и 31 помоли ся Господу. И стори Господь по Моисеево-то слово: и дигнѫ песiи-тѣ мухы отъ Фараона, отъ слугы-тѣ му, и отъ 32 людiе-тѣ му; не останѫ ни една. Но Фараонъ и тойзи пѫть [ы]ожесточи сърдце-то си, и не пуснѫ народъ-тъ.

ГЛАВА 9.

1 И рече Господь Моисею: [а]Иди при Фараона, и кажи му: Така говори Господь Богъ Еврейскый: Пусни людiе-тѣ ми, за 2 да ми послужатъ. Защото, [б]ако не рачишь да гы пуснешь, и ако гы държишь още, 3 Ето, [в]рѫка-та Господня ще бѫде на скотове-тѣ ти, които сѫ по поле-то, на конiе-тѣ, на ослы-тѣ, на камилы-тѣ, на говеда-та, и на овцы-тѣ: моръ твърдѣ те-4 жъкъ. И [г]ще направи Господь различiе между Израилевы-тѣ скотове и Египетскы-тѣ скотове: отъ всичкы-тѣ *скотове* на Израилевы-тѣ синове, не ще да умре 5 нито единъ. И опрѣдѣли Господь врѣме и рече: Утрѣ ще стори Господь това нѣ-6 що на земiѭ-тѫ. И направи Господь това нѣщо на утрешнiй-тъ день, и [д]измрѣхѫ всичкы-тѣ Египетскы скотове: а отъ скотове-тѣ на Израилевы-тѣ сынове не умрѣ 7 нито единъ. И проводи Фараонъ *да видятъ*, и ето, отъ Израилевы-тѣ скотове не умрѣлъ нито единъ: и [е]ожесточи ся сърдце-то Фараоново, и не пуснѫ людiе-тѣ.

8 Тогазь рече Господь Моисею и Аарону: Напълнѣте шепы-тѣ си съ пепелъ отъ пещь, и нека го расьпрсне Моисей 9 къмъ небе-то прѣдъ Фараона, И ще стане прахъ по всичкѫ-тѫ Египетскѫ земiѭ: и ще стане на человѣцы-тѣ и на скотове-тѣ [ж]въспаленiе, което произвожда струпеи по всичкѫ-тѫ Египетскѫ 10 земiѭ. И зѣхѫ пепелъ-тъ отъ пещь-тѫ, и застанѫхѫ прѣдъ Фараона: и расьпрснѫ го къмъ небе-то Моисей, и станѫ [з]въспаленiе което произвождаше струпеи на 11 человѣцы-тѣ, и на скотове-тѣ. И [и]не могохѫ магесници-тѣ да стоятъ прѣдъ Моисея, поради въспаленiе-то: защото въспаленiе-то бѣше върхъ магесницы-тѣ, и 12 върхъ всичкы-тѣ Египтяны. Но Господь ожесточи сърдце-то на Фараона, и не гы послуша, [i]както говори Господь Моисею.

13 И рече Господь Моисею: [к]Стани утрѣ рано, та застани прѣдъ Фараона, и кажи му: Така говори Господь Богъ Еврейскый: Пусни людiе-тѣ ми, за да ми по-14 служатъ. Защото тойзи пѫть азъ проваждамъ всичкы-тѣ си язвы на сърдце-то ти, и на слугы-тѣ ти, и на людiе-тѣ твои, [л]за да познаешь че нѣма никой подобенъ 15 менѣ въ всичкѫ-тѫ земiѭ. Понеже сега [м]ще простръ рѫкѫ-тѫ си, и ще поразѭ тебе и твои-тѣ людiе съ моръ, и ще ся 16 истрѣбишь отъ земiѭ-тѫ. И [н]за това наистинѫ тя повдигнѫхъ, да покажѫ *въ* тебе силѫ-тѫ си, и да ся възвѣсти име-то 17 ми по всичкѫ-тѫ земiѭ. Още ли противостоишь на людiе-тѣ ми, за да гы не пу-18 снешь? Ето, утрѣ около този часъ ще одъждiѭ градъ много тежъкъ, какъвто не е ставалъ никога въ Египетъ отъ как-19 то ся е основалъ до днесь. И сега проводи да съберешь скотове-тѣ си, и всичко що имашь въ полета-та: *защото* всякой человѣкъ и животно, което ся намѣри въ полета-та, и не ся доведе въ кѫщи, градъ-тъ ще падне на тѣхъ, и ще 20 умрѫтъ. Който отъ слугы-тѣ Фараоновы ся убоя отъ слово-то Господне, прибра бърже въ кѫщи рабы-тѣ си и скотове-21 тѣ си. А който не даде вниманiе въ слово-то Господне, остави рабы-тѣ си и скотове-тѣ си по полета-та.

22 И рече Господь Моисею: Простри рѫкѫ-тѫ си къмъ небе-то, и [о]ще бѫде градъ по всичкѫ-тѫ Египетскѫ земiѭ, върхъ человѣцы-тѣ, и върхъ скотове-тѣ, и върхъ всякѫ полскѫ трѣвѫ въ Египет-23 скѫ-тѫ земiѭ. И прострѣ Моисей жезлъ-тъ си къмъ небе-то, и Господь проводи гръмъ и градъ, и течеше огнь по земiѭ-тѫ: и Господь одъжди градъ по Еги-24 петскѫ-тѫ земiѭ. Така бѣше градъ, и огнь размѣсенъ съ градъ-тъ, *градъ* толко тежъкъ, щото не е бывалъ никога по всичкѫ-тѫ Египетскѫ земiѭ, отъ какъ е 25 станѫлъ тамъ народъ. И порази градъ-тъ, въ всичкѫ-тѫ Египетскѫ земiѭ, всичко що имаше по полета-та, отъ человѣкъ до скотъ: и [р]всичкѫ-тѫ полскѫ трѣвѫ порази градъ-тъ, и всичкы-тѣ пол-26 скы дървя испочупи. [с]Само въ земiѭ-тѫ Гесенъ, дѣто *бѣхѫ* Израилевы-тѣ сынове, не станѫ градъ.

27 Тогазь Фараонъ проводи, та повыка Моисея и Аарона, и рече имъ: Тойзи пѫть [т]съгрѣшихъ: [у]Господь е праведенъ:

щ Ст. 15.
ъ Ст. 12.
ы Ст. 15. Гл. 4; 21.

—

а Гл. 8; 1.
б Гл. 8; 2.
в Гл. 7; 4.
г Гл. 8; 22.
д Псал. 78; 50.
е Гл. 7; 14. 8; 32.
ж Откр. 16; 2.
з Втор. 28; 27.
и Гл. 8; 18, 19. 2 Тим. 3; 9.
i Гл. 4; 21.
к Гл. 8; 20.
л Гл. 8; 10.
м Гл. 3; 20.
н Виж. Гл. 14; 17. Прит. 16; 4. Рим. 9; 17. 1 Петр. 2; 9.
о Откр. 16; 21.
п Iис. Нав. 10; 11. Псал. 18; 13. 78; 47. 105; 32. 148; 8. Иса. 30; 30. Iез. 38; 22. Откр. 8; 7.
р Псал. 105; 33.
с Гл. 8; 22. 9; 4. 6. 10; 23. 11; 7. 12; 13. Иса. 32; 18, 19.
т Гл. 10; 16.
у 2 Лѣт, 12; 6. Псал. 129; 4. 145; 17. Плач. 1; 18. Дан. 9; 14.

28 а азъ и людіе-тѣ мои нечестиви смы. [ф]Помолѣте ся Господу, за да прѣстанжтъ, и да не ставатъ Божіи гръмове и градъ: и азъ ще вы пуснж, и не ще останете
29 вече. И рече му Моисей: Щомъ излѣзж изъ градъ-тъ, [х]ще прострж ржцѣ-тѣ си къмъ Господа: гръмове-тѣ ще прѣстанжтъ, и градъ-тъ не ще да бжде вече: за да познаешь, [ц]че земя-та е Господ-
30 ня. Но [ч]знаіж че ты и слугы-тѣ твои още не ще да ся убоите отъ лице-то на
31 Господа Бога. И ленъ-тъ и ечимыкъ-тъ испобити быхж [ш]защото ечимыкъ-тъ бѣше на класове, и ленъ-тъ вързуваше сѣ-
32 ме. Но пшеница-та и бѣло-то жито не быхж испобиты, защото бѣхж късны.
33 И излѣзе Моисей вънъ изъ градъ-тъ отъ при Фараона, и [щ]прострѣ ржцѣ-тѣ си къмъ Господа: и гръмове-тѣ и градъ-тъ прѣстанжхж, и дъждь не ся изливаше
34 *вече* по земіж-тж. И като видѣ Фараонъ че прѣстанжхж дъждь-тъ и градъ-тъ и гръмове-тѣ, слѣдова да грѣши, и ожесточи сърдце-то си, той и слугы-тѣ му. И
35 [ъ]ожесточи ся Фараоново-то сърдце, и не пуснж Израилевы-тѣ сынове, както говорй Господь чрѣзъ Моисея.

ГЛАВА 10.

1 И рече Господь Моисею: Влѣзъ при Фараона: [а]защото азъ ожесточихъ сърдце-то му, и сърдце-то на слугы-тѣ му, [б]за да покажж тѣзи мои знаменія въ
2 срѣдъ тѣхъ: И [в]да приказувашь въ уши-тѣ на сына си, и на сынъ-тъ на сына ти, това що направихъ на Египтяны-тѣ, и знаменія-та ми които сторихъ въ срѣдъ тѣхъ, и да познаете че азъ сьмь Господь.
3 И влѣзохж Моисей и Ааронъ при Фараона, и рекохж му: Така говори Господь Богъ Еврейскый: До кога ще ся отричашь [г]да ся смиришь прѣдъ мене? Пусни людіе-тѣ ми за да ми послужатъ.
4 Защото, ако не рачишь да пуснешь людіе-тѣ ми, ето, утрѣ [д]ще докарамъ ска-
5 калцы въ прѣдѣлы-тѣ ти: И ще покрыіжтъ лице-то на земіж-тж, щото да не може нѣкой да види земіж-тж: и [е]ще пояджтъ остатъкъ-тъ на онова което ся избави, колкото ви остави градъ-тъ, и ще пояджтъ всичкы-тѣ дървя, които ви
6 растжтъ по полета-та, И [ж]ще ся напълнятъ домове-тѣ ти, и домове-тѣ на всичкы-тѣ твои слугы, и домове-тѣ на всичкы-тѣ Египтяны: което не сж видѣли твои-тѣ отци, нито праотци-тѣ твои, отъ както сж сжществували на земіж-тж до днесь. И обърнж ся *Моисей* и излѣзе отъ при Фараона.
7 И Фараонови-тѣ слугы му рекохж: До кога ще ни бжде той [з]спъпка? Пусни человѣцы-тѣ, за да послужатъ на Іеова Бога своего. Не знаешь ли още, че погынж
8 Египетъ? Тогазь приведохж пакъ Моисея и Аарона при Фараона; и рече имъ: Идѣте послужѣте на Іеова Бога вашего:
9 *но* кои и кои ще иджтъ? А Моисей рече: Наедно съ млады-тѣ си и стары-тѣ си ще идемъ, наедно съсъ сынове-тѣ си и дъщери-тѣ си, наедно съ овцы-тѣ си и съ говеда-та си ще идемъ: защото [и]имамы
10 праздникъ на Іеова. Тогазь имъ рече: Така нека е Іеова съ васъ, както азъ ще вы пуснж наедно съ челяди-тѣ ви.
11 Виждте: защото зло има прѣдъ васъ. Не така; идѣте сега вы мжжіе, та послужѣте на Іеова, защото това искахте. И испжди гы Фараонъ отъ при себе си.
12 Тогазь рече Господь Моисею: [і]Простри ржкж-тж си надъ Египетскж-тж земіж за скакалцы-тѣ за да възлѣзжтъ на Египетскж-тж земіж, и [к]да поядатъ всичкж-тж трѣвж на земіж-тж, всичко кое-
13 то остави градъ-тъ. И прострѣ Моисей жезлъ-тъ си надъ Египетскж-тж земіж, и Господь нанесе на земіж-тж въ всичкый-тъ онзи день и въ всичкж-тж нощь, въсточный-тъ вѣтръ: *и* на заранъ-тж въс-
14 точный-тъ вѣтръ нанесе скакалцы-тѣ. И [л]възлѣзохж скакалци-тѣ на всичкж-тж Египетскж земіж, и нападнжхж по всичкы-тѣ Египетскы прѣдѣлы, твърдѣ много: [м]по напрѣдъ не сж бывали таквизь скакалци, нито ще бждатъ таквизь слѣдъ
15 тѣхъ: И [н]покрыхж лице-то на всичкж-тж земіж, и потьмни ся земя-та: [о]и поядохж всичкж-тж трѣвж на земіж-тж, и всичкы-тѣ плодове на дрьвя-та, колкото градъ-тъ остави, и не останж нищо зелено, по дървя-та, нито въ полскж-тж трѣвж, по всичкж-тж Египетскж земіж.
16 Тогазь прибърза Фараонъ да повыка Моисея и Аарона, и рече: [п]Съгрѣшихъ
17 на Іеова Бога вашего, и вамъ. Но сега прости, моліж, съгрѣшеніе-то ми, само този пжть, и [р]помолѣте ся на Іеова Бога вашего за да дигне отъ мене тжзи само
18 смърть. И [с]излѣзе *Моисей* отъ при Фара-
19 она, и помоли ся Господу. И промѣни Господь вѣтръ-тъ, и нанесе много силенъ западенъ вѣтръ, който дигнж скакалцы-

ф Гл. 8; 8, 28. 10; 17. Дѣян. 8; 24.
х 3 Цар. 8; 22, 38. Псал. 143; 6. Иса. 1; 15.
ц Псал. 24; 1. 1 Кор. 10; 26, 28.
ч Иса. 26; 10.
ш Руѳ. 1; 22. 2; 23.
щ Ст. 29. Гл. 8; 12.
ъ Гл. 4; 21.

—

а Гл. 4; 21. 7; 14.
б Гл. 7; 4.
в Втор. 4; 9. Псал. 44; 1. 71; 18. 78; 5, и дрг. Іоил. 1; 3.
г 3 Цар. 21; 29. 2 Лѣт. 7; 14. 34; 27. Іов. 42; 6. Іер. 13; 18. Іак. 4; 10. 1 Петр. 5; 6.
д Прит. 30; 27. Откр. 9; 3.
е Гл. 9; 32. Іоил. 1; 4. 2; 25.
ж Гл. 8; 3, 21.
з Гл. 23; 33. Іис. Нав. 23; 13. 1 Цар. 18; 21. Еккл. 7; 26. 1 Кор. 7; 35.
и Гл. 5; 1.
і Гл. 7; 19.
к Ст. 4, 5.
л Псал. 78; 46. 105; 34.
м Іоил. 2; 2.
н Ст. 5.
о Псал. 105; 35.
п Гл. 9; 27.
р Гл. 9; 28. 3 Цар. 13; 6.
с Гл. 8; 30.

тѣ, и хвьрли гы [т]въ Червено-то море: не останѫ ни единъ отъ скакалцы-тѣ по
20 всичкы-тѣ Египетскы прѣдѣлы. Но Господь [у]ожесточи Фараоново-то сърдце, и не пуснѫ Израилевы-тѣ сынове.

21 И рече Господь Моисею: [ф]Простри рѫкѫ-тѫ си къмъ небе-то, и ще бѫде тьмнина по Египетскѫ-тѫ земѭ, тьмнина
22 що може да ся пипа. И прострѣ Моисей рѫкѫ-тѫ си къмъ небе-то, и станѫ [х]тьмнина мрачна по всичкѫ-тѫ Египетскѫ
23 земѭ три дни. Не ся виждахѫ единъ другый: нито ся помѣсти нѣкой отъ мѣсто-то си три дни: [ц]а всичкы-тѣ Израилеви сынове имахѫ видѣлина въ жилища-та
24 си. Тогазь повыка Фараонъ Моисея, [ч]и рече: Идѣте, послужѣте на Іеова; само овцы-тѣ ви и говеда-та ви нека останѫтъ: [ш]и челяди-тѣ ви нека идѫтъ заедно съ
25 васъ. И рече Моисей: Но трѣба ты да ни дадешь въ рѫцѣ-тѣ и жьртвы и всесъжженія за да пожьртвувамы на Господа
26 Бога нашего. А още и скотове-тѣ ни ще дойдѫтъ съ насъ наедно: не ще да остане надирѣ нито копыто: защото отъ тѣхъ трѣба да земемъ, за да пожьртвувамы на Господа Бога нашего: и ный додѣ пристигнемъ тамъ, не знаемъ съ какво трѣба да послужимъ Господу.

27 Но Господь [щ]ожесточи Фараоново-то
28 сърдце, и не рачи да гы пусне. И рече му Фараонъ: Махни ся отъ мене: пази ся, да не видишь вече лице-то ми; защото въ който день видишь лице-то ми, ще умрешь.
29 И рече Моисей: Добрѣ си реклъ; [в]не ще да видѭ вече лице-то ти.

ГЛАВА 11.

1 И рече Господь Моисею: още еднѫ язвѫ ще нанесѫ на Фараона, и на Египетъ: послѣ ще вы пусне отъ тука: [а]като *вы* пусне ще вы испѫди съвсѣмъ отъ
2 тука. Говори сега въ уши-тѣ на людіе-тѣ, и нека поиска *всякой* мѫжъ отъ съсѣдъ-тъ си, и *всяка* жена отъ съсѣдкѫ-
3 тѫ си, [б]сребьрны и златны нѣща. И [в]даде Господь благодать на людіе-тѣ прѣдъ Египтяны-тѣ: а още [г]Моисей бѣше единъ человѣкъ твьрдѣ голѣмъ въ Египетскѫ-тѫ земѭ, прѣдъ слугы-тѣ Фараоновы, и прѣдъ людіе-тѣ.

4 И рече Моисей: Така говори Господь: [д]Около полунощь азъ ще излѣзѫ въ срѣдъ
5 Египетъ: И [е]всякой първороденъ въ Египетскѫ-тѫ земѭ ще умре, отъ първородный-тъ на Фараона, който сѣди на прѣстолъ-тъ си, до първородный-тъ на рабынѭ-тѫ, която е на воденицѫ-тѫ, и
6 всичко първородно на скотове-тѣ. И [ж]ще бѫде по всичкѫ-тѫ Египетскѫ земѭ выкъ голѣмъ, какъвто никога не е бы-
7 валъ, нито ще бѫде вече такъвъ. [з]А нито куче [и]нѣма да поклати языкъ-тъ си противъ сынове-тѣ Израилевы, отъ человѣкъ до скотъ: за да познаете, че Господь направи разликѫ между Египтяны-
8 тѣ и Израиляны-тѣ. И [і]всичкы тѣзи твои раби ще слѣзѫтъ при мене, и ще припаднѫтъ прѣдъ мене, и ще рекѫтъ: Излѣзь ты, и всичкы-тѣ людіе които ти слѣдуватъ: и слѣдъ това ще излѣзѫ. И излѣзе *Моисей* отъ присѫтствіе-то на Фараона съ голѣмъ гнѣвъ.

9 И рече Господь Моисею: [к]Не ще да вы послуша Фараонъ, за да ся умножатъ мои-тѣ [л]знаменія въ Египетскѫ-тѫ земѭ.
10 А Моисей и Ааронъ направихѫ всичкы-тѣ тѣзи знаменія прѣдъ Фараона: [м]но Господь ожесточи Фараоново-то сърдце, и не пуснѫ Израилевы-тѣ сынове изъ земѭ-тѫ си.

ГЛАВА 12.

1 И говори Господь Моисею и Аарону въ
2 Египетскѫ-тѫ земѭ и рече: [а]Този мѣсецъ ще бѫде вамъ начало на мѣсецы-тѣ: ще ви бѫде първъ въ мѣсецы-тѣ на годинѫ-тѫ.

3 Говорѣте на всичко-то Израилево събраніе, и речѣте: Въ десетый-тъ *день* на тойзи мѣсецъ нека земѫтъ за себе си всякой *по едно* агне, споредъ отечественны-тѣ *си* домове, *по едно* агне за всякой домъ.
4 Но ако сѫ малцина въ домъ-тъ за агне-то, той и съсѣдъ-тъ му който е по ближенъ на кѫщѫ-тѫ му, нека *го* земѫтъ споредъ число-то на душы-тѣ: всякой ще ся счита за агне-то съразмѣрно съ онова, което му е *доволно* да яде.

5 А агне-то ви или яре-то ще бѫде [б]непорочно, мѫжко единолѣтно: отъ овцы-
6 тѣ, или отъ козы-тѣ ще *го* земете. И ще го пазите [в]до четыринадесетый-тъ день на истый-тъ мѣсецъ: и *тогазь* всичко-то множество на събраніе-то Израилево ще го заколе привечеръ.

7 И ще земѫтъ отъ кръвь-тѫ и турятъ на два-та стълпа на врата-та, и на горнійтъ прагъ на кѫщны-тѣ врата, дѣто ще го
8 ядѫтъ. И ще ядѫтъ месо-то прѣзъ онѫзь нощь, печено на огнь-тъ: [г]съ бесквасенъ

[т] Іонл. 2; 20.
[у] Гл. 4; 21. 11; 10.
[ф] Гл. 9; 22.
[х] Псал. 105; 28.
[ц] Гл. 8; 22.
[ч] Ст. 8.
[ш] Ст. 10.
[щ] Ст. 20. Гл. 4; 21. 14; 1, 8.
[в] Евр. 11; 27.

—

[а] Гл. 12; 31. 33, 39.
[б] Гл. 3; 22. 12; 35.
[в] Гл. 3; 21. 12; 36. Псал. 106; 46.
[г] 2 Цар. 7; 9. Есѳ. 9; 4.
[д] Гл. 12; 12, 23, 29. Амос. 5; 17.
[е] Гл. 12; 12, 29. Амос. 4; 10.
[ж] Гл. 12; 30. Амос. 5; 17.
[з] Гл. 8; 22.
[и] Іис. Нав. 10; 21.
[і] Гл. 12; 33.
[к] Гл. 3; 19. 7; 4. 10; 1.
[л] Гл. 7; 3.
[м] Гл. 10; 20, 27. Рим. 2; 5. 9; 22.

—

[а] Гл. 13; 4. Втор. 16; 1.
[б] Лев. 22; 19, 20, 21. Мал. 1; 8, 14. Евр. 9; 14. 1 Петр. 1; 19.
[в] Лев. 23; 5. Числ. 9; 3. 28; 16. Втор. 16; 1, 6.
[г] Гл. 34; 25. Числ. 9; 11. Втор. 16; 3. 1 Кор. 5; 8.

хлѣбъ, и съ горчиво зеліе, ще го ядѫтъ. 9 Да не ядете отъ него сурово, нито варено въ водѫ, но [д]печено на огнь: главѫ-тѫ му съ крака-та му и съ утробѫ-тѫ. 10 И [е]да не оставите остатъкъ отъ него до утринь-тѫ, и онова що остане до утринь-тѫ изгорѣте го въ огнь. 11 И така ще го ядете: опасани прѣзъ чрѣсла-та си, съ обуща-та си на нозѣ-тѣ си, и тоягы-тѣ си въ рѫцѣ-тѣ си: и ще го ядете съ бързотѫ: [ж]Пасха е Господня.

12 Защото [з]тая нощь ще заминѫ прѣзъ Египетскѫ-тѫ землѭ, и ще поразѭ всяко първородно въ Египетскѫ-тѫ землѭ, отъ человѣкъ до скотъ: и [и]ще направѭ сѫдбы противъ всичкы-тѣ Египетскы богове: [і]азъ съмь Господь. 13 И кръвь-та ще бѫде вамъ за знакъ на кѫщы-тѣ, *въ* които сте: и когато видѭ кръвь-тѫ, ще вы заминѫ, и язва-та не ще да бѫде у васъ да вы погуби, когато поразѭ Египетскѫ-тѫ землѭ.

14 И той день ще ви бѫде [к]за поменъ: и [л]ще го празднувате *като* праздникъ на Господа въ родове-тѣ си: [м]за вѣченъ законъ ще го празднувате.

15 [н]Седмь дни да ядете бесквасенъ хлѣбъ: отъ първый-тъ день ще дигнете квасъ-тъ отъ кѫщы-тѣ си: защото който яде квасно отъ първый-тъ до седмый-тъ день, [о]оназь душа да ся истрѣби отъ Израиля. 16 И въ първый-тъ день *ще бѫде* съзваніе свято: и въ седмый-тъ день, [п]съзваніе свято ще ви бѫде: никаква работа да ся не върши въ тѣхъ, освѣнь онова което трѣба на всякого человѣка да яде: това само ще вършите. 17 Ще увардите, прочее, *праздникъ-тъ на* бесквасны-тѣ; защото [р]тойзи день изведохъ пълкове-тѣ ви изъ Египетскѫ-тѫ землѭ: заради това за вѣченъ законъ ще вардите тойзи день въ родове-тѣ си.

18 [с]Отъ четыринадесетый-тъ день на първый-тъ мѣсецъ отвечеръ, ще ядете бесквасны хлѣбове до двадесеть и първый-тъ день на мѣсецъ-тъ довечеръ. 19 [т]Седмь дни да ся не намѣрува квасъ въ кѫщы-тѣ ви: защото който яде квасно, [у]оназь душа ще ся истрѣби изъ Израилево-то събраніе, или былъ пришлецъ, или туземецъ. 20 Нищо квасно да не ядете: въ всичкы-тѣ си обиталища бесквасны хлѣбове ще ядете.

21 Тогазь повыкнѫ Моисей всичкы-тѣ старцы Израилевы, и рече имъ: [ф]Изберѣте, и земѣте за себе си *по едно* агне, споредъ челяди-тѣ си, и заколѣте пасхѫ-тѫ. 22 Послѣ [х]ще земете врьзопъ отъ иссопъ, и ще го потопите въ кръвь-тѫ, която *ще бѫде* въ легенъ: и отъ кръвь-тѫ що е въ легенъ-тъ, [ц]ще ударите горній-тъ прагъ и два-та стълпа на врата-та *кѫщны:* и никой отъ васъ да не излѣзе изъ кѫщны-тѣ си врата до утринь-тѫ. 23 Защото [ч]Господь ще мине за да порази Египтяны-тѣ: и когато види кръвь-тѫ на горній-тъ прагъ, и на два-та стълпа на врата-та, Господь ще замине врата-та, и [ш]не ще да остави [щ]погубитель-тъ да влѣзе въ кѫщы-тѣ ви, за да порази. 24 И ще упазите това като узаконеніе, за себе си и за синове-тѣ си довѣка. 25 И когато влѣзете въ землѭ-тѫ, коѭто Господь ще ви даде [ъ]както говорй, ще упазите тѫзи службѫ. 26 И [ы]когато ви рекѫтъ синове-тѣ ви: Що *значи* у васъ тая служба? 27 Ще отговорите: [ь]Това е жьртва на пасхѫ-тѫ за Господа, защото прѣминѫ кѫщы-тѣ на Израилевы-тѣ синове въ Египетъ, когато той порази Египтяны-тѣ, а наши-тѣ кѫщы избави. Тогазь людіе-тѣ [ѣ]ся наведохѫ, и ся поклонихѫ. 28 И отидохѫ Израилевы-тѣ синове, та [ю]направихѫ както заповѣда Господь Моисею и Аарону: така направихѫ.

29 И [я]около срѣдъ нощь, [ѫ]Господь порази всяко първородно въ Египетскѫ-тѫ землѭ: [ѭ]отъ първородный-тъ на Фараона който сѣдѣше на прѣстолъ-тъ си, до първородный-тъ на плѣнникъ-тъ, който бѣ въ затворъ-тъ: и всичкы-тѣ първородны на скотове-тѣ. 30 И станѫ Фараонъ прѣзъ нощь-тѫ, той, и всичкы-тѣ му слугы, и всичкы-тѣ Египтяни: и [а]станѫ голѣмъ выкъ въ Египетъ; защото нѣмаше кѫща въ коѭто да нѣма мъртвецъ.

31 И [б]повыка Моисея и Аарона прѣзъ нощь-тѫ, и рече: Станѣте, излѣзте изъ срѣдъ людіе-тѣ ми, [в]и вы, и Израилеви-тѣ синове: и идѣте, *та* послужѣте на Іеова̀, както рекохте: 32 [г]И овцы-тѣ си, и стада-та си земѣте, както рекохте, та идѣте: [д]и благословѣте и мене.

33 И Египтяни-тѣ [е]принуждавахѫ людіе-тѣ, за да гы извадятъ по̀ скоро изъ землѭ-тѫ *си:* защото рекохѫ: [ж]Ный всичкы измирамы. 34 И людіе-тѣ дигнѫхѫ тѣсто-то си прѣди да вкысне, и имахѫ вся-

д Втор. 16; 7.
е Гл. 23; 18. 34; 25.
ж Втор. 16; 5.
з Гл. 11; 4, 5. Амос. 5; 17.
и Числ. 33; 4.
і Гл. 6; 2.
к Гл. 13; 9.
л Лев. 23; 4, 5. 4 Цар. 23; 21.
м Ст. 24, 43. Гл. 13; 10.
н Гл. 13; 6, 7. 23; 15. 34; 18, 25. Лев. 23; 5, 6. Числ. 28; 17. Втор. 16; 3, 8. 1 Кор. 5; 7.
о Быт. 17; 14. Числ. 9; 13.
п Лев. 23; 7, 8. Числ. 28; 18, 25.
р Гл. 13; 3.
с Лев. 23; 5. Числ. 28; 16.
т Гл. 23; 15. 34; 18. Втор. 16; 3. 1 Кор. 5; 7, 8.
у Числ. 9; 13.
ф Ст. 3. Числ. 9; 4. Іис. Нав. 5; 10. 4 Цар. 23; 21. Ездр. 6; 20. Мат. 26; 18, 19. Марк. 14; 12 до 16. Лук. 22; 7 и дрг.
х Евр. 11; 28.
ц Ст. 7.
ч Ст. 12, 13.
ш Іез. 9; 6. Откр. 7; 3. 9; 4.
щ 2 Цар. 24; 16. 1 Кор. 10; 10. Евр. 11; 28.
ъ Гл. 3; 8, 17.
ы Гл. 13; 8, 14. Втор. 32; 7. Іис. Нав. 4; 6. Псал. 78; 6.
ь Ст. 11.
ѣ Гл. 4; 31.
ю Евр. 11; 28.
я Гл. 11; 4.
ѫ Числ. 8; 17. 33; 4. Псал. 78; 51. 105; 36. 135; 8. 136; 10.
ѭ Гл. 4; 23. 11; 5.
а Гл. 11; 6. Прит. 21; 13. Амос. 5; 17. Іак. 2; 13.
б Гл. 11; 1. Псал. 105; 38.
в Гл. 10; 9.
г Гл. 10; 26.
д Быт. 27; 34.
е Гл. 11; 8. Псал. 105; 38.
ж Быт. 20; 3.

кой нощвы-тѣ си на рамена-та си, обвиты въ дрехы-тѣ си. 35 И направихж Израилеви-тѣ сынове споредъ Моисеево-то слово, и поискахж отъ Египтяны-тѣ [з]сребърны и златны нѣща, и дрехы. 36 И [и]Господь даде на людіе-тѣ благодать прѣдъ Египтяны-тѣ, и дадохж имъ колкото искахж: и [і]обрахж Египтяны-тѣ.

37 И [к]дигнжхж ся Израилевы-тѣ сынове отъ [л]Рамессы въ Сокхоѳъ, около [м]шестстотинъ тысящи мжжіе пѣшци, освѣнь челяди-тѣ. 38 Още наедно съ тѣхъ възлѣзе и голѣмо множество смѣсено, и овцы, и говеда, скотове твърдѣ много. 39 И отъ тѣсто-то, което носяхж изъ Египетъ, испекохж потрѣбницы бесквасны: защото не бѣ вкыснжло, понеже [н]гы испждихж изъ Египетъ, и не можахж да ся бавятъ, нито да приготвятъ ястіе за себе си. 40 А пришелствованіе-то което направихж Израилеви-тѣ сынове въ Египетъ, быде [о]четыристотинъ и тридесеть годины. 41 И въ свършеніе-то на четыристотинъ и тридесеть годины, въ истый-тъ онзи день, излѣзохж всичкы-тѣ Господни [п]пълкове изъ Египетскж-тж земіж.

42 [р]Тази е нощь, която трѣба да ся варди за Господа, защото гы изведе изъ Египетскж-тж земіж: тази е оная нощь Господня, която трѣба да ся варди отъ всичкы-тѣ Израилевы сынове въ родове-тѣ имъ.

43 И рече Господь на Моисея и Аарона: [с]Тойзи е законъ-тъ на пасхж-тж: никой 44 иноплеменникъ да не яде отъ неіж. И всякой рабъ купенъ съсъ сребро, [т]когато ся обрѣже, тогазь ще яде отъ неіж. 45 А [у]пришлецъ и наемникъ да не ядж҃тъ 46 отъ неіж. Въ истж-тж кжщж ще ся изъде: отъ месо-то да не изнесете вънъ изъ кжщж-тж, [ф]и кость да не строшите отъ 47 неіж. [х]Всичко-то събраніе Израилево ще 48 направи това. И [ц]ако нѣкой чужденецъ живѣе както пришлецъ наедно съ тебе, и иска да направи пасхж-тж на Господа, нека ся обрѣжжтъ всичкы-тѣ му мжжкы, и тогазь нека пристжпи да іж направи: и ще бжде както туземецъ на мѣсто-то: защото никой необрѣзанъ не 49 трѣба да яде отъ неіж. И [ч]истый законъ ще бжде за туземецъ-тъ, и за чужденецъ-тъ, който е пришлецъ между васъ. 50 И направихж всичкы-тѣ Израилеви сынове както заповѣда Господь Моисею и Аарону: така направихж.

51 И [ш]въ истый-тъ онзи день изведе Господь Израилевы-тѣ сынове изъ Египетскж-тж земіж, [щ]споредъ пълкове-тѣ имъ.

ГЛАВА 13.

1 И говори Господь Моисею, и рече: 2 [а]Посвяти ми всяко първородно, всяко което отваря ложесна между Израилевы-тѣ сынове, отъ человѣкъ до скотъ: то е мое.

3 И рече Моисей на людіе-тѣ: [б]Помнѣте тойзи день, въ който излѣзохте изъ Египетъ, изъ домъ-тъ на рабство-то: защото [в]Господь съ крѣпкж ржкж вы изведе отъ 4 тамъ: [г]никой да не яде квасно. [д]Днесь 5 излизате въ мѣсецъ-тъ Авивъ. И [е]когато тя Господь въведе въ земіж-тж Хананейскж, и Хеттейскж, и Аморрейскж, и Евейскж, и Іевусейскж, коіжто [ж]ся клѣ на отцы-тѣ ти че ще ти іж даде, земіж дѣто тече млѣко и медъ, [з]тогазь ще направишь тжзи службж въ тойзи мѣсецъ. 6 [и]Седмь дни ще ядешь бесквасны: и въ седмый-тъ день *ще бжде* праздникъ Го- 7 споду. Бесквасны ще ся ядж҃тъ въ седмь-тѣ дена: и да ти ся [і]не появи квасно нито да ти ся появи квасъ въ всичкы-тѣ 8 твои прѣдѣлы. И [к]въ онзи день ще извѣстишь на сына си, и ще речешь: *Това правіж* за онова, което ми Господь стори, ко- 9 гато излѣзохъ изъ Египетъ. И *това* ще ти бжде за [л]знакъ на ржкж-тж ти, и за поменъ между очи-тѣ ти, за да е законъ-тъ Господенъ въ уста-та ти: защото съ крѣпкж ржкж тя изведе Господь изъ Еги- 10 петъ. И [м]ще вардишь тойзи законъ въ врѣме-то му, всякж годинж.

11 И когато тя Господь въведѐ въ Ханаанскж-тж земіж, както ся заклѣ на тебе и на отцы-тѣ ти, и іж дадѐ на тебе: 12 Тогазь ще [н]отдѣлишь за Господа всяко което отваря ложесна и всяко първородно отъ животны-тѣ колкото имашь мжжкы-тѣ 13 *ще бжджтъ* на Господа. И [о]всяко първородно отъ оселъ ще искупишь съ овцж: Ако ли *го* не искупишь, тогазь ще му прѣсѣчешь вратъ-тъ: И всяко първородно человѣческо между сынове-тѣ си, ще [п]искупувашь.

14 И [р]послѣ, когато тя попыта сынъ ти, и

з Гл. 3; 22. 11; 2.
и Гл. 3; 21. 11; 3.
і Быт. 15; 14. Гл. 3; 22. Псал. 105; 37.
к Числ. 33; 3, 5.
л Быт. 47; 11.
м Быт. 12; 2. 46; 3. Гл. 38; 26. Числ. 1; 46. 11; 21.
н Гл. 6; 1. 11; 1. Ст. 33.
о Быт. 15; 13. Дѣян. 7; 6. Гал. 3; 17.
п Гл. 7; 4. Ст. 51.
р Виж. Втор. 16; 6.
с Числ. 9; 14.
т Быт. 17; 12, 13.
у Лев. 22; 10.
ф Числ. 9; 12. Іоан. 19; 33, 36.
х Ст. 6. Числ. 9; 13.
ц Числ. 9; 14.
ч Числ. 9; 14. 15; 15, 16. Гал. 3; 28.
ш Ст. 41.
щ Гл. 6; 26.

—

а Ст. 12, 13, 15. Гл. 22; 29. 30. 34; 19. Лев. 27; 26. Числ. 3; 13. 8; 16, 17. 18; 15. Втор. 15; 19. Лук. 2; 23.
б Гл. 12; 42. Втор. 16; 3.
в Гл. 6; 1.
г Гл. 12; 8.
д Гл. 23; 15. 34; 18. Втор. 16; 1.
е Гл. 3; 8.
ж Гл. 6; 8.
з Гл. 12; 25, 26.
и Гл. 12; 15, 16.
і Гл. 12; 19.
к Ст. 14. Гл. 12; 26.
л Виж. Ст. 16. Гл. 12; 14. Числ. 15; 39. Втор. 6; 8. 11; 18. Прит. 1; 9. Иса. 49; 16. Іер. 22; 24. Мат. 23; 5.
м Гл. 12; 14, 24.
н Ст. 2. Гл. 22; 29. 34; 19. Лев. 27; 26. Числ. 8; 17. 18; 15. Втор. 15; 19. Іез. 44; 30.
о Гл. 34; 20. Числ. 18; 15. 16.
п Числ. 3; 46, 47. 18; 15, 16.
р Гл. 12; 26. Втор. 6; 20. Іис. Нав. 4; 6, 21.

рече: Що е това? ще му кажешь: [с]Съ крѣпкѫ рѫкѫ изведе насъ Господь изъ Египетъ, изъ домъ-тъ на рабство-то: 15 И когато Фараонъ ся съпротиви да ны пусне, [т]Господь умъртви всяко първородно въ Египетскѫ-тѫ землѭ, отъ първородно на человѣкъ до първородно на скотъ: заради това жъртвувамъ Господу всяко мѫжко което отваря ложесна, и всяко първородно на сынове-тѣ си искупувамъ. 16 И *това* ще бѫде [у]за знакъ на рѫкѫ-тѫ ти, и за надчеліе между очи-тѣ ти: понеже съ крѣпкѫ рѫкѫ ны изведе Господь изъ Египетъ.

17 И когато Фараонъ пуснѫ людіе-тѣ, Богъ не гы прѣведе прѣзъ пѫть-тъ на Филистимскѫ-тѫ землѭ, ако и да бѣше най ближенъ; защото Богъ рече: [ф]Да не бы ся раскаяли людіе-тѣ като видятъ брань, и [х]ся върнѫтъ въ Египетъ. 18 Но Богъ [ц]развождаше людіе-тѣ да обыкалятъ прѣзъ пѫть-тъ на пустынѭ-тѫ къмъ Червено-то море: И възлѣзохѫ сынове-тѣ Израилеви отъ Египетскѫ-тѫ землѭ опълчени. 19 И зѣ съсъ себе си Моисей кости-тѣ на Іосифа: защото той бѣше заклѣлъ съ клѣтвѫ Израилевы-тѣ сынове и реклъ: [ч]Богъ наистинѫ ще вы посѣти: и ще занесете кости-тѣ ми отъ тука наедно съ васъ.

20 И [ш]като тръгнѫхѫ отъ Сокхоѳъ, расположихѫ ся въ станъ у Еѳамъ, къмъ краища-та на пустынѭ-тѫ. 21 И [щ]Господь прѣдхождаше прѣдъ тѣхъ, деня въ стълпъ облаченъ, за да гы оправя по пѫть-тъ, а нощя въ стълпъ огненъ, за да имъ свѣти: 22 та да вървятъ деня и нощя: Не отдалечаваше отъ очи-тѣ на людіе-тѣ облачный-тъ стълпъ деня, нито огненный-тъ стълпъ нощя.

ГЛАВА 14.

1 И говори Господь Моисею и рече: (2) Кажи на Израилевы-тѣ сынове, [а]да ся върнѫтъ и да ся расположатъ въ станъ прѣдъ [б]Піаироѳъ, [в]между Мигдолъ и море-то, срещѫ Веелсефонъ ще ся расположите въ станъ близу до море-то. 3 Защото Фараонъ ще рече за Израилевы-тѣ сынове: [г]Тѣ сѫ ся побъркали по землѭ-тѫ: пустыня-та гы е затворила. 4 И азъ [д]ще ожесточѫ сърдце-то Фараоново, и ще гы гони отдирѣ: и [е]ще ся прославѭ надъ Фараона, и надъ всичко-то му воинство: и [ж]Египтяни-тѣ ще познаѭтъ че азъ съмь Господь. И направихѫ така.

5 И извѣсти ся на Египетскый-тъ царь че побѣгнѫхѫ людіе-тѣ: [з]и Фараоново-то сърдце и на слугы-тѣ му ся прѣвърнѫ противъ людіе-тѣ, и рекохѫ: Защо направихмы така, та пуснѫхмы Израиля, да ни не работи вече? 6 И впрегнѫ колесницѫ-тѫ си, и зѣ людіе-тѣ си съсъ себе си. 7 Зѣ и [и]шестстотинъ избранны колесницы, и всичкы-тѣ Египетскы колесницы, и началницы надъ всичкы-тѣ. 8 И [і]ожесточи Господь сърдце-то на Фараона, царя Ехипетскаго, и погнѫ отдирѣ Израилевы-тѣ сынове: [к]а Израилеви-тѣ сынове исхождахѫ съ высокѫ рѫкѫ. 9 И [л]погнѫхѫ Египтяни-тѣ слѣдъ тѣхъ, всичкы-тѣ коніе, колесницы-тѣ Фараоновы, и конници-тѣ му, и воинство-то му: и стигнѫхѫ гы расположены въ станъ близу до море-то прѣдъ Піаироѳъ, срещѫ Веелсефонъ.

10 И когато приближи Фараонъ, Израилеви-тѣ сынове дигнѫхѫ очи, и ето, Египтяни-тѣ идяхѫ слѣдъ тѣхъ: и убояхѫ ся твърдѣ: и [м]извыкахѫ Израилеви-тѣ сынове къмъ Господа. 11 И [н]рекохѫ Моисею: Ужь че нѣмаше гробища въ Египетъ, за това ли ны изведе да умремъ въ пустынѭ-тѫ? Защо ны стори това, и ны изведе изъ Египетъ? 12 [о]Не е ли това слово-то което ти казахмы въ Египетъ, и рекохмы: Остави ны, и нека работимъ на Египтяны-тѣ? защото по добрѣ ни бѣще да работимъ на Египтяны-тѣ нежели да умремъ въ пустынѭ-тѫ.

13 И рече Моисей на людіе-тѣ: [п]Не бойте ся: стойте, и гледайте спасеніе-то Господне, което ще ви направи днесь: защото Египтяны-тѣ които видѣхте днесь, нѣма да гы видите вече довѣка. 14 [р]Господь ще воюва за васъ: и [с]вы ще останете мирни.

15 И рече Господь Моисею: Защо выкашь къмъ мене? Речи на Израилевы-тѣ сынове да тръгнѫтъ. 16 И [т]ты дигни жезлъ-тъ си и простри рѫкѫ-тѫ си надъ море-то, и раздѣли го, и нека прѣминѫтъ Израилеви-тѣ сынове прѣзъ срѣдъ море-то по сухо, 17 И азъ, ето, [у]ще ожесточѫ сърдце-то на Египтяны-тѣ, и ще влѣзѫтъ слѣдъ тѣхъ: и [ф]ще ся прославѭ надъ Фараона, и надъ всичко-то му воинство, надъ колесницы-тѣ му, и надъ конницы-тѣ му. 18 И [х]ще познаѭтъ Египтяни-тѣ че азъ

[с] Ст. 3.
[т] Гл. 12; 29.
[у] Ст. 9.
[ф] Гл. 14; 11, 12. Числ. 14; 1 до 4.
[х] Втор. 17; 16.
[ц] Гл. 14; 2. Числ. 33; 6, и дрг.
[ч] Быт. 50; 25. Іис. Нав. 24; 32. Дѣян. 7; 16.
[ш] Числ. 33; 6.
[щ] Гл. 14; 19, 24. 40; 38. Числ. 9; 15. 10; 34. 14; 14. Втор. 1; 33. Неем. 9; 12, 19. Псал. 78; 14. 99; 7. 105; 39. Иса. 4; 5. 1 Кор. 10; 1.

—

[а] Гл. 13; 18.
[б] Числ. 33; 7.
[в] Іер. 44; 1.
[г] Псал. 71; 11.
[д] Гл. 4; 21. 7; 3.
[е] Гл. 9; 16. Ст. 17, 18. Рим. 9; 17, 22, 23.
[ж] Гл. 7; 5.
[з] Псал. 105; 25.
[и] Гл. 15; 4.
[і] Ст. 4.
[к] Гл. 6; 1. 13; 9. Числ. 33; 3.
[л] Гл. 15; 9. Іис. Нав. 24; 6.
[м] Іис. Нав. 24; 7. Неем. 9; 9. Псал. 34; 17. 107; 6.
[н] Псал. 106; 7, 8.
[о] Гл. 5; 21. 6; 9.
[п] 2 Лѣт. 20; 15, 17. Иса. 41; 10, 13, 14.
[р] Ст. 25. Втор. 1; 30. 3; 22. 20; 4. Іис. Нав. 10; 14, 42. 23; 3. 2 Лѣт. 20; 29. Неем. 4; 20. Иса. 31; 4.
[с] Иса. 30; 15.
[т] Ст. 21, 26. Гл. 7; 19.
[у] Ст. 8. Гл. 7; 3.
[ф] Ст. 4.
[х] Ст. 4.

сьмь Господь, когато ся прославїѭ надъ Фараона, надъ колесницы-тѣ му, и надъ конницы-тѣ му.

19 Тогазь ангелъ Божїй, [ц]който прѣдидяше прѣдъ Израилево-то воинство, дигнѫ ся та дойде отдирѣ имъ: и облачный-тъ стълпъ ся дигнѫ отъ лице-то имъ та застанѫ отдирѣ имъ: 20 И дойде между Египетско-то воинство и Израилево-то: [ч]*на едны-тѣ* бѣше тъменъ облакъ, а *на други-тѣ* свѣтлъ прѣзъ нощь-тѫ: за то едно-то *воинство* не приближи до друго-то прѣзъ всичкѫ-тѫ нощь.

21 И Моисей [ш]прострѣ рѫкѫ-тѫ си надъ море-то: и направи Господь да ся оттегли море-то всичкѫ-тѫ онѫѭ нощь отъ силенъ высточенъ вѣтръ, и [щ]прѣвърнѫ море-то въ сушѫ, и [ъ]вода-та ся раздвои.

22 И [ы]влѣзохѫ Израилеви-тѣ сынове въ срѣдъ море-то по сухо, [ь]и вода-та бѣше имъ стѣна отъ деснѫ-тѫ и отъ лѣвѫ-тѫ имъ странѫ.

23 И Египтяни-тѣ *гы* погнѫхѫ и влѣзохѫ слѣдъ тѣхъ, всичкы-тѣ конїе Фараонови, колесницы-тѣ му, и конници-тѣ му въ 24 срѣдъ море-то. И въ утреннѭ-тѫ стражѫ, [ѣ]погледнѫ Господь отъ огненный-тъ и облачный-тъ стълпъ на Египетско-то воинство, и смути воинство-то на Египтяны-тѣ: 25 И извади колета-та на колесницы-тѣ имъ, и ся тегляхѫ мѫчно. И рекохѫ Египтяни-тѣ: Да бѣгамы отъ Израиля, защото [ю]Іеова воюва заради тѣхъ противъ Египтяны-тѣ. 26 И Господь рече Моисею: [я]Простри рѫкѫ-тѫ си надъ море-то, и нека ся възвърне вода-та връхъ Египтяны-тѣ, връхъ колесницы-тѣ имъ и 27 връхъ конницы-тѣ имъ. И прострѣ Моисей рѫкѫ-тѫ си надъ море-то: и около зоры [ѫ]море-то ся върнѫ пакъ на мѣсто-то си: и Египтяни-тѣ като бѣгахѫ посрѣщнѫхѫ го: и [ѭ]истърси Господь Египтяны-тѣ въ срѣдъ море-то. 28 Защото [а]вода-та ся възвърнѫ и [б]покры колесницы-тѣ и конницы-тѣ, всичко-то воинство Фараоново, което бѣше влѣзло слѣдъ тѣхъ въ море-то: не останѫ отъ тѣхъ ни единъ.

29 А [в]Израилеви-тѣ сынове минѫхѫ прѣзъ срѣдъ море-то по сухо: и вода-та бѣше имъ стѣна отъ деснѫ-тѫ и отъ лѣвѫ-тѫ имъ странѫ.

30 И [г]избави Господь въ онзи день Израиля отъ рѫкѫ-тѫ на Египтяны-тѣ: и [д]видѣ Израиль Египтяны-тѣ мьртвы по 31 край море-то. И видѣ Израиль голѣмо-то онова дѣло, което направи Господь на Египтяны-тѣ: и убояхѫ ся людїе-тѣ отъ Господа, и [е]повѣровахѫ Господа, и Моисея слугѫ-тѫ му.

ГЛАВА 15.

1 Тогазь [а]въспѣ Моисей и Израилеви-тѣ сынове тѫзи пѣсь Господу, и говорихѫ и рекохѫ:

[б]Ще пѣѭ Господу, защото ся прослави славно:
Коня и ѣздеца му хвьрли въ море-то.

2 Господь е сила моя и [в]пѣнїе.
И станѫ ми спасенїе:
Той ми е Богъ, и ще го прославїѭ:
[г]Богъ на отца ми, и [д]ще го прѣвъзнесѫ.

3 Господь е [е]силенъ воеватель:
[ж]Име-то му е Іеовà.

4 [з]Колесницы-тѣ Фараоновы и воинство-то му хвьрли въ море-то:
[и]Избранни-тѣ му пълковници потънѫхѫ въ Червено-то море.

5 [і]Бездны-тѣ гы покрыхѫ:
[к]Като камькъ слѣзохѫ въ дълбины-тѣ.

6 [л]Десница-та ти, Господи, прослави ся въ крѣпость:
Десница-та ти, Господи, смаза непрїятель-тъ.

7 И съ величинѫ-тѫ [м]на прѣвъсходство-то си истрѣбилъ си противницы-тѣ си:
Проводилъ си гнѣвъ-тъ си *и* [н]пояде гы като [о]сламѫ.

8 И съ [п]дыханїе-то на ноздры-тѣ ти вода-та ся струпа на купъ:
[р]Волны-тѣ застаныхѫ като громадѫ,
Бездны-тѣ ся сгѫстихѫ въ срѣдъ море-то.

9 [с]Непрїятель-тъ рече: Ще погнѫ, ще стигнѫ.
[т]Ще раздѣлѭ корысти-тѣ, душа-та ми ще ся насыти вѣрхъ тѣхъ:
Ще истъргнѫ ножъ-тъ си, рѫка-та ми ще гы погуби.

10 [у]Подухнѫлъ си съ вѣтръ-тъ си *и* [ф]море-то гы покры:
Потънѫхѫ като олово въ силнѫ-тѫ водѫ.

11 [х]Кой е подобенъ тебѣ, Господи, между богове-тѣ?

ц Гл. 13; 21. 23; 20. 32; 34. Числ. 20; 16. Иса. 63; 9.
ч Виж. Иса. 8; 14. 2 Кор. 4; 3.
ш Ст. 16.
щ Псал. 66; 6.
ъ Гл. 15; 8. Іис. Нав. 3; 16. 4; 23. Неем. 9; 11. Псал. 74; 13. 106; 9. 114; 3. Иса. 63; 12.
ы Ст. 29. Гл. 15; 19. Числ. 33; 8. Псал. 66; 6. 78; 13. Иса. 63; 13. 1 Кор. 10; 1. Евр. 11; 29.
ь Авв. 3; 10.
ѣ Виж. Псал. 77; 17 и дрт.
ю Ст. 14.
я Ст. 16.
ѫ Іис. Нав. 4; 18.
ѭ Гл. 15; 1; 7. Втор. 11; 4. Неем. 9; 11. Псал. 78; 53. Евр. 11; 29.
а Авв. 3; 8, 13.
б Псал. 106; 11.
в Ст. 22. Псал. 77; 20. 78; 52, 53.
г Псал. 106; 8, 10.
д Псал. 58; 10. 59; 10.
е Гл. 4; 31. 19; 9. Псал. 106; 12. Іоан. 2; 11. 11; 45.

—

а Сѫд. 5; 1. 2 Цар. 22; 1. Псал. 106; 12.
б Ст. 21.
в Втор. 10; 21. Псал. 18; 2. 22; 3. 59; 17. 62; 6. 109; 1. 118; 14. 140; 7. Иса. 12; 2. Авв. 3; 18, 19.
г Гл. 3; 15, 16.
д 2 Цар. 22; 47. Псал. 99; 5. 118; 28. Иса. 25; 1.
е Псал. 24; 8. Откр. 19; 11.
ж Гл. 6; 3. Псал. 83; 18.
з Гл. 14; 28.
и Гл. 14; 7.
і Гл. 14; 28.
к Неем. 9; 11.
л Псал. 118; 15, 16.
м Втор. 33; 26.
н Псал. 59; 13.
о Иса. 5; 24. 47; 14.
п Гл. 14; 21. 2 Цар. 22; 16. Іов. 4; 9. 2 Сол. 2; 8.
р Псал. 78; 13. Авв. 3; 10.
с Сѫд. 5; 30.
т Быт. 49; 27. Иса. 53; 12. Лук. 11; 22.
у Гл. 14; 21. Псал. 147; 18.
ф Ст. 5. Гл. 14; 28.
х 2 Цар. 7; 22. 3 Цар. 8; 23. Псал. 71; 19. 86; 8. 89; 6, 8. Іер. 10; 6. 49; 19.

Кой е подобенъ тебѣ, [ц] славенъ въ святость,
Чуденъ въ пѣнія, [ч] правящъ чудеса?
12 Прострѣлъ си [ш] десницѫ-тѫ си, *и* земя-та гы поглънѫ.
13 Съ милость-тѫ си [щ] водилъ си тыя людіе, *които* си избавилъ:
Наставилъ си *гы* съсъ силѫ-тѫ си [ъ] въ обиталище-то на святынѭ-тѫ си.
14 [ы] Народи-тѣ ще чуѭтъ, *и* ще въстреперятъ,
[ь] Болѣзни ще обладаѭтъ Палестинскы-тѣ жители.
15 Тогазь [ѣ] ще ся уплашатъ [ю] Едомскы-тѣ князове:
Трепетъ ще хване [я] Моавитскы-тѣ началницы:
[ѫ] Всичкы-тѣ жители въ Ханаанъ ще ся стопятъ.
16 [а] Страхъ и трепетъ ще нападне на тѣхъ:
Отъ величинѫ-тѫ на мышцѫ-тѫ ти [б] ще окаменѣѭтъ.
До дѣ замине народъ-тъ ти, Господи,
До дѣ замине този народъ [в] *който* си придобылъ.
17 Ще го въведешь и [г] насадишь въ горѫ-тѫ на наслѣдіе-то си,
Мѣсто-то, Господи, *което* си приготвилъ [д] за свое обиталище,
Святилище-то, Господи, *което* рѫцѣ-тѣ ти поставихѫ.
18 [е] Господь ще царува въ вѣкы вѣковъ.
19 Защото [ж] влѣзохѫ Фараонови-тѣ коніе въ море-то съ колесницы-тѣ му, и съ конницы-тѣ му, и [з] Господь върнѫ върхъ тѣхъ водѫ-тѫ на море-то: а Израилеви-тѣ сынове прѣминѫхѫ прѣзъ срѣдъ море-
20 то по сухо. И [и] пророчица-та Маріамъ Ааронова-та [і] сестра, [к] зѣ тѫпанъ въ рѫкѫ-тѫ си, и всичкы-тѣ жены излѣзохѫ слѣдъ
21 неѭ [л] съ тѫпаны и ликованія. И Маріамъ имъ [м] отвѣтствуваше *и говоряше:*
[н] Пѣйте Господу: защото ся прослави славно:
Коня и ѣздеца му хвърли въ море-то.
22 Тогазь дигнѫ Моисей Израиляны-тѣ отъ Червено-то море, и излѣзохѫ къмъ пустынѭ-тѫ [о] Суръ: и ходихѫ три дни
23 въ пустынѭ-тѫ, и не намѣрвахѫ водѫ. И *отъ тамъ* дойдохѫ въ [п] Меррѫ: но не могохѫ да піѭтъ отъ водѫ-тѫ на Меррѫ, защото бѣше горчива: за това ся наиме-
24 нова Мерра.* И [р] мъмряхѫ людіе-тѣ на Мо-
25 исея, и говоряхѫ: Що ще піемъ? А *Моисей* [с] извыка къмъ Господа: и показа му Господь [т] дърво *което* като хвърли у водѫ-тѫ, вода-та ся услади. Тамъ [у] имъ даде заповѣдь и повелѣніе: и тамо [ф] гы опы-
26 та. И рече: [х] Ако послушашь прилѣжно гласъ-тъ на Господа Бога твоего: и направишь онова което е угодно прѣдъ очи-тѣ му, и дадешь слушаніе на заповѣди-тѣ му, и увардишь всичкы-тѣ му *повелѣнія*, не щѫ да ти нанесѫ ни единѫ [ц] отъ болести-тѣ, които нанесохъ върхъ Египтяны-тѣ: защото азъ сьмь Господь [ч] който тя исцѣлявамъ.
27 Послѣ [ш] дойдохѫ въ Елимъ, дѣто *имаше* дванадесеть *водни* источници, и седмдесеть финиковы дървета, и тамъ поставихѫ станъ близо при воды-тѣ.

ГЛАВА 16.

1 И [а] станѫхѫ отъ Елимъ, всичко-то събраніе на Израилевы-тѣ сынове, та дойдохѫ [б] въ пустынѭ-тѫ Синъ, която е между Елимъ и Синѫ, въ петнадесетый-тъ день на вторый-тъ мѣсецъ отъ какъ
2 излѣзохѫ изъ Египетскѫ-тѫ земѭ. И всичко-то събраніе на Израилевы-тѣ сынове [в] мъмрѣше на Моисея и Аарона въ пу-
3 стынѭ-тѫ. И рекохѫ имъ Израилеви-тѣ сынове: [г] Подобрѣ да быхмы умрѣли отъ рѫкѫ-тѫ на Господа въ Египетскѫ-тѫ земѭ, [д] когато сѣдѣхмы близу до котлы-тѣ на месо-то *и* когато ядѣхмы хлѣбъ до сытость! защото изведохте ны въ тѫзи пустынѭ, за да изморите съ гладъ всичко това събраніе.
4 Тогазь рече Господь Моисею: Ето, ще ви одъждѭ [е] хлѣбъ отъ небе-то и ще излѣзватъ людіе-тѣ и всякой день ще събиратъ колкото е доволно за день-тъ, [ж] за да гы опытамъ ще ходятъ ли въ законъ-
5 тъ ми или не. А въ шестый-тъ день нека приготвятъ онова което ще внесѫтъ, и [з] да е двойно отъ колкото събиратъ всякой день.
6 А Моисей и Ааронъ рекохѫ на всичкы-тѣ Израилевы сынове: [и] Довечера ще познаете че Господь вы е извелъ изъ

[ц] Иса. 6; 3.
[ч] Псал. 77; 14.
[ш] Ст. 6.
[щ] Псал. 77; 15, 20. 78; 52. 80; 1. 106; 9. Иса. 63; 12, 13. Іер. 2; 6.
[ъ] Псал. 78; 54.
[ы] Числ. 14; 14. Втор. 2; 25. Іис. Нав. 2; 9, 10.
[ь] Псал. 48; 6.
[ѣ] Втор. 2; 4.
[ю] Быт. 36; 40.
[я] Числ. 22; 3. Авв. 3; 7.
[ѫ] Іис. Нав. 5; 1.
[а] Втор. 2; 25. 11; 25. Іис. Нав. 2; 9.
[б] 1 Цар. 25; 37.
[в] Гл. 19; 5. Втор. 32; 9. 2 Цар. 7; 23. Псал. 74; 2. Иса. 43; 1, 3. 51; 10. Іер. 31; 11. 1 Пет. 2; 9. 2 Пет. 2; 1. Тит. 2; 14.
[г] Псал. 44; 2. 80; 8.
[д] Псал. 78; 54.
[е] Псал. 10; 16. 29; 10. 146; 10. Иса. 57; 15.
[ж] Гл. 14; 23. Прит. 21; 31.
[з] Гл. 14; 28, 29.
[и] Сѫд. 4; 4. 1 Цар. 10; 5.
[і] Числ. 26; 59.
[к] 1 Цар. 18; 6.
[л] Сѫд. 11; 34. 21; 21. 2 Цар. 6; 16. Псал. 68; 11, 25. 149; 3. 150; 4.
[м] 1 Цар. 18; 7.
[н] Ст. 1.
[о] Быт. 16; 7. 25; 18.
[п] Числ. 33; 8.
* Горесть.
[р] Гл. 16; 2. 17; 3.
[с] Гл. 14; 10. 17; 4. Псал. 50; 15.
[т] 4 Цар. 2; 21. 4; 41.
[у] Іис. Нав. 24; 25.
[ф] Гл. 16; 4. Втор. 8; 2, 16. Сѫд. 2; 22. 3; 1, 4. Псал. 66; 10. 81; 7.
[х] Втор. 7; 12, 15.
[ц] Втор. 28; 27, 60.
[ч] Гл. 23; 25. Псал. 41; 3, 4. 103; 3. 147; 3.
[ш] Числ. 33; 9.

—

[а] Числ. 33; 10, 11.
[б] Іез. 30; 15.
[в] Гл. 15; 24. Псал. 106; 25. 1 Кор. 10; 10.
[г] Плач. 4; 9.
[д] Числ. 11; 4. 5.
[е] Псал. 78; 24, 25. 105; 40. Іоан. 6; 31, 32. 1 Кор. 10; 3.
[ж] Гл. 15; 25. Втор. 8; 2, 16.
[з] Виж. Ст. 22. Лев. 25; 21.
[и] Виж. Ст. 12, 13. Гл. 6; 7. Числ. 16; 28, 29, 30.

7 Египетскѫ-тѫ земіѭ. И утрѣ ще видите [i]славѫ-тѫ Господнѭ, защото чу роптанія-та ви противъ Господа: понеже [к]що 8 смы ный, та да роптаете на насъ? И рече Моисей: *Ще видите* когато ви даде Господь довечера месо да ядете, и утрѣ хлѣбъ до сытость: защото чу Господь роптанія-та ви които роптаете на него: защото що смы ный? роптанія-та ви не сѫ противъ насъ, *но* [л]*противъ* Господа.
9 И рече Моисей Аарону: Речи на всичкото събраніе на Израилевы-тѣ сынове: [м]Приближѣте прѣдъ Господа: защото чу роптанія-та ви.

10 И когато говорѣше Ааронъ на всичкото събраніе на Израилевы-тѣ сынове, обърнѫхѫ лице-то си къмъ пустынѭ-тѫ, и ето, [н]слава-та Господня ся яви въ 11 облакъ-тъ. И говори Господь Моисею, и 12 рече: [о]Чухъ роптанія-та на Израилевы-тѣ сынове. Кажи имъ, и речи: [п]Довечера ще ядете месо, и [р]утрѣ ще ся насытите съ хлѣбъ, и ще познаете че азъ сьмь Господь Богъ вашъ.

13 А на вечерь-тѫ [с]долѣтѣхѫ прѣпелицы, и покрыхѫ станъ-тъ: и на утринь-тѫ, на всякѫдѣ около станъ-тъ [т]*бѣше* ся по-14 слало роса. И като ся дигнѫ послана-та роса, ето, по лице-то на пустынѭ-тѫ имаше [у]нѣщо дребно като люспы, тънко 15 като слана по земіѭ-тѫ. И като видѣхѫ Израилевы-тѣ сынове, рекохѫ си единъ другому: Що *е* това? защото не знаяхѫ що бѣше. И Моисей имъ рече: [ф]Това е хлѣбъ-тъ който ви дава Господь да яде-16 те. Това е което заповѣда Господь: Съберѣте отъ него, всякой колкото му трѣба да *яде, по* [х]гоморъ на главѫ, споредъ число-то на душы-тѣ ви: земѣте всякой за свои-тѣ които има подъ шатъръ-тъ си.
17 И направихѫ така Израилеви-тѣ сынове: и събрахѫ единъ много, а другъ малко.
18 И когато измѣрихѫ съ гоморъ-тъ, [ц]който бѣше събралъ много, не бѣше му *много*: и който бѣше събралъ малко, не бѣше му малко: всякой земаше колкото му 19 трѣбаше за хранѫ. И рече имъ Моисей: Никой да не оставя отъ него до утрѣ.
20 Но, не послушахѫ Моисея: и нѣкои оставихѫ отъ него до утрѣ, и червяса, и ся усмърдѣ: и разгнѣва ся на тѣхъ Моисей.
21 И *всякѫ* сутринѫ събирахѫ го кой колкото му трѣбаше за хранѫ: и, когато припечеше сълнце-то, стопяваше ся.

22 И въ шестый-тъ день събрахѫ двойнѫ хранѫ, по два гомора за едного: дойдохѫ тогазь всичкы-тѣ началници на съ-23 браніе-то, и извѣстихѫ на Моисея. А той имъ рече: Това е което рече Господь: утрѣ е [ч]сѫббота, свято упокоеніе Господу: опечѣте което имате да опечете, и сварѣте което имате да сварите: и колкото остане, турѣте го на странѫ за васъ 24 си, за опазваніе до утрѣ. И увардихѫ го до утрѣ, както заповѣда Моисей: и [ш]не ся усмърдѣ, нито ся намѣри червей въ 25 него. И рече Моисей: Яждте го днесь: защото днесь *е* сѫббота Господу: днесь нѣма 26 да го намѣрите въ поле-то. [щ]Шесть дни ще го събирате: но въ седмый-тъ день, въ сѫбботѫ-тѫ, въ неіѫ нѣма да ся на-27 мѣрва. И нѣкои отъ людіе-тѣ излѣзохѫ въ седмый-тъ день да съберѫтъ, но не 28 намѣрихѫ. Тогазь рече Господь Моисею: [в]До кога ще ся отричате да вардите мои-29 тѣ заповѣди, и мои-тѣ законы? Виждте че Господь ви даде сѫбботѫ-тѫ, *и* за това въ шестый-тъ день ви дава хлѣбъ за два дена: сѣдѣте всякой на мѣсто-то си: въ седмый-тъ день да не излиза никой 30 отъ мѣсто-то си. И отпочивахѫ си людіе-31 тѣ въ седмый-тъ день. А домъ-тъ Израилевъ нарече име-то му Манна: и [ы]то бѣ подобно на коріандрово-то сѣме, бѣло: и вкусъ-тъ му като на питѫ съ медъ.

32 И рече Моисей: Това е което заповѣда Господь: напълнѣте отъ него единъ гоморъ, за да ся варди въ родове-тѣ ви, да гледатъ хлѣбъ-тъ съ който ви исхранихъ въ пустыніѭ-тѫ, като вы изведохъ изъ 33 Египетскѫ-тѫ земіѭ. И рече Моисей Аарону: [ъ]Земи еднѫ стомнѫ, и тури въ неіѫ единъ гоморъ пълнъ съ маннѫ, и положи іѭ прѣдъ Господа, за да ся упазва 34 въ родове-тѣ ви. И положи іѭ Ааронъ [ѣ]прѣдъ свидѣтелство-то, за да ся упазва, 35 както заповѣда Господь Моисею. И [ю]четыридесеть годины ядѣхѫ Израилеви-тѣ сынове маннѫ-тѫ, додѣ дойдохѫ въ обитаемѫ земіѭ: ядѣхѫ маннѫ, [я]додѣ дойдохѫ въ прѣдѣлы-тѣ на Ханаанскѫ-тѫ земіѭ. А гоморъ-тъ е десета часть на ефѫ-тѫ.

ГЛАВА 17.

1 И [а]тръгнѫ всичко-то събраніе на Израилевы-тѣ сынове, отъ пустыніѭ-тѫ Синъ, и вървяхѫ споредъ Господніѭ-тѫ заповѣдь, и расположихѫ станъ въ Рафидимъ 2 дѣто нѣмаше водѫ да піѭтъ людіе-тѣ. И

i Виж. Ст. 10. Иса. 35; 2. 40; 5. Іоан. 11; 4, 40.
к Числ. 16; 11.
л 1 Цар. 8; 7. Лук. 10; 16. Рим. 13; 2.
м Числ. 16; 16.
н Ст. 7. Гл. 13; 21. Числ. 16; 19. 3 Цар. 8; 10, 11.
о Ст. 8.
п Ст. 6.
р Ст. 7.
с Числ. 11; 31. Псал. 78; 27, 28. 105; 40.
т Числ. 11; 9.
у Числ. 11; 7. Втор. 8; 3. Неем. 9; 15. Псал. 78; 24. 105; 40.
ф Іоан. 6; 31, 49, 58. 1 Кор. 10; 3.
х Ст. 36.
ц 2 Кор. 8; 15.
ч Быт. 2; 3. Гл. 20; 8. 31; 15. 35; 3. Лев. 23; 3.
ш Ст. 20.
щ Гл. 20; 9, 10.
в 4 Цар. 17; 14. Псал. 78; 10. 22. 106; 13.
ы Числ. 11; 7, 8.
ъ Евр. 9; 4.
ѣ Гл. 25; 16, 21. 40; 20. Числ. 17; 10. Втор. 10; 5. 3 Цар. 8; 9.
ю Числ. 33; 38. Втор. 8; 2, 3. Неем. 9; 20, 21. Іоан. 6; 31, 49.
я Іис. Нав. 5; 12. Неем. 9; 15.

—

а Гл. 16; 1. Числ. 33; 12, 14.

[б]карахѫ ся людіе-тѣ съ Моисея, и рекохѫ: Дай ни водѫ да піемъ. И рече имъ Моисей: Защо ся карате съ мене? [в]защо 3 искушавате Господа? А людіе-тѣ бѣхѫ ожаднѣли тамъ за водѫ: и [г]роптаяхѫ людіе-тѣ на Моисея, и думахѫ: Защо ны възведе изъ Египетъ, за да ны изморишь, насъ и чада-та ни, и скотове-тѣ ни съсъ жаждѫ?

4 И [д]извыка Моисей къмъ Господа, и каза: Какво да правіѭ тойзи народъ? [е]още 5 малко и ще мя убіѭтъ съ каменіе. И рече Господь Моисею: [ж]Замини прѣдъ лице-то на людіе-тѣ, и земи съсъ себе си нѣкои отъ Израилевы-тѣ старцы: и жезлъ-тъ си съ който [з]удари ты рѣкѫ-тѫ, земи въ рѫкѫ-тѫ *си*, и върви. 6 Ето, [и]азъ ще застанѫ тамъ прѣдъ тебе на канарѫ-тѫ въ Хоривъ, и ще ударишь канарѫ-тѫ, и ще излѣзе вода изъ неіѫ да піѭтъ людіе-тѣ. И направи така Моисей прѣдъ очи-тѣ на старцы-тѣ Израилевы. 7 И нарече име-то на мѣсто-то: [і]*Масса и †Мерива, заради караніе-то на Израилевы-тѣ сынове, и защото искусихѫ Господа, и казувахѫ: Да ли е между насъ Господь, или не?

8 [к]Тогазь дойде Амаликъ, и направи бой съ Израиля въ Рафидимъ. 9 И рече Моисей [л]Іисусу: Избери ни мѫжіе, и излѣзь да ся біешь съ Амалика: утрѣ азъ ще застанѫ на върхъ-тъ на хълма и ще държѫ въ рѫкѫ-тѫ си [м]жезлъ-тъ Божій. 10 И стори Іисусъ както му рече Моисей, и ся би съ Амалика. А Моисей, Ааронъ, и Оръ възлѣзохѫ на върхъ-тъ на хълма. 11 И [н]когато Моисей въздигаше рѫкѫ-тѫ си, надвиваше Израиль: а когато спущаше рѫкѫ-тѫ си, надвиваше Амаликъ. 12 А рѫцѣ-тѣ Моисеовы натегнувахѫ; за това зѣхѫ камыкъ и подложихѫ му, и той сѣднѫ на него: а Ааронъ и Оръ, единъ отъ еднѫ-тѫ странѫ, и другъ отъ другѫ-тѫ, подпирахѫ рѫцѣ-тѣ му: и *така* рѫцѣ-тѣ му ся подкрѣпявахѫ до захожданіе-то на слънце-то. 13 И погуби Іисусъ Амалика, и людіе-тѣ му, съ остро-то на ножа. 14 И рече Господь Моисею: [о]Пиши това въ книгѫ за поменъ, и прѣдай въ уши-тѣ на Іисуса: че [п]ще изгладіѭ съвсѣмъ поменъ-тъ на Амалика отъ подъ небе-то. 15 И създида *тамо* Моисей олтарь, и нарече име-то му **Іеова Нисій: 16 И рече: Понеже *Господь *тури* рѫкѫ на прѣстолъ-тъ *си, ще бѫде* Господня брань противъ Амалика *отъ* родъ въ родъ.

ГЛАВА 18.

1 И чу [а]Іоѳоръ Мадіамскый-тъ священникъ, тесть-тъ Моисеовъ, всичкы-тѣ дѣла [б]които направи Богъ на Моисея, и на людіе-тѣ си Израиля, че извелъ Господь Израиля изъ Египетъ: 2 И зѣ Іоѳоръ тесть-тъ Моисеовъ, Сепфорѫ, Моисеовѫ-тѫ женѫ, [в]слѣдъ като іѭ бѣше отпратилъ, 3 И [г]двама-та ѝ сынове, отъ които [д]на единъ-тъ име-то бѣ †Гирсомъ: защото чужденецъ, рече, быхъ въ чуждѫ земіѫ: 4 А на другый-тъ име-то §Еліезеръ: защото Богъ на отца ми, *рече*, станѫ ми помощникъ, и избави мя отъ ножъ-тъ Фараоновъ. 5 И дойде Іоѳоръ Моисеовый тесть при Моисея, съсъ сынове-тѣ му, и съсъ женѫ му, въ пустыніѫ-тѫ, дѣто бѣше расположилъ станъ [е]въ Божіѭ-тѫ горѫ: 6 И извѣсти Моисею: Азъ Іоѳоръ тесть ти идѫ при тебе, и жена ти, [ж]и двама-та ѝ сынове съ неіѫ. 7 И Моисей излѣзе да посрѣщне тестя си, и поклони ся, и [з]цѣлунѫ го: и попытахѫ ся единъ другъ за здравіе-то си, и влѣзохѫ въ шатъръ-тъ. 8 И Моисей расказа на тестя си всичко що направи Господь на Фараона и на Египтяны-тѣ заради Израиля, и всичкы-тѣ трудове които имъ ся случихѫ по пѫть-тъ, и какъ гы [и]избави Господь. 9 И зарадова ся Іоѳоръ много за всичкы-тѣ добрины които Господь бѣ направилъ на Израиля, когото избави отъ рѫкѫ-тѫ на Египтяны-тѣ. 10 И рече Іоѳоръ: [і]Благословенъ Господь, който вы избави отъ рѫкѫ-тѫ на Египтяны-тѣ, и отъ Фараоновѫ-тѫ рѫкѫ; който избави людіе-тѣ изъ подъ рѫкѫ-тѫ на Египтяны-тѣ. 11 Сега познавамъ че Господь е [к]великъ надъ всичкы-тѣ богове: защото [л]въ това въ което ся [м]възгордихѫ тѣ, станѫ отъ тѣхъ по горень. 12 Зѣ тогазь Іоѳоръ, Моисеовый тесть, всесъжженіе и жъртвы *да принесе* Богу: и дойде Ааронъ, и всичкы-тѣ старци Израилеви, да ядѫтъ хлѣбъ заедно съ Моисеовый тесть [н]прѣдъ Бога.

13 И на другый-тъ день сѣднѫ Моисей да сѫди людіе-тѣ: и стояхѫ людіе-тѣ прѣдъ 14 Моисея отъ зарань-тѫ до вечерь-тѫ. И

б Числ. 20; 3, 4.
в Втор. 6; 16. Псал. 78; 18. 41. Иса. 7; 12. Мат. 4; 7. 1 Кор. 10; 9.
г Гл. 16; 2.
д Гл. 14; 15.
е 1 Цар. 30; 6. Іоан. 8; 59. 10; 31.
ж Іез. 2; 6.
з Гл. 7; 20. Числ. 20; 8.
и Числ. 20; 10, 11. Псал. 78; 15, 20. 105; 41. 114; 8. 1 Кор. 10; 4.
і Числ. 20; 13. Псал. 81; 7. 95; 8. Евр. 3; 8.
* Искушеніе.
† Караніе.
к Быт. 36; 12. Числ. 24; 20. Втор. 25; 17. 1 Цар. 15; 2.
л Дѣян. 7; 45. Евр. 4; 8.
м Гл. 4; 20.
н Іак. 5; 16.
о Гл. 34; 27.
п Числ. 24; 20. Втор. 25; 19. 1 Цар. 15; 3, 7. 30; 1, 17. 2 Цар. 8; 12. Ездр. 9; 14.
** Господь знамя мое.
* *Или*, рѫка *ся подигнѫ* противъ прѣстолъ-тъ Господень.

а Гл. 2; 16. 3; 1.
б Псал. 44; 1. 77; 14; 15. 78; 4. 105; 5, 43. 106; 2, 8.
в Виждь Гл. 4; 26.
г Дѣян. 7; 29.
д Гл. 2; 22.
† Пришлецъ тука.
§ Богъ мой помощникъ.
е Гл. 3; 1, 12.
ж Быт. 14; 17. 18; 2. 19; 1 3 Цар. 2; 19.
з Быт. 29; 13. 33; 4.
и Псал. 78; 42. 81; 7. 106; 10. 107; 2.
і Быт. 14; 20. 2 Цар. 18; 28. Лук. 1; 68.
к 2 Лѣт. 2; 5. Псал. 95; 3. 97; 9. 135; 5.
л Гл. 1; 10, 16, 22. 5; 2, 7. 14; 8, 18.
м 1 Цар. 2; 3. Неем. 9; 10, 16, 29. Іов. 40; 11, 12. Псал. 31; 23. 119; 21. Лук. 1; 51.
н Втор. 12; 7. 1 Лѣт. 29; 22. 1 Кор. 10; 18, 21, 31.

като видѣ Моисеовый тесть всичко което правѣше той на людіе-тѣ, рече: Що е това което правишь на людіе-тѣ? Защо ты самъ сѣдишь, и всичкы-тѣ людіе стоятъ прѣдъ тебе отъ зарань довечерь? 15 И рече Моисей на тестя си: Защото [о]людіе-тѣ дохождатъ при мене да питатъ Бога. 16 [п]Когато иматъ нѣщо, дохождатъ при мене, и азъ сѫдіѭ между единый-тъ и другый-тъ: и [р]показувамъ *имъ* Божіи-тѣ повелѣнія, и законы-тѣ му. 17 И Моисеовый тесть му рече: Това което правишь не е добро. 18 Непрѣмѣнно и ты ще запрешь, и тойзи народъ, който е съ тебе: защото това нѣщо е много тежко за тебе: [с]не можешь върши това самъ. 19 И сега послушай гласъ-тъ ми: ще тя съвѣтувамъ, и [т]Богъ ще бѫде съ тебе: [у]ты бѫди отъ странѫ Божіѭ за народъ-тъ, [ф]да относишь сѫдбы-тѣ прѣдъ Бога. 20 И [х]учи гы на повелѣнія-та и на законы-тѣ, и показувай имъ [ц]пѫть-тъ по който трѣбува да ходятъ, и [ч]дѣла-та които трѣбва да правятъ. 21 Но избери отъ всичкы-тѣ людіе достойны [ш]мѫжіе, [щ]които ся боятъ отъ Бога, истинолюбцы [ъ]мѫжіе, [ы]които ненавиждатъ сребролюбіе: и постави *гы* надъ тѣхъ, тысященачалницы, и стоначалницы, и петдесетоначалницы, и десетоначалницы. 22 И нека тѣ сѫдятъ людіе-тѣ [ь]всякога: и [ѣ]всякѫ голѣмѫ сѫдбѫ, нека доносятъ до тебе: а всякѫ малкѫ сѫдбѫ нека сѫдятъ тѣ: така ще ти олекне, и [ю]ще носятъ товаръ-тъ наедно съ тебе. 23 Ако направишь това (и ако Богъ ти заповѣда), тогазь [я]ще можешь да ся удържишь, още и всичкый тойзи народъ ще стигне [ѫ]на мѣсто-то си съ миръ.

24 И послуша Моисей гласъ-тъ на тестя си, и стори всичко що му рече. 25 И [ѭ]избра Моисей отъ всичкый Израиль достойны мѫжіе, и постави гы началницы надъ народа, тысященачалницы, стоначалницы, петдесетоначалницы, и десетоначалницы: 26 И [а]сѫдѣхѫ людіе-тѣ на всяко врѣме: [б]сѫдбы-тѣ които бѣхѫ мѫчны доносяхѫ Моисею, а всякѫ малкѫ сѫдбѫ сѫдѣхѫ тѣ. 27 И испроводи Моисей тестя си, и [в]отиде въ земіѭ-тѫ си.

ГЛАВА 19.

1 Въ третій-тъ мѣсецъ слѣдъ исходъ-тъ на Израилевы-тѣ сынове изъ Египетскѫ-тѫ земіѭ, въ истый-тъ день дойдохѫ [а]въ Синайскѫ-тѫ пустыніѭ. 2 И станѫхѫ отъ [б]Рафидимъ, та дойдохѫ въ Синайскѫ-тѫ пустыніѭ, и расположихѫ станъ въ пустыніѭ-тѫ: и тамъ постави шатры-тѣ си Израиль срещѫ [в]горѫ-тѫ. 3 И [г]Моисей възлѣзе при Бога: и [д]повыка го Господь отъ горѫ-тѫ, и рече: така ще кажешь на Іакововый домъ, и ще извѣстишь на Израилевы-тѣ сынове: 4 Вы [е]видѣхте що сторихъ на Египтяны-тѣ, и васъ [ж]носихъ *като* на орловы крила, и доведохъ вы при себе си. 5 И [з]сега, ако наистинѫ послушате гласъ-тъ ми, и упазите завѣтъ-тъ ми, отъ всичкы-тѣ народы вы [и]ще ми бѫдете собственно стяжаніе: защото [і]моя е всичка-та земя. 6 И вы ще ми бѫдете [к]царство отъ священницы, и [л]народъ святъ. Тѣзи сѫ думы-тѣ които ще кажешь на Израилевы-тѣ сынове.

7 И дойде Моисей и повыка старцы-тѣ народны, и прѣдстави прѣдъ тѣхъ всичкы тѣзи думы, които му заповѣда Господь. 8 И [м]отговорихѫ съгласно всичкы-тѣ людіе, и казувахѫ: Всичко което рече Господь ще сторимъ. И отнесе Моисей Господу думы-тѣ на людіе-тѣ. 9 И рече Господь Моисею: Ето, азъ идѫ при тебе [н]въ гѫстъ облакъ, [о]за да чуіѭтъ людіе-тѣ когато говоріѭ съ тебе, и [п]да тя вѣруватъ вече за всегда. А Моисей каза Господу думы-тѣ на людіе-тѣ. 10 И рече Господь Моисею: Иди при людіе-тѣ и [р]освяти гы днесь и утрѣ, и [с]да исперѫтъ дрехы-тѣ си, 11 И да сѫ готови за третій-тъ день: защото въ третій-тъ день [т]ще слѣзе Господь на Синайскѫ-тѫ горѫ, прѣдъ очи-тѣ на всичкы-тѣ людіе. 12 И ще туришь на около прѣдѣлы за людіе-тѣ и ще кажешь: Пазѣте ся да не възлѣзете на горѫ-тѫ, нито да ся допрете до никой неинъ край: [у]който ся допре до горѫ-тѫ, непрѣмѣнно ще умре: 13 И да ся не допре до неіѭ рѫка, защото съ каменіе ще ся убіе, или съсъ стрѣлѫ ще ся

о Лев. 24; 12. Числ. 15; 34.
п Гл. 23; 7. 24; 14. Втор. 17; 8. 2 Цар. 15; 3. Іов. 31; 13. Дѣян. 18; 15. 1 Кор. 6; 1.
р Лев. 24; 15. Числ. 15; 35. 27; 6, и дрг. 36; 6 до 9.
с Числ. 11; 14, 17. Втор. 1; 9, 12.
т Гл. 3; 12.
у Гл. 4; 16. 20; 19. Втор. 5; 5.
ф Числ. 27; 5.
х Втор. 4; 1, 5. 5; 1. 6; 1, 2. 7; 11.
ц Псал. 143; 8.
ч Втор. 1; 18.
ш Ст. 25. Втор. 1; 15, 16. 16; 18. 2 Лѣт. 19; 5 до 10. Дѣян. 6; 3.
щ Быт. 42; 18. 2 Цар. 23; 3. 2 Лѣт. 19; 9.
ъ Iез. 18; 8.
ы Втор. 16; 19.
ь Ст. 26.
ѣ Ст. 26. Лев. 24; 11. Числ. 15; 33. 27; 2. 36; 1. Втор. 1; 17. 17; 8.
ю Числ. 11; 17.
я Ст. 18.
ѫ Быт. 18; 33. 30; 25. Гл. 16; 29. 2 Цар. 19; 39.
ѭ Втор. 1; 15. Дѣян. 6; 5.
а Ст. 22.
б Іов. 29; 16.
в Числ. 10; 29, 30.

—

а Числ. 33; 15.
б Гл. 17; 1, 8.
в Гл. 3; 1, 12.
г Гл. 20; 21. Дѣян. 7; 38.
д Гл. 3; 4.
е Втор. 29; 2.
ж Втор. 32; 11. Иса. 63; 9. Откр. 12; 14.
з Втор. 5; 2.
и Втор. 4; 20. 7; 6. 14; 2, 21. 26; 18. 32; 8, 9. 3 Цар. 8; 53. Псал. 135; 4. Пѣсн. 8; 12. Иса. 41; 8. 43; 1. Іер. 10; 16. Мал. 3; 17. Тит. 2; 14.
і Гл. 9; 29. Втор. 10; 14. Іов. 41; 11. Псал. 24; 1. 50; 12. 1 Кор. 10; 26, 28.
к Втор. 33; 2, 3, 4. 1 Пет. 2; 5, 9. Откр. 1; 6. 5; 10. 20; 6.
л Лев. 20; 24, 26. Втор. 7; 6. 26; 19. 28; 9. Иса. 62; 12. 1 Кор. 3; 17. 1 Сол. 5; 27.
м Гл. 24; 3, 7. Втор. 5; 27. 26; 17.
н Ст. 16. Гл. 20; 21. 24; 15, 16. Втор. 4; 11. Псал. 18; 11, 12. 97; 2. Мат. 17; 5.
о Втор. 4; 12, 36. Іоан. 12; 29, 30.
п Гл. 14; 31.
р Лев. 11; 44, 45.
с Быт. 35; 2. Ст. 14. Лев. 15; 5.
т Ст. 16, 18. Гл. 34; 5. Втор. 33; 2.
у Евр. 12; 20.

устрѣли: или ако е животно или человѣкъ, живъ да не остане. [ф]Когато тржба-та затржби, тогазь ще възлѣзжтъ на горж-тж.

14 И слѣзе Моисей отъ горж-тж при людіе-тѣ, и [х]освяти людіе-тѣ: а тѣ испрахж 15 дрехы-тѣ си. И рече на людіе-тѣ: [ц]Бждѣте готови за третій-тъ день: [ч]не ся приближавайте при женж.

16 И сутринь-тж въ третій-тъ день, [ш]станжхж гръмове и свѣткавицы, и гжстъ [щ]облакъ *имаше* на горж-тж, и много силенъ тржбенъ [ъ]гласъ: и [ы]треперяхж всичкы-тѣ людіе които бѣхж въ станъ-тъ. 17 Тогазь [ь]изведе Моисей людіе-тѣ изъ станъ-тъ да посрѣщнжтъ Бога, и застанжхж 18 подъ горж-тж. [ѣ]А Синайска-та гора бѣше всичка въ дымъ: защото слѣзе Господь [ю]въ огнь на неіж: и [я]дигаше ся дымъ-тъ ѝ като дымъ отъ пещь, и [ѫ]всичка-19 та гора ся тресѣше силно. И [іѫ]когато тржбный-тъ гласъ ся продължаваше много силно, [а]Моисей говорѣше и [б]Богъ му 20 отговаряше съ гласъ. И слѣзе Господь на Синайскж-тж горж, на върхъ-тъ на горж-тж: и повыка Господь Моисея на върхъ-21 тъ на горж-тж, и възлѣзе Моисей. И рече Господь Моисею: Слѣзь, та заржчай на людіе-тѣ, да ся не устремятъ къмъ Господа [в]да гледатъ, и паднжтъ мнозина 22 отъ тѣхъ. Така и священници-тѣ които приближаватъ при Господа, [г]нека ся освятятъ, [д]за да не нападне Господь върхъ 23 тѣхъ. И рече Моисей Господу: Людіе-тѣ не могжтъ да възлѣзжтъ на Синайскж-тж горж: защото ты си ни заповѣдалъ и реклъ: [е]Тури прѣдѣлы около горж-тж, и 24 освяти іж. И рече му Господь: Иди, слѣзь: послѣ ще възлѣзешь ты и Ааронъ наедно съ тебе: а священници-тѣ и людіе-тѣ да ся не устремятъ да възлѣзжтъ къмъ 25 Господа, за да не нападне върхъ тѣхъ. И Моисей слѣзе при людіе-тѣ, и каза имъ.

ГЛАВА 20.

1 Тогазь каза Богъ [а]всичкы тѣзи думы и говорѣше:

2 [б]Азъ сьмь Іеова̀ Богъ твой, който тя изведохъ изъ Египетскж-тж земіж, [в]изъ домъ-тъ на рабство-то.

3 [г]Да нѣмашь другы богове освѣнь мене.

4 [д]Не си прави̇ кумиръ, и никакво подобіе на нѣщо, което е на небе-то горѣ, и което на земіж-тж долу, или което въ 5 воды-тѣ подъ земіж-тж: [е]Да не имъ ся поклонишь, нито да имъ послужишь: защото азъ Господь Богъ твой сьмь [ж]Богъ ревнивъ, който [з]въздавамъ беззаконіе-то на бащы-тѣ върхъ чада-та, до третій и четвъртый родъ на онѣзи които мя нена-6 виждатъ: И [и]който правіж милость на тысящы родове на онѣзи които мя любятъ, и съхраняватъ мои-тѣ заповѣди.

7 [і]Не зимай име-то на Господа Бога твоего напраздно: защото [к]Господь нѣма да оправдае оногозь който зема напраздно име-то му.

8 [л]Помни сжбботный-тъ день да го освя-9 щавашь. [м]Шесть дни ще работишь и ще 10 вършишь всичкы-тѣ си дѣла: А [н]седмый-тъ день е сжббота на Господа Бога твоего: да не правишь *въ него* никое дѣло, *ни* ты, ни сынъ ти, ни дъщеря ти, *ни* слугата ти, нито слугыня-та ти, нито скотъ-тъ ти, [о]нито чужденецъ-тъ ти, който е от-11 вжтрѣ врата-та ти. Защото [п]въ шесть дни направи Господь небе-то и земіж-тж, море-то, и всичко което е въ тѣхъ: а въ седмый-тъ день си́ починж: за това благослови Господь сжбботный-тъ день, и освяти го.

12 [р]Почитай бащж си и майкж си, за да ся продължатъ дни-тѣ ти на земіж-тж, коіжто ти дава Господь Богъ твой.

13 [с]Не убивай.

14 [т]Не прѣлюбодѣйствувай.

15 [у]Не кради̇.

16 [ф]Не свидѣтелствувай противъ ближній-тъ си лъжливо свидѣтелство.

17 [х]Не пожелай домъ-тъ на ближній-тъ си: [ц]не пожелай женж-тж на ближній-тъ си: нито слугж-тж му, нито слугыніж-тж му, нито волъ-тъ му, нито оселъ-тъ му, нито нищо, което е на ближній-тъ ти.

[ф] Ст. 16, 19.
[х] Ст. 10.
[ц] Ст. 11.
[ч] 1 Цар. 21; 4, 5. Зах. 7; 3. 1 Кор. 7; 5.
[ш] Псал. 77; 18. Евр. 12; 18. 19. Откр. 4; 5. 8; 5. 11; 19.
[щ] Ст. 9. Гл. 40; 34. 2 Лѣт. 5; 14.
[ъ] Откр. 1; 10. 4; 1.
[ы] Евр. 12; 21.
[ь] Втор. 4; 10.
[ѣ] Втор. 4; 11. 33; 2. Сжд. 5; 5. Псал. 68; 7, 8. Иса. 6; 4. Авв. 3; 3.
[ю] Гл. 3; 2. 24; 17. 2 Лѣт. 7; 1, 2, 3.
[я] Быт. 15; 17. Псал. 144; 5. Откр. 15; 8.
[ѫ] Псал. 68; 8. 77; 18. 114; 7. Іер. 4; 24. Евр. 12; 26.
[іѫ] Ст. 13.
[а] Евр. 12; 21.
[б] Неем. 9; 13. Псал. 81; 7.
[в] Виж. Гл. 3; 5. 1 Цар. 6; 19.
[г] Лев. 10; 3.
[д] 2 Цар. 6; 7, 8.
[е] Ст. 12. Іис. Нав. 3; 4.

—

[а] Втор. 5; 22.
[б] Лев. 26; 1, 13. Втор. 5; 6. Псал. 81; 10. Осія 13; 4.
[в] Гл. 13; 3.
[г] Втор. 5; 7. 6; 14. 4 Цар. 17; 35. Іер. 25; 6. 35; 15.
[д] Лев. 26; 1. Втор. 4; 16. 5; 8. 27; 15. Псал. 97; 7.
[е] Гл. 23; 24. Іис. Нав. 23; 7. 4 Цар. 17; 35. Иса. 44; 15, 19.
[ж] Гл. 34; 14. Втор. 4; 24. 6; 15. Іис. Нав. 24; 19. Наум. 1; 2;
[з] Гл. 34; 7. Лев. 20; 5. 26; 39, 40. Числ. 14; 18, 33. 3 Цар. 21; 29. Іов. 5; 4. 21; 19. Псал. 79; 8. 109. 14. Иса. 14; 20, 21. 65; 6, 7. Іер. 2; 9. 32; 18.
[и] Гл. 34; 7. Втор. 7; 9. Псал. 89; 34. Рим. 11; 28.
[і] Гл. 23; 1. Лев. 19; 12. Втор. 5; 11. Псал. 15; 4. Мат. 5; 33.
[к] Мих. 6; 11.
[л] Гл. 31; 13, 14. Лев. 19; 3, 30. 26; 2. Втор. 5; 12.
[м] Гл. 23; 12. 31; 15. 34; 21. Лев. 23; 3. Іез. 20; 12. Лук. 13; 14.
[н] Быт. 2; 2; 3. Гл. 16; 26. 31; 15.
[о] Неем. 13; 16 до 19.
[п] Быт. 2; 2.
[р] Гл. 23; 26. Лев. 19; 3. Втор. 5; 16. Іер. 35; 7, 18, 19. Мат. 15; 4. 19; 19. Марк. 7; 10. 10; 19. Лук. 18; 20. Ефес. 6; 2.
[с] Втор. 5; 17. Мат. 5; 21. Рим. 13; 9.
[т] Втор. 5; 18. Мат. 5; 27.
[у] Лев. 19; 11. Втор. 5; 19. Мат. 19; 18. Рим. 13; 9. 1 Сол. 4; 6.
[ф] Гл. 23; 1. Втор. 5; 20. 19; 16. Мат. 19; 18.
[х] Втор. 5; 21. Мих. 2; 2. Авв. 2; 9. Лук. 12; 15. Дѣян. 20; 33. Рим. 7; 7. 13; 9. Ефес. 5; 3, 5. Евр. 13; 5.
[ц] Іов. 31; 9. Прит. 6; 29. Іер. 5; 8. Мат. 5; 28.

18 И [ч] всичкы-тѣ людіе [ш] гледахѫ грѫмежы-тѣ, свѣткавицы-тѣ, и гласъ-тъ на трѫбѫ-тѫ, и [щ] горѫ-тѫ която димѣше: и като видѣхѫ людіе-тѣ *това нѣщо* оттеглихѫ ся и застанѫхѫ отдалечь. 19 И рекохѫ на Моисея: [ъ] Ты говори съ насъ, и ный ще слушамы: и [ы] нека не говори съ насъ Богъ за да не умремъ. 20 И Моисей рече на людіе-тѣ: [ь] Не бойте ся: [ѣ] Богъ дойде да вы опыта, и [ю] да бѫде страхъ-тъ му прѣдъ васъ, за да не съгрѣшавате.

21 И стояхѫ людіе-тѣ отъ далечь: а Моисей приближи [я] при мракъ-тъ дѣто бѣше Богъ.

22 И рече Господь Моисею: така да кажешь на Израилевы-тѣ сынове: Вы видѣхте че говорихъ съ васъ [ѫ] отъ небе-то. 23 [ѭ] Да не правите при мене *и* сребърны богове, нито да си правите златны богове. 24 Направи ми олтарь отъ земіѭ, и жъртвувай на него всесъжженія-та си, и примирителны-тѣ си приношенія, [а] овцы-тѣ си, и говеда-та си: [б] на всяко мѣсто дѣто ще турѭ поменъ на име-то си, ще дохождамъ при тебе, и [в] ще тя благославямъ. 25 [г] Ако ли ми направишь олтарь отъ каменіе, да го не съзидешь отъ дѣланы каменіе: защото, ако дигнешь сѣчиво върхъ него, ще го *осквърнишь*. И да не възлѣзвашь на олтарь-тъ ми по стѫпала, за да ся не открые върхъ него голота-та ти.

ГЛАВА 21.

1 А тѣзи сѫ сѫдбы-тѣ които [а] ще имъ прѣдставишь.

2 [б] Ако купишь рабъ Евреинъ, шесть годинъ ще работи: а въ седмѫ-тѫ ще излѣзе свободенъ, безъ да плати нищо. 3 Ако е влѣзлъ самъ, самъ ще излѣзе: ако е ималъ женѫ, то и жена му ще излѣзе съ него. 4 Ако му е далъ господарь-тъ му женѫ, и му е родила тя сынове или дъщери, жена-та и чада-та ѝ ще бѫдѫтъ на господаря ѝ, а той ще излѣзе самъ. 5 По [в] ако рабъ-тъ отговори и рече: Обичамъ господаря си, женѫ си и чада-та си, не щѫ да излѣзѫ свободенъ: 6 Тогазь господарь-тъ му ще го заведе [г] прѣдъ *сѫдіи-тѣ: и ще го доведе при двери-тѣ, или до дверостълпъ-тъ, и господарь-тъ му [д] ще му промуши ухо-то съсъ шило: и ще му бѫде рабъ за всегда.

7 И [е] ако нѣкой продаде дъщеріѫ си за рабыніѫ, тя нѣма да излѣзе [ж] както излазятъ раби-тѣ. 8 Ако ли не бѫде угодна на господаря си, който іѫ е направилъ своіѫ годеницѫ, то ще іѫ остави да ся искупи не ще има власть да іѫ продаде на чуждъ народъ, понеже ся е обходилъ съ неіѫ невѣрно: 9 Но ако іѫ е сгодилъ за сына си, ще ѝ направи по обыкновеніе-то на дъщери-тѣ. 10 Ако земе за себе си другѫ, да не лиши онѫзь отъ хранѫ-тѫ ѝ, и отъ дрехы-тѣ ѝ, и [з] отъ съпружеско сѫжитіе съ неіѫ. 11 Ако ли не ѝ направи тѣзи три-тѣ, тогазь тя ще излѣзе даромъ безъ сребро.

12 [и] Който удари человѣка та умре, непрѣмѣнно да ся умъртви. 13 [і] Ако ли *го* не е прѣчакувалъ, но [к] Богъ *го* е прѣдалъ въ рѫцѣ-тѣ му, тогазь азъ [л] ще ти опрѣдѣліѫ мѣсто, дѣто ще прибѣгне. 14 [м] Ако ли нѣкой отъ злобѫ противъ ближній-тъ си го убіе коварно, то *и* [н] изъ олтарь-тъ ми ще го извадишь за да ся умъртви. 15 И който удари бащѫ си, или майкѫ си, непрѣмѣнно да ся умъртви.

16 И [о] който открадне человѣка, и [п] го продаде, или [р] ако ся намѣри въ рѫцѣ-тѣ му, непрѣмѣнно да ся умъртви.

17 И [с] който хули бащѫ си, или майкѫ си, непрѣмѣнно да ся умъртви.

18 И кога ся каратъ нѣкои человѣци, и единый-тъ удари другый-тъ съ камыкъ или съ пестницѫ, и той не умре, но лежи на одръ-тъ, 19 Ако стане и ходи но вънъ [т] съ тоягѫ, тогазь ще е невиненъ онзи който го е ударилъ, само ще плати за лежаніе-то му, и ще *го* исцѣри.

20 И ако нѣкой удари рабъ-тъ си, или рабыніѫ-тѫ си съ тоягѫ, и умре подъ рѫкѫ-тѫ му, непрѣмѣнно да ся накаже. 21 Ако ли поживѣе единъ день, или два, да ся не наказва; понеже [у] му е сребро.

22 Ако ся біѭтъ нѣкои и ударятъ непразднѫ женѫ, и помѣтне дѣте-то, а друга поврѣда не стане: онзи *който іѫ е ударилъ* непрѣмѣнно да заплати глобѫ-тѫ, коіѭто на женѫ-тѫ мѫжъ-тъ наложи нему: и ще заплати [ф] колкото *опрѣдѣлятъ* 23 сѫдіи-тѣ. И ако стане поврѣда, тогазь ще 24 дадешь животъ за животъ, [х] Око за око, зѫбъ за зѫбъ, рѫкѫ за рѫкѫ, ногѫ за

ч Евр. 12; 18.
ш Откр. 1; 10, 12.
щ Гл. 19; 18.
ъ Втор. 5; 27. 18; 16. Гал. 3; 19, 20. Евр. 12; 19.
ы Втор. 5; 25.
ь 1 Цар. 12; 20. Иса. 41; 10, 13.
ѣ Быт. 22; 1 Втор. 13; 3.
ю Втор. 4; 10. 6; 2. 10; 12. 17; 13, 19. 19; 20. 28; 58. Прит. 3; 7. 16; 6. Иса. 8; 13.
я Гл. 19; 16. Втор. 5; 5. 3 Цар. 8; 12.
ѫ Втор. 4; 36. Неем. 9; 13.
ѭ Гл. 32; 1, 2, 4. 1 Цар. 5; 4, 5. 4 Цар. 17; 33. Іез. 20; 39. 43; 8. Дан. 5; 4, 23. Соф. 1; 5. 2 Кор. 6; 14. 15, 16.
а Лев. 1; 2.
б Втор. 12; 5, 11, 21. 14. 23. 16; 6, 11. 26; 2. 3 Цар. 8; 43. 9; 3. 2 Лѣт. 6; 6. 7; 16. 12; 13. Ездр. 6; 12. Неем. 1; 9. Псал. 74; 7. Іер. 7; 10, 12.
в Быт. 12; 2. Втор. 7; 13.
г Втор. 27; 5. Іис. Нав. 8; 31.

—

а Гл. 24; 3, 4. Втор. 4; 14. 6; 1.
б Лев. 25; 39, 40, 41. Втор. 15; 12. Іер. 34; 14.
в Втор. 15; 16, 17.
г Гл. 12; 12. 22; 8, 28.
* *Или* сѫдъ-тъ Божій.
д Псал. 40; 6.
е Неем. 5; 5.
ж Ст. 2, 3.
з 1 Кор. 7; 5.
и Быт. 9; 6. Лев. 24; 17. Числ. 35; 30, 31. Мат. 26; 52.
і Числ. 35; 22. Втор. 19; 4, 5.
к 1 Цар. 24; 4, 10, 18.
л Числ. 35 11. Втор. 19; 3. Іис. Нав. 20; 2.
м Числ. 15; 30. 35; 20. Втор. 19; 11, 12. Евр. 10; 26.
н 3 Цар. 2; 28 до 34. 4 Цар. 11; 15.
о Втор. 24; 7.
п Быт. 37; 28.
р Гл. 22; 4.
с Лев. 20; 9. Прит. 20; 20. Мат. 15; 4. Марк. 7; 10.
т 2 Цар. 3; 29.
у Лев. 25; 45, 46.
ф Ст. 30. Втор. 22; 18, 19.
х Лев. 24; 20. Втор. 19; 21. Мат. 5; 38.

25 ногж, Изгореніе за изгореніе, ранж за ранж, ударъ за ударъ.

26 Ако нѣкой удари рабъ-тъ си, или рабынѭ-тѫ си въ око-то и го ослѣпи, поради око-то му ще го остави свободенъ.

27 И ако извади зѫбъ-тъ на рабъ-тъ си, или зѫбъ-тъ на рабынѭ-тѫ си, ще го остави свободенъ поради зѫбъ-тъ му.

28 Ако волъ убоде мѫжъ или женѫ, та умре, тогазъ [ц]волъ-тъ да ся убіе съ каменіе, и месо-то му да ся не яде; а на волъ-тъ стопанинъ-тъ ще е неповиненъ.

29 Но ако волъ-тъ е былъ бодливъ отъ по̀ напрѣдъ и ся казало на стопанина му, и го не упазилъ, то ако убіе мѫжъ или женѫ, волъ-тъ съ каменіе да ся убіе още 30 и стопанинъ-тъ му да ся умьртви. Ако му ся наложи откупъ, [ч]за избавленіе-то на живота си ще даде колкото му ся 31 наложи. Ако убоде сынъ, или убоде дъщерѭ, по тѫзи сѫдбѫ ще му направятъ.

32 Ако волъ-тъ убоде рабъ или рабынѭ, ще даде на господаря имъ [ш]тридесеть сребьрны сикли: [щ]а волъ-тъ да ся убіе съ каменіе.

33 И ако отвори нѣкой ямѫ, или ископае ямѫ, и не ѭ покрые, и падне въ неѭ 34 волъ или оселъ, Стопанинъ-тъ на ямѫ-тѫ ще заплати повредѫ-тѫ, ще даде сребро на стопанина имъ: а мьрша-та да бѫде негова.

35 И ако на нѣкого си волъ-тъ убоде вола на ближній-тъ му, та умре, тогазъ да продадѫтъ живый-тъ волъ, и да раздѣлятъ на двѣ сребро-то му: така̀ и мьр-36 шѫ-тѫ да раздѣлятъ на двѣ. Ако ли ся е знаяло че волъ-тъ е былъ бодливъ отъ по напрѣдъ, и стопанинъ-тъ му го не упазилъ, непрѣмѣнно ще плати волъ за волъ: а мьрша-та ще бѫде негова.

ГЛАВА 22.

1 Ако нѣкой открадне волъ или овцѫ, та го заколе или го продаде, то да плати петь вола вмѣсто волъ-тъ, и [а]четыри овцы вмѣсто овцѫ-тѫ.

2 Ако нѣкой намѣри крадецъ [б]кога подкопава та го удари, и умре, [в]нѣма *да ся* 3 *пролѣе* кръвь за него. Ако ли е сълнце-то изгрѣяло надъ него, *ще ся пролѣе* кръвь за него: трѣбва непрѣмѣнно да плати; ако ли нѣма, [г]то да ся продаде за укра-4 дено-то. Ако [д]украдено-то ся намѣри живо въ рѫцѣ-тѣ му, или волъ или оселъ, или овца, [е]ще плати двойно.

5 Ако нѣкой поврѣди нивѫ или лозіе и остави скотъ-тъ си да ся напасе въ чуждѫ нивѫ, да плати отъ най добрѫ-тѫ *рожбѫ* на нивѫ-тѫ си, и отъ най добрый-6 тъ *плодъ* на лозіе-то си. Ако излѣзе огнь и намѣри тьрніе, и изгорятъ копни или класове, или нива, който е запалилъ огнь-тъ непрѣмѣнно ще плати.

7 Ако нѣкой даде на ближній-тъ си пары, или нѣкаквы сѫдове, да *гы* пази, и ся откраднѫтъ отъ кѫщѫ-тѫ на человѣка, [ж]ако ся намѣри крадецъ-тъ, ще плати 8 двойно. Ако ли ся не намѣри крадецъ-тъ, тогазъ стопанинъ-тъ на кѫщѫ-тѫ ще ся заведе [з]прѣдъ сѫдіи-тѣ *да ся испыта* да ли е турилъ рѫкѫ върхъ притяжанія-9 та на ближній-тъ си. За всякакъвъ видъ прѣстѫпленіе; за волъ, за оселъ, за овцѫ, за дрехѫ, за всяко загубено нѣщо, за което бы реклъ нѣкой че е негово, [и]сѫдба-та на двоицѫ-тѫ ще дойде прѣдъ сѫдіи-тѣ, *и* когото осѫдятъ сѫдіи-тѣ, той ще плати двойно-то на ближній-тъ си.

10 Ако нѣкой даде на ближній-тъ си оселъ, или волъ, или овцѫ, или какъвъ годѣ скотъ, за да *го* пази, и умре, или охромѣе, или ся откара безъ да види нѣкой, 11 [і]Клѣтва Господня да бѫде между двоицѫ-тѫ, че не е турилъ рѫкѫ върхъ стокѫ-тѫ на ближній-тъ си: и стопанинъ-тъ му ще пріеме *това свидѣтелство* а *дру-12 гый-тъ* да не плати. Но [к]ако ся открадне 13 отъ него, ще плати на стопанина му. Ако бѫде *отъ звѣрь* раскѫсано, ще го донесе за свидѣтелство: за раскѫсано-то нѣма да плати.

14 И ако заеме нѣкой отъ ближній-тъ си *животно* и охромѣе, или умре, кога стопанинъ-тъ му не е съ него наедно, непрѣ-15 мѣнно ще плати. Ако ли е стопанинъ-тъ му наедно съ него, нѣма да плати: ако е было наемнѫто съ пары, ще отиде за наемъ-тъ си.

16 И [л]ако нѣкой прѣльсти не годенѫ дѣвицѫ и легне съ неѭ, непрѣмѣнно ще ѝ 17 даде вѣно, и ще ѭ земе за женѫ. Ако ли баща ѝ не рачи да му ѭ даде, ще плати сребро [м]споредъ вѣно-то на дѣвицы-тѣ.

18 [н]Магесницѫ живѫ да не оставишь.

19 [о]Всякой скотоложникъ, непрѣмѣнно да ся умьртви.

20 [п]Който жьртвува на богове, а не самому Господу, да погыне като проклѣтъ.

21 И [р]чужденецъ-тъ да не притѣсняваш, нито да го насилствувашь: защото чужден-22 ци бѣхте въ Египетскѫ-тѫ земѭ. [с]Да не угнѣтявате ни еднѫ вдовицѫ или си-

[ц] Быт. 9; 5.
[ч] Ст. 22. Числ. 35; 31.
[ш] Виж. Зах. 11; 12, 13. Мат. 26; 15. Филип. 2; 7.
[щ] Ст. 28.

—

[а] 2 Цар. 12; 6. Виж. Прит. 6; 31. Лук. 19; 8.
[б] Мат. 24; 43.
[в] Числ. 35; 27.
[г] Гл. 21; 2.
[д] Гл. 21; 16.
[е] Виж. Ст. 1, 7. Прит. 6; 31.
[ж] Ст. 4.
[з] Гл. 21; 6. Ст. 28.
[и] Втор. 25; 1. 2 Лѣт. 19; 10.
[і] Евр. 6; 16.
[к] Быт. 31; 39.
[л] Втор. 22; 28, 29.
[м] Быт. 34; 12. Втор. 22; 29. 1 Цар. 18; 25.
[н] Лев. 19; 26, 31. 20; 27. Втор. 18; 10, 11. 1 Цар. 28; 3, 9.
[о] Лев. 18; 23. 20; 15.
[п] Числ. 25; 2, 7, 8. Втор. 13; 1, 2, 5, 6, 9, 13, 14, 15, 17; 2, 3, 5.
[р] Гл. 23; 9. Лев. 19; 33. 25; 35. Втор. 10; 19. Іер. 7; 6. Зах. 7; 10. Мал. 3; 5.
[с] Втор. 10; 18. 24; 17. 27; 19. Псал. 94; 6. Иса. 1; 17, 23. 10; 2. Іез. 22; 7. Зах. 7; 10. Іак. 1; 27.

23 раче. Ако гы угнѣтете нѣкакъ, и [т]извыкатъ къмъ мене, [у]непрѣмѣнно ще послушамъ гласъ-тъ имъ, 24 И [ф]гнѣвъ-тъ ми ще ся распали, и ще вы убіѭ съ ножъ: и [х]жены-тѣ ви ще бѫдѫтъ вдовицы, и чада-та ви сирачета.

25 [ц]Ако дадешь на заемъ сребро на съсѣда си сиромаха между мой-тъ народъ, да не постѫпвашь съ него като лихоимецъ, да му не наложишь лихвѫ. 26 [ч]Ако земешь залогъ дрехѫ-тѫ на ближній-тъ си, до захожданіе-то на слънце-то да му ѭ върнешь: 27 Защото това е само завивка-та му, това е дреха-та на кожѫ-тѫ му: съ какво ще спи? и [ш]като выкне къмъ мене ще чуіѭ, защото азъ [щ]сьмь милостивъ.

28 [ъ]Да не злословишь сѫдіи, нито да прокълнешь началникъ-тъ на *народа* си.

29 [ы]Начаткы-тѣ на гумно-то си и на жлебъ-тъ си да не забавишь: [ь]първородный-тъ отъ сынове-тѣ си ще дадешь на мене. 30 [ѣ]Така ще направишь за говедо-то си, *и* за овцѫ-тѫ си: [ю]седмь дни ще бѫде съ майкѫ си, а въ осмый-тъ день ще го дадешь на мене.

31 [я]И ще ми бѫдете святи мѫжіе: и [ѫ]месо раскѫсано *отъ* звѣрове въ поле-то да не ядете: на псета-та го хвърлѣте.

ГЛАВА 23.

1 [а]Да не разносишь лъжливъ слухъ: да не туришь рѫкѫ съ неправедный-тъ, [б]за да бѫдешь свидѣтель въ ползѫ на неправдѫ-тѫ. 2 [в]Да не отидешь слѣдъ множество-то да правишь зло: [г]нито да говоришь въ сѫдбѫ така, щото да ся увличашь слѣдъ множество-то за да искривишь *право-то*. 3 Нито да покажешь лицепріятіе на сиромаха въ сѫдбѫ-тѫ му.

4 [д]Ако срѣщнешь на непріятеля си волъ-тъ или оселъ-тъ му заблудилъ, непрѣмѣнно да му го закарашь. 5 [е]Ако видишь на враждебника си оселъ-тъ че е паднѫлъ подъ товаръ-тъ си, и ти ся иска да отбѣгнешь да му не помогнешь, непрѣмѣнно трѣбва съ него наедно да помогнешь.

6 [ж]Да не искривишь правдѫ-тѫ на нищій-тъ си въ сѫдбѫ-тѫ му. 7 [з]Отдалечавай ся отъ неправеднѫ работѫ, и [и]не убивай неповинный-тъ и праведный-тъ; защото азъ [і]нѣма да оправдаіѭ нечестивый-тъ.

8 И [к]дарове да не земешь: защото дарове-тѣ правятъ слѣпы тѣзи които иматъ отворены очи, и извращатъ думы-тѣ на праведны-тѣ.

9 И [л]да не насилствувашь чужденеца: защото вы познавате какво е на сърдце-то на чужденеца, понеже сте были чужденци въ Египетскѫ-тѫ земіѭ.

10 И [м]шесть лѣта да сѣешь земіѭ-тѫ си, и да събирашь плодове-тѣ ѝ: 11 А въ седмо-то да ѭ оставишь неработенѫ, и да ѭ напустнешь, за да ся хранятъ сиромаси-тѣ на твой-тъ народъ: и щото остане отъ тѣхъ да ядѫтъ полскы-тѣ животны. Така ще сторишь съ лозіе-то си, и съ маслины-тѣ си.

12 [н]Щесть дни ще работишь работы-тѣ си: а въ седмый-тъ день ще си ся успокоишь, за да си почини волъ-тъ ти, и оселъ-тъ ти, и да си отдѫхне сынъ-тъ на рабыніѭ-тѫ ти, и чужденецъ-тъ. 13 И [о]да ся пазите во всичко що ви говорихъ: и [п]име на други богове да не поменете, нито да ся чуе изъ уста-та ви.

14 [р]Три пѫти въ годинѫ-тѫ ще ми правишь праздникъ. 15 Ще [с]пазишь праздникъ-тъ на бесквасны-тѣ хлѣбове: седмь дни ще ядешь бесквасны хлѣбове, както сьмь ти заповѣдалъ въ отредено-то врѣме на мѣсецъ-тъ Авивъ: защото въ него си излѣзлъ изъ Египетъ: и [т]никой да ся не яви прѣдъ мене съ праздны рѫцѣ: 16 И [у]праздникъ-тъ на жетвѫ-тѫ, първы-тѣ плодове на трудъ-тъ ти, които си посѣялъ въ нивѫ-тѫ: и [ф]праздникъ-тъ на събираніе-то на плодове-тѣ, въ свършваніе-то на годинѫ-тѫ, когато съберешь плодове-тѣ си отъ нивѫ-тѫ. 17 [х]Три пѫти въ годинѫ-тѫ да ся явява всичкый-тъ твой мѫжкый полъ прѣдъ Господа Іеова. 18 [ц]Да не принесешь кръвь-тѫ на жъртвѫ-тѫ ми съ ква-

---

т Втор. 15; 9. 24; 15. Іов. 35; 9. Лук. 18; 7.
у Ст. 27. Іов. 34; 28. Псал. 18; 6. 145; 19. Іак. 5; 4.
ф Іов. 31; 23. Псал. 69; 24.
х Псал. 109; 9. Плач. 5; 3.
ц Лев. 25; 35, 36, 37. Втор. 23; 19, 20. Неем. 5; 7. Псал. 15; 5. Іез. 18; 8, 17.
ч Втор. 24; 6, 10, 13, 17. Іов. 22; 6. 24; 3, 9. Прит. 20; 16. 22; 27. Іез. 18; 7, 16. Амос. 2; 8.
ш Ст. 23.
щ Гл. 34; 6. 2 Лѣт. 30; 9. Псал. 86; 15.
ъ Еккл. 10; 20. Дѣян. 23; 5. Іуд. 8.
ы Гл. 23; 16, 19. Прит. 3; 9.
ь Гл. 13; 2, 12. 34; 19.
ѣ Втор. 15; 19.
ю Лев. 22; 27.
я Гл. 19; 6. Лев. 19; 2. Втор. 14; 21.
ѫ Лев. 22; 8. Іез. 4; 14. 44; 31.

—

а Ст. 7. Лев. 19; 16. Псал. 15; 3. 101; 5. Прит. 10; 18. Сравни 2 Цар. 19; 27 съ 16; 3.
б Гл. 20; 16. Втор. 19; 16, 17, 18. Псал. 35; 11. Прит. 19; 5, 9, 28. 24; 28. Виж. 3 Цар. 21; 10, 13. Мат. 26; 59, 60, 61. Дѣян. 6; 11, 13.
в Быт. 7; 1. 19; 4, 7. Гл. 32; 1, 2. Іис. Нав. 24; 15. 1 Цар. 15; 9. 3 Цар. 19; 10. Іов. 31; 34. Прит. 1; 10, 11, 15. 4; 14. Мат. 27; 24, 26. Марк. 15; 15. Лук. 23; 23. Дѣян. 24; 27. 25; 9.
г Ст. 6, 7. Лев. 19; 15. Втор. 1; 17. Псал. 72; 2.
д Втор. 22; 1. Іов. 31; 29. Прит. 24; 17. 25; 21. Мат. 5; 44. Рим. 12; 20. 1 Солун. 5; 15.
е Втор. 22; 4.
ж Ст. 2. Втор. 27; 19. Іов. 31; 13, 21. Еккл. 5; 8. Иса. 10; 1, 2. Іер. 5; 28. 7; 6. Амос. 5; 12. Мал. 3; 5.
з Ст. 1. Лев. 19; 11. Лук. 3; 14. Ефес. 4; 25.
и Втор. 27; 25. Псал. 94; 21. Прит. 17; 15, 26. Іер. 7; 6. Мат. 27; 4.
і Гл. 34; 7. Рим. 1; 18.
к Втор. 16; 19. 1 Цар. 8; 3. 12; 3. 2 Лѣт. 19; 7. Псал. 26; 10. Прит. 15; 27. 17; 8, 23. 29; 4. Иса. 1; 23. 5; 23. 33; 15. Іез. 22; 12. Амос. 5; 12. Дѣян. 24; 26.
л Гл. 22; 21. Втор. 10; 19. 24; 14, 17. 27; 19. Псал. 94; 6. Іез. 22; 7. Мал. 3; 5.
м Лев. 25; 3, 4.
н Гл. 20; 8, 9. Втор. 5; 13. Лук. 13; 14.
о Втор. 4; 9. Іис. Нав. 22; 5. Псал. 39; 1. Ефес. 5; 15. 1 Тим. 4; 16.
п Числ. 32; 38. Втор. 12; 3. Іис. Нав. 23; 7. Псал. 16; 4. Осія 2; 17. Зах. 13; 2.
р Гл. 34; 23. Лев. 23; 4. Втор. 16; 16.
с Гл. 12; 15. 13; 6. 34; 18. Лев. 23; 6. Втор. 16; 8.
т Гл. 34; 20. Втор. 16; 16.
у Гл. 34; 22. Лев. 23; 10.
ф Втор. 16; 13.
х Гл. 34; 23. Втор. 16; 16.
ц Гл. 12; 8. 34; 25. Лев. 2; 11. Втор. 16; 4.

сенъ хлѣбъ: нито да остане тълстина-та на праздникъ-тъ ми прѣзъ нощь-тѫ до

19 утрѣ. [ч]Начаткы-тѣ на първы-тѣ плодове отъ земіѭ-тѫ си ще принесешь въ домъ-тъ на Господа Бога твоего. [ш]Да не сваришь яре въ млѣко-то на майкѫ му.

20 Ето, [щ]азъ проваждамъ Ангелъ прѣдъ тебе, да тя пази по пѫть-тъ, и да тя за-

21 веде на мѣсто-то което приготвихъ. Бѫди внимателенъ въ негово-то присѫтствіе, и слушай гласъ-тъ му: [ъ]да му ся не опирашь, защото [ы]нѣма да опрости прѣстѫпленія-та ви: понеже [ь]име-то ми е

22 въ него. Но ако слушашь внимателно гласъ-тъ му, и правишь всичко що говоріѭ, [ѣ]тогазь азъ ще бѫдѫ непріятель на непріятели-тѣ ти, и противникъ на про-

23 тивницы-тѣ твои. Защото [ю]Ангелъ-тъ ми ще върви прѣдъ тебе, и [я]ще тя въведе при Аморрейцы-тѣ, Хеттейцы-тѣ, и Ферезейцы-тѣ, и Хананейцы-тѣ, Евейцы-тѣ,

24 и Іевусейцы-тѣ: и ще гы истрѣбіѭ. [ж]Да ся не поклонишь на богове-тѣ имъ, [іж]нито да имъ послужишь, нито да правишь по дѣла-та имъ: но [а]да гы довършишь съвсѣмъ, и да испотрошишь идолы-тѣ имъ:

25 И [б]да служите на Господа Бога вашего, и той [в]ще благославя хлѣбъ-тъ ти, и водѫ-тѫ ти: и [г]ще отдалечавамъ *всякѫ* бо-

26 лесть отъ помежду вы. И [д]не ще да има бесчадна нито неплодна въ земіѭ-тѫ ти: число-то на дни-тѣ ти [е]ще направіѭ пъл-

27 но. [ж]Ще проводіѭ страхъ-тъ си прѣдъ тебе, и [з]ще хвърліѭ въ смущеніе всичкы-тѣ народы въ които отидешь, и ще направіѭ всичкы-тѣ ти непріятели да обър-

28 нѫтъ гърбъ на тебе. И [и]ще проводіѭ стършены прѣдъ тебе, и ще испѫдятъ отъ лице-то ти Евейцы-тѣ, Хананейцы-тѣ, и

29 Хеттейцы-тѣ. [і]Не щѫ да гы испѫдіѭ отъ лице-то ти въ еднѫ годинѫ, за да не запустѣе земя-та, и ся умножатъ противъ

30 тебе на поле-то звѣрове тѣ. Малко по малко ще гы испѫждамъ отъ лице-то ти, додѣ нарастешь и обладаешь земіѭ-тѫ.

31 И [к]ще положѫ прѣдѣлы-тѣ ти отъ Червено-то море до Филистимско-то море, и отъ пустыніѭ-тѫ до рѣкѫ-тѫ *Евфратъ:* защото [л]на ваши-тѣ рѫцѣ ще прѣдамъ жители-тѣ на мѣсто-то, и ще гы испѫ-

32 дишь отъ лице-то си. [м]Да не направишь договоръ съ тѣхъ, нито съ богове-тѣ имъ.

33 Да не живѣіѭтъ въ земіѭ-тѫ ти, за да тя не направятъ да ми съгрѣшишь; защото ако послужишь на богове-тѣ имъ, [н]това непрѣмѣнно ще ти бѫде примка.

ГЛАВА 24.

1 И рече Моисею: възлѣзь къмъ Господа, ты и Ааронъ, [а]Надавъ и Авіудъ, [б]и седмдесеть отъ Израилевы-тѣ старѣйши-

2 ны, и ся поклонѣте отъ далечь: И [в]Моисей самъ ще приближи при Господа, а тѣ да не приближатъ: нито людіе-тѣ да възлѣзѫтъ съ него заедно.

3 Тогазь Моисей дойде, та каза на людіе-тѣ [г]всичкы-тѣ Господни словеса, и всичкы-тѣ *му* сѫдбы, и всичкы-тѣ людіе съ единъ гласъ отговорихѫ и рекохѫ: Ще

4 сторимъ всичко, което говори Господь. И [д]написа Моисей всичкы-тѣ Господни словеса: и станѫ рано на утринь-тѫ та съгради олтарь подъ горѫ-тѫ, и *исправи* [е]дванадесеть стълпа, споредъ дванадесеть-

5 тѣ Израилевы племена. И проводи момцы отъ Израилевы-тѣ сынове, та принесохѫ всесъжженія, и пожъртвувахѫ Господу

6 примирителны жьртвы, телцы. И [ж]Моисей зѣ половинѫ-тѫ отъ кръвь-тѫ, и тури іѭ въ тасове, а съ половинѫ-тѫ отъ

7 кръвь-тѫ поръси върху олтарь-тъ. Послѣ [з]зѣ книгѫ-тѫ на завѣтъ-тъ, и прочете іѭ въ слушаніе-то на людіе-тѣ, и тѣ рекохѫ: [и]Ще правимъ всичко щото речѐ Господь,

8 и ще бѫдемъ послушни. Тогазь Моисей зѣ кръвь-тѫ, и поръси людіе-тѣ, и рече: Ето [і]кръвь-та на завѣтъ-тъ, що направи Господь съ васъ споредъ всичкы тѣзи словеса.

9 И [к]възлѣзохѫ Моисей и Ааронъ, Надавъ и Авіудъ, и седмдесеть отъ Израилевы-тѣ

10 старѣйшины. И [л]видѣхѫ Бога Израилева: и подъ нозѣ-тѣ му като нѣщо постлано [м]отъ камыкъ сапфиръ, и по чистотѫ-тѫ

11 като [н]сѫщо небе. И [о]не тури рѫкѫ-тѫ

[ч] Гх. 22; 29. 34; 26. Лев. 23; 10, 17. Числ. 18; 12, 13. Втор. 26; 10. Неем. 10; 35.
[ш] Гл. 34; 26. Втор. 14; 21.
[щ] Гх. 14; 19. 32; 34. 33; 2. 14. Числ. 20; 16. Іис. Нав. 5; 13. 6; 2. Псал. 91; 11. Иса. 63; 9.
[ъ] Числ. 14; 11. Псал. 78; 40, 56. Ефес. 4; 30. Евр. 3; 10, 16.
[ы] Гх. 32; 34. Числ. 14; 35. Втор. 18; 19. Іис. Нав. 24; 19. Іер. 5; 7. Евр. 3; 11. 1 Іоан. 5; 16.
[ь] Иса. 9; 6. Іер. 23; 6. Іоан. 10; 30, 38.
[ѣ] Быт. 12; 3. Втор. 30; 7. Іер. 30; 20.
[ю] Ст. 20. Гх. 33; 2.
[я] Іис. Нав. 24; 8, 11.
[ж] Гх. 20; 5.
[іж] Лев. 18; 3. Втор. 12; 30, 31.
[а] Гх. 34; 13. Числ. 33; 52. Втор. 7; 5, 25. 12; 3.
[б] Втор. 6; 13. 10, 12, 20. 11; 13, 14. 13; 4. Іис. Нав. 22; 5. 24; 14, 15, 21, 24. 1 Цар. 7; 3. 12; 20, 24. Мат. 4; 10.
[в] Втор. 7; 13. 28; 5, 8.
[г] Гх. 15; 26. Втор. 7; 15.
[д] Втор. 7; 14. 28; 4. Іов. 21; 10. Мал. 3; 10, 11.
[е] Быт. 25; 8. 35; 29. 1 Лѣт. 23; 1. Іов. 5; 26. 42; 17. Псал. 55; 23. 90; 10.
[ж] Быт. 35; 5. Гх. 15; 14, 16. Втор. 2; 25. 11; 25. Іис. Нав. 2; 9, 11. 1 Цар. 14; 15. 2 Лѣт. 14; 14.
[з] Втор. 7; 23. Псал. 18; 40.
[и] Втор. 7; 20. Іис. Нав. 24; 12.
[і] Втор. 7; 22.
[к] Быт. 15; 18. Числ. 34; 3. Втор. 11; 24. Іис. Нав. 1; 4. 3 Цар. 4; 21, 24. Псал. 72; 8.
[л] Іис. Нав. 21; 44. Сѫд. 1; 4. 11; 21.
[м] Гл. 34; 12, 15. Втор. 7; 2.
[н] Гх. 34; 12. Втор. 7; 16. 12; 30. Іис. Нав. 23; 13. Сѫд. 2; 3. 1 Цар. 18; 21. Псал. 106; 36.

—

[а] Гх. 28; 1. Лев. 10; 1, 2.
[б] Гх. 1; 5. Числ. 11; 16.
[в] Ст. 13, 15, 18.
[г] Ст. 7. Гл. 19; 8. Втор. 5; 27. Гал. 3; 19, 20.
[д] Втор. 31; 9.
[е] Быт. 28; 18. 31; 45.
[ж] Евр. 9; 18.
[з] Евр. 9; 19.
[и] Ст. 3.
[і] Евр. 9; 20. 13; 20. 1 Пет 1; 2.
[к] Ст. 1.
[л] Виж. Быт. 32; 30. Гх. 3; 6. Сѫд. 13; 22. Сравни Иса 6; 1, 5. съ Гх. 33; 20, 23. Іоан. 1; 18. 1 Тим. 6; 16. 1 Іоан. 4; 12.
[м] Іез. 1; 26. 10; 1. Откр. 4; 3.
[н] Мат. 17; 2.
[о] Гх. 19; 21.

си на избранны-тѣ отъ Израилевы-тѣ сынове: и [п]видѣхѫ Бога, и [р]ядохѫ и пихѫ.
12 И рече Господь Моисею: [с]Възлѣзь при мене на горѫ-тѫ, и бѫди тамъ: и ще ти дамъ [т]каменны-тѣ плочы, и законъ-тъ, и заповѣди-тѣ които сьмь написалъ да гы
13 поучавашь. И станѫ Моисей наедно [у]съ Іисуса слугѫ-тѫ си, и [ф]възлѣзе Моисей
14 на Божіѭ-тѫ горѫ. И рече на старѣйшины-тѣ: Чакайте *ны* тукъ, додѣ ся вьрнемъ при васъ: и ето Ааронъ и Оръ сѫ съ васъ: който има сѫдбѫ, нека иде при тѣхъ.
15 И възлѣзе Моисей на горѫ-тѫ, и [х]об-
16 лакъ-тъ покрываше горѫ-тѫ. И [ц]слава-та Господня застанѫ на Синайскѫ-тѫ горѫ, и облакъ-тъ ѭ покрываше шесть дни: и въ седмый-тъ день повыка *Господь* къмъ
17 Моисея отъ срѣдъ облака. И видъ-тъ на славѫ-тѫ Господнѭ по вьрхъ-тъ на горѫ-тѫ бѣше въ очи-тѣ на Израилевы-тѣ
18 сынове, [ч]като огнь пояждающъ. И влѣзе Моисей въ срѣдъ облака, и възлѣзе на горѫ-тѫ, и [ш]стоя Моисей на горѫ-тѫ четырidесеть дни и четыридесеть нощи.

ГЛАВА 25.

1 И говорй Господь Моисею и рече: (2) Кажи на Израилевы-тѣ сынове да земѫтъ за мене приношеніе: [а]отъ всякого человѣка, който отъ самоволно сьрдце *бы далъ*
3 ще пріемете приношеніе-то за мене. И това е приношеніе-то което ще пріемете отъ
4 тѣхъ: злато, и сребро, и мѣдь, И синьо, и багрѣно, и червено, и виссонъ, и кози-
5 на, И овенскы кожи очервены, и ко-
6 жи *отъ язовцы, и дрьво ситтимъ, И [б]масло за свѣтеніе, [в]ароматы за масло-то на помазаніе-то, и за [г]благовонно-то ка-
7 деніе, Каменіе ониксови, и каменіе за вложеніе [д]на ефодъ-тъ и на [е]нагрѫдникъ-
8 тъ. И да ми направятъ [ж]святилище, [з]за
9 да обитавамъ между тѣхъ. [и]По всичко което ти показувамъ азъ образъ-тъ на скиніѭ-тѫ, и образъ-тъ на всичкы-тѣ ѝ сѫдове, така да направите.
10 И [і]да направятъ ковчегъ отъ дрьво ситтимъ: дължина-та му два лакта и половина, и ширина-та му единъ лакъть и половина, и высочина-та му единъ лакъть и
11 половина. И да го обковешь съ чисто злато: ще го обковешь отъ вънъ и отъ вѫтрѣ, и вьрху него ще направишь златъ
12 вѣнецъ наоколо. И да излѣешь за него четыри златны колцета, и да *гы* турѝшь на четыри-тѣ му ѫгла: двѣ колцета на еднѫ-тѫ му странѫ, и двѣ колцета на
13 другѫ-тѫ му странѫ. И да направишь вьрлины отъ дрьво ситтимъ, и да гы об-
14 ковешь съсъ злато. И да проврешь вьрлины-тѣ прѣзъ колцета-та отъ страны-тѣ на ковчегъ-тъ, за да ся носи ковчегъ-тъ
15 чрѣзъ тѣхъ. [к]Вьрлины-тѣ да останѫтъ въ колцета-та на ковчегъ-тъ: да ся не изва-
16 ждатъ отъ него. И да турѝшь въ ковчегъ-тъ [л]свидѣтелство-то което ще ти дамъ.
17 И [м]да направишь очистилище отъ чисто злато: два лакта и половина дължина-та му, и лакъть и половина ширина-
18 та му. И да направишь два херувима отъ злато: искованы да гы направишь, на два-
19 та края на очистилище-то. И да направишь единъ херувимъ отъ единый-тъ край, и единъ херувимъ отъ другый-тъ край: херувимы-тѣ да направите отъ сѫщо-то
20 очистилище на два-та му края. И [н]херувими-тѣ да бѫдѫтъ съ распрострѣны отгорѣ крила, и ще прикрыватъ съ крила-та си очистилище-то: и лица-та имъ ще сѫ едно срещѫ друго; къмъ очистилище-
21 то да бѫдѫтъ лица-та на херувимы-тѣ. И [о]да положишь очистилище-то на ковчегъ-тъ отгорѣ: и [п]да турѝшь вѫтрѣ въ ковчегъ-тъ свидѣтелство-то, което ще ти
22 дамъ. И [р]тамъ ще ся виждамъ съ тебе: и отгорѣ на очистилище-то, [с]отъ срѣдѫ-тѫ на два-та херувима, които сѫ надъ ковчегъ-тъ на свидѣтелство-то, ще говорѭ съ тебе за всичко което ще ти заповѣдамъ за Израилевы-тѣ сынове.
23 И [т]да направишь трьпезѫ отъ дрьво ситтимъ: два лакта дължина-та ѝ, и единъ лакъть ширина-та ѝ, а высочина-та ѝ
24 единъ лакъть и половина. И да ѭ обковешь съ чисто злато, и да ѝ направишь
25 златъ вѣнецъ наоколо. И да ѝ направишь краищникъ наоколо, една длань *на ширъ*, и да направишь на краищникъ-тъ ѝ златъ
26 вѣнецъ наоколо. И да направишь четыри златны колцета, и да турѝшь колцета-та на четыри-тѣ ѫгла, които сѫ на четыри-
27 тѣ ѝ нозѣ. Колцета-та да бѫдѫтъ около краищникъ-тъ влагалища на вьрлины-тѣ,
28 за да ся носи тръпеза-та. И да направишь

п Ст. 10. Быт. 16; 13. 32; 30. Гл. 33; 20. Втор. 4; 33. Сѫд. 13; 22.
р Быт. 31; 54. Гл. 18; 12. 1 Кор. 10; 18.
с Ст. 2, 15, 18.
т Гл. 31; 18. 32; 15, 16. Втор. 5; 22.
у Гл. 32; 17. 33; 11.
ф Ст. 2.
х Гл. 19; 9, 16. Мат. 17; 5.
ц Гл. 16; 10. Числ. 14; 10.
ч Гл. 3; 2. 19; 18. Втор. 4; 36. Евр. 12; 18, 29.
ш Гл. 34; 28. Втор. 9; 9.

—

а Гл. 35; 5, 21. 1 Лѣт. 29; 3, 5, 9, 14. Ездр. 2; 68. 3; 5. 7; 16. Неем. 11; 2. 2 Кор. 8; 12. 9, 7.
* *Или* синн.
б Гл. 27; 20.
в Гл. 30; 23.
г Гл. 30; 34.
д Гл. 28; 4, 6.
е Гл. 28; 15.
ж Гл. 36; 1, 3, 4. Лев. 4; 6. 10; 4. 21; 12. Евр. 9; 1, 2.
з Гл. 29; 45. 3 Цар. 6; 13. 2 Кор. 6; 16. Евр. 3; 6. Откр. 21; 3.
и Ст. 40.
і Гл. 37; 1. Втор. 10; 3. Евр. 9; 4.
к 3 Цар. 8; 8.
л Гл. 16; 34. 31; 18. Втор. 10; 2, 5. 31; 26. 3 Цар. 8; 9. 4 Цар. 11; 12. Евр. 9; 4.
м Гл. 37; 6. Рим. 3; 25. Евр. 9; 5.
н 3 Цар. 8; 7. 1 Лѣт. 28; 18. Евр. 9; 5.
о Гл. 26; 34.
п Ст. 16.
р Гл. 29; 42, 43. 30; 6, 36. Лев. 16; 2. Числ. 17; 4.
с Числ. 7; 89. 1 Цар. 4; 4. 2 Цар. 6; 2. 4 Цар. 19; 15. Псал. 80; 1. 90; 1. Иса. 37; 16.
т Гл. 37; 10. 3 Цар. 7; 48. 2 Лѣт. 4; 8. Евр. 9; 2.

вьрлины-тѣ отъ дрьво ситтимъ, и да гы обковешь съсъ злато, и да ся носи трѣпеза-та чрѣзъ тѣхъ. 29 И да направишь [у]блюда-та ѝ, и темянницы-тѣ ѝ, и възливалницы-тѣ ѝ, и тасове-тѣ ѝ, за да бывать чрѣзъ тѣхъ възліянія-та: отъ чисто злато ще гы направишь. 30 И да полагашь на трѣпезѫ-тѫ [ф]хлѣбове за прѣдложеніе прѣдъ мене всякога.

31 И [х]да направишь свѣтилникъ отъ чисто злато: искованъ да направишь свѣтилникъ-тъ: стебло-то му, и вѣтвы-тѣ му, чашкы-тѣ му, и яблъчкы-тѣ му, и цвѣтія-та му, да бѫдѫть изъ него си. 32 И отъ страны-тѣ му да исхождать шесть вѣтвы; три вѣтвы на свѣтилникъ-тъ отъ еднѫ-тѫ странѫ, и три вѣтвы на свѣтилникъ-тъ отъ другѫ-тѫ странѫ. 33 На еднѫ-тѫ вѣтвѫ да има три чашкы като на мигдалы, една яблъчка, и едно цвѣтіе: и на другѫ-тѫ вѣтвѫ три чашкы като на мигдалы, една яблъчка, и едно цвѣтіе: така да има на шесть-тѣ вѣтвы, които исхождать изъ свѣтилникъ-тъ. 34 И на *стебло-то на* свѣтилникъ-тъ да има четыри чашкы като на мигдалы, съ яблъчкы-тѣ имъ, и цвѣтія-та имъ. 35 И на шесть-тѣ вѣтвы които исхождать изъ свѣтилникъ-тъ *да има* подъ двѣ-тѣ му вѣтвы една яблъчка, и подъ двѣ-тѣ му вѣтвы една яблъчка, и подъ двѣ-тѣ му вѣтвы една яблъчка. 36 Яблъчкы-тѣ, и вѣтвы-тѣ имъ да бѫдѫть отъ него: всичко-то му цѣло исковано отъ чисто злато. 37 И свѣтила-та му да направишь седмь: и [ц]да палять свѣтила-та му, [ч]за да свѣтять отъ прѣдѣ му. 38 И щипци-тѣ му, и подносници-тѣ му 39 *да бѫдѫть* отъ чисто злато. Отъ единъ талантъ чисто злато да ся направи той и всичкы тѣзи сѫдове. 40 И [ш]виждь да *гы* направишь по образъ-тъ имъ който ти бы показанъ на горѫ-тѫ.

ГЛАВА 26.

1 И [а]да направишь скиніѭ-тѫ *съ* десеть опоны отъ прѣпреденъ виссонъ, и синьо, и багрѣно, и червено: на тѣхъ да направишь херувимы отъ искуснѫ работѫ. 2 Дължина-та на еднѫ-тѫ опонѫ двадесеть и осмь лакти, и ширина-та на еднѫ-тѫ опонѫ четыри лакти: всичкы-тѣ опоны отъ еднѫ мѣркѫ. 3 Петь-тѣ опоны да сѫ съединены една съ другѫ: и *другы-тѣ* петь опоны да сѫ съединены една съ другѫ. 4 И да направишь сини запетелкы по край-тъ на еднѫ-тѫ опонѫ, по краища-та на съединеніе-то: така да направишь и по край-тъ на крайнѫ-тѫ опонѫ на второ-то съединеніе. 5 Петдесеть запетелкы да направишь на еднѫ-тѫ опонѫ, и петдесеть запетелкы да направишь по край-тъ на опонѫ-тѫ която е въ второ-то съединеніе: запетелкы-тѣ да ся спорѣщать една съ другѫ. 6 И да направишь петдесеть златны петелкы, и съ петелкы-тѣ да съединишь опоны-тѣ еднѫ съ другѫ: така скинія-та ще бѫде една.

7 И [б]да направишь опоны отъ козинѫ, за покрывъ надъ скиніѭ-тѫ: единадесеть да направишь тѣзи опоны. 8 Дължина-та на еднѫ-тѫ опонѫ тридесеть лакти, и ширина-та на еднѫ-тѫ опонѫ четыри лакти: единадесеть-тѣ опоны *да бѫдѫть* на еднѫ мѣркѫ. 9 И да съединишь петь-тѣ опоны особно, и шесть-тѣ опоны особно: а шестѫ-тѫ опонѫ да прѣгънешь двойно 10 къмъ лице-то на скиніѭ-тѫ. И да направишь петдесеть запетелкы по край-тъ на еднѫ-тѫ опонѫ, която е крайна въ съединеніе-то, и петдесеть запетелкы по край-тъ на опонѫ-тѫ отъ второ-то съединеніе.

11 И да направишь петдесеть мѣдны петелкы и да запетлѣешь петелкы-тѣ съсъ запетелкы-тѣ, и да съединишь покрывъ-тъ и ще е единъ. 12 А остатъкъ-тъ, който остава повече отъ опоны-тѣ на покрывъ-тъ, половина-та на опонѫ-тѫ, която остава, ще виси на задніѭ-тѫ странѫ на 13 скиніѭ-тѫ. И единъ лакъть отъ еднѫ-тѫ странѫ, и единъ лакъть отъ другѫ-тѫ странѫ, отъ онова което остава повече отъ дължинѫ-тѫ на опоны-тѣ отъ покрывъ-тъ, ще виси по страны-тѣ на скиніѭ-тѫ отъ тукъ и отъ тукъ за да ѭ покрыва.

14 И [в]да направишь покрывъ за скиніѭ-тѫ отъ овенскы очервены кожы, и прикрывало отгорѣ отъ язовечкы кожы.

15 И да направишь за скиніѭ-тѫ дъскы 16 отъ дрьво ситтимъ да стоять правы. Десеть лакти дължина-та на еднѫ дъскѫ, и лакъть и половина ширина-та на еднѫ 17 дъскѫ. Два шипа да има въ еднѫ-тѫ дъскѫ спорѣщани единъ съ другъ: така да направишь на всичкы-тѣ дъскы на скиніѭ-тѫ.

18 И да направишь дъскы-тѣ на скиніѭ-тѫ, двадесеть дъскы отъ южнѫ странѫ 19 къмъ пладне. И отъ долу на двадесеть-тѣ дъскы да направишь четыридесеть сребьрны подложкы: двѣ подложкы отъ долу на еднѫ-тѫ дъскѫ за два-та ѝ шипа, и двѣ подложкы отъ долу на другѫ-тѫ дъскѫ за два-та ѝ шипа.

20 И за вторѫ-тѫ странѫ на скиніѭ-тѫ която е къмъ сѣверъ, *ще направишь* двадесеть дъскы; 21 И четыридесеть-тѣ имъ сребьрны подложкы, двѣ подложкы подъ еднѫ-тѫ дъскѫ, и двѣ подложкы подъ другѫ-тѫ дъскѫ.

[у] Гл. 37; 16. Числ. 4; 7.
[ф] Лев. 24; 5, 6.
[х] Гл. 37; 17. 3 Цар. 7; 49. Зах. 4; 2. Евр. 9; 2. Откр. 1; 12. 4; 5.
[ц] Гл. 27; 21. 30; 8. Лев. 24; 3, 4. 2 Лѣт. 13; 11.
[ч] Числ. 8; 2.
[ш] Гл. 26; 30. Числ. 8; 4. 1 Лѣт. 28; 11, 19. Дѣян. 7; 44. Евр. 8; 5.
[а] Гл. 36; 8.
[б] Гл. 36; 14.
[в] Гл. 36; 19.

22 И за заднѭ-тѫ странѫ на скиніѭ-тѫ
къмъ западъ, да направишь шесть дъскы.
23 Да направишь и двѣ дъскы за ѫглове-тѣ
24 на скиніѭ-тѫ отъ заднѭ-тѫ странѫ. И
да сѫ съединены отъ долу, и отъ горѣ да
сѫ ставены наедно съ едно колце: така
да бѫде за двѣ-тѣ: за два-та ѫгла да бѫ-
25 дѫтъ. И така да бѫдѫтъ осмь дъскы, и
сребьрны-тѣ имъ подложкы шестнадесеть
подложкы: двѣ подложкы подъ еднѫ-тѫ
дъскѫ, и двѣ подложкы подъ другѫ-тѫ
дъскѫ.

26 И да направишь вереи отъ дрьво ситтимъ: петь за дъскы-тѣ отъ еднѫ-тѫ
27 странѫ на скиніѭ-тѫ, И петь вереи за
дъскы-тѣ отъ другѫ-тѫ странѫ на скиніѭ-тѫ, и петь вереи за дъскы-тѣ отъ
заднѭ-тѫ странѫ на скиніѭ-тѫ къмъ
28 западъ. И срѣдня-та верея, която е въ
срѣдѫ-тѫ на дъскы-тѣ, да прѣминува отъ
29 край до край. И дъскы-тѣ да обковешь
съсъ злато, и колцета-та имъ да направишь златны, *за* влагалища на вереи-тѣ:
и да обковешь зереи-тѣ съсъ злато.

30 И да въздигнешь скиніѭ-тѫ [г]споредъ
начертаніе-то ѝ, каквото ти бѣ показано
на горѫ-тѫ.

31 И [д]да направишь завѣсѫ отъ синьо, багрѣно, и червено, и прѣпреденъ виссонъ,
съ искуснѫ работѫ: направи на неѭ хе-
32 рувимы. И да ѭ туришь на четыри стълпа отъ ситтимъ обкованы съсъ злато,
съсъ златны кукы и съ четыри сребьрны
33 подложкы. И подъ петелкы-тѣ да окачишь завѣсѫ-тѫ, и да внесешь тамо, отъ
вѫтрѣ завѣсѫ-тѫ, [е]ковчегъ-тъ на свидѣтелство-то: и тая завѣса ще отдѣля вамъ
34 [ж]свято-то мѣсто отъ прѣсвято-то. И [з]да
положишь очистилище-то върхъ ковчегъ-тъ на свидѣтелство-то, въ прѣсвято-то
35 мѣсто. И [и]да положишь трьпезѫ-тѫ отъ
вънъ завѣсѫ-тѫ, [і]и свѣтилникъ-тъ срещѫ
трьпезѫ-тѫ къмъ южнѫ-тѫ странѫ на
скиніѭ-тѫ: а трьпезѫ-тѫ ще положишь
36 къмъ сѣвернѫ-тѫ странѫ. И да направишь за двери-тѣ на скиніѭ-тѫ [к]закровъ
отъ синьо, и багрѣно, и червено, и прѣ-
37 преденъ виссонъ отъ везанѫ работѫ. И
да направишь заради закровъ-тъ [л]петь
стълпа отъ ситтимъ, и да гы обковешь
съсъ злато, съсъ златы кукы, и да излѣешь за тѣхъ петь мѣдны подложкы.

ГЛАВА 27.

1 И [а]да направишь олтарь отъ дрьво ситтимъ, петь лакти дължина, и петь лакти
ширина: четвьроѫгъленъ да бѫде олтарь-
2 тъ: и высочина-та му три лакти. И да му
направишь рогове на четыри-тѣ му ѫгла:
рогове-тѣ да бѫдѫтъ отъ него си: и [б]да
3 го обковешь съ мѣдь. И да му направишь котлы за изсыпваніе на пепелъ-тъ,
и лопаты-тѣ му, и тасове-тѣ му, и вилицы-тѣ му, и вѫглянницы-тѣ му: мѣдны да
4 направишь всичкы-тѣ му сѫдове. И да
направишь за него мѣднѫ рѣшеткѫ, работа *като* на мрѣжѫ, и на мрѣжѫ-тѫ да
направишь четыри мѣдны колцета на че-
5 тыри-тѣ ѝ ѫгла. И да ѭ положишь подъ
околность-тѫ на олтарь-тъ отъ долу, що-то мрѣжа-та да е до срѣдѫ-тѫ на ол-
6 тарь-тъ. И да направишь вьрлины за олтарь-тъ, вьрлины отъ дрьво ситтимъ, и
7 да гы обковешь съ мѣдь. И вьрлины-тѣ
да ся провржѫтъ прѣзъ колцета-та, и да
бѫдѫтъ вьрлины-тѣ отъ двѣ-тѣ страны
8 на олтарь-тъ, за да го носятъ. Хралупъ
отъ дъскы да го направишь: [в]както ти
ся показа на горѫ-тѫ така да *го* направишь.

9 И [г]да направишь дворъ-тъ на скиніѭ-тѫ: отъ южнѫ-тѫ странѫ къмъ пладне
да има за дворъ-тъ привѣсы отъ прѣпреденъ виссонъ, дължина-та за еднѫ-тѫ
10 странѫ сто лакти. И двадесеть-тѣ му
стълпа, и тѣхны-тѣ двадесеть подложкы
да бѫдѫтъ мѣдны: кукы-тѣ на стълпове-
11 тѣ и свьрскы-тѣ имъ сребьрны. Така и
къмъ сѣвернѫ-тѫ странѫ на дължѫ да
има привѣсы, дължина сто *лакти*, и за
тѣхъ двадесеть стълпа, и тѣхны-тѣ двадесеть мѣдны подложкы: *а* кукы-тѣ на
стълпове-тѣ и свьрскы-тѣ имъ сребьрны.
12 И за ширинѫ-тѫ на дворъ-тъ къмъ западнѫ-тѫ странѫ да има петдесеть лакти
привѣсы: за тѣхъ стълпове десеть, и тѣх-
13 ны-тѣ подложкы десеть. И ширина-та на
дворъ-тъ къмъ прѣднѭ-тѫ странѫ на ис-
14 токъ да е петдесеть лакти. И привѣсы-тѣ
на еднѫ-тѫ странѫ *на врата-та да бѫдѫтъ* петнадесеть лакти: за тѣхъ три
15 стълпа, и тѣхны-тѣ три подложкы. И на
другѫ-тѫ странѫ да има привѣсы петнадесеть *лакти:* за тѣхъ три стълпа, и
16 тѣхны-тѣ три подложкы. И за врата-та
на дворъ-тъ да има двадесеть лакти закровъ, отъ синьо, и багрѣно, и червено,
и прѣпреденъ виссонъ, отъ везанѫ работѫ: за тѣхъ четыри стълпа, и тѣхны-тѣ
17 подложкы четыри. Всичкы-тѣ стълпове
около дворъ-тъ да бѫдѫтъ свьрзани съсъ
сребро, кукы-тѣ имъ сребьрны, и подлож-
18 кы-тѣ имъ мѣдны. Дължина-та на дворъ-тъ да е сто лакти, и ширина-та всякѫдѣ
да е петдесеть лакти, и высочина-та петь
лакти, отъ прѣпреденъ виссонъ, и под-
19 ложкы-тѣ имъ мѣдны. Всичкы-тѣ сѫдове

[г] Гл. 25; 9, 40. 27; 8. Дѣян. 7; 44. Евр. 8; 5.
[д] Гл. 36; 35. Лев. 16; 2. 2 Лѣт. 3; 14. Мат. 27; 51. Евр. 9; 3.
[е] Гл. 25; 16. 40; 21.
[ж] Лев. 16; 2. Евр. 9; 2, 3.
[з] Гл. 25; 21. 40; 20. Евр. 9; 5.
[и] Гл. 40; 22. Евр. 9; 2.
[і] Гл. 40; 24.
[к] Гл. 36; 37.
[л] Гл. 36; 38.

[а] Гл. 38; 1. Iез. 43; 13.
[б] Числ. 16; 38.
[в] Гл. 25; 40. 26; 30.
[г] Гл. 38; 9.

на скиніѭ-тѫ, за всяко служеніе въ неѭ, и всичкы-тѣ ѝ коліе, и всичкы-тѣ коліе на дворъ-тъ да бѫдѫтъ мѣдны.

20 И ты [д]заповѣдай на Израилевы-тѣ сынове да ти доносятъ елей първотокъ, чистъ, за свѣтеніе, за да горятъ вынѫгы 21 свѣтила-та. Въ скиніѭ-тѫ на събраніе-то [е]изъ вънъ завѣсѫ-тѫ, която е прѣдъ свидѣтелство-то, [ж]Ааронъ и синове-тѣ му да гы нареждатъ *да горятъ* отъ вечеръ до заранъ прѣдъ Господа: [з]*това* да е за всякога узаконеніе за Израилевы-тѣ сынове въ родове-тѣ имъ.

ГЛАВА 28.

1 И ты [а]приведи при себе си Аарона брата си, и сынове-тѣ му съ него наедно, отъ срѣдъ Израилевы-тѣ сынове, за да ми священствуватъ; Аарона, и Надава, и Авіуда, Елеазара, и Иѳамара, Аароновы-тѣ 2 сынове. И [б]да направишь святы одежды на брата си Аарона, за славѫ и велико-3 лѣпіе. И ты [в]кажи на всичкы-тѣ остроумны [г]които азъ испълнихъ съ духъ на прѣмудрость, да направятъ одежды на Аарона, за да го посвятишь да ми священ-4 ствува. И одежды-тѣ, които ще направятъ сѫ тѣзи: [д]нагрѫдникъ и [е]ефодъ, [ж]мантія, и пъстротканъ [з]хитонъ, кидаръ, и поясъ: и да направятъ святы одежды на Аарона брата ти, и на сынове-тѣ му, за да ми священствуватъ.

5 И да земѫтъ злато-то, и синьо-то и багрѣно-то, и червено-то, и прѣпреденый-тъ 6 виссонъ. И [и]да направятъ ефодъ-тъ отъ злато, отъ синьо, и багрѣно, отъ червено 7 и прѣпреденъ виссонъ, искуснѫ работѫ. Да има на два-та си края два нарамника, 8 които да ся вържѫтъ, за да ся сврьзува. И прѣпоясаніе-то на ефодъ-тъ, което ще е отгорѣ му, да е отъ сѫщій-тъ, споредъ направѫ-тѫ му: отъ злато, отъ синьо, и 9 багрѣно, и червено, и прѣпреденъ виссонъ. И да земешь два ониксовы камыка, и да 10 изваешь на тѣхъ имена-та на Израилевы-тѣ сынове: Шесть отъ имена-та имъ на единый-тъ камыкъ, и другы-тѣ шесть имена на другый-тъ камыкъ, по *редъ-тъ на* 11 рожденіе-то имъ. Съ работѫ на каменосѣчецъ, споредъ ваяніе на печать, да изваешь два-та камыка съ имена-та на 12 Израилевы-тѣ сынове: и да гы вложишь въ златы гнѣздца. И да туришь тѣзи два камыка на нарамницы-тѣ на ефодъ-тъ; каменіе за поменъ на Израилевы-тѣ сынове: И [і]Ааронъ ще носи имена-та имъ прѣдъ Господа на двѣ-тѣ си рамена [к]за поменъ.

13 И да направишь златы гнѣздца: (14) И двѣ верижицы отъ чисто злато; виты отъ плетенѫ работѫ да гы направишь, и да туришь плетены-тѣ верижицы на гнѣздца-та имъ.

15 И [л]да направишь сѫдебный-тъ нагрѫдникъ искуснѫ работѫ: споредъ направѫ-тѫ на ефодъ-тъ да го направишь: отъ злато, синьо, и багрѣно, и червено, и прѣ-16 преденъ виссонъ да го направишь. Да бѫде четвьрожгъленъ, двоенъ: дължина-та му една педа, и мирина-та му една 17 педа. И [м]да спроишь на него каменіе, четыри реда каменіе: редъ сардъ, топазъ, 18 и смарагдъ, *да е* първый-тъ редъ: И вторый-тъ редъ, анѳраксъ, сапфиръ, и ада-19 мантъ: И третій-тъ редъ, лигирій, ахатъ, 20 и аметистъ: И четвьртый-тъ редъ хрисолиѳъ, и ониксъ и іасписъ: да бѫдѫтъ 21 споены въ златны-тѣ си гнѣздца. И каменіе-тѣ да бѫдѫтъ по имена-та на Израилевы-тѣ сынове, дванадесеть, споредъ имена-та имъ, споредъ изваяніе-то на печать: да бѫдѫтъ всякой съ име-то си спо-22 редъ дванадесеть-тѣ племена, И вьрху нагрѫдникъ-тъ да направишь виты верижицы плетенѫ работѫ отъ чисто злато. 23 И да направишь на нагрѫдникъ-тъ двѣ златны колцета, и да туришь двѣ-тѣ кол-24 цета на два-та края на нагрѫдникъ-тъ. И да провврешь двѣ-тѣ плетены златны верижицы прѣзъ двѣ-тѣ колцета, въ краища-25 та на нагрѫдникъ-тъ. А два-та края на двѣ-тѣ плетены верижицы да ставишь съ двѣ-тѣ гнѣздца, и да *гы* туришь на нарамницы-тѣ на ефодъ-тъ отъ къмъ лице-то 26 му. И да направишь двѣ златны колцета, и да гы туришь вьрху *другы-тѣ* два края на нагрѫдникъ-тъ отъ тѫзи му странѫ, която е къмъ ефодъ-тъ отъ вѫ-27 трѣ. И да направишь *пакъ* двѣ златны колцета, и да гы туришь отъ долу на два-та нарамника на ефодъ-тъ, отъ къмъ лицето му, срещѫ съединеніе-то му, надъ прѣ-28 поясаніе-то на ефодъ-тъ. И да вързуватъ нагрѫдникъ-тъ съ колцета-та му за колцета-та на ефодъ-тъ съсъ ширитъ отъ синьо, за да е надъ прѣпоясаніе-то на ефодъ-тъ, и нагрѫдникъ-тъ да не е отдѣленъ 29 отъ ефодъ-тъ. И Ааронъ когато влази въ свято-то мѣсто да носи вынѫгы имена-та на Израилевы-тѣ сынове вьрху сѫдебный-тъ нагрѫдникъ на сьрдце-то си, [н]за поменъ прѣдъ Господа.

30 И [о]да положишь на сѫдебный-тъ нагрѫдникъ Уримъ-тъ и Ѳуммимъ-тъ, и да бѫдѫтъ на Аароново-то сьрдце, когато влѣзва прѣдъ Господа; и Ааронъ да но-

[д] Лев. 24; 2.
[е] Гл. 26; 31, 33.
[ж] Гл. 30; 8. 1 Цар. 3; 3. 2 Лѣт. 13; 11.
[з] Гл. 28; 43. 29; 9, 28. Лев. 3; 17. 16; 34. 24; 9. Числ. 18; 23. 19; 21. 1 Цар. 30; 25.

—

[а] Числ. 18; 7. Евр. 5; 1, 4.
[б] Гл. 29; 5, 29. 31; 10. 39; 1, 2. Лев. 8; 7, 30. Числ. 20; 26, 28,
[в] Гл. 31; 6. 36; 1.
[г] Гл. 31; 3. 35; 30, 31.
[д] Ст. 15.
[е] Ст. 6.
[ж] Ст. 31.
[з] Ст. 39.
[и] Гл. 39; 2.
[і] Ст. 29. Гл. 39; 7.
[к] Виж. Іис. Нав. 4; 7. Зах. 6; 14.
[л] Гл. 39; 8.
[м] Гл. 39; 10 и драг.
[н] Ст. 12.
[о] Лев. 8; 8. Числ. 27; 21. Втор. 33; 8. 1 Цар. 28; 6. Ездр. 2; 63. Неем. 7; 65.

си вынѫгы сѫдъ-тъ на Израилевы-тѣ сынове на сърдце-то си прѣдъ Господа.

31 И [п]да направишь мантіѭ-тѫ на ефодъ-тъ всичкѫ-тѫ отъ синьо. 32 И кѫдѣ срѣдѫ-тѫ ѝ на вьрхъ-тъ ѝ да има отворъ: да има тъканѫ обтокѫ около отворъ-тъ си, какъвто е отворъ-тъ на броніѭ-тѫ, за да ся не съдира. 33 И да направишь по полы-тѣ ѝ нарове отъ синьо, и багрѣно, и червено, по полы-тѣ ѝ наоколо: и златы звънцы помежду имъ на около. 34 Златъ звънецъ и наръ, златъ звънецъ и наръ, по полы-тѣ на мантіѭ-тѫ на около. 35 И да бѫде на Аарона когато служи: и звънченіе-то му да ся чуе, когато влѣзва въ свято-то мѣсто прѣдъ Господа, и когато излѣзва за да не умре. 36 И да [р]направишь плочицѫ отъ чисто злато, и да изваешь на неѭ, като ваяніе не печать СВЯТЫНЯ ГОСПОДУ. 37 И да ѭ туришь на синь ширитъ за да е на кидаръ-тъ: въ прѣдніѭ-тѫ странѫ на кидаръ-тъ да бѫде: 38 И да бѫде на Аароново-то чело, [с]за да носи Ааронъ прѣгрѣшенія-та на святы-тѣ нѣща, които Израилеви-тѣ сынове ще посвящаватъ въ всичкы-тѣ свои святы приношенія: и да бѫде вынѫгы на чело-то му, за да сѫ [т]тѣ пріятны прѣдъ Господа.

39 И да направишь пьстротканный-тъ хитонъ отъ виссонъ, и да направишь кидаръ отъ виссонъ, и да направишь поясъ, работѫ везанѫ.

40 И [у]за Аароновы-тѣ сынове да направишь хитоны, и поясы да направишь за тѣхъ, и гѫжвы да направишь за тѣхъ, за славѫ и великолѣпіе.

41 И да облѣчешь въ тѣхъ Аарона брата си, и сынове-тѣ му наедно съ него, и [ф]да гы помажешь, и [х]да гы посвятишь, и да гы освятишь, за да ми священствуватъ.

42 И да имъ направишь [ц]ленены гащы, за да покрыватъ голотѫ-тѫ на тѣло-то имъ, *и* да сѫ отъ кръстъ-тъ до *подъ* бедра-та.

43 И да бѫдѫтъ на Аарона и на сынове-тѣ му, когато влазятъ въ скиніѭ-тѫ на събраніе-то, или когато пристѫпуватъ [ч]при олтарь-тъ, за да служатъ въ свято-то мѣсто [ш]да не нанесѫтъ *на себе си* прѣстѫпленіе та да умрѫтъ: *това* да е за всякога [щ]узаконеніе за него и за сѣме-то му слѣдъ него.

ГЛАВА 29.

1 И това е което ще направишь на тѣхъ за да гы освятишь, да ми священствуватъ. [а]Земи единъ юнецъ отъ говеда-та, и два овна безъ порокъ, 2 И [б]бесквасенъ хлѣбъ, и бесквасны питы мѣсены съ елей, и бесквасны коры помазаны съ елей: отъ чисто брашно пшенично да гы направишь. 3 И да гы туришь въ единъ кошъ, и да гы принесешь въ кошъ-тъ съ юнецъ-тъ и два-та овна. 4 Тогазь да приведешь Аарона и сынове-тѣ му при двери-тѣ на скиніѭ-тѫ на събраніе-то, и [в]да гы омыешь съ водѫ. 5 Послѣ [г]да земешь одежды-тѣ и да облѣчешь Аарона въ хитонъ-тъ, и въ мантіѭ-тѫ на ефодъ-тъ, и въ ефодъ-тъ, и въ нагрѫдникъ-тъ, и да го прѣпашешь [д]съ прѣпоясаніе-то на ефодъ-тъ, 6 И [е]да туришь кидаръ-тъ на главѫ-тѫ му, и на кидаръ-тъ да туришь святый-тъ вѣнецъ. 7 Тогазь да земешь [ж]масло-то на помазаніе-то, и да го излѣешь на главѫ-тѫ му, и да го помажешь.

8 Послѣ [з]да приведешь сынове-тѣ му, и да гы облѣчешь въ хитоны. 9 И да гы опашешь съ поясы, Аарона и сынове-тѣ му, и да имъ туришь гѫжвы, и [и]священство-то ще бѫде тѣхно по вѣчно узаконеніе: и [і]да посвятишь Аарона и сынове-тѣ му.

10 И да приведешь юнецъ-тъ прѣдъ скиніѭ-тѫ на събраніе-то, и [к]Ааронъ и сынове-тѣ му да положатъ рѫцѣ-тѣ си на главѫ-тѫ на юнецъ-тъ. 11 И да заколешь юнецъ-тъ прѣдъ Господа, при двери-тѣ на скиніѭ-тѫ на събраніе-то. 12 И [л]да земешь отъ кръвь-тѫ на юнецъ-тъ, и съ пьрстъ-тъ си да туришь [м]на рогове-тѣ на олтарь-тъ: и да излѣешь всичкѫ-тѫ кръвь при основаніе-то на олтарь-тъ. 13 И [н]да земешь всичкѫ-тѫ тлъстинѫ която покрыва вѫтрешности-тѣ, и було-то на дробъ-тъ, и два-та бѫбрека, и тлъстинѫ-тѫ вьрхъ тѣхъ, и да гы изгоришь на олтарь-тъ. 14 А [о]месо-то на юнецъ-тъ, и кожѫ-тѫ му, и лайна-та му да изгоришь въ огнь вънъ отъ станъ-тъ: това е жьртва за грѣхъ. 15 И [п]единый-тъ овенъ да земешь, и Ааронъ и сынове-тѣ му [р]да турятъ рѫцѣ-тѣ си на главѫ-тѫ на овенъ-тъ. 16 И да заколешь овенъ-тъ, и да земешь кръвь-тѫ му, та да поръсишь олтарь-тъ наоколо. 17 И да разсѣчешь овенъ-тъ на кѫсове, и да измыешь вѫтрешности-тѣ му, и нозѣ-тѣ му, и да *гы* туришь на кѫсове-тѣ му и на главѫ-тѫ му. 18 И всичкый-тъ овенъ да изгоришь на олтарь-тъ: това е всесъжженіе Господу; [с]уханіе благовонно, жьртва Господу.

п Гл. 39; 22.
р Гл. 39; 30. Зах. 14; 20.
с Ст. 43. Лев. 10; 17. 22; 9. Числ. 18; 1. Иса. 53; 11. Іез. 4; 4, 5, 6. Іоан. 1; 29. Евр. 9; 28. 1 Пет. 2; 24.
т Лев. 1; 4. 22; 27. 23; 11. Иса. 56; 7.
у Ст. 4. Гл. 39; 27, 28, 29, 41. Іез. 44; 17, 18.
ф Гл. 29; 7. 30; 30. 40; 15. Лев. 10; 7.
х Гл. 29; 9 и дрг. Лев. Гл. 8. Евр. 7; 28.
ц Гл. 39; 28. Лев. 6; 10. 16; 4. Іез. 44; 18.
ч Гл. 20; 26.
ш Лев. 5; 1, 17. 20; 19, 20. 22; 9. Числ. 9; 13. 18; 22.
щ Гл. 27; 21. Лев. 17; 7.

—

а Лев. 8; 2.
б Лев. 2; 4. 6; 20, 21, 22.
в Гл. 40; 12. Лев. 8; 6. Евр. 10; 22.
г Гл. 28; 2. Лев. 8; 7.
д Гл. 28; 8.
е Лев. 8. 9.
ж Гл. 28; 41. 30; 25. Лев. 8; 12. 10; 7. 21; 10. Числ. 35; 25.
з Лев. 8; 13.
и Числ. 18; 7.
і Гл. 28; 41. Лев. 8; 22, и дрг. Евр. 7; 28.
к Лев. 1; 4. 8; 14.
л Лев. 8; 15.
м Гл. 27; 2. 30; 2.
н Лев. 3; 3.
о Лев. 4; 11, 12, 21. Евр. 13; 11.
п Лев. 8; 18.
р Лев. 1; 4 до 9.
с Быт. 8; 21.

19 И [т]да земешь вторый-тъ овенъ: и Ааронъ и сынове-тѣ му да турятъ рѫцѣ-тѣ си на главѫ-тѫ на овенъ-тъ. 20 Тогазь да заколешь овенъ-тъ, и да *земешь* отъ кръвь-тѫ му, и да туришь на край-тъ на десно-то ухо на Аарона, и на край-тъ на десно-то ухо на сынове-тѣ му, и на палецъ-тъ *на* деснѫ-тѫ имъ рѫкѫ, и на голѣмый-тъ пърстъ на деснѫ-тѫ имъ ногѫ, и да поръсишь съ кръвь-тѫ, олтарь-тъ наоколо. 21 И да земешь отъ кръвь-тѫ, която е на олтарь-тъ, и [у]отъ масло-то на помазаніе-то, и да поръсишь Аарона и одежды-тѣ му, и сынове-тѣ му, и одежды-тѣ *на* сынове-тѣ му съ него: и [ф]така ще ся освятятъ, той, и одежды-тѣ му, и сынове-тѣ му, и одежды-тѣ на сынове-тѣ му съ него. 22 И да земешь отъ овенъ-тъ тлъстинѫ-тѫ и опашкѫ-тѫ, и тлъстинѫ-тѫ която покрыва вѫтрешности-тѣ, и було-то на дробъ-тъ, и два-та бѫбрека, и тлъстинѫ-тѫ която е върхъ тѣхъ, и десно-то бедро, (защото е овенъ за посвященіе), 23 И [х]единъ хлѣбъ, и еднѫ питѫ мѣсенѫ съ елей, и еднѫ коржъ изъ кошъ-тъ на бесквасны-тѣ прѣдложены-тѣ прѣдъ Господа: 24 И да туришь всичкы-тѣ на рѫцѣ-тѣ на Аарона, и на рѫцѣ-тѣ на сынове-тѣ му: и [ц]да гы подвигнешь за движимо приношеніе прѣдъ Господа. 25 И [ч]да гы земешь отъ рѫцѣ-тѣ имъ, и да гы изгоришь на олтарь-тъ надъ всесъжженіе-то, за уханіе благовонно прѣдъ Господа: това е жъртва Господу. 26 И отъ овенъ-тъ на посвященіе-то, което е за Аарона, да земешь [ш]грѫды-тѣ, и да гы подвигнешь за движимо приношеніе прѣдъ Господа, и то [щ]да бѫде твой дѣлъ. 27 И да освятишь [ъ]грѫды-тѣ на движимо-то приношеніе, и бедро-то на възвышаемо-то приношеніе, което ся е подвигнѫло, и което ся е възвышило отъ овенъ-тъ на посвященіе-то, отъ онзи който е за Аарона, и отъ онзи 28 който е за сынове-тѣ му. И това ще бѫде отъ Израилевы-тѣ сынове на Аарона и на сынове-тѣ му [ы]по вѣчно узаконеніе защото е възвышаемо приношеніе: и [ь]ще бѫде възвышаемо приношеніе отъ Израилевы-тѣ сынове отъ примирителны-тѣ имъ жъртвы, тѣхно-то възвышаемо приношеніе Господу.

29 И святы-тѣ одежды на Аарона [ѣ]да бѫдѫтъ на сынове-тѣ му слѣдъ него, [ю]за да ся помажѫтъ въ тѣхъ, и да ся освятятъ 30 въ тѣхъ. [я]Седмь дни да ся облича въ тѣхъ онзи священникъ отъ сынове-тѣ му, който е [ѫ]вмѣсто *него*, който ще влази въ скиніѭ-тѫ на събраніе-то за да служи 31 въ святилище-то. И да земешь овенъ-тъ на посвященіе-то, и [іѫ]да сваришь месо-то 32 му на свято мѣсто. И да ядѫтъ Ааронъ и сынове-тѣ му месо-то на овенъ-тъ, и [а]хлѣбъ-тъ който е въ кошъ-тъ, при двери-тѣ на скиніѭ-тѫ на събраніе-то. 33 И [б]да ядѫтъ онѣзи *приношенія* съ които бы де умилостивеніе за посвященіе и освященіе на тѣхъ; но [в]чужденецъ да не яде, 34 защото сѫ святы. И ако остане отъ месо-то на посвященіе-то, или отъ хлѣбъ-тъ до утрѣ, тогазь [г]да изгоришь остатъкъ-тъ въ огнь: да ся не яде, защото е святъ.

35 И така да направишь на Аарона и на сынове-тѣ му, по всичко що ти заповѣдахъ: [д]въ седмь дни ще гы посвятишь. 36 И за грѣхъ [е]да приносишь всякой день единъ юнецъ за умилостивеніе: и да очистяшь олтарь-тъ, като правишь умилостивеніе за него, и [ж]да го помажешь за да 37 го освятишь. Седмь дни да правишь умилостивеніе за олтарь-тъ и да го освящавашь, и [з]да бѫде олтарь прѣсвятъ: [и]всичко що ся прикоснува до олтарь-тъ ще 38 бѫде свято. И това е, което ще приносишь на олтарь-тъ: [і]по двѣ агнета еднолѣтны 39 [к]на день, вынѫгы. Едно-то агне да приносишь [л]зарань, а друго-то агне да 40 приносишь привечерь. И съ едно-то агне еднѫ десетѫ часть *на ефѫ* чисто брашно смѣсено съ четвъртѫ-тѫ часть на единъ инъ отъ първотокъ елей: и за възліяніе четвъртѫ-тѫ часть на единъ инъ отъ ви- 41 но. И второ-то агне да приносишь [м]привечерь: съ приношеніе подобно на утренно-то и съ възліяніе-то му, да направишь нему, за благовонно уханіе, жъртвѫ Господу. 42 *Това* е [н]всегдашно всесъжженіе въ родове-тѣ ви, при двери-тѣ на скиніѭ-тѫ на събраніе-то прѣдъ Господа, [о]дѣто ще ся виждамъ съ васъ, да говорѭ съ 43 тебе тамъ. И тамъ ще ся виждамъ съ Израилевы-тѣ сынове, и *това мѣсто* [п]ще ся 44 освящава съсъ славѫ-тѫ ми. И ще освятѭ скиніѭ-тѫ на събраніе-то, и олтарь-тъ: [р]ще освятѭ и Аарона и сынове-тѣ 45 му, за да ми священствуватъ. И [с]ще ся населѭ между Израилевы-тѣ сынове, и 46 ще имъ бѫдѫ Богъ. И тѣ ще познаѭтъ,

т Ст. 3. Лев. 8; 22.
у Гл. 30; 25, 31. Лев. 8; 30.
ф Ст. 1. Евр. 9; 22.
х Лев. 8; 26.
ц Лев. 7; 30.
ч Лев. 8; 28.
ш Лев. 8; 29.
щ Псал. 99; 6.
ъ Лев. 7; 31, 34. Числ. 18; 11, 18. Втор. 18; 3.
ы Лев. 10; 15.
ь Лев. 7; 34.
ѣ Числ. 20; 26, 28.
ю Числ. 18; 8. 35; 25.
я Лев. 8; 35. 9; 1, 8,
ѫ Числ. 20; 28.
іѫ Лев. 8; 31.
а Мат. 12; 4.
б Лев. 10; 14, 15, 17.
в Лев. 22; 10.
г Лев. 8; 32,
д Гл. 40; 12. Лев. 8; 33, 34, 35.
е Евр. 10; 11.
ж Гл. 30; 26, 28, 29. 40; 10.
з Гл. 40; 10.
и Гл. 30; 29. Мат. 23; 19.
і Числ. 28; 3. 1 Лѣт. 16; 40. 2 Лѣт. 2; 4. 13; 11. 31; 3. Ездр. 3; 3.
к Дан. 9; 27. 12; 11.
л 4 Цар. 16; 15. Іез. 46; 13, 14, 15.
м 3 Цар. 18; 29, 36. 4 Цар. 16; 15. Ездр. 9; 4, 5. Псал. 141; 2. Дан. 9; 21.
н Ст. 38. Гл. 30; 8. Числ. 28; 6 Дан. 8; 11, 12, 13.
о Гл. 25; 22. 30; 6, 36. Числ. 17; 4.
п Гл. 40; 34. 3 Цар. 8; 11. 2 Лѣт. 5; 14. 7; 1, 2, 3. Іез. 43; 5. Агг. 2; 7, 9. Мал. 3; 1.
р Лев. 21; 15. 22; 9, 16.
с Гл. 25; 8. Лев. 26; 12. Зах. 2; 10. Іоан. 14; 17, 23. 2 Кор. 6; 16. Откр. 21; 3.

че [т]азъ сьмь Іеова тѣхный Богъ, който гы изведохъ изъ Египетскѫ-тѫ землѭ, за да ся населѭ между тѣхъ: азъ сьмь Іеова тѣхный Богъ.

ГЛАВА 30.

1 И да направишь [а]олтарь [б]за да кадишь темянъ: отъ дрьво ситтимъ да го направишь. 2 Единъ лакъть дължина-та му, и единъ лакъть ширина-та му: четвьрожгъленъ да бѫде: и высочина-та му два лакта: рогове-тѣ му отъ него си. 3 И да го обковешь съ чисто злато, вьрхъ-тъ му, и страны-тѣ му наоколо, и рогове-тѣ му: и да му направишь златъ вѣнецъ наоколо. 4 И подъ вѣнецъ-тъ му да му направишь двѣ златны колцета: близо при два-та му ѫгла на двѣ-тѣ му страны да *гы* направишь, и да бѫдѫтъ влагалища на вьрлины-тѣ, за да го носятъ съ тѣхъ. 5 И да направишь вьрлины-тѣ отъ дрьво ситтимъ, и да гы обковешь съсъ злато. 6 И да го туришь прѣдъ завѣсѫ-тѫ, която е прѣдъ ковчегъ-тъ на свидѣтелство-то, [в]срещѫ очистилище-то вьрхъ *ковчегъ-тъ* на свидѣтелство-то, дѣто ще ся виждамъ съ тебе. 7 И ще кади Ааронъ надъ него [г]благовоненъ темянъ всякѫ зарань: [д]когато устроява свѣтила-та, ще кади съ него. 8 И когато пали Ааронъ свѣтила-та вечерь, ще кади съ него темянъ за всегда прѣдъ Господа въ родове-тѣ ви. 9 На него [е]чуждъ темянъ да не приносите, нито всесъжженіе, нито хлѣбно приношеніе, нито възліяніе да изливате на него. 10 И надъ рогове-тѣ му единъ пѫть въ годинѫ-тѫ [ж]да прави Ааронъ умилостивеніе, съ кръвьтѫ на умилостивително-то приношеніе за грѣхъ: единъ пѫть въ годинѫ-тѫ на него отгорѣ ще прави умилостивеніе въ родове-тѣ ви: това е прѣсвято Господу.

11 И говори Господь Моисею и рече: 12 [з]Когато земешь цѣло-то число на Израилевы-тѣ сынове при изброеніе-то имъ, тогазь ще дадѫтъ всякой человѣкъ [и]искупуваніе за душѫ-тѫ си Господу, когато гы изброявашь, [і]за да не падне язва вьрхъ тѣхъ, когато гы изброявашь. 13 [к]Тогазь ще даватъ: всякой който минува въ изброеніе-то, половинъ сиклъ споредъ сиклъ-тъ на святилище-то: ([л]единъ сиклъ е двадесеть херы,) [м]половинъ сиклъ *ще е* приношеніе-то Господу. 14 Всякой който минува въ изброеніе-то отъ двадесеть годины на горѣ, ще даде това приношеніе Господу. 15 [н]Богатый-тъ да не даде повече, и сиромахъ-тъ да не даде по малко отъ половинъ сиклъ, когато давате това приношеніе Господу, [о]за да направите умилостивеніе за душы-тѣ си. 16 И да пріимешь сребро-то на умилостивеніе-то отъ Израилевы-тѣ сынове, и [п]да го употрѣбишь въ служеніе-то на скиніѭ-тѫ на събраніе-то, и да бѫде на Израилевы-тѣ сынове [р]за поменъ прѣдъ Господа, за да бѫде умилостивеніе за душы-тѣ ви. 17 И говори Господь Моисею и рече: 18 И [с]да направишь мѣднѫ омивалницѫ, и стояло-то ѝ мѣдно, за да ся мыѭтъ: и [т]да ѭ поставишь между скиніѭ-тѫ на събраніе-то и олтарь-тъ, и да туришь водѫ въ неѭ. 19 И [у]изъ неѭ да мыѭтъ Ааронъ и сынове-тѣ му рѫцѣ-тѣ си и нозѣ-тѣ си. 20 Когато влизатъ въ скиніѭ-тѫ на събраніе-то, да ся мыѭтъ съ водѫ, за да не умрѫтъ: или когато прихождатъ при олтарь-тъ да служатъ за да изгорятъ жьртвѫ Господу, 21 Тогазь ще мыѭтъ рѫцѣ-тѣ си и нозѣ-тѣ си, за да не умрѫтъ: и това [ф]ще имъ бѫде вѣчно узаконеніе, нему и на потомцы-тѣ му въ родове-тѣ имъ.

22 И говори Господь Моисею, и рече: 23 И ты земи за себе си [х]избранны ароматы, отъ чистѫ [ц]смирнѫ петстотинъ *сикли*, и отъ благовоннѫ корицѫ половинѫ-тѫ ѝ, *сирѣчь* двѣстѣ и петдесеть *сикли*, и отъ благовоннѫ [ч]трьсть двѣстѣ и петдесеть *сикли*, 24 И отъ [ш]кассіѭ петстотинъ, споредъ сикль-тъ на святилище-то: и отъ елей [щ]единъ инъ: 25 И да го направишь масло за свято помазаніе, масть варена по художество-то на мироварецъ: да бѫде [ъ]масло за свято помазаніе: 26 И [ы]да помажешь съ него скиніѭ-тѫ на събраніе-то, и ковчегъ-тъ на свидѣтелство-то, 27 И трьпезѫ-тѫ и всичкы-тѣ ѝ сѫдове, и свѣтилникъ-тъ и сѫдове-тѣ му, и олтарь-тъ на каденіе-то, 28 И олтарь-тъ на всесъжженіе-то заедно съсъ всичкы-тѣ му сѫдове, и омивалницѫ-тѫ и стояло-то ѝ: 29 И да гы освятишь, за да сѫ прѣсвяты: [ь]всичко що ся прикоснува до тѣхъ ще бѫде свято. 30 И [ѣ]Аарона и сынове-тѣ му да помажешь и да гы освятишь, за да ми священствуватъ. 31 И да говоришь на Израилевы-тѣ сынове и да речешь: Това ще бѫде за мене масло на помазаніе свято въ родове-тѣ ви.

т Гл. 20; 2.

—

а Гл. 37; 25. 40; 5.
б Ст. 7, 8, 10. Лев. 4; 7, 18. Откр. 8; 3.
в Гл. 25; 21, 22.
г Ст. 34. 1 Цар. 2; 28. 1 Лѣт, 23; 13. Лук. 1; 9.
д Гл. 27; 21.
е Лев. 10; 1.
ж Лев. 16; 18. 23; 27.
з Гл. 38; 25. Числ. 1; 2, 5. 26; 2. 2 Цар. 24; 2.
и Виж. Числ. 31; 50. Іов. 33; 24. 36; 18, Псал. 49; 7. Мат. 20; 28. Марк. 10; 45. 1 Тим. 2; 6. 1 Пет. 1; 18. 19.
і 2 Цар. 24; 15.
к Мат. 17; 24.
л Лев. 27; 25. Числ. 3; 47. Іез. 45; 12.
м Гл. 38; 26.
н Іов. 34; 19. Прит. 22; 2. Ефес. 6; 9. Кол. 3; 25.
о Ст. 12.
п Гл. 38; 35.
р Числ. 16; 40.
с Гл. 38; 8. 3 Цар. 7; 38.
т Гл. 40; 7, 30.
у Гл. 40; 31, 32. Псал. 26; 6. Иса. 52; 11. Іоан. 13; 10. Евр. 10; 22.
ф Гл. 28; 43.
х Пѣсн. 4; 14. Іез. 27; 22.
ц Псал. 45; 8. Прит. 7; 17.
ч Пѣсн. 4; 14. Іер. 6; 20.
ш Псал. 45; 8.
щ Гл. 29; 40.
ъ Гл. 37; 29. Числ. 35; 25. Псал. 89; 20. 133; 2.
ы Гл. 40; 9. Лев, 8; 10. Числ. 7; 1.
ь Гл. 29; 37.
ѣ Гл. 29; 7, и дрг. Лев. 8; 12, 30.

32 Человѣческа плъть да ся не помаже съ него, и по сложеніе-то му подобно на него да не правите, [ю]то е свято, и свято 33 ще бѫде вамъ. [я]Който прави подобно нему, или който тури отъ него на иноплеменника, [ж]да бѫде истрѣбенъ отъ народа си.

34 И рече Господь Моисею: [ѭ]земи за себе си ароматы; стакти, и ониксъ, и халванъ, *тѣзи* ароматы наедно съ чистъ ливанъ, 35 отъ равны части да бѫдѫтъ. И да гы направишь темянъ, смѣшеніе [а]по художество-то на мироварецъ, подправено, чи- 36 сто, свято: И да счукашь отъ него много дребно, и да туришь отъ него прѣдъ свидѣтелство-то въ скиніѭ-тѫ на събраніе-то, [б]дѣто ще ся виждамъ съ тебе: *това* 37 [в]ще бѫде вамъ прѣсвято. А [г]споредъ сложеніе-то на тойзи темянъ който ще направишь, за себе си да не правите: то 38 да ти бѫде свято за Господа. [д]Който направи подобно нему, за да мирише отъ него, да бѫде истрѣбенъ отъ народа си.

ГЛАВА 31.

1 И говори Господь Моисею и рече: 2 Виждь, [а]азъ повыкнѫхъ на име Веселеила [б]сынъ-тъ на Уріѭ, *който е* сынъ 3 Оровъ, отъ племе-то Іудино, И [в]испълнихъ го съ Духъ Божій, съ мудрость, и съ разумъ, и съсъ знаніе, и съ всичко иску- 4 ство, За да измысля художественны дѣла, 5 да работи злато, и сребро и мѣдь, И да изрѣзва каменіе за вложеніе, и да дѣла 6 дърва, за изработваніе на всяко дѣло. И ето, азъ, дадохъ му [г]Еліава Ахисамаховый-тъ сынъ, отъ Даново-то племе: и [д]на всякого мудръ сърдцемъ турихъ мудрость въ сърдце-то му, за да направятъ 7 всичко косто ти заповѣдахъ: [е]Скиніѭ-тѫ на събраніе-то, и [ж]ковчегъ-тъ на свидѣтелство-то, и [з]очистилище-то което е отгорѣ му, и всичкы-тѣ сѫдове на скиніѭ- 8 тѫ, И [и]трѫпезѫ-тѫ и сѫдове-тѣ ѝ, и [і]чистый-тъ свѣтилникъ съсъ всичкы-тѣ 9 му сѫдове, и олтарь-тъ на каденіе-то, И [к]олтарь-тъ на всесъжженіе-то съсъ всичкы-тѣ му сѫдове, и [л]омывалницѫ-тѫ и 10 стояло-то ѝ, И [м]служебны-тѣ одежды, и святы-тѣ одежды на Аарона священникъ-тъ, и одежды-тѣ на сынове-тѣ му, за да 11 священствуватъ, И [н]масло-то за помазаніе, и [о]благовонно-то каденіе за святилище-то: по всичко що ти заповѣдахъ ще направятъ.

12 И говори Господь Моисею и рече: 13 Говори и ты на Израилевы-тѣ сынове и речи: Сѫбботы-тѣ ми [п]непрѣмѣнно да пазите: защото това е знаменіе между мене и васъ, въ родове-тѣ ви, за да знаете че азъ сьмь Господь, който вы освяща- 14 вамъ. И [р]да пазите сѫбботѫ-тѫ, защото е свята вамъ: който ѭ оскверни, непрѣмѣнно да ся умьртви: защото [с]всякой който работи въ неѭ, тя душа да ся ис- 15 трѣби отъ срѣдъ народа си. [т]Шесть дни да ся работи работа: а [у]въ седмый-тъ день е сѫббота на почиваніе, свята Господу: всякой който работи въ сѫбботный-тъ день, непрѣмѣнно да ся умьртви. 16 И да пазятъ Израилеви-тѣ сынове сѫбботѫ-тѫ, за да ѭ празднуватъ въ родове- 17 тѣ си, по вѣченъ завѣтъ. [ф]Това е знаменіе между мене и Израилевы-тѣ сынове за всегда: защото [х]въ шесть дни направи Господь небе-то и земѭ-тѫ, а въ седмый-тъ день ся успокои и починѫ си.

18 И даде на Моисея, като прѣстанѫ да говори съ него на Синайскѫ-тѫ горѫ, [ц]двѣ плочы на свидѣтелство-то, плочы каменны написаны съ Божій пърстъ.

ГЛАВА 32.

1 И като видѣхѫ людіе-тѣ че ся [а]забави Моисей да слѣзе отъ горѫ-тѫ, събрахѫ ся людіе-тѣ вьрхъ Аарона, и говорѣхѫ му: [б]Стани, та ни направи богове, които [в]да ходятъ прѣдъ насъ: защото тойзи Моисей человѣкъ-тъ, който ны изведе изъ Египетскѫ-тѫ земѭ, не знаемъ що му 2 станѫ. И рече имъ Ааронъ: [г]Извадѣте златны-тѣ обѣцы, които сѫ на уши-тѣ на жены-тѣ ви, на сынове-тѣ ви, и на дъще- 3 ри-тѣ ви, и донесѣте ми *гы*. И всичкы-тѣ людіе извадихѫ златны-тѣ обѣцы които бѣхѫ на уши-тѣ имъ, и принесохѫ *гы* 4 Аарону. И [д]като зѣ отъ рѫцѣ-тѣ имъ, даде му образъ *въ маткѫ, и направи го излѣяно теле: и тѣ рекохѫ: О Израилю, тѣзи сѫ твои-тѣ богове, които тя изведохѫ 5 изъ Египетскѫ-тѫ земѭ, И *това* като видѣ Ааронъ, съгради олтарь прѣдъ него: и [е]провъзгласи Ааронъ и рече: Утрѣ е 6 праздникъ Господу. И станѫхѫ рано на

ю Ст. 25, 37.
я Ст. 38.
ж Быт. 17; 14. Гл. 12; 15. Лев. 7; 20, 21.
ѭ Гл. 25; 6. 37; 29.
а Ст. 25.
б Гл. 29; 42. Лев. 16; 2.
в Ст. 32. Гл. 29; 37. Лев. 2; 3.
г Ст. 32.
д Ст. 33.

—

а Гл. 35; 30. 36; 1.
б 1 Лѣт. 2; 20.
в Гл. 35; 31. 3 Цар. 7; 14.
г Гл. 35; 34.
д Гл. 28; 3. 35; 10, 35. 36; 1.
е Гл. 36; 8.
ж Гл. 37; 1.
з Гл. 37; 6.
и Гл. 37; 10.
і Гл. 37; 17.
к Гл. 38; 1.
л Гл. 38; 8.
м Гл. 39; 1, 41. Числ. 4; 5, и др г.
н Гл. 30; 25, 31. 37; 29.
о Гл. 30; 34. 37; 29.
п Лев. 19; 3, 30. 26; 2. Іез. 20; 12, 20. 44; 24.
р Гл. 20; 8. Втор. 5; 12. Іез. 20; 12.
с Гл. 35; 2. Числ. 15; 35.
т Гл. 20; 9.
у Быт. 2; 2. Гл. 16; 23. 20; 10.
ф Ст. 13. Іез. 20; 12, 20.
х Быт. 1; 31. 2; 2.
ц Гл. 24; 12. 32; 15, 16. 34; 28, 29. Втор. 4; 13. 5; 22. 9; 10, 11. 2 Кор. 3; 3.

а Гл. 24; 18. Втор. 9; 9.
б Дѣян. 7; 40.
в Гл. 13; 21.
г Сѫд. 8; 24—27.
д Гл. 20; 23. Втор. 9; 16. Сѫд. 17; 3, 4. 3 Цар. 12; 28. Неем. 9; 18. Псал. 106; 19. Иса. 46; 6. Дѣян. 7; 41. Рим. 1; 23.
* *Или* съ рѣзецъ.
е Лев. 23; 2, 4, 21, 37. 4 Цар. 10; 20. 2 Лѣт. 30; 5.

утрешній-тъ день, та пожъртвувахѫ всесъжженіе, и принесохѫ примирителны приношенія: послѣ [ж]сѣднѫхѫ людіе-тѣ да ядѫтъ и да піѭтъ, и станѫхѫ да играѭтъ.

7 Тогазь рече Господь Моисею: [з]Иди, слѣзь: защото [и]ся развратихѫ твои-тѣ людіе, които си извелъ изъ Египетскѫ-тѫ земіѭ. 8 Скоро ся уклонихѫ отъ пѫть-тъ [і]който имъ сьмь заповѣдалъ: направихѫ си излѣяно теле, и поклонихѫ му ся, и пожъртвувахѫ му, и рекохѫ: О Израилю, [к]тѣзи сѫ твои-тѣ богове които тя изведохѫ изъ Египетскѫ-тѫ земіѭ. 9 Рече пакъ Господь Моисею: [л]Видѣхъ тѣзи людіе, и ето, жестоковыйни людіе сѫ: 10 Сега прочее, [м]остави мя, и ще ся распали гнѣвъ-тъ ми противъ тѣхъ, и [н]ще гы истрѣбіѭ: и [о]ще тя направіѭ да станешь народъ голѣмъ.

11 А Моисей [п]ся помоли на Іеова Бога своего, и рече: Защо, Господи, ся распаля гнѣвъ-тъ ти противъ твои-тѣ людіе, които си извелъ изъ Египетскѫ-тѫ земіѭ, съ голѣмѫ силѫ, и крѣпкѫ рѫкѫ? 12 [р]Защо да говорятъ Египтяни-тѣ и да рекѫтъ: За зло гы изведе, да гы измори въ горы-тѣ, и да гы истрѣби отъ лице-то на земіѭ-тѫ? Повърни ся отъ распаленіе-то на гнѣвъ-тъ си, и [с]раскай ся за зло-то *което си реклъ да направишь* на людіе-тѣ си. 13 Помени Авраама, Исаака, и Израиля, твои-тѣ рабы, на които си ся [т]клелъ въ себе си, и реклъ си имъ: Ще умножѫ сѣме-то ви както звѣзды-тѣ на небе-то; и всичкѫ тѫзь земіѭ, за коіѭто говорихъ, ще дамъ на сѣме-то ви, и [у]ще іѭ наслѣдятъ за всякога. 14 Тогазь [ф]ся раская Господь за зло-то, което бѣ реклъ да направи на людіе-тѣ си.

15 Тогазь Моисей [х]ся обърнѫ, и слѣзе отъ горѫ-тѫ и двѣ-тѣ плочи на свидѣтелство-то *бѣхѫ* въ рѫцѣ-тѣ му, плочи написаны отъ двѣ-тѣ страны: отъ еднѫ-тѫ странѫ и отъ другѫ-тѫ бѣхѫ написаны. 16 И [ц]плочи-тѣ бѣхѫ дѣло Божіе, и написаніе-то бѣше написаніе Божіе, начертано на плочы-тѣ. 17 И като чу Іисусъ гласъ-тъ на людіе-тѣ които выкахѫ, рече на Моисея: 18 Ратенъ гласъ *има* въ станъ-тъ. А той рече: Не е гласъ отъ выкъ за побѣдѫ, нито гласъ отъ выкъ за бѣганіе, но гласъ на пѣяніе чувамъ азъ. 19 И като приближи при станъ-тъ, [ч]видѣ теле-то, и ликованія-та: и распали ся гнѣвъ-тъ Моисеевъ, и хвърли плочы-тѣ отъ рѫцѣ-тѣ си, и строши гы подъ горѫ-тѫ. 20 [ш]Зѣ тогазь теле-то, което бѣхѫ направили, и изгори *го* въ огнь-тъ, и стры го додѣ станѫ тънъкъ прахъ, и распръснѫ *го* по водѫ-тѫ, и напои Израилевы-тѣ сынове.

21 И рече Моисей Аарону: [щ]Що ти сторихѫ тѣзи людіе, та си навелъ на тѣхъ грѣхъ голѣмъ? 22 И рече Ааронъ: Да ся не распаля гнѣвъ-тъ на господаря ми: [ъ]ты знаешь людіе-тѣ че клонятъ на зло. 23 Защото ми рекохѫ: [ы]Направи ни богове, които да ходятъ прѣдъ насъ: защото тойзи Моисей, человѣкъ-тъ който ны изведе изъ Египетскѫ-тѫ земіѭ, не знаемъ що му станѫ. 24 И рѣкохъ имъ: Който има злато нека го снеме отъ себе си: и дадохѫ ми *го:* тогазь го хвърлихъ въ огнь-тъ, и [ь]излѣзе това теле.

25 И като видѣ Моисей людіе-тѣ че бѣхѫ *въ раскошество, (защото Ааронъ [ѣ]бѣше гы оставилъ въ раскошество за посрамение между непріятели-тѣ имъ,) 26 Застанѫ Моисей при врата-та на станъ-тъ, и рече: Който е Господень, *нека дойде* къмъ мене. И събрахѫ ся при него всичкы-тѣ Левіеви сынове. 27 И рече имъ: Така говори Господь Богъ Израилевъ: Турѣте всякой мечъ-тъ си на бедро-то си: прѣминѣте отъ врата до врата прѣзъ станъ-тъ, и върнѣте ся, и [ю]убійте всякой брата си, и всякой пріятеля си, и всякой ближній-тъ си. 28 И направихѫ Левіеви-тѣ сынове споредъ Моисеево-то слово: и паднѫхѫ въ тойзи день отъ людіе-тѣ около три тысящи мѫжіе. 29 Защото [я]рече Моисей: Посвятѣте себе си днесь Господу, всякой противу сына си, и *всякой* противу брата си, за да ви ся даде днесь благословеніе.

30 И на утрешній-тъ день рече Моисей на людіе-тѣ: Вы [ж]сте направили голѣмъ грѣхъ: но сега ще възлѣзѫ къмъ Господа: [іж]Дано быхъ *го* [а]умилостивилъ за грѣхъ-тъ ви.

31 И [б]върнѫ ся Моисей при Господа, и рече: Уви! тѣзи людіе сторихѫ голѣмъ грѣхъ, че [в]направихѫ за себе си златны 32 богове. Но сега ако щешь прости грѣхъ-тъ имъ, ако ли не, [г]моліѭ ся, заличи мя [д]отъ твоіѭ-тѫ книгѫ, коіѭто си написалъ.

ж 1 Кор. 10; 7.
з Ст. 1. Гл. 33; 1. Втор. 9; 12. Дан. 9; 24.
и Быт. 6; 11, 12. Втор. 4; 16. 32; 5. Сѫд. 2; 19. Осія. 9; 9.
і Гл. 20; 3, 4, 23. Втор. 9; 16.
к 3 Цар. 12; 28.
л Гл. 33; 3, 5. 34; 9. Втор. 9; 6, 13. 31; 27. 2 Лѣт. 30; 8. Иса. 48; 4. Дѣян. 7; 51.
м Втор. 9; 14, 19.
н Гл. 22; 24.
о Числ. 14; 12.
п Втор. 9; 18, 26—29. Псал. 74; 1, 2. 106; 23.
р Числ. 14; 13. Втор. 9; 28. 32; 27.
с Ст. 14.
т Быт. 22; 16. Евр. 6; 13.
у Быт. 12; 7. 13; 15. 15; 7, 18. 26; 4. 28; 13. 35; 11, 12.
ф Втор. 32; 26. 2 Цар. 24; 16. 1 Лѣт. 21; 15. Псал. 106; 45. Іер. 18; 8. 26; 13, 19. Іоил. 2; 13. Іон. 3; 10. 4; 2.
х Втор. 9; 15.
ц Гл. 31; 18.
ч Втор. 9; 16, 17.
ш Втор. 9; 21.
щ Быт. 20; 9. 26; 10.
ъ Гл. 14; 11. 15; 24. 16; 2, 20, 28. 17; 2, 4.
ы Ст. 1.
ь Ст. 4.
* *Или* съблѣчени, (защото Ааронъ бѣше гы съблѣкълъ за ...)
ѣ 2 Лѣт. 28; 19.
ю Числ. 25; 5. Втор. 33; 9.
я Числ. 25; 11, 12, 13. Втор. 13; 6—11. 33; 9, 10. 1 Цар. 15; 18, 22. Прит. 21; 3. Зах. 13; 3. Мат. 10; 37.
ж 1 Цар. 12; 20, 23. Лук. 15; 18.
іж 2 Цар. 16; 12. Амос. 5; 15.
а Числ. 25; 13.
б Втор. 9; 18.
в Гл. 20; 23.
г Псал. 69; 28. Рим. 9; 3.
д Псал. 56; 8. 139; 16. Дан. 12; 1. Фил. 4; 3. Откр. 3; 5. 13; 8. 17; 8. 20; 12, 15. 21; 27. 22; 19.

33 И Господь рече Моисею: [е]Който съгрѣши прѣдъ мене, него ще заличѫ отъ моіѭ-тѫ книгѫ. 34 А ты сега иди, та води людіе-тѣ кѫдѣто сьмь ти реклъ: ето, [ж]ангелъ-тъ ми ще ходи прѣдъ тебе: но [з]въ день-тъ на посѣщеніе-то ми, ще посѣтіѭ грѣхъ-тъ имъ върхъ тѣхъ. 35 И порази Господь людіе-тѣ, [и]защото направихѫ телето, което Ааронъ направи.

ГЛАВА 33.

1 И рече Господь Моисею: Иди, възлѣзь отъ тукъ, [а]ты, и людіе-тѣ които си извелъ изъ Египетскѫ-тѫ земіѭ, въ земіѭ-тѫ за коіѭто ся клѣхъ на Авраама, на Исаака, и на Іакова, и рѣкохъ: [б]На сѣме-то ти ще іѭ дамъ: 2 И [в]ще проводіѭ прѣдъ тебе ангелъ, и [г]ще испѫдіѭ Хананея, Аморрея, и Хеттея, и Ферезея, Евея, и Іевусея: 3 *И ще ы заведѫ* въ земіѭ [д]дѣто тече млѣко и медъ: понеже азъ нѣма да възлѣзѫ помежду вы, (защото [е]сте жестоковыйни [ж]людіе), [з]да не бы да вы довършѫ на пѫть-тъ.

4 И когато чухѫ людіе-тѣ това лошо извѣстіе, [и]плакахѫ горко, и [і]никой не тури на себе си украшенія-та си. 5 Защото Господь рече Моисею: Кажи на Изаилевы-тѣ сынове: Вы сте [к]жестоковыйни людіе: [л]еднѫ минутѫ ако да възлѣзѫ помежду вы, ще вы довършѫ: а сега снемѣте украшенія-та си отъ васъ, [м]да видіѭ какво ще правіѭ съ васъ. 6 И Израилеви-тѣ сынове махнѫхѫ украшенія-та си, при горѫ-тѫ Хоривъ.

7 Тогазь зѣ Моисей скиніѭ-тѫ и постави іѭ вънъ отъ станъ-тъ, далечь отъ станъ-тъ, и [н]нарече іѭ Скиніѭ на събраніе-то: и [о]всякой който търсяше Господа, излизаше при скиніѭ-тѫ на събраніе-то, която бѣше вънъ отъ станъ-тъ. 8 И когато излизаше Моисей къмъ скиніѭ-тѫ, всичкы-тѣ людіе ставахѫ, та стоехѫ всякой [п]*при* врата-та на шатъръ-тъ си, и гледахѫ слѣдъ Моисея, додѣ влѣзе въ скиніѭ-тѫ. 9 И когато влѣзѣше Моисей въ скиніѭ-тѫ, слизаше стълпъ облачный, и заставаше на врата-та на скиніѭ-тѫ: и [р]говорѣше *Господь* съ Моисея. 10 И гледахѫ всичкы-тѣ людіе стълпъ-тъ облачный който стоеше на скиніѭ-тѫ на врата-та: и ставахѫ всичкы-тѣ людіе всякой на врата-та на шатъръ-тъ си та ся [с]кланяхѫ. 11 И [т]говорѣше Господь Моисею лице съ лице, както говори человѣкъ съ пріятеля си. И вращаше ся *Моисей* въ станъ-тъ: [у]а слуга-та му младый, Іисусъ сынъ Навіевъ, не ся отдалечаваше отъ скиніѭ-тѫ.

12 И рече Моисей Господу: Виждь, [ф]ты ми казувашь: Изведи тѣзь людіе: но не си ми явилъ кого ще проводишь съ мене: и ты ми рече: [х]Тебе знаіѭ по име, още си намѣрилъ и благодать прѣдъ мене. 13 А сега, [ц]ако сьмь намѣрилъ благодать прѣдъ тебе, [ч]покажи ми, моліѭ ти ся, пѫть-тъ си за да тя познаіѭ, да намѣріѭ благодать прѣдъ тебе, и виждь тойзи народъ [ш]твои людіе сѫ. 14 И той рече: [щ]Мое-то присѫтствіе ще дойде *съ тебе,* и [ъ]азъ ще тя успокоіѭ. 15 И рече му: [ы]Ако твое-то присѫтствіе не дойде *съ мене,* не ны извождай отъ тукъ. 16 Защото какъ ще ся познае сега, че сьмь намѣрилъ благодать прѣдъ тебе, азъ и твои-тѣ людіе? [ь]не ли чрѣзъ твое-то дохожданіе съ насъ? [ѣ]така ще ся отличимъ, азъ и людіе-тѣ твои, отъ всичкы-тѣ людіе, които сѫ по лицето на земіѭ-тѫ.

17 И рече Господь Моисею: [ю]И това което си реклъ ще сторіѭ: [я]защото си намѣрилъ благодать прѣдъ мене, и знаіѭ тя по име. 18 И рече: Покажи ми, моліѭ, [ѫ]славѫ-тѫ си. 19 И той рече: Азъ [ѭ]ще сторіѭ да мине прѣдъ тебе всичка-та моя благость, и ще провъзгласіѭ име-то Іеова прѣдъ тебе, и ще [а]помилувамъ когото ще помилувамъ, и ще [б]пожаліѭ когото ще пожаліѭ. 20 И рече: Не можешь да видишь лице-то ми: защото [в]человѣкъ не може да мя види и да остане живъ. 21 И рече Господь: Ето мѣсто при мене, и ще застанешь на канарѫ-тѫ. 22 И когато минува слава-та ми, ще тя поставіѭ въ [г]пукнотинѫ-тѫ на канарѫ-тѫ, и [д]ще тя прѣкрыіѭ съ рѫкѫ-тѫ си додѣ прѣминѫ. 23 И ще вдигнѫ рѫкѫ-тѫ си, и ще видишь заднины-тѣ ми: но лице-то ми [е]нѣма да ся види.

е Лев. 23; 30. Іез. 18; 4.
ж Гл. 33; 2, 14, и drг. Числ. 20; 16.
з Втор. 32; 35. Амос. 3; 14. Рим. 2; 5, 6.
и 2 Цар. 12; 9. Дѣян. 7; 41.

—

а Гл. 32; 7.
б Быт. 12; 7. Гл. 32; 13.
в Гл. 32; 34. 34; 11.
г Втор. 7; 22. Інс. Нав. 24; 11.
д Гл. 3; 8.
е Ст. 15; 17.
ж Гл. 32; 9. 34; 9. Втор. 9; 6, 13.
з Гл. 23; 21. 32; 10. Числ. 16; 21, 45.
и Числ. 14; 1, 39.
і Лев. 10; 6. 2 Цар. 19; 24. 3 Цар. 21; 27. 4 Цар. 19; 1. Ездр. 9; 3. Есѳ. 4; 1, 4. Іов. 1; 20. 2; 12. Иса. 32; 11. Іез. 24; 17, 23. 26; 16.
к Ст. 3.
л Виж. Числ. 16; 45, 46.
м Втор. 8; 2. Псал. 139; 23.
н Гл. 29; 42, 43.
о Втор. 4; 29. 2 Цар. 21; 1.
п Числ. 16; 27.
р Гл. 25; 22. 31; 18. Псал. 99; 7.
с Гл. 4; 31.
т Быт. 32; 30. Числ. 12; 8. Втор. 34; 10.
у Гл. 24; 13.
ф Гл. 32; 34.
х Ст. 17. Быт. 18; 19. Псал. 1; 6. Іер. 1; 5. Іоан. 10; 14, 15. 2 Тим. 2; 19.
ц Гл. 34; 9.
ч Псал. 25, 4. 27; 11. 86; 11. 119; 33.
ш Втор. 9; 26, 29. Іоил. 2; 17.
щ Гл. 13; 21. 40; 34—38. Иса. 63; 9.
ъ Втор. 3; 20. Інс. Нав. 21; 44. 22; 4. 23; 1. Псал. 95; 11.
ы Ст. 3. Гл. 34; 9.
ь Числ. 14; 14.
ѣ Гл. 34; 10. Втор. 4; 7, 34. 2 Цар. 7; 23. 3 Цар. 8; 53. Псал. 147; 20.
ю Быт. 19; 21. Іак. 5; 16.
я Ст. 12.
ѫ Ст. 20. 1 Тим. 6; 16.
ѭ Гл. 34; 5, 6, 7. Іер. 31; 14.
а Рим. 9; 15, 16, 18.
б Виж. Рим. 4; 4, 16.
в Быт. 32; 30. Втор. 5; 24. Сѫд. 6; 22. 13; 22. Иса. 6; 5. Откр. 1; 16, 17. Виж. Гл. 24; 10.
г Иса. 2; 21.
д Псал. 91; 1, 4.
е Ст. 20. Іоан. 1; 18.

—

ГЛАВА 34.

1 И рече Гозподь Моисею: [а]Издѣлай си двѣ каменны плочы, като първы-тѣ: и [б]ще напишѫ на тѣзи плочы думы-тѣ, които бѣхѫ на първы-тѣ плочы, които ты строши. 2 И бѫди готовъ за утрѣ, и възлѣзъ утрѣ на Синайскѫ-тѫ горѫ, и застани прѣдъ мене тамъ [в]на върхъ-тъ на горѫ-тѫ. 3 Но [г]никой да не възлѣзе съ тебе наедно, нито да ся яви нѣкой по всичкѫ-тѫ горѫ: и овцы-тѣ и говеда-та да не пасѫтъ прѣдъ тѫзи горѫ.

4 И Моисей издѣла двѣ каменны плочы като първы-тѣ: и станѫ рано на утринѫ-тѫ, та възлѣзе на Синайскѫ-тѫ горѫ, както му заповѣда Господь, и зѣ въ рѫцѣ-тѣ си двѣ-тѣ каменны плочы. 5 И слѣзе Господь въ облакъ, и застанѫ тамъ до него, и [д]провъзгласи име-то Господне. 6 И заминѫ Господь прѣдъ него, и провъзгласи: Господь, [е]Господь Богъ, благоутробенъ и милосердъ, дълготърпѣливъ, и [ж]многомилостивъ, и [з]истиненъ, 7 [и]Който съхранява милость въ тысящы *родове*, [і]прощава беззаконіе, и прѣстѫпленіе, и грѣхъ, а [к]никакъ не обезвинява *повинный-тъ:* въздава беззаконіе-то на отцы-тѣ върхъ чада-та, и върхъ чада-та на чада-та *имъ*, дору до третій и четвъртый родъ. 8 И прибърза Моисей, и [л]ся наведе до земіѫ-тѫ, и поклони ся. 9 И рече: Ако съмь намѣрилъ сега благодать прѣдъ тебе, Господи, [м]нека дойде, моліѫ, Господь мой между насъ: защото [н]тѣзи людіе *сѫ* жестоковыйни: прости наше-то беззаконіе и грѣхъ-тъ ни, и пріими насъ [о]за наслѣдіе твое.

10 И рече: Ето, азъ [п]правіѫ завѣтъ: прѣдъ всичкый-тъ твой народъ ще [р]направіѫ чудеса, които не сѫ ставали по всичкѫ-тѫ земіѫ, нито въ единъ народъ: и всичкы-тѣ твои людіе, между които си ты, ще видятъ дѣло-то Господне: защото е [с]страшно това което азъ ще сторіѫ съ васъ. 11 [т]Упази това което ти заповѣдувамъ азъ днесь: ето, [у]азъ испѫждамъ прѣдъ тебе Аморрея, и Хананея, и Хеттея, и Ферезея, и Евея, и Іевусея. 12 [ф]Пази ся да не направишь договоръ съсъ жители-тѣ на тѫзи земіѫ въ коіѫто влизашь, [х]за да не стане примка между васъ. 13 Но [ц]олтари-тѣ имъ да разоришь, и кумиры-тѣ имъ да строшишь, и [ч]ашеры-тѣ имъ да изсѣчешь. 14 Защото [ш]ты не ще ся поклонишь на другъ богъ: понеже Іеова, [щ]на когото име-то е Ревнивъ, [ъ]Богъ ревнивъ е. 15 [ы]Да не направишь договоръ съсъ жители-тѣ на тѫзи земіѫ, и, [ь]когато блудствуватъ въ слѣдъ богове-тѣ си, и пожъртвуватъ на богове-тѣ си, ако [ѣ]тя поканятъ, [ю]да не ядешь отъ жъртвы-тѣ имъ: 16 И [я]да не земешь отъ дъщери-тѣ имъ за синове-тѣ си, та когато [ѫ]блудствуватъ дъщери-тѣ имъ въ слѣдъ богове-тѣ си да не направятъ синове-тѣ ти да блудствуватъ въ слѣдъ богове-тѣ имъ. 17 Да не направишь за себе си лѣяны [іѫ]богове.

18 [а]Праздникъ-тъ на бесквасны-тѣ да пазишь: седмь дни да ядешь бесквасенъ хлѣбъ, както съмь ти заповѣдалъ, въ отредено-то врѣме на мѣсецъ-тъ Авивъ: защото [б]въ мѣсецъ-тъ Авивъ излѣзе ты изъ Египетъ. 19 [в]Всяко което отваря ложесна е мое: и всяко мѫжко първородно между скотове-тѣ ти, говедо, или овца. 20 А [г]първородено-то на оселъ-тъ ще искупишь съ овцѫ: и ако *го* не искупишь, то да му прѣсѣчешь вратъ-тъ. Всичкы-тѣ първородны на синове-тѣ си да искупвашь. И никой да ся не яви прѣдъ мене [д]съ праздны рѫцѣ.

21 [е]Шесть дни да работишь; а въ седмый-тъ день да ся успокоявашь; даже и по сѣидбѫ и по жетвѫ да ся успокоявашь.

22 И [ж]да държишь праздникъ-тъ на седмицы-тѣ, начаткы-тѣ на жетвѫ-тѫ на жито-то, и праздникъ-тъ на плодосъбираніе-то въ свършаніе-то на годинѫ-тѫ.

23 [з]Всяко твое мѫжко три пѫти въ годинѫ-тѫ да ся явява прѣдъ Господа, Іеова, Бога Израилева. 24 Защото [и]ще испѫдіѫ язычницы-тѣ прѣдъ тебе, и [і]ще разширіѫ прѣдѣлы-тѣ ти, и [к]никой не ще пожелае твоіѫ-тѫ земіѫ, когато възлѣзувашь да ся прѣдставишь прѣдъ Господа Бога твоего три пѫти въ годинѫ-тѫ.

25 [л]Да не принесешь кръвь-тѫ на жърт-

а Гл. 32; 16, 19. Втор. 10; 1.
б Ст. 28. Втор. 10; 2, 4.
в Гл. 19; 20. 24; 12.
г Гл. 19; 12, 13, 21.
д Гл. 33; 19. Числ. 14; 17.
е Числ. 14; 18. 2 Лѣт. 30; 9. Неем. 9; 17. Псал. 86; 15. 103; 8. 111; 4. 112; 4. 116; 5. 145; 8, Іоил. 2; 13.
ж Псал. 31; 19. Рим. 2; 4.
з Псал. 57; 10. 108; 4.
и Гл. 20; 6. Втор. 5; 10. Псал. 86; 15. Іер. 32; 18. Дан. 9; 4.
і Псал. 103; 3. 130; 4. Дан. 9; 9. Ефес. 4; 32. 1 Іоан. 1; 9.
к Гл. 23; 7, 21. Іис. Нав. 24; 19. Іов. 10; 14. Мих. 6; 11. Наум. 1; 3.
л Гл. 4; 31.
м Гл. 33; 15, 16.
н Гл. 33; 3.
о Втор. 32; 9. Псал. 28; 9. 33; 12. 78; 62. 94; 14. Іер. 10; 16. Зах. 2; 12.
п Втор. 5; 2. 29; 12, 14.
р Втор. 4; 32. 2 Цар. 7; 23. Псал. 77; 14. 78; 12. 147; 20.
с Втор. 10; 21. Псал. 145; 6. Иса. 64; 3.
т Втор. 5; 32. 6; 3, 25. 12; 28, 32. 28; 1.
у Гл. 33; 2.
ф Гл. 23; 32. Втор. 7; 2. Сѫд. 2; 2.
х Гл. 23; 33.
ц Гл. 23; 24. Втор. 12; 3. Сѫд. 2; 2.
ч Втор. 7; 5. 12; 2. Сѫд. 6; 25. 4 Цар. 18; 4. 23; 14. 2 Лѣт. 31; 1. 34; 3, 4.
ш Гл. 20; 3, 5.
щ Иса. 9; 6. 57; 15.
ъ Гл. 20; 5.
ы Ст. 12.
ь Втор. 31; 16. Сѫд. 2; 17. Іер. 3; 9. Іез. 6; 9.
ѣ Числ. 25; 2. 1 Кор. 10; 27.
ю Псал. 106; 28. 1 Кор. 8; 4, 7, 10.
я Втор. 7; 3. 3 Цар. 11; 2. Ездр. 9; 2. Неем. 13; 25.
ѫ Числ. 25; 1, 2. 3 Цар. 11; 4.
іѫ Гл. 32; 8. Лев. 19; 4.
а Гл. 12; 15. 23; 15.
б Гл. 13; 4.
в Гл. 13; 2, 12. 22; 29. Іез. 44; 30. Лук. 2; 23.
г Гл. 13; 13. Числ. 18; 15.
д Гл. 23; 15. Втор. 16; 16. 1 Цар. 9; 7, 8. 2 Цар. 24; 24.
е Гл. 20; 9. 23; 12. 35; 2. Втор. 5; 12, 13. Лук. 13; 14.
ж Гл. 23; 16. Втор. 16; 10, 13.
з Гл. 23; 14, 17. Втор. 16; 16.
и Гл. 33; 2. Лев. 18; 24. Втор. 7; 1. Псал. 78; 55. 80; 8.
і Втор. 12; 20. 19; 8.
к Виж. Быт. 35; 5. 2 Лѣт. 17; 10. Прит. 16; 7. Дѣян. 18; 10.
л Гл. 23; 18.

вѫ-тѫ ми съ квасны хлѣбове: и [м]празднична-та жьртва на Пасхѫ-тѫ да не остане прѣзъ нощь-тѫ до утрѣ. 26 [н]Начаткы-тѣ на първы-тѣ плодове отъ земѭ-тѫ си да принесешь въ домъ-тъ на Господа Бога твоего. [о]Да не сваришь яре въ млѣко-то на майкѫ му.

27 И рече Господь Моисею: [п]Напиши си тѣзи думы: защото по тѣзи думы направихъ завѣтъ съ тебе, и съ Израиля. 28 И [р]четыридесеть дни и четыридесеть нощи стоя тамъ съ Господа: хлѣбъ не яде, и водѫ не пи. [с]И написа на плочы-тѣ думы-тѣ на завѣтъ-тъ, десеть-тѣ заповѣди.

29 И като слизаше Моисей отъ Синайскѫ-тѫ горѫ, [т]и двѣ-тѣ плочи на свидѣтелство-то *бѣхѫ* въ рѫкѫ-тѫ на Моисея, при слѣзваніе-то му отъ горѫ-тѫ, тогазь Моисей не знаяше че [у]кожа-та на лице-то му издаваше зары като бѣ говорилъ *Богъ* съ него. 30 И видѣ Ааронъ и всичкы-тѣ Израилеви сынове Моисея, и ето, кожа-та на лице-то му издаваше зары: и убояхѫ ся да приближатъ при него. 31 И повыка гы Моисей и върнѫхѫ ся къмъ него Ааронъ и всичкы-тѣ началници на събраніе-то, и говори съ тѣхъ Моисей. 32 И слѣдъ това всичкы-тѣ Израилеви сынове приближихѫ: и [ф]заповѣда имъ всичко що му говори Господь на Синайскѫ-тѫ горѫ. 33 И свърши Моисей да имъ говори: [х]а имаше на лице-то си покрывало. 34 И [ц]когато влѣзваше прѣдъ Господа да говори съ него, вдигаше покрывало-то, додѣ да излѣзе. И излизаше, и говорѣше на Израилевы-тѣ сынове онова, което му бѣше заповѣдано. 35 И видѣхѫ Израилеви-тѣ сынове лице-то Моисеево, че кожа-та на Моисеево-то лице издаваше зары: и Моисей туряше пакъ покрывало-то на лице-то си, додѣ да влѣзе да говори съ него.

ГЛАВА 35.

1 И събра Моисей всичко-то събраніе на Израилевы-тѣ сынове, и рече имъ: [а]Това е което заповѣда Господь, да правите. 2 [б]Шесть дни да ся работи работа: а седмый день да ви бѫде святъ, сѫббота на упокоеніе *посвященна* Господу: всякой който работи въ него *день* да ся умъртви. 3 Въ сѫбботенъ день [в]да не кладете огнь въ никое отъ жилища-та си.

4 И говори Моисей на всичко-то събраніе отъ Израилевы-тѣ сынове, и казуваше: [г]Това е слово-то което Господь заповѣда 5 и рече: Земѣте приношеніе за Господа отъ каквото имате: всякой, [д]който има произволеніе въ сърдце-то си, нека принесе приношеніе-то Господне: злато, и сребро, и мѣдь, 6 И синьо, и багрѣно, и червено, и виссонъ, и козинѫ. 7 И очервены кожы отъ овны, и язовечкы кожы, и дърво ситтимъ, 8 И масло за свѣтеніе, и [е]ароматы за масло на помазаніе-то, и за благовонно-то каденіе, 9 И ониксовы каменіе, и каменіе да ся вложатъ на ефодъ-тъ, и на нагрѫдникъ-тъ. 10 И [ж]всякой мѫдръ сърдцемъ между васъ да дойде, и да направи всичко което заповѣда Господь: 11 [з]Скиніѭ-тѫ, покровъ-тъ ѝ, прикрывало-то ѝ, петелкы-тѣ ѝ, и дъскы-тѣ ѝ, вереи-тѣ ѝ, стълпове-тѣ ѝ, и подложкы-тѣ ѝ, 12 [и]Ковчегъ-тъ и върлины-тѣ му, очистилище-то, и закрывателнѫ-тѫ завѣсѫ, 13 [і]Трѫпезѫ-тѫ и върлины-тѣ ѝ, и всичкы-тѣ ѝ сѫдове, и [к]хлѣбъ-тъ на прѣдложеніе-то, 14 И [л]свѣтилникъ-тъ за свѣтеніе-то, и сѫдове-тѣ му, и свѣтила-та му, и масло-то за свѣтеніе-то, 15 И [м]олтарь-тъ на каденіе-то, и върлины-тѣ му, и [н]масло-то за помазаніе, и [о]благовонно-то каденіе, и закровъ-тъ на входъ-тъ на скиніѭ-тѫ, 16 [п]Олтарь-тъ на всесъжженіе-то, и мѣднѫ-тѫ за него рѣшеткѫ, върлины-тѣ му, и всичкы-тѣ му сѫдове, омывалницѫ-тѫ и стояло-то ѝ, 17 [р]Привѣскы-тѣ на дворъ-тъ, стълпове-тѣ му, и подложкы-тѣ имъ, и закровъ-тъ за двери-тѣ на дворъ-тъ, 18 Коліе-тѣ на скиніѭ-тѫ, и коліе-тѣ на дворъ-тъ, и вѫжя-та имъ, 19 [с]Служебны-тѣ одежды за да служатъ въ святилище-то, святы-тѣ одежды за Аарона священника, и одежды-тѣ на сынове-тѣ му, за да священствуватъ.

20 Тогазь всичко-то събраніе на Израилевы-тѣ сынове си отиде отъ лице-то Моисеево. 21 И дойдохѫ, [т]всякой человѣкъ когото сърдце тегляше; и всякой на когото духъ-тъ произволяваше, та принесохѫ приношеніе Господу за дѣло-то на скиніѭ-тѫ на събраніе-то, и за всяко нейно служеніе, и за святы-тѣ одежды. 22 И дойдохѫ, и мѫжіе и жены, които имахѫ произволно сърдце, та принесохѫ гривны, и обѣцы, и пърстеніе, и мъниста, всякаквы златны нѣща: и всичкы които принесохѫ златно приношеніе *принесохѫ* Господу. 23 И [у]всякой человѣкъ у когото ся намѣруваше синьо, багрѣно, и червено, и виссонъ, и козина, и очервены кожы отъ овны, и язовечкы кожы, принесохѫ *гы*. 24 Всякой който можаше да направи при-

[м] Гл. 12; 10.
[н] Гл. 23; 19. Втор. 26; 2, 10.
[о] Гл. 23; 19. Втор. 14; 21.
[п] Ст. 10. Втор. 4; 13. 31; 9.
[р] Гл. 24; 18. Втор. 9; 9, 18.
[с] Ст. 1. Гл. 31; 18. 32; 16. Втор. 4; 13. 10; 2, 4.
[т] Гл. 32; 15.
[у] Мат. 17; 2. 2 Кор. 3; 7, 13.
[ф] Гл. 24; 3.
[х] 2 Кор. 3; 13.
[ц] 2 Кор. 3; 16.

[а] Гл. 34; 32.
[б] Гл. 20; 9. 31; 14, 15. Лев. 23; 3. Числ. 15; 32, и дрг. Втор. 5; 12. Лук. 13; 14.
[в] Гл. 16; 23.
[г] Гл. 25; 1, 2.
[д] Гл. 25; 2.
[е] Гл. 25; 6.
[ж] Гл. 31; 6.
[з] Гл. 26; 1, и дрг.
[и] Гл. 25; 10, и дрг.
[і] Гл. 25; 23.
[к] Гл. 25; 30. Лев. 24; 5, 6.
[л] Гл. 25; 31, и дрг.
[м] Гл. 30; 1.
[н] Гл. 30; 23.
[о] Гл. 30; 34.
[п] Гл. 27; 1.
[р] Гл. 27; 9.
[с] Гл. 31; 10. 39; 1, 41. Числ. 4; 5, и дрг.
[т] Ст. 5, 22, 26, 29. Гл. 25; 2. 36; 2. 1 Лѣт. 28; 2, 9. 29; 9. Ездр. 7; 27. 2 Кор. 8; 12. 9; 7.
[у] 1 Лѣт. 29; 8.

ношеніе отъ сребро и мѣдь, принесохѫ приношеніе Господу: и всякой у когото ся нахождаше дрьво ситтимъ за всякѫ ра-
25 ботѫ на служеніе-то, принесохѫ. И [ф] всяка жена която умѣяше, предѣше съ рѫцѣтѣ си, и приносяше напредены, синьото, и багрѣно-то, и червено-то, и вис-
26 сонъ-тъ. И всичкы-тѣ жены, които гы сьрдце тегляше и умѣяхѫ, предѣхѫ ко-
27 зинѫ-тѫ. И [х] началници-тѣ принесохѫ ониксовы-тѣ каменіе, и каменіе-тѣ за вложеніе на ефодъ-тъ и на нагрѫдникъ-тъ:
28 И [ц] ароматы-тѣ и масло-то за свѣтеніе-то, и масло-то за помазаніе-то, и за
29 благовонно-то каденіе. Израилеви-тѣ сынове [ч] принесохѫ самоволно приношеніе Господу, всякой мѫжъ и жена, които имахѫ произволно сьрдце да принесѫтъ за всяко дѣло, което заповѣда Господь чрѣзъ Моисеевѫ рѫкѫ да бѫде.
30 И рече Моисей на Израилевы-тѣ сынове: Виждте, [ш] Господь повыкнѫ на име Веселеила сынъ-тъ на Урія, *който е* сынъ
31 Оровъ, отъ Іудино-то племе: И испълни го съ Духъ Божій, съ мудрость, разумъ,
32 и знаніе, и съ всяко искуство: За да измысля художественны дѣла, да работи
33 злато, и сребро, и мѣдь: И да изсича каменіе за вложеніе, и да дѣла дьрва за изработваніе, на всяко художественно дѣ-
34 ло. И даде въ сьрдце-то му да поучава, той, и [щ] Еліавъ сынъ-тъ Ахисамаховъ, отъ
35 Даново-то племе. [ъ] Испълни съ мудрость сьрдце-то имъ, за да работятъ всякѫ работѫ, на ваятель, и на искусенъ художникъ, и на везатель въ синьо, и въ багрѣно, въ червено, и въ виссонъ, и на ткачъ *сирѣчь* на онѣзи които работятъ всякѫ работѫ, и измыслятъ художественны дѣла.

ГЛАВА 36.

1 Тогазь Веселеилъ, и Еліавъ, и [а] всякой който умѣяше, комуто Господь бѣ далъ мудрость и разумъ, за да знае да работи всякѫ работѫ за служеніе [б] на святилище-то, направихѫ по всичко което запо-
2 вѣда Господь. Защото повыкнѫ Моисей Веселеила, и Еліава, и всякого който умѣяше, комуто въ сьрдце-то Господь даде мудрость, всякого [в] когото сьрдце тегляше да дойде при дѣло-то да го напра-
3 ви. И зѣхѫ отъ Моисея всичкы-тѣ приношенія, които [г] принесохѫ Израилеви-тѣ сынове за работѫ-тѫ въ служеніе на святилище-то, за да ѭ работятъ. И всякѫ зарань още приносяхѫ нему самоволно приношеніе.
4 И дойдохѫ всичкы-тѣ мудри които работяхѫ всякѫ работѫ на святилище-то, всякой отъ работѫ-тѫ си, коѭто работя-
5 ше: Та говорихѫ Моисею и казувахѫ: [д] Людіе-тѣ приносятъ повече отъ онова което е доволно за служеніе-то на тѫзи работѫ, коѭто Господь заповѣда да ся
6 направи. Тогазь заповѣда Моисей, и прогласихѫ въ станъ-тъ и говоряхѫ: Никой мѫжъ нито жена, да не работи вече за приношеніе на святилище-то. И людіе-тѣ
7 прѣстанѫхѫ да приносятъ вече. Защото вещество-то, което имахѫ, бѣше имъ доволно за всичкѫ-тѫ работѫ, за да ѭ направятъ, и повече бѣ.
8 И [е] всичкы-тѣ искусни отъ онѣзи които работяхѫ скиніѭ-тѫ, направихѫ десеть опоны отъ прѣпреденъ виссонъ и синьо и багрѣно и червено; направихѫ на тѣхъ
9 херувимы искуснѫ работѫ. Дължина-та на еднѫ-тѫ опонѫ двадесеть и осмь лакти, ширина-та на еднѫ-тѫ опонѫ четыри лакти: всичкы-тѣ опоны отъ еднѫ мѣр-
10 кѫ. И съедини петь-тѣ опоны еднѫ съ другѫ и *другы-тѣ* петь опоны съедини
11 еднѫ съ другѫ. И направи сини запетелкы по край-тъ на еднѫ-тѫ опонѫ, въ краища-та на съединеніе-то; така направи по край-тъ на крайнѫ-тѫ опонѫ на второ-
12 то съединеніе. [ж] Петдесеть запетелкы направи на еднѫ-тѫ опонѫ, и петдесеть запетелкы направи по край-тъ на опонѫ-тѫ, която бѣше въ второ-то съединеніе, да ся посрѣщатъ запетелкы-тѣ една съ
13 другѫ. И направи петдесеть златны петелкы, и съедини опоны-тѣ еднѫ съ другѫ съ петелкы-тѣ: и станѫ скинія-та една.
14 Послѣ [з] направи опоны отъ козинѫ за покровъ надъ скиніѭ-тѫ: единадесеть
15 опоны гы направи. Дължина-та на еднѫ-тѫ опонѫ тридесеть лакти, и ширина-та на еднѫ-тѫ опонѫ четыри лакти: едина-
16 десеть-тѣ опоны на еднѫ мѣркѫ. И съедини петь-тѣ опоны особно, и шесть-тѣ
17 опоны особно. И направи петдесеть запетелкы по край-тъ на крайнѫ-тѫ опонѫ въ съединеніе-то, и петдесеть запетелкы направи по край-тъ на опонѫ-тѫ отъ вто-
18 ро-то съединеніе. Направи още петдесеть мѣдны петелкы, за да съедини покровъ-тъ, да е единъ.
19 И [и] направи покрывъ за скиніѭ-тѫ отъ овенскы очервены кожы, и прикрывало отгорѣ отъ язовечкы кожы.
20 И [і] направи дъскы-тѣ за скиніѭ-тѫ отъ
21 дьрво ситтимъ да стоятъ правы. Дължина-та на еднѫ-тѫ дъскѫ десеть лакти, и

[ф] Гл. 28; 3. 31; 6. 36; 1. 4 Цар. 23; 7. Прит. 31; 19, 22, 24.
[х] 1 Лѣт. 29; 6. Езд. 2; 68.
[ц] Гл. 30; 23.
[ч] Ст. 21. 1 Лѣт. 29; 9.
[ш] Гл. 31; 2. и дрг.
[щ] Гл. 31; 6.
[ъ] Ст. 31. Гл. 31; 3, 6. 3 Цар. 7; 14. 2 Лѣт. 2; 14. Иса. 28; 26.

[а] Гл. 28; 3. 31; 6. 35; 10, 35.
[б] Гл. 25; 8.
[в] Гл. 35; 21, 26. 1 Лѣт, 29; 5.
[г] Гл. 35; 27.
[д] 2 Кор. 8; 2, 3.
[е] Гл. 26; 1.
[ж] Гл. 26; 5.
[з] Гл. 26; 7.
[и] Гл. 26; 14.
[і] Гл. 26; 15.

ширина-та на еднѫ-тѫ дъскѫ лакъть и 22 половина. Една дъска имаше два шипа спосрѣщаны единъ съ другъ: така напра- 23 ви за всичкы-тѣ дъскы на скиніѭ-тѫ. И направи дъскы-тѣ за скиніѭ-тѫ, двадесеть дъскы отъ южнѫ-тѫ странѫ къмъ 24 пладне. И подъ двадесеть-тѣ дъскы направи четыридесеть сребърны подложкы; двѣ подложкы отъ долу на еднѫ-тѫ дъскѫ за два-та ѝ шипа, и двѣ подложкы отъ долу на другѫ-тѫ дъскѫ за два-та ѝ 25 шипа. И за вторѫ-тѫ странѫ на скиніѭ-тѫ, къмъ сѣверъ, направи двадесеть дъ- 26 скы, И четыридесеть-тѣ имъ подложкы сребърны; двѣ подложкы отъ долу на еднѫ-тѫ дъскѫ, и двѣ подложкы отъ долу 27 на другѫ-тѫ дъскѫ. И за заднѭ-тѫ странѫ на скиніѭ-тѫ отъ къмъ западъ напра- 28 ви шесть дъскы. И двѣ дъскы направи за ѫглове-тѣ на скиніѭ-тѫ на заднѭ-тѫ 29 странѫ. И съединихѫ ся отдолу, и ставихѫ ся наедно отгорѣ, съ едно колце: така направи и за двѣ-тѣ, на два-та ѫгла. 30 Така станѫхѫ осмь дъскы, и подложкы-тѣ имъ шестнадесеть подложкы сребърны, по двѣ подложкы подъ всякѫ дъскѫ.

31 И направи [к]вереи-тѣ отъ дърво ситтимъ: петь за дъскы-тѣ отъ еднѫ-тѫ странѫ 32 на скиніѭ-тѫ, И петь вереи за дъскы-тѣ отъ другѫ-тѫ странѫ на скиніѭ-тѫ, и петь вереи за дъскы-тѣ на скиніѭ-тѫ, 33 отъ заднѭ-тѫ странѫ къмъ западъ. И направи срѣднѭ-тѫ вереѭ да прѣминува 34 прѣзъ дъскы-тѣ отъ край до край. И обкова дъскы-тѣ съсъ злато, и направи колцета-та имъ златны *за* влагалища на вереи-тѣ, и обкова вереи-тѣ съсъ злато.

35 И направи [л]завѣсѫ-тѫ отъ синьо, багрѣно, и червено, и прѣпреденъ виссонъ: и съ искуснѫ работѫ направи на неѭ 36 херувимы. И направи за неѭ четыри стълпа отъ ситтимъ, и обкова гы съсъ злато: кукы-тѣ имъ бѣхѫ златны; и излѣ за нихъ четыри сребърны подложкы.

37 И направи [м]закровъ за двери-тѣ на скиніѭ-тѫ отъ синьо, и багрѣно, и червено, 38 и прѣпреденъ виссонъ работа везана: И петь-тѣ му стълпа и кукы-тѣ имъ: и обкова върхове-тѣ имъ и свърскы-тѣ имъ съсъ злато: а петь-тѣ имъ подложкы бѣхѫ мѣдны.

ГЛАВА 37.

1 И [а]направи Веселеилъ ковчегъ-тъ отъ дърво ситтимъ: два лакта и половина дължина-та му, и единъ лакъть и половина ширина-та му, и единъ лакъть и полови- 2 на высочина-та му. И обкова го съ чисто злато отвѫтрѣ и отвънъ, и направи му 3 златенъ вѣнецъ наоколо. И излѣ за него четыри златны колцета за четыри-тѣ му ѫгла: двѣ колцета на еднѫ-тѫ му странѫ, и двѣ колцета на другѫ-тѫ му стра- 4 нѫ. И направи върлины отъ дърво сит- 5 тимъ, и обкова гы съсъ злато. И проврѣ върлины-тѣ прѣзъ колцета-та отъ страны-тѣ на ковчегъ-тъ, за да ся носи ковчегъ-тъ.

6 И [б]направи очистилище-то отъ чисто злато: два лакта и половина дължина-та му, и единъ лакъть и половина ширина- 7 та му. И направи два херувима отъ злато; искованы гы направи, на два-та края 8 на очистилище-то: Единъ херувимъ отъ единый-тъ край, и единъ херувимъ отъ другый-тъ край; отъ сѫщо-то очистилище направи херувимы-тѣ на два-та му 9 края. И херувимы-тѣ бѣхѫ съ распрострѣны отгорѣ крылѣ, и покрывахѫ съ крылѣ-тѣ си очистилище-то, и лица-та имъ бѣхѫ едно срещѫ друго; къмъ очистилище-то бѣхѫ лица-та на херувимы-тѣ.

10 И [в]направи тръпезѫ-тѫ отъ дърво ситтимъ; два лакта дължина-та ѝ, и единъ лакъть ширина-та ѝ, и высочина-та ѝ 11 единъ лакъть и половина. И обкова ѭ съ чисто злато, и направи ѝ златъ вѣнецъ 12 наоколо. Направи ѝ и краищникъ наоколо една длань *на ширъ;* и връхъ краищникъ-тъ ѝ наоколо направи златъ вѣнецъ. 13 И излѣ за неѭ четыри златы колцета, и тури колцета-та на четыри-тѣ ѫгла, ко- 14 ито бѣхѫ на четыри-тѣ ѝ нозѣ. Около краищникъ-тъ бѣхѫ колцета-та, влагалища на върлины-тѣ, за да носятъ тръпезѫ-тѫ. 15 И направи върлины-тѣ отъ дърво ситтимъ, и обкова гы съсъ злато, за да носятъ 16 тръпезѫ-тѫ. И направи отъ чисто злато сѫдове-тѣ които бѣхѫ на тръпезѫ-тѫ; [г]блюда-та ѝ, и темянницы-тѣ ѝ, и тасове-тѣ ѝ, и възливалницы-тѣ ѝ, за да ставатъ съ тѣхъ възліянія-та.

17 И направи [д]свѣтилникъ-тъ отъ чисто злато; искованъ направи свѣтилникъ-тъ; стебло-то му, и вѣтвы-тѣ му, чашкы-тѣ му, ябълчкы-тѣ му, и цвѣтя-та, бѣхѫ изъ 18 него си. И шесть вѣтвы излѣзвахѫ отъ страны-тѣ му; три вѣтвы на свѣтилникъ-тъ отъ еднѫ-тѫ му странѫ, и три вѣтвы на свѣтилникъ-тъ отъ другѫ-тѫ му стра- 19 нѫ: На еднѫ-тѫ вѣтвѫ три чашкы като мигдали, една ябълчка, и едно цвѣте: и на другѫ-тѫ вѣтвѫ три чашкы като мигдали, една ябълчка, и едно цвѣте: така и на шесть-тѣ вѣтвы, които излѣзвахѫ 20 изъ свѣтилникъ-тъ. И на *стебло-то на* свѣтилникъ-тъ *имаше* четыри като мигдали чашкы, съ ябълчкы-тѣ имъ, и цвѣтя- 21 та имъ. И на шестъ-тѣ вѣтвы които исхождахѫ отъ свѣтилникъ-тъ, една ябълчка подъ двѣ-тѣ му вѣтвы, и една ябълчка подъ двѣ-тѣ му вѣтвы, и една ябълч-

к Гл. 26; 26.
л Гл. 26; 31.
м Гл. 26; 36.
а Гл. 25; 10.
б Гл. 25; 17.
в Гл. 25; 23.
г Гл. 25; 29.
д Гл. 25; 31.

22 ка подъ двѣ-тѣ му вѣтвы. Ябълчкы-тѣ имъ, и вѣтвы-тѣ имъ, бѣхѫ отъ него; всичко-то му цѣло исковано отъ чисто 23 злато. И направи седмь-тѣ му свѣтила, и щипцы-тѣ му, и подноскы-тѣ му, отъ чи- 24 сто злато. Отъ единъ талантъ чисто злато направи него и всичкы-тѣ му сѫдове.

25 И направи [е]олтарь-тъ на каденіе-то отъ дьрво ситтимъ; дължина-та му единъ лакъть, и ширина-та му единъ лакъть, четверожгъленъ; и высочина-та му два лак- 26 та: рогове-тѣ му бѣхѫ отъ него си. И обкова го съ чисто злато; вьрхъ-тъ му, и страны-тѣ му наоколо, и рогове-тѣ му: 27 и направи му златъ вѣнецъ наоколо. И подъ вѣнецъ-тъ му направи двѣ златы колцета за него, *близу при* два-та му жгла, на двѣ-тѣ му страны, за *да сѫ* влагалища на вьрлины-тѣ, та да го носятъ 28 съ тѣхъ. И направи вьрлины-тѣ отъ дьр- 29 во ситтимъ, и обкова гы съсъ злато. И [ж]направи свято-то масло на помазаніе-то, и чистый-тъ благовонный темянъ, по искуство-то на мироварецъ.

ГЛАВА 38.

1 И [а]направи олтарь-тъ на всесъжженіето отъ дьрво ситтимъ; *петь лакти* дължина-та му, и петь лакти ширина-та му, четверожгъленъ; и высочина-та му три 2 лакти. И направи рогове-тѣ му на четыри-тѣ му жгла; рогове-тѣ му бѣхѫ отъ 3 истый-тъ: и обкова го съ мѣдь. И направи всичкы-тѣ сѫдове на олтарь-тъ, котлы-тѣ, и лопаты-тѣ, и тасове-тѣ, и вилицы-тѣ, и вѫгленницы-тѣ; всичкы-тѣ му 4 сѫдове направи мѣдны. И направи за олтарь-тъ мѣднѫ рѣшеткѫ, работѫ като на мрѣжѫ, подъ околность-тѫ му отдолу до 5 срѣдѫ-тѫ му. И излѣ четыри колцета за четыри-тѣ края на мѣднѫ-тѫ рѣшеткѫ, 6 влагалища на вьрлины-тѣ. И направи вьрлины-тѣ отъ дьрво ситтимъ, и обкова гы 7 съ мѣдь. И провրѣ вьрлины-тѣ прѣзъ колцета-та отъ страны-тѣ на олтарь-тъ за да го носятъ съ тѣхъ: направи го отъ дъскы хралупъ.

8 И направи [б]омывалницѫ-тѫ мѣднѫ, и стояло-то ѝ мѣдно, отъ огледала-та на събираемы-тѣ *жены*, които ся събирахѫ при врата-та на скиніѭ-тѫ на събраніе-то.

9 И направи [в]дворъ-тъ; отъ южнѫ-тѫ странѫ къмъ пладне, привѣсы-тѣ на дворъ-тъ *бѣхѫ* отъ прѣпреденъ виссонъ, 10 сто лакти. Стълпове-тѣ имъ *бѣхѫ* двадесеть, и мѣдны-тѣ имъ подложкы двадесеть: кукы-тѣ на стълпове-тѣ, и свьрскы- 11 тѣ имъ, сребьрны. И за сѣвернѫ-тѫ странѫ *привѣсы-тѣ бѣхѫ* сто лакти; стълпове-тѣ имъ двадесеть, и мѣдны-тѣ имъ подложкы двадесеть; кукы-тѣ на стълпове- 12 тѣ и свьрскы-тѣ имъ сребьрны. И на западнѫ-тѫ странѫ *бѣхѫ* привѣсы-тѣ петдесеть лакти; стълпове-тѣ имъ десеть, и подложкы-тѣ имъ десеть; кукы-тѣ на стъл- 13 пове-тѣ и свьрскы-тѣ имъ сребьрны. И за въсточнѫ-тѫ странѫ право къмъ истокъ, 14 петдесеть лакти. Привѣсы-тѣ отъ еднѫ-тѫ странѫ *на врата-та бѣхѫ* петнадесеть лакти; стълпове-тѣ имъ три, и подлож- 15 кы-тѣ имъ три: И на другѫ-тѫ странѫ (отсамъ и отсамъ на дворны-тѣ врата) привѣсы-тѣ бѣхѫ петнадесеть лакти; стълпове-тѣ имъ три, и подложкы-тѣ имъ три. 16 Всичкы-тѣ дворны привѣсы наоколо отъ 17 прѣпреденъ виссонъ. И подложкы-тѣ за стълпове-тѣ мѣдны: кукы-тѣ на стълпове-тѣ и свьрскы-тѣ имъ сребьрны; и вьрхове-тѣ имъ обкованы съсъ сребро; и всичкы-тѣ стълпове на дворъ-тъ бѣхѫ 18 свързани съсъ сребро. И закровъ-тъ на дворны-тѣ врата *бѣше* везана работа, отъ синьо и багрѣно и червено и прѣпреденъ виссонъ; и двадесеть лакти дължина-та му, а высочина-та петь лакти широка, 19 както привѣсы-тѣ на дворъ-тъ. И стълпове-тѣ имъ четыри, и мѣдны-тѣ имъ подложкы четыри; кукы-тѣ имъ сребьрны, и вьрхове-тѣ имъ обкованы *съсъ сре-* 20 *бро*, и свьрскы-тѣ имъ сребьрны. И всичкы-тѣ [г]коліе на скиніѭ-тѫ и на дворъ-тъ наоколо, мѣдны.

21 Тѣзи сѫ изброены-тѣ вещи на скиніѭ-тѫ, [д]сирѣчь на скиніѭ-тѫ на свидѣтелство-то, както, споредъ повелѣніе-то Моисеево, ся изброихѫ [е]съ рѫкѫ-тѫ на Иѳамара, сынъ-тъ на Аарона священникъ- 22 тъ, за служеніе-то на Левиты-тѣ. И [ж]Веселеилъ сынъ-тъ на Урія сына Орова, отъ племе-то Іудино, направи всичко което 23 заповѣда Богъ Моисею. И съ него Еліавъ, сынъ Ахисамаховъ, отъ племе-то Даново, ваятель, и искусенъ художникъ, и везатель на синьо, и на багрѣно, и на червено, и на виссонъ.

24 Всичко-то злато, което ся употрѣби за работаніе-то въ всичкѫ-тѫ работѫ на святилище-то, злато-то на приношеніе-то, бѣше двадесеть и деветь таланта, и седмстотинъ и тридесеть сикли, [з]споредъ сикль-тъ на святилище-то.

25 И сребро-то *отъ дань-тѫ* на изброены-тѣ отъ събраніе-то, сто таланта и тысяща и седмстотинъ и седмдесеть и петь 26 сикли, споредъ сикль-тъ на святилище-то. [и]Единъ векахъ на главѫ, сирѣчь половинъ сикль, споредъ сикль-тъ на святилище-то, за всякого що е минѫлъ въ изброеніе-то, на възрастъ отъ двадесеть

[е] Гл. 30; 1.
[ж] Гл. 30; 23, 34.

—

[а] Гл. 27; 1.
[б] Гл. 30; 18.
[в] Гл. 27; 9.
[г] Гл. 27; 19.
[д] Числ. 1; 50; 53. 9; 15. 10; 11. 17; 7, 8, 18; 2. 2 Лѣт. 24; 6. Дѣян. 7; 44.
[е] Числ. 4; 28, 33.
[ж] Гл. 31; 2, 6.
[з] Гл. 30; 13, 24. Лев. 5; 15. 27; 3, 25. Числ. 3; 47. 18; 16.
[и] Гл. 30; 13, 15.

годинъ и на горѣ, [і]за шестстотинъ и три тысящы и петстотинъ и петдесеть *душы*. 27 И отъ сребро-то на сто-тѣ таланта излѣхѫ ся [к]подложкы-тѣ на святилище-то, и подложкы-тѣ на завѣсѫ-тѫ; сто подложкы, отъ сто таланта, единъ талантъ за 28 еднѫ подложкѫ. И отъ еднѫ-тѫ тысящѫ и седмстотинъ и седмдесеть и петь *сикли* направи кукы-тѣ за стълпове-тѣ, и обкова вьрхове-тѣ имъ, и свьрза гы.

29 И мѣдь-та на приношеніе-то *бѣше* седмдесеть таланта, двѣ тысящы и четыри- 30 стотинъ сикли. И отъ него направи подложкы-тѣ за двери-тѣ на скиніѭ-тѫ на събраніе-то, и мѣдный-тъ олтарь, и мѣднѫ-тѫ рѣшеткѫ за него, и всичкы-тѣ ол- 31 тарскы сѫдове, И подложкы-тѣ за дворъ-тъ наоколо, и подложкы-тѣ за дворны-тѣ врата, и всичкы-тѣ коліе на скиніѭ-тѫ, и всичкы-тѣ коліе за дворъ-тъ наоколо.

ГЛАВА 39.

1 И отъ [а]синьо-то, и багрѣно-то, и червено-то, направихѫ [б]служебны одежды за служеніе въ святилище-то, и направихѫ святы-тѣ одежды за Аарона, [в]както заповѣда Господь Моисею.

2 [г]И направи ефодъ-тъ отъ злато, отъ синьо и багрѣно, и червено, и прѣпреденъ 3 виссонъ. И исковахѫ злато-то на тънкы плочы, и изсѣкохѫ гы на тънкы нишкы, за да гы работятъ между синьо-то, и багрѣно-то, и червено-то, и виссонъ-тъ *съ* 4 искуснѫ работѫ. Направихѫ му нарамницы които да ся вържѫтъ; за да ся 5 свързува на два-та края. И прѣпоясаніе-то на ефодъ-тъ отъ горѣ му отъ сѫщій-тъ споредъ направѫ-тѫ му; отъ злато, отъ синьо, и багрѣно, и червено и прѣпреденъ виссонъ, както заповѣда Господь Моисею.

6 И [д]изработихѫ ониксовы-тѣ каменіе, споены въ златны гнѣздца, и изваяхѫ на тѣхъ имена-та на Израилевы-тѣ сынове 7 както ся ваѭтъ печати. И тури гы на нарамницы-тѣ на ефодъ-тъ, *като* [е]каменіе за поменъ на Израилевы-тѣ сынове, както заповѣда Господь Моисею.

8 И [ж]направи нагрѫдникъ-тъ отъ искуснѫ работѫ, споредъ направѫ-тѫ на ефодъ-тъ, отъ злато, отъ синьо, и багрѣ- 9 но, и червено и прѣпреденъ виссонъ. Четвероѫгъленъ бѣ: двоенъ направихѫ тѣ нагрѫдникъ-тъ; дължина-та му една пе- 10 да и ширина-та му една педа, двоенъ. И [з]споихѫ на него четыри реда каменіе; редъ, сардъ, топазъ, и смарагдъ, пьрвый 11 редъ; И вторый редъ анѳраксъ, сапфиръ, 12 и адамантъ; И третій редъ, лигырій, ахатъ, 13 и амеѳистъ; И четвьртый редъ хрисолиѳъ, ониксъ, и іасписъ; споены въ зла- 14 тны гнѣздца по вложеніе-то имъ. И каменіе-тѣ бѣхѫ споредъ имена-та на Израилевы-тѣ сынове, тѣ бѣхѫ дванадесеть, споредъ имена-та имъ, и на всякой отъ тѣхъ бѣ изваяно, *като* на печать, по едно 15 име отъ дванадесеть-тѣ племена. И вьрху нагрѫдникъ-тъ направихѫ виты верижи- 16 цы плетенѫ работѫ, отъ чисто злато. И направихѫ двѣ златны гнѣздца, и двѣ златны колцета, и турихѫ двѣ-тѣ колцета 17 на два-та края на нагрѫдникъ-тъ. И провръхѫ двѣ-тѣ плетены златы верижицы прѣзъ двѣ-тѣ колцета по краища-та 18 на нагрѫдникъ-тъ. И *другы-тѣ* два края на двѣ-тѣ плетены верижицы ставихѫ съ двѣ-тѣ гнѣздца и турихѫ гы на нарамницы-тѣ на ефодъ-тъ отъ къмъ лице-то му. 19 И направихѫ двѣ златны колцета, и турихѫ гы на два-та края на нагрѫдникъ-тъ, отъ тѫзи му странѫ която е къмъ 20 ефодъ-тъ отъ вѫтрѣ. И направихѫ двѣ *другы* златны колцета и положихѫ гы на двѣ-тѣ страны на ефодъ-тъ отъ долу, къмъ лице-то му срещѫ съединеніе-то му 21 надъ прѣпоясаніе-то на ефодъ-тъ. И вьрзахѫ нагрѫдникъ-тъ съ колцета-та му за колцета-та на ефодъ-тъ съсъ ширитъ отъ синьо, за да е надъ прѣпоясаніе-то на ефодъ-тъ, така щото нагрѫдникъ-тъ да не е отдѣленъ отъ вьрху ефодъ-тъ; както заповѣда Господь Моисею.

22 И [и]направи мантіѭ-тѫ на ефодъ-тъ, 23 тканѫ работѫ, все отъ синьо. И въ срѣдѫ-тѫ на мантіѭ-тѫ имаше отворъ както отворъ-тъ на броніѫ, *съ* обтокѫ около 24 отворъ-тъ да ся не дере. И по полы-тѣ на мантіѭ-тѫ направихѫ нарове, отъ синьо, и багрѣно, и червено, и прѣпреденъ 25 *виссонъ*. И [і]направихѫ звънцы отъ чисто злато, и турихѫ звънцы-тѣ между нарове-тѣ по полы-тѣ на мантіѭ-тѫ, между 26 нарове-тѣ наоколо: Звънецъ и наръ, звънецъ и наръ, по полы-тѣ на служебнѫ-тѫ мантіѭ наоколо; както заповѣда Господь Моисею.

27 И [к]направихѫ хитоны-тѣ отъ виссонъ, тканѫ работѫ, за Аарона, и за сынове- 28 тѣ му. И [л]кидаръ-тъ отъ виссонъ и великолѣпны-тѣ гѫжвы отъ виссонъ, и [м]лены-тѣ гащы отъ прѣпреденъ виссонъ, 29 И [н]поясъ-тъ отъ прѣпреденъ виссонъ, и синьо, и багрѣно, и червено, везанѫ работѫ; както заповѣда Господь Моисею.

30 И [о]направихѫ плочицѫ-тѫ на святый-тъ вѣнецъ отъ чисто злато, и писахѫ на неѭ писмо *като* ваяніе на печать, СВЯ- 31 ТЫНЯ ГОСПОДУ. И привьрзахѫ ѝ синь

[і] Числ. 1; 46.
[к] Гл. 26; 19, 21, 25, 32.

—

[а] Гл. 35; 23.
[б] Гл. 31; 10. 35; 19.
[в] Гл. 28; 4.
[г] Гл. 28; 6.
[д] Гл. 28; 9.
[е] Гл. 28; 12.
[ж] Гл. 28; 15.
[з] Гл. 28; 17, и дрг.
[и] Гл. 28; 31.
[і] Гл. 28; 33.
[к] Гл. 28; 39, 40.
[л] Гл. 28; 4, 39. Іез. 44; 18.
[м] Гл. 28; 42.
[н] Гл. 28; 39.
[о] Гл. 28; 36, 37.

ширить, за да ѭ турятъ отъ горѣ на кидаръ-тъ; както заповѣда Господь Моисею.

32 Така ся свърши всичка-та работа на скиніѭ-тѫ, *сирѣчь* на шатъръ-тъ на събраніе-то; и направихѫ Израилеви-тѣ сынове [п]всичко както заповѣда Господь Моисею, така направихѫ.

33 И донесохѫ скиніѭ-тѫ Моисею; скиніѭ-тѫ и всичкы-тѣ ѝ сѫдове; петелкы-тѣ ѝ, дъскы-тѣ ѝ; вереи-тѣ ѝ и стълпове-тѣ ѝ, и подложкы-тѣ ѝ, 34 И прикривало-то отъ овенскы червены кожы, и прикрывало-то отъ язовечкы кожы, и закрывателнѫ-тѫ завѣсѫ, 35 Ковчегъ-тъ на свидѣтелство-то, и върлины-тѣ му, и очистилище-то, 36 Трѫпезѫ-тѫ, всичкы-тѣ ѝ сѫдове, и хлѣбове-тѣ на прѣдложеніе-то, 37 Чистый-тъ свѣтилникъ, свѣтила-та му, свѣтила-та за нарежданіе, и всичкы-тѣ му сѫдове, 38 и масло-то за свѣтеніе-то, И златный-тъ олтарь, и масло-то за помазаніе, и благовонный-тъ темянъ, и закровъ-тъ за двери-тѣ на скиніѭ-тѫ, 39 Мѣдный-тъ олтарь и мѣднѫ-тѫ му рѣшеткѫ, и върлины-тѣ му, и всичкы-тѣ му сѫдове, омывалницѫ-тѫ и стояло-то ѝ, 40 Привѣсы-тѣ на дворъ-тъ, стълпове-тѣ му, и подложкы-тѣ му, и закровъ-тъ за дворны-тѣ врата, вѫжя-та му, и коліе-тѣ му, и всичкы-тѣ сѫдове за служеніе въ скиніѭ-тѫ, сирѣчь въ шатъръ-тъ на събраніе-то, 41 Служебны-тѣ одежды, за служеніе въ святилище-то, *и* святы-тѣ одежды за Аарона священника, и одежды-тѣ на сынове-тѣ му, за да священствуватъ. 42 Всичко както заповѣда Господь Моисею, [р]така направихѫ Израилеви-тѣ сынове, всичкы тѣзи работы. 43 И видѣ Моисей всичкѫ-тѫ работѫ, и ето, бѣхѫ ѭ направили както заповѣда Господь, така направихѫ; и [с]благослови гы Моисей.

ГЛАВА 40.

1 И говори Господь Моисею и рече: (2) Въ пьрвый-тъ день [а]на пьрвый-тъ мѣсецъ [б]да поставишь скиніѭ-тѫ, шатъръ-тъ на събраніе-то. 3 И [в]да туришь тамъ ковчегъ-тъ на свидѣтелство-то, и да закрыешь ковчегъ-тъ съсъ завѣсѫ-тѫ. 4 И [г]да внесешь трѫпезѫ-тѫ, и [д]да наредишь което е за нарежданіе на неѭ: и [е]да внесешь свѣтилникъ-тъ, и да запалишь свѣтила-та му. 5 И [ж]да поставишь златный-тъ олтарь на каденіе-то прѣдъ ковчегъ-тъ на свидѣтелство-то, и да туришь закровъ-тъ на входъ-тъ въ скиніѭ-тѫ, 6 И да туришь олтарь-тъ на всесъжженіе-то прѣдъ входъ-тъ на скиніѭ-тѫ, шатъръ-тъ на събраніе-то. 7 И [з]да туришь омывалницѫ-тѫ между шатъръ-тъ на събраніе-то и между олтарь-тъ, и да налѣешь водѫ въ неѭ. 8 И да поставишь дворъ-тъ изоколо, и да туришь закровъ-тъ на дворны-тѣ врата. 9 И да земешь масло-то за помазаніе-то и [и]да помажешь скиніѭ-тѫ, и всичко що е въ неѭ, и да ѭ освятишь, и всичкы-тѣ нейны сѫдове, и ще бѫде свята. 10 И да помажешь олтарь-тъ на всесъжженіе-то, и всичкы-тѣ негові сѫдове, и да освятишь олтарь-тъ и [і]ще бѫде олтарь прѣсвятъ. 11 И да помажешь омывалницѫ-тѫ, и стояло-то ѝ, и да ѭ освятишь. 12 И [к]да приведешь Аарона и сынове-тѣ му при двери-тѣ на скиніѭ-тѫ на събраніе-то, и да гы омыешь съ водѫ. 13 И да облѣчешь Аарона въ святы-тѣ одежды, и [л]да го помажешь, и да го освятишь, и ще ми священствува. 14 И да приведешь сынове-тѣ му, и да гы облѣчешь въ хитоны. 15 И да гы помажешь, както си помазалъ бащѫ имъ, и ще ми священствуватъ; и помазаніе-то имъ [м]ще имъ бѫде за всегдашно священство въ родове-тѣ имъ.

16 И направи Моисей всичко както му заповѣда Господь: така направи. 17 И въ пьрвый-тъ мѣсецъ на вторѫ-тѫ годинѫ, въ пьрвый-тъ *день* на мѣсецъ-тъ [н]постави ся скинія-та. 18 И постави Моисей скиніѭ-тѫ, и подложи подложкы-тѣ ѝ, и постави дъскы-тѣ ѝ, и намѣсти вереи-тѣ ѝ, и въсправи стълпове-тѣ ѝ. 19 И распрострѣ върхъ шатъръ-тъ скиніѭ-тѫ, и тури прикрывало-то на шатъръ-тъ отгорѣ му, както заповѣда Господь Моисею.

20 И [о]като зѣ свидѣтелство-то положи го въ ковчегъ-тъ, и вложи върлины-тѣ *въ колцета-та* на ковчегъ-тъ, и тури очистилище-то на ковчегъ-тъ отгорѣ. 21 И внесе ковчегъ-тъ въ скиніѭ-тѫ, и [п]окачи закрывателнѫ-тѫ завѣсѫ, и закры ковчегъ-тъ на свидѣтелство-то, както бѣ заповѣдалъ Господь Моисею.

22 И [р]положи трѫпезѫ-тѫ въ скиніѭ-тѫ на събраніе-то къмъ сѣвернѫ-тѫ странѫ на скиніѭ-тѫ, отъ вънъ завѣсѫ-тѫ. 23 И [с]нареди на неѭ хлѣбове-тѣ прѣдъ Господа, както бѣ заповѣдалъ Господь Моисею.

24 И [т]тури свѣтилникъ-тъ въ скиніѭ-тѫ на събраніе-то срещѫ трѫпезѫ-тѫ, къмъ южнѫ-тѫ странѫ на скиніѭ-тѫ. 25 И [у]запали свѣтила-та прѣдъ Господа: както бѣ заповѣдалъ Господь Моисею.

26 И [ф]положи златный-тъ олтарь въ ски-

[п] Ст. 42, 43. Гл. 25; 40.
[р] Гл. 35; 10.
[с] Лев. 9; 22, 23. Числ. 6; 23. Іис. Нав. 22; 6. 2 Цар. 6; 18. 3 Цар. 8; 14. 2 Лѣт. 30; 27.

—

[а] Гл. 12; 2. 13; 4.
[б] Ст. 17. Гл. 26; 1, 30.
[в] Ст. 21. Гл. 26; 33. Числ. 4; 5.
[г] Ст. 22. Гл. 26; 35.
[д] Ст. 23. Гл. 25; 30. Лев. 24; 5, 6.
[е] Ст. 24, 25.
[ж] Ст. 26.
[з] Ст. 30. Гл. 30; 18.
[и] Гл. 30; 26.
[і] Гл. 29; 36, 37.
[к] Лев. 8; 1—13.
[л] Гл. 28; 41.
[м] Числ. 25; 13.
[н] Ст. 1. Числ. 7; 1.
[о] Гл. 25; 16.
[п] Гл. 26; 33. 35; 12.
[р] Гл. 26; 35.
[с] Ст. 4.
[т] Гл. 26; 35.
[у] Ст. 4. Гл. 25; 37.
[ф] Ст. 5. Гл. 30; 6.

ніѭ-тѫ на събраніе-то, прѣдъ завѣсѫ-
27 тѫ, И [х]покади надъ него съ благовоненъ темянъ, както бѣ заповѣдалъ Господь Моисею.
28 И [ц]окачи закровъ-тъ на входъ-тъ въ
29 скиніѭ-тѫ. И [ч]олтарь-тъ на всесъжженіе-то положи при входъ-тъ въ скиніѭ-тѫ, *сирѣчь* шатъръ-тъ на събраніе-то [ш]и принесе на него всесъжженіе-то и хлѣбно-то приношеніе, както бѣ заповѣдалъ Господь Моисею.
30 И [щ]положи омывалницѫ-тѫ между шатъръ-тъ на събраніе-то и олтарь-тъ, и на-
31 лѣ въ неѭ водѫ, за да ся мыѭтъ: И Моисей и Ааронъ и сынове-тѣ му, мыяхѫ
32 отъ неѭ рѫцѣ-тѣ си и нозѣ-тѣ си. Когато влазѣхѫ въ шатъръ-тъ на събраніе-то, и когато пристѫпвахѫ при олтарь-тъ мыяхѫ ся, [ъ]както бѣ заповѣдалъ Господь Моисею.
33 И [ы]постави дворъ-тъ около скиніѭ-тѫ и олтарь-тъ, и окачи закровъ-тъ на дворны-тѣ врата. Така свърши Моисей дѣло-то.
34 Тогазь [ь]облакъ-тъ покры шатъръ-тъ на събраніе-то, и слава-та Господня испълни
35 скиніѭ-тѫ. И [ѣ]не можѐ Моисей да влѣзе въ скиніѭ-тѫ на събраніе-то, защото облакъ-тъ стоеше надъ него, и слава-та Го-
36 сподня испълни скиніѭ-тѫ. И [ю]когато дигаше облакъ-тъ отъ скиніѭ-тѫ, тогазь Израилевы-тѣ сынове тръгнувахѫ на пѫть
37 въ всичкы-тѣ си пѫтуванія; Но [я]ако облакъ-тъ не ся дигаше, тогазь не тръ-
38 гнувахѫ до день-тъ на диганіе-то му. Защото [ѫ]облакъ-тъ Господень *бѣше* надъ скиніѭ-тѫ деня, а нощя надъ неѭ бѣше огнь прѣдъ очи-тѣ на всичкый-тъ домъ Израилевъ, въ всичкы-тѣ имъ пѫтуванія.

ЛЕВИТЪ.

ГЛАВА 1.

1 И [а]повыка Господь Моисея, и говори му [б]отъ скиніѭ-тѫ на събраніе-то и ре-
2 че: Говорѝ на Израилевы-тѣ сынове, и кажи имъ: [в]Когато нѣкой отъ васъ принесе Господу отъ скотове-тѣ приносъ, отъ чрѣдѫ-тѫ или отъ стада-та да принесе
3 приносъ. Приносъ-тъ му за всесъжженіе ако е отъ чрѣдѫ-тѫ, нека го принесе мѫжко [г]беспорочно; прѣдъ двери-тѣ на скиніѭ-тѫ на събраніе-то да го принесе
4 за да е пріето прѣдъ Господа. И [д]да положи рѫкѫ-тѫ си на главѫ-тѫ на всесъжженіе-то, и [е]ще бѫде пріето за него,
5 [ж]за да бѫде умилостивеніе за него. И [з]да заколе теле-то прѣдъ Господа; и [и]Ааронови-тѣ сынове, священници-тѣ, да принесѫтъ кръвь-тѫ и [і]да поръсятъ съ кръвь-тѫ наоколо връху олтарь-тъ, който е прѣдъ двери-тѣ на скиніѭ-тѫ на
6 събраніе-то. И да одере *животно-то на* всесъжженіе-то, и да го насѣче на кѫ-
7 сове. И сынове-тѣ на Аарона священника да турятъ огнь на олтарь-тъ, и [к]да нарѣдятъ дьрва на огнь-тъ. И Ааронови-тѣ
8 сынове, священници-тѣ, да възложатъ тѣзи кѫсове, главѫ-тѫ, и тлъстинѫ-тѫ, на дьрва-та, които сѫ връху огнь-тъ на ол-
9 тарь-тъ: А вѫтрешности-тѣ му и нозѣ-тѣ му да измые съ водѫ, и да *гы* изгори священникъ-тъ всичкы-тѣ на олтарь-тъ, всесъжженіе, жьртва [л]за уханіе благовонно Господу.
10 И приносъ-тъ му за всесъжженіе ако е отъ стада-та, отъ овцы-тѣ или отъ козы-тѣ, да го принесе мѫжко [м]беспороч-
11 но. И [н]да го заколе прѣдъ Господа въ страны-тѣ на олтарь-тъ къмъ сѣверъ: и священници-тѣ, Ааронови-тѣ сынове, да поръсятъ съ кръвь-тѫ му олтарь-тъ нао-
12 коло. И да го насѣче на кѫсове, и главѫ-тѫ му, и тлъстинѫ-тѫ му; и да гы нареди священникъ-тъ на дьрва-та, кои-
13 то сѫ връху огнь-тъ, на олтарь-тъ. А вѫтрешности-тѣ и нозѣ-тѣ да измые съ во-

[х] Гл. 30; 7.
[ц] Ст. 5. Гл. 26; 36.
[ч] Ст. 6.
[ш] Гл. 29; 38, и дрг.
[щ] Ст. 7. Гл. 30; 18.
[ъ] Гл. 30; 19, 20.
[ы] Ст. 8. Гл. 27; 9, 16.
[ь] Гл. 29; 43. Лев. 16; 2. Числ. 9; 15. 3 Цар. 8; 10, 11. 2 Лѣт. 5; 13. 7; 2. Иса. 6; 4. Агг. 2; 7, 9. Откр. 15; 8.
[ѣ] Лев. 16; 2, 3 Цар. 8; 11. 2 Лѣт. 5; 14.
[ю] Числ. 9; 17. 10; 11. Неем. 9; 19.
[я] Числ. 9; 19—22.
[ѫ] Гл. 13; 21. Числ. 9; 15.

—

[а] Исх. 19; 3.
[б] Исх. 40; 34, 35. Числ. 12; 4, 5.
[в] Гл. 22; 18, 19.
[г] Исх. 12; 5. Гл. 3; 1. 22; 20. 21. Втор. 15; 21. Мал. 1; 14. Ефес. 5; 27. Евр. 9; 14. 1 Пет. 1; 19.
[д] Исх. 29; 10, 15, 19. Гл. 3; 2, 8, 13. 4; 15. 8; 14, 22. 16; 21.
[е] Гл. 22; 21, 27. Иса. 56; 7. Рим. 12; 1. Фил. 4; 18.
[ж] Гл. 4; 20, 26, 31, 35. 9; 7. 16; 24. Числ. 15; 25. 2 Лѣт. 29; 23, 24. Рим. 5; 11.
[з] Мих. 6; 6.
[и] 2 Лѣт. 35; 11. Евр. 10; 11.
[і] Гл. 3; 8. Евр. 12; 24. 1 Пет. 1; 2.
[к] Быт. 22; 9.
[л] Быт. 8; 21. Іез. 20; 28, 41. 2 Кор. 2; 15. Ефес. 5; 2. Фил. 4; 18.
[м] Ст. 3.
[н] Ст. 5.

дѫ: и да принесе всичкы-тѣ священникъ-тъ, и да *гы* изгори на олтарь-тъ: това е всесъжженіе, жьртва за уханіе благовонно Господу.

14 И приносъ-тъ му за всесъжженіе Господу, ако е отъ птицы, тогазь да принесе приносъ-тъ си [о] отъ гъргорицы, или отъ гълѫбчета. 15 И да го донесе священникъ-тъ при олтарь-тъ, и да откѫсне главѫ-тѫ му, и да *го* изгори на олтарь-тъ; и кръвь-тѫ му да исцѣди до стѣнѫ-тѫ на олтарь-тъ: 16 И да истръгне гушѫ-тѫ му съ лайна-та му, и да гы хвьрли [п] до олтарь-тъ къмъ източнѫ-тѫ странѫ, на мѣсто-то на пепель-тъ. 17 И да го расчекне между крыла-та му, *но* [р] да *го* не отдѣля; и священникъ-тъ да го изгори на олтарь-тъ, вьрху дьрва-та които сѫ на огнь-тъ: [с] то е всесъжженіе, жьртва за уханіе благовонно Господу.

ГЛАВА 2.

1 И когато нѣкой ще принесе приносъ Господу, хлѣбно [а] приношеніе, да бѫде приносъ-тъ му чисто брашно: и да възлѣе на него елей, и да тури на него ливанъ. 2 И да го донесе на Аароновы-тѣ сынове, священницы-тѣ, и священникъ-тъ да земе отъ чисто-то му брашно и отъ елей-тъ му еднѫ пълнѫ шепѫ, и всичкый му ливанъ; и да гы изгори на олтарь-тъ [б] за поменъ; жьртва е, уханіе благовонно Господу. 3 А [в] остатъкъ-тъ отъ хлѣбно-то приношеніе да бѫде на Аарона и на сынове-тѣ му: [г] то е прѣсвято отъ Господни-тѣ жьртвы.

4 И когато принесешь приносъ хлѣбно приношеніе печено въ пещь, да бѫде бесквасны питы отъ чисто брашно мѣсены съ елей, или бесквасны коры [д] мазаны съ елей.

5 И приносъ-тъ ти ако е хлѣбно приношеніе на сковрадѫ, да бѫде бесквасно 6 отъ чисто брашно мѣсено съ елей. Да го наломишь на уломцы, и да полѣешь на него елей; то е хлѣбно приношеніе.

7 Ако ли е приносъ-тъ ти хлѣбно приношеніе въ гърне, да бѫде отъ чисто брашно съ елей. 8 И направено-то отъ тѣхъ хлѣбно приношеніе, да го донесешь Господу; и когато ся прѣдстави на священникъ-тъ, той да го приближи при олтарь-тъ. 9 И отъ хлѣбно-то приношеніе да отдѣли священникъ-тъ колкото е [е] за поменъ и да *го* изгори на олтарь-тъ: това е [ж] жьртва за уханіе благовонно Господу. 10 А [з] остатъкъ-тъ отъ хлѣбно-то приношеніе да бѫде на Аарона и на сынове-тѣ му: то е прѣсвято отъ Господни-тѣ жьртвы.

11 Никое хлѣбно приношеніе, което приносите Господу, да ся не прави съ квасъ; [и] защото ни квасъ, нито медъ, да не изгорите въ жьртвѫ Господу. 12 [і] Тѣхъ като приносъ отъ начаткы-тѣ да гы приносите Господу: но да ся не изгорятъ на олтарь-тъ за уханіе благовонно. 13 И отъ хлѣбно-то приношеніе всякой приносъ [к] да посолишь съсъ соль; да не оставишь да липса отъ хлѣбно-то ти приношеніе [л] соль-та на завѣтъ-тъ на Бога твоего: [м] съсъ всякой твой приносъ да приносишь соль.

14 И ако принесешь Господу хлѣбно приношеніе отъ начаткы-тѣ, [н] за хлѣбно-то приношеніе отъ начаткы-тѣ си, да приносишь класове пръжены на огнь, жито очукано [о] отъ прѣсны класове. 15 И [п] да излѣешь на него елей, и да туришь на него ливанъ: то е хлѣбно приношеніе. 16 И священникъ-тъ да изгори [р] колкото е за поменъ отъ очукано-то му жито, и отъ елей-тъ му, заедно съсъ всичкый-тъ му ливанъ: това е жьртва Господу.

ГЛАВА 3.

1 И приносъ-тъ му, ако е [а] жьртва примирителна, ако го принесе отъ чрѣдѫ-тѫ, мѫжко или женско [б] беспорочно да го прѣдстави прѣдъ Господа. 2 И [в] да тури рѫкѫ-тѫ си на главѫ-тѫ на приносъ-тъ си, и да го заколе при двери-тѣ на скиніѭ-тѫ на събраніе-то; и Ааронови-тѣ сынове, священници-тѣ, да поръсятъ съ кръвь-тѫ олтарь-тъ изоколо. 3 И да приноси отъ примирителнѫ-тѫ жьртвѫ, жьртвѫ Господу, [г] тлъстинѫ-тѫ която покрыва вѫтрешности-тѣ, и всичкѫ-тѫ тлъстинѫ която е вьрху вѫтрешности-тѣ, 4 И два-та бѫбрека, и тлъстинѫ-тѫ която е вьрхъ тѣхъ къмъ чрѣсла-та, и було-то на дробъ-тъ съ бѫбрецы-тѣ да отнеме: 5 И Ааронови-тѣ сынове [д] да изгорятъ *всичко* това на олтарь-тъ, на всесъжженіе-то което е вьрхъ дрьва-та на огнь-тъ: жьртва е за уханіе благовонно Господу.

6 И приносъ-тъ му, който *ся приноси* за примирителнѫ жьртвѫ Господу, ако е отъ стадо-то, мѫжко, или женско, да го 7 принесе [е] беспорочно. Ако принесе агне за приносъ-тъ си, нека го прѣдстави прѣдъ 8 Господа. И да тури рѫкѫ-тѫ си на главѫ-тѫ на приносъ-тъ си, и да го заколе прѣдъ скиніѭ-тѫ на събраніе-то; и Ааронови-тѣ сынове да поръсятъ съ кръвь-

---

о Гл. 5; 7. 12; 8. Лук. 2; 24.
п Гл. 6; 10.
р Быт. 15; 10.
с Ст. 9; 13.

—

а Гл. 6; 14. 9; 17. Числ. 15; 4.
б Ст. 9. Гл. 5; 12. 6; 15. 24; 7. Иса. 66; 3 Дѣян. 10; 4.
в Гл. 7; 9. 10; 12, 13.
г Исх. 29; 37, Числ. 18; 9.
д Исх. 29; 2.
е Ст. 2.
ж Исх. 29; 18.
з Ст. 3.
и Гл. 6; 17. Виж. Мат. 16; 12. Марк. 8; 15. Лук. 12; 1. 1 Кор. 5; 8. Гал. 5; 9.
і Исх. 22; 29. Гл. 23; 10, 11.
к Марк. 9; 49. Кол. 4; 6.
л Числ. 18; 19.
м Іез. 43; 24.
н Гл. 23; 10, 14.
о 4 Цар. 4; 42.
п Ст. 1.
р Ст. 2.

—

а Гл. 7; 11, 29. 22; 21.
б Гл. 1; 3.
в Исх. 29; 10. Гл. 1; 4, 5.
г Исх. 29; 13, 22. Гл. 4; 8, 9.
д Исх. 29; 13. Гл, 6; 12.
е Ст. 1, и дрг.

9 тѫ му олтарь-тъ изоколо. И отъ примирително-то приношеніе, да принесе жъртвѫ Господу; тлъстинѫ-тѫ му, опашкѫ-тѫ цѣлѫ, коѭто да отнеме отъ гръбнякъ-тъ, и тлъстинѫ-тѫ която покрыва вѫтрешности-тѣ, и всичкѫ-тѫ тлъстинѫ която 10 е върху вѫтрешности-тѣ, И два-та бѫбрека, и тлъстинѫ-тѫ която е върхъ тѣхъ къмъ чрѣсла-та, и було-то на дробъ-тъ 11 което е съ бѫбрецы-тѣ да отнеме. И священникъ-тъ да гы изгори на олтарь-тъ: [ж] *това* е храна на жъртвѫ Господу.

12 И ако е приносъ-тъ му коза, то [з] да ѭ 13 прѣдстави прѣдъ Господа; И да тури рѫкѫ-тѫ си на главѫ-тѫ ѝ, и да ѭ заколе прѣдъ скиніѭ-тѫ на събраніе-то: и Ааронови-тѣ сынове да поръсятъ съ кръвь-тѫ 14 ѝ върху олтарь-тъ изоколо. И да принесе отъ неѭ приносъ-тъ си, жъртвѫ Господу; тлъстинѫ-тѫ която покрыва вѫтрешности-тѣ, и всичкѫ-тѫ тлъстинѫ, коя- 15 то е върху вѫтрешности-тѣ, И два-та бѫбрека и тлъстинѫ-тѫ която е върхъ тѣхъ, която е къмъ чрѣсла-та, и було-то на 16 дробъ-тъ съ бѫбрецы-тѣ да отнеме: И священникъ-тъ да гы изгори на олтарь-тъ; това е храна на жъртвѫ за уханіе благовонно: [и] всичка-та тлъстина принад- 17 лежи Господу. [і] Узаконеніе вѣчно да бѫде съ родове-тѣ ви, въ всичкы-тѣ ви жилища: да не ядете [к] нито тлъстинѫ [л] нито кръвь.

ГЛАВА 4.

1 И говори Господь Моисею и рече: (2) Говори на Израилевы-тѣ сынове, и кажи: [а] Ако нѣкой съгрѣши отъ незнаяніе, и направи нѣщо отъ колкото е заповѣдалъ Господь да ся не прави: 3 [б] Ако помазанный-тъ священникъ съгрѣши и направи съ това да паднѫтъ въ прѣстѫпленіе людіе-тѣ, тогазь, за грѣхъ-тъ си що е сторилъ, нека принесе [в] отъ говеда-та юнецъ непороченъ 4 Господу въ приношеніе за грѣхъ. И да приведе юнецъ-тъ при двери-тѣ на скиніѭ-тѫ на събраніе-то [г] прѣдъ Господа; и да тури рѫкѫ-тѫ си на главѫ-тѫ на юнецъ-тъ, и да заколе юнецъ-тъ прѣдъ 5 Господа. И [д] да земе помазанный-тъ священникъ отъ кръвь-тѫ на юнецъ-тъ, и да ѭ принесе въ скиніѭ-тѫ на събраніе- 6 то. И да натопи священникъ-тъ пърстъ-тъ си въ кръвь-тѫ, и да поръси отъ кръвь-тѫ седмь пѫти прѣдъ Господа, 7 прѣдъ завѣсѫ-тѫ на святилище-то: И [е] да тури священникъ-тъ отъ кръвь-тѫ върхъ рогове-тѣ на олтаря на благовонно-то каденіе, който е прѣдъ Господа въ скиніѭ-тѫ на събраніе-то; и [ж] всичкѫ-тѫ кръвь на юнецъ-тъ да излѣе въ основаніе-то на олтаря на всесъжженіе-то, който е при двери-тѣ на скиніѭ-тѫ на събраніе-то. 8 И всичкѫ-тѫ тлъстинѫ на юнецъ-тъ въ приношеніе за грѣхъ да отнеме отъ него; тлъстинѫ-тѫ която покрыва вѫтрешности-тѣ, и всичкѫ-тѫ тлъстинѫ която е 9 върху вѫтрешности-тѣ, И два-та бѫбрека и тлъстинѫ-тѫ която е върхъ тѣхъ къмъ чрѣсла-та, и було-то на дробъ-тъ, съ бѫ- 10 брецы-тѣ да отнеме, [з] Както ся отнема отъ юнецъ-тъ на примирителнѫ-тѫ жъртвѫ; и священникъ-тъ да гы изгори на 11 олтарь-тъ на всесъжженіе-то. А [и] кожѫ-тѫ на юнецъ-тъ, и всичко-то му месо, съ главѫ-тѫ му, и съ нозѣ-тѣ му, и вѫтре- 12 шности-тѣ и лайна-та му, Сирѣчь всичкый-тъ юнецъ да изнесе вънъ отъ станъ-тъ, на чисто мѣсто, [і] дѣто ся изсыпва пепелъ-тъ, и [к] да го изгори на дърва-та съ огнь: дѣто ся изсыпва пепелъ-тъ, да ся изгори.

13 И [л] ако всичко-то събраніе Израилево съгрѣши отъ незнаяніе, и [м] това нѣщо ся укрые отъ очи-тѣ на съборъ-тъ, и направятъ нѣщо отъ колкото е заповѣдалъ Господь да ся не прави, и станѫтъ повин- 14 ни: Когато ся *познае* грѣхъ-тъ който сѫ съгрѣшили, тогазь да принесе съборъ-тъ юнецъ отъ говеда-та въ приношеніе за грѣхъ, и да го приведе прѣдъ скиніѭ-тѫ 15 на събраніе-то; И старѣйшины-тѣ на събраніе-то [н] да положатъ рѫцѣ-тѣ си на главѫ-тѫ на юнецъ-тъ прѣдъ Господа; и 16 да заколѭтъ юнецъ-тъ прѣдъ Господа. И [о] помазанный-тъ священникъ да внесе отъ кръвь-тѫ на юнецъ-тъ въ скиніѭ-тѫ на 17 събраніе-то: И священникъ-тъ да натопи пърстъ-тъ си въ кръвь-тѫ, и да поръси седмь пѫти прѣдъ Господа, прѣдъ завѣ- 18 сѫ-тѫ. И да тури отъ кръвь-тѫ върхъ рогове-тѣ на олтаря, който е прѣдъ Господа, въ скиніѭ-тѫ на събраніе-то; и всичкѫ-тѫ кръвь да излѣе въ основаніе-то на олтаря на всесъжженіе-то, който е при двери-тѣ на скиніѭ-тѫ на събраніе- 19 то. И всичкѫ-тѫ му тлъстинѫ да отнеме отъ него, и да ѭ изгори на олтарь-тъ. 20 И да направи на юнецъ-тъ така [п] както направи съ онзи юнецъ, който бѣше приношеніе за грѣхъ; така да направи *и* съ тойзи: и да [р] направи священникъ-тъ уми-

---

ж Виж. Гл. 21; 6, 8, 17, 21, 22. 22; 25. Іез. 44; 7. Мал. 1; 7, 12.
з Ст. 1, 7.
и Гл. 7; 23, 25. 1 Цар. 2; 15. 2 Лѣт. 7; 7.
і Гл. 6; 18. 7; 36. 17; 7. 23; 14.
к Сравни Ст. 16. Гл. 7; 23, съ Втор. 32; 14. Неем. 8; 10.
л Быт. 9; 4. Гл. 7; 26. 17; 10, 14. Втор. 12; 16. 1 Цар. 11; 33. Іез. 44; 7, 15.

—

а Гл. 5; 15, 17. Чисх. 15; 22, и дрг. 1 Цар. 14; 27. Псал. 19; 12.
б Гл. 8; 12.
в Гл. 9; 2.
г Гл. 1; 3, 4.
д Гл. 16; 14. Чисх. 19; 4.
е Гл. 8; 15. 9; 9. 16; 18.
ж Гл. 5; 9.
з Гл. 3; 3, 4, 5.
и Исх. 29; 14. Чисх. 19; 5.
і Гл. 6; 11.
к Евр. 13; 11.
л Чисх. 15; 24. Іис. Нав. 7; 11.
м Гл. 5; 2, 3, 4, 17.
н Гл. 1; 4.
о Ст. 5. Евр. 9; 12, 13, 14.
п Ст. 3.
р Чисх. 15; 25. Дан. 9; 24. Рим. 5; 11. Евр. 2; 17. 10. 10, 11, 12. 1 Іоан. 1; 7; 2; 2.

лостивеніе за тѣхъ: и ще имъ ся прости.
21 И да изведе юнецъ-тъ вънъ отъ станъ-тъ, и да го изгори, както изгори първый-тъ юнецъ: това е приношеніе за грѣхъ за събраніе-то.

22 А когато нѣкой князь съгрѣши [с]и направи отъ незнаяніе нѣщо отъ колкото е заповѣдалъ Господь Богъ неговъ да ся не 23 прави, и стане повиненъ: [т]Ако му ся обяви за грѣхъ-тъ му що е направилъ, то да донесе приношеніе-то си, мѫжко не-24 порочно, ярецъ отъ козы-тѣ. И [у]да тури рѫкѫ-тѫ си на главѫ-тѫ на ярецъ-тъ, и да го заколе на мѣсто-то дѣто колѭтъ всесъжженіе-то прѣдъ Господа: то е при-25 ношеніе за грѣхъ. И [ф]священникъ-тъ да земе отъ кръвь-тѫ на приношеніе-то за грѣхъ съ пьрстъ-тъ си, и да тури върху рогове-тѣ на олтаря на всесъжженіе-то, и да излѣе кръвь-тѫ му въ основаніе-26 то на олтаря на всесъжженіе-то. И всичкѫ-тѫ му тлъстинѫ да изгори на олтарь-тъ, [х]както тлъстинѫ-тѫ на примирителнѫ-тѫ жъртвѫ: [ц]така да направи священникъ-тъ умилостивеніе за него, за грѣхъ-тъ му, и ще му ся прости.

27 [ч]И ако нѣкой отъ простый-тъ народъ съгрѣши отъ незнаяніе, и направи нѣщо отъ колкото е заповѣдалъ Господь да ся 28 не прави, и стане повиненъ: [ш]Ако му ся обяви за грѣхъ-тъ му който е сторилъ, то да принесе приношеніе-то си козѫ отъ козы-тѣ, женско безъ порокъ, за грѣхъ-29 тъ си, който е съгрѣшилъ: И [щ]да тури рѫкѫ-тѫ си на главѫ-тѫ на приношеніе-то за грѣхъ, и да заколе приношеніе-то за грѣхъ на мѣсто-то на всесъжженіе-то.
30 И да земе священникъ-тъ съ пьрстъ-тъ си отъ кръвь-тѫ му, и да тури върхъ рогове-тѣ на олтаря на всесъжженіе-то, и всичкѫ-тѫ му кръвь да излѣе при осно-31 ваніе-то на олтарь-тъ: И [ъ]всичкѫ-тѫ му тлъстинѫ да отнеме, [ы]както ся отнема тлъстина-та отъ примирителнѫ-тѫ жъртвѫ: и священникъ-тъ да іѫ изгори на олтарь-тъ [ь]за уханіе благовонно Господу; и [ѣ]да направи священникъ-тъ умилостивеніе за него, и ще му ся прости.

32 А ако принесе агне въ приношеніе за грѣхъ, [ю]да го принесе женско, безъ по-33 рокъ: И да тури рѫкѫ-тѫ си на главѫ-тѫ на приношеніе-то за грѣхъ, и да го заколе въ приношеніе за грѣхъ, на мѣсто-34 то дѣто колѭтъ всесъжженіе-то. И священникъ-тъ да земе отъ кръвь-тѫ на приношеніе-то за грѣхъ съ пьрстъ-тъ си, и да тури върхъ рогове-тѣ на олтаря на всесъжженіе-то, и да излѣе всичкѫ-тѫ му кръвь при основаніе-то на олтарь-тъ.
35 И да отнеме всичкѫ-тѫ му тлъстинѫ, както ся отнема тлъстина-та на агне-то отъ примирителнѫ-тѫ жъртвѫ: и священникъ-тъ да гы изгори на олтарь-тъ, [я]както приношенія-та Господу; и [ж]да направи священникъ-тъ умилостивеніе за грѣхъ-тъ му що е съгрѣшилъ, и ще му ся прости.

ГЛАВА 5.

1 И ако нѣкой съгрѣши, [а]и чуе гласъ-тъ на клѣтвѫ, и е свидѣтель, или е видѣлъ, или знае; ако не обади, той [б]ще понесе 2 беззаконіе-то си. [в]Ако ся нѣкой допре до какво да е нечисто нѣщо, или до мършѫ на нечисто животно, или до мършѫ на нечистъ скотъ, или до мършѫ на нечистъ гадъ, и непознато да му е, ще бѫде не-3 чистъ и [г]повиненъ. Или ако ся прикосне [д]до человѣческѫ нечистотѫ, каквато и да е нечистота-та му, чрѣзъ коіѭто ся осквернява нѣкой, и непознато да му е, като 4 познае ще бѫде повиненъ. Или ако нѣкой ся закълне, и произнесе несмысленно съ устны-тѣ *си*, [е]да направи зло [ж]или добро, каквото и да произнесе несмысленно человѣкъ съ клѣтвѫ, и му бѫде непознато: когато познае, ще бѫде пови-5 ненъ въ едно отъ тѣхъ. И кога е нѣкой повиненъ въ едно отъ тѣхъ, [з]да ис-6 повѣда онова въ което е съгрѣшилъ. И да принесе Господу приношеніе за прѣстѫпленіе-то си, заради грѣхъ-тъ си, който е сторилъ, женско агне отъ овцы-тѣ, или яре отъ козы-тѣ въ приношеніе за грѣхъ; и священникъ-тъ да направи умилостивеніе за него, за грѣхъ-тъ му.

7 А [и]ако му не стига рѫка да принесе овцѫ или козѫ, нека принесе Господу, заради грѣхъ-тъ си що е съгрѣшилъ, двѣ [і]гъргорицы, или двѣ гълѫбчета, едно за приношеніе за грѣхъ, и едно за всесъж-8 женіе. И да гы донесе на священникъ-тъ, който да принесе първо онова приношеніе което е за грѣхъ, и [к]да откѫсне главѫ-тѫ му отъ шіѭ-тѫ му, но безъ да 9 іѫ отлѫчи. И отъ кръвь-тѫ на приношеніе-то за грѣхъ да поръси стѣнѫ-тѫ на олтарь-тъ; [л]а останѫло-то отъ кръвь-тѫ да исцѣди при основаніе-то на олтарь-тъ:
10 това е приношеніе за грѣхъ: А второ-то да направи всесъжженіе, [м]споредъ както е заповѣдано; и [н]да направи священникъ-тъ

с Ст. 2, 13.
т Ст. 14.
у Ст. 4, и дрг.
ф Ст. 30.
х Гл. 3; 5.
ц Ст. 20. Числ. 15; 28.
ч Ст. 2. Числ. 15; 27.
ш Ст. 23.
щ Ст. 4, 24.
ъ Гл. 3; 14.
ы Гл. 3; 3.
ь Исх. 29; 18. Гл. 1; 9.
ѣ Ст. 26.
ю Ст. 28.
я Гл. 3; 5.
ж Ст. 26, 31.

—

а 3 Цар. 8; 31. Мат. 26; 63.
б Ст. 17. Гл. 7; 18. 17; 16. 19; 8. 20; 17. Числ. 9; 13.
в Гл. 11; 24, 28, 31, 39. Числ. 19; 11, 13, 16.
г Ст. 17.
д Гл. 12 и 13 и 15.
е Виж. 1 Цар. 25; 22. Дѣян. 23; 12.
ж Виж. Марк. 6; 23.
з Гл. 16; 21. 26; 40. Числ. 5; 7. Езд. 10; 11, 12.
и Гл. 12; 8. 14; 21.
і Гл. 1; 14.
к Гл. 1; 15.
л Гл. 4; 7, 18, 30, 34.
м Гл. 1; 14.
н Гл. 4; 26.

умилостивеніе за него, за грѣхъ-тъ му що е съгрѣшилъ, и ще му ся прости.

11 Но ако му не стига рѫка да донесе двѣ гъргорицы, или двѣ гълѫбчета, тогазь онзи който е съгрѣшилъ да донесе въ приношеніе за себе си еднѫ десетѫ часть на еднѫ ефѫ чисто брашно въ приношеніе за грѣхъ; [о]да не налѣе на него елей, нито да тури на него ливанъ, защото е приношеніе за грѣхъ. 12 И да го донесе на священника; и священникъ-тъ да земе отъ него еднѫ пълнѫ шепѫ [п]за поменъ, и да го изгори на олтарь-тъ [р]както приношенія-та Господу: това е приношеніе за грѣхъ. 13 И [с]да направи священникъ-тъ умилостивеніе за него, за грѣхъ-тъ му що е съгрѣшилъ въ едно отъ тѣхъ, и ще му ся прости; [т]а *остатъкъ-тъ* да бѫде на священника, както хлѣбно-то приношеніе.

14 И говори Господь Моисею и рече: 15 [у]Ако нѣкой направи законопрѣстѫпленіе, и отъ незнаяніе съгрѣщи въ посвятены-тѣ Господу вещи, [ф]то за прѣстѫпленіе-то си да принесе Господу отъ стадо-то овенъ непороченъ, [х]споредъ твое-то оцѣненіе въ сребърны сикли, по сикль-тъ на святилище-то, въ приношеніе за прѣстѫпленіе. 16 И каквото е съгрѣшилъ въ посвятены-тѣ вещи да го плати и [ц]да притури на него еднѫ петѫ часть, и да ѭ даде на священника; и [ч]да направи священникъ-тъ умилостивеніе за него чрѣзъ овенъ-тъ на приношеніе-то за прѣстѫпленіе, и ще му ся прости.

17 И [ш]ако нѣкой съгрѣши, и направи нѣщо отъ колкото е заповѣдалъ Господь да ся не прави, [щ]и да го е не позналъ [ъ]пакъ ще бѫде повиненъ, и ще понесе беззаконіе-то си. 18 И [ы]да принесе при священника отъ стадо-то овенъ непороченъ споредъ твое-то оцѣненіе, въ приношеніе за прѣстѫпленіе, и [ь]да направи священникъ-тъ умилостивеніе за него за прѣстѫпленіе-то му, което е прѣстѫпилъ отъ незнаяніе, и ще му ся прости. 19 Това е приношеніе за прѣстѫпленіе: [ѣ]той е направилъ прѣстѫпленіе противъ Господа.

ГЛАВА 6.

1 И говори Господь Моисею и рече: 2 Ако нѣкой съгрѣши, и [а]направи законопрѣстѫпленіе противъ Господа, и [б]излъже ближній-тъ си за залогъ, или [в]за нѣщо дадено въ рѫцѣ-тѣ му, или за грабежъ, или [г]онеправдува ближній-тъ си, 3 [д]Или намѣри изгубено нѣщо и слъже за него, [е]или ся закълне лъжливо за нѣщо; отъ всичко това що прави человѣкъ та съгрѣшава съ него: 4 Когато съгрѣши, и е повиненъ, да повърне грабнѫто-то което е грабнѫлъ, или нѣщо което е зѣлъ съ измамѫ, или залогъ-тъ който му е заложенъ, или изгубено-то нѣщо, което е намѣрилъ той, 5 Или всичко за което ся е заклѣлъ лъжливо; [ж]да отдаде главно-то и да притури на това еднѫ петѫ часть: комуто принадлежи, нему да го даде въ день-тъ на приношеніе-то му за прѣстѫпленіе. 6 И да принесе Господу приношеніе-то си за прѣстѫпленіе, отъ стадо-то [з]овенъ безъ порокъ, споредъ твое-то оцѣненіе въ приношеніе за прѣстѫпленіе; при священникъ-тъ *да го принесе.* 7 И [и]священникъ-тъ да направи умилостивеніе за него прѣдъ Господа; и ще му ся прости, за кое да е отъ всичко колкото е направилъ, и е повиненъ въ него.

8 И говори Господь Моисею и рече: 9 Заповѣдай на Аарона и на сынове-тѣ му, и речи: Тойзи е законъ-тъ на всесъжженіе-то; всесъжженіе-то да гори на олтарь-тъ всичкѫ-тѫ нощь до зарань-тѫ, и огнь-тъ на олтаря да гори на него. 10 И [і]да ся облѣче священникъ-тъ въ лененѫ-тѫ си одеждѫ, и ленены гащы да носи на тѣло-то си, и да дигне пепелъ-тъ на всесъжженіе-то което е изгорилъ огнь-тъ на олтаря; и да го тури [к]при олтарь-тъ. 11 И [л]да съблѣче одежды-тѣ си, та да облѣче другы одежды; и да изнесе пепелъ-тъ вънъ отъ станъ-тъ [м]на чисто мѣсто. 12 И огнь-тъ който е връхъ олтарь-тъ да гори на него: да не угаснува; и священникъ-тъ всякѫ зарань да туря дърва на него да горятъ, и да нареди всесъжженіе-то на него, и да тури на него да гори [н]тлъстинѫ-тѫ на примирителны-тѣ приношенія. 13 Огнь-тъ да гори всякога на олтарь-тъ: да не угаснува.

14 И [о]тойзи е законъ-тъ на хлѣбно-то приношеніе: Ааронови-тѣ сынове да го приносятъ прѣдъ Господа, прѣдъ олтарь-тъ. 15 И да отнеме отъ него еднѫ шепѫ отъ чисто брашно на хлѣбно-то приношеніе и отъ елей-тъ му, и всичкый-тъ ливанъ който е на хлѣбно-то приношеніе; и да гы изгори като неговъ [п]поменъ на олтарь-тъ за уханіе благовонно Господу. 16 А [р]онова което остане отъ него да яде Ааронъ и сы-

[о] Числ. 5; 15.
[п] Гл. 2; 2.
[р] Гл. 4; 35.
[с] Гл. 4; 26.
[т] Гл. 2; 3.
[у] Гл. 22; 14.
[ф] Ездр. 10; 19.
[х] Исх. 30; 13. Гл. 27; 25.
[ц] Гл. 6; 5. 22; 14. 27; 13, 15, 27, 31. Числ. 5; 7.
[ч] Гл. 4; 26.
[ш] Гл. 4; 2.
[щ] Ст. 15. Гл. 4; 2, 13, 22, 27. Псал. 19; 12. Лук. 12; 48.
[ъ] Ст. 1, 2.
[ы] Ст. 15.
[ь] Ст. 16.
[ѣ] Ездр. 10; 2.

—

[а] Числ. 5; 6.
[б] Гл. 19; 11. Дѣян. 5; 4. Кол. 3; 9.
[в] Исх. 22; 7, 10.
[г] Прит. 24; 28. 26; 19.
[д] Втор. 22; 1, 2, 3.
[е] Исх. 22; 11. Гл. 19; 12. Іер. 7; 9. Зах. 5; 4.
[ж] Гл. 5; 16. Числ. 5; 7. 2 Цар. 12; 6. Лук. 19; 8.
[з] Гл. 5; 15.
[и] Гл. 4; 26.
[і] Исх. 28; 39, 40, 41, 43. Гл. 16; 4. Іез. 44; 17, 18.
[к] Гл. 1; 16.
[л] Іез. 44; 19.
[м] Гл. 4; 12.
[н] Гл. 3; 3, 9, 14.
[о] Гл. 2; 1. Числ. 15; 4.
[п] Гл. 2; 2, 9.
[р] Гл. 2; 3. Іез. 44; 29.

нове-тѣ му: [с]бесквасно да ся яде на свято мѣсто; въ дворъ-тъ на скиніѭ-тѫ на 17 събраніе-то да го ядѫтъ. Да [т]не бѫде печено съ квасъ: [у]това *имъ* дадохъ за дѣлъ отъ мои-тѣ приношенія; [ф]прѣсвято е, както приношеніе-то за грѣхъ, и за прѣ-18 стѫпленіе. [х]Всяко мѫжко отъ Аароновы-тѣ чада да яде отъ него: *това* [ц]е вѣчно узаконеніе въ родове-тѣ ви, отъ приношенія-та Господу; [ч]всякой който ся прикосне до тѣхъ, ще бѫде святъ.

19 И говори Господь Моисею и рече:
20 [ш]Приносъ-тъ отъ Аарона и сынове-тѣ му е тойзи, който ще принесѫтъ Господу, въ день-тъ на помазаніе-то си: [щ]десетѫ-тѫ часть на еднѫ ефѫ отъ чисто брашно за всякогашно хлѣбно приношеніе, полови-21 нѫ-тѫ заранъ, и половинѫ-тѫ вечерь: На сковрадѫ да ся направи съ елей: сготвено да го донесешь; *и* печены-тѣ уломцы отъ хлѣбно-то приношеніе да принесешь за 22 уханіе благовонно Господу. И [ъ]помазанный-тъ вмѣсто него священникъ отъ сынове-тѣ му, да го принесе: *това* е вѣчно узаконеніе заради Господа; [ы]цѣло да ся изга-23 ря. И всяко хлѣбно приношеніе отъ священника да ся изгаря цѣло: да ся не яде.

24 И говори Господь Моисею и рече:
25 Говори на Аарона и на сынове-тѣ му и речи: [ь]Тойзи е законъ-тъ на приношеніе-то за грѣхъ: [ѣ]на мѣсто-то дѣто ся коле всесъжженіе-то, приношеніе-то за грѣхъ да ся закала прѣдъ Господа; [ю]прѣсвято 26 е. [я]Священникъ-тъ който го приноси за грѣхъ, да го яде: [ѧ]на свято мѣсто да ся яде, въ дворъ-тъ на скиніѭ-тѫ на събра-27 ніе-то. [ѩ]Всичко което ся прикосне до месо-то му, ще бѫде свято; и ако ся упръска отъ кръвь-тѫ му нѣкоя дреха, упръ-28 скано-то да ся опере на свято мѣсто. А прьстный съсѫдъ въ който ся е варило [а]да ся строшава; но ако ся е варило въ мѣдянъ съсѫдъ, той да ся истрыва, и да 29 ся мые съ водѫ. [б]Всяко мѫжко отъ священическый родъ да яде отъ него: [в]то е 30 прѣсвято. И [г]всяко приношеніе за грѣхъ, на което отъ кръвь-тѫ ся вноси въ скиніѭ-тѫ на събраніе-то за да бѫде умилостивеніе въ святилище-то, да не ся яде; съ огнь да ся изгаря.

ГЛАВА 7.

1 И [а]тойзи е законъ-тъ на приношеніе-то 2 за прѣстѫпленіе; [б]то е прѣсвято. [в]На мѣсто-то дѣто колѭтъ всесъжженіе-то, да закалатъ приношеніе-то за прѣстѫпленіе; и съ кръвь-тѫ му да ся поръсува ол-3 тарь-тъ наоколо. И отъ него да ся приноси [г]всичка-та му тлъстина: опашка-та и тлъстина-та която покрыва вѫтрешно-4 сти-тѣ, И два-та бѫбрека, и тлъстина-та която е върхъ тѣхъ къмъ чрѣсла-та, и було-то на дробъ-тъ, което е заедно съ бѫ-5 брецы-тѣ да ся отнеме; И да гы гори священникъ-тъ на олтарь-тъ, за жъртвѫ Господу: това е приношеніе за прѣстѫ-6 пленіе. [д]Всяко мѫжко отъ священическый родъ да го яде: на свято мѣсто да ся яде; [е]то е прѣсвято.

7 [ж]Както е приношеніе-то за грѣхъ, така и приношеніе-то за прѣстѫпленіе: единъ законъ да бѫде за тѣхъ; то да бѫде на священника, който прави умило-8 стивеніе чрѣзъ него. А който священникъ приноси нѣчіе всесъжженіе, той священникъ да зема за себе си кожѫ-тѫ на все-9 съжженіе-то, което е принеслъ. И [з]всяко хлѣбно приношеніе, което е въ пещь печено, и всичко което е сготвено въ гърне или на сковрадѫ, да бѫде на священ-10 ника който го приноси. И всяко хлѣбно приношеніе съ елей мѣсено, или сухо, да бѫде на всичкы-тѣ Аароновы сынове, равенъ дѣлъ на всякого.

11 И [и]тойзи е законъ-тъ на примирителнѫ-тѫ жъртвѫ, която ще ся приноси Го-12 споду. Ако іѫ приноси нѣкой за благодареніе, то заедно съ благодарителнѫ-тѫ жъртвѫ да принесе бесквасны питы [і]мѣсены съ елей, и бесквасны коры мазаны съ елей, и чисто брашно направено на 13 питы мѣсены съ елей. Наедно съ благодарителнѫ-тѫ си примирителнѫ жъртвѫ, освѣнъ питы-тѣ да приноси за приносъ-тъ 14 си и [к]квасенъ хлѣбъ. И отъ приносъ-тъ си отъ всяко по едно да приноси възвышаемо приношеніе Господу: *това* [л]да бѫде на священника който ръси съ кръвь-15 тѫ на примирително-то приношеніе. И [м]месо-то на благодарителнѫ-тѫ му примирителнѫ жъртвѫ да ся яде въ истый-тъ день въ който ся принося: да не оста-16 вя отъ него до утрѣ. Ако ли [н]жъртва-та на приносъ-тъ му е обричаніе, или самоволно приношеніе, то да ся яде въ истый-тъ день въ който принесе жъртвѫ-тѫ си: и ако остане нѣщо, да ся яде и на 17 утринь-тѫ. Но колкото отъ месо-то на жъртвѫ-тѫ остане до третій-тъ день, да

с Ст. 26. Гх. 10; 12, 13. Числ. 18; 10.
т Гх. 2; 11.
у Числ. 18; 9, 10.
ф Ст. 25. Исх. 29; 37. Гх. 2; 3. 7; 1.
х Ст. 29. Числ. 18; 10.
ц Гх. 3; 17.
ч Исх. 29; 37. Гх. 22; 3—7.
ш Исх. 29; 2.
щ Исх. 16; 36.
ъ Гх. 4; 3.
ы Исх. 29; 25.
ь Гх. 4; 2.
ѣ Гх. 1; 3, 5, 11. 4; 24, 29, 33.
ю Ст. 17. Гх. 21; 22.
я Гх. 10; 17, 18. Числ. 18; 9, 10. Іез. 44; 28, 29.
ѧ Ст. 16.
ѩ Исх. 29; 37. 30; 29.
а Гх. 11; 33. 15; 12.
б Ст. 18. Числ. 18; 10.
в Ст. 25.
г Гх. 4; 7, 11, 12, 18, 21. 10; 18. 16; 27. Евр. 13; 11.

—

а Гх. 5 и 6; 1—7.
б Гх. 6; 17, 25. 21; 22.
в Гх. 1; 3, 5, 11. 4; 24, 29, 33.
г Исх. 29; 13. Гх. 3; 4, 9, 10, 14, 15, 16. 4; 8, 9.
д Гх. 6; 16, 17, 18. Числ. 18; 9; 10.
е Гх. 2; 3.
ж Гх. 6; 25, 26. 14; 13.
з Гх. 2; 3, 10. Числ. 18; 9. Іез. 44; 29.
и Гх. 3; 1. 22; 18, 21.
і Гх. 2; 4. Числ. 6; 15.
к Амос. 4; 5.
л Числ. 18; 8, 11, 19.
м Гх. 22; 30.
н Гх. 19; 6, 7, 8.

18 ся изгаря на огнь-тъ. Ако ли ся изѣде нѣщо отъ месо-то на примирителнѫ-тѫ жьртвѫ въ третій-тъ день, то онзи който ѭ приноси да не бѫде пріятъ, [о] нито да му ся вмѣни *за жьртвѫ:* [п] скверна ще бѫде; и онази душа която бы яла отъ 19 неѭ, да понесе беззаконіе-то си. И месо-то до което бы ся прикоснѫло нечисто нѣщо, да ся не яде: на огнь да ся изгаря: а за месо-то, всякой който е чистъ 20 да яде месо: И онази душа, която като [р] има нечистотѫ на себе си яде отъ месо-то на примирителнѫ-тѫ жьртвѫ Господнѭ, тази душа [с] да ся истрѣби отъ лю- 21 діе-тѣ си. И оназь душа която бы ся прикоснѫла до нечисто нѣщо, до человѣческѫ [т] нечистотѫ, или до [у] скотъ нечистъ, или до [ф] гадъ нечистъ, и яде отъ месо-то на примирителнѫ-тѫ жьртвѫ Господнѭ, тя душа [х] да ся истрѣби отъ людіе-тѣ си.

22 И говори Господь Моисею и рече: 23 Говорѝ на Израилевы-тѣ сынове, и речи: [ц] Да не ядете никаквѫ тлъстинѫ, нито отъ говедо нито отъ овцѫ нито отъ козѫ. 24 Тлъстина-та на умрѣло, и тлъстина-та на раскѫсано отъ звѣрь, може да ся употрѣби во всякѫ *другѫ* потрѣбѫ; но никакъ 25 да не ядете отъ неѭ. Защото който яде тлъстинѫ отъ добытъкъ, отъ който ся приноси жьртва Господу, тя душа, която бы яла, да ся истрѣби отъ людіе-тѣ си. 26 И ни въ еднѫ отъ кѫщы-тѣ си [ч] да не ядете никаквѫ кръвь отъ птицѫ или отъ 27 добытъкъ. Всяка душа която бы яла каква да е кръвь, тя душа да ся истрѣби отъ людіе-тѣ си.

28 И говори Господь Моисею и рече: 29 Говорѝ на Израилевы-тѣ сынове, и речи: [ш] Който приноси примирителнѫ жьртвѫ Господу, да донесе приносъ-тъ си Господу отъ примирителнѫ-тѫ си жьртвѫ. 30 [щ] Съсъ свои-тѣ си рѫцѣ да донесе Господни-тѣ приношенія: да донесе тлъстинѫ-тѫ съ грѫди-тѣ, [ъ] щото грѫди-тѣ да ся движатъ за приношеніе движимо прѣдъ 31 Господа. И [ы] священникъ-тъ да изгаря тлъстинѫ-тѫ на олтарь-тъ; а [ь] грѫди-тѣ да бѫдѫтъ на Аарона и на сынове-тѣ му. 32 И [ѣ] десно-то бедро да давате на священникъ-тъ като възвышаемо приношеніе отъ 33 примирителны-тѣ си жьртвы. Който отъ Аароновы-тѣ сынове принесе кръвь-тѫ на примирително-то приношеніе, и тлъстинѫ-тѫ, ще има десно-то бедро за свой 34 дѣлъ. Защото [ю] азъ зѣхъ отъ Израилевы-тѣ сынове, отъ примирителны-тѣ имъ жьртвы, грѫди-тѣ на движимо-то приношеніе, и бедро-то на възвышаемо-то и дадохъ гы на Аарона священникъ-тъ, и на сынове-тѣ му, за вѣчно узаконеніе отъ 35 Израилевы-тѣ сынове. Това е *дѣлъ-тъ на* Аароново-то помазаніе и *на* помазаніе-то на сынове-тѣ му, отъ приношенія-та Господни, въ който день гы прѣдстави за да 36 священствуватъ Господу; Което заповѣда Господь да имъ ся дава отъ Израилевы-тѣ сынове, [я] въ който день гы помаза: *това* е вѣчно узаконеніе въ родове-тѣ имъ.

37 Тойзи е законъ-тъ [ѫ] на всесъжженіе-то, [ѭ] на хлѣбно-то приношеніе, и [а] на приношеніе-то за грѣхъ, и [б] на приношеніе-то за прѣстѫпленіе, и [в] на посвященія-та, и 38 [г] на примирителнѫ-тѫ жьртвѫ, Когото заповѣда Господь Моисею на Синайскѫ-тѫ горѫ, когато на Синайскѫ-тѫ пустынѭ заповѣда на Израилевы-тѣ сынове [д] да приносятъ Господу приносы-тѣ си.

ГЛАВА 8.

1 И говори Господь Моисею и рече: 2 [а] Земѝ Аарона и сынове-тѣ му съ него и [б] одежды-тѣ, и [в] масло-то на помазаніе-то, и юнецъ-тъ на приношеніе-то за грѣхъ, и два-та овна, и кошъ-тъ на бесквасны-тѣ: 3 И събери всичкый-тъ съборъ при двери- 4 тѣ на скиніѭ-тѫ на събраніе-то. И направи Моисей както му заповѣда Господь; и събра ся съборъ-тъ прѣдъ двери-тѣ на скиніѭ-тѫ на събраніе-то.

5 И рече Моисей на събраніе-то: [г] Това е 6 което заповѣда Господь да направимъ. И доведе Моисей Аарона, и сынове-тѣ му, и 7 [д] измы гы съ водѫ. И [е] тури [ж] хитонъ-тъ на него, и опаса го съ поясъ-тъ, и облѣче го въ мантіѭ-тѫ, и тури на него ефодъ-тъ, и прѣпаса го съ прѣпоясаніе-то на 8 ефодъ-тъ, и стегнѫ го съ него. И тури на него нагрѫдникъ-тъ; [з] и у нагрѫдникъ-тъ 9 тури Уримъ-тъ и Ѳуммимъ-тъ. И [и] тури кидаръ-тъ на главѫ-тѫ му; и отпрѣдъ на кидаръ-тъ му тури златнѫ-тѫ плочѫ, *сирѣчь* святый-тъ вѣнецъ, [і] както бѣ заповѣдалъ Господь Моисею.

10 И [к] зѣ Моисей масло-то на помазаніе-то, и помаза скиніѭ-тѫ, и всичко въ неѭ, 11 и освяти гы. И поръси съ него върху олтарь-тъ седмь пѫти, и помаза олтарь-тъ и всичкы-тѣ му съсѫды, и омывалницѫ-

---

о Числ. 18; 27.
п Гл. 11; 10, 11, 41. 19; 7.
р Гл. 15; 3.
с Быт. 17; 14.
т Гл. 12 и 13 и 15.
у Гл. 11; 24, 28.
ф Іез. 4; 14.
х Ст. 20.
ц Гл. 3; 17.
ч Быт. 9; 4. Гл. 3; 17. 17; 10—14.
ш Гл. 3; 1.
щ Гл. 3; 3, 4, 9, 14.
ъ Исх. 29; 24, 27. Гл. 8; 27. 9; 21. Числ. 6; 20.
ы Гл. 3; 5, 11. 16.
ь Ст. 34.
ѣ Ст. 34. Гл. 9; 21. Числ. 6; 20.
ю Исх. 29; 28. Гл. 10; 14. 15. Числ. 18; 18, 19. Втор. 18; 3.
я Исх. 40; 13, 15. Гл. 8; 12, 30.
ѫ Гл. 6; 9.
ѭ Гл. 6; 14.
а Гл. 6; 25.
б Ст. 1.
в Исх. 29; 1. Гл. 6; 20.
г Ст. 11.
д Гл. 1; 2.

—

а Исх. 29; 1, 2, 3.
б Исх. 28; 2, 4.
в Исх. 30; 24, 25.
г Исх. 29; 4.
д Исх. 29; 4.
е Исх. 29; 5.
ж Исх. 28; 4.
з Исх. 28; 30.
и Исх. 29; 6.
і Исх. 28; 37, и др.
к Исх. 30; 26—29.

тж и стояло-то ѝ, за да гы освяти. 12 И [л]излѣ отъ масло-то на помазаніе-то на Аароновж-тж главж, и помаза го, за да го освяти. 13 И [м]приведе Моисей Аароновы-тѣ сынове, и облѣче гы въ хитоны, и опаса гы съ поясы, и тури имъ гжжвы както бѣ заповѣдалъ Господь Моисею.

14 И [н]приведе юнецъ-тъ на приношеніе-то за грѣхъ; и Ааронъ и сынове-тѣ му [о]турихж ржцѣ-тѣ си на главж-тж на юнецъ-тъ приносимый-тъ за грѣхъ. 15 И закла *го*, и [п]зѣ Моисей кръвь-тж, и съ пърстъ-тъ си тури на рогове-тѣ на олтарь-тъ изоколо, и очисти олтарь-тъ, и кръвь-тж излѣ въ основаніе-то на олтарь-тъ и освяти го, за да направи умилостивеніе върху него. 16 И [р]зѣ всичкж-тж тлъстинж която е върху вжтрешности-тѣ, и було-то на дробъ-тъ, и два-та бжбрека и тлъстинж-тж имъ, и изгори *гы* Моисей на олтарь-тъ. 17 А юнецъ-тъ, кожж-тж му, и месо-то му, и лайна-та му изгори на огнь вънъ отъ станъ-тъ, [с]както бѣ заповѣдалъ Господь Моисею.

18 И [т]приведе овенъ-тъ за всесъжженіе-то: и Ааронъ и сынове-тѣ му турихж 19 ржцѣ-тѣ си на главж-тж на овенъ-тъ. И закла *го*, и поръси Моисей олтарь-тъ из-20 около съ кръвь-тж. И насѣче овенъ-тъ на кжсове; и изгори Моисей главж-тж, и 21 кжсове-тѣ, и тлъстинж-тж. А вжтрешности-тѣ и нозѣ-тѣ измы съ водж; и изгори Моисей на олтарь-тъ всичкый-тъ овенъ, и то бѣ всесъжженіе за уханіе благовонно, жьртва Господу: [у]както бѣ заповѣдалъ Господь Моисею.

22 И [ф]приведе вторый-тъ овенъ, овенъ-тъ на посвященіе-то; и Ааронъ и сынове-тѣ му турихж ржцѣ-тѣ си на главж-тж на 23 овенъ-тъ. И закла *го* и зѣ Моисей отъ кръвь-тж му, и тури на край-тъ на десно-то Аароново ухо, и на палецъ-тъ на деснж-тж му ржкж, и на голѣмый-тъ 24 пърстъ на деснж-тж му ногж. И приведе Аароновы-тѣ сынове, и тури Моисей отъ кръвь-тж на край-тъ на десно-то имъ ухо и на палцы-тѣ на десны-тѣ имъ ржцѣ, и на голѣмы-тѣ пърсты на десны-тѣ имъ нозѣ; и поръси Моисей олтарь-тъ наоко-25 ло съ кръвь-тж. И [х]зѣ тлъстинж-тж, и опашкж-тж, и всичкж-тж тлъстинж върху вжтрешности-тѣ, и було-то на дробъ-тъ, и два-та бжбрека и тлъстинж-тж 26 имъ, и десно-то бедро. И [ц]отъ кошъ-тъ на бесквасны-тѣ, който бѣше прѣдъ Господа, зѣ еднж бескваснж питж и единъ хлѣбъ мѣсенъ съ елей, и еднж коржж, и тури *гы* на тлъстинж-тж и на десно-то 27 бедро. И тури всичко това [ч]въ ржцѣ-тѣ на Аарона, и въ ржцѣ-тѣ на сынове-тѣ му, и двигнж гы за приношеніе движимо 28 прѣдъ Господа. И [ш]зѣ гы Моисей отъ ржцѣ-тѣ имъ и изгори *гы* на олтарь-тъ, върху всесъжженіе-то; това бѣ посвященіе за уханіе благовонно: то бѣше жьртва Госпо-29 ду. И зѣ Моисей гржди-тѣ и двигнж гы за приношеніе движимо прѣдъ Господа: *това* бѣше [щ]дѣлъ на Моисея отъ овенъ-тъ на посвященіе-то, както бѣ заповѣдалъ Господь Моисею.

30 И [ъ]зѣ Моисей отъ масло-то на помазаніе-то, и отъ кръвь-тж която бѣше на олтарь-тъ, и поръси Аарона, одежды-тѣ му, и сынове-тѣ му, и одежды-тѣ на сынове-тѣ му съ него: и освяти Аарона, одежды-тѣ му и сынове-тѣ му, и одежды-тѣ на сынове-тѣ му съ него.

31 И рече Моисей на Аарона и на сынове-тѣ му: [ы]Сварѣте месо-то при двери-тѣ на скиніѭ-тж на събраніе-то; и тамъ го яждте, и хлѣбъ-тъ който е въ кошъ-тъ на посвященіе-то, както ми бы заповѣдано и речено: Ааронъ и сынове-тѣ му да 32 гы яджтъ. А [ь]остатъкъ-тъ на месо-то и 33 на хлѣбъ-тъ да изгорите въ огнь-тъ. И отъ двери-тѣ на скиніѭ-тж на събраніе-то седмь дена да не излѣзете, додѣ ся испълнятъ дни-тѣ на посвященіе-то ви: защото въ [ѣ]седмь дена ще ся съвърши по-34 священіе-то ви. [ю]Както ся направи въ тойзи день, така заповѣда Господь да ся 35 съвършава, за да быва умилостивеніе за васъ. И да сѣдите седмь дена при двери-тѣ на скиніѭ-тж на събраніе-то, деня и нощя: и [я]да пазите стражж-тж Господнѭ, за да не умрете; защото така ми 36 ся заповѣда. И направи Ааронъ и сынове-тѣ му всичко това което заповѣда Господь чрѣзъ Моисеевж ржкж.

ГЛАВА 9.

1 И [а]въ осмый-тъ день Моисей повыка Аарона и сынове-тѣ му, и Израилевы-тѣ 2 старцы: И рече Аарону: [б]Земи си теле отъ говеда-та въ приношеніе за грѣхъ, и [в]овенъ за всесъжженіе, беспорочны; и 3 принесь *гы* прѣдъ Господа. И на Израилевы-тѣ сынове да говоришь и да речешь: [г]Землете яре отъ козы-тѣ, въ приношеніе за грѣхъ, и теле, и агне, еднолѣтны, бес-4 порочны, за всесъжженіе. И юнецъ и овенъ, за примирително приношеніе, да пожьртвувате прѣдъ Господа, и [д]хлѣбно

[л] Исх. 29; 7. 30; 30. Гл. 21; 10, 12. Псал. 133; 2.
[м] Исх. 29; 8, 9.
[н] Исх. 29; 10. Іез. 43; 19.
[о] Гл. 4; 4.
[п] Исх. 29; 12, 36. Гл. 4; 7. Іез. 43; 20, 26. Евр. 9; 22.
[р] Исх. 29; 13. Гл. 4; 8.
[с] Исх. 29; 14. Гл. 4; 11, 12.
[т] Исх. 29; 15.
[у] Исх. 29; 18.
[ф] Исх. 29; 19, 31.
[х] Исх. 29; 22.
[ц] Исх. 29; 23.
[ч] Исх. 29; 24, и дрг.
[ш] Исх. 29; 25.
[щ] Исх. 29; 26.
[ъ] Исх. 29; 21. 30; 30. Числ. 3; 3.
[ы] Исх. 29; 31, 32.
[ь] Исх. 29; 34.
[ѣ] Исх. 29; 30, 35. Іез. 43; 25; 26.
[ю] Евр. 7; 16.
[я] Числ. 3; 7. 9; 19. Втор. 11; 1. 3 Цар. 2; 3.

[а] Іез. 43; 27.
[б] Исх. 29; 1. Гл. 4; 3. 8; 14.
[в] Гл. 8; 18.
[г] Гл. 4; 23. Ездр. 6; 17. 10; 19.
[д] Гл. 2; 4.

приношеніе мѣсено съ елей; защото [е]днесь ще ся яви Господь вамъ.

5 И донесохѫ онова което заповѣда Моисей прѣдъ скиніѭ-тѫ на събраніе-то, и приближи всичко-то събраніе, та застанѫ прѣдъ Господа. 6 И рече Моисей: Това е което заповѣда Господь да направите; и [ж]ще ви ся яви слава-та Господня.

7 И рече Моисей Аарону: Пристѫпи при олтарь-тъ, и [з]направи приношеніе-то си за грѣхъ, и всесъжженіе-то си, и направи умилостивеніе за себе си, и за людіе-тѣ; [и]и принесь приносъ-тъ за людіе-тѣ, и направи умилостивеніе за тѣхъ, както заповѣда Господь.

8 И пристѫпи Ааронъ при олтарь-тъ, и закла теле-то на приношеніе-то за грѣхъ, 9 което бѣше за него. И [і]Ааронови-тѣ сынове донесохѫ кръвь-тѫ нему: и натопи пьрстъ-тъ си въ кръвь-тѫ, и [к]тури върхъ рогове-тѣ на олтарь-тъ, и излѣ кръвь-тѫ 10 въ основаніе-то на олтарь-тъ. А [л]тлъстинѫ-тѫ, и бѫбрецы-тѣ, и було-то на дробъ-тъ, отъ приношеніе то за грѣхъ, изгори на олтарь-тъ [м]както бѣ заповѣдалъ 11 Господь Моисею. А [н]месо-то и кожѫ-тѫ 12 изгори на огнь, вънъ отъ станъ-тъ. И закла всесъжженіе-то; и Ааронови-тѣ сынове му прѣдставихѫ кръвь-тѫ, и [о]поръси съ неѭ олтарь-тъ изоколо. 13 И [п]донесохѫ му всесъжженіе-то на кѫсове, и 14 главѫ-тѫ; и изгори *гы* на олтарь-тъ; И [р]измы вѫтрешности-тѣ и нозѣ-тѣ, и изгори *гы* на олтарь-тъ върху всесъжженіе-то.

15 И [с]принесе приносъ-тъ за людіе-тѣ; и зѣ яре-то на приношеніе-то за грѣхъ което бѣше за людіе-тѣ, и закла го, и прине16се го за грѣхъ, както и пьрво-то. И принесе всесъжженіе-то, и направи [т]го спо17редъ наредбѫ-тѫ. И принесе [у]хлѣбно-то приношеніе; и напълни рѫкѫ-тѫ си отъ него, и изгори го на олтарь-тъ, [ф]освѣнь 18 утренно-то всесъжженіе. Закла още юнецъ-тъ и овенъ-тъ [х]на примирителнѫ-тѫ жьртвѫ, която бѣше за людіе-тѣ: и Ааронови-тѣ сынове му прѣдставихѫ кръвь-тѫ, и поръси съ неѭ олтарь-тъ изо19коло; И тлъстины-тѣ отъ юнецъ-тъ, и отъ овенъ-тъ опашкѫ-тѫ, и *тлъстинѫ-тѫ* която покрыва *вѫтрешности-тѣ*, и бѫбре20цы-тѣ, и було-то на дробъ-тъ. И турихѫ тлъстины-тѣ върхъ грѫди-тѣ, и [ц]той из21гори тлъстины-тѣ върху олтарь-тъ. А грѫди-тѣ и десно-то бедро двигнѫ Ааронъ [ч]за приношеніе движимо прѣдъ Господа, както бѣ заповѣдалъ Моисей.

22 И подигнѫ Ааронъ рѫцѣ-тѣ си къмъ людіе-тѣ, и [ш]благослови гы; и като принесе приношеніе-то за грѣхъ, и всесъжженіе-то, и примирителны-тѣ приношенія, 23 слѣзе. И влѣзе Моисей и Ааронъ въ скиніѭ-тѫ на събраніе-то, и като излѣзохѫ, благословихѫ людіе-тѣ: [щ]и яви ся слава-та Господня на всичкы-тѣ людіе.

24 И [ъ]излѣзе огнь отъ лице-то Господне, и пояде всесъжженіе-то, и тлъстины-тѣ върху олтарь-тъ: и като видѣхѫ *това* всичкы-тѣ людіе [ы]въскликнѫхѫ, и паднѫхѫ на лице.

ГЛАВА 10.

1 И [а]зѣхѫ Ааронови-тѣ сынове, [б]Надавъ и Авіудъ, всякой кадилницѫ-тѫ си, и турихѫ въ тѣхъ огнь, и на него турихѫ темянъ, и принесохѫ прѣдъ Господа [в]чуждъ огнь, когото не бѣ имъ заповѣдалъ. 2 И [г]излѣзе огнь отъ лице-то Господне, и пояде гы: и умрѣхѫ прѣдъ Господа. 3 Тогазь рече Моисей Аарону: Това е което рече Господь когато каза: Азъ ще ся освятѭ [д]въ онѣзи които ся приближаватъ при мене, и [е]ще ся прославѭ прѣдъ 4 всичкы-тѣ людіе. [ж]И Ааронъ замълча. И повыкнѫ Моисей Мисаила и Елисафана, сынове-тѣ на [з]Озіила, Аароновый-тъ стрыкѫ, и рече *имъ*: Пристѫпѣте, [и]земѣте братія-та си изъ прѣдъ святилище-то, и 5 изнесете гы вънъ отъ станъ-тъ. И тѣ пристѫпихѫ, и изнесохѫ гы съ хитоны-тѣ имъ вънъ отъ станъ-тъ, както рече Моисей.

6 И рече Моисей на Аарона и на сынове-тѣ му, Елеазара и Иѳамара: [і]Главы-тѣ си да не открыете, и дрехы-тѣ си да не раздерете, за да не умрете, [к]и да не дойде гнѣвъ на всичко-то *събраніе*; но братія-та ви, всичкый Израилевъ домъ, нека плачѭтъ за изгореніе-то което направи 7 Господь. И [л]да не излѣзете отъ двери-тѣ на скиніѭ-тѫ на събраніе-то, за да не умрете; [м]защото масло-то на помазаніе-то Господне е на васъ. И направихѫ споредъ слово-то Моисеево.

8 И говори Господь Аарону и рече:

е Ст. 6, 23. Исх. 29; 43.
ж Ст. 23. Исх. 24; 16.
з Гл. 4; 3. 1 Цар. 3; 14. Евр. 5; 3. 7; 27. 9; 7.
и Гл. 4; 16, 20. Евр. 5; 1.
і Гл. 8; 15.
к Виж. Гл. 4; 7.
л Гл. 8; 16.
м Гл. 4; 8.
н Гл. 4; 11. 8; 17.
о Гл. 1; 5. 8; 19.
п Гл. 8; 20.
р Гл. 8; 21.
с Ст. 3. Иса. 53; 10. Евр. 2; 17. 5; 3.
т Гл. 1; 3, 10.
у Ст. 4. Гл. 2; 1, 2.
ф Исх. 29; 38.
х Гл. 3; 1, и друг.
ц Гл. 3; 5, 16.
ч Исх. 29; 24, 26. Гл. 7; 30—34.
ш Числ. 6; 23. Втор. 21; 5. Лук. 24; 50.
щ Ст. 6. Числ. 14; 10. 16; 19, 42.
ъ Быт. 4; 4. Сѫд. 6; 21. 3 Цар. 18; 38. 2 Лѣт. 7; 1. Псал. 20; 3.
ы 3 Цар. 18; 39. 2 Лѣт. 7; 3. Ездр. 3; 11.

—

а Гл. 16; 12. Числ. 16; 18.
б Гл. 16; 1. 22; 9. Числ. 3; 3, 4. 26; 61. 1 Лѣт. 24; 2.
в Исх. 30; 9.
г Гл. 9; 24. Числ. 16; 35. 2 Цар. 6; 7.
д Исх. 19; 22. 29; 43. Гл. 21; 6, 17, 21. Иса. 52; 11. Іез. 20; 41. 42; 13.
е Иса. 49; 3. Іез. 28; 22. Іоан. 13; 31, 32. 14; 13. 2 Сол. 1; 10.
ж Псал. 39; 9.
з Исх. 6; 18, 22. Числ. 3; 19, 30.
и Лук. 7; 12. Дѣян. 5; 6. 9, 10. 8; 2.
і Исх. 33; 5. Гл. 13; 45. 21; 1, 10. Числ. 6; 6, 7. Втор. 33; 9. Іез. 24; 16, 17.
к Числ. 16; 22, 46. Іис. Нав. 7; 1. 22; 18, 20. 2 Цар. 24; 1.
л Гл. 21; 12.
м Исх. 28; 41. Гл. 8; 30.

9 [н]Вино и сикерж да не піете, ты, и синове-тѣ ти съ тебе, когато влазите въ скиніж-тж на събраніе-то, за да не умрете: *това* ще бжде вѣчно узаконеніе въ родове-тѣ ви; 10 И [о]за да распознавате между свято и скверно, и между нечисто и чисто; 11 И [п]за да учите Израилевы-тѣ синове всичкы-тѣ повелѣнія които имъ говори Господь чрѣзъ Моисеевж ржкж.

12 И рече Моисей на Аарона, и на останжлы-тѣ му синове, Елеазара и Иѳамара: [р]Земѣте хлѣбно-то приношеніе което е останжло отъ Господни-тѣ жьртвы, и яждте го бесквасно при олтарь-тъ; защото е [с]прѣсвято. 13 И да го ядете на свято мѣсто; понеже то е опрѣдѣлено за тебе, и опрѣдѣлено за синове-тѣ ти, отъ жьртвы-тѣ Господни; защото [т]така ми е заповѣдано. 14 И [у]грждит-тѣ на движимо-то приношеніе и бедро-то на възвышаемо-то, ще ядете на чисто мѣсто, ты, и синове-тѣ ти, и дъщери-тѣ ти съ тебе; защото то е опрѣдѣлено за тебе, и опрѣдѣлено за синове-тѣ ти, дадено отъ примирителны-тѣ жьртвы на Израилевы-тѣ синове. 15 [ф]Бедро-то на възвышаемо-то, и грждит-тѣ на движимо-то приношеніе да донесжтъ, наедно съ приношенія-та на тлъстинж-тж да *гы* двигнжтъ за движимо приношеніе прѣдъ Господа; и да бжде твое, и на синове-тѣ ти съ тебе по вѣчно узаконеніе, както заповѣда Господь.

16 И търсяше прилѣжно Моисей [х]ярецъ-тъ на приношеніе-то за грѣхъ; и ето, бѣше изгоренъ: и разгнѣва ся на Елеазара и на Иѳамара, останжлы-тѣ Аароновы синове, и рече: 17 [ц]Защо не ядохте приношеніе-то за грѣхъ на свято мѣсто? защото е прѣсвято; и дадено ви е за да дигате беззаконіе-то отъ събраніе-то, и да правите умилостивеніе за тѣхъ прѣдъ Господа. 18 Ето [ч]кръвь-та му не ся внесе въ святилище-то: трѣбваше непрѣмѣнно да го ядете въ святилище-то, [ш]както заповѣдахъ. 19 И рече Ааронъ Моисею: Ето, [щ]тѣ принесохж днесь приношеніе-то си за грѣхъ и всесъжженіе-то си, прѣдъ Господа, и таквызь работы ми ся случихж; и *ако* быхъ ялъ днесь приношеніе-то за грѣхъ, това [ы]ще ли бжде угодно прѣдъ очи-тѣ Господни? 20 И като чу Моисей станж му угодно това.

ГЛАВА 11.

1 И говори Господь Моисею, и Аарону и 2 рече имъ: Говорѣте на Израилевы-тѣ синове и речѣте: [а]Тѣзи сж животны-тѣ които ще ядете отъ всичкы-тѣ скотове 3 които сж по земіж-тж. Отъ скотове-тѣ всяко що има раздвоеніе въ копыто-то, и е съ расцѣпены копыта, и прѣгрызва, него да ядете. 4 Но отъ онѣзи които прѣгрызватъ, или отъ онѣзи които иматъ раздвоены копыта, да не ядѣте тѣзи: камилж-тж, защото прѣгрызва, но нѣма раздвоены копыта; тя е нечиста за васъ; 5 И кроликъ-тъ, защото прѣгрызва, но нѣма раздвоены копыта: нечистъ е за васъ; 6 И заяцъ-тъ, защото прѣгрызва, но нѣма раздвоены копыта; той е нечистъ за васъ; 7 И свиніж-тж, защото има раздвоеніе въ копыто-то, и е съ расцѣпено копыто, но не прѣгрызва; [б]тя е нечиста за васъ: 8 Отъ месо-то имъ да не ядете, и до мършж-тж имъ да ся не прикоснувате: [в]тѣ сж нечисты за васъ.

9 [г]Отъ всичкы-тѣ които сж въ воды-тѣ, да ядете тѣзи: всичкы които иматъ крыла и люспы въ воды-тѣ, въ морета-та и въ рѣкы-тѣ, тѣхъ да ядете. 10 А отъ всичко което ся движи въ воды-тѣ, и отъ всяко одушевленно животно което е въ воды-тѣ, всичкы които нѣматъ крыла и люспы въ морета-та и въ рѣкы-тѣ, гнусны сж за васъ. 11 Тѣ непрѣмѣнно [д]да бждѫтъ гнусны за васъ: отъ месо-то имъ да не ядете, и отъ мършж-тж имъ да ся гнусите. 12 Всичко въ воды-тѣ което нѣма пера нито люспы, *да бжде* гнусно за васъ.

13 [е]И отъ птицы-тѣ, да ся гнусите отъ тѣзи; да не ся ядѫтъ; гнусны сж: орелъ-тъ, и грифъ-тъ, и морскый орелъ, 14 И пилякъ-тъ, и соколъ-тъ по видъ-тъ му: 15 Всякой вранъ, по видъ-тъ му: (16) И камилоптица-та, и сова-та, и куковица-та, и ястребъ-тъ по видъ-тъ му, 17 И нощный вранъ, и лиликъ-тъ, и ивинъ-тъ, 18 И лебедъ-тъ, и неясыть-та, и сипъ-тъ, 19 И щрѫкъ-тъ, и цапля-та по видъ-тъ й, и вдодъ-тъ, и прилѣпъ-тъ.

20 Всичкы-тѣ крылаты пълзящи, които ходятъ на четыри *нозѣ*, да бждѫтъ за васъ 21 гнусны. Но отъ всичкы-тѣ пълзящы крылаты, тѣзи можете да ядете които ходятъ на четыри *нозѣ*, които иматъ голени надъ нозѣ-тѣ си, за да скачатъ съ тѣхъ по земіж-тж. 22 Тѣзи да ядете отъ тѣхъ: [ж]скакалецъ-тъ по видъ-тъ му, и соламъ-тъ по видъ-тъ му, и харголь-тъ по видъ-тъ му, 23 и акридж-тж, по видъ-тъ й. А всичкы-тѣ крылаты пълзящи, които иматъ четыри 24 нозѣ, да бждѫтъ гнусны за васъ. И отъ

[н] Іез. 44; 21. Лук. 1; 15. 1 Тим. 3; 3. Тит. 1; 7.
[о] Гл. 11; 47. 20; 25. Іер. 15; 19, Іез. 22; 26. 44; 23.
[п] Втор. 24; 8. Неем. 8; 2, 8, 9, 13. Іер. 18; 18. Мал. 2; 7.
[р] Исх. 29; 2. Гл. 6; 16. Числ. 18; 9, 10.
[с] Гл. 21; 22.
[т] Гл. 2; 3. 6; 16.
[у] Исх. 29; 24, 26, 27. Гл. 7; 31, 34. Числ. 18; 11.
[ф] Гл. 7; 29, 30, 34.
[х] Гл. 9; 3, 15.
[ц] Гл. 6; 26, 29.
[ч] Гл. 6; 30.
[ш] Гл. 6; 26.
[щ] Гл. 9; 8, 12.
[ы] Іер. 6; 20. 14; 12. Осія 9; 4. Мал. 1; 10, 13.

—

[а] Втор. 14; 4. Дѣян. 10; 12, 14.
[б] Иса. 65; 4. 66; 3, 17.
[в] Иса. 52; 11. Виж. Мат. 15; 11, 20. Марк. 7; 2, 15, 18. Дѣян. 10; 14, 15. 15; 29. Рим. 14; 14, 17. 1 Кор. 8; 8. Кол. 2; 16, 21. Евр. 9; 10.
[г] Втор. 14; 9.
[д] Гл. 7; 18. Втор. 14; 3.
[е] Втор. 14; 12.
[ж] Мат. 3; 4. Марк. 1; 6.

тѣхъ ще бѫдете нечисти: всякой който ся прикоснува до мьршѫ-тѫ имъ, ще бѫде нечистъ до вечеръ. 25 И всякой който земе отъ мьршѫ-тѫ имъ, [з]да опере дрехы-тѣ си, и ще бѫде нечистъ до вечеръ.

26 Отъ скотове-тѣ всичкы що иматъ раздвоеніе въ копыто-то, но не сѫ съ расцѣпены копыта нито прѣгрызватъ, *мьршы-тѣ* имъ ще бѫдѫтъ нечисты за васъ: всякой който ся прикоснува до тѣхъ, ще бѫде нечистъ. 27 И отъ всичкы-тѣ четвероногы животны, тѣзи които ходятъ на длани-тѣ си ще ви бѫдѫтъ нечисты: всякой който ся прикоснува до мьршѫ-тѫ имъ, ще бѫде нечистъ до вечеръ. 28 И който земе мьршѫ-тѫ имъ, да опере дрехы-тѣ си, и ще бѫде нечистъ до вечеръ: тѣ сѫ нечисты за васъ.

29 И тѣзи *ще бѫдѫтъ* нечисты за васъ между пълзящы-тѣ които пълзятъ по земіѭ-тѫ: невѣстулка-та, и [и]мышка-та, и гущеръ-тъ по видъ-тъ му, 30 И ящеръ-тъ, и ящерица-та, и савра-та, и саміамиѳъ-тъ, и хамелеонъ-тъ. 31 Тѣзи сѫ нечисты за васъ между всичкы-тѣ пълзящы: всякой който ся прикоснува до мьршы-тѣ имъ ще бѫде нечистъ до вечеръ; 32 И всяко нѣщо върхъ което бы паднѫли като умрѫтъ, ще бѫде нечисто: всякой съсѫдъ дрьвенъ, или дреха, или кожа, или врѣтище, *или* какъвъ да е съсѫдъ който ся употрѣбява въ работѫ, [і]да ся тури въ водѫ, и ще бѫде нечистъ до вечеръ: тогазь ще бѫде чистъ; 33 И всякой пьрстенъ съсѫдъ, въ който падне *нѣщо* отъ тѣзи, всичко нѣщо което е вѫтрѣ му, ще бѫде нечисто; [к]а него ще строшите: 34 Всяко яденіе което ся яде, въ което влази вода, ще бѫде нечисто; и всяко піеніе което ся піе въ какъвъ и да е съсѫдъ, ще бѫде нечисто. 35 И всяко *нѣщо* върхъ което бы паднѫло отъ мьршѫ-тѫ имъ, ще бѫде нечисто: пещь, или огнище, трѣбва да ся развалятъ: нечисты сѫ, и нечисты ще бѫдѫтъ за васъ. 36 А изворъ, или кладенецъ дѣто има вода събрана, ще бѫде чистъ; но каквото ся прикосне до мьршѫ-тѫ имъ, ще бѫде нечисто: 37 И ако падне отъ мьршѫ-тѫ имъ върхъ нѣкое сѣме за сѣяніе, което ще ся посѣе, чисто ще бѫде. 38 Ако ли е сѣме-то полѣяно съ водѫ, и падне отъ мьршѫ-тѫ имъ на него, нечисто ще бѫде за васъ.

39 И ако умре *нѣкой* отъ скотове-тѣ които ви сѫ за яденіе, който ся прикосне до мьршѫ-тѫ му, ще бѫде нечистъ до вечеръ. 40 И [л]който яде отъ мьршѫ-тѫ му, трѣбва да опере дрехы-тѣ си, и ще бѫде нечистъ до вечеръ: и който земе мьршѫ-тѫ му, да опере дрехы-тѣ си, и ще бѫде нечистъ до вечеръ.

41 И всякой гадъ, който пълзи по земіѭ-тѫ, ще бѫде гнусенъ *за васъ:* да го не ядете. 42 Всяко което ходи на коремъ-тъ си, и което ходи на четыри *нозѣ*, или всичко което има много нозѣ, между всичкы-тѣ гадове които пълзятъ по земіѭ-тѫ, тѣхъ да не ядете, защото сѫ гнусота. 43 [м]Да не омьрсите душы-тѣ си ни съ единъ гадь пълзящъ, нито да ся оскверните съ тѣхъ, за да бѫдете нечисти чрѣзъ тѣхъ. 44 Защото азъ сьмь Іеова Богъ вашъ: освятѣте ся прочее, и [н]бѫдѣте святи, защото святъ сьмь азъ: и да не оскверните душы-тѣ си съ никакъвъ гадъ пълзящъ по земіѭ-тѫ. 45 [о]Защото азъ сьмь Господь, който вы възведохъ изъ Египетскѫ-тѫ земіѭ, за да ви сьмь Богъ: [п]бѫдѣте прочее святи, защото азъ сьмь святъ.

46 Тойзи е законъ-тъ за скотове-тѣ, и за птицы-тѣ, и за всяко одушевленно което ся движи въ воды-тѣ, и за всяко одушевленно което пълзи по земіѭ-тѫ: 47 [р]За да правите разликѫ между нечисто-то и чисто-то, и между животны-тѣ които ся ядѫтъ, и животны-тѣ които не ся ядѫтъ.

ГЛАВА 12.

1 И говори Господь Моисею и рече: 2 Говорй на Израилевы-тѣ сынове, и кажи: [а]Ако нѣкоя жена зачне и роди мѫжко дѣте, [б]тя ще бѫде нечиста седмь дни: [в]споредъ дни-тѣ когато е въ разлѫченіе заради мѣсечины-тѣ си ще бѫде нечиста. 3 И [г]въ осмый-тъ день ще ся обрѣже краекожіе-то му. 4 А тя ще сѣди тридесеть и три дни въ очищеніе-то отъ кръвь-тѫ си: до никоѭ святѫ вещь да не допира, и въ святилище-то да не влѣзе, додѣ ся испълнятъ дни-тѣ на очищеніе-то ѝ. 5 Ако ли роди женско, то ще бѫде нечиста двѣ седмицы, както въ разлѫченіе-то си: и да сѣди въ очищеніе-то отъ кръвь-тѫ си шестдесеть и шесть дни.

6 И [д]като ся испълнятъ дни-тѣ на очищеніе-то ѝ, за сынъ, или за дъщеріѭ, да донесе агне еднолѣтно за всесъжженіе, и гълѫбче, или гъргорицѫ, въ приношеніе за грѣхъ, до двери-тѣ на скиніѭ-тѫ на събраніе-то, при священника: 7 И той да го принесе прѣдъ Господа, и да направи умилостивеніе за неіѭ, и тя ще бѫде чиста отъ теченіе-то на кръвь-тѫ си. Тойзи е законъ-тъ за онѫзи която ражда мѫжко дѣте или женско. 8 [е]Ако ли не ѝ стига

[з] Гл. 14; 8. 15; 5. Числ. 19; 10, 22. 31; 24.
[и] Иса. 66; 17.
[і] Гл. 15; 12.
[к] Гл. 6; 28. 15; 12.
[л] Гл. 17; 15. 22; 8. Втор. 14; 21. Іез. 4; 14. 44; 31.
[м] Гл. 20; 25.
[н] Исх. 19; 6. Гл. 19; 2. 20; 7, 26. 1 Сол. 4; 7. 1 Пет. 1; 15, 16.
[о] Исх. 6; 7.
[п] Ст. 44.
[р] Гл. 10; 10.

[а] Гл. 15; 19.
[б] Лук. 2; 22.
[в] Гл. 15; 19.
[г] Быт. 17; 12. Лук. 1; 59. 2; 21. Іоан. 7; 22, 23.
[д] Лук. 2; 22.
[е] Гл. 5; 7. Лук. 2; 24.

ржка да донесе агне, нека донесе двѣ гъргорицы, или двѣ гължбчета, едно за всесъжженіе, а едно въ приношеніе за грѣхъ: и [ж]священникъ-тъ да направи умилостивеніе за неіж, и ще бжде чиста.

ГЛАВА 13.

1 И говори Господь Моисею и Аарону и 2 рече: Когато нѣкой человѣкъ има по кожж-тж на снагж-тж *си* отокъ, или [а]крастж, или льскаво пятно, и стане върху кожж-тж на снагж-тж му рана отъ проказж, [б]да ся заведе при Аарона священника, или при едного отъ сынове-тѣ му 3 священницы-тѣ: И священникъ-тъ да прѣгледа ранж-тж на кожж-тж на снагж-тж. И *ако* влакна-та на ранж-тж сж побѣлѣли, и рана-та ся види по дълбока отъ кожж-тж на снагж-тж му, тя е рана на проказж; и священникъ-тъ 4 като го прѣгледа, ще го обяви нечистъ. Но ако льскаво-то пятно е бѣло на кожж-тж на снагж-тж му, и на видъ не е по дълбоко отъ кожж-тж, и влакна-та му не сж ся промѣнили въ бѣло, то священникъ-тъ да затвори оногози който има 5 ранж-тж седмь дни; И въ седмый-тъ день да го прѣгледа священникъ-тъ; и ако види че рана-та е въ стояніе, *и* не ся е распрострѣла рана-та по кожж-тж, тогазь священникъ-тъ да го затвори другы седмь 6 дни; И пакъ да го прѣгледа священникъ-тъ въ седмый-тъ день; и рана-та ако е завѣнжла, и не ся е распрострѣла рана-та по кожж-тж, тогазь священникъ-тъ да го обяви чистъ: то е краста; и [в]да испере 7 дрехы-тѣ си и ще бжде чистъ. Ако ли ся е распрострѣла много краста-та по кожж-тж, подиръ явяваніе-то му прѣдъ священника за очищеніе-то си, той трѣбва да 8 ся яви пакъ на священника. И ако види священникъ-тъ, че ся е распрострѣла краста-та по кожж-тж, тогазь священникъ-тъ ще го обяви за нечистъ: това е проказа.

9 Когато единъ человѣкъ има ранж отъ проказж, то да ся заведе той при свя10щенника; И священникъ-тъ ще прѣгледа, и [г]ако отокъ-тъ на кожж-тж е бѣлъ, влакна-та сж ся промѣнили на бѣлы, и 11 има живо месо въ отокъ-тъ, Това е стара проказа на кожж-тж на снагж-тж му, и священникъ-тъ трѣбва да го обяви за нечистъ. Да го не затвори, защото е не12чистъ. Но ако ся е распрострѣла много проказа-та по кожж-тж, и е покрыла всичкж-тж кожж на имущій-тъ ранж-тж отъ главж-тж му до нозѣ-тѣ му, колкото могжтъ да видятъ очи-тѣ на священника; 13 Тогазь ще прѣгледа священникъ-тъ, и ако е проказа-та покрыла всичкж-тж му снагж, да покаже чистъ оногози който има ранж-тж; тя ся е промѣнила всичка-14та въ бѣло: той е чистъ. Но въ който день ся покаже въ него живо месо, да 15 бжде нечистъ. И като прѣгледа священникъ-тъ живо-то месо, ще го обяви нечистъ; живо-то месо е нечисто: то е про16каза. Или ако живо-то месо ся промѣни пакъ, и стане бѣло, да дойде при священ17ника; И ще го прѣгледа священникъ-тъ; и ако ся е промѣнила рана-та на бѣло, тогазь да обяви священникъ-тъ чистъ оногози, който има ранж-тж: той е чистъ.

18 Ако снага-та на нѣкого е имала на ко19жж-тж [д]струпей и е оздравѣлъ, И на мѣсто-то на струпей-тъ ако е станжло бѣлъ отокъ, или льскаво пятно бѣло, червеникаво, той да ся покаже на священника; 20 И священникъ-тъ ще прѣгледа, и ако ся види по дълбоко отъ кожж-тж, и влакна-та му сж ся промѣнили въ бѣло, то да го обяви священникъ-тъ за нечистъ: това е рана на проказж, която е избухнжла въ 21 струпей-тъ. И ако іж прѣгледа священникъ-тъ, и ето, нѣма бѣлы влакна въ неіж, и не е по дълбока отъ кожж-тж, и завѣнжла е, тогазь священникъ-тъ да го за22твори седмь дни; И ако ся е распрострѣла по кожж-тж много, тогазь священникъ-тъ да го обяви за нечистъ: то е 23 язва. Но ако льскаво-то пятно остава на мѣсто-то си, *и* не ся е распрострѣло, то е бѣлѣгъ на струпей-тъ; и священникъ-тъ да го обяви за чистъ.

24 Ако ли снага-та на нѣкого има по кожж-тж си изгорено отъ огнь, и оздравѣло-то на изгорено-то има льскаво пятно, 25 бѣло червеникаво, или бѣло, Тогазь ще го прѣгледа священникъ-тъ; и ако влакна-та на льскаво-то пятно сж ся промѣнили въ бѣло, и на видъ е по дълбоко отъ кожж-тж, то е проказа която е избухнжла въ изгорено-то; и священникъ-тъ да го 26 обяви нечистъ: то е язва на проказж. Ако ли священникъ-тъ го прѣгледа, и ето, нѣма бѣлы влакна въ льскаво-то пятно, и не е по дълбоко отъ кожж-тж, и завѣнжло е; то да го затвори священникъ-27тъ седмь дни; И да го прѣгледа священникъ-тъ въ седмый-тъ день; и ако ся е то распрострѣло много по кожж-тж, тогазь да го обяви священникъ-тъ за не28чистъ: то е язва на проказж. Ако ли льскаво-то пятно си стои на мѣсто-то, *и* не ся е распрострѣло по кожж-тж, и е завѣнжло, това е отокъ отъ изгорено-то, и священникъ-тъ да го обяви за чистъ; понеже е бѣлѣгъ отъ изгорено-то.

29 И ако мжжъ или жена има ранж на 30 главж-тж, или на брадж-тж, То да прѣ-

ж Гл. 4; 26.

а Втор. 28; 27.
б Втор. 17; 8, 9. 24; 8. Лук. 17; 14.
в Гл. 11; 25. 14; 8.
г Чис. 12; 10, 12. 4 Цар. 5; 27. 2 Лѣт. 26; 20.
д Исх. 9; 9.

гледа священникъ-тъ ранѫ-тѫ; и ако е на видъ по дълбока отъ кожѫ-тѫ, и въ неѭ има тънкы влакна русы, то да го обяви священникъ-тъ нечистъ: то е кель, проказа на главѫ-тѫ, или на брадѫ-тѫ.
31 Ако ли прѣгледа священникъ-тъ ранѫ-тѫ на кель-тъ, и ето, на видъ не е по дълбока отъ кожѫ-тѫ, и нѣма черны влакна въ неѭ, тогазь священникъ-тъ да затвори седмь дни оногози който има ранѫ-тѫ на кель-тъ;
32 И да прѣгледа священникъ-тъ оногози който има ранѫ-тѫ въ седмый-тъ день; и ако не ся е распрострѣлъ кель-тъ, и нѣма въ него русы влакна, и на видъ кель-тъ не е по дълбокъ отъ кожѫ-тѫ,
33 Той да ся обръсне, но келяво-то да не обръсне; и священникъ-тъ да затвори келявый-тъ другы седмь дни.
34 И въ седмый-тъ день да прѣгледа священникъ-тъ кель-тъ; и ако кель-тъ не ся е распрострѣлъ по кожѫ-тѫ, и на видъ не е по дълбокъ отъ кожѫ-тѫ, то да го обяви священникъ-тъ за чистъ; и той да испере дрехы-тѣ си, и ще бѫде чистъ.
35 Ако ли подиръ очищеніе-то му ся е распрострѣлъ много кель-тъ по кожѫ-тѫ,
36 То да го прѣгледа священникъ-тъ; и ако кель-тъ ся е распрострѣлъ по кожѫ-тѫ, священникъ-тъ да не търси русы влакна: той е нечистъ.
37 Но ако прѣгледа че кель-тъ е въ стояніе, и сѫ проникнѫли черны влакна въ него, кель-тъ е оздравѣлъ, той е чистъ: и ще го обяви священникъ-тъ за чистъ.

38 И ако мѫжъ, или жена има по кожѫ-тѫ на снагѫ-тѫ си льскавы пятна бѣлы,
39 То да прѣгледа священникъ-тъ, и ако льскавы-тѣ пятна по кожѫ-тѫ на снагѫ-тѫ му сѫ бѣлизнавы, лишай е избухнѫлъ по кожѫ-тѫ: той е чистъ.

40 И ако ся е оскубала глава-та на нѣкого,
41 той е плѣшивъ, чистъ е. И ако му ся е оскубала глава-та къмъ лице-то, възлысъ е, чистъ е;
42 Но ако въ плѣшинѫ-тѫ или въ възлысинѫ-тѫ има бѣла рана, червеникава, проказа е която е излѣзла въ плѣшинѫ-тѫ му, или въ възлысинѫ-тѫ му.
43 И священникъ-тъ ще го прѣгледа; и ако отокъ-тъ на ранѫ-тѫ е бѣлъ червеникавъ въ плѣшинѫ-тѫ му, или въ възлысинѫ-тѫ му, както ся види проказа-та
44 по кожѫ-тѫ на снагѫ-тѫ, Той е прокаженъ человѣкъ, нечистъ е: священникъ-тъ да го обяви за нечистъ съвсѣмъ: той има ранѫ-тѫ си на главѫ-тѫ си.

45 И на прокаженный-тъ който има тѫзи ранѫ дрехы-тѣ му да ся раздерѫтъ, и глава-та му да бѫде непокрыта, и [е]устны-тѣ си да покрые, и да выка: [ж]Нечистъ,
46 нечистъ. Прѣзъ всичкы-тѣ дни, до когато бѫде рана-та на него ще е нечистъ; нечистъ е той, и да сѣди отлѫченъ; [з]вънъ отъ станъ-тъ да бѫде обиталище-то му.
47 И ако бѫде рана-та на проказѫ-тѫ въ дрехѫ, въ дрехѫ вълненѫ, или въ дрехѫ
48 лененѫ, Или въ основѫ-тѫ, или во вѫтъкъ-тъ, отъ ленъ, или отъ вълнѫ, или въ кожѫ, или въ всяко нѣщо направено
49 отъ кожѫ, И рана-та е зеленикава, или червеникава, въ дрехѫ-тѫ, или въ кожѫ-тѫ, или въ основѫ-тѫ, или въ вѫтъкъ-тъ, или во всякой коженъ съсѫдъ, то е рана отъ проказѫ и да ся покаже на
50 священника; И священникъ-тъ да прѣгледа ранѫ-тѫ, и да затвори седмь дена
51 оногози, който има ранѫ-тѫ. И въ седмый-тъ день да прѣгледа ранѫ-тѫ: ако ся е распрострѣла рана-та по дрехѫ-тѫ, или по основѫ-тѫ, или по вѫтъкъ-тъ, или по кожѫ-тѫ, въ каквѫто работѫ и да бѫде употрѣбена кожа-та, рана-та е [и]про-
52 каза гнилотворна: това е нечисто. И да изгори дрехѫ-тѫ, или основѫ-тѫ, или вѫтъкъ-тъ, вълненъ или лененъ, или всякой съсѫдъ коженъ въ който е рана-та; защото е гнилотворна проказа: съ огнь да ся изгори.
53 И ако види священникъ-тъ, и ето, рана-та не ся е распрострѣла по дрехѫ-тѫ, или по основѫ-тѫ, или по вѫтъкъ-тъ,
54 или по какъвъ да е коженъ съсѫдъ, То да заповѣда священникъ-тъ да исперѫтъ онова което има ранѫ-тѫ, и да го за-
55 твори другы седмь дни; И да прѣгледа священникъ-тъ ранѫ-тѫ, слѣдъ праніе-то: и ако рана-та не е промѣнила видъ-тъ си, и не ся е распрострѣла рана-та, тя е нечиста; съ огнь да ѭ изгоришь: разядателна е, отъ опако-то, или отъ лице-то.
56 И ако види священникъ-тъ и ето рана-та слѣдъ праніе-то си е завѣнѫла, то да ѭ отдере отъ дрехѫ-тѫ, или отъ кожѫ-тѫ, или отъ основѫ-тѫ, или отъ вѫтъкъ-тъ.
57 Но ако ся яви още на дрехѫ-тѫ, или на основѫ-тѫ, или на вѫтъкъ-тъ, или на кой да е коженъ съсѫдъ, *проказа* е избухнѫла: съ огнь да изгоришь онова което има
58 ранѫ-тѫ. И дреха-та, или основа-та, или вѫтъкъ-тъ, или кой да е коженъ съсѫдъ, който ще исперешь, ако ся заличи рана-та отъ тѣхъ, то да ся испере пакъ, и ще бѫде чистъ.
59 Тойзи е законъ-тъ за ранѫ-тѫ на проказѫ-тѫ въ вълненѫ дрехѫ, или лененѫ, или въ основѫ-тѫ, или въ вѫтъкъ-тъ, или въ кой да е коженъ съсѫдъ, за да ся обявява чистъ, или нечистъ.

ГЛАВА 14.

1 И говори Господь Моисею, и рече:
2 Тойзи е законъ-тъ за прокаженный-тъ, въ день-тъ на очищеніе-то му: [а]да ся приведе

е Iез. 24; 17, 22. Мих. 3; 7. *ж* Плач. 4; 15. *з* Числ. 5; 2. 12; 14. 4 Цар. 7; 3. 15; 5. 2 Лѣт. 26; 21. Лук. 17; 12. *и* Гл. 14; 44. *а* Мат. 8; 2, 4. Марк. 1; 40, 44. Лук. 5; 12. 14. 17; 14.

3 при священникъ-тъ: И да излѣзе священникъ-тъ вънъ отъ станъ-тъ, и да прѣгледа священникъ-тъ, и ако е оздравѣлъ прокаженный-тъ отъ ранѫ-тѫ на проказѫ-тѫ, 4 Тогазь да заповѣда священникъ-тъ да земѫтъ за очищаемый-тъ двѣ живы чисты птичета, и [б]кедрово дърво, и [в]червенѫ *вълнѫ* и [г]иссопъ: 5 И да заповѣда священникъ-тъ да заколѭтъ едно-то птиче въ пърстенъ съсѫдъ, надъ живѫ водѫ: 6 А той да земе живо-то птиче, и кедрово-то дърво, и червенѫ-тѫ *вълнѫ* и иссопъ-тъ, и да натопи тѣхъ и живо-то птиче въ кръвь-тѫ на птиче-то заклано-то надъ живѫ-тѫ водѫ; 7 И [д]да поръси очищаемый-тъ отъ проказѫ-тѫ [е]седмь пѫти, и да го обяви чистъ; и да испусне живо-то птиче на поле-то. 8 И [ж]очищаемый-тъ да испере дрехы-тѣ си, и да обръсне всичкы-тѣ си космы, и [з]да ся омые съ водѫ, и ще бѫде чистъ; и слѣдъ това да дойде въ станъ-тъ; но [и]да остане вънъ отъ шатъръ-тъ си седмь дена. 9 И въ седмый-тъ день да обръсне всичкы-тѣ си космы, главѫ-тѫ си, и брадѫ-тѫ си, и вѣжды-тѣ си, и всичкы-тѣ си космы да обръсне; и да испере дрехы-тѣ си, и да омые тѣло-то си съ водѫ, и ще бѫде чистъ.

10 И въ осмый-тъ день [і]да земе двѣ беспорочны мѫжкы агнета, и едно беспорочно женско агне еднолѣтно, и три десеты части отъ чисто брашно [к]за хлѣбно приношеніе, мѣсено съ елей, и единъ логъ елей: 11 И священникъ-тъ който очищава да прѣдстави очищаемый-тъ человѣкъ и тѣхъ прѣдъ Господа, въ двери-тѣ на скиніѭ-тѫ на събраніе-то. 12 И [л]да земе священникъ-тъ едно-то мѫжко агне, и да го принесе въ приношеніе за прѣстѫпленіе, и логъ-тъ елей-тъ, и [м]да гы двигне за движимо приношеніе прѣдъ Господа. 13 И да заколе агне-то, [н]на мѣсто-то дѣто колѭтъ приношеніе-то за грѣхъ и всесъжженіе-то, на свято-то мѣсто; защото [о]приношеніе-то за прѣстѫпленіе, както и приношеніе-то за грѣхъ принадлежи на священника: [п]то е прѣсвято. 14 И да земе священникъ-тъ отъ кръвь-тѫ на приношеніе-то за прѣстѫпленіе, и да тури священникъ-тъ на край-тъ на [р]десно-то ухо на очищаемый-тъ и на палецъ-тъ на деснѫ-тѫ му рѫкѫ, и на голѣмый-тъ пърстъ на деснѫ-тѫ му ногѫ; 15 И да земе священникъ-тъ отъ логъ-тъ елей, и да *го* излѣе въ длань-тѫ на лѣвѫ-тѫ си рѫкѫ: 16 И да натопи священникъ-тъ десный-тъ си пърстъ въ елей-тъ който има въ лѣвѫ-тѫ си длань, и да поръси отъ елей-тъ съ пърстъ-тъ си седмь пѫти прѣдъ Господа: 17 И отъ останѫлый-тъ елей който има въ длань-тѫ си, да тури священникъ-тъ на край-тъ на десно-то ухо на очищаемый-тъ, и на палецъ-тъ на деснѫ-тѫ му рѫкѫ, и на голѣмый-тъ пърстъ на деснѫ-тѫ му ногѫ, върху кръвь-тѫ на приношеніе-то за прѣстѫпленіе; 18 А останѫлый-тъ елей който е въ длань-тѫ на священникъ-тъ, да тури на главѫ-тѫ на очищаемый-тъ и [с]да направи священникъ-тъ умилостивеніе за него прѣдъ Господа. 19 И да принесе священникъ-тъ приношеніе-то [т]за грѣхъ, и да направи умилостивеніе за очищаемый-тъ отъ нечистотѫ-тѫ си: и послѣ да заколе всесъжженіе-то. 20 И да принесе священникъ-тъ всесъжженіе-то и хлѣбно-то приношеніе на олтарь-тъ; и да направи умилостивеніе за него священникъ-тъ, и ще бѫде чистъ.

21 [у]*Ако* ли е сиромахъ, и не му стига рѫка-та, то нека земе едно агне въ движимо приношеніе за прѣстѫпленіе, за да ся направи умилостивеніе за него, и еднѫ десетѫ часть *отъ ефѫ* чисто брашно мѣсено съ елей за хлѣбно приношеніе, и единъ логъ елей, 22 И [ф]двѣ гъргорицы, или двѣ гълѫбчета, каквото бы намѣрилъ; и една-та да бѫде приношеніе за грѣхъ, а друга-та всесъжженіе. 23 И [х]въ осмый-тъ день да гы донесе за очищеніе-то си при священника, у двери-тѣ на скиніѭ-тѫ на събраніе-то прѣдъ Господа. 24 И [ц]да земе священникъ-тъ агне-то на приношеніе-то за прѣстѫпленіе, и логъ-тъ елей-тъ, и да гы двигне священникъ-тъ за движимо приношеніе прѣдъ Господа. 25 И да заколе агне-то на приношеніе-то за прѣстѫпленіе; и [ч]да земе священникъ-тъ отъ кръвь-тѫ на приношеніе-то за прѣстѫпленіе, и да тури на край-тъ на десно-то ухо на очищаемый-тъ, и на палецъ-тъ на деснѫ-тѫ му рѫкѫ, и на голѣмый-тъ пърстъ на деснѫ-тѫ му ногѫ. 26 И да излѣе священникъ-тъ елей-тъ въ длань-тѫ на лѣвѫ-тѫ си рѫкѫ; 27 И отъ елей-тъ който има въ лѣвѫ-тѫ си рѫкѫ, да поръси священникъ-тъ съ десный-тъ си пърстъ седмь пѫти прѣдъ Господа; 28 И да тури священникъ-тъ отъ елей-тъ, който има въ длань-тѫ си, на край-тъ на десно-то ухо на очищаемый-тъ, и на палецъ-тъ на деснѫ-тѫ му рѫкѫ, и на голѣмый-тъ пърстъ на деснѫ-тѫ му ногѫ, на туй мѣсто дѣто е кръвь-тѫ отъ приношеніе-то за прѣстѫпленіе; 29 А останѫло-то отъ елей-тъ, което е въ длань-тѫ на священника, да тури на главѫ-тѫ на очищаемый-тъ, за

б Числ. 19; 6.
в Евр. 9; 19.
г Псал. 51; 7.
д Евр. 9; 13.
е 4 Цар. 5; 10, 14.
ж Гл. 13; 6.
з Гл. 11; 25.
и Числ. 12; 15.
і Мат. 8; 4. Марк. 1; 44. Лук. 5; 14.
к Гл. 2; 1. Числ. 15; 4, 9.
л Гл. 5; 2, 18. 6; 6, 7.
м Исх. 29; 24.
н Исх. 29; 11. Гл. 1; 5, 11. 4; 4, 24.
о Гл. 7; 7.
п Гл. 2; 3. 7; 6. 21; 22.
р Исх. 29; 20. Гл. 8; 23.
с Гл. 4; 26.
т Гл. 5; 1, 6, 12; 7.
у Гл. 5; 7. 12; 8.
ф Гл. 12; 8. 15; 14, 15.
х Ст. 10, 11.
ц Ст. 12.
ч Ст. 14.

да направи умилостивеніе за него прѣдъ Господа. 30 И да принесе [ш]еднѫ-тѫ отъ гъргорицы-тѣ, или отъ гълѫбчета-та, каквото бы намѣрилъ: 31 Каквото бы намѣрилъ, едно-то приношеніе за грѣхъ, а друго-то всесъжженіе, наедно съ хлѣбно-то приношеніе; и да направи священникъ-тъ умилостивеніе за очищаемый-тъ, прѣдъ Господа.

32 Тойзи е законъ-тъ за оногози който има ранѫ отъ проказѫ, и му не стига рѫка [щ]за очищеніе-то му.

33 И говори Господь Моисею и Аарону и 34 рече: [в]Когато влѣзете въ Ханаанскѫ-тѫ земѭ, коѭто ви давамъ азъ за владѣніе, и турѭ ранѫ отъ проказѫ въ нѣкоѭ кѫщѫ, въ земѭ-тѫ на ваше-то притяжаніе, 35 И онзи на когото е кѫща-та дойде, та яви на священника и каже: Видѣ ми ся [ы]като язва въ кѫщѫ-тѫ; 36 Тогазь да заповѣда священникъ-тъ да испразднятъ кѫщѫ-тѫ, прѣди да влѣзе священникъ-тъ да прѣгледа язвѫ-тѫ, за да не стане нечисто всичко що е въ кѫщѫ-тѫ: и слѣдъ това да влѣзе священникъ-тъ, да 37 прѣгледа кѫщѫ-тѫ; И като разгледа язвѫ-тѫ: ако е язва-та по стѣны-тѣ на кѫщѫ-тѫ съсъ зеленикавы или червеникавы трапчинкы, и видъ-тъ имъ е по 38 дълбокъ отъ *лице-то на* стѣнѫ-тѫ; Тогазь да излѣзе священникъ-тъ изъ кѫщѫ-тѫ до двери-тѣ на кѫщѫ-тѫ, и да затво- 39 ри кѫщѫ-тѫ, седмь дни: И да ся върне священникъ-тъ въ седмый-тъ день, и да прѣгледа: и рана-та ако ся е распрострѣ- 40 ла по стѣны-тѣ на кѫщѫ-тѫ, То священникъ-тъ да заповѣда да извадятъ каменіе-тѣ, на които е язва-та, и да гы хвърлятъ вънъ отъ градъ-тъ на нечисто мѣ- 41 сто. И да направи да острѫжѫтъ кѫщѫ-тѫ извѫтрѣ околовьрстъ и да хвърлятъ острѫганѫ-тѫ пьрсть вънъ отъ градъ-тъ 42 на нечисто мѣсто. И да земѫтъ другы каменіе, и да *гы* вложатъ вмѣсто онѣзи каменіе: и да земѫтъ другѫ пьрсть, и да 43 помажѫтъ кѫщѫ-тѫ. И ако дойде пакъ язва-та и ся покаже въ кѫщѫ-тѫ, слѣдъ когато извадятъ каменіе-тѣ, и като остѫр- 44 жѫтъ кѫщѫ-тѫ и ѭ помажѫтъ: Тогазь да влѣзе священникъ-тъ, и да прѣгледа: и ако ся е распрострѣла язва-та въ кѫщѫ-тѫ, [ь]това е гнилотворна проказа 45 въ кѫщѫ-тѫ: нечиста е. И ще съборятъ кѫщѫ-тѫ, каменіе-тѣ ѝ, и дрьвіе-то ѝ, и всичкѫ-тѫ пьрсть на кѫщѫ-тѫ; и да *гы* изнесѫтъ вънъ отъ градъ-тъ на нечисто 46 мѣсто. И който влѣзе въ кѫщѫ-тѫ, прѣзъ всичко-то врѣме въ което е была затворена, да бѫде нечистъ до вечеръ.

47 И който спи въ кѫщѫ-тѫ, да испере дрехы-тѣ си: и който яде въ кѫщѫ-тѫ, да испере дрехы-тѣ си.

48 Но ако влѣзе священникъ-тъ та прѣгледа, и ето, не ся е распрострѣла рана-та въ кѫщѫ-тѫ, отъ когато ся е помазала кѫща-та, тогазь священникъ-тъ да обяви кѫщѫ-тѫ за чистѫ, защото е ис- 49 цѣлѣла язва-та. И за да очисти кѫщѫ-тѫ, [ѣ]нека земе двѣ птичета, и кедрово дьрво, 50 и червенѫ *вълнѫ* и иссопъ. И да заколе едно-то птиче въ пьрстенъ съсѫдъ, надъ 51 живѫ водѫ. И да земе кедрово-то дьрво, и иссопъ-тъ, и червенѫ-тѫ *вълнѫ*, и живо-то птиче, и да гы натопи въ кръвь-тѫ на заклано-то птиче и въ живѫ-тѫ водѫ, и да поръси кѫщѫ-тѫ седмь пѫти. 52 И да очисти кѫщѫ-тѫ съ кръвь-тѫ на птиче-то, и съ живѫ-тѫ водѫ, и съ живо-то птиче, и съ кедрово-то дьрво, и съ 53 иссопъ-тъ, и съ червенѫ-тѫ *вълнѫ*. И да пусне живо-то птиче вънъ отъ градъ-тъ на поле-то, и [ю]да направи умилостивеніе за кѫщѫ-тѫ: и ще бѫде чиста.

54 Тозь е законъ-тъ за всякоѭ ранѫ отъ 55 проказѫ, и [я]отъ кель, И [ж]за проказѫ на 56 дрехѫ, и [ѩ]на кѫщѫ, И [а]за отокъ и за 57 крастѫ, и за льскавы пятна: За [б]да показва кога е *нѣщо* нечисто, и кога чисто: тозь е законъ-тъ за проказѫ-тѫ.

ГЛАВА 15.

1 И говори Господь Моисею и Аарону и 2 рече: Говорѣте на Израилевы-тѣ сынове и кажѣте имъ: [а]ако нѣкой человѣкъ има теченіе изъ тѣло-то си, нечистъ е отъ те- 3 ченіе-то си. И нечистота-та му въ течетіе-то му е тая: или отъ плъть-тѫ тече теченіе-то му, или въ плъть-тѫ му ся спре 4 теченіе-то му: негова е нечистота. Всяка постелка на коѭто легне онзи който има теченіе-то, ще е нечиста: и всяко нѣщо, 5 на което сѣдне, ще бѫде нечисто. И онзи человѣкъ, който ся допре до постелкѫ-тѫ му, трѣбва да испере дрехы-тѣ си, и [б]да ся омые съ водѫ, и ще бѫде не- 6 чистъ до вечеръ. И който сѣдне на нѣщо върхъ което е сѣдѣлъ онзи който има теченіе-то, да испере дрехы-тѣ си, и да ся омые съ водѫ, и ще бѫде нечистъ до ве- 7 черъ. И който ся допре до тѣло-то на оногози който има теченіе-то, да испере дрехы-тѣ си, и да ся омые съ водѫ, и ще 8 бѫде нечистъ до вечеръ. И ако онзи който има теченіе-то плюне върхъ чистый-тъ, той да испере дрехы-тѣ си, и да ся омые 9 съ водѫ, и да бѫде нечистъ до вечеръ. И всяко сѣдло, на което бы сѣднѫлъ онзи

ш Ст. 22. Гл. 15; 15.
щ Ст. 10.
в Быт. 17; 8. Числ. 32; 22. Втор. 7; 1. 32; 49.
ы Прит. 3; 33. Зах. 5; 4.
ь Гл. 13; 51. Зах. 5; 4.
ѣ Ст. 4.
ю Ст. 20.
я Гл. 13; 30.
ж Гл. 13; 47.
ѩ Ст. 34.
а Гл. 13; 2.
б Втор. 24; 8. Іез. 44; 23.

а Гл. 22; 4. Числ. 5; 2. 2 Цар. 3; 29. Мат. 9; 20. Марк. 5; 25. Лук. 8; 43.
б Гл. 11; 25. 17; 15.

който има теченіе-то, ще бѫде нечисто. 10 И който ся допре до всяко нѣщо което е было подъ него, да бѫде нечистъ до вечеръ: и който го земе, да испере дрехы-тѣ си, и да ся омые съ водѫ, и ще бѫде нечистъ до вечеръ.

11 И до когото ся допре онзи който има теченіе-то безъ да има рѫцѣ-тѣ си омыты съ водѫ, той да испере дрехы-тѣ си, и да ся омые съ водѫ, и да е нечистъ до вечеръ. 12 И [в]пърстный съсѫдъ, до който бы ся допрѣлъ онзи който има теченіе-то, да ся строши; и всякой съсѫдъ дървенъ да ся измые съ водѫ. 13 И когато ся очисти отъ теченіе-то си онзи който има теченіе, тогазь [г]да изброи за себе си седмь дни за очищеніе-то си; и да испере дрехы-тѣ си, и да омые тѣло-то си съсъ живѫ водѫ, и ще бѫде чистъ. 14 И въ осмый-тъ день да си земе [д]двѣ гъргорицы, или двѣ гълѫбчета, и да иде прѣдъ Господа у двери-тѣ на скиніѭ-тѫ на събраніе-то, и да гы даде на священника: 15 И да гы принесе священникъ-тъ [е]едно-то приношеніе за грѣхъ, а друго-то всесъжженіе; и [ж]да направи священникъ-тъ умилостивеніе за него прѣдъ Господа за теченіе-то му.

16 И [з]онзи человѣкъ, отъ когото излѣзе сѣме отъ съвъкупленіе, да омые всичкото си тѣло съ водѫ, и да е нечистъ до вечеръ. 17 И всяка дреха, и всяка кожа, на коіѭто бы паднѫло сѣме отъ съвъкупленіе, да ся испере съ водѫ, и да бѫде нечиста до вечеръ. 18 А жена-та, съ коіѭто бы ся съвъкупилъ мѫжъ, да ся омыіѭтъ съ водѫ, и [и]да бѫдѫтъ нечисти до вечеръ.

19 И [і]жена-та ако има теченіе *и* е кръвь теченіе-то й отъ плъть-тѫ й, да бѫде разлѫчена седмь дни: и всякой който ся допре до неіѭ ще бѫде нечистъ до вечеръ. 20 И всяко нѣщо на което е лежала въ разлѫченіе-то си, ще бѫде нечисто: и всяко нѣщо на което бы сѣдѣла, ще бѫде нечисто. 21 И всякой който ся допре до постелкѫ-тѫ й, да испере дрехы-тѣ си, и да ся омые съ водѫ, и ще бѫде нечистъ до вечеръ. 22 И всякой който ся допре до нѣщо на което е тя сѣдѣла, да испере дрехы-тѣ си, и да ся омые съ водѫ, и ще бѫде нечистъ до вечеръ. 23 И ако бы имало нѣщо върхъ постелкѫ-тѫ или върхъ това на което бы сѣдѣла тя, та ся допре той до него, ще бѫде нечистъ до вечеръ. 24 И [к]ако нѣкой легне съ неіѭ, и дойде кръвотеченіе-то й на него, ще бѫде нечистъ седмь дни, и всяка постелка, на коіѭто бы легнѫлъ той, ще бѫде нечиста.

25 И [л]ако нѣкоя жена има кръвотеченіе много дни, вънъ отъ врѣме-то на разлѫченіе-то си, или ако има теченіе по надълго отъ разлѫченіе-то си, всичкы-тѣ дни на теченіе-то на нечистотѫ-тѫ й ще бѫдѫтъ както дни-тѣ на разлѫченіе-то й: 26 ще бѫде нечиста. Всяка постелка, на коіѭто лежи въ всичкы-тѣ дни на теченіе-то си, ще й бѫде както постелка-та на разлѫченіе-то й: и всяко нѣщо, на което сѣдне, ще бѫде нечисто, както въ нечистотѫ-тѫ на разлѫченіе-то й. 27 И всякой който ся допре до тѣхъ, ще бѫде нечистъ, и да испере дрехы-тѣ си, и да ся омые съ водѫ, и ще бѫде нечистъ до вечеръ. 28 Но [м]ако ся очисти отъ теченіе-то си, тогазь да изброи за вебе си седмь дни, и слѣдъ тѣхъ ще бѫде чиста. 29 И въ осмый-тъ день да си земе двѣ гъргорицы, или двѣ гълѫбчета, и да гы донесе при священника до двери-тѣ на скиніѭ-тѫ на събраніе-то. 30 И да принесе священникъ-тъ едно-то приношеніе за грѣхъ, а друго-то всесъжженіе; и священникъ-тъ да направи умилостивеніе заради неіѭ прѣдъ Господа, за теченіе-то на нечистотѫ-тѫ й.

31 Така [н]да отдѣляте Израилевы-тѣ сынове отъ нечистоты-тѣ имъ: и да не умрѫтъ поради нечистотѫ-тѫ си, [о]като оскверняватъ скиніѭ-тѫ ми, която е въ срѣдъ тѣхъ.

32 [п]Тозь е законъ-тъ за оногозь, който има теченіе; и [р]за оногозь отъ когото излѣзва сѣме отъ съвъкупленіе и ся осквернява чрѣзъ него; 33 И [с]за *онѫзь която е болна* отъ кръвотеченіе-то си; и за оногозь който има теченіе, мѫжъ [т]или жена, и [у]за оногозь който легне съ нечистѫ.

ГЛАВА 16.

1 И говори Господь Моисею, [а]слѣдъ смъртьтѫ на двама-та Аароновы сынове, когато пристѫпихѫ *съ чуждъ огнь* прѣдъ Господа 2 и умрѣхѫ: И рече Господь Моисею: Кажи на Аарона брата си, [б]да не влази всяко врѣме въ святилище-то, което е отвѫтрѣ завѣсѫ-тѫ, прѣдъ очистилище-то което е върху ковчегъ-тъ, за да не умре; защото [в]въ облакъ ще ся являмъ върхъ очистилище-то. 3 Така [г]да влѣзе Ааронъ въ святилище-то [д]съ юнецъ отъ говеда-та въ приношеніе за грѣхъ, и 4 съ овенъ за всесъжженіе. [е]Да ся облѣче въ лененъ освятенъ хитонъ, и ленены гащы да има на тѣло-то си, и съ лененъ поясъ да е опасанъ, и лененъ кидаръ да

в Гл. 6; 28. 11; 32, 33.
г Ст. 28. Гл. 14; 8.
д Гл. 14; 22, 23.
е Гл. 14; 30, 31.
ж Гл. 14; 19, 31.
з Гл. 22; 4. Втор. 23; 10.
и 1 Цар. 21; 4:
і Гл. 12; 2.
к Гл. 20; 18.
л Мат. 9; 20. Марк. 5; 25. Лук. 8; 43.
м Ст. 13.
н Гл. 11; 47. Втор. 24; 8. Іез. 44; 23.
о Числ. 5; 3. 19; 13, 20. Іез. 5; 11. 23; 38.
п Ст. 2.
р Ст. 16.
с Ст. 19.
т Ст. 25.
у Ст. 24.

а Гл. 10; 1, 2.
б Исх. 30; 10. Гл. 23; 27. Евр. 9; 7. 10; 19.
в Исх. 25; 22. 40; 34. 3 Цар. 8; 10, 11, 12.
г Евр. 9; 7, 12, 24, 25.
д Гл. 4; 3.
е Исх. 28; 39, 42, 43. Гл. 6; 10. Іез. 44; 17, 18.

носи на главж-тж си: тѣ сж святы облѣкла; и [ж]да омые съ водж тѣло-то си, и 5 да ся облѣче въ тѣхъ. И [з]отъ събраніе-то на Израилевы-тѣ сынове да земе два ярца отъ козы-тѣ въ приношеніе за грѣхъ, и единъ овенъ за всесъжженіе.

6 И да приведе Ааронъ юнецъ-тъ *на* приношеніе-то за грѣхъ, което *ще принесе* за себе си, и [и]да направи умилостивеніе за 7 себе си и за домъ-тъ си. И да земе двата ярца, и да гы постави прѣдъ Господа, до двери-тѣ на скиніѭ-тж на събраніе-8 то. И да хвърли Ааронъ жрѣбія за двата ярца; едно жрѣбіе за Господа, и едно 9 жрѣбіе за отпущаемый-тъ ярецъ. И да приведе Ааронъ ярецъ-тъ, на който е паднжло жрѣбіе-то Господне, и да го при-10 несе въ приношеніе за грѣхъ. А ярецъ-тъ на който е паднжло жрѣбіе-то на отпущеніе, да *го* прѣдстави живъ прѣдъ Господа, за [і]да направи съ *него* умилостивеніе, и да го проводи въ пустыніѭ-тж на отпущеніе.

11 И да приведе Ааронъ юнецъ-тъ на приношеніе-то за грѣхъ, което *ще принесе* за себе си, и да направи умилостивеніе за себе си, и за домъ-тъ си: и да заколе юнецъ-тъ на приношеніе-то за грѣхъ, ко-12 ето *приноси* за себе си. И [к]да земе кадилницж-тж пълнж съ распалены вжглища отъ олтарь-тъ, който е прѣдъ Господа, и *пълны* двѣ шепы [л]съ благовоненъ темянъ счуканъ дребно, и да *го* внесе отъ вжтрѣ 13 завѣсж-тж. И [м]да тури темянъ-тъ на огнь-тъ прѣдъ Господа, и [н]дымъ-тъ на темянъ-тъ да покрые очистилище-то, което е на 14 свидѣтелство-то, за да не умре. И [о]да земе отъ кръвь-тж на юнецъ-тъ, и [п]да поръси съ пръстъ-тъ си очистилище-то къмъ истокъ; и прѣдъ очистилище-то да поръси седмь пжти отъ кръвь-тж съ пръстъ-15 тъ си. Тогазь [р]да заколе ярецъ-тъ на приношеніе-то за грѣхъ, което е за людіе-тѣ; и да внесе кръвь-тж му [с]отъ вжтрѣ завѣсж-тж, и да *направи* съ кръвь-тж му, както направи съ кръвь-тж на юнецъ-тъ, и да поръси съ неіѭ надъ очи-16 стилище-то, и прѣдъ очистилище-то. И [т]да направи умилостивеніе за святилище-то, заради нечистоты-тѣ на Израилевы-тѣ сынове, и заради прѣстжпленія-та имъ и всичкы-тѣ имъ грѣхове: така да направи и за скиніѭ-тж на събраніе-то, която стои по между имъ въ срѣдъ нечистоты-17 тѣ имъ. И [у]никой человѣкъ да ся не намѣри въ скиніѭ-тж на събраніе-то, кога-то влази той въ святилище-то да направи умилостивеніе, додѣ излѣзе като направи умилостивеніе за себе си, и за домъ-тъ си, и за всичкый-тъ Израилевъ 18 съборъ. Тогазь да излѣзе къмъ олтарь-тъ който е прѣдъ Господа, и [ф]да направи умилостивеніе за него; и да земе отъ кръвь-тж на юнецъ-тъ, и отъ кръвь-тж на ярецъ-тъ, и да тури наоколо по рогове-тѣ 19 на олтарь-тъ. И да поръси върхъ него отъ кръвь-тж съ пьрстъ-тъ си седмь пжти, и [х]да го очисти отъ нечистоты-тѣ на Израилевы-тѣ сынове, и *да го* освяти.

20 И като свърши [ц]да прави умилостивеніе за святилище-то, и за скиніѭ-тж на събраніе-то, и за олтарь-тъ, да приведе 21 живый-тъ ярецъ; И да тури Ааронъ двѣ-тѣ си ржцѣ на главж-тж на живый-тъ ярецъ; и да исповѣда надъ него всичкы-тѣ беззаконія на Израилевы-тѣ сынове, и всичкы-тѣ имъ прѣстжпленія и всичкы-тѣ имъ грѣхове; и [ч]да гы тури на главж-тж на ярецъ-тъ; и да *го* проводи въ пустыніѭ-тж съ ржкж-тж на приготвенъ 22 человѣкъ. И [ш]да понесе ярецъ-тъ на себе си всичкы-тѣ имъ беззаконія въ ненаселяемж земіѭ: така да пусне ярецъ-тъ въ пустыніѭ-тж.

23 И да влѣзе Ааронъ въ скиніѭ-тж на събраніе-то, и [щ]да съблѣче ленены-тѣ одежды, въ които ся е облѣклъ когато е влѣзлъ въ святилище-то, и да гы остави 24 тамъ: И да омые тѣло-то си съ водж на свято мѣсто, и да облѣче дрехы-тѣ си, и да излѣзе, и [ъ]да принесе свое-то си всесъжженіе, и всесъжженіе-то на людіе-тѣ, и да направи умилостивеніе за себе си, и 25 за людіе-тѣ. И [ы]тлъстинж-тж на приношеніе-то за грѣхъ да изгори на олтарь-тъ.

26 И онзи който откара отпущаемый-тъ ярецъ, да испере дрехы-тѣ си, и [ь]да омые тѣло-то си съ водж; и слѣдъ това да влѣ-27 зе въ станъ-тъ. А [ѣ]юнецъ-тъ на приношеніе-то за грѣхъ, и ярецъ-тъ на приношеніе-то за грѣхъ, на които кръвь-та ся е внесла за да бжде умилостивеніе въ святилище-то, да изнесжтъ вънъ отъ станъ-тъ, и да изгорятъ въ огнь-тъ кожы-тѣ имъ, 28 и месо-то имъ, и лайна-та имъ. И онзи който гы изгори, да опере дрехы-тѣ си, и да омые тѣло-то си съ водж, и слѣдъ това да влѣзе въ станъ-тъ.

29 И *това* да ви бжде за вѣчно узаконеніе: [ю]въ седмый-тъ мѣсецъ, въ десетый-тъ день на мѣсецъ-тъ, да смирите душы-тѣ си, и да не вършите никоіѭ работж, ни

ж Исх. 30; 20. Гл. 8; 6, 7.
з Виж. Гл. 4; 14. Числ. 29; 11. 2 Лѣт. 29; 21. Ездр. 6; 17. Іез. 45; 22, 23.
и Гл. 9; 7. Евр. 5; 2. 7; 27, 28. 9; 7.
і 1 Іоан. 2; 2.
к Гл. 10; 1. Числ. 16; 18, 46. Откр. 8; 5.
л Исх. 30; 34.
м Исх. 30; 1, 7, 8. Числ. 16; 7, 18, 46. Откр. 8; 3, 4.
н Исх. 25; 21.
о Гл. 4; 5. Евр. 9; 13, 25. 10; 4.
п Гл. 4; 6.
р Евр. 2; 17. 5; 2. 9; 7, 28.
с Ст. 2. Евр. 6; 19. 9; 3, 7, 12.
т Виж. Исх. 29; 36. Іез. 45; 18. Евр. 9; 22, 23.
у Виж. Исх. 34; 3. Лук. 1; 10.
ф Исх. 30; 10. Гл. 4; 7, 18. Евр. 9; 22, 23.
х Іез. 43; 20.
ц Ст. 16. Іез. 45; 20.
ч Иса. 53; 6.
ш Иса. 53; 11, 12. Іоан. 1; 29. Евр. 9; 28. 1 Пет. 2; 24.
щ Іез. 42; 14. 44; 19.
ъ Ст. 3, 5.
ы Гл. 4; 10.
ь Гл. 15; 5.
ѣ Гл. 4; 12, 21. 6; 30. Евр. 13; 11.
ю Исх. 30; 10. Гл. 23; 27. Числ. 29; 7. Иса. 58; 3, 5. Дан. 10; 3, 12.

туземецъ, нито пришлецъ който ся е на-
30 селилъ между васъ; Защото въ тойзи день *священникъ-тъ* ще направи умилостивеніе за васъ, [я]да вы очисти отъ всичкы-тѣ ви грѣхове, та да сте чисти прѣдъ
31 Господа. [ж]Това ще бжде за васъ сжббота на покой, и да смирите душы-тѣ си: то е
32 узаконеніе вѣчно. И [ѣж]да направи умилостивеніе-то онзи священникъ който е помазанъ и посвятенъ за да священствува вмѣсто бащѫ си, и [а]да ся облѣче въ ле-
33 нены-тѣ одежды, святы-тѣ одежды. И [б]да направи умилостивеніе за свято-то святилище, и да направи умилостивеніе за скиніѭ-тѫ на събраніе-то, и за олтарь-тъ; и да направи умилостивеніе за священницы-тѣ, и за всичкы-тѣ людіе на съборъ-тъ.
34 И [в]това ще бжде вамъ вѣчно узаконеніе да направите умилостивеніе заради Израилевы-тѣ сынове за всичкы-тѣ имъ грѣхове, [г]еднъждь въ годинѫ-тѫ. И направи така, както заповѣда Господь Моисею.

ГЛАВА 17.

1 И говори Господь Моисею и рече:
2 Говорѝ на Аарона, и на сынове-тѣ му, и на всичкы-тѣ Израилевы сынове, и кажи имъ: Това е слово-то което заповѣда Го-
3 сподь и рече: Който человѣкъ отъ домъ-тъ Израилевъ [а]заколе говедо, или агне, или козѫ, въ станъ-тъ, или който заколе
4 вънъ отъ станъ-тъ, И [б]го не приведе до двери-тѣ на скиніѭ-тѫ на събраніе-то, за да принесе приношеніе Господу прѣдъ скиніѭ-тѫ Господнѭ, кръвь [в]ще ся вмѣни на оногози человѣка; кръвь е пролѣлъ, и [г]да ся истрѣби онзи человѣкъ отъ
5 срѣдъ людіе-тѣ си; За да приводятъ Израилеви-тѣ сынове жьртвы-тѣ си, [д]които колѣтъ на поле-то, и да гы приносятъ Господу, до двери-тѣ на скиніѭ-тѫ на събраніе-то, при священника, и да гы заколѣтъ за примирителны жьртвы Господу.
6 И [е]да поръси священникъ-тъ съ кръвь-тѫ олтарь-тъ Господенъ, при двери-тѣ на скиніѭ-тѫ на събраніе-то, и [ж]да изгори тлъстинѫ-тѫ за уханіе благовонно Го-
7 споду. И да не приносятъ вече жьртвы-тѣ си [з]на бѣсове-тѣ, слѣдъ които тѣ [и]блудствуватъ: това да имъ бжде узаконеніе вѣчно въ родове-тѣ имъ.

8 И да имъ кажешь: Който человѣкъ отъ домъ-тъ Израилевъ, или отъ пришелцы-тѣ прѣселены между васъ, [і]принесе все-
9 съжженіе или жьртвѫ, И [к]ѭ не приведе до двери-тѣ на скиніѭ-тѫ на събраніе-то, за да ѭ принесе Господу, да ся истрѣби онзи человѣкъ отъ людіе-тѣ си.
10 И ако [л]нѣкой отъ домъ-тъ Израилевъ, или отъ пришелцы-тѣ прѣселены между васъ, яде каква да е кръвь, [м]ще турѭ лице-то си противъ онѫзи душѫ, която яде кръвь-тѫ, и ще ѭ истрѣбѭ отъ срѣдъ
11 людіе-тѣ ѝ. [н]Защото животъ-тъ на плъть-тѫ е въ кръвь-тѫ; и азъ ви ѭ дадохъ, [о]да правите умилостивеніе на олтарь-тъ за душы-тѣ си; защото [п]кръвь-та е която
12 прави умилостивеніе за душѫ-тѫ. За това казахъ азъ на Израилевы-тѣ сынове: Ни една душа отъ васъ да не яде кръвь; нито пришлецъ-тъ, който е прѣселенъ между васъ да яде кръвь.
13 И ако нѣкой человѣкъ отъ Израилевы-тѣ сынове, или отъ пришелцы-тѣ прѣселены между васъ, [р]отиде на ловъ и улови животно, или птицѫ, която ся яде, [с]да пролѣе кръвь-тѫ ѝ, и [т]да ѭ покрые съ
14 пръсть. Защото [у]животъ-тъ на всякѫ плъть е кръвь-та ѝ; тя е животъ-тъ ѝ: за това казахъ на Израилевы-тѣ сынове: Да не ядете кръвь отъ никоѭ плъть; защото животъ-тъ на всякѫ плъть е кръвь-та ѝ: всякой който ѭ яде, ще ся истрѣби.
15 И [ф]всяка душа която яде мършѫ, или раскѫснѫто отъ звѣрь, туземецъ или пришлецъ, [х]да опере дрехы-тѣ си, и [ц]да ся омые съ водѫ, и ще бжде нечистъ до ве-
16 черъ: а послѣ ще бжде чистъ. И ако *гы* не опере, и не омые тѣло-то си, тогась [ч]ще понесе беззаконіе-то си.

ГЛАВА 18.

1 И говори Господь Моисею и рече:
2 Говорѝ на Израилевы-тѣ сынове, и кажи
3 имъ: [а]Азъ сьмь Іеова Богъ вашъ. [б]Споредъ както правятъ въ Египетскѫ-тѫ земѭ, въ коіѭто живѣхте, да не правите: и [в]споредъ както правятъ въ Ханаанскѫ-тѫ земѭ, въ коіѭто вы Азъ завождамъ, да не правите: и по тѣхны-тѣ повелѣнія
4 да не ходите. [г]Сѫдбы-тѣ ми да правите, и повелѣнія-та ми да пазите, за да ходите

[я] Псал. 51; 2. Іер. 33; 8. Ефес. 5; 26. Евр. 9; 13, 14. 10; 1, 2. 1 Іоан. 1; 7, 9.
[ж] Гл. 23; 32.
[ѣж] Исх. 29; 29, 30. Гл. 4; 3, 5, 16. Числ. 20; 26, 28.
[а] Ст. 4.
[б] Ст. 6, 16, 18, 19, 24.
[в] Гл. 23; 31. Числ. 29; 7.
[г] Исх. 30; 10. Евр. 9; 7, 25.

—

[а] Виж. Втор. 12; 5, 15, 21.
[б] Втор. 12; 5, 6, 13, 14.
[в] Рим. 5; 13.
[г] Быт. 17; 14.
[д] Быт. 21; 33. 22; 2. 31; 54. Втор. 12; 2. 3 Цар. 14; 23. 4 Цар. 16; 4. 17; 10. 2 Лѣт. 28; 4. Іез. 20; 28. 22; 9.
[е] Гл. 3; 2.
[ж] Исх. 29; 18. Гл. 3; 5, 11, 16. 4; 31. Числ. 18; 17.
[з] Втор. 32; 17. 2 Лѣт. 11; 15. Псал. 106; 37. 1 Кор. 10; 20. Откр. 9; 20.
[и] Исх. 34; 15. Гл. 20; 5. Втор. 31; 16. Іез. 23; 8.
[і] Гл. 1; 2, 3.
[к] Ст. 4.
[л] Быт. 9; 4. Гл. 3; 17. 7; 26, 27. 19; 26. Втор. 12; 16, 23. 15; 23. 1 Цар. 14; 33. Іез. 44; 7.
[м] Гл. 20; 3, 5, 6. 26; 17. Іер. 44; 11. Іез. 14; 8. 15; 7.
[н] Ст. 14.
[о] Мат. 26; 28. Мар. 14; 24. Рим. 3; 25. 5; 9. Ефес. 1; 7 Кол. 1; 14, 20. Евр. 13; 12. 1 Пет. 1; 2. 1 Іоан. 1; 7. Откр. 1; 5.
[п] Евр. 9; 22.
[р] Гл. 7; 26.
[с] Втор. 12; 16, 24. 15; 23.
[т] Іез. 24; 7.
[у] Ст. 11, 12. Быт. 9; 4. Втор. 12; 23.
[ф] Исх. 22; 31. Гл. 22; 8. Втор. 14; 21. Іез. 4; 14. 44; 31.
[х] Гл. 11; 25.
[ц] Гл. 15; 5.
[ч] Гл. 5; 1. 7; 18. 19; 8. Числ. 19; 20.

—

[а] Ст. 4. Исх. 6; 7. Гл. 11 44. 19; 4, 10, 34. 20; 7. Іез. 20; 5, 7, 19, 20.
[б] Іез. 20; 7, 8. 23; 8.
[в] Исх. 23; 24. Гл. 20; 23. Втор. 12; 4, 30, 31.
[г] Втор. 4; 1, 2. 6; 1. Іез 20; 19.

5 въ тѣхъ. Азъ сьмь Іеова Богъ вашъ. Пазѣте повелѣнія-та ми, и сѫдбы-тѣ ми; [д]които ако прави человѣкъ, ще бѫде живъ чрѣзъ тѣхъ. [е]Азъ сьмь Іеова.

6 Никой человѣкъ да ся не приближи при никоѭ своѭ сродницѫ по плъть, за да открые срамотѫ-тѫ й. Азъ сьмь Іеова.
7 [ж]Срамотѫ-тѫ на отца си, или срамотѫ-тѫ на майкѫ си, да не открыешь; майка ти е; да не открыешь срамотѫ-тѫ й.
8 [з]Срамотѫ-тѫ на бащинѫ-тѫ си женѫ да не открыешь; тя е срамота на отца ти.
9 [и]Срамотѫ-тѫ на сестрѫ си, бащинѫ-тѫ ти дъщеріѭ, или майчинѫ-тѫ ти дъщеріѭ, която ся е родила въ кѫщѫ-тѫ, или ся е родила вънъ, срамотѫ-тѫ имъ да
10 не открыешь. Срамотѫ-тѫ на сыновѫ-тѫ си дъщеріѭ, или на дъщеринѫ-тѫ си дъщеріѭ, срамотѫ-тѫ имъ да не открыешь;
11 защото тѣхна-та срамота е твоя. Срамотѫ-тѫ на дъщеріѭ-тѫ на бащинѫ-тѫ ти женѫ, роденѫ отъ бащѫ ти, сестра ти е,
12 да не открыешь срамотѫ-тѫ й. [і]Срамотѫ-тѫ на бащинѫ-тѫ си сестрѫ да не открыешь; ближня роднина е на бащѫ
13 ти. [к]Срамотѫ-тѫ на майчинѫ-тѫ си сестрѫ да не открыешь; защото е ближня
14 роднина на майкѫ-ти. Срамотѫ-тѫ на бащинъ-тъ си братъ да не открыешь; при женѫ-тѫ му да ся не приближишь; стры-
15 на ти е. [л]Срамотѫ-тѫ на снъхѫ си да не открыешь; жена е на сына ти; да не от-
16 крыешь срамотѫ-тѫ й. [м]Срамотѫ-тѫ на братовѫ-тѫ си женѫ да не открыешь;
17 тя е срамота на брата ти. [н]Срамотѫ-тѫ на женѫ и на дъщеріѭ й да не открыешь, нито да земешь на сына й дъщеріѭ-тѫ, или на дъщеріѭ й дъщеріѭ-тѫ, за да открыешь срамотѫ-тѫ й; ближни нейны
18 роднины сѫ: това е нечестіе. И да не земешь женѫ наедно съсъ сестрѫ й, [о]та да стане вражда, като открыешь срамотѫ-тѫ й наедно съ другѫ-тѫ, додѣ е тя жива.
19 И [п]при женѫ, когато е разлѫчена за нечистотѫ-тѫ си, да не пристѫпишь да
20 открыешь срамотѫ-тѫ й. И [р]съсъ женѫ-тѫ на ближній-тъ си да ся не съвъкупишь,
21 за да ся осквернишь съ неѭ. И никого отъ сѣме-то си [с]да не прѣкарашь *прѣзъ огнь* [т]за Молоха, и [у]да не осквернишь
22 име-то на Бога твоего. Азъ сьмь Іеова. И [ф]съ мѫжкый полъ да не легнешь, като
23 съсъ женѫ: то е мерзость. [х]И съ никой скотъ да ся не съвъкупишь, за да ся осквернишь съ него, нито жена да застане прѣдъ скотъ за съвъкупленіе съ него: [ц]мързота е това.
24 [ч]Не ся оскверняvайте ни съ едно отъ тѣзи: [ш]защото съсъ всичкы тѣзи ся оскверних̆ѫ язычници-тѣ, които азъ испѫ-
25 ждамъ прѣдъ лице-то ви. И [щ]оскверни ся земя-та; за това [ъ]въздавамъ беззаконіе-то й, връхъ неѭ, и тя земя [ы]ще избълва
26 жители-тѣ си. А [ь]вы пазѣте повелѣнія-та ми, и сѫдбы-тѣ ми, и не правѣте *ни еднѫ* отъ всичкы тѣзи гнусоты, туземецъ, или
27 пришлецъ прѣселенъ между васъ; (Защото всичкы тѣзи гнусоты правяхѫ человѣци-тѣ на тѫзи земіѭ, които бѣхѫ
28 прѣди васъ, и оскверни ся земя-та.) [ѣ]За да вы не избълва земя-та, когато ѭ оскверняvате, както избълва язычницы-тѣ
29 които бѣхѫ прѣди васъ. Защото всякой който прави каква да е отъ тѣзи гнусоты, душы-тѣ които бы *гы* направили, ще
30 ся истрѣбятъ отъ срѣдъ людіе-тѣ си. И тъй пазѣте порѫчванія-та ми, [ю]за да не направите отъ тѣзи гнусны обычаи, които ся правяхѫ прѣди васъ, и [я]да ся не оскверните въ тѣхъ. [ѫ]Азъ сьмь Іеова Богъ вашъ.

ГЛАВА 19.

1 И говори Господь Моисею и рече: Кажи на всичко-то събраніе на Израилевы-
2 тѣ сынове, и речи имъ: [а]Святи да бѫдете; защото азъ Господь Богъ вашъ сьмь
3 святъ. [б]Да ся боите всякой отъ майкѫ си, и отъ бащѫ си: и [в]сѫбботы-тѣ ми да
4 пазите. Азъ сьмь Господь Богъ вашъ. [г]Да ся не обърнете къмъ идолы-тѣ, [д]нито да си направите излѣны богове. Азъ сьмь Господь Богъ вашъ.
5 И [е]ако принесете жьртвѫ примирителнѫ Господу, да ѭ принесете така щото да
6 е пріета за васъ. Въ който день ѭ приносите трѣбва да ся яде, или въ утрешній-тъ: ако ли остане нѣщо до третій-
7 тъ день, съ огнь да ся изгори. Ако ли нѣ-

д Іез. 20; 11, 13, 21, Лук. 10; 28. Рим. 10; 5. Гал. 3; 12.
е Исх. 6; 2, 6, 29. Мал. 3; 6.
ж Гл. 20; 11.
з Быт. 49; 4. Гл. 20; 11. Втор. 22; 30. 27; 20. Іез. 22; 10. Амос. 2; 7. 1 Кор. 5; 1.
и Гл. 20; 17. 2 Цар. 13; 12. Іез. 22; 11.
і Гл. 20; 19.
к Гл. 20; 20.
л Быт. 38; 18, 26. Гл. 20; 12. Іез. 22; 11.
м Гл. 20; 21. Мат. 14; 4. Виж. Втор. 25; 5. Мат. 22; 24. Марк. 12; 19.
н Гл. 20; 14.
о 1 Цар. 1; 6, 8.
п Гл. 20; 18. Іез. 18; 6. 22; 10.
р Исх. 20; 14. Гл. 20; 10. Втор. 5; 18. 22; 22. Прит. 6; 29, 32. Мал. 3; 5. Мат. 5; 27. Рим. 2; 22. 1 Кор. 6; 9. Евр. 13; 4.
с Гл. 20; 2. 4 Цар. 16; 3. 21; 6. 23; 10. Іер. 19; 5. Іез. 20; 31. 23; 37, 39.
т 3 Цар. 11; 7, 33. Дѣян. 7; 43.
у Гл. 19; 12. 20; 3. 21; 6. 22; 2, 32. Іез. 36; 20, и дрг. Мал. 1; 12.
ф Гл. 20; 13. Рим. 1; 27. 1 Кор. 6; 9. 1 Тим. 1; 10.
х Исх. 22; 19. Гл. 20; 15, 16.
ц Гл. 20; 12.
ч Ст. 30. Мат. 15; 18, 19, 20. Мар. 7; 21, 22, 23. 1 Кор. 3; 17.
ш Гл. 20; 23. Втор. 18; 21.
щ Числ. 35; 34. Іер. 2; 7. 16; 18. Іез. 36; 17.
ъ Псал. 89; 32. Иса. 26; 21. Іер. 5; 9, 29. 9; 9. 14; 10. 23; 2. Осія. 2; 13. 8; 13. 9; 9.
ы Ст. 28.
ь Ст. 5, 30. Гл. 20; 22, 23.
ѣ Гл. 20; 22. Іер. 9; 19. Іез. 36; 13, 17.
ю Ст. 3, 26. Гл. 20; 23. Втор. 18; 9.
я Ст. 24.
ѫ Ст. 2, 4.

а Гл. 11; 44. 20; 7, 26. 1 Пет. 1; 16.
б Исх. 20; 12.
в Исх. 20; 8. 31; 13.
г Исх. 20; 4. Гл. 26; 1. 1 Кор. 10; 14. 1 Іоан. 5; 21.
д Исх. 34; 17. Втор. 27; 15.
е Гл. 7; 16.

кой ѭ яде въ третій-тъ день, тя е гнусна: не ще бѫде пріета. 8 За това който ѭ яде, ще понесе беззаконіе-то си, защото е осквернилъ святынѭ-тѫ Господнѭ; и тая душа ще ся истрѣби отъ людіе-тѣ си.

9 И [ж]когато жънете жетвѫ-тѫ на вашѫ-тѫ земѭ, да не дожънешь краища-та на нивѫ-тѫ си; и паднѫлы-тѣ въ жетвѫ-тѫ си класове да не съберешь. 10 И лозіе-то си да не повторишь да обирашь, нито пабиръкъ на лозіе-то си да събирашь; на сиромаха и на чужденеца да го оставишь. Азъ сьмь Господь Богъ вашъ.

11 [з]Да не крадете, нито да лъжете, [и]и никой да не излъже ближній-тъ си. 12 И [і]да ся не кълнете въ име-то ми на лъжѫ, и [к]да не оскверняваш име-то на Бога твоего. Азъ сьмь Господь. 13 [л]Да не направишь неправдѫ на ближній-тъ си, нито да грабишь: [м]да не прѣнощува заплата-та на наемника ти у тебе до утрѣ.

14 Да не злословишь глухый-тъ, и [н]прѣдъ слѣпый-тъ да не туришь нѣщо за прѣпъниваніе, но [о]да ся убоишь отъ Бога твоего. Азъ сьмь Господь.

15 [п]Да не направишь неправдѫ въ сѫдбѫ; да не покажешь лицепріятіе на сиромаха, нито да ся посвѣнишь отъ лице-то на голѣмецъ; по правдѫ да сѫдишь ближній-тъ си.

16 [р]Да не ходишь между людіе-тѣ си като одумникъ: [с]нито да ся подигнешь противъ кръвь-тѫ на ближній-тъ си. Азъ сьмь Господь. 17 [т]Да не възненавидишь брата си въ сърдце-то си: [у]да обличишь смѣло ближній-тъ си, и да ся не натоваришь съ грѣхъ поради него. 18 [ф]Да не отмьщавашь, нито да имашь злобѫ върхъ сынове-тѣ на людіе-тѣ си; но [х]да обичашь ближній-тъ си както себе си. Азъ сьмь Господь.

19 Повелѣнія-та ми да съхранявате. Да не сочетавашь скотове-тѣ си съсъ скотове отъ другъ родъ: [ц]въ нивѫ-тѫ си да не сѣешь разнородны сѣмена; [ч]нито да туришь на себе си дрехѫ тканѫ отъ разновиднѫ преждѫ.

20 Ако нѣкой ся съвкупи съсъ женѫ и тя е слугыня, годена за мѫжъ, а не е искупена, нито ѝ ся е дало свобода, да ся накажѫтъ, но не съсъ смьрть, защото тя 21 не е была свободна. И [ш]той да приведе Господу приношеніе-то си за прѣстѫпленіе, при двери-тѣ на скиніѭ-тѫ на събраніе-то, овенъ на приношеніе за прѣстѫпленіе. 22 И да направи священникъ-тъ умилостивеніе за него съ овенъ-тъ на приношеніе-то за прѣстѫпленіе прѣдъ Господа, за грѣхъ-тъ му що е съгрѣшилъ: и ще ся прости грѣхъ-тъ му що е съгрѣшилъ.

23 И когато влѣзете въ тѫзъ земѭ, и посадите какво да е дърво що дава плодъ за яденіе, то ще имате плодъ-тъ му като необрѣзанъ: три годины ще ви бѫде като необрѣзанъ: да ся не яде. 24 И четвъртѫ-тѫ годинѫ всичкый-тъ му плодъ ще бѫде святъ, [щ]за хвалѫ на Господа. 25 И въ петѫ-тѫ годинѫ да ядете плодъ-тъ му, за да ся умножи за васъ произведеніе-то му. Азъ сьмь Господь Богъ вашъ.

26 [ъ]Да не ядете *нищо* съ кръвь-тѫ *му;* [ы]нито да употрѣбявате гатанія, нито прокобенія. 27 [ь]Да не стрыжете косы-тѣ на главѫ-тѫ си крѫговидно, нито да разваляте краища-та на брады-тѣ си. 28 [ѣ]Да не правите сѣченія по снагѫ-тѫ си заради мъртвецъ, нито да начертавате бѣлѣзы по себе си. Азъ сьмь Господь.

29 [ю]Да не осквернишь дъщерѭ си, щото да ѝ допустишь да стане блудница; за да не падне земя-та въ блудодѣяніе, и да ся не напълни земя-та съ беззаконіе.

30 [я]Сѫбботы-тѣ ми да пазите, и [ѫ]святилище-то ми да почитате. Азъ сьмь Господь.

31 [ѭ]Да ся необърнете къмъ бѣсовъпрошатели-тѣ, нито да ся прилѣпявате къмъ вълшебницы-тѣ, та да ся осквернявате чрѣзъ тѣхъ. Азъ сьмь Господь Богъ вашъ.

32 [а]Прѣдъ сѣдинѫ-тѫ да ставувашь, и да почиташь старческо-то лице, и [б]да ся боишь отъ Бога твоего. Азъ сьмь Господь.

33 И [в]когато *нѣкой* пришлецъ ся засели при тебе въ вашѫ-тѫ земѭ, да го не притѣснявате. 34 [г]Пришлецъ-тъ, който ся е заселилъ при васъ, да ви бѫде като единъ вашъ туземецъ, и [д]да го обичашь като себе си; защото пришелци бѣхте въ Египетскѫ-тѫ земѭ. Азъ сьмь Господь Богъ вашъ.

35 [е]Да не направите неправдѫ, въ сѫдбѫ, 36 въ мѣрѫ, въ вѣсы, и въ мѣрило. [ж]Вѣсы

ж Гл. 23; 22. Втор. 24; 19, 20, 21. Руѳ. 2; 15, 16.
з Исх. 20; 15. 22; 1, 7, 10. 12. Втор. 5; 19.
и Гл. 6; 2. Ефес. 4; 25. Кол. 3; 9.
і Исх. 20; 7. Гл. 6; 3. Втор. 5; 11. Мат. 5; 33. Іак. 5; 12.
к Гл. 18; 21.
л Марк. 10; 19. 1 Сол. 4; 6.
м Втор. 24; 14, 15. Мал. 3; 5. Іак. 5; 4.
н Втор. 27; 18. Рим. 14; 13.
о Ст. 32. Быт. 42; 18. Гл. 25; 17. Еккл. 5; 7. 1 Пет. 2; 17.
п Исх. 23; 2, 3. Втор. 1; 17. 16; 19. 27; 19. Псал. 82; 2. Прит. 24; 23. Іак. 2; 9.
р Исх. 23; 1. Псал. 15; 3. 50; 20. Прит. 11; 13. 20; 19; Іез. 22; 9.
с Исх. 23; 1, 7. 3 Цар. 21; 13. Мат. 26; 60, 61. 27; 4.
т 1 Іоан. 2; 9, 11. 3; 15.
у Мат. 18; 15. Лук. 17; 3. Гал. 6; 1. Ефес. 5; 11. 1 Тим. 5; 20. 2 Тим. 4; 2. Тит. 1; 13. 2; 15.
ф 2 Цар. 13; 22. Прит. 20; 22. Рим. 12; 17, 19. Гал. 5; 20. Ефес. 4; 31. Іак. 5; 9. 1 Пет. 2; 1.
х Мат. 5; 43. 22; 39. Рим. 13; 9. Гал. 5; 14. Іак. 2; 8.
ц Втор. 22; 9, 10.
ч Втор. 22; 11.
ш Гл. 5; 15. 6; 6.
щ Втор. 12; 17, 18. Прит. 3; 9.
ъ Гл. 17; 10, и дрг. Втор. 12; 23.
ы Втор. 18; 10, 11, 14. 1 Цар. 15; 23. 4 Цар. 17; 17. 21; 6. 2 Лѣт. 33; 6. Мал. 3; 5.
ь Гл. 21; 5. Иса. 15; 2. Іер. 9; 26. 48; 37.
ѣ Гл. 21; 5. Втор. 14; 1. Іер. 16; 6. 48; 37.
ю Втор. 23; 17.
я Ст. 3. Гл. 26; 2.
ѫ Еккл. 5; 1.
ѭ Исх. 22; 18. Гл. 20; 6, 27. Втор. 18; 10. 1 Цар. 28; 7. 1 Лѣт. 10; 13. Иса. 8; 19. Дѣян. 16; 16.
а Прит. 20; 29. 1 Тим. 5; 1.
б Ст. 14.
в Исх. 22; 21. 23; 9.
г Исх. 12; 48, 49.
д Втор. 10; 19.
е Ст. 15.
ж Втор. 25; 13, 15. Прит. 11; 1. 16; 11. 20; 10.

праведны, теглилкы праведны, ефж праведнж, и инъ праведенъ да имате. Азъ сьмъ Господь Богъ вашъ, който вы изве- 37 дохъ изъ Египетскж-тж земіж. [з]Да пазите всичкы-тѣ ми повелѣнія, и всичкы-тѣ ми сждове, и да гы извършвате. Азъ сьмъ Господь.

ГЛАВА 20.

1 И говори Господь Моисею и рече: 2 [а]Да кажешь още на Израилевы-тѣ сынове: [б]Който отъ Израилевы-тѣ сынове, или отъ пришелцы-тѣ прѣселены въ Израиль, даде отъ сѣме-то си Молоху, непрѣмѣнно да ся умьртви; людіе-тѣ на тжзи земіж 3 да го убіжтъ съ каменіе. И азъ [в]ще туріж лице-то си противъ оногозь человѣка, и ще го истрѣбіж отъ срѣдъ людіе-тѣ му, защото е далъ отъ сѣме-то си Молоху, [г]за да омьрси святилище-то ми, 4 и [д]да оскверни свято-то ми име. И ако людіе-тѣ на земіж-тж закрыіжтъ очи-тѣ си, та не видятъ оногозь человѣка, когато дава отъ сѣме-то си Молоху, и [е]не го 5 убіжтъ, Тогазь [ж]ще туріж азъ лице-то си противъ оногозь человѣка, и [з]противъ родъ-тъ му; и ще истрѣбіж отъ срѣдъ людіе-тѣ му него, и [и]всичкы онѣзи които му послѣдуватъ въ блудство-то, за да блуд- 6 ствуватъ слѣдъ Молоха. И [і]душж-тж която послѣдува на бѣсовъпрошатели-тѣ, и на вълшебницы-тѣ, за да блудствува слѣдъ тѣхъ, ще туріж лице-то си противъ онжзь душж, и ще іж истрѣбіж отъ срѣдъ лю- 7 діе-тѣ й. И [к]тъй освятѣте ся, и бждѣте святи; защото азъ сьмъ Господь Богъ 8 вашъ. И [л]да пазите повелѣнія-та ми, и да гы вършите. [м]Азъ сьмъ Господь, който вы освящавамъ.

9 [н]Всякой человѣкъ, който прокълне отца си, или майкж си, непрѣмѣнно да ся умьртви: отца си, или майкж си е проклѣлъ; [о]кръвь-та му *ще бжде* върхъ него.

10 И [п]человѣкъ, който направи прѣлюбодѣйство съсъ женж-тж на нѣкого, който направи прѣлюбодѣйство съсъ женж-тж на ближній-тъ си, непрѣмѣнно да ся умьртви прѣлюбодѣецъ-тъ, и прѣлюбодѣица-та.

11 И [р]человѣкъ, който легне съсъ женж-тж на отца си, на бащж си срамотж-тж е открылъ; непрѣмѣнно да ся умьртвятъ и двама-та; кръвь-та имъ *ще бжде* върхъ тѣхъ.

12 И [с]ако нѣкой легне съсъ снъхж си, непрѣмѣнно да ся умьртвятъ и двама-та: [т]мърсотж сж направили; кръвь-та имъ *ще бжде* върхъ тѣхъ.

13 И [у]ако нѣкой легне съ мжжкый полъ, като съсъ женж, гнусотж сж направили и двама-та: непрѣмѣнно да ся умьртвятъ; кръвь-та имъ *ще бжде* върхъ тѣхъ.

14 И [ф]ако нѣкой земе женж и майкж й, беззаконіе е; съ огнь да ся изгорятъ той и тѣ, да не бжде беззаконіе между васъ.

15 И [х]ако нѣкой ся съвкупи съсъ скотъ, непрѣмѣнно да ся умьртви, и скотъ-тъ 16 да убіете. И жена която ся приближи при какъвъ да е скотъ, за да ся съвкупи съ него, да убіешь женж-тж, и скотъ-тъ; непрѣмѣнно да ся умьртвятъ; кръвь-та имъ *ще бжде* върхъ тѣхъ.

17 И [ц]ако нѣкой земе сестрж си, дъщеріж-тж на бащж си, или дъщеріж-тж на майкж си, и види срамотж-тж й, и тя види срамотж-тж му, то е нечестіе: да ся истрѣбятъ прѣдъ очи-тѣ на людіе-тѣ си; срамотж-тж на сестрж си е открылъ; 18 беззаконіе-то си ще понесе. И [ч]онзи человѣкъ, който легне съсъ женж която има кръвотеченіе, и открые срамотж-тж й, той е открылъ теченіе-то й, и тя е открыла теченіе-то на кръвь-тж си; за това да ся истрѣбятъ и двама-та отъ срѣдъ людіе-тѣ си.

19 И [ш]на майчинж-тж си сестрж, или на бащинж-тж си сестрж срамотж-тж да не открыешь, [щ]защото *който е сторилъ това, срамотж-тж* на тѣло-то си е открылъ; тѣ 20 ще понесжтъ беззаконіе-то си. И [ъ]ако нѣкой легне съсъ стрынж си, срамотж-тж на стрынж си е открылъ: грѣхъ-тъ 21 си ще понесжтъ; бесчадни да умржтъ. И [ы]ако нѣкой земе братовж-тж си женж, нечистота е: на брата си срамотж-тж е открылъ; безчадни да останжтъ.

22 [ь]Пазѣте всичкы-тѣ ми повелѣнія, и всичкы-тѣ ми сждбы, и да гы извършвате; [ѣ]за да ви не избълва земя-та, дѣто вы азъ завождамъ да живѣете въ неіж. 23 И [ю]да не ходите по обычаи-тѣ на язычницы-тѣ, които азъ испжждамъ прѣдъ лице-то ви; защото *тѣ* направихж всичкы тѣзи *гнусоты*, и [я]азъ ся възгнусихъ 24 отъ тѣхъ. И [ѫ]рѣкохъ ви: Вы ще наслѣдите земіж-тж имъ, и азъ ще іж дамъ вамъ за стяжаніе, земя въ коіжто тече

з Гл. 18; 4, 5. Втор. 4; 5, 6. 5; 1. 6; 25.

—

а Гл. 18; 2.
б Гл. 18; 21. Втор. 12; 31. 18; 10. 4 Цар. 17; 17. 23; 10. 2 Лѣт. 33; 6. Іер. 7; 31. 32; 35. Іез. 20; 26, 31.
в Гл. 17; 10.
г Іез. 5; 11. 23; 38, 39.
д Гл. 18; 21.
е Втор. 17; 2, 3, 5.
ж Гл. 17; 10.
з Исх. 20; 5.
и Гл. 17; 7.
і Гл. 19; 31.
к Гл. 11; 44. 19; 2. 1 Пет. 1; 16.
л Гл. 19; 37.
м Исх. 31; 13. Гл. 21; 8. Іез. 37; 28.
н Исх. 21; 17. Втор. 27; 16. Прит. 20; 20. Мат. 15; 4.
о Ст. 11, 12, 13, 16, 27. 2 Цар. 1; 16.
п Гл. 18; 20. Втор. 22; 22. Іоан. 8; 4, 5.
р Гл. 18; 8.
с Гл. 18; 15.
т Гл. 18; 23.
у Гл. 18; 22. Втор. 23; 17. Виж. Быт. 19; 5. Сжд. 19; 22.
ф Гл. 18; 17. Втор. 27; 23.
х Гл. 18; 23. Втор. 27; 21.
ц Гл. 18; 9. Втор. 27; 22. Виж. Быт. 20; 12.
ч Гл. 18; 19. Виж. Гл. 15; 24.
ш Гл. 18; 12, 13.
щ Гл. 18; 6.
ъ Гл. 18; 14.
ы Гл. 18; 16.
ь Гл. 18; 26. 19; 37.
ѣ Гл. 18; 25, 28.
ю Гл. 18; 3, 24, 30.
я Гл. 18; 27. Втор. 9; 5.
ѫ Исх. 3; 17. 6; 8.

млѣко и медъ. Азъ сьмь Господь Богъ вашъ, [іж]който вы отдѣлихъ отъ народы-тѣ.

25 [а]За това да правите разликж между чисты-тѣ скотове и нечисты-тѣ, и между нечисты-тѣ птицы и чисты-тѣ; и [б]да не осквернявате души-тѣ си съсъ скотове-тѣ, или съ птицы-тѣ, или съсъ всяко което пълзи по земіж-тж, които ви азъ отличихъ като нечисты. 26 И да ми бждете святи; защото [в]азъ Іеова сьмь святъ, и [г]отдѣлихъ вы отъ народы-тѣ, за да сте мои.

27 И [д]онзи мжжъ или онази жена която има духъ бѣсовъпрошателскый, или е вълшебникъ, непрѣмѣнно да ся умъртви; съ каменіе да гы убііжтъ; [е]кръвь-та имъ *ще бжде* върхъ тѣхъ.

ГЛАВА 21.

1 И рече Господь Моисею: Говорѝ на священницы-тѣ, Аароновы-тѣ сынове, и кажи имъ: [а]Никой *отъ тѣхъ* да ся не оскверни между людіе-тѣ си поради мъртвецъ; 2 Освѣнъ за ближній-тъ си сродникъ, *сирѣчь* за майкж си, или за бащж си, или за сына си, или за дъщерьж си, или за брата си; 3 Или за сестрж си дѣвицж, която е была при него, и не е была женена; поради неіж може да ся оскверни. 4 Като началникъ на людіе-тѣ си, да ся не оскверни, така щото да стане мърсенъ. 5 [б]Да не оплѣшатъ главж-тж си, нито да бръснжтъ краища-та на брады-тѣ си, нито да правятъ сѣченіе по снагж-тж си. 6 Святи да бждтъ Богу своему, и [в]да не осквернятъ име-то на Бога своего; защото тѣ приносятъ приношенія-та Господни, *сирѣчь* [г]хлѣбъ-тъ на Бога своего; заради 7 това да бждтъ святи. [д]Женж блудницж и оскверненж да не земжтъ, нито [е]да земжтъ женж напуснжтж отъ мжжа си; защото *священникъ-тъ* е святъ Богу свое- 8 му. Да го направишь да е святъ; защото той приноси хлѣбъ-тъ на Бога твоего; святъ да ти бжде: защото [ж]азъ Господь, 9 който вы освящавамъ, святъ сьмь И [з]дъщеря-та на нѣкого священника, ако ся омърси съ блудъ, тя омърсва бащж си: съ огнь да ся изгори.

10 И [и]великый-тъ между братія-та си священникъ, комуто на главж-тж ся е излѣло масло-то на помазаніе-то, и [і]който ся е посвятилъ за да ся облича въ *священны-тѣ* одежды, [к]да не открыва главж-тж 11 си, нито да раздира дрехы-тѣ *си*. И [л]да не влиза при никой умрѣлъ, нито за бащж си или за майкж си да бжде не- 12 чистъ. И [м]отъ святилище-то да не излѣзва, и да не оскверни святилище-то на Бога своего; защото [н]вѣнецъ-тъ на масло-то на Божіе-то му помазаніе е на не- 13 го. Азъ сьмь Господь. И [о]той да земе за 14 женж дѣвицж: Вдовицж, или напуснжтж, или оскверненж, *или* блудницж, да не земе; *но* дѣвицж отъ людіе-тѣ си да 15 земе за женж. И да не оскверни сѣме-то си между людіе-тѣ си: защото [п]азъ сьмь Господь който го освящавамъ.

16 И говори Господь Моисею и рече: 17 Говорѝ Аарону, и кажи: Който отъ твоето сѣме въ родове-тѣ имъ има порокъ, [р]да не пристжпва да приноси хлѣбъ-тъ 18 на Бога своего; Защото никой който има порокъ, не трѣбва да пристжпи: человѣкъ слѣпъ, или хромъ, или съсъ сплесканъ носъ, или [с]ако има нѣщо излишно, 19 Или человѣкъ, който има строшенж но- 20 гж, или строшенж ржкж, Или е гърбавъ, или завързлякъ, или който има очи поврѣдены, или има сухж крастж, или ли- 21 шаи, или е [т]кылавъ: Ни единъ человѣкъ отъ сѣме-то на Аарона священника, който има порокъ, да не пристжпи за да принесе приношенія-та Господни: той има порокъ; не трѣбва да пристжпи [у]да при- 22 несе хлѣбъ-тъ на Бога своего. Хлѣбъ-тъ на Бога своего [ф]отъ прѣсвяты-тѣ, и [х]отъ 23 святы-тѣ ще яде; Но до завѣсж-тж да не идва, нито при олтарь-тъ да пристжпва, защото има порокъ; [ц]за да не омърси святилище-то ми: защото азъ сьмь Господь, който гы освящавамъ.

24 И говори Моисей това Аарону, и на сынове-тѣ му, и на всичкы-тѣ сынове Израилевы.

ГЛАВА 22.

1 И говори Господь Моисею и рече: (2) Кажи на Аарона, и на сынове-тѣ му, [а]какъ да ся въздържатъ отъ святы-тѣ *приношенія* на Израилевы-тѣ сынове, за [б]да не омърсватъ свято-то мое име [в]въ това което ми посвящаватъ. Азъ сьмь Господь. 3 Кажи имъ: Всякой человѣкъ отъ всичкото ваше сѣме, въ родове-тѣ ви, който има нечистотж на себе си, и пристжпи до

[іж] Ст. 26. Исх. 19; 5. 33; 16. Втор. 7; 6. 14; 2. 3 Цар. 8; 53.
[а] Гл. 11; 47. Втор. 14; 4.
[б] Гл. 11; 43.
[в] Ст. 7. Гл. 19; 2. 1 Пет. 1; 16.
[г] Ст. 24. Тит. 2; 14.
[д] Исх. 22; 18. Гл. 19; 31. Втор. 18; 10, 11, 1 Цар. 28; 7, 8.
Ст. 9.

[а] Іез. 44; 25.
[б] Гл. 19; 27, 28. Втор. 14; 1. Іез. 44; 20.
[в] Гл. 18; 21. 19; 12.
[г] Виж. Гл. 3; 11.
[д] Іез. 44; 22.
[е] Виж. Втор. 24; 1, 2.
[ж] Гл. 20; 7, 8.
[з] Быт. 38; 24.
[и] Исх. 29; 29, 30. Гл. 8; 12. 16; 32. Числ. 35; 25.
[і] Исх. 28; 2. Гл. 16; 32.
[к] Гл. 10; 6.
[л] Числ. 19; 14. Виж. Ст. 1, 2,
[м] Гл. 10; 7.
[н] Исх. 28; 36. Гл. 8; 9, 12, 30.
[о] Ст. 7. Іез. 44; 22.
[п] Ст. 8.
[р] Гл. 10; 3. Числ. 16; 5. Псал. 65; 4.
[с] Гл. 22; 23.
[т] Втор. 23; 1.
[у] Ст. 6.
[ф] Гл. 2; 3, 10. 6; 17, 29. 7; 1. 24; 9. Числ. 18; 9.
[х] Гл. 22; 10, 11, 12. Числ. 18; 19.
[ц] Ст. 12.

[а] Числ. 6; 3.
[б] Гл. 18; 21.
[в] Исх. 28; 38. Числ. 18; 32. Втор. 15; 19.

святы-тѣ, които Израилевы-тѣ сынове посвящаватъ Господу, [г]тя душа да ся истрѣби отъ лице-то ми. Азъ сьмь Господь.
4 Който отъ Аароново-то сѣме е прокаженъ, или [д]има теченіе, да не яде отъ святы-тѣ [е]додѣ ся очисти. И [ж]който ся прикосне до всяко нечисто отъ мършѫ, или [з]изъ когото излѣзе сѣме отъ съвъку-
5 пленіе, Или [и]който ся прикосне до какъвъ да е гадъ отъ който може да стане нечистъ, [і]или до человѣка отъ когото може да стане нечистъ, каквато и да е
6 нечистота-та му; Онази душа, която ся прикосне до кое да е отъ тѣхъ, да бѫде нечиста до вечерь; и да не яде отъ святы-тѣ, [к]но да омые тѣло-то си съ водѫ;
7 И когато залѣзе слънце-то, ще бѫде чистъ, и послѣ да яде отъ святы-тѣ; защото [л]то-
8 ва му е храна-та: [м]Мъртвечинѫ, или звѣрояденинѫ да не яде, та да ся оскверни
9 отъ тѣхъ. Азъ сьмь Господь. Да пазятъ прочее повелѣнія-та ми, [н]за да не понесѫтъ грѣхъ, и умрѫтъ поради това, ако бы гы омърсили. Азъ сьмь Господь, който гы освящавамъ.
10 И [о]ни единъ чужденецъ да не яде отъ святы-тѣ: който е гость на священника, или наемникъ, да не яде отъ святы-тѣ.
11 Ако ли священникъ-тъ купи нѣкого съсъ сребро, той да яде отъ тѣхъ, както и онзи който ся е родилъ въ домъ-тъ му; [п]тѣ
12 могѫтъ да ядѫтъ отъ хлѣбъ-тъ му. И дъщеря-та на священника ако е оженена за чужденецъ мѫжъ, да не яде отъ свя-
13 ты-тѣ приношенія. Ако ли дъщеря-та на священника овдовѣе или бѫде напуснѫта и нѣма дѣте, [р]и ся върне въ бащиный-тъ си домъ, [с]както е была въ младость-тѫ си, ще яде отъ хлѣбъ-тъ на отца си: никой чужденецъ обаче да не яде отъ
14 него. И [т]ако нѣкой человѣкъ по незнаяніе яде нѣщо свято, тогазь да притури въ него петѫ-тѫ му часть, и да отдаде
15 на священника свято-то. И [у]тѣ да не употрѣбяватъ като просто нѣщо святы-тѣ *приношенія* на Израилевы-тѣ сынове, кои-
16 то приносятъ Господу: И [ф]да не докаратъ на себе си беззаконіе-то на прѣстѫпленіе, когато ядѫтъ тѣхны-тѣ святы *приношенія*; защото азъ сьмь Господь, който
17 гы освящавамъ. И говори Господь Мои-
18 сею и рече: Говорѝ Аарону, и на сынове-тѣ му, и на всичкы-тѣ Израилевы сынове и кажи имъ: [х]Всякой человѣкъ отъ домъ-тъ Израилевъ, или отъ чужденцы-тѣ въ Израиль, който принесе приносъ-тъ си, по каквы годѣ обричанія, или по каквы годѣ самоволны приношенія, които приносятъ Господу за всесъжженіе,
19 [ц]За да бѫде пріето за васъ, *трѣбва да приносите* мѫжко безъ порокъ, отъ гове-
20 да-та, отъ овцы-тѣ, или отъ козы-тѣ. [ч]Което *животно* има порокъ, да не приносите; защото не ще бѫде пріето за васъ.
21 [ш]И който [щ]за испълненіе на обричаніе, или за самоволно приношеніе, отъ говеда-та, или отъ овцы-тѣ, принесе примирителнѫ жъртвѫ Господу, да бѫде безъ порокъ за *да е* пріета: никакъвъ порокъ да нѣма
22 въ неѭ. [ъ]*Животно* слѣпо, или съсъ строшенъ или искълченъ удъ, или което има отокъ, или сухѫ крастѫ, или лишаи, тѣхъ да не приносите Господу, нито да правите отъ тѣхъ [ы]жъртвѫ Господу на олтарь-
23 тъ. Юнецъ обаче или овцѫ [ь]съ нѣщо излишно, или недостаточно *въ удове-тѣ* можешь да го принесешь за самоволно приношеніе; но за обричаніе, не ще бѫде
24 пріето. *Животно* прѣвито, или съсъ смазаны или истъргнѫты ятра, или скопено, да не принесете Господу; нито да прави-
25 те *това* въ вашѫ-тѫ земѭ. [ѣ]Нито отъ иноплеменничкѫ рѫкѫ [ю]да приносите отъ всичкы тѣзи за хранѫ на вашій-тъ Богъ; защото [я]поврѣденіе-то имъ е въ тѣхъ: порокъ има на тѣхъ: не ще бѫдѫтъ пріеты за васъ.
26 И говори Господь Моисею и рече:
27 [ѫ]Когато ся роди говедо, или овца, или коза, тогазь да бѫде седмь дни подъ майкѫ си; а отъ осмый-тъ день нататъкъ ще бѫде пріето за жъртвоприношеніе Го-
28 споду. А кравѫ, или овцѫ, и малко-то ѝ [ѭ]да не заколете въ единъ день.
29 И когато приносите [а]жъртвѫ за благодареніе Господу, да ѭ приносите така
30 щото да бѫде пріета за васъ. Въ истый-тъ день да ся изяде: [б]да не оставите нищо отъ неѭ до утрѣ. Азъ сьмь Господь.
31 И тъй [в]да пазите заповѣди-тѣ ми, и да
32 гы вършите. Азъ сьмь Господь. И [г]да не осквернявате свято-то мое име; и [д]ще сьмь освященъ между Израилевы-тѣ сынове. Азъ сьмь Господь, [е]който вы освя-
33 щавамъ: [ж]Който вы изведохъ изъ Египетскѫ-тѫ земѭ, за да бѫдѫ Богъ вашъ. Азъ сьмь Іеова.

г Гл. 7; 20.
д Гл. 15; 2.
е Гл. 14; 2. 15; 13.
ж Числ. 19; 11, 22.
з Гл. 15; 16.
и Гл. 11; 24, 43, 44.
і Гл. 15; 7, 19.
к Гл. 15; 5. Евр. 10; 22.
л Гл. 21; 22. Числ. 18; 11, 13.
м Исх. 22; 31. Гл. 17; 15. Іез. 44; 31.
н Исх. 28; 43. Числ. 18; 22, 32.
о Виж. 1 Цар. 21; 6.
п Числ. 18; 11, 13.
р Быт. 38; 11.
с Гл. 10; 14. Числ. 18; 11, 19.
т Гл. 5; 15; 16.
у Числ. 18; 32.
ф Ст. 9.
х Гл. 1; 2, 3, 10. Числ. 15; 14.
ц Гл. 1; 3.
ч Втор. 15; 21. 17; 1. Мал. 1; 8, 14. Ефес. 5; 27. Евр. 9; 14. 1 Пет. 1; 19.
ш Гл. 3; 1, 6.
щ Гл. 7; 16. Числ. 15; 3, 8. Втор. 23; 21, 23. Псал. 61; 8. 65; 1. Еккл. 5; 4, 5.
ъ Ст. 20. Мал. 1; 8.
ы Гл. 1; 9, 13. 3; 3, 5.
ь Гл. 21; 18.
ѣ Числ. 15; 15; 16.
ю Гл. 21; 6, 17.
я Мал. 1; 14.
ѫ Исх. 22; 30.
ѭ Втор. 22; 6.
а Гл. 7; 12. Псал. 107; 22. 116; 17. Амос. 4; 5.
б Гл. 7; 15.
в Гл. 19; 37. Числ. 15; 40. Втор. 4; 40.
г Гл. 18; 21.
д Гл. 10; 3. Мат. 6; 9. Лук. 11; 2.
е Гл. 20; 8.
ж Исх. 6; 7. Гл. 11; 45. 19; 36. 25; 38. Числ. 15; 41.

ГЛАВА 23.

1 И говори Господь Моисею и рече: 2 Говорй на Израилевы-тѣ сынове и кажи имъ: [а]Господни-тѣ праздници, [б]въ които ще свыквате събранія святы, праздници 3 мои сѫ тѣзи: [в]Шесть дни да ся работи работа, а въ седмый-тъ день е сѫббота на почиваніе, свято събраніе; никаквѫ работѫ да не работите: сѫббота е Господу въ всичкы-тѣ ви жилища.

4 [г]Тѣзи сѫ Господни-тѣ праздници, святы събранія, които ще свыквате на врѣ- 5 мена-та имъ. [д]Въ пьрвый-тъ мѣсецъ, въ четыринадесетый-тъ день на мѣсеца при- 6 вечеръ, Пасха Господня е. И въ петнадесетый-тъ день на тойзи мѣсецъ, праздникъ Господень е на бесквасны-тѣ; седмь 7 дни ще ядете бесквасны хлѣбове. [е]Въ пьрвый-тъ день да бѫде у васъ свято съ- 8 браніе; никаквѫ работѫ да не работите. И седмь дни да приносите жьртвѫ Господу; въ седмый-тъ день е свято събраніе: никаквѫ работѫ да не работите.

9 И говори Господь Моисею и рече: 10 Говорй на Израилевы-тѣ сынове и кажи имъ: [ж]Когато влѣзете въ тѫзи земѭ коѭто ви азъ давамъ и пожьнете жетвѫ-тѫ й, тогазъ да донесете на священника [з]единъ снопъ отъ начаткы-тѣ на 11 жетвѫ-тѫ си. И [и]да двигне той снопъ-тъ прѣдъ Господа, за да бѫде пріетъ за васъ: въ утрешный-тъ день на сѫбботѫ- 12 тѫ да го двигне священникъ-тъ. И въ онзи день въ който двигнете снопъ-тъ да принесете, за всесъжженіе Господу едно- 13 лѣтно агне безъ порокъ. И [і]хлѣбно-то му приношеніе, двѣ десетны части *отъ ефѫ*, чисто брашно мѣсено съ елей, въ жьртвѫ Господу, за уханіе благовонно; и възліяніе-то му, еднѫ четвьртѫ часть отъ инъ- 14 тъ вино. И хлѣбъ, или жито пьржено, или прѣсны класове, да не ядете до тозъ день, въ който приносите приносъ-тъ на вашій-тъ Богъ. Това *да бѫде* вѣчно узаконеніе въ родове-тѣ ви по всичкы-тѣ ви жилища.

15 [к]И да изброите за себе си отъ утрешній-тъ день на сѫбботѫ-тѫ, отъ който день принесохте снопъ-тъ на движимо-то 16 приношеніе, седмь цѣлы седмицы: До утрешній-тъ день на седмѫ-тѫ сѫбботѫ да изброите [л]петдесеть дни, тогазъ да принесете [м]ново хлѣбно приношеніе Гос- 17 поду. Отъ жилища-та си да донесете за движимо приношеніе два хлѣба, които да бѫдѫтъ двѣ десеты части *отъ ефѫ* чисто брашно, испечены съ квасъ, [н]начаткы Гос- 18 поду. И да принесете наедно съ хлѣбъ-тъ седмь агнета еднолѣтны безъ порокъ, и единъ юнецъ отъ говеда-та, и два овна: да бѫдѫтъ всесъжженіе Господу, наедно съ хлѣбно-то имъ приношеніе, и наедно съ възліянія-та имъ, приношеніе за 19 уханіе благовонно Господу. И да принесете [о]единъ ярецъ отъ козы-тѣ приношеніе за грѣхъ, и двѣ еднолѣтны агнета [п]за 20 примирителнѫ жьртвѫ. И да гы двигне священникъ-тъ наедно съ хлѣбъ-тъ на начаткы-тѣ, за приношеніе движимо прѣдъ Господа, наедно съ двѣ-тѣ агнета: [р]тѣ ще бѫдѫтъ святы Господу за священника. 21 И да свыкате въ онзи день събраніе свято за васъ; никаквѫ работѫ да не работите: това *да бѫде* вѣчно узаконеніе въ всичкы-тѣ ваши жилища въ родове-тѣ ви.

22 И когато жьнете жетвѫ-тѫ на земѭ-тѫ си, да не дожьнешь краища-та на нивѫ-тѫ си, и [т]паднѫлы-тѣ въ жетвѫ-тѫ ти класове да не събрешь; за сиромаха и за чужденеца да гы оставишь. Азъ сьмь Господь Богъ вашъ.

23 И говори Господь Моисею и рече: 24 Говорй на Израилевы-тѣ сынове и кажи: [у]Въ седмый-тъ мѣсецъ, въ пьрвый-тъ день на мѣсецъ-тъ да бѫде вамъ почиваніе, [ф]поменъ съ *трѫбно* въсклицаніе, свя- 25 то събраніе. Никаквѫ работѫ да не работите и да принесете жьртвѫ Господу.

26 И говори Господь Моисею и рече: 27 [х]И въ десетый-тъ день на този седмый-тъ мѣсецъ ще бѫде день на умилостивеніе: свято събраніе да имате; и да смирите душы-тѣ си, и да принесете жьртвѫ 28 Господу. И никаквѫ работѫ да не работите въ този день; защото е день на умилостивеніе, за да бѫде умилостивеніе за 29 васъ прѣдъ Господа Бога вашего. Понеже всяка душа, която не ся смири въ този день, [ц]ще ся истрѣби отъ людіе-тѣ 30 си. И всяка душа, която направи каквѫ годѣ работѫ въ този день, [ч]ще истрѣбѭ 31 онѫзи душѫ отъ срѣдъ людіе-тѣ й. Никаквѫ работѫ да не работите: това *да бѫде* узаконеніе вѣчно въ родове-тѣ ви, по 32 всичкы-тѣ ви жилища. Сѫббота на почиваніе ще бѫде за васъ, и да смирите душы-тѣ си, въ деветый-тъ день на мѣсецъ-тъ вечеръ-тъ; отъ вечеръ до вечеръ да празднувате сѫбботѫ-тѫ си.

33 И говори Господь Моисею и рече: 34 Говорй на Израилевы-тѣ сынове, и кажи:

а Ст. 4; 37.
б Исх. 32; 5. 4 Цар. 10; 20. Псал. 81; 3.
в Исх. 20; 9. 23; 12. 31; 15. 34; 21. Гл. 19; 3. Втор. 5; 13. Лук. 13; 14.
г Ст. 2, 37. Исх. 23; 14.
д Исх. 12; 6, 14, 18. 13; 3. 10. 23; 15. 34; 18. Числ. 9; 2, 3. 28; 16. 17. Втор. 16; 1—8. Іис. Нав. 5, 10.
е Исх. 12; 16. Числ. 28; 18, 25.
ж Исх. 23; 16, 19. 34; 22, 26. Числ. 15; 2, 18. 28; 26, Втор. 16; 9. Іис. Нав. 3; 15.
з Рим. 11; 16. 1 Кор. 15; 20. Іак. 1; 18. Откр. 14; 4.
и Исх. 29; 24.
і Гл. 2; 14, 15, 16.
к Исх. 34; 22. Гл. 25; 8. Втор. 16; 9.
л Дѣян. 2; 1.
м Числ. 28; 26.
н Исх. 22; 29. 23; 16, 19. 34; 22, 26. Числ. 15; 17—21. 28; 26. Втор. 26; 1.
о Гл. 4; 23, 28. Числ. 28; 30.
п Гл. 3; 1.
р Числ. 18; 12. Втор. 18; 4.
с Гл. 19; 9.
т Втор. 24; 19.
у Числ. 29; 1.
ф Гл. 25; 9.
х Гл. 16; 30. Числ. 29; 7.
ц Быт. 17; 14.
ч Гл. 20; 3, 5, 6.

[ш]Отъ петнадесетый-тъ день на този седмый-тъ мѣсецъ *ще бѫде* седмь дни Господ- 35 день праздникъ на шатры-тѣ. Въ първый-тъ день *да бѫде* свято събраніе: никаквѫ 36 работѫ да не работите, Седмь дни да приносите жьртвѫ Господу; [щ]въ осмый-тъ день да имате свято събраніе, и да принесете жьртвѫ Господу: [ъ]то е събраніе тържественно; никаквѫ работѫ да не ра- 37 ботите. [ы]Тѣзи сѫ Господни праздници, въ които ще свыквате святы събранія, за да приносите жьртвѫ Господу, всесъжженіе, и хлѣбно приношеніе, жьртвованіе и възліянія всякой день споредъ опрѣдѣ- 38 лено-то му, [ь]Освѣнъ Господни-тѣ сѫбботы, и освѣнъ дарове-тѣ си, и освѣнъ всичкы-тѣ си обричанія, и освѣнъ всичкы-тѣ си самоволны приношенія, които давате 39 Господу. А въ петнадесетый-тъ день на седмый-тъ мѣсецъ, [ѣ]като съберете произведенія-та на земіѭ-тѫ, да празднувате праздникъ Господенъ седмь дни: въ първый-тъ день *да бѫде* почиваніе, и въ осмый-тъ день почиваніе.

40 И [ю]въ първый-тъ день да земете за себе си плодъ отъ хубавы дървя, финиковы вѣтви, и вѣтви отъ широколистны дървя, и рѣчны върбы; и [я]да ся веселите прѣдъ 41 Господа Бога вашего седмь дни. И [ѫ]да празднувате този праздникъ за Господа седмь дни въ годинѫ-тѫ: то *ще бѫде* вѣчно узаконеніе въ родове-тѣ ви; въ седмый- 42 тъ мѣсецъ да го празднувате. [ѭ]Въ шатры да сѣдите седмь дни: всичкы-тѣ туземци Израиляне да сѣдѫтъ въ шатры; 43 [а]За да познаіѫтъ родове-тѣ ви, че въ шатры населихъ Израилевы-тѣ сынове, като гы изведохъ изъ Египетскѫ-тѫ зе- 44 міѭ. Азъ сьмь Господь Богъ вашъ. И [б]каза Мойсей Господни-тѣ праздницы на Израилевы-тѣ сынове.

ГЛАВА 24.

1 И говори Господь Моисею и рече: 2 [а]Заповѣдай на Израилевы-тѣ сынове да ти доносятъ първотокъ чисто масло, за освѣтеніе, за да горятъ свѣтила-та вся- 3 кога. Отъ вънъ завѣсѫ-тѫ на свидѣтелство-то, въ скиніѭ-тѫ на събраніе-то, да гы нарежда Ааронъ *да горятъ* отъ вечеръ до заранъ прѣдъ Господа вынѫгы: това *ще бѫде* вѣчно узаконеніе въ родове-тѣ 4 ви. На [б]чистый-тъ свѣтилникъ да приготвува свѣтила-та прѣдъ Господа вынѫгы.

5 И да земешь чисто брашно, и да опечешь отъ него [в]дванадесеть питы: двѣ десеты части *на ефѫ-тѫ* да бѫде всяка 6 пита. И да гы наредишь на два реда, по шесть на всякой редъ, [г]вьрхъ чистѫ-тѫ 7 тръпезѫ прѣдъ Господа. И на всякой редъ да турищь чистъ ливанъ, и то ще бѫде на хлѣбъ-тъ за поменъ, въ прино- 8 шеніе Господу. [д]Въ всякой сѫбботенъ день да нарежда това вынѫгы прѣдъ Господа, отъ Израилевы-тѣ сынове: *това е* 9 вѣченъ завѣтъ. И [е]тѣ ще бѫдѫтъ за Аарона и за сынове-тѣ му; и [ж]да гы ядѫтъ на свято мѣсто: защото сѫ прѣсвяты нему отъ Господни-тѣ приношенія; *това е* вѣчно узаконеніе.

10 И сынъ-тъ на еднѫ Израилянкѫ, когото имаше отъ Египтянинъ мѫжъ, излѣзе между Израилевы-тѣ сынове; и карахѫ ся въ станъ-тъ сынъ-тъ на Израилянкѫ-тѫ и единъ Израилянинъ человѣкъ. 11 И [з]сынъ-тъ на Израилянкѫ-тѫ женѫ похули име-то *Господне* [и]и проклѣ: [і]и приведохѫ го при Моисея: (а име-то на майкѫ му бѣше Саломиѳа, дъщеря на Даврія, 12 отъ Даново-то племе;) И [к]турихѫ го подъ стражѫ, [л]додѣ имъ ся обяви воля-та Го- 13 сподня. И говори Господь Моисею и ре- 14 че: Изведи вънъ изъ станъ-тъ оногозь който проклѣ; и [м]всичкы-тѣ които сѫ *го* чули, да турятъ рѫцѣ-тѣ си на главѫ-тѫ му, и нека го убіе съ каменіе всичко-то 15 събраніе. И говорй на Израилевы-тѣ сынове и речи: Който прокьлне Бога свое- 16 го, [н]ще понесе грѣхъ-тъ си; И [о]който похули име-то Господне, непрѣмѣнно да ся умьртви: съ каменіе да го убіе всичко-то събраніе; и ако е чужденецъ, или туземецъ, когато похули име-то *Господне*, да ся умьртви.

17 И [п]който убіе нѣкого человѣка, непрѣ- 18 мѣнно да ся умьртви. И [р]който убіе 19 скотъ, да отдаде животно за животно. И ако нѣкой направи поврѣжденіе на ближній-тъ си, [с]както е направилъ, така да 20 ся направи *и* нему: Строшеніе за строшеніе, око за око, зѫбъ за зѫбъ; както направи поврѣжденіе на человѣка, така да 21 ся направи и нему. И [т]който убіе скотъ, да го плати; а [у]който убіе человѣка, да 22 ся умьртви *и той*. [ф]Еднѫ сѫдбѫ ще

ш Исх. 23; 16. Числ. 29; 12. Втор. 16; 13. Ездр. 3; 4. Неем. 8; 14. Зах. 14; 16. Іоан. 7; 2.
щ Числ. 29; 35. Неем. 8; 18. Іоан. 7; 37.
ъ Втор. 16; 8. 2 Лѣт. 7; 9. Неем. 8; 18. Іоил. 1; 14. 2; 15.
ы Ст. 2, 4.
ь Числ. 29; 39.
ѣ Исх. 23; 16. Втор. 16; 13.
ю Неем. 8; 15.
я Втор. 16; 14, 15.
ѫ Числ. 29; 12. Неем. 8; 18.
ѭ Неем. 8; 14, 15, 16.
а Втор. 31; 13. Псал. 78; 5, 6.
б Ст. 2.

—

а Исх. 27; 20, 21.
б Исх. 31; 8. 39; 37.
в Исх. 25; 30.
г 3 Цар. 7; 48. 2 Лѣт. 4; 19. 13; 11. Евр. 9; 2.
д Числ. 4; 7. 1 Лѣт. 9; 32. 2 Лѣт. 2; 4.
е 1 Цар. 21; 6. Мат. 12; 4. Марк. 2; 26. Лук. 6; 4.
ж Исх. 29; 33. Гл. 8; 31. 21; 22.
з Ст. 16.
и Іов. 1; 5, 11, 22. 2; 5, 9. 10. Иса 8; 21.
і Исх. 18; 22, 26.
к Числ. 15; 34.
л Исх. 18; 15, 16. Числ. 27; 5. 36; 5, 6.
м Втор. 13; 9. 17; 7.
н Гл. 5; 1. 20; 17. Числ. 9; 13.
о 3 Цар. 21; 10, 13. Псал. 74; 10, 18. Мат. 12; 31. Марк. 3; 28. Іак. 2; 7.
п Исх. 21; 12. Числ. 35; 31. Втор. 19; 11, 12.
р Ст. 21.
с Исх. 21; 24. Втор. 19; 21. Мат. 5; 38. 7; 2.
т Ст. 18. Исх. 21; 33.
у Ст. 17.
ф Исх. 12; 49. Гл. 19; 34. Числ. 15; 16.

имате, както за чужденеца, така и за туземеца: защото азъ сьмь Господь Богъ вашъ.

23 И рече Моисей на Израилевы-тѣ синове; [х]и изведохѫ вънъ изъ станъ-тъ оногозь хойто бѣ проклѣлъ, и убихѫ го съ каменіе; и Израилеви-тѣ сынове направихѫ както заповѣда Господь Моисею.

ГЛАВА 25.

1 И говори Господь Моисею на Синайскѫ-тѫ горѫ и рече: 2 Говорй на Израилевы-тѣ сынове, и кажи имъ: Когато влѣзете въ тѫзь землѭ, коіѭто ви азъ давамъ, тогазь [а]земя-та да държи еднѫ сѫбботѫ Господу. 3 Шесть годинъ да сѣешь нивѫ-тѫ си, и шесть годинъ да рѣжешь лозіе-то си, и да събирашь плодъ-тъ му; 4 А въ седмѫ-тѫ годинѫ да бѫде сѫббота за почиваніе на землѭ-тѫ, сѫббота Господу; нивѫ-тѫ си да не сѣешь, и лозіе-то си да не рѣжешь. 5 Да [б]не жьнешь жетвѫ, която расте отъ самосебе си, и гроздіе отъ нерѣзано лозіе да не обирашь: година на почиваніе да бѫде за землѭ-тѫ. 6 И тая сѫббота на землѭ-тѫ ще ви бѫде храна; на тебе, и на слугѫ-тѫ ти, и на слугынѭ-тѫ ти, и на наемника ти, и на пришлецъ-тъ който ся е заселилъ при тебе: 7 И на скотове-тѣ ти, и на животны-тѣ които сѫ въ землѭ-тѫ ти, всичко-то нейно произведеніе ще бѫде за хранѫ.

8 И да изброишь за себе си седмь седмицы отъ годины, седмь пѫти по седмь годины; и дни-тѣ на седмь-тѣ седмицы отъ годины ще ти бѫдѫтъ четыридесеть и деветь годины. 9 Тогазь да направишь да възгласятъ трѫбы-тѣ съ въсклицаніе въ десетый-тъ день на седмый-тъ мѣсецъ: [в]въ день-тъ на умилостивеніе-то да направите да възгласи трѫба-та по всичкѫ-тѫ вашѫ землѭ. 10 И да освятите петдесетѫ-тѫ годинѫ, и [г]да прогласите освобожденіе по землѭ-тѫ на всичкы-тѣ ѝ жители: това да бѫде за васъ юбилей: и [д]да ся върнете всякой на стяжаніе-то си, и да ся върнете всякой при родъ-тъ си. 11 Петдесета-та година да ви бѫде година на юбилей; да [е]не сѣете, нито да жьнете което расте отъ самосебе си по нѥѭ, и 12 да не оберете нерѣзано-то ѝ лозіе. Защото това е юбилей: святъ да бѫде той за васъ; [ж]отъ поле-то да ядете произведеніе-то ѝ. 13 [з]Въ тѫзи годинѫ на юбилей, да 14 ся върнете всякой на стяжаніе-то си. И ако продадешь нѣщо на ближній-тъ си, или купишь отъ ближній-тъ, [н]да ся не 15 притѣснявате единъ другый: [і]Споредъ число-то на годины-тѣ слѣдъ юбилей да купувашь отъ ближній-тъ си *и* споредъ число-то на годины-тѣ на плодосъбираніе-то да ти продава. 16 Колкото сѫ по много годины-тѣ ще умножишь цѣнѫ-тѫ му, и колкото сѫ по малко годины-тѣ ще умалишь цѣнѫ-тѫ му: защото споредъ число-то на плодосъбиранія-та той ти продава. 17 И [к]да ся не притѣснявате единъ другый, но [л]да ся боишь отъ Бога твоего; защото азъ сьмь Іеова Богъ вашъ.

18 И [м]да правите повелѣнія-та ми, и сѫдбы-тѣ ми да пазите, и да гы вършите, и 19 [н]да живѣете безбѣдно на землѭ-тѫ. И земя-та ще дава плодове-тѣ си, и [о]ще ядете до насыщеніе, и ще живѣете безбѣдно на нѥѭ.

20 Ако ли речете: [п]Що ще ядемъ въ седмѫ-тѫ годинѫ, [р]като не посѣемъ нито 31 съберемъ плодове-тѣ си? Тогазь [с]ще проводѭ благословеніе-то си на васъ въ шестѫ-тѫ годинѫ, и ще направи произведенія за три годины. 22 И [т]ще сѣете въ осмѫ-тѫ годинѫ, и ще ядете [у]отъ ветхы-тѣ плодове, до деветѫ-тѫ годинѫ: додѣто дойдѫтъ плодове-тѣ ѝ, ще ядете ветхы *жита*.

23 И земя-та да ся не продава за вѣчно: защото [ф]земя-та е моя; защото [х]вы сте 24 чужденци и пришелци при мене. За това въ всичкѫ-тѫ землѭ на ваше-то притяжаніе, да позволявате искупуваніе на землѭ-тѫ. 25 [ц]Ако осиромашѣе братъ ти и продаде отъ стяжаніе-то си, и [ч]дойде най ближній-тъ му сродникъ, нека искупи 26 онова което е продалъ братъ му. И ако человѣкъ-тъ нѣма сродникъ да го искупи, а му стигне рѫка и намѣри съ какво да го 27 искупи самъ; Тогазь [ш]нека смѣтне годины-тѣ на продаваніе-то му, и нека повърне останѫло-то на оногова человѣка, комуто *го* е продалъ, и нека ся върне на 28 стяжаніе-то си. Но, ако рѫка-та му не намѣри колкото трѣбва да плати, тогазь продадено-то да остане въ рѫкѫ-тѫ на оногозь който го е купилъ, до годинѫ-тѫ на юбилей; и [щ]въ юбилей-тъ ще ся освободи, и той ще ся върне на стяжаніе-то си.

29 И ако нѣкой продаде домъ обитаемъ въ градъ ограденъ, тогазь може да го искупи въ разстояніе на еднѫ годинѫ отъ

х Ст. 14.

—

а Исх. 23; 10. Виж. Гл. 26; 34, 35. 2 Лѣт. 36; 21.
б 4 Цар. 19; 29.
в Гл. 23; 24, 27.
г Иса. 61; 2. 63; 4. Іер. 34; 8, 15, 17. Лук. 4; 19.
д Ст. 13. Числ. 36; 4.
е Ст. 5.
ж Ст. 6, 7.
з Ст. 10. Гл. 27; 24. Числ. 36; 4.
и Ст. 17. Гл. 19; 13. 1 Цар. 12; 3, 4. Мих. 2; 2. 1 Кор. 6; 8.
і Гл. 27; 18, 23.
к Ст. 14.
л Ст. 43. Гл. 19; 14, 32.
м Гл. 19; 37.
н Гл. 26; 5. Втор. 12; 10. Псал. 4; 8. Прит. 1; 33. Іер. 23; 6.
о Гл. 26; 5. Іез. 34; 25, 27, 28.
п Мат. 6; 25, 31.
р Ст. 4, 5.
с Втор. 28; 8. Виж. Исх. 16; 29.
т 4 Цар. 19; 29.
у Іис. Нав. 5; 11, 12.
ф Втор. 32; 43. 2 Лѣт. 7; 20. Псал. 85; 1. Іоил. 2; 18. 3; 2.
х 1 Лѣт. 29; 15. Псал. 39; 12. 119; 19. 1 Пет. 2; 11.
ц Руѳ. 2; 20. 4; 4, 6.
ч Руѳ. 3; 2, 9, 12. Іер. 32; 7, 8.
ш Ст. 50, 51, 52.
щ Ст. 13.

продажбѫ-тѫ му: въ еднѫ годинѫ може
30 да го искупи. Но ако ся не искупи до
свършваніе-то на годинѫ-тѫ, тогазь онзи
домъ който е въ ограденъ градъ да ся
подтвърди за всегда на оногозь който го е
купилъ въ родове-тѣ му: въ юбилей да не
31 ся освобождава. Но селскы-тѣ кѫщи, които нѣматъ наоколо огражденіе да ся вмѣняватъ както полета-та на земіѭ-тѫ: могѫтъ да ся искупуватъ, и да ся освобо-
32 ждаватъ въ юбилей. А [ъ]за Левитскы-тѣ
градове, домове-тѣ въ градове-тѣ на притяжаніе-то имъ, Левити-тѣ могѫтъ да гы
33 искупятъ всякога. И ако нѣкой купи *домъ*
отъ Левиты-тѣ, тогазь продаденный-тъ
домъ вѫтрѣ въ градъ-тъ на притяжаніе-то му [ы]ще ся освободи въ юбилей; защото домове-тѣ на Левитскы-тѣ градища сѫ
тѣхно притяжаніе между Израилевы-тѣ
34 сынове. А [ь]поле-то на прѣдградіе-то на
градове-тѣ имъ да ся не продава; защото то е вѣчно притяжаніе за тѣхъ.
35 И ако осиромашѣе братъ ти, и ослабѣе
рѫка-та му при тебе, тогазь [ѣ]да му помогнешь, *като* на чужденецъ или при-
36 шлецъ, за да живѣе наедно съ тебе. Да
[ю]не земешь отъ него лихвѫ, или печалбѫ; но [я]бой ся отъ Бога твоего: и да
37 живѣе братъ ти наедно съ тебе. Сребро-то си да не му дадешь съ лихвѫ, и за печалбѫ да не му дадешь хранѫ-тѫ си.
38 [ѫ]Азъ сьмь Господь Богъ вашъ, който вы
изведохъ изъ Египетскѫ-тѫ земіѭ, за да
ви дамъ Ханаанскѫ-тѫ земіѭ, и да бѫдѫ
вашъ Богъ.
39 И [ѭ]ако осиромашѣе братъ ти при тебе, и ти ся продаде, да го не натоваришь
40 съ рабскѫ работѫ. Като наемникъ или
пришлецъ да бѫде той при тебе: нека ти
41 работи до годинѫ-тѫ на юбилей. Тогазь
да си излѣзе отъ тебе, [а]той и чада-та му
съ него, и да ся върне при родъ-тъ си,
и [б]при стяжаніе-то на отцы-тѣ си да ся
42 върне; Защото [в]тѣ сѫ мои раби които
изведохъ изъ Египетскѫ-тѫ земіѭ: да ся
43 не продаватъ както ся продава рабъ. Да
[г]не началствувашь върху него [д]съ жестокость; но [е]да ся боишь отъ Бога твоего.
44 И рабъ-тъ ти и рабыня-та ти които ще
имашь, отъ язычницы-тѣ които сѫ около
васъ, отъ тѣхъ да купувашь рабъ и ра-
45 быніѭ. Още и [ж]отъ сынове-тѣ на чужденцы-тѣ които сѫ пришелци между васъ,
отъ тѣхъ да купувате, и отъ тѣхный-тъ
родъ който е между васъ, колкото сѫ ся
родили въ земіѭ-тѫ ви; и да ви бѫдѫтъ
46 стяжаніе. И [з]да гы имате наслѣдіе за чада-та си: слѣдъ васъ да *гы* наслѣдятъ като стяжаніе; вынѫгы ваши раби да бѫдѫтъ; но върхъ братія-та си, Израилевы-тѣ сынове, да [и]не началствувате единъ
надъ другъ съсъ жестокость.
47 И когато чужденецъ-тъ, и пришлецъ-тъ който живѣе съ тебе ся замогне, [і]а
братъ ти който е съ него осиромашѣе и
ся продаде на чужденеца, който е пришлецъ при тебе, или на кого да е отъ
48 родъ-тъ на чужденеца: Слѣдъ продажбѫ-тѫ може да ся искупи; [к]кой годѣ отъ
49 братія-та му да го искупи. Или стрыка
му, или стрыковъ-тъ му сынъ, да го искупи, или нѣкой ближенъ сродникъ отъ
родъ-тъ му да го искупи; или [л]самъ той
ако му стигне рѫка да искупи себе си.
50 И да смѣтне съ тогозь който го бѣ купилъ
отъ годинѫ-тѫ въ коіѭто му ся е продалъ, до годинѫ-тѫ на юбилей; и цѣната за коіѭто ся е продалъ да бѫде [м]споредъ число-то на годины-тѣ: съразмѣрно
съ врѣме-то на наемникъ да му ся смѣт-
51 не. Ако оставатъ още много годины, съразмѣрно съ тѣхъ да плати за искупуваніе-то си отъ сребро-то съ което е ку-
52 пенъ. Ако ли оставатъ малко годины, до
годинѫ-тѫ на юбилей, да смѣтне, и споредъ годины-тѣ да плати за искупуваніе-
53 то си. Като годишенъ наемникъ да бѫде
при него, да не началствува върху му съ
54 жестокость прѣдъ тебе. И ако така ся не
искупи, тогазь [н]да си излѣзе въ годинѫ-тѫ на юбилей, той и чада-та му съ него;
55 Защото [о]сынове-тѣ Израилеви мои раби
сѫ: тѣ сѫ мои раби които изведохъ изъ
Египетскѫ-тѫ земіѭ. Азъ сьмь Господь
Богъ вашъ.

ГЛАВА 26.

1 Да не направите за себе си [а]идолы, нито истуканы, нито да въздигате балваны
за себе си, нито да поставите въ земіѭ-тѫ си камыкъ съ изображенія, за да му
ся кланяте; защото азъ сьмь Господь
2 Богъ вашъ. [б]Сѫбботы-тѣ ми да пазите, и
святилище-то ми да почитате. Азъ сьмь
Господь.
3 [в]Ако ходите по повелѣнія-та ми, и па-
4 зите заповѣди-тѣ ми, и гы вършите; Тогазь [г]ще дамъ дъждове-тѣ ви въ врѣме-то

ъ Виж. Числ. 35; 2. Іис. Нав. 21; 2, и дрг.
ы Ст. 28.
ь Дѣян. 4; 36, 37.
ѣ Втор. 15; 7, 8. Псал. 37; 26. 41; 1. 112; 5, 9. Прит. 14; 31. Лук. 6; 35. Дѣян. 11; 29. Рим. 12; 10. 1 Іоан. 3; 17.
ю Исх. 22; 25. Втор. 23; 19. Неем. 5; 7. Псал. 15; 5. Прит. 28; 8. Іез. 18; 8. 13, 17. 22; 12.
я Ст. 17. Неем. 5; 9.
ѫ Гл. 22; 32, 33.
ѭ Исх. 21; 2. Втор. 15; 12. 3 Цар. 9; 22. 4 Цар. 4; 1. Неем. 5; 5. Іер. 34; 14.
а Исх. 21; 3.
б Ст. 28.
в Ст. 55. Рим. 6; 22. 1 Кор. 7; 23.
г Ефес. 6; 9. Кол. 4; 1.
д Ст. 46. Исх. 1; 13.
е Ст. 17. Исх. 1; 17, 21. Втор. 25; 18. Мал. 3; 5.
ж Иса. 56; 3, 6.
з Иса. 14; 2.
и Ст. 43.
і Ст. 25, 35.
к Неем. 5; 5.
л Ст. 26.
м Іов. 7; 1. Иса. 16; 14. 21; 16.
н Ст. 41. Исх. 21; 2, 3.
о Ст. 42.

—

а Исх. 20; 4, 5. Втор. 5; 8. 16; 22. 27; 15. Псал. 97; 7.
б Гл. 19; 30.
в Втор. 11; 13, 14, 15. 28; 1 до 14.
г Иса. 30; 23. Іез. 34; 26. Іоил. 2; 23, 24.

имъ, и земя-та [д] ще даде рожбы-тѣ си, и дървя-та на поле-то ще дадѫтъ плодъ-тъ 5 си. И [е] вършитба-та ще държи до гроздоберъ-тъ, и гроздоберъ-тъ ще държи до сѣятбѫ: и [ж] ще ядете хлѣбъ-тъ си до сытость; и [з] ще живѣете безбѣдно въ земѭ-тѫ 6 си. И [и] ще дамъ миръ на земѭ-тѫ, и [і] ще си легате, и никой нѣма да *вы* устрашава; и [к] ще истрѣбѭ злы-тѣ звѣрове отъ земѭ-тѫ, и [л] ножъ нѣма да замине 7 прѣзъ земѭ-тѫ ви. И ще погнете непріятели-тѣ си, и ще паднѫтъ прѣдъ васъ 8 отъ ножъ. И [м] петина отъ васъ ще погнѫтъ сто, а сто отъ васъ ще погнѫтъ десеть тысящы; и непріятели-тѣ ви ще 9 паднѫтъ прѣдъ васъ отъ ножъ. И [н] ще погледнѫ къмъ васъ, и ще вы нарастѭ, и ще [о] вы умножѫ, и ще утвърдѭ за10 вѣтъ-тъ си съ васъ. И [п] ще ядете ветхы жита, и ще исхвърлите ветхы-тѣ за *да* 11 *турите* новы-тѣ. И [р] ще поставѭ скиніѭтѫ си между васъ; и душа-та ми [с] не ще 12 ся погнуси отъ васъ. И [т] ще ходѭ между васъ, и [у] ще сьмь Богъ вашъ, и вы ще 13 бѫдете мои людіе. [ф] Азъ сьмь Господь Богъ вашъ, който вы изведохъ изъ земѭ-тѫ *на* Египтяны-тѣ, да не имъ сте раби; и [х] строшихъ жегла-та на яремъ-тъ ви, и направихъ вы да ходите прави.

14 Но [ц] ако мя не послушате, и не извър15 шите всичкы тѣзи заповѣди, И [ч] ако прѣзрите повелѣнія-та ми, или ако душа-та ви ся погнуси отъ сѫдбы-тѣ *ми*, да не вършите всичкы-тѣ ми заповѣди, и нару16 шите завѣтъ-тъ ми: И азъ ще направѭ вамъ това: ще проводѭ върхъ васъ [ш] ужасъ, [щ] чахоткѫ и трескѫ, които [ъ] ще погубяватъ очи-тѣ *ви*, и ще стопяватъ душѫ-тѫ ви; и ще [ы] сѣете сѣме-то си напраздно, защото непріятели-тѣ ви ще го 17 ядѫтъ. И [ь] ще турѭ лице-то си противъ васъ, и [ѣ] ще бѫдете убити прѣдъ непріятели-тѣ си: и [ю] тѣзи които ви ненавидятъ ще владѣѭтъ надъ васъ: и [я] ще бѣгате 18 когато никой не вы гони. И при всичко това ако не мя послушате, ще приложѫ на васъ [ж] седмократно наказаніе за грѣ19 хове-тѣ ви. И [іж] ще строшѫ гордость-тѫ на силѫ-тѫ ви: и [а] ще направѭ небе-то ви като желѣзо, и земѭ-тѫ ви като мѣдь. 20 И [б] сила-та ви ще ся изнурява напраздно; защото [в] земя-та ви нѣма да дава рожбы-тѣ си, и дървя-та на земѭ-тѫ *ви* нѣма да 21 даватъ плодъ-тъ си. И ако ходите противно на мене, и не рачите да мя слушате, ще притурѭ на васъ седмократны 22 язвы споредъ грѣхове-тѣ ви. [г] Ще проводѭ върхъ васъ дивы звѣрове, които ще вы лишатъ отъ чада-та ви, и ще истрѣбятъ скотове-тѣ ви, и ще вы направятъ да намалѣете и [д] ще запустѣѭтъ пѫтища-та 23 ви. [е] И отъ това ако ся не исправите къмъ 24 мене, но ходите противно на мене, Тогазь [ж] ще пойдѫ и азъ противно на васъ, и ще вы поразѭ и азъ седмократно заради 25 грѣхове-тѣ ви. И [з] ще наведѫ на васъ ножъ, който ще направи отмъщеніе за завѣтъ-тъ: и когато ся съберете въ градища-та си, [и] ще проводѭ между васъ моръ; и ще бѫдете прѣдадени въ рѫ26 цѣ-тѣ на врагъ-тъ. И [і] когато строшѫ утвържденіе-то отъ хлѣбъ-тъ ви, десеть жены ще пекѫтъ хлѣбъ-тъ ви въ еднѫ пещь, и ще *ви* отдаватъ хлѣбъ-тъ ви съ теглилкѫ, и [к] ще ядете, и нѣма да ся насыщате.

27 Но [л] и слѣдъ това ако не мя послуша28 те, но ходите противно на мене; То и азъ ще пойдѫ противно на васъ [м] съ ярость, и ще вы накажѫ и азъ седмократно за 29 грѣхове-тѣ ви. И [н] ще ядете плъть-тѫ на синове-тѣ си, и плъть-тѫ на дъщери30 тѣ си ще ядете. И [о] ще разорѭ трѣбища-та ви, и ще разбіѭ кумиры-тѣ ви, и [п] трупове-тѣ ви ще хвърлѭ върхъ трупове-тѣ на гнусны-тѣ ви идолы и [р] ще ся 31 погнуси отъ васъ душа-та ми. И [с] ще направѭ градове-тѣ ви пустынѭ, и [т] ще запустѭ святилища-та ви, и не щѫ да помиришѫ уханіе-то на благовонія-та ви. 32 И [у] ще запустѭ азъ земѭ-тѫ *ви:* и [ф] ще ся смаѭтъ за това непріятели-тѣ ви,

д Псал. 67; 6. 85; 12. Іез. 34; 27. 36; 30. Зах. 8; 12.
е Амос. 9; 13.
ж Гл. 25; 19. Втор. 11; 15. Іоил. 2; 19, 26.
з Гл. 25; 18. Іов. 11; 18. Іез. 34; 25, 27, 28.
и 1 Лѣт. 22; 9. Псал. 29; 11. 147; 14. Иса. 45; 7. Агг. 2; 9.
і Іов. 11; 19. Псал. 3; 5. 4; 8. Иса. 35; 9. Іер. 30; 10. Іез. 34; 25. Осія 2; 18. Соф. 3; 13.
к 4 Цар. 17; 25. Іез. 5; 17. 14; 15.
л Іез. 14; 17.
м Втор. 32; 30. Іис. Нав. 23; 10.
н Исх. 2; 25. 4 Цар. 13; 23.
о Быт. 17; 6, 7. Неем. 9; 23. Псал. 107; 38.
п Гл. 25; 22.
р Исх. 25; 8. 29; 45. Іис. Нав. 22; 19. Псал. 76; 2. Іез. 37; 26, 27, 28. Откр. 21; 3.
с Гл. 20; 23. Втор. 32; 19.
т 2 Кор. 6; 16.
у Исх. 6; 7. Іер. 7; 23. 11; 4. 30; 22. Іез. 11; 20. 36; 28.
ф Гл. 25; 38, 42, 55.
х Іер. 2; 20. Іез. 34; 27.
ц Втор. 28; 15. Плач. 2; 17. Мал. 2; 2.
ч Ст. 43. 4 Цар. 17; 15.
ш Втор. 28; 65, 66, 67. 32; 25. Іер. 15; 8.
щ Втор. 28; 22.
ъ 1 Цар. 2; 33.
ы Втор. 28; 33, 51. Іов. 31; 8. Іер. 5; 17. 12; 13. Мих. 6; 15.
ь Гл. 17; 10.
ѣ Втор. 28; 25. Сѫд. 2; 14. Іер. 19; 7.
ю Псал. 106; 41.
я Ст. 36. Псал. 53; 5. Прит. 28; 1.
ж 1 Цар. 2; 5. Псал. 119; 164. Прит. 24. 16.
іж Иса. 25; 11. 26; 5. Іез. 7; 24. 30; 6.
а Втор. 28; 23.
б Псал. 127; 1. Иса. 49; 4.
в Втор. 11; 17. 28; 18. Агг. 1; 10.
г Втор. 32; 24. 4 Цар. 17; 25. Іез. 5; 17. 14; 15.
д Сѫд. 5; 6. 2 Лѣт. 15; 5. Иса. 33; 8. Плач. 1; 4. Зах. 7; 14.
е Іер. 2; 30. 5; 3. Амос. 4; 6 до 12.
ж 2 Цар. 22; 27. Псал. 18; 26.
з Іез. 5; 17. 6; 3. 14; 17. 29; 8. 33; 2.
и Числ. 14; 12. Втор. 28; 21. Іер. 14; 12. 24; 10. 29; 17, 18. Амос. 4; 10.
і Псал. 105; 16. Иса. 3; 1. Іез. 4; 16. 5; 16. 14; 13.
к Иса. 9; 20. Мих. 6; 14. Агг. 1; 6.
л Ст. 21, 24.
м Иса. 59; 18. 63; 3. 66; 15. Іер. 21; 5. Іез. 5; 13, 15. 8; 18.
н Втор. 28; 53. 4 Цар. 6; 29. Плач. 4; 10. Іез. 5; 10.
о 2 Лѣт. 34; 3, 4, 7. Иса. 27; 9. Іез. 6; 3, 4, 5, 6, 13.
п 4 Цар. 23; 20. 2 Лѣт. 34; 5.
р Гл. 20; 23. Псал. 78; 59. 89; 38. Іер. 14; 19.
с Неем. 2; 3. Іер. 4; 7. Іез. 6; 6.
т Псал. 74; 7. Плач. 1; 10. Іез. 9; 6. 21; 2.
у Іер. 9; 11. 25; 11, 18.
ф Втор. 28; 37. 3 Цар. 9; 8. Іер. 18; 16. 19; 8. Іез. 5; 15.

33 които живѣѭтъ въ неѭ. А васъ [х] ще разсѣѭ между язычницы-тѣ: и ще истъргнѫ слѣдъ васъ ножъ: и земя-та ви ще 34 бѫде пуста и градове-тѣ ви пустиня. [ц] Тогазь земя-та ще ся радва на сѫбботы-тѣ си, въ всичкы-тѣ дни до когато е тя пуста, и вы сте въ земѭ-тѫ на непріятели-тѣ си, тогазь ще ся упокои земя-та, и ще 35 ся радва на сѫбботы-тѣ си. Въ всичкы-тѣ дни на запустеніе-то си ще си почива, защото [ч] не си е почивала въ сѫбботы-тѣ 36 ви, когато вы живѣяхте на неѭ. И на останѫлы-тѣ отъ васъ [ш] ще вложѫ плахость въ сьрдце-то имъ въ земли-тѣ на непріятели-тѣ имъ: и [щ] шумъ отъ листъ завѣванъ ще гы погне: и ще бѣгатъ като бѣгающи отъ ножъ, и ще падатъ когато 37 никой не *гы* гони. И [ъ] ще падатъ единъ вьрхъ другъ, като прѣдъ ножъ, когато никой *гы* не гони: и [ы] не ще можете да 38 стоите прѣдъ непріятели-тѣ си. И ще погынете между язычницы-тѣ, и земя-та на 39 непріятели-тѣ ви ще вы пояде. И останѫли-тѣ отъ васъ [ь] ще ся стопятъ за беззаконія-та си, по земли-тѣ на непріятели-тѣ си: а още за беззаконія-та на отцы-тѣ 40 си, ще ся стопятъ наедно съ тѣхъ. И [ѣ] ако исповѣдатъ беззаконіе-то си, и беззаконіе-то на отцы-тѣ си, за прѣстѫпленіе-то си което сѫ прѣстѫпили противъ мене, и още че сѫ ходили противно на ме- 41 не, И азъ че ходихъ противно на тѣхъ, и отведохъ гы въ земѭ-тѫ на непріятели-тѣ имъ: [ю] ако тогазь ся покори [я] необрѣзано-то имъ сьрдце, и пріемѫтъ нака- 42 заніе-то за беззаконіе-то си, Тогазь [ѫ] ще поменѫ завѣтъ-тъ си съ Іакова, и завѣтъ-тъ си съ Исаака, и завѣтъ-тъ си съ Аврама ще поменѫ [іѫ] и земѭ-тѫ ще поменѫ.

43 И [а] земя-та ще бѫде оставена отъ тѣхъ, и ще ся радва на сѫбботы-тѣ си, като остане пуста отъ тѣхъ: и тѣ ще пріимѫтъ наказаніе-то за беззаконіе-то си: защото [б] прѣзрѣхѫ сѫдбы-тѣ ми, и защото душата имъ ся отвърнѫ отъ повелѣнія-та ми. 44 Но и така като сѫ въ земѭ-тѫ на непріятели-тѣ си, [в] не щѫ да гы отхвьрлѭ, нито ще ся погнусѭ отъ тѣхъ щото да гы истрѣбѭ *и* да нарушѫ завѣтъ-тъ си 45 съ тѣхъ: защото азъ сьмь Господь Богъ тѣхенъ: Но [г] заради тѣхъ ще поменѫ завѣтъ-тъ на отцы-тѣ *имъ*, [д] които изведохъ изъ Египетскѫ-тѫ земѭ, [е] прѣдъ очи-тѣ на язычницы-тѣ за да бѫдѫ тѣхенъ Богъ. 46 Азъ сьмь Іеова. [ж] Тѣзи сѫ повелѣнія-та, и сѫдбы-тѣ, и законы-тѣ, които направи Господь между себе си и между синове-тѣ Израилевы, [з] на Синайскѫ-тѫ горѫ, чрѣзъ Моисеевѫ рѫкѫ.

ГЛАВА 27.

1 И говори Господь Моисею и рече: Го- 2 вори на Израилевы-тѣ сынове и кажи имъ: [а] Когато нѣкой направи обричаніе, ты да направишь оцѣненіе-то на лица-та 3 за Господа. И оцѣненіе-то ти да бѫде *така:* на мѫжко отъ двадесеть годинъ до шестдесеть годинъ, оцѣненіе-то ти да бѫде петдесеть сребьрни сикли, [б] споредъ 4 сикль-тъ на святилище-то. Ако ли е женско, оцѣненіе-то ти да бѫде тридесеть си- 5 кли. И ако е отъ петь годинъ до двадесеть годинъ, оцѣненіе-то ти да бѫде за мѫжко-то двадесеть сикли, а за женско-то 6 десеть сикли. Ако ли е отъ единъ мѣсецъ до петь годинъ, оцѣненіе-то ти да бѫде за мѫжко петь сикли сребьрни, а за женско 7 оцѣненіе-то ти, три сикли сребьрни. Ако ли е отъ шестдесеть годинъ и нагорѣ, ако е мѫжкый полъ, оцѣненіе-то ти да бѫде петнадесеть сикли; ако ли е жен- 8 скый полъ, десеть сикли. Но ако е по сиромахъ отъ оцѣненіе-то ти, да ся прѣдстави прѣдъ священника, и священникъ-тъ да го оцѣни: споредъ силѫ-тѫ на оногозь който е направилъ обричаніе-то, священникъ-тъ да го оцѣни.

9 И ако *обричаніе-то е за* скотъ, отъ онѣзи които ся приносятъ приносъ Господу, отъ тѣхъ всичко що ся дава Господу ще бѫ- 10 де свято. Да го не промѣни, нито да замѣни добро-то съ лошо или лошо-то съ добро: ако ли нѣкога замѣни скотъ за скотъ, тогазь и той и промѣненіе-то му 11 ще бѫдѫтъ святи. Ако ли е нѣкой скотъ нечистъ, отъ онѣзи които ся не приносятъ Господу приносъ, тогазь да прѣдста- 12 ви скотъ-тъ прѣдъ священника; И да го оцѣни священникъ-тъ, или добръ или лошъ: споредъ оцѣненіе-то ти, о священ- 13 ниче, така ще бѫде. И [в] ако нѣкой поиска да го искупи, то да придаде петѫ-тѫ му часть вьрхъ твое-то оцѣненіе.

14 И когато нѣкой посвяти кѫщѫ-тѫ си за посвященіе Господу, то священникъ-тъ да ѭ оцѣни, была добра или лоша: както оцѣни священникъ-тъ така ще стане.

[х] Втор. 4; 27. 28; 64. Псал. 44; 11, Іер. 9; 16. Іез. 12; 15. 20; 23. 22; 15. Зах. 7; 14.
[ц] 2 Лѣт. 36; 21.
[ч] Гл. 25; 2.
[ш] Іез. 21; 7, 12, 15.
[щ] Ст. 17. Іов. 15; 21. Прит. 28; 1.
[ъ] Иса. 10; 4. Виж. Сѫд. 7; 22. 1 Цар. 14; 15, 16.
[ы] Іис. Нав. 7; 12, 13. Сѫд. 2; 14.
[ь] Втор. 4; 27. 28; 65. Неем. 1; 8. Іер. 3; 25. 29; 12, 13. Іез. 4; 17. 6; 9. 20; 43. 24; 23. 33; 10. 36; 31. Осія. 5; 15. Зах. 10; 9.
[ѣ] Числ. 5; 7. 3 Цар. 8; 33, 35, 47. Неем. 9; 2. Прит. 28; 13. Дан. 9; 3, 4. Лук. 15; 18. 1 Іоан. 1; 9.
[ю] 3 Цар. 21; 29. 2 Лѣт. 12; 6, 7, 12. 32; 26. 33; 12, 13.
[я] Виж. Іер. 6; 10. 9; 25, 26. Іез. 44; 7. Дѣян. 7; 51. Рим. 2; 29. Кол, 2; 11.
[ѫ] Исх. 2; 24. 6; 5. Псал. 106; 45. Іез. 16; 60.
[іѫ] Псал. 136; 23.
[а] Ст. 34, 35.
[б] Ст. 15.
[в] Втор. 4; 31. 4 Цар. 13; 23. Рим. 11; 2.
[г] Рим. 11; 28.
[д] Гл. 22; 33. 25; 38.
[е] Псал. 98; 2. Іез. 20; 9; 14, 22.
[ж] Гл. 27; 34. Втор. 6; 1. 12; 1. 33; 4. Іоан. 1; 17.
[з] Гл. 25; 1.

—

[а] Числ. 6; 2. Виж. Сѫд. 11 30, 31, 39. 1 Цар. 1; 11, 28.
[б] Исх. 30; 13.
[в] Ст. 15, 19.

15 И [г]ако онзи който іѭ посвяти, поиска да искупи кѫщѫ-тѫ си, да придаде петѫ-тѫ часть отъ сребро-то на оцѣненіе-то ти, и ще бѫде негова.
16 И ако нѣкой посвяти Господу отъ нивѫ-тѫ на стяжаніе-то си, оцѣненіе-то ти да бѫде споредъ посѣваніе-то й, единъ коръ отъ ечимѣно сѣме *ще ся цѣни* за пет-
17 десеть сребърны сикли. Ако отъ годинѫ-тѫ на юбилей-тъ посвяти нивѫ-тѫ си, то
18 по твое-то оцѣненіе ще стане. Но ако слѣдъ юбилей-тъ посвяти нивѫ-тѫ си, священникъ-тъ [д]да му смѣтне сребро-то споредъ годины-тѣ които оставатъ до юбилейнѫ-тѫ годинѫ, и да ся спадне отъ
19 оцѣненіе-то ти. И [е]тойзи който е посвятилъ нивѫ-тѫ, ако поиска нѣкога да іѭ искупи, да й придаде петѫ-тѫ часть отъ сребро-то на оцѣненіе-то ти и ще стане
20 негова. И ако не искупи нивѫ-тѫ или ако е продалъ нивѫ-тѫ другому, да ся не
21 искупува вече. Но [ж]когато нива-та ся освободи въ юбилей-тъ, ще бѫде свята Господу, като нивѫ [з]съ клѣтвѫ посвященѫ, [и]ще бѫде стяжаніе на священника.
22 И ако нѣкой посвяти Господу нивѫ коіѭто е купилъ, която не е отъ нивы-
23 тѣ [і]на стяжаніе-то му, [к]Священникъ-тъ да смѣтне цѣнѫ-тѫ й по твое-то оцѣненіе, дори до годинѫ-тѫ на юбилей-тъ: и да даде оцѣненіе-то отъ тебе въ истый-тъ
24 день: то е свято Господу. [л]Въ годинѫ-тѫ на юбилей-тъ нива-та да ся върне на оногозь, отъ когото ся е купила, който
25 има стяжаніе-то на тѫзи земіѭ. И всичкы-тѣ твои оцѣненія да бывать споредъ сикль-тъ на святилище-то: [м]двадесеть геры да бѫде сикль-тъ.
26 Но [н]първородно-то между скотове-тѣ, което като първородно надлежи Господу, никой да го не посвящава: говедо или
27 овца, Господне е. И ако е отъ нечисты скотове, да *го* искупи споредъ твое-то оцѣненіе, и [о]да придаде петѫ-тѫ му часть върхъ него: или ако ся не искупува, да ся
28 продаде споредъ твое-то оцѣненіе. Но [п]никое посвящение, което бы посвятилъ нѣкой съ клѣтвѫ Господу, отъ онова що има, человѣкъ или скотъ, или нива отъ стяжаніе-то си нито да ся продаде, нито искупи: всяко съ клѣтвѫ посвященіе прѣ-
29 свято е Господу. [р]Никое посвященіе посвятено съ клѣтвѫ отъ человѣкъ, да ся не искупи: непрѣмѣнно ще ся умъртви.
30 И [с]всякой десетъкъ отъ земіѭ-тѫ, отъ сѣме-то на земіѭ-тѫ, и отъ плодъ-тъ на дървя-та, Господенъ е: святъ е Господу.
31 И [т]ако нѣкога поиска нѣкой да искупи десетъкъ-тъ си, да му придаде петѫ-тѫ
32 му часть. И всякой десетъкъ отъ чрѣдѫ, и отъ стадо, на всяко *животно* което [у]минува *на четъ* подъ жезлъ-тъ, десетъкъ-тъ
33 ще бѫде святъ Господу. Да не различава или добро или лошо, [ф]нито да го промѣни: и ако го нѣкога промѣни, и то и промѣнено-то му ще бѫде свято: да ся не искупи.
34 [х]Тѣзи сѫ заповѣди-тѣ които заповѣда Господь Моисею за Израилевы-тѣ сынове на Синайскѫ-тѫ горѫ.

ЧИСЛА.

ГЛАВА 1.

1 И говори Господь Моисею [а]въ Синайскѫ-тѫ пустынѭ, [б]въ скиніѭ-тѫ на събраніе-то, въ първый-тъ день на вторый-тъ мѣсецъ, въ вторѫ-тѫ годинѫ отъ какъ излѣзохѫ изъ Египетскѫ-тѫ земіѭ и
2 рече: [в]Прѣбройте всичко-то събраніе на Израилевы-тѣ сынове, по родъ-тъ имъ, по отеческы-тѣ имъ домове, и избройте по име всякой мѫжкый полъ единъ по единъ.
3 Отъ двадесеть годины нагорѣ, всичкы-тѣ които могѫтъ въ Израиль да излѣзѫтъ на бой, ты и Ааронъ избройте гы по во-
4 инства-та имъ. И съ васъ да бѫде по единъ человѣкъ отъ всяко племе: всякой ще бѫде князь на отеческый-тъ си домъ.
5 И тѣзи сѫ имена-та на мѫжіе-тѣ които ще прѣдстоятъ съ васъ наедно: отъ
6 Рувима Елисуръ Седіуровый сынъ: Отъ

[г] Ст. 13.
[д] Гл. 25; 15, 16.
[е] Ст. 13.
[ж] Гл. 25; 10, 28, 31.
[з] Ст. 28.
[и] Числ. 18; 14. Іез. 44; 29.
[і] Гл. 25; 10, 25.
[к] Ст. 18.
[л] Гл. 25; 28.
[м] Исх. 30; 13. Числ. 3; 47. 18; 16. Іез. 45; 12.
[н] Исх. 13; 2, 12. 22; 30. Числ. 18; 17. Втор. 15; 19.
[о] Ст. 11, 12, 13.
[п] Ст. 21. Іис. Нав. 6; 17, 18, 19.
[р] Числ. 21; 2, 3.
[с] Быт. 28; 22. Числ. 18; 21, 24. 2 Лѣт. 31; 5, 6, 12. Неем. 13; 12. Мал. 3; 8, 10.
[т] Ст. 13.
[у] Виж. Іер. 33; 13. Іез. 20; 37. Мих. 7; 14.
[ф] Ст. 10.
[х] Гл. 26; 46.

—

[а] Исх. 19; 1. Гл. 10; 11, 12.
[б] Исх. 25; 22.
[в] Исх. 30; 12. 38; 26. Гл. 26; 2, 63, 64. 2 Цар. 24; 2. 1 Лѣт. 21; 2.

Симеона, Селуміилъ Сурисадаевый сынъ: 7 Отъ Іудж, Наассонъ Аминадавовый сынъ: 8 Отъ Иссахара, Наѳанаилъ Суаровый сынъ: 9 Отъ Завулона, Еліавъ, Хелоновый сынъ: 10 Отъ Іосифовы-тѣ сынове отъ Ефрема, Елисамá Аміудовый сынъ, а отъ Манассіж, 11 Гамаліилъ Федассуровый сынъ: Отъ Веніамина, 12 Авиданъ Гедеоніевый сынъ: Отъ 13 Дана, Ахіезеръ Амисадаевый сынъ: Отъ 14 Асира, Фагеилъ Охрановый сынъ: Отъ 15 Гада, Еліасафъ [в]Деуиловый сынъ: Отъ 16 Нефѳалима, Ахирей Енановый сынъ: [д]Тѣзи бѣхж избранни-тѣ на събраніе-то, князове на отеческы-тѣ си племена, [е]войводы на Израилевы-тѣ тысящы.

17 И тъй Моисей иАаронъ зѣхж тѣзь мжжіе, 18 които ся нарекохж по име: И свыкахж всичко-то събраніе, въ пьрвый-тъ день на вторый-тъ мѣсецъ, и написахж ся по родъ-тъ си, по отеческы-тѣ си домове, споредъ число-то на имена-та отъ двадесеть годинъ и нагорѣ, единъ по единъ. 19 Както заповѣда Господь Моисею, така гы изброи въ Синайскж-тж пустынж.

20 И сынове-тѣ на Рувима, който бѣше пьрвороденъ на Израиля, по потомство-то имъ, по родове-тѣ имъ, по отеческы-тѣ имъ домове, по число-то на имена-та, единъ по единъ, всякой мжжкый полъ отъ двадесеть годинъ и нагорѣ, всичкы-тѣ които можахж да излѣзжтъ на бой, 21 Които ся изброихж отъ Рувимово-то племе, *бѣхж* четыридесеть и шесть тысящи и петстотинъ.

22 Потомство-то на Симеоновы-тѣ сынове по родове-тѣ имъ, по отеческы-тѣ имъ домове, които ся изброихж по число-то на имена-та, единъ по единъ, всякой мжжкый полъ отъ двадесеть годинъ и нагорѣ, всичкы-тѣ които можахж да излѣзжтъ на 23 бой, Които ся изброихж отъ Симеоново-то племе, *бѣхж* петдесеть и деветь тысящи и триста.

24 Потомство-то на Гадовы-тѣ сынове, по родове-тѣ имъ, по отеческы-тѣ имъ домове, по число-то на имена-та, отъ двадесеть годинъ и нагорѣ, всичкы-тѣ които 25 можахж да излѣзжтъ на бой, Които ся изброихж отъ Гадово-то племе, *бѣхж* четыридесеть и петь тысящи и шестстотинъ и петдесеть.

26 Потомство-то на Іудины-тѣ сынове, по родове-тѣ имъ, по отеческы-тѣ имъ домове, по число-то на имена-та, отъ двадесеть годинъ и нагорѣ, всичкы-тѣ които 27 можахж да излѣзжтъ на бой, Които ся изброихж отъ Іудино-то племе, *бѣхж* седмдесеть и четыри тысящи и шестстотинъ.

28 Потомство-то на Иссахаровы-тѣ сынове, по родове-тѣ имъ, по отеческы-тѣ имъ домове, по число-то на имена-та, отъ двадесеть годинъ и нагорѣ, всичкы-тѣ които 29 можахж да излѣзжтъ на бой, Които ся изброихж отъ Иссахарово-то племе, *бѣхж* петдесеть и четыри тысящи и четыристотинъ.

30 Потомство-то на Завулоновы-тѣ сынове, по родове-тѣ имъ, по отеческы-тѣ имъ домове, по число-то на имена-та, отъ двадесеть годинъ и нагорѣ, всичкы-тѣ които 31 можахж да излѣзжтъ на бой, Които ся изброихж отъ Завулоново-то племе, *бѣхж* петдесеть и седмь тысящи и четыристотинъ.

32 Отъ Іосифовы-тѣ сынове: потомство-то на Ефремовы-тѣ сынове, по родове-тѣ имъ, по отеческы-тѣ имъ домове, по число-то на имена-та, отъ двадесеть годинъ и нагорѣ, всичкы-тѣ които можахж да из- 33 лѣзжтъ на бой, Които ся изброихж отъ Ефремово-то племе, *бѣхж* четыридесеть тысящи и петстотинъ:

34 Потомство-то на Манассіевы-тѣ сынове, по родове-тѣ имъ, по отеческы-тѣ имъ домове, споредъ число-то на имена-та, отъ двадесеть годинъ и нагорѣ, всичкы-тѣ 35 които можахж да излѣзжтъ на бой, Които ся изброихж отъ Манассіево-то племе, *бѣхж* тридесеть и двѣ тысящи и двѣстѣ.

36 Потомство-то на Веніаминовы-тѣ сынове, по родове-тѣ имъ, по отеческы-тѣ имъ домове, споредъ число-то на имена-та, отъ двадесеть годинъ и нагорѣ, всичкы-тѣ 37 които можахж да излѣзжтъ на бой, Които ся изброихж отъ Веніаминово-то племе, *бѣхж* тридесеть и петь тысящи и четыристотинъ.

38 Потомство-то на Дановы-тѣ сынове, по родове-тѣ имъ, по отеческы-тѣ имъ домове, споредъ число-то на имена-та, отъ двадесеть годинъ и нагорѣ, всичкы-тѣ ко- 39 ито можахж да излѣзжтъ на бой, Които ся изброихж отъ Даново-то племе, *бѣхж* шестдесеть и двѣ тысящи и седмстотинъ.

40 Потомство-то на Асировы-тѣ сынове, по родове-тѣ имъ, по отеческы-тѣ имъ домове, споредъ число-то на имена-та, отъ двадесеть годинъ и нагорѣ, всичкы-тѣ 41 които можахж да излѣзжтъ на бой, Които ся изброихж отъ Асирово-то племе, *бѣхж* тысящи четыридесеть и една и петстотинъ.

42 Потомство-то на Нефѳалимовы-тѣ сынове, по родове-тѣ имъ, по отеческы-тѣ имъ домове, споредъ число-то на имена-та, отъ двадесеть годинъ и нагорѣ, всичкы-тѣ които можахж да излѣзжтъ на бой, 43 Които ся изброихж отъ Нефѳалимово-то племе, *бѣхж* петдесеть и три тысящи и четыристотинъ.

44 [ж]Изброени-тѣ сж тѣзи, които изброи Моисей и Ааронъ, и Израилеви-тѣ князове, дванадесеть-тѣ мжжіе: всякой единъ 45 за отеческый-тъ си домъ. И всичкы-тѣ

Гл. 2; 14. | *д* Гл. 7; 2. 1 Лѣт. 27; 16. | *е* Исх. 18; 21; 25. | *ж* Гл. 26; 64.

бѣхѫ изброени отъ Израилевы-тѣ сынове, споредъ отеческы-тѣ си домове, отъ двадесеть годинъ и нагорѣ, всичкы-тѣ между Израиля които можахѫ да излѣзѫтъ 46 на бой, Всичкы-тѣ изброени бѣхѫ [з]шестстотинъ и три тысящи и петстотинъ и петдесеть.

47 А [и]Левити-тѣ, споредъ отеческо-то си племе, не бѣхѫ изброени помежду имъ. 48 Защото Господь бѣше говорилъ Моисею 49 и реклъ: [і]Само Левіино-то племе да не изброишь, и исчисленіе-то имъ да не 50 земешь между Израилевы-тѣ сынове. [к]Но да опрѣдѣлишь Левиты-тѣ настоятели на скиніѭ-тѫ на свидѣтелство-то, и на всичкы-тѣ нейны съсѫды, и на вси-тѣ *нѣща* които *принадлежатъ* ней: тѣ да носятъ скиніѭ-тѫ, и всичкы-тѣ нейны съсѫды, и тѣ да ѝ слугуватъ; и [л]да иматъ станъ-тъ 51 *си* около скиніѭ-тѫ. И [м]когато скинія-та трѣбва да ся дигне, Левити-тѣ да ѭ снематъ: и когато скинія-та трѣбва да стои, Левити-тѣ да ѭ поставятъ: а [н]който чужденецъ бы ся приближилъ *до неѭ*, не52 ка ся умьртви. И Израилеви-тѣ сынове да поставятъ шатры-тѣ си, всякой въ станъ-тъ си, и [о]всякой при хоругвѫ-тѫ 53 си, споредъ воинства-та си. А [п]Левити-тѣ да поставятъ шатры-тѣ си около скиніѭ-тѫ на свидѣтелство-то, [р]за да нѣма гнѣвъ вьрху събраніе-то на Израилевы-тѣ сынове: [с]и Левити-тѣ да пазятъ стражѫ-тѫ 54 на скиніѭ-тѫ на свидѣтелство-то. И направихѫ Израилеви-тѣ сынове по всичко което заповѣда Господь Моисею: така направихѫ.

ГЛАВА 2.

1 И говори Господь Моисею и Аарону и 2 рече: [а]Нека поставятъ шатры-тѣ си Израилеви-тѣ сынове, всякой при хоругвѫ-тѫ си, съсъ знакове-тѣ на отеческый-тъ си домъ: [б]срещѫ скиніѭ-тѫ на събраніе-то да поставятъ шатры-тѣ си изоколо.

3 И които поставятъ шатры-тѣ си напрѣдъ къмъ истокъ *да бѫдѫтъ отъ* хоругвѫ-тѫ на Іудиный-тъ станъ, споредъ пълкове-тѣ си: и князь на Іудины-тѣ сынове *да бѫде* [в]Наассонъ Аминадавовый 4 сынъ: (И воинство-то му, и изброени-тѣ отъ тѣхъ, *бѣхѫ* седмдесеть и четыри ты5 сящи и шестстотинъ.) И до него ще поставятъ шатры-тѣ си Иссахарово-то племе: и князь на Иссахаровы-тѣ сынове *да бѫде* 6 Наѳанаилъ Суаровый сынъ. (А негово-то воинство, и изброени-тѣ отъ тѣхъ, *бѣхѫ* петдесеть и четыри тысящи и четыристо7 тинъ.) *Слѣдъ него* Завулоново-то племе: и князь на Завулоновы-тѣ сынове *да бѫде* 8 Еліавъ сынъ-тъ Хелоновъ: (И негово-то воинство, и изброени-тѣ отъ тѣхъ, *бѣхѫ* петдесеть и седмь тысящи и четыристо9 тинъ. Всичкы-тѣ които ся изброихѫ въ станъ-тъ Іудинъ *бѣхѫ* сто и осмдесеть и шесть тысящи и четыристотинъ, споредъ пълкове-тѣ си:) [г]тѣ да ся дигатъ пьрви.

10 Къмъ пладне *да бѫде* хорутва-та на Рувимовый-тъ станъ, споредъ пълкове-тѣ имъ; и князь на Рувимовы-тѣ сынове *да* 11 *бѫде* Елисуръ Седіуровый сынъ: (А негово-то воинство, и изброени-тѣ отъ тѣхъ, *бѣхѫ* четыридесеть и шесть тысящи и пет12 стотинъ.) И до него да поставятъ шатры-тѣ си Симеоново-то племе: и князь на Симеоновы-тѣ сынове *да бѫде* Селуміилъ 13 Сурисадаевый сынъ: (А негово-то воинство, и изброени-тѣ отъ тѣхъ *бѣхѫ* пет14 десеть и деветь тысящи и триста.) Послѣ Гадово-то племе: и князь на Гадовы-тѣ сынове *да бѫде* Еліасавъ Деуиловый сынъ: 15 (А негово-то воинство, и изброени-тѣ отъ тѣхъ, *бѣхѫ* четыридесеть и петь тысящи и 16 шестстотинъ и петдесеть. Всичкы-тѣ които ся изброихѫ въ Рувимовый-тъ станъ *бѣхѫ* сто и петдесеть и една тысяща и четыристотинъ и петдесеть, споредъ пълкове-тѣ имъ:) [д]тѣ да ся дигатъ втори.

17 [е]Послѣ да ся дига скинія-та на събраніе-то, станъ-тъ на Левиты-тѣ въ срѣдъ станове-тѣ: както сѫ поставили шатры-тѣ си, така да ся дигатъ: всякой въ редъ-тъ си, при хоругвѫ-тѫ си.

18 Къмъ западъ *да бѫде* хоругва-та на Ефремовый-тъ станъ, споредъ пълкове-тѣ имъ: и князь на Ефремовы-тѣ сынове *да* 19 *бѫде* Елисамà Аміудовый сынъ: (А негово-то воинство и изброени-тѣ отъ тѣхъ, *бѣхѫ* четыридесеть тысящи и петстотинъ.) 20 И до него, Манассіево-то племе: и князь на Манассіевы-тѣ сынове *да бѫде* Гама21 ліилъ Федасуровый сынъ: (А негово-то воинство, и изброени-тѣ отъ тѣхъ, *бѣхѫ* 22 тридесеть и двѣ тысящи и двѣстѣ.) Послѣ Веніаминово-то племе: и князь на Веніаминовы-тѣ сынове *да бѫде* Авиданъ Ге23 деоновый сынъ: (А негово-то воинство, и изброени-тѣ отъ тѣхъ, *бѣхѫ* тридесеть и 24 петь тысящи и четыристотинъ. Всичкы-тѣ които ся изброихѫ въ Ефремовый-тъ станъ *бѣхѫ* сто и осмь тысящи и сто, споредъ пълкове-тѣ си:) [ж]тѣ да ся дигатъ трети.

25 Къмъ сѣверъ *да бѫде* хоругва-та на Дановый-тъ станъ, споредъ пълкове-тѣ имъ: и князь на Дановы-тѣ сынове *да бѫде*

з Исх. 38; 26. Виж. Исх. 12; 37. Гл. 2; 32. 26; 51.
и Гл. 2; 33. Виж. Гл. 3 и 4. 26; 57. 1 Лѣт. 6 и 21; 6.
і Гл. 2; 33. 26; 62.
к Исх. 38; 21. Гл. 3; 7, 8. 4; 15, 25, 26, 27, 33.
л Гл. 3; 23, 29, 35, 38.
м Гл. 10; 17, 21.
н Гл. 3; 10, 38. 18; 22.
о Гл. 2; 2, 34.
п Ст. 50.
р Лев. 10; 6. Гл. 8; 19. 16; 46. 18; 5. 1 Цар. 6; 9.
с Гл. 3; 7, 8. 8; 24, 25, 26. 18; 3, 4, 5. 31; 30, 47. 1 Лѣт. 23; 32. 2 Лѣт. 13; 11.

—

а Гл. 1; 52.
б Іис. Нав. 3; 4.
в Гл. 10; 14. Руѳ. 4; 20. 1 Лѣт. 2; 10. Мат. 1; 4. Лук. 3; 32, 33.
г Гл. 10; 14.
д Гл. 10; 18.
е Гл. 10; 17, 21.
ж Гл. 10; 22.

26 Ахіезеръ Амисадаевый сынъ: (А негово-то воинство, и изброени-тѣ отъ тѣхъ, *бѣхѫ* шестдесеть и двѣ тысящи и седмстотинъ.)
27 И до него да поставятъ шатры-тѣ си Асирово-то племе: и князь на Асировы-тѣ сынове *да бѫде* Фагеилъ Охрановый сынъ:
28 (А негово-то воинство, и изброени-тѣ отъ тѣхъ, *бѣхѫ* четыридесеть и една тысяща
29 и петстотинъ.) Послѣ Нефѳалимово-то племе: и князь на Нефѳалимовы-тѣ сы-
30 нове *да бѫде* Ахирей Енановый сынъ: (А негово-то воинство, и изброени-тѣ отъ тѣхъ, *бѣхѫ* петдесеть и три тысящи и че-
31 тыристотинъ. Всичкы-тѣ които ся изброихѫ въ Дановый-тъ станъ *бѣхѫ* сто и петдесеть и седмь тысящи и шестстотинъ:) [з]тѣ да ся дигатъ послѣдни при хоругвы-тѣ си.
32 Тѣзи сѫ изброени-тѣ отъ Израилевы-тѣ сынове, по отеческы-тѣ си домове: [и]всичкы-тѣ които ся изброихѫ въ станове-тѣ, по пълкове-тѣ си, *бѣхѫ* шестстотинъ и три тысящи и петстотинъ и пет-
33 десеть. А [і]Левити-тѣ не ся изброихѫ между Израилевы-тѣ сынове, както заповѣда
34 Господь Моисею. И направихѫ Израилеви-тѣ сынове по всичко що заповѣда Господь Моисею: [к]така поставихѫ шатры-тѣ си по хоругвы-тѣ си, така ся и дигахѫ: всякой споредъ родове-тѣ си, по отеческы-тѣ си домове.

ГЛАВА 3.

1 И тѣзи сѫ родословія-та на Аарона и Моисея въ който день говори Господь
2 Моисею на Синайскѫ-тѫ горѫ. И тѣзи сѫ имена-та на Аароновы-тѣ сынове: Надавъ [а]първородный-тъ *му*, и Авіудъ, Еле-
3 азаръ, и Иѳамаръ. Тѣзи сѫ имена-та на Аароновы-тѣ сынове, [б]помазаны-тѣ священницы, които ся посвятихѫ за да свя-
4 щенствуватъ. И [в]умрѣхѫ Надавъ и Авіудъ прѣдъ Господа, като приносяхѫ чуждъ огнь прѣдъ Господа въ Синайскѫ-тѫ пустынѭ, и чада нѣмахѫ: и священствувахѫ Елеазаръ и Иѳамаръ прѣдъ лице-то на бащѫ си Аарона.
5 И говори Господь Моисею и рече:
6 [г]Приведи Левіево-то племе, и прѣдстави гы прѣдъ Аарона священника, за да му
7 слугуватъ. И да пазятъ стражѫ за него, и стражѫ за всичко-то събраніе прѣдъ скиніѭ-тѫ на събраніе-то, [д]и да слугу-
8 ватъ въ скиніѭ-тѫ. И да пазятъ всичкы-тѣ съсѫды на скиніѭ-тѫ на събраніе-то, и стражѫ-тѫ за Израилевы-тѣ сынове, и
9 да слугуватъ въ скиніѭ-тѫ. И [е]да дадешь Левиты-тѣ на Аарона и на сынове-тѣ му: тѣ му сѫ дадени даръ отъ Израилевы-тѣ
10 сынове. А Аарона и сынове-тѣ му да поставишь [ж]за да вършатъ дѣла-та на священничество-то си: а [з]който чуждъ бы приближилъ, да ся умъртви.
11 И говори Господь Моисею и рече:
12 Ето, азъ [и]зѣхъ Левиты-тѣ отъ срѣдъ Израилевы-тѣ сынове, вмѣсто всякой първороденъ отъ Израилевы-тѣ сынове, който отваря ложесна: и Левити-тѣ ще бѫ-
13 дѫтъ мои. Защото [і]всяко първородно е мое: [к]въ день-тъ когато поразихъ всяко първородно въ Египетскѫ-тѫ землѭ, азъ освятихъ за себе си всяко първородно въ Израиля, отъ человѣкъ до скотъ: мои ще бѫдѫтъ. Азъ сьмь Іеова.
14 И говори Господь Моисею въ Синай-
15 скѫ-тѫ пустынѭ и рече: Изброй Левіевы-тѣ сынове споредъ отеческы-тѣ имъ домове, по родове-тѣ имъ: [л]всичкы-тѣ мѫжкы отъ единъ мѣсецъ и нагорѣ да
16 гы изброишь. И изброи гы Моисей, споредъ слово-то Господне, както *му* бы за-
17 повѣдано. А [м]Левіеви-тѣ сынове по имена-та си бѣхѫ тѣзи: Гирсонъ, и Кааѳъ, и
18 Мерарій. И тѣзи *бѣхѫ* имена-та на Гирсоновы-тѣ сынове, по родове-тѣ имъ: [н]Лив-
19 ній, и Семей. И Кааѳови-тѣ сынове, по родове-тѣ имъ, [о]Амрамъ, и Иссааръ, Хе-
20 вронъ, и Озіилъ. И [п]Мераріеви-тѣ сынове, по родове-тѣ имъ, Маалій, и Мусій. Тѣзи сѫ родове-тѣ на Левиты-тѣ, споредъ отеческы-тѣ имъ домове.
21 Отъ Гирсона *бѣше* родъ-тъ Ливніевъ, и родъ-тъ Семеевъ: тѣзи сѫ родове-тѣ на
22 Гирсоновцы-тѣ. Изброени-тѣ отъ тѣхъ, по число-то на всичкы-тѣ мѫжкы, отъ единъ мѣсецъ и нагорѣ, които ся изброихѫ отъ тѣхъ, *бѣхѫ* седмь тысящи и пет-
23 стотинъ. [р]Родове-тѣ на Гирсоновцы-тѣ да поставятъ шатры-тѣ си задъ скиніѭ-тѫ
24 къмъ западъ. И князь-тъ на отеческый-тъ домъ на Гирсоновцы-тѣ *да бѫде* Еліа-
25 сафъ Лаиловый сынъ. И [с]подъ пазяніе на Гирсоновы-тѣ сынове въ скиніѭ-тѫ на събраніе-то *да бѫде* [т]скинія-та, и [у]шатъръ-тъ, [ф]покровъ-тъ му, и [х]дверный-тъ
26 закровъ на скиніѭ-тѫ на събраніе-то, И [ц]дворны-тѣ привѣсы, и [ч]дверный-тъ закровъ на дворъ-тъ, който е около скиніѭ-тѫ и олтарь-тъ, и [ш]вѫжя-та му за всичкѫ-тѫ му службѫ.
27 И [щ]отъ Кааѳа *бѣше* родъ-тъ на Амра-

з Гл. 10; 25.
и Исх. 38; 26. Гл. 1; 46. 11; 21.
і Гл. 1; 47.
к Гл. 24; 2. 5, 6.

—

а Исх. 6; 23.
б Исх. 28; 41. Лев. 8.
в Лев. 10; 1. Гл. 26; 61. 1 Лѣт. 24; 2.
г Гл. 8; 6. 18; 2.
д Виж. Гл. 1; 50. 8; 11, 15, 24, 26.
е Гл. 8; 19. 18; 6.
ж Гл. 18; 7.
з Ст. 38. Гл. 1; 51. 16; 40.
и Ст. 41. Гл. 8; 16. 18; 6.
і Исх. 13; 2. Лев. 27; 26. Гл. 8; 16. Лук. 2; 23.
к Исх. 13; 12, 15. Гл. 8; 17.
л Ст. 39. Гл. 26; 62.
м Быт. 46; 11. Исх. 6; 16. Гл. 26; 57. 1 Лѣт. 6; 1, 16. 23; 6.
н Исх. 6; 17.
о Исх. 6; 18.
п Исх. 6; 19.
р Гл. 1; 53.
с Гл. 4; 24, 25, 26.
т Исх. 25; 9.
у Исх. 26; 1.
ф Исх. 26; 7, 14.
х Исх. 26; 36.
ц Исх. 27; 9.
ч Исх. 27; 16.
ш Исх. 35; 18.
щ 1 Лѣт. 26; 23.

мовцы-тѣ, и родъ-тъ на Исааровцы-тѣ: и родъ-тъ на Хевроновцы-тѣ, и родъ-тъ на Озіиловцы-тѣ: тѣзи сѫ родове-тѣ на Кааѳовцы-тѣ. 28 Всичкы-тѣ мѫжкы отъ единъ мѣсецъ и нагорѣ, *бѣхѫ* числомъ осмь тысящи и шестстотинъ, които имахѫ стражѫ-тѫ на святилище-то. 29 [в]Родове-тѣ на Кааѳовы-тѣ сынове да поставятъ шатры-тѣ си отъ странѫ-тѫ на скиніѭ-тѫ къмъ югъ. 30 И князь на отеческый-тъ домъ отъ родове-тѣ на Кааѳовцы-тѣ *да бѫде* Елисафанъ Озіиловый-тъ сынъ. 31 И [ы]подъ тѣхно пазяніе *да бѫде* [ь]ковчегъ-тъ, и [ъ]трѣпезата, и [ю]свѣтилникъ-тъ и [я]олтари-тѣ, и сѫсѫди-тѣ на святилище-то съ които служатъ, и [ж]закровъ-тъ, и всичко което принадлежи на службѫ-тѫ му. 32 И Еліазаръ сынъ-тъ на Аарона священника *да бѫде* началникъ надъ Левитскы-тѣ началницы, *който да има* настоятелство-то надъ онѣзи които пазятъ стражѫ на святилище-то.

33 Отъ Мераріа *бѣше* родъ-тъ на Мааліевцы-тѣ, и родъ-тъ на Мусіевцы-тѣ: тѣзи 34 сѫ родове-тѣ Мераріеви. И които отъ тѣхъ ся изброихѫ, по число-то на всичкы-тѣ мѫжкы отъ единъ мѣсецъ и нагорѣ, *бѣхѫ* шесть тысящи и двѣстѣ. 35 И князь на отеческый-тъ домъ отъ родове-тѣ на Мераріевцы-тѣ *да бѫде* Суріилъ Авихаиловый сынъ: [іж]тѣ да поставятъ шатры-тѣ си въ странѫ-тѫ на скиніѭ-тѫ къмъ сѣверъ. 36 И [а]*подъ* настоятелство-то на стражѫ-тѫ отъ Мераріевы-тѣ сынове *да бѫдѫтъ* дъскы-тѣ на скиніѭ-тѫ, и вереи-тѣ ѝ, и стълпове-тѣ ѝ, и подложкы-тѣ ѝ, и всичкы-тѣ ѝ сѫсѫди и всичко което принадлежи на службѫ-тѫ ѝ: 37 И стълпове-тѣ на дворъ-тъ изоколо, и подложкы-тѣ имъ, и коліе-тѣ имъ, и вѫжя-та имъ.

38 И [б]тѣзи които ще поставятъ шатры-тѣ си прѣдъ лице-то на скиніѭ-тѫ къмъ истокъ, прѣдъ шатъръ-тъ на събраніе-то къмъ истокъ, *да бѫдѫтъ* Моисей и Ааронъ и сынове-тѣ му, и [в]тѣ да пазятъ стражѫ на святилище-то [г]за стражѫ отъ Израилевы-тѣ сынове: и [д]който чуждъ бы приближилъ, да ся умъртви. 39 [е]Всичкы-тѣ които ся изброихѫ отъ Левиты-тѣ, които изброихѫ Моисей и Ааронъ съ повелѣніе-то Господне по родове-тѣ имъ, всичкы-тѣ мѫжкы отъ единъ мѣсецъ и нагорѣ, *бѣхѫ* двадесеть и двѣ тысящи.

40 И рече Господь Моисею: [ж]Изброй всичкы-тѣ първородны мѫжкы отъ Израилевы-тѣ сынове, отъ единъ мѣсецъ и нагорѣ, 41 и земи число-то на имена-та имъ. И [з]да земешь Левиты-тѣ за мене, (азъ съмь Господь), вмѣсто всичкы-тѣ първородны отъ Израилевы-тѣ сынове, и скотове-тѣ на Левиты-тѣ вмѣсто всичкы-тѣ първородны отъ скотове-тѣ на Израилевы-тѣ 42 сынове. И изброи Моисей, както му заповѣда Господь всичкы-тѣ първородны отъ 43 Израилевы-тѣ сынове. И всичкы-тѣ първородны мѫжкы като ся изброихѫ по име, отъ единъ мѣсецъ и нагорѣ, споредъ исчисленіе-то имъ, бѣхѫ двадесеть и двѣ тысящи и двѣстѣ и седмдесеть и три.

44 И говори Господь Моисею и рече: 45 [и]Земи Левиты-тѣ вмѣсто всичкы-тѣ първородны отъ Израилевы-тѣ сынове, и скотове-тѣ на Левиты-тѣ вмѣсто скотове-тѣ имъ: и Левити-тѣ ще бѫдѫтъ мои. Азъ 46 съмь Господь. И [і]за искупуваніе на двѣстѣ-тѣ седмдесеть и три отъ първородны-тѣ на Израилевы-тѣ сынове, [к]които сѫ 47 повече отъ Левиты-тѣ, Да земешь по [л]петь сикли на главѫ, споредъ сикль-тъ на святилище-то да *гы* земешь, ([м]единъ сикль 48 прави двадесеть геры): И сребро-то на искупуваніе-то за тѣзи които сѫ повече да го дадешь на Аарона и на сынове-тѣ 49 му. И зѣ Моисей сребро-то на искупуваніе-то отъ онѣзи които бѣхѫ повече отъ 50 размѣнены-тѣ съ Левиты-тѣ: Отъ първородны-тѣ на Израилевы-тѣ сынове зѣ сребро-то: [н]еднѫ тысящѫ триста и шестдесеть и петь *сикли*, споредъ сикль-тъ на 51 святилище-то: И [о]даде Моисей сребро-то на искупуваніе-то Аарону и на сынове-тѣ му, споредъ слово-то Господне, както заповѣда Господь Моисею.

ГЛАВА 4.

1 И говори Господь Моисею и Аарону и 2 рече: Изброй измежду Левіевы-тѣ сынове, сынове-тѣ на Кааѳа, по родове-тѣ имъ, по 3 отеческы-тѣ имъ домове, [а]Отъ тридесеть годинъ и нагорѣ, до петдесеть годинъ, всичкы които влазятъ въ четѫ-тѫ за да вършатъ работѫ въ скиніѭ-тѫ на събраніе-то. 4 [б]Това е слугуваніе-то на Кааѳовы-тѣ сынове въ скиніѭ-тѫ на събраніе-то за 5 [в]святая святыхъ. И когато ся дига станъ-тъ да прихождатъ Ааронъ и сынове-тѣ му, и да снематъ [г]закрывалнѫ-тѫ завѣсѫ и [д]да закрыѭтъ съ неѭ ковчегъ-тъ 6 на свидѣтелство-то: И да турятъ на него покровъ отъ язовечкы кожы, и отгорѣ *му* да распрострѫтъ тканіе всичко-то синьо, 7 и да проврѫтъ [е]върлины-тѣ му. И [ж]върхъ

[в] Гл. 1; 53.
[ы] Гл. 4; 15.
[ь] Исх. 25; 10.
[ъ] Исх. 25; 23.
[ю] Исх. 25; 31.
[я] Исх. 27; 1. 30; 1.
[ж] Исх. 26; 32.
[іж] Гл. 1; 53.
[а] Гл. 4; 31, 32.
[б] Гл. 1; 53.
[в] Гл. 18; 5.
[г] Ст. 7, 8.
[д] Ст. 10.
[е] Виж. Гл. 26; 62.
[ж] Ст. 15.
[з] Ст. 12, 45.
[и] Ст. 12, 41.
[і] Исх. 13; 13. Гл. 18; 15.
[к] Ст. 39, 43.
[л] Лев. 27; 6. Гл. 18; 16.
[м] Исх. 30; 13. Лев. 27; 25. Гл. 18; 16. Іез. 45; 12.
[н] Ст. 46, 47.
[о] Ст. 48.

—

[а] Виж. Гл. 8; 24. 1 Лѣт. 23; 3, 24, 27.
[б] Ст. 15.
[в] Ст. 19.
[г] Исх. 26; 31.
[д] Исх. 25; 10, 16.
[е] Исх. 25; 13.
[ж] Исх. 25; 23, 29, 30. Лев. 24; 6, 8.

трѫпезѫ-тѫ на прѣдложеніе-то да распрострѫтъ тканіе синьо, и да турятъ на неіѫ блюда-та, и темянницы-тѣ, и тасове-тѣ, и възливалницы-тѣ за възліяніе-то: и всегдашни-тѣ хлѣбове да бѫдѫтъ 8 на неіѫ: И да распрострѫтъ на тѣхъ червено тканіе, и него да покрыіѫтъ съ покровъ отъ язовечкы кожы, и да про- 9 врѫтъ вързлины-тѣ ѝ. И да земѫтъ синьо тканіе, и да покрыіѫтъ [з]свѣтилникъ-тъ на свѣтеніе-то, и [и]свѣтила-та му, и щипцы-тѣ му, и подносницы-тѣ му, и масленицы-тѣ му, които употрѣбяватъ за слу- 10 женіе около него. И да турятъ него и всичкы-тѣ му съсѫды въ покровъ отъ язовечкы кожы и да *го* турятъ на пѫржи- 11 нѫ-тѫ. А [і]на златный-тъ олтарь да распрострѫтъ синьо тканіе, и него да покрыіѫтъ съ покровъ отъ язовечкы кожы, и 12 да проврѫтъ вързлины-тѣ му. И да земѫтъ всичкы-тѣ служебны съсѫды, съ които служатъ въ свято-то мѣсто, и да *гы* вложатъ въ синьо тканіе, и да гы покрыіѫтъ съ покровъ отъ язовечкы кожы, и да *гы* ту- 13 рятъ на пѫржинѫ. И да очистятъ олтарь-тъ отъ пепель-тъ, и да распрострѫтъ на 14 него багрѣно тканіе: И да положатъ на него всичкы-тѣ му съсѫды които употрѣбяватъ за служеніе около него: вѫгленницы-тѣ, вилицы-тѣ, и лопаты-тѣ и легены-тѣ, всичкы-тѣ съсѫды на олтарь-тъ, и да распрострѫтъ на него покровъ отъ язовечкы кожы, и да проврѫтъ вързлины-тѣ 15 му. И като свършатъ Ааронъ и синове-тѣ му да покрыватъ святы-тѣ вещи, и всичкы-тѣ святы съсѫды, когато трѣбва да ся дигне станъ-тъ, тогазь [к]да пристѫпятъ Кааѳови-тѣ сынове за да *гы* носятъ: но [л]да ся не прикоснѫтъ до святы-тѣ, за да не умрѫтъ. [м]Тѣзи *нѣща* отъ скиніѭ-тѫ на събраніе-то ще носятъ Кааѳови-тѣ сынове.

16 И Елеазаръ сынъ-тъ на Аарона священника да има настоятелство-то върху [н]масло-то на свѣтеніе-то и [о]благовонный-тъ темянъ, и [п]всегдашно-то хлѣбно приношеніе, и [р]масло-то на помазаніе-то; настоятелство-то на всичкѫ-тѫ скиніѭ и *на* всичкы-тѣ *нѣща* които сѫ въ неіѫ, на святилище-то, и на съсѫды-тѣ му.

17 И говори Господь Моисею и Аарону и 18 рече: Да не истрѣбите отъ Левиты-тѣ племе-то на родове-тѣ на Кааѳовцы-тѣ. 19 Но за да бѫдѫтъ живи, и да не умрѫтъ, когато прихождатъ при [с]святая святыхъ, направѣте имъ така: Ааронъ и сынове-тѣ му да влизатъ, и да гы поставятъ всякого на служб҄ѫ-тѫ му и на товаръ-тъ му; 20 [т]Но тѣ да не влизатъ да видятъ, когато ся обвиватъ святы-тѣ, за да не умрѫтъ.

21 И говори Господь Моисею и рече: 22 Изброй още и Гирсоновы-тѣ сынове, по отеческы-тѣ имъ домове, по родове-тѣ 23 имъ: [у]Отъ тридесеть годинъ и нагорѣ, до петдесеть годинъ, да гы изброишь всичкы-тѣ които влизатъ въ четѫ-тѫ, да слу- 24 гуватъ въ скиніѭ-тѫ на събраніе-то. Това е слугуваніе-то на родове-тѣ на Гирсоновцы-тѣ, да слугуватъ, и да носятъ: 25 [ф]Ще носятъ опоны-тѣ на скиніѭ-тѫ, и скиніѭ-тѫ на събраніе-то, покровъ-тъ ѝ, и покровъ-тъ отъ язовечкы кожы, който е отгорѣ ѝ, и дверный-тъ закровъ на 26 скиніѭ-тѫ на събраніе-то, И дворны-тѣ привѣсы, и дверный-тъ закровъ на дворны-тѣ врата, които сѫ около скиніѭ-тѫ и олтарь-тъ, и вѫжя-та имъ, и всичкы-тѣ съсѫды на слугуваніе-то имъ, и което е потрѣбно за тѣзи нѣща; така тѣ да 27 слугуватъ. По повелѣніе-то на Аарона и на сынове-тѣ му да бѫдѫтъ всичкы-тѣ слугуванія на сынове-тѣ на Гирсоновцы-тѣ, въ всичкы-тѣ имъ товары, и въ всичкы-тѣ имъ слугуванія, и вы да имъ опрѣдѣлявате всяко нѣщо което тѣ сѫ длъжни 28 да носятъ. Тая е служба-та на родове-тѣ на сынове-тѣ на Гирсоновцы-тѣ въ скиніѭ-тѫ на събраніе-то: и стража-та имъ *да бѫде* подъ настоятелство-то на Иѳамара сынъ-тъ на Аарона священника.

29 Ще изброишь *така* и Мераріевы-тѣ сынове, по родове-тѣ имъ, по отеческы-тѣ 30 имъ домове: [х]Отъ тридесеть годинъ и нагорѣ, до петдесеть годинъ да гы изброишь всичкы-тѣ, които влизатъ въ четѫ-тѫ за да слугуватъ въ скиніѭ-тѫ на съ- 31 браніе-то. И [ц]тѣзи сѫ нѣща-та които сѫ длъжни да носятъ прѣзъ всичко-то си слугуваніе въ скиніѭ-тѫ на събраніе-то, [ч]дъскы-тѣ на скиніѭ-тѫ и вереи-тѣ ѝ, и 32 стълпове-тѣ ѝ, и подложкы-тѣ ѝ. И дворны-тѣ стълпове наоколо, и подложкы-тѣ имъ, и коліе-тѣ имъ, и вѫжя-та имъ, заедно съсъ всичкы-тѣ имъ съсѫды, и всичко що имъ принадлежи: и [ш]да опрѣдѣлите по име съсѫды-тѣ които тѣ сѫ 33 длъжни да носятъ. Тая е служба-та на родове-тѣ на Мераріевы-тѣ сынове, въ всичко-то имъ слугуваніе въ скиніѭ-тѫ на събраніе-то, подъ настоятелство-то на Иѳамара сынъ-тъ на Аарона священника.

34 И тъй [щ]Моисей и Ааронъ и князове-тѣ на събраніе-то изброихѫ сынове-тѣ на Кааѳовцы-тѣ, по родове-тѣ имъ, и по 35 отеческы-тѣ имъ дошове, Отъ тридесеть

[з] Исх. 25; 31.
[и] Исх. 25; 37, 38.
[і] Исх. 30; 1, 3.
[к] Гл. 7; 9. 10; 21. Втор. 31; 9. 2 Цар. 6; 13. 1 Лѣт. 15; 2, 15.
[л] 2 Цар. 6; 6, 7. 1 Лѣт. 13; 9, 10.
[м] Гл. 3; 31.
[н] Исх. 25; 6. Лев. 24; 2.
[о] Исх. 30; 34.
[п] Исх. 29; 40.
[р] Исх. 30; 23.
[с] Ст. 4.
[т] Исх. 19; 21. 1 Цар. 6; 19.
[у] Ст. 3.
[ф] Гл. 3; 25, 26.
[х] Ст. 3.
[ц] Гл. 3; 36, 37.
[ч] Исх. 26; 15.
[ш] Исх. 38; 21.
[щ] Ст. 2.

годинъ и нагорѣ до петдесеть годинъ, всичкы-тѣ които влазѣхѫ въ четѫ-тѫ, за да слугуватъ въ скиніѭ-тѫ на събраніе-то:
36 И изброени-тѣ отъ тѣхъ, по родове-тѣ си бѣхѫ двѣ тысящи и седмстотинъ и
37 петдесеть. Тѣзи сѫ изброени-тѣ отъ родове-тѣ на Каавовцы-тѣ, всичкы-тѣ които слугувахѫ въ скиніѭ-тѫ на събраніе-то, които изброихѫ Моисей и Ааронъ, както заповѣда Господь съ Моисеовѫ рѫкѫ.
38 И изброени-тѣ отъ Гирсоновы-тѣ сынове, по родове-тѣ си, и по отеческы-тѣ
39 си домове, Отъ тридесеть годинъ и нагорѣ, до петдесеть годинъ, всичкы-тѣ които влазѣхѫ въ четѫ-тѫ, за да слугуватъ
40 въ скиніѭ-тѫ на събраніе-то, И изброени-тѣ отъ тѣхъ по родове-тѣ си, по отеческы-тѣ си домове, бѣхѫ двѣ тысящи и
41 шестстотинъ и тридесеть. [ъ]Тѣ сѫ които ся изброихѫ отъ родове-тѣ на Гирсоновы-тѣ сынове, всичкы-тѣ които слугувахѫ въ скиніѭ-тѫ на събраніе-то които изброихѫ Моисей и Ааронъ по повелѣніе-то Господне.
42 И изброени-тѣ отъ родове-тѣ на Мераріевы-тѣ сынове, по родове-тѣ си, по оте-
43 ческы-тѣ си домове, Отъ тридесеть годинъ и нагорѣ до петдесеть годинъ, всичкы-тѣ които влазяхѫ въ четѫ-тѫ да слугуватъ
44 въ скиніѭ-тѫ на събраніе-то, И изброени-тѣ отъ тѣхъ по родове-тѣ си, бѣхѫ три
45 тысящи и двѣстѣ. Тѣ сѫ които ся изброихѫ отъ родове-тѣ на Мераріевы-тѣ сынове, които изброихѫ Моисей и Ааронъ, [ы]както заповѣда Господь съ Моисеовѫ рѫкѫ.
46 Всичкы-тѣ които быхѫ изброени отъ Левиты-тѣ, които изброихѫ Моисей и Ааронъ и Израилеви-тѣ князове, по родове-тѣ имъ, и по отеческы-тѣ имъ домо-
47 ве, [ь]Отъ тридесеть годинъ и нагорѣ до петдесеть годинъ, всичкы-тѣ които влазяхѫ въ скиніѭ-тѫ на събраніе-то за да
48 слугуватъ и да носятъ товары, Онѣзи отъ тѣхъ които быхѫ изброени, бѣхѫ осмь
49 тысящи и петстотинъ и осмдесеть. Изброихѫ ся както заповѣда Господь съ Моисеовѫ рѫкѫ, [ѣ]всякой по службѫ-тѫ си, и по товаръ-тъ си. Така ся изброихѫ отъ него, [ю]както заповѣда Господь Моисею.

ГЛАВА 5.

1 И говори Господь Моисею и рече:
2 Заповѣдай на Израилевы-тѣ сынове, да проводятъ вънъ изъ станъ-тъ [а]всякого който е прокаженъ, и [б]всякого който има теченіе, и всякого който е нечистъ [в]отъ
3 мъртвецъ. Както мѫжкый така и женскый полъ проводѣте гы, вънъ изъ станъ-тъ гы проводѣте, за да не мърсятъ станове-тѣ си, [г]въ срѣдъ които азъ прѣбы-
4 ваѭ. И направихѫ така Израилеви-тѣ сынове, и проводихѫ гы вънъ отъ станъ-тъ: както рече Господь Моисею, така направихѫ Израилеви-тѣ сынове.
5 И говори Господь Моисею и рече:
6 Кажи на Израилевы-тѣ сынове: [д]Когато мѫжъ или жена, като человѣкъ направи какъвъ да е грѣхъ и направи прѣстѫпленіе противъ Господа, и стане повинна тя
7 душа, Тогазь [е]да исповѣда грѣхъ-тъ си който е направилъ, и да повърне онова за [ж]което е повиненъ и да притури на него еднѫ петѫ часть, и да го даде на
8 оногозь комуто е повиненъ. Ако ли онзи человѣкъ нѣма сродникъ за да повърне нему онова за което е повиненъ, отдаемо-то за повинность-тѫ нека е Господу, священнику, [з]наедно съ овенъ-тъ на умилостивеніе-то, съ който ще направи умилостивеніе за него.
9 И [и]всяко приношеніе отъ всичкы-тѣ освящены нѣща на Израилевы-тѣ сынове, което доносятъ на священника, да бѫде
10 негово. Неговы да бѫдѫтъ и посвященытѣ нѣща отъ всякого человѣка: все що дава нѣкой на священника, негово [і]да бѫде.
11 И говори Господь Моисею и рече:
12 Говори на Израилевы-тѣ сынове, и кажи имъ: Ако жена-та на нѣкого человѣка прѣгрѣши и направи прѣстѫпленіе про-
13 тивъ него, И [к]лежи съ неѭ нѣкой и излѣе сѣме, и то ся укрые отъ очи-тѣ на мѫжа ѝ, и тя ся оскверни тайно, и нѣма
14 свидѣтель за неѭ, и не ся хване, И дойде на него духъ на ревнованіе, и поревнува къмъ женѫ си, и тя е осквернена: или му дойде духъ-тъ на ревнованіето, и поревнува къмъ женѫ си, и тя не
15 е осквернена: Тогазь онзи человѣкъ да доведе женѫ си при священника, и да принесе приносъ-тъ ѝ за неѭ, десетѫ-тѫ часть на еднѫ ефѫ ечимено брашно: *но* съ елей да го не полѣе, нито да тури върхъ него ливанъ; защото е приношеніе на ревнованіе, приношеніе за поменъ, [л]което напомня за беззаконіе.
16 И священникъ-тъ да ѭ приведе и да ѭ
17 постави прѣдъ Господа. Послѣ да земе священникъ-тъ святѫ водѫ въ пърстенъ съсѫдъ: и да земе священникъ-тъ отъ пърсть-тѫ която е по земіѭ-тѫ на ски-
18 ніѭ-тѫ, и да тури у водѫ-тѫ. И да постави священникъ-тъ женѫ-тѫ прѣдъ Го-

ъ Ст. 22.
ы Ст. 29.
ь Ст. 3, 23, 30.
ѣ Ст. 15, 24, 31.
ю Ст. 1, 21.

—

а Лев. 13; 3, 46. Гл. 12; 14.
б Лев. 15; 2.
в Лев. 21; 1. Гл. 9; 6, 10. 19; 11, 13. 31; 19.
г Лев. 26; 11, 12. 2 Кор. 6; 16.
д Лев. 6; 2, 3.
е Лев. 5; 5. 26; 40. Іис. Нав. 7; 19.
ж 7; 19.
з Лев. 6; 5.
и Лев. 6; 6, 7. 7; 7. Исх. 29; 28. Лев. 6; 17, 18, 26. 7; 6, 7, 9, 10, 14. Гл. 18; 8, 9, 19. Втор. 18; 3, 4. Іез. 44; 29, 30.
і Лев. 10; 13.
к Лев. 18; 20.
л 3 Цар. 17; 18. Іез. 29; 16.

спода, и да открые главж-тж на женж-
тж, и да тури въ ржцѣ-тѣ ѝ приношеніе-
то за поменъ-тъ, приношеніе-то на рев-
нованіе-то; а въ ржкж-тж на священни-
ка да бжде горчива-та вода, проклинател-
19 на-та: И да ѭ закьлне священникъ-тъ, и
да рече на женж-тж: Ако не ся е при-
ближилъ никой при тебе, и ты не си ся
осквернила и прѣгрѣшила противъ мж-
жа си, бждѝ неповрѣдена отъ тжзи гор-
20 чивж проклинателнж водж. Ако ли си
прѣгрѣшила противъ мжжа си и си ся
осквернила, и ако е лежалъ съ тебе нѣ-
21 кой освѣнь мжжъ ти, (Тогазь священ-
никъ-тъ [м]да закьлне женж-тж съ клѣтвж
на проклѣтіѭ, и да рече священникъ-тъ
на женж-тж:) Господь да тя тури про-
клѣтіѭ, и клѣтвж въ народъ-тъ ти, и [н]да
направи Господь да изсъхне бедро-то ти, и
22 да ся надуе коремъ-тъ ти: И [о]да влѣзе
тая проклинателна вода у вжтрешности-
тѣ ти и да надуе коремъ-тъ *ти*, и да из-
суши бедро-то *ти*. И [п]нека рече жена-та:
23 Аминь, аминь. Послѣ да напише священ-
никъ-тъ тѣзи клѣтвы на книгж, и да *гы*
24 заличи съ горчивж-тж водж: И да даде
на женж-тж да испіе горчивж-тж про-
клинателнж водж, и да влѣзе въ неѭ про-
клинателна-та вода горчива.

25 И да земе священникъ-тъ отъ ржкж-
тж на женж-тж приношеніе-то на ревно-
ваніе-то, и [р]да двигне това приношеніе
прѣдъ Господа, и да го принесе на олтарь-
26 тъ: И [с]да земе священникъ-тъ въ шепж-
тж *си* часть отъ приношеніе-то за по-
менъ, и да го изгори на олтарь-тъ, и
слѣдъ това да даде на женж-тж да испіе
водж-тж.

27 И когато ѭ напои съ водж-тж, тогазь
ако е тя осквернена и е направила прѣ-
стжпленіе противъ мжжа си, проклина-
телна-та вода ще влѣзе горчива въ неѭ,
и ще надуе коремъ-тъ ѝ, и бедро-то ѝ ще
изсъхне, и [т]тя жена ще бжде за проклѣ-
28 тіѭ въ народъ-тъ си. Ако ли жена-та
не е осквернена и е чиста, тогазь ще
остане неповрѣдена, и ще заченува.

29 Тойзи е законъ-тъ на ревнованіе-то,
когато нѣкоя жена [у]прѣгрѣши на мжжа
30 си, и ся оскверни. Или когато дойде духъ
на ревнованіе върхъ нѣкого мжжа, и по-
ревнува къмъ женж си. Тогазь нека по-
стави женж-тж, прѣдъ Господа, и свя-
щенникъ-тъ да направи на неѭ споредъ
31 всичкый тозь законъ. Тогазь мжжъ-тъ
ще бжде чистъ отъ беззаконіе-то, а же-
на-та [ф]ще понесе беззаконіе-то си.

ГЛАВА 6.

1 И говори Господь Моисею и рече:
2 Говорѝ на Израилевы-тѣ сынове, и кажи
имъ: [а]Когато мжжъ или жена даде обри-
чаніе на Назирейство, за да посвяти себе
3 си Господу; Тогазь е дълженъ той да
ся [б]въздържа отъ вино и отъ сикерж,
и да не піе оцетъ отъ вино, или оцетъ
отъ сикерж, и никое питіе направено
отъ гроздіе да не піе, и да не яде ни
4 прѣсно ни сухо гроздіе. Прѣзъ всичкы-
тѣ дни на назирейство-то си да не яде
нищо което става отъ лозіе, отъ зърно-
5 то до кожж-тж. Прѣзъ всичкы-тѣ дни
на назирейско-то си обричаніе [в]да не тури
бръсначъ на главж-тж си, до дѣто ся ис-
пълнятъ дни-тѣ, които е той обреклъ Гос-
поду: святъ ще бжде и ще остави да
6 растжтъ космы-тѣ на главж-тж му. Прѣзъ
всичкы-тѣ дни въ обричаніе-то на нази-
рейство-то си Господу, [г]да не пристжпи
7 при мъртвецъ. [д]Да ся не оскверни пора-
ди бащж си, или майкж си, брата си, или
сестрж си, когато умржтъ: понеже на-
зирейско-то обричаніе Богу своему е на
8 главж-тж му. Прѣзъ всичкы-тѣ дни на
9 назирейство-то си е святъ Господу. И ако
нѣкой умре напрасно при него, и глава-
та на назирейство-то му ся омърси; то-
газь [е]въ день-тъ на очищеніе-то си той
да обръсне главж-тж си: въ седмый-тъ
10 день да ѭ обръсне. И [ж]въ осмый-тъ день
да донесе двѣ гъргорицы, или двѣ гължб-
чета, при священника, при двери-тѣ на
11 скиніѭ-тж на събраніе-то: И священ-
никъ-тъ да принесе [з]еднж-тж въ прино-
шеніе за грѣхъ, а другж-тж за всесъж-
женіе: и да направи умилостивеніе за не-
го, защото е съгрѣшилъ поради мъртвецъ-
тъ, и да освяти главж-тж му въ онзи
12 день. И слѣдъ това да посвяти Господу
дни-тѣ на назирейство-то си, и да донесе
едногодишно агне въ приношеніе за прѣ-
стжпленіе: а прѣдни-тѣ дни нѣма да ся
броятъ, защото ся е омърсило назирей-
ство-то му.

13 И тойзи е законъ-тъ на Назиреинъ-тъ,
[и]когато ся испълнятъ дни-тѣ на назирей-
ство-то му: да ся приведе при двери-тѣ
14 на скиніѭ-тж на събраніе-то; И той
да принесе приносъ-тъ си Господу, едно
мжжко агне еднолѣтно безъ порокъ за
всесъжженіе, и едно женско агне едно-
лѣтно безъ порокъ [і]въ приношеніе за
грѣхъ, и единъ овенъ безъ порокъ [к]за
15 примирително приношеніе, И [л]кошъ съ
бесквасны питы отъ чисто брашно мѣсе-

м Іис. Нав. 6; 26. 1 Цар. 14; 24. Неем. 10; 29.
н Іер. 29; 22.
о Псал. 109; 18.
п Втор. 27; 15.
р Лев. 8; 27.
с Лев. 2; 2, 9.
т Втор. 28; 37. Псал. 83; 9, 11. Іер. 24; 9. 29; 18, 22. 42; 18. Зах. 8; 13.
у Ст. 19.
ф Лев. 20; 17, 19, 20.

а Лев. 27; 2. Сжд. 13; 5. Дѣян. 21; 23. Рим. 1; 1.
б Амос. 2; 12. Лук. 1; 15.
в Сжд. 13; 5. 16; 17. 1 Цар. 1; 11.
г Лев. 21; 11. Гл. 19; 11, 16.
д Лев. 21; 1, 2, 11. Гл. 9; 6.
е Дѣян. 18; 18. 21; 24.
ж Лев. 5; 7. 14; 22. 15; 14, 29.
з Лев. 5; 6.
и Дѣян. 21; 26.
і Лев. 4; 2, 27, 32.
к Лев. 3; 6.
л Лев. 2; 4.

ны съ елей, и бесквасны коры [м]помазаны съ елей, и хлѣбно-то имъ приношеніе 16 и [н]възлiянiя-та имъ. И священникъ-тъ да *гы* принесе прѣдъ Господа, и да направи приношеніе-то му за грѣхъ, и всесъжженіе-то му. 17 И да принесе овенъ-тъ за примирителнѫ жьртвѫ Господу, съ кошъ-тъ на бесквасны-тѣ хлѣбове: да принесе още священникъ-тъ хлѣбно-то му приношеніе, и възлiяніе-то му. 18 И [о]назиреинъ-тъ да обръсне главѫ-тѫ на назирейство-то си при двери-тѣ на скиніѭ-тѫ на събраніе-то, и да земе космы-тѣ на посвященнѫ-тѫ си главѫ, и да гы тури на огнь-тъ който е подъ примирителнѫ-тѫ жьртвѫ. 19 И священникъ-тъ да земе [п]свареннѫ-тѫ плешкѫ на овенъ-тъ, и еднѫ питѫ бесквасныѫ отъ кошъ-тъ, и еднѫ коржѫ бесквасныѫ и [р]да *гы* тури въ рѫцѣ-тѣ на назиреинъ-тъ, слѣдъ това, като обръсне *космы-тѣ на* 20 назирейство-то си. И да гы двигне священникъ-тъ за движимо приношеніе прѣдъ Господа: [с]това е свято на священника, наедно съ грѫди-тѣ на движимо-то приношеніе, и наедно съ бедро-то на възвышаемо-то приношеніе: и послѣ 21 назиреинъ-тъ може да піе вино. Тойзи е законъ-тъ за назиреинъ-тъ, който е направилъ обричаніе за приносъ-тъ си Господу заради назирейство-то си, освѣнъ онова което му дава рѫка; съгласно съ обричаніе-то което ся е обреклъ, така да направи споредъ законъ-тъ на назирейство-то си.

22 И говори Господь Моисею и рече: 23 Говорѝ на Аарона и на сынове-тѣ му и кажи: Така [т]да благославяте Израилевы-тѣ сынове, и да имъ говорите:

24 Господь да тя благослови, и [у]да тя упази!

25 Господь [ф]да просвѣти лице-то си надъ тебе и [х]да тя помилува!

26 [ц]Господь да възвыси лице-то си надъ тебе, и [ч]да ти даде миръ!

27 Така [ш]да възложатъ име-то ми връху Израилевы-тѣ сынове: и [щ]азъ ще гы благословіѭ.

ГЛАВА 7.

1 И когато свърши Моисей [а]поставяніе-то на скиніѭ-тѫ, и помаза и освяти неіѭ и всичкы-тѣ ѝ съсѫды, и олтарь-тъ, и всичкы-тѣ му съсѫды, и помаза гы, и освяти 2 гы: Тогазь [б]Израилеви-тѣ князове, началници-тѣ на отеческы-тѣ имъ домове, който бѣхѫ князове на племена-та, и поставени главни надзиратели въ исчисленіе-то, 3 принесохѫ приношеніе: И прѣдставихѫ приносы-тѣ си прѣдъ Господа, шесть покрыти кола и дванадесеть вола, по едны кола отъ двама князове, и по единъ волъ отъ всякого, и прѣдставихѫ 4 гы прѣдъ скиніѭ-тѫ. И говори Господь 5 Моисею и рече: Земи *тѣзи нѣща* отъ тѣхъ, и нека бѫдѫтъ за да ся върши работа-та на скиніѭ-тѫ на събраніе-то: и да гы дадешь на Левиты-тѣ, на всякого споредъ 6 работѫ-тѫ му. И зѣ Моисей кола-та и во- 7 лове-тѣ, и даде гы на Левиты-тѣ. Двѣ-тѣ кола и четыри-тѣ вола, [в]даде на Гирсоновы-тѣ сынове, споредъ работѫ-тѫ имъ. 8 И [г]четыри-тѣ кола и осмь-тѣ вола даде на Мераріевы-тѣ сынове, споредъ работѫ-тѫ имъ, [д]подъ рѫкѫ-тѫ на Иѳамара сынъ- 9 тъ на священника Аарона. А на Кааѳовы-тѣ сынове не даде: защото [е]тѣхна-та работа въ святилище-то бѣ [ж]да носятъ на рамена.

10 И принесохѫ князове-тѣ [з]за освященіе-то на олтарь-тъ въ който день ся помаза, и принесохѫ князове-тѣ приносы- 11 тѣ си прѣдъ олтарь-тъ. И рече Господь Моисею: По единъ князь на день, нека приносятъ приносы-тѣ си, за освященіе-то на олтарь-тъ.

12 И тойзи който приносяше приносъ-тъ си въ първый-тъ день бѣше [и]Наассонъ Аминадавовый сынъ отъ Іудино-то племе: 13 И приносъ-тъ му *бѣше* едно сребърно блюдо, тежко сто и тридесеть *сикли:* единъ сребренъ легенъ отъ седмдесеть сикли, [і]споредъ сикль-тъ на святилище-то; и двѣ-тѣ пълны съ чисто брашно смѣсено 14 съ елей, [к]за хлѣбно приношеніе: Единъ темянникъ златенъ отъ десеть *сикли,* 15 [л]пълнъ съ темянъ: [м]Единъ юнецъ отъ говеда-та, единъ овенъ, едно агне едно- 16 лѣтно, за всесъжженіе: Единъ ярецъ отъ 17 козы-тѣ, [н]въ приношеніе за грѣхъ: [о]И за примирителнѫ жьртвѫ, два вола, петь овна, петь ярца, петь еднолѣтны агнета. Това *бѣше* приносъ-тъ на Наассона Аминадавовый-тъ сынъ.

18 Въ вторый-тъ день принесе Наѳанаилъ Суаровый сынъ, князь-тъ на Иссахарово- 19 то *племе:* И принесе приносъ-тъ си едно блюдо сребърно тежко сто и тридесеть *сикли:* единъ сребренъ легенъ отъ седмдесеть сикли, споредъ сикль-тъ на святилище-то; и двѣ-тѣ пълны съ чисто брашно смѣсено съ елей, за хлѣбно прино-

м Исх. 29; 2.
н Гл. 15; 5, 7, 10.
о Дѣян. 21; 24.
п 1 Цар. 2; 15.
р Исх. 29; 23, 24.
с Исх. 29; 27, 28.
т Лев. 9; 22. 1 Лѣт. 23; 13.
у Псал. 121; 7. Іоан. 17; 11.
ф Псал. 31; 16. 67; 1. 80; 3. 7, 19. 119; 135. Дан. 9; 17.
х Быт. 43; 29.
ц Псал. 4; 6.
ч Іоан. 14; 27. 2 Сол. 3; 16.
ш Втор. 28; 10. 2 Лѣт. 7; 14. Иса. 43; 7. Дан. 9; 18, 19.
щ Псал, 115; 12.

—

а Исх. 40; 18. Лев. 8; 10, 11.
б Гл. 1; 4, и друг.
в Гл. 4; 25.
г Гл. 4; 31.
д Гл. 4; 28, 33.
е Гл. 4; 15;
ж Гл. 4; 6, 8, 10, 12, 14. 2 Цар. 6; 13.
з Виж. Втор. 20; 5. 3 Цар. 8; 63. 2 Лѣт. 7; 5, 9. Ездр. 6; 16. Неем. 12; 27. Псал. 30 надписъ-тъ.
и Гл. 2; 3.
і Исх. 30; 13.
к Лев. 2; 1.
л Исх. 30; 34.
м Лев. 1; 2.
н Лев. 4; 23.
о Лев. 3; 1.

20 шеніе: Единъ темянникъ златенъ отъ де-
21 сеть *сикли*, пълнъ съ темянъ: Единъ юнецъ отъ говеда-та; единъ овенъ, едно
22 агне еднолѣтно, за всесъжженіе: Единъ ярецъ отъ козы-тѣ, въ приношеніе за
23 грѣхъ: И за примирителнѫ жьртвѫ, два вола, петь овна, петь ярца, петь еднолѣтны агнета. Това *бѣше* приносъ-тъ на Наѳанаила Суаровый-тъ сынъ.

24 Въ третій-тъ день *принесе* князь-тъ на Завулоновы-тѣ сынове, Еліавъ Хелоно-
25 вый сынъ: Приносъ-тъ му *бѣше* едно сребьрно блюдо, тежко сто и тридесеть *сикли:* единъ сребьренъ легенъ отъ седмдесеть сикли, споредъ сикль-тъ на святилище-то; и двѣ-тѣ пълны съ чисто брашно смѣсено съ елей, за хлѣбно прино-
26 шеніе: Единъ темянникъ златенъ отъ де-
27 сеть *сикли*, пълнъ съ темянъ: Единъ юнецъ отъ говеда-та, единъ овенъ, едно
28 агне еднолѣтно за всесъжженіе: Единъ ярецъ отъ козы-тѣ, въ приношеніе за
29 грѣхъ: И за примирителнѫ жьртвѫ, два вола, петь овна, петь ярца, петь еднолѣтны агнета. Това *бѣше* приносъ-тъ на Еліава Хелоновый-тъ сынъ.

30 Въ четвьртый-тъ день *принесе* Елисуръ Седіуровый сынъ, князь-тъ на Рувимовы-
31 тѣ сынове: Приносъ-тъ му *бѣше* едно сребьрно блюдо, тежко сто и тридесеть *сикли.* единъ сребьренъ легенъ отъ седмдесеть сикли; споредъ сикль-тъ на святилище-то; и двѣ-тѣ пълны съ чисто брашно смѣсено съ елей, за хлѣбно прино-
32 шеніе: Единъ златенъ темянникъ отъ де-
33 сеть *сикли* пълнъ съ темянъ: Единъ юнецъ отъ говеда-та, единъ овенъ, едно
34 агне еднолѣтно, за всесъжженіе: Единъ ярецъ отъ козы-тѣ, въ приношеніе за
35 грѣхъ: И за примирителнѫ жьртвѫ два вола, петь овна, петь ярца, петь еднолѣтны агнета. Това *бѣше* приносъ-тъ на Елісура Седіуровый-тъ сынъ.

36 Въ петый-тъ день *принесе* князь-тъ на Симеоновы-тѣ сынове, Селуміилъ Сури-
37 садаевый сынъ: Приносъ-тъ му *бѣше* едно сребьрно блюдо, тежко сто и тридесеть *сикли:* единъ сребьренъ легенъ отъ седмдесеть сикли споредъ сикль-тъ на святилище-то; и двѣ-тѣ пълны съ чисто брашно смѣсено съ елей, за хлѣбно прино-
38 шеніе: единъ темянникъ златенъ отъ де-
39 сеть *сикли*, пълнъ съ темянъ: Единъ юнецъ отъ говеда-та, единъ овенъ, едно
40 агне еднолѣтно, за всесъжженіе: Единъ ярецъ отъ козы-тѣ, въ приношеніе за
41 грѣхъ: И за примирителнѫ жьрвтѫ, два вола, петь овна, петь ярца, петь еднолѣтны агнета. Това *бѣше* приносъ-тъ на Селуміила Сурисадаевый-тъ сынъ.

42 Въ шестый-тъ день *принесе* князь-тъ на Гадовы-тѣ сынове, Еліасафъ Деуиловый
43 сынъ: Приносъ-тъ му *бѣше* едно сребьрно блюдо, тежко сто и тридесеть *сикли:* единъ сребьренъ легенъ отъ седмдесеть сикли, споредъ сикль-тъ на святилище-то; и двѣ-тѣ пълны съ чисто брашно смѣсено съ елей, за хлѣбно приношеніе:
44 Единъ златенъ темянникъ отъ десеть *си-*
45 *кли*, пълнъ съ темянъ: Единъ юнецъ отъ говеда-та, единъ овенъ, едно агне едно-
46 лѣтно, за всесъжженіе: Единъ ярецъ отъ
47 козы-тѣ, въ приношеніе за грѣхъ: И за примирителнѫ жьртвѫ, два вола, петь овна, петь ярца, петь агнета еднолѣтны. Това *бѣше* приносъ-тъ на Еліасафа Деуиловый-тъ сынъ.

48 Въ седмый-тъ день *принесе* князь-тъ на Ефремовы-тѣ сынове, Елисама Аміудовый
49 сынъ: Приносъ-тъ му *бѣше* едно сребьрно блюдо, тежко сто и тридесеть *сикли:* единъ сребьренъ легенъ отъ седмдесеть сикли, споредъ сикль-тъ на святилище-то; и двѣ-тѣ пълны съ чисто брашно смѣсе-
50 но съ елей, за хлѣбно приношеніе: Единъ златенъ темянникъ отъ десеть *сикли*, пълнъ
51 съ темянъ: Единъ юнецъ отъ говеда-та, единъ овенъ, едно агне еднолѣтно за все-
52 съжженіе: Единъ ярецъ отъ козы-тѣ,
53 въ приношеніе за грѣхъ: И за примирителнѫ жьртвѫ, два вола, петь овна, петь ярца, петь еднолѣтны агнета. Това *бѣше* приносъ-тъ на Елисамѫ Аміудовый-тъ сынъ.

54 Въ осмый-тъ день *принесе* князь-тъ на Манассіевы-тѣ сынове, Гамаліилъ Федас-
55 суровый сынъ: Приносъ-тъ му *бѣше* едно сребьрно блюдо, тежко сто и тридесеть *сикли:* единъ сребьренъ легенъ отъ седмдесеть сикли, споредъ сикль-тъ на святилище-то; и двѣ-тѣ пълны съ чисто брашно смѣсено съ елей, за хлѣбно прино-
56 шеніе: Единъ златенъ темянникъ отъ де-
57 сеть *сикли*, пълнъ съ темянъ: Единъ юнецъ отъ говеда-та, единъ овенъ, едно
58 агне еднолѣтно за всесъжженіе: Единъ ярецъ отъ козы-тѣ, въ приношеніе за
59 грѣхъ: И за примирителнѫ жьртвѫ, два вола, петь овна, петь ярца, петь еднолѣтны агнета. Това *бѣше* приносъ-тъ на Гамаліила Федассуровый-тъ сынъ.

60 Въ деветый-тъ день *принесе* князь-тъ на Веніаминовы-тѣ сынове, Авиданъ Гедео-
61 ніевый сынъ: Приносъ-тъ му *бѣше* едно сребьрно блюдо, тежко сто и тридесеть *сикли:* единъ сребьренъ легенъ отъ седмдесеть сикли, споредъ сикль-тъ на святилище-то; и двѣ-тѣ пълны съ чисто брашно смѣсено съ елей, за хлѣбно прино-
62 шеніе: Единъ темянникъ златенъ отъ де-
63 сеть *сикли*, пълнъ съ темянъ: Единъ юнецъ отъ говеда-та, единъ овенъ, едно
64 агне еднолѣтно, за всесъжженіе: Единъ ярецъ отъ козы-тѣ, въ приношеніе за
65 грѣхъ: И за примирителнѫ жьртвѫ, два вола, петь овна, петь ярца, петь еднолѣтны агнета. Това *бѣше* приносъ-тъ на Авидана Гедеоніевый-тъ сынъ.

66 Въ десетый-тъ день *принесе* князь-тъ на Дановы-тѣ сынове, Ахіезеръ Амисадае-
67 вый сынъ: Приносъ-тъ му *бѣше* едно сребърно блюдо, тежко сто и тридесеть *сикли:* единъ сребъренъ легенъ отъ седмдесеть сикли, споредъ сикль-тъ на святилище-то; и двѣ-тѣ пълны съ чисто брашно смѣсено съ елей, за хлѣбно приношеніе:
68 Единъ златенъ темянникъ отъ десеть *си-*
69 *кли*, пълнъ съ темянъ: Единъ юнецъ отъ говеда-та, единъ овенъ, едно агне едно-
70 лѣтно, за всесъжженіе: Единъ ярецъ отъ
71 козы-тѣ, въ приношеніе за грѣхъ: И за примирителнѫ жъртвѫ, два вола, петь овна, петь ярца, петь еднолѣтны агнета. Това *бѣше* приносъ-тъ на Ахіезера, Амисадаевый-тъ сынъ.

72 Въ единадесетый-тъ день *принесе* князь-тъ на Асировы-тѣ сынове, Фагеилъ Охра-
73 новый сынъ: Приносъ-тъ му *бѣше* едно сребърно блюдо, тежко сто и тридесеть *сикли:* единъ сребъренъ легенъ отъ седмдесеть сикли, споредъ сикль-тъ на святилище-то; и двѣ-тѣ пълны съ чисто брашно смѣсено съ елей, за хлѣбно прино-
74 шеніе: Единъ златенъ темянникъ отъ де-
75 сеть *сикли*, пълнъ съ темянъ: Единъ юнецъ отъ говеда-та, единъ овенъ, едно
76 агне еднолѣтно, за всесъжженіе: Единъ ярецъ отъ козы-тѣ, въ приношеніе за
77 грѣхъ: И за примирителнѫ жъртвѫ, два вола, петь овна, петь ярца, петь еднолѣтны агнета. Това *бѣше* приносъ-тъ на Фагеила Охрановый-тъ сынъ.

78 Въ дванадесетый-тъ день *принесе* князь-тъ на Нефѳалимовы-тѣ сынове, Ахирей
79 Енановый сынъ: Приносъ-тъ му *бѣше* едно сребърно блюдо, тежко сто и тридесеть *сикли:* единъ сребъренъ легенъ отъ седмдесеть сикли, споредъ сикль-тъ на святилище-то; и двѣ-тѣ пълны съ чисто брашно смѣсено съ елей, за хлѣбно при-
80 ношеніе: Единъ златенъ темянникъ отъ
81 десеть *сикли*, пълнъ съ темянъ: Единъ юнецъ отъ говеда-та, единъ овенъ, едно
82 агне еднолѣтно, за всесъжженіе: Единъ ярецъ отъ козы-тѣ, въ приношеніе за
83 грѣхъ: И за примирителнѫ жъртвѫ, два вола, петь овна, петь ярца, петь еднолѣтны агнета. Това *бѣше* приносъ-тъ на Ахирея Енановый-тъ сынъ.

84 Тѣзи бѣхѫ приноси-тѣ отъ Израилевы-тѣ князове за освященіе-то на олтарь-тъ въ който день ся помаза: сребърны блюда дванадесеть, сребърни легени дванадесеть, златни темянници дванадесеть:
85 Отъ сто и тридесеть *сикли бѣше* всяко сребърно блюдо, и седмдесеть *сикли* всякой легенъ: всичко-то сребро на съсѫды-тѣ *бѣше* двѣ тысящи и четыристотинъ *сикли*, споредъ сикль-тъ на святи-
86 лище-то: Златни темянници дванадесеть, пълни съ темянъ, всякой темянникъ *бѣше* отъ десеть *сикли*, споредъ сикль-тъ на святилище-то: всичко-то злато на темян-
87 ницы-тѣ *бѣше* сто и двадесеть *сикли.* Всичкы-тѣ говеда за всесъжженіе *бѣхѫ* дванадесеть юнци, още дванадесеть овна, дванадесеть еднолѣтны агнета, заедно съ хлѣбны-тѣ имъ приношенія, и дванадесеть ярци отъ козы-тѣ въ приношеніе за грѣхъ.
88 И всичкы-тѣ говеда за примирителнѫ жъртвѫ *бѣхѫ* двадесеть и четыри юнца, шестдесеть овна, шестдесеть ярца, шестдесеть еднолѣтны агнета. Така станѫ освященіе-то на олтарь-тъ [п]слѣдъ помазаніе-то му.

89 И когато влѣзе Моисей въ скиніѭ-тѫ на събраніе-то [р]за да говори съ *Бога*, тогазь чу [с]гласъ-тъ който му говорѣше отгорѣ на очистилище-то, което *бѣше* надъ ковчегъ-тъ на свидѣтелство-то, помежду два-та херувима, и говорѣше му.

ГЛАВА 8.

1 И говори Господь Моисею и рече:
2 Говорѝ Аарону, и кажи му: [а]Когато запалишь свѣтила-та, седмь-тѣ свѣтила да
3 свѣтятъ къмъ лице-то на свѣтилника. И Ааронъ направи така: запали къмъ лицето на свѣтилника свѣтила-та му, както
4 заповѣда Господь Моисею. И [б]направа-та на свѣтилника *бѣше* тая: кованъ отъ злато, отъ стебло-то си до цвѣтя-та си бѣше той [в]искованъ: [г]по видъ-тъ който показа Господь Моисею, така направи той свѣтилникъ-тъ.

5 И говори Господь Моисею и рече:
6 Земи Левиты-тѣ отъ между Израилевы-
7 тѣ сынове, и да гы очистишь. И така да имъ направишь за очищеніе-то имъ: [д]поръси гы съ чистителнѫ водѫ, и [е]нека обръснѫтъ всичко-то си тѣло, и да испе-
8 рѫтъ дрехы-тѣ си, и да ся очистятъ. Послѣ да земѫтъ единъ юнецъ отъ говеда-та [ж]наедно съ хлѣбно-то му приношеніе отъ чисто брашно смѣсено съ елей, и другъ юнецъ отъ говеда-та да земешь въ
9 приношеніе за грѣхъ. И [з]да приведешь Левиты-тѣ прѣдъ скиніѭ-тѫ на събраніе-то, и [и]да съберешь всичко-то събра-
10 ніе на Израилевы-тѣ сынове: И да приведешь Левиты-тѣ прѣдъ Господа, и [і]да положатъ Израилевы-тѣ сынове рѫцѣ-тѣ
11 си на Левиты-тѣ: И Ааронъ да принесе Левиты-тѣ прѣдъ Господа приношеніе отъ Израилевы-тѣ сынове, за да вършатъ тѣ
12 службѫ-тѫ Господнѭ. И [к]Левити-тѣ да положатъ рѫцѣ-тѣ си на главы-тѣ на

п Ст. 1.
р Гл. 12; 8. Исх. 33; 9, 11.
с Исх. 25; 22.
а Исх. 25; 37. 40; 25.
б Исх. 25; 31.
в Исх. 25; 18.
г Исх. 25; 40.
д Гл. 19; 9, 17, 18.
е Лев. 14; 8, 9.
ж Лев. 2; 1.
з Виж. Исх. 29 4. 40; 12.
и Лев. 8; 3.
і Лев. 1; 4.
к Исх. 29; 10.

юнцы-тѣ, и да принесешь единый-тъ въ приношеніе за грѣхъ, а другый-тъ за всесъжженіе Господу: за да направишь умилостивеніе за Левиты-тѣ.

13 И да поставишь Левиты-тѣ прѣдъ Аарона, и прѣдъ сынове-тѣ му: и да гы принесешь приношеніе Господу. 14 Така да отдѣлишь Левиты-тѣ отъ между Израилевы-тѣ сынове, и Левити-тѣ [л]ще бѫдѫтъ мои. 15 И слѣдъ това да влѣзѫтъ Левити-тѣ да слугуватъ въ скиніѭ-тѫ на събраніе-то: така да гы очистишь, и [м]да гы принесешь приношеніе. 16 Понеже тѣ ми сѫ нарочно дадени отъ между Израилевы-тѣ сынове: [н]вмѣсто всичкы-тѣ първородны отъ Израилевы-тѣ сынове, всичкы които отварятъ ложесна-та, зѣлъ сьмь гы за себе си. 17 [о]Защото всичкы-тѣ първородни между Израилевы-тѣ сынове сѫ мои, отъ человѣкъ до скотъ: въ онзи день когато поразихъ всичкы-тѣ първородны въ Египетскѫ-тѫ земіѭ, освятихъ гы за себе си. 18 И зѣхъ Левиты-тѣ вмѣсто всичкы-тѣ първородны отъ Израилевы-тѣ сынове. 19 И [п]нарочно дадохъ Левиты-тѣ на Аарона и на сынове-тѣ му, отъ срѣдъ Израилевы-тѣ сынове, за да вършатъ слугуваніе-то на Израилевы-тѣ сынове въ скиніѭ-тѫ на събраніе-то, и да правятъ умилостивеніе за Израилевы-тѣ сынове: [р]за да не стане язва въ Израилевы-тѣ сынове, когато приближаватъ сынове-тѣ Израилеви при святилище-то.

20 И Моисей и Ааронъ и всичко-то събраніе отъ Израилевы-тѣ сынове, направихѫ на Левиты-тѣ по всичко както заповѣда Господь Моисею за Левиты-тѣ: така имъ 21 направихѫ Израилеви-тѣ сынове. И [с]очистихѫ ся Левити-тѣ, и испрахѫ дрехы-тѣ си: и [т]принесе гы Ааронъ приношеніе прѣдъ Господа, и Ааронъ направи за тѣхъ умилостивеніе за да гы очисти. 22 И [у]послѣ влѣзохѫ Левити-тѣ за да вършатъ службѫ-тѫ си въ скиніѭ-тѫ на събраніе-то [ф]прѣдъ Аарона и прѣдъ сынове-тѣ му: както заповѣда Господь Моисею за Левиты-тѣ, така имъ направихѫ.

23 И говори Господь Моисею и рече: 24 Това е *опрѣдѣлено-то* за Левиты-тѣ: [х]отъ двадесеть и петь годинъ и нагорѣ да влизатъ въ четѫ-тѫ да вършатъ слугуваніе-то въ скиніѭ-тѫ на събраніе-то: 25 И отъ петдесеть годинъ да прѣстанѫтъ да вършатъ слугуваніе, и да не слугуватъ вече: 26 Но да помагатъ на братія-та си въ скиніѭ-тѫ на събраніе-то, [ц]да пазятъ стражы-тѣ: а слугуваніе да не правятъ. Така да направишь на Левиты-тѣ, колкото за стражы-тѣ имъ.

ГЛАВА 9.

1 И говори Господь Моисею, въ Синайскѫ-тѫ пустыніѭ, въ първый-тъ мѣсецъ на вторѫ-тѫ годинѫ отъ когато излѣзохѫ изъ Египетскѫ-тѫ земіѭ, и рече: 2 [а]Нека направятъ Израилеви-тѣ сынове пасхѫ-тѫ въ опрѣдѣлено-то ѝ врѣме. 3 Въ четыринадесетый-тъ день на този мѣсецъ, привечеръ, да іѫ направите, въ опрѣдѣлено-то ѝ врѣме: споредъ всичкы-тѣ ѝ узаконенія, и споредъ всичкы-тѣ ѝ наредбы, да іѫ направите. 4 И говори Моисей на Израилевы-тѣ сынове за да направятъ пасхѫ-тѫ. 5 И [б]направихѫ пасхѫ-тѫ въ четыринадесетый-тъ день на първый-тъ мѣсецъ, привечеръ, въ Синайскѫ-тѫ пустыніѭ: по всичко както заповѣда Господь Моисею, така направихѫ Израилеви-тѣ сынове.

6 А имаше нѣкои, [в]които бѣхѫ нечисти поради мъртво человѣческо тѣло, и не могохѫ да направятъ пасхѫ-тѫ въ онзи день: и [г]дойдохѫ прѣдъ Моисея и прѣдъ Аарона въ *онзи* день: 7 И рекохѫ му тѣ мѫжіе: Ный смы нечисти поради мъртво человѣческо тѣло: защо да ни е възбранено да принесемъ приносъ-тъ Господень на врѣме-то му, между Израилевы-тѣ сынове? 8 А Моисей имъ рече: Постойте, азъ [д]ще чуѭ какво ще заповѣда Господь за васъ. 9 И говори Господь Моисею и рече: 10 Кажи на Израилевы-тѣ сынове и речи: Ако нѣкой человѣкъ отъ васъ, или отъ родове-тѣ ви, бѫде нечистъ поради мъртво тѣло, или е далеко на пѫть, и той да на- 11 прави пасхѫ-тѫ Господу: Въ [е]четыринадесетый-тъ день на вторый-тъ мѣсецъ, привечеръ, да іѫ направятъ: [ж]съ бесквасны хлѣбове и горчивы трѣвы да іѫ ядѫтъ. 12 Да [з]не оставятъ отъ неіѫ до утрѣ, [и]нито да строшатъ кость отъ неіѫ, [і]споредъ всичкы-тѣ узаконенія на пасхѫ-тѫ да іѫ направятъ. 13 А който е чистъ, и не ся намѣрва на пѫть, ако възнебрѣжи да направи пасхѫ-тѫ, [к]да бѫде истрѣбена онэзь душа отъ людіе-тѣ си: понеже [л]не е принесла приносъ-тъ Господень на врѣме-то му, онзи человѣкъ [м]да понесе грѣхъ-тъ си. 14 И ако е нѣкой чужденецъ, пришлецъ между васъ, и направи пасхѫ-тѫ Господу, споредъ узаконенія-та на пасхѫ-тѫ, и

л Гл. 3; 45. 16; 9.
м Ст. 11, 13.
н Гл. 3; 12, 45.
о Исх. 13; 2, 12, 13, 15. Гл. 3; 13. Лук. 2; 23.
п Гл. 3; 9.
р Гл. 1; 53. 16; 46. 18; 5. 2 Лѣт. 26; 16.
с Ст. 7.
т Ст. 11, 12.
у Ст. 15.
ф Ст. 5, и дрг.
х Виж. Гл. 4; 3. 1 Лѣт. 23; 3, 24, 27.
ц Гл. 1; 53.

—

а Исх. 12; 1, и дрг. Лев. 23; 5. Гл. 28; 16. Втор. 16; 1, 2.
б Іис. Нав. 5; 10.
в Гл. 5; 2. 19; 11, 16. Виж. Іоан. 18; 28.
г Исх. 18; 15, 19, 26. Гл. 27; 2.
д Гл. 27; 5.
е 2 Лѣт. 30; 2, 15.
ж Исх. 12; 8.
з Исх. 12; 10.
и Исх. 12; 46. Іоан. 19; 36.
і Исх. 12; 43.
к Быт. 17; 14. Исх. 12; 15.
л Ст. 7.
м Гл. 5; 31.

споредъ наредбж-тж й, така да іж направи: [н]единъ законъ ще имате, и за чужденеца и за туземеца.

15 И [о]въ тойзи день когато ся постави скинія-та, облакъ покры скиніж-тж, шатъръ-тъ на свидѣтелство-то: и [п]отъ вечеръ до заранъ имаше надъ скиніж-тж като огненно явленіе. 16 Така ставаше всякога: облакъ-тъ іж покрываше *деня*, и огненно-то явленіе нощя. 17 И [р]когато облакъ-тъ ся подигаше отъ скиніж-тж, тогазь Израилеви-тѣ сынове тръгнувахж: и дѣто заставаше облакъ-тъ, тамъ располагахж станъ Израилеви-тѣ сынове. 18 По повелѣніе Господне тръгнувахж Израилеви-тѣ сынове, и по повелѣніе Господне располагахж станъ: [с]прѣзъ всичкы-тѣ дни когато облакъ-тъ стояше надъ скиніж-тж, тѣ си оставахж въ станъ-тъ. 19 И когато облакъ-тъ оставаше надъ скиніж-тж много дни, тогазь Израилеви-тѣ сынове [т]вардяхж стражж-тж Господнж, и не тръгнувахж. 20 И когато облакъ-тъ стояше надъ скиніж-тж малко дни, по повелѣніе-то Господне оставахж расположени въ станъ-тъ, и по повелѣніе-то Господне тръгнувахж. 21 И когато облакъ-тъ стояше отъ вечеръ до заранъ, а на заранъ-тж ся дигаше облакъ-тъ, тогазь и тѣ тръгнувахж: или деня, или нощя когато ся дигаше облакъ-тъ, тогазь и тѣ тръгнувахж. 22 Два дни, или единъ мѣсецъ, или еднж годинж, ако облакъ-тъ продължаваше да стои надъ скиніж-тж, то и сынове-тѣ Израилеви [у]оставахж въ станъ-тъ си и не тръгнувахж; а когато ся той дигаше, тръгнувахж. 23 Споредъ повелѣніе-то Господне располагахж станъ, и споредъ повелѣніе-то Господне тръгнувахж: [ф]вардяхж стражж-тж Господнж, както заповѣда Господь чрѣзъ Моисеовж ржкж.

ГЛАВА 10.

1 И говори Господь Моисею и рече: 2 Направи си двѣ сребърны тржбы: исковани да гы направишь, за да ти служатъ [а]за свикваніе на събраніе-то, и за дигание на станове-тѣ. 3 И [б]когато затржбятъ съ тѣхъ, всичко-то събраніе да ся събере при тебе до двери-тѣ на скиніж-тж на събраніе-то. 4 И кога затржбятъ съ еднж-тж, [в]тогазь да ся събиратъ при тебе князове-тѣ, тысященачалници-тѣ Израилеви. 5 А кога затржбите [г]въсклицателно, тогазь да ся дигатъ станове-тѣ които сж расположени къмъ истокъ. 6 А когато вторый пжтъ затржбите въсклицателно, [д]тогазь да ся дигатъ станове-тѣ които сж расположени къмъ югъ; да затржбятъ съ въсклицаніе за да ся дигатъ. 7 А когато ще съберете събраніе-то, [е]да тржбите [ж]но не съ въсклицаніе. 8 И [з]Ааронови-тѣ сынове священници-тѣ да тржбятъ съ тржбы-тѣ: *това* ще ви бжде за вѣчно узаконеніе въ родове-тѣ ви. 9 И [и]когато пойдете на брань въ земіж-тж си, противъ врагъ-тъ [і]който бы вы утѣснявалъ, тогазь да тржбите съ въсклицаніе, [к]и ще бждете поменжти прѣдъ Господа Бога вашего, и ще ся избавите отъ врагове-тѣ си. 10 И [л]дни-тѣ на ваше-то веселіе, и въ ваши-тѣ праздницы, и въ ваши-тѣ новомѣсечія, да тржбите съ тржбы-тѣ върхъ всесъжженія-та си, и върхъ примирителны-тѣ си жъртвы, и то ще бжде вамъ [м]въспоминаніе прѣдъ Бога вашего. Азъ сьмь Іеова Богъ вашъ.

11 И въ вторж-тж годинж, въ двадесетый-тъ день на вторый-тъ мѣсецъ [н]възвыси ся облакъ-тъ отъ скиніж-тж на свидѣтелство-то. 12 И [о]Израилеви-тѣ сынове ся дигнжхж споредъ пжтуваніе-то си [п]отъ Синайскж-тж пустынж, и застанж облакъ-тъ [р]въ пустынж-тж Фаранъ. 13 И дигнжхж ся първо, [с]както заповѣда Господь чрѣзъ Моисеовж ржкж.

14 И [т]първо ся дигнж оназь хоругва която бѣше въ станъ-тъ на Іудины-тѣ сынове, споредъ пълкове-тѣ имъ, и надъ пълкъ-тъ му бѣше [у]Наассонъ Аминадавовый сынъ. 15 И надъ пълкъ-тъ на племе-то на Иссахаровы-тѣ сынове бѣше Наѳанаилъ Суаровый сынъ. 16 И надъ пълкъ-тъ на племе-то на Завулоновы-тѣ сынове, Еліавъ Хелоновый сынъ. 17 И [ф]снѣхж скиніж-тж: и Гирсонови-тѣ сынове и Мераріеви-тѣ сынове ся дигнжхж, и [х]носяхж скиніж-тж. 18 [ц]Послѣ ся дигнж хоругва-та на Рувимовый-тъ станъ, споредъ пълкове-тѣ имъ, и надъ пълкъ-тъ му бѣше Елисуръ Седіуровый сынъ. 19 И надъ пълкъ-тъ на племе-то на Симеоновы-тѣ сынове бѣше Селуміилъ Сурисадаевый-тъ сынъ. 20 И надъ пълкъ-тъ на племе-то на Гадовы-тѣ сынове бѣше Еліасафъ Деуиловый сынъ. 21 Тогазь ся дигнжхж Кааѳовци-тѣ, [ч]които носяхж святилище-то, до пристиганіе-то на които скинія-та ся поставяше. 22 Послѣ [ш]ся

[н] Исх. 12; 49.
[о] Исх. 40; 34. Неем. 9; 12, 19. Псал. 78; 14.
[п] Исх. 13; 21. 40; 38.
[р] Исх. 40; 36. Гл. 10; 11, 33, 34. Псал. 80; 1.
[с] 1 Кор. 10; 1.
[т] Гл. 1; 53. 3; 8.
[у] Исх. 40; 36, 37.
[ф] Ст. 19.

[а] Иса. 1; 13.
[б] Іер. 4; 5. Іоил. 2; 15.
[в] Исх. 18; 21. Гл. 1; 16. 7; 2.
[г] Гл. 2; 3.
[д] Гл. 2; 10.
[е] Ст. 3.
[ж] Іоил. 2; 1.
[з] Гл. 31; 6. Іис. Нав. 6; 4. 1 Лѣт. 15; 24. 2 Лѣт. 13; 12.
[и] Гл. 31; 6. Іис. Нав. 6; 5. 2 Лѣт. 13; 14.
[і] Сжд. 2; 18. 4; 3. 6; 9. 10; 8, 12. 1 Цар. 10; 18. Псал. 106; 42.
[к] Быт. 8; 1. Псал. 106; 4.
[л] Лев. 23; 24. Гл. 29; 1. 1 Лѣт. 15; 24. 2 Лѣт. 5; 12. 7; 6. 29; 26. Ездр. 3; 10. Неем. 12; 35. Псал. 81; 3.
[м] Ст. 9.
[н] Гл. 9; 17.
[о] Исх. 40; 36. Гл. 2; 9, 16, 24, 31.
[п] Исх. 19; 1. Гл. 1; 1. 9; 5.
[р] Быт. 21; 21. Гл. 12; 16. 13; 3, 26. Втор. 1; 1.
[с] Ст. 5, 6. Гл. 2; 34.
[т] Гл. 2; 3, 9.
[у] Гл. 1; 7.
[ф] Гл. 1; 51.
[х] Гл. 4; 24, 31. 7; 6, 7, 8.
[ц] Гл. 2; 10, 16.
[ч] Гл. 4; 4, 15. 7; 9.
[ш] Гл. 2; 18, 24.

дигнѫ хорутва-та на станъ-тъ на Ефремовы-тѣ сынове, споредъ пълкове-тѣ имъ, и надъ пълкъ-тъ му бѣше Елисама Аміу-
23 довый сынъ. И надъ пълкъ-тъ на племе-то на Манассіевы-тѣ сынове бѣше Гамалі-
24 илъ Федасуровый сынъ: И надъ пълкъ-тъ на племе-то на Веніаминовы-тѣ сыно-
25 ве бѣше Авиданъ Гедеоніевый сынъ. После [щ]ся дигнѫ хорутва-та на станъ-тъ на Дановы-тѣ сынове, послѣдни отъ всичкы-тѣ станове споредъ пълкове-тѣ имъ, и надъ пълкъ-тъ му бѣше Ахіезеръ Амисадаевый
26 сынъ. И надъ пълкъ-тъ на племе-то на Асировы-тѣ сынове бѣше Фагеилъ Охра-
27 новый сынъ. И надъ пълкъ-тъ на племе-то на Нефѳалимовы-тѣ сынове бѣше Ахирей
28 Енановый сынъ. [ъ]Така ставаше пѫтуваніе-то на Израилевы-тѣ сынове, споредъ пълкове-тѣ имъ, когато ся дигахѫ.
29 И рече Моисей на Овава, [ы]Рагуиловый-тъ сынъ Мадіамецъ-тъ, тесть-тъ Моисеовъ: Ный отивамы на това мѣсто за което рече Господь: [ь]Ще ви го дамъ: дойди наедно съ насъ и [ѣ]ще ти сторимъ добро: защото [ю]Господь е говорилъ добро
30 за Израиля. И рече му: Не щѫ да дойдѫ, но ще идѫ въ землѭ-тѫ си, и въ
31 родъ-тъ си. И *Моисей* рече: Не ны оставяй, молѭ, понеже ты знаешь дѣ трѣба да располагамы станъ въ пустынѭ-тѫ, и
32 ще бѫдешь [я]око за насъ. И ако дойдешь съ насъ, [ѫ]добро-то което ще направи Господь намъ, исто-то добро и ный ще направимъ тебѣ.
33 И отидохѫ [ѭ]отъ горѫ-тѫ Господнѭ три дни пѫть: и ковчегъ-тъ на завѣта Господень [а]прѣдидяше прѣдъ тѣхъ три дни пѫть, за да търси упокоително мѣ-
34 сто за тѣхъ. И [б]облакъ-тъ Господень бѣше надъ тѣхъ деня, когато тръгнувахѫ отъ станъ-тъ.
35 И когато ся дигаше ковчегъ-тъ на пѫть, Моисей говоряше: [в]Стани, Господи, и да ся распръснѫтъ врагове-тѣ ти, и да бѣгатъ отъ лице-то ти онѣзи които тя не-
36 навиждатъ. А когато ся спираше, той казуваше: Върни ся, Господи, при тмы-тѣ на Израилевы-тѣ тысящи.

ГЛАВА 11.

1 И [а]роптаяхѫ людіе-тѣ злѣ въ уши-тѣ на Господа: и Господь чу, и [б]пламнѫ гнѣвъ-тъ му: и [в]запали ся между тѣхъ огнь отъ Господа, и испояде край-тъ на
2 станъ-тъ. И извыкахѫ людіе-тѣ къмъ Моисея: и [г]Моисей ся помоли Господу, и
3 прѣстанѫ огнь-тъ. И нарече ся име-то на онова мѣсто *Тавера: защото ся запали между тѣхъ огнь отъ Господа.
4 И [д]множество-то *другоземци*, които бѣхѫ между тѣхъ, показа силно желаніе: още и Израилеви-тѣ сынове плакахѫ пакъ, и рекохѫ: [е]Кой ще ни даде месо да
5 ядемъ? [ж]Ный помнимъ рыбѫ-тѫ, коѭто ядѣхмы въ Египетъ даромъ, и краставицы-тѣ, и дыни-тѣ, и прасъ-тъ, и черве-
6 ный-тъ и чесновый-тъ лукъ: А [з]сега душа-та ни е изсъхнѫла: нѣма въ очи-тѣ
7 ни нищо освѣнь маннѫ-тѫ. А [и]манна-та бѣ като коріандрово сѣме, и видъ-тъ ѝ
8 като [і]на вделліонъ. И людіе-тѣ ходяхѫ на около и ѭ събирахѫ, и меляхѫ ѭ въ мелницы, или ѭ чукахѫ въ кутлы, и варяхѫ ѭ въ гърнета, и правяхѫ потрѣбницы отъ неѭ: [к]и вкусъ-тъ ѝ бѣше като
9 вкусъ на пръженицы отъ елей. И [л]когато падаше роса-та въ станъ-тъ нощя, падаше на неѭ манна-та.
10 И чу Моисей людіе-тѣ че плачѫтъ по родове-тѣ си, всякой на врата-та на шатъръ-тъ си: и [м]распали ся силно гнѣвъ-тъ Господень, и станѫ мѫчно на Моисея.
11 И рече Моисей Господу: [н]Защо си оскърбилъ рабъ-тъ си? и защо не намѣрихъ благодать прѣдъ тебе, та си турилъ върхъ мене товаръ-тъ на всичкы тѣзи людіе?
12 Азъ ли зачнѫхъ всичкы тѣзи людіе? или гы сьмь азъ родилъ, та ми говоришь: [о]Носи гы въ пазухѫ-тѫ си, [п]както носи доилица-та доимо-то дѣте, до землѭ-тѫ, за коѭто си ся [р]клѣлъ на отцы-тѣ имъ?
13 [с]Отъ дѣ у мене месо да дамъ на всичкы тѣзи людіе? защото ми ся оплакуватъ и
14 казуватъ: Дай ни месо да ядемъ. [т]Азъ самъ не могѫ да носѭ всичкы тѣзи лю-
15 діе, защото сѫ много тежкы за мене. И ако правишь ты така съ мене, то [у]умъртви мя сега, молѭ, ако сьмь намѣрилъ благодать прѣдъ тебе, [ф]за да не гледамъ злощастіе-то си.
16 Тогазь рече Господь Моисею: Събери ми [х]седмдесеть мѫжіе отъ Израилевы-тѣ старѣйшины, които познавашь че сѫ старѣйшины на людіе-тѣ, и [ц]надзиратели тѣхны: и доведи гы въ скиніѭ-тѫ на събраніе-то, за да застанѫтъ тамъ съ тебе.
17 И азъ ще [ч]слѣзѫ, и ще говорѭ тамъ съ

щ Гл. 2; 25, 31. Іис. Нав. 6; 9.
ъ Гл. 2; 34.
ы Исх. 2; 18.
ь Быт. 12; 7.
ѣ Сѫд. 1; 16. 4; 11.
ю Быт. 32; 12. Исх. 3; 8. 6; 7, 8.
я Іов. 29; 15.
ѫ Сѫд. 1; 16.
ѭ Исх. 3; 1.
а Втор. 1; 33. Іис. Нав. 3; 3. 4, 6. Псал. 132; 8. Іер. 31; 2. Іез. 20; 6.
б Исх. 13; 21. Неем. 9; 12, 19.
в Псал. 68; 1, 2. 132; 8.

—

а Втор. 9; 22.
б Псал. 78; 21.
в Лев. 10; 2. Гл. 16; 35. 4 Цар. 1; 12. Псал. 106; 18.
г Іак. 5; 16.
* Запаленіе.
д Исх. 12; 38.
е Псал. 78; 18. 106; 14. 1 Кор. 10; 6.
ж Исх. 16; 3.
з Гл. 21; 5.
и Исх. 16; 14, 31.
і Быт. 2; 12.
к Исх. 16; 31.
л Исх. 16; 13, 14.
м Псал. 78; 21.
н Втор. 1; 12.
о Иса. 40; 11.
п Иса. 49; 23. 1 Сол. 2; 7.
р Быт. 26; 3. 50; 24. Исх. 13; 5.
с Мат. 15; 33. Марк. 8; 4.
т Исх. 18; 18.
у Виж. 3 Цар. 19; 4. Іона. 4; 3.
ф Соф. 3; 15.
х Виж. Исх. 24; 1, 9.
ц Втор. 16; 18.
ч Ст. 25. Быт. 11; 5. 18; 21. Исх. 19; 20.

тебе, [ш]и ще земѫ отъ духъ-тъ който е на тебе, и ще турѭ на тѣхъ: и ще носятъ товаръ-тъ на людіе-тѣ наедно съ тебе, да *го* не носишь ты самъ. 18 И кажи на людіе-тѣ: [щ]Очистѣте себе си за утрѣ, и ще ядете месо: защото [ъ]плакахте въ ушитѣ на Господа, и казувахте: Кой ще ни даде месо да ядемъ? защото [ы]добрѣ ни бѣше въ Египетъ. За това ще ви даде Господь месо, и ще ядете. 19 Нѣма да ядете единъ день, ни два дни, нито петь дена, ни десеть дена, ни двадесеть дена: 20 [ь]Но цѣлъ мѣсецъ, додѣ ви излѣзе изъ ноздритѣ, и ви омързне: защото прѣзрѣхте Господа който е между васъ, и плакахте прѣдъ него, и думахте: [ѣ]Защо излѣзохмы изъ Египетъ?

21 И рече Моисей: Людіе-тѣ всрѣдъ които съмъ азъ, сѫ [ю]шестстотинъ тысящи пѣшци, и ты рече: Ще имъ дамъ месо да ядѫтъ цѣлъ мѣсецъ. 22 [я]Да ся исколѭтъ ли за тѣхъ овцы-тѣ и говеда-та, за да имъ бѫдѫтъ доволны? или ще ся съберѫтъ ли за тѣхъ всичкы-тѣ морскы рыбы, за да имъ бѫдѫтъ доволны? 23 И рече Господь Моисею: [ж]Скратила ли ся е рѫка-та Господня? сега ты [іж]ще видишь ще ся сбѫде ли съ тебе слово-то ми, или не.

24 И Моисей излѣзе та каза на людіе-тѣ думы-тѣ Господни: и [а]събра седмдесеть-тѣ мѫжіе отъ старѣйшины-тѣ на людіе-тѣ, и постави гы около скиніѭ-тѫ. 25 Тогазь [б]слѣзе Господь въ облакъ, и говори съ него, и зѣ отъ духъ-тъ който бѣше на него, и тури на седмдесеть-тѣ мѫжіе, старѣйшины-тѣ: и [в]като сѣднѫ на тѣхъ духъ-тъ, [г]пророчестовахѫ, но не повторихѫ. 26 Останѫхѫ обаче двама мѫжіе въ станъ-тъ, име-то на единый-тъ Елдадъ, и име-то на другый-тъ Модадъ: и сѣднѫ на тѣхъ духъ-тъ: и тѣ *бѣхѫ* отъ записаны-тѣ, но [д]не отидохѫ до скиніѭ-тѫ, и тѣ пророчествовахѫ въ станъ-тъ. 27 И завтече ся едно момче, и обади на Моисея и рече: Елдадъ и Модадъ пророчествуватъ въ станъ-тъ. 28 И Іисусъ Навіевый сынъ, слуга-та на Моисея, единъ отъ избранны-тѣ негови, отговори и рече: Господине мой Моисее, [е]възбрани имъ. 29 А Моисей му рече: Завиждашь ли ты за мене? [ж]Дано да бѣхѫ всичкы-тѣ людіе Господни пророци, *и* Господь да тури духъ-30 тъ си на тѣхъ! И отиде Моисей въ станъ-тъ, той и старѣйшины-тѣ Израилеви.

31 Тогазь [з]излѣзе вѣтръ отъ Господа, и докара преперицы отъ море-то и хвърли *гы* върхъ станъ-тъ, до единъ день пѫть отъ еднѫ-тѫ странѫ, и до единъ день пѫть отъ другѫ-тѫ странѫ, около станъ-тъ: и тѣ *бѣхѫ* до два лакта надъ лице-то на земіѭ-тѫ.

32 Тогазь станѫхѫ людіе-тѣ всичкый-тъ онзи день, и всичкѫ-тѫ нощь, и всичкый-тъ слѣдующій день, та събирахѫ преперицы-тѣ: онзи който събра най малко, събра [и]десеть корове: и простирахѫ *гы* за себе си около станъ-тъ. 33 [і]А като бѣше месо-то още въ зѫбы-тѣ имъ и не бѣше още сдѫвкано, распали ся гнѣвъ-тъ Господень върхъ людіе-тѣ: и порази Господь людіе-тѣ съ много голѣмѫ язвѫ. 34 И нарекохѫ име-то на това мѣсто *Кивроѳъ-аттаава, защото тамо быхѫ погребени пожелавши-тѣ людіе.

35 И [к]дигнѫхѫ ся людіе-тѣ отъ Кивроѳъ-аттаавѫ за Асироѳъ, и останѫхѫ въ Асироѳъ.

ГЛАВА 12.

1 И говори Маріамъ и Ааронъ противъ Моисея, за Еѳіопянкѫ-тѫ коѭто зѣ; 2 защото [а]бѣ зѣлъ женѫ Еѳіопянкѫ; И рекохѫ: Само чрѣзъ Моисея ли говори Господь? [б]не говорй ли и чрѣзъ насъ? 3 И [в]чу *това* Господь. А Моисей бѣше человѣкъ много кротъкъ, повече отъ всичкы-тѣ человѣцы, които бѣхѫ на земіѭ-тѫ. 4 И [г]рече Господь тутакси на Моисея и на Аарона, и на Маріамъ: Излѣзте вы трима къмъ скиніѭ-тѫ на събраніе-то, и излѣзохѫ трима-та. 5 Тогазь [д]слѣзе Господь въ облаченъ стълпъ, и застанѫ при двери-тѣ на скиніѭ-тѫ, и повыка Аарона и Маріамъ: 6 и излѣзохѫ тѣ двама-та. И рече: Слушайте сега думы-тѣ ми. Ако има между васъ пророкъ, азъ Господь [е]чрѣзъ видѣніе ще ся опознаѭ нему: [ж]на сънъ ще му говорѭ. 7 [з]Но съ рабъ-тъ ми Моисея не е така, [и]той е вѣренъ въ всичкый-тъ ми [і]домъ; 8 [к]Уста съ уста ще говорѭ азъ съ него, [л]явно а не съ гаданія, и той ще гледа образъ-тъ [м]Господень: и какъ вы [н]не ся убояхте да говорите 9 противъ рабъ-тъ ми Моисея? И распали

ш 1 Цар. 10; 6. 4 Цар. 2; 15. Неем. 9; 20. Иса. 44; 3. Іоил. 2; 28.
щ Исх. 19; 10.
ъ Исх. 16; 7.
ы Ст. 5. Дѣян. 7; 39.
ь Псал. 78; 29. 106; 15.
ѣ Гл. 21; 5.
ю Быт. 12; 2. Исх. 12; 37. 38; 26. Гл. 1; 46.
я Виж. 4 Цар. 7; 2. Мат. 15; 33. Марк. 8; 4. Іоан. 6; 7, 9.
ж Иса. 50; 2. 59; 1.
іж Гл. 23; 19. Іез. 12; 25. 24; 14.
а Ст. 16.
б Ст. 17. Гл. 12; 5.
в Виж. 4 Цар. 2; 15.
г Виж. 1 Цар. 10; 5, 6, 10. 19; 20, 21, 23. Іоил. 2; 28. Дѣян. 2; 17, 18. 1 Кор. 14; 1, и дрг.
д Виж. 1 Цар. 20; 26. Іер. 36; 5.
е Виж. Марк. 9; 38. Лук. 9; 49. Іоан. 3; 26.
ж 1 Кор. 14; 5.
з Исх. 16; 13. Псал. 78; 26, 27, 28. 105; 40.
и Іез. 45; 11.
і Псал. 78; 30, 31.
* Гробища на пожеланіе-то.
к Гл. 33; 17.

—

а Исх. 2; 21.
б Исх. 15; 20. Мих. 6; 4.
в Быт. 29; 33. Гл. 11; 1. 4 Цар. 19; 4. Иса. 37; 4. Іез. 35; 12, 13.
г Псал. 76; 9.
д Гл. 11; 25. 16; 19.
е Быт. 15; 1. 46; 2. Іов. 33; 15. Іез. 1; 1. Дан. 8; 2. 10; 8, 16, 17. Лук. 1; 11, 22. Дѣян. 10; 11, 17. 22; 17, 18.
ж Быт. 31; 10, 11. 3 Цар. 3; 5. Мат. 1; 20.
з Псал. 105; 26.
и Евр. 3; 2, 5.
і 1 Тим. 3; 15.
к Исх. 33; 11. Втор. 34; 10.
л 1 Кор. 13; 12.
м Исх. 33; 19.
н 2 Пет. 2; 10. Іуд. 8.

гнѣвъ-тъ Господенъ противъ тѣхъ, и отиде си. 10 И облакъ-тъ ся оттегли отъ скиніѭ-тѫ, и [о]ето Маріамъ *станѫ* [п]прокажена *и* като снѣгъ *бѣла:* и погледнѫ Ааронъ на Маріамъ, и ето тя бѣше прокажена. 11 И рече Ааронъ Моисею: Молѭ ти ся, господине мой, [р]не възлагай грѣхъ-тъ на насъ, дѣто сторихмы безуміе и съгрѣшихмы. 12 И сега да не бѫде тя [с]като мъртво *дѣте* на което половина-та отъ снагѫ-тѫ е истлѣла, когато излази изъ утробѫ-тѫ на майкѫ си. 13 И выкнѫ Моисей къмъ Господа, и рече: О, Боже, молѭ ти ся, исцѣли ѭ. 14 И Господь рече Моисею: [т]И отецъ ѝ ако бы ѭ заплюлъ въ лице, не щѣше ли бы тя посрамена седмь дни? 15 [у]Нека бѫде затворена вънъ отъ станъ-тъ седмь дни, и послѣ да ся прибере. И [ф]затворена бы Маріамъ седмь дни вънъ отъ станъ-тъ; и людіе-тѣ не ся дигнѫхѫ додѣ ся прибра Маріамъ.

16 И послѣ ся дигнѫхѫ людіе-тѣ отъ [х]Асироѳъ, и расположихѫ станъ въ пустыніѭ-тѫ Фаранъ.

ГЛАВА 13.

1 И говори Господь Моисею и рече: 2 [а]Проводи отъ себе си мѫжіе за да съгледателствуватъ Ханаанскѫ-тѫ земѭ, коіѭто азъ давамъ на Израилевы-тѣ сынове: отъ всяко племе на отцы-тѣ имъ да проводите по единъ мѫжъ, и всичкы да сѫ отъ началницы-тѣ имъ. 3 И споредъ Божіе-то повелѣніе, испроводи гы Моисей [б]отъ пустыніѭ-тѫ Фаранъ. И всичкы тѣзи мѫжіе бѣхѫ главни между Израилевы-тѣ сынове. 4 И тѣзи сѫ имена-та имъ: Отъ Рувимово-то племе, Саммуй, сынъ Закхуровъ: 5 Отъ Симеоново-то племе, Сафатъ сынъ Хоріевъ: 6 [в]Отъ Іудино-то племе, [г]Халевъ сынъ Іефонніевъ: 7 Отъ Иссахарово-то племе, Игалъ сынъ Іосифовъ: 8 Отъ Ефремово-то племе, [д]Осія сынъ Навинъ. 9 Отъ Веніаминово-то племе, Фалтій сынъ Рафуевъ: 10 Отъ Завулоново-то племе, Гаддіилъ сынъ Содіевъ: 11 Отъ Іосифово-то племе, отъ Манассіево-то племе, Гадій сынъ Сусіевъ: 12 Отъ Даново-то племе, Амміилъ сынъ Гамаліевъ; 13 Отъ Асирово-то племе, Сеѳуръ сынъ Михаиловъ: 14 Отъ Нефѳалимово-то племе, Наавій сынъ Вопсіевъ: 15 Отъ Гадово-то племе, Геуилъ сынъ Махіевъ. 16 Тѣзи сѫ имена-та на мѫжіе-тѣ които проводи Моисей за да съгледателствуватъ земѭ-тѫ: и наименова Моисей [е]Осіѭ Навіевъ-тъ сынъ Іисусъ.

17 И проводи гы Моисей да съгледателствуватъ Ханаанскѫ-тѫ земѭ, и рече имъ: Възлѣзте [ж]на южнѫ-тѫ странѫ, и ще възлѣзете [з]на горѫ-тѫ; 18 И виждте земѭ-тѫ каква е, и людіе-тѣ които живѣіѭтъ въ неѭ, силни ли сѫ или слаби, 19 малко ли сѫ или много: И каква е земя-та, на коіѭто живѣіѭтъ, добра ли е или лоша: и какви сѫ градове-тѣ, въ които тѣ живѣіѭтъ, отъ шатры ли сѫ или сѫ 20 оградени: И каква е оназь земя, [и]тлъста ли е или постала, има ли на неѭ дърва или не: и [і]бѫдѣте смѣли та донесѣте отъ плодове-тѣ на земѭ-тѫ. А въ това врѣме бѣше врѣме-то на първозрѣлото гроздіе. 21 И възлѣзохѫ и съгледателствовахѫ земѭ-тѫ [к]отъ пустыніѭ-тѫ Цинъ [л]до Роовъ, при входъ-тъ въ Емаѳъ. 22 Послѣ възлѣзохѫ къмъ южнѫ-тѫ странѫ, и дойдохѫ до Хевронъ, дѣто живѣяхѫ [м]Ахиманъ, Сесай, и Ѳалмай, [н]Енакови-тѣ сынове. (А [о]Хевронъ бѣше съграденъ седмь годины прѣди [п]Египетскый-тъ Танисъ.) 23 И [р]дойдохѫ до долинѫ-тѫ Есхолъ, и отрѣзахѫ отъ тамъ еднѫ прѫчкѫ отъ лозѫ, съ единъ гроздъ, и носяхѫ го двоица на пѫржинѫ: *зѣхѫ* и нарове и смокыни. 24 Онова мѣсто ся нарече долина *Есхолъ, поради гроздъ-тъ който отрѣзахѫ отъ тамъ Израилеви-тѣ сынове. 25 И въ свършваніе-то на четыридесеть дни върнѫхѫ ся, като съгледателствовахѫ земѭ-тѫ.

26 И ходихѫ и дойдохѫ при Моисея, и при Аарона, и при всичко-то събраніе на Израилевы-тѣ сынове, [с]въ пустыніѭ-тѫ Фаранъ, [т]въ Кадисъ; и донесохѫ отвѣтъ на тѣхъ и на всичко-то събраніе, и показахѫ имъ плодъ-тъ на земѭ-тѫ. 27 И обадихѫ му, и рекохѫ: Ходихмы въ земѭ-тѫ, въ коіѭто ны ты проводи, и наистинѫ тамъ тече [у]млѣко и медъ; и [ф]ето плодъ-тъ ѝ; 28 [х]Людіе-тѣ обаче които живѣіѭтъ въ онѫзи земѭ сѫ силни, и градове-тѣ оградени, и много голѣми: видѣхмы още тамъ и [ц]Енаковы-тѣ сынове. 29 [ч]Амаличани-тѣ живѣіѭтъ въ тѫзь земѭ къмъ югъ, и Хеттейци-тѣ и Іевусейци-тѣ и Аморрейци-тѣ живѣіѭтъ по планины-тѣ, и Ханаанци-тѣ живѣіѭтъ при море-то, 30 и при брѣгове-тѣ на Іорданъ. И [ш]Халевъ

о Втор. 24; 9.
п 4 Цар. 5; 27. 15; 5. 2 Лѣт. 26; 19. 20.
р 2 Цар. 19; 19. 24; 10. Прит. 30; 32.
с Псал. 88; 4.
т Виж. Евр. 12; 9.
у Лев. 13; 46. Гл. 5; 2, 3.
ф Втор. 24; 9. 2 Лѣт. 26; 20, 21.
х Гл. 11; 35. 33; 18.

а Гл. 32; 8. Втор. 1; 22.
б Гл. 12; 16. 32; 8. Втор. 1; 19. 9; 23.
в Гл. 34; 19. 1 Лѣт. 4; 15.
г Ст. 30. Гл. 14; 6, 30. Іис. Нав. 14; 6, 7, 13, 14. Сѫд. 1; 12.
д Ст. 16.
е Ст. 8. Исх. 17; 9. Гл. 14; 6, 30.
ж Ст. 21.
з Быт. 14; 10. Сѫд. 1; 9, 19.
и Неем. 9; 25, 35, Іез. 34; 14.
і Втор. 31; 6, 7, 23.
к Гл. 34; 3. Іис. Нав. 15; 1.
л Іис. Нав. 19; 28.
м Іис. Нав. 11; 21, 22. 15; 13, 14. Сѫд. 1; 10.
н Ст. 33.
о Іис. Нав. 21; 11.
п Псал. 78; 12. Иса. 19; 11. 30; 4.
р Втор. 1; 24, 25.
* *Грозда.*

с Ст. 3.
т Гл. 20; 1, 16. 32; 8. 33; 36. Втор. 1; 19. Іис. Нав. 14; 6.
у Исх. 3; 8. 33; 3.
ф Втор. 1; 25.
х Втор. 1; 28. 9; 1, 2.
ц Ст. 33.
ч Исх. 17; 8. Гл. 14; 43. Сѫд. 6; 3. 1 Цар. 14; 48. 15; 3, и драг.
ш Виж. Гл. 14; 6, 24. Іис. Нав. 14; 7.

утишаваше людіе-тѣ прѣдъ Моисея, и говоряше: Да възлѣземъ незабавно, и да іѫ завладѣемъ: защото можемъ да іѫ обла-
31 даемъ. [щ]А человѣци-тѣ, които бѣхѫ възлѣзли заедно съ него, рекохѫ: Не можемъ да възлѣземъ противъ тѣзи людіе,
32 защото сѫ по *силни* отъ насъ. И [ъ]похулихѫ на Израилевы-тѣ сынове земіѭ-тѫ, коіѫто бѣхѫ съгледателствовали, и рекохѫ: Земя-та коіѫто прѣминѫхмы за да іѫ съгледателствувамы е земя която пояжда жители-тѣ си: и [ы]всичкы-тѣ людіе, които видѣхмы въ неіѫ, сѫ мѫжіе
33 прѣвысокы. И тамъ видѣхмы исполины-тѣ, [ь]сынове-тѣ Енаковы, отъ исполинскый-тъ родъ, и гледахмы себе си [ѣ]*прѣдъ тѣхъ* като скакалцы, [ю]таквызь ны гледахѫ и тѣ.

ГЛАВА 14.

1 Тогазь всичко-то събраніе дигнѫ гласъ та выкаше, и [а]плакахѫ людіе-тѣ прѣзъ
2 онѫзи нощь. И [б]всичкы-тѣ Израилеви сынове роптаяхѫ на Моисея и Аарона, и рече имъ всичко-то събраніе: [в]Да бѣхмы умрѣли въ Египетскѫ-тѫ земіѭ! или въ
3 тѫзи пустыніѭ да бѣхмы умрѣли! И защо ны води Господь въ тѫзи земіѭ да паднемъ отъ ножъ, и жены-тѣ ни и чада-та ни да бѫдѫтъ въ разграбеніе? не бѣше ли по добрѣ намъ да ся върнемъ въ Египетъ? И говоряхѫ си единъ на
4 другъ: [г]Да си туримъ началникъ, и да [д]ся върнемъ въ Египетъ.
5 Тогазь Моисей и Ааронъ [е]паднѫхѫ на лице-то си, прѣдъ всичко-то множество на събраніе-то отъ Израилевы-тѣ сынове.
6 А [ж]Іисусъ Навіевъ-тъ сынъ, и Халевъ Іефонніевъ-тъ сынъ, отъ онѣзи които съгледателствувахѫ земіѭ-тѫ, раскѫснѫхѫ
7 дрехы-тѣ си; И говорихѫ на всичко-то събраніе на Израилевы-тѣ сынове, и рекохѫ: [з]Земя-та прѣзъ коіѫто минѫхмы за да іѫ съгледателствувамы, е земя много
8 добра. [и]Ако благоволи Господь въ насъ, тогазь той ще ны въведе въ тѫзи земіѭ, и ще даде намъ [і]тѫзь земіѭ, дѣто тече
9 млѣко и медъ. Само [к]противъ Господа не възставайте, и [л]не бойте ся отъ людіе-тѣ на тѫзи земіѭ; защото [м]тѣ ся ястіе за насъ; защита-та имъ ся оттегли отъ върху тѣхъ, и [н]Господь е съ насъ: не бойте ся отъ тѣхъ.
10 Тогазь [о]всичко-то събраніе рече да гы убіѭтъ съ каменіе; но [п]слава-та Господня ся яви въ скиніѭ-тѫ на събраніе-то, прѣдъ всичкы-тѣ Израилевы сынове.
11 И рече Господь Моисею: [р]До кога ще мя прѣзиратъ тѣзи людіе? и [с]до кога нѣма да мя вѣруватъ, при всичкы-тѣ знаменія които направихъ по срѣдъ тѣхъ?
12 Ще гы поразіѭ съ моръ и ще гы истрѣбіѭ, а [т]тебе ще направіѭ народъ по го-
13 лѣмъ и по силенъ отъ тѣхъ. И [у]рече Мосей Господу: Тогазь Египтяни-тѣ ще чуіѭтъ, (защото ты възведе тойзи народъ
14 съ твоіѭ-тѫ силѫ отъ срѣдъ тѣхъ,) И ще кажѫтъ *това* на жители-тѣ на тѫзи земіѭ: [ф]*понеже* сѫ чули че ты, Господи, ся между тѣзи людіе, че ты, Господи, ся явявашь лице съ лице, и [х]облакъ-тъ ти стои надъ тѣхъ, и ты прѣдходишь прѣдъ тѣхъ деня въ облаченъ стълпъ, а нощя
15 въ огненъ стълпъ. И ако истрѣбишь ты тѣзи людіе като едного человѣка, тогазь народи-тѣ които сѫ чули за тебе, ще ка-
16 жѫтъ и ще рекѫтъ: [ц]Іеова като не можѐ да въведе тѣзи людіе въ земіѭ-тѫ, за коіѫто имъ ся клѣ, погуби гы въ пу-
17 стыніѭ-тѫ. И сега, моліѭ ти ся, нека ся възвеличи сила-та на Господа моего, как-
18 то си говорилъ и реклъ: Господь е [ч]дълготърпѣливъ и многомилостивъ, прощава беззаконіе и прѣстѫпленіе, и никакъ не обезвинява *повинный-тъ*, [ш]и въздава беззаконіе-то на отцы-тѣ върху чада-та до
19 третій и четвъртый родъ. [щ]Прости, моліѭ ся, беззаконіе-то на тѣзи дюдіе, [ъ]споредъ твоіѭ-тѫ голѣмѫ милость, и [ы]споредъ както си прощавалъ тѣзи людіе отъ Египетъ до тука.
20 И рече Господь: Прощавамъ *имъ* [ь]спо-
21 редъ твое-то *слово*: Но живъ сьмь азъ, и [ѣ]ще ся напълни всичка-та земя съсъ
22 славѫ-тѫ Господніѭ. [ю]Понеже всичкы тѣзи мѫжіе които видѣхѫ славѫ-тѫ ми, и знаменія-та ми, които направихъ въ Египетъ и въ пустыніѭ-тѫ, и мя раздразнихѫ до [я]сега десеть пѫти, и не послу-
23 шахѫ гласъ-тъ ми, [ѫ]Наистинѫ тѣ нѣма

щ Гл. 32; 9. Втор. 1; 28. Іис. Нав. 14; 8.
ъ Гл. 14; 36, 37.
ы Амос. 2; 9.
ь Втор. 1; 28. 2; 10. 9; 2.
ѣ Иса. 40; 22.
ю 1 Цар. 17; 42.

—

а Гл. 11; 4.
б Исх. 16; 2. 17; 3. Гл. 16. 41. Псал. 106; 25.
в Виж. Ст. 28, 29.
г Неем. 9; 17.
д Виж. Втор. 17; 16. Дѣян. 7; 39.
е Гл. 16; 4, 22.
ж Ст. 24, 30, 38. Гл. 13; 6, 8.
з Гл. 13; 27. Втор. 1; 25.
и Втор. 10; 15. 2 Цар. 15; 25, 26. 22; 20. 3 Цар. 10; 9. Псал. 22; 8. 147; 10, 11. Иса. 62; 4.
і Гл. 13; 27.
к Втор. 9; 7, 23, 24.
л Втор. 7; 18. 20; 3.
м Гл. 24; 8.
н Быт. 48; 21. Исх. 33; 16. Втор. 20; 1, 3, 4. 31; 6, 8. Іис. Нав. 1; 5. Сѫд. 1; 22. 2 Лѣт. 13; 12. 15; 2. 20; 17. 32; 8. Псал. 46; 7, 11. Иса. 41; 10. Амос. 5; 14. Зах. 8; 23.
о Исх. 17; 4.
п Исх. 16; 10. 24; 16, 17. 40; 34. Лев. 9; 23. Гл. 16; 19, 42. 20; 6.
р Ст. 23. Втор. 9; 7, 8, 22. Псал. 95; 8. Евр. 3; 8, 16.
с Втор. 1; 32. 9; 23. Псал. 78; 22, 32, 42. 106; 24. Іоан. 12; 37. Евр. 3; 18.
т Исх. 32; 10.
у Исх. 32; 12. Втор. 9; 26, 27, 28. 32; 27. Псал. 106; 23. Іез. 20; 9, 14.
ф Исх. 15; 14. Іис. Нав. 2; 9, 10. 5; 1.
х Исх. 13; 21. 40; 38. Гл. 10; 34. Неем. 9; 12. Псал. 78; 14. 105; 39.
ц Втор. 9; 28. Іис. Нав. 7; 9.
ч Исх. 34; 6, 7. Псал. 103; 8. 145; 8. Іона. 4; 2.
ш Исх. 20; 5. 34; 7.
щ Исх. 34; 9.
ъ Псал. 106; 45.
ы Псал. 78; 38.
ь Псал. 106; 23. Іак. 5; 16. 1 Іоан. 5; 14, 15, 16.
ѣ Псал. 72; 19.
ю Втор. 1; 35. Псал. 95; 11. 106; 26. Евр. 3; 17, 18.
я Быт. 31; 7.
ѫ Гл. 32; 11. Іез. 20; 15.

да видятъ земіѭ-тѫ, за коіѭто ся клѣхъ на отцы-тѣ имъ: ни единъ отъ онѣзи които мя прѣзрѣхѫ нѣма да іѭ види. 24 Но [тж]раба моего Халева, понеже има въ себе си другъ духъ, и напълно [а]мя послѣдува, за то, него ще въведѫ въ земіѭ-тѫ въ коіѭто влѣзе, и сѣме-то му ще іѭ наслѣди. 25 (А Амаличани-тѣ и Хананци-тѣ живѣіѭтъ въ долинѫ-тѫ). Утрѣ ся върнѣте, та [б]идѣте въ пустыніѭ-тѫ къмъ Червено-то море.

26 И говори Господь Моисею и Аарону, 27 и рече: [в]До кога *ще търпіѭ* на това лукаво събраніе, дѣто роптаіѭтъ противъ мене? [г]Чухъ роптанія-та на Израилевы-тѣ сынове, които роптаіѭтъ противъ мене. 28 Кажи имъ: [д]Живъ сьмь азъ, говори Господь, [е]както вы говорихте въ уши-тѣ ми, непрѣмѣнно така ще направіѭ вамъ. 29 Трупове-тѣ ви ще паднѫтъ въ тѫзи пустыніѭ: и [ж]всичкы изброени между васъ, колкото сте на четъ, отъ двадесеть годинъ и нагорѣ, които сте роптали противъ мене, 30 Вы нѣма да влѣзете въ земіѭ-тѫ, за коіѭто азъ ся клѣхъ да вы населіѭ въ неіѭ, [з]освѣнь Халева Іефонніевъ-тъ сынъ, 31 и Іисуса Навіевъ-тъ сынъ. [и]Но дѣца-та ваши, за които вы рекохте че ще бѫдѫтъ въ разграбеніе, тѣхъ ще въведѫ, и *тамъ* тѣ ще познаіѭтъ земіѭ-тѫ коіѭто [і]вы 32 прѣзрѣхте. А [к]ваши-тѣ трупове ще паднѫтъ въ тѫзи пустыніѭ. 33 И [л]чада-та ви ще *обыкалятъ по пустыніѭ-тѫ [м]четыридесеть годинъ, и ще [н]теглятъ за ваши-тѣ блудуванія, додѣ ся довършатъ трупове-34 тѣ ви въ пустыніѭ-тѫ. [о]По число-то на дни-тѣ въ които съгледателствувахте земіѭ-тѫ, [п]четыридесеть дни, всякой день за еднѫ годинѫ, четыридесеть годинъ ще теглите за беззаконія-та си, и ще познаете отчужденіе-то ми. 35 [р]Азъ Господь говорихъ: Наистинѫ така ще направіѭ [с]на всичко това лукаво събраніе, което ся е събрало противъ мене: въ тѫзи пустыніѭ ще ся довършатъ и въ неіѭ ще измрѫтъ. 36 И [т]онѣзи человѣци които проводи Моисей да съгледателствуватъ земіѭ-тѫ, които, като ся върнѫхѫ, направихѫ всичко-то събраніе да роптае противъ него, 37 и похулихѫ земіѭ-тѫ, Тѣ человѣци, които похулихѫ земіѭ-тѫ, [у]измрѣхѫ съ 38 язвѫ-тѫ прѣдъ Господа. А [ф]Іисусъ Навіевъ-тъ сынъ, и Халевъ Іефонніевъ-тъ сынъ останѫхѫ живи отъ онѣзь человѣцы които ходихѫ да съгледателствуватъ земіѭ-тѫ.

39 И каза Моисей тѣзи думы на всичкы-тѣ Израилевы сынове, и [х]горко плакахѫ 40 людіе-тѣ. И като станѫхѫ сутринь-тѫ рано, възлѣзохѫ на планинскый-тъ върхъ, и говоряхѫ: [ц]Ето ны, и ще възлѣземъ на това мѣсто за което рече Господь; за-41 щото съгрѣшихмы. А Моисей рече: Защо вы така [ч]прѣстѫпяте повелѣніе-то Го-42 сподне? ето това нѣма да успѣе. [ш]Не възлизайте; защото нѣма Господа между васъ: за да вы не поразятъ врагове-тѣ 43 ви. Защото Амаличани-тѣ и Хананци-тѣ сѫ тамъ прѣдъ васъ, и вы ще паднете отъ ножъ; [щ]понеже отстѫпихте отъ Господа, за това Господь нѣма да бѫде съ 44 насъ. Но [ъ]тѣ дързнѫхѫ и възлѣзохѫ на планинскый-тъ върхъ; а ковчегъ-тъ на завѣтъ-тъ Господень, и Моисей, не излѣзохѫ отъ срѣдъ станъ-тъ.

45 [ы]Тогазъ Амаличани-тѣ и Хананци-тѣ, които живѣяхѫ на онѫзь планинѫ, слѣзохѫ и ударихѫ гы и поразихѫ гы до [ь]Хормѫ.

ГЛАВА 15.

1 И [а]говори Господь Моисею и рече: 2 Говори на Израилевы-тѣ сынове, и кажи имъ: Когато влѣзете въ земіѭ-тѫ коіѭ-3 то ви азъ давамъ за населеніе; И [б]принесете жьртвѫ Господу, всесъжженіе, или [в]жьртвѫ за испълненіе на обричаніе, или самоволно, или [г]въ праздницы-тѣ си, [д]за да направите уханіе благовонно Господу, 4 отъ говеда-та, или отъ овцы-тѣ; Тогазь [е]онзи който приноси приносъ-тъ си Господу, да принесе хлѣбно [ж]приношеніе еднѫ десетѫ часть *отъ ефѫ* чисто брашно, смѣсенѫ [з]съ четвъртѫ-тѫ часть на единъ 5 инъ елей: И [и]вино за възліяніе еднѫ четвъртѫ часть отъ инъ-тъ да притуришь на всесъжженіе-то или на жьртвѫ-тѫ, за 6 всяко агне. Или [і]за всякой овенъ да притуришь хлѣбно приношеніе, двѣ десеты части *отъ ефѫ-тѫ*, чисто брашно, смѣсено съ еднѫ третіѭ часть отъ инъ-тъ 7 елей: И вино за възліяніе да принесешь еднѫ третіѭ часть отъ инъ-тъ за уханіе 8 благовонно Господу. Ако ли приносишь отъ говеда-та за всесъжженіе, или жьр-

[тж] Втор. 1; 36. Іис. Нав. 14; 6, 8, 9, 14.
[а] Гл. 32; 12.
[б] Втор. 1; 40.
[в] Ст. 11. Исх. 16; 28. Мат. 17; 17.
[г] Исх. 16; 12.
[д] Ст. 23. Гл. 26; 65. 32; 11. Втор. 1; 35. Евр. 3; 17.
[е] Виж. Ст. 2.
[ж] Гл. 1; 45. 26; 64.
[з] Ст. 38. Гл. 26; 65. 32; 12. Втор. 1; 36, 38.
[и] Втор. 1; 39.
[і] Псал. 106; 24.
[к] 1 Кор. 10; 5. Евр. 3; 17.
[л] Гл. 32; 13. Псал. 107; 40.
* *Евр.* пасѫтъ.
[м] Виж. Втор. 2; 14.
[н] Іез. 23; 35.
[о] Гл. 13; 25.
[п] Псал. 95; 10. Іез. 4; 6.
[р] Гл. 23; 19.
[с] Ст. 27, 29. Гл. 26; 65. 1 Кор. 10; 5.
[т] Гл. 13; 31, 32.
[у] 1 Кор. 10; 10. Евр. 3; 17. Іуд. 5.
[ф] Гл. 26; 65. Іис. Нав. 14; 6, 10.
[х] Исх. 33; 4.
[ц] Втор. 1; 41.
[ч] Ст. 25; 2 Лѣт. 24; 20.
[ш] Втор. 1; 42.
[щ] 2 Лѣт. 15; 2.
[ъ] Втор. 1; 43.
[ы] Ст. 43. Втор. 1; 44.
[ь] Гл. 21; 3. Сѫд. 1; 17.

—

[а] Ст. 18. Лев. 23; 10. Втор. 7; 1.
[б] Лев. 1; 2, 3.
[в] Лев. 7; 16. 22; 18, 21.
[г] Лев. 23; 8, 12, 36. Гл. 28; 19, 27. 29; 2, 8, 13. Втор. 16; 10.
[д] Быт. 8; 21. Исх. 29; 18.
[е] Лев. 2; 1. 6; 14.
[ж] Исх. 29; 40. Лев. 23; 13.
[з] Лев. 14; 10. Гл. 28; 5.
[и] Гл. 28; 7, 14.
[і] Гл. 28; 12, 14.

твж за испълненіе на обричаніе, [к]или при-
9 мирително приношеніе Господу; Тогазь
да принесешь [л]съ *ожъртвж-тж* отъ гове-
да-та, хлѣбно приношеніе, три десеты ча-
сти *отъ ефж* чисто брашно, смѣсено съ
10 половинъ инъ елей: И да принесешь ви-
но за възліяніе половинъ инъ въ жьртвж
11 за уханіе благовонно Господу. [м]Така трѣ-
ба да ся прави за всяко говедо, или за
всякой овенъ, или за агне, или за яре.
12 Споредъ число-то което ще приносите,
така да направите за всяко, споредъ чи-
13 сло-то имъ. Всякой туземецъ да прави
така, когато приноси жьртвж за уханіе
14 благовонно Господу. И ако има нѣкой
чужденецъ, пришлецъ между васъ, или
какъвгодѣ между васъ въ ваши-тѣ родо-
ве, и принесе жьртвж за уханіе благо-
вонно Господу; както правите вы, да на-
15 прави и той. [н]Единъ законъ *ще бжде* за
васъ, които сте отъ събраніе-то, и за чу-
жденеца, който е пришлецъ *между васъ*,
едно узаконеніе вѣчно въ родове-тѣ ви;
както вы, така ще бжде и чужденецъ-тъ
16 прѣдъ Господа. Единъ законъ и едно пра-
вило ще бжде за васъ, и за чужденеца
който е пришлецъ между васъ.

17 И говори Господь Моисею и рече:
18 [о]Говори на Израилевы-тѣ сынове и кажи
имъ: Когато влѣзете въ земіж-тж въ
19 коіжто вы азъ въвождамъ, И [п]ядете отъ
хлѣбъ-тъ на тжзь земіж, тогазь да при-
несете Господу приношеніе възвышаемо:
20 [р]Да принесете питж отъ първо-то ваше
тѣсто за приношеніе възвышаемо; [с]да
го възвышите така, както възвышаемо
21 приношеніе отъ гумно. Отъ първо-то
ваше тѣсто да давате Господу приноше-
ніе възвышаемо, въ родове-тѣ си.

22 [т]Ако ли погрѣшите и не испълните
всичкы тѣзи заповѣди, които говори Го-
23 сподь Моисею, За всичко което ви запо-
вѣда Господь чрѣзъ Моисеовж ржкж, отъ
който день Господь заповѣда, и послѣ въ
24 родове-тѣ ви: То [у]ако е сторено отъ не-
знаяніе скрытомъ отъ събраніе-то, всич-
ко-то събраніе нека принесе единъ юнецъ
отъ говеда-та за всесъжженіе, за уханіе
благовонно Господу, [ф]наедно съ хлѣбно-
то му приношеніе и съ възліяніе-то му,
споредъ правило-то, и [х]единъ ярецъ отъ
25 козы-тѣ въ приношеніе за грѣхъ. И [ц]да
направи священникъ-тъ умилостивеніе за
всичко-то събраніе на Израилевы-тѣ сы-
нове, и ще имъ ся прости: защото е ста-
нжло отъ незнаяніе, и тѣ сж принесли
приношеніе-то си въ жьртвж Господу, и
приношеніе-то си за грѣхъ прѣдъ Госпо-
26 да за незнаяніе. И ще ся прости на всич-
ко-то събраніе на Израилевы-тѣ сынове,
и на чужденеца който е пришлецъ ме-
жду тѣхъ, защото всичкы-тѣ людіе бѣхж
съгрѣшили отъ незнаяніе.

27 [ч]Ако ли единъ человѣкъ съгрѣши отъ
незнаяніе, той трѣбва да принесе едно-
28 лѣтнж козж въ приношеніе за грѣхъ. И
священникъ-тъ [ш]да направи умилостиве-
ніе за душж-тж която е съгрѣшила отъ
незнаяніе; когато съгрѣши отъ незная-
ніе прѣдъ Господа, да направи умилости-
29 веніе за неіж, и ще й ся опрости. [щ]Единъ
законъ да бжде за васъ, както за тузе-
меца отъ Израилевы-тѣ сынове така и за
чужденеца който е пришлецъ между тѣхъ,
когато съгрѣши отъ незнаяніе.

30 [з]Ако ли нѣкой туземецъ, или чужде-
нецъ съгрѣши съ дързостливж ржкж; той
показва прѣзрѣніе къмъ Господа: тая
душа да бжде истрѣбена отъ людіе-тѣ си.
31 Понеже е [ы]прѣзрѣлъ слово-то Господне
и прѣстжпилъ е заповѣдь-тж му, тя душа
непрѣмѣнно да ся истрѣби: [ь]беззаконіе-
то й да бжде върхъ неіж.

32 И когато Израилеви-тѣ сынове бѣхж
въ пустыніж-тж, [ѣ]намѣрихж едного чело-
вѣка че събираше дърва въ сжбботенъ
33 день. И онѣзи които го намѣрихж че съ-
бира дърва, доведохж го при Моисея и
34 Аарона, и при всичко-то събраніе: И [ю]ту-
рихж го подъ стражж, понеже не бѣше
още явно що трѣбваше да сторятъ съ не-
35 го. И каза Господь Моисею: [я]Този чело-
вѣкъ непрѣмѣнно трѣбва да ся умъртви:
всичко-то събраніе [ж]да го убіе съ каме-
36 ніе вънъ отъ станъ-тъ. И всичко-то съ-
браніе изведохж го вънъ отъ станъ-тъ, и
убихж го съ каменіе, и умрѣ: както за-
повѣда Господь Моисею.

37 И говори Господь Моисею и рече:
38 Говори на Израилевы-тѣ сынове, и [іж]ка-
жи имъ да си направятъ ресны по кра-
ища-та на дрехы-тѣ си, въ родове-тѣ си,
и да турятъ на ресны-тѣ на краища-та
39 синь ширитъ. И това ще го имате за ре-
сны, за да го гледате, и да помните всич-
кы-тѣ заповѣди Господни, и да гы испъл-
нявате, и [а]да не слѣдувате подирь сърд-
це-то си и подирь очи-тѣ си, подирь кои-
40 то [б]вы блудувате: Та да помните и ис-
пълняте всичкы-тѣ ми заповѣди, и [в]да
41 сте святи Богу вашему. Азъ сьмь Го-
сподь Богъ вашъ, който вы изведохъ изъ

к Лев. 7; 11.
л Гл. 28; 12, 14.
м Гл. 28.
н Ст. 29. Исх. 12; 49. Гл. 9; 14.
о Ст. 2. Втор. 26; 1.
п Іис. Нав. 5; 11, 12.
р Втор. 26; 2, 10. Прит. 3; 9, 10.
с Лев. 2; 14. 23; 10, 16.
т Лев. 4; 2.
у Лев. 4; 13.
ф Ст. 8, 9, 10.
х Лев. 4; 23. Гл. 28; 15. Ездр. 6; 17. 8; 35.
ц Лев. 4; 20.
ч Лев. 4; 27, 28.
ш Лев. 4; 35.
щ Ст. 15.
з Лев. 17; 12. Псал. 19; 13. Евр. 10; 26. 2 Пет. 2; 10.
ы 2 Цар. 12; 9. Прит. 13; 13.
ь Лев. 5; 1. Іез. 18; 20.
ѣ Исх. 31; 14, 15. 35; 2, 3.
ю Лев. 24; 12.
я Исх. 31; 14, 15.
ж Лев. 24; 14. 3 Цар. 21; 13. Дѣян. 7; 58.
іж Втор. 22; 12, Мат. 23; 5.
а Виж. Втор. 29; 19. Іов. 31; 7. Іер. 9; 14. Іез. 6; 9.
б Псал. 73; 27. 106; 39. Іак. 4; 4.
в Лев. 11; 44, 45. Рим. 12; 1. Кол. 1; 22. 1 Пет. 1; 15, 16.

—

Египетскж-тж земіж, за да сьмь Богъ вашъ. Азъ сьмь Іеова Богъ вашъ.

ГЛАВА 16.

1 А [а]Корей сынъ-тъ на Исаара, сына на Кааѳа Левіевъ-тъ сынъ, и Даѳанъ и Авиронъ, сынове-тѣ на Еліава, и Онъ сынъ-тъ на Фалеѳа, Рувимови сынове, прѣдпріехж, 2 И дигнжхж ся противъ Моисея, съ двѣстѣ и петдесеть человѣцы отъ Израилевы-тѣ сынове, началницы на събраніе-то, [б]избранны съвѣтницы, имениты мжжіе. 3 [в]Събрахж ся прочее противъ Моисея и противъ Аарона, и рекохж имъ: Доста ви е! [г]всичко-то събраніе, всичкы-тѣ сж святи, [д]и Господь е всрѣдъ тѣхъ. А защо ся възвышавате вы надъ съборъ-тъ Господенъ?

4 А Моисей като чу *това*, [е]паднж на лице-то си: 5 И говори на Корея, и на всичко-то негово събраніе, и рече: Утрѣ ще покаже Господь кой е неговъ, и [ж]святъ, и *него* ще приближи при себе си. Той [з]когото избере, него [и]ще приближи при себе си. 6 Това направѣте: Ты Корее, и всичко-то ти събраніе, земѣте си кадилницы; 7 И турѣте въ тѣхъ огнь, и утрѣ турѣте въ тѣхъ темянъ прѣдъ Господа, и когото избере Господь, той ще бжде святъ: доста *и* вамъ, Левіеви сынове. 8 И рече Моисей Корею: Чуйте сега вы, Левіеви сынове: 9 [і]Малко ли ви е това [к]дѣто Израилевый Богъ отдѣли васъ отъ събраніе-то Израилево, та вы приближи при себе си, да правите службж-тж на скиніж-тж Господніж, и да стоите прѣдъ събраніе-то за да служите за тѣхъ? 10 Той приближи при *себе си* тебе и наедно съ тебе всичкы-тѣ ти братія, Левіевы-тѣ сынове: искате ли вы и священство-то? 11 Така ты и всичко-то твое събраніе събрали сте ся противъ Господа: и [л]Ааронъ кой е, та да роптаете на него?

12 И проводи Моисей да повыкатъ Даѳана и Авирона, Еліавовы-тѣ сынове: а тѣ рекохж: 13 Нѣма да идемъ. [м]Малко ли е това, дѣто си ны извелъ изъ земіж въ коіжто тече млѣко и медъ, за да ны изморишь въ пустыніж-тж, но [н]още и владѣтель ли ищешь да направишь себе си надъ насъ? 14 Но ты не си ны довелъ въ [о]земіж дѣто тече млѣко и медъ, нито си ни далъ наслѣдіе нивя и лозія: ще извадишь ли очи-тѣ на тѣзи людіе? нѣма да идемъ. 15 И разсърди ся Моисей много и рече Господу: [п]Не погледвай на приношеніе-то имъ: [р]азъ не сьмь зѣлъ отъ тѣхъ нито единъ оселъ, и никому отъ тѣхъ зло не сьмь направилъ. 16 И рече Моисей Корею: [с]Утрѣ ты и всичко-то твое събраніе, да бждете 17 [т]прѣдъ Господа, ты, и тѣ, и Ааронъ. И земѣте всякой кадилницж-тж си, и турѣте въ тѣхъ темянъ, и принесѣте прѣдъ Господа всякой кадилницж-тж си, двѣстѣ и петдесеть кадилницы, и ты, и Ааронъ, всякой кадилницж-тж си.

18 И зѣхж всякой кадилницж-тж си, и турихж въ тѣхъ огнь, и турихж въ тѣхъ темянъ, и застанжхж прѣдъ двери-тѣ на скиніж-тж на събраніе-то, наедно съ Моисея и Аарона. 19 И събра противъ тѣхъ Корей всичко-то събраніе прѣдъ двери-тѣ на скиніж-тж на събраніе-то: и яви ся [у]слава-та Господня на всичко-то събраніе.

20 И говори Господь Моисею и Аарону и 21 рече: [ф]Отдѣлѣте ся отъ срѣдъ това събраніе, и азъ [х]ще гы истрѣбіж въ едно 22 мьгновеніе. А тѣ [ц]паднжхж на лица-та си, и рекохж: О Боже, [ч]Боже на духове-тѣ на всякж плъть! ако единъ человѣкъ е съгрѣшилъ, ще ся разгнѣвашь ли 23 ты на всичко-то събраніе? И говори Господь Моисею и рече: Говорй на събраніе-24 то и кажи: Отстжпѣте отъ жилища-та на Корея, Даѳана, и Авирона.

25 И тъй станж Моисей та отиде при Даѳана и Авирона, и подирѣ му отидохж 26 Израилеви-тѣ старѣйшины. И говори на събраніе-то и рече: [ш]Отстжпѣте сега отъ шатры-тѣ на тѣзи нечестивы человѣцы, и не ся допирайте до нищо тѣхно, за да не погынете въ всичкы-тѣ имъ грѣхове. 27 И отстжпихж отъ около жилища-та на Корея, Даѳана, и Авирона; а Даѳанъ и Авиронъ излѣзохж, та застанжхж при врата-та на шатры-тѣ си, съсъ жены-тѣ си, и сынове-тѣ си, и съ малкы-тѣ си дѣ-28 ца. И рече Моисей: [щ]Отъ това ще познаете, че Господь мя проводи да направіж всичкы тѣзи дѣла, че [ъ]не *правіж* отъ са-29 мосебе си. Ако тѣ умржтъ както умиратъ всичкы-тѣ человѣци, или [ы]ако бжде връхъ тѣхъ въздаяніе споредъ въздаяніе-то на всичкы-тѣ человѣцы, то не мя е 30 Господь проводилъ: Но ако [ь]направи Господь чудо, и земя-та отвори уста-та си,

а Исх. 6; 21. Гл. 26; 9. 27; 3. Іуд. 11.
б Гл. 26; 9.
в Псал. 106; 16.
г Исх. 19; 6.
д Исх. 29; 45. Гл. 14; 14. 35; 34.
е Гл. 14; 5. 20; 6.
ж Ст. 3. Лев. 21; 6, 7, 8, 12, 15.
з Исх. 28; 1. Гл. 17; 5. 1 Цар. 2; 28. Псал. 105; 26.
и Гл. 3; 10. Лев. 10; 3. 21; 17, 18. Іез. 40; 46. 44; 15. 16.
і 1 Цар. 18; 23. Иса. 7; 13.
к Гл. 3; 41, 45. 8; 14. Втор. 10; 8.
л Исх. 16; 8. 1 Кор. 3; 5.
м Ст. 9.
н Исх. 2; 14. Дѣян. 7; 27, 35.
о Исх. 3; 8. Лев. 20; 24.
п Быт. 4; 4, 5.
р 1 Цар. 12; 3. Дѣян. 20; 33. 2 Кор. 7; 2.
с Ст. 6, 7.
т 1 Цар. 12; 3, 7.
у Ст. 42. Исх. 16, 7, 10. Лев. 9; 6, 23. Гл. 14; 10.
ф Ст. 45. Виж. Быт, 19; 17, 22. Іер. 51; 6. Дѣян. 2; 40. Откр. 18; 4.
х Ст. 45. Исх. 32; 10. 33; 5.
ц Ст. 45. Гл. 14; 5.
ч Гл. 27; 16. Іов. 12; 10. Еккл. 12; 7. Иса. 57; 16. Зах. 12; 1. Евр. 12; 9.
ш Быт. 19; 12, 14. Иса. 52; 11. 2 Кор. 6; 17. Откр. 18; 4.
щ Исх. 3; 12. Втор. 18; 22. Зах. 2; 9, 11. 4; 9. Іоан. 5; 36.
ъ Гл. 24; 13. Іер. 23; 16. Іез. 13; 17. Іоан. 5; 30. 6; 38.
ы Исх. 20; 5. 32; 34. Іов. 35; 15. Иса. 10; 3. Іер. 5; 9.
ь Іов. 31; 3. Иса. 28; 21.

та погълне тѣхъ, и всичко което е тѣхно, [ѣ]и слѣзѫтъ тѣ живи въ адъ; тогазь ще познаете че тѣзи человѣци прѣзрѣхѫ Господа.

31 И [ю]като изговори той всичкы тѣзи ду-32 мы, распукнѫ ся подъ тѣхъ земя-та. И отвори земя-та уста-та си, и погълнѫ тѣхъ, и кѫщы-тѣ имъ, и [я]всичкы-тѣ человѣцы Кореевы, и всичкый-тъ *имъ* имотъ.
33 И слѣзохѫ живи въ адъ тѣ и всичко тѣхно, и земя-та гы покры; и погы-34 нѫхѫ отъ срѣдъ събраніе-то. И всичкый Израиль които бѣхѫ около тѣхъ побѣгнѫхѫ отъ выкъ-тъ имъ, и думахѫ:
35 Да не погълне земя-та и насъ. И [ѫ]огнь излѣзе отъ Господа, и пояде [ѭ]онѣзи двѣстѣ и петдесеть мѫжіе които принесохѫ темянъ-тъ.

36 И говори Господь Моисею и рече:
37 Кажи на Елеазара, сынъ-тъ на Аарона священника, даземе кадилницы-тѣ отъ срѣдъ изгорѣніе-то, и огнь-тъ пръсни та-38 такъ, защото [а]ся освятихѫ: *Да земе* кадилницы-тѣ [б]на тѣзи человѣцы които съгрѣшихѫ противъ душы-тѣ си, и нека гы направятъ на плочы, за обкованіе на олтарь-тъ; понеже тѣ гы принесохѫ прѣдъ Господа, и за това сѫ освящены; и [в]ще бѫдѫтъ тѣ за знаменіе на Израилевы-тѣ
39 сынове. И зѣ Елеазаръ священникъ-тъ мѣдны-тѣ кадилницы, които бѣхѫ принесли изгорѣли-тѣ: и направихѫ гы на пло-40 чы, за обкованіе на олтарь-тъ, (Въ поменъ на Израилевы-тѣ сынове, [г]щото никой чужденецъ, който не е отъ Аароново-то сѣме, да не пристѫпва да принесе темянъ прѣдъ Господа, за да не стане каквото Корей, и събраніе-то му,) както му рече Господь чрѣзъ Моисеовѫ рѫкѫ.

41 А на утрешній-тъ день [д]всичко-то събраніе на Израилевы-тѣ сынове възроптахѫ на Моисея и Аарона и рекохѫ: Вы
42 избихте людіе-тѣ Господни. И когато ся бѣше събрало събраніе-то противъ Моисея и Аарона, погледнѫхѫ къмъ скиніѭ-тѫ на събраніе-то, и ето, [е]облакъ-тъ ѭ
43 покры, и [ж]яви ся слава-та Господня. И дойде Моисей и Ааронъ при скиніѭ-тѫ
44 на събраніе-то. И говори Господь Моисею,
45 и рече: [з]Оттеглѣте ся отъ срѣдъ това събраніе, и азъ ще гы погубіѭ въ едно мьгновеніе. Но [и]тѣ паднѫхѫ на лица-та
46 си. И рече Моисей Аарону: Земи кадилницѫ-тѫ, и тури въ неѭ огнь отъ олтарь-тъ, и тури темянъ, та иди скоро въ събраніе-то и направи умилостивеніе за тѣхъ: защото [і]излѣзе гнѣвъ отъ Господа:
47 язва-та начнѫ. И Ааронъ зѣ *кадилницѫ-тѫ*, както рече Моисей, и завтече ся въ срѣдъ събраніе-то, и ето язва-та бѣше начнѫла въ людіе-тѣ; но той тури темянъ-тъ, и направи умилостивеніе за лю-48 діе-тѣ. И застанѫ между мьртвы-тѣ и
49 живы-тѣ, и прѣстанѫ пораженіе-то. И умрѣли-тѣ въ пораженіе-то бѣхѫ четыринадесеть тысящи и седмстотинъ человѣци, освѣнь онѣзи които умрѣхѫ отъ Ко-50 реевѫ-тѫ причинѫ. И върнѫ ся Ааронъ при Моисея до двери-тѣ на скиніѭ-тѫ на събраніе-то, и прѣстанѫ пораженіе-то.

ГЛАВА 17.

1 И говори Господь Моисею и рече:
2 Говорѝ на Израилевы-тѣ сынове, и земи отъ тѣхъ по единъ жезлъ за всякой домъ, отъ всичкы-тѣ имъ князове споредъ домове-тѣ на отцы-тѣ имъ, дванадесеть жезлы; и на всякого име-то напиши на
3 жезлъ-тъ му. И име-то на Аарона напиши на Левіевъ-тъ жезлъ: понеже по единъ жезлъ ще бѫде за началника на
4 отеческы-тѣ имъ домове. И положи гы въ скиніѭ-тѫ на събраніе-то прѣдъ свидѣтелство-то, [а]дѣто азъ ся нахождамъ съ
5 васъ. И жезлъ-тъ на человѣка [б]когото изберѫ, ще процавти и ще направіѭ да прѣстанѫтъ отъ прѣдъ мене роптанія-та на Израилевы-тѣ сынове, [в]които тѣ роптаѭтъ противъ васъ.
6 И каза Моисей на Израилевы-тѣ сынове: и дадохѫ му всичкы-тѣ имъ князове, всякой князь по единъ жезлъ, споредъ отеческы-тѣ си домове, дванадесеть жезлы: и Аароновый-тъ жезлъ *бѣше* между
7 жезлы-тѣ имъ. И положи Моисей жезлы-тѣ прѣдъ Господа, [г]въ скиніѭ-тѫ на свидѣтелство-то.
8 И на утрешній-тъ день влѣзе Моисей въ скиніѭ-тѫ на свидѣтелство-то: и ето, Аароновый жезлъ за Левіевъ-тъ домъ, покаралъ и прорастилъ пѫпкы, и цьв-9 нѫлъ, и завързалъ зрѣлы мигдалы. И изнесе Моисей всичкы-тѣ жезлы отъ лице-то Господне, при всичкы-тѣ Израилевы сынове; и тѣ видѣхѫ това, и зѣхѫ всякой жезлъ-тъ си.
10 И рече Господь Моисею: [д]Тури пакъ Аароновъ-тъ жезлъ прѣдъ свидѣтелство-то, за да ся пази [е]въ знаменіе на мятежницы-тѣ: и [ж]да направишь да прѣстанѫтъ роптанія-та имъ прѣдъ мене, за да
11 не умрѫтъ. И Моисей направи както му заповѣда Господь, така направи.

[ѣ] Ст. 33. Псал. 55; 15.
[ю] Гл. 26; 10. 27; 3. Втор. 11; 6. Псал. 106; 17.
[я] Виж. Ст. 17. Гл. 26; 11. 1 Лѣт. 6; 22, 37.
[ѫ] Лев. 10; 2. Гл. 11; 1. Псал. 106; 18.
[ѭ] Ст. 17.
[а] Лев. 27; 28.
[б] Прит. 20; 2. Авв. 2; 10.
[в] Гл. 17; 10. 26; 10. Iез. 14; 8.
[г] Гл. 3; 10. 2 Лѣт. 26; 18.
[д] Гл. 14; 2. Псал. 106; 25.
[е] Исх. 40; 34.
[ж] Ст. 19. Гл. 20; 6.
[з] Ст. 21, 24.
[и] Ст. 22. Гл. 20; 6.
[і] Лев. 10; 6. Гл. 1; 53. 8; 19. 11; 33. 18; 5. 1 Лѣт. 27; 24. Псал. 106; 29.

—

[а] Исх. 25; 22. 29; 42, 43. 30; 36.
[б] Гл. 16; 5.
[в] Гл. 16; 11.
[г] Исх. 38; 21. Гл. 18; 2. Дѣян. 7; 41.
[д] Евр. 9; 4.
[е] Гл. 16; 38.
[ж] Ст. 5.

12 Тогазъ синове-тѣ Израилеви говорихѫ на Моисея и рекохѫ: Ето, ный умирамы, 13 погынувамы, всинца погынувамы; [з]Всякой който ся приближава, който приближи до скиніѭ-тѫ Господнѭ, умира: така ли всинца ще измремъ?

ГЛАВА 18.

1 И рече Господь Аарону: [а]Ты и синове-тѣ ти, и домъ-тъ на отца ти съ тебе, ще понесете повинность-тѫ за святилище-то: и ты и синове-тѣ ти съ тебе [б]ще носятъ 2 повинность-тѫ за священство-то ви. А братія-та си, Левіево-то племе, колѣно-то на отца ти приближи при себе си; [в]да сѫ соединени съ тебе, и [г]да ти слугуватъ; [д]а ты и синове-тѣ ти съ тебе да сте при 3 скиніѭ-тѫ на свидѣтелство-то. И *Левити-тѣ* ще пазятъ стражѫ за тебе и [е]стражѫ за всичкѫ-тѫ скиніѭ; [ж]само до съсѫды-тѣ на святилище-то и до олтарь-тъ да ся не приближаватъ, [з]за да не умрѫтъ, 4 и тѣ и вы. Нека бѫдѫтъ соединени съ тебе, и да пазятъ стражѫ-тѫ за скиніѭ-тѫ на събраніе-то въ всяко слугуваніе на скиніѭ-тѫ: и [и]чужденецъ да ся не при- 5 ближи при васъ. Така ще пазите [і]стражѫ за святилище-то, и стражѫ за олтарь-тъ, за [к]да не бѫде вече гнѣвъ върху 6 Израилевы-тѣ синове. И ето, Азъ [л]зѣхъ братія-та ви Левиты-тѣ отъ срѣдъ Израилевы-тѣ синове; *Тѣ* сѫ [м]дадени вамъ даръ заради Господа, да вършатъ слугу- 7 ваніе-то за скиніѭ-тѫ на събраніе-то. А [н]ты и синове-тѣ ти съ тебе пазѣте священство-то си, во всичко което надлежи на олтарь-тъ, и [о]което е отъ вѫтрѣ на завѣсѫ-тѫ, и да служите; вамъ дадохъ даръ службѫ-тѫ на священство-то; и който чужденецъ ся приближи, да ся умъртви.

8 И рече Господь Аарону: Ето, Азъ [п]дадохъ тебѣ настоятелство-то на мои-тѣ приношенія, *сирѣчь* на всичкы-тѣ посвященія отъ Израилевы-тѣ синове; [р]на тебе гы дадохъ за помазаніе-то и на синове-тѣ ти 9 по вѣчно узаконеніе. Това ще бѫде твое отъ прѣсвяты-тѣ нѣща колкото не ся тури на огнь-тъ; всичкы-тѣ имъ приноси, [с]всичкы-тѣ имъ хлѣбны приношенія, [т]всичкы-тѣ имъ приношенія за грѣхъ, и [у]всичкы-тѣ имъ приношенія за прѣстѫпленіе, които тѣ даватъ менѣ, прѣсвяты ще бѫдѫтъ 10 за тебе и за синове-тѣ ти. [ф]На прѣсвято мѣсто да гы ядете; всякой мѫжкый полъ ще яде отъ тѣхъ: святы ще 11 бѫдѫтъ. И това е твое, [х]възвышаемо-то приношеніе отъ приносы-тѣ имъ съсъ всичкы-тѣ движимы приношенія на Израилевы-тѣ синове [ц]давамъ гы на тебе, и на синове-тѣ ти, и на дъщери-тѣ ти съ тебе, по вѣчно узаконеніе. [ч]Всякой чистъ 12 въ домъ-тъ ти да гы яде. [ш]Всичко най добро отъ елей-тъ, и всичко най добро отъ вино-то и отъ жито-то, [щ]начаткы-тѣ имъ, които тѣ даватъ Господу, тебѣ гы 13 давамъ. Начаткы-тѣ на всичкы-тѣ *плодове* на земіѭ-тѫ имъ, [ъ]които тѣ ще донесѫтъ Господу, твои ще бѫдѫтъ: [ы]всякой чистъ 14 въ домъ-тъ ти да гы яде. [ь]Всяко съ клѣтвѫ посвященіе въ Израиль ще бѫде твое. 15 Все което [ѣ]отваря ложесна отъ всякѫ плъть, което приносятъ Господу, отъ человѣкъ или скотъ, твое ще бѫде: [ю]но за първородно отъ человѣка непрѣмѣнно ще земашь искупъ, и за първородно отъ не- 16 чисты скотове ще земашь искупъ. Които ще ся искупуватъ, като станѫтъ на единъ мѣсецъ да земашь искупъ [я]по твое-то оцѣненіе, петь сикли сребърны, споредъ сикль-тъ на святилище-то, [ѫ]който е два- 17 десетъ геры. А за [ѭ]първородны-тѣ отъ говеда-та, или за първородны-тѣ отъ овцы-тѣ, и за първородны-тѣ отъ козы-тѣ, да не земашь искупъ; тѣ сѫ святы; съ [а]кръвь-тѫ имъ ще поръсвашь олтарь-тъ, и тлъстинѫ-тѫ имъ ще изгаряшь като 18 жъртвѫ за уханіе благовонно Господу. А месо-то имъ ще бѫде твое, както [б]сѫ твои движимы-тѣ гръди и десно-то бе- 19 дро. [в]Всичкы-тѣ възвышаемы приношенія на святы-тѣ нѣща, които приносятъ Израилеви-тѣ синове Господу, давамъ тебѣ, и на синове-тѣ ти, и на дъщери-тѣ ти съ тебе, по вѣчно узаконеніе. [г]Това е вѣченъ завѣтъ на соль прѣдъ Господа, *даденъ* на тебе и на сѣме-то ти съ тебе.

20 И рече Господь Аарону: Въ тѣхнѫ-тѫ земіѭ ты да нѣмашь наслѣдіе, нито да имашь дѣлъ между тѣхъ: [д]Азъ сьмь дѣлъ твой и наслѣдіе твое, между Израилевы- 21 тѣ синове. А на Левіевы-тѣ синове, ето, [е]Азъ давамъ всичкы-тѣ десетъцы въ Израиль въ наслѣдіе, заради слугуваніе-то

з Гл. 1; 51, 53. 18; 4. 7.

—

а Гл. 17; 13.
б Исх. 28; 38.
в Виж. Быт. 29; 34.
г Гл. 3; 6, 7.
д Гл. 3; 10.
е Гл. 3; 25, 31, 36.
ж Гл. 16; 40.
з Гл. 4; 15.
и Гл. 3; 10.
і Исх. 27; 21. 30; 7. Лев. 24; 3. Гл. 8; 2.
к Гл. 16; 46.
л Гл. 3; 12, 45.
м Гл. 3; 9. 8; 19.
н Ст. 5. Гл. 3; 10.
о Евр. 9; 3, 6.
п Лев. 6; 16, 18, 26. 7; 6, 32. Гл. 5; 9.
р Исх. 29; 29. 40; 13, 15.
с Лев. 2; 2, 3. 10; 12, 13.
т Лев. 4; 22, 27. 6; 25, 26.
у Лев. 5; 1. 7; 7. 10; 12. 14; 13.
ф Лев. 6; 16, 18, 26, 29. 7; 6.
х Исх. 29; 27, 28. Лев. 7; 30, 34.
ц Лев. 10; 14. Втор. 18; 3.
ч Лев. 22; 2, 3, 11, 12, 13.
ш Исх. 23; 19. Втор. 18; 4. Неем. 10; 35, 36.
щ Исх. 22; 29.
ъ Исх. 22; 29. 23; 19. 34; 26. Лев. 2; 14. Гл. 15; 19. Втор. 26; 2.
ы Ст. 11.
ь Лев. 27; 28.
ѣ Исх. 13; 2. 22; 29. Лев. 27; 26. Гл. 3; 13.
ю Исх. 13; 13. 34; 20.
я Лев. 27; 2, 6. Гл. 3; 47.
ѫ Исх. 30; 13. Лев. 27; 25. Гл. 3; 47. Іез. 45; 12.
ѭ Втор. 15; 19.
а Лев. 3; 2, 5.
б Исх. 29; 26, 28. Лев. 7; 31, 32, 34.
в Ст. 11.
г Лев. 2; 13. 2 Лѣт. 13; 5.
д Втор. 10; 9. 12; 12. 14; 27, 29. 18; 1, 2. Іис. Нав. 13; 14, 33. 14; 3. 18; 7. Псал. 16; 5. Іез. 44; 28.
е Ст. 24, 26. Лев. 27; 30, 32. Неем. 10; 37. 12; 44. Евр. 7; 5, 8, 9.

ще вършатъ, [ж]слугуваніе-то въ скиніѭ-тѫ на събраніе-то. 22 И [з]да не пристѫпятъ вече Израилеви-тѣ сынове при скиніѭ-тѫ на събраніе-то, [и]за да не понесѫтъ грѣхъ и умрѫтъ. 23 [і]Но Левити-тѣ ще вършатъ слугуваніе-то въ скиніѭ-тѫ на събраніе-то, и тѣ ще носятъ повинность-тѫ си: *това е* вѣчно узаконеніе въ родове-тѣ ви; да нѣматъ между Израилевы-тѣ сынове наслѣдіе. 24 [к]Защото десетъцы-тѣ на Израилевы-тѣ сынове, които приносятъ възвышаемо приношеніе Господу, давамъ наслѣдіе на Левиты-тѣ; за това рѣкохъ за тѣхъ: [л]Между Израилевы-тѣ сынове не ще да имѫтъ наслѣдіе.

25 И говори Господь Моисею и рече: 26 Говори на Левиты-тѣ, и кажи имъ: Когато земате отъ Израилевы-тѣ сынове десетъкъ-тъ, който ви дадохъ отъ тѣхъ за наслѣдіе ваше, тогазь да приносите отъ тѣхъ приношеніе възвышаемо Господу, [м]десетъкъ отъ десетъкъ-тъ. 27 И [н]*тѣзи* възвышаемы ваши приношенія ще ся смѣтатъ вамъ като жито отъ гумно-то, и като изобиліе на вино отъ жлебъ-тъ. 28 Така и вы да приносите приношеніе възвышаемо Господу отъ всичкы-тѣ си десетъцы, които земате отъ Израилевы-тѣ сынове: и отъ тѣхъ да давате възвышаемо-то приношеніе Господне на Аарона священника. 29 Отъ всичкы-тѣ си дарове да приносите всяко възвышаемо приношеніе Господу, отъ всичко най добро отъ тѣхъ, освященѫ-тѫ имъ часть. 30 И да имъ речешь: Когато принесете отъ тѣхъ най добрѫ-тѫ имъ [о]часть, ще ся смѣта *останѫло-то* за Левиты-тѣ *като* доходъ отъ гумно-то, и като доходъ отъ жлебъ-тъ. 31 И ще го ядете на всяко мѣсто, вы и челяди-тѣ ви; защото това е вамъ [п]заплата за слугуваніе-то ви въ скиніѭ-тѫ на събраніе-то. 32 [р]Тогазь за това нѣма да понесете грѣхъ, когато принесете най добрѫ-тѫ часть отъ тѣхъ: и [с]да не оскверните святы-тѣ нѣща на Израилевы-тѣ сынове, за да не умрете.

ГЛАВА 19.

1 И говори Господь Моисею и Аарону и рече: 2 Това е заповѣдь-та на законъ-тъ, който Господь заповѣда и каза: Говори на Израилевы-тѣ сынове да ти доведѫтъ червеникавѫ юницѫ безъ *порокъ*, която да нѣма поврѣдѫ, и на коіѭто не е турянъ яремъ: 3 И да іѭ дадете [а]на Елеазара священника, и [б]той да іѭ изведе вънъ отъ станъ-тъ и да іѭ заколятъ прѣдъ него. 4 И да земе Елеазаръ священникъ-тъ отъ кръвь-тѫ ѝ съ пърстъ-тъ си, и [в]да поръси седмь пѫти отъ кръвь-тѫ ѝ прѣдъ лице-то на скиніѭ-тѫ на събраніе-то. 5 И да изгорятъ юницѫ-тѫ прѣдъ него: [г]кожѫ-тѫ ѝ, и месо-то ѝ, и кръвь-тѫ ѝ, съ лайна-та ѝ да изгорятъ. 6 И священникъ-тъ да земе [д]кедрово дърво, и иссопъ, и червенѫ *преждѫ* и да *гы* хвърли въ срѣдъ *огнь-тъ* дѣто гори юница-та. 7 Тогазь [е]да испере священникъ-тъ дрехы-тѣ си, и да омые тѣло-то си съ водѫ, и послѣ да влѣзе въ станъ-тъ, и да бѫде нечистъ священникъ-тъ до вечеръ. 8 Така и онзи който іѭ е горилъ да испере дрехы-тѣ си съ водѫ, и да омые тѣло-то си съ водѫ, и да бѫде нечистъ до вечеръ. 9 Тогазь единъ чистъ человѣкъ [ж]да събере пепелъ-тъ на юницѫ-тѫ, и да *го* тури вънъ отъ станъ-тъ на чисто мѣсто: и да ся пази за съборище-то на Израилевы-тѣ сынове, [з]като водѫ за очищеніе отъ грѣхъ. 10 И онзи който събере пепелъ-тъ на юницѫ-тѫ да испере дрехы-тѣ си, и да бѫде нечистъ до вечеръ: и това ще бѫде за Израилевы-тѣ сынове, и за пришелцы-тѣ които живѣѭтъ между тѣхъ, вѣчно узаконеніе.

11 [и]Който ся допре до нѣкое мъртво человѣческо тѣло, ще бѫде нечистъ седмь дни. 12 Той [і]ще ся очисти съ тѭзи *водѫ* въ третій-тъ день, и въ седмый-тъ день ще бѫде чистъ: ако ли ся не очисти въ третій-тъ день, и въ седмый-тъ день не ще бѫде чистъ. 13 Който ся допре до мъртво тѣло на умрѣлъ человѣкъ, и не ся очисти, [к]осквернява скиніѭ-тѫ Господнѭ: и тя душа да ся истрѣби изъ Израиля: понеже той не е поръсенъ съ [л]очистителнѫ-тѫ водѫ, той ще бѫде нечистъ; [м]нечистота-та му е още върхъ него. 14 Тойзи е законъ-тъ когато нѣкой человѣкъ умре въ шатъръ; всичкы онѣзи които влазятъ въ шатъръ-тъ, и все що има въ шатъръ-тъ, ще бѫдѫтъ нечисти седмь дни: 15 И [н]всякой съсѫдъ непокрытъ, който нѣма покрывъ врьзанъ отгорѣ си, нечистъ е. 16 И [о]който на поле-то ся допре до нѣкого убитъ съ ножъ, или до мъртво тѣло, или до человѣческѫ кость, или до гробъ, ще бѫде нечистъ седмь дни.

17 И за *очищеніе на* нечистый-тъ [п]нека земѫтъ отъ пепелъ-тъ на изгоренѫ-тѫ *юницѫ* въ жъртвѫ за грѣхъ, и да полѣѭтъ 18 на него живѫ водѫ въ съсѫдъ. И чистъ

ж Гл. 3; 7, 8.
з Гл. 1; 51.
и Лев. 22; 9.
і Гл. 3; 7.
к Ст. 21.
л Ст. 20. Втор. 10; 9. 14; 27, 29. 18; 1.
м Неем. 10; 38.
н Ст. 30.
о Ст. 27.
п Мат. 10; 10. Лук. 10; 7. 1 Кор. 9; 13. 1 Тим. 5; 18.
р Лев. 19; 8. 22; 16.
с Лев. 22; 2, 15.

—

а Втор. 21; 3. 1 Цар. 6; 7.
б Лев. 4; 12, 21. 16; 27. Евр. 13; 11.
в Лев. 4; 6. 16; 14, 19. Евр. 9; 13.
г Исх. 29; 14. Лев. 4; 11, 12.
д Лев. 14; 4, 6, 49.
е Лев. 11; 25. 15; 5.
ж Евр. 9; 13.
з Ст. 13, 20, 21. Гл. 31; 23.
и Ст. 16. Лев. 21; 1. Гл. 5; 2. 9; 6, 10. 31; 19. Плач. 4; 14. Агг. 2; 13.
і Гл. 31; 19.
к Лев. 15; 31.
л Ст. 9. Гл. 8; 7.
м Лев. 7; 20. 22; 3.
н Лев. 11; 32. Гл. 31; 29.
о Ст. 11.
п Ст. 9.

человѣкъ да земе [р]иссопъ, и като *го* натопи въ водж-тж, да порьси шатьръ-тъ, и всичкы-тѣ съсжды, и человѣцы-тѣ които ся намѣрватъ тамъ, и оногози който ся е допрѣлъ до кость, или до убитъ *человѣкъ*, или до мьртъвъ, или до гробъ.

19 И чистый-тъ да порьси нечистый-тъ въ третій-тъ день и въ седмый-тъ день: [с]и ще го очисти въ седмый-тъ день. Тогазь нека испере дрехы-тѣ си, и нека ся омые съ водж, и вечеръ-тъ ще бжде чистъ.

20 И този който е нечистъ и не ся очисти, тя душа да ся истрѣби отъ срѣдъ съборъ-тъ; [т]понеже е осквернилъ святилище-то Господне: той не е порьсенъ съ очистителнж водж, нечистъ е.

21 И това ще бжде за тѣхъ вѣчно узаконеніе, че тойзи който е порьсилъ съ очистителнж-тж водж ще испере дрехы-тѣ си, и който ся допре до очистителнж-тж водж ще бжде нечистъ до вечеръ.

22 И [у]всичко до което ся допре нечистый-тъ, ще бжде нечисто: и [ф]тойзи който ся допре *до това нѣщо*, ще бжде нечистъ до вечеръ.

ГЛАВА 20.

1 И [а]дойдохж Израилеви-тѣ сынове, всичко-то събраніе, въ пустынѭ-тж Цинъ въ пьрвый-тъ мѣсецъ; и останжхж людіе-тѣ въ Кадисъ; и [б]умрѣ тамъ Маріамъ, и погребена бы тамъ.

2 И [в]вода нѣмаше за събраніе-то; и [г]събрахж ся противъ Моисея, и противъ Аарона.

3 И [д]скарахж ся людіе-тѣ съ Моисея, та говоряхж и думахж: О да бѣхмы умрѣли и ный [е]когато братія-та ни умрѣхж прѣдъ Господа!

4 И [ж]защо възведохте събраніе-то Господне въ тжзи пустынѭ, да умремъ въ неѭ ный и скотове-тѣ ни?

5 И защо ны възведохте изъ Египетъ, за да ны доведете на това лошо мѣсто? *това* не е мѣсто за сѣяніе, ни за смоквы, ни за лозія, ни за нарове: нито вода има да піемъ.

6 И отидохж Моисей и Ааронъ отъ лице-то на събраніе-то при двери-тѣ на скиніѭ-тж на събраніе-то, и [з]паднжхж на лица-та си; и слава-та Господня имъ [и]ся яви.

7 И говори Господь Моисею и рече:

8 [і]Земи жезлъ-тъ, и свыкай събраніе-то, ты и Ааронъ братъ ти, и прѣдъ очи-тѣ имъ речѣте на канарж-тж; и ще даде водж-тж си: така [к]ще имъ извадишь водж изъ канарж-тж; и ще напоишь събраніе-то и скотове-тѣ имъ.

9 И зѣ Моисей жезлъ-тъ който бѣше [л]прѣдъ Господа, както му заповѣда той;

10 И свыкахж Моисей и Ааронъ събраніе-то прѣдъ канарж-тж; и рече имъ: [м]Чуйте сега вы мятежници; да ви извадимъ ли водж изъ тжзи канарж?

11 Тогазь дигнж Моисей ржкж-тж си и удари съсъ жезлъ-тъ си канарж-тж два пжти; и [н]потече много вода; и пи събраніе-то, и скотове-тѣ имъ.

12 И рече Господь Моисею и Аарону: Понеже [о]не мя повѣрвахте, [п]да мя освятите прѣдъ Израилевы-тѣ сынове, за това вы нѣма да въведете това събраніе въ землѭ-тж, коѭто имъ давамъ.

13 [р]Тая е вода-та на *Меривж; защото Израилеви-тѣ сынове ся прѣпирахж съ Господа, и той ся освяти всрѣдъ тѣхъ.

14 И [с]проводи Моисей посланници отъ Кадисъ до Едомскый-тъ царь *да му кажжтъ:* [т]Така говори братъ ти Израиль: Ты знаешь всичкый-тъ трудъ, който ны намѣри.

15 [у]Какъ слѣзохж отци-тѣ ни въ Египетъ, и [ф]живѣхмы много врѣме въ Египетъ: и [х]Египтяни-тѣ озлобихж насъ и отцы-тѣ ни:

16 И [ц]ный извыкахмы къмъ Господа, и Той чу гласъ-тъ ни, и [ч]проводи едного ангела та ны изведе изъ Египетъ; и ето смы въ Кадисъ, градъ въ край-тъ на твои-тѣ прѣдѣлы.

17 [ш]Да минемъ, молѭ, прѣзъ твоѭ-тж землѭ; нѣма да минемъ прѣзъ нивя-та или прѣзъ лозія-та, нито ще піемъ водж отъ кладенцы-тѣ; но ще вървимъ прѣзъ царскый-тъ пжть: нѣма да свърнемъ ни надесно, ни налѣво, додѣ прѣминемъ твои-тѣ прѣдѣлы.

18 Но Едомъ му рече: Нѣма да минешь прѣзъ *землѭ-тж* ми; за да не излѣзж съ ножъ на срещж ти.

19 А Израилеви-тѣ сынове му рекохж: Ный ще минемъ прѣзъ друмъ-тъ; и ако азъ и скотове-тѣ ни піемъ отъ водж-тж ти, [щ]ще ія платимъ; да прѣминж само съ нозѣ-тѣ си, и нищо друго.

20 А той рече: [ъ]Нѣма да минешь. И излѣзе Едомъ противъ него съ много людіе, и съсъ силнж ржкж.

21 Така [ы]не рачи Едомъ да пусне Израиля да мине прѣзъ прѣдѣлы-тѣ му: и [ь]оттегли ся Израиль отъ него.

22 И дигнжхж ся Израилеви-тѣ сынове, всичко-то събраніе [ѣ]отъ Кадисъ, и [ю]дойдохж при горж-тж Оръ.

р Псал. 51; 7.
с Лев. 14; 9.
т Ст. 13.
у Агг. 2; 13.
ф Лев. 15; 5.

—

а Гл. 33; 36.
б Исх. 15; 20. Гл. 26; 59.
в Исх. 17; 1.
г Гл. 16; 19, 42.
д Исх. 17; 2. Гл. 14; 2.
е Гл. 11; 1, 33. 14; 37. 16; 32, 35, 49.
ж Исх. 17; 3.
з Гл. 14; 5. 16; 4, 22, 45.
и Гл. 14; 10.
і Исх. 17; 5.
к Неем. 9; 15. Псал. 78; 15, 16. 105; 41. 114; 8. Иса. 43; 20. 48; 21.
л Гл. 17; 10.
м Псал. 106; 33.
н Исх. 17; 6. Втор. 8; 15. 1 Кор. 10; 4.
о Гл. 27; 14. Втор. 1; 37. 3; 26. 32; 51.
п Лев. 10; 3. Іез. 20; 41. 36; 23. 38; 16. 1 Пет. 3; 15.
р Втор. 33; 8. Псал. 95; 8. 106; 32, и дрг.
* Караніе.
с Сжд. 11; 16, 17.
т Втор. 2; 4, и дрг. 23; 7. Авд. 10, 12.
у Быт. 46; 6. Дѣян. 7; 15.
ф Исх. 12; 40.
х Исх. 1; 11, и дрг. Втор. 26; 6. Дѣян. 7; 19.
ц Исх. 2; 23. 3; 7.
ч Исх. 3; 2. 14; 19. 23; 20. 33; 2,
ш Виж. Гл. 21; 22. Втор. 2; 27.
щ Втор. 2; 6, 28.
ъ Сжд. 11; 17.
ы Втор. 2; 27, 29.
ь Втор. 2; 4, 5, 8. Сжд. 11; 18.
ѣ Гл. 33; 37.
ю Гл. 21; 4.

23 И говори Господь Моисею и Аарону на горѫ-тѫ Оръ, при прѣдѣлы-тѣ на земіѭ-тѫ Едомъ и рече: 24 [я]Ааронъ ще ся прибере при людіе-тѣ си; защото нѣма да влѣзе въ земіѭ-тѫ, коіѭто давамъ на Израилевы-тѣ сынове; понеже [ж]не ся покорихте на думѫ-тѫ ми при водѫ-тѫ на Меривѫ. 25 [іж]Земи Аарона и Елеазара сына 26 му, и възведи гы на горѫ-тѫ Оръ: И съблѣчи отъ Аарона одежды-тѣ му, и облѣчи въ тѣхъ Елеазара сына му; и Ааронъ ще ся прибере *при людіе-тѣ си,* и ще ум27ре тамъ. И стори Моисей както заповѣда Господь, и възлѣзохѫ на горѫ-тѫ Оръ 28 прѣдъ очи-тѣ на всичко-то събраніе. И [а]съблѣче Моисей отъ Аарона одежды-тѣ му, и облѣче въ тѣхъ Елеазара сына му; и [б]умрѣ Ааронъ тамъ на върхъ горѫ-тѫ: и слѣзохѫ Моисей и Елеазаръ отъ горѫ-29тѫ. И видѣ всичко-то събраніе че умрѣ Ааронъ: и оплаковахѫ Аарона [в]тридесеть дни всичкый Израилевъ домъ.

ГЛАВА 21.

1 И чу [а]Хананей Арадскый-тъ царь, който живѣяше къмъ пладне, че иде Израиль прѣзъ пѫть-тъ Аѳаримъ, и направи бой противъ Израиля, и хванѫ отъ тѣхъ 2 плѣнницы. И [б]направи Израиль обричаніе Господу, и рече: Ако наистинѫ прѣдадешь тѣзи людіе въ рѫкѫ-тѫ ми, съвсѣмъ 3 ще погубѭ градове-тѣ имъ. И Господь послуша гласъ-тъ на Израиля, и прѣдаде Хананейцы-тѣ *въ рѫцѣ-тѣ му;* и погубихѫ и тѣхъ и градове-тѣ имъ; и нарече името на мѣсто-то *Хормѫ.

4 И [в]дигнѫхѫ ся отъ горѫ-тѫ Оръ въ пѫть-тъ отъ кѫдѣ Червено-то море, за [г]да обыколятъ земіѭ-тѫ Едомъ; и людіе-тѣ по пѫть-тъ станѫхѫ малодушни. 5 И [д]говорихѫ людіе-тѣ противъ Бога, и противъ Моисея *и рекохѫ:* [е]Защо ны възведе изъ Египетъ за да умремъ въ пустыніѭ-тѫ? защото нѣма хлѣбъ, ни вода, и [ж]душа-та ни има отвращеніе отъ 6 тойзи никакъвъ хлѣбъ. И [з]проводи Господь върхъ людіе-тѣ [и]горителны зміи, които хапѣхѫ людіе-тѣ, и измрѣхѫ мно7го людіе отъ Израиля. И [і]дойдохѫ людіе-тѣ при Моисея, и рекохѫ: Съгрѣшихмы, защото [к]говорихмы противъ Господа, и противъ тебе, [л]помоли ся Господу да 8 махне зміи-тѣ отъ насъ. И помоли ся Моисей за людіе-тѣ. И рече Господь Моисею: Направи си еднѫ горителнѫ зміѭ, и тури іѭ на хорѫгвенѫ вьрлинѫ, и всякой ухапанъ като погледне на неѭ, ще 9 остане живъ. И [м]направи Моисей мѣднѫ зміѭ, и тури іѭ на хорѫгвенѫ-тѫ вьрлинѫ; и когато ухапѣше нѣкого змія, той като погледнѣше на мѣднѫ-тѫ зміѭ оставаше живъ.

10 И дигнѫхѫ ся Израилеви-тѣ сынове, и [н]расположихѫ станъ въ Овоѳъ.

11 И като ся дигнѫхѫ отъ Овоѳъ, [о]расположихѫ станъ въ Іе-Аваримъ, въ пустыніѭ-тѫ която е къмъ Моавъ, къмъ истокъ на слънце-то.

12 [п]Отъ тамъ ся дигнѫхѫ, и расположи13хѫ станъ въ долинѫ-тѫ Зaредъ. Отъ тамъ ся дигнѫхѫ и расположихѫ станъ отъ другѫ-тѫ странѫ на Арнонъ, който е въ пустыніѭ-тѫ и излази отъ прѣдѣлы-тѣ на Аморрейцы-тѣ; защото [р]Арнонъ е прѣдѣлъ на Моавъ, между Моав14цы-тѣ и Аморрейцы-тѣ. За това ся и говори въ книгѫ-тѫ на брани-тѣ Господни:

Ваевъ у Суфѫ,
И потоци-тѣ на Арнонъ,
15 И теченіе-то на потоцы-тѣ,
Което ся простира до селеніе-то Аръ,
И [с]досегнува до прѣдѣлъ-тъ на Моавъ.

16 И отъ тамъ *дойдохѫ* [т]при †Виръ: тойзи е кладенецъ-тъ, за който рече Господь Моисею: Събери людіе-тѣ, и ще имъ дамъ 17 водѫ. [у]Тогазь испѣ Израиль тѫзи пѣснь:

Възлѣзь, о кладенче, пѣйте за него:
18 Кладенецъ ископахѫ князове-тѣ,
Благородни-тѣ отъ людіе-тѣ ископахѫ,
Чрѣзъ *заповѣдь на* [ф]законодателя, съсъ жезлы-тѣ си.

И отъ пустыніѭ-тѫ *отидохѫ* въ Матта19нѫ, И отъ Маттанѫ въ Нааліилъ, и отъ 20 Нааліилъ въ Вамоѳъ, И отъ Вамоѳъ въ долинѫ-тѫ, която е въ Моавово-то поле при върхъ-тъ на Фасгѫ, която гледа [х]къмъ **Іесимонъ.

21 И [ц]проводи Израиль посланницы при 22 Сиона Аморрейскый-тъ царь и рече: [ч]Да заминемъ прѣзъ твоіѭ-тѫ земіѭ; нѣма да свърщамы по нивя-та нито по лозія-та; не щемъ да піемъ водѫ отъ кладенцы-тѣ; прѣзъ царскый-тъ пѫть ще вървимъ, 23 додѣ заминемъ твои-тѣ прѣдѣлы. А [ш]Сионъ не пуснѫ Израиля да мине прѣзъ прѣдѣлы-тѣ му; но събра Сионъ всичкы-тѣ си людіе, и излѣзе та ся опълчи противъ Израиля въ пустыніѭ-тѫ, и [щ]дойде въ Яссѫ та направи бой противъ израи-

я Быт. 25; 8. Гл. 27; 13, 31; 2. Втор. 32; 50.
ж Ст. 12.
іж Гл. 33; 38. Втор. 32; 50.
а Исх. 29; 29, 30.
б Гл. 33; 38. Втор. 10; 6. 32; 50.
в Втор. 34; 8.

—

а Гл. 33; 40. Виж. Сѫд. 1; 16.
б Быт. 28; 20. Сѫд. 11; 30.
* Проклѣтія *или* погыбель.
в Гл. 20; 22. 33; 41.
г Сѫд. 11; 18.
д Псал. 78; 19.
е Исх. 16; 3. 17; 3.
ж Гл. 11; 6.
з 1 Кор. 10; 9.
и Втор. 8; 15.
і Псал. 78; 34.
к Ст. 5.
л Исх. 8; 8, 28. 1 Цар. 12; 19. 3 Цар. 13. 6. Дѣян. 8; 24.
м 4 Цар. 18; 4. Іоан. 3; 14. 15.
н Гл. 33; 43.
о Гл. 33; 44.
п Втор. 2; 13.
р Гл. 22; 36. Сѫд. 11; 18.
с Втор. 2; 18, 29.
т Сѫд. 9; 21.
† Кладенецъ.
у Исх. 15; 1. Псал. 105; 2. 106; 12.
ф Иса. 33; 22.
х Гл. 23; 28.
** *Или* пустыніѭ-тѫ.
ц Втор. 2; 26, 27. Сѫд. 11; 19.
ч Гл. 20; 17.
ш Втор. 29; 7.
щ Втор. 2; 32. Сѫд. 11; 20.

24 ля. И [в]порази го Израиль съ остро-то на ножъ-тъ, и облада землѭ-тѫ му отъ Арнонъ до Явокъ, до Аммоновы-тѣ сынове; понеже прѣдѣли-тѣ на Аммоновы-тѣ сы-
25 нове бѣхѫ крѣпкы. И облада Израиль всичкы тѣзи градове: и насели ся Израиль въ всичкы-тѣ градове на Аморрейцы-тѣ, въ Есевонъ, и въ всичкы-тѣ него-
26 вы села. Понеже Есевонъ бѣ градъ на Аморрейскый-тъ царь Сиона, който бѣше направилъ бой съ прѣдишній-тъ Моавскый царь, и зѣлъ бѣ отъ рѫкѫ-тѫ му всич-
27 кѫ-тѫ му землѭ до Арнонъ. За това които говорятъ съ притчы казуватъ:

Елате до Есевонъ:
Да ся съгради и да ся утвьрди градъ-тъ на Сиона.
28 Защото [ы]огнь излѣзе изъ Есевонъ,
Пламень изъ градъ-тъ Сионовъ;
Поядe [ь]Аръ Моавовъ,
И князове-тѣ на высокы-тѣ мѣста на Арнонъ.
29 Горко ти, Моаве!
Погынѫ ты, народе [ѣ]Хамосовъ!
Даде избѣгнѫлы-тѣ си сынове,
И дъщери-тѣ си, плѣнницы
На Сиона Аморрейскый-тъ царь.
30 Ный гы устрѣлихмы:
Есевонъ погынѫ [ю]до Девонъ:
И запустихмы *гы* [я]до Нофѫ,
Която *ся простира* до Медевѫ.

31 И насели ся Израиль въ землѭ-тѫ на
32 Аморрейцы-тѣ. Послѣ проводи Моисей да съгледателствуватъ [ж]Язиръ: и прѣвзѣхѫ села-та му, и испѫдихѫ Аморрейцы-тѣ които бѣхѫ въ тѣхъ.
33 Тогазь [іж]ся върнѫхѫ и възлѣзохѫ по пѫть-тъ къмъ Васанъ: а Огъ Васанскый-тъ царь излѣзе на срещѫ имъ, той и всичкы-тѣ му людіе, на брань [а]въ Едраи.
34 И рече Господь Моисею: [б]Не бой ся отъ него; защото азъ ще прѣдамъ въ рѫцѣ-тѣ ви него и всичкы-тѣ му людіе, и землѭ-тѫ му; и [в]да му направишь така, както направи на Сиона Аморрейскый-тъ
35 царь, който живѣяше у Есевонъ. И [г]поразихѫ него, и сынове-тѣ му, и всичкы-тѣ му людіе, додѣто му не останѫ ни единъ остатъкъ; и завладѣхѫ землѭ-тѫ му.

ГЛАВА 22.

1 И [а]дигнѫхѫ ся Израилеви-тѣ сынове, и расположихѫ станъ на Моавовы-тѣ по-
2 лета отсамъ Іорданъ, *срещѫ* Іерихонъ. И [б]Валакъ Сепфоровый сынъ видѣ всичко
3 що стори Израиль на Аморрейцы-тѣ. И [в]убоя ся много Моавъ отъ людіе-тѣ, защото бѣхѫ многочисленни; и Моавъ бѣше въ недоумѣніе поради Израилевы-тѣ
4 сынове. И рече Моавъ [г]на Мадіамскы-тѣ старѣйшины: Сега *това* множество ще поядe всичко около насъ, както говедо пояжда трѣвѫ-тѫ въ поле-то. И Валакъ сынъ Сепфоровъ бѣше царь на Моавяны-
5 тѣ въ това врѣме. И [д]проводи посланницы до Валаама, [е]сына Веорова въ Фаѳуръ, който бѣше при рѣкѫ-тѫ *Евфратъ* въ землѭ-тѫ на сынове-тѣ на людіе-тѣ му, за да го повыка, и *заръча* да *му* кажѫтъ: Ето, людіе излѣзохѫ изъ Египетъ; ето покрыватъ лице-то на землѭ-
6 тѫ, и сѣдятъ срещѫ мене. И сега ела, молѭ ти ся, [ж]прокьлни ми тѣзи людіе, защото сѫ по силни отъ мене: негли быхъ моглъ да гы поразѭ и да гы испѫдѭ изъ землѭ-тѫ; понеже знаѭ че ты когото благословишь, благословенъ е, а ко-
7 гото прокьлнешь, проклѣтъ е. И отидохѫ Моавови-тѣ старѣйшины, и Мадіамскы-тѣ старѣйшины [з]съ дарове за вълхвованіе-то въ рѫцѣ; и дойдохѫ при Валаама,
8 и казахѫ му Валаковы-тѣ думы. А той имъ рече: [и]Останѣте тука тѫзи нощь, и ще ви дамъ отвѣтъ, както ми каже Господь. И останѫхѫ Моавови-тѣ князове у Валама.
9 И [і]дойде Богъ при Валаама, и рече:
10 Що сѫ тѣзи человѣци у тебе? И рече Валаамъ Богу: Валакъ Сепфоровъ-тъ сынъ царь-тъ на Моавяны-тѣ, пратилъ
11 *гы* е до мене *и ми казува:* Ето людіе-тѣ които излѣзохѫ изъ Египетъ и покрыхѫ лице-то на землѭ-тѫ; ела сега, прокьлни ми гы: негли быхъ моглъ да ся біѭ съ
12 тѣхъ, и да гы испѫдѭ. И рече Богъ Валааму: Да не идешь съ тѣхъ, нито да прокьлнешь людіе-тѣ, защото [к]сѫ благословени.
13 И като станѫ Валаамъ сутринь-тѫ, рече на Валаковы-тѣ князове: Идѣте въ землѭ-тѫ си: защото не рачи да мя пу-
14 сне Господь, да дойдѫ съ васъ. И станѫхѫ Моавови-тѣ князове, та дойдохѫ при Валака, и рекохѫ: Валаамъ не рачй да дойде съ насъ.
15 А Валакъ проводи пакъ князове, по
16 много и по почтены отъ онѣзи: И дойдохѫ при Валаама та му рекохѫ: Така говори Валакъ сынъ Сепфоровъ: Молѭ ти ся, нищо да тя не въспре да дойдешь
17 до мене; Защото ще тя почтѫ съ голѣмы

[в] Втор. 2; 33. 29; 7. Інс. Нав. 12; 1, 2. 24; 8. Неем. 9; 22. Псал. 135; 10, 11. 136; 19. Амос. 2; 9.
[ы] Іер. 48; 45, 46.
[ь] Втор. 2; 9, 18. Иса. 15; 1.
[ѣ] Сѫд. 11; 24. 3 Цар. 11; 7, 33. 4 Цар. 23; 13. Іер. 48; 7, 13.
[ю] Іер. 48; 18, 22.
[я] Иса. 15; 2.
[ж] Гл. 32; 1. Іер. 48; 32.
[іж] Втор. 3; 1. 29; 7.
[а] Інс. Нав. 13; 12.
[б] Втор. 3; 2.
[в] Ст. 24. Псал, 135; 10, 11. 136; 20.
[г] Втор. 3; 3, и дрг.

[а] Гл, 33; 48.
[б] Сѫд. 11; 25.
[в] Исх. 15; 15.
[г] Гл. 31; 8. Інс. Нав. 13; 21.
[д] Втор. 23; 4. Інс. Нав. 13; 22. 24; 9. Неем. 13; 1, 2. Мих. 6; 5. 2 Пет. 2; 15. Іуд. 11. Откр. 2; 14.
[е] Виж. Гл. 23; 7, Втор. 32; 4.
[ж] Гл. 23; 7.
[з] 1 Цар. 9; 7, 8.
[и] Ст. 19.
[і] Ст. 20. Быт. 20; 3.
[к] Гл. 23; 20. Рим. 11; 29.

почести, и ще сторѭ все що ми речешь:
[л]И тъй, ела, молѭ, прокълни ми тѣзи
18 людіе. А Валаамъ отговори, и рече на Ва-
лаковы-тѣ слугы: [м]Ако бы ми далъ Ва-
лакъ и домъ-тъ си пъленъ съсъ сребро и
злато, [н]не могѫ да прѣстѫпѭ слово-то
на Господа Бога моего, и да направѭ ни
19 по малко ни по много: За това, молѭ,
[о]останѣте тукъ и вы тѫзи нощь, за да ви-
дѭ какво още ще ми каже Господь.
20 И [п]дойде Богъ при Валаама прѣзъ нощь-
тѫ, та му рече: Ако дойдѫтъ человѣци-
тѣ да тя повыкатъ, стани, иди съ тѣхъ:
[р]но каквото ти рекѫ, него да напра-
вишь.
21 И станѫ Валаамъ на сутринь-тѫ, осѣ-
дла ослицѫ-тѫ си, и отиде съ Моавовы-
22 тѣ князове. И распали ся гнѣвъ-тъ Бо-
жій защото отиде; и [с]застанѫ ангелъ Го-
сподень на пѫть-тъ *прѣдъ Валаама,* за да
му ся съпротиви; (и той ѣздѣше на осли-
цѫ-тѫ си, и двама негови слугы бѣхѫ
23 съ него;) И [т]понеже ослица-та видѣ ан-
гела Господень че стояше на пѫть-тъ, съ
голъ ножъ въ рѫкѫ, свърнѫ ослица-та
отъ пѫть-тъ, и отиваше къмъ поле-то: а
Валаамъ удари ослицѫ-тѫ, за да ѭ упра-
24 ви въ пѫть-тъ. И застанѫ ангелъ-тъ
Господень на единъ тѣсенъ пѫть между
лозія-та, *дѣто имаше* ограда отъ самъ, и
25 ограда отъ тамъ. И понеже ослица-та ви-
дѣ ангелъ-тъ Господень, притиснѫ ся
къмъ стѣнѫ-тѫ, и притиснѫ Валаамовѫ-
тѫ ногѫ къмъ стѣнѫ-тѫ: а той ѭ удари
26 пакъ. И ангелъ-тъ Господень отиде на
напрѣдъ, и застанѫ на едно тѣсно мѣсто,
дѣто нѣмаше пѫть да свърне ни надесно
27 ни налѣво. И понеже ослица-та видѣ ан-
гелъ-тъ Господень, паднѫ подъ Валаама:
а Валаамъ ся разгнѣва, и удари ослицѫ-
28 тѫ съ тоягѫ-тѫ. Тогазь [у]Господь отвори
уста-та на ослицѫ-тѫ: и тя рече Валаа-
му: Що ти сьмь сторила, та мя біешь
29 сега третій пѫть? А Валаамъ рече на
ослицѫ-тѫ: Защото си ся подиграла съ
мене; ахъ, да имахъ ножъ въ рѫкѫ-тѫ
30 си, [ф]сега быхъ тя убилъ. И [х]ослица-та
рече Валааму: Не сьмь ли азъ твоя-та
ослица, на коѭто си ѣздилъ отъ когато
си, до тойзи день? Имала ли сьмь навы-
кновеніе другъ пѫть да ти правѭ така?
31 А той рече: Не. Тогазь [ц]отвори Господь
на Валаама очи-тѣ, и видѣ ангелъ-тъ Го-
сподень че стояше на пѫть-тъ, и голъ
ножъ въ рѫкѫ-тѫ му: и [ч]прѣклони ся
32 и паднѫ на лице-то си. И рече му ан-
гелъ-тъ Господень: Защо би ты ослицѫ-
тѫ си сега три пѫти? Ето азъ излѣзохъ
да *ти* ся съпротивѭ, защото пѫть-тъ *ти*
33 [ш]не е правъ прѣдъ мене: И ослица-та мя
видѣ и свърнѫ отъ мене ето три пѫти;
ако да не свърнѣше тя отъ мене, азъ се-
га щѣхъ да тя убіѭ, а неѭ да оставѭ
34 живѫ. Тогазь рече Валаамъ на ангела
Господень: [щ]Съгрѣшихъ, защото не зна-
яхъ, че ты стояше на пѫть-тъ противъ
мене; и сега, ако не ти е угодно, азъ ще
35 ся върнѫ. А ангелъ-тъ Господень рече
Валааму: Иди съ человѣцы-тѣ; [ъ]но как-
вото ти рекѫ, него да говоришь. И отиде
Валаамъ съ Валаковы-тѣ князове.
36 И като чу Валакъ че иде Валаамъ,
[ы]излѣзе да го посрѣщне, до единъ Моав-
скый градъ [ь]въ прѣдѣлы-тѣ на Арнонъ,
37 който е най краинъ прѣдѣлъ. Тогазь Ва-
лакъ рече Валааму: Не проводихъ ли
до тебе нарочно да тя повыкамъ? защо
не дойде при мене? не [ѣ]могѫ ли да ти
38 сторѭ почесть? А Валаамъ рече Вала-
ку: Ето, дойдохъ при тебе; имамъ ли
сега власть да говорѭ нѣщо? [ю]Което
слово тури Богъ въ уста-та ми, него ще
говорѭ.
39 И отиде Валаамъ наедно съ Валака, и
40 дойдохѫ въ Киріаѳузоѳъ. И жъртвува
Валакъ говеда и овцы, и проводи Вала-
аму и на князове-тѣ които бѣхѫ съ не-
41 го. И на сутринь-тѫ зѣ Валакъ Валаама,
и възведе го [я]на высокы-тѣ Ваалдовы мѣ-
ста, и отъ тамъ видѣ той край-тъ на
людіе-тѣ.

ГЛАВА 23.

1 И рече Валаамъ Валаку: [а]Съгради ми
тукъ седмь олтари, и приготви ми тукъ
2 седмь юнца и седмь овна. И направи Ва-
лакъ както рече Валаамъ; и [б]принесохѫ
Валакъ и Валаамъ по юнецъ и овенъ на
3 *всякой* олтарь. И рече Валаамъ Валаку:
[в]Застани близу при всесъжженіе-то си, и
азъ ще идѫ; може бы да излѣзе Господь
[г]на срещѫ ми, и каквото ми покаже, азъ
ще ти обявѭ. И отиде на высоко мѣсто.
4 И [д]срѣщнѫ Богъ Валаама; и рече му *Ва-
лаамъ:* Приготвихъ седмь-тѣ олтари, и
принесохъ по юнецъ и овенъ на *всякой*
5 олтарь. И [е]Богъ тури слово въ уста-та
на Валаама, и рече: Върни ся при Вала-
6 ка, и така да речешь: И върнѫ ся при
него, и ето, стояше при всесъжженіе-то
си, той и всичкы-тѣ Моавови князове.

л Ст. 6.
м Гл. 24; 13.
н 3 Цар. 22; 14. 2 Лѣт. 18; 13.
о Ст. 8.
п Ст. 9.
р Ст. 35. Гл. 23; 12, 26. 24; 13.
с Исх. 4; 24.
т Виж. 4 Цар. 6; 17. Дан. 10; 7. Дѣян. 22; 9. 2 Пет. 2; 16. Іуд. 11.
у 2 Пет. 2; 16.
ф Прит. 12; 10.
х 2 Пет. 2; 16.
ц Виж. Быт. 21; 19. 4 Цар. 6; 17. Лук. 24; 16, 31.
ч Исх. 34; 8.
ш 2 Пет. 2; 14, 15.
щ 1 Цар. 15; 24. 30. 26; 21. 2 Цар. 12; 13. Іов. 34; 31, 32.
ъ Ст. 20.
ы Быт. 14; 17.
ь Гл. 21; 13.
ѣ Ст. 17. Гл. 24; 11.
ю Гл. 23; 26. 24; 13. 3 Цар. 22; 14. 2 Лѣт. 18; 13.
я Втор. 12; 2.

—

а Ст. 29.
б Ст. 14, 30.
в Ст. 15.
г Гл. 24; 1.
д Ст. 16.
е Ст. 16. Гл. 22; 35. Втор. 18; 18. Іер. 1; 9.

7 Тогазь [ж] начнж притчж-тж си, и рече:
Валакъ Моавскый царь мя доведе отъ Арамъ,
Отъ въсточны-тѣ горы, *и каза ми:*
[з] Ела прокьлни ми Іакова:
И ела кьлни Израиля.
8 [і] Какъ да прокьлнж *когото* Богъ не проклѣва:
Или какъ да кьлнж *когото* Богъ не кьлне?
9 Защото отъ върхъ канары-тѣ го видіж,
И отъ хълмы-тѣ го гледамъ:
Ето [к] народъ, *който* ще ся насели отдѣлно,
И [л] нѣма да ся счете между языцы-тѣ.
10 [м] Кой може да изброи пѣсъкъ-тъ Іакововъ,
И число-то на четвъртж-тж часть отъ Израиля?
Дано умрж, както [н] умиратъ праведни-тѣ,
И сетнины-тѣ ми да бждатъ както тѣхны-тѣ.

11 И рече Валакъ Валааму: Що ми направи ты? зѣхъ тя [о] за да прокьлнешь неприятели-тѣ ми: и ето, ты съвсѣмъ си 12 гы благословилъ. А той отговори и рече: [п] Не трѣбва ли да вникнж въ онова което Господь тури въ уста-та ми, него да рекж?

13 И рече му Валакъ: Ела, моліж, заедно съ мене на друго мѣсто, отъ дѣто ще гы видишь: само край-тъ имъ ще видишь, а всичкы тѣхъ нѣма да видишь: и прокьл- 14 ни ми гы отъ тамъ. И доведе го на поле-то Зофимъ, на върхъ-тъ на Фасгж, и [р] съгради седмь олтари, и принесе по юнецъ 15 и овенъ на *всякой* олтарь. Тогазь рече *Валаамъ* Валаку: Застани тука при всесъжженіе-то си, а азъ ще срѣщнж тамъ *Го-* 16 *спода.* И срѣщнж Господь Валаама и [с] тури слово въ уста-та му и рече: Върни 17 ся при Валака, и речи така. И той дойде при него: и ето стояше той при всесъжженіе-то си, и Моавови-тѣ князове нае- 18 дно съ него. И рече му Валакъ: Що говори Господь? Тогазь той начнж притчж-тж си, и рече:
[т] Стани, Валаче, та слушай:
[у] Дай ми ухо, ты сыне Сепфоровъ!
19 Богъ не е человѣкъ та да лъже,
Нито человѣческый сынъ та да ся раскае:
Той рече и нѣма ли да направи?
Той говори и нѣма ли да го тури въ дѣйствіе?
20 Ето азъ благословеніе зѣхъ:
И [ф] той като благослови, азъ не могж да го повърнж.
21 [х] Не гледа беззаконіе въ Іакова,
Нито вижда прѣстжпленіе въ Израиля:
[ц] Господь Богъ неговый съ него е,
И царско въсклицаніе има между него.
22 [ш] Богъ гы изведе изъ Египетъ:
Има [щ] силж както * единорогъ.
23 Наистинж нѣма чародѣяніе противъ Іакова,
И нѣма вълхнованіе противъ Израиля:
На врѣме ще ся говори за Іакова
И за Израиля, [ъ] Що е направилъ Богъ?
24 Ето людіе-тѣ ще въстанжтъ [ы] като львица,
И ще ся дигнжтъ като львъ:
[ь] Нѣма да лѣгнжтъ додѣ не изѣджтъ ловъ-тъ,
И испіжтъ кръвь-тж на убиты-тѣ.

25 Тогазь рече Валакъ Валааму: Нито да гы прокьлнешь съвсѣмъ, нито да гы бла- 26 гословишь съвсѣмъ. А Валаамъ отговори Валаку и рече: Не говорихъ ли ти и казахъ: [ѣ] Всичко което *ми* рече Господь, това ще направіж?

27 Рече още Валакъ Валааму: [ю] Ела, моліж, ще тя заведж на друго мѣсто; негли ще бжде угодно Богу да ми гы про- 28 кьлнешь отъ тамъ. И заведе Валакъ Валаама на върхъ-тъ на Фегоръ, който гле- 29 да [я] къмъ Іесимонъ. И рече Валаамъ Валаку: [ж] Съгради ми тукъ седмь олтари, и приготви ми тукъ седмь юнца и седмь 30 овна. И направи Валакъ, както рече Валаамъ, и принесе по юнецъ и овенъ на *всякой* олтарь.

ГЛАВА 24.

1 И понеже видѣ Валаамъ, че бѣше угодно прѣдъ Господа да благослови Израиля, не отиде, [а] както другъ пжть, да потърси гатанія, но обърнж лице-то си къмъ 2 пустыніж-тж. И дигнж Валаамъ очи, и видѣ Израиля който бѣше [б] населенъ по племена-та си; и [в] дойде на него Духъ 3 Божій. И [г] начнж притчж-тж си и рече:
Валаамъ сынъ Веоровъ рече,
4 И человѣкъ-тъ който има отворены очи, рече:
Рече онзи, който чу Божіи-тѣ думы,
Който видѣ видѣніе-то на Всесилнаго,
Той [д] паднж *като въ сънъ,* но имаше очи-тѣ *си* отворены:
5 Колко сж красни твои-тѣ шатьри, Іакове,
Твои-тѣ скиніи, Израилю!
6 Като долины сж распрострѣны,

ж Ст. 18. Гл. 24; 3, 15, 23. Іов. 27; 1. 29; 1. Псал. 78; 2. Іез. 17; 2. Мих. 2; 4. Авв. 2; 6.
з Гл. 22; 6, 11, 17.
і Иса. 47; 12, 13.
к Втор. 33; 28.
л Исх. 33; 16. Ездр. 9; 2. Ефес. 2; 14.
м Быт. 13; 16. 22; 17.
н Псал. 116; 15.
о Гл. 22; 11, 17. 24; 10.
п Гл. 22; 38.
р Ст. 1, 2.
с Ст. 5. Гл. 22; 35.
т Сжд. 3; 20.
у 1 Цар. 15; 29. Мал. 3; 6. Рим. 11; 29. Тит. 1; 2. Іак. 1; 17.
ф Быт. 12; 2. 22; 17. Гл. 22; 12.
х Рим. 4; 7, 8.
ц Исх. 13; 21. 29; 45, 46. 33; 14.
ш Гл. 24; 8.
щ Втор. 33; 17. Іов. 39; 10, 11.
* *Евр.* РЕЕМЪ, диво животно отъ непознатъ видъ.
ъ Псал. 31; 19. 44; 1.
ы Быт. 49; 9.
ь Быт. 49; 27.
ѣ Ст. 12. Гл. 22; 38. 3 Цар. 22; 14.
ю Ст. 13.
я Гл. 21; 20.
ж Ст. 1.

—

а Гл. 23; 3, 15.
б Гл. 2; 2. и дрг.
в Гл. 11; 25. 1 Цар. 10; 10. 19; 20, 23. 2 Лѣт. 15; 1.
г Гл. 23; 7, 18.
д Виж. 1 Цар. 19; 24. Іез. 1; 28. Дан. 8; 18. 10; 15. 16. 2 Кор. 12; 2, 3, 4. Откр. 1; 10, 17.

Като градины по рѣчны брѣгове,
[е]Като алоины дрьвя [ж]които е Господь насадилъ,
Като кедри по край воды-тѣ.
7 Ще ся излива вода изъ ведра-та му,
И сѣме-то му *ще бжде* [з]въ много воды,
[и]И царь-тъ му ще бжде по високъ отъ [і]Агага,
И царство-то му ще ся възвеличи.
8 [к]Богъ го изведе изъ Египетъ:
Има силж както единорогъ:
[л]Ще пояде язычницы-тѣ, врагове-тѣ си,
И ще [м]строши кости-тѣ имъ, и [н]ще *гы* устрѣли съсъ стрѣлы-тѣ си.
9 [о]Легнжлъ е и лежи като львъ,
И като львица: кой ще го събуди?
[п]Благословенъ който тя благославя!
И проклѣтъ който тя проклѣва!
10 Тогазь ся распали гнѣвъ-тъ на Валака противъ Валаама, и [р]исплеска съ ржцѣ; и рече Валакъ Валааму: [с]Азъ тя повыкахъ да прокьлнешь врагове-тѣ ми: а ето, ты все гы благославяшь три пжти.
11 И сега бѣгай на мѣсто-то си; [т]рѣкохъ ще тя почтж съ почести; но ето Господь
12 тя лиши отъ почесть. И рече Валаамъ Валаку: Не говорихъ ли азъ и на твои-тѣ посланницы, които бѣше ми пратилъ
13 ты, и рѣкохъ: Ако [у]ще ми да̀ Валакъ и домъ-тъ си пълнъ съсъ сребро и злато, не могж да прѣстжпіж повелѣніе-то Господне, за да направіж добро или зло отъ себе си, *но* онова което Господь прогово-
14 ри, него ще рекж? И сега, ето, азъ отивамъ при свои-тѣ си людіе, ела, [ф]да ти кажж какво ще да направятъ тѣзи людіе на твои-тѣ людіе [х]въ послѣдни-тѣ дни.
15 И [ц]начнж притчж-тж си и рече:
Валаамъ сынъ Веоровъ рече,
И человѣкъ-тъ който има отворены очи, рече:
16 Рече онзи който чу Божіи-тѣ думы,
Който има познаніе-то на Всевышняго,
Който видѣ видѣніе-то на Всесилнаго.
Той паднж *като въ сънъ*, но имаше очи-тѣ си отворены:
17 [ч]Ще го видіж, но не сега;
Ще го гледамъ, но не отъ близу:
[ш]Ще излѣзе звѣзда отъ Іакова,
[щ]И ще ся въздигне скиптръ отъ Израиля,
И ще порази Моавскы-тѣ князове,
И ще погуби всичкы-тѣ *Ситовы сынове.
18 И [ъ]Едомъ ще бжде притяжаніе,
И Сіиръ ще бжде притяжаніе на врагове-тѣ си:
И Израиль ще дѣйствува съ крѣпость.
19 И [ы]*който произлѣзе* отъ Іакова ще завладѣе,
И ще погуби останжлы-тѣ отъ градъ-тъ.
20 И като видѣ Амалика, почнж притчжтж си и рече:
Амаликъ е начало на народы-тѣ:
Но най сетнѣ съвсѣмъ ще ся истрѣби:
21 И като видѣ Кенеяны-тѣ, почнж притчж-тж си, и рече:
Силно е твое-то жилище,
И положилъ си гнѣздо-то си на канарж-тж;
22 Но Кенеяни-тѣ ще ся разорятъ,
Додѣ тя заплѣни Ассуръ.
23 И продължи притчж-тж си, и рече:
О! кой ще остане живъ,
Когато Богъ извърши това!
24 И кораби *ще дойджтъ* отъ [ь]приморія-та на Киттимъ,
И ще смирятъ Ассура, и ще смирятъ [ѣ]Евера:
Но и тѣ съвсѣмъ ще ся истрѣбятъ.
25 И станж Валаамъ и тръгнж, и [ю]върнж ся на мѣсто-то си; а Валакъ отиде и той па пжть-тъ си.

ГЛАВА 25.

1 И останж Израиль [а]въ Ситтимъ: и [б]почнжхж людіе-тѣ да блудствуватъ съ
2 Моавскы-тѣ дъщери, Които [в]поканихж людіе-тѣ [г]на жъртвы-тѣ на богове-тѣ си; и ядохж людіе тѣ, и [д]поклонихж ся на
3 богове-тѣ имъ. И прилѣпи ся Израиль при Ваалфегора: и [е]распали ся гнѣвъ-тъ
4 Господень противъ Израиля. И рече Господь Моисею: [ж]Земи всичкы-тѣ князове на людіе-тѣ, и обѣси гы прѣдъ Господа срещж сълнце-то, [з]за да ся дигне отъ Израиля ярость-та на гнѣвъ-тъ Господенъ.
5 И Моисей рече [и]на Израилевы-тѣ сждіи: [і]Убійте всякой человѣцы-тѣ си, които ся
6 прилѣпихж при Ваалфегора. И ето, единъ отъ Израилевы-тѣ сынове дойде и водяше на братія-та си Мадіамкж женж, прѣдъ очи-тѣ на Моисея, и прѣдъ всичкото събраніе на Израилевы-тѣ сынове, [к]когато тѣ плачахж прѣдъ двери-тѣ на скиніж-тж на събраніе-то. А [л]Финеесъ [м]сынъ-
7 тъ на Елеазара, сынъ на Аарона священникъ-тъ, като видѣ, станж изъ срѣдъ съ-

е Псал. 1; 3. Іер. 17; 8.
ж Псал. 104; 16.
з Іер. 51; 13. Откр. 17; 1, 15.
и 1 Цар. 15; 9.
і 2 Цар. 5; 12. 1 Лѣт. 14; 2.
к Гл. 23; 22.
л Гл. 14; 9. 23; 24.
м Псал. 2; 9. Иса. 38; 13. Іер. 50; 17.
н Псал. 45; 5. Іер. 50; 9.
о Быт. 49; 9.
п Быт. 12; 3. 27; 29.
р Іез. 21; 14, 17. 22; 13.
с Гл. 23; 11. Втор. 23; 4, 5. Інс. Нав. 24; 9, 10. Неем. 13; 2.
т Гл. 22; 17, 37.
у Гл. 22; 18.
ф Мих. 6; 5. Откр. 2; 14.
х Быт. 49; 1. Дан. 2; 28. 10; 14.
ц Ст. 3, 4.
ч Откр. 1; 7.
ш Мат. 2; 2. Откр. 22; 16.
щ Быт. 49; 10. Псал. 110; 2.
* *Или* мятежны.
ъ 2 Цар. 8; 14. Псал. 60; 8, 9. 12.
ы Быт. 49; 10.
ь Быт. 10; 4. Дан. 11; 30.
ѣ Быт. 10; 21, 25.
ю Виж. Гл. 31; 8.

—

а Гл. 33; 49. Інс. Нав. 2; 1. Мих. 6; 5.
б Гл. 31; 16. 1 Кор. 10; 8.
в Інс. Нав. 22; 17. Псал. 106; 28. Осія. 9; 10.
г Исх. 34; 15, 16. 1 Кор. 10; 20.
д Исх. 20; 5.
е Псал. 106; 29.
ж Втор. 4; 3. Інс. Нав. 22; 17.
з Ст. 11. Втор. 13; 17.
и Исх. 18; 21, 25.
і Исх. 32; 27. Втор. 13; 6, 9, 13, 15.
к Іоил. 2; 17.
л Псал. 106; 30.
м Исх. 6; 25.

8 браніе-то, и зѣ въ ржкж-тж си копіе, И влѣзе въ слѣдъ человѣкъ-тъ Израилянинъ-тъ въ ложницж-тж, и прободе и двама-та, и человѣкъ-тъ Израилянинъ-тъ, и женж-тж въ коремъ-тъ й. И [н]прѣста-
9 нж язва-та отъ Израилевы-тѣ синове. И [о]умрѣли-тѣ отъ язвж-тж бѣхж двадесеть и четыри тысящи.

10 И говори Господь Моисею и рече:
11 [п]Финеесъ, сынъ-тъ на Елеазара, сынъ на Аарона священникъ-тъ, отвърнж ярость-тж ми отъ Израилевы-тѣ сынове, понеже показа въ срѣдъ тѣхъ ревность за мене, и азъ не истрѣбихъ Израилевы-тѣ сынове
12 [р]въ ревность-тж си. За това, кажи: [с]Ето,
13 азъ му давамъ мирний-тъ мой завѣтъ: И ще бжде нему и [т]на сѣме-то му слѣдъ него, завѣтъ на вѣчно [у]священство; защото [ф]быде ревнитель за Бога своего, и [х]направи умилостивеніе за Израилевы-тѣ
14 сынове. А име-то на убитый-тъ Израилянинъ, който бы убитъ наедно съ Мадіамкж-тж женж, бѣше Зимрій сынъ на Салу князь-тъ на единъ отеческый домъ отъ
15 Симеоновцы-тѣ. И име-то на Мадіамкж-тж женж, убитж-тж, бѣше Хазвія, дъщеря [ц]на Сура, началникъ на людіе-тѣ, на единъ отеческый домъ въ Мадіамъ.
16 И говори Господь Моисею и рече:
17 [ч]Гонѣте Мадіамцы-тѣ, и поразѣте гы:
18 Защото тѣ вы гонятъ [ш]съ коварства-та си, съ които вы прѣлъстихж чрѣзъ Фегора, и чрѣзъ Хазвіѭ сестрж си, дъщерѭ-тж на единъ Мадіамскый князь, която быде убита въ день-тъ на язвж-тж поради Фегора.

ГЛАВА 26.

1 И слѣдъ язвж-тж говори Господь Моисею и Елеазару сыну Ааронову священ-
2 нику, и рече: [а]Прѣбройте всичко-то събраніе на Израилевы-тѣ сынове, [б]отъ двадесеть годинъ нагорѣ, по отеческы-тѣ имъ домове, всичкы-тѣ въ Израиль които
3 могжтъ да излѣзжтъ на бой. И Моисей и Елеазаръ священникъ-тъ говорихж имъ на [в]Моавовы-тѣ полета, при Іорданъ сре-
4 щж Іерихонъ, и рекохж: *Избройте людіе-тѣ* отъ двадесеть годинъ нагорѣ, [г]както заповѣда Господь Моисею, и на Израилевы-тѣ сынове, които излѣзохж изъ Египетскж-тж земѭ.
5 [д]Рувимъ първородный-тъ на Израиля. Рувимови-тѣ сынове бѣхж, отъ Еноха, родъ-тъ на Еноховцы-тѣ; отъ Фаллу,
6 родъ-тъ на Фаллуевцы-тѣ; Отъ Есрона, родъ-тъ на Есроновцы-тѣ; отъ Хармія,
7 родъ-тъ на Харміевцы-тѣ. Тѣзи сж родове-тѣ на Рувимовцы-тѣ: и изброени-тѣ отъ тѣхъ бѣхж четыридесеть и три тысящи и
8 седмстотинъ и тридесеть. И сынове-тѣ на
9 Фаллу бѣхж Еліавъ: И сынове-тѣ на Еліава Намуилъ, и Даѳанъ, и Авиронъ. Тѣзи сж Даѳанъ и Авиронъ, [е]избранни-тѣ отъ събраніе-то, които ся подигнжхж противъ Моисея и противъ Аарона въ събраніе-то на Корея, когато ся подигнжхж противъ
10 Господа: И [ж]раствори земя-та уста-та си, та гы погълнж наедно съ Корея въ истрѣбленіе-то на събраніе-то *му* когато огнь-тъ пояде двѣстѣ-тѣ и петдесетъ человѣцы: и
11 [з]станжхж за знаменіе. А [и]сынове-тѣ на Корея не умрѣхж.
12 Симеонови-тѣ сынове, по родъ-тъ си, бѣхж отъ [і]Намуила, родъ-тъ на Намуиловцы-тѣ; отъ Ямина, родъ-тъ на Яминовцы-тѣ; отъ [к]Яхина, родъ-тъ на Яхи-
13 новцы-тѣ; [л]Отъ Зарж, родъ-тъ на Заровцы-тѣ; отъ Саула, родъ-тъ на Сау-
14 ловцы-тѣ. Тѣзи сж родове-тѣ на Симеоновцы-тѣ; двадесеть и двѣ тысящи и двѣстѣ *души.*
15 Гадови-тѣ сынове, по родове-тѣ си, бѣхж, отъ [м]Сафона, родъ-тъ на Сафоновцы-тѣ; отъ Аггія, родъ-тъ на Аггіевцы-тѣ; отъ Сунія, родъ-тъ на Суніевцы-
16 тѣ; Отъ [н]Азенія, родъ-тъ на Азеніевцы-тѣ; отъ Ирія, родъ-тъ на Иріевцы-тѣ;
17 Отъ [о]Арода, родъ-тъ наАродовцы-тѣ; отъ Арилія, родъ-тъ на Ариліевцы-тѣ.
18 Тѣзи сж родове-тѣ на Гадовы-тѣ сынове; и изброени-тѣ отъ тѣхъ, четыридесеть тысящи и петстотинъ.
19 [п]Іудини-тѣ сынове бѣхж Иръ и Авнанъ: но Иръ и Авнанъ умрѣхж въ Ханаан-
20 скж-тж земѭ. И [р]Іудини-тѣ сынове, по родове-тѣ си бѣхж отъ Селж, родъ-тъ на Селаевцы-тѣ; отъ Фареса, родъ-тъ на Фаресовцы-тѣ; отъ Заржъ, родъ-тъ на За-
21 ровцы-тѣ: И Фаресови-тѣ сынове бѣхж, отъ Есрона, родъ-тъ на Есроновцы-тѣ; отъ Амула, родъ-тъ на Амуловцы-тѣ.
22 Тѣзи сж Іудины-тѣ родове, и изброени-тѣ отъ тѣхъ, седмдесеть и шесть тысящи и петстотинъ.
23 [с]Иссахарови-тѣ сынове, по родове-тѣ си, бѣхж, *отъ* Ѳолж, родъ-тъ на Ѳоловцы-тѣ; отъ Фуа, родъ-тъ на Фуевцы-тѣ;
24 Отъ Іасува, родъ-тъ на Іасувовцы-тѣ; отъ
25 Симрона, родъ-тъ на Симроновцы-тѣ. Тѣ-

н Псал. 106; 30.
о Втор. 4; 3. 1 Кор. 10; 8.
п Псал. 106; 30.
р Исх. 20; 5. Втор. 32; 16, 21. 3 Цар. 14; 22. Псал. 78; 58. Іез. 16; 38. Соф. 1; 18. 3; 8.
с Мал. 2; 4, 5. 3; 1.
т Виж. 1 Лѣт. 6; 4, и дрг.
у Исх. 40; 15.
ф Дѣян. 22; 3. Рим. 10; 2.
х Евр. 2; 17.
ц Гл. 31; 8. Іис. Нав. 13; 21.
ч Гл. 31; 2.
ш Гл. 31; 16. Откр. 2; 14.

—

а Исх. 30; 12. 38; 25, 26. Гл. 1; 2.
б Гл. 1; 3.
в Ст. 63. Гл. 22; 1. 31; 12. 33; 48. 35; 1.
г Гл. 1; 1.
д Быт. 46; 8. Исх. 6; 14. 1 Лѣт. 5; 1.
е Гл. 16; 1, 2.
ж Гл. 16; 32, 35.
з Гл. 16; 38. Виж. 1 Кор. 10; 6. 2 Пет. 2; 6.
и Исх. 6; 24. 1 Лѣт. 6; 22.
і Быт. 46; 10. Исх. 6; 15.
к 1 Лѣт. 4; 24.
л Быт. 46; 10.
м Быт. 46; 16.
н Быт. 46; 16.
о Быт. 46; 16.
п Быт. 38; 2, и дрг. 46; 12.
р 1 Лѣт. 2; 3.
с Быт. 46; 13. 1 Лѣт. 7; 1.

зи сѫ Иссахарови-тѣ родове: и изброени-тѣ отъ тѣхъ, шестдесеть и четыри тысящи и триста.

26 [т]Завулонови-тѣ сынове, споредъ родове-тѣ си, бѣхѫ, отъ Середа, родъ-тъ на Середовцы-тѣ; отъ Елона, родъ-тъ на Елоновцы-тѣ; отъ Ялеила, родъ-тъ на 27 Ялеиловцы-тѣ. Тѣзи сѫ родове-тѣ на Завулоновцы-тѣ; и изброени-тѣ отъ тѣхъ, шестдесеть тысящи и петстотинъ.

28 [у]Іосифови-тѣ сынове, споредъ родове-тѣ 29 си, бѣхѫ, Манассія и Ефремъ. Манассіеви-тѣ сынове бѣхѫ, [ф]отъ Махира, родъ-тъ на Махировцы-тѣ. И Махиръ роди Галаада; *а* отъ Галаада, родъ-тъ на Гала- 30 адовцы-тѣ. Тѣзи сѫ Галаадови сынове: [х]отъ Ахіезера, родъ-тъ на Ахіезеровцы-тѣ; отъ Хелека, родъ-тъ на Хелеков- 31 цы-тѣ; И *отъ* Асріила, родъ-тъ на Асріиловцы-тѣ; *отъ* Сихема, родъ-тъ на Сихемовцы-тѣ; и *отъ* Семидѫ, родъ-тъ на Се- 32 мидовцы-тѣ; И *отъ* Ефера, родъ-тъ на 33 Еферовцы-тѣ. И [ц]Салпаадъ, Еферовый сынъ, нѣмаше сынове, но дъщери: а имена-та на Салпаадовы-тѣ дъщери бѣхѫ 34 Маала, и Нуа, Егла, Мелха, и Ѳерса. Тѣзи сѫ Манассіеви-тѣ родове: и изброени-тѣ отъ тѣхъ, петдесеть и двѣ тысящи и седмстотинъ.

35 Тѣзи сѫ Ефремови-тѣ сынове, по родове-тѣ си, отъ Суѳалѫ, родъ-тъ на Суѳаловцы-тѣ; отъ Вехера, родъ-тъ на Вехеровцы-тѣ; отъ Тахана, родъ-тъ на Таха- 36 новцы-тѣ; И тѣзи сѫ Суѳалови сынове: 37 отъ Ерана, родъ-тъ на Ерановцы-тѣ. Тѣзи сѫ родове-тѣ на Ефремовы-тѣ сынове: и изброени-тѣ отъ тѣхъ тридесеть и двѣ тысящи и петстотинъ. Тѣзи сѫ Іосифови сынове, споредъ родове-тѣ си.

38 [ч]Веніаминови-тѣ сынове, *по* родове-тѣ си, *бѣхѫ*, отъ Велѫ, родъ-тъ на Веловцы-тѣ; отъ Асвила, родъ-тъ на Асвиловцы-тѣ; отъ Ахирама, родъ-тъ на Ахира- 39 мовцы-тѣ; Отъ Суфама, родъ-тъ на Суфамовцы-тѣ; отъ Уфама, родъ-тъ на Уфа- 40 мовцы-тѣ. И Велови-тѣ сынове бѣхѫ Аредъ и Нееманъ: *отъ Ареда*, родъ-тъ на Аредовцы-тѣ; отъ Неемана, родъ-тъ на 41 Неемановцы-тѣ. Тѣзи сѫ Веніаминови-тѣ сынове, по родове-тѣ си; и изброени-тѣ отъ тѣхъ бѣхѫ четыридесеть и петь тысящи и шестстотинъ.

42 Тѣзи сѫ Данови-тѣ [ш]сынове, по родове-тѣ си: отъ Суама, родъ-тъ на Суамовцы-тѣ; тѣзи сѫ Данови-тѣ родове, споредъ родове-тѣ си. Изброени-тѣ отъ всичкы-тѣ родове на Суамовцы-тѣ бѣхѫ шестдесеть и четыри тысящи и четыристотинъ.

44 [щ]Асирови-тѣ сынове, по родове-тѣ си, бѣхѫ, отъ Іемнѫ, родъ-тъ на Іемновцы-тѣ; отъ Іесуи, родъ-тъ на Іесуіевцы-тѣ; 45 отъ Веріѭ, родъ-тъ на Веріевцы-тѣ. Отъ Веріевы-тѣ сынове бѣхѫ, отъ Хевера, родъ-тъ на Хеверовцы-тѣ; отъ Малхіила, 46 родъ-тъ на Малхіиловцы-тѣ. И име-то на 47 Асировѫ-тѫ дъщерѭ бѣше Сара. Тѣзи сѫ родове-тѣ на Асировы-тѣ сынове, и изброени-тѣ отъ тѣхъ, петдесеть и три тысящи и четыристотинъ.

48 [ъ]Нефѳалимови-тѣ сынове, по родове-тѣ си, бѣхѫ, отъ Ясіила, родъ-тъ на Ясіиловцы-тѣ; отъ Гунія, родъ-тъ на Гуніевцы-тѣ; 49 Отъ Іесера, родъ-тъ на Іесеровцы-тѣ; отъ Силлима, родъ-тъ на Силли- 50 мовцы-тѣ. Тѣзи сѫ Нефѳалимови родове, по родове-тѣ си: изброени-тѣ отъ тѣхъ бѣхѫ четыридесеть и петь тысящи и четыристотинъ.

51 [ы]Това е изброеніе-то на Израилевы-тѣ сынове, шестстотинъ и една тысяща и седмстотинъ и тридесеть.

52 И говори Господь Моисею и рече: 53 [ь]Тѣмъ да ся раздѣли земя-та за наслѣ- 54 діе, по число-то на имена-та *имъ*. [ѣ]На *по* множина-та дай по голѣмо наслѣдіе, а на по малцина-та дай по малко наслѣдіе; всякому да ся даде наслѣдіе-то му спо- 55 редъ изброеніе-то му. А [ю]земя-та да ся раздѣли съсъ жрѣбіе: по имена-та на отеческы-тѣ си племена, да иматъ наслѣдіе. 56 По жрѣбіе да ся раздѣли наслѣдіе-то имъ между множина-та и малцина-та.

57 А [я]изброеніе-то на Левиты-тѣ по родове-тѣ имъ е това: Отъ Гирсона, родъ-тъ на Гирсоновцы-тѣ; отъ Кааѳа, родъ-тъ на Кааѳовцы-тѣ; отъ Мерарія, родъ-тъ на 58 Мераріевцы-тѣ. Тѣзи сѫ родове-тѣ на Левиты-тѣ: родъ-тъ на Ливніевцы-тѣ, родъ-тъ на Хевроновцы-тѣ, родъ-тъ на Мааліевцы-тѣ, родъ-тъ на Мусіевцы-тѣ, родъ-тъ на Кореовцы-тѣ: а Кааѳъ роди Амра- 59 ма. Име-то на Амрамовѫ-тѫ женѫ бѣше [ѧ]Іохаведъ, дъщеря Левіева, която ся роди Левію въ Египетъ: и роди Амраму Аарона, и Моисея, и Маріамъ сестрѫ имъ. 60 И [ѩ]Аарону ся родихѫ Надавъ и Авіудъ, 61 Елеазаръ и Иѳамаръ. Но Надавъ и Авіудъ [а]умрѣхѫ, когато принесохѫ чуждъ 62 огнь прѣдъ Господа. И [б]изброени-тѣ отъ тѣхъ бѣхѫ двадесеть и три тысящи, всичкы-тѣ мѫжкы отъ единъ мѣсецъ и нагорѣ; защото [в]не ся изброихѫ помежду Израилевы-тѣ сынове, понеже [г]тѣмъ ся не даде *наслѣдіе* между Израилевы-тѣ сынове.

63 Тѣзи сѫ изброени-тѣ чрѣзъ Моисея и

[т] Быт. 46; 14.
[у] Быт. 46; 20.
[ф] Іис. Нав. 17; 1. 1 Лѣт. 7; 14, 15.
[х] Іис. Нав. 17; 2.
[ц] Гл. 27; 1. 36; 11.
[ч] Быт. 46; 21. 1 Лѣт. 7; 6.
[ш] Быт. 46; 23.
[щ] Быт. 46; 17. 1 Лѣт. 7; 30.
[ъ] Быт. 46; 24. 1 Лѣт. 7; 13.
[ы] Виж. Гл. 1; 46.
[ь] Іис. Нав. 11; 23. 14; 1.
[ѣ] Гл. 33; 54.
[ю] Гл. 33; 54. 34; 13. Іис. Нав. 11; 23. 14; 2.
[я] Быт. 46; 11. Исх. 6; 16—19. 1 Лѣт. 6; 1, 16.
[ѧ] Исх. 2; 1, 2. 6; 20.
[ѩ] Гл. 3; 2.
[а] Лев. 10; 1, 2. Гл. 3; 4. 1 Лѣт. 24; 2.
[б] Виж. Гл. 3; 39.
[в] Гл. 1; 49.
[г] Гл. 18; 20, 23, 24. Втор. 10; 9. Іис. Нав. 13; 14, 33. 14; 3.

Елеазара священникъ-тъ, които изброихѫ Израилеви-тѣ сынове [д]на Моавовы-тѣ полета, при Іорданъ, *срещѫ* Іерихонъ. 64 Но [е]между тѣхъ не ся намѣрваше человѣкъ, отъ онѣзи които ся изброихѫ отъ Моисея и Аарона священникъ-тъ, когато тѣ изброихѫ Израилевы-тѣ сынове въ Синайскѫ-тѫ пустынѭ; 65 Защото Господь рече за тѣхъ: [ж]Непрѣмѣнно ще умрѫтъ въ пустынѭ-тѫ. И не останѫ отъ тѣхъ ни единъ [з]освѣнь Халева сына Іефоніева, и Іисуса сына Навіева.

ГЛАВА 27.

1 И дойдохѫ дъщери-тѣ на [а]Салпаада *който бѣше* Еферовъ сынъ, *а Еферъ* Галаадовъ сынъ, *а Галаадъ* Махировъ сынъ, *а Махиръ* Манассіевъ сынъ, отъ родове-тѣ на Манассіѭ сына Іосифова. И имена-та на дъщери-тѣ му сѫ тѣзи: Маала, Нуа, и Егла, и Мелха, и Ѳерса. 2 И застанѫхѫ прѣдъ Моисея, и прѣдъ Елеазара священника, и прѣдъ князове-тѣ и всичко-то събраніе, при двери-тѣ на скиніѭ-тѫ на събраніе-то, и рекохѫ: 3 Отецъ ни [б]умрѣ въ пустынѭ-тѫ; а той не бѣше отъ [в]събраніе-то на онѣзи които ся бѣхѫ събрали противъ Господа въ събраніе-то Кореево, но умрѣ за свой-тъ си грѣхъ, и нѣмаше сынове. 4 Защо да угасне име-то на отца ни отъ срѣдъ родове-тѣ му, понеже нѣма сынъ? [г]Дайте ни наслѣдіе между братія-та на отца ни.

5 И [д]принесе Моисей сѫдъ-тъ имъ прѣдъ Господа. 6 И говори Господь Моисею и рече: 7 Право говорятъ Салпаадови-тѣ дъщери: [е]непрѣмѣнно да имъ дадешь стяжаніе за наслѣдіе между братія-та на отца имъ: и да направишь да мине върхъ тѣхъ наслѣдіе-то на отца имъ. 8 И говорй на Израилевы-тѣ сынове и кажи: Ако нѣкой человѣкъ умре, и нѣма сынъ, тогазь да прѣминете наслѣдіе-то му на дъщерѭ му. 9 Ако ли нѣма дъщерѭ, тогазь да дадете наслѣдіе-то му на братія-та му. 10 Ако ли нѣма братія, тогазь да дадете наслѣдіе-то му на братія-та на отца му. 11 Ако ли отецъ му нѣма братія, тогазь да дадете наслѣдіе-то му на по ближній-тъ му сродникъ изъ родъ-тъ му, и той да го наслѣди. И *това* да бѫде на Израилевы-тѣ сынове [ж]правило за сѫдъ, както заповѣда Господь Моисею.

12 И рече Господь Моисею: [з]Възлѣзь на тѫзь горѫ Аваримъ, и виждь земіѭ-тѫ коіѭто дадохъ на Израилевы-тѣ сынове: 13 И като ѭ видишь, [и]ще ся приберешь и ты при людіе-тѣ си, както ся прибра Ааронъ братъ ти: 14 Защото вы [і]не ся покорихте на поволѣніе-то ми, въ пустынѭ-тѫ Цинъ, въ противорѣчіе-то на събраніе-то, да мя освятите при водѫ-тѫ прѣдъ тѣхъ. (Това е [к]вода-та на Меривѫ при Кадисъ въ пустынѭ-тѫ Цинъ.)

15 И говори Моисей Господу и рече: 16 Господь, [л]Богъ на духове-тѣ на всякѫ плъть, нека опрѣдѣли человѣка надъ събраніе-то, 17 [м]Който да излази прѣдъ тѣхъ, и който да влази прѣдъ тѣхъ, и който да гы извожда и който да гы въвожда, за да не бѫде събраніе-то Господне [н]като овцы които нѣматъ пастырь.

18 И рече Господь Моисею: Земи при себе си Іисуса сына Навіевъ, человѣкъ, [о]който има Духъ, и [п]положй на него рѫкѫ-тѫ си: 19 И прѣдставй го прѣдъ Елеазара священника, и прѣдъ всичко то събраніе, 20 и [р]дай му заповѣди прѣдъ тѣхъ. И [с]да положишь на него отъ твоіѭ-тѫ славѫ, [т]за да *го* слушатъ всичко-то събраніе на Израилевы-тѣ сынове. 21 И [у]да прѣдстане прѣдъ Елеазара священника, *и да попыта него [ф]по сѫдъ-тъ на Уримъ-тъ прѣдъ Господа: и [х]по негово-то слово да исхождатъ, и по слово-то му да вхождатъ, той и всичкы-тѣ Израилеви сынове съ него, и всичко-то събраніе.

22 И направи Моисей както му заповѣда Господь: и зѣ Іисуса, и прѣдстави го прѣдъ Елеазара священника, и прѣдъ 23 всичко-то събраніе: И положи рѫцѣ-тѣ си на него, и [ц]даде му заповѣди, както заповѣда Господь чрѣзъ Моисеевѫ рѫкѫ.

ГЛАВА. 28.

1 И говори Господь Моисею и рече: 2 Заповѣдай на Израилевы-тѣ сынове, и кажи имъ: Приносы-тѣ ми, [а]хлѣбъ-тъ ми за жьртвѫ въ уханіе благовонно менѣ, внимайте да ми *гы* приносите въ опрѣдѣленно-то имъ врѣме.

3 И кажи имъ: [б]Това е приношеніе-то което ще приносите Господу: двѣ агнета на день, еднолѣтны, непорочны за всегдашно всесъжженіе. 4 Едно-то агне да приносишь заранъ, а друго-то агне да при-

д Ст. 3.
е Гл. 1. Втор. 2; 14. 15.
ж Гл. 14; 28, 29. 1 Кор. 10; 5, 6.
з Гл. 14; 30.

—

а Гл. 26; 33. 36; 1, 11. Іис. Нав. 17; 3.
б Гл. 14; 35. 26; 64, 65.
в Гл. 16; 1, 2.
г Іис. Нав. 17; 4.
д Исх. 18; 15, 19.
е Гл. 36; 2.
ж Гл. 35; 29.
з Гл. 33; 47. Втор. 3; 27. 32; 49. 34; 1.
и Гл. 20; 24, 28. 31; 2. Втор. 10; 6.
і Гл. 20; 12, 24. Втор. 1; 37. 32; 51. Псал. 106; 32.
к Исх. 17; 7.
л Гл. 16; 22. Евр. 12; 9.
м Втор. 31; 2. 1 Цар. 8; 20. 18; 13. 2 Лѣт. 1; 10.
н 3 Цар. 22; 17. Зах. 10; 2. Мат. 9; 36. Марк. 6; 34.
о Быт. 41; 38. Сѫд. 3; 10. 11; 29. 1 Цар. 16; 13, 18.
п Втор. 34; 9.
р Втор. 31; 7.
с Виж. Гл. 11; 17, 28. 1 Цар. 10; 6, 9. 4 Цар. 2; 15.
т Іис. Нав. 1; 16, 17.
у Виж. Іис. Нав. 9; 14. Сѫд. 1; 1. 20; 18, 23, 26. 1 Цар. 23; 9. 30; 7.
* *Или* който ще попыта за него.
ф Исх. 28; 30.
х Іис. Нав. 9; 14. 1 Цар. 22; 10, 13, 15.
ц Втор. 3; 28. 31; 7.

—

а Лев. 3; 11. 21; 6, 8. Мал. 1; 7, 12.
б Исх. 29; 38.

5 носишь вечеръ. И [в]за хлѣбно-то приношеніе да приносишь чисто брашно [г]еднѫ десетѫ часть отъ ефѫ-тѫ, смѣсено съ [д]еднѫ четвьртѫ часть на единъ инъ пьр-6 вотокъ елей. *Това е* [е]всегдашно всесъжженіе, опрѣдѣлено на Синайскѫ-тѫ горѫ, за уханіе благовонно въ жьртвѫ Госпо-7 ду. И възліяніе-то му *да бѫде* една четвьрта часть отъ инъ-тъ за едно-то агне: въ святилище-то да възливашь сикерѫ за 8 възліяніе Господу. А друго-то агне да приносишь при вечеръ: както утренно-то хлѣбно приношеніе, и както възліяніе-то му, да *го* принесешь жьртвѫ за 9 уханіе благовонно Господу. А въ сѫбботенъ день *да приносите* двѣ агнета еднолѣтны безъ порокъ, и двѣ десеты части чисто брашно смѣсено съ елей за хлѣбно 10 приношеніе, и възліяніе-то му. *Това е* [з]всесъжженіе-то на всякѫ сѫбботѫ, освѣнь всегдашно-то всесъжженіе, и възліяніе-тому.

11 И [и]въ новомѣсечія-та си да приносите всесъжженіе Господу, два юнца отъ говеда-та, единъ овенъ, седмь агнета едно-12 лѣтны, безъ порокъ. И [і]за всякой юнецъ три десеты части чисто брашно смѣсено съ елей, за хлѣбно приношеніе, и за единъ овенъ двѣ десеты части чисто брашно смѣ-13 сено съ елей, за хлѣбно приношеніе, И по еднѫ десетѫ часть чисто брашно смѣсено съ елей за хлѣбно приношеніе за всяко агне. *Това е* всесъжженіе, жьртва за уханіе 14 благовонно Господу. И възліяніе-то имъ да бѫде вино, половинъ инъ за юнецъ-тъ, и една третя часть отъ инъ-тъ за овенъ-тъ, и една четвьрта часть отъ инъ-тъ за агнето. Това е всесъжженіе на всякой мѣсецъ, 15 по мѣсецы-тѣ на годинѫ-тѫ. И освѣнь всегдашно-то всесъжженіе, [к]единъ ярецъ отъ козы-тѣ ще ся приноси Господу въ приношеніе за грѣхъ, и възліяніе-то му.

16 И [л]въ четыринадесетый-тъ день на пьр-17 вый-тъ мѣсецъ е Пасха-та Господня. И [м]въ петнадесетый-тъ день на тойзи мѣсецъ е праздникъ; седмъ дни да ся яде 18 бесквасенъ *хлѣбъ*. [н]Въ пьрвый-тъ день да бѫде съзваніе свято: да не работите ни-19 каквѫ работѫ. И да принесете жьртвѫ за всесъжженіе Господу, два юнца отъ говеда-та, и единъ овенъ, и седмь агнета еднолѣтны: [о]непорочны да ви бѫдѫтъ. 20 И хлѣбно-то имъ приношеніе да бѫде отъ чисто брашно смѣсено съ елей, три десеты части да приносите за юнецъ-тъ, 21 и двѣ десеты части за овенъ-тъ. По еднѫ десетѫ часть да приносишь за всяко агне 22 отъ седмь-тѣ агнета. И [п]единъ ярецъ въ приношеніе за грѣхъ, за да бѫде уми-23 лостивеніе за васъ. Освѣнь утренно-то всесъжженіе, което е всесъжженіе все-24 гдашно, тыя да приносите. Така да приносите всякой день, въ седмь-тѣ дни, хранѫ-тѫ, жьртвѫ за уханіе благовонно Господу: освѣнь всегдашно-то всесъжженіе, *това* да ся приноси и възліяніе-то му. 25 И [р]въ седмый-тъ день да имате съзваніе свято: да не работите никаквѫ работѫ.

26 И [с]въ день-тъ на начаткы-тѣ, когато принесете ново хлѣбно приношеніе Господу, въ *край-тъ на* седмицы-тѣ ваши, да имате съзваніе свято: да не работите ни-27 каквѫ работѫ. И да приносите всесъжженіе за уханіе благовонно Господу, [т]два юнца отъ говеда-та, единъ овенъ, седмь 28 еднолѣтны агнета. И хлѣбно-то имъ приношеніе да бѫде отъ чисто брашно смѣсено съ елей, три десеты части за всякой юнецъ, двѣ десеты части за единъ 29 овенъ, По еднѫ десетѫ часть за всяко 30 агне, отъ седмь-тѣ агнета: Единъ ярецъ отъ козы-тѣ, за да бѫде умилостивеніе 31 за васъ. Освѣнь всегдашно-то всесъжженіе и хлѣбно-то му приношеніе, *тѣхъ* ще приносите, ([у]безъ порокъ да ви бѫдѫтъ) и възліянія-та имъ.

ГЛАВА 29.

1 И въ седмый-тъ мѣсецъ, въ пьрвый-тъ день на мѣсецъ-тъ, да имате съзваніе свято: да не работите никаквѫ работѫ: да бѫде *той* у васъ [а]день на *трѫбно* въс-2 клицаніе. И да приносите всесъжженіе, за уханіе благовонно Господу, единъ юнецъ отъ говеда-та, единъ овенъ, седмь 3 агнета еднолѣтны, безъ порокъ: И хлѣбно-то имъ приношеніе да бѫде чисто брашно смѣсено съ елей, три десети части за юнецъ-тъ, двѣ десеты части за овенъ-4 тъ, И една десета часть за всяко агне, 5 отъ седмь-тѣ агнета: И единъ ярецъ отъ козы-тѣ въ приношеніе за грѣхъ, за да 6 бѫде умилостивеніе за васъ: [б]Освѣнь новомѣсечно-то всесъжженіе, и хлѣбно-то му приношеніе, и [в]всегдашно-то всесъжженіе, и хлѣбно-то му приношеніе, и възліянія-та имъ, [г]по опрѣдѣлено-то за тѣхъ, жьртвѫ за уханіе благовонно Господу.

7 И [д]десетый-тъ день на седмый-тъ тойзи мѣсецъ да имате съзваніе свято; и [е]да смирите душы-тѣ си: никаквѫ работѫ

в Лев. 2; 1.
г Исх. 16; 36. Гл. 15; 4.
д Исх. 29; 40.
е Исх. 29; 42. Виж. Амос. 5; 25.
з Іез. 46; 4.
и Гл. 10; 10. 1 Цар. 20; 5. 1 Лѣт. 23; 31. 2 Лѣт. 2; 4. Ездр. 3; 5. Неем. 10; 33. Иса. 1; 13, 14. Іез. 45; 17. 46; 6. Осія. 2; 11. Кол. 2; 16.
і Гл. 15; 4—12.
к Ст. 22. Гл. 15; 24.
л Исх. 12; 6, 18. Лев. 23; 5. Гл. 9; 3. Втор. 16; 1. Іез. 45; 21.
м Лев. 23; 6.
н Исх. 12; 16. Лев. 23. 7.
о Ст. 31. Лев. 22; 20. Гл. 29; 8. Втор. 15; 21.
п Ст. 15.
р Исх. 12; 16. 13; 6. Лев. 23; 8.
с Исх. 23; 16. 34; 22. Лев. 23; 10, 15. Втор. 16; 10. Дѣян. 2; 1.
т Виж. Лев. 23; 18, 19.
у Ст. 19.

—

а Лев. 23; 24.
б Гл. 28; 11.
в Гл. 28; 3.
г Гл. 15; 11, 12.
д Лев. 16; 29. 23; 27.
е Псал. 35; 13. Иса. 58; 5.

8 да не работите: И да приносите всесъж-
женіе Господу за уханіе благовонно, единъ
юнецъ отъ говеда-та, единъ овенъ, седмь
агнета еднолѣтны: [ж]непорочны да ви бѫ-
9 дѫтъ. И хлѣбно-то имъ приношеніе да
бѫде чисто брашно смѣсено съ елей, три
десеты части за юнецъ-тъ, двѣ десеты
10 части за единый-тъ овенъ, По еднѫ
десетѫ часть за всяко агне, отъ седмь-
11 тѣ агнета: Единъ ярецъ отъ козы-тѣ
въ приношеніе за грѣхъ, [з]освѣнь прино-
шеніе-то въ умилостивеніе за грѣхъ, и
всегдашно-то всесъжженіе, негово-то хлѣ-
бно приношеніе, и възліянія-та имъ.

12 И [и]въ петнадесетый-тъ день на седмый-
тъ мѣсецъ да имате съзваніе свято: да
не работите никаквѫ работѫ: и да празд-
13 нувате праздникъ Господу седмь дни. И
[і]да приносите всесъжженіе, жьртвѫ за
уханіе благовонно Господу, тринадесеть
юнцы отъ говеда-та, два овна, четыри-
надесеть агнета еднолѣтны: безъ порокъ
14 да бѫдѫтъ. И хлѣбно-то имъ приноше-
ніе да бѫде чисто брашно смѣсено съ
елей, три десеты части за всякой юнецъ
отъ тринадесеть-тѣ юнца, двѣ десеты части
15 за всякой овенъ отъ два-та овна, И по
еднѫ десетѫ часть за всяко агне отъ че-
16 тыринадесеть-тѣ агнета: И единъ ярецъ
отъ козы-тѣ въ приношеніе за грѣхъ,
освѣнь всегдашно-то всесъжженіе, негово-
то хлѣбно приношеніе, и възліяніе-то му.

17 И въ вторый-тъ день *да принесете* два-
надесеть юнца отъ говеда-та, два овна,
четыринадесеть агнета еднолѣтны, непо-
18 рочны: И хлѣбно-то имъ приношеніе, и
възліянія-та имъ, за юнцы-тѣ, за овны-
тѣ, и за агнета-та, споредъ число-то имъ,
19 [к]както е опрѣдѣлено: И единъ ярецъ отъ
козы-тѣ въ приношеніе за грѣхъ, освѣнь
всегдашно-то всесъжженіе, негово-то хлѣб-
но приношеніе, и възліянія-та имъ.

20 И въ третій-тъ день, единадесеть юн-
ца, два овна, четыринадесеть агнета едно-
21 лѣтны, непорочны: И хлѣбно-то имъ при-
ношеніе, и възліянія-та имъ, за юнцы-тѣ,
за овны-тѣ, и за агнета-та, споредъ число-
22 то имъ, [л]както е опрѣдѣлено: И единъ
ярецъ въ приношеніе за грѣхъ, освѣнь
всегдашно-то всесъжженіе, и негово-то
хлѣбно приношеніе, и възліяніе-то му.

23 И въ четвьртый-тъ день, десеть юнца,
два овна, четыринадесеть агнета едно-
24 лѣтны, непорочны: Хлѣбно-то имъ при-
ношеніе, и възліянія-та имъ, за юнцы-тѣ,
за овны-тѣ, и за агнета-та, по число-то
25 имъ, както е опрѣдѣлено: И единъ ярецъ
отъ козы-тѣ въ приношеніе за грѣхъ,
освѣнь всегдашно-то всесъжженіе, не-
гово-то хлѣбно *приношеніе*, и възліяніе-
то му.

26 И въ петый-тъ день, деветь юнца, два
овна, четыринадесеть еднолѣтны агнета,
27 непорочны: И хлѣбно-то имъ приноше-
ніе и възліянія-та имъ, за юнцы-тѣ, за
овны-тѣ, и за агнета-та, споредъ число-
28 то имъ, както е опрѣдѣлено: И единъ
ярецъ въ приношеніе за грѣхъ, освѣнь
всегдашно-то всесъжженіе, негово-то
хлѣбно приношеніе, и възліяніе-то му.

29 И въ шестый-тъ день, осмь юнца, два
овна, четыринадесеть еднолѣтны агнета,
30 непорочны: И хлѣбно-то имъ приноше-
ніе, и възліянія-та имъ, за юнцы-тѣ, за
овны-тѣ, и за агнета-та, споредъ число-
31 то имъ, както е опрѣдѣлено: И единъ
ярецъ въ приношеніе за грѣхъ, освѣнь
всегдашно-то всесъжженіе, негово-то
хлѣбно приношеніе, и възліянія-та му.

32 И въ седмый-тъ день, седмь юнца, два
овна, четыринадесеть еднолѣтны агнета,
33 непорочны: И хлѣбно-то имъ приноше-
ніе, и възліянія-та имъ, за юнцы-тѣ, за
овны-тѣ, и за агнета-*та*, споредъ число-
34 то имъ, както е опрѣдѣлено за тѣхъ: И
единъ ярецъ въ приношеніе за грѣхъ, ос-
вѣнь всегдашно-то всесъжженіе, негово-
то хлѣбно приношеніе, и възліяніе-то му.

35 Въ осмый-тъ день да имате тържe-
ственно [м]събраніе; никаквѫ работѫ да
36 не работите: И да приносите всесъж-
женіе, жьртвѫ за уханіе благовонно Гос-
поду, единъ юнецъ, единъ овенъ, седмь
37 еднолѣтны агнета, непорочны: Хлѣбно-
то *имъ* приношеніе, и възліянія-та имъ,
за юнецъ-тъ, за овенъ-тъ, и за агнета-та,
споредъ число-то имъ, както е опрѣдѣле-
38 но: И единъ ярецъ въ приношеніе за
грѣхъ, освѣнь всегдашно-то всесъжженіе,
и негово-то хлѣбно приношеніе, и възлія-
ніе-то му.

39 Това да правите Господу [н]въ ваши-тѣ
праздницы, [о]освѣнь обричанія-та си, и
произволны-тѣ си приношенія, за всесъж-
женія-та *ваши*, и за хлѣбны-тѣ ваши при-
ношенія, и за възліянія-та ваши, и за
примирителны-тѣ ваши приношенія.

40 И говори Моисей на Израилевы-тѣ сы-
нове, по всичко що заповѣда Господь
Моисею.

ГЛАВА 30.

1 И говори Моисей [а]на князове-тѣ отъ
племена-та на Израилевы-тѣ сынове, и
2 рече: Това е което заповѣда Господь:
[б]Когато нѣкой человѣкъ направи обри-
чаніе Господу, или [в]ся закьлне съ клѣт-
вѫ за да вържe душѫ-тѫ си съ обязател-

[ж] Гл. 28; 19.
[з] Лев. 16; 3, 5.
[и] Лев. 23; 34. Втор. 16; 13. Іез. 45; 25.
[і] Ездр. 3; 4.
[к] Ст. 3, 4, 9, 10. Гл. 15; 12. 28; 7, 14.
[л] Ст. 18.
[м] Лев. 23; 36.
[н] Лев. 23; 2. 1 Лѣт. 23; 31. 2 Лѣт. 31; 3. Ездр. 3; 5. Неем. 10; 33. Иса. 1; 14.
[о] Лев. 7; 11, 16. 22; 21, 23.

[а] Гл. 1; 4, 16. 7; 2.
[б] Лев. 27; 2. Втор. 23; 21. Сѫд. 11; 30, 35. Еккл. 5; 4.
[в] Лев. 5; 4. Мат. 14; 9. Дѣян. 23; 14.

ство, да не наруши думж-тж си, но [г] да стори по всичко що е излѣзло изъ уста-та му.

3 И ако нѣкоя жена направи обричаніе Господу, и вържe *себе си* съ обязателство въ бащинъ-тъ си домъ, въ младость-тж си, 4 И чуе баща й обричаніе-то й, и обязателство-то й съ което върза душж-тж си и прѣмълчи й, баща й тогазь всичкы-тѣ й обричанія ще си останжтъ; и всяко нейно обязателство съ което е вързала душж-тж си, ще си остане. 5 Ако ли й възбрани баща й, въ който день чуе, то всичкы-тѣ й обричанія или обязателства-та й съ които е вързала душж-тж си, не ще да си останжтъ: и Господь ще й прости, защото й е възбранилъ баща й.

6 Ако ли ся ожени, и има на себе си обричаніе-то си или нѣщо несмысленно изговорено съ устны-тѣ си, съ което е вързала душж-тж си, 7 И чуе мжжъ й, и прѣмълчи й, въ който день чуе, тогазь обричанія-та й ще си останжтъ; и обязателства-та й, съ които е вързала душж-тж си, ще си останжтъ. 8 Ако ли й [д] възбрани мжжъ й въ който день чуе, тогазь ще унищожи обричаніе-то й което е зѣла върху си, и онова което е несмысленно продумала съ устны-тѣ си, съ което е вързала душж-тж си; и Господь ще й прости.

9 Но обричаніе направено отъ вдовицж, или отъ напустнжтж женж, всичко съ което бы вързала душж-тж си, ще си остане върху й.

10 Ако ли е направила обричаніе въ кжщж-тж на мжжа си, или е вързала душж-тж си съ клѣтвенно обязателство, 11 И е чулъ мжжъ й, и прѣмълчалъ й, *и* не й възбранилъ, тогазь всичкы-тѣ й обричанія ще си останжтъ; и всичкы-тѣ обязателства, съ които е вързала душж-тж си, ще си останжтъ. 12 Ако ли гы е мжжъ й съвсѣмъ унищожилъ, въ който день е чулъ всичко онова което е излѣзло изъ устны-тѣ й за обричанія-та й, и за вързваніе-то на душж-тж й, не ще да остане: мжжъ й гы е унищожилъ, и Господь ще й прости. 13 Всяко обричаніе и всяко съ клѣтвж обязателство за смиреніе на душж-тж й, мжжъ й може да утвърди, и мжжъ й може да унищожи: 14 Ако ли мжжъ й слѣдува да мълчи день за день, тогазь подтвърждава всичкы-тѣ й обричанія, и всичкы-тѣ й обязателства, които сж върхъ неіж; той гы е подтвърдилъ, защото й е замълчалъ въ който день е чулъ. 15 Ако ли гы унищожи нѣкакъ послѣ отъ какъ е чулъ, тогазь той ще понесе грѣхъ-тъ й.

16 Тѣзи сж повелѣнія-та, които заповѣда Господь Моисею, между мжжъ и женж му, *и* между бащж и дъщеріж му въ младость-тж й въ бащинъ-тъ й домъ.

ГЛАВА 31.

1 И говори Господь Моисею и рече: 2 [а] Отмъсти на Мадіамцы-тѣ за Израилевы-тѣ синове, и послѣ [б] ще ся приберешь при людіе-тѣ си.

3 И говори Моисей на людіе-тѣ и рече: Нека ся оржжатъ отъ васъ мжжіе за бой, и нека идж́тъ противъ Мадіама, за да направятъ за Господа отмщеніе противъ Мадіама. 4 По еднж тысящж отъ всяко племе, отъ всичкы-тѣ племена на Израиля, да проводите на войскж-тж. 5 И изброихж ся отъ тысящы-тѣ на Израиля, тысяща отъ *всяко* племе, дванадесеть тысящи оржжени за бой. 6 И проводи гы Моисей на войскж-тж, тысящж отъ *всяко* племе, тѣхъ и Финееса сынъ-тъ на Елеазара священника, заедно съсъ святы-тѣ съсжды, и [в] съ тржбы-тѣ за въсклицаніе въ ржцѣ-тѣ му. 7 И направихж бой противъ Мадіама, както заповѣда Господь Моисею, и [г] убихж [д] всяко мжжко. 8 И наедно съ убиты-тѣ, убихж и царіе-тѣ Мадіамскы, [е] Евія, и Рекема, и Сура, и Ура, и Ревж, петь царіе Мадіамскы; и [ж] Валаама сына Веорова убихж съ ножъ. 9 И плѣнихж Израилеви-тѣ сынове жены-тѣ на Мадіамцы-тѣ, и дѣца-та имъ, и всичкы-тѣ имъ скотове, и всичкы-тѣ имъ стада, и всичкый-тъ имъ имотъ разграбихж. 10 И всичкы-тѣ имъ градове въ жилища-та имъ, и всичкы-тѣ имъ оградены села, изгорихж съ огнь. 11 И [з] зѣхж всичкы-тѣ корысти, и всичкый-тъ грабежъ отъ человѣкъ до скотъ. 12 И донесохж Моисею, и Елеазару священнику, и на събраніе-то на Израилевы-тѣ сынове, плѣнницы-тѣ, и грабежъ-тъ, и корысти-тѣ, въ станъ-тъ, на Моавовы-тѣ полета, при Іорданъ *срѣщж* Іерихонъ.

13 Тогазь излѣзохж Моисей и Елеазаръ священникъ-тъ, и всичкы-тѣ князове на събраніе-то, да гы посрѣщнжтъ, вънъ отъ станъ-тъ. 14 И Моисей ся разгнѣва на военачалницы-тѣ, на тысящницы-тѣ, и на стотницы-тѣ, които дойдохж отъ военный-тъ походъ; 15 И рече имъ Моисей: Оставихте ли [и] живы всичкы-тѣ жены? 16 Ето [і] тѣ по съвѣтъ-тъ на Валаама, [к] станжхж причина на Израилевы-тѣ сынове, та беззаконновахж противъ Господа въ дѣло-то на Фегора, и [л] станж язва-та въ събраніе-то Господне. 17 И сега [м] умъртвѣте отъ дѣца-та всичкы-тѣ мжжкы, и умъртвѣте

[г] Іов. 22; 27. Псал. 22; 25. 50; 14. 66; 13, 14. 116; 14, 18. Наум. 1; 15.
[д] Быт. 3; 16.

[а] Гл. 25; 17.
[б] Гл. 27; 13.
[в] Гл. 10; 9.
[г] Втор. 20; 13. Сжд. 21; 11. 1 Цар. 27; 9. 3 Цар. 11; 15; 16.

[д] Виж. Сжд. 6; 1, 2, 33.
[е] Іис. Нав. 13; 21.
[ж] Іис. Нав. 13; 22.
[з] Втор. 20; 14.
[и] Виж. Втор. 20; 14. 1 Цар. 15; 3.

[і] Гл. 25; 2.
[к] Гл. 24; 14. 2 Пет. 2; 15. Откр. 2; 14.
[л] Гл. 25; 9.
[м] Сжд. 21; 11.

всякж женж която е познала мжжъ, и 18 лежала съ него. А всичкы-тѣ момичета, колкото не сж познали мжжко легло, 19 оставѣте живы за себе си. И вы [н]останѣте вънъ отъ станъ-тъ седмь дни; който е умьртвилъ человѣка, и който ся е [о]допрѣлъ до убитъ, очистѣте ся вы и плѣнници-тѣ ви въ третій-тъ день, и въ сед- 20 мый-тъ день: И очистѣте всичкы-тѣ дрехы, и всичкы-тѣ кожены съсжды, и всичко което е направено отъ козинж, и всичкы-тѣ дьрвены съсжды.

21 И рече Елеазаръ священникъ-тъ на ратницы-тѣ, които бѣхж ходили на войскж: Това е законно-то повелѣніе, което запо- 22 вѣда Господь Моисею: Само злато-то и сребро-то, мѣдь-тж, желѣзо-то, олово-то 23 и свинецъ-тъ, Всичко което може да влѣзе въ огнь-тъ ще прѣминете прѣзъ огнь, и ще бжде чисто; но трѣбва да ся очисти и съ [п]очистителнж-тж водж; и всичко що не влази въ огнь, да прѣминете 24 прѣзъ водж: И [р]да исперете дрехы-тѣ си въ седмый-тъ день, и ще бждете чисти; и послѣ да влѣзете въ станъ-тъ.

25 И говори Господь Моисею и рече: 26 Прѣброй грабежъ-тъ и плѣнницы-тѣ, отъ человѣкъ до скотъ, ты и Елеазаръ священникъ-тъ, и началници-тѣ на родове- 27 тѣ отъ събраніе-то: И [с]раздѣли грабежъ-тъ на двѣ, между ратницы-тѣ които ходихж на бой-тъ, и между всичко-то съ- 28 браніе: И отъ *дѣлъ-тъ* на ратницы-тѣ, които ходихж на бой-тъ, отдѣли за Господа дань по [т]еднж душж отъ петстотинъ, отъ человѣцы, и отъ говеда, и отъ 29 ослы, и отъ овцы: Отъ тѣхнж-тж половинж да земешь това, и да го дадешь Елеазару священнику въ приношеніе Го- 30 споду. И отъ половинж-тж *която принадлежи* на Израилевы-тѣ сынове да земешь [у]по единъ дѣлъ отъ петдесеть, отъ человѣцы, отъ говеда, отъ ослы, и отъ овцы, отъ всякой скотъ, и да гы дадешь на Левиты-тѣ, [ф]които пазятъ стражж-тж на 31 скиніж-тж Господнiж. И направихж Моисей и Елеазаръ священникъ-тъ както заповѣда Господь Моисею.

32 И грабежъ-тъ, изобиліе-то на плѣнъ-тъ, който плѣнихж ратни-тѣ людіе, бѣше овцы шестстотинъ и седмдесеть и петь ты- 33 сящи, И говеда седмдесеть и двѣ тыся- 34 щи, И осли шестдесеть и една тысяща, 35 И человѣческы души, отъ жены-тѣ които не бѣхж познали мжжко легло, всичкы-тѣ души тридесеть и двѣ тысящи.

36 И половина-та, дѣлъ-тъ на онѣзи които бѣхж ходили на бой-тъ, бѣше на четъ, овцы триста и тридесеть и седмь тысящи 37 и петстотинъ. И данькъ-тъ за Господа отъ овцы-тѣ бѣше шестстотинъ и седмде- 38 сеть и петь. И говеда-та тридесеть и шесть тысящи, и данькъ-тъ за Господа 39 отъ тѣхъ, седмдесеть и двѣ. И осли-тѣ тридесеть тысящи и петстотинъ, и данькъ-тъ за Господа отъ тѣхъ, шестсто- 40 тинъ и единъ. И человѣческы души *бѣхж* шестнадесеть тысящи, и данькъ-тъ за Господа отъ тѣхъ, тридесеть и двѣ души. 41 И даде Моисей данькъ-тъ, приношеніе Господу, на Елеазара священника, както [х]заповѣда Господь Моисею.

42 И отъ половинж-тж *която принадлежеше* на Израилевы-тѣ сынове, коіжто отдѣли Моисей отъ ратны-тѣ мжжіе, *зѣ Господній-тъ данькъ,* 43 И *тая* половина за събраніе-то бѣше, овцы триста и тридесеть и 44 седмь тысящи и петстотинъ; И говеда 45 тридесеть и шесть тысящи, И осли, три- 46 десеть тысящи и петстотинъ, И человѣ- 47 ческы души шестнадесеть тысящи, И [ц]зѣ Моисей отъ тжзи половинж за Израилевы-тѣ сынове по единъ дѣлъ отъ петдесеть, отъ человѣцы, и отъ скотове, и даде гы на Левиты-тѣ, които пазятъ стражж-тж на скиніж-тж Господнiж, както заповѣда Господь Моисею.

48 И приближихж при Моисея началници-тѣ, които бѣхж надъ тысящы-тѣ на войскж-тж, тысященачалници и стоначални- 49 ци, И рекохж на Моисея: Слугы-тѣ ти прѣброихж ратны-тѣ мжжіе които сж подъ ржкж-тж ни, и не е загынжлъ ни 50 единъ отъ насъ. И принесохмы даръ Господу, всякой каквото намѣри златны нѣща, чепочкы и гривны, пьрстеніе, обѣцы и мониста, [ч]за да бжде умилостивеніе за 51 душы-тѣ ни прѣдъ Господа. И зѣ Моисей и Елеазаръ священникъ-тъ злато-то отъ тѣхъ, всичко въ направены украшенія. 52 И всичко-то злато на приношеніе-то отъ тысященачалницы-тѣ и стоначалницы-тѣ, което принесохж Господу, бѣше шестнадесеть тысящи и седмстотинъ и петдесеть 53 сикли. *Защото* [ш]ратни-тѣ мжжіе бѣхж 54 грабили, всякой за себе си. И зѣ Моисей и Елеазаръ священникъ-тъ злато-то отъ тысященачалницы-тѣ и стоначалницы-тѣ, и донесохж го въ скиніж-тж на събраніе-то, [щ]за поменъ на Израилевы-тѣ сынове прѣдъ Господа.

ГЛАВА 32.

1 А Рувимови-тѣ сынове и Гадови-тѣ сынове имахж твьрдѣ много добытъкъ; и когато видѣхж [а]земіж-тж Язиръ и Галадскж-тж земіж, и ето, мѣсто-то бѣше

[н] Гл. 5; 2
[о] Гл. 19; 11, и дрг.
[п] Гл. 19; 9, 17.
[р] Лев. 11; 25.
[с] Іис. Нав. 22; 8. 1 Цар. 30; 24.
[т] Виж. Ст. 30, 47. Гл. 18; 26.
[у] Виж. Ст. 42 до 47.
[ф] Гл. 3; 7, 8, 25, 31, 36, 18; 3; 4.
[х] Виж. Гл. 18; 8, 19.
[ц] Ст. 30.
[ч] Исх. 30; 12, 16.
[ш] Втор. 20; 14.
[щ] Исх. 30; 16.

[а] Гл. 21; 32. Іис. Нав. 13; 25. 2 Цар. 24; 5.

2 мѣсто за добытъкъ; Гадови-тѣ сынове и Рувимови-тѣ сынове дойдохѫ та казахѫ Моисею и Елеазару священнику, и на 3 князове-тѣ на събраніе-то и рекохѫ: Атароѳъ, и Девонъ, и Язиръ, и [б]Нимра, и Есевонъ, и Елеала, и [в]Севама, и Нево, и 4 [г]Веонъ, Земя-та [д]коіѭто порази Господь прѣдъ събраніе-то на Израиля, земя е за добытъкъ; а слугы-тѣ ти иматъ добы-5 тъкъ, За това, рекохѫ, ако смы намѣрили благодать прѣдъ тебе, нека ся даде тая земя на слугы-тѣ ти за притяжаніе; не ны прѣвождай прѣзъ Іорданъ.

6 А Моисей рече на Гадовы-тѣ сынове, и на Рувимовы-тѣ сынове: Братія-та ви ще идѫтъ на бой, а вы тукъ ли ще сѣдите? 7 И защо разслабяте сърдце-то на Израилевы-тѣ сынове, да не прѣминѫтъ въ зе-8 міѭ-тѫ коіѭто имъ даде Господь? Така сторихѫ отци-тѣ ви, [е]когато гы проводихъ отъ Кадисъ-варни [ж]за да видятъ 9 земіѭ-тѫ: И [з]възлѣзохѫ до долинѫ-тѫ Есхолъ, и като видѣхѫ земіѭ-тѫ, разслабихѫ сърдце-то на Израилевы-тѣ сынове, да не влѣзѫтъ въ земіѭ-тѫ коіѭто имъ 10 даде Господь; И [и]распали ся гнѣвъ-тъ Господень въ онзи день, и заклѣ ся и каза: 11 Онѣзи мѫжіе които възлѣзохѫ изъ Египетъ, [і]отъ двадесеть годинъ и нагорѣ, нѣма да видятъ земіѭ-тѫ за коіѭто ся клѣхъ на Авраама, Исаака, и Іакова: [к]за-12 щото не мя послѣдовахѫ напълно: Освѣнь Халева сына на Іефонніа Кенезовъ, и Іисуса сына Навіева; [л]защото тѣ напълно 13 послѣдовахѫ Господа. И распали ся гнѣвъ-тъ Господень върхъ Израиля, и направи гы [м]да ся скитатъ въ пустыніѭ-тѫ четыридесеть годины, додѣ ся довърши [н]всичкый онзи родъ, който бѣше сторилъ зло 14 прѣдъ Господа. И ето повдигнѫхте ся вмѣсто отцы-тѣ си, вы родъ на грѣшны человѣцы, за да распалите повече пламыкъ-тъ *на* [о]гнѣвъ-тъ Господень върхъ 15 Израиля. Понеже [п]ако ся върнете отъ него, пакъ ще гы остави още еднъждь въ пустыніѭ-тѫ, и ще станете причина да погынѫтъ всичкы-тѣ тія людіе.

16 А тѣ пристѫпихѫ при него, и рекохѫ: Ще съградимъ тука ограды за добытъкъ-17 тъ си, и градове за челяди-тѣ си: И [р]ный смы готови да вървимъ орѫжени прѣдъ Израилевы-тѣ сынове, додѣ гы заведемъ до мѣсто-то имъ: а челяди-тѣ ни ще сѣдятъ въ оградены-тѣ градове, *за безопа-*18 *сность* отъ жители-тѣ на мѣсто-то. [с]Нѣма да ся върнемъ въ домове-тѣ си, додѣ Израилеви-тѣ сынове не наслѣдятъ вся-19 кой наслѣдіе-то си. [т]Защото ный нѣма да наслѣдимъ съ тѣхъ оттамъ Іорданъ, и по нататакъ; защото наслѣдіе-то наше ся паднѫ намъ отсамъ Іорданъ къмъ истокъ.

20 И [у]рече имъ Моисей: Ако направите това, ако пойдете орѫжени на бой прѣдъ 21 Господа, Ако всичкы орѫжени прѣминете Іорданъ прѣдъ Господа, додѣ изгони 22 врагове-тѣ *си* отъ лице-то си, И [ф]ся покори земя-та прѣдъ Господа, и послѣ [х]ся върнете, то ще бѫдете *неповинни* прѣдъ Господа, и прѣдъ Израиля, и ще [ц]имате тѫзъ земіѫ притяжаніе прѣдъ Господа. 23 Ако *ли* не направите така, ето ще съгрѣшите прѣдъ Господа; и да знаете че 24 [ч]грѣхъ-тъ ви ще вы намѣри. [ш]Съградѣте градове за челяди-тѣ си, и ограды за овцы-тѣ си, и сторѣте това което излѣзе изъ уста-та ви.

25 И говорихѫ Гадови-тѣ сынове и Рувимови-тѣ сынове Моисею, и рекохѫ: Слугы-тѣ ти ще направятъ както господарь-26 тъ ни заповѣдува. [щ]Дѣца-та ни, жены-тѣ ни, и стада-та ни, и всичкы-тѣ ни скотове, ще останѫтъ тукъ въ Галаадскы-тѣ 27 градове: А [ъ]слугы-тѣ ти всичкы орѫжени *и* наредени ще пойдѫтъ прѣдъ Господа на бой, както говори господарь-тъ 28 ни. Тогазъ [ы]Моисей даде повелѣніе за тѣхъ на Елеазара священника, и на Іисуса Навина, *и на* началницы-тѣ на родове-тѣ отъ племена-та на Израилевы-тѣ сы-29 нове. И рече имъ Моисей: Гадови-тѣ сынове и Рувимови-тѣ сынове ако прѣминѫтъ съ васъ Іорданъ, всичкы орѫжени за бой прѣдъ Господа, и ся завладѣе земя-та прѣдъ васъ, тогазъ ще имъ дадете 30 Галаадскѫ-тѫ земіѫ за *притяжаніе*. Ако ли не щѫтъ да прѣминѫтъ съ васъ орѫжени, тогазъ да земѫтъ наслѣдіе между 31 васъ въ земіѭ-тѫ Ханаанъ. И отговорихѫ Гадови-тѣ сынове и Рувимови-тѣ сынове и рекохѫ: Както рече Господь на 32 слугы-тѣ ти, така ще направимъ. Ный ще заминемъ орѫжени прѣдъ Господа въ земіѭ-тѫ Ханаанъ, за да имамы притяжаніе-то на наслѣдіе-то си отсамъ Іорданъ.

33 И [ь]даде имъ Моисей (на Гадовы-тѣ сынове, и на Рувимовы-тѣ сынове, и на половинѫ-тѫ отъ племе-то на Іосифовъ-тъ сынъ Манассіѭ), [ѣ]царство-то на Сиона Аморрейскый-тъ царь, и царство-то на Ога Васанскый-тъ царь, земіѭ-тѫ, наедно съ градове-тѣ ѝ въ прѣдѣлы-тѣ, градове-тѣ на околнѫ-тѫ земіѫ.

б Ст. 36.
в Ст. 38.
г Ст. 38.
д Гл. 21; 24, 34.
е Гл. 13; 3, 26.
ж Втор. 1; 22.
з Гл. 13; 24, 31. Втор. 1; 24, 28.
и Гл. 14; 11, 21. Втор. 1; 34.
і Гл. 14; 28, 29. Втор. 1; 35.
к Гл. 14; 24, 30.
л Гл. 14; 24. Втор. 1; 36. Іис. Нав. 14; 8, 9.
м Гл. 14; 33, 34, 35.
н Гл. 26; 64, 65.
о Втор. 1; 34.
п Втор. 30; 17. Іис. Нав. 22; 16, 18. 2 Лѣт. 7; 19. 15; 2.
р Іис. Нав. 4; 12, 13.
с Іис. Нав. 22; 4.
т Ст. 33. Іис. Нав. 12; 1. 13; 8.
у Втор. 3; 18. Іис. Нав. 1; 14, 4; 12, 13.
ф Втор. 3; 20. Іис. Нав. 11; 23. 18; 1.
х Іис. Нав. 22; 4.
ц Втор. 3; 12, 15, 16, 18. Іис. Нав. 1; 15. 13; 8, 32. 22; 4, 9.
ч Быт. 4; 7. 44; 16. Иса. 59; 12.
ш Ст. 16. 34, и драг.
щ Іис. Нав. 1; 14.
ъ Іис. Нав. 4; 12.
ы Іис. Нав. 1; 13.
ь Втор. 3; 12—17. 29; 8; Іис. Нав. 12; 6. 13; 8. 22; 4.
ѣ Гл. 21; 24, 33, 35.

34 И Гадови-тѣ сынове съградихѫ [ю]Девонъ, и Атароѳъ, и [я]Ароиръ, 35 И Атроѳ-софанъ, и [ѫ]Язиръ, и Іогвеѭ, 36 И [іѫ]Веѳнимрѫ и Веѳаранъ, [а]градове укрѣпены, и огради за овцы.

37 И [б]Рувимови-тѣ сынове [б]съградихѫ 38 Есевонъ, и Елеалѫ, и Киріаѳаимъ, И [в]Нево, и [г]Ваалмеонъ, [д](съ промѣнены имена), и Севамѫ: и турихѫ имена на градове-тѣ, които съградихѫ.

39 И [е]сынове-тѣ на Махира сына Манассіева отидохѫ въ Галаадъ, и завладѣхѫ го, и испѫдихѫ Аморреянинъ-тъ, който 40 бѣше въ него. И даде Моисей [ж]Галаадъ на Махира Манассіевъ-тъ сынъ; и насе-41 ли ся той въ него. А [з]Іаиръ Манассіевъ-тъ сынъ отиде та завладѣ паланкы-тѣ му; 42 и наименова гы *[и]Авоѳъ-Іаиръ. И Нова отиде та прѣвзѣ Кенаѳъ и села-та му, и наименова го Нова отъ име-то си.

ГЛАВА 33.

1 Тѣзи сѫ пѫтуванія-та на Израилевы-тѣ сынове, които излѣзохѫ изъ Египетскѫ-тѫ земѭ, съ пълкове-тѣ си, подъ Мо-2 исеовѫ и Аароновѫ рѫкѫ. И написа Моисей исходы-тѣ имъ, споредъ пѫтуванія-та имъ, съ повелѣніе Господне: и пѫтуванія-та имъ сѫ тѣзи споредъ исходы-тѣ имъ.

3 И [а]дигнѫхѫ ся отъ Рамессій въ първый-тъ мѣсецъ, въ петнадесетый-тъ день [б]на първый-тъ мѣсецъ: на утринь-тѫ на пасхѫ-тѫ излѣзохѫ Израилеви-тѣ сынове [в]съ высокѫ рѫкѫ прѣдъ очи-тѣ на всич-4 кы-тѣ Египтяны: Когато Египтяни-тѣ погребвахѫ онѣзи [г]които Господь порази помежду имъ, всичкы-тѣ първородны; и [д]надъ богове-тѣ имъ направи Господь 5 сѫдъ. И [е]като ся дигнѫхѫ Израилеви-тѣ сынове [ж]отъ Рамессій, расположихѫ станъ 6 въ Сокхоѳъ. И като ся дигнѫхѫ отъ Сокхоѳъ, расположихѫ станъ въ Еѳамъ, 7 който е въ край-тъ на пустынѭ-тѫ. И [з]като ся дигнѫхѫ отъ Еѳамъ, върнѫхѫ ся къмъ Піаироѳъ, който е срещѫ Веелсефонъ; и расположихѫ станъ срещѫ 8 Мигдолъ. А когато ся дигнѫхѫ отъ Піаироѳъ, [и]прѣминѫхѫ прѣзъ море-то въ пустынѭ-тѫ, та пѫтувахѫ три дни пѫть прѣзъ пустынѭ-тѫ Еѳамъ, и расположи-9 хѫ станъ въ Меррѫ. И дигнѫхѫ ся отъ Меррѫ, и [і]дойдохѫ въ Елимъ; и *имаше* въ Елимъ дванадесеть водни источници, и седмдесеть финиковы дървета; и тамъ 10 расположихѫ станъ. И като ся дигнѫхѫ отъ Елимъ, расположихѫ станъ при Чер-11 вено-то море. И като ся дигнѫхѫ отъ Червено-то море, раположихѫ станъ [к]въ 12 пустынѭ-тѫ Синъ. И като ся дигнѫхѫ отъ пустынѭ-тѫ Синъ, расположихѫ 13 станъ въ Дофкѫ. И като ся дигнѫхѫ отъ 14 Дофкѫ, расположихѫ станъ въ Елусъ. И като ся дигнѫхѫ отъ Елусъ, расположихѫ станъ [л]въ Рафидинъ, дѣто нѣмаше во-15 да да піѭтъ людіе-тѣ. И като ся дигнѫхѫ отъ Рафидинъ, расположихѫ станъ 16 [м]въ Синайскѫ-тѫ пустынѭ. И като ся дигнѫхѫ отъ Сынайскѫ-тѫ пустынѭ, расположихѫ станъ [н]въ Кивроѳъ-аттаавѫ. 17 И като ся дигнѫхѫ отъ Кивроѳъ-аттаа-18 вѫ расположихѫ станъ [о]въ Асироѳъ. И като ся дигнѫхѫ отъ Асироѳъ, располо-19 жихѫ станъ [п]въ Риѳмѫ. И като ся дигнѫхѫ отъ Риѳмѫ, расположихѫ станъ 20 въ Риммонъ-фаресъ. И като ся дигнѫхѫ отъ Риммонъ-фаресъ, расположихѫ станъ 21 въ Ливнѫ. И като ся дигнѫхѫ отъ Лив-22 нѫ, расположихѫ станъ въ Риссѫ. И като ся дигнѫхѫ отъ Риссѫ, расположихѫ 23 станъ въ Кеелаѳѫ. И като ся дигнѫхѫ отъ Кеелаѳѫ, расположихѫ станъ въ го-24 рѫ-тѫ Саферъ. И като ся дигнѫхѫ отъ горѫ-тѫ Саферъ, расположихѫ станъ въ 25 Харадѫ. И като ся дигнѫхѫ отъ Харадѫ, 26 расположихѫ станъ въ Макилоѳъ. И като ся дигнѫхѫ отъ Макилоѳъ, располо-27 жихѫ станъ въ Тахаѳъ. И като ся дигнѫхѫ отъ Тахаѳъ, расположихѫ станъ 28 въ Ѳарѫ. И като ся дигнѫхѫ отъ Ѳарѫ, 29 расположихѫ станъ въ Миѳкѫ. И като ся дигнѫхѫ отъ Миѳкѫ, расположихѫ 30 станъ въ Асемонѫ. И като ся дигнѫхѫ отъ Асемонѫ, расположихѫ станъ въ Мо-31 сироѳъ. И като ся дигнѫхѫ отъ Мосироѳъ, расположихѫ станъ въ Венеяканъ. 32 И като ся дигнѫхѫ [с]отъ Венеяканъ, рас-33 положихѫ станъ [т]въ Хоргадгадъ. И като ся дигнѫхѫ отъ Хоргадгадъ, распо-34 ложихѫ станъ въ Іотваѳѫ. И като ся дигнѫхѫ отъ Іотваѳѫ, расположихѫ станъ 35 въ Евронѫ. И като ся дигнѫхѫ отъ Евронѫ, расположихѫ станъ [у]въ Есіонъ-га-36 веръ. И като ся дигнѫхѫ отъ Есіонъ-гаверъ, расположихѫ станъ [ф]въ пусты-37 нѭ-тѫ Цинъ, която е Кадисъ. И като ся дигнѫхѫ [х]отъ Кадисъ, расположихѫ станъ въ горѫ-тѫ Оръ, при край-тъ на земѭ-тѫ Едомъ.

ю Гл. 33; 45, 46.
я Втор. 2; 36.
ѫ Ст. 1, 3.
іѫ Ст. 3.
а Ст. 24.
б Гл. 21; 27.
в Иса. 46; 1.
г Гл. 22; 41.
д Виж. Ст. 3. Исх. 23; 13. Іис. Нав. 23; 7.
е Быт. 50; 23.
ж Втор. 3; 12, 13, 15. Іис. Нав. 13; 31. 17. 1.
з Втор. 3; 14. Іис. Нав. 13; 30. 1 Лѣт. 2; 21, 22, 23.
* Паланкы Іаировы.
и Сѫд. 10; 4. 3 Цар. 4; 13.

—

а Исх. 12; 37.
б Исх. 12; 2. 13; 4.
в Исх. 14; 8.
г Исх. 12; 29.
д Исх. 12, 12. 18; 11. Иса. 19; 1. Откр. 12; 8.
е Исх. 12; 37.
ж Исх. 13; 20.
з Исх. 14; 2, 9.
и Исх. 14; 22. 15; 22, 23.
і Исх. 15; 27.
к Исх. 16; 1.
л Исх. 17; 1. 19; 2.
м Исх. 16; 1. 19; 1, 2.
н Гл. 11; 34.
о Гл. 11; 35.
п Гл. 12; 16.
с Виж. Быт. 36; 27. Втор. 10; 6. 1 Лѣт. 1; 42.
т Втор. 10; 7.
у Втор. 2; 8. 3 Цар. 9; 26. 22; 48.
ф Гл. 20; 1. 27; 14.
х Гл. 20; 22, 23. 21; 4.

38 И [ц]възлѣзе Ааронъ священникъ-тъ съ повелѣніе Господне на горѫ-тѫ Оръ, и умрѣ тамъ, въ четыридесетѫ-тѫ годинѫ отъ исходъ-тъ на Израилевы-тѣ сынове изъ Египетскѫ-тѫ земѭ, въ петый-тъ
39 мѣсецъ, въ пьрвый-тъ день на мѣсеца. И Ааронъ бѣше на сто и двадесеть и три години, когато умрѣ на горѫ-тѫ Оръ.
40 И [ч]чу Хананей, Арадскый царь, който живѣеше на югъ, въ Ханаанскѫ-тѫ земѭ, за идение-то на Израилевы-тѣ сынове.
41 И като ся дигнѫхѫ [ш]отъ горѫ-тѫ
42 Оръ, расположихѫ станъ въ Салмонѫ. И като ся дигнѫхѫ отъ Салмонѫ, располо-
43 жихѫ станъ въ Финонъ. И като ся дигнѫхѫ отъ Финонъ, расположихѫ станъ
44 [щ]въ Овоѳъ. И като ся дигнѫхѫ [ъ]отъ Овоѳъ, расположихѫ станъ [ы]въ Іе-ава-
45 римъ, въ прѣдѣлы-тѣ на Моавъ. И като ся дигнѫхѫ отъ Іимъ, расположихѫ станъ
46 [ь]въ Девонъ-гадъ. И като ся дигнѫхѫ отъ Девонъ-гадъ, расположихѫ станъ въ [ѣ]Ал-
47 монъ-дивлаѳаимъ. И като ся дигнѫхѫ отъ Алмонъ-дивлаѳаимъ, расположихѫ станъ
48 [ю]на горы-тѣ Аваримъ, срещѫ Нево. И като ся дигнѫхѫ отъ горы-тѣ Аваримъ, расположихѫ станъ [я]на Моавовы-тѣ по-
49 лета, при Іорданъ, *срещѫ* Іерихонъ. И расположихѫ станъ при Іорданъ, отъ Веѳіесимоѳъ до [ж]Авелъ-ситтимъ, на Моавовы-тѣ полета.
50 И говори Господь Моисею на Моавовы-тѣ полета, при Іорданъ, срещѫ Іерихонъ
51 и рече: Говорй на Израилевы-тѣ сынове, и кажи имъ: [іж]Като прѣминете Іорданъ,
52 къмъ земѭ-тѫ Ханаанъ, [а]Да изгоните отъ лице-то ваше всичкы-тѣ жители на земѭ-тѫ, и да истрѣбите всичкы-тѣ имъ изображенія, и да истрѣбите всичкы-тѣ имъ лѣяны истуканы, и съборите всич-
53 кы-тѣ *имъ* трѣбища. И да завладѣете земѭ-тѫ, и да ся населите въ неѭ: защото вамъ дадохъ тѫзи земѭ за наслѣдіе.
54 И [б]да раздѣлите земѭ-тѫ съсъ жрѣбіе между родове-тѣ си за наслѣдіе: на по множина-та да дадете по много наслѣдіе, а на по малцина-та да дадете по малко наслѣдіе. Всякому *наслѣдіе-то* да бѫде въ странѫ-тѫ дѣто падне жрѣбіе-то му: по
55 отеческы-тѣ си племена да наслѣдите. Ако ли не изгоните жители-тѣ на земѭ-тѫ отъ ваше-то лице, то които оставите отъ тѣхъ, ще бѫдѫтъ [в]тьрніе въ очи-тѣ ви, и бодли въ ребра-та ви, и ще вы утѣсняватъ на мѣсто-то въ което живѣете.
56 И още, което мысляхъ да сторѭ тѣмъ, ще *го* сторѭ вамъ.

ГЛАВА 34.

1 И говори Господь Моисею и рече:
2 Заповѣдай на Израилевы-тѣ сынове, и кажи имъ: Когато влѣзете [а]въ земѭ-тѫ Ханаанъ, тя е земя-та която ще ви ся падне наслѣдіе, земя-та Ханаанъ съ прѣдѣлы-тѣ си.
3 Тогазь [б]южна-та ви страна ще бѫде отъ пустынѭ-тѫ Цинъ, до страны-тѣ на Едомъ; и южни-тѣ ви прѣдѣли ще бѫдѫтъ отъ край-тъ [в]на Солено-то море
4 къмъ истокъ. И южный-тъ ви прѣдѣлъ ще ся завраща [г]къмъ въсходъ-тъ Акравимъ, и ще минува до Цинъ; и ще ся продължава отъ южнѫ-тѫ странѫ [д]до Кадисъ-варни, и ще излази до [е]Асаръ-
5 аддаръ, и ще минува до Асмонъ. И ще ся завраща прѣдѣлъ-тъ отъ Асмонъ [ж]до Египетскый-тъ потокъ, и ще стига до море-то.
6 А западенъ прѣдѣлъ ще имате голѣмо-то море; то ще ви бѫде западенъ прѣдѣлъ.
7 И сѣверни-тѣ прѣдѣли ще ви бѫдѫтъ тѣзи: отъ голѣмо-то море да положите
8 *прѣдѣлъ* [з]горѫ-тѫ Оръ: Отъ горѫ-тѫ Оръ да положите *прѣдѣлъ* [и]до Емаѳъ, и ще ся
9 продължава прѣдѣлъ-тъ до Седадъ. И ще ся продължава прѣдѣлъ-тъ [і]до Зифронъ, и ще излази [к]до Асаренанъ: той ще ви бѫде сѣверенъ прѣдѣлъ.
10 И да положите въсточны-тѣ си прѣдѣ-
11 лы отъ Асаренанъ до Шефамъ. И ще слази прѣдѣлъ-тъ отъ Шефамъ [л]до Ривлѫ, къмъ истокъ на Аинъ; и ще слази прѣдѣлъ-тъ, и ще досѣга до брѣгъ-тъ [м]на
12 море-то Хиннероѳъ къмъ истокъ. И ще слази прѣдѣлъ-тъ къмъ Іорданъ, и ще излази [н]въ солено-то море. Тая ще бѫде земя-та ви, споредъ прѣдѣлы-тѣ си наоколо.
13 И заповѣда Моисей на Израилевы-тѣ сынове и рече: [о]Тая е земя-та, коѭто ще наслѣдите съсъ жрѣбіе, която Господь заповѣда да ся даде на деветь-тѣ и полъ
14 племена. [п]Защото племе-то на Рувимовы-тѣ сынове по отеческый-тъ си домъ, и племе-то на Гадовы-тѣ сынове по отеческый-тъ си домъ, зѣ *наслѣдіе-то си*; и по-

ц Гл. 20; 25, 28. Втор. 10; 6. 32; 50.
ч Гл. 21; 1, и дрг.
ш Гл. 21; 4.
щ Гл. 21; 10.
ъ Гл. 21; 11.
ы Гл. 21; 11.
ь Гл. 32; 34.
ѣ Іер. 48; 22.
ю Гл. 21; 20. Втор. 32; 49.
я Гл. 22; 1.
ж Гл. 25; 1. Іис. Нав. 2; 1.
іж Втор. 7; 1, 2. 9; 1. Іис. Нав. 3; 17.
а Исх. 23; 24, 33. 34; 13. Втор. 7; 2, 5. 12; 3. Іис. Нав. 11; 12. Сѫд. 2; 2.
б Гл. 26; 53, 54, 55.
в Іис. Нав. 23; 13. Сѫд. 2; 3. Псал. 106; 34, 36. Виж. Исх. 23; 33. Іез. 28; 24.

а Быт. 17; 8. Втор. 1; 7. Псал. 78; 55. 105; 11; Іез. 47; 14.
б Іис. Нав. 15; 1. Виж. Іез. 47; 13, и дрг.
в Быт. 14; 3. Іис. Нав. 15; 2.
г Іис. Нав. 15; 3.
д Гл. 13; 26. 32; 8.
е Виж. Іис. Нав. 15; 3, 4.
ж Быт. 15; 18. Іис. Нав. 15; 4, 47. 3 Цар. 8; 65. Иса. 27; 12.
з Гл. 33; 37.
и Гл. 13; 21. 4 Цар. 14; 25.
і Іез. 47; 15.
к Іез. 47; 17.
л 4 Цар. 23; 33. Іер. 39; 5, 6.
м Втор. 3; 17. Іис. Нав. 11; 2. 19; 35. Мат. 14; 34. Лук. 5; 1.
н Ст. 3.
о Ст. 1. Іис. Нав. 14; 1, 2.
п Гл. 32; 33. Іис. Нав. 14; 2, 3.

ловина-та на Манассіево-то племе зѣ на-
15 слѣдіе-то си. Двѣ-тѣ и полъ племена зѣ-
хѫ наслѣдіе-то си отсамъ Іорданъ *срещѫ*
Іерихонъ, къмъ истокъ.
16 И говори Господь Моисею и рече:
17 Тѣзи сѫ имена-та на мѫжіе-тѣ, които
ще ви дадѫтъ землѭ-тѫ за наслѣдіе: [р]Еле-
азаръ священникъ-тъ, и Іисусъ Навіевый
18 сынъ. И да земете по [с]единъ князь отъ
всяко племе, за да раздѣлятъ землѭ-тѫ
19 за наслѣдіе. И имена-та на мѫжіе-тѣ сѫ
тія: Отъ племе-то Іудино, Халевъ Іефон-
20 ніевый сынъ: И отъ племе-то на Симео-
новы-тѣ сынове, Самуилъ Аміудовый сынъ:
21 Отъ Веніаминово-то племе Елидадъ Хи-
22 слоновый сынъ. Отъ племе-то на Дано-
вы-тѣ сынове князь Вуккый Іогліевый
23 сынъ. Отъ Іосифовы-тѣ сынове, отъ
племе-то на Манассіевы-тѣ сынове, князь
24 Аніилъ Ефодовый сынъ: И отъ племе-то
на Ефремовы-тѣ сынове, князь Камуилъ
25 Сафтановый сынъ: И отъ племе-то на
Завулоновы-тѣ сынове, князь Елисафанъ
26 Фарнаховый сынъ: И отъ племе-то на
Иссахаровы-тѣ сынове, князь Фалтіилъ
27 Азановый сынъ: И отъ племе-то на Аси-
ровы-тѣ сынове, князь Ахіудъ Шеломі-
28 евый сынъ: И отъ племе-то на Неѳѳали-
мовы-тѣ сынове, князь Федаилъ Аміудо-
вый сынъ.
29 Тія сѫ на които заповѣда Господь да
дадѫтъ наслѣдіе на Израилевы-тѣ сынове
въ землѭ-тѫ Ханаанъ.

ГЛАВА 35.

1 И говори Господь Моисею въ Моавскы-
тѣ полета, при Іорданъ *срещѫ* Іерихонъ,
2 и рече: [а]Заповѣдай на Израилевы-тѣ сы-
нове да дадѫтъ на Левиты-тѣ, отъ на-
слѣдственно-то си притяжаніе, градове за
да ся населятъ: и прѣдградія ще дадете
на Левиты-тѣ за градове-тѣ имъ наоко-
3 ло. И градове-тѣ да имъ бѫдѫтъ за да ся
населяватъ *въ тѣхъ:* а прѣдградія-та да
имъ бѫдѫтъ за говеда-та имъ, и за ста-
да-та имъ, и за всичкы-тѣ имъ животны.
4 И прѣдградія-та на градове-тѣ, които ще
дадете на Левиты-тѣ, *да бѫдѫтъ* отъ град-
скѫ-тѫ стѣнѫ на вънъ тысяща лакти на-
5 около. И да измѣрите изъ вънъ градъ-тъ
къмъ въсточнѫ-тѫ странѫ двѣ тысящы
лакти, и къмъ южнѫ-тѫ странѫ двѣ ты-
сящы лакти, и къмъ западнѫ-тѫ странѫ
двѣ тысящы лакти, и къмъ сѣвернѫ-тѫ
странѫ двѣ тысящы лакти: и градъ-тъ *да
бѫде* въ срѣдѫ-тѫ. Таквызь ще бѫдѫтъ
6 прѣдградія-та на градове-тѣ имъ. И отъ
градове-тѣ, които ще дадете на Левиты-
тѣ, [б]шесть градове *да сѫ* за прибѣгнува-
ніе, които да опрѣдѣлите за да може убі-
ца-та да побѣгне тамъ; и на тѣхъ да при-
турите още четыридесеть и два града.
7 Всичкы-тѣ градове, които ще дадете на
Левиты-тѣ, *да бѫдѫтъ* [в]четыридесеть и
осмь градове: тѣхъ *дайте* наедно съ прѣд-
8 градія-та имъ. И когато дадете, градове
[г]отъ притяжаніе-то на Израилевы-тѣ сы-
нове, [д]отъ многото, дайте много, а отъ
малкото, дайте малко: всякой споредъ
наслѣдіе-то което е наслѣдилъ, да даде
отъ градове-тѣ си на Левиты-тѣ.
9 И говори Господь Моисею и рече:
10 Говорй на Израилевы-тѣ сынове, и кажи
имъ: [е]Когато прѣминете Іорданъ къмъ
11 землѭ-тѫ Ханаанъ, Тогазь [ж]да си опрѣ-
дѣлите градове, които да ви сѫ градове
за прибѣжище, за да може да побѣгне
тамъ убіица-та, който убіе человѣка по
12 погрѣшкѫ. И [з]да ви бѫдѫтъ градове за
избѣгнуваніе отъ сродника мъстителя, за
да не умре убіица-та, додѣ ся прѣдстави
13 на сѫдъ прѣдъ събраніе-то. И отъ градо-
ве-тѣ, които ще дадете, [и]шесть градове
14 да ви бѫдѫтъ за прибѣгнуваніе. [і]Три
градове да дадете отсамъ Іорданъ, и три
градове да дадете въ землѭ-тѫ Ханаанъ,
15 да бѫдѫтъ градове за прибѣгнуваніе. Тѣ-
зи шесть градове да бѫдѫтъ прибѣжище
за Израилевы-тѣ сынове, и [к]за чуждене-
ца, и за оногозь който е пришлецъ поме-
жду имъ; за да може да побѣгне тамъ
всякой който бы убилъ человѣка по по-
грѣшкѫ.
16 И [л]ако нѣкой удари нѣкого съ желѣз-
но орѫдіе, та умре, убіица е: убіица-та
17 непрѣмѣнно да ся умьртви, И ако го е
ударилъ съ камыкъ изъ рѫкѫ-тѫ *си*, отъ
който може да умре, и умре, убіица е:
18 убіица-та непрѣмѣнно да ся умьртви. Или
ако го е ударилъ съ дървено орѫдіе изъ
рѫкѫ-тѫ *си*, отъ което може да умре, и
умре, убіица е: убіица-та непрѣмѣнно да
19 ся умьртви. [м]Отмъститель-тъ за кръвь-
тѫ, той да умьртви убіицѫ-тѫ: когато го
20 срѣщне, да го умьртви. И [н]ако го бълсне
отъ омразѫ, или [о]отъ навѣтъ хвърли *нѣщо*
21 върхъ него, и умре, Или отъ омразѫ го
удари съ рѫкѫ-тѫ си, и умре, този кой-
то е ударилъ непрѣмѣнно да ся умьртви:
убіица е; отмъститель-тъ за кръвь-тѫ да
умьртви убіицѫ-тѫ, когато го срѣщне.
22 Ако ли го бълсне внезапно безъ враж-
дѫ, или хвърли нѣщо върхъ него [п]безъ
23 навѣтованіе, Или нѣкакъвъ камыкъ, отъ
който може да умре, и безъ да съглeда,

р Іис. Нав. 14; 1. 19; 51.
с Гл. 1; 4, 16.

—

а Іис. Нав. 14; 3, 4. 21; 2. Виж. Іез. 45; 1, и дрг. 48; 8, и дрг.
б Ст. 13. Втор. 4; 41. Іис. Нав. 20; 2, 7, 8. 21; 3, 13, 21, 27, 32, 36, 38.
в Іис. Нав. 21; 41.
г Іис. Нав. 21; 3.
д Гл. 26; 54.
е Втор. 19; 2. Іис. Нав. 20; 2.
ж Исх. 21; 13.
з Втор. 19; 6. Іис. Нав. 20; 3, 5, 6.
и Ст. 6.
і Втор. 4; 41. Іис. Нав. 20; 8.
к Гл. 15; 16.
л Исх. 21; 12, 14. Лев. 24; 17. Втор. 19; 11, 12.
м Ст. 21, 24, 27. Втор. 19; 6, 12. Іис. Нав. 20; 3, 5.
н Быт. 4; 8. 2 Цар. 3; 27. 20; 10. 3 Цар. 2; 31, 32.
о Исх. 21; 14. Втор. 19; 11.
п Исх. 21; 13.

свали на него та умре, и не му е былъ врагъ, нито е искалъ да му стори зло, 24 Тогазь [р]събраніе-то да сѫди помежду убіицѫ-тѫ и отмъститель-тъ за кръвь-тѫ, по тѣзи сѫдове: 25 И събраніе-то да освободи убіицѫ-тѫ отъ рѫкѫ-тѫ на отмъстителя за кръвь-тѫ, и събраніе-то да го върне въ градъ-тъ на прибѣжище-то му, дѣто бѣ прибѣгнѫлъ; и [с]да живѣе въ него до смърть-тѫ на великый-тъ священникъ, [т]който е помазанъ съсъ свято-то масло.

26 Ако ли убіица-та излѣзе нѣкакъ вънъ отъ прѣдѣлы-тѣ на прибѣжищный-тъ си градъ, въ който бѣ прибѣгнѫлъ, 27 И отмъститель-тъ за кръвь-тѫ го намѣри вънъ отъ прѣдѣлы-тѣ на прибѣжищный-тъ му градъ, и отмъститель-тъ за кръвь-тѫ умъртви убіицѫ-тѫ, нѣма да бѫде повиненъ за кръвопролитіе. 28 Защото трѣбваше да остане у градъ-тъ на прибѣжище-то си до смърть-тѫ на великый-тъ священникъ: а слѣдъ смърть-тѫ на великый-тъ священникъ, убіица-та да ся върне въ земѭ-тѫ на притяжаніе-то си. 29 И това ще ви бѫде [у]правило за сѫдъ, во всичкы-тѣ ви родове, по всичкы-тѣ ви селенія.

30 Който убіе нѣкого, този убіица да ся умъртви [ф]чрѣзъ уста-та *на свидѣтели*: но единъ само свидѣтель не може да направи свидѣтелство противъ нѣкого за да ся умъртви. 31 И да не земате никакъвъ искупъ за животъ-тъ на убіицѫ-тѫ, който е повиненъ за смърть; но непрѣмѣнно да ся умъртви. 32 И да не земате искупъ за оногозь който е *побѣгнѫлъ* въ прибѣжищный-тъ си градъ, за да ся върне да живѣе на мѣсто-то *си*, прѣди смърть-тѫ на священника. 33 И да не осквернявате земѭ-тѫ въ коіѭто сте; защото [х]кръвь-та, тя осквернява земѭ-тѫ; и земя-та не може да ся очисти отъ кръвь-тѫ която ся е пролѣла на неѭ, [ц]освѣнь съ кръвь-тѫ на оногозь който ѭ е пролѣлъ. 34 [ч]Да не направите нечистѫ земѭ-тѫ, въ коіѭто живѣете, въ срѣдъ коіѭто азъ обитавамъ; защото [ш]азъ Іеова обитавамъ въ срѣдъ Израилевы-тѣ сынове.

ГЛАВА 36.

1 И пристѫпихѫ началници-тѣ на отцы-тѣ отъ родове-тѣ [а]на сынове-тѣ на Галаада, сынъ-тъ на Махира, Манассіевъ-тъ сынъ, отъ родове-тѣ на Іосифовы-тѣ сынове, та говорихѫ прѣдъ Моисея и прѣдъ князове-тѣ, началницы-тѣ на отцы-тѣ на Израилевы-тѣ сынове; 2 И рекохѫ: [б]Господь заповѣда на господаря ни да даде земѭ-тѫ за наслѣдіе на Израилевы-тѣ сынове по жрѣбіе, и [в]господарь-тъ ни зѣ заповѣдь отъ Господа да даде наслѣдіе-то на брата ни Салпаада, на неговы-тѣ дъщери. 3 И ако ся оженятъ за нѣкого отъ сынове-тѣ на *другы-тѣ* племена на Израилевы-тѣ сынове, тогазь наслѣдіе-то имъ ще ся отнеме отъ наслѣдіе-то на *наши-тѣ* отцы, и ще ся притури въ наслѣдіе-то на онова племе което ще гы земе *за жены:* така ще ся отнеме отъ жрѣбіе-то на наше-то наслѣдіе. 4 И [г]когато дойде юбилей-тъ на Израилевы-тѣ сынове, тогазь наслѣдіе-то имъ ще ся приложи въ наслѣдіе-то на онова племе което ще гы земе; и наслѣдіе-то имъ ще ся отнеме отъ наслѣдіе-то на отеческо-то ни племе.

5 И заповѣда Моисей на Израилевы-тѣ сынове, по слово-то Господне, и рече: Племе-то на Іосифовы-тѣ сынове [д]говори право. 6 Това е което заповѣда Господь за Салпаадовы-тѣ дъщери и рече: Нека ся оженятъ за когото имъ драго: [е]само да ся оженятъ за *мѫжіе отъ* родъ-тъ на отеческо-то си племе: 7 И да не прѣхожда наслѣдіе-то на Израилевы-тѣ сынове отъ племе на племе; защото всякой отъ Израилевы-тѣ сынове [ж]ще бѫде прилѣпенъ за наслѣдіе-то на племе-то на отцы-тѣ си: 8 И [з]всяка дъщеря, която има наслѣдіе въ нѣкое племе на Израилевы-тѣ сынове, да бѫде жена на едного отъ родъ-тъ на отеческо-то си племе: за да наслѣдуватъ Израилеви-тѣ сынове всякой наслѣдіе-то на отцы-тѣ си. 9 И да не прѣхожда наслѣдіе-то отъ племе въ друго племе, но всякой отъ племена-та на Израилевы-тѣ сынове да бѫде прилѣпенъ за наслѣдіе-то си.

10 Както заповѣда Господь Моисею, така 11 направихѫ Салпаадовы-тѣ дъщери; [и]Защото Маала, Ѳерса, и Егла, и Мелха, и Нуа, Салпаадовы-тѣ дъщери ся оженихѫ 12 за сынове-тѣ на стрыкы-тѣ си: Оженихѫ ся *за мѫжіе* отъ родове-тѣ на сынове-тѣ на Манассіѭ сына Іосифова; и наслѣдіе-то имъ останѫ въ племе-то на отеческый-тъ имъ родъ.

13 Тѣзи сѫ повелѣнія-та и сѫдове-тѣ, които заповѣда Господь на Израилевы-тѣ сынове чрѣзъ Моисеовѫ рѫкѫ, на [і]Моавовы-тѣ полета, при Іорданъ, *срещѫ* Іерихонъ.

р Ст. 12. Іис. Нав. 20; 6.
с Іис. Нав. 20; 6.
т Исх. 29; 7. Лев. 4; 3. 21; 10.
у Гл. 27; 11.
ф Втор. 17; 6. 19; 15. Мат. 18; 16. 2 Кор. 13; 1. Евр. 10; 28.
х Псал. 106; 38. Мих. 4; 11.
ц Быт. 9; 6.
ч Лев. 18; 25. Втор. 21; 23.
ш Исх. 29; 45, 46.

а Гл. 26; 29.
б Гл. 26; 55. 33; 54. Іис. Нав. 17; 3.
в Гл. 27; 1, 7. Іис. Нав. 17; 3, 4.
г Лев. 25; 10.
д Гл. 27; 7.
е Ст. 12.
ж 3 Цар. 21; 3.
з 1 Лѣт. 23; 22.
и Гл. 27; 1.
і Гл. 26; 3. 33; 50.

ВТОРОЗАКОНІЕ.

ГЛАВА 1.

1 Тѣзи сѫ думы-тѣ, които говори Моисей на всичкый Израиль, [а]отсамъ Іорданъ, въ пустынѭ-тѫ, на поле-то срещѫ Суфъ, между Фаранъ, и Тофолъ, и Лаванъ, и Асироѳъ, и Дизаавъ. 2 (Единадесеть дни сѫ отъ Хоривъ, прѣзъ пѫть-тъ на горѫ-тѫ Сіиръ [б]до Кадисъ-варни.) 3 И [в]на четыридесето-то лѣто, на единадесетый-тъ мѣсецъ, въ пърьвый-тъ *день* на мѣсецъ-тъ, говори Моисей на Израилевы-тѣ сынове, по всичко що му заповѣда Господь за тѣхъ; 4 [г]Когато бѣше поразилъ Сиона Аморрейскый-тъ царь, който живѣеше въ Есевонъ, и Ога Васанскый-тъ царь, който живѣеше въ Астароѳъ [д]въ Едрай.

5 Отсамъ Іорданъ, въ Моавскѫ-тѫ земѭ, начнѫ Моисей да изяснява тойзи законъ, и рече: Господь Богъ нашъ говори намъ 6 [е]на Хоривъ, и рече: [ж]Стига колкото сѣдѣхте на тѫзи горѫ: 7 Обърнѣте ся и тръгнѣте въ пѫть-тъ си, та идѣте къмъ горѫ-тѫ на Аморрейцы-тѣ и къмъ всичкы-тѣ имъ съсѣды, въ равнины-тѣ, въ горы-тѣ, и въ долины-тѣ и къмъ югъ, и къмъ приморія-та, въ земѭ-тѫ на Хананейцы-тѣ, и къмъ Ливанъ, до голѣмѫ-тѫ рѣкѫ, 8 рѣкѫ-тѫ Евфратъ. Ето, азъ прѣдавамъ вамъ тѫзи земѭ; влѣзте та завладѣйте земѭ-тѫ, за коіѭто ся клѣ Господь на отцы-тѣ ви, [з]на Авраама, Исаака, и Іакова, да имъ ѭ даде, и на сѣме-то имъ слѣдъ тѣхъ.

9 И [и]казахъ ви въ онова врѣме, и рѣкохъ: Не могѫ азъ самъ да вы носѭ. 10 Господь Богъ вашъ вы умножи, и ето, [і]на днешній день по множество сте като 11 звѣзды-тѣ на небе-то. [к]Господь Богъ на отцы-тѣ ви да вы умножи тысящѫ пѫти повече отъ колкото сте *сега*, и да вы бла- 12 гослови, [л]както говори вамъ! [м]Какъ ще могѫ азъ самъ да носѭ теготѫ-тѫ ви, и 13 товаръ-тъ ви, и прѣпиранія-та ви? [н]Земѣте отъ между племена-та си мѫжіе мудры и разумны и познаты, и азъ ще гы 14 поставѭ началницы надъ васъ. И отговорихте ми и рекохте: Добра е тая дума 15 коіѭто рече да направимъ. Тогазь зѣхъ началницы-тѣ на племена-та ви, мудры мѫжіе и познаты, и [о]поставихъ гы началницы надъ васъ, тысященачалницы, и стоначалницы, и петдесетоначалницы, и десетоначалницы, и надзиратели въ пле- 16 мена-та ви. И заповѣдахъ на сѫдіи-тѣ ви въ онова врѣме, и рѣкохъ: Слушайте сѫдбы-тѣ на братія-та си, и [п]сѫдѣте праведно между человѣка и брата му [р]и 17 чуждый-тъ му. [с]Въ сѫдъ-тъ да не гледате на лица; да слушате малкый-тъ както голѣмый-тъ; да нѣмате страхъ отъ человѣческо лице; защото [т]сѫдъ-тъ е Божій; и всякѫ работѫ която е мѫчна за васъ, [у]отнасяйте до мене, и азъ ще ѭ слу- 18 шамъ. И заповѣдахъ ви въ онова врѣме всичко което трѣбваше да правите.

19 И като ся дигнѫхмы отъ Хоривъ, [ф]прѣминѫхмы всичкѫ-тѫ онѫзи голѣмѫ и страшнѫ пустынѭ, коіѭто видѣхте, и пѫтувахмы къмъ Аморрейскѫ-тѫ горѫ, както Господь Богъ нашъ заповѣда намъ, 20 и [х]дойдохмы до Кадисъ-варни. И рѣкохъ ви: Дойдохте до Аморрейскѫ-тѫ горѫ, 21 коіѭто ни дава Господь Богъ нашъ. Ето Господь Богъ твой туря прѣдъ тебе тѫзь земѭ; възлѣзь, завладѣй ѭ както ти говори Господь, Богъ на отцы-тѣ ти: [ц]не 22 бой ся и да не тя е страхъ. И дойдохте при мене всичкы вы, и рекохте: Да проводимъ мѫжіе прѣдъ насъ, и да съгледателствуватъ за насъ земѭ-тѫ, и да ни донесѫтъ отвѣтъ по кой пѫтъ да възлѣземъ въ неѭ, и въ кои градове да идемъ. 23 Тая дума ми бы угодна, и [ч]зѣхъ отъ васъ дванадесеть мѫжіе, по единъ мѫжъ 24 отъ всяко племе. И [ш]като тръгнѫхѫ възлѣзохѫ на горѫ-тѫ, и дойдохѫ до долинѫ-тѫ Есхолъ, и съгледателствувахѫ ѭ. 25 И зѣхѫ въ рѫцѣ-тѣ си отъ плодове-тѣ на земѭ-тѫ, та ни донесохѫ, и донесохѫ ни отвѣтъ, и казахѫ: [щ]Земя-та е добра, коіѭто Господь Богъ нашъ дава намъ.

26 Но [ъ]вы не рачихте да възлѣзете и въспротивихте ся на повелѣніе-то на Господа 27 Бога вашего. И роптахте въ шатры-тѣ си и рекохте: [ы]Понеже ны мразяше Го-

а Іис. Нав. 9; 1, 10. 22; 4, 7.
б Числ. 13; 26. Гл. 9; 23.
в Числ. 33; 38.
г Числ. 21; 24, 33.
д Числ. 21; 33. Іис. Нав. 13; 12.
е Исх. 3; 1.
ж Виж. Исх. 19; 1. Числ. 10; 11.
з Быт. 12; 7. 15; 18. 17; 7, 8. 26; 4. 28; 13.
и Исх. 18; 18. Числ. 11; 14.
і Быт. 15; 5. Гл. 10; 22. 28; 62.
к 2 Цар. 24; 3.
л Быт. 15, 5. 22; 17. 26; 4. Исх. 32; 13.
м 3 Цар. 3; 8, 9.
н Виж. Исх. 18; 21. Числ. 11; 16, 17.
о Исх. 18; 25.
п Гл. 16; 18. Іоан. 7; 24.
р Лев. 24; 22.
с Лев. 19; 15. Гл. 16; 19. 1 Цар. 16; 7. Прит. 24; 23. Іак. 2; 1.
т 2 Лѣт. 19; 6.
у Исх. 18; 22, 26.
ф Числ. 10; 12. Гл. 8; 15. Іер. 2; 6.
х Числ. 13; 26.
ц Іис. Нав. 1; 9.
ч Числ. 13; 3.
ш Числ. 13; 22, 23, 24.
щ Числ. 13; 27.
ъ Числ. 14; 1, 2, 3, 4. Псал. 106; 24, 25.
ы Гл. 9; 28.

сподь, изведе ны изъ Египетскѫ-тѫ земіѭ, за да ны прѣдаде въ рѫцѣ-тѣ на 28 Аморрейцы-тѣ, *и* да ны истрѣби. Дѣ ще възлѣземъ ный? братія-та наши ны обезсърдчихѫ и рекохѫ: [ь]Людіе-тѣ сѫ по голѣми и по высокы отъ насъ, градове-тѣ голѣми, и оградени до небе-то; още и 29 [ѣ]Енаковы-тѣ сынове видѣхмы тамъ. И азъ ви рѣкохъ: Да ся не ужасавате и да ся 30 не боите отъ тѣхъ. [ю]Господь Богъ вашъ, който върви прѣдъ васъ, той ще ся біе за васъ, по всичко както направи той за 31 васъ въ Египетъ прѣдъ очи-тѣ ви: И въ пустыніѭ-тѫ, дѣто видѣ ты какъ Господь Богъ твой [я]тя е носилъ, както носи человѣкъ сына си, въ всичкый-тъ пѫть по който ходихте додѣ дойдохте на това мѣ-32 сто. И въ това [ѫ]не повѣрвахте Господа 33 Бога вашего, [ѭ]Който вървѣше прѣдъ васъ въ пѫть-тъ, [а]за да ви търси мѣсто дѣ да турите станъ-тъ, нощя съ огнь, за да ви показува пѫть-тъ по който трѣбваше да вървите, а деня съ облакъ.

34 И чу Господь гласъ-тъ на думы-тѣ ви, 35 и разгнѣва ся, [б]и заклѣ ся, и рече: [в]Ни единъ отъ тѣзи человѣцы на тойзи зълъ родъ нѣма да види добрѫ-тѫ земіѭ, коіѭто ся клѣхъ азъ да дамъ на отцы-тѣ ви: 36 [г]Освѣнь Халевъ, сынъ-тъ Іефонніевъ; той ще іѭ види, и нему ще дамъ земіѭ-тѫ въ коіѭто стѫпи, и на сынове-тѣ му, за-37 щото [д]напълно послѣдова Господа. И [е]на мене ся разгнѣва Господь за васъ, и ре-38 че: Нито ты ще влѣзешь тамъ: [ж]Іисусъ сынъ-тъ Навіевъ, [з]който прѣдстои прѣдъ тебе, той ще влѣзе тамъ. [и]Насърдчи го, защото той ще іѭ даде за наслѣдіе на 39 Израиля. И [і]дѣца-та ви [к]за които говорихте че ще бѫдѫтъ разграбены, и сынове-тѣ ви, [л]които на днешній день не познаватъ добро или зло, тѣ ще влѣзѫтъ тамъ, и на тѣхъ ще іѭ дамъ, и тѣ ще іѭ 40 наслѣдятъ: [м]А вы ся върнѣте та идѣте въ пустыніѭ-тѫ, по пѫть-тъ на Червено-то море.

41 Тогазь отговорихте, и рекохте ми: [н]Съгрѣшихмы противъ Господа; ный ще възлѣземъ и ще направимъ бой, по всичко както ни заповѣда Господь Богъ нашъ. И прѣпасахте всякой воинскы-тѣ си орѫжія, и съ лекомысліе възлѣзохте на го-42 рѫ-тѫ. И Господь ми рече: Кажи имъ: [о]Да не възлѣзете нито да направите бой, (защото азъ не съмь въ срѣдъ васъ,) за да ся не истрыете прѣдъ врагове-тѣ си. 43 Така ви говорихъ, и не послушахте; но прѣстѫпихте повелѣніе-то Господне, и 44 [п]съ дързость възлѣзохте на горѫ-тѫ. И излѣзохѫ на срещѫ ви Аморрейци-тѣ, които живѣяхѫ на онѫзи горѫ, и гонихѫ вы [р]както правятъ пчелы-тѣ, и поразихѫ 45 вы въ Сіиръ до Ормѫ. Тогазь ся върнахте та плакахте прѣдъ Господа; но Господь не послуша гласъ-тъ ви, нито даде 46 ухо къмъ васъ. И [с]останѫхте въ Кадисъ много дни, колкото дни останѫхте.

ГЛАВА 2.

1 Тогазь ся върнѫхмы та пѫтувахмы въ пустыніѭ-тѫ прѣзъ пѫть-тъ на Червено-то море, [а]както ми говори Господь; и много дни ходихмы около горѫ-тѫ Сіиръ. 2 И каза ми Господь и рече: (3) [б]Стига ви да ходите около тѫзи горѫ; върнѣте ся 4 къмъ сѣверъ: И заповѣдай на людіе-тѣ и кажи: Ще [в]заминете прѣзъ прѣдѣлы-тѣ на братія-та си сынове-тѣ Исавовы, които живѣіѭтъ въ Сіиръ; и тѣ ще ся убо-5 ятъ отъ васъ; за то внимайте добрѣ: Да не сторите брань съ тѣхъ; понеже нѣма да ви дамъ отъ земіѭ-тѫ имъ нито еднѫ стъпкѫ на ногѫ; [г]защото на Исава да-6 дохъ горѫ-тѫ Сіиръ въ наслѣдіе. Съсъ сребро ще купувате отъ тѣхъ хранѫ да ядете; още и водѫ съсъ сребро ще ку-7 пувате отъ тѣхъ да піете: Защото Господь Богъ твой благослови тя во всичкы-тѣ дѣла на рѫцѣ-тѣ ти; познава пѫтуваніе-то ти прѣзъ тѫзи голѣмѫ пустыніѭ; [д]въ тѣзи четыридесеть годины Господь Богъ твой бѣше съ тебе; не си останѫлъ оскуденъ отъ нищо.

8 И [е]като минѫхмы по край наши-тѣ братія, Исавовы-тѣ сынове, които живѣяхѫ въ Сіиръ, прѣзъ пѫть-тъ на поле-то отъ [ж]Елаѳъ, и отъ Есіонъ-гаверъ, върнахмы ся, та минѫхмы прѣзъ пѫть-тъ 9 на Моавовѫ-тѫ пустыніѭ. И рече ми Господь: Да не досадите на Моавяны-тѣ, нито да направите брань съ тѣхъ; защото нѣма да ти дамъ отъ земіѭ-тѫ имъ наслѣдіе; понеже [ѕ]на Лотовы-тѣ сынове 10 дадохъ [и]Аръ за наслѣдіе. (А [і]понапрѣдъ живѣяхѫ въ неіѭ Емими-тѣ, людіе велики и многочисленни, и высокы, [к]като 11 Енакими-тѣ: *Които* и тѣ ся считахѫ исполини, както Енакими-тѣ; но Моавяни-

[ь] Числ. 13; 28, 31, 32, 33. Гл. 9; 1, 2.
[ѣ] Числ. 13; 28.
[ю] Исх. 14; 14, 25. Неем. 4; 20.
[я] Исх. 19; 4. Гл. 32; 11, 12. Иса. 46; 3, 4. 63; 9. Осія 11; 3. Виж. Дѣян. 13; 18.
[ѫ] Псал. 106; 24. Іуд. 5.
[ѭ] Исх. 13; 21. Псал. 78; 14.
[а] Числ. 10; 33. Іез. 20; 6.
[б] Гл. 2; 14, 15.
[в] Числ. 14; 22, 23. Псал. 95; 11.
[г] Числ. 14; 24, 30. Іис. Нав. 14; 9.
[д] Числ. 14; 24.
[е] Числ. 20; 12. 27; 14. Гл. 3; 26. 4; 21. 34; 4. Псал. 106; 32.
[ж] Числ. 14; 30.
[з] Исх. 24; 13. 33; 11. Виж. 1 Цар. 16; 22.
[и] Числ. 27; 18, 19. Гл. 31; 7, 23.
[і] Числ. 14; 31.
[к] Числ. 14; 3.
[л] Иса. 7; 15, 16. Рим. 9; 11.
[м] Числ. 14; 25.
[н] Числ. 14; 40.
[о] Числ. 14; 42.
[п] Числ. 14; 44, 45.
[р] Псал. 118; 12.
[с] Числ. 13; 25. 20; 1, 22. Сѫд. 11; 17.

—

[а] Числ. 14; 25. Гл. 1; 40.
[б] Виж. Ст. 7, 14.
[в] Числ. 20; 14.
[г] Быт. 36; 8. Іис. Нав. 24; 4.
[д] Гл. 8; 2, 3, 4.
[е] Сѫд. 11; 18.
[ж] 3 Цар. 9; 26.
[ѕ] Быт. 19; 36, 37.
[и] Числ. 21; 28.
[і] Быт. 14; 5.
[к] Числ. 13; 22, 33. Гл. 9; 2.

12 тѣ гы именуватъ Емимы. И [л]въ Сіиръ живѣяхѫ Хорреяни-тѣ понапрѣдъ; но Исавови-тѣ сынове гы прѣвзѣхѫ, и истрѣбихѫ гы отъ лице-то си, и населихѫ ся вмѣсто тѣхъ; както направи Израиль въ земіѭ-тѫ на свое-то наслѣдіе, коіѭто имъ
13 даде Господь.) Станѣте сега, та прѣминѣте [м]потокъ-тъ Заредъ. И прѣминѫхмы потокъ-тъ Заредъ.
14 И дни-тѣ, въ които пѫтувахмы [н]отъ Кадисъ-варни, додѣ прѣминѫхмы потокъ-тъ Заредъ *бѣхѫ* тридесеть и осмь годины, [о]додѣ исчезнѫ всичкый родъ на ратницы-тѣ мѫжіе отъ срѣдъ станъ-тъ,
15 [п]както имъ ся клѣ Господь. Още [р]рѫката Господня бѣше противъ тѣхъ, за да гы истрѣби отъ срѣдъ станъ-тъ додѣ исчезнѫхѫ.
16 И като исчезнѫхѫ всичкы-тѣ ратни мѫжіе, които умирахѫ отъ срѣдъ людіе-
17 тѣ, Говори ми Господь и рече: (18) Ты ще *прѣминешь* днесь Аръ, Моавовъ-тъ
19 прѣдѣлъ, И ще приближишь срещѫ Аммоновы-тѣ сынове: не имъ досаждай, нито да направишь брань съ тѣхъ; защото нѣма да ти дамъ отъ земіѭ-тѫ на Аммоновы-тѣ сынове наслѣдіе; понеже [с]іѭ дадохъ на Лотовы-тѣ сынове за наслѣдіе.
20 (Тя ся считаше земя на исполины-тѣ; исполини живѣяхѫ тамъ по напрѣдъ: а Аммоняни-тѣ гы именуватъ [т]Замзуммимы:
21 [у]Людіе великы, и многочисленни, и высокы, като Енакими-тѣ; но Господь гы истрѣби отъ лице-то имъ, и тѣ гы прѣвзѣхѫ, и населихѫ ся на мѣсто-то имъ:
22 Както направи на Исавовы-тѣ сынове, [ф]които живѣяхѫ въ Сіиръ, когато истрѣби [х]Хорреяны-тѣ отъ лице-то имъ, и тѣ гы прѣвзѣхѫ, и населихѫ ся на мѣсто-то
23 имъ до тойзи день. И [ц]Авейцы-тѣ, които живѣяхѫ въ села [ч]до Газѫ, [ш]Кафѳорци-тѣ излѣзохѫ изъ Кафѳоръ та гы истрѣбихѫ, и населихѫ ся на мѣсто-то имъ.)
24 Станѣте, търгнѣте та [щ]прѣминѣте потокъ-тъ Арнонъ; ето, прѣдавамъ въ твои-тѣ рѫцѣ *Сиона* Аморреецъ-тъ, царь-тъ на Есевонъ, и земіѭ-тѫ му; начни да іѭ
25 владѣешь, и направи брань съ него. [ъ]Днесь ще начнѫ да турямъ трепетъ-тъ ти и страхъ-тъ ти връзъ *всичкы*-тѣ народы подъ всичко-то небе; *и* които чуіѭтъ за тебе, ще ся растреперятъ, и ще паднѫтъ въ ужасъ отъ тебе.
26 И проводихъ посланницы отъ пустыніѭ-тѫ Кедемоѳъ при Сиона Есевонскый-
27 тъ царь [ы]съ мирны думы и рѣкохъ: [ь]Да заминѫ прѣзъ земіѭ-тѫ *ти*; право въ пѫть-тъ ще вървіѭ; нѣма да свърнѫ ни
28 на десно, ни на лѣво. Ще ми продадешь хранѫ съсъ сребро за да ямъ, и съсъ сребро ще ми дадешь водѫ да піѭ; [ѣ]са-
29 мо ще заминѫ съ нозѣ-тѣ си, ([ю]Както ми направихѫ Исавови-тѣ сынове които живѣіѭтъ въ Сіиръ, и Моавяни-тѣ които живѣіѭтъ въ Аръ) додѣ прѣминѫ Іорданъ, къмъ земіѭ-тѫ коіѭто Господь
30 Богъ нашъ дава намъ. Но [я]Сионъ Есевонскый царь не рачи да заминемъ прѣзъ *земіѭ-тѫ* му; понеже [ж]Господь Богъ твой [іѫ]ожесточи духъ-тъ му, и окамени сърдце-то му, за да го прѣдаде въ твои-тѣ рѫцѣ, както днесь.
31 И рече ми Господь: Ето, начнѫхъ [а]да ти прѣдавамъ Сиона и земіѭ-тѫ му; начни да прѣвземашь за да наслѣдишь зе-
32 міѭ-тѫ му. [б]Тогазь излѣзе Сионъ срещѫ насъ, той и всичкы-тѣ му людіе на бой
33 въ Ясеѫ. И [в]Господь Богъ нашъ прѣдаде го въ рѫцѣ-тѣ ни; и [г]поразихмы него, и сынове-тѣ му, и всичкы-тѣ му лю-
34 діе. И прѣвзѣхмы всичкы-тѣ му градове въ онова врѣме, и [д]истрѣбихмы во всякой градъ, мѫжіе и жены, и дѣца; не
35 оставихмы никакъвъ остатъкъ. Само скотове-тѣ *плѣнихмы* за себе си, и корысти-
36 тѣ на градове-тѣ които прѣвзѣхмы. [е]Отъ Ароиръ, при устіе-то на потокъ-тъ Арнонъ, и на градъ-тъ който е при потокъ-тъ, и до Галаадъ, не ся намѣри градъ който да може да ни ся съпротиви: [жс]Господь Богъ нашъ прѣдаде всичкы-тѣ въ
37 рѫцѣ-тѣ ни. Само къмъ земіѭ-тѫ на Аммоновы-тѣ сынове не си приближилъ ты, ни къмъ мѣста-та при потокъ-тъ [з]Явокъ, ни къмъ планинскы-тѣ градове, ни къмъ никоіѭ странѫ, [и]дѣто не *ни* повелѣ Господь Богъ нашъ.

ГЛАВА 3.

1 Тогазь свърнѫхмы та възлѣзохмы къмъ Васанъ: и [а]излѣзе Огъ Васанскый царь на срещѫ ни, той и всичкы-тѣ му людіе,
2 на бой [б]въ Едраи. И рече ми Господь: Не бой ся отъ него; защото прѣдадохъ въ рѫкѫ-тѫ ти него, и всичкы-тѣ му людіе, и земіѭ-тѫ му; и да му направишь, както направи [в]на Сиона Аморрейскый-тъ

[л] Ст. 22. Быт. 14; 6. 36; 20.
[м] Числ. 21; 12.
[н] Числ. 13; 26.
[о] Числ. 14; 33. 26; 64.
[п] Числ. 14; 35. Гл. 1; 34, 35. Іез. 20; 15.
[р] Псал. 78; 33. 106; 26.
[с] Быт. 19; 38.
[т] Быт. 14; 5.
[у] Ст. 10.
[ф] Быт. 36; 8.
[х] Быт. 14; 6. 36; 20—30. Ст. 12.
[ц] Іис. Нав. 13; 3.
[ч] Іер. 25; 20.
[ш] Быт. 10; 14. Амос. 9; 7.
[щ] Числ. 21; 13, 14. Сѫд. 11; 18, 21.
[ъ] Исх. 15; 14, 15. Гл. 11; 25. Іис. Нав. 2; 9, 10.
[ы] Гл. 20; 10.
[ь] Числ. 21; 21, 22. Сѫд. 11; 19.
[ѣ] Числ. 20; 19.
[ю] Виж. Чис. 20; 18. Гл. 23; 3, 4. Сѫд. 11; 17, 18.
[я] Числ. 21; 23.
[ж] Іис. Нав. 11; 20.
[іѫ] Исх. 4; 21.
[а] Гл. 1; 8.
[б] Числ. 21; 23.
[в] Гл. 7; 2. 20; 16.
[г] Числ. 21; 24. Гл. 29; 7.
[д] Лев. 27; 28. Гл. 7; 2, 26.
[е] Гл. 3; 12. 4; 48. Іис. Нав. 13; 9.
[жс] Псал. 44; 3.
[з] Быт. 32; 22. Числ. 21; 24. Гл. 3; 16.
[и] Ст. 5, 9, 19.

—

[а] Числ. 21; 33 и дрг. Гл. 29; 7.
[б] Гл. 1; 4.
[в] Числ. 21; 24.

3 царь, който живѣяше въ Есевонъ. И прѣдаде Господь Богъ нашъ въ рѫкѫ-тѫ ни и Ога Васанскый-тъ царь, и всичкы-тѣ му людіе; и [г]поразихмы го, додѣ не оставихмы у него никакъвъ остатъкъ. 4 И прѣвзѣхмы всичкы-тѣ му градове въ онова врѣме; не ся намѣри градъ, който не прѣвзѣхмы отъ тѣхъ; шестдесеть градове, [д]всичкѫ-тѫ область на Арговъ; царство-то на Ога у Васанъ. 5 Тѣзи градове бѣхѫ всичкы-тѣ укрѣпени съ высокы стѣны, съ врата и вереи, и освѣнь тѣхъ твърдѣ много неоградены градове. 6 И истрѣбихмы гы както направихмы на Сиона [е]Есевонскый-тъ царь, истрѣбихмы всякой градъ, мѫжіе, жены, и дѣца. 7 А всичкы-тѣ скотове, и користи-тѣ на градове-тѣ, разграбихмы за себе си. 8 И зѣхмы въ онова врѣме, отъ рѫцѣ-тѣ на двама-та Аморрейскы царіе, земѭ-тѫ която е отсамъ Іорданъ, отъ потокъ-тъ Арнонъ до горѫ-тѫ Ермонъ: 9 ([ж]Ермонъ наричатъ Сидонци-тѣ Сиріонъ, а Аморрейци-тѣ го наричатъ [з]Саниръ.) 10 [и]Всичкы-тѣ градове на полето, и всичкый Галаадъ, и [і]всичкый Васанъ, до Салхѫ и Едрай, градове отъ царство-то на Ога у Васанъ. 11 Защото [к]самъ Огъ Васанскый царь бѣше останѫлъ отъ остатъкъ-тъ [л]на исполины-тѣ: ето, одръ-тъ му бѣше одръ желѣзенъ; не е ли той [м]въ Раввѫ у Аммоновы-тѣ сынове? деветь лакти дължина-та му, и четыри лакти ширина-та му, съ мѫжкый лакъть.

12 И тѫзи земѭ коѭто прѣвзѣхмы въ онова врѣме, [н]отъ Ароиръ, който е при потокъ-тъ Арнонъ, и половинѫ-тѫ отъ горѫ-тѫ Галаадъ, и [о]градове-тѣ му, дадохъ на Рувимовцы-тѣ и на Гадовцы-тѣ. 13 И [п]остатъкъ-тъ на Галаадъ, и всичкый-тъ Васанъ, царство-то на Ога, дадохъ на половинѫ-тѫ отъ племе-то Манассіино, всичкѫ-тѫ область на Арговъ, съсъ всичкый-тъ Васанъ, който ся нарича исполинска земя. 14 [р]Іаиръ сынъ-тъ Манассіинъ зѣ всичкѫ-тѫ область на Арговъ [с]до прѣдѣлы-тѣ на Гесурій и Маахаѳій, и [т]нарече гы по име-то си, Васанъ-авоѳъ-іаиръ, до тойзи день. 15 И [у]Махиру дадохъ Галаадъ. 16 А на Рувимцы-тѣ, и на Гадцы-тѣ дадохъ отъ Галаадъ до потокъ-тъ Арнонъ, до срѣдъ потокъ-тъ прѣдѣлъ-тъ, и до потокъ-тъ Явокъ, [х]прѣдѣлъ-тъ на Аммоновы-тѣ сынове: 17 И равнинѫ-тѫ, и Іорданъ, прѣдѣлъ-тъ [ц]отъ Хиннероѳъ [ч]до море-то на равнинѫ-тѫ, [ш]до Солено-то море, подъ Асдоѳъ-фасгѫ къмъ истокъ. 18 И заповѣдахъ ви въ онова врѣме, и рѣкохъ: Господь Богъ вашъ даде ви тѫзь земѭ да ѭ прѣземете: *Но* [щ]всичкы вы силни мѫжіе, минѣте орѫжени прѣдъ братія-та си Израилевы-тѣ сынове. 19 Само жены-тѣ ви и дѣца-та ви, и скотове-тѣ ви, (защото знаѭ че имате скотове много), нека останѫтъ въ градове-тѣ ви, които ви дадохъ: 20 Додѣ даде Господь покой на братія-та ви, както и вамъ, и да прѣзѣмѫтъ и тѣ земѭ-тѫ коѭто ще имъ даде Господь Богъ вашъ оттатакъ Іорданъ; и тогазь [ъ]ще ся върнете всякой въ наслѣдіе-то си, което ви дадохъ.

21 И въ онова врѣме [ы]заповѣдахъ азъ на Іисуса, и рѣкохъ: Очи-тѣ ти видѣхѫ всичко що направи Господь Богъ вашъ на тѣзи двама-та царіе: така ще направи Господь на всичкы-тѣ царства, прѣзъ които минувашь. 22 Да имъ ся не убоите; защото [ь]Господь Богъ вашъ, той ратува за васъ.

23 И [ѣ]молихъ ся Господу въ онова врѣме и рѣкохъ: 24 Господи Іеова, ты си начнѫлъ да показувашь на свой-тъ рабъ [ю]величіе-то си, и крѣпкѫ-тѫ си рѫкѫ: защото [я]кой Богъ има на небе-то или на земѭ-тѫ, който може да направи по твои-тѣ дѣла, и по твоѭ-тѫ силѫ? 25 Молѭ ся да прѣминѫ, и да видѭ [ѫ]добрѫ-тѫ земѭ, оттатакъ Іорданъ, онѫзи добрѫ горѫ, и Ливанъ. 26 Но [ѭ]Господь ся разгнѣва на мене за васъ, и не мя послуша; и рече ми Господь: Стига ти; да ми не продумашь вече за това. 27 [а]Възлѣзъ на върхъ-тъ на Фасгѫ, и дигни очи къмъ западъ, и сѣверъ, и югъ, и истокъ, та виждь съ очи-тѣ си; защото нѣма да прѣминешь този Іорданъ. 28 И [б]зарѫчай Іисусу, и укрѣпи го, и утвърди го; защото той ще мине прѣдъ тѣзи людіе, и той ще имъ раздѣли за наслѣдіе земѭ-тѫ, коѭто ще видишь. 29 И сѣдѣхмы [в]въ долинѫ-тѫ срещѫ Веѳъ-фегоръ.

ГЛАВА 4.

1 И сега слушай, Израилю, [а]повелѣнія-та и сѫдове-тѣ които азъ вы учѫ да правите, за да живѣете, и да влѣзете и наслѣдите земѭ-тѫ, коѭто Господь Богъ

г Числ. 21; 35.
д 3 Цар. 4; 13.
е Гл. 2; 24. Псал. 135; 10, 11, 12. 136; 19, 20, 21.
ж Гл. 4; 48. Псал. 29; 6.
з 1 Лѣт. 5; 23.
и Гл. 4; 49.
і Іис. Нав. 12; 5. 13; 11.
к Амос. 2; 9.
л Быт. 14; 5.
м 2 Цар. 12; 26. Іер. 49; 2. Іез. 21; 20.
н Гл. 2; 36. Іис. Нав. 12; 2.
о Числ. 32; 33. Іис. Нав. 12; 6. 13; 8 и дрг.
п Іис. Нав. 13; 29.
р 1 Лѣт. 2; 22.
с Іис. Нав. 13; 13. 2 Цар. 3; 3. 10; 6.
т Числ. 32; 41.
у Числ. 32; 39.
х Числ. 21; 24. Іис. Нав. 12; 2.
ц Числ. 34; 11.
ч Числ. 34; 12. Гл. 4; 49. Іис. Нав. 12; 3.
ш Быт. 14; 3.
щ Числ. 32; 20 и дрг.
ъ Іис. Нав. 22; 4.
ы Числ. 27; 18.
ь Исх. 14; 14. Гл. 1; 30. 20; 4.
ѣ Виж. 2 Кор. 12; 8, 9.
ю Гл. 11; 2.
я Исх. 15; 11. 2 Цар. 7; 22. Псал. 71; 19. 86; 8. 89; 6, 8.
ѫ Исх. 3; 8. Гл. 4; 22.
ѭ Числ. 20; 12. 27; 14. Гл. 1; 37. 31; 2. 32; 51, 52. 34; 4. Псал. 106; 32.
а Числ. 27; 12.
б Числ. 27; 18, 23. Гл. 1; 38. 31; 3, 7.
в Гл. 4; 46. 34; 6.

—

а Лев. 19; 37. 20; 8. 22; 31. Гл. 5; 1. 8; 1. Іез. 20; 11. Рим. 10; 5.

2 на отцы-тѣ ви дава вамъ. Да [б]не приту-
ряте вьрхъ слово-то което ви азъ запо-
вѣдувамъ, нито да отнемате отъ него; да
пазите заповѣди-тѣ на Господа Бога ва-
3 шего, които ви азъ заповѣдувамъ. Очи-
тѣ ви видѣхѫ що направи Господь зара-
ди [в]Ваалфегора, защото всичкы-тѣ чело-
вѣцы, които ся поведохѫ по Ваалфего-
ра, Господь Богъ вашъ гы истрѣби отъ
4 срѣдъ васъ. А вы, които сте ся прилѣ-
пили при Господа Бога вашего, всичкы
5 сте живи днесь. Ето азъ вы научихъ по-
велѣнія и сѫдове, както ми заповѣда Го-
сподь Богъ мой, да правите така въ зе-
міѭ-тѫ въ коіѭто влазите да іѭ наслѣ-
6 дите. И тъй пазѣте и правѣте *гы;* защото
[г]това е мудрость-та ви, и разумъ-тъ ви
прѣдъ очи-тѣ на народы-тѣ, които ще чу-
іѭтъ за всичкы тѣзи повелѣнія, и ще ре-
кѫтъ: Ето мудри и разумни людіе сѫ
7 великый той народъ. Защото [д]кой е той-
зи великъ народъ [е]къмъ когото богове-
тѣ му сѫ близу при него, както е всяко-
га Іеова Богъ нашъ когато го призыва-
8 мы? Или кой е тойзи голѣмъ народъ
който има таквызи праведны повелѣнія
и сѫдове, какъвто е всичкый той законъ,
9 когото полагамъ прѣдъ васъ днесь? Са-
мо внимай въ себе си и [ж]пази добрѣ ду-
шѫ-тѫ си, [з]да не забравишь дѣла-та кои-
то видѣхѫ очи-тѣ ти, и да ся не отдѣ-
лятъ отъ сьрдце-то ти, прѣзъ всичкы-тѣ
дни на животъ-тъ ти; но [и]казувай гы на
сынове-тѣ си, и на сынове-тѣ на сынове-
10 тѣ си: [і]День-тъ въ който застанѫ ты
прѣдъ Господа Бога твоего въ Хоривъ,
когато ми рече Господь: Събери ми лю-
діе-тѣ, и ще гы направіѭ да чуіѭтъ ду-
мы-тѣ ми, за да ся научатъ да ми ся бо-
ятъ въ всичкы-тѣ дни колкото живѣіѭтъ
11 на земіѭ-тѫ, и да учатъ сынове-тѣ си. И
вы приближихте и застанахте подъ го-
рѫ-тѫ; и [к]гора-та горѣше съ огнь до
срѣдъ небе-то, *и имаше* тьмнина, облакъ
12 и муракъ. И [л]говори Господь вамъ отъ
срѣдъ огнь-тъ; вы [м]чухте гласъ-тъ на
думы-тѣ, но не видѣхте никакво подобіе;
13 [н]само гласъ *чухте.* И [о]ви яви завѣтъ-тъ
си, който ви заповѣда да вършите, [п]*си-
рѣчь* десеть-тѣ заповѣди: и [р]написа гы на
14 двѣ каменны плочы. И [с]заповѣда ми Го-
сподь въ онова врѣме да вы научѫ пове-
лѣнія и сѫдове, да гы правите въ тѫзи
земіѭ, въ коіѭто вы влѣзувате да іѭ на-
слѣдите.
15 Сега [т]внимайте добрѣ въ душы-тѣ си,
защото въ день-тъ въ който Господь го-
ворѝ вамъ въ Хоривъ отъ срѣдъ огнь-тъ,
16 вы не видѣхте [у]никакво подобіе: [ф]Да не
бы да ся развратите и [х]си направите
идолъ, подобіе на нѣкой образъ, [ц]подобіе
17 на мѫжъ или на женѫ, подобіе на нѣ-
кой скотъ който е на земіѭ-тѫ, подобіе на
нѣкоіѭ крылатѫ птицѫ която лети подъ
18 небе-то, Подобіе на нѣщо което пълзи по
земіѭ-тѫ, подобіе на нѣкоіѭ рыбѫ, коя-
19 то е у воды-тѣ подъ земіѭ-тѫ: И [ч]да не
бы като дигнешь очи къмъ небе-то, и ви-
дишь сълнце-то, и лунѫ-тѫ, и звѣзды-тѣ,
[ш]всичко-то воинство небесно, да ся прѣ-
льстишь [щ]та да имъ ся поклонишь, и да
послужишь на тѣхъ, които Господь Богъ
твой раздѣли на всичкы-тѣ народы кои-
20 то сѫ подъ всичко-то небе. А васъ зѣ Го-
сподь, и [ъ]изведе вы изъ желѣзнѫ-тѫ
пещь, изъ Египетъ, да бѫдете [ы]людіе за
негово наслѣдіе, както и *сте* днесь.
21 И [ь]разгнѣва ся Господь на мене зара-
ди васъ, и заклѣ ся да не прѣминѫ Іор-
данъ, и да не влѣзнѫ въ онѫзи добрѫ
земіѭ, коіѭто Господь Богъ твой ти дава
22 за наслѣдіе: Но [ѣ]азъ ще умрѫ въ тѫзь
земіѭ, [ю]азъ нѣма да прѣминѫ Іорданъ;
а вы ще прѣминете, и ще наслѣдите
23 [я]онѫзи добрѫ земіѭ. Внимайте въ себе си,
[ж]да не забравите завѣтъ-тъ на Господа
Бога вашего, който направи съ васъ, [іѫ]та
си направите идолъ, подобіе на нѣщо,
24 което запрѣти Господь Богъ твой: Защо-
то [а]Господь Богъ твой е огнь пояжда-
ющъ, [б]Богъ ревнивъ.
25 Ако ли ти ся родятъ сынове, и сыно-
ве на сынове, и живѣете много врѣме на
земіѭ-тѫ [в]и ся развратите, и направите
идолъ, образъ на нѣщо, [г]и направите то-
ва зло прѣдъ Господа Бога твоего, и го
26 разгнѣвате, [д]Выкамъ свидѣтели небе-то и
земіѭ-тѫ противъ васъ днесь, че непрѣ-
мѣнно скоро ще ся изгубите отъ земіѭ-
тѫ за коіѭто прѣхождате Іорданъ да іѭ
прѣземете: нѣма да живѣете много врѣ-
ме въ неіѭ, но съвсѣмъ ще ся истрѣбите.
27 И [е]ще вы расшьрсне Господь между на-
роды-тѣ, и ще останете малцина числомъ
между язычницы-тѣ, въ които ще вы въ-
28 веде Господь. И [ж]ще послужите тамъ на

б Гл. 12; 32. Іис. Нав. 1; 7. Прит. 30; 6. Еккл. 12; 13. Откр. 22; 18, 19.
в Числ. 25; 4 и дрг. Іис. Нав. 22; 17. Псал. 106; 28, 29.
г Іов. 28; 28. Псал. 19; 7. 111; 10. Прит. 1; 7.
д 2 Цар. 7; 23.
е Псал. 46; 1. 145; 18. 148; 14. Иса. 55; 6.
ж Прит. 4; 23.
з Прит. 3; 1, 3. 4; 21.
и Быт. 18; 19. Гл. 6; 7. 11; 19. Псал. 78; 5, 6. Ефес. 6; 4.
і Исх. 19; 9, 16. 20; 18. Евр. 12; 18, 19.
к Исх. 19; 18. Гл. 5; 23.
л Гл. 5; 4, 22.
м Ст. 33; 36.
н Исх. 20; 22. 3 Цар. 19; 12.
о Гл. 9; 9, 11.
п Исх. 34; 28.
р Исх. 24; 12. 31; 18.
с Исх. 21; 1. Гл. 22; и Гл. 23.
т Іис. Нав. 23; 11.
у Иса. 40; 18.
ф Исх. 32; 7.
х Исх. 20; 4, 5. Ст. 23. Гл. 5; 8.
ц Рим. 1; 23.
ч Гл. 17; 3. Іов. 31; 26, 27.
ш Быт. 2; 1. 4 Цар. 17; 16. 21; 3.
щ Рим. 1; 25.
ъ 3 Цар. 8; 51. Іер. 11; 4.
ы Исх. 19; 5. Гл. 9; 29. 32; 9.
ь Числ. 20; 12. Гл. 1; 37. 3; 26.
ѣ Виж. 2 Пет. 1; 13, 14, 15.
ю Гл. 3; 27.
я Гл. 3; 25.
ж Ст. 9.
іѫ Ст. 16. Исх. 20; 4, 5.
а Исх. 24; 17. Гл. 9; 3. Иса. 33; 14. Евр. 12; 29.
б Исх. 20; 5. Гл. 6; 15. Иса. 42; 8.
в Ст. 16.
г 4 Цар. 17; 17 и дрг.
д Гл. 30; 18, 19. Иса. 1; 2. Мих. 6; 2.
е Лев. 26; 33. Гл. 28; 62, 64. Неем. 1; 8.
ж Гл. 28; 64. 1 Цар. 26; 19. Іер. 16; 13.

богове, на дѣла отъ человѣчески рѫцѣ, на дърво и камыкъ, [з]които нито видятъ, нито чуѭтъ, нито ядѫтъ, нито обонявать.
29 И [и]отъ тамъ ще потърсите Господа Бога вашего, и ще *го* найдете, когато го потърсите съсъ всичко-то си сърдце, и
30 съсъ всичкѫ-тѫ си душѫ. Когато ся намѣришь въ скърбь, и тя постигне всичко това [і]въ послѣдни-тѣ дни, ако [к]ся обърнешь къмъ Господа Бога твоего, и по-
31 слушашь гласъ-тъ му; Понеже Господь Богъ твой е [л]Богъ милостивъ, нѣма да тя остави, нито ще тя истрѣби, нито ще забрави завѣтъ-тъ на отцы-тѣ ти, за който имъ ся клѣ.
32 Защото [м]попытай сега за първы-тѣ дни които бѣхѫ прѣди тебе, отъ който день направи Богъ человѣка на земѭ-тѫ, и *попытай* [н]отъ край небе-то до край небе-то, ставало *ли* е *нѣщо* такова като голѣмо-то това дѣло, или чуяло ли ся е по-
33 добно на него. [о]Чули ли сѫ *нѣкога* людіе Божій-тъ гласъ да говори отъ срѣдъ огнь, както ты си чулъ, и да останѫтъ живи?
34 Или прѣдпріелъ ли е Богъ да дойде да земе за себе си народъ изъ срѣдъ *другъ* народъ, [п]съ опытованія, [р]знаменія и чудеса, и съ брань, и [с]съсъ силнѫ рѫкѫ, и съ [т]прострѣнѫ мышцѫ, и [у]съ голѣмы ужасы, по всичко колкото Господь Богъ вашъ направи за васъ въ Египетъ прѣдъ
35 очи-тѣ ти? Тебѣ ся даде да видишь *това* за да познаешь че Іеова, той е Богъ:
36 [ф]нѣма другъ освѣнь него. [х]Направи тя да чуешь гласъ-тъ му отъ небе-то, да тя научи, и на земѭ-тѫ показа ти великый-тъ си огнь, и ты чу думы-тѣ му изъ срѣдъ
37 огнь-тъ. И [ц]понеже обичаше той отцы-тѣ ти, за това избра тѣхно-то сѣме слѣдъ тѣхъ, и [ч]изведе тя прѣдъ себе си изъ
38 Египетъ съ крѣпкѫ-тѫ своѭ силѫ, [ш]За да изгони отъ лице-то ти по голѣмы и по силны отъ тебе народы, да тя въведе, да ти даде земѭ-тѫ *имъ* въ наслѣдіе, както днесь.
39 Познай прочее днесь, и тури на сърдце-то си че [щ]Іеова е Богъ, на небе-то го-
40 рѣ, и на земѭ-тѫ долу: нѣма другъ. И [ъ]пази повелѣнія-та му и заповѣди-тѣ му, които ти азъ днесь заповѣдувамъ: [ы]за да благоденствувашь ты и синове-тѣ ти по тебе, и да дългоденствувашь на земѭ-тѫ, коѭто Господь Богъ твой ти дава за всегда.

41 Тогазь Моисей [ь]отдѣли три града от-
42 самъ Іорданъ къмъ истокъ сълнца: [ѣ]За да прибѣгне тамъ онзи убіица, който убіе ближняго си безъ намѣреніе, безъ да го е ненавиждалъ понапрѣдъ, и като побѣгне въ еднѫ отъ тѣзи градове да жи-
43 вѣе: [ю]Восоръ въ пустынѭ-тѫ, въ полянскѫ-тѫ земѭ *на* Рувимовцы-тѣ, и Рамоѳъ въ Галаадъ на Гадовцы-тѣ, и Голанъ у Васанъ на Манассіевцы-тѣ.
44 И той е законъ-тъ, когото *положи* Мо-
45 исей прѣдъ Израилевы-тѣ синове: Тѣзи сѫ свидѣтелства-та, и повелѣнія-та, и сѫдове-тѣ, които говори Моисей на Израилевы-тѣ синове, когато излѣзохѫ изъ
46 Египетъ, Отсамъ Іорданъ [я]въ долъ-тъ срещѫ Веѳъ-фегоръ, въ земѭ-тѫ на Сіона Аморрейскый-тъ царь, *който* живѣяше въ Есевонъ, [ѫ]когото поразихѫ Моисей и Израилеви-тѣ синове, като излѣзохѫ
47 изъ Египетъ: И прѣзѣхѫ земѭ-тѫ му, и земѭ-тѫ [ѭ]на Ога Васанскый-тъ царь, на двама Аморрейскы царіе, които бѣхѫ отсамъ Іорданъ къмъ истокъ сълнца,
48 [а]Отъ Ароиръ, който е при устіе-то на рѣкѫ-тѫ Арнонъ, до горѫ-тѫ Сіонъ, тя е
49 [б]Ермонъ: И всичкѫ-тѫ равнинѫ отсамъ Іорданъ, къмъ истокъ, до море-то на равнинѫ-тѫ подъ [в]Асдоѳъ-фасгѫ.

ГЛАВА 5.

1 И повыка Моисей всичкый-тъ Израиль и рече имъ: Слушай, Израилю, повелѣнія-та и сѫдове-тѣ, които азъ казувамъ въ уши-тѣ ви днесь, за да гы научите и
2 да внимаете да гы вършите. [а]Господь Богъ нашъ направи завѣтъ съ насъ въ
3 Хоривъ. Той завѣтъ не направи [б]Господь съ отцы-тѣ ни, но съ насъ които всичкы
4 смы тукъ днесь живи. [в]Лице съ лице говори Господь съ васъ на горѫ-тѫ изъ
5 срѣдъ огнь-тъ, ([г]А азъ стояхъ между Господа и васъ въ онова врѣме, за да ви извѣстѭ думѫ-тѫ Господнѭ: защото ся [д]убояхте отъ огнь-тъ, и не възлѣзохте на горѫ-тѫ), и говорѣше:
6 [е]Азъ сьмь Іеова Богъ твой, който тя изведохъ изъ Египетскѫ-тѫ земѭ, изъ домъ-тъ на рабство-то.
7 [ж]Да нѣмашь другы богове освѣнь мене.
8 [з]Не си направи кумиръ, нито подобіе на нѣщо, което е на небе-то горѣ, и кое-

з Псал. 115; 4, 5. 135; 15, 16. Иса. 44; 9. 46; 7.
и Лев. 26; 39, 40. Гл. 30; 1, 2, 3. 2 Лѣт. 15; 4. Неем. 1; 9. Иса. 55; 6, 7. Іер. 29; 12, 13, 14.
і Быт. 49; 1. Гл. 31; 29. Іер. 23; 20. Осія 3; 5.
к Іоил. 2; 12.
л 2 Лѣт. 30; 9. Неем. 9; 31. Псал. 116; 5. Іон. 4; 2.
м Іов. 8; 8.
н Мат. 24; 31.
о Исх. 24; 11. 33; 20. Гл. 5. 24, 26.
п Гл. 7; 19. 29; 3.
р Исх. 7; 3.
с Исх. 13; 3.
т Исх. 6; 6.
у Гл. 26; 8. 34; 12.
ф Гл. 32; 39. 1 Цар. 2; 2. Иса. 45; 5, 18, 22. Марк. 12; 29 и 32.
х Исх. 19; 9, 19. 20; 18, 22. 24; 16. Евр. 12; 18.
ц Гл. 10; 15.
ч Исх. 13; 3, 9, 14.
ш Гл. 7; 1. 9; 1, 4, 5.
щ Ст. 35. Іис. Нав. 2; 11.
ъ Лев. 22; 31.
ы Гл. 5; 16. 6; 3, 18. 12; 25, 28. 22; 7. Ефес. 6; 3.
ь Числ. 35; 6, 14.
ѣ Гл. 19; 4.
ю Іис. Нав. 20; 8.
я Гл. 3; 29.
ѫ Числ. 21; 24. Гл. 1; 4.
ѭ Числ. 21; 35. Гл. 3; 3, 4.
а Гл. 2; 36. 3; 12.
б Гл. 3; 9. Псал. 133; 3.
в Гл. 3; 17.

—

а Исх. 19; 5. Гл. 4; 23.
б Виж. Мат. 13; 17. Евр. 8; 9.
в Исх. 19; 9, 19. 20; 22. Гл. 4; 33, 36. 34; 10.
г Исх. 20; 21. Гал. 3; 19.
д Исх. 19; 16. 22; 18. 21; 2.
е Исх. 20; 2 и дрг. Лев. 26; 1. Гл. 6; 4. Псал. 81; 10.
ж Исх. 20; 3.
з Исх. 20; 4.

то на земіѭ-тѫ долу, или което въ воды-тѣ подъ земіѭ-тѫ: 9 Да не имъ ся поклонишь, нито да имъ послужишь: защото азъ Господь Богъ твой сьмь Богъ ревнивъ, който [и]въздавамъ беззаконіе-то на бащы-тѣ върхъ чада-та, до третій и четвъртый родъ на онѣзи които мя ненавиждатъ; 10 И [і]който правіѭ милость на тысящы родове на онѣзи които мя любятъ, и съхранявать мои-тѣ заповѣди.

11 [к]Не земай име-то на Господа Бога твоего напраздно; защото Господь нѣма да оправдае оногозь който зема напраздно име-то му.

12 [л]Пази сѫбботный-тъ день, да го освящавашь, както ти заповѣда Господь Богъ 13 твой. [м]Шесть дни ще работишь, и ще вър14шишь всичкы-тѣ си дѣла: А седмый-тъ день е [н]сѫббота на Господа Бога твоего: да не направишь *въ него* никое дѣло, *ни* ты, ни сынъ ти, ни дъщеря ти, ни слугата ти, ни слугыня-та ти, ни волъ-тъ ти, ни оселъ-тъ ти, нито нѣкой отъ скотове-тѣ ти, ни чужденецъ-тъ ти който е отъ вѫтрѣ врата-та ти; за да си почини слу15га-та ти и слугыня-та ти, както ты. И [о]помни че ты бѣше рабъ въ Египетскѫ-тѫ земіѭ, и Господь Богъ твой тя изведе отъ тамъ [п]съ крѣпкѫ рѫкѫ и прострънѫ мышцѫ; за това Господь Богъ твой ти заповѣда да пазишь сѫбботный-тъ день.

16 [р]Почитай бащѫ си и майкѫ си, както ти заповѣда Господь Богъ твой: [с]за да ся продължатъ дни-тѣ ти, и да благоденствувашь на земіѭ-тѫ, коіѭто ти дава Господь Богъ твой.

17 Не [т]убивай.

18 И [у]не прѣлюбодѣйствувай.

19 И [ф]не кради.

20 И [х]не свидѣтелствувай противъ ближній-тъ си лъжливо свидѣтелство.

21 И [ц]не пожелай женѫ-тѫ на ближній-тъ си; ни да пожелаешь домъ-тъ на ближній-тъ си, *ни* нивѫ-тѫ му, ни рабъ-тъ му, ни рабыніѭ-тѫ му, *ни* волъ-тъ му, ни оселъ-тъ му, нито нищо което е на ближній-тъ ти.

22 Тыя думы говорй Господь на всичкото събраніе ваше на горѫ-тѫ, изъ срѣдъ огнь-тъ, облакъ-тъ, и мракъ-тъ, съ гласъ великъ, и друго не притури; и [ч]написа гы на двѣ каменны плочы, и даде гы на 23 мене. И [ш]като чухте гласъ-тъ изъ срѣдъ тъмнинѫ-тѫ, (и гора-та горѣше съ огнь), тогазь вы дойдохте при мене, всичкы-тѣ началници на племена-та ви, и старѣйшины-тѣ ваши, 24 И думахте: Ето, Господь Богъ нашъ показа намъ славѫ-тѫ си, и величинѫ-тѫ си, и [щ]чухмы гласъ-тъ му изъ срѣдъ огнь-тъ; тоя день видѣхмы че Богъ говори съ человѣка, и той остава 25 [з]живъ. А сега защо да умирамы? Понеже тойзи голѣмъ огнь ще ны пояде [ы]ако чуемъ ный още еднъждь гласъ-тъ на 26 Господа Бога нашего, ще умремъ. Защото [ь]кой отъ всичкы-тѣ смьртны е чулъ гласъ-тъ на живый-тъ Богъ говорящъ изъ срѣдъ огнь-тъ, както ный, и е оста27нѫлъ живъ? Пристѫпи ты, и слушай всичко каквото ще рече Господь Богъ нашъ; и [ѣ]ты ни казвай все що ти говори Господь Богъ нашъ, и ный ще слушамы, и ще правимъ.

28 И чу Господь гласъ-тъ на думы-тѣ ви, когато ми говорихте: и рече ми Господь: Чухъ гласъ-тъ на думы-тѣ на тыя людіе, които ти говорихѫ: [ю]добрѣ рекохѫ всич29ко що говорихѫ. [я]Дано бы было у тѣхъ такова сърдце, за да ми ся боятъ, и да [ѫ]пазятъ всякога всичкы-тѣ ми заповѣди, [іж]за да благоденствуватъ вѣчно, тѣ и ча30да-та имъ. Иди, речи имъ: Върнѣте ся въ 31 шатры-тѣ си. А ты остани тукъ съ мене, и [а]ще ти кажѫ всичкы-тѣ заповѣди, и повелѣнія, и сѫдове, на които ще гы научишь, да *гы* правятъ въ земіѭ-тѫ коіѭ32то имъ азъ давамъ за наслѣдіе. Да внимаете да правите така, както ви заповѣда Господь Богъ вашъ: [б]да не свър33щате ни надесно ни налѣво. Да ходите [в]по всичкы-тѣ пѫтища, които Господь Богъ вашъ заповѣда вамъ, за да живѣете, и [г]да благоденствувате, и да ся продължатъ дни-тѣ ви, на земіѭ-тѫ коіѭто ще наслѣдите.

ГЛАВА 6.

1 И тѣзи [а]сѫ заповѣди-тѣ, повелѣнія-та и сѫдове-тѣ, които заповѣда Господь Богъ вашъ, да вы научѫ, да *гы* правите въ земіѭ-тѫ въ коіѭто прѣминувате за 2 да іѫ наслѣдите: [б]За да ся боишь отъ Господа Бога твоего, да съхранявашь всичкы-тѣ му повелѣнія, и заповѣди-тѣ му, които ти азъ заповѣдувамъ, ты, и

[и] Исх. 34; 7.
[і] Іер. 32; 18. Дан. 9; 4.
[к] Исх. 20; 7. Лев. 19; 12. Мат. 5; 33.
[л] Исх. 20; 8.
[м] Исх. 23; 12. 35; 2. Іез. 20; 12.
[н] Быт. 2; 2. Исх. 16; 29, 30. Евр. 4; 4.
[о] Гл. 15; 15. 16; 12. 24; 18, 22.
[п] Гл. 4; 34, 37.
[р] Исх. 20; 12. Лев. 19; 3. Гл. 27; 16. Ефес. 6; 2, 3. Кол 3; 20.
[с] Гл. 4; 40.
[т] Исх. 20; 13. Мат. 5; 21.
[у] Исх. 20; 14. Лук. 18; 20. Іак. 2; 11.
[ф] Исх. 20; 15. Рим. 13; 9.
[х] Исх. 20; 16.
[ц] Исх. 20; 17. Мих. 2; 2. Авв. 2; 9. Лук. 12; 15. Рим. 7; 7. 13; 9.
[ч] Исх. 24; 12. 31; 18. Гл. 4; 13.
[ш] Исх. 20; 18, 19.
[щ] Исх. 19; 19.
[з] Гл. 4; 33. Сѫд. 13; 22.
[ы] Гл. 18; 16.
[ь] Гл. 4; 33.
[ѣ] Исх. 20; 19. Евр. 12; 19.
[ю] Гл. 18; 17.
[я] Гл. 32; 29. Псал. 81; 13. Иса. 48; 18. Мат. 23; 37. Лук. 19; 42.
[ѫ] Гл. 11; 1.
[іж] Гл. 4; 40.
[а] Гал. 3; 19.
[б] Гл. 17; 20. 28; 14. Іис. Нав. 1; 7. 23; 6. Прит. 4; 27.
[в] Гл. 10; 12. Псал. 119; 6. Іер. 7; 23. Лук. 1; 6.
[г] Гл. 4; 40.

—

[а] Гл. 4; 1. 5; 31. 12; 1.
[б] Исх. 20; 20. Гл. 10; 12, 13. Псал. 111; 10. 128; 1. Еккл. 12; 13.

сынъ ти, и сынъ-тъ на сына ти прѣзъ всичкы-тѣ дни на живота ти, [в]за да ти ся 3 продължатъ дни-тѣ. Чуй сега, Израилю, и внимай да *гы* правишь, за да ти бѫде добрѣ, и да ся умножите много, както [г]Господь Богъ на отцы-тѣ ти е говорилъ на тебе, [д]въ земіѭ-тѫ дѣто тече млѣко и медъ.

4 [е]Слушай, Израилю: Іеова Богъ нашъ е 5 единъ Господь. И [ж]да обичашь Господа Бога твоего [з]със всичко-то си сьрдце, и със всичкѫ-тѫ си душѫ, и със всич- 6 кѫ-тѫ си силѫ. И [и]тѣзи думы, които ти азъ заповѣдувамъ днесь, да бѫдѫтъ въ 7 сьрдце-то ти: И [і]да учишь съ тѣхъ прилежно чада-та си, и за тѣхъ да говоришь когато сѣдишь въ домъ-тъ си, и когато ходишь по пѫть-тъ, и когато легашь, и 8 когато ставашь. И [к]да гы вържешь за бѣлѣгъ на рѫкѫ-тѫ си, и да бѫдѫтъ като 9 надчелія между очи-тѣ ти. И [л]да гы напишешь надъ прагове-тѣ на домъ-тъ си, и надъ врата-та си.

10 И когато Господь Богъ твой тя въведе въ земіѭ-тѫ за коіѭто ся клѣ на отцы-тѣ ти, на Авраама, на Исаака, и на Іакова, да ти даде голѣмы и хубавы градове, 11 [м]които не си съградилъ, И домове пълны със всякакво добро, които не си напълнилъ, и кладенцы ископаны, които не си ископалъ, лозія и маслины, които не си насадилъ: [н]като ядешь, и ся насытишь, 12 Внимай себе си, да не забравишь Господа, който тя изведе изъ Египетскѫ-тѫ 13 земіѭ, изъ домъ-тъ на рабство-то. [о]Отъ Господа Бога твоего да ся боишь, и нему да служишь, и [п]въ негово-то име да ся 14 кълнешь. Да [р]не ходите слѣдъ другы богове, [с]отъ богове-тѣ на народы-тѣ, които 15 сѫ около васъ; (Защото [т]Господь Богъ твой е Богъ ревнивъ въ срѣдъ тебе), [у]да ся не распали гнѣвъ-тъ на Господа Бога твоего противъ тебе, и тя истрѣби отъ лице-то на земіѭ-тѫ.

16 Да [ф]не искушавате Господа Бога ваше- 17 го, [х]както *го* искусихте въ Массѫ. [ц]Да съхранявате прилежно заповѣди-тѣ на Господа Бога вашего, и заржчванія-та му, и повелѣнія-та му, които ти заповѣ- 18 да. И [ч]да правишь право-то и добро-то прѣдъ Господа; за да ти бѫде добрѣ, и да влѣзешь, и наслѣдишь добрѫ-тѫ земіѭ, за коіѭто Господь ся клѣ на отцы- 19 тѣ ти; [ш]Да изгонишь всичкы-тѣ си врагове отъ лице-то си, както рече Господь.

20 [щ]Когато тя попыта сынъ ти отъ сега на тамъ, и рече: Що значатъ заржчванія-та, и повелѣнія-та, и сѫдове-тѣ които Господь Богъ нашъ заповѣда вамъ? 21 Тогазь да речешь на сына си: Раби бѣхмы на Фараона въ Египетъ, и Господь ны изведе изъ Египетъ [ъ]съ крѣпкѫ рѫ- 22 кѫ: И [ы]показа Господь знаменія и чудеса голѣмы и страшны, надъ Египетъ, надъ Фараона, и надъ всичкый-тъ му 23 домъ прѣдъ очи-тѣ ни. А насъ изведе отъ тамъ, за да ны въведе, и да ни даде земіѭ-тѫ, за коіѭто ся клѣ на отцы-тѣ 24 ни. И заповѣда намъ Господь да правимъ всичкы тѣзи повелѣнія, [ь]да ся боимъ отъ Господа Бога нашего, [ѣ]за да бѫдемъ добрѣ всякога, [ю]за да пази животъ-тъ 25 ни, както и днесь. И [я]ще бѫде намъ правда, ако внимаемъ да правимъ всичкы тѣзи заповѣди прѣдъ Господа Бога нашего, както ни заповѣда.

ГЛАВА 7.

1 [а]Когато Господь Богъ твой тя въведе въ земіѭ-тѫ, въ коіѭто отхождашь да іѭ наслѣдишь, и изгони много народы отъ лице-то ти, [б]Хеттейцы-тѣ, и Гергесейцы-тѣ, и Аморрейцы-тѣ, и Хананейцы-тѣ, и Ферезейцы-тѣ, и Евейцы-тѣ, и Іевусейцы-тѣ, [в]седмь народы по голѣмы и по сил- 2 ны отъ тебе; И когато Господь Богъ твой гы [г]прѣдаде на тебе, да гы поразишь; съ проклѣтіѭ [д]да гы истрѣбишь: [е]да не направишь уговоръ съ тѣхъ, нито да гы по- 3 жалишь: [ж]Нито да направишь сватовство съ тѣхъ; да не дадешь дъщеріѭ си на сына му, нито да земешь дъщеріѭ му 4 за сына си: Защото ще отвърнѫтъ сынове-тѣ ти отъ слѣдъ мене, за да служатъ на другы богове; и [з]ще ся распали гнѣвъ-тъ Господень на васъ, и скоро ще тя ис- 5 трѣби. Но така да направите съ тѣхъ; [и]жьртвенницы-тѣ имъ да разорите, и кумиры-тѣ имъ да истрошите, и Ашеры-тѣ

[в] Гл. 4; 40. Прит. 3; 1, 2.
[г] Быт. 15; 5. 22; 17.
[д] Исх. 3; 8.
[е] Иса. 42; 8. Марк. 12; 29, 32. Іоан. 17; 3. 1 Кор. 8; 4, 6.
[ж] Гл. 10; 12. Мат. 22; 37. Марк. 12; 30. Лук. 10; 27.
[з] 4 Цар. 23; 25.
[и] Гл. 11; 18. 32; 46. Псал. 37; 31. 40; 8. 119; 11, 98. Прит. 3; 3. Иса. 51; 7.
[і] Гл. 4; 9. 11; 19. Псал. 78; 4, 5, 6. Ефес. 6; 4.
[к] Исх. 13; 9, 16. Гл. 11; 18. Прит. 3; 3. 6; 21. 7; 3.
[л] Гл. 11; 20. Иса. 57; 8.
[м] Іис. Нав. 21; 13. Псал. 105; 44.
[н] Гл. 8; 10 и дрг.
[о] Гл. 10; 12, 20. 13; 4. Мат. 4; 10. Лук. 4; 8.
[п] Псал. 63; 11. Иса. 45; 23. 65; 16. Іер. 4; 2. 5; 7. 12; 16.
[р] Гл. 8; 19. 11; 28. Іер. 25; 6.
[с] Гл. 13; 7.
[т] Исх. 20; 5. Гл. 4; 24.
[у] Гл. 7; 4. 11; 17.
[ф] Мат. 4; 7. Лук. 4; 12.
[х] Исх. 17; 2, 7. Числ. 20; 3, 4. 21; 4, 5. 1 Кор. 10; 9.
[ц] Гл. 11; 13, 22. Псал. 119; 4.
[ч] Исх. 15; 26. Гл. 12; 28. 13; 18.
[ш] Числ. 33; 52, 53.
[щ] Исх. 13; 14.
[ъ] Исх. 3; 19. 13; 3.
[ы] Исх. 7; 8; 9; 10; 11; 12; Псал. 135; 9.
[ь] Ст. 2.
[ѣ] Гл. 10; 13. Іов. 35; 7, 8. Іер. 32; 39.
[ю] Гл. 4; 1. 8; 1. Псал. 41; 2. Лук. 10; 28.
[я] Лев. 18; 5. Гл. 24; 13. Рим. 10; 3, 5.

—

[а] Гл. 31; 3. Псал. 44; 2, 3.
[б] Быт. 15; 19 и дрг. Исх. 33; 2.
[в] Гл. 4; 38. 9; 1.
[г] Ст. 23. Гл. 23; 14.
[д] Числ. 33; 52. Гл. 20; 16, 17. Іис. Нав. 6; 17. 8; 24. 9; 24. 10; 28, 40. 11; 11, 12.
[е] Исх. 23; 32. 34; 12, 15, 16. Сѫд. 2; 2. Виж. Гл. 20; 10 и дрг. Іис. Нав. 2; 14. 9; 18. Сѫд. 1; 24.
[ж] Іис. Нав. 23; 12. 3 Цар. 11; 2. Ездр. 9; 2.
[з] Гл. 6; 15.
[и] Исх. 23; 24. 34; 13. Гл. 12; 2, 3.

имъ да изсѣчете, и истуканы-тѣ имъ съ огнь да изгорите: 6 [і]Понеже вы сте людіе святи Господу Богу вашему: [к]избра васъ Господь Богъ вашъ да бѫдете собственъ нему народъ отъ всичкы-тѣ народы които сѫ по лице-то на земіѭ-тѫ. 7 Не вы прѣдпочете Господь нито вы избра за това че сте по многочисленни отъ всичкы-тѣ народы; защото вы сте [л]най малочисленни отъ всичкы-тѣ народы: 8 Но [м]понеже вы възлюби Господь, и [н]за да упази клѣтвѫ-тѫ съ коіѭто ся клѣ на отцы-тѣ ви, [о]изведе вы Господь съ крѣпкѫ рѫкѫ, и вы избави отъ домъ-тъ на рабство-то, отъ рѫкѫ-тѫ на Фараона, царя Египетскаго. 9 И тъй да знаешь че Господь Богъ твой, той е Богъ, [п]Богъ вѣрный, [р]който съхранява завѣтъ-тъ и милость-тѫ къмъ онѣзи които го обычатъ и пазятъ заповѣди-тѣ му, до тысящѫ родове: 10 А [с]на онѣзи които го ненавидятъ, въздава имъ въ лице, и гы истрѣбя: [т]нѣма да забавя на оногозь който го ненавиди; ще му въздаде въ лице-то му.

11 За то пазй заповѣди-тѣ и повелѣнія-та, и сѫдове-тѣ, които азъ ти заповѣдвамъ днесь, да гы правишь. 12 И [у]ако слушате тѣзи сѫдове, и гы пазите и вършите, ще упази Господь Богъ твой за тебе [ф]завѣтъ-тъ и милость-тѫ, за които ся клѣ на отцы-тѣ ти: 13 И [х]ще тя възлюби, и ще тя благослови, и ще тя умножи, и [ц]ще благослови плодъ-тъ на утробѫ-тѫ ти, и плодъ-тъ на земіѭ-тѫ ти, жито-то ти, и вино-то ти, и масло-то ти, и чрѣды-тѣ на говеда-та ти, и стада-та на овцы-тѣ ти, въ земіѭ-тѫ коіѭто ся клѣ на отцы-тѣ ти да даде тебѣ. 14 Ще бѫдешь благословенъ повече отъ всичкы-тѣ народы; [ч]не ще да има неплоденъ или неплодна въ тебе и въ скотове-тѣ ти. 15 И ще оттегли Господь отъ тебе всякѫ болесть, и нѣма да наведе на тебе [ш]ни еднѫ отъ злы-тѣ Египетскы болести които познавашь; но ще гы положи върхъ всичкы онѣзь които тя ненавидятъ.

16 И [щ]да истрѣбишь всичкы-тѣ народы, които Господь Богъ твой ти прѣдава: [ъ]око-то ти да гы не пожали; и на богове-тѣ имъ да не служишь; защото това *ще* ти *бѫде* [ы]примка. 17 Ако ли речешь въ сърдце-то си: Тія народи сѫ по многочисленни отъ мене; какъ ще могѫ да гы изгонѭ? 18 [ѣ]Да ся не убоишь отъ тѣхъ: [ю]помни добрѣ що направи Господь Богъ твой на Фараона, и на всичкы-тѣ Египтяны: 19 [я]Голѣмы-тѣ опытованія, които видѣхѫ очи-тѣ ти, и знаменія-та, и чудеса-та, и крѣпкѫ-тѫ рѫкѫ, и прострѣнѫ-тѫ мышцѫ, съ които тя Господь Богъ твой, изведе: така ще направи Господь Богъ твой на всичкы-тѣ народы отъ които ся ты боишь. 20 [ѫ]Още и стършены ще проводи Господь Богъ твой на тѣхъ, додѣ ся истрѣбятъ които сѫ останѫли и сѫ ся скрыли отъ лице-то ти. 21 Да ся не убоишь отъ тѣхъ: защото Господь Богъ твой е [ѭ]въ срѣдъ тебе, [а]Богъ великъ и страшенъ. 22 И [б]ще искорени Господь Богъ твой малко по малко тѣзи народы отъ лице-то ти: не можешь гы ты истрѣби скоро, за да ся не умножатъ върхъ тебе полскы-тѣ звѣрове. 23 Но Господь Богъ твой ще ти гы прѣдаде, и ще гы докара въ голѣмо смятеніе, така що тѣ ще погынѫтъ. 24 И [в]ще прѣдаде царіе-тѣ имъ въ рѫкѫ-тѫ ти, и ще погубишь име-то имъ [г]отъ поднебеснѫѭ: [д]никой не ще може да устои прѣдъ тебе, додѣ гы истрѣбишь. 25 Кумиры-тѣ на богове-тѣ имъ [е]изгорѣте съ огнь: [ж]да не пожелаешь да земешь за себе си сребро-то или злато-то което е върхъ тѣхъ, [з]за да ся не впримчишь въ него; понеже [и]то е мерзость Господу Богу твоему. 26 И да не внесешь гнусотѫ въ домъ-тъ си, за да не станешь проклѣтъ, както неіѭ: да имашь съвършенно отвращеніе отъ неіѭ, и да ти бѫде съвсѣмъ гнусно; защото [і]е проклѣтія.

ГЛАВА 8.

1 Всичкы-тѣ заповѣди, които ви заповѣдувамъ азъ днесь, [а]да внимаете да гы вършите, за да живѣете, и да ся умножите, и да влѣзете и наслѣдите земіѭ-тѫ, за коіѭто ся клѣ Господь на отцы-тѣ ви. 2 И да помнишь всичкый-тъ пѫть по който [б]тя води Господь Богъ твой въ тыя четыридесеть години по пустыніѭ-тѫ, за да тя смири, [в]да тя опыта, [г]за да познае що има въ сърдце-то ти, да ли ще упазишь

і Исх. 19; 6. Гл. 14; 2. 26; 19. Псал. 50; 5. Іер. 2; 3.
к Исх. 19; 5. Амос. 3; 2. 1 Петр. 2; 9.
л Гл. 10; 22.
м Гл. 10; 15.
н Исх. 32; 13. Псал. 105; 8, 9, 10. Лук. 1; 55, 72, 73.
о Исх. 13; 3, 14.
п Иса. 49; 7. 1 Кор. 1; 9. 10; 13. 2 Кор. 1; 18. 1 Сол. 5; 24. 2 Сол. 3; 3. 2 Тим. 2; 13. Евр. 11; 11. 1 Іоан. 1; 9.
р Исх. 20; 6. Гл. 5; 10. Неем. 1; 5. Дан. 9; 4.
с Иса. 59; 18. Наум. 1; 2.
т Гл. 32; 35.
у Лев. 26; 3. Гл. 28; 1.
ф Псал. 105; 8, 9. Лук. 1; 55, 72, 73,
х Іоан. 14; 21.
ц Гл. 28; 4.
ч Исх. 23; 26 и дрг.
ш Исх. 9; 14. 15; 26. Гл. 28; 27, 60.
щ Ст. 2.
ъ Гл. 13; 8. 19; 13, 21. 25; 12.
ы Исх. 23; 33. Гл. 12; 30. Сѫд. 8; 27. Псал. 106; 36.
ѣ Гл. 31; 6.
ю Псал. 105; 5.
я Гл. 4; 34. 29; 3.
ѫ Исх. 23; 28. Іис. Нав. 24; 12.
ѭ Числ. 11; 20. 14; 9, 14, 42. 16; 3. Іис. Нав. 3; 10.
а Гл. 10; 17. Неем. 1; 5. 4; 14. 9; 32.
б Исх. 23; 29, 30.
в Іис. Нав. 10; 24, 25, 42. 12; 1 и дрг.
г Исх. 17; 14. Гл. 9; 14. 25; 19. 29; 20.
д Гл. 11; 25. Іис. Нав 1; 5. 10; 8. 23; 9.
е Ст. 5. Исх. 32; 20; Гл. 12; 3. 1 Лѣт. 14; 12.
ж Іис. Нав. 7; 1, 21.
з Сѫд. 8; 27. Софон. 1; 3.
и Гл. 17; 1.
і Лев. 27; 28. Гл. 13; 17. Іис. Нав. 6; 17, 18. 7; 1.

—

а Гл. 4; 1. 5; 32, 33. 6; 1, 2, 3.
б Гл. 1; 3. 2; 7. 29; 5. Псал. 136; 16. Амос. 2; 10.
в Исх. 16; 4. Гл. 13; 3.
г 2 Лѣт. 32; 31. Іоан. 2; 25.

3 заповѣди-тѣ му, или не. И смири тя, и [д]остави тя да огладнѣешь, и [е]храни тя съ маннж, (коіжто ты не знаяше, и отци-тѣ ти не знаяхж), за да ти покаже че человѣкъ не [ж]живѣе само съ хлѣбъ, но съсъ всяко слово което исхожда изъ уста-та 4 Господни живѣе человѣкъ. [з]Облѣкла-та ти не овехтѣхж на тебе, нито нога-та ти е 5 отекла въ тѣзи четыридесеть години. [и]Ще познаешь прочее въ сърдце-то си, че както человѣкъ наказува сына си, така Го- 6 сподь Богъ твой тя наказува. За това да пазишь заповѣди-тѣ на Господа Бога твоего, [і]да ходишь въ пжтища-та му и да ся боишь отъ него.

7 Защото Господь Богъ твой тя завожда въ земіж добрж, въ земіж [к]на водны рѣкы, на источницы и бездны, които изви- 8 ратъ въ долове и планины: Въ земіж на жито и ечимыкъ, и лозія, и смоквы, и нарове; въ земіж на маслины и медъ: 9 Въ земіж дѣто ще ядешь хлѣбъ не съсъ скудость, не ще да си лишенъ отъ нищо въ неіж; въ земіж [л]на коіжто каменіе-тѣ сж желѣзо, и отъ горы-тѣ й ще ископаешь мѣдь.

10 Когато [м]ядешь и ся насытишь, да благословишь Господа Бога твоего за добрж- 11 тж земіж, коіжто ти е далъ. Внимай да не забравишь Господа Бога твоего, и да не прѣстжпишь заповѣди-тѣ му, и сждове-тѣ му, и повелѣнія-та му, които ти 12 азъ заповѣдвамъ днесь. [н]Да не бы *като* ядешь и ся насытишь, и съградишь до- 13 бры кжщы, и ся населишь, И говеда-та ти, и овцы-тѣ ти ся умножатъ, и ся умножи сребро-то ти и злато-то ти, и 14 всичко що имашь ся умножи, Да не бы ся [о]тогазь прѣвъзнесло сърдце-то ти, [п]та забравишь Господа Бога твоего, който тя изведе изъ Египетскж-тж земіж, изъ 15 домъ-тъ на рабство-то: Който [р]тя прѣведе прѣзъ тжзи голѣмж и страшнж пустыніж, [с]*дѣто имаше* горителны зміи, скорпіи, и суша, дѣто нѣмаше вода; [т]който ти извади водж изъ твърдый-тъ камыкъ: 16 Който тя храни въ пустыніж-тж [у]съ маннж, коіжто не знаяхж отци-тѣ ти, [ф]за да тя смири, и да тя опыта, да ти направи 17 добро въ сетнины-тѣ ти: И [х]да не бы да речешь въ сърдце-то си: Сила-та ми, и крѣпость-та на ржкж-тж ми, спечалихж 18 ми това богатство. Но да помнишь Господа Бога твоего; защото той е [ц]който ти дава силж да придобывашь богатство, [ч]за да утвърди завѣтъ-тъ си, за който ся клѣ на отцы-тѣ ти, както днесь.

19 Ако ли забравишь Господа Бога твоего, и отидешь слѣдъ другы богове, и служишь имъ, и поклонишь имъ ся, [ш]свидѣтелствувамъ на васъ днесь, че съвсѣмъ 20 ще ся истрѣбите: Както народи-тѣ които Господь истрѣбва отъ лице-то ви, [щ]така ще ся истрѣбите: защото не послушахте гласъ-тъ на Господа Бога вашего.

ГЛАВА 9.

1 Слушай, Израилю: [а]ты прѣминувашь днесь Іорданъ за да влѣзешь да наслѣдишь [б]народы по голѣмы и по силны отъ тебе, градове голѣмы и [в]оградены до не- 2 бе-то, Людіе великы и высокы, [г]Енаковы-тѣ синове, които познавашь, и си чулъ, Кой може да устои прѣдъ Енаковы-тѣ 3 синове? Знай прочее днесь че Іеова Богъ твой е [д]прѣдходящій прѣдъ тебе: [е]огнь пояждающій е, той [ж]ще гы истрѣби, и той ще гы низложи прѣдъ тебе, и [з]ще гы изгонишь, и скоро ще гы погубишь, 4 както ти рече Господь. [и]Когато Господь Богъ твой гы изгони отъ лице-то ти, да не думашь въ сърдце-то си и да не речешь: За моіж-тж правдж мя въведе Господь да наслѣдіж тжзи земіж: но [і]за нечестіе-то на тѣзи народы гы изгонва Го- 5 сподь отъ лице-то ти. Не [к]за твоіж-тж правдж, нито за правость-тж на сърдце-то ти, влазишь да наслѣдишь земіж-тж имъ; но за нечестіе-то на тѣзи народы Господь Богъ твой гы изгонва отъ лице-то ти, и да увѣри [л]думж-тж за коіжто ся клѣ Господь на отцы-тѣ ти, на Авраама, Исаака и Іакова.

6 Знай прочее че Господь Богъ твой ти дава тжзи добрж земіж да іж наслѣдишь не за твоіж-тж правдж; защото сте [м]лю- 7 діе жестоковыйни. Помни, да не забравишь, колко си раздражавалъ Господа Бога твоего въ пустыніж-тж: [н]отъ който день излѣзохте изъ Египетскж-тж земіж, додѣто стигнжхте до това мѣсто, вы сте были непокорни Господу.

8 И [о]въ Хоривъ раздражихте Господа, и прогнѣва ся на васъ Господь да вы ис- 9 трѣби. [п]Когато азъ възлѣзохъ на горж-

д Исх. 16; 2, 3.
е Исх. 16; 12, 14, 35.
ж Псал. 104; 29. Мат. 4; 4. Лук. 4; 4.
з Гл. 29; 5. Неем. 9; 21.
и 2 Цар. 7; 14. Псал. 89; 32. Прит. 3; 12. Евр. 12; 5, 6. Откр. 3; 19.
і Гл. 5; 33.
к Гл. 11; 10, 11, 12.
л Гл. 33; 25.
м Гл. 6; 11, 12.
н Гл. 28; 47. 32; 15; Притч. 30; 9. Осія 13; 6.
о 1 Кор. 4; 7.
п Псал. 106; 21.
р Иса. 63; 12, 13, 14. Іер. 2; 6.
с Числ. 21; 6. Осія 13; 5.
т Числ. 20; 11. Псал. 78; 15. 114; 8.
у Ст. 3. Исх. 16; 15.
ф Іер. 24; 5, 6. Евр. 12; 11.
х Гл. 9; 4. 1 Кор. 4; 7.
ц Прит. 10; 22. Осія 2; 8.
ч Гл. 7; 8, 12.
ш Гл. 4; 26. 30; 18.
щ Дан. 9; 11, 12.

—

а Гл. 11; 31. Іис. Нав. 3; 16. 4; 19.
б Гл. 4; 38. 7; 1. 11; 23.
в Гл. 1; 28.
г Числ. 13; 22. 28; 32, 33.
д Гл. 31; 3. Іис. Нав. 3; 11.
е Гл. 4; 24. Евр. 12; 29.
ж Гл. 7; 23.
з Исх. 23; 31. Гл. 7; 24.
и Гл. 8; 17. Рим. 11; 6, 20. 1 Кор. 4; 4, 7.
і Быт. 15; 16. Лев. 18; 24. 25. Гл. 18; 12.
к Тит. 3; 5.
л Быт. 12; 7. 13; 15. 15; 7. 17; 8, 26; 4. 28; 13.
м Ст. 13. Исх. 32; 9. 33; 3. 34; 9.
н Исх. 14; 11. 16; 2. 17; 2. Числ. 11; 4. 20; 2. 25; 2. Гл, 31; 27.
о Исх. 32; 4. Псал. 106; 19.
п Исх. 24; 12, 15.

тѫ да земѫ каменны-тѣ плочы, плочы-тѣ на завѣтъ-тъ който направи Господь съ васъ, [р]тогазь останѫхъ на горѫ-тѫ четыридесеть дни и четыридесеть нощи: 10 хлѣбъ не ядохъ, и водѫ не пихъ. И [с]даде ми Господь двѣ-тѣ каменны плочы, написаны съ Божій пьрстъ; и на тѣхъ *бѣхѫ написаны* всичкы-тѣ думы, които говори вамъ Господь на горѫ-тѫ изъ срѣдъ 11 огнь-тъ [т]въ день-тъ на събраніе-то. И въ свършваніе-то на четыридесеть-тѣ дни и четыридесеть-тѣ нощи, даде ми Господь двѣ-тѣ каменны плочы, плочы-тѣ на за- 12 вѣтъ-тъ. И рече ми Господь: [у]Стани, слѣзь скоро отъ тукъ; защото твои-тѣ людіе, които изведе ты изъ Египетъ, развратихѫ ся: [ф]скоро ся уклонихѫ отъ пѫть-тъ който имъ заповѣдахъ: напра- 13 вихѫ си идолъ излѣянъ. [х]Говори ми още Господь и рече: Видѣхъ тѣзи людіе, и 14 ето, [ц]людіе жестоковыйни сѫ: [ч]Остави мя да гы истрѣбѭ, и да [ш]погубѭ името имъ отъ поднебеснѫѭ; а [щ]тебе ще направѭ народъ по силенъ и по голѣмъ 15 отъ тѣхъ. И [ъ]обърнѫхъ ся, и слѣзохъ отъ горѫ-тѫ, и [ы]гора-та горѣше съ огнь, и двѣ-тѣ плочи на завѣтъ-тъ бѣхѫ въ 16 двѣ-тѣ ми рѫцѣ. И [ь]видѣхъ, и ето бѣхте съгрѣшили противъ Господа Бога вашего, бѣхте си направили теле лѣяно; бѣхте ся уклонили скоро отъ пѫть-тъ, кой- 17 то ви заповѣда Господь. И зѣхъ двѣ-тѣ плочы, та гы хвьрлихъ изъ двѣ-тѣ си рѫ- 18 цѣ, и строшихъ гы прѣдъ очи-тѣ ви. И [ѣ]припаднѫхъ прѣдъ Господа, както понапрѣдъ, четыридесеть дни и четыридесеть нощи; хлѣбъ не ядохъ, и водѫ не пихъ, за всичкый-тъ ви грѣхъ щоо съгрѣшихте, и направихте зло-то прѣдъ [ю]Господа, за 19 да го раздражавате. Защото ся уплашихъ отъ гнѣвъ-тъ и ярость-тѫ съ коѭто Господь ся бѣше разгнѣвалъ на васъ да вы истрѣби. [я]Но Господь мя послуша и тозь 20 пѫть. И бѣше Господь разяренъ много на Аарона *щото* да го погуби; и помолихъ 21 ся и за Аарона въ онова врѣме. И [ѫ]зѣхъ грѣхъ-тъ ви, теле-то което направихте, и изгорихъ го съ огнь, и счукахъ го, и стрыхъ *го*, додѣ станѫ дребно като прахъ; и хвьрлихъ прахъ-тъ му въ потокъ-тъ който тече отъ горѫ-тѫ.

22 И [ѭ]въ Таверѫ, и въ [а]Массѫ, и [б]въ Кивроѳъ-аттаавѫ, разгнѣвахте Господа. 23 И [в]когато Господь вы испроводи отъ Кадисъ-варни и рече: Възлѣзте та наслѣдѣте земѭ-тѫ коѭто ви давамъ, тогазь вы ся не покорихте на повелѣніе-то на Господа Бога вашего, и [г]не повѣровахте въ него, нито послушахте гласъ-тъ му. 24 [д]Непокорливи быдохте Господу, отъ който день вы познавамъ.

25 И [е]припаднѫхъ прѣдъ Господа прѣзъ четыридесеть-тѣ дни и четыридесеть-тѣ нощи въ които бѣхъ припаднѫлъ, защо- 26 то Господь рече да вы истрѣби. И [ж]молихъ ся Господу и рѣкохъ: Господи Іеова, не истрѣбвай людіе-тѣ си и наслѣдіето си, които си избавилъ съ величіе-то си, които си извелъ изъ Египетъ съ крѣп- 27 кѫ рѫкѫ. Помени рабы-тѣ си, Авраама, Исаака и Іакова: не ся призирай на жестокость-тѫ на тѣзи людіе, нито на не- 28 честіе-то имъ, нито на грѣхъ-тъ имъ: За да не рекѫтъ *жители-тѣ на* тѫѭ земѭ, изъ коѭто си ны извелъ: [и]Понеже Господь не може да гы въведе въ земѭ-тѫ, за коѭто имъ ся бѣ обѣщалъ, и понеже гы ненавидяше, изведе гы за да гы погу- 29 би въ пустынѭ-тѫ. И [і]тѣ сѫ твои людіе, и твое наслѣдіе, които си извелъ съ голѣмѫ-тѫ си силѫ, и съ прострѣнѫ-тѫ си мышцѫ.

ГЛАВА 10.

1 Въ онова врѣме рече ми Господь: [а]Издѣлай си двѣ каменны плочы като първы-тѣ, и възлѣзь при мене на горѫ-тѫ, и 2 [б]направи си дьрвенъ ковчегъ. И азъ ще напишѫ на плочы-тѣ думы-тѣ които бѣхѫ на първы-тѣ плочы, които строши ты, 3 и [в]да гы туришь въ ковчегъ-тъ. И направихъ ковчегъ [г]отъ дьрво ситтимъ, и [д]издѣлахъ двѣ каменны плочы като първы-тѣ, и възлѣзохъ на горѫ-тѫ съ двѣ-тѣ 4 плочы въ рѫцѣ-тѣ си. И [е]написа той на плочы-тѣ, както бѣ написано понапрѣдъ, десеть-тѣ заповѣди, [ж]които говори вамъ Господь на горѫ-тѫ, изъ срѣдъ огнь-тъ, [з]въ день-тъ на събраніе-то; и даде гы Го- 5 сподь менѣ. И обърнѫхъ ся и [и]слѣзохъ отъ горѫ-тѫ, и [і]турихъ плочы-тѣ въ ковчегъ-тъ, който направихъ, [к]за да бѫдѫтъ тамъ, както ми заповѣда Господь.

6 И дигнѫхѫ ся Израилеви-тѣ сынове отъ [л]Вироѳъ Венеяканъ въ Мосерѫ. [м]Тамъ умрѣ Ааронъ, тамъ ся и погребе; и священствова Елеазаръ сынъ му вмѣсто не-

р Исх. 24; 18. 34; 28.
с Исх. 31; 18.
т Исх. 19; 17. 20; 1. Гл. 4; 10. 10; 4. 18; 16.
у Исх. 32; 7.
ф Гл. 31; 29. Сѫд. 2; 17.
х Исх. 32; 9.
ц Ст. 6. Гл. 10; 16. 31; 27. 4 Цар. 17; 14.
ч Исх. 32; 10.
ш Гл. 29; 20. Псал. 9; 5. 109; 13.
щ Числ. 14; 12.
ъ Исх. 32; 15.
ы Исх. 19; 18. Гл. 4; 11. 5; 23.
ь Исх. 32; 19.
ѣ Исх. 34; 28. Псал. 106; 23.
ю Исх. 32; 10, 11.
я Исх. 32; 14. 33; 17. Гл. 10; 10. Псал. 106; 23.
ѫ Исх. 32; 20. Иса. 31; 7.
ѭ Числ. 11; 1, 3, 5.
а Исх. 17; 7.
б Числ. 11; 4, 34.
в Числ. 13; 3. 14; 1.
г Псал. 106; 24, 25.
д Гл. 31; 27.
е Ст. 18.
ж Исх. 32; 11 и дрг.
и Исх. 32; 12. Числ. 14; 16.
і Гл. 4; 20. 3 Цар. 8; 51. Неем. 1; 10. Псал. 95, 7.

—

а Исх. 34; 1, 2.
б Исх. 25; 10.
в Исх. 25; 16, 21.
г Исх. 25; 5, 10. 37; 1.
д Исх. 34; 4.
е Исх. 34; 28.
ж Исх. 20; 1.
з Исх. 19; 17. Гл. 9; 10. 18; 16.
и Исх. 34; 29.
і Исх. 40; 20.
к 3 Цар. 8; 9.
л Числ. 33; 31.
м Числ. 20; 28. 33; 38.

7 го. [о]Отъ тамъ ся дигнѫхѫ въ Гадгадъ, и отъ Гадгадъ въ Іотваѳѫ, земѭ на водны рѣкы.

8 Въ онова врѣме [п]отдѣли Господь Левіино-то племе, [р]да носи ковчегъ-тъ на завѣта Господень, [с]да стои прѣдъ Господа за да му слугува, [т]и да благославя 9 въ име-то му до днесь. [у]За това нѣматъ Левити-тѣ дѣлъ или наслѣдіе между братія-та си: Господь е тѣхно-то наслѣдіе, както Господь Богъ твой имъ ся обѣща.

10 И [ф]азъ стояхъ на горѫ-тѫ, както понапрѣдъ, четыридесеть дни и четыридесеть нощи; и [х]послуша мя Господь и тозь пѫть, *и* не рачи Господь да тя по-11 губи. И [ц]рече ми Господь: Стани прѣдъ иди прѣдъ тѣзи людіе, за да влѣзѫтъ и наслѣдятъ земѭ-тѫ, за коѭто ся клѣхъ на отцы-тѣ имъ да ѭ дамъ на тѣхъ.

12 И сега, Израилю, [ч]що иска Господь Богъ твой отъ тебе, [ш]ако не да ся боишь отъ Господа Бога твоего, [щ]да ходишь по всичкы-тѣ му пѫтища, и [ъ]да го обичашь, и да служишь на Господа Бога твоего съсъ всичко-то си сьрдце, и съсъ 13 всичкѫ-тѫ си душѫ, Да пазишь заповѣди-тѣ на Господа, и повелѣнія-та му, които азъ ти заповѣдвамъ днесь [ы]за добро-14 то ти? Ето [ь]небе-то, и небе-то на небеса-та, [ѣ]земя-та, и всичко-то що е на неѭ 15 е на Господа Бога твоего. Но [ю]само отцы-тѣ ти прѣдпочте Господь, и гы възлюби, и избра васъ сѣме-то имъ по тѣхъ, отъ всичкы-тѣ людіе, както *видите* днесь. 16 Обрѣжѣте прочее [я]краскожіе-то на сьрдце-то си, и не бывайте вече [ѫ]жестоко-17 выйни. Защото Іеова Богъ вашъ е [ѭ]Богъ на богове-тѣ, и [а]Господь на господарите, Богъ великый, [б]крѣпкый и страшный, [в]който не гледа на лице, и не пріема даръ; 18 [г]Който прави сѫдъ на сираче-то и на вдовицѫ-тѫ, и обича чужденецъ-тъ, ко-19 муто дава хранѫ и облѣкло. [д]Обичайте прочее чужденецъ-тъ; защото и вы бѣхте чужденци въ Египетскѫ-тѫ земѭ. 20 [е]Отъ Господа Бога твоего да ся боишь; нему да служишь, и при него [ж]да бѫдешь прилѣпенъ, и [з]въ име-то му да ся 21 кълнешь. [и]Той е хвала твоя, и Той е Богъ твой, [і]който е направилъ за тебе тыя голѣмы и страшны дѣла, които видѣхѫ очи-22 тѣ ти. [к]Съсъ седмдесеть душы слѣзохѫ отци-тѣ ти въ Египетъ, а сега Господь Богъ твой направи тя [л]многочисленъ, като звѣзды-тѣ на небе-то.

ГЛАВА 11.

1 [а]Обичай прочее Господа Бога твоего, и [б]пази зарѫчванія-та му, и повелѣнія-та му, и сѫдове-тѣ му, и заповѣди-тѣ му, прѣзъ всичкы-тѣ *си* дни.

2 И знайте днесь, защото не *говорѭ* на чада-та ваши, които не познахѫ, и които не видѣхѫ [в]наказаніе-то на Господа Бога вашего, [г]величества-та му, [д]крѣпкѫ-тѫ му рѫкѫ, и простренѫ-тѫ му мышцѫ, 3 И [е]знаменія-та му, и дѣла-та му, които направи въ срѣдъ Египетъ противъ Фараона Египетскый-тъ царь и противъ 4 всичкѫ-тѫ му земѭ, И що направи на воинство-то на Египтяны-тѣ, на коніе-тѣ имъ, и на колесницы-тѣ имъ, [ж]когато вы гоняхѫ отдиръ, какъ направи да гы потопятъ воды-тѣ на Червено-то море, и 5 Господь гы погуби до днесь, И що направи вамъ въ пустынѭ-тѫ, додѣ да дойде-6 те до това мѣсто, И [з]що направи на Даѳана и Авирона сынове-тѣ на Еліава сына Рувимова, какъ отвори уста-та си земя-та, та гы погълнѫ, и домородія-та имъ, и шатры-тѣ имъ, и всичкый-тъ имъ имотъ, въ срѣдъ всичкый-тъ Израиль: 7 Но [и]ваши-тѣ очи видѣхѫ всичкы-тѣ голѣмы дѣла Господни, които той направи. 8 За това да пазите всичкы-тѣ заповѣди, които ви азъ заповѣдвамъ днесь: [і]за да бѫдете дерзновенни, и да влѣзете, и наслѣдите земѭ-тѫ, въ коѭто отхождате 9 за да ѭ наслѣдите: И [к]да ся продължатъ дни-тѣ ви на земѭ-тѫ, за [л]коѭто ся клѣ Господь на отцы-тѣ ви да ѭ даде на тѣхъ, и на сѣме-то имъ, [м]земѭ въ коѭто тече млѣко и медъ.

10 Защото земя-та, въ коѭто влазишь да ѭ наслѣдишь, не е както Египетскѫ-тѫ земѭ, изъ коѭто излѣзохте, [н]дѣто сѣяше сѣме-то си, и напояваше съ ногѫ-тѫ 11 си, като градинѫ на зеліе: [о]Но земя-та, въ коѭто прѣминувате да ѭ наслѣдите,

[о] Числ. 33; 32, 33.
[п] Числ. 3; 6. 4; 4. 8; 14. 16; 9.
[р] Числ. 4; 15.
Гл. 18; 5.
[т] Лев. 9; 22. Числ. 6; 23. Гл. 21; 5.
[у] Числ. 18; 20, 24. Гл. 18; 1, 2. Іез. 44; 28.
[ф] Исх. 34; 28. Гл. 9; 18, 25.
[х] Исх. 32; 14, 33, 34. 33; 17. Гл. 9; 19.
[ц] Исх. 32; 34. 33; 1.
[ч] Мих. 6; 8.
[ш] Гл. 6; 13.
[щ] Гл. 5; 33.
[ъ] Гл. 6; 5. 11; 13. 30; 16, 20. Мат. 22; 37.
[ы] Гл. 6; 24.
[ь] 3 Цар. 8; 27. Псал. 115; 16. 148; 4.
[ѣ] Быт. 14; 19. Исх. 19; 5. Псал. 24; 1.
[ю] Гл. 4; 37.
[я] Виж. Лев. 26; 41. Гл. 30; 6. Іер. 4; 4. Рим. 2; 28, 29. Кол. 2; 11.
[ѫ] Гл. 9; 6, 13.
[ѭ] Іис. Нав. 22; 22. Псал. 136; 2 Дан. 2; 47. 11; 36.
[а] Откр. 17; 14. 19; 16.
[б] Гл. 7; 21.
[в] 2 Лѣт. 19; 7. Іов. 34; 19. Дѣян. 10; 34. Рим. 2; 11. Гал. 2; 6. Ефес. 6; 9. Кол. 3; 25. 1 Пет. 1; 17.
[г] Псал. 68; 5. 146; 9.
[д] Лев. 19; 33, 34.
[е] Гл. 6; 13, Мат. 4; 10. Лук. 4; 8.
[ж] Гл. 11; 22. 13; 4.
[з] Псал. 63; 11.
[и] Исх. 15; 2. Псал. 22; 3. Іер. 17; 14.
[і] 1 Цар. 12; 24. 2 Цар. 7; 23. Псал. 106; 21, 22.
[к] Быт. 46; 27. Исх. 1; 5. Дѣян. 7; 14.
[л] Быт. 15; 5. Гл. 1; 10. 28; 62.

—

[а] Гл. 10; 12. 30; 16, 20.
[б] Зах. 3; 7.
[в] Гл. 8; 5.
[г] Гл. 5; 24.
[д] Гл. 7; 19.
[е] Псал. 78; 12. 135; 9.
[ж] Исх. 14; 27, 28. 15; 9, 10. Псал. 106; 11.
[з] Числ. 16; 1, 31. 27; 3. Псал. 106; 17.
[и] Гл. 5; 3. 7; 19.
[і] Іис. Нав. 1; 6, 7.
[к] Гл. 4; 40. 5; 16. Прит. 10; 27.
[л] Гл. 9; 5.
[м] Исх. 3; 8.
[н] Зах. 14; 18.
[о] Гл. 8; 7.

земя е на горы и долове; отъ дъждь-тъ на небе-то піе водж; Земя, за коіжто Господь Богъ твой ся грыжи; [п]очи-тѣ на Господа Бога твоего сж всякога върху неіж, отъ начало-то на годинж-тж и до свършъкъ-тъ на годинж-тж.

13 И [р]ако прилежно послушате заповѣди-тѣ ми, които ви азъ заповѣдувамъ днесь, [с]да обычате Господа Бога вашего, и да му служите съсъ всичко-то си сърдце, и съсъ всичкж-тж си душж, 14 Тогазь [т]ще дамъ дъждь-тъ на земіж-тж ви на врѣме-то му, [у]ранный-тъ и късный-тъ, и ще съберешь жито-то си, и вино-то си, и елей-тъ си. 15 [ф]И *ще* дамъ трѣвж на твои-тѣ полета за скотове-тѣ ти, [х]и ще ядешь и ще ся насытишь.

16 Внимайте въ себе си, [ц]да не ся прѣльсти сърдце-то ви, и прѣстжпите, и [ч]послужите на другы богове, и имъ ся поклоните: 17 Та ся [ш]распали гнѣвъ-тъ на Господа противъ васъ, [щ]и той затвори небе-то, да не иде дъждь, и земя-та да не даде плодъ-тъ си: [ъ]и ся истрѣбите скоро отъ добрж-тж земіж, коіжто ви дава Господь.

18 [ы]Турѣте прочее тѣзи мои думы въ сърдце-то си, и въ душж-тж си; и [ь]вържѣте гы въ знакъ на ржкж-тж си, и да бждж тъ като надчелія между очи-тѣ ви 19 И [ѣ]да учите на тѣхъ чада-та си, и да говорите за тѣхъ, когато сѣдишь въ кжщж-тж си, и когато ходишь по пжть-тъ, и когато легашь, и когато ставашь. 20 И [ю]да гы напишешь на прагове-тѣ на кжщж-тж си, и на врата-та си: 21 За [я]да ся умножатъ дни-тѣ ви, и дни-тѣ на чада-та ви, на земіж-тж за коіжто ся клѣ Господь на отцы-тѣ ви да даде на тѣхъ, [ѫ]колкото небесны-тѣ дни на земіж-тж.

22 Понеже [іѫ]ако упазите прилежно всичкы-тѣ тыя заповѣди, които ви азъ заповѣдвамъ, да гы вършите, да обычате Господа Бога вашего, да ходите во всичкы-тѣ неговы пжтища, и [а]да сте прилѣпени 23 нему, Тогазь [б]ще изгони Господь всичкы тѣзи народы отъ лице-то ви, и [в]ще наслѣдите народы по голѣмы и по силны 24 отъ васъ. [г]Всяко мѣсто, дѣто стжпи стъпка-та на нозѣ-тѣ ви, ваше ще бжде: [д]отъ пустыніж-тж и Ливанъ, отъ рѣкж-тж, рѣкж-тж Евфратъ, и дору до западно-то море, ще бжде прѣдѣлъ-тъ ви. 25 [е]Никой не ще може да устои прѣдъ васъ: [ж]Господь Богъ вашъ ще тури страхъ и трепетъ отъ васъ по лице-то на всичкж-тж земіж на коіжто стжпите, [з]както ви рече.

26 Ето [и]азъ полагамъ днесь прѣдъ васъ 27 благословеніе и клѣтвж: [і]Благословеніе-то, ако послушате заповѣди-тѣ на Господа Бога вашего, които ви азъ заповѣдувамъ днесь, 28 И [к]клѣтвж-тж, ако не послушате заповѣди-тѣ на Господа Бога вашего, но кръшнете отъ пжть-тъ когото ви азъ заповѣдувамъ днесь, та да послѣдувате другы богове, които не сте познавали.

29 И когато Господь Богъ твой тя въведе въ земіж-тж, въ коіжто отхождашь за да іж наслѣдишь, да положишь [л]благословеніе-то на горж-тж Гаризинъ, а клѣтвж-тж на горж-тж Гевалъ. 30 Не сж ли тѣ отъ тамъ Іорданъ, при пжть-тъ който е къмъ западъ на слънце-то, въ земіж-тж на Хананейцы-тѣ, които живѣіжтъ въ поле-то срещж Галгалъ, [м]при джбове-тѣ Море? 31 Защото [н]вы прѣминувате Іорданъ за да влѣзете да наслѣдите земіж-тж, коіжто Господь Богъ вашъ ви дава, и ще іж наслѣдите, и ще ся населите въ неіж. 32 И да внимаете [о]да вършите всичкы-тѣ повелѣнія и сждове-тѣ, които азъ турямъ прѣдъ васъ днесь.

ГЛАВА 12.

1 Тія сж [а]повелѣнія-та и сждове-тѣ, които ще внимаете да правите въ тжзи земіж коіжто Господь Богъ на отцы-тѣ ти дава тебѣ да іж наслѣдишь, [б]въ всичкы-тѣ дни въ които живѣете на земіж-тж.

2 [в]Да разорите всичкы-тѣ мѣста, дѣто народи-тѣ, които ще завладѣете, служихж на богове-тѣ си, [г]по высокы-тѣ горы, и по хълмове-тѣ, и подъ всяко зелено дърво: 3 И [д]да съсыпете жьртвенницы-тѣ имъ, и строшите стълпове-тѣ имъ, и изгорите съ огнь Ашеры-тѣ имъ, и съсѣчете идолы-тѣ на богове-тѣ имъ, и погубите имена-та имъ отъ онова мѣсто.

4 [е]Вы да не направите такыва нѣща за 5 Господа Бога вашего: [ж]Но на мѣсто-то, което Господь Богъ вашъ избере отъ всичкы-тѣ ваши племена, за да положи име-то си тамъ, жилище-то му да търсите 6 и тамъ да идете: И [з]тамъ да приноси-

п 3 Цар. 9; 3.
р Ст. 22. Гл. 6; 17.
с Гл. 10; 12.
т Лев. 26; 4. Гл. 28; 12.
у Іоил. 2; 23. Іак. 5; 7.
ф Псал. 104; 14.
х Гл. 6; 11. Іоил. 2; 19.
ц Гл. 29; 18. Іов. 31; 27.
ч Гл. 8; 19. 30; 17.
ш Гл. 6; 15.
щ 3 Цар. 8; 35. 2 Лѣт. 6; 26. 7; 13.
ъ Гл. 4; 26. 8; 19, 20. 30; 18. Іис. Нав. 23; 13, 15, 16.
ы Гл. 6; 6. 32; 46.
ь Гл. 6; 8.
ѣ Гл. 4; 9, 10. 6; 7.
ю Гл. 6; 9.
я Гл. 4; 40. 6; 2. Прит. 3; 2. 4; 10. 9; 11.
ѫ Псал. 72; 5. 89; 29.
іѫ Ст. 13. Гл. 6; 17.
а Гл. 10; 20. 30; 20.
б Гл. 4; 38. 9; 5.
в Гл. 9; 1.
г Іис. Нав. 1; 3. 14; 9.
д Быт. 15; 18. Исх. 23; 31. Числ. 34; 3 и дрг.
е Гл. 7; 24.
ж Гл. 2; 25.
з Исх. 23; 27.
и Гл. 30; 1, 15, 19.
і Гл. 28; 2.
к Гл. 28; 15.
л Гл. 27; 12, 13. Іис. Нав. 8; 33.
м Быт. 12; 6. Сжд. 7; 1.
н Гл. 9; 1. Іис. Нав. 1; 11.
о Гл. 5; 32. 12; 32.
а Гл. 6; 1.
б Гл. 4; 10. 3 Цар. 8; 40.
в Исх. 34; 13. Гл. 7; 5.
г 4 Цар. 16; 4. 17; 10, 11. Іер. 3; 6.
д Числ. 33; 52. Сжд. 2; 2.
е Ст. 31.
ж Ст. 11. Гл. 26; 2. Іис. Нав. 9; 27. 3 Цар. 8; 29. 2 Лѣт. 7; 12. Псал. 78; 68.
з Лев. 17; 3, 4.

те всесъжженіе-то си, и жьртвы-тѣ си, и [и]десетъцы-тѣ си, и възвышаемы-тѣ приношенія на рѫцѣ-тѣ си, и обричанія-та си, и самоволны-тѣ си приношенія, и първородны-тѣ отъ говеда-та си и отъ овцы-тѣ си: 7 И [і]тамъ да ядете прѣдъ Господа Бога вашего, и [к]да ся веселите, вы и челяди-тѣ ви, въ всичко на каквото турите рѫцѣ, въ каквото тя е благословилъ Господь Богъ твой.

8 Да не правите споредъ всичко което направимъ ный днесь тукъ, [л]всякой онова 9 което му ся вижда за добро. Защото не сте дошли още въ упокоеніе-то и въ наслѣдіе-то, което ви дава Господь Богъ 10 вашъ. Но [м]когато прѣйдете Іорданъ, и ся населите на земѭ-тѫ коѭто ви Господь Богъ вашъ дава да наслѣдите, и ви дадѐ упокоеніе отъ всичкы-тѣ ви непріятели 11 наоколо, та ся населите безопасно, Тогазь на [н]мѣсто-то, което избере Господь Богъ вашъ, да насели тамъ име-то си, тамъ да приносите всичко що ви заповѣдувамъ: всесъжженія-та си, и жьртвы-тѣ си, десетъцы-тѣ си, и възвышаемы-тѣ приношенія на рѫцѣ-тѣ си, и всичкы-тѣ си избранны обричанія, които сте обре- 12 кли Господу: И [о]да ся веселите прѣдъ Господа Бога вашего, вы, и синове-тѣ ви, и дъщери-тѣ ви, и раби-тѣ ви, и рабыни-тѣ ви, и Левитинъ-тъ който е отъ вѫтрѣ врата-та ви; защото [п]той нѣма дѣлъ нито наслѣдіе съ васъ.

13 [р]Внимай на себе си, да не бы да принесешь всесъжженія-та си на всяко мѣ- 14 сто което видишь: Но [с]на това мѣсто, което избере Господь въ едно отъ племена-та ти, тамъ да приносишь всесъжженія-та си, и тамъ да правишь всичко що ти заповѣдувамъ.

15 [т]Можешь обаче въ всичкы-тѣ твои жилища да колешь, и да ядешь месо, по всичко-то желаніе на душѫ-тѫ ти, споредъ благословеніе-то, което ти е далъ Господь Богъ твой: [у]нечистый и чистый могѫтъ да ядѫтъ отъ него, [ф]както отъ 16 сърнѫ, и както отъ еленъ. [х]Само кръвь-тѫ да не ядете; на земѭ-тѫ да ѭ изливате като водѫ.

17 Не можешь да ядешь отъ вѫтрѣ врата-та си, десетъкъ-тъ на жито-то си, или на вино-то си, или на елей-тъ си, или първородны-тѣ на говеда-та си, или на овцы-тѣ си, нито нѣкое отъ обричанія-та си които си обреклъ, нито самоволны-тѣ си приношенія, или възвышаемы-тѣ прино- 18 шенія на рѫцѣ-тѣ си. Но [ц]тѣхъ да ядешь прѣдъ Господа Бога твоего, на мѣсто-то което избере Господь Богъ твой, ты и синъ ти, и дъщеря ти, и слуга-та ти, и слугыня-та ти, и Левитинъ-тъ който е отъ вѫтрѣ врата-та ти; и да ся веселишь прѣдъ Господа Бога твоего, въ всичко на 19 каквото туришь рѫкѫ. [ч]Внимай на себе си да не оставишь нѣкога Левитинъ-тъ, колкото врѣме живѣешь на земѭ-тѫ си.

20 Когато разшири Господь Богъ твой прѣдѣлы-тѣ ти, [ш]както ти ся обѣща, и речешь: Ще ямъ месо, (защото желае душа-та ти да яде месо,) можешь да ядешь месо, по всичко-то желаніе на ду- 21 шѫ-тѫ ти. Ако мѣсто-то, което Господь Богъ твой избра да положи тамъ име-то си, отстои много далечь отъ тебе, тогазь да колешь отъ говеда-та си, и отъ овцы-тѣ си, които ти е далъ Господь, както ти заповѣдахъ, и да ядешь въ жилища-та си по всичко-то желаніе на душѫ-тѫ ти. 22 [щ]Както ся яде сърна и еленъ, така ще гы ядешь: нечистый и чистый могѫтъ да 23 ядѫтъ отъ тѣхъ безъ разликѫ. [ъ]Само строго да ся вардишь да не ядешь кръвь; [ы]защото кръвь-та е животъ-тъ; и не бы- 24 ва да ядешь животъ-тъ съ месо-то. Да ѭ не ядешь; на земѭ-тѫ да ѭ изливашь 25 като водѫ. Да ѭ не ядешь; [ь]за да ти бѫде добрѣ, на тебе и на чада-та ти слѣдъ тебе, [ѣ]когато правишь право-то прѣдъ Господа.

26 [ю]Но посвященія-та си колкото имашь, [я]и обричанія-та си, да земешь, та да идешь на мѣсто-то което избере Господь, 27 И [ѫ]да принесешь всесъжженія-та си, месо-то и кръвь-тѫ, върхъ олтарь-тъ на Господа Бога твоего: кръвь-та на жьртвы-тѣ ти ще ся излѣе върхъ олтарь-тъ на Господа Бога твоего, а месо-то ще изѣдешь.

28 Внимай и слушай всичкы-тѣ тыя думы които ти заповѣдувамъ; [ѭ]за да ти бѫде добрѣ, на тебе и на чада-та ти слѣдъ тебе во вѣкъ, когато правишь добро-то и право-то прѣдъ Господа Бога твоего.

29 [а]Когато Господь Богъ твой истрѣби народы-тѣ отъ лице-то ти, дѣто отхождашь да гы наслѣдишь, и когато гы наслѣдишь, 30 и ся населишь въ земѭ-тѫ имъ. Внимай на себе си, [б]да ся не впримчишь да имъ послѣдувашь, когато ся истрѣбятъ отъ лице-то ти; и да не издирувашь за богове-

и Ст. 17. Гл. 14; 22, 23. 15; 19, 20.
і Гл. 14; 26.
к Ст. 12, 18. Лев. 23; 40. Гл. 16; 11, 14, 15. 26; 11. 27; 7.
л Сѫд. 17; 6. 21; 25.
м Гл. 11; 31.
н Ст. 5, 14, 18, 21, 26. Гл. 14; 23. 15; 20. 16; 2 и дрг. 17; 8. 18; 6, 23; 16. 26; 2. 31; 11. Іис. Нав. 18; 1. 3 Цар. 8; 29. Псал. 78; 68.
о Ст. 7.
п Гл. 10; 9. 14; 29.
р Лев. 17; 4.
с Ст. 11.
т Ст. 21.
у Ст. 22.
ф Гл. 14; 5. 15; 22.
х Быт. 9; 4. Лев. 7; 26. 17; 10. Гл. 15; 23. Ст. 23, 24.
ц Ст. 11, 12. Гл. 14; 23.
ч Гл. 14; 27.
ш Быт. 15; 18. 28; 14. Исх. 34; 24. Гл. 11; 24. 19; 8.
щ Ст. 15.
ъ Ст. 16.
ы Быт. 9; 4. Лев. 17; 11, 14.
ь Гл. 4; 40. Иса. 3; 10.
ѣ Исх. 15; 26. Гл. 13; 18. 3 Цар. 11; 38.
ю Числ. 5; 9, 10. 18; 19.
я 1 Цар. 1; 21, 22, 24.
ѫ Лев. 1; 5, 9, 13. 17; 11.
ѭ Ст. 25.
а Исх. 23; 23. Гл. 19; 1. Іис. Нав. 23; 4.
б Гл. 7; 16.

тѣ имъ и говоришь: Както служахѫ тія народи на богове-тѣ си, така и азъ ще направіѭ. 31 [в]Да не направишь така Господу Богу твоему; защото всякѫ гнусотѫ коіѭто Господь ненавиди, направихѫ тѣ на богове-тѣ си; понеже [г]и синове-тѣ си и дъщери-тѣ си изгаряхѫ съ огнь за богове-тѣ си. 32 Всичко що ви заповѣдувамъ азъ, внимайте това да правите: [д]да не притуришь на него, нито да отнемешь отъ него.

ГЛАВА 13.

1 Ако въстане въ срѣдъ тебе пророкъ, или [а]съновидецъ, [б]и даде ти знаменіе или 2 чудо, И [в]ся сбѫде знаменіе-то, или чудо-то, за което ти говорѝ, и рече: Да идемъ слѣдъ другы богове, които ты не знаешь, 3 и да имъ служимъ, Да не слушашь думы-тѣ на онзи пророкъ, *или* на онзи съновидецъ; [г]защото вы искушава Господь Богъ вашъ, за да познае да ли обычате Господа Бога вашего, отъ всичко-то си 4 сърдце, и отъ всичкѫ-тѫ си душѫ. [д]Господу Богу вашему да послѣдувате, и нему да ся боите, и заповѣди-тѣ му да пазите, и гласъ-тъ му да слушате, и [е]нему да служите, и при него да сте *прилѣпени.* 5 [ж]А онзи пророкъ, или онзи съновидецъ да ся умъртви; защото е говорилъ отстѫпленіе отъ Господа Бога вашего, който ви изведе изъ Египетскѫ-тѫ земіѭ, и вы избави отъ домъ-тъ *на* рабство-то, за да тя отбіе отъ пѫть-тъ, по който ти заповѣда Господь Богъ твой да ходишь: [з]така да истрѣбишь зло-то отъ срѣдъ си.

6 [и]Ако тя убѣждава скрытомъ братъ ти, сынъ-тъ на майкѫ ти, или сынъ ти, или дъщеря ти, или [і]жена-та на пазухѫ-тѫ ти, или пріятель-тъ ти [к]който е като душа-та ти, и рече: Да идемъ и да служимъ на другы богове, които не си зналъ 7 ты, нито отци-тѣ ти, (Отъ богове-тѣ на тѣзи народы, които сѫ около васъ, или близу при тебе, или далечь отъ тебе, отъ единый-тъ край на земіѭ-тѫ до другый-8 тъ); [л]Да му не сънзволишь, нито да го слушашь, нито да го пощади око-то ти, нито да *го* пожалишь, нито да го скры-9 ешь: Но [м]непрѣмѣнно да го умъртвишь; [н]рѫка-та ти да бѫде първа върхъ него за да го умъртвишь, и послѣ рѫка-та на 10 всичкы-тѣ людіе. И да го убіешь съ каменіе, да умре; защото поиска да тя отбіе отъ Господа Бога твоего, който тя изведе изъ Египетскѫ-тѫ земіѭ, изъ 11 домъ-тъ на рабство-то. И [о]всичкый Израиль като чуіѭтъ ще ся *убоятъ*; и не ще да направятъ вече въ срѣдъ тебе такова зло.

12 [п]Ако чуешь въ нѣкой отъ градове-тѣ, които Господь Богъ твой ти дава за да 13 ся населишь тамъ, че ся говори: Лоши человѣци сѫ [р]излѣзли отъ срѣдъ тебе, [с]и отбихѫ жители-тѣ на градъ-тъ си и рекохѫ: [т]Да идемъ, да служимъ на другы 14 богове, които не знаешь, Тогазь да разыскашь, и испыташь, и добрѣ да издиришь, и това нѣщо ако е истинно *и* вѣрно, ако таквая гнусота е сторена въ срѣдъ тебе, 15 Непрѣмѣнно да поразишь жители-тѣ на онзи градъ съ остро-то на ножъ-тъ, [у]и да истрѣбишь като проклѣто нѣщо него, и всичкы-тѣ що сѫ въ него, и скотове-тѣ 16 му, съ остро-то на ножъ-тъ. И да съберешь всичкы-тѣ му корысти въ срѣдъ стъгдѫ-тѫ му, и [ф]да изгоришь съ огнь градъ-тъ, и всичкы-тѣ му корысти съвсѣмъ *да изгоришь* за Господа Бога твоего; и [х]да бѫде вѣчно той развалины; ве-17 че да ся не съгради. И [ц]да ся не залѣпи за рѫкѫ-тѫ ти нищо отъ проклѣтіѭ-тѫ; [ч]за да ся върне Господь отъ ярость-тѫ на гнѣвъ-тъ си, и да ти даде милость, и да тя помилува, и да тя умножи, [ш]както 18 ся клѣ на отцы-тѣ ти, Ако послушашь гласъ-тъ на Іеова Бога твоего, за [щ]да пазишь всичкы-тѣ му заповѣди, които ти заповѣдувамъ днесь, да правишь право-то прѣдъ Господа Бога твоего.

ГЛАВА 14.

1 Вы сте [а]сынове на Господа Бога вашего: [б]да не правите *по тѣло-то си* нарѣзванія, нито да правите плѣшивость ме-2 жду очи-тѣ си за мъртвецъ. Защото сте [в]людіе святи на Господа Бога вашего; и избра васъ Господь, за да сте народъ собственъ нему, отъ всичкы-тѣ народы които сѫ по лице-то на земіѭ-тѫ.

3 Да [г]не ядешь нищо гнусно. (4) [д]Тія сѫ скотове-тѣ, които ще ядете: говедо-то, 5 овца-та, и коза-та, Елень-тъ, и сърна-та, и сайгакъ-тъ, и дивый-тъ ярецъ, и пи-

[в] Ст. 4. Лев. 18; 3, 26, 30. 4 Цар. 17; 15.
[г] Лев. 18; 21. 20; 2. Гл. 18; 10. Іер. 32; 35. Іез. 23; 37.
[д] Гл. 4; 2. 13; 18. Іис. Нав. 1; 7. Прит. 30; 6. Откр. 22; 18.

—

[а] Зах. 10; 2.
[б] Мат. 24; 24. 2 Сол. 2; 9.
[в] Виж. Гл. 18; 22. Іер. 28; 9. Мат. 7; 22.
[г] Гл. 8; 2. Виж. Мат. 24; 24. 1 Кор. 11; 19. 2 Сол. 2; 11. Откр. 13; 14.
[д] 4 Цар. 23; 3. 2 Лѣт. 34; 31.
[е] Гл. 10; 20. 30; 20.
[ж] Гл. 18; 20. Іер. 14; 15. Зах. 13; 3.
[з] Гл. 17; 7. 22; 21, 22, 24. 1 Кор. 5; 13.
[и] Гл. 17; 2.
[і] Виж. Быт. 16; 5. Гл. 28; 54. Прит. 5; 20. Мих. 7; 5.
[к] 1 Цар. 18; 1, 3. 20; 17.
[л] Прит. 1; 10.
[м] Гл. 17; 5.
[н] Гл. 17; 7. Дѣян. 7; 58.
[о] Гл. 17; 13. 19; 20.
[п] Іис. Нав. 22; 11 и дрг. Сѫд. 20; 1, 2.
[р] 1 Іоан. 2; 19. Іуд. 19.
[с] 4 Цар. 17; 21.
[т] Ст. 2, 6.
[у] Исх. 22; 20. Лев. 27; 28. Іис. Нав. 6; 17, 21.
[ф] Іис. Нав. 6; 24.
[х] Іис. Нав. 8; 28. Иса. 17; 1. 25; 2. Іер. 49; 2.
[ц] Гл. 7; 26. Іис. Нав. 6; 18.
[ч] Іис. Нав. 6; 26.
[ш] Быт. 22; 17. 26; 4, 24. 28; 14.
[щ] Гл. 12; 25, 28, 32.

—

[а] Рим. 8; 16. 9; 8, 26. Гал. 3; 26.
[б] Лев. 19; 28. 21; 5. Іер. 16; 6. 41; 5. 47; 5. 1 Сол. 4; 13.
[в] Лев. 20; 26. Гл. 7; 6. 26; 18, 19.
[г] Іез, 4; 14. Дѣян. 10; 13, 14.
[д] Лев. 11; 2 и дрг.

гаргъ-тъ, и ориксъ-тъ, и камилопардъ-тъ.
6 И всяко четвероного което има ногѫ раздвоенѫ, и копыто расцѣпено на два ногта *и* прѣгрызва помежду четвероногы-тѣ, тѣхъ да ядете. 7 Но отъ които прѣгрызватъ, или отъ които иматъ копыто раздвоено *и* расцѣпено да не ядете тыя: камилѫ-тѫ, и заяцъ-тъ, и кроликъ-тъ защото прѣгрызватъ, но нѣматъ раздвоено копыто: тѣ сѫ за васъ нечисты: 8 И свинѭ-тѫ, защото има копыто раздвоено, но не прѣгрызва; нечиста е за васъ; отъ месо-то имъ да не ядете, [е]нито до трупове-тѣ имъ да ся прикоснете.
9 [ж]Отъ всичкы-тѣ що сѫ у воды-тѣ, тыя да ядете: всичкы-тѣ които иматъ крыла и люспы да ядете; 10 Но всичкы които нѣматъ крыла и люспы, да не ядете; нечисты сѫ за васъ.
11 Всякѫ птицѫ чистѫ да ядете. (12) А [з]тыя сѫ които нѣма да ядете: орель-тъ, 13 и грифъ-тъ, и морскый-тъ орелъ, И пилякъ-тъ, и соколъ-тъ, и сѫпъ-тъ по видъ-тъ му, 14 И всякой вранъ по видъ-тъ му, 15 И камилоптица-та, и сова-та, и кукови-ца-та, и ястребъ-тъ по видъ-тъ му, 16 И нощный-тъ вранъ, и ивинъ-тъ, и лебедъ-тъ, 17 И неясыть-та, и сипъ-тъ, и лиликъ-тъ, 18 И щръкъ-тъ, и цапля-та по видъ-тъ ѝ, 19 вдодъ-тъ, и прилѣпъ-тъ. И [и]всичкы-тѣ крылаты пълзящи нечисты сѫ за васъ; 20 [і]не ще да ся ядѫтъ. Всякѫ птицѫ чистѫ ще ядете.
21 [к]Никаквѫ мършѫ да не ядете; (на чужденецъ-тъ, който е отъ вѫтрѣ врата-та ти, можешь да ѭ давашь, да ѭ яде; или да ѭ продавашь на другоземецъ); защото [л]вы сте людіе святи на Господа Бога вашего. [м]Да не сваришь яре въ млѣкото на майкѫ му.
22 [н]Давай непрѣмѣнно десетъкъ-тъ отъ всичкы-тѣ си произведенія които си посѣялъ, които производи нива-та *ти* всякѫ 23 годинѫ. [о]И да ядешь десетъкъ-тъ на житото си, на вино-то си, и на масло-то си, и [п]първородны-тѣ отъ говеда-та си, и отъ овцы-тѣ си, прѣдъ Господа Бога твоего, на мѣсто-то, което избере за да положи име-то си тамъ; за да ся научишь да ся боишь всякога отъ Господа Бога твоего.
24 Ако ли е пѫть-тъ много далечь за тебе щото да не можешь да гы занесешь, [р]понеже е много далечь отъ тебе мѣстото, което избере Господь Богъ твой за да положи тамъ име-то си, когато тя бла-25 гослови Господь Богъ твой, Тогазь да *гы* размѣнишь за сребро, и да вържешь сребро-то въ рѫкѫ-тѫ си, и да идешь на мѣсто-то което избере Господь Богъ твой: 26 И да дадешь сребро-то за каквото нѣщо пожелае душа-та ти, за говеда, или за овцы, или за вино, или за сикерѫ, или за какво да е което бы пожелала душата ти: и [с]да ядешь тамъ прѣдъ Господа Бога твоего, и да ся развеселишь, ты и 27 домъ-тъ ти, И [т]Левитинъ-тъ който е отъ вѫтрѣ врата-та ти; да го не оставишь; [у]защото той нѣма дѣлъ нито наслѣдіе съ тебе.
28 [ф]Въ свършъкъ-тъ на третѭ-тѫ годинѫ да извадишь всичкый-тъ десетъкъ отъ произведеніе-то си прѣзъ онѫѭ годинѫ, 29 и да го туришь отъ вѫтрѣ врата-та си: И [х]Левитинъ-тъ (защото [ц]нѣма дѣлъ нито наслѣдіе съ тебе), и чужденецъ-тъ, и сираче-то, и вдовица-та, които сѫ отъ вѫтрѣ врата-та ти, да дохождатъ и да ядѫтъ, и да ся насытятъ; [ч]за да тя благослови Господь Богъ твой въ всичкы-тѣ дѣла на рѫцѣ-тѣ ти, които ще работишь.

ГЛАВА 15.

1 Въ свършъкъ-тъ [а]на седмь годины да 2 направишь оставяніе. И това е правило-то на оставяніе-то; всякой заимодавецъ, който даде назаемъ на ближній-тъ си, да *го* остави; да *го* не иска отъ ближній-тъ си, или отъ брата си; защото ся провъз-3 гласява оставяніе за Господа. [б]Отъ чужденецъ-тъ можешь да *го* искашь; но каквото има твое у брата ти, рѫка-та ти 4 да *го* оставя: Додѣ да ся не намѣрва сиромахъ между васъ; защото [в]Господь ще тя благослови много въ землѭ-тѫ, коѭто ти Господь Богъ твой дава въ наслѣ-5 діе за да ѭ владѣешь. [г]Ако само съ прилежаніе слушашь гласъ-тъ на Господа Бога твоего, за да внимаешь да правишь всичкы-тѣ тыя заповѣди, които ти азъ 6 заповѣдувамъ днесь, То Господь Богъ твой ще тя благослови, както ти ся обѣща; и [д]ще давашь назаемъ на много народы, но ты не ще да земашь назаемъ; и [е]ще владѣешь надъ много народы, но надъ тебе нѣма да владѣѭтъ.
7 Ако има у тебе сиромахъ отъ братіята ти, отъ вѫтрѣ въ нѣкои отъ врата-та ти, въ землѭ-тѫ ти, коѭто Господь Богъ твой ти дава, [ж]да не ожесточавашь сърдце-то си, нито да затворишь рѫкѫ-тѫ си 8 отъ брата си сиромахъ-тъ: Но [з]непрѣ-

[е] Лев. 11; 26, 27.
[ж] Лев. 11; 9.
[з] Лев. 11; 13.
[и] Лев. 11; 20.
[і] Виж. Лев. 11; 21.
[к] Лев. 17; 15. 22; 8. Іез. 4; 14.
[л] Ст. 2.
[м] Исх. 23; 19. 34; 26.
[н] Лев. 27; 30. Гл. 12; 6, 17. Неем. 10; 37.
[о] Гл. 12; 5, 6, 7, 17, 18.
[п] Гл. 15; 19, 20.
[р] Гл. 12; 21.
[с] Гл. 12; 7, 18. 26; 11.
[т] Гл. 12; 12, 18, 19.
[у] Числ. 18; 20. Гл. 18; 1, 2.
[ф] Гл. 26; 12. Амос. 4; 4.
[х] Гл. 26; 12.
[ц] Ст. 27. Гл. 12; 12.
[ч] Гл. 15; 10. Прит. 3; 9, 10. Виж. Мал. 3; 10.

—

[а] Исх. 21; 2. 23; 10, 11. Лев. 25; 2, 4. Гл. 31; 10. Іер. 34; 14.
[б] Виж. Гл. 23; 20.
[в] Гл. 28; 8.
[г] Гл. 28; 1.
[д] Гл. 28; 12, 44.
[е] Гл. 28; 13. Прит. 22; 7.
[ж] 1 Іоан. 3; 17.
[з] Лев. 25; 35. Мат. 5; 42. Лук. 6; 34, 35.

мѣнно да отворишь рѫкѫ-тѫ си къмъ него, и непрѣмѣнно да му дадешь на заемъ доволно за нуждѫ-тѫ му, за каквото има потрѣбѫ. 9 Внимай въ себе си, да не влѣзе лоша мысль въ сърдце-то ти, та речешь: Приближава седма-та година, година-та на оставяніе-то: и [и]да не стане лукаво око-то ти противъ брата ти сиромахъ-тъ, и му не дадешь, [і]и извыка къмъ Господа противъ тебе, и [к]бѫде ти грѣхъ. 10 Да му дадешь непрѣмѣнно, и [л]сърдце-то ти да не скърби когато му давашь; понеже [м]за това ще тя благослови Господь Богъ твой во всичкы-тѣ ти дѣла, и во всичкы-тѣ ти прѣдпріятія. 11 Защото [н]нѣма да исчезне сиромахъ отъ срѣдъ земіѫ-тѫ *ти;* за това ти азъ заповѣдувамъ, и казувамъ: Непрѣмѣнно да отваряшь рѫкѫ-тѫ си къмъ брата си, къмъ сиромахъ-тъ си, и къмъ оскудный-тъ си на земіѫ-тѫ си.

12 [о]Ако ти ся продаде братъ ти, Евреинъ или Еврейка, да ти слугува шесть години, а въ седмѫ-тѫ годинѫ да го испратишь свободенъ отъ себе си. 13 И когато го испратишь свободенъ отъ себе си, да го 14 не испратишь празденъ: Непрѣмѣнно да го даруваш съ нѣщо отъ стадо-то си, и отъ гумно-то си, и отъ жлебъ-тъ си; *отъ* каквото тя е [п]Господь Богъ твой благословилъ да му дадешь. 15 И [р]да си напомнишь че и ты бѣше рабъ въ Египетскѫ-тѫ земіѫ, и Господь Богъ твой тя избави; за това и азъ ти заповѣдувамъ това нѣщо днесь.

16 [с]Ако ли ти рече: Не излизамъ изъ тебе; понеже обича тебе и домъ-тъ ти, защото е благополученъ съ тебе: 17 Тогазь да земешь шило, и да промушишь ухо-то му на врата-та, и ще ти бѫде рабъ за вынѫгы; и на рабыніѫ-тѫ си да направишь така. 18 Да ти ся не види жестоко когато го испратишь свободенъ отъ себе си; защото [т]ти е слугувалъ двойно отъ колкото уцѣненъ слуга, шесть години; и Господь Богъ твой ще тя благослови во всичко що правишь.

19 [у]Всичкы-тѣ първородны, които ся раждатъ отъ говеда-та ти и овцы-тѣ ти които сѫ мѫжкы, да посвящавашь на Господа Бога твоего; да не употрѣбишь въ работаніе първородно-то на говедо-то си, нито острижешь първородно-то на овцы-тѣ си. 20 [ф]Прѣдъ Господа Бога твоего да го ядешь всякѫ годинѫ, ты и домъ-тъ ти, на мѣсто-то което избере Господь. 21 [х]Ако ли има нѣкой порокъ, *ако е* хромо, или слѣпо, *или има* нѣкой порокъ лошъ, да го не принесешь жъртвѫ на Господа Бога твоего. 22 Отъ вѫтрѣ врата-та си да го ядешь като сърнѫ и като елень; [ц]безъ разликѫ, нечистый и чистый *да ядѫтъ.* 23 [ч]Но кръвь-тѫ му да не ядешь: на земіѫ-тѫ да іѫ излѣешь като водѫ.

ГЛАВА 16.

1 Пази [а]мѣсецъ-тъ Авивъ, и прави пасхѫ-тѫ на Господа Бога твоего; понеже [б]въ мѣсецъ Авивъ тя изведе Господь 2 Богъ твой изъ Египетъ [в]прѣзъ нощь. И да жъртвувашь пасхѫ-тѫ на Господа Бога твоего, отъ овцы и [г]говеда, [д]на мѣсто-то което избере Господь за да насели 3 тамъ име-то си. [е]Да не ядешь съ неіѫ нищо квасно: седмь дни да ядешь съ неіѫ бесквасны *хлѣбове,* хлѣбъ на оскърбеніе, (защото на бързомъ излѣзе ты изъ Египетскѫ-тѫ земіѫ;) за да помнишь день-тъ на излизаніе-то си изъ Египетскѫ-тѫ земіѫ прѣзъ всичкы-тѣ дни на живота си. 4 И [ж]да ся не види квасъ, въ всичкы-тѣ ти прѣдѣлы, седмь дни; и [з]отъ месо-то, което ще жъртвувашь на първый-тъ день надъ вечеръ, да не остане нищо до сутринь-тѫ. 5 Не можешь да жъртвувашь пасхѫ-тѫ въ кой да е отъ градове-тѣ ти, 6 които ти дава Господь Богъ твой: Но на онова мѣсто, което избере Господь Богъ твой за да насели тамъ име-то си, да жъртвувашь пасхѫ-тѫ [и]вечерь около захожданіе-то на слънце-то, во врѣме-то въ 7 което си излѣзлъ изъ Египетъ, И [і]да іѫ испечешь и ядешь [к]на мѣсто-то което избере Господь Богъ твой; и на сутринь-тѫ да ся върнешь, и да идешь въ кѫщѫ-тѫ си. 8 Шесть дни да ядешь бесквасны, и [л]въ седмый-тъ день *да бѫде* тържественно събраніе на Господа Бога твоего: да не работишь *никаквѫ* работѫ.

9 [м]Седмь седмицы да изброишь за себе си: начни да броишь седмь-тѣ седмицы, отъ когато първъ пѫть туришь сърпъ на 10 жетвѫ-тѫ. И да направишь праздникъ-тъ на седмицы-тѣ Господу Богу твоему, съ възможно-то отъ рѫкѫ-тѫ ти самоволно приношеніе, което ще приносишь, [н]споредъ колкото тя е благословилъ Го- 11 сподь Богъ твой. И [о]да ся веселишь прѣдъ Господа Бога твоего, ты и сынъ ти, и дъщеря ти, и слуга-та ти, и слугыня-та ти,

и Гл. 28; 54, 56. Прит. 23; 6. 28; 22. Мат. 20; 15.
і Гл. 24; 15.
к Мат. 25; 41, 42.
л 2 Кор. 9; 5, 7.
м Гл. 14; 29. 24; 19. Псал. 41; 1 Прит. 22; 9.
н Мат. 26; 11. Марк. 14; 7. Іоан. 12; 8.
о Исх. 21; 2. Лев. 25; 39. Іер. 34; 14.
п Прит. 10; 22.
р Гл. 5; 15. 16; 12.
с Исх. 21; 5, 6.
т Виж. Иса. 16; 14. 21; 16.
у Исх. 13; 2. 34; 19. Лев. 27; 26. Числ. 3; 13.
ф Гл. 12; 5, 6, 7, 17. 14; 23. 16; 11, 14.
х Лев. 22; 20. Гл. 17; 1.
ц Гл. 12; 15, 22.
ч Гл. 12; 16, 23.

а Исх. 12; 2 и дрг.
б Исх. 13; 4. 34; 18.
в Исх. 12; 29 и 42.
г Числ. 28; 19.
д Гл. 12; 5, 26.
е Исх. 12; 15, 19, 39. 13; 3, 6, 7. 34; 18.
ж Исх. 13; 7.
з Исх. 12; 10. 34; 25.
и Исх. 12; 6.
і Исх. 12; 8, 9. 2 Лѣт. 35; 13.
к 4 Цар. 23; 23. Іоан. 2; 13. 23. 11; 55.
л Исх. 12; 16. 13; 6. Лев. 23; 8.
м Исх. 23; 16. 34; 22. Лев. 23; 15. Числ. 28; 26. Дѣян. 2; 1.
н Ст. 17. 1 Кор. 16; 2.
о Ст. 14. Гл. 12; 7, 12, 18.

и Левитинъ-тъ който е отъ вѫтрѣ врата-та ти, и чужденецъ-тъ, и сираче-то, и вдовица-та, които сѫ въ срѣдъ васъ, на онова мѣсто което избере Господь Богъ твой, за да насели тамъ име-то си. 12 И [п]да помнишь че си былъ ты рабъ въ Египетъ: и внимай да вършишь тыя повелѣнія.

13 [р]Да правишь праздникъ-тъ на шатры-тѣ седмь дни като съберешь жито-то си и вино-то си: 14 И [с]да ся веселишь на праздникъ-тъ си, ты, и сынъ ти, и дъщеря ти, и слуга-та ти, и слугыня-та ти, и Левитинъ-тъ, и чужденецъ-тъ, и сираче-то, и вдовица-та, които сѫ отъ вѫтрѣ врата-та ти. 15 [т]Седмь дни да празднувашь Господу Богу твоему, на мѣсто-то което избере Господь; защото Господь Богъ твой ще тя благослови во всичкы-тѣ ти произведенія и во всичкы-тѣ дѣла на рѫцѣ-тѣ ти; и ты само ще ся веселишь.

16 [у]Три пѫти въ годинѫ-тѫ да ся явява всякой твой мѫжкый полъ прѣдъ Господа Бога твоего, на мѣсто-то което избере той, въ праздникъ-тъ на бесквасны-тѣ, и въ праздникъ-тъ на седмицы-тѣ, и въ праздникъ-тъ на шатры-тѣ: и [ф]да ся не явяватъ прѣдъ Господа съ праздны рѫцѣ. 17 Всякой *да дава* по силѫ-тѫ си, [х]споредъ благословеніе-то на Господа Бога твоего, което ти е далъ.

18 [ц]Да си поставишь сѫдіи и надзиратели по всичкы-тѣ си градове, които ти дава Господь Богъ твой по племена-та ти; и да сѫдятъ людіе-тѣ съ правосѫдіе. 19 [ч]Да не развратишь сѫдъ; [ш]да не гледашь на лице, [щ]нито да земашь даръ; защото даръ-тъ заслѣпява очи-тѣ на мудры-тѣ, и прѣвраща думы-тѣ на праведны-тѣ. 20 Правдѫ-тѫ, правдѫ-тѫ да диришь; [з]за да поживѣешь, и да наслѣдишь земѭ-тѫ, коѭто ти дава Господь Богъ твой.

21 [ы]Да не насадишь за себе си *дѫбравѫ отъ каквы годѣ дървія при олтарь-тъ на Господа Бога твоего, когото ще си направишь; 22 [ь]Нито да си поставишь идолъ, нѣщо което ненавиди Господь Богъ твой.

ГЛАВА 17.

1 [а]Да не принесешь Господу Богу твоему говедо или овцѫ, което има порокъ, *или* какъвъ годѣ недостатъкъ; понеже то е гнусота Господу Богу твоему.

2 [б]Ако ся намѣри въ срѣдъ васъ, въ нѣкой отъ градове-тѣ ти които Господь Богъ твой ти дава, мѫжъ или жена, който стори зло прѣдъ Господа Бога твоего, и [в]прѣстѫпи завѣта му, 3 И отиде и послужи на другы богове, и имъ ся поклони, [г]на слънце-то, или на лунѫ-тѫ, или на какво годѣ отъ небесно-то воинство, [д]нѣщо което не сьмь заповѣдалъ: 4 И [е]ти ся извѣсти и чуешь, и добрѣ испыташь, и ето е истина, извѣстно е това, сторила ся е таквая мерзость въ Израиль: 5 Тогазь да изведешь вънъ при врата-та си мѫжъ-тъ или женѫ-тѫ, които сѫ сторили това зло; мѫжъ-тъ или женѫ-тѫ [ж]да гы убіете съ каменіе, и да умрѫтъ.

6 [з]Чрѣзъ уста-та на двама или на трима свидѣтели, да ся умъртвява който е за смърть; чрѣзъ уста-та *само* на единъ свидѣтель, да не ся умъртвява. 7 [и]Рѫцѣ-тѣ на свидѣтели-тѣ да бѫдѫтъ първы на него, за да го умъртвятъ, и послѣ рѫцѣ-тѣ на всичкы-тѣ людіе: [і]така ще отмахнешь зло-то отъ срѣдъ си.

8 [к]Ако ти ся случи нѣкоя работа много мѫчна за тебе да ѭ отсѫдишь, между [л]кръвь и кръвь, между сѫдъ и сѫдъ, и между біеніе и біеніе, прѣпирателны работы вѫтрѣ въ селенія-та ти, тогазь, да станешь [м]и да възлѣзешь на мѣсто-то което избере Господь Богъ твой; 9 И [н]да идешь при священницы-тѣ Левиты-тѣ, и [о]при сѫдіѭ-тѫ който ще бѫде въ оныя дни, и да попыташь; и [п]ще ти кажѫтъ рѣшеніе-то на сѫдъ-тъ: 10 И да направишь споредъ думѫ-тѫ, коѭто ти кажѫтъ отъ онова мѣсто което избере Господь; и да внимаешь да сторишь по всичко, както тя научатъ. 11 И по изреченіе-то на законъ-тъ, както тя научатъ, и по сѫдъ-тъ който ти рекѫтъ, да направишь; да ся не уклонявашь отъ думѫ-тѫ коѭто ти кажѫтъ, на десно, или на лѣво. 12 А [р]человѣкъ-тъ който постѫпи дързостливо, и не послуша священникъ-тъ [с]който прѣдстои да служи тамъ *прѣдъ* Господа Бога твоего, или на сѫдіѭ-тѫ, той человѣкъ да умре: 13 и [т]да отмахнешь зло-то отъ Израиля. И [у]всичкы-тѣ людіе като чуѭтъ, ще ся убоятъ, и не ще бѫдѫтъ вече дързостливи.

п Гл. 15; 15.
р Исх. 23; 16. Лев. 23; 34. Числ. 29; 12.
с Неем. 8; 9 и дрг.
т Лев. 23; 39, 40.
у Исх. 23; 14, 17. 34; 23.
ф Исх. 23; 15. 34; 20.
х Ст. 10.
ц Гл. 1; 16. 1 Лѣт. 23; 4. 26; 29. 2 Лѣт. 19; 5, 8.
ч Исх. 23; 2, 6. Лев. 19; 15.
ш Гл. 1; 17. Прит. 24; 23.
щ Исх. 23; 8. Прит. 17; 23. Еккл. 7; 7.
з Іез. 18; 5, 9.
ы Исх. 34; 13. 3 Цар. 14; 15. 16; 33. 4 Цар. 17; 16. 21; 3. 2 Лѣт. 33; 3.
* *Евр.* Ашера, т. е. идолъ на Астартѫ наедно съ дървета, подъ сѣнкѫ-тѫ на които стоеше.
ь Лев. 26; 1.

—

а Гл. 15; 21. Мал. 1; 8, 13. 14.
б Гл. 13; 6.
в Іис. Нав. 7; 11, 15. 23; 16. Сѫд. 2; 20. 4 Цар. 18; 12. Осія 8; 1.
г Гл. 4; 19. Іов. 31; 26.
д Іер. 7; 22, 23, 31. 19; 5. 32; 35.
е Гл. 13; 12, 14.
ж Лев. 24; 14, 16. Гл. 13; 10. Іис. Нав. 7; 25.
з Числ. 35; 30. Гл. 19; 15. Мат. 18; 16. Іоан. 8; 17. 2 Кор. 13; 1. 1 Тим. 5; 19. Евр. 10; 28.
и Гл. 13; 9. Дѣян. 7; 58.
і Ст. 12. Гл. 13; 5. 19; 19.
к 2 Лѣт. 19; 10. Агг. 2; 11. Мал. 2; 7.
л Виж. Исх. 21; 13, 20, 22, 28. 22; 2. Числ. 35; 11. 16, 19. Гл. 19; 4, 10, 11.
м Гл. 12; 5. 19; 17. Псал. 122; 5.
н Іер. 18; 18.
о Гл. 19; 17.
п Іез. 44; 24.
р Числ. 15; 30. Ездр. 10; 8. Осія 4; 4.
с Гл. 18; 5, 7.
т Гл. 13; 5.
у Гл. 13; 11. 19; 20.

14 Като влѣзешь въ земѭ-тѫ коѭто ти дава Господь Богъ твой, и ѭ наслѣдишь и ся населишь въ нея, и речешь: [ф]Ще си поставѭ царь, както всичкы-сѣ народи които сѫ около мене: 15 Тогазь да си поставишь царь [х]когото избере Господь Богъ твой; [ц]отъ братія-та си да си поставишь царь; не можешь да поставишь надъ себе си чуждъ человѣкъ, който не ти е братъ. 16 Но [ч]да не трупа много коніе за себе си, [ш]нито да върне людіе-тѣ въ Египетъ за умноженіе на коніе; защото [щ]Господь ви рече: [ъ]Да ся не върнете вече прѣзъ онзи пѫть. 17 Нито да зема много жены за себе си, [ы]за да не отстѫпи сърдце-то му; нито да трупа твърдѣ много сребро и злато за себе си. 18 И [ь]когато сѣдне на царскый-тъ си прѣстолъ, да прѣпише въ еднѫ книгѫ за себе си прѣписъ на тоя законъ, [ѣ]отъ *онжзи която е* прѣдъ священницы-тѣ Левиты-тѣ. 19 И [ю]той да бѫде при него, и да прочита въ него прѣзъ всичкы-тѣ дни на животъ-тъ си: за да ся научи да ся бои отъ Господа Бога своего, да пази всичкы-тѣ думы на тоя законъ, и тыя повелѣнія, и да гы върши: 20 За да ся не прѣвъзнесе сърдце-то му надъ братія-та му, и [я]да ся не уклонява отъ заповѣдь-тѫ на десно или на лѣво; за да бѫде многолѣтенъ на царство-то си, той и чада-та му, въ срѣдъ Израиль.

ГЛАВА 18.

1 Священници-тѣ Левити, *и* всичко-то Левіино племе, [а]да нѣматъ дѣлъ нито наслѣдіе заедно съ Израиля: [б]жъртвоприношенія-та Господу, и негово-то наслѣдіе 2 да ядѫтъ. За това не ще иматъ наслѣдіе между братія-та си: тѣхно-то наслѣдіе е Господь, както имъ рече.

3 И това ще бѫде правдина-та на священницы-тѣ отъ людіе-тѣ, отъ онѣзи които приносятъ въ жъртвѫ, или говедо, или овцѫ: [в]да даватъ на священникъ-тъ плешкѫ-тѫ, и челюсти-тѣ, и търбухъ-тъ. 4 [г]Начаткы-тѣ на жито-то си, *на* вино-то си и *на* елей-тъ си, и начатъкъ-тъ на стриженіе-то на овцы-тѣ си, да давашь 5 нему. Защото [д]него избра Господь Богъ твой отъ всичкы-тѣ ти племена, [е]за да прѣдстои да служи въ име-то на Господа, той и синове-тѣ му вынѫгы.

6 И ако дойде Левитинъ, изъ нѣкой отъ градове-тѣ ти, отъ всичкый Израиль, [ж]дѣто е былъ пришлецъ, и дойде съсъ всичко-то желаніе [з]на душѫ-тѫ си на мѣсто-7 то което избере Господь; Тогазь ще служи въ име-то на Господа Бога своего, [и]както всичкы-тѣ му братія Левити-тѣ, които прѣдстоятъ тамъ прѣдъ Господа. 8 [і]Равны дѣлове да ядѫтъ, освѣнь происходящо-то отъ *продажбѫ-тѫ на отеческый-тъ му *имотъ*.

9 Като влѣзешь въ земѭ-тѫ коѭто ти дава Господь Богъ твой, [к]не ся учи да правишь по гнусоты-тѣ на оныя народы. 10 Да ся не намѣрва въ тебе никой който [л]да прѣкарва сына си или дъщерѭ си прѣзъ огнь, чародѣй, *или* прокобитель, или 11 [м]гататель, или омаятель, Или обаятель, или [н]бѣсовъпрошатель, или вълшебникъ, 12 или [о]мъртвовъпрошатель; Защото всякой който прави тыя дѣла гнусенъ е Господу: и [п]за тыя гнусоты Господь Богъ 13 твой гы изгонва отъ лице-то ти. Съвършенъ да бѫдешь прѣдъ Господа Бога 14 твоего. Защото тія народи, които ще наслѣдишь, слушатъ прокобители-тѣ и чародѣи-тѣ; а на тебе така не е далъ Господь Богъ твой.

15 [р]Господь Богъ твой ще ти въздигне отъ срѣдъ тебе, отъ братія-та ти, пророкъ 16 както мене; него да слушате: По всичко както просяше отъ Господа Бога твоего при Хоривъ [с]въ день-тъ на събраніе-то, и говорѣше ты: [т]Да не чуѭ вече гласъ-тъ на Господа Бога моего, и да не видѭ 17 вече тоя голѣмъ огнь, за да не умрѫ. И рече ми Господь: [у]Добрѣ е каквото говорихѫ. 18 [ф]Азъ ще имъ въздигнѫ отъ срѣдъ братія-та имъ *пророкъ*, както тебе, и [х]ще турѭ думы-тѣ си въ уста-та му, и [ц]ще имъ говори всичко каквото му азъ запо-19 вѣдувамъ. А [ч]който не послуша думы-тѣ ми, които той ще говори въ мое име, азъ ще искамъ отвѣтъ отъ него.

20 [ш]Но пророкъ който дързне и говори въ мое име думѫ коѭто азъ не му сьмь заповѣдалъ да говори, или [щ]който говори въ име-то на другы богове, той про-21 рокъ да ся умъртви. Ако ли речешь въ сърдце-то си: Какъ ще познаемъ думѫ-22 тѫ, коѭто Господь не е говорилъ? [ъ]Когато нѣкой пророкъ говори въ име-то на Господа, и [ы]дума-та не ся сбѫде, нито

ф 1 Цар. 8; 5, 19, 20.
х Виж. 1 Цар. 9; 15, 10; 24. 16; 12. 1 Лѣт. 22; 10.
ц Iер. 30; 21.
ч 3 Цар. 4; 26, 10; 26, 28. Псал. 20; 7.
ш Иса. 31; 1. Iез. 17; 15.
щ Исх. 13; 17. Числ. 14; 3, 4.
ъ Гл. 28; 68. Осія 11; 5. Виж. Iер. 42; 15.
ы Виж. 3 Цар. 11; 3, 4.
ь 4 Цар. 11; 12.
ѣ Гл. 31; 9, 26. Виж. 4 Цар. 22; 8.
ю Iис. Нав. 1; 8. Псал. 119; 97, 98.
я Гл. 5; 32. 3 Цар. 15; 5.

—

а Числ. 18; 20. 26; 62. Гл. 10; 9.
б Числ. 18; 8, 9. 1 Кор. 9; 13.
в Лев. 7; 30—34.
г Исх. 22; 29. Числ. 18; 12, 24.
д Исх. 28; 1. Числ. 3; 10.
е Гл. 10; 8. 17; 12.
ж Числ. 35; 2, 3.
з Гл. 12; 5.
и 2 Лѣт. 31; 2.
і 2 Лѣт. 31; 4. Неем. 12; 44, 47.
* *Или* наемъ-тъ.
к Лев. 18; 26, 27, 30. Гл. 12; 29, 30, 31.
л Лев. 18; 21. Гл. 12; 31.
м Лев. 19; 26, 31. 20; 27. Иса. 8; 19.
н Лев. 20; 27.
о 1 Цар. 28; 7.
п Лев. 18; 24, 25. Гл. 9; 4.
р Ст. 18. Iоан. 1; 45. Дѣян. 3; 22. 7; 9.
с Гл. 9; 10.
т Исх. 20; 19. Евр. 12; 19.
у Гл. 5; 28.
ф Ст. 15. Iоан. 1; 45. Дѣян. 3; 22. 7; 37.
х Иса. 51; 16. Iоан. 17; 8.
ц Iоан. 4; 25. 8; 28. 12; 49, 50.
ч Дѣян. 3; 23.
ш Гл. 13; 5. Iер. 14; 14, 15. Зах. 13; 3.
щ Гл. 13; 1, 2. Iер. 2; 8.
ъ Iер. 28; 9.
ы Виж. Гл. 13; 2.

ся случи, тая е дума-та коіѭто Господь не е говорилъ: пророкъ-тъ іѭ е говорилъ [ь] отъ дързость: да ся не убоишь отъ него.

ГЛАВА 19.

1 Когато Господь Богъ твой погуби [а] народы-тѣ, на които земіѭ-тѫ дава тебе Господь Богъ твой, и ты наслѣдишь и ся населишь въ градове-тѣ имъ, и въ кѫщы-тѣ имъ: 2 [б] Тогазь да си отдѣлишь три града въ срѣдъ земіѭ-тѫ си, коіѭто ти Господь Богъ твой дава да іѭ наслѣдишь. 3 Да си приготвишь пѫть-тъ; и да раздѣлишь на три части прѣдѣлы-тѣ на земіѭ-тѫ си, коіѭто ти Господь Богъ твой дава да наслѣдишь, за да бѣга тамъ всякой убіица.

4 И [в] това е правило-то за убіицѫ-тѫ, който може да побѣгне тамъ, и да остане живъ: Който удари ближній-тъ си безъ намѣреніе, когото по напрѣдъ не е 5 мразилъ, Както когато отхожда нѣкой заедно съ другарь-тъ си въ лѣсъ-тъ за да сѣче дърва, и рѫка-та му като удари съсъ сѣкырѫ-тѫ за да прѣсѣче дърво-то, искочи желѣзо-то изъ топорище-то, и улучи другарь-тъ му, и той умре, такъвъ нека бѣга въ единъ отъ тыя градове, и ще 6 бѫде живъ: Да [г] не бы отмъститель-тъ за кръвь-тѫ въ распаленіе на сърдце-то си да ся завтече въ слѣдъ убіицѫ-тѫ и го пристигне, (ако е пѫть-тъ далеченъ), и го убіе, безъ да е достоинъ за смърть, поне-7 же го не мразѣше отъ понапрѣдъ. За това азъ ти заповѣдвамъ и казвамъ: Три градове да си отдѣлишь.

8 А [д] когато Господь Богъ твой разшири прѣдѣлы-тѣ ти, както ся клѣ на отцы-тѣ ти, и ти даде всичкѫ-тѫ земіѭ, коіѭто 9 ся обѣща да даде на отцы-тѣ ти, Ако пазишь и вършишь всичкы тыя заповѣди, които ти заповѣдвамъ днесь, да обичашь Господа Бога твоего, и да ходишь всякога въ неговы-тѣ пѫтища, [е] тогазь при тыя три-тѣ ще си притуришь още три града: 10 За да ся не пролѣе неповинна кръвь въ твоіѭ-тѫ земіѭ, коіѭто ти Господь Богъ твой дава наслѣдіе, и да нѣма върхъ те-11 бе повинность на кръвь. Но [ж] ако има нѣкой ненависть на ближній-тъ си, и го прѣчака и ся устреми на него та го удари, и умре, и побѣгне въ единъ отъ тыя 12 градове, Тогазь старѣйшины-тѣ на градъ-тъ му да проводятъ и да го земѫтъ отъ тамъ, и да го прѣдадѫтъ въ рѫкѫ-тѫ на отмъститель-тъ за кръвь-тѫ за да умре. 13 [з] Око-то ти да го не пожали, но [и] да отмахнешь отъ Израиля *проливаніе на* неповиннѫ кръвь, за да ти бѫде добрѣ.

14 Да [і] не помѣстишь межды-тѣ на ближній-тъ си, които дѣды-тѣ ти сѫ поставили въ твое-то наслѣдіе, което ще наслѣдишь въ земіѭ-тѫ коіѭто Господь Богъ твой ти дава за да іѭ наслѣдишь.

15 [к] Единъ свидѣтель да ся не подигне противъ нѣкого человѣка, за какво да е беззаконіе, или за какво да е съгрѣшеніе, каквото съгрѣшеніе бы съгрѣшилъ: чрѣзъ уста-та на двама свидѣтели, или чрѣзъ уста-та на трима свидѣтели, да ся увѣрява *всяка* дума.

16 [л] Ако ся подигне неправеденъ свидѣ-17 тель противъ человѣка, за да свидѣтелствува противъ него за неправдѫ, Тогазь и двама-та человѣци, между които е прѣніе-то, да застанѫтъ прѣдъ Господа, [м] прѣдъ священницы-тѣ и прѣдъ сѫдіи-тѣ, 18 които сѫ въ оныя дни: И сѫдіи-тѣ да испытатъ потънко, и ако е свидѣтель-тъ лъжесвидѣтель, и свидѣтелствува лъжли-19 во противъ брата си, [н] Тогазь да му направите това което той бѣ намыслилъ да направи на брата си: и [о] да отмахнешь 20 зло-то отъ срѣдъ си. И [п] другы-тѣ ще чуіѭтъ и ще ся убоятъ, и не ще направятъ 21 за напрѣдъ такова зло въ срѣдъ тебе. Да *го* [р] не пожали око-то ти: [с] животъ за животъ, око за око, зѫбъ за зѫбъ, рѫка за рѫкѫ, нога за ногѫ.

ГЛАВА 20.

1 Когато възлѣзешь на бой противъ непріятели-тѣ си, [а] и видишь коніе, и колесницы, *и* людіе повече отъ тебе, да не ся убоишь отъ тѣхъ: защото [б] съ тебе е Господь Богъ твой, който тя изведе изъ 2 Египетскѫ-тѫ земіѭ. И когато приближишь при бой-тъ, священникъ-тъ да 3 пристѫпи и говори на людіе-тѣ, И да имъ рече: Слушай, Израилю; вы приближавате днесь при бой-тъ противъ непріятели-тѣ си; да не ослабне сърдце-то ви: не бойте ся, нито ся смущавайте, нито ся 4 ужасавайте отъ тѣхъ; Защото Господь Богъ вашъ е който ходи съ васъ, [в] да ся біе за васъ противъ врагове-тѣ ви, за да вы спасе.

5 И надзиратели-тѣ да говорятъ на людіе-тѣ, и да рекѫтъ: Кой человѣкъ е съ-

---

ь Ст. 20.

—

а Гл. 12; 29.
б Исх. 21; 13. Числ. 35; 10, 14. Іис. Нав. 20; 2.
в Числ. 35; 15. Гл. 4; 42.
г Числ. 35; 12.
д Быт. 15; 18. Гл. 12; 20.
е Іис. Нав. 20; 7, 8.
ж Исх. 21; 12 и држ. Числ. 35; 16, 24. Гл. 27; 24. Прит. 28; 17.
з Гл. 13; 8. 25; 12.
и Числ. 35; 33, 34. Гл. 21; 9. 3 Цар. 2; 31.
і Гл. 27; 17. Іов. 24; 2. Прит. 22; 28. Осія 5; 10.
к Числ. 35; 30. Гл. 17; 6. Мат. 18; 16. Іоан. 8; 17. 2 Кор. 13; 1. 1 Тим. 5; 19. Евр. 10; 28.
л Псал. 27; 12. 35; 11.
м Гл. 17; 9. 21; 5.
н Прит. 19; 5, 9. Дан. 6; 24.
о Гл. 13; 5. 17; 7. 21; 21. 22; 21, 24. 24; 7.
п Гл. 17; 13. 21; 21.
р Ст. 13.
с Исх. 21; 23, 24. Лев. 24; 20. Мат. 5; 38.

—

а Виж. Псал. 20; 7. Иса. 31; 1.
б Числ. 23; 21. Гл. 31, 6, 8. 2 Лѣт. 13; 12. 32; 7, 8.
в Гл. 1; 30. 3; 22. Іис. Нав. 23; 10.

градилъ новъ домъ, и не го е [г]обновилъ? Нека иде, и да ся върне въ домъ-тъ си, да не бы да умре въ бой-тъ и го обнови
6 другъ человѣкъ. И кой человѣкъ е насадилъ лозіе, и не е ялъ първы-тѣ му плодове? Нека иде, и нека ся върне въ домъ-тъ си, да не бы да умре въ бой-тъ, и яде другъ человѣкъ първы-тѣ му пло-
7 дове. И [д]кой человѣкъ ся е сгодилъ за женѫ, и не ѭ е зѣлъ? Нека иде, и нека ся върне въ домъ-тъ си, да не бы да умре на бой-тъ, и ѭ земе другъ чело-
8 вѣкъ. И надзиратели-тѣ да говорятъ още на людіе-тѣ, и да рекѫтъ: [е]Кой человѣкъ е боязливъ и безсърдченъ? Нека иде, и нека ся върне въ домъ-тъ си, да не бы ослабнѫло сърдце-то на братія-та му, ка-
9 то негово-то сърдце. И като свършатъ надзиратели-тѣ да говорятъ на людіе-тѣ, да поставятъ воеводы на пълкове-тѣ, за началницы на людіе-тѣ.

10 Когато приближишь при градъ за да го
11 завоювашь, [ж]прѣдложи му миръ. И ако ти отговори мирно, и ти отвори, тогазь всичкы-тѣ людіе които ся намѣрватъ въ него ще ти бѫдѫтъ подданни, и ще ти ра-
12 ботятъ: Ако ли не направи миръ съ тебе, но воюва противъ тебе, тогазь да го
13 обсадишь; И като го прѣдаде Господь Богъ твой въ рѫцѣ-тѣ ти, тогазь [з]да поразишь всичкы-тѣ му мѫжкы съ остро-
14 то на ножъ-тъ: А жены-тѣ, и дѣца-та, и [и]скотове-тѣ, и всичко що ся намѣрва въ градъ-тъ, всичкы-тѣ му корысти, да земешь за себе си: и [і]да ядешь корысти-тѣ на врагове-тѣ си, които Господь Богъ
15 твой ти даде. Така да правишь на всичкы-тѣ градове които сѫ много далечь отъ тебе, които не сѫ отъ градове-тѣ на тыя
16 народы: А [к]отъ градове-тѣ на тыя людіе, които Господь Богъ твой ти дава за наслѣдіе, да не оставишь живо нищо кое-
17 то има дыханіе: Но да гы истрѣбишь, като проклѣто нѣщо: Хеттейцы-тѣ, и Аморрейцы-тѣ, Хананейцы-тѣ, и Ферезейцы-тѣ, Евейцы-тѣ, и Іевусейцы-тѣ, както
18 ти заповѣда Господь Богъ твой; [л]За да не вы научатъ да правите по всичкы-тѣ имъ гнусоты които сѫ правили на богове-тѣ си, и [м]съгрѣшите противъ Господа Бога вашего.

19 Когато обсаждашь нѣкой градъ много дни, и воювашь го за да го прѣземешь, да не истрѣбишь дървя-та му, и да не дигашь на тѣхъ топоръ; защото отъ тѣхъ можешь да ся хранишь, и да не гы изсѣчешь. Человѣкъ ли е дърво-то на поле-то, та да влѣзе отъ лице-то ти въ обсадѫ-тѫ?

20 Само дървя-та които знаешь че не сѫ дървя за хранѫ, тѣхъ можешь да истрѣбишь и изсѣчешь; и да направишь окопъ противъ градъ-тъ, който ти ся противи, додѣ ся прѣдаде.

ГЛАВА 21.

1 Ако въ земіѭ-тѫ, коіѭто ти Господь Богъ твой дава да наслѣдишь, ся намѣри убитъ нѣкой паднѫлъ на поле-то *и* не ся
2 знае кой го е убилъ, Тогазь да излѣзѫтъ старѣйшины-тѣ ти и сѫдіи-тѣ ти, и да измѣрятъ *разстояніе-то* до градове-тѣ които
3 сѫ около убитый-тъ; И старѣйшины-тѣ на градъ-тъ който е най близу до убитый-тъ, да земѫтъ юницѫ, съ коіѭто не е
4 работено, нито е теглила яремъ; И старѣйшины-тѣ на онзи градъ да докаратъ юницѫ-тѫ въ единъ долъ каменливъ, който не е оранъ, нито е сѣянъ; и тамъ въ долъ-тъ да прѣсѣкѫтъ вратъ-тъ на юни-
5 цѫ-тѫ. И да пристѫпятъ священници-тѣ синове-тѣ Левіеви; (понеже [а]тѣхъ избра Господь Богъ твой да му служатъ, и да благославятъ въ име-то Господне, и [б]по думѫ-тѫ имъ да ся сѫди всяко прѣпира-
6 ніе, и всяко біеніе:) И всичкы-тѣ старѣйшины отъ онзи градъ който е най близу до убитый-тъ, [в]да омыіѫтъ рѫцѣ-тѣ си
7 надъ закланѫ-тѫ юницѫ въ долъ-тъ; И да отговорятъ и рекѫтъ: Рѫцѣ-тѣ ни не сѫ пролѣли тѫзи кръвь, нито очи-тѣ ни
8 сѫ видѣли: Бѫди милостивъ, Господи, на людіе-тѣ си Израиля, които си избавилъ, и [г]не считай на людіе-тѣ си Израиля кръвь неповиннѫ. И ще имъ ся прости
9 кръвь-та. Така [д]ще изгладишь изъ срѣдъ себе си неповиннѫ-тѫ кръвь, когато направишь право-то прѣдъ очи-тѣ на Господа.

10 Когато излѣзешь да воювашь противъ врагове-тѣ си, и Господь Богъ твой гы прѣдаде въ рѫцѣ-тѣ ти, и земешь отъ
11 тѣхъ плѣнницы, И видишь между плѣнницы-тѣ женѫ доброличнѫ, и ѭ възлю-
12 бишь, да ѭ земешь за своѭ женѫ, Тогазь да ѭ заведешь у дома си, и тя да обръсне главѫ-тѫ си и отрѣже ногти-тѣ
13 си; И да съблѣче отъ себе си дрехы-тѣ на плѣненіе-то си, и да сѣди въ домъ-тъ ти, и [е]да оплаква бащѫ си и майкѫ си цѣлъ мѣсецъ; и послѣ това да влѣзешь при неѭ, и да й бѫдешь мѫжъ, и тя да
14 ти бѫде жена. Ако ли не ся благодаришь отъ неѭ, тогазь да ѭ испроводишь свободнѫ: и да не ѭ продадешь за сребро, да не ѭ направишь рабыніѭ, [ж]защото си ѭ смирилъ.

г Виж. Неем. 12; 27. Псал. 30; надписъ-тъ.
д Гл. 24; 5.
е Сѫд. 7; 3.
ж 2 Цар. 20; 18, 20.
з Числ. 31; 7.
и Іис. Нав. 8; 2.
і Іис. Нав. 22; 8.
к Числ. 21; 2, 3, 35. 33; 52. Гл. 7; 1, 2. Іис. Нав. 11; 14.
л Гл. 7; 4, 12; 30, 31. 18; 9. Исх. 23; 33.

—

а Гл. 10; 8. 1 Лѣт. 23; 13.
б Гл. 17; 8, 9.
в Виж. Псал. 19 12. 26; 6. Мат. 27; 24.
г Іона 1; 14.
д Гл. 19; 13.
е Виж. Псал. 45; 10.
ж Быт. 34; 2. Гл. 22; 29. Сѫд. 19; 24.

15 Ако има нѣкой двѣ жены, еднѫ-тѫ любимѫ, [з]а другѫ-тѫ нелюбимѫ, и му народятъ чада, любима-та и нелюбима-та, и първородный-тъ сынъ е на нелюбимѫ-тѫ, 16 Тогазь [и]въ който день дѣли на сынове-тѣ си имотъ-тъ си, не може да направи първороденъ сынъ-тъ на любимѫ-тѫ, и да прѣзри сынъ-тъ на нелюбимѫ-тѫ, първородный-тъ: 17 Но да припознае за първороденъ сынъ-тъ на нелюбимѫ-тѫ, и [і]да му даде двоенъ дѣлъ отъ всичкый-тъ си имотъ; защото е [к]начатъкъ на силѫ-тѫ му; [л]нему принадлежи право-то на първородство-то.

18 Ако има нѣкой сынъ упоритъ и непокорливъ, който не слуша гласъ-тъ на отца си, или гласъ-тъ на майкѫ си, и тѣ сѫ го наказували, но той не гы е слушалъ, 19 Тогазь отецъ му и майка му да го хванѫтъ и да го заведѫтъ при старѣйшины-тѣ на градъ-тъ му, и при портѫ-тѫ на мѣсто-то му: 20 И да рекѫтъ на старѣйшины-тѣ на градъ-тъ му: Тоя нашъ сынъ е упоритъ и непокорливъ; не слуша гласъ-тъ ни: раскошенъ е и піяница: 21 Тогазь всичкы-тѣ человѣци отъ градъ-тъ му да го убіѭтъ съ каменіе, и да умре: и [м]да отмахнешь зло-то отъ срѣдъ си; и [н]всичкый Израиль да чуе и да ся убои.

22 И ако нѣкой стори съгрѣшеніе [о]достойно за смърть, и *осѫденъ* бѫде на смърть, и го обѣсишь на дърво, 23 Да [п]не остане тѣло-то му всичкѫ-тѫ нощь на дърво-то, но непрѣмѣнно да го погребешь въ истый-тъ день, (защото [р]е проклѣтъ отъ Бога обѣсеный;) и [с]да не осквернишь земіѭ-тѫ си, коіѭто Господь Богъ твой ти дава въ наслѣдіе.

ГЛАВА 22.

1 Когато видишь говедо-то на брата си или овцѫ-тѫ му загубены, [а]да гы не прѣнебрѣжишь; непрѣмѣнно да гы върнешь при брата си. 2 И ако братъ ти не е близу при тебе, или ако го не познавашь, тогазь прибери гы у дома си, и да бѫдѫтъ при тебе додѣ гы потърси братъ ти; 3 и тогазь да му гы дадешь. Така да правишь и за оселъ-тъ му; така да правишь и за дрехѫ-тѫ му; така да правишь и за всяко изгубено нѣщо на брата си, което е изгубилъ, и ты го намѣришь; не бива да го прѣнебрѣжишь. 4 Когато видишь оселъ-тъ на брата си или говедо-то му паднѫло на пѫть-тъ, [б]да гы не прѣнебрѣжишь; непрѣмѣнно да *гы* дигнешь съ него.

5 Жена да не носи мѫжко облѣкло, нито мѫжъ да ся облѣче въ женскѫ дрехѫ; понеже всичкы-тѣ които правятъ така гнусота сѫ на Господа Бога твоего.

6 Ако ти ся случи на пѫть-тъ птичіе гнѣздо на нѣкое дърво, или на земіѭ-тѫ, *и въ него* пилета, или яйца, и майка-та лежи на пилета-та или на яйца-та, [в]да не земешь майкѫ-тѫ съ чада-та. 7 Непрѣмѣнно да пустишь майкѫ-тѫ, а чада-та да земешь за себе си; [г]за да ти бѫде добрѣ, и да ся продължатъ дни-тѣ ти.

8 Когато съградишь новѫ кѫщѫ, да направишь огражденіе около стрѣхы-тѣ си за да не направишь кѫщѫ-тѫ си повиннѫ на кръвь, ако падне нѣкой человѣкъ отъ неѭ.

9 [д]Да не насѣешь лозіе-то си съ разнородны сѣмена: за да ся не оскверни произведеніе-то на сѣме-то което си насѣялъ, и плодъ-тъ на лозіе-то. 10 [е]Да не орешь съ волъ и оселъ наедно. 11 [ж]Да не облѣчешь дрехѫ смѣсенѫ отъ вълнѫ и ленъ заедно.

12 Да си направишь [з]ресны въ четыри-тѣ краища на дрехѫ-тѫ си, съ коіѭто ся покрывашь.

13 Ако нѣкой земе женѫ, и [и]влѣзе при неѭ, 14 и іѫ възненавиди, И даде причинѫ да іѫ злословятъ, и нанесе на неѭ лошо име, и рече: Зѣхъ тѫіѫ женѫ, и като приближихъ при неѭ, не іѫ намѣрихъ дѣвицѫ, 15 Тогазь на момѫ-тѫ баща ѝ, и майка ѝ, да земѫтъ и занесѫтъ *бѣлезы-тѣ отъ* дѣвичество-то на момѫ-тѫ при старѣйшины-тѣ градскы, въ портѫ-тѫ: 16 И на момѫ-тѫ баща ѝ да рече на старѣйшины-тѣ: Дадохъ дъщеріѭ си на тогози человѣка за женѫ, а той іѫ ненавиди: 17 И ето, даде причинѫ да іѫ злословятъ, и казува: Не намѣрихъ дъщеріѭ ти дѣвицѫ; но ето дѣвичества-та на дъщеріѭ ми. И да разгънѫтъ ризѫ-тѫ прѣдъ старѣйшины-тѣ градскы. 18 Тогазь старѣйшины-тѣ на онзи градъ да земѫтъ человѣкъ-тъ, и 19 да го накажѫтъ; И да го глобятъ сто *сикли* сребърны, и да гы даде на бащѫ-тѫ на момѫ-тѫ; защото нанесе лошо име на Израилскѫ дѣвицѫ: и да му бѫде жена; не бива да іѫ напусне въ всичкый-тъ си животъ. 20 Ако ли е това нѣщо истинно, *и* не ся намѣри дѣвичество у момѫ-тѫ; 21 Тогазь да извадятъ момѫ-тѫ прѣдъ врата-та на бащинъ-тъ ѝ домъ, и человѣци-тѣ отъ градъ-тъ ѝ да іѫ убіѭтъ съ каменіе, и да умре; защото [і]е сторила бесчестіе въ Израиль, като е блудствовала въ бащинъ-тъ си домъ: така [к]да отмахнешь зло-то отъ срѣдъ си.

[з] Быт. 29; 33.
[и] 1 Лѣт. 5; 2. 26; 10. 2 Лѣт. 11; 19, 22.
[і] Виж. 1 Лѣт. 5; 1.
[к] Быт. 49; 3.
[л] Быт. 25; 31, 33.
[м] Гл. 13; 5. 19; 19, 20. 22; 21. 24.
[н] Гл. 13; 11.
[о] Гл. 19; 6. 22; 26. Дѣян. 23; 29. 25; 11, 25. 26; 31.
[п] Іис. Нав. 8; 29. 10; 26, 27. Іоан. 19; 31.
[р] Гал. 3; 13.
[с] Лев. 18; 25. Числ. 35; 34.

—

[а] Исх. 23; 4.
[б] Исх. 23; 5.
[в] Лев. 22; 28.
[г] Гл. 4; 40.
[д] Лев. 19; 19.
[е] Виж. 2 Кор. 6; 14, 15, 16.
[ж] Лев. 19; 19.
[з] Числ. 15; 38. Мат. 23; 5.
[и] Быт. 29; 21. Сѫд. 15; 1.
[і] Быт. 34; 7. Сѫд. 20; 6, 10. 2 Цар. 13; 12, 13.
[к] Гл. 13; 5.

22 [л]Ако ся намѣри нѣкой лежащъ съ ожененѫ женѫ, тогазь и двама-та да бѫдѫтъ убити, мѫжъ-тъ който е лежалъ съ женѫ-тѫ и жена-та: така да отмахнешь зло-то отъ Израиль. 23 Ако нѣкоя млада дѣвица е [м]годена за мѫжъ, и ѭ намѣри нѣкой въ градъ-тъ, и лежи съ неѭ, 24 Тогазь да гы изведите двама-та прѣдъ врата-та на онзи градъ, и да гы убіете съ каменіе, и да умрѫтъ: момѫ-тѫ, защото не извыкала *като е была* въ градъ-тъ: и мѫжъ-тъ, защото е [н]смирилъ женѫ-тѫ на ближній-тъ си: така [о]да отмахнешь зло-то отъ срѣдъ си.

25 Но ако нѣкой намѣри на поле-то момѫ годенѫ и ѭ насилова, и лежи съ неѭ, тогазь само человѣкъ-тъ, който е лежалъ съ неѭ, да бѫде убитъ: 26 А на момѫ-тѫ да не направишь нищо: нѣма въ момѫ-тѫ грѣхъ за смьрть; защото като кога ся нѣкой устреми на ближній-тъ си и го убіе, така е това нѣщо. 27 Защото на поле-то ѭ намѣри, извыка годена-та мома, но нѣмаше който да ѭ отърве.

28 [п]Ако нѣкой намѣри младѫ дѣвицѫ, негоденѫ, и ѭ хване, та лежи съ неѭ и гы намѣрятъ: 29 Тогазь онзи человѣкъ който е лежалъ съ неѭ да даде на бащѫ-тѫ на момѫ-тѫ петдесеть *сикли* сребьрны, и тя да му бѫде жена; [р]понеже ѭ е смирилъ, не быва да ѭ напусне въ всичкый си животъ.

30 [с]Никой да не земе женѫ-тѫ на бащѫ си, нито [т]да открые покрывкѫ-тѫ на отца си.

ГЛАВА 23.

1 Онзи който е подвитъ или има отрѣзанъ дѣтородный си удъ да не влѣзе въ събраніе-то Господне. 2 Копеличищъ да не влѣзе въ събраніе-то Господне; и до десетый-тъ си родъ да не влѣзе въ събраніе-то Господне. 3 [а]Аммонецъ и Моавецъ да не влѣзе въ събраніе-то Господне; и до десетый-тъ си родъ да не влѣзѫтъ въ събраніе-то Господне никогá. 4 [б]Защото не вы посрѣщнѫхѫ съ хлѣбъ и водѫ на пѫть-тъ, когато излазѣхте изъ Египетъ; и [в]защото цѣнихѫ противъ тебе Валаама сына Веорова отъ Фаѳуръ Месопотамскый за да тя прокьлне. 5 Но Господь Богъ твой не рачѝ да послуша Валаама: но Господь Богъ твой промѣни клѣтвѫ-тѫ на благословеніе тебѣ, понеже Господь Богъ твой тя обича. 6 [г]Да не поискашь миръ-тъ имъ, нито благополучіе-то имъ, прѣзъ всичкы-тѣ си дни до вѣка. 7 Да ся не гнусишь отъ Едомецъ; [д]защото е братъ твой; да ся не гнусишь отъ Египтянинъ, [е]защото си былъ пришлецъ въ земѭ-тѫ му. 8 Дѣца-та които ся родятъ отъ тѣхъ, въ третій-тъ си родъ да влѣзѫтъ въ събраніе-то Господне.

9 Когато излѣзешь на войскѫ, противъ непріятели-тѣ си, пази ся отъ всякѫ лошѫ работѫ. 10 [ж]Ако има въ срѣдъ тебе человѣкъ нечистъ, отъ нѣщо което *му* ся е случило прѣзъ нощь-тѫ, да излѣзе вънъ отъ станъ-тъ, и да не влѣзе въ станъ-тъ: 11 А привечеръ [з]да ся омые съ водѫ: и когато зайде сълнце-то нека влѣзе въ станъ-тъ. 12 Да имашь мѣсто вънъ отъ станъ-тъ, 13 дѣто да излазишь тамъ по вънъ. И да имашь лопаткѫ малкѫ между орѫжія-та си; и когато клекнешь вънъ, да изровишь съ неѭ, и ся повърнешь, да заровишь онова което излиза изъ тебе. 14 Защото Господь Богъ твой [и]ходи прѣзъ срѣдъ станъ-тъ ти, за да тя избавя, и да прѣдава врагове-тѣ ти прѣдъ тебе; за това станъ-тъ ти трѣбва да бѫде святъ; за да не види нѣщо нечисто въ тебе, и ся отвърне отъ тебе.

15 [і]Рабъ който е прибѣгнѫлъ отъ господаря си при тебе, да го не прѣдадешь на 16 господаря му: При тебе да живѣе, въ срѣдъ васъ, на мѣсто-то което избере отъ вѫтрѣ врата-та ти дѣто му е угодно; [к]да го не притѣснявашь.

17 [л]Да нѣма блудницѫ отъ дъщери-тѣ Израилевы, нито да има [м]мѫжеложникъ отъ Израилевы-тѣ синове. 18 Да не приносишь заплатѫ отъ блудницѫ, нито цѣнѫ отъ куче, въ домъ-тъ на Господа Бога твоего за никакво обѣщаніе; защото и двѣ-тѣ тія сѫ гнусота Господу Богу твоему.

19 [н]Да не заемнешь на брата си за лихвѫ пары, ни хранѫ, нито друго което ся заемнува. 20 [о]На чужденецъ можешь да давашь съ лихвѫ; на брата си обаче да не дадешь съ лихвѫ; [п]за да тя благославя Господь Богъ твой въ всичкы-тѣ ти прѣдпріятія, на земѭ-тѫ въ коѭто отхождашь за да ѭ наслѣдишь.

21 [р]Когато обречешь обричаніе Господу Богу твоему, да не забавяшь да го дадешь; защото Господь Богъ твой непрѣмѣнно ще го прѣдири отъ тебе, и ще бѫде грѣхъ на тебе. 22 Но ако не щешь да ся обречешь, нѣма да ти бѫде грѣхъ. 23 [с]Каквото излѣзе изъ устны-тѣ ти, да го пазишь и да го вършишь, както си обрѣклъ Господу Богу твоему, самоволно-то

л Лев. 20; 10. Іоан. 8; 5.
м Мат. 1; 18, 19.
н Гл. 21; 14.
о Ст. 21, 22.
п Исх. 22; 16, 17.
р Ст. 24.
с Лев. 18; 8. 20; 11. Гл. 27; 20. 1 Кор. 5; 1.
т Виж. Руѳ. 3; 9. Іез. 16; 8.

—

а Неем. 13; 1, 2.
б Виж. Гл. 2; 29.
в Числ. 22; 5, 6.
г Ездр. 9; 12.
д Быт. 25; 24, 25, 26. Авд. 10, 12.
е Исх. 22; 21. 23; 9. Лев. 19; 34. Гл. 10; 19.
ж Лев. 15; 16.
з Лев. 15; 5.
и Лев. 26; 12.
і 1 Цар. 30; 15.
к Исх. 22; 21.
л Лев. 19; 29. Виж. Притч. 2; 16.
м Быт. 19; 5. 4 Цар. 23; 7.
н Исх. 22; 25. Лев. 25; 36, 37. Неем. 5; 2, 7. Псал. 15; 5. Лук. 6; 34, 35.
о Виж. Лев. 19; 34. Гл. 15; 3.
п Гл. 15; 10.
р Числ. 30; 2. Екկл. 5; 4, 5.
с Числ. 30; 2. Псал. 66; 13, 14.

приношеніе, което си обреклъ съ устата си.

24 Когато влѣзешь въ лозіе-то на ближній-тъ си, можешь да ядешь гроздіе колкото искашь, додѣ ся наситишь; но въ съсѫдъ-тъ си да не туришь. 25 Когато влѣзешь въ сѣятбы-тѣ на ближній-тъ си, [т]можешь да откѫснешь съ рѫкѫ-тѫ си класове; но сърпъ не быва да туришь въ сѣятбы-тѣ на ближній-тъ си.

ГЛАВА 24.

1 Когато [а]нѣкой земе женѫ, и ся ожени за неѭ, и ако бы че не намѣри тя благодать въ очи-тѣ му, защото намѣрва той въ неѭ грозно нѣщо, тогазь да ѝ напише разводно писмо, и да *го* даде въ рѫкѫ-тѫ ѝ, и да ѭ отпрати изъ кѫщѫ-тѫ си. 2 И като излѣзе изъ кѫщѫ-тѫ му, може да иде и да ся ожени за другъ мѫжъ. 3 И ако ѭ възненавиди вторый-тъ мѫжъ, та ѝ напише разводно писмо, и *го* даде въ рѫкѫ-тѫ ѝ, и ѭ отпрати отъ домъ-тъ си, или ако умре вторый-тъ ѝ мѫжъ, който ѭ е зѣлъ за своѭ женѫ; 4 [б]Първый-тъ ѝ мѫжъ, който ѭ е напустнѫлъ, не може да ѭ земе пакъ за женѫ на себе си, като е осквернена; защото това е гнусота прѣдъ Господа; и да не нанесешь грѣхъ на земѭ-тѫ, коѭто Господь Богъ твой ти дава наслѣдіе.

5 [в]Ако нѣкой е зѣлъ женѫ наскоро, да не отиде на брань, и да ся не натовари на него нищо; да бѫде свободенъ въ кѫщѫ-тѫ си еднѫ годинѫ, и [г]да весели женѫ-тѫ си коѭто е зѣлъ.

6 Да не земе никой въ залогъ рѫкомелницѫ, нито горній-тъ камыкъ; защото животъ зема въ залогъ.

7 [д]Ако ся съгледа нѣкой че е откраднѫлъ нѣкого отъ братія-та си, отъ Израилевы-тѣ сынове, та го е направилъ робъ, или го е продалъ, тогазь тоя крадецъ да ся умъртви; и [е]да отмахнешь зло-то отъ срѣдъ си.

8 Внимай [ж]въ ранѫ-тѫ на проказѫ-тѫ, да пазишь прилежно, и да правишь по всичко каквото вы научатъ священници-тѣ Левити-тѣ: както имъ заповѣдахъ, да внимаете да правите. 9 [з]Помни що направи [и]на Маріамъ Господь Богъ твой на пѫть-тъ, когато излѣзохте изъ Египетъ.

10 Когато дадешь на заемъ нѣщо на ближній-тъ си, да не влѣзешь въ кѫщѫ-тѫ 11 му за да земешь залогъ отъ него. Вънъ да застанешь, и онзи человѣкъ, комуто заемашь, да ти изнесе залогъ-тъ. 12 Ако ли е человѣкъ-тъ сиромахъ, да не легашь да 13 спишь съсъ залогъ-тъ му. [і]Непрѣмѣнно да му върнешь залогъ-тъ около захожданіе-то на слънце-то, за да спи съ дрехѫ-тѫ си, и [к]да тя благослови; [л]и да ти бѫде правда прѣдъ Господа Бога твоего.

14 [м]Да не онеправдувашь нѣкого цѣненъ, сиромахъ и нищъ, отъ братія-та си, или отъ чужденцы-тѣ които сѫ въ земѭ-тѫ 15 ти, отъ вѫтрѣ врата-та ти. [н]Въ истый-тъ день дай заплатѫ-тѫ му, прѣди да зайде слънце-то на неѭ; защото е сиромахъ, и има надеждѫ-тѫ си на неѭ; [о]за да не извыка противъ тебе къмъ Господа, и ти бѫде грѣхъ.

16 [п]Бащи-тѣ да ся не умъртвуватъ за чада-та, нито чада-та да ся умъртвуватъ за бащы-тѣ: всякой да ся умъртвува за свой-тъ си грѣхъ.

17 [р]Да не извърнешь сѫдъ-тъ на чужденецъ-тъ, на сираче-то, [с]нито да земешь 18 дрехѫ-тѫ на вдовицѫ-тѫ въ залогъ: Но [т]да помнишь че ты си *былъ* рабъ въ Египетъ, и Господь Богъ твой тя избави отъ тамъ; за това азъ ти заповѣдувамъ да правишь това нѣщо.

19 [у]Когато жнешь жетвѫ-тѫ си на нивѫ-тѫ си, и забаравишь нѣкой снопъ на нивѫ-тѫ, да не ся върнешь да го земешь; за чужденецъ-тъ ще бѫде, за сираче-то, и за вдовицѫ-тѫ: [ф]за да тя благослови Господь Богъ твой во всичкы-тѣ дѣла на 20 рѫцѣ-тѣ ти. Като брулишь маслины-тѣ си, да не прѣтресувашь пакъ вѣтвы-тѣ: нека бѫде за чужденецъ-тъ, за сираче-21 то, и за вдовицѫ-тѫ. Като оберешь лозіе-то си, да ся не вращашь да го прѣбирашь; да бѫде за чужденецъ-тъ, за сира-22 че-то, и за вдовицѫ-тѫ: И [х]да помнишь че рабъ си былъ ты въ Египетскѫ-тѫ земѭ; за това азъ ти заповѣдувамъ да правишь това нѣщо.

ГЛАВА 25.

1 Ако стане [а]прѣпираніе между человѣцы, и дойдѫтъ на сѫдъ-тъ, и гы сѫдятъ, тогазь [б]*сѫдіи-тѣ* да оправдаѭтъ праведный-тъ, и осѫдятъ повинный-тъ. 2 И ако повинный-тъ е [в]достоинъ за бой, сѫдія-та да заповѣда да го свалятъ долу, и [г]прѣдъ него, споредъ прѣстѫпленіе-то му да му ударятъ нѣколко удары съ четъ.

т Мат. 12; 1. Марк. 2; 23. Лук. 6; 1.

—

а Мат. 5; 31. 19; 7. Марк. 10; 4.
б Іер. 3; 1.
в Гл. 20; 7.
г Прит. 5; 18.
д Исх. 21; 16.
е Гл. 19; 19.
ж Лев. 13; 2. 14; 2.
з Виж. Лук. 17; 32. 1 Кор. 10; 6.
и Числ. 12; 10.
і Исх. 22; 26.
к Іов. 29; 11, 13. 31; 20. 2 Кор. 9; 13. 2 Тим. 1; 18.
л Гл. 6; 25. Псал. 106; 31. 112; 9. Дан. 4; 27.
м Мал. 3; 5.
н Лев. 19; 13. Іер. 22; 13. Іак. 5; 4.
о Іак. 5; 4.
п 4 Цар. 14; 6. 2 Лѣт. 25; 4. Іер. 31; 29, 30. Іез. 18; 20.
р Исх. 22; 21, 22. Прит. 22; 22. Иса. 1; 23. Іер. 5; 28. 22; 3. Іез. 22; 29. Зах. 7; 10. Мал. 3; 5.
с Исх. 22; 26.
т Ст. 22. Гл. 16; 12.
у Лев. 19; 9, 10. 23; 22.
ф Гл. 15; 10. Псал. 41; 1. Прит. 19; 17.
х Ст. 18.

—

а Гл. 19; 17. Іез. 44; 24.
б Виж. Прит. 17; 15.
в Лук. 12; 48.
г Мат. 10; 17.

3 [д]Четыридесеть удара може да му ударятъ, а не повече; да не бы като притури да му удари много повече отъ тыя удары, [е]да стане братъ ти прѣзрѣнъ прѣдъ очи-тѣ ти.

4 [ж]Да не обвържешь уста-та на вола когато вършее.

5 [з]Ако живѣіжтъ братія наедно, и умре единъ отъ тѣхъ, и нѣма чада, жена-та на умрѣлый-тъ да не ся ожени за чуждъ: братъ-тъ на мжжъ-тъ й да влѣзе при неіж, и да іж земе за себе си женж, и да испълни къмъ неіж дължность-тж на деверъ. 6 И първородный-тъ когото тя роди, [и]да ся наименува на име-то на умрѣлый-тъ му братъ, за [і]да ся не изглади име-то му отъ Израиль. 7 Ако ли человѣкъ-тъ не ся благодари да земе на брата си женж-тж, тогазь братова-та му жена да възлѣзе [к]на градскы-тѣ порты при старѣйшины-тѣ, и да рече: Деверъ ми ся отрича да възстави име-то на брата си въ Израиль; не ще да испълни къмъ мене дължность-тж на деверъ. 8 Тогазь старѣйшины-тѣ на градъ-тъ му да го повыкатъ, и да му говорятъ: и *ако* той постоянствува, и казва: [л]Нѣмамъ благодареніе да іж земж, 9 Тогазь жена-та на брата му да пристжпи при него прѣдъ старѣйшины-тѣ, и [м]да изуе калеврж-тж му отъ ногж-тж му, и да плюне на лице-то му, послѣ да отговори и рече: Така ще ся прави на человѣкъ, който [н]не ще да съзиде 10 домъ-тъ на брата си. И да ся именува име-то му въ Израиль, домъ-тъ на изутый-тъ.

11 Ако ся біжтъ человѣци помежду си и на единый-тъ жена-та пристжпи да освободи мжжа си отъ ржкж-тж на тогова който го біе, и простре ржкж-тж си 12 та го хване за срамны-тѣ му уды, Тогазь да отсѣчешь ржкж-тж й; [о]око-то ти да іж не пожали.

13 [п]Да нѣмашь въ врѣтище-то си различ-14 ны теглилкы тежкы и лекы. Да нѣмашь въ кжщж-тж си различны ефы, голѣмж 15 и малкж. Истиннж и праведнж теглилкж да имашь; истиннж и праведнж ефж да имашь; [р]за да ся продължатъ дни-тѣ ти на земіж-тж, коіжто Господь Богъ твой 16 ти дава: Защото [с]всичкы-тѣ които правятъ това, всичкы-тѣ които правятъ неправдж, гнусота сж на Господа Бога твоего.

17 [т]Помни що ти направи Амаликъ на пжть-тъ когато излѣзохте изъ Египетъ: 18 Какъ ти ся противи на пжть-тъ, и посѣче задній-тъ твой пълкъ, всичкы-тѣ ослабнжлы задъ тебе, като бѣше ты запрѣлъ 19 и уморенъ; и [у]не ся убоя отъ Бога. Заради това [ф]когато тя успокои Господь Богъ твой отъ всичкы-тѣ ти непріятели наоколо, въ земіж-тж коіжто Господь Богъ твой ти дава наслѣдіе да іж наслѣдишь, [х]изглади поменъ-тъ на Амалика отъ подъ небе-то; да не забравишь.

ГЛАВА 26.

1 И когато влѣзешь въ земіж-тж, коіжто ти дава Господь Богъ твой наслѣдіе, и іж наслѣдишь, и ся населишь въ неіж, 2 [а]Тогазь да земешь отъ начаткы-тѣ на всичкы-тѣ земны плодове, които съберешь отъ земіж-тж си, коіжто ти дава Господь Богъ твой, и да гы туришь въ кошницж, и [б]да идешь на мѣсто-то, което избере Господь Богъ твой за да насели 3 тамъ име-то си: И да идешь при священника, който е въ оныя дни, и да му речешь: Исповѣдувамъ днесь Господу Богу твоему, че влѣзохъ въ земіж-тж, за коіжто Господь ся клѣ на отцы-тѣ ни да да-4 де намъ. И священникъ-тъ да земе кошницж-тж отъ ржкж-тж ти, и да іж тури прѣдъ олтарь-тъ на Господа Бога твоего: 5 И да говоришь, и речешь прѣдъ Господа Бога твоего: Отецъ ми бѣше единъ [в]Сиріанинъ [г]скытающъ ся, и [д]слѣзе въ Египетъ, и пришелствова тамъ [е]съ малко человѣцы, и станж тамъ народъ го-6 лѣмъ, силенъ, и многочисленъ: А [ж]Египтяни-тѣ ны злоупотрѣбихж и утѣснихж ны, и възложихж на насъ тежкж рабо-7 тж: И [з]выкнжхмы къмъ Господа Бога на отцы-тѣ ни, и послуша Господь гласъ-тъ ни, и видѣ униженіе-то ни, и трудъ-тъ 8 ни, и угнетеніе-то ни: И [и]изведе ны Господь изъ Египетъ съ крѣпкж ржкж, и съ прострѣнж мышцж, и [і]съ голѣмъ 9 ужасъ, и съсъ знаменія, и съ чудеса; И въведе ны въ това мѣсто, и даде ни тжіж земіж, [к]земіж дѣто тече млѣко и медъ. 10 И сега ето, донесохъ начаткы-тѣ на плодове-тѣ на земіж-тж коіжто ми ты, Господи, даде. И да гы поставишь прѣдъ Господа Бога твоего, и да ся поклонишь 11 прѣдъ Господа Бога твоего. И [л]да ся развеселишь въ всичкы-тѣ благости, които Господь Богъ твой даде на тебе и на

[д] 2 Кор. 11; 24.
[е] Іов. 18; 3.
[ж] Прит. 12; 10. 1 Кор. 9; 9. 1 Тим. 5; 18.
[з] Мат. 22; 24. Марк. 12; 19. Лук. 20; 28.
[и] Быт. 38; 9.
[і] Руѳ. 4; 10.
[к] Руѳ. 4; 1, 2.
[л] Руѳ. 4; 6.
[м] Руѳ. 4; 7.
[н] Руѳ. 4; 11.
[о] Гл. 19; 13.
[п] Лев. 19; 35, 36. Прит. 11; 1. Іез. 45; 10. Мих. 6; 11.
[р] Исх. 20; 12.
[с] Прит. 11; 1. 1 Сол. 4; 6.
[т] Исх. 17; 8.
[у] Псал. 36; 1. Прит. 16; 6. Рим. 3; 18.
[ф] 1 Цар. 15; 3.
[х] Исх. 17; 14.

—

[а] Исх. 23; 19. 34; 26. Числ. 18; 13. Гл. 16; 10. Прит. 3; 9.
[б] Гл. 12; 5.
[в] Осія 12; 12.
[г] Быт. 43; 1, 2. 45; 7, 11.
[д] Быт. 46; 1. 6. Дѣян. 7; 15.
[е] Быт. 46; 27. Гл. 10; 22.
[ж] Исх. 1; 11, 14.
[з] Исх. 2; 23, 24, 25. 3; 9. 4; 31.
[и] Исх. 12; 37, 51. 13; 3, 14, 16. Гл. 5; 15.
[і] Гл. 4; 34.
[к] Исх. 3; 8.
[л] Гл. 12; 7, 12, 18. 16; 11.

твой-тъ домъ, ты, и Левитинъ-тъ, и пришлецъ-тъ, който е въ срѣдъ васъ.

12 Когато свършишь да отдѣляшь [м]всичкы-тѣ десетъцы на рожбы-тѣ си, въ третьото лѣто, [н]въ лѣто-то на десетъцы-тѣ, и гы дадешь на Левитина, на пришлеца, на сираче-то, и на вдовицѫ-тѫ, и ядѫтъ отъ вѫтрѣ врата-та ти, и ся насытятъ, 13 Тогазь да речешь прѣдъ Господа Бога твоего: Очистихъ отъ кѫщѫ-тѫ *си* посвещенія-та, и дадохъ гы на Левитина, и на пришлеца, на сираче-то, и на вдовицѫ-тѫ, по всичкы-тѣ твои заповѣди които ми си заповѣдалъ; азъ не прѣстѫпихъ заповѣди-тѣ ти, [о]нито *гы* забравихъ; 14 [п]Не сьмь ялъ отъ тѣхъ въ плачъ-тъ си, нито сьмь гы иждивилъ за нечисто нѣщо, нито сьмь далъ отъ тѣхъ за мъртвецъ; послушахъ гласъ-тъ на Господа Бога моего; направихъ по всичко колкото ми си заповѣдалъ. 15 [р]Погледни отъ свято-то си жилище, отъ небе-то и благослови людіе-тѣ си Израиля, и земіѭ-тѫ коіѭто си далъ намъ, както си ся клѣлъ на отцы-тѣ ни, земіѭ дѣто тече млѣко и медъ.

16 Днесь ти заповѣдува Господь Богъ твой да правишь тыя повелѣнія и сѫдове; за това да гы пазишь и да гы правишь съсъ всичко-то си сърдце, и съсъ всичкѫ-тѫ си душѫ. 17 [с]Реклъ си днесь Іеова да е Богъ твой, и да ходишь по неговы-тѣ пѫтища, и да пазишь повелѣнія-та му, и заповѣди-тѣ му, и сѫдове-тѣ му, и да слушашь неговъ-тъ гласъ: 18 И [т]Господь рече днесь, ты да си нему собственъ народъ, както ти е говорилъ той, и да пазишь всичкы-тѣ неговы заповѣди: 19 И да тя направи [у]высокъ надъ всичкы-тѣ народы които е направилъ той, за похвалѫ, и за име, и за славѫ; и да си [ф]народъ святъ Господу Богу твоему, както е той говорилъ.

ГЛАВА 27.

1 И заповѣда Моисей, съ Израилевы-тѣ старѣйшины на людіе-тѣ, и рече: Пазѣте всичкы-тѣ заповѣди, които ви азъ днесь заповѣдвамъ. 2 И [а]въ день-тъ въ който прѣминете Іорданъ, къмъ земіѭ-тѫ коіѭто Господь Богъ твой ти дава, [б]да поставишь за себе си голѣмы каменіе, и 3 да гы измажешь съ варъ: И да напишешь на тѣхъ всичкы-тѣ думы на тоя законъ, като заминешь *Іорданъ*, за да влѣзешь въ земіѭ-тѫ коіѭто ти Господь Богъ твой дава, въ земіѭ-тѫ дѣто тече млѣко и медъ, както ти ся е обѣщалъ Господь Богъ на отцы-тѣ ти. 4 За това като прѣминете Іорданъ, да поставите тыя каменіе които ви азъ днесь заповѣдвамъ, въ [в]горѫ-тѫ Гевалъ, и да гы измажешь съ варъ. 5 И да съзидешь тамъ олтарь Господу Богу твоему, олтарь отъ каменіе: [г]желѣзо да не подигнешь върхъ тѣхъ. 6 Да съзидешь олтарь-тъ Господу Богу твоему отъ цѣлы каменіе; и да принесешь на него всесъжженія Господу Богу твоему: 7 И да принесешь примирителны жъртвы, и да ядешь тамъ, и да ся възвеселишь прѣдъ Господа Бога твоего: 8 И да напишешь на каменіе-тѣ всичкы-тѣ думы на тоя законъ твърдѣ ясно. 9 И говори Моисей съсъ священницы-тѣ, Левиты-тѣ, на всичкый Израиль и рече: Мълчи и слушай, Израилю: [д]въ тоя день сте станѫли людіе на Господа Бога вашего. 10 За то слушай гласъ-тъ на Господа Бога твоего, и върши заповѣди-тѣ му, и повелѣнія-та му, които азъ днесь ти заповѣдвамъ.

11 И заповѣда Моисей на людіе-тѣ въ онзи день и рече: 12 Тія да застанѫтъ [е]на горѫ-тѫ Гаризинъ за да благославятъ людіе-тѣ, като прѣминете Іорданъ; Симеонъ, и Левій, и Іуда, и Иссахаръ, и Іосифъ, и Веніаминъ. 13 И [ж]тія да застанѫтъ на горѫ-тѫ Гевалъ за проклинаніе; Рувимъ, Гадъ, и Асиръ, и Завулонъ, Данъ, и Нефѳалимъ. 14 И [з]да възгласятъ Левити-тѣ и рекѫтъ на всичкы-тѣ Израилевы человѣцы съ высокъ гласъ:

15 [и]Проклѣтъ онзи человѣкъ, който направи изваянъ или излѣянъ кумиръ, мерзость Господу, дѣло отъ рѫцѣ на художникъ, и *го* тури въ скрыто мѣсто. И [і]всичкы-тѣ людіе да отговорятъ и рекѫтъ: Аминь. 16 [к]Проклѣтъ който похули бащѫ си или майкѫ си. И всичкы-тѣ людіе да рекѫтъ: Аминь. 17 [л]Проклѣтъ който прѣмѣсти межды-тѣ на ближній-тъ си. И всичкы-тѣ людіе да рекѫтъ: Аминь. 18 [м]Проклѣтъ който отбіе слѣпый-тъ отъ пѫтьтъ. И всичкы-тѣ людіе да рекѫтъ: Аминь. 19 [н]Проклѣтъ който искрывява сѫдъ-тъ на пришлецъ-тъ, на сираче-то и на вдовицѫ-тѫ. И всичкы-тѣ людіе да рекѫтъ: Аминь. 20 [о]Проклѣтъ който лежи съсъ женѫ-тѫ на отца си; защото открыва покрывало-то на отца си. И всичкы-тѣ людіе да рекѫтъ: Аминь. 21 [п]Проклѣтъ кой-

м Лев. 27; 30. Числ. 18; 24.
н Гл. 14; 28, 29.
о Псал. 119; 141, 153, 176.
п Лев. 7; 20. 21; 1, 11. Осія 9; 4.
р Иса. 63; 15. Зах. 2; 13.
с Исх. 20; 19.
т Исх. 6; 7. 19; 5. Гл. 7; 6. 14; 2. 28; 9.
у Гл. 4; 7, 8. 28; 1. Псал. 148; 14.
ф Исх. 19; 6. Гл. 7; 6. 28; 9. 1 Петр. 2; 9.

—

а Іис. Нав. 4; 1.
б Іис. Нав. 8; 32.
в Гл. 11; 29. Іис. Нав. 8; 30.
г Исх. 20; 25. Іис. Нав. 8; 31.
д Гл. 26; 18.
е Гл. 11; 29. Іис. Нав. 8; 33. Сѫд. 9; 7.
ж Гл. 11; 29. Іис. Нав. 8; 33.
з Гл. 33; 10. Іис. Нав. 8; 33. Дан. 9; 11.
и Исх. 20; 4, 23. 34; 17. Лев. 19; 4. 26; 1. Гл. 4; 16, 23. 5; 8. Иса. 44; 9. Осія 13; 2.
і Виж. Числ. 5; 22. Іер. 11; 5. 1 Кор. 14; 16.
к Исх. 20; 12. 21; 17. Лев. 19; 3. Гл. 21; 18.
л Гл. 19; 14. Прит. 22; 28.
м Лев. 19; 14.
н Исх. 22; 21, 22. Гл. 10; 18. 24; 17. Мал. 3; 5.
о Лев. 18; 8. 20; 11. Гл. 22; 30.
п Лев. 18; 23. 20; 15.

то лежи съ какъвъ годѣ скотъ. И всичкы-тѣ людіе да рекжтъ: Аминь. 22 [р]Проклѣтъ който лежи съсъ сестрж си, дъщерѭ-тж на бащж си, или дъщерѭ-тж на майкж си. И всичкы-тѣ людіе да рекжтъ: Аминь. 23 [с]Проклѣтъ който лежи съ тъщж си. И всичкы-тѣ людіе да рекжтъ: Аминь. 24 [т]Проклѣтъ който скрытомъ удари ближній-тъ си. И всичкы-тѣ людіе да рекжтъ: Аминь. 25 [у]Проклѣтъ който земе дарове за да убіе человѣка *и пролѣе* кръвь неповиннж. И всичкы-тѣ людіе да рекжтъ: Аминь. 26 [ф]Проклѣтъ който не прѣбжде въ думы-тѣ на тоя законъ, да гы прави. И всичкы-тѣ людіе да рекжтъ: Аминь.

ГЛАВА 28.

1 И [а]ако слушашь добрѣ гласъ-тъ на Господа Бога твоего, и внимаешь да правишь всичкы-тѣ неговы заповѣди, които ти азъ днесь заповѣдувамъ, [б]ще тя възвыши Господь Богъ твой надъ всичкы-тѣ 2 народы на земѭ-тж. И ще дойджтъ на тебе всичкы-тѣ тѣзи благословенія, и [в]ще починжтъ на тебе, ако послушашь гласъ-тъ на Господа Бога твоего. 3 [г]Благословенъ ще бждешь въ градъ-тъ, и благословенъ ще бждешь [д]въ поле-то. 4 Благословенъ [е]плодъ-тъ на утробж-тж ти, и плодъ-тъ на земѭ-тж ти, и плодъ-тъ на скотове-тѣ ти, чрѣды-тѣ на говеда-та ти, 5 и стада-та на овцы-тѣ ти. Благословенъ 6 кошъ-тъ ти, и нощвы-тѣ ти. [ж]Благословенъ ще бждешь въ входъ-тъ си, и благословенъ ще бждешь въ исходъ-тъ си. 7 [з]Врагове-тѣ ти, които ся дигатъ върхъ тебе, Господь ще даде да бджтъ поразени прѣдъ тебе; отъ единъ пжтъ ще излѣзжтъ тѣ върхъ тебе, а отъ седмь пжтища ще побѣгнжтъ отъ лице-то ти. 8 Господь [и]ще ти проводи благословеніе въ житницы-тѣ ти, и [і]во всичко на каквото туришь ржкж-тж си; и ще тя благослови на земѭ-тж коѭто ти дава Господь 9 Богъ твой. [к]Господь ще тя постави за себе си народъ святъ, както ся клѣ тебѣ, ако пазишь заповѣди-тѣ на Господа Бога твоего, и ходишь по неговы-тѣ пжтища. 10 И всичкы-тѣ людіе на земѭ-тж ще видятъ, че [л]ты ся наричашь по име-то Господне, 11 и [м]ще ся убоятъ отъ тебе. И [н]Господь ще тя умножи въ благости, въ плодъ-тъ на утробж-тж ти, и въ плодъ-тъ на скотове-тѣ ти, и въ плодъ-тъ на земѭ-тж ти, върхъ земѭ-тж коѭто ся клѣ Господь на твои-тѣ отцы да ти даде. 12 Ще ти отвори Господь добро-то си съкровище, небе-то, за [о]да дава дъждь на земѭ-тж ти на врѣме-то му, и [п]да благославя всичкы-тѣ дѣла на ржцѣ-тѣ ти; и [р]ще давашь на заемъ на много народы, 13 а ты нѣма да земешь на заемъ. И ще тя постави Господь [с]главж, а не опашкж; и ще бждешь само отгорѣ, и нѣма да бждешь отдолу; ако слушашь заповѣди-тѣ на Господа Бога твоего, които ти азъ днесь заповѣдувамъ, да пазишь и да вършишь. 14 И отъ думы-тѣ, които ви азъ днесь заповѣдувамъ, да [т]не отстжпвашь на десно или на лѣво, за да идешь вслѣдъ другы богове да имъ служишь.

15 [у]Ако ли не послушашь гласъ-тъ на Господа Бога твоего, и не внимаешь да правишь всичкы-тѣ му заповѣди, и повелѣнія-та му, които ти азъ днесь заповѣдувамъ, всичкы тыя клѣтвы ще дойджтъ 16 на тебе, и [ф]ще тя постигнжтъ. Проклѣтъ ще бждешь [х]въ градъ-тъ, и проклѣтъ ще 17 бждешь въ поле-то. Проклѣтъ кошъ-тъ 18 ти, и нощвы-тѣ ти. Проклѣтъ плодъ-тъ на утробж-тж ти, и плодъ-тъ на земѭ-тж ти, чрѣды-тѣ на говеда-та ти, и ста- 19 да-та на овцы-тѣ ти. Проклѣтъ ще бждешь въ входъ-тъ си, и проклѣтъ ще бж- 20 дешь въ исходъ-тъ си. Господь ще прати върхъ тебе [ц]проклѣтіѭ, [ч]смятеніе, и [ш]разореніе, въ всичко, на каквото туришь ржкж да направишь, додѣ ся истрѣбишь и погынешь скоро, за злы-тѣ си 21 дѣла, защото си мя оставилъ ты. [щ]Господь ще направи да ся залѣпи за тебе моръ, додѣ тя довърши отъ земѭ-тж, въ 22 коѭто отивашь да ѭ наслѣдишь. [ъ]Господь ще тя порази съ чахоткж, и съ трескж, и съ огницж, и съ въспаленіе, и съсъ *сушж, и [ы]съ вѣтротлѣніе, и съ ръ- 23 ждж; и ще тя гонятъ додѣ погынешь. И [ь]небе-то ти надъ главж-тж ти ще бжде 24 мѣдь, и земя-та подъ тебе желѣзо. Господь ще обърне дъждь-тъ на земѭ-тж ти на прахъ и на пепелъ; отъ небе-то ще сла- 25 зи на тебе, додѣ ся истрѣбишь. [ѣ]Господь ще направи да бждешь пораженъ прѣдъ врагове-тѣ си; отъ единъ пжть ще излѣ-

[р] Лев. 18; 9. 20; 17.
[с] Лев. 18; 17. 20; 14.
[т] Исх. 20; 13. 21; 12, 14. Лев. 24; 17. Числ. 35; 31. Гл. 19; 11.
[у] Исх. 23; 7, 8. Гл. 10; 17. 16; 19. Іез. 22; 12.
[ф] Гл. 28; 15. Псал. 119; 21. Іер. 11; 3. Гал. 3; 10.

—

[а] Исх. 15; 26. Лев. 26; 3. Иса. 55; 2.
[б] Гл. 26; 19.
[в] Ст. 15. Зах. 1; 6.
[г] Псал. 128; 1, 4.
[д] Быт. 39; 5.
[е] Ст. 11. Быт. 22; 17. 49; 25. Гл. 7; 13. Псал. 107; 38. 127; 3. 128; 3. Прит. 10; 22. 1 Тим. 4; 8.
[ж] Псал. 121; 8.
[з] Лев. 26; 7, 8. 2 Цар. 22; 38, 39, 41. Псал. 89; 23. Виж. Ст. 25.
[и] Лев. 25; 21.
[і] Гл. 15; 10.
[к] Исх. 19; 5, 6. Гл. 7; 6. 26; 18, 19. 29; 13.
[л] Числ. 6; 27. 2 Лѣт. 7; 14. Иса. 63; 19. Дан. 9; 18, 19.
[м] Гл. 11; 25.
[н] Ст. 4. Гл. 30; 9. Прит. 10; 22.
[о] Лев. 26; 4. Гл. 11; 14.
[п] Гл. 14; 29.
[р] Гл. 15; 6.
[с] Иса. 9; 14, 15.
[т] Гл. 5; 32. 11; 16.
[у] Лев. 26; 14. Плач. 2; 17. Дан. 9; 11, 13. Мал. 2; 2.
[ф] Ст. 2.
[х] Ст. 3 и дрг.
[ц] Мал. 2; 2.
[ч] 1 Цар. 14; 20. Зах. 14; 13.
[ш] Псал. 80; 16. Иса. 30; 17. 51; 20. 66; 15.
[щ] Лев. 26; 25. Іер. 24; 10.
[ъ] Лев. 26; 16.
* *Или* ножъ.
[ы] Амос. 4; 9.
[ь] Лев. 26, 19.
[ѣ] Ст. 7. Лев. 26; 17, 37. Гл. 32; 30. Иса. 30; 17.

зешь противъ тѣхъ, а отъ седмь пѫтища ще побѣгнешь отъ лице-то имъ; и [ю]ще бѫдешь тласканъ по всичкы-тѣ царства 26 на земіѭ-тѫ. И [я]трупъ-тъ ти ще бѫде храна на всичкы-тѣ птицы небесны, и на земны-тѣ звѣрове, и не ще има никой да 27 гы отпѫжда. Господь ще тя порази [ѫ]съ Египетский струпей, и [ѭ]съ кръвотеченія, и съ крастѫ, и съсъ сърбежъ, отъ които да не можешь да ся исцѣлишь. 28 Господь ще тя порази съ несвѣстность, и съсъ слѣпотѫ и [а]съсъ смаюваніе на сърд- 29 це-то: [б]И ще ходишь пипающъ въ срѣдъ пладнинѫ, както слѣпый пипа въ тьмининѫ-тѫ, и не ще да имашь успѣхъ въ пѫтища-та си, и ще бѫдешь само утѣсняванъ и обиранъ всякой день, и не ще да има 30 който да тя избави. [в]Ще ся сгодишь за женѫ, и другъ мѫжъ ще лежи съ неіѫ; [г]кѫщѫ ще съградишь, но нѣма да живѣешь въ неіѫ; [д]лозіе ще насадишь, и 31 нѣма да ядешь отъ плодъ-тъ му. Говедо-то ти ще бѫде заклано прѣдъ очи-тѣ ти, и нѣма да ядешь отъ него; оселъ-тъ ти ще бѫде грабнѫтъ прѣдъ лице-то ти, и нѣма да ти ся върне; овцы-тѣ ти ще бѫдѫтъ прѣдадены на врагове-тѣ ти, и не 32 ще имашь кой да *гы* избави. Сынове-тѣ ти и дъщери-тѣ ти ще бѫдѫтъ прѣдадени на другъ народъ, и очи-тѣ ти ще гледатъ, и ще [е]чезнѫтъ за тѣхъ всякой день; и не ще да има сила въ рѫкѫ-тѫ ти. 33 [ж]Плодъ-тъ на земіѭ-тѫ ти, и всичкы-тѣ ти трудове, ще изъде народъ когото не познавашь; и ты ще бѫдешь само притѣсняванъ и мѫченъ прѣзъ всичкы-тѣ дни. 34 И ще бѫдешь изумленъ [з]като гледашь 35 това което ще видятъ очи-тѣ ти. Господь [и]ще тя порази съ лошо въспаленіе въ колѣна-та и въ голѣни-тѣ, щото да не можешь да ся исцѣлишь, отъ плесны-тѣ на 36 нозѣ-тѣ ти дори до тѣме-то ти. Ще [і]заведе Господь тебе, и царь-тъ ти, когото поставишь надъ себе си, при народъ когото не си позналъ ни ты, нито отци-тѣ ти; и [к]тамъ ще служишь на другы богове, на дърво и камыкъ. 37 И ще бѫдешь [л]за учудваніе, за притчѫ, и [м]за поруганіе, на всичкы-тѣ народы, дѣто тя отведе Го- 38 сподь. [н]Много сѣме ще износишь на поле-то, а малко ще събирашь; защото [о]ще 39 го поядѫтъ скакалци-тѣ. Лозія ще насадишь и обработишь, а вино нѣма да піешь, нито ще съберешь гроздіе; защото 40 червій ще гы изъде. Маслины ще имашь во всичкы-тѣ си прѣдѣлы, а съ елей нѣма да ся помажешь; защото маслины-тѣ 41 ти ще окапѫтъ. Сынове и дъщери ще родишь, но тѣ не ще бѫдѫтъ при тебе; 42 защото [п]ще отидѫтъ въ плѣнъ. Всичкы-тѣ ти дървя, и плодъ-тъ на земіѭ-тѫ ти, ще 43 владѣе щурецъ-тъ. Чужденецъ-тъ, който е въ срѣдъ тебе, ще възлиза надъ тебе, горѣ и по горѣ, а ты ще слизашь до- 44 лу и по долу. [р]Той ще ти заема, а ты не ще да му заемашь; [с]той ще бѫде глава, а ты ще бѫдешь опашка.

45 И [т]ще дойдѫтъ връхъ тебе всичкы тія проклѣтіи, и ще тя гонятъ, и ще тя стигнѫтъ додѣ ся истрѣбишь; защото не послуша ты гласъ-тъ на Господа Бога твоего, за да пазишь заповѣди-тѣ му, и 46 повелѣнія-та му, които ти заповѣда. И това ще бѫде връхъ тебе, и [у]връхъ сѣме- 47 то ти, знаменіе и чудо за вынѫгы. Понеже [ф]не си служилъ на Господа Бога твоего съ веселіе, и съсъ сърдечнѫ радость, 48 [х]поради изобиліе-то на всичко: Заради това ще служишь на врагъ-тъ си, когото Господь ще проводи връзъ тебе, въ гладъ, и въ жедность, и въ голотѫ, и въ скудость отъ всичко: и [ц]ще тури на шіѭ-тѫ ти яремъ желѣзенъ, додѣ тя погуби. 49 [ч]Ще проводи връхъ тебе Господь народъ отъ далечь, отъ край земіѭ-тѫ, [ш]като съ орлово летѣніе; народъ на когото языкъ-50 тъ не разумѣвашь: Народъ съсъ свирѣпъ погледъ, [щ]който не ще да почте старъ, 51 нито да пожали младъ: И [ъ]ще яде плодъ-тъ на скотове-тѣ ти, и плодъ-тъ на земіѭ-тѫ ти, додѣ погынешь; който не ще ти остави ни жито, ни вино, ни масло, ни чрѣды-тѣ на говеда-та ти, ни стада-та на 52 овцы-тѣ ти, додѣ тя погуби. И [ы]ще тя обсади по всичкы-тѣ ти градове, додѣ по всичкѫ-тѫ ти земіѫ паднѫтъ высокы-тѣ и крѣпкы-тѣ ти стѣны, на които ся ты надѣешь; и ще тя обсади по всичкы-тѣ ти градове, въ всичкѫ-тѫ ти земіѫ, коіѭ- 53 то ти даде Господь Богъ твой. И [ь]тогазь плодъ-тъ на утробѫ-тѫ си, плъть-тѫ на сынове-тѣ си, и на дъщери-тѣ си които ти даде Господь Богъ твой, ще ядешь въ обсажденіе-то, и въ утѣсненіе-то, съ кое- 54 то ще тя утѣсни врагъ-тъ ти: Мѫжъ тънкый между васъ и изнѣженный, [ѣ]ще гледа съ безжалостно око на брата си, и на [ю]женѫ-тѫ на пазухѫ-тѫ си и на

[ю] Іер. 15; 4. 24; 9. Іез. 23; 46.
[я] 1 Цар. 17; 44, 46. Псал. 79; 2. Іер. 7; 33. 16; 4. 34; 20.
[ѫ] Ст. 35. Исх. 9; 9. 15; 26.
[ѭ] 1 Цар. 5; 6. Псал. 78; 66.
[а] Іер. 4; 9.
[б] Іов. 5; 14. Иса. 59; 10.
[в] Іов. 31; 10. Іер. 8; 10.
[г] Іов. 31; 8. Іер. 12; 13. Амос. 5; 11. Мих. 6; 15. Соф. 1; 13.
[д] Гх. 20; 6.
[е] Псал. 119; 82.
[ж] Ст. 51. Лев. 26; 16. Іер. 5; 17.
[з] Ст. 67.
[и] Ст. 27.
[і] 4 Цар. 17; 4, 6. 24; 12, 14. 25; 7, 11. 2 Лѣт. 33; 11. 36; 6, 20.
[к] Гх. 4; 28. Ст. 64. Іер. 16; 13.
[л] 3 Цар. 9; 7, 8. Іер. 24; 9. 25; 9. Зах. 8; 13.
[м] Псал. 44; 14.
[н] Мих. 6; 15. Агг. 1; 6.
[о] Іоил. 1; 4.
[п] Плач. 1; 5.
[р] Ст. 12.
[с] Ст. 13. Плач. 1; 5.
[т] Ст. 15.
[у] Иса. 8; 18. Іез. 14; 8.
[ф] Неем. 9; 35, 36, 37.
[х] Гх. 32; 15.
[ц] Іер. 28; 14.
[ч] Іер. 5; 15. 6; 22, 23. Лук. 19; 43.
[ш] Іер. 48; 40. 49; 22. Плач. 4; 19. Іез. 17; 3, 12. Осія 8; 1.
[щ] 2 Лѣт. 36; 17. Иса. 47; 6.
[ъ] Ст. 33. Иса. 1; 7. 62; 8.
[ы] 4 Цар. 25; 1, 2, 4.
[ь] Лев. 26; 29. 4 Цар. 6; 28, 29. Іер. 19; 9. Плач. 2; 20. 4; 10.
[ѣ] Гх. 15; 9.
[ю] Гх. 13; 6.

останжлы-тѣ си чада, които му останжть:
55 И нѣма да даде нито на едного отъ тѣхъ отъ плъть-тж на чада-та си които ще яде: защото не ще му остане нищо въ обсажденіе-то, и въ утѣсненіе-то съ което врагъ-тъ ти ще тя утѣсни въ всичкы-тѣ ти градове.
56 Истънчена-та и изнѣжена-та между васъ *жена*, на коіжто нога-та отъ тънчинж и изнѣженность не е навыкнжла да стжпи на земіж-тж, [я]ще гледа съ безжалостно око на мжжъ-тъ на пазухж-тж си, и на сына си, и на дъщеріж си,
57 И на послѣдъ-тъ си който е излѣзлъ [ж]изъ срѣдъ нозъ-тѣ й, и на чада-та си които е родила; защото ще гы яде тайно, въ скудость-тж отъ всичко, въ обсажденіе-то, и въ утѣсненіе-то, съ което врагъ-тъ ти ще тя утѣсни въ градове-тѣ ти.
58 Ако не внимаешь да правишь всичкы тѣ думы на тоя законъ, които сж написаны въ тжіж книгж, и не ся убоишь отъ това [іж]славно и страшно име, ІЕОВА БОГЪ ТВОЙ;
59 Тогазь Господь [а]ще направи ужасны твои-тѣ язвы, и язвы-тѣ на сѣме-то ти, язвы голѣмы и непрѣстанны, и болести злы и непрѣстанны.
60 И ще обърне върхъ тебе [б]всичкы-тѣ Египетскы немощи, отъ които ты ся боеше; и тѣ ще прилѣпнжть за тебе:
61 Още всякж болесть, и всякж язвж, която не е написана въ книгж-тж на тоя законъ, тѣхъ Господь ще нанесе на тебе, додѣ ся истрѣбишь.
62 И [в]ще останете малцина числомъ, додѣ бѣхте [г]както звѣзды-тѣ на небе-то по множество-то; защото ты не послуша гласъ-тъ на Господа Бога твоего.
63 И [д]както бѣ драго на Господа да ви струва добро, и да вы умножава, [е]така ще бжде драго на Господа да вы истрѣбя, и да вы погубя; и ще бждете искоренени отъ земіж-тж, коіжто отхождате да наслѣдите.
64 И [ж]ще тя разсѣе Господь по всичкы-тѣ народы, отъ край земіж-тж дори до край земіж-тж; и [з]ще служишь тамъ на другы богове, (които ты не си позналъ, нито отци-тѣ ти,) на дърво и камыкъ.
65 Но и [и]въ срѣдъ тыя народы не ще да найдешь покой, нито ще има мѣсто дѣто да стжпи нога-та ти; но [і]ще ти даде Господь тамъ трепераніе на сърдце-то и помраченіе на очи-тѣ, и [к]таяніе на душж-тж.
66 И животъ-тъ ти ще виси прѣдъ тебе: и ще ся боишь деня и нощя, и не ще да си увѣренъ за живота си.
67 [л]Зарань ще думашь: О, да мъркнѣше! и вечерь ще думашь: О, да съмнѣше! поради страхъ-тъ на сърдце-то ти, отъ който ще ся страхувашь, и [м]поради гледанія-та на очи-тѣ ти, които ще гледашь.
68 И [н]ще тя върне Господь въ Египетъ съ кораби прѣзъ той пжть за който ти рѣкохъ: [о]Нѣма да го видишь вече другъ пжть; и тамъ ще ся продавате на врагове-тѣ си въ рабы и въ рабыни, и не ще да има никой който да *вы* купува.

ГЛАВА 29.

1 Тыя сж думы-тѣ [а]на завѣта, който заповѣда Господь Моисею да направи съ Израилевы-тѣ сынове въ Моавскж-тж земіж, освѣнь завѣтъ-тъ който направи съ тѣхъ въ Хоривъ.
2 И повыка Моисей всичкый-тъ Израиль, и рече имъ: [б]Вы видѣхте всичко що направи Господь прѣдъ очи-тѣ ви въ Египетскж-тж земіж, на Фараона, и на всичкы-тѣ му рабы, и на всичкж-тж му земіж;
3 Голѣмы-тѣ [в]опытованія които видѣхж очи-тѣ ти, знаменія-та, и голѣмы-тѣ оныя чудеса:
4 [г]Но Господь не ви даде сърдце за да разумѣете, и очи за да гледате, и уши за да слушате дори до тойзи день.
5 И [д]водихъ вы четыридесеть годины по пустыніж-тж; [е]дрехы-тѣ ви не овехтѣхж на васъ, и обуща-та ти не овехтѣхж на ногж-тж ти.
6 [ж]Хлѣбъ не ядохте, и вино и сикерж не пихте; за да знаете че азъ съмь Господь Богъ вашъ.
7 И когато дойдохте на това мѣсто, [з]Сионъ Есевонскый-тъ царь, и Огъ Васанскый-тъ царь, излѣзохж срещж насъ на бой, и ный гы поразихмы:
8 И обладахмы земіж-тж имъ, и [и]дадохмы іж въ наслѣдіе на Рувимовцы-тѣ, и на Гадовцы-тѣ, и на половинж-тж отъ Манассіево-то племе.
9 [і]Пазѣте сега слова-та на тоя завѣтъ, и правѣте гы, [к]за да успѣвате въ всичко що правите.
10 Вы всичкы стоите днесь прѣдъ Господа Бога вашего, началници-тѣ на племена-та ви, старѣйшины-тѣ ви, и надзиратели-тѣ ви, всичкы-тѣ мжжіе Израилеви,
11 Чада-та ви, жены-тѣ ви, и пришлецъ-тъ ти който е въ срѣдъ станъ-тъ ти, [л]отъ дървосѣчецъ-тъ ти дори до водоносецъ-тъ ти:
12 За да влѣзешь въ завѣтъ-тъ на Господа Бога твоего, и [м]въ клѣтвж-тж му, коіжто Господь Богъ твой прави съ тебе днесь:
13 [н]За да тя постави днесь народъ за себе си, и той да ти е Богъ, [о]както

я Ст. 54.
ж Быт. 49; 10.
іж Исх. 6; 3.
а Дан. 9; 12.
б Гл. 7; 15.
в Гл. 4; 27.
г Гл. 10; 22. Неем. 9; 23.
д Гл. 30; 9. Іер. 32; 41.
е Прит. 1; 26. Иса. 1; 24.
ж Лев. 26; 33. Гл. 4; 27, 28. Неем. 1; 8. Іер. 16; 13.
з Ст. 36.
и Амос. 9; 4.
і Лев. 26; 36.
к Лев. 26; 16.
л Іов. 7; 4.
м Ст. 34.
н Іер. 43; 7. Осія 8; 13. 9; 3.
о Гл. 17; 16.

а Гл. 5; 2, 3.
б Исх. 19; 4.
в Гл. 4; 34. 7; 19.
г Виж. Иса. 6; 9, 10. 63; 17. Іоан. 8; 43. Дѣян. 28; 26, 27. Ефес. 4; 18. 2 Сол. 2; 11, 12.
д Гл. 1; 3. 8; 2.
е Гл. 8; 4.
ж Виж. Исх. 16; 12. Гл. 8; 3. Псал. 78; 24, 25.
з Числ. 21; 23, 24, 33. Гл. 2; 32. 3; 1.
и Числ. 32; 33. Гл. 3; 12, 13.
і Гл. 4; 6. Іис. Нав. 1; 7. 3 Цар. 2; 3.
к Іис. Нав. 1; 7.
л Виж. Іис. Нав. 9; 21, 23, 27
м Неем. 10; 29.
н Гл. 28; 9.
о Исх. 6; 7.

рече тебѣ, и [п]както ся клѣ на отцы-тѣ ти, на Авраама, на Исаака, и на Іакова.
14 И [р]азъ не правіѫ тоя завѣтъ, и тѫіѫ
15 клѣтвѫ само съ васъ; Но *и* съ оныя които днесь стоятъ тукъ съ насъ прѣдъ Господа Бога нашего, [с]*и* съ оныя които
16 днесь не сѫ тукъ съ насъ: (Защото вы знаете какъ живѣяхмы въ Египетскѫ-тѫ земіѫ, и какъ минѫхмы посрѣдъ на-
17 роды-тѣ, прѣзъ които прѣйдохте: И видѣхте мерзости-тѣ имъ, и кумиры-тѣ имъ, дървены и каменны, сребърны и златны,
18 които сѫ между тѣхъ:) За да нѣма между васъ мѫжъ, или жена, или родъ, или племе, [т]на които сърдце-то да ся уклонява днесь отъ Господа Бога нашего, та да иде да служи на богове-тѣ на оныя народы; [у]за да нѣма между васъ
19 корень който да ражда ядъ и пелинь: И когато чуе думы-тѣ на тѫіѫ клѣтвѫ, да ласкае себе си въ сърдце-то си, и да рече: Азъ ще имамъ миръ, ако и да ходіѫ [ф]въ жестокость-тѫ на сърдце-то си, и [х]притурямъ піянство на жаждѫ-тѫ:
20 [ц]Не ще да ся умилостиви Господь на него, но тутакси [ч]гнѣвъ-тъ Господень и [ш]ревность-та му ще ся распалятъ върхъ оногова человѣка; и всяка клѣтва която е написана въ тѫіѫ книгѫ ще падне на него, и Господь ще изглади [щ]име-то му
21 отъ подъ небе-то. И [ъ]ще го отдѣли Господь за погибель отъ всичкы-тѣ Израилевы племена, споредъ всичкы-тѣ клѣтвы на завѣтъ-тъ написаный-тъ въ тѫіѫ
22 книгѫ на законъ-тъ: И идущій-тъ родъ, синове-тѣ ви, които ще настанѫтъ подирь васъ, и чужденецъ-тъ който дойде отъ далечнѫ земіѫ, ще рекѫтъ когато видятъ язвы-тѣ на онѫіѫ земіѫ, и болести-тѣ които Господь е нанеслъ на неіѫ:
23 Че всичка-та земя е изгорена съ жупелъ и съсъ [ы]соль, и нито ся сѣе, нито прораства, и никаква трѣва не изникнува на неіѫ, [ь]споредъ съсыпваніе-то на Содомъ и Гоморръ, и Адмѫ и Севоимъ, които съсыпа Господь въ гнѣвъ-тъ си и въ
24 ярость-тѫ си, И ще рекѫтъ всичкы-тѣ народи: [ѣ]Защо Господь направи така на тѫіѫ земіѫ? Що е ярость-та на тоя го-
25 лѣмъ гнѣвъ? Тогазь ще рекѫтъ: Защото оставихѫ завѣтъ-тъ на Господа Бога на отцы-тѣ си, що направи съ тѣхъ, когато гы изведе изъ Египетскѫ-тѫ земіѫ,
26 И отидохѫ та служихѫ на другы богове, и поклонихѫ имъ ся, богове които не
27 знаяхѫ, нито бѣ имъ *гы* далъ: За това ся распали ярость-та на Господа върху онѫіѫ земіѫ, [ю]за да наведе на неіѫ всичкы-тѣ проклѣтіи които сѫ написаны въ тѫіѫ
28 книгѫ: И [я]искорени гы Господь отъ земіѫ-тѫ имъ съ гнѣвъ, и съ ярость, и съ голѣмо негодованіе; и хвърли гы въ дру-
29 гѫ земіѫ, както *сѫ* днесь. Скрыто-то *принадлежи* на Господа Бога нашего; а открыто-то намъ и на чада-та ни до вѣка, за да правимъ всичкы-тѣ думы на тоя законъ.

ГЛАВА 30.

1 И [а]когато дойдѫтъ не тебе всичкы тыя, благословеніе-то и проклѣтія-та които положихъ прѣдъ тебе, [б]и *гы* поменешь въ сърдце-то си въ срѣдъ всичкы-тѣ народы, дѣто ще тя изгони Господь Богъ
2 твой, И [в]ся обърнешь къмъ Господа Бога твоего, и послушашь гласъ-тъ му, по всичко що ти азъ заповѣдувамъ днесь, ты и чада-та ти, съсъ всичко-то си сърдце, и
3 съсъ всичкѫ-тѫ си душѫ, [г]Тогазь Господь Богъ твой ще тя върне отъ плѣнъ-тъ, и ще тя помилува, и [д]пакъ ще тя съберe отъ всичкы-тѣ народы, дѣто ще тя
4 распърсне Господь Богъ твой: И [е]до край небе-то ако си ты изгоненъ, и отъ тамъ ще тя събере Господь Богъ твой, и отъ
5 тамъ ще тя земе: И ще тя въведе Господь Богъ твой въ земіѫ-тѫ, коіѫто наслѣдихѫ отци-тѣ ти, и ще іѫ наслѣдишь; и ще ти стори добро, и ще тя умножи
6 повече отъ отцы-тѣ ти. И [ж]ще обрѣже Господь Богъ твой сърдце-то ти, и сърдце-то на сѣме-то ти, за да обичашь Господа Бога твоего отъ всичко-то си сърдце, и отъ всичкѫ-тѫ си душѫ, за да бѫ-
7 дешь живъ. И ще наведе Господь Богъ твой всичкы-тѣ тыя клѣтвы върхъ врагове-тѣ ти, и върхъ оныя които тя ненави-
8 дятъ, и тя гонятъ. И ты ще ся обърнешь и послушашь гласъ-тъ на Господа и ще правишь всичкы-тѣ му заповѣди,
9 които ти азъ заповѣдувамъ днесь. И [з]ще тя умножи съ благость Господь Богъ твой въ всичкы-тѣ дѣла на рѫцѣ-тѣ ти, въ плодъ-тъ на утробѫ-тѫ ти, и въ плодъ-тъ на добытъцы-тѣ ти, и въ рожбы-тѣ на земіѫ-тѫ ти; защото Господь [и]пакъ ще ся зарадува за тебе да ти прави добро,
10 както ся зарадува̀ за отцы-тѣ ти, Ако послушашь гласъ-тъ на Господа Бога твоего, и пазишь заповѣди-тѣ му, и повелѣнія-та му, написаны-тѣ въ книгѫ-тѫ на

п Быт. 17; 7.
р Іер. 31; 31, 32, 33. Евр. 8; 7, 8.
Дѣян. 2; 39. 1 Кор. 7; 14.
т Гл. 11; 16.
у Дѣян. 8; 23. Евр. 12; 15.
ф Числ. 15; 39. Еккл. 11; 9.
х Иса. 30; 1.
ц Іез. 14; 7, 8.
ч Псал. 74; 1.
ш Псал. 79; 5. Іез. 23; 25.
щ Гл. 9; 14.
ъ Мат. 24; 51.
ы Псал. 107; 34. Іер. 17; 6. Соф. 2; 9.
ь Быт. 19; 24, 25. Іер. 20; 16.
ѣ 3 Цар. 9; 8, 9. Іер. 22; 8, 9.
ю Дан. 9; 11, 13, 14.
я 3 Цар. 14; 15. 2 Лѣт. 7; 20. Псал. 52; 5. Прит. 2; 22.

—

а Лев. 26; 40. Гл. 28.
б Гл. 4; 29, 30. 3 Цар. 8; 47, 48.
в Неем. 1; 9. Иса. 55; 7. Плач. 3; 40. Іонл. 2; 12, 13.
г Псал. 106; 45. 126; 1, 4. Іер. 29; 14. Плач. 3; 22, 32.
д Псал. 147; 2. Іер. 32; 37. Іез. 34; 13. 36; 24.
е Гл. 28; 64. Неем. 1; 9.
ж Гл. 10; 16. Іер. 32; 39. Іез. 11; 19. 36; 26.
з Гл. 28; 11.
и Гл. 28; 63. Іер. 32; 41.

тоя законъ; ако ся обърнешь къмъ Господа Бога твоего съсъ всичко-то си сърдце, и съсъ всичкѫ-тѫ си душѫ.

11 Понеже тая заповѣдь, коіѭто ти азъ заповѣдувамъ днесь, [і]не е много дълбока 12 за тебе, нито е далечь. [к]Не е на небе-то, за да речешь: Кой ще възлѣзе за насъ на небе-то, и ще ни іѭ донесе, за да іѭ 13 чуемъ, и да іѭ извършвамы? Нито е отъ онѫіѫ странѫ на море-то, за да речешь: Кой ще прѣмине море-то за насъ, и ще ни іѭ донесе, за да іѭ чуемъ, и да іѭ из- 14 вършвамы? Но дума-та е много близу при тебе въ уста-та ти, и въ сърдце-то ти, за да іѭ извършвашь.

15 Ето, [л]азъ положихъ днесь прѣдъ тебе животъ-тъ и добро-то, и смъртъ-тѫ и зло- 16 то: Както ти азъ заповѣдувамъ днесь, да обычашь Господа Бога твоего, да ходишь по неговы-тѣ пѫтища, и да пазишь заповѣди-тѣ му, и повелѣнія-та му, и сѫдовете-му, за да живѣешь и да ся умножавашь; и да тя благослови Господь Богъ твой въ земіѭ-тѫ, въ коіѭто влазишь за 17 да іѭ наслѣдишь. Ако ли ся отвърне сърдце-то ти, та не послушашь, но заблудишь, та ся поклонишь на другы богове, 18 и послужишь имъ, Азъ [м]ви извѣстявамъ днесь, че непрѣмѣнно ще погынете; нѣма да ся продължатъ дни-тѣ ви на земіѭ-тѫ, къмъ коіѭто прѣминувате Іорданъ 19 за да влѣзете да іѭ наслѣдите. [н]Выкамъ свидѣтель противъ васъ днесь небе-то и земіѭ-тѫ, *че* [о]положихъ прѣдъ васъ животъ-тъ и смъртъ-тѫ, благословеніе-то и проклѣтіѭ-тѫ; за това изберѣте животъ- 20 тъ, за да живѣете, ты и сѣме-то ти: Да обычашь Господа Бога твоего, да слушашь гласъ-тъ му, и да си прилѣпенъ нему; защото това [п]е животъ-тъ ти, и дължина-та на дни-тѣ ти; за да живѣешь на земіѭ-тѫ, за коіѭто ся клѣ Господь на отцы-тѣ ти, Авраама, Исаака, и Іакова, да имъ іѭ даде.

ГЛАВА 31.

1 И отиде Моисей та говори тыя думы 2 на всичкый Израиль. И рече имъ: [а]Сто и двадесеть годинъ сьмь азъ днесь: [б]не могѫ вече да излазямъ и да влазямъ; и Господь ми рече: [в]Нѣма да прѣминешь 3 тоя Іорданъ. Господь Богъ твой, той ще прѣдиде прѣдъ тебе, Той ще истрѣби тыя народы отъ лице-то ти, и ты ще гы наслѣдишь; Іисусъ, [г]той ще прѣдиде прѣдъ 4 тебе, [д]както говорй Господь. И [е]ще имъ направи Господь така, [ж]както направи на Сиона и на Ога, Аморрейскы-тѣ царіе, и на земіѭ-тѫ имъ, които истрѣби. 5 И [з]ще гы прѣдаде Господь вамъ, и ще имъ сторите по всичкы-тѣ заповѣди кои- 6 то ви заповѣдахъ. [и]Бѫдѣте крѣпкы и дързновенни, [і]не бойте ся, нито да ся страхувате отъ лице-то имъ; защото Господь Богъ твой, [к]Той е който прѣдиде прѣдъ тебе; [л]не ще отстѫпи отъ тебе нито ще тя остави.

7 И повыка Моисей Іисуса, и рече му прѣдъ всичкый Израиль: [м]Бѫди крѣпъкъ и мѫжественъ; защото ты ще въведешь тѣзи людіе въ земіѭ-тѫ, за коіѭто ся клѣ Господь на отцы-тѣ имъ да даде на тѣхъ, и ты ще имъ іѭ расподѣлишь за наслѣ- 8 діе. И Господь, [н]той е който ходи прѣдъ тебе; [о]той ще бѫде съ тебе: не ще отстѫпи отъ тебе, нито ще тя остави; не бой ся, нито ся страхувай.

9 И написа Моисей тоя законъ, и [п]прѣдаде го на священницы-тѣ Левіевы-тѣ сынове, [р]които носяхѫ ковчегъ-тъ на завѣтъ-тъ Господень, и на всичкы-тѣ ста- 10 рѣйшины Израилевы. И заповѣда имъ Моисей, и рече: Въ свършъкъ-тъ на *всякѫ* седмѫ годинѫ, въ опрѣдѣленѫ-тѫ [с]годинѫ на оставяніе-то, [т]въ праздникъ-тъ на 11 шатры-тѣ, Когато ся събере всичкый Израиль [у]за да ся яви прѣдъ Господа Бога твоего, на мѣсто-то което избере, [ф]ще прочиташь тоя законъ, прѣдъ всичкый 12 Израиль въ слушаніе-то имъ. [х]Събери людіе-тѣ, мѫжіе-тѣ, и жены-тѣ, и дѣца-та, и чужденецъ-тъ си който е отъ вѫтрѣ врата-та ти, за да чуіѭтъ, и да ся научатъ, и да ся боятъ отъ Господа Бога вашего, и да внимаіѭтъ да правятъ всич- 13 кы-тѣ словеса на тоя законъ: И да чуіѭтъ чада-та имъ, [ц]които не знаіѭтъ, и [ч]да ся научатъ да ся боятъ отъ Господа Бога вашего въ всичкы-тѣ дни, колкото живѣете на земіѭ-тѫ, къмъ коіѭто прѣминувате Іорданъ за да іѭ наслѣдите.

14 И рече Господь Моисею: [ш]Ето, приближаватъ дни-тѣ на смъртъ-тѫ ти; повыкай Іисуса, и застанѣте въ скиніѭ-тѫ на събраніе-то, [щ]за да му дамъ заповѣди. И отиде Моисей и Іисусъ, и застанѫхѫ 15 въ скиніѭ-тѫ на събраніе-то. И [ъ]*яви* ся Господь въ скиніѭ-тѫ въ стълпъ облаченъ; и застанѫ облачный-тъ стълпъ надъ

і Иса. 45; 19.
к Рим. 10; 6 и дрг.
л Ст. 1, 19. Гл. 11; 26.
м Гл. 4; 26. 8; 19.
н Гл. 4; 26. 31; 28.
о Ст. 15.
п Псал. 27; 1. 66; 9. Іоан. 11; 25.

—

а Исх. 7; 7. Гл. 34; 7.
б Числ. 27; 17. 3 Цар. 3; 7.
в Числ. 20; 12. 27; 13. Гл. 3; 27.
г Гл. 9; 3.
д Числ. 27; 21. Гл. 3; 28.
е Гл. 3; 21.
ж Числ. 21; 24, 33.
з Гл. 7; 2.
и Іис. Нав. 10; 25. 1 Лѣт. 22; 13.
і Гл. 1; 29. 7; 18
к Гл. 20; 4.
л Іис. Нав. 1; 5. Евр. 13; 5.
м Ст. 23. Гл. 1; 38. 3; 28. Іис. Нав. 1; 6.
н Исх. 13; 21, 22. 33; 14. Гл. 9; 3.
о Іис. Нав. 1; 5, 9. 1 Лѣт. 28; 20.
п Ст. 25. Гл. 17; 18.
р Числ. 4; 15. Іис. Нав. 3; 3. 1 Лѣт. 15; 12, 15.
с Гл. 15; 1.
т Лев. 23; 34.
у Гл. 16; 16.
ф Іис. Нав. 8; 34, 35. 4 Пар. 23; 2. Неем. 8; 1 и дрг.
х Гл. 4; 10.
ц Гл. 11; 2.
ч Псал. 78; 6, 7.
ш Числ. 27; 13. Гл. 34; 5.
щ Ст. 23. Числ. 27; 19.
ъ Исх. 33; 9.

16 двери-тѣ на скиніѭ-тѫ. И рече Господь Моисею: Ето ты ще заспишь съ отцы-тѣ си, и [ы]ще станѫтъ тія людіе [ь]да блудствуватъ въ слѣдъ чужды богове на земіѭ-тѫ, въ коіѭто тѣ влазятъ, и [ѣ]ще мя оставятъ, и [ю]ще прѣстѫпятъ завѣтъ-тъ 17 ми, който направихъ съ тѣхъ. И ще ся распали ярость-та ми противъ тѣхъ въ онзи день, и [я]ще гы оставіѭ, и [ж]ще скрыіѭ лице-то си отъ тѣхъ, и ще бѫдѫтъ въ изнуреніе; и ще гы намѣрятъ много злыни и скърби, и ще рекѫтъ въ онзи день: [ѭ]Не намѣрихѫ ли ны тыя злыни, понеже Богъ нашъ [а]не е въ срѣдъ 18 насъ? И азъ [б]непрѣмѣнно ще скрыіѭ *отъ тѣхъ* лице-то си въ онзи день, за всичкы-тѣ злыни които сторихѫ, защото ся обърнѫхѫ 19 къмъ чужды богове. И сега напишѣте за себе си тѫіѭ пѣсень, и научѣте Израилевы-тѣ сынове на неіѭ; турѣте іѭ въ уста-та имъ, да ми бѫде тая пѣсень [в]за свидѣтелство противъ Израиле-20 вы-тѣ сынове. Защото като гы въведѫ въ земіѭ-тѫ, за коіѭто ся клѣхъ на отцы-тѣ имъ, *земіѭ* дѣто тече млѣко и медъ, и тѣ ядѫтъ и ся наситятъ, [г]и отлъстѣіѭтъ, [д]тогазь ще ся обърнѫтъ къмъ чужды богове, и ще имъ служатъ, и ще мя отхвърлятъ съ прѣзрѣніе, и ще 21 нарушатъ завѣтъ-тъ ми. И [е]като гы стигнѫтъ много злыни и скърби, тая пѣсень ще отговори противъ тѣхъ като свидѣтель; защото не ще да ся забрави отъ уста-та на сѣме-то имъ; понеже [ж]азъ познавамъ размышленія-та имъ, [з]които правятъ още отъ днесь, прѣди да гы въведѫ 22 въ земіѭ-тѫ за коіѭто ся клѣхъ. И написа Моисей тѫіѭ пѣсень въ истый-тъ день, и научи Израилевы-тѣ сынове на 23 неіѭ. И [и]заповѣда на Іисуса Навіевъ-тъ сынъ, и рече: [і]Бѫди крѣпъкъ и дързай; защото ты ще въведешь Израилевы-тѣ сынове въ земіѭ-тѫ за коіѭто имъ ся клѣхъ, и азъ ще бѫдѫ съ тебе.

24 И когато Моисей [к]свърши да писува словеса-та на тоя законъ въ книгѫ, до-25 ри до край, Тогазь Моисей заповѣда на Левиты-тѣ, които носяхѫ ковчегъ-тъ на 26 завѣтъ-тъ Господенъ, и рече: Земѣте тѫіѭ книгѫ на законъ-тъ, и [л]турѣте іѭ отъ странѫ-тѫ на ковчегъ-тъ на завѣтъ-тъ на Господа Бога вашего, и ще бѫде 27 тамъ [м]за свидѣтелство противъ тебе: Защото [н]азъ знаіѭ непокорство-то ти, и [о]жестокый-тъ ти вратъ. Ето, додѣ сьмь още живъ съ васъ днесь, вы ся не покорихте Господу; а колко повече като 28 умрѫ? Съберѣте при мене всичкы-тѣ старцы на племена-та си, и князове-тѣ си, за да говоріѭ тыя словеса въ слушаніе тѣмъ, и да призовѫ [п]небе-то и земіѭ-29 тѫ свидѣтели противъ тѣхъ. Понеже знаіѭ че подирь смьрть-тѫ ми непрѣмѣнно [р]ще ся развратите и уклоните отъ пѫть-тъ който ви заповѣдахъ; и [с]въ послѣдни-тѣ дни ще [т]вы стигнѫтъ злыни-тѣ, понеже ще сторите зло прѣдъ Господа, и ще го разгнѣвате съ дѣла-та на рѫцѣ-тѣ си.

30 И говори Моисей, въ слушаніе на всичко-то Израилево събраніе, словеса-та на тѫіѭ пѣсень до край.

ГЛАВА 32.

1 Слушай, [а]небе, и ще говоріѭ:
И да чуе земя-та думы-тѣ на уста-та ми.
2 [б]Ученіе-то ми ще покапе като дъждь,
Дума-та ми ще слѣзе като роса,
[в]Като дребенъ дъждь на зеленище,
И като пороенъ дъждь на трѣвѫ:
3 Защото ще провъзгласіѭ име-то на Господа.
[г]Дайте величіе Богу нашему.
4 *Той е* [д]Канара: [е]дѣла-та неговы сѫ съвършенны;
Защото [ж]всичкы-тѣ му пѫтища сѫ праведны;
[з]Богъ на истинѫ-тѫ, и [и]нѣма неправдѫ въ него.
Праведенъ и правъ е Той.
5 [і]Тія ся развратихѫ;
Порокъ-тъ имъ не е на сынове-тѣ му;
[к]Тѣ сѫ родъ строптивъ и кривъ.
6 [л]Това ли въздавате Господу,
Людіе глупави и неразумни?
Не е ли той [м]Отецъ ти, [н]който тя усвой?
Той [о]който тя създаде, и тя утвърди?
7 Помени прѣдишни-тѣ дни,
Смысли лѣта та на много родове:
[п]Попытай бащѫ си, и той ще ти извѣсти,
Старцы-тѣ си, и тѣ ще ти кажѫтъ:
8 Когато [р]Всевышній даваше наслѣдіе на народы-тѣ,
Когато [с]разсѣя Адамовы-тѣ сынове,
Постави прѣдѣлы-тѣ на народы-тѣ
По число-то на Израилевы-тѣ сынове.

ы Исх. 32; 6.
ь Исх. 34; 15. Сѫд. 2; 17.
ѣ Гл. 32; 15. Сѫд. 2; 12. 10; 6, 13.
ю Сѫд. 2; 20.
я 2 Лѣт. 15; 2.
ж Гл. 32; 20. Псал. 104; 29. Иса. 8; 17. 64; 7. Іез. 39; 23.
ѭ Сѫд. 6; 13.
а Числ. 14; 42.
б Ст. 17.
в Ст. 26.
г Гл. 32; 15. Неем. 9; 25, 26. Осія 13; 6.
д Ст. 16.
е Ст. 17.
ж Осія 5; 3. 13; 5, 6.
з Амос. 5; 25, 26.
и Ст. 14.
і Ст. 7. Іис. Нав. 1; 6.
к Ст. 9.
л Виж. 4 Цар. 22; 8.
м Ст. 19.
н Гл. 9; 24. 32; 20.
о Исх. 32; 9. Гл. 9; 6.
п Гл. 30; 19. 32; 1.
р Гл. 32; 5. Сѫд. 2; 19. Осія 9; 9.
с Гл. 28; 15.
т Быт. 49; 1. Гл. 4; 30.

—

а Гл. 4; 26. 30; 19. 31; 28. Псал. 50; 4. Иса. 1; 2. Іер. 2; 12. 6; 19.
б Иса. 55; 10, 11. 1 Кор. 3; 6, 7, 8.
в Псал. 72; 6. Мих. 5; 7.
г 1 Лѣт. 29; 11.
д 2 Цар. 23; 3. 23; 3. Псал. 18; 2, 31, 46. Авв. 1; 12.
е 2 Цар. 22; 31.
ж Дан. 4; 37. Откр. 15; 3.
з Іер. 10; 10.
и Іов. 34; 10. Псал. 92; 15
і Гл. 31; 29.
к Мат. 17; 17. Лук. 9; 41 Филип. 2; 15.
л Псал. 116; 12.
м Иса. 63; 16.
н Псал. 71; 2.
о Ст. 15. Иса. 27; 11. 44; 2
п Исх. 13; 14. Псал. 44; 1 78; 3. 4.
р Зах. 9; 2. Дѣян. 17; 26.
с Быт. 11; 8.

9 Защото [т]жрѣбіе на Господа сѫ негови-тѣ людіе:
Іаковъ е дѣлъ-тъ на наслѣдіе-то му.
10 [у]Намѣри го въ пустѫ земѭ,
И въ пустынѭ на дивость и рыканіе;
Огради го, [ф]настави го,
[х]Упази го като зѣницѫ-тѫ на око-то си.
11 [ц]Както орелъ побужда гнѣздо-то си,
Трепти надъ пилета-та си,
Распростира крыла-та си,
Та гы поима, и вдига гы на крыла-та си,
12 *Така* Господь самъ гы водй,
И нѣмаше съ него чуждъ богъ.
13 [ч]Възнесе гы на высокы-тѣ страны на земѭ-тѫ,
И ядохѫ произведенія-та на нивы-тѣ,
И кърми гы [ш]съ медъ отъ камыкъ,
И съ елей отъ скалѫ кременливѫ.
14 Съ кравіе масло, и съ овчо млѣко,
Съ тлъстинѫ отъ агнета,
И отъ овны Васанскы, и отъ ярцы,
Съ [щ]тлъстинѫ отъ пшеницѫ:
И ты пи вино, [ъ]кръвь гроздовѫ.
15 А [ы]Іесурунъ отлъстѣ, и [ь]отритнѫ:
[ѣ]Отлъстѣлъ си, огоилъ си ся,
Надебелѣлъ си;
Тогазъ [ю]забрави Бога [я]който го създаде,
И прѣзрѣ [ѫ]Канарѫ-тѫ на спасеніе-то си.
16 [ѭ]Съ чужды *богове* го раздразнихѫ на ревнованіе;
Съ гнусоты го раздразнихѫ на гнѣвъ.
17 [а]Пожъртвовахѫ на бѣсове, а не Богу:
На богове които не знаяхѫ,
На новы *богове* въведены наскоро,
Отъ които отци-тѣ ви не ся бояхѫ;
18 А [б]Канарѫ-тѫ, която тя роди, ты остави,
И [в]забрави Бога създателя твоего.
19 И [г]видѣ Господь, и огорчи ся,
[д]Защото *го* разгнѣвахѫ синове-тѣ му и дъщери-тѣ му.
20 И рече: [е]Ще скрыѭ лице-то си отъ тѣхъ,
Ще видѭ каква *ще бѫде* сетнина-та имъ;
Защото тѣ сѫ родъ развратенъ,
[ж]Сынове въ които нѣма вѣрность.
21 Тѣ [з]мя раздразнихѫ на ревнованіе съ *онова което* не е Богъ;
[и]Съ кумиры-тѣ си мя разгнѣвахѫ;
И [і]азъ ще гы раздразнѭ на ревнованіе съ *людіе които* не сѫ народъ;
Съ народъ несмысленъ ще гы разгнѣвамъ.
22 Защото [к]огнь ся распали въ гнѣвъ-тъ ми,
И ще пламне дори до ада прѣисподняго,
И ще пояде земѭ-тѫ съ произведенія-та й,
И ще изгори основанія-та на планины-тѣ.
23 Ще [л]съберѫ на тѣхъ зло,
[м]Всичкы-тѣ си стрѣлы ще исхвърлѭ върхъ тѣхъ.
24 Ще истаѭтъ отъ гладъ,
И ще бѫдѫтъ испоядени отъ въспалителнѫ болесть
И отъ лютъ моръ;
И [н]звѣрскы зѫбы ще испроводѭ върхъ тѣхъ,
И ядъ отъ пълзящы-тѣ по земѭ-тѫ.
25 [о]Изъ вънъ ножъ, а изъ вѫтрѣ ужасъ,
Ще погуби дѣца-та имъ,
И младый-тъ и дѣвицѫ-тѫ,
Дѣте на цицѫ и сѣдинавый старецъ.
26 Рѣкохъ, [п]распърснѫлъ быхъ гы,
Изгладилъ быхъ поменъ-тъ имъ отъ срѣдъ человѣцы-тѣ,
27 Ако не ся бояхъ отъ гнѣвъ-тъ на непріятель-тъ,
За да не *ся отричатъ противници-тѣ имъ,
И рекѫтъ: [с]Высока-та наша рѫка
Направи всичко това, а не Господь.
28 Защото е народъ оскудѣлъ отъ съвѣты,
И [т]нѣма въ тѣхъ разумъ.
29 [у]О, да бѣхѫ мудри, да разумѣвахѫ това,
[ф]Да смысляхѫ сетнинѫ-тѫ си!
30 Какъ [х]бы моглъ единъ да прогне тысящѫ,
И двама да обърнѫтъ въ бѣгъ тмы,
[ц]Ако Канара-та имъ не бы гы продала,
И Господь не бы гы прѣдалъ?
31 Защото [ч]канара-та имъ не е като наша-та Канара:
И [ш]сами-тѣ ни непріятели нека сѫдятъ.
32 Понеже лоза-та имъ е [щ]отъ Содомскѫ-тѫ лозѫ,
И отъ Гоморрскы-тѣ нивы:
Гроздіе-то имъ е гроздіе ядовито,
Гроздове-тѣ имъ сѫ горчиви:
33 Вино-то имъ е [ъ]отрова зміина,
И неисцѣлимъ [ы]ядъ аспидовъ.
34 [ь]Това не е ли скрытő у мене?
Не е ли запечатано въ съкровища-та ми?
35 [ѣ]Мое е отмьщеніе-то, и въздаяніе-то:
Нога-та имъ съ врѣме ще ся подпълзне:
Защото [ю]близу е день-тъ на погынуваніе-то имъ,

[т] Исх. 15; 16. 19; 5. 1 Цар. 10; 1. Псал. 78; 71.
[у] Гл. 8; 15. Іер. 2; 6. Осія 13; 5.
[ф] Гл. 4; 36.
[х] Псал. 17; 8. Прит. 7; 2. Зах. 2; 8.
[ц] Исх. 19; 4. Гл. 1; 31. Иса. 31; 5. 46; 4. 63; 9. Осія 11; 3.
[ч] Гл. 33; 29. Иса. 58; 14. Іез. 36; 2.
[ш] Іов. 29; 6. Псал. 81; 16.
[щ] Псал. 81; 16. 147; 14.
[ъ] Быт. 49; 11.
[ы] Гл. 33; 5. 26. Иса. 44; 2.
[ь] 1 Цар. 2; 29.
[ѣ] Гл. 31; 20. Неем. 9; 25. Псал. 17; 10. Іер. 2; 7. 5; 7, 28. Осія 13; 6.
[ю] Гл. 31; 16. Иса. 1; 4.
[я] Ст. 6. Иса. 51; 13.
[ѫ] 2 Цар. 22; 47. Псал. 89; 26. 95; 1.
[ѭ] 3 Цар. 14; 22. 1 Кор. 10; 22.
[а] Лев. 17; 7. Псал. 106; 37. 1 Кор. 10; 20. Откр. 9; 20.
[б] Иса. 17; 10.
[в] Іер. 2; 32.
[г] Сѫд. 2; 14.
[д] Иса. 1; 2.
[е] Гл. 31; 17.
[ж] Иса. 30; 9. Мат. 17; 17.
[з] Ст. 16. Псал. 78; 58.
[и] 1 Цар. 12; 21. 3 Цар. 16; 13, 26. Псал. 31; 6. Іер. 8; 19. 10; 8. 14; 22. Іона. 2; 8. Дѣян. 14; 15.
[і] Осія 1; 10. Рим. 10; 19.
[к] Іер. 15; 14. 17; 4. Плач. 4; 11.
[л] Иса. 26; 15.
[м] Псал. 7; 12, 13. Іез. 5; 16.
[н] Лев. 26; 22.
[о] Плач. 1; 20. Іез. 7; 15. 2 Кор. 7; 5.
[п] Іез. 20; 13, 14, 23.
* *Или* высокоумствоватъ.
[с] Псал. 140; 8.
[т] Иса. 27; 11. Іер. 4; 22.
[у] Гл. 5; 29. Псал. 81; 13. 107; 43. Лук. 19; 42.
[ф] Иса. 47; 7. Плач. 1; 9.
[х] Лев. 26; 8. Інс. Нав. 23; 10. 2 Лѣт. 24; 24. Иса 30; 17.
[ц] Псал. 44; 12. Иса. 50; 1. 52; 3.
[ч] 1 Цар. 2; 2.
[ш] 1 Цар. 4; 8. Іер. 40; 3.
[щ] Иса. 1, 10.
[ъ] Псал. 58; 4.
[ы] Псал. 140; 3. Рим. 3; 13.
[ь] Іов. 14; 17. Іер. 2; 22. Осія 13; 12. Рим. 2; 5.
[ѣ] Псал. 94; 1. Рим. 12; 19. Евр. 10; 30.
[ю] 2 Пет. 2; 3.

И което е готово за тѣхъ бърза.
36 Защото [я]Господь ще сѫди людіе-тѣ си,
И [ж]ще пожали слуги-тѣ си,
Когато види че погынѫ сила-та *имъ*,
[іѫ]И не останѫ никой затворенъ, нито оставенъ.
37 И ще рече: [а]Дѣ сѫ богове-тѣ имъ,
Канара-та на коіѭто имахѫ упованіе-то си,
38 Които ядѣхѫ тлъстинѫ-тѫ на жьртвы-тѣ имъ,
Піяхѫ вино-то на възліянія-та имъ?
Нека станѫтъ и нека ви помогнѫтъ,
Нека ви бѫдѫтъ покровъ.
39 Вижте сега че [б]Азъ сьмь, Азъ,
И [в]освѣнь мене нѣма Богъ;
Азъ умьртвявамъ и съживявамъ;
[г]Азъ наранявамъ и исцѣлявамъ:
И нѣма кой да избавя отъ рѫкѫ-тѫ ми.
40 Защото азъ дигамъ рѫкѫ-тѫ си къмъ небе-то,
И говоріѭ: Живъ сьмь азъ въ вѣкъ:
41 [д]Ако изостріѭ свѣткавый-тъ си мечъ,
И туріѭ рѫкѫ-тѫ си на сѫдъ,
[е]Ще отмьстіѭ на врагове-тѣ си,
И ще въздамъ на ненавистницы-тѣ си.
42 [ж]Ще упоіѭ стрѣлы-тѣ си съ кръвь,
И мечъ-тъ ми ще яде меса, *ще ся насыти*
Отъ кръвь-тѫ на убиты-тѣ и на плѣнены-тѣ,
[з]Отъ главѫ-тѫ на непріятелскы-тѣ князове.
43 [и]Възвеселѣте ся, язычници, съ людіе-тѣ му:
Защото [і]ще отмьсти за кръвь-тѫ на слуги-тѣ си,
[к]И отдаде отмьщеніе на противницы-тѣ си,
[л]И ще направи умилостивеніе на земіѭ-тѫ си, на людіе-тѣ си.

44 И дойде Моисей, та говори всичкы-тѣ думы на тѫіѭ пѣснь въ уши-тѣ на лю-
45 діе-тѣ, той и Іисусъ Навіевый сынъ. И свърши Моисей да говори всичкы-тѣ тыя
46 думы на всичкый Израиль: И рече имъ: [м]Положѣте сьрдца-та си на всичкы-тѣ тыя думы, които азъ днесь ви засвидѣтелствувамъ; които ще заржчате на чада-та си да внимаіѭтъ за да правятъ
47 всичкы-тѣ думы на тоя законъ. Защото това не е за васъ суетно нѣщо; понеже [н]това е животъ-тъ ви; и съ това нѣщо ще ся продължи животъ-тъ ви на земіѭ-тѫ, къмъ коіѭто прѣминувате Іорданъ за да іѫ наслѣдите.

48 И [о]говори Господь Моисею въ истый
49 той день, и рече: Възлѣзь [п]на тѫіѭ горѫ Аваримъ, горѫ-тѫ Нево, която е въ Моавовѫ-тѫ земіѫ, срещѫ Іерихонъ: и виждь земіѭ-тѫ Ханаанъ, коіѭто азъ давамъ на Израилевы-тѣ сынове за притя-
50 жаніе. И умри на горѫ-тѫ дѣто възлѣзвашь, и прибери ся при людіе-тѣ си, [р]както братъ ти Ааронъ умрѣ на горѫ-тѫ Оръ, и ся прибра при людіе-тѣ си;
51 Защото [с]не ми ся покорихте между Израилевы-тѣ сынове при воды-тѣ на *Меривѫ Кадисъ, въ пустыніѭ-тѫ Цинъ; понеже [т]не освятихте мене врѣдъ Израи-
52 левы-тѣ сынове. [у]За това отъ срещѫ ще видишь земіѭ-тѫ, но тамъ нѣма да влѣзешь, въ земіѭ-тѫ коіѭто азъ давамъ на Израилевы-тѣ сынове.

ГЛАВА 33.

1 И това е [а]благословеніе-то съ което [б]Моисей, Божій человѣкъ, благослови Израилевы-тѣ сынове прѣдъ смьрть-тѫ си:
2 И рече: [в]Господь дойде отъ Синай,
И яви имъ ся отъ Сіиръ;
Осія отъ горѫ-тѫ Фаранъ,
И дойде [г]съ тмы святы;
Отъ десницѫ-тѫ му излѣзе огненъ законъ за тѣхъ.
3 Ей, [д]възлюби людіе-тѣ;
[е]Всичкы-тѣ негови святи сѫ подъ рѫкѫ-тѫ ти:
И [ж]сѣдѣхѫ при нозѣ-тѣ ти
[з]За да пріемѫтъ думы-тѣ ти.
4 [и]Законъ заповѣда намъ Моисей,
[і]Наслѣдіе-то на Іаковово-то събраніе.
5 И [к]той бѣше царь [л]въ Іесурунъ,
Когато князове-тѣ на людіе-тѣ ся събрахѫ
Съ Израилевы-тѣ племена.
6 Да е живъ Рувимъ, и да не умре,
И да бѫдѫтъ людіе-тѣ му многочисленни.
7 И това е Іудино-то *благословеніе;* и рече:
Послушай, Господи, гласъ-тъ на Іудѫ,
И доведи го при людіе-тѣ му.
[м]Рѫцѣ-тѣ му да бѫдѫтъ доволны за него;
И [н]бѫди *му* помощь противъ врагове-тѣ му.
8 И за Левія рече:
[о]Θуммимъ-тъ ти и Уримъ-тъ ти
Да бѫдѫтъ съ прѣподобный-тъ ти человѣкъ,

я Псал. 135; 14.
ж Сѫд. 2; 18. Псал. 106; 45. Іер. 31; 20. Іоил. 2; 14.
іѫ 3 Цар. 14; 10. 21; 22. 4 Цар. 9; 8. 14; 26.
а Сѫд. 10; 14. Іер. 2; 28.
б Псал. 102; 27. Иса. 41; 4. 48; 12.
в Гл. 4; 35. Иса. 45; 5, 18, 22.
г 3 Цар. 2; 6. 4 Цар. 5; 7. Іов. 5; 18. Псал. 68; 20. Осія 6; 1.
д Быт. 14; 22. Исх. 6; 8. Числ. 14; 30.
е Иса. 27; 1. 34; 5. 66; 16. Іез. 21; 9, 10, 14, 20.
ж Иса. 1; 24. Наум. 1; 2.
з Іер. 46; 10.
и Іов. 13; 24. Іер. 30; 14. Плач. 2; 5.
і Рим. 15; 10.
к Откр. 6; 10. 19; 2.
л Ст. 41.
м Псал. 85; 1.
н Гл. 6; 6. 11; 18. Іез. 40; 4.
о Гл. 30; 19. Лев. 18; 5. Прит. 3; 2, 22. 4; 22. Рим. 10; 5.
п Числ. 27; 12, 13.
р Числ. 33; 47, 48. Гл. 34; 1.
с Числ. 20; 25, 28. 33; 38.

* Прѣпираніе.
т Числ. 20; 11, 12, 13. 27; 14.
у Виж. Лев. 10; 3.
ф Числ. 27; 12. Гл. 34; 4.

—

а Быт. 49; 28.
б Псал. 90; надписъ-тъ.
в Исх. 19; 18, 20. Сѫд. 5; 4, 5. Авв. 3; 3.
г Виж. Псал. 68; 17. Дан. 7; 10. Дѣян. 7; 53. Гал. 3; 19. Евр. 2; 2. Откр. 5; 11. 9; 16.
д Исх. 19; 5. Гл. 7; 7, 8. Псал. 47; 4. Осія 11; 1. Мал. 1; 2.
е Гл. 7; 6. 1 Цар. 2; 9. Псал. 50; 5.
ж Лук. 10; 39. Дѣян. 22; 3.
з Прит. 2; 1.
и Іоан. 1; 17. 7; 19.
і Псал. 119; 111.
к Виж. Быт. 36; 31. Сѫд. 9; 2. 17; 6.
л Гл. 32; 15.
м Быт. 49; 8.
н Псал. 146; 5.
о Исх. 28; 30.

Когото си [п]искусилъ въ Массѫ,
И съ когото си ся прѣпиралъ при воды-тѣ на Меривѫ:
9 Който рече за отца си и за майкѫ си:
[р]Не гледамъ на тѣхъ.
И [с]който не припозна братія-та си,
И не позна синове-тѣ си.
Защото [т]съхранихѫ твоіѭ-тѫ думѫ,
И упазихѫ завѣтъ-тъ твой.
10 [у]Ще учатъ Іакова на сѫдбы-тѣ ти,
И Израиля на законъ-тъ ти.
[ф]Ще турятъ темянъ прѣдъ тебе,
[х]И всесъжженія на олтарь-тъ ти.
11 Благослови, Господи, силѫ-тѫ му,
[ц]И благоволи въ дѣла-та на рѫцѣ-тѣ му.
Порази чрѣсла-та на тыя които възставатъ противъ него,
И на тыя които го мразятъ, та да ся не вдигнѫтъ вече.
12 За Веніамина рече:
Възлюбленный Господу ще живѣе безбѣдно при него.
Господь ще го закрыва всякой день,
И ще почива между рамена-та му.
13 И за Іосифа рече:
[ч]Благословена да бѫде отъ Господа земя-та му,
Съ многоцѣнны небесны дарове,
[ш]Съ росѫ, и *съ дарове* отъ лежащѫ-тѫ долу безднѫ,
14 И съ многоцѣнны плодове отъ слънце-то,
И съ многоцѣнны произведенія отъ мѣсецы-тѣ,
15 И съ изрядны нѣща отъ [щ]стары-тѣ горы,
И съ многоцѣнны нѣща отъ [ъ]вѣчны-тѣ планины,
16 И съ многоцѣнны нѣща отъ земіѭ-тѫ и испълненіе-то й;
И благоволеніе-то на Оногова [ы]който ся яви въ кѫпинѫ-тѫ,
Да дойде на [ь]главѫ-тѫ Іосифовѫ,
И на тѣме-то на избранный-тъ между братія-та си.
17 Слава-та му е *като* [ѣ]на първородный му юнецъ,
И рогове-тѣ му *като* [ю]рогове-тѣ на единорогъ;
Съ тѣхъ [я]ще изботе народы-тѣ до краища-та на земіѭ-тѫ:
И тѣ сѫ [ѫ]Ефремовы-тѣ тмы,
И тѣ Манассіевы-тѣ тысящи.
18 И за Завулона рече:
[іѫ]Весели ся, Завулоне, въ исходъ-тъ си;
И ты, Иссахаре, въ шатры-тѣ си.
19 [а]Ще повыкатъ людіе-тѣ на горѫ-тѫ;
Тамъ [б]ще принесѫтъ жьртвы праведны;
Защото ще ссучѫтъ изобиліе-то на море-то,
И скрыты-тѣ въ пѣсъкъ-тъ съкровища.
20 И за Гада рече:
Благословенъ [в]който разширява Гада.
Сѣди като львъ, и раскѫснува мышцѫ и главѫ.
21 И [г]промысли за себе си първый-тъ дѣлъ
Защото ся упази тамъ въ дѣлъ-тъ *даденъ* отъ законоположителя;
А [д]дойде *съ* князове-тѣ на людіе-тѣ,
Та направи правдѫ-тѫ Господніѫ
И неговы-тѣ сѫдове съ Израиля.
22 И за Дана рече:
Данъ е младъ львъ,
[е]Ще скочи отъ Васанъ.
23 И за Нефѳалима рече:
О Нефѳалиме, [ж]насыщенный отъ благоволеніе,
И испълненный съ благоволеніе Господне,
[з]Наслѣдй ты западъ и югъ.
24 И за Асира рече:
[и]Благословенъ да е съ чада Асиръ;
Нека е благоугоденъ на братія-та си,
И [і]да натопи ногѫ-тѫ си въ елей.
25 [к]Желѣзо и мѣдь да бѫдѫтъ *обуща-та ти.
И сила-та ти *да расте* като дни-тѣ ти.
26 [л]Нѣма подобенъ на [м]Іесуруноваго Бога,
[н]Който ся носи на небеса въ помощь тебѣ,
И на облацы-тѣ въ великолѣпіе-то си.
27 Богъ вѣчный е [о]*твое* прибѣжище,
И подпоръ *ти* сѫ вѣчны-тѣ мышцы:
И [п]ще изгони врагъ-тъ отъ лице-то ти,
И ще рече: Истрѣбй!
28 [р]Тогазъ Израиль ще ся насели самъ въ безбѣдствіе.
[с]Источникъ-тъ Іаковов *ще бѫде* въ земіѭ на жито и на вино:
И [т]небеса-та му ще капѫтъ росѫ.
29 [у]Блаженъ си ты, Израилю:
[ф]Кой е подобенъ тебѣ, народе спасаемый
Отъ Господа, който е [х]щитъ на помощь-тѫ ти,
И мечъ на прѣвъсходство-то ти?
И [ц]ще ти ся покорятъ врагове-тѣ ти,
И ты ще стѫпишь на высокы-тѣ имъ мѣста.

п Исх. 17; 7. Числ. 20; 13. Гл. 8; 2, 3, 16. Псал. 81; 7.
р Быт. 29; 32. 1 Лѣт. 17; 17. Іов. 37; 24.
с Исх. 32; 26, 27, 28.
т Виж. Іер. 18; 18. Мал. 2; 5, 6.
у Лев. 10; 11. Гл. 17; 9, 10, 11. 24; 8. Іез. 44; 23, 24. Мал. 2; 7.
ф Исх. 30; 7, 8. Числ. 16; 40. 1 Цар. 2; 28.
х Лев. 1; 9, 13, 17. Псал. 51; 19. Іез. 43; 27.
ц 2 Цар. 24; 23 Псал. 20; 3. Іез. 20; 40, 41. 43; 27.
ч Быт. 49; 25.
ш Быт. 27; 28.
щ Быт. 49; 26.
ъ Авв. 3; 6.
ы Исх. 3; 2, 4. Дѣян. 7; 30, 35.
ь Быт. 49; 26.
ѣ 1 Лѣт. 5; 1.
ю Числ. 23; 22. Псал. 92; 10.
я 3 Цар. 22; 11. Псал. 44; 5.
ѫ Быт. 48; 19.
іѫ Быт. 49; 13, 14, 15.
а Иса. 2; 3.
б Псал. 4; 5.
в Виж. Іис. Нав. 13; 10 и дрг. 1 Лѣт. 12; 8 и дрг.
г Числ. 32; 16 и дрг.
д Іис. Нав. 4; 12.
е Іис. Нав. 19; 47. Сѫд. 18; 27.
ж Быт. 49; 21.
з Виж. Іис. Нав. 19; 32 и дрг.
и Быт. 49; 20.
і Іов. 29; 6.
к Гл. 8; 9.
* *Или* верен-тѣ.
л Исх. 15; 11. Псал. 86; 8. Іер. 10; 6.
м Гл. 32; 15.
н Псал. 68; 4, 33. 34. 104; 3. Авв. 3; 8.
о Псал. 90; 1.
п Гл. 9; 3, 4, 5.
р Числ. 23; 9. Іер. 23; 6. 33; 16.
с Гл. 8; 7, 8.
т Быт. 27; 28. Гл. 11; 11.
у Псал. 144; 15.
ф 2 Цар. 7; 23.
х Псал. 115; 9, 10, 11.
ц 2 Цар. 22; 45. Псал. 18; 44. 66; 3. 81; 15.

ГЛАВА 34.

1 И възлѣзе Моисей отъ Моавовы-тѣ полета [а]на горж-тж Нево, *на* върхъ-тъ Фасгж, който е срещж Іерихонъ. И [б]показа му Господь всичкж-тж Галаадскж земіѭ **2** [в]дори до Данъ, И всичкж-тж Нефталимовж *земіѭ* и земіѭ-тж Ефремовж, и Манасіинж, и всичкж-тж Іудинж земіѭ, **3** [г]дори до послѣдньо-то море, И полудень, и околность-тж на долъ-тъ на Іерихонъ, **4** [д]градъ на финицы, дори до Сигоръ. И рече му Господь: [е]Тая е земя-та за коіѭто ся клѣхъ на Авраама, на Исаака, и на Іакова, и рѣкохъ: На сѣме-то ти ще іѭ дамъ; [ж]азъ тя направихъ да іѭ видишь съ очи-тѣ си, но тамъ нѣма да минешь.

5 И [з]умрѣ тамъ Моисей, рабъ-тъ Господень, въ Моавовж-тж земіѭ, споредъ думж-тж Господніѭ. **6** И погребе го въ долъ-тъ въ Моавовж-тж земіѭ, срещж Веѳъ-Фегоръ; и [и]никой не знае гробъ-тъ му **7** дори до днесь. И [і]Моисей бѣше на сто и двадесеть годинъ когато умре: [к]очи-тѣ му не запрѣхж, и сила-та му не намалѣ. **8** И плакахж Израилеви-тѣ сынове за Моисея въ Моавовы-тѣ полета [л]тридесеть дни; и свършихж ся дни-тѣ на плачъ-тъ и жалѣніе-то за Моисея.

9 И Іисусъ сынъ-тъ Навіевъ бѣше пълнъ [м]съ духъ на мудрость; защото [н]Моисей бѣше възложилъ ржцѣ-тѣ си на него, и слушахж го Израилеви-тѣ сынове, и правѣхж както заповѣда Господь Моисею.

10 И [о]не ся въздигнж вече въ Израиль пророкъ като Моисея, [п]когото позна Господь лице съ лице. **11** [р]Въ всичкы-тѣ знаменія и чудеса, които Господь го прати да направи въ Египетскж-тж земіѭ, на Фараона, и на всичкы-тѣ му слугы, и на **12** всичкж-тж му земіѭ, И въ всичкж-тж крѣпкж ржкж. и въ всичкы-тѣ голѣмы и удивителны дѣла, които направи Моисей прѣдъ очи-тѣ на всичкый Израиль.

КНИГА НА ІИСУСА НАВИНА.

ГЛАВА 1.

1 И подирь смърть-тж на Моисея рабъ-тъ Господень, говори Господь на Іисуса Навіевъ-тъ сынъ, [а]слугж-тж Моисеовъ, и **2** рече: [б]Рабъ-тъ ми Моисей умрѣ; сега прочее стани та мини този Іорданъ, ты и всичкы-тѣ тія людіе, въ земіѭ-тж коіѭто азъ давамъ на тѣхъ, на Израилевы-тѣ **3** сынове. [в]Всяко мѣсто на което стжпи стжпка-та на нозѣ-тѣ ви, давамъ го вамъ, **4** както казахъ Моисею: [г]Отъ пустыніѭ-тж и отъ този Ливанъ до голѣмж-тж рѣкж, рѣкж-тж Евфратъ, всичка-та земя на Хеттейцы-тѣ, и до голѣмо-то море къмъ западъ на сълнце-то, ще бжджтъ **5** прѣдѣли-тѣ ви. [д]Никой нѣма да устои прѣдъ тебе въ всичкы-тѣ дни на живота ти: [е]както бѣхъ съ Моисея, така [ж]ще бждж *и* съ тебе: [з]нѣма да тя оставіѭ, **6** нито да тя напустнж. [и]Бжди крѣпъкъ и мжжественъ; защото ты ще раздѣлишь, въ наслѣдіе на тыя людіе, земіѭ-тж, коіѭто ся клѣхъ на отцы-тѣ имъ да дамъ **7** на тѣхъ. Само бжди крѣпъкъ и твърдѣ мжжественъ, за да правишь прилежно по всичкый-тъ законъ, [і]който ти заповѣда рабъ-тъ ми Моисей; [к]не ся уклонявай ни на десно ни на лѣво, [*]за да имашь добръ успѣхъ кждѣто и да идешь.

8 [л]Да ся не отдалечи тазь книга на закона отъ уста-та ти; но [м]неіѭ да прѣговаряшь деня и нощя, за да правишь прилежно по всичко каквото е написано въ неіѭ; защото тогазь ще напрѣднувашь въ пжть-тъ си, и тогазь ще имашь добръ **9** успѣхъ. Ето, [н]заповѣдувамъ ти: Бжди крѣпъкъ и мжжественъ; [о]да не ся упла-

---

а Числ. 27; 12. 33; 47. Гл. 32; 49.
б Гл. 3; 27.
в Быт. 14; 14.
г Гл. 11; 24.
д Сжд. 1; 16. 3; 13. 2 Лѣт. 28; 15.
е Быт. 12; 7. 13; 15. 15; 18. 26; 3. 28; 13.
ж Гл. 3; 27. 32; 52.
з Гл. 32; 50. Іис. Нав. 1; 1, 2.
и Іуд. 9.
і Гл. 31; 2.
к Виж. Быт. 27; 1. 48; 10. Іис. Нав. 14; 10, 11.
л Виж. Быт. 50; 3, 10. Числ. 20; 29.
м Иса. 11; 2. Дан. 6; 3.
н Числ. 27; 18, 23.
о Виж. Гл. 18; 15, 18.
п Исх. 33; 11. Числ. 12; 6, 8. Гл. 5; 4.
р Гл. 4; 34. 7; 19.

а Исх. 24; 13. Втор. 1; 38.
б Втор. 34; 5.
в Втор. 11; 24. Гл. 14; 9.
г Быт. 15; 18. Исх. 23; 31. Числ. 34; 3—12.
д Втор. 7; 24.
е Исх. 3; 12.
ж Втор. 31; 8, 23. Ст. 9, 17. Гл. 3; 7. 6; 27. Иса. 43; 2, 5.
з Втор. 31; 6, 8. Евр. 13; 5.
и Втор. 31; 7, 23.
і Числ. 27; 23. Втор. 31; 7. Гл. 11; 15.
к Втор. 5; 32. 28; 14.
* *Или* да постжпвашь благоразумно.
л Втор. 17; 18, 19.
м Псал. 1; 2.
н Втор. 31; 7, 8, 23.
о Псал. 27; 1. Іер. 1; 8.

шишь и да не ся страхувашь; защото е съ тебе Господь Богъ твой дѣ и да идешь.

10 И заповѣда Іисусъ на надзиратели-тѣ на людіе-тѣ и рече: 11 Прѣминѣте прѣзъ срѣдъ станъ-тъ, и заповѣдайте на людіе-тѣ и речѣте: Приготвѣте си хранж за пжть; защото [п]още три дни и вы ще прѣминете този Іорданъ, за да влѣзете да наслѣдите земіж-тж, коіжто Господь Богъ вашъ дава да іж наслѣдите. 12 И на Рувимовцы-тѣ, и на Гадовцы-тѣ, и на половинж-тж отъ племе-то Манассіево, говорй Іисусъ и рече: 13 [р]Поменѣте думж-тж коіжто ви заповѣда Моисей рабъ Господень и рече: Господь Богъ вашъ вы упокои, и даде ви тжзь земіж. 14 Жены-тѣ ви, чада-та ви, и добытъкъ-тъ ви, да останжтъ въ земіж-тж коіжто ви Моисей даде отъ самъ Іорданъ: а вы всичкы силни юнаци да прѣминете прѣдъ братія-та си оржжени, и да имъ помогнете: 15 Додѣ успокои Господь братія-та ви както и васъ, и наслѣдятъ и тѣ земіж-тж, коіжто Господь Богъ вашъ имъ дава: [с]тогазь да ся върнете въ земіж-тж на наслѣдіе-то си, и да іж наслѣдите, коіжто Моисей рабъ-тъ Господень ви даде, отъ самъ Іорданъ, къмъ истокъ на слънце-то.

16 И отговорихж Іисусу, и казахж: Всичко що ни заповѣдувашь, ще направимъ; и кждѣто ны проводишь ще идемъ. 17 Както слушахмы въ всичко Моисея така ще слушамы и тебе; само Господь Богъ твой [т]да е съ тебе, както бѣше съ Моисея. 18 Всякой человѣкъ който ся съпротиви на твоитѣ заповѣди, и не послуша думы-тѣ ти по всичко що му заповѣдувашь, да ся умъртви: само ты бжди крѣпъкъ и мжжественъ.

ГЛАВА 2.

1 И проводи Іисусъ сынъ-тъ Навіевъ [а]отъ Ситтимъ двама человѣцы да съгледатъ тайно, и рече: Идѣте, вижте земіж-тж, и Іерихонъ. И тѣ отидохж, и [б]влѣзохж въ кжщж-тж на еднж женж блудницж именуемж [в]Раавъ, и прѣвитахж тамъ. 2 [г]Тогазь извѣстихж на Іерихонскый-тъ царь и рекохж: Ето дойдохж тукъ нощесъ мжжіе отъ Израилевы-тѣ сынове, за да съгледатъ земіж-тж. 3 И проводи Іерихонскый царь при Раавъ и рече: Изведи мжжіе-тѣ които дойдохж при тебе, и които влѣзохж въ кжщж-тж ти; защото сж дошли да съгледатъ всичкж-тж земіж. 4 И [д]жена-та зѣ двама-та человѣцы, та гы скры, и рече: Наистинж дойдохж при мене человѣци-тѣ, но не знаяхъ отъ дѣ бѣхж: 5 И когато щѣхж да ся затворятъ врата-та, като ся смрачи, человѣци-тѣ излѣзохж; не знаіж кждѣ отидохж человѣци-тѣ; тичайте скоро слѣдъ тѣхъ, и ще гы стигнете.

6 [е]Но тя гы бѣше въскачила на кжщный-тъ покрывъ, и скрыла гы бѣ въ лененытѣ гръстіе които имаше наредены на кжщный-тъ покрывъ. 7 И мжжіе-тѣ ся завтекохж слѣдъ тѣхъ по пжть-тъ който отива къмъ Іорданъ, дори до бродове-тѣ, и щомъ тръгнжхж тѣзи които гы погнжхж, затворихж ся врата-та. 8 И прѣди да си легнжтъ тѣ, възлѣзе тя при тѣхъ на кжщный-тъ покрывъ, 9 И рече на человѣцы-тѣ: Знаіж че Господь ви даде тжзи земіж, и [ж]страхъ-тъ ви нападнж на насъ, и всичкы-тѣ жители на тжзи земіж ся стопихж прѣдъ васъ: 10 Понеже чухмы какъ изсуши [з]Господь водж-тж на Червено-то море прѣдъ васъ, когато излѣзохте изъ Египетъ; и [и]какъ направихте на двама-та Аморрейскы царіе, които бѣхж оттатакъ Іорданъ, на Сиона и на Ога, които истрѣбихте: 11 И [і]като чухмы, [к]стопи ся сьрдце-то ни, и не останж вече духъ въ никого отъ лице-то ви; [л]защото Господь Богъ вашъ, той е Богъ на небе-то горѣ, и на земіж-тж долу. 12 И сега [м]закълнѣте ми ся, моліж, въ Господа че, както азъ направихъ милость на васъ, ще направите и вы милость [н]на домъ-тъ на отца ми; и [о]дайте ми знакъ на вѣрность, 13 Че ще увардите животъ-тъ на отца ми и на майкж ми, и на братія-та ми, и на сестры-тѣ ми, и всичко що иматъ, и ще избавите душы-тѣ ни отъ смърть. 14 И отговорихж ѝ мжжіе-тѣ: Душа-та ни на смърть *нека бжде* вмѣсто васъ [п]само ако не изявите тжзь нашж работж: и когато Господь прѣдадѐ намъ земіж-тж, ще ти покажемъ милость и вѣрность. 15 Тогазь [р]гы спуснж съ вжже прѣзъ прозорецъ-тъ; защото кжща-та ѝ бѣше на стѣнж-тж на градъ-тъ, и на стѣнж-тж живѣеше.

16 И рече имъ: Идѣте въ горж-тж, за да не вы срѣщнжтъ гонящи-тѣ; и скрыйте ся тамъ три дни, додѣ ся върнжтъ гонящи-тѣ; и послѣ ще отидете на пжть-тъ си. 17 И рекохж ѝ мжжіе-тѣ: [с]*Така* ще бждемъ чисти отъ тжзи твоіж клѣтвж, съ коіжто ны направи ты да ся закълнемъ: 18 Ето, [т]когато ный влѣземъ въ земіж-тж, да вържешь вжже-то отъ тжзи червенж преждж за прозорецъ-тъ, отъ който ны спуснж ты, а [у]отца си и майкж си, и

[п] Гл. 3; 2. Виж. Втор. 9; 1. 11; 31.
[р] Числ. 32; 20—28. Гл. 22; 2, 3, 4.
[с] Гл. 22; 4 и дрг.
[т] Ст. 5. 1 Цар. 20; 13. 3 Цар. 1; 37.

—

[а] Числ. 25; 1.
[б] Евр. 11; 31. Іак. 2; 25.
[в] Мат. 1; 5.
[г] Псал. 127; 1. Прит. 21; 30.
[д] Виж. 2 Цар. 17; 19, 20.
[е] Виж. Исх. 1; 17. 2 Цар. 17; 19.
[ж] Быт. 35; 5. Исх. 23; 27. Втор. 2; 25. 11; 25.
[з] Исх. 14; 21. Гл. 4; 23.
[и] Чисх. 21; 24, 34, 35.
[і] Исх. 15; 14, 15.
[к] Гл. 5; 1. 7; 5. Иса. 13; 7.
[л] Втор. 4; 39.
[м] Виж. 1 Цар. 20; 14, 15, 17.
[н] Виж. 1 Тим. 5; 8.
[о] Ст. 18.
[п] Сжд. 1; 24. Мат. 5; 7.
[р] Дѣян. 9; 25.
[с] Исх. 20; 7.
[т] Ст. 12.
[у] Гл. 6; 23.

братія-та си, и всичкый-тъ домъ на отца си да съберешь при себе си въ кѫщѫ-
19 тѫ *си*. И всякой който излѣзе изъ врата-та на кѫщѫ-тѫ ти, [ф]кръвь-та му ще бѫде на главѫ-тѫ му, а ный ще бѫдемъ чисти; а който остане съ тебе въ кѫщѫ-тѫ, кръвь-та му ще бѫде на главѫ-тѫ
20 ни, ако ся дигне рѫка на него. Но ако изявишь тѫзи нашѫ работѫ, тогазь ще бѫдемъ чисти отъ твоѭ-тѫ клѣтвѫ, съ коѭто ни направи ты да ся закьлнемъ.
21 И рече: Да бѫде споредъ думы-тѣ ви. И испроводи гы и отидохѫ си; и тя вър-
22 за червено-то вѫже за прозорецъ-тъ. И пойдохѫ, и отидохѫ въ горѫ-тѫ, и останѫхѫ тамъ три дни, додѣ ся върнѫхѫ гонящи-тѣ; и търсихѫ *гы* гонящи-тѣ по
23 всичкый-тъ пѫть, и не *гы* намѣрихѫ. Тогазь ся върнѫхѫ двама-та мѫжіе, и слѣзохѫ отъ горѫ-тѫ, и прѣминѫхѫ, и дойдохѫ при Іисуса сына Навіева, и казахѫ
24 му всичко що имъ ся бѣ случило. И рекохѫ на Іисуса: Наистинѫ [х]Господь прѣдаде въ рѫцѣ-тѣ ни всичкѫ-тѫ земѭ; а найвече всичкы-тѣ жители на мѣсто-то ся стопихѫ отъ лице-то ни.

ГЛАВА 3.

1 И станѫ Іисусъ рано; и дигнѫхѫ ся [а]отъ Ситтимъ, и дойдохѫ до Іорданъ, той и всичкы-тѣ Израилеви синове, и прѣно-
2 щувахѫ тамъ прѣди да прѣминѫтъ. [б]И слѣдъ три дни прѣминѫхѫ прѣзъ станъ-
3 тъ надзиратели-тѣ, Та заповѣдахѫ на людіе-тѣ и рекохѫ: [в]Кога видите ковчегъ-тъ на завѣта на Господа Бога вашего, и [г]священницы-тѣ Левиты-тѣ че го носятъ, тогазь вы да ся дигнете отъ мѣста-та си,
4 и да идете слѣдъ него. Но [д]да име разстояніе между васъ и него, до двѣ тысящы лакты въ мѣрѫ; да ся не приближите при него, за да знаете пѫть-тъ по който трѣбва да вървите; защото не сте минували прѣзъ тозь пѫть вчера и завчера.
5 И рече Іисусъ на людіе-тѣ: [е]Освятѣте ся, защото утрѣ ще направи Господь въ
6 срѣдъ васъ чудны дѣла. И говори Іисусъ на священницы-тѣ, и рече: [ж]Дигнѣте ковчегъ-тъ на завѣта, и заминѣте прѣдъ людіе-тѣ. И дигнѫхѫ ковчегъ-тъ на завѣта
7 и вървѣхѫ прѣдъ людіе-тѣ. И рече Господь Іисусу: Днесь почнувамъ [з]да тя увеличавамъ прѣдъ всичкый Израиль, за да познаѭтъ че [и]както бѣхъ съ Моисея,
8 ще бѫдѫ *и* съ тебе. А ты заповѣдай [і]на священницы-тѣ, които носятъ ковчегъ-тъ на завѣта, и речи: Когато стигнете при край-тъ на Іорданскѫ-тѫ водѫ, [к]ще застанете въ Іорданъ.
9 И рече Іисусъ на Израилевы-тѣ синове: Приближѣте ся тукъ, и слушайте ду-
10 мы-тѣ на Господа Бога вашего. И рече Іисусъ: Отъ това ще познаете че [л]Богъ живый е въ срѣдъ васъ, и че съвсѣмъ [м]ще изгони отъ лице-то ви Хананейцы-тѣ, и Хеттейцы-тѣ, и Евейцы-тѣ, и Ферезейцы-тѣ, и Гергесейцы-тѣ, и Аморрейцы-
11 тѣ, и Іевусейцы-тѣ. Ето, ковчегъ-тъ на завѣта [н]на Господа на всичкѫ-тѫ земѭ, прѣдиде прѣдъ васъ въ Іорданъ.
12 И сега [о]изберѣте си дванадесеть мѫжіе отъ Израилевы-тѣ племена, по единъ
13 мѫжъ отъ всяко племе. И [п]стѫпкы-тѣ на нозѣ-тѣ на священницы-тѣ, които носятъ ковчегъ-тъ на Іеова, [р]Господа на всичкѫ-тѫ земѭ, щомъ стѫпятъ въ водѫ-тѫ на Іорданъ, вода-та Іорданска ще ся прѣсѣче, вода-та която слази отъ
14 горѣ, и [с]ще застане въ единъ купъ. И щомъ ся дигнѫхѫ людіе-тѣ изъ шатры-тѣ си, за да прѣминѫтъ Іорданъ, и священници-тѣ които [т]носяхѫ ковчегъ-тъ на
15 завѣта прѣдъ людіе-тѣ; И щомъ дойдохѫ които носяхѫ ковчегъ-тъ до Іорданъ, и [у]нозѣ-тѣ на священницы-тѣ които носяхѫ ковчегъ-тъ ся намокрихѫ въ край-тъ на водѫ-тѫ, (защото [ф]Іорданъ наводнява всичкы-тѣ си брѣгове прѣзъ [х]всичкы-тѣ
16 дни на жетвѫ-тѫ,) Застанѫ вода-та която слазѣше отъ горѣ, *и* възвыси ся въ единъ купъ много далечь отъ градъ-тъ Адамъ, който е отъ страны-тѣ [ц]на Цареѳанъ; а *вода-та* която слазѣше долу [ч]къмъ море-то на поле-то, [ш]къмъ Солено-то море, свърши ся и исчезнѫ: и людіе-тѣ прѣ-
17 минѫхѫ срещѫ Іерихонъ. А священници-тѣ, които носяхѫ ковчегъ-тъ на завѣта Господень, стоехѫ твърди на сухо въ срѣдъ Іорданъ: и [щ]всичкы-тѣ Израиляни прѣминувахѫ по сухо, додѣ свършихѫ всичкы-тѣ людіе да прѣминуватъ Іорданъ.

ГЛАВА 4.

1 И когато всичкы-тѣ людіе свършихѫ [а]да прѣминуватъ Іорданъ, говори Господь
2 Іисусу, и рече: [б]Земѣте си дванадесеть человѣцы отъ людіе-тѣ, по единъ чело-

ф Мат. 27; 25.
х Исх. 23; 31. Гл. 6; 2. 21; 44.

—

а Гл. 2; 1.
б Гл. 1; 10, 11.
в Виж. Числ. 10; 33.
г Втор. 31; 9, 25.
д Исх. 19; 12.
е Исх. 19; 10, 14, 15. Лев. 20; 7. Числ. 11; 18. Гл. 7; 13. 1 Цар. 16; 5. Іоил. 2; 16.
ж Числ. 4; 15.
з Гл. 4; 14. 1 Лѣт. 29; 25. 2 Лѣт. 1; 1.
и Гл. 1; 5.
і Ст. 3.
к Ст. 17.
л Втор. 5; 26. 1 Цар. 17; 26. 4 Цар. 19; 4. Осія 1; 10. Мат. 16; 16. 1 Сол. 1; 9.
м Исх. 33; 2. Втор. 7; 1. Псал. 44; 2.
н Ст. 13. Мих. 4; 13. Зах. 4; 14. 6; 5.
о Гл. 4; 2.
п Ст. 15; 16.
р Ст. 11.
с Псал. 78; 13. 114; 3.
т Дѣян. 7; 45.
у Ст. 13.
ф 1 Лѣт. 12; 15. Іер. 12; 5. 49; 19.
х Гл. 4; 18. 5; 10, 12.
ц 3 Цар. 4; 12. 7; 46.
ч Втор. 3; 17.
ш Быт. 14; 3. Числ. 34; 3.
щ Виж. Исх. 14; 29.

—

а Втор. 27; 2. Гл. 3; 17.
б Гл. 3; 12.

вѣкъ отъ всяко племе, 3 И заповѣдайте имъ и речѣте: Земѣте си отъ тукъ отъ срѣдъ Іорданъ, отъ мѣсто-то [в]дѣто на священницы-тѣ нозѣ-тѣ стоехѫ твърды, дванадесеть каменіе; и да гы прѣнесете съсъ себе си, и да гы турите на мѣсто-то, [г]дѣто ще прѣнощувате тѫзи нощь.

4 Тогазь Іисусъ повыка дванадесеть-тѣ человѣцы, които бѣше опрѣдѣлилъ отъ Израилевы-тѣ сынове, по единъ человѣкъ отъ всяко племе: 5 И рече имъ Іисусъ: Заминѣте прѣдъ ковчегъ-тъ на Господа Бога вашего въ срѣдъ Іорданъ, и дигнѣте си всякой отъ васъ по единъ камыкъ на рамена-та си, спорѣдъ число-то на племена-та на Израилевы-тѣ сынове: 6 За да бѫде това знаменіе между васъ: *и* [д]утрѣ когато попытатъ сынове-тѣ ви и рекѫтъ: Защо ви сѫ тѣзи каменіе? 7 Тогазь ще имъ отговорите: [е]че ся прѣсѣче вода-та на Іорданъ прѣдъ ковчегъ-тъ на завѣта Господень, когато прѣминуваше Іорданъ, вода-та на Іорданъ ся прѣсѣче; и тѣзи каменіе ще бѫдѫтъ на Израилевы-тѣ сынове [ж]за поменъ до вѣка. 8 И направихѫ Израилеви-тѣ сынове така както заповѣда Іисусъ; и зѣхѫ дванадесеть каменіе отъ срѣдъ Іорданъ, както рече Господь Іисусу, по число-то на племена-та на Израилевы-тѣ сынове, и донесохѫ гы съсъ себе си на мѣсто-то дѣто нощувахѫ, и положихѫ гы тамъ. 9 И *другы* дванадесеть каменіе постави Іисусъ въ срѣдъ Іорданъ, на мѣсто-то дѣто стояхѫ нозѣ-тѣ на священници-тѣ които носяхѫ ковчегъ-тъ на завѣта; и тѣ сѫ тамъ дори до днесь. 10 А священници-тѣ които носяхѫ ковчегъ-тъ стоехѫ въ срѣдъ Іорданъ, додѣ ся свърши всичко що заповѣда Господь Іисусу да речѐ на людіе-тѣ, по всичко както заповѣда Моисей Іисусу; и побързахѫ людіе-тѣ та прѣминѫхѫ.

11 И като свършихѫ всичкы-тѣ людіе да прѣминуватъ, минѫ и ковчегъ-тъ Господень, и священници-тѣ прѣдъ людіе-тѣ. 12 И [з]сынове-тѣ Рувимови, и сынове-тѣ Гадови, и половина-та отъ племе-то Манассіево, прѣминѫхѫ орѫжени прѣдъ Израилевы-тѣ сынове, както имъ рече Моисей. 13 До четыридесеть тысящы орѫжени ратници прѣминѫхѫ прѣдъ Господа на брань, къмъ полета-та на Іерихонъ.

14 [и]Въ онзи день възвеличи Господь Іисуса прѣдъ очи-тѣ на всичкый Израиль, и бояхѫ му ся, както ся бояхѫ на Моисея, во всичкы-тѣ дни на живота му. 15 И говори Господь Іисусу и рече: 16 Заповѣдай на священницы-тѣ които носятъ [і]ковчегъ-тъ на свидѣтелство-то, да излѣзѫтъ изъ Іорданъ. 17 И заповѣда Іисусъ на священницы-тѣ, и рече: Излѣзте изъ Іорданъ. 18 И священници-тѣ които носяхѫ ковчегъ-тъ на завѣта Господень, като излѣзохѫ изъ срѣдъ Іорданъ, *и* стѫпкы-тѣ на нозѣ-тѣ священническы стѫпихѫ на сухо, вода-та на Іорданъ ся върнѫ на мѣсто-то си, и [к]прѣлѣ всичкы-тѣ му брѣгове, както понапрѣдъ. 19 И възлѣзохѫ людіе-тѣ отъ Іорданъ въ десетый-тъ день на първый-тъ мѣсецъ, и расположихѫ станъ [л]въ Галгалъ, къмъ въсточнѫ-тѫ странѫ на Іерихонъ. 20 И [м]онѣзи дванадесеть-тѣ каменіе, които зѣхѫ отъ Іорданъ, постави Іисусъ въ Галгалъ. 21 И говори на Израилевы-тѣ сынове, и рече: Утрѣ когато [н]попытатъ сынове-тѣ ви отцы-тѣ си и рекѫтъ: Що сѫ тѣзи каменіе? 22 Тогазь ще извѣстите на сынове-тѣ си, и ще речете: [о]По сухо прѣминѫ Израиль този Іорданъ. 23 Защото изсуши Господь Богъ вашъ Іорданскѫ-тѫ водѫ прѣдъ васъ, додѣ прѣминѫхте, както направи Господь Богъ вашъ въ Червено-то море, [п]което изсуши прѣдъ насъ додѣ прѣминѫхмы: 24 [р]За да знаіѫтъ всичкы-тѣ народи на земіѫ-тѫ рѫкѫ-тѫ Господніѫ, [с]че е крѣпка: [т]та да ся боите отъ Господа Бога вашего прѣзъ всичкы-тѣ дни.

ГЛАВА 5.

1 И [а]когато чухѫ всичкы-тѣ царіе Аморейскы които бѣхѫ отсамъ Іорданъ, къмъ западъ, и всичкы-тѣ царіе Ханаанскы, [б]които бѣхѫ при море-то, че Господь изсуши водѫ-тѫ на Іорданъ прѣдъ Израилевы-тѣ сынове додѣ прѣминѫхѫ, стопихѫ ся сърдца-та имъ; и [в]не останѫ въ тѣхъ духъ, отъ лице-то на Израилевы-тѣ сынове.

2 Въ онова врѣме рече Господь Іисусу: [г]направи си *каменны ножове и обрѣжи Израилевы-тѣ сынове пакъ, вторый пѫть. 3 И направи си Іисусъ каменны ножове, и обрѣза Израилевы-тѣ сынове на хълмъ-тъ на краекожія-та. 4 И това бѣше причина-та за коіѫто Іисусъ направи обрѣзаніе-то: [д]всичкы-тѣ людіе които излѣзохѫ изъ Египетъ, мѫжкы-тѣ, всичкы-тѣ ратни мѫжіе, измрѣхѫ въ пустыніѫ-тѫ по пѫть-тъ, като излѣзохѫ изъ Египетъ. 5 И всичкы-тѣ людіе които излѣзохѫ бѣхѫ обрѣзани; а всичкы-тѣ людіе които ся родихѫ въ пустыніѫ-тѫ по пѫть-тъ, ка-

в Гл. 3; 13.
г Ст. 19, 20.
д Ст. 21. Исх. 12; 26. 13; 14. Втор. 6; 20. Псал. 44; 1. 78; 3—6.
е Гл. 3; 13, 16.
ж Исх. 12; 14. Числ. 16; 40.
з Числ. 32; 20, 27, 28.
и Гл. 3; 7.
і Исх. 25; 16, 22.
к Гл. 3; 15.
л Гл. 5; 9.
м Ст. 3.
н Ст. 6.
о Гл. 3; 17.
п Исх. 14; 21.
р 3 Цар. 8; 42, 43. 4 Цар. 19; 19. Псал. 106; 8.
с Исх. 15; 16. 1 Лѣт. 29; 12. Псал. 89; 13.
т Исх. 14; 31. Втор. 6; 2. Псал. 89; 7. Іер. 10; 7.

—

а Исх. 15; 14, 15. Гл. 2; 9, 10, 11. Псал. 48; 6. Іез. 21; 7.
б Числ. 13; 29.
в 3 Цар. 10; 5.
г Исх. 4; 25.
* *Или* остры.
д Числ. 14; 29. 26; 64, 65. Втор. 2; 16.

то излѣзохѫ изъ Египетъ, не бѣхѫ обрѣзани; 6 Защото [е]четыридесеть години ходихѫ Израилеви-тѣ сынове по пустынѭ-тѫ, додѣ ся скончахѫ всичкы-тѣ людіе, ратни мѫжіе, излѣзли-тѣ изъ Египетъ, които не послушахѫ гласъ-тъ Господенъ; на които Господь ся клѣ, че [ж]не ще гы остави да видятъ землѭ-тѫ за коѭто ся клѣ Господь на отцы-тѣ имъ че ще ѭ даде намъ, [з]землѩ дѣто тече млѣко и медъ. 7 А [и]вмѣсто тѣхъ постави сынове-тѣ имъ, които Іисусъ обрѣза; защото бѣхѫ необрѣзани, понеже не гы бѣхѫ обрѣзали по пѫть-тъ. 8 И като свършихѫ да обрѣзуватъ всичкы-тѣ людіе, сѣдѣхѫ на мѣста-та си въ станъ-тъ, [і]додѣ оздравѣхѫ. 9 И рече Господь Іисусу: Днесь оттъркулихъ отъ васъ [к]Египетско-то поношеніе. За това ся наименова онова мѣсто *[л]Галгалъ дори до днесь.

10 И Израилеви-тѣ сынове положихѫ станъ-тъ въ Галгалъ, и направихѫ пасхѫ-тѫ [м]въ четыринадесетый-тъ день на мѣсецъ-тъ, привечеръ, на Іерихонскы-тѣ полета. 11 И [н]на утринь-тѫ на пасхѫ-тѫ ядохѫ бесквасны хлѣбове отъ жито-то на землѭ-тѫ и *жито* испръжено, въ истый-тъ день. 12 И на утринь-тѫ като ядохѫ отъ жито-то на землѭ-тѫ прѣстанѫ манна-та: и нѣмахѫ вече манна Израилеви-тѣ сынове, но прѣзъ тѫзи годинѫ ядѣхѫ отъ рожбы-тѣ на Ханаанскѫ-тѫ землѭ.

13 И когато бѣше Іисусъ при Іерихонъ, подигнѫ очи-тѣ си и видѣ, и ето [о]стоеше срещѫ му человѣкъ [п]съ ножъ измъкнѫтъ въ рѫкѫ-тѫ му: и пристѫпи Іисусъ при него и рече му: Нашъ ли си, или отъ противницы-тѣ наши? 14 А той рече: Не; но азъ сега дойдохъ военачалникъ на силѫ-тѫ Господнѭ. И Іисусъ [р]паднѫ съ лице-то си на землѭ-тѫ и поклони ся: и рече му: Що заповѣдува Господарь-тъ ми на рабъ-тъ си? 15 А Военачалникъ-тъ на силѫ-тѫ Господнѭ рече Іисусу: [с]Изуй обуща-та си отъ нозѣ-тѣ си; защото мѣсто-то на което стоишь, свято е. И Іисусъ направи така.

ГЛАВА 6.

1 А Іерихонъ бѣше заключенъ и затворенъ отъ лице-то на Израилевы-тѣ сынове: никой не излазѣше, и никой не влазѣше. 2 И рече Господь Іисусу: Ето, [а]прѣдадохъ въ рѫкѫ-тѫ ти Іерихонъ, и [б]царь-тъ му, и силны-тѣ съ крѣпость. 3 И да идете около градъ-тъ, всичкы ратни мѫжіе, да обыколите градъ-тъ еднъждь: така да правишь шесть дни. 4 И седмь священници да носятъ прѣдъ ковчегъ-тъ [в]седмь въсклицателны трѫбы: и на седмый-тъ день да обыколите градъ-тъ седмь пѫти: и [г]священници-тѣ да трѫбятъ съ трѫбы-тѣ. 5 И когато въстрѫбятъ съ въсклицателный-тъ рогъ продължающе, като чуете гласъ-тъ на трѫбѫ-тѫ, всичкы людіе да въскликнѫтъ съ голѣмо въсклицновеніе, и ще падне градска-та стѣна на мѣсто-то си, и людіе-тѣ ще възлѣзѫтъ всякой прѣдъ себе си.

6 И повыка Іисусъ сынъ-тъ Навіевъ священницы-тѣ, и рече имъ: Земѣте ковчегъ-тъ на завѣта, и седмь священници нека държатъ седмь въсклицателны трѫбы прѣдъ ковчегъ-тъ Господенъ. 7 И рече на людіе-тѣ: Прѣминѣте, и обыколѣте градъ-тъ, а орѫжени-тѣ нека заминѫтъ прѣдъ ковчегъ-тъ Господенъ.

8 И като говори Іисусъ на людіе-тѣ, седмь-тѣ *священници* които държѣхѫ седмь-тѣ въсклицателны трѫбы прѣдъ Господа прѣминѫхѫ, и трѫбѣхѫ съ трѫбы-тѣ: и ковчегъ-тъ на завѣта Господенъ вървѣше подирѣ имъ. 9 И орѫжени-тѣ вървѣхѫ прѣдъ священницы-тѣ, които трѫбѣхѫ съ трѫбы-тѣ, и [д]задня-та стража слѣдоваше задъ ковчегъ-тъ, когато *священници-тѣ* прѣдидѣхѫ и трѫбѣхѫ съ трѫбы-тѣ. 10 И заповѣда Іисусъ на людіе-тѣ, и рече: Да не въскликнете, нито да ся чуе гласъ-тъ ви, нито да излѣзе дума изъ уста-та ви, дори до день-тъ въ който ще ви рекѫ да въскликнете; тогазь да въскликнете. 11 И ковчегъ-тъ Господенъ обыколи градъ-тъ наоколо еднъждь: и дойдохѫ въ станъ-тъ, и прѣнощувахѫ въ станъ-тъ.

12 И станѫ Іисусъ рано на утринь-тѫ, и [е]священници-тѣ дигнѫхѫ ковчегъ-тъ Господенъ: 13 И седмь-тѣ священници, които държѣхѫ седмь-тѣ въсклицателны трѫбы, прѣдидѣхѫ прѣдъ ковчегъ-тъ Господенъ, ходяще и трѫбяще съ трѫбы-тѣ; и прѣдъ тѣхъ вървѣхѫ орѫжени-тѣ; а задня-та стража слѣдоваше подиръ ковчегъ-тъ Господенъ, и *священници-тѣ* прѣдидѣхѫ и трѫбѣхѫ съ трѫбы-тѣ. 14 И въ вторый-тъ день обыколихѫ градъ-тъ еднъждь, и върнѫхѫ ся въ станъ-тъ: така направихѫ шесть дни.

15 И въ седмый-тъ день станѫхѫ рано, при появеніе-то на зорѫ-тѫ, и обыколихѫ градъ-тъ седмь пѫти съ истый-тъ начинъ; само тойзи день обыколихѫ градъ-тъ седмь пѫти. 16 И въ седмый-тъ пѫть, като трѫбѣхѫ священници-тѣ съ трѫбы-

е Числ. 14; 33. Втор. 1; 3. 2; 7, 14. Псал. 95; 10.
ж Числ. 14; 23. Псал. 95; 11. Евр. 3; 11.
з Исх. 3; 8.
и Числ. 14; 31. Втор. 1; 39.
і Виж. Быт. 34; 25.
к Быт. 34; 14. 1 Цар. 14; 6. Виж. Лев. 18; 3. Гл. 24; 14. Іез. 20; 7. 23; 3, 8.
л Гл. 4; 19.
* Търкаляніе.
м Исх. 12; 6. Числ. 9; 5.
н Исх. 16; 35.
о Быт. 18; 2. 32; 24. Исх. 23; 23. Зах. 1; 8. Дѣян. 1; 10.
п Числ. 22; 23.
р Быт. 17; 3.
с Исх. 3; 5. Дѣян. 7; 33.
а Гл. 2; 9, 24. 8; 1.
б Втор. 7; 24.
в Виж. Сѫд. 7; 16, 22.
г Числ. 10; 8.
д Числ. 10; 25.
е Втор. 31; 25.

тѣ, рече Іисусъ на людіе-тѣ: Въскликнѣте; защото Господь прѣдаде вамъ градътъ. 17 И градъ-тъ и всичко що е въ него ще бѫде проклѣтія Господу; само Раавъ блудница-та да остане жива, тя и всичкы-тѣ които сѫ въ кѫщѫ-тѫ съ неѭ; [ж]защото скры вѣстители-тѣ, които проводихмы. 18 Но [з]вы пазѣте ся отъ проклѣтіѭ-тѫ, за да не бѫдете проклѣтія, като земате отъ проклѣтіѭ-тѫ и наведете проклѣтіѭ въ станъ-тъ на Израиля, [и]и го докарате въ смятеніе. 19 А всичко-то сребро и злато, и мѣдни-тѣ и желѣзни-тѣ съсѫди, посвященни сѫ Господу: да ся внесѫтъ въ съкровище-то Господне.

20 И въскликнѫхѫ людіе-тѣ, когато затрѫбихѫ съ трѫбы-тѣ; и като чухѫ людіе-тѣ трѫбный-тъ гласъ, въскликнѫхѫ людіе-тѣ съ голѣмо въскликновеніе, и [і]паднѫ стѣна-та на мѣсто-то си, и възлѣзохѫ людіе-тѣ въ градъ-тъ, всякой прѣдъ себе си, и прѣвзѣхѫ градъ-тъ. 21 И [к]истрѣбихѫ съ остро-то на ножъ-тъ всичкы-тѣ въ градъ-тъ, мѫжіе и жены, млады и стары, и говеда, и овци, и ослы.

22 И рече Іисусъ на два-та мѫжа, които изгледахѫ земѭ-тѫ: Влѣзте въ кѫщѫ-тѫ на блудницѫ-тѫ, и извадѣте отъ тамъ женѫ-тѫ, и всичко каквото има, [л]както ѝ ся заклѣхте. 23 И влѣзохѫ млади-тѣ, съгледатели-тѣ и извадихѫ Раавъ, и [м]бащѫ ѝ, и майкѫ ѝ, и братія-та ѝ, и всичко що имаше: изведохѫ всичкы-тѣ ѝ роднины, и турихѫ гы вънъ отъ станъ-тъ на Израиля.

24 И изгорихѫ градъ-тъ съ огнь, и всичко-то въ него: [н]само сребро-то и злато-то, и мѣдны-тѣ и желѣзны-тѣ съсѫды турихѫ въ съкровище-то на домъ-тъ Господень.

25 И Раавъ блудницѫ-тѫ, и домородіе-то на отца ѝ, и всичко що имаше тя, Іисусъ остави живы; и [о]обитава въ срѣдъ Израиля дори до днесь; защото скры съгледатели-тѣ които прати Іисусъ за да изгледатъ Іерихонъ.

26 И заклѣ ся Іисусъ въ онова врѣме и рече: [п]Проклѣтъ прѣдъ Господа онзи человѣкъ, който стане да съгради тоя градъ Іерихонъ; съсъ *смьрть-тѫ на* първородный-тъ си *сынъ* ще тури основанія-та му, и съсъ *смьрть-тѫ на* най младый-тъ си *сынъ* ще постави врата-та му.

27 И [р]Господь бѣше съ Іисуса, и [с]прочу ся име-то му по всичкѫ-тѫ земѭ.

ГЛАВА 7.

1 А Израилеви-тѣ сынове направихѫ прѣстѫпленіе въ проклѣтіѭ-тѫ; защото [а]Аханъ, сынъ-тъ на Хармія, *който бѣше* сынъ на Завдія, *а Завдій* сынъ на Зарѫ, отъ Іудино-то племе, зѣ отъ проклѣтіѭ-тѫ; и распали ся гнѣвъ-тъ Господень върхъ Израилевы-тѣ сынове.

2 И прати Іисусъ человѣцы отъ Іерихонъ въ Гай, който е близу при Виѳавенъ, къмъ въсточнѫ-тѫ странѫ на Веѳиль; и говори имъ, и рече: Възлѣзте та изгледайте земѭ-тѫ. И человѣци-тѣ възлѣзохѫ та изгледахѫ Гай. 3 И като ся върнѫхѫ при Іисуса, рекохѫ му: Да не възлѣзватъ всичкы-тѣ людіе, *но* да възлѣзѫтъ до двѣ или три тысящи мѫжіе, и да поразятъ Гай; да не туришь всичкы-тѣ людіе въ трудъ до тамъ; защото сѫ малцина. 4 И възлѣзохѫ тамъ отъ людіе-тѣ до три тысящы мѫжіе; и [б]побѣгнѫхѫ отъ лице-то на Гайскы-тѣ мѫжіе; 5 И Гайскы-тѣ мѫжіе поразихѫ отъ тѣхъ до тридесеть и шесть мѫжіе; и прогонихѫ гы отъ врата-та дори до Сиваримъ, и поразихѫ гы въ нисходъ-тъ; за което [в]сърдца-та на людіе-тѣ ся стопихѫ и станѫхѫ като вода.

6 И [г]раздра Іисусъ дрехы-тѣ си, и паднѫ на земѭ-тѫ на лице-то си прѣдъ ковчегъ-тъ Господень дори до вечерь-тѫ, той и старѣйшины-тѣ Израилеви, и [д]турихѫ пьрсть на главы-тѣ си. 7 И рече Іисусъ: Ахъ! Господи Іеова, [е]защо прѣведе тыя людіе прѣзъ Іорданъ, за да ны прѣдадешь въ рѫцѣ-тѣ на Аморреяны-тѣ, да ны погубятъ? О! да бѣхмы были благодарни да си сѣдѣхмы оттамъ Іорданъ! 8 О Господи, що да рекѫ, като Израиль обърнѫ гърбъ прѣдъ врагове-тѣ си? 9 И като чуѭтъ Хананейци-тѣ, и всичкы-тѣ жители на земѭ-тѫ, ще ны обиколятъ, и [ж]ще исчезне име-то ни отъ земѭ-тѫ; и [з]що ще направишь за велико-то си име?

10 И рече Господь Іисусу: Стани; защо паднѫ така на лице-то си? 11 [и]Съгрѣши Израиль, а найвече прѣстѫпихѫ завѣтъ-тъ ми, който имъ заповѣдахъ; още и [і]зѣхѫ отъ проклѣтіѭ-тѫ, още и откраднѫхѫ, още и [к]излъгахѫ, още и [л]турихѫ *откраднѫто* въ свои-тѣ съсѫды. 12 За това не ще могѫтъ Израилеви-тѣ сынове да застанѫтъ прѣдъ врагове-тѣ си, *но* ще обърнѫтъ гърбъ-тъ си прѣдъ врагове-тѣ, за-

ж Гл. 2; 4.
з Втор. 7; 26. 13; 17. Гл. 7; 1, 11, 12.
и Гл. 7; 25. 3 Цар. 18; 17, 18. Іона. 1; 12.
і Ст. 5. Евр. 11; 30.
к Втор. 7; 2.
л Гл. 2; 14. Евр. 11; 31.
м Гл. 2; 13.
н Ст. 19.
о Виж. Мат. 1; 5.
п 3 Цар. 16; 34.
р Гл. 1; 5.
с Гл. 9; 1, 3.

—

а Гл. 22; 20.
б Лев. 26; 17. Втор. 28; 25.
в Гл. 2; 9, 11. Лев. 26; 36. Псал. 22; 14.
г Быт. 37; 29, 34.
д 1 Цар. 4; 12. 2 Цар. 1; 2. 13; 19. Неем. 9; 1. Іов. 2; 12.
е Исх. 5; 22. 4 Цар. 3; 10.
ж Псал. 83; 4.
з Виж. Исх. 32; 12. Числ. 14; 13.
и Ст. 1.
і Гл. 6; 17, 18.
к Виж. Дѣян. 5; 1, 2.
л Виж. Числ. 14; 45. Сѫд. 2; 14.

щото [м]станжхж проклѣтія; и азъ не ще бждж вече съ васъ, ако не истрѣбите
13 проклѣтый-тъ отъ срѣдъ васъ. Стани та [н]освяти людіе-тѣ, и речи: [о]Освятѣте ся за утрѣ; защото така говори Господь Богъ Израилевъ: Проклѣтія *има* въ срѣдъ тебе, Израилю; не можешь да застанешь прѣдъ врагове-тѣ си, додѣ не отнемете
14 проклѣтіiж-тж отъ срѣдъ васъ. И тъй утрѣ да ся приближите споредъ племена-та си; и племе-то, [п]което хване Господь, да приближи по родове-тѣ *си:* и родъ-тъ, който хване Господь, да приближи по домочадія-та; и домочадіе-то, което хване Господь, да приближи споредъ мжжіе-тѣ.
15 И [р]който ся хване съ проклѣтiж-тж, ще ся изгори съ огнь, той и всичко що има; защото [с]прѣстжпи завѣтъ-тъ Господень, и защото [т]стори безуміе въ Израиль.
16 И като станж Іисусъ рано на утриньтж, приведе Израиля по племена-та имъ:
17 и хванж ся Іудино-то племе: И приведе родове-тѣ Іудины, и хванж ся родъ-тъ на Заринцы-тѣ; и приведе родъ-тъ на Заринцы-тѣ по мжжіе, и [у]хванж ся Завдій.
18 И приведе домочадіе-то му по мжжіе, и хванж ся Аханъ, сынъ-тъ на Хармія, *който бѣше* сынъ на Завдія, *а Завдій* сынъ на Зарж отъ Іудино-то племе.
19 И рече Іисусъ Ахану: Чадо мое, [ф]дай сега славж на Господа Бога Израилева и [х]исповѣдай му ся, и [ц]кажи ми що си сто-
20 рилъ, не скрывай отъ мене. И отговори Аханъ Іисусу, и рече: Наистинж азъ съгрѣшихъ на Господа Бога Израилева, и
21 сторихъ така и така: Като видѣхъ между корысти-тѣ еднж добрж Вавилонскж дрехж, и двѣстѣ сикли сребьрны, и златнж плочж тежкж петдесеть сикли, пожелахъ гы, и зѣхъ гы; и ето, скрыты сж въ земіж-тж, въ срѣдъ шатьръ-тъ ми и сре-
22 бро-то подъ неiж. И прати Іисусъ вѣстители; и притекохж ся въ шатьръ-тъ, и ето, бѣше скрыта въ шатьръ-тъ му, и
23 сребро-то подъ неiж. И зѣхж гы отъ срѣдъ шатьръ-тъ, и донесохж гы при Іисуса и при всичкы-тѣ Израилевы сынове, и положихж гы прѣдъ Господа.
24 Тогазь Іисусъ, и всичкый Израиль съ него, хванжхж Ахана сынъ-тъ Заринъ, и сребро-то, и дрехж-тж, и златнж-тж плочж, и сынове-тѣ му, и дъщери-тѣ му, и говеда-та му, и ослы-тѣ му, и овцы-тѣ му, и шатьръ-тъ му, и всичко каквото имаше, и приведохж гы [ч]въ долъ-тъ
25 Ахоръ. И рече Іисусъ: [ш]Защо ны смути? Господь ще тя смути тоя день. И [щ]всичкый Израиль убихж него съ каменіе, и изгорихж гы съ огнь, и убихж гы съ ка-
26 меніе. И [ъ]турихж на него каменіе голѣмж грамадж, *която стои* и до днесь: [ы]така прѣстанж Господь отъ распаленіе-то на гнѣвъ-тъ си; за това ся нарича името на онова мѣсто дори до днесь [ь]Долъ *Ахоръ.

ГЛАВА 8.

1 И рече Господь Іисусу: [а]Не бой ся, нито да ся ужасишь; земи съсъ себе си всичкы-тѣ ратны мжжіе, и стани, и възлѣзь въ Гай: ето, азъ [б]прѣдадохъ въ ржкж-тж ти Гайскый-тъ царь, и людіе-тѣ
2 му, и градъ-тъ му, и земiж-тж му; И да направишь на Гай, и на царя му, както направи [в]на Іерихонъ и на царя му; само [г]корысти-тѣ му, и скотове-тѣ му, да заплѣните за себе си: тури си противъ градъ-тъ засадж задъ него.
3 И станж Іисусъ, и всичкы-тѣ ратни людіе, за да възлѣзжтъ на Гай; и избра Іисусъ тридесеть тысящы мжжіе силны
4 съ крѣпость, и проводи гы нощя, И заповѣда имъ, и рече: Ето, вы [д]да направите засадж противъ градъ-тъ, задъ градъ-тъ: да ся не отдалечите много отъ град-
5 ъ-тъ, и да сте всичкы готови: А азъ, и всичкы-тѣ людіе които сж съ мене, ще приближимъ при градъ-тъ; и когато излѣзжтъ противъ насъ, както пьрво, то-
6 газь ный [е]ще бѣгамы отъ лице-то имъ; И ще излѣзжтъ слѣдъ насъ, додѣ гы отдалечимъ отъ градъ-тъ, защото ще рекжтъ: Тѣ бѣгатъ отъ лице-то ни, както прѣди:
7 и ный ще бѣгамы отъ лице-то имъ. Тогазь вы станѣте отъ засадж-тж, и прѣвземѣте градъ-тъ; защото Господь Богъ
8 вашъ ще го прѣдаде въ ржкж-тж ви. И като прѣвземете градъ-тъ да турите огнь въ градъ-тъ; да направите споредъ повелѣніе-то Господне: [ж]ето ви заповѣдахъ.
9 И тъй гы испроводи Іисусъ, и отидохж въ засадж, и сѣднжхж между Веѳиль и Гай, къмъ западнж-тж странж на Гай; а Іисусъ останж онжзи нощь въ срѣдъ людіе-тѣ.
10 И като станж Іисусъ на утринь-тж рано, прѣгледа людіе-тѣ, и възлѣзе, той и старци-тѣ Израилеви, прѣдъ людіе-тѣ на
11 Гай. И [з]всичкы-тѣ ратни людіе, които бѣхж съ него, възлѣзохж и приближихж, и дойдохж срещж градъ-тъ, и положихж

[м] Втор. 7; 26. Гл. 6; 18.
[н] Исх. 19; 10.
[о] Гл. 3; 5.
[п] Прит. 16; 33.
[р] Виж. 1 Цар. 14; 38, 39.
[с] Ст. 11.
[т] Быт. 34; 7. Сжд. 20; 6.
[у] 1 Цар. 14; 42.
[ф] Виж. 1 Цар. 6; 5. Іер. 13; 16. Іоан. 9; 24.
[х] Числ. 5; 6, 7. 2 Лѣт. 30; 22. Псал. 51; 3. Дан. 9; 4.
[ц] 1 Цар. 14; 43.
[ч] Ст. 21. Гл. 15; 7.
[ш] Гл. 6; 18. 1 Лѣт. 2; 7. Гал. 5; 12.
[щ] Втор. 17; 5.
[ъ] Гл. 8; 29. 2 Цар. 18; 17. Плач. 3; 53.
[ы] Втор. 13; 17. 2 Цар. 21; 14.
[ь] Ст. 24. Иса. 65; 10. Осія 2; 15.
* Смущеніе.

—

[а] Втор. 1; 21. 7; 18. 31; 8. Гл. 1; 9.
[б] Гл. 6; 2.
[в] Гл. 6; 21.
[г] Втор. 20; 14.
[д] Сжд. 20; 29.
[е] Сжд. 20; 32.
[ж] 2 Цар. 13; 28.
[з] Ст. 5.

станъ къмъ сѣвернѫ-тѫ странѫ на Гай: а между тѣхъ и Гай *имаше* долъ. 12 И зѣ до петь тысящы мѫжіе, и тури гы въ засадѫ между Веѳиль и Гай къмъ западнѫ-тѫ странѫ на градъ-тъ. 13 И като наредихѫ людіе-тѣ, всичко-то воинство което бѣше къмъ сѣверъ на градъ-тъ, и засадѫ-тѫ му къмъ западъ на градъ-тъ, отиде Іисусъ прѣзъ онѫѭ нощь въ срѣдъ долъ-тъ. 14 И като видѣ Гайскый царь, прибърза той и всичкы-тѣ негови людіе, мѫжіе-тѣ на градъ-тъ, и станѫхѫ рано, и излѣзохѫ противъ Израиля на брань, въ опрѣдѣленъ часъ на поле-то; [и]но той не знаяше че *имаше* засада противъ него задъ градъ-тъ. 15 А Іисусъ и всичкый Израиль [і]присторихѫ ся *ужь като* разбити прѣдъ тѣхъ, и бѣгахѫ прѣзъ пѫть-тъ на пустынѭ-тѫ. 16 И свыкахѫ ся всичкы-тѣ людіе които бѣхѫ въ Гай, за да гы прогнѫтъ; и прогнѫхѫ Іисуса, и отдалечихѫ ся отъ градъ-тъ. 17 И не останѫ человѣкъ въ Гай и Веѳиль, който не излѣзе слѣдъ Израиля; и оставихѫ отворенъ градъ-тъ, и гоняхѫ Израиля.

18 Тогазь рече Господь Іисусу: Простри копіе-то, което държишь въ рѫкѫ-тѫ си, къмъ Гай; защото ще го прѣдамъ въ рѫкѫ-тѫ ти. И прострѣ Іисусъ копіе-то, което държѣше въ рѫкѫ-тѫ си, къмъ градъ-тъ. 19 И засада-та станѫ скоро отъ мѣсто-то си, и завтекохѫ ся тутакси щомъ прострѣ рѫкѫ-тѫ си; и влѣзохѫ въ градъ-тъ, и прѣвзѣхѫ го, и прибързахѫ и прѣдадохѫ градъ-тъ на огнь. 20 И когато ся обзрѣхѫ отдирѣ си Гайскы-тѣ мѫжіе, видѣхѫ, и ето, възлѣзваше дымъ отъ градъ-тъ къмъ небе-то, и нѣмахѫ дѣ да бѣгатъ ни тукъ ни тамъ; понеже людіе-тѣ които бѣгахѫ къмъ пустынѭ-тѫ, обърнѫхѫ ся назадъ противъ гонители-тѣ. 21 А Іисусъ и всичкый Израиль, като видѣхѫ че засада-та бѣше прѣвзѣла градъ-тъ, и че възлѣзваше дымъ отъ градъ-тъ, обърнѫхѫ ся назадъ, и поразихѫ Гайскы-тѣ мѫжіе. 22 И другы-тѣ излѣзохѫ изъ градъ-тъ противъ тѣхъ, и тѣй ся намѣрихѫ въ срѣдъ Израиляны-тѣ, *които бѣхѫ* едни отъ самъ а едни отъ тамъ; и поразихѫ гы, щото [к]направихѫ да не остане отъ тѣхъ никой нито да побѣгне. 23 А Гайскый-тъ царь хванѫхѫ живъ, и доведохѫ го при Іисуса.

24 И като испотропа Израиль всичкы-тѣ жители на Гай въ поле-то у пустынѭ-тѫ, дѣто гы гоняхѫ, и паднѫхѫ всичкы-тѣ отъ остро-то на ножъ-тъ, додѣ ся истрѣбихѫ, тогазь ся върнѫ всичкый Израиль въ Гай, и поразихѫ го съ остро-то на ножъ-тъ. 25 И всичкы-тѣ паднѫли въ онзи день, и мѫжіе и жены, бѣхѫ дванадесеть тысящи, всичкы-тѣ Гайскы человѣци. 26 И не оттегли Іисусъ рѫкѫ-тѫ си, коѭто прострѣ съ копіе-то, додѣ *не* истрѣби всичкы-тѣ жители на Гай. 27 [л]Само скотове-тѣ, и користи-тѣ на онзи градъ, плѣни Израиль за себе си, по слово-то на Господа, [м]което заповѣда Іисусу. 28 И изгори Іисусъ Гай, и [н]направи го всегдашенъ купъ отъ развалины, дори до този день. 29 [о]А Гайскый-тъ царь обѣси на дърво *да виси* до вечерь-тѫ: и [п]като зайде слънце-то, заповѣда Іисусъ, та снѣхѫ трупъ-тъ му отъ дърво-то, и [р]хвърлихѫ го въ входъ-тъ на градскы-тѣ врата, и въздигнѫхѫ на него голѣмѫ грамадѫ каменіе, *която стои* дори до днесь.

30 Тогазь съгради Іисусъ олтарь на Господа Бога Израилева [с]на горѫ-тѫ Гевалъ, 31 Както Моисей рабъ-тъ Господень заповѣда на Израилевы-тѣ сынове, по написано-то [т]въ книгѫ-тѫ на законъ-тъ Моисеовъ, олтарь отъ цѣлы каменіе, върхъ които желѣзо не ся бѣ дигало: и [у]принесохѫ на него всесъжженія Господу, и пожъртвувахѫ примирителны приношенія. 32 И [ф]написа тамъ на каменіе-тѣ прѣписъ-тъ на Моисеовый-тъ законъ, когото написа прѣдъ Израилевы-тѣ сынове. 33 И всичкый Израиль, и старѣйшины-тѣ имъ, и князове-тѣ, и сѫдіи-тѣ имъ, застанѫхѫ отъ тукъ и отъ тукъ на ковчегъ-тъ срещѫ священницы-тѣ Левиты-тѣ, [х]които държѣхѫ ковчегъ-тъ на завѣта Господень, [ц]и чужденецъ, и туземецъ: половина-та имъ къмъ горѫ-тѫ Гаризинъ, и половина-та имъ къмъ горѫ-тѫ Гевалъ: [ч]както по напрѣдъ бѣ заповѣдалъ Моисей рабъ-тъ Господень, за да благословятъ Израилевы-тѣ людіе. 34 И слѣдъ това [ш]прочете всичкы-тѣ слова на законъ-тъ, [щ]благословенія-та и клѣтвы-тѣ, споредъ всичко-то написано въ книгѫ-тѫ на законъ-тъ. 35 Не бѣше слово, отъ всичко що заповѣда Моисей, което Іисусъ не прочете прѣдъ всичко-то Израилево събраніе, [ъ]съсъ жены-тѣ и дѣца-та, [ы]и чужденцы-тѣ които ся намѣрвахѫ между тѣхъ.

ГЛАВА 9.

1 И когато чухѫ всичкы-тѣ царіе отсамъ Іорданъ, въ планинскы-тѣ, и въ полянскы-тѣ, и въ всичкы-тѣ приморія [а]на голѣмо-то море, дори до срещѫ Ливанъ, [б]Хеттейци-тѣ, и Аморрейци-тѣ, Хананан-

и Сѫд. 20; 34. Еккл. 9; 12.
і Сѫд. 20; 36 и друг.
к Втор. 7; 2.
л Числ. 31; 22, 26.
м Ст. 2.
н Втор. 13; 16.
о Гл. 10; 26. Псал. 107; 40. 110; 5.
п Втор. 21; 23. Гл. 10; 27.
р Гл. 7; 26. 10; 27.
с Втор. 27; 4, 5.
т Исх. 20; 25. Втор. 27; 5, 6.
у Исх. 20; 24.
ф Втор. 27; 2, 8.
х Втор. 31; 9, 25.
ц Втор. 31; 12.
ч Втор. 11; 29. 27; 12.
ш Втор. 31; 11. Неем. 8; 3.
щ Втор. 28; 2, 15, 45. 29; 20, 21. 30; 19.
ъ Втор. 31; 12.
ы Ст. 33.

а Числ. 34; 6.
б Исх. 3; 17. 23; 23.

ци-тѣ, Ферезейци-тѣ, Евейци-тѣ, и Іевусейци-тѣ, 2 [в]Събрахѫ ся единомысленно да ся біѭтъ съ Іисуса и Израиля.

3 А жители-тѣ [г]на Гаваонъ [д]чухѫ онова което стори Іисусъ на Іерихонъ и на Гай. 4 И направихѫ и тѣ съ коварство, и отидохѫ та си приготвихѫ хранѫ, и зѣхѫ ветхы врѣтища на ослы-тѣ си, и за вино мѣхове ветхы и раздраны и вързаны, 5 И на нозѣ-тѣ си обуща ветхы и кърпенъ, и ветхы дрехы на себе си; и всичкый хлѣбъ на хранѫ-тѫ имъ бѣше сухъ и плесенясалъ. 6 И дойдохѫ при Іисуса [е]въ станъ-тъ въ Галгалъ, та рекохѫ нему и на мѫжіе-тѣ Израилевы: Отъ далечнѫ земіѭ смы дошли; сега прочее направѣте уговоръ съ насъ. 7 И рекохѫ Израилеви-тѣ мѫжіе [ж]на Евейцы-тѣ: Вы може бы да живѣете въ срѣдъ насъ, и [з]какъ ще направимъ уговоръ съ васъ? А тѣ рекохѫ Іисусу: [и]Раби смы твои. 8 И Іисусъ имъ рече: Кои сте? и отъ дѣ идете? 9 А тѣ му рекохѫ: [і]Отъ много далечнѫ земіѭ дойдохѫ раби-тѣ ти, за име-то на Іеова Бога твоего; защото [к]чухмы слухъ-тъ му, и всичко що направи въ Египетъ, 10 И [л]всичко що направи на двама-та Аморрейскы царіе, които бѣхѫ оттамъ Іорданъ, на Сиона Есевонскый-тъ царь, и на Ога Васанскый-тъ царь, който живѣяше въ Астароѳъ. 11 Затова ни рекохѫ старѣйшины-тѣ ни, и всичкы-тѣ жители на нашѫ-тѫ земіѭ, и казахѫ: Земѣте въ рѫкѫ-тѫ си хранѫ за пѫть-тъ, та идѣте да гы посрѣщнете, и речѣте имъ: Раби ваши смы. И тъй сега направѣте уговоръ съ насъ. 12 Този нашъ хлѣбъ топлъ зѣхмы за пѫть отъ кѫщы-тѣ си, въ който день излѣзохмы за да дойдемъ при васъ; сега, ето, сухъ е и плесенясалъ: 13 И тѣзи мѣхове за вино, които напълнихмы новы, ето, сѫ съдрани; и тѣзи наши дрехы и обуща-та ни овехтѣхѫ отъ многодалечный-тъ пѫть. 14 И пріяхѫ мѫжіе-тѣ по причинѫ на хранѫ-тѫ, [м]а Господа не попытахѫ. 15 И [н]направи Іисусъ миръ съ тѣхъ, и свърза уговоръ съ тѣхъ да упази животъ-тъ имъ; и началници-тѣ на събраніе-то ся заклѣхѫ тѣмъ.

16 И подирь три дни, отъ какъ свързахѫ уговоръ съ тѣхъ, чухѫ че имъ бѣхѫ съсѣди, и живѣяхѫ между тѣхъ. 17 И станѫхѫ Израилеви-тѣ сынове та отидохѫ въ градове-тѣ имъ на третій-тъ день; а градове-тѣ имъ бѣхѫ [о]Гаваонъ, и Хефира, и Вироѳъ, и Киріаѳіаримъ. 18 И не гы поразихѫ Израилеви-тѣ сынове, [п]защото началници-тѣ на събраніе-то бѣхѫ имъ ся заклѣли въ Господа Бога Израилева: и всичко-то събраніе роптаеше на началници-тѣ. 19 Всичкы-тѣ началници обаче рекохѫ на всичко-то събраніе: Ный имъ ся заклѣхмы въ Господа Бога Израилева; и тъй сега не можемъ да ся прикоснемъ до тѣхъ. 20 Това ще направимъ съ тѣхъ; ще упазимъ животъ-тъ имъ, [р]да не бѫде гнѣвъ *Божсій* на насъ, за клѣтвѫ-тѫ, съ коіѭто имъ ся заклѣхмы. 21 И началници-тѣ имъ рекохѫ: Нека живѣѭтъ; но да бѫдѫтъ [с]дървосѣчци и водоносци на всичко-то събраніе; [т]както имъ ся обѣщахѫ началници-тѣ.

22 И свыка гы Іисусъ та имъ говори и рече: Защо ны излъгахте и рекохте: [у]Много далечь смы отъ васъ, когато вы сте были живѣяли [ф]между насъ? 23 Сега прочее [х]проклѣти сте, и не ще оскудѣе отъ васъ рабъ, и [ц]дървосѣчецъ, и водоносецъ, за домъ-тъ на Бога моего. 24 И отговорихѫ на Іисуса, и рекохѫ: Понеже раби-тѣ ти ся добрѣ извѣстихѫ за онова което Іеова [ч]Богъ твой заповѣда на рабъ-тъ си Моисея, да даде вамъ всичкѫ-тѫ земіѭ, и да истрѣби отъ лице-то ви всичкы-тѣ жители на земіѭ-тѫ, за това ся [ш]уплашихмы много отъ васъ за животъ-тъ си, и направихмы това нѣщо. 25 И сега, ето, [щ]въ рѫцѣ-тѣ ти смы; което ти ся види добро и право да ни направишь, направи. 26 И стори съ тѣхъ така, и избави гы отъ рѫкѫ-тѫ на Израилевы-тѣ сынове, и не гы убихѫ. 27 И въ онзи день направи гы Іисусъ [ъ]дървосѣчцы и водоносцы на събраніе-то, и на олтарь-тъ на Господа, до днешній-тъ день [ы]на мѣсто-то което бы избралъ.

ГЛАВА 10.

1 И като чу Адониседекъ Іерусалимскый царь че Іисусъ прѣвзѣ Гай, и го истрѣби, [а]както направи на Іерихонъ и на царя му, [б]така направи на Гай и на царя му, [в]и че жители-тѣ на Гаваонъ направихѫ миръ съ Израиля, и останѫхѫ между тѣхъ, 2 [г]Уплашихѫ ся много; защото Гаваонъ бѣше голѣмъ градъ, като единъ отъ царскы-тѣ градове, и защото бѣше по голѣмъ отъ Гай, и всичкы-тѣ му мѫжіе силни. 3 За това прати Адониседекъ Іерусалимскый царь на Оама Хевронскый-тъ

в Псал. 83; 3, 5.
г Гл. 10; 2. 2 Цар. 21; 1, 2.
д Гл. 6; 27.
е Гл. 5; 10.
ж Гл. 11; 19.
з Исх. 23; 32. Втор. 7; 2. 20; 16. Сѫд. 2; 2.
и Втор. 20; 11. 4 Цар. 10; 5.
і Втор. 20; 15.
к Исх. 15 14. Гл. 2; 10.
л Числ. 21; 24, 33.
м Числ. 27; 21. Иса. 30; 1, 2. Виж. Сѫд. 1; 1. 1 Цар. 22; 10. 23; 10, 11. 30; 8. 2 Цар. 2; 1. 5; 19.
н Гл. 11; 19. 2 Цар. 21; 2.
о Гл. 18; 25, 26, 28. Ездр. 2; 25.
п Псал. 15; 4. Еккл. 5; 2.
р 2 Цар. 21; 1, 2, 6. Іез. 17; 13, 15, 18, 19. Зах. 5; 3, 4. Мал. 3; 5.
с Втор. 29; 11.
т Ст. 15.
у Ст. 6, 9.
ф Ст. 16.
х Быт. 9; 25.
ц Ст. 21, 27.
ч Исх. 23; 32. Втор. 7; 1, 2.
ш Исх. 15; 14.
щ Быт. 16; 6.
ъ Ст. 21, 23.
ы Втор. 12; 5.

а Гл. 6; 21.
б Гл. 8; 22, 26, 28.
в Гл. 9; 15.
г Исх. 15; 14, 15, 16. Втор. 11; 25.

царь, и на Пирама Іармуѳскый-тъ царь, и на Яфія Лахисскый-тъ царь, и на Девира Еглонскый-тъ царь, и рече: 4 Възлѣзте при мене, та ми помогнѣте, да поразимъ Гаваонъ; защото [д]направи миръ съ Іисуса, и съ Израилевы-тѣ синове. 5 И [е]събрахѫ ся петь-тѣ Аморрейскы царіе, Іерусалимскый царь, Хевронскый царь, Іармуѳскый царь, Лахисскый царь, Еглонскый царь, та възлѣзохѫ тѣ и всичкы-тѣ имъ воинства, и расположихѫ станъ-тъ си прѣдъ Гаваонъ, и ратовахѫ противъ него.

6 А Гаваоняни-тѣ пратихѫ къмъ Іисуса [ж]въ станъ-тъ въ Галгалъ, и рекохѫ: Да не оттеглишь рѫкѫ-тѫ си отъ рабы-тѣ си; възлѣзь при насъ скоро, и избави ны, и помогни ни; защото ся събрахѫ противъ насъ всичкы-тѣ Аморрейскы царіе, които живѣѭтъ въ планинскы-тѣ мѣста. 7 И възлѣзе Іисусъ отъ Галгалъ, той и [з]всичкы-тѣ ратници людіе съ него, и всичкы-тѣ *силни* съ крѣпость. 8 И рече Господь Іисусу: [и]Да ся не убоишь отъ тѣхъ; защото гы прѣдадохъ въ рѫкѫ-тѫ ти; [і]не ще устои прѣдъ тебе никой отъ тѣхъ. 9 И тъй Іисусъ като възлѣзваше цѣлѫ нощь отъ Галгалъ, внезапно дойде при тѣхъ. 10 И [к]тури гы въ смятеніе Господь прѣдъ Израиля, и поразихѫ гы съ голѣмо пораженіе въ Гаваонъ, и прогонихѫ гы по пѫть-тъ по който възлѣзвахѫ во [л]Веѳоронъ, *и поразихѫ* гы дори до [м]Азикѫ и до Маккидѫ. 11 И като бѣгахѫ отъ лицето на Израиля, и бѣхѫ въ *нисходъ*-тъ на Веѳоронъ, [н]Господь хвърли отъ небе-то на тѣхъ голѣмы каменіе дори до Азикѫ, и умрѣхѫ; умрѣли-тѣ отъ каменіе-тѣ на градушкѫ-тѫ бѣхѫ по много отъ колкото Израилеви-тѣ синове убихѫ съ ножъ.

12 Тогазь говори Іисусъ Господу, въ който день Господь прѣдаде Аморрейцы-тѣ прѣдъ лице-то на Израилевы-тѣ синове, и рече прѣдъ очи-тѣ на Израиля: [о]Застани сълнце надъ Гаваонъ, и ты луно, надъ долъ-тъ [п]Еалонъ. 13 И сълнце-то застанѫ и луна-та ся спрѣ, додѣто си отмъстихѫ людіе-тѣ на неприятели-тѣ си. [р]Не е ли това написано въ книгѫ-тѫ на Праведный-тъ? И застанѫ сълнце-то въ срѣдъ небе-то, и не побърза да зайде почти цѣлъ день. 14 И [с]такъвъ день не е былъ понапрѣдъ, ни подиръ въ който да послуша Господь человѣческый гласъ; защото [т]Господь ратоваше за Израиля. 15 И [у]върнѫ ся Іисусъ, и всичкый Израиль съ него въ станъ-тъ въ Галгалъ.

16 А онѣзи петь-тѣ царіе бѣгахѫ, та ся скрыхѫ въ пещерѫ-тѫ въ Маккидѫ. 17 И извѣстихѫ на Іисуса, и рекохѫ: Петь-тѣ царіе ся намѣрихѫ скрыти въ пещерѫ-тѫ въ Маккидѫ. 18 И рече Іисусъ: Привалѣте голѣмы каменіе на устіе-то на пещерѫ-тѫ, и да поставите человѣцы при неѭ да гы пазятъ: 19 А вы не стойте; гонѣте врагове-тѣ си, и поразѣте заднинѫ-тѫ имъ: не гы оставяйте да влѣзѫтъ въ градове-тѣ си; защото Господь Богъ вашъ гы прѣдаде въ рѫцѣ-тѣ ви. 20 И когато Іисусъ и Израилеви-тѣ синове гы поразихѫ съ пораженіе твърдѣ голѣмо, додѣ ся истрѣбихѫ, и останѫли-тѣ отъ тѣхъ, колкото ся избавихѫ, влѣзохѫ въ оградены градове, 21 Тогазь всичкы-тѣ людіе ся върнѫхѫ въ станъ-тъ при Іисуса въ Маккидѫ съ миръ; [ф]и не поклати нѣкой языкъ противъ нѣкого отъ Израилевы-тѣ синове.

22 И рече Іисусъ: отворѣте устіе-то на пещерѫ-тѫ, та изведѣте при мене онѣзь петь-тѣ царіе изъ пещерѫ-тѫ. 23 И направихѫ така, и изведохѫ при него онѣзь петь-тѣ царіе изъ пещерѫ-тѫ, Іерусалимскый-тъ царь, Хевронскый-тъ царь, Іармуѳскый-тъ царь, Лахисскый-тъ царь и Еглонскый-тъ царь. 24 И като изведохѫ при Іисуса онѣзи царіе, повыка Іисусъ всичкы-тѣ Израилевы человѣцы, и рече на началницы-тѣ на ратницы-тѣ които дойдохѫ съ него: Приближѣте, [х]турѣте нозѣ-тѣ си на вратове-тѣ на тѣзи царіе. И тѣ приближихѫ и турихѫ нозѣ-тѣ си на вратове-тѣ имъ. 25 И рече имъ Іисусъ: [ц]Не бойте ся, нито да ся страхувате; бѫдѣте крѣпкы и мѫжественни: понеже [ч]така ще направи Господь на всичкы-тѣ ви неприятели, противъ които ратувате. 26 И подиръ гы порази Іисусъ, и уби гы, и обѣси гы на петь дървета; и [ш]висѣхѫ на дървета-та до вечерь-тѫ. 27 А при захожданіе-то на сълнце-то, заповѣда Іисусъ, и [щ]снѣхѫ гы отъ дървета-та, и хвърлихѫ гы въ пещерѫ-тѫ, дѣто ся бѣхѫ скрыли, и турихѫ голѣмы каменіе въ устіе-то на пещерѫ-тѫ, *които стоятъ* тамъ до днешній-тъ день.

28 И въ този день прѣвзѣ Іисусъ Маккидѫ, и порази ѭ съ остро-то на ножъ-тъ, и царь-тъ ѝ; истрѣби гы, и всичкы-тѣ души които бѣхѫ въ неѭ; не остави остатъкъ; и направи на Маккидскый-тъ царь, [в]както направи на Іерихонскый-тъ царь.

29 И прѣминѫ Іисусъ, и всичкый Израиль съ него, отъ Маккидѫ въ *Ливнѫ*, и ратоваше Ливнѫ. 30 И прѣдаде Господь и неѭ и царя ѝ въ рѫкѫ-тѫ на Израиля; и по-

д Ст. 1. Гл. 9; 15.
е Гл. 9; 2.
ж Гл. 5; 10. 9; 6.
з Гл. 8; 1.
и Гл. 11; 6. Сѫд. 4; 14.
і Гл. 1; 5.
к Сѫд. 4; 15. 1 Цар. 7; 10, 12. Псал. 18; 14. Иса. 28; 21.
л Гл. 16; 3. 5.
м Гл. 15; 35.
н Псал. 18; 13, 14. 77; 17. Иса. 30; 30. Откр. 16; 21.
о Иса. 28; 21. Авв. 3; 11.
п Сѫд. 12; 12.
р 2 Цар. 1; 18.
с Иса. 38; 8.
т Втор. 1; 30. Ст. 42. Гл. 23; 3.
у Ст. 43.
ф Исх. 11; 7.
х Псал. 107; 40. 110; 5. 149; 8, 9. Иса. 26; 5, 6. Мал. 4; 3.
ц Втор. 31; 6, 8. Гл. 1; 9.
ч Втор. 3; 21. 7; 19.
ш Гл. 8; 29.
щ Втор. 21; 23. Гл. 8; 29.
в Гл. 6; 21.

рази съ остро-то на ножъ-тъ неѭ, и всичкы-тѣ души които бѣхѫ въ неѭ: не остави въ неѭ остатъкъ; и направи на царя ѝ, както направи на Іерихонскый-тъ царь.

31 И прѣминѫ Іисусъ, и всичкый Израиль съ него, отъ Ливнѫ въ Лахисъ, и тури станъ-тъ срещѫ него, и ратоваше про-

32 тивъ него. И прѣдаде Господь Лахисъ въ рѫкѫ-тѫ на Израиля, и прѣвзѣхѫ го вторый-тъ день, и поразихѫ съ остро-то на ножъ-тъ него, и всичкы-тѣ души които бѣхѫ въ него, по всичко що направихѫ на Ливнѫ.

33 Тогазь възлѣзе Орамъ Гезерскый царь за да помогне на Лахисъ; и Іисусъ порази него и людіе-тѣ му, додѣ му не остави остатъкъ.

34 И прѣминѫ Іисусъ, и всичкый Израиль съ него, отъ Лахисъ въ Еглонъ, и турихѫ станъ срещѫ него, и ратовахѫ про-

35 тивъ него: И прѣвзѣхѫ го въ тойзи день, и поразихѫ го съ остро-то на ножъ-тъ; и истрѣби въ той день всичкы-тѣ души които бѣхѫ въ него, по всичко що направи на Лахисъ.

36 И възлѣзе Іисусъ, и всичкый Израиль съ него, отъ Еглонъ [ь]въ Хевронъ, и ра-

37 товахѫ противъ него: И прѣвзѣхѫ го, и поразихѫ го съ остро-то на ножъ-тъ, и царя му, и всичкы-тѣ му градове, и всичкы-тѣ души които бѣхѫ въ него; не остави остатъкъ, по всичко що направи на Еглонъ, и истрѣби го, и всичкы-тѣ души които бѣхѫ въ него.

38 И обърнѫ ся Іисусъ и всичкый Израиль съ него, [ь]въ Девиръ, и ратова про-

39 тивъ него: И прѣвзѣ го, и царя му, и всичкы-тѣ му градове; и поразихѫ гы съ остро-то на ножъ-тъ, и истрѣбихѫ всичкы-тѣ души които бѣхѫ въ него; не остави остатъкъ: както направи на Хевронъ, така направи на Девиръ и на царя му; и както направи на Ливнѫ и на царя ѝ.

40 Така порази Іисусъ всичкѫ-тѫ планинскѫ, и южнѫ, и полянскѫ земѭ, и подгорія-та, и всичкы-тѣ имъ царіе: не остави остатъкъ, но истрѣби всяко дыханіе, [ѣ]както заповѣда Господь Богъ на Израи-

41 ля. И порази гы Іисусъ отъ Кадисъ-варни [ю]дори до Газѫ, и [я]всичкѫ-тѫ земѭ

42 Гесенъ, дори до Гаваонъ. И всичкы тѣзи царіе и земѭ-тѫ имъ прѣвзѣ Іисусъ заеднъждь: [ѫ]защото Господь Богъ Израи-

43 левъ ратоваше за Израиля. И вѫрнѫ ся Іисусъ и всичкый Израиль съ него въ станъ-тъ въ Галгалъ.

ГЛАВА 11.

1 И като чу *това* Іавинъ Асорскый царь, [а]прати на Іовава Мадонскый-тъ царь, и [б]на Симвронскый-тъ царь, и на Ахсаф-

2 скый-тъ царь, И на царіе-тѣ които бѣхѫ къмъ сѣверъ въ планинскѫ-тѫ *странѫ* и полянскѫ-тѫ, къмъ югъ на [в]Хиннероѳъ, и въ долъ-тъ, и въ *[г]Наѳатъ-доръ къмъ

3 западъ, И на Ханаанцы-тѣ които бѣхѫ къмъ истокъ и къмъ западъ, и на Аморрейцы-тѣ, и Хеттейцы-тѣ, и Ферезейцы-тѣ, и Іевусейцы-тѣ въ горѫ-тѫ, и [д]на Евейцы-тѣ [е]подъ Ермонъ [ж]въ земѭ-тѫ

4 Масфѫ. И излѣзохѫ, тѣ и всичкы-тѣ имъ воинства заедно съ тѣхъ, людіе много, [з]както е пѣсъкъ-тъ който е по край море-то по множество, съ коніе и колесни-

5 цы твърдѣ много. И като ся събрахѫ всичкы тѣзи царіе, дойдохѫ и разположихѫ заедно станъ-тъ си близу при водѫ-тѫ Меромъ, за да ся біѭтъ съ Израиля.

6 И рече Господь Іисусу: [и]Да ся не убоишь отъ лице-то имъ; защото утрѣ, около този часъ, азъ ще гы прѣдамъ всичкы-тѣ убиты прѣдъ Израиля: [і]на коніе-тѣ имъ ще прѣрѣжешь жилы-тѣ, и коле-

7 сницы-тѣ имъ ще изгоришь съ огнь. И отиде внезапно Іисусъ, и съ него всичкы-тѣ ратни людіе, противъ тѣхъ при водѫ-

8 тѫ Меромъ, и нападнѫхѫ върхъ тѣхъ. И прѣдаде гы Господь въ рѫкѫ-тѫ на Израиля, и поразихѫ гы, и прогнѫхѫ гы дори до голѣмый Сидонъ, и дори до [к]Мисрефоѳъ-маимъ, и дори до долъ-тъ на Масфѫ къмъ истокъ; и поразихѫ гы, додѣ

9 не оставихѫ отъ тѣхъ остатъкъ. И направи имъ Іисусъ [л]както му заповѣда Господь: на коніе-тѣ имъ прѣрѣза жилы-тѣ, и колесницы-тѣ имъ изгори съ огнь.

10 И върнѫ ся Іисусъ въ исто-то врѣме, и прѣвзѣ Асоръ, и порази царя му съ ножъ; защото Асоръ бѣше понапрѣдъ первен-

11 ствующій на всичкы тѣзи царства. И всичкы-тѣ души които бѣхѫ въ него, поразихѫ съ остро-то на ножъ-тъ, *и* истрѣбихѫ гы: не останѫ нищо което имаше

12 дыханіе; и изгори Асоръ съ огнь. И всичкы-тѣ градове на онѣзи царіе, и всичкы-тѣ имъ царіе хванѫ Іисусъ, и порази гы съ остро-то на ножъ-тъ; истрѣби гы, [м]както заповѣда Моисей рабъ Господень.

13 А всичкы-тѣ градове които стоехѫ върхъ хълмове-тѣ си, тѣхъ не изгори Израиль,

14 освѣнь единъ Асоръ изгори Іисусъ. И всичкы-тѣ корысти на тѣзи градове, и скотове-тѣ, плѣнихѫ за себе си Израиле-

щ Виж. Гл. 14; 13. 15; 13. Сѫд. 1; 10.
ь Виж. Гл. 15; 15. Сѫд. 1; 11.
ѣ Втор. 20; 16, 17.
ю Быт. 10; 19.
я Гл. 11; 16.
ѫ Ст. 14.

а Гл. 10; 3.
б Гл. 19; 15.
в Числ. 34; 11.
* Хрыдове, *или* область на Доръ.
г Гл. 17; 11. Сѫд. 1; 27. 3 Цар. 4; 11.
д Сѫд. 3; 3.
е Гл. 13; 11.
ж Быт. 31; 49.
з Быт. 22; 17. 32; 12. Сѫд. 7; 12. 1 Цар. 13; 5.

и Гл. 10; 8.
і 2 Цар. 8; 4.
к Гл. 13; 6.
л Ст. 6.
м Числ. 33; 52. Втор. 7; 2. 20; 16, 17.

ви-тѣ сынове; и всичкы-тѣ человѣцы поразихѫ съ остро-то на ножъ-тъ, додѣ гы истрѣбихѫ: не оставихѫ нищо което има-15 ше дыханіе. [н]Както заповѣда Господь на Моисея рабъ-тъ си, [о]така заповѣда Моисей на Іисуса, и [п]така направи Іисусъ: не прѣстѫпи нищо отъ всичко що заповѣда Господь Моисею.

16 И прѣвзѣ Іисусъ всичкѫ-тѫ онѫзь [р]планинскѫ земѭ и всичкѫ-тѫ южнѫ, и [с]всичкѫ-тѫ земѭ Гесенъ, и равнинѫ-тѫ и поле-то, и горѫ-тѫ на Израиль, и равнинѫ-тѫ му, 17 [т]Отъ горѫ-тѫ Алакъ коя-то въсходи къмъ Сіиръ, дори до Ваалгадъ въ долъ-тъ на Ливанъ, подъ горѫ-тѫ Ермонъ; и хванѫ [у]всичкы-тѣ имъ царіе и порази гы, и умъртви гы. 18 Много врѣме ратоваше Іисусъ противъ всичкы тѣзи царіе.

19 Нѣмаше градъ който бы направилъ миръ съ Израилевы-тѣ сынове, освѣнь [ф]Евейцы-тѣ които живѣехѫ въ Гаваонъ: 20 всичкы-тѣ прѣвзѣхѫ съ брань. Защото [х]отъ Господа станѫ да ся ожесточатъ сърдца-та имъ, да срѣщнѫтъ съ бой Израиля, за да гы истрѣби той, да нѣма помилованіе за тѣхъ, но да гы истрѣбятъ, [ц]както заповѣда Господь Моисею.

21 И дойде Іисусъ въ онова врѣме, и [ч]истрѣби Енакимы-тѣ отъ горы-тѣ, отъ Хевронъ, отъ Девиръ, отъ Анавъ, и отъ всичкы-тѣ горы Іудины и отъ всичкы-тѣ горы Израилевы; истрѣби гы Іисусъ заедно съ градове-тѣ имъ. 22 Не останѫхѫ Енакими въ земѭ-тѫ на Израилевы-тѣ сынове: само въ Газѫ, [ш]въ Геѳъ, и [щ]въ Азотъ останѫхѫ. 23 И прѣвзѣ Іисусъ всичкѫ-тѫ земѭ, [ъ]по всичко що рече Господь Моисею; и даде ѭ Іисусъ на Израиля за наслѣдіе, [ы]споредъ раздѣленіе-то имъ по племена-та имъ. И [ь]земя-та ся утиши отъ брань.

ГЛАВА 12.

1 А царіе-тѣ на тѫзи земѭ сѫ тѣзи, които Израилеви-тѣ сынове поразихѫ, и прѣвзѣхѫ земѭ-тѫ имъ, оттамъ Іорданъ къмъ истокъ слънца, [а]отъ потокъ-тъ Арнонъ [б]до горѫ-тѫ Ермонъ, и всичко-то 2 поле къмъ истокъ: [в]Сиона Аморрейскый-тъ царь, който живѣеше въ Есевонъ, и който владѣеше отъ Ароиръ, който е при устіе-то на потокъ-тъ Арнонъ, и срѣдѫ-тѫ на потокъ-тъ, и половинѫ-тѫ на Галаадъ до потокъ-тъ Явокъ, който е прѣ-3 дѣлъ на Аммоновы-тѣ сынове; И [г]отъ поле-то до море-то Хиннероѳъ къмъ истокъ, и до море-то на поле-то, *сирѣчь* Солено-то море къмъ истокъ, [д]до пѫть-тъ къмъ Веѳъ-іесимоѳъ, и отъ южнѫ-тѫ странѫ 4 подъ [е]Асдоѳъ-фасгѫ: И [ж]прѣдѣлы-тѣ на Ога Васанскый-тъ царь, [з]който бѣше останѫлъ отъ исполины-тѣ, и [и]живѣеше 5 въ Астароѳъ и въ Едраи; Който владѣеше [і]въ горѫ-тѫ Ермонъ, и [к]въ Салхѫ, и во всичкый-тъ Васанъ, [л]до прѣдѣлы-тѣ на Гесурцы-тѣ и на Маахацы-тѣ, и половинѫ-тѫ на Галаадъ, прѣдѣлъ на Сио-6 на Есевонскый-тъ царь. [м]Тѣхъ порази Моисей рабъ Господень, и Израилеви-тѣ сынове, и [н]даде *земѭ-тѫ имъ* Моисей рабъ Господень наслѣдіе на Рувимовцы-тѣ, и на Гадовцы-тѣ, и на половинѫ-тѫ отъ Манассіево-то племе.

7 И тѣзи сѫ царіе-тѣ на земѭ-тѫ, [о]които порази Іисусъ и Израилеви-тѣ сынове отсамъ Іорданъ къмъ западъ, отъ Ваалгадъ въ долъ-тъ на Ливанъ, дори до горѫ-тѫ Халакъ, която възлиза [п]въ Сіиръ: и [р]даде ѭ Іисусъ на Израилевы-тѣ племена наслѣдіе, споредъ раздѣленія-та имъ: 8 [с]Въ горы-тѣ и въ равнины-тѣ, и въ полета-та, и въ подгорія-та, и въ пустынѭ-тѫ, и въ южнѫ-тѫ странѫ: [т]Хеттейцы-тѣ, Аморрейцы-тѣ, и Хананейцы-тѣ, Фере-9 зейцы-тѣ, Евейцы-тѣ, и Іевусейцы-тѣ: [у]Іерихонскый царь, единъ; [ф]царь-тъ на Гай 10 *градъ* близу при Веѳиль, единъ; [х]Іерусалимскый царь, единъ; Хевронскый царь 11 единъ; Іармуѳскый царь, единъ; Лахис-12 скый царь, единъ; Еглонскый царь, единъ; 13 [ц]Гезерскый царь, единъ; [ч]Девирскый царь, единъ; Гедерскый царь, единъ; Царь-тъ 14 на Хормѫ, единъ; Арадскый царь, единъ; 15 [ш]Ливнанскый царь, единъ; Одолламскый 16 царь, единъ; [щ]Маккидскый царь, единъ; [ъ]Веѳилскый царь, единъ; Ѳапфускый царь, 17 единъ; Еферскый царь, единъ; [ы]Афек-18 скый царь, единъ; Ласаронскый царь, 19 единъ; Мадонскый царь, единъ; [ь]Асор-20 скый царь, единъ; [ѣ]Симронъ-меронскый царь, единъ; Ахсафскый царь, единъ; 21 Ѳаанахскый царь, единъ; Магеддонскый

[н] Исх. 34; 11, 12.
[о] Втор. 7; 2.
[п] Гл. 1; 7.
[р] Гл. 12; 8.
[с] Гл. 10; 41.
[т] Гл. 12; 7.
[у] Втор. 7; 24. Гл. 12; 7.
[ф] Гл. 9; 3, 7.
[х] Втор. 2; 30. Сѫд. 14; 4. 1 Цар. 2; 25. 3 Цар. 12; 15. Рим. 9; 18.
[ц] Втор. 20; 16, 17.
[ч] Числ. 13; 22, 33. Втор. 1; 28. Гл. 15; 13, 14.
[ш] 1 Цар. 17; 4.
[щ] Гл. 15; 46.
[ъ] Числ. 34; 2 и дрг.
[ы] Числ. 26; 53. Гл. 14; 15; 16; 17; 18; 19.
[ь] Гл. 14; 15. 21; 44. 22; 4. 23; 1.

—

[а] Числ. 21; 24.
[б] Втор. 3; 8, 9.
[в] Числ. 21; 24. Втор. 2; 33, 36. 3; 6, 16.
[г] Втор. 3; 17.
[д] Гл. 13; 20.
[е] Втор. 3; 17. 4; 49.
[ж] Числ. 21; 35. Втор. 3; ,10.
[з] Втор. 3; 11. Гл. 13; 12.
[и] Втор. 1; 4.
[і] Втор. 3; 8.
[к] Втор. 3; 10. Гл. 13; 11.
[л] Втор. 3; 14.
[м] Числ. 21; 24, 33.
[н] Числ. 32; 29, 33. Втор. 3; 11, 12. Гл. 13; 8.
[о] Гл. 11; 17.
[п] Быт. 14; 6. 32; 3. Втор. 2; 1, 4.
[р] Гл. 11; 23.
[с] Гл. 10; 40. 11; 16.
[т] Исх. 3; 8. 23; 23. Гл. 9; 1.
[у] Гл. 6; 2.
[ф] Гл. 8; 29.
[х] Гл. 10; 23.
[ц] Гл. 10; 33.
[ч] Гл. 10; 38.
[ш] Гл. 10; 29.
[щ] Гл. 10; 28.
[ъ] Гл. 8; 17. Сѫд. 1; 22.
[ы] 3 Цар. 4; 10.
[ь] Гл. 11; 10.
[ѣ] Гл. 11; 1. 19; 15.

22 царь, единъ; [ю]Кедесскый царь, единъ; Іокнеамскый царь въ Кармилъ, единъ; 23 Дорскый царь [я]въ Нафаѳъ-доръ, единъ; [ж]царь-тъ на Гоимъ въ Галгалъ, единъ; 24 Царь-тъ на Ѳирсѫ, единъ: всичкы-тѣ царіе, тридесеть и единъ.

ГЛАВА 13.

1 А Іисусъ [а]бѣше старъ, *и* прѣминѫлъ на възрастъ; и рече му Господь: Ты си старъ, прѣминѫлъ на възрастъ, а остава 2 още много земя да ся прѣземе. [б]Тая е земя-та, която остава още: [в]Всичкы-тѣ околности на Филистимцы-тѣ, и всичка-3 та [г]Гесурска *земя,* [д]Отъ Сіоръ, който е срещѫ Египетъ, до прѣделы-тѣ на Аккаронъ къмъ сѣверъ, *които* ся считатъ на Хананцы-тѣ; [е]петь-тѣ войводства на Филистимцы-тѣ, на Газяны-тѣ, на Азотяны-тѣ, на Аскалонцы-тѣ, на Геѳцы-тѣ и на Аккаронцы-тѣ; и *земя-та* която е [ж]на 4 Авейцы-тѣ: Отъ южнѫ-тѫ странѫ, всичка-та земя на Хананцы-тѣ, и Меара, която е на Сидонцы-тѣ [з]до Афекъ, [и]до 5 Аморрейскы-тѣ прѣделы: И земя-та [і]на Гевалцы-тѣ, и всичкый Ливанъ, къмъ истокъ слънца, [к]отъ Ваалгадъ подъ горѫ-6 тѫ Ермонъ, до входъ-тъ Емахъ: Всичкы-тѣ горскы жители, отъ Ливанъ [л]до Мисрефоѳъ-маимъ, всичкы-тѣ Сидонци: [м]тѣхъ азъ ще истрѣбѭ отъ лице-то на Израилевы-тѣ сынове: [н]а ты ѭ раздѣли за наслѣдіе на Израиляны-тѣ, както ти заповѣдахъ.

7 Сега прочее раздѣли тѫзи земѭ, за наслѣдіе, на деветь-тѣ племена и на по-8 ловинѫ-тѫ отъ Манассіино-то племе. Рувимовцы-тѣ и Гадовцы-тѣ, съ *другѫ-тѫ* му *половинѫ* зѣхѫ наслѣдіе-то си, [о]което имъ даде Моисей, оттамъ Іорданъ къмъ истокъ, както Моисей рабъ Господень 9 имъ даде, Отъ Ароиръ, който е при устіе-то на потокъ-тъ Арнонъ, и градъ-тъ, който е въ срѣдѫ-тѫ на потокъ-тъ, и [п]всичкѫ-тѫ равнинѫ Медевѫ до Девонъ. 10 И [р]всичкы-тѣ градове на Сиона Аморрейскый-тъ царь, който царуваше въ Есевонъ до прѣделы-тѣ на Аммоновы-тѣ 11 сынове, И [с]Галаадъ, и прѣделы-тѣ на Гесурцы-тѣ и на Мааханцы-тѣ, и всичкѫ-тѫ горѫ Ермонъ, и всичкый-тъ Васанъ 12 до Салхѫ, Всичко-то царство на Ога во Васанъ, който царуваше въ Астароѳъ и въ Едраи, който останѫ [т]отъ остатъцы-тѣ на исполины-тѣ; [у]защото тѣхъ Мои-13 сей порази, и гы изгони. Израилеви-тѣ сынове обаче не изгонихѫ [ф]Гесурцы-тѣ и Мааханци-тѣ, но Гесурци-тѣ и Мааханци-тѣ живѣѭтъ между Израиля дори до 14 днесь. [х]Само на Левіино-то племе не даде наслѣдіе; жьртвы-тѣ Господу Богу Израилеву сѫ тѣхно-то наслѣдіе, [ц]както имъ рече.

15 И даде Моисей на племе-то на Рувимовы-тѣ сынове *наслѣдіе,* споредъ родо-16 ве-тѣ имъ: И прѣдели-тѣ имъ бѣхѫ [ч]отъ Ароиръ, който е при устіе-то на потокъ-тъ Арнонъ, и градъ-тъ който е въ срѣдъ потокъ-тъ, и [ш]всичка-та равнина до Ме-17 девѫ, Есевонъ, и всичкы-тѣ му градове въ равнинѫ-тѫ, Девонъ, и Вамоѳъ-ваалъ, 18 и Веѳъ-ваалмеонъ, И [щ]Іасса, и Кедимоѳъ, 19 и Мафааѳъ, И [ъ]Киріаѳаимъ, и [ы]Сивма, и 20 Зареѳъ-сааръ въ горѫ-тѫ на Емакъ. И Веѳъ-фегоръ, и [ь]Асдоѳъ-фасга, и Веѳъ-іе-21 симоѳъ, И [ѣ]всичкы-тѣ градове на равнинѫ-тѫ, и всичко-то царство на Сиона Аморрейскый-тъ царь, който царуваше въ Есевонъ, [ю]когото порази Моисей, него [я]и князове-тѣ на Мадіамъ, Евія, и Рекема, и Сура, и Ура, и Ревѫ князове на Сио-22 на, които живѣехѫ въ онѫзь земѭ. И [ѫ]Валаама сынъ-тъ Веоровъ чародѣй-тъ, убихѫ Израилеви-тѣ сынове съ ножъ ме-23 жду убити-тѣ отъ тѣхъ. И на Рувимовы-тѣ сынове, прѣделъ-тъ имъ бѣше Іорданъ. Това е наслѣдіе-то на Рувимовы-тѣ сынове, споредъ родове-тѣ имъ, градове-тѣ и села-та имъ.

24 И даде Моисей *наслѣдіе* на Гадово-то племе, на Гадовы-тѣ сынове, споредъ ро-25 дове-тѣ имъ: И [ѭ]прѣделъ-тъ имъ бѣше Іазиръ, и всичкы-тѣ Галаадскы градове, и [а]половина-та отъ земѭ-тѫ на Аммоновы-тѣ сынове до Ароиръ, [б]срещѫ Раввѫ, 26 И отъ Есевонъ до Рамаѳъ-масфѫ и Ветонимъ, и отъ Маханаимъ до прѣделы-тѣ 27 на Девиръ, И въ долъ-тъ [в]Веѳарамъ и Веѳнимра, и [г]Сокхоѳъ, и Сафонъ, остатъкъ-тъ отъ царство-то на Сиона Есевонскый-тъ царь, и прѣделъ-тъ Іорданъ до край-тъ [д]на море-то Хиннероѳъ оттамъ 28 Іорданъ къмъ истокъ. Това е наслѣдіе-то на Гадовы-тѣ сынове споредъ родове-тѣ имъ, градове-тѣ и села-та имъ.

ю Гл. 19; 37.
я Гл. 11; 2.
ж Быт. 14; 1, 2. Иса. 9; 1.

—

а Виж. Гл. 14; 10. 23; 1.
б Сѫд. 3; 1.
в Іоил. 3; 4.
г Ст. 13. 2 Цар. 3; 3. 13; 37, 38.
д Іер. 2; 18.
е Сѫд. 3; 3. 1 Цар. 6; 4, 16. Соф. 2; 5.
ж Втор. 2; 23.
з Гл. 19; 30.
и Виж. Сѫд. 1; 34.
і 3 Цар. 5; 18. Псал. 83; 7. Іез. 27; 9.
к Гл. 12; 7.
л Гл. 11; 8.
м Виж. Гл. 23; 13. Сѫд. 2; 21, 23.
н Гл. 14; 1, 2.
о Числ. 32; 33. Втор. 3; 12, 13. Гл. 22; 4.
п Ст. 16. Числ. 21; 30.
р Числ. 21; 24, 25.
с Гл. 12; 5.
т Втор. 3; 11. Гл. 12; 4.
у Числ. 21; 24, 35.
ф Ст. 11.
х Числ. 18; 20, 23, 24. Гл. 14; 3, 4.
ц Ст. 33.
ч Гл. 12; 2.
ш Числ. 21; 30. Ст. 9.
щ Числ. 21; 23.
ъ Числ. 32; 37.
ы Числ. 32; 38.
ь Втор. 3; 17. Гл. 12; 3.
ѣ Втор. 3; 10.
ю Числ. 21; 24.
я Числ. 31; 8.
ѫ Числ. 22; 5. 31; 8.
ѭ Числ. 32; 35.
а Сравни Числ. 21; 26, 28, 29, съ Втор. 2; 19 и Сѫд. 11; 13, 15 и дрг.
б 2 Цар. 11; 1. 12; 26.
в Числ. 32; 36.
г Быт. 33; 17. 3 Цар. 7; 46.
д Числ. 34; 11.

29 И даде Моисей *наслѣдіе* на половинѫ-тѫ отъ Манассіино-то племе: и станѫ *стяжаніе* на половинѫ-тѫ отъ племе-то на Манассіины-тѣ сынове споредъ родове-тѣ 30 имъ. И прѣдѣлъ-тъ имъ бѣше отъ Маханаимъ всичкый-тъ Васанъ, всичко-то царство на Ога Васанскый-тъ царь, и всичкы-тѣ [е]паланкы на Іаиръ, които сѫ у 31 Васанъ, шестдесеть градове: И половината отъ Галаадъ, и [ж]Астароѳъ, и Едраи, градове на Огово-то царство во Васанъ, *дадохѫ ся* [з]на сынове-тѣ на Махира сынъ-тъ Манассіинъ, на половинѫ-тѫ отъ Махировы-тѣ сынове споредъ родове-тѣ имъ.
32 Тѣзи сѫ *мѣста-та* които Моисей даде за наслѣдіе въ Моавовы-тѣ полета оттамъ Іорданъ, *срещѫ* Іерихонъ, къмъ истокъ.
33 А [и]на Левіево-то племе не даде наслѣдіе Моисей; Господь Богъ Израилевъ, той бѣше наслѣдіе-то имъ, [і]както имъ рече.

ГЛАВА 14.

1 И тѣзи сѫ *мѣста-та* които Израилеви-тѣ сынове зѣхѫ за наслѣдіе въ Ханаанскѫ-тѫ земіѭ, [а]които имъ раздѣлихѫ за наслѣдіе Елеазаръ священникъ-тъ, и Іисусъ сынъ-тъ Навіевъ, и началници-тѣ на отцы-тѣ отъ племена-та на Израилевы-тѣ сы- 2 нове. [б]Съсъ жрѣбіе станѫ наслѣдіе-то на тѣзи деветь племена и половинѫ, както 3 заповѣда Господь чрѣзъ Моисея. Защото [в]Моисей бѣше далъ наслѣдіе-то на двѣ-тѣ и половинѫ племена оттамъ Іорданъ: но на Левиты-тѣ не даде наслѣдіе между тѣхъ.
4 Защото [г]Іосифови-тѣ сынове бѣхѫ двѣ племена, на Манассіѭ и на Ефрема, и не дадохѫ на Левиты-тѣ дѣлъ въ тѫзъ земіѭ, само градове за да обитаватъ, съ околности-тѣ имъ, за добытъкъ-тъ имъ и за сто- 5 кѫ-тѫ имъ. [д]Както заповѣда Господь Моисею, така направихѫ Израилеви-тѣ сынове, и раздѣлихѫ земіѭ-тѫ.
6 И приближихѫ Іудини-тѣ сынове при Іисуса въ Галгалъ, и рече му Халевъ сынъ-тъ на Іефоннія [е]Кенезовъ: Ты [ж]знаешь слово-то което говори Господь Моисею, человѣку Божію, за мне и за тебе 7 [з]въ Кадисъ-варни. Азъ бѣхъ на четыридесеть годинъ, [и]когато мя прати Моисей рабъ Господенъ отъ Кадисъ-варни за да прѣгледамъ земіѭ-тѫ; и донесохъ му извѣстіе споредъ както ми бѣше на сърдце.
8 [і]Братія-та ми обаче, които възлѣзохѫ съ мене, обезсърчихѫ людіе-тѣ: но [к]азъ послѣдовахъ напълно Господу Богу моему.
9 И заклѣ ся Моисей въ тойзи день, и рече: [л]Непрѣмѣнно земя-та, [м]на коіѭто сѫ стѫпили нозѣ-тѣ ти, ще бѫде твое наслѣдіе, и на сынове-тѣ ти за всегда; защото напълно послѣдова ты Господу Богу мое- 10 му. И сега, ето, Господь мя упази живъ, [н]както рече, тѣзь четыридесеть и петь лѣта, отъ който день говори Господь това слово Моисею, когато Израиль ходяше по пустыніѭ-тѫ; и сега, ето, азъ сьмь 11 днесь на осмдесеть и петь годины. Още [о]и днесь сьмь силенъ, като въ день-тъ когато мя прати Моисей: както бѣше тогазь сила-та ми, така е и сега сила-та ми, за брань, и [п]да излазямъ, и да влазямъ,
12 Сега прочее дай ми тѫзи горѫ, за коіѭто говори Господь въ оный день; защото ты чу въ оный день, че [р]имаше тамъ Енакими и голѣми укрѣпени градове; [с]само Господь да е съ мене, [т]азъ ще гы изгоніѭ, както рече Господь.
13 И [у]благослови го Іисусъ, [ф]и даде на Халева Іефонніевый-тъ сынъ Хевронъ за на- 14 слѣдіе. [х]За това Хевронъ станѫ наслѣдіе на Халева сынъ-тъ на Іефоннія Кенезовъ дори до днесь, защото [ц]напълно послѣдова 15 Господу Богу Израилеву. А [ч]име-то на Хевронъ първо бѣше Киріаѳъ-арва: *а Арва бѣше* голѣмъ человѣкъ между Енакимы-тѣ. [ш]И земя-та ся утиши отъ брань.

ГЛАВА. 15.

1 А жрѣбіе-то за племе-то на Іудины-тѣ сынове по родове-тѣ имъ бѣше [а]при Идумейскый-тъ прѣдѣлъ: [б]пустыня-та Цинъ, къмъ югъ, бѣше полуденный край.
2 И южный прѣдѣлъ имъ бѣше отъ приморія-та на солено-то море, отъ залива, 3 който ся протака къмъ югъ; И простираше ся къмъ южнѫ-тѫ странѫ [в]въ въсходъ-тъ на Акраввимъ, и прѣминуваше въ Цинъ, и възлазяше отъ южнѫ-тѫ странѫ въ Кадисъ-варни, и минуваше Есронъ, и възлазяше въ Аддаръ, и враща- 4 ше ся къмъ Каркѫ: И минуваше [г]въ Асмонъ, и излазяше до потокъ-тъ на Египетъ, и свършаваше ся прѣдѣлъ-тъ въ море-то. Това ще ви бѫде юженъ прѣдѣлъ.
5 А въсточный прѣдѣлъ бѣше солено-то море, до край Іорданъ. И прѣдѣлъ-тъ къмъ сѣвернѫ-тѫ странѫ *почнуваше* отъ заливъ-тъ на море-то къмъ край-тъ на

е Числ. 32; 41. 1 Лѣт. 2; 23.
ж Гл. 12; 4.
з Числ. 32; 39, 40.
и Ст. 14. Гл. 18; 7.
і Числ. 18; 20. Втор. 10; 9. 18; 1, 2.

—

а Числ. 34; 17, 18.
б Числ. 26; 55. 33; 54. 34; 13.
в Гл. 13; 8, 32, 33.
г Быт. 48; 5. 1 Лѣт. 5; 1, 2.
д Числ. 35; 2. Гл. 21; 2.
е Числ. 32; 12. Гл. 15; 17.
ж Числ. 14; 24, 30. Втор. 1; 36, 38.
з Числ. 13; 26.
и Числ. 13; 6. 14; 6.
і Числ. 13; 31, 32. Втор. 1; 28.
к Числ. 14; 24. Втор. 1; 36.
л Числ. 14; 23, 24. Втор. 1; 36. Гл. 1; 3.
м Виж. Числ. 13; 22.
н Числ. 14; 30.
о Виж. Втор. 34; 7.
п Втор. 31; 2.
р Числ. 13; 28, 33.
с Псал. 18; 32, 34. 60; 12. Рим. 8; 31.
т Гл. 15; 14. Сѫд. 1; 20.
у Гл. 22; 6.
ф Гл. 10; 37. 15; 13. Сѫд. 1; 20. Виж. Гл. 21; 11, 12. 1 Лѣт. 6; 55, 56.
х Гл. 21; 12.
ц Ст. 8, 9.
ч Быт. 23; 2. Гл. 15; 13.
ш Гл. 11; 23.

—

а Числ. 34; 3.
б Числ. 33; 36.
в Числ. 34; 4.
г Числ. 34; 5.

6 Іорданъ: И възлазяше прѣдѣлъ-тъ до [д]Ве-
өаглѫ и минуваше къмъ сѣверъ на Ве-
өаравѫ; и възлазяше прѣдѣлъ-тъ [е]до ка-
мыкъ-тъ на Воана Рувимовый-тъ сынъ:
7 И възлазяше прѣдѣлъ-тъ къмъ Девиръ
[ж]отъ долъ-тъ Ахоръ, и къмъ сѣверъ по-
вращаше ся къмъ Галгалъ, срещѫ въс-
ходъ-тъ на Адуммимъ, който е къмъ юж-
нѫ-тѫ странѫ на потокъ-тъ; послѣ прѣ-
минуваше прѣдѣлъ-тъ връху водѫ-тѫ на
Енсемесъ, и свършаше ся [з]до источникъ-тъ
8 Рогиль: И възлазяше прѣдѣлъ-тъ [и]прѣзъ
долъ-тъ на Енномовый-тъ сынъ къмъ
южнѫ-тѫ странѫ [і]на Іевусъ; (Това е Іе-
русалимъ:) и възлазяше прѣдѣлъ-тъ на
върхъ-тъ на горѫ-тѫ, която е срѣщѫ
долъ-тъ на Енномъ къмъ западъ, който е
въ край-тъ [к]на долъ-тъ на Рафаимы-тѣ
9 къмъ сѣверъ: И прѣминуваше прѣдѣлъ-
тъ отъ върхъ-тъ на горѫ-тѫ [л]до източ-
никъ-тъ на водѫ-тѫ Нефөоіѧ, и излазя-
ше въ градове-тѣ на горѫ-тѫ Ефронъ:
и управяше ся прѣдѣлъ-тъ [м]къмъ Ваалѫ,
10 която е [н]Киріаөіаримъ: И вращаше ся
прѣдѣлъ-тъ отъ Ваалѫ къмъ западъ въ
горѫ-тѫ Сіиръ, и минуваше къмъ сѣверъ
въ странѫ-тѫ на горѫ-тѫ Іаримъ, коя-
то е Хасалонъ; и слазяше у Веөсемесъ,
11 и минуваше [о]въ Өамнѫ: Послѣ излазяше
прѣдѣлъ-тъ въ странѫ-тѫ [п]на Аккаронъ
къмъ сѣверъ; и управяше ся прѣдѣлъ-тъ
въ Сикронъ, и минуваше въ горѫ-тѫ на
Ваалѫ и излазяше въ Іавнеилъ, и свър-
шаше ся прѣдѣлъ-тъ въ море-то.

12 И западный прѣдѣлъ бѣше [р]голѣмо-то
море, и приморія-та. Тѣзи бѣхѫ прѣдѣ-
ли-тѣ на Іудины-тѣ сынове изоколо, спо-
редъ родове-тѣ имъ.

13 И [с]на Халева Іефонніевый-тъ сынъ даде
дѣлъ между Іудины-тѣ сынове, споредъ
повелѣніе-то Господне на Іисуса, [т]градъ-
тъ на Арвѫ отца Енакова, който е Хе-
14 вронъ. И испѫди отъ тамъ Халевъ [у]три-
ма-та Енаковы сынове, [ф]Сесая, и Ахи-
15 мана, и Өалмая, Енаковы-тѣ чада. И [х]отъ
тамъ възлѣзе противъ жители-тѣ на Де-
виръ: а име-то на Девиръ по напрѣдъ
16 бѣше Киріаөъ-сеферъ. И [ц]рече Халевъ:
Който порази Киріаөъ-сеферъ, и го прѣ-
земе, нему ще дамъ Ахсѫ дъщерiѭ си за
17 женѫ. И [ч]прѣзѣ го Гоөоніилъ [ш]сынъ-тъ
на Кенеза братъ-тъ Халевовъ; и даде му
18 Ахсѫ дъщерiѭ си за женѫ. И [щ]тя, кога-
то отхождаше, подстори го да иска отъ
бащѫ ѝ нивѫ; и [ъ]слѣзе отъ оселъ-тъ, и
19 рече ѝ Халевъ: Що ти е? А тя рече:
[ы]Дай ми благословеніе; понеже ми си
далъ южнѫ земіѭ, дай ми и водны ис-
точницы. И даде ѝ горни-тѣ источницы, и
долни-тѣ источницы.

20 Това е наслѣдіе-то на племе-то на Іу-
дины-тѣ сынове споредъ родове-тѣ имъ.

21 И най крайны-тѣ градове въ племе-то
на Іудины-тѣ сынове къмъ прѣдѣлы-тѣ
на Едомъ къмъ пладне бѣхѫ, Кавсеилъ
22 и Едаръ, и Іагуръ, И Кина, и Димона,
23 и Адада, И Кадесъ, и Асоръ, и Иөнанъ,
24 Зифъ, и Телемъ, и Ваалоөъ, (25) И Асоръ-
адатта, и Киріоөъ, Есронъ, който е Асоръ,
26 Амамъ, и Сема, и Молада, (27) И Асар-
28 гадда, и Есемонъ, и Веөфалеөъ, И Асаръ-
29 суалъ, и Вирсавее, и Визіотія, Ваала,
30 и Іимъ, и Асемъ, И Елөоладъ, и Хесилъ,
31 и Хорма, И [ь]Сиклагъ, и Мадманна, и Сан-
32 санна, И Леваоөъ, и Силеимъ, и Аинъ,
и Риммонъ: всичкы-тѣ градове двадесеть
и деветь, и села-та имъ.

33 Въ равнинѫ-тѫ бѣхѫ [ѣ]Есөаолъ, и Са-
34 раа, и Асна, И Заноа, и Енганимъ, Өап-
35 фуа, и Инамъ, Іармуөъ, и Одолламъ, Со-
36 хо, и Азика, И Сагаримъ, и Адиөаимъ,
и Гедира, (и Гедироөаимъ,) градове четы-
37 ринадесеть, и села-та имъ; Сенанъ, и
38 Адаса, и Мигдалгадъ, И Далаанъ, и Масфа,
39 и [ю]Іокөеилъ, Лахисъ, и Васкаөъ, и Ег-
40 лонъ, И Хаввонъ, и Лахмасъ, и Хиөлисъ,
41 И Гедироөъ, Веөъ-дагонъ, и Наама, и
Маккида, градове шестнадесеть, и села-та
42 имъ; Ливна, и Еөеръ, и Асанъ, (43) И
44 Іефөа, и Асена, и Несивъ, И Кеила, и
Ахзивъ, и Мариса, градове деветь, и се-
45 ла-та имъ: Аккаронъ, и паланкы-тѣ му,
46 и села-та му: Отъ Аккаронъ до море-то,
всичкы-тѣ които сѫ близу при Азотъ, и
47 села-та имъ: Азотъ, паланкы-тѣ му и се-
ла-та му, Газа, паланкы-тѣ ѝ и села-та ѝ,
[я]до Египетскый-тъ потокъ и [ѫ]голѣмо-то
море съ прѣдѣлъ-тъ *му*.

48 И въ планинскы-тѣ мѣста, Самиръ, и
49 Іаөиръ, и Сохо, И Данна, и Киріаөъ-сан-
50 на, която е Девиръ, И Анавъ, и Есөемо,
51 и Анимъ, И [іѫ]Гесенъ, и Олонъ, и Гило,
52 градове единадесеть, и села-та имъ: Аравъ,
53 и Дума, и Есанъ, И Іанумъ, и Веөъ-
54 өапфуа, и Афека, И Хумата, и [а]Киріаөъ-
арва, който е Хевронъ, и Сіоръ, градове
55 деветь, и села-та имъ: Маонъ, Кармилъ,
56 и Зифъ, и Іута, И Іезраель, и Іокдеамъ,
57 и Заноа, Акаинъ, Гаваа, и Өамна, градо-
58 ве десеть, и села-та имъ: Алулъ, Веө-
59 суръ, и Гедоръ, И Маараөъ, и Веөаноөъ,
и Елтеконъ, градове шесть, и села-та

д Гл. 18; 19.
е Гл. 18; 17.
ж Гл. 7; 26.
з 2 Цар. 17; 17. 3 Цар. 1; 9.
и Гл. 18. 16. 4 Цар. 23; 10. Іер. 19; 2, 6.
і Гл. 18; 28. Сѫд. 1; 21. 19; 10.
к Гл. 18; 16.
л Гл. 18; 15.
м 1 Лѣт. 13; 6.
н Сѫд. 18; 12.
о Быт. 38; 13. Сѫд. 14; 1.
п Гл. 19; 43.
р Ст. 47. Числ. 34; 6, 7.
с Гл. 14; 13.
т Гл. 14; 15.
у Сѫд. 1; 10, 20.
ф Числ. 13; 22.
х Гл. 10; 38. Сѫд. 1; 11.
ц Сѫд. 1; 12.
ч Сѫд. 1; 13. 3; 9.
ш Числ. 32; 12. Гл. 14; 6.
щ Сѫд. 1; 14.
ъ Виж. Быт. 24; 64. 1 Цар. 25; 23.
ы Быт. 33; 11.
ь 1 Цар. 27; 6.
ѣ Числ. 13; 23.
ю 4 Цар. 14; 7.
я Ст. 4.
ѫ Числ. 34; 6.
іѫ Гл. 10; 41. 11; 16.
а Ст. 13. Гл. 14; 15.

60 имъ: [б]Киріаѳъ-ваалъ, който е Киріаѳіаримъ, и Равва, градове два, и села-та имъ.
61 Въ пустыніѭ-тѫ, Веѳарава, Миддинъ, и
62 Сехаха, И Нивсанъ, и градъ-тъ на сольтѫ, и Енгадди, градове шесть, и села-та имъ.
63 А [в]Іудини-тѣ сынове не могохѫ да изгонятъ Іевусейцы-тѣ, които населявахѫ Іерусалимъ, [г]но живѣѭтъ Іевуссейци-тѣ съ Іудины-тѣ сынове въ Іерусалимъ до тойзи день.

ГЛАВА 16.

1 И паднѫ жрѣбіе на Іосифовы-тѣ сынове отъ Іорданъ *при* Іерихонъ, дори до воды-тѣ на Іерихонъ къмъ истокъ, къмъ пустыніѭ-тѫ която възлази отъ Іерихонъ
2 прѣзъ горѫ-тѫ Веѳиль, И простираше ся отъ Веѳиль [а]до Лузъ, и минуваше прѣзъ
3 прѣдѣлъ-тъ на Архіатароѳъ: И слазяше отъ западъ въ прѣдѣлъ-тъ на Іафлети, [б]до прѣдѣлъ-тъ на долный-тъ Веѳоронъ, и [в]до Гезеръ, и излазяше въ море-то.
4 И [г]зѣхѫ наслѣдіе-то си Іосифови-тѣ
5 сынове, Манассія и Ефремъ: И прѣдѣлъ-тъ на Ефремовы-тѣ сынове споредъ родове-тѣ имъ бѣше *тойзи:* прѣдѣлъ-тъ на наслѣдіе-то имъ къмъ въсточнѫ-тѫ странѫ бѣше [д]Атароѳъ-аддаръ, [е]до горній-тъ
6 Веѳоронъ: И простираше ся прѣдѣлъ-тъ къмъ море-то [ж]въ Михмеѳаѳъ кѫдѣ сѣверъ, и прѣдѣлъ-тъ ся вращаше къмъ истокъ до Танаѳъ-сило, и отъ тамъ прѣ-
7 минуваше къмъ истокъ въ Іанохъ: И слазяше отъ Іанохъ въ Атароѳъ, и въ [з]Нараѳъ, и достигаше въ Іерихонъ, и изла-
8 зяше въ Іорданъ. Прѣдѣлъ-тъ отхождаше отъ Ѳапфуіѭ къмъ западъ [и]до потокъ-тъ Канѫ, и свършваше ся въ море-то. Това е наслѣдіе-то на племе-то на Ефремовы-тѣ сынове споредъ родове-тѣ
9 имъ. Имаше [і]и градове отдѣлени за Ефремовы-тѣ сынове между наслѣдіе-то на Манассіины-тѣ сынове, всичкы-тѣ градове
10 и села-та имъ. И [к]не изгонихѫ Хананейцы-тѣ които живѣяхѫ въ Гезеръ; но Хананейци-тѣ живѣѭтъ между Ефремцы-тѣ дори до тойзи день, и станѫхѫ раби подданни.

ГЛАВА 17.

1 И *това* бѣше жрѣбіе-то за племе-то на Манассіѭ, (защото той бѣше [а]първородный на Іосифа,) [б]за Махира първородный-тъ Манассіевъ който е отецъ на Галаада; понеже той бѣше мѫжъ ратникъ, [в]за то-
2 ва Галаадъ и Васанъ бѣхѫ негови. Имаме *жрѣбіе* и [г]за другы-тѣ Манассіины сынове споредъ родове-тѣ имъ, [д]за сынове-тѣ на Авіезера, и за сынове-тѣ на Хелека, и [е]за сынове-тѣ на Асріиля, и за сынове-тѣ на Сихема, и [ж]за сынове-тѣ на Ефера, и за сынове-тѣ на Семида. Тія бѣхѫ мѫжкы-тѣ чада на Манассіѭ Іосифовъ-тъ сынъ, споредъ родове-тѣ имъ.
3 [з]Салпаадъ обаче (сынъ-тъ на Ефера, *който бѣше* сынъ на Галаада, *а Галаадъ* сынъ на Махира, *а Махиръ* сынъ на Манассіѭ,) нѣмаше сынове, но дъщери; и тѣзи сѫ имена-та на дъщери-тѣ му, Маала, и Нуа,
4 Егла, Мелха, и Ѳерса. И дойдохѫ прѣдъ [и]Елеазара священникъ-тъ, и прѣдъ Іисуса сынъ-тъ Навіевъ, и прѣдъ князове-тѣ, та рекохѫ: [і]Господь заповѣда Моисею да ни даде наслѣдіе между братія-та ни. И даде имъ споредъ повелѣніе-то Господне наслѣдіе между братія-та на отца имъ.
5 И паднѫхѫ ся на Манассіѭ десеть дѣлове, освѣнь земіѭ-тѫ Галаадъ и Васанъ,
6 които сѫ оттамъ Іорданъ; Защото дъщери-тѣ на Манассіѭ зѣхѫ наслѣдіе между сынове-тѣ му: а Галаадска-та земя бѣше на другы-тѣ сынове на Манассіѭ.
7 И прѣдѣлъ-тъ на Манассіѭ бѣше отъ Асиръ [к]до Михмеѳаѳъ който е срещѫ Сихемъ: и простираше ся прѣдѣлъ-тъ на дѣ-
8 сно до жители-тѣ на Енѳапфуіѭ. Манассія имаше земіѭ-тѫ Ѳапфуіѭ: [л]а Ѳапфуа надъ Манассіевъ-тъ прѣдѣлъ, *надлъжеше*
9 на Ефремовы-тѣ сынове. И слазяше прѣдѣлъ-тъ [м]до потокъ-тъ Канѫ, къмъ пладне на потокъ-тъ: [н]тѣзи Ефремови градове бѣхѫ между градове-тѣ на Манассіѭ, и прѣдѣлъ-тъ на Манассіѭ бѣше къмъ сѣверъ на потокъ-тъ, и свършаше ся въ
10 море-то. Къмъ пладне бѣше на Ефрема, а къмъ сѣверъ на Манассіѭ; и море-то бѣше прѣдѣлъ-тъ му; и допирахѫ къмъ сѣверъ до Асиръ, и къмъ истокъ до Ис-
11 сахаръ. И [о]имаше Манассія, въ *земіѭ-тѫ* Иссахаръ и Асиръ, [п]Веѳсанъ, и паланкы-тѣ му, и Ивлеамъ и паланкы-тѣ му, и жители-тѣ на Доръ и паланкы-тѣ му, и жители-тѣ на Ендоръ и паланкы-тѣ му, и жители-тѣ на Ѳаанахъ и паланкы-тѣ му, и жители-тѣ на Магеддонъ и паланкы-тѣ
12 му, три области. А [р]Манассіеви-тѣ сынове не могохѫ да изгонятъ *жители-тѣ на* тѣзи градове, но Хананейци-тѣ упорствова-
13 хѫ да живѣѭтъ въ онѫзь земіѭ. Но ка-

б Гл. 18; 14.
в Виж. Сѫд. 1; 8, 21. 2 Цар. 5; 6.
г Сѫд. 1; 21.

—

а Гл. 18; 13. Сѫд. 1; 26.
б Гл. 18; 13. 2 Лѣт. 8; 5.
в 3 Цар. 9; 15. 1 Лѣт. 7; 28.
г Гл. 17; 14.
д Гл. 18; 13.
е 2 Лѣт. 8; 5.
ж Гл. 17; 7.
з 1 Лѣт. 7; 28.
и Гл. 17; 9.
і Гл. 17; 9.
к Сѫд. 1; 29. Виж. 3 Цар. 9; 16.

—

а Быт. 41; 51. 46; 20. 48; 18.
б Быт. 50; 23. Числ. 26; 29. 32; 39, 40. 1 Лѣт. 7; 14.
в Втор. 3; 15.
г Числ. 26; 29—32.
д 1 Лѣт. 7; 18.
е Числ. 26; 31.
ж Числ. 26; 32.
з Числ. 26; 33. 27; 1. 36; 2.
и Гл. 14; 1.
і Числ. 27; 6, 7.
к Гл. 16; 6.
л Гл. 16; 8.
м Гл. 16; 8.
н Гл. 16; 9.
о 1 Лѣт. 7; 29.
п 1 Цар. 31; 10. 3 Цар. 4; 12.
р Сѫд. 1; 27, 28.

то ся укрѣпихѫ Израилеви-тѣ сынове, [с]турихѫ Ханаанцы-тѣ подъ данъкъ, но съвсѣмъ не гы изгонихѫ.

14 И [т]говорихѫ Іосифови-тѣ сынове на Іисуса, и рекохѫ: Защо ни даде ты [у]едно *само* жрѣбіе и единъ дѣлъ да наслѣдимъ, като смы [ф]много людіе, както ны благослови Господь до сега? 15 А Іисусъ имъ рече: Ако сте много людіе, възлѣзте на дѫбравѫ-тѫ, и изсѣчѣте еднѫ странѫ отъ неіѫ за себе си въ земіѫ-тѫ на Ферезейцы-тѣ, и на Рафаимы-тѣ, понеже е тѣсна за васъ гора-та Ефремъ. 16 И рекохѫ Іосифови-тѣ сынове: Не ще ся падне намъ тая гора; и всичкы-тѣ Ханаанци, които живѣіѫтъ въ земіѫ-тѫ на долъ-тъ, иматъ [х]желѣзны колесницы, *и онѣзи* които сѫ во Веѳсанъ и въ паланкы-тѣ му, и *онѣзи* които сѫ въ [ц]долъ-тъ Іезраель. 17 И говори Іисусъ на Іосифовъ-тъ домъ, на Ефрема и на Манассіѭ, и рече: Вы сте много людіе, и имате голѣмѫ силѫ; вы не ще да имате *само* едно жрѣбіе; 18 Но гора-та ще бѫде ваша; понеже е дѫбрава, и ще іѫ изсѣчете; и до краища-та си ще бѫде ваша; понеже ще испѫдите Ханаанцы-тѣ, [ч]ако и да иматъ желѣзны колесницы и сѫ силни.

ГЛАВА 18.

1 И събра ся всичко-то събраніе на Израилевы-тѣ сынове [а]въ Сило, и [б]поставихѫ тамъ скиніѭ-тѫ на събраніе-то; и покори имъ ся земя-та.

2 И останѫхѫ между Израилевы-тѣ сынове седмь племена които не бѣхѫ зѣли 3 наслѣдіе-то си. И рече Іисусъ на Израилевы-тѣ сынове: [в]До кога вы ще бѫдете нерадиви за да идете да обладаете земіѭ-тѫ, коіѭто Господь Богъ на отцы-тѣ ви 4 даде вамъ? Изберѣте си по трима мѫжіе отъ племе: и ще гы пратіѭ, и като станѫтъ ще минѫтъ прѣзъ тѫзи земіѭ, и ще іѫ опишѫтъ споредъ наслѣдія-та си, 5 и ще дойдѫтъ при мене. И ще іѫ раздѣлятъ на седмь дѣлове: [г]Іуда ще остане въ прѣдѣлы-тѣ си къмъ пладне, и [д]Іосифовый домъ ще остане въ прѣдѣлы-тѣ си 6 къмъ сѣверъ. И тъй ще опишете земіѭ-тѫ на седмь дѣлове и ще донесете тукъ при мене *описаніе-то*, и азъ ще [е]хвърліѭ жрѣбіе за васъ тукъ прѣдъ Господа Бога 7 нашего. Защото [ж]Левити-тѣ нѣматъ дѣлъ между васъ; защото священство-то Господне е наслѣдіе тѣмъ; [з]и Гадъ и Рувимъ и половина-та отъ племе-то Манассіино зѣхѫ наслѣдіе-то си оттамъ Іорданъ къмъ истокъ, което Моисей рабъ-тъ Господенъ имъ даде.

8 И станѫхѫ мѫжіе-тѣ та отидохѫ; и заповѣда Іисусъ на онѣзи които отидохѫ за да опишѫтъ земіѭ-тѫ, и рече: Идѣте и обходѣте земіѭ-тѫ, за да іѫ опишете, и върнѣте ся при мене, и азъ ще хвърліѭ жрѣбіе за васъ тукъ прѣдъ Господа 9 въ Сило. И отидохѫ мѫжіе-тѣ и обходихѫ земіѭ-тѫ, и описахѫ іѫ въ книгѫ по градове на седмь дѣла, и дойдохѫ при 10 Іисуса въ станъ-тъ въ Сило. И хвърли Іисусъ жрѣбіе за тѣхъ въ Сило прѣдъ Господа; и раздѣли Іисусъ тамъ земіѭ-тѫ на Израилевы-тѣ сынове споредъ раздѣленія-та имъ.

11 И излѣзе жрѣбіе за племе-то на Веніаминовы-тѣ сынове по родове-тѣ имъ, и паднѫ ся прѣдѣлъ-тъ на наслѣдіе-то имъ между Іудины-тѣ сынове и Іосифовы-тѣ сынове.

12 И [и]прѣдѣлъ-тъ имъ бѣше къмъ сѣверъ отъ Іорданъ, и възлазяше прѣдѣлъ-тъ къмъ странѫ-тѫ на Іерихонъ кѫдѣ сѣверъ, и възлазяше прѣзъ горы-тѣ къмъ западъ, и свършаше ся въ пустыніѭ-тѫ 13 Веѳавенъ. И отъ тамъ минуваше прѣдѣлъ-тъ къмъ Лузъ, кѫдѣ южнѫ-тѫ странѫ на Лузъ, [і]която е Веѳиль; и слазяше прѣдѣлъ-тъ въ Атароѳъ-аддаръ, на горѫ-тѫ която е къмъ пладне [к]на долный-тъ Веѳоронъ.

14 И прѣдѣлъ-тъ ся простираше *отъ тамъ*, и завращаше ся на западнѫ странѫ къмъ пладне, отъ горѫ-тѫ която е срещѫ Веѳоронъ къмъ пладне; и свършаше ся [л]въ Киріаѳъ-ваалъ, който е Киріаѳіаримъ, градъ на Іудины-тѣ сынове: това бѣше западна-та страна.

15 И южна-та страна бѣше отъ край-тъ на Киріаѳіаримъ и минуваше прѣдѣлъ-тъ къмъ западъ, и свършаше ся [м]до источникъ-тъ на водѫ-тѫ Нефѳоіѫ; 16 И слазяше прѣдѣлъ-тъ въ край-тъ на горѫ-тѫ която е срещѫ дебрь-тъ на Енномовый-тъ сынъ, който е въ долинѫ-тѫ на Рафаимы-тѣ къмъ сѣверъ, и слазяше прѣзъ [н]дебрь-тъ на Еннома, въ южнѫ-тѫ странѫ на Іевусъ, и слазяше [о]при источникъ-тъ Рогилъ, 17 И като ся распростираше отъ сѣверъ, минуваше въ Енсемесъ, и исхождаше въ Галилоѳъ, който е срещѫ въсходъ-тъ на Адуммимъ, и слазяше [п]при камыкъ-тъ на Воана Рувимовый-тъ 18 сынъ, И минуваше въ странѫ-тѫ, която е срещѫ Аравѫ къмъ сѣверъ, и слазяше [р]въ 19 Аравѫ: И минуваше прѣдѣлъ-тъ къмъ сѣвернѫ-тѫ странѫ на Веѳаглѫ; и свър-

с Гл. 16; 10.
т Гл. 16; 4.
у Быт. 48; 22.
ф Быт. 48; 19. Чисх. 26; 34, 37.
х Сжд. 1; 19. 4; 3.
ц Гл. 19; 18. 3 Цар. 4; 12.
ч Втор. 20; 1.

—

а Гл. 19; 51. 21; 2. 22; 9. Іер. 7; 12.
б Сжд. 18; 31. 1 Цар. 1; 3, 24. 4; 3, 4.
в Сжд. 18; 9.
г Гл. 15; 1.
д Гл. 16; 1, 4.
е Ст. 10. Гл. 14; 2.
ж Гл. 13; 33.
з Гл. 13; 8.
и Гл. 16; 1.
і Быт. 28; 19. Сжд. 1; 23.
к Гл. 16; 3.
л Виж. Гл. 15; 9.
м Гл. 15; 9.
н Гл. 15; 8.
о Гл. 15; 7.
п Гл. 15; 6.
р Гл. 15; 6.

шаше ся прѣдѣлъ-тъ въ сѣверный заливъ на Солено-то море, къмъ южный-тъ край на Іорданъ: той бѣше южный прѣдѣлъ.
20 А прѣдѣлъ-тъ му къмъ всточнѫ-тѫ странѫ бѣше Іорданъ. Това бѣше, споредъ прѣдѣлъ-тъ си изоколо, наслѣдіе-то на Веніаминовы-тѣ сынове, по родове-тѣ имъ.
21 А градове-тѣ за племе-то на Веніаминовы-тѣ сынове по родове-тѣ имъ бѣхѫ
22 Іерихонъ, и Веѳагла, и Емекъ-кесисъ, И
23 Веѳарава, и Семараимъ, и Веѳиль, И
24 Авимъ, и Фара, и Офра, И Хефаръ-аммона, и Афни, и Гава, дванадесеть градове,
25 и села-та имъ: Гаваонъ, и Рама, и Ви-
26 роѳъ, И Масфа, и Хефира, и Моса, (27) И
28 Рекемъ, и Іерфаилъ, и Ѳарала, И Сила, Елефъ, и [c]Іевусъ, който е Іерусалимъ, Гавааѳъ, и Киріаѳъ, четыринадесеть градове, и села-та имъ. Това е наслѣдіе-то на Веніаминовы-тѣ сынове по родове-тѣ имъ.

ГЛАВА 19.

1 И излѣзе второ-то жрѣбіе Симеону, за племе-то на Симеоновы-тѣ сынове по родове-тѣ имъ; и [a]наслѣдіе-то имъ бѣше вѫтрѣ въ наслѣдіе-то на Іудины-тѣ сы-
2 нове. И [б]зѣхѫ за наслѣдіе свое Вирсавее,
3 (и Савее,) и Моладѫ, И Асаръ-суалъ, и
4 Валѫ, и Асемъ, И Елѳоладъ, и Веѳулъ,
5 и Хормѫ. И Сиклагъ и Веѳъ-маркавоѳъ,
6 и Асаръ-суса, И Веѳлеваоѳъ, и Саруенъ,
7 градове тринадесеть, и села-та имъ; Аинъ, Риммонъ, и Еѳеръ, и Асанъ, градове
8 четыри и села-та имъ; И всичкы-тѣ села които бѣхѫ около тѣзи градове до Ваалаѳъ-виръ, южный Рамаѳъ. Това е наслѣдіе-то за племе-то на Симеоновы-тѣ
9 сынове по родове-тѣ имъ. Отъ дѣлъ-тъ на Іудины-тѣ сынове *ся даде* наслѣдіе-то на Симеоновы-тѣ сынове, защото дѣлъ-тъ на Іудины-тѣ сынове бѣше голѣмъ за тѣхъ; [в]за това Симеонови-тѣ сынове зѣхѫ наслѣдіе-то си вѫтрѣ въ тѣхно-то наслѣдіе.
10 И излѣзе третьо-то жрѣбіе на Завулоновы-тѣ сынове по родове-тѣ имъ; и прѣдѣлъ-тъ на наслѣдіе-то имъ бѣше до Са-
11 ридъ: И [г]възлазяше прѣдѣлъ-тъ имъ къмъ море-то, и Маралѫ, и досѣгаше до Давасеѳъ, и досѣгаше до потокъ-тъ кой-
12 то е [д]срещѫ Іокнеамъ: И обращаше ся отъ Саридъ къмъ истокъ сълнца въ прѣдѣлъ-тъ на Кислоѳъ-ѳаворъ, и излазяше
13 въ Давраѳъ, и възлазяше въ Іафіѭ: И отъ тамъ минуваше къмъ истокъ въ Геѳеферъ, въ Итта-касинъ, и излазяше въ
14 Риммонъ-меѳоаръ, къмъ Нуіѭ; И вращаше ся прѣдѣлъ-тъ отъ сѣвернѫ-тѫ странѫ въ Анаѳонъ и свършаше ся въ дол-
15 ъ-тъ Іефѳаилъ: И *обземаше* Каттаѳъ, и Наадалъ, и Симронъ и Идалѫ, и Виѳлеемъ:
16 градове дванадесеть и села-та имъ. Това е наслѣдіе-то на Завулоновы-тѣ сынове по родове-тѣ имъ, тѣзи градове и села-та имъ.
17 Четвърто-то жрѣбіе излѣзе на Иссахара, за Иссахаровы-тѣ сынове по родове-тѣ
18 имъ. И прѣдѣлъ-тъ имъ бѣше Іезраель, и
19 Кесулоѳъ, и Сунамъ, И Афераимъ, и Се-
20 онъ, и Анахараѳъ, И Равиѳъ, и Кисіонъ,
21 и Авесъ, И Ремеѳъ, и Енганнимъ, и Енад-
22 да, и Веѳъ-фасисъ: И досѣгаше прѣдѣлъ-тъ до Ѳаворъ, и Сахасимѫ, и Веѳсемесъ, и прѣдѣлъ-тъ имъ ся свършаше въ Іорданъ: градове шестнадесеть, и се-
23 ла-та имъ. Това е наслѣдіе-то за племе-то на Иссахаровы-тѣ сынове, по родове-тѣ имъ, градове-тѣ и села-та имъ.
24 И излѣзе пето-то жрѣбіе за племе-то на Асировы-тѣ сынове споредъ родове-тѣ
25 имъ. И прѣдѣлъ-тъ имъ бѣше Хелкаѳъ,
26 и Али, и Ветенъ, и Ахсафъ, И Аламелехъ, и Амадъ, и Мисалъ; и досѣгаше до Кармилъ къмъ западъ, и въ Сихоръ-лив-
27 наѳъ: И обращаше ся къмъ истокъ сълнца въ Веѳъ-дагонъ, и досѣгаше до Завулонъ и до долъ-тъ Іефѳаилъ къмъ сѣвернѫ-тѫ странѫ на Веѳемекъ, и Наилъ, и
28 излазѣше въ Хаулъ на лѣво. И Евронъ, и Роовъ, и Аммонъ, и Кана, [е]до голѣмый-
29 тъ Сидонъ: И обращаше ся прѣдѣлъ-тъ въ Рамѫ, и до укрѣпенный-тъ градъ Тиръ, и обращаше ся прѣдѣлъ-тъ въ Осѫ, и свършаше ся при море-то кѫдѣ странѫ-
30 тѫ на [ж]Ахзивъ: И Амма, и Афекъ, и Роовъ: градове двадесеть и два, и села-та
31 имъ. Това е наслѣдіе-то за племе-то на Асировы-тѣ сынове по родове-тѣ имъ, тѣзи градове и села-та имъ.
32 Шесто-то жрѣбіе излѣзе на Нефѳалимовы-тѣ сынове, за Нефѳалимовы-тѣ сынове
33 по родове-тѣ имъ. И прѣдѣлъ-тъ имъ бѣше отъ Елефъ, отъ Аллонъ близу при Сананнимъ, и Адами-некевъ, и Іавнеилъ, до Лаккумъ, и свършваше ся при Іорданъ:
34 И [з]обращаше ся прѣдѣлъ-тъ отъ западъ въ Азноѳъ-ѳаворъ, и отъ тамъ излазѣше въ Уккокъ, и досѣгаше до Завулонъ къмъ югъ, и досѣгаше до Асиръ къмъ западъ, и до Іудѫ къмъ истокъ сълнца при Іорданъ.
35 И оградени-тѣ градове бѣхѫ Сиддимъ, Серъ, и Аммаѳъ, Раккаѳъ, и Хиннероѳъ,
36 И Адама, и Рама, и Асоръ, (37) И Ке-
38 десъ, и Едраи, и Енасоръ, И Иронъ, и Мигдалилъ, Орамъ, и Веѳанаѳъ, и Веѳсемесъ: градове деветнадесеть, и села-та
39 имъ. Това е наслѣдіе-то за племе-то на Нефѳалимовы-тѣ сынове по родове-тѣ имъ, градове-тѣ и села-та имъ.

c Гл. 15; 8.
a Ст. 9.
б 1 Лѣт. 4; 28.
в Ст. 1.
г Быт. 49; 13.
д Гл. 12; 22.
е Гл. 11; 8. Сѫд. 1; 31.
ж Быт. 38; 5. Сѫд. 1; 31.
Мих. 1; 14.
з Втор. 33; 23.

40 Седмо-то жрѣбіе излѣзе за племе-то на Дановы-тѣ сынове по родове-тѣ имъ. 41 И прѣдѣлъ-тъ на наслѣдіе-то имъ бѣше Сараа, и Есѳаолъ, и Ерсемесъ, 42 И [и]Салавинъ и Еалонъ, и Іеѳла, 43 И Елонъ, и Ѳамнаѳа, и Аккаронъ, 44 И Елтеко, и Гиввеѳонъ, и Ваалаѳъ, 45 И Іудъ, и Вани-варакъ, и Геѳриммонъ, 46 И Меіарконъ, и Ракконъ, съ прѣдѣлъ-тъ който е срещѫ Іоппѫ. 47 А [і]прѣдѣлъ-тъ на Дановы-тѣ сынове не имъ стигаше; за това Данови-тѣ сынове възлѣзохѫ и воевахѫ Лесемъ, и прѣзѣхѫ го, и поразихѫ го съ остро-то на ножъ-тъ, и зѣхѫ го за наслѣдіе, и населихѫ ся въ него, и [к]Лесемъ наименовахѫ Данъ, по име-то на отца си Дана. 48 Това е наслѣдіе-то за племе-то на Дановы-тѣ сынове по родове-тѣ имъ, тѣзи градове и села-та имъ. 49 А като свършихѫ да дѣлятъ земіѭ-тѫ споредъ прѣдѣлы-тѣ й, Израилеви-тѣ сынове дадохѫ помежду си наслѣдіе на Іисуса Навіевъ-тъ сынъ: 50 Споредъ слово-то Господне дадохѫ му градъ-тъ, който поиска, [л]Ѳамнаѳъ-сарахъ въ Ефремовѫ-тѫ горѫ; и съгради градъ-тъ и насели ся въ него.

51 [м]Тѣзи сѫ наслѣдія-та, които Елеазаръ священникъ-тъ и Іисусъ Навіевый сынъ и началници-тѣ на отечественны-тѣ племена на Израилевы-тѣ сынове, раздѣлихѫ съсъ жрѣбіе [н]въ Сило, прѣдъ Господа при двери-тѣ на скиніѭ-тѫ на събраніе-то. И свършихѫ раздѣленіе-то на земіѭ-тѫ.

ГЛАВА 20.

1 И говори Господь Іисусу и рече: 2 Кажи на Израилевы-тѣ сынове, и речи *имъ:* [а]Опредѣлете си градове-тѣ за прибѣгнуваніе, за които ви рѣкохъ чрѣзъ Моисея: 3 За да прибѣгнува тамъ онзи убица, който убіе человѣка безъ намѣреніе, по незнаяніе; и тѣ да ви бѫдѫтъ за прибѣжище отъ отмъстителя на кръвь-тѫ. 4 И когато онзи който побѣгне въ единъ отъ тѣзи градове застане [б]въ входъ-тъ на градскы-тѣ врата, и си каже работѫ-тѫ въ слушаніе на старѣйшины-тѣ отъ онзи градъ, тѣ да го пріемѫтъ въ градъ-тъ при себе си, и да му дадѫтъ мѣсто, и да живѣе у тѣхъ. 5 И [в]ако отмъститель-тъ на кръвь-тѫ го погне, тѣ да не прѣдадѫтъ убицѫ-тѫ въ рѫкѫ-тѫ му; защото по незнаяніе е поразилъ ближній-тъ си, и не го е мразялъ отъ понапрѣдъ. 6 И да живѣе въ онзи градъ, [г]додѣ ся прѣдстави прѣдъ събраніе-то на сѫдъ, до смърть-тѫ на великый-тъ священникъ, който е въ онѣзъ дни: тогазъ убица-та да ся върне, и да отиде въ градъ-тъ си, и въ домъ-тъ си, въ градъ-тъ отъ който е побѣгнѫлъ.

7 И отдѣлихѫ [д]Кадесъ въ Галилеіѭ въ Нефѳалимовѫ-тѫ горѫ, и [е]Сихемъ въ Ефремовѫ-тѫ горѫ, и [ж]Киріаѳъ-арвѫ (която е Хевронъ), [з]въ Іудинѫ-тѫ горѫ. 8 А оттамъ Іорданъ срещѫ Іерихонъ, къмъ истокъ, опредѣлихѫ [и]Восоръ въ пустыніѭ-тѫ на поле-то отъ Рувимово-то племе, и [і]Рамоѳъ въ Галаадъ отъ Гадово-то племе, и [к]Голанъ во Васанъ отъ Манассіино-то племе. 9 [л]Тѣзи бѣхѫ опредѣлени-тѣ градове за всичкы-тѣ Израилевы сынове, и за чужденцы-тѣ които живѣіѫтъ между тѣхъ, щото всякой който бы убилъ нѣкого безъ намѣреніе, да бѣга тамъ, и да ся не убіе отъ рѫкѫ-тѫ на отмъстителя на кръвь-тѫ, [м]додѣ да ся прѣдстави прѣдъ събраніе-то.

ГЛАВА 21.

1 И дойдохѫ началници-тѣ на отцы-тѣ Левитскы при [а]Елеазара священника, и при Іисуса Навіевъ-тъ сынъ, и при началницы-тѣ на отцы-тѣ отъ племена-та на Израилевы-тѣ сынове, 2 Та имъ говорихѫ [б]въ Сило въ земіѭ-тѫ Ханаанъ, и рекохѫ: [в]Господь заповѣда чрѣзъ Моисея да ни ся дадѫтъ градове да обитавамы и околности-тѣ имъ за скотове-тѣ ни. 3 И дадохѫ Израилеви-тѣ сынове на Левиты-тѣ отъ наслѣдіе-то си, споредъ слово-то Господне, тѣзи градове съ околности-тѣ имъ.

4 И излѣзе жрѣбіе за родове-тѣ на Кааѳовцы-тѣ; и [г]сынове-тѣ на Аарона священника, които бѣхѫ отъ Левиты-тѣ, [д]зѣхѫ чрѣзъ жрѣбіе отъ Іудино-то племе, и отъ Симеоново-то племе и отъ Веніаминово-то племе, тринадесеть градове.

5 [е]А останѫли-тѣ Кааѳови сынове *зѣхѫ* чрѣзъ жрѣбіе отъ родове-тѣ на Ефремово-то племе, и отъ Даново-то племе, и отъ половинѫ-тѫ на Манассіино-то племе, десеть градове.

6 И [ж]Гирсонови-тѣ сынове *зѣхѫ* чрѣзъ жрѣбіе отъ родове-тѣ на Иссахарово-то племе, и отъ Асирово-то племе, и отъ Нефѳалимово-то племе, и отъ половинѫ-тѫ на Манассіино-то племе у Васанъ, тринадесеть градове.

7 [з]Мераріеви-тѣ сынове споредъ родове-

и Сѫд. 1; 35.
і Виж. Сѫд. 18.
к Сѫд. 18; 29.
л Гл. 24; 30,
м Числ. 34; 17. Гл. 14; 1.
н Гл. 18; 1, 10.

—

а Исх. 21; 13. Числ. 35; 6, 11, 14. Втор. 19; 2, 9.
б Руѳ. 4; 1, 2.
в Числ. 35; 12.
г Числ. 35; 12, 25.
д Гл. 21; 32. 1 Лѣт. 6; 76.
е Гл. 21; 21. 2 Лѣт. 10; 1.
ж Гл. 14; 15. 21; 11, 13.
з Лук. 1; 39.
и Втор. 4; 43. Гл. 21; 36. 1 Лѣт. 6; 78.
і Гл. 21; 38. 3 Цар. 22; 3.
к Гл. 21; 27.
л Числ. 35; 15.
м Ст. 6.

—

а Гл. 14; 1. 17; 4.
б Гл. 18; 1.
в Числ. 35; 2.
г Ст. 8, 19.
д Виж. Гл. 24; 33.
е Ст. 20 и дрг.
ж Ст. 27 и дрг.
з Ст. 34 и дрг.

тѣ си *зѣхѫ* отъ Рувимово-то племе, и отъ Гадово-то племе, и отъ Завулоново-то племе, дванадесеть градове.

8 И [и]дадохѫ Израилеви-тѣ сынове чрѣзъ жрѣбіе на Левиты-тѣ тѣзи градове, и прѣдградія-та имъ, [і]както заповѣда Господь чрѣзъ Моисея.

9 И дадохѫ отъ племе-то на Іудины-тѣ сынове, и отъ племе-то на Симеоновы-тѣ сынове, тѣзи градове, които ся въспоме- 10 нуватъ *тукъ* по име: И [к]зѣхѫ гы Ааронови-тѣ сынове, които бѣхѫ отъ родове-тѣ на Кааѳовцы-тѣ, които сѫ отъ Левіевы-тѣ сынове; защото пьрво-то жрѣбіе 11 станѫ за тѣхъ. И [л]дадохѫ имъ градъ-тъ на Арвѫ [м]Енаковый-тъ отецъ, (който е Хевронъ) [н]въ Іудинѫ-тѫ горѫ, и прѣд- 12 градія-та му около него. А [о]нивы-тѣ на градъ-тъ, и села-та му, дадохѫ на Халева Іефонніевъ-тъ сынъ за притяжаніе 13 нему. И [п]дадохѫ на сынове-тѣ на Аарона священника градъ-тъ на прибѣжище за убіицѫ, [р]Хевронъ, и прѣдградія-та му, 14 и [с]Ливнѫ, и прѣдградія-та ѝ, И [т]Іаѳиръ и прѣдградія-та му, и [у]Есѳемой и прѣд- 15 градія-та му, И [ф]Олонъ и прѣдградія-та 16 му, и [х]Девиръ и прѣдградія-та му, И [ц]Аинъ и прѣдградія-та му, и [ч]Іуттѫ и прѣдградія-та ѝ, и [ш]Веѳсемесъ и прѣдградія-та му: деветь градове отъ тѣзи двѣ-тѣ 17 племена; И отъ Веніаминово-то племе, [щ]Гаваонъ и прѣдградія-та му, [ъ]Гавѫ и 18 прѣдградія-та ѝ, Анаѳоѳъ и прѣдградія-та му, и [ы]Алмонъ и прѣдградія-та му: четы- 19 ри градове. Всичкы-тѣ градове на Аароновы-тѣ сынове священницы-тѣ, тринадесеть градове, и прѣдградія-та имъ.

20 И [ь]родове-тѣ на Кааѳовы-тѣ сынове, на Левиты-тѣ които оставахѫ отъ Кааѳовы-тѣ сынове, зѣхѫ градове-тѣ на свое-то 21 жрѣбіе отъ Ефремово-то племе. И дадохѫ имъ градъ-тъ на прибѣжище за убіицѫ, [ѣ]Сихемъ и прѣдградія-та му въ Ефремовѫ-тѫ горѫ, и Гезеръ и прѣдгра- 22 дія-та му, И Кивзаимъ и прѣдградія-та му, и Веѳоронъ и прѣдградія-та му: че- 23 тыри градове; И отъ Даново-то племе, Елтеко и прѣдградія-та му, Гивѳеѳонъ 24 и прѣдградія-та му, Еалонъ и прѣдградія-та му, Геѳриммонъ и прѣдградія-та 25 му; четыри прадове: И отъ половинѫ-тѫ на Манассіино-то племе, Ѳаанахъ и прѣдградія-та му, и Геѳриммонъ и прѣдгра- 26 дія-та му: два града. Всичкы-тѣ градове бѣхѫ десеть, и прѣдградія-та имъ, за родове-тѣ на останѫлы-тѣ Кааѳовы сынове.

27 А [ю]на Гирсоновы-тѣ сынове, отъ родове-тѣ на Левиты-тѣ *дадохѫ* отъ *другѫ-тѫ* половинѫ на Манассіино-то племе, градъ-тъ на прибѣжище за убіицѫ, [я]Голанъ у Васанъ и прѣдградія-та му, и Веесѳерѫ и 28 прѣдградія-та ѝ; два града: И отъ Иссахарово-то племе, Кисіонъ и прѣдградія-та 29 му, Давраѳъ, и прѣдградія-та му, Іармуѳъ и прѣдградія-та му, Енганимъ и 30 прѣдградія-та му; четыри града: И отъ Асирово-то племе, Мисаалъ и прѣдградія-та му, Авдонъ и прѣдградія-та му, 31 Хелкаѳъ и прѣдградія-та му, Роовъ и 32 прѣдградія-та му; четыри града: И отъ Нефѳалимово-то племе, градъ-тъ на прибѣжище за убіицѫ, [ж]Кедесъ въ Галилеѭ и прѣдградія-та му, и Аммоѳъ-доръ и прѣдградія-та му, и Карѳанъ и прѣдгра- 33 дія-та му; три града. Всичкы-тѣ градове на Гирсоновцы-тѣ, споредъ родове-тѣ имъ, бѣхѫ тринадесеть градове и прѣдградія-та имъ.

34 И [іж]на родове-тѣ на Мераріевы-тѣ сынове, останѫлы-тѣ отъ Левиты-тѣ, *дадохѫ* отъ Завулоново-то племе, Іокнеамъ и прѣдградія-та му, *и* Кароѫ и прѣдградія- 35 та ѝ, и Димнѫ и прѣдградія-та ѝ, Наа- 36 лолъ и прѣдградія-та му; четыри града: И отъ Рувимово-то племе *дадохѫ* [а]Восоръ и прѣдградія-та му, и Іассѫ и прѣд- 37 градія-та ѝ, Кедимоѳъ и прѣдградія-та му, и Мефааѳъ и прѣдградія-та му; четы- 38 ри града: И отъ Гадово-то племе *дадохѫ* градъ-тъ на прибѣжище за убіицѫ, [б]Рамоѳъ въ Галаадъ и прѣдградія-та му, и 39 Маханаимъ и прѣдградія-та му, Есевонъ и прѣдградія-та му, Іазиръ и прѣдградія- 40 та му; всичкы-тѣ четыри градове. Всичкы-тѣ градове *които дадохѫ* чрѣзъ жрѣбіе на Мераріевы-тѣ сынове, споредъ родове-тѣ имъ, на останѫлы-тѣ отъ родове-тѣ на Левиты-тѣ, бѣхѫ дванадесеть градове.

41 [в]Всичкы-тѣ градове на Левиты-тѣ между притяжаніе-то на Израилевы-тѣ сынове, бѣхѫ четыридесеть и осмь градове 42 съ прѣдградія-та имъ. Тѣзи градове бѣхѫ всякой съ прѣдградія-та си наоколо; така бѣхѫ всичкы тѣзи градове.

43 И даде Господь на Израиля [г]всичкѫ-тѫ землѭ, коѭто ся заклѣ да даде на отцы-тѣ имъ, и обладахѫ ѭ, и населихѫ 44 ся въ неѭ. И [д]даде имъ Господь упокоеніе отъ всякѫдѣ, по всичко що ся клѣ на отцы-тѣ имъ: и [е]никой отъ всичкы-тѣ имъ врагове не можѐ да застане срещѫ

и Ст. 3.
і Числ. 35; 2.
к Ст. 4.
л 1 Лѣт. 6; 55.
м Гл. 15; 13, 14.
н Гл. 20; 7. Лук. 1; 39.
о Гл. 14; 14. 1 Лѣт. 6; 56.
п 1 Лѣт. 6; 57 и друг.
р Гл. 15; 54. 20; 7.
с Гл. 15; 42.
т Гл. 15; 48.
у Гл. 15; 50.
ф Гл. 15; 51. 1 Лѣт. 6; 58.
х Гл. 15; 49.
ц Гл. 15; 42. 1 Лѣт. 6; 59.
ч Гл. 15; 55.
ш Гл. 15; 10.
щ Гл. 18; 25.
ъ Гл. 18; 24.
ы 1 Лѣт. 6; 60.
ь Ст. 5. 1 Лѣт. 6; 66.
ѣ Гл. 20; 7.
ю Ст. 6. 1 Лѣт. 6; 71.
я Гл. 20; 8.
ж Гл. 20; 7.
іж Ст. 7. Виж. 1 Лѣт. 6; 77.
а Гл. 20; 8.
б Гл. 20; 8.
в Числ. 35; 7.
г Быт. 13; 15. 15; 18. 26; 3. 28; 4, 13.
д Гл. 11; 23. 22; 4.
е Втор. 7; 24.

лице-то имъ; всичкы-тѣ имъ врагове прѣдаде Господь въ ржкж-тж имъ. 45 [ж]Не подпаднж нито една отъ всичкы-тѣ добры думы, които Господь говори на Израилевый-тъ домъ: всичкы-тѣ ся сбждохж.

ГЛАВА 22.

1 Тогазь повыка Іисусъ Рувимовцы-тѣ, и Гадовцы-тѣ, и половинж-тж отъ Манассіино-то племе, 2 Та имъ рече: [а]Вы упазихте всичко що ви заповѣда Моисей рабъ-тъ Господень, [б]и послушахте гласъ-тъ ми по всичко що ви заповѣдахъ. 3 Не оставихте братія-та си въ тѣзи много-то дни дори до днесь, но упазихте съвършенно заповѣдь-тж на Господа Бога вашего. 4 И сега Господь Богъ вашъ успокои братія-та ви, както имъ ся обѣща: сега прочее върнѣте ся, та идѣте въ кжщы-тѣ си, въ земіж-тж на ваше-то притяжаніе, [в]което Моисей рабъ-тъ Господень даде вамъ оттамъ Іорданъ. 5 [г]Но пазѣте добрѣ да вършите заповѣди-тѣ и законъ-тъ, който ви заповѣда Моисей рабъ-тъ Господень, [д]да обычате Господа Бога вашего, и да ходите въ всичкы-тѣ му пжтища, и да пазите заповѣди-тѣ му, и да сте прилѣпени нему, и да му служите съсъ всичко-то си сърдце, и съсъ всичкж-тж си душж. 6 И [е]благослови гы Іисусъ, и отпуснж гы; и отидохж въ кжщы-тѣ си. 7 И на половинж-тж отъ Манассіино-то племе даде Моисей *наслѣдіе* во Васанъ; а [ж]на *другж-тж* му половинж даде Іисусъ *наслѣдіе* между братія-та имъ отсамъ Іорданъ къмъ западъ. И когато гы проводи Іисусъ въ кжщы-тѣ имъ, благослови гы: 8 И говори имъ и каза: Върнѣте ся съ много богатство въ кжщы-тѣ си, и съ твърдѣ много скотове, съсъ сребро и злато, и съ мѣдь и съ желѣзо, и съ твърдѣ много дрехы, и [з]раздѣлѣте корысти-тѣ на непріятели-тѣ си съ братія-та си.

9 И Рувимови-тѣ сынове, и Гадови-тѣ сынове и половина-та отъ Манассіино-то племе ся върнжхж и тръгнжхж отъ Израилевы-тѣ сынове отъ Сило, който е въ земіж-тж Ханаанъ, за да идж-тъ въ земіж-тж Галаадъ, [и]въ земіж-тж на стяжаніе-то си, коіжто придобыхж споредъ слово-то Господне чрѣзъ Моисея.

10 И като дойдохж въ околность-тж на Іорданъ, която е въ Ханаанскж-тж земіж, Рувимови-тѣ сынове, и Гадови-тѣ сынове, и половина-та отъ Манассіино-то племе, съзидахж тамъ олтарь при Іорданъ, олтарь голѣмъ на глѣдъ. 11 И [і]чухж Израилеви-тѣ сынове да ся говори: Ето Рувимови-тѣ сынове, и Гадови-тѣ сынове, и половина-та отъ Манассіино-то племе, съзидахж олтарь отъ странж-тж на земіж-тж Ханаанъ, въ околность-тж на Іорданъ, до прѣходъ-тъ на Израилевы-тѣ сынове. 12 И когато чухж Израилеви-тѣ сынове, събра ся [к]всичко-то събраніе на Израилевы-тѣ сынове въ Сило, за да възлѣзжтъ 13 да ратуватъ противъ тѣхъ. И [л]пратихж Израилеви-тѣ сынове на Рувимовы-тѣ сынове, и на Гадовы-тѣ сынове, и на половинж-тж отъ Манассіино-то племе, въ земіж-тж Галаадъ, [м]Финееса сынъ-тъ на Елеазара священника, 14 И съ него десеть князове *по* единъ князь на отеческый-тъ домъ, отъ всяко Израилево племе, и [н]всякой бѣше глава на отеческый-тъ си домъ, надъ Израилевы-тѣ тысящы. 15 И отидохж при Рувимовы-тѣ сынове, и при Гадовы-тѣ сынове, и при половинж-тж отъ Манассіино-то племе въ земіж-тж Галаадъ, та 16 имъ говорихж, и казахж: Така говори всичко-то събраніе Господне: Какво е това прѣстжпленіе което сторихте противъ Бога Израилевъ, да ся върнете днесь да не слѣдувате Господа и сте си съградили олтарь, [о]за да отстжпите днесь отъ 17 Господа? Малко ли быде за насъ съгрѣшеніе-то [п]Фегорово, отъ което дори до днесь не смы ся очистили, и станж язва 18 въ събраніе-то Господне, И вы ще ся върнете ли днесь отъ подирь Господа? И ще бжде че ако отстжпите вы днесь отъ Господа, утрѣ [р]ще ся разгнѣва про-19 тивъ всичко-то Израилево събраніе. Ако ли земя-та на стяжаніе-то ви е нечиста, минѣте въ земіж-тж на стяжаніе-то Господне, [с]дѣто стой скинія-та Господня, и земѣте стяжаніе между насъ; и не отстжпвайте отъ Господа, нито отъ насъ да отстжпите, и да си съградите олтарь освѣнь олтарь-тъ на Господа Бога наше-20 го. [т]Не стори ли прѣстжпленіе Аханъ Зараевый сынъ въ проклѣтіж-тж, и паднж гнѣвъ връзъ всичко-то Израилево събраніе? И той человѣкъ не погынж самъ въ беззаконіе-то си.

21 Тогазь отговорихж Рувимови-тѣ сынове, и Гадови-тѣ сынове, и половина-та отъ Манассіино-то племе, та рекохж на Изра-22 илевы-тѣ тысященачалницы: [у]Крѣпкый Богъ Іеова, крѣпкый Богъ Іеова, [ф]той знае, и Израиль самъ ще узнае: ако *смы сторили това* за отстжпленіе, или ако, за прѣстжпленіе противъ Господа, да ны не

ж Гл. 23; 14.

—

а Числ. 32; 20. Втор. 3; 18.
б Гл. 1; 16, 17.
в Числ. 32; 33. Втор. 29; Гл. 13; 8.
г Втор. 6; 6, 17. 11; 22.
д Втор. 10; 12.
е Быт. 47, 7. Исх. 39; 43. Гл. 14; 13. 2 Цар. 6; 18. Лук. 24; 50.
ж Гл. 17; 5.
з Числ. 31; 27. 1 Цар. 30; 24.
и Числ. 32; 1, 26, 29.
і Втор. 13; 12 и арт. Сжд. 20; 12.
к Сжд. 20; 1.
л Втор. 13; 14. Сжд. 20; 12.
м Исх. 6; 25. Числ. 25; 7.
н Числ. 1; 4.
о Виж. Лев. 17; 8, 9.
п Числ. 25; 3, 4. Втор. 4; 3.
р Числ. 16; 22.
с Гл. 18; 1.
т Гл. 7; 1, 5.
у Втор. 10; 17.
ф 3 Цар. 8; 39. Іов. 10; 7. 23; 10. Псал. 44; 21. 139; 1, 2. Іер. 12; 3. 2 Кор. 11; 11, 31.

23 избавишь, *Господи*, тозь день. Ако смы си съградили олтарь за да ся върнемъ да не слѣдувамы Господа, или ако за да принесемъ върху него всесъжженіе или приношенія, или ако за да принесемъ върху него примирителны жьртвы, самъ Господь
24 [х]нека издири *това.* И ако не сторихмы това отъ страхъ, като думахмы: Утрѣ могѫтъ чада-та ви да говорятъ на чадата ни, и да рекѫтъ: Що имате вы да
25 правите съ Господа Бога Израилева? Защото Господь положи Іорданъ прѣдѣлъ между насъ и васъ, Рувимови сынове и Гадови сынове; нѣмате дѣлъ въ Господа; и сынове-тѣ ви направятъ сынове-тѣ ни да прѣстанѫтъ да ся боятъ отъ Господа.
26 За това рекохмы: Да земемъ да си съградимъ тозй олтарь, не за всесъжженіе,
27 нито за жьртвѫ, Но за да е [ц]свидѣтелство между насъ и васъ, и между родове-тѣ ни по насъ, че ный можемъ [ч]да правимъ службѫ-тѫ Господнѭ прѣдъ него съсъ всесъжженія-та си и съ жьртвы-тѣ си, и съ примирителны-тѣ си приношенія; за да не рекѫтъ утрѣ чада-та ви на чада-та ни:
28 Вы нѣмате дѣлъ въ Господа. За това рекохмы: Ако ся случи да говорятъ *така* намъ, или на родове-тѣ ни утрѣ, тогазь ще отговоримъ: Ето подобіе-то на олтарь-тъ Господень, който съградихѫ отци-тѣ ни, не за всесъжженіе, нито за жьртвѫ, но за да е свидѣтелство между
29 насъ и васъ. Да не бѫде, да отстѫпимъ ный отъ Господа, и да ся върнемъ днесь да не слѣдувамы Господа да [ш]съградимъ олтарь за всесъжженіе, за приношеніе, и за жьртвѫ, освѣнь олтарь-тъ на Господа Бога нашего, който е прѣдъ скиніѭ-тѫ му.
30 И като чухѫ Финеесъ священникъ-тъ и князове-тѣ на събраніе-то, и тысященачалници-тѣ Израилеви, които бѣхѫ съ него, думы-тѣ които говорихѫ Рувимови-тѣ сынове, и Гадови-тѣ сынове, и Манассіини-тѣ сынове, възблагодарихѫ ся.
31 И рече Финеесъ, сынъ-тъ Елеазаровъ священникъ-тъ, на Рувимовы-тѣ сынове, и на Гадовы-тѣ сынове, и на Манассіины-тѣ сынове: Днесь познахмы че Господь [щ]е въ срѣдъ насъ, защото не направихте това прѣстѫпленіе противъ Господа; чрѣзъ това избавихте Израилевы-тѣ сынове отъ
32 рѫкѫ-тѫ Господнѭ. Тогазь Финеесъ сынъ-тъ Елеазаровъ священникъ-тъ съ князове-тѣ върнѫхѫ ся отъ Рувимовы-тѣ сынове, и отъ Гадовы-тѣ сынове, отъ землѭ-тѫ Галаадъ, въ землѭ-тѫ Ханаанъ, при Израилевы-тѣ сынове, и донесохѫ
33 имъ отвѣтъ. И това нѣщо угодно быде на Израилевы-тѣ сынове; и [ѕ]благословихѫ Бога Израилеви-тѣ сынове, и не рекохѫ *вече* да възлѣзѫтъ противъ тѣхъ на бой, за да разорятъ землѭ-тѫ дѣто живѣехѫ Рувимови-тѣ сынове и Гадови-тѣ сынове.
34 И нарекохѫ Рувимови-тѣ сынове и Гадови-тѣ сынове олтарь-тъ **Едъ;* защото *думахѫ:* Това ще бѫде [ы]свидѣтелство между насъ, че Іеова е Богъ.

ГЛАВА 23.

1 И слѣдъ много врѣме отъ [а]както успокои Господь Израиля отъ всичкы-тѣ му непріятели изоколо, и [б]Іисусъ бѣше оста-
2 рѣлъ и прѣминѫлъ на възрастъ, [в]Свыка Іисусъ всичкый Израиль, старѣйшины-тѣ имъ и началницы-тѣ имъ, и сѫдіи-тѣ имъ, и надзиратели-тѣ имъ, та имъ рече: Азъ остарѣхъ, и прѣминѫлъ сьмь на възрастъ.
3 А вы видѣхте всичко що направи за васъ Господь Богъ вашъ на всичкы тѣзи народы; [г]защото Господь Богъ вашъ, той е
4 който ратова за васъ. Ето, [д]азъ раздѣлихъ съсъ жрѣбіе вамъ за наслѣдіе на племена-та ви тѣзи останѫли народы, съсъ всичкы-тѣ народы които погубихъ, отъ Іорданъ дори до голѣмо-то море, къмъ
5 западъ слънца. И Господь Богъ вашъ, той [е]ще гы испѫди отъ лице-то ви, и ще гы изгони отъ лице-то ви; и ще завладѣете землѭ-тѫ имъ, [ж]както Господь Богъ
6 вашъ ся обѣща вамъ. [з]Бѫдете много крѣпкы да пазите и да вършите всичко що е написано въ книгѫ-тѫ на Моисеовый-тъ законъ, [и]безъ да ся уклонявате
7 отъ него на десно или на лѣво; [і]За да ся не смѣсите съ тѣзи народы, които останѫхѫ по между вы, [к]нито да поменувате имена-та на богове-тѣ имъ, нито да ся закълнете *въ тѣхъ,* нито да имъ послужите,
8 нито да имъ ся поклоните: Но [л]при Господа Бога вашего да сте прилѣпени, както
9 сте были до тойзи день. Защото [м]Господь изгони отъ лице-то ви народы голѣмы и силны; и [н]никой не можѐ до днешній
10 день да устои прѣдъ васъ. [о]Единъ отъ васъ ще погне тысящѫ; защото Господь Богъ вашъ, той е който ратува за васъ, [п]както ся обѣща вамъ.

[х] Втор. 18; 19. 1 Цар. 20; 16.
[ц] Ст. 34; Гл. 24; 27. Быт. 31; 48.
[ч] Втор. 12; 5, 6, 11, 12, 17, 18, 26, 27.
[ш] Втор. 12; 13, 14.
[щ] Лев. 26; 11, 12. 2 Лѣт. 15; 2.
[ѕ] 1 Лѣт. 29; 20. Неем. 8; 6. Дан. 2; 19. Лук. 2; 28.
* Свидѣтелство.
[ы] Гл. 24; 27.

—

[а] Гл. 21; 44. 22; 4.
[б] Гл. 13; 1.
[в] Втор. 31; 28. Гл. 24; 1. 1 Лѣт. 28; 1.
[г] Исх. 14; 14. Гл. 10; 14. 42.
[д] Гл. 13; 2, 6. 18; 10.
[е] Исх. 23; 30. 33; 2. 34; 11. Втор. 11; 23. Гл. 13; 6.
[ж] Числ. 33; 53.
[з] Гл. 1; 7.
[и] Втор. 5; 32. 28; 14.
[і] Исх. 23; 33. Втор. 7; 2, 3. Прит. 4; 14. Ефес. 5; 11.
[к] Исх. 23; 13. Псал. 16; 4. Іер. 5; 7. Соф. 1; 5. Виж. Числ. 32; 38.
[л] Втор. 10; 20. 11; 22. 13; 4. Гл. 22; 5.
[м] Втор. 11; 23.
[н] Гл. 1; 5.
[о] Лев. 26; 8. Втор. 32; 30. Виж. Сѫд. 3; 31. 15; 15. 2 Цар. 23; 8.
[п] Исх. 14; 14. 23; 27. Втор. 3; 22.

11 [р]За това внимайте добрѣ въ себе си, да любите Господа Бога вашего. 12 Понеже [с]ако ся върнете нѣкога назадъ, та ся прилѣпите при остатъкъ-тъ на тѣзи народы, при тѣзи останѫлы-тѣ между васъ, и [т]направите съ тѣхъ сватовство, и ся смѣсите съ тѣхъ, и тѣ съ васъ, 13 Да знаете добрѣ че Господь [у]Богъ вашъ не ще вече да изгони отъ лице-то ви тѣзи народы, но [ф]ще ви бѫдѫтъ сѣти и примкы, и бичове по ребра-та ви, и трънiе въ очи-тѣ ви, додѣ исчезнете изъ тѫзи добрѫ земѭ, коѭто ви Господь Богъ вашъ даде. 14 И ето, [х]азъ днесь отхождамъ въ пѫть-тъ на всичкѫ-тѫ земѭ, и вы познавате съсъ всичко-то си сърдце, и съсъ всичкѫ-тѫ си душѫ, че [ц]не паднѫ напраздно нито една отъ тѣзи добры думы, които Господь Богъ вашъ говори за васъ: всичкы-тѣ ся сбѫдохѫ на васъ, ни една отъ тѣхъ не паднѫ напраздно. 15 [ч]За това както ся сбѫдохѫ на васъ всичкы-тѣ добры думы които говори вамъ Господь Богъ вашъ, така [ш]Господь ще нанесе на васъ всичкы-тѣ злы думы, додѣ вы истрѣби отъ тѫзи добрѫ земѭ, коѭто ви даде Господь Богъ вашъ. 16 Когато прѣстѫпите завѣтъ-тъ на Господа Бога вашего, който заповѣда вамъ, и отидете та послужите на другы богове, и имъ ся поклоните, тогазь гнѣвъ-тъ Господень ще ся запали противъ васъ, и ще исчезнете скоро изъ добрѫ-тѫ земѭ, коѭто ви даде.

ГЛАВА 24.

1 И събра Iисусъ всичкы-тѣ Израилевы племена [а]въ Сихемъ, [б]и свыка старѣйшины-тѣ на Израиля, и началницы-тѣ имъ, и сѫдiи-тѣ имъ, и надзиратели-тѣ имъ; та [в]застанѫхѫ прѣдъ Бога.

2 И рече Iисусъ на всичкы-тѣ людiе: Така говори Господь Богъ Израилевъ; [г]Оттамъ рѣкѫ-тѫ обитавахѫ въ старо врѣме отци-тѣ ви, Θарра, Авраамовый отецъ и Нахоровый отецъ, и [д]служихѫ на другы богове. 3 И [е]зѣхъ отца ви Авраама, отъ онѫзь странѫ на рѣкѫ-тѫ и водихъ го прѣзъ всичкѫ-тѫ Ханаанскѫ земѭ, и умножихъ сѣме-то му, и [ж]дадохъ му Исаака; 4 И [з]на Исаака дадохъ Iакова и Исава; и [и]дадохъ на Исава горѫ-тѫ Сiиръ, да ѭ наслѣди; а [і]Iаковъ и синове-тѣ му слѣзохѫ въ Египетъ. 5 И [к]пратихъ Моисея и Аарона, и [л]поразихъ Египетъ съ язвы, които направихъ въ срѣдъ него, и послѣ вы изведохъ. 6 И като [м]изведохъ отцы-тѣ ви изъ Египетъ, [н]дойдохте въ море-то; и [о]погнѫхѫ Египтяни-тѣ вслѣдъ отцы-тѣ ви съ колесницы и конiе въ Червено-то море: 7 И [п]выкнѫхѫ къмъ Господа, и той [р]тури мракъ между васъ и Египтяны-тѣ, и [с]наведе върхъ тѣхъ море-то, и покры гы; и [т]очи-тѣ ви видѣхѫ що направихъ въ Египетъ; и живѣхте въ пустынѭ-тѫ [у]много дни. 8 И доведохъ ви въ земѭ-тѫ на Аморрейцы-тѣ, които живѣехѫ оттамъ Iорданъ, и [ф]ратовахѫ противъ васъ, и прѣдадохъ гы въ рѫцѣ-тѣ ви, и наслѣдихте земѭ-тѫ имъ, и истрѣбихъ гы отъ лице-то ви.

9 И [х]станѫ Валакъ Сепфоровый сынъ, Моавскый царь, и ратова противъ Израиля; и [ц]прати та повыка Валаама Веоровъ-тъ сынъ за да вы прокълне; 10 Но [ч]азъ не рачихъ да послушамъ Валаама; и [ш]той даже вы и благослови, и избавихъ вы отъ рѫкѫ-тѫ му. 11 И [щ]прѣминѫхте Iорданъ, та дойдохте въ Iерихонъ; и ратовахѫ противъ васъ, Iерихонскы-тѣ мѫжiе, Аморрейци-тѣ и Ферезейци-тѣ, и Ханаанци-тѣ, и Хеттейци-тѣ, и Гергесейци-тѣ, и Евейци-тѣ, и Iевусейци-тѣ: и 12 прѣдадохъ гы въ рѫцѣ-тѣ ви. И [ъ]пратихъ прѣдъ васъ [ы]стършени-тѣ, които гы изгонихѫ отъ лице-то ви, двама-та Аморрейскы царiе: [ь]не съ твой-тъ ножъ, нито съ твой-тъ лѫкъ. 13 И дадохъ ви земѭ, въ коѭто ся не трудихте, и [ѣ]градове, които вы не сте съградили, и живѣете въ тѣхъ; и ядете отъ лозiя и маслины, които не сте садили.

14 [ю]Сега прочее бойте ся отъ Господа, и служѣте му съсъ [я]цѣлость и истинѫ; и [ѫ]отхвърлѣте богове-тѣ на които послужихѫ отци-тѣ ви оттамъ рѣкѫ-тѫ, и [ѭ]въ Египетъ, и служѣте Господу. 15 Но ако не ви е угодно да служите Господу, [а]изберѣте днесь кому искате да служите, [б]на онѣзи ли богове на които служихѫ отци-тѣ ви оттамъ рѣкѫ-тѫ, [в]или на тѣзи богове на Аморрейцы-тѣ, на които въ земѭ-тѫ живѣете; [г]но азъ и домъ-тъ ми ще служимъ Господу.

р Гл. 22; 5.
с Евр. 10; 38, 39. 2 Петр. 2; 20, 21.
т Втор. 7; 3.
у Сѫд. 2; 3.
ф Исх. 23; 33. Числ. 33; 55. Втор. 7; 16. 3 Цар. 11; 4.
х 3 Цар. 2; 2. Виж. Евр. 9; 27.
ц Гл. 21; 45. Лук. 21; 33.
ч Втор. 28; 63.
ш Лев. 26; 16. Втор. 28; 15, 16 и дрг.

—

а Быт. 35; 4.
б Гл. 23; 2.
в 1 Цар. 10; 19.
г Быт. 11; 26, 31.
д Быт. 31; 53.
е Быт. 12; 1. Дѣян. 7; 2, 3.
ж Быт. 21; 2, 3. Псал. 127; 3.
з Быт. 25; 24. 25, 26.
и Быт. 36; 8. Втор. 2; 5.
і Быт. 46; 1, 6. Дѣян. 7; 15.
к Исх. 3; 10.
л Исх. 7; 8; 9; 10; 12.
м Исх. 12; 37, 51.
н Исх. 14; 2.
о Исх. 14; 9.
п Исх. 14; 10.
р Исх. 14; 20.
с Исх. 14; 27, 28.
т Втор. 4; 34. 29; 2.
у Гл. 5; 6.
ф Числ. 21; 21, 33. Втор. 2; 32. 3; 1.
х Виж. Сѫд. 11; 25.
ц Числ. 22; 5. Втор. 23; 4.
ч Втор. 23; 5.
ш Числ. 23; 11, 20. 24; 10.
щ Гл. 3; 14, 17. 4; 10, 11, 12.
ъ Гл. 6; 1. 10; 1. 11; 1.
ы Исх. 23; 28. Втор. 7; 20.
ь Псал. 44; 3, 6.
ѣ Втор. 6; 10, 11. Гл. 11; 13.
ю Втор. 10; 12. 1 Цар. 12; 24.
я Быт. 17; 1. 20; 5. Втор. 18; 13. Псал. 119; 1. 2 Кор. 1; 12. Ефес. 6; 24.
ѫ Ст. 2, 23. Лев. 17; 7. Iез. 20; 18.
ѭ Iез. 20; 7, 8. 23; 3.
а Виж. Руѳ. 1; 15. 3 Цар. 18; 21. Iез. 20; 39. Iоан. 6; 67.
б Ст. 14.
в Исх. 23; 24, 32, 33. 34; 15. Втор. 13; 7. 29; 18. Сѫд. 6; 10.
г Быт. 18; 19.

16 И отговорихѫ людіе-тѣ, и рекохѫ: Да не бѫде да оставимъ Господа, за да ся 17 поклонимъ да другы богове! Защото Господь е Богъ нашъ, той възведе насъ и отцы-тѣ ни изъ Египетскѫ-тѫ земѭ, отъ домъ-тъ на рабство-то, и той направи прѣдъ насъ голѣмы-тѣ онѣзи знаменія, и упази ны въ всичкый-тъ пѫть който пѫтувахмы, и между всичкы-тѣ народы, 18 прѣзъ които прѣминѫхмы: И изгони Господь отъ лице-то ни всичкы-тѣ народы, и Аморрейцы-тѣ които живѣехѫ въ тѫзь земѭ. И ный ще служимъ Господу; защото той е Богъ нашъ.

19 И рече Іисусъ на людіе-тѣ: [д]Не ще можете да служите Господу; защото той [е]е Богъ прѣсвятъ; [ж]Богъ ревнивъ е; [з]не ще да прости прѣстѫпленія-та и грѣхове-тѣ 20 ви. Защото [и]когато оставите Господа, и ся поклоните на чужды богове; [і]тогазь ще ся обърне и ще ви стори зло, и ще вы истрѣби, подирь добро-то което ви е сторилъ.

21 И рекохѫ людіе-тѣ Іисусу: Не, но Господу ще служимъ.

22 И рече Іисусъ на людіе-тѣ: Вы сте свидѣтели за себе си, че вы [к]избрахте за себе си Господа, да му служите. И тѣ рекохѫ: Свидѣтели смы.

23 Сега прочее [л]отхвърлѣте чужды-тѣ богове, които сѫ въ срѣдъ васъ, и прѣклонѣте сърдце-то си къмъ Господа Бога Израилева.

24 И рекохѫ людіе-тѣ Іисусу: на Господа Бога нашего ще служимъ, и неговый-тъ гласъ ще слушамы.

25 И [м]направи Іисусъ завѣтъ съ людіе-тѣ въ онзи день, и тури имъ законъ и сѫдъ 26 [н]въ Сихемъ. И [о]написа Іисусъ тѣзи думы въ книгѫ-тѫ на Божій-тъ законъ; и зѣ [п]голѣмъ камыкъ, та го [р]постави тамъ [с]подъ теревинѳъ-тъ, който е близу при 27 святилище-то Господне. И рече Іисусъ на всичкы-тѣ людіе: Ето, тойзи камыкъ ще бѫде [т]намъ за свидѣтелство, защото [у]той чу всичкы-тѣ Господни думы, които говори той намъ; и тъй ще бѫде за свидѣтелство вамъ, за да ся не отречете отъ 28 Бога вашего. И [ф]испрати Іисусъ людіе-тѣ, всякого въ наслѣдіе-то му.

29 И [х]слѣдъ това, умрѣ Іисусъ сынъ Навіевъ рабъ Господенъ, на възрастъ сто 30 и десеть годинъ. И погребохѫ го въ прѣдѣлъ-тъ на наслѣдіе-то му въ [ц]Ѳамнаѳсарахъ, който е въ горѫ-тѫ Ефремъ, къмъ сѣверъ на горѫ-тѫ Гаасъ.

31 И служи [ч]Израиль Господу прѣзъ всичкы-тѣ дни на Іисуса, и прѣзъ всичкы-тѣ дни на старцы-тѣ, на които животъ-тъ ся продължи подирь Іисуса, и [ш]които бѣхѫ познали всичкы-тѣ Господни дѣла, колкото направи за Израиля.

32 И [щ]кости-тѣ Іосифовы, които изнесохѫ Израилеви-тѣ сынове изъ Египетъ, погребохѫ гы въ Сихемъ въ прѣдѣлъ-тъ на нивѫ-тѫ коѭто [ъ]купи Іаковъ отъ сынове-тѣ на Еммора, отца Сихемова, за сто сребърницы, и станѫ наслѣдіе на Іосифовы-тѣ сынове.

33 И умрѣ Елеазаръ Аароновый-тъ сынъ, и погребохѫ го на хълмъ-тъ на сына му [ы]Финееса, който му ся даде въ горѫ-тѫ Ефремъ.

КНИГА НА СѪДІИ-ТѢ.

ГЛАВА 1.

1 И по смърть-тѫ на Іисуса, [а]попытахѫ Израилеви-тѣ сынове Господа, и рекохѫ: Кой ще възлѣзе за насъ първый противъ Хананцы-тѣ, да ратува противъ тѣхъ?

2 И рече Господь: [б]Іуда ще възлѣзе; ето, 3 прѣдадохъ мѣсто-то въ рѫкѫ-тѫ му. И рече Іуда на Симеона брата си: Възлѣзь съ мене въ мое-то жрѣбіе, да ратувамы противъ Хананцы-тѣ, и [в]азъ ще дойдѫ съ тебе въ твое-то жрѣбіе; и отиде съ 4 него Симеонъ. И възлѣзе Іуда; и прѣдаде Господь Хананцы-тѣ и Ферезейцы-тѣ

[д] Мат. 6; 24.
[е] Лев. 19; 2. 1 Цар. 6; 20. Псал. 99; 5, 9. Иса. 5; 16.
[ж] Исх. 20; 5.
[з] Исх. 23; 21.
[и] 1 Лѣт. 28; 9. 2 Лѣт. 15; 2. Ездр. 8; 22. Иса. 1; 28. 65; 11, 12. Іер. 17; 13. Гл. 23; 15. Иса. 63; 10. Дѣян. 7; 42.
[к] Псал. 119; 173.
[л] Ст. 14. Быт. 35; 2. Сѫд. 10; 16. 1 Цар. 7; 3.
[м] Виж. Исх. 15; 25. 4 Цар. 11; 17.
[н] Ст. 26.
[о] Втор. 31; 24.
[п] Виж. Сѫд. 9; 6.
[р] Виж. Быт. 28; 18. Гл. 4; 3.
[с] Быт. 35; 4.
[т] Виж. Быт. 31; 48, 52. Втор. 31; 19, 21, 26. Гл. 22; 27, 28, 34.
[у] Втор. 32; 1.
[ф] Сѫд. 2; 6.
[х] Сѫд. 2; 8,
[ц] Гл. 19; 50. Сѫд. 2; 9.
[ч] Сѫд. 2; 7.
[ш] Виж. Втор. 11; 2. 31; 13.
[щ] Быт. 50; 25. Исх. 13; 19.
[ъ] Быт. 33; 19.
[ы] Исх. 6; 25. Сѫд. 20; 28.

—

[а] Числ. 27; 21. Гл. 20; 18.
[б] Быт. 49; 8.
[в] Ст. 17.

въ рѫкѫ-тѫ имъ; и поразихѫ отъ тѣхъ 5 [г]во Везекъ десеть тысящы мѫжіе. И намѣрихѫ Адонивезека во Везекъ, и ратовахѫ противъ него, и поразихѫ Хананацы-тѣ и Ферезейцы-тѣ. 6 А Адонивезекъ побѣгнѫ; и тѣ ся завтекохѫ подирѣ му, и хванѫхѫ го, и отсѣкохѫ палцы-тѣ на 7 рѫцѣ-тѣ му и на нозѣ-тѣ му. И рече Адонивезекъ: Седмдесеть царіе, съ отсѣчены палцы на рѫцѣ-тѣ и на нозѣ-тѣ имъ, събирахѫ *трохѣ* подъ трѫпезѫ-тѫ ми; [д]както азъ направихъ, така ми въздаде Богъ. И доведохѫ го въ Іерусалимъ и умрѣ тамъ.

8 И [е]Іудини-тѣ сынове направихѫ бой противъ Іерусалимъ, и обладахѫ го; и поразихѫ го съ остро-то на ножъ-тъ, и градъ-тъ прѣдадохѫ на огнъ. 9 И [ж]подирь това слѣзохѫ Іудини-тѣ сынове за да направятъ бой противъ Хананацы-тѣ, които живѣехѫ въ планинскѫ-тѫ, и въ южнѫ-тѫ, и въ полянскѫ-тѫ странѫ. 10 И отиде Іуда противъ Хананацы-тѣ, които живѣехѫ въ Хевронъ; а име-то на Хевронъ бѣше понапрѣдъ [з]Киріаѳъ-арва: и 11 убихѫ Сесая, и Ахимана, и Ѳалмая. И [и]отъ тамъ отидохѫ противъ жители-тѣ на Девиръ: а име-то на Девиръ бѣше понапрѣдъ Киріаѳъ-сеферъ: 12 И [і]рече Халевъ: който удари Киріаѳъ-сеферъ, и го завладѣе, нему ще дамъ дъщерѭ си Ахсѫ за женѫ. 13 И завладѣ го Гоѳоніилъ сынъ-тъ на Кенеза, [к]по малкый-тъ братъ на Халева; и даде му дъщерѭ си Ахсѫ за женѫ. 14 И [л]тя когато отхождаше, подбуди го да иска отъ бащѫ ѝ нивѫ; и слѣзе отъ оселъ-тъ, а Халевъ ѝ рече: Що ти е? 15 А тя му рече: [м]Дай ми благословеніе: понеже ми си далъ южнѫ земѭ, дай ми и водны источницы. И даде ѝ Халевъ горни-тѣ источницы и долны-тѣ источницы.

16 И възлѣзохѫ [н]сынове-тѣ на Кенеянина, Моисеовый-тъ тесть, [о]отъ градъ-тъ на Финицы-тѣ, съ Іудины-тѣ сынове въ Іудинѫ-тѫ пустынѭ, която е къмъ пладне [п]на Арадъ; [р]и отидохѫ та ся населихѫ съ людіе-тѣ.

17 И [с]отиде Іуда съсъ Симеона брата си, та поразихѫ Хананацы-тѣ, които живѣехѫ въ Сефаѳъ, и съсыпахѫ го като проклѣтъ, и нарекохѫ градъ-тъ [т]Ормѫ. 18 Іуда завладѣ и [у]Газѫ и прѣдѣлы-тѣ ѝ, и Аскалонъ, и прѣдѣлы-тѣ му, и Аккаронъ, 19 и прѣдѣлы-тѣ му. И [ф]Господь бѣше съ Іудѫ; и завладѣ горѫ-тѫ; но не *можè* да изгони жители-тѣ на долъ-тъ, защото 20 имахѫ [х]желѣзны колесницы. И [ц]дадохѫ Хевронъ на Халева, както рече Моисей; и изгони отъ тамъ трима-та Енаковы сынове.

21 А [ч]Веніаминови-тѣ сынове не изгонихѫ Іевусейцы-тѣ, които живѣехѫ въ Іерусалимъ; за това Іевусейци-тѣ ся населихѫ съ Веніаминовы-тѣ сынове въ Іерусалимъ до тойзи день.

22 И домъ-тъ Іосифовъ възлѣзохѫ и тѣ 23 въ Веѳиль: и [ш]Господь бѣше съ тѣхъ. И [щ]прати домъ-тъ Іосифовъ да съгледателствуватъ Веѳиль: а име-то на градъ-тъ 24 бѣше понапрѣдъ [ъ]Лузъ. И видѣхѫ пазачи-тѣ едного человѣка който излѣзуваше изъ градъ-тъ: и рекохѫ му: Покажи ни, молимъ, входъ-тъ на градъ-тъ, и [ы]ще 25 сторимъ милость на тебе. И показа имъ входъ-тъ на градъ-тъ, и поразихѫ градъ-тъ съ остро-то на ножъ-тъ: а человѣкъ-тъ 26 и всичкый-тъ му родъ испратихѫ. И отиде человѣкъ-тъ въ земѭ-тѫ на Хеттейцы-тѣ, и съгради градъ, и нарече го Лузъ: това е име-то му до тойзи день.

27 [ь]Нито Манассія изгони жители-тѣ на Веѳсанъ и на села-та му, нито на Ѳаанахъ и на села-та му, нито жители-тѣ на Доръ и на села-та му, нито жители-тѣ на Ивлеамъ и на села-та му, нито жители-тѣ на Магеддонъ и на села-та му; но Хананаци-тѣ ся рѣшихѫ да живѣѭтъ въ 28 онова мѣсто. И когато станѫ Израиль силенъ, тури Хананацы-тѣ подъ данъкъ, 29 но да гы изгони не гы изгони. [ѣ]Нито Ефремъ изгони Хананацы-тѣ които живѣехѫ въ Гезеръ; но Хананаци-тѣ живѣехѫ въ Гезеръ помежду имъ. 30 Нито Завулонъ изгони жители-тѣ на Китронъ, нито [ю]жители-тѣ на Наалолъ; но Хананаци-тѣ живѣехѫ помежду имъ и станѫхѫ 31 поданници. [я]Нито Асиръ изгони жители-тѣ на Акхо, нито жители-тѣ на Сидонъ, нито на Ахлавъ, нито на Ахзивъ, нито на Хелвѫ, нито на Афекъ, нито на Ровъ: 32 Но [ѫ]Асиръ имаше населеніе-то си между Хананацы-тѣ жители-тѣ на мѣсто-33 то; защото не гы изгони. [ѭ]Нито Нефталимъ изгони жители-тѣ на Веѳсемесъ, нито жители-тѣ на Веѳанаѳъ, но [а]живѣеше между Хананацы-тѣ, жители-тѣ на мѣсто-то; а жители-тѣ на Веѳсемесъ и на 34 Веѳанаѳъ му [б]станѫхѫ подданници. И утѣснихѫ Аморрейци-тѣ Дановы-тѣ сынове въ горѫ-тѫ; защото не гы оставяхѫ

г 1 Цар. 11; 8.
д Лев. 24; 19. 1 Цар. 15; 33. Іак. 2; 13.
е Виж. Інс. Нав. 15; 63.
ж Інс. Нав. 10; 36. 11; 21. 15; 13.
з Інс. Нав. 14; 15. 15; 13, 14.
и Інс. Нав. 15; 15.
і Інс. Нав. 15; 16, 17.
к Гл. 3; 9.
л Інс. Нав. 15; 18, 19.
м Быт. 33; 11.
н Гл. 4; 11, 17. 1 Цар. 15; 6. 1 Лѣт. 2; 55.
о Втор. 34; 3.
п Чисх. 21; 1.
р Чисх. 10; 32.
с Ст. 3.
т Чисх. 21; 3. Інс. Нав. 19; 4.
у Інс. Нав. 11; 22.
ф Ст. 2. 4 Цар. 18; 7.
х Інс. Нав. 17; 16, 18.
ц Чисх. 14; 24. Втор. 1; 36. Інс. Нав. 14; 9, 13. 15; 13, 14.
ч Виж. Інс. Нав. 15; 63. 18; 28.
ш Ст. 19.
щ Інс. Нав. 2; 1. 7; 2. Гл. 18; 2.
ъ Быт. 28; 19.
ы Інс. Нав. 2; 12, 14.
ь Інс. Нав. 17; 11, 12, 13.
ѣ Інс. Нав. 16; 10. 3 Цар. 9; 16.
ю Інс. Нав. 19; 15.
я Інс. Нав. 19; 24—30.
ѫ Псал. 106; 34, 35.
ѭ Інс. Нав. 19; 38.
а Ст. 32.
б Ст. 30.

35 да слизатъ въ долъ-тъ: И Аморрейци-тѣ ся рѣшихѫ да живѣѭтъ въ горѫ-тѫ Ересъ, [в]въ Еалонъ и въ Саалвимъ; но рѫка-та на Іосифовый-тъ домъ прѣодолѣ, за 36 това станѫхѫ подданници. А прѣдѣлъ-тъ на Аморрейцы-тѣ бѣше [г]отъ въсходъ-тъ на Акравимъ, отъ камыкъ-тъ и нагорѣ.

ГЛАВА 2.

1 И възлѣзе ангелъ Господень отъ Галгалъ [а]у Бохимъ, та рече: Възведохъ вы изъ Египетъ, и доведохъ вы въ землѭ-тѫ за коѭто ся клѣхъ на отцы-тѣ ви; и [б]рѣкохъ: Не щѫ да нарушѫ завѣтъ-тъ си съ 2 васъ въ вѣкъ. И вы [в]да не направите уговоръ съсъ жители-тѣ на тѫзи землѭ: [г]олтари-тѣ имъ да съсыпете; [д]но вы не послушахте гласъ-тъ ми. Защо сторихте 3 това? И тъй и азъ рѣкохъ: Не щѫ да гы изгонѭ отъ лице-то ви; но [е]ще бѫдѫтъ противници вамъ, и [ж]богове-тѣ имъ ще 4 ви бѫдѫтъ [з]примка. И като говори ангелъ Господень тѣзи думы на всичкы-тѣ Израилевы сынове, людіе-тѣ възвышихѫ 5 гласъ-тъ си, и плакахѫ. И нарекохѫ името на онова мѣсто *Бохимъ; и принесохѫ тамъ жъртвѫ Господу.

6 И [и]когато отпуснѫ Іисусъ людіе-тѣ, Израилеви-тѣ сынове отидохѫ всякой въ наслѣдіе-то си, за да наслѣдятъ землѭ-7 тѫ. И [і]служихѫ людіе-тѣ Господу въ всичкы-тѣ дни на Іисуса, и въ всичкы-тѣ дни на старѣйшины-тѣ що поживѣхѫ по Іисуса, които бѣхѫ видѣли всичкы-тѣ голѣмы Господни дѣла, що направи заради 8 Израиля. И [к]умрѣ Іисусъ, сынъ-тъ Навіевъ, рабъ Господень, на възрастъ сто и 9 десеть лѣта. И [л]погребохѫ го въ прѣдѣлъ-тъ на наслѣдіе-то му въ [м]Ѳамнаѳаресъ, въ горѫ-тѫ Ефремъ, къмъ сѣвернѫ-тѫ 10 странѫ на горѫ-тѫ Гаасъ. И всичкый още онзи родъ ся прибра при отцы-тѣ си. И настанѫ другъ родъ слѣдъ тѣхъ, който [н]не знаяше Господа нито дѣла-та които направи заради Израиля.

11 И направихѫ Израилеви-тѣ сынове зло прѣдъ Господа, и поклонихѫ ся на Ва-12 алимы-тѣ: И [о]оставихѫ Господа Бога на отцы-тѣ си, който гы изведе изъ Египетскѫ-тѫ землѭ, та [п]отидохѫ слѣдъ другы богове, отъ богове-тѣ на народы-тѣ които бѣхѫ около тѣхъ, и [р]поклонихѫ имъ 13 ся, и разгнѣвахѫ Господа. И оставихѫ Господа, та [с]служихѫ на Ваала и на 14 Астартины-тѣ *идолы*. И [т]распали ся гнѣвъ-тъ Господень върхъ Израиля, и [у]прѣдаде гы въ рѫкѫ-тѫ на грабители-тѣ, и разграбихѫ гы; и [ф]прѣдаде гы въ рѫкѫ-тѫ на околны-тѣ имъ непріятели щото [х]не могохѫ вече да устоятъ прѣдъ лице-то 15 на непріятели-тѣ си. На всякѫдѣ дѣто излизахѫ, рѫка-та Господня бѣше противъ тѣхъ за зло, както говори Господь, и [ц]както имъ ся клѣ; и достигнѫхѫ до голѣмо утѣсненіе.

16 Тогазь [ч]въздстави Господь сѫдіи, които гы избавихѫ отъ рѫкѫ-тѫ на грабители-17 тѣ имъ. Но тѣ и сѫдіи-тѣ си не послушахѫ, а [ш]блудувахѫ слѣдъ другы богове, и поклонихѫ имъ ся: уклонихѫ ся скоро отъ пѫть-тъ, въ който ходихѫ отци-тѣ имъ, които слушахѫ заповѣди-тѣ 18 Господни: тѣ не направихѫ така: И когато Господь имъ възставяше сѫдіи, [щ]тогазь бѣше Господь съсъ сѫдіѭ-тѫ, и избавяше гы отъ рѫкѫ-тѫ на непріятели-тѣ имъ въ всичкы-тѣ дни на сѫдіѭ-тѫ; [ъ]защото ся смиляваше Господь за въздыханія-та имъ, поради онѣзи които гы 19 угнетавахѫ и притѣснявахѫ. А [ы]когато умираше сѫдія-та, повращахѫ ся и развращавахѫ ся по злѣ отъ отцы-тѣ си, понеже отхождахѫ слѣдъ другы богове, за да имъ служатъ, и да имъ ся кланятъ: не прѣставахѫ отъ дѣянія-та си, нито отъ строптивый-тъ си пѫть.

20 И [ь]распали ся гнѣвъ-тъ Господень върхъ Израиля, и рече: Понеже тѣзи людіе [ѣ]прѣстѫпихѫ завѣтъ-тъ ми, който заповѣдахъ на отцы-тѣ имъ, и не послуша-21 хѫ гласъ-тъ ми, И [ю]азъ не щѫ да изгонѭ вече отъ лице-то имъ ни едного отъ народы-тѣ, които остави Іисусъ когато 22 умрѣ, [я]За да искусѭ Израиля [ѫ]чрѣзъ тѣхъ, да ли пазятъ пѫть-тъ Господень, и ходятъ въ него, както *го* пазѣхѫ отци-тѣ 23 имъ, или не. И остави Господь тѣзи народы безъ да гы изгони скоро: и не гы прѣдаде въ рѫкѫ-тѫ на Іисуса.

ГЛАВА 3.

1 И [а]тѣзи сѫ народи-тѣ, които остави Господь, за да опыта Израиля чрѣзъ тѣхъ, всичкы онѣзи които не знаяхѫ всичкы-2 тѣ бойове на Ханаанъ: Поне да знаѭтъ родове-тѣ на Израилевы-тѣ сынове и да

в Іис. Нав. 19; 42.
г Числ. 34; 4. Іис. Нав. 15; 3.

а Ст. 5.
б Быт. 17; 7.
в Втор. 7; 2.
г Втор. 12; 3.
д Ст. 20. Псал. 106; 34.
е Іис. Нав. 23; 13.
ж Гл. 3; 6.
з Исх. 23; 33. 34; 12. Втор. 7; 16. Псал. 106; 36.
* Плачуще.
и Іис. Нав. 22; 6. 24; 28.
і Іис. Нав. 24; 31.
к Іис. Нав. 24; 29.
л Іис. Нав. 24; 30.
м Іис. Нав. 19; 50. 24; 30.
н Исх. 5; 2. 1 Цар. 2; 12. 1 Лѣт. 28; 9. Іер. 9; 3. 22; 16. Гал. 4; 8. 2 Сол. 1; 8. Тит. 1; 16.
о Втор. 31; 16.
п Втор. 6; 14.
р Исх. 20; 5.
с Гл. 3; 7. 10; 6. Псал. 106; 36.
т Гл. 3; 8. Псал. 106; 40, 41, 42.
у 4 Цар. 17; 20.
ф Гл. 3; 8. 4; 2. Псал. 44; 12. Иса. 50; 1.
х Лев. 26; 37. Іис. Нав. 7; 12, 13.
ц Лев. 26. Втор. 28.
ч Гл. 3; 9, 10, 15. 1 Цар. 12; 11. Дѣян. 13; 20.
ш Исх. 34; 15, 16. Лев. 17; 7.
щ Іис. Нав. 1; 5.
ъ Виж. Быт. 6; 6. Втор. 32; 36. Псал. 106; 44, 45.
ы Гл. 3; 12. 4; 1. 8; 33.
ь Ст. 14.
ѣ Іис. Нав. 23; 16.
ю Іис. Нав. 23; 13.
я Втор. 8; 2, 16. 13; 3.
ѫ Гл. 3; 1, 4.

а Гл. 2; 21, 22.

ся научатъ на бой-тъ, поне тѣзи които
3 понапрѣдъ не бѣхѫ гы познали: [б]Петь-тѣ войводства на Филистимцы-тѣ, и всичкы-тѣ Хананаанци, и Сидонци, и Евейци които живѣѭтъ въ горѫ-тѫ Ливанъ, отъ горѫ-тѫ Ваалъ-ермонъ до входъ-тъ на
4 Емаѳъ. И [в]тѣ бѣхѫ за да опыта Израиля чрѣзъ тѣхъ; за да познае ще ли слушатъ заповѣди-тѣ Господни, които заповѣда на отцы-тѣ имъ чрѣзъ Моисея.

5 И [г]населихѫ ся Израилеви-тѣ сынове между Ханаанцы-тѣ, Хеттейцы-тѣ, и Аморрейцы-тѣ, и Ферезейцы-тѣ, и Евейцы-
6 тѣ, и Іевусейцы-тѣ. И [д]зѣхѫ за себе си дъщери-тѣ имъ за жены, и дъщери-тѣ си дадохѫ на сынове-тѣ имъ, и [е]служихѫ
7 на богове-тѣ имъ. И [ж]сторихѫ Израилеви-тѣ сынове зло прѣдъ Господа, и забравихѫ Господа Бога своего, и служи-
8 хѫ на Ваалимы-тѣ и [з]на *Ашеры-тѣ. За това ся распали гнѣвъ-тъ Господенъ върхъ Израиля, и [и]продаде гы въ рѫкѫ-тѫ на Хусанрисаѳаима Месопотамскый-тъ царь: и работихѫ Израилеви-тѣ сынове [і]на Хусанрисаѳаима осмь годины.

9 И когато выкнѫхѫ Израилеви-тѣ сынове къмъ Господа, [к]Господь възстави избавитель на Израилевы-тѣ сынове, който гы избави, [л]Гоѳоніила сынъ-тъ на Ке-
10 неза, по младый-тъ братъ на Халева. И [м]върху него бѣше Духъ Господенъ, и сѫди Израиля; и излѣзе на бой, и прѣдаде Господь въ рѫкѫ-тѫ му Хусанрисаѳаима Месопотамскый-тъ царь; и рѫка-та му
11 ся укрѣпи противъ Хусанрисаѳаима. И земя-та бѣше въ покой четыридесеть годины; и умрѣ Гоѳоніилъ Кенезовый сынъ.

12 И [н]Израилеви-тѣ сынове пакъ направихѫ зло прѣдъ Господа; и укрѣпи Господь [о]Еглона Моавскый-тъ царь противъ Израиля, защото направихѫ зло прѣдъ
13 Господа. И събра при себе си сынове-тѣ на Аммона и [п]на Амалика, и отиде та порази Израиля, и облада [р]градъ-тъ на
14 Финицы-тѣ. И [с]работихѫ Израилеви-тѣ сынове на Еглона Моавскый-тъ царь осмнадесеть годины.

15 И [т]выкнѫхѫ Израилеви-тѣ сынове къмъ Господа; и възстави имъ Господь избавитель, Аода сынъ-тъ на Гирѫ Веніаминовъ, мѫжъ лѣвакъ. И пратихѫ Израилеви-тѣ сынове чрѣзъ рѫкѫ-тѫ му
16 даръ на Еглона Моавскый-тъ царь. И направи си Аодъ мечъ и отъ двѣ-тѣ страны остръ, длъгъ единъ лакъть: и опаса го подъ горнѭ-тѫ си дрехѫ на десно-то
17 си бедро. И принесе даръ-тъ на Еглона Моавскый-тъ царь: а Еглонъ бѣше человѣкъ твърдѣ тлъстъ.

18 И като свърши да приноси даръ-тъ, и испроводи человѣцы-тѣ които държѣхѫ
19 даръ-тъ, Тогазъ той ся върнѫ [у]отъ †сѣчены-тѣ каменіе, които сѫ при Галгалъ, та рече: Тайнѫ думѫ имамъ къмъ тебе, царю. А той рече: Мълчи. И излѣзохѫ отъ него всичкы-тѣ които стоехѫ при
20 него. И влѣзе при него Аодъ: а той сѣдѣше въ лѣтнѭ-тѫ си горницѫ самъ. И рече Аодъ: Имамъ думѫ отъ Бога къмъ
21 тебе: тогазъ станѫ отъ прѣстолъ-тъ. А Аодъ прострѣ лѣвѫ-тѫ си рѫкѫ, и измъкнѫ мечъ-тъ отъ десно-то си бедро, и
22 заби го въ коремъ-тъ му, Щото и дръжка-та още влѣзе слѣдъ желѣзо-то; и тлъстина-та стиснѫ толкось желѣзо-то, щото не можаше да исторгне мечъ-тъ изъ
23 коремъ-тъ му; и излѣзе §лайно. Тогазъ излѣзе Аодъ прѣзъ притворъ-тъ, и затвори слѣдъ себе си врата-та на горницѫ-тѫ, и заключи.

24 И когато излѣзе той, дойдохѫ раби-тѣ на *Еглона;* и като видѣхѫ че, ето, врата-та на горницѫ-тѫ бѣхѫ заключены, рекохѫ: Несумнѣнно **нозѣ-тѣ си покры-
25 ва въ лѣтнѭ-тѫ стаѭ. И чакахѫ додѣ ся посрамихѫ; и ето, не отваряше врата-та на горницѫ-тѫ; и тый зѣхѫ ключъ-тъ, та отворихѫ; и ето, господарь-тъ имъ лѣжеше на земѭ-тѫ мъртвъ.

26 А додѣ тѣ ся бавѣхѫ, Аодъ избѣгнѫ; и прѣминѫ сѣчены-тѣ каменіе, та ся отър-
27 ва въ Сеироѳѫ. И когато дойде, [ф]затрѫби съ трѫбѫ-тѫ [х]въ горѫ-тѫ Ефремъ, та слѣзохѫ съ него Израилеви-тѣ сынове
28 отъ горѫ-тѫ, и той прѣдъ тѣхъ. И рече имъ: Вървѣте подирѣ ми; защото [ц]Господь прѣдаде врагове-тѣ ви Моавцы-тѣ въ рѫкѫ-тѫ ви. И слѣзохѫ слѣдъ него, и прѣзѣхѫ прѣдъ Моавцы-тѣ [ч]бродове-тѣ на Іорданъ, и не оставихѫ да прѣмине
29 человѣкъ. И поразихѫ отъ Моавцы-тѣ въ онова врѣме, около десеть тысящы мѫжіе, всичкы-тѣ едры, и всичкы-тѣ якы; и не
30 ся избави ни единъ. Така ся смири Моавъ въ онзи день подъ рѫкѫ-тѫ на Израиля. И земя-та бѣше [ш]въ покой осмдесеть лѣта.

31 И по него настанѫ [щ]Самегаръ сынъ-тъ Анаѳовъ, който порази отъ Филистимцы-тѣ шестстотинъ мѫжіе [ъ]съ единъ волскый остенъ; и [ы]избави и той Израиля.

б Інс. Нав. 13; 3.
в Гл. 2; 22.
г Псал. 106; 35.
д Исх. 34; 16. Втор. 7; 3.
е Гл. 2; 11.
ж Гл. 2; 13.
з Исх. 34; 13. Втор. 16; 21. Гл. 6; 25.
* *Или* Астарты.
и Гл. 2; 14.
і Ст. 15. Гл. 4; 3. 6; 7. 10; 10. 1 Цар. 12; 10. Неем. 9; 27. Псал. 22; 5. 106; 44. 107; 13, 19.
к Гл. 2; 16.
л Гл. 1; 13.
м Виж. Числ. 27; 18. Гл. 6; 34. 11; 29. 13; 25. 14; 6, 19. 1 Цар. 11; 6. 2 Лѣт. 15; 1.
н Гл. 2; 19.
о 1 Цар. 12; 9.
п Гл. 5; 14.
р Гл. 1; 16.
с Втор. 28; 48.
т Ст. 9. Псал. 78; 34.
у Інс. Нав. 4; 20.
† *Или* истуканы-тѣ.
§ *Или* въ заднѭ-тѫ часть.
** *Или* по нуждѫ-тѫ си е.
ф Гл. 5; 14. 6; 34. 1 Цар. 13; 3.
х Інс. Нав. 17; 15. Гл. 7; 24. 17; 1. 19; 1.
ц Гл. 7; 9, 15. 1 Цар. 17; 47.
ч Інс. Нав. 2; 7. Гл. 12; 5.
ш Ст. 11.
щ Гл. 5; 6, 8. 1 Цар. 13; 19; 22.
ъ 1 Цар. 17; 47, 50.
ы Гл. 2; 16.

ГЛАВА 4.

1 И [а]подирь смърть-тѫ на Аода Израилеви-тѣ сынове направихѫ пакъ зло прѣдъ Господа. 2 И [б]прѣдаде гы Господь въ рѫкѫ-тѫ на Іавина Ханаанскый-тъ царь, който царуваше [в]въ Асоръ; и войвода на воинства-та му бѣше [г]Сисара, който живѣеше [д]въ Аросеѳъ на язычницы-тѣ. 3 И выкнѫхѫ къмъ Господа Израилеви-тѣ сынове; защото той имаше деветстотинъ [е]желѣзны колесницы; и [ж]жестоко притѣсни Израилевы-тѣ сынове двадесеть лѣта.

4 И Девора, жена пророчица, жена на Лафидоѳа, тя сѫдѣше Израиля въ онова врѣме. 5 И [з]тя живѣеше подъ финикъ-тъ на Деворѫ, между Рамѫ и Веѳиль, въ горѫ-тѫ Ефремъ; и възлизахѫ къмъ неѭ Израилеви-тѣ сынове за сѫдъ. 6 И прати та повыка [и]Варака Авиноамовый-тъ сынъ отъ Нефѳалимовый [і]Кадисъ, и му рече: Не заповѣда ли Господь Богъ Израилевъ, и рече: Иди та ся оттегли въ горѫ-тѫ Ѳаворъ, и земи съсъ себе си десеть тысящы мѫжіе отъ Нефѳалимовы-тѣ сынове, и отъ Завулоновы-тѣ сынове. 7 И [к]ще привлѣкѫ при тебе, [л]въ рѣкѫ-тѫ Кисонъ, Сисарѫ, войводѫ-тѫ на Іавиново-то воинство, и колесницы-тѣ му, и множество-то му, и ще го прѣдамъ въ рѫкѫ-тѫ ти. 8 А Варакъ ѝ рече: Ако дойдешь ты съ мене, ще идѫ; но ако не дойдешь съ мене, не щѫ да идѫ. 9 А тя рече: Ще дойдѫ непрѣмѣнно съ тебе; но нѣма да земешь честь на пѫть-тъ въ който отхождашь; защото [м]въ рѫкѫ-тѫ на женѫ ще прѣдаде Господь Сисарѫ. И Девора станѫ та отиде съ Варака въ Кадисъ. 10 И свыка Варакъ [н]Завулона и Нефѳалима въ Кадисъ, и пойдохѫ [о]слѣдъ него десеть тысящы мѫжіе; и Девора възлѣзе съ него.

11 А Хеверъ [п]Кенеецъ-тъ, отъ сынове-тѣ на [р]Овава Моисеовый-тъ тесть, бѣше ся раздвоилъ отъ Кенейцы-тѣ, та бѣше поставилъ шатъръ-тъ си до дѫбъ-тъ на Заанаима, който е близу [с]при Кадисъ.

12 И възвѣстихѫ на Сисарѫ, че Варакъ Авиноамовый-тъ сынъ възлѣзлъ на горѫ-тѫ Ѳаворъ. 13 И свыка Сисара всичкы-тѣ си колесницы, деветстотинъ желѣзны колесницы, и всичкы-тѣ людіе които бѣхѫ съ него, отъ Аросеѳъ на язычницы-тѣ въ рѣкѫ-тѫ Кисонъ.

14 И рече Девора на Варака: Стани; защото тойзи е день-тъ, въ който Господь прѣдаде Сисарѫ въ рѫкѫ-тѫ ти: [т]не излѣзе ли Господь прѣдъ тебе? И слѣзе Варакъ отъ горѫ-тѫ Ѳаворъ, и десеть тысящи мѫжіе слѣдъ него. 15 И [у]разби Господь Сисарѫ, и всичкы-тѣ колесницы, и всичко-то воинство, съ остро-то на ножъ-тъ, прѣдъ Варака: и слѣзе Сисара изъ колесницѫ-тѫ, та побѣгнѫ пѣшь. 16 И тича Варакъ слѣдъ колесницы-тѣ и слѣдъ воинство-то, до Аросеѳъ на язычницы-тѣ: и паднѫ всичко-то воинство на Сисарѫ чрѣзъ остро-то на ножъ-тъ: не останѫ нито единъ. 17 И побѣгнѫ Сисара пѣшь въ шатъръ-тъ на Іаиль женѫ-тѫ на Хевера Кенеецъ-тъ; защото бѣше миръ между Іавина Асорскый-тъ царь, и между домъ-тъ на Хевера Кенеецъ-тъ. 18 И излѣзе Іаиль да посрѣщне Сисарѫ, и рече му: Влѣзь, Господине мой, влѣзь при мене; не бой ся. И когато влѣзе при неѭ въ шатъръ-тъ, покры го съ губеръ. 19 И рече ѝ: Напой мя, молѭ, съ малко водѫ, защото ожаднѣхъ. И [ф]развърза мѣхъ съ млѣко, та го *напои*, и покры го. 20 И рече ѝ: Застани при врата-та на шатъръ-тъ, и ако дойде нѣкой та тя попыта, и рече: Има ли нѣкой тукъ? *речи*: Нѣма. 21 И [х]зѣ Іаиль Хеверова-та жена колъ-тъ на шатъръ-тъ, зѣ и чукъ въ рѫкѫ-тѫ си, та отиде тихо при него, и заби колъ-тъ въ слѣпы-тѣ му очи, щото ся закова въ земѭ-тѫ; а той като бѣше уморенъ, спеше дълбоко; и умрѣ. 22 И ето, Варакъ гоняше Сисарѫ; а Іаиль излѣзе да го посрѣщне, и рече му: Ела, и ще ти покажѫ мѫжъ-тъ когото търсишь. И когато влѣзе при неѭ, ето, Сисара лежеше мъртъвъ, и колъ-тъ въ слѣпы-тѣ му очи.

23 И [ц]покори Богъ въ онзи день Іавина Ханаанскый-тъ царь прѣдъ Израилевы-тѣ сынове. 24 И укрѣпяваше ся рѫка-та на Израилевы-тѣ сынове непрѣстанно надъ Іавина Ханаанскый-тъ царь, додѣ истрѣбихѫ Іавина Ханаанскый-тъ царь.

ГЛАВА 5.

1 И [а]пѣхѫ Девора и Варакъ Авиноамовый сынъ въ онзи день и говорѣхѫ:

2 За войводство-то на войводы-тѣ въ Израиля,
[в]За самоволно-то слѣдованіе на людіе-тѣ,
Хвалѣте Господа.
3 [г]Чуйте царіе; дайте ухо, князове;
Азъ Господу, азъ ще пѣѭ;
На Господа Бога Израилева ще псалмопѣѭ.
4 Господи, [д]когато излѣзе ты отъ Сіиръ,

а Гл. 2; 19.
б Гл. 2; 14.
в Інс. Нав. 11; 1, 10. 19; 36.
г 1 Цар. 12; 9. Псал. 83; 9.
д Ст. 13, 16.
е Гл. 1; 19.
ж Гл. 5; 8. Псал. 106; 42.
з Быт. 35; 8.
и Евр. 11; 32.
і Інс. Нав. 19; 37.
к Исх. 14; 4.
л Гл. 5; 21. 3 Цар. 18; 40. Псал. 83; 9, 10.
м Гл. 2; 14.
н Гл. 5; 18.
о Виж. Исх. 11; 8. 3 Цар. 20; 10.
п Гл. 1; 16.
р Числ. 10; 29.
с Ст. 6.
т Втор. 9; 3. 2 Цар. 5; 24. Псал. 68; 7. Иса. 52; 12.
у Псал. 83; 9, 10. Виж. Інс. Нав. 10; 10.
ф Гл. 5; 25.
х Гл. 5; 26.
ц Псал. 18; 47.

—

а Виж. Исх. 15; 1. Псал. 18; надписъ-тъ.
в 2 Лѣт. 17; 16.
г Втор. 32; 1, 3. Псал. 2; 10.
д Втор. 33; 2. Псал. 68; 7.

Когато тръгнѫ ты отъ поле-то Едомъ,
[е]Земя-та ся потресе, и небеса-та покапахѫ,
И облаци-тѣ покапахѫ водѫ.
5 [ж]Горы-тѣ ся растопихѫ отъ лице-то Господне;
[з]Самый-тъ Синай, отъ лице-то на Господа Бога Израилева.
6 Въ дни-тѣ [и]на Самегара Анаѳовый-тъ сынъ,
Въ дни-тѣ [і]на Іаиль [к]прѣстанѫххѫ пѫтища-та,
И пѫтници-тѣ вървѣхѫ по кривы пѫтища.
7 Не останѫххѫ князове-тѣ въ Израиля, не останѫххѫ,
Додѣ въстанѫхъ азъ Девора,
Въстанѫхъ [л]майка въ Израиля.
8 [м]Избрахѫ новы богове:
Тогазъ станѫ бой въ врата-та:
[н]Яви ли ся щитъ или копіе
Между четыридесеть тысящы въ Израиля?
9 Сърдце-то ми е къмъ началницы-тѣ на Израиля,
Които между людіе-тѣ [о]принесохѫ себе си самоволно:
Хвалѣте Господа.
10 Вы [п]които яздите на бѣлы ослы,
[р]Които сѣдите, въ *сѫдилище,
И които ходите по пѫть, [с]говорѣте.
11 *Избавени* отъ гласъ-тъ на †стрѣлцы-тѣ
На мѣста-та дѣто наливатъ водѫ,
Тамъ ще въсхваляватъ правды-тѣ Господни,
[т]Правды-тѣ на князове-тѣ му между Израиля.
Тогазъ людіе-тѣ Господни слѣзохѫ въ врата-та.
12 [у]Събуди ся, събуди ся, Деворо:
Събуди ся, събуди ся, изречи пѣснь:
Стани, Вараче,
И [ф]оплѣни плѣнницы-тѣ си, сыне Авиноамовъ.
13 Тогазъ слѣзохѫ остатъкъ отъ людіе-тѣ противъ [х]благородны-тѣ:
Господь слѣзе съ мене противъ крѣпкы-тѣ.
14 [ц]Които сѫ отъ корень-тъ на Ефрема, *слѣзохѫ* противъ [ч]Амалика,
Вслѣдъ тебе, Веніамине, между твои-тѣ людіе:
[ш]Отъ Махира слѣзохѫ началници,
И отъ Завулона онѣзи които държатъ жезлъ на писецъ.
15 И князове-тѣ Иссахарови съ Деворѫ,
Иссахаръ още съ [щ]Варака:
Слѣдъ него тичахѫ въ долъ-тъ.
Въ раздѣленія-та Рувимовы
Подигнѫххѫ-ся голѣмы сърдечны съвѣщанія.
16 Защо си сѣднѫлъ между [ъ]ограды-тѣ
За да слушашь **блѣянія-та на стада-та?
Въ раздѣленія-та Рувимовы
Подигнѫххѫ ся голѣмы сърдечны разысканія.
17 [ы]Галаадъ мируваше оттамъ Іорданъ:
И Данъ защо оставаше въ кораби-тѣ?
[ь]Асиръ сѣдѣше въ краеморія-та,
И мируваше въ пристанища-та си.
18 [ѣ]Завулонъ сѫ людіе които приносятъ животъ-тъ си на смърть,
И Неѳѳалимъ, по высочины-тѣ на поле-то.
19 Дойдохѫ царіе-тѣ, ратовахѫ:
Тогазъ ратовахѫ Ханаанскы-тѣ царіе
Въ Ѳаанахъ близу при воды-тѣ на Магеддонъ,
[ю]Корысть отъ сребро не зѣхѫ.
20 [я]Отъ небе-то ратовахѫ,
[ѫ]Звѣзды-тѣ отъ пѫтища-та си ратовахѫ противъ Сисарѫ.
21 Рѣка-та Кисонъ гы завлѣче,
Стара-та рѣка, [іѫ]рѣка-та Кисонъ.
Потъпкала си, душе моя, силѫ.
22 Тогазъ ся строшихѫ конскы-тѣ копыта
Отъ устремително-то тичаніе, устремително-то тичаніе на крѣпкы-тѣ имъ.
23 Кълнѣте Мироза, рече ангелъ Господень,
Кълнѣте съ клѣтвѫ жители-тѣ му;
[а]Защото не дойдохѫ на помощь Господу,
[б]На помощь Господу противъ силны-тѣ.
24 Благословена нека е повече отъ жены-тѣ
[в]Іаиль жена-та на Хевера Кенеецъ-тъ,
[г]Надъ жены-тѣ въ шатры-тѣ, нека е благословена.
25 [д]Водѫ поиска той, тя *му* млѣко даде;
Масло принесе въ великолѣпнѫ чашѫ.
26 [е]Рѫкѫ-тѫ си прострѣ къмъ колъ-тъ,
И деснѫ-тѫ си къмъ чукъ-тъ на работницы-тѣ;
И съ чукъ-тъ удари Сисарѫ и расцѣпи му главѫ-тѫ,
И проби и прониза слѣпы-тѣ му очи.
27 Между нозѣ-тѣ ѝ ся повали, паднѫ, прострѣ ся:
Между нозѣ-тѣ ѝ ся повали, паднѫ:
Дѣто ся повали, тамъ *и* паднѫ погынѫлъ.
28 Сисарова-та майка надничаше прѣзъ прозорецъ-тъ,
И выкаше прѣзъ решеткѫ-тѫ:
Защо ся бави колесница-та му да дойде?
Защо закъснѣхѫ колеса-та на колесницы-тѣ му?
29 Мудры-тѣ нейны госпожи ѝ отговаряхѫ:
Даже и тя даваше отвѣтъ на себе си

е 2 Цар. 22; 8. Псал. 68; 8. Иса. 64; 3. Аввак. 3; 3, 10.
ж Втор. 4; 11. Псал. 97; 5.
з Исх. 19; 18.
и Гл. 3; 31.
і Гл. 4; 17.
к Лев. 26; 22. 2 Лѣт. 15; 5. Иса. 33; 8. Плач. 1; 4. 4; 18.
л Иса. 49; 23.
м Втор. 32; 16. Гл. 2; 12, 17.
н 1 Цар. 13; 19, 22. Гл. 4; 3.
о Ст. 2.
п Гл. 10; 4. 12; 14.
р Псал. 107; 32.
* *Или* на сѣдалище-то.
с Псал. 105; 2. 145; 5.
† *Или* дѣлящы-тѣ *корысть*.
т 1 Цар. 12; 7. Псал. 145; 7.
у Псал. 57; 8.
ф Псал. 68; 18.
х Псал. 49; 14.
ц Гл. 3; 27.
ч Гл. 3; 13.
ш Числ. 32; 39, 40.
щ Гл. 4; 14.
ъ Числ. 32; 1.
** *Или* свиреніе-то при.
ы Виж. Іис. Нав. 13; 25, 31.
ь Іис. Нав. 19; 29, 31.
ѣ Гл. 4; 10.
ю Гл. 4; 16. Псал. 44; 12. Виж. Ст. 30.
я Виж. Іис. Нав. 10; 10. Псал. 77; 17, 18.
ѫ Гл. 4; 15.
іѫ Гл. 4; 7.
а Гл. 21; 9, 10. Неем. 3; 5.
б 1 Цар. 17; 47. 18; 17. 25; 28.
в Гл. 4; 17.
г Лук. 1; 28.
д Гл. 4; 19.
е Гл. 4; 21.

30 [ж]Да ли не сж намѣрили и дѣлятъ корысти?
По момж, по двѣ момы на всякой мжжъ?
На Сисарж корысти пьстрошарны,
Корысти пьстрошарны, везаны,
Пьстрошарны везаны и отъ двѣ-тѣ страны,
Корысть отъ огърлія?
31 [з]Така да погынжтъ вси-тѣ твои врази, Господи!
А онѣзи които Го обычатъ *нека сж* [и]както сълнце-то което [і]изгрѣва въ силж-тж си.
И земя-та бѣше въ покой четыридесеть лѣта.

ГЛАВА 6.

1 И [а]сторихж Израилеви-тѣ сынове зло
прѣдъ Господа; и прѣдаде гы Господь въ
2 ржкж-тж [б]на Мадіама седмь годины. И
укрѣпи ся ржка-та на Мадіама връху
Израиля: поради Мадіамцы-тѣ направихж
си Израилеви-тѣ сынове [в]онѣзи дупкы,
които сж *по* горы-тѣ, и пещеры-тѣ, и
3 твърдыни-тѣ. И когато сѣеше Израиль,
възлизахж Мадіамци-тѣ, и [г]Амаличани-тѣ,
и [д]въсточни-тѣ жители, та дохождахж
4 противъ него: И като ся опълчавахж
противъ тѣхъ, [е]разваляхж рожбы-тѣ на
земіж-тж дори до входъ-тъ на Газж, и
не оставяхж хранж на Израиля, нито ов-
5 цж, нито говедо, нито оселъ. Защото въз-
лѣзувахж тѣ и стада-та имъ, та дохожда-
хж съ шатры-тѣ си на четъ много [ж]като
скакалци: безбройни бѣхж и тѣ и камилы-
тѣ имъ; и влизахж въ земіж-тж за да іж
6 разорятъ. И осиромашѣ Израиль много
поради Мадіамцы-тѣ; за това Израилеви-
тѣ сынове [з]извыкахж къмъ Господа.
7 И когато извыкахж къмъ Господа Изра-
илеви-тѣ сынове заради Мадіамцы-тѣ,
8 Тогазь прати Господь на Израилевы-тѣ
сынове едного мжжа пророка, та имъ
рече: Така говори Господь Богъ Израи-
левъ: Азъ вы възведохъ отъ Египетъ, и
изведохъ вы изъ домъ-тъ на рабство-то,
9 И избавихъ вы отъ Египетскж-тж ржкж,
и отъ ржкж-тж на всичкы онѣзи
които вы насилствувахж, и [и]испждихъ
гы отъ лице-то ви, и дадохъ ви земіж-
10 тж имъ: И рекохъ ви: Азъ сьмь Господь
Богъ вашъ; [і]да не почтете богове-тѣ на
Аморрейцы-тѣ, въ земіж-тж на които жи-
вѣете; и не послушахте гласъ-тъ ми.

11 И дойде ангелъ Господень, та сѣднж
подъ теревинеъ-тъ, който е въ Офрж, и
принадлежеше на Іоаса [к]Авіезерецъ-тъ:
а [л]сынъ му Гедеонъ млатѣше жито въ
жлебъ-тъ, за да *го* скрые отъ Мадіамцы-
12 тѣ. И [м]яви му ся ангелъ Господень, и
рече му: [н]Господь е съ тебе, силне съ
13 крѣпость. А Гедеонъ му рече: О! Гос-
поди мой, ако е Господь съ насъ, то за-
що ны снамѣри всичко *това*? и [о]дѣ сж
всичкы-тѣ му чудеса, [п]които ни казахж
отцй-тѣ ни, и говорѣхж: Не възведе ли
ны Господь отъ Египетъ? но [р]сега ны
остави Господь, и прѣдаде ны въ ржкж-тж
14 на Мадіамцы-тѣ. И погледнж къмъ него
Господь, и рече му: [с]Иди съ тжзи твоіж
силж, и ще освободишь Израиля отъ рж-
кж-тж на Мадіама; [т]не пратихъ ли тя
15 Азъ? А той му рече: О! Господи мой,
съсъ що ще освободіж азъ Израиля? ето,
[у]тысяща-та ми е най долна между Ма-
нассіж, и азъ сьмь най малъкъ въ домъ-
16 тъ на отца си. И рече му Господь: [ф]Но
азъ ще бждж съ тебе, и ще поразишь
17 Мадіамцы-тѣ както едного человѣка. А
той му рече: Моліж ти ся, ако сьмь на-
мѣрилъ благодать прѣдъ очи-тѣ ти, [х]по-
кажи ми знаменіе че ты си който гово-
18 ришь съ мене. [ц]Моліж ти ся, не си оти-
вай отъ тукъ, додѣ дойдж при тебе, и
изнесж приношеніе-то си, и *го* положж
прѣдъ тебе. И той му рече: Ще чакамъ
додѣ ся върнешь.
19 И [ч]влѣзе Гедеонъ, та приготви яре отъ
козы-тѣ, и прѣсны питы отъ еднж ефж
брашно: месо-то тури въ кошницж, а ю-
хж-тж тури въ гърне, и изнесе му вънъ
20 подъ теревинеъ-тъ, та принесе. И рече
му ангелъ Божій: Земи месо-то и прѣ-
сны-тѣ питы, та тури на [ш]тойзи камыкъ,
21 и [щ]юхж-тж излѣй. И направи така. И про-
стрѣ ангелъ Господень край-тъ на жезлъ-
тъ, който бѣше въ ржкж-тж му, та до-
сегнж месо-то и прѣсны-тѣ питы; и [ъ]въз-
лѣзе огнь изъ камыкъ-тъ, и пояде месо-
то и прѣсны-тѣ питы. Тогазь си отиде
ангелъ-тъ Господень отъ очи-тѣ му.
22 И [ы]като видѣ Гедеонъ че това бѣ ан-
гелъ Господень, рече Гедеонъ: Горко ми,
Господи Іеова! [ь]защото видѣхъ ангела Го-
23 сподня лице съ лице. И рече му Господь:
[ѣ]Миръ тебѣ; *не бой ся*; нѣма да умрешь.
24 И съгради тамъ Гедеонъ олтарь Госпо-
ду, и нарече го *Іеова-шаломъ: той е до

[ж] Исх. 15; 9.
[з] Псал. 83; 9, 10.
[и] 2 Цар. 23; 4.
[і] Псал. 19; 5.

—

[а] Гл. 2; 19.
[б] Аввак. 3; 7.
[в] 1 Цар. 13; 6. Евр. 11; 38.
[г] Гл. 3; 13.
[д] Быт. 29; 1. Гл. 7; 12. 8; 10. 1 Цар. 4; 30. Іов. 1; 3.
[е] Лев. 26; 16. Втор. 28; 30, 33, 51. Мих. 6; 15.
[ж] Гл. 7; 12.
[з] Гл. 3; 15. Осія. 5; 15.
[и] Псал. 44. 2, 3.
[і] 4 Цар. 17; 35, 37, 38. Іер. 10; 2.
[к] Іис. Нав. 17; 2.
[л] Евр. 11; 32.
[м] Гл. 13; 3. Лук. 1; 11, 28.
[н] Іис. Нав. 1; 5.
[о] Псал. 89; 49. Иса. 59; 1. 63; 15.
[п] Псал. 44; 1.
[р] 2 Лѣт. 15; 2.
[с] 1 Цар. 12; 11. Евр. 11; 32, 34.
[т] Іис. Нав. 1; 9. Гл. 4; 6.
[у] Виж. 1 Цар. 9; 21.
[ф] Исх. 3; 12. Іис. Нав. 1; 5.
[х] Исх. 4; 1—8. Ст. 36, 37. 4 Цар. 20; 8. Псал. 86; 17. Иса. 7; 11.
[ц] Быт. 18; 3, 5. Гл. 13; 15.
[ч] Быт. 18; 6, 7, 8.
[ш] Гл. 13; 19.
[щ] Виж. 3 Цар. 18; 33, 34.
[ъ] Лев. 9; 24. 3 Цар. 18; 38. 2 Лѣт. 7; 1.
[ы] Гл. 13; 21.
[ь] Быт. 16; 13. 32; 30. Исх. 33; 20. Гл. 13; 22.
[ѣ] Дан. 10; 19.
* Господь на миръ.

25 тойзи день [ю]въ Офрѫ на Авіезерцы-тѣ. И въ тѭзи нощь рече му Господь: Земи волъ-тъ на отца си, вторый-тъ волъ седмолѣтный-тъ, та съсыпи Вааловъ-тъ олтарь който има отецъ ти, и [я]Ашерѫ-тѫ 26 която е при него изсѣчи: И съгради олтарь на Господа Бога твоего на връхъ-тъ на тѭзи скалѫ, споредъ наредбѫ-тѫ; и земи вторый-тъ волъ, та принесь всесъжженіе съ дьрва-та на Ашерѫ-тѫ коіѭ-27 то ще изсѣчешь. И зѣ Гедеонъ десеть мѫжіе отъ рабы-тѣ си, та направи както му рече Господь; и понеже ся убоя отъ домъ-тъ на отца си, и отъ жители-тѣ градскы да направи *това* деня, направи *го* нощя.

28 И когато градскы-тѣ жители станѫхѫ на утринь-тѫ, ето олтарь-тъ Вааловъ съборенъ, и Ашера-та която бѣше при него изсѣчена, и вторый-тъ волъ всесъжженъ 29 на съграденый-тъ олтарь. И рекохѫ си единъ на другъ: Кой направи тѭзи работѫ? И като испытахѫ и прѣдирихѫ, рекохѫ: Гедеонъ сынъ-тъ Іоасовъ е напра-30 вилъ тѭзи работѫ. Тогазь жители-тѣ градскы рекохѫ Іоасу: Изведи сына си да ся умьртви, понеже събори Вааловъ-тъ олтарь, и понеже изсѣче Ашерѫ-тѫ коя-31 то бѣше при него. И рече Іоасъ на всичкы-тѣ що бѣхѫ ся подигнѫли противъ него: Вы ли ще защитите сѫдбѫ-тѫ на Ваала? или вы ще го спасете? който защити неговѫ-тѫ сѫдбѫ ще бѫде умьртвенъ до утрѣ: ако е той Богъ нека защити сѫдбѫ-тѫ си, защото сѫ съборили 32 олтарь-тъ му, За това въ онзи день го нарече [ж]*Іероваалъ, и говорѣше: Нека ся сѫди съ него Ваалъ, защото е съборилъ олтарь-тъ му.

33 Тогазь [ѭ]ся събрахѫ заедно всичкы-тѣ Мадіамци, и Амаличани, и въсточни-тѣ жители, та прѣминѫхѫ, и расположихѫ 34 станъ [а]въ долъ-тъ Іезраель. И [б]Духъ Господень облѣче Гедеона, и [в]въстрѫби съ трѫбѫ, и събрахѫ ся Авіезерци-тѣ слѣдъ 35 него. И испрати вѣстители на всичкый Манассіѭ, и събра ся и той слѣдъ него: прати още вѣстители на Асира, и на Завулона, и на Нефѳалима; и тѣ дойдохѫ та гы посрѣщнѫхѫ.

36 И рече Гедеонъ Богу: Ако ще освободишь Израиля съ моіѭ-тѫ рѫкѫ, както 37 си казалъ, [г]Ето азъ ще туріѭ на гумното руно вълнѫ: ако стане роса само на руно-то, а по всичкѫ-тѫ земіѭ суша, тогазь ще познаіѭ, че ще освободишь Израиля съ моіѭ-тѫ рѫкѫ, както си реклъ. 38 Така и быде; защото като станѫ на утринь-тѫ рано, истиска руно-то, и истече роса изъ руно-то, легенъ пълнъ съ водѫ. 39 И рече Гедеонъ Богу: Да [д]ся не распали гнѣвъ-тъ ти на мене, и ще продумамъ само тойзи пѫть: Да опытамъ, моліѭ ся, само тойзи пѫть съ руно-то: нека бѫде сега суша само на руно-то, а по всичкѫ-40 тѫ земіѭ нека е роса. И направи Богъ така, прѣзъ онѭзи нощь; и станѫ суша само на руно-то а по всичкѫ-тѫ земіѭ бѣше роса.

ГЛАВА 7.

1 Тогазь [а]Іероваалъ (който е Гедеонъ), станѫ рано, и всичкы-тѣ людіе които бѣхѫ съ него, та расположихѫ станъ-тъ си при источникъ-тъАродъ; а станъ-тъ на Мадіамцы-тѣ бѣше къмъ сѣверъ отъ него 2 при хълмъ-тъ Море въ долинѫ-тѫ. И рече Господь Гедеону: Твърдѣ много сѫ людіе-тѣ които сѫ съ тебе за да прѣдамъ Мадіамцы-тѣ въ рѫкѫ-тѫ имъ, [б]да не бы ся похвалилъ Израиль противъ мене, и 3 реклъ: Моя-та рѫка мя избави. Сега прочее провъзгласи въ уши-тѣ на людіе-тѣ и кажи: [в]Който е боязливъ и страшливъ, нека ся върне, и да си отиде отъ горѫ-тѫ Галаадъ. И върнѫхѫ ся отъ людіе-тѣ двадесеть и двѣ тысящи; и останѫхѫ 4 десеть тысящи. И рече Господь Гедеону: Пакъ сѫ много людіе-тѣ; низведи гы при водѫ-тѫ, и тамъ ще ти гы прѣчистіѭ; и за когото ти рекѫ: Тойзи ще дойде съ тебе, той да дойде съ тебе; а за когото ти рекѫ: Тойзи нѣма да дойде съ тебе, 5 той да не дойде. И низведе людіе-тѣ при водѫ-тѫ; и рече Господь Гедеону: Всякой който полоче съ языкъ-тъ си отъ водѫ-тѫ, както лоче куче, него да поставишь особно, така и всякого който ко-6 лѣничи на колѣнѣ-тѣ си за да піе. И число-то на онѣзи които полокахѫ отъ рѫкѫ-тѫ си въ уста-та си, бѣше триста мѫжіе; а всичкый остатъкъ на людіе-тѣ колѣничи на колѣнѣ-тѣ си за да піе водѫ. 7 И рече Господь Гедеону: [г]Чрѣзъ тѣзи триста-та мѫжіе които полокахѫ ще вы избавіѭ, и ще прѣдамъ Мадіамцы-тѣ въ рѫкѫ-тѫ ти; а всичкы-тѣ *другы* людіе 8 нека идѫтъ всякой на мѣсто-то си. И тый зѣхѫ людіе-тѣ хранѫ въ рѫцѣ-тѣ си и трѫбы-тѣ си; и проводи всичкы-тѣ Израилевы человѣцы всякого въ шатьръ-тъ му, и удържа триста-та мѫжіе. А станъ-тъ на Мадіама бѣше подъ него въ долъ-тъ.

9 И [д]въ истѫ-тѫ нощь му рече Господь: Стани, слѣзь въ станъ-тъ; защото го прѣ-10 дадохъ въ рѫкѫ-тѫ ти. Но ако ся боишь

ю Гл. 8; 32.
я Исх. 34; 13. Втор. 7; 5.
ж 1 Цар. 12; 11. 2 Цар. 11; 21.
* Нека ся сѫди Ваалъ.
ѭ Ст. 3.
а Іис. Нав. 17; 16.
б Гл. 3; 10. 1 Лѣт. 12; 18. 2 Лѣт. 24; 20.
в Числ. 10; 3. Гл. 3; 27.
г Исх. 4; 3, 4, 6, 7.
д Быт. 18; 32.

—

а Гл. 6; 32.
б Втор. 8; 17. Иса. 10; 13. 1 Кор. 1; 29. 2 Кор. 4; 7.
в Втор. 20; 8.
г 1 Цар. 14; 6.
д Быт. 46; 2, 3.

да слѣзешь, слѣзь ты и Фура слуга-та ти въ станъ-тъ; 11 И [е]ще чуешь що говорятъ; и слѣдъ това ржцѣ-тѣ ти ще ся укрѣпятъ, и ще слѣзешь въ станъ-тъ. И слѣзе той съ Фурж слугж-тж си до прѣднiж-тж стражж на станъ-тъ. 12 А Мадiамъ, и Амаликъ, и [ж]всичкы-тѣ въсточни жители бѣхж ся распрострѣли въ долинж-тж по множество-то си като скакалци: и камилы-тѣ имъ по множество-то си безбройны като пѣсъкъ-тъ по край море-то. 13 И като дойде Гедеонъ, ето, единъ человѣкъ приказуваше на другаря си сънъ, и говорѣше: Ето, сънувахъ сънъ, и ето, пита отъ ечимыченъ хлѣбъ ся търкаляше въ станъ-тъ на Мадiама, и дойде до шатъръ-тъ, та го удари, и паднж; и прѣвърнж го, и паднж шатъръ-тъ. 14 И отговори другарь-тъ му, и рече: Това не е *друго* тъкмо сабля-та на Гедеона, сынъ-тъ Iоасовъ, мжжъ Израилянинъ: Богъ прѣдаде въ ржкж-тж му Мадiама, и всичкый-тъ станъ.

15 И като чу Гедеонъ приказванiе-то на сънъ-тъ, и тълкованiе-то му, поклони ся, и върнж ся въ Израилевый-тъ станъ, и рече: Станѣте; защото Господь прѣдаде въ ржкж-тж ви Мадiамскый-тъ станъ. 16 И раздѣли триста-та мжжiе на три тѣла, и даде тржбы въ ржцѣ-тѣ на всичкы тѣзи, и праздны водоносы, и свѣщи въ водоносы-тѣ. 17 И рече имъ: Гледайте мене, и правѣте подобно; и ето, когато азъ стигнж при край-тъ на станъ-тъ, каквото направiж *азъ* така ще направите *и вы*. 18 Когато затржбiж съ тржбж-тж, азъ и всичкы-тѣ които сж съ мене, тогазь ще затржбите и вы съ тржбы-тѣ около всичкый-тъ станъ, и ще речете: *Сабля* Господня и Гедеонова.

19 И тъй Гедеонъ, и сто-тѣ мжжiе които бѣхж съ него, дойдохж при край-тъ на станъ-тъ около начало-то на срѣднiж-тж стражж: едва бѣхж поставили стражы-тѣ; и въстржбихж съ тржбы-тѣ, и строшихж водоносы-тѣ които бѣхж въ ржцѣ-тѣ имъ. 20 И три-тѣ тѣла въстржбихж съ тржбы-тѣ, и строшихж водоносы-тѣ, и дьржѣхж свѣщи-тѣ въ лѣвы-тѣ си ржцѣ, и тржбы-тѣ въ десны-тѣ си ржцѣ, за да тржбятъ; и выкахж: Сабля Господня и Гедеонова. 21 И [з]застанж всякой на мѣстото си около станъ-тъ; и [и]всичкый станъ ся растича, и выкахж, и бѣгахж. 22 И триста-та души [i]въстржбихж съ тржбы-тѣ: и [к]обърнж Господь [л]саблiж-тж на всякого противъ другаря му въ всичкый станъ: и воинство-то побѣгнж въ Веѳасеттж къмъ Зерераѳъ, дори до прѣдѣлъ-тъ на Авелмеолж къмъ Таваѳъ.

23 И събрахж ся Израилеви-тѣ мжжiе отъ Нефѳалима, и отъ Асира, и отъ всичкый Манассiж, та тичахж вслѣдъ Мадiама. 24 И прати Гедеонъ вѣстители по [м]всичкж-тж горж Ефремъ, и думаше: Слѣзте да посрѣщнете Мадiама, и [н]захванѣте прѣдъ тѣхъ воды-тѣ дори [о]до Веѳъ-варж и Iорданъ. Тогазь ся събрахж всичкы-тѣ Ефремови мжжiе, та захванжхж воды-тѣ дори до Веѳъ-варж и Iорданъ. 25 И хванжхж [п]двама началницы на Мадiама, Орива, и Зива; и умъртвихж Орива при [р]скалж-тж Оривъ, а Зива умъртвихж при жлебъ-тъ Зивъ; и гонихж Мадiама, и донесохж главы-тѣ на Орива и Зива Гедеону [с]оттамъ Iорданъ.

ГЛАВА 8.

1 И [а]рекохж му Ефремови-тѣ мжжiе: Що е това, дѣто ни направи ты, че ны не повыкнж, когато отиде да ратувашь противъ Мадiама? и прѣпирахж ся силно съ него. 2 А той имъ рече: Що направихъ азъ въ сравненiе съ васъ сега? не е ли по добръ пабиръкъ-тъ на Ефрема отъ гроздоберъ-тъ на Авiезера? 3 [б]Прѣдаде Богъ въ ржцѣ-тѣ ви Мадiамскы-тѣ началницы, Орива и Зива; и що можахъ азъ да направiж въ сравненiе съ васъ? тогазь [в]ся утиши духъ-тъ имъ къмъ него, когато рече това слово.

4 И като дойде Гедеонъ на Iорданъ, прѣминж той и триста-та мжжiе които бѣхж съ него, уморени но пакъ гоняхж. 5 И рече [г]на Сокхоѳскы-тѣ жители: Дайте, молiж, нѣколко хлѣба на людiе-тѣ които мя слѣдуватъ; защото сж изнемощели, а азъ гонiж Зевея и Салмана, Мадiамскы-тѣ царiе. 6 А Сокхоѳскы-тѣ началници отговорихж: [д]Да ли сж ржцѣ-тѣ на Зевея и на Салмана сега въ ржкж-тж ти, [е]та да дадемъ хлѣбъ на войскж-тж ти? 7 А Гедеонъ рече: Заради това, когато прѣдаде Господь Зевея и Салмана въ ржкж-тж ми, тогазь азъ [ж]ще сдробiж плъть-тж ви съ търнiе-тѣ на пустынiж-тж, и съ глогове-тѣ. 8 И възлѣзе отъ тамъ [з]въ Фануилъ, и говори имъ исто-то; и отговорихж му Фануилскы-тѣ мжжiе, както отговорихж Сокхоѳскы-тѣ мжжiе. 9 А той говори и на Фануилскы-тѣ мжжiе, и рече: [и]Когато ся върнж съ миромъ, [i]ще съборiж тойзи стълпъ.

10 А Зевей и Салманъ бѣхж въ Каркоръ, и воинства-та имъ съ тѣхъ, до петнаде-

е Ст. 13; 14, 15. Виж. Быт. 24; 14. 1 Цар. 14; 9, 10.
ж Гл. 6; 5, 33. 8; 10.
з Исх. 14; 13, 14. 2 Лѣт. 20; 17.
и 4 Цар. 7; 7.
i Iис. Нав. 6; 4, 16, 20. Виж. 2 Кор. 4; 7.
к Псал. 83; 9. Иса. 9; 4.
л 1 Цар. 14; 20. 2 Лѣт. 20; 23.
м Гл. 3; 27.
н Гл. 3; 28.
о Iоан. 1; 28.
п Гл. 8; 3. Псал. 83; 11.
р Иса. 10; 26.
с Гл. 8; 4.

—

а Виж. Гл. 12; 1. 2 Цар. 19; 41.
б Гл. 7; 24, 25. Филип. 2; 3.
в Прит. 15; 1.
г Быт. 33; 17. Псал. 60; 6.
д Виж. 3 Цар. 20; 11.
е Виж. 1 Цар. 25; 11.
ж Ст. 16.
з Быт. 32; 30. 3 ар. 12; 25.
и 3 Цар. 22; 27
i Ст. 17.

сеть тысящы, всичкы що бѣхѫ [к]останѫли отъ всичко-то воинство на въсточны-тѣ жители; защото паднѫхѫ сто и двадесеть тысящи мѫжіе които тегляхѫ ножъ.

11 И възлѣзе Гедеонъ прѣзъ пѫть-тъ на онѣзи които живѣехѫ въ шатры, отъ истокъ [л]на Новѫ и на Іогвеѭ, та порази станъ-тъ, когато станъ-тъ бѣше [м]въ безгрыжіе. 12 А Зевей и Салманъ побѣгнѫхѫ, и той погнѫ въ слѣдъ нихъ, и [н]хванѫ двама-та Мадіамскы царіе Зевея и Салмана, и развали всичкый-тъ станъ.

13 И върнѫ ся Гедеонъ сынъ-тъ Іоасовъ отъ войнѫ-тѫ *прѣди изгрѣваніе-то на слънце-то. 14 И като хванѫ *единъ* момъкъ отъ мѫжіе-тѣ на Сокхоѳъ, попыта го; и той му написа началницы-тѣ на Сокхоѳъ, и старѣйшины-тѣ му, седмдесеть и седмь мѫжіе. 15 И дойде *Гедеонъ* при Сокхоѳскы-тѣ мѫжіе, та рече: Ето, Зевей и Салманъ, за които [о]мя укорихте, и говорѣхте: Да ли сѫ рѫцѣ-тѣ на Зевея и на Салмана сега въ рѫкѫ-тѫ ти, та да дадемъ хлѣбъ на человѣцы-тѣ ти, които сѫ изнемощѣли? 16 И [п]зѣ старѣйшины-тѣ градскы, и тьрніе-тѣ отъ пустынѭ-тѫ и глогове-тѣ, та наказа съ тѣхъ Сокхоѳскы-тѣ мѫжіе. 17 И стълпъ-тъ на [р]Фануила [с]събори, и умьртви градскы-тѣ мѫжіе.

18 Тогазь рече на Зевея и на Салмана: Какви бѣхѫ онѣзи человѣци които убихте [т]въ Ѳаворъ? И тѣ рекохѫ: Какъвъ-то си ты, таквизь бѣхѫ; всякой приличаше на царскый сынъ. 19 А той рече: Братія мои, сынове на майкѫ ми бѣхѫ: живъ е Господь, ако бѣхте упазили животъ-тъ имъ, азъ не быхъ вы умьртвилъ. 20 И рече на Іеѳера първородный-тъ си: Стани, убій гы: но младый-тъ не извлѣче мечъ-тъ си, защото ся боеше, понеже бѣше още младъ.

21 Тогазь рече Зевей и Салманъ: Стани ты, та нападни вързъ насъ; защото споредъ человѣка *и* сила-та му. И станѫ Гедеонъ та [у]уби Зевея и Салмана, и зѣ луницы-тѣ които бѣхѫ около вратове-тѣ на камилы-тѣ имъ.

22 И рекохѫ Израилеви-тѣ мѫжіе Гедеону: Владѣй надъ насъ, и ты, и сынъ ти, и сынъ-тъ на сына ти, защото ты ны 23 освободи отъ рѫкѫ-тѫ на Мадіама. А Гедеонъ имъ рече: Не щѫ да владѣѭ азъ надъ васъ, но нито сынъ ми ще владѣе надъ васъ: [ф]Господь ще владѣе надъ васъ. 24 И рече имъ Гедеонъ: Ще поискамъ отъ васъ едно исканіе; да ми дадете всякой колцета-та отъ плѣнъ-тъ си; защото *непріятели-тѣ* имахѫ златны колцета, [х]понеже бѣхѫ Исмаиляни. 25 И отговорихѫ: Съ радость ще *гы* дадемъ. И прострѣхѫ дрехѫ, и хвьрляше тамъ всякой колцета-та отъ плѣнъ-тъ си. 26 И тежина-та на златны-тѣ колцета, които поиска, бѣше една тысяща и седмстотинъ златни *сикли:* освѣнь луницы-тѣ, и обѣцы-тѣ, и багрены-тѣ дрехы, които бѣхѫ на Мадіамскы-тѣ царіе, и освѣнь огърлія-та които бѣхѫ на вратове-тѣ на камилы-тѣ имъ. 27 И [ц]направи Гедеонъ ефодъ отъ тѣхъ, и положи го въ градъ-тъ си, [ч]въ Офрѫ: и [ш]блудува всичкый Израиль слѣдъ него тамъ; и [щ]станѫ примка на Гедеона и на домъ-тъ му.

28 И смири ся Мадіамъ прѣдъ Израилевы-тѣ сынове, и не подигнѫ вече главѫ. И [ъ]земя-та бѣше въ покой четыридесеть лѣта въ дни-тѣ на Гедеона. 29 Тогазь отиде Іероваалъ Іоасовый сынъ и сѣднѫ въ домъ-тъ си. 30 И Гедеонъ имаше [ы]седмдесеть сынове които излѣзохѫ отъ чрѣслата му; защото имаше много жены. 31 И [ь]наложница-та му, която бѣше въ Сихемъ, и тя му роди сынъ, когото той нарече Авимелехъ. 32 И [ѣ]умрѣ Гедеонъ Іоасовый сынъ въ добрѫ старость, и погребе ся въ гробъ-тъ на Іоаса отца си, [ю]въ Офрѫ на Авіезерцы-тѣ.

33 А когато [я]умрѣ Гедеонъ, върнѫхѫ ся Израилеви-тѣ сынове, и [ѫ]блудувахѫ вслѣдъ Ваалимы-тѣ, и [ѭ]поставихѫ си за богъ Ваалвериѳа. 34 И [а]не поменѫхѫ Израилеви-тѣ сынове Господа Бога своего, който гы избави отъ рѫкѫ-тѫ на всичкы-тѣ имъ околны непріятели. 35 И [б]не направихѫ милость на домъ-тъ на Іероваала Гедеона, споредъ всичкы-тѣ добрины, които направи той на Израиля.

ГЛАВА 9.

1 И отиде Авимелехъ сынъ-тъ Іеровааловъ въ Сихемъ [а]при братія-та на майкѫ си, та говори тѣмъ, и на всичкый-тъ родъ отъ отеческый-тъ домъ на майкѫ си, 2 и рече: Говорѣте, молѭ, въ уши-тѣ на всичкы-тѣ Сихемскы мѫжіе: Що е по добрѣ вамъ, да владѣѭтъ надъ васъ всичкы-тѣ Іероваалови сынове, [б]седмдесеть мѫжіе, или да владѣе надъ васъ единъ мѫжъ? поменѣте още че азъ сьмь 3 [в]ваша кость, и ваша плъть. И говорихѫ за него братія-та на майкѫ му въ уши-

к Гл. 7; 12.
л Числ. 32; 35, 42.
м Гл. 18; 27. 1 Сол. 5; 3.
н Псал. 83; 11.
* *Или* прѣзъ въсходъ-тъ.
о Ст. 6.
п Ст. 7.
р 3 Цар. 12; 25.
с Ст. 9.
т Гл. 4; 6. Псал. 89; 12.
у Псал. 83; 11.
ф 1 Цар. 8; 7. 10; 19. 12; 12.
х Быт. 25; 13. 37; 25, 28.
ц Гл. 17; 5.
ч Гл. 6; 24.
ш Псал. 106; 39.
щ Втор. 7; 16.
ъ Гл. 5; 31.
ы Гл. 9; 2, 5.
ь Гл. 9; 1.
ѣ Быт. 25; 8. Іов. 5; 26.
ю Ст. 27. Гл. 6; 24.
я Гл. 2; 19.
ѫ Гл. 2; 17.
ѭ Гл. 9; 4, 46.
а Псал. 78; 11, 42. 106; 13, 21.
б Гл. 9; 16, 17, 18. Еккл. 9; 14, 15.

—

а Гл. 8; 31.
б Гл. 8; 30.
в Быт. 29; 14.

тѣ на всичкы-тѣ Сихемскы мѫжіе, всичкы тѣзи думы; и склони ся сърдце-то имъ слѣдъ Авимелеха; защото рекохѫ: 4 [г]Той е братъ нашъ. И дадохѫ му седмдесеть сребърницы отъ домъ-тъ [д]на Ваалвериѳа, и съ тѣхъ [е]нае Авимелехъ мѫжіе никаквы и развращенны, които оти- 5 дохѫ слѣдъ него. И влѣзе въ домъ-тъ на отца си [ж]въ Офрѫ [з]та изби братія-та си сынове-тѣ на Іероваала, седмдесеть мѫжіе, върху единъ камыкъ: останѫ само Іоѳамъ най младый-тъ Іеровааловъ сынъ, защото ся скры.

6 И събрахѫ ся всичкы-тѣ Сихемскы мѫжіе, и всичкый домъ Милловъ, и дойдохѫ та направихѫ Авимелеха царь, близу при дѫбъ-тъ на стражѫ-тѫ въ Си- 7 хемъ. И когато ся извѣсти *това* на Іоѳама, отиде та застанѫ на вѣрхъ-тъ [и]на горѫ-тѫ Гаризинъ, и възвыси гласъ-тъ си, и выкнѫ, и говори имъ: Послушайте мя, мѫжіе Сихемскы, и ще вы послуша Богъ. 8 [і]Отидохѫ нѣкога си дървя-та да помажѫтъ царь надъ себе си; и рекохѫ на маслинено-то дърво: [к]Царувай надъ насъ. 9 Но маслинено-то дърво имъ рече: Да оставіѭ ли азъ тлъстинѫ-тѫ си, [л]чрѣзъ коіѭто ся почитатъ Богъ и человѣци-тѣ, та да идѫ да *началствувамъ надъ дървя- 10 та? И рекохѫ дървя-та на смоковницѫ- 11 тѫ: Ела ты, и царувай надъ насъ. Но смоковница-та имъ рече: Да оставіѭ ли сладость-тѫ си, и добрый-тъ си плодъ, та да идѫ да началствувамъ надъ дървя-та? 12 И рекохѫ дървя-та на лозѫ-тѫ: Ела ты, 13 та царувай надъ насъ. И лоза-та имъ рече: Да оставіѭ ли вино-то си, [м]което весели Бога и человѣцы-тѣ, та да идѫ и да 14 началствувамъ надъ дървя-та? Тогазь рекохѫ всичкы-тѣ дървя на търнъ-тъ: Ела 15 ты, та царувай надъ насъ. И рече търнъ-тъ на дървя-та: Ако наистинѫ вы мя помазувате царь надъ васъ, елате, прибѣгнѣте [н]подъ сѣнкѫ-тѫ ми; ако ли не, [о]огнь да излѣзе изъ търнъ-тъ, и да испояде [п]Ливанскы-тѣ кедры!

16 Сега прочее, ако направихте по истинѫ и правдѫ, като турихте Авимелеха царь, и ако ся обходихте добрѣ съ Іероваала и съ домъ-тъ му, и ако му направихте [р]споредъ достоинство-то на рѫцѣ- 17 тѣ му: (Защото отецъ ми ратова заради васъ, и хвърли животъ-тъ си въ бѣдѫ, та 18 вы избави отъ рѫкѫ-тѫ на Мадіама: А [с]вы станѫхте днесь противъ домъ-тъ на отца ми, и избихте сынове-тѣ му, седмдесеть мѫжіе върху единъ камыкъ, и направихте Авимелеха, сынъ-тъ на рабынѭ-тѫ му, царь на Сихемскы-тѣ мѫжіе, 19 защото ви е братъ:) Ако прочее направихте днесь по истинѫ и правдѫ, съ Іероваала и съ домъ-тъ му, [т]радувайте ся на Авимелеха, и нека ся радува и той 20 на васъ. Ако ли не, [у]огнь да излѣзе изъ Авимелеха, и да испояде Сихемскы-тѣ мѫжіе, и Милловый-тъ домъ; и огнь да излѣзе изъ Сихемскы-тѣ мѫжіе и изъ Милловый-тъ домъ, и да испояде Авиме- 21 леха! Тогазь побѣгнѫ Іоѳамъ и отърва ся та отиде въ [ф]Виръ, и насели ся тамъ, отъ лице-то на Авимелеха брата си.

22 И началствова Авимелехъ надъ Израи- 23 ля три годины. И [х]проводи Богъ лукавъ духъ между Авимелеха и Сихемскы-тѣ мѫжіе: и [ц]станѫхѫ невѣрни Сихемскы- 24 тѣ мѫжіе на Авимелеха: За [ч]да дойде насилство-то *което станѫ* на седмдесеть-тѣ Іероваалови сынове, и да ся върне кръвь-та имъ върхъ Авимелеха брата имъ, който гы искла, и върхъ Сихемскы-тѣ мѫжіе, които укрѣпихѫ рѫцѣ-тѣ му, за 25 да исколе братія-та си. И турихѫ противъ него Сихемскы-тѣ мѫжіе засады по върхове-тѣ на горы-тѣ, та съсличахѫ всичкы които прѣминувахѫ близу при тѣхъ по пѫть-тъ; и извѣсти ся на Ави- 26 мелеха. И дойде Гаалъ Еведовый сынъ и братія-та му, та заминѫхѫ въ Сихемъ, и 27 увѣрихѫ ся нему Сихемскы-тѣ мѫжіе. И излѣзохѫ въ поле-то и обрахѫ лозія-та си, и истъпкахѫ, и развеселихѫ ся, и отидохѫ [ш]въ домъ-тъ на свой-тъ богъ, и 28 ядохѫ и пихѫ и проклѣхѫ Авимелеха. И рече Гаалъ Еведовый сынъ: [щ]Кой е Авимелехъ, и кой Сихемъ, та да му работимъ? не *е ли той* сынъ Іероваалов? и не е ли Зевулъ настойникъ-тъ му? работѣте на мѫжіе-тѣ [ъ]на Еммора Сихемовый-тъ отецъ: а нему защо да работимъ 29 ный? [ы]Дано ся дадѣхѫ тѣзи людіе подъ рѫкѫ-тѫ ми, и азъ быхъ изгонилъ Авимелеха. И рече на Авимелеха: Умножи войскѫ-тѫ си, и излѣзь.

30 И чу Зевулъ, управитель-тъ на градъ-тъ, думы-тѣ на Гаала Еведовъ-тъ сынъ, 31 и распали ся гнѣвъ-тъ му: И прати скрышно вѣстители Авимелеху и рече: Ето, Гаалъ Еведовый сынъ и братія-та му дойдохѫ въ Сихемъ: и ето тѣ подигатъ 32 градъ-тъ противъ тебе. За това прочее стани прѣзъ нощь, ты и людіе-тѣ които сѫ съ тебе, та тури засады по поле-то.

г Быт. 29; 15.
д Гл. 8; 33.
е Гл. 11; 3. 2 Лѣт. 13; 7. Прит. 12; 11. Дѣян. 17; 5.
ж Гл. 6; 24.
з 4 Цар. 11; 1, 2.
и Втор. 11; 29. 27; 12. Іис. Нав. 8; 33. Іоан. 4; 20.
і Виж. 4 Цар. 14; 9.
к Гл. 8; 22, 23.
л Псал. 104; 15.
* *Евр.* да ся клатіѭ надъ.
м Псал. 104; 15.
н Иса. 30; 2. Дан. 4; 12. Осіи 14; 7.
о Ст. 20. Числ. 21; 28. Іез. 19; 14.
п 4 Цар. 14; 9. Псал. 104; 16. Иса. 2; 13. 37; 24. Іез. 31; 3.
р Гл. 8; 35.
с Ст. 5; 6.
т Иса. 8; 6. Филип. 3 : 3.
у Ст. 15, 56, 57.
ф 2 Цар. 20; 14.
х 1 Цар. 16; 14. 18; 9, 10. Виж. 3 Цар. 12; 15. 22; 22. 2 Лѣт. 10; 15. 18; 19 и друг. Иса. 19; 2, 14.
ц Иса. 33; 1.
ч 3 Цар. 2; 32. Есѳ. 9; 25. Псал. 7; 16. Мат. 23; 35, 36.
ш Ст. 4.
щ 1 Цар. 25; 10. 3 Цар. 12; 16.
ъ Быт. 34; 2, 6.
ы 2 Цар. 15; 4.

33 И на утринь-тѫ, щомъ изгрѣе слънце-то, ще станешь рано, и ще ся устремишь връзъ градъ-тъ: и ето, той и людіе-тѣ които сѫ съ него ще излѣзѫтъ противъ тебе, и ты ще му направишь както ти дойде отъ рѫкѫ.

34 И станѫ Авимелехъ, и всичкы-тѣ людіе които бѣхѫ съ него, прѣзъ нощь-тѫ, и турихѫ въ засадѫ противъ Сихемъ четыри пълка. 35 И излѣзе Гаалъ сынъ-тъ Еведовъ, та застанѫ у входъ-тъ на градскы-тѣ врата: и станѫ Авимелехъ, и людіе-тѣ които бѣхѫ съ него отъ засадѫ-тѫ. 36 И когато видѣ Гаалъ людіе-тѣ рече Зевулу: Ето, людіе слизатъ отъ върхове-тѣ на горы-тѣ. А Зевулъ му рече: Сѣнка-та на горы-тѣ ти ся види като мѫжіе. 37 И говорй пакъ Гаалъ и рече: Ето людіе слизатъ отъ высочины-тѣ на мѣсто-то, и единъ пълкъ иде прѣзъ пѫть-тъ на дѫбъ-тъ Маоненимъ. 38 Тогазь Зевулъ му рече: Дѣ сѫ сега уста-та ти, съ които [ь]рече ты: Кой е Авимелехъ, та да му работимъ? Не сѫ ли тѣзи людіе, които ты прѣзираше? Излѣзь прочее сега, та ся бій съ тѣхъ. 39 И излѣзе Гаалъ прѣдъ Сихемскы-тѣ мѫжіе, та ся би съ Авимелеха: 40 И погнѫ го Авимелехъ, и побѣгнѫ той прѣдъ него, и паднѫхѫ множина смъртно ранени до входъ-тъ на врата-та. 41 И сѣднѫ Авимелехъ въ Арумѫ: а Зевулъ испѫди Гаала и братія-та му, да не живѣѭтъ въ Сихемъ. 42 И на утринь-тѫ излѣзохѫ людіе-тѣ на поле-то: и извѣсти ся това на Авимелеха. 43 Тогазь зѣ той людіе-тѣ *си*, та гы раздѣли на три пълка и тури засады на поле-то: и видѣ, и ето, людіе-тѣ излазѣхѫ изъ градъ-тъ: и станѫ противъ тѣхъ, та гы порази. 44 И Авимелехъ, и пълкъ-тъ който бѣше съ него, устремихѫ ся, та застанѫхѫ въ входъ-тъ на градскы-тѣ врата: а два-та пълка ся устремихѫ връзъ всичкы-тѣ които бѣхѫ по поле-то, 45 та гы поразихѫ. И ратоваше Авимелехъ противъ градъ-тъ прѣзъ всичкый-тъ онзи день: и [ъ]облада градъ-тъ, и уби людіе-тѣ които бѣхѫ въ него, и [ю]разори градъ-тъ, и посѣя го съсъ соль.

46 И като чухѫ това всичкы-тѣ мѫжіе на Сихемскый-тъ стълпъ, влѣзохѫ въ твърдѣль-тъ на домъ-тъ [я]на бога *си* Вериѳа. 47 И извѣсти ся на Авимелеха, че ся събрахѫ всичкы-тѣ мѫжіе въ Сихемовый-тъ стълпъ. 48 И възлѣзе Авимелехъ на горѫ-тѫ [ж]Салмонъ, той и всичкы-тѣ людіе които бѣхѫ съ него; и зѣ Авимелехъ топоръ въ рѫкѫ, та отсѣче вѣтвѫ отъ дърво, и дигнѫ ѭ, и тури ѭ на рамо-то си; и рече на людіе-тѣ които бѣхѫ съ него: Каквото видѣхте че направихъ азъ, побързайте да направите и вы както азъ. 49 И отсѣкохѫ всичкы-тѣ людіе всякой вѣтвѫ-тѫ си, и като отидохѫ слѣдъ Авимелеха, турихѫ *гы* на твърдѣль-тъ и надъ тѣхъ запалихѫ твърдѣль-тъ съ огнь; и умрѣхѫ купно всичкы-тѣ мѫжіе на Сихемскый-тъ стълпъ; до тысящѫ мѫжіе и жены.

50 Тогазь отиде Авимелехъ въ Ѳевесъ: та расположи станъ противъ Ѳевесъ, и облада го. 51 Но имаше крѣпъкъ стълпъ въ срѣдъ градъ-тъ, и прибѣгнѫхѫ тамъ всичкы-тѣ мѫжіе и жены, и всичкы-тѣ градскы жители, та ся затворихѫ, и възлѣзохѫ на покрывъ-тъ на стълпъ-тъ. 52 И стигнѫ Авимелехъ дори до стълпъ-тъ, и ратоваше го, и приближи дори до врата-та на стълпъ-тъ за да го изгори съ огнь. 53 Тогазь [іж]една жена хвърли часть отъ воденичень камыкъ на Авимелеховѫ-тѫ главѫ, та му строши теме-то. 54 И [а]той извыка скоро къмъ момъка орѫженосеца си, и рече му: Истръгни мечь-тъ си, та мя убій, да не рекѫтъ за мене: Жена го уби. И прободе го момъкъ-тъ му и умрѣ. 55 И когато видѣхѫ Израилеви-тѣ мѫжіе че умрѣ Авимелехъ, отидохѫ си всякой на мѣсто-то си.

56 [б]Така въздаде Богъ зло-то на Авимелеха, което *направи* на отца си, понеже 57 уби седмдесеть-тѣ си братія. И всичко-то зло на Сихемскы-тѣ мѫжіе, Богъ въздаде на главы-тѣ имъ: и дойде на тѣхъ [в]клѣтва-та на Іоѳама Іеровааловый-тъ сынъ.

ГЛАВА 10.

1 И [а]слѣдъ Авимелеха въстанѫ да избави Израиля Ѳола сынъ-тъ на Фуіѫ сынъ-тъ на Додо, Иссахаровъ мѫжъ; и той живѣеше въ Самиръ въ горѫ-тѫ Ефремъ. 2 И сѫди Израиля двадесеть и три годины; и умрѣ, и погребе ся въ Самиръ.

3 А по него настанѫ Іаиръ Галаадецъ-тъ, и сѫди Израиля двадесеть и двѣ годины. 4 И имаше тридесеть сынове, [б]които яздѣхѫ на тридесеть ослову жрѣбета, и имахѫ тридесеть града, [в]называемы Іаировы паланкы дори до днесь, които сѫ въ земіѭ-тѫ Галаадъ. 5 И умрѣ Іаиръ, и погребе ся въ Камонъ.

6 И [г]сторихѫ пакъ Израилеви-тѣ сынове зло прѣдъ Господа, и [д]служихѫ на Ваалимы-тѣ, и на Астарты-тѣ, и [е]на богове-тѣ на Сиріѭ и [ж]на богове-тѣ на Сидонъ, и на богове-тѣ на Моавъ, и на богове-тѣ на Аммоновы-тѣ сынове, и на богове-тѣ на Филистимцы-тѣ, и оставихѫ Господа,

ь Ст. 28. 29.
ъ Ст. 20.
ю Втор. 29; 23. 3 Цар. 12; 25. 4 Цар. 3; 25.
я Гл. 8; 33.
ж Псал. 68; 14.
іж 2 Цар. 11; 21.
а 1 Цар. 31; 4.
б Ст. 24. Іов. 31; 3. Псал. 94; 23. Прит. 5; 22.
в Ст. 20.

—

а Гл. 2; 16.
б Гл. 5; 10. 12; 14.
в Втор. 3; 14.
г Гл. 2; 11. 3; 7. 4; 1. 6; 1. 13; 1.
д Гл. 2; 13.
е Гл. 2; 12.
ж 3 Цар. 11; 33. Псал. 106; 36.

7 и не служихж нему. И распали ся гнѣвъ-тъ Господень противъ Израиля, и [з]прѣдаде гы въ ржцѣ-тѣ на Филистимцы-тѣ, и въ ржцѣ-тѣ на Аммоновы-тѣ сынове.
8 И отъ тжзь годинж, озлобихж и утѣснихж Израилевы-тѣ сынове осмнадесеть годины, всичкы-тѣ Израилевы сынове които бѣхж оттамъ Іорданъ, въ земіж-тж на
9 Амморейцы-тѣ, която е Галаадъ. И прѣминжхж Аммонови-тѣ сынове Іорданъ, за да ратуватъ противъ Іуджж, и противъ Веніамина, и противъ Ефремовый-тъ домъ: и Израиль бѣше въ крайно утѣсненіе.
10 И [и]выкнжхж Израилеви-тѣ сынове къмъ Господа, и говорѣхж: Съгрѣшихмы ти, защото оставихмы Бога нашего, та слу-
11 жихмы на Ваалимы-тѣ. И рече Господь на Израилевы-тѣ сынове: Не *избавихъ ли вы* [і]отъ Египтяны-тѣ, и [к]отъ Аморрейцы-тѣ, и [л]отъ Аммоновы-тѣ сынове, и
12 [м]отъ Филистимцы-тѣ? И [н]Сидонци-тѣ още, и [о]Амаличани-тѣ, и Маоняни-тѣ [п]вы притѣснихж; и выкнжхте къмъ мене, и
13 азъ вы избавихъ отъ ржкж-тж имъ. Но [р]вы мя оставихте, та служихте на другы богове: заради това не щж да вы изба-
14 віж вече. Идѣте та [с]выкайте къмъ богове-тѣ които избрахте: тѣ нека вы изба-
15 вятъ во врѣме-то на утѣсненіе-то ви. И рекохж Господу Израилеви-тѣ сынове: Съгрѣшихмы: [т]направи ни ты както е угодно прѣдъ очи-тѣ ти: но, молимъ ти
16 ся, избави ны днесь. И [у]исхвърлихж чуждыы-тѣ богове изъ срѣдъ себе си, та служихж Господу: и [ф]съжали ся душа-та му за оскърбеніе-то на Израиля.
17 Тогазь ся събрахж Аммонови-тѣ сынове, та расположихж станъ-тъ си въ Галаадъ. И събрахж ся Израилеви-тѣ сынове, та расположихж станъ-тъ си [х]въ Ма-
18 сфж. И рекохж людіе-тѣ *и* началници-тѣ на Галаадъ едни на другы: Който захване да ся біе съ Аммоновы-тѣ сынове, той ще бжде [ц]началникъ на всичкы-тѣ жители въ Галаадъ.

ГЛАВА 11.

1 И [а]Іефөай Галаадецъ-тъ [б]бѣше силенъ въ крѣпость: и той бѣше сынъ на блудницж женж, а отецъ Іефөаевъ бѣше Га-
2 лаадъ. И жена-та на Галаада роди му сынове: и порастнжхж сынове-тѣ на женж-тж, и испждихж Іефөая, и рекохж му: Ты нѣма да наслѣдишь въ домъ-тъ на отца ни; защото си сынъ на чуждж женж.
3 И побѣгнж Іефөай отъ лице-то на братія-та си, та ся насели въ земіж-тж Товъ: и събрахж ся при Іефөая [в]человѣци бездѣлници та излазѣхж съ него.
4 И слѣдъ нѣколко врѣме Аммонови-тѣ сынове напра-
5 вихж бой противъ Израиля. И като ся біяхж Аммонови-тѣ сынове противъ Израиля, Галаадскы-тѣ старѣйшины отидохж да земжтъ съсъ себе си Іефөая отъ
6 земіж-тж Товъ. И рекохж на Іефөая: Ела, та ни стани началникъ, за да ся біемъ
7 противъ Аммоновы-тѣ сынове. И рече Іефөай на Галаадскы-тѣ старѣйшины: Не възненавидѣхте ли мя [г]вы, и не мя ли испждихте изъ домъ-тъ на бащж ми? А сега защо сте дошли при мене, като сте
8 въ утѣсненіе? И [д]рекохж Галаадскы-тѣ старѣйшины на Іефөая: За това ся [е]върнжхмы сега при тебе, за да дойдешь съ насъ, и да ся біешь противъ Аммоновы-тѣ сынове, и [ж]да си князь надъ насъ, надъ всичкы които живѣжтъ въ Галаадъ.
9 И рече Іефөай на Галаадскы-тѣ старѣйшины: Ако мя заведете пакъ вы да ратувамъ противъ Аммоновы-тѣ сынове, и Господь гы прѣдаде менѣ, азъ ще бждж ли князь
10 надъ васъ? И рекохж Галаадскы-тѣ старѣйшины на Іефөая: [з]Господь нека е свидѣтель между насъ, ако не направимъ
11 споредъ думж-тж ти. Тогазь отиде Іефөай съ Галаадскы-тѣ старѣйшины, и поставихж го людіе-тѣ надъ себе си [и]главж и князь: и говори Іефөай всичкы-тѣ си слова [і]прѣдъ Господа въ Масфж.
12 И проводи Іефөай посланницы на царя на Аммоновы-тѣ сынове, и рече: Що имашь да правишь съ мене, та си дошелъ противъ мене да ся біешь въ земіж-тж
13 ми? И царь-тъ на Аммоновы-тѣ сынове отговори на Іефөаевы-тѣ посланницы: [к]Защото Израиль, когато възлизаше изъ Египетъ, зѣ земіж-тж ми отъ Арнонъ до [л]Явокъ и до Іорданъ: сега прочее върни тѣзи *мѣста* съ миръ.
14 И прати пакъ Іефөай посланницы на ца-
15 ря на Аммоновы-тѣ сынове, та му рече: Така говори Іефөай: [м]Израиль не е зѣлъ Моавскж-тж земіж, нито земіж-тж на Ам-
16 моновы-тѣ сынове; Но като възлѣзе Израиль изъ Египетъ, и [н]отиде прѣзъ пустыніж-тж при Червено-то море, и [о]дойде
17 въ Кадисъ, Тогазь [п]Израиль прати посланницы на Едомскый-тъ царь, и рече: Да прѣминж, моліж, прѣзъ земіж-тж ти:

[з] Гл. 2; 14. 1 Цар. 12; 9.
[и] 1 Цар. 12; 10.
[і] Исх. 14; 30.
[к] Числ. 21; 21. 24, 25.
[л] Гл. 3; 12; 13.
[м] Гл. 3; 31.
[н] Гл. 5; 19.
[о] Гл. 6; 3.
[п] Псал. 106; 42, 43.
[р] Втор. 32; 15. Іер. 2; 13.
[с] Втор. 32; 37, 38. 4 Цар. 3; 13. Іер. 2; 28.
[т] 1 Цар. 3; 18. 2 Цар. 15; 26.
[у] 2 Лѣт. 7. 14. 15; 8. Іер. 18; 7, 8.
[ф] Псал. 106; 44, 45. Иса. 63; 9.
[х] Быт. 31; 49. Гл. 11; 11, 29.
[ц] Гл. 11; 8, 11.

[а] Евр. 11; 32.
[б] Гл. 6; 12. 4 Цар. 5; 1.
[в] Гл. 9; 4. 1 Цар. 22; 2.
[г] Быт. 26; 27.
[д] Гл. 10; 18.
[е] Лук. 17; 4.
[ж] Гл. 10; 18.
[з] Іер. 42; 5.
[и] Ст. 8.
[і] Гл. 10; 17. 20; 1. 1 Цар. 10; 17. 11; 15.
[к] Числ. 21; 24, 25, 26.
[л] Быт. 32; 22.
[м] Втор. 2; 9, 19.
[н] Числ. 14; 25. Втор. 1; 40. Іис. Нав. 5; 6.
[о] Числ. 13; 26. 20; 1. Втор. 1; 46.
[п] Числ. 20; 14.

[р]а Едомскый-тъ царь не послуша. Прати още и на Моавскый-тъ царь: но и той не склони, и [с]сѣднѫ Израиль въ Кадисъ. 18 Тогазь отиде прѣзъ пустынѭ-тѫ, та [т]обыколи Едомскѫ-тѫ земѭ, и Моавскѫ-тѫ земѭ, и [у]дойде отъ истокъ на Моавскѫ-тѫ земѭ, та [ф]расположи станъ-тъ си оттамъ Арнонъ, и не влѣзе въ Моавовы-тѣ прѣдѣлы: защото Арнонъ бѣше прѣдѣлъ на Моава, 19 И [х]прати Израиль посланницы при Сиона Аморрейскый-тъ царь, Есевонскый-тъ царь: та му рече Израиль: [ц]Да прѣминемъ, молимъ тя, прѣзъ земѭ-тѫ ти до наше-то мѣсто. 20 Но [ч]Сионъ не ся увѣри на Израиля *да го пусне* да мине прѣзъ прѣдѣлъ-тъ му: за това събра Сионъ всичкы-тѣ си людіе, та расположи станъ-тъ си въ Яссѫ, и ратова противъ Израиля. 21 И прѣдаде Господь Богъ Израилевъ Сиона и всичкы-тѣ му людіе въ рѫкѫ-тѫ на Израиля, та гы [ш]поразихѫ: и Израиль наслѣди всичкѫ-тѫ земѭ на Аморрейцы-тѣ, които живѣехѫ въ онѫзь земѭ, 22 И наслѣдихѫ [щ]всичкы-тѣ прѣдѣлы на Аморрейцы-тѣ, отъ Арнонъ до Явокъ, 23 и отъ пустынѭ-тѫ дори до Іорданъ. И сега, като изгони Господь Богъ Израилевъ Аморрейцы-тѣ отъ лице-то на людіе-тѣ си Израиля, ты ли ще гы наслѣдишь? 24 Не наслѣдувашь ли ты онова което ти е далъ за наслѣдіе богъ твой [ъ]Хамосъ? и [ы]ный, всичко що ни е далъ за наслѣдіе Іеова Богъ нашъ, него ще наслѣдимъ. 25 И сега да ли си ты въ нѣщо по добръ [ь]отъ Валака Сепфоровый-тъ сынъ Моавскый-тъ царь? прѣпиралъ ли ся е той нѣкога съ Израиля, или направилъ ли е нѣкога брань противъ него? 26 Отъ както ся е населилъ Израиль [ѣ]въ Есевонъ и въ села-та му, и [ю]въ Ароиръ и въ села-та му, и во всичкы-тѣ градове, които сѫ близу при Арнонъ, триста годины сѫ: защо въ това разстояніе не сте *гы* отървали? 27 И тъй азъ не ти сьмь съгрѣшилъ: но ты ми правишь неправдѫ, като ратувашь противъ мене. Господь [я]Сѫдія [ѫ]нека сѫди днесь между Израилевы-тѣ сынове и Аммоновы-тѣ сынове.

28 Но царь-тъ на Аммоновы-тѣ сынове не послуша Іефѳаевы-тѣ думы, които му проводи. 29 Тогазь [ѭ]дойде на Іефѳая Духъ Господенъ, и минѫ той прѣзъ Галаадъ и Манассіѭ, минѫ и прѣзъ Галаадскѫ-тѫ Масфѫ, и отъ Галаадскѫ-тѫ Масфѫ минѫ противъ Аммоновы-тѣ сынове. 30 И [а]обрече Іефѳай обричаніе Господу, и рече: Ако наистинѫ прѣдадешь Аммоновы-тѣ сынове въ рѫкѫ-тѫ ми, 31 Тогазь онова което излѣзе изъ врата-та на домъ-тъ ми да мя посрѣщне, когато ся върнѫ съ миръ отъ Аммоновы-тѣ сынове, [б]ще бѫде Господу, и [в]ще го принесѫ всесъжженіе.

32 Тогазь заминѫ Іефѳай къмъ Аммоновы-тѣ сынове да гы ратова: и прѣдаде гы Господь въ рѫкѫ-тѫ му, 33 Та гы порази отъ Ароиръ, дори до [г]Миниѳъ, двадесеть градове, и до Авелъ-керамимъ, съ пораженіе твърдѣ голѣмо. И покорихѫ ся Аммонови-тѣ сынове прѣдъ Израилевы-тѣ сынове.

34 И дойде Іефѳай [д]въ Масфѫ у домъ-тъ си: и ето, [е]дъщеря му излазѣше да го посрѣщне съ тѫпаны и ликованія; и тя *му* бѣ единородна: освѣнъ неѭ, нѣмаше нито сына, нито дъщерѭ. 35 И като ѭ видѣ [ж]раздра дрехы-тѣ си, и рече: Горко ми, дъщеро моя! ты съвсѣмъ си мя закопала, и ты си отъ онѣзи които мя смущаватъ: защото азъ [з]отворихъ уста-та си къмъ Господа, и [и]не могѫ да ся повърнѫ. 36 А тя му рече: Отче мой, *ако* си отворилъ уста-та си къмъ Господа, [і]стори съ мене онова което е излѣзло изъ уста-та ти: [к]понеже Господь направи за тебе отмъщеніе на непріятели-тѣ ти, Аммоновы-тѣ сынове. 37 И рече на отца си: Това нека ми бѫде: остави мя два мѣсеца, да идѫ да ходѭ по горы-тѣ, и да оплачѫ дѣвство-то си, азъ и другаркы-тѣ ми. 38 И той рече: Иди; и пуснѫ ѭ за два мѣсеца, и отиде тя съ другаркы-тѣ си, та плака дѣвство-то си по горы-тѣ. 39 И въ свършеніе-то на два-та мѣсеца ся върнѫ при отца си, и [л]направи съ неѭ *по* обричаніе-то си което обрече: и тя не позна мѫжа. 40 И станѫ обычай въ Израиль: Да ходятъ дъщери-тѣ Израилеви отъ врѣме на врѣме, да оплакуватъ дъщерѭ-тѫ на Іефѳая Галаадецъ-тъ, четыри дни въ годинѫ-тѫ.

ГЛАВА 12.

1 И [а]събрахѫ ся Ефремови-тѣ мѫжіе та прѣминѫхѫ къмъ сѣверъ, и рекохѫ на Іефѳая: Защо прѣминѫ ты да ратувашь противъ Аммоновы-тѣ сынове, и не ны повыкнѫ да дойдемъ съ тебе? ный ще изгоримъ домъ-тъ ти отгорѣ ти съ огнь. 2 А

р Числ. 20; 18, 21.
с Числ. 20; 1.
т Числ. 21; 4. Втор. 2; 1—8.
у Числ. 21; 11.
ф Числ. 21; 13. 22; 36.
х Числ. 21; 21. Втор. 2; 26.
ц Числ. 21; 22. Втор. 2; 27.
ч Числ. 21; 23. Втор. 3; 31.
ш Числ. 21; 24, 25. Втор. 2; 33, 34.
щ Втор. 2; 36.
ъ Числ. 21; 29. 3 Цар. 11; 7. Іер. 48; 7.
ы Втор. 9; 4, 5. 18; 12. Іис. Нав. 3; 10.
ь Числ. 22; 2. Вижъ Іис. Нав. 24; 9.
ѣ Числ. 21; 25.
ю Втор. 2; 36.
я Быт. 18; 25.
ѫ Быт. 16; 5. 31; 53. 1 Цар. 24; 12, 15.
ѭ Гл. 3; 10.
а Быт. 28; 20. 1 Цар. 1; 11.
б Вижъ Лев. 27; 2, и дрг. 1 Цар. 1; 11, 28. 2; 18.
в Псал. 66; 13. Вижъ Лев. 27; 11, 12.
г Іез. 27; 17.
д Ст. 11. Гл. 10; 17.
е Исх. 15; 20. 1 Цар. 18; 6. Псал. 68; 25. Іер. 31; 4.
ж Быт. 37; 29, 34.
з Еккл. 5; 2.
и Числ. 30; 2. Псал. 15; 4. Еккл. 5; 4, 5.
і Числ. 30; 2.
к 2 Цар. 18; 19, 31.
л Ст. 31. 1 Цар. 1; 22, 24. 2; 18.

—

а Гл. 8; 1.

Іефѳай имъ рече: Азъ и людіе-тѣ ми имахмы голѣмо прѣпираніе съ Аммоновы-тѣ сынове; и повыкахъ вы, и не мя из-3 бавихте отъ ржкж-тж имъ. И като видѣхъ че не *мя* избавихте, [б]хвьрлихъ въ бѣдж животъ-тъ си, та прѣминжхъ противъ Аммоновы-тѣ сынове, и Господь гы прѣдаде въ ржкж-тж ми: И сега вы защо сте възлѣзли къмъ мене днесь да мя ударите?

4 Тогазь събра Іефѳай всичкы-тѣ Галаадскы мжжіе, та удари Ефрема: и поразихж Галаадскы-тѣ мжжіе Ефремцы-тѣ защото рекохж: [в]Бѣжанци отъ Ефрема сте вы, Галаадци, между Ефремцы-тѣ *и* 5 между Манассійцы-тѣ. И захванжхж Галаадци-тѣ [г]бродове-тѣ на Іорданъ прѣдъ Ефремцы-тѣ: и когато нѣкой отъ Ефремцы-тѣ бѣжанцы говорѣше: Оставѣте да прѣминж, тогазь Галаадскы-тѣ мжжіе му казувахж: Ефремецъ ли си ты? Ако ре-6 чеше той: Не сьмь, Тогазь му думахж: Речи *Шибболеѳъ; а той казуваше Сибболеѳъ; защото не можаше да произнесе право. Тогазь го хващахж, та го закалахж, въ бродове-тѣ на Іорданъ. И паднжхж въ онова врѣме четыридесеть и двѣ тысящи отъ Ефрема.

7 И сжди Іефѳай Израиля шесть годины. И умрѣ Іефѳай Галаадецъ-тъ, и погребе ся въ *единъ отъ* Галаадскы-тѣ градове.

8 А подирь него станж сждія въ Изра-9 иль Ивцанъ отъ Виѳлеемъ. Той имаше тридесеть сынове, и тридесеть дъщери, *които* ожени на вънъ; и зѣ изъ вънъ тридесеть *чужды* дъщери за сынове-тѣ си. 10 И сжди Израиля седмь годины. И умрѣ Ивцанъ, и погребе ся въ Виѳлеемъ.

11 А слѣдъ него станж сждія въ Израиль Елонъ Завулонецъ-тъ; и сжди Израиля 12 десеть годины. И умрѣ Елонъ Завулонецъ-тъ, и погребе ся въ Еалонъ, въ земіж-тж Завулоновж.

13 А слѣдъ него станж сждія въ Израиль Авдонъ, сынъ-тъ Иллеловъ, Пираѳонецъ-14 тъ. Той имаше четыридесеть сынове, и тридесеть внуцы, които [д]яздѣхж на седмдесеть ослета; и сжди Израиля осмь го-15 динъ. И умрѣ Авдонъ сынъ-тъ Иллеловъ Пираѳонецъ-тъ, и погребе ся въ Пираѳонъ, въ земіж-тж Ефремовж, [е]на горж-тж Амаликъ.

ГЛАВА 13.

1 И [а]направихж пакъ Израилеви-тѣ сынове зло прѣдъ Господа: и прѣдаде гы Господь [б]въ ржкж-тж на Филистимцы-тѣ четыридесеть лѣта.

2 И имаше единъ человѣкъ [в]отъ Сараіж, отъ Даново-то племе, и име-то му Маное: и жена-та му бѣ неплодна, и не ра-3 ждаше. И [г]яви ся ангелъ Господенъ на женж-тж, и рече й: Ето, сега си неплодна, и не раждашь: но ще зачнешь и ще 4 родишь сынъ. И сега ты да ся пазишь [д]да не піешь вино, или сикерж, и да не 5 ядешь нищо нечисто. Защото, ето, ще зачнешь, и ще родишь сынъ: и [е]бръсначъ да не възлѣзе на главж-тж му, защото дѣте-то ще бжде [ж]Назирей Богу отъ утробж-тж *на майкж си;* и той [з]ще начне да избавя Израиля отъ ржкж-тж на Филистимцы-тѣ.

6 И отиде жена-та та обади на мжжа си, и рече: [и]Человѣкъ Божій дойде при мене, и [і]видъ-тъ му бѣше като видъ на ангелъ Божій, страшенъ много: но азъ [к]го не попытахъ отъ дѣ е, и той ми не яви 7 име-то си. И рече ми: Ето, ще зачнешь, и ще родишь сынъ; и сега да не піешь вино, нито сикерж, и да не ядешь нищо нечисто; защото дѣте-то ще бжде Назирей Богу отъ утробж-тж *на майкж си* дори до день-тъ на смьрть-тж си.

8 Тогазь ся помоли Маное Господу, и рече: Моліж ся, Господи мой, нека дойде пакъ при насъ онзи Божій человѣкъ, когото си пратилъ, и нека ны научи що да сторимъ съ дѣте-то, което ще ся роди.

9 И послуша Богъ гласъ-тъ Маноевъ: и дойде пакъ ангелъ Божій при женж-тж, като сѣдѣше тя на нивж-тж: а Маное 10 мжжъ й не бѣше съ неіж. И завтече ся жена-та на бързо, та яви на мжжа си и рече му: Ето, яви ми ся онзи человѣкъ, 11 който дойде при мене онзи день. И станж Маное та отиде подирь женж си, и дойде при человѣка, та му рече: Ты ли си онзи человѣкъ който си говорилъ на 12 тжзи женж? И той рече: Азъ. И рече Маное: Сега когато ся сбжде слово-то ти: що трѣбва за дѣте-то, и *то що да 13 прави? И рече ангелъ Господенъ на Маноя: Отъ всичко що рѣкохъ на женж-14 тж, нека ся пази; Отъ всичко що излиза отъ лозіе да не яде, и [л]вино и сикерж да не піе; и нищо нечисто да не яде: всичко що й заржчахъ, нека упази.

15 И рече Маное на ангелъ-тъ Господенъ: [м]Да тя задържимъ, моліж, и да ти при-16 готвимъ яре отъ козы-тѣ. И рече ангелъ-тъ Господенъ Маною: Ако и да мя задържишь, не щж да ямь отъ хлѣбъ-тъ

[б] 1 Цар. 19; 5. 28; 21. Іов. 13; 14. Псал. 119; 109.
[в] Вижь 1 Цар. 25; 10. Псал. 78; 9.
[г] Іис. Нав. 22; 11. Гл. 3; 28. 7; 24.
* Класъ *или* порой.
[д] Гл. 5; 10. 10; 4.
[е] Гл. 3; 13, 27. 5; 14.

—

[а] Гл. 2; 11. 3; 7. 4; 1. 6; 1. 10; 6.
[б] 1 Цар. 12; 9.
[в] Іис. Нав. 19; 41.
[г] Гл. 6; 12. Лук. 1; 11, 13, 28, 31.
[д] Ст. 14. Числ. 6; 2, 3. Лук. 1; 15.
[е] Числ. 6; 5. 1 Цар. 1; 11.
[ж] Числ. 6; 2.
[з] Вижь 1 Цар. 7; 13. 2 Цар. 8; 1. 1 Лѣт. 18; 1.
[и] Втор. 33; 1. 1 Цар. 2; 27. 9; 6. 3 Цар. 17; 24.
[і] Мат. 28; 3. Лук. 9; 29. Дѣян. 6; 15.
[к] Ст. 17, 18.
* *Или* какво да му правимъ?
[л] Ст. 4.
[м] Быт. 18; 5. Гл. 6; 18.

ти; но ако ще направишь всесъжжженіе, принесь го Господу. Защото не позна Маное че бѣше ангелъ Господень: 17 И рече Маное на ангелъ-тъ Господень: Какъ ти е име-то, за да тя прославимъ, когато ся сбѫдe слово-то ти? 18 А ангелъ-тъ Господень му рече: [н]Защо питашь тъй за име-то ми? а то е чудно. 19 Тогазь зѣ Маное яре-то отъ козы-тѣ и хлѣбно-то приношеніе, та [о]принесе Господу на камыкъ-тъ: и *ангелъ-тъ* направи чудо: а Маное и жена му гледахѫ. 20 Защото като въсхождаше пламыкъ-тъ надъ олтарь-тъ къмъ небе-то, възлѣзе и ангелъ-тъ Господень въ пламыкъ-тъ на олтарь-тъ, а Маное и жена му гледахѫ; и [п]паднѫхѫ съ лице-то на земіѭ-тѫ. 21 И не ся яви вече ангелъ-тъ Господень на Маноя и на женѫ му. [р]Тогазь позна Маное че бѣше ангелъ Господень. 22 И рече Маное на женѫ си: [с]Непрѣмѣнно ще умремъ, защото видѣхмы Бога. 23 А жена му рече: Ако Господь искаше да ны умори, не щѣше да пріеме всесъжжженіе и приношеніе отъ рѫкѫ-тѫ ни, нито щѣше да ни покаже всичко това, нито бы ни направилъ да чуемъ таквызь нѣща въ това врѣме.

24 И роди жена-та синъ, и нарече име-то му [т]Самсонъ: и [у]порастнѫ дѣте-то, и благослови го Господь. 25 И [ф]Духъ Господень начнѫ да го подбужда въ Дановый-тъ станъ [х]между Сараѭ и Есѳаолъ.

ГЛАВА 14.

1 И слѣзе Самсонъ [а]въ Ѳамнаѳъ, и [б]видѣ женѫ въ Ѳамнаѳъ отъ дъщери-тѣ на Филистимцы-тѣ. 2 И възлѣзе та възвѣсти на бащѫ си и на майкѫ си, и казваше: Видѣхъ женѫ въ Ѳамнаѳъ отъ дъщери-тѣ на Филистимцы-тѣ: и сега [в]земѣте ми ѭ за женѫ. 3 А баща му и майка му рекохѫ му: Нѣма ли между [г]дъщери-тѣ на братія-та ти, и между всичкы-тѣ ми людіе жена, та отхождашь ты да земешь женѫ [д]отъ необрѣзаны-тѣ Филистимцы? А Самсонъ рече на бащѫ си: Неѭ ми земи; защото тя е угодна на очи-тѣ ми. 4 Но баща му и майка му не познахѫ че [е]отъ Господа бѣше това, че той търсѣше причинѫ противъ [ж]Филистимцы-тѣ; защото въ онова врѣме Филистимци-тѣ владѣехѫ надъ Израиля. 5 Тогазь слѣзе Самсонъ съ бащѫ си и съ майкѫ си въ Ѳамнаѳъ, та дойдохѫ до лозія-та на Ѳамнаѳъ: и ето, единъ младъ львъ който 6 рыкаеше срещѫ него. И [з]дойде на него Духъ Господень, и раскѫснѫ го като че бѣше раскѫснѫлъ яре, и нѣмаше нищо въ рѫцѣ-тѣ си; но не обяви на бащѫ си 7 или на майкѫ си що бѣ направилъ. И слѣзе, та говори на женѫ-тѫ: и тя быде угодна прѣдъ очи-тѣ на Самсона.

8 И върнѫ *ся* слѣдъ *нѣколко* дни да ѭ земе; и свърнѫ *отъ пѫть-тъ* за да види трупъ-тъ на львъ-тъ: и ето рой пчелы 9 въ трупъ-тъ львовъ, и медъ. И зѣ отъ него въ рѫцѣ-тѣ си, и вървѣше напрѣдъ и ядѣше, и дойде при бащѫ си и при майкѫ си, и даде имъ, та ядохѫ; но не имъ каза че отъ трупъ-тъ львовъ зѣ медъ-тъ.

10 И слѣзе баща му при женѫ-тѫ; и направи тамъ Самсонъ *пиръ*; защото така 11 правѣхѫ млади-тѣ. И като го видѣхѫ, зѣхѫ тридесеть дружина за да бѫдѫтъ 12 съ него. И рече имъ Самсонъ: Сега [и]ще ви прѣдложѫ гатанкѫ: ако можете да ми ѭ кажете [і]въ седмь-тѣ дни на пиръ-тъ, и да ѭ намѣрите, тогазь азъ ще ви дамъ тридесеть ризы ленены и тридесеть 13 [к]дрехы за прѣмѣнѫ; Но ако не можете да ми ѭ кажете, тогазь вы ще ми дадете тридесеть ризы ленены и тридесеть дрехы 14 за прѣмѣнѫ. И рекохѫ му: Прѣдложи гатанкѫ-тѫ си, да ѭ чуемъ. И рече имъ:

Отъ ядущій-тъ излѣзе ястіе,
И отъ крѣпкый-тъ излѣзе сладость.

15 И тѣ не могохѫ да истълкуватъ гатанкѫ-тѫ за три дни. И въ седмый-тъ день рекохѫ на Самсоновѫ-тѫ женѫ: [л]Прѣдумай мѫжа си, и нека ни каже гатанкѫ-тѫ, [м]за да не изгоримъ тебе и домъ-тъ на бащѫ ти съ огнь: за да ны оберете ли ны поканихте? не е ли *така?* 16 И жена-та Самсонова плака прѣдъ него и рече: [н]Ты само мя мразишь, и не мя обычашь; прѣдложи гатанкѫ на синове-тѣ на людіе-тѣ ми, а на мене не си ѭ казалъ. А той ѝ рече: Ето, на бащѫ си и на майкѫ си не ѭ казахъ; та на тебе ли ще ѭ кажѫ? 17 Но тя плачеше прѣдъ него седмь-тѣ дена въ които бѣше пированіе-то имъ: а въ седмый-тъ день ѝ ѭ каза, защото му много досади: и тя каза гатанкѫ-тѫ на синове-тѣ на людіе-тѣ си. 18 Тогазь въ седмый-тъ день прѣди да зайде сълнце-то, градскы-тѣ мѫжіе му рекохѫ:

Що е по сладко отъ медъ?
И що е по яко отъ львъ?

А той имъ рече: Ако не быхте орали съ моѭ-тѫ юницѫ, не щѣхте да намѣрите

[н] Быт. 32; 29.
[о] Гл. 6; 19, 20.
[п] Лев. 9; 24. 1 Лѣт. 21; 16. Іез. 1; 28. Мат. 17; 6.
[р] Гл. 6; 22.
[с] Быт. 32; 30. Исх. 33; 20. Втор. 5; 26. Гл. 6; 22.
[т] Евр. 11; 32.
[у] 1 Цар. 3; 19. Лук. 1; 80. 2; 52.
[ф] Гл. 3; 10. 1 Цар. 11; 6. Мат. 4; 1.
[х] Інс. Нав. 15; 33. Гл. 18; 11.

—

[а] Быт. 38; 13. Інс. Нав. 15; 10.
[б] Быт. 34; 2.
[в] Быт. 21; 21. 34; 4.
[г] Быт. 24; 3. 4.
[д] Быт. 34; 14. Исх. 34; 16. Втор. 7; 3.
[е] Інс. Нав. 11; 20. 3 Цар. 12; 15. 4 Цар. 6; 33. 2 Лѣт. 10; 15. 22; 7. 25; 20.
[ж] Гл. 13; 1. Втор. 28; 48.
[з] Гл. 3; 10. 13; 25. 1 Цар. 11; 6.
[и] 3 Цар. 10; 1. Іез. 17; 2. Лук. 14; 7.
[і] Быт. 29; 27.
[к] Быт. 45; 22. 4 Цар. 5; 22.
[л] Гл. 16; 5.
[м] Гл. 15; 6.
[н] Гл. 16; 15.

19 гатанкѫ-тѫ ми. И [о]дойде на него Духъ Господенъ: и слѣзе въ Аскалонъ, та изби тридесеть мѫжіе отъ тѣхъ, и зѣ облѣкла-та имъ, и даде прѣмѣны-тѣ на онѣзи които казахѫ гатанкѫ-тѫ. И распали ся гнѣвъ-тъ му, и възлѣзе въ бащинъ-тъ си домъ.

20 [п]А жена-та Самсонова ся ожени за другаря му, [р]който му бѣше пріятель.

ГЛАВА 15.

1 И слѣдъ нѣколко врѣме, въ дни-тѣ на жетвѫ-тѫ на пшеницѫ-тѫ, посѣти Самсонъ женѫ-тѫ си, съ едно яре отъ козы-тѣ; и рече: Да влѣзѫ при женѫ си въ ложницѫ-тѫ. Но баща ѝ не го остави да

2 влѣзе. И рече баща ѝ: Наистинѫ азъ рѣкохъ че ты съвсѣмъ си ѭ [а]намразилъ: за това ѭ дадохъ на другаря ти: по малка-та ѝ сестра не е ли по хубава отъ неѭ? земи ѭ сега, вмѣсто неѭ.

3 А Самсонъ рече за тѣхъ: Сега ще бѫдѫ неповиненъ къмъ Филистимцы-тѣ, ако имъ правѭ зло *и* азъ.

4 И отиде Самсонъ та хванѫ триста лисицы, и зѣ свѣщи, и обърнѫ опашкѫ къмъ опашкѫ, и тури по еднѫ свѣщь

5 въ срѣдѫ-тѫ между двѣ-тѣ опашкы. И като запали свѣщи-тѣ, пуснѫ гы по сѣятбы-тѣ на Филистимцы-тѣ, и изгори копны-тѣ, дори и непожьнѫты-тѣ класове,

6 даже и лозія-та, *и* маслины-тѣ. Тогазь Филистимци-тѣ рекохѫ: Кой направи това? И отговорихѫ: Самсонъ, зеть-тъ на Ѳамнаѳецъ-тъ; защото зѣ женѫ му, та ѭ даде на другаря му. И [б]възлѣзохѫ Филистимци-тѣ та изгорихѫ неѭ и бащѫ ѝ съ огнь.

7 И рече имъ Самсонъ: Ако и да сторихте вы това, но азъ ще отмьстѭ вамъ,

8 и послѣ ще прѣстанѫ. И порази гы, въ голень и въ бедро, съ голѣмо пораженіе; и слѣзе та сѣднѫ въ расѣлинѫ-тѫ на канарѫ-тѫ Иѳамъ.

9 А Филистимци-тѣ възлѣзохѫ та расположихѫ станъ-тъ си въ Іудѫ, и рас-

10 пространихѫ ся [в]въ Лехій. И рекохѫ Іудини-тѣ человѣци: Защо възлѣзохте противъ насъ? И тѣ отговорихѫ: Възлѣзохмы да вържемъ Самсона да му напра-

11 вимъ както направи той намъ. И слѣзохѫ три тысящи мѫжіе изъ Іудѫ въ расѣлинѫ-тѫ на канарѫ-тѫ Иѳамъ, та рекохѫ Самсону: Не знаешь ли че [г]Филистимци-тѣ владѣѭтъ надъ насъ? що е прочее това *което* ни стори ты? А той имъ рече: Както ми направихѫ така имъ

12 направихъ. И рекохѫ му: Ный смы слѣзли да тя вържемъ, за да тя прѣдадемъ въ рѫкѫ-тѫ на Филистимцы-тѣ. И рече имъ Самсонъ: Закълнѣте ми ся че вы не

13 ще нападнете на мене. А тѣ му говорихѫ и рекохѫ: Не, но ще тя вържемъ само, и ще тя прѣдадемъ въ рѫкѫ-тѫ имъ; а да тя умъртвимъ не щемъ. И тъй вързахѫ го съ двѣ новы вѫжя, и възведохѫ го вънъ отъ канарѫ-тѫ.

14 И когато дойде въ Лехій, Филистимци-тѣ го посрѣщнѫхѫ съ въсклицаніе. И [д]дойде на него Духъ Господенъ: и вѫжята които бѣхѫ на мышцы-тѣ му, станѫхѫ като ленъ прѣгоренъ съ огнь, и върскы-тѣ му ся раскѫсахѫ отъ рѫцѣ-тѣ

15 му. И намѣри челюсть отъ оселъ прѣснѫ *още*, и прострѣ рѫкѫ-тѫ си, та ѭ зѣ, и [е]уби съ неѭ тысящѫ мѫжіе.

16 И рече Самсонъ: Съ ословѫ челюсть купове купове *гы направихъ*, съ ословѫ

17 челюсть убихъ тысящѫ мѫжіе. И като прѣстанѫ да говори, хвърли челюсть-тѫ отъ рѫкѫ-тѫ си; и нарече онова мѣсто *Рамаѳъ-лехій.

18 И ожаднѣ прѣмного, и выкнѫ къмъ Господа, и рече: [ж]Ты даде чрѣзъ рѫкѫ-тѫ на рабъ-тъ си това голѣмо спасеніе; а сега да умрѫ ли отъ жаждѫ, и да паднѫ ли въ рѫкѫ-тѫ на необрѣзаны-тѣ?

19 И расцѣпи Богъ трапъ-тъ който е въ Лехій и излѣзе вода изъ него: и като пи, [з]съзѣ ся духъ-тъ му, и съживи ся; за това нарече име-то му †Ен-аккоре който е въ Лехій до тойзи день.

20 И той сѫди Израиля [и]въ дни-тѣ на Филистимцы-тѣ двадесеть годины.

ГЛАВА 16.

1 И отиде Самсонъ въ Газѫ, и видѣ тамъ

2 женѫ блудницѫ и влѣзе при неѭ. И каза ся на Газяны-тѣ: Самсонъ дойде тукъ. А тѣ го [а]обыколихѫ и сѣдѣхѫ цѣлѫ нощь за него въ засадѫ при градскы-тѣ врата; и таехѫ ся цѣлѫ нощь, и говорѣ-

3 хѫ: Додѣ съвне утрѣ ще го убіемъ. А Самсонъ спа до срѣдъ нощь: и като станѫ въ полунощь, хванѫ двери-тѣ на градскѫ-тѫ портѫ, и два-та дверостълпа, та гы искърти съсъ запоръ-тъ, тури *гы* на рамена-та си, и гы изнесе на върхъ-тъ на горѫ-тѫ, която е срещѫ Хевронъ.

4 И слѣдъ това залюби еднѫ женѫ въ

5 долъ-тъ Сорикъ, име-то ѝ Далида. И възлѣзохѫ при неѭ Филистимскы-тѣ войводы, та ѝ рекохѫ: [б]Измами го, и виждь въ що е голѣма-та му сила, и какъ мо-

---

о Гл. 3; 10. 13; 25.
п Гл. 15; 2.
р Іоан. 3; 29.

—

а Гл. 14; 20.
б Гл. 14; 15.
в Ст. 19.
г Гл. 14; 4.
д Гл. 3; 10. 14; 6.
е Гл. 3; 31. Лев. 26; 8. Іис. Нав. 23; 10.
* Хвърляніе-то или хълмъ-тъ на челюсть-тѫ.
ж Псал. 3; 7.
з Быт. 45; 27. Иса. 40; 29.
† Источникъ-тъ на выкающія-тъ.
и Гл. 13; 1.

—

а 1 Цар. 23; 26. Псал. 118; 10, 11, 12. Дѣян. 9; 24.
б Гл. 14; 15. Виж Прит. 2; 16—19. 5; 3—11. 6; 24, 25, 26. 7; 21, 22, 23.

жемъ му надви, та да го вържемъ, за да го смиримъ; а ный ще ти дадемъ всякой по тысящѫ и сто сребърника.

6 И рече Далида Самсону: Яви ми, молѭ, въ що е голѣма-та ти сила, и съ какво да тя вържѫтъ та да ся смиришь. 7 И рече ѝ Самсонъ: Ако мя вържѫтъ съсъ седмь прѣсны тетивы, които не сѫ още изсъхнѫлы, тогазь ще станѫ безсиленъ, и ще бѫдѫ както единъ отъ человѣцы-тѣ. 8 Тогазь ѝ донесохѫ Филистимскы-тѣ войводы седмь прѣсны тетивы, които още не бѣхѫ изсъхнѫлы, и върза го съ тѣхъ. 9 (А засада-та сѣдѣше съ неѭ въ ложницѫ-тѫ.) И тя му рече: Филистимци-тѣ връзъ тебе, Самсоне. А той скѫса тетивы-тѣ, както бы ся скѫсала вървь отъ кълчища когато померише огнь-тъ. И не ся позна сила-та му.

10 И рече Далида Самсону: Ето, ты мя излъга, и лъжы ми си казалъ; кажи ми сега, молѭ, съ какво да тя вържѫтъ? 11 А той ѝ рече: Ако мя вържѫтъ яко съ новы вѫжя, които не сѫ още употрѣбены, тогазь ще станѫ безсиленъ, и ще бѫдѫ като единъ отъ человѣцы-тѣ. 12 Зѣ прочее Далида новы вѫжя, та го върза съ тѣхъ, и рече му: Филистимци-тѣ връзъ тебе, Самсоне. (А засада-та сѣдѣше въ ложницѫ-тѫ.) И скѫса гы отъ мышцы-тѣ си като нишкѫ.

13 И рече Далида Самсону: До сега си мя лъгалъ, и казалъ ми си лъжы; кажи ми съсъ що да тя вържѫтъ. И рече ѝ: Ако втъчешь седмь-тѣ плетеницы на главѫ-тѫ ми въ тканіе-то. 14 И тя *гы втъка и* уврѣ и колче-то, и рече му: Филистимци-тѣ връзъ тебе, Самсоне. И събуди ся отъ сънъ-тъ си, и истъргнѫ колче-то на станъ-тъ съ тканіе-то.

15 Тогазь му рече: [в]Какъ думашь: Обычамъ тя, като сърдце-то ти не е съ мене? ето ты мя излъга три пѫти, и не ми яви въ що е голѣма-та ти сила. 16 И понеже му досаждаше всякой день съ думы-тѣ си, и принуждаваше го толкозь, щото душа-та му ся утѣсни до смърть, [г]откры ѝ всичко-то си сърдце, и рече ѝ: 17 [д]Бръсначъ не е възлѣзвалъ на главѫ-тѫ ми; защото азъ сьмь Назирей Богу отъ утробѫ-тѫ на майкѫ си. Ако ся обърснѫ, тогазь сила-та ми ще ся оттегли отъ мене, и ще станѫ безсиленъ, и ще бѫдѫ като всичкы-тѣ человѣцы.

18 И като видѣ Далида, че ѝ откры всичко-то си сърдце, прати та повыка войводы-тѣ Филистимскы, и говорѣше: Възлѣзте тойзи пѫть; защото ми откры всичко-то си сърдце. Тогазь възлѣзохѫ при неѭ войводы-тѣ Филистимскы, та донесохѫ и сребро-то въ рѫцѣ-тѣ си. 19 И [е]приспа го на колѣнѣ-тѣ си; и повыка человѣка, та обърснѫ седмь-тѣ плетеницы на главѫ-тѫ му; и начнѫ да го смирява, и сила-та му ся оттегли отъ него. 20 И тя рече: Филистимци-тѣ връзъ тебе, Самсоне. И той ся събуди отъ сънъ-тъ си, и рече: Ще излѣзѫ като другъ пѫть, и ще ся отърсѭ. Но той [ж]не позна че Господь бѣше ся оттеглилъ отъ него. 21 И хванѫхѫ го Филистимци-тѣ, и избодохѫ очи-тѣ му, и снѣхѫ го въ Газѫ, и вързахѫ го съ оковы: и мелѣше въ тъмницѫ-тѫ.

22 И косми-тѣ на главѫ-тѫ му начнѫхѫ да порастуватъ *пакъ* отъ както бы обърснѫтъ. 23 И събрахѫ ся войводы-тѣ Филистимскы за да принесѫтъ голѣмѫ жъртвѫ на Дагона богъ-тъ си, и да ся възвеселятъ; защото рекохѫ: Нашій богъ прѣдаде въ рѫкѫ-тѫ ни Самсона неприятеля нашъ. 24 И когато го видѣхѫ людіе-тѣ, [з]хваляхѫ богъ-тъ си, и говорѣхѫ: Нашій богъ прѣдаде въ рѫкѫ-тѫ ни неприятеля ни и разорителя на земѭ-тѫ ни, който уби множество отъ насъ. 25 И [и]когато ся възвесели сърдце-то имъ, рекохѫ: Повыкайте Самсона, за да ни поиграе. И повыкахѫ Самсона изъ тъмницѫ-тѫ, та игра прѣдъ тѣхъ; и поставихѫ го между стълпове-тѣ. 26 И рече Самсонъ на дѣте-то, което го държеше за рѫкѫ-тѫ: Остави мя да напипамъ стълпове-тѣ, на които стой домъ-тъ, за да ся подпрѫ на тѣхъ. 27 А домъ-тъ бѣше пълнъ съ мѫжіе и жены: и тамъ бѣхѫ всичкы-тѣ войводы Филистимскы: и [і]на покрывъ-тъ около три тысящи мѫжіе и жены, които гледахѫ Самсона като играеше. 28 И извыка Самсонъ къмъ Господа, и рече: Господи Іеова, [к]помени мя, молѭ; и укрѣпи мя, молѭ, само тойзи пѫть, Боже, за да си отмъстѭ противъ Филистимцы-тѣ еднъжъ, за двѣ-тѣ си очи. 29 И пригърнѫ Самсонъ срѣдни-тѣ два стълпа, на които стоеше домъ-тъ, и опрѣ ся на тѣхъ, на единый-тъ съ деснѫ-тѫ си рѫкѫ, и на другый-тъ съ лѣвѫ-тѫ си. 30 И рече Самсонъ: Нека умре душа-та ми съ Филистимцы-тѣ: и наведе ся съсъ силѫ: и домъ-тъ паднѫ връзъ войводы-тѣ, и връзъ всичкы-тѣ людіе които бѣхѫ въ него. А умрѣли-тѣ които умъртви на умираніе-то си, бѣхѫ повече отъ онѣзи които бѣ умъртвилъ въ животъ-тъ си.

31 Тогазь слѣзохѫ братія-та му, и всичкый домъ на отца му, та го зѣхѫ, и занесохѫ та го [л]погребохѫ между Сараѭ и Есѳаолъ, въ гробъ-тъ на отца му Маноя. И сѫди той Израиля двадесеть годины.

[в] Гл. 14; 16.
[г] Мих. 7; 5.
[д] Числ. 6; 5. Гл. 13; 5.
[е] Прит. 7; 26, 27.
[ж] Числ. 14; 9, 42, 43. Іис. Нав. 7; 12. 1 Цар. 16; 14. 18; 12. 28; 15, 16. 2 Лѣт. 15; 2.
[з] Дан. 5; 4.
[и] Гл. 9; 27.
[і] Втор. 22; 8.
[к] Іер. 15; 15.
[л] Гл. 13; 25.

ГЛАВА 17.

1 И имаше единъ человѣкъ отъ горѫ-тѫ Ефремъ, име-то му Михей. 2 И рече на майкѫ си: Тысяща-та и сто сребърника които ти ся зѣхѫ, *за които* и ты клѣ, още говори и въ уши-тѣ ми, ето, сребро-то е у мене: азъ го зѣхъ. А майка му рече: [а]Благословенъ *да си*, сыне мой, отъ Господа. 3 И върнѫ тысящѫ-тѫ и сто сребърника на майкѫ си, и рече майка му: Посвященіе посвятихъ сребро-то Господу отъ рѫкѫ-тѫ си, за сына ми, [б]за да направи истуканъ и кумиръ лѣянъ: и сега ще го върнѫ на тебе. 4 А той върнѫ сребро-то на майкѫ си: и майка му [в]зѣ двѣстѣ сребърника, и даде гы на златаря, който направи отъ тѣхъ истуканъ и кумиръ лѣянъ: и тѣ бѣхѫ въ домъ-тъ на Михея. 5 И той человѣкъ Михей имаше домъ божій, и направи [г]ефодъ и [д]ѳерафимъ: и посвяти едного отъ сынове-тѣ си, и станѫ му священникъ. 6 [е]Въ онѣзи дни нѣмаше царь въ Израиль: [ж]всякой правѣше що му ся виждаше угодно.

7 И имаше единъ момъкъ [з]отъ Виѳлеемъ Іудинъ, отъ родъ-тъ Іудинъ, който бѣше Левитинъ, и той бѣше пришлецъ тамъ. 8 И отиде человѣкъ-тъ отъ градъ-тъ Виѳлеемъ Іудинъ да пришелствува дѣто намѣри; и дойде въ горѫ-тѫ Ефремъ до домъ-тъ Михеевъ, и слѣдоваше пѫть-тъ си. 9 И рече му Михей: Отъ дѣ идешь? А той му рече: Азъ сьмь Левитинъ отъ Виѳлеемъ Іудинъ, и отхождамъ да пришелствувамъ дѣто намѣрѭ. 10 И рече му Михей: Сѣди съ мене, и [и]бѫди ми [і]отецъ и священникъ, и азъ ще ти давамъ десеть сребърника на годинѫ-тѫ, и еднѫ прѣмѣнѫ дрехы, и хранѫ-тѫ ти. И Левитинъ-тъ влѣзе *при него*. 11 И благодаренъ бѣше Левитинъ-тъ да сѣди съ человѣка: и тойзи момъкъ му бѣше като единъ отъ сынове-тѣ му. 12 И [к]посвяти Михей Левитина: и той момъкъ му [л]станѫ священникъ, и останѫ въ домъ-тъ Михеевъ. 13 Тогазь рече Михей: Сега знаѭ че Господь ще ми стори добро, защото имамъ Левитина за священникъ.

ГЛАВА 18.

1 [а]Въ онѣзи дни нѣмаше царь въ Израиль: и въ онѣзи дни [б]Даново-то племе търсѣше за себе си наслѣдіе за да ся насели; защото до тогазь не бѣше имъ ся паднѫло наслѣдіе между Израилевы-тѣ племена. 2 И пратихѫ Данови-тѣ сынове отъ родъ-тъ си петь мѫжа, отъ прѣдѣлы-тѣ си, силны мѫжіе, [в]отъ Сараѭ и отъ Есѳаолъ, [г]за да съгледателствуватъ мѣсто-то, и да го изслѣдятъ: и рекохѫ имъ: Идѣте изслѣдѣте мѣсто-то. И дойдохѫ въ горѫ-тѫ Ефремъ, [д]до Михеевъ-тъ домъ, и прѣнощувахѫ тамъ. 3 *Защото*, като приближихѫ до Михеевъ-тъ домъ, познахѫ гласъ-тъ на младый-тъ Левитинъ; и свърнѫхѫ тамъ, и му рекохѫ: Кой тя доведе тукъ? и що правишь ты на това *мѣсто*? и защо си тукъ? 4 А той имъ рече: Така и така ми направи Михей, и [е]уцѣни мя, та му сьмь священникъ. 5 И рекохѫ му: Молимъ, [ж]попытай [з]Бога, да познаемъ ще бѫде ли благополученъ пѫть-тъ ни въ който отхождамы. 6 А священникъ-тъ имъ рече: [и]Идѣте съ миромъ: *угоденъ* е прѣдъ Господа пѫть-тъ ви, въ който отхождате.

7 Тогазь тръгнѫхѫ петь-тѣ мѫжа, та дойдохѫ въ [і]Лаисъ, и видѣхѫ людіе-тѣ които живѣехѫ въ него [к]безгрыжно, по обычай-тъ на Сидонцы-тѣ, спокойни, и живѣюще безъ страхъ: и нѣмаше въ това мѣсто нѣкой да гы утѣснява въ нѣщо или да има власть, и тѣ бѣхѫ далечь отъ Сидонцы-тѣ, и нѣмахѫ съобщеніе съ никого. 8 И върнѫхѫ ся при братія-та си [л]въ Сараѭ и Есѳаолъ: и рекохѫ имъ братія-та имъ: Какво *ще кажете* вы? 9 А тѣ рекохѫ: [м]Станѣте, и да възлѣземъ противъ тѣхъ; защото видѣхмы мѣсто-то, и ето, твърдѣ е добро: и [н]вы сѣдите ли? да ся не облѣните да идете, да влѣзете за да наслѣдите мѣсто-то. 10 Като отидете ще найдете людіе които живѣѭтъ [о]безгрыжно, и на широко мѣсто; защото Богъ го даде въ рѫкѫ-тѫ ви: [п]мѣсто въ което нѣма скудость отъ нищо каквото има на земѭ-тѫ.

11 И тръгнѫхѫ отъ тамъ, отъ Дановъ-тъ родъ, отъ Сараѭ и отъ Есѳаолъ шестстотинъ мѫжіе прѣпасани съ воинскы орѫжія. 12 И възлѣзохѫ, та расположихѫ станъ у [р]Киріаѳіаримъ, въ Іудѫ; за това нарекохѫ онова мѣсто *[с]Махане-данъ, дори до тойзи день: а лежи задъ Киріаѳіаримъ. 13 И отъ тамъ прѣминѫхѫ въ горѫ-тѫ Ефремъ, та дойдохѫ [т]до Михеевъ-тъ домъ. 14 Тогазь [у]петь-тѣ мѫжіе, които бѣхѫ ходили да съгледателствуватъ мѣсто-

а Быт. 14; 19. Руѳ. 3; 10.
б Вижь Исх. 20; 4, 23. Лев. 19; 4.
в Иса. 46; 6.
г Гл. 8; 27.
д Быт. 31; 19, 30. Осія 3; 4.
е Гл. 18; 1. 19; 1. 21; 25. Втор. 33; 5.
ж Втор. 12; 8.
з Вижь Іис. Нав. 19; 15. Гл. 19; 1. Руѳ. 1; 1, 2. Мих. 5; 2. Мат. 2; 1, 5, 6.
и Гл. 18; 19.
і Быт. 45; 8. Іов. 29; 16.
к Ст. 5.
л Гл. 18; 30.

—

а Гл. 17; 6. 21; 25.
б Іис. Нав. 19; 47.
в Гл. 13; 25.
г Числ. 13; 17. Іис. Нав. 2; 1.
д Гл. 17; 1.
е Гл. 17; 10.
ж 3 Цар. 22; 5. Иса. 30; 1. Осія 4; 12.
з Вижь Гл. 17; 5. Ст. 14.
и 3 Цар. 22; 6.
і Іис. Нав. 19; 47.
к Ст. 27, 28.
л Ст. 2.
м Числ. 13; 30. Іис. Нав. 2; 23, 24.
н 3 Цар. 22; 3.
о Ст. 7, 27.
п Втор. 8; 9.
р Іис. Нав. 15; 60.
* Дановъ станъ.
с Гл. 13; 25.
т Ст. 2.
у 1 Цар. 14; 28.

то Лаисъ, отговорихѫ и рекохѫ на братія-та си: Знаете ли че [ф]има въ тѣзи домове ефодъ, и ѳерафимъ, и истуканъ, и кумиръ лѣянъ? И сега размыслѣте какво ще направите. 15 И свърнѫхѫ тамъ, та отидохѫ въ домъ-тъ на младый-тъ Левитинъ, въ Михеевъ-тъ домъ, и го поздравихѫ. 16 И [х]шесть-тѣ стотинъ мѫжа, прѣпасани-тѣ съ воинскы-тѣ си орѫжія, които бѣхѫ отъ Дановы-тѣ сынове, застанѫхѫ въ входъ-тъ на врата-та. 17 И [ц]възлѣзохѫ петь-тѣ мѫжа, които бѣхѫ ходили да съгледателствуватъ мѣсто-то, *и* влѣзохѫ тамъ, *та* [ч]зѣхѫ истуканъ-тъ, и ефодъ-тъ, и ѳерафимъ-тъ, и лѣяный-тъ кумиръ: а священникъ-тъ стоеше въ входъ-тъ на врата-та съсъ шесть-тѣ стотинъ мѫжа, които бѣхѫ прѣпасани съ воинскы орѫжія. 18 И като влѣзохѫ тѣ въ Михеевъ-тъ домъ, и зѣхѫ истуканъ-тъ, ефодъ-тъ, и ѳерафимъ-тъ, и лѣяный-тъ кумиръ, священникъ-тъ имъ рече: Що правите вы? 19 И тѣ му рекохѫ: Мълчи, [ш]тури рѫкѫ-тѫ си на уста-та си, та ела съ насъ, и [щ]бѫди ни отецъ и священникъ: по добрѣ ли ти е да си священникъ на домъ-тъ на единъ человѣкъ, или да си священникъ на едно племе и на единъ родъ въ Израиль? 20 И зарадова ся сърдце-то на священника; и зѣ ефодъ-тъ, и ѳерафимъ-тъ, и истуканъ-тъ, та отиде между людіе-тѣ. 21 И върнѫхѫ ся та тръгнѫхѫ, и турихѫ прѣдъ себе си дѣца-та, и скотове-тѣ, и поскѫпы-тѣ си *нѣща*.

22 Като ся отдалечихѫ тѣ отъ Михеевъ-тъ домъ, человѣци-тѣ въ домове-тѣ които бѣхѫ ближни съ Михеевъ-тъ домъ събрахѫ ся, и стигнѫхѫ Дановы-тѣ сынове. 23 И выкнѫхѫ на Дановы-тѣ сынове. И тѣ обърнѫхѫ лице-то си та рекохѫ на Михея: Що ти е та си излѣзлъ *съ толко* множество? 24 А той рече: Зѣхте ми богове-тѣ които си направихъ, и священника и тръгнѫхте; и що ми *остава* вече? и защо ми казувате: Що ти е? 25 И рекохѫ му Данови-тѣ сынове: Да ся не чуе гласъ-тъ ти между насъ, да не бы да нападнѫтъ на васъ мѫжіе яростливи та изгубишь животъ-тъ си и животъ-тъ на домъ-тъ си. 26 И вървѣхѫ Данови-тѣ сынове въ пѫть-тъ си: и като видѣ Михей че тѣ бѣхѫ по силни отъ него, върнѫ ся та дойде у дома си.

27 И тѣ зѣхѫ това що бѣше направилъ Михей, и священникъ-тъ когото имаше, та [ъ]дойдохѫ въ Лаисъ при людіе които бѣхѫ спокойни и живѣехѫ безъ страхъ: и [ы]поразихѫ гы съ остро-то на ножъ-тъ, 28 и градъ-тъ изгорихѫ съ огнь. И нѣмаше никой да *го* избави, защото ся намираше [ь]далечь отъ Сидонъ, и нѣмахѫ съобщеніе съ никого: и той бѣше [ѣ]въ доль-тъ на Веѳъ-реовъ. И съградихѫ градъ-тъ, и населихѫ ся въ него.

29 И [ю]нарекохѫ име-то на градъ-тъ [я]Данъ, по име-то на Дана отца си, който ся роди Израилю: а име-то на градъ-тъ бѣше по напрѣдъ Лаисъ. 30 И поставихѫ за себе си Данови-тѣ сынове истуканъ-тъ: а Іонаѳанъ сынъ-тъ на Гирсона, сынъ на Манассіѭ, той и сынове-тѣ му бѣхѫ священници на Даново-то племе, [ѫ]до день-тъ на плѣненіе-то на онѫзь земѭ. 31 И поставихѫ си истуканъ-тъ който направи Михей, [ѭ]прѣзъ всичко-то врѣме въ което домъ-тъ Божій бѣ въ Сило.

ГЛАВА 19.

1 И [а]въ онѣзи дни нѣмаше царь въ Израиль: и имаше единъ Левитинъ който живѣеше въ страны-тѣ на горѫ-тѫ Ефремъ, и зѣ за себе си наложницѫ женѫ [б]отъ Виѳлеемъ Іудинъ. 2 И наложница-та му стори блудъ противъ него, и отиде си отъ него въ домъ-тъ на отца си въ Виѳлеемъ Іудинъ, и останѫ тамъ около четыри мѣсеца.

3 И станѫ мѫжъ ѝ та отиде слѣдъ неѭ, за да ѝ говори съ добро и да ѭ върне; *и имаше* съсъ себе си слугѫ-тѫ *си*, и два осла: и тя го въведе въ домъ-тъ на бащѫ си: и когато го видѣ на младѫ-тѫ баща ѝ, зарадова ся че го посрѣщнѫ. 4 И удържа го тесть му, на младѫ-тѫ баща ѝ, та сѣдѣ съ него три дни: и ядохѫ и пихѫ, и прѣнощувахѫ тамъ. 5 И четвъртый-тъ день, когато станѫхѫ на ранинѫ, той ся дигнѫ да си иде: но баща-та на младѫ-тѫ рече на зетя си: [в]Укрѣпи сърдце-то си съ малко хлѣбъ, и послѣ ще си отидете. 6 И сѣднѫхѫ, та ядохѫ и пихѫ двама-та наедно: и на младѫ-тѫ баща ѝ рече на мѫжъ-тъ: Склони, молѭ, да прѣнощувашь, и нека ся развесели сърдце-то ти. 7 И когато ся дигнѫ человѣкъ-тъ да си иде, тесть-тъ му го принуди: за това останѫ та прѣнощува тамъ. 8 И станѫ рано въ петый-тъ день за да си иде: и на младѫ-тѫ баща ѝ рече: Укрѣпи, молѭ, сърдце-то си. И останѫхѫ додѣ день-тъ ся прѣклони, и ядохѫ двама-та. 9 И когато станѫ человѣкъ-тъ да си отиде, той и наложница-та му, и слуга-та му, рече му тесть му, на младѫ-тѫ баща ѝ: Ето, сега день-тъ ся прѣклонява къмъ вечеръ:

ф Гл. 17; 5.
х Ст. 11.
ц Ст. 2; 14.
ч Гл. 17; 4, 5.
ш Іов. 21; 5. 29; 9. 40; 4. Прит. 30; 32. Мих. 7; 16.
щ Гл. 17; 10.
ъ Ст. 7, 10. Втор. 33; 22.
ы Іис. Нав. 19; 47.
ь Ст. 7.
ѣ Числ. 13; 21. 2 Цар. 10; 6.
ю Іис. Нав. 19; 47.
я Быт. 14; 14. Гл. 20; 1. 3 Цар. 12; 29, 30. 15; 20.
ѫ Гл. 13; 1. 1 Цар. 4; 2, 3, 10, 11. Псал. 78; 60, 61.
ѭ Іис. Нав. 18; 1. Гл. 19; 18. 21; 12.

а Гл. 17; 6. 18; 1. 21; 25.
б Гл. 17; 7.
в Быт. 18; 5.

прѣнощувайте, молѭ: ето день-тъ е на свършеніе: прѣнощувай тукъ, и нека ся развесели сърдце-то ти: и утрѣ ставате рано за пѫть-тъ си, и ще си отидешь на
10 жилище-то си. Но человѣкъ-тъ не рачй да прѣнощува; но станѫ и тръгнѫ, и отиде до срещѫ [г]Іевусъ, който е Іерусалимъ: и *имаше* съсъ себе си два осла осѣдланы, и наложница-та му бѣше съ него.

11 И когато приближихѫ до Іевусъ, день-тъ бѣше много прѣминѫлъ: и рече слуга-та на господаря си: Я ела, и да свърнемъ въ тойзи градъ [д]на Іевусцы-тѣ, за
12 да прѣнощувамы въ него. И рече му господарь му: Да не свращамы въ чуждъ градъ, който не е отъ Израилевы-тѣ сы-
13 нове; но да заминемъ до [е]Гаваѭ. И рече на слугѫ-тѫ си: Ела, и да приближимъ при едно отъ тѣзи мѣста, за да прѣнощувамы въ Гаваѭ, или [ж]въ Рамѫ.
14 И заминѫхѫ та вървѣхѫ: зайде гы слънце-то близу при Гаваѭ, който надлежи
15 на Веніамина. И свърнѫхѫ тамъ, за да влѣзѫтъ да прѣнощуватъ въ Гаваѭ; и когато влѣзе, сѣднѫ на стъгдѫ-тѫ въ градъ-тъ: и нѣмаше человѣкъ [з]да гы прибере въ кѫщѫ-тѫ *си* за да прѣнощуватъ.

16 И ето единъ старъ [и]человѣкъ идѣше отъ работѫ-тѫ си отъ поле-то вечеръ-тъ, и той человѣкъ бѣше отъ горѫ-тѫ Еѳремъ: и бѣше пришлецъ въ Гаваѭ; а человѣци-тѣ на мѣсто-то бѣхѫ Веніа-
17 минци. И като подигнѫ очи-тѣ си видѣ человѣка, пѫтника на стъгдѫ-тѫ въ градъ-тъ; и рече старецъ-тъ: Дѣ отивашь? и
18 отъ дѣ идешь? А той му рече: Ный заминувамы отъ Виѳлеемъ Іудинъ, до страны-тѣ на горѫ-тѫ Еѳремъ, отъ кѫдѣто съмь азъ; и ходихъ до Виѳлеемъ Іудинъ, а *сега* отивамъ [і]въ домъ-тъ Господень: и нѣма никой да мя прибере въ кѫщѫ-тѫ
19 *си*. А ный си имамы плѣвѫ и хранѫ за ослы-тѣ си, още и хлѣбъ и вино за мене, и за рабѫ-тѫ ти, и за момче-то, *което е* съ рабы-тѣ ти: не смы оскудни отъ ни-
20 що. И рече старый-тъ человѣкъ: [к]Миръ тебѣ; и всичка-та ти оскѫдность да бѫде на мене; [л]само на стъгдѫ-тѫ да не
21 прѣнощувашь. И [м]въведе го въ домъ-тъ си и даде хранѫ на ослы-тѣ: и [н]омыхѫ нозѣ-тѣ си, и ядохѫ и пихѫ.

22 Като веселяхѫ сърдца-та си, ето, градскы-тѣ [о]мѫжіе человѣци беззаконни [п]обыколихѫ кѫщѫ-тѫ и тропахѫ на врата-та, и говорѣхѫ на старый-тъ человѣкъ домакынъ-тъ и думахѫ: [р]Изведи человѣкъ-тъ, който влѣзе въ домъ-тъ ти, за
23 да го познаемъ. И [с]излѣзе при тѣхъ человѣкъ-тъ, домакынъ-тъ, та имъ рече: Не дѣйте, братіе мои, молѭ, не дѣйте [т]прави *това* зло: като е влѣзлъ тойзи человѣкъ въ домъ-тъ ми, не дѣйте стру-
24 ва това безуміе. Ето [у]дъщеря ми дѣвица-та, и наложница-та му: сега ще гы изведѫ вънъ, и [ф]смирѣте гы и направѣте имъ щото ви е угодно; но на тогозь человѣка да не сторите едно таквозь дѣло
25 на безуміе. Но мѫжіе-тѣ не рачихѫ да го послушатъ: и зѣ человѣкъ-тъ наложницѫ-тѫ си, та имъ ѭ изведе вънъ: и [х]познахѫ ѭ, и ругахѫ ся надъ неѭ всичкѫ-тѫ нощь дори до утринь-тѫ: и като ся яви зора-та пустнѫхѫ ѭ.

26 И въ зазоряваніе-то на день-тъ, дойде жена-та и паднѫ при врата-та на кѫщѫ-тѫ на человѣка, дѣто бѣше господинъ ѝ,
27 додѣ съмнѫ. И станѫ господинъ ѝ на утринь-тѫ, та отвори врата-та на кѫщѫ-тѫ и излѣзе за да отиде въ пѫть-тъ си: и ето жена-та наложница-та му паднѫла при врата-та на кѫщѫ-тѫ и рѫцѣ-тѣ ѝ
28 на прагъ-тъ. И рече ѝ: Стани и да си идемъ. [ц]Но нѣмаше кой да отговори. Тогазь человѣкъ-тъ ѭ дигнѫ на оселъ-тъ, и станѫ та отиде на мѣсто-то си.

29 И като дойде въ домъ-тъ си, зѣ ножъ, и хванѫ наложницѫ-тѫ си, [ч]та ѭ разсѣче съ кости-тѣ ѝ на дванадесеть части, и прати гы въ всичкы-тѣ прѣдѣлы на
30 Израиля. И всичкы които гледахѫ, думахѫ: Не е ставало нито ся е виждало таквозь нѣщо, отъ който день Израилеви-тѣ сынове възлѣзохѫ изъ Египетскѫ-тѫ земѭ, дори до тойзи день; размыслѣте за това, [ш]съвѣтувайте ся, и кажѣте.

ГЛАВА 20.

1 Тогазь [а]излѣзохѫ всичкы-тѣ Израилеви сынове, и събра ся *всичко-то* събраніе, като единъ человѣкъ, [б]отъ Данъ до Вирсавее, и земя-та Галаадъ, прѣдъ Го-
2 спода [в]въ Масѳѫ. И прѣдставихѫ ся въ събраніе-то на людіе-тѣ Божіи, началници-тѣ на всичкы-тѣ людіе, всичкы-тѣ племена Израилевы, четыри стотинъ тысящы
3 мѫжіе пѣшци, [г]които тегляхѫ мечъ. И чухѫ Веніаминови-тѣ сынове, че възлѣзохѫ Израилеви-тѣ сынове въ Масѳѫ. И рекохѫ Израилеви-тѣ сынове: Кажѣте, какъ станѫ това зло?

[г] Іис. Нав. 18; 28.
[д] Іис. Нав. 15; 8, 63. Гл. 1; 21. 2 Цар. 5; 6.
[е] Іис. Нав. 18; 28.
[ж] Іис. Нав. 18; 25.
[з] Мат. 25; 43. Евр. 13; 2.
[и] Псал. 104; 23.
[і] Іис. Нав. 18; 1. Гл. 18; 31. 20; 18. 1 Цар. 1; 3, 7.
[к] Быт. 43; 23. Гл. 6; 23.
[л] Быт. 19; 2.
[м] Быт. 24; 32. 43; 24.
[н] Быт. 18; 4. Іоан. 13; 5.
[о] Быт. 19; 4. Гл. 20; 5. Осія 9; 9. 10; 9.
[п] Втор. 13; 13.
[р] Быт. 19; 5. Рим. 1; 26, 27.
[с] Быт. 19; 6, 7.
[т] 2 Цар. 13; 12.
[у] Быт. 19; 8.
[ф] Быт. 34; 2. Втор. 21; 14.
[х] Быт. 4; 1.
[ц] Гл. 20; 5.
[ч] Гл. 20; 6. Вижь 1 Цар. 11; 7.
[ш] Гл. 20; 7. Прит. 13; 10.

[а] Втор. 13; 12. Іис. Нав. 22; 12. Гл. 21; 5. 1 Цар. 11; 7.
[б] Гл. 18; 29. 1 Цар. 3; 20, 2 Цар. 3; 10. 24; 2.
[в] Гл. 10; 17. 11; 11. 1 Цар. 7; 5. 10; 17.
[г] Гл. 8; 10.

4 И отговори Левитинъ-тъ, мѫжъ-тъ на убитѫ-тѫ женѫ, и рече: [д]Дойдохъ въ Гаваѧ, който е *градъ* Веніаминовъ, азъ и наложница-та ми, за да прѣнощувамы. 5 И [е]подигнѫхѫ ся върхъ мене мѫжіе-тѣ на Гаваѧ, и обиколихѫ прѣзъ нощь-тѫ кѫщѫ-тѫ *противъ мене*; мене искахѫ да убіѭтъ; а [ж]наложницѫ-тѫ ми насилувахѫ, та умрѣ. 6 За това [з]зѣхъ наложницѫ-тѫ си, и разсѣкохъ ѭ, та ѭ распратихъ по всичкы-тѣ прѣдѣлы на Израилево-то наслѣдіе; защото [и]направихѫ беззаконіе и безуміе въ Израиль. 7 Ето, всичкы вы сте Израилеви сынове; [і]*поговорѣте си* тукъ помежду си, и дайте мнѣніе-то си.

8 И станѫхѫ всичкы-тѣ людіе, като единъ человѣкъ, и говорѣхѫ: Нѣма да отиде никой въ шатъръ-тъ си, нито ще ся върне нѣкой въ домъ-тъ си: 9 Но сега това е което ще направимъ на Гаваѧ: *ще възлѣземъ* противъ неѧ по жрѣбіе: 10 И ще земемъ десеть мѫжа отъ сто отъ всичкы-тѣ Израилевы племена, и сто отъ тысящѫ, и тысящѫ отъ тмѫ, за да донесѫтъ хранѫ на людіе-тѣ, щото като стигнѫтъ въ Гаваѧ Веніаминовѫ, да *имъ* направятъ по всичко-то безуміе което тѣ направихѫ въ Израиль.

11 И събрахѫ ся противъ градъ-тъ всичкы-тѣ Израилеви мѫжіе, съединени купно като единъ человѣкъ. 12 И [к]пратихѫ Израилеви-тѣ племена мѫжіе въ всичко-то Веніаминово племе, та рекохѫ: Кое е 13 това зло, което ся стори помежду вы? И сега прѣдайте [л]человѣцы-тѣ, онѣзи беззаконницы които сѫ въ Гаваѧ, за да гы умъртвимъ, и [м]да отмахнемъ зло-то отъ Израиля. Но не рачихѫ да послушатъ Веніаминови-тѣ сынове гласъ-тъ на братіята си Израилевы-тѣ сынове. 14 И събрахѫ ся Веніаминови-тѣ сынове, отъ градове-тѣ въ Гаваѧ, за да излѣзѫтъ на бой противъ Израилевы-тѣ сынове. 15 И изброихѫ ся Веніаминови-тѣ сынове въ онзи день отъ градове-тѣ двадесеть и шесть тысящи мѫжіе които тегляхѫ мечъ, освѣнь жители-тѣ на Гаваѧ, *които* ся изброихѫ 16 седмь стотинъ избранни мѫжіе. Между всичкы тѣзи людіе *имаше* седмь стотинъ избранни мѫжіе [н]лѣваци; тѣ всичкы хвърляхѫ каменіе съ пращы на косьмъ, безъ 17 да погрѣшатъ. И Израилеви-тѣ мѫжіе ся изброихѫ, освѣнь Веніамина, четыристотинъ тысящи мѫжіе които тегляхѫ мечъ: всичкы тѣзи военни мѫжіе.

18 И станѫхѫ Израилеви-тѣ сынове, и [о]възлѣзохѫ въ Веѳиль, та [п]попытахѫ Бога, и рекохѫ: Кой отъ насъ да възлѣзе първъ противъ Веніаминовы-тѣ сынове? А Господь рече: Іуда първый.

19 И станѫхѫ Израилеви-тѣ сынове на утринь-тѫ та расположихѫ станъ противъ 20 Гаваѧ. И излѣзохѫ Израилеви-тѣ мѫжіе на бой противъ Веніамина; и опълчихѫ ся Израилеви-тѣ мѫжіе на бой противъ 21 тѣхъ, въ Гаваѧ. И излѣзохѫ [р]Веніаминови-тѣ сынове изъ Гаваѧ та прострѣхѫ на земѭ-тѫ въ онзи день отъ Израиля двадесеть и двѣ тысящы мѫжіе.

22 Но людіе-тѣ, Израилеви-тѣ мѫжіе ся ободрихѫ и опълчихѫ ся пакъ за бой, на мѣсто-то, *дѣто бѣхѫ ся опълчили* първый-23 тъ день. И [с]възлѣзохѫ Израилеви-тѣ сынове, та плакахѫ прѣдъ Господа дори до вечеръ-тъ и попытахѫ Господа, и рекохѫ: Да възлѣземъ ли пакъ на бой противъ 24 сынове-тѣ на брата ни Веніамина? И Господь рече: Възлѣзте противъ него. И приближихѫ ся Израилеви-тѣ сынове при Веніаминовы-тѣ сынове, вторый-тъ день. 25 И [т]излѣзе Веніаминъ противъ тѣхъ вторый-тъ день изъ Гаваѧ, та прострѣ пакъ на земѭ-тѫ отъ Израилевы-тѣ сынове осмнадесеть тысящы *мѫжіе: всичкы тѣзи* тегляхѫ мечъ.

26 Тогазь всичкы-тѣ Израилеви сынове, и всичкы-тѣ людіе, [у]възлѣзохѫ та дойдохѫ въ Веѳиль, и плакахѫ, и сѣднѫхѫ тамъ прѣдъ Господа, и постихѫ въ онзи день дори до вечеръ-тъ, и принесохѫ всесъжженія и примирителны жьртвы прѣдъ 27 Господа. И попытахѫ Израилеви-тѣ сынове Господа, (защото [ф]ковчегъ-тъ на Божій-тъ завѣтъ бѣше тамъ прѣзъ онѣзи дни. 28 И [х]Финеесъ сынъ-тъ на Елеазара, Аароновъ-тъ сынъ, [ц]стоеше прѣдъ него прѣзъ онѣзи дни,) и рекохѫ: Да излѣземъ ли пакъ на бой противъ сынове-тѣ на брата ни Веніамина? или да прѣстанемъ? И Господь рече: Възлѣзте; защото утрѣ ще гы прѣдамъ въ рѫкѫ-тѫ ви.

29 И [ч]постави Израиль засадѫ около Га-30 ваѧ. И възлѣзохѫ Израилеви-тѣ сынове въ третій-тъ день противъ Веніаминовы-тѣ сынове, та ся опълчихѫ противъ Гаваѧ, както първый-тъ и вторый-тъ пѫть. 31 И излѣзохѫ Веніаминови-тѣ сынове противъ людіе-тѣ, *отдѣлихѫ ся отъ* градъ-тъ, и начнѫхѫ както първый и вторый пѫть да поразуватъ отъ людіе-тѣ по пѫтища-та, (отъ които единый-тъ възлиза къмъ Веѳиль, а другый-тъ къмъ Гаваѧ въ поле-то,) и убихѫ около тридесеть 32 мѫжіе отъ Израиля. И рекохѫ Веніаминови-тѣ сынове: Тѣ падатъ прѣдъ насъ, както понапрѣдъ. А Израилеви-тѣ сыно-

д Гл. 19; 15.
е Гл. 19; 22.
ж Гл. 19; 25, 26.
з Гл. 19; 29.
и Іис. Нав. 7; 15.
і Гл. 19; 30.
к Втор. 13; 14. Іис. Нав. 22; 13. 16.
л Втор. 13; 13. Гл. 19; 22.
м Втор. 17; 12.
н Гл. 3; 15. 1 Лѣт. 12; 2.
о Ст. 23, 26.
п Числ. 27; 21. Гл. 1; 1.
р Быт. 49; 27.
с Ст. 26, 27.
т Ст. 21.
у Ст. 18.
ф Іис. Нав. 18; 1. 1 Цар. 4; 3, 4.
х Іис. Нав. 24; 33.
ц Втор. 10; 8. 18; 5.
ч Іис. Нав. 8; 4.

ве рекохѫ: Да побѣгнемъ и да гы поотдѣлимъ отъ градъ-тъ въ пѫтища-та. 33 И станѫхѫ отъ мѣсто-то си всичкы-тѣ Израилеви мѫжіе та ся опълчихѫ въ Ваалъ-ѳамаръ: и засада-та на Израиля изскокнѫ отъ мѣсто-то си, отъ ливадѫ-тѫ на Гаваѭ: 34 Та дойдохѫ противъ Гаваѭ десеть тысящи избранни мѫжіе отъ всичкый Израиль, и битва-та бѣше тежка: но [ш]тѣ не знаяхѫ че зло-то гы постигаше. 35 И порази Господь Веніамина прѣдъ Израиля, и погубихѫ Израилеви-тѣ синове онзи день отъ Веніаминовцы-тѣ двадесеть и петь тысящы и сто мѫжіе: всичкы тѣзи тегляхѫ мечъ. 36 И видѣхѫ Веніаминови-тѣ сынове че ся поразихѫ: защото [щ]Израилеви-тѣ мѫжіе дадохѫ мѣсто на Веніаминовцы-тѣ, понеже уповаехѫ на засадѫ-тѫ, коѭто бѣхѫ турили противъ Гаваѭ. 37 И [з]засада-та прибърза та нападнѫ на Гаваѭ: и распрострѣ ся засада-та, и поразихѫ всичкый-тъ градъ съ остро-то на ножъ-тъ. 38 И Израилеви-тѣ мѫжіе бѣхѫ опрѣдѣлили знакъ съ тѣзи които бѣхѫ въ засадѫ-тѫ, да направятъ да ся възвыши пламыкъ голѣмъ съ дымъ отъ градъ-тъ. 39 И когато устѫпихѫ Израилеви-тѣ сынове въ бой-тъ, Веніаминъ начнѫ да поразува, *и* уби отъ Израиляны-тѣ около тридесеть мѫжіе; защото рекохѫ: Наистинѫ пакъ падатъ прѣдъ насъ, както въ първый-тъ бой. 40 Но когато хванѫ да ся възвышава пламыкъ-тъ съ дыменъ стълпъ отъ градъ-тъ, Веніаминовци-тѣ [ы]погледнѫхѫ назадъ, и ето, пожаръ-тъ на градъ-тъ възлизаше къмъ небе-то. 41 И когато ся повърнѫхѫ Израилеви-тѣ мѫжіе, смутихѫ ся Веніаминови-тѣ мѫжіе; защото видѣхѫ че зло-то гы постигнѫ. 42 И обърнѫхѫ ся прѣдъ Израилевы-тѣ мѫжіе къмъ пѫть-тъ на пустынѭ-тѫ; но бой-тъ гы притиснѫ; защото онѣзи които *излазѣхѫ* изъ градове-тѣ погубвахѫ гы въ срѣдѫ тѣхъ. 43 Заобыколихѫ Веніаминовцы-тѣ, прогнѫхѫ гы, стѫпкахѫ гы лесно дори до срѣщѫ Гаваѭ къмъ истокъ сълнца. 44 И паднѫхѫ отъ Веніамина мѫжіе осмнадесеть тысящи; всичкы-тѣ силни мѫжіе. 45 Тогазь ся върнѫхѫ та побѣгнѫхѫ къмъ пустынѭ-тѫ въ канарѫ-тѫ [ь]Риммонъ: а *Израилеви-тѣ сынове* обрахѫ пабиръкъ отъ тѣхъ въ пѫтища-та мѫжіе петь тысящы; и гонихѫ гы до Гидомъ, 46 и убихѫ отъ тѣхъ двѣ тысящы мѫжіе. Така всичкы-тѣ които паднѫхѫ въ онзи день отъ Веніамина бѣхѫ двадесеть и петь тысящи мѫжіе които тегляхѫ мечъ; всичкы-тѣ силни мѫжіе. 47 [ѣ]А шестотинъ мѫжіе ся обърнѫхѫ та побѣгнѫхѫ въ пустынѭ-тѫ въ канарѫ-тѫ Риммонъ, и сѣдѣхѫ въ канарѫ-тѫ Риммонъ четыри мѣсецы. 48 И върнѫхѫ ся Израилеви-тѣ мѫжіе къмъ Веніаминовы-тѣ сынове, та гы поразихѫ съ остро-то на ножъ-тъ отъ человѣкъ на *всякой* градъ до скотъ, и всичко що ся намираше: и всичкы-тѣ градове които ся намирахѫ прѣдадохѫ на огнь.

ГЛАВА 21.

1 И [а]Израилеви-тѣ мѫжіе бѣхѫ ся заклѣли въ Масфѫ, и казали: Ни единъ отъ насъ да не даде дъщерѭ си на Веніамина за женѫ. 2 И [б]дойдохѫ людіе-тѣ въ Веѳиль, та сѣдѣхѫ тамъ до вечеръ-тъ прѣдъ Бога и възвышихѫ гласъ-тъ си, та 3 плакахѫ съ голѣмъ плачъ: И рекохѫ: Защо, Господи Боже Израилевъ, станѫ това въ Израиля, да оскудѣе днесь отъ Израиля едно племе? 4 И на утрешній-тъ день станѫхѫ людіе-тѣ рано, та [в]съзидахѫ тамъ олтарь, и принесохѫ всесъжженія и примирителны жьртвы.

5 И рекохѫ Израилеви-тѣ сынове: Кой отъ всичкы-тѣ Израилевы племена не възлѣзе въ събраніе-то при Господа? [г]Защото бѣхѫ направили голѣмѫ клѣтвѫ противъ оногозь който не бы възлѣзлъ при Господа въ Масфѫ, и рекли бѣхѫ: 6 Непрѣмѣнно да ся умъртви. И раскаяхѫ ся Израилеви-тѣ сынове за Веніамина брата си, и рекохѫ: Днесь ся отсѣче едно 7 племе отъ Израиля. Какво ще направимъ за жены за останѫлы-тѣ, като ся заклѣхмы въ Господа да имъ не дадемъ 8 жены отъ дъщери-тѣ си? И рекохѫ: Кой отъ Израилевы-тѣ племена, не е възлѣзлъ 9 въ Масфѫ при Господа? И ето, [д]отъ Іависъ Галаадскый не бѣше дошелъ никой на събраніе-то въ станъ-тъ; защото прѣгледахѫ людіе-тѣ, и ето, нѣмаше тамъ ни единъ отъ жители-тѣ на Іависъ Галаадскый. 10 И прати тамъ събраніе-то дванадесеть тысящы мѫжіе отъ най силны-тѣ, и заповѣда имъ, и рече: [е]Идѣте та поразѣте жители-тѣ на Іависъ Галаадскый съ остро-то на ножъ-тъ, и жены-тѣ и дѣцата. 11 И това е което ще направите: [ж]всяко мѫжко, и всякѫ женѫ която е познала мѫжко лѣгло, ще погубите съвсѣмъ. 12 И намѣрихѫ между жители-тѣ на Іависъ Галаадскый четыристотинъ млады дѣвицы, които не бѣхѫ познали мѫжъ нито лѣжали съ мѫжъ: и доведохѫ гы въ станъ-тъ [з]въ Сило, който е въ земѭ-тѫ Ханаанъ.

13 И прати всичко-то събраніе, та говорихѫ на Веніаминовы-тѣ сынове, [и]които

ш Іис. Нав. 8; 14. Иса. 47; 11.
щ Іис. Нав. 8; 15.
з Іис. Нав. 8; 19.
ы Іис. Нав. 8; 20.
ь Іис. Нав. 15; 32.
ѣ Гл. 21; 13.

—

а Гл. 20; 1.
б Гл. 20; 18, 26.
в 2 Цар. 24; 25.
г Гл. 5; 23.
д 1 Цар. 11; 1. 31; 11.
е Ст. 5. Гл. 5; 23. 1 Цар. 11; 7.
ж Числ. 31; 17.
з Іис. Нав. 18; 1.
и Гл. 20; 47.

бѣхѫ въ канарѫ-тѫ Риммонъ, и повикахѫ гы съ миръ. 14 И върнѫ ся Веніаминъ въ онова врѣме: и дадохѫ имъ жены-тѣ, които бѣхѫ оставили живы отъ жены-тѣ на Іависъ Галаадскый: но и така не имъ 15 стигнѫхѫ. И [i] смилихѫ ся людіе-тѣ за Веніамина, защото Господь направи проломъ въ Израилевы-тѣ племена.

16 Тогазь рекохѫ старѣйшины-тѣ на събраніе-то: Що да направимъ за жены за останѫлы-тѣ? понеже погынѫхѫ жены-17 тѣ отъ Веніамина. И рекохѫ: *Трѣбува да остане* наслѣдіе-то на уцѣлѣлы-тѣ отъ Веніамина, за да не исчезне *едно* племе отъ 18 Израиля. Но ный не можемъ да имъ дадемъ жены отъ дъщери-тѣ си: [к] защото Израилеви-тѣ сынове ся заклѣхѫ и говорихѫ: Проклѣтъ който даде женѫ на Веніамина.

19 Тогазь рекохѫ: Ето, всякѫ годинѫ *става* праздникъ Господу въ Сило, който е къмъ сѣверъ на Веѳиль, къмъ истокъ на пѫть-тъ що възлиза отъ Веѳиль 20 въ Сихемъ, и къмъ югъ на Левонѫ. И тъй заповѣдахѫ на Веніаминовы-тѣ сынове, и рекохѫ: Идѣте та направѣте засадѫ въ лозія-та: 21 И гледайте, и ето, ако дъщери-тѣ на Сило излѣзѫтъ [л] да играѭтъ въ ликове, тогазь излѣзте изъ лозія-та, та си грабнѣте всякой за себе си женѫ отъ дъщери-тѣ на Сило, и идѣте въ 22 земѭ-тѫ на Веніамина. И когато бащи-тѣ имъ или братія-та имъ дойдѫтъ при насъ за да ся оплачѫтъ, ный ще имъ речемъ: Сторѣте съ тѣхъ милость заради насъ, понеже въ бой-тъ не задържахмы женѫ за всякого: а вы сега не сте имъ 23 дали че да сте повинни. И направихѫ така Веніаминови-тѣ сынове, и зѣхѫ жены споредъ число-то си отъ играющы-тѣ въ ликове, които грабнѫхѫ; и тръгнѫхѫ си, и върнѫхѫ ся въ наслѣдіе-то си, и [м] съградихѫ градове-тѣ, и населихѫ ся въ 24 тѣхъ. И въ онова врѣме тръгнѫхѫ отъ тамъ Израилеви-тѣ сынове, всякой въ племе-то си и въ родъ-тъ си; и излѣзохѫ 25 отъ тамъ, всякой въ наслѣдіе-то си. [н] Въ онѣзи дни нѣмаше царь въ Израиль: [о] всякой правѣше що му ся виждаше угодно.

РУѲЬ.

ГЛАВА 1.

1 И въ дни-тѣ [а] въ които сѫдіи-тѣ сѫдѣхѫ, [б] станѫ гладъ въ земѭ-тѫ. И отиде единъ человѣкъ [в] отъ Виѳлеемъ Іудинъ да пришелствува въ Моавскѫ-тѫ земѭ, той 2 и жена му, и двама-та му сынове. А името на человѣка бѣше Елимелехъ, и името на женѫ му Ноеминь, и име-то на двама-та му сынове Маалонъ и Хелеонъ: [г] тѣ бѣхѫ Ефраѳци отъ Виѳлеемъ Іудинъ. И дойдохѫ [д] въ Моавскѫ-тѫ земѭ, и живѣехѫ тамъ.

3 И умрѣ Елимелехъ мѫжъ-тъ на Ноеминь: и останѫ тя и двама-та ѝ сынове. 4 И тѣ си зѣхѫ жены Моавкы: име-то на еднѫ-тѫ, Орфа, а име-то на другѫ-тѫ, Руѳь: и живѣхѫ тамъ до десеть годины. 5 И умрѣхѫ *и* двама-та, Маалонъ и Хелеонъ: и лиши ся жена-та отъ двама-та си 6 сынове, и отъ мѫжа си. Тогазь станѫ тя съсъ снъхы-тѣ си, и ся върнѫ отъ Моавскѫ-тѫ земѭ: защото чу въ Моавскѫ-тѫ земѭ, че [е] посѣти Господь людіе-тѣ 7 си, и [ж] даде имъ хлѣбъ. И излѣзе отъ мѣсто-то дѣто бѣше тя, и двѣ-тѣ ѝ снъхы съ неѭ, и вървѣхѫ въ пѫть-тъ да ся 8 върнѫтъ въ Іудинѫ-тѫ земѭ. И рече Ноеминь на двѣ-тѣ си снъхы: [з] Идѣте, върнѣте ся всяка въ домъ-тъ на майкѫ си. [и] Господь да стори съ васъ милость, както вы сторихте [і] съ умрѣлы-тѣ, и съ мене. 9 Господь да ви даде [к] да намѣрите успокоеніе, всяка въ домъ-тъ на мѫжа си. И цѣлова гы: а тѣ възвышихѫ гласъ-тъ си, 10 та плакахѫ. И рекохѫ ѝ: Не; но съ тебе ще ся върнемъ при твои-тѣ людіе.

11 И рече Ноеминь: Върнѣте ся, дъщери мои; защо да дойдете съ мене? имамъ ли още сынове въ утробѫ-тѫ си, [л] за да 12 ви станѫтъ мѫжіе? Върнѣте ся, дъщери мои, идѣте си; защото остарѣхъ *и* не

i Ст. 6.
к Ст. 1. Гл. 11; 35.
л Вижь Исх. 15; 20. Гл. 11; 34. 1 Цар. 18; 6. Іер. 31; 13.
м Вижь Гл. 20; 48.
н Гл. 17; 6. 18; 1. 19; 1.
о Втор. 12; 8. Гл. 17; 6.

а Сѫд. 2; 16.
б Вижь Быт. 12; 10. 26; 1. 4 Цар. 8; 1.
в Сѫд. 17; 8.
г Вижь Быт. 35; 19.
д Сѫд. 3; 30.
е Исх. 4; 31. Лук. 1; 68.
ж Псал. 132; 15. Мат. 6; 11.
з Вижь Іис. Нав. 24; 15.
и 2 Тим. 1; 16, 17, 18.
і Ст. 5. Гл. 2; 20.
к Гл. 3; 1.
л Быт. 38; 11. Втор. 25; 5.

сьмь вече за мѫжъ. Ако быхъ и рекла: Имамъ надеждѫ, даже ако ся и оженѣхъ **13** тѫзи нощь, още и родѣхъ сынове, Вы быхте ли гы чакали додѣ порастѫтъ? Быхте ли ся държали и да ся не ожените? Не, дъщери мои; понеже сьмь въ голѣмо огорченіе за васъ, защото [м]рѫка-та Господня **14** излѣзе противъ мене. А тѣ възвышихѫ гласъ-тъ си, та плакахѫ пакъ; и цѣлова Орфа свекървѫ си; [н]а Руѳь ся прилѣпи при неіѫ.

15 И рече *Ноеминь:* Ето, ятърва ти ся върнѫ при людіе-тѣ си, и [о]при богове-тѣ си: **16** [п]върни ся *и ты* подирь ятървѫ си. А Руѳь рече: [р]Не мя принуждавай да тя оставіѫ, и да не идѫ подирѣ ти; защото дѣто идешь ты, *и* азъ ще идѫ: и дѣто останешь, *и* азъ ще останѫ: [с]твои-тѣ людіе ще бѫдѫтъ людіе мои, и Богъ твой, Богъ **17** мой. Дѣто умрешь ты, ще умрѫ и азъ, и тамъ ще ся погребѫ; така да ми направи Господь, и [т]така да приложи, ако освѣнь **18** смьрть-тѫ друго мя раздвои отъ тебе. И [у]като видѣ *Ноеминь* че тя упорствува за да иде съ неіѫ, прѣстанѫ да ѝ говори.

19 И вървѣхѫ двѣ-тѣ, додѣ дойдохѫ въ Виѳлеемъ. И когато дойдохѫ въ Виѳлеемъ, [ф]всичкый градъ ся поклати заради тѣхъ, и *жены-тѣ* думахѫ: [х]Тая ли е Ноеминь? **20** А тя имъ рече: Не мя наричайте *Ноеминь: наричайте мя †Марѫ: защото Все-**21**държитель мя твърдѣ огорчи. Азъ пълна тръгнѫхъ, и [ц]празнѫ мя доведе Господь: защо мя наричате Ноеминь? като Господь направи свидѣтелство противъ мене, и Вседьржитель мя оскърби.

22 И тъй върнѫ ся Ноеминь съ Руѳь Моавкѫ-тѫ снъхѫ си, която дойде отъ Моавскѫ-тѫ земіѫ. И тѣ стигнѫхѫ въ Виѳлеемъ [ч]въ начало-то на жетвѫ-тѫ на ечимыкъ-тъ.

ГЛАВА 2.

1 И Ноеминь имаше едного [а]сродника на мѫжа си человѣкъ многоимотенъ отъ родъ-тъ на Елимелеха; и име-то му [б]Во-**2**озъ. И рече Руѳь Моавка-та на Ноеминь: Да отидѫ на нивѫ-тѫ, [в]да съберѫ класове подирь оногозь, прѣдъ очи-тѣ на когото намѣріѫ благодать: и тя ѝ рече: **3** Иди, дъщеро моя. И отиде, и като стигнѫ, събираше класове въ нивѫ-тѫ слѣдъ жетвари-тѣ: и случи ѝ ся да е въ нивѫ-тѫ на Вооза, който бѣше отъ родъ-тъ на Елимелеха.

4 И ето, Воозъ дойде отъ Виѳлеемъ та рече на жетвари-тѣ: [г]Господь съ васъ. И отговорихѫ му: Господь да тя благо-**5**слови. Тогазь рече Воозъ на слугѫ-тѫ си, на настойникъ-тъ на жетвари-тѣ: Чія е **6** тая млада жена? И слуга-та, настойникъ-тъ на жетвари-тѣ отговори, и рече: Тая млада жена е Моавка-та, [д]която ся върнѫ съ Ноеминь отъ Моавскѫ-тѫ земіѫ: **7** И тя рече: Да берѫ, моліѫ, класове, и да съберѫ *нѣщо* между снопове-тѣ подирь жетвари-тѣ: и дойде, та стоя отъ сутринь-тѫ дори до тойзи часъ; *сега* са-**8**мо си починѫ малко въ кѫщи. И рече Воозъ на Руѳь: Чуешь ли, дъщеро моя? не ходи да събирашь класове на другѫ нивѫ, и да си не отидешь отъ тукъ, но **9** стой тукъ съ момичета-та ми. *Нека сѫ* очи-тѣ ти въ нивѫ-тѫ дѣто жьнѫтъ, и ходи подирь тѣхъ: ето, азъ заповѣдахъ на момчета-та, да ся не прикоснѫтъ при тебе: и когато ожаднѣешь, иди при съсѫды-тѣ, та пій отъ онова което наливатъ **10** момчета-та. А [е]тя паднѫ на лице, та ся поклони до земіѫ-тѫ, и рече му: Какъ намѣрихъ азъ благодать прѣдъ очи-тѣ ти, та да мя пригледашь, като сьмь чуждин-**11**ка? А Воозъ отговори, и рече ѝ: Извѣсти ми ся добрѣ [ж]всичко което си направила на свекървѫ си слѣдъ смьрть-тѫ на мѫжа си; и *че* си оставила бащѫ си и майкѫ си, и земіѫ-тѫ на рожденіе-то си, та си дошла въ людіе които ты до вчера **12** и завчера не познаваше. [з]Господь да *ти* въздаде за дѣло-то ти, и мьзда-та ти да е пълна отъ Господа Бога Израилева, [и]подъ крыла-та на когото си дошла да ся по-**13**крывашь. И тя рече: [і]Да намѣріѫ благодать прѣдъ очи-тѣ ти, господарю мой; понеже мя утѣши, и понеже говорѝ благосклонно на рабѫ-тѫ си, [к]ако и да не сьмь азъ *нито* като една отъ рабыни-тѣ **14** ти. И рече ѝ Воозъ въ часъ-тъ на ядені-то: Ела тука та яжь отъ хлѣбъ-тъ, и натопи уломъкъ-тъ си въ оцетъ-тъ. И тя сѣднѫ до жетвари-тѣ: и той ѝ даде пърженѫ пшеницѫ, та яде, и ся [л]насыти, **15** и остави остатъкъ. И станѫ да бере класове, и заповѣда Воозъ на момчета-та си, и говорѣше: И помежду снопове-тѣ нека **16** събира класове, и не іѫ обличавайте: И даже подхвьрляйте отъ рѫкойкы-тѣ за неіѫ, и оставяйте да събира това, и не **17** ѝ възбранявайте, И бра класове въ нивѫ-тѫ дори до вечера, и очука колкото събра; и то бѣше до еднѫ ефѫ ечимыкъ.

м Сѫд. 2; 15. Іов. 19; 21. Псал. 32; 4. 38; 2. 39; 9, 10.
н Прит. 17; 17. 18; 24.
о Сѫд. 11; 24.
п Іис. Нав. 24; 15, 19. 4 Цар. 2; 2. Лук. 24; 28.
р 4 Цар. 2; 2, 4, 6.
с Гл. 2; 11, 12.
т 1 Цар. 3; 17. 25; 22. 2 Цар. 19; 13. 4 Цар. 6; 31.
у Дѣян. 21; 14.
ф Мат. 21; 10.
х Вижь Иса. 23; 7. Плач. 2; 15.
* Благоугодность.
† Горесть.
ц Іов. 1; 21.
ч Исх. 9; 31, 32, Гл. 2; 23. 2 Цар. 21; 9.

а Гл. 3; 2, 12.
б Гл. 4; 21. Мат. 1; 5.
в Лев. 19; 9. Втор. 24; 19.
г Псал. 129; 7, 8. Лук. 1; 28. 2 Сол. 3; 16.
д Гл. 1; 22.
е 1 Цар. 25; 23.
ж Гл. 1; 14, 16, 17.
з 1 Цар. 24; 19.
и Гл. 1; 16. Псал. 17; 8. 36; 7. 57; 1. 63; 7.
і Быт. 33; 15. 1 Цар. 1; 18.
к 1 Цар. 25; 41.
л Ст. 18.

18 И зѣ това та влѣзе въ градъ-тъ: и видѣ свекървa ѝ колко класове бѣ събрала: и извади *Руѳь* та ѝ даде [м]онова което бѣше оставила, слѣдъ като ся бѣ наситила. 19 И рече ѝ свекървa ѝ, Дѣ събира ты днесь класове? и дѣ работи? благословенъ да е онзи [н]който тя пригледа. И тя яви на свекървѫ си въ чіѭ *нивѫ* бѣ работила, и рече: Име-то на человѣка, комуто работихъ днесь, е Воозъ. 20 И рече Ноеминь на снъхѫ си: [о]Благословенъ отъ Господа онзи който [п]не лиши отъ милость-тѫ си ни живы-тѣ, ни умрѣлы-тѣ. И рече ѝ Ноеминь: Тойзи человѣкъ е [р]отъ нашій-тъ родъ, ближенъ намъ сродникъ. 21 И рече Руѳь Моавкa-та: Той ми рече още: Ты да не ся дѣлишь отъ момчета-та ми, додѣ свършатъ всичкѫ-тѫ ми жетвѫ. 22 И рече Ноеминь на Руѳь снъхѫ си: Добрѣ е, дъщеро моя, да излазишь съ момичета-та му, и да тя не срѣщнѫтъ въ другѫ нивѫ. 23 И прилѣпи ся при момичета-та на Вооза за да бере класове додѣ ся свърши жетва-та на ечимыкъ-тъ, и жетва-та на пшеницѫ-тѫ: и сѣдѣше съсъ свекървѫ си.

ГЛАВА 3.

1 И рече ѝ Ноеминь свекървa ѝ: Дъщеро моя, [а]да не поискамъ ли [б]успокоеніе за тебе та да благоденствувашь? 2 И сега не е ли отъ нашій-тъ родъ [в]Воозъ, съ момичета-та на когото бѣше ты? Ето, той вѣе тѫзи нощь на гумно-то ечимыкъ-тъ. 3 Омый ся прочее, и [г]помажи ся, и облѣчи ся въ дрехы-тѣ си, та слѣзь на гумно-то; да ся не покажешь на человѣкъ-тъ, додѣ не свърши да яде и піе; 4 И като си лѣга, съгледай мѣсто-то дѣто лѣга, и иди та подигни покрывкѫ-тѫ изъ къмъ нозѣ-тѣ му, и лѣгни: и той ще ти каже що ще да направишь. 5 А тя ѝ рече: Всичко що ми говоришь, ще направѭ.

6 И слѣзе на гумно-то, та направи всичко що ѝ заповѣда свекървa ѝ. 7 И Воозъ като яде и пи, и [д]ся развесели сърдце-то му, отиде да *си* лѣгне край купъ-тъ: а та дойде скрышно, та подигнѫ покрывкѫ-тѫ отъ нозѣ-тѣ му, и лѣгнѫ. 8 И около полунощь человѣкъ-тъ ся стреснѫ и възви ся: и ето, жена лѣжеше при нозѣ-тѣ му. 9 И рече: Коя си ты? и тя отговори: Азъ сьмь Руѳь раба-та ти: [е]простри прочее крыло-то си надъ рабѫ-тѫ си: защото *ми* си [ж]ближенъ сродникъ. 10 А той рече: [з]Благословена да си отъ Господа, дъщеро: тая послѣдня-та добрина коѭто си показала, е по голѣма [и]отъ по напрѣжниѭ-тѫ, понеже не отиде ты слѣдъ млады, сиромасы или богаты. 11 И сега, дъщеро, не бой ся: ще сторѭ за тебе всичко що речешь; защото всичкый градъ на людіе-тѣ ми знае че си [і]добродѣтелна жена. 12 И сега истина е че азъ сьмь [к]ближенъ сродникъ; [л]има обаче другъ сродникъ по ближенъ отъ мене. 13 Остани тѫзи нощь: и утрѣ [м]ако иска той да ти испълни длъжность-тѫ на сродникъ, добро; нека ѭ испълни; но ако не ще да ти испълни длъжность-тѫ на сродникъ, тогазь азъ ще испълнѭ къмъ тебе тѫзь длъжность; [н]живъ Господь: прѣлѣжь до зори.

14 И лѣжа при нозѣ-тѣ му до утринь-тѫ: и станѫ прѣди да распознава человѣкъ человѣка. И той рече: [о]Нека ся не знае че е дохождала жена на гумно-то. 15 Рече още: Донесь прѣкрывкѫ-тѫ която е отгорѣ ти, и държь ѭ. И тя ѭ държеше, а той прѣмѣри шесть *мѣры* ечимыкъ та възложи на неѭ: и отиде си въ градъ-тъ.

16 И като отиде при свекървѫ си, тя ѝ рече: Що ти *станѫ*, дъщеро моя? И тя ѝ извѣсти всичко що ѝ направи человѣкъ-тъ: 17 И рече: Даде ми тѣзи шесть *мѣры* ечимыкъ; защото ми рече: Да не идешь праздна при свекървѫ си. 18 И тя рече: [п]Сѣди, дъщеро моя, додѣ видишь какъ ще ся свърши *тази* работа; защото человѣкъ-тъ не ще прѣстане, додѣ не свърши тѫзи работѫ днесь.

ГЛАВА 4.

1 И възлѣзе Воозъ на врата-та, та сѣднѫ тамъ: и ето [а]заминуваше сродникъ-тъ, за когото говорѝ Воозъ. И рече: Господине, 2 върни ся, сѣдни тукъ. И върнѫ ся той и сѣднѫ. И зѣ *Воозъ* десеть мѫжіе [б]отъ градскы-тѣ старѣйшины и рече: Сѣднѣте тукъ. И сѣднѫхѫ. 3 Тогазь рече на сродника: Ноеминь, която ся върнѫ отъ Моавскѫ-тѫ земѭ, продава дѣлъ-тъ на нивѫ-тѫ, която бѣше на брата ни Елимелеха: 4 А азъ рѣкохъ да ти извѣстѭ, и *да ти* кажѫ: [в]Купи *го* [г]прѣдъ жители-тѣ, и прѣдъ старѣйшины-тѣ на людіе-тѣ ми; ако щешь да *го* искупишь като сродникъ, искупи *го*, но ако не щешь да *го* искупишь, кажи ми, за да знаѭ; [д]защото нѣма другъ да *го* искупи като срод-

[м] Ст. 14.
[н] Ст. 10. Псал. 41; 1.
[о] Гл. 3; 10. 2 Цар. 2; 5. Іов. 29; 13.
[п] Прит. 17; 17.
[р] Гл. 3; 9. 4; 6.

—

[а] 1 Кор. 7; 36. 1 Тим. 5; 8.
[б] Гл. 1; 9.
[в] Гл. 2; 8.
[г] 2 Цар. 14; 2.
[д] Сжд. 19; 6, 9, 22. 2 Цар. 13; 28. Есѳ. 1; 10.
[е] Іез. 16; 8.
[ж] Гл. 2; 20. Ст. 12.
[з] Гл. 2; 20.
[и] Гл. 1; 8.
[і] Прит. 12; 4.
[к] Ст. 9.
[л] Гл. 4; 1.
[м] Вьор. 25; 5. Гл. 4; 5. Мат. 22; 24.
[н] Сжд. 8; 19. Іер. 4; 2.
[о] Рим. 12; 17. 14; 16. 1 Кор. 10; 32. 2 Кор. 8; 21. 1 Сол. 5; 22.
[п] Псал. 37; 3, 5.

—

[а] Гл. 3; 12.
[б] 3 Цар. 21; 8. Прит. 31; 23.
[в] Іер. 32; 7, 8.
[г] Быт. 23; 18.
[д] Лев. 25; 25.

никъ освѣнь тебе: и азъ сьмь подирь тебе. 5 И той рече: Азъ ще *го* искупіѭ. И рече Воозъ: Въ който день купишь нивѫ-тѫ отъ рѫкѫ-тѫ на Ноеминь, трѣбува да ѭ купишь и отъ Руѳь Моавкѫ-тѫ, женѫ-тѫ на умрѣлый-тъ, за да [е]въздигнешь име-то на умрѣлый-тъ надъ наслѣдіе-то му. 6 И рече сродникъ-тъ: Не [ж]могѫ да испълніѭ дължность-тѫ на сродникъ, за да не развалѭ наслѣдіе-то си: испълни ты моѭ-тѫ дължность на сродникъ, защото не могѫ азъ да ѭ испълніѭ. 7 А [з]въ старо врѣме въ Израиль за искупуваніе-то и отчужденіе-то за да ся утвърдява всяка работа, *обычай-тъ бѣше* тойзи: человѣкъ-тъ изуваше калеврѫ-тѫ си, та ѭ даваше на ближній-тъ си; и това бѣше свидѣтелство въ Израиль. 8 За това рече сродникъ-тъ Воозу: Купи *го ты* за себе си. И изу калеврѫ-тѫ си.

9 Тогазь рече Воозъ на старѣйшины-тѣ и на всичкы-тѣ людіе: Свидѣтели сте днесь че купихъ отъ рѫкѫ-тѫ на Ноеминь всичко що е Елимелехово и всичко що е Хелеоново и Маалоново. 10 А още, Руѳь Моавкѫ-тѫ женѫ-тѫ Маалоновѫ, зѣхъ за себе си за женѫ, за да въздигнѫ име-то на умрѣлый-тъ надъ наслѣдіе-то му, [и]за да ся не заглади име-то на умрѣлый-тъ отъ братія-та му, и отъ врата-та на обитаніе-то му: свидѣтели сте днесь. 11 И всичкы-тѣ людіе които бѣхѫ на врата-та, и старѣйшины-тѣ рекохѫ: Свидѣтели смы: [і]Господь да направи женѫ-тѫ, която влази въ домъ-тъ ти, като Рахиль и като Ліѭ, [к]които двѣ-тѣ съградихѫ Израилевый-тъ домъ: и да намѣришь крѣпость [л]въ Ефраѳѫ, и да бѫдешь знаменитъ во Виѳлеемъ; 12 И нека бѫде домъ-тъ ти като домъ-тъ на Фареса, [м]когото роди Ѳамарь на Іудѫ [н]отъ сѣме-то което Господь ще ти даде отъ тѫзи младѫ женѫ.

13 И [о]зѣ Воозъ Руѳь, и станѫ му жена: и като влѣзе при неѭ, [п]Господь ѝ даде зачатіе, и роди сынъ. 14 И [р]рекохѫ жены-тѣ на Ноеминь: Благословенъ Господь, който днесь не тя лиши отъ сродникъ, щото негово-то име да ся нарича въ Израиль. 15 И тойзи *сынъ* ще бѫде обновленіе на животъ-тъ ти, и прѣхрана на старины-тѣ ти; защото го роди снъха ти, която тя обыча, която [с]е за тебе по добра отъ седмь синове. 16 И зѣ Ноеминь дѣте-то, и тури го на лоно-то си, и станѫ му питателница. 17 И [т]дадохѫ му съсѣдкы-тѣ име, и казувахѫ: Сынъ ся роди на Ноеминь: и нарекохѫ име-то му Овидъ: той е отецъ на Іессея, Давидовъ-тъ отецъ.

18 И това е родословіе-то Фаресово: [у]Фаресъ роди Есрона, 19 А Есронъ роди Арама, 20 а Арамъ роди Аминадава, А Аминадавъ роди [ф]Наасона, а Наасонъ роди [х]Салмона, 21 А Салмонъ роди Вооза, а Воозъ роди Овида, 22 А Овидъ роди Іессея, а Іессей роди [ц]Давида.

ПЬРВА КНИГА НА ЦАРІЕ-ТѢ

ИЛИ

ПЬРВА КНИГА НА САМУИЛА.

ГЛАВА 1.

1 Имаше единъ человѣкъ отъ Рамаѳаимъ-софимъ, отъ горѫ-тѫ Ефремъ, и име-то му [а]Елкана, сынъ Іероамовъ, *а Іероамъ* сынъ Еліуевъ, *а Еліу* сынъ Ѳоуевъ, *а Ѳоу* сынъ Суфовъ [б]Ефраѳецъ. 2 И той имаше двѣ жены: име-то на еднѫ-тѫ Анна, а име-то на другѫ-тѫ Фенинна: и Фенинна имаше чада, а Анна нѣмаше чада.

3 И тойзи человѣкъ [в]всякѫ годинѫ възлизаше изъ градъ-тъ си, [г]за да ся поклони и да принесе жьртвѫ Господу Саваоѳу [д]въ Сило. И тамо бѣхѫ двама-та

е Быт. 38; 8. Втор. 25; 5, 6. Гл. 3; 13. Мат. 22; 24.
ж Гл. 3; 12, 13.
з Втор. 25; 7, 9.
и Втор. 25; 6.
і Псал. 127; 3. 128; 3.
к Втор. 25; 9.
л Быт. 35; 16, 19.
м Быт. 38; 29. 1 Лѣт. 2; 4. Мат. 1; 3.
н 1 Цар. 2; 20.
о Гл. 3; 11.
п Быт. 29; 31. 33; 5.
р Лук. 1; 58. Рим. 12; 15.
с 1 Цар. 1; 8.
т Лук. 1; 58, 59.
у 1 Лѣт. 2; 4 и дрг. Мат. 1; 3.
ф Числ. 1; 7.
х Мат. 1; 4 и дрг.
ц 1 Лѣт. 2; 15. Мат. 1; 6.

а 1 Лѣт. 6; 27, 34.
б Руѳ. 1; 2.
в Исх. 23; 14. Втор. 16; 16. Лук. 2; 41.
г Втор. 12; 5, 6, 7.
д Іис. Нав. 18; 1.

сынове на Илія, Офній и Финеесъ, свя-
4 щенници Господни. И дойде день-тъ, [е]въ който принесе жьртвѫ Елкана, и даде дѣлове на женѫ си Фениннѫ, и на всич-
5 кы-тѣ ѝ сынове и на дъщери-тѣ ѝ: А на Аннѫ даде двоенъ дѣлъ; защото обичаше Аннѫ: но [ж]Господь бѣше заключилъ
6 ложесна-та ѝ. И противница-та ѝ ѭ [ѕ]раздразняше много, за да ѭ прави да тѫжи, защото Господь бѣше затворилъ ложе-
7 сна-та ѝ. И така правѣше всякѫ годинѫ: колкото пѫти възлазѣше въ домъ-тъ Господень, така ѭ раздразняше: а тя пла-
8 чеше, и не ядѣше. И рече ѝ мѫжъ ѝ Елкана: Анно, защо плачешь? и защо не ядешь? и защо е сърдце-то ти оскърбено? [и]не сьмь ли ти азъ по добръ отъ десеть сынове?

9 И станѫ Анна, като ядохѫ въ Сило, и като пихѫ: а Илій священникъ-тъ сѣдѣше на столъ, близу при дверостълпъ-тъ
10 [і]на храмъ-тъ Господень. И [к]тя бѣше прѣогорчена духомъ, и моляше ся Господу
11 и плачеше твърдѣ много. И [л]направи обрекъ и рече: Господи на *силы-тѣ*, [м]ако наистинѫ пригледашь на смиреніе-то на рабѫ-тѫ си, [н]и мя поменешь, и не забравишь рабѫ-тѫ си, но дадешь на рабѫ-тѫ си мѫжко чадо, то ще го дамъ Господу въ всичкы-тѣ дни на животъ-тъ му, и [о]бърсначъ не ще възлѣзе на главѫ-тѫ му.

12 И като слѣдоваше тя да ся моли прѣдъ
13 Господа, Илій ѭ гледаше въ уста-та. Но Анна говорѣше въ сърдце-то си: само устны-тѣ ѝ мърдахѫ, а гласъ-тъ ѝ ся не чуеше: за това на Илія ся стори че бѣ-
14 ше піяна. И рече ѝ Илій: До кога ще си
15 піяна? остави ся отъ вино-то си. А Анна отговори и рече: Не, господине мой, азъ сьмь жена прѣоскърбена духомъ: ни вино, ни сикерѫ не сьмь пила, но [п]излѣхъ
16 душѫ-тѫ си прѣдъ Господа. Не считай рабѫ-тѫ си за [р]лошѫ женѫ: защото отъ много-то си оплакуваніе и отъ скърбь-тѫ
17 си думахъ до сега. Тогазь отговори Илій и рече: [с]Иди съ миромъ: и [т]Богъ Израилевъ нека *ти* даде прошеніе-то ти,
18 което си просила отъ него. И тя рече: [у]Дано раба-та ти да намѣри благодать прѣдъ очи-тѣ ти. Тогазь [ф]отиде жена-та на пѫть-тъ си, и яде, и лице-то ѝ не ся развали вече.

19 И на утринь-тѫ станѫхѫ рано, та ся поклонихѫ прѣдъ Господа, и върнѫхѫ ся, та отидохѫ въ домъ-тъ си у Рамѫ: и [х]Елкана позна Аннѫ женѫ-тѫ си: [ц]и Го-
20 сподь ѭ поменѫ. И когато ся испълнихѫ дни-тѣ отъ когато Анна зачнѫ, роди сынъ, и нарече име-то му *Самуилъ; Защото отъ Господа го испросихъ, *рече*.

21 И [ч]възлѣзе человѣкъ-тъ Елкана, и всичкый му домъ, за да принесе Господу го-
22 дишнѫ-тѫ жьртвѫ, и обричаніе-то си. Но Анна не възлѣзе; защото рече на мѫжа си: *Не щѫ да възлѣзѫ* додѣ ся отдои дѣте-то: и *тогазь* [ш]ще го занесѫ, да ся яви прѣдъ Господа, и [щ]да живѣе тамъ [ъ]вы-
23 нѫгы. И [ы]рече ѝ Елкана мѫжъ ѝ: Стори каквото ти ся види за добро: сѣди додѣ го отдоишь: [ь]само Господь да утвърди слово-то си! И сѣдѣ жена-та, та доеше сына си додѣ го отдои.

24 И когато го отдои, [ѣ]възведе го съсъ себе си, наедно съ три юнца, и съ еднѫ ефѫ брашно, и съ единъ мѣхъ вино, и донесе го [ю]въ домъ-тъ Господень въ Сило:
25 а дѣте-то бѣше малко. И заклахѫ юнецъ-тъ, и [я]донесохѫ дѣте-то при Илія *священника*.
26 И рече *Анна*: О, господине мой! [ѫ]жива е душа-та ти, господине мой, азъ сьмь жена-та, която бѣхъ застанѫла тукъ близу при тебе, та ся моляхъ Го-
27 споду. [ѭ]За това дѣте ся моляхъ: и Господь *ми* даде прошеніе-то ми, което ис-
28 просихъ отъ него. [а]За това и азъ го †посвящавамъ Господу: въ всичкы-тѣ дни на живота си ще бѫде заемнѫто Господу. [б]И поклони ся тамъ Господу.

ГЛАВА 2.

1 И [а]помоли ся Анна, и рече:
[б]Възвесели ся сърдце-то ми въ Господа;
[в]Въздигнѫ ся рогъ-тъ ми чрѣзъ Господа:
Разширихѫ ся уста-та ми противъ непріятели-тѣ ми:
Защото [г]ся възвеселихъ въ спасеніе-то ти.
2 [д]Нѣма святъ както е Господь:
Защото [е]нѣма *Другъ* освѣнь тебе:
Нито канара като нашій-тъ Богъ.
3 Не продължавайте да говорите гордѣливо:
[ж]Да не излѣзе велерѣчіе изъ уста-та ви:
Защото Господь е Богъ на знанія,
И отъ него ся прѣтеглюватъ дѣла-та.
4 [з]Лѫкове-тѣ на силны-тѣ ся стрыхѫ:
А немощни-тѣ ся прѣпасахѫ съсъ силѫ.

е Втор. 12; 17, 18. 16; 11.
ж Быт. 30; 2.
ѕ Іов. 24; 21.
и Руѳ. 4; 15.
і Гл. 3; 3.
к Іов. 7; 11. 10; 1.
л Быт. 28; 20. Числ. 30; 3. Сѫд. 11; 30.
м Быт. 29; 32. Исх. 4; 31. 2 Цар. 16; 12. Псал. 25; 18.
н Быт. 8; 1. 30; 22.
о Числ. 6; 5. Сѫд. 13; 5.
п Псал. 62; 8. 145; 2.
р Втор. 13; 13.
с Сѫд. 18; 6. Марк. 5; 34. Лук. 7; 50. 8; 48.
т Псал. 20; 4, 5.
у Быт. 33; 15. Руѳ. 2; 13.
ф Еккл. 9; 7.
х Быт. 4; 1.
ц Быт. 30; 22.
* Изысканъ отъ Бога.
ч Ст. 3.
ш Лук. 2; 22.
щ Ст. 11, 28. 2; 11, 18. 3; 1.
ъ Исх. 21; 6.
ы Числ. 30; 7.
ь 2 Цар. 7; 25.
ѣ Втор. 12; 5, 6, 11.
ю Іис. Нав. 18; 1.
я Лук. 2; 22.
ѫ Быт. 42; 15. 4 Цар. 2; 2, 4, 6.
ѭ Мат. 7; 7.
а Ст. 11, 22.
† *Евр.* дадохъ на заемъ.
б Быт. 24; 26, 52.

а Фил. 4; 6.
б Вижь Лук. 1; 46 и дрг.
в Псал. 92; 10. 112; 9.
г Псал. 9; 14. 13; 5. 20; 5. 35; 9.
д Исх. 15; 11, Втор. 3; 24. 32; 4. Псал. 86; 8. 89; 6, 8.
е Втор. 4; 35. 2 Цар. 22; 32.
ж Псал. 94; 4. Мал. 3; 13. Іуд. 15.
з Псал. 37; 15, 17. 76; 3.

5 [и]Сыти-тѣ ся цѣнихѫ за хлѣбъ:
А гладни-тѣ прѣстанѫхѫ:
Даже и [і]неплодна-та роди седмь,
А [к]многочадна-та изнемощѣ.
6 [л]Господь умьртвява, и съживява:
Низводи въ адъ, и възводи.
7 [м]Господь осиромашава, и обогатява:
[н]Смирява, и възвышава.
8 [о]Въздига бѣдный-тъ отъ пьрсть-тѫ,
И възвышава сиромахъ-тъ отъ гной-тъ,
[п]За да *гы* направи да сѣднѫтъ между князове-тѣ.
И да гы направи да наслѣдятъ славенъ прѣстолъ:
Защото сѫ [р]Господни стълпове-тѣ на земіѭ-тѫ,
И тури вселеннѫѭ на тѣхъ.
9 [с]Ще пази нозѣ-тѣ на святы-тѣ си:
А нечестиви-тѣ ще погынѫтъ въ тьмнинѫ-тѫ:
Понеже съсъ силѫ не ще ся прѣукрѣпи человѣкъ.
10 Господь, [т]супостати-тѣ му ще ся стрыѭтъ,
[у]Ще гърмне отъ небе-то връзъ тѣхъ:
[ф]Господь ще сѫди краища-та на земіѭ-тѫ,
И ще даде крѣпость на царя си,
И [х]ще възвыши рогъ-тъ на помазанника си.

11 Тогазь си отиде Елкана въ Рамѫ у домъ-тъ си. А [ц]дѣте-то слугуваше Господу прѣдъ Илія священника. 12 А Иліеви-тѣ сынове бѣхѫ [ч]лоши человѣци: [ш]не познавахѫ Господа. 13 И обычай-тъ на священницы-тѣ къмъ людіе-тѣ *бѣше такъвъ:* когато нѣкой приносѣше жьртвѫ, като ся варѣше месо-то, дохождаше слуга-та на священника, съ тризѫбнѫ вилицѫ въ рѫкѫ: 14 И задълбуваше іѫ въ конобъ-тъ, или въ котелъ-тъ, или въ котле-то, или въ гърне-то, и каквото издигнѣше вилица-та, земаше *го* священникъ-тъ за себе си. Така правѣхѫ въ Сило на всичкы-тѣ Израиляны които дохождахѫ тамъ. 15 Още и [щ]прѣди да изгорятъ тлъстинѫ-тѫ, дохождаше слуга-та на священника, та казваше на человѣка който приносѣше жьртвѫ-тѫ: Дай на священника месо за печеніе; защото не ще да земе отъ тебе месо варено, но сурово. 16 И *ако* му речеше человѣкъ-тъ: Нека изгорятъ пьрво тлъстинѫ-тѫ, и *сетнѣ* си земи колкото желае душа-та ти: тогазь му отговаряше: *Не,* но сега ще дадешь, ако ли не, ще земѫ съсъ силѫ. 17 Така грѣхъ-тъ на млады-тѣ бѣше твърдѣ голѣмъ [ъ]прѣдъ Господа; защото человѣци-тѣ ся [ы]отвращахѫ отъ жьртвѫ-тѫ Господнѭ.

18 А [ь]Самуилъ слугуваше прѣдъ Господа, дѣте [ѣ]прѣпасано съ лененъ ефодъ. 19 И майка му правѣше му горнѭ дрехѫ малкѫ, та му доносѣше всякѫ годинѫ, [ю]когато възлазѣше съ мѫжа си за да принесе годишнѫ-тѫ жьртвѫ. 20 И [я]благослови Илій Елкана и женѫ му, и говорѣше: Господь да ти въздаде сѣме отъ тѫзи женѫ, вмѣсто заемъ-тъ който си [ѫ]заемнѫлъ Господу! 21 И [ѭ]отидохѫ на мѣсто-то си. И посѣти Господь Аннѫ: и зачнѫ, и роди три сына и двѣ дъщери. А дѣте-то Самуилъ [а]порастнѫ прѣдъ Господа.

22 А Илій бѣше много старъ: и чу всичко що правѣхѫ сынове-тѣ му на всичкый Израиль; и че лѣжехѫ [б]съ жены-тѣ, които ся събирахѫ на четы при двери-тѣ на скиніѭ-тѫ на събраніе-то. 23 И рече имъ: Защо правите таквызь работы? понеже азъ слушамъ лошы работы за васъ отъ всичкы тѣзи людіе. 24 Не дѣйте, чада мои; защото не е добръ слухъ-тъ, който азъ слушамъ: вы правите людіе-тѣ Господни да ставатъ прѣстѫпници. 25 [в]Ако съгрѣши человѣкъ на человѣка, *Богъ ще го сѫди, но ако съгрѣши нѣкой Господу, кой ще ся моли за него? Но тѣ не ся покорявахѫ на гласъ-тъ на отца си: [г]защото Господь искаше да гы умьртви.
26 А дѣте-то Самуилъ [д]растѣше, и [е]благоугождаваше и Господу и на человѣцы-тѣ.
27 И [ж]дойде единъ Божій человѣкъ при Илія та му рече: Така говори Господь: [з]*Не* открыхъ ли ся явно на отеческый-тъ ти домъ, когато бѣхѫ тѣ въ Египетъ у Фараоновъ-тъ домъ? 28 И [и]*не* избрахъ ли него отъ всичкы-тѣ племена на Израиля за священникъ мене, за да приноси *жьртвы* на олтарь-тъ ми, да гори темянъ, да носи ефодъ прѣдъ мене? и [і]*не* дадохъ ли на домъ-тъ на отца ти всичкы-тѣ приношенія отъ Израилевы-тѣ сынове? 29 [к]Защо ритате жьртвѫ-тѫ ми и приношеніе-то ми, което заповѣдахъ *да правятъ* [л]въ жилище-то *ми,* и славишь сынове-тѣ си повече отъ мене, за да ся тълстите съ по доброто отъ всичкы-тѣ приношенія на Израиля людіе-тѣ ми? 30 За това Господь Богъ

и Псал. 34; 10. Лук. 1; 53.
і Псал. 113; 9.
к Иса. 54; 1. Іер. 15; 9.
л Втор. 32; 39. Іов. 5; 18. Осія 6; 1.
м Іов. 1; 21.
н Псал. 75; 7.
о Псал. 113; 7, 8. Дан. 4; 17. Лук. 1; 52.
п Іов. 36; 7.
р Іов. 38; 4, 5, 6. Псал. 24; 2. 102; 25. 104; 5. Евр. 1; 3.
с Псал. 91; 11. 121; 3.
т Псал. 2; 9.
у Гл. 7; 10. Псал. 18; 13.
ф Псал. 96; 13. 98; 9.
х Псал. 89; 24.
ц Ст. 18. Гл. 3; 1.
ч Втор. 13; 13.
ш Сѫд. 2; 10. Іер. 22; 16. Рим. 1; 28.
щ Лев. 3; 3, 4, 5, 16.
ъ Быт. 6; 11.
ы Мал. 2; 8.
ь Ст. 11.
ѣ Исх. 28; 4. 2 Цар. 6; 14.
ю Гл. 1; 3.
я Быт. 14; 19.
ѫ Гл. 1; 28.
ѭ Быт. 21; 1.
а Ст. 26. Гл. 3; 19. Сѫд. 13; 24. Лук. 1; 80. 2; 40.
б Вижь Исх. 38; 8.
в Числ. 15; 30.
* *Или* ще бѫде моленіе Богу за него.
г Іис. Нав. 11; 20. Прит. 15; 10.
д Ст. 21.
е Прит. 3; 4. Лук. 2; 52. Дѣян. 2; 47. Рим. 14; 18.
ж 3 Цар. 13; 1.
з Исх. 4; 14, 27.
и Исх. 28; 1, 4. Числ. 16; 5. 18; 1, 7.
і Лев. 2; 3, 10. 6; 16. 7; 7. 8, 34, 35. 10; 14, 15. Числ. 5; 9, 10. 18; 8—19.
к Втор. 32; 15.
л Втор. 12; 5, 6.

Израилевъ говори: [м]Азъ думахъ наистинѫ че домъ-тъ ти, и домъ-тъ на отца ти, щѣхѫ да ходятъ прѣдъ мене до вѣка; но сега Господь говори: [н]Далечь отъ мене; защото онѣзи които мя славятъ, ще гы [о]прославіѭ, а [п]онѣзи които мя прѣзиратъ 31 ще ся обесчестятъ. Ето, [р]идѫтъ дни-тѣ, когато ще прѣсѣкѫ мышцѫ-тѫ ти, и мышцѫ-тѫ на отеческый-тъ ти домъ, щото не ще да има старъ человѣкъ въ домъ-тъ 32 ти. И ще видишь въ жилище-то *ми* †утѣсненіе, между всичкы-тѣ благости които ще ся даватъ на Израиля: и [с]не ще да има 33 старецъ въ домъ-тъ ти въ вѣкъ: И онзи отъ твои-тѣ когото не отсѣкѫ отъ олтарь-тъ си, *ще бѫде* за да изнурява очи-тѣ ти, и да прави да истаява душа-та ти: и всичкы-тѣ внуци на домъ-тъ ти ще ся 34 скончаватъ въ срѣдень възрастъ. И това *ще* ти *бѫде* [т]знаменіе което ще дойде връзъ двама-та ти сынове, връзъ Офнія и Финееса: [у]въ единъ день ще умрѫтъ и 35 двама-та. И ще [ф]въздигнѫ за себе си вѣренъ священникъ, да прави споредъ сърдце-то ми, и споредъ душѫ-тѫ ми: и [х]ще му съградіѭ непоколебимъ домъ: и ще 36 ходи [ц]прѣдъ помазанника ми въ вѣкъ. И [ч]всякой който остане въ домъ-тъ ти ще дохожда да припада нему за малко сребро и за единъ хлѣбъ, и ще говори: Опрѣдѣли мя, моліѭ, въ нѣкоіѭ отъ священническы-тѣ службы за да ямъ единъ уломъкъ хлѣбъ.

ГЛАВА 3.

1 И [а]дѣте-то Самуилъ слугуваше Господу прѣдъ Илія. А [б]слово-то Господне бѣ редко въ онѣзи дни: явно видѣніе нѣма-2 ше. И въ онова врѣме, когато Илій лѣжеше на мѣсто-то си, и [в]зрѣніе-то на очи-тѣ му бѣше начнѫло да затѫпѣва, *та* не 3 можаше да гледа, И Самуилъ лѣжеше [г]въ храмъ-тъ Господень, дѣто бѣ ковчегъ-тъ Божій, [д]прѣди да угасне свѣтил-4 никъ-тъ Божій, Выкнѫ Господь Самуи-5 ла: и той отговори: Ето мя, И завтече ся при Илія, та рече: Ето мя; защото си мя выкнѫлъ. А той рече: Не сьмь *тя* выкнѫлъ: върни ся та си лѣгни. И отиде и 6 си лѣгнѫ. А Господь выкнѫ пакъ вторый пѫть: Самуиле. И станѫ Самуилъ, та отиде при Илія, и рече: Ето мя; защото си мя выкнѫлъ. А той рече: Не сьмь *тя* выкнѫлъ, чадо мое: върни ся та си лѣ-7 гни. И Самуилъ [е]не знаяше още Господа, и слово-то Господне не бѣше му ся още 8 открывало. И выкнѫ Господь Самуила пакъ третій пѫть. И станѫ та отиде при Илія, и рече: Ето мя; защото си мя выкнѫлъ. И разумѣ Илій че Господь е кой-9 то е выкнѫлъ дѣте-то. И рече Илій Самуилу: Иди та си лѣгни: и ако тя повыкне, ще речешь: Говорй, Господи; защото слуга-та ти слуша. И Самуилъ отиде та 10 си лѣгнѫ на мѣсто-то си. И дойде Господь, та застанѫ и повыка както по напрѣдъ: Самуиле, Самуиле. Тогазь Самуилъ отговори: Говорй, защото слуга-та ти слуша.

11 И рече Господь Самуилу: Ето, азъ ще направіѭ въ Израиля едно дѣло, [ж]щото всякой който го чуе ще му писнѫтъ двѣ-12 тѣ уши. Въ онзи день ще свършѫ противъ Илія [з]всичко що говорихъ за домъ-13 тъ му; ще начнѫ, и ще свършѫ. Защото му [и]извѣстихъ, че [і]азъ ще сѫдіѭ домъ-тъ му до вѣка, за беззаконіе-то, което знае той; понеже [к]сынове-тѣ му нанесохѫ клѣтвѫ на себе си, [л]а той гы не въз-14 брани. И за това ся заклѣхъ за Иліевъ-тъ [м]домъ, че беззаконіе-то на Иліевъ-тъ домъ нѣма да ся очисти въ вѣкъ съ жъртвѫ, нито съ приношенія.

15 И лѣгнѫ си Самуилъ до утринь-тѫ: послѣ отвори двери-тѣ на домъ-тъ Господень. И боеше ся Самуилъ да каже ви-16 дѣніе-то на Илія. А Илій повыка Самуи-17 ла, та рече: Самуиле, чадо мое. А той отговори: Ето мя. И рече: Кое е слово-то, което ти говорй *Господь?* не крый *го*, моліѭ, отъ мене: [н]така да ти направи Богъ, и така да приложи, ако скрыешь отъ мене нѣкоіѭ отъ всичкы-тѣ думы 18 които ти говорй. И каза му Самуилъ всичкы-тѣ думы, и не скры отъ него *ни еднѫ*. И рече *Илій:* [о]Господь е; нека направи онова което е угодно прѣдъ очи-тѣ му.

19 И [п]растѣше Самуилъ: и [р]Господь бѣ съ него, и [с]не оставаше да пада ни едно 20 отъ слова-та му на земіѭ-тѫ. И всичкый Израиль, [т]отъ Данъ до Виръ-савее, позна че Самуилъ бѣше *опрѣдѣленъ за да е 21 пророкъ Господень. И пакъ захванѫ Господь да ся явява въ Сило; защото ся открываше Господь Самуилу въ Сило [у]чрѣзъ слово-то Господне. И †расчу ся слово-то Самуилово по всичкый Израиль.

[м] Исх. 29; 9.
[н] Iер. 18; 9, 10.
[о] Псал. 18; 20. 91; 14.
[п] Мал. 2; 9.
[р] 3 Цар. 2; 27. Iез. 44; 10. Вижь Гл. 4; 11, 18, 20. 14; 3. 22; 18 и дрг.
† *Или* противникъ.
[с] Вижь Зах. 8; 4.
[т] 3 Цар. 13; 3.
[у] Гл. 4; 11.
[ф] 3 Цар. 2; 35. 1 Лѣт. 29; 22. Iез. 44; 15.
[х] 2 Цар. 7; 11, 27. 3 Цар. 11; 38.
[ц] Псал. 2; 2. 18; 50.
[ч] 3 Цар. 2; 27.

—

[а] Гл. 2; 11.
[б] Псал. 74; 9. Амос. 8; 11. Вижь Ст. 21.
[в] Быт. 27; 1. 48; 10. Гл. 2; 22. 4; 15.
[г] Гл. 1; 9.
[д] Исх. 27; 21. Лев. 24; 3. 2 Лѣт. 13; 11.
[е] Вижь Дѣян. 19; 2.
[ж] 4 Цар. 21; 12. Iер. 19; 3.
[з] Гл. 2; 30—36.
[и] Гл. 2; 29 и дрг.
[і] Iез. 7; 3. 18; 30.
[к] Гл. 2; 12. 17; 22.
[л] Гл. 2; 23, 25.
[м] Числ. 15; 30, 31. Иса. 22; 14.
[н] Рув. 1; 17.
[о] Iов. 1; 21. 2; 10. Псал. 39; 9. Иса. 39; 8.
[п] Гл. 2; 21.
[р] Быт. 39; 2, 21, 23.
[с] Гл. 9; 6.
[т] Сѫд. 20; 1.
* *Или* вѣренъ.
[у] Ст. 1, 4.
† *Евр.* быде.

—

ГЛАВА 4.

1 И излѣзе Израиль противъ Филистимцы-тѣ на бой, и расположи станъ-тъ си близу при [а]Евенъ-езеръ: а Филистимци-тѣ расположихѫ станъ-тъ си въ Афекъ. 2 И опълчихѫ ся Филистимци-тѣ противъ Израиля: и когато ся распрострѣ бой-тъ, поразенъ бы Израиль прѣдъ Филистимцы-тѣ: и быдохѫ убити на поле-то въ сраженіе-то до четыри тысящы мѫжіе.

3 А като дойдохѫ людіе-тѣ въ станъ-тъ, рекохѫ Израилеви-тѣ старѣйшины: Защо ны порази Господь днесь прѣдъ Филистимцы-тѣ? нека земемъ при себе си отъ Сило ковчегъ-тъ на завѣтъ-тъ Господень, и като дойде въ срѣдъ насъ ще ны избави отъ рѫкѫ-тѫ на непріятели-тѣ ни. 4 И пратихѫ людіе-тѣ въ Сило, та дигнѫхѫ отъ тамъ ковчегъ-тъ на завѣтъ-тъ на Господа на силы-тѣ, [б]който сѣди *на* [в]Херувимы-тѣ: и двама-та Илієви сынове, Офній и Финеесъ, бѣхѫ тамъ съ ковчегъ-тъ на Божій-тъ завѣтъ. 5 И като дойде ковчегъ-тъ на завѣтъ-тъ Господень въ станъ-тъ, всичкый Израиль въсклинкнѫ съ голѣмъ гласъ, щото поектѣ земя-та. 6 И като чухѫ Филистимци-тѣ гласъ-тъ на въсклицаніе-то, рекохѫ: Що *значи* гласъ-тъ на това голѣмо въсклицаніе въ станъ-тъ на Евреи-тѣ? И научихѫ ся че ковчегъ-тъ Господень дошелъ въ станъ-тъ. 7 И уплашихѫ ся Филистимци-тѣ, защото говорѣхѫ: Богъ дойде въ станъ-тъ. И рекохѫ: Горко намъ! защото не е ставало такова нѣщо вчера и завчера. 8 Горко намъ! кой ще ны избави отъ рѫкѫ-тѫ на тѣзи крѣпкы богове? тѣ сѫ богове-тѣ които поразихѫ Египтяны-тѣ съсъ всякаквѫ язвѫ въ пустынѭ-тѫ. 9 [г]Укрѣпѣте ся Филистимци, бѫдѣте като мѫжіе, за да не станете раби на Евреи-тѣ, [д]както тѣ станѫхѫ раби вамъ: бѫдѣте мѫжіе, та ся бійте *съ тѣхъ*.

10 Тогазь ся бихѫ Филистимци-тѣ: и поразенъ бы [е]Израиль, и побѣгнѫ всякой въ шатъръ-тъ си: и станѫ пораженіе много голѣмо; защото паднѫхѫ отъ Израиля тридесеть тысящи пѣшци. 11 [ж]И ковчегъ-тъ Божій быде хванѫтъ: и [з]двама-та Илієви сынове Офній и Финеесъ, умрѣхѫ.

12 И завтече ся отъ бой-тъ единъ человѣкъ отъ Веніамина, та [и]отиде въ Сило, въ истый-тъ день, и дрехы-тѣ му раздраны, и [і]пьрсть на главѫ-тѫ му. 13 И като стигнѫ, ето, Илій сѣдѣше [к]на столъ-тъ, при странѫ-тѫ на пѫть-тъ, та гледаше: защото сьрдце-то му треперѣше за Божій-тъ ковчегъ. И като дойде человѣкъ-тъ въ градъ-тъ та извѣсти *това*, извыка всичкый-тъ градъ. 14 И чу Илій гласъ-тъ на выкъ-тъ, и рече: Що е гласъ-тъ на тойзи гълчъ? И человѣкъ-тъ дойде на бързо, та извѣсти на Илія. 15 Тогазь *бѣше* Илій на деветдесеть и осмь годинъ; и [л]очи-тѣ му бѣхѫ отѫпѣлы, та не можаше да вижда. 16 И рече человѣкъ-тъ на Илія: Азъ сьмь който дойдохъ отъ бой-тъ, и побѣгнѫхъ азъ отъ бой-тъ днесь. И рече: [м]Що станѫ, чадо мое? 17 И отговори вѣститель-тъ, и рече: Побѣгнѫ Израиль прѣдъ Филистимци-тѣ, и още голѣмо пораженіе станѫ въ людіе-тѣ: и още и двама-та ти сынове, Офній и Финеесъ, умрѣхѫ: и ковчегъ-тъ Божій ся хванѫ. 18 И щомъ поменѫ за ковчегъ-тъ Божій, *Илій* паднѫ отъ столъ-тъ възнакъ отъ къмъ врата-та, и строши ся вратъ-тъ му, и умрѣ; защото бѣше старъ человѣкъ-тъ, и тежъкъ. И той сѫди Израиля четыридесеть годины.

19 И снъха му, жена-та на Финееса, понеже бѣше непраздна *готова* да роди, щомъ чу извѣстіе-то, че ковчегъ-тъ Божій ся хванѫ, и че свекъръ й и мѫжъ й умрѣхѫ, прѣгърби ся и роди; защото дойдохѫ на неѭ болѣзни-тѣ й. 20 И въ което врѣме умираше, *жены-тѣ* [н]които стоехѫ около неѭ рекохѫ й: Не бой ся, защото си родила сынъ. Но тя не отговори, нито даде вниманіе. 21 И нарече дѣтето [о]*Ихаводъ, и говорѣше: [п]Слава-та побѣгнѫ отъ Израиля; (защото ковчегъ-тъ Божій ся хванѫ, и защото свекъръ й и мѫжъ й *умрѣхѫ*.) 22 И рече: Слава-та побѣгнѫ отъ Израиля; защото ковчегъ-тъ Божій ся хванѫ.

ГЛАВА 5.

1 А Филистимци-тѣ зѣхѫ Божій-тъ ковчегъ та го донесохѫ [а]отъ Евенъ-езеръ въ Азотъ. 2 И зѣхѫ Филистимци-тѣ Божій-тъ ковчегъ, та го донесохѫ въ домъ-тъ на [б]Дагона, и поставихѫ го близу при Дагона. 3 И когато Азотяни-тѣ станѫхѫ рано на утрѣшный-тъ день, ето [в]Дагонъ паднѫлъ на лице-то си на земѭ-тѫ прѣдъ ковчегъ-тъ Господень. И зѣхѫ Дагона, та го поставихѫ [г]на мѣсто-то му. 4 И на утринь-тѫ като станѫхѫ рано, ето Дагонъ падѫлъ на лице-то си на земѭ-тѫ прѣдъ ковчегъ-тъ Господень: и [д]глава-та на Дагона и двѣ-тѣ длани на рѫцѣ-тѣ му изсѣчены върхъ прагъ-тъ: само *трупъ-тъ на*

а Гл. 5; 1. 7; 12.
б 2 Цар. 6; 2. Псал. 80; 1. 99; 1.
в Исх. 25; 18, 22. Числ. 7; 89.
г 1 Кор. 16; 13.
д Сѫд. 13; 1.
е Ст. 2. Лев. 26; 17. Втор. 28; 25. Псал. 78; 9, 62.
ж Гл. 2; 32. Псал. 78; 61.
з Гл. 2; 34. Псал. 78; 64.
и 2 Цар. 1; 2.
і Іис. Нав. 7; 6. 2 Цар. 13; 19. 15; 32. Неем. 9; 1. Іов. 2; 12.
к Гл. 1; 9.
л Гл. 3; 2.
м 2 Цар. 1; 4.
н Быт. 35; 17.
о Гл. 14; 3.
* Наславенъ.
п Псал. 26; 8. 78; 61.

а Гл. 4; 1. 7; 12.
б Сѫд. 16; 23.
в Иса. 19; 1. 46; 1, 2.
г Иса. 46; 7.
д Іер. 50; 2. Іез. 6; 4, 6. Мих. 1; 7.

5 Дагона бѣше останжлъ. За това и Дагонови-тѣ священници, и всичкы-тѣ които вхождатъ въ Дагоновъ-тъ домъ, [е] не стжпатъ на прагъ-тъ на Дагона въ Азотъ, дори до тойзи день.

6 И [ж] натегнж ржка-та Господня на Азотяны-тѣ, и [з] истрѣби гы, и порази гы съ [и] почечуи *(маясжлъ)*, и Азотъ и прѣдѣлы-7 тѣ му. И като видѣхж Азотскы-тѣ мжжіе че *станж* така, рекохж: Ковчегъ-тъ на Бога Израилевъ да не прѣбывае съ насъ, защото ржка-та му ся ожесточи върхъ 8 насъ и върхъ Дагона нашій-тъ богъ. За това пратихж та събрахж при себе си всичкы-тѣ войводы на Филистимцы-тѣ, и рекохж: Що да направимъ за ковчегъ-тъ на Израилевъ-тъ Богъ? А тѣ рекохж: Ковчегъ-тъ на Израилевъ-тъ Богъ нека ся прѣнесе въ Геѳъ. И прѣнесохж *въ Геѳъ* 9 ковчегъ-тъ на Израилевъ-тъ Богъ. И като го прѣнесохж, [і] ржка-та Господня бѣше противъ градъ-тъ [к] съ ужасъ много голѣмъ; и [л] порази градскы-тѣ мжжіе отъ малъкъ до голѣмъ, и избукнжхж по тѣхъ 10 почечуи. За това пратихж Божій-тъ ковчегъ въ Аккаронъ. И като дойде ковчегъ-тъ Божій въ Аккаронъ, Аккароняни-тѣ выкнжхж, и рекохж: Донесохж ковчегъ-тъ на Израилевъ-тъ Богъ у насъ, за да 11 измори насъ и людіе-тѣ наши. И пратихж та събрахж всичкы-тѣ войводы на Филистимцы-тѣ, и рекохж: Проводѣте ковчегъ-тъ на Израилевъ-тъ Богъ, и нека ся върне на мѣсто-то си, за да не измори насъ и людіе-тѣ наши; защото бѣше смъртенъ ужасъ по всичкый-тъ градъ: [м] ржка-та Божія бѣше тамъ твърдѣ теж-12 ка. И мжжіе-тѣ които не умрѣхж, наранихж ся отъ почечуи: и градскый-тъ выкъ възлѣзе до небе-то.

ГЛАВА 6.

1 И стоя ковчегъ-тъ Господенъ въ земіж-2 тж на Филистимцы-тѣ седмь мѣсеца. И [а] повыкахж Филистимци-тѣ священницы-тѣ и чародѣи-тѣ, и рекохж: Що да направимъ за ковчегъ-тъ Господенъ? кажѣте ни какъ да го пратимъ на мѣсто-то му. 3 А тѣ рекохж: Амо пратите ковчегъ-тъ на Израилевъ-тъ Богъ, не пращайте го [б] празденъ, но непрѣмѣнно отдайте му [в] приношеніе за прѣстжпленіе: тогазь ще ся излѣкувате, и [г] ще познаете за какво 4 ржка-та му не ся оттегли отъ васъ. И рекохж: Кое е приношеніе-то за прѣстжпленіе, което ще му отдадемъ? А *тѣ* рекохж: [д] *Споредъ* число-то на Филистимскы-тѣ войводы, петь златны почечуи, и петь златны мышкы; защото иста-та язва бѣше върхъ всинца вы, и върхъ войводы-5 тѣ ви. За това ще направите подобія на почечуи-тѣ си, и подобія на мышкы-тѣ си, които [е] повръждатъ земіж-тж: и [ж] ще дадете славж Богу Израилеву: [з] негли олегчи ржкж-тж си отъ васъ и [и] отъ богове-тѣ ви, и отъ земіж-тж ви. 6 Защо прочее ожесточавате сьрдца-та си, [і] както Египтяни-тѣ и Фараонъ ожесточихж сърдца-та си? когато направи чудеса въ срѣдъ тѣхъ, [к] не оставихж ли гы да идждтъ, и 7 отидохж? И тъй сега земѣте та приготвѣте [л] едны новы кола, и двѣ дойны кравы, [м] на които яремъ не ся е турялъ, и впрегнѣте кравы-тѣ въ кола-та, а телцы-тѣ имъ отъ подирь тѣхъ върнѣте у дома. 8 И земѣте ковчегъ-тъ Господенъ та го турѣте на кола-та: и [н] златны-тѣ нѣща, които му отдавате въ приношеніе за прѣстжпленіе, турѣте въ ковчежецъ отъ 9 странж-тж му, и испратѣте го да иде. И гледайте ако възлази по пжть-тъ на прѣдѣлы-тѣ си у [о] Веѳсемесъ, той е направилъ намъ това голѣмо зло: ако ли не, [п] тогазь ще познаемъ че не ны е поразила ржка-та му, *но* това е станжло намъ по случай.

10 И направихж така мжжіе-тѣ, и зѣхж двѣ дойны кравы, та гы впрегнжхж въ кола-та, а телцы-тѣ имъ затворихж у до-11 ма. И положихж ковчегъ-тъ Господенъ на кола-та, и ковчежецъ-тъ съсъ златны-тѣ мышкы и подобія-та на почечуи-тѣ си. 12 И управихж ся кравы-тѣ по пжть-тъ въ Веѳсемесъ: все въ друмъ-тъ вървѣхж, и ревѣхж като отхождахж, и не ся обращахж ни на десно ни на лѣво: а Филистимскы-тѣ войводы идѣхж слѣдъ тѣхъ 13 дори до прѣдѣлы-тѣ на Веѳсемесъ. А Веѳсемесци-тѣ жьнѣхж пшеницж-тж *си* въ долъ-тъ: и като подигнжхж очи, видѣхж ковчегъ-тъ, и като видѣхж зарадо-14 вахж ся. И влѣзохж кола-та въ нивж-тж на Іисуса Веѳсемецъ-тъ, та застанжхж тамъ, дѣто имаше голѣмъ камыкъ: и нацѣпихж дърва-та на кола-та, та принесо-15 хж кравы-тѣ всесъжженіе Господу. И Левити-тѣ снѣхж ковчегъ-тъ Господенъ, и ковчежецъ-тъ който бѣше съ него, въ който бѣхж златны-тѣ нѣща, и положихж гы на голѣмый-тъ камыкъ: и Веѳсемесскы-тѣ мжжіе принесохж всесъжженія, и пожьртвовахж жьртвы Господу въ 16 истый-тъ день. И [р] като видѣхж петь-тѣ

[е] Вижь Соф. 1; 9.
[ж] Ст. 7; 11. Исх. 9; 3. Псал. 32; 4. Дѣян. 13; 11.
[з] Гл. 6; 5.
[и] Втор. 28; 27. Псал. 78; 66.
[і] Втор. 2; 15. Гл. 7; 13. 12; 15.
[к] Ст. 11.
[л] Ст. 6. Псал. 78; 66.
[м] Ст. 6, 9.

—

[а] Быт. 41; 8. Исх. 7; 11. Дан. 2; 2. 5; 7. Мат. 2; 4.
[б] Исх. 23; 15. Втор. 16; 16.
[в] Лев. 5; 15, 16.
[г] Ст. 9.
[д] Вижь Ст. 17, 18. Іис. Нав. 13; 3. Сжд. 3; 3.
[е] Гл. 5; 6.
[ж] Іис. Нав. 7; 19. Иса. 42; 12. Мал. 2; 2. Іоан. 9; 24.
[з] Вижь Гл. 5; 6, 11. Псал. 39; 10.
[и] Гл. 5; 3, 4, 7.
[і] Исх. 7; 13. 8; 15. 14; 17.
[к] Исх. 12; 31.
[л] 2 Цар. 6; 3.
[м] Числ. 19; 2.
[н] Ст. 4, 5.
[о] Іис. Нав. 15; 10.
[п] Ст. 3.
[р] Іис. Нав. 13; 3.

Филистимскы войводы, върнѫхѫ ся въ Аккаронъ въ истый-тъ день.

17 А [с]златни-тѣ почечуи, които Филистимци-тѣ отдадохѫ Господу въ приношеніе за прѣстѫпленіе, бѣхѫ тѣзи: За Азотъ единъ, за Газѫ единъ, за Аскалонъ единъ, за Геѳъ единъ, за Аккаронъ

18 единъ: И златны-тѣ мышки *споредъ* число-то на всичкы-тѣ Филистимскы градове на петь-тѣ войводы, отъ оградены-тѣ градове, и неоградены-тѣ села, дори до голѣмый-тъ *камыкъ, на който положихѫ ковчегъ-тъ Господенъ; *който сѫществува* дори до тойзи день въ нивѫ-тѫ на Іисуса Веѳсемесецъ-тъ.

19 И [т]порази *Господь* Веѳсемесскы-тѣ мѫжіе, защото погледнѫхѫ въ ковчегъ-тъ Господенъ: и порази отъ людіе-тѣ петдесеть тысящы *и* седмдесеть мѫжіе; и плакахѫ людіе-тѣ, защото порази Господь

20 людіе-тѣ съ голѣмѫ язвѫ. И рекохѫ Веѳсемесскы-тѣ мѫжіе: [у]Кой може да застане прѣдъ Господа, прѣдъ святый-тъ тойзи Богъ? и отъ насъ къмъ кого ще

21 възлѣзе? И пратихѫ вѣстители [ф]на Киріаѳіаримскы-тѣ жители, и рекохѫ: Филистимци-тѣ донесохѫ назадъ ковчегъ-тъ Господенъ: слѣзте, и възнесете го при себе си.

ГЛАВА 7.

1 И дойдохѫ [а]Киріаѳіаримскы-тѣ мѫжіе, та възнесохѫ ковчегъ-тъ Господенъ, и донесохѫ го въ [б]Авинадавовъ-тъ домъ на хълмъ-тъ; и Елеазара сына му освятихѫ, за да пази ковчегъ-тъ Господенъ.

2 И отъ който день ся положи ковчегъ-тъ въ Киріаѳіаримъ, минѫ ся много врѣме: и станѫхѫ двадесеть годины: и всичкый домъ Израилевъ въздышаше вслѣдъ

3 Господа. И говори Самуилъ на всичкый домъ Израилевъ, и рече: [в]Ако ся обращате вы отъ все сърдце къмъ Господа, [г]махнѣте отъ срѣдъ васъ чужды-тѣ богове, и [д]Астарты-тѣ, та [е]приготвѣте сърдца-та си къмъ Господа, и [ж]нему самому служѣте: и ще вы избави отъ рѫкѫ-тѫ

4 на Филистимцы-тѣ. Тогазь Израилеви-тѣ сынове махнѫхѫ [з]Ваалимы-тѣ и Астар-

5 ты-тѣ, та служихѫ на самаго Господа. И рече Самуилъ: [и]Съберѣте всичкый Израиль въ Масфѫ, и ще ся помолѭ за васъ

6 Господу. И събрахѫ ся въ Масфѫ и [і]налѣхѫ водѫ, и излѣхѫ прѣдъ Господа, и [к]постихѫ прѣзъ онзи день, и рекохѫ тамъ: [л]Съгрѣшихмы Господу. И сѫдѣше Самуилъ Израилевы-тѣ сынове въ Масфѫ.

7 А като чухѫ Филистимци-тѣ че ся събрахѫ Израилеви-тѣ сынове въ Масфѫ, възлѣзохѫ Филистимскы-тѣ войводы противъ Израиля. А Израилеви-тѣ сынове чухѫ, и уплашихѫ ся отъ лице-то на

8 Филистимцы-тѣ. И рекохѫ Израилеви-тѣ сынове Самуилу: [м]Не прѣмълчавай да выкашь за насъ къмъ Господа Бога нашего, за да ны избави отъ рѫкѫ-тѫ на Фи-

9 листимцы-тѣ. И зѣ Самуилъ едно млѣчниче агне, та го принесе цѣло всесъжженіе Господу: и [н]выкнѫ Самуилъ къмъ Господа заради Израиля: и послуша го

10 Господь. И като приносѣше Самуилъ всесъжженіе-то, приближихѫ Филистимци-тѣ да ся біѭтъ съ Израиля: и [о]гърмнѫ Господь съ великъ гласъ, въ онзи день, върхъ Филистимцы-тѣ, и смути гы, и по-

11 разени быдохѫ прѣдъ Израиля. И излѣзохѫ Израилеви-тѣ мѫжіе изъ Масфѫ, та прогнахѫ Филистимцы-тѣ, и поразихѫ гы

12 до подъ Веѳъ-харъ. Тогазь [п]зѣ Самуилъ единъ камыкъ, та постави между Масфѫ и Сенъ, и нарече име-то му *Евенъ-езеръ,

13 и рече: До тука ни помогнѫ Господь. И [р]смирихѫ ся Филистимци-тѣ и [с]не дойдохѫ вече въ прѣдѣлы-тѣ на Израиля: *и* рѫка-та Господня бѣше противъ Филистимцы-тѣ въ всичкы-тѣ дни Самуиловы.

14 И градове-тѣ които бѣхѫ прѣзели Филистимци-тѣ отъ Израиля, дадохѫ ся назадъ на Израиля, отъ Аккаронъ до Геѳъ: и освободи Израиль прѣдѣлы-тѣ имъ отъ рѫкѫ-тѫ на Филистимцы-тѣ. И бѣше миръ между Израиля и Аморрейцы-тѣ.

15 И [т]сѫдѣше Самуилъ Израиля въ всич-

16 кы-тѣ дни на живота си. И идѣше всякѫ годинѫ та обхождаше Веѳиль, и Галгалъ, и Масфѫ, и сѫдѣше Израиля по всичкы-

17 тѣ тѣзи мѣста. А [у]възвращеніе-то му бѣше въ Рамѫ; защото домъ-тъ му бѣше тамъ, и тамъ сѫдѣше Израиля; [ф]тамъ съгради и олтарь Господу.

ГЛАВА 8.

1 И когато остарѣ Самуилъ, [а]постави сы-

2 нове-тѣ си сѫдіи надъ Израиля. И име-то на първородный-тъ му сынъ бѣше Іоиль, а име-то на вторый-тъ му Авія: тѣ бѣхѫ

3 сѫдіи въ Виръ-савее. Но [б]сынове-тѣ му

с Ст. 4.
* *Или* Авелъ.
т Вижь Исх. 19; 21. Числ. 4; 5, 15, 20. 2 Цар. 6; 7.
у 2 Цар. 6; 9. Мал. 3; 2.
ф Іис. Нав. 18; 14. Сѫд. 18; 12. 1 Лѣт. 13; 5, 6.

—

а Гл. 6; 21. Псал. 132; 6.
б 2 Цар. 6; 4.
в Втор. 30; 2—10. 3 Цар. 8; 48. Иса. 55; 7. Осія 6; 1. Іоил. 2; 12.
г Быт. 35; 2. Іис. Нав. 24; 14, 23.
д Сѫд. 2; 13.
е 2 Лѣт. 30; 19. Іов. 11; 13, 14.
ж Втор. 6; 13. 10; 20. 13; 4. Мат. 4; 10. Лук. 4; 8.
з Сѫд. 2; 11.
и Сѫд. 20; 1. 4 Цар. 25; 23.
і 2 Цар. 14; 14.
к Неем. 9; 1, 2. Дан. 9; 3, 4, 5. Іоил. 2; 12.
л Сѫд. 10; 10. 3 Цар. 8; 47. Псал. 106; 6.
м Иса. 37; 4.
н Псал. 99; 6. Іер. 15; 1.
о Вижь Іис. Нав. 10; 10. Сѫд. 4; 15. 5; 20. Гл. 2; 10. 2 Цар. 22; 14, 15.
п Быт. 28; 18. 31; 45. 35; 14. Іис. Нав. 4; 9. 24; 26.
* Камень на помощь.
р Сѫд. 13; 1.
с Гл. 13; 5.
т Ст. 6. Гл. 12; 11. Сѫд. 2; 16.
у Гл. 8; 4.
ф Сѫд. 21; 4.

—

а Втор. 16; 18. 2 Лѣт. 19; 5. Сравн. Сѫд. 10; 4. 12; 14. съ 5; 10. 1 Лѣт. 6; 28.
б Іер. 22; 15, 16, 17.

не ходѣхѫ въ негови-тѣ пѫтища, но уклонихѫ ся [в]слѣдъ лихоимство, та [г]земахѫ дарове, и извращахѫ сѫдъ-тъ.

4 И събрахѫ ся всичкы-тѣ старѣйшины Израилеви, та дойдохѫ при Самуила въ Рамѫ, 5 И му рекохѫ: Ето, ты остарѣ, а синове-тѣ ти не ходятъ въ твои-тѣ пѫтища: [д]постави ни прочее царь за да ны сѫди, както *иматъ* всичкы-тѣ народи.

6 Това нѣщо обаче не бы угодно Самуилу дѣто рекохѫ: Дай ни царь за да ны сѫди. 7 И помоли ся Самуилъ Господу. И рече Господь Самуилу: Послушай гласъ-тъ на людіе-тѣ, за всичко що ти говорятъ; защото [е]не отхвърлихѫ тебе, но [ж]мене отхвърлихѫ за да не царувамъ надъ тѣхъ. 8 Споредъ всичкы-тѣ дѣла които тѣ сторихѫ, отъ който день гы сьмь възвелъ отъ Египетъ дори до тойзи день, като мя оставихѫ, и служихѫ на другы богове, така правятъ и на тебе. 9 Сега прочее послушай гласъ-тъ имъ: но засвидѣтелствувай имъ явно, и [з]покажи имъ обычай-тъ на царь-тъ, който ще царува надъ тѣхъ.

10 И говори Самуилъ всичкы-тѣ Господни словеса на людіе-тѣ, които искахѫ царь отъ него: 11 И рече: [и]Такъвъ ще бѫде обычай-тъ на царя, който ще ся въцари надъ васъ: [і]синове-тѣ ви ще зема, и ще си *гы* опрѣдѣля за колесницы-тѣ си, и за конницы свои, и за да тичатъ прѣдъ колесницы-тѣ му. 12 И ще си опрѣдѣля тысященачалницы, и петдесетоначалницы: и да работятъ земѭ-тѫ му, и да жьнѭтъ жетвѫ-тѫ му, и да правятъ воинскы-тѣ му орѫдія, потрѣбны-тѣ за колесницы-тѣ му. 13 И дъщери-тѣ ви ще зема за мироварицы, и готвачкы, и хлѣбаркы: 14 И [к]нивы-тѣ ви, и лозія-та ви, и масличины-тѣ ви, по добры-тѣ ще земе, и ще *гы* даде на рабы-тѣ си. 15 И десетъкъ-тъ на сѣянія-та ви, и на лозія-та ще зема, и ще гы дава на скопцы-тѣ си, и на рабы-тѣ си. 16 И рабы-тѣ ви, и рабыни-тѣ ви, и по добры-тѣ вы момчета, и ослы-тѣ ви, ще зема, и ще *гы* употрѣбява въ работы-тѣ си. 17 Стада-та ви ще одесетствува: и вы ще му бѫдете раби. 18 И ще выкате въ онзи день отъ царя си когото сте си вы избрали; но [л]Господь не ще да вы послуша въ онзи день.

19 Людіе-тѣ обаче [м]не рачихѫ да послушатъ Самуиловъ-тъ гласъ; и рекохѫ: Не, 20 но царь ще бѫде надъ насъ: За да смы и ный [н]както всичкы-тѣ народи: и да ны сѫди нашій-тъ царь, и да излази прѣдъ насъ, и да ратува въ бойове-тѣ ни. 21 И чу Самуилъ всичкы-тѣ думы на людіе-тѣ, и каза гы въ 22 уши-тѣ на Господа. И рече Господь Самуилу: [о]Послушай гласъ-тъ имъ, и постави имъ царь. И рече Самуилъ на мѫжіе-тѣ Израилевы: Идѣте всякой въ градъ-тъ си.

ГЛАВА 9.

1 И имаше единъ мѫжъ отъ Веніамина, на име [а]Кисъ, сынъ на Авіила, *който бѣше* сынъ на Серора, *а Сероръ* сынъ на Вехораѳа, *а Вехораѳъ* сынъ на Аѳіѭ, мѫжъ Веніаминецъ, силенъ съ крѣпость. 2 А той имаше сынъ, на име Саулъ, избранъ, и прѣкрасенъ: и нѣмаше между Израилевы-тѣ сынове человѣкъ по красенъ отъ него: [б]отъ рамена-та си и нагорѣ бѣше по высокъ отъ всичкы-тѣ людіе.

3 И ослицы-тѣ на Киса Сауловъ-тъ отецъ ся загубихѫ: и рече Кисъ на сына си Саула: Земи сега съсъ себе си едного отъ слугы-тѣ, и стани та иди да търсишь ослицы-тѣ. 4 И минѫ прѣзъ горѫ-тѫ Ефремъ, и минѫ прѣзъ земѭ-тѫ [в]Салисѫ, но не *гы* намѣрихѫ; и минѫ и прѣзъ земѭ-тѫ Саалимъ, но нѣмаше *гы тамъ:* и заминѫхѫ прѣзъ земѭ-тѫ Веніаминовѫ, но не *гы* намѣрихѫ. 5 *А* когато дойдохѫ въ земѭ-тѫ Суфъ, рече Саулъ на слугѫ-тѫ си който бѣше съ него: Ела да ся върнемъ, да не бы отецъ ми да остави *грыжѫ-тѫ* за ослицы-тѣ, и хване да мысли за насъ. 6 А той му рече: Ето, въ тойзи градъ има [г]человѣкъ Божій, и человѣкъ-тъ е славенъ; всичко [д]що рече става непрѣмѣнно: Да идемъ прочее тамъ: негли ни каже пѫть-тъ ни, по който да идемъ. 7 И рече Саулъ на слугѫ-тѫ си: Но ако отидемъ, [е]какво да занесемъ на человѣкъ-тъ? защото хлѣбъ-тъ ся свърши изъ сѫсѫды-тѣ ни: и нѣма даръ да занесемъ на человѣка Божій: що имамы? 8 И отговори пакъ слуга-та на Саула, и рече: Ето, намѣрува ся въ рѫкѫ-тѫ ми единъ четвъртъ сребърнъ сикль, *който* ще дамъ на Божій-тъ человѣкъ, за да ни каже пѫть-тъ ни. 9 (Въ старо врѣме въ Израиля, когато нѣкой [ж]отиваше да попыта Бога, думаше така: Елате, да идемъ при гледачъ-тъ; защото сегашній пророкъ ся называше въ старинѫ [з]гледачъ.) 10 Тогазь рече Саулъ на слугѫ-тѫ си: Добра е дума-та ти: Ела да идемъ. И тъй отидохѫ въ градъ-тъ, дѣто бѣше человѣкъ-тъ Божій.

в Исх. 18; 21. 1 Тим. 3; 3. 6; 10.
г Втор. 16; 19. Псал. 15; 5.
д Ст. 19, 20. Втор. 17; 14. Осія 13; 10. Дѣян. 13; 21.
е Вижь Исх. 16; 8.
ж Гл. 10; 19. 12; 17, 19. Осія 13; 10, 11.
з Ст. 11.
и Вижь Втор. 17; 16 и дрг. Гл. 10; 25.
і Гл. 14; 52.
к 3 Цар. 21; 7. Вижь Іез. 46; 18.
л Прит. 1; 25—28. Иса. 1; 15. Мих. 3; 4.
м Іер. 44; 16.
н Ст. 5.
о Ст. 7. Осія 13; 11.

—

а Гл. 14; 51. 1 Лѣт. 8; 33. 9; 39.
б Гл. 10; 23,
в 4 Цар. 4; 42.
г Втор. 33; 1. 3 Цар. 13; 1.
д Гл. 3; 19.
е Вижь Сѫд. 6; 18. 13; 17. 3 Цар. 14; 3. 4 Цар. 4; 42. 8; 8.
ж Быт. 25; 22.
з 2 Цар. 24; 11. 4 Цар. 17; 13. 1 Лѣт. 26; 28. 29; 29. 2 Лѣт. 16; 7, 10. Иса. 30; 10. Амос. 7; 12.

11 *И* като възлазѣхѫ възъ въсходъ-тъ на градъ-тъ, [и]намѣрихѫ момы които излазѣхѫ да налѣіѫтъ водѫ, и рекохѫ имъ:
12 Тукъ ли е гледачъ-тъ? И тѣ имъ отговорихѫ, и рекохѫ: Тукъ е; ето го прѣдъ тебе: сега побързай; защото днесь дойде въ градъ-тъ, [і]понеже людіе-тѣ *иматъ*
13 днесь жьртвѫ [к]на высоко-то мѣсто. И тутакси като влѣзете въ градъ-тъ, ще го намѣрите, прѣди да възлѣзе на высоко-то мѣсто да яде; защото людіе-тѣ не ядѫтъ додѣ не дойде той, понеже той благославя жьртвѫ-тѫ: послѣ ядѫтъ поканени-тѣ. И тъй сега възлѣзте; защото около
14 тойзи часъ ще го намѣрите; И възлѣзохѫ въ градъ-тъ; *и* като влазѣхѫ въ градъ-тъ, ето, Самуилъ излазѣше прѣдъ тѣхъ, за да възлѣзе на высоко-то мѣсто.
15 И [л]Господь бѣше открылъ въ ухо-то Самуилу, единъ день прѣди да дойде Са-
16 улъ, и реклъ *бѣ*: Утрѣ, около тойзи часъ, ще пратіѫ при тебе человѣка отъ земіѫ-тѫ Веніаминъ, и [м]ще го помажешь князь надъ людіе-тѣ ми Израиля, и ще избави людіе-тѣ ми отъ рѫкѫ-тѫ на Филистимцы-тѣ; защото [н]пригледнѫхъ на людіе-тѣ си, понеже выкъ-тъ имъ дойде до мене.
17 И когато Самуилъ видѣ Саула, Господь му рече: [о]Ето, человѣкъ-тъ, за когото ти рѣкохъ: той ще началствува надъ людіе-тѣ ми.
18 Тогазь пристѫпи Саулъ при Самуила въ врата-та, и рече: Покажи ми, моліѫ,
19 дѣ е домъ-тъ на гледачъ-тъ. И отговори Самуилъ на Саула, и рече: Азъ сьмь гледачъ-тъ: възлѣзь прѣдъ мене на высокото мѣсто: и ще ядете днесь съ мене заедно, и утрѣ ще тя испратіѫ, и ще ти
20 явіѫ всичко що имашь на сърдце-то си. А [п]за ослицы-тѣ, които си загубилъ днесь три дни, нѣмай грыжѫ за тѣхъ, защото ся намѣрихѫ. И [р]къмъ кого е всичко-то желаніе на Израиля? не е ли къмъ тебе,
21 и къмъ всичкый-тъ домъ на отца ти? А Саулъ отговори, и рече: [с]Не сьмь ли азъ Веніаминецъ, [т]отъ най малко-то на Израилевы-тѣ племена? и [у]домородіе-то ми най малко отъ всичкы-тѣ домородія на Веніаминово-то племе? защо прочее ми думашь такавѫ думѫ?
22 И зѣ Самуилъ Саула и слугѫ-тѫ му, та гы въведе въ кѫщѫ-тѫ, и даде имъ пьрво-то мѣсто между поканены-тѣ, кои-
23 то бѣхѫ почти тридесеть мѫжіе. И рече Самуилъ на готвачъ-тъ: Донесь дѣлъ тъ който ти дадохъ, за който ти рѣкохъ:
24 Пази това при себе си. И подигнѫ готвачъ-тъ [ф]бедро-то и онова що бѣше връзъ него, та сложи прѣдъ Саула. И рече *Самуилъ*: Ето, оставено-то: тури *го* прѣдъ себе си, яждь; защото за тозь часъ ся упази то за тебе, когато рѣкохъ: Поканихъ людіе-тѣ. И яде Саулъ съсъ Самуила въ онзи день.
25 И като слѣзохѫ отъ высоко-то мѣсто въ градъ-тъ, разговори ся *Самуилъ* съсъ
26 Саула, [х]на кѫщный-тъ покрывъ. И станѫхѫ рано, и около зазоряваніе-то на день-тъ, повыка Самуилъ Саула на кѫщный-тъ покрывъ, и рече: Стани да тя испроводіѫ. И станѫ Саулъ, та излѣзохѫ двама-та, той и Самуилъ до вънъ.
27 А като слазѣхѫ къмъ край-тъ на града, рече Самуилъ Саулу: Заповѣдай на слугѫ-тѫ да замине прѣдъ насъ: (и той заминѫ:) но ты постой малко, и ще ти извѣстіѫ Божіе-то слово.

ГЛАВА 10.

1 Тогазь [а]зѣ Самуилъ съсѫдъ-тъ съ елей-тъ, та излѣ на главѫ-тѫ му, и [б]цѣлова го, и рече: [в]Не помаза ли тя Господь
2 князь [г]надъ наслѣдіе-то си? Като тръгнешь днесь отъ мене, ще намѣришь двама человѣцы [д]близу при Рахилинъ-тъ гробъ, въ прѣдѣлъ-тъ на Веніамина [е]у Селсѫ: и ще ти рекѫтъ: Намѣрихѫ ся ослицы-тѣ, които отиде ты да търсишь: и ето, баща ти остави грыжѫ-тѫ на ослицы-тѣ, та скърби много за васъ, и казу-
3 ва: Какво да сторіѫ за сына си? И като идешь отъ тамъ по нататакъ, ще дойдешь до дѫбъ-тъ на Θаворъ, и тамъ ще тя намѣрятъ трима человѣци, които възлѣзватъ [ж]къмъ Бога въ Веθиль, и единъ-тъ носи три ярета, а другый-тъ носи три хлѣба, и
4 другый-тъ носи мѣхъ съ вино: И ще тя поздравятъ, и ще ти дадѫтъ два хлѣба,
5 които ще пріемешь отъ рѫцѣ-тѣ имъ. Послѣ ще отидешь [з]на Божій-тъ хълмъ, [и]дѣто е стража-та на Филистимцы-тѣ: и като отидешь тамъ въ градъ-тъ, ще срѣщнешь ликъ пророцы които слазятъ [і]отъ высоко-то мѣсто, съ псалтырь, и тѫпанъ, и свыркѫ, и китарѫ прѣдъ тѣхъ, които
6 и ще [к]пророчествуватъ. И [л]ще дойде връзъ тебе Духъ Господень, и [м]ще пророчествувашь съ тѣхъ наедно, и ще ся
7 промѣнишь въ другъ человѣкъ. И [н]когато тѣзи знаменія дойдѫтъ на тебе, прави каквото намѣри рѫка-та ти; защото [о]Богъ

и Быт. 24; 11.
і Быт. 31; 54. Гл. 16; 2.
к 3 Цар. 3; 2.
л Гл. 15; 1. Дѣян. 13; 21.
м Гл. 10; 1.
н Исх. 2; 25. 3; 7, 9.
о Гл. 16; 12. Осія 13; 11.
п Ст. 3.
р Гл. 8; 5, 19. 12; 13.
с Гл. 15; 17.
т Сѫд. 20; 46, 47, 48. Псал. 68; 27.
у Вижь Сѫд. 6; 15.
ф Лев. 7; 32, 33. Іез. 24; 4.
х Втор. 22; 8. 2 Цар. 11; 2. Дѣян. 10; 9.

а Гл. 9; 16. 16; 13. 4 Цар. 9; 3, 6.
б Псал. 2; 12.
в Дѣян. 13; 21.
г Втор. 32; 9. Псал. 78; 71.
д Быт. 35; 19, 20.
е Іис. Нав. 18; 28.
ж Быт. 28; 22. 35; 1, 3, 7.
з Ст. 10.
и Гл. 13; 3.
і Гл. 9; 12.
к Исх. 15; 20, 21. 4 Цар. 3; 15. 1 Кор. 14; 1.
л Числ. 11; 25. Гл. 16; 13.
м Ст. 10. Гл. 19; 23, 24.
н Исх. 4; 8. Лук. 2; 12.
о Сѫд. 6; 12.

8 е съ тебе. И ще слѣзешь прѣди мене [п]въ Галгалъ; и ето, азъ ще слѣзѫ при тебе, за да принесѫ всесъжженія, да пожьртвувамъ примирителны жьртвы: [р]чакай седмь дни, додѣ дойдѫ при тебе, и ще ти кажѫ що да направишь.

9 И когато обърнѫ плещы-тѣ си да пойде отъ Самуила, Богъ му даде друго сьрдце: и дойдохѫ всичкы онѣзи знаменія въ 10 онзи день. И [с]като дойдохѫ тамъ на хълмъ-тъ, ето, [т]ликъ пророци го посрѣщнѫхѫ: и [у]дойде върхъ него Духъ 11 Божій, и пророчествова между тѣхъ. И като видѣхѫ всичкы които го познавахѫ понапрѣдъ, и ето, пророчествоваше между пророцы-тѣ, тогазь говорѣхѫ людіе-тѣ всякой къмъ ближній-тъ си: Що е това *което* станѫ на Кисовый-тъ сынъ? 12 [ф]и Саулъ ли е между пророцы-тѣ? А единъ отъ онѣзи що бѣхѫ тамъ отговори, и рече: Но [х]кой е тѣхный-тъ отецъ? За това станѫ пословица: И Саулъ ли е 13 между пророцы-тѣ? И като свърши да пророчествува, дойде на высоко-то мѣсто.

14 И рече Сауловый стрыка нему и на слугѫ-тѫ му: Кѫдѣ ходихте? И рече: Да търсимъ ослицы-тѣ: и когато видѣхмы че *гы* нѣма, отидохмы при Самуила. 15 И рече Сауловый стрыка: Я ми кажи, 16 що ви рече Самуилъ. И рече Саулъ на стрыкѫ си: Каза ни на здраво че ся намѣрихѫ ослицы-тѣ. Но думѫ-тѫ за царство-то коѭто рече Самуилъ, не му обади.

17 И събра Самуилъ людіе-тѣ [ц]при Госпо- 18 да [ч]въ Масфѫ: И рече на Израилевы-тѣ сынове: [ш]Така говори Господь Богъ Израилевъ: Азъ възведохъ Израиля отъ Египетъ, и избавихъ вы отъ рѫкѫ-тѫ на Египтяны-тѣ, и отъ рѫкѫ-тѫ на всичкы- 19 тѣ царства, които вы утѣснявахѫ. А [щ]вы днесь отхвьрлихте Бога вашего, който вы избави отъ всичкы-тѣ ви злини и скърби, и рекохте му: Какъ и да е, постави царь надъ насъ. Сега прочее прѣдстанѣте прѣдъ Господа, споредъ племена-та си, и споредъ тысящы-тѣ си.

20 И [ъ]когато направи Самуилъ да приближатъ всичкы-тѣ Израилевы племена, хва- 21 нѫ ся Веніаминово-то племе. И като направи да приближи Веніаминово-то племе споредъ родове-тѣ си, хванѫ ся родъ-тъ на Матри, и хванѫ ся Саулъ сынъ-тъ Кисовъ: и потърсихѫ го, но не ся намѣри.

22 За [ы]това попытахѫ пакъ Господа, Да ли вече иде человѣкъ-тъ тукъ? И рече Господь: Ето той е скрытъ между съсѫ- 23 ды-тѣ. Тогазь ся завтекохѫ та го зѣхѫ отъ тамъ: и като застанѫ между людіе-тѣ, [ь]надминуваше всичкы-тѣ людіе, отъ рамена-та си и нагорѣ.

24 И рече Самуилъ на всичкы-тѣ людіе: Видите ли оногозь, [ѣ]когото избра Господь, че нѣма подобенъ нему между всичкы-тѣ людіе? И всичкы-тѣ людіе выкнѫхѫ и 25 рекохѫ: [ю]Да е живъ царь-тъ. И каза Самуилъ на людіе-тѣ [я]уставъ-тъ на царство-то, и написа *го* въ книгѫ, и положи *го* прѣдъ Господа. И отпустнѫ Самуилъ всичкы-тѣ людіе, всякого въ домъ-тъ му.

26 Така и Саулъ отиде въ домъ-тъ си [ѫ]въ Гаваѫ: и отиде съ него *тамъ* пълкъ отъ силны мѫжіе, на които сьрдца-та 27 бѣше склонилъ Богъ. Но [ѭ]лоши человѣци рекохѫ: Какъ ще ны избави той? И прѣзирахѫ го, и [а]не му приносѣхѫ дарове: а той ся правѣше глухъ.

ГЛАВА 11.

1 И възлѣзе [а]Наасъ Аммонецъ-тъ, та расположи станъ-тъ си [б]срещѫ Іависъ-галаадъ: и рекохѫ всичкы-тѣ Іависскы мѫжіе Наасу: [в]направи завѣтъ съ насъ, и 2 ще ти бѫдемъ раби. И рече имъ Наасъ Аммонецъ-тъ: Съ това ще направѭ *завѣтъ* съ васъ, да ви извъртѭ на всинца *ви* десны-тѣ очи, и да положѫ това [г]поношеніе върху всичкый Израиль.

3 И рекохѫ му Іависскы-тѣ старѣйшины: Дай ни седмь дни врѣме, за да пратимъ вѣстители въ всичкы-тѣ прѣдѣлы на Израиля: и тогазь, ако нѣма нѣкой да ны 4 избави, ще излѣземъ къмъ тебе. И тъй дойдохѫ вѣстители-тѣ въ [д]Гаваѫ *градъ* Сауловъ, та казахѫ тѣзи думы въ ушы-тѣ на людіе-тѣ: и [е]възвысихѫ всичкы-тѣ 5 людіе гласъ-тъ си, та плакахѫ. И ето, Саулъ идѣше слѣдъ стадо-то отъ поле-то: и рече Саулъ: Що иматъ тѣзи людіе та плачѫтъ? И казахѫ му думы-тѣ на Іа- 6 висскы-тѣ мѫжіе. И [ж]дойде Духъ Божій върхъ Саула, като чу онѣзи думы: и распа- 7 ли ся гнѣвъ-тъ му твърдѣ много. И зѣ двѣ говеда, и като гы [з]нарѣза на части, прати *гы* по всичкы-тѣ прѣдѣлы на Израиля съ рѫкѫ-тѫ на вѣстители-тѣ и думаше: [и]Който не излѣзе слѣдъ Саула и слѣдъ Самуила, така ще бѫде на говеда-та му. И нападнѫ страхъ Господень на

п Гл. 11; 14, 15. 13; 4.
р Гл. 13; 8.
с Ст. 5.
т Гл. 19; 20.
у Ст. 6.
ф Гл. 19; 24. Мат. 13; 54, 55. Іоан. 7; 15. Дѣян. 4; 13.
х Иса. 54; 13. Іоан. 6; 45. 7; 16.
ц Сжд. 11; 11. 20; 1. Гл. 11; 15.
ч Гл. 7; 5, 6.
ш Сжд. 6; 8, 9.
щ Гл. 8; 7, 19. 12; 12.
ъ Інс. Нав. 7; 14, 16, 17. Дѣян. 1; 24, 26.
ы Гл. 23; 2, 4, 10, 11.
ь Гл. 9; 2.
ѣ 2 Цар. 21; 6.
ю 3 Цар. 1; 25, 39. 4 Цар. 11; 12.
я Вижь Втор. 17; 14 и дрг. Гл. 8; 11.
ѫ Сжд. 20; 14. Гл. 11; 4.
ѭ Гл. 11; 12. Втор. 13; 13.
а 2 Цар. 8; 2. 3 Цар. 4; 21. 10; 25. 2 Лѣт. 17; 5. Псал. 72; 10. Мат. 2; 11.

—

а Гл. 12; 12.
б Сжд. 21; 8.
в Быт. 26; 28. Исх. 23; 32. 3 Цар. 20; 34. Іов. 41; 4. Іез. 17; 13.
г Быт. 34; 14. Гл. 17; 26.
д Гл. 10; 26. 15; 34. 2 Цар. 21; 6.
е Сжд. 2; 4. 21; 2.
ж Сжд. 3; 10. 6; 34. 11; 29. 13; 25. 14; 6. Гл. 10; 10. 16; 13.
з Сжд. 19; 29.
и Сжд. 21; 5, 8, 10.

людіе-тѣ, и излѣзохѫ като единъ человѣкъ.

8 И като гы изброи у [і]Везекъ, [к]Израилеви-тѣ сынове бѣхѫ триста тысящи, и Іудини-тѣ мѫжіе тридесеть тысящи.

9 И рекохѫ на вѣстители-тѣ що бѣхѫ дошли: Така ще речете на Іависъ-галадскы-тѣ мѫжіе: Утрѣ, като припече слънце-то, ще имате избавленіе. И дойдохѫ вѣстители-тѣ и извѣстихѫ на Іависскы-тѣ мѫжіе: и тѣ ся зарадовахѫ;

10 И рекохѫ Іависскы-тѣ мѫжіе: Утрѣ [л]ще излѣземъ при васъ, и ще ни направите всичко що ви ся види добро.

11 И на утринь-тѫ [м]раздѣли Саулъ людіе-тѣ [н]на три пълка: и на утреннѫ-тѫ стражѫ влѣзохѫ въ срѣдъ станъ-тъ, и додѣ ся стопли день-тъ поразихѫ Аммонцы-тѣ: и останѫли-тѣ ся распьрснѫхѫ толкозь, щото нито двама отъ тѣхъ не останѫхѫ наедно.

12 И рекохѫ людіе-тѣ Самуилу: [о]Кой е онзи що рече: Саулъ ли ще ся въцари надъ насъ? [п]прѣдайте мѫжіе-тѣ, да гы

13 убіемъ. И рече Саулъ: [р]Да ся не убіе никой тойзи день; защото днесь [с]направи Господь избавленіе въ Израиля.

14 Тогазь рече Самуилъ на людіе-тѣ: Елате да идемъ [т]въ Галгалъ, и да обновимъ

15 тамъ царство-то. И отидохѫ всичкы-тѣ людіе въ Галгалъ: и направихѫ тамо Саула царь [у]прѣдъ Господа въ Галгалъ: и пожъртвовахѫ тамо примирителны жьртвы прѣдъ Господа: и [ф]развеселихѫ ся тамо Саулъ и всичкы-тѣ Израилеви мѫжіе твърдѣ много.

ГЛАВА 12.

1 И рече Самуилъ на всичкый Израиль: Ето, [а]послушахъ гласъ-тъ ви за всичко що ми рекохте: и [б]поставихъ царь надъ

2 васъ. И сега, ето, [в]царь-тъ прѣдходи прѣдъ васъ: а [г]азъ сьмь старъ и сѣдинавъ: и сынове-тѣ ми, ето, сѫ съ васъ: и азъ ходихъ прѣдъ васъ отъ младость-

3 тѫ си до тойзи день. Ето мя: отговорѣте противъ мене прѣдъ Господа, и прѣдъ [д]помазанника му: [е]Кому сьмь зѣлъ волъ-тъ? или кому сьмь зѣлъ оселъ-тъ? или кому сьмь сторилъ неправдѫ? кого сьмь утѣснилъ? или изъ рѫкѫ-тѫ на кого сьмь зѣлъ дарове [ж]за да ослѣпіѫ очи-тѣ

4 си съ тѣхъ? та да ви го върнѫ. И тѣ рекохѫ: Не си ни направилъ неправдѫ, нито си ны утѣснилъ, нито си зѣлъ нѣ-

5 що отъ рѫкѫ-тѫ на нѣкого. И рече имъ: Свидѣтель вамъ Господь, свидѣтель и помазанникъ-тъ неговъ тойзи день, [з]че не намѣрихте [и]въ рѫкѫ-тѫ ми нищо. И отговорихѫ: Свидѣтель е.

6 И рече Самуилъ на людіе-тѣ: [і]Господь е който постави Моисея и Аарона, и възведе отцы-тѣ ви отъ Египетскѫ-тѫ зе-

7 міѭ. Сега прочее прѣдстанѣте [к]да ся разговоріѫ съ васъ прѣдъ Господа, за всичкы-тѣ правдины Господни, които направи

8 вамъ и на отцы-тѣ ви. [л]Когато Іаковъ дойде въ Египетъ, и [м]отци-тѣ ви выкнѫхѫ къмъ Господа, тогазь прати Господь Моисея и Аарона, та изведохѫ [н]отцы-тѣ ви изъ Египетъ, и населихѫ гы на това

9 мѣсто. [о]Заборавихѫ обаче Господа Бога своего: за това гы [п]прѣдаде въ рѫкѫ-тѫ на [р]Сисарѫ Асорскый-тъ военачалникъ, и въ рѫкѫ-тѫ на Филистимцы-тѣ, и въ рѫкѫ-тѫ [с]на Моавскый-тъ царь, та напра-

10 вихѫ брань противъ тѣхъ. И выкнѫхѫ къмъ Господа, и рекохѫ: [т]Съгрѣшихмы понеже оставихмы Господа, та [у]служихмы на Ваалимы-тѣ и на Астарты-тѣ: [ф]но сега избави ны отъ рѫкѫ-тѫ на не-

11 пріятели-тѣ ни, и ще ти служимъ. И испрати Господь, [х]Іероваала и Ведана, и [ц]Іефѳая, и [ч]Самуила, та вы избави отъ рѫкѫ-тѫ на непріятели-тѣ ви отъ всякѫдѣ, и населихте ся въ безопасность.

12 Но когато видѣхте че [ш]дойде противъ васъ Наасъ царь-тъ на Аммоновы-тѣ сынове, [щ]рекохте ми: Не, но царь да царува надъ насъ: [ъ]тогазь когато Господь

13 Богъ вашъ ви бѣше царь. Сега прочее [ы]ето, царь-тъ, когото избрахте, [ь]когото искахте! и ето, [ѣ]Господь постави царь

14 надъ васъ. [ю]Ако ся боите отъ Господа, и му служите, и слушате гласъ-тъ му, и не ся подигате противъ повелѣніе-то Господне, тогазь и вы, и онзи царь, който царува надъ васъ, ще ходите слѣдъ Го-

15 спода Бога вашего. [я]Ако ли не слушате гласъ-тъ Господень, но ся подигнете противъ повелѣніе-то Господне, тогазь рѫката Господня ще бѫде противъ васъ, [ѫ]и

16 противъ отцы-тѣ ви. Сега прочее, [іѫ]прѣдстанѣте, та вижте това велико дѣло, което Господь ще направи прѣдъ очи-тѣ ви.

17 Не е ли [а]жетва на пшеницѫ-тѫ днесь?

і Сѫд. 1; 5.
к 2 Цар. 24; 9.
л Ст. 3.
м Вижь Гл. 31; 11.
н Сѫд. 7; 16.
о Гл. 10; 27.
п Вижь Лук. 19; 27.
р 2 Цар. 19; 22.
с Исх. 14; 13, 30. Гл. 19; 5.
т Гл. 10; 8.
у Гл. 10; 17.
ф Гл. 10; 8.

—

а Гл. 8; 5, 19, 20.
б Гл. 10; 24. 11; 14, 15.
в Числ. 27; 17. Гл. 8; 20.
г Гл. 8; 1, 5.
д Ст. 5. Гл. 10; 1. 24; 6. 2 Цар. 1; 14, 15.
е Числ. 16; 15. Дѣян. 20; 33. 1 Сол. 2; 5.
ж Втор. 16; 19.
з Іоан. 18; 38. Дѣян. 23; 9. 24; 16, 20.
и Исх. 22; 4.
і Мих. 6; 4.
к Иса. 1; 18. 5; 3, 4. Мих. 6; 2, 3.
л Быт. 46; 5, 6.
м Исх. 2; 23.
н Исх. 3; 10. 4; 16.
о Сѫд. 3; 7.
п Сѫд. 4; 2.
р Сѫд. 10; 7. 13; 1.
с Сѫд. 3; 12.
т Сѫд. 10; 10.
у Сѫд. 2; 13.
ф Сѫд. 10; 15, 16.
х Сѫд. 6; 14, 32.
ц Гл. 11; 1.
ч Гл. 7; 13.
ш Сѫд. 11; 1.
щ Гл. 8; 5, 19.
ъ Сѫд. 8; 23. Гл. 8; 7. 10; 19.
ы Гл. 10; 24.
ь Гл. 8; 5. 9; 20.
ѣ Осія 13; 11.
ю Іис. Нав. 24; 14. Псал. 81; 13, 14.
я Лев. 26; 14 и дрг. Втор. 28; 15 и дрг. Іис. Нав. 24; 20.
ѫ Ст. 9.
іѫ Исх. 14; 13, 31.
а Прит. 26; 1.

[б]Ще призовѫ Господа, и ще прати гърмове и дъждь: за да познаете и видите че е голѣмо [в]зло-то ви, което направихте прѣдъ Господа, като поискахте за себе си царь.

18 Тогазь призва Самуилъ Господа: и прати Господь гърмове и дъждь прѣзъ онзи день: и [г]всичкы-тѣ людіе ся уплашихѫ твърдѣ много отъ Господа и отъ Самуила, 19 И рекохѫ всичкы-тѣ людіе Самуилу: [д]Помоли ся за рабы-тѣ си на Господа Бога твоего, за да не умремъ; защото връзъ всичкы-тѣ си грѣхове притурихмы *това* зло, да искамы за себе си царь. 20 И рече Самуилъ на народъ-тъ: Не бойте ся; вы сторихте всичко това зло; но да ся не уклоните отъ вслѣдъ Господа, а служѣте Господу съсъ все сърдце: 21 И [е]да ся не уклоните; [ж]защото *тогазь ще идете* вслѣдъ суетны-тѣ, които не могѫтъ да дадѫтъ ползѫ, нито да избавятъ, понеже сѫ суетни. 22 Защото [з]нѣма да остави Господь людіе-тѣ си [и]заради голѣмо-то си име, понеже [і]благоизволи Господь да вы направи свои людіе. 23 А мене да ми не бѫде да съгрѣшѫ Господу, [к]да прѣстанѫ да ся молѭ за васъ! но [л]ще вы учѫ [м]добрый-тъ и правый-тъ пѫть. 24 [н]Само бойте ся отъ Господа и служѣте му съ истинѫ отъ все сърдце; защото [о]видѣхте [п]колко величія направи за васъ. 25 Но ако слѣдувате да правите зло-то, [р]и вы, и [с]царь-тъ ви ще погынете.

ГЛАВА 13.

1 Саулъ *тогазь* бѣше царувалъ еднѫ годинѫ: а като царува двѣ годины надъ Израиля, 2 Избра Саулъ за себе си три тысящы отъ Израиля: и двѣ тысящи *отъ тѣхъ* бѣхѫ съсъ Саула въ Михмасъ и въ горѫ-тѫ Веѳилъ, а тысяща бѣхѫ съ Іонаѳана [а]въ Гаваѭ *градъ*-тъ Веніаминовъ: а остатъкъ-тъ на людіе-тѣ испрати всякого въ шатъръ-тъ му.

3 И порази Іонаѳанъ [б]стражѫ-тѫ на Филистимцы-тѣ, която бѣше въ Гавѫ: и чухѫ Филистимци-тѣ. И възтрѫби Саулъ съ трѫбѫ-тѫ по всичкѫ-тѫ земѭ, и говорѣше: Нека чуѭтъ Евреи-тѣ. 4 И всичкый Израиль чу да говорятъ: Порази Саулъ стражѫ-тѫ на Филистимцы-тѣ, и даже Израиль станѫ омразенъ на Филистимцы-тѣ. И събра ся народъ-тъ вслѣдъ Саула въ Галгалъ. 5 А Филистимци-тѣ ся събрахѫ за да направятъ бой съ Израиля тридесеть тысящи колесницы и шесть тысящи конници, и людіе много като пѣсъкъ-тъ по брѣгъ-тъ на море-то: и възлѣзохѫ та расположихѫ станъ въ Михмасъ, къмъ истокъ на Веѳавенъ.

6 Когато Израилеви-тѣ мѫжіе видѣхѫ че бѣхѫ въ утѣсненіе защото людіе-тѣ бѣхѫ утѣснени, тогазь ся скрыхѫ [в]людіе-тѣ въ пещеры-тѣ, и въ гѫстацы-тѣ и въ скалы-тѣ, и въ твърдѣли-тѣ, и въ рововетѣ. 7 И *нѣкои* Евреи прѣминѫхѫ Іорданъ, къмъ земѭ-тѫ Гадъ и Галаадъ. А Саулъ, той бѣше още въ Галгалъ: и всичкы-тѣ людіе го слѣдвахѫ съ трепетъ. 8 И [г]чака седмь дни, споредъ опрѣдѣлено-то отъ Самуила врѣме: но Самуилъ не бѣше дошелъ въ Галгалъ: и людіе-тѣ ся распръснувахѫ отъ при него. 9 И рече Саулъ: Донесѣте тука при мене всесъжженіе-то, и примирителны-тѣ приношенія. И принесе всесъжженіе.

10 И като сврши приношеніе-то на всесъжженіе-то, ето, Самуилъ дойде: и излѣзе Саулъ да го посрѣщне, и да го поздрави. 11 И рече Самуилъ: Що стори ты? И отговори Саулъ: Понеже видѣхъ че людіе-тѣ ся распръснувахѫ отъ мене, и ты не дойде въ опрѣдѣлены-тѣ дни, а Филистимци-тѣ ся събирахѫ въ Михмасъ. 12 За това рѣкохъ: Сега ще слѣзѫтъ Филистимци-тѣ противъ мене въ Галгалъ, а пакъ азъ не сьмь направилъ молбѫ къмъ Господа: и тъй дързнѫхъ, и принесохъ всесъжженіе-то. 13 И рече Самуилъ Саулу: [д]Безуміе си сторилъ ты: не [е]упази повелѣніе-то на Господа Бога твоего, което ти заповѣда; защото сега Господь щѣше да укрѣпи царство-то ти надъ Израиля до вѣка. 14 Но [ж]сега царство-то ти нѣма да ся утвърди: [з]Господь потърси за себе си человѣка споредъ сърдце-то си, и опрѣдѣли го *да е* князь надъ людіе-тѣ му, понеже ты не упази онова, което ти заповѣда Господь.

15 И станѫ Самуилъ, та възлѣзе отъ Галгалъ въ Гаваѭ Веніаминовѫ. А Саулъ изброи людіе-тѣ които ся намирахѫ съ него, [и]около шестстотинъ мѫжіе. 16 А Саулъ, и Іонаѳанъ сынъ му, и людіе-тѣ които ся намѣрихѫ съ тѣхъ, сѣдѣхѫ въ Гаваѭ Веніаминовѫ: а Филистимци-тѣ бѣхѫ расположили станъ въ Михмасъ.

17 И излѣзохѫ грабители изъ станъ-тъ на Филистимцы-тѣ въ три тѣла: едно-то тѣло ся върнѫ по пѫть-тъ [і]на Офрѫ, къмъ

б Іис. Нав. 10; 12. Гл. 7; 9, 10. Іак. 5; 16, 17, 18.
в Гл. 8; 7.
г Исх. 14; 31. Виж. Ездр. 10; 9.
д Исх. 9; 28. 10; 17. Іак. 5; 15. 1 Іоан. 5; 16.
е Втор. 11; 16.
ж Іер. 16; 19. Авв. 2; 18. 1 Кор. 8; 4.
з 3 Цар. 6; 13. Псал. 94; 14.
и Іис. Нав. 7; 9. Псал. 106; 8. Іер. 14; 21. Іез. 20; 9, 14.
і Втор. 7; 7, 8. 14; 2. Мал. 1; 2.
к Дѣян. 12; 5. Рим. 1; 9. Кол. 1; 9. 2 Тим. 1; 3.
л Псал. 34; 11. Прит. 4; 11.
м 3 Цар. 8; 36. 2 Лѣт. 6; 27. Іер. 6; 16.
н Еккл. 12; 13.
о Иса. 5; 12.
п Втор. 10; 21. Псал. 126; 2, 3.
р Іис. Нав. 24; 20.
с Втор. 28; 36.

—

а Гл. 10; 26.
б Гл. 10; 5.
в Сѫд. 6; 2.
г Гл. 10; 8.
д 2 Лѣт. 16; 9.
е Гл. 15; 11.
ж Гл. 15; 28.
з Псал. 89; 20. Дѣян. 13; 22.
и Гл. 14; 2.
і Іис. Нав. 18; 23.

18 земіѭ-тѫ Согалъ: А друго-то тѣло ся върнѫ по пѫть-тъ [к]Веѳоронъ: а друго-то тѣло ся върнѫ по пѫть-тъ на прѣдѣлъ-тъ, който гледа къмъ долъ-тъ [л]Севоимъ, кѫдѣ пустыніѭ-тѫ.

19 И [м]не ся намираше ковачъ въ всичкѫ-тѫ земіѭ Израилевѫ; защото Филистимци-тѣ рекохѫ: Да не бы направили нѣкога Евреи-тѣ мечове или копія; 20 Но всичкы-тѣ Израиляни слазѣхѫ при Филистимцы-тѣ за да острятъ всякой търнокопъ-тъ си, и палечникъ-тъ си, и сѣкырѫ-тѫ си, и мотыкѫ-тѫ си. 21 Но имахѫ пилѫ за търнокопы-тѣ, и палечници-тѣ, и тризѫбцы-тѣ, и сѣкыры-тѣ, и да острятъ остены-тѣ. 22 За това въ день-тъ на бой-тъ, не ся намираше нито ножъ, [н]нито копіе, въ рѫкѫ-тѫ на нѣкого отъ людіе-тѣ които бѣхѫ съсъ Саула и Іонаѳана: въ Саула обаче, и въ Іонаѳана сына му, намѣрихѫ ся. 23 [о]А стража-та на Филистимцы-тѣ излѣзе къмъ прѣходъ-тъ на Михмасъ.

ГЛАВА 14.

1 А единъ день рече Іонаѳанъ, Сауловый сынъ, на момъка който носѣше орѫжія-та му: Ела да прѣминемъ къмъ стражѫ-тѫ на Филистимцы-тѣ, която е на срещѫ. Но на бащѫ си не каза *това.* 2 А Саулъ сѣдѣше при край Гаваіѫ, подъ нарово-то дърво което е въ Мигронъ: и людіе-тѣ които бѣхѫ съ него, бѣхѫ [а]до шестстотинъ мѫжіе: 3 И [б]Ахія, сынъ-тъ на Ахитова, [в]братъ-тъ на Ихавода, сынъ-тъ на Финееса, сынъ-тъ на Илія бѣ священникъ Господень въ Сило, и [г]носѣше ефодъ. И людіе-тѣ не знаехѫ че е отишелъ Іонаѳанъ. 4 А между прѣходы-тѣ, прѣзъ които Іонаѳанъ искаше да прѣмине [д]къмъ стражѫ-тѫ на Филистимцы-тѣ, имаше остра скала отъ еднѫ-тѫ странѫ, и остра скала отъ другѫ-тѫ странѫ: и име-то на еднѫ-тѫ Восесъ, а име-то на другѫ-тѫ Сене. 5 Чело-то на еднѫ-тѫ скалѫ бѣше къмъ сѣверъ срещѫ Михмасъ, а на другѫ-тѫ къмъ югъ срещѫ Гаваіѫ. 6 И рече Іонаѳанъ на момъка който носѣше орѫжія-та му: Ела да прѣминемъ къмъ стражѫ-тѫ на тѣзи необрѣзаны: негли Господь подѣйствува за насъ; защото нищо не възбранява Господа [е]да спасе съ мнозина или съ малцина. 7 И рече му орѫженосецъ-тъ му: Направи все що ти е на сърдце; върви напрѣдъ; ето, азъ съмъ съ тебе споредъ сърдце-то ти. 8 Тогазь рече Іонаѳанъ: Ето, ный ще прѣминемъ къмъ мѫжіе-тѣ, и ще имъ ся покажемъ. 9 Ако ни рекѫтъ така: Стойте додѣ да дойдемъ при васъ, тогазь ще застанемъ на нашето мѣсто, и нѣма да възлѣземъ при тѣхъ. 10 Ако ли рекѫтъ така: Възлѣзте къмъ насъ: тогазь ще възлѣземъ: защото Господь гы прѣдаде въ рѫкѫ-тѫ ни: и [ж]това *ще бѫде* намъ знаменіе.

11 И тъй показахѫ ся и двама-та на стражѫ-тѫ на Филистимцы-тѣ: и Филистимци-тѣ рекохѫ: Ето, Евреи-тѣ излазятъ изъ дупкы-тѣ, дѣто бѣхѫ ся скрыли. 12 И говорихѫ мѫжіе-тѣ отъ стражѫ-тѫ на Іонаѳана и на орѫженосеца му, и рекохѫ: възлѣзте при насъ, и ще ви обявимъ нѣщо. И рече Іонаѳанъ на орѫженосеца си: Възлѣзь слѣдъ мене; защото гы прѣдаде Господь въ Израилевѫ-тѫ рѫкѫ. 13 И въспълзѣ на горѣ Іонаѳанъ съ рѫцѣ-тѣ си и съ нозѣ-тѣ си, и орѫженосецъ-тъ му вслѣдъ него: и паднѫхѫ прѣдъ Іонаѳана: орѫженосецъ-тъ му *гы* убиваше вслѣдъ него. 14 И първо-то *това* пораженіе, което направихѫ Іонаѳанъ и орѫженосецъ-тъ му, бѣше около двадесеть мѫжіе, въ разстояніе половинъ увратъ земіѭ.

15 И [з]станѫ трепетъ въ станъ-тъ, по нивы-тѣ, и по всичкы-тѣ людіе: стража-та, и [и]грабители-тѣ, и тѣ потреперахѫ, и земя-та ся тресеше: така що бѣше [і]като трепетъ отъ Бога.

16 И видѣхѫ Саулови-тѣ пазачи въ Гаваіѫ Веніаминовѫ, и ето, множество-то ся губѣше, и [к]постепенно ся распърснуваше. 17 Тогазь рече Саулъ на людіе-тѣ съ него: Прѣглѣдайте сега, та вижте кой отъ васъ е отишелъ. И когато прѣгледахѫ, ето Іонаѳана и орѫженосеца му *гы* нѣмаше. 18 И рече Саулъ на Ахіѭ: донесь тукъ ковчегъ-тъ Божій. Защото ковчегъ-тъ Божій бѣше тогазь съ Израилевы-тѣ сынове. 19 И [л]като говорѣше Саулъ на священника, мятежъ-тъ въ станъ-тъ на Филистимцы-тѣ напрѣднуваше повече и умножаваше ся: а Саулъ рече на священника: Потегли назадъ рѫкѫ-тѫ си. 20 И събрахѫ ся Саулъ и всичкы-тѣ людіе що бѣхѫ съ него, та дойдохѫ дори до бой-тъ: и ето, мечъ-тъ [м]на всякого мѫжа бѣ противъ другаря му; смущеніе бѣше твърдѣ голѣмо. 21 И Евреи-тѣ които отъ понапрѣдъ бѣхѫ заедно съ Филистимцы-тѣ, *и* тѣзи отъ околны-тѣ страны които бѣхѫ възлѣзли съ тѣхъ въ станъ-тъ, още и тѣ ся съединихѫ съ Израиляны-тѣ, които бѣхѫ съсъ Саула и Іонаѳана. 22 И всичкы-тѣ Израилеви мѫжіе които ся [н]крыяхѫ въ горѫ-тѫ Ефремъ, като чухѫ че Филистимци-тѣ бѣгахѫ, завтекохѫ ся и тѣ

к Іис. Нав. 16; 3. 18; 13, 14.
л Неем. 11; 34.
м Виж. 4 Цар. 24; 14. Іер. 24; 1.
н Сѫд. 5; 8.
о Гл. 14; 1, 4.

а Гл. 13; 15.
б Гл. 22; 9, 11, 20.
в Гл. 4; 21.
г Гл. 2; 28.
д Гл. 13; 23.
е Сѫд. 7; 4, 7. 2 Лѣт. 14; 11.
ж Виж. Быт. 24; 14. Сѫд. 7; 11.
з 4 Цар. 7; 7. Іов. 18; 11.
и Гл. 13; 17.
і Быт. 35; 5.
к Ст. 20.
л Числ. 27; 21.
м Сѫд. 7; 22. 2 Лѣт. 20; 23.
н Гл. 13; 6.

23 вслѣдъ тѣхъ, на бой. И [о]избави Господь Израиля въ онзи день: и бой-тъ прѣминѫ [п]въ Веѳавенъ.

24 А Израилеви-тѣ мѫжіе ся утѣснихѫ въ онзи день; защото Саулъ бѣше [р]заклѣлъ людіе-тѣ, и реклъ: Проклѣтъ онзи человѣкъ, който бы ялъ хлѣбъ до вечеръ, додѣ отмъстѭ на неприятели-тѣ си. За това не вкусихѫ хлѣбъ всичкы-тѣ 25 людіе. И [с]всичко-то множество дойде въ единъ гѫстакъ, дѣто [т]имаше медъ по зе-26 мѭ-тѫ. И когато влѣзохѫ людіе-тѣ въ гѫстакъ-тъ, ето, медъ-тъ покапа; но никой не приближи рѫкѫ-тѫ си до уста-та си; защото ся боехѫ людіе-тѣ отъ клѣ-27 твѫ-тѫ. Іонаѳанъ обаче не бѣше чулъ, че отецъ му заклѣ людіе-тѣ: за това прострѣ край-тъ на жезлъ-тъ си, който бѣше въ рѫкѫ-тѫ му, та го натопи въ сотъ-тъ, и тури рѫкѫ-тѫ си въ уста-та си, и 28 свѣтнѫ му на очи-тѣ. И отговори единъ отъ людіе-тѣ, и рече: Баща ти заклѣ съ клѣтвѫ людіе-тѣ, и каза: Проклѣтъ онзи человѣкъ, който яде хлѣбъ днесь; и лю-29 діе-тѣ бѣхѫ изнемощѣли. А Іонаѳанъ рече: Баща ми смути свѣтъ-тъ: Я вижте, какъ ми свѣтнѫ на очи-тѣ, защото вку-30 сихъ малко отъ тойзи медъ. Колко повече, ако людіе-тѣ бѣхѫ яли днесь свободно отъ користи-тѣ на неприятели-тѣ си които намѣрихѫ! защото не щѣше ли да стане сега по голѣмо пораженіе между Филистимцы-тѣ?

31 И прѣзъ онзи день поразихѫ Филистимцы-тѣ отъ Михмасъ дори до Еалонъ: 32 и людіе-тѣ бѣхѫ много изнемощѣли. Заради това ся хвърлихѫ людіе-тѣ върху користи-тѣ, та зѣхѫ овцы, и говеда, и телцы, та заклахѫ по земѭ-тѫ: и ядо-33 хѫ людіе-тѣ [у]съ кръвь-тѫ. И извѣстихѫ Саулу, и му казахѫ: Ето, людіе-тѣ съгрѣшаватъ Господу, защото ядѫтъ съ кръвь-тѫ. И рече: Прѣстѫпници станѫхте; търколѣте къмъ мене днесь голѣмъ 34 камыкъ. И рече Саулъ: Распръснѣте ся между людіе-тѣ та имъ речѣте: Донесте ми тукъ всякой говедо-то си, и всякой овцѫ-тѫ си, та заколѣте тукъ, и яжте: и не съгрѣшавайте Господу, да ядете съ кръвь-тѫ. И донесохѫ всичкы-тѣ людіе всякой говедо-то си съсъ себе си онѫ-35 зи нощь, та заклахѫ тамъ. И [ф]съгради Саулъ олтарь Господу: тойзи бѣше пръвъ олтарь, що съгради *Саулъ* Господу.

36 И рече Саулъ: Да слѣземъ изотзадъ на Филистимцы-тѣ прѣзъ нощь, и да гы разграбимъ додѣ ся развидѣли день-тъ, и да не оставимъ нито едного отъ тѣхъ. И рекохѫ: Направи всичко що ти ся види добро. Тогазь рече священникъ-тъ: Да ся 37 приближимъ тукъ къмъ Бога. И попыта Саулъ Бога: Да слѣзѫ ли изотзадъ на Филистимцы-тѣ? ще гы прѣдадешь ли въ рѫкѫ-тѫ на Израиля? Но [х]не му отговори прѣзъ онзи день.

38 И рече Саулъ: [ц]Приближѣте ся тукъ, всичкы началници на людіе-тѣ: та ся научѣте, и вижте, въ кого быде това съ-39 грѣшеніе днесь. Защото [ч]живъ Господь, който избави Израиля, че и въ Іонаѳана сына ми ако бѫде, непрѣмѣнно ще ся умьртви. И не ся намѣри ни единъ между всичкы-тѣ людіе, който да му отговори. 40 И рече на всичкый Израиль: Застанѣте вы отъ еднѫ-тѫ странѫ, а азъ и Іонаѳанъ сынъ ми ще застанемъ отъ другѫ-тѫ странѫ. И рекохѫ людіе-тѣ Саулу: 41 Стори каквото ти ся види добро. Тогазь рече Саулъ на Господа Бога Израилева: [ш]Покажи истинѫ-тѫ. И [щ]хванѫ ся Іонаѳанъ и Саулъ: а людіе-тѣ ся пустнѫхѫ. 42 И рече Саулъ: Хвърлѣте *жрѣбій* между мене и сына ми Іонаѳана. И хванѫ ся 43 Іонаѳанъ. Тогазь рече Саулъ на Іонаѳана: [ъ]Кажи ми що си направилъ. И каза му Іонаѳанъ, и рече: Наистинѫ [ы]вкусихъ малко медъ съ край-тъ на жезлъ-тъ, който имахъ въ рѫкѫ-тѫ си: ето, азъ уми-44 рамъ. И отговори Саулъ: [ь]Така да направи Богъ, и така да приложи: [ѣ]извѣст-45 но ще умрешь, Іонаѳане. А людіе-тѣ рекохѫ Саулу: Іонаѳанъ ли ще умре, който направи това голѣмо спасеніе въ Израиля? Да не бѫде! [ю]Живъ Господь, нито единъ власъ отъ главѫ-тѫ му не ще да падне на земѭ-тѫ; защото подѣйствува съ Бога тойзи день. И избавихѫ лю-46 діе-тѣ Іонаѳана, та не умрѣ. Тогазь възлѣзе Саулъ отъ гоненіе-то на Филистимцы-тѣ: и Филистимци-тѣ отидохѫ на мѣ-47 сто-то си. И зѣ Саулъ царуваніе-то надъ Израиля та ратова противъ всичкы-тѣ си неприятели наоколо: противъ Моава, и противъ [я]Аммоновы-тѣ сынове, и противъ Едома, и противъ [ѫ]Совскы-тѣ царіе, и противъ Филистимцы-тѣ: и противъ всичкы-тѣ на кѫдѣто ся обращаше побѣжда-48 ваше. И подѣйствува съсъ силѫ и [ѭ]порази Амалика, и избави Израиля отъ рѫкѫ-тѫ на онѣзи които гы разграбяхѫ.

49 А [а]сынове-тѣ Саулови бѣхѫ Іонаѳанъ и Іисуй и Мелхисуе: и имена-та на двѣ-тѣ му дъщери, име-то на пьрвороднѫ-тѫ Мерава, и име-то на по младѫ-тѫ Ми-50 хала: А име-то на Сауловѫ-тѫ женѫ бѣше Ахиноама дъщеря Ахимаасова. И име-

о Исх. 14; 30. Псал. 44; 6, 7. Осія 1; 7.
п Гл. 13; 5.
р Іис. Нав. 6; 26.
с Втор. 9; 28. Мат. 3; 5.
т Исх. 3; 8. Числ. 13; 27. Мат. 3; 4.
у Лев. 3; 17. 7; 26. 17; 10. 19; 26. Втор. 12; 16, 23, 24.
ф Гл. 7; 17.
х Гл. 28; 6.
ц Іис. Нав. 7; 14. Гл. 10; 19.
ч 2 Цар. 12; 5.
ш Прит. 16; 33. Дѣян. 1; 24.
щ Іис. Нав. 7; 16. Гл. 10; 20, 21.
ъ Іис. Нав. 7; 19.
ы Ст. 27.
ь Руѳ. 1; 17.
ѣ Ст. 39.
ю 2 Цар. 14; 11. 3 Цар. 1; 52. Лук. 21; 18.
я Гл. 11; 11.
ѫ 2 Цар. 10; 6.
ѭ Гл. 15; 3, 7.
а Гл. 31; 2. 1 Лѣт. 8; 33.

то на военачалника му Авениръ, сынъ на Нира, стрыкѫ-тѫ Сауловъ. 51 А [б]Кисъ на Саула баща му, и Ниръ на Авенира баща му, бѣхѫ Авiилови сынове.

52 И имаше силна брань противъ Филистимцы-тѣ въ всичкы-тѣ дни на Саула: и когато видѣше Саулъ нѣкого мѫжа силенъ, или юнакъ, [в]земаше го при себе си.

ГЛАВА 15.

1 И рече Самуилъ Саулу: [а]Господь мя проводи да тя помажѫ царь надъ людiе-тѣ му, надъ Израиля: сега прочее послушай гласъ-тъ на словеса-та Господни. 2 Така говори Господь Саваоѳъ: Помнѭ онова което направи Амаликъ на Израиля, [б]защото му ся противи на пѫть-тъ когато възлазѣше отъ Египетъ: 3 Иди сега та порази Амалика, и [в]истрѣби всичко що има, и да го не пожалишь; но умьртви отъ мѫжъ до женѫ, отъ дѣте до сучащо, отъ говедо до овцѫ, отъ камилѫ до оселъ.

4 И Саулъ повыка людiе-тѣ, та гы изброи въ Телаимъ, двѣстѣ тысящы пѣшцы, 5 и десеть тысящы Iудины мѫжiе. И дойде Саулъ до единъ Амаликовъ градъ, 6 и тури засадѫ въ долъ-тъ. И рече Саулъ [г]на Кенейцы-тѣ: [д]Идѣте, оттеглѣте ся, слѣзте отъ срѣдъ Амаличаны-тѣ, за да вы не прѣмахнѫ съ тѣхъ: [е]защото вы показахте милость на всичкы-тѣ Израилевы сынове, когато възлазѣхѫ отъ Египетъ. И оттеглихѫ ся Кенейци-тѣ отъ срѣдъ Амаличаны-тѣ. 7 И [ж]порази Саулъ Амаличаны-тѣ отъ [з]Евила *до* входъ-тъ [и]на Суръ, 8 срещѫ Египетъ. И [i]хванѫ живъ Агага, царя на Амаличаны-тѣ, а [к]всичкы-тѣ людiе истрѣби съ остро-то на ножъ-тъ. 9 [л]Саулъ обаче и людiе-тѣ пожалихѫ Агага, и по добры-тѣ отъ овцы-тѣ, и отъ говедата, и *тлъсты-тѣ, и агнета-та, и всичко благо, и не рачихѫ да гы истрѣбятъ; но всичко худо и ничтожно, него истрѣбихѫ.

10 Тогазь быде слово Господне къмъ Самуила, и рече: 11 [м]Раскаяхъ ся защото направихъ Саула царь; [н]понеже ся отвърнѫ отъ слѣдъ мене, и [о]повелѣнiя-та ми не извърши. И [п]това оскърби Самуила, и выка къмъ Господа цѣлѫ нощь. 12 И като станѫ Самуилъ рано на утринь-тѫ за да иде да посрѣщне Саула, извѣстихѫ Самуилу, и рекохѫ: Саулъ дойде [р]въ Кармилъ, и ето, въздигнѫ за себе си †побѣдоносный знакъ, сетнѣ ся върнѫ та прѣминѫ, и слѣзе въ Галгалъ.

13 И отиде Самуилъ при Саула: и рече му Саулъ: [с]Благословенъ да си отъ Господа! 14 извършихъ слово-то Господне. А Самуилъ рече: А кой е тойзи гласъ на овцы въ уши-тѣ ми, и гласъ на говеда що слу- 15 шамъ? И рече Саулъ: Отъ Амаличаны-тѣ гы доведохѫ; защото [т]людiе-тѣ пожалихѫ онова що бѣше *по* добро отъ овцы-тѣ, и отъ говеда-та, за да пожьртвуватъ на Господа Бога твоего: а другы-тѣ 16 истрѣбихмы. Тогазь рече Самуилъ Саулу: Потьрпи, и ще ти извѣстѭ що ми говорѝ Господь нощесь. А той му рече: Кажи.

17 И рече Самуилъ: [у]Като *бѣше* ты малъкъ прѣдъ очи-тѣ си, не станѫ ли глава на Израилевы-тѣ племена, и помаза тя 18 Господь царь надъ Израиля? И проводи тя Господь на пѫть, и рече: Иди та истрѣби грѣшны-тѣ Амаличаны, и ратувай 19 противъ тѣхъ додѣ гы истрѣбишь. Защо прочее не послуша ты гласъ-тъ на Господа, но ся устреми на корысти-тѣ, та сто- 20 ри това зло прѣдъ Господа? И рече Саулъ Самуилу: [ф]Ей, послушахъ гласъ-тъ на Господа, и отидохъ въ пѫть-тъ въ който мя Господь проводи, и доведохъ Агага царя Амаличкаго, а Амаличаны-тѣ 21 истрѣбихъ. [х]Но людiе-тѣ зѣхѫ отъ корысти-тѣ овцы, и говеда, по добры-тѣ отъ 22 прокълнѫты-тѣ, за да пожьртвуватъ на Господа Бога твоего въ Галгалъ. И рече Самуилъ: [ц]Да ли сѫ угодны Господу всесъжженiя-та и жьртвы-тѣ, както послушанiе-то на гласъ-тъ Господень? Ето [ч]послушанiе-то е по добро отъ жьртвѫ-тѫ: покоренiе-*то*, отъ тлъстинѫ-тѫ на ов- 23 ны. Защото непокоренiе-то е *като* грѣхъ-тъ на чародѣянiе-то: и упорство-то, *като* нечестiе-то и идолопоклонство-то. Понеже ты отхвърли слово-то Господне, и 24 [ш]той тя отхвърли да не си царь. И [щ]рече Саулъ Самуилу: Съгрѣшихъ; защото прѣстѫпихъ повелѣнiе-то Господне, и твои-тѣ думы, понеже ся [ъ]убояхъ отъ людiе-тѣ, и послушахъ тѣхный-тъ гласъ. 25 Сега прочее, прости, *молѭ*, съгрѣшенiе-то ми, и върни ся съ мене, за да ся по- 26 клонѭ Господу. А Самуилъ рече Саулу: Не щѫ да ся върнѫ съ тебе; [ы]защото ты отхвърли слово-то Господне, и Господь тя отхвърли да не си царь надъ Израиля.

б Гл. 9; 1.
в Гл. 8; 11.

—

а Гл. 9; 16.
б Исх. 17; 8, 14. Числ. 24; 20. Втор. 25; 17, 18, 19.
в Лев. 27; 28, 29. Iис. Нав. 6; 17, 21.
г Числ. 24; 21. *Сѫд.* 1; 16. 4; 11.
д Быт. 18; 25. 19; 12, 14. Откр. 18; 4.
е Исх. 18; 10, 19. Числ. 10; 29, 32.
ж Гл. 14; 48.
з Быт. 2; 11. 25; 18.
и Быт. 16; 7.
i Виж. 3 Цар. 20; 34 и дрг.
к Виж. Гл. 30; 1.
л Ст. 3, 15.
* *Или* тѣзи на второ качество.
м Ст. 35. Быт. 6; 6, 7. 2 Цар. 24; 16.
н Iис. Нав. 22 16. 3 Цар. 9; 6.
о Ст. 3, 9, Гл. 13; 13.
п Ст. 35. *Гл.* 16; 1.
р Iис. Нав. 15; 55.
† *Евр.* рѫкѫ.
с Быт. 14; 19. *Сѫд.* 17; 2. Руѳ. 3; 10.
т Ст. 9, 21. Быт. 3; 12. Прит. 28; 13.
у Гл. 9; 21.
ф Ст. 13.
х Ст. 15.
ц Псал. 50; 8, 9. Прит. 21; 3. Иса. 1; 11, 12, 13, 16, 17. Iер. 7; 22, 23. Мих. 6; 6—8. Евр. 10; 6—9.
ч Еккл. 5; 1. Осiя. 6; 6. Мат. 5; 24. 9; 13. *12*; 7. Марк. 12; 33.
ш Гл. 13; 14.
щ Виж. 2 Цар. 12; 13.
ъ Исх. 23; 2. Прит. 29; 25. Иса. *51*; 12, 13.
ы Виж. Гл. 2; 30.

27 И като ся обърнѫ Самуилъ за да си отиде, [ь]той *го* хванѫ за полѫ-тѫ на мантіѭ-
28 тѫ му: и тя ся раздра. И рече му Самуилъ: [ѣ]Раздра Господь Израилево-то царство отъ тебе днесь, и даде го на ближній-тъ ти, на по добрый-тъ отъ тебе.
29 [ю]Нито ще ся излъже Крѣпкый-тъ Израилевъ, нито ще ся раскае; защото той не е
30 человѣкъ та да ся раскае. А той рече: Съгрѣшихъ: *но* [я]стори ми честь сега, молѭ, прѣдъ старѣйшины-тѣ на людіе-тѣ ми, и прѣдъ Израиля, и върни ся съ мене, за да ся поклонѭ на Господа Бога
31 твоего. И върнѫ ся Самуилъ вслѣдъ Саула, и поклони ся Саулъ Господу.
32 Тогазь рече Самуилъ: Доведѣте ми тукъ Агага Амаличкый-тъ царь. И дойде при него Агагъ весело; защото казуваше Агагъ: Несумнѣнно горчина-та на
33 смьрть-тѫ е прѣминѫла. А Самуилъ рече: [ѫ]Както обесчади жены мечъ-тъ ти, така ще ся обесчади между жены-тѣ майка ти. И съсѣче Самуилъ Агага прѣдъ Господа въ Галгалъ.
34 Тогазь си отиде Самуилъ въ Рамѫ: а Саулъ възлѣзе въ домъ-тъ си, въ [іѫ]Сау-
35 ловѫ Гаваѭ. И [а]Самуилъ не видѣ вече Саула дори до день-тъ на смьрть-тѫ си; [б]плачеше обаче Самуилъ за Саула: и [в]Господь ся раская защото направи Саула царь надъ Израиля.

ГЛАВА 16.

1 И рече Господь Самуилу: [а]До кога ще плачешь за Саула, понеже [б]азъ го отхвърлихъ да не царува надъ Израиля? [в]Напълни рогъ-тъ си съ елей, та иди: азъ тя провараждамъ при Іессея Виѳлеемецъ-тъ; защото [г]промыслихъ за себе си царь ме-
2 жду синове-тѣ му. И рече Самуилъ: Какъ да идѫ? ако чуе Саулъ, убива мя. И рече Господь: Земи съсъ себе си юницѫ, та речи: [д]Дойдохъ да пожъртвувамъ Го-
3 споду. И повыкай Іессея на жъртвѫ-тѫ, и [е]азъ ще ти кажѫ какво ще правишь: и [ж]ще ми помажешь когото ти рекѫ.
4 И направи Самуилъ онова което рече Господь, и дойде въ Виѳлеемъ. А [з]старѣйшины-тѣ на градъ-тъ ся стреснѫхѫ въ посрѣщаніе-то му, и рекохѫ: [и]Съ миръ
5 ли идешь? И той рече: Съ миръ; идѫ да пожъртвувамъ Господу: [і]освятѣте ся, и дойдѣте съ мене на жъртвѫ-тѫ. И освяти Іессея и синове-тѣ му, и покани гы
6 на жъртвѫ-тѫ. И като влазѣхѫ, видѣ [к]Еліава, и [л]рече: Несумнѣнно прѣдъ Го-
7 спода е помазанникъ-тъ неговъ. И рече Господь Самуилу: Не гледай [м]на лице-то му, или на высокый-тъ му растъ, понеже сьмь го отхвърлилъ, защото [н]не е както гледа человѣкъ; понеже [о]человѣкъ гледа
8 на лице, а Господь гледа на [п]сърдце. Тогазь повыка Іессей [р]Авинадава, та го прѣдстави прѣдъ Самуила. И рече: И тогози не избра Господь. Тогазь прѣдстави
9 Іессей [с]Саммѫ. А *Самуилъ* рече: Нити
10 тогова избра Господь. И прѣдстави Іессей седмь-тѣ си синове прѣдъ Самуила. И рече Самуилъ Іессею: Господь не избра тѣ-
11 зи. И рече Самуилъ на Іессея: Свършихѫ ли ся дѣца-та? И рече: [т]Остава още най младый-тъ: и ето, пасе овцы-тѣ. И рече Самуилъ Іессею: [у]Проводи та го доведи; защото нѣма да сѣднемъ на трѫпезѫ-тѫ додѣ не дойде тукъ. И прати та
12 го доведе. И той бѣше [ф]русъ, доброокъ, и красенъ на гледъ. [х]И рече Господь:
13 Стани, та го помажи: защото е той: Тогазь зѣ Самуилъ рогъ-тъ съ елей-тъ, та го [ц]помаза всрѣдъ братія-та му: и [ч]дойде Духъ Господень на Давида отъ онзи день и послѣ. Тогазь станѫ Самуилъ та си отиде въ Рамѫ.
14 И [ш]Духъ-тъ Господень ся оттегли отъ Саула, и [щ]духъ лукавъ отъ Господа го
15 смущаваше. А Саулови-тѣ раби рекохѫ нему: Ето сега, лукавъ духъ отъ Бога тя
16 смущава. Нека заповѣда сега господарь-тъ ни на рабы-тѣ си които сѫ [ъ]прѣдъ него, да потърсятъ человѣкъ който знае [ы]да свири съ китарѫ: и когато лукавый духъ отъ Бога е на тебе, да свири съ рѫ-
17 кѫ-тѫ си, и ще ти бѫде добрѣ. И рече Саулъ на рабы-тѣ си: намѣрѣте ми человѣкъ който свири добрѣ, и доведѣте *го*
18 при мене, Тогазь отговори единъ отъ рабы-тѣ и рече: Ето, видѣхъ едного сына на Іессея Виѳлеемецъ-тъ, който знае да свири, и е [ь]силенъ юнакъ, и ратникъ мѫжъ, и въ слово разуменъ, и человѣкъ
19 красенъ, и [ѣ]Господь е съ него. И прати Саулъ вѣстители на Іессея, и рече: Проводи ми Давида сына си, [ю]който е съ ов-

ь Виж. 3 Цар. 11; 30.
ѣ Гл. 28; 17, 18. 3 Цар. 11; 31.
ю Числ. 23; 19. Іез. 24; 14. 2 Тим. 2; 13. Тит. 1; 2.
я Іоан. 5; 44. 12; 43.
ѫ Исх. 17; 11. Числ. 14; 45. Виж. Сѫд. 1; 7.
іѫ Гл. 11; 4.
а Виж. Гл. 19; 24.
б Ст. 11. Гл. 16; 1.
в Ст. 11.

—

а Гл. 15; 35.
б Гл. 15; 23.
в Гл. 9; 16. 4 Цар. 9; 1.
г Псал. 78; 70. 89; 19, 20. Дѣян. 13; 22.
д Гл. 9; 12. 20; 29.
е Исх. 4; 15.
ж Гл. 9; 16.
з Гл. 21; 1.
и 3 Цар. 2; 13. 4 Цар. 9; 22.
і Исх. 19; 10, 14.
к Гл. 17; 13. 1 Лѣт. 27; 18.
л 3 Цар. 12; 26.
м Псал. 147; 10, 11.
н Иса. 55; 8.
о 2 Кор. 10; 7.
п 3 Цар. 8; 39. 1 Лѣт. 28; 9. Псал. 7; 9. Іер. 11; 20. 17; 10. 20; 12. Дѣян. 1; 24.
р Гл. 17; 13.
с Гл. 17; 13. 1 Лѣт. 2; 13. 2 Цар. 13; 3.
т Гл. 17; 12.
у 2 Цар. 7; 8. Псал. 78; 70.
ф Гл. 17; 42. Пѣсн. 5; 10.
х Гл. 9; 17.
ц Гл. 10; 1. Псал. 89; 20.
ч Виж. Числ. 27; 18. Сѫд. 11; 29. 13; 25. 14; 6. Гл. 10; 6, 10.
ш Гл. 11; 6. 18; 12. 28; 15. Сѫд. 16; 20. Псал. 51; 11.
щ Сѫд. 9; 23. Гл. 18; 10. 19; 9.
ъ Быт. 41; 46. Ст. 21; 22. 3 Цар. 10; 8.
ы Ст. 23. 4 Цар. 3; 15.
ь Гл. 17; 32, 34, 35, 36.
ѣ Гл. 3; 19. 18; 12, 14.
ю Ст. 11. Гл. 17; 15, 34.

20 цы-тѣ: И [я]зѣ Іессей оселъ *натоваренъ* съ хлѣбъ, и мѣхъ съ вино, и едно яре отъ козы-тѣ, та *гы* проводи Саулу съ Давида сына си. 21 И дойде Давидъ при Саула, [ж]та застанѫ прѣдъ него: и обыкнѫ го много: 22 и станѫ му орѫженосецъ. И проводи Саулъ Іессею, и каза: Давидъ нека стои, молѭ, прѣдъ мене; защото намѣри благодать прѣдъ очи-тѣ ми. 23 И [ѣж]когато духъ-тъ отъ Бога бѣше на Саула, Давидъ земаше китарѫ-тѫ, и свирѣше съ рѫкѫ-тѫ си: тогазь олекнуваше на Саула, и ставаше му добрѣ, и оттеглюваше ся отъ него лукавый-тъ духъ.

ГЛАВА 17.

1 И [а]събрахѫ Филистимци-тѣ воинства-та си за бой, и събрали ся бѣхѫ въ Сокхоѳъ Іудинъ, и расположихѫ станъ-тъ си, между [б]Сокхоѳъ и Азикѫ, въ Ефесъ-даммимъ. 2 А Саулъ и Израилеви-тѣ мѫжіе ся събрахѫ та расположихѫ станъ-тъ си въ долъ-тъ Илѫ, и ся опълчихѫ на бой противъ Филистимцы-тѣ. 3 И Филистимци-тѣ стоехѫ на горѫ-тѫ отсамъ, а Израиль стоеше на горѫ-тѫ оттамъ: долъ-тъ бѣше помежду имъ. 4 И излѣзе мѫжъ проборникъ изъ станъ-тъ на Филистимцы-тѣ на име [в]Голіаѳъ, [г]отъ Геѳъ, высокъ шесть лакти и еднѫ педѫ. 5 И *имаше* мѣденъ шлемъ на главѫ-тѫ си, и облѣченъ бѣ въ бронѭ люспатѫ: и тежина-та на бронѭ-тѫ бѣше петь тысящы мѣдны сикли: 6 И мѣдны поножи на голени-тѣ му, и мѣдна *сулица между рамена-та му. 7 И [д]държаліе-то на копіе-то му *бѣше* като кросно на ткачъ: и желѣзо-то на копіе-то му *тегнѣше* шесть стотинъ сикли желѣзо: и единъ щитоносецъ 8 вървѣше прѣдъ него. И застанѫ та выкнѫ къмъ Израилевы-тѣ пълкове, и рече имъ: Защо излазите да ся опълчите на бой? не сьмь ли азъ Филистимецъ, и [е]вы Саулови раби? изберѣте си единъ мѫжъ, 9 та нека слѣзе къмъ мене. Ако може да ся біе съ мене, и да мя убіе, тогазь ный ще бѫдемъ вамъ раби: ако ли му азъ надвіѭ, та го убіѭ, тогазь вы [ж]ще бѫ- 10 дете раби намъ, и ще ни работите. И рече Филистимецъ-тъ: [з]азъ унищожихъ Израилевы-тѣ пълкове тойзи день: дайте 11 ми мѫжъ да ся біемъ двама. Когато чу Саулъ и всичкый Израиль тѣзи думы на Филистимецъ-тъ, смаяхѫ ся и уплашихѫ ся твърдѣ много.

12 А Давидъ бѣше [и]сынъ на оногозь [і]Ефраѳянина отъ Виѳлеемъ Іудинъ, който ся именуваше Іессей: и [к]имаше осмь сынове: и тойзи человѣкъ въ дни-тѣ на Саула имаше чинъ на старѣйшинѫ между 13 человѣцы-тѣ. И отидохѫ трима-та Іессееви сынове по голѣми-тѣ да слѣдуватъ Саула въ бой-тъ: и [л]имена-та на трима-та му сынове които отидохѫ на бой-тъ бѣхѫ: Еліавъ, първородный, и вторый му 14 Авинадавъ, и третій Самма. А Давидъ бѣше най младый: и трима-та по голѣми-тѣ 15 слѣдувахѫ Саула. И Давидъ бѣше ся върнѫлъ отъ Саула, [м]за да пасе овцы-тѣ на 16 бащѫ си въ Виѳлеемъ. А Филистимецъ-тъ ся приближаваше заранъ и вечеръ, и прѣдставяше ся четыридесеть дни.

17 И рече Іессей на сына си Давида: Земи сега за братія-та си еднѫ ефѫ пържено *жито*, и тѣзи десеть хлѣбове, та 18 тичай въ станъ-тъ при братія-та си: И тѣзи десеть питы сыреніе занесь на тысященачалника, и [н]виждь здрави ли сѫ бра- 19 тія-та ти, и земи бѣлѣгъ отъ тѣхъ. А Саулъ, и тѣ, и всичкы-тѣ Израилеви мѫжіе, бѣхѫ въ долъ-тъ Илѫ и біяхѫ ся съ 20 Филистимцы-тѣ. И станѫ Давидъ рано на сутринь-тѫ, и остави овцы-тѣ подъ пазачъ, и зѣ, и отиде, както му заповѣда Іессей: и дойде при оплотъ-тъ отъ колата, като излазѣше воинство-то на опъл- 21 ченіе и въскликнѫхѫ къмъ бой-тъ. Защото ся опълчихѫ Израиль и Филистим- 22 ци-тѣ, воинство срещѫ воинство. А Давидъ снѣ отъ себе си съсѫды-тѣ, остави гы въ рѫкѫ-тѫ на съсѫдопазителя, и завтече ся къмъ воинство-то, и дойде та 23 попыта братія-та си какъ сѫ. И като ся разговаряше съ тѣхъ, ето, възлазѣше проборникъ-тъ, Филистимецъ-тъ отъ Геѳъ, Голіаѳъ на име, отъ Филисгимскы-тѣ воинства, та говори [о]пакъ споредъ исты-тѣ 24 думы: и чу Давидъ. А всичкы-тѣ Израилеви мѫжіе, като видѣхѫ тогози мѫжа, побѣгнѫхѫ отъ лице-то му и уплашихѫ 25 ся много. И говорѣхѫ Израилеви-тѣ мѫжіе: Видѣхте ли тогозь мѫжа който възлази? Наистинѫ, той възлѣзе да унищожи Израиля: и който го убіе, него ще обогати царь-тъ съ голѣмо богатство, и [п]ще му даде дъщерѭ си, и бащинъ-тъ му домъ ще направи свободенъ въ Изра- 26 иль. И говори Давидъ на мѫжіе-тѣ които стоехѫ при него, и рече: що ще да бѫде на тойзи мѫжъ, който порази тогози Филистимеца, и отмахне [р]укоръ-тъ отъ Израиля? защото кой е тойзи [с]необрѣзанъ Филистимецъ, та [т]да унищожа-

я Виж. Гл. 10; 27. 17; 18. Быт. 43. 11. Прит. 18; 16.
ж Быт. 41; 46. 3 Цар. 10; 8. Прит. 22; 29.
ѣж Ст. 14; 16.

—

а Гл. 13; 5.
б Іис. Нав. 15; 35. 2 Лѣт. 28; 18.
в 2 Цар. 21; 19.
г Іис. Нав. 11; 22.
* *Или* щитъ.
д 2 Цар. 21; 19.
е Гл. 8; 17.
ж Гл. 11; 1.
з Ст. 26. 2 Цар. 21; 21.
и Ст. 58. Руѳ. 4; 22. Гл. 16; 1, 18.
і Быт. 35; 19.
к Гл. 16; 10, 11. Виж 1 Лѣт. 2; 13, 14, 15.
л Гл. 16; 6, 8, 9. 1 Лѣт. 2; 13.
м Гл. 16; 19.
н Быт. 37; 14.
о Ст. 8.
п Іис. Нав. 15; 16.
р Гл. 11; 2.
с Гл. 14; 6.
т Ст. 10.

27 ва воинства-та [у] на Бога живаго? И отговорихѫ му людіе-тѣ споредъ истѫ-тѫ думѫ, и рекохѫ: Така ще бѫде на тойзи мѫжъ, който бы го поразилъ: 28 [ф] И чу Еліавъ братъ му най голѣмый-тъ, като говорѣше на мѫжіе-тѣ, и [х] распали ся гнѣвъ-тъ на Еліава противъ Давида, и рече: Защо си слѣзлъ тукъ? и кому остави малко-то онѣзь овцы въ пустынѭ-тѫ? азъ знаѭ гордость-тѫ ти, и лукавство-то на сърдце-то ти; несумнѣнно за да видишь бой-тъ си слѣзлъ ты. 29 И рече Давидъ: Що направихъ сега? [ц] † не е ли дума? 30 И върнѫ ся отъ него къмъ другыго, и [ч] говори исты-тѣ думы: и людіе-тѣ му отговорихѫ пакъ споредъ първо-то слово. 31 И когато ся чухѫ думы-тѣ които говори Давидъ, извѣстихѫ Саулу: и пріе го.

32 И рече Давидъ Саулу: [ш] Нека не ослабѣва сърдце-то на никого человѣка за тогози; [щ] рабъ-тъ ти ще иде и ще ся біе 33 съ тогазь Филистимеца. И рече Саулъ Давиду: [ъ] Не можешь ты да идешь противъ тогозь Филистимеца да ся біешь съ него; защото ты си дѣте, а той е мѫжъ 34 ратникъ още отъ младость-тѫ си. И рече Давидъ Саулу: Рабъ-тъ ти като пасѣше овцы-тѣ на отца си, и дохождаше львъ или мечка та грабнуваше овцѫ отъ ста- 35 до-то, Излазѣхъ въ слѣдъ него, та го поразявахъ, и отървахъ ѭ отъ уста-та му: и като ся повдигнѣше върхъ мене, хващахъ го за брадѫ-тѫ, и поразявахъ го, и 36 убивахъ го. Рабъ-тъ ти е убилъ и львъ и мечкѫ: и тойзи необрѣзанный Филистимецъ ще бѫде като едно отъ тѣхъ, понеже унищожи воинства-та на Бога жи- 37 ваго. И рече Давидъ: [ы] Господь който мя отърва отъ рѫкѫ-тѫ на льва, и отъ рѫкѫ-тѫ на мечкѫ-тѫ, Той ще мя отърве *и* отъ рѫкѫ-тѫ на тогози Филистимеца. И рече Саулъ Давиду: Иди, и [ь] Господь да бѫде съ тебе.

38 И облѣче Саулъ Давида съ облѣкло-то си, и тури мѣденъ шлемъ на главѫ- 39 тѫ му: и облѣче го въ бронѭ. И прѣпаса Давидъ неговъ-тъ мечъ отгорѣ на облѣкло-то му, и поиска да походи: защото не бѣше навыкнѫлъ. И рече Давидъ Саулу: Не могѫ да ходѭ съ тѣзи *орѫжія:* защото не сьмь навыкнѫлъ. И съ- 40 блѣче гы Давидъ. И зѣ тоягѫ-тѫ си въ рѫкѫ, и избра си петь камыка гладкы отъ потокъ-тъ, и като гы тури въ пастырскый-тъ си мѣшецъ, (тоболецъ-тъ,) и пращѫ-тѫ си въ рѫкѫ-тѫ си, приближава- 41 ше къмъ Филистимеца. А Филистимецъ-тъ вървѣше и приближаваше къмъ Давида: и мѫжъ-тъ щитоносецъ-тъ прѣдъ него.

42 И когато погледнѫ Филистимецъ-тъ, и видѣ Давида, [ѣ] прѣзрѣ го; защото бѣше 43 дѣте, и [ю] русъ, и красенъ на лице. И рече Филистимецъ-тъ Давиду: [я] Куче ли сьмь азъ, та идешь противъ мене съ тоягѫ? И проклѣ Филистимецъ-тъ Давида 44 съ богове-тѣ си. И [ѫ] рече Филистимецъ-тъ Давиду: Ела при мене, и ще дамъ плъть-тѫ ти на небесны-тѣ птицы, и на 45 земны-тѣ звѣрове. И рече Давидъ на Филистимеца: Ты идешь противъ мене съ мечъ и копіе и сулицѫ; [ѭ] а азъ идѫ противъ тебе съ име-то на Господа Саваоѳа, Бога на Израилевы-тѣ воинства, които ты 46 [а] унищожи. Въ тойзи день ще тя прѣдаде Господь въ рѫкѫ-тѫ ми: и ще тя поразѭ и ще отнемѫ отъ тебе главѫ-тѫ ти: и ще прѣдамъ [б] трупове-тѣ на Филистимскый-тъ станъ тойзи день на небесны-тѣ птицы, и на земны-тѣ звѣрове: [в] за да познае всичка-та земя че има Богъ 47 въ Израиля. И ще познае всичко-то това множество че [г] Господь не избавя съ мечъ и копіе: защото бой-тъ е на Господа, [д] и той ще вы прѣдаде въ нашѫ-тѫ рѫкѫ.

48 И когато станѫ Филистимецъ-тъ та идѣше и приближаваше да посрѣщне Давида, Давидъ прибърза, и ся завтече къмъ 49 опълченіе-то противъ Филистимеца. И прострѣ Давидъ рѫкѫ-тѫ си въ мѣшецъ-тъ, та зѣ отъ тамъ камыкъ, и хвърли съ пращѫ-тѫ, та удари Филистимеца въ чело-то му, щото камыкъ-тъ ся заби въ чело-то му: и паднѫ на лице-то си на зе- 50 мѭ-тѫ. Така [е] ся прѣукрѣпи Давидъ надъ Филистимеца съ пращѫ-тѫ и съ камыкъ-тъ, и удари Филистимеца и го уби. Но нѣмаше мечъ въ рѫкѫ-тѫ на Давида: 51 За това завтече ся Давидъ, та застанѫ надъ Филистимеца и зѣ мечъ-тъ му, и истъргнѫ го изъ ножницѫ-тѫ му, и като го уби, отсѣче главѫ-тѫ му съ него. А Филистимци-тѣ като видѣхѫ, че умрѣ 52 юнакъ-тъ имъ, [ж] побѣгнѫхѫ. Тогазь станѫхѫ Израилеви-тѣ мѫжіе, и Іудини-тѣ, та извыкахѫ, и прогнѫхѫ Филистимцы-тѣ, дори до входъ-тъ на долъ-тъ, и дори до порты-тѣ на Аккаронъ. И паднѫхѫ наранени-тѣ Филистимци по пѫть-тъ 53 [з] Саараимъ, до Геѳъ, и до Аккаронъ. И върнѫхѫ ся Израилеви-тѣ сынове отъ гоненіе-то на Филистимцы-тѣ та разграби-

[у] Втор. 5; 26.
[ф] Ст. 25.
[х] Быт. 37; 4, 8, 11. Мат. 10; 36.
[ц] Ст. 17.
† *Или* нѣма ли причина?
[ч] Ст. 26; 27.
[ш] Втор. 20; 1, 3.
[щ] Гл. 16; 18.
[ъ] Вижь Числ. 13; 31. Втор. 9; 2.
[ы] Псал. 18; 16, 17. 63; 7. 77; 11. 2 Кор. 1; 10. 2 Тим. 4; 17, 18.
[ь] Гл. 20; 13. 1 Лѣт. 22; 11, 16.
[ѣ] Псал. 123; 3, 4. 1 Кор. 1; 27, 28.
[ю] Гл. 16; 12.
[я] Гл. 24; 15. 2 Цар. 3; 8. 9; 8. 16; 9. 4 Цар. 8; 13.
[ѫ] 3 Цар. 20; 10, 11.
[ѭ] 2 Цар. 22; 33, 35. Псал. 124; 8. 125; 1. 2 Кор. 10; 4. Евр. 11; 33, 34.
[а] Ст. 10.
[б] Втор. 28; 26.
[в] Іис. Нав. 4; 24. 3 Цар. 8; 43. 18; 36. 4 Цар. 19; 19. Иса. 52; 10.
[г] Псал. 44; 6, 7. Осія 1; 7. Зах. 4; 6.
[д] 2 Лѣт. 20; 15.
[е] Гл. 21; 9. Вижь Сѫд. 3; 31. 15; 15. 2 Цар. 23; 21.
[ж] Евр. 11; 34.
[з] Іис. Нав. 15; 36.

54 хж станъ-тъ имъ. И Давидъ зѣ главж-тж на Филистимеца, та іж донесе въ Іерусалимъ: а оржжія-та му тури въ шатъръ-тъ си.

55 А когато видѣ Саулъ Давида че излазѣше противъ Филистимеца, рече на Авенира началника на воинство-то: Авенире, [и]чій е сынъ тойзи момъкъ? И Авениръ рече: Да е жива душа-та ти, царю, не 56 знаіж. И рече царь-тъ: Попытай ты, чій 57 сынъ е тойзи момъкъ. И като ся върнж Давидъ, слѣдъ като порази Филистимеца, зѣ го при себе си Авениръ, та го приведе прѣдъ Саула: и [і]глава-та на Фили- 58 стимеца бѣше въ ржкж-тж му. И рече му Саулъ: Чій си сынъ, юноше? И отговори Давидъ: [к]Сынъ на рабъ-тъ ти Іессея Виѳлеемецъ-тъ.

ГЛАВА 18.

1 И като свърши да говори Саулу, [а]душа-та на Іонаѳана ся свърза съ душж-тж на Давида, и [б]възлюби го Іонаѳанъ както 2 истж-тж си душж. И зѣ го при себе си Саулъ онзи день, и го [в]не остави да ся 3 върне *вече* въ бащинъ-тъ си домъ. Тогазь Іонаѳанъ направи уговоръ съ Давида, защото го обичаше както истж-тж си ду- 4 шж. И съблѣче Іонаѳанъ мантіж-тж си коіжто имаше на себе си, та іж даде Давиду, и дрехы-тѣ си, дори до истый-тъ си мечъ, и лжкъ-тъ си, и поясъ-тъ си.

5 И излазѣше Давидъ на всякждѣ дѣто го пращаше Саулъ, *и* обхождаше ся разумно: и постави го Саулъ надъ ратны-тѣ мжжіе, и той бѣше угоденъ прѣдъ очи-тѣ на всичкы-тѣ людіе, а още и прѣдъ очи-тѣ на Сауловы-тѣ служители.

6 А като идѣхж, когато ся вращаше Давидъ, отъ пораженіе-то на Филистимеца, [г]излазѣхж жены-тѣ отъ всичкы-тѣ Израилевы градове, та пѣехж и хоро играехж, въ посрѣщаніе на царя Саула, съ тж- 7 паны, съ радость, и съ кимвалы: И [д]жены-тѣ които играехж отговаряхж *една на другж*, и думахж:

[е]Саулъ порази тысящы-тѣ си,
А Давидъ тмы-тѣ си:

8 А Саулъ ся разсърди много, и [ж]това слово ся видѣ неугодно прѣдъ очи-тѣ му и рече: Давиду отдадохж тмы, а менѣ отдадохж тысящы: и що му *остава* вече 9 освѣнь [з]царство-то? И отъ онзи день и послѣ, Саулъ гледаше Давида съ лошо око.

10 И на утрѣшный-тъ день [и]нападнж духъ лукавъ отъ Бога на Саула, и [і]пророчествуваше всрѣдъ домъ-тъ *си:* и Давидъ свирѣше съ ржкж-тж си, както всякой день: [к]а копіе-то бѣше въ ржкж-тж на 11 Саула. И [л]хвърли Саулъ копіе-то и рече: Ще поразіж Давида дори до стѣнж-тж. Но Давидъ ся уклони отъ прѣдъ него два пжти.

12 И [м]убоя ся Саулъ отъ Давидово-то лице, понеже [н]Господь бѣше съ него, а 13 [о]отъ Саула бѣше ся отдалечилъ. За това го отдалечаваше Саулъ отъ при себе си и постави го тысященачалникъ: и [п]изла- 14 зѣше и влазѣше прѣдъ людіе-тѣ. И обхождаше ся Давидъ разумно въ всичкы-тѣ 15 си пжтища: и [р]Господь бѣше съ него. За това Саулъ, като гледаше че *Давидъ* ся обхождаше съ голѣмъ разумъ, боеше ся 16 отъ него. А [с]всичкый Израиль и Іуда обичахж Давида, понеже излазѣше и влазѣше прѣдъ тѣхъ.

17 И рече Саулъ Давиду: Ето по голѣма-та ми дъщеря Мерава: [т]неіж ще ти дамъ за женж: само бжди ми юнакъ, и [у]ратувай въ брани-тѣ Господни. Защото рече Саулъ: [ф]Нека не бжде ржка-та ми върхъ него, но ржка-та на Филистимцы-тѣ не- 18 ка бжде върхъ него. И рече Давидъ Саулу: [х]Кой сьмь азъ? и кой е животъ-тъ ми, *и кое е* домородіе-то на отца ми между Израиля, та да станж царскый зеть? 19 Но въ което врѣме Мерава Саулова-та дъщеря трѣбваше да ся даде Давиду, тя ся даде на [ц]Адріила [ч]Меолаѳянина за женж.

20 [ш]А Михала Саулова-та дъщеря обичаше Давида: и извѣстихж това Саулу: и 21 това нѣщо му быде угодно. И рече Саулъ: Ще му іж дамъ, [щ]за да му бжде примка, и [ъ]да бжде върху му ржка-та на Филистимцы-тѣ. Заради това рече Саулъ Давиду: [ы]Днесь ще ми бждешь зеть за 22 вторж-тж. И заповѣда Саулъ на рабы-тѣ си, и рече: Говорѣте тайно Давиду, и речѣте: Ето, царь-тъ тя има въ благоволеніе-то си, и всичкы-тѣ му служители тя обичатъ: сега прочее стани зеть на царя. 23 И говорихж Саулови-тѣ служители тѣзи думы въ уши-тѣ на Давида. И рече Давидъ: Просто нѣщо ли ви ся види да стане нѣкой царскый зеть? А азъ сьмь че- 24 ловѣкъ сиромахъ, и нищоженъ. И Саулови-тѣ служители му извѣстихж и ре- 25 кохж: Това казува Давидъ. И рече Саулъ: Така ще речете Давиду: Царь-тъ [ь]не

и Вижъ Гл. 16; 21, 22.
і Ст. 54.
к Ст. 12.

а Быт. 44; 30.
б Гл. 19; 2. 20; 17. 2 Цар. 1; 26. Втор. 13; 6.
в Гл. 17; 15.
г Исх. 15; 20. Сжд. 11; 34.
д Исх. 15; 21.
е Гл. 21; 11. 29; 5.
ж Еккл. 4; 4.
з Гл. 15; 28.
и Гл. 16; 14.
і Гл. 19; 24. 3 Цар. 18; 29. Дѣян. 16; 16.
к Гл. 19; 9.
л Гл. 19; 10. 20; 33. Прит. 27; 4.
м Ст. 15, 29.
н Гл. 16; 13, 18.
о Гл. 16; 14. 28; 15.
п Ст. 16. Числ. 27; 17. 2 Цар. 5; 2.
р Быт. 39; 2, 3, 23. Іис. Нав. 6; 27.
с Ст. 5.
т Гл. 17; 25.
у Числ. 32; 20, 27, 29. Гл. 25; 28.
ф Ст. 21, 25. 2 Цар. 12; 9.
х Вижъ Ст. 23. Гл. 9; 21. 2 Цар. 7; 18.
ц 2 Цар. 21; 8.
ч Сжд. 7; 22.
ш Ст. 28.
щ Исх. 10; 7.
ъ Ст. 17.
ы Вижъ Ст. 26.
ь Быт. 34; 12. Исх. 22; 17.

ще вѣно, но сто Филистимскы краекожія, [ѣ]за да си отмъсти царь-тъ противъ непріятели-тѣ си. Но [ю]Саулъ мыслѣше да направи Давида да падне въ рѫцѣ-тѣ на Филистимцы-тѣ. 26 И когато негови-тѣ служители извѣстихѫ Давиду тѣзи думы, угодно быде Давиду да стане зеть на царя: за това и [я]прѣди да ся испълнятъ дни-тѣ, 27 Станѫ Давидъ та отиде, той [ѫ]и мѫжіе-тѣ му, и уби отъ Филистимцы-тѣ двѣстѣ мѫжіе: и [ѭ]донесе Давидъ краекожія-та имъ, и даде гы на пълно на царя, за да стане царскый зеть. И даде му Саулъ дъщерѭ си Михалѫ за женѫ. 28 И видѣ Саулъ и позна че Господь бѣше съ Давида: и обычаше го Михала Саулова-та дъщеря. 29 И тъй още повече ся боеше Саулъ отъ Давида: и станѫ Саулъ вынѫгы врагъ на Давида. 30 И [а]излѣзохѫ Филистимскы-тѣ князове *на брань:* и отъ какъ излѣзохѫ, [б]Давидъ ся обхождаше по разумно отъ всичкы-тѣ Сауловы служители: за това име-то му придобы голѣмѫ почесть.

ГЛАВА 19.

1 И рече Саулъ на Іонаѳана сына си, и на всичкы-тѣ си служители да умъртвятъ Давида. 2 Но Іонаѳанъ, Сауловый сынъ, [а]имаше Давида въ голѣмо благоволеніе, и извѣсти Іонаѳанъ Давиду, и рече: Саулъ баща ми иска да тя умъртви: и тъй сега пази ся, молѭ, до утрѣ, и стой на тайно 3 мѣсто и крый ся: А азъ ще излѣзѫ и ще застанѫ при бащѫ си на нивѫ-тѫ дѣто ще бѫдешь ты, и ще говорѭ за тебе на бащѫ си: и ще видѭ що е, и ще ти извѣстѭ. 4 И [б]говори Іонаѳанъ добрѣ за Давида на бащѫ си Саула, и рече му: [в]Нека не съгрѣши царь-тъ противъ рабъ-тъ си, противъ Давида; понеже не ти е съгрѣшилъ, и дѣла-та му бѣхѫ тебѣ много 5 добры: Защото [г]хвърли животъ-тъ си въ бѣдѫ, та [д]уби Филистимеца, и Господь [е]направи голѣмо спасеніе на всичкый Израиль: ты видѣ и ся зарадува; [ж]защо прочее искашь [з]да съгрѣшишь противъ неповиннѫ кръвь, и да умъртвишь Давида безъ причинѫ? 6 И послуша Саулъ Іонаѳановъ-тъ гласъ, и заклѣ ся Саулъ: Живъ Господь нѣма да ся умъртви *Давидъ.* 7 И повыка Іонаѳанъ Давида, и извѣсти му Іонаѳанъ всичко това. И доведе [и]Іонаѳанъ Давида при Саула, и бѣше прѣдъ него както понапрѣдъ.

8 И станѫ пакъ бой: и излѣзе Давидъ, та ся би съ Филистимцы-тѣ, и порази гы съ голѣмо пораженіе, и бѣгахѫ отъ лице-то му. 9 И [і]лукавый духъ отъ Господа дойде върхъ Саула, като сѣдѣше въ домъ-тъ си съ копіе-то въ рѫкѫ-тѫ си: а Давидъ свирѣше съ рѫкѫ-тѫ *си.* 10 И поиска Саулъ да удари съ копіе-то Давида и да го *забіе* въ стѣнѫ-тѫ: Но той ся уклони отъ лице-то на Саула, и удари стѣнѫ-тѫ съ копіе-то; а Давидъ побѣгнѫ, та ся избави прѣзъ онѫзи нощь. 11 И [к]проводи Саулъ вѣстители въ домъ-тъ на Давида, за да го пазятъ, и да го умъртвятъ на утринь-тѫ: и извѣсти на Давида жена му Михала и рече: Ако не избавишь животъ-тъ си тѫзи нощь, утрѣ ще си умъртвенъ. 12 И [л]спуснѫ Михала Давида прѣзъ прозорецъ-тъ: и отиде, и побѣгнѫ, и избави ся. 13 Тогазь зѣ Михала единъ *терафимъ, та положи на постелкѫ-тѫ, и тури на главѫ-тѫ му възглавіе отъ козинѫ и покры го съ дрехѫ. 14 И когато прати Саулъ вѣстители за да хванѫтъ Давида, тя рече: 15 Боленъ е. И *пакъ* прати Саулъ вѣстители за да видятъ Давида, и каза: Донесте ми го на постелкѫ-тѫ, за да го умъртвѭ. 16 И когато влѣзохѫ вѣстители-тѣ, ето, терафимъ-тъ бѣше на постелкѫ-тѫ, и възглавіе на главѫ-тѫ му отъ козинѫ. 17 И рече Саулъ на Михалѫ: [м]Защо мя излъга ты така, и пустнѫ врагъ-тъ ми, та ся отърва? И отговори Михала Саулу: Той ми рече: Пустни мя: защо да тя умъртвѭ.

18 И побѣгнѫ Давидъ, та ся отърва, и дойде при Самуила въ Рамѫ, та му извѣсти всичко що му бѣше сторилъ Саулъ: и отидохѫ, той и Самуилъ, та сѣдѣхѫ въ Навіоѳъ. 19 При това извѣстихѫ Саулу, и рекохѫ: Ето, Давидъ е въ Навіоѳъ въ Рамѫ. 20 И [н]прати Саулъ вѣстители да хванѫтъ Давида: и [о]като видѣхѫ събраніе-то на пророцы-тѣ които пророчествовахѫ, и Самуила който настояваше надъ тѣхъ, дойде Духъ Божій на Сауловы-тѣ 21 вѣстители, и [п]пророчествовахѫ и тѣ. И като ся извѣсти Саулу, прати другы вѣстители: и тѣ подобно пророчествовахѫ. 22 И прати пакъ Саулъ, третій пѫть вѣстители, а тѣ подобно пророчествовахѫ. Тогазь отиде и самъ въ Рамѫ, и дойде до голѣмый-тъ кладенецъ въ Сокхо: и попыта, и рече: Дѣ сѫ Самуилъ и Давидъ? 23 И рекохѫ: Ето, въ Навіоѳъ въ Рамѫ. И отиде тамъ въ Навіоѳъ който е въ Рамѫ: и [р]Духъ Божій дойде и на него: и като вървѣше въ пѫть-тъ си пророчествоваше, 24 додѣ дойде въ Навіоѳъ въ Рамѫ. И [с]съ-

ѣ Гл. 14; 24.
ю Ст. 17.
я Виж Ст. 21.
ѫ Ст. 13.
ѭ 2 Цар. 3; 14.
а 2 Цар. 11; 1.
б Ст. 5.

—

а Гл. 18; 1.
б Прит. 31; 8, 9.
в Быт. 42; 22. Псал. 35; 12. 109; 5. Прит. 17; 13. Іер. 18; 20.
г Сѫд. 9; 17. 12; 3. Гл. 28; 21. Псал. 119; 109.
д Гл. 17; 49, 50.
е Гл. 11; 13. 1 Лѣт. 11; 14.
ж Гл. 20; 32.
з Мат. 27; 4.
и Гл. 16; 21. 18; 2, 13.
і Гл. 16; 14. 18; 10, 11.
к Псал. 59, надписъ-тъ.
л Іис. Нав. 2; 15. Дѣян. 9; 24, 25.

* Домашенъ идолъ.
м 2 Цар. 2; 22.
н Іоан. 7; 32, 45 и др.
о Гл. 10; 5, 6. 1 Кор. 14; 3, 24, 25.
п Числ. 11; 25. Іоиль 2; 28.
р Гл. 10; 10.
с Иса. 20; 2.

блѣче и той дрехы-тѣ си, и пророчествоваше и той прѣдъ Самуила, и лѣжеше [т]голъ прѣзъ всичкый-тъ онзи день и всичкж-тж нощь. За това казуватъ: И [у]Саулъ ли е между пророцы-тѣ?

ГЛАВА 20.

1 И побѣгнж Давидъ отъ Навіоѳъ *който е* въ Рамж, та дойде, и рече прѣдъ Іонаѳана: Що сторихъ? коя е неправда-та ми, и кой е грѣхъ-тъ ми прѣдъ бащж ти, за 2 който иска душж-тж ми? А той му рече: Да не бжде: ты нѣма да умрешь: ето, баща ми нѣма да направи нищо, ни голѣмо ни малко, което да ми не обади: и защо бы скрылъ баща ми това нѣщо отъ 3 мене? не е така. И заклѣ ся Давидъ още, и рече: Баща ти знае извѣстно че азъ намѣрихъ благодать прѣдъ тебе; за това дума: Нека не знае това Іонаѳанъ, за да ся не оскърби; но живъ Господь, и жива душа-та ти, само единъ раскрачъ има 4 между мене и смърть-тж. Тогазь рече Іонаѳанъ Давиду: Каквото желае душа-та ти ще ти направіж.

5 И рече Давидъ Іонаѳану: Ето, утрѣ е [а]новъ мѣсецъ, въ който азъ имамъ обычай да сѣдіж съ царя заедно да ямъ: остави мя прочее да идж, [б]да ся скрыіж на поле-то до вечерь-тъ на третій-тъ *день*. 6 Ако баща ти съзре че мя нѣма, тогазь речй: Давидъ поиска убѣдително отъ мене дозволеніе да отиде [в]за скоро въ градъ-тъ си Виѳлеемъ; защото става тамъ годишна жьртва, за всичкый-тъ *му* родъ. 7 [г]Ако рече така: Добрѣ: *ще бжде* миръ на рабъ-тъ ти: ако ли ся разгнѣва много, да 8 знаешь че [д]зло-то е рѣшено отъ него. [е]И тъй ты ще направишь милость на рабъ-тъ си; защото [ж]си въвелъ ты рабъ-тъ си въ завѣтъ Господенъ съсъ себе си. [з]Но ако има неправда въ мене, умъртви мя ты: защо да мя доведешь при бащж си? 9 И рече Іонаѳанъ: Да ти не бжде никогa *това:* щото да знаехъ азъ наистинж че зло-то е рѣшено отъ бащж ми да дойде връзъ тебе, и да ти не извѣстіж това.

10 И рече Давидъ Іонаѳану: Кой ще ми обади, ако ти отговори баща ти жестоко? 11 А Іонаѳанъ рече Давиду: Ела да излѣ- 12 земъ на поле-то. И излѣзохж двама-та на поле-то. И рече Іонаѳанъ Давиду: Господь Богъ Израилевъ *е свидѣтель* ако, около тойзи часъ утрѣ, *или* въ третій-тъ день, като испытамъ бащж си, и ето, *има нѣщо* добро за Давида, не испратіж тогазь 13 до тебе да ти го извѣстіж, [и]Така да направи Господь Іонаѳану, и така да приложи! Ако ли баща ми е рѣшилъ зло-то противъ тебе, ще ти извѣстіж *това*, и ще тя испроводіж, и ще отидешь съ миръ: и [і]Господь да бжде съ тебе, както бѣше 14 съ бащж ми! И не само додѣ сьмъ живъ ще покажешь къмъ мене милость-тж Го- 15 сподніж, за да не умрж, Но и [к]въ вѣкъ нѣма да отсѣчешь милость-тж си отъ домъ-тъ ми: и тогазь даже когато Господь истрѣби отъ лице-то на земіж-тж 16 всякого отъ Давидовы-тѣ врагове. И направи Іонаѳанъ уговоръ съ Давидовый-тъ домъ, и *рече:* Господь [л]да изыска *отмъщеніе* отъ Давидовы-тѣ врагове. 17 И направи още Іонаѳанъ Давида да ся закълне, поради любовь-тж му, коіжто имаше къмъ него; защото [м]го обычаше както обычаше истж-тж си душж.

18 И рече му Іонаѳанъ: [н]Утрѣ е новъ мѣсецъ: и ще видятъ че тя нѣма, защото 19 сѣдалище-то ти ще бжде праздно. И *като* стоишь три дни, да слѣзешь по скоро и [о]да дойдешь на мѣсто-то, дѣто бѣше ся скрылъ въ день-тъ на онжзи работж, и 20 да сѣднешь при камыкъ-тъ Езилъ. И азъ ще устрѣліж три стрѣлы отъ странж, ка- 21 то че стрѣлямъ въ цѣль. И ето, ще пратіж момче-то *и ще му кажж:* Иди, намѣри стрѣлы-тѣ. Ако рекж нарочно на момче-то: Ето, стрѣлы-тѣ сж отъ самъ тебе, земи гы: тогазь ты ела, защото е миръ тебе, и нѣма никаквж поврѣдж, 22 [п]живъ Господь: Ако ли рекж на момче-то така: Ето, стрѣлы-тѣ сж отъ татакъ тебе: иди въ пжть-тъ си, защото Господь 23 тя е испроводилъ. А [р]за слово-то което смы говорили азъ и ты, ето, Господь *нека е свидѣтель* между мене и тебе въ вѣкъ.

24 И тъй скры ся Давидъ на поле-то: и когато дойде новомѣсечіе-то, царь-тъ сѣд- 25 нж на трьпезж-тж да яде. И сѣднж царь-тъ на сѣдалище-то си както вынжгы, на сѣдалище при стѣнж-тж: а Іонаѳанъ станж, и сѣднж Авениръ при Саула, а Давидово-то мѣсто бѣше праздно. Саулъ обаче не каза нищо прѣзъ онзи день: за- 26 щото рече въ себе си: Нѣщо му ся е слу- 27 чило та [с]не е чистъ; нечистъ ще да е. И на утринь-тж, вторый-тъ день на мѣсецъ-тъ, *пакъ* Давидово-то мѣсто бѣше праздно: и рече Саулъ на Іонаѳана сына си: Защо не дойде Іессеевъ-тъ сынъ на трь- 28 пезж-тж, нито вчера, нито днесь? И [т]отговори Іонаѳанъ Саулу: Давидъ поиска убѣдително отъ мене дозволеніе *да иде* 29 до Виѳлеемъ; И рече: Пустни мя, моліж, защото родъ-тъ ни *прави* жьртвж въ

[т] Мих. 1; 8. Вижь 2 Цар. 6; 14, 20.
[у] Гл. 10; 11.

—

[а] Числ. 10; 10. 28; 11.
[б] Гл. 19; 2.
[в] Гл. 16; 4.
[г] Вижь Втор. 1; 23. 2 Цар. 17; 4.
[д] Гл. 25; 17. Есѳ. 7; 7.
[е] Іис. Нав. 2; 14.
[ж] Ст. 16. Гл. 18; 3. 23; 18.
[з] 2 Цар. 14; 32.
[и] Руѳ. 1; 17.
[і] Іис. Нав. 1; 5. Гл. 17; 37. 1 Лѣт. 22; 11, 16.
[к] 2 Цар. 9; 1, 3, 7. 21; 7.
[л] Гл. 25; 22. Вижь Гл. 31; 2. 2 Цар. 4; 7. 21; 8.
[м] Гл. 18; 1.
[н] Ст. 5.
[о] Гл. 19; 2.
[п] Іер. 4; 2.
[р] Ст. 14; 15. Вижь Ст. 42.
[с] Лев. 7; 21. 15; 5 и др.
[т] Ст. 6.

градъ-тъ: и братъ ми, той ми заржча *да ся намѣрѭ:* сега прочее, ако сьмъ намѣрилъ благодать прѣдъ очи-тѣ ти, остави мя, молѭ, да идж, и да видѭ братія-та си. За това не дойде на царскж-тж трънезж.

30 Тогазь ся распали гнѣвъ-тъ на Саула вързъ Іонаѳана, и рече му: Сыне развращенный и отстжпный, не знаѭ ли че ты си избралъ Іессеевъ-тъ сынъ за срамъ на тебе, 31 и за срамъ на майчинж-тж ти голотж? Защото до дѣто Іессеевъ-тъ сынъ живѣе на земѭ-тж, ни ты, ни царство-то ти не ще ся утвьрди. Сега прочее прати та го доведи при мене, защото непрѣмѣнно ще 32 умре. И отговори Іонаѳанъ на бащж си Саула, та му рече: [у]Защо да ся умьртви? 33 що е сторилъ? А [ф]Саулъ хвьрли копіе-то на него, за да го удари: [х]тогазь позна Іонаѳанъ, че бѣше рѣшено отъ бащж му 34 да умьртви Давида. И станж Іонаѳанъ отъ трънезж-тж разяренъ отъ гнѣвъ и не яде хлѣбъ вторый-тъ день на мѣсецъ-тъ; защото бѣше оскърбенъ за Давида, понеже го обесчести баща му.

35 И на утринь-тж излѣзе Іонаѳанъ на поле-то въ врѣме-то което бѣхж опрѣдѣлили съ Давида, и имаше съсъ себе си едно 36 малко момче. И рече на момче-то си: Тичай, намѣри стрѣлы-тѣ, които азъ стрѣлямъ. *И* като тичаше момче-то, той устрѣли стрѣлж-тж по нататакъ отъ него. 37 И като дойде момче-то на мѣсто-то на стрѣлж-тж, коѭто бѣше Іонаѳанъ устрѣлилъ, выкнж Іонаѳанъ вслѣдъ момче-то и рече: Не е ли стрѣла-та по нататакъ 38 отъ тебе? И выкнж Іонаѳанъ вслѣдъ момче-то: Скоро, прибързай, не стой. И събра Іонаѳаново-то момче стрѣлы-тѣ, и 39 дойде при господаря си. Но момче-то не знаеше нищо: само Іонаѳанъ и Давидъ 40 знаехж работж-тж. И даде Іонаѳанъ оржжія-та си на момче-то което бѣше съ него, и рече му: Иди, занесь *гы* въ градъ-тъ.

41 *А* когато отиде момче-то станж Давидъ отъ южнж-тж странж, та паднж на лице-то си на земѭ-тж, и поклони ся три пжти: и цѣловахж ся единъ другъ, и плакахж и двама-та; но Давидъ твьрдѣ 42 много. И рече Іонаѳанъ Давиду: [ц]Иди съ миромъ, както ся заклѣхмы ный двама въ име-то Господне, и рекохмы: Господь нека е между мене и тебе, и между мое-то сѣме и твое-то сѣме въ вѣкъ! И станж та отиде: а Іонаѳанъ влѣзе въ градъ-тъ.

ГЛАВА 21.

1 И дойде Давидъ въ Нобъ, при [а]Ахимелеха священника: и [б]Ахимелехъ съ трепетъ посрѣщнж Давида, и рече му: Защо 2 си ты самъ, и нѣма никой съ тебе? И рече Давидъ на Ахимелеха священника: Царь-тъ ми заповѣда еднж работж, и рече ми: Нека не знае никой за тжзи работж за коѭто тя азъ испращамъ, нито що ти сьмъ заповѣдалъ: и опрѣдѣлихъ 3 на рабы-тѣ едикое и едикое мѣсто. И сега що имашь подъ ржкж? дай ми петь хлѣба въ ржкж. или каквото ся намира. 4 И отговори священникъ-тъ Давиду, и рече: Нѣмамъ подъ ржкж ни единъ общъ хлѣбъ, но има [в]освященни хлѣбове; [г]ако момци-тѣ сж ся упазили *чисти* поне отъ 5 жены. И отговори Давидъ на священника, и рече му: Ей, жены-тѣ сж далечь отъ насъ въ тѣзи три дни, отъ когато сьмъ излѣзлъ, и [д]съсжди-тѣ на момцы-тѣ сж чисти: и тойзи *хлѣбъ* е нѣкакъ общъ, и още понеже днесь има *другъ* освященъ 6 [е]въ съсждъ-тъ. [ж]И тъй даде му священникъ-тъ святы-тѣ *хлѣбове:* защото нѣмаше тамъ хлѣбъ, освѣнъ хлѣбове-тѣ на прѣдложеніе-то, [з]които бѣхж дигнжти отъ прѣдъ Господа, за да положатъ топлы хлѣбове въ който день ся дигнжхж 7 онѣзи. И имаше тамъ единъ человѣкъ отъ Сауловы-тѣ рабы, задьржанъ прѣзъ онзи день прѣдъ Господа; и име-то му [и]Доикъ, Едомянинъ, началникъ на Сау- 8 ловы-тѣ овчари. И рече Давидъ Ахимелеху: А нѣмашь ли тукъ подъ ржкж нѣкое копіе, или мечъ? защото нито мечъ-тъ си, нито оржжія-та си зѣхъ въ ржкж-тж си, понеже царска-та работа бѣ- 9 ше принудителна. И рече священникъ-тъ: Мечъ-тъ на Голіаѳа Филистимеца, когото ты порази [і]въ долъ-тъ Илж, [к]ето, обвитъ е въ дрехж задъ ефодъ-тъ: ако искашь да го земешь земи *го:* защото тукъ нѣма другъ освѣнъ него. И рече Давидъ: Нѣма другъ като него: дай ми го.

10 И станж Давидъ, та побѣгнж въ онзи день отъ лице-то на Саула, и отиде при 11 Анхуса Геѳскый-тъ царь. И [л]рекохж Анхусови-тѣ раби нему: Не е ли тойзи Давидъ царь на мѣсто-то? не е ли *той*, комуто взаимно пѣехж въ ликованія-та, и говорѣхж: [м]Саулъ порази тысящы-тѣ си, 12 а Давидъ тмы-тѣ си? И [н]тури Давидъ тѣзи думы въ сьрдце-то си, и уплаши ся 13 много отъ Анхуса Геѳскый-тъ царь. И измѣни образъ-тъ си прѣдъ тѣхъ, и [о]пристори ся въ лудъ между ржцѣ-тѣ имъ, и

у Гл. 19; 5. Мат. 27; 23. Лук. 23; 22.
ф Гл. 18; 11.
х Ст. 7.
ц Гл. 1; 17.

а Гл. 14; 3. Марк. 2; 26.
б Гл. 16; 4.
в Исх. 25; 30. Лев. 24; 5. Мат. 12; 4.
г Исх. 19; 15. Зах. 7; 3.
д 1 Сол. 4; 4.
е Лев. 8; 26.
ж Мат. 12; 3, 4. Марк. 2; 25, 26. Лук. 6; 3. 4.
з Лев. 24; 8, 9.
и Гл. 22; 9. Псал. 52; надписъ-тъ.
і Гл. 17; 2, 50.
к Вижь Гл. 31; 10.
л Псал. 56; надписъ-тъ.
м Гл. 18; 7. 29; 5.
н Лук. 2; 19.
о Псал. 34; надписъ-тъ.

правѣше бѣлѣзы по врата-та на двери-тѣ, и оставяше лигы-тѣ си да текѫтъ по брадѫ-тѫ му. 14 Тогазь рече Анхусъ на рабы-тѣ си: Ето, вы видите че е лудъ тойзи человѣкъ; защо го доведохте при мене? 15 Луди ли ми сѫ потрѣбали, та сте довели тогози да прави лудины прѣдъ мене? той ли ще влѣзе въ домъ-тъ ми?

ГЛАВА 22.

1 И тръгнѫ Давидъ отъ тамъ, та ся [а]отърва [б]въ пещерѫ-тѫ Одолламъ: и когато чухѫ братія-та му, и всичкый му бащинъ домъ, слѣзохѫ тамъ при него. 2 И [в]събрахѫ ся при него всякой който бѣше въ утѣсненіе, и всякой длъжникъ, и всякой оскърбенъ: и станѫ началникъ надъ тѣхъ: и така бѣхѫ съ него до четыристотинъ мѫжіе.

3 И отиде Давидъ отъ тамъ въ Масфѫ на Моавъ: та рече на Моавскый-тъ царь: Нека дойдѫтъ, молѭ, баща ми и майка ми при васъ, додѣ познаѭ що ще стори съ мене Богъ. 4 И изведе гы прѣдъ Моавскый-тъ царь: та живѣехѫ съ него прѣзъ всичко-то врѣме въ което Давидъ бѣше въ крѣпость-тѫ. 5 А пророкъ [г]Гадъ рече Давиду: Не оставай въ крѣпость-тѫ; иди, та влѣзь въ Іудинѫ-тѫ земѭ. Тогазь отиде Давидъ, та влѣзе въ дѫбравѫ-тѫ Ареѳъ.

6 А като чу Саулъ че ся яви Давидъ, и мѫжіе-тѣ които бѣхѫ съ него, (а Саулъ сѣдѣше въ Гаваѭ *подъ* дърво-то въ Рамѫ и имаше копіе-то си въ рѫкѫ-тѫ си, и всичкы-тѣ му раби стоехѫ прѣдъ него:) 7 Тогазь рече Саулъ на рабы-тѣ си които стоехѫ прѣдъ него: Чуйте сега, Веніаминци: да ли ще Іессеевый-тъ сынъ на всинца ви [д]да даде нивы и лозія, *и* всинца васъ ще направи ли тысящницы и сотницы, 8 Та да направите всинца вы заговоръ противъ мене, и да нѣма никой да ми каже на ухо-то че [е]сынъ ми е направилъ уговоръ съ Іессеевый-тъ сынъ, и да нѣма ни единъ отъ васъ да го боли сърдце-то за мене, или да ми каже на ухо-то, че сынъ ми подигнѫ рабъ-тъ ми противъ мене да тури засадѫ, както днесь?

9 И отговори [ж]Доикъ Едомянинъ-тъ, който бѣше опрѣдѣленъ надъ Сауловы-тѣ рабы, и рече: Видѣхъ Іессеевъ-тъ сынъ че дойде въ Нобъ [з]при Ахимелеха [и]Ахитовъ-тъ сынъ: 10 Който [і]попыта Господа за него, и [к]даде му хранѫ, и му даде мечъ-тъ на Голіаѳа Филистимецъ-тъ.

11 Тогазь прати царь-тъ да выкнѫтъ Ахимелеха Ахитовъ-тъ сынъ, священника, и всичкый-тъ му бащинъ домъ, священницы-тѣ които бѣхѫ въ Нобъ: и дойдохѫ всичкы-тѣ при царя. 12 И рече Саулъ: Чуй сега, сыне Ахитововъ. А той отговори: Ето мя, господарю мой. 13 И рече му Саулъ: Защо направихте заговоръ противъ мене, ты и Іессеевый-тъ сынъ, та си му далъ хлѣбъ, и мечъ, и си попыталъ Бога за него, да ся подигне противъ мене, и да тури засадѫ, както днесь? 14 И отговори Ахимелехъ на царя и рече: И кой е между всичкы-тѣ ти рабы както Давидъ вѣренъ, и зеть царевъ, и *има свободенъ входъ при тебе, и почитаемъ въ домъ-тъ ти? 15 Днесь ли начнѫхъ да пытамъ Бога за него? Да не бѫде! нека не възложи царь-тъ нищо върхъ рабъ-тъ си, *нито* върхъ всичкый-тъ ми бащинъ домъ; защото рабъ-тъ ти не знае нищо за всичко това, *ни* малко ни много. 16 И рече царь-тъ: Непрѣмѣнно ще умрешь, Ахимелехе, ты и всичкый ти бащинъ домъ. 17 И рече царь-тъ на скороходцы-тѣ които стоехѫ прѣдъ него: Обърнѣте ся, та умъртвѣте священницы-тѣ Господни; понеже иматъ и тѣ рѫкѫ-тѫ си съ Давида, и понеже познахѫ че той бѣгаше, и не ми извѣстихѫ *това.* Но цареви-тѣ раби [л]не рачихѫ да прострѫтъ рѫцѣ-тѣ си за да нападнѫтъ върхъ священницы-тѣ Господни. 18 И рече царь-тъ на Доика: Обърни ся ты, та нападни на священницы-тѣ. И обърнѫ ся Доикъ Едомянинъ-тъ, и нападнѫ на священницы-тѣ, та [м]уби прѣзъ онзи день осмдесеть и петь мѫжіе които носѣхѫ ленѣнъ ефодъ. 19 И [н]Нобъ, градъ-тъ на священницы-тѣ порази съ остро-то на ножъ-тъ, мѫжіе и жены, дѣца и младенцы на цицѫ, и говеда, и ослы, и овцы, съ остро-то на ножъ-тъ.

20 И [о]избави ся единъ отъ синове-тѣ на Ахимелеха Ахитовъ-тъ сынъ, на име Авіаѳаръ, та [п]побѣгнѫ въ слѣдъ Давида. 21 И извѣсти Авіаѳаръ Давиду, че изби Саулъ священницы-тѣ Господни. 22 И рече Давидъ Авіаѳару: Знаяхъ въ онзи день, въ който Доикъ Едомянинъ-тъ бѣше тамъ, че непрѣмѣнно щѣше да обади на Саула: азъ станѫхъ причина за смърть-тѫ на всичкы-тѣ человѣцы отъ бащинъ-тъ ти домъ. 23 Сѣди съ мене, не бой ся; защото [р]онзи който иска мой-тъ животъ, иска и твой-тъ; но ты ще бѫдешь съ мене въ безопасность.

ГЛАВА 23.

1 И извѣстихѫ Давиду, и рекохѫ: Ето, Филистимци-тѣ ратуватъ [а]противъ Кеи-

[а] Псал. 57; *надписъ-тъ* 142; надписъ-тъ.
[б] 2 Цар. 23; 13.
[в] Сѫд. 11; 3.
[г] 2 Цар. 24; 11. 1 Лѣт. 21; 9. 2 Лѣт. 29; 25.
[д] Гл. 8; 14.
[е] Гл. 18; 3. 20; 30.
[ж] Гл. 21; 7. Псал. 52; надписъ-тъ и Ст. 1, 2, 3.
[з] Гл. 21; 1.
[и] Гл. 14; 3.
[і] Числ. 27; 21.
[к] Гл. 21; 6, 9.
* *Или* ходящъ по твои-тѣ повелѣнія.
[л] Вижь Исх. 1; 17.
[м] Вижь Гл. 2; 31.
[н] Ст. 9, 11.
[о] Гл. 23; 6.
[п] Гл. 2; 33.
[р] 3 Цар. 2; 26.

—

[а] Іис. Нав. 15; 44.

2 лж, и разграбятъ гумна-та. И [б]попыта Давидъ Господа, и рече: Да идж ли, и да поразіѭ тѣзи Филистимцы? И рече Господь Давиду: Иди, та порази Филистимцы-тѣ, и избави Кеилж. 3 И рекохж Давидови-тѣ мжжіе нему: Ето, ный тукъ въ Іудеіѭ ся боимъ; а колко повече, ако отидемъ въ Кеилж противъ Филистимскы-тѣ воинства? 4 За то пакъ попыта Давидъ Господа. И отговори му Господь, и рече: Стани, слѣзь въ Кеилж; защото ще прѣдамъ Филистимцы-тѣ въ ржкж-тж ти. 5 Тогазь дойде Давидъ и мжжіе-тѣ му въ Кеилж и ратова съ Филистимцы-тѣ, и зѣ скотове-тѣ имъ, и порази гы съ голѣмо пораженіе. И избави Давидъ Кеилскы-тѣ жители. 6 (А когато Авіаѳаръ Ахимелеховъ-тъ сынъ [в]побѣгнж при Давида въ Кеилж, той бѣше слѣзлъ съ ефодъ въ ржкж-тж си).

7 И извѣсти ся Саулу че дойде Давидъ въ Кеилж. И рече Саулъ: Богъ го прѣдаде въ ржкж-тж ми: защото влѣзе и ся затвори въ градъ, който има врата и вереи. 8 И свыка Саулъ всичкы-тѣ людіе на брань, да слѣзжтъ въ Кеилж, да обсадятъ Давида и говы-тѣ мжжіе. 9 И Давидъ ся научи че Саулъ кроеше зло противъ него: и [г]рече на Авіаѳара священника: Донеси тукъ ефодъ-тъ. 10 И рече Давидъ: Господи Боже Израилевъ, рабъ-тъ ти чу наздраво че Саулъ иска да дойде въ Кеилж, [д]да съсыпе градъ-тъ заради мене. 11 Ще мя прѣдадxтъ ли Кеилскы-тѣ мжжіе въ ржкж-тж му? ще слѣзе ли Саулъ както чу рабъ-тъ ти? Господи Боже Израилевъ, обяви, моліѭ ся, на рабъ-тъ си. 12 И рече Господь: Ще слѣзе. Рече пакъ Давидъ: Ще прѣдадxтъ ли Кеилскы-тѣ мжжіе мене и мжжіе-тѣ ми въ ржкж-тж на Саула? И рече Господь: Ще прѣдадxтъ. 13 Тогазь Давидъ и мжжіе-тѣ му, [е]до шестстотинъ души, дигнжхж ся та излѣзохж изъ Кеилж и отидохж дѣто могохж. И извѣсти ся Саулу, че ся избави Давидъ отъ Кеилж: за това ся остави да не излѣзе. 14 А Давидъ сѣднж въ пустыніѭ-тж, въ крѣпкы мѣста, и сѣдѣше на [ж]еднж горж въ пустыніѭ-тж [з]Зифъ. [и]И търсѣше го Саулъ всякой день: но Богъ не го прѣдаде въ ржкж-тж му. 15 И видѣ Давидъ че излѣзе Саулъ за да иска животъ-тъ му: и Давидъ бѣше въ пустыніѭ-тж Зифъ, вжтрѣ въ джбравж-тж.

16 Тогазь станж Іонаѳанъ, Сауловый сынъ, та отиде при Давида въ джбравж-тж, и 17 укрѣпи ржкж-тж му въ Бога. И рече му: Не бой ся; защото нѣма да тя намѣри ржка-та на бащж ми Саула: и ты ще царувашь надъ Израиля, а азъ ще бждж вторый по тебе: [і]ей Саулъ баща ми знае това. 18 И [к]направихж двама-та завѣтъ прѣдъ Господа: и сѣдѣше Давидъ вжтрѣ въ джбравж-тж, а Іонаѳанъ си отиде въ домъ-тъ си.

19 А [л]Зифци-тѣ възлѣзохж при Саула въ Гаваіѭ, и рекохж: Не е ли скрытъ Давидъ у насъ въ крѣпкы мѣста вжтрѣ въ джбравж-тж, на хълмъ-тъ Ехелж, който е къмъ югъ отъ Іесимонъ? 20 Сега прочее, царю, слѣзь, споредъ всичко-то желаніе на душж-тж си за да слѣзешь: а [м]наше дѣло ще бжде, да го прѣдадемъ въ ржкж-тж на царя. 21 И рече Саулъ: Благословени вы отъ Господа, защото мя пожалихте. 22 Идѣте прочее, увѣрѣте ся по точно, научѣте ся и виждте мѣсто-то му, дѣто стжпа нога-та му, кой го е видѣлъ тамъ? защото ми казахж че е много коваренъ. 23 И тъй виждте и научѣте ся въ кое отъ всичкы-тѣ скрышны мѣста е скрытъ, и като ся извѣстите вървѣте ся при мене: и ще идж съ васъ: и ако е въ тжзи земіѭ, непрѣмѣнно ще го издиріѭ между всичкы-тѣ тысящы Іудины. 24 И станжхж, та отидохж въ Зифъ прѣди Саула. А Давидъ и мжжіе-тѣ му бѣхж въ пустыніѭ-тж [н]Маонъ, на поле-то къмъ югъ отъ Іесимонъ.

25 И тъй отиде Саулъ и мжжіе-тѣ му да *го* търсятъ. И извѣсти ся това Давиду: заради това слѣзе въ камыкъ-тъ, и сѣдѣше въ пустыніѭ-тж Маонъ. И като чу Саулъ, завтече ся слѣдъ Давида въ пустыніѭ-тж Маонъ. 26 И Саулъ ходѣше отъ еднж-тж странж на горж-тж, а Давидъ и мжжіе-тѣ му отъ другж-тж странж на горж-тж: и [о]побързa Давидъ да побѣгне отъ лице-то на Саула: но Саулъ и мжжіе-тѣ му [п]заобыколихж Давида и говы-тѣ мжжіе, да гы хванжтъ. 27 И [р]дойде вѣститель при Саула, та рече: Побързай та ела, защото Филистимци-тѣ нападнжхж на земіѭ-тж. 28 За това ся върнж Саулъ да не гони Давида, та отиде противъ Филистимцы-тѣ: за това нарекохж онова мѣсто *Села-аммалекоѳъ.

ГЛАВА 24.

1 Слѣдъ това Давидъ възлѣзе отъ тамъ та сѣднж въ крѣпкы-тѣ мѣста на [а]Енъ-гаддй. 2 И [б]като ся върнж Саулъ отъ да гони Филистимцы-тѣ, извѣстихж му, и рекохж: Ето, Давидъ е въ пустыніѭ-тж Енъ-гаддй. 3 Тогазь зѣ Саулъ три тысящы

б Ст. 4, 6, 9. Гл. 30; 8. 2 Цар. 5; 19, 23.
в Гл. 22; 20.
г Числ. 27; 21. Гл. 30; 7.
д Гл. 22; 19.
е Гл. 22; 2. 25; 13.
ж Псал. 11; 1.
з Іис. Нав. 15; 55.
и Псал. 54; 3, 4.
і Гл. 24; 20.
к Гл. 18; 3. 20; 16, 42. 2 Цар. 21; 7.
л Вижь Гл. 26; 1. Псал. 54; надписъ-тъ.
м Псал. 54; 3.
н Іис. Нав. 15; 55. Гл. 25; 2.
о Псал. 31; 22.
п Псал. 17; 9.
р Вижь 4 Цар. 19; 9.
* Камыкъ на дѣленія.

—

а 2 Лѣт. 20; 2.
б Гл. 23; 28.

мѫжіе, избранны отъ всичкый Израиль, та [в]отиде да търси Давида и мѫжіе-тѣ 4 му по скалы-тѣ на дивы-тѣ козы. И дойде въ ограды-тѣ на овцы-тѣ при пѫть-тъ, дѣто имаше пещера: и [г]влѣзе Саулъ [д]за нуждѫ-тѫ си: а [е]Давидъ и мѫжіе-тѣ му 5 сѣдѣхѫ понавѫтрѣ въ пещерѫ-тѫ. И [ж]рекохѫ мѫжіе-тѣ Давидови нему: Ето день-тъ, за който ти говорй Господь, и рече: Ето, азъ ще прѣдамъ непріятеля ти въ рѫкѫ-тѫ ти, и ще му направишь както ти ся види добро. Тогазь станѫ Давидъ, та отрѣза скрышно полѫ-тѫ на Сауловѫ-тѫ мантіѭ. 6 И слѣдъ това, [з]сърдце-то на Давида ся растрепера, понеже отрѣза по-7 лѫ-тѫ на Саула. И рече на мѫжіе-тѣ си: [и]Да ми не даде Господь, да направіѭ това нѣщо на господаря си, помазанникъ-тъ Господень, да туріѭ рѫкѫ-тѫ си на него; защото е помазанникъ Господень.

8 И [і]възбрани Давидъ мѫжіе-тѣ си съ тѣзи рѣчи, и не гы остави да станѫтъ противъ Саула. А Саулъ станѫ отъ пе-9 щерѫ-тѫ, та отиде по пѫть-тъ си. И слѣдъ това станѫ Давидъ, та излѣзе изъ пещерѫ-тѫ, и извыка отзадъ Саула и рече: Господарю мой царю. И когато погледнѫ Саулъ назадъ си, Давидъ ся наведе съ лице-то си до земіѭ-тѫ, та *му* ся 10 поклони. И рече Давидъ Саулу: [к]Защо слушашь думы-тѣ на человѣцы, които 11 думатъ: Ето, Давидъ иска зло-то ти? Ето тойзи день видѣхѫ очи-тѣ ти, какъ тя прѣдаде Господь въ рѫкѫ-тѫ ми днесь въ пещерѫ-тѫ: и едни рекохѫ да тя убіѭ: но око-то ми тя пожали; и рѣкохъ: Не щѫ да туріѭ рѫкѫ вързъ господаря си; защото е помазанникъ Господень. 12 Виждь още, отче мой, виждь даже полѫ-тѫ на мантіѭ-тѫ си въ рѫкѫ-тѫ ми: и отъ това че отрѣзахъ полѫ-тѫ на мантіѭ-тѫ ти, а не тя убихъ, познай и виждь, че [л]нѣма злобѫ нито прѣстѫпленіе въ рѫкѫ-тѫ ми, и не сьмь съгрѣшилъ противъ тебе: [м]но ты гонишь жи-13 вотъ-тъ ми за да го отнемешь. [н]Нека сѫди Господь между мене и тебе, и да ми отмьсти Господь отъ тебе: но моя-та рѫ-14 ка не ще да бѫде на тебе. Както говори пословица-та на древни-тѣ: Отъ беззаконны-тѣ излази беззаконіе: но моя-та 15 рѫка не ще да бѫде вързъ тебе. Подирь кого е излѣзлъ Израилевый царь? подирь кого тичашь ты? [о]подирь умрѣло куче ли, [п]подирь еднѫ бълхѫ ли?

16 [р]Господь прочее нека е сѫдія, и нека сѫди между мене и тебе: и [с]нека види, [т]и нека мя защити, и нека мя избави 17 отъ рѫкѫ-тѫ ти. И като свърши Давидъ да говори тѣзи думы Саулу, рече Саулъ: [у]Твой-тъ ли гласъ е тойзи, чадо мое Давиде? И възвыси Саулъ гласъ-тъ си, и 18 плака: И [ф]рече Давиду: [х]Ты си по праведенъ отъ мене; защото [ц]ты ми въздаде 19 добро, а азъ ти въздадохъ зло. И ты показа днесь колко добро ми си направилъ; защото [ч]като мя заключи Господь 20 въ рѫцѣ-тѣ ти, ты мя не уби. И кой като намѣри врагъ-тъ си, бы го оставилъ да отиде по пѫть-тъ си безъ поврѣдѫ? Господь прочее да ти въздаде добро, за онова което ми ты направи тойзи день. 21 И сега, ето, [ш]познавамъ че наистинѫ ты ще ся въцаришь, и царство-то Израилево 22 ще ся утвърди въ рѫкѫ-тѫ ти. [щ]Сега прочее закьлни ми ся въ Господа, [ъ]че нѣма да истрѣбишь сѣме-то ми слѣдъ мене, и че нѣма да погубишь име-то ми отъ домъ-тъ на отца ми. И заклѣ ся Давидъ 23 Саулу. И отиде си Саулъ въ домъ-тъ си: а Давидъ и мѫжіе-тѣ му възлѣзохѫ [ы]въ крѣпость-тѫ.

ГЛАВА 25.

1 И [а]умрѣ Самуилъ: и събрахѫ ся всичкый Израиль, та го [б]плакахѫ, и погребохѫ го въ домъ-тъ му въ Рамѫ. И станѫ Давидъ, та слѣзе въ пустыніѭ-тѫ [в]Фаранъ.

2 И имаше единъ человѣкъ [г]въ Маонъ, на когото работа-та бѣше [д]на Кармилъ, и тойзи человѣкъ бѣше много голѣмъ, и имаше три тысящи овцы, и тысящѫ козы: и стрижеше овцы-тѣ си на Кармилъ. 3 И име-то на человѣка бѣше Навалъ, а име-то на женѫ му Авигея: и жена-та бѣше благоразумна, и краснолична, и человѣкъ-тъ жестокъ, и лукавъ въ работы-тѣ *си*, и той бѣше *отъ родъ-тъ на Хале-4 ва. И чу Давидъ въ пустыніѭ-тѫ, че [е]На-5 валъ стрижеше овцы-тѣ си. И проводи Давидъ десеть момка, и рече Давидъ на момцы-тѣ: Възлѣзте на Кармилъ, та идѣте при Навала, и поздравѣте го въ име-то 6 ми. И да речете: Да си живъ! [ж]миръ и на тебе, миръ и на домъ-тъ ти, миръ и 7 на всичко що имашь! И сега чухъ че имашь стригачы: ето, овчари-тѣ ти, които бѣхѫ съ насъ, не гы поврѣдихмы, [з]нито

в Псал. 38; 12.
г Псал. 141; 6.
д Сѫд. 3; 24.
* *Евр.* да покрые нозѣ-тѣ си.
е Псал. 57; надписъ-тъ. 142; надписъ-тъ.
ж Гл. 26; 8.
з 2 Цар. 24; 10.
и Гл. 26; 11.
і Псал. 7; 4. Мат. 5; 44. Рим. 12; 17, 19.
к Псал. 141; 6. Прит. 16; 28. 17; 9.
л Псал. 7; 3. 35; 7.
м Гл. 26; 20.
н Быт. 16, 5. Сѫд. 11; 27. Гл. 26; 10. Іов. 5; 8.
о Гл. 17; 43. 2 Цар. 9; 8.
п Гл. 26; 20.
р Ст. 13.
с 2 Лѣт. 24; 22.
т Псал. 35; 1. 43; 1. 119; 154. Мих. 7; 9.
у Гл. 26; 17.
ф Гл. 26; 21.
х Быт. 38; 26.
ц Мат. 5; 44.
ч Гл. 26; 23.
ш Гл. 23; 17.
щ Быт. 21; 23.
ъ 2 Цар. 21; 6, 8.
ы Гл. 23; 29.

а Гл. 28; 3.
б Числ. 20; 29. Втор. 34; 8.
в Быт. 21; 21. Псал. 120; 5.
г Гл. 23; 24.
д Іис. Нав. 15; 55.
* *Или* кучешкый.
е Быт. 38; 13. 2 Цар. 13; 23.
ж 1 Лѣт. 12; 18. Псал. 122; 7 Лук. 10; 5.
з Ст. 15, 21.

имъ ся нѣщо изгуби, прѣзъ всичко-то
8 врѣме въ което бѣхѫ на Кармилъ. Попитай момцы-тѣ си, и ще ти кажѫтъ. И сега нека намѣрятъ *тѣзи* момци благодать прѣдъ очи-тѣ ти, защото [и]въ добръ день дойдохмы: дай, молѭ, каквото ти дава рѫка, на рабы-тѣ си, и на сына си
9 Давида. И дойдохѫ Давидови-тѣ момци та говорихѫ Навалу, споредъ всичкы тѣзи думы въ име-то на Давида, и прѣ-
10 станѫхѫ. Но Навалъ отговори на Давидовы-тѣ рабы, и рече: [і]Кой е Давидъ? и кой е Іессеевъ-тъ синъ? много сѫ станѫли днесь раби-тѣ, които бѣгатъ всякой
11 отъ господаря си. [к]И тъй ще земѫ ли хлѣбъ-тъ си, и водѫ-тѫ си, и заклано-то си, което заклахъ за стригачы-тѣ си, та да *гы* дамъ на человѣцы които не познавамъ
12 отъ кѫдѣ сѫ? И върнѫхѫ ся Давидови-тѣ момци на пѫть-тъ си, та си отидохѫ, и като дойдохѫ извѣстихѫ му всичкы
13 тѣзи думы. И рече Давидъ на мѫжіе-тѣ си: Прѣпашѣте всякой мечъ-тъ си: и прѣпасахѫ всякой мечъ-тъ си: така и Давидъ прѣпаса мечъ-тъ си: и възлѣзохѫ вслѣдъ Давида до четыри стотинъ мѫжіе: а двѣстѣ останѫхѫ [л]при съсѫды-тѣ.

14 А единъ отъ момцы-тѣ извѣсти на Авигеѭ, Наваловѫ-тѫ женѫ, и рече: Ето, Давидъ прати вѣстители отъ пустынѭ-тѫ за да поздрави нашій-тъ господарь, а той
15 *люто имъ говори. Но тѣзи мѫжіе бѣхѫ много добри къмъ насъ, и [м]не ся повредихмы, нито изгубихмы нѣщо, колкото врѣме ся дружихмы съ тѣхъ, когато бѣх-
16 мы въ поле-то: [н]Бѣхѫ като стѣна около насъ и нощя и деня, прѣзъ всичко-то врѣме въ което бѣхмы съ тѣхъ, и пасѣх-
17 мы овцы-тѣ. И сега, познай и виждь ты какво ще направишь; защото [о]зло-то ся изрече противъ господаря ни, и противъ всичкый-тъ му домъ; понеже е [п]человѣкъ толкозъ лошъ, щото никой не може да
18 му продума. Тогазь побърза Авигея, та [р]зѣ двѣстѣ хлѣба, и два мѣха вино, и петь овцы приготвены, и петь мѣры жито пържено, и сто грозда сухо гроздіе, и двѣстѣ низаницы смоквы, и тури *гы* на
19 ослы. И рече на момчета-та си: [с]Вървѣте прѣдъ мене: ето, азъ идѫ слѣдъ васъ.
20 Но на Навала, мѫжа си, не обади. И като сѣдѣше тя на оселъ-тъ, и слазѣше подъ покровъ-тъ на горѫ-тѫ, ето, Давидъ и мѫжіе-тѣ му слазѣхѫ къмъ неѭ: и
21 срѣщнѫ гы. А Давидъ бѣше реклъ: Напраздно наистинѫ упазихъ всичко що имаше той въ пустынѭ-тѫ, и не ся изгуби ни едно отъ всичко що имаше: и [т]въз-
22 даде ми зло за добро. [у]Така да направи Богъ на Давидовы-тѣ неприятели, и така да приложи, [ф]ако до утрѣшнѫ-тѫ зорѫ оставѭ отъ всичко що е негово [х]†единъ кракъ.

23 И като видѣ Авигея Давида, побърза, та [ц]слѣзе отъ оселъ-тъ, и паднѫ прѣдъ
24 Давида на лице, та ся поклони доземи, И припаднѫ на нозѣ-тѣ му, и рече: На мене, *нека е* тая неправда, господарю мой: и нека говори, молѭ, раба-та ти въ уши-тѣ ти, и послушай слова-та на рабѫ-тѫ
25 си. Нека не даде господарь-тъ ми, молѭ, никакво вниманіе на тойзи лошъ человѣкъ, Навала: защото споредъ име-то си, такъвъ е: **Навалъ е име-то му, и безуміе е съ него: а пакъ азъ твоя-та раба, не видѣхъ момцы-тѣ на господаря си,
26 които си проводилъ. Сега прочее, Господарю мой, [ч]живъ Господь и жива душа-та ти, Господь [ш]тя удържа отъ да влѣзешь въ кръвь, и [щ]да отмьстишь съ рѫкѫ-тѫ си: а сега [ъ]врази-тѣ ти, и тѣзи които искатъ зло на господаря ми, нека
27 сѫ като Навала. И сега [ы]тойзи ††подарокъ, който донесе твоя-та раба на господаря си, нека ся даде на момцы-тѣ
28 които слѣдуватъ господаря ми. Прости, молѭ, съгрѣшеніе-то на рабѫ-тѫ си: защото [ь]Господь несумнѣнно ще направи на господаря ми домъ твърдъ, понеже [ѣ]господарь-тъ ми ратува брани-тѣ Господни, и [ю]зло не ся намѣри въ тебе нико-
29 га. Ако и да ся е дигнѫлъ человѣкъ, да тя гони, и да иска душѫ-тѫ ти, душа-та обаче на господаря ми ще бѫде вързана въ вързаницѫ-тѫ на живота при Господа Бога твоего: а души-тѣ на неприятели-тѣ ти, тѣхъ [я]ще захвърли като отъ
30 срѣдъ пращѫ. И когато направи Господь на господаря ми по всичкы-тѣ благости които е говорилъ за тебе, и тя постави
31 управитель надъ Израиля, Тогазь това да ти не бѫде съблазнь, нито прѣпъваніе сърдечно на господаря ми, че си пролѣлъ неповиннѫ кръвь, или че господарь-тъ ми е отмьстилъ самъ за себе си: но когато Господь направи добро на господаря ми, тогазь помени рабѫ-тѫ си.

32 И рече Давидъ на Авигеѭ: [ѫ]Благословенъ Господь Богъ Израилевъ, който тя
33 прати тойзи день да мя посрѣщнешь. И благословенъ съвѣтъ-тъ ти, и благословена ты, [ѭ]която мя упази тойзи день да

[и] Неем. 8; 10. Есѳ. 9; 19.
[і] Сѫд. 9; 28. Псал. 73; 7, 8. 123; 3, 4.
[к] Сѫд. 8; 6.
[л] Гл. 30; 24.
* Евр. нападнѫ върхъ тѣхъ.
[м] Ст. 7.
[н] Исх. 14; 22. Іов. 1; 10.
[о] Гл. 20; 7.
[п] Втор. 13; 13. Сѫд. 19; 22.
[р] Быт. 32; 13. Прит. 18; 16. 21; 14.
[с] Быт. 32; 16, 20.
[т] Псал. 109; 5. Прит. 17; 13.
[у] Руѳ. 1; 17. Гл. 3; 17. 20; 13, 16.
[ф] Ст. 34.
[х] 3 Цар. 14; 10. 21; 21. 4 Цар. 9; 8.
† Евр. пикаѭщій въ стѣнѫ.
[ц] Іис. Нав. 15; 18. Сѫд. 1; 14.
** Безуменъ.
[ч] 4 Цар. 2; 2.
[ш] Быт. 20; 6. Ст. 33.
[щ] Рим. 12; 19.
[ъ] 2 Цар. 18; 32.
[ы] Быт. 33; 11. Гл. 30; 26. 4 Цар. 5; 15.
†† Евр. благословеніе.
[ь] 2 Цар. 7; 11, 27. 3 Цар. 9; 5. 1 Лѣт. 17; 10, 25.
[ѣ] Гл. 18; 17.
[ю] Гл. 24; 11.
[я] Іер. 10; 18.
[ѫ] Быт. 24; 27. Исх. 18; 10. Псал. 41; 13. 72; 18. Лук. 1; 68.
[ѭ] Ст. 26.

не влѣзж въ кръвь и да си отмъстіж съ ржкж-тж си. 34 Защото наистинж, живъ е Господь Богъ Израилевъ, [а]който мя възбрани отъ да ти сторіж зло, ако не бѣше побързала да дойдешь да мя посрѣщнешь, [б]нѣмаше да остане Навалу до утрѣшнж-тж зорж нито единъ кракъ нѣщо. 35 И зѣ Давидъ отъ ржкж-тж ѝ онова що му бѣ донесла: и рече ѝ: [в]Възлѣзь въ домъ-тъ си съ миръ: виждь, послушахъ гласъ-тъ ти, и [г]пріехъ лице-то ти.

36 И дойде Авигея при Навала: и ето, [д]той имаше пиръ въ домъ-тъ си, като пиръ царскый: и сърдце-то Навалово *бѣше* весело въ него, и той бѣше крайно піянъ: заради това му не извѣсти нищо, ни мало ни голѣмо до утрѣшнж-тж зорж. 37 Но на утринь-тж като ся истрѣзви Навалъ, исказа му жена-та му тѣзи работы: и примрѣ сърдце-то му въ него, и станж като камыкъ. 38 И *слѣдъ* десеть дни почти, порази Господь Навала и умрѣ.

39 И когато чу Давидъ че умрѣ Навалъ, рече: [е]Благословенъ Господь, [ж]който сжди сждъ-тъ ми *за* поношеніе-то ми отъ Навала, и [з]възбрани рабъ-тъ си отъ злото: и [и]Наваловж-тж злобж обърнж Господь на главж-тж му! И прати Давидъ та говори на Авигеіж, да іж земе за женж за себе си. 40 И дойдохж Давидови-тѣ раби при Авигеіж, въ Кармилъ, та ѝ говорихж и рекохж: Давидъ ны прати при тебе, та тя земе за женж за себе си. 41 И станж та ся поклони съ лице-то си доземи, и рече: Ето, [і]*нека е* раба-та ти слугыня да мые нозѣ-тѣ на рабы-тѣ на господаря си. 42 И побърза Авигея, та станж и качи ся на оселъ-тъ, заедно съ петь нейны момичета които отивахж вслѣдъ неіж: и отиде вслѣдъ Давидовы-тѣ вѣстители, и станж му жена. 43 Давидъ зѣ още и Ахиноамъ [к]отъ Іезраель: [л]и тѣзи двѣ-тѣ бѣхж му жены. 44 А Саулъ бѣше далъ [м]Михалж, дъщеріж си, Давидовж-тж женж, на Фалтія Лаисовъ-тъ сынъ, който бѣше отъ [н]Галлимъ.

ГЛАВА 26.

1 А дойдохж Зифейци-тѣ при Саула въ Гаваіж, и рекохж: [а]Не крые ли ся Давидъ въ хълмъ-тъ Ехелж, срещж Іесимонъ? 2 И станж Саулъ, та слѣзе въ Зифскж-тж пустыніж, и имаше съсъ себе си три тысящы избранны мжжіе отъ Израиля, да търси Давида въ Зифскж-тж пустыніж. 3 И расположи станъ-тъ си Саулъ на хълмъ-тъ Ехелж, който е срещж Іесимонъ, при пжть-тъ. А Давидъ сѣдѣше въ пустыніж-тж, и видѣ че Саулъ идѣше отдирѣ му въ пустыніж-тж. 4 За това прати Давидъ съгледатели, та ся научи че Саулъ наистинж дойде.

5 И станж Давидъ та дойде на мѣсто-то дѣто Саулъ бѣше расположилъ станъ-тъ си: и съгледа Давидъ мѣсто-то дѣто лѣжеше Саулъ, и [б]Авениръ Нировый сынъ военачалникъ-тъ му. А Саулъ лѣжеше въ оплотъ-тъ отъ кола-та, и людіе-тѣ бѣхж расположени около него. 6 Тогазь отговори Давидъ и рече на Ахимелеха Хеттеянинъ-тъ, и на Ависея [в]сынъ-тъ Саруинъ, братъ-тъ на Іоава: [г]Кой ще слѣзе съ мене при Саула въ станъ-тъ? И рече Ависей: Азъ ще слѣзж съ тебе. 7 И тъй дойдохж Давидъ и Ависей прѣзъ нощь при людіе-тѣ: и ето, Саулъ лѣжеше заспалъ въ оплотъ-тъ отъ кола-та, и копіе-то му забито въ земіж-тж при главж-тж му: а Авениръ и людіе-тѣ лѣжехж около него. 8 Тогазь рече Ависей Давиду: Богъ заключи днесь врагъ-тъ ти въ ржкж-тж ти: и сега да го поразіж съ копіе-то дори до земіж-тж за еднъждь и нѣма да повторіж върхъ него. 9 А Давидъ рече на Ависея: Да го не погубишь: защото [д]кой може тури ржкж на помазанника Господень и да е неповиненъ? 10 И рече още Давидъ: Живъ Господь, [е]Господь ще го порази: или [ж]день-тъ му ще дойде, и ще умре: или [з]ще влѣзе въ брань, и ще ся свърши. 11 [и]Да ми не бжде отъ Господа, да туріж ржкж на помазанника Господень! Но земи сега, моліж, копіе-то което е при главж-тж му, и кърчагъ-тъ съ водж-тж та да си отидемъ. 12 И тъй зѣ Давидъ копіе-то и кърчагъ-тъ съ водж-тж, отъ при главж-тж на Саула: та си отидохж, и никой не видѣ, и никой не усѣти, и никой не ся събуди; защото всичкы-тѣ спѣхж, понеже [і]дълбокъ сънъ отъ Господа бѣ паднжлъ на тѣхъ.

13 Тогазь минж Давидъ на срещж, та застанж на върхъ-тъ на горж-тж отъ далечь: между тѣхъ имаше голѣмо разстояніе. 14 И извыка Давидъ къмъ людіе-тѣ, и къмъ Авенира Нировъ-тъ сынъ и говорѣше: Не отговаряшь ли, Авенире? И отговори Авениръ та рече: Кой си ты дѣто выкашь къмъ царя? 15 И рече Давидъ Авениру: Не си ли мжжъ ты? и кой е подобенъ тебѣ между Израиля? а защо не пазишь господаря си царь-тъ? понеже влѣзе единъ отъ людіе-тѣ да погуби ца-

а Ст. 26.
б Ст. 22.
в Гл. 20; 42. 2 Цар. 15; 9. 4 Цар. 5; 19. Лук. 7; 50. 8; 48.
г Быт. 19; 21.
д 2 Цар. 13; 23.
е Ст. 32.
ж Прит. 22; 23.
з Ст. 26, 34.
и 3 Цар. 2; 44. Псал. 7; 16.
і Руѳ. 2; 10, 13. Прит. 15; 33.
к Іис. Нав. 15; 56.
л Гл. 27; 3. 30; 5.
м 2 Цар. 3; 14, 15.
н Иса. 10; 30.

а Гл. 23; 19. Псал. 54; надписъ-тъ.
б Гл. 14; 50. 17; 55.
в 1 Лѣт. 2; 16.
г Сжд. 7; 10, 11.
д Гл. 24; 6, 7. 2 Цар. 1; 16.
е Гл. 25; 38. Псал. 94; 1, 2, 23. Лук. 18; 7. Рим. 12; 19.
ж Виж. Быт. 47; 29. Втор. 31; 14. Іов. 7; 1. 14; 5. Псал. 37; 13.
з Гл. 31; 6.
и Гл. 24; 7, 13.
і Быт. 2; 21. 15; 12.

16 ря господарь-тъ ти. Не е добро това нѣщо което стори ты: живъ Господь вы сте достойни за смрьть, понеже не упазихте господаря си, помазанникъ-тъ Господенъ. И сега, виждте дѣ е копіе-то на царя, и кърчагъ-тъ съ водѫ-тѫ които бѣ-
17 хѫ при главѫ-тѫ му: И позна Саулъ гласъ-тъ Давидовъ, и рече: [к]Твой-тъ
18 гласъ ли е, чадо мое Давиде? И Давидъ рече: Мой-тъ гласъ е, господарю мой царю. И рече: [л]Защо господарь-тъ ми гони така рабъ-тъ си? какво сьмь сторилъ?
19 или какво зло *има* въ рѫкѫ-тѫ ми? И сега нека чуе, молѭ, господарь-тъ ми царь-тъ думы-тѣ на рабъ-тъ си: Ако Господь [м]тя подигнѫ противъ мене, нека пріеме жъртвѫ; но ако сѫ человѣческы сынове, тѣ *нека бѫдѫтъ* проклѣти прѣдъ Господа: [н]защото мя испѫдихѫ днесь да нѣмамъ съобщеніе [о]въ наслѣдіе-то Господне, и казуватъ *ми:* Иди, служи на дру-
20 гы богове. И сега, нека не падне кръвьта ми на земіѭ-тѫ прѣдъ Господа; защото царь-тъ Израилевъ е излѣзлъ да търси [п]еднѫ бълхѫ, като кога гони нѣкой еребицѫ въ горы-тѣ.

21 И рече Саулъ: [р]Съгрѣшихъ: върни ся, чадо мое Давиде: защото нѣма вече да ти сторіѭ зло, понеже душа-та ми [с]быде днесь многоцѣнна прѣдъ твои-тѣ очи: ето, безуміе сторихъ и голѣмѫ грѣшкѫ
22 направихъ. И отговори Давидъ, и рече: Ето царско-то копіе: и нека мине единъ
23 отъ момцы-тѣ и да го земе. [т]А Господь да отдаде всякому споредъ правдѫ-тѫ му, и споредъ вѣрность-тѫ му; защото тя прѣдаде Господь днесь въ рѫкѫ-тѫ *ми,* но азъ не рачихъ да туріѭ рѫкѫ-тѫ си
24 на помазанника Господенъ. Ето прочее, както животъ-тъ ти быде днесь многоцѣненъ прѣдъ очи-тѣ ми, така и мой-тъ животъ нека бѫде многоцѣненъ прѣдъ очи-тѣ на Господа, и той да мя избави
25 отъ всичкы-тѣ скърби. Тогазь рече Саулъ Давиду: Да си благословенъ, чадо мое Давиде! ты непрѣмѣнно ще извършишь *великы дѣла,* и [у]наистинѫ ще ся прѣукрѣпишь. И Давидъ си отиде въ пѫть-тъ си, а Саулъ ся върнѫ на мѣсто-то си.

ГЛАВА 27.

1 И рече Давидъ въ сърдце-то си: Най сетнѣ ще погынѫ единъ день отъ рѫкѫ-тѫ на Саула: нѣма по добро за мене, освѣнь да ся отървѫ поскоро въ Филистимскѫ-тѫ земіѭ: тогазь ще ся отчае Саулъ отъ мене, *и ще ся напустне* да мя не търси вече по всичкы-тѣ прѣдѣлы на Израиль: така ще ся отървѫ отъ рѫкѫ-
2 тѫ му. И станѫ Давидъ, та [а]прѣминѫ той и шесть-тѣ стотинъ мѫжіе които бѣхѫ съ него, [б]при Анхуса Маоховъ-тъ
3 сынъ, царя на Геѳъ. И останѫ Давидъ съ Анхуса въ Геѳъ, той и мѫжіе-тѣ му, всякой съ домородіе-то си, *и* Давидъ [в]съ двѣ-тѣ си жены, Ахиноамъ Іезраелкѫ-тѫ, и Авигеіѭ Кармилкѫ-тѫ Наваловѫ-тѫ
4 женѫ. И възвѣстихѫ Саулу че побѣгнѫ Давидъ въ Геѳъ: [г]за това не го потърси вече.
5 И рече Давидъ Анхусу: Ако сьмь намѣрилъ сега благодать прѣдъ очи-тѣ ти, нека ми ся даде мѣсто въ нѣкой отъ полскы-тѣ градове, да сѣдіѭ тамъ: и защо да сѣди рабъ-тъ ти съ тебе въ царскый-
6 тъ градъ? И даде му Анхусъ въ тойзи день Сиклагъ: за това Сиклагъ останѫ на
7 Іудины-тѣ царіе *и* до днесь. А число-то на дни-тѣ, колкото сѣдѣ Давидъ въ земіѭ-тѫ на Филистимцы-тѣ, быде една година и четыри мѣсеца.
8 А възлазѣше Давидъ и мѫжіе-тѣ му, та нападахѫ [д]върхъ Гессурійцы-тѣ, [е]Гезрейцы-тѣ, и [ж]Амаличаны-тѣ: защото тѣ *бѣхѫ* отъ старо врѣме жители на земіѭ-тѫ, [з]отъ входъ-тъ на Суръ, и дори до
9 Египетскѫ-тѫ земіѭ. И поразяваше Давидъ земіѭ-тѫ, и не оставяше живъ ни мѫжъ ни женѫ: и земаше овцы, и говеда, и ослы, камилы, и дрехы: и като
10 ся вращаше, дохождаше при Анхуса. И говорѣше Анхусъ *Давиду:* Дѣ направихте нападеніе днесь? И отговаряше Давидъ: Къмъ югъ на Іудѫ, и къмъ югъ на [и]Іерамеилцы-тѣ, и къмъ югъ [і]на Кенеяны-
11 тѣ. И ни мѫжъ нито женѫ не оставяше Давидъ живы, да донесѫтъ въ Геѳъ, и думаше: Да не бы да възвѣстятъ противъ насъ, и кажѫтъ: Така прави Давидъ. И такъвъ бѣше обычай-тъ му, прѣзъ всичкы-тѣ дни колкото сѣдѣ въ Филистим-
12 скѫ-тѫ земіѭ. И вѣрваше Анхусъ Давида, и казуваше: Той направи себе си съвсѣмъ омразенъ на людіе-тѣ си Израиля; заради това ще ми бѫде рабъ вынѫгы.

ГЛАВА 28.

1 Въ онѣзи дни [а]събрахѫ Филистимци-тѣ воинства-та си за да излѣзѫтъ да направятъ бой противъ Израиля. И рече Анхусъ Давиду: Да знаешь извѣстно, че ще излѣзешь съ мене на бой-тъ, ты и мѫ-
2 жіе-тѣ-ти. И рече Давидъ Анхусу: Ты на-

к Гл. 24; 17.
л Гл. 24; 10, 12.
м 2 Цар. 16; 11. 24; 1.
н Втор. 4; 28, Псал. 120; 5.
о 2 Цар. 14; 16. 20; 19.
п Гл. 24; 15.
р Гл. 15; 24. 24; 18.
с Гл. 18; 30.
т Псал. 7; 8. 18; 20.
у Быт. 32; 28.

—

а Гл. 25; 13.
б Гл. 21; 10.
в Гл. 25; 43.
г Виж. Іис. Нав. 15; 31. 19; 5.
д Іис. Нав. 13; 2.
е Іис. Нав. 16; 10. Сѫд. 1; 29.
ж Исх. 17; 16. Виж. Гл. 15; 7, 8.
з Быт. 25; 18.
и Виж. 1 Лѣт. 2; 9, 25.
і Сѫд. 1; 16.

—

а Гл. 29; 1.

истинѫ ще познаешь що ще да направи рабъ-тъ ти: И рече Анхусъ Давиду: Заради това ще тя направіѭ стражъ на главѫ-тѫ ми за всегда.

3 А [б]Самуилъ умрѣ, и всичкый Израиль го плака, и погребе го въ Рамѫ градъ-тъ му. И испѫдилъ бѣ Саулъ отъ мѣсто-то [в]бѣсовъпрошатели-тѣ и вълшебницы-тѣ.

4 И тѣй събрахѫ ся Филистимци-тѣ купно и дойдохѫ та расположихѫ станъ-тъ си [г]въ Сунамъ: и събра Саулъ всичкый Израиль, та расположихѫ станъ-тъ си [д]въ 5 Гелвуѐ. И когато видѣ Саулъ станъ-тъ на Филистимцы-тѣ, [е]уплаши ся, и растрепе-6 ра ся сърдце-то му твърдѣ много. И попыта Саулъ Господа; [ж]но Господь не му отговори, нито [з]чрѣзъ съница, нито [и]чрѣзъ Уримъ-тъ, нито чрѣзъ пророцы.

7 Тогазь рече Саулъ на рабы-тѣ си: Потърсѣте ми женѫ бѣсовъпрошателкѫ, за да идѫ при неѭ, и да ѭ попытамъ. И раби-тѣ му рекохѫ му: Ето, *има* въ Ендоръ една жена бѣсовъпрошателка.

8 И прѣличи ся Саулъ, и облѣче другы дрехы, и отиде той и двама мѫжіе съ него та дойдохѫ при женѫ-тѫ прѣзъ нощь: [і]и рече: Почародѣйствувай ми, молѭ, чрѣзъ бѣсовъпрошеніе, и възведи ми ко-9 гото ти рекѫ. И рече му жена-та: Ето, ты знаешь що направи Саулъ, какъ [к]истрѣби бѣсовъпрошатели-тѣ и вълшебницы-тѣ отъ мѣсто-то: защо сега вприм-10 чашь животъ-тъ ми, да мя умъртвятъ? И заклѣ ѝ ся Саулъ въ Господа, и рече: Живъ Господь, нѣма да ти ся случи ни-11 какво зло за това. Тогазь рече жена-та: Кого да ти възведѫ? И рече: Самуила ми възведи.

12 И когато видѣ жена-та Самуила, извыка съ голѣмъ гласъ: и говори жена-та Саулу, и рече: Защо мя излъга ты? и ты 13 си Саулъ. И рече ѝ царь-тъ: Не бой ся; но какво видѣ ты? И рече жена-та Саулу: Богове видѣхъ които излазѣхѫ изъ 14 земіѭ-тѫ. И рече ѝ: Какъвъ е образъ-тъ му: А тя рече: Единъ старецъ възлази, и е обвитъ [м]съ мантіѭ, И позна Саулъ че бѣше Самуилъ, и наведе ся съ лице-то 15 доземи, та ся поклони: И рече Самуилъ Саулу: Защо ми досади ты, и мя направи да възлѣзѫ? И рече Саулъ: [н]Нахождамъ ся въ голѣмо утѣсненіе; защото Филистимци-тѣ ратуватъ противъ мене, а [о]Богъ ся отдалечи отъ мене, и [п]не ми отговаря вече, нито чрѣзъ пророцы, нито чрѣзъ съница; за това тя повыкнѫхъ да ми 16 обадишь що да правіѭ. Тогазь рече Самуилъ: А защо мя пыташь, като Господь ся е отдалечилъ отъ тебе, и ти е станѫлъ 17 непріятель? Ето, Господь си направи, [р]както бѣ говорилъ чрѣзъ мене; защото раздра Господь царство-то отъ рѫкѫ-тѫ ти, и го даде на ближній-тъ ти Давида.

18 [с]Понеже ты ся не покори на гласъ-тъ Господень, нито извърши голѣмый-тъ неговъ гнѣвъ вързъ Амалика, заради това Господь ти направи това нѣщо въ тойзи 19 день. И ще прѣдаде Господь Израиля съ тебе въ рѫкѫ-тѫ на Филистимцы-тѣ: и утрѣ ты и синове-тѣ ти *ще бѫдете* съ мене: и станъ-тъ Израилевъ ще прѣдаде Господь въ рѫкѫ-тѫ на Филистимцы-тѣ.

20 Тогазь паднѫ Саулъ тутакси цѣлъ прострѣнъ на земіѭ-тѫ; защото ся много уплаши отъ Самуиловы-тѣ думы и сила нѣмаше въ него, понеже не бѣ ялъ хлѣбъ 21 всичкый-тъ день, и всичкѫ-тѫ нощь. И дойде жена-та при Саула и видѣ го че бѣше много смутенъ, и рече му: Ето раба-та ти послуша гласъ-тъ ти, [т]турихъ животъ-тъ си въ рѫкѫ-тѫ си, и покорихъ ся на твои-тѣ думы, които ми ты 22 говори. Сега прочее послушай и ты, молѭ, гласъ-тъ на рабѫ-тѫ си, и нека туріѭ малко хлѣбъ прѣдъ тебе: та яждь, за да пріемешь силѫ, понеже отивашъ на 23 пѫть. Но не щѣше, и думаше: Не щѫ да ямъ. Раби-тѣ му обаче съ женѫ-тѫ наедно принудихѫ го, та послуша гласъ-тъ имъ: и станѫ отъ земіѭ-тѫ, та сѣднѫ на 24 постелкѫ-тѫ. А жена-та имаше храненѫ юницѫ въ кѫщѫ-тѫ: и побърза, та ѭ закла: и зѣ брашно, та омѣси, и испече 25 отъ него бесквасны питы: И донесе прѣдъ Саула и прѣдъ рабы-тѣ му, та ядохѫ. И станѫхѫ та си отидохѫ прѣзъ онѫзи нощь.

ГЛАВА 29.

1 И [а]събрахѫ Филистимци-тѣ всичкы-тѣ си воинства [б]въ Афекъ: а Израиляни-тѣ расположихѫ станъ-тъ си при изворъ-тъ 2 който е въ Іезраель. И Филистимскы-тѣ войводы заминувахѫ съсъ стотины и съ тысящы: а Давидъ и мѫжіе-тѣ му идѣхѫ 3 отдирѣ [в]съ Анхуса. И рекохѫ Филистимскы-тѣ началници: Що щѫтъ *тука* тѣзи Евреи? И рече Анхусъ на Филистимскы-тѣ началницы: Не е ли тойзи Давидъ рабъ-тъ на Саула царя Израилевъ, който быде съ мене [г]прѣзъ тѣзи дни, или годины? и [д]не намѣрихъ въ него никаквѫ *грѣшкѫ* отъ както е припаднѫлъ *при мене* 4 до тойзи день. И негодовахѫ противъ не-

б Гл. 25; 1.
в Ст. 9. Исх. 22; 18. Лев. 19; 31. 20; 27. Втор. 18; 10, 11.
г Іис. Нав. 19; 18. 4 Цар. 4; 8.
д Гл. 31; 1.
е Іов. 18; 11.
ж Гл. 14; 37. Прит. 1; 28. Плач. 2; 9.
з Числ. 12; 6.
и Исх. 28; 30. Числ. 27; 21. Втор. 33; 8.
і Втор. 18; 11. 1 Лѣт. 10; 13. Иса. 8; 19.
к Ст. 3.
м Гл. 15; 27. 4 Цар. 2; 8, 13.
н Прит. 5; 11, 12, 13. 14; 14. 13; 14.
о Гл. 18; 12.
п Ст. 6.
р Гл. 15; 28.
с Гл. 15; 9. 3 Цар. 20; 42. 1 Лѣт. 10; 13. Іер. 48; 10.
т Сѫд. 12; 3. Гл. 19; 5. Іов.

—

а Гл. 28; 1.
б Гл. 4; 1.
в Гл. 28; 1, 2.
г Виж. Гл. 27; 7.
д Дан. 6; 5.

го Филистимскы-тѣ началници и рекохѫ му Филистимскы-тѣ началници: [е]Испроводи тогозь человѣка, и нека ся върне на мѣсто-то си което му си опрѣдѣлилъ, и да не слѣзе съ насъ въ бой-тъ, да не бы да ни стане [ж]въ бой-тъ сѫпостатъ; защото какъ бы ся примирилъ той съ господаря си? не съ главы-тѣ ли на тѣзи мѫжіе? 5 Не е ли той Давидъ, за когото пѣехѫ взаимно въ ликове-тѣ, и говорѣхѫ: [з]Саулъ порази тысящы-тѣ си, а Давидъ тмы-тѣ си?

6 Тогазь повыка Анхусъ Давида, та му рече: Живъ Господь, наистинѫ ты быде правъ, [и]и исходъ-тъ ти и входъ-тъ ти съ мене въ станъ-тъ е угоденъ прѣдъ очи-тѣ ми; защото [і]зло не намѣрихъ въ тебе, отъ който день си дошелъ при мене дори до тойзи день; но прѣдъ очи-тѣ на войводы-тѣ не си ты угоденъ. 7 Сега прочее върни ся та иди съ миръ, за да не нанесешь неугодность въ Филистимскы-тѣ войводы. 8 И рече Давидъ Анхусу: Но що сьмь направилъ? и що намѣри ты въ рабъ-тъ си отъ който день сьмь прѣдъ тебе до тойзи день, та да не идѫ да ратувамъ противъ непріятели-тѣ на господаря си царь-тъ? 9 И отговори Анхусъ и рече Давиду: Знаѭ че си угоденъ прѣдъ очи-тѣ ми, [к]като ангелъ Божій: но [л]Филистимскы-тѣ началници рекохѫ: Да не възлѣзе той съ насъ въ бой-тъ. 10 Сега прочее стани утрѣ рано, съ рабы-тѣ на господаря си, които дойдохѫ съ тебе: и като станете утрѣ рано, тутакси като ви ся разсъвне, идѣте си.

11 И станѫ рано на утринь-тѫ Давидъ, и мѫжіе-тѣ му, за да си идѫтъ, да ся върнѫтъ въ Филистимскѫ-тѫ земѭ. А [м]Филистимци-тѣ възлѣзохѫ въ Іезраель.

ГЛАВА 30.

1 И когато Давидъ и мѫжіе-тѣ му влѣзохѫ въ Сиклагъ въ третій-тъ день; [а]Амаличани-тѣ бѣхѫ направили нападеніе въ южнѫ-тѫ странѫ, и въ Сиклагъ, и поразили бѣхѫ Сиклагъ и изгорили го бѣхѫ съ огнь. 2 И заплѣнили бѣхѫ жены-тѣ които бѣхѫ въ него: отъ мало до голѣмо не умъртвихѫ никого, но зѣхѫ *гы*, та отидохѫ въ пѫть-тъ си. 3 А Давидъ и мѫжіе-тѣ му дойдохѫ въ градъ-тъ, и ето, *бѣше* изгоренъ съ огнь: и жены-тѣ имъ, и синове-тѣ имъ, и дъщери-тѣ имъ заплѣнены. 4 Тогазь Давидъ и людіе-тѣ които бѣхѫ съ него възвысихѫ гласъ-тъ си та плакахѫ, додѣ не имъ останѫ вече сила 5 да плачѫтъ. Така и [б]двѣ-тѣ жены на Давида быдохѫ заплѣнены, Ахиноамъ Іезраелка-та, и Авигея жена-та на Навала Кармилецъ-тъ. 6 И оскърби ся Давидъ много, защото людіе-тѣ говорѣхѫ [в]съ каменіе да го убіѭтъ, понеже душа-та на всичкы-тѣ людіе бѣше прѣогорчена, всякой за синове-тѣ си и за дъщери-тѣ си: а [г]Давидъ ся укрѣпи въ Господа Бога своего.

7 И [д]рече Давидъ на Авіаѳара священника, Ахимелеховый-тъ сынъ: Донеси ми тукъ, молѭ, ефодъ-тъ. И донесе Авіаѳаръ ефодъ-тъ при Давида. 8 И [е]попыта Давидъ Господа, и рече: Да гонѭ ли вслѣдъ тойзи пълкъ? ще гы стигнѫ ли? А той му рече: Гони; защото наистинѫ ще стигнешь, и непрѣмѣнно ще отървешь *всичко*. 9 Тогазь отиде Давидъ, той и шесть-тѣ стотинъ мѫжіе които бѣхѫ съ него, та дойдохѫ до потокъ-тъ Восоръ, дѣто останѫли-тѣ ся спрѣхѫ: 10 А Давидъ самъ и четыристотинъ мѫжіе гоняхѫ; понеже [ж]останѫхѫ назадъ двѣстѣ, които уморени не можахѫ да прѣминѫтъ потокъ-тъ Восоръ.

11 И намѣрихѫ человѣкъ Египтянинъ въ поле-то, и доведохѫ го при Давида: и дадохѫ му хлѣбъ, и яде, и напоихѫ го съ водѫ; 12 И дадохѫ му еднѫ часть отъ низаницѫ смоквы, и два грозда сухо гроздіе, [з]та яде и върнѫ ся духъ-тъ му въ него; защото не бѣше ялъ хлѣбъ нито бѣше пилъ водѫ, три дни и три нощи. 13 И рече му Давидъ: Чій си? и отъ дѣ си? И рече: Отрокъ сьмь Египтянинъ, рабъ на единъ Амаличанинъ: и остави мя господарь-тъ ми, понеже ся разболѣхъ три дни сега. 14 Ный направихмы нападеніе въ южнѫ-тѫ странѫ [и]на Херееци-тѣ, и въ страны-тѣ на Іудѫ, и въ южнѫ-тѫ странѫ [і]на Халева: и изгорихмы Сиклагъ съ огнь. 15 И рече му Давидъ: Можешь ли да мя низведешь къмъ тойзи пълкъ? А той рече: Закълни ми ся въ Бога, че нѣма да мя умъртвишь, нито ще мя прѣдадешь въ рѫкѫ-тѫ на господаря ми, и ще тя низведѫ при тойзи пълкъ.

16 И когато го низведе, ето, тѣ *бѣхѫ* распърснѫти по лице-то на всичко-то мѣсто, [к]та ядѣхѫ, и піяхѫ, и веселѣхѫ ся, заради всичкы-тѣ голѣмы корысти които зѣхѫ отъ Филистимскѫ-тѫ земѭ, и отъ Іудинѫ-тѫ земѭ. 17 И удари гы Давидъ отъ зорѫ-тѫ дори до вечеръ-тъ на утрѣшный-тъ день: и не ся избави нито единъ отъ тѣхъ, освѣнъ четыристотинъ момци, които 18 сѣдѣхѫ на камилы, и побѣгнѫхѫ. И

[е] 1 Лѣт. 12; 19.
[ж] Виж. Гл. 14; 21.
[з] Гл. 18; 7. 21; 11.
[и] 2 Цар. 3; 25. 4 Цар. 19; 27.
[і] Ст. 3.
[к] 2 Цар. 14; 17, 20. 19; 27.
[л] Ст. 4.
[м] 2 Цар. 4; 4.

—

[а] Виж. Гл. 15; 7. 27; 8.
[б] Гл. 25; 42, 43. 2 Цар. 2; 2.
[в] Исх. 17; 4.
[г] Псал. 42; 5. 56; 3, 4, 11. Авв. 3; 17, 18.
[д] Гл. 23; 6, 9.
[е] Гл. 23; 2, 4.
[ж] Ст. 21.
[з] Сѫд. 15; 19. Гл. 14; 27.
[и] Ст. 16. 2 Цар. 8; 18. 3 Цар. 1; 38, 44. Іез. 25; 16. Соф. 2; 5.
[і] Іис. Нав. 14; 13. 15; 13.
[к] 1 Сол. 5; 3.

отърва Давидъ все що бѣхѫ зѣли Амаличани-тѣ: и двѣ-тѣ си жены отърва Давидъ. 19 И не имъ ся изгуби ни мало ни голѣмо, ни сынове ни дъщери, ни корысть, ни нищо отъ колкото бѣхѫ зѣли 20 отъ тѣхъ: [л]всичко-то върнѫ Давидъ. И зѣ Давидъ всичкы-тѣ овцы и говеда, *и като гы* карахѫ прѣдъ другы-тѣ скотове, говорѣхѫ: Тѣзи сѫ Давидовы-тѣ корысти.

21 И дойде Давидъ [м]при двѣстѣ-тѣ мѫжіе, които бѣхѫ изнемощѣли та не могохѫ да идѫтъ слѣдъ Давида, за това гы бѣ оставилъ на потокъ-тъ Восоръ: и излѣзохѫ да посрѣщнѫтъ Давида и да посрѣщнѫтъ людіе-тѣ които бѣхѫ съ него; и когато приближи Давидъ при людіе-тѣ, 22 поздрави гы. И отговорихѫ [н]всичкы-тѣ лоши и развращенни мѫжіе отъ които бѣхѫ ходили съ Давида, и рекохѫ: понеже тѣ не дойдохѫ съ насъ, не щемъ да имъ дадемъ отъ корысти-тѣ които отървахмы, освѣнь на всякого женѫ-тѫ му, и чада-та му: и нека *гы* земѫтъ, та нека си 23 отидѫтъ. Но Давидъ рече: Не направяйте така, братіе мои, за онѣзи нѣща, които ни даде Господь, който ны упази, и прѣдаде въ рѫкѫ-тѫ ни пълкъ-тъ който 24 бѣ дошелъ противъ насъ. И кой ще вы послуша въ тѫзи работѫ? но [о]споредъ дѣлъ-тъ на слазящій-тъ въ бой-тъ, така *ще бѫде* и дѣлъ-тъ на сѣдящій-тъ при съ- 25 сѫды-тѣ: равно ще ся дѣлятъ. И станѫ *така* отъ онзи день и послѣ: и направи това законъ и повелѣніе въ Израиля до тойзи день.

26 А когато дойде Давидъ въ Сиклагъ, проводи отъ тѣзи корысти на Іудины-тѣ старѣйшины, на пріятели-тѣ си, и рече: Ето вамъ благословеніе, отъ корысти-тѣ 27 на врагове-тѣ Господни: *Проводи* на онѣзи които *живѣехѫ* въ Веѳиль, и на онѣзи въ южный [п]Рамоѳъ, и на онѣзи въ [р]Іаѳиръ, 28 и на онѣзи въ [с]Ароиръ, и на онѣзи 29 въ Сифмоѳъ, и на онѣзи [т]въ Есѳемо, И на онѣзи въ Рахалъ, и на онѣзи въ градища-та [у]на Іерамеилцы-тѣ, и на онѣзи 30 въ градища-та [ф]на Кенейцы-тѣ. И на онѣзи [х]въ Хормѫ, и на онѣзи въ Хора- 31 санъ, и на онѣзи въ Аѳахъ, И на онѣзи [ц]въ Хевронъ, и на всичкы-тѣ мѣста, по които Давидъ ходѣше, той и мѫжіе-тѣ му.

[л] Ст. 8.
[м] Ст. 10.
[н] Втор. 13; 13. Сѫд. 19; 22.
[о] Виж. Чпсл. 31; 27. Іис. Нав. 22; 8.
[п] Іис. Нав. 19; 8.
[р] Іис. Нав. 15; 48.
[с] Іис. Нав. 13; 16.
[т] Іис. Нав. 15; 50.
[у] Гл. 27; 10.
[ф] Сѫд. 1; 16.
[х] Сѫд. 1; 17.
[ц] Іис. Нав. 14; 13. 2 Цар. 2; 1.

ГЛАВА 31.

1 [а]А Филистимци-тѣ правѣхѫ брань противъ Израиля: и побѣгнѫхѫ Израилеви-тѣ мѫжіе отъ лице-то на Филистимцы-тѣ, и паднѫхѫ убити въ горѫ-тѫ [б]Гелвуѐ. 2 И стигнѫхѫ Филистимци-тѣ Саула и сынове-тѣ му: и поразихѫ Филистимци-тѣ [в]Іонаѳана, и Авинадава, и Мелхи- 3 суя, Сауловы-тѣ сынове. И [г]натегнуваше битва-та вързъ Саула, и получихѫ го стрѣлци-тѣ мѫжіе: и нарани ся тежко 4 отъ стрѣлцы-тѣ. И [д]рече Саулъ на орѫженосеца си: Истъргни мечъ-тъ си, та мя прободи съ него: [е]за да не дойдѫтъ тѣзи необрѣзани, та мя прободѫтъ, и ся поругаіѫтъ съ мене. Но орѫженосецъ-тъ му не рачеше, [ж]защото много ся боеше. За това зѣ Саулъ мечъ-тъ, та [з]паднѫ 5 вързъ него. И като видѣ орѫженосецъ-тъ му че умрѣ Саулъ, паднѫ и той на 6 мечъ-тъ си, и умрѣ съ него. Така умрѣ Саулъ, и трима-та му сынове, и орѫженосецъ-тъ му, и всичкы-тѣ му мѫжіе наедно въ самый-тъ онзи день.

7 И Израилеви-тѣ мѫжіе, които бѣхѫ оттатакъ долъ-тъ и оттатакъ Іорданъ, като видѣхѫ че бѣгахѫ Израилеви-тѣ мѫжіе, и че Саулъ и сынове-тѣ му измрѣхѫ, оставихѫ градове-тѣ та побѣгнѫхѫ: а Филистимци-тѣ дойдохѫ и ся населихѫ въ тѣхъ.

8 И на утрешный-тъ день, когато дойдохѫ Филистимци-тѣ да съблѣкѫтъ убиты-тѣ, намѣрихѫ Саула и трима-та му сынове 9 паднѫли на горѫ-тѫ Гелвуѐ. И отсѣкохѫ главѫ-тѫ му, и извадихѫ орѫжія-та му, и распратихѫ по Филистимскѫ-тѫ земѭ наоколо, [и]за да раздадѫтъ извѣстіе въ домъ-тъ на идолы-тѣ си, и ме- 10 жду людіе-тѣ. И [і]турихѫ орѫжія-та му въ домъ-тъ [к]на Астарты-тѣ, и [л]обѣсихѫ тѣло-то му на стѣнѫ-тѫ на [м]Веѳсанъ.

11 А като [н]чухѫ жители-тѣ на Іависъ-галаадъ за това, което направихѫ Фили- 12 стимци-тѣ Саулу, [о]Станѫхѫ всичкы-тѣ силни мѫжіе, та ходихѫ всичкѫ-тѫ нощь, и зѣхѫ тѣло-то на Саула и тѣла-та на сынове-тѣ му отъ стѣнѫ-тѫ на Веѳсанъ, и дойдохѫ въ Іависъ, та гы [п]изгорихѫ 13 тамо. И зѣхѫ кости-тѣ имъ та [р]гы закопахѫ подъ дърво-то въ Іависъ, и [с]постихѫ седмь дни.

[а] 1 Лѣт. 10; 1 до 12.
[б] Гл. 28; 4.
[в] Гл. 14; 49. 1 Лѣт. 8; 33.
[г] Виж. 2 Цар. 1; 6 и дрг.
[д] Сѫд. 9; 54.
[е] Гл. 14; 6. 17; 26.
[ж] 2 Цар. 1; 14.
[з] 2 Цар. 1; 10.
[и] 2 Цар. 1; 20.
[і] Гл. 21; 9.
[к] Сѫд. 2; 13.
[л] 2 Цар. 21; 12.
[м] Іис. Нав. 17; 11. Сѫд. 1; 27.
[н] Гл. 11; 3, 9, 10.
[о] Виж. Гл. 11; 1—11. 2 Цар. 2; 4—7.
[п] 2 Лѣт. 16; 14. Іер. 34; 5. Амос. 6; 10.
[р] 2 Цар. 2; 4, 5. 21; 12, 13, 14.
[с] Быт. 50, 10.

ВТОРА КНИГА НА ЦАРІЕ-ТѢ

или

ВТОРА КНИГА НА САМУИЛА.

ГЛАВА 1.

1 А слѣдъ смърть-тж на Саула, като ся върнж Давидъ [а]отъ поразеніе-то на Амаличаны-тѣ, сѣдѣ Давидъ въ Сиклагъ два дни. 2 А въ третій-тъ день, ето, [б]дойде человѣкъ изъ станъ-тъ, отъ при Саула [в]съ раздраны дрехы, и пръсть на главж-тж му: и като влѣзе при Давида, паднж на земіж-тж, та ся поклони. 3 И рече му Давидъ: Отъ дѣ идешь? А той му рече: Азъ ся отървахъ отъ Израилевый-тъ станъ. 4 И рече му Давидъ: Какво станж? кажи ми, моліж. И отговори: Побѣгнжхж людіе-тѣ отъ бой-тъ, и множина даже отъ людіе-тѣ паднжхж, и умрѣхж; умрѣхж още и Саулъ и Іонаѳанъ сынъ му. 5 И рече Давидъ на момъка който му извѣстяваше: Какъ знаешь че умрѣ Саулъ и Іонаѳанъ сынъ му? 6 И рече онзи момъкъ който му извѣстяваше: Намѣрихъ ся по случаю въ [г]горж-тж Гелвуè, и ето, [д]Саулъ бѣше ся подпрѣлъ на копіе-то си, и ето, колесницы-тѣ и конницы-тѣ го пристигнувахж. 7 И като погледнж отъ диря си, видѣ мя, и повыка мя. И отговорихъ: Ето азъ. 8 И рече ми: Кой си ты? И отговорихъ му: Амаличанинъ съмь азъ. 9 Пакъ ми рече: Нападни на мене, моліж, та мя убій; защото помраченіе мя обзѣ, понеже животъ-тъ ми е още всичкый въ мене. 10 И тъй застанжхъ върхъ него, и го [е]убихъ: понеже бѣхъ увѣренъ че не можаше да поживѣе като паднж: и зѣхъ вѣнецъ-тъ, който бѣше на главж-тж му, и гривнж-тж която бѣше на ржкж-тж му, та гы донесохъ тукъ при господаря ми.

11 Тогазъ хванж Давидъ дрехы-тѣ си, [ж]та гы раздра: така и всичкы-тѣ мжжіе които бѣхж съ него. 12 И жалихж, и плакахж, и постихж до вечеръ-тъ за Саула, и за Іонаѳана сына му, и за людіе-тѣ Господни, и за домъ-тъ Израилевъ, защото паднжхж отъ мечъ.

13 А Давидъ рече на момъка който му извѣстяваше: Отъ дѣ си ты? И отговори: Азъ съмь сынъ на единъ пришлецъ Амаличанинъ. 14 И рече му Давидъ: [з]Какъ ся не убоя ты [и]да прострешь ржкж-тж си за да убіешь помазанника Господень? 15 И [і]повыка Давидъ едного отъ момцы-тѣ и рече: Пристжпи, нападни върхъ него. 16 И порази го, и умрѣ. И рече му Давидъ: [к]Кръвь-та ти на главж-тж ти; защото [л]уста-та ти свидѣтелствувахж противъ тебе, като рече: Азъ убихъ помазанника Господень.

17 И плака Давидъ тойзи плачъ за Саула, 18 и за сына му Іонаѳана. (И заржча да научатъ Іудини-тѣ сынове *тжзи пѣснь на* Лжкъ-тъ: ето, писана е [м]въ книгж-тж на Праведный-тъ.)

19 О Израилева славо, на высокы-тѣ си мѣста устрѣлена!
[о]Какъ паднжхж силни-тѣ!
20 [п]Не възвѣстявайте въ Геѳъ,
Не проповѣдвайте по улицы-тѣ на Аскалонъ,
[р]За да ся не зарадуватъ Филистимскы-тѣ дъщери,
[с]За да ся не развеселятъ дъщери-тѣ на необрѣзаны-тѣ.
21 [т]Горы, които сте въ Гелвуè, [у]*нека* нѣма роса, нито дъждь, на васъ,
Нито нивы които даватъ начаткы:
Защото тамъ бы захвърленъ щитъ-тъ на крѣпкы-тѣ,
Сауловый-тъ щитъ, *като* [ф]че не е былъ помазанъ съ елей.
22 Отъ кръвь-тж на убиты-тѣ,
Отъ лой-тъ на крѣпкы-тѣ,
[х]Лжкъ-тъ Іонаѳановъ не ся вращаше назадъ,
И мечъ-тъ Сауловъ не ся вращаше празденъ.
23 Саулъ и Іонаѳанъ,
Любезни-тѣ и рачителни-тѣ въ животъ-тъ си,
И въ смърть-тж си не ся раздвоихж:
Бѣхж по лекы отъ орлы-тѣ,
[ц]По силни отъ лвы-тѣ.
24 Израилеви дъщери, плачѣте за Саула,

а 1 Цар. 30; 17, 26.
б Гл. 4; 10.
в 1 Цар. 4; 12.
г 1 Цар. 31; 1.
д Виж. 1 Цар. 31; 2, 3, 4.
е Сжд. 9; 54.
ж Гл. 3; 31. 13; 31.
з Чисх. 12; 8. 1 Цар. 31; 4.
и 1 Цар. 24; 6. 26; 9. Псал. 105; 15.
і Гл. 4; 10, 12.
к 1 Цар. 26; 9. 3 Цар. 2; 32, 33, 37.
л Ст. 10. Лук. 19; 22.
м Іис. Нав. 10; 13.
о Ст. 27.
п 1 Цар. 31; 9. Мих. 1; 10. Виж. Сжд. 16; 23.
р Виж. Исх. 15; 20. Сжд. 11; 34. 1 Цар. 18; 6.
с 1 Цар. 31; 4.
т 1 Цар. 31; 1.
у Сжд. 5; 23. Іов. 3; 3, 4. Іер. 20; 14.
ф 1 Цар. 10; 1.
х 1 Цар. 18; 4.
ц Сжд. 14; 18.

Който вы облачеше въ червено съ украшенія,
Който туряше златны украшенія по дрехы-тѣ ви.
25 Какъ паднѫхѫ силни-тѣ всрѣдъ бой-тъ! Іонаѳане, ударенный на высокы-тѣ си мѣста!
26 Прѣоскърбенъ сьмь за тебе, брате мой Іонаѳане!
Рачителенъ ми бѣше ты:
[ч]Твоя-та любовь къмъ мене бѣше чудесна:
Прѣвъсхождаше любовь-тѫ на жены-тѣ.
27 [ш]Какъ паднѫхѫ силни-тѣ,
И погынѫхѫ орѫжія-та на бой-тъ?

ГЛАВА 2.

1 И слѣдъ това [а]попыта Давидъ Господа, и рече: Да възлѣзѫ ли въ нѣкой отъ Іудины-тѣ градове? И Господь рече: Възлѣзь. И рече Давидъ: Дѣ да възлѣзѫ? А 2 той му рече: [б]Въ Хевронъ. И тъй възлѣзе тамъ Давидъ [в]и двѣ-тѣ му жены, Ахиноамъ Іезраелка-та, и Авигея жена-3 та на Навала Кармилецъ-тъ. И [г]мѫжіе-тѣ които бѣхѫ съ него възведе Давидъ, всякого съ домородіе-то му: и населихѫ 4 ся въ Хевронскы-тѣ градове. И [д]дойдохѫ Іудини-тѣ мѫжіе, та помазахѫ тамъ Давида за царь надъ Іудиный-тъ домъ.

И извѣстихѫ Давиду, и рекохѫ: [е]мѫжіе-тѣ на Іависъ-галаадъ бѣхѫ, които по-5 гребохѫ Саула. И прати Давидъ вѣстители при мѫжіе-тѣ на Іависъ-галаадъ, и рече имъ: Да сте [ж]благословени отъ Господа, защото направихте тѫзи милость на Господаря си, на Саула, и погребохте 6 го! [з]Сега прочее да направи Господь вамъ милость и истинѫ! така и азъ ще ви въздамъ тѫзи добринѫ, понеже направихте 7 това нѣщо. Сега прочее, нека ся укрѣпятъ рѫцѣ-тѣ ви и бѫдѣте мѫжественни; защото господарь-тъ ви Саулъ умрѣ, а Іудиный домъ помазахѫ мене царь надъ 8 себе си. [и]Но Авениръ, Нировый сынъ, Сауловъ-тъ военачалникъ, зѣ Исвосѳея, Сауловъ-тъ сынъ, та го заведе въ Маха-9 наимъ, И направи го царь надъ Галаадъ, и надъ Ассурцы-тѣ, и надъ Іезраелцы-тѣ, и надъ Ефрема, надъ Веніамина, и надъ всичкый Израиль.

10 На четыридесеть годинъ бѣше Исвосѳей Сауловый сынъ, когато станѫ царь надъ Израиля: и царува двѣ годины: но Іуди-11 ный домъ послѣдова Давида. И [і]число-то на дни-тѣ, въ които царува Давидъ въ Хевронъ, надъ Іудиный домъ, бѣхѫ седмь годины и шесть мѣсеци.

12 И тъй излѣзе Авениръ Нировый сынъ, и раби-тѣ на Исвосѳея, сына Саулова, изъ 13 Маханаимъ, [к]къ Гаваонъ. И Іоавъ Саруиный сынъ, и раби-тѣ Давидови, излѣзохѫ та ся спосрѣщнѫхѫ близу при водоемъ-тъ на Гаваонъ: и сѣднѫхѫ едни-тѣ отсамъ [л]на водоемъ-тъ, а другы-тѣ отта-14 такъ на водоемъ-тъ. И рече Авениръ Іоаву: Нека станѫтъ сега момци-тѣ, и да поиграѭтъ прѣдъ насъ. И рече Іоавъ: 15 Нека станѫтъ. И тъй станѫхѫ та прѣминѫхѫ на четъ, дванадесеть отъ Веніамина, отъ странѫ-тѫ на Исвосѳея, сына Саулова, и дванадесеть отъ Давидовы-тѣ 16 рабы. И хванѫхѫ всякой ближній-тъ си за главѫ-тѫ, та прѣкара ножъ-тъ си въ ребро-то на ближній-тъ си, и паднѫхѫ заедно: за то онова мѣсто ся нарече, 17 *Хелкаѳъ-ассуримъ, което е Гаваонъ. И станѫ сраженіе-то много жестоко въ онзи день: и Авениръ и Израилеви-тѣ мѫжіе ся побѣдихѫ отъ Давидовы-тѣ рабы.

18 И тамо бѣхѫ [м]трима-та Саруини сынове: Іоавъ и Ависей и Асаилъ: а Асаилъ бѣ [н]лекъ въ нозѣ-тѣ, [о]като една отъ 19 полскы-тѣ сьрны. И погнѫ Асаилъ вслѣдъ Авенира: и като тичаше, не свърнѫ ни на десно, ни на лѣво, отъ вслѣдъ Авени-20 ра. И погледнѫ Авениръ назадъ си, и рече: Ты ли си, Асаиле? А той отговори: 21 Азъ. И рече му Авениръ: Свърни ты на десно или на лѣво, та хвани нѣкого отъ момцы-тѣ, и земи за себе си всеорѫжіе-то му. Но не рачи Асаилъ да свърне отъ 22 слѣдъ него. И пакъ рече Авениръ Асаилу: Върни ся отъ слѣдъ мене: защо да тя ударѭ до земѭ-тѫ? какъ ще дигнѫ тогазь лице-то си къмъ Іоава брата ти? 23 Но не рачи да ся върне: за това го порази Авениръ съсъ задньо-то на копіе-то *си* [п]въ коремъ-тъ, и излѣзе копіе-то отъ заднины-тѣ му, и паднѫ тамъ и умрѣ на само-то мѣсто: и колко-то дохождахѫ на мѣсто-то, дѣто паднѫ та умрѣ 24 Асаилъ, спирахѫ ся. А Іоавъ и Ависей гоняхѫ вслѣдъ Авенира: и слънце-то захождаше когато тѣ дойдохѫ до хълмъ-тъ Аммѫ, който е срещѫ Гіѫ, при пѫть-тъ на Гаваонскѫ-тѫ пустынѭ.

25 И събрахѫ ся Веніаминови-тѣ сынове отдирь Авенира, и станѫхѫ едно тѣло, и застанѫхѫ на върхъ-тъ на единъ хълмъ.

26 Тогазь Авениръ извыка къмъ Іоава, и рече: Ще пояжда ли непрѣстанно мечъ-тъ? не знаешь ли че сетнина-та ще бѫде горчива, и до кога не щешь да заповѣдашь на людіе-тѣ да ся върнѫтъ отъ да 27 гонятъ братія-та си? И рече Іоавъ: Живъ Богъ, [р]ако не бы говорилъ ты, непрѣ-

[ч] 1 Цар. 18; 1, 3. 19; 2. 20; 17, 41. 23; 16.
[ш] Ст. 19.

[а] Сжд. 1; 1. 1 Цар. 23; 2, 4, 9. 30; 7, 8.
[б] 1 Цар. 30; 31. Ст. 11. Гл. 5; 1, 3. 3 Цар. 2; 11.
[в] 1 Цар. 30; 5.
[г] 1 Цар. 27; 2, 3. 30; 1. 1 Лѣт. 12; 1.
[д] Ст. 11. Гл. 5; 5.
[е] 1 Цар. 31; 11, 13.
[ж] Руѳ. 2; 20. 3; 10. Псал. 115; 15.
[з] 2 Тим. 1; 16, 18.
[и] 1 Цар. 14; 50.
[і] Гл. 5; 5. 3 Цар. 2; 11.
[к] Іис. Нав. 18; 25.
[л] Іер. 41; 12.
* Нива на Ножеве-тѣ.
[м] 1 Лѣт. 2; 16.
[н] 1 Лѣт. 12; 8.
[о] Псал. 18; 33. Пѣсн. 2; 17. 8; 14.
[п] Гл. 3; 27. 4; 6. 20; 10.
[р] Ст. 14. Приг. 17; 14.

мѣнно тогазь людіе-тѣ щѣхѫ да възлѣзѫтъ въ зоры, всякой отъ гоненіе-то на
28 брата си. И възтрѫби Іоавъ съ трѫбѫ-тѫ та застанѫхѫ всичкы-тѣ людіе и не гоняхѫ вече вслѣдъ Израиля, нито ся біяхѫ вече.

29 И вървѣхѫ Авениръ и мѫжіе-тѣ му прѣзъ поле-то всичкѫ-тѫ онѫзи нощь, и прѣйдохѫ Іорданъ, та минѫхѫ прѣзъ всичкый-тъ Виѳронъ, и дойдохѫ въ Ма-
30 ханаимъ. А Іоавъ ся върнѫ отъ гоненіе-то на Авенира: и като събра всичкы-тѣ людіе, недоставахѫ отъ Давидовы-тѣ рабы
31 деветнадесеть мѫжіе и Асаилъ. Но Давидови-тѣ раби поразихѫ отъ Веніаминцы-тѣ, и отъ Авенировы-тѣ мѫжіе триста и шестдесеть мѫжіе *които* умрѣхѫ. И диг-
32 нѫхѫ Асаила, та го заровихѫ въ гробъ-тъ на бащѫ му, който бѣ въ Виѳлеемъ. А Іоавъ и мѫжіе-тѣ му вървѣхѫ цѣлѫ нощь, и стигнѫхѫ въ Хевронъ около зазоряваніе.

ГЛАВА 3.

1 И държа много *бой-тъ* между Сауловый-тъ домъ, и Давидовый-тъ домъ. И Давидъ непрѣстанно ся укрѣпяваше, а Сауловый домъ непрѣстанно изнемогваше.
2 И [а]родихѫ ся Давиду сынове въ Хевронъ: и първородный-тъ му *бѣше* Амнонъ [б]отъ
3 Ахиноамъ Іезраелкѫ-тѫ. А вторый му, [*]Хилеавъ, отъ Авигеѭ, женѫ-тѫ на Навала Кармилецъ-тъ: а третій Авессаломъ, сынъ-тъ на Маахѫ, дъщеря на Ѳалмая,
4 [в]Гессурскый-тъ царь: А четвъртый, [г]Адонія, сынъ на Аггиѳѫ: и петый, Сефатія,
5 сынъ на Авиталѫ: И шестый Иѳраамъ, отъ Еглѫ, Давидовѫ-тѫ женѫ. Тѣ ся родихѫ Давиду въ Хевронъ.

6 И като слѣдоваше бой-тъ между Сауловъ-тъ домъ и Давидовъ-тъ домъ, Авениръ бѣше подпорка-та на Сауловъ-тъ
7 домъ. А Саулъ имаше наложницѫ на име [д]Ресфа, дъщеря на Аіѭ: И рече *Исвосѳей* на Авенира: [е]Защо влѣзе ты при на-
8 ложницѫ-тѫ на бащѫ ми? И разяри ся много Авениръ за думы-тѣ на Исвосѳея, и рече: [ж]Кучешка глава ли сьмь азъ, който правіѭ днесь милость къмъ домъ-тъ на бащѫ ти Саула, къмъ братія-та му, и къмъ пріятели-тѣ му, противъ Іудѫ, и не тя прѣдадохъ въ рѫкѫ-тѫ на Давида, та да мя обвиняваш днесь за тѫзи женѫ?
9 [з]Така да направи Богъ Авениру, и така да му приложи, ако, [и]както ся клѣ Господь Давиду, не направіѭ така нему:
10 Да прѣведѫ царство-то отъ Сауловъ-тъ домъ, и да поставіѭ прѣстолъ-тъ Давидовъ надъ Израиля, и надъ Іудѫ [і]отъ
11 Данъ до Вирсавее. И не можеше вече *Исвосѳей* да отговори ни рѣчь Авениру, понеже му ся боеше.

12 Тогазь проводи Авениръ вѣстители Давиду отъ своѭ странѫ, и рече: Чія е земя-та? и думаше *още:* Направи уговоръ съ мене, и ето, рѫка-та ми ще бѫде съ тебе щото да доведѫ подъ власть-тѫ ти
13 всичкый Израиль. А той рече: Добрѣ; азъ ще направіѭ уговоръ съ тебе; но едно нѣщо искамъ азъ отъ тебе: и рече: [к]Нѣма да видишь лице-то ми, ако не доведешь прѣдъ мене [л]Михалѫ Сауловѫ-тѫ дъщеріѭ, когато дойдешь да видишь ли-
14 це-то ми. И прати Давидъ вѣстители на Исвосѳея Сауловъ-тъ сынъ, и рече: Дай женѫ-тѫ ми Михалѫ, коіѭто зѣхъ женѫ за себе си [м]за сто Филистимскы кра-
15 екожія. И прати Исвосѳей та іѭ зѣ отъ мѫжа *й*, отъ [н]Фалтіила Лаисовъ-тъ сынъ.
16 И дойде съ неіѭ мѫжъ й, та вървѣше и плачеше слѣдъ неіѭ [о]до Вауримъ. Тогазь му рече Авениръ: Иди, върни ся; и върнѫ ся.

17 А Авениръ ся *разговори* съсъ старѣйшины-тѣ на Израиля, и рече: И вчера, и завчера искахте Давида да царува надъ
18 васъ. Сега прочее направѣте *това:* защото [п]Господь говорй за Давида, и рече: Чрѣзъ рѫкѫ-тѫ на Давида рабъ-тъ си ще избавіѭ людіе-тѣ си отъ рѫкѫ-тѫ на Филистимцы-тѣ, и отъ рѫкѫ-тѫ на всич-
19 кы-тѣ имъ непріятели. И говорй още Авениръ въ уши-тѣ [р]на Веніаминцы-тѣ: и отиде Авениръ да говори и въ уши-тѣ на Давида въ Хевронъ, всичко що бѣ угодно на Израиля, и на всичкый Веніами-
20 новъ домъ. И тъй дойде Авениръ при Давида въ Хевронъ, и съ него двадесеть мѫжіе. И направи Давидъ на Авенира, и на мѫжіе-тѣ които бѣхѫ съ него, пиръ.
21 И рече Авениръ Давиду: Ще станѫ и ще идѫ, и [с]ще съберѫ всичкый Израиль при господаря си царя, за да направятъ уговоръ съ тебе, та [т]да царувашь споредъ всичко-то желаніе на душѫ-тѫ си. И проводи Давидъ Авенира та отиде съ миръ.

22 И ето, Давидови-тѣ *раби* и Іоавъ идѣхѫ отъ едно нашествіе, и носѣхѫ съсъ себе си много користи: но Авениръ не бѣ съ Давида въ Хевронъ, защото го бѣ
23 испроводилъ, и отишелъ бѣ съ миръ. А като дойде Іоавъ и всичко-то воинство съ него, извѣстихѫ Іоаву, и рекохѫ: Авениръ Нировый сынъ дойде при царя, и
24 испроводи го, та си отиде съ миръ. То-

а 1 Лѣт. 3; 1—4.
б 1 Цар. 25; 43.
* Даниилъ, 1 Лѣт. 3; 1.
в 1 Цар. 27; 8. Гл. 13; 37.
г 3 Цар. 1; 5.
д Гл. 21; 8, 10.
е Гл. 16; 21.
ж Втор. 23; 18. 1 Цар. 24; 15. Гл. 9; 8. 16; 9.
з Руѳ. 1; 17. 3 Цар. 19; 2.
и 1 Цар. 15; 28. 16; 1, 12. 28; 17. 1 Лѣт. 12; 23.
і Сѫд. 20; 1. Гл. 17; 11. 3 Цар. 4; 25.
к Быт. 43; 3.
л 1 Цар. 18; 20.
м 1 Цар. 18; 25, 27.
н 1 Цар. 25; 44.
о Гл. 19; 16.
п Ст. 9.
р 1 Лѣт. 12; 29.
с Ст. 10, 12.
т 3 Цар. 11; 37.

газъ влѣзе Іоавъ при царя, и рече: Що направи ты? ето, Авениръ дойде при тебе; защо го испрати, та си отиде? 25 Знаешь *добрѣ* Авенира Нировъ-тъ сынъ, че дойде за да тя измами, и да научи [у]исходъ-тъ ти и входъ-тъ ти, и да научи всичко що правишь.

26 И като излѣзе Іоавъ отъ Давида, прати вѣстители слѣдъ Авенира, и върнѫхѫ го отъ кладенецъ-тъ Сирѫ: Давидъ обаче не знаеше. 27 И когато ся върнѫ Авениръ въ Хевронъ, [ф]Іоавъ го свърнѫ при еднѫ-тѫ странѫ на врата-та, за да му говори ужъ тайно; и тамъ го удари [х]въ коремъ-тъ, и [ц]умрѣ, за кръвь-тѫ на брата му Асаила.

28 И слѣдъ това като чу Давидъ, рече: Неповиненъ сьмъ азъ, и царство-то ми, прѣдъ Господа во вѣкъ, отъ кръвь-тѫ на Авенира сына Нирова: 29 И [ч]нека остане на Іоавовѫ-тѫ главѫ, и на всичкый му бащинъ домъ: и да не оскудѣе отъ Іоавовъ-тъ домъ такъвъ който има [ш]сѣметеченіе, или прокаженъ, или който ся подпира на тоягѫ, или пада отъ мечь, или лишенъ отъ хлѣбъ. 30 Така Іоавъ и Ависей братъ му убихѫ Авенира, защото бѣ убилъ [щ]Асаила брата имъ у Гаваонъ въ сраженіе-то.

31 И рече Давидъ на Іоава, и на всичкы-тѣ людіе които бѣхѫ съ него: [ъ]Раздерѣте дрехы-тѣ си, и [ы]прѣпашѣте ся съ врѣтище, та плачѣте прѣдъ Авенира. И царь Давидъ идѣше вслѣдъ носило-то. 32 И погребохѫ Авенира въ Хевронъ: и възвыси царь-тъ гласъ-тъ си, и плака надъ Авенировъ-тъ гробъ: и всичкы-тѣ людіе плакахѫ. 33 И плака царь-тъ надъ Авенира, и рече:

Умрѣ ли Авениръ, [ь]както умира безуменъ?
34 Ржцѣ-тѣ ти не ся вързахѫ,
Нито нозѣ-тѣ ти ся турихѫ въ желѣза.
Ты паднѫ както пада нѣкой
Прѣдъ синове-тѣ на неправдѫ-тѫ.

И всичкы-тѣ людіе плакахѫ пакъ надъ него, 35 И дойдохѫ сетнѣ всичкы-тѣ людіе [ѣ]за да прѣдуматъ Давида да яде хлѣбъ, като бѣше още день: но Давидъ ся заклѣ, и рече: [ю]Така да ми направи Богъ, и така да приложи, ако вкусьѭ хлѣбъ, или каквогодѣ нѣщо, [я]прѣди да зайде слънце-то. 36 И научихѫ *това* всичкы-тѣ людіе, и угодно имъ быде; както бѣше угодно на всичкы-тѣ людіе всичко което правѣше царь-тъ. 37 Защото всичкы-тѣ людіе и всичкый Израиль познахѫ въ онзи день, че не бѣше отъ царя да ся умъртви Авениръ Нировый сынъ. 38 И рече царь-тъ на рабы-тѣ си: Не знаете ли че войвода великъ паднѫ тойзи день въ Израиль? 39 А азъ сьмъ днесь слабъ, ако и да сьмъ помазанъ царь: и тѣзи мѫжіе Саруини-тѣ сынове [ѫ]много сѫ жестокы за мене: [ѭ]Господь ще направи въздаяніе на дѣлателя на злинѫ-тѫ, споредъ злинѫ-тѫ му.

ГЛАВА 4.

1 И когато чу Сауловый сынъ че Авениръ умрѣ въ Хевронъ, [а]ржцѣ-тѣ му ослабнѫхѫ, и всичкы-тѣ Израиляни ся 2 [б]смутихѫ. А Сауловый сынъ имаше двама мѫжіе, *които бѣхѫ* пълководци, име-то на единый-тъ Ваана, а име-то на другый-тъ Рихавъ, сынове на Риммона Вирооянинъ-тъ отъ Веніаминовы-тѣ сынове; (защото [в]Вирооъ ся вмѣняваше на Веніамина: 3 А Вироояни-тѣ бѣхѫ побѣгнѫли въ [г]Геоаимъ, и тамъ бѣхѫ пришелци до тойзи день.)

4 [д]А Іонаѳанъ Сауловый сынъ, имаше сына поврѣденъ въ нозѣ-тѣ. Бѣше на петь годинъ въ възрасть когато дойде извѣстіе [е]отъ Іезраель за Саула и Іонаѳана, и дигнѫ го питателка-та му та бѣгà: и като бързаше да бѣга, паднѫ той, и охромѣ: а име-то му бѣше Мемфивосоей.

5 И отидохѫ сынове-тѣ на Риммона Вирооянинъ-тъ, Рихавъ и Ваана, и въ горещинѫ-тѫ на день-тъ влѣзохѫ въ домъ-тъ на Исвосоея, който лѣжеше на одръ-тъ въ пладнинѫ: 6 И влѣзохѫ тамъ дори до срѣдъ домъ-тъ, *като* че ще земѫтъ жито; и ударихѫ го [ж]въ коремъ-тъ; и Рихавъ и Ваана братъ му ся избавихѫ. 7 Защото, когато влѣзохѫ въ домъ-тъ, той лѣжеше на одръ-тъ си въ ложницѫ-тѫ си: и ударихѫ го, и умъртвихѫ го, и отсѣкохѫ му главѫ-тѫ, и като зѣхѫ главѫ-тѫ му, отидохѫ и вървѣхѫ прѣзъ поле-то всичкѫ-тѫ нощь. 8 И донесохѫ главѫ-тѫ на Исвосоея при Давида въ Хевронъ, и рекохѫ на царя: Ето глава-та на Исвосоея, сынъ-тъ на врагъ-тъ ти Саула, [з]който искаше животъ-тъ ти: и Господь даде днесь на господаря ни царя тойзи день отмьщеніе, отъ Саула и отъ сѣме-то му.

9 А Давидъ отговори на Рахава и на Ваана брата му, сынове-тѣ на Риммона Вирооянинъ-тъ, та имъ рече: Живъ Господь, [и]който избави душѫ-тѫ ми отъ всичко

у 1 Цар. 29; 6. Иса. 37; 28.
ф 3 Цар. 2; 5. Гл. 20; 9, 10.
х Гл. 4; 6.
ц Гл. 2; 23.
ч 3 Цар. 2; 32, 33.
ш Лев. 15; 2.
щ Гл. 2; 23.
ъ Іис. Нав. 7; 6. Гл. 1; 2, 11.
ы Быт. 37; 34.
ь Гл. 13; 12, 13.
ѣ Гл. 12; 17. Іер. 16; 7.
ю Руо. 1; 17.
я Гл. 1; 12.
ѫ Гл. 19; 7.
ѭ Виж. Гл. 19; 13. 3 Цар. 2; 5, 6, 33, 34. Псал. 28; 4. 62; 12. 2 Тим. 4; 14.

—

а Ездр. 4; 4. Иса. 13; 7.
б Мат. 2; 3.
в Іис. Нав. 18; 25.
г Неем. 11; 33.
д Гл. 9; 3.
е 1 Цар. 29; 1, 11.
ж Гл. 2; 23.
з 1 Цар. 19; 2, 10, 11. 23; 15. 25; 29.
и Быт. 48; 16. 3 Цар. 1; 29. Псал. 31; 7.

утѣсненіе: 10 [і]Оногози, който ми извѣсти, и рече: Ето умрѣ Саулъ, и мыслѣше себе си вѣститель на добро извѣстіе, хванѫхъ го, та го убихъ въ Сиклагъ, вмѣсто мъздѫ за извѣстіе-то му; 11 А колко повече человѣцы лукавы, които сѫ убили мѫжъ праведенъ въ кѫщѫ-тѫ му, на одръ-тъ му? сега прочее [к]не щѫ ли да вы истрѣбіѭ отъ земіѭ-тѫ? 12 И [л]заповѣда Давидъ на момцы-тѣ и гы убихѫ, и отсѣкохѫ рѫцѣ-тѣ имъ и нозѣ-тѣ имъ, та гы обѣсихѫ надъ водоемъ-тъ въ Хевронъ: а главѫ-тѫ на Исвосѳея зѣхѫ, та ѭ заровихѫ въ [м]Авенировъ-тъ гробъ въ Хевронъ.

ГЛАВА 5.

1 И [а]дойдохѫ всичкы-тѣ Израилевы племена при Давида, въ Хевронъ, и говорихѫ и рекохѫ: Ето, [б]кость твоя и плъть твоя смы ный. 2 И понапрѣдъ още, когато Саулъ царуваше надъ насъ, [в]ты бѣше който извождаше и въвождаше Израиля; и на тебе рече Господь: [г]Ты ще упасешь людіе-тѣ ми Израиля, и ты ще бѫдешь вождь надъ Израиля. 3 И [д]дойдохѫ всичкы-тѣ старѣйшины Израилеви при царя въ Хевронъ: и [е]направи царь Давитъ завѣтъ съ тѣхъ въ Хевронъ [ж]прѣдъ Господа: и помазахѫ Давида царь надъ Израиля. 4 Давидъ бѣше на тридесеть годины когато станѫ царь, *и* [з]царува четыридесеть годины. 5 Въ Хевронъ царува надъ Іудѫ [и]седмь годины и шесть мѣсецы; а въ Іерусалимъ царува тридесеть и три годины надъ всичкый Израиль и Іудѫ.

6 И отиде царь-тъ и мѫжіе-тѣ му [і]въ Іерусалимъ [к]при Іевусцы-тѣ които живѣехѫ въ тѫзь земіѭ; които говорихѫ Давиду и рекохѫ: Нѣма да влѣзешь тукъ ако не извадишь слѣпы-тѣ и хромы-тѣ: защото думахѫ че Давидъ не ще може да влѣзе тука. 7 Но Давидъ прѣзѣ твърдѣль-тъ Сіонъ: [л]той е Давидовъ-тъ градъ. 8 И рече Давидъ въ онзи день: Който стигне при водоводъ-тъ, та удари Іевусцы-тѣ и слѣпы-тѣ и хромы-тѣ, които ненавиди душа-та Давидова, [м]*ще бѫде военачалникъ.* За това казуватъ: Слѣпъ и хромъ нѣма да влѣзѫтъ въ домъ-тъ. 9 И насели ся Давидъ въ твърдѣль-тъ, и нарече го [н]градъ Давидовъ. И направи Давидъ зданія около Милло и вѫтрѣ. 10 И напрѣдоваше Давидъ, и увеличаваше ся, и Господь Богъ Саваоѳъ бѣ съ него.

11 И [о]прати Хирамъ Тирскый-тъ царь, посланницы при Давида, и кедровы дърва, и дърводѣлцы, и зидари, та съградихѫ домъ Давиду. 12 И позна Давидъ, че Господь го утвърди царь надъ Израиля, и че въздигнѫ царство-то му заради людіе-тѣ си *Израиля.*

13 И [п]зѣ Давидъ още наложници и жены отъ Іерусалимъ, когато дойде отъ Хевронъ: и родихѫ ся Давиду още синове и дъщери. 14 А [р]имена-та на онѣзи които му ся родихѫ въ Іерусалимъ сѫ тѣзи: Саммуа, и Совавъ, и Наѳанъ, и Соломонъ, 15 и Іеваръ, и Елисуа, и Нефегъ, и Іафія, 16 И Елисама, и Еліада, и Елифалетъ.

17 А [с]когато чухѫ Филистимци-тѣ че помазахѫ Давида за царь надъ Израиля, възлѣзохѫ всичкы-тѣ Филистимци, да търсятъ Давида: и Давидъ чу *за това,* и [т]слѣзе въ твърдѣль-тъ. 18 И дойдохѫ Филистимци-тѣ, та ся разлѣхѫ [у]въ долъ-тъ Рафаимъ. 19 И [ф]попыта Давидъ Господа, и рече: Да възлѣзѫ ли къмъ Филистимцы-тѣ? ще гы прѣдадешь ли въ рѫкѫ-тѫ ми? И рече Господь Давиду: Възлѣзь: защото непрѣмѣнно ще прѣдамъ Филистимцы-тѣ въ рѫкѫ-тѫ ти. 20 И дойде Давидъ [х]въ Ваалъ-ферасимъ, и гы порази тамъ Давидъ, и рече: Господь проломи между врагове-тѣ ми прѣдъ мене, както проломятъ воды-тѣ. Заради това ся нарече име-то на онова мѣсто *Ваалъ-ферасимъ. 21 И тамъ оставихѫ идолы-тѣ си, и [ц]дигнѫхѫ гы Давидъ и мѫжіе-тѣ му. 22 И [ч]възлѣзохѫ пакъ Филистимци-тѣ та ся разлѣхѫ *по* долъ-тъ Рафаимъ. 23 И [ш]когато попыта Давидъ Господа, той рече: Не възлизай: обърни ся отзадѣ имъ та нападни връзъ тѣхъ отъ срещѫ черницы-тѣ. 24 И [щ]когато чуешь шумъ като отъ прѣхожданіе по върхове-тѣ на черницы-тѣ, тогазь ще прибързашь: защото [ъ]тогазь Господь ще излѣзе прѣдъ тебе, да порази Филистимскый-тъ станъ. 25 И направи Давидъ както му заповѣда Господь, и порази Филистимцы-тѣ отъ [ы]Гавѫ дори до входъ-тъ въ [ь]Гезеръ.

ГЛАВА 6.

1 И пакъ събра Давидъ всичкы-тѣ избранны отъ Израиля, тридесеть тысящы. 2 И [а]станѫ Давидъ, та отиде, и всичкы-тѣ людіе съ него, отъ Ваалѫ Іудинѫ, за да възнесе отъ тамъ Божій-тъ ковчегъ, надъ

і Гл. 1; 2, 4, 15.
к Быт. 9; 5, 6.
л Гл. 1; 15.
м Гл. 3; 32.

—

а 1 Лѣт. 11; 1. 12; 23.
б Быт. 29; 14.
в 1 Цар. 18; 13.
г 1 Цар. 16; 1, 12. Псал. 78; 71. Виж. Гл. 7; 7.
д 1 Лѣт. 11; 3.
е 4 Цар. 11; 17.
ж Сѫд. 11; 11. 1 Цар. 23; 18.
з 1 Лѣт. 26; 31. 29; 27.
и Гл. 2; 11. 1 Лѣт. 3; 4.
і Сѫд. 1; 21.
к Іис. Нав. 15; 63. Сѫд. 1; 8. 19; 11, 12.
л Ст. 9. 3 Цар. 2; 10. 8; 1.
м 1 Лѣт. 11; 6—9.
н Ст. 7.
о 3 Цар. 5; 2. 1 Лѣт. 14; 1.
п Втор. 17; 17. 1 Лѣт. 3; 9. 14; 3.
р 1 Лѣт. 3; 5. 14; 4.
с 1 Лѣт. 11; 16. 14; 8.
т Гл. 23; 14.
у Іис. Нав. 15; 8. Иса. 17; 5.
ф Гл. 2; 1. 1 Цар. 23; 2, 4. 30; 8.
х Иса. 28; 21.
* Мѣсто на проломы-тѣ.
ц Втор. 7; 5, 25. 1 Лѣт. 14; 12.
ч 1 Лѣт. 14; 13.
ш Ст. 19.
щ 4 Цар. 7; 6.
ъ Сѫд. 4; 14.
ы 1 Лѣт. 14; 16.
ь Іис. Нав. 16; 10.

—

а 1 Лѣт. 13; 5, 6.

който ся призыва име-то на Господа Саваоѳа, [б]който сѣди на херувимы-тѣ.

3 И турихѫ Божій-тъ ковчегъ [в]на новѫ колесницѫ, и дигнѫхѫ го отъ домъ-тъ на Авинадава, който бѣ на хълмъ-тъ: и возѣхѫ новѫ-тѫ колесницѫ Оза и Ахіо, 4 сынове-тѣ Авинадавови. И дигнѫхѫ го (Божій-тъ ковчегъ) [г]отъ Авинадавовъ-тъ домъ, който бѣ на хълмъ-тъ: и Ахіо 5 идѣше прѣдъ ковчегъ-тъ. А Давидъ и всичкый Израилевъ домъ свирѣхѫ прѣдъ Господа съсъ всякаквы видове *органы* отъ дърво елхѫ, съ китары и съ псалтыри, и съ тѫпаны, и съсъ систры, и съ кимвалы.

6 И когато дойдохѫ до гумно-то на [д]Нахона, [е]прострѣ Оза *рѫкѫ-тѫ си* къмъ Божій-тъ ковчегъ, та го придържа; защото 7 *го* потресохѫ волове-тѣ. И распали ся гнѣвъ-тъ Господенъ противъ Озѫ, и [ж]порази го Богъ тамъ за грѣшкѫ-тѫ *му*: и 8 умрѣ тамъ при Божій-тъ ковчегъ. И оскърби ся Давидъ, че Господь направи пораженіе на Озѫ: и нарече име-то на мѣсто-то *Фарезъ Оза, дори до тойзи 9 день. И [з]уплаши ся Давидъ отъ Господа въ онзи день, и рече: Какъ ще влѣзе при 10 мене ковчегъ-тъ Господенъ? И не рачи Давидъ да прѣмѣсти ковчегъ-тъ Господень при себе си въ Давидовъ-тъ градъ, но върнѫ го Давидъ въ домъ-тъ на 11 Овидъ-едома [и]Геѳецъ-тъ. И [і]стоя ковчегъ-тъ Господенъ въ домъ-тъ на Овидъ-едома Геѳецъ-тъ три мѣсеца: и [к]благослови Господь Овидъ-едома, и всичкый му домъ.

12 И извѣстихѫ на царь Давида, и рекохѫ: Господь благослови домъ-тъ на Овидъ-едома, и всичкый-тъ му имотъ, поради ковчегъ-тъ Божій. Тогазь [л]отиде Давидъ, та възведе Божій-тъ ковчегъ отъ домъ-тъ на Овидъ-едома въ градъ-тъ Да-13 видовъ съ веселіе. И [м]когато прѣминѫхѫ шесть стѫпкы тѣзи които носѣхѫ ковчегъ-тъ Господенъ, [н]пожъртвува говеда 14 и огоены *телцы*. И [о]играеше Давидъ прѣдъ Господа съсъ всичкѫ силѫ; и Давидъ бѣше 15 прѣпасанъ съ [п]лененъ ефодъ. И [р]Давидъ и всичкый Израилевъ домъ възведохѫ ковчегъ-тъ Господенъ съ всклицаніе и съ трѫбенъ гласъ.

16 А [с]като влазѣше ковчегъ-тъ Господенъ въ градъ-тъ Давидовъ, Михала, Саулова-та дъщеря, погледнѫ отъ прозорецъ-тъ, и, като видѣ царь Давида че скача и играе прѣдъ Господа, унищожи го въ сърдце-то си.

17 И [т]донесохѫ ковчегъ-тъ Господень, та го [у]положихѫ на мѣсто-то му, всрѣдъ скиніѭ-тѫ коѭто постави Давидъ за него: и принесе Давидъ [ф]всесъжженія и примирителны приношенія прѣдъ Госпо-18 да. И когато свърши Давидъ да приноси всесъжженія-та, и примирителны-тѣ приношенія, [х]благослови народъ-тъ въ 19 име-то на Господа Саваоѳа. И [ц]раздаде на всичкы-тѣ людіе, и на всичко-то Израилево множество, отъ мѫжъ до женѫ, на всякого человѣка по единъ хлѣбъ, и по еднѫ мървкѫ месо, и по едно млинче. Тогазь всичкы-тѣ людіе си отидохѫ, всякой въ кѫщѫ-тѫ си.

20 И [ч]върнѫ ся Давидъ за да благослови домъ-тъ си. И излѣзе Михала, Саулова-та дъщеря, да посрѣщне Давида, и рече: Колко славенъ бѣше днесь царь-тъ Израилевъ, [ш]който ся съблѣче днесь прѣдъ очи-тѣ на рабыни-тѣ на служители-тѣ си, [щ]както ся съблича безстыдно единъ отъ 21 никаквы-тѣ человѣцы! И рече Давидъ на Михалѫ: Прѣдъ Господа, [ъ]който мя избра повече отъ бащѫ ти, и повече отъ всичкый-тъ неговъ домъ, да мя постави вождь надъ людіе-тѣ Господни, надъ 22 Израиля, ей, прѣдъ Господа играхъ. И ще ся унищожѫ още повече, и ще ся смиріѭ въ очи-тѣ си: и съ рабыни-тѣ, за кои-23 то ты рече, съ тѣхъ ще ся прославіѭ. За това Михала, Саулова-та дъщеря, не роди чадо дори до день-тъ на смърть-тѫ си.

ГЛАВА 7.

1 И като сѣднѫ царь-тъ [а]въ домъ-тъ си, и успокои го Господь отъ всякѫдѣ, отъ 2 всичкы-тѣ му врагове, Рече царь-тъ Наѳану: Виждь, сега азъ живѣѭ [б]въ кедровъ домъ, [в]а ковчегъ-тъ Божій стои 3 [г]всрѣдъ опоны. И рече Наѳанъ на царя: Иди, и [д]направи всичко което е въ сърдце-то ти; защото Господь е съ тебе.

4 И прѣзъ онѫзи нощь быде слово Господне къмъ Наѳана, и рече: Иди та ка-5 жи на рабъ-тъ ми Давида: Така говори Господь: [е]Ты ли ще ми съградишь домъ 6 за да обитавамъ? Защото не обитахъ въ домъ, [ж]отъ който день възведохъ Израилевы-тѣ сынове отъ Египетъ, дори до тойзи день, но ходѣхъ [з]въ шатъръ и въ 7 скиніѭ. Всякѫдѣ [и]дѣто ходихъ съсъ всичкы-тѣ Израилевы сынове, говорихъ ли нѣкога нѣкому отъ Израилевы-тѣ пле-

[б] 1 Цар. 4; 4. Псал. 80; 1.
[в] Виж. Числ. 7; 9. 1 Цар. 6; 7.
[г] 1 Цар. 7; 1.
[д] Виж. 1 Лѣт. 13; 9.
[е] Виж. Числ. 4; 15.
[ж] 1 Цар. 6; 19.
* Пораженіе (проломъ) на Озѫ.
[з] Псал. 119; 120. Виж. Лук. 5; 8, 9.
[и] 1 Лѣт. 13; 13.
[і] 1 Лѣт. 13; 14.
[к] Быт. 30; 27. 39; 5.
[л] 1 Лѣт. 15; 25.
[м] Числ. 4; 15. Іис. Нав. 3; 3. 1 Лѣт. 15; 2, 15.
[н] Виж. 3 Цар. 8; 5. 1 Лѣт. 15; 26.
[о] Виж. Исх. 15; 20. Псал. 30; 11.
[п] 1 Цар. 2; 18. 1 Лѣт. 15; 27.
[р] 1 Лѣт. 15; 28.
[с] 1 Лѣт. 15; 29.
[т] 1 Лѣт. 16; 1.
[у] 1 Лѣт. 15; 1. Псал. 132; 8.
[ф] 3 Цар. 8; 5. 62, 63.
[х] 3 Цар. 8; 55. 1 Лѣт. 16; 2.
[ц] 1 Лѣт. 16; 3.
[ч] Псал. 30; надписъ-тъ.
[ш] Ст. 14, 16. 1 Цар. 19; 24.
[щ] Сѫд. 9; 4.
[ъ] 1 Цар. 13; 14. 15; 28.

[а] 1 Лѣт. 17; 1 и дрг.
[б] Гл. 5; 11.
[в] Виж. Дѣян. 7; 46.
[г] Исх. 26; 1. 40; 21.
[д] 3 Цар. 8; 17, 18. 1 Лѣт. 22; 7. 28; 2.
[е] Виж. 3 Цар. 5; 3. 8; 19. 1 Лѣт. 22; 8. 28; 3.
[ж] 3 Цар. 8; 16.
[з] Исх. 40; 18, 19, 34.
[и] Лев. 26; 11, 12. Втор. 23; 14.

мена, на когото заповѣдахъ [і]да пасе людіе-тѣ ми Израиля, да кажѫ: Защо ми не съградихте кедровъ домъ? 8 Сега прочее, така ще речешь на рабъ-тъ ми Давида: Така говори Господь Саваоѳъ: [к]Азъ тя зѣхъ отъ оградѫ-тѫ, отъ подирь стадо-то, за да си вождь надъ людіе-тѣ ми, надъ Израиля: 9 И [л]съ тебе бѣхъ всякѫдѣ дѣто ходи ты, и [м]истрѣбихъ всичкы-тѣ ти врагове отъ прѣдъ тебе, и [н]направихъ тя именитъ споредъ име-то на голѣмы-тѣ които сѫ на земѭ-тѫ. 10 И ще опрѣдѣлѭ мѣсто за людіе-тѣ си Израиля, и [о]ще гы насадѭ та ще обитаватъ на свое особно мѣсто, и нѣма да ся прѣмѣстятъ вече: [п]и синове-тѣ на неправдѫ-тѫ нѣма да гы притѣсняватъ вече, както понапрѣдъ, 11 И [р]както отъ дни-тѣ въ които поставихъ сѫдіи надъ людіе-тѣ си Израиля. И [с]ще тя успокоѭ отъ всичкы-тѣ ти врагове. Господь ти още възвѣщава, че Господь 12 [т]ще ти съгради домъ. [у]Като ся испълнятъ дни-тѣ ти [ф]и заспишь съ отцы-тѣ си, [х]ще въздигнѫ сѣме-то ти вслѣдъ тебе, което ще излѣзе изъ утробѫ-тѫ ти, и ще утвърдѭ царство-то му. 13 [ц]Той ще съгради домъ за име-то ми: и азъ [ч]ще утвърдѭ прѣстолъ-тъ на царство-то му въ вѣкъ. 14 Азъ [ш]ще му бѫдѫ отецъ, и той ще ми бѫде сынъ: [щ]ако стори беззаконіе, ще го накажѫ съ тоягѫ на мѫжіе, и съ біенія на человѣческы синове: 15 Но милость-та ми нѣма да ся отнеме отъ него, [ъ]както ѭ отнѣхъ отъ Саула, когото отмахнѫхъ отъ лице-то ти. 16 И [ы]ще ся утвърди домъ-тъ ти и царство-то ти прѣдъ тебе до вѣка: прѣстолъ-тъ ти ще бѫде утвърденъ въ вѣкъ. 17 По всичкы тѣзи думы и по всичко това видѣніе, така говорй Наѳанъ Давиду.

18 Тогазь влѣзе царь Давидъ, та сѣднѫ прѣдъ Господа, и рече: [ь]Кой съмь азъ, Господи Іеова? и кой е домъ-тъ ми, та мя доведе ты до това? 19 Но и това още быде малко прѣдъ очи-тѣ ти, Господи Іеова: [ѣ]и говорилъ си ты още за дългѫ бѫдѫщность, заради домъ-тъ на рабъ-тъ си. [ю]И той ли е способъ-тъ на человѣцы-тѣ, Господи Іеова? 20 И що може да ти рече вече Давидъ? защото [я]ты познавашь рабъ-тъ си, Господи Іеова. 21 За слово-то си, и споредъ сърдце-то си, направилъ си ты всичкы тѣзи величія, за да *гы* направишь извѣстны на рабъ-тъ си. 22 За това си [ѫ]великъ, Господи Боже: защото [ѭ]нѣма подобенъ тебѣ: нито има богъ освѣнь тебе, споредъ всичко колкото смы чули съ уши-тѣ си. 23 И [а]кой е другъ народъ на земѭ-тѫ както твои-тѣ людіе, както Израиль, когото Богъ дойде да искупи за свои людіе, и да гы направи имениты, и да направи заради тѣхъ голѣмы и чудны дѣла, заради земѭ-тѫ ти, [б]прѣдъ твои-тѣ людіе, които избави ты за себе си отъ Египетъ, отъ народы-тѣ, и отъ богове-тѣ имъ. 24 Защото си [в]утвърдилъ ты за себе си людіе-тѣ си Израиля, за да ти сѫ людіе въ вѣкъ: и [г]ты, Господи, имъ станѫ Богъ. 25 И сега, Господи Боже, слово-то което си говорилъ ты за рабъ-тъ си, и за домъ-тъ му, утвърди въ вѣкъ, и направи както си говорилъ ты. 26 И да ся възвеличи име-то ти до вѣка, та да говорятъ: Господь на силы-тѣ е Богъ надъ Израиля: и домъ-тъ на рабъ-тъ ти Давида да е утвърденъ прѣдъ тебе. 27 Защото ты, Господи на силы-тѣ, Боже Израилевъ, откры на рабъ-тъ си, и рече: Домъ ще ти съградѭ: за това рабъ-тъ ти намѣри сърдце-то си *готово* да ти ся помоли тѫзи молитвѫ. 28 И сега, Господи Іеова, ты си Богъ, и [д]думы-тѣ ти ще бѫдѫтъ истинны, и ты си обѣщалъ тѣзи благости на рабъ-тъ си: 29 Сега прочее благоволи да благословишь домъ-тъ на рабъ-тъ си, за да е прѣдъ тебе въ вѣкъ: защото ты, Господи Іеова, си говорилъ: и подъ благословеніе-то ти нека е домъ-тъ на рабъ-тъ ти благословенъ [е]въ вѣкъ.

ГЛАВА 8.

1 И [а]вслѣдъ това порази Давидъ Филистимцы-тѣ, и побѣди гы: и зѣ Давидъ Меѳегъ-аммѫ отъ рѫкѫ-тѫ на Филистимцы-тѣ.

2 И [б]порази Моавцы-тѣ, и размѣри гы съ вѫжя, като гы распрострѣ на земѭ-тѫ; и размѣри съ двѣ вѫжя за да умъртви, и съ едно цѣло вѫже за да остави живы. Така Моавци-тѣ [в]станѫхѫ раби на Давида подданни.

3 Порази още Давидъ Ададезера, сынъ-тъ на Реова царь-тъ [г]на Совѫ, като отхождаше да постави власть-тѫ си [д]на рѣ-

[і] Гх. 5; 2. Псал. 78; 71, 72. Мат. 2; 6. Дѣян. 20; 28.
[к] 1 Цар. 16; 11, 12. Псал. 78; 70.
[л] 1 Цар. 18; 14. Гх. 5; 10. 8; 6, 14.
[м] 1 Цар. 31; 6. Псал. 89; 23.
[н] Быт. 12; 2.
[о] Псал. 44; 2. 80; 8. Іер. 24; 6. Амос. 9; 15.
[п] Псал. 89; 22.
[р] Сѫд. 2; 14, 15, 16. 1 Цар. 12; 9, 11. Псал. 106; 42.
[с] Ст. 1.
[т] Исх. 1; 21. Ст. 27. 3 Цар. 11; 38.
[у] 3 Цар. 2; 1.
[ф] Втор. 31; 16. 3 Цар. 1; 21. Дѣян. 13; 36.
[х] 3 Цар. 8; 20. Псал. 132; 11.
[ц] 3 Цар. 5; 5. 6; 12. 8; 19. 1 Лѣт. 22; 10. 28; 6.
[ч] Ст. 16. Псал. 89; 4, 29, 36, 37.
[ш] Псал. 89; 26, 27. Евр. 1; 5.
[щ] Псал. 89; 30—33.
[ъ] 1 Цар. 15; 23, 28. 16; 14. 3 Цар. 11; 13, 34.
[ы] Ст. 13. Псал. 89; 36, 37. Іоан. 12; 34.
[ь] Быт. 32; 10.
[ѣ] Ст. 12, 13.
[ю] Иса. 55; 8.
[я] Быт. 18; 19. Псал. 139; 1.
[ѫ] 1 Лѣт. 16; 25. 2 Лѣт. 2; 5. Псал. 48; 1. 86; 10. 96; 4. 135; 5. 145; 3. Іер. 10; 6.
[ѭ] Втор. 3; 24. 4; 35. 32; 39. 1 Цар. 2; 2. Псал. 86; 8. 89; 6, 8. Иса. 45; 5, 18, 22.
[а] Втор. 4; 7, 32, 34. 33; 29. Псал. 147; 20.
[б] Втор. 9; 26. Неем. 1; 10.
[в] Втор. 26; 18.
[г] Псал. 48; 14.
[д] Іоан. 17; 17.
[е] Гх. 22; 51.

—

[а] 1 Лѣт. 18; 1 и дрг.
[б] Числ. 24; 17.
[в] Ст. 6, 14. Псал. 72; 10. Виж. 1 Цар. 10; 27.
[г] Гх. 10; 6. Псал. 60; надписъ-тъ.
[д] Быт. 15; 18.

4 кѫ-тѫ Евфратъ. И зѣ Давидъ отъ него
тысящѫ и седмстотинъ конницы, и два-
десеть тысящы пѣшцы: и прѣсѣче Да-
видъ [е]жилы-тѣ на всичкы-тѣ коніе на ко-
лесницы-тѣ, и упази отъ тѣхъ сто коніе.
5 И [ж]когато дойдохѫ Дамаскови-тѣ Сирія-
ни за да помогнѫтъ на Ададезера, царь-тъ
на Совѫ, Давидъ порази отъ Сиріяны-тѣ
6 двадесеть и двѣ тысящы мѫжіе. И тури
Давидъ стражы въ Дамасковѫ-тѫ Сиріѭ
и Сиріяни-тѣ [з]станѫхѫ раби поддании
Давиду. И [и]упазваше Господь Давида вся-
7 кѫдѣ дѣто отхождаше. И зѣ Давидъ зла-
тны-тѣ [і]щитове, които бѣхѫ връху рабы-
тѣ на Ададезера, та гы донесе въ Іеру-
8 салимъ. И отъ Ветахъ, и отъ Вероѳай,
градове-тѣ Ададезеровы зѣ царь Давидъ
твърдѣ много мѣдь.

9 Чу прочее Ѳой, Емаѳскый-тъ царь, че
Давидъ порази всичкѫ-тѫ силѫ на Ада-
10 дезера, Прати Ѳой Іорама, сына си, при
царь Давида, за да го поздрави, и да го
благослови, че побѣдилъ Ададезера, и го
поразилъ; защото Ададезеръ бѣ непріятель
на Ѳоя. И донесе Іорамъ съсъ себе си
сребьрны съсѫды, и златны съсѫды, и
11 мѣдны съсѫды: И тѣхъ [к]посвяти царь Да-
видъ Господу, съсъ сребро-то и злато-то,
което бѣше посвятилъ отъ всичкы-тѣ на-
12 роды, които покори; Отъ Сиріѭ, и отъ
Моавъ, отъ Аммоновы-тѣ сынове, и отъ
Филистимцы-тѣ, и отъ Амаличаны-тѣ, и
отъ корысти-тѣ на Ададезера, сынъ-тъ на
Реова, царя на Совѫ.

13 И придобы Давидъ име, когато ся вра-
щаше [л]отъ поразеніе-то на осмнадесеть-тѣ
тысящы Сиріяны [м]въ долъ-тъ на соль-тѫ.
14 И тури стражы въ Едомъ: въ всичкый
Едомъ тури стражы: и [н]всичкы-тѣ Едомци
станѫхѫ раби Давиду. И [о]упазваше Го-
сподь Давида всякѫдѣ дѣто отхождаше.

15 И царува Давидъ надъ всичкый Израиль:
и правѣше Давидъ сѫдъ и правдѫ на всич-
16 кы-тѣ си людіе. А [п]Іоавъ, сынъ-тъ Саруинъ;
бѣше надъ воинство-то: а [р]Іосафатъ, сынъ-
17 тъ Ахилудовъ, паметописецъ: А [с]Садокъ,
сынъ-тъ Ахитововъ, и Ахимелехъ, сынъ-тъ
Авіаѳаровъ, священници: а Сараія, писецъ:
18 А [т]Ванаія, Іодаевъ-тъ сынъ, бѣше *надъ*
[у]Хереѳцы-тѣ и *надъ* Фелеѳцы-тѣ: а Дави-
дови-тѣ сынове бѣхѫ двороначалници.

ГЛАВА 9.

1 И рече Давидъ: Остава ли още нѣкой
отъ Сауловъ-тъ домъ, [а]да му направѭ
2 милость заради Іонаѳана? И имаше единъ
рабъ отъ Сауловъ-тъ домъ, на име [б]Си-
ва. И повыкахѫ го при Давида, и рече му
царь-тъ: Ты ли си Сива? И той рече:
3 Рабъ-тъ ти е. И рече царь-тъ: Не остава
ли още нѣкой отъ Сауловъ-тъ домъ, [в]за да
му направѭ милость Божіѭ? И рече
Сива на царя: *Има* още единъ сынъ Іо-
4 наѳановъ, [г]поврѣденъ въ нозѣ-тѣ. И рече
му царь-тъ: Дѣ е той? А Сива рече на
царя: Ето го, въ домъ-тъ [д]на Махира,
5 Аммиіловъ-тъ сынъ, въ Ло-даваръ. То-
газь проводи царь Давидъ, та го зѣ отъ
домъ-тъ на Махира, сынъ-тъ на Аммиіла,
отъ Ло-даваръ.

6 И когато дойде при Давида Мемфиво-
сѳей, сынъ-тъ на Іонаѳана Сауловъ-тъ
сынъ, паднѫ на лице та ся поклони. И
рече Давидъ: Мемфивосѳее! А той рече:
7 Ето, рабъ-тъ ти. И рече му Давидъ: Не
бой ся: [е]защото непрѣмѣнно ще сторіѭ
милость съ тебе, заради Іонаѳана отца ти,
и ще ти отдамъ всичкы-тѣ стяжанія на
отца ти Саула, и ты ще ядешь хлѣбъ на
8 трьпезѫ-тѫ ми всякога. А той му ся по-
клони, и рече: Кой е рабъ-тъ ти та да при-
гледашь таквозь [ж]умрѣло псе, като мене?
9 И повыка царь-тъ Сивѫ, Сауловъ-тъ
рабъ, та му рече: [з]Всичко що имаше Са-
улъ, и всичкый-тъ му домъ, дадохъ на
10 сынъ-тъ на господаря ти. И тъй ты ще ра-
ботишь земіѭ-тѫ за него, ты и сынове-тѣ
ти, и раби-тѣ ти, и ще доносишь *доходы-
тѣ*, за да има сынъ-тъ на господаря ти
хранѫ да яде; но Мемфивосѳей, сынъ-тъ
на господаря ти [и]ще яде всякога хлѣбъ
на трьпезѫ-тѫ ми. А Сива имаше [і]пет-
11 надесеть сынове и двадесеть рабы. И
Сива рече на царя: Всичко що заповѣда
господарь-тъ ми царь-тъ на рабъ-тъ си,
така ще направи рабъ-тъ ти, а Мемфиво-
сѳей, *рече царь-тъ,* ще яде на трьпезѫ-
тѫ ми, като единъ отъ царскы-тѣ сыно-
12 ве. И имаше Мемфивосѳей сынъ малъкъ
[к]на име Миха. А всичкы-тѣ които живѣе-
хѫ въ домъ-тъ на Сивѫ бѣхѫ раби на
13 Мемфивосѳея. А Мемфивосѳей живѣеше
въ Іерусалимъ: [л]защото ядѣше вынѫгы
на царскѫ-тѫ трьпезѫ: и [м]хромъ бѣ той
съ двѣ-тѣ си нозѣ.

ГЛАВА 10.

1 И вслѣдъ това [а]умрѣ царь-тъ на Аммо-
новы-тѣ сынове, и въцари ся вмѣсто не-
2 го сынъ му Анунъ. И рече Давидъ: Ще

[е] Іис. Нав. 11; 6, 9.
[ж] 3 Цар. 11; 23, 24, 25.
[з] Ст. 2.
[и] Ст. 14. Гл. 7; 9.
[і] Виж. 3 Цар. 10; 16.
[к] 3 Цар. 7; 51. 1 Лѣт. 18; 11. 26; 26.
[л] 4 Цар. 14; 7.
[м] 1 Лѣт. 18; 12. Псал. 60; надписъ-тъ.
[н] Быт. 27; 29, 37, 40. Числ. 24; 18.
[о] Ст. 6.
[п] Гл. 19; 13. 20; 23. 1 Лѣт. 11; 6. 18; 15.
[р] 3 Цар. 4; 3.
[с] 1 Лѣт. 24; 3.
[т] 1 Лѣт. 18; 17.
[у] 1 Цар. 30; 14.

—

[а] 1 Цар. 18; 3. 20; 14, 15, 16, 17, 42. Прит. 27; 10.
[б] Гл. 16; 1. 19; 17, 29.
[в] 1 Цар. 20; 14.
[г] Гл. 4; 4.
[д] Гл. 17; 27.
[е] Ст. 1, 3.
[ж] 1 Цар. 24; 15. Гл. 16; 9.
[з] Виж. Гл. 16; 4. 19; 29.
[и] Ст. 7, 11, 13. Гл. 19; 28.
[і] Гл. 19; 17.
[к] 1 Лѣт. 8; 34.
[л] Ст. 7, 10.
[м] Ст. 3.

—

[а] 1 Лѣт. 19; 1 и дрг.

направіѭ милость на Ануна, Наасовъ-тъ сынъ, понеже баща му ми направи милость. И прати Давидъ да го утѣши заради отца му, чрѣзъ ржкж-тж на рабы-тѣ си. И дойдохж Давидови-тѣ раби въ 3 земіѭ-тж на Аммоновы-тѣ сынове. А началници-тѣ на Аммоновы-тѣ сынове рекохж на господаря си Ануна: Да ли за честь на отца ти прѣдъ очи-тѣ ти прати Давидъ при тебе утѣшители? не прати ли Давидъ рабы-тѣ си при тебе, за да испыта градъ-тъ, и да го съгледа, та да го съ- 4 сыпе? И хванж Анунъ Давидовы-тѣ рабы, та обърснж половинж-тж отъ брадж-тж имъ, и отсѣче до половинж дрехы-тѣ 5 имъ, [б]до бедра-та имъ, и испрати гы. Когато извѣстихж *това* Давиду, той испрати *вѣститель* да гы посрѣщне, (понеже мжжіе-тѣ бѣхж крайно обесчестени): и рече царь-тъ: Сѣдѣте въ Іерихонъ, додѣ порастжтъ брады-тѣ ви, и върнѣте ся.

6 А като гледахж Аммонови-тѣ сынове че бѣхж [в]омразни Давиду, пратихж Аммонови-тѣ сынове, та наехж [г]отъ Веѳъреовскы-тѣ Сиріяны, и Совскы-тѣ Сиріяны, двадесеть тысящы пѣшцы, и отъ царя на Маахж тысящж мжжіе, и отъ Истова дванадесеть тысящы мжжіе.

7 И когато чу *това* Давидъ, прати Іоава, 8 и всичко-то воинство, [д]на силны-тѣ. И излѣзохж Аммонови-тѣ сынове, та ся опълчихж на бой при входъ-тъ на врата-та: а [е]Сиріяни-тѣ отъ Совж, и Реовъ, и Истовъ, и Маахж бѣхж сами на поле-то.

9 А Іоавъ като гледаше че сраженіе-то ся опълчи противъ него отпрѣдъ и отзадъ, избра отъ всичкы-тѣ избранны Израиле- 10 вы, та *гы* опълчи противъ Сиріяны-тѣ: А остатъкъ-тъ отъ людіе-тѣ даде въ ржкж-тж на Ависея брата си, и опълчи *гы* про- 11 тивъ Аммоновы-тѣ сынове. И рече: Ако ся прѣукрѣпятъ Сиріяни-тѣ противъ мене, тогазь ты ще ми помогнешь: ако ли Аммонови-тѣ сынове ся прѣукрѣпятъ противъ тебе, тогазь азъ ще дойдж да ти по- 12 могнж. [ж]Мжжай ся, и [з]да бждемъ мжжественни за людіе-тѣ си, и за градове-тѣ на Бога нашего: [и]а Господь нека направи което е угодно прѣдъ очи-тѣ му.

13 И приближихж ся Іоавъ и людіе-тѣ съ него въ сраженіе противъ Сиріяны-тѣ: а 14 тѣ побѣгнжхж отъ лице-то му. И когато видѣхж Аммонови-тѣ сынове че Сиріяни-тѣ побѣгнжхж, тогазь побѣгнжхж *и тѣ* отъ лице-то на Ависея, та влѣзохж въ градъ-тъ. И Іоавъ ся върнж отъ Аммоновы-тѣ сынове, та дойде въ Іерусалимъ.

15 А като видѣхж Сиріяни-тѣ че быхж побѣдени отъ Израиля, събрахж ся на 16 купъ. И прати Адарезеръ, та изведе Сиріяни-тѣ оттатакъ рѣкж-тж: и дойдохж въ Еламъ: и Совакъ, войвода-та на Ада- 17 резера *прѣдидѣше* прѣдъ тѣхъ. И когато ся извѣсти Давиду, събра всичкый Израиль, и прѣминж Іорданъ та дойде въ Еламъ. А Сиріяни-тѣ ся опълчихж про- 18 тивъ Давида, и бихж ся съ него. И побѣгнжхж Сиріяни-тѣ отъ Израиля: и истрѣби Давидъ отъ Сиріяны-тѣ, седмстотинъ колесницы, и четыридесеть тысящы [і]конницы, и Совака войводж-тж имъ по- 19 рази, и умрѣ тамъ, И като видѣхж всичкы-тѣ царіе, раби-тѣ на Адарезера че ся побѣдихж отъ Израиля, направихж миръ съ Израиля, и [к]станжхж имъ раби. И Сиріяни-тѣ ся боехж да помогнжтъ вече на Аммоновы-тѣ сынове.

ГЛАВА 11.

1 И на друго-то лѣто, въ което врѣме излазятъ царіе-тѣ на бой, [а]прати Давидъ Іоава, и рабы-тѣ си съ него, и всичкый Израиль; и разбихж Аммоновы-тѣ сынове, и обсадихж Раввж. А Давидъ останж въ Іерусалимъ.

2 И привечеръ, когато станж Давидъ отъ одръ-тъ си, [б]расхождаше ся по покрывъ-тъ на царскый-тъ домъ: и [в]видѣ отъ покрывъ-тъ женж която ся кжпѣше: и жена-та бѣ много красна на гледъ. И прати 3 Давидъ та испыта за женж-тж. И рече *единъ*: Не е ли тя Виѳсавее, дъщеря-та на Еліама, жена-та [г]на Уріѭ Хеттеянинъ-тъ? 4 И прати Давидъ вѣстители та іѭ зѣ, и когато дойде при него, [д]лѣжа съ неіѭ, (защото [е]ся бѣ очистила отъ нечистотж-тж си:) 5 и върнж ся тя у дома си. И зачнж жена-та: и прати та извѣсти Давиду, и рече: Не- 6 праздна сьмь, И прати Давидъ на Іоава, и каза: Испрати ми Уріѭ Хеттеянинъ-тъ. И испрати Іоавъ Уріѭ при Давида.

7 И когато дойде при него Урія, попыта *го* Давидъ какъ е Іоавъ, и какъ сж лю- 8 діе-тѣ, и какъ отива бой-тъ. И рече Давидъ на Уріѭ: Слѣзь въ домъ-тъ си, та [ж]омый нозѣ-тѣ си. И излѣзе Урія изъ царевъ-тъ домъ: и слѣдъ него отиде дѣлъ 9 отъ царевж-тж *тръпезж*. Но Урія спа при врата-та на царскый-тъ домъ съсъ всичкы-тѣ рабы на господаря си, и не слѣзе 10 у домъ-тъ си. И когато извѣстихж Давиду, и рекохж: Не слѣзе Урія у дома си, рече Давидъ на Уріѭ: Не си ли дошелъ отъ пжтуваніе? защо не слѣзе у домъ-тъ 11 си? И рече Урія Давиду: [з]Ковчегъ-тъ, и

б Иса. 20; 4. 47; 2.
в Быт. 34; 30. Исх. 5; 21. 1 Цар. 13; 4.
г Гл. 8; 3, 5.
д Гл. 23; 8.
е Ст. 6.
ж Втор. 31; 6.
з 1 Цар. 4; 9. 1. Кор. 16; 13.
и 1 Цар. 3; 18.
і Виж. 1 Лѣт. 19; 18.
к Гл. 8; 6.

а 1 Лѣт. 20; 1.
б Втор. 22; 8.
в Быт. 34; 2. Іов. 31; 1. Мат. 5; 28.
г Гл. 23; 39.
д Псал. 51; надписъ-тъ. Іак. 1; 14.
е Лев. 15; 19, 28. 18; 19.
ж Быт. 18; 4. 19; 2.
з Гл. 7; 2. 6

Израиль, и Іуда обитаватъ въ шатры: [н]и господарь-тъ ми Іоавъ, и раби-тѣ на господаря ми сѫ расположени въ станъ по лице-то на поле-то: а азъ ли да идѫ у домъ-тъ си, за да ямъ, и да пiѭ, и да спѭ съ женѫ си? Живъ си, и жива е душа-та ти, не направямъ азъ това нѣщо.

12 И рече Давидъ на Урiѭ: Прѣстой тука и днесь, и утрѣ ще тя испроводѭ. И прѣстоя Урія въ Іерусалимъ прѣзъ онзи день, и прѣзъ другый-тъ.

13 И повыка го Давидъ, та яде прѣдъ него, и пи: и [і]опи го: и вечерь-тъ излѣзе да спи на одръ-тъ си [к]съ рабы-тѣ на господаря си, а у домъ-тъ си не слѣзе.

14 И на утринь-тѫ [л]писа Давидъ писмо Іоаву, и прати *го* чрѣзъ Урiинѫ рѫкѫ.

15 И писа въ писмо-то, и рече: Турѣте Урiѭ тамъ дѣто бой-тъ е най силенъ: сетнѣ ся оттеглѣте отъ него, [м]за да ся удари той, и да умре.

16 И като държеше Іоавъ градъ-тъ подъ стражѫ, опрѣдѣли Урiѭ на едно мѣсто, дѣто знаеше че *има* силни мѫжіе:

17 И излѣзохѫ мѫжіе-тѣ отъ градъ-тъ, та ся бихѫ съ Іоава: и паднѫхѫ *нѣколцина* отъ людіе-тѣ, отъ Давидовы-тѣ рабы; умрѣ още и Урія Хеттеянинъ-тъ.

18 И прати Іоавъ, та извѣсти Давиду всичкы-тѣ случаи на бой-тъ.

19 И заповѣда на вѣстителя, и рече: Като свършишь да казувашь на царя всичкы-тѣ случаи на бой-тъ,

20 Ако ся распали гнѣвъ-тъ на царя, и ти рече: Защо ся приближихте при градъ-тъ да ся біете? не знаехте ли че щѣхѫ да устрѣлятъ отъ стѣнѫ-тѫ?

21 Кой порази [н]Авимелеха сынъ-тъ на *Іерувесеѳа? не хвърли ли една жена отъ стѣнѫ-тѫ часть отъ воденичень камыкъ върхъ него, та умрѣ въ Ѳевесъ? защо приближихте при стѣнѫ-тѫ? тогазь ты речи: Умрѣ и рабъ-тъ ти Урія Хеттеянинъ-тъ.

22 И отиде вѣститель-тъ, и дойде та извѣсти Давиду всичко-то, за което го испрати Іоавъ.

23 И рече вѣститель-тъ Давиду: Прѣукрѣпихѫ ся противъ насъ мѫжіе-тѣ, та излѣзохѫ къмъ насъ на поле-то, и прогонихмы гы дори до входъ-тъ на врата-та.

24 Но стрѣлцы-тѣ устрѣлихѫ отъ стѣнѫ-тѫ върхъ рабы-тѣ ти, и умрѣхѫ едни отъ рабы-тѣ на царя, още и рабъ-тъ ти Урія Хеттеянинъ-тъ умрѣ.

25 Тогазь рече Давидъ на вѣстителя: Така ще речешь Іоаву: Да тя не смущава това нѣщо, защото мечъ-тъ пояжда нѣкогашь едного, а нѣкогашь другыго: укрѣпи бой-тъ си противъ градъ-тъ, и съсыпи го: и ты го насърдчи.

26 И като чу Уріева-та жена, че умрѣлъ мѫжъ ѝ Урія, плака за мѫжа си.

27 И като прѣминѫ плачь-тъ, проводи Давидъ та ѭ зѣ въ домъ-тъ си: и [о]станѫ му жена, и роди му сынъ. Но дѣло-то което направи Давидъ, видѣ ся зло прѣдъ очи-тѣ на Господа.

ГЛАВА 12.

1 И проводи Господь Наѳана при Давида. И [а]дойде при него, та му [б]рече: Имаше двама мѫжіе въ единъ градъ, единый-тъ богатъ, а другый-тъ сиромахъ.

2 Богатый-тъ имаше овцы и говеда твърдѣ много.

3 А сиромахъ-тъ нѣмаше друго, освѣнь едно малко агне женско, което бѣ купилъ, и храняше *го*, и порастнѫ то съ него, и съ чада-та му наедно: отъ хлѣбъ-тъ му ядѣше, и отъ чашѫ-тѫ му піеше, и на лоно-то му лѣжеше, и то му бѣше като дъщеря.

4 И дойде единъ пѫтникъ при богатый-тъ, и посвидѣ му ся да земе отъ овцы-тѣ си, и отъ говеда-та си, да приготви на пѫтника който бѣ дошелъ при него, но зѣ на сиромаха агне-то та го приготви за человѣка, който бѣ дошелъ при него.

5 И распали ся много гнѣвъ-тъ на Давида противъ тогозь человѣка: и рече Наѳану: Живъ Господь, достоинъ е за смърть той человѣкъ, който е сторилъ това:

6 И ще плати агне-то [в]четвьрогубо, понеже е сторилъ това дѣло, и понеже не ся е смилилъ.

7 И рече Наѳанъ Давиду: Ты си той человѣкъ. Така говори Господь Богъ Израилевъ: [г]Азъ тя помазахъ царь надъ Израиля, и азъ тя избавихъ отъ Сауловѫ-тѫ рѫкѫ:

8 И дадохъ ти домъ-тъ на господаря ти, и жены-тѣ на господаря ти въ лоно-то ти, и дадохъ ти Израилевъ-тъ и Іудинъ-тъ домъ, и ако бѣше малко *това*, приложилъ быхъ ти това и това.

9 [д]Защо [е]прѣзрѣ ты слово-то Господне, та стори зло-то прѣдъ очи-тѣ му? ты порази съ мечъ [ж]Урiѭ Хеттеянинъ-тъ, и зѣ си за женѫ, женѫ му, а него умъртви ты съ мечъ-тъ на Аммоновы-тѣ сынове.

10 Сега прочее [з]нѣма да ся оттегли никога мечъ отъ домъ-тъ ти; понеже мя прѣзрѣ ты, та зѣ женѫ-тѫ на Урiѭ Хеттеянинъ-тъ за да ти е жена.

11 Така говори Господь: Ето, ще подигнѫ противъ тебе злины отъ домъ-тъ ти, и [и]ще земѫ жены-тѣ ти прѣдъ очи-тѣ ти, та ще гы дамъ на ближній-тъ ти, и ще лѣжи съ жены-тѣ ти прѣдъ това слънце.

12 Защото ты направи тайно; но [і]азъ ще направѭ това нѣщо прѣдъ всичкый Израиль, и прѣдъ слънце-то.

13 И [к]рече Давидъ Наѳану: [л]Съгрѣшихъ

[и] Гл. 20; 6.
[і] Быт. 19; 33, 35.
[к] Ст. 9.
[л] Виж. 3 Цар. 21; 8, 9.
[м] Гл. 12; 9.
[н] Сѫд. 9; 53.
* Сѫд. 6; Іероваалъ.
[о] Гл. 12; 9.

—

[а] Псал. 51; надписъ-тъ.
[б] Виж. Гл. 14; 5 и дрг. 3 Цар. 20; 35—41. Иса. 5; 3.
[в] Исх. 22; 1. Лук. 19; 8.
[г] 1 Цар. 16; 13.
[д] Виж. 1 Цар. 15; 19.
[е] Числ. 15; 31.
[ж] Гл. 11; 15, 16, 17. 27.
[з] Амос. 7; 9.
[и] Втор. 28; 30. Гл. 16; 22.
[і] Гл. 16; 22.
[к] Виж. 1 Цар. 15; 24.
[л] Гл. 24; 10. Іов. 7; 20. Псал. 32; 5. 51; 4. Прит. 28; 13.

Господу. А Наѳанъ рече Давиду: И Господь [м]отнѣ съгрѣшеніе-то ти: нѣма да умрешь. 14 Но понеже съ това нѣщо ты даде голѣмѫ причинѫ на врагове-тѣ Господни да [н]хулятъ, за това дѣте-то което ти ся роди, непрѣмѣнно ще умре.

15 И отиде си Наѳанъ въ домъ-тъ си. А Господь порази дѣте-то, което роди Уріева-та жена Давиду, и разболѣ ся. 16 И моли ся Давидъ Богу за дѣте-то: и пости Давидъ, и влѣзе та [о]прѣнощува лѣгнѫлъ на земіѭ-тѫ. 17 И станѫхѫ старѣйшины-тѣ на домъ-тъ му, *та дойдохѫ* при него за да го дигнѫтъ отъ земіѭ-тѫ: но не рачи, нито яде хлѣбъ съ тѣхъ. 18 И въ седмый-тъ день умрѣ дѣте-то. И уплашихѫ ся Давидови-тѣ раби да му обадятъ че е умрѣло дѣте-то; защото думахѫ: Ето, додѣ бѣ живо още дѣте-то, говорѣхмы му, и не послушваше гласъ-тъ ни: а какъ да му кажемъ че е умрѣло дѣте-то, та да си направи зло? 19 Но като видѣ Давидъ че раби-тѣ му шепнѣхѫ помежду си, разумѣ Давидъ че е умрѣло дѣте-то: за това рече Давидъ на рабы-тѣ си: Умрѣ ли дѣте-то? и тѣ рекохѫ: Умрѣ. 20 Тогазь станѫ Давидъ отъ земіѭ-тѫ, и омы ся и [п]помаза ся, и промѣни дрехы-тѣ си, и влѣзе въ домъ-тъ Господень, та [р]ся поклони: Послѣ влѣзе въ домъ-тъ си: и поиска *да яде,* и турихѫ прѣдъ него хлѣбъ та яде. 21 И рекохѫ му раби-тѣ му: Що е това което стори ты? ты пости и плака за дѣте-то, до когато бѣше живо: а като умрѣ дѣте-то, ты станѫ и яде хлѣбъ. 22 И рече: До когато още дѣте-то бѣше живо, постихъ и плакахъ, защото рѣкохъ: [с]Кой знае? може да мя помилува Богъ, и да остане дѣте-то живо. 23 Но сега умрѣ: защо да постіѭ? могѫ ли да го повърнѫ пакъ? азъ ще идѫ при него, а то [т]не ще да ся върне при мене.

24 И утѣши Давидъ женѫ си Виѳсавее, и влѣзе при неіѫ, та лѣжа съ неіѫ, и [у]роди сынъ, и [ф]нарече име-то му Соломонъ: 25 и Господь го възлюби. И проводи чрѣзъ рѫкѫ-тѫ на Наѳана пророка, та нарече име-то му *Іедидіѭ, заради Господа.

26 А [х]Іоавъ ратова противъ Раввѫ, на Аммоновы-тѣ сынове, и облада царскый-тъ градъ. 27 И прати Іоавъ вѣстители Давиду, и рече: Ратовахъ противъ [ц]Раввѫ, и прѣзѣлъ сьмь даже градъ-тъ на воды-тѣ: 28 Сега прочее събери остатъкъ-тъ на людіе-тѣ та расположи станъ-тъ си противъ градъ-тъ, и обладай го, за да не обладаіѭ азъ градъ-тъ, и ся нарече име-то ми надъ него. 29 И събра Давидъ всичкы-тѣ людіе, та отиде въ Раввѫ, и ся би противъ него, и облада го: 30 И [ч]зѣ вѣнецъ-тъ на царя имъ отъ главѫ-тѫ му, на който тежина-та бѣше единъ златенъ талантъ съ многоцѣнны каменіе: и положи ся на Давидовѫ-тѫ главѫ. И изнесе изъ градъ-тъ корысти твърдѣ много. 31 И людіе-тѣ които бѣхѫ въ него изведе, та гы тури подъ тріоны, и подъ желѣзны дикани, и подъ желѣзны сѣкыры, и прѣведе гы прѣзъ пещь-тѫ на кырпичы-тѣ. 32 И така направи въ всичкы-тѣ градове на Аммоновы-тѣ сынове. Тогазь ся върнѫ Давидъ, и всичкы-тѣ людіе, въ Іерусалимъ.

ГЛАВА 13.

1 И вслѣдъ това [а]Авессаломъ Давидовъ-тъ сынъ имаше сестрѫ хубавѫ на име [б]Ѳамарь, и възлюби іѭ Амнонъ сынъ-тъ Давидовъ. 2 И страдаше Амнонъ *толкозь,* щото ся разболѣ за сестрѫ си Ѳамарь: защото бѣше дѣвица, и видѣше ся на Амнона твърдѣ мѫчно да ѝ стори нѣщо. 3 И имаше Амнонъ единъ пріятель, име-то му Іонадавъ, [в]сынъ на Саммѫ, Давидовъ-тъ братъ: а Іонадавъ бѣше человѣкъ много хитръ. 4 И рече му: Защо ты, сыне царевъ, слабѣешь толкозь изъ день въ день? не щешь ли да ми явишь *това?* И рече му Амнонъ: Обичамъ Ѳамарь, сестрѫ-тѫ на брата ми Авессалома. 5 А Іонадавъ му рече: Лѣгни на лѣгло-то си, та ся пристори боленъ: и когато дойде отецъ ти да тя види, речи му: Нека дойде, моліѭ, Ѳамарь, сестра ми, и нека ми донесе да ямъ, и нека сготви прѣдъ мене ястіе-то, да видіѭ и да ямъ отъ рѫкѫ-тѫ ѝ. 6 И лѣгнѫ Амнонъ та ся пристори боленъ: и като дойде царь-тъ да го види, рече Амнонъ на царя: Нека дойде, моліѭ, сестра ми Ѳамарь, и [г]нека направи прѣдъ мене два мекыка за да ямъ отъ рѫкѫ-тѫ ѝ.

7 И проводи Давидъ въ домъ-тъ при Ѳамарь и каза: Иди сега въ домъ-тъ на брата си Амнона, та му сготви ястіе. 8 И отиде Ѳамарь въ домъ-тъ на брата си Амнона, който бѣше лѣгнѫлъ: и зѣ тѣсто, та омѣси и направи мекыцы прѣдъ него, и сготви мекыцы-тѣ. 9 Сетнѣ зѣ сковрадѫ-тѫ та гы изсыпа прѣдъ него: но не рачи да яде. И рече Амнонъ: [д]Извадѣте всичкы-тѣ человѣцы що сѫ при мене. И излѣзохѫ отъ при него всичкы. 10 И рече Амнонъ на Ѳамарь: Донеси ястіе-то въ ложницѫ-тѫ за да ямъ отъ рѫкѫ-тѫ ти. И Ѳамарь зѣ мекыцы-тѣ които направи та гы донесе въ ложницѫ-тѫ при Амнона брата си. 11 И като *гы* донесе близу при не-

м Гл. 24; 10. Іов. 7; 21. Псал. 32; 1. Мих. 7; 18. Зах. 3; 4.
н Иса. 52; 5. Іез. 36; 20, 21. Рим. 2; 24.
о Гл. 13; 31.
п Руѳ. 3; 3.
р Іов. 1; 20.
с Виж. Иса. 38; 1, 5. Іов. 3; 9.
т Іов. 7; 8, 9, 10.
у Мат. 1; 6.
ф 1 Лѣт. 22; 9.

* Любезенъ Господу.
х 1 Лѣт. 20; 1.
ц Втор. 3; 11.
ч 1 Лѣт. 20; 2.

а Гл. 3; 2, 3.
б 1 Лѣт. 3; 9.
в Виж. 1 Цар. 16; 9.
г Быт. 18; 6.
д Быт. 45; 1.

го да яде, [е]хванѫ ѭ, та ѝ рече: Ела, лѣжь съ мене, сестро моя. 12 А тя му рече: Не, брате мой, не мя насилувай; защото не [ж]прилича таквозь нѣщо да стане въ Израиль: 13 да не направишь това [з]безуміе. И азъ дѣ да скрыѭ укоръ-тъ си? но и ты ще бѫдешь като единъ отъ безумны-тѣ въ Израиль. Сега прочее, молѭ, говори на царя; [и]защото не ще мя отрече на тебе. 14 Но той не рачи да послуша гласъ-тъ ѝ: и понеже бѣ по якъ отъ неѭ, [і]насилова ѭ, и лѣжа съ неѭ.

15 Тогазь Амнонъ ѭ възненавидѣ съ ненависть много голѣмѫ: щото ненависть-та съ коѭто ѭ възненавидѣ, бѣ по голѣма отъ любовь-тѫ, съ коѭто ѭ бѣ възлюбилъ. И рече ѝ Амнонъ: Стани, иди си. 16 А тя му рече: Нѣма причина: това зло, дѣто да мя испѫдишь, е по голѣмо отъ друго-то, което ми стори. Но той не 17 рачи да ѭ послуша. И выкнѫ момъкъ-тъ, който му слугуваше, и рече: Отпрати сега тѫзи вънъ отъ мене и заключи 18 врата-та вслѣдъ неѭ. И [к]тя бѣ облѣчена въ пьстрѫ дрехѫ; защото царскы-тѣ дъщери, дѣвицы-тѣ, въ таквызь дрехы ся обличахѫ. И извади ѭ вънъ слуга-та му, та заключи врата-та вслѣдъ неѭ.

19 Тогазь [л]Θамарь зѣ пепелъ на главѫ-тѫ си, [м]и раздра пьстрѫ-тѫ дрехѫ, която бѣ на неѭ, и като тури рѫцѣ-тѣ си на главѫ-тѫ си, отхождаше, вървѣше и 20 выкаше. И рече ѝ Авессаломъ братъ ѝ: Амнонъ ли братъ ти ся сходи съ тебе? но мълчи сега, сестро моя: братъ ти е: не оскърбявай сърдце-то си за това нѣщо. 21 И тъй Θамарь сѣдѣше като вдовица, въ домъ-тъ на брата си Авессалома.

22 И когато чу царь Давидъ всичкы тѣзи работы, много ся разгнѣва. А Авессаломъ не говори съ Амнона, [н]ни зло, ни добро; защото [о]ненавиждаше Авессаломъ Амнона, понеже насилствова сестрѫ му 23 Θамарь. И вслѣдъ цѣлы двѣ годины, Авессаломъ имаше [п]стригачи въ Ваалъ-асоръ, който е близу при Ефремъ, и покани 24 Авессаломъ всичкы-тѣ царкы сынове. И дойде Авессаломъ при царя, та рече: Ето сега, рабъ-тъ ти има стригачы: нека дойде, молѭ, царь-тъ и раби-тѣ му, съ рабъ-тъ ти. 25 И рече царь-тъ на Авессалома: Не, сыне мой, да не идемъ сега всичкы за да не смы ти тегота. И принуди го, 26 но не рачи да иде, и го благослови. Тогазь рече Авессаломъ: Ако не, нека дойде съ насъ поне Амнонъ братъ ми. 27 И рече царь-тъ: Защо да дойде съ тебе? Но Авессаломъ го принуди, та проводи съ него Амнона, и всичкы-тѣ царскы синове. 28 И заповѣда Авессаломъ на слугы-тѣ си, и рече: Гледайте, [р]когато ся развесели сърдце-то на Амнона отъ вино-то, и ви рекѫ: Поразѣте Амнона, тогазь го убійте; не бойте ся; не сьмь ли азъ който ви заповѣдувамъ? мѫжайте ся, и бѫдѣте 29 сынове на силѫ. И направихѫ Авессаломови-тѣ слугы на Амнона, както заповѣда Авессаломъ. Тогазь станѫхѫ всичкы-тѣ царскы сынове, и възсѣднѫхѫ всякой мьскѫ-тѫ си та побѣгнѫхѫ.

30 И като бѣхѫ тѣ на пѫть-тъ, слухъ стигнѫ до Давида, и казуваше ся: Авессаломъ порази всичкы-тѣ царскы сынове, 31 и не останѫ отъ тѣхъ ни единъ. Тогазь станѫ царь-тъ, [с]раздра дрехы-тѣ си и [т]лѣгнѫ на земѭ-тѫ: и всичкы-тѣ му раби които прѣдстояхѫ раздрахѫ дре- 32 хы-тѣ *си* И [у]отговори Іонадавъ, сынъ-тъ на Самаѭ братъ-тъ Давидовъ, и рече: Да не рече господарь-тъ ми че сѫ убити всичкы-тѣ момци, царскы-тѣ сынове; защото само Амнонъ е умрѣлъ; понеже Авессаломъ бѣше рѣшилъ това, отъ който 33 день насилова сестрѫ му Θамарь. Сега прочее, [ф]нека не тури господарь-тъ ми царь-тъ нѣщо въ сърдце-то си, и рече че всичкы-тѣ царскы сынове сѫ умрѣли; за- 34 щото само Амнонъ е умрѣлъ. А [х]Авессаломъ побѣгнѫ. И стражь-тъ момъкъ-тъ дигнѫ очи-тѣ си, та видѣ, и ето, людіе много вървѣхѫ по пѫть-тъ задъ него 35 отъ кѫдѣ странѫ-тѫ на горѫ-тѫ. И рече Іонадавъ на царя: Ето, царскы-тѣ сынове идѫтъ: споредъ думѫ-тѫ на рабъ- 36 тъ ти, така е станѫло. И като свърши да говори, ето, царскы-тѣ сынове дойдохѫ, и дигнѫхѫ гласъ-тъ си, та плакахѫ: и царь-тъ още, и всичкы-тѣ му раби, плакахѫ съ плачъ много голѣмъ.

37 А Авессаломъ побѣгнѫ, и отиде [ц]при Θалмая, Амміудовъ-тъ сынъ царь-тъ на Гессуръ: и жали *Давидъ* за сына си всич- 38 кы-тѣ дни. Авессаломъ прочее побѣгнѫ, та отиде [ч]въ Гессуръ, и тамо бѣ три годины. 39 А царь Давидъ имаше силно желаніе да излѣзе къмъ Авессалома, защото [ш]бѣше ся утѣшилъ за Амноновѫ-тѫ смърть.

ГЛАВА 14.

1 И позна Іоавъ Саруиный сынъ, че сърдце-то на царя бѣше [а]къмъ Авессалома. 2 И проводи Іоавъ [б]въ Θекое, та доведе отъ тамо еднѫ умнѫ женѫ, и рече ѝ: При-

[е] Быт. 39; 12.
[ж] Лев. 18; 9, 11. 20; 17.
[з] Быт. 34; 7. Сѫд. 19; 23. 20; 6.
[и] Виж. Лев. 18; 9, 11.
[і] Втор. 22; 25. Виж. Гл. 12; 11.
[к] Быт. 37; 3. Сѫд. 5; 30. Псал. 45; 14.
[л] Іис. Нав. 7; 6. Гл. 1; 2. Іов. 2; 12.
[м] Іер. 2; 37.
[н] Быт. 24; 50. 31; 24.
[о] Лев. 19; 17, 18.
[п] Виж. Быт. 38; 12, 13. 1 Цар. 25; 4, 36.
[р] Сѫд. 19; 6, 9, 22. Руѳ. 3; 7. 1 Цар. 25; 36. Есѳ. 1; 10. Псал. 104; 15.
[с] Гл. 1; 11.
[т] Гл. 12; 16.
[у] Ст. 3.
[ф] Гл. 19; 19.
[х] Ст. 38.
[ц] Гл. 3; 3.
[ч] Гл. 14; 23, 32. 15; 8.
[ш] Быт. 38; 12.

—

[а] Гл. 13; 39.
[б] 2 Лѣт. 11; 6.

стори ся, молѭ, че си въ сѣтованіе, и [в]облѣчи дрехы на сѣтованіе, и не ся помазувай съ елей, но бѫди като жена сѣтующа много дни за мьртвецъ: 3 И иди при царя та му говори споредъ тѣзи думы. И [г]тури Іоавъ думы-тѣ въ уста-та ѝ.

4 И като говорѝ Ѳекойка-та жена на царя, [д]паднѫ на лице до земѭ-тѫ, та ся поклони, и рече: [е]Помогни *ми*, царю. 5 И рече ѝ царь-тъ: Що имашь? А тя рече: Охъ! азъ сьмь [ж]жена вдовица, и умрѣ мѫжъ ми. 6 И раба-та ти имаше двама сынове, които ся сбихѫ и двама-та на полето и нѣмаше нѣкой да гы раздвои, но удари единый-тъ другый-тъ, и го уби. 7 И ето, станѫхѫ [з]всичкы-тѣ роднины противъ рабѫ-тѫ ти, та рекохѫ: Прѣдай оногози който удари брата си, за да го умьртвимъ за животъ-тъ на брата му когото уби, и да истрѣбимъ купно наслѣдника: и така ще угасятъ вѫглѣнъ-тъ който ми е останѫлъ, та да не оставятъ на мѫжа ми име, нито остатъкъ, по лице-то на земѭ-тѫ. 8 И рече царь-тъ на женѫ-тѫ: Иди въ домъ-тъ си, а азъ ще заповѣдамъ за тебе. 9 И рече Ѳекойка-та жена на царя: Господарю мой царю, нека е [и]на мене беззаконіе-то, и на отеческый-тъ ми домъ: а [і]царь-тъ и прѣстолъ-тъ му да сѫ неповинни. 10 И рече царь-тъ: Който проговори противъ тебе, доведи го при мене, и нѣма вече да тя докачи. 11 И тя рече: Нека помене, молѭ, царь-тъ Господа Бога своего, и нека не остави [к]да ся умножатъ отмьстители-тѣ на кръвьтѫ за истрѣбленіе, и да погубятъ сына ми. А той рече: [л]Живъ Господь, нито единъ косемъ на сына ти не ще да падне на земѭ-тѫ.

12 Тогазь рече жена-та: Нека говори, молѭ, раба-та ти слово на господаря си царя. 13 И рече: Говорѝ. И рече жена-та: Защо си помыслилъ ты таквозь нѣщо [м]противъ Божіи-тѣ людіе? понеже царь-тъ говори това като повиненъ человѣкъ, когато царь-тъ не възвраща [н]заточенный-тъ си. 14 Защото [о]непрѣмѣнно ще умремъ, и смы като вода разлѣна по земѭ-тѫ, която ся не събира пакъ: и Богъ не отнема душѫ, но [п]намѣрва срѣдства, щото заточенный-тъ да не остане отдалеченъ отъ него. 15 Сега за това дойдохъ да проговорѭ това на господаря си царь-тъ, защото людіе-тѣ мя уплашихѫ и раба-та ти рече: Ще говорѭ сега на царя: Може бы царь-тъ да испълни прошеніе-то на рабѫ-тѫ си. 16 Защото царь-тъ ще послуша, за да избави рабѫ-тѫ си отъ рѫкѫ-тѫ на человѣка *който иска* да погуби мене и сына ми купно, отъ Божіе-то наслѣдіе. 17 Рече даже раба-та ти: Рѣчь-та на господаря ми царь-тъ ще бѫде сега утѣшителна; защото [р]както е ангелъ Божій, така е господарь-тъ ми царь-тъ, за да разсѫждава добро-то и зло-то: и Господь Богъ твой ще бѫде съ тебе.

18 Тогазь отговори царь-тъ и рече на женѫ-тѫ: Да не скрыешь отъ мене сега това, за което ще тя попытамъ азъ: и рече жена-та: Нека проговори, молѭ, господарь-тъ ми царь-тъ. 19 И рече царь-тъ: Съ тебе ли е въ всичко това рѫка-та на Іоава? И жена-та отговори и рече: Жива е душа-та ти, господарю мой царю, отъ всичко това що изрече господарь-тъ ми царь-тъ никой не може ся уклони ни надесно, ни налѣво; защото рабъ-тъ ти Іоавъ, той ми заповѣда, и [с]той тури всичкы тѣзи думы въ уста-та на рабѫ-тѫ ти. 20 Рабъ-тъ ти Іоавъ направи това, за да обърне лице-то на тѫзи думѫ: и господарь-тъ ми е мудръ, [т]като мудрость-та на ангелъ Божій, за да познава всичко що е на земѭ-тѫ.

21 И рече царь-тъ на Іоава: Ето, сега направихъ това нѣщо: иди прочее, доведи младый-тъ Авессалома. 22 И паднѫ Іоавъ съ лице-то на земѭ-тѫ, та ся поклони, и благослови царя: и рече Іоавъ: Днесь познава рабъ-тъ ти че намѣрихъ благодать прѣдъ очи-тѣ ти, господарю мой царю, защото царь-тъ стори споредъ думѫ-тѫ на рабъ-тъ си. 23 Тогазь станѫ Іоавъ та [у]отиде въ Гессуръ, и доведе Авессалома въ Іерусалимъ. 24 И рече царь-тъ: Да ся върне въ домъ-тъ си, и [ф]да не види лице-то ми. И върнѫ ся Авессаломъ въ домъ-тъ си, и не видѣ лице-то на царя.

25 А въ всичкый Израиль нѣмаше человѣкъ толкозь много похваленъ заради красотѫ-тѫ си, както Авессаломъ; [х]отъ петѫ-тѫ на ногѫ-тѫ му, дори до върхъ-тъ му, нѣмаше въ него порокъ. 26 И когато стрижеше главѫ-тѫ си, (защото всякѫ годинѫ ѭ стрижеше; понеже *косми-тѣ* му натегнувахѫ, за това гы стрижеше:) прѣтегляше власы-тѣ на главѫ-тѫ си, и *тежехѫ* двѣстѣ сикли споредъ царскѫ-тѫ теглилкѫ. 27 И [ц]родихѫ ся Авессалому трима сынове, и една дъщеря именуема Ѳамарь: тя бѣ прѣкрасна жена.

28 И сѣдѣ Авессаломъ въ Іерусалимъ двѣ години цѣлы, а [ч]лице-то на царя не видѣ. 29 За това проводи Авессаломъ до Іоава за да го проводи при царя; но той не рачѝ да дойде при него: прати пакъ вто-

в Виж. Руѳ. 3; 3.
г Ст. 14. Исх. 4; 15.
д 1 Цар. 20; 41. Гл. 1; 2.
е Виж. 4 Цар. 6; 26, 28.
ж Виж. Гл. 12; 1.
з Числ. 35; 19. Втор. 19; 12.
и Быт. 27; 13. 1 Цар. 25; 24. Мат. 27; 25.
і Гл. 3; 28, 29. 3 Цар. 2; 33.
к Числ. 35; 19.
л 1 Цар. 14; 15. Дѣян. 27; 34.
м Сѫд. 20; 2.
н Гл. 13; 37, 38.
о Іов. 34; 15. Евр. 9; 27.
п Числ. 35; 15, 25, 28.
р Ст. 20. Гл. 19; 27.
с Ст. 3.
т Ст. 17. Гл. 19; 27.
у Гл. 13; 37.
ф Быт. 43; 3. Гл. 3; 13.
х Иса. 1; 6.
ц Виж. Гл. 18; 18.
ч Ст. 24.

30 рый пѫть, но не рачи да дойде. Тогазь рече на рабы-тѣ си: Виждте нива-та на Іоава е близу при моіѫ-тѫ, и има ечимыкъ тамъ: идѣте та го изгорѣте съ огнь: и изгорихѫ Авессаломови-тѣ раби нивѫ-
31 тѫ съ огнь. И станѫ Іоавъ, та дойде при Авессалома въ кѫщѫ-тѫ, и рече му: Защо изгорихѫ слугы-тѣ ти нивѫ-тѫ ми съ
32 огнь? А Авессаломъ отговори Іоаву: Ето, пратихъ при тебе, и рѣкохъ: Ела тукъ, за да тя проводіѫ при царя да речешь: Защо сьмь дошелъ отъ Гессуръ? подобрѣ *щѣше* да е за мене да бѣхъ още тамъ: сега прочее нека видіѫ лице-то на царя: и ако има неправда въ мене, нека
33 мя умьртви. Тогазь Іоавъ дойде при царя, та му извѣсти *това:* и повыкнѫ Авессалома, та дойде при царя, и поклони ся съ лице-то до земіѫ-тѫ прѣдъ царя: и царь-тъ [ш]цѣлова Авессалома.

ГЛАВА 15.

1 И [а]вслѣдъ това [б]приготви си Авессаломъ колесницы и коніе, и петдесеть
2 мѫжіе, за да тичатъ прѣдъ него. И ставаше Авессаломъ рано, та стоеше при пѫть-тъ на портѫ-тѫ: и когато нѣкой имаше нѣкоіѫ прѣпирніѫ, та дохождаше при царя за сѫдъ, тогазь Авессаломъ го выкаше *при себе си,* и думаше: Отъ кой си градъ? А той отговаряше: Слуга-та
3 ти е отъ едикое племе на Израиля. И говорѣше му Авессаломъ: Виждь, твоя-та работа е добра и права; но нѣма кой да
4 тя слуша отъ странѫ на царя. Говорѣше още Авессаломъ: [в]Кой да мя опрѣдѣлѣше сѫдіѭ на тѫзь земіѫ, за да иде при мене всякой който има прѣпирніѫ или
5 сѫдъ, та да го оправдавамъ! И когато нѣкой приближаваше за да му ся поклони, простираше ръкѫ-тѫ си, та го хващаше, и го цѣлуваше. И така правѣше
6 Авессаломъ, на всякого Израилянина който дохождаше при царя за сѫдъ: [г]и подкраднуваше Авессаломъ сьрдца-та на Израилевы-тѣ мѫжіе.
7 И въ свършъкъ-тъ на *четыридесеть години, рече Авессаломъ на царя: Да идѫ, моліѫ, за да испълніѫ въ Хевронъ обричаніе-то си, което обрѣкохъ Госпо-
8 ду: Защото [е]рабъ-тъ ти [ж]обрече обричаніе, [з]когато обитаваше въ Гессуръ, въ Сиріѭ, и казахъ: Ако мя върне наистинѫ Господь въ Іерусалимъ, тогазь
9 ще послужѫ Господу. И рече му царь-тъ: Иди съ миръ. И станѫ та отиде въ Хевронъ.

10 А Авессаломъ распрати съгледатели по всичкы-тѣ Израилевы племена, и каза: Като чуете гласъ-тъ на трѫбѫ-тѫ, ще речете: Авессаломъ ся въцари въ Хе-
11 вронъ. И отидохѫ съ Авессалома двѣстѣ мѫжіе отъ Іерусалимъ, [и]поканени: и отидохѫ [і]съ незлобіе, и не знаехѫ нищо.
12 И покани Авессаломъ Ахитофела Гилонецъ-тъ, Давидовъ-тъ [к]съвѣтникъ, отъ градъ-тъ му, отъ [л]Гило, като приносѣше жьртвы-тѣ. И съзаклѣтіе-то бѣ яко: и [м]людіе-тѣ ся умножавахѫ непрѣстанно при Авессалома.
13 И дойде вѣститель при Давида, и рече: [н]Сърдца-та на Израилевы-тѣ мѫжіе ся обърнѫхѫ вслѣдъ Авессалома. И рече Давидъ на всичкы-тѣ си слугы, които бѣхѫ
14 съ него въ Іерусалимъ: Станѣте [о]да бѣгамы; защото не ще можемъ да ся упазимъ отъ лице-то на Авессалома; побързайте да отидемъ, за да не ускори та ны стигне, и докара зло-то връзъ насъ, и по-
15 рази градъ-тъ съ остро-то на ножъ-тъ. И царскы-тѣ слугы рекохѫ на царя: Всичко що избере господарь-тъ ни царь-тъ, сто ный раби-тѣ ти.
16 И [п]излѣзе царь-тъ, и всичкый-тъ му домъ вслѣдъ него. И остави царь-тъ [р]десеть же-
17 ны наложницы за да пазятъ домъ-тъ. И излѣзе царь-тъ, и всичкы-тѣ людіе вслѣдъ него, и застанѫхѫ на едно мѣсто далечь.
18 И всичкы-тѣ му слугы вървѣхѫ близу до него: и [с]всичкы-тѣ Хереѳци, и всичкы-тѣ Фелеѳци, и всичкы-тѣ Геѳци, шестстотинъ мѫжіе, които дойдохѫ вслѣдъ
19 него отъ Геѳъ, вървѣхѫ прѣдъ царя. Тогазь рече царь-тъ [т]на Иттая Геѳецъ-тъ: Защо идешь и ты съ насъ? върни ся та обитавай съ царя, защото си чужденецъ,
20 и прѣселенъ отъ мѣсто-то си. Вчера дойде, и днесь да тя направіѫ ли да ся скыташь съ насъ? ето азъ ще идѫ [у]кѫдѣто могѫ: ты ся върни, земи още и братія-
21 та си: милость и истина съ тебе! А Иттай отговори на царя и рече: [ф]Живъ Господь, и живъ господарь-тъ ми царь-тъ, дѣто и да е господарь-тъ ми царь-тъ, или въ смьрть, или въ животъ, непрѣмѣнно
22 тамъ ще бѫде и рабъ-тъ ти. И рече Давидъ на Иттая: Ела та прѣмини. И прѣминѫ Иттай Геѳецъ-тъ, и всичкы-тѣ му мѫжіе, и всичкы-тѣ дѣца що бѣхѫ съ
23 него. А всичко-то мѣсто плачеше съ голѣмъ гласъ, и прѣминувахѫ всичкы-тѣ людіе: прѣминѫ и царь-тъ потокъ-тъ Кедронъ: и всичкы-тѣ людіе прѣминѫхѫ прѣзъ пѫть-тъ [х]на пустыніѫ-тѫ.
24 И ето и Садокъ, и съ него всичкы-тѣ

[ш] Быт. 33; 4. 45; 15. Лук. 15; 20.

—

[а] Гл. 12; 11.
[б] 3 Цар. 1; 5.
[в] Сѫд. 9; 29.
[г] Рим. 16; 18.

* *По Сирскый-тъ и Арабскый-тъ прѣводъ* четыри.
[е] 1 Цар. 16; 2.
[ж] Быт. 28; 20, 21.
[з] Гл. 13; 38.
[и] 1 Цар. 9; 13. 16; 3, 5.
[і] Быт. 20; 5.

[к] Псал. 41; 9. 55; 12, 13, 14.
[л] Іис. Нав. 15; 51.
[м] Псал. 3; 1.
[н] Ст. 6. Сѫд. 9; 3.
[о] Гл. 19; 9. Псал. 3; надпись-тъ.
[п] Псал. 3; надпись-тъ.

[р] Гл. 16; 21, 22.
[с] Гл. 8; 18.
[т] Гл. 18; 2.
[у] 1 Цар. 23; 13.
[ф] Руѳ. 1; 16, 17. Прит. 17; 17. 18; 24.
[х] Гл. 16; 2.

Левити, които [ц]носѣхѫ ковчегъ-тъ на Божій-тъ завѣтъ: и поставихѫ Божій-тъ ковчегъ: и Авіаѳаръ приносѣше жертвѫ додѣ свършихѫ всичкы-тѣ людіе да прѣминуватъ отъ градъ-тъ. 25 И рече царь-тъ на Садока: Върни Божій-тъ ковчегъ въ градъ-тъ: ако намѣрѭ благодать прѣдъ очи-тѣ на Господа, [ч]ще мя направи да ся върнѫ, и да видѭ него и обиталище-то му: 26 Ако ли рече така: [ш]Нѣмамъ благоволеніе въ тебе, ето азъ, [щ]нека ми направи каквото е угодно прѣдъ очи-тѣ му. 27 Рече царь-тъ още на Садока священникъ-тъ: Не си ли ты [ъ]гледающій? върни ся въ градъ-тъ съ миръ, ты и [ы]Ахимаасъ сынъ ти, и Іонаѳанъ сынъ-тъ Авіаѳаровъ, двама-та ви сынове съ васъ. 28 Виждте, [ь]азъ ще ся забавѭ по полета-та на пустынѭ-тѫ, додѣ дойде рѣчь отъ васъ за да ми извѣсти. 29 И тъй Садокъ и Авіаѳаръ върнѫхѫ Божій-тъ ковчегъ въ Іерусалимъ, и останѫхѫ тамъ.

30 А Давидъ въсхождаше прѣзъ въсходъ-тъ на маслиненѫ-тѫ горѫ, въсхождаше и плачеше, и [ѣ]имаше главѫ-тѫ си покрытѫ, и вървѣше [ю]босъ: и всичкы-тѣ людіе що бѣхѫ съ него [я]имахѫ всякой главѫ-тѫ си покрытѫ, и [ѫ]възлазѣхѫ и плачехѫ. 31 И извѣстихѫ Давиду, и рекохѫ: [ѭ]Ахитофель е между съзаклѣты-тѣ съ Авессалома. И рече Давидъ: Господи, молѭ ти ся, [а]осуети съвѣтъ-тъ на Ахитофела.

32 И когато дойде Давидъ на върхъ-тъ на горѫ-тѫ, дѣто ся поклони Богу, ето, посрѣщнѫ го Хусай [б]Архіецъ-тъ, и [в]имаше раздранѫ дрехѫ-тѫ си, и пърсть на главѫ-тѫ си. 33 И Давидъ му рече: Ако минешь съ мене, то ще ми бѫдешь [г]товаръ. 34 Ако ли ся върнешь въ градъ-тъ, та речешь на Авессалома: [д]Царю, ще ти бѫдѫ рабъ: *както* бѣхъ рабъ на бащѫ ти до сега, така ще бѫдѫ сега на тебе рабъ; тогазь можешь заради мене да прѣвърнешь съвѣтъ-тъ на Ахитофела. 35 И не е ли тамъ съ тебе Садокъ и Авіаѳаръ, священници-тѣ? всичко прочее каквото бы чулъ отъ домъ-тъ на царя, [е]ще извѣстишь на Садока и Авіаѳара, священницы-тѣ: 36 Ето, тамо [ж]съ тѣхъ двама-та имъ сынове, Ахимаасъ Садоковъ, и Іонаѳанъ Авіаѳаровъ: и чрѣзъ тѣхъ ще ми испращате 37 всичко каквото чуете. И като влѣзе въ градъ-тъ [з]Хусай Давидовъ-тъ пріятель, [и]Авессаломъ влѣзе въ Іерусалимъ.

ГЛАВА 16.

1 И [а]когато прѣминѫ Давидъ малко върхъ-тъ, ето, [б]Сива, слуга-та на Мемфивосѳея, срѣщнѫ го, съ два осла осѣдланы, и имаше на тѣхъ двѣстѣ хлѣба, и сто грозда сухо гроздіе, и сто низаницы лѣтны овощія, и мѣхъ вино. 2 И рече царь-тъ на Сивѫ: Защо носишь това? А Сива рече: Осли-тѣ сѫ за домородіе-то на царя за да яздятъ, а хлѣбове-тѣ и лѣтны-тѣ овощія да ядѫтъ момци-тѣ: а вино-то, [в]да піѭтъ които изнемощѣѭтъ въ пустынѭ-тѫ. 3 Тогазь рече царь-тъ: А дѣ е сынъ-тъ на господаря ти? И [г]рече Сива на царя: Ето, сѣди въ Іерусалимъ; защото рече: Днесь Израилевый домъ ще възвърне къмъ мене царство-то на отца ми. 4 И [д]рече царь-тъ на Сивѫ: Ето, твой е всичкый имотъ Мемфивосѳеевъ. И рече Сива: Кланямъ ти ся; нека намѣрѭ благодать прѣдъ очи-тѣ ти, господарю мой царю.

5 И когато дойде царь Давидъ у Вауримъ, ето, излазѣше отъ тамъ человѣкъ отъ родъ-тъ на Сауловъ-тъ домъ, на име [е]Семей, сынъ Гираевъ; и излѣзе та вървѣше и кълнѣше; 6 И хвърляше каменіе вързъ Давида, и вързъ всичкы-тѣ слугы на царь Давида: а всичкы-тѣ людіе и всичкы-тѣ силни бѣхѫ му отдесно, и отлѣво. 7 И така говорѣше Семей и кълнѣше: Излѣзь, излѣзь, мѫжу кръвниче, и 8 [ж]мѫжу злотворниче! [з]Върнѫ ти Господь [и]всичкѫ-тѫ кръвь на Сауловъ-тъ домъ, вмѣсто когото ся въцари ты: и прѣдаде Господь царство-то въ рѫкѫ-тѫ на Авессалома сына ти: ето, ты *ся хванѫ* въ злото си, защото си мѫжъ кръвникъ. 9 Тогазь Ависей Саруинъ-тъ сынъ рече на царя: Защо [і]това мъртво псе [к]да кълне господаря ми царь-тъ? остави, молѭ, да 10 прѣминѫ и да му отсѣкѫ главѫ-тѫ. А царь-тъ рече: [л]Що *има* между мене и васъ, сынове Саруини? нека кълне, защото [м]Господь му рече: Прокълни Давида. [н]А кой ще рече: Защо направи ты така? 11 И рече Давидъ на Ависея, и на всичкы-тѣ си слуги: Ето, [о]сынъ ми, [п]който е излѣзлъ изъ утробѫ-тѫ ми, иска животъ-тъ ми: колко повече сега тойзи Веніаминецъ? оставѣте го, нека кълне, защото 12 Господь му заповѣда. Негли пригледа Господь оскърбеніе-то ми, [р]и ми въздаде Господь добро вмѣсто клѣтвѫ-тѫ на то-

ц Числ. 4; 15.
ч Псал. 43; 3.
ш Числ. 14; 8. Гл. 22; 20. 3 Цар. 10; 9. 2 Лѣт. 9; 8. Иса. 62; 4.
щ 1 Цар. 3; 18.
ъ 1 Цар. 9; 9.
ы Виж. Гл. 17; 17.
ь Гл. 17; 16.
ѣ Гл. 19; 4. Есѳ. 6; 12.
ю Иса. 20; 2, 4.
я Іер. 14; 3, 4.
ѫ Псал. 126; 6.
ѭ Псал. 3; 1, 2. 55; 12 и др.
а Гл. 16; 23. 17; 14, 23.
б Виж. Іис. Нав. 16; 2.
в Гл. 1; 2.
г Гл. 19; 35.
д Гл. 16; 19.
е Гл. 17; 15, 16.
ж Ст. 27.
з Гл. 16; 16. 1 Лѣт. 27; 33.
и Гл. 16; 15.

—

а Гл. 15; 30, 32.
б Гл. 9; 2.
в Гл. 15; 23. 17; 29.
г Гл. 19; 27.
д Прит. 18; 13.
е Гл. 19; 16. 3 Цар. 2; 8, 44.
ж Втор. 13; 13.
з Сѫд. 9; 24, 56, 57. 3 Цар. 2; 32, 33.
и Виж. Гл. 1; 16. 3; 28, 29. 4; 11, 12.
і 1 Цар. 24; 15. Гл. 9; 8.
к Исх. 22; 28.
л Гл. 19; 22. 1 Пет. 2; 23.
м Виж. 4 Цар. 18; 25. Плач. 3; 28.
н Рим. 9; 20.
о Гл. 12; 11.
п Быт. 15; 4.
р Рим. 8; 28.

13 гози днесь. И вървѣше Давидъ и мѫжіе-тѣ му по пѫть-тъ, а Семей вървѣше по край горѫ-тѫ срещѫ него, та кълнѣше като вървѣше, и хвърляше каменіе на не-14 го, и прашеше съ пърсть. И дойде царь-тъ, и всичкы-тѣ людіе що бѣхѫ съ него, уморени, та си починѫхѫ тамъ.

15 А [с]Авессаломъ, и всичкы-тѣ людіе, и Израилеви-тѣ мѫжіе, дойдохѫ въ Іеру-16 салимъ, и Ахитофелъ съ него. И когато дойде при Авессалома Хусай Архіецъ-тъ, [т]пріятель-тъ Давидовъ, рече Хусай на Авессалома: Да е живъ царь-тъ! Да е 17 живъ царь-тъ! А Авессаломъ, рече на Хусая: Тая ли е милость-та ти къмъ пріятеля ти? [у]Защо не отиде съ пріятеля 18 си? И рече Хусай Авессалому: Не; но на *оногозъ*, когото избра Господь, и тѣзи людіе, и всичкы-тѣ Израилеви мѫжіе, не-19 говъ ще бѫдѫ, и съ него ще живѣѭ. И послѣ, [ф]кому ще слугувамъ азъ? не прѣдъ сына му ли? както слугувахъ прѣдъ отца ти, така ще бѫдѫ прѣдъ тебе.

20 Тогазь рече Авессаломъ на Ахитофела: Сдумайте ся помежду си що ще да 21 правимъ. И рече Ахитофелъ на Авессалома: Влѣзь [х]при наложницы-тѣ на отца си, които е оставилъ да пазятъ домъ-тъ: и ще чуе всичкый Израиль, [ц]че си станѫлъ ты омразенъ на отца си; и [ч]ще ся усилятъ рѫцѣ-тѣ на всичкы-тѣ които сѫ съ 22 тебе. И поставихѫ на Авессалома шатъръ върхъ кѫщный-тъ покрывъ, та влѣзе Авессаломъ при наложницы-тѣ на отца си, 23 [ш]прѣдъ всичкый Израиль. И съвѣтъ-тъ на Ахитофела, който даваше въ онѣзи дни бѣше както кога бы търсилъ нѣкой съвѣтъ отъ Бога: така *ся имаше* всякой Ахитофеловъ съвѣтъ, [щ]и прѣдъ Давида и прѣдъ Авессалома.

ГЛАВА 17.

1 И рече Ахитофелъ на Авессалома: Да изберѫ сега двадесеть тысящы мѫжіе, и да станѫ да погнѫ вслѣдъ Давида прѣзъ 2 нощь-тѫ: И ще идѫ върхъ него, като е [а]утруденъ и ослабѣли рѫцѣ-тѣ му, и ще го уплашѫ; и всичкы-тѣ людіе що сѫ съ него ще побѣгнѫтъ, и [б]ще поразѭ 3 само царя: И ще върнѫ всичкы-тѣ людіе къмъ тебе: мѫжъ-тъ, когото ты търсишь, струва *колкото* вращаніе-то на всичкы-тѣ; всичкы-тѣ людіе ще бѫдѫтъ 4 въ миръ. И угодно быде това слово на Авессалома, и на всичкы-тѣ Израилевы 5 старѣйшины. Тогазь рече Авессаломъ: Повыкай сега и Хусая Архіецъ-тъ, и нека чуемъ що ще да рече и той.

6 И когато влѣзе Хусай при Авессалома, говори му Авессаломъ и рече: Ахитофелъ говорѝ по тойзи начинъ: трѣбва ли да направимъ *споредъ* негово-то слово? 7 ако ли не, говорѝ *и* ты. И рече Хусай на Авессалома: Не е добръ тойзи съвѣтъ, 8 който даде Ахитофелъ тозь пѫть. И рече Хусай: Ты знаешь бащѫ си и неговы-тѣ мѫжіе, че сѫ силни, и прѣогорчени въ душѫ-тѫ, [в]както мечка лишена отъ чада-та си въ поле-то: и баща ти е ратникъ мѫжъ, и не ще да остане прѣзъ 9 нощь-тѫ съ людіе-тѣ. Ето, сега е скрытъ въ нѣкой ровъ, или въ *друго* нѣкое мѣсто: и ако паднѫтъ нѣкои отъ тѣзи въ начало, всякой който чуе ще рече: Съкрушеніе станѫ въ людіе-тѣ, които 10 слѣдуватъ Авессалома: Тогазь и юначный-тъ, комуто сърдце-то е като сърдце-то на львъ, съвсѣмъ [г]ще прѣмре; защото всичкый Израиль знае, че баща ти е юнакъ, и които сѫ съ него, силни мѫ-11 жіе сѫ. Заради това азъ съвѣтувамъ да ся събере при тебе всичкый Израиль, [д]отъ Данъ до Виръ-савее, [е]на множество както песъкъ-тъ при край море-то, 12 и да *идешь* лично въ срѣдъ тѣхъ. Така ще идемъ върхъ него, въ което мѣсто ся намѣри, и ще паднемъ на него, както пада роса-та на земѭ-тѫ: щото отъ него, и отъ всичкы-тѣ человѣцы които сѫ съ 13 него, не ще остане нито единъ. А ако прибѣгне въ нѣкой градъ, тогазь всичкый Израиль ще донесе противъ онзи градъ вѫжя, та ще го завлѣчемъ дори до 14 потокъ-тъ, тъй що да не остане тамъ нито камыче. И рече Авессаломъ, и всичкы-тѣ Израилеви мѫжіе: Съвѣтъ-тъ на Хусая Архіецъ-тъ е по добръ отъ съвѣтъ-тъ на Ахитофела. [ж]Защото Господь изрече да развали добрый-тъ Ахитофеловъ съвѣтъ, за да наведе Господь зло-то на Авессалома.

15 И рече [з]Хусай на Садока и на Авіаѳара, священницы-тѣ: Така и така съвѣтува Ахитофелъ Авессалома и Израилевы-тѣ старѣйшины, и така и така съвѣтовахъ 16 азъ. Сега прочее пратѣте скоро, та извѣстѣте Давиду, и речѣте: Не оставай тѫзи нощь [и]въ полета-та на пустынѭ-тѫ, но побързай да прѣминешь, за да не бѫде погълнѫтъ царь-тъ, и всичкы-тѣ людіе 17 които сѫ съ него. А [і]Іонаѳанъ и Ахимаасъ стоехѫ при источникъ-тъ [к]Рогиль, защото не смѣехѫ да ся явятъ че влазѣхѫ въ градъ-тъ: и отиде една слугыня та имъ извѣсти *това нѣщо:* и тѣ отидохѫ 18 та извѣстихѫ на царь Давида. А единъ

с Гл. 15; 37.
т Гл. 15; 37.
у Гл. 19; 25. Прит. 17; 17.
ф Гл. 15; 34.
х Гл. 15; 16. 20; 3.
ц Быт. 34; 30. 1 Цар. 13; 4.
ч Гл. 2; 7. Зах. 8; 13.
ш Гл. 12; 11, 12.
щ Гл. 15; 12.

—

а Виж. Втор. 25; 18. Гл. 16; 14.
б Зах. 13; 7.
в Осія. 13; 8.
г Інс. Нав. 2; 11.
д Сѫд. 20; 1.
е Быт. 22; 17.
ж Гл. 15; 31. 34.
з Гл. 15; 35.
и Гл. 15; 28.
і Гл. 15; 27, 36.
к Інс. Нав. 15; 7. 18; 16.

момъкъ като гы видѣ, каза на Авессалома; но двама-та отидохж скоро, та влѣзохж въ кжщж-тж на едного человѣка [л]въ Варуимъ, който имаше кладенецъ въ дворъ-тъ си, и слѣзохж тамъ. 19 И [м]жена-та зѣ еднж покрывкж та прострѣ върху устіе-то на кладенецъ-тъ, и насипа вързъ него грухано жито; щото не ся позна това нѣщо. 20 И като дойдохж Авессаломови-тѣ раби въ кжщж-тж при женж-тж, рекохж: Дѣ сж Ахимаасъ и Іонаѳанъ? А [н]жена-та имъ рече: Заминжхж барж-тж на водж-тж. И като търсихж и не *гы* намѣрихж, върнжхж ся въ Іерусалимъ. 21 А когато си отидохж тѣ, они възлѣзохж отъ кладенецъ-тъ, и отидохж та извѣстихж на царь Давида, и рекохж Давиду: [о]Станѣте та прѣминѣте скоро водж-тж: защото така съвѣтува противъ васъ Ахитофелъ. 22 Тогазь станж Давидъ, и всичкы-тѣ людіе що бѣхж съ него, та прѣминжхж Іорданъ: до зазоряваніе-то на день-тъ, не останж нито единъ *отъ тѣхъ*, който да не прѣминж Іорданъ.

23 А Ахитофелъ, като видѣ че съвѣтъ-тъ му не ся сбы, осѣдла оселъ-тъ си, и станж, та отиде къмъ кжщж-тж си, [п]въ градъ-тъ си: и като нареди кжщны-тѣ си работы, [р]обѣси ся, и умрѣ, и погребенъ бы въ гробъ-тъ на отца си.

24 И Давидъ дойде [с]въ Маханаимъ: а Авессаломъ прѣминж Іорданъ, той и всичкы-тѣ Израилеви мжжіе съ него. 25 И постави Авессаломъ военачалникъ Амасж вмѣсто Іоава. (А Амаса бѣ сынъ на мжжа който ся именуваше Іѳра, *Израилянинъ, който влѣзе при [т]Авигеіж, Наасовж-тж дъщеріж, сестрж-тж на Саруіж, Іоавовж-тж майкж.) 26 И расположихж станъ-тъ си Израиль и Авессаломъ въ земіж-тж Галаадъ.

27 А когато дойде Давидъ въ Маханаимъ, [у]Совей Наасовый сынъ, отъ Раввж на Аммоновы-тѣ сынове, и [ф]Махиръ, Аміиловый сынъ отъ Ло-деваръ, и [х]Верзелай 28 Галаадецъ-тъ отъ Рогелимъ, Донесохж постелкы, и легены, и пьрстены ссждове, и жито, и ечимыкъ, и брашно, и пържено *жито*, и бобъ, и лещж, и пържены *сочива*, 29 И медъ, и масло, и овцы, и говеждо сиреніе, на Давида, и на людіе-тѣ съ него за да ядатъ; защото рекохж: Людіе-тѣ сж гладни, и изнемощѣли, и жадни [ц]въ пустыніж-тж.

ГЛАВА 18.

1 И прѣгледа Давидъ людіе-тѣ които бѣхж съ него, и постави надъ тѣхъ тысященачалницы и сотницы, 2 И проводи Давидъ людіе-тѣ, [а]еднж третинж подъ ржкж-тж на Іоава, и еднж третинж подъ ржкж-тж на Ависея, Саруинъ-тъ сынъ, Іоавовъ-тъ братъ, и еднж третинж подъ ржкж-тж на Иттая Геѳецъ-тъ. И рече царь-тъ на людіе-тѣ: Непрѣмѣнно ще излѣзж и азъ съ васъ. 3 [б]Людіе-тѣ обаче отговорихж: Да не излѣзешь; защото, ако ся обърнемъ въ бѣгъ, не ще да иматъ грыжж за насъ: ако щжтъ умрѣ и половина-та отъ насъ, не ще да иматъ грыжж за насъ; понеже сега *ты си* като десеть тысящи отъ насъ: за това сега е по добрѣ да ни си помощникъ отъ градъ-тъ. 4 И рече имъ царь-тъ: Каквото ви ся види добро, ще направіж. И застанж царь-тъ отъ еднж-тж странж на портж-тж: и всичкы-тѣ *военни* людіе излѣзохж по стотины и по тысящы.

5 И заповѣда царь-тъ на Іоава и на Ависея, и на Иттая, и рече: Пощадѣте ми отрока Авессалома. П [в]всичкы-тѣ людіе чухж, когато царь-тъ заповѣдуваше на всичкы-тѣ князове за Авессалома. 6 И тъй излѣзохж людіе-тѣ въ поле-то противъ Израиля: и сраженіе-то станж [г]въ джбравж-тж Ефремъ. 7 И разбихж ся тамъ Израилеви-тѣ людіе отъ Давидовы-тѣ рабы: и станж тамъ въ онзи день съкрушеніе голѣмо, до двадесеть тысящы: 8 Защото сраженіе-то станж тамъ разсѣяно по лице-то на всичко-то мѣсто: и джбрава-та пояде повече людіе, отъ колкото пояде ножъ-тъ, въ онзи день. 9 И срѣщнж Авессаломъ Давидовы-тѣ рабы. И сѣдѣше Авессаломъ на мьскж, и влѣзе мьска-та подъ гжсты-тѣ вѣтви на единъ голѣмъ теревинѳъ, и хванж ся глава-та му въ теревинѳъ-тъ, та виснж между небе-то и земіж-тж: а мьска-та изминж подъ него.

10 И като видѣ единъ мжжъ, извѣсти на Іоава, и рече: Ето, видѣхъ Авессалома 11 че висѣше на теревинѳъ. И рече Іоавъ на мжжа който му извѣсти: И ето, ты го видѣ, а защо *го* не удари тамъ на земіж-тж? и азъ быхъ ти далъ десеть сребърны *сикли*, и единъ поясъ. 12 А мжжъ-тъ рече Іоаву: И тысящж сребърны *сикли* ако быхж ся наброили въ длань-тж ми не быхъ турилъ ржкж-тж си на царскый-тъ сынъ; защото [д]при уши-тѣ ни заповѣда царь-тъ на тебе и на Ависея и на Иттая, и рече: Внимайте всякой за отрока Авессалома. 13 А то инакъ азъ быхъ сторилъ лъжж противъ животъ-тъ си; а отъ царя ся нищо не укрыва: и ты бы ми стоялъ противенъ. 14 Тогазь рече Іоавъ: Не трѣба да гу-

л Гл. 16; 5.
м Виж. Іис. Нав. 2; 6.
н Виж. Исх. 1; 19. Іис. Нав. 2; 4, 5.
о Ст. 15, 16.
п Гл. 15; 12.
р Мат. 27; 5.
с Быт. 32; 2. Іис. Нав. 13; 26. Гл. 2; 8.
* Исмаилянинъ, 1 Лѣт. 2; 17.
т 1 Лѣт. 2; 16, 17.
у Гл. 10; 1. 12; 29, 30.
ф Гл. 9; 4.
х Гл. 19; 31, 32. 3 Цар. 2; 7.
ц Гл. 16; 2.
а Гл. 15; 19.
б Гл. 21; 17.
в Ст. 12.
г Іис. Нав. 17; 15, 18.
д Ст. 5.

біѫ врѣме тукъ съ тебе. И зѣ въ рѫкѫ-тѫ си три стрѣлы, та прониза съ тѣхъ сърдце-то на Авессалома, като бѣше още живъ той въ срѣдъ теревинъ-тъ. 15 И десеть момци, които носѣхѫ орѫжія-та на Іоава, заобыколихѫ та ударихѫ Авессалома, и умъртвихѫ го.

16 И въстрѫби Іоавъ съ трѫбѫ-тѫ, и върнѫхѫ ся людіе-тѣ отъ да гонятъ вслѣдъ Израиля; защото въспрѣ Іоавъ людіе-тѣ. 17 И зѣхѫ Авессалома, та го хвърлихѫ въ единъ голѣмъ ровъ вѫтрѣ у дѫбравѫ-тѫ: и [е]натрупахѫ на него купъ каменіе много голѣмъ: и всичкый Израиль побѣгнѫ всякой въ шатъръ-тъ си. 18 А Авессаломъ като бѣше живъ, зѣ та постави за себе си стълпъ, който е [ж]въ царевъ-тъ долъ; защото рече: [з]Нѣмамъ сына за да упази память-тѫ на име-то ми: и нарече стълпъ-тъ съ име-то си: и нарича ся до тойзи день: Авессаломовъ стълпъ.

19 Тогазь рече Ахимаасъ Садоковый сынъ: Да ся завтекѫ сега та да занесѫ на царь-тъ извѣстіе, че Господь му отмьсти отъ 20 рѫкѫ-тѫ на врагове-тѣ му. А Іоавъ му рече: Нѣма да бѫдешь вѣститель тойзи день, но другъ день ще занесешь извѣстія: а тойзи день нѣма да занесешь извѣстія; понеже царскый-тъ сынъ умрѣ. 21 Тогазь рече Іоавъ Хусію: Иди извѣсти на царя което си видѣлъ. И Хусій ся по22клони Іоаву, и завтече ся. Тогазь Ахимаасъ Садоковый сынъ рече пакъ Іоаву: Но каквото и да е, нека тичамъ и азъ, моліѫ, вслѣдъ Хусія. А Іоавъ рече: Защо искашь да тичашь, чадо мое, като нѣ23машь пріятны извѣстія? Но какво и да е, *(рече)* нека ся завтекѫ. Тогазь му рече: Тичай. И завтече ся Ахимаасъ прѣзъ пѫть-тъ на поле-то, и заминѫ Хусія.

24 А Давидъ сѣдѣше между двѣ-тѣ порты: и [и]възлѣзе стражъ-тъ на горницѫ-тѫ на портѫ-тѫ, на стѣнѫ-тѫ, и подигнѫ очи-тѣ си, и видѣ, и ето человѣкъ 25 тичаше самъ. И извыка стражъ-тъ, и извѣсти на царя. И царь-тъ рече: Ако е 26 самъ, има извѣстія въ уста-та си. И идѣше и наближаваше. И видѣ стражъ-тъ че тича другъ человѣкъ; и извыка стражъ-тъ къмъ вратаря, и рече: Ето *другъ* человѣкъ който тича самъ. И рече царь-тъ: И 27 той е вѣститель; И рече стражъ-тъ: Тичаніе-то на първый-тъ ми ся види като тичаніе-то на Ахимааса, Садоковъ-тъ сынъ. И рече царь-тъ: Добръ человѣкъ е той, и иде съ добры извѣстія.

28 И выкнѫ Ахимаасъ, та рече на царя: Радуй ся; и поклони ся на царя съ лицето до земіѫ-тѫ; и рече: Благословенъ Господь Богъ твой, който прѣдаде человѣцы-тѣ, които подигнѫхѫ рѫкѫ-тѫ си 29 противъ господаря ми царь-тъ. И рече царь-тъ: Здравъ ли е отрокъ-тъ Авессаломъ? И отговори Ахимаасъ: Когато Іоавъ прати царскый-тъ рабъ, и *мене* рабъ-тъ ти, видѣхъ голѣмо-то смущеніе, но не 30 знаяхъ що бѣше. И рече царь-тъ: Върни ся та застани тамъ. И върнѫ ся та 31 застанѫ. И ето, дойде Хусій; и рече Хусій: Извѣстія, господарю мой царю! защото Господь отмьсти за тебе въ тойзи день отъ рѫкѫ-тѫ на всичкы, които ся 32 подигнѫхѫ върхъ тебе. И рече царь-тъ на Хусія: Здравъ ли е отрокъ-тъ Авессаломъ? И отговори Хусій: Дано станѫтъ като онзи отрокъ врагове-тѣ на господаря ми царь-тъ, и всичкы които ся по33дигатъ върхъ тебе за зло! И смути ся царь-тъ и възлѣзе въ горницѫ-тѫ на портѫ-тѫ, та плака; и като ходѣше, говорѣше така: Сыне мой [і]Авессаломе, сыне мой, сыне мой Авессаломе! да бѣхъ умрѣлъ азъ вмѣсто тебе, Авессаломе, сыне мой, сыне мой!

ГЛАВА 19.

1 И възвѣсти ся на Іоава: Ето, царь-тъ 2 плаче и жали за Авессалома. И въ онзи день побѣда-та ся обърнѫ въ печаль въ всичкый-тъ народъ; защото чу народъ-тъ да говорятъ въ онзи день: Царь-тъ е пе3чаленъ за сына си. И влазѣхѫ людіе-тѣ [а]въ градъ-тъ прѣзъ онзи день скрытомъ, както людіе, които ся крыіѫтъ посраме4ни, когато бѣгатъ въ сраженіе-то. А царь-тъ [б]покры лице-то си, и выкаше царь-тъ съ голѣмъ гласъ: [в]Сыне мой Авессаломе, Авессаломе, сыне мой, сыне мой!

5 И влѣзе Іоавъ въ домъ-тъ при царя, та рече: Ты посрами днесь лица-та на всичкы-тѣ си рабы, които упазихѫ днесь животъ-тъ ти, и животъ-тъ на сынове-тѣ ти, и на дъщери-тѣ ти, и животъ-тъ на жены-тѣ ти, и животъ-тъ на наложницы6тѣ ти. Понеже обичашь онѣзи, които тя ненавидятъ, а ненавидишь онѣзи, които тя обичатъ; защото ты показа днесь, че за тебе не сѫ нищо князове и раби; защото днесь познахъ, че ако бы Авессаломъ да останѣше живъ, а ный всинца да измрѣхмы днесь, тогазь щѣше да ти е 7 угодно. Сега прочее стани, излѣзь, та говори по сърдце-то на рабы-тѣ си; защото ся кълнѫ въ Господа, че ако не излѣзешь, не ще да остане съ тебе тѫзи нощь нити единъ: и това ще ти стане по лошо отъ всичкы-тѣ злины, колкото сѫ дошли върхъ тебе отъ младость-тѫ ти до сега. 8 Тогазь станѫ царь-тъ, та сѣднѫ при портѫ-тѫ. И възвѣстихѫ на всичкы-тѣ людіе и казахѫ: Ето царь-тъ сѣди при пор-

е Іис. Нав. 7; 26.
ж Быт. 14; 17.
з Виж. Гл. 14; 27.
и 4 Цар. 9; 17.
і Гл. 19; 4.
а Ст. 32.
б Гл. 15; 30.
в Гл. 18; 33.

тж-тж. И дойдохж всичкы-тѣ людіе при царя: а Израиль побѣгнж, всякой въ шатъръ-тъ си.

9 И всичкы-тѣ людіе въ всичкы-тѣ Израилевы племена, бѣхж въ прѣпираніе и говорѣхж: Царь-тъ ны избави отъ ржкж-тж на неприятели-тѣ ни: и той ны освободи отъ ржкж-тж на Филистимцы-тѣ: а сега [г]побѣгнж отъ мѣсто-то поради 10 Авессалома. А Авессаломъ когото помазахмы *за царь* надъ насъ, умрѣ въ сраженіе-то. Сега прочее защо не говорите да върнемъ царя?

11 И прати царь Давидъ на Садока и на Авіаѳара, священницы-тѣ, и рече: Говорѣте на Іудины-тѣ старѣйшины, и кажѣте: Защо сте вы послѣдни за да възвърнете царя въ домъ-тъ му? (защото думы-тѣ на всичкый Израиль стигнжхж при царя въ домъ-тъ му.) Вы сте ми братія, [д]вы 12 кости мои, и плъть моя: защо прочее 13 сте послѣдни за да върнете царя? [е]А найвече на Амасж речѣте: Не си ли ты кость моя и плъть моя? [ж]така да ми направи Богъ, и така да приложи ако не бждешь ты военачалникъ вынжгы прѣдъ 14 мене вмѣсто Іоава. И прѣклони сърдце-то на всичкы-тѣ Іудины мжжіе [з]като на единого человѣка: и проводихж на царя да му кажжтъ: Върни ся ты, и всичкы-15 тѣ твои раби. И тъй върнж ся царь-тъ та дойде до Іорданъ. И дойде Іуда [и]до Галгалъ, за да иде да посрѣщне царя, да прѣведе царя прѣзъ Іорданъ.

16 [і]Тогазь побързa Семей сынъ-тъ Гираевъ, Веніаминецъ-тъ, отъ Вауримъ, та слѣзе съ Іудины-тѣ мжжіе да посрѣщне 17 царь Давида. И имаше съ него тысящж мжжіе отъ Веніамина, и [к]Сива рабъ-тъ на Сауловъ-тъ домъ, петнадесеть-тѣ му сынове, и двадесеть негови раби съ него: 18 и * стигнжхж на Іорданъ прѣди царя. Послѣ прѣминж ладія-та за да прѣведе царско-то домородіе, и да направи каквото бы му ся видѣло угодно. И Семей сынъ-тъ Гираевъ паднж прѣдъ царя като прѣ-19 минуваше Іорданъ; И рече на царя: [л]Нека не вмѣни господарь-тъ *ми* беззаконіе въ мене, и нека не помене [м]беззаконіе-то което стори рабъ-тъ ти въ день-тъ когато излазѣше господарь-тъ ми царь-тъ изъ Іерусалимъ, [н]щото да тури *това* царь-20 тъ въ сърдце-то си; Защото азъ рабъ-тъ ти познахъ че съгрѣшихъ: и ето, азъ дойдохъ днесь понапрѣдъ отъ всичкый [о]Іосифовъ домъ, за да слѣзж да посрѣщ-21 нж господаря си царь-тъ. И отговори Ависей Саруинъ-тъ сынъ, и рече: Не трѣбва ли Семей да ся умъртви за това, защото [п]проклѣ помазанника Господень?

22 А Давидъ рече: [р]Що *има* между мене и васъ, Саруини сынове, та *ми* ставате днесь навѣтници? [с]трѣбва ли тойзи день да ся умъртви человѣкъ въ Израиль? защото не знамъ ли азъ днесь че сьмь царь 23 надъ Израиль? И [т]рече царь-тъ на Семея: Нѣма да умрешь. И заклѣ му ся царь-тъ.

24 И [у]Мемфивосѳей, Сауловъ-тъ сынъ, слѣзе да посрѣщне царя: и нито нозѣ-тѣ си бѣше омылъ, нито брадж-тж си сгладилъ, нито дрехы-тѣ си бѣше опралъ, отъ който день царь-тъ тръгнж дори до день-25 тъ въ който ся върнж съ миръ. И когато дойде въ Іерусалимъ да посрѣщне царя, царь-тъ му рече: [ф]Защо не дойде съ 26 мене, Мемфивосѳее? А той отговори: Господарю мой царю, рабъ-тъ ми мя измами; защото рабъ-тъ ти рече: Да осѣдламъ за себе си оселъ-тъ, и ще ся качж на него, та да идж при царя; защото рабъ-тъ ти е 27 хромъ. И [х]наклевети той рабъ-тъ ти на господаря ми царь-тъ: [ц]но господарь-тъ ми царь-тъ е като ангелъ Божій: направи прочее това що е угодно прѣдъ очи-28 тѣ ти. Защото всичкый домъ на отца ми не бѣ освѣнь мжжіе за смърть прѣдъ господаря ми царь-тъ; [ч]но ты нареди рабъ-тъ си между онѣзи които ядѣхж на трѣпезж-тж ти. И каквж правдж имамъ азъ вече, и *защо* да ся оплакувамъ още на 29 царя? И рече му царь-тъ: Защо говоришь още за нѣща-та си? азъ рѣкохъ: Ты 30 и Сива раздѣлѣте си нивы-тѣ. И рече Мемфивосѳей на царя: И всичкы-тѣ нека земе, като господарь-тъ ми царь-тъ ся върнж въ домъ-тъ си съ миръ.

31 И [ш]Верзеллай Галаадецъ-тъ слѣзе отъ Рогелимъ та прѣминж Іорданъ съ царя, 32 за да го испроводи до оттатакъ Іорданъ. И Верзеллай бѣше много старъ, осмдесеть годинъ на възрастъ: [щ]и прѣхранваше царя, когато сѣдѣше въ Маханаимъ; защо-33 то бѣше человѣкъ много голѣмъ. И рече царь-тъ на Верзеллая: Прѣмини ты съ мене, и ще тя хранїж съ мене въ Іерусa-34 лимъ. А Верзеллай рече на царя: Колко сж дни-тѣ на годины-тѣ на животъ-тъ ми, та да възлѣзж съ царь-тъ въ Іерусa-35 лимъ? Днесь сьмь [ъ]осмдесеть годинъ на възрастъ: могж ли да направїж разсжжденіе между добро и зло? може ли рабъ-тъ ти да усѣти що яде, или що піе? могж ли да чуїж вече гласъ-тъ на пѣячы-тѣ или на пѣячкы-тѣ? защо прочее рабъ-тъ ти да е още товаръ на господаря ми

г Гл. 15; 14.
д Гл. 5; 1.
е Гл. 17; 25.
ж Руѳ. 1; 17.
з Сжд. 20; 1.
и Іис. Нав. 5; 9.
і Гл. 16; 5. 3 Цар. 2; 8.
к Гл. 9; 2, 10. 16; 1, 2.
* *Или* прѣминжхж Іорданъ.
л 1 Цар. 22; 15.
м Гл. 16; 5 и дрг.
н Гл. 13; 33.
о Виж. Гл. 16; 5.
п Исх. 22; 28.
р Гл. 16; 10.
с 1 Цар. 11; 13.
т 3 Цар. 2; 8, 9, 37, 46.
у Гл. 9; 6.
ф Гл. 16; 17.
х Гл. 16; 3.
ц Гл. 14; 17, 20.
ч Гл. 9; 7, 10, 13.
ш 3 Цар. 2; 7.
щ Гл. 17; 27.
ъ Псал. 90; 10.

36 царь-тъ? Рабъ-тъ ти ще прѣмине Іорданъ съ царя до мало разстояніе: а защо бы ми направилъ царь-тъ това въздаяніе? 37 Нека ся върне рабъ-тъ ти, молѭ, за да умрѫ въ градъ-тъ си при гробъ-тъ на отца ми и майкѫ ми; но ето, рабъ-тъ ти [ы]Хамаамъ нека прѣмине съ господаря ми царь-тъ: и стори съ него 38 както бѫде угодно прѣдъ очи-тѣ ти. И рече царь-тъ: Съ мене ще прѣмине Хамаамъ, и азъ ще му сторѭ каквото *ся види* угодно прѣдъ очи-тѣ ти: и на тебе ще направѭ всичко каквото поискашь 39 отъ мене. И прѣминѫхѫ всичкы-тѣ людіе Іорданъ. И когато прѣминѫ царь-тъ, [ь]цѣлова царь-тъ Верзеллая, и благослови 40 го: и той ся върнѫ на мѣсто-то си. Тогазь заминѫ царь-тъ въ Галгалъ, и Хамаамъ заминѫ съ него: и всичкы-тѣ Іудини людіе, още и половина-та отъ Израилевы-тѣ людіе, прѣведохѫ царя.

41 И ето, всичкы-тѣ Израилеви мѫжіе дойдохѫ при царя, та рекохѫ на царя: Защо тя открадн̃ѫхѫ братія-та ни, Іудини-тѣ мѫжіе, [ѣ]та прѣведохѫ царя и домородіе-то му прѣзъ Іорданъ, и всичкы-42 тѣ Давидовы мѫжіе съ него? И отговорихѫ всичкы-тѣ Іудини мѫжіе на Израилевы-тѣ мѫжіе: Защото царь-тъ ни е [ю]сродникъ: и защо ся сърдите за това нѣщо? да ли изѣдохмы нѣщо отъ царя? 43 или ни даде даръ? И отговорихѫ Израилеви-тѣ мѫжіе на Іудины-тѣ мѫжіе, и рекохѫ: Ный имамы десеть части въ царя, и даже имамы въ Давида повече нежели вы: защо прочее ны прѣзрѣхте, и не станѫ първо съвѣтъ между насъ за вращаніе-то на царя ни? И [я]думы-тѣ на Іудины-тѣ мѫжіе бѣхѫ по жестокы отъ думы-тѣ на Израилевы-тѣ мѫжіе.

ГЛАВА 20.

1 А случи ся да има тамъ единъ лошъ человѣкъ, на име Савей сынъ Вихріевъ, Веніаминецъ: и въстрѫби съ трѫбѫ-тѫ, и рече: [а]Нѣмамы ный дѣлъ въ Давида, нито имамы наслѣдіе въ Іесеевъ-тъ сынъ: 2 Израилю, [б]въ кѫщы-тѣ си всякой. И всичкы-тѣ Израилеви мѫжіе оттеглихѫ ся отъ Давида, та послѣдовахѫ Савея Вихріевъ-тъ сынъ: а Іудини-тѣ мѫжіе останѫхѫ прилѣпени при царя си, отъ Іорданъ до Іерусалимъ.

3 И дойде Давидъ въ домъ-тъ си въ Іерусалимъ: и зѣ царь-тъ десеть-тѣ жены [в]наложницы-тѣ, които бѣ оставилъ да пазятъ домъ-тъ, та гы тури въ домъ подъ пазѫ, и храняше гы; но не влазѣше при тѣхъ: и останѫхѫ затворены до день-тъ на смърть-тѫ си, живѣюще като вдовицы.

4 И царь-тъ рече на Амасѫ: [г]Събери ми Іудины-тѣ мѫжіе въ три дни, и ты да ся 5 намѣришь тукъ. И отиде Амаса да събере Іудѫ: забави ся обаче повече отъ опрѣдѣлено-то врѣме, което бѣ му опрѣ-6 дѣлилъ. И рече Давидъ на Ависея: Сега Савей Вихріевый сынъ ще ни направи по голѣмо зло нежели Авессаломъ. [д]Земи ты рабы-тѣ на господаря си, та гони вслѣдъ него, за да не намѣри за себе си укрѣпены градове, и ся избави отъ очи-7 тѣ ни. И излѣзохѫ подирѣ му Іоавови-тѣ мѫжіе, и [е]Херееци-тѣ, и Фелееци-тѣ, и всичкы-тѣ силни: и излѣзохѫ отъ Іерусалимъ, за да гонятъ вслѣдъ Савея, Вихріевъ-тъ сынъ.

8 Когато стигнѫхѫ при голѣмый-тъ камыкъ, въ Гаваонъ, Амаса дойде да гы посрѣщне. А Іоавъ имаше прѣпасанѫ дрехѫ-тѫ, съ коѭто бѣше облѣченъ, и върхъ неѭ прѣпасанъ мечъ, вързанъ около чрѣсла-та му въ ножницѫ-тѫ си: и 9 като излѣзе той, паднѫ *мечь-тъ*, И рече Іоавъ на Амасѫ: Здравъ ли си, брате мой? [ж]И хванѫ Іоавъ Амасѫ съ деснѫ-тѫ си рѫкѫ за брадѫ-тѫ, за да го цѣ-10 лува. А Амаса не ся упази отъ мечъ-тъ, който бѣ въ рѫкѫ-тѫ на Іоава: и *Іоавъ* го [з]удари [и]въ коремъ-тъ, и излѣ чревата му на земѭ-тѫ, безъ да го удари вторый пѫть: и умрѣ: Тогазь Іоавъ и Ависей братъ му гонихѫ вслѣдъ Савея Ви-11 хріевъ-тъ сынъ. А единъ отъ момцы-тѣ Іоавовы застанѫ при *Амасѫ* и рече: Който обича Іоава, и който е Давидовъ, не-12 ка слѣдува Іоава. А Амаса лѣжеше увалянъ въ кръвь-тѫ си на срѣдъ пѫть-тъ. И когато видѣ тойзи мѫжъ че всичкы-тѣ людіе ся спирахѫ, отвлѣче Амасѫ отъ пѫть-тъ въ нивѫ-тѫ, и хвърли върхъ него дрехѫ, понеже видѣ че всякой кой-13 то идѣше при него ся спираше. Като ся прѣмѣсти отъ пѫть-тъ, всичкы-тѣ людіе прѣминѫхѫ вслѣдъ Іоава, за да гонятъ Савея, Вихріевъ-тъ сынъ.

14 А той прѣминѫ прѣзъ всичкы-тѣ Израилевы племена [і]въ Авель и въ Веѳъ-маахѫ, съсъ всичкы-тѣ Вирцы, които ся събрахѫ купно, та го послѣдовахѫ и тѣ. 15 Тогазь дойдохѫ та го обсадихѫ въ Авель на Веѳъ-маахѫ, и [к]дигнѫхѫ окопъ противъ градъ-тъ, като *го* поставихѫ при прѣдстѣніе-то, и всичкы-тѣ людіе, които бѣхѫ съ Іоава, копаехѫ стѣнѫ-тѫ за да 16 ѭ съсыпѫтъ. Тогазь една умна жена извыка изъ градъ-тъ: Слушайте, слушайте: речѣте, молѭ, Іоаву: Приближи ся до

[ы] 3 Цар. 2; 7. Іер. 41; 17.
[ь] Быт. 31; 55.
[ѣ] Ст. 15.
[ю] Ст. 12.
[я] Виж. Сѫд. 8; 1. 12; 1.
[а] Гл. 19; 43.
[б] 3 Цар. 12; 16. 2 Лѣт. 10; 16.
[в] Гл. 15; 16. 16; 21, 22.
[г] Гл. 19; 13.
[д] Гл. 11; 11. 3 Цар. 1; 33.
[е] Гл. 8; 18. 3 Цар. 1; 38.
[ж] Мат. 26; 49. Лук. 22; 47.
[з] 3 Цар. 2; 5.
[и] Гл. 2; 23.
[і] 4 Цар. 15; 29. 2 Лѣт. 16; 4.
[к] 4 Цар. 19; 32

17 тукъ, и ще ти говорѭ. И когато ся приближи при неѭ, жена-та рече: Ты ли си Іоавъ? И той отговори: Азъ. Тогазь му 18 рече: Слушай думы-тѣ на рабѫ-тѫ си. И отговори: Слушамъ. И продума и рече: Имахѫ обычай да говорятъ въ старо врѣме, и казувахѫ: Нека идѫтъ да ся допытатъ въ Авель, и така да свършатъ *работѫ-тѫ*. 19 Азъ сьмъ отъ мирны-тѣ, *и* вѣрны-тѣ на Израиля: ты искашь да съсыпешь градъ, и даже столицѫ въ Израиль: защо искашь да погубишь [л]наслѣдіето Господне? 20 И отговори Іоавъ, и рече: Да не бѫде, да ми не бѫде, да погубѭ, 21 или да съсыпѫ! Работа-та не е така; но единъ мѫжъ отъ горѫ-тѫ Ефремъ, на име Савей, сынъ Вихріевъ подигнѫ рѫкѫ-тѫ си противъ царя, противъ Давида: прѣдайте него самъ, и ще си отидѫ отъ градъ-тъ. И рече жена-та Іоаву: Ето, глава-та му ще ти ся хвьрли отъ стѣнѫ-тѫ. 22 И дойде жена-та при всичкы-тѣ людіе, *та говори* [м]съ мудрость-тѫ *си*. И отсѣкохѫ главѫ-тѫ на Савея Вихріевъ-тъ сынъ, та ѭ хвьрлихѫ Іоаву. Тогазь той затрѫби съ трѫбѫ-тѫ, и разнесохѫ ся отъ градъ-тъ, всякой въ шатьръ-тъ си. И Іоавъ ся върнѫ въ Іерусалимъ, при царя.

23 И [н]Іоавъ бѣше надъ всичко-то Израилево воинство: а Ванаія, Іодаевый сынъ, надъ 24 Хереөцы-тѣ, и надъ Фелеөцы-тѣ: А Адорамъ бѣше [о]надъ данъкъ-тъ: а [п]Іосафатъ, 25 Ахилудовый сынъ памятописецъ: А Сева писецъ: [р]а Садокъ и Авіаөаръ, священници: 26 Още и [с]Ирасъ Іаирецъ-тъ бѣше велможа при Давида.

ГЛАВА 21.

1 И станѫ гладъ въ дни-тѣ на Давида три годинѫ наредъ: и попыта Давидъ Господа. И Господь отговори: *Това станѫ* поради Саула, и поради убійственный-тъ *му* домъ, защото умьртви Гаваонцы-тѣ. 2 И повыкнѫ царь-тъ Гаваонцы-тѣ, та имъ рече: (а Гаваонци-тѣ не бѣхѫ отъ Израилевы-тѣ сынове, но [а]отъ останѫлы-тѣ Аморрейцы: и Израилеви-тѣ сынове бѣхѫ имъ ся заклѣли: а Саулъ поиска да гы умьртви, отъ ревность-тѫ си къмъ Изра-3 илевы-тѣ и Іудины-тѣ сынове.) Давидъ прочее рече на Гаваонцы-тѣ: Що да ви направѭ? и съ какво да направѭ умилостивеніе за да благословите [б]наслѣдіе-4 то Господне? А Гаваонци-тѣ му рекохѫ: Ный нито за сребро нито за злато работѫ имамы съсъ Саула, или съ домъ-тъ му: нито искамы да умьртвишь за насъ 5 человѣка отъ Израиль. И рече: Каквото речете ще ви направѭ. И отговорихѫ на царя: На человѣка който ны погуби, и който ухытри да ны истрѣби, щото да не сѫществувамы въ никой отъ прѣдѣлы-тѣ 6 на Израиль, Нека ся прѣдадѫтъ намъ седмь человѣцы отъ сынове-тѣ му, и ще гы обѣсимъ прѣдъ Господа [в]въ Гаваѭ *градъ-тъ* на Саула [г]избранный-тъ Господень. И рече царь-тъ: Азъ ще *гы* прѣдамъ.

7 Мемфивосөея обаче, сынъ-тъ на Іонаөана, Сауловъ-тъ сынъ, пожали царь-тъ [д]заради клѣтвѫ-тѫ Господнѭ помежду имъ, между Давида и Іонаөана Сауловъ-8 тъ сынъ. И зѣ царь-тъ двама-та сынове [е]на Ресфѫ, дъщерѭ-тѫ на Аіѭ, които роди Саулу, Армонія и Мемфивосөея: и петина-та сынове на Михалѫ, дъщерѭ-тѫ на Саула, които роди на Адріила Вер-9 зеллаевъ-тъ сынъ Меолаөянинъ-тъ: Та гы прѣдаде въ рѫцѣ-тѣ на Гаваонцы-тѣ, и обѣсихѫ гы на хълмъ-тъ [ж]прѣдъ Господа, и паднѫхѫ купно и седмь-тѣ, та ся умьртвихѫ въ първы-тѣ дни на жетвѫ-тѫ, въ начало-то на жетвѫ-тѫ на ечимыцы-10 тѣ. [з]А Ресфа, дъщеря-та на Аіѭ, зѣ врѣтище, та си го постла на канарѫ-тѫ, [и]отъ начало на жетвѫ-тѫ додѣ капнѫ на тѣхъ вода отъ небе-то, и не оставаше небесны-тѣ птицы да ся прикоснѫтъ до тѣхъ деня, нито горскы-тѣ звѣрове нощя.

11 И извѣсти ся Давиду онова което направи Ресфа, дъщеря-та на Аіѭ Сауло-12 вѫ-тѫ наложницѫ. И отиде Давидъ, та зѣ Сауловы-тѣ кости, и кости-тѣ на Іонаөана сына му, отъ мѫжіе-тѣ [і]на Іависъ-галаадъ, които гы бѣхѫ откраднѫли отъ улицѫ-тѫ на Веөсанъ, [к]дѣто гы бѣхѫ обѣсили Филистимци-тѣ, въ който день Филистимци-тѣ бѣхѫ умьртвили Саула въ 13 Гелвуе: И възведе отъ тамъ кости-тѣ на Саула, и кости-тѣ на Іонаөана сына му: 14 и събрахѫ кости-тѣ на обѣсены-тѣ. И заровихѫ кости-тѣ на Саула и на Іонаөана сына му въ Веніаминовѫ-тѫ земѭ [л]въ Силѫ, въ гробъ-тъ на Киса, отца му, и направихѫ всичко що заповѣда царь-тъ. И велѣдъ това [м]умилостиви ся Богъ къмъ 15 земѭ-тѫ. И направихѫ пакъ бой Филистимци-тѣ противъ Израиля: и слѣзе Давидъ, и раби-тѣ му съ него, та направихѫ бой противъ Филистимцы-тѣ, и умо-16 ри ся Давидъ. А Исви-веновъ, който бѣше отъ чада-та на Рафѫ на когото копіе-то тежеше триста мѣдны сикли, който бѣше прѣпасанъ съ новъ *мечъ*, имаше 17 намѣреніе да умьртви Давида. Помогнѫ му обаче Ависей, Саруиный сынъ та по-

[л] 1 Цар. 26; 16. Гл. 21; 3.
[м] Еккл. 9; 14, 15.
[н] Гл. 8; 16. 18.
[о] 3 Цар. 4; 6.
[п] Гл. 8; 16. 1 Цар. 4; 3.
[р] Гл. 8; 17. 3 Цар. 4; 4.
[с] Гл. 23; 38.

—

[а] Іис. Нав. 9; 3, 15, 16, 17.
[б] Гл. 20; 19.
[в] 1 Цар. 10; 26. 11; 4.
[г] 1 Цар. 10; 24.
[д] 1 Цар. 18; 3. 20; 8, 15, 42. 23; 18.
[е] Гл. 3; 7.
[ж] Гл. 6; 17.
[з] Ст. 8. Гл. 3; 7.
[и] Виж. Втор. 21; 23.
[і] 1 Цар. 31; 11, 12, 13.
[к] 1 Цар. 31; 10.
[л] Іис. Нав. 18; 28.
[м] Виж. Іис. Нав. 7; 26. Гл. 24; 25.

рази Филистимеца, и го умъртви. Тогазь мѫжіе-тѣ на Давида клѣхѫ му ся, и рекохѫ: [н]Да не излѣзешь вече съ насъ на бой, за да не угасишь [о]свѣтило-то на Израиль.

18 И [п]вслѣдъ това станѫ пакъ бой съ Филистимцы-тѣ въ Говъ, въ който [р]Сиввехай Хусаѳецъ-тъ умъртви Сафа, който бѣ

19 отъ чада-та на Рафѫ. И пакъ станѫ бой въ Говъ, съ Филистимцы-тѣ, и Елхананъ сынъ-тъ на Іаре-орегима, Виѳлеемецъ-тъ, умъртви [с]*братъ-тъ на* Голіаѳа Геѳецъ-тъ, и дърво-то на копіе-то му бѣ като

20 кросно на ткачъ. [т]Станѫ пакъ бой въ Геѳъ, и имаше единъ мѫжъ великотѣлесенъ и пърсти-тѣ на рѫцѣ-тѣ му, и пърсти-тѣ на нозѣ-тѣ му бѣхѫ шесть и шесть, двадесеть и четыри на четъ: още и той

21 бѣ роденъ отъ Рафѫ. И унищожи Израиля: а Іонаѳанъ сынъ-тъ [у]на Самаѧ

22 братъ-тъ на Давида го порази. [ф]Тѣзи четырма-та ся родихѫ отъ Рафѫ въ Геѳъ, и паднѫхѫ чрѣзъ рѫкѫ-тѫ на Давида и чрѣзъ рѫкѫ-тѫ на рабы-тѣ му.

ГЛАВА 22.

1 И [а]говори Давидъ Господу думы-тѣ на тѫзи пѣснь, въ день-тъ когато го [б]избави Господь отъ рѫкѫ-тѫ на всичкы-тѣ му непріятели, и отъ рѫкѫ-тѫ на Саула:

2 И рече:
[в]Господь е канара моя, и твърдыня моя, и избавитель мой:

3 Богъ е скала моя: [г]на него ще ся надѣѭ:
[д]Щитъ мой и [е]рогъ на спасеніе-то ми,
[ж]Высокъ мой стълпъ е, и [з]прибѣжище ми е,
Спаситель мой е: ты мя избавяшь отъ насиліе-то.

4 Ще призовѫ Господа хвалимаго,
И ще ся избавѭ отъ врагове-тѣ си.

5 Защото волны-тѣ на смърть-тѫ мя окружихѫ,
Пороы на беззаконіе мя устрашихѫ:

6 [и]Адовы болѣзни мя обыколихѫ,
Смъртны примкы мя стигнѫхѫ.

7 Въ утѣсненіе-то си [і]призвахъ Господа,
И [к]къмъ Бога моего выкнѫхъ:
И чу отъ храмъ-тъ си гласъ-тъ ми,
И выканіе-то ми *стигнѫ* въ уши-тѣ му.

8 Тогазь [л]ся поклати и потресе земя-та:
[м]Основанія-та небесны ся разлюляхѫ,
И поклатихѫ ся, защото ся разгнѣва той.

9 Дымъ въсхождаше изъ ноздри-тѣ му,
И [н]огнь пояждающь изъ уста-та му:
Вѫглища ся распалихѫ отъ него.

10 И [о]прѣклони небеса-та, и слѣзе,
И [п]муракъ бѣ подъ нозѣ-тѣ му.

11 И възлѣзе на херувимы, и лѣтѣ,
И [р]яви ся на вѣтренны крыла.

12 И [с]положи за скиніѭ около си тъмнинѫ-тѫ,
Тъмны воды, гѫсты облацы на въздухъ-тъ.

13 Отъ свѣтканіе-то прѣдъ него,
[т]Огненны вѫглища ся разгорѣхѫ.

14 [у]Гърмнѫ Господь отъ небе-то,
И Вышній даде гласъ-тъ си.

15 И [ф]проводи стрѣлы, и распърснѫ гы:
Свѣткавицы, и смути гы.

16 И явихѫ ся морскы-тѣ дълбины,
Открыхѫ ся основанія-та на вселеннѫѭ,
[х]Въ запрѣщеніе-то на Господа,
Отъ духаніе-то на дыхъ-тъ на ноздри-тѣ му.

17 [ц]Проводи отъ высочинѫ-тѫ, зѣ мя:
Извлѣче мя изъ много воды.

18 [ч]Избави мя отъ силный-тъ ми врагъ,
И отъ онѣзи които мя ненавидятъ,
Защото бѣхѫ по силни отъ мене.

19 Стигнѫхѫ мя въ день-тъ на скърбь-тѫ ми:
Но Господь ми станѫ подпорка,

20 И [ш]изведе мя на ширинѫ:
И избави мя, защото [щ]благоволи въ мене.

21 [ъ]Въздава ми Господь споредъ правдѫ-тѫ ми:
[ы]Споредъ чистотѫ-тѫ на рѫцѣ-тѣ ми въздзди мя.

22 Защото [ь]упазихъ пѫтища-та Господни,
И не ся уклонихъ отъ Бога моего въ нечестіе.

23 Защото [ѣ]всичкы-тѣ му сѫдбы бѣхѫ прѣдъ мене:
И отъ повелѣнія-та му не ся отдалечихъ.

24 И [ю]непороченъ быдохъ прѣдъ него,
И упазихъ ся отъ беззаконіе-то си.

25 И [я]въздаде ми Господь споредъ правдѫ-тѫ ми,
Споредъ чистотѫ-тѫ ми прѣдъ очи-тѣ си.

26 [ѫ]Съ прѣподобенъ прѣподобенъ ще бѫдешь:
Съ мѫжъ непороченъ, непороченъ ще бѫдешь.

27 Съ чистъ, чистъ ще бѫдешь:

н Гл. 18; 3.
о 3 Цар. 11; 36. 15; 4. Псал. 132; 17.
п 1 Лѣт. 20; 4.
р 1 Лѣт. 11; 29.
с 1 Лѣт. 20; 5.
т 1 Лѣт. 20; 6.
у 1 Цар. 16; 9.
ф 1 Лѣт. 20; 8.

—

а Исх. 15; 1. Сѫд. 5; 1.
б Псал. 18; надписъ-тъ 34; 19.
в Втор. 32; 4. Псал. 18; 2 и дрг. 31; 3. 71; 3. 91; 2. 144; 2.
г Евр. 2; 13.
д Быт. 15; 1.
е Лук. 1; 69.
ж Прит. 18; 10.
з Псал. 9; 9. 14; 6. 59; 16. 71; 7. Іер. 16; 19.
и Псал. 116; 3.
і Псал. 116; 4. 120; 1. Іон. 2; 2.
к Исх. 3; 7. Псал. 34; 6, 15, 17.
л Сѫд. 5; 4. Псал. 77; 18. 97; 4.
м Іов. 26; 11.
н Псал. 97; 3. Авв. 3; 5. Евр. 12; 29.
о Псал. 144; 5. Иса. 64; 1.
п Исх. 20; 21. 3 Цар. 8; 12. Псал. 97; 2.
р Псал. 104; 3.
с Ст. 10. Псал. 97; 2.
т Ст. 9.
у Сѫд. 5; 20. 1 Цар. 2; 10. 7; 10. Псал. 29; 3. Иса. 30; 30.
ф Втор. 32; 23. Псал. 7; 13. 77; 17. 144; 6. Авв. 3; 11.
х Исх. 15; 8. Псал. 106; 9. Наум. 1; 4. Мат. 8; 26.
ц Псал. 144; 7.
ч Ст. 1.
ш Псал. 31; 8. 118; 5.
щ Гл. 15; 26. Псал. 22; 8.
ъ Ст. 25. 1 Цар. 26; 23. 3 Цар. 8; 32. Псал. 7; 8.
ы Псал. 24; 4.
ь Быт. 18; 19. Псал. 119; 3. 128; 1. Прит. 8; 32.
ѣ Втор. 7; 12. Псал. 119; 30. 102.
ю Быт. 6; 9. 17; 1. Іов. 1; 1.
я Ст. 21.
ѫ Мат. 5; 7.

А [щ]съ развратенъ, противно ще ся поведешь.

28 И [а]ще спасешь ты оскърбены людіе:
[б]А върхъ гордѣливы-тѣ сѫ очи-тѣ ти за да гы смиришь.

29 Защото ты си свѣтилникъ мой, Господи:
И Господь ще просвѣти тьмнинѫ-тѫ ми.

30 Защото чрѣзъ тебе ще разбіѭ пълкъ:
Чрѣзъ Бога моего ще прѣскочѫ стѣнѫ.

31 На Бога [в]пѫть-тъ му е непороченъ,
[г]Слово-то Господне е опытано:
Той е щитъ на всичкы-тѣ които ся надѣѭтъ на него.

32 Защото [д]кой е Богъ, освѣнь Господа?
И кой е крѣпость, освѣнь Бога нашего?

33 Богъ е [е]крѣпко-то ми утвържденіе:
И [ж]поставя непороченъ пѫть-тъ ми.

34 Прави нозѣ-тѣ ми [з]като на елени-тѣ,
И [и]поставя мя на высокы-тѣ ми мѣста.

35 Учи [і]рѫцѣ-тѣ ми на брань,
И мышцы-тѣ ми запъватъ мѣденъ лѫкъ.

36 И далъ си ми щитъ-тъ на спасеніе-то си,
И благость-та ти мя възвеличи.

37 [к]Ты си разширилъ стъпкы-тѣ ми подъ мене,
И нозѣ-тѣ ми не ся подплъзнѫхѫ.

38 Гонихъ врагове-тѣ си, и истрѣбихъ гы:
И не ся върнѫхъ додѣ гы не свършихъ.

39 И свършихъ гы и сътрыхъ гы, и не могохѫ да ся подигнѫтъ:
И паднѫхѫ [л]подъ нозѣ-тѣ ми.

40 И [м]прѣпасалъ си мя съсъ силѫ за брань:
[н]Завалилъ си подъ мене въстающы-тѣ върхъ мене.

41 И [о]обърнѫлъ си къмъ мене гърбъ-тъ на врагове-тѣ ми;
И азъ истрѣбихъ непріятели-тѣ си.

42 Извыкахѫ, но нѣмаше кой да спасава;
[п]Къмъ Господа, и не гы послуша.

43 И стрыхъ [р]гы както земный-тъ прахъ:
Истънчихъ гы [с]както калъ-тъ на пѫтища-та и стъпкахъ гы.

44 И [т]избавилъ си мя отъ противленія-та на народъ-тъ ми:
Поставилъ си мя [у]главѫ на язычницы-тѣ:
[ф]Народъ, *който* не познахъ, работи ми.

45 Чужденци ми ся покорихѫ:
Щомъ чухѫ, и послушахѫ мя.

46 Чужденци ослабнѫхѫ
И растреперахѫ ся [х]изъ мѣста-та дѣто сѫ ся затворили.

47 Живъ Господь:
И благословена [ц]Твърдыня-та ми:
И да ся възвыси Богъ, крѣпость-та на спасеніе-то ми.

48 Богъ е който отмъщава за мене,
И [ч]покорява народы подъ мене:

49 И който мя изведе изъ врагове-тѣ ми:
Ей, възвышавашь мя надъ въстающы-тѣ върхъ мене:
Избавилъ си мя отъ [ш]насилникъ мѫжъ.

50 За то ще тя хвалѭ, Господи, [щ]между язычницы-тѣ,
И на име-то ти ще въспѣѭ.

51 *Ты си* [ъ]който величишь спасенія-та на царя си:
И правишь милость [ы]на помазанника си,
На Давида, [ь]и на сѣме-то му до вѣка.

ГЛАВА 23.

1 И тѣзи сѫ послѣдни-тѣ Давидовы слова:
Давидъ, Іесеевый-тъ сынъ, рече,
И [а]мѫжъ-тъ който ся възведе на высоко,
[б]Помазанникъ-тъ на Бога Іакововъ,
И сладкый-тъ Израилевъ псалмопѣвецъ, рече:

2 [в]Духъ Господень говори чрѣзъ мене,
И слово-то му *дойде* на языкъ-тъ ми.

3 Богъ Израилевъ ми рече:
[г]Скала-та Израилева говорй;
Тойзи който владѣе надъ человѣцы, *не-ка е* праведенъ,
Който владѣе [д]съсъ страхъ Божій:

4 И [е]ще е като видѣлина въ зорѫ,
Когато изгрѣва слънце-то,
Въ безоблачнѫ зорѫ,
Както зеліе *що никне* изъ земѭ-тѫ,
Отъ блескость-тѫ която става слѣдъ дъждь.

5 Ако домъ-тъ ми и да не е такъвъ прѣдъ Бога,
[ж]Но той направи съ мене завѣтъ вѣченъ,
Нареденъ въ всичко и твърдъ:
Отъ това е всичко-то ми спасеніе, и всичко-то желаніе:
*И не ще ли направи да прозябне?

6 А беззаконни-тѣ, тѣ всичкы *ще бѫдѫтъ* като тръніе исхвърлени,
Защото съ рѫцѣ не ся хващатъ:

7 И който ся прикосне до тѣхъ,
Трѣбва да е орѫженъ съ желѣзо, и съ дърво на копіе:
И ще ся изгорятъ съ огнь на исто-то мѣсто.

Лев. 26; 23, 24, 27, 38.
[а] Исх. 3; 7, 8. Псал. 72; 12, 13.
[б] Іов. 40; 11, 12. Иса. 2; 11, 12, 17. 5; 15. Дан. 4; 37.
[в] Втор. 32; 4. Дан. 4; 37, Откр. 15; 3.
[г] Псал. 12; 6. 119; 140. Прит. 30; 5.
[д] 1 Цар. 2; 2. Иса. 45; 5, 6.
[е] Исх. 15; 2. Псал. 27; 1. 28; 7, 8. 31; 4. Иса. 12; 2.
[ж] Втор. 18; 13. Іов. 22; 3. Псал. 101; 2, 6. 119; 1. Евр. 13; 21.
[з] Гл. 2; 18. Авв. 3; 19.
[и] Втор. 32; 13. Иса. 33; 16. 58; 14.
[і] Псал. 144; 1.
[к] Прит. 4; 12.
[л] Мал. 4; 3.
[м] Псал. 18; 32, 39.
[н] Псал. 44; 5.
[о] Быт. 49; 8. Исх. 23; 27. Іис. Нав. 10; 24.
[п] Іов. 27; 9. Прит. 1; 28. Иса. 1; 15. Мих. 3; 4.
[р] 4 Цар. 13; 7. Псал. 35; 5. Дан. 2; 35.
[с] Иса. 10; 6. Мих. 7; 10. Зах. 10; 5.
[т] Гл. 3; 1. 5; 1. 19; 9, 14. 20; 1, 2, 22.
[у] Втор. 28; 13. Гл. 8; 1—14. Псал. 2; 8.
[ф] Иса. 55; 5.
[х] Мих. 7; 17.
[ц] Псал. 89; 26.
[ч] Псал. 144; 2.
[ш] Псал. 140; 1.
[щ] Рим. 15; 9.
[ъ] Псал. 144; 10.
[ы] Псал. 89; 20.
[ь] Гл. 7; 12, 13. Псал. 89; 29.

—

[а] Гл. 7; 8, 9. Псал. 78; 70, 71. 89; 27.
[б] 1 Цар. 16; 12, 13. Псал. 89; 20.
[в] 2 Пет. 1; 21.
[г] Втор. 32; 4, 31. Гл. 22; 2, 32.
[д] Исх. 18; 21. 2 Лѣт. 19; 7, 9.
[е] Сѫд. 5; 31. Псал. 89; 36. Прит. 4; 18. Осія 6; 5. Виж. Псал. 110; 3.
[ж] Гл. 7; 15, 16. Псал. 89; 29. Иса. 55; 3.
* *Или* ако и да не.

8 Тѣзи сѫ имена-та на крѣпкы-тѣ които имаше Давидъ: Іосевъ-васевеѳъ Тахмонецъ-тъ, пьрвый чиноначалникъ: той бѣше Адинонъ Асонецъ-тъ, който умьртви осмстотинъ въ единъ бой. 9 И по него, [з]Елеазаръ сынъ-тъ на Додо сынъ Ахохіевъ, *единъ* отъ трима-та крѣпкы съ Давида, когато тѣ укорихѫ Филистимцы-тѣ, събраны-тѣ тамъ на бой, а Израилеви-тѣ мѫжіе ся оттеглихѫ: 10 Той станѫ та порази Филистимцы-тѣ додѣ изнеможе рѫка-та му, и прилѣпнѫ рѫка-та му за ножъ-тъ: и направи Господь голѣмо спасеніе въ онзи день, и людіе-тѣ ся върнѫхѫ вслѣдъ него само за да съберѫтъ корысти.

11 И по него [и]Самма, сынъ-тъ Агеевъ, Арарецъ-тъ: [і]и Филистимци-тѣ ся бѣхѫ събрали въ тѣло, дѣто имаше часть нива пълна съ лещѫ, а людіе-тѣ побѣгнѫхѫ отъ лице-то на Филистимцы-тѣ. 12 А той ся въсправи врѣдъ нивѫ-тѫ, та іѫ защити, и порази Филистимцы-тѣ: и Господь направи голѣмо спасеніе.

13 [к]Слѣзохѫ още трима отъ тридесеть-тѣ началницы, та дойдохѫ при Давида въ жетвенно врѣме, [л]въ Одолламскѫ-тѫ пещерѫ: а станъ-тъ на Филистимцы-тѣ ся расположи [м]въ Рафаимскый-тъ долъ. 14 И Давидъ бѣ тогазь [н]въ твърдѣль-тъ, а стража-та на Филистимцы-тѣ бѣ тогазь въ Виѳлеемъ. 15 И пожела Давидъ *водѫ*, и рече: Кой бы ми далъ да піѭ водѫ отъ Виѳлеемскый-тъ кладенецъ, който е при портѫ-тѫ? 16 И процѣпихѫ трима-та крѣпкы Филистимскый-тъ станъ, та налѣхѫ водѫ отъ Виѳлеемскый-тъ кладенецъ, който е при портѫ-тѫ, и зѣхѫ та донесохѫ Давиду; но не рачи да іѫ піе, а направи іѫ възлияніе Господу; 17 И рече: Да не бѫде отъ мене, Господи, да сторіѫ това! [о]Кръвь-тѫ ли на мѫжіе-тѣ, които ходихѫ съ опасность на животъ-тъ си *да піѭ азъ?* И не рачи да іѫ піе. Това направихѫ трима-та крѣпкы.

18 И [п]Ависей, Іоавовый братъ, Саруинъ-тъ сынъ, бѣше пьрвый отъ трима-та: и той като махаше съ копіе-то си противъ триста, умьртви *гы*, и придобы име между трима-та. 19 Не станѫ ли той по славенъ отъ трима-та? Заради това имъ станѫ началникъ; но не стигнѫ до трима-та *пьрвы-тѣ*.

20 И Ванаія, Іодаевъ-тъ сынъ, сынъ на силенъ мѫжъ, [р]отъ Кавсеилъ, който бѣше направилъ много храбрости, [с]той порази двама-та львовидны Моавскы мѫжіе: той още слѣзе, та порази львъ всрѣдъ ровъ-тъ въ снѣженъ день. 21 Той още порази мѫжъ-тъ Египтянинъ, красенъ мѫжъ: и въ рѫкѫ-тѫ на Египтянина *имаше* копіе: а той слѣзе при него съ тоягѫ, и грабнѫ копіе-то отъ рѫкѫ-тѫ на Египтянина, та го уби съ исто-то му копіе. 22 Това направи Ванаія, Іодаевъ-тъ сынъ, та придобы име между трима-та крѣпкы. 23 По славенъ бѣ отъ тридесеть-тѣ; но не достигнѫ до трима-та *пьрвы-тѣ:* и постави го Давидъ [т]надъ таинницы-тѣ си.

24 [у]Асаилъ, братъ-тъ на Іоава, *бѣше* между тридесеть-тѣ: *които бѣхѫ*, Елхананъ сынъ-тъ на Додо, отъ Виѳлеемъ: 25 [ф]Самма Ародецъ-тъ: 26 Елика Ародецъ-тъ: Хелисъ Фалтянинъ-тъ: Ирасъ, сынъ-тъ Еккисовъ, Фекоецъ-тъ: 27 Авіезеръ Анаѳоѳецъ-тъ: 28 Мевунай Хусаѳецъ-тъ: Салмонъ Ахохіецъ-тъ: 29 Маарай Нетофаѳецъ-тъ: Хелевъ, сынъ-тъ на Ваанѫ Нетофаѳецъ-тъ: Иттай, сынъ-тъ на Ривая, отъ Гаваѧ на 30 Веніаминовы-тѣ сынове: Ванаія Пираѳонецъ-тъ: Иддай, отъ долове-тѣ [х]Гаасъ: 31 Ави-алвонъ Арваѳецъ-тъ, Азмавеѳъ Ва32румецъ-тъ: Еліава Саалвонецъ-тъ: Іона33ѳанъ, отъ Іасиновы-тѣ сынове: Самма Арарецъ-тъ: Ахіамъ, Сараровый сынъ, 34 Арарецъ-тъ: Елифелеѳъ, сынъ-тъ на Аасве, сынъ на Маахаѳецъ-тъ: Еліамъ, сынъ-тъ 35 на Ахитофела Гилонецъ-тъ: Есрай Кар36милецъ-тъ: Фаарай Арвіецъ-тъ: Игалъ, 37 Наѳановый сынъ отъ Совѫ: Ваній Гадецъ-тъ: Селекъ Аммонецъ-тъ: Наарай Вироѳецъ-тъ, орѫженосецъ-тъ на Іоава, Сару38инъ-тъ сынъ: [ц]Ирасъ Іеѳерецъ-тъ: Га39ривъ Іеѳерецъ-тъ: [ч]Урія Хеттеянинъ-тъ: всичкы-тѣ тридесеть и седмь.

ГЛАВА 24.

1 И [а]распали ся пакъ гнѣвъ-тъ Господень противъ Израиля, и *подигнѫ Давида противъ тѣхъ да рече: [б]Иди, изброй 2 Израиля и Іудѫ. И рече царь-тъ на Іоава, началникъ-тъ на воинство-то, който бѣ съ него: Прѣмини сега прѣзъ всичкы-тѣ Израилевы племена, [в]отъ Данъ до Вирсавее, та избройте людіе-тѣ, [г]за да научѫ число-то на людіе-тѣ. 3 И рече Іоавъ на царя: Дано приложи Господь Богъ твой на людіе-тѣ стократно отъ колкото сѫ, и да видятъ очи-тѣ на господаря ми царь-тъ; но защо господарь-тъ ми царь-тъ желае това нѣщо? 4 Но слово-то царево прѣвъзмогнѫ надъ Іоава, и надъ началницы-тѣ на воинство-то.

И излѣзе Іоавъ, и началници-тѣ на воинство-то отъ при царя, за да изброятъ

[з] 1 Лѣт. 11; 12. 27; 4.
[и] 1 Лѣт. 11; 27.
[і] 1 Лѣт. 11; 13, 14.
[к] 1 Лѣт. 11; 15.
[л] 1 Цар. 22; 1.
[м] Гл. 5; 18.
[н] 1 Цар. 22; 4, 5.
[о] Лев. 17; 10.
[п] 1 Лѣт. 11; 20.
[р] Іис. Нав. 15; 21.
[с] Исх. 15; 15. 1 Лѣт. 11; 22.
[т] Гл. 8; 18. 20; 23.
[у] Гл. 2; 18.
[ф] 1 Лѣт. 11; 27.
[х] Сѫд. 2; 9.
[ц] Гл. 20; 26.
[ч] Гл. 11; 3, 6.
[а] Гл. 21; 1.
* Виж. 1 Лѣт. 21; 1. Іак. 1; 13, 14,
[б] 1 Лѣт. 27; 23, 24.
[в] Сѫд. 20; 1.
[г] Іер. 17; 5.

5 Израилевы-тѣ людіе. И прѣминѫхѫ Іорданъ, та расположихѫ станъ-тъ си въ [д]Ароиръ, отдесно на градъ-тъ, който е въ 6 срѣдъ долъ-тъ Гадъ, и къмъ [е]Іазиръ. Послѣ дойдохѫ въ Галаадъ, и въ земѭ-тѫ Тахтимъ-одси: и дойдохѫ въ [ж]Данъ-янъ, 7 и на около, дори до [з]Сидонъ: И дойдохѫ въ Тирскѫ-тѫ крѣпость, и въ всичкы-тѣ градове на Евейцы-тѣ и на Хананейцы-тѣ: и излѣзохѫ къмъ югъ на Іудѫ въ 8 Вирсавее. И тъй като прѣминѫхѫ всичкѫ-тѫ земѭ, дойдохѫ въ Іерусалимъ, въ свършъкъ-тъ на деветь мѣсецы и двадесеть 9 дни. И даде Іоавъ на царя смѣткѫ-тѫ отъ исчисленіе-то на людіе-тѣ: [и]и бѣхѫ Израиль осмстотинъ тысящи мѫжіе силни теглящe ножъ: и Іудини-тѣ мѫжіе петстотинъ тысящи.

10 И като изброи людіе-тѣ Давидъ, [і]удари го сърдце-то му. И рече Давидъ Господу: [к]Съгрѣшихъ тежко като сторихъ това нѣщо: и сега, молѭ ти ся, Господи, отнеми беззаконіе-то на рабъ-тъ си, за- 11 щото [л]направихъ голѣмѫ глупость. И като станѫ Давидъ на утринь-тѫ, быде слово-то Господне [м]къмъ Гада пророка, 12 [н]гледачъ-тъ Давидовъ и рече: Иди, та кажи Давиду: Така говори Господь: Три нѣща ти прѣдставямъ азъ: избери си 13 едно отъ тѣхъ, и ще ти *го* направѭ. Дойде прочее Гадъ при Давида, та му извѣсти, и рече му: Да ли [о]седмь годины гладъ да нападне на тебе по земѭ-тѫ ти? или три мѣсецы да бѣгашь отъ враговетѣ си, и да тя гонятъ? или три дни да е моръ въ земѭ-тѫ ти? размысли сега, та виждь кой отвѣтъ ще носѭ на оногозь 14 който мя е пратилъ. И рече Давидъ Гаду: Тѣсно ми е много; нека прочее паднемъ въ рѫкѫ-тѫ на Господа ([п]защото сѫ много милости-тѣ му): [р]а въ рѫкѫ на человѣка да не паднѫ.

15 [с]И тъй прати Господь моръ въ Израиль, отъ сутринь-тѫ дори до опрѣдѣленото врѣме: и умрѣхѫ отъ людіе-тѣ, отъ Данъ до Вирсавее, седмдесеть тысящи 16 мѫжіе. И [т]когато ангелъ-тъ прострѣ рѫкѫ-тѫ си противъ Іерусалимъ, за да го погуби, [у]раская ся Господь за зло-то, и рече на ангелъ-тъ който правѣше погубленіе-то въ людіе-тѣ: Стига вече: тегли рѫкѫ-тѫ си. А ангелъ-тъ Господень бѣ близу при гумно-то [ф]на Орнѫ Іевусецъ- 17 тъ. И говорй Давидъ Господу, когато видѣ ангелъ-тъ който поразяваше людіе-тѣ, и рече: Ето, [х]азъ съгрѣшихъ и азъ беззаконіе сторихъ; но тѣзи овцы, що сѫ сторили? на мене прочее нека е рѫката ти, и на домъ-тъ на отца ми.

18 И дойде Гадъ въ онзи день при Давида, та му рече: [ц]Възлѣзь, постави олтарь Господу въ гумно-то на Орнѫ Іевусецъ- 19 тъ. И възлѣзе Давидъ споредъ слово-то 20 Гадово, както заповѣда Господь. И погледнѫ Орна, и видѣ царя и рабы-тѣ му, че идѫтъ къмъ него: и излѣзе Орна, та ся поклони на царя съ лице до земѭ-тѫ. 21 И рече Орна: Защо дойде господарь-тъ ми царь-тъ при рабъ-тъ си? И рече Давидъ: [ч]Да купѭ гумно-то отъ тебе, та да съградѭ олтарь Господу, за [ш]да прѣ- 22 стане язва-та отъ людіе-тѣ. И рече Орна Давиду: Нека земе господарь-тъ ми царь-тъ, и нека принесе въ жертвѫ каквото е угодно прѣдъ очи-тѣ му: [щ]ето волове-тѣ за всесъжженіе, и дикани-тѣ и орѫдія- 23 та на волове-тѣ за дърва. Всичкы-тѣ даде Орна, *като* царь, на царя. И рече Орна на царя: Господь Богъ твой [ъ]да бла- 24 говоли въ тебе. И рече царь-тъ на Орнѫ: Не, но непрѣмѣнно ще *го* купѭ отъ тебе съсъ заплатѫ; защото не щѫ да принесѫ всесъжженія на Господа Бога моего безъ да платѭ. И [ы]купи Давидъ гумно-то и волове-тѣ за петдесеть сикли 25 сребърны. И съгради тамъ Давидъ олтарь Господу, и принесе всесъжженія и примирителны приношенія. И [ь]пріе Господь молбѫ-тѫ за земѭ-тѫ, та [ѣ]прѣстанѫ язва-та отъ Израиля.

[д] Втор. 2; 36. Іис. Нав. 13; 9, 16.
[е] Числ. 32; 1, 3.
[ж] Іис. Нав. 19; 47. Сѫд. 18; 29.
[з] Іис. Нав. 19; 28. Сѫд. 18; 28.
[и] Виж. 1 Лѣт. 21; 5.
[і] 1 Цар. 24; 6.
[к] Гл. 12; 13.
[л] 1 Цар. 13; 13.
[м] 1 Цар. 22; 5.
[н] 1 Цар. 9; 9. 1 Лѣт. 29; 29.
[о] Виж. 1 Лѣт. 21; 12.
[п] Псал. 103; 8, 13, 14. 119; 156.
[р] Виж. Иса. 47; 6. Зах. 1; 15.
[с] 1 Лѣт. 21; 14. 27; 24.
[т] Исх. 12; 23. 1 Лѣт. 21; 15.
[у] Быт. 6; 6. 1 Цар. 15; 11. Іоил. 2; 13, 14.
[ф] 1 Лѣт. 21; 15. 2 Лѣт. 3; 1. Виж. Ст. 18.
[х] 1 Лѣт. 21; 17.
[ц] 1 Лѣт. 21; 18 и дрг.
[ч] Виж. Быт. 23; 8—16.
[ш] Числ. 16; 48, 50.
[щ] 3 Цар. 19; 21.
[ъ] Іез. 20; 40, 41.
[ы] Виж. 1 Лѣт. 21; 24, 25.
[ь] Гл. 21; 14.
[ѣ] Ст. 21.

ТРЕТА КНИГА НА ЦАРІЕ-ТѢ,

КОЯТО СЯ ИМЕНУВА И

ПЬРВА КНИГА НА ЦАРІЕ-ТѢ.

ГЛАВА 1.

1 А царь Давидъ бѣ старъ, прѣминѫлъ на възрастъ: и покрывахѫ го съ дрехы, 2 но не ся стоплюваше. И рекохѫ му раби-тѣ му: Нека потърсятъ за господаря ни царь-тъ младѫ дѣвицѫ, за да прѣдстоява прѣдъ царя, и да му пригодява, и да спи въ нѣдро-то му, за да ся топли 3 господарь-тъ ни царь-тъ; И търсихѫ по всичкы-тѣ прѣдѣлы на Израиль дѣвицѫ краснѫ, и намѣрихѫ Ависагѫ [а]Сунамянкѫ-тѫ, 4 и доведохѫ ѭ при царя. А дѣвица-та бѣ много красна, и пригодяваше на царя, и слугуваше му; но царь-тъ не ѭ позна.

5 Тогазь [б]Адонія, сынъ-тъ на Аггиѳѫ надигнѫ ся въ себе си, и каза: Азъ ще царувамъ; и [в]приготви си колесницы, и конницы, и петдесеть мѫжіе за да тичатъ 6 прѣдъ него. И отецъ му не бѣше го огорчавалъ никога, да каже: Защо струвашь ты това? а той бѣше и много хубавецъ на гледъ: и [г]*майка му* бѣше го родила 7 вслѣдъ Авессалома. И сдума ся съ Іоава Саруинъ-тъ *сынъ*, и съ [д]Авіаѳара священникъ-тъ: и тѣ [е]послѣдовахѫ Адо- 8 ніѭ, и помагахѫ *му*. Но Садокъ священникъ-тъ, и Ванаія Іодаевъ-тъ сынъ, и Наѳанъ пророкъ-тъ, и [ж]Семей, и Рейй, и [з]силни-тѣ Давидови, не бѣхѫ съ Адоніѭ. 9 И закла Адонія овцы, и говеда и огоены *телцы* при камыкъ-тъ на Зоелеѳъ, който е при источникъ-тъ Рогиль, и покани всичкы-тѣ си братія царскы-тѣ сынове, и всичкы-тѣ Іудины мѫжіе царскы-тѣ слу- 10 гы. Наѳана обаче пророкъ-тъ, и Ванааіѭ, и силны-тѣ, и Соломона брата си не покани.

11 И говори Наѳанъ на Виѳсавее Соломоновѫ-тѫ майкѫ, и рече: Не чу ли ты че ся въцари Адонія [и]Аггиѳинъ-тъ сынъ? и господарь-тъ ни Давидъ не знае *това.* 12 Сега прочее ела, молѭ, да ти дамъ съвѣтъ, за да избавишь животъ-тъ си, и жи- 13 вотъ-тъ на сына си Соломона. Иди, та влѣзь при царь Давида, и речи му: Господарю мой царю, не заклѣ ли ся ты на рабѫ-тѫ си, и каза: [і]Соломонъ сынъ ти ще ся въцари вслѣдъ мене, и той ще сѣдне на прѣстолъ-тъ ми? защо прочее 14 ся въцари Адонія? Ето, ты още като говоришь тамъ съ царя, ще дойдѫ и азъ вслѣдъ тебе, и ще допълнѭ думы-тѣ ти.

15 И влѣзе Виѳсавее при царя въ ложницѫ-тѫ: а царь-тъ бѣше много старъ: и Ависага Сунамянка-та слугуваше на ца- 16 ря. И прѣклони ся Виѳсавее, та ся поклони на царя. И царь-тъ рече: Що 17 имашь? А тя му рече: Господарю мой, [к]ты ся заклѣ въ Господа Бога твоего на рабѫ-тѫ си, *и каза:* Соломонъ сынъ ти, ще ся въцари вслѣдъ мене, и той ще сѣ- 18 дне на прѣстолъ-тъ ми. Но сега, ето, Адонія ся въцари: и ты сега, господарю 19 мой царю, не знаешь *това.* И [л]закла говеда, и огоены *телцы*, и овцы съ изобиліе, и покани всичкы-тѣ царскы сынове, и Авіаѳара священникъ-тъ, и Іоава военачалникъ-тъ: рабъ-тъ ти обаче Соломо- 20 на не покани. Но на тебе, господарю мой царю, на тебе *гледатъ* очи-тѣ на всичкый Израиль, да имъ извѣстишь кой ще сѣдне на прѣстолъ-тъ на господаря ми царь-тъ 21 вслѣдъ него. Ако ли не, когато господарь-тъ ми царь-тъ [м]заспи съ отцы-тѣ си, азъ и сынъ ми Соломонъ виновни ще ся считамы.

22 И ето, додѣ още говорѣше тя съ царя, 23 дойде и Наѳанъ пророкъ-тъ. И възвѣстихѫ на царя и рекохѫ: Ето, Наѳанъ пророкъ-тъ. И като влѣзе той прѣдъ царя, поклони ся на царя съ лице до земѭ- 24 тѫ. И рече Наѳанъ: Господарю мой царю, реклъ ли си ты: Адонія ще ся въцари вслѣдъ мене, и той ще сѣдне на прѣ- 25 столъ-тъ ми? Защото той [н]слѣзе днесь, та закла говеда, и огоены *телцы*, и овцы изобилно, и покани всичкы-тѣ царскы сынове, и войводы-тѣ, и Авіаѳара священникъ-тъ: и ето, ядѫтъ и піѭтъ прѣдъ него, и думатъ: [о]Да е живъ царь

[а] Іис. Нав. 19; 18.
[б] 2 Цар. 3; 4.
[в] 2 Цар. 15; 1.
[г] 2 Цар. 3; 3, 4. 1 Лѣт. 3; 2.
[д] 2 Цар. 20; 25.
[е] Гл. 2; 22, 28.
[ж] Гл. 4; 18.
[з] 2 Цар. 23; 8.
[и] 2 Цар. 3; 4.
[і] 1 Лѣт. 22; 9.
[к] Ст. 13, 30.
[л] Ст. 7, 8, 9, 25.
[м] Втор. 31; 16. Гл. 2; 10.
[н] Ст. 19.
[о] 1 Цар. 10; 24.

26 Адонія. А мене, мене рабъ-тъ ти, и Садока священникъ-тъ, и Ванаіѭ Іодаевъ-тъ сынъ, и Соломона рабъ-тъ ти, не покани.
27 Отъ господаря ми царь-тъ ли станѫ това нѣщо, и не си обявилъ ты на рабъ-тъ си, кой ще сѣдне на прѣстолъ-тъ на господаря ми царь-тъ вслѣдъ него?
28 И отговори царь Давидъ, и рече: Повыкайте ми Виѳсавее. И влѣзе при царя,
29 та застанѫ прѣдъ царя. И заклѣ ся царь-тъ, и рече: [п]Живъ Господь, който избави душѫ-тѫ ми отъ всичко утѣсненіе,
30 Непрѣмѣнно [р]както ти ся заклѣхъ въ Господа Бога Израилева, и рѣкохъ: Че Соломонъ сынъ ти ще ся въцари вслѣдъ мене, и той ще сѣдне вмѣсто мене на прѣстолъ-тъ ми, така ще направѭ въ
31 тойзи день. Тогазъ Виѳсавее, наведе ся съ лице-то до земѭ-тѫ, та ся поклони на царя, и рече: [с]Да е живъ господарь-тъ ми царь Давидъ въ вѣкъ.
32 И рече царь Давидъ: Повыкайте ми Садока священникъ-тъ, и Наѳана пророкъ-тъ, и Ванаіѭ Іодаевъ-тъ сынъ. И дойдохѫ
33 прѣдъ царя. И рече имъ царь-тъ: [т]Земѣте съсъ себе си рабы-тѣ на вашій-тъ господарь, та турѣте Соломона сына ми да сѣдне на мьскѫ-тѫ ми, и низведѣте
34 го [у]въ Гіонъ: И [ф]нека го помажѫтъ тамъ Садокъ священникъ-тъ, и Наѳанъ пророкъ-тъ, за царь надъ Израиля: и [х]затрѫбѣте съ трѫбѫ-тѫ, и речѣте: Да е
35 живъ царь Соломонъ. Тогазъ ще възлѣзете вслѣдъ него, да дойде и да сѣдне на прѣстолъ-тъ ми: и той ще царува вмѣсто мене, и нему заповѣдахъ да е князь
36 надъ Израиля, и надъ Іудѫ. И отговори Ванаія Іодаевъ-тъ сынъ, на царя, и рече: Аминь: Господь Богъ на господаря ми
37 царь-тъ така нека заповѣда. [ц]Както быде Господь съ господаря ми царь-тъ, така да е *и* съсъ Соломона, и [ч]да увеличи прѣстолъ-тъ му повече отъ прѣстолъ-тъ на господаря ми царь Давида.
38 Тогазъ слѣзе Садокъ священникъ-тъ, и Наѳанъ пророкъ-тъ, и [ш]Ванаія Іодаевъ-тъ сынъ, и Хереѳци-тѣ, и Фелеѳци-тѣ, та турихѫ Соломона на мьскѫ-тѫ на царь Да-
39 вида, и доведохѫ го въ Гіонъ. И зѣ Садокъ священникъ-тъ рогъ-тъ [щ]съ елей-тъ отъ скиніѭ-тѫ, та [ъ]помаза Соломона. И възтрѫбихѫ съ трѫбѫ-тѫ: и [ы]рекохѫ всичкы-тѣ людіе: Да е живъ царь Соломонъ.
40 И възлѣзохѫ всичкы-тѣ людіе вслѣдъ него: и свирѣхѫ людіе-тѣ съсъ свиркы, и веселяхѫ ся съ голѣмо веселіе, и земя-та ся разсѣдаше отъ гласове-тѣ имъ.

41 И чу Адонія, и всичкы-тѣ му поканени, като свършихѫ да ядѫтъ. И когато чу Іоавъ трѫбный-тъ гласъ, рече: Какъвъ *е тойзи* гласъ отъ гълчъ въ градъ-
42 тъ? Като още говорѣше, ето, Іонаѳанъ, сынъ-тъ на Авіаѳара священникъ-тъ, дойде: и рече Адонія: Влѣзъ; защото ты [ь]си
43 храбръ мѫжъ, и носишь добры вѣсти. И отговори Іонаѳанъ и рече на Адоніѭ: Наистинѫ господарь-тъ ни царь Давидъ
44 направи Соломона царь: И проводи съ него царь-тъ Садока священникъ-тъ, и Наѳана пророкъ-тъ, и Ванаіѭ Іодаевъ-тъ сынъ, и Хереѳцы-тѣ, и Фелеѳцы-тѣ, та го
45 турихѫ на царскѫ-тѫ мьскѫ: И помазахѫ го Садокъ священникъ-тъ и Наѳанъ пророкъ-тъ въ Гіонъ за царь: и възлѣзохѫ отъ тамъ веселяще ся, и градъ-тъ екнѫ. Тойзи е гласъ-тъ, който чухте.
46 Още и [ѣ]Соломонъ сѣднѫ на царскый-тъ
47 прѣстолъ. И влѣзохѫ даже слугы-тѣ на царя да честитятъ на господаря ни царь Давида, и рекохѫ: [ю]Богъ да освѣтли име-то на Соломона повече отъ твое-то име, и да увеличи прѣстолъ-тъ му повече отъ твой-тъ прѣстолъ: и [я]поклони ся
48 царь-тъ върху одръ-тъ. И рече още царь-тъ така: Благословенъ Господь Богъ Израилевъ, [ѫ]който *ми* даде днесь *наслѣдникъ* сѣднѫлъ на прѣстолъ-тъ ми, и очи-тѣ ми видятъ *това*.
49 Тогазъ всичкы-тѣ поканени, които бѣхѫ съ Адоніѭ, уплашихѫ ся, и станѫхѫ, та си отидохѫ всякой въ пѫть-тъ си.
50 А Адонія ся уплаши отъ Соломоново-то лице, и станѫ та отиде, и [ѭ]ся хванѫ за
51 рогове-тѣ на олтарь-тъ. И извѣстихѫ на Соломона, и рекохѫ: Ето, Адонія ся бои отъ царь Соломона: и ето, ся хванѫ за рогове-тѣ на олтарь-тъ, и говори: Нека ми ся закьлне днесь царь Соломонъ, че
52 не ще да умъртви рабъ-тъ си съ мечъ. И рече Соломонъ: Ако бѫде добръ мѫжъ, [а]нито единъ космъ отъ космы-тѣ му нѣма да падне на земѭ-тѫ; но ако ся на-
53 мѣри зло въ него, ще ся умъртви. И проводи царь Соломонъ, та го сведохѫ отъ олтарь-тъ: и дойде, та ся поклони на царь Соломона: и рече му Соломонъ: Иди въ домъ-тъ си.

ГЛАВА 2.

1 И [а]приближихѫ ся дни-тѣ на Давида да умре: и заржча на Соломона сына си,
2 и каза: Азъ [б]отивамъ въ пѫть-тъ на всичкѫ-тѫ земѭ: [в]а ты ся крѣпи, и бѫ-

[п] 2 Цар. 4; 9.
[р] Ст. 17.
[с] Неем. 2; 3. Дан. 2; 4.
[т] 2 Цар. 20; 6.
[у] 2 Лѣт. 32; 30.
[ф] 1 Цар. 10; 1. 16; 3, 12. 2 Цар. 2; 4. 5; 3. Гл. 19; 16. 4 Цар. 9; 3. 11; 12.
[х] 2 Цар. 15; 10. 4 Цар. 9; 13. 11; 14.
[ц] Іис. Нав. 1; 5, 17. 1 Цар. 20; 13.
[ч] Ст. 47.
[ш] 2 Цар. 8; 18. 23; 20—23.
[щ] Исх. 30; 23, 25, 32. Псал. 89; 20.
[ъ] 1 Лѣт. 29; 22.
[ы] 1 Цар. 10; 24.
[ь] 2 Цар. 18; 27.
[ѣ] 1 Лѣт. 29; 23.
[ю] Ст. 37.
[я] Быт. 47; 31.
[ѫ] Гл. 3; 6. Псал. 132; 11, 12.
[ѭ] Гл. 2; 28.
[а] 1 Цар. 14; 45. 2 Цар. 14; 11. Дѣян. 27; 34.

—

[а] Быт. 47; 29. Втор. 31; 14.
[б] Іис. Нав. 23; 14.
[в] Втор. 17; 19, 20.

3 ди мѫжъ: И пази порѫчанія-та на Господа Бога твоего, и ходи въ пѫтища-та му, и пази повелѣнія-та му, и заповѣдитѣ му, и сѫдбы-тѣ му, и свидѣтелства-та му, както е писано въ Моисеевъ-тъ законъ, [г]за да благоденствувашь въ всичко каквото правишь, и всякѫдѣ дѣто и да

4 ся обърнешь: [д]За да утвьрди Господь слово-то си, което говорй за мене, и рече: [е]Ако внимаѭтъ сынове-тѣ ти въ пѫть-тъ си, [ж]да ходятъ прѣдъ мене съ истинѫ, съсъ всичко-то си сьрдце и съсъ всичкѫ-тѫ си душѫ, непрѣмѣнно [з]нѣма да оскудѣе отъ тебе мѫжъ вьрху прѣ-

5 столъ-тъ Израилевъ. А още ты знаешь това [и]което ми направи Іоавъ Саруинъ-тъ сынъ, що направи на двама-та войводы на Израилевы-тѣ воинства, на [і]Авенира Нировъ-тъ сынъ, и [к]на Амасѫ Іеѳеровъ-тъ сынъ, които уби, и излѣ кръвь-тѫ на бой-тъ въ миръ, и тури кървь-тѫ на бой-тъ въ поясъ-тъ си който бѣ около чрѣсла-та му, и въ обуща-та си които

6 бѣхѫ на нозѣ-тѣ му. Направи прочее [л]споредъ мудрость-тѫ си, и да не оставишь да слѣзе сѣдина-та му съ миръ въ

7 гробъ-тъ. Но на сынове-тѣ [м]на Варзеллая Галаадецъ-тъ направи милость, и нека сѫ [н]отъ тѣзи които ядѫтъ на трѫпезѫ-тѫ ти; [о]защото така ся приближихѫ тѣ при мене, когато бѣгахъ отъ лице-то

8 на брата ти Авессалома. И ето, съ тебе [п]Семей Гираевъ-тъ сынъ, Веніаминецъ-тъ, отъ Варуимъ, който мя проклѣ съ горкѫ клѣтвѫ въ който день отивахъ въ Маханаимъ: [р]слѣзе обаче да мя посрѣщне въ Іорданъ, [с]и заклѣхъ му ся въ Господа, и рѣкохъ: Нѣма да тя умьртвѭ

9 съ мечъ. Сега прочее [т]да го не обезвинишь; защото си мѫжъ мудръ, и знаешь що да му направишь, и да [у]сведешь сѣдинѫ-тѫ му съ кръвь въ гробъ-тъ.

10 И [ф]заспа Давидъ съ отцы-тѣ си, и по-

11 гребе ся [х]въ Давидовъ-тъ градъ. А днитѣ, [ц]въ които царува Давидъ надъ Израиль, *быдохѫ* четыридесеть годинъ: седмь годинъ царова въ Хевронъ, и тридесеть и три годинъ царова въ Іерусалимъ.

12 И [ч]сѣднѫ Соломонъ на прѣстолъ-тъ на отца си Давида: и укрѣпи ся царство-то

13 му много. А Адонія Аггиѳинъ-тъ сынъ дойде при Виѳсавее, Соломоновѫ-тѫ май-

14 кѫ. И тя рече: [ш]Съ миръ ли идешь? И рече: Съ миръ. Послѣ рече: Имамъ еднѫ

15 думѫ да ти рекѫ. И тя рече: Говори. И рече: Ты знаешь че [щ]менѣ надлежеше царство-то, и на мене бѣше турилъ всичкый Израиль лице-то си, за да царувамъ; но царство-то ся обърнѫ та станѫ на брата ми; [ъ]защото отъ Господа му ста-

16 нѫ. Сега прочее искамъ едно исканіе отъ тебе: не ми *го* отричай. И тя му рече:

17 Говорй. И каза: Речй, молѭ, на Соломона царь-тъ, (защото не ще да ти отрече *това,*) да ми даде [ы]Ависагѫ Сунамянкѫ-

18 тѫ, за женѫ. И рече Виѳсавее: Добрѣ: азъ ще говорѭ за тебе на царя.

19 И влѣзе Виѳсавее при царь Соломона, за да му говори за Адоніѭ. И станѫ царь-тъ да ѭ посрѣщне, и [ь]поклони ѝ ся: сетнѣ сѣднѫ на прѣстолъ-тъ си, положи и прѣстолъ за царскѫ-тѫ майкѫ, която

20 [ѣ]сѣднѫ отдесно нему. И рече: Едно мало прошеніе просѭ отъ тебе: не ми *го* отричай. И рече ѝ царь-тъ: Проси, майко

21 моя; защото не щѫ да ти отрекѫ. И тя рече: Нека ся даде Ависага Сунамянка-

22 та на Адоніѭ брата ти за женѫ. И отговори царь Соломонъ и рече на майкѫ си: А защо ты просишь Ависагѫ Сунамянкѫ-тѫ за Адоніѭ? испроси за него и царство-то, (защото ми е по голѣмъ братъ:) и за него, и за [ю]Авіаѳара священникъ-тъ, и за Іоава Саруинъ-тъ сынъ.

23 И заклѣ ся царь Соломонъ въ Господа, и рече: [я]Така да ми направи Богъ, и така да приложи, ако Адонія не говорй това

24 слово противъ животъ-тъ си. И сега, живъ Господь, който мя подтвьрди, и тури мя да сѣднѫ на прѣстолъ-тъ на отца ми Давида, и който ми направи домъ, [ѫ]както ся обѣща, днесь ще ся умьртви

25 Адонія. И проводи царь Соломонъ чрѣзъ рѫкѫ-тѫ на Ванаіѭ Іодаевъ-тъ сынъ, та нападнѫ на него, и умрѣ.

26 А на Авіаѳара священникъ-тъ рече царь-тъ: [ѭ]Иди въ Анаѳоѳъ, на нивы-тѣ си; защото си достоинъ за смьрть; но въ тойзи день не щѫ да тя умьртвѭ, [а]понеже ты дигнѫ ковчегъ-тъ на Господа Іеова прѣдъ Давида отца ми, и [б]понеже злострада ты въ всичко колкото злостра-

27 да отецъ ми. И отмѣтнѫ Соломонъ Авіаѳара да не е священникъ Господу: [в]за да ся испълни слово-то Господне, което говорй за Иліевъ-тъ домъ въ Сило.

28 И тойзи слухъ дойде до Іоава; (защото [г]Іоавъ клонѣше вслѣдъ Адоніѭ, ако и да не клонѣше вслѣдъ Авессалома:) И побѣгнѫ Іоавъ въ скиніѭ-тѫ Господнѭ, та

г Втор. 29; 9. Іис. Нав. 1; 7. 1 Лѣт. 22; 12, 13.
д 2 Цар. 7; 25.
е Псал. 132; 12.
ж 4 Цар. 20; 3.
з 2 Цар. 7; 12, 13. Гл. 8; 25.
и 2 Цар. 3; 39. 18; 5, 12, 14. 19; 5, 6, 7.
і 2 Цар. 3; 27.
к 2 Цар. 20; 10.
л Ст. 9. Прит. 20; 26.
м 2 Цар. 19; 31, 38.
н 2 Цар. 9; 7, 10. 19; 28.
о 2 Цар. 17; 27.
п 2 Цар. 16; 5.
р 2 Цар. 19; 18.
с 2 Цар. 19; 23.
т Исх. 20; 7. Іов. 9; 28.
у Быт. 42; 38. 44; 31.
ф Гл. 1; 21. Дѣян. 2; 29, 13; 36.
х 2 Цар. 5; 7.
ц 2 Цар. 5; 4. 1 Лѣт. 29; 26, 27.
ч 1 Лѣт. 29; 23. 2 Лѣт. 1; 1.
ш 1 Цар. 16; 4, 5.
щ Гл. 1; 5.
ъ 1 Лѣт. 22; 9, 10. 28; 5, 6, 7. Прит. 21; 30. Дан. 2; 21.
ы Гл. 1; 3, 4.
ь Исх. 20; 12.
ѣ Виж. Псал. 45; 9.
ю Гл. 1; 7.
я Руѳ. 1; 17.
ѫ 2 Цар. 7; 11, 13. 1 Лѣт. 22; 10.
ѭ Іис. Нав. 21; 18.
а 1 Цар. 23; 6. 2 Цар. 15; 24, 29.
б 1 Цар. 22; 20, 23. 2 Цар. 15; 24.
в 1 Цар. 2; 31—35.
г Гл. 1; 7.

29 [д]ся хванѫ за рогове-тѣ на олтарь-тъ. И извѣсти ся на царь Соломона че Іоавъ побѣгнѫлъ въ скиніѭ-тѫ Господнѭ: и ето *го* при олтарь-тъ. Тогази проводи Соломонъ Ванаіѭ Іодаевъ-тъ сынъ, и рече: 30 Иди нападни на него. И дойде Ванаія въ скиніѭ-тѫ Господнѭ, та му рече: Така говори царь-тъ: Излѣзь. А той рече: Не, но тукъ ще умрѫ. И донесе Ванаія отвѣтъ на царя, и каза, така рече Іоавъ, 31 и така ми отговори. А царь-тъ му рече: [е]Направи както рече той, и нападни на него, и погреби го: [ж]за да изгладишь неповиннѫ-тѫ кръвь, коіѭто пролѣ Іоавъ, 32 отъ мене, и отъ домъ-тъ на отца ми. И Господь [з]да възвърне кървь-тѫ му на главѫ-тѫ му, който нападнѫ вързъ двама мѫжіе по праведны [и]и по добры отъ него, та гы умьртви съ мечъ, безъ да знае отецъ ми Давидъ, [і]Авенира Нировъ-тъ сынъ, военачалникъ-тъ на Израиля, и [к]Амасѫ Іеѳеровъ-тъ сынъ военачалникъ-33 тъ на Іудѫ. И да ся възвърне кръвь-та имъ на Іоавовѫ-тѫ главѫ, и [л]на главѫ-тѫ на сѣме-то му въ вѣкъ: [м]а на Давида, и на сѣме-то му, и на домъ-тъ му, и на прѣстолъ-тъ му, да бѫде миръ отъ 34 Господа до вѣка. Тогазь възлѣзе Ванаія Іодаевъ-тъ сынъ, та нападнѫ на него, и го умьртви: и заровенъ бы въ домъ-тъ 35 си въ пустыніѭ-тѫ. И постави царь-тъ вмѣсто него Ванаіѭ Іодаевъ-тъ сынъ надъ воинство-то: [н]и Садока священникъ-тъ постави царь-тъ [о]вмѣсто Авіаѳара.

36 И прати царь-тъ та повыка [п]Семея, и рече му: Съгради си домъ въ Іерусалимъ, та сѣди тамъ, и да не излѣзешь отъ тамъ 37 на никѫдѣ; Защото въ който день излѣзешь, и прѣминешь [р]потокъ-тъ Кедронъ, знай извѣстно че непрѣмѣнно ще ся умьртвишь: [с]кръвь-та ти ще бѫде на главѫ-38 тѫ ти. И рече Семей на царя: Добро е слово-то: както рече господарь-тъ ми царь-тъ, така ще направи рабъ-тъ ти. И сѣдѣ Семей въ Іерусалимъ много дни.

39 И вслѣдъ три години, двама отъ слугы-тѣ на Семея, прибѣгнѫхѫ при [т]Анхуса сынъ-тъ на Маахѫ, Геѳскый-тъ царь: и възвѣстихѫ на Семея, и казахѫ: Ето, слугы-тѣ ти сѫ въ Геѳъ. 40 И Семей станѫ та осѣдла оселъ-тъ си, и отиде въ Геѳъ при Анхуса, за да иска слугы-тѣ си: и отиде Семей, та доведе слугы-тѣ си отъ Геѳъ. 41 И възвѣсти ся Соломону, че Семей ходилъ отъ Іерусалимъ въ Геѳъ, и ся вър-42 нѫлъ. И проводи царь-тъ та повыка Семея, и рече му: Не заклѣхъ ли тя въ Господа, и засвидѣтелствовахъ ти и рѣкохъ: Знай извѣстно, че въ който день излѣзешь, та отидешь вънъ дѣ и да е, непрѣмѣнно ще умрешь? и ты ми рече: До-43 бро е слово-то *което* чухъ. Защо прочее не упази ты клѣтвѫ-тѫ Господнѭ, и за-44 повѣдь-тѫ коіѭто ти заповѣдахъ? И рече царь-тъ на Семея: Ты знаешь [у]всичкѫ-тѫ злинѫ, коіѭто познава сьрдце-то ти, що стори на бащѫ ми Давида: за това ще [ф]възвърне Господь злинѫ-тѫ ти 45 на главѫ-тѫ ти: А царь Соломонъ ще е благословенъ, и [х]Давидовый прѣстолъ 46 утвьрдженъ прѣдъ Господа до вѣка. Тогазь царь-тъ заповѣда на Ванаіѭ Іодаевъ-тъ сынъ, който излѣзе та нападнѫ на него, и той умрѣ. И [ц]царство-то ся утвьрди въ рѫкѫ-тѫ на Соломона.

ГЛАВА 3.

1 А [а]Соломонъ направи сватовство съ Фараона, Египетскый-тъ царь, и зѣ дъщеріѭ-тѫ на Фараона: и доведе ѭ [б]въ Давидовъ-тъ градъ, додѣ свьрши съгражденіе-то [в]на домъ-тъ си, и [г]на домъ-тъ Господенъ, и [д]на стѣнѫ-тѫ около Іерусалимъ. 2 [е]Но людіе-тѣ жрехѫ на высокы-тѣ мѣста, понеже до онѣзи дни нѣмаше домъ 3 съграденъ на име-то Господне. И [ж]възлюби Соломонъ Господа, [з]и ходѣше въ повелѣнія-та на отца си Давида: само жреше и кадѣше на высокы-тѣ мѣста.

4 И [и]отиде царь-тъ въ Гаваонъ, за да принесе жертвѫ тамъ; [і]защото той бѣ голѣмо-то высоко мѣсто: тысящѫ всесъжженія принесе Соломонъ на онзи олтарь.

5 *А* [к]Господь ся яви въ Гаваонъ Соломону [л]въ сънъ прѣзъ нощь; и рече Богъ: 6 Искай що да ти дамъ. [м]А Соломонъ рече: Ты направи голѣмѫ милость на рабъ-тъ си Давида отца ми, [н]понеже ходѝ прѣдъ тебе съ истинѫ, и съ правдѫ, и съсъ сьрдечнѫ правотѫ съ тебе: и ты за него упази тѫзи голѣмѫ милость, и [о]даде му сынъ да сѣдне на прѣстолъ-тъ му, 7 както тойзи день. И сега, Господи Боже мой, ты направи рабъ-тъ си царь вмѣсто Давида отца ми: и [п]азъ сьмь момче малко: не знаіѭ какъ [р]да излизамъ и да вли-8 замъ. И рабъ-тъ ти е въ срѣдъ твои-тѣ

д Гл. 1; 50.
е Исх. 21; 14.
ж Числ. 35; 33. Втор. 19; 13. 21; 8, 9.
з Сѫд. 9; 24, 57. Псал. 7; 16.
и 2 Лѣт. 21; 13.
і 2 Цар. 3; 27.
к 2 Цар. 20; 10.
л 2 Цар. 3; 29.
м Прит. 25; 5.
н Числ. 25; 11, 12, 13, 1 Цар. 2; 35. Виж. 1 Лѣт. 6; 53. 24; 3.
о Ст. 27.
п 2 Цар. 16; 5. Ст. 8.
р 2 Цар. 15; 23.
с Лев. 20; 9. Іис. Нав. 2; 19. 2 Цар. 1; 16.
т 1 Цар. 27; 2.
у 2 Цар. 16; 5.
ф Псал. 7; 16. Іез. 17; 19.
х Прит. 25; 5.
ц Ст. 12. 2 Лѣт. 1; 1.

а Гл. 7; 8. 9; 24.
б 2 Цар. 5; 7.
в Гл. 7; 1.
г Гл. 6.
д Гл. 9; 15, 19.
е Лев. 17; 3, 4, 5. Втор. 12; 2, 4, 5. Гл. 22; 43.
ж Втор. 6; 5. 30; 16, 20. Псал. 31; 23. Рим. 8; 28. 1 Кор. 8; 3.
з Ст. 6, 14.
и 2 Лѣт. 1; 3.
і 1 Лѣт. 16; 39. 2 Лѣт. 1; 3.
к Гл. 9; 2. 2 Лѣт. 1; 7.
л Числ. 12; 6. Мат. 1; 20. 2; 13, 19.
м 2 Лѣт. 1; 8 и дрг.
н Гл. 2; 4. 9; 4. 4 Цар. 20; 3. Псал. 15; 2.
о Гл. 1; 48.
п 1 Лѣт. 29; 1.
р Числ. 27; 17.

людіе [с]които си ты избралъ, людіе много, [т]които отъ множество не могѫтъ да 9 ся изброятъ нито да ся смѣтнѫтъ, [у]Дай прочее на рабъ-тъ си сърдце разумно, [ф]за да сѫди людіе-тѣ ти, [х]за да различа между добро и зло; защото кой може да сѫди тойзи голѣмъ твой народъ?

10 И угодно быде това слово Господу, че 11 Соломонъ поиска това нѣщо. И рече му Богъ: Понеже ты поиска това нѣщо, и [ц]не поиска за себе си много дни, и не поиска за себе си богатство, и не поиска смърть-тѫ на непріятели-тѣ си, но поиска за себе си разумъ за да разумѣвашь 12 сѫдъ, Ето, [ч]направихъ споредъ слово-то ти: [ш]ето, дадохъ ти сърдце мудро и разумно, щото не е былъ прѣди тебе подобенъ тебѣ, нито подирь тебе ще въстане 13 подобенъ тебѣ. А [щ]още ти дадохъ каквото не си искалъ, [ъ]и богатство и славѫ, щото между царіе-тѣ не ще да има по- 14 добенъ тебѣ въ всичкы-тѣ ти дни. И ако ходишь въ пѫтища-та ми, и пазишь повелѣнія-та ми, и заповѣди-тѣ ми, [ы]както ходй отецъ ти Давидъ, тогазь [ь]ще про- 15 дължѫ дни-тѣ ти. И [ѣ]събуди ся Соломонъ: и ето, бѣ съновидѣніе. И дойде въ Іерусалимъ, и застанѫ прѣдъ ковчегъ-тъ на завѣтъ-тъ Господень, и принесе всесъжженія, и [ю]направи примирителны приношенія, и направи пиръ на всичкы-тѣ си рабы.

16 Тогазь дойдохѫ при царя двѣ жены 17 блудницы, та [я]застанѫхѫ прѣдъ него. И рече една-та жена: О, господарю мой! азъ и тая жена живѣемъ въ еднѫ кѫщѫ, и родихъ *като живѣяхъ* въ кѫщѫ-тѫ съ 18 неѭ. А въ третій-тъ день отъ какъ родихъ азъ, роди и тази жена: и живѣехмы заедно: нѣмаше чужденецъ съ насъ въ кѫщѫ-тѫ: само ный двѣ-тѣ бѣхмы въ кѫ- 19 щѫ-тѫ: И прѣзъ нощь-тѫ умира сынъ-тъ на тѫзи женѫ, понеже лѣгнѫла върхъ 20 него. А тя като станѫла въ полунощь, зѣла сына ми отъ до мене, като спѣше раба-та ти, та го турила въ лоно-то си, а сына си мъртвый-тъ турила на лоно-то 21 ми. И като станѫхъ на утринь-тѫ, за да накърміѭ сына си, ето, той бѣ мъртвъ: но на утринь-тѫ като го съгледахъ, ето, 22 не бѣ сынъ ми когото родихъ. А друга-та жена рече: Не, но живый-тъ е мой-тъ сынъ, а мъртвый-тъ е твой-тъ сынъ. А тя рече: Не, но мъртвый-тъ е твой-тъ сынъ, 23 а живый-тъ е мой-тъ сынъ. Така говорихѫ прѣдъ царя. И рече царь-тъ: Една-та казува: Тойзи живый-тъ е мой-тъ сынъ, а мъртвый-тъ е твой-тъ сынъ: а друга-та казува: Не, но мъртвый-тъ е твой-тъ сынъ, а 24 живый-тъ е мой-тъ сынъ. И рече царь-тъ: Донесѣте ми ножъ. И донесохѫ ножъ-тъ 25 прѣдъ царя. И рече царь-тъ: Раздѣлѣте на двѣ живо-то дѣте, та дайте половинѫ-тѫ на еднѫ-тѫ, и половинѫ-тѫ на дру- 26 гѫ-тѫ. Тогазь онази жена, на коѭто бѣше живый-тъ сынъ, говорй на царя; [ѫ](защото утроба-та ѝ ѭ заболѣ за сына ѝ) и рече: О, господарю мой! дай ѝ живо-то дѣте, и недѣй го умъртвява. А друга-та рече: Нито мое да е, нито твое: раздѣлѣ- 27 те го. Тогазь отговори царь-тъ и рече: Дайте на тѫзи живо-то дѣте, и недѣйте 28 го умъртвява: тя е майка му. И чу всичкый Израиль за сѫдъ-тъ който царь-тъ сѫди, и уплашихѫ ся отъ царя; защото видѣхѫ че [іѫ]мудрость Божія бѣ въ него, за да прави сѫдъ.

ГЛАВА 4.

1 А царь Соломонъ царуваше надъ всич- 2 кый Израиль. И тѣзи бѣхѫ началници-тѣ които имаше: Азарія Садоковый сынъ, священникъ: Еліорефъ и Ахія, синове-тѣ 3 на Сисѫ, писци: [а]Іосафатъ, Ахилудовый 4 сынъ памятописецъ: И [б]Ванаія Іодаевый сынъ надъ воинство-то: а Садокъ и [в]Авіа- 5 ѳаръ, священници-тѣ. И Азарія, сынъ-тъ на Наѳана, надъ [г]надзиратели-тѣ *на хранѫ-тѫ:* и Завудъ Наѳановый сынъ, 6 [д]велможа, [е]другарь на царя: И Ахисаръ, строитель: и [ж]Адонирамъ, сынъ-тъ на Авдѫ надъ данъцы-тѣ.

7 А имаше Соломонъ дванадесеть надзиратели надъ всичкый Израиль, и промышлявахѫ храны-тѣ за царя и за домъ-тъ му: Всякой правѣше въ годинѫ-тѫ за 8 единъ мѣсецъ промышленіе. И имена-та имъ сѫ тѣзи: Оровый сынъ *надзиратель* 9 въ горѫ-тѫ Ефремъ: Декеровый сынъ, въ Макасъ, и въ Саавимъ, и Веѳсемесъ, 10 и Елонъ на Веѳананъ: Еседовый сынъ, въ Арувоѳъ: подъ него бѣ Сохо, и всич- 11 ка-та земя Еферъ: Авинадавовый сынъ, *въ* всичкый-тъ Нафаѳъ-доръ: той имаше женѫ Тафаѳѫ, Соломоновѫ-тѫ дъщеріѭ: 12 Ваана, Ахилудовый сынъ, *въ* Ѳаанахъ и Магеддонъ, и *въ* всичкый-тъ Веѳсанъ, който е при Цареѳанъ подъ Іезраель, отъ Веѳсанъ до Авель-меола, до понататкъ 13 отъ Іокмеамъ: Геверовый сынъ, въ Рамоѳъ-галаадъ: той имаше [з]паланкы-тѣ на

с Втор. 7; 6.
т Быт. 13; 16. 15; 5.
у 2 Лѣт. 1; 10. Прит. 2; 3—9. Іак. 1; 5.
ф Псал. 72; 1, 2.
х Евр. 5; 14.
ц Іак. 4; 3.
ч 1 Іоан. 5; 14, 15.
ш Гл. 4; 29, 30, 31. 5; 12. 10; 24. Еккл. 1; 16.
щ Мат. 6; 33. Ефес. 3; 20.
ъ Гл. 4; 21, 24. 10; 23, 25 и друг. Прит. 3; 16.
ы Гл. 15; 5.
ь Псал. 91; 16. Прит. 3; 2.
ѣ Виж. Быт. 41; 7.
ю Виж. Быт. 40; 20. Гл. 8; 65. Есѳ. 1; 3. Дан. 5; 1. Марк. 6; 21.
я Числ. 27; 2.
ѫ Быт. 43; 30. Иса. 49; 15. Іер. 31; 20. Осія 11; 8.
іѫ Ст. 9, 11, 12.

—

а 2 Цар. 8; 16. 20; 24.
б Гл. 2; 35.
в Виж. Гл. 2; 27.
г Ст. 7.
д 2 Цар. 8; 18. 20; 26.
е 2 Цар. 15; 37. 16; 16. 1 Лѣт. 27; 33.
ж Гл. 5; 14.
з Числ. 32; 41.

Іаира Манассіинъ-тъ синъ, които сѫ въ Галаадъ: той [и]имаше и область-тѫ Арговъ, която е въ Васанъ, шестдесеть голѣмы градове съсъ стѣны и мѣдны вереи: 14 Ахинадавъ, Иддовый сынъ, въ Ма- 15 ханаимъ: Ахимаасъ въ Неѳѳалимъ: и той зѣ за женѫ Васемаѳѫ, Соломоновѫ-тѫ 16 дъщерѭ: Ваана, Хуссаевый сынъ, въ 17 Асиръ и въ Алоѳъ: Іосафаѳъ, Фаруевый 18 сынъ, въ Иссахаръ: Семей, Илаевый сынъ, 19 въ Веніаминъ: Геверъ, Уріевый сынъ, въ земѭ-тѫ Галаадъ, [і]въ земѭ-тѫ на Сиона Аморрейскый-тъ царь, и на Ога Васанскый-тъ царь: и той *бѣ* самъ надзиратель въ тѫзи земѭ.

20 Іуда и Израиль бѣхѫ многочисленни, [к]както пѣсъкъ-тъ край море-то въ множество, [л]ядѣхѫ и піяхѫ, и веселяхѫ ся.

21 И [м]владѣеше Соломонъ надъ всичкы-тѣ царства, [н]отъ рѣкѫ-тѫ *дори до* Филистимскѫ-тѫ земѭ, и дори до прѣдѣлы-тѣ на Египетъ: и [о]приносѣхѫ дарове, и бѣхѫ раби на Соломона прѣзъ всичкы-тѣ дни на животъ-тъ му.

22 А храна-та на Соломона за единъ день бѣ тридесеть корове чисто брашно, и 23 шестдесеть корове брашно, Десеть огоены говеда, и двадесеть напасены говеда, и сто овцы, освѣнь елены, и сърны, и сай- 24 гацы, и тълсты птицы. Защото владѣеше надъ всичкѫ-тѫ *земѭ*, отсамъ рѣкѫ-тѫ надъ Ѳапсѫ дори до Газѫ, [п]надъ всичкы-тѣ царіе отсамъ рѣкѫ-тѫ: и [р]имаше миръ 25 отъ всякѫдѣ наоколо си. [с]И живѣехѫ Іуда и Израиль безопасно, [т]всякой подъ лозѫ-тѫ си и подъ смоквѫ-тѫ си, [у]отъ Данъ до Вирсавее, въ всичкы-тѣ дни на Соломона.

26 И [ф]имаше Соломонъ четыридесеть тысящы [х]обора конскы за колесницы-тѣ си, 27 и дванадесеть тысящы конницы. И [ц]онѣзи надзиратели промышлявахѫ хранѫ за царь Соломона, и за всичкы-тѣ що прихождахѫ на трѫпезѫ-тѫ на царь Соломона, всякой въ мѣсецъ-тъ си: не оста- 28 вяхѫ да става никаква скудость. Доносѣхѫ още ечимыкъ и сламѫ за коніе-тѣ и ристатели-тѣ, на мѣсто-то дѣто бѣхѫ всякой споредъ опрѣдѣлено-то нему.

29 И [ч]даде Богъ Соломону мудрость и разумъ много голѣмъ, и пространство на духъ-тъ, като пѣсъкъ-тъ който е край мо- 30 ре-то. И Соломонова-та мудрость прѣвзыде мудрость-тѫ на всичкы-тѣ [ш]въсточны жители, и [щ]всичкѫ-тѫ Египетскѫ му- 31 дрость; Защото [ъ]бѣ отъ всичкы-тѣ человѣцы по мудръ, [ы]отъ Еѳана Езраецъ-тъ, и [ь]отъ Емана, и отъ Халкола, и отъ Дардѫ, синове-тѣ на Маола: и прочу ся име- 32 то му по всичкы-тѣ народы наоколо. И [ѣ]изрече три тысящы притчы: и [ю]пѣсни- 33 тѣ му бѣхѫ тысяща и петь. И говорѝ за дървета, отъ кедръ-тъ който е въ Ливанъ, дори до иссопъ-тъ, който изникнува изъ стѣнѫ-тѫ: говорѝ още за скотове-тѣ, и за птицы-тѣ, и за гадове-тѣ, и 34 за рыбы-тѣ. И [я]дохождахѫ отъ всичкы-тѣ народы да чуѭтъ Соломоновѫ-тѫ мудрость, отъ всичкы-тѣ царіе на земѭ-тѫ, които слушахѫ *за* мудрость-тѫ му.

ГЛАВА 5.

1 И проводи [а]Хирамъ Тирскый-тъ царь рабы-тѣ си при Соломона, като чу че го помазахѫ за царь вмѣсто отца му; защото [б]Хирамъ бѣ всякога пріятель Да- 2 виду. И [в]проводи Соломонъ Хираму, и 3 рече: Ты знаешь че Давидъ отецъ ми не можѐ да съгради домъ въ име-то на Господа Бога своего, [г]отъ бойове-тѣ, които го обыкаляхѫ отъ всякѫдѣ, додѣ Господь гы тури подъ стъпкы-тѣ на нозѣ-тѣ му. 4 Но сега Господь Богъ мой ми даде [д]успокоеніе отъ всякѫдѣ: нѣма противникъ, 5 нито зълъ случай. И ето, [е]азъ казувамъ да съградѭ домъ въ име-то на Господа Бога моего, [ж]както Господь говорѝ на Давида отца ми, и рече: Сынъ ти, когото ще турѭ вмѣсто тебе на прѣстолъ-тъ ти, той ще съгради домъ-тъ на 6 име-то ми. Сега прочее заповѣдай да ми отсѣкѫтъ [з]кедры отъ Ливанъ: и мои-тѣ слугы ще бѫдѫтъ съ твои-тѣ слугы: и ще ти дамъ заплатѫ за рабы-тѣ ти, по всичко колкото речешь; защото ты знаешь че между насъ нѣма ни единъ толкозь искусенъ да сѣче дърва, както Сидонци-тѣ.

7 И като чу Хирамъ Соломоновы-тѣ думы, зарадува ся много, и рече: Благословенъ Господь днесь, който даде Давиду 8 мудръ сынъ върху тѣзи много людіе. И проводи Хирамъ Соломону, и рече: Чухъ за всичко що ми извѣсти ты: азъ ще направѭ всичко що искашь за кедровы-тѣ 9 дърва, и за елховы-тѣ дърва. Раби-тѣ ми ще *гы* снемѫтъ отъ Ливанъ до море-то: и [и]азъ ще направѭ да гы носятъ въ плоты *(салове)* прѣзъ море-то до мѣсто-то

[и] Втор. 3; 4.
[і] Втор. 3; 8.
[к] Быт. 22, 17. Гл. 3; 8. Прит. 14; 28.
[л] Псал. 72; 3, 7. Мих. 4; 4.
[м] 2 Лѣт. 9; 26. Псал. 72; 8.
[н] Быт. 15; 18. Іис. Нав. 1; 4.
[о] Псал. 68; 29. 72; 10, 11.
[п] Псал. 72; 11.
[р] 1 Лѣт. 22; 9.
[с] Виж. Іер. 23; 6.
[т] Мих. 4; 4. Зах. 3; 10.
[у] Сѫд. 20; 1.
[ф] Гл. 10; 26. 2 Лѣт. 1; 14. 9; 25.
[х] Виж. Втор. 17; 16.
[ц] Ст. 7.
[ч] Гл. 3; 12.
[ш] Быт. 25; 6.
[щ] Виж. Дѣян. 7; 22.
[ъ] Гл. 3; 12.
[ы] 1 Лѣт. 15; 19. Псал. 89; надписъ-тъ.
[ь] Виж. 1 Лѣт. 2; 6. 6; 33. 15; 19. Псал. 88; надписъ-тъ.
[ѣ] Прит. 1; 1. Еккл. 12; 9.
[ю] Пѣсн. 1; 1.
[я] Гл. 10; 1. 2 Лѣт. 9; 1, 23.

—

[а] Ст. 10, 18.
[б] 2 Цар. 5; 11. 1 Лѣт. 14; 1. Амос. 1; 9.
[в] 2 Лѣт. 2; 3.
[г] 1 Лѣт. 22; 8. 28; 3.
[д] Гл. 4; 24. 1 Лѣт. 22; 9.
[е] 2 Лѣт. 2; 4.
[ж] 2 Цар. 7; 13. 1 Лѣт. 17; 12. 22; 10.
[з] 2 Лѣт. 2; 8, 10.
[и] 2 Лѣт. 2; 16.

което ми извѣстишь, и да гы развьржжть тамъ: а ты ще *гы* приберешь: и ще сторишь и ты което искамъ, [і]да давашь хранж за домъ-тъ ми.

10 И тъй Хирамъ даваше Соломону кедровы дьрва и елховы дьрва, колкото 11 искаше. [к]А Соломонъ даде Хираму двадесеть тысящы корове пшеницж за хранж на домъ-тъ му, и двадесеть корове пьрвотокъ елей: така даваше Соломонъ Хи-12 раму всякж годинж. И даде Господь Соломону мудрость, [л]както му рече: и миръ имаше между Хирама и Соломона: и направихж завѣтъ двама-та.

13 И събра царь Соломонъ мжжіе отъ всичкый Израиль, и събрани-тѣ бѣхж три-14 десеть тысящи мжжіе. И проводи гы въ Ливанъ, десеть тысящы въ мѣсецъ съ промѣняваніе: единъ мѣсецъ *бѣхж* въ Ливанъ, *и* два мѣсеца въ домове-тѣ си: а 15 надъ събираніе-то бѣше [м]Адонирамъ. И [н]имаше Соломонъ седмдесеть тысящы брѣменосцы, и осмдесеть тысящы камено-16 сѣчцы въ горж-тж: Освѣнь настойницы-тѣ опрѣдѣлены-тѣ отъ Соломона, които бѣхж надъ работы-тѣ, три тысящы и триста, които настоявахж надъ людіе-тѣ 17 които работѣхж тжзи работж. И заповѣда царь-тъ, та извадихж голѣмы каменіе, каменіе великолѣпны, [о]дѣланы каме-18 ніе, за основанія-та на домъ-тъ. И издѣлахж Соломонови-тѣ зидатели, и Хирамови-тѣ зидатели, и Гевалци-тѣ, и приготвихж дьрва-та и каменіе-тѣ, за да съградять домъ-тъ.

ГЛАВА 6.

1 И [а]въ четыристотно-то и осмдесето лѣто, отъ исходъ-тъ на Израилевы-тѣ синове изъ Египетскж-тж землж, въ четвьртото лѣто на Соломоново-то царуваніе надъ Израиля, въ мѣсецъ Зивъ, който е вторый мѣсецъ, [б]начнж да гради домъ-тъ Господень.

2 И [в]на домъ-тъ, който царь Соломонъ съгради Господу, дължина-та му бѣше шестдесеть лакти, и ширина-та му двадесеть, а высочина-та му тридесеть лакти.

3 А притворъ-тъ, къмъ лице-то на храмъ-тъ на домъ-тъ, имаше дължинж двадесеть лакти, споредъ ширинж-тж на домъ-тъ: *а* ширинж десеть лакти прѣдъ домъ-тъ.

4 И направи на домъ-тъ рѣшетчесты [г]про-5 зорцы затворены. И съгради ярусы околовьрзъ до стѣнж-тж *на* домъ-тъ, [д]околовьрзъ до стѣны-тѣ на домъ-тъ, на храмъ-тъ и [е]на *давиръ-тъ: така направи 6 бочны стаи околовьрзъ. На по долный-тъ ярусъ ширина-та *бѣ* петь лакти, и на срѣдній-тъ шесть лакти ширина-та, и на третій-тъ седмь лакти ширина-та; защото изъ вънъ домъ-тъ направи стѣсненія *на стѣнж-тж* наоколо, за да не влазять *греды-7 тѣ* въ стѣны-тѣ на домъ-тъ. И [ж]домъ-тъ, като ся градѣше, съгради ся съ каменіе приготвены прѣди да ся прѣнесжть тамъ: щото ни чукъ, ни топоръ, *нито* никакво желѣзно сѣчиво, не ся чу въ домъ-тъ, 8 като ся градѣше. Двери-тѣ на срѣдни-тѣ стаи бѣхж въ десно-то ребро на домъ-тъ: и възлизахж въ срѣдній-тъ ярусъ чрѣзъ витловиднж сълбж, и отъ срѣдній-тъ въ 9 третій-тъ. [з]Така съгради домъ-тъ, и свьрши го: и покры домъ-тъ съ дъскы ке-10 дровы направены въ *хралупавы* редове. И съгради ярусы-тѣ *прилѣпены* до всичкый-тъ домъ, петь лакти въ высочинж-тж, и дьржехж ся съ домъ-тъ съ кедровы дьрва.

11 И быде слово Господне къмъ Соломо-12 на, и рече: *За* тойзи домъ, който ты градишь, [и]ако ходишь въ повелѣнія-та ми, и вършишь сждбы-тѣ ми, и пазишь всичкы-тѣ *ми* заповѣди, и ходишь въ тѣхъ, тогазь ще утвьрдж съ тебе слово-то си, [і]което 13 говорихъ на Давида *отца ти*: И [к]ще обитавамъ всрѣдъ Израилевы-тѣ сынове, и [л]нѣ-14 ма да оставж людіе-тѣ си Израиля. [м]Така съгради Соломонъ домъ-тъ, и свьрши го.

15 И направи стѣны-тѣ на домъ-тъ отвжтрѣ съ кедровы дъскы, отъ подъ-тъ на домъ-тъ до стѣны-тѣ на покрывъ-тъ съ дьрво *гы* покры извжтрѣ: и покры 16 подъ-тъ на домъ-тъ съ елховы дъскы. Направи още съ кедровы дъскы двадесеть лакти, въ по вжтрѣшно-то на домъ-тъ, отъ подъ-тъ до стѣны-тѣ: и направи го извжтрѣ за давиръ-тъ, [н]най свято-то мѣ-17 сто. А домъ-тъ, то есть храмъ-тъ от-18 прѣдъ, бѣ четыридесеть лакти. И кедровы-тѣ дьрва на домъ-тъ извжтрѣ бѣхж ваяны съ пъпкы, и съ развиты цвѣтове: всичко бѣ кедрово: не ся виждаше ка-19 мыкъ. И приготви давиръ-тъ въ по вжтрешно-то на домъ-тъ, за да положи тамъ 20 ковчегъ-тъ на завѣтъ-тъ Господень. И лице-то на давиръ-тъ имаше двадесеть лакти дължинж, и двадесеть лакти ширинж, и двадесеть лакти высочинж: и обкова го съ чисто злато: и обкова и кедро-21 вый-тъ олтарь. И обкова Соломонъ домъ-тъ извжтрѣ съ чисто злато: и прокара *завѣсж-тж* съсъ златны цѣпи прѣдъ да-22 виръ-тъ и покры іж съсъ злато. И всичкый-тъ домъ обкова съсъ злато, додѣ свьрши всичкый-тъ домъ: обкова още

і Виж. Езд. 3; 7. Іез. 27; 17. Дѣян. 12; 20.
к Виж. 2 Лѣт. 2; 10.
л Гл. 3; 12.
м Гл. 4; 6.
н Гл. 9; 21. 2 Лѣт. 2; 17, 18.
о 1 Лѣт. 22; 2.

а 2 Лѣт. 3; 1, 2.
б Дѣян. 7; 47.
в Виж. Іез. 41; 1 и дрг.
г Виж. Іез. 40; 16. 41; 16.
д Виж. Іез. 41; 6.
е Ст. 16, 19, 20, 21, 31.
* Прорицалище.

ж Виж. Втор. 27; 5, 6. Гл. 5; 18.
з Ст. 14, 38.
и Гл. 2; 4. 9; 4.
і 2 Цар. 7; 13. 1 Лѣт. 22; 10.
к Исх. 25; 8. Лев. 26; 11. 2 Кор. 6; 16. Отк. 21; 3.

л Втор. 31; 6.
м Ст. 38.
н Исх. 26; 33. Лев. 16; 2. Гл. 8; 6. 2 Лѣт. 3; 8. Іез. 45; 3. Евр. 9; 3.

[о] съсъ злато всичкый-тъ олтарь, който е при давиръ-тъ.

23 И извѫтрѣ на давиръ-тъ [п] направи два херувима отъ маслено дърво, десеть ла-
24 кти въ высочинѫ-тѫ. И едно-то крыло на единъ херувимъ бѣше петь лакти, и петь лакти друго-то крыло на единъ херувимъ: отъ край-тъ на едно-то му крыло до край-тъ на друго-то му крыло, десеть
25 лакти. И другый-тъ херувимъ бѣше десеть лакти: отъ истѫ-тѫ мѣркѫ и отъ истѫ-тѫ направѫ бѣхѫ два-та херувима.
26 Высочина-та на единъ-тъ херувимъ десеть лакти, така и на другый-тъ херу-
27 вимъ. И положи херувимы-тѣ въ срѣдѫ-тѫ на вѫтрѣшній-тъ домъ: и [р] имахѫ херувими-тѣ крыла-та си распрострѣны, щото крыло-то на единъ-тъ досѣгаше еднѫ-тѫ стѣнѫ, и крыло-то на другый-тъ херувимъ досѣгаше другѫ-тѫ стѣнѫ: и крыла-та имъ ся допирахѫ едно съ дру-
28 го, въ срѣдѫ-тѫ на домъ-тъ. И обкова херувимы-тѣ съсъ злато.
29 И всичкы-тѣ стѣны на домъ-тъ наоколо издълба съ ваяны образы на херувимы, и финицы, и развиты цвѣтове, извѫ-
30 трѣ и извънъ. И подъ-тъ на домъ-тъ обкова съсъ злато, извѫтрѣ и извънъ.
31 И за входъ-тъ въ давиръ-тъ направи двери отъ маслено дърво: и горній-тъ прагъ *и* дверостълпи-тѣ бѣхѫ една пета
32 часть. И двѣ-тѣ двери *бѣхѫ* отъ маслено дърво: и издълба по тѣхъ изваяны херувимы и финицы, и развиты цвѣтове, и обкова *гы* съсъ злато, като растла злато-то върху херувимы-тѣ, и върху финицы-
33 тѣ. Така направи и при врата-та на храмъ-тъ дверостълпы отъ маслено дър-
34 во, една четвърта часть. И двѣ-тѣ двери *бѣхѫ* отъ елхово дърво: два-та листа на еднѫ-тѫ дверь ся сгъвахѫ, и [с] два-та ли-
35 ста на другѫ-тѫ дверь ся сгъвахѫ. И извая *на тѣхъ* херувимы и финицы и развиты цвѣтове: и покры *гы* съсъ злато приспособено върху изваяно-то дѣланіе. И съгради
36 вѫтрѣшній-тъ дворъ съ три реда дѣланы каменіе, и съ единъ редъ кедровы греды.
37 [т] Четвърто-то лѣто, въ мѣсецъ Зивъ, положихѫ ся основанія-та на домъ-тъ Госпо-
38 день. И единадесето-то лѣто, въ мѣсецъ Вулъ, който е осмый мѣсецъ, свърши ся домъ-тъ въ всичкы-тѣ си части, и въ всичкѫ-тѫ си направѫ. Така [у] въ седмь годины го съгради.

ГЛАВА 7.

1 И домъ-тъ си съгради Соломонъ [а] въ тринадесеть годины, и свърши всичкый-тъ си домъ.
2 И съгради домъ-тъ на Ливанскѫ-тѫ дѫбравѫ: дължина-та му бѣ сто лакти, и ширина-та му петдесеть лакти, и высочина-та му тридесеть лакти, на четыри реда отъ кедровы стълпове, съ кедровы
3 греды върху стълпове-тѣ. И покрытъ бы съ кедръ отъ горѣ на греды-тѣ, които *ся подпирахѫ* на четыридесеть и петь стъл-
4 па, по петнадесеть въ единъ редъ. И имаше рѣшеткы *въ* три реда, и срѣщаше ся прозорецъ съ прозорецъ *въ* три реда.
5 И всичкы-тѣ двери и дверостълпи бѣхѫ четвърожгълни съ прозорцы-тѣ, и срѣщаше ся прозорецъ съ прозорецъ *въ* три ре-
6 да. И направи притворъ отъ стълпове: дължинѫ-тѫ му петдесеть лакти, а ширинѫ-тѫ му тридесеть лакти: и притворъ-тъ бѣше отъ прѣдъ на *стълпове-тѣ на домъ-тъ*, щото стълпове-тѣ и стѫпала-та
7 бѣхѫ къмъ лице-то имъ. Направи още притворъ за прѣстолъ-тъ, дѣто щѣше да сѫди, притворъ-тъ на сѫдъ-тъ: и той бѣ постланъ съ кедръ отъ подъ-тъ до върхъ-
8 тъ. И домъ-тъ му, въ който сѣдѣше, имаше единъ другъ дворъ извѫтрѣ на притворъ-тъ, който бѣ отъ истѫ-тѫ направѫ.

Соломонъ направи още домъ за Фараоновѫ-тѫ дъщерiѭ, [б] коіѭто бѣ зѣлъ, подобенъ на тойзи притворъ.

9 Всичкы тѣзи бѣхѫ отъ великолѣпны каменіе, споредъ мѣркы-тѣ на дѣланы-тѣ каменіе, прѣтрiены съ трiонъ, извѫтрѣ и извънъ, отъ основаніе-то дори до върхъ-тъ на зидъ-тъ, и извънъ дори до голѣ-
10 мый-тъ дворъ. И основаніе-то бѣ отъ великолѣпны каменіе, отъ голѣмы каменіе, отъ каменіе десетлакътны, и отъ каменіе
11 осмлакътны. И отъ горѣ имаше великолѣпны каменіе, споредъ мѣркѫ-тѫ на
12 дѣланы-тѣ каменіе, и кедры. И голѣмый-тъ дворъ изоколо бѣше отъ три реда каменіе дѣланы, и отъ единъ редъ кедровы греды, както и вѫтрѣшній-тъ дворъ на домъ-тъ Господень, и [в] както притворъ-тъ на домъ-тъ.

13 И проводи царь Соломонъ та зѣ [г] Хи-
14 рама отъ Тиръ. [д] Той *бѣ* синъ на вдовицѫ женѫ отъ Нефѳалимово-то племе, и [е] отецъ му мѫжъ Тирянинъ, който работѣше мѣдь: и [ж] той бѣ пълнъ съ художество, и съ разумъ, и съ знаніе за да работи всякѫ работѫ отъ мѣдь. И дойде при царь Соломона, та направи всичкѫ-тѫ му работѫ.
15 Защото [з] излѣ два-та мѣдны стълпа, осмнадесеть лакти высокъ всякой стълпъ: и съ еднѫ вървь отъ дванадесеть лакти ся измѣрваше окружность-та на всякой

о Исх. 30; 1, 3, 6.
п Исх. 37; 7, 8, 9. 2 Лѣт. 3; 10, 11, 12.
р Исх. 25; 20. 37; 9. 2 Лѣт. 5; 8.
с Iез. 41; 23, 24, 25.
т Ст. 1.
у Сравни Ст. 1.

а Гл. 9; 10. 2 Лѣт. 8; 1.
б Гл. 3; 1. 2 Лѣт. 8; 11.
в Іоан. 10; 23. Дѣян. 3; 11.
г 2 Лѣт. 4; 11.
д 2 Лѣт. 2; 14.
е 2 Лѣт. 4; 16.
ж Исх. 31; 3. 36; 1.
з 4 Цар. 25; 17. 2 Лѣт. 3; 15. 4; 12. Iер. 52; 21.

стълпъ. 16 И направи отъ лѣянѫ мѣдь двѣ наглавія, за да *гы* тури на главы-тѣ на стълпове-тѣ: высочина-та на едно-то наглавіе петь лакти, и высочина-та на друго-то наглавіе петь лакти: 17 *Направи още* мрежы отъ плетенѫ работѫ, *и* чеповидны украшенія, за наглавія-та който бѣхѫ на главы-тѣ на стълпове-тѣ: седмь за едно-то наглавіе, и седмь за друго-то наглавіе. 18 И направи стълпове-тѣ, и два реда *нарове* наоколо връху еднѫ-тѫ мрежѫ, за да покрые съ нарове наглавія-та които бѣхѫ на главѫ-тѫ *на стълпове-тѣ*: 19 и направи исто-то на друго-то наглавіе. И наглавія-та, които бѣхѫ на главѫ-тѫ на стълпове-тѣ въ притворъ-тъ, бѣхѫ изработены въ видъ на кринове отъ четыри лакти. 20 И наглавія-та които бѣхѫ на двата стълпа имахѫ и отъ горѣ *нарове*, близу до коремъ-тъ, който бѣ при мрежовидно-то; и [и]тѣзи нарове *бѣхѫ* двѣстѣ на редъ изоколо връху всяко наглавіе. 21 И [і]въсправи стълпове-тѣ [к]въ притворъ-тъ на храмъ-тъ: и въсправи десный-тъ стълпъ, и нарече име-то му *Іахинъ: и въсправи лѣвый-тъ стълпъ, и нарече име-то му †Воазъ. 22 И на главѫ-тѫ на стълпове-тѣ имаше изработены кринове: така ся свърши направа-та на стълпове-тѣ.

23 Направи още [л]лѣяно-то море, десеть лакти отъ устіе до устіе, кругло наоколо: и высочина-та му петь лакти: и връвь отъ тридесеть лакти го измѣрваше наоколо. 24 И подъ устіе-то му наоколо имаше пѫпкы, които го обыкаляхѫ, десеть въ лакъть, [м]обыкаляхѫ море-то наоколо. Два реда бѣхѫ пѫпкы-тѣ излѣяны заедно съ него. 25 И стоеше [н]на дванадесеть вола: три гледахѫ къмъ сѣверъ, и три гледахѫ къмъ западъ, и три гледахѫ къмъ югъ, и три гледахѫ къмъ истокъ, и море-то връху тѣхъ: и всичкы-тѣ имъ заднины бѣхѫ къмъ вѫтрѣ. 26 И дебелината му *бѣше* една длань, и устіе-то му направено като устіе на чашѫ, *като* цвѣтъ отъ кринъ: *и* вмѣщаваше [о]двѣ тысящы ваѳы *(мѣры)*. 27 Направи още десеть мѣдны подставы: четыри лакти дължина-та на еднѫ подставѫ, и четыри лакти ширина-та ѝ, и три лакти высочина-та ѝ. 28 А изработаніе-то на подставы-тѣ бѣше таквозь: имахѫ краищницы, и краищници-тѣ *бѣхѫ* между стълповцы. 29 И връху краищницы-тѣ които бѣхѫ между стълповцы-тѣ *имаше* львове, волове, и херувими: и връху стълповцы-тѣ отгорѣ бѣ поддържало-то: а отдолѣ на львове-тѣ и волове-тѣ *имаше* рѣсны направены като висящи. 30 И всяка подстава имаше четыри мѣдны колела, и мѣдны оси: и четыри-тѣ ѝ нозѣ имахѫ рамена: подъ омывалницѫ-тѫ бѣхѫ рамена-та лѣяны, всяко срещѫ рѣсны-тѣ. 31 И уста-та ѝ, извѫтрѣ на наглавіе-то и отгорѣ, бѣхѫ единъ лакъть: а уста-та ѝ бѣхѫ круглы, направены у поддържало-то, единъ лакъть и полъ: и още връзъ *тѣзи* ѝ уста *имаше* ваянія съсъ краищницы-тѣ имъ, четвъртиты а не круглы. 32 И подъ краищницы-тѣ *имаше* четыри колела: и оси-тѣ на колела-та ся съединявахѫ съ подставѫ-тѫ: и высочина-та на всяко колело *бѣ* единъ лакъть и полъ. 33 И направа-та на колела-та бѣ като направа-та на колело отъ колесницѫ: оси-тѣ имъ, и наплаты-тѣ имъ, и спицы-тѣ имъ, и главины-тѣ имъ всичкы-тѣ бѣхѫ лѣяны. 34 И *имаше* четыри рамена въ четыри-тѣ ѫгла на всякѫ подставѫ: и рамена-та бѣхѫ съдържаніе на подставѫ-тѫ. 35 И на връхъ-тъ на подставѫ-тѫ *имаше* кругло прѣпасаніе половинъ лакъть на высочинѫ: и на връхъ-тъ на подставѫ-тѫ устны-тѣ ѝ и краищници-тѣ ѝ *бѣхѫ* отъ неіѫ. 36 И на плочы-тѣ на устны-тѣ ѝ, и на краищницы-тѣ ѝ издълба херувимы, и львове, и финицы, съразмѣрно на всякѫ, и рѣсны наоколо. 37 Така направи десеть-тѣ подставы: всичкы-тѣ имахѫ исто-то лѣяніе, истѫ-тѫ мѣркѫ, исто-то начертаніе. 38 Направи още [п]десеть мѣдны омывалницы: всяка омывалница вмѣщаваше четыридесеть ваѳы: всяка омывалница бѣ четыри лакти: *и* връху всякѫ отъ десеть-тѣ подставы *тури ся* една омывалница. 39 И тури подставы-тѣ, петь отъ деснѫ-тѫ странѫ на домъ-тъ, и петь отъ лѣвѫ-тѫ странѫ на домъ-тъ: и тури море-то отъ деснѫ-тѫ странѫ на домъ-тъ, къмъ истокъ срещѫ южнѫ-тѫ странѫ.

40 И направи Хирамъ омывалницы-тѣ и лопаты-тѣ, и легены-тѣ. Така свърши Хирамъ да прави всичкы-тѣ дѣла, който направи царь Соломону за домъ-тъ Господень: 41 Два-та стълпа, и ядра-та на наглавія-та, които бѣхѫ на главѫ-тѫ на двата стълпа: и двѣ-тѣ [р]мрежы, за да покрыватъ двѣ-тѣ ядра на наглавія-та които бѣхѫ на главѫ-тѫ на стълпове-тѣ: 42 И четыристотинъ нарове за двѣ-тѣ мрежы, два реда нарове за всякѫ мрежѫ, за да покрыватъ двѣ-тѣ ядра на наглавія-та, които бѣхѫ връху стълпове-тѣ: 43 И десеть-тѣ подставы, и десеть-тѣ омывалницы връху подставы-тѣ: 44 И едно-то море, и 45 дванадесеть-тѣ вола подъ море-то: И [с]котлы-тѣ, и лопаты-тѣ, и легены-тѣ: а всичкы тѣзи съсѫди, които Хирамъ направи царь Соломону за домъ-тъ Господень, бѣхѫ отъ свѣтлѫ мѣдь. 46 [т]Въ поле-то на Іорданъ гы излѣя царь-тъ, въ земіѭ гли-

[и] Виж. 2 Лѣт. 3; 16. 4; 13. Іер. 52; 23.
[і] 2 Лѣт. 3; 17.
[к] Гл. 6; 3.
* Ще утвърди.
† Въ него сила.
[л] 4 Цар. 25; 13. 2 Лѣт. 4; 2. Іер. 52; 17.
[м] 2 Лѣт. 4; 3.
[н] 2 Лѣт. 4; 4, 5. Іер. 52; 20.
[о] Виж. 2 Лѣт. 4; 5.
[п] 2 Лѣт. 4; 6.
[р] Ст. 17; 18.
[с] Исх. 27; 3. 2 Лѣт. 4; 16.
[т] 2 Лѣт. 4; 17.

кянѫ, между [у] Сокхоѳъ и [ф] Цареѳанъ. 47 И Соломонъ остави всичкы-тѣ съсѫды *непрѣтеглены*, защото бѣхѫ твърдѣ много: тежина-та на мѣдь-тѫ не можеше да ся смѣтне.

48 И направи Соломонъ всичкы-тѣ съсѫды които бѣхѫ на домъ-тъ Господень, [х] златный-тъ олтарь, и [ц] златнѫ-тѫ трѫпезѫ, на коіѭто *ся полагахѫ* [ч] хлѣбове-тѣ на прѣдложеніе-то, 49 И светилницы-тѣ, петь отдесно, и петь отлѣво, прѣдъ давиръ-тъ, отъ чисто злато, и цвѣтія-та, и свѣтила-та, и клещи-тѣ отъ злато. 50 И чашы-тѣ, и щипцы-тѣ, и легены-тѣ, и темянницы-тѣ, и кадилницы-тѣ отъ чисто злато, и резета-та отъ злато, за двери-тѣ на най вѫтрѣшный-тъ домъ, святая святыхъ, *и* за двери-тѣ на домъ-тъ, на храмъ-тъ.

51 И свърши ся всичко-то дѣло, което направи царь Соломонъ за домъ-тъ Господень. И внесе Соломонъ [ш] посвященія-та на Давида отца си: сребро-то, и злато-то, и съсѫды-тѣ положи въ съкровища-та на домъ-тъ Господень.

ГЛАВА 8.

1 Тогазь [а] събра Соломонъ при себе си въ Іерусалимъ старѣйшины-тѣ Израилевы, и всичкы-тѣ началницы на племена-та, началницы-тѣ на отечествія-та на Израилевы-тѣ сынове, [б] за да възнесѫтъ ковчегъ-тъ на завѣтъ-тъ Господень, [в] отъ Давидовъ-тъ градъ, който е Сіонъ.

2 И събрахѫ ся всичкы-тѣ Израилеви мѫжіе при царь Соломона [г] на праздникъ-тъ въ мѣсецъ Еѳанимъ, който е седмый мѣсецъ. 3 И дойдохѫ всичкы-тѣ старѣйшины Израилеви, и священници-тѣ [д] дигнѫхѫ ковчегъ-тъ. 4 И възнесохѫ ковчегъ-тъ Господень, и [е] скиніѭ-тѫ на събраніе-то, и всичкы-тѣ святы съсѫды, които бѣхѫ въ скиніѭ-тѫ: священници-тѣ и Левити-тѣ гы възнесохѫ. 5 И царь Соломонъ, и всичко-то събраніе на Израиля, които ся бѣхѫ събрали при него, бѣхѫ съ него, прѣдъ ковчегъ-тъ, и [ж] жертвувахѫ овцы и говеда, *толкозь* много, щото не бѣ възможно да ся смѣтнѫтъ *и* да ся изброятъ. 6 И [з] внесохѫ священници-тѣ ковчегъ-тъ на завѣтъ-тъ Господень [и] на мѣсто-то му, въ давиръ-тъ на домъ-тъ, въ святая святыхъ, отъ долѣ [і] подъ крыла-та на херувимы-тѣ. 7 Защото херувими-тѣ бѣхѫ распрострѣли крыла надъ мѣсто-то на ковчегъ-тъ, и херувими-тѣ покрывахѫ ковчегъ-тъ и върлины-тѣ му отгорѣ. 8 И [к] истеглихѫ върлины-тѣ та ся виждахѫ краища-та на върлины-тѣ отъ свято-то *мѣсто* прѣдъ давиръ-тъ, но извънъ не ся виждахѫ: и тамъ сѫ дори до днесь. 9 [л] Нѣмаше въ ковчегъ-тъ друго [м] освѣнъ двѣ-тѣ каменны плочы, които [н] Моисей положи тамъ въ Хоривъ, [о] дѣто Господь направи завѣтъ съ Израилевы-тѣ сынове, когато излѣзохѫ изъ Египетскѫ-тѫ земіѭ.

10 И като излѣзохѫ священници-тѣ изъ святилище-то, [п] облакъ-тъ испълни домъ-тъ Господень: 11 И не можахѫ священници-тѣ да застанѫтъ за да служатъ, отъ облакъ-тъ; защото слава-та Господня испълни домъ-тъ Господень.

12 [р] Тогазь говорѝ Соломонъ: Господь рече че ще обитава [с] въ мракъ: 13 [т] Съградихъ ти домъ за обитаніе, [у] мѣсто за да обитавашь вѣчно. 14 И обърнѫ царь-тъ лице-то си, [ф] та благослови всичко-то Израилево събраніе: И всичко-то Израилево събраніе стоеше. 15 И рече: [х] Благословенъ Господь Богъ Израилевъ, който съврши чрѣзъ рѫкѫ-тѫ си онова [ц] което говорѝ съ уста-та си на Давида отца ми, и рече: 16 [ч] Отъ който день изведохъ людіе-тѣ си Израиля изъ Египетъ, не избрахъ отъ всичкы-тѣ Израилевы племена ни единъ градъ за да ся съгради домъ, [ш] щото да е име-то ми тамъ; но избрахъ [щ] Давида, за да е надъ людіе-тѣ ми Израиля. 17 И [ъ] дойде въ сърдце-то на Давида отца ми да съгради домъ на име-то на Господа Бога Израилева. 18 [ы] Но Господь рече на Давида отца ми: Понеже дойде въ сърдце-то ти да съградишь домъ на име-то ми, добрѣ си направилъ че е дошло *това* въ сърдце-то ти; 19 Ты обаче [ь] нѣма да съградишь домъ-тъ; но сынъ ти, който ще излѣзе изъ чрѣсла-та ти, той ще съгради домъ-тъ на име-то ми. 20 Господь прочее испълни слово-то си, което говори: и азъ възстанѫхъ вмѣсто Давида отца си, и сѣднѫхъ на Израилевъ-тъ прѣстолъ, [ѣ] както говорѝ Господь, и съградихъ домъ-тъ на име-то на Господа Бога Израилева. 21 И приготвихъ тамъ мѣсто за ковчегъ-тъ, въ който е [ю] завѣтъ-тъ Господень, когато направи съ отцы-тѣ ни, когато гы изведе изъ Египетскѫ-тѫ земіѭ.

у Быт. 33; 17.
ф Іис. Нав. 3; 16.
х Исх. 37; 25 и дрг.
ц Исх. 37; 10 и дрг.
ч Исх. 25; 30. Лев. 24; 5—8.
ш 2 Цар. 8; 11. 2 Лѣт. 5; 1.

—

а 2 Лѣт. 5; 2.
б 2 Цар. 6; 17.
в 2 Цар. 5; 7, 9. 6; 12, 16.
г Лев. 23; 34. 2 Лѣт. 7; 8.
д Числ. 4; 15. Втор. 31; 9. Іис. Нав. 3; 3, 6. 1 Лѣт. 15; 14, 15.
е Гл. 3; 4. 2 Лѣт. 1; 3.
ж 2 Цар. 6; 13.
з 2 Цар. 6; 17.
и Исх. 26; 33, 34. Гл. 6; 19.
і Гл. 6; 27.
к Исх. 25; 14, 15.
л Исх. 25; 21. Втор. 10; 2.
м Втор. 10; 5. Евр. 9; 4.
н Исх. 40; 20.
о Ст. 21. Исх. 34; 27, 28. Втор. 4; 13.
п Исх. 40; 34, 35. 2 Лѣт. 5; 13, 14. 7; 2.
р 2 Лѣт. 6; 1 и дрг.
с Лев. 16; 2. Псал. 18; 11. 97; 2.
т 2 Цар. 7; 13.
у Псал. 132; 14.
ф 2 Цар. 6; 18.
х Лук. 1; 68.
ц 2 Цар. 7; 5, 25.
ч 2 Цар. 7; 6. 2 Лѣт. 6; 5 и дрг.
ш Ст. 29. Втор. 12; 11.
щ 1 Цар. 16; 1. 2 Цар. 7; 8. 1 Лѣт. 28; 4.
ъ 2 Цар. 7; 2. 1 Лѣт. 17; 1.
ы 2 Лѣт. 6; 8, 9.
ь 2 Цар. 7; 5, 12, 13. Гл. 5; 3, 5.
ѣ 1 Лѣт. 28; 5, 6.
ю Ст. 9. Втор. 31; 26.

22 И застанѫ Соломонъ [я]прѣдъ олтарь-тъ Господенъ, прѣдъ всичко-то Израилево събраніе, и [ж]распрострѣ рѫцѣ-тѣ си къмъ небе-то, 23 И рече: Господи Боже Израилевъ, [ѭ]нѣма Богъ подобенъ тебѣ, на небе-то горѣ, и на земіѭ-тѫ долу, [а]ты който пазишь завѣтъ-тъ и милость-тѫ къмъ рабы-тѣ си, [б]които ходятъ прѣдъ тебе съсъ всичко-то си сърдце; 24 Ты който си упазилъ къмъ рабъ-тъ си Давида отца ми това което му си говорилъ; и говорилъ си съ уста-та си, и съвършилъ съ рѫкѫ-тѫ си, както въ тойзи день. 25 И сега, Господи Боже Израилевъ, упази къмъ рабъ-тъ си Давида отца ми онова което си говорилъ ты нему, и реклъ: [в]Нѣма да ти оскудѣе мѫжъ който да сѣди прѣдъ мене на Израилевъ-тъ прѣстолъ, само ако внимаіѫтъ синове-тѣ ти въ пѫть-тъ си, за да ходятъ прѣдъ мене, както ты ходи прѣдъ мене. 26 [г]Сега прочее, Боже Израилевъ, нека ся утвърди, моліѭ, слово-то ти, което говори ты на рабъ-тъ си Давида отца ми.

27 Но [д]ще обитава ли наистинѫ Богъ на земіѭ-тѫ? ето, небе-то [е]и небе-то на небеса-та не сѫ доволны да тя вмѣстятъ: колко по малко тойзи домъ, който съградихъ! 28 Но пригледни къмъ молитвѫ-тѫ на рабъ-тъ си, и къмъ моленіе-то му, Господи Боже мой, щото да послушашь выканіе-то и молитвѫ-тѫ, съ коіѭто рабъ-тъ ти ся моли прѣдъ тебе днесь: 29 За да сѫ очи-тѣ ти нощя и деня отворены къмъ тойзи домъ, къмъ мѣсто-то за което ты рече: [ж]Име-то ми ще бѫде тамъ: за да слушашь молитвѫ-тѫ, съ коіѭто рабъ-тъ ти ся моли на това мѣсто. 30 И [и]слушай моленіе-то на рабъ-тъ си, и на людіе-тѣ си Израиля, когато ся молятъ на това мѣсто: и слушай ты отъ мѣсто-то на обиталище-то си, отъ небе-то: и като слушашь, бывай милостивъ.

31 Ако съгрѣши нѣкой человѣкъ на ближній-тъ си, [і]и *ближній-тъ* поиска клѣтвѫ отъ него за да направи да ся закьлне, и клѣтва-та дойде прѣдъ олтарь-тъ ти въ тойзи домъ, 32 Тогазь послушай ты отъ небе-то, и подѣйствувай, и направи сѫдъ на рабы-тѣ си, [к]и осѫждай беззаконный-тъ, щото да върнешь вързъ главѫ-тѫ му дѣяніе-то му, а оправдай праведный-тъ, да му отдадешь споредъ правдѫ-тѫ му.

33 [л]Когато людіе-тѣ ти Израиль бѫдѫтъ ударени прѣдъ непріятеля, защото сѫ ти съгрѣшили, [м]и ся върнѫтъ къмъ тебе, та прославятъ име-то ти, и направятъ молитвѫ, и ся помолятъ прѣдъ тебе въ тойзи домъ, 34 Тогазь ты послушай отъ небе-то, и прости грѣхъ-тъ на людіе-тѣ си Израиля, и възвърни гы въ земіѭ-тѫ, коіѭто си далъ на отцы-тѣ имъ.

35 [н]Когато ся небе-то затвори, та не става дъждь, защото сѫ ти съгрѣшили, ако ся помолятъ на това мѣсто и прославятъ име-то ти, и ся обърнѫтъ отъ грѣхове-тѣ си, като гы смиришь; 36 Тогазь ты послушай отъ небе-то, и прости грѣхъ-тъ на рабы-тѣ си, и на людіе-тѣ си Израиля, [о]и покажи имъ благый-тъ [п]пѫть въ който трѣбва да ходятъ, и дай дъждь на земіѭ-тѫ си, коіѭто си далъ на людіе-тѣ си за наслѣдіе.

37 [р]Гладъ ако стане въ земіѭ-тѫ, моръ ако стане, вѣтротлѣніе, ръжда, скакалци, или гѫсеницы ако станѫтъ, непріятель-тъ имъ ако гы обсади въ мѣсто-то на обитаніе-то имъ, каквагодѣ язва, каквагодѣ болесть *ако стане*, 38 Всякѫ молитвѫ, всяко моленіе що быва отъ всякой человѣкъ, отъ всичкы-тѣ ти людіе Израиля, когато познае всякой ранѫ-тѫ на сърдце-то си, и простре рѫцѣ-тѣ си къмъ тойзи домъ; 39 Тогазь ты послушай отъ небе-то, отъ мѣсто-то на обитаніе-то си, и прости, и подѣйствувай, та дай всякому споредъ всичкы-тѣ му пѫтища, както [с]познавашь сърдце-то му, защото ты, самъ ты познавашь сърдца-та на всичкы-тѣ человѣческы синове; 40 [т]За да ти ся боятъ въ всичкы-тѣ дни колкото живѣіѫтъ по лице-то на земіѭ-тѫ, коіѭто си далъ на отцы-тѣ ни.

41 И чужденецъ-тъ още, който не е отъ людіе-тѣ ти Израиля, но иде отъ далечнѫ земіѭ заради име-то ти, 42 (Защото ще чуіѫтъ велико-то твое име, [у]и държавнѫ-тѫ твоіѭ рѫкѫ, и распрострѣнѫ-тѫ ти мышцѫ,) когато дойде та ся помоли въ тойзи домъ, 43 Ты послушай отъ небе-то, отъ мѣсто-то на обитаніе-то си, и подѣйствувай въ всичко за което чужденецъ-тъ тя призове: [ф]за да познаіѫтъ всичкы-тѣ людіе на земіѭ-тѫ име-то ти, [х]да ти ся боятъ, както людіе-тѣ ти Израиль: и да познаіѫтъ че твое-то име ся призова връху тойзи домъ, който съградихъ.

44 Когато людіе-тѣ ти излѣзнѫтъ на бой противъ непріятели-тѣ си, дѣто гы проводишь, и ся помолятъ Господу, къмъ странѫ-тѫ на градъ-тъ който ты избра, и домъ-тъ който съградихъ на твое-то име,

---

я 2 Лѣт. 6; 12 и дрг.
ж Исх. 9; 33. Ездр. 9; 5. Иса. 1; 15.
ѭ Исх. 15; 11. 2 Цар. 7; 22.
а Втор. 7; 9. Неем. 1; 5. Дан. 9; 4.
б Быт. 17; 1. Гл. 3; 6. 4 Цар. 20; 3.
в Гл. 2; 4. 2 Цар. 7; 12, 16.
г 2 Цар. 7; 25.
д 2 Лѣт. 2; 6. Иса. 66; 1. Іер. 23; 24. Дѣян. 7; 49. 17; 24.
е 2 Кор. 12; 2.
ж Втор. 12; 11.
и 2 Лѣт. 20; 9. Неем. 1; 6.
і Исх. 22; 11.
к Втор. 25; 1.
л Лев. 26; 17. Втор. 28; 25.
м Лев. 26; 39, 40. Неем. 1; 9.
н Лев. 26; 19. Втор. 28; 23.
о Псал. 25; 4. 27; 11. 94; 12. 143; 8.
п 1 Цар. 12; 23.
р Лев. 26; 16, 25, 26. Втор. 28; 21, 22, 27, 38, 42, 52. 2 Лѣт. 20; 9.
с 1 Цар. 16; 7. 1 Лѣт. 28; 9. Псал. 11; 4. Іер. 17; 10. Дѣян. 1; 24.
т Псал. 130: 4.
у Втор. 3; 24.
ф 1 Цар. 17; 46. 4 Цар. 19; 19. Псал. 67; 2.
х Псал. 102; 15.

45 Тогазь послушай отъ небе-то молитвѫ-тѫ имъ, и моленіе-то имъ, и защити право-то имъ.
46 Когато ти съгрѣшатъ, (защото [ц]никой человѣкъ не е безгрѣшенъ,) и имъ ся разгнѣвашь, та гы прѣдадешь на неприятеля, и плѣнители-тѣ имъ гы заведѫтъ плѣнницы [ч]въ земѭ-тѫ на неприятеля, далечь или близу,
47 И [ш]дойдѫтъ въ себе си въ земѭ-тѫ, дѣто сѫ отведени плѣнници, та ся обърнѫтъ, и ся помолятъ тебѣ въ земѭ-тѫ на онѣзи които сѫ гы заплѣнили, и рекѫтъ: [щ]Съгрѣшихмы, беззаконновахмы, неправдовахмы,
48 И [ъ]ся обърнѫтъ къмъ тебе съсъ всичко-то си сърдце, и съсъ всичкѫ-тѫ си душѫ, въ земѭ-тѫ на неприятели-тѣ си които сѫ гы заплѣнили, и [ы]ся помолятъ тебѣ къмъ земѭ-тѫ си, коѭто си далъ на отцы-тѣ имъ, къмъ градъ-тъ който си избралъ, и къмъ домъ-тъ който съградихъ на име-то ти;
49 Тогазь послушай отъ небе-то, отъ мѣсто-то на обитаніе-то си, молитвѫ-тѫ имъ, и моленіе-то имъ, и защити право-то имъ.
50 И прости на людіе-тѣ си, които сѫ ти съгрѣшили, и *остави* всичкы-тѣ имъ прѣстѫпленія, чрѣзъ които станѫхѫ прѣстѫпници противъ тебе, и [ь]прѣклони въ милость къмъ тѣхъ тѣзи които сѫ гы плѣнили, за да гы милуватъ;
51 Защото [ѣ]тѣ сѫ людіе твои, и наслѣдіе твое сѫ, които си извелъ ты изъ Египетъ, [ю]отъ срѣдъ желѣзнѫ-тѫ пещь.
52 Нека сѫ прочее очи-тѣ ти отворены къмъ моленіе-то на рабъ-тъ ти и къмъ моленіе-то на людіе-тѣ ти Израиля, за да гы послушувашь за каквото тя призовѫтъ:
53 Защото ты гы отлѫчи отъ всичкы-тѣ народы на земѭ-тѫ, за *да сѫ* наслѣдіе твое, [я]както говори ты чрѣзъ рѫкѫ-тѫ на Моисея рабъ-тъ си, когато изведе отцы-тѣ ни изъ Египетъ, Господи Іеова.

54 И като свърши Соломонъ да прави всичкѫ-тѫ тѫзи молитвѫ и това моленіе къмъ Господа, станѫ отъ прѣдъ олтарь-тъ Господень, дѣто бѣ колѣничилъ съ рѫцѣ прострѣны къмъ небе-то.
55 И застанѫ, [ѫ]та благослови всичко-то събраніе на Израиля съ голѣмъ гласъ, и
56 рече: Благословенъ Господь, който даде упокоеніе на людіе-тѣ си Израиля, по всичко колкото ся обѣща: [ѭ]не паднѫ нито едно отъ всичкы-тѣ добры слова, които говорй чрѣзъ рѫкѫ-тѫ на Моисея рабъ-тъ си.
57 Дано бѫде Господь Богъ нашъ съ насъ, както бѣ съ отцы-тѣ ни, [а]да ны не остави, нито да ны отхвърли!
58 Да [б]прѣклони сърдца-та ни къмъ себе си, щото да ходимъ по всичкы-тѣ му пѫтища, и да пазимъ заповѣди-тѣ му, и повелѣнія-та му, и сѫдбы-тѣ му, които заповѣда на отцы-тѣ ни!
59 И тѣзи мои думы, съ които ся помолихъ прѣдъ Господа, да сѫ деня и нощя близу при Господа Бога нашего, за да защити право-то на рабъ-тъ си, и право-то на людіе-тѣ си Израиля, споредъ нуждѫ-тѫ на всякой день:
60 [в]За да познаѭтъ всичкы-тѣ народи на земѭ-тѫ, че [г]Іеова той е Богъ, нѣма другъ.
61 [д]Нека прочее бѫде сърдце-то ви съвършенно къмъ Господа Бога нашего, за да ходите въ повелѣнія-та му, и да съхранявате заповѣди-тѣ му както въ тойзи день.

62 И [е]царь-тъ, и всичкый Израиль съ него, и принесохѫ жертвы прѣдъ Господа.
63 И пожрѣ Соломонъ примирителны жертвы, които принесе Господу, двадесеть и двѣ тысящы говеда, и сто и двадесеть тысящы овцы. Така обновихѫ домъ-тъ Господень царь-тъ и всичкы-тѣ Израилеви сынове.
64 [ж]Въ истый-тъ день освяти царь-тъ срѣдѫ-тѫ на дворъ-тъ, който е къмъ лице-то на домъ-тъ Господень; защото тамъ принесе всесъжженіе-то, и хлѣбно-то приношеніе, и тлъстинѫ-тѫ на примирителны-тѣ приношенія; понеже [з]мѣдный-тъ олтарь, който бѣ прѣдъ Господа, бѣ малъкъ за да вмѣсти всесъжженіе-то, и хлѣбно-то приношеніе, и тлъстинѫ-тѫ на примирителны-тѣ приношенія.
65 И въ онова врѣме направи Соломонъ [и]праздникъ-тъ, и всичкый Израиль съ него, съборъ голѣмъ, [і]отъ входъ-тъ Емаѳъ, дори [к]до Египетскый-тъ потокъ, прѣдъ Господа Бога нашего, седмь дни, и [л]седмь дни, четыринадесеть дни.
66 [м]Въ осмый-тъ день отпустнѫ людіе-тѣ: и благословихѫ царь-тъ, и отидохѫ си въ шатры-тѣ си съ радостно и весело сърдце, за всичко-то добро което Господь направи на Давида рабъ-тъ си, и на Израиля людіе-тѣ си.

ГЛАВА 9.

1 И [а]като свърши Соломонъ да гради домъ-тъ Господень, и [б]царскый-тъ домъ, и [в]всичко което желаеше Соломонъ да
2 направи, Яви ся Господь Соломону второй пѫть, [г]както му ся яви въ Гаваонъ.
3 И рече му Господь: [д]Чухъ молитвѫ-

[ц] 2 Лѣт. 6; 36. Прит. 20; 9. Еккл. 7; 20. Іак. 3; 2. 1 Іоан. 1; 8, 10.
[ч] Лев. 26; 34, 44. Втор. 28; 36, 64.
[ш] Лев. 26; 40.
[щ] Неем. 1; 6. Псал. 106; 6. Дан. 9; 5.
[ъ] Іер. 29; 12, 13, 14.
[ы] Дан. 6; 10.
[ь] Ездр. 7; 6. Псал. 106; 46. 4 Цар. 19; 19.
[ѣ] Втор. 9; 29. Неем. 1; 10.
[ю] Втор. 4; 20. Іер. 11; 4.
[я] Исх. 19; 5. Втор. 9; 26, 29. 14; 2.
[ѫ] 2 Цар. 6; 18.
[ѭ] Втор. 12; 10. Іис. Нав. 21; 45. 23; 14.
[а] Втор. 31; 6. Іис. Нав. 1; 5.
[б] Псал. 119; 36.
[в] Іис. Нав. 4; 24. 1 Цар. 17; 46. 4 Цар. 19; 19.
[г] Втор. 4; 35, 39.
[д] Гл. 11; 4. 15; 3, 14. 4 Цар. 20; 3.
[е] 2 Лѣт. 7; 4 и дрг.
[ж] 2 Лѣт. 7; 7.
[з] 2 Лѣт. 4; 1.
[и] Ст. 2. Лев. 23; 34.
[і] Числ. 34; 8. Іис. Нав. 13; 5. Сѫд. 3; 3. 4 Цар. 14; 25.
[к] Быт. 15; 18. Числ. 34; 5.
[л] 2 Лѣт. 7; 8.
[м] 2 Лѣт. 7; 9, 10.

—

[а] 2 Лѣт. 7; 11 и дрг.
[б] Гл. 7; 1.
[в] 2 Лѣт. 8; 6.
[г] Гл. 3; 5.
[д] 4 Цар. 20; 5. Псал. 10; 17.

тѫ ти и моленіе-то ти, съ което ся помоли ты прѣдъ мене. Освятихъ тойзи домъ, който ты съгради, [е]за да турѭ тамъ име-то си въ вѣкъ; и [ж]ще бѫдѫтъ очи-тѣ ми и сърдце-то ми тамъ за всегда. 4 И ты [з]ако ходишь прѣдъ мене, [и]както ходи Давидъ отецъ ти, съ цѣло сърдце, и съ правотѫ, щото да правишь по всичко което ти заповѣдахъ, да съхраняваш 5 повелѣнія-та ми и сѫдбы-тѣ ми; Тогазь ще утвърдѭ прѣстолъ-тъ на царство-то ти надъ Израиля въ вѣкъ, [і]както ся обѣщахъ на Давида отца ти, и рѣкохъ: Нѣма да ти оскудѣе мѫжъ отъ върху 6 прѣстолъ-тъ Израилевъ. [к]Ако нѣкога ся уклоните отъ мене, вы или чада-та ви, и не упазите заповѣди-тѣ ми, повелѣнія-та ми които положихъ прѣдъ васъ, но отидете та послужите на другы богове, и 7 имъ ся поклоните, [л]Тогазь ще искоренѭ Израиля отъ лице-то на земѭ-тѫ коѭто имъ дадохъ: и тойзи домъ, който освятихъ [м]за име-то си, ще отхвърлѭ отъ лице-то си: и [н]Израиль ще бѫде въ притчѫ и въ поруганіе, между всичкы-тѣ на- 8 роды. А [о]за тойзи домъ, *който* станѫ толкозь высокъ, всякой който минува по край него ще остане зачуденъ и ще подсвирнува: и ще говорятъ: [п]Защо Господь направи така на тѫзь земѭ, и на тойзи 9 домъ? И ще отговарятъ: Понеже оставихѫ Господа Бога своего, който изведе отцы-тѣ имъ изъ Египетскѫ-тѫ земѭ, та ся прилѣпихѫ при другы богове, и имъ ся поклонихѫ и имъ послужихѫ, за това Господь наведе на тѣхъ всичко това зло.

10 И [р]въ свършъкъ-тъ на двадесеть-тѣ години, въ който Соломонъ съгради два-та дома, домъ-тъ Господенъ, и царскый-тъ 11 домъ, (А [с]Хирамъ Тирскый-тъ царь бѣ помогнѫлъ Соломону съ кедровы дърва, и съ елховы дърва, и съсъ злато, споредъ всичко-то му желаніе,) тогазь царь Соломонъ даде на Хирама двадесеть гра- 12 да въ Галилейскѫ-тѫ земѭ. И излѣзе Хирамъ отъ Тиръ за да види градове-тѣ, които му даде Соломонъ: и не му ся 13 видѣхѫ угодни. И рече: Що сѫ тѣзи градове които ми си далъ, брате? [т]И нарече гы земѭ Хавулъ дори до тойзи 14 день: И проводи Хирамъ на царя сто и двадесеть таланта злато.

15 А тая е причина-та [у]на дань-тѫ, коѭто тури царь Соломонъ; за да съгради домъ-тъ Господенъ, и домъ-тъ си, и [ф]Милло, и стѣнѫ-тѫ на Іерусалимъ, и [х]Асоръ, 16 и [ц]Магеддонъ, и [ч]Гезеръ. *Защото* Фараонъ Египетскый царь бѣ възлѣзлъ и обладалъ Гезеръ, и изгорилъ го бѣ съ огнь, и [ш]убилъ бѣ Ханаанцы-тѣ които живѣехѫ въ градъ-тъ, и далъ го бѣ даръ на 17 дъщерѭ си, Соломоновѫ-тѫ женѫ. И съгради Соломонъ Гезеръ, и долный-тъ 18 [щ]Веѳоронъ, И [ѕ]Ваалаѳъ, и Ѳадморъ въ 19 пустынѭ-тѫ на земѭ-тѫ, И всичкы-тѣ градове на житницы-тѣ които имаше Соломонъ, и [ы]градове-тѣ на колесницы-тѣ, и градове-тѣ на конницы-тѣ, и [ь]все що пожела Соломонъ да съгради въ Іерусалимъ, и въ Ливанъ, и въ всичкѫ-тѫ зе- 20 мѭ на царство-то си. *И* [ѣ]всичкы-тѣ людіе които останѫхѫ отъ Аморрейцы-тѣ, Хеттейцы-тѣ. Ферезейцы-тѣ, Евейцы-тѣ, и Іевусейцы-тѣ, които не бѣхѫ отъ Изра- 21 илевы-тѣ синове, Чада-та на онѣзи [ю]които останѫхѫ въ земѭ-тѫ, [я]*и* които Израилеви-тѣ синове не могохѫ да истрѣбятъ, [ѫ]тѣхъ Соломонъ направи рабы 22 [іѫ]подданны дори до тойзи день. А отъ Израилевы-тѣ синове Соломонъ [а]не направи никого рабъ; защото бѣхѫ мѫжіе ратници, и негови слугы, и негови князове, и негови чиноначалници, и началници, на колесницы-тѣ му и на конни- 23 цы-тѣ му. А началници-тѣ на тѣзи които настояваха надъ дѣла-та на Соломона, бѣхѫ [б]петстотинъ и петдесеть, и началствувахѫ надъ людіе-тѣ които работѣхѫ въ дѣла-та.

24 А [в]дъщеря-та на Фараона възлѣзе отъ Давидовъ-тъ градъ [г]въ домъ-тъ си, който съгради *Соломонъ* за неѭ: [д]тогазь той съгради Милло.

25 И [е]принесе Соломонъ три пѫти въ годинѫ-тѫ всесъжженія и примирителны приношенія на олтарь-тъ който съгради Господу, и кадѣше върху онзи *олтарь* който бѣ прѣдъ Господа: така свърши домъ-тъ.

26 [ж]И направи царь Соломонъ кораби въ [з]Есіонъ-гаверъ, който е при Елоѳъ, на устіе-то на Червено-то море, въ земѭ- 27 тѫ Едомъ. [и]И прати Хирамъ въ кораби-тѣ отъ рабы-тѣ си искусны по море-то 28 корабницы, съсъ Соломоновы-тѣ рабы. И отидохѫ [і]въ Офиръ, та зѣхѫ отъ тамъ

[е] Гл. 8; 29.
[ж] Втор. 11; 12.
[з] Быт. 17; 1.
[и] Гл. 11; 4, 6, 38. 14; 8. 15; 5.
[і] 2 Цар. 7; 12, 16. Гл. 2; 4. 6; 12. 1 Лѣт. 22; 10. Псал. 132; 12.
[к] 2 Цар. 7; 14. 2 Лѣт. 7; 19, 20. Псал. 89; 30 и дрг.
[л] Втор. 4; 26. 4 Цар. 17; 23. 25; 21.
[м] Іер. 7; 14.
[н] Втор. 28; 37. Псал. 44; 14.
[о] 2 Лѣт. 7; 21.
[п] Втор. 29; 24, 25, 26. Іер. 22; 8, 9.
[р] Гл. 6; 37, 38. 7; 1. 2 Лѣт. 8; 1.
[с] 2 Лѣт. 8; 2.
[т] Іис. Нав. 19; 27.
[у] Гл. 5; 13.
[ф] Ст. 24. 2 Цар. 5; 9.
[х] Іис. Нав. 19; 36.
[ц] Іис. Нав. 17; 11.
[ч] Іис. Нав. 16; 10. Сѫд. 1; 29.
[ш] Іис. Нав. 16; 10.
[щ] Іис. Нав. 16; 3. 21; 22. 2 Лѣт. 8; 5.
[ѕ] Іис. Нав. 19; 44. 2 Лѣт. 8; 4, 6 и дрг.
[ы] Гл. 4; 26.
[ь] Ст. 1.
[ѣ] 2 Лѣт. 8; 7 и дрг.
[ю] Сѫд. 1; 21, 27, 29. 3; 1.
[я] Іис. Нав. 15; 63. 17; 12.
[ѫ] Сѫд. 1; 28.
[іѫ] Виж. Быт. 9; 25, 26. Ездр. 2; 55, 58. Неем. 7; 57. 11; 3.
[а] Лев. 25; 39.
[б] Виж. 2 Лѣт. 8; 10.
[в] Гл. 3; 1. 2 Лѣт. 8; 11.
[г] Гл. 7; 8.
[д] 2 Цар. 5; 9. Гл. 11; 27. 2 Лѣт. 32; 5.
[е] 2 Лѣт. 8; 12, 13, 16.
[ж] 2 Лѣт. 8; 17, 18.
[з] Числ. 33; 35. Втор. 2; 8. Гл. 22; 49.
[и] Гл. 10; 11.
[і] Іов. 22; 24.

четыристотинъ и двадесеть таланта злато, и донесохѫ *го* на царь Соломона.

ГЛАВА 10.

1 И [а]като чу *Савска-та царица слухъ-тъ Соломоновъ, за име-то Господне, дойде [б]за да го искуси съ гатанкы. 2 И дойде въ Іерусалимъ съ едно твърдѣ голѣмо множество, съ камилы натоварены съ ароматы, и съ твърдѣ много злато, и съ многоцѣнны каменіе: и като дойде при Соломона, говори съ него за всичко що имаше на сърдце-то си. 3 И истълкува ѝ Соломонъ всичкы-тѣ ѝ въпросы: не быде нищо скрыто отъ царя което да не ѝ истълкува. 4 И като видѣ Савска-та царица всичкѫ-тѫ Соломоновѫ мудрость, и домъ-тъ който съгради, 5 И ястія-та на трапезѫ-тѫ му, и сѣданіе-то на рабы-тѣ му, и стояніе-то на служители-тѣ му, и облѣкло-то имъ, и виночерпчіи-тѣ му, [в]и възлѣзваніе-то съ което възлѣзваше въ домъ-тъ Господень, не останѫ духъ въ неѭ: 6 И рече на царя: Истинны сѫ думы-тѣ които чухъ въ земѭ-тѫ си, за твое-то 7 състояніе и за мудрость-тѫ ти. Но не вѣрувахъ на тѣзи думы, додѣ дойдохъ, и очи-тѣ ми видѣхѫ: и ето, нити половина-та не бѣше ми извѣстено: мудрость-та ти и благоденствіе-то ти надминуватъ 8 слухъ-тъ който чухъ: [г]Блажени мѫжіе-тѣ ти, блажени раби-тѣ ти, тѣзи които стоятъ всякога прѣдъ тебе, та слушатъ 9 мудрость-тѫ ти. Нека бѫде [д]благословенъ Господь Богъ твой, който благоволи за тебе да тя тури на Израилевъ-тъ прѣстолъ. Понеже Господь възлюби въ вѣкъ Израиля, заради това тя постави 10 царь, [е]за да правишь сѫдъ и правдѫ. И [ж]даде на царя сто и двадесеть таланта злато, и твърдѣ много ароматы, и многоцѣнны каменіе: не дойде вече толко изобиліе отъ ароматы, колкото онѣзи които Савска-та царица даде на царь Соломона.

11 [з]Още и кораби-тѣ на Хирама, които донесохѫ злато отъ Офиръ, донесохѫ отъ Офиръ и голѣмо множество алмуговы 12 дърва, и многоцѣнны каменіе. И [и]направи царь-тъ отъ алмуговы-тѣ дърва перила въ домъ-тъ Господень, и въ царскый-тъ домъ, и китары и псалтири за пѣвцы-тѣ: таквызь алмуговы [і]дърва не бѣхѫ дохождали нито бѣхѫ ся являвали до 13 тойзи день. И даде царь Соломонъ на Савскѫ-тѫ царицѫ всичко що желаеше, каквото поиска, освѣнь онова което ѝ даде отъ волѭ-тѫ си царь Соломонъ. И върнѫ ся та си отиде въ своѭ-тѫ си земѭ, тя и раби-тѣ ѝ.

14 А тежина-та на злато-то, което дохождаше на Соломона всякѫ годинѫ, бѣше шестстотинъ и шестдесеть и шесть та- 15 ланта злато, Освѣнь онова което *събираше* отъ купцы-тѣ, и отъ товары-тѣ на търговцы-тѣ, и [к]отъ всичкы-тѣ Арабскы царіе, и отъ войводы-тѣ на земѭ-тѫ.

16 И направи царь Соломонъ двѣстѣ щита отъ ковано злато: шестстотинъ *сикли* 17 злато ся иждивяваше за всякой щитъ; И [л]триста щитчета отъ ковано злато: три литры злато ся иждивявахѫ за всяко щитче: и тури гы царь-тъ [м]въ домъ-тъ на Ливанскѫ-тѫ дѫбравѫ.

18 [н]Направи още царь-тъ великъ слоновенъ прѣстолъ, и позлати го съ чисто 19 злато. И прѣстолъ-тъ имаше шесть стѫпала, и върхъ-тъ на прѣстолъ-тъ бѣше кругль отзадѣ, и мышцы отъ тукъ и отъ тукъ на сѣдалище-то, и два льва стоехѫ 20 отъ страны-тѣ на мышцы-тѣ. А върху шесть-тѣ стѫпала, тамъ стоехѫ дванадесеть льва отъ тукъ и отъ тукъ: таквозь 21 не ся е направило въ никое царство. И [о]всичкы-тѣ съсѫди за питіе на царь Соломона бѣхѫ златни, и всичкы-тѣ съсѫди въ домъ-тъ на Ливанскѫ-тѫ дѫбравѫ отъ чисто злато: ни единъ отъ сребро: *сребро-то* ся вмѣняваше за нищо въ дни- 22 тѣ на Соломона. Защото имаше царь-тъ на море-то [п]Өарсійскы кораби съ кораби-тѣ на Хирама: еднаждь въ три годины дохождахѫ кораби-тѣ отъ Өарсисъ, та доносѣхѫ злато и сребро, слоновы зѫбы, и обезяны, и пауны.

23 И [р]възвеличи ся царь Соломонъ повече отъ всичкы-тѣ земны царіе съ богатство 24 и прѣмудрость. И всичка-та земя търсѣше Соломоново-то лице, за да чуѭтъ мудрость-тѫ му, коѭто Богъ даде въ сърд- 25 це-то му. И доносѣхѫ всякой отъ тѣхъ даръ-тъ си, сребърны съсѫды, и златны съсѫды, и облѣкла, и орѫжія, и ароматы, коніе и мьскы, всякѫ годинѫ.

26 И [с]събра Соломонъ колесницы и конницы: и имаше тысящѫ и четыристотинъ колесницы, и дванадесеть тысящы конницы, които тури въ градове-тѣ на колесницы-тѣ, и при царя въ Іерусалимъ.

27 И [т]направи царь-тъ въ Іерусалимъ сребро-то като каменіе, и кедры-тѣ направи като черницы-тѣ въ поле-то, по 28 множество-то. И [у]за Соломона извозвахѫ коніе изъ Египетъ: и керванъ отъ царскы търговцы земахѫ съ *опрѣдѣленѫ* цѣ-

[а] 2 Лѣт. 9; 1 и дрг. Мат. 12; 42. Лук. 11; 31. Евр. Шевска.
[б] Сѫд. 14; 12. Приг. 1; 6.
[в] 1 Лѣт. 26; 19.
[г] Приг. 8; 34.
[д] Гл. 5; 7.
[е] 2 Цар. 8; 15. Псал. 72; 2. Прит. 8; 15.
[ж] Псал. 72; 10, 15.
[з] Гл. 9; 27.
[и] 2 Лѣт. 9; 11.
[і] 2 Лѣт. 9; 10.
[к] 2 Лѣт. 9; 24. Псал. 72; 10.
[л] Гл. 14; 26.
[м] Гл. 7; 2.
[н] 2 Лѣт. 9; 27 и дрг.
[о] 2 Лѣт. 9; 20 и дрг.
[п] Быт. 10; 4. 2 Лѣт. 20; 36.
[р] Гл. 3; 12, 13. 4; 30.
[с] Втор. 17; 16. Гл. 4; 26. 2 Лѣт. 1; 14. 9; 25.
[т] 2 Лѣт. 1; 15—17.
[у] Втор. 17; 16. 2 Лѣт. 1; 16. 9; 28.

нж стада *коніе*. 29 А всяка колесница въсхождаше и исхождаше изъ Египетъ за шестстотинъ сребърны *сикли*, и всякой конь за сто и петдесеть: [ф]и така за всичкы-тѣ Хеттейскы царіе, и за Сирійскы-тѣ царіе, извозваніе-то ставаше чрѣзъ тѣхнж ржкж.

ГЛАВА 11.

1 А [а]възлюби царь Соломонъ освѣнь Фараоновж-тж дъщеріж, [б]много чужды жены, Моавкы, Аммонкы, Едомкы, Сидонкы, Хеттейкы: 2 Отъ народы-тѣ *за* които Господь рече на Израилевы-тѣ сынове: [в]Не влазѣте при тѣхъ, нито тѣ да влазятъ при васъ, за да не прѣклонятъ сърдца-та ви вслѣдъ богове-тѣ си. При тѣхъ Соломонъ ся прилѣпи съ раченіе. 3 И имаше седмстотинъ жены княгыни, и триста наложницы: и жены-тѣ му обърнжхж сърдце-то му; 4 Защото когато остарѣ Соломонъ, [г]жены-тѣ му обърнжхж сърдцето му вслѣдъ другы богове: и [д]сърдцето му не бѣше съвършенно съ Господа неговъ-тъ Богъ, [е]както сърдце-то на отца му Давида. 5 И ходи Соломонъ вслѣдъ [ж]Астартж, богыніж-тж на Сидонцы-тѣ, и вслѣдъ *Мелхома, мързость-тж на Аммонцы-тѣ. 6 И стори Соломонъ зло прѣдъ Господа, и не ходи съвършенно вслѣдъ Господа, както Давидъ отецъ му. 7 Тогазь [з]съгради Соломонъ высоко мѣсто на [и]Хамоса, мързость-тж на Моава, [і]въ горж-тж която е срещж Іерусалимъ, и на Молоха, мързость-тж на Аммоновы-тѣ сынове. 8 И така направи за всичкы-тѣ си чужды жены, които кадѣхж и жертвувахж на богове-тѣ си.

9 И разгнѣва ся Господь на Соломона, понеже [к]сърдце-то му ся отвърнж отъ Господа Бога Израилева, [л]който му ся яви два пжти, 10 Та [м]му заповѣда за това нѣщо, да не отхожда никакъ вслѣдъ другы богове; но той не упази онова, което Господь заповѣда. 11 За това рече Господь Соломону: Понеже ся намѣри това въ тебе, и ты не упази завѣтъ-тъ ми и повелѣнія-та ми, които ти заповѣдахъ, непрѣмѣнно [н]ще откжснж царство-то отъ тебе, и ще го дамъ на рабъ-тъ ти. 12 Но въ твои-тѣ дни не щж да направіж това заради Давида отца ти: отъ ржкж-тж на сына ти ще го откжснж. 13 [о]Не щж обаче да откжснж всичко-то царство: [п]едно племе ще дамъ на сына ти, заради Давида рабъ-тъ ми, и заради Іерусалимъ, [р]който избрахъ.

14 И [с]подигнж Господь противникъ на Соломона, Адада Едомянинъ-тъ: той бѣ отъ царско сѣме въ Едомъ. 15 Защото, [т]когато бѣ Давидъ въ Едомъ, и Іоавъ военачалникъ-тъ възлѣзе да погребе избиты-тѣ, и [у]порази всяко мжжко въ Едомъ, 16 (Понеже шесть мѣсецы сѣдѣ тамъ Іоавъ съсъ всичкый-тъ Израиль, додѣ истрѣби всяко мжжко въ Едомъ;) 17 Ададъ побѣгнж, той, и съ него нѣколко Едомци отъ рабы-тѣ на отца му, за да отиджтъ въ Египетъ; а Ададъ *бѣ* малко дѣте. 18 И станжхж отъ Мадіамъ, та дойдохж въ Фаранъ: и зѣхж съсъ себе си мжжіе отъ Фаранъ, та дойдохж въ Египетъ, при Фараона Египетскый-тъ царь: който му даде кжщж, и опрѣдѣли му хранж, и даде му земіж. 19 И намѣри Ададъ голѣмж благодать прѣдъ Фараона, щото му даде за женж сестржтж на женж-тж си, сестрж-тж на царицж-тж Тахпенесж. 20 И роди му сестра-та Тахпенесина сына му Генуваѳа, когото Тахпенеса отдои вжтрѣ у Фараоновъ-тъ домъ: и Генуваѳъ бѣ въ домъ-тъ на Фараона, между Фараоновы-тѣ сынове. 21 И [ф]когато чу Ададъ въ Египетъ че заспа Давидъ съ отцы-тѣ си, и че умрѣ Іоавъ военачалникъ-тъ, рече Ададъ Фараону: Отпусти мя, да си отидж въ моіж-тж земіж. 22 И рече му Фараонъ: Но отъ що си лишенъ при мене, та искашь да отидешь въ земіж-тж си? И отговори: Нищо; но отпусти мя, моліж.

23 И подигнж Богъ нему *и другыго* противника, Резона, Еліадаевъ-тъ сынъ, който бѣ побѣгнжлъ отъ господаря си [х]Ададезера, Совскый-тъ царь: 24 И като събра за себе си мжжіе, станж началникъ на четж, [ц]когато порази Давидъ онѣзи *които бѣхж отъ Совж:* и отидохж въ Дамаскъ, та ся населихж тамъ, и царувахж въ Дамаскъ: 25 И той бѣ противникъ на Израиля прѣзъ всичкы-тѣ дни на Соломона, освѣнь злины-тѣ които *направи* Ададъ: и досаждаше на Израиля, като царуваше надъ Сиріж.

26 И [ч]Іеровоамъ, Наватовый сынъ, Ефраѳецъ отъ Саридж, Соломоновъ рабъ, на когото майка му ся наричаше Серуа, жена вдовица, и *той* [ш]подигнж ржкж противъ царя. 27 А тази бѣ причина-та, за коіжто подигнж ржкж противъ царя: [щ]Соломонъ съгради Милло, *и* поправяше развалж-тж на стѣнж-тж на градъ-тъ на Давида отца си: 28 И человѣкъ-тъ Іеровоамъ бѣ силенъ съ крѣпость: и видѣ Соломонъ момъка че бѣше способенъ за работж, и

ф Іис. Нав. 1; 4. 4 Цар. 7; 6.

—

а Неем. 13; 26.
б Втор. 17; 17.
в Исх. 34; 16. Втор. 7; 3, 4.
г Втор. 17; 17. Неем. 13; 26.
д Гл. 8; 61.
е Гл. 9; 4.
ж Ст. 33. Сжд. 2; 13. 4 Цар. 23; 13.
* Молохъ Ст. 7.
з Числ. 33; 52.
и Числ. 21; 29. Сжд. 11; 24.
і 4 Цар. 23; 13.
к Ст. 2, 3.
л Гл. 3; 5. 9; 2.
м Гл. 6; 12. 9; 6.
н Ст. 31. Гл. 12; 15, 16.
о 2 Цар. 7; 15. Псал. 89; 33.
п Гл. 12; 20.
р Втор. 12; 11.
с 1 Лѣт. 5; 26.
т 2 Цар. 8; 14. 1 Лѣт. 18; 12, 13.
у Числ. 24; 19. Втор. 20; 13.
ф Гл. 2; 10, 34.
х 2 Цар. 8; 3.
ц 2 Цар. 8; 3. 10; 8, 18.
ч Гл. 12; 2. 2 Лѣт. 13; 6.
ш 2 Цар. 20; 21.
щ Гл. 9; 24.

постави го настоятель надъ всичкы-тѣ товары на Іосифовъ-тъ домъ.

29 И въ онова врѣме, когато Іеровоамъ излѣзе изъ Іерусалимъ, намѣри го на пѫть-тъ пророкъ [ъ]Ахія Силонецъ-тъ, облѣченъ въ новѫ дрехѫ: и двама-та бѣхѫ сами на поле-то. 30 И хванѫ Ахія новѫ-тѫ дрехѫ коіѫто носѣше, и [ы]раскѫса іѫ на дванадесеть части: 31 И рече на Іеровоама: Земи за себе си десеть части: защото [ь]така говори Господь Богъ Израилевъ: Ето, ще откѫснѫ царство-то отъ Соломоновѫ-тѫ рѫкѫ, и ще дамъ на тебе десеть-тѣ племена: 32 (Ще остане обаче нему едно племе, заради рабъ-тъ ми Давида, и заради Іерусалимъ, градъ-тъ който избрахъ отъ всичкы-тѣ Израилевы племена:) 33 [ѣ]Защото мя оставихѫ, та послужихѫ на Астартѫ богыніѭ-тѫ на Сидонцы-тѣ, на Хамоса богъ-тъ на Моавцы-тѣ, и на Мелхома богъ-тъ на Аммоновы-тѣ синове: и не ходихѫ въ пѫтища-та ми, за да правятъ право-то прѣдъ мене, и *да съхранявать* повелѣнія-та ми и сѫдбы-тѣ ми, както Давидъ отецъ му. 34 Не щѫ обаче да земѫ всичко-то царство отъ рѫкѫ-тѫ му, но ще го поставіѭ князь въ всичкы-тѣ дни на животъ-тъ му, заради Давида рабъ-тъ ми, когото избрахъ, защото пазѣше заповѣди-тѣ ми и повелѣнія-та ми. 35 [ю]Ще земѫ обаче царство-то отъ рѫкѫ-тѫ на сына му, и ще го дамъ на тебе, десеть-тѣ племена. 36 А на сына му ще дамъ едно племе, [я]за да има Давидъ рабъ-тъ ми свѣтилникъ всякога прѣдъ мене въ Іерусалимъ, въ градъ-тъ който избрахъ за себе си за да положѫ име-то си тамъ: 37 А тебе ще земѫ, и ще царувашь споредъ всичко колкото душа-та ти желае, и ще бѫдешь царь надъ Израиля. 38 И ако послушашь всичко което ти заповѣдувамъ, и ходишь въ пѫтища-та ми, и правишь което е право прѣдъ мене, и пазишь повелѣнія-та ми и заповѣди-тѣ ми, както правѣше Давидъ рабъ-тъ ми, тогазь [ж]ще бѫдѫ съ тебе, и [іж]ще ти съградіѭ безопасенъ домъ, както съградихъ на Давида, и ще ти дамъ Израиля. 39 И ще оскърбіѭ за това Давидово-то сѣме, но не завсегда. 40 Заради това поиска Соломонъ да убіе Іеровоама. И станѫ Іеровоамъ, та побѣгнѫ въ Египетъ при Сисака Египетскый-тъ царь, и останѫ въ Египетъ додѣ умрѣ Соломонъ.

41 [а]А другы-тѣ отъ Соломоновы-тѣ дѣянія, и всичко колкото направи, и мудрость-та му, не сѫ ли писаны въ книгѫ-тѫ на Соломоновы-тѣ дѣянія? 42 [б]А дни-тѣ колкото царова Соломонъ въ Іерусалимъ надъ всичкый Израиль, бѣхѫ четыридесеть годинъ. 43 И [в]заспа Соломонъ съ отцы-тѣ си, и погребе ся въ градъ-тъ на отца си Давида: и въцари ся вмѣсто него [г]Ровоамъ сынъ му.

ГЛАВА 12.

1 И [а]отиде Ровоамъ въ Сихемъ; защото въ Сихемъ идѣше всичкый Израиль за да го направи царь.

2 А [б]когато чу това Іеровоамъ Наватовый сынъ, който бѣше още въ Египетъ, дѣто бѣ побѣгнѫлъ отъ лице-то на царь Соломона, останѫ още Іеровоамъ [в]въ Египетъ: проводихѫ обаче, та го повыкахѫ. 3 Тогазь дойде Іеровоамъ и всичко-то събраніе на Израиля, та говорихѫ Ровоаму, и рекохѫ: 4 Отецъ ти [г]ожесточи яремъ-тъ ни: сега прочее олекчи ты жестоко-то работаніе на отца ти, и тежкый-тъ му яремъ, който наложи вързъ насъ, и ще ти работимъ. 5 А той имъ рече: Идѣте си до три дни: послѣ ся върнѣте при мене. И отидохѫ си людіе-тѣ.

6 И съвѣтува ся царь Ровоамъ съсъ старѣйшины-тѣ, които прѣдстояваxѫ прѣдъ отца му Соломона, като бѣ още живъ, и говорѣше: Какъ мя съвѣтувате вы да отговоріѭ на тѣзи людіе? 7 И говорихѫ му и рекохѫ: [д]Ако станешь днесь рабъ на тѣзи людіе, и имъ работишь, и имъ отговоришь, и имъ продумашь добры думы, тогазь ще ти бѫдѫтъ раби за всегда.

8 Но той отхвърли съвѣтъ-тъ на старѣйшины-тѣ, що му дадохѫ, та ся съвѣтува съ млады-тѣ въспитаны-тѣ съ него, и прѣдстоящы-тѣ прѣдъ него. 9 И рече имъ: Какъ *мя* съвѣтувате вы да отговоріѭ на тѣзи людіе, които ми говорихѫ и рекохѫ: Олегчи яремъ-тъ, който отецъ ти наложи вързъ насъ? 10 И говорихѫ му млади-тѣ, въспитани-тѣ съ него, и рекохѫ: Така ще говоришь на тѣзи людіе, които ти говорихѫ, и рекохѫ: Отецъ ти направи тежъкъ яремъ-тъ ни, но ты *го* олекчи намъ: така ще имъ речешь: Малкый-тъ ми пърстъ ще бѫде по дебелъ отъ чрѣсла-та на отца ми. 11 Сега прочее, отецъ ми натовари на васъ тежъкъ яремъ, а азъ ще направіѭ по тежъкъ яремъ-тъ ви: отецъ ми вы наказа съ бичеве, а азъ ще вы накажѫ съсъ скорпіи.

12 И дойде Іеровоамъ и всичкы-тѣ людіе при Ровоама въ третій-тъ день, както бѣ говорилъ царь-тъ, и реклъ: Върнѣте ся при мене въ третій-тъ день. 13 И отговори царь-тъ на людіе-тѣ жестоко, и остави съвѣтъ-тъ на старѣйшины-тѣ, който му

ъ Гл. 14; 2.
ы Виж. 1 Цар. 15; 27. 24; 5.
ь Ст. 11, 13.
ѣ Ст. 5, 6, 7.
ю Гл. 12; 16, 17.
я Гл. 15; 4. 4 Цар. 8; 19. Псал. 132; 17.
ж Іис. Нав. 1; 5.
іж 2 Цар. 7; 11, 27.
а 2 Лѣт. 9; 29.
б 2 Лѣт. 9; 30.
в 2 Лѣт. 9; 31.
г Мат. 1; 7.

а 2 Лѣт. 10; 1 и дрг.
б Гл. 11; 26.
в Гл. 11; 40.
г 1 Цар. 8; 11—18. Гл. 4; 7.
д 2 Лѣт. 10; 7. Приг. 15; 1.

14 дадохѫ: И говори имъ споредъ съвѣтъ-тъ на млады-тѣ и рече: Отецъ ми направи тежъкъ яремъ-тъ ви; но азъ ще приложѫ на яремъ-тъ ви: отецъ ми вы наказа съ бичеве; но азъ ще вы накажѫ съсъ скорпіи.

15 И не послуша царь-тъ людіе-тѣ; защото [е]това нѣщо быде отъ Господа, за да испълни слово-то си, което Господь [ж]говори чрѣзъ Ахіѭ Силонецъ-тъ на Іеровоама Наватовъ-тъ сынъ.

16 И като видѣ всичкый Израиль че царь-тъ не гы послуша, отговорихѫ людіе-тѣ на царя и рекохѫ: [з]Какъвъ дѣлъ имамы ный въ Давида? никакво наслѣдіе *нѣмамы* въ Іессеевъ-тъ сынъ: въ шатры-тѣ си, Израилю: промысли сега, Давиде, за домъ-тъ си. И отиде Израиль въ шатры-тѣ си.

17 [и]А за Израилевы-тѣ синове които живѣехѫ въ Іудины-тѣ градове, Ровоамъ царуваше надъ тѣхъ.

18 И проводи царь Ровоамъ [і]Адорама, който бѣ надъ данъ-тѫ: и бихѫ го съ каменіе всичкый Израиль, и умрѣ. Заради това прибързa царь Ровоамъ да възлѣзе на колесницѫ-тѫ, за да побѣгне въ Іерусалимъ.

19 Така [к]отстѫпи Израиль отъ Давидовъ-тъ домъ дори до тойзи день.

20 И когато чу всичкый Израиль че Іеровоамъ ся върнѫ, пратихѫ та го повыкахѫ въ събраніе-то, и направихѫ го царь надъ всичкый Израиль: освѣнь [л]Иудино-то племе другъ не послѣдова Давидовъ-тъ домъ.

21 И [м]като дойде Ровоамъ въ Іерусалимъ, събра всичкый Іудинъ домъ, и Веніаминово-то племе, сто и осмдесеть тысящи избранны ратницы, за да направятъ брань противъ Израилевъ-тъ домъ, за да възвърнѫтъ царство-то подъ Ровоама сынъ-тъ Соломоновъ.

22 [н]Но слово Божіе быде къмъ Семаіѭ человѣка Божія, и рече:

23 Говорѝ на Ровоама Соломоновъ-тъ сынъ, царя Іудинъ, и на всичкый Іудинъ и Веніаминовъ домъ, и на остатъкъ-тъ на

24 людіе-тѣ и кажи: Така говори Господь: Не възлѣзвайте, нито правѣте брань противъ братія-та си Израилевы-тѣ синове: върнѣте ся всякой въ домъ-тъ си; защото [о]отъ мене станѫ това нѣщо. И послушахѫ слово-то Господне, та ся върнѫхѫ да си идѫтъ, споредъ слово-то Господне.

25 Тогазь [п]съгради Іеровоамъ Сихемъ на горѫ-тѫ Ефремъ, и насели ся въ него: послѣ излѣзе отъ тамъ, та съгради [р]Фануилъ.

26 И рече Іеровоамъ въ сърдце-то си: Сега ще ся върне царство-то въ Давидовъ-тъ домъ:

27 Ако тѣзи людіе [с]възлизатъ да приносятъ жертвы въ домъ-тъ Господенъ въ Іерусалимъ, тогазь сърдце-то на тѣзи людіе ще ся обърне къмъ господаря имъ Ровоама, Іудинъ-тъ царь, а мене ще убіѭтъ, и ще ся обърнѫтъ къмъ Ровоама Іудинъ-тъ царь.

28 И съвѣтова ся царь-тъ, и [т]направи двѣ златны телета, и рече имъ: Стига ви да въсхождате въ Іерусалимъ: [у]ето, богове-тѣ ти, Израилю, които тя изведохѫ изъ Египетскѫ-тѫ земѭ.

29 И тури единъ-тъ *идолъ* въ [ф]Веѳиль, а другый-тъ тури [х]въ Данъ.

30 И това нѣщо станѫ [ц]грѣхъ; защото отивахѫ людіе-тѣ дори до Данъ, *за да ся кланятъ* прѣдъ единый-тъ.

31 И направи [ч]домове на высокы-тѣ мѣста, и [ш]направи священницы отъ най долны-тѣ людіе, които не бѣхѫ отъ Левіины-тѣ синове.

32 И направи Іеровоамъ праздникъ въ осмый-тъ мѣсецъ, въ петнадесетый-тъ день на мѣсецъ-тъ, [щ]както праздникъ-тъ който става въ Іудѫ, и приносѣше жертвѫ на олтарь-тъ. Така направи въ Веѳиль, и жертвуваше на телета-та който направи: и [ъ]настани въ Веѳиль священницы-тѣ на высокы-тѣ мѣста които направи.

33 И приносѣше жертвѫ на олтарь-тъ който направи въ Веѳиль, въ петнадесетый-тъ день на осмый-тъ мѣсецъ, въ мѣсецъ-тъ [ы]който измысли отъ сърдце-то си: и направи праздникъ на Израилевы-тѣ синове, и принесе жертвѫ на олтарь-тъ и [ь]кадѣше.

ГЛАВА 13.

1 И ето, [а]дойде человѣкъ Божій отъ Іудѫ въ Веѳиль съсъ слово Господне: [б]а Іеровоамъ стоеше на олтарь-тъ, за да покади.

2 И извыка къмъ олтарь-тъ съсъ слово Господне, и рече: Олтарю, олтарю, така говори Господь: Ето, сынъ ще ся роди на Давидовъ-тъ домъ, [в]Іосія име-то му, и ще заколе върхъ тебе священницы-тѣ на высокы-тѣ мѣста, които кадятъ върхъ тебе, и человѣческы кости ще ся изгорятъ върхъ тебе.

3 И [г]даде знаменіе въ истый-тъ день, и рече: Това е знаменіе-то, което говори Господь: ето, олтарь-тъ ще ся разсѣдне, и пепелъ-тъ който е на него ще ся разсыпе.

4 И когато чу царь Іеровоамъ слово-то на Божій-тъ человѣкъ, което извыка къмъ олтарь-тъ въ Веѳиль, прострѣ рѫкѫ-тѫ си отъ олтарь-тъ, и рече: Хванѣ-

[е] Ст. 24. Сѫд. 14; 4; 2 Лѣт. 10; 15. 22; 7. 25; 20.
[ж] Гл. 11; 11, 31.
[з] 2 Цар. 20; 1.
[и] Гл. 11; 13, 36.
[і] Гл. 4; 6. 5; 14.
[к] 4 Цар. 17; 21.
[л] Гл. 11; 13, 32.
[м] 2 Лѣт. 11; 1.
[н] 2 Лѣт. 11; 2.
[о] Ст. 15.
[п] Сѫд. 9; 45.
[р] Сѫд. 8; 17.
[с] Втор. 12; 5, 6.
[т] 4 Цар. 10; 29. 17; 16.
[у] Исх. 32; 4, 8.
[ф] Быт. 28; 19. Осія. 4; 15.
[х] Сѫд. 18; 29.
[ц] Гл. 13; 34. 4 Цар. 17; 21.
[ч] Гл. 13; 32.
[ш] Числ. 3; 10. Гл. 13; 33. 4 Цар. 17; 32. 2 Лѣт. 11; 14, 15. Іез. 44; 7, 8.
[щ] Лев. 23; 33, 34. Числ. 29; 12. Гл. 8; 2, 5.
[ъ] Амос. 7; 13.
[ы] Числ. 15; 39.
[ь] Гл. 13; 1.

[а] 4 Цар. 23; 17.
[б] Гл. 12; 32, 33.
[в] 4 Цар. 23; 15, 16.
[г] Иса. 7; 14. Іоан. 2; 18. 1 Кор. 1; 22.

те го. И изсъхнѫ рѫка-та му, коѭто
прострѣ върхъ него, щото не можѐ да ѭ
5 повърне къмъ себе си. И разсѣднѫ ся
олтарь-тъ, и разсыпа ся пепелъ-тъ отъ
олтарь-тъ споредъ знаменіе-то което даде
человѣкъ-тъ Божій чрѣзъ слово-то Го-
6 сподне. И отговори царь-тъ и рече на Бо-
жій-тъ человѣкъ: [д]Помоли ся, молѭ, на
Господа Бога твоего, и направи моленіе
за мене, за да ся повърне рѫка-та ми
къмъ мене. И помоли ся человѣкъ-тъ Бо-
жій Господу, и повърнѫ ся рѫка-та на
царя къмъ него, и станѫ както пона-
7 прѣдъ. И рече царь-тъ на Божій-тъ чело-
вѣкъ: Влѣзь съ мене у дома, и обѣду-
8 вай, и [е]ще ти дамъ даръ. Но человѣкъ-
тъ Божій рече на царя: Ако щешь ми дà
[ж]половинѫ-тѫ отъ домъ-тъ си, не щѫ да
влѣзѫ съ тебе; нито ще ямъ хлѣбъ, ни-
9 то ще піѭ водѫ, на това мѣсто. Защото
така ми е заповѣдано чрѣзъ слово-то Го-
сподне, което ми каза: [з]Не яждь хлѣбъ,
и не пій водѫ, и не ся вращай прѣзъ
10 пѫть-тъ прѣзъ който си дошелъ. И тър-
гнѫ си по другъ пѫть, и не ся върнѫ
прѣзъ пѫть-тъ по който дойде въ Веѳиль.

11 И живѣеше въ Веѳиль единъ старъ про-
рокъ: и дойдохѫ синове-тѣ му, та му
приказахѫ всичкы-тѣ дѣла, които напра-
ви человѣкъ-тъ Божій *прѣзъ онзи* день въ
Веѳиль: приказахѫ още на отца си и сло-
12 ва-та, който говорѝ на царя. И рече имъ
отецъ имъ: Прѣзъ кой пѫть тръгнѫ? А
сынове-тѣ му бѣхѫ видѣли прѣзъ кой
пѫть тръгнѫ человѣкъ-тъ Божій, който
13 бѣше дошелъ отъ Іудѫ. И рече на сыно-
ве-тѣ си: Приготвѣте ми оселъ-тъ. И
приготвихѫ му оселъ-тъ: и сѣднѫ на не-
14 го, Та отиде вслѣдъ Божій-тъ человѣкъ,
и намѣри го че сѣди подъ единъ тере-
винѳъ: и рече му: Ты ли си человѣкъ-
15 тъ Божій, който си дошелъ отъ Іудѫ? И
той рече: Азъ. И рече му: Дойди съ ме-
16 не въ кѫщѫ-тѫ *ми*, та яждъ хлѣбъ. А
той рече: [и]Не могѫ да ся върнѫ съ те-
бе, нито да дойдѫ съ тебе, нито ще ямъ
хлѣбъ, нито ще піѭ водѫ съ тебе, на
17 това мѣсто; Защото ми ся говорѝ [і]чрѣзъ
слово-то Господне: Да не ядешь хлѣбъ,
нито да піешь водѫ тамъ, нито да ся
върнешь та да отидешь прѣзъ пѫть-тъ
18 прѣзъ който си дошелъ. И рече му: И
азъ съмь пророкъ, както ты: и ангелъ
ми говорѝ чрѣзъ слово Господне, и рече:
Върни го съ тебе въ кѫщѫ-тѫ си, за да
19 яде хлѣбъ и да піе водѫ. Слъга го, И
върнѫ ся съ него, та яде хлѣбъ въ кѫ-
щѫ-тѫ му, и пи водѫ.

20 И като сѣдѣше на трѫпезѫ-тѫ, быде
слово Господне къмъ пророка който бѣ-
21 ше го върнѫлъ: Та извыка къмъ Божій-
тъ человѣкъ що бѣ дошелъ отъ Іудѫ, и
рече: Така говори Господь: Понеже не
послуша ты гласъ-тъ Господень, и не
упази заповѣдь-тѫ, коѭто ти заповѣда Го-
22 сподь Богъ твой, Но ся върнѫ, та яде
хлѣбъ и пи водѫ, [к]на мѣсто-то за което
ти рече: Да не ядешь хлѣбъ, нито да пі-
ешь водѫ: тѣло-то ти нѣма да влѣзе въ
гробъ-тъ на отцы-тѣ ти.

23 И като яде хлѣбъ, и като пи, осѣдла
онзи оселъ-тъ на пророка когото върнѫ,
24 И отиде си: [л]но намѣри го львъ на пѫть-
тъ, и го умъртви: и тѣло-то му бѣ про-
стрѣно на пѫть-тъ: а оселъ-тъ стоеше
при него, и львъ-тъ стоеше при тѣло-то.
25 И ето мѫжіе които минувахѫ, видѣхѫ
тѣло-то простръно на пѫть-тъ, и львъ-тъ
че стои при тѣло-то: и дойдохѫ та извѣ-
стихѫ *това* въ градъ-тъ, дѣто живѣеше
26 старый-тъ пророкъ. И когато чу онзи
пророкъ, който го върнѫ отъ пѫть-тъ,
рече: Тойзи е человѣкъ-тъ Божій, който
не послуша гласъ-тъ Господень: за това го
прѣдаде Господь на львъ-тъ, та го раскѫ-
снѫ и го умъртви, споредъ слово-то Го-
27 сподне, което му говорѝ. И говори на
сынове-тѣ си, и рече: Осѣдлайте за мене
28 оселъ-тъ. И осѣдлахѫ. И отиде та намѣ-
ри тѣло-то му простръно на пѫть-тъ, и
оселъ-тъ и львъ-тъ че стоехѫ при тѣло-
то: львъ-тъ не бѣ изѣлъ тѣло-то, нито
29 раскѫснѫлъ оселъ-тъ. И дигнѫ пророкъ-
тъ тѣло-то на Божій-тъ человѣкъ, та го
тури на оселъ-тъ, и занесе го: и дойде
въ градъ-тъ старый-тъ пророкъ, за да го
30 оплаче и да го погребе. И тури тѣло-то
му въ гробъ-тъ си: и плакахѫ надъ него,
31 *и казувахѫ*: [м]Горко! брате мой! И като го
погребе, говори на сынове-тѣ си, и рече:
Като умрѫ, погребѣте и мене въ гробъ-
тъ, дѣто е погребенъ человѣкъ-тъ Божій:
[н]турѣте кости-тѣ ми при кости-тѣ му;
32 [о]Защото непрѣмѣнно ще ся испълни то-
ва нѣщо, което извыка чрѣзъ слово-то
Господне противъ олтарь-тъ въ Веѳиль,
и противъ всичкы-тѣ домове на высокы-
тѣ мѣста, които сѫ [п]въ Самарійскы-тѣ
33 градове. [р]Слѣдъ това Іеровоамъ не ся по-
върнѫ отъ лошій-тъ си пѫть, но напра-
ви пакъ отъ най долны-тѣ людіе священ-
ницы на высокы-тѣ мѣста: който иска-
ше, посвящаваше го, и бываше священ-
34 никъ на высокы-тѣ мѣста. И [с]станѫ то-
ва нѣщо грѣхъ на домъ-тъ Іеровоамовъ,
[т]за да *го* истрѣби и погуби отъ лице-то
на земѭ-тѫ.

д Исх. 8; 8. 9; 28. 10; 17. Числ. 21; 7. Дѣян. 8; 24. Іак. 5; 16.
е 1 Цар. 9; 7. 4 Цар. 5; 15.
ж Числ. 22; 18. 24; 13.
з 1 Кор. 5; 11.
и Ст. 8, 9.
і Гл. 20; 35. 1 Сол. 4; 15.
к Ст. 9.
л Гл. 20; 36.
м Іер. 22; 18.
н 4 Цар. 23; 17, 18.
о Ст. 2. 4 Цар. 23; 16, 19.
п Виж. Гл. 16; 24.
р Гл. 12; 31, 32. 2 Лѣт. 11; 15. 13; 9.
с Гл. 12; 30.
т Гл. 14; 10.

ГЛАВА 14.

1 Въ онова врѣме разболѣ ся Авія Іеровоамовъ-тъ сынъ. 2 И рече Іеровоамъ на женѫ си: Стани, молѭ, и прѣличи ся, щото да не познаѭтъ че си жена на Іеровоама, и иди въ Сило: ето тамъ е Ахія пророкъ-тъ, който ми рече [а]че ще царувамъ надъ тѣзи людіе. 3 И [б]земи въ рѫкѫ-тѫ си десеть хлѣба, и сухари, и стомнѫ съ медъ, та иди при него: той ще ти обади какво ще стане на дѣте-то. 4 И направи така Іеровоамова-та жена: и станѫ, [в]та отиде въ Сило, и дойде въ домъ-тъ на Ахіѭ. А Ахіѭ не можеше да гледа; защото очи-тѣ му бѣхѫ отѫпѣли отъ старость-тѫ му. 5 А Господь бѣше реклъ на Ахіѭ: Ето, жена-та на Іеровоама иде да иска отъ тебе слово за сына си, защото е боленъ: така и така ще ѝ речешь; защото, когато влѣзе, ще ся пристори че е друга.

6 И като чу Ахія шумъ-тъ на нозѣ-тѣ ѝ като влазѣше въ врата-та, рече: Влѣзь, Іеровоамова жено: защо ся пристурувашь че си друга? но азъ сьмь пратенъ при тебе съ жестокы *извѣстія*. 7 Иди, кажи на Іеровоама: Така говори Господь Богъ Израилевъ: [г]Понеже азъ тя възвысихъ отъ срѣдъ людіе-тѣ, и тя поставихъ вождь надъ людіе-тѣ си Израиля, 8 И [д]като раздрахъ царство-то отъ Давидовъ-тъ домъ, дадохъ го на тебе, а ты не быде както рабъ-тъ ми Давидъ, [е]който съхрани заповѣди-тѣ ми, и който мя послѣдова съсъ всичко-то си сьрдце, да прави само което е право прѣдъ мене; 9 Но ты надминѫ въ зло-то всичкы които сѫ были прѣди тебе, защото [ж]отиде ты та си направи другы богове, и лѣяны идолы, за да мя прогнѣвашь, и да мя [з]отхвьрлишь задъ гърбъ-тъ си: 10 Заради това, ето, [и]ще докарамъ зло на Іеровоамовъ-тъ домъ, и [і]ще истрѣбіѭ отъ Іеровоамовы-тѣ всичко до кракъ, [к]затвореный-тъ и оставеный-тъ въ Израиль, и ще пометѫ вслѣдъ Іеровоамовъ-тъ домъ, както помита нѣкой гной-тъ, додѣ не остане. 11 [л]Който Іеровоамовъ умре въ градъ-тъ, псета-та ще *го* изѣдѫтъ: и който умре въ поле-то, птицы-тѣ небесны ще *го* изѣдѫтъ; защото Господь говорѝ: 12 Ты прочее стани, та иди въ домъ-тъ си: [м]като влѣзѫтъ нозѣ-тѣ ти въ градъ-тъ, дѣте-то ще умре. 13 И ще го оплаче всичкый Израиль, и ще го погребѫтъ; защото само оно отъ Іеровоама ще дойде въ гробъ, понеже [н]въ него ся намѣри нѣщо добро прѣдъ Господа Бога Израилева, въ домъ-тъ на Іеровоама. 14 И [о]ще си въздигне Господь царь надъ Израиля, който ще истрѣби домъ-тъ на Іеровоама въ онзи день; но що? и сега. 15 И ще порази Господь Израиля, като тръсть която ся клати у водѫ-тѫ, и [п]ще искорени Израиля [р]изъ тѫзи добрѫ земіѭ, коіѭто даде на отцы-тѣ имъ, и ще гы распьрсне [с]оттатакъ рѣкѫ-тѫ; [т]понеже направихѫ Ашеры-тѣ си, за да прогнѣватъ Господа. 16 И ще прѣдаде Израиля заради грѣхове-тѣ на Іеровоама, [у]който съгрѣши, и който направи Израиля да съгрѣши.

17 И станѫ Іеровоамова-та жена, та си отиде, и дойде [ф]въ Ѳерсѫ: [х]и като стѫпи 18 на прагъ-тъ на врата-та, умре дѣте-то. И погребохѫ го: и оплака го всичкый Израиль, [ц]споредъ слово-то Господне, което говори чрѣзъ рабъ-тъ си Ахіѭ пророкъ-тъ.

19 А останѫлы-тѣ отъ дѣянія-та на Іеровоама, [ч]какъ прави бой, и какъ царова, ето, тѣ сѫ писаны въ книгѫ-тѫ на лѣтовницы-тѣ на Израилевы-тѣ царіе. 20 И дни-тѣ въ които царова Іеровоамъ, *бѣхѫ* двадесеть и двѣ годины: и заспа съ отцы-тѣ си, и въцари ся вмѣсто него Надавъ сынъ му.

21 А Ровоамъ Соломоновый сынъ царова надъ Іудѫ. [ш]На четыридесеть и еднѫ годинѫ бѣ Ровоамъ когато станѫ царь, и царова седмнадесеть годины въ Іерусалимъ, въ градъ-тъ [щ]който Господь избра отъ всичкы-тѣ Израилевы племена за да тури име-то си тамъ. [ъ]И име-то на майкѫ му бѣ Наама Аммонка. 22 [ы]А Іуда стори зло прѣдъ Господа, и [ь]раздразнихѫ го въ ревнованіе съ грѣхове-тѣ си, съ които съгрѣшихѫ повече отъ всичко що направихѫ отци-тѣ имъ. 23 Защото и тѣ си съградихѫ [ѣ]высокы мѣста, и *направихѫ* кумиры [ю]и Ашеры, на всякой высокъ хълмъ, 24 и [я]подъ всяко зелено дьрво. [ѫ]А имаше още въ земіѭ-тѫ мѫжеложци: *и* правѣхѫ споредъ всичкы-тѣ мьрзости на язычницы-тѣ, които Господь изгони отъ лицето на Израилевы-тѣ сынове.

25 И [іѫ]въ пето-то лѣто на Ровоамово-то царуваніе, възлѣзе Сисакъ Египетскый 26 царь противъ Іерусалимъ: Та [а]зѣ съкровища-та на домъ-тъ Господень, и съкро-

[а] Гл. 11; 31.
[б] Виж. 1 Цар. 9; 7, 8.
[в] Гл. 11; 29.
[г] Виж. 2 Цар. 12; 7, 8. Гл. 16; 2.
[д] Гл. 11; 31.
[е] Гл. 11; 33, 38. 15; 5.
[ж] Гл. 12; 28. 2 Лѣт. 11; 15.
[з] Неем. 9; 26. Псал. 50; 17. Іез. 23; 35.
[и] Гл. 15; 29.
[і] Гл. 21; 21. 4 Цар. 9; 8.
[к] Втор. 32; 36. 4 Цар. 14; 26.
[л] Гл. 16; 4. 21; 24.
[м] Ст. 17.
[н] 2 Лѣт. 12; 12. 19; 3.
[о] Гл. 15; 27, 28, 29.
[п] 4 Цар. 17; 6. Псал. 52; 5.
[р] Іис. Нав. 23; 15, 16.
[с] 4 Цар. 15; 29.
[т] Исх. 34; 13. Втор. 12; 3, 4.
[у] Гл. 12; 30. 13; 34. 15; 30, 34. 16; 2.
[ф] Гл. 16; 6, 8, 15, 23. Пѣсн. 6; 4.
[х] Ст. 12.
[ц] Ст. 13.
[ч] 2 Лѣт. 13; 2 и друг.
[ш] 2 Лѣт. 12; 13.
[щ] Гл. 11; 36.
[ъ] Ст. 31.
[ы] 2 Лѣт. 12; 1.
[ь] Втор. 32; 21. Псал. 78; 58. 1 Кор. 10; 22.
[ѣ] Втор. 12; 2. Іез. 16; 24, 25.
[ю] 4 Цар. 17; 9, 10.
[я] Иса. 57; 5.
[ѫ] Втор. 23; 17. Гл. 15; 12. 22; 46. 4 Цар. 23; 7.
[іѫ] Гл. 11; 40. 2 Лѣт. 12; 2.
[а] 2 Лѣт. 12; 9, 10, 11.

вища-та на царскый-тъ домъ; зѣ всичко,
зѣ още всичкы-тѣ златны щитове, [б]които
27 бѣ направилъ Соломонъ. А вмѣсто тѣхъ
направи царь Ровоамъ мѣдны щитове, и
прѣдаде *гы* въ ржцѣ-тѣ на началницы-тѣ
на тѣлохранители-тѣ, които пазѣхж две-
28 ри-тѣ на царскый-тъ домъ. И когато вла-
зѣше царь-тъ въ домъ-тъ Господенъ, дър-
жехж гы тѣлохранители-тѣ: послѣ гы за-
носѣхж пакъ въ жилище-то на тѣлохра-
нители-тѣ.

29 [в]А останжлы-тѣ отъ дѣянія-та на Ро-
воама, и всичко що направи, не сж ли
писаны въ книгж-тж на лѣтовницы-тѣ на
30 Іудины-тѣ царіе? А имаше [г]бой между
Ровоама и Іеровоама въ всичкы-тѣ дни.
31 И [д]заспа Ровоамъ съ отцы-тѣ си, и по-
гребе *ся* съ отцы-тѣ си въ Давидовъ-тъ
градъ. И [е]име-то на майкж му бѣ Наама
Аммонка. А въцари ся вмѣсто него Авія
сынъ му.

ГЛАВА 15.

1 И въ осмнадесето-то лѣто на царува-
ніе-то на Іеровоама Наватовъ-тъ сынъ,
2 [а]въцари ся Авія надъ Іудж: Три годины
царова въ Іерусалимъ. [б]И име-то на май-
кж му бѣ [в]Мааха, дъщеря [г]на Авессало-
3 ма. И ходи въ всичкы-тѣ грѣхове на от-
ца си, които стори прѣдъ него: и [д]не бѣ
сърдце-то му съвършенно съ Господа Бо-
га неговъ, както сърдце-то на Давида от-
4 ца му. Но [е]заради Давида даде му Го-
сподь Богъ неговъ свѣтилникъ въ Іеру-
салимъ, понеже възстави сына му по не-
5 го, и утвърди Іерусалимъ; Защото [ж]Да-
видъ направи което бѣ право прѣдъ Го-
спода, и не ся уклони въ всичкы-тѣ дни
на животъ-тъ си отъ всичко колкото му
заповѣда, [з]освѣнь дѣло-то за Урія Хет-
6 теянинъ-тъ. И [и]имаше бой между Ровоа-
ма и Іеровоама въ всичкы-тѣ дни на
животъ-тъ му.

7 [і]А останжлы-тѣ дѣянія на Авія, и
всичко що направи не сж ли писаны въ
книгж-тж на лѣтовницы-тѣ на Іудины-тѣ
царіе? И имаше бой между Авія и Іе-
8 ровоама. И заспа [к]Авія съ отцы-тѣ си, и
погребохж го въ Давидовъ-тъ градъ: и
въцари ся вмѣсто него Аса сынъ му.

9 И въцари ся Аса надъ Іудж, въ дваде-
сето-то лѣто на Іеровоама царя Израи-
10 левъ. И царова въ Іерусалимъ четыриде-
сеть и еднж годинж. А име-то на майкж
11 му бѣ Мааха Авессаломова дъщеря. И
[л]направи Аса което бѣ право прѣдъ Го-
12 спода, както Давидъ отецъ му. И [м]от-
махнж отъ земіж-тж мжжеложцы-тѣ, и
дигнж всичкы-тѣ идолы които направихж
13 отцы-тѣ му. А още и [н]майкж си Маахж,
и неіж отхвърли отъ да е царица, поне-
же направи идолъ на Ашерж: и насѣче
Аса нейный-тъ идолъ, та *го* [о]изгори при
14 потокъ-тъ Кедронъ. [п]Но высокы-тѣ мѣ-
ста не ся отмахнжхж: [р]сърдце-то обаче
на Асж бѣ съвършенно съ Господа въ
15 всичкы-тѣ му дни. И донесе въ домъ-тъ
Господенъ посвященія-та на отца си, и
свои-тѣ си посвященія, сребро, и злато, и
съсжды.

16 И имаше бой между Асж и Ваасж
Израилевъ-тъ царь въ всичкы-тѣ имъ дни.
17 И [с]възлѣзе Вааса Израилевый царь про-
тивъ Іудж, та съгради [т]Рамж, [у]за да не
оставя никого да излази, нито да влази
при Асж Іудинъ-тъ царь.

18 Тогазь зѣ Аса всичко-то сребро и зла-
то което бѣ останжло въ съкровища-та
на домъ-тъ Господенъ, и въ съкровища-
та на царскый-тъ домъ, та гы даде въ
ржцѣ-тѣ на рабы-тѣ си; и прати гы царь
Аса при [ф]Венадада, сынъ-тъ на Тавримо-
на, сынъ-тъ на Есіона, Сирійскый-тъ царь,
19 който живѣеше [х]въ Дамаскъ, и рече: Уго-
воръ *има* между мене и тебе, *и* между
отца ми и отца ти: ето, пратихъ ти даръ
сребро и злато: иди, развали уговоръ-тъ
си съ Ваасж Израилевъ-тъ царь, за да ся
оттегли отъ мене.

20 И послуша Венададъ царь Асж та пра-
ти началницы-тѣ на силы-тѣ си противъ
градове-тѣ на Израиля, и порази [ц]Іонъ,
и [ч]Данъ, и [ш]Авелъ-веѳъ-маахж, и всич-
кый-тъ Хиннероѳъ, съсъ всичкж-тж
21 Нефѳалимовж земіж. И като чу Вааса,
прѣстанж да гради Рамж, и сѣднж въ
Ѳерсж.

22 Тогазъ [щ]свыка царь Аса всичкый Іудж,
безъ никакво изятіе: та дигнжхж каме-
ніе-тѣ на Рамж, и дървіе-то му, съ които
Вааса градѣше: и съгради царь Аса съ
тѣхъ [ъ]Гавж Веніаминовж, и [ы]Масфж.

23 А всичкы-тѣ останжлы дѣянія на Асж,
и всичко-то му юначество, и всичко що
стори, и градове-тѣ които съгради, не
сж ли писаны въ книгж-тж на лѣтов-
ницы-тѣ на Іудины-тѣ царіе? [ь]А въ врѣ-
ме-то на старость-тж си хванж го болесть
24 въ нозѣ-тѣ. И заспа Аса съ отцы-тѣ си, и
погребе ся съ отцы-тѣ си въ градъ-тъ на

б Гл. 10; 17.
в 2 Лѣт. 12; 15.
г Гл. 12; 24. 15; 6. 2 Лѣт. 12; 15.
д 2 Лѣт. 12; 16.
е Ст. 21.

—

а 2 Лѣт. 13; 1, 2.
б 2 Лѣт. 11; 20, 21, 22.
в 2 Лѣт. 13; 2.
г 2 Лѣт. 11; 21.
д Гл. 11; 4. Псал. 119; 80.
е Гл. 11; 32, 36. 2 Лѣт. 21; 7.
ж Гл. 14; 8.
з 2 Цар. 1; 4, 15. 12; 9.
и Гл. 14; 30.
і 2 Лѣт. 13; 2, 3, 22.
к 2 Лѣт. 14; 1.
л 2 Лѣт. 14; 2.
м Гл. 14; 24. 22; 46.
н 2 Лѣт. 15; 16.
о Виж. Исх. 32; 20.
п Гл. 22; 44. 2 Лѣт. 15; 17, 12.
р Виж. Ст. 3.
с 2 Лѣт. 16; 1 *и др.*
т Іис. Нав. 18; 25.
у Виж. Гл. 12; 27.
ф 2 Лѣт. 16; 2.
х Гл. 11; 23, 24.
ц 4 Цар. 15; 29.
ч Сжд. 18; 29.
ш 2 Цар. 20; 14.
щ 2 Лѣт. 16; 6.
ъ Іис. Нав. 21; 17.
ы Іис. Нав. 18; 26.
ь 2 Лѣт. 16; 12.

Давида отца си: [n]а вмѣсто него въцари ся Іосафатъ сынъ му.

25 И въцари ся Надавъ Іеровоамовъ-тъ сынъ надъ Израиля въ второ-то лѣто на Асѫ царя на Іудѫ, и царува надъ Израиля двѣ годины. 26 И стори зло прѣдъ Господа, и ходи въ пѫть-тъ на отца си, и [ю]въ грѣхъ-тъ му, чрѣзъ който направи Израиля да съгрѣши.

27 И [я]направи съзаклѣтіе противъ него Вааса Ахіевъ-тъ сынъ, отъ Иссахаровъ-тъ домъ: и порази го Вааса [ж]въ Гиввеѳонъ, който *бѣ* на Филистимцы-тѣ; защото Надавъ и всичкый Израиль обсадихѫ Гиввеѳонъ. 28 А Вааса го уби въ трето-то лѣто на Асѫ Іудинъ-тъ царь, и въцари ся вмѣсто него. 29 И като ся въцари, порази всичкый Іеровоамовъ домъ: не остави на Іеровоама нищо живо, додѣ го не истрѣби, [іж]споредъ слово-то Господне, което говори чрѣзъ рабъ-тъ си Ахіѭ Силонецъ-тъ, 30 [а]За грѣхове-тѣ на Іеровоама, които съгрѣши, и чрѣзъ които направи Израиля да съгрѣши, *и* заради прогнѣваніе-то съ което прогнѣва Господа Бога Израилева. 31 А останѫлы-тѣ дѣянія на Надава, и всичко що направи, не сѫ ли писаны въ книгѫ-тѫ на лѣтовницы-тѣ на Израилевы-тѣ царіе? 32 И [б]имаше бой между Асѫ и Ваасѫ Израилевъ-тъ царь въ всичкы-тѣ имъ дни.

33 Въ трето-то лѣто на Асѫ Іудинъ-тъ царь въцари ся Вааса Ахіевъ-тъ сынъ надъ всичкый Израиль въ Ѳерсѫ: *и царова* 34 двадесеть и четыри годины. И направи зло прѣдъ Господа, и ходи [в]въ пѫть-тъ на Іеровоама, и въ грѣхъ-тъ му чрѣзъ който направи Израиля да съгрѣши.

ГЛАВА 16.

1 И дойде слово Господне [а]къмъ Іиуя Ананіевъ-тъ сынъ противъ Ваасѫ, и рече: 2 [б]Понеже, като тя възвысихъ отъ пьрсть-тѫ, и тя поставихъ вождь надъ людіе-тѣ си Израиля, ты [в]ходи въ пѫть-тъ на Іеровоама, и направи людіе-тѣ ми Израиля да съгрѣшатъ, за да мя прогнѣватъ съ грѣхове-тѣ *си*, 3 Ето, [г]истрѣбямъ съвършенно Ваасѫ, и домъ-тъ му: и ще направѭ домъ-тъ ти [д]както домъ-тъ на Іеровоама Наватовъ-тъ сынъ. 4 [е]Който Ваасовъ умре въ градъ-тъ, псета-та ще *го* изѣдѫтъ: и който неговъ умре въ полетата, небесны-тѣ птицы ще *го* изѣдѫтъ.

5 А останѫлы-тѣ дѣянія на Ваасѫ, и което направи, и юначество-то му, [ж]не сѫ ли писаны въ книгѫ-тѫ на лѣтовницы-тѣ на Израилевы-тѣ царіе? 6 И заспа Вааса съ отцы-тѣ си, и погребе ся [з]въ Ѳерсѫ: и въцари ся вмѣсто него Ила сынъ му.

7 И чрѣзъ [и]Іиуя пророка, Ананіевъ-тъ сынъ, быде слово Господне противъ Ваасѫ, и противъ домъ-тъ му, и поради всичкы-тѣ злины които направи прѣдъ Господа, понеже го прогнѣва съ дѣла-та на рѫцѣ-тѣ си, та станѫ както домъ-тъ на Іеровоама; още и защото го [і]порази.

8 Въ двадесеть и шесто-то лѣто на Асѫ, Іудинъ-тъ царь, въцари ся Ила сынъ-тъ на Ваасѫ надъ Израиля въ Ѳерсѫ, *и царова* 9 двѣ годины. [к]И направи съзаклѣтіе противъ него рабъ-тъ му Зимрій, началникъ-тъ на половинѫ-тѫ на воинскы-тѣ колесницы, като бѣше въ Ѳерсѫ, та піеше *и* ся опиваше въ домъ-тъ на Арсѫ, 10 домостроитель-тъ *си* въ Ѳерсѫ. И влѣзе Зимрій, та го порази, и уби го, въ двадесеть и седмо-то лѣто на Асѫ Іудинъ-тъ царь, и въцари ся вмѣсто него. 11 И като ся въцари, тутакси щомъ сѣднѫ на прѣстолъ-тъ му, порази всичкый-тъ домъ на Ваасѫ: не остави му [л]нищо до кракъ: нито сродницы неговы, нито пріятели неговы. 12 И истрѣби Зимрій всичкый-тъ домъ на Ваасѫ, [м]споредъ слово-то Господне, което говорѝ противъ Ваасѫ [н]чрѣзъ Іиуя пророка, 13 За всичкы-тѣ грѣхове на Ваасѫ, и за грѣхове-тѣ на сына му Илѫ, които съгрѣшихѫ, и чрѣзъ които направихѫ Израиля да съгрѣши, понеже разгнѣвахѫ Господа Бога Израилева [о]съсъ 14 суеты-тѣ си. А останѫлы-тѣ дѣянія на Илѫ, и всичко що направи, не сѫ ли писаны въ книгѫ-тѫ на лѣтовницы-тѣ на Израилевы-тѣ царіе?

15 Въ двадесеть и седмо-то лѣто на Асѫ Іудинъ-тъ царь, царова Зимрій седмь дни въ Ѳерсѫ. А людіе-тѣ бѣхѫ ся расположили въ станъ [п]противъ Гиввеѳонъ, който 16 *бѣ* на Филистимцы-тѣ. И като чухѫ людіе-тѣ които бѣхѫ расположили станъ, че говорѣхѫ: Зимрій направи съзаклѣтіе, още порази царя, всичкый Израиль прѣзъ онзи день въ станъ-тъ, направи царь надъ Израиля Амрія войводѫ-тѫ 17 на воинство-*то*. И възлѣзе Амрій, и всичкый Израиль съ него, отъ Гиввеѳонъ, та 18 обсадихѫ Ѳерсѫ. И като видѣ Зимрій че ся облада градъ-тъ, влѣзе въ вѫтрѣшній-тъ царскый домъ, та изгори върхъ себе 19 си царскый-тъ домъ съ огнь и умрѣ. За грѣхове-тѣ си които съгрѣши, понеже

п 2 Лѣт. 17; 1, Мат. 1; 8.
ю Гл. 12; 30. 14; 16.
я Гл. 14; 14.
ж Іис. Нав. 19; 44. 21; 23. Гл. 16; 15.
іж Гл. 14; 10, 14.
а Гл. 14; 9, 16.
б Ст. 16.
в Гл. 12; 28, 29. 13; 33. 14; 16.

а Ст. 7. 2 Лѣт. 19; 2. 20; 34.
б Гл. 14; 7.
в Гл. 15; 34.
г Ст. 11.
д Гл. 14; 10. 15; 29.
е Гл. 14; 11.
ж 2 Лѣт. 16; 1.
з Гл. 14; 17. 15; 21.
и Ст. 1.
і Гл. 15; 27, 29. Виж. Осія 1; 4.
к 4 Цар. 9; 31.
л 1 Цар. 25; 22.
м Ст. 3.
н Ст. 1.
о Втор. 32; 21. 1 Цар. 12; 21. Иса. 41; 29. Іон. 2; 9 1 Кор. 8; 4. 10; 19.
п Гл. 15; 27.

стори зло прѣдъ Господа, и [р]ходи въ пжть-тъ на Іеровоама, и въ грѣхъ-тъ му, що стори той като направи Израиля да съгрѣши. 20 А останжлы-тѣ дѣянія на Зимрія, и съзаклѣтіе-то му което направи не сж ли писаны въ книгж-тж на лѣтовницы-тѣ на Израилевы-тѣ царіе?

21 Тогазь ся раздѣлихж Израилеви-тѣ людіе на двѣ части: половина-та на людіе-тѣ слѣдовахж Ѳивнія Гинаѳовъ-тъ сынъ, за да направятъ него царь: а половина-та слѣдовахж Амрія. 22 Но людіе-тѣ които слѣдовахж Амрія, прѣвъзмогохж връзъ людіе-тѣ които слѣдовахж Ѳивнія Гинаѳовъ-тъ сынъ: и умрѣ Ѳивній, и възцари ся Амрій.

23 Въ тридесеть и първо-то лѣто на Асж Іудинъ-тъ царь, царова Амрій надъ Израиля, дванадесеть годины: шесть годины царова въ Ѳерсж. 24 И купи Самарійскый-тъ хълмъ отъ Семера за два таланта сребро, и съгради *градъ* на хълмъ-тъ, и нарече име-то на градъ-тъ, който съгради, Самарія, споредъ име-то на Семера, господаря на [с]хълмъ-тъ. 25 [т]И стори Амрій зло прѣдъ Господа, и стори по зло отъ всичкы-тѣ що бѣхж прѣди него: 26 И [у]ходи въ всичкы-тѣ пжтища на Іеровоама, Наватовъ-тъ сынъ, и въ неговъ-тъ грѣхъ, чрѣзъ който направи Израиля да съгрѣши, понеже разгнѣвахж Господа Бога Израилева, [ф]съсъ суеты-тѣ си. 27 А останжлы-тѣ дѣянія на Амрія които направи, и юначества-та му които извърши, не сж ли писаны въ книгж-тж на лѣтовницы-тѣ на Израилевы-тѣ царіе? 28 И заспа Амрій съ отцы-тѣ си, и погребе ся въ Самарія: и възцари ся вмѣсто него Ахаавъ сынъ му.

29 А Ахаавъ Амріевъ-тъ сынъ ся възцари надъ Израиля въ тридесеть и осмо-то лѣто на Асж Іудинъ-тъ царь: и царова Ахаавъ Амріевъ-тъ сынъ надъ Израиля въ Самарія двадесеть и двѣ годины. 30 И стори Ахаавъ Амріевъ-тъ сынъ зло прѣдъ Господа, повече отъ всичкы-тѣ които быдохж прѣди него. 31 И като че бѣше малко това, дѣто да ходи въ грѣхове-тѣ на Іеровоама Наватовъ-тъ сынъ, [х]зѣ още за женж Іезавель, дъщеря-тж на Еѳваала [ц]Сидонскый-тъ царь, и [ч]отиде та служи на Ваала, и му ся поклони. 32 И възстави требище на Ваала, [ш]вжтрѣ въ Вааловъ-тъ домъ, който съгради въ Самарія. 33 И [щ]направи Ахаавъ Ашерж: и [ъ]отъ всичкы-тѣ Израилевы царіе, които быдохж прѣди него, Ахаавъ направи повече за да прогнѣва Господа Бога Израилева.

34 Въ неговы-тѣ дни Хіилъ Веѳилецъ-тъ съгради Іерихонъ: тури основанія-та му съсъ *смърть-тж на* Авирона първородный-тъ си, и тури врата-та му съсъ *смърть-тж на* Сегува по младый-тъ си *сынъ*, [ы]споредъ слово-то Господне което говори чрѣзъ Іисуса сынъ-тъ Навіевъ.

ГЛАВА 17.

1 И Илія Ѳесвіецъ-тъ, който бѣ отъ Галадскы-тѣ жители, рече Ахааву: [а]Живъ Господь Богъ Израилевъ [б]прѣдъ когото прѣдстоя, нѣма да бжде прѣзъ тѣзи [в]годины [г]роса, и дъждь, освѣнь чрѣзъ мое-то слово.

2 И быде слово Господне къмъ него, и 3 рече: Иди отъ тукъ, и обърни ся къмъ истокъ, и скрый ся при потокъ-тъ Хериѳъ, който е срещж Іорданъ. 4 И ще піешь отъ потокъ-тъ: и заповѣдахъ на врановe-тѣ, да тя хранятъ тамъ. 5 И отиде, та направи споредъ слово-то Господне; защото отиде, та сѣднж при потокъ-тъ Хериѳъ, който е срещж Іорданъ. 6 И доносѣхж му вранове-тѣ хлѣбъ и месо зарань, и хлѣбъ и месо вечеръ: и піеше отъ потокъ-тъ. 7 А слѣдъ нѣколко дни изсъхнж потокъ-тъ, понеже не станж дъждь по земія-тж.

8 И быде слово Господне къмъ него, и 9 рече: Стани та иди въ [д]Сарептж Сидонскж, и сѣди тамъ: ето, заповѣдахъ тамъ на еднж вдовицж женж да тя храни. 10 И станж та отиде въ Сарептж. И като отиде при портж-тж на градъ-тъ, ето, тамъ една вдовица жена която събираше дърва, и выкнж къмъ неія и рече: Донесь ми, моля, малко водж въ съсждъ да пія. 11 И като отиде да донесе, выкнж вслѣдъ неія, и рече: Донесь ми, моля, уломъкъ хлѣбъ въ ржкж-тж си. 12 А тя рече: Живъ Господь Богъ твой, нѣмамъ ни еднж питж, но само еднж шепж брашно въ делвж-тж, и малко елей въ кърчагъ-тъ; и ето събирамъ двѣ дървцета, за да идж и да го направя за мене, и за сына ми, та да го изѣдемъ, и да умремъ. 13 А Илія ѝ рече: Не бой ся: иди, направи както рече ты; но отъ него направи първо за мене единъ малъкъ потрѣбникъ, та ми донесь, и послѣ направи за себе си, и за сына си; 14 Защото така говори Господь Богъ Израилевъ: Делва-та на брашно-то не ще да ся испразни, нито кърчагъ-тъ на елей-тъ ще оскудѣе, до день-тъ *въ който* Господь ще даде дъждь по лице-то на земія-тж. 15 И тя отиде, та направи споредъ Иліево-то слово: и ядѣше тя и той, и

[р] Гл. 12; 28. 15; 26, 34.
[с] Виж. Гл. 13; 32. 4 Цар. 17; 24. Іоан. 4; 4.
[т] Мих. 6; 16.
[у] Ст. 19.
[ф] Ст. 13.
[х] Втор. 7; 3.
[ц] Сжд. 18; 7.
[ч] Гл. 21; 25, 26. 4 Цар. 10; 18. 17; 16.
[ш] 4 Цар. 10; 21, 26, 27.
[щ] 4 Цар. 13; 6. 17; 10. 21; 3. Іер. 17; 2.
[ъ] Ст. 30. Гл. 21; 25.
[ы] Іис. Нав. 6; 26.

[а] 4 Цар. 3; 14.
[б] Втор. 10; 8.
[в] Лук. 4; 25.
[г] Іак. 5; 17.
[д] Авд. 20. Лук. 4; 26.

16 домъ-тъ ѝ, *много* дни: Делва-та на брашно-то не ся испразднѝ, нито кърчагъ-тъ на елей-тъ оскудѣ, споредъ слово-то Господне, което говори чрѣзъ Иліѭ.

17 И слѣдъ това разболѣ ся сынъ-тъ на женѫ-тѫ, на госпожѫ-тѫ на домъ-тъ: и болесть-та му бѣ силна много, щото 18 не останѫ дыханіе въ него. И рече на Иліѭ: [е]Що имашь съ мене, человѣче Божій? Да ли си дошелъ при мене да докарашь на память беззаконія-та ми, и да 19 уморишь сына ми? А той ѝ рече: Дай ми сына си. И зѣ го отъ пазухѫ-тѫ ѝ, та го изнесе на горницѫ-тѫ, дѣто сѣдѣ- 20 ше, и положи го на одръ-тъ си. И извыка къмъ Господа, и рече: Господи Боже мой! нанеслъ ли си зло и на вдовицѫ-тѫ, при коіѭто азъ живѣѭ да уморишь 21 сына ѝ? И [ж]распрострѣ ся три пѫти вързъ дѣте-то, и извыка къмъ Господа, и рече: Господи Боже *мой*, нека ся върне, моліѭ ся, душа-та на това дѣте въ него. 22 И послуша Господь Илиинъ-тъ гласъ: та ся върнѫ душа-та на дѣте-то въ него, и 23 [з]оживѣ. И зѣ Илія дѣте-то, та го снѣ отъ горницѫ-тѫ въ кѫщѫ-тѫ, и даде го на майкѫ му. И рече Илія: Виждь, живъ е 24 сынъ ти. И рече жена-та на Иліѭ: Сега [и]познавамъ отъ това че си Божій человѣкъ, и слово-то Господне въ уста-та ти е истина.

ГЛАВА 18.

1 И [а]вслѣдъ много дни быде слово Господне къмъ Иліѭ въ трето-то лѣто, и рече: Иди, яви ся Ахааву: и [б]ще дамъ 2 дъждь по лице-то на земіѭ-тѫ, И отиде Илія да ся *яви* Ахааву. А гладъ-тъ бѣ тежькъ въ Самаріѭ.

3 И повыка Ахаавъ Авдіѭ домостроитель-тъ. (А Авдія ся боеше много отъ Го- 4 спода; Защото когато Іезавель истрѣби пророцы-тѣ Господни, Авдія зѣ сто пророцы, та гы скры, петдесеть въ еднѫ пещерѫ и петдесеть въ другѫ, и храняше 5 гы съ хлѣбъ и водѫ.) И рече Ахаавъ на Авдіѭ: Обыколи земіѭ-тѫ, *и иди* къмъ всичкы-тѣ водны источницы, и къмъ всичкы-тѣ потоцы: негли намѣримъ трѣвѫ, за да упазимъ животъ-тъ на коніе-тѣ и на мъскы-тѣ, и да ся не лишимъ 6 отъ скотове-тѣ. И тъй раздѣлихѫ земіѭ-тѫ по между си, за да іѭ обыколятъ: Ахаавъ отиде по единъ пѫть особенъ, и Авдія отиде по другъ пѫть особенъ.

7 И като бѣше Авдія на пѫть-тъ, ето, Илія го срѣщнѫ: и той го позна и паднѫ на лице, и рече: Ты ли си, Господине 8 мой Иліе? И той му рече: Азъ; иди, ка- 9 жи на господаря си: Ето, Илія. А той рече: Що сьмь съгрѣшилъ, та искашь да прѣдадешь рабъ-тъ си въ рѫкѫ-тѫ на 10 Ахаава, за да мя убіе? Живъ Господь Богъ твой, нѣма народъ или царство, дѣто да не е проваждалъ господарь-тъ ми да тя търси: и когато казувахѫ: Нѣма го, той заклѣваше царство-то и народъ- 11 тъ, че не сѫ тя намѣрили. А сега ты казувашь: Иди, кажи на господаря си: Ето, 12 Илія: И като ся отдѣліѭ азъ отъ тебе, [в]Духъ Господень ще тя отведе дѣто не знаіѭ: и когато отидѫ та извѣстіѭ *това* Ахааву, и не тя намѣри, ще мя убіе. Но рабъ-тъ ти ся бои отъ Господа отъ мла- 13 дость-тѫ си. Не извѣсти ли ся на господаря ми що сторихъ азъ, когато Іезавель убиваше Господни-тѣ пророцы, какъ скрыхъ сто мѫжіе отъ Господни-тѣ пророцы, петдесеть въ еднѫ пещерѫ, и петдесеть въ другѫ пещерѫ, и хранихъ гы 14 съ хлѣбъ и водѫ? А сега ты казувашь: Иди, кажи на господаря си: Ето, Илія; но 15 той ще мя убіе. И рече Илія: Живъ Господь на силы-тѣ, прѣдъ когото прѣдстоіѭ, че днесь ще ся явіѭ нему.

16 И тъй отиде Авдія да посрѣщне Ахаава, и извѣсти му. И Ахаавъ отиде да по- 17 срѣщне Иліѭ. И като видѣ Ахаавъ Иліѭ, рече му Ахаавъ: [г]Ты ли си който [д]сму- 18 щавашь Израиля? А той рече: Не смущавамъ азъ Израиля, но ты, и твой-тъ бащинъ домъ; [е]защото вы оставихте заповѣди-тѣ Господни, и отиде ты вслѣдъ 19 Ваалимы-тѣ. Сега прочее проводи, и събери при мене всичкый Израиль на горѫ-тѫ [ж]Кармилъ, и пророцы-тѣ Вааловы четыристотинъ и петдесеть, [з]и четыри-тѣ стотинъ пророцы на Ашерѫ, който 20 ядѫтъ на Іезавелинѫ-тѫ трьпезѫ. И проводи Ахаавъ до всичкы-тѣ Израилевы сынове [и]та събра пророцы-тѣ на горѫ-тѫ Кармилъ.

21 И дойде Илія при всичкы-тѣ людіе, та рече: [і]До кога ще хромите между двѣ мѫдрованія? Іеова ако е Богъ слѣдувайте го: ако ли е [к]Ваалъ, слѣдувайте него. А людіе-тѣ не му отговорихѫ ни рѣчь.

22 Тогазь рече Илія на людіе-тѣ: [л]Азъ самъ останѫхъ пророкъ Господень: а [м]Ваалови-тѣ пророци сѫ четыристотинъ 23 и петдесеть мѫжіе. Нека ни дадѫтъ два юнца: и нека изберѫтъ единый-тъ юнецъ за тѣхъ си, и нека го раздробятъ, и нека *го* турятъ на дърва-та, и огнь да не турятъ: и азъ ще приготвіѭ другый-тъ юнецъ, и ще *го* туріѭ на дърва-та, и огнь 24 нѣма да туріѭ. И призовѣте име-то на

е Виж. Лук. 5; 8.
ж 4 Цар. 4; 34, 35.
з Евр. 11; 35.
и Іоан. 3; 2. 16; 30.

а Лук. 4; 25. Іак. 5; 17.
б Втор. 28; 12.
в 4 Цар. 2; 16. Іез. 3; 12, 14. Мат. 4; 1. Дѣян. 8; 39.
г Гл. 21; 20.

д Іис. Нав. 7; 25. Дѣян. 16; 20.
е 2 Лѣт. 15; 2.
ж Іис. Нав. 19; 26.
з Гл. 16; 33.
и Гл. 22; 6.

і 4 Цар. 17; 41. Мат. 6; 24.
к Виж. Іис. Нав. 24; 15.
л Гл. 19; 10, 14.
м Ст. 19.

богъ-тъ си, и азъ ще призовѫ име-то на Господа: и онзи Богъ, [н]който отговори чрѣзъ огнь, той нека е Богъ. И отговорихѫ всичкы-тѣ людіе та рекохѫ: Добро е това слово.

25 И рече Илія на Вааловы-тѣ пророцы: Изберѣте си единый-тъ юнецъ, та *го* приготвѣте вы първо; защото сте много: и призовѣте име-то на богъ-тъ си, огнь обаче да не турите. 26 И зѣхѫ юнецъ-тъ който имъ ся даде, та го приготвихѫ, и призовавахѫ име-то на Ваала отъ утриньтѫ дори до пладне, и выкахѫ: Послушай насъ, Ваале; но [о]нѣмаше гласъ, и нѣмаше слушаніе: и скачахѫ около олтарь-тъ, който бѣхѫ съзидали. 27 А около пладне Илія имъ ся присмиваше, и казуваше: Выкайте съ голѣмъ гласъ; защото богъ е: или ся разговаря, или има нѣщо работѫ, или е на пѫть, или може бы да спи, и ще ся събуди. 28 И выкахѫ съ голѣмъ гласъ и [п]рѣжехѫ ся споредъ обычай-тъ си съ ножове и съ копія, додѣ ся излѣ кръвь на тѣхъ. 29 И като прѣминѫ пладне, [р]и тѣ пророчествовахѫ дори до часъ-тъ на приношеніе-то, не бѣ гласъ, и [с]не бѣ слушаніе, и не бѣ вниманіе.

30 Тогазь рече Илія на всичкы-тѣ людіе: Приближѣте при мене. И всичкы-тѣ людіе приближихѫ при него. И [т]поправи олтарь-тъ Господень, който бѣше съборенъ. 31 И зѣ Илія дванадесеть каменіе споредъ число-то на племена-та на синоветѣ на Іакова, къмъ когото быде слово Господне, и рече: [у]Израиль ще бѫде име-то ти: 32 И създа съ каменіе-тѣ олтарь [ф]въ име-то Господне: и направи браздѫ около олтарь-тъ която вмѣщаваше двѣ саты сѣме. 33 И [х]нареди дърва-та, и насѣче юнецъ-тъ на кѫсове, та го тури на дърва-та. 34 И рече: Напълнѣте съ водѫ четыри водоносы, та [ц]излѣйте на всесъжженіе-то и на дърва-та. И рече: Повторѣте: и повторихѫ. И рече: Потретѣте: и потретихѫ. 35 И обикаляше вода-та около олтарь-тъ: още и [ч]бразда-та ся напълни съ водѫ. 36 И въ часъ-тъ на приношеніе-то приближи Илія пророкъ-тъ, и рече: Господи, [ш]Боже Авраамовъ, и Исааковъ и Израилевъ, [щ]нека бѫде извѣстно днесь, че Ты си Богъ въ Израиля, и азъ рабъ твой, и [ъ]че споредъ твое-то слово направихъ всичкы тѣзи дѣла: 37 Послушай мя Господи, послушай мя, за да познаіѫтъ тѣзи людіе че ты, Господи, си Богъ, и ты си обърнѫлъ сърдца-та имъ назадъ. 38 Тогазь [ы]паднѫ огнь отъ Господа, та пояде всесъжженіе-то, и дърва-та, и каменіе-тѣ и пърсть-тѫ, и облиза водѫ-тѫ която бѣ въ браздѫ-тѫ.

39 И когато видѣхѫ това всичкы-тѣ людіе, паднѫхѫ на лице, и рекохѫ: [ь]Іеова, той е Богъ: Іеова, той е Богъ. 40 И рече имъ Илія: [ѣ]Хванѣте Вааловы-тѣ пророцы: никой отъ тѣхъ да не избѣгне. И хванѫхѫ гы: и низведе гы Илія при потокъ-тъ Кисонъ, и [ю]искла гы тамъ.

41 И рече Илія на Ахаава: Възлѣзь, яждь и пій, защото *иде* гласъ на много дъждь. 42 И възлѣзе Ахаавъ да яде и да піе: а Илія възлѣзе на върхъ Кармилъ, и [я]наведе ся на земіѭ-тѫ та тури лице-то си между колѣнѣ-тѣ си: 43 И рече на слугѫ-тѫ си: Възлѣзь сега, погледни къмъ море-то. И възлѣзе, та погледнѫ, и рече: Нѣма нищо. А той рече: Иди пакъ, до седмь пѫти. 44 И седмый-тъ пѫть рече: Ето малъкъ облакъ, колкото человѣческа длань, възлѣзва отъ море-то. И рече: Възлѣзь, кажи Ахааву: Впрегни *колесницѫ-тѫ си* та слѣзь, за да тя не хване дъждь-тъ. 45 И между това небе-то ся помрачи отъ облацы и вѣтръ, и станѫ голѣмъ дъждь. И качи ся Ахаавъ на колесницѫ-тѫ си та отиде въ Іезраель. 46 И рѫка Господня быде върху Иліѭ: [ѫ]и стегнѫ чрѣсла-та си, та тичаше прѣдъ Ахаава дори до входъ-тъ на Іезраель.

ГЛАВА 19.

1 И възвѣсти Ахаавъ на Іезавель всичко що направи Илія, и какъ [а]изби съ мечь всичкы-тѣ пророцы. 2 И проводи Іезавель вѣститель на Иліѭ, и рече: [б]Така да направятъ богове-тѣ, и така да притурятъ, ако утрѣ около тойзи часъ не направіѭ животъ-тъ ти както животъ-тъ на едного отъ тѣхъ. 3 И *като видѣ *това Илія,* станѫ, и отиде заради животъ-тъ си, и дойде въ Вирсавее Іудинъ, и остави тамъ слугѫ-тѫ си.

4 А той отиде въ пустыніѭ-тѫ единъ день пѫть, и отиде та сѣднѫ подъ едно смерчіе: и [в]пожела въ себе си да умре, и рече: Стига: сега, Господи, земи душѫ-тѫ ми, защото не сьмь по добръ отъ отцы-тѣ си. 5 И лѣгнѫ та заспа подъ едно смерчіе, и ето, ангелъ ся допрѣ до него, 6 и рече му: Стани, яждь. И погледнѫ, и ето, при главѫ-тѫ му потрѣбникъ *печенъ* въ жаравѫ-тѫ, и кърчагъ съ водѫ. И яде 7 и пи, и пакъ лѣгнѫ. И върнѫ ся ангелъ Господень пакъ, та ся допрѣ до него, и

н Ст. 38. 1 Лѣт. 21; 26.
о Псал. 115; 5. Іер. 10; 5. 1 Кор. 8; 4. 12; 2.
п Лев. 19; 28. Втор. 14; 1.
р 1 Кор. 11; 4, 5.
с Ст. 26.
т Гл. 19; 10.
у Быт. 32; 28. 35; 10. 4 Цар. 17; 34.
ф Кол. 3; 17.
х Лев. 1; 6, 7, 8.
ц Виж. Сжд. 6; 20.
ч Ст. 32, 38.
ш Исх. 3; 6.
щ Гл. 8; 43, 4 Цар. 19; 19. Псал. 83; 18.
ъ Числ. 16; 28.
ы Лев. 9; 24. Сжд. 6; 21. 1 Лѣт. 21; 26. 2 Лѣт. 7; 1.
ь Ст. 24.
ѣ 4 Цар. 10; 25.
ю Втор. 13; 5. 18; 20.
я Іак. 5; 17, 18.
ѫ 4 Цар. 4; 29. 9; 1.

—

а Гл. 18; 40.
б Рув. 1; 17. Гл. 20; 10. 4 Цар. 6; 31.
* *Или* убоя ся и
в Числ. 11; 15. Іон. 4; 3, 8.

рече: Стани, яждь; защото много ти е пѫть-тъ. 8 И станѫ та яде и пи, и съ крѣпость-тѫ на онова ястіе пѫтова [г]четыридесеть дни и четыридесеть нощи, дори до [д]Хоривъ горѫ-тѫ Божіѭ.

9 И влѣзе тамъ въ пещерѫ, и насели ся тамъ: и ето, *быде* слово Господне къмъ него, та му рече: Що правишь тукъ, Иліе? 10 А той рече: [е]Поревновахъ много [ж]за Господа Бога на силы-тѣ; защото Израилеви-тѣ сынове оставихѫ завѣтъ-тъ ти, олтари-тѣ ти съборихѫ, и [з]пророцы-тѣ ти избихѫ съ мечъ: и [и]останѫхъ азъ самъ, и искатъ животъ-тъ ми, да го отнемѫтъ. 11 И рече: Излѣзь, та застани [і]на горѫ-тѫ, прѣдъ Господа. И ето, Господь минува и [к]вѣтръ голѣмъ и силенъ цѣпѣше горы-тѣ и стрываше скалы-тѣ прѣдъ Господа: *и* Господь не бѣ въ вѣтръ-тъ: и подирь вѣтръ-тъ трѫсъ: Господь не бѣ 12 въ трѫсъ-тъ: И подирь трѫсъ-тъ огнь: Господь не бѣ въ огнь-тъ: и подирь 13 огнь-тъ, тихъ и тънъкъ гласъ. И като чу Илія, [л]покры лице-то си съ кожухъ-тъ си, та излѣзе, и застанѫ въ входъ-тъ на пещерѫ-тѫ. [м]И ето, гласъ къмъ него: и 14 рече: Що правишь тукъ, Иліе? [н]И рече: Поревновахъ много за Господа, Бога на силы-тѣ; защото Израилеви-тѣ сынове оставихѫ завѣтъ-тъ ти, олтари-тѣ ти съборихѫ, и пророцы-тѣ ти избихѫ съ мечъ: и останѫхъ азъ самъ, и искатъ 15 животъ-тъ ми да го отнемѫтъ. И рече му Господь: Иди, върни ся въ пѫть-тъ си къмъ пустынѭ-тѫ на Дамаскъ: и когато отидешь, [о]помажи Азаила за царь 16 надъ Сиріѭ: А [п]Іиуя Намессіевъ-тъ сынъ ще помажешь за царь надъ Израиля: и [р]Елиссея Сафатовъ-тъ сынъ, отъ Авелмеолѫ, ще помажешь за пророкъ вмѣсто 17 тебе. И [с]ще бѫде, щото оногози, който ся избави отъ мечъ-тъ на Азаила, ще *го* умъртви Іиуй: и оногози, който ся избави отъ мечъ-тъ на Іиуя, [т]ще го умъртви 18 Елиссей. [у]Оставихъ обаче въ Израиль седмь тысящы, всичкы-тѣ който не сѫ прѣклонили колѣна Ваалу, и [ф]всякы уста които не сѫ го цѣлували.

19 И тръгнѫ отъ тамъ, та намѣри Елиссея, Сафатовъ-тъ сынъ, като орѣше *съ* дванадесеть супруга волове прѣдъ себе си, и той бѣ съ дванадесетый-тъ: и минѫ Илія близу край него, та хвьрли вързъ 20 него кожухъ-тъ си. А той остави волове-тѣ, та ся завтече вслѣдъ Иліѭ, и рече: [х]Нека цѣлувамъ, молѭ, отца си и майкѫ си, и *тогазь* ще тя послѣдувамъ. И рече му: Иди, върни ся; защото що ти 21 сьмь направилъ? И върнѫ ся отъ подирѣ му та зѣ единъ супругъ волове, и закла гы, и [ц]опече месо-то имъ съ орѫдія-та на волове-тѣ, и даде на людіе-тѣ, та ядохѫ. Тогазь станѫ та отиде вслѣдъ Иліѭ, и слугуваше му.

ГЛАВА 20.

1 Тогазь Венададъ Сирійскый царь събра всичкѫ-тѫ си силѫ: (а *имаше* съ него тридесеть и два царіе, и коніе, и колесницы:) и възлѣзе та обсади Самаріѭ, и 2 ратоваше іѭ. И проводи вѣстители на Ахаава Израилевъ-тъ царь въ градъ-тъ, и 3 рече му: Така говори Венададъ: Сребро-то ти и злато-то ти е мое: и жены-тѣ ти 4 и красны-тѣ ти чада сѫ мои. И отговори Израилевый царь и рече: Споредъ слово-то ти, господарю мой царю, твой сьмь 5 азъ, и всичко каквото имамъ. И дойдохѫ пакъ вѣстители-тѣ, та рѣкохѫ: Така говори Венададъ, и казува: Понеже испроводихъ къмъ тебе, и рекохъ: Сребро-то си, и злато-то си, и жены-тѣ си, и чада-6 та си, ще дадешь менѣ; Но утрѣ, около тойзи часъ ще пратѭ рабы-тѣ си при тебе и ще прѣдирятъ домъ-тъ ти, и домове-тѣ на рабы-тѣ ти: и каквото е желателно прѣдъ очи-тѣ ти, ще турятъ въ рѫ-7 цѣ-тѣ си, и ще *го* земѫтъ. Тогазь повыкнѫ Израилевый царь всичкы-тѣ старѣйшины на мѣсто-то, та рече: Размыслѣте, молѭ, и виждте че той зло иска; защото проводи до мене за жены-тѣ ми, и за чада-та ми, и за сребро-то ми, и за зла-8 то-то ми, и не му отрѣкохъ *нищо.* И рекохѫ му всичкы-тѣ старѣйшины и всичкы-тѣ людіе: Да не послушашь, нито да 9 склонишь. За то рече на Венададовы-тѣ вѣстители: Кажѣте на господаря ми царь-тъ: Всичко каквото заръча ты на рабъ-тъ си най напрѣдъ, ще направіѭ: но това нѣщо не могѫ да направіѭ. И вѣстители-тѣ си отидохѫ, та му отнесохѫ отвѣтъ.

10 И пакъ му проводи Венададъ, и рече: [а]Така да ми направятъ богове-тѣ, и така да приложатъ, ако пьрсть-та на Самаріѭ бѫде доволна за по еднѫ шепѫ на 11 всичкы-тѣ людіе, които мя слѣдуватъ. И отговори Израилевый царь и рече: Кажѣте *му:* Който ся опасува *съ орѫжія,* нека ся не хвали, както който *гы* распасува. 12 А когато *Венададъ* чу това слово, [б]піеше той и царіе-тѣ *що бѣхѫ съ него* въ шатры-тѣ, и рече на рабы-тѣ си: Опълчѣте ся. И опълчихѫ ся противъ градъ-тъ.

13 И ето дойде при Ахаава Израилевъ-тъ

[г] Виж. Исх. 34; 28. Втор. 9; 9, 18. Мат. 4; 2.
[д] Исх. 3; 1.
[е] Рим. 11; 3.
[ж] Числ. 25; 11, 13. Псал. 69; 9.
[з] Гл. 18; 4.
[и] Гл. 18; 22. Рим. 11; 3.
[і] Исх. 24; 12.
[к] Іез. 1; 4. 37; 7.
[л] Виж. Исх. 3; 6. Иса. 6; 2.
[м] Ст. 9.
[н] Ст. 10.
[о] 4 Цар. 8; 12, 13.
[п] 4 Цар. 9; 1—3.
[р] Лук. 4; 27.
[с] 4 Цар. 8; 12. 9; 14 и дрг. 10; 6 и дрг. 13; 3.
[т] Виж. Осія 6; 5.
[у] Рим. 11; 4.
[ф] Виж. Осія 13; 2.
[х] Мат. 8; 21, 22. Лук. 9; 61, 62.
[ц] 2 Цар. 24; 22.

—

[а] Гл. 19; 2.
[б] Ст. 16.

царь единъ пророкъ, и рече: Така говори Господь: Видишь ли всичко това голѣмо множество? ето, [в]азъ го прѣдавамъ въ ржцѣ-тѣ ти днесь: и ще познаешь че
14 азъ съмь Господь. И рече Ахаавъ: Чрѣзъ кого? А той отговори: Така говори Господь: Чрѣзъ слугы-тѣ на князове-тѣ на области-тѣ. Тогазь рече: Кой ще начне сраженіе-то: И отвѣща: Ты.
15 Тогазь изброи слугы-тѣ на князове-тѣ на области-тѣ, и тѣ бѣхж двѣстѣ и тридесеть и два; и слѣдъ тѣхъ, изброи всичкы-тѣ людіе, всичкы-тѣ Израилевы синове, седмь тысящы. И *излѣзохж около*
16 пладне. А Венададъ [г]піеше *и* опиваше ся въ шатьры-тѣ, той, и царіе-тѣ, тридесеть-
17 тѣ и два царіе, союзници-тѣ му. И излѣзохж първи слугы-тѣ на князове-тѣ на области-тѣ: и проводи Венададъ *да ся научи:* и възвѣстихж му, и рекохж: Мжжіе
18 излѣзохж изъ Самаріж. А той рече: Ако сж излѣзли мирно, хванѣте гы живы: а ако сж излѣзли за бой, *пакъ* гы живы
19 хванѣте. Излѣзохж прочее изъ градъ-тъ тѣзи слугы на князове-тѣ на области-тѣ,
20 и воинство-то което гы слѣдуваше. И порази всякой человѣкъ-тъ си: и Сиріяни-тѣ побѣгнжхж: и гони гы Израиль: а Венададъ Сирійскый царь ся отърва на конь
21 съ конници-тѣ. И излѣзе Израилевый царь, та порази конници-тѣ и колесници-тѣ, и направи на Сиріяны-тѣ голѣмо
22 пораженіе. И дойде пророкъ-тъ при Израилевъ-тъ царь, та му рече: Иди, укрѣпи ся, и размысли, та виждь що ще да направишь; защото [д]въ завращаніе-то на годинж-тж Сирійскый царь ще възлѣзе противъ тебе.
23 А раби-тѣ на Сирійскый-тъ царь рекохж му: Тѣхни-тѣ богове сж богове планинскы: заради това ся прѣукрѣпихж противъ насъ; но ако направимъ бой съ тѣхъ въ поле-то, непрѣмѣнно ще ся прѣ-
24 укрѣпимъ ный противъ тѣхъ. Направѝ прочее това нѣщо; извадѝ царіе-тѣ всякого отъ мѣсто-то му, та турѝ вмѣсто
25 тѣхъ войводы. И ты си събери войскж, колкото войска ти загынж, и конь вмѣсто конь, и колесницж вмѣсто колесницж: и нека направимъ бой съ тѣхъ въ поле-то, и непрѣмѣнно ще ся прѣукрѣпимъ противъ тѣхъ. И послуша гласъ-тъ имъ, та направи така.
26 И въ завращаніе-то на годинж-тж, изброи Венададъ Сирійцы-тѣ, и възлѣзе [е]въ Афекъ, за да направи *бой противъ* Изра-
27 иля. И Израилеви-тѣ синове ся изброихж, и ся приготвихж та отидохж да гы посрѣщнжтъ; и расположихж станъ-тъ си Израилеви-тѣ синове срещж тѣхъ като двѣ малкы козіи стада: а Сирійци-тѣ
28 испълнихж земіж-тж. И дойде Божій-тъ человѣкъ, та говорѝ на Израилевъ-тъ царь, и рече: Така говори Господь: Понеже Сиріяни-тѣ рекохж: Іеова е Богъ на планины-тѣ, а не Богъ на долове-тѣ, заради това [ж]ще прѣдамъ въ ржкж-тж ти всичко това голѣмо множество, и ще
29 познаете че азъ съмь Іеова. И бѣхж расположени въ станъ едни срещж другы седмь дни. И въ седмый-тъ день станж сраженіе: и поразихж Израилеви-тѣ синове Сиріяны-тѣ сто тысящы пѣшцы въ
30 единъ день, А останжли-тѣ побѣгнжхж въ Афекъ, къмъ градъ-тъ: и паднж стѣна-та върхъ двадесеть и седмь тысящы отъ останжлы-тѣ мжжіе. И побѣгнж Венададъ, та влѣзе въ градъ-тъ *и скры ся* изъ клѣть въ клѣть.
31 И рекохж му раби-тѣ му: Ето сега чухмы че царіе-тѣ на Израилевый-тъ домъ сж милостиви царіе: [з]да туримъ прочее врѣтища на чрѣсла-та си, и вжжя на главы-тѣ си, и да излѣземъ прѣдъ Израилевъ-тъ царь: негли бы ти подарилъ жи-
32 вотъ-тъ. И прѣпасахж ся съ врѣтища около чрѣсла-та си, и съ вжжя на главы-тѣ си дойдохж при Израилевъ-тъ царь, та рекохж: Рабъ-тъ ти Венададъ говори: Нека живѣе душа-та ми, моліж. И рече:
33 Живъ ли е още? братъ ми е. И мжжіе-тѣ зѣхж *това* за добръ знакъ, и побързахж да *повторятъ това що излѣзе изъ уста-та му: и рекохж: Братъ ти Венададъ. И рече: Идѣте, доведѣте го. И когато дойде при него Венададъ, той го въскачи на
34 колесницж-тж *си*. И рече му *Венададъ:* [и]Градове-тѣ, които зѣ баща ми отъ бащж ти, ще ти гы отдамъ: и ще си направишь стъгды въ Дамаскъ, както направи баща ми въ Самаріж. И азъ, *рече Ахаавъ,* ще тя пустнж съ тойзи уговоръ. Така направи уговоръ съ него, и пустнж го.
35 А единъ человѣкъ [і]отъ синове-тѣ на пророцы-тѣ рече на ближній-тъ си [к]съсъ слово Господне: Удари мя, моліж. Но не
36 рачи человѣкъ-тъ да го удари. И рече му: Понеже не послуша ты гласъ-тъ Господень, ето, като търгнешь отъ мене, львъ ще тя порази. И като търгнж отъ
37 него, [л]намѣри го львъ, и порази го. Намѣри сетнѣ другыго человѣка и рече: Удари мя, моліж. И человѣкъ-тъ го удари,
38 и съ ударъ-тъ направи ранж. Тогазь си отиде пророкъ-тъ, та чакаше на пжть-тъ за *царя*, прѣличенъ съ покровъ на очи-
39 тѣ си. И [м]като минуваше царь-тъ, той извыка къмъ царя и рече: Рабъ-тъ ти излѣзе въ срѣдъ сраженіе-то: и ето, единъ человѣкъ като свърнж на странж, доведе едного при мене и рече: Пази то-

в Ст. 28.
г Ст. 12. Гл. 16; 9.
д 2 Цар. 11; 1.
е Іис. Нав. 13; 4.
ж Ст. 13.
з Быт. 37; 34.
* *Евр.* грабнжтъ що изъ него.
и Гл. 15; 20.
і 4 Цар. 2; 3, 5, 7, 15.
к Гл. 13; 17, 18.
л Гл. 13; 24.
м Виж. 2 Цар. 12; 1 и дрг.

гозь человѣка: ако побѣгне нѣкакъ, тогазь [н]животъ-тъ ти ще бѫде вмѣсто животъ-тъ му, или ще платишь единъ талантъ сребро: 40 И като ся упражняваше рабъ-тъ ти тукъ и тамъ, той ся изгуби. И рече му Израилевый царь: Тойзи е сѫдъ-тъ ти: ты си *го* самъ изреклъ. 41 Тогазь ускори та дигнѫ покровъ-тъ отъ очи-тѣ си: и позна го Израилевый царь че бѣше отъ пророцы-тѣ: 42 И рече му: Така говори Господь: [о]Понеже ты пустнѫ отъ рѫкѫ-тѫ *си* человѣка, когото азъ бѣхъ опрѣдѣлилъ за истрѣбленіе, заради това животъ-тъ ти ще бѫде вмѣсто неговъ-тъ животъ, и людіе-тѣ ти вмѣсто людіе-тѣ му. 43 И [п]отиде Израилевый царь въ домъ-тъ си дряхлъ и огорченъ, и дойде въ Самаріѭ.

ГЛАВА 21.

1 И слѣдъ тѣзи събытія, Навуѳей Іезраелецъ-тъ имаше лозіе въ Іезраель, близу до домъ-тъ на Ахаава Самарійскый-тъ царь. 2 И говорй Ахаавъ на Навуѳея, и рече: Дай ми [а]лозіе-то си да го имамъ за градинѫ на зеліе, понеже е близу до домъ-тъ ми: и ще ти дамъ вмѣсто него по добро лозіе отъ него: *или*, ако ти е угодно, ще ти дамъ цѣнѫ-тѫ въ сребро. 3 И Навуѳей рече Ахааву: Да ми не даде Господь, [б]да ти дамъ бащино-то си наслѣдіе.

4 И дойде Ахаавъ въ домъ-тъ си дряхлъ и огорченъ, за тѫзи думѫ коіѭто му каза Навуѳей Іезраелецъ-тъ и рече: Не щѫ да ти дамъ бащино-то си наслѣдіе. И лѣгнѫ на одръ-тъ си, та завърнѫ лице-то си, и не яде хлѣбъ. 5 И дойде при него Іезавель жена му, та му рече: Защо е духъ-тъ ти дряхлъ, та не ядешь хлѣбъ? 6 А той й рече: Понеже говорихъ на Навуѳея Іезраелецъ-тъ, и рѣкохъ му: Дай ми лозіето си съсъ сребро: или, ако обычашь, ще ти дамъ *друго* лозіе вмѣсто него: а той отговори: Не щѫ да ти дамъ лозіе-то си. 7 И рече му Іезавель жена му: Ты ли сега царувашь надъ Израиля? Стани, яждь хлѣбъ, и нека е весело сьрдце-то ти: азъ ще ти дамъ лозіе-то на Навуѳея Іезраелецъ-тъ. 8 Тогазь писа писма въ Ахаавово име, и запечата съ печать-тъ му, та проводи писма-та на старѣйшины-тѣ и на благородны-тѣ, които бѣхѫ въ градъ-тъ му, които живѣехѫ съ Навуѳея. 9 И пишеше въ писма-та и казуваше: Прогласѣте постъ, и турѣте Навуѳея на чело на людіе-тѣ. 10 И турѣте двама лошы человѣцы срещѫ него, за да засвидѣтелствуватъ противъ него, и да рекѫтъ: Ты [в]похули Бога и царя. Тогазь изведѣте го и [г]убійте го съ каменіе, и нека умре.

11 И направихѫ мѫжіе-тѣ отъ градъ-тъ му, старѣйшины-тѣ и благородни-тѣ които живѣехѫ въ градъ-тъ му, както имъ бѣ проводила Іезавель, споредъ написано-то въ писма-та които имъ прати. 12 [д]Прогласихѫ постъ, и турихѫ Навуѳея на чело на людіе-тѣ: 13 И влѣзохѫ двама лоши человѣци, та сѣднѫхѫ срещѫ него: и свидѣтелствовахѫ лоши-тѣ человѣци противъ него, противъ Навуѳея, прѣдъ людіе-тѣ, и рекохѫ: Навуѳей похули Бога и царя. [е]Тогазь го изведохѫ вънъ отъ градъ-тъ, та го убихѫ съ каменіе, и умрѣ. 14 И пратихѫ на Іезавель, и казахѫ: Навуѳей быде убитъ съ каменіе и умрѣ.

15 И като чу Іезавель че Навуѳей быде убитъ съ каменіе, и умрѣ, рече Іезавель Ахааву: Стани, наслѣди лозіе-то на Навуѳея, Іезраелецъ-тъ, което не рачеше да ти даде съсъ сребро; защото Навуѳей не е живъ, но умрѣ. 16 И като чу Ахаавъ че Навуѳей умрѣ, станѫ Ахаавъ да слѣзе въ лозіе-то на Навуѳея Іезраелецъ-тъ за да го наслѣди.

17 И [ж]быде слово Господне къмъ Иліѭ Ѳесвіецъ-тъ, и рече: 18 Стани, слѣзь да посрѣщнешь Ахаава, Израилевъ-тъ царь, [з]който *живѣе* въ Самаріѭ: ето, той е въ лозіе-то на Навуѳея, дѣто слѣзе да го наслѣди: 19 И ще му говоришь, и речешь: Така говори Господь: Уби ли ты, а още наслѣдова ли ты? И ще му говоришь и речешь: Така говори Господь: [и]На мѣсто-то, дѣто псета-та лизахѫ кръвь-тѫ на Навуѳея, ще лижѫтъ псета-та кръвь-тѫ ти, ей, твоѭ-тѫ. 20 И рече Ахаавъ Илію: [і]Намѣри ли мя ты, враже мой? И отговори: Намѣрихъ тя; защото [к]продаде ты себе си за да правишь зло прѣдъ Господа. 21 Ето, *говори Господь*, [л]Азъ ще докарамъ зло връзъ тебе, и ще пометѫ вслѣдъ тебе, и ще истрѣбѭ на Ахаава [м]всичко до кракъ, и [н]затвореный-тъ и оставеный-тъ въ Израиль: 22 И ще направѭ домъ-тъ ти както домъ-тъ [о]на Іеровоама Наватовъ-тъ сынъ, и както домъ-тъ [п]на Ваасѫ Ахіинъ-тъ сынъ, заради прогнѣваніе-то съ което мя ты прогнѣва, и направи ты Израиля да съгрѣши. 23 И [р]за Іезавель още говорй Господь, и каза: Псета-та ще изѣдѫтъ Іезавель при прѣдстѣніе-то на Іезраель. 24 [с]Който Ахаавовъ умре въ градъ-тъ, псета-та ще *го* изѣдѫтъ: и който умре въ поле-то, птицы-тѣ небесны ще *го* изѣдѫтъ.

25 [т]Никой наистинѫ не быде подобенъ

н 4 Цар. 10; 24.
о Гл. 22; 31—37.
п Гл. 21; 4.

—

а 1 Цар. 8; 14.
б Лев. 25; 23. Числ. 36; 7. Іез. 46; 18.
в Исх. 22; 28. Лев. 24; 15, 16. Дѣян. 6; 11.
г Лев. 24; 14.
д Иса. 58; 4.
е Виж. 4 Цар. 9; 26.
ж Исал. 9; 12.
з Гл. 13; 32. 2 Лѣт. 22; 9.
и Гл. 22; 38.
і Гл. 18; 17.
к 4 Цар. 17; 17. Рим. 7; 14.
л Гл. 14; 10. 4 Цар. 9; 8.
м 1 Цар. 25; 22.
н Гл. 14; 10.
о Гл. 15; 29.
п Гл. 16; 3, 11.
р 4 Цар. 9; 36.
с Гл. 14; 11, 16; 4.
т Гл. 16; 30 и дрг.

Ахааву, който продаде себе си за да прави
което е лошо прѣдъ Господа, [у] както го
26 подбуждаше Іезавель жена му. И направи
много мързости, като слѣдуваше идолы-
тѣ, [ф] по всичко както правѣхѫ Аморрей-
ци-тѣ, които Господь изгони отъ лице-то
на Израилевы-тѣ синове.

27 И като чу Ахаавъ тѣзи думы, раздра
дрехы-тѣ си, и [х] тури врѣтище на снагѫ-
тѫ си, и пости, и лѣжеше обвитъ въ врѣ-
28 тище, и ходѣше внимателно. И быде сло-
во Господне къмъ Иліѭ Өесвіецъ-тъ, и
29 рече: Видѣ ли какъ ся смири Ахаавъ
прѣдъ мене? Понеже ся смири прѣдъ ме-
не, не щѫ да докарамъ зло-то въ дни-тѣ
му: [ц] въ дни-тѣ на сына му ще докарамъ
зло-то на домъ-тъ му.

ГЛАВА 22.

1 И минѫхѫ ся три годины безъ бой ме-
2 жду Сиріѭ и Израиля. А въ третѫ-тѫ
годинѫ [а] слѣзе Іосафатъ Іудиный царь,
3 при Израилевъ-тъ царь. И рече Израиле-
вый царь на рабы-тѣ си: Знаете ли че
[б] Рамоөъ-галаадъ е нашъ, а ный [*] небре-
жимъ да го земемъ отъ рѫкѫ-тѫ на Си-
4 рійскый-тъ царь? И рече на Іосафата:
Дохождашь ли съ мене на бой въ Ра-
моөъ-галаадъ? И рече Іосафатъ на Изра-
илевъ-тъ царь: [в] Азъ сьмь както ты, лю-
діе-тѣ ми както людіе-тѣ ти, коніе-тѣ ми
както коніе-тѣ ти.

5 И рече Іосафатъ на Израилевъ-тъ царь:
Допытайте ся, молѭ, отъ слово-то Го-
6 сподне днесь, И [г] събра Израилевый царь
пророцы-тѣ, почти четыристотинъ мѫ-
жіе, та имъ рече: Да идѫ ли противъ
Рамоөъ-галаадъ на бой, или да не идѫ?
А тѣ рекохѫ: Възлѣзь, и Господь ще го
прѣдаде въ рѫкѫ-тѫ на царя.

7 И рече [д] Іосафатъ: Нѣма ли тукъ още
единъ пророкъ Господень, да попытамы
8 чрѣзъ него? И рече Израилевый царь на
Іосафата: Има още единъ человѣкъ Ми-
хей, сынъ на Іемлѫ, чрѣзъ когото мо-
жемъ да попытамы Господа; но азъ го
мразѭ; защото не пророчествува добро
за мене, но зло. И рече Іосафатъ: Нека
9 не говори царь-тъ така. И повыка Изра-
илевый царь едного скопца, та рече: До-
10 веди скоро Михея сынъ-тъ на Іемлѫ. А
Израилевый царь и Іосафатъ Іудиный царь
сѣдѣхѫ, всякой на прѣстолъ-тъ си, облѣ-
чени въ одежды, на открыто мѣсто при
входъ-тъ на Самарійскѫ-тѫ портѫ: и
всичкы-тѣ пророци пророкувахѫ прѣдъ
11 тѣхъ. И Седекія сынъ-тъ на Ханаана бѣ-
ше си направилъ желѣзны рогове: и ре-
че: Така говори Господь: Съ тѣзи ще из-
бодешь Сиріяны-тѣ, додѣ гы свършишь.
12 И всичкы-тѣ пророци пророкувахѫ така,
и казувахѫ: Възлѣзь въ Рамоөъ-галаадъ,
и ще имашь добръ успѣхъ; защото Го-
сподь ще *го* прѣдаде въ рѫкѫ-тѫ на царя.

13 А вѣститель-тъ който отиде да повы-
ка Михея, говори му, и рече: Ето сега
думы-тѣ на пророцы-тѣ изъ едны уста сѫ
добры за царя: молѭ прочее и твое-то
слово да е така както слово-то на едно-
14 го отъ тѣхъ, и говори добро-то. А Михей
рече: Живъ Господь, [е] което ми рече Го-
сподь, него ще говорѭ.

15 И тъй дойде при царя. И рече му царь-
тъ: Михее, да идемъ ли въ Рамоөъ-гала-
адъ на бой, или да не идемъ? А той му
отговори: Възлѣзь, и ще имашь добръ
успѣхъ; защото Господь ще *го* прѣдаде
16 въ рѫкѫ-тѫ на царя. И рече му царь-
тъ: До колко пѫти ще тя заклѣвамъ да
ми не говоришь друго освѣнь истинѫ-тѫ
17 въ име Господне? А той рече: Видѣхъ
всичкый Израиль [ж] распьрснѫтъ по горы-
тѣ, като овцы които нѣматъ овчарь. И
рече Господь: Тѣ нѣматъ господарь: не-
ка ся върнѫтъ всякой въ домъ-тъ си съ
18 миръ. И рече Израилевый царь Іосафату:
Не рѣкохъ ли ти че не ще прорече добро
19 за мене, но зло? И *Михей* рече: Чуй про-
чее слово-то Господне. [з] Видѣхъ Господа
че сѣди на прѣстолъ-тъ си, и [и] всичко-то
небесно воинство че прѣдстои около не-
20 го, отдесно му и отлѣво. И рече Господь:
Кой ще прѣльсти Ахаава, за да възлѣзе
и да падне въ Рамоөъ-галаадъ? И единъ
21 рече така а другъ рече така. И излѣзе
единъ духъ, та застанѫ прѣдъ Господа, и
22 рече: Азъ ще го прѣльстѭ. И рече му
Господь: Какъ? И рече: Ще излѣзѫ, и
ще бѫдѫ лъжливъ духъ въ уста-та на
всичкы-тѣ му пророцы. И рече *Господь*:
[і] Ще прѣльстишь още и ще сполучишь:
23 излѣзь, та направи така. [к] Сега прочее,
ето, Господь тури духъ лъжливъ въ
уста-та на всичкы-тѣ тѣзи твои пророцы,
но Господь говорй зло за тебе.

24 Тогазь приближи Седекія сынъ-тъ на
Ханаанѫ, та плеснѫ Михея въ ланитѫ-
тѫ, и рече: [л] Прѣзъ кой пѫть прѣминѫ
Духъ-тъ Господень отъ мене, за да гово-
25 ри на тебе? И рече Михей: Ето, ще ви-
дишь *въ* който день ще влазишь изъ
клѣть въ клѣть за да ся укрыешь.

26 И рече Израилевый царь: Хванѣте Ми-
хея, та го върнѣте при Амона градскый-
тъ князь, и при Іоаса царскый-тъ сынъ,

у Гл. 16; 31.
ф Быт. 15; 16. 4 Цар. 21; 11.
х Быт. 37; 34.
ц 4 Цар. 9; 25.

а 2 Лѣт. 18; 2 и дрг.
б Втор. 4; 43.
* *Евр.* мълчимъ.
в 4 Цар. 3; 7.
г Гл. 18; 19.
д 4 Цар. 3; 11.

е Числ. 22; 38.
ж Мат. 9; 36.
з Иса. 6; 1. Дан. 7; 9.
и Іов. 1; 6. 2; 1. Псал. 103; 20, 21. Дан. 7; 10. Зах. 1; 10. Мат. 18; 10. Евр. 1; 7, 14.
і Сѫд. 9; 23. Іов. 12; 16. Іез. 14; 9. 2 Сол. 2; 11.
к Іез. 14; 9.
л 2 Лѣт. 18; 23.

27 И речѣте: Така говори царь-тъ: Турѣте тогозь въ тьмницѫ-тѫ, и хранѣте го съ хлѣбъ печаленъ, и съ водѫ печалнѫ, до-
28 дѣ ся върнѫ съ миръ. И рече Михей: Ако наистинѫ ся върнешь съ миръ, [м]то Господь не е говорилъ чрѣзъ мене. И рече: Чуйте вы всичкы людіе.

29 И възлѣзе Израилевъ-тъ царь, и Іосафатъ Іудинъ-тъ царь въ Рамоѳъ-галаадъ.
30 И рече Израилевый царь на Іосафата: Азъ ще ся прѣличѫ и ще влѣзѫ въ сраженіе-то: а ты облѣчи одежды-тѣ си. [н]И прѣличи ся Израилевый царь, та влѣзе
31 въ сраженіе-то. А Сирійскый царь бѣ заповѣдалъ на тридесеть и два-та свои колесниценачалницы, и реклъ: Не ся бійте *нито* съ малъкъ нито съ голѣмъ,
32 но само съ Израилевъ-тъ царь. И като видѣхѫ колесниценачалници-тѣ Іосафата, тогазь тѣ рекохѫ: Несумнѣнно тойзи е Израилевъ-тъ царь, и заобыколихѫ да го ударятъ; но Іосафатъ [о]извыка.
33 И като видѣхѫ колесниценачалници-тѣ че не бѣше Израилевъ-тъ царь, върнѫ-
34 хѫ ся отъ да го гонятъ. А единъ человѣкъ устрѣли [*]безъ да мѣри, и удари Израилевъ-тъ царь между ставы-тѣ на броніѭ-тѫ: а той рече на колесничника си: Завърни рѫкѫ-тѫ си, та мя изведи
35 изъ воинство-то; защото ся ранихъ. И сраженіе-то станѫ голѣмо въ онзи день: а царь-тъ ся удържа на колесницѫ-тѫ срещѫ Сиріяны-тѣ, и привечеръ умрѣ: и кръвь-та течеше отъ ранѫ-тѫ въ нѣдро-
36 то на колесницѫ-тѫ. И около захожданіе-то на слънце-то, станѫ проглашеніе въ станъ-тъ, и казваше: Всякой *да си иде* въ градъ-тъ си, и всякой на мѣсто-то си.
37 И умрѣ царь-тъ, и донесе ся въ Сама-
38 ріѭ: и погребохѫ царя въ Самаріѭ. И измыхѫ колесницѫ-тѫ въ водоемъ-тъ на Самаріѭ: измыхѫ още и орѫжія-та *му:* и лизахѫ псета-та кръвь-тѫ му [п]споредъ слово-то Господне което говори.

39 А останѫлы-тѣ дѣянія на Ахаава, и всичко що направи, и [р]слоновый-тъ домъ който съгради, и всичкы-тѣ градове които направи, не сѫ ли писаны въ книгѫ-
40 тѫ на лѣтовницы-тѣ на Израилевы-тѣ царіе? И заспа Ахаавъ съ отцы-тѣ си, и въцари ся вмѣсто него Охозія сынъ му.

41 А [с]Іосафатъ сынъ-тъ на Асѫ въцари ся надъ Іудѫ въ четвърто-то лѣто на Аха-
42 ава Израилевъ-тъ царь. Іосафатъ бѣ на възрастъ тридесеть и петь годинъ когато ся въцари: и царова двадесеть и петь годины въ Іерусалимъ: а име-то на май-
43 кѫ му бѣше Азува, дъщеря на Силея. И [т]ходи въ всичкы-тѣ пѫтища на Асѫ отца си: не ся уклони отъ тѣхъ, и правѣ-
44 ше което бѣ право прѣдъ Господа. [у]Высокы-тѣ обаче мѣста не ся отмахнѫхѫ: людіе-тѣ жертвувахѫ още и кадѣхѫ по
45 высокы-тѣ мѣста. И [ф]имаше миръ Іосафатъ съ Израилевъ-тъ царь.
46 А останѫлы-тѣ дѣянія на Іосафата, и юначества-та му колкото направи, и бойове-тѣ му, не сѫ ли писаны въ книгѫ-тѫ
47 на лѣтовницы-тѣ на Іудины-тѣ царіе? И [х]остатъкъ-тъ на мѫжеложцы-тѣ, който бѣ останѫлъ въ дни-тѣ на Асѫ отца му,
48 той *го* истрѣби отъ земіѭ-тѫ. [ц]Тогазь нѣмаше царь въ Едомъ, *но* намѣстникъ царевъ.
49 [ч]Іосафатъ [ш]направи Ѳарсійскы кораби, за да идѫтъ въ Офиръ за злато; [щ]но не отидохѫ, защото кораби-тѣ ся строшихѫ
50 [ъ]въ Есіонъ-гаверъ. Тогазь рече Охозія Ахаавовый сынъ Іосафату: Нека отидѫтъ мои-тѣ раби съ твои-тѣ рабы въ кораби-тѣ; но Іосафатъ не рачи.
51 И [ы]заспа Іосафатъ съ отцы-тѣ си, и погребе ся съ отцы-тѣ си въ градъ-тъ на Давида отца си: и въцари ся вмѣсто него Іорамъ сынъ му.

52 [ь]Охозія Ахаавовый сынъ ся въцари надъ Израиля въ Самаріѭ въ седмнадесето-то лѣто на Іосафата Іудинъ-тъ царь:
53 и царова двѣ годины надъ Израиля. И стори зло прѣдъ Господа, и [ѣ]ходи въ пѫть-тъ на отца си, и въ пѫть-тъ на майкѫ си, и въ пѫть-тъ на Іеровоама Наватовъ-тъ сынъ, който направи Израиля
54 да съгрѣши; Защото [ю]служи Ваалу, и поклони му ся, и прогнѣва Господа Бога Израилева по всичко що стори отецъ му.

[м] Числ. 16; 29. Втор. 18; 20, 21. 22.
[н] 2 Лѣт. 35; 22.
[о] 2 Лѣт. 18; 31. Прит. 13; 20.
[*] *Или* съсъ всичкѫ-тѫ си силѫ.
[п] Гл. 21; 19.
[р] Амос. 3; 15.
[с] 2 Лѣт. 20; 31.
[т] 2 Лѣт. 17; 3.
[у] Гл. 14; 23. 15; 14. 4 Цар. 12; 3.
[ф] 2 Лѣт. 19; 2. 2 Кор. 6; 14.
[х] Гл. 14; 24. 15; 12.
[ц] Быт. 25; 23. 2 Цар. 8; 14. 4 Цар. 3; 9. 8; 20.
[ч] 2 Лѣт. 20; 35 и дрг.
[ш] Гл. 10; 22.
[щ] 2 Лѣт. 20; 37.
[ъ] Гл. 9; 26.
[ы] 2 Лѣт. 21; 1.
[ь] Ст. 40.
[ѣ] Гл. 15; 26.
[ю] Сѫд. 2; 11. Гл. 16; 31.

ЧЕТВЬРТА КНИГА НА ЦАРІЕ-ТѢ

ИЛИ

ВТОРА КНИГА НА ЦАРІЕ-ТѢ.

ГЛАВА 1.

1 [а]А слѣдъ смърть-тѫ на Ахаава [б]подигнѫ 2 ся Моавъ противъ Израиля. И паднѫ Охозія прѣзъ рѣшеткѫ-тѫ на горницѫ-тѫ си, която бѣ въ Самаріѭ, и разболѣ ся: и прати вѣстители, и имъ рече: Идѣте, попытайте Ваалъ-зевува [в]Аккаронскый-тъ богъ, да ли ще оздравѣѭ отъ 3 тѫзи болесть. Но ангелъ Господень рече на Иліѭ Ѳесвіецъ-тъ: Стани, възлѣзь, да посрѣщнешь вѣстители-тѣ на Самарійскый-тъ царь, и речи имъ: Нѣма ли Богъ въ Израиль, та отивате да попытате Ва-4 алъ-зевува, Аккаронскый-тъ богъ? Сега прочее така говори Господь: Нѣма да слѣзешь отъ одръ-тъ, на който си възлѣзлъ, но непрѣмѣнно ще умрешь. И отиде си Илія.

5 И върнѫхѫ ся при него вѣстители-тѣ: 6 а той имъ рече: Защо ся върнѫхте? И рекохѫ му: Единъ человѣкъ възлѣзе да ны посрѣщне, и рече ни: Идѣте, върнѣте ся при царя, който вы е проводилъ, та му кажѣте: Така говори Господь: Нѣма ли Богъ въ Израиль, та пращашь ты да попыташь Ваалъ-зевува, Аккаронскый-тъ богъ? Нѣма прочее да слѣзешь отъ одръ-тъ, на който си възлѣзлъ, но непрѣмѣнно ще умрешь.

7 И рече имъ: Какъвъ видъ *имаше* человѣкъ-тъ, който възлѣзе да вы посрѣщне, 8 та ви говорѝ тѣзи думы? И отговорихѫ му: [г]Человѣкъ косматъ, и прѣпасанъ около чрѣсла-та си съ коженъ поясъ. И рече: Илія е Ѳесвіецъ-тъ.

9 Тогазь проводи *царь-тъ* при него петдесетоначалникъ съ петдесеть-тѣ му. И възлѣзе при него: и ето той сѣдѣше на върхъ горѫ-тѫ. И рече му: Человѣче Бо-10 жій, царь-тъ рече: Слѣзь. И отговори Илія и рече на петдесетоначалника: Ако сьмь азъ человѣкъ Божій, [д]нека слѣзе огнь отъ небе-то, та нека изѣде тебе и петдесеть-тѣ ти. И слѣзе огнь отъ небе-11 то, та изѣде него и петдесеть-тѣ му. И прати пакъ при него другъ петдесетоначалникъ съ петдесеть-тѣ му. И говори той и рече му: Человѣче Божій, така го-12 вори царь-тъ: Скоро слѣзь. И отговори Илія та имъ рече: Ако сьмь азъ человѣкъ Божій, нека слѣзе огнь отъ небе-то, та нека изѣде тебе и петдесеть-тѣ ти. И слѣзе огнь Божій отъ небе-то, та изѣ-13 де него и петдесеть-тѣ му. И пакъ прати третій петдесетоначалникъ съ петдесеть-тѣ му. И възлѣзе третій-тъ петдесетоначалникъ, и дойде та колѣничи прѣдъ Иліѭ, и моли го и рече му: Человѣче Божій, [е]нека бѫде, молѭ ся, многоцѣненъ прѣдъ очи-тѣ ти животъ-тъ ми, и животъ-14 тъ на тѣзи петдесеть твои рабы: Ето, слѣзе огнь отъ небе-то та изѣде първы-тѣ двама петдесетоначалницы съ петдесеть-тѣ имъ: нека бѫде прочее животъ-15 тъ ми многоцѣненъ прѣдъ очи-тѣ ти. И рече ангелъ Господень на Иліѭ: Слѣзь съ него; да ся не убоишь отъ лице-то му. 16 И станѫ та слѣзе съ него при царя. И рече му: Така говори Господь: Понеже си пратилъ вѣстители да попытатъ Ваалъ-зевува, Аккаронскый-тъ богъ, (като че нѣмаше Богъ въ Израиль за да искашь слово-то му,) за това нѣма да слѣзешь отъ одръ-тъ, на който си възлѣзлъ, но непрѣмѣнно ще умрешь.

17 И умрѣ споредъ слово-то Господне, което говорѝ Илія: и вѣцари ся вмѣсто него Іорамъ въ второ-то лѣто на Іорама, Іосафатовъ-тъ сынъ, царь-тъ Іудинъ; по-18 неже нѣмаше сынъ. А останѫлы-тѣ дѣянія на Охозіѭ, колкото направи, не сѫ ли писаны въ книгѫ-тѫ на лѣтовницы-тѣ на Израилевы-тѣ царіе?

ГЛАВА 2.

1 И когато щѣше Господь [а]да възведе Иліѭ на небе-то съ вихрушкѫ, отиде 2 Илія [б]съ Елиссея отъ Галгалъ. И рече Илія Елиссею: [в]Сѣди тукъ, молѭ; защото Господь мя проводи до Веѳиль. И рече Елиссей: Живъ Господь, и [г]жива душа-та ти, нѣма да тя оставѭ. И [д]слѣзохѫ въ 3 Веѳиль. И излѣзохѫ синове-тѣ на пророцы-тѣ които бѣхѫ въ Веѳиль при Елис-

---

а Гл. 3; 5.
б 2 Цар. 8; 2,
в 1 Цар. 5; 10.
г Виж. Зах. 13; 4. Мат. 3; 4.
д Лук. 9; 54.
е 1 Цар. 26; 21. Псал. 72; 14.

а Быт. 5; 24.
б 3 Цар. 19; 21.
в Виж. Руѳ. 1; 15, 16.
г 1 Цар. 1; 26. Ст. 4, 6. Гл. 4; 30.
д 3 Цар. 20; 35. Ст. 5, 7, 15. Гл. 4; 1, 38. 9; 1.

сея, та му рекохѫ: Знаешь ли че Господь днесь зема господаря ти отъ вьрху главѫ-тѫ ти? И рече: И азъ знаѭ *това:* 4 мълчѣте. И рече му Илія: Елиссее, сѣди тукъ, молѭ, защото Господь мя проводи въ Іерихонъ. А той рече: Живъ Господь, жива и душа-та ти, нѣма да тя оставѭ. 5 И дойдохѫ въ Іерихонъ. И дойдохѫ синове-тѣ на пророцы-тѣ, които бѣхѫ въ Іерихонъ, при Елиссея, та му рекохѫ: Знаешь ли че Господь днесь зема господаря ти отъ вьрху главѫ-тѫ ти? И рече: 6 И азъ знаѭ *това:* мълчѣте. И рече му Илія: Сѣди тукъ, молѭ; защото Господь мя проводи до Іорданъ. А той рече: Живъ Господь, жива и душа-та ти, нѣма 7 да тя оставѭ: и отидохѫ двама-та. И отидохѫ петдесеть мѫжіе отъ синове-тѣ на пророцы-тѣ, та застанѫхѫ на срещѫ отъ далечь: а тѣ двама-та застанѫхѫ 8 при Іорданъ. И зѣ Илія кожухъ-тъ си, та го сгънѫ, и удари водѫ-тѫ, и [е]раздѣли *ся* отъ тукъ и отъ тукъ, и прѣминѫхѫ двама-та по сухо.

9 И когато прѣминѫхѫ, рече Илія Елиссею: Искай що да ти направѭ прѣди да ся земѫ отъ тебе. И рече Елиссей: Двойна часть на духъ-тъ ти, да бѫде, молѭ, 10 въ мене. А той рече: Мѫчно нѣщо поиска ты; *но,* ако мя видишь когато ся вземамъ отъ тебе, ще ти бѫде така: ако ли не, не ще да бѫде.

11 И като ходѣхѫ тѣ още и говорѣхѫ, ето [ж]огненна колесница, и огненни коніе, и раздвоихѫ гы единъ отъ другъ: и въз-12 лѣзе Илія съ вихрушкѫ на небе-то: А Елиссей гледаше, и выкаше: [з]Отче мой, отче мой, колесница Израилева, и конница негова! И не го видѣ вече: и хванѫ дрехы-тѣ си та гы раскѫснѫ на два кѫса.

13 И като дигнѫ Иліевъ-тъ кожухъ, който паднѫ отъ него, вьрнѫ ся, и застанѫ 14 на брѣгъ-тъ на Іорданъ. И зѣ Иліевъ-тъ кожухъ, който паднѫ отъ него, та удари водѫ-тѫ и рече: Дѣ е Господь Богъ Иліевъ? И като удари и той водѫ-тѫ, [и]раздѣли ся отъ тукъ и отъ тукъ: и прѣминѫ Елиссей.

15 И [і]като го видѣхѫ синове-тѣ на пророцы-тѣ, които бѣхѫ въ Іерихонъ отъ срещѫ, рекохѫ: Иліевый духъ почива на Елиссея. И дойдохѫ да го посрѣщнѫтъ, 16 и му ся поклонихѫ доземи. И рекохѫ му: Ето, сега има петдесеть силни мѫжіе съ рабы-тѣ ти: нека отидѫтъ, молимъ, да потърсятъ господаря ти, [к]да го не е дигнѫлъ Духъ-тъ Господень, и го е хвьрлилъ на нѣкоѭ горѫ, или въ нѣкой 17 долъ. И рече: Не испращайте. Но като го принудихѫ толкозь, щото ся посрами, рече: Испратѣте. Испратихѫ прочее петдесеть мѫжіе, та търсихѫ три дни, но 18 го не намѣрихѫ. И когато ся вьрнѫхѫ при него, (защото останѫ въ Іерихонъ,) рече имъ: Не рѣкохъ ли ви, Не отивайте?

19 И рекохѫ градскы-тѣ мѫжіе Елиссею: Ето сега положеніе-то на градъ-тъ е добро, както господарь-тъ ни види; но воды-тѣ сѫ лоши, и земя-та е бесплодна. 20 И рече: Донесте ми ново блюдо, и ту-21 рѣте соль въ него. И донесохѫ му. И излѣзе при источникъ-тъ на водѫ-тѫ, [л]та хвьрли соль-тѫ тамъ, и рече: Така говори Господь: Исцѣлихъ тѣзи воды: не ще да бѫде вече отъ тѣхъ смьрть, или бес-22 плодіе. И исцѣлихѫ ся воды-тѣ дори до тойзи день, споредъ Елиссеево-то слово, което говорй.

23 И възлѣзе отъ тамъ въ Веѳиль: и като възлизаше по пѫть-тъ, излѣзохѫ изъ градъ-тъ малкы дѣца, та му ся присмивахѫ, и казувахѫ му: Възлизай плѣши-24 ве, възлизай плѣшиве! А той ся обърнѫ назадъ, и като гы видѣ, проклѣ гы въ име-то Господне. И излѣзохѫ изъ дѫбравѫ-тѫ двѣ мечкы, та раскѫснѫхѫ отъ 25 тѣхъ четыридесеть и двѣ дѣца. И отиде отъ тамъ въ горѫ-тѫ Кармилъ: и отъ тамъ ся вьрнѫ въ Самаріѭ.

ГЛАВА 3.

1 А [а]Іорамъ Ахаавовъ-тъ сынъ ся въцари надъ Израиля въ Самаріѭ, въ осмнадесето-то лѣто на Іосафата Іудинъ-тъ 2 царь: и царова дванадесеть годины. И стори зло прѣдъ Господа, но не както баща му и майка му; защото дигнѫ кумиръ-тъ на Ваала, [б]който бѣ направилъ 3 баща му. Но бѣше прилѣпенъ [в]въ грѣхове-тѣ на Іеровоама Наватовъ-тъ сынъ, който направи Израиля да съгрѣши: не ся отдалечи отъ тѣхъ.

4 А Миса Моавскый-тъ царь имаше стада, и даваше на Израилевъ-тъ царь сто тысящы [г]агнета, и сто тысящы овны съ 5 вълнѫ-тѫ *имъ.* Но [д]като умрѣ Ахаавъ, Моавскый-тъ царь ся подигнѫ противъ Израилевъ-тъ царь.

6 И излѣзе царь Іорамъ изъ Самаріѭ въ онова врѣме, та изброи всичкый Изра-7 иль. И отиде та проводи на Іосафата Іудинъ-тъ царь, и рече: Моавскый-тъ царь ся подигнѫ противъ мене: дохождашь ли съ мене противъ Моава на бой? И той рече: Ще възлѣзѫ; [е]азъ сьмь както си ты, людіе-тѣ ми сѫ както людіе-тѣ ти, 8 коніе-тѣ ми сѫ както коніе-тѣ ти. И ре-

[е] Виж. Исх. 14; 21. Іис. Нав. 3; 16. Ст. 14.
[ж] Гл. 6; 17. Псал. 104; 4.
[з] Гл. 13; 14.
[и] Ст. 8.
[і] Ст. 7.
[к] Виж. 3 Цар. 18; 12. Іез. 8; 3. Дѣян. 8; 39.
[л] Виж. Исх. 15; 25. Гл. 4; 41. 6; 6. Іоан. 9; 6.

[а] Гл. 1; 17.
[б] 3 Цар. 16; 31, 32.
[в] 3 Цар. 12; 28. 31, 32.
[г] Виж. Иса. 16; 1.
[д] Гл. 1; 1.
[е] 3 Цар. 22; 4.

че: Прѣзъ кой пѫть ще възлѣземъ? А той отговори: Прѣзъ пѫть-тъ на Едомскѫ-тѫ пустынѭ. 9 И отиде Израилевый царь, и Іудиный царь, и Едомскый царь; и обыколихѫ седмь дни пѫть: и нѣмаше вода за станъ-тъ и за скотове-тѣ които бѣхѫ съ тѣхъ.

10 И рече Израилевый царь: Охъ! наистинѫ че свыка Господь тѣзи трима царіе, за да гы прѣдаде въ рѫкѫ-тѫ на Моава! 11 А [ж]Іосафатъ рече: Нѣма ли тука пророкъ Господенъ, за да попытамы Господа чрѣзъ него? И отговори единъ отъ рабы-тѣ на Израилевый царь, и рече: Тукъ е Елиссей Сафатовый сынъ, който поливаше 12 водѫ на Иліевы-тѣ рѫцѣ. И рече Іосафатъ: Има слово Господне съ него. И [з]слѣзохѫ при него Израилевъ-тъ царь, и 13 Іосафатъ, и Едомскый-тъ царь. И рече Елиссей на Израилевъ-тъ царь: [и]Що има между мене и тебе? [і]Иди [к]при пророцы-тѣ на бащѫ си, и при пророцы-тѣ на майкѫ си. И рече му Израилевый царь: Не; защото Господь свыка тѣзи трима царіе, за да гы прѣдаде въ рѫкѫ-тѫ на Моава. 14 И рече Елиссей: [л]Живъ Господь на силы-тѣ, прѣдъ когото прѣдстоѭ, наистинѫ ако не почитахъ азъ лице-то на Іосафата Іудинъ-тъ царь, не щѣхъ да погледнѫ на 15 тебе, нито щѣхъ да тя видѭ; Но сега, [м]доведѣте ми свирецъ: И като свирѣше свирецъ-тъ, [н]дойде на него рѫка Господня. 16 И рече: Така говори Господь: [о]Направи 17 тойзи долъ трапове трапове; Защото така говори Господь: Нѣма да видите вѣтръ, и нѣма да видите дъждь: а тойзи долъ ще ся напълни съ водѫ, и ще піете вы, и 18 стада-та ви, и скотове-тѣ ви. Но това е малко нѣщо прѣдъ очи-тѣ на Господа: 19 ще прѣдаде Моава въ рѫкѫ-тѫ ви: И ще поразите всякой ограденъ градъ, и всякой избранъ градъ, и ще низложите всяко добро дьрво, и ще заградите всичкы-тѣ водны источницы, и ще развалите съ каменіе всякѫ добрѫ часть земѭ.

20 И на утринь-тѫ, [п]като ставаше приношеніе-то, ето, дойдохѫ воды отъ пѫть-тъ на Едомъ, и напълни ся земя-та съ 21 водѫ. И като чухѫ всичкы-тѣ Моавци че възлѣзохѫ царіе-тѣ за да ся біѭтъ съ тѣхъ, събрахѫ ся всичкы, които можахѫ да прѣпасуватъ ножъ, та застанѫхѫ на 22 прѣдѣлы-тѣ. И станѫхѫ на утринь-тѫ, и като изгрѣя сълнце-то върху воды-тѣ, видѣхѫ Моавци-тѣ воды-тѣ отъ срещѫ чер-23 вены като кръвь: И рекохѫ: Това е кръвь: несумнѣнно царіе-тѣ сѫ направили бой, и ударили сѫ ся едни съ другы: 24 сега прочее на корысти-тѣ, Моаве. И когато дойдохѫ въ Израилевъ-тъ станъ, станѫхѫ Израиляни-тѣ та поразихѫ Моавцы-тѣ тъй, щото побѣгнѫхѫ отъ лице-то имъ; и біюще Моавцы-тѣ влѣзохѫ въ зе-25 мѭ-тѫ *имъ:* И градове-тѣ съсыпахѫ; и въ всякѫ добрѫ часть земѭ хвърлихѫ всякой камыкъ-тъ си, та ѭ напълнихѫ: и всичкы-тѣ водны источницы затыкнѫхѫ, и всяко добро дьрво отсѣкохѫ: само въ [р]Киръ-арасеѳъ оставихѫ каменіе-тѣ му, и заобыколихѫ *го* пращници-тѣ та го 26 поразихѫ. И когато Моавскый-тъ царь видѣ че сраженіе-то ся прѣукрѣпяваше противъ него, зѣ съсъ себе си седмстотинъ мѫжіе сабленосцы, за да разсѣкѫтъ *воинство-то* дори до Едомскый-тъ 27 царь; но не могохѫ. Тогазь зѣ първородный-тъ си сынъ, който щѣше да ся въцари вмѣсто него, та го принесе всесъжженіе на стѣнѫ-тѫ. И станѫ голѣмо негодованіе вързъ Израиля: и оттеглихѫ ся отъ него, и ся върнѫхѫ въ земѭ-тѫ си.

ГЛАВА 4.

1 А една жена отъ жены-тѣ [а]на пророческы-тѣ сынове выкаше къмъ Елиссея, и казуваше: Рабъ-тъ ти мѫжъ ми умрѣ: и ты знаешь че рабъ-тъ ти ся боеше отъ Господа: а заимодавецъ-тъ дойде [б]да земе двама-та ми сынове при себе си за 2 рабы. И рече ѝ Елиссей: Що да ти направѭ? Кажи ми, що имашь въ домъ-тъ *си?* А тя рече: Раба-та ти нѣма нищо въ домъ-тъ, освѣнь еднѫ масленицѫ съ елей. 3 И рече: Иди, земи назаемъ отъ вънъ сѫдове, отъ всичкы-тѣ си съсѣды сѫдове праздны: [в]земи на заемъ не малко. 4 Сетнѣ влѣзь, та затвори врата-та слѣдъ себе си, и слѣдъ сынове-тѣ си, и налей *отъ елей-тъ* въ всичкы-тѣ онѣзь сѫдове, и 5 пълны-тѣ тури на странѫ. И тя си тръгнѫ отъ него, та затвори врата-та слѣдъ себе си, и слѣдъ сынове-тѣ си; *и* тѣ приближавахѫ при неѭ сѫдове-тѣ, а тя на-6 ливаше. И като ся напълнихѫ сѫдове-тѣ, рече на сына си: Донесь ми и другъ сѫдъ. А той ѝ рече: Нѣма другъ сѫдъ. 7 И прѣстанѫ елей-тъ. Тогазь дойде та обади на Божій-тъ человѣкъ. И той рече: Иди продай елей-тъ, та плати дългъ-тъ си, и живѣй съ остатъкъ-тъ, ты *и* чада-та ти.

8 И единъ день заминѫ Елиссей [г]въ Сунамъ, дѣто имаше една голѣма жена, и тя го задържа да яде хлѣбъ. И колкото пѫти заминуваше, свращаше тамъ за да 9 яде хлѣбъ. И рече *жена-та* на мѫжа си: Ето сега познавамъ че той е святъ Божій человѣкъ, който всякога наминува у 10 насъ. Да направимъ, молѭ, малкѫ горничкѫ на стѣнѫ-тѫ: и да туримъ тамъ

ж 3 Цар. 22; 7.
з Гл. 2; 25.
и Іез. 14; 3.
і Сѫд. 10; 14. Руѳ. 1; 15.
к 3 Цар. 18; 19.
л 3 Цар. 17; 1. Гл. 5; 16.
м Виж. 1 Цар. 10; 5.
н Іез. 1; 3. 3; 14, 22. 8; 1.
о Гл. 4; 3.
п Исх. 29; 39, 40.
р Иса. 16; 7, 11.

—

а 3 Цар. 20; 35.
б Виж. Лев. 25; 39. Мат. 18; 25.
в Виж. Гл. 3; 16.
г Іис. Нав. 19; 18.

за него одръ, и трѫпезѫ, и сѣдалище, и свѣтилникъ, за да свраща тамъ, когато 11 дохожда при насъ. И единъ день дойде тамъ, и свърнѫ въ горницѫ-тѫ, та спа 12 тамъ. И рече на Гіезія слугѫ-тѫ си: Повыкай тѫзи Сунамкѫ. И повыка ѭ 13 и тя застанѫ прѣдъ него. И рече му: Речи ѝ сега: Ето, ты зѣ всичкы тѣзи грыжы за насъ: що да ти направимъ? имашь ли нѣщо да речешь на царя, или на военачалника? А тя отговори: Азъ живѣѭ 14 между людіе-тѣ си. И рече: Що да направимъ за неѭ? А Гіезій отговори: Наистинѫ тя нѣма чадо, а мѫжъ ѝ е 15 старъ. И рече: Повыкай ѭ. И когато ѭ 16 повыка, тя застанѫ при врата-та. И *Елиссей* рече: До годинѫ [д]въ това врѣме още имашь сынъ въ обятія-та си. А тя рече: Не, господине мой, человѣче Божій, 17 [е]не лъжи рабѫ-тѫ си. И жена-та зачнѫ, и роди сынъ до годинѫ-тѫ въ онова врѣме което ѝ рече Елиссей.

18 И когато порастнѫ дѣте-то, излѣзе въ единъ день къмъ бащѫ си, при жетвари-19 тѣ. И рече на бащѫ си: Глава-та ми, глава-та ми! А той рече на момче-то: 20 Занесь го при майкѫ му. И зѣ го, та го занесе при майкѫ му, и сѣдѣ на колѣна-21 та ѝ до пладне, и умрѣ. И възлѣзе та го тури да лѣжи на одръ-тъ на Божій-тъ 22 человѣкъ, и затвори го, и излѣзе. И повыка мѫжа си, и рече: Проводи ми, молѭ, едного отъ момчета-та, и еднѫ отъ ослицы-тѣ, за да тичамъ при Божій-тъ 23 человѣкъ, и да ся върнѫ. А той рече: Защо отивашь ты днесь при него? не е новъ мѣсецъ, нито сѫбботѫ. А тя рече: 24 Миръ. Тогазь осѣдла ослицѫ-тѫ, и рече на рабъ-тъ си: Върви, и напрѣдувай: не забавяй поради мене караніе-то освѣнь 25 ако ти заповѣдамъ. И тръгнѫ та отиде при Божій-тъ человѣкъ [ж]въ горѫ-тѫ Кармилъ. И като ѭ видѣ Божій-тъ человѣкъ отъ далечь, рече на Гіезія слугѫ-тѫ си: 26 Ето оная Сунамка! Сега прочее, тичай да ѭ посрѣщнешь: и речи ѝ: Добрѣ ли си? Добрѣ ли е мѫжъ ти? Добрѣ ли е 27 дѣте-то? А тя рече: Добрѣ. А когато дойде при Божій-тъ человѣкъ въ горѫ-тѫ, хванѫ ся за нозѣ-тѣ му: а Гіезій ся приближи за да ѭ оттегли. Но человѣкъ-тъ Божій рече: Остави ѭ; защото душа-та ѝ е прѣогорчена въ неѭ: и Господь 28 скры *това* отъ мене, и не ми яви. А тя рече: Да ли искахъ сынъ отъ господаря 29 си? [з]не рѣкохъ ли: Не мя лъжи? Тогазь рече на Гіезія: [и]Прѣпаши чрѣслата си и земи тоягѫ-тѫ ми въ рѫкѫ, та иди: ако срѣщнешь человѣкъ, [і]да го не поздравишь: и ако тя поздрави нѣкой, да му не отговоришь: и [к]тури тоягѫ-тѫ ми 30 върхъ лице-то на дѣте-то. А майка-та на дѣте-то рече: [л]Живъ Господь, и жива 31 душа-та ти, не щѫ да тя оставѭ. И станѫ та отиде вслѣдъ неѭ. А Гіезій отиде прѣди тѣхъ, и тури тоягѫ-тѫ върхъ лице-то на дѣте-то; но ни гласъ, нито слушаніе. За това ся върнѫ да го посрѣщне, и му извѣсти, и рече: [м]Не ся събуди дѣ-32 те-то. И когато влѣзе Елиссей въ домъ-тъ, ето дѣте-то мъртво, положено на 33 одръ-тъ му. [н]Влѣзе прочее, та затвори врата-та слѣдъ тѣхъ си двамина-та и [о]по-34 моли ся Господу. И възлѣзе, та лѣгнѫ върхъ дѣте-то, и тури уста-та си върхъ уста-та му, и очи-тѣ си върхъ очи-тѣ му, и рѫцѣ-тѣ си върхъ рѫцѣ-тѣ му: и [п]прострѣ ся върхъ него: и стопли ся плъть-та 35 на дѣте-то. Послѣ ся оттегли, та ходѣше въ домъ-тъ кога тукъ и кога тамъ: и възлѣзе *пакъ*, та [р]ся прострѣ върхъ него: и [с]дѣте-то кыхнѫ до седмь пѫти, и отвори 36 дѣте-то очи-тѣ си. Тогазь выкнѫ Гіезія, и рече: Повыкай тѫзи Сунамкѫ. И повыка ѭ: и когато влѣзе при него, рече 37 *ѝ:* Земи сына си. И тя влѣзе, и паднѫ на нозѣ-тѣ му, та ся поклони до земѭ-тѫ, и [т]дигнѫ сына си, та излѣзе.

38 А Елиссей ся върнѫ [у]въ Галгалъ: и [ф]имаше гладъ въ земѭ-тѫ: и синове-тѣ на пророцы-тѣ [х]сѣдѣхѫ прѣдъ него: и рече на слугѫ-тѫ си: Тури голѣмый-тъ котелъ, та свари вариво за синове-тѣ на 39 пророцы-тѣ. И излѣзе единъ на поле-то за да набере зеленище, и намѣри диво растеніе, и набра отъ него дивы тыквичкы та напълни дрехѫ-тѫ си, и като ся върнѫ срѣза *гы* въ котелъ-тъ на вариво-40 то, понеже не *гы* познахѫ. Послѣ насыпахѫ на человѣцы-тѣ да ядѫтъ: и като ядохѫ отъ вариво-то, извыкахѫ, и рекохѫ: Человѣче Божій, [ц]смърть има въ ко-41 телъ-тъ. И не могохѫ да ядѫтъ. А той рече: Донесте брашно. И [ч]хвърли *го* въ котелъ-тъ. Сетнѣ рече: Сыпи на людіе-тѣ, да ядѫтъ. И нѣмаше нищо лошо въ котелъ-тъ.

42 И дойде единъ человѣкъ отъ [ш]Ваалсалисѫ [щ]та донесе на Божій-тъ человѣкъ хлѣбъ отъ начаткы-тѣ, двадесеть ечимены хлѣба, и прѣсны класове жито, въ врѣтище-то си. И рече: Дай на людіе-тѣ 43 да ядѫтъ. И слуга-та му рече: [ъ]Що? да турѭ ли това прѣдъ сто человѣцы? А той рече: Дай на людіе-тѣ, да ядѫтъ; защото така говори Господь: [ы]Ще ядѫтъ,

[д] Быт. 18; 10, 14.
[е] Ст. 28.
[ж] Гл. 2; 25.
[з] Ст. 16.
[и] 3 Цар. 18; 46. Гл. 9; 1.
[і] Лук. 10; 4.
[к] Виж. Исх. 7; 19. 14; 16. Гл. 2; 8, 14. Дѣян. 19; 12.
[л] Гл. 2; 2.
[м] Іоан. 11; 11.
[н] Ст. 4. Мат. 6; 6.
[о] 3 Цар. 17; 20.
[п] 3 Цар. 17; 21. Дѣян. 20; 10.
[р] 3 Цар. 17; 21.
[с] Гл. 8; 1. 5.
[т] 3 Цар. 17; 23. Евр. 11; 35.
[у] Гл. 2; 1.
[ф] Гл. 8; 1.
[х] Гл. 2; 3. Лук. 10; 39. Дѣян. 22; 3.
[ц] Исх. 10; 17.
[ч] Виж. Исх. 15; 25. Гл. 2; 21. 5; 10. Іоан. 9; 6.
[ш] 1 Цар. 9; 4.
[щ] 1 Цар. 9; 7. 1 Кор. 9; 11. Гал. 6; 6.
[ъ] Лук. 9; 13. Іоан. 6; 9.
[ы] Лук. 9; 17. Іоан. 6; 11.

44 и остатъкъ ще оставятъ. Тогазь тури прѣдъ тѣхъ, та ядохѫ, [ь]и оставихѫ остатъкъ, споредъ слово-то Господне.

ГЛАВА 5.

1 А [а]Нееманъ, войвода-та на Сирійскыйтъ царь, бѣ [б]мѫжъ великъ прѣдъ господаря си, и почитаемъ, понеже Господь чрѣзъ него даде спасеніе на Сиріѭ: и человѣкъ-тъ бѣше силенъ съ крѣпость, 2 *но* прокаженъ. И излѣзохѫ Сиріяни-тѣ съ пълкове, та доведохѫ плѣнницѫ отъ Израилевѫ-тѫ земіѭ еднѫ малкѫ момѫ: 3 и слугуваше на Неемановѫ-тѫ женѫ. И рече на господаркѫ-тѫ си: Дано да бѣше господарь-тъ ми прѣдъ пророкъ-тъ, който е въ Самаріѭ, и той бы го исцѣлилъ отъ проказѫ-тѫ му!

4 И *Нееманъ* слѣзе та извѣсти на господаря си, и рече: Така и така говори мома-та която е отъ Израилевѫ-тѫ земіѭ. 5 И рече Сирійскый царь: Стани, иди, и ще проводіѭ писмо на Израилевъ-тъ царь. И отиде, и [в]зѣ въ рѫкѫ-тѫ си десеть таланта сребро, и шесть тысящы злати- 6 цы, и десеть прѣмѣны дрехы. И донесе писмо-то на Израилевъ-тъ царь, което казуваше: И сега като дойде това писмо при тебе, ето, проводихъ при тебе Неемана рабъ-тъ си, да го исцѣлишь отъ 7 проказѫ-тѫ му. И като прочете Израилевый царь писмо-то, раздра дрехы-тѣ си, и рече: [г]Богъ ли сьмь азъ, за да умъртвявамъ и да оживявамъ, та провaжда той до мене да исцѣліѭ человѣка отъ проказѫ-тѫ му? разумѣйте прочее, моліѭ, и виждте че той търси причинѫ противъ мене.

8 А като чу Елиссей, Божій-тъ человѣкъ, че Израилевъ-тъ царь раздралъ дрехы-тѣ си, проводи до царя, и рече: Защо си раздралъ дрехы-тѣ си? нека дойде сега при мене, и ще познае че има пророкъ 9 въ Израиль. Тогазь дойде Нееманъ съ кòніе-тѣ си и съ колесницѫ-тѫ си, та застанѫ при врата-та на Елиссеевъ-тъ 10 домъ. И проводи при него Елиссей вѣститель, и рече: Иди, та [д]ся окѫпи седмь пѫти въ Іорданъ, и ще ти ся възвърне 11 плъть-та ти, и ще ся очистишь. А Нееманъ ся разгнѣва, та си отиде, и рече: Ето, азъ говорѣхъ, че непрѣмѣнно ще излѣзе при мене, и ще застане, та ще призове име-то на Господа Бога своего, и ще дигне рѫкѫ-тѫ си върхъ мѣсто-то, и 12 ще исцѣли прокаженный-тъ. Авана и Фарфаръ, рѣкы-тѣ на Дамаскъ, не сѫ ли по добры отъ всичкы-тѣ воды на Израиля? не можахъ ли да ся окѫпѫ въ тѣхъ, и да ся очистѭ? И върнѫ ся, та си отиде 13 съ гнѣвъ. А раби-тѣ му приближихѫ, та му говорихѫ, и рекохѫ: Отче мой, *ако* бы ти пророкъ-тъ казалъ нѣщо голѣмо, не бы ли *го* направилъ? колко повече сега, когато ти казува: Окѫпи ся, и очи- 14 сти ся? Тогазь слѣзе, та ся погрузи седмь пѫти въ Іорданъ, споредъ слово-то на Божій-тъ человѣкъ: и [е]плъть-та му ся възвърнѫ, като плъть на малко дѣте, и [ж]очисти ся.

15 И върнѫ ся при Божій-тъ человѣкъ, той и всичко-то му спѫтство, и дойде, та застанѫ прѣдъ него, и рече: Ето, сега познахъ че [з]нѣма Богъ въ всичкѫ-тѫ земіѭ, освѣнь въ Израиль: за това сега, [и]пріими, моліѭ, благословеніе отъ рабъ- 16 тъ си. А той рече: [і]Живъ Господь, прѣдъ когото прѣдстоіѭ, [к]не щѫ да пріемѫ. А той го принуждаваше да пріеме, но не ра- 17 чй. И Нееманъ рече: Ако ли не, то нека ся даде, моліѭ, на рабъ-тъ ти за двѣ мьскы товаръ отъ *тѫзи* пьрсть, защото рабъ-тъ ти не ще да приноси отъ днесь на тамъ всесъжженіе, нито жертвѫ на 18 другы богове, но само Господу. Това нѣщо нека прости Господь на рабъ-тъ ти, дѣто, когато влази господарь-тъ ми въ домъ-тъ на Риммона за да ся поклони тамъ, и ся [л]подпира на рѫкѫ-тѫ ми, и азъ ся кланямъ въ домъ-тъ на Риммона, като ся кланямъ въ домъ-тъ на Риммона, Господь нека прости рабъ-тъ ти за това 19 нѣщо! И рече му: Иди съ миръ. И отиде отъ него едно малко разстояніе.

20 Тогазь Гіезій, слуга-та на Елиссея Божій-тъ человѣкъ, рече: Ето, господарь-тъ ми пожали Неемана тогозь Сиріянина, та не зѣ отъ рѫкѫ-тѫ му онова което донесе; но живъ Господь, азъ ще ся завтекѫ вслѣдъ него, и ще земѫ нѣщо отъ 21 него. И завтече ся Гіезій вслѣдъ Неемана. И когато *го* видѣ Нееманъ че тича вслѣдъ него, скокнѫ отъ колесницѫ-тѫ да го посрѣщне, и рече: Добрѣ ли сте? 22 А той рече: Добрѣ. Господарь-тъ ми мя проводи, и рече: Ето, тойзи часъ дойдохѫ при мене, отъ горѫ-тѫ Ефремъ, двама млади отъ синове-тѣ на пророцы-тѣ: дай имъ, моліѭ, единъ талантъ сребро, и 23 двѣ прѣмѣны дрехы. И рече Нееманъ: благоволи да земешь два таланта. И принуди го, и вързa два-та таланта сребро въ два мѣшца, съ двѣ прѣмѣны дрехы: и тури *гы* на двама отъ рабы-тѣ си, та *гы* 24 носѣхѫ прѣдъ него. И когато дойде до хълмъ-тъ, зѣ *гы* отъ рѫцѣ-тѣ имъ, та *гы* скры въ домъ-тъ: и отпуснѫ мѫжіе-тѣ,

[ь] Мат. 14; 20. 15; 37. Іоан. 6; 13.

—

Лук. 4; 27.

[б] Исх. 11; 3.
[в] 1 Цар. 9; 8. Гл. 8; 8, 9.
[г] Быт. 30; 2. Втор. 32; 39. 1 Цар. 2; 6.
[д] Виж. Гл. 4; 41. Іоан. 9; 7.
[е] Іов. 33; 25.
[ж] Лук. 4; 27.
[з] Дан. 2; 47. 3; 29. 6; 26, 27.
[и] Быт. 33; 11.
[і] Гл. 3; 14.
[к] Быт. 14; 23. Виж. Мат. 10; 8 Дѣян. 8; 18, 20.
[л] Гл. 7; 2, 17.

25 та си отидохѫ. А той влѣзе та застанѫ прѣдъ господаря си. И рече му Елиссей: Отъ дѣ, Гіезіе? А той рече: Рабъ-тъ ти 26 не е ходилъ никѫдѣ. И рече му: Не бѣ ли отишло сърдце-то ми *съ тебе*, когато ся върнѫ человѣкъ-тъ отъ колесницѫ-тѫ си да тя посрѣщне? Врѣме ли е да земешь сребро, и да земешь дрехы, и маслины, и лозія, и овцы, и говеда, и рабы, 27 и рабыни? Заради това проказа-та на Неемана [и]ще ся залѣпи за тебе, и за сѣмето ти въ вѣкъ. И излѣзе отъ лице-то му [к]прокаженъ като снѣгъ.

ГЛАВА 6.

1 И [а]рекохѫ пророческы-тѣ сынове на Елиссея: Ето сега, мѣсто-то, въ което ный живѣемъ прѣдъ тебе, тѣсно е за насъ. 2 Нека отидемъ, молимъ, до Іорданъ, и отъ тамъ да земемъ всякой по еднѫ гредѫ, и да си направимъ тамъ мѣсто дѣто да жи-3 вѣемъ. А той рече: Идѣте. И рече единый: Благоволи, молѭ, да дойдешь съ 4 рабы-тѣ си. И рече: Ще дойдѫ. И отиде съ тѣхъ. И като отидохѫ при Іорданъ, 5 сѣчехѫ дърва, И като сваляше единъ-тъ гредѫ-тѫ, паднѫ желѣзо-то въ водѫ-тѫ: и извыка, и рече: О, господарю! и то 6 бѣше заемнѫто! А человѣкъ-тъ Божій рече: Дѣ паднѫ? И показа му мѣсто-то. Тогазь [б]отсѣче едно дърво, та хвърли 7 тамъ: и желѣзо-то исплава. И рече: Земи си го. И прострѣ рѫкѫ-тѫ си, та го зѣ.

8 А Сирійскый-тъ царь ратоваше противъ Израиля, и направи съвѣтъ съ рабы-тѣ си, и рече: На едикое и на едикое 9 мѣсто ще расположѫ станъ-тъ си. И проводи человѣкъ-тъ Божій на Израилевъ-тъ царь, и рече: Упази ся да не прѣминешь това мѣсто, защото Сиріяни-тѣ нападнѫ-10 хѫ тамъ. И проводи Израилевый царь на мѣсто-то, което му рече человѣкъ-тъ Божій и заржча за него; и упази ся отъ тамъ не еднъждь, нито дваждь.

11 И смути ся сърдце-то на Сирійскый-тъ царь за това нѣщо: и свыка рабы-тѣ си, та имъ рече: Не щете ли да ми извѣстите, кой отъ наши-тѣ е къмъ Израилевъ-12 тъ царь? И рече единъ отъ рабы-тѣ му: никой, господарю мой царю; но Елиссей пророкъ-тъ, който е въ Израиль, извѣщава на Израилевъ-тъ царь думы-тѣ, които говоришь въ клѣть-тѫ на ложницѫ-13 тѫ си. И рече: Идѣте, та виждте дѣ е, за да проводѭ да го хванѫтъ. И извѣстихѫ му, и рекохѫ: Ето [в]въ Доѳанъ е. 14 И проводи тамъ коніе, и колесницы, и велико воинство, които дойдохѫ прѣзъ 15 нощь, та обыколихѫ градъ-тъ. И когато станѫ на утринь-тѫ слуга-та на человѣкъ-тъ Божій, та излѣзе, ето, войска бѣше обыколила градъ-тъ съ коніе и колесницы: и рече му слуга-та му: Ахъ, 16 господарю! какво ще правимъ? А той рече: Не бой ся; защото [г]повече сѫ онѣзи които сѫ съ насъ нежели онѣзи които 17 сѫ съ тѣхъ. И помоли ся Елиссей, и рече: Господи, отвори, молѭ ся, очи-тѣ му, за да види. И отвори Господь очи-тѣ на слугѫ-тѫ, та видѣ: и ето, гора-та бѣ пълна [д]съ коніе и колесницы огненны 18 около Елиссея. И когато слѣзохѫ къмъ него *Сирійци-тѣ*, помоли ся Елиссей Господу, и рече: Порази, молѭ ся, тѣзи людіе съсъ слѣпотѫ. И [е]порази гы съ не-19 видѣніе, споредъ слово-то на Елиссея. И рече имъ Елиссей: Не е тойзи пѫть, нито тойзи градъ: дойдѣте вслѣдъ мене, и ще вы заведѫ при человѣкъ-тъ когото 20 търсите. И отведе гы въ Самаріѭ. И когато дойдохѫ въ Самаріѭ, рече Елиссей: Отвори, Господи, очи-тѣ на тѣзи, да гледатъ. И отвори Господь очи-тѣ имъ, та видѣхѫ: и ето, бѣхѫ въ срѣдъ Самаріѭ.

21 И като гы видѣ Израилевъ-тъ царь, рече на Елиссея: Да поразѭ ли, да пора-22 зѭ ли, отче мой? А той рече: Не поразявай: поразилъ ли бы ты онѣзи които си плѣнилъ съ мечь-тъ си и съ лѫкъ-тъ си? [ж]Тури хлѣбъ и водѫ прѣдъ тѣхъ, и да ядѫтъ, и да піѭтъ, и да отидѫтъ при 23 господаря си. И тури прѣдъ тѣхъ много ястіе: и като ядохѫ и пихѫ, пустнѫ гы, та отидохѫ при господаря си. И [з]не дойдохѫ вече Сирійскы-тѣ пълкове въ земіѭ-тѫ на Израиля.

24 А слѣдъ това, Венададъ Сирійскый царь събра всичко-то си воинство, и възлѣзе, 25 та обсади Самаріѭ. И станѫ голѣмъ гладъ въ Самаріѭ: и ето, обсадихѫ іѭ, додѣто глава ослова ся продаде за осмдесеть сребърника, и четвърть-та на единъ кавъ *харейонимъ за петь сребърника.

26 И като заминуваше Израилевъ-тъ царь по стѣнѫ-тѫ, една жена извыка къмъ него, и казваше: Помогни, господарю мой 27 царю. А той рече: Ако ти Господь не помогне, отъ дѣ ще ти помогнѫ азъ? да 28 ли отъ гумно-то, или отъ жлебъ-тъ? И рече ѝ царь-тъ: Що имашь? А тя рече: Тая жена ми рече: Дай сына си, да го изѣдемъ днесь, а утрѣ ще изѣдемъ мой-тъ 29 сынъ. И [и]сварихмы мой-тъ сынъ, та го изѣдохмы: и рекохъ ѝ на утрѣшный-тъ день: Дай сына си, да го изѣдемъ: а тя 30 скры сына си. И като чу царь-тъ думы-тѣ на женѫ-тѫ, [і]раздра дрехы-тѣ си: и

[и] 1 Тим. 6; 10.
[к] Исх. 4; 6. Числ. 12; 10. Гл. 15; 5.

—

[а] Гл. 4; 38.
[б] Гл. 2; 21.
[в] Быт. 37; 17.
[г] 2 Лѣт. 32; 7. Псал. 55; 18. Рим. 8; 31.
[д] Гл. 2; 11. Псал. 34; 7. 68; 17. Зах. 1; 8. 6; 1—7.
[е] Быт. 19; 11.
[ж] Рим. 12; 20.
[з] Гл. 5; 2. Ст. 8; 9.

* Гълъбовъ гной, *вѣроятно единъ видъ сочиво.*
[и] Лев. 26; 29. Втор. 28; 53, 57.
[і] 3 Цар. 21; 27.

като минуваше върху стѣнж-тж, людіе-тѣ видѣхж, и ето, врѣтище извжтрѣ върху снагж-тж му. 31 И рече: [к]Така да ми направи Богъ, и така да приложи, ако глава-та на Елиссея Сафатовъ-тъ сынъ остане на него днесь.

32 А Елиссей сѣдѣше въ домъ-тъ си, и [л]старци-тѣ сѣдѣхж съ него: и проводи *царь-тъ* мжжъ отъ себе си; но прѣди да дойде при него вѣститель-тъ, той рече на старцы-тѣ: [м]Не видите ли че тойзи сынъ-тъ [н]на убійцж-тж проводи да отнеме главж-тж ми? гледайте, като дойде вѣститель-тъ, затворѣте врата-та, и спрѣте го при врата-та: тропотъ-тъ на нозѣ-тѣ на господаря му не е ли вслѣдъ него? 33 И ще като говорѣше съ тѣхъ, ето слѣзе при него вѣститель-тъ: и рече: Ето, отъ Господа е това зло: [о]какво вече да ся надѣіж на Господа?

ГЛАВА 7.

1 И рече Елиссей: Чуйте слово-то Господне: така говори Господь: [а]Утрѣ, около тойзи часъ, една сата чисто брашно *ще ся продаде* за единъ сикль, и двѣ саты ечимыкъ за единъ сикль, при портж-тж на Самаріж. 2 И князь-тъ, на когото на ржкж-тж ся подпираше царь-тъ [б]отговори на Божій-тъ человѣкъ, та рече: И [в]прозорцы ако бы направилъ Господь на небе-то, можеше ли това нѣщо да стане? А той рече: Ето, ще видишь съ очи-тѣ си, но нѣма да ядешь отъ него.

3 А [г]въ входъ-тъ на портж-тж имаше четырма мжжіе прокажени и рекохж си 4 единъ на другъ: Защо *да* сѣдимъ ный тукъ додѣ умремъ? Ако речемъ, да влѣземъ въ градъ-тъ, гладъ-тъ е въ градъ-тъ, и ще умремъ тамъ: ако сѣдимъ тукъ, пакъ ще умремъ. Сега прочее, да идемъ, та да припаднемъ въ Сирійскый-тъ станъ. Ако ны оставятъ живы, ще живѣемъ, 5 ако ли ны умьртвятъ, ще умремъ. И станжхж като мьркнуваше, за да влѣзжтъ въ Сирійскый-тъ станъ: и когато дойдохж до край-тъ на Сирійскый-тъ станъ, ето, 6 нѣмаше человѣкъ тамъ. Защото Господь бѣше направилъ [д]да ся чуе въ станъ-тъ на Сирійцы-тѣ тропотъ отъ колесницы, и тропотъ отъ коніе, тропотъ отъ голѣмж войскж: и рекохж си единъ на другъ: Ето, Израилевъ-тъ царь е наемнжлъ противъ насъ [е]Хеттейскы-тѣ царіе и Египетскы-тѣ царіе, за да дойджтъ върху 7 насъ. Заради това [ж]станжхж та побѣгнжхж въ тьмнинж-тж, и оставихж шатры-тѣ си, и коніе-тѣ си, и ослы-тѣ си, станъ-тъ както бѣше, и побѣгнжхж за животъ-тъ си.

8 И когато тѣзи прокажени отидохж до край-тъ на станъ-тъ, влѣзохж въ единъ шатъръ, та ядохж, и пихж, и зѣхж отъ тамъ сребро и злато и дрехы, и отидохж та *гы* скрыхж: и върнжхж ся та влѣзохж въ другъ шатъръ, и зѣхж *другы* отъ 9 тамъ, и отидохж та скрыхж *и тѣхъ*. Тогазь рекохж помежду си: Ный не правимъ добрѣ: тойзи день е день на добры извѣстія, а ный мълчимъ: ако чакамы до развидѣленіе-то на зорж-тж, нѣкоя бѣда ще ны сполѣти: нека прочее отидемъ да извѣстимъ *това* въ домъ-тъ царевъ.

10 И тъй отидохж, та извыкахж на градскый-тъ портарь: и извѣстихж имъ, и рекохж: Отидохмы въ станъ-тъ на Сирійцы-тѣ, и ето, нѣмаше тамъ человѣкъ, нито гласъ отъ человѣкъ, само коніе вързани, и осли вързани, и шатри както ся 11 намирахж. И извыкахж портари-тѣ, и тѣ извѣстихж *това* въ домъ-тъ на царя.

12 И станж царь-тъ прѣзъ нощь-тж, та рече на рабы-тѣ си: Сега ще ви извѣстіж що направихж намъ Сирійци-тѣ: познахж че смы гладни: и излѣзохж изъ станъ-тъ, за да ся скрыіжтъ по нивы-тѣ, и казуватъ: Когато излѣзжтъ изъ градъ-тъ, ще гы хванемъ живы, и ще влѣземъ въ 13 градъ-тъ. А единъ отъ рабы-тѣ му отговори и рече: Нека земжтъ, моліж, петь отъ останжлы-тѣ коніе, които останжхж въ градъ-тъ, (ето, тѣ сж както всичко-то множество на Израиля което останж въ него; ето, тѣ сж както всичко-то множество на Израиляны-тѣ които ся изнурихж:) 14 и нека проводимъ да видимъ. И зѣхж двѣ колесницы съ коніе: и проводи царь-тъ задъ Сирійскый-тъ станъ, и рече: 15 Идѣте, та вижте. И отидохж вслѣдъ тѣхъ дори до Іорданъ: и ето, всичкый пжть пълнъ съ дрехы и съсжды, които Сирійци-тѣ бѣхж хвърлили въ бързаніе-то си. И върнжхж ся вѣстители-тѣ та извѣстихж *това* на царя.

16 И излѣзохж людіе-тѣ, та разграбихж станъ-тъ на Сирійцы-тѣ. И продаде ся една сата чисто брашно за единъ сикль, и двѣ саты ечимыкъ за единъ сикль, [з]споредъ слово-то Господне. 17 И тури царь-тъ на портж-тж князя, на когото на ржкж-тж ся подпираше: и стжпкахж го людіе-тѣ въ портж-тж, и умрѣ: [и]както рече человѣкъ-тъ Божій, който говорѝ когато 18 царь-тъ слѣзе при него. И както говорѝ человѣкъ-тъ Божій на царя, и рече: [і]Двѣ саты ечимыкъ за сикль, и една сата чисто брашно за сикль ще бжджтъ утрѣ,

[к] Рув. 1; 17. 3 Цар. 19; 2.
[л] Іез. 8; 1. 20; 1.
[м] Лук. 13; 32.
[н] 3 Цар. 18; 4.
[о] Іов. 2; 9.

[а] Ст. 18, 19.
[б] Ст. 17, 19, 20. Гх. 5; 18.
[в] Мал. 3; 10.
[г] Лев. 13; 46.

[д] 2 Цар. 5; 24. Гх. 19; 7. Іов. 15; 21.
[е] 3 Цар. 10; 29.
[ж] Псал. 48; 4, 5, 6. Прит. 28; 1.

[з] Ст. 1.
[и] Гх. 6; 32. Ст. 2.
[і] Ст. 1.

около тойзи часъ въ портѫ-тѫ на Самаріѭ. 19 А князь-тъ отговори на человѣка Божій, и рече: Ако бы Господь направилъ и прозорцы на небе-то, можеше ли таквозь нѣщо да стане? А той рече: Ето, ще видишь *това* съ очи-тѣ си, но не ще 20 да ядешь отъ него. Така му и станѫ: защото людіе-тѣ го стѫпкахѫ въ портѫ-тѫ, *и* умрѣ.

ГЛАВА 8.

1 И говорѝ Елиссей на женѫ-тѫ, [а]на коіѭто съживи сынъ-тъ, и рече: Стани та иди, ты и домъ-тъ ти, и пришелствувай дѣто можешь пришелствовà; защото Господь [б]повыка гладъ-тъ, и ще дойде 2 върхъ земіѭ-тѫ седмь годины. И станѫ жена-та, та направи споредъ слово-то на Божій-тъ человѣкъ: и отиде, тя и домъ-тъ ѝ, та пришелствова въ земіѭ-тѫ на Филистимцы-тѣ седмь годины.

3 А слѣдъ свършекъ-тъ на седмь-тѣ годины, върнѫ ся жена-та отъ земіѭ-тѫ на Филистимцы-тѣ: и излѣзе да извыка къмъ царя за кѫщѫ-тѫ си, и за нивы-4 тѣ си. И говорѝ царь-тъ на [в]Гіезія, слугѫ-тѫ на человѣка Божій, и рече: Я ми прикажи, всичкы-тѣ голѣмы дѣла, който 5 направи Елиссей. И като приказваше на царя [г]какъ бѣ съживилъ мъртвый-тъ, ето жена-та, на коіѭто сынъ-тъ бѣше съживилъ той, извыка къмъ царя за кѫщѫ-тѫ си, и за нивы-тѣ си. И рече Гіезій: Господарю мой царю, тая е жена-та, и тойзи е сынъ ѝ, когото съживи Елиссей.

6 И попыта царь-тъ женѫ-тѫ, и тя му приказа *работѫ-тѫ*. Тогазь ѝ даде царь-тъ единъ скопецъ, и рече: Повърни всичкы-тѣ ѝ нѣща, и всичкы-тѣ произведенія отъ нивы-тѣ *ѝ*, отъ който день е оставила земіѭ-тѫ до сега.

7 А Елиссей отиде въ Дамаскъ. А Венададъ Сирійскый-тъ царь бѣ боленъ: и извѣстихѫ му, и рекохѫ: Человѣкъ-тъ Бо-8 жій дойде до тукъ. И рече царь-тъ [д]Азаилу: [е]Земи въ рѫкѫ-тѫ си даръ, та иди да посрѣщнешь человѣка Божій, и [ж]попытай чрѣзъ него Господа: Ще ся съзе-9 мѫ ли отъ тѫзи болесть? И отиде Азаилъ да го посрѣщне, като зѣ даръ въ рѫкѫ-тѫ си, и отъ всяко добро отъ Дамаскъ, четыридесеть камилы товаръ: и отиде та застанѫ прѣдъ него, и рече: Сынъ ти Венададъ Сирійскый-тъ царь, прати мя при тебе, и казува: Ще ся съ-10 земѫ ли отъ тѫзи болесть? И рече му Елиссей: Иди, кажи му: Ей, ще ся съземешь; но Господь ми яви че [з]непрѣ-11 мѣнно ще умре. И утвърди лице-то си *на него* безъ да мърдне, додѣ ся засрами 12 той: [и]и плака человѣкъ-тъ Божій. И рече Азаилъ: Защо плачешь, господине мой? А той отговори: Защото знаѭ [і]колко зло ще сторишь на Израилевы-тѣ синове: твърдыни-тѣ имъ ще прѣдадешь на огнь, и юношы-тѣ имъ [к]ще избіешь съ мечъ, и младенцы-тѣ имъ ще съкрушишь, 13 и непраздны-тѣ имъ ще распорешь. И рече Азаилъ: Но [л]що е рабъ-тъ ти, псе-то, та да направи това голѣмо нѣщо? И рече Елиссей: [м]Господь ми показа, че ты 14 ще ся въцаришь надъ Сиріѭ. Тогазь тръгнѫ отъ Елиссея, та дойде при господаря си: а той му рече: Що ти каза Елиссей? И отговори: Рече ми: Ей ще ся съ-15 земешь: А на другый-тъ день, зѣ завивкѫ-тѫ, и като ѭ натопи въ водѫ, распрострѣ по лице-то му: и умрѣ: а вмѣсто него въцари ся Азаилъ.

16 И въ пето-то лѣто на Іорама, сынъ-тъ на Ахаава Израилевъ-тъ царь, когато царуваше Іосафатъ надъ Іудѫ, [н]въцари ся Іорамъ, сынъ-тъ на Іосафата Іудинъ-тъ 17 царь. [о]На възрастъ тридесеть и двѣ годинъ бѣ когато ся въцари: и царова осмь 18 годины въ Іерусалимъ. И ходи въ пѫть-тъ на Израилевы-тѣ царіе, както направи Ахаавовъ-тъ домъ; защото [п]Ахаавова дъщеря бѣше жена му: и направи зло 19 прѣдъ Господа. Но Господь не рачѝ да истрѣби Іудѫ, заради Давида рабъ-тъ си, [р]както му рече, че ще му даде свѣтилникъ, *и* на сынове-тѣ му въ вѣкъ.

20 Въ неговы-тѣ дни [с]отстѫпи Едомъ отъ подъ рѫкѫ-тѫ на Іудѫ, и [т]поставихѫ 21 царь надъ себе си. За това заминѫ Іорамъ въ Саиръ, и всичкы-тѣ колесницы съ него: и като станѫ прѣзъ нощь, порази Едомцы-тѣ които бѣхѫ около него, и колесниценачалницы-тѣ: а людіе-тѣ по-22 бѣгнѫхѫ въ шатры-тѣ си. Но Едомъ отстѫпи отъ подъ рѫкѫ-тѫ на Іудѫ, дори до тойзи день. Тогазь въ ѝсто-то врѣме [у]отстѫпи и Ливна.

23 А останѫлы-тѣ дѣянія на Іорама, и всичко каквото стори той, не сѫ ли писаны въ книгѫ-тѫ на лѣтовницы-тѣ на 24 Іудины-тѣ царіе? И заспа Іорамъ съ отцы-тѣ си, и погребе ся съ отцы-тѣ си въ Давидовъ-тъ градъ: и въцари ся вмѣсто него [ф]Охозія сынъ му.

25 Въ дванадесето-то лѣто на Іорама, Ахаавовъ-тъ сынъ Израилевъ-тъ царь, въцари ся Охозія сынъ-тъ на Іорама Іу-26 динъ-тъ царь. [х]На възрасть двадесеть и

а Гл. 4; 35.
б Псал. 105; 16. Агг. 1; 11.
в Гл. 5; 27.
г Гл. 4; 35.
д 3 Цар. 19; 15.
е 1 Цар. 9; 7. 3 Цар. 14; 3. Гл. 5; 5.
ж Гл. 1; 2.
з Ст. 15.
и Лук. 19; 41.
і Гл. 10; 32. 12; 17. 13; 3, 7. Амос. 1; 3.
к Гл. 15; 16. Осія 13; 16. Амос. 1; 13.
л 1 Цар. 17; 43.
м 3 Цар. 19; 15.
н 2 Лѣт. 21; 3, 4.
о 2 Лѣт. 21; 5 и дрг.
п Ст. 26.
р 2 Цар. 7; 13. 3 Цар. 11; 36. 15; 4. 2 Лѣт. 21; 7.
с Быт. 27; 40. 2 Лѣт. 21; 8, 9, 10.
т 3 Цар. 22; 48.
у 2 Лѣт. 21; 10.
ф 2 Лѣт. 22; 1.
х Виж. 2 Лѣт. 22; 2.

двѣ годинѣ бѣ Охозія когато ся въцари: и царова еднѫ годинѫ въ Іерусалимъ. И име-то на майкѫ му бѣ Гоѳолія, дъщеря **27** на Амрія Израилевъ-тъ царь. И [ч]ходи въ пѫть-тъ на Ахаавовъ-тъ домъ, и направи той зло прѣдъ Господа, както Ахаавовъ-тъ домъ; защото бѣ зеть на Ахаавовъ-тъ домъ. **28** И отиде [ц]съ Іорама Ахаавовъ-тъ сынъ на бой противъ Азаила Сирійскый-тъ царь въ Рамоѳъ-галаадъ: и **29** наранихѫ Сирійци-тѣ Іорама. И [ш]върнѫ ся царь Іорамъ за да ся исцѣли въ Іезраель отъ раны-тѣ *си* които му направихѫ Сирійци-тѣ въ * Рамѫ, когато ратоваше противъ Азаила Сирійскый-тъ царь. И [щ]Охозія Іорамовъ-тъ сынъ, Іудинъ-тъ царь, слѣзе за да види Іорама Ахаавовъ-тъ сынъ въ Іезраель, защото бѣ боленъ.

ГЛАВА 9.

1 А пророкъ Елиссей повыка едного [а]отъ пророческы-тѣ сынове, та му рече: [б]Прѣпаши чрѣсла-та си, и земи въ рѫкѫ-тѫ си тойзи съсѫдъ съ елей-тъ, та [в]иди въ **2** Рамоѳъ-галаадъ: И когато влѣзешь тамъ, ще видишь тамъ Іиуя, сынъ-тъ на Іосафата, Намессіевъ-тъ сынъ: и ще влѣзешь, та ще го дигнешь [г]отъ срѣдъ братія-та му, и ще го въведешь въ по вѫтрѣшнѫ-**3** тѫ стаіѫ. И [д]земи съсѫдъ-тъ съ елей-тъ, та излей на главѫ-тѫ му, и речи: Така говори Господь: Помазахъ тя царь надъ Израиля. Тогазь отвори врата-та, и бѣгай, **4** и не ся бави. И отиде юноша-та, младый-тъ пророкъ, въ Рамоѳъ-галаадъ.

5 И когато дойде, ето, началници-тѣ на воинство-то сѣдѣхѫ: и рече: Имамъ слово къмъ тебе, о началниче. И рече Іиуй: Къмъ кого отъ всичкы насъ? А той ре-**6**че: Къмъ тебе, началниче. И станѫ та влѣзе въ домъ-тъ: и излѣ елей-тъ на главѫ-тѫ му, и рече му: [е]Така говори Господь Богъ Израилевъ: Помазахъ тя царь надъ людіе-тѣ Господни, надъ Израиля: **7** И ще поразишь домъ-тъ на господаря си Ахаава, за да отмьстіѫ кървь-тѫ на рабы-тѣ си, пророцы-тѣ, и кървь-тѫ на всичкы-тѣ рабы Господни, [ж]отъ рѫкѫ-**8**тѫ на Іезавель; Защото всичкый Ахаавовъ домъ ще ся истрѣби: и [з]ще погубіѫ отъ Ахаава [и]всичко до кракъ, и [і]затвореный-тъ и оставеный-тъ въ Израиль: **9** И ще направіѫ домъ-тъ на Ахаава както [к]домъ-тъ на Іеровоама Наватовъ-тъ сынъ, и както [л]домъ-тъ на Ваасѫ, Ахіинъ-тъ **10** сынъ: И [м]Іезавель псета-та ще іѫ изѣдѫтъ въ нивѫ-тѫ на Іезраель, и не ще да има кой да іѫ погребе. И като отвори врата-та, побѣгнѫ.

11 И излѣзе Іиуй при рабы-тѣ на господаря си: и рече му *единъ:* Миръ ли? [н]Защо дойде при тебе тойзи безуменъ? А той имъ рече: Вы познавате человѣкъ-**12**тъ, и говореніе-то му. И рекохѫ: Лъжливо е: кажи ни, молимъ. А той рече: Така и така ми говорй и рече: Така говори Господь: Помазахъ тя царь надъ Изра-**13**иля. Тогазь побързахѫ, и [о]като зѣхѫ всякой дрехѫ-тѫ си, турихѫ гы подъ него на върхъ-тъ на стѫпала-та: и възтрѫбихѫ съ трѫбѫ, и рекохѫ: Въцари ся **14** Іиуй. И Іиуй, сынъ-тъ на Іосафата Намессіевъ-тъ сынъ направи съзаклѣтіе противъ Іорама. (А Іорамъ пазѣше Рамоѳъ-галаадъ, той и всичкый Израиль, отъ ли-**15**це-то на Азаила Сирійскый-тъ царь. И [п]върнѫлъ ся бѣше царь Іорамъ за да ся исцѣли въ Іезраель отъ раны-тѣ, които Сиріяни-тѣ му направихѫ, когато ратоваше противъ Азаила Сирійскый-тъ царь). И рече Іиуй: Ако е ваше-то мнѣніе *съ мене,* то нека не излѣзе *никой* да бѣга изъ градъ-тъ, за да отиде да извѣсти *това* въ **16** Іезраель. И възсѣднѫ Іиуй, та отиде въ Іезраель; защото Іорамъ лѣжеше тамъ. [р]И Охозія Іудинъ-тъ царь бѣ слѣзлъ да **17** види Іорама. И стоеше стражъ-тъ на стълпъ-тъ въ Іезраель, и, като видѣ четѫ-тѫ на Іиуя който идѣше, рече: Четѫ гледамъ. И рече Іорамъ: Земи всадникъ, и проводи да гы посрѣщнешь: и нека по-**18**пыта: Миръ ли? Отиде прочее всадникъ на конь да го посрѣщне, и рече: Така говори царь-тъ: Миръ ли? И рече Іиуй: Що имашь ты съ миръ-тъ? завърни ся вслѣдъ мене. И извѣсти стражъ-тъ, и рече: Вѣститель-тъ отиде до тѣхъ, и не ся **19** върнѫ. И проводи вторый всадникъ на конь, който отиде при тѣхъ, та рече: Така говори царь-тъ: Миръ ли? И отговори Іиуй: Що имашь ты съ миръ-тъ? за-**20**върни ся вслѣдъ мене. И извѣсти стражъ-тъ и рече: Отиде до тѣхъ, и не ся върнѫ: а ходеніе-то е както ходеніе-то на Іиуя, Намессіевъ-тъ сынъ; защото ходи **21** като неистовъ. И рече Іорамъ: Впрѣгнѣте. И впрѣгнѫхѫ колесницѫ-тѫ му. И [с]излѣзохѫ Іорамъ Израилевый царь, и Охозія Іудиный царь, всякой въ колесницѫ-тѫ си, та отидохѫ да посрѣщнѫтъ Іиуя, и намѣрихѫ го въ нивѫ-тѫ на Навуѳея Іезраелецъ-тъ.

22 И като видѣ Іорамъ Іиуя, рече: Миръ ли Іиуе? А той отговори: Какъвъ миръ, додѣ ся умножаватъ блудове-тѣ на Іеза-

ч 2 Лѣт. 22; 3, 4.
ц 2 Лѣт. 22; 5.
* Т. е. Рамоѳъ.
ш Гл. 9; 15.
щ Гл. 9; 16. 2 Лѣт. 22; 6, 7.

а 3 Цар. 20; 35.
б Гл. 4; 29. Іер. 1; 17.
в Гл. 8; 28, 29.
г Ст. 5, 11.
д 3 Цар. 19; 16.
е 3 Цар. 19; 16. 2 Лѣт. 22; 7.
ж 3 Цар. 18; 4. 21; 15.
з 3 Цар. 14; 10. 21; 21.
и 1 Цар. 25; 22.
і Втор. 32; 36.
к 3 Цар. 14; 10. 15; 29. 21; 22.
л 3 Цар. 16; 3, 11.
м 3 Цар. 21; 23. Ст. 35; 36.
н Іер. 29; 26. Іоан. 10; 20. Дѣян. 26; 24. 1 Кор. 4; 10.
о Мат. 21; 7.
п Гл. 8; 29.
р Гл. 8; 29.
с 2 Лѣт. 22; 7.

23 вель майкѫ ти, и чарованія-та ѝ? И завърнѫ Іорамъ рѫцѣ-тѣ си, та побѣгнѫ, 24 и думаше на Охозіѭ; Льсть, Охозіе. А Іиуй дърпнѫ лѫкъ-тъ си та порази Іорама между мышцы-тѣ му: и стрѣла-та излѣзе прѣзъ сърдце-то му. А той ся прѣ- 25 гърби въ колесницѫ-тѫ си. И рече *Іиуй* на Видкара, войводѫ-тѫ си: Земи *та* го хвърли въ часть-тѫ на нивѫ-тѫ на Навуѳея Іезраелецъ-тъ; защото напомни си, когато азъ и ты бѣхмы яхнѫли вслѣдъ Ахаава отца му, че [т]Господь произнесе 26 противъ него това изреченіе: Ей, видѣхъ вчера кръвь-тѫ на Навуѳея, и кръвь-тѫ на сынове-тѣ му, говори Господь: и [у]ще ти направѭ въздаяніе въ тѫзи часть, говори Господь. Сега прочее дигни, хвърли го въ *тѫзи* часть, споредъ слово-то Господне.

27 А Охозія Іудинъ-тъ царь, като видѣ *това*, побѣгнѫ прѣзъ пѫть-тъ на кѫщѫ-тѫ на градинѫ-тѫ. И погна вслѣдъ него Іиуй, и рече: Поразѣте и тогози въ колесницѫ-тѫ. *И поразихѫ го*, въ въсходъ-тъ на Гуръ, близу до Ивлеамъ. И побѣгнѫ [ф]въ Магеддонъ, и умрѣ тамъ. 28 И донесохѫ го раби-тѣ му на колесницѫ въ Іерусалимъ, и погребохѫ го въ гробъ-тъ му, съ отцы-тѣ му, въ Давидовъ-тъ градъ.

29 А въцарилъ ся бѣ Охозія надъ Іудѫ въ единадесето-то лѣто на Іорама Ахаавовъ-тъ сынъ.

30 И дойде Іиуй въ Іезраель, и като чу Іезавель [х]тегли стивіе на очи-тѣ си, и украси главѫ-тѫ си, та надникнѫ прѣзъ 31 прозорецъ-тъ. И, като влизаше въ портѫ-тѫ Іиуй, тя рече: [ц]Имѣ ли миръ Зим- 32 рій, убійца-та на господаря си? А той подигнѫ лице-то си къмъ прозорецъ-тъ, и рече: Кой е съ мене? кой? И надникнѫхѫ къмъ него двама трима скопци. 33 И рече: Хвърлѣте ѭ долу: и хвърлихѫ ѭ долу; и пръснѫ отъ кръвь-тѫ ѝ по стѣнѫ-тѫ и по коніе-тѣ: и той ѭ стѫпка. 34 И като влѣзе, та яде и пи, рече: Идѣте да видите сега тѫзи проклѣтѫ, и ѭ по- 35 гребѣте; [ч]защото е царска дъщеря. И отидохѫ да ѭ погребѫтъ; но не намѣрихѫ отъ неѭ освѣнь лобъ-тъ, и нозѣ-тѣ, 36 и длани-тѣ на рѫцѣ-тѣ. И върнѫхѫ ся та му извѣстихѫ. А той рече: Това е слово-то Господне, което говори̂ чрѣзъ рабъ-тъ си Иліѭ Ѳесвіецъ-тъ и рече: [ш]Въ нивѫ-тѫ на Іезраель ще изѣдѫтъ псета- 37 та плъть-тѫ на Іезавель: И трупъ-тъ на Іезавель ще бѫде [щ]като гной по лице-то на поле-то въ нивѫ-тѫ на Іезраель, щото да не рекѫтъ: Тая е Іезавель.

ГЛАВА 10.

1 А имаше Ахаавъ седмдесеть сынове въ Самаріѭ. И писа Іиуй писма, та проводи въ Самаріѭ, на Іезраелскы-тѣ началницы, на старѣйшины-тѣ, и на дѣто- 2 въспитатели-тѣ на Ахаава, и рече: Сега като пристигне у васъ това посланіе, понеже имате сынове-тѣ на господаря си, и имате колесницы-тѣ, и коніе-тѣ, и градъ 3 утвърденъ, и орѫжія, Виждте, кой е по добрый-тъ и по угодный-тъ помежду сынове-тѣ на господаря ви, та *го* поставѣте на отеческый-тъ му прѣстолъ, и ратовай- 4 те за домъ-тъ на господаря си. Но тѣ ся уплашихѫ твърдѣ много, и рекохѫ: Ето, двама царіе не устояхѫ прѣдъ лице-то 5 му: и какъ ще устоимъ ный? И попечитель-тъ на домъ-тъ, и попечитель-тъ на градъ-тъ, и старѣйшины-тѣ, и дѣтовъспитатели-тѣ проводихѫ на Іиуя, и рекохѫ: Ный смы ти раби, и ще направимъ всичко каквото ни речешь: нѣма да направимъ никого царь: направи каквото е угодно прѣдъ очи-тѣ ти.

6 Тогазь имъ писа второ посланіе: и рече: Ако сте мои, и слушате гласъ-тъ ми, земѣте главы-тѣ *на* человѣцы-тѣ, на сынове-тѣ на господаря си, та дойдѣте при мене въ Іезраель утрѣ въ тойзи часъ. (А царскы-тѣ сынове, седмдесеть человѣци, бѣхѫ съ градскы-тѣ голѣмцы, които 7 гы въспитавахѫ.) И като стигнѫ посланіе-то при тѣхъ, хванѫхѫ царскы-тѣ сынове [а]та гы заклахѫ, седмдесеть человѣцы, и турихѫ главы-тѣ имъ въ кошницы 8 та му гы пратихѫ въ Іезраель. И дойде вѣститель-тъ та му възвѣсти, и рече: Донесохѫ главы-тѣ на царскы-тѣ сынове. И той рече: Турѣте гы на два купа, въ 9 входъ-тъ *на* портѫ-тѫ до утрѣ. И на утринь-тѫ излѣзе та застанѫ и рече на всичкы-тѣ людіе: Вы сте праведни: ето [б]азъ направихъ съзаклѣтіе противъ господаря си, та го умъртвихъ; но кой по- 10 рази всичкы тѣзи? Познайте сега, че [в]нѣма да падне на земѭ-тѫ *нищо* отъ слово-то Господне, което говори̂ Господь противъ домъ-тъ на Ахаава; защото сврши Господь което говори̂ [г]чрѣзъ рабъ-тъ си 11 Иліѭ. И порази Іиуй всичкы-тѣ останѫлы отъ домъ-тъ на Ахаава въ Іезраель, и всичкы-тѣ му голѣмцы, и домашны-тѣ му, и священницы-тѣ му, щото не му остави остатъкъ.

12 Сетнѣ станѫ та тъгнѫ, и дойде въ Самаріѭ. *И* въ пѫть-тъ като бѣше бли- 13 зу при Веѳакадъ на овчари-тѣ, [д]Намѣри Іиуй братія-та на Охозіѭ Іудинъ-тъ царь, и рече: Кои сте? А тѣ рекохѫ: Братія

[т] 3 Цар. 21; 29.
[у] 3 Цар. 21; 19.
[ф] 2 Лѣт. 22; 9.
[х] Іез. 23; 40.
[ц] 3 Цар. 16; 9—20.
[ч] 3 Цар. 16; 31.
[ш] 3 Цар. 21; 23.
[щ] Псал. 83; 10.
[а] 3 Цар. 21; 21.
[б] Гл. 9; 14, 24.
[в] 1 Цар. 3; 19.
[г] 3 Цар. 21; 19. 21, 29.
[д] Гл. 8; 29. 2 Лѣт. 22; 8.

смы на Охозіѭ и слизамы да поздравимъ сынове-тѣ на царя и сынове-тѣ на царицѫ-тѫ. 14 И рече: Хванѣте гы живы. И хванѫхѫ гы живы, та гы заклахѫ при кладенецъ-тъ на Веѳакадъ четыридесеть и два человѣка: не оставихѫ ни едного отъ тѣхъ.

15 И като тръгнѫ отъ тамъ, намѣри [е] Іонадава [ж] Рихавовъ-тъ сынъ, *който идѣше* да го посрѣщне: и поздрави го, и рече му: Право ли е сърдце-то ти, както е мое-то сърдце съ твое-то сърдце? И отговори Іонадавъ: Право е. Ако е, [з] дай рѫкѫ-тѫ си. И даде рѫкѫ-тѫ си: та го 16 въскачи при себе си на колесницѫ-тѫ. И рече: Дойди съ мене, та [и] виждь ревностьтѫ ми заради Господа. И качихѫ го въ колесницѫ-тѫ му.

17 И когато дойде въ Самаріѭ, [і] порази всичкы-тѣ останѫли отъ Ахаава въ Самаріѭ, додѣ го погуби, споредъ слово-то 18 Господне, [к] което говорѝ на Иліѭ. Тогазь събра Іиуй всичкы-тѣ людіе, та имъ рече: [л] Ахаавъ работи на Ваала малко: Іи-19 уй ще му работи много. Сега прочее повыкайте ми [м] всичкы-тѣ пророцы на Ваала, всичкы-тѣ му служители, и всичкы-тѣ му жрецы: нека не отсѫтствува никой; защото имамъ голѣмѫ жертвѫ на Ваала: всякой който отсѫтствува нѣма да остане живъ. Но Іиуй направи *това* съ измамѫ, съ намѣреніе да истрѣби Ваало-20 вы-тѣ служители. И рече Іиуй: Прогласѣте тържество за Ваала. И прогласихѫ. 21 И проводи Іиуй по всичкый Израиль: та дойдохѫ всичкы-тѣ Ваалови служители: и не останѫ никой да не дойде. И дойдохѫ [н] въ домъ-тъ на Ваала: и напълни 22 ся Вааловъ-тъ домъ отъ край до край. И рече на одеждохранителя: Извади одежды за всичкы-тѣ Ваалови служители. И 23 извади имъ одежды. И влѣзе Іиуй, и Іонадавъ Рихавовъ-тъ сынъ, у Вааловъ-тъ домъ: и рече на Ваалови-тѣ служители: Испытайте, та виждте да нѣма съ васъ никой отъ рабы-тѣ на Іеова, но само слу-24 жители-тѣ на Ваала. И когато влѣзохѫ за да принесѫтъ жертвы и всесъжженія, Іиуй нареди вънъ осмдесеть мѫжіе, и рече: Който остави да избѣгне нѣкой отъ человѣцы-тѣ, които азъ приведохъ въ рѫцѣ-тѣ ви, [о] животъ-тъ му *ще бѫде* вмѣсто неговъ-тъ животъ.

25 И като свърши да приноси всесъжженіе-то, рече Іиуй на тѣлохранители-тѣ, и на пълковницы-тѣ: Влѣзте, поразѣте гы: никой да не излѣзе. И поразихѫ гы тѣлохранители-тѣ и пълковници-тѣ съ остро-то на ножъ-тъ, и хвърлихѫ *гы* вънъ: и отидохѫ до градъ-тъ на Вааловъ-тъ 26 домъ. И [п] извадихѫ кумиры-тѣ на Ва-27 аловъ-тъ домъ, та гы изгорихѫ. И строшихѫ идолъ-тъ на Ваала, и съсыпахѫ Вааловъ-тъ домъ, и [р] направихѫ го гноище дори до тойзи день.

28 Така истрѣби Іиуй Ваала отъ Израиля. 29 Но не ся отдалечи Іиуй отъ грѣхове-тѣ на Іеровоама Наватовъ-тъ сынъ, който направи Израиля да съгрѣши, *сирѣчь отъ* [с] златны-тѣ телета които бѣхѫ въ Веѳиль и въ Данъ.

30 И рече Господь на Іиуя: Понеже стори ты добро, че свърши онова което е угодно прѣдъ очи-тѣ ми, *и* направи ты на Ахаавовъ-тъ домъ споредъ всичко което *бѣ* въ сърдце-то ми, [т] сынове-тѣ ти до четвъртый родъ ще сѣдятъ на Израилевъ-31 тъ прѣстолъ. Но не внима Іиуй да ходи съсъ всичко-то си сърдце въ законъ-тъ на Господа Бога Израилева: не ся отдалечи [у] отъ грѣхове-тѣ на Іеровоама, кой-32 то направи Израиля да съгрѣши. Въ онѣзи дни начнѫ Господь да кастри Израиля: и [ф] порази гы Азаилъ въ всичкы-тѣ 33 Израилевы прѣдѣлы: Отъ Іорданъ къмъ истокъ на сълнце-то, всичкѫ-тѫ Галаадскѫ земіѭ, Гадцы-тѣ, и Рувимцы-тѣ, и Манассійцы-тѣ отъ Ароиръ, на потокъ-тъ Арнонъ, и [х] Галаадъ, и Васанъ.

34 А останѫлы-тѣ дѣянія на Іиуя, и всичко що направи, и всичкы-тѣ му юначества, не сѫ ли писаны въ книгѫ-тѫ на 35 лѣтовницы-тѣ на Израилевы-тѣ царіе? И заспа Іиуй съ отцы-тѣ си: и погребохѫ го въ Самаріѭ. И въцари ся вмѣсто не-36 го Іоахазъ сынъ му. И врѣме-то, въ което Іиуй царова надъ Израиль въ Самаріѭ *бѣ* двадесеть и осмь годины.

ГЛАВА 11.

1 А [а] Гоѳолія Охозіева-та [б] майка, като видѣ че умрѣ сынъ ѝ, станѫ та погуби 2 всичко-то царско сѣме. Но Іосавееѳа, дъщеря-та на царь Іорама, сестра на Охозіѭ, зѣ Іоаса Охозіевъ-тъ сынъ, та го открадиѫ отъ срѣдъ царскы-тѣ сынове, като гы убивахѫ, него и доилицѫ-тѫ му, *и тури го* въ ложницѫ-тѫ, и скрыхѫ го отъ лице-то на Гоѳоліѭ, та не быде убитъ. 3 И съ неіѭ бѣ скрытъ въ домъ-тъ Господень шесть годины: и Гоѳолія царуваше въ тѫзи земіѭ.

4 И [в] въ седмо-то лѣто Іодай проводи, и като зѣ стоначалницы-тѣ, съ чиноначалницы-тѣ и тѣлохранители-тѣ, доведе гы

[е] Іез. 35; 6 и дрг.
[ж] 1 Лѣт. 2; 55.
[з] Ездр. 10; 19.
[и] 3 Цар. 19; 10.
[і] Гл. 9; 8. 2 Лѣт. 22; 8.
[к] 3 Цар. 21; 21.
[л] 3 Цар. 16; 31, 32.
[м] 3 Цар. 22; 6.
[н] 3 Цар. 16; 32.
[о] 3 Цар. 20; 39.
[п] 3 Цар. 14; 23.
[р] Ездр. 6; 11. Дан. 2; 5. 3; 29.
[с] 3 Цар. 12; 28, 29.
[т] Виж. Ст. 35. Гл. 13; 1, 10. 14; 23. 15; 8, 12.
[у] 3 Цар. 14; 16.
[ф] Гл. 8; 12.
[х] Амос. 1; 3.

—

[а] 2 Лѣт. 22; 10.
[б] Гл. 8; 26.
[в] 2 Лѣт. 23; 1 и дрг.

при себе си въ домъ-тъ Господень, и направи уговоръ съ тѣхъ, и заклѣ гы въ домъ-тъ Господень и показа имъ царскый-тъ сынъ. 5 И заповѣда имъ, и рече: Това е дѣло-то което ще направите: Третина-та отъ васъ, които влазите [г] въ сѫбботѫ, ще пазите стражѫ-тѫ на царскый-тъ домъ: 6 И третина-та *ще бѫде* при врата-та Суръ: и третина-та при врата-та които сѫ задъ тѣлохранители-тѣ: така ще пазите стражѫ-тѫ на домъ-тъ, за да ся не насилствува. 7 И два пълка отъ васъ, всичкы които излазятъ въ сѫбботѫ, ще пазятъ стражѫ-тѫ на домъ-тъ Господень 8 около царя. И ще забыкаляте царя наоколо, всякой да има орѫжія-та си въ рѫкѫ-тѫ си, и който влѣзе въ редове-тѣ, да ся умъртви: и ще бѫдете съ царя, когато излази, и когато влази.

9 И [д] направихѫ стоначалници-тѣ по всичко що заповѣда Іодай священникъ-тъ и зѣхѫ всякой мѫжіе-тѣ си, които влазѣхѫ въ сѫбботѫ, съ тѣзи които излазѣхѫ въ сѫбботѫ, та дойдохѫ при Іодая священникъ-тъ. 10 И даде священникъ-тъ на стоначалницы-тѣ копія-та и щитове-тѣ на царь Давида, които бѣхѫ въ домъ-тъ Господень. 11 И тѣлохранители-тѣ имахѫ всякой орѫжія-та си въ рѫкѫ-тѫ си, и прѣдстанѫхѫ около царя отъ деснѫ-тѫ странѫ на домъ-тъ дори до лѣвѫ-тѫ, при олтарь-тъ и при храмъ-тъ. 12 Тогазь изведе царскый-тъ сынъ та положи на него вѣнецъ-тъ и свидѣтелство-то: и направихѫ го царь, и помазахѫ го: тогазь исплескахѫ съ рѫцѣ, и рекохѫ: [е] Да е живъ царь-тъ! 13 И като чу [ж] Гоѳолія гласъ-тъ на людіе-тѣ които ся стичахѫ, дойде при людіе-тѣ въ домъ-тъ Господень. 14 И видѣ, и ето, царь-тъ стоеше при [з] стълпъ-тъ по обычаю, и началници-тѣ и трѫбы-тѣ при царя: и всичкы-тѣ людіе отъ земѭ-тѫ ся радовахѫ, и трѫбѣхѫ съ трѫбы-тѣ. И раздра Гоѳолія дрехы-тѣ си, и извыка: Съзаклѣтіе, съзаклѣтіе! 15 И заповѣда Іодай священникъ-тъ на стоначалницы-тѣ, на началницы-тѣ на воинство-то, та имъ рече: Извадѣте ѭ вънъ отъ редове-тѣ: и който отиде вслѣдъ неѭ, умъртвѣте го съ мечъ. Защото священникъ-тъ бѣше реклъ: Да ся не умъртви вѫтрѣ въ домъ-тъ Господень. 16 Така турихѫ рѫцѣ на неѭ: и когато дойде на пѫть-тъ, прѣзъ който коніе-тѣ дохождатъ въ царскый-тъ домъ, быде убита тамъ.

17 И [и] направи Іодай завѣтъ [і] помежду Господа и царя и людіе-тѣ, че ще бѫдѫтъ людіе Господни: и помежду царя и людіе-тѣ. 18 И влѣзохѫ всичкы-тѣ людіе отъ земѭ-тѫ [к] въ домъ-тъ на Ваала, та го съборихѫ: олтари-тѣ му и кумиры-тѣ му [л] испотрошихѫ съвсѣмъ, и Матѳана жрецъ-тъ на Ваала убихѫ прѣдъ олтари-тѣ. И [м] священникъ-тъ постави надзиратели надъ домъ-тъ Господень. 19 И зѣ стоначалницы-тѣ, и чиноначалницы-тѣ, и тѣлохранители-тѣ и всичкы-тѣ людіе отъ земѭ-тѫ: та снѣхѫ царя отъ домъ-тъ Господень, и дойдохѫ въ царскый-тъ домъ прѣзъ пѫть-тъ на врата-та на тѣлохранители-тѣ, и 20 сѣднѫ на царскый-тъ прѣстолъ. И зарадовахѫ ся всичкы-тѣ людіе отъ земѭ-тѫ и градъ-тъ ся умири: а Гоѳоліѭ убихѫ съ мечъ *при* царскый-тъ домъ. 21 [н] На седмь годинъ бѣше Іоасъ, когато ся въцари.

ГЛАВА 12.

1 Въ седмо-то лѣто на Іиуя [а] въцари ся Іоасъ: и царова четыридесеть годины въ Іерусалимъ: и име-то на майкѫ му бѣ Савія отъ Вирсавее. 2 И правѣше Іоасъ което бѣ право прѣдъ Господа, въ всичкы-тѣ си дни въ които го наставляваше 3 Іодай священникъ-тъ. [б] Высокы-тѣ обаче мѣста не ся отмахнѫхѫ: людіе-тѣ жъртвувахѫ още и кадѣхѫ по высокы-тѣ мѣста.

4 И рече Іоасъ на священницы-тѣ: [в] Всичко-то сребро на посвященія-та ще ся вноси въ домъ-тъ Господень, [г] сребро-то на всякого що минува *въ изброены-тѣ*, сребро-то на всякого споредъ уцѣненіе-то му, всичко-то сребро [д] което бы дошло въ сърдце-то нѣкому да принесе въ домъ-тъ Господень, 5 Священници-тѣ нека *го* земѫтъ у себе си, всякой отъ познатый-тъ си: и нека поправятъ развалленія-та на домъ-тъ, дѣто ся намѣри развалленіе.

6 Но въ двадесеть и трето-то лѣто на царь Іоаса [е] священници-тѣ не бѣхѫ поправили развалленія-та на домъ-тъ. 7 Заради това [ж] повыкнѫ царь Іоасъ Іодая священникъ-тъ, и священницы-тѣ, та имъ рече: Защо не поправихте развалленія-та на домъ-тъ? Сега прочее не земайте *вече* сребро отъ познаты-тѣ си, но давайте го за развалленія-та на домъ-тъ.

8 И склонихѫ священници-тѣ да не зематъ *вече* сребро отъ людіе-тѣ, и да не 9 поправятъ развалленія-та на домъ-тъ. И зѣ Іодай священникъ-тъ [з] единъ ковчежецъ, и отвори дупкѫ върхъ покровъ-тъ му, та го тури при олтарь-тъ отдесно на входъ-тъ въ домъ-тъ Господень; и священници-тѣ които пазѣхѫ двери-тѣ, ту-

г 1 Лѣт. 9; 25.
д 2 Лѣт. 23; 8.
е 1 Цар. 10; 24.
ж 2 Лѣт. 23; 12 и драг.
з Гл. 23; 3. 2 Лѣт. 34; 31.
и 2 Лѣт. 23; 16.
і 2 Цар. 5; 3.
к Гл. 10; 26.
л Втор. 12; 3. 2 Лѣт. 23; 17.
м 2 Лѣт. 23; 18 и драг.
н 2 Лѣт. 24; 1.

—

а 2 Лѣт. 24; 1.
б 3 Цар. 15; 14. 22; 44. Гл. 14; 4.
в Гл. 22; 4.
г Исх. 30; 13.
д Исх. 35; 5. 1 Лѣт. 29; 9.
е 2 Лѣт. 24; 5.
ж 2 Лѣт. 24; 6.
з 2 Лѣт. 24; 8 и драг.

ряхѫ въ него всичко-то сребро, вносимо-то въ домъ-тъ Господенъ.

10 И когато гледахѫ че бѣше много сребро-то което бѣ въ ковчежецъ-тъ, царскый-тъ писецъ и великый-тъ священникъ възлизахѫ, та вързувахѫ въ мѣшцы и броехѫ сребро-то, намѣрено-то въ 11 домъ-тъ Господенъ. И давахѫ изброено-то сребро въ рѫцѣ-тѣ на онѣзи които правѣхѫ дѣло-то, които имахѫ настоятелство-то на домъ-тъ Господенъ: а тѣ го иждивявахѫ по дърводѣлцы-тѣ и градители-тѣ, които работѣхѫ въ домъ-тъ Го-12 споденъ. И по зидари-тѣ, и по каменосѣчцы-тѣ, за да купуватъ дървіе, и дѣланы каменіе, та да поправятъ развален ія-та на домъ-тъ Господенъ, и за всичко що трѣбваше за поправяніе-то на домъ-тъ. 13 Но [и]отъ сребро-то що ся вносѣше въ домъ-тъ Господенъ не ся направихѫ сребърны чаши, щипци, легени, трѫбы, ни единъ златенъ съсѫдъ или сребъренъ съ-14 сѫдъ. Но давахѫ го на работницы-тѣ, и поправяхѫ съ него домъ-тъ Господенъ. 15 И [і]не търсѣхѫ смѣткѫ отъ человѣцы-тѣ, на които давахѫ сребро-то за да ся расподѣли на работницы-тѣ, защото работѣ-16 хѫ вѣрно: [к]Сребро-то което бѣ за прѣстѫпленіе, и сребро-то което бѣ за грѣхъ, не ся носѣше въ домъ-тъ Господенъ: *то* [л]бѣше на священницы-тѣ.

17 Тогазь възлѣзе [м]Азаилъ Сирійскый-тъ царь, та ратова противъ Геѳъ, и облада го: сетнѣ [н]обърнѫ Азаилъ лице-то си за 18 да възлѣзе противъ Іерусалимъ. И [о]зѣ Іоасъ Іудинъ-тъ царь всичкы-тѣ посвященія които Іосафатъ, и Іорамъ, и Охозія, отци-тѣ му, Іудини-тѣ царіе бѣхѫ посвятили, и свои-тѣ си посвященія, и всичко-то злато което ся намѣри въ съкровища-та на домъ-тъ Господенъ, *и на* царскый-тъ домъ, та *гы* прати на Азаила Сирійскый-тъ царь: и оттегли ся отъ Іерусалимъ.

19 А останѫлы-тѣ дѣянія на Іоаса, и всичко що стори, не сѫ ли писаны въ книгѫ-тѫ на 20 лѣтовницы-тѣ на Іудины-тѣ царіе? И [п]станѫхѫ раби-тѣ му та направихѫ съзаклѣтіе, и поразихѫ Іоаса въ домъ-тъ Милло, въ 21 нисходъ-тъ Силлѫ. Защото [р]Іозахаръ Симеаѳовъ-тъ сынъ, и Іозавадъ Сомировъ-тъ сынъ, слугы-тѣ му, поразихѫ го, и умрѣ: и погребохѫ го съ отцы-тѣ му въ Давидовъ-тъ градъ: и [с]въцари ся вмѣсто него Амасія сынъ му.

ГЛАВА 13.

1 Въ двадесеть и трето-то лѣто на Іоаса Охозіевъ-тъ сынъ Іудинъ-тъ царь, въцари ся Іоахазъ, Іиуевъ-тъ сынъ, надъ Израиля въ Самаріѭ *и царова* седмнадесеть години. 2 И направи зло прѣдъ Господа, и слѣдова грѣхове-тѣ на Іеровоама Наватовъ-тъ сынъ, който направи Израиля да съгрѣши: не ся отдалечи отъ тѣхъ. 3 И [а]распали ся гнѣвъ-тъ Господенъ противъ Израиля, и прѣдаде го въ рѫкѫ-тѫ [б]на Азаила Сирійскый-тъ царь, и въ рѫкѫ-тѫ на Венадада Азаиловъ-тъ сынъ, въ 4 всичкы-тѣ дни. И [в]помоли ся Господу Іоахазъ, и послуша го Господь; защото видѣ [г]притѣсненіе-то на Израиля, понеже 5 Сирійскый-тъ царь гы притѣсняваше. (И [д]даде Господь на Израиля избавитель, та излѣзохѫ отъ подъ рѫкѫ-тѫ на Сиріяны-тѣ: и наседихѫ ся Израилеви-тѣ сынове въ обиталища-та си, както пона-6 прѣдъ. Но не ся отдалечихѫ отъ грѣхове-тѣ на Іеровоамовъ-тъ домъ, който направи Израиля да съгрѣши: въ тѣхъ ходихѫ: [е]и още стоеше Ашера-та въ Сама-7 ріѭ.) И не остави на Іоахаза людіе, освѣнь петдесеть конници, и десеть колесници, и десеть тысящи пѣшцы; защото гы *погуби* Сирійскый-тъ царь, и [ж]направи гы като пьрсть стѫпкана.

8 А останѫлы-тѣ дѣянія на Іоахаза, и всичко що направи, и юначества-та му, не сѫ ли писаны въ книгѫ-тѫ на лѣтовни-9 цы-тѣ на Израилевы-тѣ царіе? И заспа Іоахазъ съ отцы-тѣ си, и погребохѫ го въ Самаріѭ: а въцари ся вмѣсто него Іоасъ сынъ му.

10 Въ тридесеть и седмо-то лѣто на Іоаса Іудинъ-тъ царь, въцари ся Іоасъ Іоахазовъ-тъ сынъ надъ Израиля въ Самаріѭ 11 *и царова* шестнадесеть години. И направи зло прѣдъ Господа: не ся отдалечи отъ всичкы-тѣ грѣхове на Іеровоама Наватовъ-тъ сынъ, който направи Израиля да 12 съгрѣши: въ тѣхъ ходи. А [з]останѫлы-тѣ дѣянія на Іоаса, и всичко [и]що направи, и [і]юначества-та му, какъ ратова противъ Амасіѭ Іудинъ-тъ царь, не сѫ ли писаны въ книгѫ-тѫ на лѣтовницы-тѣ на 13 Израилевы-тѣ царіе? И заспа Іоасъ съ отцы-тѣ си: а на прѣстолъ-тъ му сѣднѫ Іеровоамъ: и погребе ся Іоасъ въ Самаріѭ съ Израилевы-тѣ царіе.

14 А Елиссей ся разболѣ отъ болесть-тѫ си отъ коіѭто умрѣ. И слѣзе при него Іоасъ Израилевый царь, та плака надъ лице-то му, и рече: Отче мой, отче мой, [к]колесница Израилева, и конница негова! 15 И рече му Елиссей: Земи лѫкъ и стрѣ-16 лы. И зѣ лѫкъ и стрѣлы. И рече на Израилевъ-тъ царь: Тури рѫкѫ-тѫ си на

и Виж. 2 Лѣт. 24; 14.
і Гл. 22; 7.
к Лев. 5; 15, 18.
л Лев. 7; 7. Числ. 18; 9.
м Гл. 8; 12.
н Виж. 2 Лѣт. 24; 23.
о 3 Цар. 15; 18. Гл. 18; 15, 16.
п Гл. 14; 5. 2 Лѣт. 24; 25.
р 2 Лѣт. 24; 26.
с 2 Лѣт. 24; 27.

а Сѫд. 2; 14.
б Гл. 8; 12.
в Псал. 78; 34.
г Исх. 3; 7. Гл. 14; 26.
д Виж. Ст. 25. Гл. 14; 25, 27.
е 3 Цар. 16; 33.
ж Амос. 1; 3.
з Гл. 14; 15.
и Виж. Ст. 14, 25.
і Гл. 14; 9 и дрг. 2 Лѣт. 25; 17 и дрг.
к Гл. 2; 12.

лжкъ-тъ. И тури ржкж-тж си: и положи Елиссей ржцѣ-тѣ си връзъ ржцѣ-тѣ на 17 царя: И рече: Отвори прозорецъ-тъ къмъ истокъ. И отвори. И рече Елиссей: Стрѣляй. И устрѣли. И рече: Стрѣла-та на спасеніе-то Господне, и стрѣла-та на спасеніе-то отъ Сирійцы-тѣ! и ще поразишь Сирійцы-тѣ [л]въ Афекъ, додѣ *гы* свършишь. 18 И рече: Земи стрѣлы-тѣ. И зѣ *гы*. И рече на Израилевъ-тъ царь: Удари на земіж-тж. И удари три пжти, и прѣстанж. 19 И разгнѣва ся на него человѣкъ-тъ Божій, и рече: Трѣбуваше да ударишь петь пжти или шесть пжти: тогазь щѣше да ударишь Сирійцы-тѣ додѣ *гы* свършишь; [м]но сега *само* три пжти ще поразишь Сирійцы-тѣ.

20 И умрѣ Елиссей и погребохж го. А въ слѣдующо-то лѣто нѣкакви Моавскы пълкове направихж нападеніе на земіж-тж: 21 И като погребвахж едного человѣка, ето, видѣхж пълкъ: и хвърлихж человѣкъ-тъ въ гробъ-тъ на Елиссея: и като стигнж человѣкъ-тъ та досегнж кости-тѣ на Елиссея, оживѣ, и станж на нозѣ-тѣ си.

22 И [н]Азаилъ Сирійскый-тъ царь притѣсняваше Израиля въ всичкы-тѣ дни на Іо- 23 ахаза. Но [о]Господь гы помилува, и пожали гы, и [п]пригледнж на тѣхъ, [р]заради завѣтъ-тъ си съ Авраама, Исаака, и Іакова; и не рачи да гы истрѣби, и не гы от- 24 хвърли отъ лице-то си до нынѣ. И умрѣ Азаилъ Сирійскый-тъ царь, и въцари ся 25 вмѣсто него Венададъ сынъ му. И зѣ пакъ Іоасъ Іоахазовъ-тъ сынъ отъ ржкж-тж на Венадада Азаиловъ-тъ сынъ градове-тѣ които *Азаилъ* бѣше зѣлъ отъ ржкж-тж на бащж му Іоахаза въ бой-тъ. [с]Три пжти го порази Іоасъ, и зѣ пакъ Израилевы-тѣ градове.

ГЛАВА 14.

1 [а]Въ второ-то лѣто на Іоаса, Іоахазовъ-тъ сынъ царь-тъ Израилевъ, [б]въцари ся Амасія, сынъ-тъ Іоасовъ Іудинъ-тъ царь. 2 Двадесеть и петь годинъ на възрастъ бѣ когато ся въцари, и царова двадесеть и деветь годины въ Іерусалимъ. И име-то на майкж му бѣ Іоадана отъ Іерусалимъ. 3 И направи което бѣ право прѣдъ Господа, но не както Давидъ отецъ му: направи по всичко що бѣ направилъ баща 4 му Іоасъ. [в]Высокы-тѣ обаче мѣста не ся отмахнжхж: людіе-тѣ жъртвувахж още 5 и кадѣхж по высокы-тѣ мѣста. И като ся утвърди царство-то въ ржкж-тж му, убі слугы-тѣ си [г]които бѣхж убили царя 6 бащж му. Чада-та обаче на убійцы-тѣ не умъртви: споредъ писано-то въ книгж-тж на Моисеевъ-тъ законъ, дѣто заповѣда Господь, и каза: [д]Бащи-тѣ да ся не умъртвуватъ за чада-та, нито чада-та да ся умъртвуватъ за бащы-тѣ, но всякой да 7 ся умъртвува за съгрѣшеніе-то си. Той [е]порази отъ Едома десеть тысящы [ж]въ долъ-тъ на соль-тж и прѣзѣ *градъ-тъ* Селж съ бой, и [з]нарече име-то му Іокѳеилъ до тойзи день.

8 Тогазь [и]проводи Амасія вѣстители на Іоаса, сынъ-тъ на Іоахаза, Іиуевъ-тъ сынъ, Израилевъ-тъ царь, и рече: Ела да 9 ся видимъ лице съ лице, И проводи Іоасъ Израилевый царь на Амасіж Іудинъ-тъ царь, и рече: [і]Тървъ-тъ Ливанскый проводилъ на [к]кедръ-тъ Ливанскый, та реклъ: Дай дъщеріж си на сына ми за женж; но заминжлъ единъ дивъ звѣрь който былъ 10 въ Ливанъ, та стжпкалъ търнъ-тъ. Ты порази наистинж Едома, и [л]възвыси тя сърдце-то ти: радувай ся на славж-тж си и сѣди въ домъ-тъ си: защо да ся сплиташь въ зло, за което бы паднжлъ ты, и 11 Іуда съ тебе? Но Амасія не послуша. Прѣминж прочее Іоасъ Израилевъ-тъ царь, та ся видѣхж лице съ лице, той и Амасія Іудинъ-тъ царь, [м]въ Веѳсемесъ, 12 който надлѣжи на Іудж. И поразенъ бы Іуда прѣдъ Израиля: и побѣгнжхж всякой въ шатры-тѣ си. 13 И Іоасъ Израилевъ-тъ царь хванж Амасіж Іудинъ-тъ царь, сынъ-тъ на Іоаса Охозіевъ-тъ сынъ въ Веѳсемесъ: и дойде въ Іерусалимъ, та съсыпа стѣнж-тж на Іерусалимъ [н]отъ портж-тж Ефремъ дори [о]до портж-тж на 14 жглъ-тъ, четыристотинъ лакти. И като [п]зѣ всичко-то злато и сребро, и всичкы-тѣ съсжды които ся намѣрихж въ домъ-тъ Господень, и въ съкровища-та на царскый-тъ домъ, и человѣцы залогъ, върнж ся въ Самаріж.

15 А [р]останжлы-тѣ дѣянія на Іоаса който направи, и юначества-та му, и какъ ратова съ Амасіж Іудинъ-тъ царь, не сж ли писаны въ книгж-тж на лѣтовницы-тѣ на 16 Израилевы-тѣ царіе? И заспа Іоасъ съ отцы-тѣ си, и погребе ся въ Самаріж съ Израилевы-тѣ царіе: и въцари ся вмѣсто него Іеровоамъ сынъ му.

17 А [с]Амасія Іоасовъ-тъ сынъ, Іудинъ-тъ царь, поживѣ слѣдъ смърть-тж на Іоаса Іоахазовъ-тъ сынъ, Израилевъ-тъ царь, 18 петнадесеть годины. А останжлы-тѣ дѣянія на Амасіж не сж ли писаны въ кни-

[л] 3 Цар. 20; 26.
[м] Ст. 25.
[н] Гл. 8; 12.
[о] Гл. 14; 27.
[п] Исх. 2; 24, 25.
[р] Исх. 32; 13.
[с] Ст. 18; 19.

[а] Гл. 13; 10.
[б] 2 Лѣт. 25; 1.
[в] Гл. 12; 3.
[г] Гл. 12; 20.
[д] Втор. 24; 16. Іез. 18; 4, 20.
[е] 2 Лѣт. 25; 11.
[ж] 2 Цар. 8; 13. Псал. 60; надписъ-тъ.
[з] Іис. Нав. 15; 38.
[и] 2 Лѣт. 25; 17 и дрг.
[і] Виж. Сжд 9; 8.
[к] 3 Цар. 4; 33.
[л] Втор. 8; 14. 2 Лѣт. 32; 25. Іез. 28; 2, 5, 17. Авв. 2; 4.
[м] Іис. Нав. 19; 38. 21; 16.
[н] Неем. 8; 16. 12; 39.
[о] Іер. 31; 38. Зах. 14; 10.
[п] 3 Цар. 7; 51.
[р] Гл. 13; 12.
[с] 2 Лѣт. 25; 25 и дрг.

гж-тж на лѣтовницы-тѣ на Iудины-тѣ цаpie? 19 И [т]направихж съзаклѣтiе противъ него въ Iерусалимъ, и [у]побѣгнж въ Лахисъ; но пратихж вслѣдъ него въ Лахисъ, 20 та го убихж тамъ. И донесохж го на конie, та ся погребе въ Iерусалимъ съ отцы-тѣ си въ Давидовъ-тъ градъ.

21 А всичкы-тѣ Iудини людie зѣхж [ф]*Азарiж, който бѣ на шестнадесеть годинъ на възрастъ, та го направихж царь вмѣсто бащж му Амасiж. 22 Той съгради [х]Елаѳъ, и възвърнж го на Iудж, когато заспа *баща му* царь-тъ съ отцы-тѣ си.

23 Въ петнадесето-то лѣто на Амасiж, сынъ-тъ на Iоаса Iудинъ-тъ царь, въцари ся въ Самарiж Iеровоамъ, сынъ-тъ на Iоаса, Израилевъ-тъ царь, *и царова* годины 24 четыридесеть и еднж. И направи зло прѣдъ Господа: не ся отдалечи отъ всичкы-тѣ грѣхове на Iеровоама Наватовъ-тъ сынъ, 25 който направи Израиля да съгрѣши. Той постави пакъ прѣдѣлъ-тъ на Израиля, [ц]отъ входъ-тъ на Емаѳъ [ч]до море-то на поле-то, споредъ слово-то на Господа Бога Израилева, което говори чрѣзъ рабъ-тъ си [ш]Iонж, Амаѳiевъ-тъ сынъ, пророкъ-тъ който бѣ отъ [щ]Геѳеферъ, 26 Защото [ъ]видѣ Господь притѣсненiе-то на Израиля горко много, че [ы]нѣмаше ни затворенъ, нито оставенъ, нито имаше кой да помогне на Израиля. 27 И Господь [ь]не рече да изглади отъ подъ небе-то име-то на Израиля, но гы избави чрѣзъ ржкж-тж на Iеровоама Iоасовъ-тъ сынъ.

28 А останжлы-тѣ дѣянiя на Iеровоама, и всичко що направи, и юначества-та му, какъ ратова, и какъ зѣ пакъ Дамаскъ и Емаѳъ [ѣ]на Iудж въ Израиля, не сж ли писаны въ книгж-тж на лѣтовницы-тѣ на Израилевы-тѣ царiе? 29 И заспа Iеровоамъ съ отцы-тѣ си, Израилевы-тѣ царiе: [ю]и въцари ся вмѣсто него Захарiя сынъ му.

ГЛАВА 15.

1 Въ двадесеть и седмо-то лѣто на Iеровоама Израилевъ-тъ царь, [а]въцари ся Азарiя, сынъ-тъ на Амасiж, Iудинъ-тъ 2 царь. Шестнадесеть годинъ на възрастъ бѣше когато ся въцари, и царова петдесеть и двѣ годины въ Iерусалимъ: и име-то на 3 майкж му бѣ Iехолiя, отъ Iерусалимъ. И направи което бѣ право прѣдъ Господа, по всичко що бѣше сторилъ баща му 4 Амасiя. [б]Но высокы-тѣ мѣста не ся отмахнжхж: людie-тѣ още жьртвувахж и кадѣхж по высокы-тѣ мѣста.

5 И [в]порази Господь царя, и той бѣше прокаженъ до день-тъ на смьрть-тж си, и [г]живѣеше въ отдѣленж кжщж. А надъ домъ-тъ бѣ Iоѳамъ царевъ-тъ сынъ, и той сждѣше людie-тѣ на земiж-тж.

6 А останжлы-тѣ дѣянiя на Азарiж, и всичко що направи, не сж ли писаны въ книгж-тж на лѣтовницы-тѣ на Iудины-тѣ 7 царiе? И заспа Азарiя съ отцы-тѣ си: и [д]погребохж го съ отцы-тѣ му въ Давидовъ-тъ градъ: и въцари ся вмѣсто него Iоѳамъ сынъ му.

8 Въ тридесеть и осмо-то лѣто на Азарiж Iудинъ-тъ царь, Захарiя Iеровоамовъ-тъ сынъ ся въцари надъ Израиля 9 въ Самарiж *и царова* шесть мѣсецы. И направи зло прѣдъ Господа, както направихж отци-тѣ му: не ся отдалечи отъ грѣхове-тѣ на Iеровоама Наватовъ-тъ сынъ, който направи Израиля да съгрѣ- 10 ши. И направи противъ него съзаклѣтiе Саллумъ Iависовъ-тъ сынъ, и [е]порази го прѣдъ людie-тѣ, и уби го, и въцари ся вмѣсто него.

11 А останжлы-тѣ дѣянiя на Захарiж, ето, писаны сж въ книгж-тж на лѣтовни- 12 цы-тѣ на Израилевы-тѣ царiе. Това е [ж]слово-то Господне, което говори на Iиуя, и рече: Синове-тѣ ти ще сѣдятъ на Израилевъ-тъ прѣстолъ до четвьртый родъ. 13 И станж така. *И* въцари ся Саллумъ Iависовъ-тъ сынъ въ тридесеть и девето-то лѣто на [з]Озiиж Iудинъ-тъ царь, и царова 14 единъ мѣсецъ въ Самарiж. И възлѣзе Манаимъ Гадiинъ-тъ сынъ отъ [и]Ѳерсж, та дойде въ Самарiж, и порази Саллума Iависовъ-тъ сынъ въ Самарiж, и уби го, та ся въцари вмѣсто него.

15 А останжлы-тѣ дѣянiя на Саллума, и съзаклѣтiе-то му, което направи, ето, писаны сж въ книгж-тж на лѣтовницы-тѣ 16 на Израилевы-тѣ царiе. Тогазъ порази Манаимъ [i]Ѳапсж, и всичко що бѣ въ неiж, и прѣдѣлы-тѣ ѝ отъ Ѳерсж; понеже *му* не отворихж, за това iж порази: *и* [к]всичкы-тѣ въ неiж непраздны жены распрà.

17 Въ тридесеть и девето-то лѣто на Азарiж Iудинъ-тъ царь, Манаимъ Гадiинъ-тъ сынъ ся въцари надъ Израиля, *и ца-* 18 *рова* десеть годины въ Самарiж. И направи зло прѣдъ Господа: не ся отдалечи въ всичкы-тѣ си дни отъ грѣхове-тѣ на Iеровоама Наватовъ-тъ сынъ, който на- 19 прави Израиля да съгрѣши. *Тогазъ* [л]дойде Фулъ Ассирiйскый-тъ царь противъ земiж-тж: и даде Манаимъ на Фула тысящж таланта сребро, за да е съ него рж-

т 2 Лѣт. 25; 27.
у Iис. Нав. 10; 31.
ф Гл. 15; 13. 2 Лѣт. 26; 1.
* *Или* Озiя.
х Гл. 16; 6. 2 Лѣт. 26; 2.
ц Числ. 13; 21. 34; 8.
ч Втор. 3; 17.
ш Iон. 1; 1. Мат. 12; 39, 40.
щ Iис. Нав. 19; 13.
ъ Гл. 13; 4.
ы Втор. 32; 36.
ь Гл. 13; 5.
ѣ 2 Цар. 8; 6. 3 Цар. 11; 24. 2 Лѣт. 8; 3.
ю Гл. 15; 8.

—

а Гл. 14; 21. 2 Лѣт. 26; 1, 3, 4.
б Ст. 35. Гл. 12; 3. 14; 4.
в 2 Лѣт. 26; 19—21.
г Лев. 13; 46.
д 2 Лѣт. 26; 23.
е Виж. Амос. 7; 9.
ж Гл. 10; 30.
з Ст. 1 Мат. 1; 8, 9.
и 3 Цар. 14; 17.
i 3 Цар. 4; 24.
к Гл. 8; 12.
л 1 Лѣт. 5; 26. Иса. 9; 1. Осiя 8; 9.

ка-та му, та [м]да въскрѣпи царство-то въ рѫкѫ-тѫ му. 20 И прибра Манаимъ сребро-то отъ Израиля, отъ всичкы-тѣ силны съ богатство, петдесеть сикли сребьрны отъ всякого, за да даде на Ассирійскый-тъ царь. И върнѫ ся Ассирійскый-тъ царь, и не стоя тамъ въ земіѫ-тѫ.

21 А останѫлы-тѣ дѣянія на Манаима, и всичко що направи, не сѫ ли писаны въ книгѫ-тѫ на лѣтовницы-тѣ на Израилевы-тѣ царіе? 22 И заспа Манаимъ съ отцы-тѣ си: и въцари ся вмѣсто него Факія сынъ му.

23 Въ петдесето-то лѣто на Азаріѫ Іудинъ-тъ царь, Факія Манаимовъ-тъ сынъ ся въцари надъ Израиля въ Самаріѫ *и царова* двѣ годины. 24 И направи зло прѣдъ Господа: не ся отдалечи отъ грѣхове-тѣ на Іеровоама Наватовъ-тъ сынъ, който направи Израиля да съгрѣши. 25 И направи противъ него съзаклѣтіе Факей Ромеліевъ-тъ сынъ, пълководецъ-тъ му, та го порази въ Самаріѫ, въ вѫтрѣшный-тъ царскый домъ, съ Аргова и Аріе, като имаше съсъ себе си *и* петдесеть мѫжіе отъ Галаадцы-тѣ: и уби го, та ся въцари вмѣсто него.

26 А останѫлы-тѣ дѣянія на Факіѫ, и всичко що направи, ето, писаны сѫ въ книгѫ-тѫ на лѣтовницы-тѣ на Израилевы-тѣ царіе.

27 Въ петдесеть и второ-то лѣто на Азаріѫ Іудинъ-тъ царь, [н]Факей Ромеліевъ-тъ сынъ ся въцари надъ Израиля въ Самаріѫ *и царова* двадесеть годины. 28 И направи зло прѣдъ Господа: не ся отдалечи отъ грѣхове-тѣ на Іеровоама Наватовъ-тъ сынъ, който направи Израиля да съгрѣши. 29 Въ дни-тѣ на Факея Израилевъ-тъ царь, [о]дойде Ѳеглаѳъ-ѳеласаръ Ассирійскый-тъ царь, та прѣзѣ [п]Иіонъ, и Авелъ-веѳъ-мааха, и Янохъ, и Кадесъ, и Асоръ, и Галаадъ, и Галилеѫ, всичкѫ-тѫ Неѳѳалимовѫ земіѫ, и заведе гы плѣнницы въ Ассиріѫ. 30 И направи Осія, сынъ-тъ на Илѫ, съзаклѣтіе противъ Факея Ромеліевъ-тъ сынъ, та го порази, и го уби, и [р]въцари ся вмѣсто него, въ двадесето-то лѣто на Іоѳама Озіевъ-тъ сынъ.

31 А останѫлы-тѣ дѣянія на Факея, и всичко що направи, ето, сѫ писаны въ книгѫ-тѫ на лѣтовницы-тѣ на Израилевы-тѣ царіе.

32 Въ второ-то лѣто на Факея Ромеліевъ-тъ сынъ Израилевъ-тъ царь, [с]въцари ся Іоѳамъ сынъ-тъ на Озіѫ Іудинъ-тъ царь. 33 Двадесеть и петь годинъ на възрастъ бѣше когато ся въцари, и царова шестнадесеть годины въ Іерусалимъ, и име-то на майкѫ му бѣ Іеруса, Садокова дъщеря. 34 И направи което бѣ право прѣдъ Господа: [т]направи по всичко каквото бѣ направилъ Озія баща му. 35 [у]Но высокы-тѣ мѣста не ся отмахнѫхѫ: людіе-тѣ още жъртвувахѫ и кадѣхѫ по высокы-тѣ мѣста. Той [ф]съгради высокы-тѣ двери на домъ-тъ Господень.

36 А останѫлы-тѣ дѣянія на Іоѳама, и всичко що направи, не сѫ ли писаны въ книгѫ-тѫ на лѣтовницы-тѣ на Іудины-тѣ царіе? 37 Въ онѣзи дни начнѫ Господь да проважда противъ Іудѫ [х]Расина Сирійскый-тъ царь, и [ц]Факея Ромеліевъ-тъ сынъ. 38 А Іоѳамъ заспа съ отцы-тѣ си, и погребе ся съ отцы-тѣ си въ градъ-тъ на Давида отца си: и въцари ся вмѣсто него Ахазъ сынъ му.

ГЛАВА 16.

1 Въ седмнадесето-то лѣто на Факея Ромеліевъ-тъ сынъ, въцари ся [а]Ахазъ сынъ-тъ на Іоѳама Іудинъ-тъ царь. 2 Двадесеть годинъ на възрастъ бѣ Ахазъ когато ся въцари, и царова шестнадесеть годины въ Іерусалимъ; но не направи което бѣ право прѣдъ Господа Бога своего, както Давидъ отецъ му. 3 Но ходи въ пѫть-тъ на Израилевы-тѣ царіе, и даже [б]прѣведе сына си прѣзъ огнь-тъ [в]споредъ мерзости-тѣ на язычницы-тѣ, които испѫди Господь отъ лице-то на Израилевы-тѣ сынове. 4 И жрѣше и кадѣше [г]по высокы-тѣ мѣста, и по върхове-тѣ, и подъ всяко зелено дърво.

5 Тогазъ [д]възлѣзохѫ въ Іерусалимъ на бой, Расинъ Сирійскый-тъ царь, и Факей Ромеліевъ-тъ сынъ, Израилевъ-тъ царь, та обсадихѫ Ахаза, но не можехѫ да *му* надвіѭтъ. 6 Въ онова врѣме Расинъ Сирійскый-тъ царь [е]тури пакъ Елаѳъ подъ власть-тѫ на Сиріѫ, и испѫди Іудеи-тѣ изъ Елаѳъ: и дойдохѫ Сирійци-тѣ въ Елаѳъ, та ся населихѫ тамъ дори до този день. 7 А Ахазъ проводи вѣстители [ж]на Ѳеглаѳъ-ѳеласара, Ассирійскый-тъ царь, и рече: Азъ сьмь рабъ твой и сынъ твой: възлѣзь, та мя избави отъ рѫкѫ-тѫ на Сирійскый-тъ царь и отъ рѫкѫ-тѫ на Израилевъ-тъ царь които станѫхѫ връзъ мене. 8 И [з]зѣ Ахазъ сребро-то и злато-то което ся намѣри въ домъ-тъ Господень, и въ съкровища-та на царскый-тъ домъ, та гы проводи даръ на Ассирійскый-тъ царь. 9 И послуша го Ассирійскый-тъ царь, и възлѣзе Ассирійскый-тъ царь въ Дамаскъ, та го [и]прѣзѣ, и прѣсели *народъ-тъ* му въ Киръ, а Расина уби.

[м] Гл. 14; 5.
[н] Иса. 7; 1.
[о] 1 Лѣт. 5; 26. Иса. 9; 1.
[п] 3 Цар. 15; 20.
[р] Гл. 17; 1. Осія 10; 3, 7, 15.
[с] 2 Лѣт. 27; 1.
[т] Ст. 3.
[у] Ст. 4.
[ф] 2 Лѣт. 27; 3 и дрг.
[х] Гл. 16; 5. Иса. 7; 1.
[ц] Ст. 27.
[а] 2 Лѣт. 28; 1 и дрг.
[б] Лев. 18; 21. 2 Лѣт. 28; 3. Псал. 106; 37, 38.
[в] Втор. 12; 31.
[г] Втор. 12; 2. 3 Цар. 14; 23.
[д] Иса. 7; 1, 4 и дрг.
[е] Гл. 14; 22.
[ж] Гл. 15; 29.
[з] Гл. 12; 18. Виж. 2 Лѣт. 28; 21.
[и] Виж. Амос. 1; 5.

10 И отиде царь Ахазъ въ Дамаскъ да посрѣщне Өеглаөъ-феласара, Ассирійскый-тъ царь, и видѣ олтарь-тъ въ Дамаскъ: и проводи царь Ахазъ на Уріѭ священникъ-тъ подобіе-то на олтарь-тъ, и образъ-тъ му, споредъ всичкж-тж му направж.
11 И съгради Урія священникъ-тъ олтарь-тъ по всичко що проводи царь Ахазъ отъ Дамаскъ. Така направи Урія священникъ-тъ, додѣ дойде царь Ахазъ отъ Дамаскъ.
12 И когато дойде царь-тъ отъ Дамаскъ, видѣ царь-тъ олтарь-тъ: и [i]приближи ся царь-тъ при олтарь-тъ, та направи приношеніе върху него.
13 И изгори всесъжженіе-то си и хлѣбно-то си приношеніе, и излѣ възліяніе-то си, и поръси кръвь-тж на примирителны-тѣ си приношенія по олтарь-тъ.
14 И [к]мѣдный-тъ олтарь, който бѣ прѣдъ Господа прѣнесе отъ лице-то на домъ-тъ, което е между олтарь-тъ и домъ-тъ Господень, та го тури къмъ сѣвернж-тж странж на олтарь-тъ.
15 И заповѣда царь Ахазъ на Уріѭ священникъ-тъ, и рече: На великый-тъ олтарь принасяй утрѣнно-то [л]всесъжженіе, и вечерно-то хлѣбно приношеніе, и всесъжженіе-то на царя, и хлѣбно-то негово приношеніе съсъ всесъжженіе-то на всичкы-тѣ людіе на земѭ-тж, и хлѣбното имъ приношеніе, и възліянія-та имъ, и поръси по него всичкж-тж кръвь на всесъжженіе-то, и всичкж-тж кръвь на жъртвж-тж: а мѣдный-тъ олтарь ще бжде за мене за да пытамъ *Господа*.
16 И направи Урія священникъ-тъ, по всичко каквото *му* заповѣда царь Ахазъ.
17 И [м]отсѣче царь Ахазъ [н]краищницы-тѣ на подставы-тѣ, и дигнж изъ отгорѣ имъ омывалницж-тж: и снѣ [о]море-то изъ отгорѣ на мѣдны-тѣ волове които бѣхж отдолу подъ него, та го тури на камененъ помостъ.
18 И сжботный-тъ покрывъ който бѣхж съградили въ домъ-тъ, и външній-тъ входъ на царя, прѣмѣсти въ домъ-тъ Господень, заради Ассирійскый-тъ царь.
19 А останжлы-тѣ дѣянія на Ахаза които стори, не сж ли писаны въ книгж-тж на
20 лѣтовницы-тѣ на Іудины-тѣ царіе? И заспа Ахазъ съ отцы-тѣ си, и [п]погребе ся съ отцы-тѣ си въ Давидовъ-тъ градъ: и въцари ся вмѣсто него Езекія сынъ му.

ГЛАВА 17.

1 Въ дванадесето-то лѣто на Ахаза Іудинъ-тъ царь, [а]въцари ся Осія сынъ-тъ на Илж въ Самаріѭ надъ Израиля, и *царува* деветь годины.
2 И направи зло прѣдъ Господа, но не както Израилеви-тѣ царіе
3 които бѣхж прѣди него. Противъ него [б]възлѣзе Салманасаръ, Ассирійскый-тъ царь: и станж му Осія рабъ, и даваше му данькъ.
4 А намѣри Ассирійскый-тъ царь съзаклѣтіе въ Осіѭ, защото проводи вѣстители на Совж Египетскый-тъ царь, и не даде данькъ на Ассирійскый-тъ царь, както *даваше* всякж годинж: за това го затвори въ тъмницж Ассирійскый-тъ царь, и го
5 вързa. И [в]възлѣзе Ассирійскый-тъ царь прѣзъ всичкж-тж земѭ, и възлѣзе въ
6 Самаріѭ та ѭ обсади три годины. *И* [г]въ девето-то лѣто на Осіѭ, Ассирійскый-тъ царь прѣзе Самаріѭ, и [д]отведе Израиля въ плѣнъ въ Ассиріѭ, и [е]насели гы въ Алж, и въ Аворъ, *при* рѣкж-тж Гозанъ, и въ Мидскы-тѣ градове.
7 А *това* станж защото Израилеви-тѣ сынове съгрѣшихж на Господа Бога своего, който гы възведе изъ Египетскж-тж земѭ, изъ подъ ржкж-тж на Фараона Египетскый-тъ царь, и почетохж другы
8 богове; *И* [ж]ходихж въ узаконенія-та на язычницы-тѣ, които испжди Господь отъ лице-то на Израилевы-тѣ сынове, и *въ узаконенія-та* на Израилевы-тѣ царіе, ко-
9 ито узаконихж. И правѣхж Израилеви-тѣ сынове скрышно работы които не бѣхж правы прѣдъ Господа тѣхный-тъ Богъ, и съградихж си высокы мѣста въ всичкы-тѣ си градове, [з]отъ стълпъ на стражы до
10 утвърденъ градъ. И [и]въздигнжхж си кумиры и [і]Ашеры [к]върху всякой высокъ
11 хълмъ, и подъ всяко зелено дърво: И тамъ кадѣхж по всичкы-тѣ высокы мѣста, както язычници-тѣ които испжди Господь отъ лице-то имъ: и правѣхж лошы
12 работы за да прогнѣвуватъ Господа: И служехж на идолы-тѣ, [л]за които имъ рече Господь: [м]Не правѣте това дѣло.
13 И засвидѣтелствова Господь противъ Израиля, и противъ Іудж, чрѣзъ ржкж-тж на всичкы-тѣ пророцы, [н]на всичкы-тѣ гледачи, и рече: [о]Върнѣте ся отъ лошы-тѣ си пжтища, и пазѣте заповѣди-тѣ ми, и повелѣнія-та ми, споредъ всичкый-тъ законъ, който заповѣдахъ на отцы-тѣ ви, и който ви проводихъ чрѣзъ ржкж-тж
14 на рабы-тѣ ми пророцы-тѣ. Но тѣ не послушахж, но [п]ожесточихж вратъ-тъ си, както вратъ-тъ на отцы-тѣ имъ, които не повѣровахж въ Господа Бога своего.
15 И отхвърлихж повелѣнія-та му, и [р]завѣтъ-тъ му, който направи съ отцы-тѣ

i 2 Лѣт. 26; 16, 19.
к 2 Лѣт. 4; 1.
л Исх. 29; 39, 40, 41.
м 2 Лѣт. 28; 24.
н 3 Цар. 7; 27, 28.
о 3 Цар. 7; 23, 25.
п 2 Лѣт. 28; 27.

а Гл. 15; 30.
б Гл. 18; 9.
в Гл. 18; 9.
г Гл. 18; 10, 11. Виж. Осія 13; 16.
д Лев. 26; 32, 33. Втор. 28; 36, 64. 29; 27, 28.
е 1 Лѣт. 5; 26.
ж Лев. 18; 3. Втор. 18; 9. Гл. 16; 3.
з Гл. 18; 8.
и 3 Цар. 14; 23. Иса. 57; 5.
і Исх. 34; 13. Втор. 16; 21. Мих. 5; 14.
к Втор. 12; 2. Гл. 16; 4.
л Исх. 20; 3, 4. Лев. 26; 1. Втор. 5; 7, 8.
м Втор. 4; 19.
н 1 Цар. 9; 9.
о Іер. 18; 11. 25; 5. 35; 15.
п Втор. 31; 27. Прит. 29; 1.
р Втор. 29; 25.

имъ, и засвидѣтелствуванія-та му, които засвидѣтелствова противъ тѣхъ: и [с]отидохѫ вслѣдъ суетѫ-тѫ, и [т]осуетихѫ ся, и вслѣдъ язычницы-тѣ които бѣхѫ около тѣхъ, за които имъ Господь заповѣда [у]да не правятъ както тѣ. 16 И оставихѫ всичкы-тѣ заповѣди на Господа Бога своего, та си [ф]направихѫ двѣ лѣяны телета, и [х]направихѫ Ашеры, и поклонихѫ ся на всичко-то небесно воинство, и [ц]служихѫ Ваалу. 17 И [ч]прѣвождахѫ сынове-тѣ си и дъщери-тѣ си прѣзъ огнь, и [ш]употрѣбявахѫ чародѣянія и гатанія, и [щ]продадохѫ себе си за да правятъ зло прѣдъ Господа да го прогнѣвуватъ. 18 Заради това Господь ся разгнѣва много противъ Израиля, и отхвърли гы отъ лице-то си: не останѫ [ъ]освѣнь едно-то Іудино племе. 19 Но и [ы]Іуда не упази заповѣди-тѣ на Господа Бога своего, но ходихѫ въ повелѣнія-та на Израиля, които тѣ направихѫ.

20 И отхвърли Господь всичко-то Израилево сѣме, и унижи гы, и [ь]прѣдаде гы въ рѫкѫ-тѫ на разграбители-тѣ, додѣ гы отхвърли отъ лице-то си. 21 Защото [ѣ]отцѣпи Израиля отъ Давидовъ-тъ домъ: и [ю]тѣ направихѫ царь Іеровоама Наватовъ-тъ сынъ: и Іеровоамъ оттегли Израиля отъ вслѣдъ Господа, и направи гы да съгрѣшатъ грѣхъ голѣмъ. 22 Защото Израилеви-тѣ сынове ходихѫ въ всичкы-тѣ грѣхове на Іеровоама, които той стори: не ся отдалечихѫ отъ тѣхъ: 23 Додѣ Господь отмѣтнѫ Израиля отъ лице-то си, както [я]говорй чрѣзъ рѫкѫ-тѫ на всичкы-тѣ си рабы, пророцы-тѣ. И [ѫ]прѣсели ся Израиль отъ землѭ-тѫ си въ Ассиріѭ, дори до тойзи день.

24 И [ѭ]доведе Ассирійскый-тъ царь *человѣцы* [а]отъ Вавилонъ, и отъ Хуѳѫ, и отъ [б]Авѫ, и отъ Емаѳъ, и отъ Сефаруимъ, та *гы* насели въ градове-тѣ на Самаріѭ вмѣсто Израилевы-тѣ сынове, та наслѣдихѫ тѣ Самаріѭ, и населихѫ ся въ градове-тѣ й. 25 И въ начало-то на населеніе-то си тамо, не ся убояхѫ отъ Господа: и проводи Господь львове помежду имъ, 26 които убивахѫ отъ тѣхъ. И говорихѫ на Ассирійскый-тъ царь, и рекохѫ: Народи-тѣ които ты прѣсели и насели въ градове-тѣ на Самаріѭ, не знаѭтъ законъ-тъ на мѣстный-тъ Богъ: за това прати львове между тѣхъ, и ето, убиватъ гы, понеже не знаѭтъ законъ-тъ на мѣстный-тъ Богъ. 27 Тогазь Ассирійскый-тъ царь заповѣда, и рече: Заведѣте тамъ единого отъ священницы-тѣ, които плѣнихте отъ тамъ: и нека идѫтъ, и нека ся населятъ тамъ: и нека гы научи священникъ-тъ на законъ-тъ на мѣстный-тъ Богъ. 28 И единъ отъ священницы-тѣ, които тѣ бѣхѫ заплѣнили отъ Самаріѭ, дойде та ся насели въ Веѳиль, и поучаваше гы какъ да ся боятъ отъ Господа. 29 Всякой обаче народъ направихѫ си богове, и турихѫ въ домове-тѣ на высокы-тѣ мѣста, които Самаряни-тѣ направихѫ, всякой народъ въ градове-тѣ си, дѣто живѣехѫ. 30 И [в]Вавилонскы-тѣ мѫжіе направихѫ Сокхоѳъ-веноѳъ, а Хуѳайскы-тѣ мѫжіе направихѫ Нергалъ, и Емаѳскы-тѣ мѫжіе направихѫ Асимѫ, 31 И [г]Авци-тѣ направихѫ Нивазъ и Тартакъ, и Сефаруимци-тѣ [д]горѣхѫ сынове-тѣ си съ огнь на Адраммелеха и Анаммелехѫ, Сефаруимскы-тѣ богове. 32 Така ся боехѫ отъ Господа: и [е]направихѫ си отъ най долны-тѣ помежду си священницы за высокы-тѣ мѣста, които служахѫ за тѣхъ въ домове-тѣ на высокы-тѣ мѣста. 33 [ж]Боехѫ ся отъ Господа, но на свои-тѣ си богове служахѫ, споредъ обычай-тъ на народы-тѣ отъ дѣто быхѫ прѣселени.

34 Дори до тойзи день правятъ споредъ по напрѣжни-тѣ обычаи: не ся боятъ отъ Господа, и нито правятъ споредъ свои-тѣ си повелѣнія, и споредъ сѫдбы-тѣ си, нито споредъ законъ-тъ и заповѣдь-тѫ коіѭто заповѣда Господь на сынове-тѣ на Іакова, [з]когото нарече Израиль: 35 И направи съ тѣхъ Господь завѣтъ, и заповѣда имъ, и рече: [и]Да ся не убоите отъ другы богове, и [і]да не имъ ся поклоните, нито да имъ служите, нито да имъ жрете: 36 Но Господу, който вы възведе изъ Египетскѫ-тѫ землѭ съ голѣмѫ крѣпость и [к]съ прострѣнѫ мышцѫ, нему ще ся боите, и [л]нему ще ся кланяте, и нему ще приносите жертвѫ. 37 И повелѣнія-та, и сѫдбы-тѣ, и законъ-тъ, и заповѣдь-тѫ, коіѭто писа за васъ, [м]да внимаете да вършите всякога: а отъ другы богове да ся не убоите. 38 И завѣтъ-тъ, който направихъ съ васъ, [н]да не забравите: и да не ся боите отъ другы богове. 39 Но отъ Господа Бога вашего да ся боите: и той ще вы избави изъ рѫкѫ-тѫ на всичкы-тѣ ви неприятели. 40 Тѣ обаче не послушахѫ, но правѣхѫ споредъ първы-тѣ си обычаи.

41 [о]И тѣзи народи ся боехѫ отъ Госпо-

с Втор. 32; 21. 3 Цар. 16; 13. 1 Кор. 8; 4.
т Псал. 115; 8. Рим. 1; 21.
у Втор. 12; 30, 31.
ф Исх. 32; 8. 3 Цар. 12; 28.
х 3 Цар. 14; 15, 23. 15; 13. 16; 33.
ц 3 Цар. 16; 31. 22; 54. Гл. 11; 18.
ч Лев. 18; 21. Гл. 16; 3. Іез. 23; 37.
ш Втор. 18; 10.
щ 3 Цар. 21; 20.
ъ 3 Цар. 11; 13. 32.
ы Іер. 3; 8.
ь Гл. 13; 3. 15; 29.
ѣ 3 Цар. 11; 11, 31.
ю 3 Цар. 12; 20.
я 3 Цар. 14; 16.
ѫ Ст. 6.
ѭ Ездр. 4; 2, 10.
а Виж. Ст. 30.
б Гл. 18; 34.
в Ст. 24.
г Ездр. 4; 9.
д Лев. 18; 21. Втор. 12; 31.
е 3 Цар. 12; 31.
ж Соф. 1; 5.
з Быт. 32; 28. 35; 10. 3 Цар. 11; 31.
и Сѫд. 6; 10.
і Исх. 20; 5.
к Исх. 6; 6.
л Втор. 10; 20.
м Втор. 5; 32.
н Втор. 4; 23.
о Ст. 32, 33.

да, но служахѫ на идолы-тѣ си: и сынове-тѣ имъ, и сынове-тѣ на сынове-тѣ имъ, както правѣхѫ отци-тѣ имъ, така правятъ тѣ дори до тойзи день.

ГЛАВА 18.

1 И въ трето-то лѣто на Осіѭ сынъ-тъ на Илѫ, Израилевъ-тъ царь, въцари ся [а]Езекія сынъ-тъ на Ахаза, Іудинъ-тъ царь. 2 Двадесеть и петь годинъ бѣше на възрастъ когато ся въцари: и царова двадесеть и деветь годинъ въ Іерусалимъ. И име-то на майкѫ му бѣше [б]Авія, Захаріева дъщеря. 3 И направи което бѣ право прѣдъ Господа, по всичко що направи Давидъ отецъ му. 4 Той [в]съсыпа высокы-тѣ мѣста, и истроши кумиры-тѣ; и изсѣче Ашеры-тѣ, и съкруши [г]мѣднѫ-тѫ зміѭ, коіѭто направи Моисей; защото дори до онѣзи дни сынове-тѣ Израилеви ѝ кадѣхѫ: и нарече ѭ *Нехущанъ. 5 [д]На Господа Бога Израилева упова: и [е]не быде слѣдъ него подобенъ нему между всичкы-тѣ Іудины царіе, но нито между онѣзи които бѣхѫ прѣди него; 6 Защото ся [ж]прилѣпи при Господа: не ся отдалечи отъ вслѣдъ него, но упази заповѣди-тѣ му, които Господь заповѣда Моисею. 7 И [з]Господь бѣ съ него: [и]добрѣ успѣваше на кѫдѣто излазѣше: и [і]подигнѫ ся противъ Ассирійскый-тъ царь, и му не работи. 8 Той [к]порази Филистимцы-тѣ дори до Газѫ, и прѣдѣлы-тѣ ѝ, [л]отъ стълпъ на стражѫ до утвърденъ градъ. 9 [м]А въ четвърто-то лѣто на царь Езекіѭ, което бѣ седмо-то лѣто на Осіѭ сынъ-тъ на Илѫ, Израилевъ-тъ царь, Салманасаръ Ассирійскый царь възлѣзе вързъ Самаріѭ, и ѭ обсаждаше. 10 И въ свършъкъ-тъ на три години ѭ прѣзѣ: въ шесто-то лѣто на Езекіѭ, което бѣ [н]девето-то лѣто на Осіѭ Израилевъ-тъ царь, прѣзѣ ся Самарія. 11 И [о]отведе Ассирійскый-тъ царь Израиля въ плѣнъ въ Ассиріѭ, и тури гы [п]въ Алѫ, и въ Аворъ *при* рѣкѫ-тѫ Гозанъ, и въ Мидскы-тѣ градове; 12 [р]Защото не послушахѫ гласъ-тъ на Господа Бога своего, но прѣстѫпихѫ завѣтъ-тъ му, всичко което заповѣда Моисей рабъ-тъ Господенъ, и не послушахѫ, нито *го* направихѫ.

13 [с]А въ четыринадесето-то лѣто на царь Езекіѭ възлѣзе Сенахиримъ Ассирійскый-тъ царь вързъ всичкы-тѣ оградены Іудины градове, и гы прѣзѣ. 14 И проводи Езекія Іудинъ-тъ царь на Ассирійскый-тъ царь въ Лахисъ, и рече: Съгрѣшихъ: върни ся отъ мене: каквото туришь вързъ мене, ще *го* носѭ. И тури Ассирійскый-тъ царь на Езекіѭ, Іудинъ-тъ царь, триста таланта сребро и тридесеть таланта злато. 15 И [т]даде *му* Езекія всичко-то сребро колкото ся намѣри въ домъ-тъ Господень, и въ съкровища-та на царскый-тъ домъ. 16 Въ онова врѣме раскова Езекія *злато-то отъ* двери-тѣ на храмъ-тъ Господень, и *отъ* стълпове-тѣ които той, Езекія Іудинъ-тъ царь, бѣ покрылъ *съсъ злато*, та го даде на Ассирійскый-тъ царь.

17 И проводи Ассирійскый-тъ царь Тартана, и Рапсариса, и Рапсака, отъ Лахисъ при царь Езекіѭ, съ голѣмѫ силѫ въ Іерусалимъ. А тѣ възлѣзохѫ та дойдохѫ въ Іерусалимъ. И когато възлѣзохѫ, дойдохѫ та застанѫхѫ при водоводъ-тъ на горній-тъ водоемъ, [у]който е въ друмъ-тъ на нивѫ-тѫ на тепавичаря. 18 И извыкахѫ къмъ царя, и излѣзохѫ при тѣхъ Еліакимъ, Хелкіевъ-тъ сынъ, домостроитель-тъ, и Шевна писецъ-тъ, и Іоахъ, Асафовъ-тъ сынъ, памятописецъ-тъ.

19 И рече имъ Рапсакъ: Кажѣте сега на Езекіѭ: Така говори великый-тъ царь, Ассирійскый-тъ царь: [ф]Кое е това упованіе въ което уповаешь? 20 Ты говоришь: *Имамъ* съвѣтъ и силѫ за брань; но това е *само* думы на устны. Сега на кого ся надѣешь, та си ся подигнѫлъ противъ мене? 21 [х]Сега, ето, ты ся надѣешь на жезлъ-тъ на строшенѫ-тѫ онѫзи тръсть, на Египетъ, на коіѭто ако ся нѣкой подпре, ще ся втыкне въ рѫкѫ-тѫ му, та ще ѭ промуши. Такъвъ е Фараонъ Египетскый-тъ царь къмъ всичкы които ся надѣіѭтъ на него. 22 Но ако ми речете: На Господа Бога нашего уповаемъ: не е ли той [ц]на когото высокы-тѣ мѣста и олтари-тѣ отнѣ Езекія, и рече на Іудѫ и на Іерусалимъ: Прѣдъ тойзи олтарь ще ся поклоните въ Іерусалимъ? 23 Сега прочее, дай залозы на господаря ми Ассирійскый-тъ царь, а азъ ще ти дамъ двѣ тысящы коніе, ако можешь отъ твоіѫ странѫ да дадешь всадницы вързъ тѣхъ. 24 И какъ ще върнешь ты назадъ лице-то на единъ мѣстоначалникъ отъ най малкы-тѣ рабы на господаря ми, та си уповалъ на Египетъ за колесницы и за конницы? 25 Сега безъ Господа ли възлѣзохъ на това мѣсто за да го съсыпѭ? Господь ми рече: Възлѣзь вързъ тѫзи земѭ та ѭ съсыпи.

26 Тогазь Еліакимъ Хелкіевъ-тъ сынъ, и Шевна, и Іоахъ рекохѫ на Рапсака: Говорй, молимъ, на рабы-тѣ си по Сирій-

а 2 Лѣт. 28; 27. 29; 1. Мат. 1; 9.
б 2 Лѣт. 29; 1.
в 2 Лѣт. 31; 1.
г Числ. 21; 9.
* Парче мѣдь.
д Гл. 19; 10. Іов. 13; 15. Псал. 13; 5.
е Гл. 23; 25.
ж Втор. 10; 20. Іис. Нав. 23; 8.
з 2 Лѣт. 15; 2.
и 1 Цар. 18; 5, 14. Псал. 60; 12.
і Гл. 16; 7.
к 1 Лѣт. 4; 41. Иса. 14; 29.
л Гл. 17; 9.
м Гл. 17; 3.
н Гл. 17; 6.
о Гл. 17; 6.
п 1 Лѣт. 5; 26.
р Гл. 17; 7. Дан. 9; 6, 10.
с 2 Лѣт. 32; 1 и драг. Иса. 36; 1 и драг.
т Гл. 16; 8.
у Иса. 7; 3.
ф 2 Лѣт. 32; 10 и драг.
х Іез. 29; 6, 7.
ц Ст. 4. 2 Лѣт. 31; 1. 32; 12.

скый языкъ; защото *го* разумѣвамы: и не ни говори Іудейскы, да чуіжтъ людіе-тѣ 27 които сж на стѣнж-тж. Но Рапсакъ имъ рече: Да ли само при господаря ти, и при тебе мя проводи господарь-тъ ми да говоріж тѣзи думы? не при мжжіе-тѣ ли които сѣдятъ на стѣнж-тж, да ядж тъ съ васъ наедно лайна-та си, и да піѭтъ пикочь-тъ си?

28 Тогазь Рапсакъ застанж та извыка Іудейскы съ голѣмъ гласъ, и говорй и рече: Слушайте думж-тж на великый-тъ 29 царь, Ассирійскый-тъ царь: [ч]Така говори царь-тъ: Да вы не прѣлщава Езекія: защото не ще може да вы избави отъ 30 ржкж-тж му: И да вы не прави Езекія да уповаете на Господа, като казува: Господь непрѣмѣнно ще ны избави, и тойзи градъ нѣма да бжде прѣдаденъ въ рж31 кж-тж на Ассирійскый-тъ царь: Не слушайте Езекіж; защото така говори Ассирійскый-тъ царь: Направѣте съгласіе съ мене, и излѣзте при мене: и яждте всякой отъ лозіе-то си, и всякой отъ смоковницж-тж си, и пійте всякой отъ во32 дж-тж на щернж-тж си: Додѣ дойдж, та вы земж въ земіж подобнж на вашж-тж земіж, [ш]земіж на жито и вино, земіж на хлѣбъ и лозія, земіж на елей и медъ, за да живѣете, и да не умрете: и не слушайте Езекіж, защото вы прѣлщава, ка33 то казува: Господь ще ны избави. [щ]Има ли да е избавилъ нѣкой отъ богове-тѣ на народы-тѣ земіж-тж си отъ ржкж-тж на 34 Ассирійскый-тъ царь? [ъ]Дѣ сж богове-тѣ на Емаѳъ и Арфадъ? Дѣ сж богове-тѣ на Сефаруимъ, на Енж, и [ы]на Авж? избавихж ли тѣ Самарііж отъ ржкж-тж ми? 35 Кои между всичкы-тѣ мѣстны богове избавихж земіж-тж си отъ ржкж-тж ми, [ь]та *и* Іеова да избави Іерусалимъ отъ ржкж-тж ми?

36 А людіе-тѣ мълчахж, и нищо не му отговорихж! защото царь-тъ бѣше заповѣдалъ, и реклъ: Да му не отговорите.

37 Тогазь Еліакимъ, Хелкіевъ-тъ сынъ, домостроитель-тъ, и Шевна писецъ-тъ, и Іоахъ, Асафовъ-тъ сынъ, памятописецъ-тъ, дойдохж при Езекіж съ [ѣ]раздраны дрехы та му извѣстихж думы-тѣ на Рапсака.

ГЛАВА 19.

1 И [а]когато чу царь Езекія, раздра дрехы-тѣ си, и ся покры съ врѣтище, и влѣзе въ домъ-тъ Господень.

2 И проводи Еліакима домостроителя, и Шевнж писеца, и старѣйшины-тѣ на священницы-тѣ покрыты съ врѣтища, [б]при 3 пророкъ Исаіж Амосовъ-тъ сынъ. И рекохж му: Така говори Езекія: День на скърбь, и на обличеніе, и на хулж е тойзи день; защото настанж часъ-тъ да ся родятъ дѣца-та, но сила нѣма за ражда4 ніе. [в]Може бы Господь Богъ твой да чуе всичкы-тѣ думы на Рапсака, [г]когото Ассирійскый-тъ царь господарь-тъ му проводи за [д]да укорява Бога живаго, и да обличи думы-тѣ които чу Господь Богъ твой: за това възвысй моленіе за остатъкъ-тъ що е останжлъ.

5 И отидохж при Исаіж раби-тѣ на царь 6 Езекіж. И [е]рече имъ Исаія: Така ще речете на господаря си: Така говори Господь: Не бой ся отъ думы-тѣ които си чулъ, [ж]съ които раби-тѣ на Ассирій7 скый-тъ царь мя похулихж. Ето, [з]азъ ще туріж въ него *такъвъ* духъ, щото като чуе слухъ, ще ся върне въ земіж-тж си: и ще го направіж да падне чрѣзъ ножъ въ земіж-тж си.

8 И върнж ся Рапсакъ, и намѣри Ассирійскый-тъ царь че ратуваше противъ Ливнж; защото чу че бѣше тръгнжлъ 9 [и]отъ Лахисъ. И *царь-тъ*, [і]когато чу че говорятъ за Ѳиракж Еѳіопскый-тъ царь: Ето, излѣзе да ратува противъ тебе, проводи пакъ посланницы Езекію, и каза: 10 Така ще говорите на Езекіж Іудинъ-тъ царь, и ще речете: Богъ твой, [к]на когото уповаешь, да тя не прѣлщава като казува: Іерусалимъ нѣма да бжде прѣдаденъ въ ржкж-тж на Ассирійскый-тъ царь. 11 Ето ты чу що направихж Ассирійскы-тѣ царіе на всичкы-тѣ мѣста, какъ гы ис12 трѣбихж: и ты ли ще ся избавишь? [л]Богове-тѣ на народы-тѣ избавихж ли онѣзи които отци-тѣ ми истрѣбихж, Гозанъ, и Харранъ, и Ресефъ и [м]Еденовы-тѣ сынове 13 които бѣхж въ Ѳаласаръ? [н]Дѣ е царь-тъ на Емаѳъ, и царь-тъ на Арфадъ, и царь-тъ на градъ-тъ Сефаруимъ, Енж, и Авж?

14 И [о]зѣ Езекія писмо-то отъ ржкж-тж на посланницы-тѣ, та го прочете: и възлѣзе Езекія въ домъ-тъ Господень, та 15 го разгънж прѣдъ Господа. И помоли ся прѣдъ Господа Езекія, и рече: Господи Боже Израилевъ, [п]който сѣдишь на Херувимы-тѣ, [р]ты си самъ Богъ единъ, на всичкы-тѣ царства на земіж-тж: ты си 16 направилъ небе-то и земіж-тж. [с]Приклони, Господи, ухо-то си, и чуй: [т]отвори, Господи, очи-тѣ си и виждь: и чуй думы-тѣ на Сенахирима, [у]който проводи то-

ч 2 Лѣт. 32; 15.
ш Втор. 8; 7, 8.
щ Гл. 19; 12. 2 Лѣт. 32; 14. Иса. 10; 10, 11.
ъ Гл. 19; 13.
ы Гл. 17; 24.
ь Дан. 3; 15.
ѣ Иса. 33; 7.

а Иса. 37; 1 и дрг.
б Лук. 3; 4.
в 2 Цар. 16; 12.
г Гл. 18; 35.
д Псал. 50; 21.
е Иса. 37; 6 и дрг.
ж Гл. 18; 17.

з Ст. 35, 36, 37. Іер. 51; 1.
и Гл. 18; 14.
і Виж. 1 Цар. 23; 27.
к Гл. 18; 5.
л Гл. 18; 33.
м Іез. 27; 23.
н Гл. 18; 34.

о Иса. 37; 14 и дрг.
п 1 Цар. 4; 4. Псал. 80; 1.
р 3 Цар. 18; 39. Иса. 44; 6. Іер. 10; 10, 11, 12.
с Псал. 31; 2.
т 2 Лѣт. 6; 40.
у Ст. 4.

17 гозь за да укори Бога живаго. Наистинж, Господи, Ассирійскы-тѣ царіе запу-
18 стихж народы-тѣ, и земіж-тж имъ, И хвьрлихж въ огнь богове-тѣ имъ; защото не бѣхж богове, но [ф]дѣло на человѣческы ржцѣ, дьрва и каменіе: за това гы
19 погубихж. Сега прочее, Господи Боже нашъ, отърви ны, моліж ся, отъ ржкжтж му: [х]за да познаіжтъ всичкы-тѣ царства на земіж-тж, че ты си Господь Богъ единъ.

20 Тогазь проводи Исаія Амосовый сынъ до Езекіж, и рече: Така говори Господь Богъ Израилевъ: [ц]Чухъ [ч]което си ся помолилъ менѣ противъ Сенахирима Асси-
21 рійскый-тъ царь. Това е слово-то което Господь говори за него.

[ш]Уничижи тя, присмѣя ти ся, дѣвицата, дъщеря-та Сіонова:
[щ]Задъ тебе кывнж съ главж Іерусалимска-та дъщеря.
22 Кого си укорилъ и похулилъ ты?
И противъ кого си възвысилъ гласъ,
И си надигнжлъ высоко очи-тѣ си?
Противъ [ъ]Святаго Израилева.
23 [ы]Господа си укорилъ ты чрѣзъ посланницы-тѣ си, и реклъ си:
[ь]Съ множество-то на колесницы-тѣ си възлѣзохъ азъ
Връзъ высочинж-тж на горы-тѣ,
Връзъ ребра-та на Ливанъ:
И ще изсѣкж высокы-тѣ му кедры,
Избранны-тѣ му елхы:
И ще влѣзж въ крайны-тѣ му обиталища,
Въ джбравж-тж на неговъ-тъ Кармилъ:
24 Азъ ископахъ, и пихъ чужды воды:
И съсъ стжпкж-тж на нозѣ-тѣ си,
Изсушихъ всичкы-тѣ рѣкы на *обсадены-тѣ.
25 Не си ли чулъ че [ѣ]азъ направихъ това отдавна, и отъ древни дни опрѣдѣлихъ това?
А сега свършихъ това,
Така [ю]щото ты да обращашь утвърдены градове *въ* купове на развалины.
26 За това жители-тѣ имъ станжхж безсилни.
Уплашихж ся, и посрамихж *ся*:
Бѣхж трѣва на поле-то, и злакъ,
И [я]трѣва на кжщный покрывъ,
И *жито* прѣпърлено прѣди да стане тръсть.
27 Но [ж]азъ знаіж жилище-то ти,
И исходъ-тъ ти, и входъ-тъ ти,
И буйство-то ти противъ мене.
28 Понеже буйство-то ти противъ мене,
И надменность-та ти, възлѣзохж въ уши-тѣ ми,
За това [ѣж]ще туріж кукж-тж си въ ноздри-тѣ ти,
И уздж-тж си въ устны-тѣ ти,
Та ще тя върнж прѣзъ [а]пжть-тъ прѣзъ който си дошелъ.
29 И то *ще* ти *бжде* [б]знаменіе:
Това лѣто ще ядете което е самораслo:
И второ-то лѣто, което прорастува отъ исто-то:
А трето-то лѣто, посѣйте, и ожнѣте,
И насадѣте лозія, и яждте плодъ-тъ имъ.
30 И [в]упазено-то отъ Іудинъ-тъ домъ
Което е останжло, ще пусне корени пакъ долу,
И ще даде горѣ плодъ.
31 Защото изъ Іерусалимъ ще излѣзе остатъкъ-тъ,
И изъ горж-тж Сіонъ упазено-то:
[г]Ревность-та на Господа Саваоѳа ще свърши това.
32 Заради това така говори Господь за Ассирійскый-тъ царь:
Нѣма да влѣзе въ тойзи градъ,
Нито ще хвьрли тамъ стрѣлж,
Нито ще излѣзе прѣдъ него съсъ щитъ,
Нито ще въздигне противъ него окопъ.
33 По пжть-тъ по който е дошелъ, по него ще ся върне,
И въ тойзи градъ нѣма да влѣзе, говори Господь.
34 Защото [д]ще защитіж тойзи градъ, да го спасіж,
Заради мене, и [е]заради раба ми Давида.

35 И [ж]въ онжзи нощь излѣзе ангелъ Господень, та порази въ Ассирійскый-тъ станъ сто и осмдесеть и петь тысящы: и когато станжхж на утринь-тж, ето, всич-
36 кы онѣзи бѣхж мъртви трупове. И тръгнж Сеннахиримъ Ассирійскый-тъ царь, та отиде, и върнж ся, и живѣеше [з]въ
37 Ниневіж. И като ся кланяше въ домъ-тъ на Нисроха богъ-тъ си, [и]Адрамелехъ и Сарасаръ синове-тѣ му [і]поразихж го съ ножъ, и тѣ побѣгнжхж въ Араратскжтж земіж, а вмѣсто него [к]въцари ся Есараддонъ сынъ му.

ГЛАВА 20.

1 [а]Въ онѣзи дни разболѣ ся Езекія до смърть: и дойде при него пророкъ Исаія, Амосовый сынъ, та му рече: Така говори Господь: Нареди за домъ-тъ си, понеже ще умрешь, и нѣма да живѣешь.

ф Псал. 115; 4. Іер. 10; 3.
х Псал. 83; 18.
ц Псал. 65; 2.
ч Иса. 37; 21 и дрг.
ш Плач. 2; 13.
щ Іов. 16; 4. Псал. 22; 7, 8. Плач. 2; 15.
ъ Псал. 71; 22. Иса. 5; 24. Іер. 51; 5.
ы Гл. 18; 17.
ь Псал. 20; 7.
* *Или* Египетъ.
ѣ Иса. 45; 7.
ю Иса. 10; 5.
я Псал. 129; 6.
ж Псал. 139; 1 и дрг.
ѣж Іов. 41; 2. Іез. 29; 4. 38; 4. Амос. 4; 2.

а Ст. 33, 36, 37.
б 1 Цар. 2; 34. Гл. 20; 8, 9. Иса. 7; 11, 14. Лук. 2; 12.
в 2 Лѣт. 32; 22, 23.
г Иса. 9; 7.
д Гл. 20; 6.
е 3 Цар. 11; 12, 13.
ж 2 Лѣт. 32; 21. Иса. 37; 36.
з Быт. 10; 11.
и 2 Лѣт. 32; 21.
і Ст. 7.
к Ездр. 4; 2.

—

а 2 Лѣт. 32; 24 и дрг. Иса. 38; 1 и дрг.

2 Тогазь обърнѫ лице-то си къмъ стѣнѫ-
3 тѫ, та ся помоли Господу, и рече: Мо-
лѭ ся, Господи, [б]помени сега, [в]какъ хо-
дихъ прѣдъ тебе съ истинѫ, и съ цѣло
сърдце, и направихъ угодно-то прѣдъ те-
бе. И плака Езекія съ голѣмъ плачъ.
4 И прѣди да излѣзе Исаія въ срѣднiй-
тъ дворъ, бысть слово Господне къмъ не-
5 го, и рече: Върни ся, та кажи на Езе-
кіѭ [г]вождь-тъ на людіе-тѣ ми: Господь
Богъ на Давида отца ти така говори:
[д]Чухъ молитвѫ-тѫ ти, [е]видѣхъ сльзы-тѣ
ти: ето, азъ ще тя исцѣлѭ: на третій-
тъ день ще възлѣзешь въ домъ-тъ Госпо-
6 день. И [ж]ще приложѫ на дни-тѣ ти пет-
надесеть години: и ще освободѭ тебе и
тойзи градъ отъ рѫкѫ-тѫ на Ассирій-
скый-тъ царь: и ще защитѭ тойзи градъ
7 заради мене, и заради *раба* ми Давида. И
[з]рече Исаія: Земѣте низаницѫ смоквы. И
зѣхѫ, та турихѫ на въспаленіе-то, и
8 оздравѣ. И рече Езекія Исаію: [и]Кое е
знаменіе-то че Господь ще мя исцѣли, и
че *на* третій-тъ день ще възлѣзѫ въ
9 домъ-тъ Господень? И [і]рече Исаія: Това
ще ти бѫде знаменіе отъ Господа, че ще
направи Господь това нѣщо което гово-
ри: да напрѣдне ли сѣнка-та десеть стѫ-
пала, или да ся върне десеть стѫпала?
10 И отговори Езекія: Леко нѣщо е да слѣ-
зе сѣнка-та десеть стѫпала: не, но нека
ся върне назадъ десеть стѫпала сѣнка-
11 та. И извыка пророкъ Исаія къмъ Госпо-
да, и [к]върнѫ назадъ сѣнкѫ-тѫ десеть
стѫпала, прѣзъ стѫпала-та по които слѣ-
зе върху сълнечный-тъ часовникъ на
12 Ахаза. [л]Въ онова врѣме *Вѣродахъ-вала-
данъ, сынъ-тъ на Валадана, Вавилонскый-
тъ царь, проводи писма и даръ Езекію:
защото чу че бѣше ся разболѣлъ Езе-
13 кія. И [м]послуша гы Езекія, и показа
имъ всичкый-тъ домъ на многоцѣнны-тѣ
си вещи, сребро-то, злато-то, и ароматы-
тѣ, и многоцѣнны-тѣ масла, и всичкѫ-тѫ
си орѫжницѫ, и всичко каквото ся на-
мираше въ съкровища-та му: не останѫ
нѣщо въ домъ-тъ му, нито подъ всичко-
то му владѣніе, което Езекія не имъ
показа.
14 Тогазь дойде пророкъ Исаія при царь
Езекіѭ, та му рече: Що говорятъ тѣзи
человѣци? и отъ дѣ дойдохѫ при тебе?
И рече Езекія: Отъ далечнѫ землѭ идѫтъ,
15 отъ Вавилонъ. А той рече: Що видѣ-
хѫ въ домъ-тъ ти? И отговори Езе-
кія: Видѣхѫ [н]всичко що има въ домъ-
тъ ми: нѣма нѣщо въ съкровища-та ми
16 което не имъ показахъ. Тогазь рече
17 Исаія Езекію: Слушай слово-то Господне:
Ето, идѫтъ *дни*, въ които всичко що е
въ домъ-тъ ти, и каквото отци-тѣ ти сѫ
събрали до тойзи день, [о]ще ся прѣнесе
у Вавилонъ: нѣма да остане нищо, гово-
18 ри Господь. И отъ сынове-тѣ ти които ще
излѣзѫтъ отъ тебе, които ще родишь,
[п]ще земѫтъ, и ще станѫтъ скопци въ
19 домъ-тъ на Вавилонскый-тъ царь. Тогазь
рече Езекія Исаію: [р]Добро е слово-то
Господне, което каза ты. Рече още: Не е
ли *добро*, понеже ще бѫде миръ и утвър-
жденіе въ мои-тѣ дни?
20 А [с]останѫлы-тѣ дѣянія на Езекіѭ, и
всичко-то му юначество, и какъ [т]напра-
ви водоемъ-тъ, и водоводъ-тъ, та [у]дове-
де водѫ-тѫ въ градъ-тъ, не сѫ ли писа-
ны въ книгѫ-тѫ на лѣтовницы-тѣ на Iу-
21 дины-тѣ царіе? И [ф]заспа Езекія съ от-
цы-тѣ си: и въцари ся вмѣсто него Ма-
нассія сынъ му.

ГЛАВА 21.

1 [а]Дванадесеть годинъ на възрастъ бѣ
Манассія, когато ся въцари: и царова пет-
десеть и петь години въ Іерусалимъ: и
2 име-то на майкѫ му бѣ Ефсива. И стори
зло прѣдъ Господа, [б]споредъ мерзости-тѣ
на языčницы-тѣ, които испѫди Господь
3 отъ лице-то на Израилевы-тѣ сынове. И
съгради пакъ высокы-тѣ мѣста, [в]които
баща му Езекія бѣ разорилъ, и въздигнѫ
олтари Ваалу, и направи Ашерѫ, [г]както
направи Ахаавъ Израилевъ-тъ царь: и
[д]поклони ся на всичко-то небесно воин-
4 ство, и служи имъ. И [е]съгради олтари въ
домъ-тъ Господень, за който Господь ре-
че: [ж]Въ Іерусалимъ ще турѭ име-то си.
5 И съгради олтари на всичко-то небесно
воинство, вѫтрѣ въ два-та двора на домъ-
6 тъ Господень. И [з]прѣведе сына си прѣзъ
огнь-тъ, [и]още правѣше прокобенія, и га-
танія, и употрѣбяваше бѣсовъпрошатели
и вълшебницы: той направи голѣмо зло
7 прѣдъ Господа, та *го* прогнѣва. И поста-
ви ваяно-то на Ашерѫ-тѫ, което напра-
ви, [і]въ домъ-тъ, за който Господь рече
на Давида, и на Соломона сына му: Въ
тойзи домъ, и въ Іерусалимъ, който из-
брахъ отъ всичкы-тѣ Израилевы племе-
8 на, ще положѫ име-то си въ вѣкъ: И [к]не

б Неем. 13; 22.
в Быт. 17; 1. 3 Цар. 3; 6.
г 1 Цар. 9; 16. 10; 1.
д Гл. 19; 20. Псал. 65; 2.
е Псал. 39; 12. 56; 8.
ж Гл. 19; 34.
з Иса. 38; 21.
и Виж. Сѫд. 6; 17, 37, 39. Иса. 7; 11, 14. 38; 22.
і Иса. 38; 7, 8.
к Виж. Іис. Нав. 10; 12, 14. Иса. 38; 8.
л Иса. 39; 1 *и друг.*
* *Или* Меродахъ-валаданъ.
м 2 Лѣт. 32; 27 и 31.
н Ст. 13.
о Гл. 24; 13. 25; 13. Іер. 27; 21, 22. 52; 17.
п Гл. 24; 12. 2 Лѣт. 33; 11. Дан. 1; 3.
р 1 Цар. 3; 18. Іов. 1; 21. Псал. 39; 9.
с 2 Лѣт. 32; 32.
т Неем. 3; 16.
у 2 Лѣт. 32; 30.
ф 2 Лѣт. 32; 33.

—

а 2 Лѣт. 33; 1 и друг.
б Гл. 16; 3.
в Гл. 18; 4.
г 3 Цар. 16; 32, 33.
д Втор. 4; 19. 17; 3. Гл. 17; 16.
е Іер. 32; 34.
ж 2 Цар. 7; 13. 3 Цар. 8; 29. 9; 3.
з Лев. 18; 21. 20; 2. Гл. 16; 3. 17; 17.
и Лев. 19; 26, 31. Втор. 18; 10, 11. Гл. 17; 17.
і 2 Цар. 7; 13. 3 Цар. 8; 29. 9; 3. Гл. 23; 27. Псал. 132; 13, 14. Іер. 32; 34.
к 2 Цар. 7; 10.

щѫ да поклатіѭ Израилевѫ-тѫ ногѫ отъ земіѭ-тѫ, коіѭто дадохъ на отцы-тѣ имъ: само ако внимаіѫтъ да правятъ по всичко що имъ заповѣдахъ, споредъ всичкый-тъ законъ който слуга-та ми Моисей имъ
9 заповѣда. Но не послушахѫ: и [л]прѣльсти гы Манассія да правятъ по лошо отъ язычницы-тѣ, които Господь погуби отъ лице-то на Израилевы-тѣ сынове.
10 И говори Господь чрѣзъ рѫкѫ-тѫ на
11 рабы-тѣ си пророцы-тѣ, и рече: [м]Понеже Манассія Іудинъ-тъ царь стори тѣзи [н]мерзости, по лошы отъ всичко колкото направихѫ Аморрейци-тѣ които бѣхѫ прѣди него, и [о]чрѣзъ идолы-тѣ си направи още и
12 Іудѫ да съгрѣши, За това така говори Господь Богъ Израилевъ: Ето, азъ навождамъ *таквозъ* зло на Іерусалимъ, и на Іудѫ, щото всякой който чуе за него,
13 [п]ще писнѫтъ и двѣ-тѣ му уши. И ще прострѫ върху Іерусалимъ [р]правило-то на Самаріѭ, и мѣрило-то на Ахаавовъ-тъ домъ: и ще избършѫ Іерусалимъ, както избърсува *нѣкой* блюдо, и като го из-
14 бърше, обраща *го* на опакы. И ще оставіѭ остатъкъ-тъ на наслѣдіе-то си, и ще гы прѣдамъ въ рѫкѫ-тѫ на врагове-тѣ имъ: и ще бѫдѫтъ въ разграбеніе и плѣнъ отъ
15 всичкы-тѣ си врагове: Защото сторихѫ зло прѣдъ мене, и прогнѣвахѫ мя, отъ който день отци-тѣ имъ излѣзохѫ изъ
16 Египетъ, дори до тойзи день. Още и [с]кръвь неповиннѫ излѣ Манассія твърдѣ много, додѣто напълни Іерусалимъ отъ край до край: освѣнъ грѣхъ-тъ му съ който направи да съгрѣши Іуда, като стори той зло прѣдъ Господа.
17 А [т]останѫлы-тѣ дѣянія на Манассіѭ, и всичко що стори, и грѣхъ-тъ му който съгрѣши, не сѫ ли писаны въ книгѫ-тѫ на лѣтовницы-тѣ на Іудины-тѣ царіе?
18 [у]Заспа прочее Манассія съ отцы-тѣ си, и погребе ся въ градинѫ-тѫ на домъ-тъ си, въ градинѫ-тѫ на Озѫ: и въцари ся вмѣсто него Амонъ сынъ му.
19 [ф]Двадесеть и двѣ годинъ на възрастъ бѣ Амонъ, когато ся въцари, и царова двѣ годины въ Іерусалимъ: и име-то на майкѫ му бѣ Месуллемеѳа, дъщеря на
20 Аруса отъ Іотевѫ. И стори зло прѣдъ Господа, [х]както стори баща му Манассія.
21 И ходи въ всичкы-тѣ пѫтища, въ които ходи баща му: и служи на идолы-тѣ, на които служаше баща му, и поклони
22 имъ ся. И [ц]остави Господа Бога на отцы-тѣ си, и не ходи въ пѫть-тъ Господень.
23 И [ч]направихѫ съзаклѣтіе Амонови-тѣ раби противъ него: та убихѫ царя въ домъ-
24 тъ му. А людіе-тѣ на земіѭ-тѫ избихѫ всичкы-тѣ що бѣхѫ ся съзаклѣли противъ царь Амона: и людіе-тѣ на земіѭ-тѫ направихѫ Іосіѭ сына му царь вмѣсто него.
25 А останѫлы-тѣ дѣянія на Амона колкото направи, не сѫ ли писаны въ книгѫ-тѫ на лѣтовницы-тѣ на Іудины-тѣ ца-
26 ріе? И погребохѫ го въ гробъ-тъ му, въ градинѫ-тѫ на Озѫ: и въцари ся вмѣсто него Іосія сынъ му.

ГЛАВА 22.

1 [а]Осмь годинъ на възрасть бѣ Іосія, когато ся въцари, и царова въ Іерусалимъ тридесеть и еднѫ годинѫ: и име-то на майкѫ му бѣ Іедида, дъщеря на Адаіѭ,
2 отъ [б]Васкаѳъ. И стори което бѣ право прѣдъ Господа, и ходи въ всичкы-тѣ пѫтища на Давида отца си, и [в]не ся уклони надесно или налѣво.
3 И [г]въ осмнадесето-то лѣто на царь Іосіѭ, царь-тъ проводи въ домъ-тъ Господень, Сафана сынъ-тъ на Азаліѭ сына
4 Месулламова, писецъ-тъ, и рече *му:* Възлѣзь до Хелкіѭ великый-тъ священникъ, та *речи* да изброи сребро-то [д]що е внесено въ домъ-тъ Господень, което [е]пазачи-тѣ на двери-тѣ събрахѫ отъ людіе-
5 тѣ. И [ж]нека го прѣдадѫтъ въ рѫкѫ-тѫ на тѣзи които правятъ работѫ-тѫ, които настояватъ въ домъ-тъ Господень: а тѣ нека го дадѫтъ на тѣзи които работятъ работы-тѣ въ домъ-тъ Господень, за да
6 поправятъ разваленія-та на домъ-тъ, На дърводѣлцы-тѣ, и градители-тѣ, и зидари-тѣ, и за да купятъ дървіе и дѣланы ка-
7 меніе, за да поправятъ домъ-тъ. Но [з]не правѣхѫ съ тѣхъ никаквѫ смѣткѫ за сребро-то що имъ давахѫ въ рѫцѣ-тѣ, защото работѣхѫ вѣрно.
8 И рече Хелкія великый-тъ священникъ на Сафана писецъ-тъ: [и]Намѣрихъ книгѫ-тѫ на законъ-тъ въ домъ-тъ Господень. И даде Хелкія книгѫ-тѫ на Са-
9 фана, та іѭ прочете. И отиде Сафанъ писецъ-тъ при царя, и нанесе думѫ на царя, и рече: Раби-тѣ ти събрахѫ сребро-то което намѣрихѫ въ домъ-тъ, и го прѣдадохѫ въ рѫкѫ-тѫ на онѣзи които правятъ работѫ-тѫ, които настояватъ въ
10 домъ-тъ Господень. И извѣсти Сафанъ писецъ-тъ на царя, и рече: Хелкія священникъ-тъ ми даде книгѫ. И прочете іѭ
11 Сафанъ прѣдъ царя. И като чу царь-тъ думы-тѣ на книгѫ-тѫ на законъ-тъ, раз-
12 дра дрехы-тѣ си. И заповѣда царь-тъ на

[л] Прит. 29; 12.
[м] Гл. 23; 26. 27. 24; 3, 4. Іер. 15; 4.
[н] 3 Цар. 21; 26.
[о] Ст. 9.
[п] 1 Цар. 3; 11. Іер. 19; 3.
[р] Виж. Иса. 34; 11. Плач. 2; 8. Амос. 7; 7, 8.
[с] Гл. 24; 4.
[т] 2 Лѣт. 33; 11—19.
[у] 2 Лѣт. 33; 20.
[ф] 2 Лѣт. 33; 21—23.
[х] Ст. 2 и друг.
[ц] 3 Цар. 11; 33.
[ч] 2 Лѣт. 33; 24, 25.

—

[а] 2 Лѣт. 34; 1.
[б] Іис. Нав. 15; 39.
[в] Втор. 5; 32.
[г] 2 Лѣт. 34; 8 и друг.
[д] Гл. 12; 4.
[е] Гл. 12; 9. Псал. 84; 10.
[ж] Гл. 12; 11, 12, 14.
[з] Гл. 12; 15.
[и] Втор. 31; 24 и друг. 2 Лѣт. 34; 14 и друг.

Хелкіѭ священникъ-тъ, и на Ахикама Сафановъ-тъ сынъ, и на [і]Аховора Михеинъ-тъ сынъ, и на Сафана писецъ-тъ, и 13 на Асаіѭ царскый-тъ слугѫ, и рече: Идѣте, попытайте Господа за мене, и за людіе-тѣ, и за всичкый Іудѫ, заради думы-тѣ на тѫзи книгѫ, която ся намѣри: защото е голѣмъ [к]гнѣвъ-тъ Господень распаленный-тъ противъ насъ, понеже отци-тѣ ни не послушахѫ думы-тѣ на тѫзи книгѫ, та да правятъ споредъ всичко-то що е писано заради насъ.

14 Тогазь Хелкія священникъ-тъ, и Ахикамъ, и Аховоръ, и Сафанъ, и Асаія, отидохѫ при Олдѫ пророчицѫ-тѫ, женѫ-тѫ на Селлума, сынъ-тъ [л]на Ѳекуя, сына Арасова, одеждохранителя, (и тя живѣеше въ Іерусалимъ, въ Масенѫ,) та го- 15 ворихѫ съ неѭ. И рече имъ: Така говори Господь Богъ Израилевъ: Кажѣте на человѣка който вы е проводилъ при ме- 16 не: Така говори Господь: Ето, [м]азъ докарувамъ зло на това мѣсто, и на жители-тѣ му, *по* всичкы-тѣ думы на книгѫ- 17 тѫ, коіѭто Іудинъ-тъ царь прочете: [н]Защото мя оставихѫ, та кадихѫ на другы богове, за да мя прогнѣватъ съсъ всичкы-тѣ дѣла на рѫцѣ-тѣ си: за това ще ся распали гнѣвъ-тъ ми вързъ това мѣсто, и 18 нѣма да угасне. Но [о]на Іудинъ-тъ царь, който вы проводи да попытате Господа, така ще му кажете: Така говори Господь Богъ Израилевъ: *За* думы-тѣ които чу- 19 ты; Понеже [п]сърдце-то ти омекнѫ, и [р]ты си ся смирилъ прѣдъ Господа, когато чу ты което говорихъ противъ това мѣсто, и противъ жители-тѣ му, че ще станѫтъ [с]запустѣніе и [т]проклѣтія, и раздра ты дрехы-тѣ си, и плака прѣдъ мене; заради това и азъ послушахъ, говори Господь. 20 Ето, прочее, азъ ще тя приберѫ при отцы-тѣ ти, и [у]ще ся приберешь въ гробъ-тъ си съ миръ: и нѣма да видятъ очи-тѣ ти всичко-то зло, което азъ ще докарамъ на това мѣсто. И донесохѫ отвѣтъ на царя.

ГЛАВА 23.

1 Тогазь [а]проводи царь-тъ, та събрахѫ при него всичкы-тѣ Іудины и Іерусалим- 2 скы старѣйшины. И възлѣзе царь-тъ въ домъ-тъ Господень, и всичкы-тѣ Іудини мѫжіе, и всичкы-тѣ Іерусалимскы жители съ него, и священници-тѣ и пророци-тѣ, и всичкый народъ отъ малъкъ до голѣмъ: и прочете въ слушаніе тѣмъ всичкы-тѣ думы на книгѫ-тѫ на завѣтъ-тъ, [б]която ся намѣри въ домъ-тъ Господень. 3 И [в]застанѫ царь-тъ при стълпъ-тъ, та направи завѣтъ прѣдъ Господа, да ходи вслѣдъ Господа, да пази заповѣди-тѣ му, и свидѣтелства-та му, и повелѣнія-та му, съсъ всичко сърдце и съсъ всичкѫ душѫ, та да вършатъ слова-та на тойзи завѣтъ, които сѫ писаны въ тѫзи книгѫ. И всичкый народъ утвърди завѣтъ-тъ.

4 И заповѣда царь-тъ на Хелкіѭ великый-тъ священникъ, и на священницы-тѣ отъ вторый-тъ чинъ, и на дверны-тѣ стражы, да извадятъ изъ храмъ-тъ Господень всичкы-тѣ съсѫды, що бѣхѫ направены за Ваала, и за [г]Ашерѫ, и за всичко-то небесно воинство, и изгори гы вънъ отъ Іерусалимъ, въ полета-та на Кедронъ, и 5 прѣнесе пепелъ-тъ имъ въ Веѳиль. И отмахнѫ священницы-тѣ идолопоклонницы, които Іудини-тѣ царіе бѣхѫ опрѣдѣлили да кадятъ по высокы-тѣ мѣста, въ Іудины-тѣ градове, и въ околности-тѣ на Іерусалимъ; и тѣзи които кадѣхѫ на Ваала, на слънце-то, и на лунѫ-тѫ, и на зоди- 6 тѣ, и [д]на всичко-то небесно воинство. И [е]изнесе Ашерѫ-тѫ изъ домъ-тъ Господень, вънъ отъ Іерусалимъ, на потокъ-тъ Кедронъ, та іѭ изгори въ потокъ-тъ Кедронъ, и стры іѭ въ прахъ, и хвърли прахъ-тъ й [ж]по гробища-та на синове-тѣ 7 на народъ-тъ. И съсыпа домове-тѣ [з]на мѫжеложцы-тѣ, които бѣхѫ въ домъ-тъ Господень, [и]дѣто жены-тѣ тьчехѫ покро- 8 вы за Ашерѫ. И доведе всичкы-тѣ священницы отъ Іудины-тѣ градове, и оскверни высокы-тѣ мѣста, въ които жреци-тѣ кадѣхѫ, [і]отъ Гевѫ дори до Вирсавее, и съсыпа высокы-тѣ мѣста на портѫ-тѫ които бѣхѫ въ входъ-тъ на двери-тѣ на Іисуса началника на градъ-тъ, който бѣ- 9 ше отлѣво на градскѫ-тѫ портѫ. [к]А священници-тѣ на высокы-тѣ мѣста не възлѣзохѫ при олтарь-тъ Господень въ Іерусалимъ, [л]но ядѣхѫ бесквасны между 10 братія-та си. И оскверни [м]Тофеѳа, който бѣ [н]въ долъ-тъ на Енномовы-тѣ сынове, [о]за да не може никой да прѣведе сына си, или дъщерѭ си, прѣзъ огнь-тъ Моло- 11 ху. И отмахнѫ коніе-тѣ, които Іудини-тѣ царіе поставихѫ на слънце-то, въ входъ-тъ на домъ-тъ Господень при жилище-то на Наѳанъ-мелеха скопецъ-тъ, което бѣ въ Парваримъ, и изгори съ огнь колесни- 12 цы-тѣ на слънце-то. И олтари-тѣ които бѣхѫ [п]вързъ покрывъ-тъ на Ахазовѫ-тѫ горницѫ, [р]които направихѫ Іудини-тѣ

[і] Виж. 2 Лѣт. 34; 20.
[к] Втор. 29; 27.
[л] 2 Лѣт. 34; 22.
[м] Втор. 29; 27. Дан. 9; 11—14.
[н] Втор. 29; 25, 26, 27.
[о] 2 Лѣт. 34; 26 и друг.
[п] Псал. 51; 17. Иса. 57; 15.
[р] 3 Цар. 21; 29.
[с] Лев. 26; 31, 32.
[т] Іер. 26; 6. 44; 22.
[у] Псал. 37; 37. Иса. 57; 1, 2.

[а] 2 Лѣт. 34; 29 и друг.
[б] Гл. 22; 8.
[в] Гл. 11; 14, 17.
[г] Гл. 21; 3, 7.
[д] Гл. 21; 3.
[е] Гл. 21; 7.
[ж] 2 Лѣт. 34; 4.
[з] 3 Цар. 14; 24. 15; 12,
[и] Іез. 16; 16.
[і] 3 Цар. 15; 22.
[к] Виж. Іез. 44; 10—14.
[л] 1 Цар. 2; 36.
[м] Иса. 30; 33. Іер. 7; 31. 19; 6, 11, 12, 13.
[н] Іис. Нав. 15; 8.
[о] Лев. 18; 21. Втор. 18; 10. Іез. 23; 37, 39.
[п] Виж. Іер. 19; 13. Соф. 1; 5.
[р] Гл. 21; 5.

царіе, и олтари-тѣ които направи Манассія въ два-та двора на домъ-тъ Господень, събори *гы* царь-тъ и свали *гы* отъ тамъ, и хвьрли прахъ-тъ имъ въ потокъ-тъ Кедронъ. 13 И высокы-тѣ мѣста които бѣхѫ прѣдъ Іерусалимъ, които бѣхѫ отдесно на горѫ-тѫ на развращеніе-то, [с]които съгради Соломонъ Израилевъ-тъ царь, за Астартѫ мерзость-тѫ на Сидонцы-тѣ, и за Хамоса мерзость-тѫ на Моавцы-тѣ, и за Мелхома мерзость-тѫ на Аммоновы-тѣ сынове, оскверни царь-тъ. 14 И [т]съкруши истуканы-тѣ, и изсѣче Ашеры-тѣ, и напълни мѣста-та имъ съ человѣческы кости.

15 И олтарь-тъ който бѣ въ Веѳиль, *и* высоко-то мѣсто [у]което направи Іеровоамъ Наватовъ-тъ сынъ, който направи Израиля да съгрѣши, и онзи олтарь и высоко-то мѣсто изразвали, и изгори высоко-то мѣсто, *и* стры *гы* въ прахъ, и Ашерѫ-тѫ изгори. 16 И когато ся обърнѫ Іосія и видѣ гробища-та които бѣхѫ тамъ въ горѫ-тѫ, проводи та зѣ кости-тѣ изъ гробища-та, и изгори *гы* на олтарь-тъ, и оскверни го, [ф]споредъ слово-то Господне, което прогласи человѣкъ-тъ Божій, който прогласи тѣзи думы. 17 Тогазь рече: Каква е тая могыла коіѭто азъ гледамъ? И градскы-тѣ мѫжіе му рекохѫ: [х]Тя е гробъ-тъ на человѣка Божій, който дойде отъ Іудѫ та прогласи тѣзи дѣла, които ты направи противъ Веѳилскый-тъ олтарь. 18 И рече: Оставѣте го; да не поклати никой кости-тѣ му: И упазихѫ кости-тѣ му, съ кости-тѣ [ц]на пророка който дойде отъ Самаріѭ.

19 Всичкы-тѣ още домове на высокы-тѣ мѣста които бѣхѫ [ч]въ градове-тѣ на Самаріѭ, които направихѫ Израилеви-тѣ царіе за да прогнѣватъ *Господа*, Іосія *гы* отмахнѫ и направи имъ споредъ всичкы-тѣ дѣла които направи въ Веѳиль. 20 И [ш]закла на олтари-тѣ [щ]всичкы-тѣ жрецы отъ высокы-тѣ мѣста които бѣхѫ тамъ, и [ъ]изгори връзъ тѣхъ человѣческы кости: и върнѫ ся въ Іерусалимъ.

21 Тогазь заповѣда царь-тъ на всичкы-тѣ людіе, и рече: [ы]Направѣте пасхѫ-тѫ Господу Богу вашему, [ь]както е писано въ тѫзи книгѫ на завѣтъ-тъ; 22 Защото [ѣ]не станѫ таквазь пасха отъ дни-тѣ на сѫдіи-тѣ които сѫдихѫ Израиля, нито въ всичкы-тѣ дни на Израилевы-тѣ царіе, и на 23 Іудины-тѣ царіе, Каквато станѫ Господу въ Іерусалимъ тая пасха, въ осмнадесето-то лѣто на царь Іосіѭ.

24 [ю]Отмахнѫ още Іосія и бѣсовъпрошатели-тѣ, и вълшебницы-тѣ, домашны-тѣ идолы, и кумиры-тѣ, и всичкы-тѣ мерзости които ся видѣхѫ въ Іудинѫ-тѫ земіѭ и въ Іерусалимъ, [я]за да свърши думы-тѣ на законъ-тъ, писаны-тѣ въ книгѫ-тѫ, коіѭто намѣри Хелкія священникъ-тъ въ домъ-тъ Господень. 25 И [ѫ]подобенъ нему не е былъ прѣди него царь, който да ся е обърнѫлъ къмъ Господа съсъ всичко-то си сьрдце, и съсъ всичкѫ-тѫ си душѫ, и съсъ всичкѫ-тѫ си силѫ, споредъ всичкый-тъ Моисеевъ законъ: нито настанѫ слѣдъ него подобенъ нему. 26 Но Господь не ся повърнѫ отъ ярость-тѫ на голѣмый-тъ си гнѣвъ, защото ся распали гнѣвъ-тъ му противъ Іудѫ, [ѭ]заради всичкы-тѣ прогнѣванія, съ които го прогнѣва Манассія. 27 И рече Господь: И Іудѫ ще отметнѫ отъ лице-то си, [а]както отметнѫхъ Израиля, и ще отхвърлѭ тойзи градъ Іерусалимъ, който избрахъ, и домъ-тъ за който рѣкохъ: [б]Име-то ми ще бѫде тамъ.

28 А останѫлы-тѣ дѣянія на Іосіѭ, и всичко що направи, не сѫ ли писаны въ книгѫ-тѫ на лѣтовницы-тѣ на Іудины-тѣ царіе?

29 [в]Въ неговы-тѣ дни, възлѣзе Фараонъ Нехао, Египетскый-тъ царь, противъ Асирійскый-тъ царь при рѣкѫ-тѫ Евфратъ. И отиде царь Іосія да го посрѣщне, а той [г]като го видѣ, уби го [д]въ Мегеддонъ. 30 И [е]слугы-тѣ му го възведохѫ мъртвъ въ колесницѫ-тѫ отъ Мегеддонъ, и донесохѫ го въ Іерусалимъ, и заровихѫ го въ гробъ-тъ му. [ж]А людіе-тѣ на тѫзи земіѭ зѣхѫ Іоахаза Іосіинъ-тъ сынъ, та го помазахѫ и направихѫ го царь вмѣсто бащѫ му.

31 Двадесеть и три годинъ на възрастъ бѣ *Іоахазъ, когато ся въцари: и царова три мѣсецы въ Іерусалимъ. А име-то на майкѫ му бѣше [з]Амитала, дъщеря на Іеремііѭ отъ Ливнѫ. 32 И стори зло прѣдъ Господа, споредъ всичко що направихѫ отци-тѣ му. 33 И затвори го Фараонъ Нехао [и]въ Ривлѫ въ земіѭ-тѫ Емаѳъ, за да не царува въ Іерусалимъ: и осѫди земіѭ-тѫ на глобѫ сто таланта сребро, и единъ талантъ злато. 34 И [і]направи Фараонъ Нехао Еліакима Іосіинъ-тъ сынъ царь вмѣсто бащѫ му Іосіѭ, и [к]промѣни име-то му въ Іоакимъ: а Іоахаза зѣ та го [л]заведе въ Египетъ, и умрѣ тамъ. 35 А Іоакимъ [м]даде Фараону сребро-то и злато-то: расписа

с 3 Цар. 11; 7.
т Исх. 23; 14. Втор, 7; 5. 25.
у 3 Цар. 12; 28, 33.
ф 3 Цар. 13; 2.
х 3 Цар. 13; 1 и дрг.
ц 3 Цар. 13; 31.
ч Виж. 2 Лѣт. 34; 6, 7.
ш 3 Цар. 13; 2.
щ Исх. 22; 20. 3 Цар. 18; 40. Гл. 11; 18.
ъ 2 Лѣт. 34; 5.
ы 2 Лѣт. 35; 1.
ь Исх. 12; 3. Лев. 23; 5. Числ. 9; 2. Втор. 16; 2.
ѣ 2 Лѣт. 35; 18, 19.
ю Гл. 21; 6.
я Лев. 19; 31. 20; 27. Втор. 18; 11.
ѫ Гл. 18; 5.
ѭ Гл. 21; 11; 12. 24; 3; 4. Іер. 15; 4.
а Гл. 17; 18, 20. 18; 11. 21; 13.
б 3 Цар. 8; 29. 9; 3. Гл. 21; 4, 7.
в 2 Лѣт. 35; 20.
г Гл. 14; 8.
д Зах. 12; 11.
е 2 Лѣт. 35; 24.
ж 2 Лѣт. 36; 1.
* 1 Лѣт. 3; 15. Іер. 22; 11. Селлумъ.
з Гл. 24; 18.
и Гл. 25; 6. Іер. 52; 27.
і 2 Лѣт. 36; 4.
к Виж. Гл. 24; 17. Дан. 1; 7.
л Іер. 22; 11, 12. Іез. 19; 3, 4.
м Ст. 33.

обаче данъ на земіѭ-тѫ, за да даде сребро-то споредъ заповѣдь-тѫ на Фараона; изиска сребро-то и злато-то отъ людіе-тѣ на земіѭ-тѫ, отъ всякого споредъ расписаніе-то му, за да даде на Фараона Нехао.

36 [к]Двадесеть и петь годинъ бѣ на възрастъ Іоакимъ когато ся въцари: и царова единадесеть годины въ Іерусалимъ. И име-то на майкѫ му бѣ Зевуда, дъщеря на Федаіѭ отъ Румѫ. 37 И направи зло прѣдъ Господа, споредъ всичко що направихѫ отци-тѣ му.

ГЛАВА 24.

1 [а]Въ неговы-тѣ дни възлѣзе Навуходоносоръ Вавилонскый царь, и Іоакимъ му станѫ рабъ три годины: сетнѣ ся отвърнѫ и подигнѫ ся противъ него. 2 И [б]проводи Господь противъ него Халдейскы-тѣ пълкове, и Сирійскы-тѣ пълкове, и Моавскы-тѣ пълкове, и пълкове-тѣ на Аммоновы-тѣ сынове, и прати гы противъ Іудѫ, за да го съсыпѫтъ, [в]споредъ слово-то Господне, което говорй чрѣзъ рѫкѫ-тѫ на рабы-тѣ си, пророцы-тѣ. 3 Наистинѫ съсъ заповѣдь Господніѭ станѫ *това* на Іудѫ, за да *го* отметне отъ лице-то си, [г]поради грѣхове-тѣ на Манассіѭ, по всичко що бѣ направилъ. 4 [д]А още заради неповиннѫ-тѫ кръвь коіѭто бѣ пролѣлъ, (защото испълни Іерусалимъ съ неповиннѫ кръвь): и не рачй Господь да *му* прости.

5 А останѫлы-тѣ дѣянія на Іоакима, и всичко що направи, не сѫ ли писаны въ книгѫ-тѫ на лѣтовницы-тѣ на Іудины-тѣ царіе?

6 И [е]заспа Іоакимъ съ отцы-тѣ си, и въцари ся вмѣсто него Іоахинъ сынъ му.

7 [ж]А Египетскый-тъ царь не излѣзе вече изъ земіѭ-тѫ си; защото [ѕ]Вавилонскый царь зѣ, отъ Египетскѫ-тѫ рѣкѫ до рѣкѫ-тѫ Евфратъ, всичко колкото бѣше *подъ власть-тѫ* на Египетскый-тъ царь.

8 [и]Осмнадесеть годинъ бѣ на възрастъ *Іоахинъ, когато ся въцари: и царова три мѣсецы въ Іерусалимъ. И име-то на майкѫ му бѣ Неусѳа, дъщеря на Елнаѳана отъ Іерусалимъ. 9 И направи зло прѣдъ Господа, по всичко що направи баща му.

10 [і]Въ онова врѣме, възлѣзохѫ раби-тѣ на Навуходоносора Вавилонскый-тъ царь връзъ Іерусалимъ, та обсадихѫ градъ-тъ. 11 И дойде Навуходоносоръ Вавилонскый-тъ царь, противъ градъ-тъ, и раби-тѣ му го обсаждахѫ. 12 И [к]излѣзе Іоахинъ Іудинъ-тъ царь къмъ Вавилонскый-тъ царь, той и майка му, и раби-тѣ му, и началници-тѣ му, и скопци-тѣ му: и [л]хванѫ го [м]Вавилонскый-тъ царь, [н]въ осмо-то лѣто на царство-то си. 13 И [о]извади отъ тамъ всичкы-тѣ съкровища на домъ-тъ Господень, и съкровища-та на царскый-тъ домъ, и [п]съсѣче всичкы-тѣ златны съсѫды, които направи Соломонъ Израилевъ-тъ царь въ храмъ-тъ Господень, [р]както говорй Господь. 14 И [с]прѣсели всичкый-тъ Іерусалимъ, и всичкы-тѣ князове, и всичкы-тѣ силны юнацы, [т]десеть тысящи плѣнницы, и [у]всичкы-тѣ дърводѣлцы и ковачы: не останѫ освѣнь [ф]по сиромашка-та часть отъ людіе-тѣ на земіѭ-тѫ. 15 И [х]прѣсели Іоахина у Вавилонъ: и майкѫ-тѫ на царя, и жены-тѣ царевы, и скопцы-тѣ му, и силны-тѣ на земіѭ-тѫ, заведе плѣнницы отъ Іерусалимъ у Вавилонъ: 16 И [ц]всичкы-тѣ силны мѫжіе седмь тысящи, и дърводѣлцы-тѣ и ковачы-тѣ тысящѫ, всичкы-тѣ юнацы ратницы: и заведе гы Вавилонскый-тъ царь плѣнницы у Вавилонъ.

17 И Вавилонскый-тъ царь направи [ч]Матѳаніѭ [ш]братъ-тъ на бащѫ му, царь вмѣсто него, и [щ]промѣни име-то му въ Седекіѭ.

18 [ъ]Двадесеть и еднѫ годинѫ бѣ на възрастъ Седекія, когато ся въцари: и царова единадесеть годины въ Іерусалимъ. И име-то на майкѫ му бѣ [ы]Амитала дъщеря на Іереміѭ отъ Ливнѫ. 19 И [ь]стори зло прѣдъ Господа, по всичко що направи Іоакимъ. 20 Защото отъ гнѣвъ-тъ на Господа *който ся разгнѣва* на Іерусалимъ, и на Іудѫ, додѣ гы отхвърли отъ лице-то си, [ѣ]станѫ това да ся подигне Седекія противъ Вавилонскый-тъ царь.

ГЛАВА 25.

1 И [а]въ девето-то лѣто на царство-то му, въ десетый-тъ мѣсецъ, въ десетый-тъ *день* на мѣсецъ-тъ дойде Навуходоносоръ Вавилонскый-тъ царь, той, и всичко-то му воинство, противъ Іерусалимъ, и расположи станъ-тъ си противъ него: и съгради наоколо бойницы противъ него. 2 И градъ-тъ ся обсаждаше дори до единадесето-то лѣто на царь Седекіѭ. 3 И въ деветый-тъ *день* [б]на *четвъртый-тъ* мѣсецъ

к 2 Лѣт. 36; 5.

—

а 2 Лѣт. 36; 6. Іер. 25; 1, 9. Дан. 1; 1.
б Іер. 25; 9. 32; 28. Іез. 19; 8.
в Гл. 20; 17. 21; 12, 13, 14. 23; 27.
Гл. 21; 2, 11. 23; 26.
д Гл. 21; 16.
е Виж. 2 Лѣт. 36; 6, 8. Іер. 22; 18, 19. 36; 30.
ж Виж. Іер. 37; 5, 7.
ѕ Іер. 46; 2.
и 2 Лѣт. 36; 9.
* 1 Лѣт. 3; 16. Іер. 24; 1. Іехонія.
і Дан. 1; 1.
к Іер. 24; 1. 29; 1, 2. Іез. 17; 12.
л Виж. Гл. 25; 27.
м Іер. 25; 1.
н Виж. Іер. 52; 28.
о Гл. 20; 17. Иса. 39; 6.
п Виж. Дан. 5; 2, 3.
р Іер. 20; 5.
с Іер. 24; 1.
т Виж. Іер. 52; 28.
у Виж. 1 Цар. 13; 19, 22.
ф Гл. 25; 12. Іер. 40; 7.
х 2 Лѣт. 36; 10. Есѳ. 2; 6. Іер. 22; 24 и дрг.
ц Виж. Іер. 52; 28.
ч Іер. 37; 1.
ш 1 Лѣт. 3; 15. 2 Лѣт. 36; 10.
щ Виж. Гл. 23; 34. 2 Лѣт. 36; 4.
ъ 2 Лѣт. 36; 11. Іер. 37; 1. 52; 1.
ы Гл. 23; 31.
ь 2 Лѣт. 36; 12.
ѣ 2 Лѣт. 36; 13. Іез. 17; 15.

—

а 2 Лѣт. 36; 17. Іер. 34; 2. 39; 1. 52; 4, 5. Іез. 24; 1.
б Іер. 39; 2. 52; 6.

гладъ-тъ ся прѣукрѣпи въ градъ-тъ, и нѣмаше хлѣбъ за людіе-тѣ на мѣсто-то.
4 И [в]тъй градъ-тъ ся развали, и всичкы-тѣ ратны мжжіе *побѣгнжхж* прѣзъ нощь, прѣзъ пжть-тъ на врата-та които сж между двѣ-тѣ стѣны, при царскжтж градинж: (а Халдейци-тѣ бѣхж близу при градъ-тъ наоколо:) [г]и *царь-тъ* отиде по
5 пжть-тъ на поле-то. А Халдейско-то воинство погнж вслѣдъ царя та го стигнжхж въ полета-та на Іерихонъ: а всичко-то
6 му воинство ся распьрснж отъ него. И хванжхж царя, та го заведохж при Вавилонскый-тъ царь [д]въ Ривлж: и изрекохж
7 осжжденіе противъ него. И посѣкохж синове-тѣ на Седекіж прѣдъ очи-тѣ му, и [е]избодохж очи-тѣ на Седекіж, и като го вързахж съ оковы, заведохж го у Вавилонъ.
8 А въ петый-тъ мѣсецъ, [ж]въ седмый-тъ день на мѣсецъ-тъ, [з]на деветнадесето-то лѣто на Навуходоносора, Вавилонскый-тъ царь, [и]дойде въ Іерусалимъ Навузарданъ, началникъ-тъ на тѣлохранители-тѣ, рабъ
9 на Вавилонскый-тъ царь: Та [і]изгори домъ-тъ Господень, и [к]царскый-тъ домъ, и всичкы-тѣ домове на Іерусалимъ, и вся-
10 кой голѣмъ домъ изгори съ огнь. И всичко-то воинство на Халдейцы-тѣ, което бѣ съ началникъ-тъ на тѣлохранители-тѣ, [л]съсыпа Іерусалимскы-тѣ стѣны наоколо.
11 И [м]остатъкъ-тъ на людіе-тѣ, който бѣше останжлъ въ градъ-тъ, и бѣжанцы-тѣ, които прибѣгнжхж при Вавилонскый-тъ царь, и останжло-то множество, заведе плѣнницы Навузарданъ началникъ-тъ на
12 тѣлохранители-тѣ. А началникъ-тъ на тѣлохранители-тѣ остави [н]отъ сиромасы-тѣ на земіж-тж за лозари и земледѣлцы.
13 А [о]мѣдны-тѣ [п]стълпове, които бѣхж въ домъ-тъ Господень, и [р]подставы-тѣ, и [с]мѣдно-то море което бѣше въ домъ-тъ Господень, Халдейци-тѣ изломихж, та прѣ-
14 несохж мѣдь-тж имъ у Вавилонъ; Зѣхж още и [т]котлы-тѣ, и лопаты-тѣ, и щипцы-тѣ, и темянницы-тѣ и всичкы-тѣ мѣдны съсжды, съ които ставаше служба-
15 та. Зѣ още началникъ-тъ на тѣлохранители-тѣ и кадилницы-тѣ, и тасове-тѣ, каквото бѣше златно *като* злато, и каквото
16 сребьрно *като* сребро: Два-та стълпа, едно-то море, и подставы-тѣ които Соломонъ направи за домъ-тъ Господень: [у]мѣдь-та на всичкы тѣзи съсжды бѣше
17 безъ теглилкж. [ф]Высочина-та на единъ-тъ стълпъ бѣше осмнадесеть лакти, и наглавіе-то което бѣ вързъ него мѣдно: а высочина-та на наглавіе-то три лакти: а мрѣжа-та и нарове-тѣ вързъ наглавіе-то наоколо, бѣхж всичкы-тѣ мѣдны: исто-то имаше и вторый-тъ стълпъ, съ мрѣжж-тж.
18 И [х]зѣ началникъ-тъ на тѣлохранители-тѣ [ц]Сараіж пьрвый-тъ священникъ, и [ч]Софоніж вторый-тъ священникъ, и три-
19 ма-та дверницы. И отъ градъ-тъ зѣ едного скопца, който бѣше настоятель на ратны-тѣ мжжіе, и [ш]петь мжжіе отъ прѣдстоящы-тѣ прѣдъ царя които ся намѣрихж въ градъ-тъ, и писецъ-тъ, главный-тъ на воинства-та, който правѣше воесъбраніе-то отъ народъ-тъ на мѣсто-то, и шестдесеть мжжіе отъ людіе-тѣ на земіж-тж,
20 които ся намѣрихж въ градъ-тъ. И зѣ гы Навузарданъ началникъ-тъ на тѣлохранители-тѣ, та гы заведе при Вавилонскый-тъ
21 царь въ Ривлж. И порази гы Вавилонскый-тъ царь, и уби гы въ Ривлж, въ земіж-тж Емаѳъ. [щ]Така бы плѣненъ Іуда отъ земіж-тж си.
22 А [ъ]за людіе-тѣ които останжхж въ Іудинж-тж земіж, които остави Навуходоносоръ Вавилонскый царь, постави надъ тѣхъ Годоліж сынъ-тъ на Ахикама Са-
23 фановъ-тъ сынъ. И [ы]като чухж всичкы-тѣ началници на воинства-та, тѣ и мжжіе-тѣ *имъ*, че Вавилонскый царь постави Годоліж, дойдохж при Годоліж въ Масфж, и Исмаилъ сынъ-тъ на Наѳаніж, и Іоананъ сынъ-тъ на Карія, и Сараія сынъ-тъ на Танумеѳа Нетофатецъ-тъ, и Язанія, сынъ-тъ на единъ Маахаѳецъ, тѣ
24 и мжжіе-тѣ имъ. И заклѣ ся Годолія на тѣхъ, и на мжжіе-тѣ имъ, и рече имъ: Не бойте ся да сте раби на Халдейцы-тѣ: населѣте ся въ земіж-тж, та работѣте на Вавилонскый-тъ царь: и ще ви бжде добрѣ.
25 И [ь]въ седмый-тъ мѣсецъ, Исмаилъ сынъ-тъ на Наѳаніж, сынъ-тъ на Елисамж, отъ царско-то сѣме, дойде и имаше съсъ себе си десеть мжжіе, та поразихж Годоліж, и умрѣ, и Іудеи-тѣ и Халдей-
26 цы-тѣ, които бѣхж съ него въ Масфж. И станжхж всичкы-тѣ людіе, отъ малъкъ до голѣмъ, и началници-тѣ на воинства-та, та [ѣ]отидохж въ Египетъ; защото ся уплашихж отъ лице-то на Халдейцы-тѣ.
27 [ю]А въ тридесеть и седмо-то лѣто отъ плѣненіе-то на Іоахина Іудинъ-тъ царь, въ дванадесетый-тъ мѣсецъ-тъ двадесеть и седмый-тъ *день* на мѣсецъ, Евилъ-меродахъ Вавилонскый царь, въ лѣто-то въ

в Іер. 39; 2. 52; 7 и дрг.
г Іер. 39; 4—7. 52; 7. Іез. 12; 12.
д Гл. 23; 33. Іер. 52; 9.
е Іер. 39; 7. Іез. 12; 13.
ж Виж. Іер. 52; 12—14.
з Виж. Гл. 24; 12. Ст. 27.
и Іер. 39; 9.
і 2 Лѣт. 36; 19. Псал. 79; 1.
к Іер. 39; 8. Амос. 2; 5.
л Неем. 1; 3. Іер. 51; 14.
м Іер. 39; 9. 52; 15.
н Гл. 24; 14. Іер. 39; 10. 40; 7. 52; 16.
о Гл. 20; 17. Іер. 27; 19, 22. 52; 17 и дрг.
п 3 Цар. 7; 15.
р 3 Цар. 7; 27.
с 3 Цар. 7; 23.
т Исх. 27; 3. 3 Цар. 7; 45, 50.
у 3 Цар. 7; 47.
ф 3 Цар. 7; 15. Іер. 52; 21.
х Іер. 52; 24 и дрг.
ц 1 Лѣт. 6; 14. Ездр. 7; 1.
ч Іер. 21; 1. 29; 25.
ш Виж. Іер. 52; 25.
щ Лев. 26; 33. Втор. 28; 36, 64. Гл. 23; 27.
ъ Іер. 40; 5.
ы Іер. 40; 7, 8, 9.
ь Іер. 41; 1. 2.
ѣ Іер. 43; 4, 7.
ю Іер. 52; 31 и дрг.

което ся въцари, [я]възвыси отъ тъмницѫ-тѫ главѫ-тѫ на Іоахина Іудинъ-тъ царь: 28 И говорй благосклонно съ него, и тури прѣстолъ-тъ му отгорѣ на прѣстолъ-тъ на царіе-тѣ, които бѣхѫ съ него у Вавилонъ: 29 И промѣни тъмничны-тѣ му дрехы: и [ж]ядѣше той хлѣбъ всякога прѣдъ него прѣзъ всичкы-тѣ дни на животъ-тъ си: 30 И храна-та му бѣ всякогашна храна, давана нему отъ царя, дѣлъ за всякой день прѣзъ всичкы-тѣ дни на животъ-тъ му.

ПЬРВА КНИГА НА ЛѢТОВНИЦЫ-ТѢ.

ГЛАВА 1.

1 АДАМЪ, [а]Сиѳъ, Еносъ, (2) Каинанъ, 3 Маалаленлъ, Іаредъ, Енохъ, Маѳусалъ, 4 Ламехъ, Ное: Симъ, Хамъ, и Іаѳеѳъ.

5 [б]Сынове на Іаѳеѳа: Гомеръ, и Магогъ, и Мадай, и Іаванъ, и Ѳувалъ, и Мосохъ, 6 и Ѳирасъ: А Гомерови сынове, Асханазъ, 7 и Рифаѳъ, и Ѳогарма: А Іаванови сынове, Елиса, и Ѳарсисъ, Киттимъ, и Доданимъ.

8 [в]Хамови сынове: Хусъ, и Мицраимъ, 9 Футъ, и Ханаанъ: А Хусови сынове, Сева, и Евила, и Савѳа, и Раама, и Савѳека: а сынове на Раамѫ: Шева, и Деданъ. 10 И Хусъ [г]роди Нимрода: той начнѫ 11 да е силенъ на земѭ-тѫ. И Мицраимъ роди Лудимы-тѣ, и Анамимы-тѣ, и Леавимы-тѣ, 12 и Нафтухимы-тѣ, И Патрусимы-тѣ, и Каслухимы-тѣ, (отъ които произлѣзохѫ Филистимци-тѣ,) и [д]Кафторимы-тѣ. 13 А [е]Ханаанъ роди Сидона първородный-тъ си, 14 и Хета, И Іевусейцы-тѣ и 15 Аморрейцы-тѣ, и Гергесейцы-тѣ, И Евей-16 цы-тѣ, и Арукейцы-тѣ, и Асенейцы-тѣ, И Арвадцы-тѣ, и Цемарейцы-тѣ, и Амаѳейцы-тѣ.

17 [ж]Симови сынове: Еламъ, и Ассуръ, и Арфаксадъ, и Лудъ, и Арамъ: а *Арамови сынове*, Узъ, и Улъ, и Геѳеръ, и *Мосохъ. 18 А Арфаксадъ роди Салѫ, а Сала роди 19 Евера. И Еверу ся родихѫ два сына: името на единый-тъ †Фалекъ; защото въ дни-тѣ му ся раздѣли земя-та: а име-то 20 на брата му, Іоктанъ. А [з]Іоктанъ роди Алмодада, и Шалефа, и Хацармавеѳа, и 21 Іараха, И Адорама, и Узала, и Диклѫ, 22 И Гевала, и Авимаила, и Шевѫ, (23) И Офира, и Евилѫ, и Іовава: всичкы тѣзи бѣхѫ сынове на Іоктана.

24 [и]Симъ, Арфаксадъ, Сала, (25) [і]Еверъ, 26 Фалекъ, Рагавъ, Серухъ, Нахоръ, Ѳара, 27 [к]Аврамъ, който е Авраамъ,

28 А сынове на Авраама, [л]Исаакъ, и [м]Исмаилъ.

29 Тѣзи сѫ родове-тѣ имъ: [н]първородный-тъ на Исмаила, Наваіоѳъ: послѣ Ки-30 даръ, и Адвеилъ, и Мавсамъ, Масма, и 31 Дума: Масса, Ададъ, и Ѳема, Іетуръ, Нафисъ, и Кедмѫ: тѣзи бѣхѫ сынове-тѣ на Исмаила.

32 А [о]сынове-тѣ на Хеттурѫ, Авраамовѫ-тѫ наложницѫ, бѣхѫ тѣзи: тя роди Зем-рана, и Іоксана, и Мадана, и Мадіама, и Іесвока, и Шуаха: а сынове на Іоксана, 33 Шева и Деданъ: А сынове на Мадіама, Гефа, и Еферъ, и Енохъ, и Авида и Елдага; всичкы тѣзи бѣхѫ сынове на Хеттурѫ.

34 И [п]роди Авраамъ Исаака: а [р]сынове на Исаака, Исавъ, и Израиль.

35 [с]Сынове на Исава: Елифазъ, Рагуилъ, 36 и Іеусъ, и Іегломъ, и Корей: Сынове на Елифаза, Ѳеманъ, и Омаръ, Сефо, и Го-37 ѳомъ, Кенезъ, и Ѳамна, и Амаликъ. Сынове на Рагуила, Нахаѳъ, Зара, Самма, и 38 Миза. А [т]сынове на Сіира: Лотанъ, и Совалъ, и Севегонъ, и Ана, и Дисонъ, и 39 Асаръ, и Дисанъ. А сынове на Лотана, Хорри, и Еммамъ: а сестра на Лотана, 40 Ѳамна: Сынове на Совала: Алванъ, и Манахаѳъ, и Гевалъ, Сефо, и Онамъ: а 41 сынове на Севегона, Аіа, и Ана: Сынъ на Анѫ, Дисонъ: а сынове на [у]Дисона: Амаданъ, и Асванъ, и Иѳрамъ, и Харранъ. 42 Сынове на Асара: Валаанъ, и Заванъ, и

я Виж. Быт. 40; 13, 20.
ж 2 Цар. 9; 7.

—

а Быт. 4; 25, 26. 5; 3, 9.
б Быт. 10; 2 и дрг.
в Быт. 10; 6 и дрг.
г Быт. 10; 8 и дрг.
д Втор. 2; 23.
е Быт. 10; 15 и дрг.
ж Быт. 10; 22. 11; 10.
* Быт. 10; 23. Машъ.
† Раздѣленіе. Быт. 10; 25.
з Быт. 10; 26.
и Быт. 11; 10 и дрг. Лук. 3; 34 и дрг.
і Быт. 11; 15.
к Быт. 17; 5.
л Быт. 21; 2, 3.
м Быт. 16; 11, 15.
н Быт. 25; 13—16.
о Быт. 25; 1, 2.
п Быт. 21; 2, 3.
р Быт. 25; 25, 26.
с Быт. 36; 9, 10.
т Быт. 36; 20.
у Быт. 36; 25.

Аканъ: сынове на Дисана, Узъ, и Аранъ. 43 А [ф]царіе-тѣ бѣхѫ тѣзи, които царувахѫ въ земіѭ-тѫ Едомъ, прѣди да ся въцари царь надъ Израилевы-тѣ сынове: Вела, сынъ-тъ Веоровъ: и име-то на градъ-тъ 44 му Деннава. И умрѣ Вела, и въцари ся вмѣсто него Іовавъ, сынъ-тъ на Зарѫ, отъ 45 Восорѫ. И умрѣ Іовавъ, и въцари ся вмѣсто него Хусамъ, отъ земіѭ-тѫ на Ѳе- 46 манцы-тѣ. И умрѣ Хусамъ, и въцари ся вмѣсто него Ададъ сынъ-тъ на Вадада, който порази Мадіамцы-тѣ на Моавово-то 47 поле: а име-то на градъ-тъ му Авиѳъ. И умрѣ Ададъ, и въцари ся вмѣсто него 48 Самла, който бѣше отъ Масрехѫ. И [х]умрѣ Самла, и въцари ся вмѣсто него Саулъ, който бѣше отъ Роовоѳъ, при рѣ- 49 кѫ-тѫ. И умрѣ Саулъ, и въцари ся вмѣсто 50 него Ваалананъ, сынъ-тъ Аховоровъ. И умрѣ Ваалананъ, и въцари ся вмѣсто него Ададъ: а име-то на градъ-тъ му бѣ Пау, а име-то на женѫ му Метавеиль, 51 дъщеря на Матреда, внука Мезаавова. А като умрѣ Ададъ, [ц]станѫхѫ Едомскы князове, Князь Ѳамна, князь Алва, князь 52 Іеѳеѳъ, Князь Оливема, князь Ила, князь 53 Финонъ, Князь Кенезъ, князь Ѳеманъ, 54 князь Мивсаръ, Князь Магедіилъ, князь Ирамъ: тѣзи быдохѫ Едомскы князове.

ГЛАВА 2.

1 Тѣзи сѫ Израилеви-тѣ сынове: [а]Рувимъ, Симеонъ, Левій, и Іуда, Иссахаръ, 2 и Завулонъ, Данъ, Іосифъ, и Веніаминъ, Нефѳалимъ, Гадъ, и Асиръ.

3 [б]Сынове на Іудѫ, Иръ, и Авнанъ, и Шела: трима-та му ся родихѫ отъ дъщеріѭ-тѫ [в]на Суіѭ Хананейкѫ-тѫ. [г]А Иръ първородный-тъ на Іудѫ бѣ лошъ прѣдъ 4 Господа: и уби го. И Ѳамарь, снъха му, роди му Фареса и [д]Зарѫ. Всичкы-тѣ сынове на Іудѫ бѣхѫ петина.

5 [е]Сынове на Фареса, Есронъ и Амулъ. 6 А сынове на Зарѫ, *Зимрій, и [ж]Еѳанъ, и Еманъ, и Халколъ, и †Дара: всичкы-тѣ петина.

7 А [з]сынове на Хармія, §Ахаръ, който смути Израиля, който направи прѣстѫ- 8 пленіе [и]въ проклѣтіѭ-тѫ. А сынъ на 9 Еѳана, Азарія. А сынове на Есрона, които му ся родихѫ Іерамеилъ, и Арамъ, и Халевъ.

10 И Арамъ [і]роди Амминадава, а Амминадавъ роди Наассона, [к]князь на Іудины-тѣ 11 сынове. А Наассонъ роди Салмона, а Сал- 12 монъ роди Вооза, А Воозъ роди Овида, а 13 Овидъ роди Іессея: А [л]Іессей роди Еліава първородный-тъ си, и Авинадава вто- 14 рый-тъ, и Саммѫ третій-тъ, Наѳанаила 15 четвъртый-тъ, Раддая петый-тъ, Осема 16 шестый-тъ, Давида седмый-тъ. А сестры имъ бѣхѫ Саруія, и Авигея. А [м]Саруини сынове, Ависей, и Іоавъ, и Асаилъ, трима. 17 И [н]Авигея роди Амасѫ, а отецъ на Амасѫ бѣше **Іеѳеръ Исмаилецъ-тъ.

18 И Халевъ Есроновъ-тъ сынъ роди *сынове* отъ Азувѫ женѫ *си*, и отъ Іеріоѳѫ: сынове-тѣ ѝ бѣхѫ: Іесеръ, и Совавъ, и 19 Ардонъ. И като умрѣ Азува, Халевъ зѣ при себе си [о]Ефраѳѫ, която му роди Ора. 20 А Оръ роди Урія, а Урій роди [п]Веселеи- 21 ла. И послѣ влѣзе Есронъ при дъщеріѭ-тѫ [р]на Махира Галаадовъ-тъ бащѫ: и зѣ іѫ той като бѣше на възрастъ шест- 22 десеть годинъ: и роди му Сегува, А Се- гувъ роди Іаира, който имаше двадесеть 23 и три града въ земіѭ-тѫ Галаадъ. И [с]зѣ отъ тѣхъ Гессуръ и Арамъ Іаировы паланкы, Кенаѳъ и села-та му, шестдесеть града. Всичкы тѣзи бѣхѫ на сынове-тѣ 24 на Махира, Галаадовъ-тъ бащѫ. И когато умрѣ Есронъ въ Халевъ-ефраѳѫ, Авія Есронова-та жена му роди [т]Асхора, бащѫ-тѫ на Ѳекуе.

25 И сынове-тѣ на Іерамеила, първородный-тъ на Есрона, бѣхѫ Арамъ първородный, и Вуна, и Оренъ, и Осемъ, *и* 26 Ахія. Іерамеилъ зѣ и другѫ женѫ, на коіѭто име-то бѣ Атара: тя бѣ майка на 27 Онама. И сынове-тѣ на Арама, първородный-тъ на Іерамеила, бѣхѫ Маасъ, и Іа- 28 минъ, и Екеръ. А сынове-тѣ на Онама бѣхѫ Саммай, и Іадай. А сынове-тѣ на 29 Саммая, Надавъ, и Ависуръ. И име-то на Ависуровѫ-тѫ женѫ бѣ Авихаила, и ро- 30 ди му Аавана, и Молида. А сынове-тѣ Надавови бѣхѫ Селедъ, и Аппаимъ: и Се- 31 ледъ умрѣ бесчаденъ. А сынъ-тъ на Аппаима, Іесій. А сынъ-тъ на Іесія, Сисанъ. 32 А [у]сынъ-тъ на Сисана, Аалай. А сынове-тѣ на Іадая, братъ-тъ на Саммая, Іеѳеръ, 33 и Іонаѳанъ: и Іеѳеръ умрѣ бесчаденъ. А сынове-тѣ на Іонаѳана, Фалеѳъ, и Заза: тѣзи бѣхѫ сынове-тѣ на Іерамеила.

34 А Сисанъ нѣмаше сынове, но дъщери. И имаше Сисанъ рабъ Егыптянинъ, на 35 име Іараа: И даде Сисанъ дъщеріѭ си на Іараа, рабъ-тъ си, за женѫ: и роди му 36 Аттая. А Аттай роди Наѳана, а Наѳанъ 37 роди [ф]Завада. А Завадъ роди Ефлала, а 38 Ефлалъ роди Овида, А Овидъ роди Іиуя,

---

[ф] Быт. 36; 31 и дрг.
[х] Быт. 36; 37.
[ц] Быт. 36; 40.

—

[а] Быт. 29; 32. 30; 5 и дрг. 35; 18, 22. 46; 8 и дрг.
[б] Быт. 38; 3. 46; 12. Числ. 26; 19.
[в] Быт. 38; 2.
[г] Быт. 38; 7.
[д] Быт. 38; 29, 30. Мат. 1; 3.
[е] Быт. 46; 12. Руѳ. 4; 18.
* Іис. Нав. 7; 1 Завдій.
[ж] 3 Цар. 4; 31.
† 3 Цар. 4; 31 Дарда.
[з] Виж. Гл. 4; 1.
§ Іис. Нав. 7; 1 Ахань.
[и] Іис. Нав. 6; 18. 7; 1.
[і] Руѳ. 4; 19, 20. Мат. 1; 4.
[к] Числ. 1; 7. 2; 3.
[л] 1 Цар. 16; 6.
[м] 2 Цар. 2; 18.
[н] 2 Цар. 17; 25.
** 2 Цар. 17; 25 Иера Израилянинъ.
[о] Ст. 50.
[п] Исх. 31; 2.
[р] Числ. 27; 1.
[с] Числ. 32; 41. Втор. 3; 14. Іис. Нав. 13; 30.
[т] Гл. 4; 5.
[у] Виж. Ст. 34, 35.
[ф] Гл. 11; 41.

39 а Іиуй роди Азаріѭ, А Азарія роди Хели- 40 са, а Хелисъ роди Елеаса, А Елеасъ ро- 41 ди Сисамая, а Сисамай роди Селлума, А Селлумъ роди Іекаміѭ, а Іекамія роди Елисамѫ.

42 А сынове-тѣ на Халева, братъ-тъ на Іерамеила, бѣхѫ Миса първоробный-тъ му, който бѣ отецъ на Зифъ: и сынъ-тъ на 43 Марисѫ отецъ-тъ на Хеврона. А сынове-тѣ на Хеврона: Корей, Ѳапфуа, и Рекемъ, 44 и Сема. А Сема роди Раама, отецъ-тъ на 45 Іоркоама: а Рекемъ роди Саммая. И сынъ на Саммая бѣше Маонъ, а Маонъ бѣше 46 отецъ на Веѳсуръ. А Гефа, наложница-та на Халева, роди Харрана, и Мосѫ, и Га- 47 зеза, а Харранъ роди Газеза. А сынове-тѣ на Іадая: Регемъ, и Іоѳамъ, и Гисанъ, 48 и Фелетъ, и Гефа, и Сагафъ. Мааха наложница-та на Халева, роди Севера, и Ѳир- 49 хана. Роди още Сагафа отецъ-тъ на Мадманнѫ, Сева отецъ-тъ на Махвинѫ, и отецъ-тъ на Гаваіѫ: а дъщеря-та на Халева бѣ [x] Ахса.

50 Тѣзи бѣхѫ сынове-тѣ на Халева, сынъ-тъ на Ора, първоробный-тъ на Ефраѳѫ: 51 Совалъ отецъ-тъ на Киріаѳіаримъ, Салма отецъ-тъ на Виѳлеемъ, Арефъ отецъ- 52 тъ на Веѳъ-гадеръ. А на Совала отецъ-тъ на Киріаѳіаримъ, быдохѫ сынове, [*] Арое, 53 *и* половина-та на Манахаѳцы-тѣ. А родове-тѣ Киріаѳіаримови бѣхѫ Іеѳерци-тѣ, и Фуѳци-тѣ, и Сумаѳци-тѣ, и Мисрайци-тѣ. Отъ тѣхъ произлѣзохѫ Сарайци- 54 тѣ, и Есѳаолци-тѣ. Сынове-тѣ на Салмѫ Виѳлеемъ, и Нееофаѳци-тѣ, Атароѳъ, отъ домъ-тъ на Іоава, и половина-та отъ Ма- 55 нахаѳцы-тѣ, *и* Сарайци-тѣ, И родове-тѣ на Писцы-тѣ, които живѣѭтъ въ Іависъ, Ѳираѳци-тѣ, Симеаѳци-тѣ, *и* Сухаѳци-тѣ. Тѣзи сѫ [и] Кенейци-тѣ които излѣзохѫ отъ Аммаѳа, отецъ-тъ на [ч] Рихавовъ-тъ домъ.

ГЛАВА 3.

1 А тѣзи бѣхѫ сынове-тѣ на Давида, които му ся родихѫ въ Хевронъ: първоробный-тъ, [а] Амнонъ, отъ Ахиноамѫ [б] Іезраелкѫ-тѫ: вторый [*] Даніилъ, отъ 2 Авигеѭ Кармилкѫ-тѫ: Третій, Авессаломъ, сынъ-тъ на Маахѫ, дъщеріѭ-тѫ на Ѳалмая Гессурскый-тъ царь: четвър- 3 тый, Адонія, сынъ-тъ на Аггиѳѫ: Петый, Сефатія, отъ Авиѳалѫ: шестый, Иѳраамъ, 4 [в] отъ женѫ му Еглѫ. Шестина му ся родихѫ въ Хевронъ: и [г] царова тамъ седмь годины и шесть мѣсецы: [д] а въ Іеруса- 5 лимъ царова тридесеть и три годины. [е] А тѣзи му ся родихѫ въ Іерусалимъ: [†] Самма, и Совавъ, и Наѳанъ, [ж] и Соломонъ, четырма, отъ Виѳсавее, дъщеріѭ-тѫ на 6 [§] Аммиила: И Іеваръ, и [**] Елисама, и Ели- 7 фалетъ, И Ногахъ, и Нефегъ, и Іафія, 8 И Елисама, и Еліада, и Елифалетъ, [з] де- 9 веть. Всичкы-тѣ Давидови сынове, освѣнъ сынове-тѣ на наложницы-тѣ, и [и] Ѳамарь сестра имъ.

10 А сынъ на Соломона бѣ [і] Ровоамъ, сынъ неговъ Авія, сынъ неговъ Аса, сынъ не- 11 говъ Іосафатъ, Сынъ неговъ Іорамъ, сынъ 12 неговъ [††] Охозія, сынъ неговъ Іоасъ, Сынъ неговъ Амасія, сынъ неговъ [§§] Азарія, 13 сынъ неговъ Іоѳамъ, Сынъ неговъ Ахазъ, сынъ неговъ Езекія, сынъ неговъ Манассія, 14 Сынъ неговъ Амонъ, сынъ неговъ Іосія.

15 А сынове-тѣ на Іосіѭ бѣхѫ първоробный *му* Іоананъ, вторый Іоакимъ, третій Седекія, четвъртый Селлумъ.

16 А сынове на Іоакима, [к] Іехонія сынъ му, [л] Седекія сынъ неговъ.

17 А сынъ на Іехоніѭ бѣ Ассиръ. Сала- 18 ѳіилъ [м] сынъ неговъ, И Малхирамъ, и Федаія, и Сенасаръ, Іекамія, Осама, и Недавія.

19 А сынове на Федаіѭ, Зоровавель, и Семей; а сынове на Зоровавеля, Месулламъ, и Ананія, и Саломиѳа сестра имъ: 20 И Ассува, и Оелъ, и Варахія, и Асадія, *и* Іусавъ-еседъ, петина.

21 А сынове на Ананіѭ, Фелатія, и Исаія: сынове-тѣ на Рафаіѭ, сынове-тѣ на Арнана, сынове-тѣ на Авдіѭ, сынове-тѣ на Сеханіѭ.

22 А сынъ на Сеханіѭ Семаія, а сынове на Семаіѭ, [н] Хаттусъ, и Игалъ, и Варія, и Неарія, и Сафатъ, шестина.

23 А сынове на Неаріѭ, Еліоинай, и Езекія, и Азрикамъ, трима.

24 А сынове на Еліоиная, Одаія, и Еліасивъ, и Фелаія, и Аккувъ, и Іоананъ, и Далаія, и Ананій, седмина.

ГЛАВА 4.

1 СЫНОВЕ Іудини, [а] Фаресъ, Есронъ, и 2 Хармій, и Оръ, и Совалъ. И Реаія, сынъ-тъ на Совала, роди Іааѳа: а Іааѳъ роди Ахумая, и Лаада. Тѣзи сѫ родове-тѣ на 3 Сарайцы-тѣ. И тѣзи бѣхѫ *сынове-тѣ* на отецъ-тъ на Итамъ: Іезраель, и Іесма, и Іедвасъ, и име-то на сестрѫ имъ Асе- 4 лелфонія: И Фануилъ отецъ-тъ на Гедоръ, и Езеръ отецъ-тъ на Хусѫ. Тѣзи сѫ сынове-тѣ [б] на Ора, първоробный-тъ на Ефраѳѫ, отецъ-тъ на Виѳлеемъ.

[x] Іис. Нав. 15; 17.
[*] Гл. 4; 2 Реаія.
[и] Сѫд. 1; 16.
[ч] Іер. 35; 2.

—

[а] 2 Цар. 3; 2.
[б] Іис. Нав. 15; 56.
[*] 2 Цар. 3; 3 Хилеавъ.
[в] 2 Цар. 3; 5.
[г] 2 Цар. 2; 11.
[д] 2 Цар. 5; 5.
[е] 2 Цар. 5; 14. Гл. 14; 4.
[†] 2 Цар. 5; 14 Самуа.
[ж] 2 Цар. 12; 24.
[§] 2 Цар. 11; 3 Еліамъ.
[**] 2 Цар. 5; 15 Елисуа.
[з] Виж. 2 Цар. 5; 14, 15, 16.
[и] 2 Цар. 13; 1.
[і] 3 Цар. 11; 43. 15; 6.
[††] 2 Лѣт. 21; 17 Іоахазъ.
[§§] 4 Цар. 15; 30 Озія.
[к] Мат. 1; 11.
[л] 4 Цар. 24; 17.
[м] Мат. 1; 12.
[н] Ездр. 8; 2.

—

[а] Быт. 38; 29. 46; 12.
[б] Гл. 2; 50.

5 И [в]Асхоръ отецъ-тъ на Өекуе имаше 6 двѣ жены, Халж, и Наарж. И Наара му роди Ахузама, и Ефера, и Өеманія, и 7 Ахастара. Тѣзи бѣхж сынове на Наарж. А сынове-тѣ на Халж, Сереөъ, *и* Іесуаръ, и 8 Еөнанъ. И Косъ роди Анува, и Совива, и родове-тѣ на Ахарила, сынъ-тъ на Арума.

9 А Іависъ бѣше по [г]славенъ отъ братія-та си: и майка му нарече име-то му *Іависъ, и думаше: Понеже *го* родихъ въ 10 скърбь: И призова Іависъ Бога Израилева, и рече: Дано мя благословишь съ благословеніе, и дано распространишь прѣдѣлы-тѣ ми, и ржка-та ти да е съ мене, и да *мя* пазишь отъ зло, та да нѣмамъ скърбь. И даде *му* Богъ което поиска.

11 А Хелувъ, братъ на Суіж, роди Махи- 12 ра: той бѣ отецъ на Есөона. А Есөонъ роди Веөрафж, и Фасея, и Өехиннж, отецъ-тъ на градъ-тъ Наасъ: тѣзи сж мжжіе-тѣ на Рихж. 13 И сынове-тѣ на Кенеза, [д]Гоөоніилъ, и Сараія: а сынъ-тъ на Го- 14 өоніила, Аөаөъ. А Меоноөай роди Офрж: а Сараія роди Іоава, отецъ-тъ [е]на долъ-тъ на дърводѣлцы-тѣ, защото бѣхж дър- 15 водѣлци. А сынове-тѣ на Халева сынъ-тъ Іефонніевъ, Иру, Ила, и Наамъ: а 16 сынъ-тъ на Илж, Кенезъ. И сынове-тѣ на Іалелеила, Зифъ, и Зифа, Өирія, и Асаре- 17 илъ. А сынове-тѣ на Езрж, Іеөеръ, и Мередъ, и Еферъ, и Іалонъ: а *жена-та на Мереда* роди Маріама, и Саммая, и Іесвж 18 отецъ-тъ на Есөемо: А *друга-та* му жена Іудея, роди Іареда отецъ-тъ на Гедоръ, и Хевера отецъ-тъ на Сохо, и Іекуөиила отецъ-тъ на Заноіж. И тѣзи сж сынове-тѣ на Виөіж Фараоновж-тж дъще- 19 ріж, коіжто зѣ Мередъ: И сынове-тѣ на женж *му* Одіж, сестрж-тж на Нахама, отецъ-тъ на Кеилж, Гармій и Есөемо Ма- 20 ахаөецъ-тъ. И сынове-тѣ на Симона бѣхж, Амнонъ, и Ринна, Венананъ, и Өилонъ. И сынове-тѣ на Іесія, Зохеөъ, и Венъ-зохеөъ.

21 Сынове-тѣ [ж]на Шелж, сынъ-тъ на Іуда, бѣхж Иръ отецъ-тъ на Лихж, и Лаада отецъ-тъ на Марисж, и родове-тѣ на домъ-тъ на тѣзи които работѣхж виссонъ, въ 22 домъ-тъ на Асвеіж, И Іоакимъ, и мжжіе-тѣ на Хозивж, и Іоасъ, и Сарафъ, които владѣехж въ Моавъ, и въ Іасувилехемъ. 23 Но *тѣзи сж* древни нѣща. Тѣ бѣхж грънчари-тѣ и които живѣехж въ Неөаимъ, и въ Гедирж: тамъ живѣехж съ царя, за да му работятъ.

24 Сынове-тѣ на Симеона бѣхж, †Намуилъ, и Іаминъ, Іаривъ, Зара *и* Саулъ: 25 Сынъ неговъ Селлумъ, сынъ неговъ Мав- 26 самъ, сынъ неговъ Масма. А сынове-тѣ на Масмж: сынъ му Амуилъ, сынъ не- 27 говъ Закхуръ, сынъ неговъ Семей. А Семей роди шестнадесеть сынове, и шесть дъщери: братія-та му обаче нѣмахж много сынове, нито ся умножи всичкый-тъ 28 имъ родъ както на Іудины-тѣ сынове. И населихж ся [з]въ Вирсавее, и Моладж, и 29 Асаръ-суалъ, И въ Валж, и въ Есемъ, и 30 въ § Өоладъ, И въ Ваөуилъ, и въ Хормж 31 и въ Сиклагъ, И въ Веөъ-мархавоөъ, и въ Асаръ-сусимъ, и въ Веөъ-вирей, и въ Саараимъ. Тѣзи бѣхж градове-тѣ имъ до 32 царствованіе-то на Давида. И села-та имъ бѣхж, Итамъ, и Аинъ, Риммонъ, и Өохенъ, 33 и Асанъ, петь града: И всичкы-тѣ имъ села които бѣхж около тѣзи градове, дори до **Ваалъ. Тѣзи бѣхж населенія-та 34 имъ, и родословія-та имъ. И Месовавъ и 35 Іамлихъ, и Іоса Амасіевъ-тъ сынъ, И Іоилъ, и Іиуй сынъ-тъ на Іосивіж, сынъ 36 на Сараіж, сынъ на Асіила, И Еліоинай, и Якова, и Іесохаія, и Асаія, и Адіилъ, 37 и Іесиміилъ, и Ванаія, И Зиза сынъ-тъ на Сифія, сынъ на Аллона, сынъ на Іедаіж, 38 сынъ на Симрія, сынъ на Семаіж: Тѣзи именно поменжти-тѣ бѣхж князове на родове-тѣ имъ: и домъ-тъ на отцы-тѣ имъ нарастнж прѣмного.

39 И отидохж дори до входъ-тъ на Гедоръ къмъ истокъ на долинж-тж, за да търсятъ 40 пашж на стада-та си: И намѣрихж пашж тълстж и добрж, и земя-та бѣ широка, спокойна и мирна; защото тѣзи които по напрѣдъ живѣехж тамъ бѣхж отъ Хама. 41 И тѣзи писани-тѣ по име дойдохж въ дни-тѣ на Езекіж Іудинъ-тъ царь, та [и]поразихж шатры-тѣ имъ, и Маонцы-тѣ които намѣрихж тамъ, и погубихж гы дори до тойзи день, и вмѣсто тѣхъ населихж ся *тѣ;* защото имаше тамъ паша 42 за стада-та имъ. И отъ тѣхъ, отъ Симеоновы-тѣ сынове петстотинъ мжжіе отидохж въ горж-тж Сіиръ, като си имахж за главж Фелатіж, и Неаріж, и Рафаіж, 43 и Озіила, сынове на Іесія, Та поразихж [і]остатъкъ-тъ на Амаличаны-тѣ що бѣ останжлъ, и населихж ся тамъ дори до тойзи день.

ГЛАВА 5.

1 И сынове-тѣ на Рувима първородный-тъ на Израиля, [а](защото той бѣ първородный; [б]но понеже оскверни ложе-то на отца си, [в]първородство-то му ся даде на сынове-тѣ на Іосифа сына Израилева: и не влѣзе въ родословіе-то споредъ пър- 2 вородство-то *си;* Защото [г]Іуда ся прѣукрѣпи повече отъ братія-та си, щото отъ

[в] Гл. 2; 24.
[г] Быт. 34; 19.
* Скърбенъ.
[д] Іис. Нав. 15; 17.
[е] Неем. 11; 35.
[ж] Быт. 38; 1, 5. 46; 12.
† Быт. 46; 10. Іемуилъ.
[з] Іис. Нав. 19; 2.
§ Іис. Нав. 19; 4 Елөоладъ.
** Іис. Нав. 19; 8 Ваалаөъ-вирь.
[и] 4 Цар. 18; 8.
[і] Виж. 1 Цар. 15; 8. 30; 17. 2 Цар. 8; 12.

[а] Быт. 29; 32. 49; 3.
[б] Быт. 35; 22. 49; 4.
[в] Быт. 48; 15, 22.
[г] Быт. 49; 8, 10. Псал. 60; 7. 108; 8.

него *излизаше* [д]вождь-тъ: първородство-
3 то обаче бѣше на Іосифа:) [е]Сынове-тѣ
на Рувима първородный-тъ на Израиля
бѣхѫ, Енохъ, и Фаллу, Есронъ, и Хармій.
4 Сынове на Іоиля: сынъ неговъ Семаія,
сынъ неговъ Гогъ, сынъ неговъ Семей,
5 Сынъ неговъ Михей, сынъ неговъ Реаія,
6 сынъ неговъ Ваалъ, Сынъ неговъ, Веера,
когото прѣсели Ѳеглаѳъ-феласаръ Асси-
рійскый-тъ царь: той бѣ князь на Рувим-
цы-тѣ.
7 И на братія-та му споредъ родове-тѣ
имъ, [ж]когато родословіе-то на родове-тѣ
имъ ся изброи, началници-тѣ бѣхѫ, Іеі-
8 иль, и Захарія. И Вела сынъ-тъ на Азаза,
сынъ на Семѫ, сынъ на Іоиля: той ся
насели въ [з]Ароиръ, и до Нево и Ваалъ-
9 меонъ: И къмъ истокъ ся насели до
входъ-тъ на пустынѭ-тѫ отъ Евфраѳъ
рѣкѫ; защото скотове-тѣ имъ бѣхѫ ся
10 умножили [и]въ земѭ-тѫ Галаадъ. А въ
дни-тѣ на Саула направихѫ брань [і]про-
тивъ Агаряны-тѣ, които паднѫхѫ чрѣзъ
рѫкѫ-тѫ имъ: и населихѫ ся въ шатры-
тѣ имъ по всичкѫ-тѫ въсточнѫ странѫ
11 на Галаадъ. И Гадови-тѣ сынове ся насе-
лихѫ срещѫ тѣхъ, въ земѭ-тѫ [к]Васанъ
12 до Салхѫ: Іоиль началникъ-тъ, и Сафамъ,
13 вторый, и Іанай, и Сафатъ въ Васанъ. И
братія-та имъ отъ домъ-тъ на отцы-тѣ
имъ бѣхѫ Михаилъ, и Месулламъ, и Сева,
и Іорай, и Іаханъ, и Зія, и Еверъ, седмь.
14 Тѣзи сѫ сынове-тѣ на Авихаила сынъ-тъ
на Урія, сынъ на Іароіѭ, сынъ на Гала-
ада, сынъ на Михаила, сынъ на Іесисая,
15 сынъ на Іадо, сынъ на Вуза. Ахій сынъ-
тъ на Авдіила, сына Гуніева, бѣше на-
16 чалникъ на домъ-тъ на отцы-тѣ имъ. И
населихѫ ся въ Галаадъ, въ Васанъ, и
въ села-та му, и въ всичкы-тѣ околности
[л]на Саронъ, дори до прѣдѣлы-тѣ имъ.
17 Всичкы тѣзи ся изброихѫ споредъ родо-
словіе-то си въ дни-тѣ [м]на Іоѳама царя
Іудинъ, и въ дни-тѣ [н]на Іеровоама царя
Израилевъ.
18 Рувимови-тѣ сынове, и Гадци-тѣ, и по-
ловина-та отъ Манассіино-то племе, отъ
силны-тѣ мѫжіе, които носѣхѫ щитъ и
ножъ, и запъвахѫ лѫкъ, и обучени на
бой, бѣхѫ четыридесеть и четыри тысящи
и седмстотинъ и шестдесеть, които изла-
19 зѣхѫ на брань. И правѣхѫ брань противъ
Агаряны-тѣ и [о]Іетуряны-тѣ и Нафисцы-
20 тѣ, и Нодавцы-тѣ. И [п]укрѣпихѫ ся про-
тивъ тѣхъ, и Агаряни-тѣ ся прѣдадохѫ
въ рѫцѣ-тѣ имъ, и всичкы които бѣхѫ
съ тѣхъ; защото извыкахѫ къмъ Бога
въ бой-тъ, и послуша гы, [р]понеже упова-
21 хѫ на него. И оплѣнихѫ скотове-тѣ имъ,
камилы-тѣ имъ петдесеть тысящы, и овцы
двѣстѣ и петдесеть тысящы, и ослы двѣ
тысящы, и душы человѣческы сто тыся-
22 щы; Защото много паднѫхѫ умъртвени,
понеже бой-тъ бѣ отъ Бога. И населихѫ
ся вмѣсто тѣхъ дори до [с]плѣненіе-то.
23 А сынове-тѣ на половинѫ-тѫ Манас-
сіино племе ся населихѫ въ онѭзи земѭ:
тѣ нарастнѫхѫ отъ Васанъ до Ваалъ-
ермонъ, и Саниръ, и до горѫ-тѫ Ермонъ.
24 А началници-тѣ на отеческый-тъ имъ домъ
бѣхѫ тѣзи: Еферъ, и Іесій, и Еліилъ, и
Азріилъ, и Іеремія, и Одуія, и Іадіилъ,
мѫжіе силни съ крѣпость, мѫжіе име-
нити, началници на домъ-тъ на отцы-тѣ
25 си: И станѫхѫ прѣстѫпници противъ
Бога на отцы-тѣ си, и [т]блудувахѫ вслѣдъ
богове-тѣ на народы-тѣ на онѭзи земѭ,
26 които погуби Богъ отъ лице-то имъ. За
това Богъ Израилевъ подигнѫ духъ-тъ
[у]на Фула Ассирійскый-тъ царь, и духъ-
тъ [ф]на Ѳеглаѳъ-феласара Ассирійскый-тъ
царь, та плѣни Рувимцы-тѣ и Гадцы-тѣ,
и половинѫ-тѫ отъ Манассіино-то племе,
и заведе гы [х]въ Алѫ и въ Аворъ, и въ
Арѫ, и на рѣкѫ-тѫ Гозанъ, дори до
тойзи день.

ГЛАВА 6.

1 Сынове-тѣ на Левія бѣхѫ [а]Гирсонъ,
2 Кааѳъ, и Мерарій. А сынове-тѣ на Кааѳа:
Амрамъ, [б]Иссааръ, и Хевронъ, и Озіилъ.
3 А чада-та на Амрама: Ааронъ, и Моисей, И Маріамъ. А сынове-тѣ на Аарона:
[в]Надавъ, и Авіудъ, Елеазаръ, и Иѳамаръ.
4 Елеазаръ роди Финееса, Финеесъ роди
5 Ависуя. А Ависуй роди Вуккія, а Вук-
6 кій роди Озія, А Озій роди Зараіѭ, а
7 Зараія роди Мераіоѳа: Мераіоѳъ роди
8 Амаріѭ, а Амарія роди Ахитова, А [г]Ахи-
товъ родъ Садока, а [д]Садокъ роди Ахи-
9 мааса, А Ахимаасъ роди Азаріѭ, а Аза-
10 рія роди Іоанана, А Іоананъ роди Азаріѭ,
[е](той е който священствова [ж]въ храмъ-тъ
който съгради Соломонъ въ Іерусалимъ:)
11 А [з]Азарія роди Амаріѭ, а Амарія роди
12 Ахитова, А Ахитовъ роди Садока, а Са-
13 докъ роди *Селлума, А Селлумъ роди
14 Хелкіѭ, а Хелкія роди Азаріѭ, А Аза-
рія роди [и]Сараіѭ, а Сараія роди Іосе-
15 река. А Іоседекъ отиде въ плѣненіе-то,
[і]когато Господь направи да бѫде плѣненъ
Іуда и Іерусалимъ чрѣзъ рѫкѫ-тѫ на
Навуходоносора.

д Мих. 5; 2. Мат. 2; 6.
е Быт. 46; 9. Исх. 6; 14. Числ. 26; 5.
ж Виж. Ст. 17.
з Іис. Нав. 13; 15, 16.
и Іис. Нав. 22; 9.
і Быт. 25; 12.
к Іис. Нав. 13; 11, 24.
л Гл. 27; 29.
м 4 Цар. 15; 5, 32.
н 4 Цар. 14; 16, 28.
о Быт. 25; 15. Гл. 1; 31.
п Виж. Ст. 22.
р Псал. 22; 4, 5.
с 4 Цар. 15; 29. 17; 6.
т 4 Цар. 17; 7.
у 4 Цар. 15; 19.
ф 4 Цар. 15; 29.
х 4 Цар. 17; 6. 18; 11.

—

а Быт. 46; 11. Исх. 6; 16. Числ. 26; 57. Гл. 23; 6.
б Виж. Ст. 22.
в Лев. 10; 1.
г 2 Цар. 8; 17.
д 2 Цар. 15; 27.
е Виж. 2 Лѣт. 26; 17, 18.
ж 3 Цар. 6. 2 Лѣт. 3.
з Виж. Ездр. 7; 3.
* Гл. 9; 11 Месулламъ.
и Неем. 11; 11.
і 4 Цар. 25; 18.

16 Левіини-тѣ сынове, [к]Гирсонъ, Кааѳъ, и Мерарій. 17 А имена-та на Гирсоновы-тѣ сынове сѫ тѣзи: Ливній, и Семей. 18 А Кааѳови-тѣ сынове бѣхѫ Амрамъ, и Иссааръ и Хевронъ, и Озіилъ. 19 Мераріеви-тѣ сынове: Маалій, и Мусій. И тѣзи сѫ родове-тѣ на Левиты-тѣ споредъ отеческы-тѣ имъ домове: 20 На Гирсона, сынъ неговъ Ливній, сынъ неговъ Іааѳъ, [л]сынъ неговъ Зимма, 21 Сынъ неговъ Іоахъ, сынъ неговъ Иддо, сынъ неговъ Зара, сынъ неговъ Іеѳрай. 22 Кааѳови-тѣ сынове, сынъ му *Амминадавъ, сынъ неговъ Корей, сынъ неговъ Асиръ, 23 Сынъ неговъ Елкана, сынъ неговъ Авіасафъ, сынъ неговъ Асиръ, 24 Сынъ неговъ Тахаѳъ, сынъ неговъ Уріилъ, сынъ неговъ Озія, и сынъ неговъ Саулъ. 25 А Елканови-тѣ сынове, [м]Амасай, и Ахимоѳъ. 26 *И* Елкана: Елканови-тѣ сынове, сынъ неговъ [о]Еліавъ, сынъ неговъ [н]Нахаѳъ, 27 Сынъ неговъ Суфъ, и сынъ неговъ Іероамъ, сынъ неговъ Елкана. 28 А Самуилови-тѣ сынове, първородный †*Іоиль*, и вторый Авія. 29 Мераріеви-тѣ сынове, Маалій, сынъ неговъ Ливній, сынъ неговъ Семей, сынъ неговъ Оза, 30 Сынъ неговъ Самма, сынъ неговъ Аггія, сынъ неговъ Асаія.

31 И тѣзи сѫ които постави Давидъ надъ службѫ-тѫ на пѣснопѣяніе-то въ домъ-тъ Господенъ, [п]когато ковчегъ-тъ ся успокои. 32 И слугувахѫ прѣдъ скиніѭ-тѫ шатьръ-тъ на събраніе-то съ пѣснопѣнія, додѣ Соломонъ съгради домъ-тъ Господенъ въ Іерусалимъ: и тогазь тѣ стоехѫ въ службѫ-тѫ си, споредъ чинъ-тъ си.

33 И тѣзи сѫ които стоехѫ съ чада-та си. Отъ Кааѳовы-тѣ сынове, Еманъ пѣвецъ-тъ, сынъ на Іоиля, *а Іоиль* сынъ на Самуила, 34 *Самуилъ* сынъ на Елканѫ, *Елкана* сынъ на Іероама, *Іероамъ* сынъ на Еліила, *Еліилъ* 35 сынъ на Ѳоя, *Ѳой* сынъ на Суфа, *Суфъ* сынъ на Елканѫ, *Елкана* сынъ на Мааѳа, *Мааѳъ* сынъ на Амасая, *Амасай* 36 сынъ на Елканѫ, *Елкана* сынъ на Іоиля, *Іоиль* сынъ на Азаріѭ, *Азарія* сынъ на 37 Софоніѭ, *Софонія* сынъ на Тахаѳа, *Тахаѳъ* сынъ на Ассира, *Ассиръ* сынъ на [р]Авіасафа, *Авіасафъ* сынъ на Корея, *Корей* 38 сынъ на Иссаара, *Иссааръ* сынъ на Кааѳа, *Кааѳъ* сынъ на Левія, сынъ-тъ на Израиля. 39 И братъ му Асафъ, който стоеше отдесно нему: Асафъ сынъ на Варахіѭ, 40 *Варахія* сынъ на Саммѫ, *Самма* сынъ на Михаила, *Михаилъ* сынъ на Ваасіѭ, *Ваасія* сынъ на Малхіѭ, *Малхія* сынъ на 41 [с]Еѳнія, *Еѳній* сынъ на Зарѫ, *Зара* сынъ 42 на Адаіѭ, *Адаія* сынъ на Еѳана, *Еѳанъ* сынъ на Зиммѫ, *Зимма* сынъ на Семея, 43 *Семей* сынъ на Іааѳа, *Іааѳъ* сынъ на Гирсона, 44 *Гирсонъ* сынъ на Левія. И братія-та имъ, Мераріеви-тѣ сынове, които бѣхѫ отъ лѣво: Еѳанъ, сынъ на Кисія, *Кисій* 45 сынъ на Авдія, *Авдій* сынъ на Маллуха, *Маллухъ* сынъ на Асавіѭ, *Асавія* сынъ на Амасіѭ, *Амасія* сынъ на Хелкіѭ, 46 *Хелкія* сынъ на Амсія, *Амсій* сынъ на Ванія, 47 *Ваній* сынъ на Самира, *Самиръ* сынъ на Маалія, *Маалій* сынъ на Мусія, *Мусій* сынъ на Мерарія, *Мерарій* сынъ на Левія. 48 И братія-та имъ Левити-тѣ, които бѣхѫ опрѣдѣлени за всичкѫ-тѫ службѫ въ скиніѭ-тѫ на Божій-тъ домъ.

49 А Ааронъ и сынове-тѣ му правѣхѫ приношеніе [т]вьрху олтарь-тъ на всесъжженіе-то, и [у]вьрху олтарь-тъ на темянъ-тъ *като опрѣдѣлени* за всичкѫ-тѫ службѫ на святая святыхъ, и да правятъ умилостивеніе за Израиля, по всичко що заповѣда Моисей рабъ Божій. 50 И тѣзи сѫ Аароновы-тѣ сынове: сынъ неговъ Елеазаръ, сынъ неговъ Финеесъ, сынъ неговъ Ависуй, 51 Сынъ неговъ Вуккій, сынъ неговъ Озій, сынъ неговъ Зараія, 52 Сынъ неговъ Мераіоѳъ, сынъ неговъ Амарія, сынъ неговъ Ахитовъ, 53 Сынъ неговъ Садокъ, сынъ неговъ Ахимаасъ.

54 И [ф]тѣзи сѫ жилища-та имъ споредъ оградены-тѣ имъ села въ прѣдѣлы-тѣ имъ, на Аароновы-тѣ сынове: отъ родъ-тъ на Кааѳцы-тѣ; защото тѣмъ паднѫ жрѣбіе-то: 55 И [х]дадохѫ имъ Хевронъ въ Іудинѫ-тѫ земіѭ, и прѣдградія-та му около него. 56 [ц]Нивы-тѣ обаче на градъ-тъ и села-та му дадохѫ на Халева Іефонніевъ-тъ сынъ. 57 А [ч]на Аароновы-тѣ сынове дадохѫ тѣзи Іудины градове: Хевронъ *градъ-тъ* на прибѣжище-то, и Ливнѫ и прѣдградія-та ѝ, и Іаѳиръ, и Есѳемо и прѣдградія-та му. 58 И Олонъ и прѣдградія-та му, Девиръ и прѣдградія-та му, 59 И §Асанъ и прѣдградія-та му, и Веѳсемесъ и прѣдградія-та му, 60 И отъ Веніаминово-то племе, Гавѫ и прѣдградія-та ѝ, и **Алемеѳъ и прѣдградія-та му, и Анаѳоѳъ и прѣдградія-та му: всичкы-тѣ имъ градове, споредъ родове-тѣ имъ, тринадесеть града. 61 И на Кааѳовы-тѣ сынове, [ш]които оставахѫ отъ родъ-тъ на племе-то, *дадохѫ ся* [щ]съсъ жрѣбіе десеть града отъ половинѫ-тѫ Манассіино племе; 62 И на Гирсоновы-тѣ сынове споредъ родове-тѣ имъ: отъ Иссахарово-то племе, и отъ Асирово-то племе, и отъ Нефѳалимово-то племе, и отъ Манассіино-то племе въ Васанъ, тринадесеть града. 63 На Мераріевы-тѣ сынове, споредъ родове-тѣ имъ, *дадохѫ ся* съсъ жрѣбіе отъ Рувимово-то племе, и отъ

к Исх. 6; 16.
л Ст. 42.
* Ст. 2, 18 Иссааръ.
м Виж. Ст. 35, 36.
н Ст. 34.
о Ст. 34 Еліилъ.
† Ст. 33 и 1 Цар. 8; 2.
п Гл. 16; 1.
р Исх. 6; 24;
с Виж. Ст. 21.
т Лев. 1; 9.
у Исх. 30; 7.
ф Іис. Нав. 21.
х Іис. Нав. 21; 11, 12.
ц Іис. Нав. 14; 13. 15; 13.
ч Іис. Нав. 21; 13.
§ Іис. Нав. 21; 16 Аинъ.
** Іис. Нав. 21; 18 Алмонъ.
ш Ст. 66.
щ Іис. Нав. 21; 5.

Гадово-то племе, и отъ Завулоново-то
64 племе, [в]дванадесеть града. И Израилеви-тѣ сынове дадохѫ на Левиты-тѣ *тѣзи*
65 градове и околности-тѣ имъ. И дадохѫ споредъ жрѣбіе отъ племе-то на Іудины-тѣ сынове, и отъ племе-то на Симеоновы-тѣ сынове, и отъ племе-то на Веніаминовы-тѣ сынове, тѣзи градове, споменѫты-тѣ споредъ имена-та *имъ*.

66 И *нѣкои* [ы]отъ родове-тѣ на Каафовы-тѣ сынове зѣхѫ градове на прѣдѣлы-тѣ си
67 отъ Ефремово-то племе. И [ь]дадохѫ имъ градове-тѣ на прибѣжище-то: Сихемъ и прѣдградія-та му, въ горѫ-тѫ Ефремъ, и
68 Гезеръ и прѣдградія-та му, И [ѣ]Іокмеамъ и прѣдградія-та му, и Веѳоронъ и прѣд-
69 градія-та му, И Еалонъ и прѣдградія-та
70 му, и Геѳримонъ и прѣдградія-та му: И, отъ половинѫ-тѫ на Манассіино-то племе, Аниръ и прѣдградія-та му, Вилеамъ и прѣдградія-та му: *тѣхъ дадохѫ* на родове-тѣ на останѫлы-тѣ Каафовы сынове.

71 На Гирсоновы-тѣ сынове *дадохѫ* отъ родове-тѣ на половинѫ-тѫ Манассіино племе, Голанъ во Васанъ и прѣдградія-та
72 му, и Астароѳъ и прѣдградія-та му, И, отъ Иссахарово-то племе, Кедесъ и прѣдградія-та му, Давраѳъ и прѣдградія-та му;
73 Рамоѳъ и прѣдградія-та му, и Анимъ и
74 прѣдградія-та му: И отъ Асирово-то племе, Масалъ и прѣдградія-та му, и Ав-
75 донъ и прѣдградія-та му, И Хукокъ и прѣдградія-та му, и Роовъ и прѣдградія-
76 та му: И, отъ Неѳѳалимово-то племе, Кедесъ въ Галилеѭ и прѣдградія-та му, и Аммонъ и прѣдградія-та му, и Киріаѳаимъ и прѣдградія-та му.

77 А на Мераріевы-тѣ сынове, които оставахѫ, *дадохѫ* отъ Завулоново-то племе Риммонъ и прѣдградія-та му, Ѳаворъ и
78 прѣдградія-та му: А оттамъ Іорданъ *при* Іерихонъ, къмъ истокъ на Іорданъ, *дадохѫ* отъ Рувимово-то племе Восоръ въ пустынѭ-тѫ и прѣдградія-та му: *и* Іас-
79 сѫ *и* прѣдградія-та й, И Кедимоѳъ, и прѣдградія-та му, и Мефааѳъ и прѣдгра-
80 дія-та му: И отъ Гадово-то племе, Рамоѳъ въ Галаадъ и прѣдградія-та му, и Маха-
81 наинъ и прѣдградія-та му, И Есевонъ и прѣдградія-та му, и Іазиръ *и* прѣдградія-та му.

ГЛАВА 7.

1 А сынове-тѣ на Иссахара бѣхѫ [а]Ѳола,
2 и Фуа, Іасувъ, и Симронъ, четырма. А сынове-тѣ на Ѳолѫ: Озій, и Рафаія, и Іеріилъ, и Іамай, и Іевсамъ, и Самуилъ, началници на отеческый-тъ имъ домъ отъ Ѳолѫ силни съ крѣпость въ родове-тѣ имъ: [б]число-то имъ въ дни-тѣ на Давида бѣ двадесеть и двѣ тысящи и шестсто-
3 тинъ: А Озіеви-тѣ сынове: Іезраія и сынове-тѣ на Іезраіѭ Михаилъ и Авдія и Іоиль *и* Іесія, петина, всичкы-тѣ началници.
4 И съ тѣхъ, споредъ родове-тѣ итъ, споредъ отеческы-тѣ имъ домове, *имаше* пълкове на войскѫ за бой, тридесеть и шесть тысящи *мѫжіе;* защото имахѫ
5 много жены и сынове. А братія-та имъ всичкы-тѣ Иссахаровы доморoccurrence силны съ крѣпость, всичкы-тѣ изброены споредъ родословія-та си, бѣхѫ осмдесеть и седмь тысящи.

6 [в]Веніаминови-тѣ *сынове:* Вела, и Ве-
7 херъ, и Іедіилъ, трима. А сынове-тѣ на Вела: Есвонъ, и Озій, и Озіилъ, и Іеримоѳъ, и Ирій, петина, началници на отеческы домове, силни съ крѣпость, които ся изброихѫ споредъ родословія-та *си*, и бѣхѫ двадесеть и двѣ тысящи и триде-
8 сеть и четыри. А сынове-тѣ на Вехера: Земира, и Іоасъ, и Еліезеръ, и Еліоинай, и Амрій, и Іеримоѳъ, и Авія, и Анаѳоѳъ, и Аламеѳъ: всичкы тѣзи бѣхѫ сынове
9 на Вехера. А исчисленіе-то на родословіе-то имъ споредъ родове-тѣ имъ, бѣ двадесеть тысящи и двѣстѣ началници на отеческы-тѣ имъ домове, силни съ крѣ-
10 пость. А сынъ-тъ на Іедіила, Валаанъ: а сынове-тѣ на Валаана: Іеусъ, и Веніаминъ, и Аодъ, и Ханаана, и Зиѳанъ, и
11 Ѳарсисъ, и Ахисааръ: Всичкы тѣзи сынове на Іедіила, началници на отечествія, силни съ крѣпость, бѣхѫ седмнадесеть тысящи и двѣстѣ, които можахѫ да из-
12 лазятъ на бой. А [г]Суфамъ и Уфамъ, сынове на Ира: *а* Ахировъ сынъ Усимъ.

13 Сынове-тѣ на Неѳѳалима: Іасіилъ и Гуній и Іесеръ, и [д]Селлумъ, сынове на Валлѫ.

14 Сынове-тѣ на Манассіѭ: Асріилъ, когото *жена-та му* роди: (*а* наложница-та му Сиріянка-та роди Махира Галаадовъ-
15 тъ отецъ: А Махиръ зѣ за женѫ *сестрѫ-тѫ* на Уфама и Суфама: *и* име-то на сестрѫ имъ бѣ Мааха:) а на вторый-тъ име-то бѣ Салпаадъ: и Салпаадъ роди дъще-
16 ри. А Мааха Махирова-та жена роди сынъ, и нарече име-то му Фаресъ: а име-то на брата му бѣ Саресъ: а сынове-
17 тѣ му: Уламъ, и Ракимъ. И сынъ-тъ на Улама, [е]Веданъ. Тѣзи бѣхѫ сынове-тѣ на Галаада, сынъ-тъ на Махира, Манассіевъ-
18 тъ сынъ. А сестра му Аммолехеѳъ роди
19 Исуда, и [ж]Авіезера, и Маалѫ. А сынове-тѣ на Семида бѣхѫ: Ахіанъ, и Сихемъ, и Ликхій, и Аніамъ.

20 А [з]сынове-тѣ на Ефрема: Суѳала и неговъ сынъ Вередъ, и неговъ сынъ Та-

[в] Іис. Нав. 21; 7, 34.
[ы] Ст. 61.
[ь] Іис. Нав. 21; 21.
[ѣ] Виж. Іис. Нав. 21; 22—35, (дѣто нѣкои отъ тѣзи градове иматъ другы имена.)

—

[а] Быт. 46; 13. Числ. 26; 23.
[б] 2 Цар. 24; 1, 2. Гл. 27; 1.
[в] Быт. 46; 21. Числ. 26; 38. Гл. 8; 1 и дрг.
[г] Числ. 26; 39.
[д] Быт. 46; 24.
[е] 1 Цар. 12; 11.
[ж] Числ. 26; 30.
[з] Числ. 26; 35.

хаѳъ, и неговъ сынъ Елеада, и неговъ
21 сынъ Тахаѳъ. И неговъ сынъ Завадъ, и
неговъ сынъ Суѳала, и Езеръ, и Елеадъ:
а убихѫ гы Геѳскы-тѣ мѫжіе, които ся
родихѫ въ това мѣсто, защото слѣзохѫ
22 да земѫтъ скотове-тѣ имъ. А Ефремъ
отецъ имъ жали много дни, и дойдохѫ
23 братія-та му, да го утѣшатъ. Сетнѣ влѣзе
при женѫ си, която зачнѫ, и роди сынъ,
и нарече име-то му Верія, понеже *ся
роди* въ скърбь която ся случи въ домъ-
24 тъ му. (А дъщеря му бѣ Сеера, която съ-
гради Веѳоронъ, долный-тъ и горній-тъ, и
25 Узенъ-сеера.) И неговъ сынъ бѣ Рефа, и
негови сынове Ресефъ и Ѳела, и неговъ
26 сынъ Таханъ, Неговъ сынъ Ладанъ, не-
говъ сынъ Амміудъ, неговъ сынъ Елисама,
27 Неговъ сынъ Нави, неговъ сынъ Іисусъ.
28 А стяжанія-та имъ и жилища-та имъ
бѣхѫ, Веѳиль и села-та му, и къмъ ис-
токъ [и]Нааранъ, и къмъ западъ Гезеръ и
села-та му, и Сихемъ и села-та му, дори
29 до Газѫ и села-та ѝ: А, въ прѣдѣлы-тѣ
на [і]Манассіины-тѣ сынове, Веѳсанъ и се-
ла-та му, Ѳаанахъ и села-та му, [к]Магед-
донъ и села-та му, Доръ и села-та му.
Въ тѣхъ ся населихѫ сынове-тѣ на Іоси-
фа сынъ-тъ на Израиля.
30 [л]Асирови-тѣ сынове: Іемна, и Іесуа, и
31 Іесуій, и Верія, и Сера сестра имъ. А сы-
нове-тѣ на Веріѭ: Хеверъ, и Малхіилъ,
32 който е отецъ на Вирзавиѳъ. А Хеверъ
роди Іафлета, и Сомира, и Хоѳама, и Суѭ
33 сестрѫ имъ. А сынове-тѣ на Іафлета, Фа-
сахъ, и Вималъ, и Асуаѳъ: тѣзи сѫ Іа-
34 флетови сынове. А Сомирови-тѣ сынове:
35 Ахій, и Рога, Іехува, и Арамъ. А сыно-
ве-тѣ на Елема брата му: Софа, и Іемна,
36 и Селлисъ, и Амалъ. Сынове-тѣ на Софа:
Суа, и Арнеферъ, и Согалъ, и Верій, и
37 Іемра, Восоръ, и Одъ, и Самма, и Силса,
и Иѳранъ, и Веера.
38 А сынове-тѣ на Іеѳера: Іефонній, и
39 Фасфа, и Ара. А сынове-тѣ на Уллѫ:
Арахъ, и Аниилъ и Рисія.
40 Всичкы тѣзи бѣхѫ Асирови сынове,
началници на отеческы домове, избран-
ни, силни съ крѣпость, главни князове.
И исчисленіе-то имъ, споредъ родословіе-
то имъ, за ополченіе на бой, бѣше дваде-
сеть и шесть тысящи мѫжіе.

ГЛАВА 8.

1 А Веніаминъ роди [а]Велѫ първород-
ный-тъ си, Асвила вторый-тъ, и Аарѫ
2 третій-тъ, Ноѭ четвъртый-тъ, и Рафѫ
3 петый-тъ. А сынове-тѣ на Велѫ бѣхѫ
4 *Аддаръ, и Гира, и Авіудъ, И Ависсуй, и
5 Неемaнъ, и Ахоа, И Гира, и †Сефуфанъ,
6 и Урамъ. И тѣзи сѫ Аодови сынове, ко-
ито бѣхѫ началници на отечествія-та на
живущы-тѣ въ Гавѫ, и ся прѣселихѫ въ
7 [б]Манахаѳъ: И Нееманъ, и Ахіія, и Гира,
който гы прѣсели, и роди Оза, и Ахіуда.
8 А Саараимъ роди *сынове* въ земѭ-тѫ
Моавъ, като гы отпрати; Усима и Ваара
9 бѣхѫ му жены: И роди, отъ Одесѫ же-
нѫ-тѫ си, Іовава, и Савіѭ, и Мисѫ, и
10 Малхама, И Іеуса, и Сахіѭ, и Мирмѫ:
тѣзи бѣхѫ сынове-тѣ му, началници на
11 отечествія. А отъ Усимѫ бѣше родилъ
12 Авитова, и Елфаала. А Елфаалови-тѣ сы-
нове бѣхѫ: Еверъ, и Мисаамъ, и Самеръ,
който съгради Оно, и Лодъ, и села-та му:
13 А Верія, и [в]Сема, тѣ бѣхѫ началници на
отечествія на живущы-тѣ въ Еалонъ: тѣ
14 испѫдихѫ Геѳскы-тѣ жители: И Ахіо,
15 Сасакъ, и Іеримоѳъ, И Зевадія, и Арадъ,
16 и Адеръ, И Михаилъ, и Іеспа, и Іоха, Ве-
17 ріеви сынове: И Зевадія, и Месулламъ,
18 и Езекій, и Хеверъ, И Есмерай, и Іезлія,
19 и Іовавъ, Елфаалови сынове: И Іакимъ
20 и Зехрій, и Завдій, И Елінай, и Силаѳай,
21 и Елиилъ, И Адаія, и Вераія, и Симраѳъ
22 сынове на Семея: И Іесфанъ, и Еверъ, и
23 Елиилъ, И Авдонъ, и Зехрій, и Ананъ,
24 И Ананія, и Еламъ, и Анаѳоѳія, (25) И Іе-
26 фадія, и Фануилъ, Сасакови сынове: И
27 Самсерай, и Сеарія, и Гоѳолія, И Іаресія,
28 и Илія, и Зехрій, Іероамови сынове: Тѣ
бѣхѫ началници на отечествія; началници
29 споредъ родове-тѣ имъ. Тѣ ся населихѫ
въ Іерусалимъ. А въ Гавaонъ ся насели
Гаваоновый отецъ, и [г]име-то на женѫ му
30 бѣ Мааха: А първородный му сынъ бѣ
Авдонъ, сетнѣ Суръ, и Кисъ, и Ваалъ, и
31 Надавъ, И Гедоръ, и Ахіо, и Захеръ,
32 И Макелоѳъ *който* роди Саммѫ. И тѣ ся
още населихѫ съ братія-та си въ Іеруса-
33 лимъ, срещѫ братія-та си. А [д]Ниръ роди
Киса, а Кисъ роди Саула, а Саулъ роди
Іонаѳана, и Мелхисуе, и Авинадава, и
34 [е]Есъ-ваала. А Іонаѳановъ сынъ бѣ §Ме-
ривъ-ваалъ: а Меривъ-ваалъ роди [ж]Ми-
35 хея. А сынове-тѣ на Михея бѣхѫ: Фи-
36 ѳонъ, и Мелехъ, и Ѳарея, и Ахазъ. А
Ахазъ роди [з]Іоадѫ: а Іоада роди Алемеѳа,
и Азмавеѳа, и Зимрія: а Зимрій роди Мо-
37 сѫ: А Моса роди Винеѭ: [и]сынъ неговъ
Рафа, сынъ неговъ Елеаса, сынъ неговъ
38 Асіилъ. А Асіилъ имаше шестина сынове,
на които имена-та сѫ тѣзи: Азрикамъ,
Вохеру, и Исмаилъ, и Сеарія, и Авдія,
и Ананъ: всичкы тѣзи бѣхѫ Асилови сы-
39 нове. А сынове-тѣ на Исека брата му
бѣхѫ: Уламъ първородный му, Іеусъ вто-
40 рый, и Елифалетъ третій. А Уламови-тѣ

[и] Іис. Нав. 16; 7 Наараѳъ.
[і] Іис. Нав. 17; 7.
[к] Іис. Нав. 17; 11.
[л] Быт. 46; 17. Числ. 26; 44.

[а] Быт. 46; 21. Числ. 26; 38. Гл. 7; 6.
* Быт. 46, 21 Аредъ.
† Числ. 26; 39 Суфамъ.
[б] Гл. 2; 52.
[в] Ст. 21.
[г] Гл. 9; 35.
[д] 1 Цар. 14; 51.
[е] 1 Цар. 14; 49.
§ 2 Цар. 4; 4. 9; 6 и 10 Мемфивосѳея.
[ж] 2 Цар. 9; 12.
[з] Гл. 9; 42.
[и] Гл. 9; 43.

сынове бѣхѫ мѫжіе силни съ крѣпость, които запънувахѫ лѫкъ, и имахѫ много сынове, и сынове на сынове, сто и петдесеть. Всичкы тѣзи бѣхѫ отъ Веніаминовы-тѣ сынове.

ГЛАВА 9.

1 Така [а]всичкый Израиль ся изброи по родословія: и ето писани сѫ въ книгѫ-тѫ на Израилевы-тѣ и Іудины-тѣ царіе. *И* плѣнени быхѫ у Вавилонъ поради беззаконія-та си.

2 И [б]първи-тѣ жители които бѣхѫ въ стяжанія-та имъ, въ градове-тѣ имъ, бѣхѫ Израиляни-тѣ, священници-тѣ, Левити-тѣ, и *[в]Неѳиними-тѣ. 3 И [г]въ Іерусалимъ ся населихѫ отъ Іудины-тѣ сынове, и отъ Веніаминовы-тѣ сынове, и отъ Ефремовы-тѣ и Манассіины-тѣ сынове. 4 Уѳай сынъ на Аміуда, сынъ-тъ на Амрія, който бѣ сынъ на Имрія, сына Ваніева, отъ сынове-тѣ на Фареса Іудинъ-тъ сынъ, 5 И отъ Шелаевцы-тѣ: Асаія първородный, и сынове-тѣ му. 6 И отъ сынове-тѣ на Заржь: Іеуилъ, и братія-та имъ, шестстотинъ и деветдесеть.

7 И отъ Веніаминовы-тѣ сынове: Саллу сынъ на Месуллама, сынъ-тъ на Одуія сына Асенуева, 8 И Іевнія сынъ на Іероама, и Ила сынъ на Озія, сына Михріева, и Месулламъ сынъ на Сефатіѭ, сынъ-тъ на Рагуила, сына Іевніева: 9 И братія-та имъ, споредъ родове-тѣ имъ деветстотинъ и петдесеть и шесть; всичкы тѣзи мѫжіе бѣхѫ началници на отечествія споредъ отеческы-тѣ имъ домове.

10 А [д]отъ священницы-тѣ: Іедаія, и Іоіаривъ, и Іахинъ, 11 И Азарія сынъ на Хелкіѭ, сынъ-тъ на Месуллама, който бѣ сынъ на Садока, сынъ-тъ на Мераіоѳа, сына Ахитовова, началникъ на домъ-тъ Божій: 12 И Адаія сынъ на Іероама, сынъ-тъ на Пасхора, сына Мелхіева, и Маасай сынъ на Адіила, сынъ-тъ на Іазирѫ който бѣ сынъ на Месуллама, сынъ-тъ на Месиллемиѳа, сына Еммирова: 13 И братія-та имъ началници на отеческы-тѣ имъ домове, тысяща и седмстотинъ и шестдесеть силни съ крѣпость, за дѣло-то на службѫ-тѫ въ домъ-тъ Божій.

14 И отъ Левиты-тѣ: Семаія сынъ на Ассува, сынъ-тъ на Азрикама, сына Асавіева, отъ сынове-тѣ на Мерарія: 15 И Ваквакаръ, Ересъ, и Галалъ, и Матѳанія сынъ на Михея, сынъ-тъ на Зехрія, сына Асафова: 16 И Авдія сынъ на Семаіѭ, сынъ-тъ на Галала, сына Іедуѳунова, и Варахія сынъ на Асѫ, сынъ-тъ на Елканѫ, който ся насели въ села-та на Нетофаѳцы-тѣ. 17 А вратари-тѣ бѣхѫ: Селлумъ, и Аккувъ, и Талмонъ, и Ахиманъ, и братія-та имъ: Селлумъ бѣше началникъ-тъ: 18 тѣ дори до нынѣ бѣхѫ, въ царскы-тѣ врата къмъ истокъ вратари, споредъ пълкове-тѣ на Левіины-тѣ сынове. 19 А Селлумъ сынъ-тъ на Коре, който бѣ сынъ на Авіасафа, сына Кореова, и братія-та му отъ домъ-тъ на отца му, Кореовци-тѣ бѣхѫ надъ работѫ-тѫ на службѫ-тѫ, стражи на врата-та на скиніѭ-тѫ: и отци-тѣ имъ, въ станъ-тъ Господень, бѣхѫ стражи на входъ-тъ. 20 И [е]началникъ надъ тѣхъ понапрѣдъ бѣше Финеесъ сынъ-тъ на Елеазара, съ когото бѣ Господь. 21 Захарія сынъ на Меселеміѭ бѣше вратарь на врата-та на скиніѭ-тѫ на събраніе-то. 22 Всичкы тѣзи, избранни-тѣ *за да сѫ* вратари на врата-та, бѣхѫ двѣстѣ и дванадесеть. Тѣ бѣхѫ изброени по родословія въ села-та си, които [ж]Давидъ и Самуилъ [з]гледачъ-тъ бѣхѫ поставили въ службѫ-тѫ имъ, 23 И тѣ и сынове-тѣ имъ имахѫ настоятелство-то на врата-та на домъ-тъ Господень, на домъ-тъ на скиніѭ-тѫ, за да вардятъ по редъ. 24 Къмъ четыри-тѣ вѣтрища бѣхѫ вратари-тѣ: къмъ истокъ, къмъ западъ, къмъ сѣверъ, и къмъ югъ. 25 А братія-та имъ, които бѣхѫ по села-та имъ, *трѣбваше* да дохождатъ [и]по седмь дни въ опрѣдѣлены-тѣ врѣмена съ тѣхъ. 26 Защото тѣзи Левити, четырма-та главни вратари, оставахѫ въ службѫ-тѫ *си*, и имахѫ настоятелство-то на обиталища-та и на съкровища-та на домъ-тъ Божій. 27 И нощувахѫ около домъ-тъ Божій, защото стража-та бѣ върхъ тѣхъ, и тѣ трѣбваше да го отварятъ всякѫ заранъ. 28 И *нѣкои* отъ тѣхъ бѣхѫ надъ служебны-тѣ съсѫды, защото по число гы вносѣхѫ, и по число гы износѣхѫ. 29 Отъ тѣхъ още бѣхѫ опрѣдѣлени надъ *другы-тѣ* съсѫды, и надъ всичкы-тѣ священны съсѫды и надъ чисто-то брашно, и вино-то, и елей-тъ, и ливанъ-тъ, и ароматы-тѣ. 30 А *нѣкои* отъ сынове-тѣ на священницы-тѣ правѣхѫ благовонно-то [і]миро. 31 А Маттаѳія, който бѣ отъ Левиты-тѣ, първородный на Селлума Кореецъ-тъ, имаше настоятелство-то [к]надъ пържены-тѣ въ сковрадѫ *жъртвы*. 32 И *другы* отъ братія-та имъ, отъ сынове-тѣ на Кааѳцы-тѣ, бѣхѫ [л]надъ хлѣбове-тѣ на прѣдложеніе-то за да гы приготвятъ всякѫ сѫбботѫ. 33 И *отъ* тѣхъ бѣхѫ [м]пѣвци-тѣ началници на отечествія-та на Левиты-тѣ, *които оставахѫ* въ обиталища-та свободни; защото ся упражнявахѫ въ *това* дѣло деня и нощя. 34 Тѣзи бѣхѫ началници на отечествія-та на Левиты-тѣ, началници споредъ родове-тѣ имъ: тѣ обитавахѫ въ Іерусалимъ.

а Ездр. 2; 59.
б Ездр. 2; 70. Неем. 7; 73.
* *Или* посвящени-тѣ.
в Іис. Нав. 9; 27. Ездр. 2; 43. 8; 20.
г Неем. 11; 1.
д Неем. 11; 10 и друг.
е Числ. 31; 6.
ж Гл. 26; 1, 2.
з 1 Цар. 9; 9.
и 4 Цар. 11; 5.
і Исх. 30; 23.
к Лев. 2; 5. 6; 21.
л Лев. 24; 8.
м Гл. 6; 31. 25; 1

35 А въ Гаваонѣ, ся насели Гаваоновъ-тъ отецъ Іеиль, и име-то на женѫ му бѣ 36 [н]Мааха. А пьрвородный му сынъ бѣ Авдонъ, послѣ Суръ, и Кисъ, и Ваалъ, и 37 Ниръ, и Надавъ, И Гедоръ, и Ахіо, и Захарія, и Макелоѳъ: А Макелоѳъ роди 38 Симеама. Още и тѣ ся населихѫ съ братія-та си въ Іерусалимъ, срещѫ братія-та 39 си. А [о]Ниръ роди Киса, а Кисъ роди Саула, а Саулъ роди Іонаѳана, и Мелхи- 40 суя и Авинадава, и Есваала. А сынъ-тъ на Іонаѳана бѣ Меривъ-ваалъ: а Меривъ- 41 ваалъ роди Михея. А сынове-тѣ на Михея бѣхѫ: Фиѳонъ, и Мелехъ, и Ѳарея, 42 И Ахазъ *който* роди Іарѫ: а Іара роди Алемеѳа, и Азмавеѳа, и Зимрія: а Зимрій 43 роди Мосѫ: А Моса роди Винеіѫ: а неговъ сынъ бѣ Рафаія, неговъ сынъ Елеа- 44 са, неговъ сынъ Асилъ. А Асилъ имаше шестина сынове, на които имена-та сѫ тѣзи: Азрикамъ, Вохеру, и Исмаилъ, и Сеарія, и Авдія, и Ананъ: тѣ бѣхѫ Асилови сынове.

ГЛАВА 10.

1 [а]А Филистимци-тѣ ратовахѫ противъ Израиля: и побѣгнѫхѫ Израилеви-тѣ мѫжіе отъ лице-то на Филистимцы-тѣ, и 2 паднѫхѫ ранени въ горѫ-тѫ Гелвуе. И въ гоненіе-то пристигнѫхѫ Филистимци-тѣ Саула, и сынове-тѣ му, и ударихѫ Филистимци-тѣ Іонаѳана, и Авинадава, и 3 Мелхисуя, Сауловы-тѣ сынове. И натегнуваше бой-тъ върхъ Саула, и получихѫ го стрѣлци-тѣ, и нарани ся отъ стрѣлцы- 4 тѣ. И рече Саулъ на орѫженосеца си: истьргни мечь-тъ си, та мя прободи съ него, за да не дойдѫтъ тѣзи необрѣзани и ся поругаіѫтъ съ мене. Но орѫженосецъ-тъ му не рачи; защото ся боеше много. За това зѣ Саулъ мечь-тъ, та пад- 5 нѫ върхъ него. И като видѣ орѫженосецъ-тъ му че умрѣ Саулъ, паднѫ и той 6 на мечь-тъ *си*, та умрѣ. Така умрѣ Саулъ, и трима-та му сынове: и всичкый 7 му домъ умрѣ заедно. И всичкы-тѣ Израилеви мѫжіе, които бѣхѫ въ долъ-тъ, като видѣхѫ че побѣгнѫхѫ, и че Саулъ и сынове-тѣ му умрѣхѫ, тогазь оставихѫ градове-тѣ си, та побѣгнѫхѫ: а Филистимци-тѣ дойдохѫ та ся населихѫ въ тѣхъ.

8 И на утрешній-тъ день, когато дойдохѫ Филистимци-тѣ за да съблѣкѫтъ убиты-тѣ, намѣрихѫ Саула и сынове-тѣ му пад- 9 нѫлы на горѫ-тѫ Гелвуе. И съблѣкохѫ го, и зѣхѫ главѫ-тѫ му, и орѫжія-та му, и распратихѫ наоколо во Филистимскѫ-тѫ земіѫ, за да раздадѫтъ извѣстіе 10 на идолы-тѣ си, и на людіе-тѣ. И [б]положихѫ орѫжія-та му въ домъ-тъ на богове-тѣ си: и въ Дагоновъ-тъ храмъ приковахѫ главѫ-тѫ му.

11 А когато чухѫ всичкы-тѣ *жители* на Іависъ-галаадъ всичко що направихѫ Фи- 12 листимци-тѣ на Саула, Подигнѫхѫ ся всичкы-тѣ силни мѫжіе, та дигнѫхѫ тѣло-то на Саула, и тѣла-та на сынове-тѣ му, и донесохѫ гы въ Іависъ, и погребохѫ кости-тѣ имъ подъ теревинѳъ-тъ въ 13 Іависъ, и постихѫ седмь дни. Така умрѣ Саулъ за беззаконіе-то си което стори Господу, [в]противъ слово-то Господне което не упази: а още защото бѣ потърсилъ 14 бѣсовопрошатель, [г]за да ся допыта, А Господа не попыта: за това го умьртви, и [д]върнѫ царство-то къмъ Давида Іессеевъ-тъ сынъ.

ГЛАВА 11.

1 Тогазь ся [а]събра всичкый Израиль при Давида въ Хевронъ, и рекохѫ: Ето, кость 2 твоя и плъть твоя смы. И понапрѣдъ още, когато Саулъ царуваше, ты бѣше който извождаше и въвождаше Израиля и на тебе рече Господь Богъ твой: Ты [б]ще упасешь людіе-тѣ ми Израиля, и ты ще бѫдешь вождь надъ людіе-тѣ ми Израиля. 3 И дойдохѫ всичкы-тѣ Израилеви старѣйшины при царя въ Хевронъ: и направи Давидъ уговоръ съ тѣхъ въ Хевронъ прѣдъ Господа: и [в]помазахѫ Давида за царь надъ Израиля, споредъ слово-то Господне [г]чрѣзъ Самуила.

4 И [д]отидохѫ Давидъ и всичкый Израиль въ Іерусалимъ, (който бѣ Іевусъ,) [е]дѣто бѣхѫ Іевусци-тѣ които живѣехѫ въ зе- 5 міѫ-тѫ. А жители-тѣ на Іевусъ рекохѫ Давиду: Нѣма да влѣзешь тукъ. Но Давидъ прѣзѣ твърдѣль-тъ Сіонъ: той е Да- 6 видовъ-тъ градъ. И рече Давидъ: Който пьрвый удари Іевусцы-тѣ, той ще бѫде началникъ и войвода. И пьрвый възлѣзе Іоавъ Саруинъ-тъ сынъ, и станѫ начал- 7 никъ. И насели ся Давидъ въ твърдѣль-тъ: за това ся нарече Давидовъ градъ. 8 И съгради градъ-тъ околовьрсть отъ Милло, и наоколо: и поднови Іоавъ остатъкъ- 9 тъ на градъ-тъ. И Давидъ напрѣдоваше, и увеличаваше ся: и Господь на силы-тѣ бѣ съ него.

10 А [ж]тѣзи бѣхѫ началници-тѣ на крѣпкы-тѣ които имаше Давидъ, които ся подвизахѫ съ него за царство-то му, съсъ всичкый-тъ Израиль, за да го направятъ царь, [з]споредъ слово-то Господне което

[н] Гл. 8; 39.
[о] Гл. 8; 33.

—

[а] 1 Цар. 31; 1, 2.
[б] 1 Цар. 31; 10.
[в] 1 Цар. 13; 13. 15; 23.
[г] 1 Цар. 28; 7.
[д] 1 Цар. 15; 28. 2 Цар. 3; 9, 10. 5; 3.

—

[а] 2 Цар. 5; 1.
[б] Псал. 78; 71.
[в] 2 Цар. 5; 3.
[г] 1 Цар. 16; 1, 12, 13.
[д] 2 Цар. 5; 6.
[е] Сѫд. 1; 21. 19; 10.
[ж] 2 Цар. 23; 8.
[з] 1 Цар. 16; 1, 12.

11 быде за Израиля. И това е число-то на крѣпкы-тѣ които имаше Давидъ: Іасовеамъ Ахмоновый сынъ, пьрвый чинона-чалникъ: той като ратуваше и махаше копіе-то си противъ триста, уби гы въ
12 единъ бой. И по него Елеазаръ Додовый сынъ, Ахохіецъ-тъ, който бѣ *единъ* отъ
13 трима-та крѣпкы. Той бѣ съ Давида въ *Фасдаммимъ, и Филистимци-тѣ ся събрахѫ тамъ за бой, дѣто имаше часть нивѫ пълна съ ечимыкъ: и людіе-тѣ побѣгнѫхѫ отъ лице-то на Филистимцы-тѣ.
14 А тѣ ся въсправихѫ въ срѣдъ нивѫ-тѫ, та ѭ освободихѫ, и поразихѫ Филистимцы-тѣ: и направи Господь голѣмо спасеніе.
15 [и]Слѣзохѫ още трима отъ тридесеть-тѣ началницы въ камыкъ-тъ при Давида, въ Одолламскѫ тѫ пещерѫ: а станъ-тъ на Филистимцы-тѣ бѣ расположенъ [і]въ Ра-
16 фаимскый-тъ долъ. И Давидъ бѣ тогазь въ твърдѣль-тъ: а стража-та на Фили-
17 стимцы-тѣ бѣ тогазь въ Виѳлеемъ. И пожела Давидъ *водѫ*, и рече: Кой бы ми далъ да піѭ водѫ отъ Виѳлеемскый-тъ
18 кладенецъ, който е при портѫ-тѫ? И трима-та процѣпихѫ станъ-тъ на Филистимцы-тѣ, та налѣхѫ водѫ отъ Виѳлеемскый-тъ кладенецъ, който е при портѫ-тѫ, и зѣхѫ та донесохѫ на Давида; но Давидъ не рачи да піе *отъ нея*, а направи
19 ѭ възліяніе Господу, И рече: Да ми не бѫде отъ Бога моего да сторѭ това! кръвь-тѫ ли на тѣзи мѫжіе да піѭ, които турихѫ животъ-тъ си въ опасность? защото съ опасность-тѫ на животъ-тъ си ѭ донесохѫ. За това не рачи да піе *отъ* неѭ. Това направихѫ трима-та крѣпкы.
20 И [к]Ависей Іоавовъ-тъ братъ бѣше пьрвый отъ трима-та: и той като махаше съ копіе-то си противъ триста, уби гы, и
21 придобы име между трима-та. [л]Отъ трима-та бѣ по славенъ надъ двама-та, и станѫ имъ началникъ; но не стигнѫ до трима-та *пьрвы-тѣ*.
22 Ванаія Іодаевъ-тъ сынъ, сынъ на силенъ мѫжъ отъ Кавсеилъ, който направи много храбрости, той [м]порази двама-та львовидны Моавскы мѫжіе: той още слѣзе, та порази львъ всрѣдъ ровъ-тъ въ
23 снѣженъ день. Той още порази мѫжа Египтянина, мѫжа съ голѣмъ растъ, петь лакти: и въ рѫкѫ-тѫ на Египтянина имаше копіе като кросно на ткачъ: и слѣзе при него съ тоягѫ, и като грабнѫ копіе-то отъ рѫкѫ-тѫ на Египтянина,
24 уби го съ исто-то му копіе. Това направи Ванаія Іодаевъ-тъ сынъ, и придобы име
25 между трима-та крѣпкы. Ето, той быде по славенъ отъ тридесеть-тѣ, но не стигнѫ до трима-та *пьрвы-тѣ*: и постави го Давидъ надъ таинницы-тѣ си.
26 А крѣпкы-тѣ на воинства-та бѣхѫ: [н]Асаилъ Іоавовъ-тъ братъ, Елхананъ,
27 сынъ-тъ на Додо отъ Виѳлеемъ, Саммоѳъ
28 Арорецъ-тъ, Хелисъ Фелонецъ-тъ, Ирасъ Еккисовъ-тъ сынъ Ѳекоецъ-тъ, Авіезеръ
29 Анаѳоѳецъ-тъ, Сиввехай Хусаѳецъ-тъ,
30 Илай Ахохіецъ-тъ, Маарай Нетофаѳецъ-тъ, Хеледъ сынъ-тъ на Ваанѫ Нетофаѳецъ-тъ,
31 Иттай сынъ-тъ на Ривая отъ Гаваѫ на Веніаминовы-тѣ сынове, Ванаія Пираѳо-
32 нецъ-тъ, Урай отъ долове-тѣ Гаасъ, Ави-
33 илъ Арваѳецъ-тъ, Азмавеѳъ Варумецъ-
34 тъ, Еліава Саалвонецъ-тъ, Сынове-тѣ на Асима Гизонецъ-тъ, Іонаѳанъ сынъ-тъ на
35 Сагія Арарецъ-тъ. Ахіамъ Сахаровъ-тъ сынъ Арарецъ-тъ, Елифалъ Уровъ-тъ
36 сынъ, Еферъ Мехираѳецъ-тъ, Ахія Фе-
37 лонецъ-тъ, Есро Кармилецъ-тъ, Наарай
38 Есвеовъ-тъ сынъ, Іоиль Наѳановъ-тъ братъ, Миваръ Агріевъ-тъ сынъ, Селекъ
39 Аммонецъ-тъ, Нахарай Вироѳецъ-тъ, орѫженосецъ-тъ на Іоава Саруинъ-тъ сынъ,
40 Ирасъ Іеѳерецъ-тъ, Гаривъ Іеѳерецъ-тъ,
41 Урія Хеттеянинъ-тъ, Завадъ Аалаевъ-тъ
42 сынъ, Адина сынъ-тъ на Сизѫ Рувимецъ-тъ, началникъ на Рувимцы-тѣ, иириде-
43 сеть съ него. Ананъ сынъ-тъ на Маахѫ,
44 и Іосафатъ Миѳнецъ-тъ, Озія Астероѳецъ-тъ, Сама, и Іеіилъ сынове-тѣ на Хоѳама
45 Аронрецъ-тъ, Іедіилъ сынъ-тъ на Симрія,
46 и Іоха братъ му Ѳисецъ-тъ, Еліилъ Маавецъ-тъ, и Іеривай, и Іосавія, Елнаамови-
47 тѣ сынове, и Іеѳема Моавянинъ-тъ, Еліилъ, и Овидъ, и Іасіилъ Месоваецъ-тъ.

ГЛАВА 12.

1 И [а]тѣзи сѫ които дойдохѫ при Давида [б]въ Сиклагъ, когато още бѣше затворенъ поради Саула Кисовъ-тъ сынъ, и тѣ бѣхѫ отъ крѣпкы-тѣ, които помагахѫ въ бой-
2 тъ, Орѫжени съ лѫкове, и употрѣбявахѫ [в]и деснѫ-тѫ и лѣвѫ-тѫ рѫкѫ за каменіе и стрѣлы съ лѫкъ-тъ, които бѣхѫ отъ братія-та Сауловы, отъ Веніамина:
3 Началникъ-тъ Ахіезеръ, послѣ Іоасъ, сынове на Саммѫ Гаваaѳецъ-тъ: и Іезіилъ и Фелетъ, Азмавеѳови сынове: и Вераха,
4 и Іиуй Анаѳоѳецъ-тъ, И Исмаія Гаваонецъ-тъ крѣпкъ между тридесеть-тѣ, и надъ тридесеть-тѣ: и Іеремія, и Іаазіилъ, и Іоананъ, и Іозавадъ Гедироѳецъ-тъ,
5 Елузай, и Іеримоѳъ, и Ваалія, и Семарія,
6 и Сафатія Аруфецъ-тъ, Елкана, и Іесія, и Азареилъ, и Іоезеръ, и Іасовеамъ, Ко-
7 реовци-тѣ, И Іоила, и Зевадія, Іероамовитѣ сынове отъ Гедоръ.
8 И отъ Гадцы-тѣ ся отдѣлихѫ *нѣкои та*

* 1 Цар. 17; 1 Ефесъ-даммимъ.
и 2 Цар. 23; 13.
і Гл. 14; 9.
к 2 Цар. 23; 18.
л 2 Цар. 23; 19.
м 2 Цар. 23; 20.
н 2 Цар. 23; 24 — 33 (дѣто нѣкои отъ имена та които слѣдуватъ ся пишатъ различно.)

а 1 Цар. 27; 2.
б 1 Цар. 27; 6.
в Сѫд. 20; 16.

дойдохѫ при Давида у твърдѣль-тъ въ пустынѭ-тѫ, силни съ крѣпость, мѫжіе за опълченіе на бой, щитоносци и копіеносци, и лица-та имъ лица львовы, а въ бързаніе-то, [г]като сърны-тѣ по горы-тѣ: 9 Езеръ първый, Авдія вторый, Еліавъ 10 третій, Мисмана четвъртый, Іеремія петый, 11 Аттай шестый, Еліилъ седмый, (12) 13 Іоананъ осмый, Елзавадъ деветый, 14 Іеремія десетый, Махванай единадесетый. Тѣзи бѣхѫ отъ Гадовы-тѣ сынове, началници на воинство-то, единъ по малъкъ върху сто, а по 15 голѣмъ върху тысящѫ. Тѣзи бѣхѫ които прѣминѫхѫ Іорданъ въ първый-тъ мѣсецъ, когато наводняваше [д]всичкы-тѣ си брѣгове: и распръснѫхѫ всичкы-тѣ *жители* на долъ-тъ къмъ истокъ и къмъ западъ.

16 Дойдохѫ още въ твърдѣль-тъ при Давида отъ Веніаминовы-тѣ и Іудины-тѣ 17 сынове. И Давидъ излѣзе да гы посрѣщне, и отговори и рече имъ: Ако идете при мене съ миръ за да ми помогнете, сърдце-то ми ще бѫде съединено съ васъ; но ако, за да мя прѣдадете на непріятели-тѣ ми, като нѣма неправда въ рѫцѣ-тѣ ми, Богъ на отцы-тѣ ни да види, и да обличи 18 *това.* И духъ облѣче [е]Амасая, главатарь-тъ на началницы-тѣ, *и рече:* Твои смы, Давиде, и съ тебе, Іессеевый сыне. Миръ, миръ тебѣ, миръ и на помощницы-тѣ ти! защото Богъ твой ти помага. Тогазь гы пріе Давидъ и постави гы началницы на пълкъ-тъ *си.*

19 И отъ Манассіѭ припаднѫхѫ при Давида, [ж]когато дойде съ Филистимцы-тѣ противъ Саула, за да ся біе, но не имъ помогнѫхѫ; защото войводы-тѣ на Филистимцы-тѣ ся съвѣтувахѫ и върнѫхѫ го, понеже думахѫ: [з]Ще припадне при Саула господаря си за *бѣдѫ на* главы-тѣ ни. 20 Като ся вращаше въ Сиклагъ, припаднѫхѫ при него отъ Манассіѭ: Адна, и Іозавадъ, и Іедіилъ, и Михаилъ, и Іозавадъ, и Еліу, и Силаѳай, началници на Манас-21 сіины-тѣ тысящы: И тѣ помогнѫхѫ Давиду [и]противъ разбойницы-тѣ; защото бѣхѫ всичкы-тѣ силни съ крѣпость, и 22 станѫхѫ началници на воинство-то. Защото тогазь, отъ день на день дохождахѫ при Давида за да му помогнѫтъ, додѣ *станѫ* станъ голѣмъ, като станъ Божій.

23 И тѣзи сѫ изброенія-та на началницы-тѣ орѫжены-тѣ за бой, [і]които дойдохѫ при Давида въ Хевронъ, [к]за да възвърнѫтъ нему царство-то Саулово, [л]споредъ 24 слово-то Господне. Іудини-тѣ сынове щитоносци и копіеносци, шесть тысящи и 25 осмстотинъ, орѫжени за бой. Отъ Симеоновы-тѣ сынове, силни съ крѣпость, за 26 бой, седмь тысящи и сто. Отъ Левіины-тѣ сынове, четыри тысящи и шестстотинъ. 27 И Іодай бѣше началникъ на Аароновцы-тѣ, и съ него бѣхѫ три тысящи и 28 седмстотинъ: И [м]Садокъ, младъ, силенъ съ крѣпость, и отъ домъ-тъ на отца му два-29 десеть и двама началници. И отъ Веніаминовы-тѣ сынове, Саулови-тѣ братія, три тысящи; защото до тогазь [н]по голѣмата имъ часть защищаваше Сауловъ-тъ 30 домъ. И отъ Ефремовы-тѣ сынове, двадесеть тысящи и осмстотинъ, силни съ крѣпость, именити мѫжіе на отеческый-тъ 31 имъ домъ. И отъ половинѫ-тѫ Манассіино племе, осмнадесеть тысящи; които ся нарекохѫ по име, за да дойдѫтъ да напра-32 вятъ Давида царь. И отъ Иссахаровы-тѣ сынове, [о]*мѫжіе* разумни въ знаніе-то на врѣмена-та, щото да познаватъ що трѣбуваше да прави Израиль: началници-тѣ имъ бѣхѫ двѣстѣ: и всичкы-тѣ имъ бра-33 тія подъ повелѣніе-то имъ. Отъ Завулона, колкото излѣзохѫ на брань, опълчаеми на бой съсъ всичкы-тѣ воинскы орѫжія, петдесеть тысящи, за опълченіе, не съ не-34 постоянно сърдце. И отъ Неѳѳалима, тысяща началници, и съ тѣхъ щитоносци и 35 копіеносци тридесеть и седмь тысящи. И отъ Дановцы-тѣ, *мѫжіе* опълчаеми на бой, двадесеть и осмь тысящи и шестсто-36 тинъ. И отъ Асира, колкото излѣзохѫ на брань, за опълченіе на бой, четыриде-37 сеть тысящи. И оттамъ Іорданъ, отъ Рувимовцы-тѣ, и отъ Гадовцы-тѣ, и отъ половинѫ-тѫ племе на Манассіѭ, съсъ всичкы-тѣ воинскы орѫжія за бой, сто и 38 двадесеть тысящи. Всичкы тѣзи ратници мѫжіе, нареждани въ опълченіе, дойдохѫ съ пълно сърдце въ Хевронъ, за да направятъ Давида царь надъ всичкый Израиль: и всичкый още остатъкъ отъ Израиля бѣхѫ едно сърдце, за да направятъ 39 Давида царь. И тамъ бѣхѫ съ Давида три дни, и ядѣхѫ и піяхѫ; защото братія-40 та имъ бѣхѫ приготвили за тѣхъ. А още които бѣхѫ близу при тѣхъ, дори до Иссахара, и Завулона, и Неѳѳалима, донесохѫ *имъ* хранѫ съ ослы, и съ камилы, и съ мъскы, и съ волове, хранѫ брашно, низаницы смоквы, и сухо гроздіе, и вино, и елей, и говеда, и овцы изобилно; защото бѣше веселіе въ Израиль.

ГЛАВА 13.

1 И съвѣтова ся Давидъ съ тысященачалницы-тѣ и стоначалницы-тѣ, съсъ всичкы-2 тѣ началницы. И рече Давидъ на всичкото Израилево събраніе: Ако ви е угодно, и е отъ Господа Бога нашего, да проводимъ всякѫдѣ на братія-та си, [а]останѫ-

[г] 2 Цар. 2; 18.
[д] Іис. Нав. 3; 15.
[е] 2 Цар. 17; 25.
[ж] 1 Цар. 29; 2.
[з] 1 Цар. 29; 4.
[и] 1 Цар. 30; 1, 9, 10.
[і] 2 Цар. 2; 3, 4. 5; 1. Гл. 11; 1.
[к] Гл. 10; 14.
[л] 1 Цар. 16; 1, 3.
[м] 2 Цар. 8; 17.
[н] 2 Цар. 2; 8, 9.
[о] Есѳ. 1; 13.

—

[а] 1 Цар. 31; 1. Иса. 37; 4.

лы-тѣ по всичкѫ-тѫ Израилевѫ земѭ, и съ тѣхъ на священницы-тѣ и на Левиты-тѣ въ градове-тѣ имъ и околности-тѣ, за да ся съберѫтъ при насъ: 3 И да донесемъ при насъ ковчегъ-тъ на Бога нашего; [б]защото го не потърсихмы въ дни-тѣ на Саула. 4 И всичко-то събраніе рекохѫ да направятъ така; защото това нѣщо бѣше угодно прѣдъ очи-тѣ на всичкы-тѣ людіе.

5 Тогазъ [в]Давидъ събра всичкый Израиль, отъ Египетскый [г]Сихоръ дори до входъ-тъ Емаѳъ за да донесѫтъ ковчегъ-тъ Божій отъ [д]Киріаѳіаримъ. 6 И възлѣзе Давидъ, и всичкый Израиль [е]во Ваалѫ, въ Іудинъ Киріаѳіаримъ за да дигне отъ тамъ ковчегъ-тъ на оногозь комуто името ся нарича, Господь Богъ [ж]който сѣди *на* херувимы-тѣ. 7 И турихѫ ковчегъ-тъ Божій [з]на новѫ колесницѫ [и]отъ Авинадавовъ-тъ домъ: и Озѫ и Ахіо возѣхѫ колесницѫ-тѫ. 8 А [і]Давидъ и всичкый Израиль играяхѫ прѣдъ Бога, съсъ всичкѫ силѫ, и съ пѣсни, и съ китары, и съ псалтири, и съ тѫпаны, и съ кимвалы, и съ трѫбы. 9 И като стигнѫхѫ до гумно-то на *Хидона, Оза прострѣ ръкѫ-тѫ си, за да придържи ковчегъ-тъ; защото воловe-тѣ *го* потресохѫ. 10 И распали ся гнѣвъ-тъ Господень противъ Озѫ, и порази го, [к]защото прострѣ рѫкѫ-тѫ си върхъ ковчегъ-тъ: и [л]умрѣ тамъ прѣдъ Бога. 11 И оскърби ся Давидъ, че Господь направи пораженіе на Озѫ: и нарече това мѣсто †Фарезъ-оза дори до тойзи день. 12 И уплаши ся Давидъ отъ Бога онзи день, и говорѣше: Какъ ще донесѫ при себе си ковчегъ-тъ Божій? 13 И не прѣмѣсти Давидъ ковчегъ-тъ къмъ себе си въ Давидовъ-тъ градъ, но го вѫрнѫ въ домъ-тъ на Овидъ-едома Геѳецъ-тъ. 14 И [м]стоя ковчегъ-тъ Божій три мѣсецы съ доморodіето на Овидъ-едома въ домъ-тъ му. И благослови Господь [н]домъ-тъ на Овидъ-едома, и всичко каквото имаше.

ГЛАВА 14.

1 И [а]Хирамъ Тирскый-тъ царь проводи посланницы Давиду, и кедровы дърва, и зидари, и дърводѣлцы, за да му съградятъ домъ. 2 И позна Давидъ че Господь го постави царь надъ Израиля; защото царство-то му ся възвыси на высоко, поради людіе-тѣ му Израиля.

3 И зѣ Давидъ още жены въ Іерусалимъ: 4 и роди Давидъ още сынове и дъщери. И [б]тѣзи сѫ имена-та на чада-та му, които му ся родихѫ въ Іерусалимъ: Саммуа, и Совавъ, Наѳанъ, и Соломонъ, 5 И Іеваръ, и Елисуа, и Елфалетъ, 6 И Ногахъ, и Нефегъ, и Іафія, 7 И Елисама, и *Вееліада, и Елифалетъ.

8 А като чухѫ Филистимци-тѣ че [в]Давидъ ся помаза за царь надъ всичкый Израиль, възлѣзохѫ всичкы-тѣ Филистимци да търсятъ Давида. И Давидъ като чу излѣзе противъ тѣхъ. 9 И дойдохѫ Филистимци-тѣ та ся разлѣхѫ [г]въ долъ-тъ Рафаимъ. 10 И попыта Давидъ Бога и рече: Да възлѣзѫ ли противъ Филистимцы-тѣ? и ще гы прѣдадешь ли въ рѫкѫ-тѫ ми? И Господь му отговори: Възлѣзь; защото ще гы прѣдамъ въ рѫкѫ-тѫ ти. 11 И възлѣзохѫ на Ваалъ-ферасимъ; и тамъ гы порази Давидъ. Тогазъ рече Давидъ: Богъ ся устреми върхъ непріятели-тѣ ми чрѣзъ рѫкѫ-тѫ ми, както ся устремяватъ воды-тѣ; заради това ся нарече име-то на онова мѣсто †Ваалъ-ферасимъ. 12 И тамъ оставихѫ богове-тѣ *си*, а Давидъ заповѣда, та *гы* изгорихѫ съ огнь. 13 А [д]Филистимци-тѣ пакъ ся разлѣхѫ въ долъ-тъ; 14 Заради това пакъ попыта Давидъ Бога: и Богъ му рече: Не възлизай подирь тѣхъ; *но* заобиколи гы, [е]та нападни върхъ тѣхъ отъ срещѫ черницы-тѣ. 15 И когато чуешь шумъ като отъ прѣхожданіе по върхове-тѣ на черницы-тѣ, тогазъ ще излѣзешь въ бой-тъ; защото Богъ ще излѣзе прѣдъ тебе, за да поразишь Филистимскый-тъ станъ. 16 И направи Давидъ както му заповѣда Богъ: и поразихѫ Филистимскый-тъ станъ [ж]отъ Гаваонъ до Гезеръ. 17 И [з]име-то на Давида излѣзе по всичкы-тѣ мѣста: и Господь [и]нанесе страхъ-тъ му върхъ всичкы-тѣ народы.

ГЛАВА 15.

1 И направи си *Давидъ* домове въ Давидовъ-тъ градъ, и приготви мѣсто за ковчегъ-тъ Божій, и [а]постави шатъръ за него. 2 Тогазъ рече Давидъ: [б]Не трѣбува да дигнѫтъ ковчегъ-тъ Божій другы освѣнь Левиты-тѣ; защото тѣхъ избра Господь за да дигатъ ковчегъ-тъ Божій, и да му слугуватъ за всегда.

3 И [в]събра Давидъ всичкый-тъ Израиль въ Іерусалимъ, за да възведѫтъ ковчегъ-тъ Господень на мѣсто-то му, което приготви за него. 4 И събра Давидъ Аароновы-тѣ сынове, и Левиты-тѣ: 5 Отъ Кааѳовы-тѣ

[б] 1 Цар. 7; 1, 2.
[в] 1 Цар. 7; 5. 2 Цар. 6; 1.
[г] Іис. Нав. 13; 3.
[д] 1 Цар. 6; 21. 7; 1.
[е] Іис. Нав. 15; 9, 60.
[ж] 1 Цар. 4; 4. 2 Цар. 6; 2.
[з] Виж. Числ. 4; 15. Гл. 15; 2, 13.
[и] 1 Цар. 7; 1.
[і] 2 Цар. 6; 5.
* 2 Цар. 6; 6 Нахонъ.
[к] Числ. 4; 15. Гл. 15; 13, 15.
[л] Лев. 10; 2.
† Пораженіе на Озѫ.
[м] 2 Цар. 6; 11.
[н] Виж. Быт. 30; 27. Гл. 26; 5.

[а] 2 Цар. 5; 11 и друг.
[б] Гл. 3; 5.
* 2 Цар. 5; 16 Еліада.
[в] 2 Цар. 5; 17.
[г] Гл. 11; 15.
† Мѣсто на устремленія.
[д] 2 Цар. 5; 22.
[е] 2 Цар. 5; 23.
[ж] 2 Цар. 5; 25.
[з] Іис. Нав. 6; 27. 2 Лѣт. 26; 8.
[и] Втор. 2; 25. 11; 25.

[а] Гл. 16; 1.
[б] Числ. 4; 2, 15. Втор. 10; 8. 31; 9.
[в] 3 Цар. 8; 1. Гл. 13; 5.

сынове: Уріила началникъ-тъ, и братія-та
6 му, сто и двадесеть: Отъ Мераріевы-тѣ
сынове: Асаіѫ началникъ-тъ, и братія-та
7 му, двѣстѣ и двадесеть: Отъ Гирсоновы-
тѣ сынове: Іоиля началникъ-тъ, и братія-
8 та му, сто и тридесеть: Отъ [г] Елисафано-
вы-тѣ сынове: Семаіѫ началникъ-тъ, и
9 братія-та му, двѣстѣ: Отъ [д] Хевроновы-тѣ
сынове: Еліила началникъ-тъ, и братія-та
10 му, осмдесеть: Отъ Озіиловы-тѣ сынове:
Амминадава началникъ-тъ, и братія-та му,
сто и дванадесеть.
11 И повыка Давидъ Садока и Авіаѳара,
священницы-тѣ, и Левиты-тѣ: Уріила,
Асаіѫ, и Іоиля, Семаіѫ, и Еліила, и Ам-
12 минадава, Та имъ рече: Вы сте началници
на отечествія-та на Левиты-тѣ; освятѣте
ся вы и братія-та ви, и възведѣте ков-
чегъ-тъ на Господа Бога Израилева дѣто
13 сьмь приготвилъ за него. Защото, [е] поне-
же вы испьрво не присѫтствувахте, [ж] Го-
сподь Богъ нашъ направи пораженіе връзъ
насъ, защото не го търсихмы споредъ как-
то е заповѣдано.
14 И священници-тѣ и Левити-тѣ ся освя-
тихѫ, за да възведѫтъ ковчегъ-тъ на Го-
15 спода Бога Израилева. И дигнѫхѫ Левии-
ни-тѣ сынове ковчегъ-тъ Божій на рамена,
съ пѫржины-тѣ отгорѣ си, [з] както запо-
вѣда Моисей споредъ слово-то Господне.
16 И рече Давидъ на Левитскы-тѣ начал-
ницы да поставятъ братія-та си пѣвцы-
тѣ съ музикалны орѫдія, псалтири и ки-
тары и кимвалы, за да свирятъ възвы-
17 шающе гласъ съ веселіе. И поставихѫ
Левити-тѣ [и] Емана Іоилевъ-тъ сынъ: а
отъ братія-та му, [і] Асафа Варахіинъ-тъ
сынъ: а отъ Мераріевы-тѣ сынове братія-
18 та имъ: [к] Еѳана Кисіевъ-тъ сынъ: И съ
тѣхъ отъ вторый-тъ чинъ братія-та имъ:
Захаріѭ, Вена, и Іаазіила, и Семирамоѳа,
и Іехіила, и Уннія, Еліава, и Ванаіѭ, и
Маасіѭ, и Маттаѳіѭ, и Елифалея, и Ми-
кнеіѭ, и Овидъ-едома, и Іеіила вратари-
19 тѣ. Така пѣвци-тѣ, Еманъ, Асафъ и
Еѳанъ, *ся опрѣдѣлихѫ* за да дрънкатъ съ
20 мѣдны кимвалы: А Захарія, и Азіилъ и
Семирамоѳъ, и Іехіилъ, и Унній, и Елі-
авъ, и Маасія, и Ванаія, съ псалтири
21 [л] надъ Аламоѳъ: А Маттаѳія, и Елифалей,
и Микнеія, и Овидъ-едомъ, и Іеіилъ, и
Азазія, съ китары надъ Семиниѳъ, за да
управятъ гласъ-тъ.
22 А Хананія бѣ първопѣвецъ на Левиты-
тѣ, който първенствуваше въ пѣснопѣя-
23 ніе-то, понеже бѣ искусенъ. А Варахія
и Елкана бѣхѫ вратари на ковчегъ-тъ.
24 А Севанія, и Іосафатъ, и Наѳанаилъ, и
Амасай, и Захарія, и Ванаія, и Еліезеръ,
священници-тѣ, [м] трѫбѣхѫ съ трѫбы-тѣ
прѣдъ ковчегъ-тъ Божій: а Овидъ-едомъ
и Іехія бѣхѫ вратари на ковчегъ-тъ.
25 И [н] отидохѫ Давидъ, и Израилеви-тѣ
старѣйшины и тысященачалници-тѣ да
дигнѫтъ ковчегъ-тъ на завѣтъ-тъ Госпо-
день отъ домъ-тъ Овидъ-едомовъ съ ве-
26 селіе. И когато Богъ укрѣпяваше Левиты-тѣ
които носѣхѫ ковчегъ-тъ на за-
вѣтъ-тъ Господень, пожертвовахѫ седмь
27 юнца, и седмь овна. И Давидъ бѣ облѣ-
ченъ съ одеждѫ отъ виссонъ, и всичкы-
тѣ Левити които носѣхѫ ковчегъ-тъ, и
пѣвци-тѣ, и Хананія, пѣсноначалникъ на
пѣвцы-тѣ: и носѣше Давидъ ефодъ ле-
28 ненъ. [о] Така всичкый Израиль възводѣше
ковчегъ-тъ на завѣтъ-тъ Господень съ
въсклицаніе, и съ гласъ отъ рогъ, и съ
трѫбы, и съ кимвалы, свиряще съ псал-
29 тири, и съ китары. И [п] ковчегъ-тъ на за-
вѣтъ-тъ Господень като влазѣше въ Да-
видовъ-тъ градъ, Михала Саулова-та дъ-
щеря, ся наведе прѣзъ прозорецъ-тъ, и,
като видѣ царь Давида че ликуваше и
играеше, унищожи го въ сьрдце-то си.

ГЛАВА 16.

1 И [а] донесохѫ ковчегъ-тъ Божій, та го
положихѫ въ срѣдъ скиніѭ-тѫ, коіѭто
постави за него Давидъ: и принесохѫ
всесъжженія и примирителны приноше-
2 нія прѣдъ Бога. И като свърши Давидъ
да приноси всесъжженія-та и примири-
телны-тѣ приношенія, благослови людіе-
3 тѣ въ име-то Господне. И раздаде на вся-
кой человѣкъ отъ Израиля отъ мѫжъ до
женѫ, на всякого по единъ хлѣбъ, и по
еднѫ мьрвкѫ месо, и по едно млинче.
4 И опрѣдѣли отъ Левиты-тѣ да служатъ
прѣдъ ковчегъ-тъ Господень, [б] да помену-
ватъ и да благодарятъ, и да хвалятъ Го-
5 спода Бога Израилева. Асафъ бѣ пър-
вый-тъ, и вторый нему Захарія, *послѣ*
Іеіилъ, и Семирамоѳъ, и Іехіилъ, и Мат-
таѳія, и Еліавъ, и Ванаія, и Овидъ-едомъ,
и Іеилъ, свирѣхѫ съ псалтири и китары,
6 а Асафъ съ кимвалы: А Ванаія и Іаа-
зіилъ священници-тѣ, съ трѫбы всякога
прѣдъ ковчегъ-тъ на завѣтъ-тъ Божій.
7 Тогазъ [в] първо прѣзъ онзи день прѣдаде
Давидъ въ рѫкѫ-тѫ на Асафа и на бра-
тія-та му *тойзи псаломъ*, за да славосло-
вятъ Господа.

8 [г] Славословѣте Господа: призывайте име-
то му.
Възвѣщавайте въ народы-тѣ дѣла-та му.
9 Пѣйте му: пѣснопѣйте му:
Говорѣте за всичкы-тѣ му чудеса.

[г] Исх. 6; 22.
[д] Исх. 6; 18.
[е] 2 Цар. 6; 3. Гл. 13; 7.
[ж] Гл. 13; 10, 11.
[з] Исх. 25; 14. Числ. 4; 15. 7; 9.
[и] Гл. 6; 33.
[і] Гл. 6; 39.
[к] Гл. 6; 44.
[л] Псал. 46; надписъ-тъ.
[м] Числ. 10; 8. Псал. 81; 3.
[н] 2 Цар. 6; 12, 13 и дрг. 3 Цар. 8; 1.
[о] Гл. 13; 8.
[п] 2 Цар. 6; 16.

[а] 2 Цар. 6; 17—19.
[б] Псал. 38 и 70; надписи-тѣ.
[в] Виж. 2 Цар. 23; 1.
[г] Псал. 105; 1—15.

10 Хвалѣте ся въ свято-то негово име:
Да ся весели сърдце-то на онѣзи които търсятъ Господа.
11 Търсѣте Господа и неговѫ-тѫ силѫ:
Търсѣте лице-то му винѫгы.
12 Поменувайте чудеса-та му, които е направилъ,
Знаменія-та му, и сѫдбы-тѣ на уста-та му,
13 Вы сѣме на неговъ-тъ рабъ Израиля,
Сынове Іаковови, избранни негови.
14 Той е Господь Богъ нашъ:
Сѫдбы-тѣ му сѫ въ всичкѫ-тѫ земіѭ.
15 Помнѣте всякога завѣтъ-тъ му,
Слово-то което заповѣда на тысящы родове:
16 [д]Което завѣща Аврааму,
И клѣтвѫ-тѫ му къмъ Исаака:
17 И утвьрди го Іакову за законъ,
Израилю *за* вѣченъ завѣтъ,
18 И рече: Тебѣ ще дамъ Ханаанскѫ-тѫ земіѭ,
Дѣлъ на наслѣдіе-то ви,
19 Като бѣхте малцина на число,
[е]Малцина и пришелци въ неіѭ.
20 И прѣхождахѫ отъ народъ въ народъ,
И отъ царство въ другы людіе.
21 Не остави никого да гы озлоби:
[ж]И заради тѣхъ царіе обличи,
22 *И казуваше:* [з]Да не докачите помазанны-тѣ ми,
И да не сторите зло на пророцы-тѣ ми.
23 [и]Пѣйте Господу всичка земя:
Благовѣствувайте изъ день въ день спасеніе-то му.
24 Възвѣстѣте между язычницы-тѣ славѫ-тѫ му,
Въ всичкы-тѣ народы чудеса-та му.
25 Защото е великъ Господь, и много достохваленъ,
И страшенъ е надъ всичкы-тѣ богове.
26 Защото [і]всичкы-тѣ богове на язычницы-тѣ сѫ суетни,
А Господь направи небеса-та.
27 Слава и великолѣпіе е прѣдъ него;
Сила и радость на мѣсто-то му.
28 Принесѣте Господу, вы отечествія на народы-тѣ,
Принесѣте Господу славѫ и силѫ.
29 Принесѣте Господу славѫ-тѫ на име-то му;
Донесете приношенія, и влѣзте прѣдъ него;
Поклонѣте ся Господу съ великолѣпіе свято.
30 Бойте ся отъ лице-то му, всичка земя:
Вселенная наистинѫ ще е утвьрдена, нѣма да ся поклати.
31 Да ся веселятъ небеса-та, и да ся радува земя-та;
И да говорятъ между язычницы-тѣ: Господь царува.
32 Да шуми море-то, и испълненіе-то му;
Нека ся радуватъ полета-та, и всичко що е въ тѣхъ.
33 Тогазь ще ся радуватъ дьрвія-та на дѫбравѫ-тѫ,
Прѣдъ лице-то на Господа; защото иде да сѫди земіѭ-тѫ.
34 [к]Славословѣте Господа, защото е благъ,
Защото милость-та му е въ вѣкъ.
35 [л]И речѣте: Спаси ны, Боже на спасеніе-то ни,
И събери ны, и избави ны отъ язычницы-тѣ,
За да славословимъ свято-то твое име,
И да ся хвалимъ съ твоіѭ-тѫ хвалѫ.
36 [м]Благословенъ Господь Богъ Израилевъ,
Отъ вѣка и до вѣка.
И [н]всичкы-тѣ людіе рекохѫ, Аминь, и похвалихѫ Господа.

37 Тогазь остави тамъ прѣдъ ковчегъ-тъ на завѣтъ-тъ Господень Асафа и братія-та му, за да служатъ прѣдъ ковчегъ-тъ всякога, споредъ както трѣбаше за всякой день; 38 И Овидъ-едома и братія-та му, шестдесеть и осмь, а Овидъ-едома сынъ-тъ 39 на Іедуѳуна, и Осѫ, за вратари: А Садока священникъ-тъ, и братія-та му священницы-тѣ, [о]прѣдъ скиніѭ-тѫ Господніѭ [п]на высоко-то мѣсто което бѣ въ Гаваонъ, 40 За да приносятъ всесъжженіе Господу на олтарь-тъ на всесъжженія-та всякога [р]зарань и вечерь, и *да правятъ* споредъ всичко що бѣ писано въ законъ-тъ Го- 41 сподень, когото заповѣда на Израиля: И съ тѣхъ Емана и Іедуѳуна, и прочіи-тѣ избранны, които ся опрѣдѣлихѫ по име, да славословятъ Господа, [с]защото негова- 42 та милость е въ вѣкъ: И съ тѣхъ, *съ* Емана и Іедуѳуна, трѫбы и кимвалы, за онѣзи които трѣбуваше да издаватъ гласъ, и орѫдія за Божіи-тѣ пѣсни. А синове- 43 тѣ Іедуѳунови бѣхѫ вратари. И [т]отидохѫ си всичкы-тѣ людіе, всякой въ домъ-тъ си: и върнѫ ся Давидъ за да благослови домъ-тъ си.

ГЛАВА 17.

1 А като [а]сѣднѫ Давидъ въ домъ-тъ си, рече Давидъ на Наѳана пророкъ-тъ: Ето, азъ живѣіѭ въ кедровъ домъ, а ковчегъ-тъ на завѣтъ-тъ Господень подъ опо- 2 ны. И рече Наѳанъ Давиду: Направи всичко що е въ сърдце-то ти; защото Богъ 3 е съ тебе. И прѣзъ онѫзи нощь быде слово Господне къмъ Наѳана, и рече: 4 Иди та кажи на Давида рабъ-тъ ми: Така говори Господь: Ты нѣма да ми съгра- 5 дишь домъ-тъ за да обитавамъ; Защото не обитахъ въ домъ, отъ който день въз-

[д] Быт. 17; 2. 26; 3. 28; 13. 35; 11.
[е] Быт. 34; 30.
[ж] Быт. 12; 17. 20; 3. Исх. 7; 15—18.
[з] Псал. 105; 15.
[и] Псал. 96; 1 и дрг.
[і] Лев. 19; 4.
[к] Псал. 106; 1. 107; 1. 118; 1. 136; 1.
[л] Псал. 106; 47, 48.
[м] 3 Цар. 8; 15.
[н] Втор. 27; 15.
[о] Гл. 21; 29. 2 Лѣт. 1; 3.
[п] 3 Цар. 3; 4.
[р] Исх. 29; 38. Числ. 28; 3.
[с] Ст. 34. 2 Лѣт. 5; 13. 7; 3. Ездр. 3; 11. Іер. 33; 11.
[т] 2 Цар. 6; 19, 20.

[а] 2 Цар. 7; 1 и дрг.

ведохъ Израиля *отъ Египетъ*, дори до тойзи день, но бѣхъ изъ шатъръ въ шатъръ и изъ скиніѭ *въ скиніѭ*. 6 На всякѫдѣ дѣто ходѣхъ съсъ всичкый Израиль, говорихъ ли нѣкога нѣкому отъ Израилевы-тѣ сѫдіи, на които заповѣдахъ да пасѫтъ людіе-тѣ ми, да кажѫ: Защо не ми съградихте кедровъ домъ? 7 Сега прочее така ще речешь на рабъ-тъ ми Давида: Така говори Господь Саваоѳъ: Азъ тя зѣхъ отъ оградѫ-тѫ, отъ подирь стадо-то, за да си вождь надъ людіе-тѣ ми Израиля: 8 И съ тебе бѣхъ всякѫдѣ дѣто си ходилъ, и истрѣбихъ всичкы-тѣ ти врагове отъ прѣдъ тебе, и направихъ ти име, споредъ име-то на голѣмы-тѣ които сѫ по земѭ-тѫ. 9 И ще опрѣдѣлѭ мѣсто за людіе-тѣ си Израиля, и ще гы насадѭ, та ще обитаватъ на свое особно мѣсто, и нѣма да ся прѣносятъ вече: и синове-тѣ на неправдѫ-тѫ нѣма да гы озлобяватъ вече, както понапрѣдъ, 10 И както отъ дни-тѣ въ които поставихъ сѫдіи върху людіе-тѣ си Израиля. И ще смирѭ всичкы-тѣ ти врагове. Извѣстявамъ ти още, 11 че Господь ще съгради за тебе домъ. И като ся испълнятъ дни-тѣ ти, за да отидешь съ отцы-тѣ си, ще възставѭ по тебе сѣме-то ти, което ще бѫде отъ синове-тѣ ти, и ще утвърдѭ царство-то му. 12 Той ще ми съгради домъ, и ще утвърдѭ 13 прѣстолъ-тъ му въ вѣкъ. [б]Азъ ще му бѫдѫ отецъ, и той ще ми бѫде синъ: и нѣма да отнемѫ милость-тѫ си отъ него, както ѭ отнѣхъ отъ оногозъ който бѣ 14 прѣди тебе: Но [в]ще го поставѭ въ домъ-тъ си и въ царство-то си до вѣка: и прѣстолъ-тъ му ще бѫде утвърденъ въ вѣкъ.

15 Споредъ всичкы тѣзи думы, и по всичко това видѣніе, така говори Наѳанъ Давиду.

16 [г]Тогазь влѣзе царь Давидъ, та сѣднѫ прѣдъ Господа, и рече: Кой сьмь азъ, Господи Боже, и кой е домъ-тъ ми, та 17 си мя довелъ ты до това? Но и това быде малко прѣдъ очи-тѣ ти, Боже: и говорилъ си заради домъ-тъ на рабъ-тъ си за дългѫ бѫдѫщность, и призрѣлъ си на мене както на человѣка отъ высокъ степень, Господи Боже. 18 Що може *да рече* вече Давидъ на тебе, за честь-тѫ къмъ рабъ-тъ ти? защото ты познавашь рабъ-19 тъ си. Господи, заради рабъ-тъ си, и споредъ сърдце-то си, направилъ си всичко това величіе, за да направишь извѣстни 20 всичкы *тѣзи* величія. Господи, нѣма подобенъ тебѣ, нито има Богъ освѣнъ тебе, споредъ всичко що смы чули съ уши-тѣ 21 си. И кой е другъ народъ на земѭ-тѫ както твои-тѣ людіе Израиль, когото Богъ искупи за свои людіе, за да си направишь име величественно и ужасно, като испѫди ты язычницы-тѣ отъ лице-то на людіе-тѣ си, които си избавилъ отъ 22 Египетъ? Защото людіе-тѣ си Израиля направилъ си людіе свои въ вѣкъ: и ты, 23 Господи имъ станѫ Богъ. И сега, Господи, слово-то което си говорилъ за рабъ-тъ си, и за домъ-тъ му, нека ся утвърди въ вѣкъ, и направи както си говорилъ: 24 И да ся утвърди, и да ся възвеличи име-то ти до вѣка, *щото* да говорятъ: Господь на силы-тѣ, Богъ Израилевъ, е Богъ на Израиля: и домъ-тъ на Давида рабъ-тъ ти 25 *да е* утвърденъ прѣдъ тебе. Защото ты, Боже мой, ты откры на рабъ-тъ си че ще му съградишь домъ: за това рабъ-тъ ти намѣри *сърдце-то си готово* да ся по-26 моли прѣдъ тебе. И сега, Господи, ты си Богъ, и обѣщалъ си тѣзи благости на 27 рабъ-тъ си. Сега прочее, благоволи да благословишь домъ-тъ на рабъ-тъ си, за да е прѣдъ тебе въ вѣкъ; защото ты, Господи, ты си благословилъ, и *ще бѫде* благословенъ въ вѣкъ.

ГЛАВА 18.

1 А слѣдъ това [а]удари Давидъ Филистимцы-тѣ и побѣди гы, и зѣ Геѳъ и села-та му отъ рѫкѫ-тѫ на Филистимцы-тѣ.

2 И порази Моавцы-тѣ, и станѫхѫ Моавци-тѣ раби подданни Давиду.

3 Порази още Давидъ Ададезера Совскый-тъ царь, въ Емаѳъ, когато отхождаше да постави власть-тѫ си надъ рѣ-4 кѫ-тѫ Евфратъ. И зѣ Давидъ отъ него тысящѫ колесницы, и [б]седмь тысящы конницы, и двадесеть тысящы пѣшцы: и прѣсѣче Давидъ жилы-тѣ на всичкы-тѣ *коніе на* колесницы-тѣ, и упази отъ тѣхъ сто коніе.

5 И когато дойдохѫ Дамаскови-тѣ Сиріани да помогнѫтъ на Ададезера Совскый-тъ царь, Давидъ погуби отъ Сиріаны-тѣ двадесеть и двѣ тысящы мѫжіе. 6 И тури Давидъ *стражы* въ Дамасковѫ-тѫ Сиріѭ; и Сиріани-тѣ станѫхѫ раби подданни Давиду. И упазваше Господь 7 Давида, всякѫдѣ дѣто отхождаше. И зѣ Давидъ златны-тѣ щитове които бѣхѫ върху рабы-тѣ на Ададезера, та гы доне-8 се въ Іерусалимъ. И, отъ Тиваѳъ, и отъ Хунъ, градове на Ададезера, зѣ Давидъ мѣдь твърдѣ много, отъ коѭто [в]Соломонъ направи мѣдно-то море, и стълпове-9 тѣ и мѣдны-тѣ сѫсѫды. А като чу Ѳой Емаѳскый царь че порази Давидъ всичкѫ-тѫ силѫ на Ададезера Совскый-тъ царь, 10 Проводи Адорама сына си при царь Давида, да го поздрави, и да го благослови, че ся е билъ съ Ададезера и го поразилъ: защото Ададезеръ бѣше непріятель на Ѳоя: и *да занесе* всякакъвъ видъ сѫсѫ-11 ды, златны, и сребърны, и мѣдны. И тѣхъ

б 2 Цар. 7; 14, 15.
в Лук. 1; 33.
г 2 Цар. 7; 18.

а 2 Цар. 8; 1 и дрг.
б 2 Цар. 8; 4 седмстотинъ.
в 3 Цар. 7; 15, 23. 2 Лѣт. 4; 12, 15, 16.

посвяти царь Давидъ Господу, съсъ сребро-то и злато-то което донесе отъ всичкы-тѣ народы, отъ Едомъ, и отъ Моавъ и отъ Аммоновы-тѣ сынове, и отъ Филистимцы-тѣ, и отъ Амалика.

12 И Ависей Саруинъ-тъ сынъ порази Едомцы-тѣ, въ долъ-тъ на соль-тѫ, [г]осмнадесеть тысящы. 13 [д]И тури стражы въ Едомъ: и всичкы-тѣ Едомци станѫхѫ раби Давиду. И упазваше Господь Давида, всякѫдѣ дѣто отхождаше.

14 И царуваше Давидъ надъ всичкый Израиль, и правѣше сѫдъ и правдѫ на всичкы-тѣ си людіе. 15 А Іоавъ Саруинъ-тъ сынъ бѣ надъ воинство-то: а Іосафатъ Ахилудовъ-тъ сынъ, памятописецъ: 16 А Садокъ Ахитововъ-тъ сынъ, и Авимелехъ Авіаѳаровъ-тъ сынъ, священници: а Суса, писецъ. 17 А [е]Ванаія Іодаевъ-тъ сынъ бѣ надъ Хереѳцы-тѣ и Фелеѳцы-тѣ: а Давидови-тѣ сынове, първи около царя.

ГЛАВА 19.

1 А слѣдъ това [а]умрѣ Наасъ царь-тъ на Аммоновы-тѣ сынове, и въцари ся вмѣсто него сынъ му *Анунъ*. 2 И рече Давидъ: Ще направѭ милость на Ануна, Наасовъ-тъ сынъ, понеже баща му ми направи милость. И проводи Давидъ посланницы да го утѣшатъ заради бащѫ му. И дойдохѫ Давидови-тѣ раби въ земѭ-тѫ на Аммоновы-тѣ сынове, при Ануна, за да го утѣшатъ. 3 А князове-тѣ на Аммоновы-тѣ сынове рекохѫ на Ануна: Да ли за честь на отца ти прѣдъ очи-тѣ ти пратй Давидъ при тебе утѣшители? не дойдохѫ ли раби-тѣ му при тебе, за да испытатъ и да съсыпѫтъ като съгледатъ мѣсто-то? 4 И хванѫ Анунъ Давидовы-тѣ рабы, та гы обръснѫ, и отсѣче до половинѫ дрехы-тѣ имъ, до бедра-та, и проводи гы. 5 И отидохѫ та явихѫ Давиду за мѫжіе-тѣ. И проводи да гы посрѣщнѫтъ; понеже мѫжіе-тѣ бѣхѫ много обесчестени. И рече царь-тъ: Сѣдѣте въ Іерихонъ додѣ ви порастѫтъ брады-тѣ, и върнѣте ся.

6 А като гледахѫ Аммонови-тѣ сынове че бѣхѫ омразни Давиду, проводихѫ Анунъ и Аммонови-тѣ сынове тысящѫ таланта сребро, за да си наемѫтъ колесницы и конницы отъ Месопотамѭ, и отъ Сирѭ-маахѫ, [б]и отъ Совѫ. 7 И наехѫ си тридесеть и двѣ тысящы колесницы, и наехѫ царя на Маахѫ съ людіе-тѣ му, които дойдохѫ та расположихѫ станъ срещѫ Медевѫ. И като ся събрахѫ Аммонови-тѣ сынове отъ градове-тѣ си, дойдохѫ да направятъ брань.

8 И когато чу *това* Давидъ, проводи Іоава, и всичко-то воинство на силны-тѣ. 9 И излѣзохѫ Аммонови-тѣ сынове та ся опълчихѫ на брань при градскѫ-тѫ портѫ: а царіе-тѣ що бѣхѫ дошли, бѣхѫ особно на поле-то. 10 А Іоавъ като гледаше че лице-то на брань-тѫ бѣше противъ него отпрѣдъ и отзадъ, избра отъ всичкы-тѣ избранны Израилевы, та *гы* опълчи противъ Сирійцы-тѣ. 11 А остатъкъ-тъ отъ людіе-тѣ даде въ рѫкѫ-тѫ на брата си Ависея, и опълчихѫ ся противъ Аммоновы-тѣ сынове. 12 И рече: Ако ся прѣукрѣпятъ Сирійци-тѣ противъ мене, тогазь ты ще ми помогнешь: ако ли Аммонови-тѣ сынове ся прѣукрѣпятъ противъ тебе, тогазь азъ ще ти помогнѫ. 13 Мѫжай ся, и да бѫдемъ мѫжественни за людіе-тѣ си, и за градове-тѣ на Бога нашего: а Господь да направи което е угодно прѣдъ очи-тѣ му.

14 И приближихѫ Іоавъ, и людіе-тѣ които бѣхѫ съ него, въ сраженіе противъ Сирійцы-тѣ: а тѣ побѣгнѫхѫ отъ лице-то му. 15 И когато видѣхѫ Аммонови-тѣ сынове че Сирійци-тѣ побѣгнѫхѫ, побѣгнѫхѫ и тѣ отъ лице-то на Ависея брата му, та влѣзохѫ въ градъ-тъ. И Іоавъ дойде въ Іерусалимъ.

16 А като видѣхѫ Сирійци-тѣ че ся побѣдихѫ прѣдъ Израиля, проводихѫ вѣстители, та изведохѫ Сирійци-тѣ които бѣхѫ оттамъ рѣкѫ-тѫ: и Совакъ, военачалникъ-тъ на Ададезера, прѣдъ тѣхъ. 17 И когато ся извѣсти Давиду, събра всичкый Израиль, и прѣминѫ Іорданъ, та дойде връзъ тѣхъ, и опълчи ся противъ тѣхъ. И като ся опълчи Давидъ на брань противъ Сирійцы-тѣ, бихѫ ся съ него. 18 И побѣгнѫхѫ Сирійци-тѣ отъ лице-то на Израиля: и истрѣби Давидъ отъ Сирійцы-тѣ седмь тысящы колесницы, и четыридесеть тысящы пѣшцы: и Совака военачалникъ-тъ уби. 19 И като видѣхѫ раби-тѣ на Ададезера че ся обърнѫхѫ въ бѣгъ прѣдъ Израиля, направихѫ миръ съ Давида, и станѫхѫ му раби: и не рачихѫ вече Сирійци-тѣ да помогнѫтъ на Аммоновы-тѣ сынове.

ГЛАВА 20.

1 А [а]въ слѣдующо-то лѣто, въ което врѣме исхождатъ царіе-тѣ на брань, Іоавъ потегли *всичкѫ-тѫ* силѫ на воинство-то, и разори земѭ-тѫ на Аммоновы-тѣ сынове, и дойде та обсади Раввѫ: а Давидъ останѫ въ Іерусалимъ. 2 И [б]удари Іоавъ Раввѫ, и съсыпа ѭ. И [в]зѣ Давидъ вѣнецъ-тъ на царя имъ отъ главѫ-тѫ му: и намѣри ся тежина-та му единъ талантъ злато: и *имаше* на него многоцѣнни каменіе: и положи ся на Давидовѫ-тѫ главѫ: и изнесе изъ градъ-тъ корысти твър-

г 2 Цар. 8; 13.
д 2 Цар. 8; 14 и дрг.
е 2 Цар. 8; 18.

а 2 Цар. 10; 1 и дрг.
б Гл. 18; 5. 9.

а 2 Цар. 11; 1.
б 2 Цар. 12; 26.

в 2 Цар. 12; 30, 31.

3 дѣ много. И людіе-тѣ които бѣхѫ въ него изведе, та *гы* прѣтры съ тріоны, и съ желѣзны дикани, и съ топоры. И така направи Давидъ на всичкы-тѣ градове на Аммоновы-тѣ сынове. Тогазь ся върнѫ Давидъ и всичкы-тѣ людіе въ Іерусалимъ.

4 А слѣдъ това, [г]станѫ бой въ Гезеръ съ Филистимцы-тѣ: тогазь [д]Сиввехай Хусаѳецъ-тъ порази Сиффая, отъ чада-та на

5 Рафѫ; и побѣдихѫ ся. И пакъ станѫ бой съ Филистимцы-тѣ: и Елхананъ Іаировъ-тъ сынъ порази Лаамія *братъ*-тъ на Голіаѳа Геѳецъ-тъ, и дьрво-то на копіе-то му бѣ като кросно на ткачъ.

6 И пакъ [е]станѫ бой въ Геѳъ, дѣто имаше мѫжъ великотѣлесенъ, и пьрсти-тѣ му бѣхѫ шесть и шесть, двадесеть и четыри, още и той бѣ роденъ отъ Рафѫ,

7 И унищожи Израиля, а Іонаѳанъ сынъ-тъ на Саммѫ, Давидовъ-тъ братъ, го порази.

8 Тѣзи ся родихѫ на Рафѫ въ Геѳъ: и паднѫхѫ чрѣзъ рѫкѫ-тѫ на Давида, и чрѣзъ рѫкѫ-тѫ на рабы-тѣ му.

ГЛАВА 21.

1 Но [а]Сатана ся подигнѫ противъ Израиля, и подигнѫ Давида да изброи Израиля.

2 И рече Давидъ на Іоава и на князове-тѣ на людіе-тѣ: Идѣте избройте Израиля, отъ Виръ-савее до Данъ, и [б]донесте при мене, за да научѫ число-то имъ.

3 А Іоавъ отговори: Господь да притури на людіе-тѣ си стократно отъ колкото сѫ! *но*, господарю мой царю, не сѫ ли всичкы-тѣ раби на господаря ми? защо господарь-тъ ми желае това? защо да стане

4 *това* грѣхъ на Израиля? Слово-то обаче на царя прѣвъзмогнѫ *надъ* Іоава. И тьргнѫ Іоавъ, и, като обходи всичкый Израиль, върнѫ ся въ Іерусалимъ. И даде Іо-

5 авъ число-то на изброены-тѣ людіе Давиду. И всичкый Израиль бѣхѫ тысяща тысящи и сто тысящи мѫжіе които теглѣхѫ ножъ: а Іуда, четыристотинъ и седмдесеть тысящи мѫжіе които теглѣхѫ

6 ножъ. А [в]Левиты-тѣ и Веніаминцы-тѣ не брои между тѣхъ; защото слово-то царево бѣше гнусно Іоаву.

7 И видѣ ся зло прѣдъ очи-тѣ на Бога това нѣщо: заради това порази Израиля.

8 Тогазь рече Давидъ Богу: [г]Тежко съгрѣшихъ, защото сторихъ това нѣщо; [д]но сега, молѭ ся, отнеми беззаконіе-то на рабъ-тъ си; защото сторихъ голѣмѫ глу-

9 пость. И говорй Господь на Гада [е]гле-

10 дачъ-тъ Давидовъ, и рече: Иди, говорй Давиду, и кажи: Така говори Господь: Три нѣща ти прѣдставямъ азъ: избери си едно отъ тѣхъ, и ще ти го направѭ.

11 Дойде прочее Гадъ при Давида, та му рече: Така говори Господь: Избери си,

12 [ж]Или три годины гладъ, или три мѣсецы да тлѣешь прѣдъ непріятели-тѣ си, и да тя пристигне ножъ-тъ на врагове-тѣ ти, или три дни мечъ-тъ Господень, и моръ по земѭ-тѫ, и ангелъ Господень да прави погубленіе по всичкы-тѣ прѣдѣлы на Израиля. Сега прочее виждь кой отвѣтъ ще занесѫ на оногози който мя е прово-

13 дилъ. И рече Давидъ Гаду: Тѣсно ми е много: нека паднѫ прочее въ рѫкѫ-тѫ на Господа, защото неговы-тѣ милости сѫ твърдѣ много; а въ человѣческѫ рѫкѫ да не паднѫ.

14 И тъй проводи Господь моръ връзъ Израиля: и паднѫхѫ отъ Израиля седм-

15 десеть тысящи мѫжіе. И [з]проводи Богъ ангела въ Іерусалимъ, за да го истрѣби, и като истрѣбяваше, видѣ Господь, и [и]раская ся за зло-то, и рече на ангела който правѣше погубленіе: Стига вече: тегли рѫкѫ-тѫ си. А ангелъ-тъ Господень стоеше при гумно-то на Орнѫ Іеву-

16 сецъ-тъ. И като подигнѫ Давидъ очи, [і]видѣ ангела Господень, че стоеше между земѭ-тѫ и небе-то, и имаше въ рѫкѫ-тѫ си мечъ-тъ си голъ, прострѣнъ надъ Іерусалимъ. И паднѫхѫ Давидъ и старѣйшины-тѣ, облѣчени съ врѣтища, на лице-то

17 си. И рече Давидъ Богу: Не сьмь ли азъ който заповѣдахъ да изброятъ людіе-тѣ? наистинѫ азъ сьмь който съгрѣшихъ и сторихъ зло-то: а тѣзи овцы що сѫ сторили? Връзъ мене прочее, Господи Боже мой, и връзъ отеческый-тъ ми домъ, нека е рѫка-та ти, а не връзъ твои-тѣ людіе за пораженіе.

18 Тогазь [к]ангелъ Господень заповѣда Гаду да рече Давиду, да възлѣзе Давидъ *та* да постави олтарь Господу въ гумно-то

19 на Орнѫ Іевусецъ-тъ. И възлѣзе Давидъ споредъ слово-то Гадово, което говорй

20 въ име-то Господне. И обърнѫ ся Орна та видѣ ангела: и скрыхѫ ся четырма-та му сынове съ него. А Орна вършееше жи-

21 то. И като дойде Давидъ при Орнѫ, погледнѫ Орна та видѣ Давида, и излѣзе изъ гумно-то, та ся поклони Давиду съ

22 лице до земѭ-тѫ. И рече Давидъ на Орнѫ: Дай ми мѣсто-то на гумно-то, за да съградѭ въ него олтарь Господу: дай ми го съ пълнѫ цѣнѫ: за да прѣста-

23 не язва-та отъ людіе-тѣ. И рече Орна Давиду: Земи *го* за себе си, и нека направи господарь-тъ ми царь-тъ което е угодно прѣдъ очи-тѣ му: ето, давамъ волове-тѣ за всесъжженіе, и дикани-тѣ за дьрва, и жито-то за приношеніе; всичко-

24 то давамъ. А царь Давидъ рече на Орнѫ:

г 2 Цар. 21; 18.
д Гл. 11; 29.
е 2 Цар. 21; 20.

а 2 Цар. 24; 1 и дрг.
б Гл. 27; 23.
в Гл. 27; 24.
г 2 Цар. 24; 10.

д 2 Цар. 12; 13.
е Виж. 1 Цар. 9; 9.
ж 2 Цар. 24; 13.
з 2 Цар. 24; 16.

и Виж. Быт. 6; 6.
і 2 Лѣт. 3; 1.
к 2 Лѣт. 3; 1.

Не, но непрѣмѣнно ще *го* купіѭ съ пълнѫ цѣнѫ; защото не щѫ да земѫ твое-то за Господа, нито ще принесѫ всесъжженіе безъ да платіѭ. 25 И [л]даде Давидъ на Орнѫ за мѣсто-то злато шестстотинъ сикли прѣтеглено. 26 И съгради тамъ Давидъ олтарь Господу, и принесе всесъжженія и примирителны приношенія, и призова Господа, [м]който му и отговори отъ небе-то съ огнь върхъ олтарь-тъ на всесъжженіе-то. 27 И заповѣда Господь на ангела, та върнѫ мечъ-тъ си въ ножницѫ-тѫ му.

28 Въ онова врѣме, когато видѣ Давидъ че Господь го послуша въ гумно-то на Орнѫ Іевусецъ-тъ, принесе жертвѫ тамъ. 29 [н]Защото скинія-та Господня, коіѭто направи Моисей въ пустыніѭ-тѫ, и олтарь-тъ на всесъжженіе-то, бѣхѫ въ онова врѣме на высоко-то мѣсто [о]въ Гаваонъ. 30 И не можеше Давидъ да иде прѣдъ неіѭ да попыта Бога, понеже ся боеше отъ мечъ-тъ на ангела Господенъ.

ГЛАВА 22.

1 Тогазь рече Давидъ: [а]Тойзи е домъ-тъ на Господа Бога, и тойзи олтарь-тъ на всесъжженіе-то за Израиля.

2 И заповѣда Давидъ да съберѫтъ [б]чужденцы-тѣ които бѣхѫ въ Израилевѫ-тѫ земіѭ: и постави каменосѣчцы за да изсѣкѫтъ дѣланы каменіе, за съграденіе-то 3 на домъ-тъ Божій. Давидъ приготви и желѣзо много за гвоздіе за двери-тѣ на врата-та и за скобы-тѣ: и мѣдь много 4 [в]нетегленѫ: И кедровы дървіе бесчетны; защото [г]Сидонци-тѣ и Тиряни-тѣ донесо- 5 хѫ Давиду много кедровы дървіе. И рече Давидъ: [д]Соломонъ сынъ ми е младъ и нѣженъ; и домъ-тъ, който ще ся съгради Господу, трѣбува да е крайно великолѣпенъ, именитъ и славенъ въ всичкѫ вселеннѫіѭ: ще направіѭ прочее приготвеніе за него. И направи Давидъ голѣмо приготвеніе прѣди смърть-тѫ си.

6 Тогазь повыка Соломона сына си, та му заповѣда да съгради домъ-тъ на Го- 7 спода Бога Израилева. И рече Давидъ Соломону: Сыне мой, [е]азъ пожелахъ въ сърдце-то си да съградіѭ [ж]домъ за име- 8 то на Господа Бога моего; Но дойде ми слово Господне, и рече: Много [з]кръвь си пролѣлъ, и голѣмы бойове си направилъ: ты нѣма да съградишь домъ за име-то ми, защото си пролѣлъ много кръвь на 9 земіѭ-тѫ прѣдъ мене. Ето, [и]ще ти ся роди сынъ, който ще бѫде мѫжъ на спокойствіе: и [і]ще го успокоіѭ отъ всичкы-тѣ му непріятели наоколо; защото *Соломонъ ще бѫде име-то му, и въ неговы-тѣ дни ще дамъ миръ и тишинѫ на 10 Израиля. [к]Той ще съгради домъ за име-то ми: и той [л]ще ми бѫде сынъ, и азъ нему отецъ: и ще утвьрдіѭ прѣстолъ-тъ на царство-то му надъ Израиля до вѣка. 11 Сега, сыне мой, [м]Господь да е съ тебе: и да благоуспѣешь, та да съградишь домъ-тъ на Господа Бога твоего, както 12 говорй за тебе. Само [н]Господь да ти даде мудрость и разумъ, и да тя постави надъ Израиля, за да съхранявашь законъ-13 тъ на Господа Бога твоего. [о]Тогазь ще благоуспѣешь, ако внимаешь да вършишь повелѣнія-та и сѫдбы-тѣ, които Господь заповѣда на Моисея за Израиля: [п]бѫди крѣпъкъ и мѫжественъ: не бой ся, и не ся страхувай.

14 И ето, азъ въ бѣдствія-та си приготвихъ за домъ-тъ Господенъ сто тысящи таланта злато, и тысящѫ тысящи таланта сребро: а мѣдь и желѣзо [р]нетеглено, защото е много: и приготвихъ и дървіе и 15 каменіе: и ты придай на тѣхъ. А имашь *и* работницы доста много, каменосѣчцы и зидари и дърводѣлцы, и всякакъвъ 16 видъ искусны въ всяко дѣло. Злато-то, сребро-то, и мѣдь-та, и желѣзо-то, сѫ безбройны. Стани та прави, и [с]Господь да е съ тебе!

17 Заповѣда още Давидъ на всичкы-тѣ Израилевы князове да помогнѫтъ на Со- 18 ломона сына му, и рече: Не е ли съ васъ Господь Богъ вашъ, и не [т]даде ли ви успокоеніе отъ всякѫдѣ? защото прѣдаде въ рѫкѫ-тѫ ми жители-тѣ на тѫзи земіѭ: и земя-та ся покори прѣдъ Го- 19 спода, и прѣдъ неговы-тѣ людіе. [у]Дайте прочее сърдце-то си и душѫ-тѫ си за да търсите Господа Бога вашего: и станѣте, та съградѣте святилище-то на Господа Бога, за [ф]да донесете ковчегъ-тъ на завѣтъ-тъ Господенъ, и святы-тѣ Божіи сѫсѫды, въ домъ-тъ който ще ся съгради [х]за име-то на Господа.

ГЛАВА 23.

1 И Давидъ като остарѣ, и ся насыти съ дни, [а]направи Соломона сына си царь надъ Израиля.

л 2 Цар. 24; 24.
м Лев. 9; 24. 2 Лѣт. 3; 1. 7; 1.
н Гл. 16; 39.
о 3 Цар. 3; 4. Гл. 16; 39. 2 Лѣт. 1; 3.

—

а Втор. 12; 5. 2 Цар. 24; 18. Гл. 21; 18, 19, 26, 28. 2 Лѣт. 3; 1.
б 3 Цар. 9; 21.
в Ст. 14. 3 Цар. 7; 47.
г 3 Цар. 5; 6.
д Гл. 29; 1.
е 2 Цар. 7; 2. 3 Цар. 8; 17. Гл. 17; 1. 28; 2.
ж Втор. 12; 5, 11.
з 3 Цар. 5; 3. Гл. 28; 3.
и Гл. 28; 5.
і 3 Цар. 4; 25. 5; 4.
* Миренъ.
к 2 Цар. 7; 13. 3 Цар. 5; 5. Гл. 17; 12, 13. 28; 6.
л Евр. 1; 5.
м Ст. 16.
н 3 Цар. 3; 9, 12. Псал. 72; 1.
о Іис. Нав. 1; 7, 8. Гл. 28; 7.
п Втор. 31; 7, 8. Іис. Нав. 1; 6, 7, 9. Гл. 28; 20.
р Ст. 3.
с Ст. 11.
т Втор. 12; 10. Іис. Нав. 22; 4. 2 Цар. 7; 1. Гл. 23; 25.
у 2 Лѣт. 20; 3.
ф 3 Цар. 8; 6, 21. 2 Лѣт. 5; 7. 6; 11.
х Ст. 7. 3 Цар. 5; 3.

—

а 3 Цар. 1; 33—39. Гл. 28; 5.

2 И събра всичкы-тѣ Израилевы князове, 3 и священницы-тѣ, и Левиты-тѣ. А Левити-тѣ бѣхѫ изброени [б]отъ тридесеть годины и нагорѣ: и като ся изброихѫ мѫжіе-тѣ единъ по единъ, число-то имъ бѣ 4 тридесеть и осмь тысящи. Отъ тѣхъ, *рече Давидъ*, двадесеть и четыри тысящи да сѫ настоятели въ дѣло-то на домъ-тъ Господень; а шесть тысящи [в]надзиратели и 5 сѫдіи: И четыри тысящи вратари; и четыри тысящи които да пѣѭтъ Господу съ орѫдія-та, [г]които направихъ, за да 6 хвалятъ *Господа*. И [д]раздѣли гы Давидъ на отдѣленія споредъ Левіины-тѣ сынове: Гирсона, Кааѳа, и Мераріа.

7 [е]Отъ Гирсоновцы-тѣ бѣхѫ: Ладанъ, и 8 Семей. Ладанови-тѣ сынове бѣхѫ: Іехіилъ князь-тъ, и Зеѳамъ, и Іоиль, трима. 9 Семееви-тѣ сынове: Селомиѳъ, и Азіилъ, и Арранъ, трима. Тѣ бѣхѫ началници-тѣ 10 на Ладановы-тѣ отечествія. А Семееви-тѣ сынове: Іааѳъ, Зиза, и Іеусъ, и Верія. 11 Тѣ бѣхѫ Семееви сынове, четырма. А Іааѳъ бѣ началникъ-тъ, и Зиза вторый: а Іеусъ и Верія нѣмахѫ много сынове: за това ся изброихѫ купно, като едно отечествіе.

12 [ж]Кааѳови-тѣ сынове: Амрамъ, Иссааръ, 13 Хевронъ, и Озіилъ, четырма. [з]Амрамови-тѣ сынове: Ааронъ и Моисей: и [и]Ааронъ бѣ отдѣленъ, той и сынове-тѣ му, [і]за да освятяватъ прѣсвяты-тѣ нѣща всякога, за да кадятъ прѣдъ Господа, [к]да му служатъ, и [л]да благославятъ въ име-то му 14 за всегда. А [м]сынове-тѣ на Моисея Божій-тъ человѣкъ ся счислихѫ съ Левіиното 15 племе. [н]Сынове-тѣ на Моисея бѣхѫ 16 Гирсамъ и Еліезеръ. Отъ Гирсамовы-тѣ 17 сынове, [о]Суваилъ бѣ началникъ-тъ. И Еліезеровъ-тъ сынъ бѣше Равія началникъ-тъ: и нѣмаше Еліезеръ другы сынове; а [п]на Равіѭ сынове-тѣ *бѣхѫ* прѣмного. 18 Отъ Иссааровы-тѣ сынове, Селомиѳъ бѣ 19 началникъ-тъ. [р]Хевронови-тѣ сынове бѣхѫ: Іерія първый, Амарія вторый, Яа20 зіилъ третій, и Іекамеамъ четвъртый. Озіилови-тѣ сынове: Михей първый, и Іессія вторый.

21 [с]Мераріеви-тѣ сынове: Маалій и Мусій. Маалієви-тѣ сынове: Елеазаръ и [т]Кисъ. 22 А Елеазаръ умрѣ, и [у]нѣмаше сынове, но дъщери: и [ф]зѣхѫ гы братія-та имъ Ки23 сови-тѣ сынове. [х]Мусіини-тѣ сынове: Маалій, и Едеръ, и Іеримоѳъ, трима.

24 Тѣ бѣхѫ [ц]Левіини сынове споредъ отеческы-тѣ си домове, началници на отечествія-та си, споредъ изброеніе-то си, изброени по име, единъ по единъ, които правѣхѫ дѣла-та на службѫ-тѫ на домъ-тъ Господень, отъ [ч]двадесеть годины и 25 нагорѣ. Защото Давидъ рече: Господь Богъ Израилевъ [ш]даде спокойствіе на людіе-тѣ си, и ще обитавать въ Іерусалимъ 26 за всегда. А Левити-тѣ [щ]не щѫтъ *вече* да носятъ скиніѭ-тѫ, и всичкы-тѣ 27 нейны съсѫды за службѫ-тѫ ѝ. Заради това споредъ послѣдни-тѣ думы на Давида, Левіини-тѣ сынове *бѣхѫ* изброени 28 отъ двадесеть годины и нагорѣ; Понеже тѣхна-та работа бѣ да прѣдстояватъ на Аароновы-тѣ сынове, въ слугуваніе-то на домъ-тъ Господень, надъ дворове-тѣ, и надъ обиталища-та, и надъ очищеніе-то на всичкы-тѣ святы нѣща, и за да вър29 шатъ слугуваніе-то на домъ-тъ Божій, И за [ъ]хлѣбове-тѣ на прѣдложеніе-то, и [ы]за чисто-то брашно на хлѣбны-тѣ приношенія, и [ь]за бесквасны-тѣ коры, и за [ѣ]нѣща-та въ сковрадѫ *пържены*, и за прѣпър30 жены-тѣ, и [ю]за всякакъвъ видъ мѣрѫ: И да стоятъ всякѫ зарань за да славятъ 31 и да хвалятъ Господа, подобно и вечерь: И да приносятъ Господу всичкы-тѣ всесъжженія въ [я]сѫбботы-тѣ, и въ новомѣсечія-та, и [ѫ]въ праздницы-тѣ, споредъ число-то, споредъ опрѣдѣлено-то имъ, 32 всякога прѣдъ Господа: И [ѭ]да пазятъ стражѫ-тѫ на скиніѭ-тѫ на събраніе-то, и [а]стражѫ-тѫ на святилище-то, и стражѫ-тѫ на братія-та си Аароновы-тѣ сынове въ слугуваніе-то на домъ-тъ Господень.

ГЛАВА 24.

1 И *тѣзи бѣхѫ* отдѣленія-та на Аароновы-тѣ сынове: [а]Ааронови-тѣ сынове: Надавъ, 2 и Авіудъ, Елеазаръ, и Иѳамаръ. И [б]умрѣхѫ Надавъ и Авіудъ прѣди отца си, и нѣмахѫ сынове; за това священствовахѫ 3 Елеазаръ и Иѳамаръ. И раздѣли гы Давидъ и Садокъ отъ Елеазаровы-тѣ сынове, и Ахимелехъ отъ Иѳамаровы-тѣ сынове, споредъ исчисленіе-то имъ въ службѫ-тѫ имъ.

4 А намѣрихѫ ся повече началници отъ Елеазаровы-тѣ сынове, нежели отъ Иѳамаровы-тѣ сынове; и раздѣлихѫ ся *така*: отъ Елеазаровы-тѣ сынове бѣхѫ шестнадесеть началници на отеческый домъ, а

б Числ. 4; 3, 47.
в Втор. 16; 18. Гл. 26; 29. 2 Лѣт. 19; 8.
г Виж. 2 Лѣт. 29; 25, 26. Амос. 6; 5.
д Исх. 6; 16. Числ. 26; 57. Гл. 6; 1 и дрг. 2 Лѣт. 8; 14. 29; 25.
е Гл. 26; 21.
ж Исх. 6; 18.
з Исх. 6; 20.
и Исх. 28; 1. Евр. 5; 4.
і Исх. 30; 7. Числ. 16; 40. 1 Цар. 2; 28.
к Втор. 21; 5.
л Числ. 6; 23.
м Виж. Гл. 26; 23—25.
н Исх. 2; 22. 18; 3, 4.
о Гл. 26; 24.
п Гл. 26; 25.
р Гл. 24; 23.
с Гл. 24; 26.
т Гл. 24; 29.
у Гл. 24; 28.
ф Виж. Числ. 36; 6, 8.
х Гл. 24; 30.
ц Числ. 10; 17, 21.
ч Ст. 27. Виж. Числ. 1; 3. 4; 3. 8; 24. Ездр. 3; 8.
ш Гл. 22; 18.
щ Числ. 4; 5 и дрг.
ъ Исх. 25; 30.
ы Лев. 6; 20. Гл. 9; 29 и дрг.
ь Лев. 2; 4.
ѣ Лев. 2; 5, 7.
ю Лев. 19; 35.
я Числ. 10; 10. Псал. 81; 3.
ѫ Лев. 23; 4.
ѭ Числ. 1; 53.
а Числ. 3; 6—9.

—

а Лев. 10; 1, 6. Числ. 26; 60.
б Числ. 3; 4. 26; 61.

отъ Иѳамаровы-тѣ сынове осмь *началници* на отеческый домъ. 5 И раздѣлихѫ гы съсъ жрѣбіе, помежду имъ; защото управители на святилище-то, и управители на *домъ-тъ* Божій, бѣхѫ отъ Елеазаровы-тѣ сынове, и отъ Иѳамаровы-тѣ сынове.

6 И Семаія Наѳанаиловъ-тъ сынъ писецъ-тъ, който бѣ отъ Левиты-тѣ, написа гы прѣдъ царя, и князове-тѣ, и Садока священникъ-тъ, и Ахимелеха Авіаѳаровъ-тъ сынъ, и *прѣдъ* началницы-тѣ на отечествія-та на священницы-тѣ, и на Левиты-тѣ, и земаше ся едно отечествіе отъ Елеазара, и едно отъ Иѳамара.

7 А първо жрѣб*іе* излѣзе на Іоіарива, 8 второ на Іедаія, Трето на Харима, 9 четвърто на Сеорима, Пето на Мелхіѭ, 10 шесто на Меіамина, Седмо на Аккоса, 11 осмо на [в]Авіѭ, Девето на Іисуя, десето 12 на Сеханіѭ, Единадесето *на* Еліасива, 13 дванадесето *на* Іакима, Тринадесето на 14 Уффѫ, четыринадесето на Іесевава, Петнадесето на Велгѫ, шестнадесето на Ем-15мира, Седмнадесето на Изира, осмнаде-16сето на Афисиса, Деветнадесето на Пе-17ѳаіѭ, двадесето на Іезекииля, Двадесеть и първо на Іахина, двадесеть и второ на 18 Гамула, Двадесеть и трето на Делаіѭ, двадесеть и четвърто на Маазіѭ.

19 Тѣзи бѣхѫ нарежданія-та имъ въ службѫ-тѫ имъ, [г]за да влазять въ домъ-тъ Господень, споредъ опрѣдѣлено-то имъ чрѣзъ рѫкѫ-тѫ на Аарона отца имъ, както му заповѣда Господь Богъ Израилевъ.

20 А за останѫлы-тѣ Левиины сынове: отъ Амрамовы-тѣ сынове бѣ [д]Суваилъ, 21 отъ Суваиловы-тѣ сынове Іадаія. За [е]Равіѭ отъ Равіины-тѣ сынове, първый бѣ 22 Іессіѭ. Отъ Иссаарцы-тѣ, [ж]Селомоѳъ: 23 отъ Селомоѳовы-тѣ сынове, Іааѳъ. А [з]*Хевронови-тѣ* сынове *бѣхѫ* Іерія *първый*, Амарія вторый, Язиилъ третій, Іекамеамъ 24 четвъртый. Отъ Озииловы-тѣ сынове Михей: отъ Михеевы-тѣ сынове, Самиръ. 25 Михеевъ братъ бѣ Іессія: отъ Іессіины-26тѣ сынове, Захарія. [и]Мераріеви-тѣ сынове бѣхѫ Маалій и Мусій: Язіинъ-тъ сынъ, 27 Вено. Мераріеви-тѣ сынове чрѣзъ Язіѭ, 28 Вено, и Соамъ, и Закхуръ, и Иврій. Отъ Маалія бѣ Елеазаръ, [і]който нѣмаше сы-29нове. И за Киса: Кисовъ сынъ, Іераме-30илъ. И [к]Мусини-тѣ сынове, Маалій и Едеръ и Іеримоѳъ. Тѣзи бѣхѫ сынове на Левиты-тѣ споредъ отечески-тѣ имъ до-31мове. Хвърлихѫ и тѣ жрѣбія, както братія-та имъ Ааронови-тѣ сынове, прѣдъ царь Давида, и прѣдъ Садока, и Ахимелеха, и началницы-тѣ на отечествія-та на священницы-тѣ и на Левиты-тѣ, колкото за първы-тѣ си отцы, толкозъ и за по млады-тѣ си братія.

ГЛАВА 25.

1 А Давидъ, и князове-тѣ на воинство-то, опрѣдѣлихѫ въ службѫ-тѫ [а]отъ Асафовы-тѣ и Емановы-тѣ и Іедуѳуновы-тѣ сынове, да пророчествуватъ съ китары и съ псалтири, и съ кимвалы: а число-то на тѣзи които ся занимавахѫ въ службѫ-тѫ си бѣше, 2 Отъ Асафовы-тѣ сынове Закхуръ, и Іосифъ, и Наѳанія, и Асарила, Асафови сынове, подъ наставленіе-то на Асафа, който пророчествуваше подъ 3 рѫкѫ-тѫ на царя: Отъ Іедуѳуна, Іедуѳунови-тѣ сынове: Годолія, и Іезрій, и Исаія, *Семей*, Асавія, и Маттаѳія, шестина подъ наставленіе-то на отца си Іедуѳуна, който пророчествуваше съ китары, и 4 славословѣше Господа: Отъ Емана, Еманови-тѣ сынове: Вуккія, Матѳанія, Озиилъ, Суваилъ, и Іеримоѳъ, Ананія, Ананій, Еліаѳа, Гиддалѳій, и Ромамѳіезеръ, Іосвекаса, Маллоѳій, Оѳиръ, *и* Маазіоѳъ: 5 Всичкы тѣзи бѣхѫ сынове на Емана царскый-тъ гледачъ въ Божіи-тѣ слова, *опрѣдѣленъ* да възвышава рогъ-тъ. 6 И даде Богъ на Емана четыринадесеть сынове и три дъщери. Всичкы тѣзи подъ наставленіе-то на отца си бѣхѫ пѣснопѣѭще въ домъ-тъ Господень съ кимвалы, псалтири, и китары, за службѫ-тѫ на домъ-тъ Божій; а Асафъ, Іедуѳунъ, и Еманъ бѣхѫ 7 [б]подъ рѫкѫ-тѫ на царя. И станѫ число-то имъ съ братія-та имъ, изучены-тѣ въ пѣнія-та Господни, двѣстѣ и осмдесеть и осмь, всичкы-тѣ искусны.

8 И хвърлихѫ жрѣбія за редъ-тъ на службѫ-тѫ малъкъ и голѣмъ, [в]искусенъ 9 и ученикъ наедно. И първо жрѣбіе излѣзе на Іосифа за Асафа: второ на Годоліѭ: той, и братія-та му, и сынове-тѣ 10 му, бѣхѫ дванадесеть. Трето Закхуру: *той*, сынове-тѣ му, и братія-та му дванадесеть. 11 Четвърто Іезрію: *той*, сынове-тѣ 12 му и братія-та му, дванадесеть. Пето на Наѳаніѭ: *той*, сынове-тѣ му, и братія-та 13 му дванадесеть. Шесто на Вуккіѭ: *той*, сынове-тѣ му, и братія-та му, дванадесеть. 14 Седмо на Асарилѫ: *той*, сынове-тѣ му, и 15 братія-та му, дванадесеть. Осмо на Исаіѭ: *той*, сынове-тѣ му, и братія-та му, двана-16десеть. Девето на Матѳаніѭ: *той*, сыно-17ве-тѣ му, и братія-та му, дванадесеть. Десето Семею: *той*, сынове-тѣ му, и братія-18та му, дванадесеть. Единадесето Азареилу: *той*, сынове-тѣ му, и братія-та му, 19 дванадесеть. Дванадесето на Асавіѭ: *той*, сынове-тѣ му, и братія-та му, дванадесеть.

[в] Неем. 12; 4, 17. Лук. 1; 5.
[г] Гл. 9; 25.
[д] Гл. 23; 16.
[е] Гл. 23; 17.
[ж] Гл. 23; 18.
[з] Гл. 23; 19. 26; 31.
[и] Исх. 6; 19. Гл. 23; 21.
[і] Гл. 23; 22.
[к] Гл. 23; 23.

[а] Гл. 6; 33, 39, 44.
[б] Ст. 2.
[в] 2 Лѣт. 23; 13.

20 Тринадесето Суваилу: *той*, сынове-тѣ му,
21 и братія-та му, дванадесеть. Четыринаде-
сето на Маттаѳіѭ: *той*, сынове-тѣ му, и
22 братія-та му, дванадесеть. Петнадесето
Іеримоѳу: *той*, сынове-тѣ му, и братія-та
23 му, дванадесеть. Шестнадесето на Ана-
ніѭ: *той*, сынове-тѣ му, и братія-та му,
24 дванадесеть. Седмнадесето на Іосвекасѫ:
той, сынове-тѣ му, и братія-та му, два-
25 надесеть. Осмнадесето Ананію: *той*, сы-
нове-тѣ му, и братія-та му, дванадесеть.
26 Деветнадесето Маллоѳію: *той*, сынове-тѣ
27 му, и братія-та му, дванадесеть. Двадесето
на Еліаѳѫ: *той*, сынове-тѣ му, и братія-
28 та му, дванадесеть. Двадесеть и пьрво
Ѳѳиру: *той*, сынове-тѣ му, и братія-та
29 му, дванадесеть. Двадесеть и второ Гид-
далѳію: *той*, сынове-тѣ му, и братія-та
30 му, дванадесеть. Двадесеть и трето Маа-
зіоѳу: *той*, сынове-тѣ му, и братія-та му,
31 дванадесеть. Двадесеть и четвьрто Ро-
мамѳіезеру: *той*, сынове-тѣ му, и братія-
та му, дванадесеть.

ГЛАВА 26.

1 За отдѣленія-та на вратари-тѣ: отъ Ко-
реовцы-тѣ бѣ Меселемія Кореевъ-тъ сынъ,
2 отъ Асафовы-тѣ сынове. И сынове на Ме-
селеміѭ бѣхѫ: Захарія пьрвородный, Іе-
діилъ вторый, Зевадія третій, Іаѳніилъ че-
3 твьртый, Еламъ петый, Іоананъ шестый,
4 Еліоинай седмый. И Овидъ-едомови-тѣ
сынове: Семаія пьрвородный, Іозавадъ
вторый, Іоахъ третій, и Сахаръ четвьртый,
5 и Наѳанаилъ петый. Аммiилъ шестый,
Иссахаръ седмый, Феуллаѳай осмый; за-
6 щото го Богъ благослови. А на сына му
Семаіѭ родихѫ ся сынове, които имахѫ
власть на отеческый-тъ си домъ; защото
7 *бѣхѫ* силни съ крѣпость. Семаіини-тѣ сы-
нове: Офній, и Рафаилъ, и Овидъ, *и* Ел-
завадъ, *Ахіо, Венхаилъ, Еліу, и Сема-
8 хія. Всичкы тѣзи отъ Овидъ-едомовы-тѣ
сынове, тѣ и сынове-тѣ имъ и братія-та
имъ, отъ Овидъ-едома, крѣпкы *и* достой-
ни за службѫ-тѫ, бѣхѫ шестдесеть и два.
9 А Меселемія имаше сынове и братія крѣп-
10 кы осмнадесеть. А [а]сынове-тѣ на Осѫ,
отъ Мераріины-тѣ сынове бѣхѫ: Симрій
пьрвый-тъ, (защото не бѣше пьрвороденъ,
11 но отецъ му го направи пьрвъ:) Хелхія
вторый, Теваліа третій, Захарія четвьр-
тый: всичкы-тѣ сынове и братія на Осѫ
бѣхѫ тринадесеть.

12 Помежду имъ станѫхѫ отдѣленія-та
на вратари-тѣ: началници-тѣ на силны-тѣ
дьржехѫ наредъ стражѫ-тѫ равно съ
братія-та си, за да слугуватъ въ домъ-тъ
13 Господень. А хвьрлихѫ жрѣбіе, малъкъ
и голѣмъ наедно, споредъ отеческый-тъ
14 си домъ, за всякы врата. И паднѫ жрѣ-
біе-то на Селеміѭ къмъ истокъ. Тогазь
хвьрлихѫ жрѣбіе за сына му Захаріѭ,
мудръ съвѣтникъ, и жрѣбіе-то му излѣзе
15 къмъ сѣверъ. Овидъ-едому, къмъ югъ: а
16 на сынове-тѣ му, Петасупимъ. На Суфи-
ма, и Осѫ, къмъ западъ, съ врата-та Са-
лехеѳъ, при пѫть-тъ на възлизаніе-то,
17 стража срещѫ стражѫ. Къмъ истокъ
бѣхѫ шестина Левити, къмъ сѣверъ че-
тырма въ день, къмъ югъ четырма въ
18 день, и къмъ Асупимъ по двама. Въ
Парваръ къмъ западъ, четырма къмъ
пѫть-тъ *на възлизаніе-то, и* двама въ Пар-
19 варъ. Тѣзи сѫ отдѣленія-та на вратари-
тѣ между Кореевы-тѣ сынове, и Мераріи-
ны-тѣ сынове.

20 А отъ Левиты-тѣ, Ахія *бѣ* надъ съкро-
вища-та на домъ-тъ Божій, и [б]надъ съ-
21 кровища-та на посвященія-та. Ладанови-
тѣ сынове: сынове-тѣ на Ладана Гирсо-
нецъ-тъ, началници на отечествія-та на
22 Ладана Гирсонецъ-тъ, бѣхѫ Іехiилъ: Іе-
хiилови-тѣ сынове, Зеѳамъ и братъ му Іо-
илъ бѣхѫ надъ съкровища-та на домъ-тъ
23 Господень. Отъ Амрамовцы-тѣ, Иссаров-
цы-тѣ, Хевроновцы-тѣ, *и* Озiиловцы-тѣ:
24 [в]Суваилъ сынъ-тъ на Гирсама Моисеевъ-
тъ сынъ, бѣ настоятель надъ съкровища-
25 та, А братія-та му, отъ Еліезера, на ко-
гото сынъ бѣ Равія, а сынъ неговъ Исаія,
а сынъ неговъ Іорамъ, а сынъ неговъ Зех-
26 рій, а [г]сынъ неговъ Селомиѳъ. Тойзи Се-
ломиѳъ и братія-та му бѣхѫ надъ всичкы-
тѣ съкровища на посвященія-та, които по-
святихѫ царь Давидъ, и князове-тѣ на
отечествія-та, тысященачалници-тѣ, и сто-
началници-тѣ, и началници-тѣ на воинство-
27 то. Отъ бойове-тѣ и отъ корысти-тѣ бѣхѫ
направили посвященіе, за устроеніе-то на
28 домъ-тъ Господень. И всичко което по-
святихѫ Самуилъ [д]гледачъ-тъ, и Саулъ
Кисовъ-тъ сынъ, и Авениръ Нировъ-тъ
сынъ, и Іоавъ Саруинъ-тъ сынъ всичко-
то посвященіе бѣ подъ рѫкѫ-тѫ на Се-
ломиѳа и на братія-та му.

29 Отъ Иссаровцы-тѣ: Хананія и сынове-
тѣ му бѣхѫ за вънѣшни-тѣ дѣла надъ
30 Израиля, [е]надзиратели и сѫдіи. Отъ Хе-
вроновцы-тѣ: Асавія и братія-та му, мѫ-
жіе крѣпкы тысяща и седмстотинъ, бѣхѫ
надзиратели на Израиля отсамъ Іорданъ
къмъ западъ, за всичкы-тѣ Господни дѣ-
31 ла, и за слугуваніе-то на царя. Между
Хевроновцы-тѣ началникъ бѣше [ж]Іерія,
между Хевроновцы-тѣ, споредъ родове-тѣ
имъ, споредъ отечествія-та. Въ четыри-
десето-то лѣто на Давидово-то царуваніе,
испытахѫ ся и изнамѣрихѫ ся между
тѣхъ силни съ крѣпость, [з]въ Іазиръ Га-
32 ладъ. И братія-та му, мѫжіе крѣпкы,

* *Или* за които братія-та бѣхѫ крѣпкы.
а Гл. 16; 38.
б Гл. 28; 12. Мал. 3; 10.
в Гл. 23; 16.
г Гл. 23; 18.
д 1 Цар. 9; 9.
е Гл. 23; 4.
ж Гл. 23; 19.
з Виж. Іис. Нав. 21; 39.

бѣхѫ двѣ тысящи и седмстотинъ началници на отечествія, които постави царь Давидъ надъ Рувимцы-тѣ, и Гадцы-тѣ, и *надъ* половинѫ-тѫ Манассіино племе, за всяко Божіе дѣло, и [и]царско дѣло.

ГЛАВА 27.

1 А Израилеви-тѣ сынове споредъ исчисленіе-то имъ, началници-тѣ на отечествія-та и тысященачалници-тѣ, и стоначалници-тѣ, и чиновници-тѣ имъ които слугувахѫ на царя, по всичко що принадлежи на отдѣленія-та, които вхождахѫ и исхождахѫ отъ мѣсецъ въ мѣсецъ, прѣзъ всичкы-тѣ мѣсецы на годинѫ-тѫ, бѣхѫ двадесеть и четыри тысящи въ всяко отдѣленіе.

2 Надъ пьрво-то отдѣленіе, за пьрвый-тъ мѣсецъ, бѣ [а]Іасовеамъ Завдіиловъ-тъ сынъ: и въ отдѣленіе-то му бѣхѫ двадесеть и четыри тысящи. 3 *Той* бѣше отъ Фаресовы-тѣ сынове, князь на всичкы-тѣ началницы на воинства-та, за пьрвый-тъ мѣсецъ. 4 И надъ отдѣленіе-то на вторый-тъ мѣсецъ бѣше Додай Ахохецъ-тъ: а на отдѣленіе-то му князь Макелооѳъ: въ неговото отдѣленіе бѣхѫ подобно двадесеть и четыри тысящи. 5 Третій началникъ на воинство-то за третій-тъ мѣсецъ бѣше Ванаія сынъ на Іодая священника пьрвъ: и въ отдѣленіе-то му бѣхѫ двадесеть и четыри тысящи. 6 Тойзи Ванаія, [б]е силный-тъ между тридесеть-тѣ, и надъ тридесеть-тѣ: а надъ отдѣленіе-то му бѣше Аммизавадъ сынъ му. 7 Четвьртый за четвьртый-тъ мѣсецъ [в]Асаилъ Іоавовъ-тъ братъ, и съ него Зевадія сынъ му: и въ отдѣленіе-то му двадесеть и четыри тысящи. 8 Петый началникъ за петый-тъ мѣсецъ Саммоѳъ Іезраецъ-тъ: и въ отдѣленіе-то му двадесеть и четыри тысящи. 9 Шестый за шестый-тъ месецъ [г]Ирасъ Еккисовъ-тъ сынъ Ѳекоецъ-тъ: и въ отдѣленіе-то му двадесеть и четыри тысящи. 10 Седмый за седмый-тъ мѣсецъ [д]Хелисъ Фелонецъ-тъ, отъ Ефремовы-тѣ сынове: и въ отдѣленіе-то му двадесеть и четыри тысящи. 11 Осмый за осмый-тъ мѣсецъ [е]Сивехай Хусаѳецъ-тъ, отъ Заровцы-тѣ: и въ отдѣленіе-то му двадесеть и четыри тысящи. 12 Деветый за деветый-тъ мѣсецъ [ж]Авіезеръ Анаѳоѳецъ-тъ, отъ Веніаминцы-тѣ: и въ отдѣленіе-то му двадесеть и четыри тысящи. 13 Десетый за десетый-тъ мѣсецъ [з]Маарай Нетофаѳецъ-тъ, отъ Заровцы-тѣ: и въ отдѣленіе-то му двадесеть и четыри тысящи. 14 Единадесетый за единадесетый-тъ мѣсецъ [и]Ванаія Пираѳонецъ-тъ, отъ Ефремовы-тѣ сынове: и въ отдѣленіе-то му двадесеть и четыри тысящи. 15 Дванадесетый за дванадесетый-тъ мѣсецъ Хелдай Нетофаѳецъ-тъ, отъ Гоѳоніила: и въ отдѣленіе-то му двадесеть и четыри тысящи.

16 А надъ Израилевы-тѣ племена, князь на Рувимовцы-тѣ бѣ Еліезеръ Зехріевъ-тъ сынъ: на Симеоновцы-тѣ, Сафатія сынъ-тъ 17 на Маахѫ: На Левиты-тѣ, [і]Асавія Кемуиловъ-тъ сынъ: на Аароновцы-тѣ Садокъ: 18 На Іудѫ, [к]Еліу, отъ Давидовы-тѣ братія: на Иссахара, Амрій Михаиловъ-тъ сынъ: 19 На Завулона, Исмаія Авдіевъ-тъ сынъ: на Неѳѳалима, Іеримоѳъ Азріиловъ-тъ 20 сынъ: На Ефремовы-тѣ сынове, Осія Азазіевъ-тъ сынъ: на половинѫ-тѫ Манассіино племе, Іоиль Федаіевъ-тъ сынъ: 21 На половинѫ-тѫ Манассіино *племе* въ Галаадъ, Иддо Захаріевъ-тъ сынъ: на Веніамина, Іасіилъ Авенировъ-тъ сынъ: 22 На Дана, Азареилъ Іероамовъ-тъ сынъ. Тѣзи бѣхѫ князове на Израилевы-тѣ племена.

23 Но Давидъ не зѣ число-то имъ отъ двадесеть годинъ и по долу на възрастъ; защото [л]Господь рече, че ще умножава 24 Израиля както звѣзды-тѣ на небе-то. Іоавъ Саруинъ-тъ сынъ начнѫ на брои, но не свьрши, защото [м]паднѫ за това гнѣвъ надъ Израиля: заради това не ся внесе число-то между повѣствованія-та на лѣтовницы-тѣ за царь Давида.

25 А надъ царскы-тѣ съкровища бѣ Азмавеѳъ Адііловъ-тъ сынъ: и надъ съкровища-та на полета-та на градове-тѣ, и на села-та, и на твьрдѣли-тѣ, Іонаѳанъ 26 Озіевъ-тъ сынъ: А надъ тѣзи които работѣхѫ на поле-то, за земледѣліе, Езрій, 27 Хелувовъ-тъ сынъ: А надъ лозія-та, Семей Рамаѳецъ-тъ: а надъ приходъ-тъ на лозія-та, за влагалища на вино, Завдій 28 Сифаміевъ: А надъ маслины-тѣ и черницы-тѣ, които бѣхѫ въ поле-то, Ваалананъ Гедерецъ-тъ: а надъ влагалища-та на 29 елей-тъ, Іоасъ: А надъ говеда-та които пасѣхѫ въ Саронъ, Ситрай Саронецъ-тъ: а надъ говеда-та които бѣхѫ въ долове-30 тѣ, Сафатъ Адлаіевъ-тъ сынъ: А надъ камилы-тѣ, Овилъ Исмаилецъ-тъ: а надъ 31 ослы-тѣ, Іадаія Мероноѳецъ-тъ: А надъ овцы-тѣ, Іазизъ Агарецъ-тъ. Всичкы тѣзи бѣхѫ настойници на имотъ-тъ на царь Давида.

32 А Іонаѳанъ, Давидовъ-тъ стрыка, бѣше съвѣтникъ, мѫжъ разуменъ, и книжникъ: а Іехіилъ, Ахмоніевъ-тъ сынъ, бѣше съ 33 царскы-тѣ сынове: А [н]Ахитофелъ царскый съвѣтникъ: а [о]Хусай Архіецъ-тъ,

и 2 Лѣт. 19; 11.

—

а Гл. 11; 11.
б 2 Цар. 23; 20, 22, 23. Гл. 11; 22 и др.
в 2 Цар. 23; 24. Гл. 11; 26.
г Гл. 11; 28.
д Гл. 11; 27.
е 2 Цар. 21; 18. Гл. 11; 29.
ж Гл. 11; 28.
з 2 Цар. 23; 28. Гл. 11; 30.
и Гл. 11; 31.
і Гл. 26; 30.
к 1 Цар. 16; 6.
л Быт. 15; 5.
м 2 Цар. 24; 15. Гл. 21; 7.
н 2 Цар. 15; 12.
о 2 Цар. 15; 37. 16; 16.

34 пріятель на царя: А по Ахитофела, Іодай Ванаіевъ-тъ сынъ, и [п]Авіаѳаръ: а военачалникъ царевъ, [р]Іоавъ.

ГЛАВА 28.

1 И свыка Давидъ всичкы-тѣ Израилевы князове: [а]князове-тѣ на племена-та, и [б]князове-тѣ на отдѣленія-та които слугувахѫ на царя, и тысященачалницы-тѣ, и стоначалницы-тѣ, и [в]настоятели-тѣ на всичкый-тъ имотъ и стяжанія на царя и на сынове-тѣ му, съсъ скопцы-тѣ, и [г]юнацы-тѣ, и всичкы-тѣ силны съ крѣпость, въ Іерусалимъ.

2 И станѫ царь Давидъ на нозѣ-тѣ си, та рече: Чуйте мя, братіе мои, и людіе мои: [д]азъ имахъ въ сьрдце-то си да съградіѭ упокоителенъ домъ за ковчегъ-тъ на завѣтъ-тъ Господенъ, и [е]за подножіе-то на нозѣ-тѣ на Бога нашего: и направихъ пріуготовленіе за съграденіе-то. 3 Но Богъ ми рече: [ж]Ты нѣма да съградишь домъ-тъ на име-то ми, защото си мѫжъ на бойове, и много кръвь си пролѣлъ. 4 А Господь Богъ Израилевъ [з]избра мене отъ всичкый-тъ ми бащинъ домъ, за да сьмь царь надъ Израиля въ вѣкъ; защото избра [и]Іудѫ князь: а отъ домъ-тъ Іудинъ *избра* [і]домъ-тъ на отца ми: и [к]между сынове-тѣ на отца ми благоизволи да направи мене царь надъ всичкый Израиль: 5 И [л]отъ всичкы-тѣ ми сынове, (защото Господь ми даде много сынове,) [м]избра Соломона сына ми, за да сѣдне на прѣстолъ-тъ на царство-то Господне, надъ Израиля. 6 И рече ми: [н]Соломонъ сынъ ти, той ще съгради домъ-тъ ми и дворове-тѣ ми; защото го избрахъ да ми е сынъ, и азъ ще му бѫдѫ отецъ: 7 И ще утвьрдіѭ царство-то му до вѣка, [о]ако остане постоянъ за да върши заповѣди-тѣ ми и сѫдбы-тѣ ми, както въ тойзи день. 8 Сега прочее, прѣдъ всичкый Израиль *прѣдъ* събраніе-то Господне, и въ уши-тѣ на Бога нашего, *говоріѭ ви:* пазѣте и търсѣте всичкы-тѣ заповѣди на Господа Бога вашего, да наслѣдите *тѫзи* добрѫ земіѭ, и да іѭ оставите послѣ отъ васъ наслѣдіе на сынове-тѣ си за всегда.

9 И ты, Соломоне сыне мой, [п]познай Бога на отца си, и служи му [р]съ цѣло сьрдце и съсъ доброволнѫ душѫ; защото [с]Господь испытува всичкы-тѣ сьрдца, и знае всичкы-тѣ помыслы на умъ-тъ: [т]ако го търсишь, ще ти ся намѣрува, ако ли го оставишь, ще тя отхвърли за всегда. 10 Вижъ сега, че [у]Господь тя избра за да съградишь домъ за святилище; бѫди крѣпъкъ, и върши.

11 И даде Давидъ на Соломона сына си [ф]начертаніе-то на прѣдхраміе-то, и на домове-тѣ му, и на съкровищницы-тѣ му, и на горницы-тѣ му, и на вѫтрешни-тѣ му стаи, и на домъ-тъ на очистилище-то, 12 И начертаніе-то на всичко колкото зѣ чрѣзъ Духъ-тъ, за дворове-тѣ на домъ-тъ Господенъ, и за всичкы-тѣ наоколо обиталища, за [х]съкровищницы-тѣ на домъ-тъ Божій, и съкровищницы-тѣ на посвященія-та: 13 И за отдѣленія-та на священницы-тѣ и Левиты-тѣ, и за всяко дѣло на службѫ-тѫ въ домъ-тъ Господенъ, и за всичкы-тѣ съсѫды на службѫ-тѫ въ домъ-тъ Господенъ: 14 За злато съ теглилкѫ за златны-тѣ, за всичкы-тѣ съсѫды на всякакъвъ видъ службѫ, *и* за *сребро* съ теглилкѫ за всичкы-тѣ сребьрны съсѫды, за всичкы-тѣ съсѫды на всякакъвъ видъ службѫ: 15 И тежинѫ-тѫ за златны-тѣ свѣтилницы, и за златны-тѣ имъ свѣтила, съ теглилкѫ за всякой свѣтилникъ, и за свѣтила-та му: и за сребьрны-тѣ свѣтилницы съ теглилкѫ, за свѣтилникъ-тъ и за свѣтила-та му, споредъ употрѣбеніе-то на всякой свѣтилникъ. 16 И злато съ теглилкѫ за тръпезы-тѣ *на хлѣбове-тѣ* на прѣдложеніе-то за всякѫ тръпезѫ: и сребро за сребьрны-тѣ тръпезы: 17 И чисто злато за вилицы-тѣ, и за легены-тѣ, и за възливалницы-тѣ: и за златны-тѣ крондиры съ теглилкѫ за всякой крондиръ: подобно съ теглилкѫ за всякой сребьрнъ крондиръ. 18 И за олтарь-тъ на каденіе-то, очистено злато съ теглилкѫ: и злато за начертаніе-то на колесницѫ-тѫ [ц]на херувимы-тѣ, които распростиратъ *крыла*, та покрыватъ ковчегъ-тъ на завѣтъ-тъ Господенъ. 19 Всичко това, *рече Давидъ*, [ч]Господь ми даде да разумѣіѭ чрѣзъ написаніе съ рѫкѫ-тѫ си, всичкы-тѣ дѣла на начертаніе-то.

20 И рече Давидъ на Соломона сына си: [ш]Бѫди крѣпъкъ и мѫжественъ, и върши: не бой ся, нито да имашь страхъ; защото Господь Богъ, Богъ мой, е съ тебе: [щ]нѣма да тя остави, нито ще тя напусне, додѣ свършишь всичко-то дѣло за службѫ-тѫ на домъ-тъ Господенъ. 21 И ето, [ѣ]отдѣленія-та на священницы-тѣ и Левиты-тѣ, за всякѫ службѫ на домъ-тъ Божій; и за всяко дѣло *ще бѫдѫтъ* съ тебе

п 3 Цар. 1; 7.
р Гл. 11; 6.

—

а Гл. 27; 16.
б Гл. 27; 1, 2.
в Гл. 27; 25.
г Гл. 11; 10.
д 2 Цар. 7; 2. Псал. 132; 3, 4, 5.
е Псал. 99; 5. 132; 7.
ж 2 Цар. 7; 5, 13. 3 Цар. 5; 3. Гл. 17; 4. 22; 8.
з 1 Цар. 16; 7—13.
и Быт. 49; 8. Гл. 5; 2. Псал. 60; 7. 78; 68.
і 1 Цар. 16; 1.
к 1 Цар. 16; 12, 13.
л Гл. 3; 1 и дрг. 23; 1.
м Гл. 22; 9.
н 2 Цар. 7; 13, 14. Гл. 22; 9, 10. 2 Лѣт. 1; 9.
о Гл. 22; 13.
п Іер. 9; 24. Осія 4; 1. Іоан. 17; 3.
р 4 Цар. 20; 3. Псал. 101; 2.
с 1 Цар. 16; 7. 3 Цар. 8; 39. Гл. 29; 17. Псал. 7; 9. 139; 2. Прит. 17; 3. Іер. 11; 20. 17; 10. 20; 12. Откр. 2; 23.
т 2 Лѣт. 15; 2.
у Ст. 6.
ф Виж. Исх. 25; 40. Ст. 19.
х Гл. 26; 20.
ц Исх. 25; 18—22. 1 Цар. 4; 4. 3 Цар. 6; 23 и дрг.
ч Виж. Исх. 25; 40. Ст. 11, 12.
ш Втор. 31; 7, 8. Іис. Нав. 1; 6, 7, 9. Гл. 22; 13.
щ Іис. Нав. 1; 5.
ѣ Гл. 24, 25, 26.

[ы]всякой усерденъ въ мудрость за всякаквѫ работѫ; така и князове-тѣ и всичкы-тѣ людіе, въ всичкы-тѣ твои заповѣди.

ГЛАВА 29.

1 Тогазь рече царь Давидъ на всичко-то събраніе: Соломонъ сынъ ми, когото самъ Богъ избра, *още* е [а]младъ и нѣженъ: а дѣло-то голѣмо; защото тая палата не е 2 за человѣка, но е за Господа Бога. Азъ прочее приготвихъ споредъ всичкѫ-тѫ си силѫ за домъ-тъ на Бога моего, злато-то за златны-тѣ, и сребро-то за сребърны-тѣ, и мѣдь-тѫ за мѣдны-тѣ, желѣзо-то за желѣзны-тѣ, и дьрвіе за дьрвены-тѣ, [б]ониксовы каменіе, и *каменіе* за споянаніе, каменіе стивіевидны и пьстрошарны, и всякаквы скѫпоцѣнны каменіе, и множество 3 мраморы. И още за желаніе-то ми къмъ домъ-тъ на Бога моего, освѣнь всичко що приготвихъ за святый-тъ домъ, дадохъ *и* отъ свой-тъ си имотъ повече злато и сре-4 бро за домъ-тъ на Бога моего: Три тысящы таланта злато, отъ [в]Офирско-то злато, и седмь тысящы таланта очистено сребро, за 5 да покрыѭтъ стѣны-тѣ на домове-тѣ: Злато-то за златны-тѣ, и сребро-то за сребърны-тѣ, и за всичко работаніе съ рѫцѣ-тѣ на художницы-тѣ. Кой прочее ще направи днесь доброволно приношеніе Господу?

6 Тогазь [г]князове-тѣ на отечествія-та, и князове-тѣ на Израилевы-тѣ племена, и тысященачалници-тѣ, и стоначалници-тѣ, и [д]настоятели-тѣ на царскы-тѣ дѣла, по-7 казахѫ усердіе, И дадохѫ за дѣло-то на домъ-тъ Божій, злато петь тысящы таланта и десеть тысящы драхмы, и сребро десеть тысящы таланта, и мѣдь осмнадесеть тысящы таланта, и сто тысящы та-8 ланта желѣзо. И у които ся намѣрихѫ каменіе, дадохѫ *гы* на съкровищницѫ-тѫ на домъ-тъ Господень, съ рѫкѫ-тѫ на 9 [е]Іехіила Гирсонецъ-тъ. И зарадовахѫ ся людіе-тѣ, защото имахѫ усердіе, понеже съ пълно сърдце [ж]приносѣхѫ доброволно Господу; още и царь Давидъ ся зарадова съ голѣмѫ радость.

10 И благослови Давидъ Господа прѣдъ всичко-то събраніе; и рече Давидъ: Благословенъ си, Господи Боже на Израиля 11 отца нашего, отъ вѣка и до вѣка. [з]Твоя е, Господи, величина-та, и сила-та, и великолѣпіе-то, и сіяніе-то, и слава-та; защото е *твое* всичко що е на небе-то и на земіѭ-тѫ: твое е царство-то, Господи, и ты ся възвышавашь като глава надъ 12 всичко: И [и]богатство-то и слава-та отъ тебе сѫ, и ты владѣешь надъ всичко: и въ рѫкѫ-тѫ ти е крѣпость-та и сила-та: и въ рѫкѫ-тѫ ти е да възвеличавашь и 13 да укрѣпявашь всичко. Сега прочее, Боже нашъ, ный ти благодаримъ, и хвалимъ 14 твое-то славно име. Но кой сьмь азъ, и кои сѫ людіе-тѣ ми, та да можемъ да ти приносимъ доброволно приношеніе както това? защото всичко-то е отъ тебе, и отъ 15 твое-то давамы тебѣ. Защото [і]смы чужденци прѣдъ тебе, и пришелци, както всичкы-тѣ ни отци: [к]дни-тѣ ни на земіѭ-тѫ сѫ като сѣнка, и трайность нѣма. 16 Господи Боже нашъ, всичко това множество, което приготвихмы да ти съградимъ домъ за свято-то твое име, отъ 17 твоіѭ-тѫ рѫкѫ иде, и твое е всичко. И познавамъ, Боже мой, че си ты [л]който испытувашь сърдце-то, и [м]благоволишь въ правдѫ-тѫ. Азъ съ правотѫ-тѫ на сърдце-то си принесохъ доброволно всичко това: и сега съ радость видѣхъ твоитѣ людіе, които присѫтствуватъ тукъ, че 18 доброволно ти приносятъ. Господи Боже на отцы-тѣ наши, Авраама, Исаака, и Израиля, съхрани това за всегда въ сърдечны-тѣ размышленія на людіе-тѣ си, и 19 управи сърдце-то имъ къмъ тебе: И [н]дай на Соломона сына ми съвършенно сърдце, за да съхранява заповѣди-тѣ ти, и свидѣтелства-та ти, и повелѣнія-та ти, и да върши всичко, и да направи палатѫ-тѫ, за [о]коіѭто направихъ приготовленіе.

20 И рече Давидъ на всичко-то събраніе: Благословѣте сега Господа Бога вашего. И всичко-то събраніе благослови Господа Бога на отцы-тѣ си, и като ся наведохѫ, 21 поклонихѫ ся Господу и на царя. И въ слѣдующій-тъ день пожрѣхѫ жьртвы Господу, и принесохѫ всесъжженія Господу, тысящѫ юнцы, тысящѫ овны, тысящѫ агнета, и възліянія-та имъ, и жьртвы 22 множество за всичкый Израиль: И ядохѫ и пихѫ прѣдъ Господа въ онзи день, съ голѣмѫ радость. И прогласихѫ вторый пѫть Соломона Давидовъ-тъ сынъ за царь, и [п]помазахѫ *го* Господу за князь, и Садока за священникъ.

23 Тогазь Соломонъ сѣднѫ на прѣстолъ-тъ Господень царь вмѣсто Давида отца си, 24 и благоуспѣваше: и всичкый Израиль му ся покори. И всичкы-тѣ князове, и силнитѣ, още и всичкы-тѣ царь Давидови сынове ся [р]покорихѫ на царь Соломона. 25 И възвеличи Господь крайно Соломона прѣдъ всичкый Израиль, и [с]тури на него царско величество, което не бѣ ималъ ни единъ царь прѣди него въ Израиль.

ы Исх. 35; 25, 26. 36; 1, 2.

а 3 Цар. 3; 7. Гл. 22; 5. Прит. 4; 3.
б Виж. Иса. 54; 11, 12. Откр. 21; 18 и друг.
в 3 Цар. 9; 28.
г Гл. 27; 1.
д Гл. 27; 25 и друг.
е Гл. 26; 21.
ж 2 Кор. 9; 7.
з Мат. 6; 13. 1 Тим. 1; 17. Откр. 5; 13.
и Рим. 11; 36.
і Псал. 39; 12. Евр. 11; 13. 1 Петр. 2; 11.
к Іов. 14; 2. Псал. 90; 9. 102; 11. 144; 4.
л 1 Цар. 16; 7. Гл. 28; 9.
м Прит. 11; 20.
н Псал. 72; 1.
о Ст. 2. Гл. 22; 14.
п 3 Цар. 1; 35, 39.
р Еккл. 8; 2.
с 3 Цар. 3; 13. 2 Лѣт. 1; 12. Еккл. 2; 9.

26 Така Давидъ Іессеевъ-тъ сынъ царова 27 надъ всичкый Израиль; И [т]врѣме-то въ което царова надъ Израиля бѣ четыридесеть годины. [у]Седмь годины царова въ Хевронъ, а тридесеть и три царова въ 28 Іерусалимъ. И [ф]умрѣ съ добрѫ старость, [х]сытъ отъ дни, богатства, и славѫ: и въцари ся вмѣсто него Соломонъ сынъ му. 29 А дѣянія-та на царь Давида, пьрвы-тѣ и послѣдни-тѣ, ето сѫ писаны въ книгѫ-тѫ на Самуила гледачъ-тъ, и въ книгѫ-тѫ на Наѳана пророкъ-тъ, и въ книгѫ-тѫ на 30 Гада гледачъ-тъ, Съсъ всичко-то му царство, и съсъ силѫ-тѫ му, [ц]и врѣмена-та които прѣминѫхѫ вързъ него и вързъ Израиля, и вързъ всичкы-тѣ царства земны.

ВТОРА КНИГА НА ЛѢТОВНИЦЫ-ТѢ.

ГЛАВА 1.

1 И [а]укрѣпи ся Соломонъ Давидовъ-тъ сынъ на царство-то си: и [б]Господь Богъ неговъ бѣ съ него, и крайно го [в]възвеличи. 2 И говорѝ Соломонъ на всичкый Израиль, [г]на тысященачалницы-тѣ и стоначалницы-тѣ, и на сѫдіи-тѣ, и на всичкы-тѣ князове отъ всичкый Израиль, началницы-тѣ на отечествія-та: 3 И отидохѫ Соломонъ, и всичко-то събраніе съ него, на высоко-то мѣсто, което е [д]въ Гаваонъ; защото тамъ бѣше скинія-та на събраніе-то Божіе, коіѭто Моисей, рабъ-тъ Господень, направи въ пустыніѭ-тѫ. 4 А [е]Давидъ бѣше възнеслъ ковчегъ-тъ Божій отъ Киріаѳіаримъ, дѣто му бѣ приготвилъ Давидъ; защото бѣ поставилъ шатьръ за него въ Іерусалимъ. 5 [ж]И мѣдный-тъ олтарь който бѣ направилъ [з]Везелеилъ сынъ-тъ на Урія, сына Орова, бѣ тамъ прѣдъ скиніѭ-тѫ Господнѭ: и потърсихѫ го Соломонъ, и събраніе-то. 6 И възлѣзе Соломонъ тамъ на мѣдный-тъ олтарь прѣдъ Господа, който бѣ прѣдъ скиніѭ-тѫ на събраніе-то, та [и]принесе на него тысящѫ всесъжженія.

7 [і]Въ онѫзи нощь яви ся Богъ Соломону и рече му: Искай що да ти дамъ. 8 А Соломонъ рече Богу: Ты си направилъ голѣмѫ милость на Давида отца ми, и 9 [к]поставилъ си мя царь вмѣсто него. Сега, Господи Боже, да ся утвърди слово-то ти *което си реклъ* на Давида отца ми; защото [л]ты мя направи царь надъ людіе 10 много както пьрсть-та на земѭ-тѫ. [м]Дай ми сега мудрость и разумъ, [н]за да излизамъ и да влизамъ прѣдъ тѣзи людіе; защото кой може да сѫди тойзи голѣмъ твой народъ? 11 И [о]рече Богъ Соломону: Понеже си ималъ това въ сьрдце-то си, и не си просилъ богатство, имѣнія, и славѫ, нито животъ-тъ на тѣзи които тя ненавидятъ, нито си просилъ много дни, но си просилъ за себе си мудрость и разумъ, за да сѫдишь людіе-тѣ ми, надъ които тя 12 направихъ царь: Даватъ ти ся мудрость и разумъ: и богатство, и имѣнія, и славѫ, ще ти дамъ, [п]както не е было на царіе-тѣ които бѣхѫ прѣди тебе, нито 13 слѣдъ тебе ще бѫде подобно. Тогазь ся върнѫ Соломонъ въ Іерусалимъ, отъ высоко-то мѣсто което е въ Гаваонъ, отъ скиніѭ-тѫ на събраніе-то, и царуваше надъ Израиля.

14 И [р]събра Соломонъ колесницы и конницы, и имаше тысящѫ и четыристотинъ колесницы, и двадесеть тысящы конницы, които тури въ градове-тѣ на колесницы-тѣ, и при царя въ Іерусалимъ.

15 И [с]направи царь-тъ въ Іерусалимъ сребро-то и злато-то като каменіе, и кедры-тѣ направи като черницы-тѣ въ поле-то, 16 по множество-то. И [т]за Соломона извозувахѫ коніе, изъ Египетъ: и кервани отъ царскы търговцы земахѫ съ *опрѣдѣленѫ* 17 цѣнѫ стада *коніе.* А възвождахѫ и извождахѫ изъ Египетъ еднѫ колесницѫ за шестстотинъ сребьрны *сикли,* и единъ

т 2 Цар. 5; 4. 3 Цар. 2; 11.
у 2 Цар. 5; 5.
ф Быт. 25; 8.
х Гл. 23; 1.
ц Дан. 2; 21.

а 3 Цар. 2; 46.
б Быт. 39; 2.
в 1 Лѣт. 29; 25.
г 1 Лѣт. 27; 1.
д 3 Цар. 3; 4. 1 Лѣт. 16; 39. 21; 29.
е 2 Цар. 6; 2, 17. 1 Лѣт. 15; 1.
ж Исх. 27; 1, 2. 38; 1, 2.
з Исх. 31; 2.
и 3 Цар. 3; 4.
і 3 Цар. 3; 5, 6.
к 1 Лѣт. 28; 5.
л 3 Цар. 3; 7, 8.
м 3 Цар. 3; 9.
н Числ. 27; 17. Втор. 31; 2.
о 3 Цар. 3; 11, 12, 13.
п 1 Лѣт. 29; 25. Гл. 9; 22. Еккл. 2; 9.
р 3 Цар. 4; 26. 10; 26 и дрг. Гл. 9; 25.
с 3 Цар. 10; 27. Гл. 9; 27. Іов. 22; 24.
т 3 Цар. 10; 28, 29. Гл. 9; 28.

конь за сто и петдесеть: така и за всичкы-тѣ Хеттейскы царіе, и за Сирійскы-тѣ царіе, извозуваніе-то ставаше чрѣзъ тѣхнѫ рѫкѫ.

ГЛАВА 2.

1 И [а]рѣши Соломонъ да съгради домъ на име-то Господне, и царскый домъ за 2 себе си. И [б]изброи Соломонъ седмдесеть тысящы мѫжіе брѣменосцы, и осмдесеть тысящы *каменосѣчцы въ горѫ-тѫ: и три тысящы и шестстотинъ настойницы надъ тѣхъ.

3 И проводи Соломонъ до Хирама Тирскый-тъ царь, и рече: [в]Както си направилъ на Давида отца ми, и си му пратилъ кедры за да си съгради домъ да жи- 4 вѣе въ него, *направи така и менѣ*. Ето, [г]азъ градіѭ домъ на име-то на Господа Бога моего, да *го* посвятіѭ нему, [д]за да ся приноси прѣдъ него благовоненъ темянъ, и [е]всегдашни-тѣ *хлѣбове* на прѣдложеніе-то, и [ж]всесъжженія-та утренни и вечерни, въ сѫбботы-тѣ, и въ новомѣсечія-та, и въ праздницы-тѣ на Господа Бога нашего. Това е дължность на Израиля за 5 вынѫгы. А домъ-тъ който градіѭ е голѣмъ; защото е [з]голѣмъ нашій Богъ надъ 6 всичкы-тѣ богове. Но [и]кой може да му съгради домъ, когато небе-то и небе-то на небеса-та не сѫ доволны да го вмѣстятъ? А кой сьмь азъ, та да му съградіѭ домъ? но само да кадіѭ прѣдъ него.

7 Сега прочее проводи ми мѫжъ искусенъ за да работи въ злато, и въ сребро, и въ мѣдь, и въ желѣзо, и въ багрѣно, и въ червено, и въ синьо, и който знае да вае ваянія, съ искусны-тѣ които сѫ съ мене въ Іудеіѭ, и въ Іерусалимъ, [і]които Да- 8 видъ отецъ ми приготви. [к]Проводи ми и кедровы дървіе, и елховы дървіе, и алмуговы дървіе, отъ Ливанъ; защото азъ знаіѭ че твои-тѣ раби знаіѭтъ да сѣкѫтъ дървіе въ Ливанъ: и ето, мои-тѣ раби ще 9 бѫдѫтъ съ твои-тѣ рабы, За да ми приготвятъ дървіе изобилно; защото домъ-тъ който азъ градіѭ ще бѫде голѣмъ и чу- 10 денъ. И ето, [л]ще дамъ на твои-тѣ рабы дървосѣчцы-тѣ двадесеть тысящы корове жито чукано, и двадесеть тысящы корове ечимыкъ, и двадесеть тысящы ваѳы вино, и двадесеть тысящы ваѳы елей.

11 И отговори Хирамъ Тирскый царь съ писмо, което проводи Соломону: [м]Понеже Господь възлюби людіе-тѣ си, постави 12 тя царь надъ тѣхъ. Рече още Хирамъ: [н]Благословенъ Господь Богъ Израилевъ, [о]Създатель-тъ на небе-то и на земіѭ-тѫ, който даде на царь Давида мудръ сынъ, който има остроуміе и разумъ, който ще съгради домъ Господу, и царскый домъ 13 за себе си. Проваждамъ прочее сега человѣкъ искусенъ и разуменъ, мастора си 14 Хирама, [п]Сынъ на *еднѫ* женѫ отъ Дановы-тѣ дъщери, и на отца Тирянинъ, художникъ за да работи въ злато, и въ сребро, въ мѣдь, въ желѣзо, въ каменіе, и въ дървіе, въ багрѣно, въ синьо, и въ виссонъ, и въ червено: и да вае всякакъвъ видъ ваяніе, и да изнамѣрва всяко изнамѣрваніе каквото му ся прѣдстави, наедно съ твои-тѣ мудры, и съ мудры-тѣ 15 на господаря ми Давида отца ти. Сега прочее нека проводи на рабы-тѣ си жито-то, и ечимыкъ-тъ, елей-тъ, и вино-то, 16 [р]което господарь-тъ ми рече: А [с]ный ще насѣчемъ дървіе отъ Ливанъ, за всичкѫ-тѫ ти потрѣбѫ, и ще ти гы донесемъ съ плотове прѣзъ море-то въ Іоппіѭ: и ты ще гы възвозишь въ Іерусалимъ.

17 И [т]изброи Соломонъ всичкы-тѣ чужды мѫжіе които бѣхѫ въ Израилевѫ-тѫ земіѭ подирь изброеніе-то [у]съ което Давидъ отецъ му гы изброи: и намѣрихѫ ся сто и петдесеть и три тысящи и шест- 18 стотинъ. И отъ тѣхъ [ф]направи седмдесеть тысящы брѣменосцы и осмдесеть тысящы каменосѣчцы въ горѫ-тѫ и три тысящы и шестстотинъ настойницы връху дѣла-та на людіе-тѣ.

ГЛАВА 3.

1 И [а]начнѫ Соломонъ да гради домъ-тъ Господень [б]въ Іерусалимъ на хълмъ-тъ Морія, дѣто ся яви *Господь* на Давида отца му, на мѣсто-то което приготви Давидъ въ гумно-то на [в]Орнѫ Іевусецъ-тъ. 2 И начнѫ да гради въ вторый-тъ день на вторый-тъ мѣсецъ, въ четвърто-то лѣто на царуваніе-то си.

3 А [г]основаніе-то което тури Соломонъ за да съгради домъ-тъ Божій бѣ това: дължина-та въ лакти, споредъ ветхѫ-тѫ мѣркѫ, бѣ шестдесеть лакти, а ширина-та 4 двадесеть лакти. А [д]притворъ-тъ който бѣ къмъ лице-то *на домъ-тъ*, имаще дължинѫ, споредъ ширинѫ-тѫ на домъ-тъ, двадесеть лакти, а высочинѫ сто и двадесеть: и обкова го извѫтрѣ съ чисто злато.

5 И [е]покры великый-тъ домъ съ елховы

а 3 Цар. 5; 5.
б 3 Цар. 5; 15. Ст. 18.
* *Или* дървосѣчцы.
в 1 Лѣт. 14; 1.
г Ст. 1.
д Исх. 30; 7.
е Исх. 25; 30. Лев. 24; 8.
ж Числ. 28; 3, 9, 11.
з Псал. 135; 5.
и 3 Цар. 8; 27. Гл. 6; 18. Иса. 66; 1.
і 1 Лѣт. 22; 15.
к 3 Цар. 5; 6.
л 3 Цар. 5; 11.
м 3 Цар. 10; 9. Гл. 9; 8.
н 3 Цар. 5; 7.
о Быт. 1; 2. Псал. 33; 6. 102; 25. 124; 8. 136; 5, 6. Дѣян. 4; 24. 14; 15. Откр. 10; 6.
п 3 Цар. 7; 13, 14.
р Ст. 10.
с 3 Цар. 5; 8. 9.
т Ст. 2. 3 Цар. 5; 13, 15, 16. 9; 20, 21. Гл. 8; 7, 8.
у 1 Лѣт. 22; 2.
ф Ст. 2.

а 3 Цар. 6; 1 и дрг.
б Быт. 22; 2. 14.
в 1 Лѣт. 21; 18. 22; 1.
г 3 Цар. 6; 2.
д 3 Цар. 6; 3.
е 3 Цар. 6; 17.

дървіе, които и обкова съ чисто злато, и извая по него финицы и верижицы. 6 И украси домъ-тъ съсъ скѫпоцѣнны каменіе за красотѫ: а злато-то бѣ злато отъ Фаруимъ. 7 Обкова още съсъ злато домъ-тъ, греды-тѣ, дверостълпы-тѣ, и стѣны-тѣ му: и извая херувимы по стѣны-тѣ.

8 И направи домъ-тъ на святая святыхъ, дължинѫ-тѫ му споредъ ширинѫ-тѫ на домъ-тъ, двадесеть лакти, и ширинѫ-тѫ му двадесеть лакти: и обкова го съ чисто злато, отъ шестстотинъ таланта. 9 А тежина-та на гвоздіе-тѣ бѣше петдесеть сикли злато. И обкова горницы-тѣ съсъ злато.

10 И [ж]въ домъ-тъ на святая святыхъ направи два херувима дѣло ваяно, и обкова гы съсъ злато. 11 А крыла-та на херувимы-тѣ имахѫ дължинѫ двадесеть лакти: едно-то крыло петь лакти, и досегаше стѣнѫ-тѫ на домъ-тъ: и друго-то крыло петь лакти, и досегаше крыло-то на другый-тъ херувимъ. 12 И *едно-то* крыло на другый-тъ херувимъ петь лакти, и досегаше стѣнѫ-тѫ на домъ-тъ: и друго-то крыло петь лакти, и досегаше крыло-то на другый-тъ херувимъ. 13 Крыла-та на тѣзи херувимы ся простирахѫ двадесеть лакти: и тѣ стоехѫ на нозѣ-тѣ си, и лица-та имъ гледахѫ къмъ домъ-тъ. 14 И [з]направи завѣсѫ-тѫ отъ синьо, и багрѣно, и червено, и виссонъ, и исткà на неѭ херувимы.

15 Направи още прѣдъ домъ-тъ [и]два стълпа, тридесеть и петь лакти на высочинѫ, и наглавіе-то което бѣ на главѫ-тѫ на всякой, петь лакти. 16 И направи верижицы *както* въ давиръ-тъ, и тури *гы* на главы-тѣ на стълпове-тѣ: [і]и направи сто нара, и тури *гы* на верижицы-тѣ: 17 И [к]постави стълпове-тѣ прѣдъ лице-то на храмъ-тъ, единъ отдесно, а единъ отлѣво: и нарече име-то на онзи отдесно *Іахинъ, а име-то на онзи отлѣво †Воазъ.

ГЛАВА 4.

1 И [а]направи мѣденъ олтарь, дължинѫ-тѫ му двадесеть лакти, и ширинѫ-тѫ му двадесеть лакти, и высочинѫ-тѫ му десеть лакти.

2 [б]Направи още море-то лѣяно, десеть лакти отъ устіе до устіе, кругло наоколо, и высочинѫ-тѫ му петь лакти: и вървь отъ тридесеть лакти го измѣрваше наоколо. 3 И [в]подъ *устіе-то* му имаше подобіе на волове, които го окружавахѫ наоколо, десеть въ лакътъ окружавахѫ море-то наоколо. Два-та реда на волове-тѣ бѣхѫ излѣяни заедно съ него. 4 И стоеше на дванадесеть вола: три гледахѫ къмъ сѣверъ, и три гледахѫ къмъ западъ, и три гледахѫ къмъ югъ, и три гледахѫ къмъ истокъ: и море-то вързъ тѣхъ: и всичкы-тѣ имъ задници бѣхѫ къмъ вѫтрѣ. 5 И дебелина-та му бѣ една длань, и устіе-то му направено като устіе на чашѫ, като цвѣтъ отъ кринъ: *и* събираше когато бѣ пълно, [г]три тысящы ваѳы. 6 Направи още [д]десеть омывалницы, и тури петь отдесно, и петь отлѣво, за да мыѭтъ въ тѣхъ: тамъ мыяхѫ това което бѣше за всесъжженіе; море-то обаче бѣ за да ся мыѭтъ въ него священници-тѣ.

7 И [е]направи златны-тѣ свѣтилницы десеть, [ж]споредъ наредено-то за тѣхъ, и тури *гы* въ храмъ-тъ, петь отдесно, и петь отлѣво.

8 И [з]направи десеть тръпезы, и тури *гы* въ храмъ-тъ, петь отдесно и петь отлѣво. И направи сто златны легена.

9 И [и]направи дворъ-тъ на священницы-тѣ, и голѣмый-тъ дворъ, и двери за дворъ-тъ, и покры двери-тѣ имъ съ мѣдь. 10 И [і]тури море-то отъ деснѫ-тѫ странѫ къмъ истокъ, срещѫ южнѫ-тѫ странѫ.

11 И [к]направи Хирамъ котлы-тѣ, и лопаты-тѣ, и легены-тѣ. И свърши Хирамъ да прави дѣло-то което правѣше на царь Соломона, за домъ-тъ Божій: 12 Два-та стълпа, и [л]ядра-та, и двѣ-тѣ наглавія които бѣхѫ на главѫ-тѫ на стълпове-тѣ, и двѣ-тѣ мрѣжы за да покрыватъ двѣ-тѣ ядра на наглавія-та които бѣхѫ на главѫ-тѫ на стълпове-тѣ: 13 И [м]четыристотинъ нарове за двѣ-тѣ мрѣжы, два реда нарове за всякѫ мрѣжѫ, да покрыватъ двѣ-тѣ ядра на наглавія-та които бѣхѫ на стълпове-тѣ. 14 Направи още подставы-тѣ, и направи омывалницы-тѣ вързъ подставы-тѣ: 15 Едно-то [н]море, и дванадесеть-тѣ вола подъ него, 16 И котлы-тѣ, и лопаты-тѣ, и вилицы-тѣ, и всичкы-тѣ имъ съсѫды, [о]Хирамъ масторъ му направи на царь Соломона, за домъ-тъ Господень, отъ свѣтлѫ мѣдь. 17 [п]Въ поле-то на Іорданъ гы излѣ царь-тъ, въ глинянѫ земѭ, между Сокхоѳъ и Саридаѳѫ.

18 [р]Така направи Соломонъ всичкы тѣзи съсѫды твърдѣ много, щото не можаше да ся смѣтне тежина-та на мѣдь-тѫ. 19 И [с]направи Соломонъ всичкы-тѣ съсѫды, които бѣхѫ за домъ-тъ Божій, и злат-

ж 3 Цар. 6; 23 и дрг.
з Исх. 26; 31. Мат. 27; 51. Евр. 9; 3.
и 3 Цар. 7; 15—21. Іер. 52; 21.
і 3 Цар. 7; 20.
к 3 Цар. 7; 21.
* Ще утвърди.
† Въ него сила.

—

а Исх. 27; 1, 2. 4 Цар. 16; 14. Іез. 43; 13, 16.
б 3 Цар. 7; 23.
в 3 Цар. 7; 24, 25, 26.
г Виж. 3 Цар. 7; 26.
д 3 Цар. 7; 38.
е 3 Цар. 7; 49.
ж Исх. 25; 31, 40. 1 Лѣт. 28; 12, 19.
з 3 Цар. 7; 48.
и 3 Цар. 6; 36.
і 3 Цар. 7; 39.
к Виж. 3 Цар. 7; 40.
л 3 Цар. 7; 41.
м 3 Цар. 7; 20.
н 3 Цар. 7; 27, 43.
о 3 Цар. 7; 14; 45.
п 3 Цар. 7; 46.
р 3 Цар. 7; 47.
с 3 Цар. 7; 48, 49, 50.

ный-тъ олтарь, и трѫпезы-тѣ, [т]и на тѣхъ *ся полагахѫ* хлѣбове-тѣ на прѣдложеніе-
20 то: И свѣтилницы-тѣ и свѣтила-та имъ, за да горятъ [у]споредъ наредено-то прѣдъ
21 давиръ-тъ, отъ чисто злато: И [ф]цвѣтове-тѣ, и свѣтила-та, и клещы-тѣ отъ злато,
22 *и* то чисто злато: И щипцы-тѣ, и легены-тѣ, и темяницы-тѣ, и кадилницы-тѣ, отъ чисто злато: и входъ-тъ на домъ-тъ, вѫтрешни-тѣ му двери за святая святыхъ, и двери-тѣ на домъ-тъ на храмъ-тъ, бѣхѫ отъ злато.

ГЛАВА 5.

1 И [а]свърши ся всичко-то дѣло което направи Соломонъ за домъ-тъ Господень: и внесе Соломонъ посвященія-та на Давида отца си: и сребро-то и злато-то, и всичкы-тѣ съсѫды, положи въ съкровища-та на домъ-тъ Божій.
2 Тогазь [б]събра Соломонъ въ Іерусалимъ Израилевы-тѣ старѣйшины, и всичкы-тѣ началницы на племена-та, началницы-тѣ на отечествія-та на Израилевы-тѣ сынове, за да възнесѫтъ ковчегъ-тъ на завѣта Господень [в]отъ Давидовъ-тъ градъ, който е Сіонъ.
3 И [г]събрахѫ ся всичкы-тѣ Израилеви мѫжіе при царя, [д]въ праздникъ-тъ на
4 седмый-тъ мѣсецъ. И дойдохѫ всичкы-тѣ Израилеви старѣйшины: и дигнѫхѫ Ле-
5 вити-тѣ ковчегъ-тъ. И възнесохѫ ковчегъ-тъ, и скиніѭ-тѫ на съборaніе-то, и всичкы-тѣ святы съсѫды които бѣхѫ въ скиніѭ-тѫ, священници-тѣ *и* Левити-тѣ
6 гы възнесохѫ. И царь Соломонъ и всичко-то Израилево събраніе, що бѣхѫ ся събрали при него прѣдъ ковчегъ-тъ, жертвувахѫ овцы и говеда толкозь много щото не бѣше възможно да ся смѣтнѫтъ
7 нито да ся изброятъ. И внесохѫ священници-тѣ ковчегъ-тъ на завѣта Господень на мѣсто-то му, въ давиръ-тъ на домъ-тъ, въ святая святыхъ, подъ крыла-та на херувимы-тѣ.
8 Защото херувими-тѣ имахѫ распрострѣны крыла-та *си* върху мѣсто-то на ковчегъ-тъ, и херувими-тѣ покрывахѫ ковчегъ-тъ и върлины-тѣ му отгорѣ.
9 И истеглихѫ върлины-тѣ та ся виждахѫ краища-та на върлины-тѣ вънъ отъ ковчегъ-тъ прѣдъ давиръ-тъ; но извънъ не ся виждахѫ. И тамъ сѫ дори до днесь.
10 Нѣмаше въ ковчегъ-тъ *друго* освѣнь двѣ-тѣ плочы, които [е]тури Моисей *тамъ* въ Хоривъ, дѣто Господь направи завѣтъ съ Израилевы-тѣ сынове, когато излѣзохѫ изъ Египетъ.

11 И като излѣзохѫ священници-тѣ изъ святилище-то, (защото всичкы-тѣ священници които ся намирахѫ, освятихѫ ся безъ да чакатъ редъ-тъ на отдѣленія-та:
12 [ж]И Левити-тѣ, всичкы-тѣ пѣвци съ Асафа, Емана, Іедуѳуна и сынове-тѣ имъ и братія-та имъ, облѣчени въ виссонъ, съ кимвалы и псалтири и китары, стоехѫ къмъ истокъ на олтарь-тъ, [з]и съ тѣхъ сто и двадесеть священници трѫбяще съ
13 трѫбы:) Тогазь, като възгласихѫ трѫбачи-тѣ и пѣвци-тѣ купно съ единъ гласъ, пѣѭще и славословяще Господа, и като подигнѫхѫ гласъ съ трѫбы и кимвалы и музикалны орѫдія, та хваляхѫ Господа: [и]Защото е благъ, защото е въ вѣкъ милость-та му, домъ-тъ ся испълни съ
14 облакъ, домъ-тъ Господень, И отъ облакъ-тъ не можахѫ священници-тѣ да стоятъ за да служатъ; [і]защото слава-та Господня испълни Божій-тъ домъ.

ГЛАВА 6.

1 Тогазь [а]каза Соломонъ: Господь рече
2 че ще обитава [б]въ мракъ; Но азъ ти съградихъ домъ за обитаніе, и мѣсто за
3 да обитавашь вѣчно. И обърнѫ царь-тъ лице-то си, та благослови всичко-то Израилево събраніе: и всичко-то събраніе Израилево стоеше на крака.
4 И рече: Благословенъ Господь Богъ Израилевъ, който свърши съ рѫцѣ-тѣ си онова което говори съ уста-та си на Да-
5 вида отца ми, и рече: Отъ който день изведохъ людіе-тѣ си изъ Египетскѫ-тѫ земіѭ, не избрахъ отъ всичкы-тѣ Израилевы племена ни единъ градъ, за да ся съгради домъ, та да е име-то ми тамъ: нито избрахъ мѫжъ, за да е управитель
6 надъ людіе-тѣ ми Израиля: Но [в]избрахъ Іерусалимъ, за да е име-то ми тамъ: и [г]избрахъ Давида, за да е надъ людіе-тѣ
7 ми Израиля. И [д]дойде въ сърдце-то на Давида отца ми да съгради домъ на име-
8 то на Господа Бога Израилева. Но Господь рече на Давида отца ми: Понеже дойде въ сърдце-то ти да съградишь домъ на име-то ми, добрѣ си направилъ че е
9 дошло *това* въ сърдце-то ти; Ты обаче нѣма да съградишь домъ-тъ; но сынъ ти, който ще излѣзе изъ чрѣсла-та ти, той
10 ще съгради домъ-тъ на име-то ми. Господь прочее испълни слово-то си което говори: и азъ възстанѫхъ вмѣсто Давида отца си, и сѣднѫхъ на Израилевъ-тъ прѣстолъ, както говори Господь, и съградихъ домъ-тъ на име-то на Господа Бога Из-

т Исх. 25; 30.
у Исх. 27; 20, 21.
ф Исх. 25; 31 и друг.

—

а 3 Цар. 7; 51.
б 3 Цар. 8; 1 и друг.
в 2 Цар. 6; 12.
г 3 Цар. 8; 2.
д Виж. Гл. 7; 8, 9, 10.
е Втор. 10; 2, 5. Гл. 6; 11.
ж 1 Лѣт. 25; 1.
з 1 Лѣт. 15; 24.
и Псал. 136. Виж. 1 Лѣт. 16; 34, 41.
і Исх. 40; 35. Гл. 7; 2.

а 3 Цар. 8; 12 и друг.
б Лев. 16; 2.
в Гл. 12; 13.
г 1 Лѣт. 28; 4.
д 2 Цар. 7; 2. 1 Лѣт. 17; 1. 28; 2.

11 раилева. И турихъ тамъ ковчегъ-тъ, [е] въ който е завѣтъ-тъ Господень, когото направи съсъ Израилевы-тѣ сынове.

12 И [ж] застанѫ *Соломонъ* прѣдъ олтарь-тъ Господень, срещѫ всичко-то Израилево 13 събраніе, и прострѣ рѫцѣ-тѣ си; защото Соломонъ направи мѣденъ подставъ който имаше петь лакти дължинѫ, и петь лакти ширинѫ, и три лакти высочинѫ: и положи го въ срѣдъ дворъ-тъ, и застанѫ на него, та паднѫ на колѣнѣ-тѣ си прѣдъ всичко-то Израилево събраніе, и прострѣ рѫцѣ-тѣ си къмъ небе-то.

14 И рече: Господи Боже Израилевъ, [з] нѣма на небе-то и на земіѭ-тѫ Богъ подобенъ на Тебе, който пазишь завѣтъ-тъ и милость-тѫ къмъ рабы-тѣ си, които ходятъ прѣдъ тебе съсъ всичко-то си сърд-15 це, [и] Който си упазилъ къмъ рабъ-тъ си Давида отца ми това което му си говорилъ, а говорилъ си съ уста-та си, и свършилъ си съ рѫкѫ-тѫ си, както въ 16 тойзи день. И сега, Господи Боже Израилевъ, упази къмъ рабъ-тъ си Давида отца ми онова което си говорилъ нему, и реклъ: [і] Нѣма да ти оскудѣе мѫжъ който да сѣди прѣдъ мене на Израилевъ-тъ прѣстолъ, [к] само ако внимаіѭтъ сынове-тѣ ти въ пѫть-тъ си, за да ходятъ въ законъ-тъ 17 ми, както ходи ты прѣдъ мене. Сега прочее, Господи Боже Израилевъ, нека ся утвърди слово-то ти, което си говорилъ на рабъ-тъ си Давида.

18 Но ще обитава ли наистинѫ Богъ съ человѣка на земіѭ-тѫ? [л] ето, небе-то и небе-то на небеса-та не сѫ доволны да тя вмѣстятъ: колко по малко тойзи домъ 19 който съградихъ? Но пригледни къмъ молитвѫ-тѫ на рабъ-тъ си, и къмъ моленіе-то му, Господи Боже мой, щото да послушашь выканіе-то и молитвѫ-тѫ съ коіѭто рабъ-тъ ти ся моли прѣдъ 20 тебе: За да сѫ очи-тѣ ти отворены къмъ тойзи домъ деня и нощя, къмъ мѣсто-то за което си реклъ че ще турншь име-то си тамъ, за да послушашь молитвѫ-тѫ съ коіѭто рабъ-тъ ти ще ся моли на това 21 мѣсто. И слушай моленія-та на рабъ-тъ си, и на людіе-тѣ си Израиля когато ся молятъ на това мѣсто: и слушай ты отъ мѣсто-то на обиталище-то си, отъ небе-то; и като слушашь, бывай милостивъ.

22 Ако съгрѣши нѣкой человѣкъ на ближній-тъ си, и *ближній-тъ* поиска клѣтвѫ отъ него за да го направи да ся закьлне, и клѣтва-та дойде прѣдъ олтарь-тъ ти 23 въ тойзи домъ, Тогазь послушай ты отъ небе-то, и подѣйствувай, и направи сѫдъ на рабы-тѣ си, като въздавашь на беззаконный-тъ и обращашь на главѫ-тѫ му дѣяніе-то му, а оправдавашь праведный-тъ и му отдавашь споредъ правдѫ-тѫ му.

24 И ако бѫдѫтъ ударени людіе-тѣ ти Израиль прѣдъ непріятеля, защото сѫ ти съгрѣшили, и ся обърнѫтъ та прославятъ име-то ти, и направятъ молитвѫ, и ся 25 помолятъ прѣдъ тебе въ тойзи домъ, Тогазь ты послушай отъ небе-то, и прости грѣхъ-тъ на людіе-тѣ си Израиля, и възвърни гы въ земіѭ-тѫ коіѭто си далъ на тѣхъ и на отцы-тѣ имъ.

26 [м] Когато ся затвори небе-то та не става дъждь, защото сѫ ти съгрѣшили, ако ся помолятъ на това мѣсто и прославятъ име-то ти, *и* ся обърнѫтъ отъ грѣхове-тѣ 27 си, като гы смиришь, Тогазь ты послушай отъ небе-то, и прости грѣхъ-тъ на рабы-тѣ си, и на людіе-тѣ си Израиля и покажи имъ благый-тъ пѫть по който трѣбва да ходятъ: и дай дъждь на земіѭ-тѫ си, коіѭто си далъ на людіе-тѣ си за наслѣдіе.

28 [н] Гладъ ако стане въ земіѭ-тѫ, моръ ако стане, вѣтротлѣніе, ръжда, скакалци, или гѫсеницы ако станѫтъ, непріятели-тѣ имъ ако гы обсадятъ въ мѣсто-то на обитаніе-то имъ, каква годѣ язва, каква 29 годѣ болесть *ако стане*, Всякѫ молитвѫ, всяко моленіе що быва отъ всякой человѣкъ, и отъ всичкы-тѣ ти людіе Израиля, когато познае всякой ранѫ-тѫ си и болкѫ-тѫ си, и простре рѫцѣ-тѣ си къмъ 30 тойзи домъ, Тогазь ты послушай отъ небе-то, отъ мѣсто-то на обитаніе-то си, и прости, и дай всякому споредъ всичкы-тѣ му пѫтища, както [о] познавашь сърдце-то му, защото ты, самъ ты познавашь сърдца-та 31 на человѣческы-тѣ сынове: За да ти ся боятъ, и да ходятъ въ твои-тѣ пѫтища прѣзъ всичкы-тѣ дни колкото живѣіѭтъ по лице-то на земіѭ-тѫ, коіѭто си далъ на отцы-тѣ ни.

32 И чужденецъ-тъ още, [п] който не е отъ людіе-тѣ ти Израиля, но иде отъ далечнѫ земіѭ заради велико-то твое име, и заради държавнѫ-тѫ твоіѭ рѫкѫ, и заради прострѣнѫ-тѫ твоіѭ мышцѫ: ако дойдѫтъ, та ся помолятъ въ тойзи домъ, 33 Тогазь послушай отъ небе-то, отъ мѣсто-то на обитаніе-то си, и подѣйствувай въ всичко за което чужденецъ-тъ тя призове, за да познаіѭтъ всичкы-тѣ людіе на земіѭ-тѫ име-то ти, и да ти ся боятъ както людіе-тѣ ти Израиль, и да познаіѭтъ че твое-то име ся призова върху тойзи домъ, който съградихъ.

34 Когато людіе-тѣ ти излѣзнѫтъ на бой противъ непріятели-тѣ си, прѣзъ пѫть-тъ прѣзъ който гы проводишь, и ти ся помолятъ къмъ странѫ-тѫ на тойзи градъ който ты избра, и домъ-тъ който съгра-

[е] Гл. 5; 10.
[ж] 3 Цар. 8; 22.
[з] Исх. 15; 11. Втор. 4; 39. 7; 9.
[и] 1 Лѣт. 22; 9.
[і] 2 Цар. 7; 12, 16. 3 Цар. 2; 4. 6; 12. Гл. 7; 18.
[к] Псал. 132; 12.
[л] Гл. 2; 6. Иса. 66; 1. Дѣян. 7; 49.
[м] 3 Цар. 17; 1.
[н] Гл. 20; 9.
[о] 1 Лѣт. 28; 9.
[п] Іоан. 12; 20. Дѣян. 8; 27.

35 дихъ на твое-то име, Тогазь послушай отъ небе-то молитвѫ-тѫ имъ и моленіе-то имъ, и защити право-то имъ.

36 Когато ти съгрѣшатъ, (защото [р]никой человѣкъ не е безгрѣшенъ,) и имъ ся разгнѣвашь, та гы прѣдадешь прѣдъ неприятеля, и плѣнители-тѣ имъ гы заведѫтъ плѣнницы въ землѭ далечнѫ или 37 ближнѭ, И дойдѫтъ въ себе си въ землѭ-тѫ дѣто сѫ отведени плѣнници, та ся обърнѫтъ и помолятъ тебѣ въ землѭ-тѫ на плѣненіе-то си, и рекѫтъ: Съгрѣшихмы, беззаконновахмы, и неправдовах- 38 мы: И ся обърнѫтъ къмъ тебе, съсъ всичко-то си сърдце, и съсъ всичкѫ-тѫ си душѫ, въ землѭ-тѫ на плѣненіе-то си дѣто сѫ заведени плѣнници и ся помолятъ къмъ странѫ-тѫ на землѭ-тѫ си, коѭто си далъ на отцы-тѣ имъ, и къмъ градъ-тъ който си избралъ, и къмъ домъ- 39 тъ който съградихъ на име-то ти, Тогазь послушай отъ небе-то, отъ мѣсто-то на обитаніе-то си, молитвѫ-тѫ имъ и моленія-та имъ, и защити право-то имъ, и прости на людіе-тѣ *си които* сѫ ти съгрѣшили.

40 Сега, Боже мой, да сѫ отворены, молѭ, очи-тѣ ти, и внимателны уши-тѣ ти, въ молитвѫ-тѫ която ся прави на това 41 мѣсто. И сега, [с]стани, Господи Боже, [т]и *влѣзь* въ упокоеніе-то си, ты, и ковчегъ-тъ на силѫ-тѫ ти*:* священници-тѣ ти, Господи Боже, да ся облѣкѫтъ въ спасеніе, и прѣподобни-тѣ твои [у]да ся весе- 42 лятъ въ благости. Господи Боже, да не отхвърлишь лице-то на помазанника си: [ф]помени *свои-тѣ* милости къмъ Давида рабъ-тъ си.

ГЛАВА 7.

1 И [а]като свърши Соломонъ да ся моли, [б]слѣзе огнь отъ небе-то, та испояде всесъжженія-та и жертвы-тѣ: и [в]слава Го- 2 сподня испълни домъ-тъ. И [г]не можахѫ священници-тѣ да влѣзѫтъ въ домъ-тъ Господенъ, защото слава Господня ис- 3 пълни домъ-тъ Господенъ. А всичкы-тѣ Израилеви синове, като гледахѫ огнь-тъ че слази и славѫ-тѫ Господнѭ надъ домъ-тъ, прѣклонихѫ лице до землѭ-тѫ, вързъ помостъ-тъ, та ся поклонихѫ, и прославихѫ Господа; [д]защото е благъ; [е]защото е въ вѣкъ милость-та му.

4 [ж]Тогазь царь-тъ и всичкы-тѣ людіе 5 принесохѫ жертвы прѣдъ Господа. И пожрѣ царь Соломонъ жертвѫ, двадесеть и двѣ тысящи говеда, и сто и двадесеть тысящи овцы: така царь-тъ и всичкы-тѣ 6 людіе обновихѫ домъ-тъ Божій. И [з]стоехѫ священници-тѣ въ службы-тѣ си, и Левити-тѣ съ музикалны-тѣ орѫдія Господни, които царь Давидъ направи да славословятъ Господа, защото е въ вѣкъ милость-та му, *като имахѫ въ рѫцѣ-тѣ си Давидовы-тѣ пѣсни: а священници-тѣ [и]трѫбѣхѫ срещѫ тѣхъ, и всичкый Изра- 7 иль стоеше. [і]Освяти още Соломонъ срѣдѫ-тѫ на дворъ-тъ, която бѣ прѣдъ лице-то на домъ-тъ Господенъ; *защото* тамъ принесе всесъжженія-та, и тлъстинѫ-тѫ на примирителны-тѣ приношенія; понеже мѣдный-тъ олтарь, който бѣ направилъ Соломонъ, не можаше да събере всесъжженія-та, и хлѣбно-то приношеніе, и тлъстинѫ-тѫ.

8 И [к]въ онова врѣме направи Соломонъ праздникъ-тъ седмь дни, и всичкый Израиль съ него, събраніе твърдѣ голѣмо, отъ входъ-тъ на Емаѳъ до [л]Египетскѫ-тѫ 9 рѣкѫ. И въ осмый-тъ день направихѫ всенародно събраніе; защото направихѫ обновеніе-то на олтарь-тъ седмь дни, и 10 праздникъ-тъ седмь дни. И [м]въ двадесеть и третій-тъ день на седмый-тъ мѣсецъ отпустнѫ людіе-тѣ въ шатры-тѣ имъ радостны и веселы въ сърдце за благости-тѣ които Господь направи на Давида, и на Соломона и на людіе-тѣ си Израиля.

11 И [н]свърши Соломонъ домъ-тъ Господень, и царскый-тъ домъ: и всичко каквото дойде въ сърдце-то на Соломона да направи въ домъ-тъ Господенъ, и въ домъ-тъ си, свърши го съ успѣхъ.

12 И яви ся Господь Соломону прѣзъ нощь, и рече му: Послушахъ молитвѫ-тѫ ти, и [о]избрахъ това мѣсто менѣ за 13 домъ на жертвѫ. [п]Ако заключѫ небе-то да не става дъждь, или ако заповѣдамъ на скакалцы-тѣ да испоядѫтъ землѭ-тѫ, или ако проводѭ моръ между людіе-тѣ 14 си; И людіе-тѣ ми, надъ които ся призова име-то ми, [р]смирятъ себе си, та ся помолятъ, и потърсятъ лице-то ми, и ся вързѫтъ отъ лукавы-тѣ си пѫтища, [с]тогазь азъ ще послушамъ отъ небе-то, и ще простѭ грѣхъ-тъ имъ, исцѣлѭ зе- 15 млѭ-тѫ имъ. Сега [т]очи-тѣ ми ще бѫдѫтъ отворены, и уши-тѣ ми внимателны въ молитвѫ-тѫ която ся прави на това 16 мѣсто. Защото сега [у]избрахъ и освятихъ тойзи домъ, за да е име-то ми тамъ до вѣка: и очи-тѣ ми и сърдце-то ми ще 17 бѫдѫтъ тамъ въ всичкы-тѣ дни. И [ф]ты,

[р] Прит. 20; 9. Еккл. 7; 20. Іак. 3; 2. 1 Іоан. 1; 8.
[с] Псал. 132; 8, 9, 10, 16.
[т] 1 Лѣт. 28; 2.
[у] Неем. 9; 25.
[ф] Псал. 132; 1. Иса. 55; 3.

[а] 3 Цар. 8; 54.
[б] Лев. 9; 24. *Сѫд.* 6; 21. 3 Цар. 18; 38. 1 Лѣт. 21; 26.
[в] 3 Цар. 8; 10, 11. Гл. 5; 13, 14. Іез. 10; 3, 4.
[г] Гл. 5; 14.
[д] Гл. 5; 13. Псал. 136; 1.
[е] 1 Лѣт. 16; 41. Гл. 20; 21.
[ж] 3 Цар. 8; 62, 63.
[з] 1 Лѣт. 15; 16.
* *Евр.* когато Давидъ чрѣзъ тѣхнѫ рѫкѫ хвалѣше.
[и] Гл. 5; 12.
[і] 3 Цар. 8; 64.
[к] 3 Цар. 8; 65.
[л] Іис. Нав. 13; 3.
[м] 3 Цар. 8; 66.
[н] 3 Цар. 9; 1 и дрг.
[о] Втор. 12; 5.
[п] Гл. 6; 26, 28.
[р] Іак. 4; 10.
[с] Гл. 6; 27, 30.
[т] Гл. 6; 40.
[у] 3 Цар. 9; 3. Гл. 6; 6.
[ф] 3 Цар. 9; 4 и дрг.

ако ходишь прѣдъ мене, както ходѝ Давидъ отецъ ти, и правишь всичко споредъ колкото ти сьмъ заповѣдалъ, и пазишь 18 повелѣнія-та ми и сѫдбы-тѣ ми, Тогазь ще утвьрдіѭ прѣстолъ-тъ на царство-то ти, както направихъ завѣтъ съ Давида отца ти, и рѣкохъ: [ж]Нѣма да ти оскудѣе мѫжъ управитель надъ Израиля.

19 [и]Ако ли ся отвърнете вы, и оставите повелѣнія-та ми и заповѣди-тѣ ми които турихъ прѣдъ васъ, и отидете та служите на другы богове, и имъ ся поклоните, 20 Тогазь ще гы искорениѭ отъ земіѭ-тѫ си коіѭто имъ дадохъ: и тойзи домъ, който освятихъ за име-то си, ще *го* отхвьрліѭ отъ лице-то си, и ще го направіѭ притчѫ 21 и поруганіе между всичкы-тѣ народы. А за тойзи домъ, който станѫ толкозь высокъ, всякой който минува покрай него ще остане учуденъ: и ще рече: [ч]Защо Господь направи така на тѫзь земіѭ, и 22 на тойзи домъ? И ще отговарятъ: Понеже оставихѫ Господа Бога на отцы-тѣ си, който гы изведе изъ Египетскѫ-тѫ земіѭ, та ся прилѣпихѫ при другы богове, и имъ ся поклонихѫ, и служихѫ имъ: за това наведе на тѣхъ всичко това зло.

ГЛАВА 8.

1 А [а]въ свършъкъ-тъ на двадесеть-тѣ години, въ които Соломонъ съгради домъ-2 тъ Господень, и домъ-тъ си, Градове-тѣ които Хирамъ бѣ далъ Соломону, съгради гы Соломонъ, и насели тамъ отъ Израилевы-тѣ сынове.

3 И отиде Соломонъ въ Емаѳъ-совѫ, и 4 прѣукрѣпи ся противъ него. И [б]съгради Ѳадморъ въ пустыніѭ-тѫ, и всичкы-тѣ градове на житницы-тѣ, които съгради 5 въ Емаѳъ. Съгради още горній Веѳоронъ, и долній Веѳоронъ, градове укрѣпены 6 съсъ стѣны, порты, и вереи: И Ваалаѳъ, и всичкы-тѣ градове на житницы-тѣ които имаше Соломонъ, и всичкы-тѣ градове на колесницы-тѣ, и градове-тѣ на конницы-тѣ и все що пожела Соломонъ да съгради въ Іерусалимъ, и въ Ливанъ, и по всичкѫ-тѫ земіѭ на царство-то си.

7 И всичкы-тѣ [в]людіе които бѣхѫ останѫли отъ Хеттейцы-тѣ, и Аморрейцы-тѣ, и Ферезейцы-тѣ, и Евейцы-тѣ, и Іевусей-8 цы-тѣ, които не бѣхѫ отъ Израиль, Но отъ чада-та на онѣзи, които останѫхѫ въ земіѭ-тѫ подирь онѣзь, които Израилеви-тѣ сынове не истрѣбихѫ, тѣхъ Соломонъ направи подданницы, дори до тойзи день.

9 А отъ Израилевы-тѣ сынове Соломонъ не направи рабы за работѫ-тѫ си, защото бѣхѫ мѫжіе ратници, и князове на чиновницы-тѣ му, и началници на колесницы-тѣ му, и на конницы-тѣ му.

10 И тѣзи бѣхѫ началници-тѣ на настоятели-тѣ, които имаше царь Соломонъ, [г]двѣстѣ и петдесеть, които началствувахѫ надъ людіе-тѣ.

11 И [д]възведе Соломонъ Фараоновѫ-тѫ дъщеріѭ отъ Давидовъ-тъ градъ, въ домъ-тъ който съгради за неіѭ; защото рече: Жена ми да не живѣе въ домъ-тъ на Давида Израилевъ-тъ царь; понеже мѣста-та, дѣто е влѣзвалъ ковчегъ-тъ Божій святы сѫ.

12 Тогазь принесе Соломонъ всесъжженія Господу на олтарь-тъ Господень, който 13 съгради прѣдъ притворъ-тъ, И приносѣше, [е]споредъ както трѣбаше за всякой день, по заповѣди-тѣ на Моисея, въ сѫбботы-тѣ, и въ новомѣсечія-та, и въ праздницы-тѣ, които ставахѫ [ж]три пѫти въ годинѫ-тѫ, въ праздникъ-тъ на бесквасны-тѣ, и въ праздникъ-тъ на седмицы-тѣ, 14 и въ праздникъ-тъ на шатры-тѣ. И постави споредъ наредбѫ-тѫ на Давида отца си, [з]отдѣленія-та на священницы-тѣ въ службѫ-тѫ имъ, и [и]Левиты-тѣ въ стражы-тѣ имъ, за да пѣснопѣіѭтъ и служатъ прѣдъ священницы-тѣ, споредъ както трѣбаше за всякой день: и [і]вратари-тѣ споредъ отдѣленія-та имъ, въ всякои врата; защото таквазь бѣ заповѣдь-та отъ 15 Давида Божій-тъ человѣкъ. И не ся уклонихѫ отъ царскѫ-тѫ заповѣдь за священницы-тѣ и Левиты-тѣ въ нищо, нито 16 за съкровища-та. А всичко-то дѣло на Соломона ся приготвяше, отъ който день ся основа домъ-тъ Господень, додѣ ся свърши. Така ся свърши домъ-тъ Господень.

17 Тогазь отиде Соломонъ въ [к]Есіонъ-гаверъ, и въ Елоѳъ, върху брѣгъ-тъ на море-то въ Едомскѫ-тѫ земіѭ. И [л]проводи 18 му Хирамъ, прѣзъ рѫкѫ-тѫ на рабы-тѣ си, корабы и рабы искусны по море: та отидохѫ съсъ Соломоновы-тѣ рабы въ Офиръ, и зѣхѫ отъ тамъ четыристотинъ и петдесеть таланта злато, та *го* донесохѫ на царь Соломона.

ГЛАВА 9.

1 А [а]като чу Савска-та царица слухъ-тъ Соломоновъ, дойде въ Іерусалимъ да искуси Соломона съ гатанкы, и имаше едно твърдѣ голѣмо множество, и камилы натоварены съ ароматы, и съ много злато,

[ж] Гл. 6; 16.
[и] Лев. 26; 14, 33. Втор. 28; 15, 36, 37.
[ч] Втор. 29; 24. Іер. 22; 8, 9.

—

[а] 3 Цар. 9; 10 и дрг.
[б] 3 Цар. 9; 17 и дрг.
[в] 3 Цар. 9; 20 и дрг.
[г] Виж. 3 Цар. 9; 23.
[д] 3 Цар. 3; 1. 7; 8. 9; 24.
[е] Исх. 29; 38. Числ. 28; 3, 9, 11, 26. 29; 1 и дрг.
[ж] Исх. 23; 14. Втор. 16; 16.
[з] 1 Лѣт. 24; 1.
[и] 1 Лѣт. 25; 1.
[і] 1 Лѣт. 9; 17. 26; 1.
[к] 3 Цар. 9; 26.
[л] 3 Цар. 9; 27. Гл. 9; 10, 13.

—

[а] 3 Цар. 10; 1 и дрг. Мат. 12; 42. Лук. 11 31.

и многоцѣнны каменіе: и когато дойде при Соломона, говорй съ него за всичко 2 що имаше на сърдце-то си. И истълкува й всичкы-тѣ й въпросы: и не быде нищо скрыто отъ Соломона, което да не й истълкува.

3 И като видѣ Савска-та царица Соломоновѫ-тѫ мудрость, и домъ-тъ който 4 съгради, И ястія-та на трьпезѫ-тѫ му, и сѣданія-та на рабы-тѣ му, и стояніе-то на служители-тѣ му, и облѣкло-то имъ, и виночерпчіи-тѣ му, и облѣкло-то имъ, и възлизаніе-то му съ което възлизаше въ домъ-тъ Господень, не останѫ духъ 5 въ неѭ: И рече на царя: Истинны сѫ были думы-тѣ, които чухъ въ земіѭ-тѫ си, за твое-то състояніе, и за мудрость-6 тѫ ти. Но не вѣрувахъ на думы-тѣ имъ, додѣ дойдохъ, и очи-тѣ ми видѣхѫ: и ето, нити половина-та отъ множество-то на мудрость-тѫ ти не бѣше ми ся извѣстило: ты надминувашь слухъ-тъ, който 7 чухъ. Блажени мѫжіе-тѣ ти, и блажени раби-тѣ ти, тѣзи които стоятъ всякога прѣдъ тебе, та слушатъ мудрость-тѫ ти. 8 Господь Богъ твой да е благословенъ, който благоволи за тебе, да тя тури на прѣстолъ-тъ си, царь на Господа Бога твоего; понеже Богъ твой възлюби Израиля, за да го утвьрди въ вѣкъ, заради това тя постави царь надъ тѣхъ, за да 9 правишь сѫдъ и правдѫ. И даде на царя сто и двадесеть таланта злато, и твьрдѣ много ароматы, и многоцѣнны каменіе: и не сѫ были никога таквызь ароматы, каквыто Савска-та царица даде на царь Соломона.

10 Още и Хирамови-тѣ раби, и Соломонови-тѣ раби, [б]които донесохѫ злато отъ Офиръ, донесохѫ и [в]алмуговы дьрвіе, и 11 многоцѣнны каменіе. И направи царь-тъ отъ алмуговы-тѣ дьрвіе въсхожденія въ домъ-тъ Господень, и въ царскый-тъ домъ, и китары и псалтыри за пѣвцы-тѣ: и таквызь не бѣхѫ ся явявали по-12 напрѣдъ въ Іудинѫ-тѫ земіѭ. И даде царь Соломонъ на Савскѫ-тѫ царицѫ всичко що желаеше, каквото поиска, освѣнь онова което донесе тя на царя. И върнѫ ся, та си отиде въ земіѭ-тѫ си, тя и раби-тѣ й.

13 А тежина-та на злато-то, което дохождаше на Соломона всякѫ годинѫ, бѣше шестстотинъ и шестдесеть и шесть та-14 ланта злато, Освѣнь онова отъ купцы-тѣ и отъ това що вносѣхѫ търговци-тѣ, и отъ всичкы-тѣ Арабскы царіе, и отъ войводы-тѣ на земіѭ-тѫ, които доносѣхѫ злато и сребро Соломону.

15 И направи царь Соломонъ двѣстѣ щита отъ ковано злато: шестстотинъ *сикли* ковано злато ся иждивихѫ за всякой 16 щитъ. И триста щитчета отъ ковано злато: триста *сикли* злато ся иждивихѫ за всяко щитче: и тури гы царь-тъ въ домъ-тъ на Ливанскѫ-тѫ дѫбравѫ.

17 Направи още царь-тъ великъ слоновенъ прѣстолъ, и позлати го съ чисто злато. 18 И прѣстолъ-тъ имаше шесть стѫпала и златно подножіе, съединены съ прѣстолъ-тъ, и мышцы отъ тукъ и отъ тукъ на сѣдалище-то, и два льва стоящы отъ стра-19 ны-тѣ на мышцы-тѣ: И дванадесеть львове стоехѫ тамъ, отъ двѣ-тѣ страны вързъ шесть-тѣ стѫпала. Таквозь не ся е напра-20 вило въ никое царство. И всичкы-тѣ сьсѫди за пієніе на царь Соломона бѣхѫ отъ злато, и всичкы-тѣ сьсѫди на домъ-тъ на Ливанскѫ-тѫ дѫбравѫ, отъ чисто злато: ни единъ отъ сребро: *сребро-то* ся вмѣняваше за нищо въ дни-тѣ на Соло-21 мона. Защото царь-тъ имаше кораби които отивахѫ въ Ѳарсисъ съ Хирамовы-тѣ рабы: еднаждь въ три годины дохождахѫ кораби-тѣ отъ Ѳарсисъ, та доносѣхѫ злато, и сребро, слоновы зѫбы, и обезяны и пауны.

22 И възвеличи ся царь Соломонъ повече отъ всичкы-тѣ царіе на земіѭ-тѫ съ бо-23 гатство и съ мудрость. И всичкы-тѣ царіе на земіѭ-тѫ търсѣхѫ лице-то Соломоново, за да чуіѭтъ мудрость-тѫ му, коіѭ-24 то Богъ тури въ сърдце-то му. И доносѣхѫ всякой отъ тѣхъ даръ-тъ си, сребърны съсѫды, и златны съсѫды, и облѣкла, орѫжія, и ароматы, коніе, и мьскы, всякѫ годинѫ.

25 И [г]имаше Соломонъ четыри тысящы обора за коніе и за колесницы, и дванадесеть тысящы конницы, които тури въ градове-тѣ на колесницы-тѣ, и при царя въ Іерусалимъ.

26 И [д]царуваше надъ всичкы-тѣ царіе [е]отъ рѣкѫ-тѫ до Филистимскѫ-тѫ земіѭ, и 27 до прѣдѣлы-тѣ на Егыпетъ. И [ж]направи царь-тъ сребро-то въ Іерусалимъ като каменіе, и кедры-тѣ направи като черницы-тѣ които сѫ въ поле-то, по множе-28 ство-то. И [з]докарвахѫ Соломону коніе отъ Египетъ, и отъ всичкы-тѣ мѣста.

29 А [и]останѫлы-тѣ дѣянія на Соломона, първы и послѣдни, не сѫ ли писаны въ книгѫ-тѫ на Наѳана прорекъ-тъ, и въ пророчество-то на [і]Ахіѭ Силонецъ-тъ, и въ видѣнія-та на [к]Иддо гледачъ-тъ, про-30 тивъ Іеровоама Наватовъ-тъ сынъ? И [л]царова Соломонъ въ Іерусалимъ, надъ всичкый Израиль, четыридесеть годины. 31 И заспа Соломонъ съ отцы-тѣ си: и погребохѫ го въ градъ-тъ на Давида отца му: и въцари ся вмѣсто него Ровоамъ сынъ му.

б Гл. 8; 18.
в 3 Цар. 10; 11.
г 3 Цар. 4; 26. 10; 26. Гл. 1; 14.
д 3 Цар. 4; 21.
е Быт. 15; 18. Псал. 72; 8.
ж 3 Цар. 10; 27. Гл. 1; 15.
з 3 Цар. 10; 28. Гл. 1; 16.
и 3 Цар. 11; 41.
і 3 Цар. 11; 29.
к Гл. 12; 15. 13; 22.
л 3 Цар. 11; 42, 43.

ГЛАВА 10.

1 И [а]отиде Ровоамъ въ Сихемъ; защото въ Сихемъ идѣше всичкый Израиль за да го направятъ царь.

2 И като чу *това* Іеровоамъ Наватовъ-тъ сынъ, който бѣ въ Египетъ, [б]дѣто бѣ побѣгнѫлъ отъ лице-то на царь Соломона, 3 върнѫ ся Іеровоамъ отъ Египетъ. И проводихѫ та го повыкахѫ. Тогазь дойдохѫ Іеровоамъ и всичкый Израиль, та 4 говорихѫ Ровоаму, и рекохѫ: Отецъ ти ожесточи яремъ-тъ ни: сега прочее олегчи ты жестоко-то работаніе на отца ти, и тежкый-тъ яремъ, който наложи върхъ 5 насъ, и ще ти работимъ. А той имъ рече: Върнѣте ся при мене слѣдъ три дни. И отидохѫ си людіе-тѣ.

6 И съвѣтова ся царь Ровоамъ съсъ старѣйшины-тѣ които прѣдстоявахѫ прѣдъ Соломона отца му, като бѣ още живъ, и говорѣше: Какъ *мя* съвѣтувате вы да 7 отговорѭ на тѣзи людіе? И говорихѫ му и рекохѫ: Ако ся поведешь благосклонно къмъ тѣзи людіе, и имъ угодишь, и имъ говоришь добры думы, то-8 газь ще ти бѫдѫтъ раби завсегда. Но той отхвърли съвѣтъ-тъ на старѣйшины-тѣ, що му дадохѫ, и съвѣтова ся съ младытѣ, въспитаны-тѣ съ него, и прѣдстоящы-9 тѣ прѣдъ него. И рече имъ: Що *мя* съвѣтувате вы да отговорѭ на тѣзи людіе, които ми говорихѫ, и рекохѫ: Олегчи яремъ-тъ който отецъ ти наложи върхъ 10 насъ? И говорихѫ му млади-тѣ, въспитани-тѣ съ него, и рекохѫ: Така ще говоришь на тѣзи людіе които ти говорихѫ, и рекохѫ: Отецъ ти направи тежькъ яремъ-тъ ни, но ты *го* олегчи намъ: така ще имъ речешь: Малкый-тъ ми пьрстъ ще бѫде по дебелъ отъ чрѣсла-та на отца ми. 11 Сега прочее, отецъ ми натовари на васъ тежькъ яремъ, а азъ ще направіѭ по тежькъ яремъ-тъ ви: отецъ ми вы наказа съ бичеве, а азъ *ще вы накажѫ* съсъ скорпіи.

12 И дойде Іеровоамъ и всичкы-тѣ людіе при Ровоама въ третій-тъ день, както бѣ говорилъ царь-тъ и реклъ: Върнѣте ся 13 при мене въ третій-тъ день. И отговори имъ царь-тъ жестоко, и остави царь Ро-14 воамъ съвѣтъ-тъ на старѣйшины-тѣ. И говори имъ споредъ съвѣтъ-тъ на младытѣ, и рече: Отецъ ми направи тежькъ яремъ-тъ ви, но азъ ще приложѫ на него: отецъ ми вы наказа съ бичеве, но азъ *ще вы накажѫ* съсъ скорпіи.

15 И не послуша царь-тъ людіе-тѣ; защото [в]това нѣщо быде отъ Бога за да испълни Господь слово-то си, което говорѝ [г]чрѣзъ Ахіѭ Силонецъ-тъ на Іеровоама 16 Наватовъ-тъ сынъ. И като видѣ всичкый Израиль че царь-тъ не гы послуша, отговорихѫ людіе-тѣ на царя, и рекохѫ: Какъвъ дѣлъ имамы ный въ Давида? никакво наслѣдіе *нѣмамы* въ Іессеевъ-тъ сынъ: всякой въ шатры-тѣ си, Израилю: промысли сега, Давиде, за домъ-тъ си. И отиде всичкый Израиль въ шатры-тѣ си. 17 А за Израилевы-тѣ сынове които живѣехѫ въ Іудины-тѣ градове, Ровоамъ царуваше надъ тѣхъ.

18 И проводи царь Ровоамъ Адорама, който бѣ надъ данъцы-тѣ; а Израилеви-тѣ сынове го бихѫ съ каменіе, и умрѣ. Заради това прибърза царь Ровоамъ да възлѣзе на колесницѫ-тѫ, за да побѣгне въ 19 Іерусалимъ. [д]Така отстѫпи Израиль отъ Давидовъ-тъ домъ дори до тойзи день.

ГЛАВА 11.

1 И [а]като дойде Ровоамъ въ Іерусалимъ, събра Іудинъ-тъ и Веніаминовъ-тъ домъ сто и осмдесеть тысящы избранны ратницы, за да направятъ бой противъ Израиля, за да възвърнѫтъ царство-то Ро-2 воаму. Быде обаче слово Господне [б]къмъ 3 Семаіѭ, человѣка Божія, и рече: Говорѝ на Ровоама Соломоновъ-тъ сынъ, Іудинъ-тъ царь, и на всичкый Израиль въ Іудѫ 4 и въ Веніаминъ, и кажи: Така говори Господь: Не възлизайте, нито ратувайте противъ братія-та си: върнѣте ся всякой въ домъ-тъ си, защото отъ мене станѫ това нѣщо. И послушахѫ слова-та Господни та ся върнѫхѫ и не отидохѫ противъ Іеровоама.

5 И насели ся Ровоамъ въ Іерусалимъ, и съгради градове съсъ стѣны въ Іудѫ. 6 И съгради Виѳлеемъ, и Итамъ, и Ѳекуе, 7 И Веѳсуръ, и Сохо, и Одолламъ, (8) И 9 Геѳъ, и Марисѫ, и Зифъ, И Адораимъ, и 10 Лахисъ, и Азикѫ, И Сараіѫ, и Еалонъ, и Хевронъ, които сѫ въ Іудѫ и въ Веніаминъ, оградены градове. 11 И укрѣпи стражы-тѣ, и тури въ тѣхъ войводы, и влагалища за хранѫ и елей и вино. 12 И въ всякой градъ *тури* щитове и копія, и укрѣпи гы твърдѣ много. И подъ него бѣхѫ Іуда и Веніаминъ.

13 И священници-тѣ и Левити-тѣ които бѣхѫ въ всичкый Израиль събрахѫ ся 14 при него, отъ всичкы-тѣ си прѣдѣлы. Защото Левити-тѣ оставихѫ [в]прѣдградія-та си и стяжанія-та си, та дойдохѫ въ Іудѫ и въ Іерусалимъ: [г](понеже Іеровоамъ и сынове-тѣ му бѣхѫ гы испѫдили отъ да 15 священствуватъ Господу: И [д]постави си той священницы за высокы-тѣ мѣста и [е]за бѣсове-тѣ, и [ж]за телета-та които на-

---

а 3 Цар. 12; 1 и дрг.
б 3 Цар. 11; 40.
в 1 Цар. 2; 25. 3 Цар. 12; 15; 24.
г 3 Цар. 11; 29.
д 3 Цар. 12; 19.

—

а 3 Цар. 12; 21 и дрг.
б Гл. 12; 15.
в Числ. 35; 2.
г Гл. 13; 9.
д 3 Цар. 12; 31. 13; 33.
е Лев. 17; 7. 1 Кор. 10; 20.
ж 3 Цар. 12; 28. 14; 9. Осія 13; 2.

16 прави:) И [з]слѣдъ тѣхъ, колкото отъ всичкы-тѣ Израилевы племена дадохѫ сърдца-та си да търсятъ Господа Бога Израилева, дойдохѫ въ Іерусалимъ, за да жертвуватъ Господу Богу на отцы-тѣ 17 си. И [и]укрѣпихѫ Іудино-то царство, и укрѣпихѫ Ровоама Соломоновъ-тъ сынъ, три годины; защото три годины ходихѫ въ пѫть-тъ на Давида и на Соломона.

18 И зѣ си Ровоамъ женѫ Маелеѳѫ, дъщеріѫ на Іеримоѳа Давидовъ-тъ сынъ, *и* Авихаилѫ дъщеріѫ на Еліава Іессеевъ-тъ 19 сынъ: Която му роди сынове: Іеуса, и 20 Самаріѫ, и Заама. А подирь неѭ зѣ [і]Маахѫ Авессаломовѫ-тѫ дъщеріѫ, която му роди Авіѭ, и Аттая, и Зизѫ, и Се-21 ломиѳа. И възлюби Ровоамъ Маахѫ Авессаломовѫ-тѫ дъщеріѫ повече отъ всичкы-тѣ си жены и отъ наложницы-тѣ си; (защото зѣ осмнадесеть жены, и шестдесеть наложницы: и роди двадесеть и осмь 22 сынове, и шестдесеть дъщери:) И [к]постави Ровоамъ Авіѭ сынъ-тъ на Маахѫ князь да началствува надъ братія-та си; 23 защото *мыслѣше* да го направи царь. И разумно като правѣше, разсѣя всичкы-тѣ си сынове по всичкы-тѣ Іудины и Веніаминовы мѣста, въ всякой ограденъ градъ, и даде имъ хранѫ съ изобиліе: и поиска много жены.

ГЛАВА 12.

1 И [а]като утвърди Ровоамъ царство-то *си* и ся укрѣпи, [б]остави законъ-тъ Господень, и всичкый Израиль съ него.

2 И [в]въ пето-то лѣто на Ровоамово-то царство, Сисакъ Египетскый-тъ царь възлѣзе противъ Іерусалимъ, (понеже на-3 правихѫ беззаконіе прѣдъ Господа,) Съ тысящѫ и двѣстѣ колесницы, и шестдесеть тысящы конницы: и людіе-тѣ които дойдохѫ съ него отъ Египетъ бѣхѫ безбройни, [г]Ливійци, *Суккіяни, и Еѳіопяни. 4 И като прѣзѣ Іудины-тѣ оградены градо-5 ве, дойде до Іерусалимъ. Тогазь [д]пророкъ Семаія дойде при Ровоама, и при князове-тѣ на Іудѫ що бѣхѫ ся събрали въ Іерусалимъ поради страхъ-тъ отъ Сисака, та имъ рече: Така говори Господь: [е]Вы мя оставихте: за това вы оставямъ и азъ 6 въ рѫкѫ-тѫ на Сисака. И [ж]смирихѫ ся Израилеви-тѣ князове и царь-тъ, и гово-7 рѣхѫ: [з]Праведенъ е Господь. И когато видѣ Господь че ся смирихѫ, [и]быде слово Господне къмъ Семаіѭ и казуваше: Тѣ ся смирихѫ: нѣма да гы истрѣбіѭ, но [і]ще имъ дамъ нѣкакво избавленіе: и ярость-та ми нѣма да ся излѣе връзъ Іе-8 русалимъ чрѣзъ Сисаковѫ-тѫ рѫкѫ. Но ще му станѫтъ раби, [к]за да познаіѫтъ слугуваніе-то на мене, и слугуваніе-то на 9 земны-тѣ царства. И [л]възлѣзе Сисакъ Египетскый-тъ царь противъ Іерусалимъ, та зѣ съкровища-та на домъ-тъ Господень, и съкровища-та на царскый-тъ домъ; всичко зѣ; зѣ още златны-тѣ щитове, ко-10 ито [м]направи Соломонъ. А вмѣсто тѣхъ направи царь Ровоамъ мѣдны щитове, и прѣдаде *гы* [н]въ рѫцѣ-тѣ на началницы-тѣ на тѣлохранители-тѣ, които вардѣхѫ 11 входъ-тъ на царскый-тъ домъ. И когато влазѣше царь-тъ въ домъ-тъ Господень, тѣлохранители-тѣ дохождахѫ та гы земахѫ, и пакъ гы доносѣхѫ въ жилище-то 12 на тѣлохранители-тѣ. И като ся смири, повърнѫ ся отъ него гнѣвъ-тъ Господень, за да го не разори конечно; защото имаше още добры нѣща въ Іудѫ.

13 И укрѣпи ся царь Ровоамъ въ Іерусалимъ, и царуваше; защото [о]Ровоамъ бѣ на възрастъ четыридесеть и еднѫ годинѫ когато ся въцари, и царова седмнадесеть годины въ Іерусалимъ, [п]въ градъ-тъ който Господь избра отъ всичкы-тѣ Израилевы племена, за да положи име-то си тамъ. И име-то на майкѫ му бѣ Наама 14 Аммонка. И стори зло, понеже не оправи сърдце-то си за да търси Господа.

15 А дѣянія-та на Ровоама, първы-тѣ и послѣдни-тѣ, не сѫ ли писаны въ книгѫ-тѫ на Семаіѭ пророкъ-тъ, [р]и на Иддо гледачъ-тъ, въ родословія-та? а имаше [с]всякога бойове между Ровоама и Іерово-16 ама. И заспа Ровоамъ съ отцы-тѣ си, и погребе ся въ Давидовъ-тъ градъ: и въцари ся вмѣсто него [т]Авія сынъ му.

ГЛАВА 13.

1 И [а]въцари ся Авія надъ Іудѫ въ осм-2 надесето-то лѣто на царь Іеровоама. Три годины царова въ Іерусалимъ. А име-то на майкѫ му бѣ [б]Михаія дъщеря на Уріила отъ Гаваіѭ. И имаше брань между Авіѭ и Іеровоама.

3 И опълчи ся Авія на бой съ войскѫ отъ силны ратницы, четыристотинъ тысящы избранны мѫжіе: а Іеровоамъ ся опълчи на бой противъ него съ осмстотинъ тысящы избранны мѫжіе силны съ крѣпость.

4 И застанѫ Авія на хълмъ-тъ [в]Семараимъ, който е въ горѫ-тѫ Ефремъ, и ре-

з Виж. Гл. 15; 9. 30; 11, 18.
и Гл. 12; 1.
і 3 Цар. 15; 2. Виж. и Гл. 13; 2.
к Виж. Втор. 21; 15, 16. 17.

—

а Гл. 11; 17.
б 3 Цар. 14; 22, 23, 24.
в 3 Цар. 14; 24, 25.
г Гл. 16; 8.
* *Или* троглодиты.
д Гл. 11; 2.
е Гл. 15; 2.
ж Іак. 4; 10.
з Исх. 9; 27.
и 3 Цар. 21; 28, 29.
і Виж. Иса. 26; 13.
к Втор. 28; 47, 48.
л 3 Цар. 14; 25, 26.
м 3 Цар. 10; 16, 17. Гл. 9; 15, 16.
н 2 Цар. 8; 18.
о 3 Цар. 14; 21.
п Гл. 6; 6.
р Гл. 9; 29. 13; 22.
с 3 Цар. 14; 30.
т 3 Цар. 14; 31.

—

а 3 Цар. 15; 1 и дрг.
б Виж. Гл. 11; 20.
в Іис. Нав. 18; 22.

че: Чуйте мя, Іеровоаме, и всичкый Израилю: 5 Не трѣбва ли да познаете, че Господь Богъ Израилевъ [г]даде царство-то надъ Израиля за всегда Давиду, нему и на синове-тѣ му [д]съсъ завѣтъ на соль? 6 А Іеровоамъ Наватовъ-тъ сынъ рабъ-тъ на Соломона Давидовъ-тъ сынъ, станж и 7 [е]подигнж ся противъ господаря си. И събрахж ся при него нищожни и лоши [ж]человѣци, та ся укрѣпихж противъ Ровоама Соломоновъ-тъ сынъ, когато бѣ Ровоамъ младъ и съ меко сьрдце, и не 8 можаше да устои противъ тѣхъ. И сега вы казувате да станете противъ царство-то на Господа, което е въ ржцѣ-тѣ на Давидовы-тѣ сынове, защото сте голѣмо множество, и *имате* съсъ себе си златны телета, които Іеровоамъ [з]ви направи за 9 богове. [и]Не отхвьрлихте ли священницы-тѣ Господни, Аароновы-тѣ сынове, и Левиты-тѣ, и не направихте ли си священницы споредъ народы-тѣ на *другы-тѣ* земли? [і]всякой който прихожда да ся освяти съ теле отъ говедо и седмь овна, става священникъ на онѣзи които не сж 10 богове. А за насъ Іеова е Богъ нашъ, и не оставямы го: и священници-тѣ, които служатъ Господу, сж Ааронови сынове: 11 и Левити-тѣ, вързъ служеніе-то: И [к]всякж заранъ и всякой вечеръ горятъ прѣдъ Господа всесъжженія и благовоненъ темянъ: и *нареждатъ* [л]хлѣбове-тѣ на прѣдложеніе-то върху чистж-тж трѫпезж, и златный-тъ свѣтилникъ, и свѣтила-та му, [м]за да гори всякой вечеръ; защото ный пазимъ стражж-тж на Господа Бога на-12 шего; вы обаче го оставихте. И ето, Богъ самъ е съ насъ глава, и [н]священници-тѣ му съ въсклицателны трѫбы, за да въсклицаватъ противъ васъ. Сынове Израилеви, [о]не ратувайте противъ Господа Бога на отцы-тѣ си; защото нѣма да успѣете.

13 А Іеровоамъ направи засадж-тж да обыколи за да иде изъ отзадѣ имъ: и тѣ бѣхж прѣдъ лице-то на Іудж, а засада-та 14 задъ тѣхъ. И като разгледа Іуда, ето, бой-тъ бѣ отпрѣдъ и отзадъ: и извыкахж къмъ Господа, и священници-тѣ въстрж-15 бихж съ трѫбы-тѣ. Тогазь Іудини-тѣ мжжіе въскликнжхж: и като въскликнжхж Іудини-тѣ мжжіе, Богъ [п]порази Іеровоама, и всичкый Израиль, прѣдъ Авіж и 16 Іудж. И бѣгахж Израилеви-тѣ сынове отъ лице-то на Іудж: и прѣдаде гы Богъ въ 17 ржкж-тж имъ. И направихж Авія и негови-тѣ людіе голѣмо поразеніе въ тѣхъ: и паднжхж смьртно ранени отъ Израиля 18 петстотинъ тысящи избранни мжжіе. И смирихж ся Израилеви-тѣ сынове въ онова врѣме, а Іудини-тѣ сынове ся прѣукрѣпихж, [р]понеже турихж надеждж на Го-19 спода Бога на отцы-тѣ си. И погнж Авія вслѣдъ Іеровоама, и зѣ отъ него градове: Веѳиль и села-та му, и Іесанж и села-20 та й, и [с]Ефронъ и села-та му. И въ дни-тѣ на Авіж не придобы вече силж Іеровоамъ; но [т]порази го Господь и [у]умрѣ.

21 И укрѣпи ся Авія: и зѣ си четыринадесеть жены, и роди двадесеть и два сы-22 на, и шестнадесеть дъщери. А останжлы-тѣ дѣянія на Авіж, и дѣла-та му, и слова-та му, сж писаны въ повѣсти-тѣ на пророкъ [ф]Иддо.

ГЛАВА 14.

1 И заспа Авія съ отцы-тѣ си, и погребохж го въ Давидовъ-тъ градъ: а [а]вмѣсто него ся въцари Аса сынъ му. Въ неговы-тѣ дни земя-та *му* ся утиши десеть годины.

2 И направи Аса което бѣ добро и право 3 прѣдъ Господа Бога своего. Защото махнж олтари-тѣ на чужды-тѣ *богове*, и [б]высокы-тѣ мѣста, и [в]истроши идолы-тѣ, и 4 [г]изсѣче Ашеры-тѣ. И рече на Іудж да търсятъ Господа Бога на отцы-тѣ си, и да испълняватъ законъ-тъ и заповѣди-тѣ *му*. 5 Махнж още отъ всичкы-тѣ Іудины градове высокы-тѣ мѣста, и кумиры-тѣ на слънце-то: и утиши ся царство-то прѣдъ него.

6 И съгради крѣпкы градове въ Іудж: защото ся утиши земя-та, и нѣмаше той брань въ онѣзи годины, понеже му даде 7 Господь покой. За това рече на Іудж: Да съградимъ тѣзи градове, и да направимъ *за тѣхъ* стѣны, и стълпове, порты, и вереи, додѣ смы господари на тжзь земж, понеже потърсихмы Господа Бога нашего: потърсихмы *го*, и даде ни покой 8 отъ всякждѣ. И съградихж и успѣхж. А имаше Аса воинство отъ Іудж триста тысящы, които носѣхж щитове и копія: а отъ Веніамина двѣстѣ и осмдесеть тысящы стрѣлцы, които носѣхж щитчета: всичкы тѣзи бѣхж силни съ крѣпость.

9 А [д]излѣзе противъ тѣхъ Зара Еѳіопянинъ-тъ, съ воинство сто тмы, и съ триста колесницы и дойде дори [е]до Марисж. 10 И излѣзе Аса противъ него, та ся опълчихж на бой въ долъ-тъ Сефаѳж, при 11 Марисж. И [ж]извыка Аса къмъ Господа Бога своего, и рече: Господи, [з]не е нищо

г 2 Цар. 7; 12, 13, 16.
д Числ. 18; 19.
е 3 Цар. 11; 26. 12; 20.
ж Сжд. 9; 4.
з 3 Цар. 12; 28. 14; 9. Осія 8; 6.
и Гл. 11; 14, 15.
і Исх. 29; 35.
к Гл. 2; 4.
л Лев. 24; 6.
м Исх. 27; 20, 21. Лев. 24; 2, 3.
н Числ. 10; 8.
о Дѣян. 5; 39.
п Гл. 14; 12.
р 1 Лѣт. 5; 20. Псал. 22; 5.
с Іис. Нав. 15; 9.
т 1 Цар. 25; 38.
у 3 Цар. 14; 20.
ф Гл. 12; 15.

—

а 3 Цар. 15; 8. и дрг.
б Виж. 3 Цар. 15; 14. Гл. 15; 17.
в Исх. 34; 13.
г 3 Цар. 11; 7.
д Гл. 16; 8.
е Іис. Нав. 15; 44.
ж Исх. 14; 10. Гл. 13; 14. Псал. 22; 5.
з 1 Цар. 14; 6.

прѣдъ тебе да помагашь на тѣзи които сѫ множина, или на тѣзи които нѣматъ никаквѫ силѫ: помогни намъ, Господи Боже нашъ; защото на тебе уповахмы, и [и] съ твое-то име идемъ противъ това множество. Господи, ты си Богъ нашъ: да ся не прѣукрѣпи человѣкъ противъ 12 тебе. И [і] порази Господь Еѳіопяны-тѣ прѣдъ Асѫ, и прѣдъ Іудѫ; и побѣгнѫхѫ 13 Еѳіопяни-тѣ. А Аса и людіе-тѣ които бѣхѫ съ него гонихѫ гы [к] дори до Герарь: и паднѫхѫ отъ Еѳіопяны-тѣ толкозь, щото не могохѫ вече да ся съземѫтъ; защото ся истрыхѫ прѣдъ Господа, и прѣдъ негово-то воинство: и зѣхѫ корысти твърдѣ много. 14 И поразихѫ всичкы-тѣ градове около Герарь; защото [л] страхъ-тъ Господень нападнѫ върхъ тѣхъ: и оплѣнихѫ всичкы-тѣ градове; защото имаше въ тѣхъ 15 корысти много. Поразихѫ още и шатры-тѣ на скотове-тѣ, и зѣхѫ много овци и камилы, и върнѫхѫ ся въ Іерусалимъ.

ГЛАВА 15.

1 Тогазь [а] дойде Духъ Божій на Азаріѭ 2 Одидовъ-тъ сынъ: И излѣзе да посрѣщне Асѫ, и рече му: Чуйте мя, Асо и всичкый Іудо и Веніамине: [б] Господь е съ васъ, когато вы сте съ него: и [в] ако го търсите, ще ся намѣри у васъ: [г] ако ли 3 го оставите, ще вы остави. [д] Много врѣме *стоя* Израиль безъ истиннаго Бога, и [е] безъ священникъ поучающъ, и безъ за-4 конъ; Но [ж] когато въ утѣсненіе-то си ся обърнѫхѫ къмъ Господа Бога Израилева, 5 и го потърсихѫ, намѣри имъ ся. И [з] въ онѣзи врѣмена, нѣмаше миръ на исходящій-тъ, и на входящій-тъ, но бѣхѫ голѣми мятежи между всичкы-тѣ жители на 6 мѣста-та: И [и] съкрушаваше ся народъ отъ народъ, и градъ отъ градъ; защото Богъ гы смущаваше съсъ всякакво утѣсненіе. 7 А вы ся укрѣпявайте, и да не ослабнуватъ рѫцѣ-тѣ ви; защото ще има мьзда за дѣло-то ви.

8 И когато чу Аса тѣзи думы, и пророчество-то на Одида пророкъ-тъ, укрѣпи ся и отмахнѫ мерзости-тѣ отъ всичкѫ-тѫ земѭ на Іудѫ и на Веніамина, и отъ градове-тѣ [і] които бѣ зѣлъ отъ горѫ-тѫ Ефремъ, и поднови олтарь-тъ Господень, който е отпрѣдъ на прѣдхраміе-то Го-9 сподне. И събра всичкый-тъ Іудѫ и Веніамина, и [к] които живѣехѫ съ тѣхъ, пришелцы отъ Ефрема и Манассіѭ, и отъ Симеона; защото множина отъ Израиля прибѣгнѫхѫ при него, като видѣхѫ че Го-10 сподь неговый Богъ бѣ съ него. И събрахѫ ся въ Іерусалимъ, въ третій-тъ мѣсецъ, въ петнадесето-то лѣто на царуваніе-то 11 на Асѫ. И [л] принесохѫ жертвы Господу, въ онзи день, [м] отъ корысти-тѣ *които* донесохѫ, седмстотинъ говеда, и седмь ты-12 сящи овцы. И [н] влѣзохѫ въ завѣтъ да потърсятъ Господа Бога на отцы-тѣ си, съсъ всичко-то си сърдце и съсъ всичкѫ-13 тѫ си душѫ. И [о] всякой който не потърси Господа Бога Израилева [п] да ся умъртвява отъ малъкъ до голѣмъ, отъ мѫжь до 14 женѫ. И заклѣхѫ ся Господу съ голѣмъ гласъ, и съ въсклицаніе, и съ трѫбы, и 15 съ рогове. И всичкый Іуда ся развесели заради клѣтвѫ-тѫ; защото ся заклѣхѫ съсъ всичко-то си сърдце, [р] и потърсихѫ го съсъ всичкѫ-тѫ си волѭ: и намѣри имъ ся: и даде имъ Господь покой отъ всякѫдѣ.

16 А [с] още и майкѫ си Маахѫ отхвърли царь Аса отъ да е царица, понеже направи идолъ на Ашерѫ: и насѣче Аса идолъ-тъ ѝ, и стры *го*, и изгори *го* въ потокъ-тъ 17 Кедронъ. Но [т] высокы-тѣ мѣста не ся отмахнѫхѫ отъ Израиля: сърдце-то обаче на Асѫ бѣ съвършенно прѣзъ всичкы-тѣ 18 му дни. И донесе въ домъ-тъ Божій посвященія-та на отца си, и свои-тѣ си по-19 священія, сребро, и злато, и съсѫды. И не станѫ брань до тридесеть и пето-то лѣто на царуваніе-то на Асѫ.

ГЛАВА 16.

1 Въ тридесеть и шесто-то лѣто на царуваніе-то на Асѫ, [а] Вааса Израилевъ-тъ царь възлѣзе противъ Іудѫ, та съгради Рамѫ, [б] за да не оставя никого да излиза нито да влиза при Асѫ Іудинъ-тъ царь.

2 Тогазь Аса извади сребро и злато изъ съкровища-та на домъ-тъ Господень, и на царскый-тъ домъ, та проводи на Венадада Сирійскый-тъ царь, който живѣеше въ Да-3 маскъ, и рече: Уговоръ *има* между мене и тебе, и между отца ми и отца ти: ето, пратихъ ти сребро и злато: иди, развали уговоръ-тъ си съ Ваасѫ Израилевъ-тъ 4 царь, за да ся оттегли отъ мене. И послуша Венададъ царь Асѫ, та проводи началницы-тѣ на силы-тѣ си противъ градове-тѣ на Израиля: и поразихѫ Ііонъ, и Данъ, и Авелъ-маимъ, и всичкы-тѣ житницы на Нефѳалимовы-тѣ градове.

и 1 Цар. 17; 45. Прит. 18; 10.
і Гл. 13; 15.
к Быт. 10; 19. 20; 1.
л Быт. 35; 5. Гл. 17; 10.

—

а Числ. 24; 2. Сѫд. 3; 10. Гл. 20; 14. 24; 20.
б Іак. 4; 8.
в Ст. 4 и 15. 1 Лѣт. 28; 9. Гл. 33; 12, 13. Іер. 29; 13. Мат. 7; 7.
г Гл. 24; 20.
д Осія 3; 4.
е Лев. 10; 11.
ж Втор. 4; 29.
з Сѫд. 5; 6.
и Мат. 24; 7.
і Гл. 13; 19.
к Гл. 11; 16.
л Гл. 14; 15.
м Гл. 14; 13.
н 4 Цар. 23; 3. Гл. 34; 31. Неем. 10; 29.
о Исх. 22; 20.
п Втор. 13; 5, 9, 15.
р Ст. 2.
с 3 Цар. 15; 13.
т Гл. 14; 3, 5. 3 Цар. 15; 14 и дрг.

—

а 3 Цар. 15; 17 и дрг.
б Гл. 15; 9.

5 И като чу Вааса, прѣстанѫ да гради Рамѫ, и остави дѣло-то си. 6 А царь Аса зѣ съсъ себе си всичкый Іудѫ, та дигнѫхѫ каменіе-тѣ на Рамѫ, и дьрвіе-то ѝ, съ които градѣше Вааса: и съ тѣхъ съгради Гавѫ и Масфѫ.

7 А въ онова врѣме [в]Ананій гледачъ-тъ отиде при Асѫ Іудинъ-тъ царь, та му рече: [г]Понеже си уповалъ на Сирійскый-тъ царь, и не си уповалъ на Господа Бога твоего, за това избѣгнѫ воинство-то на Сирійскый-тъ царь изъ рѫкѫ-тѫ ти. 8 [д]Еѳіопяни-тѣ и [е]Ливіани-тѣ не бѣхѫ ли голѣмо воинство, съ многочисленны колесницы и конницы? и понеже упова ты на Господа, прѣдаде гы въ рѫкѫ-тѫ ти. 9 Защото [ж]очи-тѣ Господни прѣтичатъ прѣзъ всичкѫ-тѫ земіѭ, за да ся покаже силенъ за онѣзи които иматъ сьрдце-то си съвършенно къмъ Него. Въ това [з]си сторилъ безуміе: за това отъ нынѣ [и]ще имашь бойове. 10 И разгнѣва ся Аса на гледача, и [і]тури го въ тьмницѫ; защото ся разсьрди противъ него за това. И утѣсни Аса *нѣколко* отъ людіе-тѣ въ онова врѣме.

11 И [к]ето, дѣянія-та на Асѫ, пьрвы-тѣ и послѣдни-тѣ, ето, писаны сѫ въ книгѫ-тѫ на царіе-тѣ на Іудѫ и на Израиля.

12 А въ тридесеть и девето-то лѣто на царуваніе-то на Асѫ, хванѫ го болесть въ нозѣ-тѣ додѣто станѫ болесть-та му твьрдѣ тежка; [л]нито въ болесть-тѫ си обаче потърси Господа, но лѣкари-тѣ. 13 И [м]заспа Аса съ отцы-тѣ си: и умрѣ въ четыридесеть и пьрво-то лѣто на царуваніе-то си. 14 И погребохѫ го въ гробъ-тъ му, който ся ископа въ Давидовъ-тъ градъ, и турихѫ го на одръ [н]пълнъ съ благовоніе и различны мироварены ароматы: и [о]направихѫ за него много голѣмо горѣніе *отъ ароматы*.

ГЛАВА 17.

1 А въцари ся вмѣсто него [а]Іосафатъ сынъ му, и укрѣпи ся противъ Израиля. 2 И тури силы въ всичкы-тѣ оградены Іудины градове, и постави стражы въ Іудинѫ-тѫ земіѭ, и въ Ефремовы-тѣ градове, [б]които бѣ прѣзѣлъ Аса баща му. 3 И Господь бѣ съ Іосафата, понеже ходи въ пьрвы-тѣ пѫтища на Давида отца си, 4 и не потърси Ваалимы-тѣ; Но Бога на отца си потърси, и въ неговы-тѣ заповѣди ходи, а [в]не споредъ дѣла-та на Израиля. 5 За това утвьрди Господь царство-то въ рѫкѫ-тѫ му: и всичкый Іуда [г]даде дарове на Іосафата: и [д]придобы богатство и голѣмѫ славѫ. 6 И възвыси ся сьрдце-то му въ пѫтища-та Господни: и още [е]отмахнѫ высокы-тѣ мѣста и Ашеры-тѣ отъ Іудѫ.

7 А въ трето-то лѣто на царуваніе-то си, проводи началницы-тѣ си, Венхаила, и Авдіѭ, и Захаріѭ, и Наѳанаила, и Михаіѭ, [ж]за да поучаватъ въ Іудины-тѣ 8 градове: И съ тѣхъ Левиты-тѣ, Семаіѭ, и Наѳанаіѭ и Зевадіѭ, и Асаила, и Семирамоѳа, и Іонаѳана, и Адоніѭ, и Товіѭ, и Товадоніѭ, Левиты-тѣ, и съ тѣхъ Елисамѫ и Іорама, священницы-тѣ. 9 И [з]поучавахѫ въ Іудѫ, имающе съсъ себе си книгѫ-тѫ на законъ-тъ Господень, и обхождахѫ въ всичкы-тѣ Іудины градове, та поучавахѫ людіе-тѣ.

10 И [и]нападнѫ страхъ Господень на всичкы-тѣ царства на земли-тѣ които бѣхѫ около Іудѫ, и не ратовахѫ противъ Іосафата. 11 И отъ Филистимцы-тѣ [і]донесохѫ дарове на Іосафата, и дань сребро: Аравяни-тѣ още му докарахѫ стада, овны седмь тысящи и седмстотинъ, и ярцы седмь тысящи и седмстотинъ. 12 И напрѣдоваше Іосафатъ и ся увеличаваше твьрдѣ много: и съгради въ Іудѫ твьрдѣли и градове на житницы. 13 И имаше много работѫ въ Іудины-тѣ градове: и мѫжіе ратницы, силны съ крѣпость, въ Іерусалимъ.

14 А исчисленіе-то имъ бѣ това, споредъ домове-тѣ на отечествія-та имъ: Отъ Іудѫ, тысященачалници: Адна началникъ-тъ, и съ него, силни съ крѣпость, триста 15 тысящи. И слѣдъ него Іоананъ началникъ-тъ, и съ него двѣстѣ и осмдесеть тысящи. 16 И слѣдъ него Амасія Зехріевъ-тъ сынъ, [к]който доброволно принесе себе си Господу: и съ него двѣстѣ тысящи силни съ 17 крѣпость. А отъ Веніамина, силенъ съ крѣпость, Еліада, и съ него двѣстѣ тысящи орѫжени съ лѫкове и щитчета. 18 И слѣдъ него Іозавадъ, и съ него сто и 19 осмдесеть тысящи орѫжени за брань. Тѣзи бѣхѫ които слугувахѫ на царя, [л]освѣнь онѣзи които тури царь-тъ въ оградены-тѣ градове въ всичкый-тъ Іудѫ.

ГЛАВА 18.

1 И [а]имаше Іосафатъ богатство и славѫ много: и [б]направи сватовство съ Ахаава. 2 И [в]слѣдъ годины слѣзе при Ахаава въ

в 3 Цар. 16; 1. Гх. 19; 2.
г Иса. 31; 1. Іер. 17; 5.
д Гх. 14; 9.
е Гх. 12; 3.
ж Іов. 34; 21. Прит. 5; 21. 15; 3. Іер. 16; 17. 32; 19. Зах. 4; 10.
з 1 Цар. 13; 13.
и 3 Цар. 15; 32.
і Гх. 18; 26. Іер. 20; 2. Мат. 14; 3.
к 3 Цар. 15; 23.
л Іер. 17; 5.
м 3 Цар. 15; 24.
н Быт. 50; 2. Мар. 16; 1. Іоан. 19; 39, 40.
о Гх. 21; 19. Іер. 34; 5.

—

а 3 Цар. 15; 24.
б Гх. 15; 8.
в 3 Цар. 12; 28.
г 1 Цар. 10; 27. 3 Цар. 10; 25.
д 3 Цар. 10; 27. Гх. 18; 1.
е 3 Цар. 22; 43. Гх. 15; 17. 19; 3. 20; 33.
ж Гх. 15; 3.
Гх. 35; 3. Неем. 8; 7.
и Быт. 35; 5.
і 4 Цар. 8; 2.
к Сжд. 5; 2, 9.
л Ст. 2.

—

а Гх. 17; 5.
б 4 Цар. 8; 18.
в 3 Цар. 22; 2 и дрг.

Самаріѭ. И закла Ахаавъ овцы и говеда изобилно за него, и за людіе-тѣ които бѣхѫ съ него: и прѣдума го да възлѣзе 3 въ Рамоѳъ-галаадъ. И рече Ахаавъ Израилевъ-тъ царь на Іосафата Іудинъ-тъ царь: Дохождашь ли съ мене въ Рамоѳъ-галаадъ? И той му отговори: Азъ сьмь както ты, и людіе-тѣ ми както твои-тѣ людіе: и *ще бѫдемъ* съ тебе въ бой-тъ.

4 И рече Іосафатъ на Израилевъ-тъ царь: [г]Попытай днесь, моліѭ, слово-то Господ- 5 не. И събра Израилевъ-тъ царь пророцы-тѣ, четыристотинъ мѫжіе, та имъ рече: Да идемъ ли въ Рамоѳъ-галаадъ за да ратовамы? или да не идѫ? А тѣ рекохѫ: Възлѣзь, и ще *го* прѣдаде Богъ въ рѫкѫ-тѫ на царя.

6 И рече Іосафатъ: Нѣма ли тукъ още *нѣкой* пророкъ Господенъ, за да попытамы 7 чрѣзъ него? И рече Израилевъ-тъ царь на Іосафата: Има още единъ человѣкъ, чрѣзъ когото можемъ да попытамы Господа; но азъ го мразіѭ; защото не пророчествува добро за мене, но всякога зло: Михей е, сынъ-тъ на Іемлѫ. И рече Іосафатъ: Да не дума царь-тъ така.

8 И повыка Израилевъ-тъ царь единъ скопецъ, та рече: Доведи скоро Михея 9 сынъ-тъ на Іемлѫ. А Израилевъ-тъ царь и Іосафатъ Іудинъ-тъ царь сѣдѣхѫ, всякой на прѣстолъ-тъ си, облѣчени въ одежды, и сѣдѣхѫ на открыто мѣсто при входъ-тъ на Самарійскѫ-тѫ портѫ: и всичкы-тѣ пророци пророкувахѫ прѣдъ 10 тѣхъ. И Седекія сынъ-тъ на Ханаанѫ бѣше си направилъ желѣзны рогове, и рече: Така говори Господь: Съ тѣзи ще избодешь Сиріяны-тѣ додѣ гы свършишь. 11 И всичкы-тѣ пророци пророкувахѫ така, и казувахѫ: Възлѣзь въ Рамоѳъ-галаадъ, и ще имашь добръ успѣхъ; защото Господь ще *го* прѣдаде въ рѫкѫ-тѫ на царя.

12 А вѣститель-тъ, който отиде да повыка Михея, говорй му и рече: Ето, думы-тѣ на пророцы-тѣ изъ едны уста сѫ добры за царя: моліѭ прочее, и твое-то слово да е, както на едного отъ тѣхъ, и говорй 13 добро-то. А Михей рече: Живъ Господь, [д]което рече Богъ мой, него ще говоріѭ.

14 И тъй дойде при царя, и рече му царь-тъ: Михее, да идемъ ли въ Рамоѳъ-галаадъ на бой? или да не идѫ? А той рече: Възлѣзте, и ще имате добръ успѣхъ, защото ще ся прѣдаде въ рѫкѫ-тѫ 15 ви. И рече му царь-тъ: До колко пѫти ще тя заклѣвамъ, да ми не говоришь друго освѣнъ истинѫ-тѫ въ име Господ- 16 не? А той рече: Видѣхъ всичкый Израиль распьрснѫтъ по горы-тѣ, като овцы които нѣматъ овчаръ: и рече Господь: Тѣ нѣматъ господарь: нека ся върнѫтъ 17 всякой въ домъ-тъ си съ миръ. И рече Израилевый царь Іосафату: Не рѣкохъ ли ти *че* не ще да прорече добро за мене, но 18 зло? И *Михей* рече: Чуйте прочее слово-то Господне: Видѣхъ Господа че сѣди на прѣстолъ-тъ си, и всичко-то небесно воинство че прѣдстои около него отдесно 19 му и отлѣво му. И рече Господь: Кой ще прѣльсти Ахаава Израилевъ-тъ царь, за да възлѣзе и да падне въ Рамоѳъ-Галаадъ? И единъ говорй и рече така, а другъ 20 инакъ. И [е]излѣзе единъ духъ, та застанѫ прѣдъ Господа, и рече: Азъ ще го прѣ- 21 льстіѭ. И рече му Господь: Какъ? И рече: Ще излѣзѫ, и ще бѫдѫ лъжливъ духъ въ уста-та на всичкы-тѣ му пророцы. И рече *Господь:* Ще прѣльстишь, още и ще сполучишь: излѣзь, та направи така. 22 И сега, ето, [ж]Господь тури духъ лъжливъ въ уста-та на тѣзи твои пророцы, но Господь говорй зло за тебе.

23 Тогазь приближи Седекія сынъ-тъ на Ханаанѫ, [з]та плеснѫ Михея въ ланитѫ-тѫ, и рече: Прѣзъ кой пѫть прѣминѫ Духъ-тъ Господенъ отъ мене, за да гово- 24 ри на тебе? И рече Михей: Ето, ще видишь, въ който день ще влазишь изъ клѣть въ клѣть, за да ся укрыешь.

25 И рече Израилевый царь: Хванѣте Михея та го върнѣте при Амона градскый-тъ началникъ, и при Іоаса царскый-тъ 26 сынъ, И речѣте: Така говори царь-тъ: [и]Турѣте тогозь въ тъмницѫ-тѫ, и хранѣте го съ хлѣбъ печаленъ и съ водѫ пе- 27 чалнѫ, додѣ ся върнѫ съ миръ. И рече Михей: Ако наистинѫ ся върнешь съ миръ, то Господь не е говорилъ чрѣзъ мене. И рече: Чуйте вы, всичкы людіе.

28 И възлѣзе Израилевъ-тъ царь, и Іосафатъ Іудинъ-тъ царь, въ Рамоѳъ-галаадъ. 29 И рече Израилевый царь Іосафату: Азъ ще ся прѣличѫ, и ще влѣзѫ въ сраженіе-то: а ты облѣчи одежды-тѣ си. И прѣличи ся Израилевый царь, та влѣзохѫ 30 въ сраженіе-то. А Сирійскый царь бѣ заповѣдалъ на началницы-тѣ на колесницы-тѣ си, и реклъ: Не ся бійте *нито* съ малъкъ нито съ голѣмъ, но само съ Изра- 31 илевъ-тъ царь. И като видѣхѫ началници-тѣ на колесницы-тѣ Іосафата, тогазь тѣ рекохѫ: Тойзи е Израилевъ-тъ царь: и обыколихѫ го за да *го* ударятъ; но Іосафатъ извыка и помогнѫ му Господь: и 32 отвърнѫ гы Богъ отъ него. И като видѣхѫ началници-тѣ на колесницы-тѣ че не бѣше Израилевъ-тъ царь, върнѫхѫ ся отъ 33 да го гонятъ. А единъ человѣкъ, устрѣли безъ да мѣри, и удари Израилевъ-тъ царь между ставы-тѣ на броніѭ-тѫ: а той рече на колесничникъ-тъ: Завърни рѫкѫ-тѫ

[г] 1 Цар. 23; 2, 4, 9. 2 Цар. 2; 1.
[д] Числ. 22; 18, 20, 25. 23; 12, 26. 24; 13. 3 Цар. 22; 14.
[е] Іов. 1; 6.
[ж] Іов. 12; 16. Иса. 19; 14. Іез. 14; 9.
[з] Іер. 20; 2. Мар. 14; 65. Дѣян. 23; 2.
[и] Гл. 16; 10.

—

си, и мя изведи изъ воинство-то, защото ся раних. 34 И сраженіе-то станѫ голѣмо въ онзи день: а Израилевый царь ся удържа на колесницѫ-тѫ срещѫ Сирійцы-тѣ дори до вечеръ-тъ: и около захожданіе-то на сълнце-то умрѣ.

ГЛАВА 19.

1 И върнѫ ся Іосафатъ Іудинъ-тъ царь въ домъ-тъ си съ миръ, въ Іерусалимъ. 2 И излѣзе Іиуй Ананіевъ-тъ сынъ, [а]гледачъ-тъ да го посрѣщне, и рече на царь Іосафата: На нечестивый-тъ ли помагашь, и [б]тѣзи ли които мразятъ Господа обычашь? поради това [в]гнѣвъ отъ Господа 3 имъ върхъ тебе. Но [г]намѣрихѫ ся въ тебе добры работы, защото отмахнѫ ты Ашеры-тѣ отъ земіѭ-тѫ, и [д]оправи сърдце-то си за да търсишь Бога.

4 И насели ся Іосафатъ въ Іерусалимъ: сетнѣ излѣзе пакъ при людіе-тѣ отъ Вирсавее до горѫ-тѫ Ефремъ, та гы обърнѫ 5 къмъ Господа Бога на отцы-тѣ имъ. И постави сѫдіи въ земіѭ-тѫ, въ всичкы-тѣ оградены Іудины градове, въ всякой 6 градъ. И рече на сѫдіи-тѣ: Гледайте що правите вы; защото [е]не сѫдите за человѣка, но за Господа, [ж]който е съ васъ 7 въ сѫдбѫ-тѫ. Зато нека е върху васъ страхъ-тъ Господенъ: внимайте въ дѣянія-та си; защото [з]нѣма неправда при Господа Бога нашего, [и]нито лицепріятіе, 8 нито даропріятіе. Още и въ Іерусалимъ [і]постави Іосафатъ отъ Левиты-тѣ и священницы-тѣ, и отъ началницы-тѣ на Израилевы-тѣ отечествія, за сѫдъ-тъ Господенъ, и за прѣпиранія-та: и върнѫхѫ ся 9 въ Іерусалимъ. И заповѣда имъ, и рече: Така ще правите [к]съсъ страхъ Господенъ, 10 вѣрно, и съсъ съвършенно сърдце. И [л]каквo годѣ прѣпираніе ако дойде при васъ отъ братія-та ви, които живѣѭтъ въ градове-тѣ си, между кръвь и кръвь, между законъ и заповѣдь, повелѣнія и узаконенія, ще гы увѣщавате, да не ставатъ повинни Господу, та [м]дойде гнѣвъ [н]върхъ васъ, и върхъ братія-та ви: така правѣте 11 и нѣма да станете повинни. И ето, Амарія първосвященникъ-тъ ще бѫде надъ васъ [о]въ всяко дѣло Господне, и Зевадія Измаиловъ-тъ сынъ, началникъ-тъ на Іудинъ-тъ домъ, въ всяко царско дѣло: а Левити-тѣ ще бѫдѫтъ надзиратели прѣдъ васъ. Бѫдѣте мѫжественни, и дѣйствувайте, и Господь ще бѫде [п]съ добрый-тъ.

ГЛАВА 20.

1 А слѣдъ това дойдохѫ противъ Іосафата Моавови-тѣ сынове, и Аммонови-тѣ сынове, и съ тѣхъ отъ *Аммонцы-тѣ, за 2 да ратуватъ. И дойдохѫ та извѣстихѫ Іосафату, и рекохѫ: Голѣмо множество иде противъ тебе, изъ оттамъ море-то, отъ Сиріѭ: и ето, сѫ [а]въ Асасонъ-ѳамаръ, който е [б]Енгадди. 3 И устраши ся Іосафатъ, и даде себе си за [в]да търси Господа, и [г]прогласи постъ по всичкый Іудѫ. 4 И събрахѫ ся Іудини-тѣ мѫжіе, за да искатъ *помощь* отъ Господа: още и отъ всичкы-тѣ Іудины градове дойдохѫ за да търсятъ Господа.

5 И застанѫ Іосафатъ въ срѣдъ Іудино-то и Іерусалимско-то събраніе въ домъ-тъ Го- 6 сподень прѣдъ новый-тъ дворъ, Та рече: Господи Боже на отцы-тѣ ни, не си ли ты [д]Богъ който си на небе-то? и не си ли [е]ты който владѣешь надъ всичкы-тѣ царства на народы-тѣ, и не е ли [ж]въ рѫкѫ-тѫ ти сила-та и крѣпость-та, и никой 7 не може да ти ся съпротиви? Не си ли [з]ты Богъ нашъ, [и]който си испѫдилъ жители-тѣ на тѫзи земіѭ прѣдъ людіе-тѣ си Израиля, и далъ си іѭ на сѣме-то [і]на 8 възлюбленнаго си Авраама въ вѣкъ? И населихѫ ся въ неіѭ, и съградихѫ ти святилище въ неіѭ за име-то ти, и реко- 9 хѫ: [к]Ако, нападне върхъ насъ зло, мечъ, сѫдъ, или моръ, или гладъ, та застанемъ прѣдъ тойзи домъ, и прѣдъ тебе (защото [л]име-то ти е въ тойзи домъ,) и възопіемъ къмъ тебе въ скърбь-тѫ си, тогазь ще послушашь, и помогнешь. 10 И сега, ето, Аммонови-тѣ и Моавови-тѣ сынове, и онѣзи отъ горѫ-тѫ Сіиръ, къмъ които не си оставилъ Израиля да отиде, [м]когато идѣхѫ отъ Египетскѫ-тѫ земіѭ, но [н]ся уклонихѫ отъ тѣхъ, и не гы истрѣбихѫ, 11 И ето какъ ни въздаватъ, и [о]идѫтъ да ны испѫдятъ отъ наслѣдіе-то ти, което 12 си далъ да наслѣдимъ. Боже нашъ, [п]не щешь ли да гы сѫдишь? защото нѣма силѫ въ насъ за да противостанемъ на това голѣмо множество което иде върхъ насъ, и не знаемъ що да правимъ; [р]но къмъ тебе сѫ очи-тѣ ни.

13 И стоеше всичкый Іуда прѣдъ Господа

а 1 Цар. 9; 9.
б Псал. 139; 21.
в Гл. 32; 25.
г Гл. 17; 4, 6. Виж. Гл. 12; 12.
д Гл. 30; 19. Ездр. 7; 10.
е Втор. 1; 17.
ж Псал. 82; 1. Еккл. 5; 8.
з Втор. 32; 4. Рим. 9; 14.
и Втор. 10; 17. Іов. 34; 19. Дѣян. 10; 34. Рим. 2; 11. Гал. 2; 6. Ефес. 6; 9. Кол. 3; 25. 1 Пет. 1; 17.
і Втор. 16; 18. Гл. 17; 8.
к 2 Цар. 23; 3.
л Втор. 17; 8 и дрг.
м Числ. 16; 46.
н Іез. 3; 18.
о 1 Лѣт. 26; 30.
п Гл. 15; 2.

—

* *Или* Маонцы. Виж. Ст. 10. Гл. 26; 7.
а Быт. 14; 7.
б Іис. Нав. 15; 62.
в Гл. 19; 3.
г Ездр. 8; 21. Іер. 36; 9. Іон. 3; 5.
д Втор. 4; 39. Іис. Нав. 2; 11. 3 Цар. 8; 23. Мат. 6; 9.
е Псал. 47; 2, 8. Дан. 4; 17, 25; 32.
ж 1 Лѣт. 29; 12. Псал. 62; 11. Мат. 6; 13.
з Быт. 17; 7. Исх. 6; 7.
и Псал. 44; 2.
і Иса. 41; 8. Іак. 2; 23.
к 3 Цар. 8; 33, 37. Гл. 6; 28, 29, 30.
л Гл. 6; 20.
м Втор. 2; 4, 9, 19.
н Числ. 20; 21.
о Псал. 83; 12.
п 1 Цар. 3; 13.
р Псал. 25; 15. 121; 1, 2. 123; 1, 2. 141; 8.

съ челяди-тѣ си, жены-тѣ си и синове-тѣ си. 14 Тогазь [с]дойде Духъ Господенъ на Язіила Захаріинъ-тъ сынъ, (*а Захарія* сынъ на Венаіѧ, *а Венаія* сынъ на Іеіила, *а Іеіилъ* сынъ на Матѳаніѧ,) Левитина, отъ Асафовы-тѣ сынове, въ срѣдъ събраніе-то, 15 Та рече: Слушайте, всичкый Іудо, и жители Іерусалимскы, и ты царю Іосафате: така говори Господь вамъ: [т]Не бойте ся вы, нито да ся устрашите отъ лице-то на това голѣмо множество; защото 16 бой-тъ не е вашъ, но Божій. Слѣзте утрѣ противъ тѣхъ: ето въсхождатъ прѣзъ въсходъ-тъ Ассисъ, и ще гы намѣрите при край-тъ на потокъ-тъ, прѣдъ 17 пустыніѧ-тѫ Іеруилъ. [у]Нѣма да ся біете вы въ тойзи *бой:* прѣдстанѣте, стойте, и виждте спасеніе-то Господне съ васъ, Іудо и Іерусалиме: не бойте ся, нито да ся устрашите: утрѣ излѣзте противъ тѣхъ, и [ф]Господь е съ васъ: 18 И [х]наведе ся Іосафатъ съ лице до земіѧ-тѫ: и всичкый Іуда и Іерусалимскы-тѣ жители паднѫхѫ прѣдъ Господа, та ся поклонихѫ Господу. 19 И станѫхѫ Левити-тѣ, отъ сынове-тѣ на Кааѳовцы-тѣ и отъ сынове-тѣ на Кореовцы-тѣ, да хвалятъ Господа Бога Израилева съ гласъ много възвышенъ.

20 И станѫхѫ на утринь-тѫ та излѣзохѫ къмъ пустыніѧ-тѫ Ѳекуе: и когато излѣзохѫ застанѫ Іосафатъ, та рече: Слушайте мя, Іудо, и жители Іерусалимскы: [ц]вѣрувайте въ Господа Бога вашего, и ще ся утвърдите: вѣрувайте пророцы-тѣ 21 му, и ще имате добръ успѣхъ. И като ся съвѣтова съ людіе-тѣ, нареди пѣвцы *да пѣѭтъ* Господу, и [ч]да пѣснословятъ великолѣпіе-то на святыніѧ-тѫ *му*, като излѣзѫтъ прѣдъ воинство-то, и да говорятъ: [ш]Славословѣте Господа, [щ]защото милость-та му е въ вѣкъ.

22 И когато начнѫхѫ да пѣѭтъ и да пѣснословятъ, [ѕ]Господь постави засады противъ Аммоновы-тѣ и Моавовы-тѣ сынове, и противъ онѣзи отъ горѫ-тѫ Сіиръ, що бѣхѫ дошли върхъ Іудѫ, и ся удари-23 хѫ. Защото станѫхѫ Аммонови-тѣ и Моавови-тѣ сынове върхъ жители-тѣ на горѫ-тѫ Сіиръ, за да *гы* истрѣбятъ и заличатъ: и като свършихѫ жители-тѣ на Сіиръ, помогнѫхѫ си помежду си да ся истрѣбятъ.

24 А Іуда като отиде до стражѫ-тѫ на пустыніѧ-тѫ, погледнѫ къмъ множество-то, и ето, бѣхѫ мъртвы тѣла паднѫлы на земіѧ-тѫ, и никой не бѣше ся избавилъ. 25 И когато дойдохѫ Іосафатъ и людіе-тѣ му за да гы оберѫтъ, намѣрихѫ между мъртвы-тѣ имъ тѣла твърдѣ много богатство, и скѫпы съсѫды, и зѣхѫ си толкозь, щото не можахѫ да *гы* прѣносятъ: и три дни обирахѫ, защото користи-тѣ 26 бѣхѫ много. И въ четвъртый-тъ день ся събрахѫ въ Долъ-тъ на Благословеніе-то; защото тамъ благословихѫ Господа; за това ся нарече име-то на онова мѣсто Долъ на Благословеніе, дори до тойзи день.

27 Тогазь всичкы-тѣ Іудини и Іерусалимскы мѫжіе, и Іосафатъ прѣдъ тѣхъ, тръгнѫхѫ да ся върнѫтъ въ Іерусалимъ съ веселіе; защото гы [ы]развесели Господь 28 за непріятели-тѣ имъ. И дойдохѫ въ Іерусалимъ съ псалтири и китары и трѫбы, 29 въ домъ-тъ Господенъ. И [ь]нападнѫ страхъ Божій на всичкы-тѣ царства на *онѣзь* мѣста, когато чухѫ че Господь ратова про-30 тивъ непріятели-тѣ на Израиля. И умири ся царство-то Іосафатово; защото [ѣ]неговый Богъ му даде покой отъ всякѫдѣ.

31 И [ю]царова Іосафатъ надъ Іудѫ: тридесеть и петь годинъ на възрастъ бѣ когато ся въцари, и царова двадесеть и петь годины въ Іерусалимъ. И име-то на май-32 кѫ му бѣ Азува дъщеря на Силея. И ходи въ пѫть-тъ на Асѫ отца си, и не ся уклони отъ него, и правѣше което бѣ пра-33 во прѣдъ Господа. [я]Но высокы-тѣ мѣста не ся отмахнѫхѫ; защото людіе-тѣ [ж]не бѣхѫ още оправили сьрдца-та си къмъ Бога на отцы-тѣ си.

34 А останѫлы-тѣ дѣянія на Іосафата, пьрвы-тѣ и послѣдни-тѣ, ето, писаны сѫ въ слова-та на Іиуя Ананіевъ-тъ сынъ, [ѩ]който ся споменува въ книгѫ-тѫ на Израилевы-тѣ царіе.

35 А слѣдъ това [а]съедини ся Іосафатъ Іудинъ-тъ царь съ Охозіѧ Израилевъ-тъ царь, на когото дѣла-та бѣхѫ нечестивы. 36 И съедини ся съ него, за да направятъ кораби които да идѫтъ въ Ѳарсисъ: и направихѫ кораби-тѣ въ Есіонъ-гаверъ. 37 Тогазь Еліезеръ Додовъ-тъ сынъ отъ Марисѫ пророчествува противъ Іосафата, и рече: Понеже си ся съединилъ съ Охозіѧ, Господь сътры дѣла-та ти. И [б]строшихѫ ся кораби-тѣ, и не могохѫ да идѫтъ [в]въ Ѳарсисъ.

ГЛАВА 21.

1 И [а]заспа Іосафатъ съ отцы-тѣ си, и погребе ся съ отцы-тѣ си въ Давидовъ-тъ градъ: и въцари ся вмѣсто него Іорамъ сынъ му.

2 И имаше братія, Іосафатовы сынове: Азаріѧ, и Іехіила, и Захаріѧ, и Азаріѧ, и Михаила, и Сафатіѧ: всичкы тѣзи бѣхѫ

[с] Числ. 11; 25, 26. 24; 2. Гл. 15; 1. 24; 20.
[т] Исх. 14; 13, 14. Втор. 1; 29, 30. 31; 6, 8. Гл. 32; 7.
[у] Исх. 14; 13, 14.
[ф] Числ. 14; 9. Гл. 15; 2. 32; 8.
[х] Исх. 4; 31.
[ц] Иса. 7; 9.
[ч] 1 Лѣт. 16; 29.
[ш] 1 Лѣт. 16; 34. Псал. 136; 1.
[щ] 1 Лѣт. 16; 41. Гл. 5; 13. 7; 3, 6.
[ѕ] Сѫд. 7; 22. 1 Цар. 14; 20.
[ы] Неем. 12; 43.
[ь] Гл. 17; 10.
[ѣ] Гл. 15; 15. Іов. 34; 29.
[ю] 3 Цар. 22; 41 и дрг.
[я] Виж. Гл. 17; 6.
[ж] Гл. 12; 14. 19; 3.
[ѩ] 3 Цар. 16; 1, 7.
[а] 3 Цар. 22; 49, 50.
[б] 3 Цар. 22; 49.
[в] Гл. 9; 21.

—

[а] 3 Цар. 22; 51.

сынове на Іосафата Израилевъ-тъ царь.
3 И даде имъ баща имъ много дарове, сребро и злато, и многоцѣнны нѣща, съ градове оградены въ Іудж; но царство-то даде на Іорама, понеже бѣ първороденъ.
4 А когато ся възвыси Іорамъ въ царство-то на отца си, и ся утвърди, уби всичкы-тѣ си братія съ мечъ, и *нѣколцина* още отъ Израилевы-тѣ началницы.
5 [б]Тридесеть и двѣ годинъ на възрастъ бѣ Іорамъ когато ся въцари, и царова
6 осмь годины въ Іерусалимъ. И ходи въ пжть-тъ на Израилевы-тѣ царіе, както направи Ахаавовъ-тъ домъ; защото [в]жена му бѣше Ахаавова дъщеря: и стори
7 зло прѣдъ Господа. Но Господь не рачи да истрѣби Давидовъ-тъ домъ, заради завѣтъ-тъ който направи съ Давида, и защото рече че ще даде свѣтилникъ нему и [г]на сынове-тѣ му за всегда.
8 [д]Въ неговы-тѣ дни отстжпи Едомъ отъ подъ ржкж-тж на Іудж, та постави царь
9 надъ себе си. И заминж Іорамъ съ началницы-тѣ си, и всичкы-тѣ колесницы съ него: и станж прѣзъ нощь, та порази Едомцы-тѣ които бѣхж го заобиколили,
10 и началницы-тѣ на колесницы-тѣ. Така отстжпи Едомъ отъ подъ ржкж-тж на Іудж дори до тойзи день. Тогазь въ исто-то врѣме отстжпи *и* Ливна отъ подъ ржкж-тж му, понеже остави Господа Бога на отцы-тѣ си.
11 Той направи и высокы мѣста по горы-тѣ на Іудж, и направи Іерусалимскы-тѣ жители [е]да блудствуватъ, и разврати Іу-
12 дж. И дойде до него писмо отъ Иліж пророкъ-тъ, което казуваше: Така говори Господь Богъ на Давида отца ти: Понеже не ходи ты въ пжтища-та на бащж си Іосафата, и въ пжтища-та на Асж Іу-
13 динъ-тъ царь, Но ходи въ пжть-тъ на Израилевы-тѣ царіе, и [ж]направи Іудж и Іерусалимскы-тѣ жители [з]да блудствуватъ, [и]по блудове-тѣ на Ахаавовъ-тъ домъ, още [і]си избилъ и братія-та си, домъ-тъ
14 на отца си, по добры-тѣ отъ тебе, Ето Господь ще порази съ голѣмж язвж твои-тѣ людіе, и чада-та ти, и жены-тѣ ти, и
15 всичкый-тъ ти имотъ: И ты *ще бждешь поразенъ* съ голѣмы болести, [к]съ болесть въ чрѣва-та си, додѣто ти излѣзжтъ чрѣва-та отъ болесть-тж изъ день въ день.
16 [л]Подигнж още Господь противъ Іорама духъ-тъ на Филистимцы-тѣ, и на Аравяны-тѣ, които сж близу до Еѳіопяны-
17 тѣ: Та възлѣзохж противъ Іудж, и ся устремихж на него, и разграбихж всичкый-тъ имотъ що ся намѣри въ царскый-тъ домъ, [м]и сынове-тѣ му още, и жены-тѣ му: щото не му останж *другъ* сынъ освѣнь Іоахаза, най младый-тъ отъ сыно-
18 ве-тѣ му. И слѣдъ всичко това порази го Господь [н]въ чрѣва-та му съ болесть не-
19 исцѣлнж: И като ся минж врѣме слѣдъ истеченіе-то на двѣ годины, излѣзохж му чрѣва-та, отъ болесть-тж му, и умрѣ въ люты болѣдуванія. А людіе-тѣ му не му направихж горѣніе *отъ ароматы*, [о]споредъ
20 горѣніе-то за отцы-тѣ му. Тридесеть и двѣ годинъ на възрастъ бѣ когато ся въцари: и царова въ Іерусалимъ осмь годины, и отиде не желаемъ: и погребохж го въ градъ-тъ Давидовъ, но не въ царскы-тѣ гробища.

ГЛАВА 22.

1 И Іерусалимскы-тѣ жители направихж царь вмѣсто него [а]Охозіж най младый-тъ му сынъ; защото [б]пълкове-тѣ, които дойдохж съ Аравяны-тѣ въ станъ-тъ бѣхж убили всичкы-тѣ по стары. И въцари ся Охозія сынъ-тъ на Іорама Іудинъ-тъ
2 царь. [в]Четыридесеть и двѣ годинъ на възрастъ бѣ Охозія когато ся въцари, и царова еднж годинж въ Іерусалимъ. И име-то на майкж му бѣ [г]Гоѳолія, дъщеря на
3 Амрія. И той ходи въ пжтища-та на Ахаавовъ-тъ домъ; защото съвѣтница му
4 бѣше майка му за да нечествува. И стори зло прѣдъ Господа, както Ахаавовъ-тъ домъ; защото слѣдъ смърть-тж на бащж му, тѣ му бѣхж съвѣтници за погу-
5 бленіе-то му. И чрѣзъ тѣхны-тѣ съвѣты [д]отиде съ Іорама, сынъ-тъ на Ахаава Израилевъ-тъ царь, на бой противъ Азаила Сирійскый-тъ царь въ Рамоѳъ-галаадъ: и
6 поразихж Сиріяни-тѣ Іорама. И [е]върнж ся за да ся исцѣли въ Іезраель, отъ раны-тѣ що бѣхж го ранили въ Рамж, когато ратоваше противъ Азаила Сирійскый-тъ царь. И слѣзе *Азарія Іорамовъ-тъ сынъ, Іудинъ-тъ царь, за да види Іорама Ахаавовъ-тъ сынъ въ Іезраель, понеже
7 бѣ боленъ. И [ж]отъ Бога станж погынуваніе-то на Охозія съ идваніе-то му при Іорама; защото, когато дойде, [з]излѣзе съ Іорама противъ Іиуя Намессіевъ-тъ сынъ, [и]когото помаза Господь да истрѣби Аха-
8 авовъ-тъ домъ. И [і]когато правѣше Іиуй отмъщеніе-то противъ Ахаавовъ-тъ домъ, [к]намѣри Іудины-тѣ началницы, и сынове-

б 4 Цар. 8; 17 и драг.
в Гл. 22; 2.
г 2 Цар. 7; 12, 13. 3 Цар. 11; 36. 4 Цар. 8; 19. Псал. 132; 11 и драг.
д 4 Цар. 8; 20 и драг.
е Лев. 17; 7. 20; 5. Ст. 13.
ж Ст. 11.
з Исх. 34; 15. Втор. 31; 16.
и 3 Цар. 16; 31—33. 4 Цар. 9; 22.
і Ст. 4.
к Ст. 18, 19.
л 3 Цар. 11; 14, 23.
м Гл. 24; 7.
н Ст. 15.
о Гл. 16; 14.

а 4 Цар. 8; 24 и драг. Виж. Гл. 21; 17. Ст. 6.
б Гл. 21; 17.
в Двадесеть и двѣ. Виж. 4 Цар. 8; 26.
г Гл. 21; 6.
д 4 Цар. 8; 28 и драг.
е 4 Цар. 9; 15.
* Охозія, Ст. 1. Іоахазъ, Гл. 21; 17.
ж Сжд. 14; 4. 3 Цар. 12; 15. Гл. 10; 15.
з 4 Цар. 9; 21.
и 4 Цар. 9; 6, 7.
і 4 Цар. 10; 10, 11.
к 4 Цар. 10; 13, 14.

тѣ на Охозіевы-тѣ братія, които слугувахѫ на Охозіѭ, и гы уби: 9 И [л]потърси Охозіѭ: и хванѫхѫ го като бѣ скрытъ въ Самаріѭ, и доведохѫ го при Іиуя: и убихѫ го, и погребохѫ го; защото рекохѫ: Сынъ е на Іосафата, [м]който потърси Господа съсъ всичко-то си сърдце. И Охозіевъ-тъ домъ нѣмаше силѫ да удържи вече царство-то.

10 А [н]Гоѳолія, Охозіева-та майка, като видѣ че умрѣ сынъ ѝ, станѫ та истрѣби всичко-то царско сѣме на Іудинъ-тъ домъ.

11 Но [о]Іосавееѳа дъщеря-та на царя, зѣ Іоаса Охозіевъ-тъ сынъ та го откраднѫ отъ срѣдѣ царскы-тѣ сынове като гы убивахѫ, и тури него и доилицѫ-тѫ му въ ложницѫ-тѫ. Така Іосавееѳа дъщеря-та на царь Іорама, жена-та на Іодая священникъ-тъ, (защото бѣ сестра на Охозіѭ,) скры го отъ лице-то на Гоѳоліѭ, 12 та го не уби. И съ тѣхъ бѣ скрытъ въ домъ-тъ Божій шесть годины: а Гоѳолія царуваше върху земіѭ-тѫ.

ГЛАВА 23.

1 А [а]въ седмо-то лѣто, укрѣпи ся Іодай, като зѣ стоначалницы-тѣ, Азаріѭ Іероамовъ-тъ сынъ, Исмаила Іоанановъ-тъ сынъ, и Азаріѭ Овидовъ-тъ сынъ, и Маасіѭ Адаіевъ-тъ сынъ, и Елисафата Зехріевъ-тъ сынъ, та направи завѣтъ съ тѣхъ. 2 И обходихѫ Іудѫ, та събрахѫ Левиты-тѣ отъ всичкы-тѣ Іудины градове, и началницы-тѣ на Израилевы-тѣ отечествія, 3 и дойдохѫ въ Іерусалимъ. И всичко-то събраніе направи завѣтъ съ царя въ домъ-тъ Божій. И рече имъ: Ето, сынъ-тъ на царя ще ся въцари, [б]както говорѝ Господь 4 за Давидовы-тѣ сынове. Това е дѣло-то което ще направите: Трета-та часть отъ васъ, отъ священницы-тѣ и отъ Левиты-тѣ, [в]които влазите въ сѫбботѫ, *ще* 5 *стоятъ* на прагове-тѣ вратари. И трета-та часть въ царскый-тъ домъ: И трета-та часть въ врата-та на основаніе-то: а всичкы-тѣ людіе, въ дворове-тѣ на домъ-6 тъ Господень. И никой да не влази въ домъ-тъ Господень, само священници-тѣ, и [г]които отъ Левиты-тѣ служатъ, тѣ ще влазятъ; защото сѫ святи: а всичкы-тѣ людіе да вардятъ стражѫ-тѫ Господнѭ. 7 И Левити-тѣ да обыколятъ царя, всякой да има орѫжія-та си въ рѫкѫ-тѫ си: и който влѣзе въ домъ-тъ да ся умъртви: и ще бѫдете съ царя, когато влази, и когато излази.

8 И направихѫ Левити-тѣ и всичкый Іуда по всичко което заповѣда Іодай священникъ-тъ, и зѣхѫ всякой мѫжіе-тѣ си които влазѣхѫ въ сѫбботѫ, съ тѣзи които излазѣхѫ въ сѫбботѫ; защото Іодай священникъ-тъ не распущаше [д]отдѣленія-9 та. И даде Іодай священникъ-тъ на стоначалницы-тѣ копія-та и щитчета-та и щитове-тѣ на царь Давида, които бѣхѫ 10 въ домъ-тъ Божій. И постави всичкы-тѣ людіе, всякой мѫжъ съ орѫжія-та му въ рѫкѫ-тѫ му, отъ деснѫ-тѫ странѫ на домъ-тъ дори до лѣвѫ-тѫ странѫ на домъ-тъ, при олтарь-тъ и храмъ-тъ, око-11 ло царя. Тогазь изведохѫ царскый-тъ сынъ, и положихѫ на него вѣнецъ-тъ, и [е]свидѣтелство-то, и направихѫ го царь. И помазахѫ го Іодай и сынове-тѣ му, и казувахѫ: Да е живъ царь-тъ.

12 И като чу Гоѳолія гласъ-тъ на людіе-тѣ които тичахѫ и хваляхѫ царя, дойде 13 при людіе-тѣ въ домъ-тъ Господень, Та видѣ, и ето, царь-тъ стоеше при стълпъ-тъ си въ входъ-тъ, и началници-тѣ и трѫбы-тѣ при царя: и всичкы-тѣ людіе отъ земіѭ-тѫ ся радувахѫ, и трѫбѣхѫ съ трѫбы-тѣ, и *пѣехѫ* съ музикалны-тѣ орѫдія пѣвци-тѣ, и онѣзи [ж]които бѣхѫ искусни да пѣснопѣіѭтъ: тогазь раздра Гоѳолія дрехы-тѣ си, и рече: Съзаклѣтіе! 14 съзаклѣтіе! А Іодай священникъ-тъ изведе стоначалницы-тѣ, началницы-тѣ на воинство-то, та имъ рече: Извадѣте ѭ вънъ отъ редове-тѣ: и който ѭ послѣдува, да ся умъртви съ мечъ. Защото священникъ-тъ бѣ реклъ: Да ѭ не умъртви-15 те въ домъ-тъ Господень. И турихѫ рѫцѣ на неѭ: и когато отиде въ входъ-тъ на [з]врата-та на коніе-тѣ, въ царскый-тъ домъ, убихѫ ѭ тамъ.

16 И направи Іодай завѣтъ между себе си и всичкы-тѣ людіе и царя че ще бѫдѫтъ 17 людіе Господни. И влѣзохѫ всичкы-тѣ людіе въ домъ-тъ на Ваала, та го съборихѫ, и олтари-тѣ му и кумиры-тѣ му истрошихѫ: И [и]Матѳана жрецъ-тъ на 18 Ваала убихѫ прѣдъ олтари-тѣ. И нареди Іодай службы-тѣ на домъ-тъ Господень въ рѫцѣ-тѣ на священницы-тѣ, Левиты-тѣ, [і]които бѣше Давидъ раздѣлилъ надъ домъ-тъ Господень, за да приносятъ всесъжженія-та Господни, както е писано [к]въ законъ-тъ на Моисея, съ веселіе и съ пѣсни споредъ Давидовѫ-тѫ наредбѫ. 19 И постави [л]вратари-тѣ въ врата-та на домъ-тъ Господень, да не влази *никой* не-20 чистъ отъ каквѫ да е работѫ. И [м]зѣ стоначалницы-тѣ, и кмѣтове-тѣ, и началницы-тѣ на людіе-тѣ, и всичкы-тѣ людіе отъ земіѭ-тѫ, та снѣхѫ царя отъ домъ-тъ Господень и заминѫхѫ прѣзъ высо-

---

л 4 Цар. 9; 27.
м Гл. 17; 4.
н 4 Цар. 11; 1 и дрг.
о 4 Цар. 11; 4 и дрг.

а 4 Цар. 11; 4 и дрг.
б 2 Цар. 7; 12. 3 Цар. 2; 4. 9; 5. Гл. 6; 16. 7; 18. 21; 7.
в 1 Лѣт. 9; 25.
г 1 Лѣт. 23; 28, 29.

д Виж. 1 Лѣт. 24, 25.
е Втор. 17; 18.
ж 1 Лѣт. 25; 8.
з Неем. 3; 28.
и Втор. 13; 9.

і 1 Лѣт. 23; 6, 30, 31. 24; 1.
к Числ. 28; 2.
л 1 Лѣт. 26; 1 и дрг.
м 4 Цар. 11; 19.

кы-тѣ врата въ царскый-тъ домъ, и турихѫ да сѣдне царь-тъ на царскый-тъ 21 прѣстолъ. И възвеселихѫ ся всичкы-тѣ людіе отъ земіѭ-тѫ: и градъ-тъ ся умири: а Гоѳоліѭ убихѫ съ мечъ.

ГЛАВА 24.

1 [а]Седмь годинъ на възрастъ бѣ Іоасъ когато ся въцари, и царова четыридесеть годины въ Іерусалимъ: и име-то на май-2 кѫ му бѣ Савія, отъ Вирсавее. И [б]стори Іоасъ което бѣ право прѣдъ Господа, въ всичкы-тѣ дни на Іодая священникъ-тъ. 3 И зѣ му Іодай двѣ жены, и роди синове и дъщери.

4 И слѣдъ това дойде въ сърдце-то на 5 Іоаса да поднови домъ-тъ Господенъ. И събра священницы-тѣ и Левиты-тѣ, та имъ рече: Излѣзте въ Іудины-тѣ градове та [в]съберѣте отъ годинѫ до годинѫ отъ всичкый Израиль сребро, за поправяніе на домъ-тъ на Бога вашего, и побързайте за това нѣщо: Левити-тѣ обаче не побързахѫ.

6 И [г]повыка царь-тъ Іодая началникъ-тъ та му рече: Защо не си изыскалъ отъ Левиты-тѣ, да съберѫтъ отъ Іудѫ и отъ Іерусалимъ данъкъ-тъ [д]на Моисея рабъ-тъ Господенъ, и на събраніе-то Израилево, за [е]скиніѭ-тѫ на свидѣтелство-то? 7 Защото [ж]нечестива-та Гоѳолія, *и* синове-тѣ й, развалихѫ домъ-тъ Божій: още и всичкы-тѣ [з]посвященія на домъ-тъ Господень посвятихѫ на Ваалимы-тѣ.

8 [и]Направихѫ прочее по царскѫ заповѣдь единъ ковчежецъ, и турихѫ го при вра-9 та-та на домъ-тъ Господень извънъ. И прогласихѫ въ Іудѫ и въ Іерусалимъ да приносятъ Господу [і]данъкъ-тъ наложеный-тъ отъ Моисея рабъ-тъ Божій върху 10 Израиля въ пустыніѭ-тѫ. И зарадувахѫ ся всичкы-тѣ князове и всичкы-тѣ людіе, и вносяхѫ, и туряхѫ въ ковчежецъ-тъ, 11 додѣ ся напълни. И когато ся доносяше ковчежецъ-тъ при царскы-тѣ настоятели съ рѫкѫ-тѫ на Левиты-тѣ, и [к]когато тѣ виждахѫ че е много сребро-то, дохождаше царскый-тъ писецъ, и настоятель-тъ на първый-тъ священникъ, та испразднувахѫ ковчежецъ-тъ, и доносяхѫ та го поставяхѫ пакъ на мѣсто-то му. Така правѣхѫ отъ день до день, и събрахѫ 12 много сребро, И даваше го царь-тъ и Іодай на тѣзи които правѣхѫ дѣло-то на работаніе-то на домъ-тъ Господень, и наемахѫ зидари и дърводѣлцы за да подновяватъ домъ-тъ Господень: още и ковачи и мѣдоковачи, за да поправятъ 13 домъ-тъ Господенъ. И работѣхѫ работници-тѣ дѣло-то, и съ рѫкѫ-тѫ имъ успѣ дѣло-то на поправяніе-то: и докарахѫ домъ-тъ Божій въ *първо-то* му състояніе, 14 и утвърдихѫ го. И като свършихѫ, донесохѫ останѫло-то сребро прѣдъ царя и Іодая, и [л]отъ него направихѫ съсѫды за домъ-тъ Господень, съсѫды за служеніе и всесъжженіе, и темянницы, и златны и сребърны съсѫды. И приносѣхѫ всесъжженія въ домъ-тъ Господень непрѣстанно прѣзъ всичкы-тѣ дни на Іодая.

15 *И* остарѣ Іодай, и сытъ бѣ отъ дни, и умрѣ: сто и тридесеть годинъ на възрастъ 16 бѣ когато умрѣ. И погребохѫ го въ Давидовъ-тъ градъ, съ царіе-тѣ; понеже стори добро въ Израиля, и къмъ Бога и домъ-тъ му.

17 А слѣдъ смърть-тѫ на Іодая дойдохѫ началници-тѣ Іудини, та ся поклонихѫ на царя. Тогазь царь-тъ гы послуша: 18 Та оставихѫ домъ-тъ на Господа Бога на отцы-тѣ си, и служихѫ [м]на Ашеры-тѣ и идолы-тѣ: и [н]дойде гнѣвъ върхъ Іудѫ и Іерусалимъ, за това тѣхно прѣстѫ-19 пленіе. И [о]проводи имъ пророцы, за да гы обърнѫтъ къмъ Господа, и засвидѣтелствувахѫ противъ тѣхъ; но не дадохѫ 20 слушаніе. И [п]дойде Духъ Божій на Захаріѭ сынъ-тъ на Іодая священникъ-тъ, и застанѫ надъ людіе-тѣ, и рече имъ: Така говори Богъ: [р]Защо прѣстѫпвате вы заповѣди-тѣ Господни? нѣма да успѣете; [с]понеже вы оставихте Господа, и той васъ 21 остави. И направихѫ съзаклѣтіе противъ него, та [т]го убихѫ съ каменіе, съсъ заповѣдь отъ царя, въ дворъ-тъ на домъ-тъ 22 Господень. И не си науми царь Іоасъ милость-тѫ коіѭто му направи Іодай отецъ му, но уби сына му: и той като умираше, рече: Господь да види, и да издири.

23 И въ свършуваніе-то на годинѫ-тѫ [у]възлѣзе Сирійско-то воинство противъ него: и дойдохѫ върхъ Іудѫ и върхъ Іерусалимъ, и истрѣбихѫ всичкы-тѣ началницы на людіе-тѣ отъ срѣдъ людіе-тѣ, и проводихѫ всичкы-тѣ имъ корысти до 24 царя на Дамаскъ. Ако и да [ф]дойде Сирійско-то воинство съ малко мѫжіе, Господь обаче [х]прѣдаде воинство твърдѣ голѣмо въ рѫкѫ-тѫ имъ, понеже бѣхѫ оставили Господа Бога на отцы-тѣ си; така *Сирійци-тѣ* [ц]извършихѫ сѫдъ противъ Іоаса.

25 А като тръгнѫхѫ отъ него, и го оставихѫ въ голѣмы болести, [ч]раби-тѣ му направихѫ съзаклѣтіе противъ него [ш]за

а 4 Цар. 11; 21. 12; 1 и дрг.
б Виж. Гл. 26; 5.
в 4 Цар. 12; 4.
г 4 Цар. 12; 7.
д Исх. 30; 12, 13, 14, 16.
е Числ. 1; 50. Дѣян. 7; 44.
ж Гл. 21; 17.
з 4 Цар. 12; 4.
и 4 Цар. 12; 9.
і Ст. 6.
к 4 Цар. 12; 10.
л Виж. 4 Цар. 12; 13.
м 3 Цар. 14; 23.
н Сѫд. 5; 8. Гл. 19; 2. 28; 13. 29; 8. 32; 25.
о Гл. 36; 15. Іер. 7; 25, 26. 25; 4.
п Гл. 15; 1. 20; 14.
р Числ. 14; 41.
с Гл. 15; 2.
т Мат. 23; 35. Дѣян. 7; 58, 59.
у 4 Цар. 12; 17.
ф Лев. 26; 8. Втор. 32; 30. Иса. 30; 17.
х Лев. 26; 25. Втор. 28; 25.
ц Гл. 22; 8. Иса. 10; 5.
ч 4 Цар. 12; 20.
ш Ст. 21.

кръвь-тѫ на сынове-тѣ на Іодая священникъ-тъ, и убихѫ го на одръ-тъ му, и умрѣ: и погребохѫ го въ Давидовъ-тъ градъ, но го не погребовѫ въ царскы-тѣ
26 гробища. А онѣзь които бѣхѫ направили съзаклѣтіе противъ него бѣхѫ тѣзи: Завадъ сынъ-тъ на Симеаѳѫ Аммонкѫ-тѫ, и Іозавадъ сынъ-тъ на Самариѳѫ Моавкѫ-тѫ.
27 А за сынове-тѣ му, и [ш]за множество-то на товары-тѣ при него, и за поправяніе-то на домъ-тъ Божій, ето писано е въ повѣсти-тѣ на книгѫ-тѫ на царіе-тѣ. И [ъ]въцари ся вмѣсто него Амасія сынъ му.

ГЛАВА 25.

1 [а]На двадесеть и петь годинъ бѣ Амасія като ся въцари, и царова двадесеть и деветь години въ Іерусалимъ. И име-то на майкѫ му бѣ Іоадана отъ Іерусалимъ.
2 И направи което бѣ право прѣдъ Господа,
3 [б]но не съсъ съвършенно сьрдце. [в]А като ся утвьрди царство-то въ рѫцѣ-тѣ му, умьртви рабы-тѣ си които убихѫ царя
4 бащѫ му: Чада-та имъ обаче не умьртви, споредъ писано-то въ законъ-тъ, въ книгѫ-тѫ на [г]Моисея, дѣто Господь заповѣда, и рече: Бащи-тѣ да не умиратъ за чада-та, нито чада-та да умиратъ за бащы-тѣ; но всякой да умира за съгрѣшеніе-то си.
5 И събра Амасія Іудѫ, та постави отъ тѣхъ тысященачалницы, и стоначалницы споредъ домове-тѣ на отечествія-та, по всичкый Іудѫ и Веніамина: и изброи гы [д]отъ двадесеть годинъ и нагорѣ, и намѣри гы триста тысящы, избранны, които да излѣзватъ на бой и да държатъ копіе и
6 щитъ. Нае отъ Израиля още сто тысящы силны съ крѣпость, за сто таланта сребро.
7 А дойде при него человѣкъ Божій, и рече: Царю, да не отиде съ тебе Израилево-то воинство; защото Господь не е съ Израиля, *съсъ* всичкы-тѣ Ефремовы
8 сынове. Но ако искашь да идешь, направи *това:* укрѣпи ся за бой-тъ: Богъ *обаче* ще тя направи да паднешь прѣдъ врагъ-тъ; защото [е]Богъ има силѫ да помогне, и да свали.
9 А Амасія рече на человѣка Божій: Но какво ще направимъ за сто-тѣ таланта, които дадохъ на Израилево-то воинство? А человѣкъ-тъ Божій отговори: [ж]Господь е силенъ да ти даде повече отъ тѣхъ.
10 Тогазь гы отлѫчи Амасія, (воинство-то което бѣ дошло при него отъ Ефрема,) за да ся върнѫтъ на мѣсто-то си: и распали ся върло гнѣвъ-тъ имъ връзъ Іудѫ, и върнѫхѫ ся на мѣсто-то съ распаленъ
11 гнѣвъ. А Амасія ся укрѣпи, и изведе людіе-тѣ си, и отиде [з]въ долъ-тъ на Сольтѫ, та порази Сіировы-тѣ сынове десеть
12 тысящы. И десеть тысящы живы заплѣнихѫ Іудини-тѣ сынове, и закарахѫ гы на върхъ-тъ на скалѫ-тѫ та гы низринѫхѫ отъ върхъ-тъ на скалѫ-тѫ, и
13 всичкы-тѣ ся разсѣднѫхѫ. Но тѣзи мѫжіе отъ воинство-то които върнѫ Амасія, за да не идѫтъ съ него на брань, нападнѫхѫ връзъ Іудины-тѣ градове, отъ Самаріѭ дори до Веѳоронъ, та поразихѫ три тысящы отъ тѣхъ, и зѣхѫ много корысти.
14 А Амасія като ся върнѫ отъ пораженіе-то на Едомцы-тѣ, [и]донесе богове-тѣ на Сіировы-тѣ сынове, та [і]гы постави за себе си богове, и кланяше ся прѣдъ тѣхъ,
15 и приносѣше имъ темянъ. За това ся распали гнѣвъ-тъ Господень върху Амасіѭ: и проводи при него пророкъ та му рече: Защо потърси ты [к]богове-тѣ на тойзи народъ, които [л]не могохѫ да освободятъ
16 свой-тъ си народъ отъ рѫкѫ-тѫ ти? И като му говорѣше той, *царь-тъ* му рече: Съвѣтникъ ли тя поставихѫ на царя? прѣстани: защо да ся умьртвишь? И прѣстанѫ пророкъ-тъ като рече: Знаѭ че [м]Богъ е турилъ намѣреніе да тя истрѣби, понеже направи ты това, и не послуша мой-тъ съвѣтъ.
17 Тогазь [н]ся съвѣтова Амасія Іудинъ-тъ царь, и проводи на Іоаса сынъ-тъ на Іоахаза, Іиуевъ-тъ сынъ, Израилевъ-тъ царь, и рече: Ела да ся видимъ лице съ лице.
18 И проводи Іоасъ Израилевъ-тъ царь, на Амасіѭ Іудинъ-тъ царь, та рече: Търнъ-тъ Ливанскый проводилъ на кедръ-тъ Ливанскый и казалъ: Дай дъщерьѭ си на сына ми за женѫ; но заминѫлъ единъ горскый звѣрь който былъ въ Ливанъ, и
19 стъпкалъ търнъ-тъ. Ты говоришь: Ето, поразихъ Едома: и сьрдце-то ти тя надигнѫ да ся хвалишь: сѣди сега въ домъ-тъ си: защо да ся сплиташь въ зло, за което бы паднѫлъ ты, и Іуда съ тебе?
20 Но Амасія не послуша; защото [о]отъ Бога бѣ това, за да гы прѣдаде въ рѫкѫ-тѫ *на непріятели-тѣ,* понеже [п]потърсихѫ Едомскы-тѣ богове.
21 Възлѣзе прочее Іоасъ Израилевый царь: та ся видѣхѫ лице съ лице, той и Амасія Іудинъ-тъ царь, въ Веѳсемесъ, който надлежи
22 на Іудѫ. И поразенъ бы Іуда прѣдъ Израиля, и побѣгнѫхѫ всякой въ шатры-
23 тѣ си. И хванѫ Іоасъ Израилевъ-тъ царь Амасіѭ Іудинъ-тъ царь, сынъ-тъ [р]на Іо-

[ш] 4 Цар. 12; 18.
[ъ] 4 Цар. 12; 21.

—

[а] 4 Цар. 14; 1 и дрг.
[б] Виж. 4 Цар. 14; 4. Ст. 14.
[в] 4 Цар. 14; 5 и дрг.
[г] Втор. 24; 16. 4 Цар. 14; 6. Іер. 31; 30. Іез. 18; 20.
[д] Числ. 1; 3.
[е] Гл. 20; 6.
[ж] Прит. 10; 22.
[з] 4 Цар. 14; 7.
[и] Виж. Гл. 28; 23.
[і] Исх. 20; 3, 5.
[к] Псал. 96; 5.
[л] Ст. 11.
[м] 1 Цар. 2; 25.
[н] 4 Цар. 14; 8, 9 и дрг.
[о] 3 Цар. 12; 15. Гл. 22; 7.
[п] Ст. 14.
[р] Виж. Гл. 21; 17. 22; 1, 6.

аса Іоахазовъ-тъ сынъ, въ Веѳсемесъ, и доведе го въ Іерусалимъ и съсыпа стѣнѫ-тѫ на Іерусалимъ, отъ портѫ-тѫ Ефремъ дори до портѫ-тѫ на ѫглъ-тъ, четыристотинъ лакти. 24 И *като зѣ* всичкото злато и сребро, и всичкы-тѣ съсѫды които ся намѣрихѫ въ домъ-тъ Божій при Овидъ-едома, и съкровища-та на царскый-тъ домъ, и человѣцы залогъ, върнѫ ся въ Самаріѭ.

25 И [c] поживѣ Амасія Іоасовъ-тъ сынъ Іудинъ-тъ царь, слѣдъ смърть-тѫ на Іоаса Іоахазовъ-тъ сынъ Израилевъ-тъ царь, 26 петнадесеть годины. А останѫлы-тѣ дѣянія на Амасіѭ, първы-тѣ и послѣдни-тѣ, ето, писаны сѫ въ книгѫ-тѫ на Іудины-тѣ и Израилевы-тѣ царіе. 27 И слѣдъ като ся уклони Амасія отъ Господа, направихѫ съзаклѣтіе противъ него въ Іерусалимъ: и побѣгнѫ въ Лахисъ; но проводихѫ вслѣдъ него въ Лахисъ, та го убихѫ тамъ. 28 И донесохѫ го на коніе, та го погребохѫ съ отцы-тѣ му въ *градъ-тъ Іудинъ.

ГЛАВА 26.

1 А всичкы-тѣ Іудини людіе зѣхѫ [a] †Озія, който бѣ на шестнадесеть годинъ, та го направихѫ царь вмѣсто бащѫ му Амасіѭ. 2 Той съгради Елоѳъ, и възвърнѫ го на Іудѫ, като заспа *баща му* царь-тъ съ отцы-тѣ си.

3 Шестнадесеть годинъ на възрастъ бѣ Озія когато ся въцари, и царова петдесеть и двѣ годины въ Іерусалимъ: и име-то на майкѫ му бѣ Іехолія отъ Іерусалимъ. 4 И направи което бѣ право прѣдъ Господа, по всичко що бѣше сторилъ 5 отецъ му Амасія. И [б] търсѣше Бога въ дни-тѣ на Захаріѭ, [в] който бѣше вѣщъ въ Божіи-тѣ видѣнія: и колкото врѣме търсѣше Господа, Богъ му даваше успѣхъ.

6 И излѣзе та [г] направи брань противъ Филистимцы-тѣ, и съсыпа стѣнѫ-тѫ на Геѳъ, и стѣнѫ-тѫ на Іавни, и стѣнѫ-тѫ на Азотъ, и съгради градове въ Азотъ, 7 и въ Филистимцы-тѣ. И помогнѫ му Богъ [д] противъ Филистимцы-тѣ, и противъ Аравяны-тѣ които живѣехѫ въ 8 Гуръ-ваалъ, и Маонцы-тѣ. И [е] дадохѫ Амонци-тѣ дарове на Озіѭ: и прочу ся име-то му дори до входъ-тъ на Египетъ: защото ся укрѣпи крайно.

9 И съгради Озія стълпове въ Іерусалимъ, [ж] върху портѫ-тѫ на ѫглъ-тъ, и върху портѫ-тѫ на долъ-тъ, и върху кѫтъ-тъ 10 *на стѣнѫ-тѫ*, и укрѣпи гы. Съгради още и стълпове въ пустыніѭ-тѫ, и ископа много кладенцы; защото имаше много скотове, и въ нискы-тѣ мѣста и въ полетата: *и* орачы и лозяри, въ горы-тѣ и въ Кармилъ; защото обичаше земледѣліе-то.

11 И имаше Озія воинство ратницы, които излазѣхѫ на бой съ пълкове, споредъ число-то на исчисленіе-то имъ чрѣзъ Іеиила писецъ-тъ и Маасіѭ настоятель-тъ, подъ рѫкѫ-тѫ на Ананіѭ, *единъ* отъ 12 царскы-тѣ военачалницы. Всичко-то число на началницы-тѣ на отечествія-та силны-тѣ съ крѣпость бѣше двѣ тысящи и 13 шестстотинъ. И подъ рѫкѫ-тѫ имъ имаше военна сила, триста и седмь тысящи и петстотинъ, силни и юначни на бой, за да помагатъ на царя противъ непріятели-тѣ. 14 И приготви имъ Озія за всичкото воинство щитове, и копія, и шлемове, и брони, и лѫкове, и пращы за каменіе. 15 И направи въ Іерусалимъ машины, измыслены отъ машинистъ, да стоятъ на стълпове-тѣ и на ѫглы-тѣ, за да хвърлятъ *съ тѣхъ* стрѣлы и голѣмы каменіе: и прочу ся име-то му на далечь; защото чудно му ся помагаше, додѣто ся укрѣпи.

16 Но [з] като ся укрѣпи, [и] надигнѫ ся сърдце-то му въ растлѣніе: и направи прѣстѫпленіе противъ Господа Бога своего, и [і] влѣзе въ храмъ-тъ Господень за да 17 покади надъ олтарь-тъ на темянъ-тъ. И влѣзе вслѣдъ него [к] Азарія священникъ-тъ, и съ него осмдесеть священници Го18сподни, храбри мѫжіе: И съпротивихѫ ся на царь Озіѭ, и рекохѫ му: [л] Не надлежи на тебе, Озіе, да кадишь Господу, но [м] на священницы-тѣ, Аароновы-тѣ сынове, освящены-тѣ да кадятъ: излѣзъ изъ святилище-то; защото си направилъ прѣстѫпленіе: и това не *ще ти бѫде* за славѫ отъ Господа Бога.

19 А Озія, като имаше въ рѫкѫ-тѫ си кадилницѫ за да кади, разяри ся: и като ся разяри на священницы-тѣ, [н] излѣзе проказа-та на чело-то му прѣдъ священницы-тѣ въ домъ-тъ Господень, близу 20 при олтарь-тъ на темянъ-тъ. И погледнѫ на него Азарія първосвященникъ-тъ, и всичкы-тѣ священници, и ето, бѣ прокаженъ на чело-то си: и побързахѫ да го извадятъ отъ тамъ: и даже самъ [о] той побърза да излѣзе, защото го порази Го21сподь. И [п] прокаженъ бѣше царь Озія дори до день-тъ на смърть-тѫ си: и живѣеше [р] въ отдѣленѫ кѫщѫ прокаженъ; понеже бѣше отбытъ отъ домъ-тъ Господень: а надъ царскый-тъ домъ бѣ Іоѳанъ сынъ му, и сѫдѣше людіе-тѣ на земіѭ-тѫ.

---

c 4 Цар. 14; 17.
* Виж. 4 Цар. 14; 20.

а 4 Цар. 14; 21, 22. 15; 1 и дрг.
† *Или* Азарія.

б Виж. Гл. 24; 2.
в Быт. 41; 15. Дан. 1; 17. 2; 19. 10; 1.
г Иса. 14; 29.
д Гл. 21; 16.
е 2 Цар. 8; 2. Гл. 17; 11.

ж 4 Цар. 14; 13. Неем. 3; 13, 19, 32. Зах. 14; 10.
з Втор. 32; 15.
и Втор. 8; 14. Гл. 25; 19.
і Виж. 4 Цар. 16; 12, 13.
к 1 Лѣт. 6; 10.

л Числ. 16; 40. 18; 7.
м Исх. 30; 7, 8.
н Числ. 12; 10. 4 Цар. 5; 27.
о Виж. Есѳ. 6; 12.
п 4 Цар. 15; 5.
р Лев. 13; 46. Числ. 5; 2.

22 А останѫлы-тѣ дѣянія на Озіѭ, първы-тѣ и послѣдни-тѣ, [с]писа пророкъ Исаія
23 Амосовъ-тъ сынъ. И [т]заспа Озія съ отцы-тѣ си, и погребохѫ го съ отцы-тѣ му въ оградѫ-тѫ на царскы-тѣ гробища; защото рекохѫ: Прокаженъ е. И въцари ся вмѣсто него Іоѳамъ сынъ му.

ГЛАВА 27.

1 [а]На двадесеть и петь годинъ бѣ Іоѳамъ когато ся въцари: и царова шестнадесеть годины въ Іерусалимъ. А име-то на майкѫ
2 му бѣ Іеруса, Садокова дъщеря. И направи което бѣ право прѣдъ Господа, по всичко що стори баща му Озія; не влѣзе обаче
3 въ храмъ-тъ Господень. И [б]людіе-тѣ бѣхѫ още развращени. Той съгради высокы-тѣ врата на домъ-тъ Господень: и съгради много вързъ стѣнѫ-тѫ на Офилъ.
4 Съгради още и градове въ Іудины-тѣ горы, и въ дѫбравы-тѣ съгради твърдѣли и
5 стълпове. И като направи брань съ царя на Аммоновы-тѣ сынове, прѣукрѣпи ся противъ тѣхъ. И въ онова лѣто Аммонови-тѣ сынове му дадохѫ сто таланта сребро, и десеть тысящы корове жито, и десеть тысящы ечимыкъ. Толкозь му платихѫ Аммоновы-тѣ сынове, и вторѫ-тѫ
6 годинѫ, и третѫ-тѫ. И укрѣпи ся Іоѳамъ, понеже управяше пѫтища-та си прѣдъ Господа Бога своего.
7 А останѫлы-тѣ дѣянія на Іоѳама, и всичкы-тѣ му бойове, и пѫтища-та му, ето, писаны сѫ въ книгѫ-тѫ на Израи-
8 левы-тѣ и Іудины-тѣ царіе. На двадесеть и петь годинъ бѣ когато ся въцари, и царова шестнадесеть годины въ Іеруса-
9 лимъ. И [в]заспа Іоѳамъ съ отцы-тѣ си, и погребохѫ го въ Давидовъ-тъ градъ: а вмѣсто него ся въцари Ахазъ сынъ му.

ГЛАВА 28.

1 [а]На двадесеть годинъ бѣ Ахазъ когато ся въцари, и царова шестнадесеть годины въ Іерусалимъ; не направи обаче което бѣ право прѣдъ Господа, както Да-
2 видъ отецъ му; Но ходи въ пѫтища-та на Израилевы-тѣ царіе, и направи още [б]на
3 Ваалимы-тѣ и [в]лѣяны идолы. И той покади [г]въ долъ-тъ на Енномовъ-тъ сынъ, и [д]прѣведе чада-та си прѣзъ огнь-тъ, споредъ мерзости-тѣ на язычницы-тѣ, които испѫди Господь отъ лице-то на
4 Израилевы-тѣ сынове. И жертвуваше и кадѣше на высокы-тѣ мѣста, и на хълмове-тѣ, и подъ всяко зелено дърво.
5 За това Господь неговый Богъ [е]прѣдаде го въ рѫкѫ-тѫ на Сирійскый-тъ царь: и [ж]поразихѫ го *Сиріани-тѣ*, и зѣхѫ плѣнницы голѣмо множество отъ него, и отведохѫ *гы* въ Дамаскъ. Още и прѣдаденъ быде въ рѫкѫ-тѫ на Израилевъ-тъ царь, който го порази съ голѣмо поразеніе.
6 Защото [з]Факей Ромеліевъ-тъ сынъ уби отъ Іудѫ сто и двадесеть тысящы въ единъ день, всичкы-тѣ силны съ крѣпость; понеже бѣхѫ оставили Господа Бога на отцы-тѣ си.
7 И Зехрій, мѫжъ силенъ отъ Ефрема, уби Маасіѭ царскый-тъ сынъ, и Азрикама настоятеля на палатѫ-тѫ, и Елканѫ
8 вторый-тъ слѣдъ царя. И плѣнихѫ Израилевы-тѣ сынове [и]отъ братія-та си двѣстѣ тысящы жены, сынове, и дъщери, зѣхѫ още и много корысти отъ тѣхъ, и отнесохѫ корысти-тѣ въ Самаріѭ.
9 А имаше тамъ пророкъ Господень, на име Одидъ: и излѣзе да посрѣщне воинство-то което идѣше въ Самаріѭ, та имъ рече: Ето, [і]понеже Господь Богъ на отцы-тѣ ви ся разгнѣва на Іудѫ, прѣдаде гы въ рѫкѫ-тѫ ви: и вы гы убихте съ
10 ярость *която* [к]стигнѫ до небе-то: И сега казувате да покорите Іудины-тѣ и Іерусалимскы-тѣ сынове [л]за рабы и рабыни на себе си. Нѣма ли у васъ, у самы васъ, прѣстѫпленія противъ Господа Бо-
11 га вашего? Сега прочее послушайте мя, и върнѣте плѣнницы-тѣ, които заробихте отъ братія-та си; [м]защото гнѣвъ на
12 ярость Господнѭ *лежи* вързъ васъ. И станѫхѫ нѣкои отъ князове-тѣ на Ефремовы-тѣ сынове, Азарія Іоанановъ-тъ сынъ, Варахія Месиллемоѳовъ-тъ сынъ, и Езекія Селлумовъ-тъ сынъ, и Амаса, Адлаевъ-тъ сынъ, противъ идущы-тѣ отъ
13 бой-тъ, Та имъ рекохѫ: Не въвождайте тукъ плѣнницы-тѣ; защото като *вече* беззаконновахмы Господу, вы искате да притурите на грѣхове-тѣ ни, и на прѣстѫпленія-та ни; защото прѣстѫпленіе-то ни е голѣмо, и яростенъ гнѣвъ *лежи* вързъ
14 Израиля. И войни-тѣ оставихѫ плѣнницы-тѣ и корысти-тѣ прѣдъ князове-тѣ и
15 прѣдъ всичко-то събраніе. И станѫхѫ мѫжіе-тѣ [н]наименовани-тѣ по име, та зѣхѫ плѣнницы-тѣ, и всичкы-тѣ голы между тѣхъ облѣкохѫ отъ корысти-тѣ: и облѣкохѫ гы, и обухѫ гы, и [о]дадохѫ имъ да ядѫтъ и да піѭтъ, и помазахѫ гы, и всичкы-тѣ немощны отъ тѣхъ прѣнесохѫ на ослы, та гы заведохѫ въ Іерихонъ, [п]градъ-тъ на Финицы-тѣ, при братія-та имъ: и върнѫхѫ ся въ Самаріѭ.

с Иса. 1; 1.
т 4 Цар. 15; 7. Иса. 6; 1.

—

а 4 Цар. 15; 32 и дрг.
б 4 Цар. 15; 35.
в 4 Цар. 15; 38.

—

а 4 Цар. 16; 2.
б Исх. 34; 17. Лев. 19; 4.
в Сѫд. 2; 11.
г 4 Цар. 23; 10.
д Лев. 18; 21. 4 Цар. 16; 3. Гл. 33; 6.
е Иса. 7; 1.
ж 4 Цар. 16; 5, 6.
з 4 Цар. 15; 27.
и Гл. 11; 4.
і Псал. 69; 26. Иса. 10; 5. 47; 6. Іез. 25; 12, 15. 26; 2. Авд. 10 и дрг. Зах. 1; 15.
к Ездр. 9; 6. Откр. 18; 5.
л Лев. 25; 39, 42, 43, 46.
м Іак. 2; 13.
н Ст. 12.
о 4 Цар. 6; 22. Прит. 25; 21, 22. Лук. 6; 27. Рим. 12; 20.
п Втор. 34; 3. Сѫд. 1; 16.

16 [р]Въ онова врѣме царь Ахазъ проводи до Ассирійскы-тѣ царіе да му помогнѫтъ. 17 Защото дойдохѫ пакъ Едомци-тѣ та поразихѫ Іудѫ, и зѣхѫ плѣнницы. 18 И [с]Филистимци-тѣ нападнѫхѫ на поленскы-тѣ градове, и въ южнѫ-тѫ странѫ на Іудѫ, та прѣзѣхѫ Веѳсемесъ, и Еалонъ и Гедироѳъ, и Сокхо и села-та му, и Ѳамнѫ и села-та ѝ, и Гимзо и села-та му: и ся населихѫ тамъ. 19 Защото Господь смири Іудѫ, заради [т]Ахаза Израилевъ-тъ царь; [у]Понеже разврати Іудѫ, и нечествова много противъ Господа. 20 И [ф]дойде при него Ѳеглаѳъ-феласаръ Ассирійскый-тъ царь, и го утѣсни а го не подкрѣпи. 21 Защото Ахазъ като оголи домъ-тъ Господень, и царскый-тъ домъ, и началницы-тѣ, даде на Ассирійскый-тъ царь *всичко-то*; но не му бyде за помощь. 22 И въ врѣме-то на утѣсненіе-то си още повече нечествова противъ Господа; такъвъ бѣ царь Ахазъ.

23 И [х]жертвуваше на Дамасковы-тѣ богове, които го поразихѫ: и думаше: Понеже богове-тѣ на Сирійскы-тѣ царіе имъ помагатъ, на тѣхъ ще принесѫ жертвѫ, [ц]за да помогнѫтъ и на мене. Но тѣ станѫхѫ причина на паденіе нему и на всичкый Израиль. 24 И събра Ахазъ съсѫды-тѣ на домъ-тъ Божій, и съсѣче съсѫды-тѣ на домъ-тъ Божій, [ч]и затвори двери-тѣ на домъ-тъ Господень, и направи си олтари въ всякой ѫглъ въ Іерусалимъ. 25 И въ всякой Іудинъ градъ направи высокы мѣста, да кади на другы богове и прогнѣва Господа Бога на отцы-тѣ си.

26 А [ш]останѫлы-тѣ негови дѣянія, и всичкы-тѣ му пѫтища първы-тѣ и послѣдни-тѣ, ето, писаны сѫ въ книгѫ-тѫ на Іудины-тѣ и Израилевы-тѣ царіе. 27 И заспа Ахазъ съ отцы-тѣ си, и погребохѫ го въ градъ-тъ, въ Іерусалимъ; но го не занесохѫ въ гробища-та на Израилевы-тѣ царіе: а вмѣсто него ся въцари Езекія сынъ му.

ГЛАВА 29.

1 [а]Езекія като ся въцари бѣше на двадесеть и петь годинъ, и царова двадесеть и деветь годины въ Іерусалимъ. И име-то на майкѫ му бѣ Авія, [б]Захаріина дъщеря. 2 И направи което бѣ право прѣдъ Господа, по всичко що направи Давидъ отецъ му.

3 Въ първо-то лѣто на царуваніе-то си въ първый-тъ мѣсецъ, [в]той отвори двери-тѣ на домъ-тъ Господень, и гы поправи. 4 И въведе священницы-тѣ и Левиты-тѣ, и събра гы на въсточнѫ-тѫ стъгдѫ, 5 Та имъ рече: Чуйте мя, Левити: [г]освятѣте ся сега, и освятѣте храмъ-тъ на Господа Бога на отцы-тѣ си, и извадѣте нечистотѫ-тѫ отъ свято-то мѣсто. 6 Защото отци-тѣ ни отстѫпихѫ, и сторихѫ зло прѣдъ Господа Бога нашего, и оставихѫ го, и отвърнѫхѫ [д]лице-то си отъ жилище-то Господне, и обърнѫхѫ гърбъ. 7 И [е]затворихѫ двери-тѣ на прѣдхраміе-то, и угасихѫ свѣтилницы-тѣ, и темянъ не кадѣхѫ и всесъжженія не приносѣхѫ на Бога Израилева въ свято-то мѣсто: 8 Заради това [ж]гнѣвъ-тъ Господень дойде връзъ Іудѫ и Іерусалимъ, и прѣдаде гы на утѣсненіе, на смятеніе, и [з]на звизданіе, както видите съ очи-тѣ си. 9 Защото, ето, [и]отци-тѣ ни паднѫхѫ отъ ножъ: и сынове-тѣ ни, и дъщери-тѣ ни, и жены-тѣ ни сѫ за това въ плѣнъ. 10 Сега *прочее* имамъ на сърдце [і]да направимъ завѣтъ съ Господа Бога Израилева, за да отвърне гнѣвъ-тъ на ярость-тѫ си отъ насъ. 11 Чада мои, не бывайте небрежливи сега; защото Господь [к]вы избра да прѣдстоявате прѣдъ него, да му слугувате, и да му сте служители и да кадите.

12 Тогазь станѫхѫ Левити-тѣ, Мааѳъ Амасаевъ-тъ сынъ, и Іоилъ Азаріевъ-тъ сынъ, отъ сынове-тѣ на Кааѳовцы-тѣ: а отъ Мераріевы-тѣ сынове, Кисъ Авдіевъ-тъ сынъ и Азарія Іалелеиловъ-тъ сынъ: а отъ Герсоновцы-тѣ, Іоахъ сынъ-тъ на Земмѫ и Еденъ сынъ-тъ на Іоаха: 13 А отъ Елисафановы-тѣ сынове, Симрій и Іеиилъ: а отъ Асафовы-тѣ сынове, Захарія и Матѳанія: 14 А отъ Емановы-тѣ сынове, Іехиилъ и Семей: а отъ Іедуѳуновы-тѣ сынове, Семаія и Озіилъ: 15 И събрахѫ братія-та си, та ся [л]освятихѫ, и дойдохѫ, както заповѣда царь-тъ, споредъ слово-то Господне, [м]да очистятъ домъ-тъ Господень. 16 И влѣзохѫ священници-тѣ въ по вѫтрѣшно-то на домъ-тъ Господень, за да *го* очистятъ: и всичкѫ-тѫ нечистотѫ коіѫ-то намѣрихѫ въ храмъ-тъ Господень извадихѫ въ дворъ-тъ на домъ-тъ Господень: а Левити-тѣ зѣхѫ, та іѫ изнесохѫ вънъ въ потокъ-тъ Кедронъ. 17 И начнѫхѫ да освящаватъ въ първый-тъ день на първый-тъ мѣсецъ, и въ осмый-тъ день на мѣсецъ-тъ влѣзохѫ въ прѣдхраміе-то Господне. И освятихѫ домъ-тъ Господень въ осмь дни, и въ шестнадесетый-тъ день на първый-тъ мѣсецъ свършихѫ.

18 Тогазь влѣзохѫ вѫтрѣ при царь Езекіѭ, та рекохѫ: Очистихмы всичкый-тъ домъ Господень, и олтарь-тъ на всесъжженіе-то, и всичкы-тѣ му съсѫды, и тръ-

р 4 Пар. 16; 7.
с Іез. 16; 27, 57.
т Гл. 21; 2.
у Исх. 32; 25.
ф 4 Цар. 15; 29. 16; 7, 8, 9.
х Виж. Гл. 25; 14.
ц Іер. 44; 17, 18.
ч Виж. Гл. 29; 3, 7.
ш 4 Цар. 16; 19, 20.

—

а 4 Цар. 18; 1.
б Гл. 26; 5.
в Виж. Гл. 28; 24. Ст. 7.
г 1 Лѣт. 15; 12. Гл. 35; 6.
д Іер. 2; 27. Іез. 8; 16.
е Гл. 28; 24.
ж Гл. 24; 18.
з 3 Цар. 9; 8. Іер. 18; 16. 19; 8. 25; 9, 18. 29; 18.
и Гл. 28; 5, 6, 8, 17.
і Гл. 15; 12.
к Чисх. 3; 6. 8; 14. 18; 2, 6.
л Ст. 5.
м 1 Лѣт. 23; 28.

пезѫ-тѫ на прѣдложеніе-то, и всичкы-тѣ
19 й съсѫды: И всичкы-тѣ съсѫды, които [н]оскверни царь Ахазъ, въ царуваніе-то си когато отстѫпи, приготвихмы и освятихмы: и ето гы прѣдъ олтарь-тъ Господень.

20 Тогазь станѫ рано царь Езекія, и събра градскы-тѣ началницы, та възлѣзе въ
21 домъ-тъ Господень. И докарахѫ седмь юнцы, и седмь овны, и седмь агнета, и седмь ярцы [о]въ приношеніе за грѣхъ за царство-то и за святилище-то и за Іудѫ. И рече на священницы-тѣ, сынове-тѣ Аароновы, да *гы* принесѫтъ на олтарь-тъ
22 Господень. И заклахѫ юнцы-тѣ: и зѣхѫ священници-тѣ кръвь-тѫ, та [п]попърскахѫ по олтарь-тъ: подобно заклахѫ овны-тѣ и попърскахѫ кръвь-тѫ по олтарь-
23 тъ. Сетнѣ прикарахѫ ярцы-тѣ, които бѣхѫ приношеніе за грѣхъ прѣдъ царя и съборанiе-то, и [р]положихѫ рѫцѣ-тѣ си на
24 тѣхъ. И заклахѫ гы священници-тѣ и попърскахѫ по олтарь-тъ кръвь-тѫ имъ въ приношеніе за грѣхъ, [с]за да направятъ умилостивеніе за всичкый Израиль; защото царь-тъ заповѣда да стане всесъжженіе-то и приношеніе-то за грѣхъ за
25 всичкый Израиль. И [т]постави Левиты-тѣ въ домъ-тъ Господень съ кимвалы, съ псалтири, и съ китары, [у]споредъ заповѣданіе-то на Давида, и на [ф]Гада гледачъ-тъ царевъ, и на пророка Наѳана; защото [х]заповѣданіе-то бѣ отъ Господа, чрѣзъ
26 пророцы-тѣ му. И станѫхѫ Левити-тѣ [ц]съ Давидовы-тѣ *музикалны* орѫдія, и
27 священници-тѣ [ч]съ трѫбы-тѣ. И рече Езекія да принесѫтъ всесъжженіе-то на олтарь-тъ. И когато начнѫ всесъжженіе-то, [ш]начнѫ пѣніе-то Господне, съ трѫбы-тѣ, и съ орѫдія-та на Давида царя
28 Израилева. И кланяше ся всичко-то събраніе, и пѣвци-тѣ все пѣехѫ, и трѫбы-тѣ трѫбѣхѫ додѣ ся свърши всесъжже-
29 ніе-то. И като свършихѫ да приносятъ, [щ]прѣклонихѫ колѣна царь-тъ и всичкы-тѣ които ся намирахѫ съ него, та ся по-
30 клонихѫ. И рече на Левиты-тѣ Езекія царь-тъ и князове-тѣ, да пѣснословятъ Господа съ думы-тѣ на Давида, и на Асаѳа гледачъ-тъ. И пѣехѫ съ веселія, и наведохѫ ся та ся поклонихѫ.

31 Тогазь отговори Езекія и рече: Сега сте освящени Господу: пристѫпѣте та принесете жертвы и [ъ]благодарителны приношенія въ домъ-тъ Господень. И принесе събраніе-то жертвы и благодарителны приношенія, и всякой който имаше усер-
32 діе, всесъжженія. И станѫ число-то на всесъжженія-та които принесе събраніе-то, седмдесеть юнци, сто овни, двѣстѣ агнета: всичкы тѣзи бѣхѫ за всесъжже-
33 ніе Господу. А посвященія-та бѣхѫ шест-
34 стотинъ говеда и три тысящи овцы. Священници-тѣ обаче бѣхѫ малцина, и не можахѫ да одерѫтъ всичкы-тѣ всесъжженія: [ы]за това братія-та имъ Левити-тѣ помогнѫхѫ имъ, додѣ ся свърши работа-та, и додѣ ся освятихѫ священници-тѣ; защото [ь]Левити-тѣ бѣхѫ [ѣ]по усердни за да ся освятятъ, неже священници-тѣ.
35 А пакъ всесъжженія-та бѣхѫ много, [ю]наедно съ тлъстины-тѣ на примирителны-тѣ приношенія, и [я]съ възліянія-та за *всяко* всесъжженіе. Така ся нареди служ-
36 ба-та на домъ-тъ Господень. И развесели ся Езекія, и всичкы-тѣ людіе, че Богъ прѣдуготови людіе-тѣ; понеже това нѣщо станѫ внезапно.

ГЛАВА 30.

1 И проводи Езекія по всичкый Израиль и Іудѫ; писа още и писма на Ефрема и Манассіѭ, за да дойдѫтъ въ домъ-тъ Господень въ Іерусалимъ, да направятъ
2 пасхѫ на Господа Бога Израилева. Защото ся съвѣтова царь-тъ, и князове-тѣ му, и всичко-то събраніе въ Іерусалимъ, да направятъ пасхѫ-тѫ [а]въ вторый-тъ мѣ-
3 сецъ. Понеже не могохѫ да ѭ направятъ [б]въ онова врѣме, [в]защото нѣмаше доволно священници освящени, и людіе-
4 тѣ не бѣхѫ ся събрали въ Іерусалимъ. И това нѣщо ся видѣ угодно на царя, и на
5 всичко-то събраніе. За това рѣшихѫ да прогласятъ по всичкый Израиль, отъ Вирсавее до Данъ, да дойдѫтъ за да направятъ пасхѫ на Господа Бога Израилева въ Іерусалимъ; защото отъ много врѣме не бѣхѫ направяли споредъ писано-то.
6 И отидохѫ скороходци-тѣ съ писма-та отъ царя и князове-тѣ му по всичкый Израиль и Іудѫ, споредъ заповѣдь-тѫ на царя, и говорѣхѫ: Сынове Израилеви, [г]обърнѣте ся къмъ Господа Бога на Аврама, на Исаака, и на Израиля: и той ще ся обърне къмъ останѫлы-тѣ отъ васъ, колкото ся избавихте [д]отъ рѫкѫ-
7 тѫ на Ассирійскый-тѣ царіе. И не ставайте [е]както отци-тѣ ви, и както братія-та ви, които нечествовахѫ на Господа Бога на отцы-тѣ си: и [ж]прѣдаде гы въ
8 запустеніе както видите. Сега [з]не ожесточавайте вратъ-тъ си, както отци-тѣ

н Гл. 28; 24.
о Лев. 4; 3, 14.
п Лев. 8; 14, 15, 19, 24. Евр. 9; 21.
р Лев. 4; 15, 24.
с Лев. 14; 20.
т 1 Лѣт. 16; 4. 25; 6.
у 1 Лѣт. 23; 5. 25; 1. Гл. 8; 14.
ф 2 Цар. 24; 11.
х Гл. 30; 12.
ц 1 Лѣт. 23; 5. Амос. 6; 5.
ч Числ. 10; 8, 10. 1 Лѣт. 15; 24. 16; 6.
ш Гл. 23; 18.
щ Гл. 20; 18.
ъ Лев. 7; 12.
ы Гл. 35; 11.
ь Гл. 30; 3.
ѣ Псал. 7; 10.
ю Лев. 3; 16.
я Числ. 15; 5, 7, 10.

—

а Числ. 9; 10, 11.
б Исх. 12; 6, 18.
в Гл. 29; 34.
г Іер. 4; 1. Іоил. 2; 13.
д 4 Цар. 15; 19, 29.
е Іез. 20; 18.
ж Гл. 29; 8.
з Втор. 10; 16.

ви: покорѣте ся Господу, и влѣзте въ святилище-то му, което освяти за вынжгы: и работѣте на Господа Бога вашего, [и]за да отвърне ярость-тж на гнѣвъ-тъ 9 си отъ васъ. Защото ако ся обърнете къмъ Господа, братія-та ви и чада-та ви *ще намѣрятъ* [і]милость прѣдъ тѣзи които сж гы плѣнили и ще ся повърнжтъ въ тжзь земіж; защото [к]щедръ и милостивъ е Господь Богъ вашъ, и нѣма да отвърне лице-то си отъ васъ, [л]ако ся обърнете къмъ него.

10 И прѣминжхж скороходци-тѣ изъ градъ въ градъ, прѣзъ Ефремовж-тж и Манассіинж-тж земіж, и до Завулона; но тѣ [м]имъ ся присмѣхж и подиграхж ся съ 11 тѣхъ. Но [н]нѣкои отъ Асира и Манассіиж и Завулона смирихж ся и дойдохж въ 12 Іерусалимъ. А надъ Іудж [о]бѣ ржка Божія, за да имъ даде едно сърдце, да направятъ по заповѣдь-тж на царя и на князове-тѣ [п]според слово-то Господне.

13 И събрахж ся въ Іерусалимъ много народъ, за да направятъ праздникъ-тъ на бесквасны-тѣ въ вторый-тъ мѣсецъ, съ14 браніе твърдѣ голѣмо. И станжхж [р]та отмахнжхж олтари-тѣ които бѣхж въ Іерусалимъ: и всичкы-тѣ олтари на темянъ-тъ отмахнжхж, та *гы* хвърлихж въ 15 потокъ-тъ Кедронъ. И заклахж *агнета-та на* пасхж-тж въ четырнадесетый-тъ день на вторый-тъ мѣсецъ: и [с]засрамихж ся священници-тѣ и Левити-тѣ, и ся освятихж, и внесохж всесъжженія въ домъ-тъ 16 Господень. И застанжхж на мѣсто-то си споредъ чинъ-тъ си, споредъ законъ-тъ на Моисея Божій-тъ человѣкъ: *и* пьрскахж священници-тѣ кръвь-тж, *като іж земахж* отъ ржкж-тж на Левиты-тѣ.

17 Защото бѣхж мнозина въ събраніе-то, които не бѣхж ся освятили: за това зѣхж Левити-тѣ *товаръ-тъ* да заколятъ *агнета-та на* пасхж-тж за всякого който не бѣше чистъ, [т]за да гы освятятъ Го18 споду. Понеже голѣма часть отъ людіе-тѣ, [у]мнозина отъ Ефрема, и Манассіиж, Иссахара, и Завулона не бѣхж ся очистили, [ф]но ядохж пасхж-тж не споредъ писано-то. Но Езекія ся помоли за тѣхъ, и рече: Благый Господь да бжде мило19 стивъ на всякого, *Който* [х]управя сърдце-то си за да търси Бога, Господа Бога на отцы-тѣ си, ако и не споредъ очищеніе20 то на святилище-то. И послуша Господь Езекія, та *прости людіе-тѣ.

21 И направихж Израилеви-тѣ сынове, които ся намирахж въ Іерусалимъ, [ц]праздникъ-тъ на бесквасны-тѣ седмь дни съ голѣмо веселіе: и славословѣхж Левити-тѣ и священници-тѣ Господа всякой день 22 съ орждія звучаще прѣдъ Господа. И говорѝ Езекія споредъ сърдце-то на всичкы-тѣ Левиты, [ч]които имахж добро знаніе за Господа: и ядѣхж прѣзъ праздникъ-тъ седмь дни, жертвующе примирителны жертвы, и [ш]славословяще Господа Бога на отцы-тѣ си.

23 И съвѣтова ся всичко-то събраніе да празднуватъ [щ]другы седмь дни: и празд24 нувахж *другы* седмь дни съ веселіе. Защото [ъ]принесе Езекія Іудинъ-тъ царь на събраніе-то тысящж юнцы и седмь тысящы овцы; и князове-тѣ принесохж на събраніе-то тысящж юнцы и десеть тысящы овцы: и [ы]освятихж ся много 25 священници. И възвесели ся всичко-то Іудино събраніе, и священници-тѣ и Левити-тѣ, и всичко-то събраніе което [ь]ся стече отъ Израиля, и чужденци-тѣ които дойдохж отъ Израилевж-тж земіж, и ко26 ито живѣехж въ Іудж. И станж голѣмо веселіе въ Іерусалимъ; защото отъ дни-тѣ на Соломона Давидовъ-тъ сынъ, Израилевъ-тъ царь, не бѣ *ставало* таквозь 27 нѣщо въ Іерусалимъ. Слѣдъ това станжхж Левити-тѣ, священници-тѣ, та [ѣ]благословихж людіе-тѣ: и послуша ся гласъ-тъ имъ *отъ Господа*, и отиде молитва-та имъ на небе-то, свято-то негово жилище.

ГЛАВА 31.

1 А като ся свърши всичко това, всичкый Израиль които ся намѣрихж излѣзохж по Іудины-тѣ градове, та [а]истрошихж кумиры-тѣ и изсѣкохж Ашеры-тѣ, и съсыпахж высокы-тѣ мѣста и олтари-тѣ отъ всичкый Іудж и Веніамина: *тъй* и въ Ефрема и Манассіиж, додѣ свършихж. Тогазь ся върнжхж всичкы-тѣ Израилеви сынове, всякой въ стяжаніе-то си, въ градове-тѣ си.

2 И нареди Езекія отдѣленія-та на священницы-тѣ и на Левиты-тѣ, споредъ [б]отдѣленія-та имъ, всякого споредъ служеніе-то му, священницы-тѣ и Левиты-тѣ [в]за всесъжженія-та и примирителны-тѣ приношенія, за да служатъ и да славословятъ и да пѣснословятъ, въ врата-та 3 на станъ-тъ Господень. *Нареди* и царскый-тъ дѣлъ отъ имотъ-тъ си за всесъжженія-та, за утренни-тѣ, и вечерни-тѣ всесъжженія, и за всесъжженія-та на сжботы-тѣ и на новомѣсечія-та и на празд-

[и] Гл. 29; 10.
[і] Псал. 106; 46.
[к] Исх. 34; 6.
[л] Иса. 55; 7.
[м] Гл. 36; 16.
[н] Виж. Гл. 11; 16. Ст. 18, 21.
[о] Филип. 2; 13.
[п] Гл. 29; 25.
[р] Гл. 28; 24.
[с] Гл. 29; 34.
[т] Гл. 29; 34.
[у] Ст. 11.
[ф] Исх. 12; 43 и дрг.
[х] Гл. 19; 3.
* *Евр.* исцѣли.
[ц] Исх. 12; 15. 13; 6.
[ч] Втор. 33; 10. Гл. 17; 9. 35; 3.
[ш] Ездр. 10; 11.
[щ] Виж. 3 Цар. 8; 65.
[ъ] Гл. 35; 7, 8.
[ы] Гл. 29; 34.
[ь] Ст. 11, 18.
[ѣ] Числ. 6; 23.

[а] 4 Цар. 18; 4.
[б] 1 Лѣт. 23; 6. 24; 1.
[в] 1 Лѣт. 23; 30, 31.

ницы-тѣ, споредъ писано-то [г]въ законъ-тъ Господень.

4 Рече още на людіе-тѣ които живѣехѫ въ Іерусалимъ, да даватъ [д]дѣлъ-тъ на священницы-тѣ и на Левиты-тѣ, за да ся 5 укрѣпяватъ [е]въ законъ-тъ Господень. И като ся издаде тая заповѣдь, Израилеви-тѣ сынове донесохѫ много [ж]начаткы отъ жито, вино и елей, и медъ, и отъ всичкы-тѣ земны плодове: донесохѫ още изобилно и десетъцы-тѣ отъ всяко нѣщо.
6 И Израилеви-тѣ и Іудини-тѣ сынове, които живѣехѫ въ Іудины-тѣ градове, и тѣ донесохѫ десетъцы-тѣ отъ говеда и овцы, и [з]десетъцы-тѣ на святы-тѣ нѣща посвятены-тѣ на Господа тѣхный-тъ Богъ, 7 и туряхѫ *гы* на купове. Въ третій-тъ мѣсецъ начнахѫ да правятъ купове-тѣ, и 8 въ седмый-тъ мѣсецъ свършихѫ. И когато дойдохѫ Езекія и князове-тѣ, та видѣхѫ купове-тѣ, благословихѫ Господа и 9 неговы-тѣ людіе Израиля. Сетнѣ попыта Езекія священницы-тѣ и Левиты-тѣ за 10 купове-тѣ. И отговори му Азарія първый-тъ священникъ, отъ домъ-тъ Садоковъ, и рече: [и]Отъ както начнѫхѫ да доносятъ приносы-тѣ въ домъ-тъ Господень, яли смы до насыщеніе, и останѫ твърдѣ много; защото Господь благослови людіе-тѣ си, и останѫло-то е това изобиліе.

11 Тогазь рече Езекія да приготвятъ клѣтове въ домъ-тъ Господень: и приготви12 хѫ, И внесохѫ вѣрно приносы-тѣ, и десетъцы-тѣ, и посвященія-та: [і]а върху тѣхъ бѣ настоятель Хоненія Левитинъ-13 тъ, и слѣдъ него Семей братъ му. А Іехіилъ, и Азазія, и Нахаѳъ, и Асаилъ, и Іеримоѳъ, и Іозавадъ, и Еліилъ, и Исмахія, и Мааѳъ, и Ванаія бѣхѫ надзиратели, подъ рѫкѫ-тѫ на Хоненія и Семея брата му, чрѣзъ заповѣдь на Езекія царь-тъ, и на Азаріѭ настоятель-тъ на 14 домъ-тъ Божій. А Коре сынъ-тъ на Іемнѫ Левитинъ-тъ, вратарь-тъ къмъ истокъ, бѣ надъ доброволны-тѣ приносы Богу, за да раздава приносы-тѣ Господни и 15 прѣсвяты-тѣ нѣща. А слѣдъ него Еденъ, и Миніаминъ, и Іисусъ, и Семаія, *и* Амарія, и Сеханія [к]въ градове-тѣ на священницы-тѣ, на които бѣ прѣпорѫчено да раздаватъ на братія-та си споредъ отдѣленія-та *имъ*, равно на голѣмый-тъ и на 16 малкый-тъ, На всякого, който влазѣше въ домъ-тъ Господень, повседневный-тъ му *дѣлъ* за служеніе-то имъ въ службѫ-тѫ имъ, споредъ отдѣленія-та имъ, освѣнь мѫжкы-тѣ имъ, които ся изброихѫ споредъ родословіе на възрастъ отъ три 17 годинъ и на горѣ. А изброеніе-то на священницы-тѣ и на Левиты-тѣ *станѫ*, споредъ домъ-тъ на отечествія-та имъ, на [л]възрастъ отъ двадесеть годинъ и на горѣ, споредъ службы-тѣ имъ, споредъ отдѣ18 ленія-та имъ: И на всичкы-тѣ имъ челяди, на жены-тѣ имъ и на сынове-тѣ имъ и на дъщери-тѣ имъ, въ всичко-то събраніе, които ся изброихѫ по родословіе; защото вѣрно ся освятихѫ въ освяще19 ніе. А за Аароновы-тѣ сынове, священницы-тѣ [м]въ полета-та на градскы-тѣ имъ прѣдградія, имаше въ всякой градъ человѣци [н]опрѣдѣлени по име за да даватъ дѣлове на всичкы-тѣ мѫжкы между священницы-тѣ и на всичкы-тѣ изброены между Левиты-тѣ.

20 И така направи Езекія въ всичкый Іудѫ: и [о]стори което бѣ добро и право 21 и истинно прѣдъ Господа Бога своего. И въ всяко дѣло, което начнѫ въ служеніе-то на домъ-тъ Божій и въ законъ-тъ и въ заповѣди-тѣ, като търсѣше Бога своего, отъ все сърдце *го* вършаше и успѣваше.

ГЛАВА 32.

1 [а]Слѣдъ тѣзи дѣла и *тѫзи* истинѫ, дойде Сеннахиримъ Ассирійскый-тъ царь, та влѣзе въ Іудѫ, и расположи станъ-тъ си противъ крѣпкы-тѣ градове, и рече да гы покори на себе си.

2 И като видѣ Езекія, че Сеннахиримъ дойде, и намѣреніе-то му бѣ да ратува 3 противъ Іерусалимъ, Съвѣтова ся съ князове-тѣ си, и съсъ силны-тѣ си, да затыкне воды-тѣ на источницы-тѣ които сѫ 4 вънъ отъ градъ-тъ; и помогнѫхѫ му. И събрахѫ ся много людіе, та затыкнѫхѫ всичкы-тѣ источницы, и потокъ-тъ който тече прѣзъ срѣдъ землѭ-тѫ, защото казувахѫ: Ассирійскы-тѣ царіе като дойдѫтъ, защо да намѣрятъ много водѫ? 5 [б]И укрѣпи ся *Езекія* [в]и съгради пакъ всичкѫ-тѫ стѣнѫ която бѣ разсыпана, и възвыси стълпове-тѣ, и другѫ стѣнѫ извънъ, и поправи [г]Милло на Давидовъ-тъ градъ, и направи много копія и щитове.
6 И тури войводы надъ людіе-тѣ, и събра гы при себе си въ стъгдѫ-тѫ на градскѫ-тѫ портѫ, и говорѝ споредъ сърд7 це-то имъ и рече: [д]Бѫдѣте крѣпкы и мѫжественни, [е]не бойте ся, нито да ся устрашите отъ лице-то на Ассирійскый-тъ царь и отъ лице-то на всичко-то множество което е съ него; защото [ж]по 8 мнозина сѫ съ насъ неже съ него. Съ

г Числ. 28; 29.
д Числ. 18; 8 и дрг. Неем. 13; 10.
е Мал. 2; 7.
ж Исх. 22; 29. Неем. 13; 12.
з Лев. 27; 30. Втор. 14; 28.
и Мал. 3; 10.
і Неем. 13; 13.
к Іис. Нав. 21; 9.
л 1 Лѣт. 23; 24, 27.
м Лев. 25; 34. Числ. 35; 2.
н Ст. 12—15.
о 4 Цар. 20; 3.

—

а 4 Цар. 18; 13 и дрг. Иса. 36; 1 и дрг.
б Иса. 22; 9, 10.
в Гл. 25; 23.
г 2 Цар. 5; 9. 3 Цар. 9; 24
д Втор. 31; 6.
е Гл. 20; 15.
ж 4 Цар. 6; 16.

него сѫ [з]плътскы мышцы; [и]а съ насъ е Господь Богъ нашъ, за да ни помогне и да ся біе въ бойове-тѣ ни. И укрѣпихѫ ся людіе-тѣ отъ думы-тѣ на Езекіѭ Іудинъ-тъ царь.

9 [і]Слѣдъ-това проводи Сеннахиримъ Ассирійскый-тъ царь рабы-тѣ си въ Іерусалимъ, (а той, като имаше съсъ себе си всичкы-тѣ си началницы, обсаждаше Лахисъ,) до Езекіѭ Іудинъ-тъ царь, и до всичкый Іудѫ който бѣ въ Іерусалимъ,
10 и рече: [к]Така говори Сеннахиримъ Ас-
11 сирійскый-тъ царь: На що ся надѣете та сѣдите обсадени въ Іерусалимъ? Не прѣлщава ли вы Езекія за да вы прѣдаде на смьрть отъ гладъ и отъ жаждѫ, като казува: [л]Господь Богъ нашъ ще ны освободи отъ рѫкѫ-тѫ на Ассирійскый-
12 тъ царь? [м]Не е ли тойзи Езекія който махнѫ высокы-тѣ му мѣста, и олтари-тѣ му, и говори на Іудѫ и на Іерусалимъ, и каза: Прѣдъ единъ *само* олтарь ще ся
13 кланяте, и връху него ще кадите? Не знаете ли що сторихъ азъ, и отци-тѣ ми, на всичкы-тѣ людіе на земли-тѣ? [н]могохѫ ли богове-тѣ на народы-тѣ на тѣзь земли да избавятъ земіѭ-тѫ си отъ рѫ-
14 кѫ-тѫ ми? Кой отъ всичкы-тѣ богове на онѣзи народы, които отци-тѣ ми истрѣбихѫ, е моглъ да избави людіе-тѣ си отъ рѫкѫ-тѫ ми, та да може *и* вашій Богъ
15 да вы избави отъ рѫкѫ-тѫ ми? Сега прочее да вы не мами Езекія, и [о]да вы не прѣлщава така, и не вѣрувайте го; защото никой богъ на никой народъ или царство не можѐ да избави людіе-тѣ си отъ рѫкѫ-тѫ ми, и отъ рѫкѫ-тѫ на отцы-тѣ ми: та вашій ли Богъ ще може
16 да вы избави отъ рѫкѫ-тѫ ми? И още *повече* говорихѫ раби-тѣ му противъ Господа Бога, и противъ рабъ-тъ му Езекіѭ.

17 И [п]писа писма за да укори Господа Бога Израилева, и да говори противъ него и да каже: [р]Както богове-тѣ на народы-тѣ на тѣзи земли не избавихѫ своитѣ людіе отъ рѫкѫ-тѫ ми, така и Езекіинъ-тъ Богъ нѣма да избави людіе-тѣ
18 си отъ рѫкѫ-тѫ ми. [с]Тогазь извыкахѫ Іудейскы, съ голѣмъ гласъ, къмъ Іерусалимскы-тѣ людіе [т]които бѣхѫ по стѣнѫ-тѫ, за да гы устрашатъ и да гы сму-
19 тятъ, та да прѣземѫтъ градъ-тъ: И говорихѫ противъ Бога Іерусалимскаго, както противъ богове-тѣ на народы-тѣ на земіѭ-тѫ, *които сѫ* [у]дѣла на человѣческы рѫцѣ.
20 И [ф]за това ся помоли Езекія царь-тъ, и [х]Исаія пророкъ-тъ, Амосовъ-тъ сынъ,
21 и выкнѫхѫ къмъ небе-то. И [ц]проводи Господь ангела, който погуби всичкы-тѣ силны съ крѣпость, и князове-тѣ, и войводы-тѣ въ станъ-тъ на Ассирійскый-тъ царь. И върнѫ ся съ посрамено лице въ земіѭ-тѫ си. И когато влѣзе въ домъ-тъ на бога си, тѣзи що бѣхѫ излѣзли изъ утробѫ-тѫ му убихѫ го тамъ съ ножъ.
22 Така избави Господь Езекіѭ и Іерусалимскы-тѣ жители отъ рѫкѫ-тѫ на Сеннахирима Ассирійскый-тъ царь, и отъ рѫкѫ-тѫ на всичкы-тѣ, и утвьрди гы отъ
23 всякѫдѣ. И [ч]мнозина донесохѫ дарове Господу въ Іерусалимъ, и многоцѣнны нѣща на Езекіѭ Іудинъ-тъ царь: и [ш]възвеличи ся отъ тогазь прѣдъ всичкы-тѣ народы.

24 [щ]Въ онѣзи дни разболѣ ся Езекія до смьрть, и помоли ся Господу: и говори
25 му *Господь*, и даде му знаменіе. Но [ъ]не въздаде Езекія споредъ станѫло-то нему благодѣяніе; [ы]защото ся прѣвъзнесе сьрдце-то му: [ь]за това нападнѫ гнѣвъ на
26 него, и на Іудѫ и Іерусалимъ. Но [ѣ]смири ся Езекія за прѣвъзнесеніе-то на сьрдце-то си, той и Іерусалимскы-тѣ жители, и не дойде на тѣхъ гнѣвъ-тъ Го-
27 сподень [ю]въ Езекіины-тѣ дни. И придобы Езекія богатство и славѫ много голѣмѫ; и направи си съкровища за сребро и злато, и за многоцѣнны каменіе, и за ароматы, и за щитове, и за всякакъвъ
28 видъ избранны съсѫды: И житницы за доходъ-тъ на жито-то, и на вино-то, и на елей-тъ: и оборы за всякакъвъ видъ скотове, и ограды за стада-та.
29 И направи си градове, и придобы овцы и говеда множество; защото [я]Богъ му даде имотъ твьрдѣ много.
30 [ѫ]Той Езекія затыкнѫ още и горнійтъ изворъ на водѫ-тѫ на Гіонъ, и управи іѫ долу къмъ западъ на Давидовъ-тъ градъ. И успѣ Езекія въ всичкы-тѣ си
31 дѣла. Но въ това съ посланницы-тѣ, [іѫ]които му проводихѫ Вавилонскы-тѣ князове да испытатъ за знаменіе-то което станѫ въ земіѭ-тѫ, остави го Богъ, [а]за да го искуси, и да познае всичко що бѣше на сьрдце-то му.
32 А другы-тѣ дѣянія на Езекіѭ, и добрины-тѣ му, ето, писаны сѫ [б]въ видѣніе-то на пророкъ Исаіѭ, Амосовъ-тъ сынъ, [в]въ книгѫ-тѫ на Іудины-тѣ и Из-
33 раилевы-тѣ царіе. И [г]заспа Езекія съ отцы-тѣ си, и погребохѫ го въ по высокый-тъ отъ гробове-тѣ на Давидовы-тѣ

з Іер. 17; 5. 1 Іоан. 4; 4.
и Гл. 13; 12. Рим. 8; 31.
і 4 Цар. 18; 17.
к 4 Цар. 18; 19.
л 4 Цар. 18; 30.
м 4 Цар. 18; 22.
н 4 Цар. 18; 33, 34, 35.
о 4 Цар. 18; 29.
п 4 Цар. 19; 9.
р 4 Цар. 19; 12.
с 4 Цар. 18; 28.
т 4 Цар. 18; 26, 27, 28.
у 4 Цар. 19; 18.
ф 4 Цар. 19; 15.
х 4 Цар. 19; 2, 4.
ц 4 Цар. 19; 35 и дрг.
ч Гл. 17; 5.
ш Гл. 1; 1.
щ 4 Цар. 20; 1. Иса. 38; 1.
ъ Псал. 116, 12.
ы Гл. 26; 16. Авв. 2; 4.
ь Гл. 24; 18.
ѣ Іер. 26; 18, 19.
ю 4 Цар. 20; 19.
я 1 Лѣт. 29; 12.
ѫ Иса. 22; 9, 11.
іѫ 4 Цар. 20; 12. Иса. 39; 1.
а Втор. 8; 2.
б Иса. 36; 37; 38 и 39.
в 4 Цар. 18; 19 и 20.
г 4 Цар. 20; 21.

сынове: и всичкый Іудѫ и Іерусалимскы-тѣ жители му [д]направихѫ честь въ смьрть-тѫ му: а вмѣсто него ся въцари Манассія сынъ му.

ГЛАВА 33.

1 На [а]двадесеть годинъ бѣ Манассія когато ся въцари, и царова петдесеть и пеТь години въ Іерусалимъ. 2 И стори зло прѣдъ Господа [б]споредъ мерзости-тѣ на языичницы-тѣ, които испѫди Господь отъ лице-то на Израилевы-тѣ сынове: 3 И съгради пакъ высокы-тѣ мѣста, които Езекія отецъ му [в]бѣ съсыпалъ, и въздигнѫ олтари на Ваалимы-тѣ, и [г]направи Ашеры, и поклони ся [д]на всичко-то небесно воинство, и служи имъ. 4 И съгради олтари въ домъ-тъ Господень, за който Господь рече: [е]Въ Іерусалимъ ще бѫде име-то ми въ вѣкъ. 5 И съгради олтари на всичко-то небесно воинство, [ж]въ два-та двора на домъ-тъ Господень. 6 И [з]той прѣведе сынове-тѣ си прѣзъ огнь-тъ въ долъ-тъ на Енномовъ-тъ сынъ: и [и]употрѣбяваше прокобенія, гатанія и омаянія, и [і]имаше бѣсовъпрошатели и вълшебницы: много зло стори прѣдъ Господа, та го раздражи. 7 И [к]постави изваяно-то, образъ-тъ който направи, въ домъ-тъ Божій, за *който* Богъ рече на Давида и на Соломона сына му: [л]Въ тойзи домъ, и въ Іерусалимъ, който избрахъ отъ всичкы-тѣ Израилевы племена, ще туріѫ име-то си въ вѣкъ: 8 И [м]не щѫ да поклатіѫ ногѫ-тѫ на Израиля отъ земіѫ-тѫ коіѫто опрѣдѣлихъ за отцы-тѣ ви: ако *само* внимаіѫтъ да правятъ всичко що имъ заповѣдахъ, споредъ всичкый-тъ законъ и повелѣнія-та и сѫдове-тѣ *дадены-тѣ* чрѣзъ Моисея. 9 И *измами* Манассія Іудѫ и Іерусалимскы-тѣ жители, да правятъ по лошо отъ языичницы-тѣ, които Господь истрѣби отъ лице-то на Израилевы-тѣ сынове. 10 И говорй Господь на Манассіѭ и на людіе-тѣ му, но не послушахѫ. 11 [н]За това доведе противъ тѣхъ Господь главатари-тѣ на воинство-то на Ассирійскый-тъ царь та хванѫхѫ Манассіѭ съ кукы, и [о]вързахѫ го съ веригы, та го заведохѫ у Вавилонъ. 12 И като бѣше въ скърбь, помоли ся на Господа Бога своего, и [п]смири ся много прѣдъ Бога на отцы-тѣ си, 13 И помоли му ся. [р]Тогазь го помилува, и послуша моленіе-то му, та го доведе пакъ въ Іерусалимъ, въ царство-то му. [с]Тогазь позна Манассія че Господь той е Богъ.

14 И слѣдъ това съгради стѣнѫ вънъ отъ Давидовъ-тъ градъ, къмъ западъ [т]на Гіонъ, въ долъ-тъ, дори до рыбнѫ-тѫ портѫ, та обиколи [у]Офилъ, и дигнѫ іѭ много высоко, и тури военачалницы въ всичкы-тѣ оградены Іудины градове. 15 И махнѫ [ф]чужды-тѣ богове, и образъ-тъ отъ домъ-тъ Господень, и всичкы-тѣ олтари, които бѣ съградилъ на хълмъ-тъ на домъ-тъ Господень, и въ Іерусалимъ, и хвьрли *гы* вънъ отъ градъ-тъ. 16 И поправи олтарь-тъ Господень, и пожрѣ на него примирителны и [х]благодарителны жертвы, и заповѣда на Іудѫ да служи на Господа Бога Израилева. 17 [ц]Людіе-тѣ обаче жрѣхѫ още по высокы-тѣ мѣста, но само на Господа Бога своего.

18 А другы-тѣ дѣянія на Манассіѭ, и молитва-та му къмъ неговъ-тъ Богъ, и думы-тѣ на [ч]гледачы-тѣ които му говорихѫ въ име-то на Господа Бога Израилева, ето, *писаны* сѫ въ лѣтовницы-тѣ на Израилевы-тѣ царіе. 19 И молитва-та му, и *какъ* ся послуша, и всичкы-тѣ му грѣхове, и отстѫпленіе-то му, и страны-тѣ дѣто съгради высокы мѣста, и постави Ашеры-тѣ, и истуканны-тѣ прѣди да ся смири, ето, писаны сѫ въ слова-та на [*]Хозая. 20 И заспа [ш]Манассія съ отцы-тѣ си, и погребохѫ го въ домъ-тъ му: а вмѣсто него ся въцари Амонъ сынъ му.

21 На [щ]двадесеть и двѣ годинъ бѣ Амонъ когато ся въцари, и царова двѣ години въ Іерусалимъ. 22 И стори зло прѣдъ Господа, както стори Манассія отецъ му: и жрѣше Амонъ на всичкы-тѣ истуканны които Манассія отецъ му бѣ направилъ, и служаше имъ: 23 И не ся смири прѣдъ Господа, [ъ]както ся смири Манассія отецъ му; но тойзи Амонъ направи твърдѣ много прѣстѫпленія. 24 И [ь]направихѫ съзаклѣтіе раби-тѣ му противъ него, та го убихѫ въ домъ-тъ му. А людіе-тѣ на земіѭ-тѫ *Іудинѫ* убихѫ всичкы-тѣ що бѣхѫ ся съзаклѣли противъ царь Амона: и направихѫ людіе-тѣ на земіѭ-тѫ царь вмѣсто него Іосіѭ сына му.

ГЛАВА 34.

1 На [а]осмь годинъ бѣ Іосія когато ся въцари: и царова въ Іерусалимъ години

д Прит. 10; 7.

—

а 4 Цар. 21; 1 и дрг.
б Втор. 18; 9. Гл. 28; 3.
в 4 Цар. 18; 4. Гл. 30; 14. 31; 1. 32; 12.
г Втор. 16; 21.
д Втор. 17; 3.
е Втор. 12; 11. 3 Цар. 8; 29. 9; 3. Гл. 6; 6. 7; 16.
ж Гл. 4; 9.
з Лев. 18; 21. Втор. 18; 10. 4 Цар. 23; 10. Гл. 28; 3. Іез. 23; 37, 39.
и Втор. 18; 10, 11.
і 4 Цар. 21; 6.
к 4 Цар. 21; 7.
л Псал. 132; 14.
м 2 Цар. 7; 10.
н Втор. 28; 36.
о Іов. 36; 8. Псал. 107; 10, 11.
п 1 Пет. 5; 6.
р 1 Лѣт. 5; 20. Ездр. 8; 23.
с Псал. 9; 16. Дан. 4; 25.
т 3 Цар. 1; 33.
у Гл. 27; 3.
ф Ст. 3, 5, 7.
х Лев. 7; 12.
ц Гл. 32; 12.
ч 1 Цар. 9; 9.
* *Или* гледачи.
ш 4 Цар. 21; 18.
щ 4 Цар. 21; 19 и дрг.
ъ Ст. 12.
ь 4 Цар. 21; 23, 24.

—

а 4 Цар. 22; 1 и дрг.

2 тридесеть и еднж. И направи което бѣ право прѣдъ Господа, и ходи въ пжтища-та на Давида отца си, и не ся уклони 3 надесно или налѣво. И въ осмо-то лѣто на царуваніе-то си, като бѣ още младъ, начнж [б]да търси Бога на Давида отца си; и въ дванадесето-то лѣто начнж [в]да чисти Іуджж и Іерусалимъ [г]отъ высокы-тѣ мѣста, и отъ Ашеры-тѣ, и отъ ваяны-тѣ 4 и отъ лѣяны-тѣ. И [д]съсыпахж прѣдъ лице-то му олтари-тѣ на Ваалимы-тѣ: и кумиры-тѣ на слънце-то които бѣхж отгорѣ имъ строши: и Ашеры-тѣ, и ваяны-тѣ, и лѣяны-тѣ стры, и истънчи въ прахъ, [е]та го хвърли върхъ гробища-та на тѣзи 5 които бѣхж имъ жертвували. И [ж]кости-тѣ на жрецы-тѣ изгори на олтари-тѣ имъ, 6 и очисти Іуджж и Іерусалимъ. И *направи исто-то* въ градове-тѣ на Манассіж, и Ефрема, и Симеона, и до Нефѳалима, 7 около запустены-тѣ имъ мѣста. И като съсыпа олтари-тѣ и Ашеры-тѣ, и [з]истънчи въ прахъ ваяны-тѣ, и строши всичкы-тѣ кумиры на слънце-то по всичкж-тж Израилевж земіж, върнж ся въ Іерусалимъ.

8 А [и]въ осмнадесето-то лѣто на царуваніе то си, като очисти земіж-тж и храмъ-тъ, проводи Сафана Азаліевъ-тъ сынъ, и Масіж градскый-тъ началникъ, и Іоаха сынъ-тъ на Іоахаза памятописецъ-тъ, за да поправятъ домъ-тъ на Господа не-9 говъ-тъ Богъ. И отидохж при Хелкіж великый-тъ священникъ, [і]та прѣдадохж сребро-то което бѣ внесено въ домъ-тъ Божій, което Левити-тѣ които пазѣхж двери-тѣ събрахж отъ ржкж-тж на Манассіж и Ефрема, и отъ всичкый-тъ остатъкъ на Израиля, и отъ всичкый Іуджж и Веніамина и които живѣехж въ Іеру-10 салимъ. И дадохж *го* въ ржкж-тж на онѣзи които правѣхж дѣло-то и имахж настоятелство-то на домъ-тъ Господень; а тѣ го прѣдадохж на работницы-тѣ които работѣхж въ домъ-тъ Господень, за да 11 поправятъ и обновятъ домъ-тъ: На дърводѣлцы-тѣ и на градители-тѣ *го* дадохж, за да купятъ дѣланы каменіе, и дървіе за греды, и да направятъ домове-тѣ ко-12 ито съсыпахж Іудини-тѣ царіе. И работѣхж мжжіе-тѣ дѣло-то вѣрно: а надзиратели надъ тѣхъ бѣхж Іаоѳъ и Авдія, Левити-тѣ, отъ Мераріевы-тѣ сынове: и Захарія и Месулламъ, отъ сынове-тѣ на Кааѳовцы-тѣ, за да настояватъ: и отъ Левиты-тѣ всичкы-тѣ искусни вѣдци на 13 музикалны-тѣ оржжія. Имаше още и настойници надъ брѣменосцы-тѣ и надъ всичкы които работѣхж въ какво годѣ слугуваніе: и [к]отъ Левиты-тѣ имаше писци и надзиратели и вратари.

14 И като изнесохж сребро-то внесено-то въ домъ-тъ Господень, [л]намѣри Хелкія священникъ-тъ книгж-тж на законъ-тъ Господень, *даденж-тж* съ Моисеовж ржк-15 кж. И отговори Хелкія та рече на Сафана писецъ-тъ: Намѣрихъ книгж-тж на законъ-тъ въ домъ-тъ Господень. И даде 16 Хелкія книгж-тж на Сафана. А Сафанъ донесе книгж-тж на царя, и нанесе още думж на царя, и рече: Раби-тѣ ти пра-17 вятъ всичко що е опрѣдѣлено тѣмъ: И събрахж сребро-то което ся намѣри въ домъ-тъ Господень, и прѣдадохж го въ ржкж-тж на настоятели-тѣ, и въ ржкж-18 тж на онѣзи които правятъ дѣло-то. И извѣсти Сафанъ писецъ-тъ на царя и рече: Хелкія священникъ-тъ ми даде кни-19 гж. И прочете іж Сафанъ прѣдъ царя. И като чу царь-тъ думы-тѣ на законъ-тъ, 20 раздра дрехы-тѣ си. И заповѣда царь-тъ на Хелкіж, и на Ахикама Сафановъ-тъ сынъ, и на *Авдона Михеевъ-тъ сынъ, и на Сафана писецъ-тъ, и на Асаіж цар-21 скый-тъ слугж, и рече: Идѣте попитайте Господа за мене, и за останжлы-тѣ въ Израиля и въ Іуджж, за думы-тѣ на намѣренж-тж книгж; защото е голѣмъ гнѣвъ-тъ Господень който ся излѣ на насъ, понеже отци-тѣ ни не упазихж слово-то Господне, да правятъ споредъ всичко що е писано въ тжзи книгж.

22 Тогазь Хелкія и онѣзи около царя, отидохж при Олджж пророчицж-тж, женж-тж на Селлума сынъ-тъ на [м]Ѳекуя, сына Арасова, одеждохранителя, (а тя живѣеше въ Іерусалимъ, въ Масенж,) и 23 говорихж й споредъ това. А тя имъ рече: Така говори Господь Богъ Израилевъ: Кажѣте на человѣка който вы проводи 24 при мене: Така говори Господь: Ето, азъ докарвамъ зло на това мѣсто и на жители-тѣ му, всичкы-тѣ клѣтвы които сж писаны въ книгж-тж коіжто прочетохж 25 прѣдъ Іудинъ-тъ царь; Понеже мя оставихж, та кадихж на другы богове, за да мя прогнѣватъ съсъ всичкы-тѣ дѣла на ржцѣ-тѣ си: за това ще ся излѣе гнѣвъ-тъ ми на това мѣсто, и нѣма да угасне. 26 А на Іудинъ-тъ царь, който вы е проводилъ да попитате Господа, така ще кажете нему: Така говори Господь Богъ 27 Израилевъ, *за* думы-тѣ които чу ты: Понеже сърдце-то ти омекнж и ся смири ты прѣдъ Бога, като чу неговы-тѣ думы противъ това мѣсто и противъ жители-тѣ му, и ся смири ты прѣдъ мене, и раздра дрехы-тѣ си, и плака прѣдъ мене, заради това и азъ *тя* послушахъ, говори 28 Господь. Ето, азъ ще тя приберж при отцы-тѣ ти, и ще ся приберешь въ гробъ-

[б] Гл. 15; 2.
[в] 3 Цар. 13; 2.
[г] Гл. 33; 17, 22.
[д] Лев. 26; 30. 4 Цар. 23; 4.
[е] 4 Цар. 23; 6.
[ж] 3 Цар. 13; 2.
[з] Втор. 9; 21.
[и] 4 Цар. 22; 3.
[і] Виж. 4 Цар. 12; 4 и дрг.
[к] 1 Лѣт. 23; 4, 5.
[л] 4 Цар. 22; 8 и дрг.
* 4 Цар. 22; 12. Ахоборъ.
[м] 4 Цар. 22; 14.

тъ си съ миръ, и нѣма да видятъ очи-тѣ ти всичко-то зло, което ще докарамъ азъ на това мѣсто, и на жители-тѣ му. И донесохж отвѣтъ на царя.

29 Тогазь [н]проводи царь-тъ та събра всичкы-тѣ Іудины и Іерусалимскы старѣйшины. 30 И възлѣзе царь-тъ въ домъ-тъ Господень, и всичкы-тѣ Іудини мжжіе, и Іерусалимскы-тѣ жители, и священници-тѣ, и Левити-тѣ, и всичкый народъ отъ малькъ до голѣмъ: и прочете въ слушаніе тѣмъ всичкы-тѣ думы на книгж-тж на завѣтъ-тъ, която ся намѣри въ домъ-тъ Господень. 31 И застанж царь-тъ [о]на мѣсто-то си, та направи завѣтъ прѣдъ Господа, да ходи вслѣдъ Господа, и да пази заповѣди-тѣ му, и свидѣтелства-та му, и повелѣнія-та му, съсъ всичко-то си сърдце, и съсъ всичкж-тж си душж, да върши думы-тѣ на завѣтъ-тъ, които сж писаны въ тжзи книгж. 32 И направи всичкы които ся намѣрихж въ Іерусалимъ и въ Веніаминъ да стоятъ *въ това*. И Іерусалимскы-тѣ жители направихж споредъ завѣтъ-тъ на Бога, Бога на отцы-тѣ си. 33 И отмахнж Іосія [п]всичкы-тѣ мерзости отъ всичкы-тѣ мѣста на Израилевы-тѣ сынове, и направи всичкы-тѣ що ся намѣрихж въ Израиль да служатъ, да служатъ на Господа Бога своего: [р]прѣзъ всичкы-тѣ му дни не ся отдалечихж отъ вслѣдъ Господа Бога на отцы-тѣ си.

ГЛАВА 35.

1 [а]Направи още Іосія пасхж Господу въ Іерусалимъ: и заклахж *агнета-та на* пасхж-тж [б]въ четыринадесетый-тъ день на първый-тъ мѣсецъ. 2 И постави священницы-тѣ [в]въ стражы-тѣ имъ, и [г]насърдчи гы въ службж-тж на домъ-тъ Господень. 3 И рече на освященны-тѣ Господу Левиты, [д]които учахж всичкый Израиль: [е]Положѣте святый-тъ ковчегъ [ж]въ домъ-тъ, който съгради Соломонъ Давидовъ-тъ сынъ, Израилевъ-тъ царь: [з]нѣма да *го* носите *вече* на рамена: слугувайте сега на Господа Бога вашего, и на людіе-тѣ му Израиля: 4 И приготвѣте ся, [и]споредъ домове-тѣ на отечествія-та си, [і]споредъ отдѣленія-та си, споредъ писано-то отъ Давида Израилевъ-тъ царь, и [к]споредъ писано-то отъ Соломона сына му. 5 И [л]стойте въ святилище-то, споредъ отдѣленія-та на домове-тѣ на отечествія-та, заради братія-та си сынове-тѣ на людіе-тѣ, и *споредъ* раздѣленіе-то на домове-тѣ на Левитскы-тѣ отечествія. 6 И заколѣте *агнета-та на* [м]пасхж-тж, и освятѣте ся, и приготвѣте за братія-та си, за да направятъ споредъ слово-то Господне, *дадено-то* съ Моисеевж ржкж. 7 И [н]принесе Іосія на людіе-тѣ овцы, агнета и ярета, всичкы-тѣ за жертвы на пасхж-тж, за всичкы-тѣ колкото ся намѣрихж, тридесеть тысящи въ число, и три тысящи говеда: тѣ бѣхж отъ имотъ-тъ на царя. 8 И князове-тѣ му принесохж доброволно на людіе-тѣ, на священницы-тѣ, и на Левиты-тѣ. Хелкія, и Захарія, и Іехіилъ, князове-тѣ на домъ-тъ Божій, дадохж на священницы-тѣ, за жертвы-тѣ на пасхж-тж двѣ тысящы и шестстотинъ *агнета и ярета*, и триста говеда. 9 И Хоненія, и Семаія, и Наѳанаилъ, братія-та му, и Асавія и Іеіилъ, и Іозавадъ, началници на Левиты-тѣ, принесохж на Левиты-тѣ, за жертвы на пасхж-тж, петь тысящы *агнета и ярета*, и петстотинъ говеда.

10 И приготви ся служба-та, и [о]священници-тѣ застанжхж на мѣсто-то си, и Левити-тѣ по отдѣленія-та си, споредъ заповѣдь-тж на царя. 11 И заклахж *агнета-та на* пасхж-тж и [п]поръсихж священници-тѣ *кръвь-тж като земахж* отъ ржкж-тж имъ, и Левити-тѣ [р]одрахж *жертвы-тѣ*. 12 И отдѣлихж *части-тѣ за* всесъжженіе-то, за да гы даджтъ споредъ отдѣленія-та на домове-тѣ на отечествія-та на людіе-тѣ, за да принесжтъ Господу споредъ писано-то [с]въ Моисеевж-тж книгж: така подобно и за говеда-та. 13 И [т]опекохж *агнета-та на* пасхж-тж съ огнь, споредъ повелѣніе-то: а святы-тѣ *меса* [у]сварихж въ котлы, и въ гърнета, и въ тавы, и раздѣлихж скоро помежду всичкы-тѣ людіе.

14 И послѣ приготвихж за себе си, и за священницы-тѣ; защото священници-тѣ Ааронови-тѣ сынове *ся упражнявахж* за да приносятъ всесъжженія-та и тлъстины-тѣ до нощь-тж: за това Левити-тѣ приготвихж за себе си, и за священницы-тѣ Аароновы-тѣ сынове. 15 И пѣвци-тѣ Асафови-тѣ сынове, бѣхж на мѣсто-то си, [ф]споредъ повелѣніе-то на Давида, и на Асафа, и на Емана, и на Іедуѳуна, царскый-тъ гледачъ: и вратари-тѣ [х]*пазѣхж* на всякои врата: не бѣ нужда да ся отдалечатъ отъ службж-тж си; защото братія-та имъ Левити-тѣ приготвихж за тѣхъ. 16 И приготви ся всичка-та служба Господня въ истый-тъ день, за да направятъ пасхж-тж, и да приносятъ всесъжженія-та на олтарь-тъ Господень, споредъ

н 4 Цар. 23; 1 и друг.
о 4 Цар. 11; 14. 23; 3. Гл. 6; 13.
п 3 Цар. 11; 5.
р Іер. 3; 10.

—

а 4 Цар. 23; 21, 22.
б Исх. 12; 6. Ездр. 6; 19.
в Гл. 23; 18. Ездр. 6; 18.
г Гл. 29; 5, 11.
д Втор. 33; 10. Гл. 30; 22. Мал. 2; 7.
е Виж. Гл. 34; 14.
ж Гл. 5; 7.
з 1 Лѣт. 23; 26.
и 1 Лѣт. 9; 10.
і 1 Лѣт. 23; 24; 25; и 26.
к Гл. 8; 14.
л Псал. 134; 1.
м Гл. 29; 5, 15. 30; 3, 15. Ездр. 6; 20.
н Гл. 30; 24.
о Ездр. 6; 18.
п Гл. 29; 22.
р Виж. Гл. 29; 34.
с Лев. 3; 3.
т Исх. 12; 8, 9. Втор. 16; 7.
у 1 Цар. 2; 13, 14, 15.
ф 1 Лѣт. 25; 1 и друг.
х 1 Лѣт. 9; 17, 18. 26; 14 и друг.

17 редъ повелѣніе-то на царь Іосіѭ. И Израилеви-тѣ сынове колкото ся намѣрихѫ направихѫ пасхѫ-тѫ въ онова врѣме, и праздникъ-тъ [ц] на бесквасны-тѣ седмь дни.
18 И [ч] не станѫ пасха както неѭ въ Израиль отъ дни-тѣ на пророкъ Самуила: нито направихѫ всичкы-тѣ Израилеви царіе като пасхѫ-тѫ коѭто направи Іосія, и священници-тѣ, и Левити-тѣ, и всичкый Іуда и Израиль които ся намѣрихѫ, и
19 Іерусалимскы-тѣ жители. Въ осмнадесето-то лѣто на Іосіино-то царство станѫ тая пасха.
20 *А* [ш] слѣдъ всичко това, като приготви Іосія домъ-тъ, възлѣзе Нехао Египетскый-тъ царь за да направи брань въ Кархамисъ при Евфратъ *рѣкѫ:* и излѣзе
21 Іосія противъ него. И проводи вѣстители при него, и рече: Що *има* между мене и тебе, царю Іудинъ? не *идѫ* днесь противъ тебе, но противъ домъ-тъ съ който имамъ брань: и Богъ ми заповѣда да побързамъ: отстой отъ Бога, който е съ
22 мене, за да тя не истрѣби. Но Іосія не отвърнѫ лице-то си отъ него; [щ] но прѣличи ся, за да направи брань противъ него, и не послуша думы-тѣ на Нехао, които бѣхѫ изъ уста-та Божіи, и дойде да направи брань въ долъ-тъ Магеддонъ.
23 И стрѣляхѫ стрѣлци-тѣ върхъ царь Іосіѭ: и рече царь-тъ на рабы-тѣ си: Извадѣте мя вънъ, защото ся раних тежко.
24 И [ъ] извадихѫ го раби-тѣ му изъ колесницѫ-тѫ, та го качихѫ на вторѫ-тѫ му колесницѫ: и докарахѫ го въ Іерусалимъ, и умрѣ, и погребе ся въ гробищата на отцы-тѣ си. И [ы] всичкый Іуда и
25 Іерусалимъ жалихѫ за Іосіѭ. И [ь] плака Іеремія за Іосіѭ: и [ѣ] всичкы-тѣ пѣвци и пѣвачкы напомнюватъ до днесь Іосіѭ въ плачове-тѣ си, и [ю] направихѫ гы обычай въ Израиль: и ето сѫ писани въ Плачъ-тъ.
26 А другы-тѣ дѣянія на Іосіѭ, и добрины-тѣ му, споредъ писано-то въ законъ-
27 тъ Господень, И дѣла-та му, първы-тѣ и послѣдни-тѣ, ето сѫ писаны въ книгѫ-тѫ на Израилевы-тѣ и Іудины-тѣ царіе.

ГЛАВА 36.

1 И [а] зѣхѫ людіе-тѣ отъ *Іудинѫ-тѫ* земіѭ Іоахаза Іосіинъ-тъ сынъ, та го направихѫ царь въ Іерусалимъ вмѣсто от-
2 ца му. На двадесеть и три годинъ бѣ Іоахазъ когато ся въцари, и царова три мѣ-
3 сеца въ Іерусалимъ. И Египетскый царь свали го *отъ прѣстолъ-тъ* въ Іерусалимъ, и глоби земіѭ-тѫ сто таланта сребро и
4 единъ талантъ злато. И направи Египетскый царь Еліакима брата му царь надъ Іудѫ и Іерусалимъ, и промѣни име-то му въ Іоакимъ. А Іоахаза, брата му, зѣ Нехао, та го заведе въ Египетъ.
5 На [б] двадесеть и петь годинъ бѣ Іоакимъ когато ся въцари, и царова единадесеть годины въ Іерусалимъ: и направи
6 зло прѣдъ Господа Бога своего. [в] Възлѣзе противъ него Навуходоносоръ Вавилонскый царь, та го тури въ оковы, [г] за
7 да го заведе у Вавилонъ. И [д] отъ съсѫды-тѣ на домъ-тъ Господень занесе Навуходоносоръ у Вавилонъ, и тури гы въ храмъ-тъ си у Вавилонъ.
8 А другы-тѣ дѣла на Іоакима, и мерзости-тѣ му които направи, и които ся намѣрихѫ въ него, ето сѫ писаны въ книгѫ-тѫ на Израилевы-тѣ и Іудины-тѣ царіе: и въцари ся вмѣсто него Іоахинъ сынъ му.
9 На [е] осм*надесеть* годинъ бѣ Іоахинъ когато ся въцари, и царова три мѣсеца и десеть дни въ Іерусалимъ: и направи зло
10 прѣдъ Господа. А въ свършваніе-то на годинѫ-тѫ, [ж] проводи царь Навуходоносоръ, та го доведе у Вавилонъ, [з] съсъ избранны-тѣ съсѫды на домъ-тъ Господень: и [и] направи Седекіѭ братъ-тъ *на отца* му царь надъ Іудѫ и Іерусалимъ.
11 На [і] двадесеть и еднѫ годинѫ бѣ Седекія когато ся въцари, и царова едина-
12 десеть годины въ Іерусалимъ. И стори зло прѣдъ Господа Бога своего: не ся смири прѣдъ Іереміѭ пророкъ-тъ, *който*
13 *говорѣше* изъ уста Господни. А [к] още ся подигнѫ противъ царь Навуходоносора, който го бѣ заклѣлъ въ Бога: и [л] ожесточи вратъ-тъ си, и упорствова въ сърдце-то си да ся не върне къмъ Господа Бога
14 Израилева. Всичкы-тѣ още първи отъ священницы-тѣ, и людіе-тѣ прѣумножихѫ прѣстѫпленія-та си споредъ всичкы-тѣ мерзости на язычницы-тѣ, и осквернихѫ домъ-тъ Господень, който освяти въ Іеру-
15 салимъ. И [м] заржча имъ Господь Богъ на отцы-тѣ имъ чрѣзъ рѫкѫ-тѫ на посланницы-тѣ си, като ставаше заранъ и *гы* проваждаше; защото жалѣше людіе-тѣ
16 си, и жилище-то си. Но [н] тѣ ся присмивахѫ на посланницы-тѣ Божіи, и [о] прѣзирахѫ слова-та му, и [п] ся подигравахѫ съ пророцы-тѣ му, додѣто [р] възлѣзе гнѣвъ-тъ Господень върхъ людіе-тѣ му, и нѣмаше вече исцѣленіе.

ц Исх. 12; 15. 13; 6. Гл. 30; 21.
ч 4 Цар. 23; 22, 23.
ш 4 Цар. 23; 29. Іер. 46; 2.
щ 3 Цар. 22; 30.
ъ 4 Цар. 23; 30.
ы Зах. 12; 11.
ь Плач. 4; 20.
ѣ Виж. Мат. 9; 23.
ю Іер. 22; 20.

—

а 4 Цар. 23; 30 и дрг.
б 4 Цар. 23; 36, 37.
в 4 Цар. 24; 1. Виж. Авв. 1; 6.
г Виж. 4 Цар. 24; 15. Іер. 22; 18, 19. 36; 30.
д 4 Цар. 24; 13. Дан. 1; 1, 2. 5; 2;
е 4 Цар. 24; 8.
ж 4 Цар. 24; 10—17.
з Дан. 1; 1, 2. 5; 2.
и Іер. 37; 1.
і 4 Цар. 24; 18. Іер. 52; 1 и дрг.
к Іер. 52; 3. Іез. 17; 15, 18.
л 4 Цар. 17; 14.
м Іер. 25; 3, 4. 35; 15. 44; 4.
н Іер. 5; 12, 13.
о Прит. 1; 25, 30.
п Іер. 32; 3. 38; 6. Мат. 23; 34.
р Псал. 74; 1. 79; 5.

17 [с]Заради това доведе противъ тѣхъ Халдейскый-тъ царь, та [т]уби юношы-тѣ имъ съ ножъ вѫтрѣ въ домъ-тъ на святилище-то имъ, и не пожали юношѫ ни дѣвицѫ, старецъ ни сѣдинавъ: всичкы-тѣ 18 прѣдаде въ рѫкѫ-тѫ му. И [у]всичкы-тѣ съсѫды на домъ-тъ Божій голѣмы и малкы, и съкровища-та на домъ-тъ Господень, и съкровища-та на царя, и на князове-тѣ му, всичкы-тѣ занесе у Вави- 19 лонъ. И [ф]изгорихѫ домъ-тъ Божій, и съсыпахѫ стѣнѫ-тѫ на Іерусалимъ, и всичкы-тѣ му палаты изгорихѫ съ огнь, и всичкы-тѣ му скѫпоцѣнны съсѫды ис- 20 трѣбихѫ. И [х]избѣгнѫлы-тѣ отъ ножъ-тъ плѣни у Вавилонъ, [ч]дѣто бѣхѫ раби нему и на сынове-тѣ му дори до врѣме-то 21 на Персійско-то царство: За да ся испълни слово-то Господне, чрѣзъ уста-та на [ш]Іеремія, додѣто [щ]си зѣ земя-та сѫбботы-тѣ си; *защото* въ всичко-то врѣме на запустѣніе-то *си* [щ]пазѣше сѫбботѫ, додѣ да ся испълнятъ седмдесеть годины.

22 А [ъ]въ първо-то лѣто на Кира Персійскый-тъ царь, за да ся испълни слово-то Господне [ы]чрѣзъ уста-та на Іеремія, възбуди Господь духъ-тъ на [ь]Кира Персійскый-тъ царь, та прогласи по всичко-то 23 си царство, още и писменно, и рече: [ѣ]Така говори Киръ Персійскый царь: Іеова, Богъ небесный ми даде всичкы-тѣ царства на земіѫ-тѫ: и той ми заповѣда да му съградіѫ домъ въ Іерусалимъ, който е въ Іудѫ. Който ся намира между васъ отъ всичкы-тѣ неговы людіе, Іеова неговый Богъ да бѫде съ него, и нека възлѣзе.

ЕЗДРА.

ГЛАВА 1.

1 А въ първо-то лѣто на Кира Персійскый-тъ царь, за да ся испълни слово-то Господне [а]чрѣзъ уста-та на Іеремія, възбуди Господь духъ-тъ на Кира Персійскый-тъ царь, та [б]прогласи по всичко-то си царство, още и писменно, и рече:

2 Така говори Киръ Персійскый царь: Іеова Богъ небесный ми даде всичкы-тѣ царства на земіѫ-тѫ: и [в]той ми заповѣда да му съградіѫ домъ въ Іерусалимъ, 3 който е въ Іудѫ. Който ся намира между васъ отъ всичкы-тѣ неговы людіе, неговъ-тъ Богъ да бѫде съ него, и нека възлѣзе въ Іерусалимъ, който е въ Іудѫ, и нека съгради домъ-тъ на Іеова Бога Израилева: [г]Той е Богъ който е въ Іе- 4 русалимъ. А всичкы-тѣ които останѫтъ, по всичкы-тѣ мѣста, дѣто пришелствуватъ, да му помогнѫтъ мѫжіе-тѣ на онова мѣсто съсъ сребро, и съсъ злато, и съ имотъ, и съсъ скотове, освѣнь доброволно-то приношеніе за домъ-тъ Божій, който е въ Іерусалимъ.

5 Тогазь станѫхѫ началници-тѣ на отечествія-та на Іудѫ и на Веніамина, и священници-тѣ, и Левити-тѣ, съсъ всичкы-тѣ [д]на които Богъ подбуди духъ-тъ да възлѣзѫтъ за да съградятъ домъ-тъ Го- 6 сподень, който е въ Іерусалимъ: И всичкы-тѣ имъ околни помогнѫхѫ имъ съсъ сребърны съсѫды, съсъ злато, съ имотъ, и съсъ скотове, и съсъ скѫпоцѣнны нѣща, освѣнь всичкы-тѣ доброволны приношенія.

7 И [е]извади царь Киръ съсѫды-тѣ на домъ-тъ Господень, [ж]които Навуходоносоръ бѣ донеслъ отъ Іерусалимъ, и турилъ гы бѣ въ домъ-тъ на богъ-тъ си: 8 И извади тѣхъ Киръ Персійскый царь съ рѫкѫ-тѫ на Миѳридаѳа съкровищникъ-тъ, и брои гы на [з]Сасавассара Іудей- 9 скый-тъ князь. И число-то имъ е това: тридесеть златни легени, тысяща сребърни легени, и двадесеть и деветь ножове. 10 Тридесеть златни крондири, четыристотинъ и десеть крондири сребърни втори, 11 другы съсѫды тысяща. Всичкы-тѣ златни и сребърни съсѫды бѣхѫ петь тысящи и четыристотинъ: всичкы-тѣ занесе Сасавассаръ, съ плѣнници-тѣ които възлѣзохѫ отъ Вавилонъ въ Іерусалимъ.

[с] Втор. 28; 49. 4 Цар. 25; 1 и дрг. Ездр. 9; 7.
[т] Псал. 74; 20. 79; 2, 3.
[у] 4 Цар. 25; 13 и дрг.
[ф] 4 Цар. 25; 9. Псал. 74; 6, 7. 79; 1, 7.
[х] 4 Цар. 25; 11. Іер. 27; 7.
[ч] Іер. 25; 9, 11, 12. 26; 6, 7. 29; 10.
[ш] Лев. 26; 34, 35, 43. Дан. 9; 2.
[щ] Лев. 25; 4, 5.
[ъ] Ездр. 1; 1.
[ы] Іер. 25; 12, 13. 29; 10. 33 10, 11, 14.
[ь] Иса. 44; 28.
[ѣ] Ездр. 1; 2, 3.

[а] 2 Лѣт. 36; 22, 23. Іер. 25; 12. 29; 10.
[б] Гл. 5; 13, 14.
[в] Иса. 44; 28. 45; 1, 13.
[г] Дан. 6; 26.
[д] Фил. 2; 13.
[е] Гл. 5; 14. 6; 5.
[ж] 4 Цар. 24, 13. 2 Лѣт. 36; 7.
[з] Виж. Гл. 5; 14.

ГЛАВА 2.

1 [а]А тѣзи сѫ человѣци-тѣ на область-тѫ
които възлѣзохѫ отъ плѣненіе-то на плѣнницы-тѣ,
[б]които Навуходоносоръ Вавилонскый царь прѣсели у Вавилонъ, и които
ся върнѫхѫ въ Іерусалимъ, и въ Іу-
2 деѭ, всякой въ градъ-тъ си: Които дойдохѫ
съсъ Зоровавеля, Іисуса, Нееміѭ, Сараіѭ, Рееліѭ,
Мардохея, Валасана, Масфара, Вагуя, Реума, Ваанѫ. *Това бѣ*
число-то на мѫжіе-тѣ отъ Израилевы-тѣ
3 людіе: Фаросови сынове, двѣ тысящи и
4 сто и седмдесеть и два: Сефатіеви сыно-
5 ве, триста и седмдесеть и два: Арахови
сынове, [в]седмстотинъ и седмдесеть и петь:
6 [г]Фааѳъ-моавови сынове, отъ Іисусовы-тѣ
и Іоавовы-тѣ сынове, двѣ тысящи и осм-
7 стотинъ и дванадесеть: Еламови сынове,
тысяща и двѣстѣ и петдесеть и четыри:
8 Затѳуеви сынове, деветстотинъ и четыри-
9 десеть и петь: Закхееви сынове, седмсто-
10 тинъ и шестдесеть: Вануеви сынове, шест-
11 стотинъ и четыридесеть и два: Виваіеви
сынове, шестстотинъ и двадесеть и три:
12 Азгадови сынове, тысяща и двѣстѣ и
13 двадесеть и два: Адоникамови сынове,
14 шестстотинъ и шестдесеть и шесть: Вагуеви
сынове, двѣ тысящи и петдесеть
15 и шесть: Адинови сынове, четыристо-
16 тинъ и петдесеть и четыри: Атирови сынове
отъ Езекіѭ, деветдесеть и осмь:
17 Висаеви сынове, триста и двадесеть и
18 три: Іораеви сынове, сто и дванадесеть:
19 Асумови сынове, двѣстѣ и двадесеть и
20 три: Гиварови сынове, деветдесеть и
21 петь: Виѳлеемови сынове, сто и дваде-
22 сеть и три: Нетофаѳскы мѫжіе, петде-
23 сеть и шесть: Анаѳоѳскы мѫжіе, сто и
24 двадесеть и осмь: Азмавеѳови сынове,
25 четыридесеть и два: Сынове на Киріаѳіаримъ,
на Кефирѫ, и на Вироѳъ, седм-
26 стотинъ и четыридесеть и три: Сынове
на Рамѫ и Гаваіѭ, шестстотинъ и два-
27 десеть и единъ: Мѫжіе на Михмасъ, сто
28 и двадесеть и два: Веѳилскы и Гайскы
29 мѫжіе, двѣстѣ и двадесеть и три: Сыно-
30 ве на Нево, петдесеть и два: Магвисови
31 сынове, сто и петдесеть и шесть: Сынове
[д]на другый-тъ Еламъ, тысяща и двѣстѣ
32 и петдесеть и четыри: Харимови сынове,
33 триста и двадесеть: Сынове на Лодъ, на
Адидъ, и на Оно, седмстотинъ и двадесеть
34 и петь: Сынове на Іерихонъ, триста и
35 четыридесеть и петь: Сынове на Сенаіѭ,
три тысящи и шестстотинъ и тридесеть.

36 Священници-тѣ: Іедаіеви сынове, отъ
Іисусовъ-тъ домъ, [е]деветстотинъ и седм-
37 десеть и три: [ж]Еммирови сынове, тыся-
38 ща и петдесеть и два: [з]Пасхорови сынове,
тысяща и двѣстѣ и четыридесеть и седмь:
39 [и]Харимови сынове, тысяща и седмнадесеть.

40 Левити-тѣ: Іисусови и Кадміилови сынове,
отъ Одавіевы-тѣ сынове, седмдесеть и
четыри.

41 Пѣвци-тѣ: Асафови-тѣ сынове, сто и
двадесеть и осмь.

42 Сынове-тѣ на вратари-тѣ: Селумови
сынове, Атерови сынове, Талмонови сынове,
Аккувови сынове, Атитаеви сынове,
Соваеви сынове, всичкы-тѣ сто и тридесеть и деветь.

43 [і]Неѳиними-тѣ: Сихаеви сынове, Асуфаеви сынове,
Тавваоѳови сынове, Киро-
44 сови сынове, Сіаеви сынове, Фадонови сы-
45 нове, Леванаеви сынове, Агаваеви сыно-
46 ве, Аккувови сынове, Агавови сынове,
47 Салмаеви сынове, Ананови сынове, Гед-
дилови сынове, Гаарови сынове, Реаіеви
48 сынове, Расинови сынове, Некодаеви сы-
49 нове, Газамови сынове, Озаеви сынове,
50 Фассееви сынове, Висаеви сынове, Асанаеви
сынове, Меунимови сынове, Нефу-
51 симови сынове, Ваквукови сынове, Аку-
52 фаеви сынове, Аруровн сынове, Васалоѳови
сынове, Мендаеви сынове, Арсаеви
53 сынове, Варкосови сынове, Сисарови сы-
54 нове, Ѳамаеви сынове, Несіеви сынове,
Атифаеви сынове.

55 Сынове-тѣ [к]на Соломоновы-тѣ рабы:
Сотаеви сынове, Софареѳови сынове, Фе-
56 рудаеви сынове, Яалаеви сынове, Дарко-
57 нови сынове, Геддилови сынове, Сефатіеви
сынове, Аттилови сынове, Фохереѳови
сынове отъ Севаимъ, Аміеви сынове.
58 [л]Всичкы-тѣ Неѳиними, и сынове-тѣ [м]на
Соломоновы-тѣ рабы, бѣхѫ триста и деветдесеть и два.

59 А тѣзи бѣхѫ възлѣзли-тѣ отъ Ѳелъмелахъ,
Ѳелъ-ариса, Херувъ, Аданъ, *и*
Еммиръ: и не могохѫ да покажѫтъ
домъ-тъ на отечествіе-то си, и сѣме-то
60 си, да ли бѣхѫ отъ Израиля: Далаіеви сы-
нове, Товіеви сынове, Некодаеви сынове:
61 шестстотинъ и петдесеть и два: И отъ
священническы-тѣ сынове: Аваіеви сынове,
Аккосови сынове, сынове на Верзеллая,
който зѣ женѫ отъ дъщери-тѣ [н]на
Верзеллая Галаадецъ-тъ, и наименова
62 ся споредъ име-то имъ. Тѣ потърсихѫ
описаніе-то си *между* изброены-тѣ по родословіе,
и не ся намѣрихѫ: [о]заради то-
63 ва ся исхвърлихѫ отъ священство-то. И
рече имъ управитель-тъ, [п]да не ядѫтъ
отъ прѣсвяты-тѣ нѣща, додѣ не въстане
священникъ [р]съ Уримъ и Ѳуммимъ.

64 [с]Всичко-то събраніе купно бѣхѫ четыридесеть
и двѣ тысящи и триста и шест-

а Неем. 7; 6 и дрг.
б 4 Цар. 24; 14, 15, 16. 25; 11. 2 Лѣт. 36; 20.
в Виж. Неем. 7; 10.
г Виж. Неем. 7; 11.
д Виж. Ст. 7.
е 1 Лѣт. 24; 7.
ж 1 Лѣт. 24; 14.
з 1 Лѣт. 9; 12.
и 1 Лѣт. 24; 8.
і 1 Лѣт. 9; 2.
к 3 Цар. 9; 21.
л Іис. Нав. 9; 21, 27. 1 Лѣт. 9; 2.
м 3 Цар. 9; 21.
н 2 Цар. 17; 27.
о Чисх. 3; 10.
п Лев. 22; 2, 10, 15, 16.
р Исх. 28; 30. Чисх. 27; 21.
с Неем. 7; 66 и дрг.

65 десеть. Освѣнь рабы-тѣ имъ и рабыни-тѣ имъ, които бѣхѫ седмь тысящи и триста и тридесеть и седмь: и отъ тѣхъ двѣстѣ 66 пѣвци и пѣвицы. Коніе-тѣ имъ седмстотинъ и тридесеть и шесть: мьскы-тѣ имъ, 67 двѣстѣ и четыридесеть и петь: Камилы-тѣ имъ, четыристотинъ и тридесеть и петь: осли-тѣ имъ, шесть тысящи и седмстотинъ и двадесеть.

68 А [т]*нѣкои си* отъ началницы-тѣ на отечествія-та, когато дойдохѫ въ домъ-тъ Господень който е въ Іерусалимъ, принесохѫ доброволно за домъ-тъ Божій, за 69 да го въздигнѫтъ на мѣсто-то му: Дадохѫ споредъ силѫ-тѫ си [у]въ съкровище-то за дѣло-то, шесть тмы и еднѫ тысящѫ драхмы злато, и петь тысящы мнасы сребро, и сто священническы одежды.

70 [ф]Така священници-тѣ и Левити-тѣ, и отъ людіе-тѣ, и пѣвци-тѣ, и вратари-тѣ, и Неѳиними-тѣ, ся населихѫ въ градове-тѣ си, и всичкый Израиль въ градове-тѣ си.

ГЛАВА 3.

1 И като стигнѫ седмый мѣсецъ, и Израилеви-тѣ сынове бѣхѫ въ градове-тѣ, събрахѫ ся людіе-тѣ като единъ чело-2 вѣкъ въ Іерусалимъ. И станѫ Іисусъ Іоседековъ-тъ сынъ, и братія-та му, священници-тѣ, и Зоровавель [а]Салаѳіиловъ-тъ сынъ. и братія-та му, та съградихѫ олтарь-тъ на Бога Израилева, за да приносять всесъжженіе върху него, [б]споредъ писано-то въ законъ-тъ на Моисея человѣка Божія.

3 И поставихѫ олтарь-тъ на мѣсто-то му, понеже ся страхувахѫ отъ людіе-тѣ на онѣзи мѣста: и принесохѫ върху него всесъжженія Господу, [в]всесъжженія за-4 рань и вечеръ. И [г]направихѫ праздникъ-тъ на шатьры-тѣ, [д]споредъ писано-то, [е]и повседневны-тѣ всесъжженія по число, както бѣ повелѣно споредъ опрѣдѣлено-5 то на всякой день. И слѣдъ това *принесохѫ* [ж]всегдашни-тѣ всесъжженія, и на новомѣсечія-та и на всичкы-тѣ освященны Господни праздницы, и на всякого който приноси доброволно приношеніе Го-6 споду. Отъ първый-тъ день на седмый-тъ мѣсецъ начнѫхѫ да приносятъ всесъжженія Господу; но основанія-та на храмъ-7 тъ Господень не бѣхѫ ся турили *още*. И дадохѫ сребро на каменосѣчцы-тѣ, и на дърводѣлцы-тѣ: [з]и хранѫ, и піеніе, и елей, на Сидоняны-тѣ, и на Тиряны-тѣ, за да донесѫтъ кедровы дървіе отъ Ливанъ въ море-то [и]на Іоппіѭ, [і]споредъ *даденото* тѣмъ дозволеніе отъ Кира Персійскый-тъ царь.

8 И въ второ-то лѣто отъ завращаніе-то имъ въ домъ-тъ Божій въ Іерусалимъ, въ вторый-тъ мѣсецъ, начнѫхѫ Зоровавель Салаѳіиловъ-тъ сынъ, и Іисусъ Іоседековъ-тъ сынъ, и прочіи-тѣ отъ братія-та имъ, священници, и Левити, и всичкы-тѣ що бѣхѫ дошли отъ плѣнъ-тъ въ Іерусалимъ: [к]и поставихѫ Левиты-тѣ, отъ възрастъ двадесеть годинъ и нагорѣ, за да настояватъ върху работаніе-то на 9 домъ-тъ Голподень. И [л]прѣдстоя Іисусъ, сынове-тѣ му и братія-та му, Кадміилъ и сынове-тѣ му, Іудини сынове, като единъ *человѣкъ*, за да настояватъ върху тѣзи които работѣхѫ въ домъ-тъ Божій: сынове-тѣ Инададови, сынове-тѣ имъ, и братія-та имъ Левити-тѣ.

10 И когато градители-тѣ турихѫ основанія-та на домъ-тъ Господень, [м]поставихѫ священницы-тѣ съ одежды-тѣ имъ съ трѫбы, и Левити-тѣ Асафовы-тѣ сынове съ кимвалы, за да пѣснословятъ Господу, [н]споредъ уставъ-тъ на Давида царя 11 Израилева: И [о]пѣехѫ взаимно пѣснословяще и благодаряще Господа; [п]защото е благъ, [р]защото е въ вѣкъ милость-та му надъ Израиля. И всичкы-тѣ людіе въсклнкнѫхѫ съ голѣмо въсклицаніе и хвалѣхѫ Господа, заради основаніе-то на 12 домъ-тъ Господень. И [с]мнозина отъ священницы-тѣ и Левиты-тѣ, и началницы-тѣ на отечествія-та, старци, които бѣхѫ видѣли първый-тъ домъ, като ся основаваше тойзи домъ прѣдъ очи-тѣ имъ, плачѣхѫ съ голѣмъ гласъ: а мнозина въс-13 кликнѫхѫ велегласно съ веселіе. И не различавахѫ людіе-тѣ гласъ-тъ на веселото въсклицаніе отъ гласъ-тъ на плачъ-тъ на людіе-тѣ; защото людіе-тѣ въсклицавахѫ съ голѣмъ гласъ, и гласъ-тъ ся чуеше на далечь.

ГЛАВА 4.

1 А [а]Іудини-тѣ и Веніаминови-тѣ врагове, като чухѫ че сынове-тѣ на плѣнъ-тъ градятъ храмъ-тъ на Господа Бога Израи-2 лева, Дойдохѫ при Зоровавеля и при началницы-тѣ на отечествія-та, та имъ рекохѫ: Да съградимъ съ васъ; защото *и ный* търсимъ вашій-тъ Богъ, както вы, нему и жремъ [б]отъ дни-тѣ на Есараддона Ассирійскый-тъ царь, който ны въз-3 веде тукъ. Но Зоровавель, и Іисусъ, и

[т] Неем. 7; 70.
[у] 1 Лѣт. 26; 20.
[ф] Гл. 6; 16, 17. Неем. 7; 73.

—

[а] Мат. 1; 12. Лук. 3; 27.
[б] Втор. 12; 5.
[в] Числ. 28; 3, 4.
[г] Неем. 8; 14, 17. Зах. 14; 16, 17.
[д] Исх. 23; 16.
[е] Числ. 29; 12 и дрг.
[ж] Исх. 29; 38. Числ. 28; 3, 11, 19, 26. 29; 2, 8, 13.
[з] 3 Цар. 5; 6, 9. 2 Лѣт. 2; 10. Дѣян. 12; 20.
[и] 2 Лѣт. 2; 16. Дѣян. 9; 36.
[і] Гл. 6; 3.
[к] 1 Лѣт. 23; 24, 27.
[л] Гл. 2; 40.
[м] 1 Лѣт. 16; 5, 6, 42.
[н] 1 Лѣт. 6; 31. 16; 4. 25; 1.
[о] Исх. 15; 21. 2 Лѣт. 7; 3. Неем. 12; 24.
[п] 1 Лѣт. 16; 34. Псал. 136; 1.
[р] 1 Лѣт. 16; 41. Іер. 33; 11.
[с] Виж. Агг. 2; 3.

—

[а] Виж. Ст. 7, 8, 9.
[б] 4 Цар. 17; 24, 32, 33. 19; 37. Ст. 10.

другы-тѣ отъ началницы-тѣ на Израилевы-тѣ отечествія, имъ рекохѫ: [в]Не е *възможно* вамъ и намъ да съградимъ домъ на нашій-тъ Богъ; но ный сами ще съградимъ на Господа Бога Израилева, [г]както ни заповѣда царь Киръ, Персійскый царь. 4 Тогазь [д]людіе-тѣ на тѫзь земіѭ ослабувахѫ рѫцѣ-тѣ на Іудины-тѣ людіе, и прѣчѣхѫ имъ въ граденіе-то, 5 И наемахѫ съвѣтницы противъ тѣхъ, за да правятъ суетенъ съвѣтъ-тъ имъ, въ всичкы-тѣ дни на Кира Персійскый-тъ царь, дори и до царуваніе-то на Дарія Персійскый-тъ царь.

6 И въ царуваніе-то на Ассуира, въ начало-то на царуваніе-то му, писахѫ обвиненія противъ жители-тѣ на Іудеѭ и Іерусалимъ. 7 И въ дни-тѣ на Артаксеркса писа Висламъ, Миѳридаѳъ, Тавеилъ, и другы-тѣ имъ съслужители на Артаксеркса Персійскый-тъ царь: и писмо-то бѣ писано Сирскы, и истълкувано Сирскы. 8 Реумъ повелитель-тъ, и Самса писецъ-тъ писахѫ посланіе противъ Іерусалимъ къмъ Артаксеркса царь-тъ, споредъ тоя образъ:

9 Реумъ повелитель-тъ, и Самса писецъ-тъ, и другы-тѣ имъ съслужители: [е]Динци-тѣ, Аѳарсахци-тѣ, Тарѳалци-тѣ, Аѳарсяни-тѣ, Архевци-тѣ, Вавилоняни-тѣ, Сусанци-тѣ, Деавци-тѣ, Еламци-тѣ, 10 И [ж]прочіи-тѣ отъ народы-тѣ които великый и славный Асенаѳаръ прѣведе та насели въ градове-тѣ на Самаріѭ, и другы-тѣ които бѣхѫ оттамъ рѣкѫ-тѫ, [з]и прочая. 11 Това е прѣписъ-тъ на посланіе-то което проводихѫ нему, на царь Артаксеркса.

Раби-тѣ ти, мѫжіе-тѣ които сѫ оттамъ рѣкѫ-тѫ, и прочая.

12 Да е извѣстно на царя, че Іудеи-тѣ които възлѣзохѫ отъ тебе при насъ, като дойдохѫ въ Іерусалимъ, градятъ отстѫпникъ-тъ и лукавый-тъ градъ, и въздигатъ стѣнѫ-тѫ, и съединяватъ основанія-та. 13 Да е извѣстно сега на царя, че ако ся съгради тойзи градъ, и ся въздигнѫтъ стѣны-тѣ, нѣма да платятъ [и]данъкъ, мыто, или пошлинѫ: и ще поврѣдишь доходъ-тъ на царіе-тѣ. 14 А понеже ся хранимъ отъ палатѫ-тѫ, было бы неприлично за насъ да гледамы поврѣдѫ-тѫ на царя, за то проводихмы да извѣстимъ на царя, 15 За да ся придири въ книгѫ-тѫ на памятописанія-та на отцы-тѣ ти: и ще намѣришь въ книгѫ-тѫ на памятописанія-та, и ще познаешь че тойзи градъ е градъ отстѫпникъ, и пагубенъ на царіе-тѣ и на области-тѣ, и че отъ старо врѣме дигахѫ възстанія въ срѣдъ него, за коѭто винѫ тойзи градъ ся опустоши. 16 Извѣстявамы на царя, че тойзи градъ ако ся *пакъ* съгради, и ся въздигнѫтъ стѣны-тѣ му, не ще да имашь никаквѫ часть отсамъ рѣкѫ-тѫ.

17 Царь-тъ отговори на Реума повелитель-тъ, и Самсѫ писецъ-тъ, и на другы-тѣ имъ съслужители които живѣехѫ въ Самаріѭ, и на другы-тѣ които бѣхѫ отсамъ рѣкѫ-тѫ: Миръ, и прочая. 18 Писмо-то което проводихте намъ прочете ся прѣдъ мене. 19 И издаде ся повелѣніе отъ мене, та издирихѫ, и намѣрихѫ че тойзи градъ отъ старо врѣме ся е подигалъ противъ царіе-тѣ, и ставахѫ въ него мятежи и възстанія. 20 Имало още и крѣпкы царіе надъ Іерусалимъ, [і]които владѣяли надъ всичкы-тѣ които бѣхѫ [к]отсамъ рѣкѫ-тѫ: и имъ ся плащало данъкъ, мыто, и пошлина. 21 Сега прочее заповѣдайте да прѣстанѫтъ онѣзи мѫжіе, и тойзи градъ да ся не съгради, додѣ ся издаде повелѣніе отъ мене. 22 И внимайте да не направите небрѣженіе въ това: за да не порасте зло-то за щетѫ на царіе-тѣ. 23 А когато ся прочете прѣписъ-тъ на посланіе-то на царь Артаксеркса прѣдъ Реума и Самсѫ писецъ-тъ, и прѣдъ съслужители-тѣ имъ, прибързахѫ да възлѣзѫтъ въ Іерусалимъ при Іудеи-тѣ, та гы спрѣхѫ съсъ силнѫ рѫкѫ. 24 И прѣстанѫ дѣло-то на домъ-тъ Божій който е въ Іерусалимъ, и останѫ въспрѣно дори до второ-то лѣто на царуваніе-то на Дарія Персійскый-тъ царь.

ГЛАВА 5.

1 Тогазь пророци-тѣ, пророкъ [а]Аггей, и [б]Захарія Иддовъ-тъ сынъ, пророчествувахѫ на Іудеи-тѣ, които бѣхѫ въ Іудеѭ и Іерусалимъ, въ име-то на Бога Израилева. 2 Тогазь станѫхѫ [в]Зоровавель Салаѳіиловъ-тъ сынъ, и Іисусъ Іоседековъ-тъ сынъ, та начнѫхѫ да градятъ домъ-тъ Божій който е въ Іерусалимъ: и съ тѣхъ пророци-тѣ Божіи имъ помагахѫ.

3 Въ това врѣме дойдохѫ при тѣхъ [г]Таѳанай, областникъ-тъ отсамъ рѣкѫ-тѫ, и Сеѳаръ-вознай, и съслужители-тѣ имъ, та имъ рекохѫ така: [д]Кой ви заповѣда да градите тойзи домъ, и да въздигате тѫзи стѣнѫ? 4 И [е]тогазь имъ казахмы кои сѫ имена-та на мѫжіе-тѣ, които градятъ това зданіе. 5 Но [ж]върху старѣйшины-тѣ на Іудеи-тѣ бѣше око-то на тѣхный-тъ Богъ, и не могохѫ да гы спрѫтъ, додѣ отиде работа-та при Дарія: и [з]тогазь дадохѫ отвѣтъ чрѣзъ посланіе за това. 6 Прѣпись на посланіе-то, което Таѳанай, областникъ-тъ отсамъ рѣкѫ-тѫ,

[в] Неем. 2; 20.
[г] Гл. 1; 1, 2, 3.
[д] Гл. 3; 3.
[е] 4 Цар. 17; 30, 31.
[ж] Ст. 1.
[з] Виж. Ст. 11, 17. Гл. 7; 12.
[и] Гл. 7; 24.
[і] 3 Цар. 4; 21. Псал. 72; 8.
[к] Быт. 15; 18. Іис. Нав. 1; 4.

[а] Агг. 1; 1.
[б] Зах. 1; 1.
[в] Гл. 3; 2.
[г] Ст. 6. Гл. 6; 6.
[д] Ст. 9.
[е] Ст. 10.
[ж] Виж. Гл. 7; 6, 28. Псал. 33; 18.
[з] Гл. 6; 6.

и Сеѳаръ-вознай, [и]и съслужители-тѣ му Аѳарсахци-тѣ които сѫ отсамъ рѣкѫ-тѫ, 7 проводихѫ на царь Дарія. Проводихѫ му посланіе, въ което бѣ писано така:

Царю Дарію всяко благополучіе.

8 Вѣдомо да бѫде на царя, че ходихмы въ Іудейскѫ-тѫ область къмъ домъ-тъ на великаго Бога, и той ся гради съ голѣмы каменіе, и турятъ ся дървіе въ стѣны-тѣ, и това дѣло ся прави скоро, и успѣва въ рѫцѣ-тѣ имъ. 9 А като попытахмы онѣзи старѣйшины, говорихмы имъ така: [і]Кой ви заповѣда да градите тойзи домъ, и да въздигате тѣзи стѣны? 10 Още и за имена-та имъ попытахмы, за да ти явимъ и да *ти* пишемъ имена-та на мѫжіе-тѣ които сѫ главатари-тѣ имъ. 11 И отговорихѫ ни така, и рекохѫ: Ный смы раби на Бога небеснаго и земнаго, и градимъ домъ-тъ който е былъ съграденъ прѣдъ много уже години, когото великъ Израилевъ царь съгради [к]и свърши: 12 [л]Но отци-тѣ ни като разгнѣвахѫ Бога небеснаго, прѣдаде гы въ рѫкѫ-тѫ на [м]Навуходоносора, Вавилонскый-тъ царь, Халдеецъ-тъ, та съсыпа тойзи домъ, и прѣсели людіе-тѣ у Вавилонъ. 13 Но въ първо-то лѣто [н]на Кира Вавилонскый-тъ царь, царь Киръ даде повелѣніе да ся съгради тойзи Божій домъ. 14 Още [о]и златны-тѣ и сребърны-тѣ съсѫды на Божій-тъ домъ които Навуходоносоръ бѣ зѣлъ отъ храмъ-тъ що бѣ въ Іерусалимъ, та гы бѣ отнеслъ въ храмъ-тъ на Вавилонъ, тѣхъ Киръ царь-тъ дигнѫ отъ Вавилонскый-тъ храмъ, та ся прѣдадохѫ на именуемый-тъ Сасавассаръ, когото бѣ направилъ областникъ: 15 И рече му: Земи тѣзи съсѫды, иди, занесь гы въ храмъ-тъ който е въ Іерусалимъ, и Божій-тъ домъ нека ся съгради на мѣсто-то си. 16 Тогазь дойде тойзи Сасавассаръ та [п]тури основанія-та на Божій-тъ домъ който е въ Іерусалимъ: и отъ онова врѣме до сега ся гради, и [р]не ся е свършилъ. 17 Сега прочее, ако е угодно на царя, [с]нека ся придири въ царско-то съкровищно хранилище тамъ у Вавилонъ, ако е *истина* че ся е издало повелѣніе отъ царь Кира да ся съгради тойзи Божій домъ въ Іерусалимъ: и нека ни проводи царь-тъ волѭ-тѫ си за това.

ГЛАВА 6.

1 Тогазь царь Дарій издаде повелѣніе, [а]та придирихѫ въ книгохранилища-та, дѣто ся полагатъ съкровища-та у Вавилонъ. 2 И намѣри ся въ Ахмеѳѫ, въ палатѫ-тѫ която е въ область-тѫ на Мидяны-тѣ, единъ свитъкъ, и въ него имаше едно таквозь памятописаніе:

3 Въ първо-то лѣто на царя Кира, царь Киръ издаде повелѣніе *за* тойзи Божій домъ въ Іерусалимъ: Да ся съгради домъ-тъ, мѣсто-то въ което ся приносятъ жертвы, и да ся турятъ основанія-та му здравы: высочина-та му шестдесеть лакти, ширина-та му шестдесеть лакти: 4 [б]Три реда голѣмы каменіе, и единъ редъ новы дървіе: и иждивенія-та да ся дадѫтъ отъ царскый-тъ домъ. 5 [в]Златни-тѣ още и сребърни-тѣ съсѫди на Божій-тъ домъ, които Навуходоносоръ зѣ отъ храмъ-тъ който бѣ въ Іерусалимъ, та гы донесе у Вавилонъ, да ся дадѫтъ назадъ, и да ся повърнѫтъ на храмъ-тъ въ Іерусалимъ, *всякой* на мѣсто-то си, и да ся положатъ въ Божій-тъ домъ.

6 [г]Сега прочее, Таѳанае, областниче оттамъ рѣкѫ-тѫ, Сеѳаръ-вознае, и съслужители-тѣ ви Аѳарсахци-тѣ, които сѫ оттамъ рѣкѫ-тѫ отдалечѣте ся оттамъ: 7 Оставѣте дѣло-то на тойзи Божій домъ: областникъ-тъ на Іудеи-тѣ и старѣйшины-тѣ на Іудеи-тѣ нека съградятъ тойзи Божій домъ на мѣсто-то му. 8 Издаде ся още отъ мене и повелѣніе, що има да направите на старѣйшины-тѣ на тѣзи Іудеи, за съграденіе-то на тойзи Божій домъ: отъ царскый-тъ имотъ, отъ данькъ-тъ на *жители-тѣ* оттамъ рѣкѫ-тѫ ще ся дадѫтъ незабавно иждивенія-та на тѣзи человѣцы, за да ся не възбранятъ. 9 И отъ каквото нѣщо иматъ потрѣбѫ, и телцы, и овны и агнета за всесъжженія-та на небеснаго Бога, жито, соль, вино, и елей, споредъ исканіе-то на священницы-тѣ които сѫ въ Іерусалимъ, нека имъ ся даватъ всякой день безъ лишеніе, 10 [д]За да приносятъ благовонны жертвы на небеснаго Бога, и [е]да ся молятъ за животъ-тъ на царя и на сынове-тѣ му. 11 Издаде ся още отъ мене и повелѣніе на всякой человѣкъ, който бы промѣнилъ това слово, да ся искърти дърво отъ домъ-тъ му, та да ся въсправи, и да ся обѣси на него: [ж]а за това кѫща-та му да бѫде гноище: 12 И Богъ [з]който насели име-то си тамъ, да истрѣби всякой царь и народъ, който бы прострѣлъ рѫкѫ-тѫ си за да промѣни *нѣщо*, щото да съсыпе тойзи Божій домъ който е въ Іерусалимъ. Азъ Дарій издадохъ повелѣніе-то: да ся извърши незабавно.

13 Тогазь Таѳанай, областникъ-тъ отсамъ рѣкѫ-тѫ, Сеѳаръ-вознай, и съслужители-тѣ имъ, споредъ заповѣдано-то отъ царь Дарія, така направихѫ незабавно. 14 И [и]Іу-

и Гл. 4; 9.
і Ст. 3, 4.
к 3 Цар. 6; 1.
л 2 Лѣт. 36; 16. 17.
м 4 Цар. 24; 2. 25; 8, 9, 11.
н Гл. 1; 1.
о Гл. 1; 7, 8. 6; 5.
п Гл. 3; 8, 10.
р Гл. 6; 15.
с Гл. 6: 1, 2.

а Гл. 5; 17.
б 3 Цар. 6; 36.
в Гл. 1; 7, 8. 5; 14.
г Гл. 5; 3.
д Гл. 7; 23. Іер. 29; 7.
е 1 Тим. 2; 1, 2.
ж Дан. 2; 5. 3; 29.
з 3 Цар. 9; 3.
и Гл. 5; 1, 2.

дейскы-тѣ старѣйшины градѣхѫ, и успѣвахѫ, чрѣзъ пророчество-то на пророкъ Аггея, и на Захаріѭ Иддовъ-тъ сынъ. И съградихѫ, и свършихѫ, споредъ заповѣданіе-то на Бога Израилева, и споредъ заповѣдь-тѫ [і]на Кира и [к]Дарія, и [л]Артаксеркса Персійскый-тъ царь. 15 И свърши ся тойзи домъ въ третій-тъ день на мѣсецъ Адаръ, въ шесто-то лѣто въ царуваніе-то на царь Дарія. 16 И Израилеви-тѣ сынове, священници-тѣ и Левити-тѣ и другы-тѣ отъ сынове-тѣ на плѣненіе-то [м]обновихѫ съ веселіе тойзи Божій домъ: 17 И за обновленіе-то на тойзи Божій домъ принесохѫ [н]сто юнца, двѣстѣ овна, четыристотинъ агнета: и въ приношеніе за грѣхъ за всичкый Израиль, дванадесеть ярцы, споредъ число-то на Израилевы-тѣ племена. 18 И поставихѫ священницы-тѣ [о]въ чинове-тѣ имъ, и Левиты-тѣ [п]въ отдѣленія-та имъ, за Божіѭ-тѫ службѫ която е въ Іерусалимъ, споредъ [р]писано-то въ Моисеевѫ-тѫ книгѫ.

19 И сынове-тѣ на плѣненіе-то направихѫ пасхѫ-хѫ [с]въ четыринадесетый-тъ день на първый-тъ мѣсецъ; 20 Защото священници-тѣ и Левити-тѣ [т]ся очистихѫ заедно: всичкы-тѣ станѫхѫ чисти, и [у]заклахѫ пасхѫ-тѫ за всичкы-тѣ сынове на плѣненіе-то, и за братія-та си священницы-тѣ, и за себе си. 21 И ядохѫ Израилеви-тѣ сынове, които ся върнѫхѫ отъ плѣненіо-то, и всичкы които ся отлѫчихѫ [ф]отъ нечистотѫ-тѫ на язычницы-тѣ на *онѫзь* земіѭ, *и ся присоединихѫ* при тѣхъ за да потърсятъ Господа Бога Израилева. 22 И [х]направихѫ праздникъ-тъ на бесквасны-тѣ седмь дни съ веселіе; защото гы развесели Господь, и [ц]обърнѫ къмъ тѣхъ сърдце-то [ч]на Ассирійскый-тъ царь, за да укрѣпи рѫцѣ-тѣ имъ въ дѣло-то на домъ-тъ на Бога, Израилевъ-тъ Богъ.

ГЛАВА 7.

1 И слѣдъ тѣзи събытія [а]въ царуваніе-то на Артаксеркса Персійскый-тъ царь, Ездра [б]сынъ-тъ на Сараіѭ, *Сараія* сынъ на Азаріѭ, *Азарія* сынъ на Хелкіѭ, 2 *Хелкія* сынъ на Селлума, *Селлумъ* сынъ 3 на Садока, *Садокъ* сынъ на Ахитова, *Ахитовъ* сынъ на Амаріѭ, *Амарія* сынъ на 4 Азаріѭ, *Азарія* сынъ на Мераіоѳа, *Мераіоѳъ* сынъ на Зараіѭ, *Зараія* сынъ на 5 Озія, *Озій* сынъ на Вуккія, *Вуккій* сынъ на Ависсуя, *Ависсуй* сынъ на Финееса, *Финеесъ* сынъ на Елеазара, *Елеазаръ* сынъ 6 на Аарона първый-тъ священникъ, Тойзи Ездра възлѣзе отъ Вавилонъ, [в]и бѣ книжникъ искусенъ въ Моисеевъ-тъ законъ който даде Господь Богъ Израилевъ: и царь-тъ му дари всичкы-тѣ му прошенія, [г]споредъ рѫкѫ-тѫ на Господа неговъ-тъ 7 Богъ надъ него. И [д]възлѣзохѫ и *нѣкои* отъ Израилевы-тѣ сынове, и отъ священницы-тѣ, и [е]Левиты-тѣ, и пѣвцы-тѣ, и вратари-тѣ, [ж]и Неѳинимы-тѣ, въ Іерусалимъ, въ седмо-то лѣто на царь Артаксеркса: 8 И дойде въ Іерусалимъ въ петый-тъ мѣсецъ на седмо-то лѣто на царя. 9 Защото въ първый-тъ день на първый-тъ мѣсецъ начна той да възлиза отъ Вавилонъ, и въ първый-тъ день на петый-тъ мѣсецъ дойде въ Іерусалимъ [з]споредъ добрѫ-тѫ рѫкѫ на неговъ-тъ Богъ надъ него. 10 Понеже Ездра бѣ приготвилъ сърдце-то си за [и]да търси законъ-тъ Господенъ, и да извършува, и [і]да учи въ Израиль повелѣнія и сѫдове.

11 А тойзи е прѣписъ-тъ на писмо-то, което царь Артаксерксъ даде на Ездрѫ священникъ-тъ, книжникъ-тъ, книжникъ въ думы-тѣ на заповѣди-тѣ Господни, и въ повелѣнія-та му къмъ Израиля.

12 Артаксерксъ [к]царь на царіе-тѣ къмъ Ездрѫ священникъ-тъ, книжникъ-тъ въ законъ-тъ на небеснаго Бога, съвършенный-тъ [л]и прочая. 13 Издаде ся отъ мене повелѣніе, щото всичкы които сѫ отъ людіе-тѣ на Израиля, и отъ священницы-тѣ и отъ Левиты-тѣ, въ царство-то ми, които бы поискали доброволно да идѫтъ 14 въ Іерусалимъ, да отидѫтъ съ тебе. Защото ся провождашь отъ царя, и [м]отъ седмь-тѣ му съвѣтницы, за да посѣтишь Іудеѭ и Іерусалимъ, споредъ законъ-тъ на Бога твоего който е въ рѫкѫ-тѫ ти: 15 И да занесешь сребро-то, и злато-то, което царь-тъ и съвѣтници-тѣ му принесохѫ доброволно на Бога Израилева, [н]на когото обиталище-то е въ Іерусалимъ, 16 И [о]всичко-то сребро и злато, колкото съберешь по всичкѫ-тѫ Вавилонскѫ область, съсъ [п]доброволны-тѣ приношенія на людіе-тѣ и на священницы-тѣ, които приносятъ доброволно за домъ-тъ на Бога своего въ Іерусалимъ: 17 За да купишь скоро съ това сребро, юнцы, овны, агнета, [р]и хлѣбны-тѣ имъ приношенія, и възліянія-та имъ, и [с]да гы принесешь на олтарь-тъ на домъ-тъ на Бога вашего, който е въ Іерусалимъ. 18 И всичко какво-

і Гл. 1; 1. 5; 13. Ст. 3.
к Гл. 4; 24.
л Гл. 7; 1.
м 3 Цар. 8; 63. 2 Лѣт. 7; 5.
н Гл. 8; 35.
о 1 Лѣт. 24; 1.
п 1 Лѣт. 23; 6.
р Числ. 3; 6. 8; 9.
с Исх. 12; 6.
т 2 Лѣт. 30; 15.
у 2 Лѣт. 35; 11.
ф Гл. 9; 11.
х Исх. 12; 15. 13; 6. 2 Лѣт. 30; 21. 35; 17.
ц Прит. 21; 1.
ч 4 Цар. 23; 29. 2 Лѣт. 33; 11. Гл. 1; 1. Ст. 6 и држ.

—

а Неем. 2; 1.
б 1 Лѣт. 6; 14.
в Ст. 11, 12, 21.
г Ст. 9. Гл. 8; 22, 31.
д Гл. 8; 1.
е Виж. Гл. 8; 15 и држ.
ж Гл. 2; 43. 8; 20.
з Ст. 6. Неем. 2; 8, 18.
и Псал. 119; 45.
і Ст. 6, 25. Втор. 33; 10. Неем. 8; 1—8. Мал. 2; 7.
к Іез. 26; 7. Дан. 2; 37.
л Гл. 4; 10.
м Есѳ. 1; 14.
н 2 Лѣт. 6; 2. Псал. 135; 21.
о Гл. 8; 25.
п 1 Лѣт. 29; 6, 9.
р Числ. 15; 4—13.
с Втор. 12; 5, 11.

то ся види угодно тебѣ и на братія-та ти да направите съ останѫло-то сребро и злато, направѣте *го* според волѭ-тѫ на Бога вашего. 19 И съсѫды-тѣ, които ти сѫ дадени за службѫ-тѫ на домъ-тъ на Бога твоего, прѣдай прѣдъ Бога Іерусалимскаго. 20 И каквото повече потрѣбува за домъ-тъ на Бога твоего, каквото ся случи да иждивишь, иждиви отъ царско-то съкровище. 21 И отъ мене, мене царь Артаксеркса, издаде ся повелѣніе на всичкы-тѣ съкровищницы които сѫ оттамъ рѣкѫ-тѫ, всичко каквото поиска отъ васъ Ездра священникъ-тъ, книжникъ-тъ въ законъ-тъ на Бога небеснаго, да става скоро, 22 До сто таланта сребро, и до сто кора жито, и до сто ваѳы вино, и до сто ваѳы елей, и соль неопрѣдѣленѫ. 23 Всичко каквото е заповѣдано отъ Бога небеснаго нека стане прилѣжно за домъ-тъ на Бога небеснаго: за да не дойде гнѣвъ върхъ царство-то на царя и на синове-тѣ му. 24 Още ся увѣдомява вамъ, че на никого отъ священницы-тѣ и Левиты-тѣ, пѣвцы-тѣ, вратари-тѣ, Неѳинимы-тѣ, и отъ слугы-тѣ на тойзи Божій домъ, не ще да бѫде узаконено да ся наложи данъкъ, мыто или пошлина на тѣхъ. 25 И ты, Ездро, според мудрость-тѫ на Бога твоего що имашь, [т]постави сѫдіи и управители, за да сѫдятъ всичкы-тѣ людіе които сѫ оттамъ рѣкѫ-тѫ, всичкы-тѣ които знаіѭтъ законы-тѣ на Бога твоего: и [у]учѣте които не знаіѭтъ. 26 И всякой който не прави законъ-тъ на Бога твоего, и законъ-тъ на царя, нека ся извършува скоро сѫдъ върхъ него, или за смърть, или за заточеніе, или за присвоеніе на имотъ, или за тъмницѫ.

27 [ф]Благословенъ Господь Богъ на нашитѣ отцы, [х]който даде такова *нѣщо* въ сърдце-то на царя, за да прослави домъ-тъ на Господа, който е въ Іерусалимъ: 28 И [ц]направи да намѣрѭ милость прѣдъ царя, и съвѣтницы-тѣ му, и прѣдъ всичкы-тѣ силны князове на царя! И азъ ся укрѣпихъ [ч]според рѫкѫ-тѫ на Господа Бога моего надъ мене, и събрахъ отъ Израиля кметове за да възлѣзѫтъ купно съ мене.

ГЛАВА 8.

1 А началници-тѣ на отечествія-та имъ сѫ тѣзи, и родословіе-то на онѣзи които възлѣзохѫ съ мене отъ Вавилонъ, въ царуваніе-то на царь Артаксеркса. 2 Отъ Финеесовы-тѣ сынове, Гирсонъ: отъ Иѳамаровы-тѣ сынове, Даніилъ: отъ Да3видовы-тѣ сынове [а]Хаттусъ. Отъ сынове-тѣ на Сеханіѭ, изъ [б]Фаросовы-тѣ сынове, Захарія: и съ него ся прѣброихѫ по родословіе мѫжкы-тѣ, сто и петдесеть. 4 Отъ Фааѳъ-моавовы-тѣ сынове, Зараіевъ-тъ сынъ Еліоинай, и съ него мѫжкы-тѣ 5 двѣстѣ. Отъ Сеханіевы-тѣ сынове, Язиіловъ-тъ сынъ, и съ него мѫжкы-тѣ три6ста. И отъ Адиновы-тѣ сынове, Іонаѳановъ-тъ сынъ Еведъ, и съ него мѫжкы7тѣ петдесеть. И отъ Еламовы-тѣ сынове, Гоѳоліевъ-тъ сынъ Исаія, и съ него мѫж8кы-тѣ седмдесеть. И отъ Сефатіевы-тѣ сынове, Михаиловъ-тъ сынъ Зевадія, и съ 9 него мѫжкы-тѣ осмдесеть. Отъ Іоавовы-тѣ сынове, Іехиіловъ-тъ сынъ Авдія, и съ него мѫжкы-тѣ двѣстѣ и осмнадесеть, 10 И отъ Селомиѳовы-тѣ сынове, Іосифіевъ-тъ сынъ, и съ него мѫжкы-тѣ сто и 11 шестдесеть. И отъ Виваевы-тѣ сынове, Захарія Виваевъ-тъ сынъ, и съ него мѫж12кы-тѣ двадесеть и осмь. И отъ Азгадовы-тѣ сынове, Іоананъ Аккатановъ-тъ сынъ, и съ него мѫжкы-тѣ сто и десеть. 13 И отъ Адоникамовы-тѣ сынове послѣдни-тѣ, на които имена-та сѫ: Елифалетъ, Іеіилъ, и Семаія, и съ тѣхъ мѫжкы-тѣ 14 шестдесеть. А отъ Вагуевы-тѣ сынове Уѳай, и Заввудъ, и съ тѣхъ мѫжкы-тѣ седмдесеть.

15 И събрахъ гы при рѣкѫ-тѫ, която тече къмъ Аавѫ, и тамъ расположихмы станъ-тъ си три дни: и прѣгледахъ между людіе-тѣ, и священницы-тѣ, и не намѣрихъ 16 тамъ [в]отъ Левіины-тѣ сынове. Тогазь проводихъ на Еліезера, Аріила, Семаіѭ, и Елнаѳана, и Іарива, и Елнаѳана, и Наѳана, и Захаріѭ, и Мессуллама, кметове: 17 и Іоіарива, и Елнаѳана, благоразумны. И дадохъ имъ порѫчаніе къмъ князь-тъ Иддо, на мѣсто-то Касифіѭ: и турихъ въ уста-та имъ думы, да говорятъ на Иддо, *и* на братія-та му Неѳинимы-тѣ, на мѣсто-то Касифіѭ, да ни проводятъ слу18жители за домъ-тъ на Бога нашего. И според благѫ-тѫ рѫкѫ на Бога нашего надъ насъ, [г]доведохѫ ни единъ разуменъ человѣкъ отъ сынове-тѣ на Маалія, сынъ-тъ на Левія сына Израилева: и Сараіѭ, съсъ сынове-тѣ му и братія-та 19 му осмнадесеть: И Асавіѭ, и съ него Исаіѭ отъ Мераріины-тѣ сынове, братія20та му и сынове-тѣ имъ двадесеть: И [д]отъ Неѳинимы-тѣ, които Давидъ и князове-тѣ опрѣдѣлихѫ за службѫ-тѫ на Левиты-тѣ, двѣстѣ и двадесеть Неѳинимы: всичкы тѣзи бѣхѫ назначени по име.

21 Тогазь прогласихъ [е]тамъ постъ, при рѣкѫ-тѫ Аавѫ, [ж]за да ся смиримъ прѣдъ

т Исх. 18; 21, 22. Втор. 16; 18.
у Ст. 10. 2 Лѣт. 17; 7. Мал. 2; 7. Мат. 23; 2, 3.
ф 1 Лѣт. 29; 10.
х Гл. 6; 22.
ц Гл. 9; 9.
ч Виж. Гл. 5; 5. Ст. 6, 9. Гл. 8; 18.
а 1 Лѣт. 3; 22.
б Гл. 2; 3.
в Виж. Гл. 7; 7.
г Неем. 8; 7. 9; 4, 5.
д Виж. Гл. 2; 43.
е 2 Лѣт. 20; 3.
ж Лев. 16; 29. 23; 29. Иса. 58; 3, 5.

Бога нашего, и да просимъ отъ него [з]добръ пѫть за насъ, и за чада-та ни, и за всичкый-тъ ни имотъ. 22 Защото [и]ся усрамихъ да поискамъ отъ царя силѫ и конници за да ни помогнѫтъ противъ непрiятеля въ пѫть-тъ; понеже бѣхмы говорили на царя, и рекли: [i]Рѫка-та на Бога нашего е [к]за добро надъ всичкы които го търсятъ; а сила-та му и [л]гнѣвъ-тъ му надъ [м]всичкы които го оставятъ.

23 Постихмы прочее и молихмы ся Богу нашему за това: и [н]станѫ милостивъ къмъ насъ.

24 Тогазь отлѫчихъ дванадесеть отъ главны-тѣ священницы, Саравiѭ, Асавiѭ, и съ тѣхъ десеть отъ братiя-та имъ. 25 И прѣтеглихъ имъ [о]сребро-то и злато-то, и съсѫды-тѣ, приношенiе-то за домъ-тъ на Бога нашего което принесе царь-тъ и съвѣтници-тѣ му, и князове-тѣ му, и всичкый Израиль, който ся намѣри: 26 Прѣтеглихъ прочее въ рѫкѫ-тѫ имъ шестстотинъ и петдесеть таланта сребро, и сребърны съсѫды сто таланта, *и* сто таланта злато: 27 И двадесеть златны крондиры тысящѫ драхмы, и два съсѫда отъ мѣдь льскавѫ, добрѫ, скѫпоцѣнны като злато. 28 И рѣкохъ имъ: [п]Вы сте святи Господу, [р]и съсѫди-тѣ святи: и сребро-то и злато-то е доброволно приношенiе Господу Богу на отцы-тѣ ви, 29 Внимайте и пазѣте *гы*, додѣ *гы* прѣтеглите прѣдъ главатари-тѣ на священницы-тѣ и на Левиты-тѣ, и началницы-тѣ на Израилевы-тѣ отечествiя, въ Iерусалимъ, въ стаи-тѣ на домъ-тъ Господень. 30 И поехѫ священници-тѣ и Левити-тѣ тежинѫ-тѫ на сребро-то и на злато-то, и съсѫды-тѣ да *гы* донесѫтъ въ Iерусалимъ, въ домъ-тъ на Бога нашего.

31 И станѫхмы отъ рѣкѫ-тѫ Аавѫ въ дванадесетый-тъ *день* на първый-тъ мѣсецъ, за да отидемъ въ Iерусалимъ, и [с]рѫка-та на Бога нашего бѣ надъ насъ, и избави ны отъ непрiятелскѫ рѫкѫ и отъ засѣдающы-тѣ на пѫть-тъ. 32 И [т]дойдохмы въ Iерусалимъ: и сѣдѣхмы тамъ три дни. 33 А въ четвъртый-тъ день [у]ся прѣтегли сребро-то и злато-то, и съсѫди-тѣ въ домъ-тъ на Бога нашего съ рѫкѫ-тѫ на Меримоѳа сынъ-тъ на Урiѭ священникъ-тъ: и съ него бѣ Елеазаръ Финеесовъ-тъ сынъ, и съ тѣхъ Левити-тѣ, Iозавадъ Iисусовъ-тъ сынъ, и Ноадiя Вануевъ-тъ сынъ, 34 Всичко на число, и на тежинѫ: и всичка-та тежина ся писа въ онова врѣме.

35 Сынове-тѣ на плѣнъ-тъ, които дойдохѫ отъ плѣненiе-то, [ф]принесохѫ всесъжженiя на Бога Израилева, дванадесеть юнцы за всичкый Израиль, деветдесеть и шесть овна, седмдесеть и седмь агнета, дванадесеть ярцы въ приношенiе за грѣхъ, всичкы-тѣ всесъжженiя на Господа. 36 И прѣдадохѫ [х]царскы-тѣ заповѣди на царскы-тѣ * Сатрапы, и на областницы-тѣ които бѣхѫ отсамъ рѣкѫ-тѫ: и тѣ помогнѫхѫ на людiе-тѣ и на Божiй-тъ домъ.

ГЛАВА 9.

1 И като ся свърши това, дойдохѫ при мене началници-тѣ, и казахѫ: Израилеви-тѣ людiе, и священници-тѣ, и Левити-тѣ, [а]не ся отлѫчихѫ отъ людiе-тѣ на *тѣзи* земли, *и струватъ* споредъ тѣхны-тѣ мерзости: [б]*споредъ мерзости-тѣ* на Хананейцы-тѣ, на Хеттейцы-тѣ, на Ферезейцы-тѣ, на Iевусейцы-тѣ, на Аммонцы-тѣ, на Моавцы-тѣ, на Египтяны-тѣ, и на Аморреяны-тѣ; 2 Защото [в]зѣхѫ отъ дъщери-тѣ имъ за себе си и за сынове-тѣ си, та [г]ся смѣси свято-то [д]сѣме съ людiе-тѣ на тѣзи земли: и рѫка-та на началницы-тѣ и на кметове-тѣ бѣ първа въ това прѣстѫпленiе. 3 И като чухъ това нѣщо, [е]раздрахъ дрехѫ-тѫ си и мантiѭ-тѫ си, и скубѣхъ космы-тѣ отъ главѫ-тѫ си и отъ брадѫ-тѫ си, и [ж]сѣдѣхъ смутенъ. 4 Тогазь ся събрахѫ при мене всичкы [з]които треперятъ отъ думы-тѣ на Бога Израилева за прѣстѫпленiе-то на плѣнены-тѣ: и сѣдѣхъ смутенъ [и]до вечернѭ-тѫ жертвѫ.

5 И въ вечернѭ-тѫ жертвѫ станѫхъ отъ сѣтованiе-то си, и съ дрехѫ-тѫ си и мантiѭ-тѫ си раздраны, прѣклонихъ колѣнѣ-тѣ си, и [i]прострѣхъ рѫцѣ-тѣ си къмъ Господа Бога моего, 6 И рѣкохъ: Боже мой, [к]срамъ мя е, и стыдѭ ся да подигнѫ лице-то си къмъ тебе, Боже мой; защото [л]наши-тѣ беззаконiя надминѫхѫ надъ главѫ-тѫ *ни*, и прѣстѫпленiя-та ни [м]порастнѫхѫ до небеса-та. 7 Отъ дни-тѣ на отцы-тѣ си [н]ный смы въ голѣмо прѣстѫпленiе, дори до тойзи день: и заради беззаконiя-та си [о]прѣдадени быхмы, ный, царiе-тѣ ни, священници-тѣ ни, въ рѫкѫ-тѫ на царiе-тѣ на земли-тѣ, въ ножъ, въ плѣнъ, и въ разграбенiе, и [п]въ срамъ

з Псал. 5; 8.
и Виж. 1 Кор. 9; 15.
i Гл. 7; 6, 9, 28.
к Псал. 33; 18, 19. 34; 15, 22. Рим. 8; 28.
л Псал. 34; 16.
м 2 Лѣт. 15; 2.
н 1 Лѣт. 5; 20. 2 Лѣт. 33; 13. Иса. 19; 22.
о Гл. 7; 15, 16.
п Лев. 21; 6, 7, 8. Втор. 33; 8.
р Лев. 22; 2, 3. Числ. 4; 4, 15, 19, 20.
с Гл. 7; 6, 9, 28.
т Неем. 2; 11.
у Ст. 26, 30.
ф Виж. Гл. 6; 17.
х Гл. 7; 21.
* Главни управители.

а Гл. 6; 21. Неем. 9; 2.
б Втор. 12; 30, 31.
в Исх. 34; 16. Втор. 7; 3. Неем. 13; 23.
г Исх. 19; 6. 22; 31. Втор. 7; 6. 14; 2.
д 2 Кор. 6; 14.
е Iов. 1; 20.
ж Псал. 143; 4.
з Гл. 10; 3. Иса. 66; 2.
и Исх. 29; 39.
i Исх. 9; 29, 33.
к Дан. 9; 7, 8.
л Псал. 38; 4.
м 2 Лѣт. 28; 9. Откр. 18; 5.
н Псал. 106; 6. Дан. 9; 5, 6; 8.
о Втор. 28; 36, 64. Неем. 9; 30.
п Дан. 9; 7, 8.

на лице-то *ни*, както е въ тойзи день. 8 И сега като за твърдѣ малко врѣме станѫ милость отъ Господа Бога нашего, да ся упази въ насъ остатъкъ, и да ся даде намъ утвържденіе въ свято-то негово мѣсто, [р]за да просвѣщава нашій Богъ очи-тѣ ни, и да ни даде малко отдыханіе 9 въ рабство-то ни. Защото [с]смы раби: и [т]въ рабство-то ни не ны остави нашій Богъ, но [у]благоволи да намѣримъ милость прѣдъ Персійскы-тѣ царіе, та [ф]да ни даде отдыханіе, за да въздигнемъ домъ-тъ на Бога нашего, и да въсправимъ запустенія-та му, и да ни даде огражденіе 10 въ Іудеѭ и въ Іерусалимъ. Но сега, Боже нашъ, що ще речемъ слѣдъ това? за-11 щото оставихмы твои-тѣ повелѣнія, Които си заповѣдалъ ты чрѣзъ рѫкѫ-тѫ на рабы-тѣ си пророцы-тѣ, и си реклъ: Земя-та, въ коѭто влазите за да ѭ наслѣдите, тя е земя осквернена [х]съ оскверненіе-то на людіе-тѣ на тѣзь земли, съ мерзости-тѣ имъ, които ѭ напълнихѫ отъ край до край, съ нечистоты-тѣ си. 12 Сега прочее [ц]не давайте дъщери-тѣ си на сынове-тѣ имъ, и не зимайте дъщери-тѣ имъ за сынове-тѣ си, и [ч]не искайте никога миръ-тъ имъ или благополучіе-то имъ; за да ся укрѣпите, и да ядете добры-тѣ нѣща на тѫзи земѭ, и [ш]да ѭ оставите наслѣдіе на сынове-тѣ си за 13 всегда. И слѣдъ всичко което дойде върхъ насъ заради наши-тѣ лошы дѣянія, и за голѣмо-то наше прѣстѫпленіе, като ся [щ]въздържа ты, Боже нашъ, да ны не накажешь според беззаконія-та ни, и 14 даде ни ты таквозь освобожденіе, [ъ]Трѣбува ли да нарушимъ ный пакъ твои-тѣ повелѣнія, и [ы]да ся съсватимъ съ людіе-тѣ на тѣзи мерзости? [ь]не бы ли ся разгнѣвалъ на насъ, додѣ *ни* довършишь, та да не остане остатъкъ или избавенъ? 15 Господи Боже Израилевъ, [ѣ]праведенъ си: защото останѫхмы избавени, както тойзи день: ето, [ю]прѣдъ тебе смы [я]съ прѣстѫпленіе-то си! защото [ж]поради това не бѣше възможно да застанемъ прѣдъ тебе.

ГЛАВА 10.

1 [а]И като ся молѣше Ездра, и ся исповѣдуваше съ плачъ, [б]паднѫлъ прѣдъ домъ-тъ Божій, събра ся при него отъ Израиля събраніе много голѣмо: мѫжіе, и жены, и дѣца; защото плачѣхѫ людіе-тѣ съ 2 голѣмъ плачъ. И отговори Сеханія Іехиловъ-тъ сынъ, отъ Еламовы-тѣ сынове, та рече на Ездрѫ: Ный [в]беззаконновахмы прѣдъ Бога нашего, и зѣхмы чужды жены отъ людіе-тѣ на земѭ-тѫ; но сега има надежда въ Израиль колкото за това 3 нѣщо. Сега прочее [г]нека направимъ завѣтъ съ Бога нашего, да напуснемъ всичкы-тѣ жены, и родены-тѣ отъ тѣхъ, споредъ съвѣтъ-тъ на господаря ми, и на [д]онѣзи които треперятъ [е]отъ заповѣдьтѫ на Бога нашего: и нека бѫде споредъ законъ-тъ. 4 Стани; защото това нѣщо на тебе надлежи; и ный смы съ тебе: [ж]мѫжай ся и прави.

5 Тогазь станѫ Ездра, [з]та заклѣ началницы-тѣ на священницы-тѣ, на Левиты-тѣ, и на всичкый Израиль, че ще направятъ споредъ тѫзи думѫ. И тѣ ся за-6 клѣхѫ. И станѫ Ездра отъ лице-то на домъ-тъ Божій, та отиде въ обиталище-то на Іоанана Еліасивовъ-тъ сынъ: и когато отиде тамъ, [и]хлѣбъ не яде, и водѫ не пи; защото бѣше въ сѣтованіе поради 7 прѣстѫпленіе-то на плѣнены-тѣ. И прогласихѫ по Іудеѭ и Іерусалимъ къмъ всичкы-тѣ сынове на плѣнъ-тъ, да ся съ-8 берѫтъ въ Іерусалимъ: И всякой който не дойде въ три дни споредъ съвѣтъ-тъ на началницы-тѣ и старѣйшины-тѣ, ще бѫде подъ проклѣтіѭ всичкый му имотъ, и той ще ся отлѫчи отъ събраніе-то на плѣнены-тѣ.

9 И събрахѫ ся въ три дни всичкы-тѣ Іудини и Веніаминови мѫжіе въ Іерусалимъ. Бѣше деветый мѣсецъ, и двадесетый-тъ *день* на мѣсецъ-тъ: и [і]всичкы-тѣ людіе сѣднѫхѫ въ стъгдѫ-тѫ на домъ-тъ Божій, и треперѣхѫ поради това нѣ-10 що, и отъ буйный-тъ дъждь. И станѫ Ездра священникъ-тъ, та имъ рече: Вы беззаконновахте, и зѣхте чужды жены да притурите въ прѣстѫпленіе-то на Из-11 раиля. Сега прочее [к]исповѣдайте ся Господу Богу на отцы-тѣ си, и направѣте волѭ-тѫ му: и [л]отдѣлѣте ся отъ людіе-тѣ на тѫзь земѭ, и отъ чужды-тѣ жены.

12 И отговори всичко-то събраніе та рече съ голѣмъ гласъ: Както говорй ты, така 13 ще направимъ. Людіе-тѣ обаче сѫ много и врѣме-то много дъждовито, и не можемъ да стоимъ вънъ, и дѣло-то не е за единъ день, нито за два; защото смы мнозина които съгрѣшихмы въ това нѣ-14 що. За то нека ся опрѣдѣлятъ наши началници за всичко-то събраніе, и нека дойдѫтъ въ опрѣдѣлены врѣмена всичкы които сѫ зѣли чужды жены по наши-тѣ градове, и съ тѣхъ старѣйшины-тѣ

[р] Псал. 13; 3. 34; 5.
[с] Неем. 9; 36.
[т] Псал. 136; 23.
[у] Гл. 7; 28.
[ф] Иса. 5; 2.
[х] Гл. 6; 21.
[ц] Исх. 23; 32. 34; 16. Втор. 7; 3.
[ч] Втор. 23; 6.
[ш] Прит. 13; 22. 20; 7.
[щ] Псал. 103; 10.
[ъ] Іоан. 5; 14. 2 Пет. 2; 20, 21.
[ы] Ст. 2. Неем. 13; 23, 27.
[ь] Втор. 9; 8.
[ѣ] Неем. 9; 33. Дан. 9; 14.
[ю] Рим. 3; 19.
[я] 1 Кор. 15; 17.
[ж] Псал. 130; 3.

—

[а] Дан. 9; 20.
[б] 2 Лѣт. 20; 9.
[в] Неем. 13; 27.
[г] 2 Лѣт. 34; 31.
[д] Гл. 9; 4.
[е] Втор. 7; 2, 3.
[ж] 1 Лѣт. 28; 10.
[з] Неем. 5; 12.
[и] Втор. 9; 18.
[і] Виж. 1 Цар. 12; 18.
[к] Іис. Нав. 7; 19. Прит. 28; 13.
[л] Ст. 3.

на всякой градъ, и сѫдіи-тѣ му, [м]додѣто пламенный-тъ гнѣвъ на Бога нашего за 15 това нѣщо ся отвърне отъ насъ. Опрѣдѣлихѫ *ся прочее* за това Іонаѳанъ Асаиловъ-тъ сынъ, и Язія Ѳекуевъ-тъ сынъ: а Мессулламъ и Савваѳай Левитинъ-тъ 16 бѣхѫ имъ помощници. И направихѫ така сынове-тѣ на плѣнъ-тъ. И Ездра священникъ-тъ, *и* нѣкои началници на отечествія-та, споредъ отеческы-тѣ си домове, и тѣ всичкы по име, ся отдѣлихѫ, и сѣднѫхѫ пърный-тъ день на десетый-тъ 17 мѣсецъ за да испытатъ тѫзи работѫ. И свършихѫ съсъ всичкы-тѣ мѫжіе, които бѣхѫ зѣли чужды жены, до първый-тъ 18 день на първый-тъ мѣсецъ. И помежду сынове-тѣ на священницы-тѣ ся намѣрихѫ *таквызь които бѣхѫ* зѣли чужды жены: отъ сынове-тѣ на Іисуса Іоседековъ-тъ сынъ, и братія-та му, Маасія, и 19 Еліезеръ, и Іаривъ и Годолія. И [н]дадохѫ рѫцѣ-тѣ си, че ще отпратятъ жены-тѣ си: и [о]като прѣстѫпници, *принесохѫ* за прѣстѫпленіе-то си овенъ отъ стадо-то. 20 И отъ Еммировы-тѣ сынове: Ананій, и 21 Зевадія. И отъ Харимовы-тѣ сынове: Маасія, и Илія, и Семаія, и Іехіилъ, и 22 Озія. И отъ Пасхоровы-тѣ сынове: Еліоинай, Маасія, Исмаилъ, Наѳанаилъ, Іоза-23 вадъ, и Еласа. А отъ Левиты-тѣ: Іозавадъ, и Семей, и Келаія, (той е Келита,) 24 Пеѳаія, Іуда, и Еліезеръ. И отъ пѣвцы-тѣ, Еліасивъ: и отъ вратари-тѣ: Селлумъ, 25 и Телемъ, и Урій. А отъ Израиль, отъ Фаросовы-тѣ сынове: Рамія, и Іезія, и Мелхія, и Міаминъ, и Елеазаръ, и Мел-26 хія, и Ванаія. И отъ Еламовы-тѣ сынове: Матѳанія, Захарія, и Іехіилъ, и Авдій, и 27 Іеримоѳъ, и Илія. И отъ Затѳуевы-тѣ сынове: Еліоинай, Еліасивъ, Матѳанія, и Іе-28 римоѳъ, и Завадъ, и Азиза. А отъ Виваевы-тѣ сынове: Іоананъ, Ананія, Зав-29 вай, *и* Аѳлай. И отъ Ваніевы-тѣ сынове: Мессулламъ, Маллухъ, и Адаія, Іасувъ, и 30 Сеалъ, и Рамоѳъ. И отъ сынове-тѣ на Фааѳъ-моава: Адна, и Хелалъ, Ванаія, Маасія, Матѳанія, Веселеилъ, и Вануй, и 31 Манассія. И отъ Харимовы-тѣ сынове: Еліезеръ, Іесія, Мелхія, Семаія, *и* Си-32 меонъ, Веніаминъ, Маллухъ, *и* Самарія. 33 Отъ Асумовы-тѣ сынове: Матѳенай, Маттаѳа, Завадъ, Елифалетъ, Іеремай, Манас-34 сія, *и* Семей. Отъ Ваніевы-тѣ сынове: 35 Маадай, Амрамъ, и Уилъ, Ванаія, Ве-36 деія, Хелуй, Ванія, Меримоѳъ, Еліасивъ, 37 Матѳанія, Матѳенай, и Ясо, (38) И Ва-39 ній, и Вануй, *и* Семей, И Селемія, и На-40 ѳанъ, и Адаія, Махнадевай, Сасай, Сарай, 41 Азареилъ, и Селемія, Самарія, Селлумъ, 42 Амарія, *и* Іосифъ. (43) Отъ Невоевы-тѣ сынове: Іеіилъ, Маттаѳія, Завадъ, Зевина, 44 Іадавъ, и Іоилъ, *и* Ванаія. Всичкы тѣзи бѣхѫ зѣли чужды жены: и *нѣкои* отъ тѣхъ *имахѫ* жены отъ които бѣхѫ родили чада.

[м] 2 Лѣт. 30; 8.
[н] 4 Цар. 10; 15. 1 Лѣт. 29; 24. 2 Лѣт. 30; 8.
[о] Лев. 6; 4, 6.

НЕЕМІЯ.

ГЛАВА 1.

1 Думы на [а]Неемііѫ Ахаліевъ-тъ сынъ.
2 И въ мѣсецъ Хаслевъ, въ двадесето-то лѣто, когато бѣхъ въ Сусѫ, столицѫ-тѫ, Ананій единъ отъ братія-та ми, дойде, той и нѣкой отъ Іудеіѫ, и попытахъ гы за избавены-тѣ Іудеи, които бѣхѫ останѫли отъ плѣненіе-то, и за Іеруса-3 лимъ. И рекохѫ ми: Останѫли-тѣ, които останѫхѫ отъ плѣненіе-то тамъ въ область-тѫ, сѫ въ голѣмо озлобленіе и поношеніе: и [б]стѣна-та на Іерусалимъ е [в]разорена, и порты-тѣ му сѫ изгорены съ огнь.
4 И когато чухъ тѣзи думы, сѣднѫхъ та плакахъ, и сѣтовахъ нѣколко дни, и постихъ, и молихъ ся прѣдъ небеснаго Бо-5 га, И рѣкохъ: Моліѫ ся, [г]Господи, [д]Боже небесный, великый и страшный Боже, който пазишь завѣтъ-тъ, и милость-тѫ къмъ тѣзи които тя любятъ и пазятъ 6 твои-тѣ заповѣди, Дано бѫде сега ухо-то ти внимателно, [е]и очи-тѣ ти отворены, за да чуешь молитвѫ-тѫ на твой-тъ рабъ, съ коіѫто ся моліѫ сега прѣдъ тебе деня и нощя за Израилевы-тѣ сынове твои-тѣ рабы, и [ж]исповѣдувамъ грѣхове-тѣ на Израилевы-тѣ сынове съ които ти съгрѣшихмы: и азъ и домъ-тъ на отца ми съ-

[а] Гл. 10; 1.
[б] Гл. 2; 17.
[в] 4 Цар. 25; 10.
[г] Дан. 9; 4
[д] Исх. 20; 6.
[е] 3 Цар. 8; 28, 29. 2 Лѣт. 6; 40. Дан. 9; 17, 18.
[ж] Дан. 9; 20.

7 грѣшихмы. Съвсѣмъ ся [з]развратихмы прѣдъ тебе, и не упазихмы заповѣди-тѣ и повелѣнія-та, [и]и сѫдбы-тѣ, които ты 8 заповѣда на рабъ-тъ си Моисея. Помени, молѭ ся слово-то, което си заповѣдалъ ты на рабъ-тъ си Моисея, и реклъ: [і]*Ако* станете прѣстѫпници, азъ ще вы распръ- 9 снѫ между народы-тѣ: Но [ѣ]*ако* ся обърнете къмъ мене, и упазите заповѣди-тѣ ми и гы вършите, [л]ако има отъ васъ хвърлени и до кранща-та на небеса-та, и отъ тамъ ще гы съберѫ, и ще гы доведѫ на мѣсто-то, което избрахъ да насе- 10 лѭ име-то си тамъ. А [м]тѣзи сѫ раби твои и людіе твои, които ты избави съ голѣмѫ-тѫ си силѫ, и съ крѣпкѫ-тѫ си 11 рѫкѫ. Молѭ ся, Господи, [н]да бѫде ухо-то ти внимателно въ молитвѫ-тѫ на рабъ-тъ ти, и въ молитвѫ-тѫ на рабы-тѣ ти, [о]които желаѭтъ да ся боятъ отъ име-то ти: и направи да благоуспѣе, молѭ ся, рабъ-тъ ти тойзи день, и дай му да намѣри милость прѣдъ тогози человѣка. Защото азъ [п]бѣхъ виночерпецъ на царя.

ГЛАВА 2.

1 И въ мѣсецъ Нисанъ, въ двадесето-то лѣто [а]на царь Артаксеркса, *имаше* вино прѣдъ него: и [б]зѣхъ вино-то, та дадохъ на царя. И азъ *никога* не бѣхъ былъ 2 дряхлъ прѣдъ него. За това царь-тъ ми рече: Защо е лице-то ти дряхло, а ты не си боленъ? това не е освѣнь [в]сърдечна скърбь. Тогазь ся уплашихъ твърдѣ мно- 3 го. И рѣкохъ на царя: [г]Да живѣе царь-тъ въ вѣкъ: какъ да не е лице-то ми дряхло, [д]като градъ-тъ, мѣсто-то на гробища-та на отцы-тѣ ми, е запустенъ, и 4 порты-тѣ му изгорены съ огнь? Тогазь ми рече царь-тъ: За какво правишь ты прошеніе? И помолихъ ся на Бога небес- 5 наго. И рѣкохъ на царя: Ако е угодно на царя, и ако рабъ-тъ ти е намѣрилъ благодать прѣдъ тебе, да мя проводишь въ Іудеѭ, въ градъ-тъ на гробища-та на 6 отцы-тѣ ми за да го съградѭ. И рече ми царь-тъ, (като сѣдѣше при него царица-та:) Колко ще ся продължи ходеніе-то ти? и кога ще ся върнешь? И угодно быде прѣдъ царя да мя проводи: и да- 7 дохъ му [е]срокъ. И рѣкохъ на царя: Ако е угодно на царя, да ми ся дадѫтъ посланія къмъ областницы-тѣ оттамъ рѣкѫ-тѫ за да мя испроводятъ додѣ оти- 8 дѫ въ Іудеѭ: И посланіе за Асафа стражъ-тъ на царско-то бранище, за да ми даде дървіе да направѭ врата-та на твърдѣль-тъ на храмъ-тъ, и градскѫ-тѫ стѣнѫ, [ж]и домъ-тъ въ който ще влѣзѫ. И подари ми царь-тъ *всичко*, [з]споредъ благѫ-тѫ рѫкѫ на Бога моего надъ мене.

9 Дойдохъ прочее при областницы-тѣ отсамъ рѣкѫ-тѫ, та имъ дадохъ царскы-тѣ посланія. А царь-тъ бѣ проводилъ началницы на силѫ и конницы съ мене. 10 А когато Санаваллатъ Оронецъ-тъ, и Товія рабъ-тъ, Аммонецъ-тъ, чухѫ, оскърбихѫ ся твърдѣ много че дошелъ человѣкъ да иска добро-то на Израилевы-тѣ синове.

11 И [и]дойдохъ въ Іерусалимъ, и стояхъ 12 тамъ три дни. И станѫхъ прѣзъ нощь-тѫ азъ и малцина нѣкои съ мене: и не явихъ никому що бѣше турилъ Богъ мой въ сърдце-то ми да направѭ за Іерусалимъ: и *другъ* скотъ нѣмаше съ мене, 13 освѣнь скотъ-тъ на който яздѣхъ. И излѣзохъ прѣзъ нощь-тѫ [і]прѣзъ портѫ-тѫ на долъ-тъ та *дойдохъ* срещѫ источникъ-тъ на смокъ-тъ, и къмъ портѫ-тѫ на гноище-то, та прѣгледахъ Іерусалимскы-тѣ стѣны, които бѣхѫ [к]разорены, и пор- 14 ты-тѣ имъ изгорены съ огнь. Сетнѣ заминѫхъ [л]къмъ портѫ-тѫ на источникъ-тъ и къмъ царскый-тъ водоемъ: и нѣмаше мѣсто за да прѣмине скотъ-тъ който бѣ 15 подъ мене. И възлѣзохъ прѣзъ нощь-тѫ [м]прѣзъ потокъ-тъ: и като прѣгледахъ стѣнѫ-тѫ, завърнѫхъ ся и влѣзохъ прѣзъ портѫ-тѫ на долъ-тъ, та ся върнѫхъ.

16 А кметове-тѣ не знаехѫ дѣ ходихъ, и що сторихъ: нито бѣхъ явилъ още *това*, нито на Іудеи-тѣ, нито на священницы-тѣ, нито на благородны-тѣ, нито на кметове-тѣ, нито на другы-тѣ които бѣ- 17 хѫ на работѫ. И рѣкохъ имъ: Вы видите озлобленіе-то въ което смы, какъ Іерусалимъ е опустошенъ, и порты-тѣ му сѫ изгорены съ огнь: елате, и да съградимъ стѣнѫ-тѫ на Іерусалимъ, за да не 18 смы вече [н]въ поношеніе. И извѣстихъ имъ [о]за рѫкѫ-тѫ на Бога моего която бѣше блага надъ мене, още и за думы-тѣ на царя, които ми рече: И тѣ рекохѫ: Да станемъ, и да съградимъ. Така [п]укрѣпихѫ рѫцѣ-тѣ си къмъ добро-то.

19 Но когато чухѫ Санаваллатъ Оронецъ-тъ, и Товія рабъ-тъ, Аммонецъ-тъ, и Гисамъ Аравянинъ-тъ, [р]присмѣхѫ ни ся, и прѣзрѣхѫ ны, и думахѫ: Що е това нѣщо което правите? [с]искате да ся поди- 20 гнете ли противъ царя? А азъ имъ отго-

[з] Псал. 106; 6. Дан. 9; 5.
[и] Втор. 28; 15.
[і] Лев. 26; 33. Втор. 4; 25, 26, 27. 28; 64.
[ѣ] Лев. 26; 39 и дрг. Втор. 4; 29, 30, 31. 30; 2.
[л] Втор. 30; 4.
[м] Втор. 9; 29. Дан. 9; 15
[н] Ст. 6.
[о] Иса. 26; 8. Евр. 13; 18.
[п] Гл. 2; 1.

—

[а] Ездр. 7; 1.
[б] Гл. 1; 11.
[в] Прит. 15; 13.
[г] 3 Цар. 1; 31. Дан. 2; 4. 5; 10. 6; 6, 21.
[д] Гл. 1; 3.
[е] Гл. 5; 14. 13; 6.
[ж] Гл. 3; 7.
[з] Ездр. 5; 5. 7; 6, 9, 28. Ст. 18.
[и] Ездр. 8; 32.
[і] 2 Лѣт. 26; 9. Гл. 3; 13.
[к] Гл. 1; 3. Ст. 17.
[л] Гл. 3; 15.
[м] 2 Цар. 15; 23. Іер. 31; 40.
[н] Гл. 1; 3. Псал. 44; 13. 79; 4. Іер. 24; 9. Іез. 5; 14, 15. 22; 4.
[о] Ст. 8.
[п] 2 Цар. 2; 7.
[р] Псал. 44; 13. 79; 4. 80; 6.
[с] Гл. 6; 6.

ворихъ, и рѣкохъ имъ: Небесный Богъ, той ще ны направи да успѣемъ: за това ный раби-тѣ му ще станемъ и съградимъ. [т]Вы обаче нѣмате дѣлъ, нито правдѫ, нито поменъ въ Іерусалимъ.

ГЛАВА 3.

1 Тогазь [а]станѫ Еліасивъ великый-тъ священникъ, и братія-та му священници-тѣ, та [б]съградихѫ овчѫ-тѫ портѫ: тѣ ѭ освятихѫ, и поставихѫ двери-тѣ ѝ: и освятихѫ ѭ [в]до стълпъ-тъ Меѩ, до стълпъ-тъ [г]Ананеилъ. 2 И до него съградихѫ [д]Іерихонскы-тѣ мѫжіе. И до тѣхъ съгради Закхуръ Имріевъ-тъ сынъ.

3 А [е]рыбнѫ-тѫ портѫ съградихѫ Сенааеви-тѣ сынове, които ѭ направихѫ и [ж]поставихѫ двери-тѣ ѝ, ключелницы-тѣ ѝ, и вереи-тѣ ѝ. 4 И до тѣхъ поправи Меримоѳъ сынъ-тъ на Уріѭ, Аккосовъ-тъ сынъ. И до него поправи Месулламъ сынъ на Варахіѭ, Месизавеиловъ-тъ сынъ. И до него поправи Садокъ Ваанаевъ-тъ сынъ. 5 И до него поправихѫ Ѳекойци-тѣ: но голѣмци-тѣ имъ не подложихѫ вратъ-тъ си [з]въ дѣло-то на Господа своего.

6 И [и]ветхѫ-тѫ портѫ поправи Іодай Фасеевъ-тъ сынъ, и Месулламъ Весодіевъ-тъ сынъ: тѣ ѭ направихѫ, и поставихѫ двери-тѣ ѝ, и ключелницы-тѣ ѝ, и вереи-тѣ ѝ. 7 И до тѣхъ поправи Мелатія Гаваонецъ-тъ, и Іадонъ Мероноѳецъ-тъ, мѫжіе отъ Гаваонъ и отъ Масфѫ, [і]до прѣстолъ-тъ на областникъ-тъ на онѣзи отсамъ рѣкѫ-тѫ. 8 До тѣхъ поправи Озіилъ Арахіевъ-тъ сынъ, отъ златари-тѣ. И до него поправи Ананія, който бѣ отъ мироварцы-тѣ: и оставихѫ Іерусалимъ [к]до широкѫ-тѫ стѣнѫ. 9 И до него поправи Рафаія Оровъ-тъ сынъ, началникъ-тъ на половинѫ-тѫ окрѫжіе на Іерусалимъ. 10 И до него поправи Іедаія Арумафовъ-тъ сынъ, и срещѫ домъ-тъ си. И до него поправи Хаттусъ Асаваніевъ-тъ сынъ. 11 Мелхія Харимовъ-тъ сынъ, и Ассувъ Фааѳъ-моавовъ-тъ сынъ, поправихѫ другѫ-тѫ часть, и [л]стълпъ-тъ на пещи-тѣ. 12 И до тѣхъ поправи Селлумъ Аллоисовъ-тъ сынъ, началникъ-тъ на половинѫ-тѫ окрѫжіе на Іерусалимъ, той и дъщери-тѣ му.

13 [м]Портѫ-тѫ на долъ-тъ поправи Анунъ, и жители-тѣ на Заноѭ: тѣ ѭ съградихѫ и поставихѫ двери-тѣ ѝ, ключелницы-тѣ ѝ, и вереи-тѣ ѝ, и тысящѫ лакти въ стѣнѫ-тѫ до [н]портѫ-тѫ на гноище-то.

14 А портѫ-тѫ на гноище-то поправи Мелхія Рихавовъ-тъ сынъ, началникъ-тъ на Веѳъ-аккаремско-то окрѫжіе: той ѭ съгради, и постави двери-тѣ ѝ, ключелницы-тѣ ѝ, и вереи-тѣ ѝ.

15 А [о]портѫ-тѫ на источникъ-тъ поправи Селлунъ Холозеевъ-тъ сынъ, началникъ-тъ на Масфаско-то окрѫжіе: той ѭ съгради, и направи ѭ, и постави двери-тѣ ѝ, ключелницы-тѣ ѝ, и вереи-тѣ ѝ, и стѣнѫ-тѫ [п]на Силоамскый-тъ водоемъ при царскѫ-тѫ градинѫ, и до стѫпала-та които слазятъ отъ Давидовъ-тъ градъ. 16 Вслѣдъ него поправи Неемія Азвуковъ-тъ сынъ, началникъ-тъ на половинѫ-тѫ Веѳъ-сурско окрѫжіе, до срещѫ Давидовы-тѣ гробища, и [р]до направеный-тъ водоемъ, и до домъ-тъ на крѣпкы-тѣ. 17 Вслѣдъ него поправихѫ Левити-тѣ, Реумъ Ваніевъ-тъ сынъ. До него поправи Асавія началникъ-тъ на половинѫ-тѫ Кеилско окрѫжіе, за окрѫжіе-то си. 18 Вслѣдъ него поправихѫ братія-та имъ, Вавай Инадавовъ-тъ сынъ, началникъ-тъ на *другѫ-тѫ* половинѫ на Кеилско-то окрѫжіе. 19 И до него поправи Есеръ Іисусовъ-тъ сынъ, началникъ-тъ на Масфѫ, другѫ часть срещѫ въсходъ-тъ [с]къмъ орѫжницѫ-тѫ на ѫглъ-тъ. 20 Вслѣдъ него Варухъ Завваевъ-тъ сынъ, поправи съ ревность другѫ-тѫ часть, отъ ѫглъ-тъ до двери-тѣ на домъ-тъ на Еліасива великый-тъ священникъ. 21 Вслѣдъ него поправи Меримоѳъ сынъ-тъ на Уріѭ, Аккосовъ-тъ сынъ, другѫ часть, отъ двери-тѣ на Еліасивовъ-тъ домъ до свършъкъ-тъ на Еліасивовъ-тъ домъ. 22 И вслѣдъ него поправихѫ священници-тѣ, жители-тѣ на околность-тѫ. 23 Вслѣдъ тѣхъ поправихѫ Веніаминъ и Ассувъ срещѫ домъ-тъ си. Вслѣдъ тѣхъ поправи Азарія сынъ-тъ на Маасіѭ, Ананіевъ-тъ сынъ, при домъ-тъ си. 24 Вслѣдъ него поправи Вануй Инададовъ-тъ сынъ другѫ часть, отъ домъ-тъ на Азаріѭ [т]до кѫтъ-тъ, дори до ѫглъ-тъ. 25 Фалалъ, Узаевъ-тъ сынъ *поправи* срещѫ кѫтъ-тъ, и стълпъ-тъ издаденый-тъ отъ высокый-тъ царскый домъ, който бѣ при [у]дворъ-тъ на тьмницѫ-тѫ. Вслѣдъ него, Федаія, Фаросовъ-тъ сынъ. 26 А [ф]Неѳиними-тѣ живѣехѫ [х]въ Офилъ, *и поправихѫ* до срещнѫ-тѫ [ц]портѫ на водѫ-тѫ къмъ истокъ, и на издаденый-тъ стълпъ. 27 Вслѣдъ тѣхъ Ѳекойци-тѣ поправихѫ другѫ часть, срещѫ голѣмый-тъ издаденъ стълпъ, и до стѣнѫ-тѫ на Офилъ.

28 Отгорѣ [ч]на конскѫ-тѫ портѫ попра-

т Ездр. 4; 3.

—

а Гл. 12; 10.
б Іоан. 5; 2.
в Гл. 12; 39.
г Іер. 31; 38. Зах. 14; 10.
д Ездр. 2; 34.
е 2 Лѣт. 33; 14. Гл. 12; 39. Соф. 1; 10.
ж Виж. Гл. 6; 1. 7; 1.
з Сѫд. 5; 23.
и Гл. 12; 39.
і Гл. 2; 8
к Гл. 12; 38.
л Гл. 12; 38.
м Гл. 2; 13.
н Гл. 2; 13.
о Гл. 2; 14.
п Іоан. 9; 7.
р 4 Цар. 20; 20. Иса. 22; 11.
с 2 Лѣт. 26; 9.
т Ст. 19.
у Іер. 32; 2. 33; 1. 37; 21.
ф Ездр. 2; 43. Гл. 11; 21.
х 2 Лѣт. 27; 3.
ц Гл. 8; 1, 3. 12; 37.
ч 4 Цар. 11; 16. 2 Лѣт. 23; 15. Іер. 31; 40.

—

вихѫ священници-тѣ, всякой срещѫ домъ-
29 тъ си. Вслѣдъ тѣхъ поправи Садокъ Еммировъ-тъ сынъ, срещѫ домъ-тъ си. И вслѣдъ него поправи Семаія Сеханiевъ-тъ сынъ, стражъ-тъ на въсточнѫ-тѫ портѫ.
30 Вслѣдъ него поправи Ананія Селеміевъ-тъ сынъ, и Анунъ шестый-тъ Салафовъ сынъ, другѫ часть. Вслѣдъ него поправи Месулламъ Варахіинъ-тъ сынъ срещѫ жи-
31 лище-то си. Вслѣдъ него поправи Мелхія Серафіевъ-тъ сынъ, до домъ-тъ на Неѳинимы-тѣ, и на търговцы-тѣ, срещѫ врата-та Мифкадъ, и до въсходъ-тъ на ѫглъ-
32 тъ. А между въсходъ-тъ на ѫглъ-тъ и овчѫ-тѫ портѫ, поправихѫ златари-тѣ и търговци-тѣ.

ГЛАВА 4.

1 А [а]когато чу Санаваллатъ че ный градимъ стѣнѫ-тѫ, разгнѣва ся, и много ся
2 разсърди, и присмѣ ся на Iудеи-тѣ. И говорй прѣдъ братія-та си и прѣдъ Самарійско-то воинство, и каза: Що правятъ тѣзи окаянни Iудеи? ще гы оставятъ ли? ще пожрътъ ли? ще свършатъ ли въ тойзи день? ще съживятъ ли отъ купове-тѣ на пърсть-тѫ каменіе-тѣ, и тѣхъ
3 изгорены? А [б]при него бѣ Товія Аммонецъ-тъ, и рече: И да съградятъ, лисица като ся покачи ще съсыпе каменнѫ-тѫ имъ стѣнѫ.
4 [в]Чуй, Боже нашъ; защото станѫхмы за присмѣхъ: и [г]обърни поношеніе-то имъ на главѫ-тѫ имъ, и направи гы да станѫтъ плѣнъ въ землѭ на плѣненіе:
5 И [д]не покрый беззаконіе-то имъ, и грѣхъ-тъ имъ да ся не изглади прѣдъ тебе; защото тя прогнѣвахѫ прѣдъ градящы-тѣ.
6 Така съградихмы стѣнѫ-тѫ: и всичка-та стѣна ся свърза, до половинѫ-тѫ си; защото людіе-тѣ имахѫ сърдце за да работятъ.
7 *Но* когато [е]Санаваллатъ, и Товія, и Аравяни-тѣ, и Аммонци-тѣ, и Азотци-тѣ, чухѫ че поправленіе-то на Iерусалимскы-тѣ стѣны напрѣдува, *и* че развалины-тѣ начнахѫ да ся заграждатъ, разгнѣ-
8 вахѫ ся много: И [ж]направихѫ съзаклѣтіе всичкы-тѣ купно да дойдѫтъ да ратуватъ противъ Iерусалимъ, и да му на-
9 правятъ пакость. А [з]ный ся помолихмы на Бога нашего, и поставихмы стражы противъ тѣхъ деня и нощя, *понеже ся*
10 *боехмы* отъ тѣхъ. И рече Iуда: Сила-та на брѣменосцы-тѣ ослабнѫ, а пърсть-та е много, и ный не можемъ да градимъ
11 стѣнѫ-тѫ. И непріятели-тѣ ни рекохѫ: Нѣма да усѣтятъ, нито ще видятъ, додѣ дойдемъ въ срѣдъ тѣхъ и гы избіемъ, та въспремъ работѫ-тѫ.
12 И като дойдохѫ Iудеи-тѣ, които живѣехѫ при тѣхъ, рекохѫ ни десеть пѫти: Отъ всякѫ странѫ, къмъ коѭто ся
13 обърнете къмъ насъ, *ще дойдѫтъ.* За това поставихъ въ по нискы-тѣ мѣста задъ стѣнѫ-тѫ, *и* въ по высокы-тѣ мѣста, поставихъ людіе-тѣ по родове, съ мечове-тѣ имъ, съ копія-та имъ, и съ лѫкове-
14 тѣ имъ: И видѣхъ, и станѫхъ та рѣкохъ на благородны-тѣ, и на кметове-тѣ, и на другы-тѣ людіе: [и]Да ся не убоите отъ тѣхъ: помнѣте Господа [і]великаго и страшнаго, и [к]бійте ся за братія-та си, за сынове-тѣ си и дъщери-тѣ си, за жены-тѣ си и за домове-тѣ си.
15 А когато враґове-тѣ ни чухѫ че *това* станѫ извѣстно намъ, и [л]осуети Богъ съвѣтъ-тъ имъ, върнѫхмы ся всичкы ный на стѣнѫ-тѫ, всякой на работѫ-тѫ си.
16 И отъ тойзи день половина-та отъ рабы-тѣ ми бѣхѫ на работѫ-тѫ, а половина-та отъ тѣхъ държѣхѫ копія-та, щитчета-та, и лѫкове-тѣ, *облѣчени* въ брони: и началници-тѣ бѣхѫ задъ всякой Iудинъ
17 домъ. Онѣзи които градѣхѫ стѣнѫ-тѫ, и които носѣхѫ брѣмена-та, *и* които товарѣхѫ, *всякой* съ еднѫ-тѫ си рѫкѫ работѣше на работѫ-тѫ, а съ другѫ-тѫ дър-
18 жѣше орѫжіе-то. А градители-тѣ, всякой имаше мечъ-тъ си опасанъ на чрѣсла-та си, и градѣше: а тойзи който трѫбѣше съ трѫбѫ-тѫ бѣше близу до мене.
19 И рѣкохъ на благородны-тѣ, и на кметове-тѣ, и на другы-тѣ людіе: Работа-та е голѣма и пространна: а ный смы распърснѫти по стѣнѫ-тѫ, далечь единъ отъ
20 другый: Въ което мѣсто чуете гласъ-тъ на трѫбѫ-тѫ, тамъ ся стичайте при насъ: [м]Богъ нашъ ще ратува заради насъ.
21 Така работихмы работѫ-тѫ: а половина-та отъ тѣхъ държѣше копія-та, отъ въсходъ-тъ на зорѫ-тѫ до изгрѣваніе-то
22 на звѣзды-тѣ. И въ сѫщо-то врѣме рѣкохъ на людіе-тѣ: Всякой съ рабъ-тъ си нека нощува въ срѣдъ Iерусалимъ, за да ни бѫдѫтъ стражи нощя, а да работятъ
23 деня. И нито азъ, нито братія-та ми, нито раби-тѣ ми, нито мѫжіе-тѣ на стражѫ-тѫ които мя слѣдовахѫ, никой отъ насъ не съблича дрехы-тѣ си: *само* за да ся кѫпе съблича ся всякой.

ГЛАВА 5.

1 И [а]станѫ голѣмъ выкъ отъ людіе-тѣ и отъ жены-тѣ имъ, [б]противъ братія-та имъ
2 Iудеи-тѣ. Защото имаше едни да гово-

[а] Гл. 2; 10, 19.
[б] Гл. 2; 10, 19.
[в] Псал. 123; 3, 4.
[г] Псал. 79; 12. Прит. 3; 34.
[д] Псал. 69; 27, 28. 109; 14, 15. Iер. 18; 23.
[е] Ст. 1.
[ж] Псал. 83; 3, 4, 5.
[з] Псал. 50; 15.
[и] Числ. 14; 9. Втор. 1; 29.
[і] Втор. 10; 17.
[к] 2 Цар. 10; 12.
[л] Iов. 5; 12.
[м] Исх. 14; 14, 25. Втор. 1; 30. 3; 22. 20; 4. Iис. Нав. 23; 10.

—

[а] Иса. 5; 7.
[б] Лев. 25; 35, 36, 37. Втор. 15; 7.

рятъ: Ный, сынове-тѣ ни, и дъщери-тѣ ни, смы мнозина; за това да земемъ жито, да ядемъ, и да живѣемъ. 3 И имаше другы да говорятъ: Ный дадохмы на залогъ нивя-та си, лозія-та си, и кѫщы-тѣ си за да земемъ жито по причинѫ на гладъ-тъ. 4 Имаше още и другы да говорятъ: Ный надъ нивя-та и надъ лозія-та си зѣхмы на заемъ сребро за царскы-тѣ даноцы. 5 А сега [в]снага-та ни е като снага-та на братія-та ни чада-та ни както чада-та имъ: и ето, [г]ный подчинихмы сынове-тѣ си и дъщери-тѣ си въ работѫ, за *да сѫ* раби, и едни отъ дъщери-тѣ ни сѫ заведены въ порабощеніе: и нѣма нищо въ нашѫ-тѫ власть, защото другы иматъ нивя-та и лозія-та ни.

6 И оскърбихъ ся твърдѣ много, като 7 чухъ выкъ-тъ имъ и тѣзи думы. И размыслихъ въ себе си, *и* обличихъ благородны-тѣ и кметове-тѣ, и рѣкохъ имъ: [д]Вы земате лихвѫ всякой отъ брата си. И свыкахъ противъ тѣхъ голѣмо събраніе, 8 Та имъ рѣкохъ: Ный споредъ силѫ-тѫ си, [е]искупихмы братія-та си Іудеи-тѣ, продадены-тѣ на язычници-тѣ: а вы сами ще продадете ли братія-та си? ще ся продадѫтъ ли тѣ намъ? А тѣ мълчѣхѫ, 9 и не намѣрихѫ отвѣтъ. И рѣкохъ: Не е добро това нѣщо което вы правите: не трѣбува ли да ходите [ж]въ страхъ-тъ *на* Бога нашего, [з]за да *ны* не укоряватъ 10 язычници-тѣ, врагове-тѣ ни? И азъ, още *и* братія-та ми, и раби-тѣ ми, заемнѫли смы имъ сребро, и жито. *Но* да оставимъ, 11 молѭ, това изыскуваніе. Върнѣте имъ, прочее днесь, нивя-та имъ, *лозія*-та имъ, и маслины-тѣ имъ, и кѫщы-тѣ имъ, и стотно-то отъ сребро-то, и отъ жито-то, и отъ вино-то, и отъ *елей*-тъ, което изыскувате отъ тѣхъ. 12 Тогазь рекохѫ: Ще отдадемъ *всичко*, и не щемъ да искамы нищо отъ тѣхъ: така ще направимъ, както ты казувашь. Тогазь повыкахъ священницы-тѣ *чрѣзъ които* [и]зѣхъ клѣтвѫ отъ тѣхъ, че ще направятъ споредъ това 13 слово. [і]Отърсихъ още и пазухѫ-тѫ си, и рѣкохъ: Така да отърси Богъ всякого человѣка отъ домъ-тъ му, и отъ трудъ-тъ му, който не свърши това слово, и така да бѫде отърсенъ и празденъ. И рекохѫ всичко-то събраніе: Аминь, и прославихѫ Господа. И [к]направихѫ людіе-тѣ споредъ това слово.

14 А отъ който день ми ся заповѣда да сьмь областникъ надъ тѣхъ, въ земѭ-тѫ на Іудѫ, отъ двадесето-то лѣто [л]до тридесеть и второ-то лѣто на Артаксеркса царя, дванадесеть годины, азъ и братія-та ми [м]не ядохмы хлѣбъ-тъ на областникъ.

15 А първи-тѣ областници, които бѣхѫ прѣди мене, бѣхѫ товаръ на людіе-тѣ, и освѣнь четыридесеть сикли сребро, зѣмахѫ отъ тѣхъ хлѣбъ и вино: още и раби-тѣ имъ властвувахѫ надъ людіе-тѣ: но [н]азъ не правѣхъ така, [о]понеже ся 16 боехъ отъ Бога. Още и прилѣжахъ въ работѫ-тѫ на тѫзи стѣнѫ, и нивѫ не купихмы: и всичкы-тѣ ми раби бѣхѫ съ- 17 брани тамъ за тѫзи работѫ. Имаше още [п]на трѫпезѫ-тѫ ми сто и петдесеть мѫжіе отъ Іудеи-тѣ и кметове-тѣ, и които идѣхѫ при насъ отъ язычницы-тѣ що бѣ- 18 хѫ около насъ. А [р]всякой день това що ся готвѣше *за мене*, бѣ едно говедо *и* шесть избранны овцы: и птицы ся готвѣхѫ за мене, и еднъждь въ десеть дни изобилно отъ всякакъвъ видъ вино: [с]и съсъ всичко това не поискахъ хлѣбъ-тъ на областникъ; защото рабство-то бѣ тежко върхъ тѣзи людіе.

19 [т]Помени мя, Боже мой, за добро, по всичко колкото направихъ за тѣзи людіе.

ГЛАВА 6.

1 А като [а]чухѫ Санаваллатъ, и Товія, и Гисамъ Аравянинъ-тъ, и другы-тѣ отъ врагове-тѣ ни, че азъ заградихъ стѣнѫ-тѫ, и не останѫ вече проломъ въ неѭ, [б]ако и да не бѣхъ до онова врѣме ту- 2 рилъ двери на порты-тѣ, Санаваллатъ и Гисамъ [в]проводихѫ до мене, и казувахѫ: Ела, та да ся съберемъ въ *нѣкое отъ* села-та на [г]Оново-то поле. [д]Но тѣ мыслѣ- 3 хѫ да ми направятъ зло. И проводихъ имъ вѣстители, и казахъ: Голѣмо дѣло правѭ, и не могѫ да слѣзѫ: защо да прѣстане дѣло-то, като го оставѭ азъ и 4 слѣзѫ при васъ? И проводихѫ при мене четыри пѫти, по тойзи начинъ: и азъ имъ отговорихъ все така.

5 Тогазь Санаваллатъ проводи при мене рабъ-тъ си исто така, петый пѫть, съ 6 отворено писмо въ рѫкѫ-тѫ му, Въ което бѣ писано: Чу ся между язычницы-тѣ, и Гисамъ казува, *че* [е]ты и Іудеи-тѣ мыслите да ся подигнете: *и* споредъ тѣзи думы, за това ты градишь стѣнѫ- 7 тѫ, за да имъ станешь царь. Поставилъ си още и пророцы, да выкатъ за тебе въ Іерусалимъ, и да казуватъ: Царь има въ Іудеѭ: и сега ще ся извѣсти на царя споредъ тѣзи думы. Но ела сега и да ся 8 съвѣтувамы купно. Тогазь проводихъ при

в Иса. 58; 7.
г Исх. 21; 7. Лев. 25; 39.
д Исх. 22; 25. Лев. 25; 36. Іез. 22; 12.
е Лев. 25; 48.
ж Лев. 25; 36.
з 2 Цар. 12; 14. Рим. 2; 24. 1 Пет. 2; 12.
и Ездр. 10; 5. Іер. 34; 8, 9.
і Мат. 10; 14. Дѣян. 13; 51. 18; 6.
к 4 Цар. 23; 3.
л Гл. 13; 6.
м 1 Кор. 9; 4, 15.
н 2 Кор. 11; 9. 12; 13.
о Ст. 9.
п 2 Цар. 9; 7. 3 Цар. 18; 19.
р 3 Цар. 4; 22.
с Ст. 14, 15.
т Гл. 13; 22.

а Гл. 2; 10, 19. 4; 1, 7.
б Гл. 3; 1, 3.
в Прит. 26; 24, 25.
г 1 Лѣт. 8; 12. Гл. 11; 35.
д Псал. 37; 12, 32.
е Гл. 2; 19.

него, и рѣкохъ: Нѣма таквозь нѣщо, както ты говоришь, но ты го изваждашь отъ себе си. 9 Защото всичкы тѣзи ны плашѣхѫ, и казувахѫ: Ще ослабѣѭтъ рѫцѣ-тѣ имъ отъ дѣло-то, и нѣма да ся свърши. А сега, *о Боже*, укрѣпи рѫцѣ-тѣ ми.

10 И азъ отидохъ въ домъ-тъ на Семаіѭ, сынъ-тъ на Делаіѭ сына Метавеилова, и той бѣ заключенъ; и рече: Да ся съберемъ купно въ домъ-тъ Божій, въ срѣдъ храмъ-тъ, и да заключимъ двери-тѣ на храмъ-тъ; защото тѣзи идѫтъ да тя убіѭтъ, ей, тѫзи нощь идѫтъ да тя убіѭтъ. 11 Но азъ отговорихъ: Человѣкъ като мене бѣгалъ ли бы? и кой, като мене человѣкъ, бы влѣзлъ въ храмъ-тъ за да спасе животъ-тъ си? не щѫ да влѣзѫ. 12 И ето, познахъ че не бѣ го проводилъ Богъ, [ж]но той произнесе *това* пророчество противъ мене; защото Товія 13 и Санаваллатъ бѣхѫ го подкупили. За това бѣ подкупенъ, за да ся уплашѫ, та да направіѭ така, и да съгрѣшѫ, и да иматъ извиненіе да злословятъ за да мя укорятъ.

14 [з]Помени, Боже мой, Товіѭ и Санаваллата споредъ тѣзи тѣхны дѣла, [и]още и пророчицѫ-тѫ Ноадіѭ, и другы-тѣ пророцы, които мя плашѣхѫ:

15 Така ся свърши стѣна-та въ двадесеть и петый на Елулъ, въ петдесеть и два дни. 16 И [і]когато чухѫ всичкы-тѣ ни врагове, уплашихѫ ся тогазь всичкы-тѣ язычници които бѣхѫ около насъ, и паднѫхѫ много прѣдъ очи-тѣ си; защото [к]познахѫ че това дѣло станѫ отъ Бога нашего.

17 Още въ онѣзи дни благородни-тѣ отъ Іудѫ проваждахѫ често писма-та си до Товіѭ, и Товіевы-тѣ дохождахѫ до тѣхъ. 18 Защото имаше въ Іудеѭ мнозина заклѣти нему, понеже бѣ зеть на Сеханіѭ Араховъ-тъ сынъ: и Іоананъ сынъ му бѣ зѣлъ дъщеріѭ-тѫ на Месуллама, Варахіевъ-тъ сынъ. 19 Още и приказовахѫ прѣдъ мене неговы-тѣ благатворенія, и носѣхѫ нему мои-тѣ думы: [а]Товія провождаше писма за да мя уплаши.

ГЛАВА 7.

1 А като ся съгради стѣна-та, и поставихъ двери-тѣ, и [а]опрѣдѣлихѫ ся вратари-тѣ и пѣвци-тѣ и Левити-тѣ, 2 Прѣпорѫчихъ Іерусалимъ на брата си Ананія, и на Ананіѭ началникъ-тъ [б]на твърдѣлътъ; защото ся виждаше че бѣ вѣренъ человѣкъ, и [в]боеше ся отъ Бога, повече отъ мнозина. 3 И рѣкохъ имъ: Да ся неотварятъ Іерусалимскы-тѣ порты додѣ не припече слънце-то: и додѣто още тѣ присѫтствуватъ, да ся заключатъ двери-тѣ, и да ся залостятъ: и стражи да ся опрѣдѣляватъ отъ Іерусалимскы-тѣ жители, всякой въ стражѫ-тѫ си, всякой срещѫ домъ-тъ си.

4 И градъ-тъ бѣ широкъ и голѣмъ, а людіе-тѣ малцина въ него, и кѫщи не бѣхѫ съградены. 5 И тури Богъ мой въ сърдце-то ми да съберѫ благородны-тѣ и кметове-тѣ, и людіе-тѣ, за да ся изброятъ по родословіе. И намѣрихъ книгѫ-тѫ на родословіе-то на онѣзи, които възлѣзохѫ най напрѣдъ, и намѣрихъ писано въ неѭ.

6 [г]Тѣзи сѫ человѣци на область-тѫ, които възлѣзохѫ отъ плѣненіе-то, на плѣнены-тѣ, които прѣсели Навуходоносоръ Вавилонскый-тъ царь, и които ся върнѫхѫ въ Іерусалимъ и въ Іудеѭ, всякой въ градъ-тъ си, 7 Които дойдохѫ съсъ Зоровавеля, Іисуса, Нееміѭ, Азаріѭ, Рааміѭ, Нааманія, Мардохея, Валасана, Миспереѳа, Вагуя, Наума, Ваана. 8 Това бѣ число-то на мѫжіе-тѣ отъ Израилевы-тѣ людіе: Фаросови сынове, двѣ тысящи и сто и седмдесеть и два. 9 Сефатіеви сынове триста и седмдесеть и два. 10 Арахови сынове, шестстотинъ и петдесеть и два. 11 Фааѳъ-моавови-тѣ сынове, отъ Іисусовы-тѣ и Іоавовы-тѣ сынове, двѣ тысящи и осмстотинъ и осмнадесеть. 12 Еламови сынове, тысяща и двѣстѣ и петдесеть и четыри. 13 Затѳуеви сынове, осмстотинъ и четыридесеть и петь. 14 Закхееви сынове, седмстотинъ и шестдесеть. 15 Вануеви сынове, шестстотинъ и четыридесеть и осмь. 16 Виваеви сынове, шестстотинъ и двадесеть и осмь. 17 Азгадови сынове, двѣ тысящи и триста и двадесеть и два. 18 Адоникамови сынове, шестстотинъ и шестдесеть и седмь. 19 Вагуеви сынове, двѣ тысящи и шестдесеть и седмь. 20 Адинови сынове, шестстотинъ и петдесеть и петь. 21 Атирови сынове отъ Езекіѭ, деветдесеть и осмь. 22 Асумови сынове, триста и двадесеть и осмь. 23 Висаеви сынове, триста и двадесеть и четыри. 24 Арифови сынове, сто и дванадесеть. 25 Гаваонови сынове, деветдесеть и петь. 26 Виѳлеемови и Нетофаеви мѫжіе, сто и осмдесеть и осмь. 27 Анаѳоѳови мѫжіе, сто и двадесеть и осмь. 28 Веѳъ-асмавеѳови мѫжіе, четыридесеть и два. 29 Мѫжіе на Киріаѳіаримъ, на Хефирѫ, и на Вироѳъ, седмстотинъ и четыридесеть и три. 30 Мѫжіе на Рамѫ и на Гавѫ, шестстотинъ и двадесеть и единъ. 31 Мѫжіе на Михмасъ, сто и двадесеть и два. 32 Мѫжіе на Веѳиль, и на Гай, сто и двадесеть и три. 33 Мѫжіе [д]на другый-тъ Нево, петдесеть и два. 34 Сынове на другый-тъ Еламъ, тысяща и двѣстѣ и петдесеть и четыри. 35 Харимови сынове, триста и двадесеть. 36 Сынове на Іе-

ж Іез. 13; 22.
з Гл. 13; 29.
и Іез. 13; 17.
і Гл. 2; 10. 4; 1, 7. 6; 1.
к Псал. 126; 2.

а Гл. 6; 1.
б Гл. 2; 8.
в Исх. 18; 21.
г Ездр. 2; 1 и држ.
д Ст. 12.

рихонъ, триста и четыридесеть и петь.
37 Сынове на Лодъ, на Адидъ, и на Оно,
38 седмстотинъ и двадесеть и единъ. Сынове на Сенаѫ, три тысящи и деветстотинъ и тридесеть.

39 Священници-тѣ: [е]Іедаіеви сынове, отъ Іисусовъ-тъ домъ, деветстотинъ и седм-
40 десеть и три. [ж]Еммирови сынове, тыся-
41 ща и петдесеть и два. [з]Пасхорови сынове, тысяща и двѣстѣ и четыридесеть и
42 седмь. [и]Харимови сынове, тысяща и седмнадесеть.

43 Левити-тѣ: Іисусови сынове отъ Кадміила, отъ Одавіевы-тѣ сынове, седмдесеть и четыри.

44 Пѣвци-тѣ: Асафови-тѣ сынове сто и четыридесеть и осмь.

45 Вратари-тѣ: Селлумови сынове, Атирови сынове, Талмонови сынове, Аккувови сынове, Атитаеви сынове, Соваеви сынове, сто и тридесеть и осмь.

46 Неѳиними-тѣ: Сихаеви сынове, Асуфо-
47 ви сынове, Тавваоѳови сынове, Киросови сынове, Сіаеви сынове, Фадонови сынове,
48 Леванаеви сынове, Агаваеви сынове, Сал-
49 маеви сынове, Ананови сынове, Геддило-
50 ви сынове, Гаарови сынове, Реаіеви сы-
51 нове, Расинови сынове, Некодаеви сынове, Газамови сынове, Озаеви сынове, Фа-
52 сееви сынове, Висаеви сынове, Меунимо-
53 ви сынове, Нафусесимови сынове, Вакбукови сынове, Акуфаеви сынове, Арурови
54 сынове, Васалоѳови сынове, Меидаеви сы-
55 нове, Арсаеви сынове, Варкосови сынове,
56 Сисарини сынове, Ѳамаеви сынове, Не-
57 сіеви сынове, Атифаеви сынове. Сынове-тѣ на Соломомовы-тѣ рабы: Сотаіеви сынове, Софереѳови сынове, Феридини сы-
58 нове, Ялаеви сынове, Дарконови сынове,
59 Геддилови сынове, Сефатіеви сынове, Аттилови сынове, Фохереѳови сынове, отъ
60 Севаимъ, Амонови сынове. Всичкы-тѣ Неѳиними, и сынове-тѣ на Соломоновы-тѣ рабы, бѣхѫ триста и деветдесеть и два.

61 А [і]тѣзи бѣхѫ възлѣзли-тѣ отъ Ѳелъмелахъ, Ѳелъ-арисѫ, Херувъ, Аддонъ, и Еммиръ: и не могохѫ да покажѫтъ домъ-тъ на отечествіе-то си и сѣме-то
62 си, да ли бѣхѫ отъ Израиль: Сынове Делаіеви, сынове Товіеви, сынове Некодаеви, шестстотинъ и четыридесеть и два.

63 И отъ священницы-тѣ: Аваіеви сынове, Аккосови сынове, сынове на Варзеллая, който зѣ женѫ отъ дъщери-тѣ на Варселлая Галаадецъ-тъ, и наименова ся
64 споредъ име-то имъ. Тѣ потърсихѫ описаніе-то си *между* изброены-тѣ по родословіе, и не ся намѣри: За това ся ис-
65 хвърлихѫ изъ священство-то. И рече имъ управитель-тъ, да не ядѫтъ отъ прѣсвяты-тѣ нѣща, додѣ не въстане священникъ съ Уримъ и Ѳуммимъ.

66 Всичко-то събраніе купно бѣхѫ четыридесеть и двѣ тысящи и триста и шест-
67 десеть, Освѣнь рабы-тѣ имъ и рабыни-тѣ имъ, които бѣхѫ седмь тысящи и триста и тридесеть и седмь: и отъ тѣхъ двѣстѣ и четыридесеть и петь пѣвци и пѣвицы.
68 Коніе-тѣ имъ, седмстотинъ и тридесеть и шесть: мьскы-тѣ имъ, двѣстѣ и четы-
69 ридесеть и петь: Камилы, четыристотинъ и тридесеть и петь: осли, шесть тысящи и седмстотинъ и двадесеть.

70 И нѣкои отъ началницы-тѣ на отечествія-та дадохѫ за дѣло-то: [к]Управитель-тъ даде въ съкровище-то тысящѫ драхмы злато, петдесеть легены, петстотинъ и тридесеть священническы одежды.
71 И *нѣкои* отъ началницы-тѣ на отечествія-та дадохѫ въ съкровище-то на дѣло-то, [л]двадесеть тысящы драхмы злато, и двѣ тысящы и двѣстѣ мнасы сребро.
72 И дадено-то отъ другы-тѣ людіе бѣ двадесеть тысящи драхмы злато, и двѣ тысящи мнасы сребро, и шестдесеть и седмь священническы одежды.

73 Така священници-тѣ, и Левити-тѣ, и вратари-тѣ, и пѣвци-тѣ, и *часть* отъ людіе-тѣ, и Неѳиними-тѣ, и всичкый Израиль ся населихѫ въ градове-тѣ си: и [м]когато стигнѫ седмый-тъ мѣсецъ, Израилеви-тѣ сынове бѣхѫ въ градове-тѣ си.

ГЛАВА 8.

1 И [а]събрахѫ ся всичкы-тѣ людіе, като единъ человѣкъ, въ стъгдѫ-тѫ която бѣ [б]прѣдъ портѫ-тѫ на водѫ-тѫ: и рекохѫ на Ездрѫ [в]книжникъ-тъ, да донесе книгѫ-тѫ на Моисеевъ-тъ законъ, кой-
2 то Господь заповѣда на Израиля. И въ [г]първый-тъ день на седмый-тъ мѣсецъ [д]донесе Ездра священникъ-тъ законъ-тъ прѣдъ събраніе-то на мѫжіе и на жены, и на всичкы що можахѫ да разумѣватъ
3 като слушатъ. И чете въ него, на стъгдѫ-тѫ която е прѣдъ портѫ-тѫ на водѫ-тѫ, отъ зори до пладне, прѣдъ мѫжіе-тѣ и жены-тѣ, *и* които можахѫ да разумѣватъ: и уши-тѣ на всичкы-тѣ лю-
4 діе бѣхѫ въ книгѫ-тѫ на законъ-тъ. А Ездра книжникъ-тъ стоеше на дървено стоялище высоко, което бѣхѫ направили за това: и при него стоеше Маттаѳія, и Сема, и Анаія, и Урія, и Хелкія, и Маасія, отдесно му: а отлѣво му, Федаія, и Мисаилъ, и Мелхія, и Асумъ, и Асвада-
5 на, Захарія, *и* Мессулламъ. И разгънѫ Ездра книгѫ-тѫ прѣдъ всичкы-тѣ людіе: (защото бѣ надъ всичкы-тѣ людіе:) и ко-

[е] 1 Лѣт. 24; 7.
[ж] 1 Лѣт. 24; 14.
[з] Виж. 1 Лѣт. 9; 12.
[и] 1 Лѣт. 24; 8.
[і] Езд. 2; 59.
[к] Гл. 8; 9.
[л] Виж. Ездр. 2; 69.
[м] Ездр. 3; 1.
[а] Ездр. 3; 1.
[б] Гл. 3; 26.
[в] Ездр. 7; 6.
[г] Лев. 23; 24.
[д] Втор. 31; 11, 12.

гато ѭ разгънѫ, [е]всичкы-тѣ людіе станѫхѫ прави. 6 И благослови Ездра Господа Бога великаго. И всичкы-тѣ людіе [ж]отговорихѫ: Аминь, аминь, [з]възвышающе рѫцѣ-тѣ си: и [и]наведохѫ ся, та ся поклонихѫ Господу съ лица-та до земѭ-тѫ. 7 А Іисусъ, и Ваній, и Серевія, Іамимъ, Аккувъ, Саввеѳай, Одія, Маасія, Келита, Азарія, Іозавадъ, Ананъ, Фелаія, и Левити-тѣ, [і]тълкувахѫ законъ-тъ на людіе-тѣ: и людіе-тѣ *стоехѫ* на мѣсто-то си. 8 И четохѫ въ книгѫ-тѫ на законъ-тъ Божій ясно, и дадохѫ разумѣніе-то, и истълкувахѫ прочетено-то.

9 И [к]Неемія, който бѣ управитель, и Ездра священникъ-тъ, книжникъ-тъ, и [л]Левити-тѣ които тълкувахѫ на людіе-тѣ, рекохѫ на всичкы-тѣ людіе: [м]Тойзи день е святъ на Господа Бога вашего; [н]не сѣтувайте, нито плачѣте. Защото всичкы-тѣ людіе плачахѫ, като чухѫ думы-тѣ 10 на законъ-тъ. И рече имъ: идѣте, яждте тлъсто, и пійте сладко, и [о]проводѣте дѣлове на тѣзи които нѣматъ нищо приготвено; защото день-тъ е святъ Господу нашему: и не скърбѣте; защото радость-та Господня е ваша-та сила. 11 И Левити-тѣ утишихѫ всичкы-тѣ людіе, и говорѣхѫ: Мълчѣте; защото день-тъ е святъ: 12 и не тѫжѣте. И отидохѫ всичкы-тѣ людіе да ядѫтъ и да піѭтъ, [п]и да проводятъ дѣлове, и да направятъ голѣмо веселіе, защото [р]разумѣхѫ словеса-та които имъ изяснихѫ.

13 И въ вторый-тъ день ся събрахѫ началници-тѣ на отечествія-та на всичкы-тѣ людіе, священници-тѣ и Левити-тѣ, при Ездрѫ книжникъ-тъ, за да ся поучатъ въ 14 думы-тѣ на законъ-тъ. И намѣрихѫ писано [с]въ законъ-тъ, че Господь бѣ заповѣдалъ чрѣзъ Моисея, да обитаватъ Израилеви-тѣ сынове въ шатры въ праздникъ-тъ на седмый-тъ мѣсецъ: 15 [т]И да обнародуватъ и да прогласяватъ въ всичкы-тѣ си градове, и [у]въ Іерусалимъ, и да кажѫтъ: Излѣзте въ горѫ-тѫ, та [ф]донесте маслинени вѣтвы, и маслены вѣтвы, и мирсинени вѣтвы, и финикови вѣтвы, и вѣтвы отъ гѫстолистны дървія, за да 16 направите шатры, споредъ писано-то. И излѣзохѫ людіе-тѣ, та донесохѫ, и направихѫ си шатры, всякой [х]връзъ кѫщѫ-тѫ си, и въ дворове-тѣ си, и въ дворове-тѣ на домъ-тъ Божій, и въ стъгдѫ-тѫ [ц]на портѫ-тѫ на водѫ-тѫ, и [ч]въ стъг- 17 дѫ-тѫ на портѫ-тѫ Ефремовѫ. И всичко-то събраніе на онѣзи които ся върнѫхѫ отъ плѣненіе-то направихѫ шатры, и сѣднѫхѫ въ шатры-тѣ; защото отъ дни-тѣ на Іисуса сынъ-тъ Навіевъ, до онзи день, Израилеви-тѣ сынове не бѣхѫ направяли така. И [ш]станѫ веселіе много голѣмо.

18 И [щ]всякой день, отъ пьрвый-тъ день до послѣдній-тъ день, четѣше въ книгѫ-тѫ на законъ-тъ Божій: и направихѫ праздникъ седмь дни; а въ осмый-тъ день, всенародно събраніе, [ъ]споредъ повелѣно-то.

ГЛАВА 9.

1 И въ двадесеть и четвьртый-тъ день [а]на тойзи мѣсецъ, събрахѫ ся Израилеви-тѣ сынове съ постъ, и съ врѣтища, и 2 [б]съ пьрсть на себе си. И [в]отлѫчи ся Израилево-то сѣме отъ всичкы-тѣ чужденцы: и застанѫхѫ та исповѣдахѫ свои-тѣ грѣхове и беззаконія-та на отцы-тѣ си. 3 И застанѫхѫ на мѣсто-то си, [г]та прочетохѫ въ книгѫ-тѫ на законъ-тъ на Господа Бога своего, *еднѫ* четвьрть на день-тъ: и *една* четвьрть ся исповѣдувахѫ, и 4 кланяхѫ ся на Господа Бога своего. Тогазь застанѫхѫ на стоялище-то отъ Левиты-тѣ, Іисусъ, и Ваній, Кадміилъ, Севанія, Вунній, Серевія, Ваній, *и* Хананій, та извыкахѫ съ голѣмъ гласъ къмъ Го- 5 спода Бога своего. И Левити-тѣ, Іисусъ, и Кадміилъ, Ваній, Асавнія, Серевія, Одія, Севанія, *и* Пеѳаія, рекохѫ: Станѣте, та благословѣте Господа Бога вашего отъ вѣка до вѣка: и нека е, *Боже*, благословено [д]славно-то твое име, което надми- 6 нува всяко благословеніе и хвалѫ. [е]Ты си самъ Господь единъ: [ж]Ты си направилъ небе-то, [з]небе-то на небеса-та, [и]и всичко-то имъ украшеніе, земѭ-тѫ; и всичко що е на неѭ, моря-та, и всичко що е въ тѣхъ, и [і]Ты оживявашь всичко това: и тебѣ ся кланятъ небесны-тѣ воин- 7 ства: Ты си Господь Богъ, който си [к]избралъ Аврама, и извелъ си го отъ Уръ Халдейскый, и далъ си му име [л]Авраамъ: 8 И намѣрилъ си сьрдце-то му [м]вѣрно прѣдъ тебе, и [н]направилъ си съ него завѣтъ, че ще дадешь земѭ-тѫ Ханаанскѫ, Хеттейскѫ, Аморрейскѫ, и Ферезейскѫ, и Іевусейскѫ, и Гергесейскѫ, че ще ѭ дадешь на сѣме-то му: и [о]извьр-

[е] Сѫд. 3; 20.
[ж] 1 Кор. 14; 16.
[з] Плач. 3; 41. 1 Тим. 2; 8.
[и] Исх. 4; 31. 12; 27. 2 Лѣт. 20; 18.
[і] Лев. 10; 11. Втор. 33; 10. 2 Лѣт. 17; 7, 8, 9. Мал. 2; 7,
[к] Ездр. 2; 63. Гл. 7; 65. 10; 1.
[л] 2 Лѣт. 35; 3. Ст. 8.
[м] Лев. 23; 24. Числ. 29; 1.
[н] Втор. 16; 14, 15. Еккл. 3; 4.
[о] Есѳ. 9; 19, 22. Откр. 11; 10.
[п] Ст. 10.
[р] Ст. 7; 8.
[с] Лев. 23; 34, 42. Втор. 16; 13.
[т] Лев. 23; 4.
[у] Втор. 16; 16.
[ф] Лев. 23; 40.
[х] Втор. 22; 8.
[ц] Гл. 12; 37.
[ч] 4 Цар. 14; 13. Гл. 12; 39.
[ш] 2 Лѣт. 30; 21.
[щ] Втор. 31; 10 и друг.
[ъ] Лев. 23; 36. Числ. 29; 35.

—

[а] Гл. 8; 2.
[б] Іис. Нав. 7; 6. 1 Цар. 4; 12. 2 Цар. 1; 2. Іов. 2; 12.
[в] Ездр. 10; 11. Гл. 13; 3, 30.
[г] Гл. 8; 7, 8.
[д] 1 Лѣт. 29; 13.
[е] 4 Цар. 19; 15, 19. Псал. 86; 10. Иса. 37; 16, 20.
[ж] Быт. 1; 1. Исх. 20; 11. Откр. 14; 7.
[з] Втор. 10; 14. 3 Цар. 8; 27.
[и] Быт. 2; 1.
[і] Псал. 36; 6.
[к] Быт. 11; 31. 12; 1.
[л] Быт. 17; 5.
[м] Быт. 15; 6.
[н] Быт. 12; 7. 15; 18. 17; 7, 8.
[о] Іис. Нав. 23; 14.

шилъ си думы-тѣ си; защото си праведенъ.

9 И [п]видѣ ты озлобленіе-то на наши-тѣ отцы въ Египетъ, и [р]чу викъ-тъ имъ 10 при Червено-то море: И [с]показа ты знаменія и чудеса надъ Фараона, и надъ всичкы-тѣ му рабы, и надъ всичкы-тѣ людіе на земѭ-тѫ му; понеже позна ты че [т]ся възгордѣхѫ противъ тѣхъ. И [у]на-11 прави си ты име, както е днесь. И [ф]раздра ты море-то прѣдъ тѣхъ, та прѣминѫхѫ по сухо всрѣдъ море-то: а тѣзи които гы гоняхѫ хвърли ты въ дълбочи-12 ны-тѣ, [х]като камыкъ въ силнѫ водѫ. И [ц]води гы ты деня съ облаченъ стълпъ, а нощя съ огненъ стълпъ, за да имъ свѣтишь по пѫть-тъ, по който щѣхѫ да ми-13 нѫтъ. И [ч]слѣзе ты на горѫ-тѫ Синай, та говори съ тѣхъ отъ небе-то, и [ш]даде имъ правы сѫдбы, и истинны законы, 14 повелѣнія и заповѣди добры. И [щ]направи познатѫ тѣмъ святѫ-тѫ своѭ сѫбботѫ, и заповѣда имъ ты заповѣди, и повелѣнія, и законы, чрѣзъ рѫкѫ-тѫ на 15 рабъ-тъ си Моисея: И [ъ]хлѣбъ отъ небето имъ даде ты въ гладъ-тъ имъ, и [ы]водѫ изъ камыкъ имъ изведе въ жаждѫ-тѫ имъ: и рече имъ [ь]да влѣзѫтъ за да наслѣдятъ земѭ-тѫ, за коѭто възвиси ты рѫкѫ-тѫ си че ще имъ ѭ дадешь.

16 [ѣ]А тѣ и отци-тѣ ни ся възгордѣхѫ, и [ю]ожесточихѫ вратъ-тъ си, и не послу-17 шахѫ твои-тѣ заповѣди: И отрекохѫ ся да послушатъ, и [я]не поменѫхѫ чудесата ти които имъ ты направи; но ожесточихѫ вратъ-тъ си, и въ подиганіе-то си [ж]опрѣдѣлихѫ началникъ за да ся върнѫтъ въ рабство-то си; но ты си Богъ снисходителенъ, [ѭ]милостивъ и благоутробенъ, дълготърпѣливъ и многомило-18 стивъ, и не гы остави. Даже, [а]когато си направихѫ лѣяно теле, и рекохѫ: Тойзи е твой-тъ Богъ, който тя възведе изъ Египетъ, и направихѫ голѣмы прогнѣванія, 19 Ты обаче, [б]въ голѣмы-тѣ си щедроты не гы остави въ пустынѭ-тѫ: [в]облачный-тъ стълпъ не ся уклони отъ върху тѣхъ деня, за да гы води въ пѫть-тъ, нито огненный-тъ стълпъ нощя, за да имъ свѣти въ пѫть-тъ, по който щѣхѫ да ми-20 нѫтъ. И даде *имъ* ты [г]благый-тъ твой Духъ, за да гы вразумява, и не лиши ты [д]маннѫ-тѫ си отъ уста-та имъ, и [е]водѫ 21 имъ даде въ жаждѫ-тѫ имъ. И [ж]храни гы ты четыридесеть годины въ пустынѭ-тѫ: не имъ станѫ нищо оскудно: [з]дрехы-тѣ имъ не овехтѣхѫ, и нозѣ-тѣ 22 имъ не отекохѫ. И даде имъ ты царства и людіе, и раздѣли имъ за дѣлове: и наслѣдихѫ земѭ-тѫ [и]на Сиона, и земѭ-тѫ на Есевонскый-тъ царь, и земѭ-тѫ 23 на Ога Васанскый-тъ царь. И [і]синове-тѣ имъ умножи ты, като небесны-тѣ звѣзды: и заведе гы въ земѭ-тѫ въ коѭто рече ты на отцы-тѣ имъ да влѣзѫтъ, за 24 да ѭ наслѣдятъ. И [к]влѣзохѫ синове-тѣ *имъ* та наслѣдихѫ земѭ-тѫ: и [л]порази ты прѣдъ тѣхъ жители-тѣ на земѭ-тѫ, Ханаанцы-тѣ, и прѣдаде гы въ рѫцѣ-тѣ имъ, и царіе-тѣ имъ, и людіе-тѣ на земѭ-тѫ, за да имъ направятъ споредъ 25 щѣніе-то си. И прѣзѣхѫ крѣпкы градове, и [м]земѭ тлъстѫ, и наслѣдихѫ [н]домове пълны съсъ всичко благо, ископаны кладенцы, лозія и маслины, и плодовиты дървія множество: и ядохѫ и ся наситихѫ, и [о]отълстѣхѫ и ся насладихѫ [п]въ голѣмѫ-тѫ своѭ благость.

26 Но тѣ [р]ся не покорихѫ, и подигнѫхѫ ся противъ тебе, и [с]хвърлихѫ законъ-тъ ти задъ гърбове-тѣ си, и [т]убихѫ пророцы-тѣ ти, които засвидѣтелствувахѫ противъ тѣхъ за да гы обърнѫтъ къмъ тебе, и направихѫ голѣмы прогнѣванія. 27 [у]Заради това гы прѣдаде ты въ рѫкѫ-тѫ на утѣснители-тѣ имъ, които гы утѣснихѫ: и въ врѣме-то на утѣсненіе-то си, викнѫхѫ къмъ тебе, и [ф]ты послуша отъ небе-то: и споредъ много-то твои щедроты [х]даде имъ ты избавители, та гы избавихѫ отъ рѫкѫ-тѫ на онѣзи кои-28 то гы утѣснихѫ. Но като ся упокоихѫ, [ц]обърнѫхѫ ся за да правятъ зло прѣдъ тебе: заради това гы остави ты въ рѫкѫ-тѫ на врагове-тѣ имъ, та гы завладѣхѫ; но когато ся обърнѫхѫ, та викнѫхѫ къмъ тебе, ты гы послуша отъ небе-то: и [ч]много пѫти гы избави ты спо-29 редъ щедроты-тѣ си: И засвидѣтелствова ты противъ тѣхъ, за да гы обърнешь въ законъ-тъ си; но тѣ [ш]ся възгордѣхѫ, и не послушахѫ твои-тѣ заповѣди, но съгрѣшихѫ въ сѫдбы-тѣ ти ([щ]които ако върши нѣкой ще живѣе чрѣзъ тѣхъ:) и да-

[п] Исх. 2; 25. 3; 7.
[р] Исх. 14; 10.
[с] Исх. 7; 8. 9; 10. 12; 14.
[т] Исх. 18; 11.
[у] Исх. 9; 16. Иса. 63; 12, 14. Іер. 32; 20. Дан. 9; 15.
[ф] Исх. 14; 21, 22, 27, 28. Псал. 78; 13.
[х] Исх. 15; 5, 10.
[ц] Исх. 13; 21.
[ч] Исх. 19; 20. 20; 1.
[ш] Псал. 19; 8, 9. Рим. 7; 12.
[щ] Быт. 2; 3. Исх. 20; 8, 11.
[ъ] Исх. 16; 14, 15. Іоан. 6; 31.
[ы] Исх. 17; 6. Числ. 20; 9 и дрг.
[ь] Втор. 1; 8.
[ѣ] Ст. 29. Псал. 106; 6.
[ю] Втор. 31; 27. 4 Цар. 17; 14. 2 Лѣт. 30; 8. Іер. 19; 15.
[я] Псал. 78; 11, 42, 43.
[ж] Числ. 14; 4.
[ѭ] Исх. 34; 6. Числ. 14; 18. Псал. 86; 5, 15. Іонл. 2; 13.
[а] Исх. 32; 4.
[б] Ст. 27. Псал. 106; 45.
[в] Исх. 13; 21, 22. Числ. 14; 14. 1 Кор. 10; 1.
[г] Числ. 11; 17. Иса. 63; 11.
[д] Исх. 16; 15. Іис. Нав. 5; 12.
[е] Исх. 17; 6.
[ж] Втор. 2; 7.
[з] Втор. 8; 4. 29; 5.
[и] Числ. 21; 21 и дрг.
[і] Быт. 22; 17.
[к] Іис. Нав. 1; 2 и дрг.
[л] Псал. 44; 2 и 3.
[м] Ст. 35. Числ. 13; 27. Втор. 8; 7, 8. Іез. 20; 6.
[н] Втор. 6; 11.
[о] Втор. 32; 15.
[п] Осія 3; 5.
[р] Сѫд. 2; 11, 12. Іез. 20; 21.
[с] 3 Цар. 14; 9. Псал. 50; 17.
[т] 3 Цар. 18; 4. 19; 10. 2 Лѣт. 24; 20, 21. Мат. 23; 37. Дѣян. 7; 52.
[у] Сѫд. 2; 14. 3; 8 и дрг. Псал. 106; 41, 42.
[ф] Псал. 106; 44.
[х] Сѫд. 2; 18. 3; 9.
[ц] Виж. Сѫд. 3; 11, 12, 30. 4; 1. 5; 31. 6; 1.
[ч] Псал. 106; 43.
[ш] Ст. 16.
[щ] Лев. 18; 5. Іез. 20; 11. Рим. 10; 5. Гал. 3; 12.

дохѫ непокорливо рамо, и ожесточихѫ
30 вратъ-тъ си, та не чухѫ. Но и много години гы тьрпѣ ты, и засвидѣтелствова [ъ]противъ тѣхъ чрѣзъ Духъ-тъ си, [ы]чрѣзъ пророцы-тѣ си; но не дадохѫ слушаніе: [ь]заради това гы прѣдаде ты въ рѫкѫ-тѫ
31 на людіе-тѣ на земли-тѣ. Но заради много-то твои щедроты [ѣ]не гы направи да ся довьршатъ, нито гы остави; защото си [ю]Богъ щедръ и милостивъ.

32 Сега прочее, Боже нашъ, великый, [я]крѣпкый, и страшный Боже, който пазишь завѣтъ-тъ и милость-тѫ, да ся не вмѣни малко прѣдъ тебе всичко-то злостраданіе, което снамѣри насъ, царіе-тѣ ни, князове-тѣ ни, и священницы-тѣ ни, и пророцы-тѣ ни, и отцы-тѣ ни, и всичкы-тѣ твои людіе, [ж]отъ дни-тѣ на Асси-
33 рійскы-тѣ царіе до тойзи день. [іж]Наистинѫ си праведенъ въ всичко което дойде върхъ насъ; защото ты направи истинѫ,
34 а [а]ный направихмы нечестіе. И царіе-тѣ ни, князове-тѣ ни, священници-тѣ ни, отци-тѣ ни не упазихѫ законъ-тъ ти, и не дадохѫ вниманіе на твои-тѣ заповѣди, и на свидѣтелства-та ти, съ които си засви-
35 дѣтелствовалъ противъ тѣхъ. Защото въ царство-то си тѣ, и [б]въ голѣмѫ-тѫ твоѭ благость коѭто имъ даде ты, и [в]въ широкѫ-тѫ и тлъстѫ-тѫ земѭ коѭто даде ты прѣдъ тѣхъ, [г]не ти послужихѫ, нито ся обърнѫхѫ отъ лукавы-тѣ си дѣла.
36 Ето, [д]раби смы тойзи день: и *въ* земѭ-тѫ коѭто даде ты на отцы-тѣ ни за да ядѫтъ плодъ-тъ ѝ и добры-тѣ ѝ нѣща,
37 ето, раби смы върху неѭ: И тя [е]дава голѣмо изобиліе на царіе-тѣ които тури ты върху насъ за грѣхове-тѣ ни: и [ж]властвуватъ надъ тѣла-та ни, и надъ скотове-тѣ ни, споредъ щѣніе-то си: и ный смы въ голѣмо утѣсненіе.

38 За всичко това ный [з]правимъ завѣтъ вѣренъ, и пишемъ: и [и]ударятъ си печати-тѣ князове-тѣ ни, Левити-тѣ ни *и* священници-тѣ ни.

ГЛАВА 10.

1 А тѣзи които ударихѫ печати бѣхѫ: [а]Неемія управитель-тъ [б]Ахаліевъ-тъ сынъ,
2 и Седекія, [в]Сераія, Азарія, Іеремія,
3 Пасхоръ, Амарія, Мелхія, (4) Хаттусъ,
5 Севанія, Маллухъ, Харимъ, Меримоѳъ,
6 Авдія, Даніилъ, Ганнаѳонъ, Варухъ,
7 Месулламъ, Авія, Міаминъ, (8) Маазія, Велгай, Семаія: тѣ бѣхѫ священници.
9 А Левити: Іисусъ Азаніевъ-тъ сынъ, Вануй отъ Инададовы-тѣ сынове, Кад-
10 міилъ: И братія-та имъ Севанія, Одія, Ке-
11 лита, Фелаія, Ананъ, Михей, Реовъ, Аса-
12 вія, Закхуръ, Серевія, Севанія, (13) Одія, Ваній, Венину.
14 Началници на людіе-тѣ: [г]Фаросъ, Фа-
15 аѳъ-моавъ, Еламъ, Затѳу, Ваній, Вунній,
16 Азгадъ, Вивай, Адонія, Вагуй, Адинъ,
17 Атиръ, Езекія, Азуръ, (18) Одія, Асумъ,
19 Висай, Арифъ, Анаѳоѳъ, Невай, (20) Маг-
21 фіасъ, Месулламъ, Изиръ, Месизавеилъ,
22 Садокъ, Іаддуа, Фелаѳія, Ананъ, Анаія,
23 Осія, Аананія, Ассувъ, (24) Аллоисъ, Фи-
25 лея, Совивъ, Реумъ, Асавна, Маасія,
26 И Ахія, Ананъ, Гананъ, (27) Маллухъ, Харимъ, Ваана.

28 И [д]остатъкъ-тъ на людіе-тѣ: священници-тѣ, Левити-тѣ, вратари-тѣ пѣвци-тѣ, Неѳиними-тѣ, [е]и всичкы които сѫ ся отлѫчили отъ людіе-тѣ на мѣста-та, къмъ Божій-тъ законъ, жены-тѣ имъ, сынове-тѣ имъ, и дъщери-тѣ имъ, всякой който
29 знаеше и разумѣваше, Съединихѫ ся съ братія-та си, голѣмцы-тѣ си, и [ж]влѣзохѫ въ проклѣтіѭ и клѣтвѫ, [з]да ходятъ въ Божій-тъ законъ, даденый-тъ чрѣзъ рѫкѫ-тѫ на Моисея рабъ-тъ Божій, и да съхраняватъ и да вършатъ всичкы-тѣ заповѣди на Іеовѫ, Господа нашего, и сѫдбы-тѣ му, и повелѣнія-та му: И да не
30 дадемъ [и]дъщери-тѣ си на людіе-тѣ на земѭ-тѫ, и дъщери-тѣ имъ да не зе-
31 мемъ за сынове-тѣ си: И ако [і]людіе-тѣ отъ земѭ-тѫ донесѫтъ нѣща за продаваніе, или каквѫ да е хранѫ да продадѫтъ въ сѫбботенъ день, да не земемъ отъ тѣхъ въ сѫбботѫ, и въ святъ день: и да оставимъ [к]седмо-то лѣто, и [л]исканіе-то на всякой дългъ.
32 Наредихмы още за себе си, да ся натоваримъ да давамы всяко лѣто еднѫ третинѫ отъ сикль, за службѫ-тѫ на
33 домъ-тъ на Бога нашего, За [м]хлѣбове-тѣ на прѣдложеніе-то и за всегдашно-то хлѣбно приношеніе, и [н]за всегдашно-то всесъжженіе на сѫбботы-тѣ, на новомѣсечія-та, за праздницы-тѣ, и за святы-тѣ *нѣща*, и за приношенія-та за грѣхъ, за да правимъ умилостивеніе за Израиля, и за всичко-то дѣло на домъ-тъ на Бога на-
34 шего. И мѣтнѫхмы жрѣбія между свя-

ъ 4 Цар. 17; 13. 2 Лѣт. 36; 15. Іер. 7; 25. 25; 4.
ы Виж. Дѣян. 7; 51. 1 Пет. 1; 11. 2 Пет. 1; 21.
ь Иса. 5; 5. 42; 24.
ѣ Іер. 4; 27. 5; 10, 18.
ю Ст. 17.
я Исх. 34; 6, 7. Гл. 1; 5.
ж 4 Цар. 17; 3.
іж Псал. 119; 137. Дан. 9; 14.
а Псал. 106; 6. Дан. 9; 5. 6, 8.
б Ст. 25.
в Ст. 25.
г Втор. 28; 47.
д Втор. 28; 48. Ездр. 9; 9.
е Втор. 28; 33, 51.
ж Втор. 28; 48.
з 4 Цар. 23; 3. 2 Лѣт. 29; 10. 34; 31. Ездр. 10; 3. Гл. 10; 29.
и Гл. 10; 1.

—

а Гл. 8; 9.
б Гл. 1; 1.
в Виж. Гл. 12; 1—21.
г Виж. Ездр. 2; 3 и дрг. Гл. 7; 8 и дрг.
д Ездр. 2; 36—43.
е Ездр. 9; 1. 10; 11, 12, 19. Гл. 13; 3.
ж Втор. 29; 12, 14. Гл. 5; 12, 13. Псал. 119; 106.
з 4 Цар. 23; 3. 2 Лѣт. 34; 31.
и Исх. 34; 16. Втор. 7; 3. Ездр. 9; 12, 14.
і Исх. 20; 10. Лев. 23; 3, Втор. 5; 12. Гл. 13; 15 и дрг.
к Исх. 23; 10, 11. Лев. 25; 4.
л Втор. 15; 1, 2. Гл. 5; 12.
м Лев. 24; 5 и дрг. 2 Лѣт. 2; 4.
н Виж. Числ. 28. 29.

щенницы-тѣ, Левиты-тѣ, и людіе-тѣ, [о]за
приносъ-тъ на дърва-та, за да *гы* докар-
ватъ въ домъ-тъ на Бога нашего, спо-
редъ отечествія-та ни въ опрѣдѣлены
врѣмена, всяко лѣто, за да горятъ на
олтарь-тъ на Господа Бога нашего, [п]спо-
35 редъ писано-то въ законъ-тъ: И [р]да до-
носимъ всяко лѣто, въ домъ-тъ Госпо-
день начаткы-тѣ отъ земіѫ-тѫ ни, и на-
чаткы-тѣ отъ плодове-тѣ на всяко дърво:
36 И първородны-тѣ отъ сынове-тѣ ни, и
отъ скотове-тѣ ни, споредъ писано-то
[с]въ законъ-тъ, и първородны-тѣ отъ гове-
да-та ни, и отъ стада-та ни, да *гы* дока-
рамы въ домъ-тъ на Бога нашего, на
священницы-тѣ които служатъ въ домъ-
37 тъ на Бога нашего: И [т]да доносимъ на-
чаткы-тѣ отъ наше-то тѣсто, и приноше-
нія-та си и плодове-тѣ отъ всяко дърво,
отъ вино, и отъ елей, на священницы-тѣ,
въ стаи-тѣ на домъ-тъ на Бога нашего:
и на Левиты-тѣ [у]десетъцы-тѣ отъ нашѫ-
тѫ земіѫ, и тѣзи Левити да зематъ де-
сетъцы-тѣ по всичкы-тѣ градове на зе-
38 мледѣліе-то ни. И священникъ-тъ Ааро-
новъ сынъ, ще бѫде съ Левиты-тѣ, [ф]ко-
гато зематъ десетъцы-тѣ: и Левити-тѣ
ще доносятъ десетъкъ-тъ отъ десетъцы-
тѣ въ домъ-тъ на Бога нашего, [х]въ стаи-
39 тѣ на съкровищный-тъ домъ. Защото Из-
раилеви-тѣ сынове и Левіини-тѣ сынове,
ще [ц]доносятъ приношенія-та отъ жито-
то, отъ вино-то, и отъ елей-тъ, въ стаи-
тѣ, дѣто сѫ съсѫди-тѣ на святилище-то,
и священници-тѣ които служатъ, и вра-
тари-тѣ, и пѣвци-тѣ: и [ч]нѣма да оста-
вимъ домъ-тъ на Бога нашего.

ГЛАВА 11.

1 И населихѫ ся началници-тѣ на людіе-
тѣ въ Іерусалимъ: а остатъкъ-тъ на лю-
діе-тѣ мѣтнѫхѫ жрѣбія, за да доведѫтъ
отъ десеть единъ да ся насели въ Іеру-
салимъ, [а]въ святый-тъ градъ, а деветь-
2 тѣ части въ *другы*-тѣ градове. И благо-
словихѫ людіе-тѣ всичкы онѣзи человѣ-
цы, [б]които принесохѫ доброволно себе
си да ся населятъ въ Іерусалимъ.
3 А [в]тѣзи сѫ главатари-тѣ на область-
тѫ, които ся населихѫ въ Іерусалимъ:
а въ Іудины-тѣ градове ся населихѫ, вся-
кой въ притяжаніе-то си, въ градове-тѣ
си, Израиль, священници-тѣ, и Левити-тѣ,
и [г]Неѳиними-тѣ, и [д]сынове-тѣ на Соломо-
4 новы-тѣ рабы. И [е]въ Іерусалимъ ся насе-
лихѫ *нѣкои* отъ Іудины-тѣ сынове, и отъ
Веніаминовы-тѣ сынове.

Отъ Іудины-тѣ сынове: Аѳаія сынъ-тъ
на Озіѫ, сынъ на Захаріѫ, сынъ на
Амаріѫ, сынъ на Сафатіѫ сына Маала-
5 леилова, отъ [ж]Фаресовы-тѣ сынове: И
Маасія сынъ-тъ на Варуха, сынъ на Хо-
лозея, сынъ на Азаіѫ, сынъ на Адаіѫ,
сынъ на Іоіарива, сынъ на Захаріѫ сына
6 Силоніева: Всичкы-тѣ Фаресови сынове
които ся населихѫ въ Іерусалимъ бѣхѫ
четыристотинъ и шестдесеть и осмь мѫ-
жіе силни.
7 А Веніаминови-тѣ сынове бѣхѫ тѣзи:
Саллу сынъ-тъ на Месуллама, сынъ на
Іоада, сынъ на Федаіѫ, сынъ на Колаіѫ,
сынъ на Маасіѫ, сынъ на Иѳиіля сына
8 Исаіева: И съ тѣхъ, Гаввай, Саллай, де-
9 ветстотинъ и двадесеть и осмь: И Іоиль
Зехріевъ-тъ сынъ бѣше надзиратель надъ
тѣхъ: а Іуда Сенуинъ-тъ сынъ, вторый
надъ градъ-тъ.
10 [з]Отъ священницы-тѣ: Іедаія сынъ Іоіа-
11 ривовъ, Іахинъ, Сераія сынъ-тъ на Хел-
кіѫ, сынъ на Месуллама, сынъ на Садо-
ка, сынъ на Мераіоѳа сына Ахитовова,
12 войвода-та на домъ-тъ Божій. И братія-
та имъ които правѣхѫ дѣло-то на домъ-
тъ бѣхѫ осмстотинъ и двадесеть и два:
и Адаія сынъ-тъ на Іероама, сынъ на
Фелаліѫ, сынъ на Амсія, сынъ на Заха-
13 ріѫ, сынъ на Пасхора сына Мелхіева, И
братія-та му, началници на отечествія,
двѣстѣ и четыридесеть и два: и Амасай
сынъ-тъ на Азареила, сынъ на Аазая,
14 сынъ на Месиллемоѳа сына Еммирова, И
братія-та имъ мѫжіе силни съ крѣпость,
сто и двадесеть и осмь: а надзиратель
надъ тѣхъ бѣ Завдіилъ, Гедолимовъ-тъ
сынъ.
15 А отъ Левиты-тѣ: Семаія сынъ-тъ на
Ассува, сынъ на Азрикама, сынъ на Аса-
16 віѫ сына Вунніева: И Саввеѳай, и Іоза-
вадъ, отъ Левитскы-тѣ началницы, бѣхѫ
надъ [и]вънкашны-тѣ дѣла на домъ-тъ Бо-
17 жій. И Матѳанія сынъ-тъ на Михея, сынъ
на Завдія сына Асафова, бѣше началникъ
на пѣснопѣніе-то въ молитвѫ-тѫ: и Вак-
букія вторый между братія-та си, и Авда
сынъ-тъ на Саммуя, сынъ на Галала сы-
18 на Іедуѳунова. Всичкы-тѣ Левити [і]въ
святый-тъ градъ бѣхѫ двѣстѣ и осмде-
сеть и четыри.
19 А вратари-тѣ: Аккувъ, Талмонъ, и бра-
тія-та имъ които пазѣхѫ врата-та, бѣхѫ
сто и седмдесеть и два.
20 А останѫли-тѣ отъ Израиля, священ-
ници-тѣ *и* Левити-тѣ, бѣхѫ по всичкы-
тѣ Іудины градове, всякой въ наслѣдіе-
то си.

о Гл. 13; 31. Иса. 40; 16.
п Лев. 6; 12.
р Исх. 23; 19. 34; 26. Лев. 19; 23. Числ. 18; 12. Втор. 26; 2.
с Исх. 13; 2, 12, 13. Лев. 27; 26, 27. Числ. 18; 15, 16.
т Лев. 23; 17. Числ. 15; 19. 18; 12 и дрг. Втор. 18; 4. 26; 2.
у Лев. 27; 30. Числ. 18; 21 и дрг.
ф Числ. 18; 26.
х 1 Лѣт. 9; 26. 2 Лѣт. 31; 11.
ц Втор. 12; 6, 11. 2 Лѣт. 31; 12. Гл. 13; 12.
ч Гл. 13; 10, 11.

—

а Ст. 18. Мат. 4; 5. 27; 53.
б Сѫд. 5; 9.
в 1 Лѣт. 9; 2, 3.
г Ездр. 2; 43.
д Ездр. 2; 55.
е 1 Лѣт. 9; 3 и дрг.
ж Быт. 38; 29.
з 1 Лѣт. 9; 10 и дрг.
и 1 Лѣт. 26; 29.
і Ст. 1.

21 А [к]Неѳиними-тѣ ся населихѫ въ Офилъ: а Сиха и Гесфа бѣхѫ върху Неѳинимы-тѣ.
22 А надзиратель-тъ на Левиты-тѣ въ Іерусалимъ бѣ Озій, сынъ на Ванія, сынъ на Асавіѭ, сынъ на Матѳаніѭ сына Михеева, отъ Асафовы-тѣ сынове, пѣвцы-тѣ *които* бѣхѫ върху дѣло-то на домъ-тъ Божій.
23 Защото [л]бѣ царска заповѣдь за тѣхъ, и оброкъ за пѣвцы-тѣ всякой день.
24 А Пеѳаія Месизавеиловъ-тъ сынъ, отъ сынове-тѣ [м]на Зарѫ Іудинъ-тъ сынъ, [н]бѣше отъ странѫ на царя въ всяко дѣло за людіе-тѣ.
25 А за села-та, съ нивя-та имъ, *нѣкои* отъ Іудины-тѣ сынове ся населихѫ [о]въ Киріаѳъ-арвѫ и по села-та ѝ, и въ Девонъ и по села-та му, и въ Кавсеилъ и по села-та му,
26 И въ Іисуіѫ, и въ Моладѫ, и въ Веѳъ-фелетъ,
27 И въ Асаръ-суалъ, и въ Вирсавее и по села-та му,
28 И въ Сиклагъ, и въ Меконѫ, и по села-та ѝ,
29 И въ Енъ-риммонъ, и въ Сараіѫ, и въ Іармуѳъ,
30 Въ Заноіѫ, Одолламъ, и по села-та имъ, въ Лахисъ, и по полета-та му, въ Азикѫ, и по села-та ѝ. И населихѫ ся отъ Вирсавее дори до долъ-тъ Енномовъ.
31 А Веніаминови-тѣ сынове ся населихѫ отъ Гавѫ въ Михмасъ, и въ Гаіѭ, и въ Веѳиль и по села-та му,
32 Въ Анаѳоѳъ, въ Нобъ, въ Ананіѭ,
33 Въ Асорѫ, въ Рамѫ, въ Геѳаимъ,
34 Въ Адидъ, въ Севоимъ, въ Неваллатъ,
35 Въ Лодъ, и въ Оно, [п]въ долъ-тъ на дърводѣлцы-тѣ.
36 И отъ Левиты-тѣ *ся населихѫ* отдѣлѣнія въ Іудѫ *и* въ Веніаминъ.

ГЛАВА 12.

1 А тѣзи бѣхѫ [а]священници-тѣ и Левити-тѣ, които възлѣзохѫ съсъ Зоровавеля Салаѳииловъ-тъ сынъ, и съ Іисуса:
2 [б]Сараія, Іеремія, Ездра, Амарія, Маллухъ,
3 Хаттусъ, Сеханія, Реумъ, Меримоѳъ,
4 Иддо, Ганнаѳонъ, [в]Авія, (5) Міаминъ,
6 Маадія, Велга, Семаія, и Іоіаривъ, Іедаія,
7 Саллу, Амокъ, Хелкія, Іедаія. Тѣзи бѣхѫ началници на священницы-тѣ и на братія-та имъ въ дни-тѣ на [г]Іисуса.
8 А Левити-тѣ: Іисусъ, Ваннуй, Кадміилъ, Серевія, Іуда *и* Матѳанія, [д]който бѣ надъ пѣсни-тѣ, той и братія-та му.
9 А Ваквукія и Унній, братія-та имъ, бѣхѫ срещѫ тѣхъ за стражы-тѣ.
10 И Іисусъ роди Іоакима, а Іоакимъ роди Еліасива, а Еліасивъ роди Іодая,
11 А Іодай роди Іонаѳана, а Іонаѳанъ роди Іаддуіѫ.
12 А въ дни-тѣ на Іоакима, священници, началници на отечествія, бѣхѫ на Сераіѭ, Мераія; на Іереміѭ, Ананія;
13 На Ездрѫ, Месулламъ; на Амаріѭ, Іоананъ;
14 На Мелиху, Іонаѳанъ: на Севаніѭ, Іосифъ;
15 На Харима, Адна; на Мераіоѳа, Хелкай;
16 На Иддо, Захарія; на Ганнаѳона, Месулламъ:
17 На Авіѭ, Зехрій; на Миніамина, отъ Моадіѭ, Фелтай;
18 На Велгѫ, Саммуа; на Семаіѭ, Іонаѳанъ;
19 И на Іоіарива, Матѳенай; на Іедаіѭ, Озій;
20 На Саллая, Каллай; на Амока, Еверъ;
21 На Хелкіѭ, Асавія; на Іедаіѭ, Наѳанаилъ.
22 Левити-тѣ въ дни-тѣ на Еліасива, Іодая, Іоанана, и на Іаддуя, бѣхѫ писани началници на отечествія, още и священници-тѣ, въ царуваніе-то на Дарія Персянинъ-тъ.
23 Левіеви-тѣ сынове, началници на отечествія, бѣхѫ писани [е]въ книгѫ-тѫ на Лѣтовницы-тѣ, даже до дни-тѣ на Іоанана Еліасивовъ-тъ сынъ.
24 И началници-тѣ на Левиты-тѣ: Асавія, Серевія, и Іисусъ, Кадміиловъ-тъ сынъ, и братія-та имъ, срещѫ тѣхъ, за да хвалятъ, *и* пѣснословятъ, [ж]споредъ заповѣдь-тѫ на Давида человѣка Божій, [з]стража срещѫ стражѫ.
25 Матѳанія, и Ваквукія, Авдія, Месулламъ, Талмонъ, Аккувъ, бѣхѫ вратари и пазѣхѫ стражѫ-тѫ въ клѣтове-тѣ на врата-та.
26 Тѣзи бѣхѫ въ дни-тѣ на Іоакима, сынъ на Іисуса, Іоседековъ-тъ сынъ, и въ дни-тѣ на Нееміѭ [и]областникъ-тъ, и на священника Ездрѫ [і]книжникъ-тъ.
27 И [к]въ обновеніе-то на Іерусалимскѫ-тѫ стѣнѫ потърсихѫ Левиты-тѣ по всички-тѣ имъ мѣста, за да гы доведѫтъ въ Іерусалимъ, да правятъ обновеніе-то [л]съ веселіе, съ пѣянія и пѣсни, съ кимвалы, псалтири, и китары.
28 И събрахѫ ся сынове-тѣ на пѣвцы-тѣ отъ окрѫжность-тѫ около Іерусалимъ, и отъ Нетофаѳскы-тѣ села.
29 И отъ Галгаловъ-тъ домъ, и отъ села-та на Гавѫ и на Азмавеѳъ; защото пѣвци-тѣ си съградихѫ села около Іерусалимъ.
30 И очистихѫ ся священници-тѣ и Левити-тѣ, и очистихѫ людіе-тѣ, и порты-тѣ, и стѣнѫ-тѫ.
31 Тогазь възведохъ Іудины-тѣ началницы на стѣнѫ-тѫ, и поставихъ два голѣмы лика хвалители: [м]*единъ-тъ* отиваше на десно върху стѣнѫ-тѫ [н]къмъ портѫ-тѫ на гноище-то:
32 И вслѣдъ тѣхъ вървѣхѫ Осаія, и половина-та отъ Іудины-тѣ началницы,
33 И Азарія, Ездра, и Мессулламъ,
34 Іуда, и Веніаминъ, и Семаія, и Іеремія:
35 И отъ сынове-тѣ на священницы-тѣ [о]съ трѫбы: Захарія сынъ-тъ на Іонаѳана, сынъ на Семаіѭ, сынъ на Матѳа-

---

к Виж. Гл. 3; 26.
л Виж. Ездр. 6; 8, 9. 7; 20 и друг.
м Быт. 38; 30.
н 1 Лѣт. 18; 17. 23; 28.
о Іис. Нав. 14; 15.
п 1 Лѣт. 4; 14.

а Ездр. 2; 1, 2.
б Виж. Гл. 10; 2—8.
в Лук. 1; 5.
г Ездр. 3; 2. Агг. 1; 1. Зах. 3; 1.
д Гл. 11; 17.

е 1 Лѣт. 9; 14 и друг.
ж 1 Лѣт. 23, 25, 26.
з Ездр. 3; 11.
и Гл. 8; 9.
і Ездр. 7; 6, 11.
к Втор. 20; 5. Псал. 30; надписъ-тъ.
л 1 Лѣт. 25; 6. 2 Лѣт. 5; 13. 7; 6.
м Виж. Ст. 38.
н Гл. 2; 13. 3; 13.
о Числ. 10; 2, 8.

нія, сынъ на Михея, сынъ на Закхура, 36 сынъ на Асафа: И братія-та му: Семаія и Азареилъ, Милалай, Гилалай, Маай, Наѳанаилъ, и Іуда, Ананій, [п]съ музикалны-тѣ орѫдія на Давида Божій-тъ человѣкъ, 37 и Ездра книжникъ-тъ прѣдъ тѣхъ. И [р]при портѫ-тѫ на источникъ-тъ, и срещѫ тѣхъ, възлѣзохѫ [с]презъ стъпала-та на Давидовъ-тъ градъ, въ въсходъ-тъ на стѣнѫ-тѫ изотгорѣ на Давидовъ-тъ домъ, и [т]до портѫ-тѫ на водѫ-тѫ къмъ истокъ.

38 А [у]другый-тъ ликъ хвалители вървѣше отъ срещѫ, и азъ вслѣдъ тѣхъ, и половина-та на людіе-тѣ по стѣнѫ-тѫ, изотгорѣ [ф]на стълпъ-тъ на пещи-тѣ, и 39 до [х]широкѫ-тѫ стѣнѫ. И [ц]изотгорѣ [ч]на портѫ-тѫ Ефремъ, и изотгорѣ на ветхѫ-тѫ портѫ, и изотгорѣ [ш]на рыбнѫ-тѫ портѫ, и [щ]на стълпъ-тъ Ананеилъ, и на стълпъ-тъ Меѧ, до [ъ]овчѫ-тѫ портѫ: и застанѫхѫ [ы]въ портѫ-тѫ на тьмницѫ-тѫ.

40 И застанѫхѫ два-та лика на пѣвцы-тѣ въ домъ-тъ Божій, и азъ и половина-та 41 отъ кметове-тѣ съ мене: И священници-тѣ: Еліакимъ, Маасія, Миніаминъ, Михей, Еліоинай, Захарія *и* Ананія, съ трѫ-42 бы: И Маасія, и Семаія, и Елеазаръ, и Озій, и Іоананъ, и Малхія, и Еламъ и Езеръ. И пѣвци-тѣ възвысихѫ гласъ-тъ си, 43 съ Іезраіѫ надзиратель-тъ. И принесохѫ въ *онзи день* голѣмы жертвы, и *ся* развеселихѫ; защото Богъ гы развесели съ голѣмо веселіе. И жены-тѣ още и дѣцата ся развеселихѫ: и веселіе-то на Іерусалимъ ся чу на далечь.

44 И [ь]въ онзи день ся опрѣдѣлихѫ едни върху стаи-тѣ за съкровища-та, за приношенія-та, за начатки-тѣ, и за десетъцы-тѣ, за да събиратъ въ тѣхъ отъ полета-та на градове-тѣ узаконены-тѣ дѣлове за священницы-тѣ и Левиты-тѣ; защото Іуда ся развесели за священницы-45 тѣ и за Левиты-тѣ които прѣдстояхѫ. И пѣвци-тѣ и вратари-тѣ пазѣхѫ стражѫ-тѫ на Бога своего, и стражѫ-тѫ на очищеніе-то, [ѣ]споредъ заповѣдь-тѫ на Дави-46 да, *и* Соломона сына му. Защото въ дни-тѣ на Давида и [ю]на Асафа *имаше* отколѣ първопѣвци, и пѣнія на хвалѫ и благо-47 словеніе Богу. И всичкый Израиль въ дни-тѣ на Зоровавеля, въ дни-тѣ на Неемія, давахѫ отредены-тѣ за всякой день дѣлове на пѣвцы-тѣ и на вратари-тѣ: тѣ [я]освящавахѫ за Левиты-тѣ, а [ѫ]Левити-тѣ освящавахѫ за Аароновы-тѣ сынове.

ГЛАВА 13.

1 Въ той день ся [а]чете въ книгѫ-тѫ на Моисея *и людіе-тѣ слушахѫ*: и намѣри ся писано въ неѭ, [б]че Аммонци-тѣ и Моавци-тѣ не трѣбаше да влѣзѫтъ въ 2 събраніе-то Божіе до вѣка; Защото не посрѣщнѫхѫ Израилевы-тѣ сынове съ хлѣбъ и водѫ, но [в]наемнѫхѫ Валаама противъ тѣхъ, за да гы прокълне; [г]но Богъ нашъ обърнѫ клѣтвѫ-тѫ въ благо-3 словеніе. И като чухѫ законъ-тъ, [д]отлѫчихѫ отъ Израиля всяко смѣсено.

4 А прѣди това, Еліасивъ священникъ-тъ, който имаше настоятелство-то върху стаи-тѣ на домъ-тъ на Бога нашего, бѣ-5 ше ся сродили съ Товіѫ: И приготвилъ бѣ за него голѣмѫ стаіѫ, [е]дѣто по напрѣдъ туряхѫ хлѣбны-тѣ приношенія, ливанъ-тъ, и съсѫды-тѣ, и десетъцы-тѣ отъ жито-то, отъ вино-то и отъ елей-тъ, [ж]отредены-тѣ за Левиты-тѣ и за пѣвцы-тѣ и за вратари-тѣ, и приношенія-та за 6 священницы-тѣ. Но въ всичко това врѣме азъ не бѣхъ въ Іерусалимъ; защото [з]въ тридесеть *и* второ-то лѣто на Артаксеркса Вавилонскый-тъ царь отидохъ при царя, и слѣдъ нѣколко дни испросихъ 7 *волѭ* отъ царя, Та дойдохъ въ Іерусалимъ, и научихъ ся за зло-то което Еліасивъ направилъ за Товіѭ, [и]като приготвилъ за него стаіѫ въ дворове-тѣ на 8 домъ-тъ Божій. И станѫ ми много мѫчно: и исхвърлихъ вънъ отъ стаіѫ-тѫ всич-9 кы-тѣ кѫщны съсѫды на Товіѭ. И заповѣдахъ та [і]очистихѫ стаи-тѣ: и внесохъ пакъ тамъ съсѫды-тѣ на домъ-тъ Божій, хлѣбны-тѣ приношенія и ливанъ-тъ.

10 И научихъ ся че дѣлове-тѣ на Левиты-тѣ [к]не были *имъ* дадени; защото Левити-тѣ и пѣвци-тѣ, които вършахѫ дѣло-то *на служеніе-то* [л]бѣхѫ побѣгнѫли 11 всякой въ село-то си. И [м]обличихъ кметове-тѣ и рѣкохъ: [н]Защо е оставенъ домъ-тъ Божій? И събрахъ гы та гы по-12 ставихъ на мѣсто-то имъ. [о]Тогазь донесе всичкый Іуда въ съкровища-та десе-13 тъкъ-тъ отъ жито-то и отъ вино-то и отъ елей-тъ. И [п]поставихъ съкровищници върху съкровища-та, Селеміѭ священникъ-тъ, и Садока писецъ-тъ, и отъ Левиты-тѣ Федаіѭ: и при тѣхъ Анана сынъ-тъ на Закхура, Матѳаніевъ-тъ сынъ; защото ся считахѫ [р]за вѣрны: а дѣло-то имъ бѣ да раздаватъ на братія-та си.

п 1 Лѣт. 23; 5.
р Гл. 2; 14. 3; 15.
с Гл. 3; 15.
т Гл. 3; 26. 8; 1, 3, 16.
у Виж. Ст. 31.
ф Гл. 3; 11.
х Гл. 3; 8.
ц 4 Цар. 14; 13. Гл. 8; 16.
ч Гл. 3; 6.
ш Гл. 3; 3.
щ Гл. 3; 1.
ъ Гл. 3; 32.
ы Іер. 32; 2.
ь 2 Лѣт. 31; 11, 12. Гл. 13; 5, 12, 13.
ѣ 1 Лѣт. 25; 26.
ю 1 Лѣт. 25; 1 и дрг. 2 Лѣт. 29; 30.
я Числ. 18; 21, 24.
ѫ Числ. 18; 26.

а Втор. 31; 11, 12. 4 Цар. 23; 2. Гл. 8; 3, 8. 9; 3. Иса. 34; 16.
б Втор. 23; 3; 4.
в Числ. 22; 5. Іис. Нав. 24; 9; 10.
г Числ. 23; 11. 24; 10. Втор. 23; 5.
д Гл. 9; 2. 10; 28.
е Гл. 12; 44.
ж Числ. 18; 21, 24.
з Гл. 5; 14.
и Ст. 1, 5.
і 2 Лѣт. 29; 5, 15, 16, 18.
к Мал. 3; 8.
л Числ. 35; 2.
м Ст. 17, 25. Прит. 28; 4.
н Гл. 10; 39.
о Гл. 10; 38, 39. 12; 44.
п 2 Лѣт. 31; 12. Гл. 12; 44.
р Гл. 7; 2. 1 Кор. 4; 2.

14 [с]Помени мя, Боже мой, за това, и не заличи добрины-тѣ ми които направихъ въ домъ-тъ на Бога моего, и въ нареды-тѣ му.

15 Прѣзъ онѣзи дни видѣхъ *нѣколцина* въ Іудеіѭ, че [т]въ сѫбботѫ тъпчахѫ гроздіе въ жлебъ-тъ, и вносѣхѫ снопіе, и товарѣхѫ на ослы, и вино, гроздіе, и смоквы, и всякаквы товары, [у]които докаровахѫ въ Іерусалимъ, въ сѫбботенъ день: и засвидѣтелствувахъ *противъ тѣхъ* въ

16 день-тъ въ който продавахѫ хранѫ. И Тиряни-тѣ които живѣехѫ въ него доносѣхѫ рыбы, и всякаквы нѣща за продаваніе, та продавахѫ въ сѫбботѫ на Іу-

17 дины-тѣ синове, и въ Іерусалимъ. И [ф]обличихъ благородны-тѣ отъ Іудѫ, и рѣкохъ имъ: Какво е това зло което правите вы, и оскврьнявате сѫбботный-тъ

18 день? [х]Не правѣхѫ ли така отци-тѣ ви, та докара Богъ нашъ всичко това зло на насъ, и на тойзи градъ? но вы прилагате гнѣвъ на Израиля, като оскврьнявате сѫбботѫ-тѫ.

19 Заради това, [ц]когато начнѫ да мьркнува въ Іерусалимскы-тѣ порты прѣди сѫбботѫ-тѫ, рѣкохъ, та затворихѫ врата-та, и заповѣдахъ да ся не отварятъ до подирь сѫбботѫ: и [ч]поставихъ въ порты-тѣ *нѣколцина* отъ мои-тѣ слуги, за да

20 не влѣзе товаръ въ сѫбботенъ день. И прѣнощувахѫ търговци-тѣ и продавци-тѣ на всякаквы нѣща за продаваніе вънъ

21 отъ Іерусалимъ еднъждь, дваждь. Тогазь засвидѣтелствувахъ противъ тѣхъ, и рѣкохъ имъ: Защо нощувате прѣдъ стѣнѫ-тѫ? ако повторите ще туріѭ рѫкѫ на васъ. Отъ тогазь не дойдохѫ въ сѫбботѫ.

22 И рѣкохъ на Левиты-тѣ [ш]да ся очиствуватъ, и да дохождатъ да вардятъ врата-та, за да освящаватъ сѫбботный-тъ день. [щ]Помени мя, Боже мой, и за това, и помилуй мя споредъ множество-то на милость-тѫ си.

23 А още, въ онѣзи дни, видѣхъ Іудеи-тѣ, които бѣхѫ [ъ]зѣли жены Азоткы, Аммон-

24 кы, *и* Моавкы: И чада-та имъ говорѣхѫ половинъ Азотскы, а не знаехѫ да продуматъ Іудейскы, но споредъ языкъ-тъ

25 на всякой народъ. И [ы]обличихъ гы, и проклѣхъ гы, и бихъ нѣколцина отъ тѣхъ, и оскубахъ имъ космы-тѣ, и [ь]заклѣхъ гы въ Бога *и казахъ:* Да не дадете дъщери-тѣ си на синове-тѣ имъ, и да не земете отъ дъщери-тѣ имъ за синове-тѣ си, или

26 за себе си. [ѣ]Не съгрѣши ли така Соломонъ Израилевъ-тъ царь? [ю]ако и да не е имало между много народы царь подобенъ нему, [я]който бѣше възлюбенъ отъ Бога своего, и направи го Богъ царь надъ всичкый Израиль: [ѫ]но и него чуж-

27 ды-тѣ жены направихѫ да съгрѣши. И ный ще вы слушамы ли, да правите всичко това голѣмо зло; [іѫ]да ставате прѣстѫпници, противъ Бога нашего като земате чужды жены?

28 И *единъ* отъ синове-тѣ на [а]Іодая, сынъ-тъ на Еліасива великый-тъ священникъ, бѣше зеть на Санаваллата Оронецъ-тъ:

29 за това го испѫдихъ отъ мене. [б]Помени гы, Боже мой, защото оскврьнихѫ священство-то, и [в]завѣтъ-тъ на священство-то и на Левиты-тѣ.

30 [г]И очистихъ гы отъ всичкы-тѣ чужденцы, и [д]опрѣдѣлихъ стражы отъ священницы-тѣ и Левиты-тѣ, всякого въ дѣ-

31 ло-то му: И [е]за приношеніе-то на дърва-та, въ опрѣдѣлены врѣмена, и за начаткы-тѣ. [ж]Помени мя, Боже мой, за добро.

ЕСѲИРЬ.

ГЛАВА 1.

1 И въ дни-тѣ [а]на Ассуира, (той е Ассуиръ, който царуваше [б]отъ Индіѭ дори до Еѳіопіѭ, [в]връху сто и двадесеть и седмь

2 области:) Въ онѣзи дни, когато царь Ассуиръ [г]сѣднѫ на прѣстолъ-тъ на цар-

3 ство-то си, [д]въ Сусѫ столицѫ-тѫ, Въ третьо-то лѣто на царуваніе-то си, [е]направи пиръ на всичкы-тѣ си князове и на рабы-тѣ си: и прѣдъ него *бѣше* Перска-та и Мидска-та сила, голѣмци-тѣ и

с Ст. 22, 31. Гл. 5; 19.
т Исх. 20; 10.
у Гл. 10; 31. Іер. 17; 21, 22.
ф Ст. 11.
х Іер. 17; 21, 22, 23.
ц Лев. 23; 32.
ч Іер. 17; 21, 22.
ш Гл. 12; 30.
щ Ст. 14, 31.
ъ Ездр. 9; 2.
ы Ст. 11. Прит. 28; 4.
ь Ездр. 10; 5. Гл. 10; 29, 30.
ѣ 3 Цар. 11; 1 и друг.
ю 3 Цар. 3; 13. 2 Лѣт. 1; 12.
я 2 Цар. 12; 24.
ѫ 3 Цар. 11; 4 и друг.
іѫ Ездр. 10; 2.
а Гл. 12; 10, 22.
б Гл. 6; 14.
в Мал. 2; 4, 11, 12.
г Гл. 10; 30.
д Гл. 12; 1 и друг.
е Гл. 10; 34.
ж Ст. 14, 22.

а Ездр. 4; 6. Дан. 9; 1.
б Гл. 8; 9.
в Дан. 6; 1.
г 3 Цар. 1; 46.
д Неем. 1; 1.
е Быт. 40; 20. Гл. 2; 18. Мар. 6; 21.

4 князове-тѣ на области-тѣ, Тогазь за много дни, сто и осмдесеть дни показова славно-то богатство на царство-то си и прѣвъсходнѫ-тѫ свѣтлость на величество-то си.

5 И като ся испълнихѫ тѣзи дни направи царь-тъ пиръ на всичкы-тѣ людіе, които ся намѣрихѫ въ Сусѫ столицѫ-тѫ, отъ голѣмъ до малъкъ, седмь дни, въ дворъ-тъ на градинѫ-тѫ на царскѫ-тѫ

6 палатѫ: *Украсенъ съсъ завѣсы* отъ бѣлъ карпасъ, и синьо, прострѣны *на* върви виссонны и багрѣны съсъ сребърны колцета на мраморны стълпове: *и съсъ* златны и сребърны [ж]одрове вързъ помость отъ червенъ и бѣлъ мраморъ, алавастръ

7 и чернъ мраморъ. И наливахѫ въ златны чашы, (и чаши-тѣ бѣхѫ различны едны отъ другы) и имаше царско вино, изобилно, споредъ както бѣ прилично на

8 царя, А піеніе-то бѣше по правило: никой не принуждаваше; защото царь-тъ заповѣда така на всичкы-тѣ си домостроители, да правятъ споредъ волѭ-тѫ

9 на всякого. А и Астинь царица-та направи на жены-тѣ пиръ въ царскый-тъ домъ на царь Ассуира.

10 И въ седмый-тъ день [з]когато сърдце-то на царя бѣ весело отъ вино-то, заповѣда на Меумана, на Визаөѫ, на [и]Арвонѫ, на Вигөѫ, и на Авагөѫ, на Зеөара, и на Харкаса, на седмь-тѣ скопцы които

11 слугувахѫ прѣдъ царь Ассуира, Да доведѫтъ Астинь царицѫ-тѫ прѣдъ царя, съ царскый-тъ вѣнецъ, за да покаже хубость-тѫ ѝ на людіе-тѣ и на князове-тѣ:

12 защото бѣ красна на гледъ. Но Астинь царица-та ся отрече да дойде споредъ заповѣдь-тѫ на царя, която станѫ чрѣзъ скопцы-тѣ. Заради това царь-тъ ся разяри твърдѣ много, и гнѣвъ-тъ му ся распали въ него.

13 Тогазь рече царь-тъ [і]на мудры-тѣ [к]които познавахѫ врѣмена-та, (защото такъвъ бѣ обычай-тъ на царя къмъ всич-

14 кы които знаяхѫ законъ и сѫдъ: А при него бѣ Карсена, Сеөаръ, Адмаөа, Өарсисъ, Мересъ, Марсена, *и* Мемуканъ, [л]седмь-тѣ Персскы и Мидскы князове, [м]които гледахѫ лице-то на царя, *и* имахѫ прѣдсѣдателство-то въ царство-то:)

15 Що прилича да направимъ на Астинь царицѫ-тѫ споредъ законъ-тъ, защото не испълни заповѣдь-тѫ на царь Ассуира чрѣзъ скопцы-тѣ?

16 И отговори Мемуканъ прѣдъ царя и князове-тѣ: Астинь царица-та не обидѣ само царя, но и всичкы-тѣ князове, и всичкы-тѣ людіе които сѫ въ всичкы-тѣ

17 области на царь Ассуира. Защото дѣяніе-то на царицѫ-тѫ ще ся расчуе по всичкы-тѣ жены, щото [н]ще прѣзиратъ мѫжіе-тѣ си прѣдъ очи-тѣ си, когато ся раздаде слухъ, че царь Ассуиръ заповѣда да ся доведе царица-та Астинь прѣдъ него

18 и тя не дойде. И днесь господжи-тѣ на Персіѭ и Мидіѭ, които чухѫ за дѣяніе-то на царицѫ-тѫ, ще говорятъ *за това* на всичкы-тѣ царскы князове: отъ тукъ

19 голѣмо прѣзрѣніе и гнѣвъ. Ако е угодно на царя, нека излѣзе отъ него царско изреченіе, и нека ся пише между Персскы-тѣ и Мидскы-тѣ законы, за да е непрѣложно: да не дойде *вече* Астинь прѣдъ царь Ассуира: и нека даде царь-тъ царско-то ѝ достоинство на другѫ по добрѫ

20 отъ неѭ. И когато повелѣніе-то, което ще направи царь-тъ, ся обнародува по всичко-то му царство, (защото е голѣмо,) всичкы-тѣ жены [о]ще отдаватъ честь на мѫжіе-тѣ си, на голѣмъ и на малъкъ.

21 И угодна быде дума-та на царя и на князове-тѣ: и направи царь-тъ споредъ

22 думѫ-тѫ на Мемукана: И проводи писма по всичкы-тѣ области на царя, [п]въ всякѫ область споредъ буквы-тѣ ѝ, и въ всякой народъ споредъ языкъ-тъ му, всякой мѫжъ [р]да е господарь въ домъ-тъ си, и да говори споредъ языкъ-тъ на людіе-тѣ си.

ГЛАВА 2.

1 И слѣдъ тѣзи събытія като ся укроти ярость-та на царь Ассуира, напомни си за Астинь, [а]и що бѣ направила тя, и какво

2 бѣше ся рѣшило противъ неѭ. И рекохѫ царскы-тѣ раби, които му слугувахѫ: Да ся потърсятъ за царя млады дѣвицы,

3 красны на гледъ: И да опрѣдѣли царь-тъ настоятели по всичкы-тѣ области на царство-то си, и да съберѫтъ въ Сусѫ столицѫ-тѫ всичкы-тѣ млады дѣвицы красны на гледъ въ женскый-тъ домъ, подъ рѫкѫ-тѫ на Игая царскый-тъ скопецъ, стражъ-тъ на жены-тѣ: и да *имъ* ся дадѫтъ потрѣбны-тѣ за сглажданіе тѣмъ.

4 И млада-та която бѫде угодна на царя, да бѫде царица вмѣсто Астинь. И това нѣщо быде угодно на царя, и направи така.

5 Имаше въ Сусѫ столицѫ-тѫ единъ человѣкъ Іудеянинъ, на име Мардохей, сынъ на Іаира, сынъ на Семея, сынъ на Киса,

6 Веніаминецъ: [б]Който бѣше плѣненъ отъ Іерусалимъ, съ плѣнницы-тѣ които ся плѣнихѫ съ Іехоніѭ Іудинъ-тъ царь, които плѣни Навуходоносоръ Вавилонскый-тъ

[ж] Виж. Гл. 7; 8. Іез. 23; 41. Амос. 6; 4.
[з] 2 Цар. 13; 28.
[и] Гл. 7; 9.
[і] Іер. 10; 7. Дан. 2; 12. Мат. 2; 1.
[к] 1 Лѣт. 12; 32.
[л] Ездр. 7; 14.
[м] 4 Цар. 25; 19.
[н] Ефес. 5; 33.
[о] Ефес. 5; 33. Кол. 3; 18. 1 Пет. 3; 1.
[п] Гл. 8; 9.
[р] Ефес. 5; 22, 23, 24. 1 Тим. 2; 12.
[а] Гл. 1; 19, 20.
[б] 4 Цар. 24; 14, 15. 2 Лѣт. 36; 10, 20. Іер. 24; 1.

7 царь. И той въспита Адассж (която е Есѳирь,) [в]дъщерьж-тж на стрыкж си; защото тя нѣмаше нито бащж нито майкж: и момиче-то бѣ прилично и красно на гледъ; което като умрѣ баща му и майка му, Мардохей ѝ зѣ за своьж дъщерьж.

8 И когато ся чу изреченіе-то на царя и повелѣніе-то му, и когато ся [г]събрахж много момичета въ Сусж столицж-тж, подъ ржкж-тж на Игая, доведе ся и Есѳирь въ царскый-тъ домъ, подъ ржкж-тж на Игая, стражъ-тъ на жены-тѣ. 9 И момиче-то быде угодно нему, и намѣри благодать прѣдъ него, та побърза да ѝ даде потрѣбны-тѣ [д]за сглажданіе-то ѝ, и дѣлъ-тъ ѝ; даде ѝ още и седмь-тѣ момичета опрѣдѣлены-тѣ отъ царскый-тъ домъ: и прѣведе неьж и момичета-та ѝ въ най добро-то мѣсто на женскый-тъ домъ. 10 [е]Есѳирь не изяви народъ-тъ си, нито родъ-тъ си; защото Мардохей бѣше ѝ заповѣдалъ да не яви.

11 И всякой день ходѣше Мардохей прѣдъ дворъ-тъ на женскый-тъ домъ, за да ся научава какъ е Есѳирь, и какво ще стане за неьж. 12 А когато дохождаше врѣме-то на всякж момж, за да влѣзе при царь Ассуира, като стоеше дванадесеть мѣсецы споредъ обыкновенно-то за жены-тѣ, (защото така ся испълняхж дни-тѣ на сглажданіе-то имъ, шесть мѣсецы *ся мажахж* съсъ смирненъ елей, и шесть мѣсецы съ ароматы и съ *другы* женскы сглады:) 13 И така влѣзваше мома-та при царя; всичко каквото речеше, даваше ѝ ся за да земе съсъ себе си отъ женскый-тъ домъ въ царскый-тъ домъ. 14 Вечерь влѣзваше, а зарань ся връщаше въ вторый-тъ женскый домъ, подъ ржкж-тж на Саасгаза, царскый-тъ скопецъ, който пазѣше наложницы-тѣ: не влѣзваше вече при царя, освѣнь ако іж поискаше царь-тъ, и ся повыкнуваше именно.

15 А когато пристигнж врѣме-то за да влѣзе при царя Есѳирь [ж]дъщеря-та на Авихаиля, стрыкж-тж на Мардохея, коьжто бѣше зѣлъ той за своьж дъщерьж, не поиска друго освѣнь каквото опрѣдѣли Игай царскый-тъ скопецъ, стражъ-тъ на жены-тѣ. И Есѳирь намираше благодать прѣдъ всичкы-тѣ които іж гледахж. 16 И заведена бы Есѳирь при царь Ассуира, въ царскый-тъ му домъ, въ десетый-тъ мѣсецъ, той е мѣсецъ Тевеѳъ, въ седмо-то лѣто на царуваніе-то му. 17 И възлюби царь-тъ Есѳирь повече отъ всичкы-тѣ жены, и намѣри тя благодать и милость прѣдъ него повече отъ всичкы-тѣ дѣвицы: и тури царскый вѣнецъ на главж-тж ѝ, и направи іж царицж вмѣсто Астинь. 18 Тогазь [з]направи царь-тъ голѣмъ пиръ на всичкы-тѣ си князове и на рабы-тѣ си, пиръ-тъ на Есѳирь: и направи облегченіе въ области-тѣ, и даде дарове, споредъ както бѣ прилично на царя.

19 И когато ся събрахж дѣвицы-тѣ вторый пжть, тогазь сѣдѣше Мардохей [и]въ царскы-тѣ врата. 20 [і]Есѳирь не яви родъ-тъ си нито народъ-тъ си, както ѝ заповѣда Мардохей; защото Есѳирь правѣше по заповѣдь-тж на Мардохея, както когато ся въспитаваше при него.

21 Въ онѣзи дни, като сѣдѣше Мардохей въ царскы-тѣ врата, двама отъ царскы-тѣ скопцы, Вихѳанъ и Ѳересъ, отъ тѣзи които пазѣхж входъ-тъ, разгнѣвахж ся, и искахж да турятъ ржкж връзъ царь Ассуира. 22 А това нѣщо станж извѣстно на Мардохея, [к]и обади *го* на Есѳирь царицж-тж: а Есѳирь обади на царя, въ име-то на Мардохея. 23 И като станж испытаніе за това нѣщо, намѣри ся *така:* за това обѣсени быхж и двама-та на дърво: и ся [л]писа въ книгж-тж на лѣтовницы-тѣ прѣдъ царя.

ГЛАВА 3.

1 Слѣдъ това възвеличи царь Ассуиръ Амана сынъ-тъ на Аммидаѳж [а]Агагецъ-тъ, и възвыси го, и тури столъ-тъ му надъ всичкы-тѣ князове които имаше около си. 2 И всичкы-тѣ царскы раби, [б]които бѣхж въ царскы-тѣ врата, навождахж ся и ся кланяхж на Амана; защото така заповѣда царь-тъ за него. Но [в]Мардохей не ся навождаше, и не му ся кланяше. 3 И царскы-тѣ раби, които бѣхж въ царскы-тѣ врата, рекохж на Мардохея: [г]Защо прѣстжпвашь ты заповѣдь-тж на царя?

4 И като му думахж всякой день, а той гы не слушаше, обадихж на Амана, за да видятъ да ли ще бжде твърда работа-та на Мардохея; защото имъ бѣше явилъ че бѣше Іудеянинъ. 5 И когато видѣ Аманъ [д]че Мардохей не ся навождаше, и му ся не кланяше, [е]испълни ся Аманъ съ ярость. 6 И помысли че да тури ржкж само на Мардохея ниско е; защото му бѣхж явили за народъ-тъ отъ който е Мардохей: за това [ж]искаше Аманъ да погуби народъ-тъ Мардохеевъ, всичкы-тѣ Іудеи които бѣхж въ всичко-то царство на Ассуира.

7 *И* въ първый-тъ мѣсецъ, той е мѣсецъ Нисанъ, въ дванадесето-то лѣто на царь Ассуира, [з]хвърлихж фуръ (сирѣчь жрѣбіе) прѣдъ Амана, изъ день въ день, и

[в] Ст. 15.
[г] Ст. 3.
[д] Ст. 3, 12.
[е] Ст. 20.
[ж] Ст. 7.
[з] Гл. 1; 3.
[и] Ст. 21. Гл. 3; 2.
[і] Ст. 10.
[к] Гл. 6; 2.
[л] Гл. 6; 1.

[а] Числ. 24; 7. 1 Цар. 15; 8.
[б] Гл. 2; 19.
[в] Ст. 5. Псал. 15; 4.
[г] Ст. 2.
[д] Ст. 2. Гл. 5; 9
[е] Дан. 3; 19.
[ж] Псал. 83; 4.
[з] Гл. 9; 24.

изъ мѣсецъ въ мѣсецъ, дори до дванаде-
8 сетый-тъ *мѣсецъ,* той е мѣсецъ Адаръ. И
рече Аманъ на царь Ассуира: Има единъ
народъ распьрснжтъ и разсѣянъ между
народы-тѣ по всичкы-тѣ области на цар-
ство-то ти: и [и]закони-тѣ имъ различатъ
отъ *законы-тѣ на* всичкы-тѣ народы, и не
пазятъ царскы-тѣ законы: заради това
9 не е прилично на царя да гы търпи. Ако
е угодно на царя, нека ся пише да ся
истрѣбятъ: и азъ ще начетж десеть ты-
сящы таланта сребро въ ржцѣ-тѣ на на-
стоятели-тѣ, за да внесжтъ въ царскы-
10 тѣ съкровища. И [і]извади царь-тъ [к]пър-
стень-тъ си отъ ржкж-тж си и го даде на
Амана сынъ-тъ на Аммедаѳж Агагецъ-тъ,
11 непріятель-тъ на Іудеи-тѣ. И рече царь-
тъ на Амана: Дава ти ся сребро-то и тѣ-
зи людіе, да направишь съ тѣхъ както
ти е угодно.
12 И въ тринадесетый-тъ день на първый-
тъ мѣсецъ, [л]повыкнжхж ся царскы-тѣ
писци та ся писа по всичко както запо-
вѣда Аманъ, на царскы-тѣ сатрапы, и на
областницы-тѣ въ всякж область, и на
началницы-тѣ на всякой народъ въ всякж
область споредъ тѣхны-тѣ буквы, и на вся-
кой народъ [м]споредъ языкъ-тъ му; [н]въ
име-то на царь Ассуира ся писа, и ся за-
13 печата съ царскый-тъ пьрстень. И [о]прово-
дихж ся писма чрѣзъ скороходцы по всич-
кы-тѣ царскы области, за да погубятъ, и
да убіжтъ, и да истрѣбятъ всичкы-тѣ Іу-
деи, млады и стары, дѣца-та и жены-тѣ,
[п]въ единъ день, тринадесетый-тъ на два-
надесетый-тъ мѣсецъ, той е мѣсецъ Адаръ,
14 и [р]да разграбятъ корысти-тѣ имъ. [с]Прѣ-
писъ-тъ на писано-то, чрѣзъ което щѣше
да ся раздаде тая заповѣдь по всякж
область, обнародова *ся на* всичкы-тѣ на-
15 роды, за да сж готови за онзи день. Ско-
роходци-тѣ излѣзохж, и бързахж за цар-
скж-тж заповѣдь, и повелѣніе-то ся издаде
въ Сусж столицж-тж. А царь-тъ и Аманъ
сѣднжхж да пируватъ: [т]а градъ-тъ Суса
бѣ въ смятеніе.

ГЛАВА 4.

1 А Мардохей като ся научи за всичко
що бѣ станжло, [а]раздра дрехы-тѣ си, и
облѣче ся въ врѣтище [б]съ пепелъ, и из-
лѣзе въ срѣдъ градъ-тъ, [в]та выкаше съ
2 голѣмо и горко выканіе: И дойде до прѣдъ
царскы-тѣ врата; защото никой *не може-
ше* да влѣзе въ царскы-тѣ врата облѣ-
3 ченъ въ врѣтище. И у всякж область,
дѣто стигнж тая царска заповѣдь и по-
велѣніе-то му, станж между Іудеи-тѣ го-
лѣмо сѣтованіе, постъ, и плачъ, и рыда-
ніе: мнозина имахж подъ себе си посла-
но врѣтище и пепелъ.
4 И влѣзнжхж слугыни-тѣ на Есѳирь и
скопци-тѣ ѝ, та ѝ извѣстихж *за това.* И
смути ся царица-та много: и проводи дре-
хы за да облѣкжтъ Мардохея, и да съблѣ-
кжтъ врѣтище-то му отъ него; но той
5 не пріе. Тогазь повыкнж Есѳирь Аѳаха,
отъ скопцы-тѣ на царя, когото бѣ опрѣ-
дѣлилъ той за слугуваніе ней, и заповѣ-
да му за Мардохея, да ся научи що е то-
6 ва, и защо е то. И излѣзе Аѳахъ при Мар-
дохея въ стъгдж-тж на градъ-тъ, която
7 бѣ прѣдъ царскы-тѣ врата. И обади му
Мардохей всичко що му станж, [г]и коли-
чество-то на сребро-то, което Аманъ
обѣща да плати на царско-то съкровище
8 за Іудеи-тѣ, за да гы погуби. И даде му
[д]прѣписъ-тъ отъ писмо-то на повелѣніе-
то, което бѣ издадено въ Сусж да гы
погубятъ, за да *го* яви на Есѳирь, и да
ѝ извѣсти, и да ѝ заржча да влѣзе при
царя, да му ся помоли, и да направи про-
шеніе нему за народъ-тъ си.
9 И дойде Аѳахъ та извѣсти на Есѳирь
10 думы-тѣ на Мардохея. А Есѳирь говорѝ
на Аѳаха, и даде му заповѣдь къмъ Мар-
11 дохея: Всичкы-тѣ царскы раби, и людіе-
тѣ на царскы-тѣ области знажтъ, че кой-
то, мжжъ или жена, влѣзе при царя не-
выканъ [е]у вжтрѣшній-тъ дворъ, [ж]единъ
законъ е за него, да ся убива, [з]освѣнь
онзи къмъ когото царь-тъ бы прострѣлъ
златный-тъ скиптръ за да остане живъ:
но азъ не сьмь повыкана да влѣзж при
12 царя има тридесеть дни. И извѣстихж на
Мардохея думы-тѣ Есѳирины.
13 Тогазь Мардохей заржча да отговорятъ
на Есѳирь: Не мысли въ себе си че отъ
всичкы-тѣ Іудеи ты ще ся избавишь въ
14 царскый-тъ домъ. Защото ако прѣмъл-
чишь съвсѣмъ въ това врѣме, ще дойде
отъ другадѣ помощь и спасеніе на Іудеи-
тѣ, но ты и домъ-тъ на отца ти ще погы-
нете: и кой знае да ли не си дошла ты
на царство-то за *таквозъ* врѣме каквото
15 е това? Тогазь заповѣда Есѳирь да от-
16 говорятъ на Мардохея: Иди, събери всич-
кы-тѣ Іудеи които ся намѣруватъ съ Су-
сж, и постѣте за мене, и не яждте и не
пійте [и]три дни, нощя и деня: и азъ и
слугыни-тѣ ми ще постимъ подобно: и
тогазь ще влѣзж при царя, което не е
споредъ законъ-тъ: и [і]ако погынж, да
17 погынж. И отиде Мардохей, та направи
по всичко що му заповѣда Есѳирь.

[и] Ездр. 4; 13. Дѣян. 16; 20.
[і] Быт. 41; 42.
[к] Гл. 8; 2, 8.
[л] Гл. 8; 9.
[м] Гл. 1; 22. 8; 9.
[н] 3 Цар. 21, 8. Гл. 8; 8, 10.
[о] Гл. 8; 10.
[п] Гл. 8; 12 и др.
[р] Гл. 8; 11.
[с] Гл. 8; 13, 14.
[т] Виж. Гл. 8; 15. Прит. 29; 2.

[а] 2 Цар. 1; 11.
[б] Іис. Нав. 7; 6. Іез. 27; 30.
[в] Быт. 27; 34.
[г] Гл. 3; 9.
[д] Гл. 3; 14, 15.
[е] Гл. 5; 1.
[ж] Дан. 2; 9.
[з] Гл. 5; 2. 8; 4.
[и] Виж. Гл. 5; 1.
[і] Виж. Быт. 43; 14.

ГЛАВА 5.

1 А [а]въ третій-тъ день, Есѳирь ся облѣче въ царскы-тѣ *си* дрехы и застанѫ [б]у вѫтрѣшній-тъ дворъ на царскѫ-тѫ палатѫ срещѫ домъ-тъ на царя: а царь-тъ сѣдѣше на царскый-тъ си прѣстолъ, въ царскый-тъ домъ, срещѫ врата-та на домъ-тъ. 2 И като видѣ царь-тъ че стоеше въ дворъ-тъ [в]Есѳирь царица-та, намѣри тя благодать прѣдъ него: и [г]прострѣ царь-тъ къмъ Есѳирь златный-тъ скиптръ който държеше въ рѫкѫ-тѫ си: и приближи ся Есѳирь, та ся допрѣ при крайтъ на скиптръ-тъ. 3 И рече ѝ царь-тъ: Що искашь, царице Есѳирь? и кое е исканіе-то ти? и [д]до половинѫ-тѫ отъ царство-то ще ти ся даде. 4 И отговори Есѳирь: Ако е угодно на царя, да дойде царь-тъ и Аманъ днесь на пиръ-тъ, който приготвихъ за него. 5 И рече царь-тъ: Повыкайте скоро Амана, да направи думѫ-тѫ на Есѳирь. И дойдохѫ царь-тъ и Аманъ на пиръ-тъ, който направи Есѳирь.

6 И като піяхѫ вино, [е]рече царь-тъ на Есѳирь: [ж]Що е прошеніе-то ти? и ще ти ся даде: и що е исканіе-то ти? и ще бѫде, и до половинѫ-тѫ отъ царство-то. 7 Тогазь отговори Есѳирь и рече: Прошеніе-то ми и исканіе-то ми е: 8 Ако сьмь намѣрила благодать прѣдъ царя, и ако е угодно на царя да испълни прошеніе-то ми, и да направи исканіе-то ми, нека дойде царь-тъ и Аманъ на пиръ-тъ който ще приготвѭ за тѣхъ, и утрѣ ще направѭ споредъ слово-то на царя.

9 И излѣзе Аманъ въ тойзи день радостенъ и съ весело сърдце; но когато видѣ Аманъ Мардохея при царскы-тѣ врата [з]че не станѫ, нито ся поклати за него, испълни ся Аманъ съ яростъ противъ Мардохея. 10 Но [и]Аманъ удържа себе си; и като влѣзе въ домъ-тъ си, проводи та повыка пріятели-тѣ си, и Зерешѫ женѫ си. 11 И приказа имъ Аманъ за славѫ-тѫ на богатство-то си, и [і]за много-то си чада, и какъ го е възвеличилъ царь-тъ, [к]и какъ го е възвысилъ надъ князове-тѣ и царскы-тѣ рабы. 12 И рече Аманъ: Даже и царица-та Есѳирь не покани *другыго* на пиръ-тъ който направи, но само мене съ царь-тъ: още и утрѣ сьмь поканенъ при неѭ съ царь-тъ: 13 Но всичко това не мя благодари додѣ гледамъ Мардохея Іудеянинъ-тъ да сѣди при царскы-тѣ врата. 14 И рече му Зереса жена му и всичкы-тѣ му пріятели: [л]Да ся приготви едно дърво высоко петдесеть лакти, и утрѣ [м]речи на царя да ся обѣси Мардохей на него: тогазь иди радостенъ съ царь-тъ на пиръ-тъ. И това нѣщо быде угодно Аману, и [н]приготви дърво-то.

ГЛАВА 6.

1 Въ онѫзи нощь сънъ-тъ побѣгнѫ отъ царя: и заповѣда [а]да донесѫтъ книгѫ-тѫ на памятописанія-та на лѣтовницы-тѣ: и 2 прочитахѫ ся прѣдъ царя. И намѣри ся писано, че Мардохей извѣстилъ за Вихѳана и Ѳереса, двама-та отъ царскы-тѣ скопцы, вратари-тѣ, които бѣхѫ поискали да турятъ рѫкѫ на царь Ассуира.

3 И рече царь-тъ: Каква честь и достолѣпіе станѫ на Мардохея за това? И рекохѫ царскы-тѣ раби, които му слугувахѫ: Не ся е направило нищо за него. 4 И рече царь-тъ: Кой е въ дворъ-тъ? И Аманъ бѣше дошелъ [б]у външній-тъ дворъ на царскый-тъ домъ, [в]за да рече на царя да обѣси Мардохея на дърво-то, което бѣ приготвилъ за него. 5 И раби-тѣ на царя рекохѫ му: Ето, Аманъ стои въ дворъ-тъ. И рече царь-тъ: Да влѣзе.

6 И като влѣзе Аманъ, рече му царь-тъ: Що трѣбва да ся направи на тогозь человѣка за когото царь-тъ бы благоволилъ да *му* направи честь? А Аманъ помысли въ сърдце-то си: Кому *другыму* бы благоволилъ царь-тъ да направи честь освѣнь менѣ? 7 И отговори Аманъ на царя: За человѣкъ-тъ, за когото царь-тъ благоволява да му направи честь, 8 Да донесѫтъ царскѫ-тѫ дрехѫ въ коѭто ся царь-тъ облачи, и [г]конь-тъ на когото царь-тъ язди, и царскый-тъ вѣнецъ който ся туря на главѫ-тѫ му: 9 И *тая* дреха и конь-тъ да ся дадѫтъ въ рѫкѫ-тѫ на нѣкого отъ по голѣмы-тѣ царскы князове, за да облѣкѫтъ человѣка, когото царь-тъ благоволява да почте: и като го водятъ възсѣднѫлъ на конь-тъ чрѣзъ градскѫ-тѫ стъгдѫ, [д]да прогласяватъ прѣдъ него: Така ще бѫде на человѣка, когото царь-тъ благоволи да почте. 10 И рече царь-тъ на Амана: Скоро, земи дрехѫ-тѫ и конь-тъ, както си реклъ, и направи така на Мардохея Іудеянинъ-тъ, който сѣди при царскы-тѣ врата: да ся не остави нищо отъ всичко що си реклъ.

11 И зѣ Аманъ дрехѫ-тѫ и конь-тъ, та облѣче Мардохея, и го прѣведе яхнѫлъ прѣзъ градскѫ-тѫ стъгдѫ, и прогласяваше прѣдъ него: Така ще бѫде на человѣка, когото царь-тъ благоволи да почте.

12 И върнѫ ся Мардохей въ царскы-тѣ врата: а Аманъ [е]отиде скоро въ домъ-тъ

а Виж. Гл. 4; 16.
б Виж. Гл. 4; 11. 6; 4.
в Прит. 21; 1.
г Гл. 4; 11. 8; 4.
д Виж. Мар. 6; 23.
е Гл. 7; 2.
ж Гл. 9; 12.
з Гл. 3; 5.
и Виж. 2 Цар. 13; 22.
і Гл. 9; 7 и др.
к Гл. 3; 1.
л Гл. 7; 9.
м Гл. 6; 4.
н Гл. 7; 10.

—

а Гл. 2; 23.
б Виж. Гл. 5; 1.
в Гл. 5; 14.
г 3 Цар. 1; 33.
д Быт. 41; 43.
е 2 Лѣт. 26; 20.

си печаленъ, и [ж]имаше главѫ-тѫ си покрытѫ. 13 И приказа Аманъ на Зересѫ женѫ си, и на всичкы-тѣ си пріятели, всичко каквото му ся случи. И рекохѫ му мудры-тѣ му и Зереса жена му: Мардохей, прѣдъ когото си начнѫлъ да испадашь, ако е отъ сѣме-то на Іудеи-тѣ, не ще му надвіешь, но съвсѣмъ ще паднешь прѣдъ него.

14 Като говорѣхѫ още съ него, стигнѫхѫ царскы-тѣ скопци и побързахѫ да заведѫтъ Амана [з]на пиръ-тъ, който бѣ приготвила Есѳирь.

ГЛАВА 7.

1 Дойдохѫ прочее царь-тъ и Аманъ да 2 пируватъ съ Есѳирь царицѫ-тѫ. И рече пакъ царь-тъ на Есѳирь вторый-тъ день [а]като піяхѫ вино: Що е прошеніе-то ти, царице Есѳирь? и ще ти ся даде: и що е исканіе-то ти? ще бѫде и до полови- 3 нѫ-тѫ отъ царство-то. Тогазь отговори Есѳирь царица-та, и рече: Ако сьмъ намѣрила благодать прѣдъ тебе, царю, и ако е угодно на царя, животъ-тъ ми да ми ся даде на прошеніе-то ми, и народъ-тъ ми 4 на исканіе-то ми; Защото смы [б]продадени, азъ и народъ-тъ ми да бѫдемъ погубени, убити, и истрѣбени. И ако бы да ся продадехмы *само* като раби и рабыни, прѣмълчала быхъ, ако непріятель-тъ и да не можаше да допълни щетѫ-тѫ на царя.

5 Тогазь отговори царь Ассуиръ и рече на Есѳирь царицѫ-тѫ: Кой е той, и дѣ е онзи който е дързнѫлъ да направи така? 6 И рече Есѳирь: Противникъ-тъ и непріятель-тъ е тойзи лукавый Аманъ. Тогазь ся смути Аманъ прѣдъ царь-тъ и цари- 7 цѫ-тѫ. И станѫ царь-тъ отъ винопитіе-то разгнѣванъ, *и отиде* въ градинѫ-тѫ на палатѫ-тѫ: а Аманъ станѫ, за да испроси животъ-тъ си отъ Есѳирь царицѫ-тѫ; защото видѣ че зло-то бѣше рѣшено противъ него отъ царя.

8 И върнѫ ся царь-тъ отъ градинѫ-тѫ на палатѫ-тѫ, въ домъ-тъ на винопитіе-то: а Аманъ бѣ паднѫлъ [в]на постелкѫ-тѫ, на коіѫто бѣше Есѳирь. И рече царь-тъ: Още и царицѫ-тѫ ли *иска* да насили прѣдъ мене, въ домъ-тъ? Слово-то излѣзе изъ уста-та на царя, и [г]покрыхѫ лице- 9 то на Амана. И [д]рече Арвона, единъ отъ скопцы-тѣ, прѣдъ царя: [е]Ето, и дърво-то което направи Аманъ за Мардохея, който бѣ говорилъ добро за царя, стои въ кѫщѫ-тѫ на Амана, петдесеть лакти высоко: И рече царь-тъ: Обѣсѣте го на него. 10 И [ж]обѣсихѫ Амана на дърво-то което бѣ приготвилъ за Мардохея. И прѣстанѫ ярость-та на царя.

ГЛАВА 8.

1 Въ онзи день царь Ассуиръ даде на Есѳирь царицѫ-тѫ домъ-тъ на Амана, непріятель-тъ на Іудеи-тѣ. И дойде Мардохей прѣдъ царя; защото [а]Есѳирь яви 2 що ѝ бѣше той. И извади царь-тъ [б]пърстень-тъ си, който бѣ зѣлъ отъ Амана, и даде го на Мардохея. И постави Есѳирь Мардохея надъ домъ-тъ на Амана.

3 И говорѝ пакъ Есѳирь прѣдъ царя, и припаднѫ на нозѣ-тѣ му, и моли му ся съсъ сълзы да унищожи зло-то на Амана Агагецъ-тъ, и негово-то ухыщреніе което 4 ухытри противъ Іудеи-тѣ. И [в]прострѣ царь-тъ *златный*-тъ скиптръ къмъ Ес- 5 ѳирь. Тогазь ся въсправи Есѳирь, застанѫ прѣдъ царя, и рече: Ако е угодно на царя, и ако сьмъ намѣрила благодать прѣдъ него, и *ся види* право това нѣщо на царя, и му сьмъ угодна, нека ся пише да ся повърнѫтъ писма-та ухыщрены-тѣ отъ Амана сынъ-тъ на Аммедаѳѫ Агагецъ-тъ, които писа да ся погубятъ Іудеи- 6 тѣ по всичкы-тѣ области на царя; Защото какъ могѫ да търпіѫ да видіѫ зло-то което ще снамѣри народъ-тъ ми? или какъ могѫ да търпіѫ [г]да видіѫ погынуваніе-то на родъ-тъ си?

7 Тогазь рече царь Ассуиръ на Есѳирь царицѫ-тѫ, и на Мардохея Іудеянинъ-тъ: Ето, [д]дадохъ на Есѳирь домъ-тъ на Амана, и обѣсихѫ него на дърво-то, защото прострѣ рѫкѫ-тѫ си противъ Іудеи-тѣ. 8 Вы прочее пишѣте за Іудеи-тѣ, както ви ся види добро, въ име-то на царя, и запечатайте съ царскый-тъ пърстень; защото писмо-то което е писано въ име-то на царя, и запечатано съ царскый-тъ пърстень, [е]не ся повраща.

9 И [ж]повыкахѫ ся царскы-тѣ писци въ онова врѣме въ третій-тъ мѣсецъ, той е мѣсецъ Сиванъ, въ двадесеть и третій-тъ неговъ день: и писа ся, по всичко както заповѣда Мардохей, на Іудеи-тѣ и на сатрапы-тѣ и областницы-тѣ и началницы-тѣ на области-тѣ, които бѣхѫ [з]отъ Индіѭ до Еѳіопіѭ, сто и двадесеть и седмь области, въ всякѫ область [и]според буквы-тѣ ѝ, и на всякой народъ споредъ языкъ-тъ му, и на Іудеи-тѣ споредъ буквы-тѣ имъ и споредъ языкъ-тъ имъ.

10 И [і]писа въ име-то на царь Ассуира, и

ж 2 Цар. 15; 30. Іер. 14, 3, 4.
з Гл. 5; 8.

—

а Гл. 5; 6.
б Гл. 3; 9. 4; 7.
в Гл. 1; 6.
г Іов. 9; 24.
д Гл. 1; 10.
е Гл. 5; 14. Псал. 7; 16. Прит. 11; 5, 6.
ж Псал. 37; 35, 36. Дан. 6; 24.

—

а Гл. 2; 7.
б Гл. 3; 10.
в Гл. 4; 11. 5; 2.
г Неем. 2; 3. Гл. 7; 4.
д Ст. 1. Прит. 13; 22.
е Виж. Гл. 1; 19. Дан. 6; 8, 12, 15.
ж Гл. 3; 12.
з Гл. 1; 1.
и Гл. 1; 22. 3; 12.
і 3 Цар. 21; 8. Гл. 3; 12, 13.

запечати *го* съ царскый-тъ пьрстенъ, и чрѣзъ скороходцы конеяздцы, които яздѣхѫ на бързы коніе *и* мьскы отъ кобылы, испроводи писма-та: 11 Чрѣзъ които царь-тъ допущаше на Іудеи-тѣ, които бѣхѫ въ всякой градъ, да ся съберѫтъ, и да станѫтъ за животъ-тъ си, да погубятъ, да убіѭтъ, и да истрѣбятъ всичкѫ-тѫ силѫ на людіе-тѣ и на областьтѫ които бы гы нападнѫли, дѣца и жены, и [к]корысти-тѣ имъ да разграбятъ, 12 [л]Въ единъ день, по всичкы-тѣ области на царь Ассуира, въ тринадесетый-тъ день на дванадесетый-тъ мѣсецъ, той е мѣсецъ Адаръ.

13 [м]Прѣписъ-тъ на писмо-то, което бѣ за раздаваніе на заповѣдь-тѫ по всякѫ область, обнародова ся на всичкы-тѣ людіе, за да сѫ Іудеи-тѣ готови въ онзи день, да си отмьстятъ противъ непріятели-тѣ си. 14 *И* излѣзохѫ скороходци-тѣ, които яздѣхѫ на бързы коніе *и* мьскы, и бързахѫ понуждавани отъ царскѫ-тѫ заповѣдь. И повелѣніе-то ся издаде въ Сусѫ столицѫ-тѫ.

15 А Мардохей излѣзе отъ при царя въ царскы дрехы синьи и бѣлы, и съ голѣмъ вѣнецъ златенъ, и горніѫ дрехѫ отъ виссонъ и багрѣно: и [н]градъ Суса радоваше ся 16 и ся веселѣше. *И* Іудеи-тѣ имахѫ [о]свѣтъ, 17 и веселіе, и радость, и славѫ. И въ всякѫ область, и въ всякой градъ, дѣто дойде царска-та заповѣдь и повелѣніе, Іудеи-тѣ имахѫ радость и веселіе, пированіе [п]и добръ день. И мнозина отъ людіе-тѣ на земіѭ-тѫ [р]станѫхѫ Іудеи; защото [с]страхъ-тъ отъ Іудеи-тѣ нападнѫ връзъ тѣхъ.

ГЛАВА 9.

1 А [а]въ дванадесетый-тъ мѣсецъ, той е мѣсецъ Адаръ, въ тринадесетый-тъ день на истый-тъ, [б]когато заповѣдь-та на царя и повелѣніе-то му бѣ близу да ся извърши, въ день-тъ, въ който врагове-тѣ на Іудеи-тѣ ся надѣехѫ да гы обладаіѭтъ, (но ся обърнѫ на противъ, защото [в]Іудеи-тѣ обладахѫ онѣзи които гы ненавидѣхѫ,) 2 [г]Събрахѫ ся Іудеи-тѣ въ градове-тѣ си, по всичкы-тѣ области на царь Ассуира, за да турятъ рѫкѫ [д]на тѣзи които искахѫ зло-то имъ: и никой не можѐ да имъ ся съпротиви, защото [е]страхъ-тъ 3 имъ нападнѫ връзъ всичкы-тѣ людіе. И всичкы-тѣ началници на области-тѣ, и сатрапи-тѣ, и областници-тѣ, и царскы-тѣ настоятели, помагахѫ на Іудеи-тѣ; защото страхъ-тъ на Мардохея нападнѫ връзъ тѣхъ. 4 Понеже Мардохей бѣ голѣмъ въ царскый-тъ домъ, и слухъ-тъ му ся раздаде по всичкы-тѣ области; Защото человѣкъ-тъ Мардохей [ж]напрѣдуваше и ся увеличаваше.

5 И поразихѫ Іудеи-тѣ всичкы-тѣ си непріятели, съ ударъ на мечъ, и убіеніе, и погыбель, и направихѫ както искахѫ на 6 онѣзи които гы мразяхѫ. И въ Сусѫ столицѫ-тѫ убихѫ Іудеи-тѣ и погубихѫ 7 петстотинъ мѫжіе. И Фарсандаѳѫ, и Далфона, 8 и Аспаѳѫ, И Пораѳѫ, и Адаліѭ, и 9 Аридаѳѫ, И Фармастѫ, и Арисая, и Аридая, 10 и Ваезаѳѫ, [з]Десеть-тѣ сынове на Амана Аммедаѳаевъ-тъ сынъ, непріятель-тъ на Іудеи-тѣ, убихѫ; [и]връзъ корысти обаче не турихѫ рѫкѫ.

11 Въ онзи день, число-то на убиты-тѣ въ Сусѫ столицѫ-тѫ ся донесе прѣдъ царя. 12 И рече царь-тъ на Есѳирь царицѫ-тѫ: Въ Сусѫ столицѫ-тѫ убихѫ Іудеи-тѣ и погубихѫ петстотинъ мѫжіе, и десеть-тѣ Амановы сынове: какво ли сѫ направили въ другы-тѣ царскы области? Сега [і]що е прошеніе-то ти? и ще ти ся даде: и що 13 е още исканіе-то ти? и ще бѫде. И рече Есѳирь: Ако е угодно на царя, да ся даде на Іудеи-тѣ които сѫ въ Сусѫ, да направятъ и утрѣ [к]споредъ днешно-то повелѣніе, и [л]да обѣсятъ на дьрво десеть-14 тѣ Амановы сынове. И заповѣда царь-тъ да бѫде така, и издаде ся повелѣніе въ Сусѫ, та обѣсихѫ десеть-тѣ Амановы 15 сынове. И [м]събрахѫ ся Іудеи-тѣ, които бѣхѫ въ Сусѫ още и въ четыринадесетый-тъ день на мѣсецъ Адаръ, та убихѫ триста мѫжіе въ Сусѫ; [н]връзъ корысти обаче не турихѫ рѫкѫ.

16 А другы-тѣ Іудеи които бѣхѫ по области-тѣ на царя, [о]събрахѫ ся та стояхѫ за животъ-тъ си, и намѣрихѫ упокоеніе отъ непріятели-тѣ си, и убихѫ отъ тѣзи които гы мразяхѫ седмдесеть и петь тысящы, [п]връзъ корысти обаче не турихѫ 17 рѫкѫ, Въ тринадесетый-тъ день на мѣсецъ Адаръ; а въ четыринадесетый-тъ день на истый-тъ ся упокоихѫ, и напра-18 вихѫ въ тойзи день пиръ и веселіе. Но Іудеи-тѣ които бѣхѫ въ Сусѫ събрахѫ ся [р]въ тринадесетый-тъ и въ четыринадесетый-тъ на истый-тъ; а въ петнадесетый-тъ ся упокоихѫ, и направихѫ въ 19 тойзи день пиръ и веселіе. За това Іудеи-тѣ селачи-тѣ, които живѣехѫ въ неоградены-тѣ градове, правѣхѫ четыринадесетый-тъ день на мѣсецъ Адаръ [с]*день*

к Виж. Гл. 9; 10, 15, 16.
л Гл. 3; 13. 9; 1.
м Гл. 3; 14, 15.
н Виж. Гл. 3; 15. Прит. 29; 2.
о Псал. 97; 11.
п 1 Цар. 25; 8. Гл. 9; 19, 22.
р Псал. 18; 43.
с Быт. 35; 5. Исх. 15; 16. Втор. 2; 25. 11; 25. Гл. 9; 2.

а Гл. 8; 12.
б Гл. 3; 13.
в 2 Цар. 22; 41.
г Гл. 8; 11.
д Псал. 71; 13, 24.
е Гл. 8; 17.
ж 2 Цар. 3; 1. 1 Лѣт. 11; 9. Прит. 4; 18.
з Гл. 5; 11. Іов. 18; 19. 27; 13, 14, 15. Псал. 21; 10.
и Виж. Гл. 8; 11.
і Гл. 5; 6. 7; 2.
к Гл. 8; 11.
л 2 Цар. 21; 6, 9.
м Ст. 2. Гл. 8; 11.
н Ст. 10.
о Ст. 2. Гл. 8; 11.
п Виж. Гл. 8; 11.
р Ст. 11, 15.
с Втор. 16; 11, 14.

на веселіе и на пиръ, и [т]день добръ, [у]и провождахѫ си дѣлове едни на другы.

20 И писа Мардохей тѣзи събытія, и проводи писма на всичкы-тѣ Іудеи които бѣхѫ по всичкы-тѣ области на царь Ассуира, на ближни-тѣ и на далечны-тѣ,

21 Като имъ опрѣдѣляваше да пазятъ четыринадесетый-тъ день на мѣсецъ Адаръ, и петнадесетый-тъ на истый-тъ, всякѫ годинѫ,

22 Като дни въ които Іудеи-тѣ ся упокоихѫ отъ непріятели-тѣ си, и мѣсецъ въ който [ф]скърбь-та имъ ся обърнѫ въ радость, и плачъ-тъ въ добръ день: та да гы правятъ дни на пиръ и на веселіе, и [х]да си провождатъ дѣлове едни на

23 другы, и дарове на сиромасы-тѣ. И пріехѫ Іудеи-тѣ онова което начнѫхѫ да правятъ, и онова което имъ писа Мардо-

24 хей; Защото Аманъ сынъ-тъ на Аммедаѳѫ Агагецъ-тъ, врагъ-тъ на всичкы-тѣ Іудеи, [ц]ухытри противъ Іудеи-тѣ да гы погуби и хвърли фуръ, (сирѣчь жрѣбіе,)

25 да гы погуби, и да гы истрѣби: [ч]Когато обаче дойде тя *(Есѳирь)* прѣдъ царя, заповѣда чрѣзъ писма, [ш]да ся върне на главѫ-тѫ му зло-то му ухыщреніе, което ухытри противъ Іудеи-тѣ, и обѣсихѫ на

26 дърво-то него и сынове-тѣ му. За това наименовахѫ тѣзи дни Фуримъ, отъ име-то фуръ. Поради това за всичкы-тѣ думы [щ]на това писмо, и за онова което видѣхѫ въ това събытіе, и което ся случи на

27 тѣхъ, Іудеи-тѣ направихѫ уставъ, и пріехѫ на себе си и на потомство-то си, и [ъ]на всичкы що ся приложихѫ тѣмъ, да не прѣстанѫтъ никога отъ да пазятъ тѣзи два дена, споредъ писано-то за тѣхъ, и споредъ врѣме-то имъ всякѫ годинѫ.

28 И тѣзи дни да ся поменуватъ и да ся пазятъ въ всякой вѣкъ, и въ всякой родъ, въ всякѫ область, и въ всякой градъ: и тѣзи дни Фуримъ да ся не отнемѫтъ отъ срѣдъ Іудеи-тѣ, и да не прѣстане поменъ-тъ имъ отъ потомство-то имъ.

29 Тогазь Есѳирь царица-та [ы]дъщеря-та на Авихаила, и Мардохей Іудеянинъ-тъ, писахѫ вторый пѫть съсъ всичко-то пълновластіе, [ь]за да утвърдятъ написано-то

30 за Фуримъ-тъ. И проводи писма на всичкы-тѣ Іудеи, [ѣ]въ сто-тѣ и двадесеть и седмь области на Ассуирово-то царство,

31 *съ* мирны и истинны думы, За да утвърди тѣзи дни Фуримъ въ врѣмена-та имъ, както имъ опрѣдѣлихѫ Мардохей Іудеянинъ-тъ и Есѳирь царица-та, и както опрѣдѣлихѫ, за себе си и за потомство-то си, дѣло-то [ю]на посты-тѣ и на выкъ-тъ

32 имъ. И съ повелѣніе-то на Есѳирь подтвърди ся това дѣло на Фуримъ-тъ: и писа ся въ книгѫ.

ГЛАВА 10.

1 И тури царь Ассуиръ данъкъ на земѭ-

2 тѫ, [а]и на морскы-тѣ острове. А всичкы-тѣ дѣянія на силѫ-тѫ му и крѣпость-тѫ му, и описаніе-то на величіе-то на Мардохея, [б]на което го царь-тъ възведе, не сѫ ли писаны въ книгѫ-тѫ на лѣтовницы-тѣ на Перскы-тѣ и Мидскы-тѣ царіе?

3 Защото Мардохей Іудеянинъ-тъ *станѫ* [в]вторый слѣдъ царь Ассуира, и голѣмъ между Іудеи-тѣ, и благопріятенъ на множество-то отъ братія-та си, [г]и търсѣше добро-то на народъ-тъ си, и говорѣше миръ за всичко-то си сѣме.

ІОВЪ.

ГЛАВА 1.

1 Имаше единъ человѣкъ въ *Узскѫ-тѫ земѭ, име-то му [а]Іовъ: и той человѣкъ бѣ [б]непороченъ и правъ, и [в]бояше ся отъ

2 Бога, и отдалечаваше ся отъ зло-то. И родихѫ му ся седмь сынове и три дъще-

3 ри. И добытъкъ-тъ му бѣше седмь тысящи овцы, и три тысящи камилы, и петстотинъ супруга волове, и петстотинъ ослицы, и голѣмо множество слугы: и той человѣкъ бѣ най голѣмъ отъ всичкы-тѣ жители на истокъ.

4 И сынове-тѣ му ходѣхѫ та правѣхѫ пирове по кѫщя-та си, всякой на день-тъ си, и провождахѫ та повыквахѫ три-тѣ

т Гл. 8; 17.
у Ст. 22. Неем. 8; 10, 12.
ф Псал. 30; 11.
х Ст. 19. Неем. 8; 10.
ц Гл. 3; 6. 7.
ч Ст. 13; 14. Гл. 7; 5 и дрг. 8; 3 и дрг.
ш Гл. 7; 10. Псал. 7; 16.
щ Ст. 20.
ъ Гл. 8; 17. Иса. 56; 3, 6. Зах. 2; 11.
ы Гл. 2; 15.
ь Виж. Гл. 8; 10. Ст. 20.
ѣ Гл. 1; 1.
ю Гл. 4; 3, 16.

—

а Быт. 10; 5. Псал. 72; 10. Иса. 24; 15.
б Гл. 8; 15; 9; 4.
в Быт. 41; 40. 2 Лѣт. 28; 7.
г Неем. 2; 10. Псал. 122; 8, 9.

—

* *Или* Авситисъ. Виж. Быт. 22; 20, 21.
а Іез. 14; 14. Іак. 5; 11.
б Быт. 6; 9. 17; 1. Гл. 2; 3.
в Прит. 8; 13. 16; 6.

си сестры за да ядѫтъ и да пiѭтъ съ
5 тѣхъ. И когато ся свършувахѫ дни-тѣ на пированiе-то, проваждаше Iовъ та гы освящаваше, и, като ставаше заранъ, [г]приносяше всесъжженiя по число-то на всичкы тѣхъ; защото думаше Iовъ: Да не бы сынове-тѣ ми, да сѫ съгрѣшили, и сѫ [д]похулили Бога въ сърдце-то си. Така правѣше Iовъ вынѫгы.
6 [е]И единъ день [ж]дойдохѫ Божiи-тѣ сынове да прѣдстанѭтъ прѣдъ Господа, и
7 между тѣхъ дойде и Сатана: И рече Господь на Сатанѫ: [з]Отъ дѣ идешь? И Сатана отговори Господу, и рече: Отъ да обыкалямъ земѭ-тѫ и да ходѭ на самъ
8 на тамъ по неѭ. И рече Господь на Сатанѫ: [и]Турилъ ли си вниманiе на рабъ-тъ ми Iова, че нѣма подобенъ нему на земѭ-тѫ, [і]человѣкъ непороченъ и правъ, който ся бои отъ Бога, и който ся отда-
9 лечава отъ зло-то? И отговори Сатана Господу, и рече: Да ли напразно ся бои
10 Iовъ отъ Бога? [к]Не си ли оградилъ ты него, и кѫщѫ-тѫ му, и всичко каквото има? благословилъ си [л]дѣла-та на рѫцѣ-тѣ му, и умножи ся добытъкъ-тъ му на
11 земѭ-тѫ, Но [м]сега простри рѫкѫ, и докачи всичко каквото има: [н]не ще ли тя
12 похули въ лице? И рече Господь на Сатанѫ: Ето въ рѫкѫ-тѫ ти е всичко каквото има; само на него да не туришь рѫкѫ. И излѣзе Сатана отъ при Господа.
13 И единъ день [о]сынове-тѣ му и дъщери-тѣ му ядѣхѫ и пiяхѫ вино въ домъ-тъ
14 на най старый-тъ си братъ, И дойде вѣститель при Iова та рече: Волове-тѣ орѣ-
15 хѫ, и ослицы-тѣ пасѣхѫ при тѣхъ. И нападнѫхѫ Савци-тѣ та гы откарахѫ: и рабы-тѣ поразихѫ съ остро-то на ножъ-тъ: и само азъ ся отървахъ да ти обадѭ.
16 Като още говорѣше той, дойде и другъ, та рече: Огнь Божiй паднѫ отъ небеса, та изгори овцы-тѣ и рабы-тѣ, и пояде гы; и отървахъ ся само азъ да ти обадѭ:
17 Тойзи като говорѣше още, дойде и другъ, та рече: Халдеи-тѣ направихѫ три четы и ся устремихѫ вързъ камилы-тѣ, и гы откарахѫ; и рабы-тѣ поразихѫ съ остро-то на ножъ-тъ; и отървахъ ся само азъ
18 да ти обадѭ. Тойзи като говорѣше още, дойде и другъ, та рече: [п]Сынове-тѣ ти и дъщери-тѣ ти ядѣхѫ, и пiяхѫ вино, въ
19 домъ-тъ на най старый-тъ си братъ: И ето, дойде голѣмъ вѣтръ изъ отъ тамъ пустынѭ-тѫ, та удари четыри-тѣ ѫгла на домъ-тъ, и паднѫ вързъ дѣца-та, и умрѣхѫ; и отървахъ ся само азъ да ти обадѭ.
20 Тогазь станѫ Iовъ [р]раздра дрехѫ-тѫ си, и остриже главѫ-тѫ си, и [с]паднѫ на
21 земѭ-тѫ, та ся поклони, И рече: [т]Голъ излѣзохъ изъ утробѫ-тѫ на майкѫ си, голъ ще и да ся върнѫ тамъ: [у]Господь даде, [ф]Господь отнѣ: [х]Да бѫде име-то
22 Господне благословено. [ц]Въ всичко това Iовъ не съгрѣши, и не даде безумiе Богу.

ГЛАВА 2.

1 И [а]пакъ единъ день, дойдохѫ Божiи-тѣ сынове за да прѣдстанѭтъ прѣдъ Господа, и между тѣхъ дойде и Сатана, да
2 прѣдстане прѣдъ Господа. И рече Господь [б]на Сатанѫ: Отъ дѣ идешь? И Сатана отговори Господу, и рече: Отъ да обыкалямъ земѭ-тѫ, и да ходѭ на самъ на
3 тамъ по неѭ. И рече Господь на Сатанѫ: Турилъ ли си вниманiе на рабъ-тъ ми Iова, че нѣма подобенъ нему на земѭ-тѫ, [в]человѣкъ непороченъ и правъ, който ся бои отъ Бога, и ся отдалечава отъ зло-то? и [г]още дьржи незлобiе-то си, ако и да мя подстори ты противъ него, [д]за да
4 го погубѭ безъ причинѫ. И отговори Сатана Господу, и рече: Кожѫ за кожѫ и все що има человѣкъ ще даде за жи-
5 вота си. Но [е]сега простри рѫкѫ-тѫ си, та ся прикосни до [ж]кости-тѣ му и до плъть-тѫ му: да ли не ще тя похули въ
6 лице? И [з]рече Господь на Сатанѫ: Ето той е въ рѫкѫ-тѫ ти: само животъ-тъ му упази.
7 Тогазь излѣзе Сатана отъ при Господа, та порази Iова съ лошъ струпей, [и]отъ плесны-тѣ на нозѣ-тѣ му до връхъ-тъ му.
8 И зѣ си чрѣпъ, за да ся чеше съ него; [і]и сѣдѣше въ пепелъ.
9 Тогазь му рече жена му: [к]Още ли дьржишь [л]незлобiе-то си? Похули Бога, и
10 умри. А той ѝ рече: Ты говоришь както говори една отъ безумны-тѣ жены. [м]Добро-то ли *само* ще прiемемъ отъ Бога, зло-то да не прiемемъ ли? [н]Въ всичко това [о]не съгрѣши Iовъ съ устны-тѣ си.
11 А [п]като чухѫ трима-та прiятели на Iова всичко това зло което бѣ нападнѫло вързъ него, дойдохѫ всякой отъ мѣсто-то си: Елифазъ [р]Θеманецъ-тъ, и Валдадъ [с]Шуахецъ-тъ, и Софаръ Наамаθецъ-тъ; защото ся бѣхѫ съгласили да дой-

г Быт. 8; 20. Гл. 42; 8.
д 3 Цар. 21; 10, 13.
е Гл. 2; 1.
ж 3 Цар. 22; 19. Гл. 38; 7.
з Гл. 2; 2. Мат. 12; 43; 1 Пет. 5; 8.
и Гл. 2; 3.
і Ст. 1.
к Псал. 34; 7. Иса. 5; 2.
л Псал. 128; 1, 2. Прит. 10; 22.
м Гл. 2; 5. 19; 21.
н Иса. 8; 21. Мал. 3; 13, 14.
о Еккл. 9; 12.
п Ст. 4, 13.
р Быт. 37; 29. Ездр. 9; 3.
с 1 Пет. 5; 6.
т Псал. 49; 17. Еккл. 5; 15. 1 Тим. 6; 7.
у Еккл. 5; 19. Iак. 1; 17.
ф Мат. 20; 15.
х Ефес. 5; 20. 1 Сол. 5; 18.
ц Гл. 2; 10.

—

а Гл. 1; 6.
б Гл. 1; 7.
в Гл. 1; 1, 8.
г Гл. 27; 5, 6.
д Гл. 9; 17.
е Гл. 1; 11.
ж Гл. 19; 20.
з Гл. 1; 12.
и Иса. 1; 6.
і 2 Цар. 13; 19. Гл. 42; 6. Iез. 27; 30. Мат. 11; 21.
к Гл. 21; 15.
л Ст. 3.
м Гл. 1; 21. Рим. 12; 12. Iак. 5; 10, 11.
н Гл. 1; 22.
о Псал. 39; 1.
п Прит. 17; 17.
р Быт. 36; 11. Iер. 49; 7.
с Быт. 25; 2.

дѫтъ наедно [т]да го съжалятъ и да го
12 утѣшатъ. И като подигнѫхѫ очи-тѣ си
отъ далечь и го не познахѫ, възвысихѫ
гласъ та плакахѫ; и раздра всякой дре-
хѫ-тѫ си, и [у]хвьрлихѫ пьрсть на главы-
13 тѣ си къмъ небе-то. И сѣдѣхѫ съ него на
пьрсть-тѫ [ф]седмь дни и седмь нощи, и
никой не говори думѫ нему, защото виж-
дахѫ че болка-та *му* бѣше много голѣма.

ГЛАВА 3.

1 Слѣдъ това отвори Іовъ уста-та си, та
2 проклѣ день-тъ си. И говори Іовъ и рече:
3 Да [а]погыне день-тъ въ който ся родихъ,
И нощь-та въ *коѭто* рекохѫ: Роди ся
мѫжко.
4 Да бѫде тьмнина онзи день:
Богъ да го не потърси отъ горѣ,
И да не изгрѣе на него видѣлина.
5 Тьмнина и [б]смъртна сѣнка да го обла-
даѭтъ:
Мракъ да сѣди на него:
Мрачность-та на день-тъ да го направи
ужасенъ.
6 Тьмнина да обладае онѫзи нощь:
Да ся не събере съ дни-тѣ на годинѫ-тѫ:
Да не влѣзе въ число-то на мѣсецы-тѣ.
7 Ето, пуста да остане оная нощь:
Гласъ радостенъ да не дойде връху неѭ.
8 Да ѭ прокьлнѫтъ тѣзи които кьлнѫтъ
дни-тѣ,
Тѣзи които сѫ [в]готови да дигнѫтъ Ле-
віаѳана.
9 Да помрачеѭтъ звѣзды-тѣ на вечеръ-тъ ѝ:
Да чака видѣло, и да нѣма:
И да не види първы-тѣ лучы на зорѫ-тѫ:
10 Защото не затвори двери-тѣ на *майчинѫ-
тѫ* ми утробѫ,
И *не* скры скърбь-тѫ отъ очи-тѣ ми.
11 [г]Защо не умрѣхъ отъ рожденіе-то?
И не издъхнѫхъ щомъ излѣзохъ изъ
утробѫ-тѫ?
12 [д]Защо мя пріехѫ колѣнѣ-тѣ?
Или защо съсци-тѣ, за да ссучѫ?
13 Защото сега щѣхъ да лѣжѫ и да почи-
вамъ; щѣхъ да спѭ;
Тогазь щѣхъ да сьмь въ упокоеніе,
14 Наедно съ царіе и съвѣтницы земны,
[е]Които си градятъ запустѣнія;
15 Или съ князове които имахѫ злато,
Които бѣхѫ напълнили домове-тѣ си съсъ
сребро:
16 Или [ж]като изврьгъ, скрытъ, не щѣше да
мя има,
Както младенци които видѣло не сѫ ви-
дѣли.
17 Тамъ нечестиви-тѣ прѣставатъ да смуща-
ватъ,
И тамъ утрудени-тѣ ся упокояватъ.
18 Наедно ся упокояватъ и плѣнени-тѣ:
[з]Не чуѭтъ гласъ насилническъ.
19 Тамъ сѫ малькъ и голѣмъ:
И рабъ-тъ е свободенъ отъ господаря си.
20 [и]Защо ся даде видѣло на злощастный-тъ,
И животъ [і]на огорченый-тъ въ душѫ-тѫ,
21 Които [к]желаѭтъ смърть-тѫ, и нѣма ѭ,
Ако и да ископаѭтъ за неѭ [л]повече отъ
колкото за скрыты съкровища,
22 Които ся много радуватъ, и веселятъ,
Когато намѣрятъ гробъ-тъ?
23 *Защо ся е дало видѣло* на человѣка, ко-
муто пѫть-тъ е скрытъ,
И [м]когото Богъ е затворилъ?
24 Защото прѣди ястіе-то ми дохожда сте-
наніе-то ми,
И рыканія-та ми ся изливатъ като вода.
25 Защото онова отъ което ся боехъ, случи
ми ся,
И онова отъ което треперяхъ дойде върхъ
мене.
26 Нѣмамъ миръ, нито упокоеніе, нито ти-
шинѫ;
И смущеніе *мя* нападнѫ.

ГЛАВА 4.

1 Тогазь Елифазъ Ѳеманецъ-тъ отговори,
и рече:
2 Ако наченемъ да ти говоримъ, ще ти
дотегне ли?
Но кой може ся удържа да не говори?
3 Ето, ты си научилъ мнозина,
И [а]немощны рѫцѣ си укрѣпилъ.
4 Твои-тѣ думы сѫ заячили онѣзи които ся
колебаяхѫ,
И [б]колѣна ослабнѫли си укрѣпилъ.
5 А сега дойде *това* на тебе и ти е дотегнѫло:
Докача тя, и смутилъ си ся.
6 [в]Страхъ-тъ ти не е ли [г]твое-то дързно-
веніе,
И правость-та на пѫтища-та ти твоя-та
надежда?
7 Я си напомни: [д]кой неповиненъ е погы-
нѫлъ?
И дѣ сѫ были истрѣбени прави-тѣ?
8 Както сьмь азъ видѣлъ, [е]които орѫтъ
беззаконіе,
И сѣѭтъ нечестіе, тѣхъ и жьнѫтъ.
9 Истрѣбуватъ ся отъ духаніе-то на Бога,
И отъ дыханіе-то на ноздры-тѣ му погы-
нуватъ.
10 Рыканіе-то на львъ-тъ, и гласъ-тъ на ры-
катель львъ *угаснѫхѫ*,

[т] Гл. 42; 11. Рим. 12; 15.
[у] Неем. 9; 1. Плач. 2; 10. Іез. 27; 30.
[ф] Быт. 50; 10.

—

[а] Гл. 10; 18, 19. Іер. 15; 10. 20; 14.
[б] Гл. 10; 21, 22. 16; 16. 28; 3. Псал. 23; 4. 44; 19. 107; 10, 14. Іер. 13; 16. Амос. 5; 8.
[в] Іер. 9; 17, 18.
[г] Гл. 10; 18.
[д] Быт. 30; 3. Иса. 66; 12.
[е] Гл. 15; 28.
[ж] Псал. 58; 8.
[з] Гл. 39; 7.
[и] Іер. 20; 18.
[і] 1 Цар. 1; 10. 4 Цар. 4; 27. Прит. 31; 6.
[к] Откр. 9; 6.
[л] Прит. 2; 4.
[м] Гл. 19; 8. Плач. 3; 7.

—

[а] Иса. 35; 3.
[б] Иса. 35; 3.
[в] Гл. 1; 1.
[г] Прит. 3; 26.
[д] Псал. 37; 25.
[е] Псал. 7; 14. Прит. 22; 8. Осія. 10; 13. Гал. 6; 7, 8.

И [ж]зѫби-тѣ на малкы-тѣ львове ся искъртихѫ.
11 [з]Львъ-тъ погынува отъ нѣманіе на ловъ,
И на львицѫ-тѫ щеня-та ся распръснуватъ.
12 И скрышно дойде върху ми дума,
И ухо-то ми дозѣ едно шьпнаніе отъ неіѫ.
13 [и]Врѣдъ мысли-тѣ отъ нощны-тѣ видѣнія,
Когато дълбокъ сънъ пада връзъ человѣцы-тѣ,
14 Ужасъ мя хванѫ, и [і]трепетъ,
И растресе всичкы-тѣ ми кости.
15 И духъ прѣминѫ отъ прѣдѣ ми,
Косми-тѣ на тѣло-то ми настьрхнѫхѫ.
16 Застанѫ, но азъ не познахъ образъ-тъ му:
Зракъ *ся яви* прѣдъ очи-тѣ ми:
Въ мълчаніе-то чухъ гласъ *който рече:*
17 Ще бѫде ли [к]смьртный-тъ по праведенъ отъ Бога?
Ще бѫде ли человѣкъ по чисть отъ Създателя си?
18 Ето, той [л]не ся увѣрява на рабы-тѣ си,
И въ ангелы-тѣ си гледа недостатъкъ:
19 [м]Колко повече *въ* [н]онѣзи които живѣѭтъ въ кѫщы отъ калъ,
На които основаніе-то е въ пьрсть-тѫ,
И смазватъ ся по скоро отъ молецъ-тъ?
20 [о]Отъ зарань до вечеръ съсыпуватъ ся:
Безъ да усѣти нѣкой, губятъ ся за всякога.
21 [п]Величество-то имъ което е въ тѣхъ не прѣхожда ли?
[р]Умиратъ не въ мудрость.

ГЛАВА 5.

1 Повыкни сега, има ли нѣкой да ти отговори?
И къмъ кого отъ святы-тѣ ще погледнешь?
2 Наистинѫ гнѣвъ-тъ убива безумный-тъ,
И ревнованіе-то умьртвява глупавый-тъ.
3 Азъ [а]видѣхъ безумный-тъ като ся вкореняваше:
Но абіе проклѣхъ кѫщѫ-тѫ му.
4 [б]Сынове-тѣ му сѫ далечь отъ безопасность,
И смазватъ гы по сѫдовища-та,
И [в]нѣма кой да гы отърве:
5 На които жетвѫ-тѫ изяда гладный-тъ,
И граби іѫ прѣзъ трьніе-тѣ,
И [г]имотъ-тъ имъ поглъща грабитель-тъ.
6 Защото не излази скърбь-та отъ пьрсть-тѫ,
Нито печаль-та изникнува изъ земіѭ-тѫ:
7 Но [д]человѣкъ ся ражда за печаль,
И искры-тѣ да хвъркатъ высоко.
8 Но азъ Бога ще потърсіѭ,
И дѣло-то си ще възложѫ на Бога:
9 [е]Който прави неизслѣдимы величія,
И чудеса бесчисленны:
10 [ж]Който дава дъждь по лице-то на земіѭ-тѫ,
И провожда воды по нивя-та:
11 [з]Който въздвышава смиренны-тѣ,
И въздига въ безопасность нажалены-тѣ:
12 [и]Който распилява намѣренія-та на хытры-тѣ,
И не могѫтъ рѫцѣ-тѣ имъ да извършатъ прѣдпріятіе-то *си;*
13 [і]Който хваща мудры-тѣ въ пронырство-то имъ:
И съвѣтъ-тъ на льстивы-тѣ ся низвьргава.
14 [к]Деня посрѣщатъ тьмнинѫ,
И по пладне пипатъ както нощя.
15 Но [л]избавя сиромахъ-тъ отъ мечъ,
Отъ уста-та имъ, и отъ рѫкѫ-тѫ на силный-тъ.
16 И [м]сиромахъ-тъ има надеждѫ,
А уста-та на беззаконіе-то ся затулятъ.
17 Ето [н]блаженъ е онзи человѣкъ когото обличава Богъ:
За то не прѣзирай наказаніе-то на Всесилнаго;
18 Защото [о]той наранява, и обвързува;
Поразява, и рѫцѣ-тѣ му исцѣляватъ.
19 [п]Въ шесть скърби ще тя освободи,
И [р]въ седмѫ-тѫ нѣма да тя досѣгне зло.
20 [с]Въ гладъ ще тя избави отъ смърть,
И въ брань отъ рѫкѫ на мечъ.
21 [т]Отъ бичъ на языкъ ще бѫдешь упазенъ:
И не ще ся уплашишь отъ погыбель когато дойде.
22 На погыбель-тѫ и на гладъ-тъ ще ся присмивашь;
И [у]не ще ся уплашишь отъ земны-тѣ звѣрове.
23 [ф]Защото ще имашь споборство съ каменіе-тѣ на поле-то:
И диви-тѣ звѣрове ще мируватъ съ тебе.
24 И ще познаешь че шатьръ-тъ ти е въ миръ,
И ще посѣтишь жилище-то си, и не ще намѣришь нищо оскудно.
25 И ще познаешь [х]че е много твое-то сѣме,
И потомци-тѣ ти [ц]както трѣва-та на земіѭ-тѫ.
26 Ще [ч]идешь въ дълбокѫ старость въ гробъ-тъ,
Както ся скупува копенъ отъ жито въ врѣме-то си.

[ж] Псал. 58; 6.
[з] Псал. 34; 10.
[и] Гл. 33; 15.
[і] Авв. 3; 16.
[к] Гл. 9; 2.
[л] Гл. 15; 15. 25; 5. 2 Пет. 2; 4.
[м] Гл. 15; 16.
[н] 2 Кор. 4; 7. 5; 1.
[о] Псал. 90; 5, 6.
[п] Псал. 39; 11. 49; 14.
[р] Гл. 36; 12.

—

[а] Псал. 37; 35, 36. Іер. 12; 2, 3.
[б] Псал. 119; 155. 127; 5.
[в] Псал. 109; 12.
[г] Гл. 18; 9.
[д] Быт. 3; 17, 18, 19. 1 Кор. 10; 13.
[е] Гл. 9; 10. 37; 5. Псал. 40; 5. 72; 18. 145; 3. Рим. 11; 33.
[ж] Гл. 28; 26. Псал. 65; 9; 10. 147; 8. Іер. 5; 24. 10; 13. 51; 16. Дѣян. 14; 17.
[з] 1 Цар. 2; 7. Псал. 113; 7.
[и] Неем. 4; 15. Псал. 33; 10. Иса. 8; 10.
[і] Псал. 9; 15. 1 Кор. 3; 19.
[к] Втор. 28; 29. Иса. 59; 10. Амос. 8; 9.
[л] Псал. 35; 10.
[м] 1 Цар. 2; 9. Псал. 107; 42.
[н] Псал. 94; 12. Прит. 3; 11, 12. Евр. 12; 5. Іак. 1; 12. Откр. 3; 19.
[о] Втор. 32; 39. 1 Цар. 2; 6. Иса. 30; 26. Осія. 6; 1.
[п] Псал. 34; 19. 91; 3. Прит. 24; 16. 1 Кор. 10; 13.
[р] Псал. 91; 10.
[с] Псал. 33; 19. 37; 19.
[т] Псал. 31; 20.
[у] Иса. 11; 9. 35; 9. 65; 25. Іез. 34; 25.
[ф] Псал. 91; 12. Осія. 2; 18.
[х] Псал. 112; 2.
[ц] Псал. 72; 16.
[ч] Прит. 9; 11. 10; 27.

27 Ето, [щ]това издирихмы, така е:
Чуй го и познай за себе си.

ГЛАВА 6.

1 А Іовъ отговори и рече:
2 Дано бы ся прѣтеглила наистинѫ моя-та печаль,
И злополучіе-то ми да бы ся турило *всичко-то* наедно въ кѫпоны-тѣ;
3 Понеже сега бы была [а]по тежка отъ морскый-тъ пѣсъкъ:
За това думы-тѣ ми оскудѣватъ.
4 Защото [б]стрѣлы-тѣ на Всесилнаго сѫ вѫтрѣ въ мене,
На които ядь-тъ испива духъ-тъ ми:
[в]Божіи-тѣ ужаси ся опълчаватъ противъ мене.
5 Реве ли дивый оселъ при трѣвѫ-тѫ?
Или мычи ли волъ-тъ при яслы-тѣ си?
6 Яде ли ся невкусно-то безъ соль?
Или има ли вкусъ въ бѣлтъкъ-тъ на яйце-то?
7 *Нѣща отъ които* душа-та ми ся отвращаше да *гы* не досѣгне,
Тѣ ми станѫхѫ както блудкаво ястіе.
8 Дано да получахъ прошеніе-то си,
И да *ми* дадѣше Богъ желаніе-то ми!
9 И [г]да бы благоизволилъ Богъ да мя погубѣше:
Да бы отпуснѫлъ рѫкѫ-тѫ си, та да *мя* посѣчеше.
10 Но ще ми бѫде още това утѣшеніе,
И въ скърбь когато не бы *мя* пожалилъ ще ся развеселѭ,
Че азъ [д]не скрыхъ думы-тѣ [е]на Святаго.
11 Що е сила-та ми, та да ся стърпѣвамъ?
И що е сетнина-та ми, та да продължѫ животъ-тъ си?
12 Да *ли* е сила-та ми сила каменна?
Или плъть-та ми мѣдна?
13 Не исчезнѫ ли въ мене помощь-та ми?
И не ся ли отдалечи отъ мене избавеніе-то?
14 [ж]На оскърбеный-тъ *трѣбува* съжаленіе отъ пріятеля му:
Но той е оставилъ страхъ-тъ на Всесилнаго.
15 [з]Братія-та ми *мя* измамихѫ като потокъ,
[и]Прѣминѫхѫ като теченіе на потоцы,
16 Които ся мѫтятъ отъ ледь-тъ,
Въ които ся топи снѣгъ-тъ:
17 Когато ся стоплятъ, исчезнуватъ:
Когато стане топлина, изглаждатъ ся отъ мѣсто-то си.
18 Кервани-тѣ като забыкалятъ пѫтища-та си,
Пристигатъ въ нищо и ся губятъ.
19 Кервани-тѣ [і]Θемански гледахѫ,
Пѫтници-тѣ [к]Шевскы гы чакахѫ.
20 [л]Излъгахѫ ся въ надеждѫ-тѫ си:
Дойдохѫ тамъ, и ся посрамихѫ.
21 Сега и [м]вы сте никакви:
Видѣхте ужасъ, и [н]ся уплашихте.
22 Рѣкохъ ли азъ: Донесте ми?
Или: Дайте ми даръ отъ имотъ-тъ си?
23 Или: Отървѣте мя отъ рѫкѫ-тѫ на неприятеля?
Или: Избавѣте мя отъ рѫкѫ-тѫ на насилницы-тѣ?
24 Научѣте мя, и азъ ще мълкнѫ:
И покажѣте ми въ що сьмь съгрѣшилъ.
25 Колко сѫ якы правы-тѣ думы:
Но ваше-то изобличеніе, що показува?
26 Мечтаете ли да изобличите думы,
Когато на отчаянный-тъ думы-тѣ сѫ като вѣтръ?
27 Наистинѫ, вы впримчате сираче-то,
И [о]копаете *ровъ* на пріятеля си.
28 Сега прочее, благоволѣте да погледнете на мене,
Защото прѣдъ васъ е *явно* ако азъ лъжѫ.
29 [п]Повърнѣте ся, молѭ: нека не става неправда:
Ей, повърнѣте ся пакъ: азъ имамъ правдѫ въ това.
30 Има ли неправда въ языкъ-тъ ми?
Не може *ли* небце-то ми да разбере лошо-то?

ГЛАВА 7.

1 Не е [а]ли воинствованіе человѣческый *животъ* на земѭ-тѫ?
И дни-тѣ му *не сѫ ли* като дни на наемникъ?
2 Както рабъ желае сѣнкѫ,
И както наемникъ очакува заплатѫ-тѫ си,
3 Така азъ зѣхъ за наслѣдіе [б]мѣсецы на суетѫ,
И печалны нощи ми ся опрѣдѣлихѫ.
4 [в]Когато си лѣгамъ, казувамъ:
Кога ще станѫ, и ще прѣмине нощь-та?
И омързнѫ ми да ся обращамъ до зоры.
5 Плъть-та ми е [г]облѣчена съ червіе и буцы отъ пърсть;
Кожа-та ми ся пука, и тече.
6 [д]Дни-тѣ ми сѫ по бързи отъ совалкѫ-тѫ на ткачъ-тъ,
И чезнѫтъ безъ надеждѫ.
7 Помени че [е]животъ-тъ ми е вѣтръ:
Око-то ми нѣма да ся върне за да види добро.
8 [ж]Око-то на оногози който мя гледа, нѣма да мя види *вече:*

[щ] Псал. 111; 2.

—

[а] Прит. 27; 3.
[б] Псал. 38; 2.
[в] Псал. 88; 15, 16.
[г] 3 Цар. 19; 4.
[д] Дѣян. 20; 20.
[е] Лев. 19; 2. Иса. 57; 15. Осія 11; 9.
[ж] Прит. 17; 17.
[з] Псал. 38; 11. 41; 9.
[и] Іер. 15; 18.
[і] Быт. 25; 15.
[к] 3 Цар. 10; 1. Псал. 72; 10. Іез. 27; 22, 23.
[л] Іер. 14; 3.
[м] Гл. 13; 4.
[н] Псал. 38; 11.
[о] Псал. 57; 6.
[п] Гл. 17; 10.

—

[а] Гл. 14; 5, 13, 14. Псал. 39; 4.
[б] Виж. Гл. 29; 2.
[в] Втор. 28; 67. Гл. 17; 12.
[г] Иса. 14; 11.
[д] Гл. 9; 25. 16; 22. 17; 11. Псал. 90; 6. 102; 11. 103; 15. 144; 4. Иса. 38; 12. 40; 6. Іак. 4; 14.
[е] Псал. 78; 39. 89; 47.
[ж] Гл. 20; 9.

Очи-тѣ ти сж връху мене, а ето нѣма мя.
9 Облакъ-тъ ся распилява и исчезнува,
[з]Така и слазящій въ гробъ-тъ нѣма да възлѣзе пакъ:
10 Нѣма да ся върне вече въ домъ-тъ си,
[и]И мѣсто-то му нѣма да го познае вече.
11 За то азъ [і]нѣма да удържж уста-та си:
Ще говорїж въ утѣсненіе-то на духъ-тъ си:
[к]Ще плачж въ горесть-тж на душж-тж си.
12 Море ли сьмь азъ, или китъ,
Та да туришь надъ мене стражж?
13 [л]Когато казувамъ: Одръ-тъ ми ще мя утѣши,
Лѣгло-то ми ще олегчи оплакованіе-то ми;
14 Тогазь мя устрашавашь съсъ сънища,
И мя ужасавашь съ видѣнія:
15 И душа-та ми избира удавеніе,
И смърть, а не тѣзи ми кости.
16 [м]Додѣя ми ся; не щж да живѣїж до вѣка:
[н]Оттегли ся отъ мене; защото [о]дни-тѣ ми сж суета.
17 [п]Що е человѣкъ та да го възвеличавашь,
И да туряшь на умъ-тъ си за него?
18 И да го посѣщавашь всякж зарань,
И да го искушавашь всякж минутж?
19 До кога не ще ся отвърнешь отъ мене,
И не ще мя оставишь, ни колкото слюнкж-тж си да погълнж?
20 Съгрѣшихъ; що могж да ти направїж,
Смотрителю на человѣцы-тѣ?
[р]Защо си мя турилъ за своїж цѣль,
И станжхъ тегота на себе си?
21 И защо не прощавашь прѣстжпленіе-то ми,
И не отнемашь беззаконіе-то ми?
Защото слѣдъ малко ще спїж въ пърсть-тж:
И сутринь-тж ще мя потърсишь, и нѣма да мя има.

ГЛАВА 8.

1 А Валдадъ Шуахецъ-тъ отговори, и рече:
2 До кога ще говоришь така,
И думы-тѣ на уста-та ти ще сж силенъ вѣтръ?
3 [а]Да ли Богъ извраща сждбж-тж?
Или Всесилный извраща правдж-тж?
4 [б]Ако му сж съгрѣшили синове-тѣ ти,
И гы е прѣдалъ въ ржкж-тж на беззаконіе-то имъ;
5 [в]Ако бы ты рано потърсилъ Бога,
Ако бы ся помолилъ Всесилному,
6 Ако бы былъ ты чистъ и правъ,
Непрѣмѣнно сега бы ся събудилъ той за тебе,
И направилъ бы благополучно жилище-то на правдж-тж ти.
7 И ако да е было начало-то ти малко;
Но сетнины-тѣ ти быхж ся уголѣмили много.
8 Понеже [г]попытай, молїж, отъ първы-тѣ родове,
И испытай прилѣжно отцы-тѣ имъ:
9 Защото [д]ный смы вчерашни, и не знаемъ *нищо*,
Понеже наши-тѣ дни на земїж-тж сж сѣнка:
10 Не щжтъ ли да тя научатъ тѣ, *и* да ти рекжтъ,
И да произнесжтъ думы отъ сърдце-то си?
11 Никне ли рогозъ-тъ безъ тинїж?
Расте ли ситникъ-тъ безъ водж?
12 [е]Додѣ е още зеленъ, *и* не окосенъ,
Изсъхнува прѣди всякж трѣвж.
13 Така сж пжтища-та на всичкы които забравятъ Бога:
И [ж]надежда-та на лицемѣръ-тъ ще ся изгуби:
14 Надежда-та му ще ся прѣсѣче,
Дързновеніе-то му ще бжде паячина.
15 [з]Ще ся опрѣ на кжщж-тж си, но тя не ще устои:
Ще ся хване за неїж, но не ще ся въсправи.
16 Влаженъ е прѣдъ сълнце-то,
И вѣтва-та му ся простира въ градинж-тж му.
17 Кореніе-тѣ му ся сплитатъ въ грамадж-тж на каменіе-тѣ,
И гледа каменно-то мѣсто.
18 [и]Ако го истъргне нѣкой отъ мѣсто-то му,
Тогазь *мѣсто-то* ще ся отрече отъ него,
и ще каже: Не сьмь тя видѣлъ.
19 Ето, тая е радость-та на пжть-тъ му,
И [і]отъ пърсть-тж другы ще изникнжтъ.
20 Ето, Богъ не ще да отхвърли непорочный-тъ,
Нито ще хване ржкж-тж на злотворцы-тѣ:
21 Додѣ напълни уста-та ти съсъ смѣхъ,
И устны-тѣ ти съ въскликновеніе.
22 Които тя ненавидятъ [к]ще ся облѣкжтъ въ срамъ:
И жилище-то на нечестивы-тѣ нѣма да сжществува.

ГЛАВА 9.

1 И отговори Іовъ, и рече:
2 Наистинж знаїж че това е така;
Но [а]какъ ще ся оправдае человѣкъ прѣдъ Бога?
3 Ако поиска да ся сжди съ него,
Не може му отговори едно отъ тысящж.
4 [б]Мудръ е въ сърдце, и крѣпъкъ въ силж:

[з] 2 Цар. 12; 23.
[и] Гл. 8; 18. 20; 9. Псал. 103; 16.
[і] Псал. 39; 1, 9. 40; 9.
[к] 1 Цар. 1; 10. Гл. 10; 1.
[л] Гл. 9; 27.
[м] Гл. 10; 1.
[н] Гл. 10; 20. 14; 6. Псал. 39; 13.
[о] Псал. 62; 9.
[п] Псал. 8; 4. 144; 3. Евр. 2; 6.
[р] Гл. 16; 12. Псал. 21; 12. Плач. 3; 12.

—

[а] Быт. 18; 25. Втор. 32; 4. 2 Лѣт. 19; 7. Гл. 34; 12. 17. Дан. 9; 14. Рим. 3; 5.
[б] Гл. 1; 5, 18.
[в] Гл. 5; 8. 11; 13. 22; 23 и дрг.
[г] Втор. 4; 32. 32; 7. Гл. 15; 18.
[д] Быт. 47; 9. 1 Лѣт. 29; 15. Гл. 7; 6. Псал. 39; 5. 102; 11. 144; 4.
[е] Псал. 129; 6. Іер. 17; 6.
[ж] Гл. 11; 20. 18; 14. 27; 8. Псал. 112; 10. Прит. 10; 28.
[з] Гл. 27; 18.
[и] Гл. 7; 10. 20; 9. Псал. 37; 36.
[і] Псал. 113; 7.
[к] Псал. 35; 26. 109; 29.

—

[а] Псал. 143; 2. Рим. 3; 20.
[б] Гл. 36; 5.

Кой ся е ожесточилъ противъ него, и е станжлъ благополученъ?
5 Той прѣмѣстя горы-тѣ, и не познаватъ;
Прѣвърнжлъ гы е въ гнѣвъ-тъ си.
6 Той [в]поклаща земіж-тж отъ мѣсто-то й,
И [г]стълпове-тѣ й треперятъ.
7 Той заповѣдува на слънце-то, и не изгрѣва:
И туря подъ печать звѣзды-тѣ.
8 [д]Той самъ простира небеса-та,
И стжпа на морскы-тѣ высочины.
9 Той [е]прави *съзвѣздія-та*, Мечкж-тж, Оріонъ-тъ и Пліады-тѣ,
И клѣтове-тѣ на Югъ.
10 Той [ж]прави величія неизслѣдимы,
И чудеса безбройны.
11 Ето [з]минува по край мене и *го* не видіж:
Прѣминува, и го не съглеждамъ.
12 Ако [и]отнема, кой ще го възбрани?
Кой ще му рече: Що правишь?
13 *Ако* Богъ не оттегли гнѣвъ-тъ си,
[і]Гордѣливи-тѣ помощници ся свалятъ подъ него.
14 Колко по малко *азъ бы* моглъ да му отговоріж,
И да избирамъ думы-тѣ си къмъ него?
15 [к]Къмъ когото, и праведенъ ако бѣхъ, не можахъ отговори,
Но щѣхъ да попросіж милость отъ Сждіж-тж *си*.
16 Ако извыкамъ, и ми отговори,
Не щѣхъ да повѣрувамъ че е послушалъ гласъ-тъ ми.
17 Защото мя смазва съ вихрушкж,
И умножава раны-тѣ ми [л]безъ причинж.
18 Не мя оставя да си отдъхнж,
Но мя насыща съ горчины.
19 Ако е *рѣчь* за силж, ето, силенъ е:
И ако е за сждъ, кой ще мя прѣдстави?
20 Ако быхъ искалъ да оправдаіж себе си, осждили мя быхж уста-та ми.
Ако быхъ искалъ да рекж: Непороченъ сьмь, строптивъ быхж мя показали.
21 *Ако* бѣхъ непороченъ, не быхъ позналъ духъ-тъ си:
Прѣзрѣлъ быхъ животъ-тъ си.
22 Едно това *знамъ*, за то рѣкохъ:
Той [м]погубя непорочный-тъ и нечестивый-тъ.
23 И ако бичъ-тъ *му* убива внезапу,
Той ся смѣе въ опитованіе-то на неповинны-тѣ.
24 Земя-та е прѣдадена въ ржцѣ-тѣ на нечестивый-тъ.
Той [н]покрыва лица-та на сждіи-тѣ й;
Ако ли не, кой е?
25 [о]А мои-тѣ дни сж по бързи отъ скоротечецъ;
Бѣгатъ, безъ да видятъ добро.
26 Прѣминжхж като лекы кораби:
[п]Като орелъ който лети вързъ ловъ-тъ.
27 [р]Ако рекж че ще забравіж оплакуваніе-то си,
Ще оставіж жалѣяніе-то си, и ще ся утѣшж,
28 [с]Въ ужасъ сьмь отъ всичкы-тѣ си скърби;
Знаіж че [т]не ще мя обезвинишь.
29 Нечестивъ ще излѣзж;
Защо прочее да ся трудіж напраздно?
30 [у]Ако ся омыіж съсъ снѣжнж водж,
И очистіж съ мыло ржцѣ-тѣ си,
31 Ты пакъ ще мя хвърлишь въ тыніж-тж,
Щото и самы-тѣ ми дрехы ще ся гнусятъ отъ мене.
32 [ф]Защото не е человѣкъ, както сьмь азъ, та да му отговоріж,
И да дойдемъ наедно на сждъ.
33 [х]Нѣма ходатай помежду ни,
За да тури ржкж-тж си върху двама ны.
34 [ц]Нека отдалечи отъ мене жезлъ-тъ си,
И страхъ-тъ му да мя не ужасава*:*
35 *Тогазь* ще говоріж и нѣма да ся боіж отъ него;
Защото така, не сьмь на себе си.

ГЛАВА 10.

1 [а]Душа-та ми е отегчена отъ животъ-тъ ми:
Ще ся прѣдамъ на оплакваніе-то си:
[б]Ще говоріж въ горесть-тж на душж-тж си.
2 Ще рекж Богу: Не дѣй мя осжжда:
Покажи ми защо ми ставашь съперникъ.
3 Добрѣ ли ти е да оскърбявашь,
И да прѣзирашь дѣло-то на ржцѣ-тѣ си,
И да озарявашь съвѣтъ-тъ на нечестивы-тѣ?
4 Тѣлесны ли очи имашь?
Или [в]гледашь ли както гледа человѣкъ?
5 Да ли сж дни-тѣ ти като дни-тѣ на человѣка?
Или годины-тѣ ти като человѣческы дни,
6 Та да истърсвашь беззаконіе-то ми,
И да издирвашь грѣхъ-тъ ми?
7 [г]Знаешь че не сьмь сторилъ нечестіе;
И нѣма кой да избавя отъ ржкж-тж ти.
8 [д]Ржцѣ-тѣ ти мя образихж,
И създадохж всичкы-тѣ ми удове:
И съсыпвашь ли мя?
9 Помени, моліж, че [е]както калъ си мя направилъ:
И въ пьрсть ли ще мя възвърнешь?

в Иса. 2; 19, 21. Агг. 2; 6, 21. Евр. 12; 26.
г Гл. 26; 11.
д Гл. 1; 6. Псал. 104; 2, 3.
е Быт. 1; 16. Гл. 38; 31 и дрг. Амос. 5; 8.
ж Гл. 5; 9. Псал. 71; 15.
з Гл. 23; 8, 9. 35; 14.
и Иса. 45; 9. Іер. 18; 6. Рим. 9; 20.
і Гл. 26; 12. Иса. 30; 7.
к Гл. 10; 15.
л Гл. 2; 3. 34; 6.
м Еккл. 9; 2, 3. Іез. 21; 3.
н 2 Цар. 15; 30. 19; 4. Іер. 14; 4.
о Гл. 7; 6, 7.
п Авв. 1; 8.
р Гл. 7; 13.
с Псал. 119; 120.
т Исх. 20; 7.
у Іер. 2; 22.
ф Еккл. 6; 10. Иса. 45; 9. Іер. 49; 19. Рим. 9; 20.
х Ст. 19. 1 Цар. 2; 25.
ц Гл. 13; 20, 21, 22. 33; 7. Псал. 39; 10.
а 3 Цар. 19; 4. Гл. 7; 16. Іона 4; 3, 8.
б Гл. 7; 11.
в 1 Цар. 16; 7.
г Псал. 139; 1, 2.
д Псал. 119; 73.
е Быт. 2; 7. 3; 19. Иса. 64; 8.

10 [ж]Не си ли мя издоилъ като млѣко;
И не си ли мя съсырилъ като сыреніе?
11 Съ кожѫ и плъть си мя облѣклъ,
И съ кости и жилы си мя оплелъ;
12 Животъ и милость си ми дарилъ,
И посѣщеніе-то ти е упазило духъ-тъ ми;
13 Но и това си крыялъ ты въ сърдце-то си:
Знаѭ че това бѣ съ тебе.
14 Ако съгрѣшѫ, [ѕ]наблюдавашь мя,
И отъ беззаконіе-то ми не щешь да мя обезвинишь.
15 Ако направѭ нечестіе, [и]горко ми:
И [і]праведенъ да сьмь; не могѫ дигнѫ главѫ-тѫ си.
Пъленъ сьмь съ бесчестіе: [к]виждь прочее скърбь-тѫ ми;
16 Защото расте. [л]Гонишь мя като львъ:
И като ся вращашь показувашь ся страшенъ противъ мене.
17 Новы свидѣтели прѣдставяшь противъ мене,
И умножавашь гнѣвъ-тъ си върху ми:
Едно подирь друго воинства нападатъ върхъ мене.
18 [м]А защо мя извади ты изъ маткѫ-тѫ *на майкѫ ми?*
О, да бѣхъ издъхнѫлъ, и око да не бѣ мя виждало.
19 Щѣхъ да сьмь като че не сьмь былъ:
Отъ маткѫ-тѫ въ гробъ-тъ щѣхъ да ся отнесѫ.
20 [н]Дни-тѣ ми малко не сѫ ли? [о]прѣстани прочее,
[п]И остави мя, да *си* отдъхнѫ малко,
21 Прѣди да отидѫ отъ дѣто нѣма да ся върнѫ,
[р]Въ тьмнѫ землѭ [с]и въ смъртнѫ сѣнкѫ;
22 Въ мрачнѫ землѭ, както тьма-та на смъртнѫ-тѫ сѣнкѫ,
Дѣто нѣма никакъвъ редъ,
И видѣло то е като тьма.

ГЛАВА 11.

1 И отговори Софаръ Наамаѳецъ-тъ, и рече:
2 Не ся ли дава отвѣтъ на много думы?
И многорѣчивый-тъ ще ся оправдае ли?
3 Праздны-тѣ ти думы ще затулятъ ли уста-та на человѣцы-тѣ?
И ты да ся присмивашь, а *тебе* нѣкой да *тя* не посрами ли?
4 [а]Защото ты си реклъ: Говореніе-то ми е право,
И чистъ сьмь азъ прѣдъ очи-тѣ ти.
5 Но дано бы проговорилъ Богъ,
И да бы отворилъ устны-тѣ си противъ тебе:
6 И да ти явѣше тайны-тѣ на мудрость-тѫ,
Че сѫ сугубы отъ колкото ся знае.
Знай прочее, че [б]Богъ *по малко* отъ беззаконіе-то ти изыскува отъ тебе.
7 [в]Можешь ли да изbродишь Божіи-тѣ дълбины?
Можешь ли да издиришь Всесилный-тъ съвършенно?
8 Тѣ сѫ высокы до небе-то: що можешь да направишь?
По дълбокы сѫ отъ ада: що можешь да познаешь?
9 Мѣра-та имъ е по дълга отъ землѭ-тѫ,
И по широка отъ море-то.
10 [г]Ако дойде той та затвори, или събере,
То кой може да го възбрани?
11 Защото [д]той знае суетѫ-тѫ на человѣцы-тѣ,
И нечестіе-то види,
И нѣма ли да даде вниманіе?
12 А [е]человѣкъ суетенъ горди ся,
И человѣкъ ся ражда диво оселче.
13 [ж]Ако приготвишь ты сърдце-то си,
[з]И прострешь рѫцѣ-тѣ си къмъ него:
14 Ако има беззаконіе въ рѫцѣ-тѣ ти, отдалечи го,
И [и]не оставяй да ся насели нечестіе въ шатьры-тѣ ти.
15 [і]Тогазъ само ще повдигнешь лице-то си безъ пятно:
И утвърденъ ще бѫдешь, и нѣма да ся боишь:
16 Защото [к]ты ще забравишь скърбь-тѫ:
Ще *ѭ* помнишь както воды които сѫ оттекли.
17 И твой-тъ вѣкъ [л]ще бѫде по свѣтлъ отъ пладне:
И тьмнина ако си, *пакъ* ще станешь като зора:
18 И ще си безопасенъ, защото има надежда:
Ей, ще копаешь, *и* [м]ще си лѣгнешь безопасно.
19 Ще лѣгнешь, и не ще има кой да тя устрашава:
И мнозина ще търсятъ твое-то лице.
20 А [н]очи-тѣ на нечестивы-тѣ ще истаѭтъ,
И прибѣжище не ще да има за тѣхъ,
И [о]надежда-та имъ ще е издъхваніе.

ГЛАВА 12.

1 А Іовъ отговори, и рече:
2 Наистинѫ вы сте *само* людіе,
И съ васъ ще мудрость-та да умре!

ж Псал. 139; 14, 15, 16.
ѕ Псал. 139; 1.
и Иса. 3; 11.
і Гл. 9; 12, 15, 20, 21.
к Псал. 25; 18.
л Иса. 38; 13. Плач. 3; 10.
м Гл. 3; 11.
н Гл. 7; 6, 16. 8; 9. Псал. 39; 5.
о Псал. 39; 13.
п Гл. 7; 16, 19.
р Псал. 88; 12.
с Псал. 23; 4.

—

а Гл. 6; 10. 10; 7.
б Ездр. 9; 13.
в Еккл. 3; 11. Рим. 11; 33.
г Гл. 9; 12. 12; 14. Откр. 3; 7.
д Псал. 10; 11, 14. 35; 22. 94; 11.
е Псал. 73; 22. 92; 6. Еккл. 3; 18. Рим. 1; 22.
ж 1 Цар. 7; 3. Гл. 5; 8. 22; 21. Псал. 78; 8.
з Псал. 88; 9. 143; 6.
и Псал. 101; 3.
і Виж. Быт. 4; 5; 6. Гл. 22; 26. Псал. 119; 6. 1 Іоан. 3; 21.
к Иса. 65; 16.
л Псал. 37; 6. 112; 4. Иса. 58; 8, 10.
м Лев. 26; 5, 6. Псал. 3; 5. 4; 8. Прит. 3; 24.
н Лев. 26; 16. Втор. 28; 65.
о Гл. 8; 14. 18; 14. Прит. 11; 7.

—

3 И [а]азъ имамъ разумъ както и вы:
Не съмь по доленъ отъ васъ:
И таквызь работы кой гы не знае?
4 [б]Станѫхъ за поруганіе на ближній-тъ си,
[в]А който призыва Бога отговаря му:
Праведный-тъ *и* непорочный-тъ е за присмѣхъ.
5 [г]Тойзи който е близу да ся подпълзнѫтъ нозѣ-тѣ му,
Въ мысль-тѫ на благополучный-тъ е като свѣтилникъ прѣзрѣнъ.
6 [д]Шатри-тѣ на разбойницы-тѣ сѫ въ благополучіе,
И тѣзи които раздражаватъ Бога сѫ въ безопасность,
Въ рѫцѣ-тѣ на които Богъ доноси *изобиліе*.
7 Но попытай сега животны-тѣ, и ще тя научатъ:
И птицы-тѣ небесны, и ще ти кажѫтъ:
8 Или говори на земіѭ-тѫ и ще тя научи:
И морскы-тѣ рыбы ще ти прикажѫтъ.
9 Отъ всичкы тѣзи кой не разумѣва,
Че рѫка-та на Господа е направила това?
10 [е]На когото въ рѫкѫ-тѫ е душа-та на всичко живо,
И дыханіе-то на всякѫ человѣческѫ плъть.
11 [ж]Не испытва ли ухо-то думы-тѣ?
Както небце-то вкушава ястіе-то си?
12 [з]Мудрость-та е у сѣдинявы-тѣ,
И разумъ-тъ бывa въ дългъ животъ:
13 [и]Въ Него е мудрость-та и сила-та:
Той има съвѣтъ и разумъ.
14 Ето, [і]той събаря, и не ся съгражда вече:
[к]Затваря противъ человѣка, и нѣма кой да отвори.
15 Ето, [л]задържа воды-тѣ, и исъхнуватъ:
[м]Пуща гы пакъ, и низвращатъ земіѭ-тѫ.
16 [н]Съ него е сила-та и мудрость-та:
Неговъ е измаменый-тъ и измамитель-тъ.
17 Закарва съвѣтницы-тѣ оплѣнены,
И [о]прави сѫдіи-тѣ глупавы.
18 Развързува поясъ на царіе-тѣ,
И опасува чрѣсла-та имъ съ вѫже.
19 Закарва князове-тѣ оплѣнены,
И низвраща крѣпкы-тѣ.
20 [п]Отнема думѫ-тѫ отъ увѣрены-тѣ,
И зема умъ-тъ на старѣйшины-тѣ.
21 [р]Излива прѣзрѣніе върху князове-тѣ,
И ослабя силѫ-тѫ на якы-тѣ.
22 [с]Открыва изъ тьмнинѫ-тѫ дълбокы-тѣ работы,
И изважда на видѣло смъртнѫ-тѫ сѣнкѫ.
23 [т]Увеличава народы-тѣ, и погубя гы:
Разширява народы-тѣ, и стѣснява гы.
24 Отнема умъ-тъ отъ началницы-тѣ на мѣстны-тѣ людіе,
И [у]прави гы да ся скытатъ по непроходимѫ пустыніѭ:
25 [ф]Пипатъ въ тьмнинѫ-тѫ безъ видѣлинѫ,
И прави гы [х]да сполитатъ като піянъ.

ГЛАВА 13.

1 Ето око-то ми видѣ всичко:
Ухо-то ми чу, и разумѣ това.
2 [а]Което знаете вы, знаѭ и азъ,
Не съмь по доленъ отъ васъ;
3 Но [б]азъ ще говорѭ на Всесилнаго,
И желаѭ да влѣзѫ въ състязаніе съ Бога.
4 А вы сте измыслители на лъжѫ:
[в]Всинца сте безполезни лѣкари.
5 Дано мълкнехте съвсѣмъ!
И *това* [г]щѣше да ви бѫде за мудрость.
6 Чуйте сега състязаніе-то ми,
И дайте вниманіе въ оправданія-та на устны-тѣ ми.
7 [д]За Бога неправедно ли ще говорите?
За него льсть ли ще произносите?
8 За него лицепріятіе ли ще направите?
Ще ся сѫдите ли за Бога?
9 Добро ли е да вы изслѣди той?
Или ще можете ли да го излъжете както излъгватъ человѣка?
10 Той непрѣмѣнно ще вы обличи,
Ако тайно правите лицепріятіе.
11 Величіе-то му не ще *ли* да вы ужаси?
И страхъ-тъ му не ще ли да падне върху васъ?
12 Ваши-тѣ въспоминанія сѫ подобны на пепелъ,
Твърдѣли-тѣ ви сѫ като твърдѣли отъ калъ.
13 Мълкнѣте, оставѣте мя и азъ да говорѭ,
И нека дойде върху мене каквото ще.
14 [е]Защо земамъ плъть-тѫ си въ зѫбы-тѣ си,
И [ж]турямъ животъ-тъ си въ шепѫ-тѫ си?
15 Той [з]ако и да мя убива, азъ на него ся надѣѭ:
[и]Но ще защитѭ пѫтища-та си прѣдъ него.
16 Даже той ще е мое-то спасеніе,
Защото лицемѣръ не ще излѣзе прѣдъ него.
17 Послушайте внимателно слово-то ми,
И изявеніе-то ми да бѫде въ уши-тѣ ви.
18 Ето сега, азъ съмь наредилъ сѫдбѫ-тѫ *си*;
Знаѭ че ще ся оправдаѭ.
19 [і]Кой е онзи *който* ще ся сѫди съ мене?
Защото, ако мълкнѫ, сега ще издъхнѫ.
20 Но само [к]двѣ нѣща не ми направяй,

[а] Гл. 13; 2.
[б] Гл. 16; 10. 17; 2, 6. 21; 3. 30; 1.
[в] Псал. 91; 15.
[г] Прит. 14; 2.
[д] Гл. 21; 7. Псал. 37; 1, 35. 73; 11, 12. 92; 7. Іер. 12; 1 Мал. 3; 15.
[е] Числ. 16; 22. Дан. 5; 23. Дѣян. 17; 28.
[ж] Гл. 34; 3.
[з] Гл. 32. 7.
[и] Гл. 9; 4. 36; 5.
[і] Гл. 11; 10.
[к] Иса. 22; 22. Откр. 3; 7.
[л] 3 Цар. 8; 35. 17; 1.
[м] Быт. 7; 11 и дрг.
[н] Ст. 13.
[о] 2 Цар. 15; 31. 17; 14, 23. Иса. 19; 12. 29; 14. 1 Кор. 1; 19.
[п] Гл. 32; 9. Иса 3; 1, 2, 3.
[р] Псал. 107; 40. Дан. 2; 21.
[с] Дан. 2; 22. Мат. 10; 26. 1 Кор. 4; 5.
[т] Псал. 107; 38. Иса. 9; 3. 26; 15.
[у] Псал. 107; 4, 40.
[ф] Втор. 28; 29. Гл. 5; 14.
[х] Псал. 107; 27.

—

[а] Гл. 12; 3.
[б] Гл. 23; 3. 31; 35.
[в] Гл. 6; 21. 16; 2.
[г] Прит. 17; 28.
[д] Гл. 17; 5. 32; 21. 36; 4.
[е] Гл. 18; 4.
[ж] 1 Цар. 28; 21. Псал. 119; 109.
[з] Псал. 23; 4. Прит. 14; 32.
[и] Гл. 27; 5.
[і] Гл. 33; 6. Иса. 50;
[к] Гл. 9; 34. 33; 7.

Тогазь не ще ся скрыѭ отъ лице-то ти.
21 [л]Отдалечи ржкж-тж си отъ мене:
И страхъ-тъ ти да мя не ужаси.
22 Послѣ повыкай ты, и азъ ще дамъ отговоръ:
Или азъ да говорѭ, и ты ми върни отговоръ.
23 Колко сж беззаконія-та ми и грѣхове-тѣ ми?
Яви ми прѣгрѣшеніе-то ми и грѣхъ-тъ ми.
24 [м]Защо крыешь лице-то си,
И [н]мене считашь за непріятель на себе си?
25 [о]Ще покажешь ли себе си страшенъ на листъ завѣванъ?
И ще гонишь ли сухж плѣвж?
26 Защото пишешь горести противъ мене,
И [п]правишь мя да наслѣдувамъ беззаконія-та на младость-тж си:
27 И [р]туряшь нозѣ-тѣ ми въ кладж,
И наблюдавашь всичкы-тѣ ми пжтища:
Забѣлѣжвашь дири-тѣ на нозѣ-тѣ ми:
28 И това *мое тѣло* тлѣе като гнила вещь,
Като дреха отъ молецъ сядена.

ГЛАВА 14.

1 Роденый-тъ отъ женж человѣкъ е кратковрѣменъ,
И [а]пълнъ съсъ смущеніе.
2 [б]Прозябава като цвѣтъ, и ся покосява:
Бѣга като сѣнка, и не ся спира.
3 И [в]връзъ такъвъ ли отваряшь очи-тѣ си,
И [г]мя карашь на сждъ съ тебе?
4 [д]Кой може да извади чисто отъ нечисто?
Никой.
5 Понеже [е]дни-тѣ му сж опрѣдѣлени,
Число-то на мѣсецы-тѣ му е у тебе,
Ты си положилъ прѣдѣлы-тѣ му, които не може да надмине.
6 [ж]Отвърни ся отъ него за да си почини,
Додѣ [з]като наемникъ доискара день-тъ си.
7 Защото за дърво-то има надежда,
Че ако ся отсѣче, пакъ [и]ще прозябне,
И че младокъ-тъ му нѣма да исчезне.
8 И корень-тъ му ако остарѣе въ земѭ-тж,
И пьнь-тъ му ако умре въ пьрсть-тж,
9 *То* отъ дъхъ-тъ на водж-тж ще прозябне,
И ще покара вѣтвы като новосаденіе.
10 Но человѣкъ умира, и прѣхожда:
И человѣкъ издъхнува, и дѣ го?
11 *Както* воды-тѣ чезнжтъ изъ море-то,
И рѣка-та прѣстава и прѣсъхнува,
12 Така человѣкъ лѣга, и не става вече:
[і]Додѣ небеса-та не прѣйджтъ, тѣ нѣма да ся събудятъ,
И нѣма да станжтъ отъ сънъ-тъ си.
13 О, дано да бѣше *мя* скрылъ ты въ гробъ-тъ,
Да бѣше мя покрылъ додѣ прѣмине гнѣвъ-тъ ти,
Да бѣше ми опрѣдѣлилъ сърокъ, и *тогазь* да бы мя поменжлъ.
14 Ако умре человѣкъ, ще оживѣе ли?
Прѣзъ всичкы-тѣ дни на воинствованіе-то си [к]ще чакамъ,
[л]Додѣ дойде промѣненіе-то ми.
15 [м]Ще повыкнешь, и азъ ще ти ся обадѭ:
Ще имашь пожеланіе къмъ дѣло-то на ржцѣ-тѣ си.
16 Защото [н]сега броишь стъпкы-тѣ ми:
Не наблюдавашь ли грѣхове-тѣ ми?
17 [о]Прѣстжпленіе-то ми е запечатано въ мѣшецъ,
И пришивашь връху беззаконіе-то ми.
18 Наистинж и гора-та като пада унищожава ся,
И скала-та ся прѣмѣстя отъ мѣсто-то си.
19 Воды-тѣ истрывать каменіе-тѣ:
Наводненія-та имъ завличатъ пьрсть-тж отъ земѭ-тж:
Така ты погубвашь надеждж-тж на человѣка.
20 Прѣвъзмогвашь всякога противъ него, и той прѣхожда:
Измѣнявашь лице-то му, и го отпращашь.
21 Синове-тѣ му ся възвышаватъ, а [п]той не знае:
И смиряватъ ся, а той не разумѣва *нищо* за тѣхъ.
22 Само плъть-та му връху него ще болѣдува,
И душа-та му въ него ще жалѣе.

ГЛАВА 15.

1 Тогазь отговори Елифазъ Ѳеманецъ-тъ, и рече:
2 Мудръ человѣкъ съ въздушны мысли отговаря ли?
И пълни ли търбухъ-тъ си съ въсточенъ вѣтръ?
3 Прѣпира ли ся съсъ суетны думы,
И съ неполезны рѣчи?
4 Наистинж ты унищожавашь страхъ-тъ,
И исключашь моленіе-то прѣдъ Бога.
5 Защото уста-та ти показуватъ беззаконіе-то ти,
И избралъ си языкъ-тъ на пронырливы-тѣ.
6 [а]Уста-та ти тя осжждатъ, а не азъ:
Устны-тѣ ти свидѣтелствуватъ противъ тебе.

[л] Псал. 39; 10.
[м] Втор. 32; 20. Псал. 13; 1. 44; 24. 88; 14. Иса. 8; 17.
[н] Втор. 32; 42. Руѳ. 1; 21. Гл. 16; 9. 19; 11. 33; 10. Плач. 2; 5.
[о] Иса. 42; 3.
[п] Гл. 20; 11. Псал. 25; 7.
[р] Гл. 33; 11.

—

[а] Гл. 5; 7. Еккл. 2; 23.
[б] Гл. 8; 9. Псал. 90; 5, 6, 9. 102; 11. 103; 15. 144; 4. Иса. 40; 6. Іак. 1; 10, 11. 4; 14. 1 Пет. 1; 24.
[в] Псал. 144; 3.
[г] Псал. 143; 2.
[д] Быт. 5; 3. Псал. 51; 5. Іоан. 3; 6. Рим. 5; 12. Ефес. 2; 3.
[е] Гл. 7; 1.
[ж] Гл. 7; 16, 19. 10; 20. Псал. 39; 13.
[з] Гл. 7; 1.
[и] Ст. 14.
[і] Псал. 102; 26. Иса. 51; 6. 65; 17. 66; 22. Дѣян. 3; 21. Рим. 8; 20. 2 Пет. 3; 7, 10, 11. Откр. 20; 11. 21; 1.
[к] Гл. 13; 15.
[л] Ст. 7.
[м] Гл. 13; 22.
[н] Гл. 10; 6, 14. 13; 27. 31; 4. 34; 21. Псал. 56; 8. 139; 1, 2, 3. Прит. 5; 21. Іер. 32; 19.
[о] Втор. 32; 34. Осія 13; 12.
[п] Еккл. 9; 5. Иса. 63; 16.

—

[а] Лук. 19; 22.

7 Ты ли си първъ роденъ человѣкъ?
[б]Или създаденъ ли си прѣди хълмове-тѣ?
8 [в]Чулъ ли си ты Божіи-тѣ съвѣты?
Или си заключилъ въ себе си мудрость-тѫ:
9 [г]Що знаешь ты, което ный не знаемъ?
Що разумѣвашь, което нѣма у насъ?
10 [д]*Има* и между насъ сѣдинави и стари,
По прѣминѫли на възрасть и отъ бащѫ ти.
11 Божіи-тѣ утѣшенія и мекы-тѣ къмъ тебе думы,
За тебе малко нѣщо ли сѫ?
12 Какво тя блазни сърдце-то ти?
И на какво смигатъ очи-тѣ ти,
13 Та обращашь духъ-тъ си противъ Бога,
И изваждашь *таквызи* думы изъ уста-та си?
14 [е]Що е человѣкъ та да е чисть?
И роденый отъ женѫ, та да е праведенъ?
15 [ж]Ето, на святы-тѣ си не ся увѣрява:
И небеса-та не сѫ чисты въ очи-тѣ му:
16 [з]Колко повече е гнусенъ и непотрѣбенъ человѣкъ,
[и]Който піе неправдѫ като водѫ?
17 Азъ ще ти обадіѫ: послушай мя:
И това което сьмь видѣлъ, ще ти прикажѫ,
18 Което мудри-тѣ не скрыхѫ но възвѣстихѫ
[і]*Както бѣхѫ чули* отъ свои-тѣ отцы:
19 На които самы быде дадена земя-та,
И [к]чужденецъ не заминѫ между тѣхъ.
20 Нечестивый-тъ ся мѫчи прѣзъ всичкы-тѣ дни,
И [л]прѣброены годины сѫ упазены за мучителя.
21 Ужасни гласове има въ уши-тѣ му,
[м]Че като е въ спокойствіе ще нападне на него истрѣбитель-тъ:
22 Не вѣрува че ще ся върне отъ тьмиинѫ-тѫ,
И опрѣдѣленъ е той за ножъ.
23 [н]Скыта ся за хлѣбъ, *но дѣ го?*
Знае че [о]день-тъ на тьмнинѫ-тѫ е готовъ въ рѫкѫ-тѫ му.
24 Скърбь и утѣсненіе ще го ужасятъ:
Като царь приготвенъ за бой, ще прѣвъзмогнѫтъ противъ него.
25 Защото прострѣ рѫкѫ-тѫ си противъ Бога,
И възгордѣ ся противъ Всесилнаго.
26 Устреми ся на него, съ вратъ-тъ *си*,
Съ дебелы-тѣ гърбове на щитове-тѣ си:
27 [п]Защото покры лице-то си съ тълстинѫ-тѫ си,
И направи тълсты чрѣсла-та *си*.
28 И насели ся въ разорены градове,
Въ домове ненаселены,
Готовы за събаряніе.
29 Нѣма да ся обогати, и имотъ-тъ му нѣма да прѣбѫде;
Нито ще ся распространи изобиліе-то му по земіѭ-тѫ.
30 Нѣма да ся отлѫчи отъ тьмнинѫ-тѫ:
Пламыкъ ще изсуши младоцы-тѣ му,
И [р]съ дъханіе-то на неговы-тѣ уста, ще ся земе.
31 [с]Да не повѣрува на суетѫ-тѫ прѣльстеный-тъ,
Защото суета ще бѫде заплата-та му.
32 [т]Прѣди врѣме-то си ще ся отсѣче,
И вѣтва-та му не ще ся раззелени.
33 Ще изрони неузрѣло-то си грозділ като лозіе-то,
И ще хвьрли цвѣтъ-тъ си като маслина-та.
34 Защото събраніе-то на лицемѣры-тѣ ще остане пусто,
И огнь ще пояде шатры-тѣ на мьздоимство-то.
35 [у]Зачнуватъ лукавство, и раждатъ беззаконіе,
И сърдце-то имъ исхытря льсть.

ГЛАВА 16.

1 Тогазь Іовъ отговори и рече:
2 Много таквызь сьмь слушалъ:
[а]Окаянни утѣшители сте всинца.
3 Свършватъ ли ся празны-тѣ думы?
Или що ти дава смѣлость, та да отговаряшь?
4 И азъ можахъ да говоріѫ както вы:
Ако бѣше ваша-та душа на мѣсто-то на моіѫ-тѫ душѫ,
Можахъ да натрупамъ думы противъ васъ,
И [б]да кывамъ съ главѫ противъ васъ.
5 Азъ быхъ вы укрѣпилъ съ уста-та си,
И мърданіе-то на устны-тѣ ми олекчило бы *скърбь-тѫ ви.*
6 Ако говоріѫ, болка-та ми не олекнува:
И ако мълчѫ, какво ми отминува?
7 Но сега мя много утоми:
Запусти ты всичко-то ми събраніе.
8 Сграбчалъ си мя, и то е свидѣтелство:
И худость-та ми стои срещѫ мене,
И свидѣтелствува на лице-то ми,
9 [в]Раскѫсва *мя* ярость-та му, и мя мрази;
Скърца съсъ зѫбы-тѣ си противъ мене;
Непріятель-тъ ми [г]остри очи-тѣ си вързъ мене.
10 [д]Отварятъ уста-та си противъ мене:
[е]Удрятъ мя по челюсть-тѫ съ хуленіе:
[ж]Трупатъ ся всичкы противъ мене.
11 Богъ [з]мя прѣдаде на неправедный-тъ,
И хвьрли мя въ рѫцѣ-тѣ на нечестивы-тѣ.

[б] Псал. 90; 2. Прит. 8; 25.
[в] Рим. 11; 34. 1 Кор. 2; 11.
[г] Гл. 13; 2.
[д] Гл. 32; 6, 7.
[е] 3 Цар. 8; 46. 2 Лѣт. 6; 36. Гл. 14; 4. Псал. 14; 3. Прит. 20; 9. Екил. 7; 20. 1 Іоан. 1; 8, 10.
[ж] Гл. 4; 18. 25; 5.
[з] Гл. 4; 19. Псал. 14; 3. 53; 3.
[и] Гл. 34; 7. Прит. 19; 28.
[і] Гл. 8; 8.
[к] Іоил. 3; 18.
[л] Псал. 90; 12.
[м] 1 Сол. 5; 3.
[н] Псал. 59; 15. 109; 10.
[о] Гл. 18; 12.
[п] Псал. 17; 10.
[р] Гл. 4; 9.
[с] Иса. 59; 4.
[т] Гл. 22; 16. Псал. 55; 23.
[у] Псал. 7; 14. Иса. 59; 4. Осія 10; 13.

—

[а] Гл. 13; 4.
[б] Псал. 22; 7. 109; 25. Плач. 2; 15.
[в] Гл. 10; 16, 17.
[г] Гл. 13; 24.
[д] Псал. 22; 13.
[е] Плач. 3; 30. Мих. 5; 1.
[ж] Псал. 35; 15.
[з] Гл. 1; 15, 17.

12 Бѣхъ въ тишинѫ, и мя накѫса:
И хванѫ мя за вратъ-тъ и съсыпа мя,
И [и]тури мя цѣль за себе си.
13 Стрѣлци-тѣ му мя обыколихѫ:
Пронизува бѫбрецы-тѣ ми, и не щади:
Излива жлъчь-тѫ ми на земіѭ-тѫ.
14 Съсыпа мя съсъ съсыпніѭ върху съсыпніѭ:
Впуснѫ ся върху мене като исполинъ.
15 Врѣтище съшихъ върху кожѫ-тѫ си,
И [і]окаляхъ рогъ-тъ си въ пърсть-тѫ.
16 Лице-то ми подпухнѫ отъ плачъ,
И смъртна сѣнка има върху клепачи-тѣ ми;
17 Ако и да нѣма неправда въ рѫцѣ-тѣ ми,
И молитва-та ми е чиста.
18 О земле, не покрывай кръвь-тѫ ми,
И [к]за выкъ-тъ ми мѣсто да нѣма.
19 И сега, ето, [л]свидѣтель-тъ ми е на небе-то,
И свидѣтелство-то ми въ высочины-тѣ.
20 Пріятели-тѣ ми сѫ които ми ся присмиватъ:
Око-то ми рони *сълзы* къмъ Бога:
21 [м]Ахъ, да бѣ възможно да ся сѫди нѣкой съ Бога,
Както человѣкъ съ ближній-тъ си!
22 Защото съ минуваніе-то на прѣброены годины,
Азъ [н]ще отидѫ на пѫть *отъ който* нѣма да ся върнѫ.

ГЛАВА 17.

1 Дыханіе-то ми чезне,
Дни-тѣ ми гаснѫтъ,
[а]За мене вече гробища-та *оставатъ*.
2 Нѣма ли присмѣятели при мене?
И *не* нощува ли око-то ми [б]въ огорченія-та имъ?
3 Тури, моліѭ, порѫчникъ за мене при себе си:
[в]Кой бы плеснѫлъ рѫкѫ съ мене?
4 Защото си скрылъ сърдце-то имъ отъ разумность:
За това не ще гы възвысишь.
5 Който прѣдава пріятели на грабежъ,
Очи-тѣ на чада-та му ще истаіѭтъ.
6 И постави мя [г]притчѫ на людіе-тѣ:
И укоръ станѫхъ азъ прѣдъ *тѣхъ*.
7 И [д]отѫпѣхѫ очи-тѣ ми отъ скърбь,
И всичкы-тѣ ми удове *станѫхѫ* като сѣнка.
8 Прави-тѣ ще ся почудятъ на това,
И неповинный-тъ ще ся подигне противъ лицемѣръ-тъ.
9 А праведный-тъ ще държи пѫть-тъ си,
И [е]който има чисты рѫцѣ ще нарасти силѫ-тѫ *си*.
10 А вы всичкы [ж]върнѣте ся, и дойдѣте:
Защото не ще могѫ намѣри между васъ разуменъ.
11 [з]Дни-тѣ ми прѣминѫхѫ,
Намѣренія-та ми, и желанія-та на сърдце-то ми ся прѣсѣкохѫ.
12 Турихѫ нощь за день:
Видѣлина-та е близу при тъмнинѫ-тѫ.
13 Ако чакамъ, гробъ-тъ е жилище-то ми:
Послахъ одръ-тъ си въ тъмнинѫ-тѫ.
14 Выкнѫхъ къмъ тлѣніе-то: Отецъ ми си ты:
Къмъ червіе-тѣ: Майка, и сестра ми сте.
15 И дѣ е сега надежда-та ми?
И кой ще види надеждѫ-тѫ ми?
16 [и]Въ дълбочинѫ-тѫ на ада ще слѣзе тя,
[і]Когато ся упокоимъ наедно въ пърсть-тѫ.

ГЛАВА 18.

1 А Валдадъ Шуахецъ-тъ отговори, и рече:
2 Кога ще свършите думы-тѣ?
Разумѣйте, и послѣ да говоримъ.
3 Защо ся вмѣнявамы [а]като скотове,
И ставамы непотрѣбни прѣдъ васъ?
4 *О* ты, [б]който расклъсувашъ душѫ-тѫ си, въ ярость-тѫ си,
За тебе ще бѫде ли напуснѫта земя-та?
И ще ся подвигнѫтъ ли отъ мѣсто-то си скалы-тѣ?
5 Наистинѫ [в]свѣтъ-тъ на нечестивы-тѣ ще угасне.
И пламыкъ-тъ на огнь-тъ имъ нѣма да свѣти:
6 Свѣтъ-тъ *ще е* мракъ въ шатъръ-тъ му,
И [г]свѣтилникъ-тъ му при него ще угасне.
7 Стъпкы-тѣ на силѫ-тѫ му ще ся стѣснятъ,
[д]И съвѣтъ-тъ му ще го низрине.
8 Защото [е]съ нозѣ-тѣ си ся хвърли въ мрѣжѫ,
И ходи върху примкы.
9 Тенетó ще *го* хване за петѫ-тѫ:
[ж]Разбойникъ ще ся прѣукрѣпи противъ него.
10 Сѣть има за него скрыта въ земіѭ-тѫ,
И клюса на пѫть-тъ му.
11 [з]Ужаси ще му задаватъ страхъ изъ около,
И ще го правятъ да бѣга съ нозѣ-тѣ си.
12 Сила-та му ще погыне отъ гладъ,
[и]И погыбель ще бѫде готова до ребро-то му.
13 Първородный-тъ на смърть-тѫ ще поядє хубость-тѫ на кожѫ-тѫ му:
Хубость-тѫ му ще поядє.
14 [і]Дързновеніе-то му ще ся искорени отъ шатъръ-тъ му,
И той ще бѫде закаранъ при царя на ужасы-тѣ.

[и] Гл. 7; 20.
[і] Гл. 30; 19. Псал. 7; 5.
[к] Гл. 27; 9. Псал. 66; 18, 19.
[л] Рим. 1; 9.
[м] Гл. 31; 35. Еккл. 6; 10. Иса. 45; 9. Рим. 9; 20.
[н] Еккл. 12; 5.

—

[а] Псал. 88; 3, 4.
[б] 1 Цар. 1; 6, 7.
[в] Прит. 6; 1. 17; 18. 22; 26.
[г] Гл. 30; 9.
[д] Псал. 6; 7. 31; 9.
[е] Псал. 24; 4.
[ж] Гл. 6; 29.
[з] Гл. 7; 6. 9; 25.
[и] Гл. 18; 13.
[і] Гл. 3, 17, 18, 19.

—

[а] Псал. 73; 22.
[б] Гл. 13; 14.
[в] Прит. 13; 9. 20; 20. 24; 20.
[г] Гл. 21; 17. Псал. 18; 28.
[д] Гл. 5; 13.
[е] Гл. 22; 10. Псал. 9; 15. 35; 8.
[ж] Гл. 5; 5.
[з] Гл. 15; 21. 20; 25. Іер. 6; 25. 20; 3. 46; 5. 49; 29.
[и] Гл. 15; 23.
[і] Гл. 8; 14. 11; 20. Псал. 112; 10. Прит. 10; 28.

15 Тѣ ще ся населятъ въ шатьръ-тъ му, който не е вече неговъ:
Жупелъ ще ся распьрсне вьрху жилище-то му.
16 [к]Отъ долу кореніе-тѣ му ще изсъхнѫтъ,
И отъ горѣ вѣтвы-тѣ му ще ся отсѣкѫтъ.
17 [л]Поменъ-тъ му ще ся изглади отъ земіѭ-тѫ,
И име-то му не ще да го има вече по улицы-тѣ.
18 Ще ся испѫди отъ видѣло-то въ тьмно-то.
И ще ся изгони отъ свѣтъ-тъ.
19 [м]Не ще да има ни сынъ ни внукъ между людіе-тѣ си,
Нито остатъкъ въ жилища-та си.
20 Послѣдородни-тѣ ще ся смаіѫтъ [н]за день-тъ му,
Както и прѣждеродени-тѣ зѣхѫ ужасъ.
21 Наистинѫ таквызь сѫ жилища-та на нечестивый-тъ,
И това е мѣсто-то [о]на того който не познава Бога.

ГЛАВА 19.

1 И отговори Іовъ, та рече:
2 До кога ще оскърбявате душѫ-тѫ ми,
И ще мя съкрушавате съ думы?
3 [а]Десеть пѫти вече станѫ мя укорявате:
Не ви ли е срамъ да ми смаювате главѫ-тѫ?
4 И ако наистинѫ сьмь сгрѣшилъ,
Грѣшка-та ми остава съ мене.
5 *Но* [б]ако непрѣмѣнно искате да ся нагалѣмѣете противъ мене,
И да хвьрляте противъ мене укоръ-тъ ми,
6 Научѣте ся сега че Богъ мя събори,
И мя обыколи съ мрѣжѫ-тѫ си.
7 Ето, въпіѭ: Неправда! но нѣма кой да мя чуе:
Выкамъ, но никакъвъ сѫдъ.
8 [в]Прѣградилъ е пѫть-тъ ми, и не могѫ да прѣминѫ,
И турилъ е тьмнинѫ въ пѫтекы-тѣ ми.
9 [г]Съблѣклъ мя е отъ славѫ-тѫ ми,
И отнѣлъ е вѣнецъ-тъ отъ главѫ-тѫ ми:
10 Погубилъ мя е отъ всякѫдѣ, и отивамъ:
И искоренилъ е надеждѫ-тѫ ми като дьрво.
11 И распалилъ е противъ мене ярость-тѫ си,
И [д]счита мя като единъ отъ врагове-тѣ си.
12 Пълкове-тѣ му дойдохѫ наедно,
[е]Та приготвихѫ пѫть-тъ си противъ мене,
И расположихѫ ся въ станъ около шатьръ-тъ ми.
13 [ж]Отдалечилъ е отъ мене братія-та ми,
И които мя знаяхѫ станѫхѫ за мене съвсѣмъ чужди.
14 Оставихѫ *мя ближни-тѣ* ми,
И забравихѫ мя познаници-тѣ ми.
15 Които живѣѭтъ въ домъ-тъ ми
И слугыни-тѣ ми считатъ мя като чуждъ:
Страненъ станѫхъ въ очи-тѣ имъ.
16 Выкамъ слугѫ-тѫ си, и не отговаря:
Съ уста-та *си* му ся молѭ.
17 Дыханіе-то ми *стянѫ* странно на женѫ ми;
Тъй и моленія-та ми на чада-та на *майчинѫ-тѫ* ми утробѫ.
18 И [з]самы-тѣ малкы дѣца мя прѣзрѣхѫ:
Когато ставамъ говорятъ противъ мене.
19 [и]Всичкы-тѣ ми тайни пріятели ся погнусихѫ отъ мене:
И онѣзи, които възлюбихъ, обърнѫхѫ ся противъ мене.
20 [і]Кости-тѣ ми залѣпнѫхѫ за кожѫ-тѫ ми и за плъть-тѫ ми,
И отървахъ ся *само* съ кожѫ-тѫ на зѫбы-тѣ си.
21 Помилуйте мя, помилуйте мя, вы пріятели мои;
Защото [к]рѫка Божія ся допрѣ до мене.
22 Защо [л]мя гоните както *и* Богъ,
И не ся насыщате отъ плъть-тѫ ми?
23 О, да можахѫ да ся напишѫтъ думы-тѣ ми!
Да ся начертаяхѫ на книгѫ!
24 Да ся издълбяхѫ на скалѫ за всегда,
Съ желѣзнѫ писалкѫ и олово!
25 Защото знаѭ *че* е живъ Искупитель-тъ ми,
И въ послѣдньо врѣме ще възстане на земіѭ-тѫ:
26 И като истлѣе слѣдъ кожѫ-тѫ ми това *тѣло*,
Пакъ [м]съ плъть-тѫ си ще видѭ Бога;
27 Когото самъ азъ ще видѭ,
И ще гледатъ очи-тѣ ми, а не другъ:
Дробове-тѣ ми истаюватъ вѫтрѣ въ мене.
28 Но вы трѣбваше да речете: [н]Защо го гонимъ?
Понеже корень-тъ на *това* нѣщо ся намѣрва въ мене.
29 Устрашѣте ся отъ мечъ-тъ;
Защото мечъ-тъ е отмъститель-тъ на беззаконія-та,
[о]За да познаете че има сѫдъ.

ГЛАВА 20.

1 И отговори Софаръ Наамаѳецъ-тъ, та рече:
2 Заради това мя каратъ мысли-тѣ ми да отговорѭ,
И за това бързамъ:
3 Чухъ укорително-то обличеніе противъ мене,

[к] Гл. 29; 19. Иса. 5; 24. Амос. 2; 9. Мал. 4; 1.
[л] Псал. 34; 16. 109; 13. Прит. 2; 22. 10; 7.
[м] Иса. 14; 22. Іер. 22; 30.
[н] Псал. 37; 13.
[о] Іер. 9; 3. 10; 25. 1 Сол. 4; 5. 2 Сол. 1; 8. Тит. 1; 16.

—

[а] Быт. 31; 7. Лев. 26; 26.
[б] Псал. 38; 16.
[в] Гл. 3; 23. Псал. 88; 8.
[г] Псал. 89; 44.
[д] Гл. 13; 24. Плач. 2; 5.
[е] Гл. 30; 12.
[ж] Псал. 31; 11. 38; 11. 69; 8. 88; 8, 18.
[з] 4 Цар. 2; 23.
[и] Псал. 41; 9. 55; 13, 14, 20.
[і] Гл. 30; 30. Псал. 102; 5. Плач. 4; 8.
[к] Гл. 1; 11. Псал. 38; 2.
[л] Псал. 69; 26.
[м] Псал. 17; 15. 1 Кор. 13; 12. 1 Іоан. 3; 2.
[н] Ст. 22.
[о] Псал. 58; 10, 11.

—

И духъ-тъ на разумъ-тъ ми кара мя да отвѣщаіѫ.
4 *Не* знаешь ли това отъ старо врѣме,
Отъ когато е поставенъ человѣкъ на земіѭ-тѫ,
5 Че [а]тържество-то на нечестивы-тѣ е маловрѣменно,
И радость-та на лицемѣра е минутна?
6 И [б]величіе-то му, ако възлѣзе на небеса,
И глава-та му, ако стигне до облацы-тѣ,
7 Ще ся изрине за всегда [в]както лайното му:
Които сѫ го гледали ще говорятъ: Дѣ е онзи?
8 Ще отлети [г]като сънъ, и нѣма да ся намѣри:
И, като нощно видѣніе ще исчезне.
9 [д]Око-то което го е гледало не ще *го гледа* вече:
И мѣсто-то му нѣма да го види вече.
10 Сынове-тѣ му [е]ще поискатъ добрѫ-тѫ воліѫ на сиромасы-тѣ,
И рѫцѣ-тѣ му ще повърнѫтъ имотъ-тъ имъ.
11 Кости-тѣ му сѫ [ж]пълны съсъ *съгрѣшенія-та на* младины-тѣ му,
И [з]ще лѣжатъ съ него въ пьрсть-тѫ.
12 Ако и да е сладка злина-та въ уста-та му,
Та іѫ крые подъ языкъ-тъ си;
13 *И* іѫ жали, и не іѫ оставя,
Но іѫ държи въ срѣдъ небце-то си:
14 *То пакъ* храна-та му ще ся измѣни въ утробѫ-тѫ му:
Жьлчь отъ аспиды *ще стане* у вѫтрѣшности-тѣ му.
15 Богатство-то което е погълнѫлъ, ще го избълва:
Богъ ще го истъргне изъ търбухъ-тъ му.
16 Ядъ отъ аспиды ще ссуче,
Ехидининъ языкъ ще го умьртви.
17 Нѣма да види [и]утокы-тѣ,
Рѣкы-тѣ съ пороы отъ медъ и масло.
18 Това за което ся е трудилъ, [і]ще го даде назадъ,
И нѣма да *го* погълне:
Споредъ имотъ-тъ *ще стане* отдаваніе-то му,
И нѣма да ся зарадува.
19 Защото угнете сиромасы-тѣ *и гы* остави:
Грабнѫ домъ, когото не бѣ съградилъ.
20 Наистинѫ [к]нѣма да познае упокоеніе въ себе си:
Не ще упази *нищо* отъ пожеланны-тѣ си.
21 Нѣма да му остане *нищо* за хранѫ:
За то добро-то му не ще бѫде трайно.
22 Когато е въ пълно изобиліе ще го сполети утѣсненіе:
Всичка-та сила на бѣдствіе-то ще нападне на него.
23 Когато е да напълни търбухъ-тъ си,
Богъ ще проводи ярость-тѫ на гнѣвъ-тъ си върхъ него,
И ще іѫ одъжди противъ него [л]въ ядѣніе-то му.
24 [м]Когато бѣга отъ желѣзно-то орѫжіе,
Мѣдный-тъ лѫкъ ще го пронизе.
25 *Стрѣла-та* ся истъргнува, та пронизува тѣло-то,
И [н]блещащій върхъ ще излѣзе изъ жьлчь-тѫ му:
[о]Ужаси има върху му.
26 Всякаква тьмнина има скрыта въ клѣтове-тѣ му:
[п]Огнь нераздуханъ ще го пояде:
Които останѫтъ въ шатъръ-тъ му злѣ ще бѫде за тѣхъ.
27 Небе-то ще открые беззаконіе-то му:
И земя-та ще ся подигне противъ него.
28 Имотъ-тъ на домъ-тъ му ще исчезне:
Ще ся распилѣе въ день-тъ на гнѣвъ-тъ му.
29 [р]Той е отъ Бога дѣлъ-тъ на нечестивый-тъ человѣкъ,
И отредено-то нему отъ Бога наслѣдіе.

ГЛАВА 21.

1 А Іовъ отговори и рече:
2 Слушайте съ вниманіе говореніе-то ми,
И това да сѫ утѣшенія-та ви.
3 Потърпѣте мя да изговоріѫ:
И като изговоріѫ, [а]присмивайте ся.
4 На человѣка ли ся оплакувамъ азъ?
А защо да ся не утѣсни духъ-тъ ми?
5 Погледнѣте на мене та ся почудѣте,
И [б]турѣте рѫкѫ на уста.
6 Само да си науміѫ, ужасавамъ ся,
И трепетъ обладава плъть-тѫ ми:
7 [в]Защо нечестиви-тѣ живѣіѫтъ,
Остарѣватъ, още и ставатъ много силни?
8 Сѣме-то имъ ся утвърдява съ тѣхъ наедно прѣдъ лице-то имъ,
И внуци-тѣ имъ прѣдъ очи-тѣ имъ.
9 Кѫщи-тѣ имъ сѫ безопасны отъ страхъ:
И [г]Божій жезлъ не е върхъ тѣхъ.
10 Говеда-та имъ ся гонятъ, и не напраздно;
Юница-та имъ ся тели, и [д]не пометнува.
11 Пущатъ чада-та си като овцы,
И дѣца-та имъ скачатъ.
12 Зематъ тѫпанъ-тъ, и китарѫ-тѫ,
И веселятъ ся съ гласъ-тъ на свиркѫ-тѫ.
13 [е]Прѣминуватъ дни-тѣ си въ благополучіе,
И въ еднѫ минутѫ слазятъ въ адъ.
14 И [ж]говорятъ Богу: Оттегли ся отъ насъ,

а Псал. 37; 35, 36.
б Иса. 14; 13, 14. Авд. 3; 4.
в Псал. 83; 10.
г Псал. 73; 20. 90; 5.
д Гл. 7; 8, 10. 8; 18. Псал. 37; 36. 103; 16.
е Ст. 18.
ж Гл. 13; 26. Псал. 25; 7.
з Гл. 21; 26.
и Псал. 36; 9. Іер. 17; 6.
і Ст. 10, 15.
к Еккл. 5; 13, 14.
л Числ. 11; 33. Псал. 78; 30, 31.
м Иса. 24; 18. Іер. 48; 43. Амос. 5; 19.
н Гл. 16; 13.
о Гл. 18; 11.
п Псал. 21; 9.
р Гл. 27; 13. 31; 2, 3.

—

а Гл. 16; 10. 17; 2.
б Сѫд. 18; 19. Гл. 29; 9, 40; 4. Псал. 39; 9.
в Гл. 12; 6. Псал. 17; 10, 14. 73; 3, 12. Іер. 12; 1. Авв. 1; 16.
г Псал. 73; 5.
д Исх. 23; 26.
е Гл. 36; 11.
ж Гл. 22; 17.

Защото не благоволимъ въ знаніе-то на пѫтища-та ти:
15 [з]Що е Всесилный та да му работимъ?
И [и]що ся ползувамы като го призывамы?
16 Ето, благополучіе-то имъ не е въ рѫкѫ-тѫ имъ:
[і]Далечь да е отъ мене съвѣтъ-тъ на нечестивы-тѣ!
17 [к]Колко пѫти угаснува свѣтилникъ-тъ на нечестивы-тѣ,
И дохожда погыбель-та имъ вързъ тѣхъ!
18 *Богъ имъ* [л]раздѣля болѣзни въ гнѣвъ-тъ си.
Тѣ сѫ като [м]плѣва прѣдъ вѣтръ-тъ:
И като прахъ отъ плѣвѫ, когото граби вихрушка-та.
19 Богъ пази наказаніе-то на тѣхно-то беззаконіе [н]за сынове-тѣ имъ:
Въздава имъ, и ще познаіѫтъ.
20 Очи-тѣ имъ ще видятъ погыбель-тѫ имъ,
И [о]ще піѭтъ отъ ярость-тѫ на Всесилнаго.
21 Защото кое наслажденіе има *нечестивый* слѣдъ себе си въ домъ-тъ си,
Като ся прѣсѣче прѣзъ срѣдъ число-то на мѣсецы-тѣ му?
22 [п]Ще научи ли *нѣкой* Бога на знаніе?
И той сѫди высокы-тѣ.
23 Единъ умира въ пълно благополучіе,
Като е въ всичко спокоенъ и тихъ:
24 Ребра-та му сѫ пълны съ тълстинѫ,
И кости-тѣ му напоены съ мозъкъ:
25 А другъ умира въ душевнѫ горесть,
И никога не е ялъ съ весело сърдце:
26 [р]Наедно лѣжатъ въ пърсть-тѫ,
И червіе гы покрыватъ.
27 Ето знамъ мысли-тѣ ви,
И ухыщренія-та ви за съсыпваніе-то ми:
28 Защото думате: [с]Дѣ е домъ-тъ на князя?
И дѣ е шатъръ-тъ дѣто живѣехѫ нечестиви-тѣ?
29 Не попытахте ли които минуватъ прѣзъ пѫть-тъ?
И знаменія-та имъ не разумѣвате ли?
30 Че [т]нечестивый-тъ ся пази за день на погыбель,
Въ день на гнѣвъ ще бѫде закаранъ.
31 Кой ще яви [у]прѣдъ лице-то му неговъ-тъ пѫть?
И кой ще му въздаде *което* е той сторилъ?
32 И той ще бѫде донесенъ въ гробъ-тъ,
И ще прѣбывае въ трапъ-тъ.
33 Буцы-тѣ на долъ-тъ ще му бѫдѫтъ пріятны,
[ф]И всякой человѣкъ ще отиде подирь него,
Както бесчисленни *сѫ отишли* прѣди него.
34 Какъ прочее ми давате суетны утѣшенія,
Когато въ отговоры-тѣ ви остава лъжовность?

ГЛАВА 22.

1 И Елифазъ Ѳеманецъ-тъ отговори, та рече:
2 [а]Може ли человѣкъ да бѫде полезенъ Богу?
Ако е разуменъ, може да бѫде полезенъ на себе си.
3 Ако си ты праведенъ, има ли нѣкое благодареніе за Всесилнаго,
Или полза, ако правишь ты пѫтища-та си неукорны?
4 Бой ли ти ся че ще влѣзе въ състязаніе съ тебе?
И ще дойде ли въ сѫдъ съ тебе?
5 Злоба-та ти не е ли голѣма?
И беззаконія-та ти не сѫ ли бескрайны?
6 Защото [б]си зѣлъ залогъ отъ брата си безъ причинѫ,
И си лишилъ голы-тѣ отъ дрехы-тѣ имъ.
7 Не си напоилъ съ водѫ утруденый-тъ,
И [в]лишилъ си гладный-тъ отъ хлѣбъ.
8 А който бѣше якъ той придобываше земіѫ-тѫ:
И на когото имахѫ почесть той ся населяваше въ неіѫ.
9 Вдовицы си отпратилъ праздны,
И [г]мышцы-тѣ на сирачета-та *си* строшилъ.
10 За това [д]сѣти тя обыколихѫ,
И страхъ внезапенъ тя ужасава,
11 Или тъмнина, *та* не видишь;
И [е]множество отъ воды тя покрыва.
12 Богъ не е ли на небесны-тѣ высоты?
Сега гледай высочинѫ-тѫ на звѣзды-тѣ колко сѫ высокы!
13 А ты говоришь: [ж]Дѣ ще знае Богъ?
Може ли прѣзъ мракъ-тъ да сѫди?
14 [з]Облаци го покрыватъ, та не види,
И ходи по сводъ-тъ небесенъ.
15 Съгледалъ ли си ты ветхый-тъ пѫть,
По който сѫ тъпкали беззаконни-тѣ?
16 [и]Тѣзи които прѣди врѣме быхѫ грабнѫти,
И основаніе-то имъ порой завлѣче;
17 [і]Които рекохѫ Богу: Оттегли ся отъ насъ:
И [к]какво ще имъ направи Всесилный?
18 А той напълни съ добро домове-тѣ имъ.
Но [л]далечь да е отъ мене съвѣтъ-тъ на нечестивы-тѣ.
19 [м]Праведни-тѣ гледатъ, и ся радуватъ;
И неповинни-тѣ имъ ся присмиватъ:

[з] Исх. 5; 2. Гл. 34; 9.
[и] Гл. 35; 3. Мал. 3; 14.
[і] Гл. 22; 18. Псал. 1; 1. Прит. 1; 10.
[к] Гл. 18; 6.
[л] Лук. 12; 46.
[м] Псал. 1; 4. 35; 5. Иса. 17; 13. 29; 5. Осія 13; 3.
[н] Исх. 20; 5.
[о] Псал. 75; 8. Иса. 51; 17. Іер. 25; 15. Откр. 14; 10. 19; 15.
[п] Иса. 40; 13. 45; 9. Рим. 11; 34. 1 Кор. 2; 16.
[р] Гл. 20; 11. Еккл. 9; 2.
[с] Гл. 20; 7.
[т] Прит. 16; 4. 2 Пет. 2; 9.
[у] Гал. 2; 11.
[ф] Евр. 9; 27.

—

[а] Гл. 35; 7. Псал. 16; 2. Лук. 17; 10.
[б] Исх. 22; 26, 27. Втор. 24; 10 и дрг. Гл. 24; 3, 9. Іез. 18; 12.
[в] Виж. Гл. 31; 17. Втор. 15; 7 и дрг. Иса. 58; 7. Іез. 18; 7, 16. Мат. 25; 42.
[г] Гл. 31; 21. Иса. 10; 2. Іез. 22; 7.
[д] Гл. 18; 8, 9, 10. 19; 6.
[е] Псал. 69; 1, 2. 124; 4. Плач. 3; 54.
[ж] Псал. 10; 11. 59; 7. 73; 11. 94; 7.
[з] Псал. 139; 11, 12.
[и] Гл. 15; 32. Псал. 55; 23. 102; 24. Еккл. 7; 17.
[і] Гл. 21; 14.
[к] Псал. 4; 6.
[л] Гл. 21; 16.
[м] Псал. 58; 10. 107; 42.

20 Не ся ли изгубихѫ непріятели-тѣ ни?
И огнь пояжда остатъкъ-тъ имъ.
21 Сега спріятелѝ ся съ него, [н]и бѫди въ миръ:
Отъ това ще дойде добро за тебе.
22 Пріими прочее законъ-тъ отъ уста-та му,
И [о]тури думы-тѣ му въ сърдце-то си.
23 [п]Ако ся върнешь къмъ Всесилнаго, ще ся утвърдишь пакъ:
Испѫди беззаконіе-то далечь отъ шатьры-тѣ си.
24 И [р]тури злато-то върху пърсть-тѫ,
И Офирско-то злато, въ каменіе-тѣ на потоцы-тѣ.
25 И Всесилный ще ти бѫде злато,
И изобиліе отъ сребро за тебе.
26 Защото тогазь [с]ще ся веселишь въ Всесилнаго,
И [т]ще въздигнешь лице-то си къмъ Бога.
27 [у]Ще му ся помолишь, и ще тя послуша,
И ще испълнишь обричанія-та си.
28 И каквото рѣшеніе направишь, ще ти ся завършува:
И свѣтъ ще свѣти по пѫтища-та ти.
29 Когато ся унижи *нѣкой*,
Тогазь ще речешь: *Има* възвышеніе:
И той [ф]ще спасе оногозь който има наведены очи.
30 Ще спасе *и* оногозь който не е неповиненъ.
Ей, съ чистотѫ-тѫ на твои-тѣ рѫцѣ ще бѫде спасенъ.

ГЛАВА 23.

1 И отговори Іовъ, та рече:
2 И днесь оплакованіе-то ми е горко:
Рана-та ми е по тежка отъ стенаніе-то ми.
3 [а]Ахъ, да бѣхъ знаялъ дѣ да го намѣрѭ!
Отишелъ бѣхъ до прѣстолъ-тъ му:
4 Изложилъ бѣхъ сѫдъ прѣдъ него,
И напълнилъ бѣхъ уста-та си съ доказателства:
5 Позналъ бѣхъ думы-тѣ *които* бы ми той отговорилъ.
И разумѣлъ бѣхъ що щѣше да ми рече.
6 Да ли [б]съ голѣмѫ силѫ щѣше да ся прѣпира съ мене?
Не; но щѣше да тури въ мене *силѫ*.
7 Тогазь можаше праведный-тъ да ся разговори съ него:
И азъ бѣхъ ся освободилъ за всегда отъ Сѫдіѭ-тѫ си.
8 Ето, [в]отхождамъ напрѣдъ, но нѣма го;
И назадъ, но го не виждамъ;
9 На лѣво, дѣто работи, но не могѫ да го видѭ:
Крые ся на десно, и *го* не виждамъ.
10 [г]Знае обаче пѫть-тъ ми; [д]искусилъ мя е:
Ще излѣзѫ като злато.
11 [е]Нога-та ми хванѫ стѫпкы-тѣ му:
Упазихъ пѫть-тъ му, и не ся уклонихъ
12 Отъ заповѣдь-тѫ на устны-тѣ му, и не ся оттеглихъ назадъ:
[ж]Съхранихъ думы-тѣ на уста-та му, повече отъ нужднѫ-тѫ си хранѫ.
13 Но той е въ едно *намѣреніе:* и [з]кой може да го отвърне?
И [и]което желае душа-та му прави.
14 Защото върши [і]което ми е опрѣдѣлено:
И много таквызь *има* у него.
15 За това ужасавамъ ся отъ лице-то му:
Размышлявамъ, и треперѭ отъ него.
16 Защото Богъ умекчи [к]сърдце-то ми,
И Всесилный мя ужаси.
17 Понеже не бѣхъ отсѣченъ прѣди тьмнинѫ-тѫ,
И *не* скры міракъ-тъ отъ лице-то ми.

ГЛАВА 24.

1 Понеже [а]врѣмена-та не сѫ скрыты отъ Всесилнаго,
Защо не видятъ дни-тѣ му тѣзи които го познаватъ?
2 [б]*Едни* прѣмѣстятъ прѣдѣлы,
Грабятъ стада, и пасѫтъ *гы:*
3 Отнематъ оселъ-тъ на сирачета-та:
[в]Зематъ говедо-то на вдовицѫ-тѫ въ залогъ:
4 Истласкуватъ бѣдны-тѣ отъ пѫть-тъ:
На земѭ-тѫ [г]сиромаси-тѣ ся крыѭтъ купно.
5 Ето, *като* диви осли въ пустынѭ-тѫ, излазятъ по работы-тѣ си,
Подраняватъ за грабежъ:
Пустыня-та *дава* имъ хранѫ за чада-та *имъ*.
6 Жьнѫтъ нивѫ която не е тѣхна,
И берѫтъ лозіе съ неправдѫ.
7 [д]Правятъ да нощуватъ безъ дрехѫ голы-тѣ,
Които нѣматъ завивкѫ въ студъ-тъ;
8 Измокрувани отъ горскы-тѣ буйны дъждове,
Тѣ [е]пригърщатъ скалѫ-тѫ, понеже нѣматъ прибѣжище.
9 Грабнуватъ сираче-то отъ съсцы-тѣ,
И зематъ залогъ отъ сиромаха:
10 Правятъ голый-тъ да си отиде безъ дрехѫ,
И които носятъ снопы-тѣ оставатъ гладни.
11 Които истискуватъ елей-тъ въ ограды-тѣ имъ,
И които тъпчатъ жлебове-тѣ *имъ*, жедни сѫ.

н Иса. 27; 5.
о Псал. 119; 11.
п Гл. 8; 5, 6. 11; 13, 14.
р 2 Лѣт. 1; 15.
с Гл. 27; 10. Иса. 58; 14.
т Гл. 11; 15.
у Гл. 50; 14, 15. Иса. 58; 9.
ф Прит. 29; 23. Іак. 4; 6. 1 Пет. 5; 5.

а Гл. 13; 3. 16; 21.
б Иса. 27; 4, 8. 57; 16.
в Гл. 9; 11.
г Псал. 139; 1, 2, 3.
д Псал. 17; 3. 66; 10. Іак. 1; 12.
е Псал. 44; 18.
ж Іоан. 4; 32, 34.
з Гл. 9; 12, 13. 12; 14. Рим. 9; 19.
и Псал. 115; 3.
і 1 Сол. 3; 8.
к Псал. 22; 14.

а Дѣян. 1; 7.
б Втор. 19; 14. 27; 17. Прит. 22; 28. 23; 10. Осія 5; 10.
в Гл. 22; 6. Втор. 24; 6, 10, 12, 17.
г Прит. 28; 28.
д Исх. 22; 26, 27. Втор 24 12, 13. Гл. 22; 6.
е Плач. 4; 5.

12 Человѣци охкатъ изъ градъ-тъ,
И душа-та на ранены-тѣ выка:
Но Богъ не налага безуміе.
13 Тѣзи сѫ отъ противницы-тѣ на видѣлинѫ-тѫ:
Не знаѭтъ пѫтища-та ѝ,
И не стоятъ въ пѫтекы-тѣ ѝ.
14 [ж]Убійца-та става въ зоры и убива сиромахъ-тъ и нищій-тъ,
А нощя става като крадецъ.
15 [з]Така и око-то на прѣлюбодѣя очакува мъркнуваніе-то, [и]и дума:
Око не ще мя види:
И закрыва лице-то *си*.
16 Въ тьмнинѫ-тѫ пробиватъ кѫщя-та,
Които сѫ си забѣлѣжили прѣзъ день-тъ:
[і]Видѣло не познаватъ.
17 Защото зора-та е за всичкы тѣхъ смъртна сѣнка:
Понеже познаватъ ужасы-тѣ на смъртнѫ-тѫ сѣнкѫ.
18 Лекы сѫ по лице-то на водѫ-тѫ:
Дѣлъ-тъ имъ е проклѣтъ на земіѭ-тѫ:
Не видятъ пѫть-тъ на лозія-та.
19 Суша-та и топлина-та грабнува водѫ-тѫ на снѣгъ-тъ,
А гробъ-тъ грѣшны-тѣ.
20 Майчина-та *имъ* утроба ще гы забрави:
Червій-тъ ще има сладкѫ гозбѫ въ тѣхъ,
[к]Нѣма вече да ся поменѫтъ:
И неправда-та ще ся строши като дърво.
21 Правятъ зло на неплоднѫ-тѫ, бесчаднѫ-тѫ,
И не правятъ добро на вдовицѫ-тѫ:
22 Влачатъ силны-тѣ съсъ силѫ-тѫ си:
Ставатъ тѣ, и *никой* не е безопасенъ въ животъ-тъ *си*.
23 Даде *Богъ* на тѣхъ безопасность, и ся упокояватъ:
[л]Но очи-тѣ му сѫ върху пѫтища-та имъ.
24 Възвысихѫ ся за малко, и ето нѣма гы,
Съсыпуватъ ся и както всичкы-тѣ отиватъ;
И отсичатъ ся както глава-та на класове-тѣ.
25 И сега ако не е *така*, кой ще мя искара лъжь,
И ще унищожи думы-тѣ ми?

ГЛАВА 25.

1 И отговори Валдадъ Шуахецъ-тъ, та рече:
2 Власть и страхъ има съ Него:
Прави миръ въ высочины-тѣ си.
3 Иматъ ли четъ воинства-та му?
И [а]върхъ кого не изгрѣва неговъ-тъ свѣтъ?
4 И [б]тъй какъ може человѣкъ да ся оправдае прѣдъ Бога?
Или какъ може да е чистъ роденый-тъ отъ женѫ?
5 Ето, и сама-та луна не е свѣтла,
И звѣзды-тѣ не сѫ чисты прѣдъ него.
6 Колко по малко человѣкъ [в]*който е* гадъ?
И человѣческый сынъ, *който е* червій?

ГЛАВА 26.

1 А Іовъ отговори, и рече:
2 Каквѫ помощь си далъ ты на немощный-тъ?
Какъ си спаслъ мышцѫ некрѣпкѫ?
3 Какъ си съвѣтувалъ немудрый-тъ?
И какъвъ съвършенъ разумъ си показалъ?
4 Кому си думы възвѣстилъ?
И чіе дыханіе е излѣзло изъ тебе?
5 Мъртви-тѣ долу треперятъ,
Воды-тѣ, и които обитаватъ въ тѣхъ.
6 [а]Голъ е адъ прѣдъ Него,
И погыбель-та нѣма покрывъ.
7 [б]Простира сѣверъ-тъ върху пустотѫ;
Окача земіѭ-тѫ на нищо.
8 [в]Връзува воды-тѣ въ облацы-тѣ си:
И облакъ-тъ не ся продира изъ подъ тѣхъ.
9 Покрыва лице-то на прѣстолъ-тъ *си:*
Простира облакъ-тъ си върху него.
10 [г]Обиколилъ е воды-тѣ съ прѣдѣлы,
Дори до край-тъ на видѣлинѫ-тѫ и на тьмнинѫ-тѫ.
11 Небесни-тѣ стълпове треперятъ,
И ужасаватъ ся отъ запрѣщеніе-то му.
12 [д]Запрѣщава море-то съсъ силѫ-тѫ си,
И съ разумъ-тъ си смирява гордость-тѫ *му*.
13 [е]Чрѣзъ духъ-тъ си украси небеса-та:
Рѫка-та му създаде [ж]бѣгающѫ-тѫ Зміѭ.
14 Ето, тѣзи сѫ краища на пѫтища-та му:
Но колко малко нѣщо чуемъ за него!
И гръмъ-тъ на силѫ-тѫ му кой може да разумѣе?

ГЛАВА 27.

1 И продължи Іовъ бесѣдѫ-тѫ си, и рече:
2 Живъ е Богъ, [а]който отметнѫ сѫдъ-тъ ми,
И всесилный, който огорчи душѫ-тѫ ми.
3 Че прѣзъ всичко-то врѣме *додѣ* е дыханіе-то ми въ мене,
И духъ-тъ Божій въ ноздры-тѣ ми,
4 Устны-тѣ ми нѣма да проговорятъ неправдѫ,
И языкъ-тъ ми не ще продума льсть.
5 Да не бѫде да вы оправдаіѭ:
Додѣ издъхнѫ, [б]нѣма да отметнѫ незлобіе-то си отъ мене.
6 Ще [в]държѫ правдѫ-тѫ си, и не щѫ да іѭ оставіѭ:

ж Псал. 10; 8.
з Прит. 7; 9.
и Псал. 10; 11.
і Іоан. 3; 20.
к Прит. 10; 7.
л Псал. 11; 4. Прит. 15; 3.

а Іак. 1; 17.
б Гл. 4; 17 и дрг. 15; 14 и дрг. Псал. 130; 3. 143; 2.
в Псал. 22; 6.

а Псал. 139; 8, 11. Прит. 15; 11. Евр. 4; 13.
б Гл. 9; 8. Псал. 24; 2. 104; 2 и дрг.
в Прит. 30; 4.
г Гл. 38; 8. Псал. 33; 7. 104; 9. Прит. 8; 29. Іер. 5; 22.
д Исх. 14; 21. Псал. 74; 13. Иса. 51; 15. Іер. 31; 35.
е Псал. 33; 6.
ж Иса. 27; 1.

а Гл. 34; 5.
б Гл. 2; 9. 13; 15.
в Гл. 2; 3.

[г] Сърдце-то ми не ще мя обличи, додѣ съмь живъ.
7 Непріятель-тъ ми нека е както нечестивый-тъ,
И който възстава противъ мене както беззаконный-тъ.
8 Защото [д] коя е надежда-та на лицемѣръ-тъ,
Ако похыти, ако истьргне Богъ душѫ-тѫ му?
9 Ще [е] послуша ли Богъ выкъ-тъ му,
Когато го сполети бѣда?
10 [ж] Ще намѣри ли наслажденіе въ Всесилнаго?
Ще призыва ли Бога въ всяко врѣме?
11 Ще вы научѫ *това което е* въ Божіѭ-тѫ рѫкѫ:
Каквото има при Всесилнаго, не щѫ да скрыѭ.
12 Ето, вы всинца видѣхте:
Защо прочее бывате толкозь съвсѣмъ суетни?
13 [з] Това е отъ Бога дѣлъ-тъ на нечестивый-тъ человѣкъ,
И наслѣдіе-то на насилницы-тѣ,
Което ще земѫтъ отъ Всесилнаго:
14 [и] Ако ся умножатъ сынове-тѣ му, за мечъ сѫ:
И внуци-тѣ му не ще ся насытятъ съ хлѣбъ.
15 Останѫли-тѣ отъ тѣхъ смърть ще гы погребе:
И [і] вдовицы-тѣ имъ нѣма да плачѫтъ.
16 Ако и да събере сребро както пьрсть,
И приготви дрехы както калъ;
17 Може да приготви, [к] но праведни-тѣ ще *гы* облѣкѫтъ:
И неповинни-тѣ ще си раздѣлятъ сребро-то.
18 Съгражда домъ-тъ си както молецъ-тъ,
И [л] като колибѫ *коѭто* прави пѫдарь-тъ.
19 Лѣга богатый, но нѣма да ся прибере *при людіе-тѣ си.*
Додѣ отвори очи-тѣ си, нѣма го.
20 [м] Трепетъ го хваща като вода,
Вихрушка го граби нощя.
21 Дига го источный вѣтръ, и отхожда:
И истьргнува го отъ мѣсто-то му.
22 Защото *Богъ* ще хвърли върхъ него *стрѣлы,* и не ще го пожали:
Той ще ся старае да побѣгне отъ рѫкѫ-тѫ му.
23 Ще исплескатъ съ рѫцѣ върхъ него,
И ще му подсвирнуватъ отъ мѣсто-то му.

ГЛАВА 28.

1 Наистинѫ има рудница за сребро,
И мѣсто за злато *дѣто* ся очистува.
2 Желѣзо-то ся зема изъ земѭ-тѫ,
И мѣдь-та ся лѣе отъ камыкъ-тъ.
3 *Человѣкъ* туря прѣделы на тьмнинѫ-тѫ,
И издирува до съвършенство всичко,
Каменіе-тѣ на тьмнинѫ-тѫ и на смъртнѫ-тѫ сѣнкѫ.
4 Отъ жилище-то *си* отваря ямѫ:
Дѣто нозѣ не стѫпуватъ,
Окачени люлѣѭтъ ся отъ человѣцы-тѣ.
5 Колкото за земѭ-тѫ, отъ неѭ излази хлѣбъ-тъ,
И подъ неѭ ся разравя както огнь:
6 Каменіе-тѣ ѝ сѫ мѣсто на сапфиръ:
И въ неѭ има златна пьрсть.
7 Хыщна птица не знае тойзи пѫть,
И око на соколъ не го е видѣло.
8 Зверове-тѣ не сѫ стѫпили на него,
Львъ не е заминѫлъ прѣзъ него.
9 *Человѣкъ* простира рѫкѫ-тѫ си върху канары-тѣ;
Прѣвраща планины-тѣ изъ корень.
10 Разсича рѣкы между скалы-тѣ:
И око-то му открыва всичко многоцѣнно.
11 Ограничава теченіе-то на рѣкы-тѣ:
И скрыто-то изважда на свѣтъ.
12 Но [а] мудрость-та дѣ ще ся намѣри?
И дѣ е мѣсто-то на разумъ-тъ?
13 Человѣкъ не познава [б] цѣнѫ-тѫ ѝ:
И не ся намѣрва въ земѭ-тѫ на живы-тѣ.
14 [в] Бездна-та казува: Не е въ мене:
И море-то казува: Не е съ мене:
15 [г] Не може да ся даде злато за неѭ:
И сребро не може да ся прѣтегли за промѣненіе съ неѭ.
16 Не може ся прѣцѣни съ Офирско злато,
Съсъ скѫпоцѣненъ ониксъ, и сапфиръ.
17 Злато и кристалъ не могѫтъ да ся сравнятъ съ неѭ:
Нито быва размѣна-та ѝ за съсѫды отъ най чисто злато.
18 Не ще ся помене кораллъ или кристалъ:
Защото цѣна-та на мудрость-тѫ е по горня отъ скѫпоцѣнны-тѣ каменіе.
19 Топазъ Еѳіопскый не ще ся сравни съ неѭ:
Не ще ся прѣцѣни тя съ чисто злато.
20 [д] А отъ дѣ дохожда мудрость-та?
И дѣ е мѣсто-то на разумъ-тъ?
21 Понеже е покрыта отъ очи-тѣ на всичкы-тѣ живы,
И скрыта отъ небесны-тѣ птицы.
22 [е] Погыбель-та и смърть-та казуватъ:
Съ уши-тѣ си чухмы слухъ-тъ ѝ.
23 Богъ разбира пѫть-тъ ѝ,
И той знае мѣсто-то ѝ.
24 Понеже той гледа дори до краища-та на земѭ-тѫ,
[ж] Види подъ всичко-то небе,
25 За [з] да прѣтегля тежинѫ-тѫ на вѣтрове-тѣ,
И да измѣря воды-тѣ съ мѣркѫ.

г Дѣян. 24; 16.
д Мат. 16; 26. Лук. 12; 20.
е Гл. 35; 12. Псал. 18; 41. 109; 7. Прит. 1; 28; 28; 9. Иса. 1; 15. Іер. 14; 12. Іез. 8; 18. Мих. 3; 4. Іоан. 9; 31. Іак. 4; 3.
ж Гл. 22; 26, 27.
з Гл. 20; 29.
и Втор. 28; 41. Есѳ. 9; 10. Осія 9; 13.
і Псал. 78; 64.
к Прит. 28; 8. Еккл. 2; 26.
л Иса. 1; 8. Плач. 2; 6.
м Гл. 18; 11.

—

а Ст. 20. Еккл. 7; 24.
б Прит. 3; 15.
в Ст. 22. Рим. 11; 33, 34.
г Прит. 3; 13, 14, 15. 8; 10 11, 19. 16; 16.
д Ст. 12.
е Ст. 14.
ж Прит. 15; 3.
з Псал. 135; 7.

26 [и]Когато направи законъ за дъждь-тъ,
И пѫть за свѣткавицѫ-тѫ на грѫмъ-тъ,
27 Тогазь видѣ, и іѫ обяви:
Приготви іѫ, наипаче іѫ и издири.
28 И рече на человѣка: Ето,
[і]Страхъ-тъ Господень, той е мудрость,
И отдалеченіе-то отъ зло, то е разумъ.

ГЛАВА 29.

1 И продължи Іовъ беседѫ-тѫ си, и рече:
2 О, да бѣхъ [а]като въ прѣминѫлы-тѣ мѣсецы,
Както въ дни-тѣ когато Богъ мя пазѣше:
3 [б]Когато свѣтилникъ-тъ му свѣтѣше на главѫ-тѫ ми,
И съ видѣлинѫ-тѫ му ходѣхъ въ тьмининѫ-тѫ:
4 Както бѣхъ въ дни-тѣ на благополучіето си,
[в]Когато Божіе-то добромысліе бѣ на кѫщѫ-тѫ ми:
5 Когато Всесилный бѣше още съ мене,
И дѣца-та ми около мене:
6 Когато [г]мыяхъ стѫпкы-тѣ си съ масло,
И [д]скала-та изливаше за мене рѣкы отъ елей.
7 Когато прѣзъ градъ-тъ излазѣхъ на портѫ-тѫ,
Приготвяхъ сѣдалище-то си на пазаръ-тъ,
8 Млади-тѣ мя гледахѫ, и ся крыяхѫ:
И старци-тѣ ставахѫ и стоехѫ прави.
9 Князове-тѣ прѣставахѫ да говорятъ,
И [е]туряхѫ рѫкѫ на уста-та си.
10 Гласъ-тъ на началницы-тѣ ся спираше,
И [ж]языкъ-тъ имъ залѣпнуваше за небцето имъ.
11 Ухо като чуеше, ублажаваше мя,
И око като видѣше, свидѣтелствуваше за мене:
12 Защото [з]освобождавахъ сиромахъ-тъ който выкаше,
И сираче-то и който нѣмаше помощникъ,
13 Благословеніе-то отъ тогози който бѣ близу да загыне идѣше на мене:
И сърдце-то на вдовицѫ-тѫ веселяхъ.
14 [и]Облачахъ правдѫ, и тя ми бѣше одежда,
Правота-та ми бѣше като мантія и корона.
15 [і]Азъ бѣхъ очи на слѣпый-тъ,
И нозѣ на хромый-тъ.
16 Бѣхъ отецъ на сиромасы-тѣ,
[к]Сѫдбѫ *коіѫто* не знаехъ издирувахъ іѫ.
17 И [л]трошехъ челюсти-тѣ на неправедный-тъ,
И истегляхъ ловъ-тъ изъ зѫбы-тѣ му.
18 Тогази думахъ: [м]Ще умрѫ на гнѣздото си,
И ще ся умножатъ дни-тѣ ми като пѣсъкъ-тъ.
19 [н]Корень-тъ ми бѣше простренъ [о]къмъ воды-тѣ,
И роса-та нощуваше на вѣтвы-тѣ ми.
20 Слава-та ми ся подновяваше въ мене,
И [п]лѫкъ-тъ ми ся укрѣпяваше въ рѫкѫ-тѫ ми.
21 Чакахѫ и мя слушахѫ,
И мълчехѫ въ съвѣтованіе-то ми.
22 Подирь думы-тѣ ми, тѣ не притуряхѫ *нищо*,
И говореніе-то ми капѣше върхъ тѣхъ.
23 И очакувахѫ за мене като за дъждь;
И зяехѫ съ уста, [р]като за пролѣтенъ дъждь.
24 Смѣехъ ся къмъ тѣхъ, и не вѣрувахѫ;
И не оставяхѫ да падне долу свѣтлостьта на лице-то ми.
25 Избирахъ пѫть-тъ имъ, и сѣдѣхъ князь,
И вселявахъ ся като царь въ воинство-то,
Както онзи който утѣшава оскърбены-тѣ.

ГЛАВА 30.

1 Но сега ми ся подсмиватъ по млади-тѣ отъ мене,
На които бащы-тѣ не быхъ рачилъ да турѭ съ псета-та на стадо-то си.
2 И наистинѫ въ какво *можаше* да мя ползува сила-та на рѫцѣ-тѣ имъ,
Отъ които крѣпость-та е исчезнѫла?
3 Отъ нѣманіе и гладъ бѣхѫ постали,
Бѣгахѫ въ безводнѫ земіѭ, тьмнѫ, пустѫ и опустошенѫ.
4 *И* между хврастія-та кѫсахѫ слѣзъ,
И кореніе-тѣ на смерчія-та *за* своіѫ хранѫ.
5 Бѣхѫ испѫдени изъ между *человѣцы-тѣ:*
Выкахѫ върхъ тѣхъ като върхъ крадцы.
6 Живѣехѫ въ стрьмнины-тѣ на дебри-тѣ,
Въ дупкы-тѣ на земіѭ-тѫ, и на канары-тѣ.
7 Ревѣхѫ между хврастія-та:
Подъ тръніе-тѣ ся събирахѫ:
8 Безумни и бесчестни,
Изгонени быхѫ изъ земіѭ-тѫ.
9 А [а]сега азъ имъ съмь пѣснь,
Още имъ съмь и прѣговорка.
10 Гнусятъ ся отъ мене, отдалечаватъ ся отъ мене,
И не ся свѣнятъ [б]да плюіѭтъ на лицето ми.
11 Понеже *Богъ* [в]съсыпа прѣимущество-то ми, и мя смири,
Хвърлихѫ и *тѣ* уздѫ-тѫ прѣдъ мене,
12 Отъ десно ставатъ щеня-та;
Тласкатъ нозѣ-тѣ ми,

и Гл. 38; 25.
і Втор. 4; 6. Псал. 111; 10. Прит. 1; 7. 9; 10. Еккл. 12; 13.

—

а Виж. Гл. 7; 3.
б Гл. 18; 6.
в Псал. 25; 14.
г Быт. 49; 11. Втор. 32; 13. 33; 24. Гл. 20; 17.
д Псал. 81; 16.
е Гл. 21; 5.
ж Псал. 137; 6.
з Псал. 72; 12. Прит. 21; 13. 24; 11.
и Втор. 24; 13. Псал. 132; 9. Иса. 59; 17. 61; 10. Ефес. 6; 14 и држ. 1 Сол. 5; 8.
і Числ. 10; 31.
к Прит. 29; 7.
л Псал. 58; 6. Прит. 30; 14.
м Псал. 30; 6.
н Гл. 18; 16.
о Псал. 1; 3. Іер. 17; 8.
п Быт. 49; 24.
р Зах. 10; 1.

—

а Гл. 17; 6. Псал. 35; 15. 69; 12. Плач. 3; 14, 63.
б Числ. 12; 14. Втор. 25; 9. Иса. 50; 6. Мат. 26; 67. 27; 30.
в Виж. Гл. 12; 18.

И [г]приготвятъ противъ мене пагубны-тѣ си пѫтища.
13 Развалятъ пѫть-тъ ми,
Умножаватъ злощастіе-то ми;
Нѣма *за мене* помощникъ противъ тѣхъ.
14 Идѫтъ като прѣзъ широкъ проломъ, като силно наводненіе,
Подъ развалины-тѣ нападатъ *връзъ мене.*
15 Обърнѫхѫ ся ужаси връзъ мене;
Гонятъ душѫ-тѫ ми като вѣтръ:
И благополучіе-то ми прѣминува като облакъ.
16 И сега [д]душа-та ми ся излѣ въ мене:
Скърбни дни мя постигнѫхѫ.
17 Прѣзъ нощь-тѫ кости-тѣ ми ся пронизватъ въ мене,
И [*]жилы-тѣ ми не си почиватъ.
18 Отъ врълѫ-тѫ силѫ *на болесть-тѫ ми* измѣни ся дрехѫ-тѫ ми,
Стѣга мя както ошійникъ-тъ на хитонъ-тъ ми.
19 Хвърли мя въ калъ-тъ,
И заприличахъ на пърсть и на прахъ.
20 Выкамъ къмъ тебе, и не ми отговаряшь:
Стоіѫ, и не поглеждашь къмъ мене.
21 Обърнѫлъ си ся жестокъ къмъ мене:
Съ крѣпкѫ-тѫ си рѫкѫ ми враждувашь,
22 Дигашь мя, въскачашь мя на вѣтръ-тъ:
И стопявашь мя до сущь.
23 Знаіѫ наистинѫ *че* ще мя докарашь *до* смърть,
И *въ* домъ-тъ [е]опрѣдѣленый-тъ за всякой живъ;
24 Но Той нѣма да простре рѫкѫ въ развалины-тѣ,
Ако выкатъ когато погубя.
25 [ж]Не плакахъ ли азъ за оногозь който бѣ *въ* жестокы дни?
И не ся ли оскърби душа-та ми за сиромаха?
26 [з]Когато очакувахъ добро-то, тогазь дойде зло-то:
И когато ожидавахъ видѣлинѫ-тѫ, тогазь дойде тьмнина-та.
27 Чрѣва-та ми възврѣхѫ, и не си починѫхѫ:
Скърбни дни мя стигнѫхѫ.
28 [и]Ходихъ почернѣлъ не отъ сълнце;
Станѫхъ, выкахъ въ събраніе.
29 [і]Станѫхъ братъ на чакалы-тѣ,
И другарь на камилоптицы-тѣ.
30 [к]Кожа-та ми почернѣ на мене,
И [л]кости-тѣ ми изгорѣхѫ отъ пламеніе,
31 И китара-та ми ся измѣни въ рыданіе,
И свирка-та ми въ гласъ на плачущы.

ГЛАВА 31.

1 Направихъ завѣтъ [а]съ очи-тѣ си;
И какъ быхъ помыслилъ на дѣвицѫ?
2 И [б]какъвъ дѣлъ има отъ Бога отъ горѣ?
И кое наслѣдіе отъ Всесилнаго отъ высокы-тѣ?
3 Не е ли разореніе-то на нечестивый-тъ?
И пропасть-та за тѣзи които правятъ беззаконіе?
4 [в]Не види ли той пѫтища-та ми,
И не брои ли всичкы-тѣ ми стъпкы?
5 Ако сьмь ходилъ съ лъжѫ,
Или нога-та ми е побързала на льсть,
6 Нека мя прѣтегли съ теглилкѫ-тѫ на правдѫ-тѫ,
И нека познае Богъ цѣлость-тѫ ми.
7 Ако стъпка-та ми ся е уклонила отъ пѫть-тъ,
И [г]сърдце-то ми послѣдовало очи-тѣ ми,
И пятно ако ся е залѣпило за рѫцѣ-тѣ ми,
8 [д]То нека сѣіѫ азъ, а другъ да яде:
И да ся искоренятъ произведенія-та ми.
9 Ако ся е измамило сърдце-то ми отъ женѫ,
Или сьмь причаквалъ при врата-та на ближній-тъ си,
10 То нека моя-та жена [е]смѣле за другыго,
И другы да нападнѫтъ връзъ неіѫ.
11 Защото това е омразно дѣло,
И [ж]съгрѣшеніе за *осѫждание отъ* сѫдіи-тѣ:
12 Защото е огнь пояждающъ до погубеніе,
И искоренилъ бы всичкы-тѣ ми плодове.
13 Ако сьмь прѣзрѣлъ сѫдбѫ-тѫ на рабъ-тъ си или на рабыніѫ-тѫ си,
Когато ся прѣпирахѫ съ мене,
14 Какво ще направіѫ тогазь, [з]когато стане Богъ?
И когато посѣти, какво ще му отговоріѫ?
15 [и]Тойзи който направи мене въ утробѫ-тѫ, не направи ли и него?
И *не* образи ли насъ истый-тъ въ маткѫ-тѫ?
16 Ако сьмь отреклъ желаніе-то на сиромасы-тѣ,
Или сьмь направилъ да помрачеіѫтъ очи-тѣ на вдовицѫ-тѫ,
17 Или сьмь изѣлъ самъ си хлѣбъ-тъ си,
И сираче-то не е яло отъ него:
18 (Защото отъ младость-тѫ ми то порасте съ мене, като при бащѫ,
А неіѫ отъ утробѫ-тѫ на майкѫ си наставихъ:)
19 Ако сьмь видѣлъ нѣкого че гыне отъ нѣманіе на дрехы,

г Гл. 19; 12.
д Псал. 42; 4.
* *Или* мѫжкы-тѣ ми не прѣставатъ.
е Евр. 9; 27.
ж Псал. 35; 13, 14. Рим. 12; 15.
з Іер. 8; 15.
и Псал. 38; 6. 42; 9. 43; 2.
і Псал. 102; 6. Мих. 1; 8.
к Псал. 119; 83. Плач. 4; 8. 5; 10.
л Псал. 102; 3.

—

а Мат. 5; 28.
б Гл. 20; 29 27; 13.
в 2 Лѣт. 16; 9. Гл. 34; 21. Прит. 5; 21. 15; 3. Іер. 32; 19.
г Числ. 15; 39. Еккл. 11; 9. Іез. 6; 9. Мат. 5; 29.
д Лев. 26; 16. Втор. 28; 30, 38 и дрг.
е 2 Цар. 12; 11. Іер. 8; 10.
ж Быт. 38; 24. Лев. 20; 10. Втор. 22; 22. Виж. Ст. 28.
з Псал. 44; 21.
и Гл. 34; 19. Прит. 14; 31. 22; 2. Мал. 2; 10.

Или сиромахъ безъ завивкѫ,
20 Чрѣсла-та му ако [і]не сѫ мя благословили,
И *не* ся е стоплилъ съ вълнѫ-тѫ отъ овцы-тѣ ми;
21 Ако съмь подигнѫлъ рѫкѫ-тѫ си [к]вързъ сираче-то,
Като гледахъ че имамъ помощь въ портѫ-тѫ,
22 То да падне мышца-та ми отъ рамо-то,
И рѫка-та ми отъ лакъть-тъ да ся строши!
23 Защото [л]погибель-та отъ Бога бѣ за мене ужасъ,
И прѣдъ негово-то величче не можахъ утърпѣ.
24 [м]Ако съмь турилъ надеждѫ-тѫ си въ злато,
Или съмь реклъ на чисто-то злато: *Ты си* мое упованіе;
25 [н]Ако съмь ся развеселилъ, защото богатство-то ми бѣ голѣмо,
И защото е намѣрила рѫка-та ми изобиліе,
26 [о]Ако съмь гледалъ сълнце-то когато изгрѣва,
Или лунѫ-тѫ когато ходи въ свѣтлость-тѫ *си*,
27 И ся е потеглило тайно сърдце-то ми,
Или съмь цѣлувалъ съ уста-та си рѫкѫ-тѫ си,
28 И това *бы было* [п]сългрѣшеніе за *осѫжданіе отъ* сѫдіѭ-тѫ;
Защото быхъ ся отреклъ отъ Бога Вышняго.
29 [р]Ако съмь ся зарадувалъ за погынуваніе-то на ненавидящій-тъ мя,
Или ми е станѫло драго когато го намѣри зло:
30 ([с]Не съмь оставилъ даже ни уста-та си да съгрѣшатъ,
Въ това дѣто да искамъ животъ-тъ му съ клѣтвѫ),
31 Ако человѣци-тѣ отъ кѫщѫ-тѫ ми не сѫ рекли:
Кой ще покаже ненасытеный-тъ отъ *закланы*-тѣ му меса?
32 [т](Чужденецъ-тъ не нощуваше вънъ:
[у]Отваряхъ врата-та си на пѫтника:)
33 Ако съмь покрылъ прѣстѫпленія-та си [ф]както Адамъ,
И съмь скрылъ беззаконіе-то си въ пазухѫ-тѫ си:
34 Тогазь да [х]ся убоѭ отъ голѣмо множество,
И да мя растрепери прѣзрѣніе-то на домородія-та,
Та да мълкнѫ, *и* да не излѣзѫ изъ врата-та!
35 О, [ц]да имаше нѣкой да мя слуша!
Ето, желаніе-то ми е, [ч]Всесилный да ми отговаряше,
И съперникъ-тъ ми да пишеше книгѫ:
36 Ето на рамо щѣхъ да ѭ носѭ:
За вѣнецъ щѣхъ да ѭ привържѫ върху себе си.
37 Щѣхъ да му явѭ число-то на стъпкы-тѣ си:
Като князь щѣхъ да приближѫ при него.
38 Ако выка нива-та ми противъ мене,
И плачатъ бразды-тѣ ѝ купно.
39 [ш]Ако съмь изѣлъ плодъ-тъ ѝ безъ платѫ,
[щ]Или съмь извадилъ душѫ-тѫ на стопаны-тѣ ѝ,
40 То [ъ]да прорастѫтъ търніе вмѣсто жито,
И вмѣсто ечимыкъ плевели.
Свършихѫ ся слова-та на Іова.

ГЛАВА 32.

1 И трима-та тѣзи человѣци прѣстанѫхѫ да отговарятъ Іову, защото бѣше [а]праведенъ прѣдъ очи-тѣ си.
2 Тогазь ся распали гнѣвъ-тъ на Еліу, сынъ-тъ на Варахіила [б]Вузецъ-тъ, отъ родъ-тъ на Арама: распали ся гнѣвъ-тъ му противъ Іова, защото оправдаваше се-
3 бе си повече неже Бога. Распали ся гнѣвъ-тъ му и противъ трима-та му пріятели, защото безъ да намѣрятъ отвѣтъ,
4 осѫдихѫ Іова. А Еліу очакуваше да говори Іовъ *и тѣ*, защото бѣхѫ по стари
5 отъ него; Но когато Еліу видѣ че нѣмаше отвѣтъ въ уста-та на трима-та мѫ-
6 жіе, распали ся гнѣвъ-тъ му. И отговори Еліу сынъ-тъ на Варахіила Вузецъ-тъ и рече:
Азъ съмь младъ на възрастъ, а [в]вы стари:
За това ся посвѣнихъ,
И убояхъ ся да ви явѭ което знаѭ.
7 Азъ рѣкохъ: Дни-тѣ да говорятъ,
И много-то годины да учатъ мудрость;
8 Но има духъ въ человѣка:
И [г]вдъхновеніе-то на Всесилный-тъ го вразумява.
9 [д]Не сѫ *вынѫгы* мудри *само* по голѣми-тѣ:
Нито *само* старци-тѣ разумѣватъ сѫдъ.
10 За това рѣкохъ: Слушайте мя:
Да явѭ и азъ което знаѭ.
11 Ето, чакахъ вы да говорите;
Слушахъ доказванія-та ви,
Додѣ испытате думы-тѣ.
12 И прѣгледахъ вы,
И ето, никой отъ васъ *не можѐ* да обличи Іова,

і Виж. Втор. 24; 13.
к Гл. 22; 9.
л Иса. 13; 6. Іоил. 1; 15.
м Мар. 10; 24. 1 Тим. 6; 17.
н Псал. 62; 10. Прит. 11; 28.
о Втор. 4; 19. 11; 16. 17; 3. Іез. 8; 16.
п Ст. 11.
р Прит. 17; 5.
с Мат. 5; 44. Рим. 12; 14.
т Быт. 19; 2, 3. Сѫд. 19; 20, 21. Рим. 12; 13. Евр. 13; 2.
у 1 Пет. 4; 9.
ф Быт. 3; 8, 12. Прит. 28; 13. Осія 6; 7.
х Исх. 23; 2.
ц Гл. 33; 6.
ч Гл. 13; 22.
ш Іак. 5; 4.
щ 3 Цар. 21; 19.
ъ Быт. 3; 18.

а Гл. 33; 9.
б Быт. 22; 21.
в Гл. 15; 10.
г 3 Цар. 3; 12. 4; 29. Гл. 35; 11. 38; 36. Прит. 2; 6. Еккл. 2; 26. Дан. 1; 17. 2; 21. Мат. 11; 25. Іак. 1; 5.
д 1 Кор. 1; 26.

И да отговори на думы-тѣ му.
13 [е]Да не речете: Ный намѣрихмы мудрость.
Богъ ще го низложи, а не человѣкъ.
14 А той не отпращаше думы къмъ мене:
И азъ нѣма да му отговорѭ споредъ ваши-тѣ говоренія.
15 Тѣ ся смаяхѫ, не отговорихѫ вече:
Изгубихѫ думы-тѣ си.
16 И чакахъ, обаче не говорѣхѫ:
Но стоехѫ: не отговаряхѫ вече.
17 Да отговорѭ и азъ отъ моѭ странѫ,
Да явѭ и азъ което знаѭ,
18 Защото сьмь пълнъ съ думы:
Духъ-тъ ми вѫтрѣ въ мене мя утѣснява.
19 Ето, утроба-та ми е като вино не отворено,
Ще ся распукне, както нови мѣхове.
20 Ще проговорѭ за да си отдъхнѫ:
Ще отворѭ устны-тѣ си, и ще отговорѭ.
21 Да ми не бѫде [ж]да станѫ лицепріемникъ,
Нито да поласкаѭ человѣка.
22 Защото не знаѭ да ласкаѭ:
Създатель-тъ ми грабнѫлъ бы мя тутакси.

ГЛАВА 33.

1 За то, Іове, чуй сега говореніе-то ми,
И слушай всичкы-тѣ мои думы.
2 Ето, сега отворихъ уста-та си:
Языкъ-тъ ми говори съ уста-та ми.
3 Думы-тѣ ми ще бѫдѫтъ *споредъ* правотѫ-тѫ на сьрдце-то ми:
И устны-тѣ ми ще произнесѫтъ разумъ чистъ.
4 [а]Духъ Божій мя е направилъ,
И дыханіе-то на Всесилнаго мя е оживотворило.
5 Ако можешь, отговори ми;
Опълчи ся прѣдъ мене, застани:
6 Ето, [б]азъ сьмь споредъ думѫ-тѫ ти отъ Божіѭ странѫ:
И азъ отъ калъ сьмь образенъ.
7 Ето, [в]страхъ-тъ ми не ще тя ужаси,
Нито рѫка-та ми ще е тежка върхъ тебе.
8 *Ты* наистинѫ рече въ уши-тѣ ми,
И чухъ гласъ-тъ на думы-*тѣ ти:*
9 [г]Чистъ и безъ прѣстѫпленіе сьмь: неповиненъ сьмь,
И беззаконіе нѣма въ мене.
10 Ето, намира причины противъ мене;
[д]Счита мя за непріятель свой.
11 [е]Туря нозѣ-тѣ ми въ кладѫ;
Наблюдава всичкы-тѣ ми пѫтища.
12 Ето, споредъ това не си праведенъ:
Ще ти отговорѭ, защото Богъ е по голѣмъ отъ человѣкъ.
13 Защо [ж]ся прѣпирашь съ него?
Понеже той не дава отвѣтъ ни за едно отъ дѣянія-та си.
14 Защото [з]Богъ говори еднъждь и двождь,
Но человѣкъ не внимае,
15 [и]Въ сновидѣніе, въ нощно зрѣніе,
Когато дълбокъ сънъ пада на человѣцы-тѣ,
Когато сънуватъ на лѣгло-то *си*,
16 Тогазь [і]отваря уши-тѣ на человѣцы-тѣ,
И запечатува поученіе къмъ тѣхъ;
17 За да отвърне человѣка *отъ* дѣянія-та *му*,
И да извади гордость-тѫ изъ человѣка.
18 Прѣдупазува душѫ-тѫ му отъ ровъ-тъ,
И животъ-тъ му да не падне отъ мечь.
19 Пакъ ся наказува съ болкы на одръ-тъ си,
И всичкы-тѣ му кости *съсъ* силны *болкы*,
20 Щото [к]животъ-тъ му ся отвраща отъ хлѣбъ-тъ,
И душа-та му отъ желаемо-то ястіе:
21 Плъть-та му ся изнурява, така щото не ся вижда,
И невидимы-тѣ му кости ся подаватъ.
22 А душа-та му приближава при ровъ-тъ,
И животъ-тъ му при убивающы-тѣ.
23 Ако има вѣститель съ него,
Или обяснитель, единъ между тысящѫ,
За да възвѣсти неговѫ-тѫ правотѫ на человѣка;
24 Тогазь ще му бѫде милостивъ,
И ще рече: Избави го да не слѣзе въ ровъ-тъ:
Азъ намѣрихъ искупуваніе *за него.*
25 Плъть-та му ще е по цвѣтуща отъ на младенецъ:
Ще ся върне въ дни-тѣ на младость-тѫ си:
26 Ще ся помоли Богу, и той ще бѫде добромысленъ къмъ него,
И ще гледа лице-то му съ радость,
И ще отдаде человѣку правдѫ-тѫ му.
27 *Богъ* гледа къмъ человѣцы-тѣ, и [л]като рече *нѣкой:*
Съгрѣшихъ, и искривихъ право-то,
[м]И не мя ползува:
28 [н]Той избавя душѫ-тѫ му да не отиде въ ровъ-тъ,
И животъ-тъ му ще види видѣло.
29 Ето, всичко това прави Богъ,
Двождь *и* трижды съ человѣка,
30 За [о]да отвърне душѫ-тѫ му отъ ровъ-тъ,
Та да ся просвѣти въ видѣло-то на живы-тѣ.
31 Внимай, Іове, [п]послушай мя:
Мълчи, и азъ ще говорѭ.
32 Ако имашь нѣщо да речешь, отговори ми:
Говори, защото желаѭ да ся оправдаешь.
33 Ако ли не, ты мя послушай:
Мълчи, и ще тя научѫ мудрость.

е Іер. 9; 23. 1 Кор. 1; 29.
ж Лев. 19; 15. Втор. 1; 17. 16; 19. Прит. 24; 23. Мат. 22; 16.

а Быт. 2; 7.
б Гл. 9; 34, 35. 13; 20, 21. 31; 35.
в Гл. 9; 34. 13; 21.
г Гл. 9; 17. 10; 7. 11; 4. 16; 17. 23; 10, 11. 27; 5. 29; 14. 31; 1.
д Гл. 13; 24. 16; 9. 19; 11.
е Гл. 13; 27. 14; 16. 31; 4.
ж Иса. 45; 9.
з Гл. 40; 5. Псал. 62; 11.
и Числ. 12; 6. Гл. 4; 13.
і Гл. 36; 10, 15.
к Псал. 107; 18.
л 2 Цар. 12; 13. Прит. 28; 13. Лук. 15; 21. 1 Іоан. 1; 9.
м Рим. 6; 21.
н Иса. 38; 17.
о Ст. 28. Псал. 56; 13.
п Псал. 34; 11.

ГЛАВА 34.

1 И пакъ отговори Еліу, та рече:
2 Слушайте думы-тѣ ми, о мудри,
И дайте ми слушаніе, вы умни;
3 Защото [а]ухо-то опитува думы-тѣ,
А небце-то вкушава ястіе-то.
4 Да изберемъ за себе си сѫдъ;
Да знаемъ помежду си кое е добро-то.
5 Защото Іовъ рече: [б]Праведенъ сьмь:
И [в]Богъ отстрани сѫдъ-тъ ми:
6 [г]Излъганъ сьмь въ сѫдъ-тъ си:
Рана-та ми е неисцѣлна, безъ да имамъ прѣстѫпленіе.
7 Кой человѣкъ, като Іова,
[д]Піе укоры като водѫ,
8 И пѫтува въ съдружество съ дѣлатели-тѣ на беззаконіе-то,
И ходи съ нечестивы человѣцы?
9 Защото [е]рече: Нищо не ползува человѣка
Да благоугождава Богу.
10 Заради това слушайте мя, разумни мѫжіе:
[ж]Да не бѫде, *да има* неправда въ Бога,
И у Всесилнаго беззаконіе.
11 Защото [з]ще отдаде на человѣка споредъ дѣло-то му,
И ще направи да намѣри всякой споредъ пѫть-тъ си.
12 Наистинѫ Богъ нѣма да направи нечестіе.
Нито [и]Всесилный ще извърне правосѫдіе-то.
13 Кой е турилъ върхъ него грыжѫ-тѫ на земѭ-тѫ:
Или кой е наредилъ всичкѫ вселеннѫѭ?
14 Ако тури сърдце-то си на человѣка,
[і]Ще оттегли при себе си духъ-тъ му и дыханіе-то му:
15 [к]Ще издъхне купно всяка плъть,
И человѣкъ ще ся върне въ пьрсть-тѫ.
16 Сега, ако *имашь* разумъ, чуй това:
Слушай гласъ-тъ на думы-тѣ ми.
17 И [л]тойзи който ненавиди право-то ще властвува ли?
И ще искарашь ли повиненъ крѣпкый-тъ праведникъ,
18 [м]Който говори на царь: Нечестивъ си!
На князове: Беззаконни сте!
19 Който [н]не пріема лице-то на князове,
Нито гледа на богатый-тъ повече неже на сиромахъ-тъ?
Понеже [о]всичкы тѣзи сѫ дѣло на рѫцѣ-тѣ му.
20 Въ еднѫ минутѫ ще умрѫтъ,
И [п]въ полунощь людіе-тѣ ще ся смутятъ, и ще прѣйдѫтъ:
И якый-тъ ще ся махне не съ рѫкѫ.
21 Защото [р]очи-тѣ му сѫ върху пѫтища-та на человѣка,
И гледа всичкы-тѣ негови стъпкы.
22 [с]Нѣма тьмнина, нито смъртна сѣнка,
Дѣто да ся скрыѭтъ дѣлатели-тѣ на беззаконіе-то:
23 Понеже не ще да тури вече человѣка *въ испытаніе*,
За да дойде въ сѫдъ съ Бога.
24 [т]Съ неизслѣдованъ *способъ* ще строши крѣпкы-тѣ,
И ще тури другы вмѣсто тѣхъ.
25 Защото знае дѣла-та имъ,
И обраща нощь, и тѣ ся сътрыватъ.
26 Ударя гы както нечестивы
На мѣсто дѣто има зрители:
27 Понеже [у]ся уклонихѫ отъ него,
И [ф]не познахѫ ни единъ отъ пѫтища-та му:
28 И [х]направихѫ да дойде при него выкъ-тъ на сиромасы-тѣ,
И [ц]чу выкъ-тъ на угнѣтены-тѣ.
29 И когато той утѣшава, кой ще смути?
И когато крые лице-то *си*, кой може да го види?
Было за народъ, или за человѣка еднакво.
30 За [ч]да не царува лицемѣръ,
И да ся не впримчуватъ людіе-тѣ.
31 Наистинѫ къмъ Бога трѣба нѣкой да говори:
[ш]Пострадахъ, не щѫ да направѭ *вече* зло.
32 Което азъ не видѭ, ты мя научи:
Ако сьмь сторилъ беззаконіе, не щѫ да сторѭ вече.
33 Да ли споредъ мнѣніе-то ти ще направи въздаяніе-то, че ты отметашь?
Защото ты ще изберешь, а не азъ:
Говори прочее което знаешь.
34 Разумни мѫжіе ще ми рекѫтъ,
И мудрый человѣкъ който мя слуша *ще рече:*
35 [щ]Іовъ не говори съсъ знаяніе,
И думы-тѣ му не сѫ съ разумъ.
36 Желаніе-то ми е, Іовъ да ся испыта до конецъ:
Понеже отговори като нечестиви человѣци.
37 Защото на грѣхъ-тъ си притуря нечестіе:
Рѫкоплеска между насъ,
И умножава думы-тѣ си противъ Бога.

а Гл. 6; 30. 12; 11.
б Гл. 33; 9.
в Гл. 27; 2.
г Гл. 9; 17.
д Гл. 15; 16.
е Гл. 9; 22, 23, 30. 35; 3. Мал. 3; 14.
ж Быт. 18; 25. Втор. 32; 4. 2 Лѣт. 19; 7. Гл. 8; 3. 36; 23. Псал. 92; 15. Рим. 9; 14.
з Псал. 62; 12. Прит. 24; 12. Іер. 32; 19. Іез. 33; 20. Мат. 16; 27. Рим. 2; 6. 2 Кор. 5; 10. 1 Пет. 1; 17. Откр. 22; 12.
и Гл. 8; 3.
і Псал. 104; 29.
к Быт. 3; 19. Еккл. 12; 7.
л Быт. 18; 25. 2 Цар. 23; 3.
м Исх. 22; 28.
н Втор. 10; 17. 2 Лѣт. 19; 7. Дѣян. 10; 34. Рим. 2; 11. Гал. 2; 6. Ефес. 6; 9. Кол. 3; 25. 1 Пет. 1; 17.
о Гл. 31; 15.
п Исх. 12; 29, 30.
р 2 Лѣт. 16; 9. Гл. 31; 4. Псал. 34; 15. Прит. 5; 21. 15; 3. Іер. 16; 17. 32; 19.
с Псал. 139; 12. Амос. 9; 2, 3. Евр. 4; 13.
т Дан. 2; 21.
у 1 Цар. 15; 11.
ф Псал. 28; 5. Иса. 5; 12.
х Гл. 35; 9. Іак. 5; 4.
ц Исх. 22; 23.
ч 3 Цар. 12; 28, 30. 4 Цар. 21; 9.
ш Дан. 9; 7—14.
щ Гл. 35; 16.

ГЛАВА 35.

1 Отговори пакъ Еліу, и рече:
2 Мыслишь ли че е право това, що рече ты:
Моя-та правда е повече отъ Божіѭ-тѫ?
3 Защото [а]рече ты: Каква ще ми е полза-та?
Какво ще придобыѭ *отъ това* повече нежели отъ грѣхъ-тъ си?
4 Азъ ще ти отговорѭ,
И [б]на пріятели-тѣ ти съ тебе.
5 [в]Погледни къмъ небеса-та, и виждь;
И гледай облацы-тѣ, *колко* сѫ по высокы отъ тебе.
6 Ако съгрѣшавашь, [г]какво правишь противъ него?
Или, *ако* ся умножатъ прѣстѫпленія-та ти, що завършувашь противъ него?
7 [д]Ако си праведенъ, какво му давашь?
Или какво зема отъ рѫкѫ-тѫ ти?
8 Нечестіе-то ти *може да повреди* человѣка като тебе:
А правда-та ти *може да ползува* человѣческъ сынъ.
9 [е]Отъ много угнѣтенія выкатъ:
Пищатъ отъ мышцѫ-тѫ на крѣпкы-тѣ:
10 Но никой не говори: [ж]Дѣ е Богъ който мя е направилъ,
[з]Който дава пѣсни нощя,
11 [и]Който ны вразумява повече отъ земны-тѣ скотове,
И умудрява ны повече отъ небесны-тѣ птицы?
12 [і]Тамъ выкатъ отъ гордость-тѫ на лукавы-тѣ,
Но той не отговаря.
13 [к]Наистинѫ Богъ не ще да послуша суесловіе-то,
Нито ще погледне Всесилный на него:
14 И даже когато [л]ты говоришь че нѣма да го видишь,
Сѫдъ-тъ е прѣдъ него: за това [м]имай упованіе на него.
15 И сега, понеже [н]не е посѣтилъ въ ярость-тѫ си,
И не е прѣгледалъ съ голѣмѫ жестокость,
16 [о]За това Іовъ отваря уста напраздно:
Трупа думы съ неразуміе.

ГЛАВА 36.

1 И Еліу продължи и рече:
2 Потърпи мя малко, и ще ти явѭ:
Защото има още думы за Бога.
3 Ще земѫ отъ далечь вѣдѣніе-то си,
И ще отдамъ правдѫ на Създателя си:
4 Защото думы-тѣ ми наистинѫ не *ще бѫдѫтъ* лъжливы.
Съвършенный-тъ въ вѣдѣніе-то е при тебе.
5 Ето, Богъ е крѣпъкъ, но не прѣзира *никого:*
[а]Крѣпъкъ въ силѫ на мудрость.
6 Нѣма да даде животъ на нечестивый-тъ,
А на сиромасы-тѣ дава право-то.
7 [б]Не оттегля очи-тѣ си отъ праведны-тѣ,
Но даже и [в]съ царіе гы туря да сѣдятъ на прѣстолъ вынѫгы,
И сѫ възвышени.
8 И [г]въ узы вързани ако *да сѫ,*
И хванѫти съ вѫжя на скърбь,
9 Тогазь имъ явява дѣла-та имъ,
И прѣстѫпленія-та имъ, че сѫ ся прѣумножили,
10 И [д]отваря ухо-то имъ за поученіе,
И заповѣдува да ся върнѫтъ отъ беззаконіе-то.
11 Ако послушатъ и поработятъ,
[е]Ще свършатъ дни-тѣ си въ добро,
И годины-тѣ си въ веселія.
12 Но ако не послушатъ, ще минѫтъ прѣзъ мечь,
И ще умрѫтъ въ невѣдѣніе.
13 А лицемѣри-тѣ въ сърдце [ж]трупатъ гнѣвъ:
Не ще выкнѫтъ когато гы свърже:
14 Душа-та имъ [з]умира въ младость,
И животъ-тъ имъ *ся свършува* между мърсны-тѣ.
15 Избавя скърбный-тъ въ скърбь-тѫ му,
И въ бѣдство отваря уши-тѣ имъ.
16 И така бы тя извелъ изъ тѣснинѫ [и]въ ширинѫ:
Дѣто нѣма тѣснотѫ:
И [і]прѣдлагано-то на трьпезѫ-тѫ ти, [к]было бы пълно съ тлъстинѫ.
17 Но ты си испълнилъ сѫдъ на нечестивъ:
Сѫдъ и сѫденіе ще *тя* постигнѫтъ.
18 Понеже *има* ярость, *внимай* съ ударъ да не тя довърши:
Тогазь [л]нито голѣмо искупуваніе бы тя избавило.
19 [м]Ще погледне ли на богатство-то ти?
Нито на злато, нито на всичкѫ-тѫ силѫ на имотъ-тъ.
20 Не желай нощь-тѫ,
Въ коіѫто людіе-тѣ исчезнуватъ отъ мѣсто-то си.
21 Внимай [н]да ся не обърнешь къмъ беззаконіе-то:
Защото [о]ты си прѣдпочелъ това повече отъ скърбь-тѫ.
22 Ето, Богъ е възвышенъ въ силѫ-тѫ си:

а Гл. 21; 15. 34; 9.
б Гл. 34; 8.
в Гл. 22; 12.
г Прит. 8; 36. Іер. 7; 19.
д Гл. 22; 2, 3. Псал. 16; 2. Прит. 9; 12. Рим. 11; 35.
е Исх. 2; 23. Гл. 34; 28.
ж Иса. 51; 13.
з Псал. 42; 8. 77; 6. 149; 5. Дѣян. 16; 25.
и Псал. 94; 12.
і Прит. 1; 28.
к Гл. 27; 9. Прит. 15; 29. Иса. 1; 15. Іер. 11; 11.
л Гл. 9; 11.
м Псал. 37; 5, 6.
н Псал. 89; 32.
о Гл. 34; 35, 37. 38; 2.

а Гл. 9; 4. 12; 13, 16. 37; 23. Псал. 99; 4.
б Псал. 33; 18. 34; 15.
в Псал. 113; 8.
г Псал. 107; 10.
д Гл. 33; 16, 23.
е Гл. 21; 13. Иса. 1; 19, 20.
ж Рим. 2; 5.
з Гл. 15; 32. 22; 16. Псал. 55; 23.
и Псал. 18; 19. 31; 8. 118; 5.
і Псал. 23; 5.
к Псал. 36; 8.
л Псал. 49; 7.
м Прит. 11; 4.
н Псал. 66; 18.
о Евр. 11; 25.

[п]Кой поучава като него?
23 [р]Кой му е опрѣдѣлилъ пѫть-тъ му?
Или [с]кой може да *му* рече: Направилъ си беззаконіе?
24 Помни [т]да величишь негово-то дѣло,
Което гледатъ человѣци-тѣ.
25 Всякой человѣкъ го види:
Человѣкъ гледа *това* отъ далечь.
26 Ето, Богъ е великъ, и [у]ный го не знаемъ,
И [ф]число-то на годины-тѣ му е неизслѣдовано.
27 Когато [х]възвлича водны-тѣ капкы,
Тѣ изливатъ отъ пáры-тѣ му дъждь,
28 [ц]Когото облаци-тѣ истакатъ,
Изобилно капѭтъ върхъ человѣка.
29 Може ли още *нѣкой* да разумѣе распростиранія-та на облацы-тѣ,
Шумъ-тъ на скиніѭ-тѫ му?
30 Ето, [ч]распростира свѣтлинѫ-тѫ си върху неіѫ,
И покрыва морскы-тѣ дъна;
31 Понеже [ш]чрѣзъ тѣхъ сѫди народы-тѣ,
И [щ]дава хранѫ изобилно.
32 [в]Въ длани-тѣ *си* крые свѣткавицѫ-тѫ:
И заповѣдува ѝ дѣ да удари.
33 [ы]* Порѫча ѝ заради пріятель-тъ си,
А противъ нечестивый-тъ готви гнѣвъ.

ГЛАВА 37.

1 Въ това още сърдце-то ми трепери,
И ся клати отъ мѣсто-то си.
2 Слушайте внимателно гръмъ-тъ на гласъ-тъ му,
И звукъ-тъ който излази изъ уста-та му.
3 Провожда го подъ всичко-то небе,
И свѣтканіе-то му до краища-та на земіѭ-тѫ;
4 Вслѣдъ него [а]выка гласъ;
Гърми съ гласъ-тъ на величіе-то си;
И като ся чуе гласъ-тъ му, нѣма да гы въспяти.
5 Богъ гърми чудно съ гласъ-тъ си;
[б]Прави величествія които не разумѣвамы.
6 Защото [в]говори къмъ снѣгъ-тъ: Бѫди *на* земіѭ-тѫ:
И къмъ буйный-тъ дъждь, и къмъ силны-тѣ си дъждове.
7 Запечатува рѫкѫ-тѫ на всякого человѣка:
[г]Щото всичкы-тѣ человѣци *които сѫ* негово дѣло, да разумѣватъ.
8 А [д]звѣрове-тѣ влазятъ въ пещеры-тѣ,
И лежатъ на мѣста-та си.
9 Отъ югъ иде вихрушка-та,
А студъ-тъ отъ сѣверъ.
10 [е]Отъ духаніе-то Божіе ся дава ледъ:
И ширина-та на воды-тѣ ся стѣснява.
11 А ведрина-та изгонюва гѫстый-тъ облакъ;
Видѣлина-та му распилѣва облацы-тѣ:
12 И тѣ ся носятъ наоколо подъ наставленіе-то му,
[ж]За да правятъ всичко що имъ заповѣдува
По лице-то на обитаемѫ-тѫ земіѭ.
13 И [з]докарва гы, или за наказаніе,
[и]Или за земіѭ-тѫ си, [і]или за милость.
14 Слушай това, Іове:
Стой, та [к]размысли Божіи-тѣ чудеса.
15 Разумѣвашь ли какъ гы нарежда Богъ,
И прави да сіяе свѣтканіе-то на облакъ-тъ му?
16 [л]Разумѣвашь ли равновѣсіе-то на облацы-тѣ,
Чудеса-та [м]на Съвършеннагo въ знаніе-то?
17 Какъ бывать дрехы-тѣ ти топлы,
Когато упокоява земіѭ-тѫ чрѣзъ югъ-тъ?
18 [н]Прострѣлъ ли си съ него твърдь-тѫ,
Силнѫ-тѫ както лѣяно огледало?
19 Научи ны що да му речемъ:
Отъ тьминѫ ный не можемъ да наредимъ *думы-тѣ си.*
20 Ще му ся възвѣсти ли ако азъ говоріѭ?
Ако продума человѣкъ, непрѣмѣнно ще бѫде погълнѫтъ.
21 И сега *человѣци-тѣ* не могѫтъ да погледнѫтъ въ свѣтло-то сіяніе,
Което е въ твърдь-тѫ, като замине вѣтръ-тъ та іѭ очисти,
22 *И* дойде златозарно врѣме отъ сѣверъ.
Страшна слава *има* въ Бога.
23 Всесиленъ е, [о]не можемъ да го проумѣемъ:
[п]Прѣвъсходенъ е въ силѫ, и въ сѫдъ,
И въ множество-то на правдѫ-тѫ: не угнѣтава.
24 За това [р]му ся боятъ человѣци-тѣ:
И той не гледа на нѣкого отъ [с]мудры-тѣ въ сърдце.

ГЛАВА 38.

1 Тогазь отговори Господь [а]Іову изъ буріѭ-тѫ, и рече:
2 [б]Кой е той който помрачава съвѣтъ-тъ *ми*
[в]Съ неразумны думы?
3 [г]Опаши сега чрѣсла-та си като мѫжъ:

п Иса. 40; 13, 14. Рим. 11; 34. 1 Кор. 2; 16.
р Гл. 34; 13.
с Гл. 34; 10.
т Псал. 92; 5. Откр. 15; 3.
у 1 Кор. 13; 12.
ф Псал. 90; 2. 102; 24, 27. Евр. 1; 12.
х Псал. 147; 8.
ц Прит. 3; 20.
ч Гл. 37; 3.
ш Гл. 37; 13. 38; 23.
щ Псал. 136; 25. Дѣян. 14; 17.
в Псал. 147; 8.
ы 3 Цар. 18; 41, 45.
* *Или* Шумъ-тъ ѝ показува за неіѫ,
Скотове-тѣ още за *облакъ-тъ* който възлиза.

—

а Псал. 29; 3. 68; 33.
б Гл. 5; 9. 9; 10. 36; 26. Откр. 15; 3.
в Псал. 147; 16, 17.
г Псал. 109; 27.
д Псал. 104; 22.
е Гл. 38; 29, 30. Псал. 147; 17, 18.
ж Псал. 148; 8.
з Исх. 9; 18, 23. 1 Цар. 12; 18, 19. Ездр. 10; 9. Гл. 36; 31.
и Гл. 38; 26, 27.
і 2 Цар. 21; 10. 3 Цар. 18; 45.
к Псал. 111; 2.
л Гл. 36; 29.
м Гл. 36; 4.
н Быт. 1; 6. Иса. 44; 24.
о 1 Тим. 6; 16.
п Гл. 36; 5.
р Мат. 10; 28.
с Мат. 11; 25. 1 Кор. 1; 26.

—

а Исх. 19; 16, 18. 3 Цар. 19; 11. Іез. 1; 4. Наум. 1; 3.
б Гл. 34; 35. 42; 3.
в 1 Тим. 1; 7.
г Гл. 40; 7.

Защото ще тя попытамъ, и обади ми.
4 [д]Дѣ беше ты когато основахъ земіѭ-тѫ?
Извѣсти *ми*, ако имашь разумъ.
5 Кой положи мѣркы-тѣ й, *кажи* ако знаешь?
Или кой тегли равномѣръ по неіѫ?
6 На какво сѫ утвърдены основанія-та й?
Или кой положи краеѫгълный-тъ й камыкъ,
7 Когато звѣзды-тѣ на зорѫ-тѫ пѣехѫ наедно,
И [е]всичкы-тѣ Божіи сынове радостно выкахѫ?
8 Или [ж]*кой* затвори море-то съ врата,
Когато ся устреми та излѣзе *като* изъ маткѫ?
9 Когато го облѣкохъ съ облакъ,
И го повихъ съ мьглѫ,
10 И [з]положихъ му прѣдѣлъ чрѣзъ заповѣданіе-то си,
И турихъ вереи и врата,
11 И рѣкохъ: До тукъ ще дохождашь, и нѣма да прѣминешь;
И [и]тукъ ще ся спира гордость-та на волны-тѣ ти.
12 [і]Въ дни-тѣ си ты заповѣдалъ ли си на ранинѫ-тѫ?
Показалъ ли си на зорѫ-тѫ мѣсто-то й,
13 За да хване краища-та на земіѭ-тѫ,
[к]Щото злодѣйци-тѣ да ся оттьрснѫтъ отъ неіѫ?
14 Тя ся прѣобразува като печатаемъ калъ:
И *всичко* ся прѣдставя като облѣкло.
15 И [л]видѣлина-та на нечестивы-тѣ ся отнема отъ тѣхъ,
[м]А мышца-та на гордѣливы-тѣ ся съкрушава.
16 [н]Влѣзвалъ ли си до изворы-тѣ на море-то?
Или ходилъ ли си въ издируваніе на безднѫ-тѫ?
17 [о]Отворихѫ ли ся тебѣ врата-та на смьрть-тѫ?
Или видѣлъ ли си врата-та на смьртнѫ-тѫ сѣнкѫ?
18 Позналъ ли си ширинѫ-тѫ на земіѭ-тѫ?
Кажи, ако си разумѣлъ всичко това.
19 Дѣ е пѫть-тъ къмъ обиталище-то на видѣлинѫ-тѫ?
И на тьмнинѫ-тѫ, дѣ е мѣсто-то й,
20 За да іѫ хванешь въ прѣдѣлъ-тъ й,
И да познаешь пѫтекы-тѣ на домъ-тъ й?
21 Знаешь ли, че тогазь си ся родилъ?
Или че е голѣмо число-то на твои-тѣ дни?
22 Влѣзвалъ ли си [п]въ съкровища-та на снѣгъ-тъ?
Или виждалъ ли си съкровища-та на градъ-тъ,
23 [р]Които съхранявамъ за врѣме на скърбь,
За день на бой и на брань?
24 Прѣзъ кой пѫть ся расподѣля видѣлина-та,
Или ся распьрснува по земіѭ-тѫ въсточный-тъ вѣтръ?
25 [с]Кой отвори потоцы за буйны-тѣ дъждове,
Или пѫть за свѣткавицѫ-тѫ на гърмъ-тъ,
26 За да докара дъждь върху ненаселенѫ земіѭ,
Въ пустыніѭ, дѣто нѣма человѣкъ,
27 [т]За да насыти непроходимѫ-тѫ и ненаселенѫ-тѫ земіѭ,
И да направи да изникне прозябеніе-то на злакъ-тъ?
28 [у]Дъждь-тъ има ли бащѫ?
Или кой роди капкы-тѣ на росѫ-тѫ?
29 Отъ чіѭ маткѫ излиза ледъ-тъ?
И [ф]кой роди небеснѫ-тѫ сланѫ?
30 Воды-тѣ ся скрыватъ като *подъ* камыкъ,
И лице-то на безднѫ-тѫ [х]ся смързнува.
31 Можешь ли да вържешь върскы-тѣ [ц]на Пліады-тѣ,
Или да развържешь узы-тѣ на Оріона?
32 Можешь ли да извадишь небесны-тѣ знакове въ врѣме-то имъ?
Или можешь ли да водишь Мечкѫ-тѫ съсъ сынове-тѣ й?
33 Познавашь ли [ч]законы-тѣ на небе-то?
Можешь ли да наредишь негово-то владѣніе на земіѭ-тѫ?
34 Можешь ли да подигнешь гласъ-тъ си до облацы-тѣ,
За да тя покрые изобиліе отъ воды?
35 Можешь ли да испроводишь свѣткавицы,
та да излѣзѫтъ,
И да ти рекѫтъ: Ето, ны?
36 [ш]Кой тури мудрость вѫтрѣ *въ человѣка?*
Или кой даде разумъ на сърдце-то *му?*
37 Кой може да брои облацы-тѣ съ мудрость?
Или кой може да испразднува небесны-тѣ мѣхове,
38 За да ся слегне пьрсть-та въ сгѫстеніе,
И буцы-тѣ да ся слѣпнуватъ?
39 [щ]Ще уловишь ли ловъ за львъ-тъ?
Или ще насытишь ли охотѫ-тѫ на львовы-тѣ щеня,
40 Когато лѣжатъ въ пещеры-тѣ,
И сѣдятъ на лѣгла-та за да прѣчакуватъ?
41 [ъ]Кой приготвя на вранъ-тъ хранѫ-тѫ му,
Когато пилета-та му отъ нѣманіе на хранѫ
Ся скытатъ и выкатъ къмъ Бога?

д Псал. 104; 5. Прит. 8; 29. 30; 4.
е Гл. 1; 6.
ж Быт. 1; 9. Псал. 33; 7. 104; 9. Прит. 8; 29. Іер. 5; 22.
з Гл. 26; 10.
и Псал. 89; 9. 93; 4.
і Псал. 74; 16. 148; 5.
к Псал. 104; 35.
л Гл. 18; 5.
м Псал. 10; 15.
н Псал. 77; 19.
о Псал. 9; 13.
п Псал. 135; 7.
р Исх. 9; 18. Іис. Нав. 10; 11. Иса. 30; 30. Іез. 13; 11, 13. Откр. 16; 21.
с Гл. 28; 26.
т Псал. 107; 35.
у Псал. 147; 8. Іер. 14; 22.
ф Псал. 147; 16.
х Гл. 37; 10.
ц Гл. 9; 9. Амос. 5; 8.
ч Іер. 31; 35.
ш Гл. 32; 8. Псал. 51; 6. Екил. 2; 26.
щ Псал. 104; 21. 145; 15.
ъ Псал. 147; 9. Мат. 6; 26.

—

ГЛАВА 39.

1 Знаешь ли врѣме-то на ражданіе-то на дивы-тѣ козы по канары-тѣ?
Можешь ли забѣлѣжи [а]кога раждатъ кошуты-тѣ?
2 Можешь ли да прѣброишь колко мѣсецы испълнятъ тѣ?
Или знаешь ли врѣме-то на ражданіе-то имъ?
3 Тѣ ся навождатъ, раждатъ дѣца-та си,
Освобождаватъ ся отъ болѣзни-тѣ си.
4 Чада-та имъ заякнуватъ, растѫтъ въ поле-то:
Излазятъ, и не ся връщатъ *вече* при тѣхъ.
5 Кой е пуснѫлъ свободенъ дивый-тъ оселъ?
Или кой е развързалъ узы-тѣ на онагръ-тъ?
6 [б]Комуто сьмь направилъ кѫщѫ пустынѭ-тѫ,
И жилище негово соленинѫ-тѫ.
7 Присмива ся на градскый-тъ мятежъ:
Не чуе выкъ-тъ на подканитель-тъ:
8 Горы-тѣ които обикаля сѫ пáша-та му,
И ходи да търси всякакво зеленище.
9 [в]Да ли ще рачи единорогъ-тъ да ти работи,
Или ще прѣнощува ли въ ясли-тѣ ти?
10 Можешь ли да вържешь единорогъ-тъ съ впрѣгало-то му за ораніе?
Или ще заравня ли полета-та задъ тебе?
11 Ще ся облѣгнешь ли на него, защото е сила-та му голѣма?
Или ще оставишь ли нему работѫ-тѫ си?
12 Ще ся увѣришь ли нему да донесе жито-то ти,
И да *го* събере въ гумно-то ти?
13 Крыла-та на камилоптицѫ-тѫ ся движатъ радостно:
Тѣ да ли сѫ крыла и пера на щръкъ-тъ?
14 Но тя оставя яйца-та си въ земѭ-тѫ,
И топли гы въ пърсть-тѫ,
15 И забравя че е възможно нога да гы смаже,
Или полскый звѣрь да гы стѫпче.
16 [г]Ожесточава ся противъ чада-та си, като че не сѫ нейны;
Напраздно ся труди, безъ да ся бои:
17 Защото Богъ ѭ е лишилъ отъ мудрость,
И [д]не й е отдѣлилъ разумъ.
18 Когато стане права,
Присмива ся на конь-тъ и на всадника му.
19 Ты ли си далъ силѫ на конь-тъ?
Ты ли си облѣклъ вратъ-тъ му съ гривѫ?
20 Ты ли го правишь да скача като скакалецъ?
Екотъ-тъ на пръханіе-то му е ужасенъ.
21 Копае *съ кракъ* въ долъ-тъ, и ся радува на силѫ-тѫ *си:*
[е]Излѣзва срещѫ оружія-та.
22 Присмива ся на страхъ-тъ, и не трепери:
Нито ся враща отъ лице-то на мечъ-тъ.
23 Тулъ-тъ трѣщи противъ него,
Блескаво-то копіе, и сулица-та:
24 Поглъща земѭ-тѫ съ буйство и свирѣпство:
И при гласъ-тъ на трѫбѫ не ся удържва:
25 Щомъ затрѫби трѫба-та, той казува: Хо, хо!
И отъ далечь подушува бой-тъ,
Выкъ-тъ на войводы-тѣ, и крясъкъ-тъ.
26 Чрѣзъ твоѭ-тѫ ли мудрость лети ястребъ-тъ,
И простира крыла-та си къмъ югъ?
27 Чрѣзъ твоѭ-тѫ ли заповѣдь ся възвышава орелъ-тъ,
И [ж]прави гнѣздо-то си по высочины-тѣ?
28 Живѣе въ канары-тѣ,
И обитава по върхове-тѣ на канары-тѣ и на непроходны-тѣ *мѣста:*
29 Отъ тамъ си открыва хранѫ,
Очи-тѣ му съглеждатъ отъ далечь:
30 И пилета-та му смучатъ кръвь:
И [з]дѣто има трупове, той е тамъ.

ГЛАВА 40.

1 Отговори още Господь Іову, и рече:
2 [а]Който ся сѫди съсъ Всесилнаго, ще *го* научи ли?
Тозь който обличава Бога нека отговори на това:
3 Тогазь Іовъ отговори Господу, и рече:
4 Ето, [б]азъ сьмь нищоженъ: какво могѫ да ти отговорѭ?
[в]Ще турѭ рѫкѫ-тѫ си на уста-та си.
5 Еднъждь сьмь говорилъ, и не щѫ да отговорѭ *вече:*
И дваждь; но не щѫ да притурѭ.
6 [г]Тогазь отговори Господь Іову изъ бурѭ-тѫ, и рече:
7 [д]Опаши сега като мѫжъ чрѣсла-та си:
Азъ [е]ще тя попытамъ, и ты ми обади.
8 [ж]Ще унищожишь ли сѫдбѫ-тѫ ми?
Ще мя осѫдишь ли, за да ся оправдаешь?
9 Имашь ли мышцѫ като Бога?
Или [з]можешь ли да гърмишь съ гласъ като него?
10 [и]Украси ся сега съ великолѣпіе и прѣвъсходство:
И облѣчи ся въ славѫ и красотѫ.
11 Изливай ярость-тѫ на гнѣвъ-тъ си:
И гледай всякой горделивъ, и смирявай го.
12 [і]Гледай всякой горделивъ, и сваляй го:
И стъпкувай нечестивы-тѣ на мѣсто-то имъ.
13 Скрый гы наедно въ пърсть-тѫ:
Затвори лица-та имъ въ скрыто мѣсто.
14 Тогазь и азъ ще ти исповѣдамъ,

[а] Псал. 29; 9.
[б] Гл. 24; 5. Іер. 2; 24. Осія 8; 9.
[в] Числ. 23; 22. Втор. 33; 17.
[г] Плачъ 4; 3.
[д] Гл. 35; 11.
[е] Іер. 8; 6.
[ж] Іер. 49; 16. Авд. 4.
[з] Мат. 24; 28. Лук. 17; 37.

—

[а] Гл. 33; 13.
[б] Ездр. 9; 6. Гл. 42; 6. Псал. 51; 4.
[в] Гл. 29; 9. Псал. 39; 9.
[г] Гл. 38; 1.
[д] Гл. 38; 3.
[е] Гл. 42; 4.
[ж] Псал. 51; 4. Рим. 3; 4.
[з] Гл. 37; 4. Псал. 29; 3, 4.
[и] Псал. 93; 1. 104; 1.
[і] Иса. 2; 12. Дан. 4; 37.

Че десница-та ти може да тя спасе.
15 Ето сега Веемоѳъ, когото сьмь направилъ съ тебе,
Яде трѣвѫ както волъ.
16 Ето сега, сила-та му е въ чрѣсла-та му,
И якость-та му въ *рыбицы-тѣ на коремъ-тъ му.
17 Клати опашкѫ-тѫ си като кедръ:
Жилы-тѣ на бедра-та му сѫ сплетены,
18 Кости-тѣ му сѫ мѣдны цѣви:
Кости-тѣ му сѫ като желѣзны вереи.
19 То е изящно-то дѣло Божіе:
Който го е направилъ, той може да приближи *до него* мечъ-тъ си.
20 Наистинѫ ᵏгоры-тѣ промышляватъ за него хранѫ,
Дѣто играѭтъ вси-тѣ полскы звѣрове.
21 Лѣга подъ сѣнчесты-тѣ дьрвія,
Подъ покрывъ-тъ на трьсть-тѫ, и *съ* блата-та.
22 Сѣнчесты-тѣ дьрвія го покрыватъ *съсъ* сѣнкѫ-тѫ си:
Върбы-тѣ на оттокы-тѣ го окружаватъ.
23 Ето, ако ся наводни рѣка не бърза да бѣга:
Не мари ако бы ся и Іорданъ устремилъ въ уста-та му.
24 Може ли *нѣкой* да го хване явно?
Или въ сѣти да продупчи носъ-тъ *му*.

ГЛАВА 41.

1 Можешь ли да извлѣчешь вънъ [а]Левіаѳана съ вѫдицѫ?
Или да снемешь языкъ-тъ му съ вѫже?
2 Можешь ли [б]тури оглавникъ на носъ-тъ му?
Или да пробіешь челюсть-тѫ му съ кукѫ?
3 Ще умножи ли той къмъ тебе моленія?
Ще ти говори ли съсъ сладость?
4 Ще ли направи уговоръ съ тебе?
Ще го земешь ли за вѣченъ слугѫ?
5 Можешь ли игра съ него като *съ* птицѫ?
Или можешь ли го върза заради слугыни-тѣ си?
6 Могѫтъ ли дружина да направятъ угощеніе отъ него?
Могѫтъ ли го раздѣли между търговцы-тѣ?
7 Можешь ли напълни кожѫ-тѫ му съсъ сулицы?
Или главѫ-тѫ му съ рыбарскы копія?
8 Турй рѫкѫ-тѫ си на него:
Помени бой-тъ *и* не направяй вече *това.*
9 Ето, надежда-та *да* го *хване нѣкой* е суетна:
Даже отъ вижданіе-то му не пада ли долу?
10 Нѣма смѣлъ който да го раздразни:
И кой може да застане прѣдъ мене?
11 [в]Кой ми е далъ по напрѣдъ, та да *му* въздамъ?
[г]Това което е подъ всичко-то небе мое е.
12 Нѣма да мълкнѫ за удове-тѣ му, нито за силѫ-тѫ му,
Нито за хубаво-то му устройство.
13 Кой може да открые лице-то на дрехѫ-тѫ му?
Кой може да влѣзе вѫтрѣ въ двойны-тѣ му челюсти?
14 Кой може да отвори врата-та на лице-то му?
Зѫби-тѣ му изоколо сѫ ужасни.
15 Крѣпкы-тѣ *му* щитчета сѫ похвала-та *му*
Съединены наедно и цвърсто запечатаны:
16 Едно-то допира до друго-то,
Щото ни въздухъ не може да влѣзе между тѣхъ:
17 Прилѣпены сѫ едно съ друго:
Държатъ ся помежду си толко, щото не могѫтъ да ся отдѣлятъ.
18 Въ кыханіе-то му блещи свѣтъ,
И очи-тѣ му сѫ като клепачи-тѣ на зоржѫ-тѫ.
19 Изъ уста-та му излазятъ свѣщи запалены,
И пръскатъ искры огненны.
20 Изъ ноздри-тѣ му излази дымъ,
Както *изъ* гърне възврѣло или котелъ.
21 Дыханіе-то му запаля вѫглища,
И пламыкъ излази изъ уста-та му.
22 На вратъ-тъ му сила обитава,
И страхъ скача прѣдъ него.
23 Слойове-тѣ на снагѫ-тѫ му сѫ слѣпени:
Твърди сѫ на него; не могѫтъ да ся поклатятъ.
24 Сърдце-то му е твърдо като камыкъ:
Даже твърдо като долный-тъ воденичень камыкъ.
25 Когато става, силни-тѣ ся ужасаватъ,
И отъ страхъ ся смаюватъ.
26 Мечъ-тъ на тогозь който излази на срещѫ му не може да удържи:
Копіе, сулица, ни броня.
27 Вмѣнява желѣзо-то като плѣвѫ,
Мѣдь-тѫ като гнило дьрво.
28 Стрѣлы-тѣ не могѫтъ да го направятъ да бѣга:
Каменіе-тѣ на пращѫ-тѫ сѫ за него като слама.
29 Сулицы-тѣ ся вмѣняватъ вмѣсто сламѫ:
Присмива ся на маханіе-то на копіе-то.
30 Остры чрѣпіе има подъ него:
Постила остры нѣща върхъ тинѭ-тѫ.
31 Прави безднѫ-тѫ да ври като конобъ:
Прави море-то като съсѫдъ на мироварецъ.
32 Оставя слѣдъ себе си свѣтлѫ дирѭ:
Така що вмѣнилъ бы нѣкой безднѫ-тѫ сѣдинавѫ.
33 На земѭ-тѫ нѣма подобенъ нему,
Създаденъ да нѣма страхъ.
34 Изглежда всяко высоко нѣщо:
Царь е надъ всичкы-тѣ сынове на гордость-тѫ.

* *Или* пѫпъ-тъ.
ᵏ Исал. 104; 14.

а Исал. 104; 26. Иса. 27; 1.
б Иса. 37; 29.
в Рим. 11; 35.
г Исх. 19; 5. Втор. 10; 14. Исал. 24; 1. 50; 12. 1 Кор. 10; 26, 28.

ГЛАВА 42.

1 Тогазь отговори Іовъ Господу, и рече:
2 Знаіѭ че [а]всичко можешь,
И никоя твоя мысль не може да бѫде възбранена.
3 [б]Кой е той що крые съвѣтъ-тъ неразумно?
И тъй азъ говорихъ онова което не сьмь разумѣвалъ:
[в]Нѣща прѣчудны за мене, които не сьмь познавалъ:
4 Слушай, моліѭ ся, и азъ ще говоріѭ:
[г]Ще тя попытамъ, и ты ми обади.
5 Слушалъ сьмь за тебе съсъ слушаніе-то на ухо-то.
Но сега око-то ми тя види:
6 За това [д]ся гнусіѭ *отъ себе си*,
И ся каіѭ въ пьрсть и пепелъ.
7 А когато Господь издума тѣзи думы на Іова, рече Господь на Елифаза Ѳеманецъ-тъ: Распали ся ярость-та ми противъ тебе, и противъ двама-та ти пріятели; защото не говорихте за мене право-
8 то както рабъ-тъ ми Іовъ. За това земѣте сега за себе си [е]седмь телцы, и седмь овны, та [ж]идѣте при рабъ-тъ ми Іова, и принесете всесъжженіе за себе си: а Іовъ рабъ-тъ ми [з]ще ся помоли за васъ; защото ще пріемѭ лице-то му; за да не сторіѭ съ васъ *споредъ* безуміе-*то ви;* защото не говорихте за мене право-то, както рабъ-тъ ми Іовъ.
9 И отидохѫ Елифазъ Ѳеманецъ-тъ, и Валдадъ Савхіецъ-тъ, *и* Софаръ Наамаѳецъ-тъ, та направихѫ както имъ заповѣда Господь: и Господь пріе лице-то Іовово.
10 И [и]вьрнѫ Господь плѣненіе-то Іовово, като ся помоли за пріятели-тѣ си: и даде Господь на Іова [і]двойно всичко каквото
11 имаше *понапрѣдъ*. Тогазь дойдохѫ при него [к]всичкы-тѣ му братія, и всичкы-тѣ му сестры, и всичкы които го познавахѫ понапрѣдъ, та ядохѫ хлѣбъ съ него въ домъ-тъ му; и плакахѫ за него, и утѣшихѫ го, за всичко-то зло което Господь нанесе на него: и даде му всякой по единъ сребьрникъ, и всякой по еднѫ златнѫ обѣцѫ.
12 И [л]благослови Господь послѣдни-тѣ *дни* на Іова повечь отъ пьрвы-тѣ му: щото [м]придобы четыринадесеть тысящы овцы, и шесть тысящы камилы, и тысящѫ су-
13 пруга волове, и тысящѫ ослицы. [н]Родихѫ му ся още и седмь сынове и три дъ-
14 щери: И нарече име-то на пьрвѫ-тѫ, Іемимѫ; и име-то на вторѫ-тѫ, Касіѭ; и
15 име-то на третіѭ-тѫ, Керенъ-аппухъ. И не ся намѣрувахѫ по всичкѫ-тѫ земіѭ жены красны като Іововы-тѣ дъщери; и отецъ имъ даде имъ наслѣдіе между братія-та имъ.
16 Подирь това [о]живѣ Іовъ сто и четыридесеть годины, и видѣ сынове-тѣ си, и сынове-тѣ на сынове-тѣ си, четыри рода.
17 И умрѣ Іовъ, старъ и [п]сытъ отъ дни.

ПСАЛМИ.

ПСАЛОМЪ 1.

1 [а]Блаженъ онзи человѣкъ,
Който не ходи по съвѣтъ-тъ на нечестивы-тѣ,
И [б]въ пѫть-тъ на грѣшны-тѣ не стои,
И на сѣдалище-то на присмиватели-тѣ не сѣди:
2 Но воля-та му е [в]въ законъ-тъ Господень,
И [г]въ неговъ-тъ законъ ся поучава деня и нощя.
3 И ще бѫде като дьрво [д]насадено при водны оттокы,
Което дава плодъ-тъ си въ врѣме-то си,
И листъ-тъ му не повѣнува;
И всичко що прави, [е]ще успѣе.
4 Нечестиви-тѣ не така:
Но [ж]като прахъ-тъ отъ плѣвѫ-тѫ, който вѣтръ-тъ отвѣва.
5 За то нечестиви-тѣ нѣма да станѫтъ на сѫдъ-тъ,
Нито грѣшни-тѣ въ събраніе-то на праведны тѣ.

а Быт. 18; 14. Мат. 19; 26. Мар. 10; 27. 14; 36. Лук. 18; 27.
б Гл. 38; 2.
в Псал. 40; 5. 131; 1. 139; 6.
г Гл. 38; 3. 40; 7.
д Ездр. 9; 6. Гл. 40; 4.
е Числ. 23; 1.
ж Мат. 5; 24.
з Быт. 20; 17. Іак. 5; 15, 16. 1 Іоан. 5; 16.
и Псал. 14; 7. 126; 1.
і Иса. 40; 2.
к Виж. Гл. 19; 13.
л Гл. 8; 7. Іак. 5; 11.
м Виж. Гл. 1; 3.
н Гл. 1; 2.
о Гл. 5; 26. Прит. 3; 16.
п Быт. 25; 8.

1

а Прит. 4; 14, 15.
б Псал. 26; 4. Іер. 15; 17.
в Псал. 119; 35, 47; 92.
г Іис. Нав. 1; 8. Псал. 119; 1, 97.
д Іер. 17; 8. Іез. 47; 12.
е Быт. 39; 3, 23. Псал. 128; 2. Иса. 3; 10.
ж Іов. 21; 18. Псал. 35; 5. Иса. 17; 13. 29; 5. Осія 13; 3.

6 Защото [з]познава Господь пѫть-тъ на праведны-тѣ;
А пѫть-тъ на нечестивы-тѣ ще погыне.

ПСАЛОМЪ 2.

1 Защо ся [а]расфучахѫ язычници-тѣ,
И народи-тѣ намыслихѫ суетѫ?
2 Прѣдстанѫхѫ земни-тѣ царіе,
И князове-тѣ ся събрахѫ наедно
Противъ Господа, и противъ [б]Помазанника му, *и думахѫ:*
3 [в]Да раскѫснемъ връскы-тѣ имъ,
И да отхвърлимъ отъ насъ вѫжя-та имъ
4 [г]Тойзи който сѣди на небеса-та [д]ще ся смѣе:
Господь ще имъ ся поругае.
5 Тогазь ще имъ продума съ гнѣвъ-тъ си,
И съ ярость-тѫ си ще гы смути.
6 Но азъ, *ще рече,* помазахъ Царя си
[е]Надъ Сіонъ, святѫ-тѫ моѭ горѫ.
7 Азъ ще възвѣстѭ повелѣніе-то:
Господь ми рече: [ж]Сынъ мой си ты:
Азъ днесь тя родихъ.
8 [з]Поискай отъ мене, и ще *ти* дамъ народы-тѣ за наслѣдіе твое,
И за стяжаніе твое краища-та на земѭ-тѫ.
9 [и]Ще гы *съкрушишь съсъ жезлъ желѣзенъ,
Като грънчарскый съсѫдъ ще гы строшишь.
10 Сега прочее, царіе, разумѣйте:
Научѣте ся, земни сѫдіи.
11 [і]Слугувайте на Господа съсъ страхъ,
И †бойте *му* ся [к]съ трепетъ.
12 [л]Цѣлувайте Сынъ-тъ, за да ся не разгнѣва,
И погынете въ пѫть-тъ,
[м]Когато ся распали малко негова-та ярость.
[н]Блажени сѫ всичкы които ся надѣѭтъ на него.

ПСАЛОМЪ 3.

Псаломъ Давидовъ, когато бѣгаше отъ сына си Авессалома.

1 Господи, [а]колко ся умножихѫ врагове-тѣ ми!
Мнозина възставатъ връзъ мене.
2 Мнозина думатъ за моѭ-тѫ душѫ:
[б]Нѣма за него спасеніе въ Бога. (Села.)
3 Но ты си, Господи, [в]защищеніе мое,
Слава моя, и [г]който възвышавашь главѫ-тѫ ми.
4 Выкнѫхъ съ гласъ-тъ си къмъ Господа,
И [д]послуша мя [е]отъ святѫ-тѫ си горѫ. (Села.)
5 Азъ легнѫхъ, [ж]и спахъ:
Станѫхъ, защото Господь мя поддържа.
6 [з]Не ще да ся убоѭ отъ много тысящы людіе,
Които нападатъ връзъ мене изоколо.
7 Стани, Господи: спаси мя, Боже мой:
Защото ты [и]си поразилъ въ челюсть-тѫ всичкы-тѣ ми непріятели:
Строшилъ си зѫбы-тѣ на нечестивы-тѣ.
8 [і]Отъ Господа е спасеніе-то:
Върху твои-тѣ людіе е благословеніе-то ти. (Села.)

ПСАЛОМЪ 4.

Пьрвому пѣвцу, на Негиноѳъ.
Псаломъ Давидовъ.

1 Когато выкамъ, послушай мя, Боже на правдѫ-тѫ ми:
Въ утѣсненіе *като бѣхъ,* разширилъ си мя:
Помилуй мя, и послушай молитвѫ-тѫ ми.
2 Сынове человѣческы, до кога *ще обращате* славѫ-тѫ ми въ бесчестіе?
До кога ще обичате суетѫ *и* ще искате лъжѫ? (Села.)
3 Но познайте че [а]избра Господь прѣподобный-тъ си:
Господь ще чуе когато выкамъ къмъ него.
4 [б]Треперяйте, и не съгрѣшавайте:
[в]Размышлявайте въ сьрдца-та си на одръ-тъ си, и мълчѣте. (Села.)
5 [г]Пожьртвувайте жьртвы на правдѫ,
И [д]надѣйте ся на Господа.
6 Мнозина думатъ: Кой ще ни покаже добро-то?
[е]Възвыши върху насъ видѣлинѫ-тѫ на лице-то си, Господи.
7 [ж]Турилъ си въ сьрдце-то ми радость,
По голѣмѫ отъ *тѣхнѫ-тѫ,* когато имъ ся умножава жито-то и вино-то.
8 [з]Мирно ще легнѫ и ще спѭ,
[и]Защото само ты, Господи, правишь мя да живѣѭ въ безопасность.

[з] Псал. 37; 18. Наум. 1; 7. Іоан. 10; 14. 2 Тим. 2; 19.

2

[а] Псал. 46; 6. Дѣян. 4; 25, 26.
[б] Псал. 45; 7. Іоан. 1; 41.
[в] Іер. 5; 5. Лук. 19; 14.
[г] Псал. 11; 4.
[д] Псал. 37; 13. 59; 8. Прит. 1; 26.
[е] 2 Цар. 5; 7.
[ж] Дѣян. 13; 33. Евр. 1; 5. 5; 5.
[з] Псал. 22; 27. 72; 8. 89; 27. Дан. 7; 13, 14. Виж. Іоан. 17; 4, 5.
[и] Псал. 89; 23. Откр. 2; 27. 12; 5. 19; 15.
* *Или* пасешь.
[і] Евр. 12; 28.
† *Или* радувайте.
[к] Фил. 2; 12.
[л] Іоан. 5; 23.
[м] Откр. 6; 16, 17.
[н] Псал. 34; 8. 84; 12. Прит. 16; 20. Иса. 30; 18. Іер. 17; 7. Рим. 9; 33. 10; 11. 1 Пет. 2; 6.

3

[а] 2 Цар. 15; 12. 16; 15.
[б] 2 Цар. 16; 8. Псал. 71; 11.
[в] Быт. 15; 1. Псал. 28; 7. 119; 114.
[г] Псал. 27; 6.
[д] Псал. 34; 4.
[е] Псал. 2; 6. 43; 3. 99; 9.
[ж] Лев. 26; 6. Псал. 4; 8. Прит. 3; 24.
[з] Псал. 27; 3.
[и] Іов. 16; 10. 29; 17. Псал. 58; 6. Плач. 3; 30.
[і] Прит. 21; 31. Иса. 43; 11. Іер. 3; 23. Осія 13; 4. Іона 2; 9. Откр. 7; 10. 19; 1.

4

[а] 2 Тим. 2; 19. 2 Пет. 2; 9.
[б] Ефес. 4; 26.
[в] Псал. 77; 6. 2 Кор. 13; 5.
[г] Втор. 33; 19. 2 Цар. 15; 12. Псал. 50; 14. 51; 19.
[д] Псал. 37; 3. 62; 8.
[е] Числ. 6; 26. Псал. 80; 3, 7, 19. 119; 135.
[ж] Иса. 9; 3.
[з] Іов. 11; 18, 19. Псал. 3; 5.
[и] Лев. 25; 18, 19. 26; 5. Втор. 12; 10.

ПСАЛОМЪ 5.

Пьрвому пѣвцу, на Нехилоѳъ. Псаломъ Давидовъ.

1 Послушай, Господи, думы-тѣ ми:
Разумѣй стенаніе-то ми,
2 Внимай [а]на гласъ-тъ на выканіе-то ми,
Царю мой, и Боже мой:
Защото [б]на тебе ще ся помолѭ.
3 Господи, [в]на ранинѫ ще чуешь гласъ-тъ ми:
На ранинѫ ще прѣдстанѫ прѣдъ тебе и ще чакамъ.
4 Защото не си ты Богъ който да иска беззаконіе:
Лукавый-тъ нѣма да живѣе при тебе.
5 [г]Нито ще застанѫтъ горди-тѣ прѣдъ твои-тѣ очи:
Ненавидишь всичкы които правятъ беззаконіе;
6 [д]Ще истрѣбишь онѣзи които говорятъ лъжѫ:
[е]Господь ся гнуси отъ кръвникъ и льстивъ человѣкъ.
7 Но азъ съ множество-то на твоѭ-тѫ милость ще влѣзнѫ въ домъ-тъ ти:
Съ твой-тъ страхъ ще ся поклонѭ [ж]въ храмъ-тъ на святынѭ-тѫ ти.
8 Господи, [з]води мя съ правдѫ-тѫ си поради врагове-тѣ ми:
[и]Управи пѫть-тъ си прѣдъ мене.
9 Защото нѣма въ уста-та имъ истинѫ:
Сърдце-то имъ е лукавство:
[і]Гробъ отворенъ е гърло-то имъ:
[к]Съ языкъ-тъ си ласкаѭтъ.
10 Осѫди гы, Боже: [л]нека паднѫтъ въ кроежы-тѣ си:
Изрини гы за множество-то на прѣстѫпленія-та имъ,
Защото ся подигнѫхѫ противъ тебе.
11 И [м]нека ся веселятъ всичкы които ся надѣѭтъ на тебе:
Нека ся радуватъ завсегда, защото ты имъ си покровитель:
И нека ся хвалятъ въ тебе онѣзи които любятъ твое-то име.
12 Защото ты, Господи, [н]ще благословишь праведный-тъ;
Ще го покрыешь съ благоволеніе както съсъ щитъ.

ПСАЛОМЪ 6.

Пьрвому пѣвцу, на Негиноѳъ, на Шеминиѳъ. Псаломъ Давидовъ.

1 Господи, [а]да мя не обличишь съ яростьтѫ си,
Нито съ гнѣвъ-тъ си да мя накажешь.
2 [б]Помилуй мя, Господи, защото сьм немощенъ:
[в]Исцѣли мя, Господи, защото ся смутихѫ кости-тѣ ми.
3 И душа-та ми твърдѣ ся смути:
Но ты, Господи, [г]до кога?
4 Върни ся, Господи: избави душѫ-тѫ ми:
Спаси мя заради милость-тѫ си;
5 Защото [д]въ смърть-тѫ нѣма поменуваніе за тебе:
У ада кой ще тя славослови?
6 Уморихъ ся отъ стенаніе-то си;
Всякѫ нощь обливамъ лѣгло-то си;
Съсъ сьлзы-тѣ си измокрямъ постелкѫ-тѫ си.
7 [е]Око-то ми повѣнѫ отъ скърбь;
Остарѣ поради всичкы-тѣ ми непріятели.
8 [ж]Отдалечѣте ся отъ мене, всичкы които правите беззаконіе,
Защото [з]чу Господь гласъ-тъ на плачъ-тъ ми.
9 Послуша Господь моленіе-то ми:
Господь ще пріеме молитвѫ-тѫ ми.
10 Да ся посрамятъ и да ся смутятъ много, всичкы-тѣ мои непріятели;
Да ся върнѫтъ назадъ; да ся посрамятъ внезапно.

ПСАЛОМЪ 7.

Шигаіонъ Давидовъ, когото пѣ Господу за думы-тѣ на Хуса Веніаминецъ-тъ.

1 Господи Боже мой, на тебе ся надѣѭ:
[а]Спаси мя отъ всичкы-тѣ ми гонители, и избави мя:
2 [б]Да не бы *врагъ-тъ* да грабне като львъ душѫ-тѫ ми,
И [в]ѭ раскѫсне, безъ да ся намѣри избавитель.
3 Господи Боже мой, [г]ако сьм сторилъ азъ това,
[д]Ако има въ рѫцѣ-тѣ ми беззаконіе,
4 Ако сьм въздалъ зло на оногози който бѣ миренъ съ мене,
[е]Или оскърбилъ оногози който ми е безъ причинѫ гонитель,
5 Нека погне непріятель-тъ душѫ-тѫ ми, и нека ѭ стигне.
И нека стѫпче въ землѭ-тѫ животъ-тъ ми,
И нека свали въ пьрсть-тѫ славѫ-тѫ ми. (Села.)
6 Стани, Господи, съ гнѣвъ-тъ си:
[ж]Възвыши ся заради ярость-тѫ на врагове-тѣ ми;

5
а Псал. 3; 4.
б Псал. 65; 2.
в Псал. 30; 5. 88; 13. 130; 6.
г Авв. 1; 13.
д Откр. 21; 8.
е Псал. 55; 23.
ж 3 Цар. 8; 29, 30, 35, 38. Псал. 28; 2. 132; 7. 138; 2.
з Псал. 25; 5.
и Псал. 25; 4. 27; 11.
і Лук. 11; 44. Рим. 3; 13.
к Псал. 62; 4.
л 2 Цар. 15; 31. 17; 14, 23.
м Иса. 65; 13.
н Псал. 115; 13.

6
а Псал. 38; 1. Іер. 10; 24. 46; 28.
б Псал. 41; 4.
в Осія 6; 1.
г Псал. 90; 13.
д Псал. 30; 9. 88; 11. 115; 17. 118; 17. Иса. 38; 18.
е Іов. 17; 7. Псал. 31; 9. 38; 10. 88; 9. Плач. 5; 17.
ж Псал. 119; 115. Мат. 7; 23. 25; 41. Лук. 13; 27.
з Псал. 3; 4.

7
а Псал. 31; 15.
б Иса. 38; 13.
в Псал. 50; 22.
г 2 Цар. 16; 7, 8.
д 1 Цар. 24; 11.
е 1 Цар. 24; 7. 26; 9.
ж Псал. 94; 2.

И [з]събуди ся заради мене *за* сждъ-тъ *който* си заповѣдалъ.
7 И събраніе-то на людіе-тѣ ще тя обыколи:
И ты ся върни, *да сѣднешь* надъ него отъ горѣ на высоко.
8 Господь ще сжди народы-тѣ:
Сжди мя, Господи, [и]споредъ правдж-тж ми,
И споредъ мое-то незлобіе, което е въ мене.
9 Нека исчезне вече злина-та на нечестивы-тѣ:
И утвьрди праведный-тъ, ты, [і]Боже праведный,
Който испитувашь сьрдца и вжтрешности.
10 Моя-та защита е въ Бога,
Който избавя [к]правы-тѣ въ сьрдце.
11 Богъ е сждія праведенъ,
И Богъ който ся гнѣва всякой день *на нечестивый-тъ.*
12 Ако ся не обърне [л]ще изостри мечъ-тъ си:
Запнж лжкъ-тъ си, и приготви го:
13 И противъ него приготви смьртны оржжія:
[м]Нагласи стрѣлы-тѣ си противъ гонители-тѣ.
14 Ето, *нечестивый-тъ* [н]е въ мжкы да роди беззаконіе:
И зачнж лукавство, и роди лъжж.
15 Ископа ровъ и направи го дълбокъ:
[о]Но той ще падне въ ямж-тж *която* направи.
16 [п]Лукавство-то му ще ся върне на главж-тж му,
И насиліе-то му ще слѣзе на тѣме-то му.
17 Азъ ще хвалѭ Господа за неговж-тж правдж,
И ще въспѣвамъ име-то на Господа Вышняго.

ПСАЛОМЪ 8.

Пьрвому пѣвцу, на Гиттиѳъ.
Псаломъ Давидовъ.

1 Іеова, Господи нашъ,
[а]Колко е величественно твое-то име по всичкж-тж земѭ!
[б]Ты който си положилъ славж-тж си надъ небеса.
2 [в]Изъ уста-та на младенцы-тѣ и сучащы-тѣ
Приготвилъ си хвалж по причинж на врагове-тѣ си,
За да направишь да мълкне [г]врагъ-тъ и отмьститель-тъ.
3 [д]Когато гледамъ твои-тѣ небеса, дѣло-то на пьрсты-тѣ ти,
Лунж-тж и звѣзды-тѣ, които си ты поставилъ,
4 [е]Що е человѣкъ, та да го помнишь?
Или сынъ человѣческый, та да го посѣщавашь?
5 А ты си го направилъ малко нѣщо по доленъ отъ ангелы-тѣ,
И съсъ славж и честь си го вѣнчалъ.
6 [ж]Поставилъ си го господарь надъ дѣлата на ржцѣ-тѣ си:
[з]Всичко си покорилъ подъ нозѣ-тѣ му:
7 Всичкы-тѣ овцы и говеда,
А още и животны-тѣ на поле-то:
8 Птицы-тѣ въздушны, и морскы-тѣ рыбы,
И всичко що прѣхожда морскы-тѣ пжтища.
9 Іеова, [и]Господи нашъ,
Колко е величественно твое-то име по всичкж-тж земѭ!

ПСАЛОМЪ 9.

Пьрвому пѣвцу, на Муѳъ-Лаббенъ.
Псаломъ Давидовъ.

1 Ще *тя* славословѭ, Господи, съсъ всичко-то си сьрдце:
Ще прикажж всичкы-тѣ твои чудеса.
2 Ще ся развеселѭ [а]и ще ся зарадувамъ заради тебе:
Ще въспѣѭ на име-то ти, [б]Вышній!
3 Когато ся върнжтъ врагове-тѣ ми назадъ,
Ще паднжтъ и ще погынжтъ прѣдъ лице-то ти.
4 Защото ты си отсждилъ сждъ-тъ ми и право-то ми:
Сѣднжлъ си на прѣстолъ-тъ и сждишь право.
5 Запрѣтилъ си на языцници-тѣ:
Истрѣбилъ си нечестивый-тъ:
[в]Име-то имъ си изгладилъ во вѣкъ вѣка.
6 Запустѣнія-та на врагъ-тъ исчезнжхж завсегда:
И ты си разорилъ градове:
Поменъ-тъ имъ погынж съ тѣхъ.
7 Но [г]Господь сжществува въ вѣкъ:
Приготвилъ е прѣстолъ-тъ си за сждъ.
8 И [д]той ще сжди вселеннжѭ съ правдж:
Ще отсжди народы-тѣ справедливо.
9 И [е]Господь ще бжде прѣбѣжище на бѣдный-тъ,
Прибѣжище въ скърбны врѣмена.
10 И [ж]ще ся надѣѭтъ на тебе които познаватъ име-то ти:
Защото не си оставилъ онѣзи които тя търсятъ, Господи.

з Псал. 44; 23.
и Псал. 18; 20. 35; 24.
і 1 Цар. 16; 7. 1 Лѣт. 28; 9. Псал. 139; 1. Іер. 11; 20. 17; 10. 20; 12. Откр. 2; 23.
к Псал. 125; 4.
л Втор. 32; 41.
м Втор. 32; 23, 42. Псал. 64; 7.
н Іов. 15; 35. Иса. 33; 11. 59; 4. Іак. 1; 15.
о Есѳ. 7; 10. Іов. 4; 8. Псал. 9; 15. 10; 2. 35; 8. 94; 23. 141; 10. Прит. 5; 22. 26; 27. Еккл. 10; 8.
п 3 Цар. 2; 32. Есѳ. 9; 25.

8

а Псал. 148; 13.
б Псал. 113; 4.
в Виж. Мат. 11; 25. 21; 16. 1 Кор. 1; 27.
г Псал. 44; 16.
д Псал. 111; 2.
е Іов. 7; 17. Псал. 144; 3. Евр. 2; 6.
ж Быт. 1; 26, 28.
з 1 Кор. 15; 27. Евр. 2; 8.
и Ст. 1.

9

а Псал. 5; 11.
б Псал. 83; 18.
в Втор. 9; 14. Прит. 10; 7.
г Псал. 102; 12, 26. Евр. 1; 11.
д Псал. 96; 13. 98; 9.
е Псал. 32; 7. 37; 39. 46; 1. 91; 2.
ж Псал. 91; 14.

11 Пѣйте пѣсни на Господа, който живѣе въ Сіонъ;
[з]Възвѣстѣте между народы-тѣ дѣла-та му:
12 Защото [и]когато прави истязаніе за кръвопролитія, помни гы:
Не забравя выканіе-то на бѣдны-тѣ.
13 Помилуй мя, Господи:
Виждь скърбь-тж ми отъ врагове-тѣ ми,
Ты който мя подигашь отъ врата-та на смърть-тж,
14 За да прикажж всичкы-тѣ твои хваленія
Въ врата-та на Сіоновж-тж дъщерьж:
Азъ [і]ще ся радувамъ заради спасеніе-то ти.
15 [к]Язычници-тѣ затъныхж въ ямж-тж *коіжто* направихж:
Въ примкж-тж коіжто скрыхж, улови ся нога-та имъ.
16 [л]Господь е познатъ *за* сждъ-тъ *който* прави:
Нечестивый-тъ ся впримча въ дѣло-то на ржцѣ-тѣ си. *(Игаіонъ: Села.)
17 Нечестиви-тѣ ще ся върнжтъ въ адъ,
[м]Всичкы-тѣ язычници които забравятъ Бога.
18 Защото [н]нѣма да ся забрави завсегда сиромахъ-тъ:
[о]Ожиданіе-то на бѣдны-тѣ *не* ще бжде изгубено завсегда.
19 Стани, Господи: да ся не крѣпи человѣкъ:
Да ся сждятъ язычници-тѣ прѣдъ тебе.
20 Господи, †докарай страхъ връзъ тѣхъ:
Да познаіжтъ язычници-тѣ че сж человѣци. (Села.)

ПСАЛОМЪ 10.

(по Славенскы часть на 9.)

1 (21) Защо, Господи, стоишь отъ далечь?
Защо ся крыешь въ скърбно врѣме?
2 (22) Въ гордость-тж на нечестивый-тъ изгаря сиромахъ-тъ:
[а]Да ся хванжтъ въ лукавства-та които намыслюватъ.
3 (23) Защото [б]нечестивый-тъ ся хвали съ пожеланія-та на душж-тж си,
И [в]ублажава себе си лихоимецъ-тъ: прѣзира Господа.
4 (24) Нечестивый-тъ отъ гордость-тж на лице-то си, [г]не ще да потърси *Господа:*
Всичкы-тѣ му помысли *сж, че* [д]нѣма Богъ.
5 (25) Неговы-тѣ пжтища на всяко врѣме сж кривы:
[е]Твои-тѣ сждове сж много высоко отъ лице-то му:
Той [ж]духа срещж всичкы-тѣ си врагове.
6 (26) [з]Рече въ сърдце-то си: [и]Нѣма да ся поклатьж,
Защото отъ родъ въ родъ, нѣма *да паднж* въ злощастіе.
7 (27) [і]Уста-та му сж пълны съ клѣтвж, и угнѣтеніе, и насиліе:
[к]Подъ языкъ-тъ му има [л]злоба и беззаконіе.
8 (28) Сѣди въ засадж въ прѣддворія-та,
[м]Въ скрышны мѣста, за да убіе неповинный-тъ:
[н]Очи-тѣ му гледатъ тайно къмъ сиромахъ-тъ.
9 (29) [о]Прѣчакува скрышно, като львъ въ пещерж-тж си:
Прѣчакува за да грабне сиромахъ-тъ:
Грабнува сиромахъ-тъ, когато го влачи въ примкж-тж си.
10 (30) Навожда ся, сниша ся,
За да паднжтъ сиромаси-тѣ въ нокти-тѣ му.
11 (31) Рече въ сърдце-то си: Забрави Богъ:
[п]Скры лице-то си: нѣма никога да види.
12 (32) Стани, Господи: Боже, [р]подигни ржкж-тж си:
Да не забравишь оскърбены-тѣ.
13 (33) Защо нечестивый-тъ прѣзрѣ Бога?
Рече въ сърдце-то си: Нѣма да испыташь.
14 (34) Видѣлъ си; защото ты гледашь неправдж-тж и притѣсненіе-то,
За да въздадешь съ ржкж-тж си:
[с]Тебѣ ся прѣдава сиромахъ-тъ:
[т]На сираче-то ты си помощникъ.
15 (35) [у]Строши мышцж-тж на нечестивый-тъ.
Издири нечестіе-то на лукавый-тъ, *додѣ* не намѣришь *вече отъ него.*
16 (36) [ф]Господь е Царь въ вѣкъ вѣка:
Язычници-тѣ ще изчезнжтъ отъ земіж-тж му.
17 (37) Господи, послушалъ си желаніе-то на сиромасы-тѣ:
[х]Ще утвърдишь сърдце-то имъ,
Ще направишь внимателно ухо-то си,
18 (38) За да [ц]сждишь *за* сираче-то и угнѣтеный-тъ,
Щото да не слѣдува вече человѣкъ, който е отъ земіж, да устрашава.

ПСАЛОМЪ 11. (по Слав. 10.)

Пьрвому пѣвцу. *Псаломъ* Давидовъ.

1 [а]На Господа положихъ надеждж:
[б]Какъ думате на душж-тж ми:

з Псал. 107; 22.
и Быт. 9; 5.
і Псал. 13; 5. 20; 5. 35; 9.
к Псал. 7; 15, 16. 35; 8. 57; 6. 94; 23. Прит. 5; 22. 22; 8. 26; 27.
л Исх. 7; 5. 14; 4. 10, 31.
* Прѣговаряніе Псал. 19; 14. 92; 3.
м Іов. 8; 13. Псал. 50; 22.
н Ст. 12. Псал. 12; 5.
о Прит. 23; 18. 24; 14.
† *Или* Постави законоположитель.

10

а Псал. 7; 16. 9; 15, 16. Прит. 5; 22.
б Псал. 94; 4.
в Прит. 28; 4. Рим. 1; 32.
г Псал. 14; 2.
д Псал. 14; 1. 53; 1.
е Прит. 24; 7. Иса. 26; 11.
ж Псал. 12; 5.
з Псал. 30; 6. Еккл. 8; 11. Иса. 56; 12.
и Откр. 18; 7.
і Рим. 3; 14.
к Іов. 20; 12.
л Псал. 12; 2.
м Авв. 3; 14.
н Псал. 17; 11.
о Псал. 17; 12. Мих. 7; 2.
п Іов. 22; 13. Псал. 73; 11. 94; 7. Іез. 8; 12. 9; 9.
р Мих. 5; 9.
с 2 Тим. 1; 12. 1 Пет. 4; 19.
т Псал. 68; 5. Осія 14; 3.
у Псал. 37; 17.
ф Псал. 29; 10. 145; 13. 146; 10. Іер. 10; 10. Плач. 5; 19. Дан. 4; 34. 6; 26. 1 Тим. 1; 17.
х 1 Лѣт 29; 18.
ц Псал. 82; 3. Иса. 11; 4.

11

а Псал. 56; 11.
б Виж. 1 Цар. 26; 19, 20.

Бѣгай у вашѫ-тѫ горѫ като птица?
2 Защото, ето, [в] нечестиви-тѣ запнѫхѫ лѫкъ,
[г] Приготвихѫ стрѣлы-тѣ си на тетивы-тѣ,
За да устрѣлятъ въ тьмно правы-тѣ сьрдцемъ.
3 [д] Ако ся разорятъ основанія-та,
Праведный-тъ що може да направи?
4 [е] Господь е въ святый-тъ си храмъ:
Господь има прѣстолъ-тъ си [ж] на небе-то:
[з] Очи-тѣ му гледатъ, вѣжды-тѣ му испытуватъ человѣческы-тѣ сынове.
5 Господь [и] испытува праведный-тъ:
А нечестивый-тъ и оногозь който обича неправдѫ-тѫ мрази душа-та му.
6 [i] Ще одъжди надъ нечестивы-тѣ сѣти:
Огнь и жупелъ, и буря е [к] дѣлъ-тъ на чашѫ-тѫ имъ.
7 Защото праведный Господь [л] обича правдѫ-тѫ:
[м] Лице-то му гледа на правый-тъ.

ПСАЛОМЪ 12. (по Слав. 11.)

Пьрвому пѣвцу, на *Шеминиѳъ. Псаломъ Давидовъ.

1 Спаси, Господи; защото [а] не останѫ вече прѣподобенъ.
Защото ся загубихѫ вѣрни-тѣ отъ человѣческы-тѣ сынове.
2 Всякой [б] говори суетѫ къмъ ближній-тъ си:
[в] Съ льстивы устны говорятъ отъ двойно сьрдце.
3 Ще истрѣби Господь всичкы-тѣ льстивы устны,
Языкъ-тъ [г] велерѣчивый;
4 На онѣзь които рекохѫ: Ще надвіемъ съ языкъ-тъ си:
Устны-тѣ ни сѫ наши: кой е намъ господарь?
5 Заради насилствіе-то на сиромасы-тѣ, заради стенаніе-то на нищы-тѣ,
[д] Сега ще станѫ, говори Господь;
Ще турїѫ въ безопасность *оногозь* срещѫ когото [е] духа *нечестивый-тъ.*
6 Думы-тѣ на Господа сѫ [ж] думы чисты:
Сребро прѣтопено въ горнило отъ пьрсть,
Очистено седмь пѫти.
7 Ты, Господи, ще гы съхранишь:
Ще гы упазишь отъ тойзи родъ въ вѣкъ.
8 Нечестиви-тѣ ходятъ изоколо,
Когато нищожни-тѣ ся възвышаватъ между человѣческы-тѣ сынове.

ПСАЛОМЪ 13. (по Слав. 12.)

Пьрвому пѣвцу. Псаломъ Давидовъ.

1 До кога, Господи, ще мя забравяшь съвсѣмъ?
[а] До кога ще крыешь лице-то си отъ мене?
2 До кога ще имамъ совѣтованія въ душѫ-тѫ си,
Болѣзни всякой день въ сьрдце-то си?
До кога ще ся възноси врагъ-тъ ми вързъ мене?
3 Погледни; послушай мя, Господи Боже мой;
[б] Просвѣти очи-тѣ ми, [в] да не бы да заспїѫ въ смьрть.
4 [г] Да не бы да рече врагъ-тъ ми: Надвихъ му.
И ся зарадуватъ противници-тѣ ми, ако ся поклатїѫ.
5 Но азъ уповахъ на милость-тѫ ти:
Сьрдце-то ми [д] ще ся радува на спасеніе-то ти.
6 Ще пѣѭ Господу,
Защото [е] ми стори благодѣяніе.

ПСАЛОМЪ 14. (по Слав. 13.)

Пьрвому пѣвцу. *Псаломъ* Давидовъ.

1 Рече [а] безумный въ сьрдце-то си: Нѣма Богъ:
[б] Развратихѫ ся; станѫхѫ гнусни въ дѣла-та *си:*
Нѣма който да прави добро.
2 [в] Господь надникнѫ отъ небеса на человѣческы-тѣ сынове,
За да види има ли нѣкой да разумѣва
И да търси Бога.
3 [г] Всичкы ся отбихѫ отъ пѫть-тъ, купно непотрѣбни станѫхѫ:
Нѣма който да прави добро:
Нѣма ни единъ.
4 Нѣматъ ли разумъ всичкы които правятъ беззаконіе?
[д] Които испояждатъ людіе-тѣ ми, *като* че ядѫтъ хлѣбъ,
[е] Господа не призвахѫ.
5 Тогазь нападнѫ на тѣхъ страхъ голѣмъ:
Защото Богъ е въ родъ-тъ на праведны-тѣ.
6 Посрамихте съвѣтъ-тъ на бѣдный-тъ,
Но Господь е [ж] нему прибѣжище.
7 [з] Дано ся даде отъ Сіонъ спасеніе на Израиля!

в Псал. 64; 3, 4.
г Псал. 21; 12.
д Псал. 82; 5.
е Авв. 2; 20.
ж Псал. 2; 4. Иса. 66; 1. Мат. 5; 34. 23; 22. Дѣян. 7; 49. Откр. 4; 2.
з Псал. 33; 13. 34; 15, 16. 66; 7.
и Быт. 22; 1. Іак. 1; 12.
і Быт. 19; 24. Іез. 38; 22.
к Виж. Быт. 43; 34. 1 Цар. 1; 4. 9; 23. Псал. 75; 8.
л Псал. 45; 7. 146; 8.
м Іов. 36; 7. Псал. 33; 18. 34; 15. 1 Пет. 3; 12.

12

* Псал. 6; надписъ-тъ.
а Иса. 57; 1. Мих. 7; 2.
б Псал. 10; 7.
в Псал. 28; 3. 62; 4. Іер. 9; 8. Рим. 16; 18.
г 1 Цар. 2; 3. Псал. 17; 10. Дан. 7; 8, 25.
д Исх. 3; 7, 8. Иса. 33; 10.
е Псал. 10; 5.
ж 2 Цар. 22; 31. Псал. 18; 30. 19; 8. 119; 140. Прит. 30; 5.

13

а Втор. 31; 17. Іов. 13; 24. Псал. 44; 24. 88; 14. 89; 46. Иса. 59; 2.
б Ездр. 9; 8.
в Іер. 51; 39.
г Псал. 25; 2. 35; 19. 38; 16.
д Псал. 33; 21.
е Псал. 116; 7. 119; 17.

14

а Псал. 10; 4. 53; 1 и друг.
б Быт. 6; 11, 12. Рим. 3; 10 и друг.
в Псал. 33; 13. 102; 19.
г Рим. 3; 10, 11, 12.
д Іер. 10; 25. Амос. 8; 4. Мих. 3; 3.
е Псал. 79; 6. Иса. 64; 7.
ж Псал. 9; 9. 142; 5.
з Псал. 53; 6.

[и]Когато Господь върне свои-тѣ людіе отъ плѣнъ,
Ще ся възрадува Іаковъ, ще ся възвесели Израиль.

ПСАЛОМЪ 15. (по Слав. 14.)

Псаломъ Давидовъ.

1 Господи, [а]кой ще обитава въ твоѭ-тѫ скиніѭ?
Кой ще живѣе [б]въ святѫ-тѫ твоѭ горѫ?
2 [в]Който ходи въ незлобіе, и който прави правдѫ,
И [г]който говори истинѫ отъ сърдце-то си:
3 [д]Който не одумува съ языкъ-тъ си,
Нито струва зло на пріятель-тъ си,
[е]Нито пріема укореніе противъ ближній-тъ си.
4 [ж]Прѣдъ очи-тѣ му е прѣзрѣнъ бесчестный-тъ:
А почита онѣзи които ся боятъ отъ Господа:
[з]Кълне ся *за поврѣдѫ *на себе си* и не ся помета.
5 [и]Не дава сребро-то си съ лихвѫ,
[і]Нито пріема дарове противъ неповинный-тъ:
Който прави това [к]нѣма да ся поколебае во вѣкы.

ПСАЛОМЪ 16. (по Слав. 15.)

†Миктамъ Давидовъ.

1 Упази мя, Боже,
Защото [а]на тебе възложихъ надеждѫ.
2 Рѣкохъ Господу: Ты си Господь мой:
Безъ тебе нѣма добро за мене.
3 Въ святы-тѣ на земіѭ-тѫ, и въ избранны-тѣ,
Въ тѣхъ е всичко-то ми благоволеніе.
4 Трудове-тѣ на онѣзи които тичатъ вслѣдъ други *богове*, ще ся умножатъ:
Азъ не щѫ да принесѫ тѣхны-тѣ отъ кръвь възліянія,
[в]Нито ще земѫ въ устны-тѣ си имена-та имъ.
5 [г]Господь е дѣлъ-тъ на наслѣдіе-то ми и [д]на чашѫ-тѫ ми:
Ты съхраняваш достояніе-то ми.
6 Часть-та ми паднѫ на весели мѣста:
Ей, пріехъ прѣкрасно наслѣдіе.
7 Ще благославямъ Господа който мя вразуми:
Още и [е]въ нощно врѣме учатъ мя вѫтрешности-тѣ ми.
8 [ж]Вынѫгы имамъ Господа прѣдъ себе си:
Защото е [з]отдесно ми, [и]да ся не поколѣбаѭ.
9 За това ся зарадува сърдце-то ми, и [і]развесели ся слава-та ми:
А още и плъть-та ми ще почива въ надеждѫ.
10 Защото [к]нѣма да оставишь душѫ-тѫ ми въ адъ,
Нито ще оставишь прѣподобный-тъ си да види истлѣніе.
11 Ще ми изявишь [л]пѫть-тъ на живота:
Прѣдъ лице-то ти има [м]пълнота отъ радость:
[н]Отдесно тебе всякога веселіе.

ПСАЛОМЪ 17. (по Слав. 16.)

Молитва Давидова.

1 Чуй, Господи, правдѫ-тѫ:
Послушай моленіе-то ми:
Дай ухо на молитвѫ-тѫ ми,
Коіѭто *правѭ* не съ льстивы устны.
2 Да излѣзе сѫдъ-тъ ми отъ лице-то ти:
Очи-тѣ ти да видятъ право-то.
3 Испиталъ си сърдце-то ми:
[а]Посѣтилъ си *го* въ нощно врѣме:
[б]Опиталъ си мя, *и* не си намѣрилъ *нищо въ мене.*
Рѣшихъ уста-та ми да не прѣстѫпватъ.
4 Колкото за дѣла-та на человѣцы-тѣ
Азъ, чрѣзъ словеса-та на твои-тѣ устны,
Упазихъ ся *отъ* пѫтища-та на насилницы-тѣ.
5 [в]Утвърди стъпкы-тѣ ми въ пѫтища-та си,
За да ся не подпълзнѫтъ нозѣ-тѣ ми.
6 Азъ [г]тя призвахъ, Боже,
Защото ще мя послушашь:
Приклони къмъ мене ухо-то си,
Послушай думы-тѣ ми.
7 [д]Яви чудны-тѣ си милости,
Ты, който съ десницѫ-тѫ си спасавашь които ся надѣѭтъ *на тебе*
Отъ онѣзи които възставатъ противъ тѣхъ.
8 [е]Упази мя като зѣницѫ на око:
[ж]Скрый мя подъ сѣнкѫ-тѫ на крилѣ-тѣ си,
9 Отъ лице-то на нечестивы-тѣ които мя съсыпахѫ.
Врази-тѣ на душѫ-тѫ ми обыколихѫ мя.

и Іов. 42; 10. Псал. 126; 1.

15

а Псал. 24; 3 и дрг.
б Псал. 2; 6. 3; 4.
в Иса. 33; 15.
г Зах. 8; 16. Ефес. 4; 25.
д Лев. 19; 16. Псал. 34; 13.
е Исх. 23; 1.
ж Есѳ. 3; 2.
з Сѫд. 11; 35.
* *Или* на ближній-тъ *си*
и Исх. 22; 25. Лев. 25; 36. Втор. 23; 19. Іез. 18; 8. 22; 12.
і Исх. 23; 8. Втор. 16; 19.
к Псал. 16; 8. 2 Пет. 1; 10.

16

† Псал. 56; 57; 58; 59; 60; надписы-тѣ.
а Псал. 25; 20.
в Исх. 23; 13. Іис. Нав. 23; 7. Осія 2; 16, 17.
г Втор. 32; 9. Псал. 73; 26. 119; 57. 142; 5. Іер. 10; 16. Плач. 3; 24.
д Псал. 11; 6.
е Псал. 17; 3.
ж Дѣян. 2; 25 и дрг.
з Псал. 73; 23. 110; 5. 121; 5.
и Псал. 15; 5.
і Псал. 30; 12. 57; 8.
к Псал. 49; 15. Дѣян. 2; 27, 31. 13; 35.
л Мат. 7; 14.
м Псал. 17; 15. 21; 6. Мат. 5; 8. 1 Кор. 13; 12. 1 Іоан. 3; 2.
н Псал. 36; 8.

17

а Псал. 16; 7.
б Іов. 23; 10. Псал. 26; 2. 66; 10. 139; 2. Зах. 13; 9. Мал. 3; 2, 3. 1 Пет. 1; 7.
в Псал. 119; 133.
г Псал. 116; 2.
д Псал. 31; 21.
е Втор. 32; 10. Зах. 2; 8.
ж Руѳ. 2; 12. Псал. 36; 7. 57; 1. 61; 4. 63; 7. 91; 1, 4 Мат. 23; 37.

10 [з]Обгради гы тлъстина:
Уста-та имъ [и]говорятъ съ гордость.
11 Сега [і]обыколихѫ стъпкы-тѣ ни:
[к]Турихѫ очи-тѣ си да *ны* хвърлятъ на землѭ-тѫ:
12 Прилича на львъ, който желае да раскѫсне.
И на львче, което сѣди въ скрышны мѣста.
13 Стани, Господи, прѣдвари го, свали го:
Избави душѫ-тѫ ми отъ нечестивый-тъ, *съ* [л]твой-тъ мечъ;
14 Отъ человѣцы, Господи, *съ* твоѭ-тѫ рѫкѫ,
Отъ человѣцы-тѣ на свѣтъ-тъ,
[м]На които дѣлъ-тъ е въ *тозъ* животъ,
И на които чрѣво-то пълнишь отъ съкровища-та си:
Насытени сѫ сынове-тѣ *имъ*,
И остатъцы-тѣ си оставятъ на внуцы-тѣ си.
15 А азъ съ [н]правдѫ ще видѭ лице-то ти:
[о]Ще ся насытѭ отъ видъ-тъ ти, когато ся събудѭ.

ПСАЛОМЪ 18. (по Слав. 17.)

Първому пѣвцу. *Псаломъ* на Давида, *рабъ-тъ Господень, който говорй Господу словеса-та на тѫзи пѣснь, въ день-тъ когато го избави Господь отъ рѫкѫ-тѫ на всичкы-тѣ му непріятели, и отъ рѫкѫ-тѫ на Саула: и рече:

1 [а]Ще тя възлюбѭ, Господи, крѣпосте моя.
2 Господь е канара моя, твърдыня моя, и избавитель мой;
Богъ мой, [б]скала моя: на него ще ся надѣѭ:
Щитъ мой и рогъ на спасеніе-то ми:
Высокъ мой стълпъ е.
3 Ще призовѫ Господа [в]хвалимаго,
И ще ся избавѭ отъ врагове-тѣ си.
4 [г]Смъртны болѣзни мя окружихѫ,
И порои на беззаконіе мя устрашихѫ.
5 Адовы болѣзни мя обыколихѫ,
Смъртны примкы мя стигнѫхѫ.
6 Въ утѣсненіе-то си призвахъ Господа,
И къмъ Бога моего выкнѫхъ:
Чу отъ храмъ-тъ си гласъ-тъ ми,
И выканіе-то ми дойде прѣдъ него въ уши-тѣ му.
7 Тогазь [д]ся поклати и потресе земя-та,
И основанія-та на горы-тѣ ся разлюляхѫ
И поклатихѫ ся, защото ся разгнѣва той.
8 Дымъ въсхождаше изъ ноздри-тѣ му,
И огнь пояждающъ изъ уста-та му:
Вѫглища ся распалихѫ отъ него.
9 И [е]приклони небеса-та, и слѣзе;
И мракъ бѣ подъ нозѣ-тѣ му.
10 И [ж]възлѣзе на херувимы, и летѣ:
Летѣ [з]на вѣтренны крыла.
11 Тури тъмнинѫ-тѫ за свое скрывалище;
[и]Скинія-та му, около него, *бѣ* тъмны воды,
Гѫсти облаци на въздухъ-тъ.
12 [і]Отъ свѣтканіе-то прѣдъ него
Пройдохѫ облаци-тѣ му,
Градъ и огненны вѫглища.
13 И грърмнѫ отъ небе-то Господь,
И Вышній [к]даде гласъ-тъ си,
Градъ и огненны вѫглища.
14 И [л]проводи стрѣлы-тѣ си, и гы распръснѫ:
И свѣткавицы умножи и гы смути.
15 И [м]явихѫ ся дълбины-тѣ на воды-тѣ,
И открыхѫ ся основанія-та на вселеннѫѭ,
Отъ запрѣщеніе-то ти, Господи,
Отъ духаніе-то на дыхъ-тъ на ноздри-тѣ ти.
16 [н]Проводи отъ высочинѫ-тѫ: зѣ мя:
Извлѣче мя изъ много воды.
17 Избави мя отъ силный-тъ ми врагъ,
И отъ онѣзи които мя ненавидятъ,
Защото бѣхѫ по силни отъ мене.
18 Стигнѫхѫ мя въ день-тъ на скърбь-тѫ ми:
Но Господь ми станѫ подпорка.
19 И [о]изведе мя на ширинѫ:
Избави мя, защото благоволи въ мене.
20 [п]Въздаде ми Господь споредъ правдѫ-тѫ ми;
Споредъ чистотѫ-тѫ на рѫцѣ-тѣ ми възмъзди мя.
21 Защото упазихъ пѫтища-та Господни,
И не ся уклонихъ отъ Бога моего въ нечестіе.
22 Защото всичкы-тѣ му сѫдбы бѣхѫ прѣдъ мене,
И повелѣнія-та му не отдалечихъ отъ себе си.
23 И непороченъ быхъ прѣдъ него,
И упазихъ ся отъ беззаконіе-то си.
24 И [р]въздаде ми Господь споредъ правдѫ-тѫ ми,
Споредъ чистотѫ-тѫ на рѫцѣ-тѣ ми прѣдъ очи-тѣ си.
25 [с]Съ прѣподобенъ, прѣподобенъ ще бѫдешь:
Съ мѫжъ непороченъ, непороченъ ще бѫдешь:
26 Съ чистъ, чистъ ще бѫдешь:
А [т]съ развратенъ, противно ще ся поведешь.
27 Защото ты ще спасешь оскърбены людіе:
А [у]очи горделивы ще смиришь.

з Втор. 32; 15. Іов. 15; 27. Псал. 73; 7. 119; 70.
и 1 Цар. 2; 3. Псал. 31; 18. 1 Цар. 23; 26.
к Псал. 10; 8, 9, 10.
л Иса. 10; 5.
м Псал. 73; 12. Лук. 16; 25. Іак. 5; 5.
н 1 Іоан. 3; 2.
о Псал. 4; 6, 7. 16; 11. 65; 4.

18

* Псал. 36; надписъ-тъ. 2 Цар. 22.
а Псал. 144; 1.
б Евр. 2; 13.
в Псал. 76; 4.
г Псал. 116; 3.
д Дѣян. 4; 31.
е Псал. 144; 5.
ж Псал. 99; 1.
з Псал. 104; 3.
и Псал. 97; 2.
і Псал. 97; 3.
к Псал. 29; 3.
л Іис. Нав. 10; 10. Псал. 144; 6. Иса. 30; 30.
м Исх. 15; 8. Псал. 106; 9.
н Псал. 144; 7.
о Псал. 31; 8. 118; 5.
п 1 Цар. 24; 20.
р 1 Цар. 26; 23.
с 3 Цар. 8; 32.
т Лев. 26; 23, 24, 27, 28. Прит. 3; 34.
у Псал. 101; 5. Прит. 6; 17.

28 Защото ты [ф]ще направишь свѣтилникъ-тъ ми да свѣти;
Господь Богъ мой ще просвѣти тъмнинѫ-тѫ ми.
29 Защото чрѣзъ тебе ще разбіѭ пълкъ,
И чрѣзъ Бога моего ще прѣскочѫ стѣнѫ.
30 А на Бога, [х]пѫть-тъ му е непороченъ:
[ц]Слово-то Господне е опытано:
[ч]Той е щитъ на всичкы-тѣ които ся надѣѭтъ на него.
31 Защото [ш]кой е Богъ, освѣнь Господа?
И кой е крѣпость, освѣнь Бога нашего?
32 Богъ е [щ]който мя прѣпасува съсъ силѫ,
И поставя непороченъ пѫть-тъ ми.
33 [ъ]Прави нозѣ-тѣ ми като на елени-тѣ,
И [ы]поставя мя на высокы-тѣ мои мѣста.
34 [ь]Учи рѫцѣ-тѣ ми на брань,
И мышцы-тѣ ми запъватъ мѣденъ лѫкъ.
35 И далъ си ми щитъ-тъ на спасеніе-то си:
И десница-та ти мя подтвърди,
И благость-та ти мя възвеличи.
36 Разширилъ си стъпкы-тѣ ми подъ мене,
И [ѣ]нозѣ-тѣ ми не ся подпълзнѫхѫ.
37 Гонихъ врагове-тѣ си, и гы стигнѫхъ:
И не ся върнѫхъ додѣ гы не свършихъ.
38 Сътрыхъ гы и не могохѫ да ся подигнѫтъ,
Паднѫхѫ подъ нозѣ-тѣ ми.
39 И прѣпасалъ си мя съсъ силѫ за брань:
Завалилъ си подъ мене въстающы-тѣ връхъ мене.
40 И обърнѫлъ си къмъ мене гърбъ-тъ на врагове-тѣ ми;
И азъ истрѣбихъ неприятели-тѣ си.
41 Извыкахѫ, и нѣмаше кой да гы избавя:
[ю]Къмъ Господа, и не гы послуша.
42 И стрыхъ гы като прахъ прѣдъ лице-то на вѣтръ-тъ;
Като калъ-тъ на пѫтища-та гы [я]оттърснѫхъ.
43 [ѫ]Избавилъ си мя отъ противленія-та на народъ-тъ,
[ѭ]Поставилъ си мя главѫ на язычницы-тѣ:
[а]Народъ, *който* не познахъ, работи ми.
44 Щомъ чухѫ, и послушахѫ мя:
[б]Чужденци ми ся покорихѫ.
45 [в]Чужденци ослабнѫхѫ, и ся растрепераха
Изъ мѣста-та дѣто сѫ ся затворили.
46 Живъ е Господь, и благословена Твърдыня-та ми:
И да ся възвыси Богъ на спасеніе-то ми:
47 Богъ, който отмьщава за мене,
И покорява [г]народы подъ мене:
48 Който мя избавя отъ врагове-тѣ ми.
Ей, [д]възвышавашь мя надъ онѣзи които въставатъ върхъ мене:
Избавилъ си мя отъ насилникъ человѣкъ.
49 За то [е]ще тя хвалѭ, Господи, между язычницы-тѣ,
И ще въспѣѭ на име-то ти.
50 [ж]*Ты си* който величишь спасенія-та на царь-тъ си,
И правишь милость на помазанникъ-тъ си,
На Давида, и на сѣме-то му [з]до вѣка.

ПСАЛОМЪ 19. (по Слав. 18).

Първому пѣвцу. Псаломъ Давидовъ.

1 [а]Небеса-та расказуватъ славѫ-тѫ Божіѭ,
И твърдь-та възвѣщава дѣло-то на рѫцѣ-тѣ му.
2 День на день казува слово,
И нощь на нощь изявява знаніе.
3 Безъ говореніе, безъ думы,
Безъ да ся чуе гласъ-тъ имъ.
4 [б]По всичкѫ-тѫ земіѭ излѣзе вѣщаніе-то имъ
И до краища-та на вселеннѫѭ словеса-та имъ.
Въ тѣхъ постави скиніѭ за слънце-то,
5 Което излѣзува като младоженецъ изъ чертогъ-тъ си;
[в]Радува ся, като юнакъ за да тича въ поприще-то:
6 Излѣзуваніе-то му е отъ край небе-то,
И обыкаляніе-то му до край-тъ неговъ:
И отъ топлинѫ-тѫ му нищо не ся скрыва.
7 [г]Законъ-тъ Господень е непороченъ, възвраща душѫ-тѫ:
Свидѣтелство-то Господне е вѣрно, умудрява простый-тъ:
8 Повелѣнія-та Господни сѫ правы, веселятъ сърдце-то:
[д]Заповѣдь-та Господня е свѣтла, [е]просвѣщава очи-тѣ.
9 Страхъ-тъ Господень е чистъ, прѣбывае въ вѣкъ.
Сѫдбы-тѣ Господни сѫ истинны, купно и праведны:
10 Желателны повече отъ злато,
Повече [ж]отъ множество чисто злато,
И [з]по сладкы отъ медъ,
И отъ капкы-тѣ на меденъ сотъ.
11 Слуга-та ти още ся и вразумява чрѣзъ тѣхъ:
[и]Въ упазваніе-то имъ въздаяніе-то е голѣмо.
12 Кой [і]усѣща съгрѣшенія-та си?

ф Іов. 18; 6.
х Втор. 32; 4. Дан. 4; 37. Откр. 15; 3.
ц Псал. 12; 6. 119; 140. Прит. 30; 5.
ч Псал. 17; 7.
ш Втор. 32; 31, 39. 1 Цар. 2; 2. Псал. 86; 8. Иса. 45; 5.
щ Псал. 91; 2.
ъ 2 Цар. 2; 18. Авв. 3; 19.
ы Втор. 32; 13. 33; 29.
ь Псал. 144; 1.
ѣ Прит. 4; 12.
ю Іов. 27; 9. 35; 12. Прит. 1; 28. Иса. 1; 15. Іер. 11; 11. 14; 12. Іез. 8; 18. Мих. 3; 4. Зах. 7; 13.
я Зах. 10; 5.
ѫ 2 Цар. 2; 9, 10. 3; 1.
ѭ 2 Цар. 8.
а Иса. 52; 15. 55; 5.
б Втор. 33; 29. Псал. 66; 3. 81; 15.
в Мих. 7; 17.
г Псал. 47; 3.
д Псал. 59; 1.
е Рим. 15; 9.
ж Псал. 144; 10.
з 2 Цар. 7; 13.

19

а Быт. 1; 6. Иса. 40; 22. Рим. 1; 19, 20.
б Рим. 10; 18.
в Екк. 1; 5.
г Псал. 111; 7.
д Псал. 12; 6.
е Псал. 13; 3.
ж Псал. 119; 72, 127. Прит. 8; 10, 11, 19.
з Псал. 119; 103.
и Прит. 29; 18.
і Псал. 40; 12.

[к]Очисти мя [л]отъ тайны-тѣ *съгрѣшенія.*
13 А [м]още прѣдупази рабъ-тъ си отъ гордость:
[н]Да мя не обладае: тогазь ще бѫдѫ непороченъ,
И ще бѫдѫ чистъ отъ голѣмо прѣстѫпленіе.
14 [о]Думы-тѣ на уста-та ми и прѣговаряніето на сърдце-то ми
Да бѫдѫтъ угодны прѣдъ тебе,
Господи, крѣпосте моя, и [п]избавителю мой.

ПСАЛОМЪ 20. (по Слав. 19.)

Първому пѣвцу. Псаломъ Давидовъ.

1 Господь да тя послуша въ скърбенъ день:
[а]Име-то на Бога Іакововъ да тя защити!
2 Да ти испроводи помощь [б]отъ святилище-то,
И отъ Сіонъ да тя подкрѣпи!
3 Да помене всичкы-тѣ твои приношенія,
И да пріеме всесъжженіе-то ти. (Села.)
4 [в]Да ти даде споредъ *желаніе-то на* сърдце-то ти,
И да испълни всякой твой съвѣтъ.
5 [г]Въ спасеніе-то ти ще ся зарадувамы,
И [д]въ име-то на Бога нашего ще възвышимъ прѣпорецъ!
Господь да испълни всичкы-тѣ твои исканія!
6 Сега познахъ че [е]спасе Господь помазанника си:
Ще го послуша отъ свято-то си небе
Съсъ спасителнѫ-тѫ силѫ на десницѫ-тѫ си.
7 [ж]Едни съ колесницы, и едни съ коніе;
А [з]ный ще поменемъ име-то на Господа Бога нашего.
8 Тѣ ся спънѫхѫ и паднѫхѫ:
А ный станѫхмы и ся въсправихмы.
9 Господи, спаси царь-тъ:
И послушай ны, въ който день *тя* призовемъ.

ПСАЛОМЪ 21. (по Слав. 20.)

Първому пѣвцу. Псаломъ Давидовъ.

1 Господи, съ твоіѫ-тѫ силѫ ще ся весели царь-тъ:
И [а]колко много ще ся зарадува въ спасеніе-то ти.
2 [б]Далъ си му желаніе-то на сърдце-то му,
И отъ исканіе-то на устны-тѣ му не си *го* лишилъ. (Села.)
3 Защото си го посрѣщнѫлъ съ благословенія на благость:
[в]Положилъ си на главѫ-тѫ му вѣнецъ отъ чисто злато.
4 [г]Просилъ е отъ тебе животъ,
И далъ си му [д]дължинѫ на дни въ вѣкъ вѣка.
5 Голѣма е слава-та му чрѣзъ спасеніе-то ти:
Честь и великолѣпіе си положилъ на него.
6 Защото си го турилъ *да е* благословеніе до вѣка:
[е]Възвеселилъ си го съ радость чрѣзъ лице-то си.
7 Защото царь-тъ уповае на Господа,
И чрѣзъ милость-тѫ на Вышнято [ж]нѣма да ся поклати.
8 Рѫка-та ти [з]ще намѣри всичкы-тѣ твои врагове:
Десница-та ти ще намѣри непріятели-тѣ ти,
9 [и]Въ врѣме-то на гнѣвъ-тъ си ще гы направишь като огненнѫ пещь.
Господь [і]ще гы погълне съ ярость-тѫ си:
И [к]огнь ще гы испояде.
10 [л]Ще истрѣбишь отъ земіѫ-тѫ плодъ-тъ имъ,
И сѣме-то имъ отъ человѣческы-тѣ сынове.
11 [м]Защото ухытрихѫ злобѫ противъ тебе:
Намыслихѫ кроежъ, който не могохѫ да извършатъ,
12 За то ще гы направишь да обърнѫтъ гърбъ
Когато приготвишь на тетивы-тѣ си *стрѣлы* противъ лице-то имъ.
13 Възнеси ся, Господи, съсъ силѫ-тѫ си:
Ще пѣемъ и ще прославямы твое-то могущество.

ПСАЛОМЪ 22. (по Слав. 21.)

Първому пѣвцу, на Аіелеѳъ Шахаръ.
Псаломъ Давидовъ.

1 Боже мой, [а]Боже мой, защо си мя оставилъ?
Защо стоишь далечь отъ спасеніе-то ми,
И отъ [б]думы-тѣ на стенаніе-то ми?
2 Боже мой, выкамъ деня, и не отговаряшь.
И нощя, и не прѣмълкнувамъ.
3 Но ты си Святъ,
Ты който обитавашь [в]между Израилевы-тѣ хвалы.

к Лев. 4; 2 и дрг.
л Псал. 90; 8.
м Быт. 20; 6. 1 Цар. 25; 32, 33, 34, 39.
н Псал. 119; 133. Рим. 6; 12, 14.
о Псал. 51; 15.
п Иса. 43; 14. 44; 6. 47; 4. 1 Сол. 1; 10.

20

а Прит. 18; 10.
б 3 Цар. 6; 16. 2 Лѣт. 20; 8. Псал. 73; 17.
в Псал. 21; 2.
г Псал. 9; 14.
д Исх. 17; 15. Псал. 60; 4.
е Псал. 2; 2.
ж Псал. 33; 16, 17. Прит. 21; 31. Иса. 31; 1.
з 2 Лѣт. 32; 8.

21

а Псал. 20; 5, 6.
б Псал. 20; 4, 5.
в 2 Цар. 12; 30. 1 Лѣт. 20; 2.
г Псал. 61; 5, 6.
д 2 Цар. 7; 19. Псал. 91; 16.
е Псал. 16; 11. 45; 7. Дѣян. 2; 28.
ж Псал. 16; 8.
з 1 Цар. 31; 3.
и Мал. 4; 1.
і Псал. 56; 1, 2.
к Псал. 18; 8. Иса. 26; 11.
л 3 Цар. 13; 34. Іов. 18; 16, 17, 19. Псал. 37; 28. 109; 13. Иса. 14; 20.
м Псал. 2; 1.

22

а Мат. 27; 46. Мар. 15; 34.
б Евр. 5; 7.
в Втор. 10; 21.

4 На тебе ся надѣяхѫ отци-тѣ ни:
Надѣяхѫ ся и ты гы освободи.
5 Къмъ тебе извыкахѫ, и избавени быхѫ:
[г]На тебе ся надѣяхѫ, и не ся посрамихѫ.
6 А азъ [д]сьмь червей, а не человѣкъ;
[е]Укоръ на человѣцы-тѣ, и прѣзрѣнъ отъ народа.
7 [ж]Ругаѭтъ ми ся всичкы които мя гледатъ:
Отварятъ устны-тѣ си, [з]кыватъ съ главѫ, *и казуватъ:*
8 [и]Упова на Господа, нека го избави:
[і]Нека го спасе, понеже благоволи за него.
9 Но [к]ты си който си мя извадилъ изъ утробѫ-тѫ:
Ты ми даде упованіе като бѣхъ на грѫди-тѣ на майкѫ си.
10 На тебе быхъ оставенъ отъ рожденіе-то си:
[л]Отъ утробѫ-тѫ на майкѫ ми ты си Богъ мой.
11 Да ся не отдалечишь отъ мене:
Защото скърбь-та е близу;
Защото нѣма помощникъ.
12 [м]Юнци много мя обыколихѫ:
Быкове силни отъ Васанъ мя окружихѫ.
13 [н]Отворихѫ върхъ мене уста-та си,
Като львъ който граби и рыкае.
14 Излѣхъ ся като вода,
И [о]разглобихѫ ся всичкы-тѣ ми кости:
[п]Сърдце-то ми станѫ като восъкъ,
Растопява ся въ срѣдъ вѫтрешности-тѣ ми:
15 [р]Сила-та ми изсъхнѫ като черѣпъ,
И [с]языкъ-тъ ми прилѣпнѫ за гъртань-тъ ми:
И ты си мя свелъ въ пърсть-тѫ на смърть-тѫ.
16 Защото [т]псета мя обыколихѫ:
Събраніе на лукавы мя окружи:
[у]Продупчихѫ рѫцѣ-тѣ ми и нозѣ-тѣ ми.
17 Могѫ да изброѭ всичкы-тѣ си кости:
Тѣ [ф]ся взиратъ въ мене *и* мя гледатъ.
18 [х]Раздѣлихѫ си дрехы-тѣ ми:
И за одеждѫ-тѫ ми хвърлихѫ жрѣбіе.
19 Но ты, Господи, [ц]да ся не отдалечишь:
Ты, сило моя, поспѣши на помощь менѣ.
20 Освободи отъ мечъ душѫ-тѫ ми,
[*ч]Животъ-тъ ми [ш]отъ силѫ-тѫ на псе-то.
21 [щ]Спаси мя отъ уста-та на львъ-тъ,
И послушай мя, *и избави мя* [ъ]отъ роговетѣ на единорогы-тѣ.
22 Ще [ы]проповѣдувамъ име-то ти [ь]на братія-та си:
Въ срѣдъ събраніе ще тя хвалѭ.
23 [ѣ]Вы които ся боите отъ Господа, хвалѣте го:
Всичко сѣме Іаковово, славѣте го:
И бойте му ся, все сѣме Израилево.
24 Защото не прѣзрѣ, и не ся отвърнѫ отъ скърбь-тѫ на оскърбеный-тъ,
И не скры лице-то си отъ него:
Но послуша когато [ю]извыка той къмъ него.
25 [я]За тебе *ще е* хвала-та ми въ голѣмо събраніе:
[ж]Ще испълнѭ обѣщанія-та си прѣдъ онѣзи които му ся боятъ.
26 [ѣж]Ще ядѫтъ бѣдни-тѣ и ще ся насытятъ:
Ще хвалятъ Господа онѣзи които го търсятъ:
[а]Сърдце-то ви ще живѣе вѣчно.
27 [б]Ще си напомнятъ и ще ся обърнѫтъ къмъ Господа
Всичкы-тѣ краища на земѭ-тѫ:
И [в]ще ся поклонятъ прѣдъ тебе
Всичкы-тѣ племена на народы-тѣ:
28 Защото [г]на Господа е царство-то,
И той владѣе надъ народы-тѣ.
29 [д]Ще ядѫтъ и ще ся поклонятъ всичкы-тѣ богати на земѭ-тѫ:
[е]Прѣдъ него ще ся прѣклонятъ всичкы-тѣ които слѣзватъ въ пърсть-тѫ:
И никой не може упазй животъ-тъ си.
30 Потомство-то ще му слугува:
[ж]Ще ся приказува за Господа на *бѫдѫщій* родъ.
31 [з]Ще дойдѫтъ и ще извѣстятъ правдѫ-тѫ му
На людіе които ще ся родятъ,
Че той е направилъ *това.*

ПСАЛОМЪ 23. (по Слав. 22.)

Псаломъ Давидовъ.

1 Господь е [а]Пастырь мой:
[б]Не ще бѫдѫ въ лишеніе.
2 [в]На зелены пасища мя упокоява:
[г]При тихы воды мя води.
3 Възвраща душѫ-тѫ ми:
[д]Води мя прѣзъ пѫтекы на правдѫ заради име-то си.

г Псал. 25; 2, 3. 31; 1. 71; 1. Иса. 49; 23. Рим. 9; 33.
д Іов. 25; 6. Иса. 41; 14.
е Иса. 53; 3.
ж Мат. 27; 39. Мар. 15; 29. Лук. 23; 35.
з Іов. 16; 4. Псал. 109; 25.
и Мат. 27; 43.
і Псал. 91; 14.
к Псал. 71; 6.
л Иса. 46; 3. 49; 1.
м Втор. 32; 14. Псал. 68; 30. Іез. 39; 18. Амос. 4; 1.
н Іов. 16; 10. Псал. 35; 21. Плач. 2; 16. 3; 46.
о Дан. 5; 6.
п Іис. Нав. 7; 5. Іов. 23; 16.
р Прит. 17; 22.
с Іов. 29; 10. Плач. 4; 4. Іоан. 19; 28.
т Откр. 22; 15.
у Мат. 27; 35. Мар. 15; 24. Лук. 23; 33. Іоан. 19; 23, 37. 20; 25.
ф Лук. 23; 27, 35.
х Лук. 23; 34. Іоан. 19; 23, 24.
ц Ст. 11. Псал. 10; 1.
* *Евр.* едничкѫ-тѫ ми *душѫ.*
ч Псал. 35; 17.
ш Ст. 16.
щ 2 Тим. 4; 17.
ъ Иса. 34; 7. Дѣян. 4; 27.
ы Псал. 40; 9. Евр. 2; 12.
ь Іоан. 20; 17. Рим. 8; 29.
ѣ Псал. 135; 19, 20.
ю Евр. 5; 7.
я Псал. 35; 18. 40; 9, 10. 111; 1.
ж Псал. 66; 13. 116; 14. Еккл. 5; 4.
ѣж Лев. 7; 11, 12, 15, 16. Псал. 69; 32. Иса. 65; 13.
а Іоан. 6; 51.
б Псал. 2; 8. 72; 11. 86; 9. 98; 3. Иса. 49; 6.
в Псал. 96; 7.
г Псал. 47; 8. Авд. 21. Зах. 14; 9. Мат. 6; 13.
д Псал. 45; 12.
е Иса. 26; 19. Филип. 2; 10.
ж Псал. 87; 6.
з Псал. 78; 6. 86; 9. 102; 18. Иса. 60; 3. Виж. Рим. 3; 21, 22.

23

а Иса. 40; 11. Іер. 23; 4. Іез. 34; 11, 12, 23. Іоан. 10; 11. 1 Пет. 2; 25. Откр. 7; 17.
б Филип. 4; 19.
в Іез. 34; 14.
г Откр. 7; 17.
д Псал. 5; 8. 31; 3. Прит. 8; 20.

4 И [е]даже въ доль-тъ на смъртнѫ-тѫ сѣнкѫ ако ходіѫ,
[ж]Не щѫ ся уплашѭ отъ зло:
[з]Защото ты си съ мене:
Твой-тъ жезлъ и твоя-та тояга, тѣ мя утѣшаватъ.
5 [и]Приготвяшь прѣдъ мене трънезѫ, срещѫ врагове-тѣ ми:
[і]Помазалъ си съ елей главѫ-тѫ ми:
Чаша-та ми ся прѣлива.
6 Наистинѫ, благодать и милость ще мя слѣдуватъ
Прѣзъ всичкы-тѣ дни на живота ми,
И ще живѣіѫ въ домъ-тъ Господень на дългы дни.

ПСАЛОМЪ 24. (по Слав. 23.)

Псаломъ Давидовъ.

1 [а]Господня е земя-та, и испълненіе-то ѝ;
Вселенная, и които живѣіѫтъ на неіѫ.
2 Защото той іѫ [б]основа върху морета-та,
И утвьрди іѫ върху рѣкы-тѣ.
3 [в]Кой ще възлѣзе на горѫ-тѫ Господніѫ?
И кой ще застане на свято-то негово мѣсто?
4 [г]Който е съ чисты [д]рѫцѣ, и [е]съ непорочно сьрдце:
Който не е далъ на суетѫ душѫ-тѫ си, и [ж]не ся е клѣлъ съ льсть,
5 Той ще пріеме благословеніе отъ Господа,
И правдѫ отъ Бога на спасеніе-то си.
6 Тойзи е родъ-тъ на онѣзи които го дирятъ:
[з]Които търсятъ лице-то ти, тѣ сѫ Іаковъ. (Села.)
7 [и]Възвышѣте, врата, главы-тѣ си,
И възвышѣте ся вы, вѣчны двери,
И [і]ще влѣзе Царь-тъ на славѫ-тѫ.
8 Кой е той Царь на славѫ-тѫ?
Господь крѣпкый и силный:
Господь силный на брань.
9 Възвышѣте, врата, главы-тѣ си,
И възвышѣте ся вы, вѣчны двери,
И ще влѣзе Царь-тъ на славѫ-тѫ.
10 Кой е той Царь на славѫ-тѫ?
Господь на силы-тѣ, той е Царь на славѫ-тѫ. (Села.)

ПСАЛОМЪ 25. (по Слав. 24.)

Псаломъ Давидовъ.

1 [а]Къмъ тебе, Господи, възвысихъ душѫ-тѫ си.
2 Боже мой, [б]на тебе уповахъ:
Да ся не посрамѭ,
[в]Да ся не зарадуватъ врагове-тѣ ми заради мене.
3 Ей, всичкы които чакатъ тебе да ся не посрамятъ:
Да ся посрамятъ които правятъ прѣстѫпленія безъ причинѫ.
4 [г]Покажи ми, Господи, пѫтища-та си:
Научи мя на стъпкы-тѣ си.
5 Води мя въ пѫть-тъ на истинѫ-тѫ си, и научи мя:
Защото ты си Богъ на спасеніе-то ми:
Тебе чакамъ весь день.
6 Помени, Господи, [д]милосердія-та си,
И милости-тѣ си, защото сѫ отъ вѣка.
7 [е]Грѣхове-тѣ на младость-тѫ ми,
И прѣстѫпленія-та ми, да не поменешь:
[ж]Споредъ милость-тѫ си помени мя ты, Господи, заради благость-тѫ си.
8 Господь е благъ и правъ:
За това ще научи грѣшны-тѣ на пѫть-тъ *си.*
9 Ще води кроткы-тѣ въ пѫть-тъ на сѫдъ,
И ще научи кроткы-тѣ на пѫть-тъ си.
10 Всичкы-тѣ Господни пѫтища сѫ милость и истина
На онѣзи които пазятъ завѣтъ-тъ му и свидѣтелства-та му.
11 [з]Заради твое-то име, Господи,
Прости беззаконіе-то ми, [и]защото е голѣмо.
12 Кой е тойзи человѣкъ който ся бои отъ Господа?
[і]Нему ще покаже пѫть-тъ, *който* ще избере.
13 [к]Душа-та му ще обитава въ покой,
И [л]потомство-то му ще наслѣди земіѭ-тѫ.
14 [м]Тайна-та Господня е съ онѣзи които му ся боятъ,
И завѣтъ-тъ си ще имъ обяви.
15 [н]Очи-тѣ ми сѫ вынѫгы къмъ Господа,
Защото той ще извади изъ примкѫ нозѣ-тѣ ми.
16 [о]Погледни къмъ мене, и помилуй мя,
Защото останѫхъ самъ и угнѣтенъ сьмь.
17 Скърби-тѣ на сьрдце-то ми ся умножихѫ:
Изведи мя изъ утѣсненія-та ми.
18 [п]Виждь угнѣтеніе-то ми и трудъ-тъ ми,
И прости всичкы-тѣ ми грѣхове.
19 Виждь врагове-тѣ ми, че ся умножихѫ,
И съсъ жестокѫ ненависть мя възненавидѣхѫ.
20 Упази душѫ-тѫ ми, и избави мя:

е Іов. 3; 5. 10; 21, 22. 24; 17. Псал. 44; 19.
ж Псал. 3; 6. 27; 1. 118; 6.
з Иса. 43; 2.
и Псал. 104; 15.
і Псал. 92; 10.

24

а Исх. 9; 29. 19; 5. Втор. 10; 14. Іов. 41; 11. Псал. 50; 12. 1 Кор. 10; 26, 28.
б Быт. 1; 9. Іов. 38; 6. Псал. 104; 5. 136; 6. 2 Пет. 3; 5.
в Псал. 15; 1.
г Иса. 33; 15, 16.
д Іов. 17; 9. 1 Тим. 2; 8.
е Мат. 5; 8.
ж Псал. 15; 4.
з Псал. 27; 8. 105; 4.
и Иса. 26; 2.
і Псал. 97; 6. Мал. 3; 1. 1 Кор. 2; 8.

25

а Псал. 86; 4. 143; 8. Плач. 3; 41.
б Псал. 22; 5. 31; 1. 34; 8. Иса. 28; 16. 49; 23. Рим. 10; 11.
в Псал. 13; 4.
г Исх. 33; 13. Псал. 5; 8. 27; 11. 86; 11. 119. 143; 8, 10.
д Псал. 103; 17. 106; 1. 107; 1 Иса. 63; 15. Іер. 33; 11.
е Іов. 13; 26. 20; 11. Іер. 3; 25.
ж Псал. 51; 1.
з Псал. 31; 3. 79; 9. 109; 21. 143; 11.
и Виж. Рим. 5; 20.
і Псал. 37; 23.
к Прит. 19; 23.
л Псал. 37; 11. 22, 29.
м Прит. 3; 32. Виж. Іоан. 7; 17. 15; 15.
н Псал. 141; 8.
о Псал. 69; 16. 86; 16.
п 2 Цар. 16; 12.

[р]Да ся не посраміѫ, защото на тебе уповахъ.
21 Незлобіе и правота да мя съхраняватъ,
Защото тебе чакамъ.
22 [с]Избави, Боже, Израиля
Отъ всичкы-тѣ му скърби.

ПСАЛОМЪ 26. (по Слав. 25.)

Псаломъ Давидовъ.

1 [а]Сѫди мя, Господи, защото [б]ходихъ въ незлобіе-то си:
[в]Уповахъ на Господа, *и* нѣма да ся поклатіѫ.
2 [г]Испытай мя, Господи, и искуси мя:
Опытай утробѫ-тѫ ми и сърдце-то ми.
3 Защото твоя-та милость е прѣдъ очи-тѣ ми:
И [д]ходихъ въ истинѫ-тѫ ти.
4 Не [е]сѣдѣхъ съсъ суетны человѣцы:
И съ лицемѣри нѣма да отидѫ.
5 [ж]Възненавидѣхъ събраніе-то на лукавы-тѣ,
И [з]съ нечестивы-тѣ нѣма да сѣднѫ.
6 [и]Ще омыіѫ въ неповинность рѫцѣ-тѣ си,
И ще обыколіѫ олтарь-тъ ти, Господи:
7 За да направіѫ да ся чуе гласъ на хвалѫ:
И да раскажѫ всичкы-тѣ твои чудеса.
8 Господи, [і]възлюбихъ жилище-то на домъ-тъ ти,
И мѣсто-то на скиніѭ-тѫ на славѫ-тѫ ти.
9 [к]Да не земешь съ грѣшны-тѣ душѫ-тѫ ми,
И съ мѫжіе кръвницы животъ-тъ ми:
10 На които въ рѫцѣ-тѣ е злодѣяніе,
И десница-та имъ е [л]пълна съ дарове.
11 Но азъ [м]ще ходіѫ въ незлобіе-то си:
Избави мя, и помилуй мя.
12 [н]Нога-та ми стои [о]на равнинѫ:
[п]Въ събранія-та ще благославямъ Господа.

ПСАЛОМЪ 27. (по Слав. 26.)

Псаломъ Давидовъ.

1 Господь е [а]видѣлина моя и [б]спасеніе мое:
Отъ кого ще ся убоіѫ?
[в]Господь е сила на животъ-тъ ми:
Отъ кого ще ся устрашѫ?
2 Когато приближихѫ при мене лукави-тѣ
[г]За да изѣдѫтъ плъть-тѫ ми;
Съперници-тѣ и врагове-тѣ ми,
Тѣ ся спънѫхѫ и паднѫхѫ.
3 И [д]ако ся опълчи противъ мене воинство,
Сърдце-то ми нѣма да ся уплаши:
И ако ся дигне връхъ мене брань,
И тогазь ще сьмь увѣренъ.
4 [е]Едно просихъ отъ Господа, това ще търсіѫ:
[ж]Да живѣіѫ въ домъ-тъ Господень въ всичкы-тѣ дни на живота си,
Да гледамъ [з]красотѫ-тѫ на Господа,
И да *го* диріѫ въ храмъ-тъ му.
5 Защото [и]въ зълъ день ще мя скрые въ скиніѭ-тѫ си:
[і]Ще мя прикрые въ скрышно-то на шатъръ-тъ си:
Ще мя възвыши на камыкъ.
6 И сега [к]глава-та ми ще ся възвыши
Надъ врагове-тѣ ми, които мя окружаватъ:
И ще пожьртвувамъ въ скиніѭ-тѫ му жьртвы на радостны викове:
Ще пѣіѫ, и ще вьспѣіѫ Господу.
7 Чуй, Господи, гласъ-тъ ми, съ *който* выкамъ:
И помилуй мя, и послушай мя.
8 *Рекълъ си:* [л]Потърсѣте лице-то ми;
Рече тебѣ сърдце-то ми:
Лице-то ти, Господи, ще потърсіѫ.
9 [м]Да не скрыешь отъ мене лице-то си:
Да не отхвърлишь съ гнѣвъ рабъ-тъ си:
Ты ми станѫ помощь: не дѣй мя отхвърля,
И не дѣй мя оставя, Боже, спасителю мой.
10 И [н]ако отецъ ми и майка ми мя оставятъ,
Господь обаче ще мя пріеме.
11 [о]Научи мя, Господи, пѫть-тъ си,
И води мя по равенъ пѫть поради непріятели-тѣ ми.
12 [п]Да мя не прѣдадешь на желаніе-то на врагове-тѣ ми:
Защото [р]ся дигнѫхѫ противъ мене лъжливи свидѣтели,
[с]Които дыхатъ насиліе.
13 Повѣровахъ че ще видіѫ благости-тѣ Господни
[т]На земіѭ-тѫ на живы-тѣ!
14 [у]Чакай Господа:
Имай дързновеніе, и да ся укрѣпи сърдце то ти;
Ей, чакай Господа.

р Ст. 2.
с Псал. 130; 8.

26

а Псал. 7; 8.
б 4 Цар. 20; 3. Ст. 11. Прит. 20; 7.
в Псал. 28; 7. 31; 14. Прит. 29; 25.
г Псал. 7; 9. 17; 3. 66; 10. 139; 23. Зах. 13; 9.
д 4 Цар. 20; 3.
е Псал. 1; 1. Іер. 15; 17.
ж Псал. 31; 6. 139; 21, 22.
з Псал. 1; 1.
и Виж. Исх. 30; 19, 20. Псал. 73; 13. 1 Тим. 2; 8.
і Псал. 27; 4.
к Виж. 1 Цар. 25; 29. Псал. 28; 3.
л Исх. 23; 8. Втор. 16; 19. 1 Цар. 8; 3. Иса. 33; 15.
м Ст. 1.
н Псал. 40; 2.
о Псал. 27; 11.
п Псал. 22; 22. 107; 32. 111; 1.

27

а Псал. 84; 11. Иса. 60; 19, 20. Мих. 7; 8.
б Исх. 15; 2.
в Псал. 62; 2, 6. 118; 14, 21. Иса. 12; 2.
г Псал. 14; 4.
д Псал. 3; 6.
е Псал. 26; 8.
ж Псал. 65; 4. Лук. 2; 37.
з Псал. 90; 17.
и Псал. 31; 20. 83; 3. 91; 1. Иса. 4; 6.
і Псал. 40; 2.
к Псал. 3; 3.
л Псал. 24; 6. 105; 4.
м Псал. 69; 17. 143; 7.
н Иса. 49; 15.
о Псал. 25; 4. 86; 11. 119; 33.
п Псал. 35; 25.
р 1 Цар. 22; 9. 2 Цар. 16; 7, 8. Псал. 35; 11.
с Дѣян. 9; 1.
т Псал. 56; 13. 116; 9. 142; 5. Іер. 11; 19. Іез. 26; 20.
у Псал. 31; 24. 62; 1, 5. 130; 5. Иса. 25; 9. Авв. 2; 3.

ПСАЛОМЪ 28. (по Слав. 27.)

Псаломъ Давидовъ.

1 Къмъ тебе ще выкнж, Господи, крѣпосте моя:
[а]Да не мълчишь къмъ мене:
[б]Да не бы, ако мълчишь къмъ мене,
Да ся уприличж на онѣзи които слазятъ въ ровъ-тъ.
2 Послушай гласъ-тъ на моленія-та ми,
Когато выкамъ къмъ тебе,
[в]Когато дигамъ ржцѣ
[г]Къмъ святый-тъ твой давиръ.
3 [д]Не мя завличай съ нечестивы-тѣ,
И съ онѣзи които правятъ беззаконіе,
[е]Които говорятъ миръ съ ближни-тѣ си,
А въ сърдце-то имъ *има* злоба.
4 [ж]Дай имъ споредъ дѣла-та имъ,
И споредъ лукавство-то на постъпкы-тѣ имъ:
Споредъ дѣла-та на ржцѣ-тѣ имъ дай имъ:
Отдай имъ *прилично-то* имъ въздаяніе.
5 Понеже [з]не внимаіжтъ въ дѣянія-та Господни,
И въ дѣла-та на ржцѣ-тѣ му,
Ще гы съобори, и нѣма да гы съгради.
6 Благословенъ Господь,
Защото послуша гласъ-тъ на моленія-та ми.
7 Господь е [и]сила моя, и щитъ мой:
[і]На него упова сьрдце-то ми, и помогнж ми:
За то развесели ся сьрдце-то ми,
И съ пѣсни-тѣ си ще го въсхвалиж.
8 Господь е сила на *народа си:*
Той е си спасителна [к]защита на помазанника си.
9 Спаси людіе-тѣ си, и [л]благослови наслѣдіе-то си:
И паси гы, и възвышавай гы до вѣка.

ПСАЛОМЪ 29. (по Слав. 28.)

Псаломъ Давидовъ.

1 Принесѣте [а]Господу, сынове на силны-тѣ,
Принесѣте Господу славж и държавж.
2 Принесѣте Господу славж-тж на име-то му:
Поклонѣте ся Господу [б]съ великолѣпіе свято.
3 Гласъ-тъ Господень е надъ воды-тѣ:
[в]Богъ на славж-тж гърми:
Господь е надъ много воды.
4 Гласъ-тъ Господень е силенъ:
Гласъ-тъ Господень е величественъ.
5 Гласъ-тъ Господень строшава [г]кедры,
И строшава Господь Ливанскы-тѣ кедры.
6 И [д]прави гы да скачатъ като юнецъ:
Ливанъ и [е]Сиріонъ, като младъ единорогъ.
7 Гласъ-тъ Господень расподѣля огненны-тѣ пламыцы.
8 Гласъ-тъ Господень потресва пустыніж-тж:
Господь [ж]потресва пустыніж-тж Кадисъ.
9 Гласъ-тъ Господень прави [з]да раждатъ кошуты-тѣ,
И оголюва джбравы-тѣ:
А въ храмъ-тъ му всякой проповѣдува славж-тж *му.*
10 Господь [и]сѣди надъ потопъ-тъ:
И [і]сѣди Господь Царь въ вѣкъ.
11 [к]Господь ще даде силж на людіе-тѣ си:
Господь ще благослови людіе-тѣ си съ миръ.

ПСАЛОМЪ 30. (по Слав. 29.)

Псаломъ, пѣснь на освященіе-то на Давидовъ-тъ домъ.

1 Ще тя прѣвъзносіж, Господи, защото [а]ты си мя избавилъ,
И [б]не си оставилъ врагове-тѣ ми да ся радуватъ за мене.
2 Господи Боже мой, выкнжхъ къмъ тебе,
И [в]исцѣлилъ си мя.
3 Господи, [г]възвелъ си отъ ада душж-тж ми:
Упазилъ си животъ-тъ ми, [д]за да не слѣзж въ ровъ-тъ.
4 [е]Пѣснопѣйте Господу, прѣподобни негови,
И въсхваляйте память-тж на неговж-тж святость.
5 Защото [ж]гнѣвъ-тъ му е само еднж минутж:
[з]А въ добрж-тж му воліж има животъ:
Вечеръ дохожда плачъ,
А на [и]утринь-тж радость.
6 И азъ въ благополучіе-то си [і]рѣкохъ:
Нѣма да ся поклатіж въ вѣкъ:
7 Господи, съ благоволеніе-то си направилъ си да стои гора-та ми твърдо,
[к]Скрылъ си лице-то си, *и* смутихъ ся.
8 Къмъ тебе, Господи, выкнжхъ:
И къмъ Господа ся помолихъ.
9 Каква полза въ кръвь-тж ми, ако слѣзж въ ровъ-тъ?
[л]Пьрсть-та ще тя пѣснослови ли?
Ще възвѣщава ли истинж-тж ти?
10 Послушай, Господи, и помилуй мя:

28
а Псал. 83; 1.
б Псал. 88; 4. 143; 7.
в 3 Цар. 8; 28, 29. Псал. 5; 7.
г Псал. 138; 2.
д Псал. 26; 9.
е Псал. 12; 2. 55; 21. 62; 4. Іер. 9; 8.
ж 2 Тим. 4; 14. Откр. 18; 6.
з Іов. 34; 27. Иса. 5; 12.
и Псал. 18; 2.
і Псал. 13; 5. 22; 4.
к Псал. 20; 6.
л Втор. 9; 29. 3 Цар. 8; 51, 53.

29
а 1 Лѣт. 16; 28, 29. Псал. 96; 7, 8, 9.
б 2 Лѣт. 20; 21.
в Іов. 37; 4, 5.
г Иса. 2; 13.
д Псал. 114; 4.
е Втор. 3; 9.
ж Числ. 13; 26.
з Іов. 39; 1, 2, 3.
и Быт. 6; 17. Іов. 38; 8, 25.
і Псал. 10; 16.
к Псал. 28; 8.

30
а Втор. 20; 5. 2 Цар. 5; 11. 6; 20.
б Псал. 25; 2. 35; 19; 24.
в Псал. 6; 2. 103; 3.
г Псал. 86; 13.
д Псал. 28; 1.
е 1 Лѣт. 16; 4. Псал. 97; 12.
ж Псал. 103; 9. Иса. 26; 20. 54; 7, 8. 2 Кор. 4; 17.
з Псал. 63; 3.
и Псал. 126; 5.
і Іов. 29; 18.
к Псал. 104; 29.
л Псал. 6; 5. 88; 11. 115; 17. 118; 17. Иса. 38; 18.

Господи, бѫди ми помощникъ.
11 [м]Промѣнилъ си плачъ-тъ ми въ радость менѣ.
Съблѣклъ си ми врѣтище-то, и прѣпасалъ си мя съ веселіе:
12 За да ти псалмопѣе слава-та *ми*, и да не мълкнува.
Господи Боже мой, въ вѣкъ ще тя хвалѭ.

ПСАЛОМЪ 31. (по Слав. 30.)

Първому пѣвцу. Псаломъ Давидовъ.

1 [а]На тебе, Господи, уповахъ:
Да ся не посрамѭ въ вѣкъ:
[б]Спаси мя съ правдѫ-тѫ си.
2 [в]Приклони къмъ мене ухо-то си:
Ускори да мя избавишь:
Бѫди ми силна крѣпость,
Домъ на утвържденіе за да мя спасешь.
3 Защото [г]ты си моя канара и твърдыня:
И [д]заради име-то си рѫководи мя и управяй мя.
4 Изведи мя изъ сѣть-тѫ коѭто скрыто поставихѫ за мене:
Защото ты си моя сила.
5 [е]Въ рѫцѣ-тѣ ти прѣдавамъ духъ-тъ си:
Ты си мя избавилъ, Господи Боже на истинѫ-тѫ.
6 Възненавидѣхъ [ж]онѣзи които внимаватъ на суетны-тѣ идолы:
Но азъ ся надѣѭ на Господа.
7 Ще ся радувамъ и ще ся веселѭ за твоѭ-тѫ милость,
Защото си видѣлъ скърбь-тѫ ми,
[з]Позналъ си душѫ-тѫ ми *като бѣше* въ утѣсненія:
8 И [и]не си мя затворилъ въ рѫкѫ-тѫ на врагъ-тъ:
[і]Поставилъ си на ширинѫ нозѣ-тѣ ми.
9 Помилуй мя, Господи, защото сьмь утѣсненъ:
[к]Истая отъ скърбь око-то ми,
Душа-та ми, и утроба-та ми.
10 Защото ся изнури въ тѫгѫ животъ-тъ ми,
И годины-тѣ ми въ стенанія:
Отъ страданіе-то ми изнемощѣ сила-та ми,
И [л]кости-тѣ ми истаяхѫ.
11 [м]На всичкы-тѣ си врагове станѫхъ укоръ,
И [н]наипаче на ближни-тѣ си,
И страхъ на познаницы-тѣ си:
[о]Които мя гледахѫ по улицы-тѣ, бѣгахѫ отъ мене.
12 [п]Забравенъ быхъ отъ сърдце-то *на всичкы-тѣ* като мъртвъ:
Станѫхъ като непотрѣбенъ съсѫдъ;
13 Защото [р]чухъ злословіе-то на мнозина:
[с]Отъ всякѫдѣ страхъ:
Когато [т]ся наговорихѫ противъ мене,
Намыслихѫ да отнемѫтъ животъ-тъ ми.
14 Но азъ на тебе, Господи, уповахъ:
Рѣкохъ: Ты си Богъ мой.
15 Въ рѫцѣ-тѣ ти сѫ врѣмена-та ми:
Избави мя отъ рѫкѫ-тѫ на врагове-тѣ ми,
И отъ тѣзи които мя гонятъ.
16 [у]Направи да свѣтне лице-то ти върхъ рабъ-тъ ти:
Спаси мя съ милость-тѫ си.
17 Господи, [ф]да ся не посрамѭ
Защото тя призвахъ:
Да ся посрамятъ нечестиви-тѣ,
[х]Да мълкнѫтъ въ адъ.
18 [ц]Да онѣмѣѭтъ лъжливы-тѣ устны,
[ч]Които говорятъ дързостливо противъ праведный-тъ, съ гордость и прѣзрѣніе.
19 [ш]Колко е голѣма твоя-та благость,
Която си съхранилъ за онѣзи които ти ся боятъ,
И коѭто си направилъ за онѣзи които ся надѣѭтъ на тебе,
Прѣдъ очи-тѣ на человѣческы-тѣ сынове!
20 [щ]Ще гы скрыешь въ покровъ-тъ на присѫтствіе-то си
Отъ ухыщренія-та на человѣцы-тѣ;
[ъ]Ще гы скрыешь въ скиніѭ
Отъ прѣрѣканія-та на языцы.
21 Благословенъ Господь,
Защото [ы]направи чуднѫ милость-тѫ си къмъ мене
[ь]Въ градъ укрѣпенъ.
22 А [ѣ]въ смаюваніе-то си азъ бѣхъ реклъ:
[ю]Отхвърленъ сьмь отъ очи-тѣ ти:
Но ты послуша гласъ-тъ на моленія-та ми,
Когато извыкахъ къмъ тебе.
23 [я]Възлюбѣте Господа, всичкы прѣподобни негови:
Господь съхранява вѣрны-тѣ,
И въздава изобилно на онѣзи които ся обхождатъ гордѣливо.
24 [ж]Имайте дързновеніе, и да ся укрѣпи сърдце-то ви,
Всичкы които ся надѣете на Господа.

ПСАЛОМЪ 32. (по Слав. 31.)

Псаломъ Давидовъ: Масхилъ.

1 Блаженъ *онзи*, [а]комуто е простено прѣстѫпленіе-то,
Комуто грѣхъ-тъ е прикрытъ.

м 2 Цар. 6; 14. Иса. 61; 3. Іер. 31; 4.

31

а Псал. 22; 5. 25; 2. 71; 1. Иса. 49; 23.
б Псал. 143; 1.
в Псал. 71; 2.
г Псал. 18; 2.
д Псал. 23; 3. 25; 11.
е Лук. 23; 46. Дѣян. 7; 59.
ж Іон. 2; 9.
з Іоан. 10; 27.
и Втор. 32; 30. 1 Цар. 17; 46. 24; 18.
і Псал. 4; 1. 18; 19.
к Псал. 6; 7.
л Псал. 32; 3. 102; 3.
м Псал. 41; 8. Иса. 53; 4.
н Іов. 19; 13. Псал. 38; 11. 88; 8, 18.
о Псал. 64; 8.
п Псал. 88; 4, 5.
р Іер. 20; 10.
с Іер. 6; 25. 20; 3. Плач. 2; 22.
т Мат. 27; 1.
у Числ. 6; 25, 26. Псал. 4; 6. 67; 1.
ф Псал. 25; 2.
х 1 Цар. 2; 9. Псал. 115; 17.
ц Псал. 12; 3.
ч 1 Цар. 2; 3. Псал. 94; 4. Іуд. 15.
ш Иса. 64; 4. 1 Кор. 2; 9.
щ Псал. 27; 5. 32; 7.
ъ Іов. 5; 21.
ы Псал. 17; 7.
ь 1 Цар. 23; 7.
ѣ 1 Цар. 23; 26. Псал. 116: 11,
ю Иса. 38; 11, 12. Плач. 3; 54. Іон. 2; 4.
я Псал. 34; 9.
ж Псал. 27; 14.

32

а Псал. 85; 2. Рим. 4; 6, 7, 8.

2 Блаженъ онзи человѣкъ, комуто Господь [б]не вмѣнява беззаконіе,
И [в]на когото въ духъ-тъ нѣма льсть.
3 Когато мълчехъ, овехтѣхѫ кости-тѣ ми
Отъ стенаніе-то ми всякой день.
4 Понеже деня и нощя [г]тежеше рѫка-та ти върхъ мене:
Влага-та ми ся обърнѫ на лѣтнѫ сушѫ. (Села.)
5 Явихъ ти грѣхъ-тъ си, и беззаконіе-то си не скрыхъ:
[д]Рѣкохъ: Господу ще исповѣдамъ прѣстѫпленія-та си:
И ты си простилъ беззаконіе-то на грѣхъ-тъ ми. (Села.)
6 [е]За то всякой прѣподобенъ [ж]ще ти ся моли
На сгодно врѣме:
Наистинѫ въ потопъ отъ много воды,
Воды-тѣ нѣма да приближатъ при него.
7 Ты си [з]покровъ мой:
Ще мя съхраняваш отъ скърбь:
[и]Съ веселіе на избавленіе ще мя окружавашь. (Села.)
8 Азъ ще тя вразумѭ, и ще тя научѫ
Пѫть-тъ по който трѣбува да ходишь:
Ще *тя* съвѣтувамъ:
Върхъ тебе *ще бѫде* око-то ми.
9 [і]Не бывайте като конь,
Като мьска, [к]*въ които* нѣма разумъ:
На които уста-та трѣбува да ся държатъ съ оглавникъ и уздѫ,
Да не бы приближавали при тебе.
10 [л]Много сѫ злостраданія-та на нечестивый-тъ:
[м]А оногозь който ся надѣе на Господа,
Милость ще го окружи.
11 [н]Веселѣте ся въ Господа, и радувайте ся, праведни,
И выкайте съ радость, всичкы прави въ сърдце.

ПСАЛОМЪ 33. (по Слав. 32.)

1 Радувайте ся, праведни, [а]въ Господа:
[б]На правы-тѣ е прилично да въздаватъ хваленіе.
2 Хвалѣте Господа съ китарѫ:
[в]Съ псалтирь десетострунень му псалмопѣйте.
3 Пѣйте му [г]новѫ пѣснь,
Добрѣ свирѣте съ въсклицаніе.
4 Защото е право слово-то Господне,
И всичкы-тѣ му дѣла сѫ истинны.
5 [д]Обича правдѫ и правосѫдіе:
[е]Съ милость-тѫ Господнѭ е пълна земя-та.
6 [ж]Съсъ слово-то Господне станѫхѫ небеса-та,
И [з]съ дыханіе-то на уста-та му [и]всичко-то имъ воинство.
7 [і]Събра като купъ морскы-тѣ воды:
Тури бездны-тѣ въ съкровища.
8 Да ся убои отъ Господа всичка-та земя:
Да потреперятъ отъ него всичкы-тѣ жители на вселеннѫѭ.
9 Защото [к]той рече и станѫ:
Той повелѣ, и утвьрди ся *всичко*.
10 Господь [л]осуетява съвѣтъ-тъ на язычницы-тѣ:
Прѣвраща мысли-тѣ на народы-тѣ.
11 [м]Съвѣтъ-тъ Господень прѣбывае въ вѣкъ,
Мысли-тѣ на сърдце-то му въ родъ и родъ.
12 [н]Блажено онова племе на което Богъ е Господь:
Народъ-тъ, *когото* е [о]избралъ за наслѣдіе свое.
13 [п]Господь надникнѫ отъ небе-то:
Видѣ всичкы-тѣ человѣчески сынове:
14 Отъ мѣсто-то на обиталище-то си
Гледа всичкы-тѣ земны жители.
15 Равно създаде сьрдца-та имъ:
[р]Познава всичкы-тѣ имъ работы.
16 [с]Не ся избавя царь съ много войскѫ:
Силный не ся освобождава съ голѣмо юначество.
17 [т]Суетенъ е конь-тъ за избавленіе;
И съ голѣмѫ-тѫ си силѫ не може да отърве.
18 Ето, [у]око-то Господне е върху онѣзи които му ся боятъ,
Върху онѣзи които ся [ф]надѣѭтъ на милость-тѫ му:
19 За да избави отъ смърть душѫ-тѫ имъ,
И [х]въ гладъ да гы упази живы.
20 [ц]Душа-та ни чака Господа:
[ч]Той е помощь наша и щитъ нашъ.
21 Защото [ш]въ него ся весели сърдце-то ни:
Понеже на свято-то негово име ся надѣяхмы.
22 Дано бѫде, Господи, милость-та ти на насъ,
Както уповахмы на тебе.

б 2 Кор. 5; 10.
в Іоан. 1; 47.
г 1 Цар. 5; 6, 11. Іов. 33; 7. Псал. 38; 2.
д Прит. 28; 13. Иса. 65; 24. Лук. 15; 18, 21 и дрг. 1 Іоан. 1; 9.
е 1 Тим. 1; 16.
ж Иса. 55; 6. Іоан. 7; 34.
з Псал. 9; 9. 27; 5. 31; 20. 119; 114.
и Исх. 15; 1. Сѫд. 5; 1. 2 Цар. 22; 1.
і Прит. 26; 3. Іак. 3; 3.
к Іов. 35; 11.
л Прит. 13; 21. Рим. 2; 9.
м Псал. 34; 8. 84; 12. Прит. 16; 20. Іер. 17; 7.
н Псал. 64; 10. 68; 3.

33

а Псал. 32; 11. 97; 12.
б Псал. 147; 1.
в Псал. 92; 3. 144; 9.
г Псал. 96; 1. 98; 1. 144; 9. 149; 1. Иса. 42; 10. Откр. 5; 9.
д Псал. 11; 7. 45; 7.
е Псал. 119; 64.
ж Быт. 1; 6, 7. Евр. 11; 3. 2 Пет. 3; 5.
з Іов. 26; 13.
и Быт. 2; 1.
і Быт. 1; 9. Іов. 26; 10. 38; 8.
к Быт. 1; 3. Псал. 148; 5.
л Иса. 8; 10. 19; 3.
м Іов. 23; 13. Прит. 19; 21. Иса. 46; 10.
н Псал. 65; 4. 144; 15.
о Исх. 19; 5. Втор. 7; 6.
п 2 Лѣт. 16; 9. Іов. 28; 24. Псал. 11; 4. 14; 2. Прит. 15; 3.
р Іов. 34; 21. Іер. 32; 19.
с Псал. 44; 6.
т Псал. 20; 7. 147; 10. Прит. 21; 31.
у Іов. 36; 7. Псал. 34; 15. 1 Пет. 3; 12.
ф Псал. 147; 11.
х Іов. 5; 20. Псал. 37; 19.
ц Псал. 62; 1, 5. 130; 6.
ч Псал. 115; 9, 10, 11.
ш Псал. 13; 5. Зах. 10; 7. Іоан. 16; 22.

ПСАЛОМЪ 34. (по Слав. 33.)

Псаломъ Давидовъ, когато ся престори на лудъ прѣдъ *Авимелеха; който го пуснѫ, та си отиде.

1 [а]Ще благославямъ Господа на всяко врѣме:
Похвала-та му ще е вынѫгы въ уста-та ми.
2 [б]Съ Господа ще ся хвали душа-та ми:
[в]Смиренни-тѣ ще чуѭтъ, и ще ся зарадуватъ.
3 [г]Възвеличѣте Господа съ мене,
И да възвышимъ наедно име-то му.
4 [д]Потърсихъ Господа, и послуша мя,
И отъ всичкы-тѣ ми страхове мя избави.
5 Погледнѫхѫ къмъ него, и свѣтнѫ имъ прѣдъ очи-тѣ,
И лица-та имъ не ся посрамихѫ.
6 [е]Тойзи сиромахъ извыка, и Господь чу,
[ж]И отъ всичкы-тѣ му скърби го избави.
7 [з]Ангелъ Господень ся [и]опълчава около онѣзи които му ся боятъ,
И гы избавя.
8 [і]Вкусѣте и виждте че е благъ Господь:
[к]Блаженъ онзи человѣкъ, който упова на него.
9 [л]Бойте ся Господу, святіи негови:
Защото за онѣзи които му ся боятъ нѣма лишеніе.
10 Львчета-та осиромашѣхѫ и огладнѣхѫ:
Но [м]онѣзи които търсятъ Господа не ще бѫдѫтъ лишени отъ никое добро.
11 Елате, чада послушайте мя:
[н]На страхъ Господень ще вы научѫ.
12 [о]Кой е тойзи человѣкъ, който иска животъ,
И обича дългоденствіе, за да види добрины?
13 Пази языкъ-тъ си отъ зло,
И [п]устны-тѣ си отъ льстно говореніе.
14 [р]Уклонявай ся отъ зло-то, и твори добро-то:
[с]Търси миръ-тъ и слѣдувай го.
15 [т]Очи-тѣ Господни сѫ върху праведны-тѣ,
И уши-тѣ му [у]къмъ тѣхный-тъ выкъ.
16 [ф]Лице-то Господне е противъ онѣзи които правятъ зло,
[х]За да истрѣби отъ земѭ-тѫ поменъ-тъ имъ.
17 Извыкахѫ *праведни-тѣ*, и [ч]Господь чу,
И отъ всичкы-тѣ имъ скърби гы избави.
18 [ц]Господь е близу при [ш]онѣзи които сѫ съсъ съкрушенно сърдце,
И спасава онѣзи които иматъ смиренъ духъ.
19 [щ]Много сѫ скърби-тѣ на праведный-тъ,
Но [ѕ]отъ всичкы тѣхъ ще го избави Господь.
20 Той пази всичкы-тѣ му кости:
[ы]Никоя отъ тѣхъ нѣма да ся съкруши.
21 [ь]Зло-то ще затрые грѣшный-тъ;
И онѣзи които ненавиждатъ праведный-тъ ще бѫдѫтъ осѫдени.
22 Господь [ѣ]избавя душѫ-тѫ на рабы-тѣ си:
И отъ онѣзи които ся надѣѭтъ на него, никой нѣма да бѫде осѫденъ.

ПСАЛОМЪ 35. (по Слав. 34.)

Псаломъ Давидовъ.

1 [а]Сѫди, Господи, съперницы-тѣ ми:
[б]Ратувай противъ онѣзи които ратуватъ противъ мене.
2 [в]Земи орѫжіе и щитъ,
И стани ми на помощь.
3 Истъргни копіе, и затвори пѫть-тъ на гонители-тѣ ми:
Речи на душѫ-тѫ ми: Азъ сьмь спасеніе твое.
4 [г]Да ся постыдятъ, и да ся посрамятъ
Онѣзи които искатъ *да погубятъ* душѫ-тѫ ми:
[д]Да ся върнѫтъ назадъ, и да ся постыдятъ
Онѣзи които ми мыслятъ зло.
5 Да бѫдѫтъ [е]като прахъ отъ плѣвѫ прѣдъ вѣтръ-тъ,
И ангелъ Господень да гы гони.
6 Да бѫде пѫть-тъ имъ [ж]тьменъ и пълзгавъ,
И ангелъ Господень да гы гони.
7 Защото безъ причинѫ [з]скрыхѫ за мене сѣть-тѫ си въ трапъ:
Безъ причинѫ ископахѫ *ровъ* за душѫ-тѫ ми.
8 [и]Да дойде върху него пагуба нечакана:
И [і]сѣть-та му, коѭто скры, да улови него:
Да падне той въ неѭ съ пагубѫ.
9 А душа-та ми ще ся весели въ Господа,
[к]Ще ся радува въ спасеніе-то му.
10 [л]Всичкы-тѣ ми кости ще рекѫтъ:

34
Анхусъ 1 Цар. 21; 13.
а Ефес. 5; 20. 1 Сол. 5; 18. 2 Сол. 1; 3. 2; 13.
б Іер. 9; 24. 1 Кор. 1; 31. 2 Кор. 10; 17.
в Псал. 119; 74. 142; 7.
г Псал. 69; 30. Лук. 1; 46.
д Мат. 7; 7. Лук. 14; 9.
е Псал. 3; 4.
ж Ст. 17, 19. 2 Цар. 22; 1.
з Дан. 6; 22. Евр. 4; 14.
и Виж. Быт. 32; 1, 2. 4 Цар. 6; 17. Зах. 9; 8.
і 1 Пет. 2; 3.
к Псал. 2; 12.
л Псал. 31; 23.
м Псал. 84; 11.
н Псал. 32; 8.
о 1 Пет. 3; 10, 11.
п 1 Пет. 2; 22.
р Псал. 37; 27. Иса. 1; 16, 17.
с Рим. 12; 18. Евр. 12; 14.
т Іов. 36; 7. Псал. 33; 18. 1 Пет. 3; 12.
у Ст. 6; 17.
ф Лев. 17; 10. Іер. 44; 11. Амос. 9; 4.
х Прит. 10; 7.
ч Ст. 6, 15, 19. Псал. 145; 19; 20.
ц Псал. 145; 18.
ш Псал. 51; 17. Иса. 57; 15. 61; 1. 66; 2.
щ Прит. 24; 16. 2 Тим. 3; 11, 12.
ѕ Ст. 6, 17.
ы Іоан. 19; 36.
ь Псал. 94; 23.
ѣ 2 Цар. 4; 9. 3 Цар. 1; 29. Псал. 71; 23. 103; 4. Плач. 3; 58.

35
а Псал. 43; 1. 119; 154. Плач. 3; 58.
б Исх. 14; 25.
в Иса. 42; 13.
г Ст. 26. Псал. 40; 14, 15. 70; 2, 2.
д Псал. 129; 5.
е Іов. 21; 18. Псал. 1; 4. 83; 13. Иса. 29; 5. Осія 13; 3.
ж Псал. 73; 18. Іер 23; 12.
з Псал. 9; 15.
и 1 Сол. 5; 3.
і Псал. 7; 15, 16, 57; 6. 141; 9, 10. Прит. 5; 22.
к Псал. 13; 5.
л Псал. 51; 8.

Господи, [м]кой е подобенъ на тебе,
Който избавяшь сиромахъ-тъ отъ по силный-тъ му,
И сиромахъ-тъ и нищій-тъ отъ грабитель-тъ му?
11 [н]Станѫхѫ свидѣтели неправедни,
И пытахѫ мя *за нѣща* които азъ не знаехъ.
12 [о]Въздадохѫ ми зло за добро;
Да е въ лишеніе душа-та ми.
13 А [п]когато тѣ бѣхѫ въ скърбь,
Азъ ся облачехъ въ врѣтище:
Смирявахъ съ постъ душѫ-тѫ си:
И [р]молитва-та ми ся вращаше въ пазухѫ-тѫ ми.
14 Обхождахъ ся като съ пріятель, като съ мой братъ:
Ходяхъ наведенъ и нажаленъ, както кога жалѣе *нѣкой* майкѫ *си*.
15 Но тѣ ся възрадувахѫ за мое-то злощастіе, и ся събрахѫ:
[с]Побойници ся събрахѫ противъ мене, и азъ не знаехъ:
[т]Кѫсахѫ *мя* и не прѣставахѫ:
16 Съ нечестивы присмѣхулы въ пированія,
[у]Скърцахѫ връхъ мене съсъ зѫбы.
17 Господи, до кога [ф]ще гледашь?
Избави душѫ-тѫ ми отъ губителство-то имъ,
[х]Животъ-тъ ми отъ *тѣзи* львове.
18 Азъ [ц]ще тя славословіѭ въ голѣмо събраніе,
Между многочисленны людіе ще тя хвалѭ:
19 [ч]Да ся не зарадуватъ заради мене
Онѣзи които ми враждуватъ неправедно:
[ш]Които мя ненавиждатъ безъ причинѫ
[щ]Да не намигатъ съ очи.
20 Защото не говорятъ миръ,
Но прѣговарятъ измамы противъ тихы-тѣ на земѭ-тѫ.
21 И [ъ]разширихѫ на мене уста-та си:
Говорѣхѫ: [ы]О, хохо! видѣхѫ очи-тѣ ни!
22 [ь]Видѣлъ си, Господи: [ѣ]да не прѣмълчишь:
Господи, [ю]да ся не отдалечишь отъ мене.
23 [я]Стани и събуди ся заради сѫдъ-тъ ми,
Боже мой и Господи мой, заради оправданіе-то ми.
24 [ѫ]Сѫди мя, Господи Боже мой, [ѭ]споредъ правдѫ-тѫ си,
[а]И да ся не зарадуватъ за мене.
25 [б]Да не рекѫтъ въ сърдца-та си: Ето, желаніе-то ни *ся испълни*,
Нито да рекѫтъ: [в]Погълнѫхмы го.
26 [г]Да ся постыдятъ, и да ся посрамятъ купно
Онѣзи които ся радуватъ на зло-то ми:
[д]Да ся облѣкѫтъ въ срамъ и въ стыдъ,
[е]Които ся голѣмѣѭтъ противъ мене.
27 [ж]Да ся развеселятъ и да ся възрадуватъ
Които желаѭтъ правдѫ-тѫ ми:
И [з]вынѫгы да говорятъ: Да ся възвеличи Господь,
[и]Който желае миръ на рабъ-тъ си.
28 И [і]языкъ-тъ ми ще прѣговаря твоѭ-тѫ правдѫ,
И твоѭ-тѫ хвалѫ всякой день.

ПСАЛОМЪ 36. (по Слав. 35.)

Пьрвому пѣвцу.
Псаломъ на Давида рабъ-тъ Господень.

1 Беззаконіе-то на нечестивый-тъ говори вѫтрѣ въ сърдце-то ми:
[а]Нѣма страхъ Божій прѣдъ очи-тѣ му.
2 Защото [б]ся лъже въ очи-тѣ си
Че нѣма да ся открые беззаконіе-то му за да бѫде възненавидѣно.
3 Думы-тѣ на уста-та му сѫ [в]беззаконіе и льсть:
[г]Не рачи да разумѣе за да прави добро.
4 [д]Беззаконіе измысля на одръ-тъ си:
[е]Стои не на добръ пѫть: зло-то не мрази.
5 Господи, [ж]милость-та ти *стига* до небе-то,
Истина-та ти до облацы-тѣ.
6 Правда-та ти е като высокы-тѣ планины:
[з]Сѫдбы-тѣ ти сѫ бездна голѣма:
[и]Человѣцы и скотове упазувашь, Господи.
7 [і]Колко е драгоцѣнна милость-та ти, Боже?
За то человѣческы-тѣ сынове [к]ся надѣѭтъ на покровъ-тъ на крыла-та ти.
8 [л]Ще ся насытятъ отъ тлъстинѫ-тѫ на домъ-тъ ти:
И [м]отъ рѣкѫ-тѫ [н]на твои-тѣ сладости ще гы напоишь.
9 Защото [о]у тебе е источникъ-тъ на животъ-тъ:
[п]Въ видѣлинѫ-тѫ ти ще видимъ видѣлинѫ.
10 Простри милость-тѫ си [р]къмъ онѣзи които тя познаватъ,
И правдѫ-тѫ си [с]къмъ правы-тѣ въ сърдце.
11 Да не дойде върху мене нога на гордость:

м Исх. 15; 11. Псал. 71; 19.
н Псал. 27; 12.
о Псал. 38; 20. 109; 3, 4, 5. Іер. 18; 20. Іоан. 10; 32.
п Іов. 30; 25. Псал. 69; 10, 11.
р Мат. 10; 13. Лук. 10; 6.
с Іов. 30; 1, 8, 12.
т Іов. 16; 9.
у Іов. 16; 9. Псал. 37; 12. Плач. 2; 16.
ф Авв. 1; 13.
х Псал. 22; 20.
ц Псал. 22; 25, 31. 40; 9, 10. 111; 1.
ч Псал. 13; 4. 25; 2 38; 16.
ш Псал. 69; 4. 109; 3. 119; 161. Плач. 3; 52. Іоан. 15; 25.
щ Іов. 15; 12. Прит. 6; 13. 10; 10.
ъ Псал. 22; 13.
ы Псал 40; 15. 70; 3.
ь Исх. 3; 7. Дѣян. 7; 34.
ѣ Псал. 28; 1. 83; 1.
ю Псал. 10; 1. 22; 11, 19. 38; 21. 71; 12.
я Псал. 44; 23. 80; 2.
ѫ Псал. 26; 1.
ѭ 2 Сол. 1; 6.
а Ст 19.
б Псал. 27; 12. 70; 3. 140; 8.
в Плач. 2; 16.
г Ст. 4. Псал. 40; 14.
д Псал. 109; 29. 132; 18.
е Псал. 38; 16.
ж Рим. 12; 15. 1 Кор. 12; 26.
з Псал. 70; 4.
и Псал. 149; 4.
і Псал. 50; 15. 51; 14. 71; 24.

36

а Рим. 3; 18.
б Втор. 29; 19. Псал. 10; 3. 49; 18.
в Псал. 12; 2.
г Іер. 4; 22.
д Прит. 4; 16. Мих. 2; 1.
е Иса. 65; 2.
ж Псал. 57; 10. 108; 4.
з Іов. 11; 8. Псал. 77; 19. Рим. 11; 33.
и Іов. 7; 20. Псал 145; 9. 1 Тим. 4; 10.
і Псал. 31; 19.
к Руѳ. 2; 12. Псал. 17; 8. 91; 4.
л Псал. 65; 4.
м Іов. 20; 17. Откр. 22; 1.
н Псал. 16; 11.
о Іер. 2; 13. Іоан. 4; 10; 14.
п 1 Пет. 2; 9.
р Іер. 22; 16.
с Псал. 7; 10. 94; 15. 97; 11.

И ржка на нечестивы да мя не поклати.
12 Тамъ паднжхж дѣлатели-тѣ на беззаконіе-то:
Низринжхж ся, и [т]не ще могжтъ да станжтъ.

ПСАЛОМЪ 37. (по Слав. 36.)

Псаломъ Давидовъ.

1 [а]Не ся раздражавай заради лукавы-тѣ,
Нито завиждай на онѣзи които правятъ беззаконіе.
2 Защото [б]като трѣва скоро ще ся окосятъ,
И като зеленъ злакъ ще повѣнжтъ.
3 Уповай на Господа, и прави добро:
Населявай земіж-тж, и храни ся съ истинж-тж.
4 И [в]весели ся въ Господа,
И ще ти даде прошенія-та на сърдце-то ти.
5 [г]Прѣдай на Господа пжть-тъ си,
И уповай на него, и той ще извърши:
6 И [д]ще изведе като видѣлинж правдж-тж ти,
И сждъ-тъ ти като пладнинж.
7 [е]Облѣгни ся на Господа, и [ж]чакай го:
[ѕ]Не ся раздражавай за тогози който успѣва въ пжть-тъ си,
За человѣка който извършва злопомышленія.
8 [и]Прѣстани отъ ярость, и остави гнѣвъ-тъ:
Не ся раздражавай никакъ та да правишь зло.
9 Защото, [і]които правятъ зло, ще ся истрѣбятъ:
А онѣзи които чакатъ Господа, тѣ [к]ще наслѣдятъ земіж-тж.
10 Защото [л]още малко, и нечестивый-тъ не ще да го има:
И [м]ще търсишь мѣсто-то му, и не ще да ся намѣри:
11 Но [н]кроткы-тѣ ще наслѣдятъ земіж-тж,
И ще ся наслаждаватъ съ много миръ.
12 Нечестивый-тъ козьнствува противъ праведный-тъ,
И [о]скърца на него съсъ зжбы.
13 [п]Господь ще му ся присмѣе,
Понеже гледа че [р]иде день-тъ му.
14 Нечестиви-тѣ истьргнжхж мечъ,
И запнжхж лжкъ-тъ си,
За да свалятъ сиромахъ-тъ и нищій-тъ,
За да заколятъ ходящы-тѣ въ правотж.
15 [с]Мечъ-тъ имъ ще влѣзе въ сърдце-то имъ,
И лжкове-тѣ имъ ще ся строшатъ.
16 [т]Малко-то *иманіе* на праведный-тъ е по добро
Отъ богатство-то на много нечестивы.
17 Защото [у]мышцы-тѣ на нечестивы-тѣ ще ся строшатъ:
А праведни-тѣ Господь подкрѣпява.
18 [ф]Знае Господь дни-тѣ на непорочны-тѣ:
И тѣхно-то наслѣдіе ще бжде [х]въ вѣкъ.
19 Не ще да ся посрамятъ въ лошо врѣме:
[ц]Въ дни на гладъ ще бждатъ сыти.
20 А нечестиви-тѣ ще ся истрѣбятъ:
И врагове-тѣ на Господа ще исчезнжтъ като агнечка-та тлъстина;
[ч]Въ дымъ ще исчезнжтъ.
21 Нечестивый зема на заемъ и не враща:
[ш]А праведный милува и дава.
22 Защото [щ]благословени-тѣ отъ Него ще наслѣдятъ земіж-тж:
А проклѣти-тѣ отъ него [ъ]ще ся истрѣбятъ.
23 [ы]Когато отъ Господа ся оправятъ стъпкы-тѣ на человѣка,
Пжть-тъ му е угоденъ нему.
24 [ь]Ако падне, не ще ся завали,
Защото Господь подпира ржкж-тж му.
25 Младъ бѣхъ, ето остарѣхъ,
И не видѣхъ праведный-тъ оставенъ,
Нито сѣме-то му [ѣ]да проси хлѣбъ.
26 [ю]Всякой день милува, и дава на заемъ,
И сѣме-то му е въ благословеніе.
27 [я]Уклони ся отъ зло, и прави добро,
И ще имашь жилище вѣчно.
28 Защото Господь [ѫ]обича правосждіе,
И не оставя прѣподобны-тѣ си:
Въ вѣкъ ще бждатъ упазени:
[ѭ]А сѣме-то на нечестивы-тѣ ще ся истрѣби.
29 [а]Праведни-тѣ ще наслѣдятъ земіж-тж,
И ще живѣжтъ на неіж въ вѣкъ.
30 [б]Уста-та на праведный-тъ прѣговарятъ мудрость,
И языкъ-тъ му говори правосждіе.
31 [в]Законъ-тъ на неговый-тъ Богъ е въ сърдце-то му:
Стъпкы-тѣ му не ще да ся подпълзнжтъ.
32 [г]Съглежда грѣшный праведный-тъ,
И търси за да го умъртви.
33 Господь [д]нѣма да го остави въ ржцѣ-тѣ му,
[е]Нито ще го осжди въ сждбж-тж му.
34 [ж]Чакай Господа, и пази неговъ-тъ пжть,

т Псал. 1; 5.

37

а Ст. 7. Псал. 73; 3. Прит. 23; 17. 24; 1, 19.
б Псал. 90; 5, 6.
в Иса. 58; 14.
г Псал. 55; 22. Прит. 16; 3. Мат. 6; 25. Лук. 12; 22. 1 Пет. 5; 7.
д Іов. 11; 17. Мих. 7; 9.
е Псал. 62; 1.
ж Иса. 30; 15. Плач. 3; 26.
ѕ Ст. 1, 8. Іер. 12; 1.
и Псал. 73; 3. Ефес. 4; 26.
і Іов. 27; 13, 14.
к Ст. 11, 22, 29. Иса. 57; 13.
л Евр. 10; 36, 37.
м Іов. 7; 10. 20; 9.
н Мат. 5; 5.
о Псал. 35; 16.
п Псал. 2; 4.
р 1 Цар. 26; 10.
с Мих. 5; 6.
т Прит. 15; 16. 16; 8. 1 Тим. 6; 6.
у Іов. 38; 15. Псал. 10; 15. Іез. 30. 21 и друг.
ф Псал. 1; 6.
х Иса. 60; 21.
ц Іов. 5; 20. Псал. 33; 19.
ч Псал. 102; 3.
ш Псал. 112; 5, 9.
щ Прит. 3; 33.
ъ Ст. 9.
ы 1 Цар. 2; 9. Прит. 16; 9.
ь Псал. 34; 19, 20. 40; 2. 91; 12. Прит. 24; 16. Мих. 7, 8. 2 Кор. 4; 9.
ѣ Іов. 15; 23. Псал. 59; 15. 109; 10.
ю Втор. 15; 8, 10. Псал. 112; 5, 9.
я Псал. 34; 14. Иса. 1; 16, 17.
ѫ Псал. 11; 7.
ѭ Псал. 21; 10. Прит. 2; 22. Иса. 14; 20.
а Прит. 2; 21.
б Мат. 12; 35.
в Втор. 6; 6. Псал. 40; 8. 119; 98; Иса. 51; 7.
г Псал. 10; 8.
д 2 Пет. 2; 9.
е Псал. 109; 31.
ж Ст. 9. Псал. 27; 14, Прит. 20; 22.

И ще тя възвыши за да наслѣдишь земіж-тж:
[з]Когато ся истрѣбятъ нечестиви-тѣ, ты ще видишь.
35 [и]Видѣхъ нечестивый-тъ прѣвъзнесенъ,
И распрострѣнъ като зелено дьрво на мѣсто-то си.
36 Но [і]прѣминж, и ето, нѣмаше го:
И търсихъ го и не ся намѣри.
37 Гледай незлобивый-тъ, и виждь правый-тъ,
[к]Защото мирный человѣкъ *ще има* остатъкъ.
38 [л]А прѣстжпници-тѣ съвсѣмъ ще ся истрѣбятъ:
На нечестивы-тѣ остатъкъ-тъ ще ся прѣкъсне.
39 [м]Но спасеніе-то на праведны-тѣ е отъ Господа:
Той имъ е крѣпость [н]въ скърбно врѣме.
40 И [о]ще имъ помогне Господь, и ще гы избави:
Ще гы избави отъ нечестивы-тѣ, и ще гы спасе;
[п]Защото ся надѣяхж на него.

ПСАЛОМЪ 38. (по Слав. 37.)

Псаломъ Давидовъ, *за въспоминаніе.

1 Господи, [а]въ ярость-тж си да мя не обличишь,
Нито въ гнѣвъ-тъ си да мя накажешь.
2 Защото [б]стрѣлы-тѣ ти ся забихж въ мене,
И [в]ржка-та ти тежи върхъ мене.
3 [г]Нѣма здравіе въ плъть-тж ми, отъ гнѣвъ-тъ ти:
Нѣма миръ въ кости-тѣ ми, поради грѣхъ-тъ ми.
4 Защото [д]беззаконія-та ми [е]надминжхж надъ главж-тж ми:
Както тежко брѣме натегнжхж на мене.
5 Смърдятъ *и* гноятъ ся раны-тѣ ми,
Поради безуміе-то ми.
6 Пострадахъ, [ж]сгърбихъ ся съвсѣмъ:
[з]Весь день ходіж нажаленъ.
7 Защото [и]всичкы-тѣ ми вжтрешности сж запалены,
И [і]нѣма здравіе въ плъть-тж ми.
8 Разболѣхъ ся и прѣмного изнемощѣхъ:
[к]Рыкаіж отъ утѣсненіе-то на сърдце-то си.
9 Господи, прѣдъ тебе е всичко-то ми желаніе,
И въздыханіе-то ми не ся крые отъ тебе.
10 Сърдце-то ми трепери, сила-та ми мя оставя:
И [л]видѣлина-та на очи-тѣ ми, и тя не е съ мене.
11 [м]Пріятели-тѣ ми, и ближни-тѣ ми [н]отстоятъ отъ ранж-тж ми,
И роднины-тѣ ми [о]стоятъ отдалечь.
12 И онѣзи които искатъ душж-тж ми [п]турятъ сѣти *за мене:*
Онѣзи които искатъ зло-то ми, [р]говорятъ лукавство,
И [с]прѣговарятъ льсти весь день.
13 Но [т]азъ като глухъ, не чуіж,
И сьмь [у]като нѣмъ, който си не отваря уста-та.
14 И сьмь като человѣкъ който не чуе,
И нѣма обличеніе въ уста-та му.
15 Защото тебе, Господи, [ф]очаквамъ:
Ты ще отговоришь, Господи Боже мой.
16 Понеже рѣкохъ: [х]Да ся не зарадуватъ заради мене:
Тѣ ся голѣмѣіжтъ надъ мене [ц]когато ся подпългне нога-та ми.
17 [ч]Защото сьмь близу да паднж,
И скърбь-та ми е вынжгы прѣдъ мене.
18 Понеже [ш]азъ ще възвѣстіж беззаконіе-то си,
[щ]Ще тжжж заради грѣхъ-тъ си.
19 Но врагове-тѣ ми сж живи, укрѣпяватъ ся:
И [ѣ]умножихж ся онѣзи които неправедно мя ненавиждатъ.
20 И [ы]онѣзи които въздаватъ зло за добро противятъ ми ся,
[ь]Понеже слѣдувамъ добро-то.
21 Да мя не оставишь, Господи:
Боже мой, [ѣ]да ся не отдалечишь отъ мене.
22 Побързай да ми помогнешь,
Господи [ю]спасеніе мое.

ПСАЛОМЪ 39. (по Слав. 38.)

Първому пѣвцу, *Іедуѳуну.
Псаломъ Давидовъ.

1 Рѣкохъ: [а]Ще внимаіж въ пжтища-та си,
За да не съгрѣшж съ языкъ-тъ си:
[б]Ще имамъ уздж на уста-та си,
[в]Когато е нечестивый-тъ прѣдъ мене.
2 [г]Станжхъ нѣмъ и мълчаливъ:
Мълкнжхъ *и* отъ добро-то,
И скърбь-та ми ся поднови.

з Псал. 52; 5, 6. 91; 8.
и Іов. 5; 3.
і Іов. 20; 5 и дрг.
к Иса. 32; 17. 57; 2.
л Псал. 1; 4. 52; 5.
м Псал. 3; 8.
н Псал. 9; 9.
о Иса. 31; 5.
п 1 Лѣт. 5; 20. Дан. 3; 17, 28. 6; 23.

38

* Псал. 70; надписъ-тъ.
а Псал. 6; 1.
б Іов. 6; 4.
в Псал. 32; 4.
г Псал. 6; 2.
д Ездр. 9; 6. Псал. 40; 12.
е Мат. 11; 28.
ж Псал. 35; 14.
з Іов. 30; 28. Псал. 42; 9. 43; 2.
и Іов. 7; 5.
і Ст. 3.
к Іов. 3; 24. Псал. 22; 1. Иса. 59; 11.
л Псал. 6; 7. 88; 9.
м Псал. 31; 11.
н Лук. 10; 31, 32.
о Лук. 23; 49.
п 2 Цар. 17; 1, 2, 3.
р 2 Цар. 16; 7, 8.
с Псал. 35; 20.
т 2 Цар. 16; 10.
у Псал. 39; 2, 9.
ф 2 Цар. 16; 12. Псал. 39; 7.
х Псал. 13; 4.
ц Втор. 32; 35.
ч Псал. 35; 26.
ш Псал. 32; 5. Прит. 28; 13.
щ 2 Кор. 7; 9, 10.
ѣ Псал. 35; 19.
ы Псал. 35; 12.
ь Виж. 1 Пет. 3; 13. 1 Іоан. 3; 12.
ѣ Псал. 35; 22.
ю Псал. 27; 1. 62; 2, 6. Иса. 12; 2.

39

* 1 Лѣт. 16; 41. 25; 1. Псал. 62 и 77 надписи-тѣ.
а 3 Цар. 2; 4. 4 Цар. 10; 31.
б Псал. 141; 3. Іак. 3; 2.
в Кол. 4; 5.
г Псал. 38; 13.

3 Распали ся сьрдце-то ми вѫтрѣ въ мене:
Въ тѫженіе-то ми, [д]пламнѫ огнь:
Рѣкохъ съ языкъ-тъ си:
4 [е]Кажи ми, Господи, скончаніе-то ми,
И кое е число-то на дни-тѣ ми,
За да знаѭ колко е кратъкъ животъ-тъ ми.
5 Ето, направилъ си дни-тѣ ми като педѫ.
И [ж]врѣме-то на животъ-тъ ми е като нищо прѣдъ тебе:
[з]Наистинѫ всякой человѣкъ, колко и да е якъ, съвсѣмъ е суета. (Села.)
6 Наистинѫ человѣкъ, ходи *като* [и]въ мечтаніе:
Наистинѫ напраздно ся смущава:
[і]Събира съкровища, а не знае кой ще гы земе.
7 И сега, Господи, що чакамъ?
[к]Надежда-та ми е на тебе.
8 Отъ всичкы-тѣ ми беззаконія избави мя:
Не мя направяй [л]укоръ на безумный-тъ.
9 [м]Станѫхъ нѣмъ, не си отворихъ уста-та,
[н]Понеже ты направи *това*.
10 [о]Отдалечи отъ мене ударъ-тъ си,
Отъ поразеніе-то на рѫкѫ-тѫ ти азъ исчезнувамъ.
11 Когато съ обличенія наказувашь человѣка за беззаконіе-то *му*,
[п]Разваляшь като молецъ красотѫ-тѫ му:
[р]Наистинѫ всякой человѣкъ е суета. (Села.)
12 Послушай, Господи, молитвѫ-тѫ ми,
И дай ухо на выкъ-тъ ми:
Не прѣмълчи на сьлзы-тѣ ми:
Защото сьмь [с]страненъ при тебе
И пришлецъ, [т]както всичкы-тѣ мои отци.
13 [у]Остави мя на отрадѫ, за да ся съземѫ
Прѣди да отидѫ [ф]и да мя нѣма *вече*.

ПСАЛОМЪ 40. (по Слав. 39.)

Първому пѣвцу. Псаломъ Давидовъ.

1 [а]Очакувахъ съ търпѣніе Господа,
И той ся прѣклони къмъ мене, и чу выкъ-тъ ми:
2 И възведе мя изъ ровъ-тъ на погыбельтѫ,
[б]Изъ тинѫ-тѫ и калъ-тъ,
И [в]постави на камыкъ нозѣ-тѣ ми;
[г]Утвьрди стъпкы-тѣ ми:
3 [д]И тури въ уста-та ми пѣснь новѫ,
Пѣніе Богу нашему:
[е]Ще видятъ мнозина и ще ся убоятъ,
И ще уповаѭтъ на Господа.
4 [ж]Блаженъ онзи человѣкъ,
Който туря уованіе-то си на Господа,
И [з]не ся обраща къмъ гордѣливы-тѣ,
Нито къмъ онѣзи [и]които ся уклоняватъ къмъ лъжы.
5 [і]Много си направилъ чудеса-та си ты, Господи Боже мой;
И [к]твои-тѣ за насъ размышленія
Не е възможно да изложи нѣкой прѣдъ тебе:
Искахъ да казвамъ и да говорѭ *за тѣхъ*,
Но тѣ прѣвъсхождатъ *всяко* число.
6 [л]Жертвѫ и приношеніе ты не благоволи:
Отворилъ си уши-тѣ ми:
Всесъжженіе и приношеніе за грѣхъ ты не поиска.
7 Тогази рѣкохъ: Ето, идѫ;
Въ свитъкъ-тъ на книгѫ-тѫ е [м]писано за мене:
8 [н]Драго ми е, Боже мой, да испълнявамъ волѭ-тѫ ти:
И законъ-тъ ти е [о]въ срѣдъ сьрдце-то ми.
9 [п]Проповѣдахъ правдѫ въ голѣмо събраніе:
Ето, [р]не възбранихъ устны-тѣ си, Господи, [с]ты знаешь.
10 [т]Правдѫ-тѫ ти не скрыхъ въ сьрдце-то си:
Вѣрность-тѫ ти и спасеніе-то ти възвѣстихъ;
Не утаихъ твоѭ-тѫ милость и твоѭ-тѫ истинѫ
Отъ голѣмо събраніе.
11 Ты, Господи, не въспирай щедроты-тѣ си отъ мене:
[у]Твоя-та милость и твоя-та истина да мя вардятъ вынѫгы.
12 Защото сѫ мя окружили бесчисленны злыни;
[ф]Постигнѫхѫ мя беззаконія-та ми, и не могѫ да гледамъ.
Умножихѫ ся повече отъ космы-тѣ на главѫ-тѫ ми:
И [х]сьрдце-то ми мя оставя.
13 [ц]Благоволи, Господи, да мя избавишь:
Господи, побързай да ми помогнешь.
14 [ч]Да ся постыдятъ, и да ся посрамятъ купно
Онѣзи които търсятъ душѫ-тѫ ми за да ѭ погубятъ:

[д] Іер. 20; 9.
[е] Псал. 90; 12. 119; 84.
[ж] Псал. 90; 4.
[з] Ст. 11. Псал. 62; 9. 144; 4.
[и] 1 Кор. 7; 31. Іак. 4; 14.
[і] Іов. 27; 17. Екк. 2; 18, 21, 26. 5; 14. Лук. 12; 20, 21.
[к] Псал. 38; 15.
[л] Псал. 44; 13. 79; 4.
[м] Лев. 10; 3. Іов. 40; 4, 5. Псал. 38; 13.
[н] 2 Цар. 16; 10. Іов. 2; 10.
[о] Іов. 9; 34. 13; 21.
[п] Іов. 4; 19. 13; 28. Иса. 50; 9. Осія 5; 12.
[р] Ст. 5.
[с] Лев. 25; 23. 1 Лѣт. 29; 15. Псал. 119; 19. 2 Кор. 5; 6. Евр. 11; 13. 1 Пет. 1; 17. 2; 11.
[т] Быт. 47; 9.
[у] Іов. 10; 20, 21. 14; 5, 6.
[ф] Іов. 14; 10, 11, 12.

40

[а] Псал. 27; 14. 37; 7.
[б] Псал. 69; 2, 14.
[в] Псал. 27; 5.
[г] Псал. 37; 23.
[д] Псал. 33; 3.
[е] Псал. 52; 6.
[ж] Псал. 34; 8. Іер. 17; 7.
[з] Псал. 101; 3, 7.
[и] Псал. 125; 5.
[і] Исх. 15; 11. Іов. 5; 9. 9; 10. Псал. 71; 15. 92; 5. 139; 6, 17.
[к] Иса. 55; 8.
[л] 1 Цар. 15; 22. Псал. 50; 8. 51; 16. Иса. 1; 11. 66; 3. Осія 6; 6. Мат. 9; 13. 12; 7. Евр. 10; 5.
[м] Лук. 24; 44.
[н] Псал. 119; 16, 24, 47, 92. Іоан. 4; 34. Рим. 7; 22.
[о] Псал. 37; 31. Іер. 31; 33. 2 Кор. 3; 3.
[п] Псал. 22; 22, 25. 35; 18.
[р] Псал. 119; 13.
[с] Псал. 139; 2.
[т] Дѣян. 20; 20, 27.
[у] Псал. 43; 3. 57; 3. 61; 7.
[ф] Псал. 38; 4.
[х] Псал. 73; 26.
[ц] Псал. 70; 1 и драг.
[ч] Псал. 35; 4, 26. 70; 2, 3. 71; 13.

Да ся върнѫтъ назадъ, и да ся обесчестятъ,
Които искатъ зло-то ми.
15 [щ]Да ся смаіѫтъ за срамъ-тъ си
Онѣзи, които ми думатъ: О, хохо!
16 [щ]Да ся радуватъ и да ся веселятъ въ тебе
Всичкы които тя търсятъ:
Онѣзи които обичатъ спасеніе-то ти
[ъ]Да думатъ вынѫгы: Да ся възвеличи Господь.
17 [ы]А азъ сьмь сиромахъ и нищъ:
Но [ь]Господь ся грыжи заради мене:
Помощь моя и избавитель мой си ты:
Боже мой, да не закъснѣешь.

ПСАЛОМЪ 41. (по Слав. 40.)

Първому пѣвцу. Псаломъ Давидовъ.

1 Блаженъ [а]който пригледува сиромахъ-тъ:
Въ скърбенъ день ще го избави Господь.
2 Господь ще го варди, и ще упази животъ-тъ му:
Блаженъ ще бѫде той на земіѭ-тѫ:
И [б]ты не ще да го прѣдадешь на щѣніе-то на врагове-тѣ му.
3 Господь ще го укрѣпява на одръ-тъ на немощь-тѫ:
Въ болесть-тѫ му ты ще постилашь всичкѫ-тѫ му постелкѫ.
4 Азъ рѣкохъ: Господи, помилуй мя:
[в]Исцѣли душѫ-тѫ ми, защото ти съгрѣшихъ.
5 Врагове-тѣ ми говорятъ зло за мене:
Кога ще умре, и ще загыне име-то му?
6 И ако дойде *нѣкой* отъ тѣхъ да *мя* види,
[г]говори суетѫ:
Сърдце-то му събира въ себе си беззаконіе:
Като излѣзе вънъ говори.
7 За мене шепнѫтъ купно всичкы които мя ненавидятъ:
За мене мыслятъ зло, *и казуватъ:*
8 Лошо нѣщо го е сполетѣло:
И като е легнѫлъ нѣма вече да стане.
9 И [д]самый-тъ человѣкъ съ когото азъ живѣехъ мирно, на когото ся надѣехъ,
[е]Който ядѣше хлѣбъ-тъ ми, подигнѫ петѫ връху ми.
10 Но ты, Господи, помилуй мя,
И възстави мя, и ще имъ отвърнѫ.
11 Отъ това познавамъ че ты благоволишь къмъ мене,
Понеже не тържествува противъ мене врагъ-тъ ми.
12 А мене, ты си мя подтвърдилъ въ цѣлость-тѫ ми,
[ж]И утвърдилъ си мя прѣдъ лице-то си въ вѣкъ.
13 [з]Благословенъ Господь Богъ Израилевъ
Отъ вѣка и до вѣка. Аминь, и аминь.

ПСАЛОМЪ 42. (по Слав. 41.)

Първому пѣвцу,
[*]Масхилъ на Кореевы-тѣ сынове.

1 Както еленъ-тъ желае водны-тѣ изворы,
Така душа-та ми желае тебе, Боже.
2 [а]Жадна е душа-та ми за Бога, [б]за Бога живаго:
Кога ще дойдѫ, и ще ся явіѫ прѣдъ Бога?
3 [в]Сълзы-тѣ мои станѫхѫ ми храна деня и нощя,
[г]Като ми думатъ всякой день: Дѣ е Богъ твой?
4 Това си напомнямъ, и [д]изливамъ душѫ-тѫ си вѫтрѣ въ мене,
За да прѣминѫ съ множество-то,
[е]Да отидѫ съ него до Божій-тъ домъ,
Съ гласъ на радость и на хваленіе,
Съ множество-то което празднува.
5 [ж]Защо си отпаднѫла, душе моя?
И *защо* ся смущавашь вѫтрѣ въ мене?
[з]Надѣй ся на Бога; защото азъ още ще го славословіѫ
За спасеніе-то на лице-то му.
6 Боже мой, душа-та ми е отпаднѫла вѫтрѣ въ мене:
За то ще помніѫ за тебе отъ Іорданскѫ-тѫ земіѫ,
И отъ Ермонимскѫ-тѫ, отъ горѫ-тѫ Мисаръ.
7 [и]Бездна призова безднѫ съ гласъ-тъ на твои-тѣ водопады:
[і]Всичкы-тѣ твои волны и волненія-та ти прѣминѫхѫ върхъ мене.
8 [к]Прѣзъ день-тъ ще проводи Господь милость-тѫ си:
И [л]прѣзъ нощь-тѫ пѣснь-та му ще бѫде съ мене,
Молитва-та *ми* къмъ Бога на животъ-тъ ми.
9 Ще рекѫ на Бога, моіѫ-тѫ крѣпость:
[м]Защо си мя забравилъ?
Защо ходіѫ нажаленъ за притѣсненіе-то отъ врагъ-тъ?
10 Врази-тѣ ми, като мя укоряватъ, трошатъ кости-тѣ ми,
[н]И всякой день ми думатъ: Дѣ е Богъ твой?

щ Псал. 70; 3. 73; 19.
щ Псал. 70; 4.
ъ Псал. 35; 27.
ы Псал. 70; 5.
ь 1 Пет. 5; 7.

41

а Прит. 14; 21.
б Псал. 27; 12.
в 2 Лѣт. 30; 20. Псал. 6; 2. 147; 3.
г Псал. 12; 2. Прит. 26; 24, 25, 26.
д 2 Цар. 15; 12. Іов. 19; 19. Псал. 55; 12, 13, 20. Іер. 20; 10.
е Авд. 7. Іоан. 13; 18.
ж Іов. 36; 7. Псал. 34; 15.
з Псал. 106; 48.

42

* Виж. 1 Лѣт. 6; 33, 37. 25; 5.
а Псал. 63; 1. 84; 2. Іоан. 7; 37.
б 1 Сол. 1; 9.
в Псал. 80; 5. 102; 9.
г Ст. 10. Псал. 79; 10. 115; 2.
д Іов. 30; 16. Псал. 62; 8.
е Иса. 30; 29.
ж Ст. 11. Псал. 43; 5.
з Плач. 3; 24.
и Іер. 4; 20. Іез. 7; 26.
і Псал. 88; 7. Іон. 2; 4.
к Лев. 25; 21. Втор. 28; 8.
л Іов. 35; 10. Псал. 32; 7. 63; 6. 149; 5.
м Псал. 38; 6. 43; 2.
н Ст. 3. Іонл. 2; 17. Мих. 7; 10.

11 [о]Защо си отпаднѫла, душе моя?
И защо ся смущавашь вѫтрѣ въ мене?
Надѣй ся на Бога; защото още ще го славословіѭ:
Той е спасеніе на лице-то ми, и Богъ мой.

ПСАЛОМЪ 43. (по Слав. 42.)

1 [а]Сѫди мя, Боже, и [б]отсѫди сѫдбѫ-тѫ ми
Противъ непрѣподобенъ народъ:
Избави мя отъ льстивъ и беззаконенъ человѣкъ.
2 Понеже ты си Богъ [в]на силѫ-тѫ ми:
Защо си мя отхвърлилъ?
[г]Защо ходіѭ нажаленъ заради притѣсненіе-то отъ врагъ-тъ?
3 [д]Проводи видѣлинѫ-тѫ си и истинѫ-тѫ си:
Тѣ да мя водятъ:
Да мя заведѫтъ [е]въ горѫ-тѫ на святыніѭ-тѫ ти, и въ селенія-та ти.
4 Тогазь ще влѣзѫ при Божій-тъ олтарь,
При Бога веселіе-то на радость-тѫ ми:
И съ китарѫ ще славословіѭ тебе, о Боже, Боже мой.
5 [ж]Защо си отпаднѫла, душе моя?
И защо ся смущавашь вѫтрѣ въ мене?
Надѣй ся на Бога; защото още ще го славословіѭ:
Той е спасеніе на лице-то ми, и Богъ мой.

ПСАЛОМЪ 44. (по Слав. 43.)

Пьрвому пѣвцу,
Масхилъ на Кореевы-тѣ сынове.

1 Боже, съ уши-тѣ си чухмы,
[а]Наши-тѣ бащи ни приказахѫ дѣло-то,
Което си сторилъ въ тѣхны-тѣ дни,
Въ древни-тѣ дни.
2 [б]Ты си изгонилъ съ рѫкѫ-тѫ си языцницы, а тѣхъ си насадилъ:
Оскърбилъ си племена, а тѣхъ си проводилъ.
3 Защото [в]не наслѣдихѫ землѭ-тѫ съ мечъ-тъ си,
И мышца-та имъ не гы спасе:
Но твоя-та десница, и мышца-та ти, и видѣлина-та на лице-то ти:
[г]Защото ты имаше благоволеніе къмъ тѣхъ.
4 Ты [д]си Царь мой, Боже:
Заповѣдай избавленія за Іакова.
5 Чрѣзъ тебе [е]ще низложимъ врагове-тѣ си:
Чрѣзъ име-то ти ще стъпчемъ онѣзи които ся подигатъ противъ насъ.
6 Защото [ж]нѣма да ся надѣіѭ на лѫкъ-тъ си,
Нито мечъ-тъ ми ще мя избави.
7 Защото ты ны избави отъ врагове-тѣ ни,
И [з]посрамилъ си онѣзи които ны мразятъ.
8 [и]Въ Бога ще ся хвалимъ всякой день,
И име-то ти въ вѣкъ ще пѣснословимъ. (Села).
9 Но [і]ты си отхвьрлилъ и посрамилъ си насъ,
И не излазишь *вече* съ наши-тѣ воинства.
10 Направилъ си ны [к]да ся върнемъ назадъ прѣдъ врагъ-тъ:
И мразящи-тѣ ны разграбятъ *имотъ-тъ ни* за себе си.
11 [л]Прѣдалъ си ны като овцы за ястіе
И [м]распьрснѫлъ си ны между языцницы-тѣ.
12 [н]Продалъ си свои-тѣ людіе за нищо,
И не сиималъ печалбѫ отъ цѣнѫ-тѫ имъ.
13 [о]Направилъ си ны укоръ на съсѣды-тѣ ни,
Присмѣхъ и поруганіе на онѣзи които сѫ около насъ.
14 [п]Направилъ си ны притчѫ между языцницы-тѣ,
[р]Киваніе между народы-тѣ.
15 Всякой день бесчестіе-то ми е прѣдъ мене,
И срамъ-тъ на лице-то ми мя покры,
16 Отъ гласъ-тъ на оногози който хули и укорява;
[с]Отъ лице-то на врагъ-тъ и отмьститель-тъ.
17 [т]Всичко това дойде вьрхъ насъ,
Обаче ный не тя забравихмы,
И не станѫхмы невѣрни на завѣтъ-тъ ти:
18 Сьрдце-то ни не ся вьрнѫ назадъ,
[у]Нито ся уклонихѫ стъпкы-тѣ ни отъ твой-тъ пѫть:
19 Ако и да си ны съкрушилъ [ф]на мѣсто-то на чакалы-тѣ,
И покрылъ си ны [х]съсъ сѣнкѫ смьртнѫ.
20 Ако смы забравили име-то на Бога нашего,
[ц]И простирали рѫцѣ-тѣ си къмъ чуждъ богъ,
21 [ч]Богъ не ще ли да прѣдири това?
Защото той знае тайны-тѣ на сьрдце-то.
22 Защото [ш]за тебе смы убивани весь день:
Вмѣнявани смы като овцы за кланіе.
23 [щ]Стани, Господи, защо спишь?
Събуди ся, [ъ]не ны отхвьрляй за всегда.

[о] Ст. 5. Псал. 43; 5.

43

[а] Псал. 26; 1. 35; 24.
[б] Псал. 35; 1.
[в] Псал. 28; 7.
[г] Псал. 42; 9.
[д] Псал. 40; 11. 57; 3.
[е] Псал. 3; 4.
[ж] Псал. 42; 5, 11.

44

[а] Исх. 12; 26, 27. Псал. 78; 3.
[б] Исх. 15; 17. Втор. 7; 1. Псал. 78; 55. 80; 8.
[в] Втор. 8; 17. Іис. Нав. 24; 12.
[г] Втор. 4; 37. 7; 7. 8.
[д] Псал. 74; 12.
[е] Дан. 8; 4.
[ж] Псал. 33; 16. Осія 1; 7.
[з] Псал. 40; 14.
[и] Псал. 34; 2. Іер. 9; 24. Рим. 2; 17.
[і] Псал. 60; 1, 10. 74; 1. 88; 14. 89; 38. 108; 11.
[к] Лев. 26; 17. Втор. 28; 25. Іис. Нав. 7; 8, 12.
[л] Рим. 8; 36.
[м] Втор. 4; 27. 28; 64. Псал. 60; 1.
[н] Иса. 52; 3, 4. Іер. 15; 13.
[о] Втор. 28; 37. Псал. 79; 4. 80; 6.
[п] Іер. 24; 9.
[р] 4 Цар. 19; 21. Іов. 16; 4. Псал. 22; 7.
[с] Псал. 8; 2.
[т] Дан. 9; 13.
[у] Іов. 23; 11. Псал. 119; 51, 157.
[ф] Иса. 34; 13. 35; 7.
[х] Псал. 23; 4.
[ц] Іов. 11; 13. Псал. 68; 31.
[ч] Іов. 31; 14. Псал. 139; 1. Іер. 17; 10.
[ш] Рим. 8; 36.
[щ] Псал. 7; 6. 35; 23. 59; 4, 5. 78; 65.
[ъ] Ст. 9.

24 [ы]Защо крыешь лице-то си,
Забравяшь бѣдство-то ни, и угнѣтеніе-то ни?
25 Защото [ь]е снишена до пьрсть-тѫ душа-та ни:
Прилѣпнѫла е за земіѭ-тѫ утроба-та ни.
26 Стани на помощь намъ,
И избави ны заради милость-тѫ си.

ПСАЛОМЪ 45. (по Слав. 44.)

Пьрвому пѣвцу, *вьрху Шошаннимъ на Кореевы-тѣ сынове: Масхилъ: пѣснь на въжделѣніе.

1 Изъ сьрдце-то ми извира слово благо:
Азъ казувамъ дѣло-то си на Царь-тъ:
Языкъ-тъ ми е тръсть на скорописецъ.
2 Ты си по красенъ отъ человѣческы-тѣ сынове:
[а]Излѣ ся благодать въ устны-тѣ ти:
За то тя благослови Богъ въ вѣкъ.
3 [б]Прѣпаши мечь-тъ си на бедро-то *си*, [в]Силне,
Съсъ славѫ-тѫ си и съ великолѣпіе-то си.
4 И [г]успѣвай въ величество-то си, язди
За истинѫ, и кротость, *и* правдѫ:
И десница-та ти ще ти покаже страшны нѣща.
5 Стрѣлы-тѣ ти сѫ остры,
И ще ся забіѭтъ въ сьрдце-то на царскы-тѣ врагове.
Людіе подъ тебе ще паднѫтъ:
6 [д]Твой-тъ прѣстолъ е, Боже, въ вѣкъ вѣка:
Скиптръ-тъ на твое-то царство е скиптръ на правотѫ.
7 [е]Възлюбилъ си правдѫ, и възненавидѣлъ си неправдѫ:
За това тя [ж]помаза, [з]Боже, твой-тъ Богъ
[и]Съ елей на радость повече отъ твои-тѣ сучастницы.
8 [і]На смирнѫ и алой *и* касіѭ *благоухаѭтъ* всичкы-тѣ ти дрехы.
Изъ слоновы-тѣ палаты струны-тѣ тя развеселихѫ.
9 [к]Дъщери на царіе *прѣдстоятъ* между твои-тѣ почтенны:
Царица-та прѣдстои [л]отдесно тебе въ злато Офирско.
10 Чуй, дъщи, и виждь, и приклони ухо-то си:
И [м]забрави народъ-тъ си, и домъ-тъ на отца си:
11 И ще пожелае Царь-тъ твоѭ-тѫ красотѫ;
Защото [н]той е твой Господарь: и поклони му ся:
12 И дъщеря-та Тирска *ще прѣдстане* съ дарове:
[о]На твое-то лице ще ся молятъ богати-тѣ отъ народъ-тъ.
13 [п]Всеславна е вѫтрѣ царска-та дъщеря:
Облѣкло-то й е златотканно.
14 [р]Ще ся приведе при Царь-тъ съ дрехы везаны:
Нейны-тѣ другаркы дѣвы, вслѣдъ неѭ, ще ти ся приведѫтъ.
15 Ще ся приведѫтъ съ веселіе и радость;
Ще влѣзѫтъ въ царскѫ-тѫ палатѫ.
16 Вмѣсто отцы-тѣ ти ще бѫдѫтъ синове-тѣ ти:
[с]Ще гы поставишь князове по всичкѫ-тѫ земіѭ.
17 [т]Ще поменувамъ име-то ти въ всичкы-тѣ родове:
За това народи-тѣ ще тя въсхваляватъ въ вѣкъ вѣка.

ПСАЛОМЪ 46. (по Слав. 45.)

Пьрвому пѣвцу, на Кореевы-тѣ сынове: пѣснь вьрху *Аламоѳъ.

1 Богъ е [а]намъ прибѣжище и сила,
Вынѫгы готова [б]помощь въ скърби.
2 За това не ще да ся убоимъ ако бы ся и земя-та поклатила,
И горы-тѣ прѣмѣстили въ срѣдъ моря-та:
3 [в]*Ако и да* фучатъ воды-тѣ имъ *и* да ся смущаватъ,
И горы-тѣ *да* ся тресѫтъ отъ надиганіе-то имъ. (Села.)
4 [г]Една рѣка *и* оттокы-тѣ й ще веселятъ [д]Божій-тъ градъ,
Свято-то мѣсто на населенія-та на Вышній-тъ.
5 Богъ е [е]въ срѣдъ него: нѣма да ся поклати:
Ще му помогне Богъ щомъ ся зазори.
6 [ж]Смутихѫ ся язычници-тѣ: расклатихѫ ся царства-та.
Даде *Той* гласъ-тъ си: [з]земя-та ся растопи.
7 [и]Господь на силы-тѣ е съ насъ:
Высоко прибѣжище е намъ Іакововый Богъ. (Села.)
8 [і]Елате, та виждте Господни-тѣ дѣла,
Каквы запустѣнія направи на земіѭ-тѫ.
9 [к]Прави да прѣстанѫтъ бойове-тѣ до край-тъ на земіѭ-тѫ:

ы Іов. 13; 24. Псал. 13; 1. 88; 14.
ь Псал. 119; 25.

45

* Псал. 69 и 80 надписи-тѣ.
а Лук. 4; 22.
б Иса. 49; 2. Евр. 4; 12. Откр. 1; 16. 19; 15.
в Иса. 9; 6.
г Откр. 6; 2.
д Псал. 93; 2. Евр. 1; 8.
е Псал. 33; 5.
ж 3 Цар. 1; 39, 40.
з Иса. 61; 1.
и Псал. 21; 6.
і Пѣсн. 1; 3.
к Пѣсн. 6; 8.
л Виж. 3 Цар. 2; 19.
м Виж. Втор. 21; 13.
н Псал. 95; 6. Иса. 54; 5.
о Псал. 22; 29. 72; 10. Иса. 49; 23. 60; 3.
п Откр. 19; 7, 8.
р Пѣсн. 1; 4.
с 1 Пет. 2; 9. Откр. 1; 6. 5; 10. 20; 6.
т Мал. 1; 11.

46

* 1 Лѣт. 15; 20. Псал. 48 и 66 надписи-тѣ.
а Псал. 62; 7, 8. 91; 2. 142; 5.
б Втор. 4; 7. Псал. 145; 18.
в Псал. 93; 3, 4. Іер. 5; 22. Мат. 7; 25.
г Виж. Иса. 8; 7.
д Псал. 48; 1, 8. Иса. 60; 14.
е Втор. 23; 14. Иса. 12; 6. Іез. 43; 7, 9. Осія 11; 9. Іоил. 2; 27. Соф. 3; 15. Зах. 2; 5, 10, 11. 8; 3.
ж Псал. 2; 1.
з Іис. Нав. 2; 9, 24.
и Ст. 11. Числ. 14; 9. 2 Лѣт. 13; 12.
і Псал. 66; 5.
к Иса. 2; 4.

[л]Строшава лѫкъ, и сломява копіе:
[м]Изгаря съ огнь колесницы.
10 Мълкнѣте, и разумѣйте че азъ сьмь Богъ:
[н]Ще ся възвышѫ между язычницы-тѣ:
Ще ся възвышѫ на земіѭ-тѫ.
11 [о]Господь на силы-тѣ е съ насъ:
Высоко прибѣжище е намъ Іакововый Богъ. (Села.)

ПСАЛОМЪ 47. (по Слав. 46.)

Пьрвому пѣвцу.
Псаломъ на Кореевы-тѣ сынове.

1 Всичкы народи, [а]плеснѣте съ рѫцѣ:
Выкнѣте къмъ Бога съ радостенъ гласъ.
2 Защото Господь е всевышенъ, [б]страшенъ,
[в]Царь великъ надъ всичкѫ-тѫ земіѭ.
3 [г]Покори народы подъ насъ,
И племена подъ нозѣ-тѣ ни.
4 [д]Избра за насъ наслѣдіе-то наше,
Славѫ-тѫ на Іакова, когото възлюби. (Села.)
5 [е]Възлѣзе Богъ съ въсклицаніе,
Господь съ трѫбенъ гласъ.
6 Пѣйте Богу, пѣйте.
Пѣйте Царю нашему, пѣйте.
7 [ж]Защото Богъ е царь на всичкѫ-тѫ земіѭ:
[з]Пѣйте пѣснь.
8 [и]Богъ царува надъ язычницы-тѣ:
Богъ сѣди на святый-тъ си прѣстолъ.
9 Началници-тѣ на народы-тѣ ся събрахѫ
[і]*Съ* людіе-тѣ на Бога Авраамовъ;
Защото [к]земни-тѣ щитове принадлежатъ Богу:
Той е прѣвъзвышенъ.

ПСАЛОМЪ 48. (по Слав. 47.)

Псаломска пѣснь на Кореевы-тѣ сынове.

1 Великъ е Господь и твьрдѣ хваленъ,
[а]Въ градъ-тъ на Бога нашего, [б]въ святѫ-тѫ своіѫ горѫ.
2 [в]Красна на възвышеніе-то, [г]радость на всичкѫ-тѫ земіѭ
Е гора-та Сіонъ *на* [д]сѣверны-тѣ страны,
[е]Градъ-тъ на великый-тъ Царь.
3 Въ палаты-тѣ му Богъ е познатъ като прибѣжище.
4 Защото, ето, [ж]царіе-тѣ ся събрахѫ:
Всичкы прѣминѫхѫ.
5 Тѣ като видѣхѫ, почудихѫ ся:
Смутихѫ ся, *и* устремихѫ ся на бѣгъ.
6 Трепетъ [з]гы хванѫ тамъ:
[и]Болѣзни като на раждающѫ женѫ.
7 [і]Съ въсточный вѣтръ
[к]Съкрушавашь Ѳарсійскы-тѣ кораби.
8 Както чухмы, така и видѣхмы
Въ градъ-тъ на Господа на силы-тѣ,
[л]Въ градъ-тъ на Бога нашего:
[м]Богъ ще го утвьрди въ вѣкъ. (Села.)
9 [н]Прѣговарямы, Боже, твоіѭ-тѫ милость
Въ срѣдъ твой-тъ храмъ.
10 [о]Споредъ име-то ти, Боже, така и хвала-та ти е
Дори до краища-та на земіѭ-тѫ:
Десница-та ти е пълна съ правдѫ.
11 Да ся весели гора-та Сіонъ,
Да ся радуватъ Іудейскы-тѣ дъщери,
Заради твои-тѣ сѫдбы.
12 Обыколѣте Сіонъ, и обходѣте го:
Прѣбройте стълпове-тѣ му:
13 Обърнѣте вниманіе въ околостѣнія-та му:
Разгледайте палаты-тѣ му:
За да повѣствувате на родъ-тъ слѣдъ *васъ*.
14 Защото тойзи Богъ е Богъ нашъ въ вѣкъ вѣка:
[п]Той ще ны рѫководи дори до смьрть.

ПСАЛОМЪ 49. (по Слав. 48.)

Пьрвому пѣвцу.
Псаломъ на Кореевы-тѣ сынове.

1 Чуйте това, всичкы народи;
Слушайте всичкы жители на вселеннѫіѫ,
2 [а]И малкы и голѣми,
Богати и сиромаси купно.
3 Уста-та ми ще говорятъ мудрость:
И прѣговаряніе-то на сьрдце-то ми разумъ.
4 [б]Ще наведѫ въ притчѫ ухо-то си:
Ще изложѫ на китарѫ гаданіе-то си.
5 Защо да ся боіѫ въ дни на бѣдствіе,
Когато мя окружи беззаконіе-то на онѣзи които мя обсаждатъ?
6 Които ся [г]надѣіѫтъ на имотъ-тъ си,
И ся хвалятъ въ множество-то на богатство-то си.
7 Никой не може никога да искупи брата,
[д]Нито да даде Богу искупъ за него:
8 (Защото [е]скѫпо е искупуваніе-то на душѫ-тѫ имъ,
И прѣминува за всегда:)
9 Щото да живѣе вѣчно,
И [ж]да не види истлѣніе.
10 Защото гледа [з]мудры-тѣ че умиратъ,
Както и безумный-тъ и несмысленный-тъ че погынуватъ,

[л] Псал. 76; 3.
[м] Іез. 39; 9.
[н] Иса. 2; 11, 17.
[о] Ст. 7.

47

[а] Иса. 55; 12.
[б] Втор. 7; 21. Неем. 1; 5. Псал. 76; 12.
[в] Мал. 1; 14.
[г] Псал. 18; 47.
[д] 1 Пет. 1; 4.
[е] Псал. 68; 24, 25.
[ж] Зах. 14; 9.
[з] 1 Кор. 14; 15, 16.
[и] 1 Лѣт. 16; 31. Псал. 93; 1. 96; 10. 97; 1. 99; 1. Откр. 19; 6.
[і] Рим. 4; 11, 12.
[к] Псал. 89; 18.

48

[а] Псал. 46; 4. 87; 3.
[б] Иса. 2; 2, 3. Мих. 4; 1 Зах. 8; 3.
[в] Псал. 50; 2. Іер. 3; 19. Плач. 2; 15. Дан. 8; 9. 11; 16.
[г] Іез. 20; 6.
[д] Иса. 14; 13.
[е] Мат. 5; 35.
[ж] 2 Цар. 10; 6, 14, 16, 18, 19.
[з] Исх. 15; 15.
[и] Осія 13; 13.
[і] Іер. 18; 17.
[к] Іез. 27; 26.
[л] Ст. 1, 2.
[м] Иса. 2; 2. Мих. 4; 1.
[н] Псал. 26; 3. 40; 10.
[о] Втор. 28; 58. Іис. Нав. 7; 9. Псал. 113; 3. Мал. 1; 11, 14.
[п] Иса. 58; 11.

49

[а] Псал. 62; 9.
[б] Псал. 78; 2. Мат. 13; 35.
[г] Іов. 31; 24, 25. Псал. 52; 7. 62; 10. Мар. 10; 24. 1 Тим. 6; 17.
[д] Мат. 16; 26.
[е] Іов. 36; 18, 19.
[ж] Псал. 89; 48.
[з] Еккл. 2; 16.

[и]И оставятъ богатство-то си на другы.
11 Мысль-та имъ е,
Че домове-тѣ имъ *ще прѣбѫдятъ* въ вѣкъ,
Жилища-та имъ въ родъ и родъ:
[і]Именуватъ стяжанія-та *си* съсъ свои-тѣ си имена.
12 Но [к]человѣкъ, който е въ честь, не прѣбѫдва:
Уподоби ся на скотове-тѣ които ся истрыватъ.
13 Тойзи тѣхенъ пѫть е [л]лудость на тѣхъ;
Но потомци-тѣ имъ одобряватъ думы-тѣ имъ. (Села.)
14 Като овцы ся турятъ въ адъ;
Смрьть ще гы пасе:
И [м]прави-тѣ ще гы обладаіѭтъ рано рано:
А [н]сила-та имъ ще овехтѣе въ адъ,
Когато всякой остави жилище-то си.
15 Но Богъ [о]ще избави душѫ-тѫ ми изъ рѫкѫ-тѫ адовѫ,
Защото ще мя пріеме. (Села.)
16 Не бой ся когато обогатѣе человѣкъ,
Когато ся умножи слава-та на домъ-тъ му.
17 Защото [п]като умре, нѣма да земе съсъ себе си нищо,
Нито ще слѣзе вслѣдъ него слава-та му.
18 Ако и [р]да ублажава душѫ-тѫ си въ животъ-тъ си,
И *человѣци-тѣ* ще тя хвалятъ като правишь добро на себе си,
19 [с]Ще отиде въ родъ-тъ на отцы-тѣ си:
До край [т]нѣма да видятъ видѣлинѫ.
20 [у]Человѣкъ който е въ честь, и не разумѣва,
[ф]Уподоби ся на скотове-тѣ които ся истрыватъ.

ПСАЛОМЪ 50. (по Слав. 49.)

Псаломъ *Асафовъ.

1 [а]Богъ на богове-тѣ, Господь говорй и призва земіѭ-тѫ
Отъ исхожданіе-то на слънце-то до захожданіе-то му.
2 Отъ Сіонъ, *който е* [б]съвършенство на красотѫ-тѫ, [в]възсія Богъ.
3 Ще дойде нашій Богъ и не ще да мълчи:
[г]Ще има прѣдъ него огнь пояждающъ,
И около него силна буря.
4 [д]Ще призове небеса-та отъ горѣ,
И земіѭ-тѫ, за да сѫди людіе-тѣ си.
5 [е]Съберѣте ми прѣподобны-тѣ мои,
[ж]Които направихѫ съ мене завѣтъ съ жертвы.
6 И [з]небеса-та ще възвѣстятъ правдѫ-тѫ му:
Защото [и]Богъ, той е Сѫдія. (Села.)
7 [і]Слушайте, людіе мои, и ще говоріѭ:
Израилю, и ще засвидѣтелствувамъ противъ тебе:
Богъ, [к]Богъ твой сьмь азъ.
8 [л]Не щѫ да тя обличѫ [м]заради жертвы-тѣ ти;
Всесъжженія-та ти сѫ вынѫгы прѣдъ мене.
9 [н]Не щѫ да пріемѫ юнецъ отъ домъ-тъ ти,
Ярцы отъ стада-та ти:
10 Защото мои сѫ всичкы-тѣ дѫбравни звѣрове,
Скотове-тѣ които сѫ на тысящи горы.
11 Познавамъ всичкы-тѣ горскы птицы,
И полскы-тѣ звѣрове сѫ съ мене.
12 Ако огладнѣіѭ не щѫ да кажѫ тебѣ:
Защото [о]моя е вселенная, и което іѭ напълнява.
13 Ще ямъ ли азъ месо отъ юнцы,
Ще піѭ ли кръвь отъ ярцы?
14 [п]Пожертвувай Богу жертвѫ на хвалѫ,
И [р]отдай Вышнему обричанія-та си:
15 И [с]призови мя въ скърбенъ день;
Ще тя избавіѭ, и [т]ще мя прославишь.
16 Но на нечестивый-тъ рече Богъ:
Що имашь ты да казувашь мои-тѣ повелѣнія,
И да земашь завѣтъ-тъ ми въ уста-та си?
17 А самъ ты [у]ненавидишь поученіе,
И [ф]хвърляшь задъ себе си мои-тѣ думы.
18 Ако видишь крадецъ, [х]тичашь съ него:
И [ц]съ прѣлюбодѣи-тѣ имашь участіе.
19 Прѣдавашь уста-та си на зло,
И [ч]языкъ-тъ ти сплита коварство.
20 Като сѣдишь, говоришь противъ брата си:
Разсѣвашь съблазнь противъ сынъ-тъ на майкѫ си:
21 Това си направилъ, и [ш]азъ прѣмълчахъ:
[щ]Ты си помыслилъ че сьмь наистинѫ подобенъ на тебе:
[ъ]Ще тя обличѫ и ще прѣдставіѭ всичко прѣдъ очи-тѣ ти.
22 Разумѣйте прочее това [ы]вы, които забравяте Бога:
Да не бы да *вы* раскѫсамъ и не ще ся намѣрй никой да *вы* избави.
23 [ь]Който приноси жертвѫ на хвалѫ, той мя слави:

и Прит. 11; 4. Еккл. 2; 18, 21.
і Быт. 4; 17.
к Ст. 20. Псал. 39; 5. 82; 7.
л Лук. 12; 20.
м Псал. 47; 3. Дан. 7; 22. Мал. 4; 3. Лук. 22; 30. 1 Кор. 6; 2. Откр. 2; 26. 20; 4.
н Іов. 4; 21. Псал. 39; 11.
о Псал. 56; 13. Осія 13; 14.
п Іов. 27; 19.
р Втор. 29; 19. Лук. 12; 19.
с Быт. 15; 15.
т Іов. 33; 30. Псал. 56; 13.
у Ст. 12.
ф Еккл. 3; 19.

50

* Виж. 1 Лѣт. 15; 17. 25; 2. 2 Лѣт. 29; 30.
а Неем. 9; 32. Іер. 32; 18.
б Псал. 48; 2.
в Втор. 33; 2. Псал. 80; 1.
г Лев. 10; 2. Числ. 16; 35. Псал. 97; 3. Дан. 7; 10.
д Втор. 4; 26. 31; 28. 32; 1. Иса. 1; 2. Мих. 6; 1, 2.
е Втор. 33; 3. Иса. 13; 3.
ж Исх. 24; 7. Псал. 97; 6.
и Псал. 75; 7.
і Псал. 81; 8.
к Исх. 20; 2.
л Иса. 1; 11. Іер. 7; 22.
м Осія 6; 6.
н Мих. 6; 6. Дѣян. 17; 25.
о Исх. 19; 5. Втор. 10; 14. Іов. 41; 11. Псал. 24; 1. 1 Кор. 10; 26, 28.
п Осія 14; 2. Евр. 13; 15.
р Втор. 23; 21. Іов. 22; 27. Псал. 76; 11. Еккл. 5; 4, 5.
с Іов. 22; 27. Псал. 91; 15. 107; 6, 13, 19, 28. Зах. 13; 9.
т Ст. 23. Псал. 22; 23.
у Рим. 2; 21, 22.
ф Неем. 9; 26.
х Рим. 1; 32.
ц 1 Тим. 5; 22.
ч Псал. 52; 2.
ш Еккл. 8; 11, 12. Иса. 26; 10. 57; 11.
щ Виж. Рим. 2; 4.
ъ Псал. 90; 8.
ы Іов. 8; 13. Псал. 9; 17. Иса. 51; 13.
ь Псал. 27; 6. Рим. 12; 1.

И на оногози [ъ]който оправя пѫть-тъ си
Ще покажѫ Божіе-то спасеніе.

ПСАЛОМЪ 51. (по Слав. 50.)

Пьрвому пѣвцу. Псаломъ Давидовъ, *когато дойде пророкъ Наѳанъ при него, слѣдъ като бѣше влѣзлъ той при Виѳсавіѭ.

1 Помилуй мя, Боже, споредъ милость-тѫ си:
Споредъ множество-то на милосердіе-то си, [а]изглади беззаконія-та ми.
2 [б]Наипаче омый мя отъ беззаконіе-то ми,
И очисти мя отъ грѣхъ-тъ ми.
3 Защото [в]беззаконія-та си азъ знаѭ,
И грѣхъ-тъ ми е вынѫгы прѣдъ мене.
4 На тебе, [г]на самаго тебе сьгрѣшихъ,
И зло-то [д]прѣдъ тебе направихъ:
[е]Щото да ся оправдаешь когато говоришь,
И да си непороченъ когато сѫдишь.
5 Ето, [ж]родихъ ся въ беззаконіе,
И [з]въ грѣхъ мя зачнѫ майка ми.
6 Ето възлюбилъ си истинѫ-тѫ [и]вѫтрѣ въ человѣка,
И въ тайно-то *на сьрдце-то ми* ще мя научишь мудрость.
7 [і]Поръси мя съ иссопъ, и ще бѫдѫ чистъ:
Омый мя, и ще станѫ [к]по бѣлъ отъ снѣгъ.
8 Стори да чуѭ радость и веселіе,
[л]Да ся зарадуватъ кости-тѣ които си строшилъ.
9 [м]Отвърни лице-то си отъ грѣхове-тѣ ми,
И [н]всичкы-тѣ ми беззаконія изглади.
10 [о]Сьрдце чисто сътвори въ мене, Боже:
И духъ правъ обнови вѫтрѣ въ мене.
11 Да мя не отхвьрлишь [п]отъ лице-то си:
И [р]Святый-тъ си Духъ да не отнемешь отъ мене.
12 Повърни ми радость-тѫ на спасеніе-то си,
И [с]съ духъ свободенъ мя утвьрди.
13 Ще научѫ на твои-тѣ пѫтища прѣстѫпницы-тѣ:
И грѣшни ще ся обърнѫтъ къмъ тебе.
14 [т]Избави мя отъ *повинность-тѫ на* кръвьтѫ,
Боже, Боже на спасеніе-то ми:
[у]Языкъ-тъ ми ще пѣе съ радость твоѭ-тѫ правдѫ.
15 Господи, отвори устны-тѣ ми:
И уста-та ми ще възвѣстятъ твоѭ-тѫ хвалѫ.
16 Защото [ф]не щешь жертвѫ, а азъ щѣхъ да принесѫ:
Всесъжженія не ти сѫ угодны.
17 [х]Жертвы на Бога сѫ духъ съкрушенъ:
Сьрдце съкрушенно и смиренно,
Боже, ты не ще да прѣзришь.
18 Стори добро на Сіонъ споредъ благоволеніе-то си:
Съгради стѣны-тѣ на Іерусалимъ.
19 Тогазь ще благоволишь [ц]жертвы на правдѫ,
Приношенія и всесъжженія:
Тогазь ще принесѫтъ на олтарь-тъ ти юнцы.

ПСАЛОМЪ 52. (по Слав. 51.)

Пьрвому пѣвцу, Масхилъ Давидовъ, *когато бѣ дошелъ Идумейскый Доикъ при †Саула, та му бѣ казалъ: Давидъ дойде въ Ахимелеховъ-тъ домъ.

1 Защо ся хвалишь въ злобѫ-тѫ, [а]силне?
Милость-та Божія въ вѣкъ *прѣбѫдва.*
2 [б]Языкъ-тъ ти прѣговаря лукавство;
[в]Като изостренъ бръсначъ прави льсть.
3 Възлюбилъ си зло-то повече отъ добро-то,
[г]Лъжѫ-тѫ повече отъ да говоришь правдѫ. (Села.)
4 Възлюбилъ си всичкы-тѣ погыбелны думы,
Льстивъ языкъ.
5 За то Богъ ще тя съсыпе съвсѣмъ:
[д]Ще тя истьргне и ще тя прѣмѣсти отъ жилище-то *ти*,
И ще тя искорени отъ земѭ-тѫ на живы-тѣ. (Села.)
6 А [е]праведни-тѣ ще видятъ, и ще ся убоятъ:
И [ж]ще му ся присмѣѭтъ, *и рекѫтъ:*
7 Ето, человѣкъ-тъ *който* не тури Бога за своѭ крѣпость;
Но [з]упова на много-то си богатство,
И ся утвьрждаваше на лукавство-то си.
8 А азъ сьмь [и]като маслина цвѣтуща въ Божій-тъ домъ:
Надѣѭ ся на Божіѭ-тѫ милость въ вѣкъ вѣка.
9 Ще тя славословіѭ всякога, [і]защото си направилъ така:
И ще ся надѣѭ на твое-то име,
Защото е благо прѣдъ твои-тѣ прѣподобны.

[ъ] Гал. 6; 16.

51

* 2 Цар. 11; 2, 4. 12; 1.
[а] Ст. 9. Иса. 43; 25. 44; 22. Кол. 2; 14.
[б] Евр. 9; 14. 1 Іоан. 1; 7, 9. Откр. 1; 5.
[в] Псал. 32; 5. 38; 18.
[г] Быт. 20; 6. 39; 9. Лев. 5; 19 6; 2. 2 Цар. 12; 13.
[д] Лук 15; 21.
[е] Рим 3; 4.
[ж] Іов. 14; 4. Псал. 58; 3. Іоан. 3; 6. Рим. 5; 12. Ефес. 2; 3.
[з] Іов. 14; 4.
[и] Іов. 38; 36.
[і] Лев. 14; 4, 6, 49. Числ. 19; 18. Евр. 9; 19.
[к] Иса. 1; 18.
[л] Мат. 5; 4.
[м] Іер. 16; 17.
[н] Ст. 1.
[о] Дѣян. 15; 9. Ефес. 2; 10.
[п] Быт. 4; 14. 2 Цар. 13; 23.
[р] Рим. 8; 9. Ефес. 4; 30.
[с] 2 Кор. 3; 17.
[т] 2 Цар. 11; 17. 12; 9.
[у] Псал. 35; 28.
[ф] Числ. 15; 27, 30. Псал. 40; 6. 50; 8. Иса. 1; 11. Іер. 7; 22. Осія 6; 6.
[х] Псал. 34; 18. Иса. 57; 15. 66; 2.
[ц] Псал. 4; 5. Мал. 3; 3.

52

* 1 Цар. 22; 9.
† Іез. 22; 9.
[а] 1 Цар. 21; 7.
[б] Псал. 50; 19.
[в] Псал. 57; 4. 59; 7. 64; 3.
[г] Іер. 9; 4, 5.
[д] Прит. 2; 22.
[е] Іов. 22; 19. Псал. 37; 34. 40; 3. 64; 9. Мал. 1; 5.
[ж] Псал. 58; 10.
[з] Псал. 49; 6.
[и] Іер. 11; 16. Осія 14; 6.
[і] Псал. 54; 6.

ПСАЛОМЪ 53. (по Слав. 52.)

Пьрвому пѣвцу, вьрху Махалаѳъ. Масхилъ Давидовъ.

1 [а]Рече безумный-тъ въ сърдце-то си: Нѣма Богъ:
Развратихѫ ся и станѫхѫ гнусни *заради* беззаконіе-то:
[б]Нѣма, който да прави добро.
2 [в]Богъ отъ небе-то надникнѫ на человѣческы-тѣ сынове,
За да види има ли нѣкой да разумѣва,
И [г]да търси Бога.
3 Всичкы-тѣ ся уклонихѫ; купно лоши станѫхѫ;
Нѣма който да прави добро,
Нѣма ни единъ.
4 [д]Нѣматъ ли разумъ които правятъ беззаконіе,
Които испояждатъ людіе-тѣ ми, *като че* ядѫтъ хлѣбъ?
Бога не призвахѫ.
5 Тогазь нападнѫ [е]на тѣхъ страхъ голѣмъ, *дѣто* нѣмаше страхъ:
Защото Богъ [ж]расприснѫ кости-тѣ на воюющы-тѣ противъ тебе:
Посрамилъ си *гы*, защото Богъ гы прѣзрѣ.
6 [з]Дано ся даде отъ Сіонъ спасеніе на Израиля!
Когато Богъ върне свои-тѣ людіе отъ плѣнъ,
Ще ся възрадува Іаковъ, ще ся възвесели Израиль.

ПСАЛОМЪ 54. (по Слав. 53.)

Пьрвому пѣвцу, вьрху Негиноѳъ, Масхилъ Давидовъ, *когато дойдохѫ Зифеяни-тѣ и казахѫ Саулу: Ето Давидъ ся скры между насъ.

1 Боже, спаси мя съ име-то си,
И съсъ силѫ-тѫ си сѫди мя.
2 Боже, чуй молитвѫ-тѫ ми:
Послушай рѣчи-тѣ на уста-та ми.
3 Защото [а]чужденци ся подигнѫхѫ противъ мене,
И насилници търсятъ душѫ-тѫ ми:
Не положихѫ Бога прѣдъ себе си. (Села.)
4 Ето, Богъ ми помага:
[б]Господь е съ онѣзи които подкрѣпяватъ душѫ-тѫ ми.
5 Ще обърне зло-то върху врагове-тѣ ми:
[в]Съ твоѭ-тѫ истинѫ истрѣби гы.
6 Доброволно ще ти принесѫ жертвѫ:
Ще славословѭ име-то ти, Господи, [г]защото е благо.
7 Защото отъ всяко утѣсненіе си мя избавилъ,
И [д]око-то ми видѣ *наказаніе-то* на врагове-тѣ ми.

ПСАЛОМЪ 55. (по Слав. 54.)

Пьрвому пѣвцу вьрху Негиноѳъ: Масхилъ Давидовъ.

1 Чуй, Боже, молитвѫ-тѫ ми,
И не ся крый отъ моленіе-то ми.
2 Внимай въ мене, и послушай мя:
[а]Скытамъ ся въ тѫженіе-то си, и смущавамъ ся,
3 Отъ гласъ-тъ на врагъ-тъ,
Отъ притѣсненіе-то на нечестивый-тъ:
[б]Защото хвьрлятъ вързъ мене беззаконіе,
И съ гнѣвъ ми враждуватъ.
4 [в]Сърдце-то ми тѫжи вѫтрѣ въ мене,
И боязнь смъртна нападнѫ върху ми.
5 Страхъ и трепетъ дойде върхъ мене,
И ужасъ мя покры.
6 И рѣкохъ: Дано бы ми ся дали крыла като гълѫбовы!
Щѣхъ да литнѫ и да си починѫ.
7 Ето щѣхъ да ся отдалечѫ бѣгающъ,
Щѣхъ да живѣѭ въ пустынѭ-тѫ. (Села.)
8 Щѣхъ да ускорѭ бѣганіе-то си
Отъ устремленіе-то на вѣтръ-тъ, отъ бурѭ-тѫ.
9 Опропасти *гы*, Господи: раздѣли языцы-тѣ имъ:
Защото [г]видѣхъ насилство и прѣпираніе въ градъ-тъ.
10 Деня и нощя го окружаватъ върху стѣны-тѣ му:
И беззаконіе и зло има въ срѣдъ него:
11 Лукавство въ срѣдъ него:
Угнѣтеніе и льсть не сѫ отдалечены отъ улицы-тѣ му.
12 Понеже [д]не мя укорй непріятель,
Което щѣхъ да прѣтърпѭ:
[е]Не ся подигнѫ върхъ мене мразящій мя;
А то быхъ ся скрылъ отъ него.
13 Но ты, человѣче единодушне мой,
[ж]Друже мой, и познаниче мой:
14 Наедно сѣдѣхмы и ся разговаряхмы сладко,
Съ множество-то [з]ходяхмы въ Божій-тъ домъ.
15 Ще дойде ненадѣйно смърть на тѣхъ:
[и]Ще слѣзѫтъ въ адъ живи:
Защото между тѣхъ, въ жилища-та имъ, *има* злодѣйство.
16 Азъ къмъ Бога ще выкамъ:
И Господь ще мя спасе.
17 [і]Вечерь, и заранъ, и на пладне.

53
а Псал. 10; 4. 14; 1 и дрг.
б Рим. 3; 10.
в Псал. 33; 13.
г 2 Лѣт. 15; 2. 19; 3.
д Іер. 4; 22.
е Лев. 26; 17, 36. Прит. 28; 1.
ж Іез. 6; 5.
з Псал. 14; 7.

54
* 1 Цар. 23; 19. 26; 1.
а Псал. 86; 14.
б Псал. 118; 7.
в Псал. 89; 49.
г Псал. 52; 9.
д Псал. 59; 10. 92; 11.

55
а Иса. 38; 14.
б 2 Цар. 16; 7, 8. 19; 19.
в Псал. 116; 3.
г Іер. 6; 7.
д Псал. 41; 9.
е Псал. 35; 26. 38; 16.
ж 2 Цар. 15; 12. 16; 23. Псал. 41; 9. Іер. 9; 4.
з Псал. 42; 4.
и Числ. 16; 30.
і Дан. 6; 10. Лук. 18; 1. Дѣян. 3; 1. 10; 3, 9, 30. 1 Сол. 5; 17.

Ще ся молѭ, и ще стенѫ:
И той ще чуе гласъ-тъ ми.
18 Ще избави съ миръ душѫ-тѫ ми отъ бой-тъ, който е върху ми:
Защото [к]множина сѫ съ мене.
19 Богъ, [л]който живѣе прѣди вѣкове-тѣ,
Ще чуе, и ще гы покори. (Села.)
Защото нѣматъ прѣмѣненія,
Нито ся боятъ отъ Бога.
20 *Всякой* [м]простира рѫцѣ [н]противъ които мируватъ съ него:
Прѣстѫпва уговоръ-тъ си.
21 [о]Уста-та му сѫ по мазны отъ масло,
Но въ сърдце-то му има брань:
Рѣчи-тѣ му сѫ по мекы отъ елей,
Но сѫ голы сабли.
22 [п]Възложи на Господа товаръ-тъ си, и той ще тя подпрѣ:
[р]Не ще попусти никога да ся поклати праведный-тъ.
23 Но ты, Боже, ще гы низведешь въ ровъ на погыбель:
[с]Мѫжіе кръвници и льстиви
[т]Нѣма да стигнѫтъ до половинѫ-тѫ на дни-тѣ си:
Но азъ ще ся надѣѭ на тебе.

ПСАЛОМЪ 56. (по Слав. 55.)

Първому пѣвцу върху Іонаѳъ-елемъ-рехокимъ: Миктамъ Давидовъ, *когато го хванѫхѫ Филистимци-тѣ въ Геѳъ.

1 [а]Помилуй мя, Боже, защото человѣкъ е зинѫлъ да мя погълне;
Всякой день ратува и мя притѣснява.
2 Врагове-тѣ ми [б]всякой день сѫ зинѫли да *мя* погълнѫтъ:
Защото множина сѫ които ратуватъ съ гордость противъ мене.
3 Въ който день ся убоѭ,
На тебе ще ся надѣѭ.
4 [в]За Бога ще похвалѭ слово-то му:
На Бога уповахъ: [г]нѣма да ся убоѭ:
Какво ще ми стори плъть?
5 Всякой день извращатъ работы-тѣ ми:
Всичкы-тѣ имъ помысли противъ мене сѫ за зло.
6 [д]Събиратъ ся, потаяватъ ся, наблюдаватъ стѫпкы-тѣ ми,
[е]Като че прѣчакуватъ душѫ-тѫ ми.
7 Ще ся избавятъ ли чрѣзъ беззаконіе-то?
Боже, низрини съ гнѣвъ тѣзи людіе.
8 Ты си изброилъ скытанія-та ми:
Тури сьлзы-тѣ ми въ съсѫдъ-тъ си.
[ж]Не сѫ ли тѣ въ твоѭ-тѫ книгѫ?
9 Тогазь ще ся върнѫтъ врагове-тѣ ми назадъ, въ който день *тя* призовѫ:
Знаѭ това, че [з]Богъ е съ мене.
10 [и]За Бога ще похвалѭ слово-то *му;*
За Господа ще похвалѭ слово-то *му.*
11 На Бога ся надѣѭ: нѣма да ся убоѭ:
Какво ще ми стори человѣкъ?
12 Върху ми сѫ, Боже, мои-тѣ къмъ тебе обричанія:
Ще ти отдавамъ славословія.
13 Защото си [і]избавилъ душѫ-тѫ ми отъ смърть:
Да ли не и нозѣ-тѣ ми отъ попълзновеніе,
За да ходѭ прѣдъ Бога [к]въ видѣлинѫ-тѫ на живы-тѣ?

ПСАЛОМЪ 57. (по Слав. 56.)

Първому пѣвцу, върху Ал-ташхеѳъ, Миктамъ Давидовъ, *когато побѣгнѫ отъ лице-то Саулово въ пещерѫ-тѫ.

1 [а]Помилуй мя, о Боже, помилуй мя;
Защото на тебе упова душа-та ми,
И [б]на сѣнкѫ-тѫ на твои-тѣ крыла ще ся надѣѭ,
[в]Додѣ заминѫтъ злощастія-та.
2 Ще выкамъ къмъ Бога Вышняго,
Къмъ Бога [г]мой-тъ благодѣтель.
3 [д]Ще проводи отъ небеса и ще мя избави;
Ако и да мя укорява [е]зинѫлый-тъ да мя погълне: (Села.)
Богъ [ж]ще проводи милость-тѫ си и истинѫ-тѫ си.
4 Душа-та ми е въ срѣдъ львове:
Лѣжѫ *между* пламенны человѣцы,
[з]На които зѫби-тѣ сѫ копія и стрѣлы,
И [и]языкъ-тъ имъ е остръ мечъ.
5 [і]Възнеси ся надъ небеса-та, Боже,
Слава-та ти *да бѫде* по всичкѫ-тѫ земѭ.
6 [к]Сѣть приготвихѫ за стъпкы-тѣ ми:
Душа-та ми ся е навела да падне:
Ископахѫ прѣдъ мене ямѫ:
Паднѫхѫ въ неѭ. (Села.)
7 [л]Утвърдено е сърдце-то ми, Боже,
Утвърдено е сърдце-то ми: ще пѣѭ и пѣснопѣѭ.
8 Събуди ся, [м]славо моя:
Събуди ся, псалтирю и китаро: ще ся събудѭ рано.
9 [н]Ще тя похвалѭ, Господи, между народы-тѣ:

к 2 Лѣт. 32; 7, 8.
л Втор. 33; 27.
м Дѣян. 12; 1.
н Псал. 7; 4.
о Псал. 28; 3. 57; 4. 62; 4. 64; 3. Прит. 5, 3, 4. 12; 18.
п Псал. 37; 5. Мат. 6; 25. Лук. 12; 22. 1 Пет. 5; 7.
р Псал. 37; 24.
с Псал. 5; 6.
т Іов. 15; 32. Прит. 10; 27. Еккл. 7; 17.

56

* 1 Цар. 21; 11.
а Псал. 57; 1.
б Псал. 57; 3.
в Ст. 10, 11.
г Псал. 118; 6. Иса. 31; 3. Евр. 13; 6.
д Псал. 59; 3. 140; 2.
е Псал. 71; 10.
ж Мал. 3; 16.
з Рим. 8; 31.
и Ст. 4.
і Псал. 116; 8.
к Іов. 33; 30.

57

* 1 Цар. 22; 1. 24; 3. Псал. 142; надписъ-тъ.
а Псал. 56; 1.
б Псал. 17; 8. 63; 7.
в Иса. 26; 20.
г Псал. 138; 8.
д Псал. 144; 5, 7.
е Псал. 56; 1.
ж Псал. 40; 11. 43; 3. 61; 7.
з Прит. 30; 14.
и Псал. 55; 21. 64; 3.
і Ст. 11. Псал. 108; 5.
к Псал. 7; 15, 16. 9; 15.
л Псал. 108; 1 и дрг.
м Псал. 16; 9. 30; 12. 108; 1, 2.
н Псал. 108; 3.

Ще ти пѣснопѣѭ между племена-та.
10 Защото ся [о]възвеличи до небеса твоя-та милость,
И до облацы-тѣ твоя-та истина.
11 [п]Възнеси ся, Боже, надъ небеса-та:
Слава-та ти *да бѫде* по всичкѫ-тѫ земѭ.

ПСАЛОМЪ 58. (по Слав. 57.)

Първому пѣвцу, върху Ал-ташхеѳъ: *Миктамъ Давидовъ.

1 Съ мълчаніе ли правдѫ говорите?
Право ли сѫдите, сынове человѣчески?
2 Ей, въ сърдце работите неправды:
[а]Расподѣляте насилство-то на рѫцѣ-тѣ си по земѭ-тѫ.
3 [б]Още отъ маткѫ-тѫ *на майкѫ си* отчуждихѫ ся нечестиви-тѣ:
Заблудихѫ отъ утробѫ-тѫ които говорятъ лъжѫ.
4 [в]Иматъ ядъ, като ядъ на зміѭ:
Приличатъ [г]на глухый-тъ аспидъ *който* затыква уши-тѣ си;
5 И не ще да чуе гласъ-тъ на обаятели-тѣ,
Колко искусно и да обаяватъ.
6 Боже, [д]стрый зѫбы-тѣ имъ въ уста-та имъ:
Господи, строши челюсти-тѣ на львове-тѣ.
7 [е]Да ся излѣѭтъ като воды що оттичатъ:
Когато стрѣлятъ стрѣлы-тѣ си, нека сѫ като строшены.
8 Като пължъкъ който ся растаява, да прѣйдѫтъ:
Като [ж]изврьгъ на женѫ, да не видятъ слънце-то.
9 Прѣди да усѣтятъ котли-тѣ ви *огнь-тъ на* търніе-тѣ,
Сурови или обгорѣлы, [з]ще гы помете съ вихрушкѫ.
10 [и]Праведный-тъ ще ся зарадува, когато види отмьщеніе-то:
[і]Ще омые нозѣ-тѣ си въ кръвь-тѫ на нечестивый-тъ.
11 И [к]всякой ще казува:
Наистинѫ има плодъ за праведный-тъ:
Наистинѫ има Богъ, [л]който сѫди на земѭ-тѫ.

ПСАЛОМЪ 59. (по Слав. 58.)

Първому пѣвцу, *върху Ал-ташхеѳъ, Миктамъ Давидовъ, †когато проводи Саулъ *стражы* да пазятъ кѫщѫ-тѫ *въ коѭто бѣ Давидъ*, за да го убіѭтъ.

1 Избави мя [а]отъ врагове-тѣ ми, Боже мой:
Закрыли мя отъ онѣзъ които ся подигатъ върхъ мене.
2 Избави мя отъ дѣлатели на беззаконіе,
И спаси мя отъ кръвницы.
3 Защото, ето, ловятъ душѫ-тѫ ми:
[б]Силни ся събрахѫ противъ мене:
Не *за* мое прѣстѫпленіе, Господи, [в]нито *за* мой грѣхъ.
4 Безъ *да има въ мене* беззаконіе, тичатъ и ся готвятъ:
[г]Стани ми на посрѣщаніе и виждь,
5 Ты, Господи Боже на силы-тѣ, Боже Израилевъ,
Събуди ся за да посѣтишь всичкы-тѣ язычницы:
Да не помилувашь никого отъ льстивы-тѣ прѣстѫпницы. (Села.)
6 [д]Връщатъ ся вечеръ:
Выѭтъ като псета и обыкалятъ градъ-тъ.
7 Ето, тѣ избълвуватъ *думы* съ уста-та си:
[е]Мечове *има* въ устны-тѣ имъ,
[ж]Понеже *думатъ:* Кой слуша?
8 Но [з]ты, Господи, ще имъ ся присмѣешь:
Ще ся поругаешь на всичкы-тѣ язычницы.
9 О Сило моя, на тебе ще ся надѣѭ.
[и]Защото Богъ ми е прибѣжище.
10 Милостивый Богъ мой [і]ще мя прѣдвари:
Богъ [к]ще мя удостои да видѭ *наказаніе-то*
На онѣзя които мя прѣчакуватъ.
11 [л]Да гы не убіешь, за да не забравятъ *това* мои-тѣ людіе:
Распърсни гы съсъ силѫ-тѫ си:
И свали гы, Господи, защитниче нашъ.
12 [м]*Заради* грѣхъ-тъ на уста-та си, *заради* думы-тѣ на устны-тѣ си,
Да ся уловятъ въ гордость-тѫ си;
И заради клѣтвѫ-тѫ и лъжѫ-тѫ *що* говорятъ.
13 [н]Съсыпи *гы* съ гнѣвъ, съсыпи *гы* да гы нѣма вече:
И [о]да познаѭтъ че Богъ владычествува въ Іакова,
И до краища-та на земѭ-тѫ. (Села.)
14 [п]Да ся върнѫтъ вечеръ,
Да выѭтъ като псета, и да обыкалятъ градъ-тъ:
15 [р]Да ся скытатъ за хранѫ:
И ако не ся пасытятъ, §да прѣминѫтъ нощь-тѫ *ненасытени.*
16 А азъ ще пѣѭ на твоѭ-тѫ силѫ,
И на ранинѫ съ радость ще пѣснословіѭ на твоѭ-тѫ милость:
Защото ми си станѫлъ крѣпость,
И прибѣжище въ день-тъ на скърбь-тѫ ми.
17 [с]О сило моя, тебѣ ще пѣснопѣѭ:

о Псал. 36; 5. 71; 19. 103; 11. 108; 4.
п Ст. 5.

58

* Псал. 57; надписъ-тъ
а Псал. 94; 20. Иса. 10; 1.
б Псал. 51; 5. Иса. 48; 8.
в Псал. 140; 3. Еккл. 10; 11.
г Іер. 8; 17.
д Іов 4; 10. Псал. 3; 7.
е Іис. Нав. 7; 5. Псал. 112; 10.
ж Іов. 3; 16. Еккл. 6; 3.
з Прит. 10; 25.
и Псал. 52; 6. 64; 10. 107; 42.
і Псал. 68; 23.
к Псал. 92; 15. Иса. 3; 10.
л Псал. 67; 4. 96; 13. 98; 9.

59

* Псал. 57; надписъ-тъ.
† 1 Цар. 19; 11.
а Псал. 18; 48.
б Псал. 56; 6.
в 1 Цар. 24; 11.
г Псал. 35; 23. 44; 23.
д Ст. 14.
е Псал. 57; 4. Прит. 12; 18.
ж Псал. 10; 11, 13. 64; 5. 73; 11. 94; 7.
з 1 Цар. 19; 16. Псал. 2; 4.
и Ст. 17. Псал. 62; 2.
і Псал. 21; 3.
к Псал. 54; 7. 92; 11. 112; 8.
л Быт. 4; 12, 15.
м Прит. 12; 13. 18; 7.
н Псал. 7; 9.
о Псал. 83; 18.
п Ст. 6.
р Іов. 15; 23. Псал. 109; 10.
§ *Или* да роптаѭтъ.
с Псал. 18; 1.

Защото *ты*, Боже, *си* [т]крѣпость моя,
Богъ мой милостивъ.

ПСАЛОМЪ 60. (по Слав. 59.)

Първому пѣвцу, *върху Шушанъ-едуѳъ. Миктамъ Давидовъ за поученіе, †когато ратова Срѣдорѣчнѫ-тѫ Сиріѭ, и Совскѫ-тѫ Сиріѭ, и Іоавъ ся върнѫ та порази дванадесеть тысящы Едомцы въ Соленый-тъ долъ.

1 Боже, [а]отхвърлилъ си ны:
Распърснѫлъ си ны: разгнѣвалъ си ся:
Обърни ся къмъ насъ.
2 Потреслъ си земіѭ-тѫ: распукнѫлъ си ѭ:
[б]Исцѣли съкрушенія-та ѝ, защото ся колебае.
3 [в]Показалъ си на людіе-тѣ си жестокы нѣща:
[г]Напоилъ си ны съ вино на омаяніе.
4 [д]Далъ си знамя на онѣзи които ти ся боятъ,
Да ся възвышава заради истинѫ-тѫ. (Села.)
5 [е]За да ся избавятъ твои-тѣ възлюбленни,
Спаси *съ* десницѫ-тѫ си, и послушай мя.
6 Богъ [ж]говори въ святилище-то си:
Ще тържествувамъ: [з]ще раздѣліѭ [и]Сихемъ,
И [і]долъ-тъ Сокхоѳъ ще размѣрѭ.
7 Мой е Галаадъ, мой и Манассія:
[к]Ефремъ е крѣпость на главѫ-тѫ ми:
[л]*А* Іуда законоположитель мой.
8 [м]Моавъ е омывалница-та ми:
[н]Върхъ Едомъ ще хвърліѭ сапогъ-тъ си:
Въскликни за мене, [о]Филистимска земле.
9 Кой ще мя въведе въ оградений-тъ градъ?
Кой ще мя заведе до Едомъ?
10 Не ты ли, Боже, [п]който си ны отхвърлилъ,
И *ты*, Боже, *който* [р]не излазишь съ воинства-та ни?
11 Дай ни помощь отъ скърбь-тѫ:
Защото е [с]суетно спасеніе отъ человѣцы-тѣ.
12 Чрѣзъ Бога [т]ще направимъ юначество,
И той [у]ще стъпче врагове-тѣ ни.

ПСАЛОМЪ 61. (по Слав. 60.)

Първому пѣвцу, върху Негиноѳъ: *Псаломъ* Давидовъ.

1 Послушай, Боже, выкъ-тъ ми:
Внимай на моленіе-то ми.
2 Отъ краища-та на земіѭ-тѫ, къмъ тебе ще выкамъ, когато прѣмира сърдце-то ми:
Настави мя на канарѫ-тѫ *която* о прѣмного высока за мене.
3 Защото ты ми станѫ прибѣжище,
[а]Стълпъ крѣпъкъ прѣдъ врагъ-тъ.
4 [б]Въ скиніѭ-тѫ ти ще обитавамъ вынѫгы:
[в]Ще прибѣгнѫ подъ покрывъ-тъ на твои-тѣ крыла. (Села.)
5 Защото ты, Боже, си чулъ обричанія-та ми:
Далъ си *ми* наслѣдіе-то на онѣзи които ся боятъ отъ име-то ти.
6 [г]Ще притуришь дни върхъ дни-тѣ на царя,
Годины-тѣ му въ родъ и родъ.
7 Ще прѣбѫде въ вѣкъ прѣдъ Бога:
[д]Повели да го пазятъ милость-та и истина-та.
8 Така ще пѣснопѣѭ вынѫгы на твое-то име,
За да испълнявамъ обричанія-та си всякой день.

ПСАЛОМЪ 62. (по Слав. 61.)

Първому пѣвцу, *върху Іедуѳунъ. Псаломъ Давидовъ.

1 [а]Наистинѫ душа-та ми има тихо упованіе на Бога:
Отъ него е спасеніе-то ми.
2 [б]Наистинѫ той е канара моя, и спасеніе мое;
Прибѣжище мое: [в]нѣма много да ся поклатіѭ.
3 До кога ще нападате на человѣка,
Всичкы вы да *го* затрыете,
[г]Като стѣнѫ наведенѫ *и* плетъ поваленъ?
4 Наистинѫ съвѣтуватъ ся да *го* хвърлятъ отъ высочинѫ-тѫ му:
Обичатъ лъжѫ-тѫ: [д]съ уста-та си благославятъ,
А въ сърдце-то си кълнѫтъ. (Села.)
5 Но ты, [е]о душе моя, имай тихо упованіе на Бога;
Защото отъ него е чаканіе-то ми.
6 Той е наистинѫ канара моя, и спасеніе мое:
Прибѣжище мое: нѣма да ся поклатіѭ.
7 [ж]Отъ Бога е спасеніе-то ми и слава-та ми:
Канара на силѫ-тѫ ми, прибѣжище-то ми е въ Бога.
8 Имайте упованіе на него на всяко врѣме:
[з]Людіе, отваряйте прѣдъ него сърдца-та си:

[т] Ст. 9, 10.

60

* Псал. 80; надписъ-тъ.
† 2 Цар. 8; 3, 13. 1 Лѣт. 18; 3, 12.
[а] Псал. 44; 9.
[б] 2 Лѣт. 7; 14.
[в] Псал. 71; 20.
[г] Иса. 51; 17, 22. Іер. 25; 15.
[д] Псал. 20; 5.
[е] Псал. 108; 6 и др.
[ж] Псал. 89; 35.
[з] Іис. Нав. 1; 6.
[и] Быт. 12; 6.
[і] Іис. Нав. 13; 27.
[к] Виж. Втор. 33; 17.
[л] Быт. 49; 10.
[м] 2 Цар. 8; 2.
[н] 2 Цар. 8; 14. Псал. 108; 9.
[о] 2 Цар. 8; 1.
[п] Ст. 1. Псал. 44; 9. 108; 11.
[р] Іис. Нав. 7; 12.
[с] Псал. 118; 8. 146; 3.
[т] Числ. 24; 18. 1 Лѣт. 19; 13.
[у] Иса. 63; 3.

61

[а] Прит. 18; 10.
[б] Псал. 27; 4.
[в] Псал. 17; 8. 57; 1. 91; 4.
[г] Псал. 21; 4.
[д] Псал. 40; 11. Прит. 20; 28.

62

* Виж. 1 Лѣт. 25; 1, 3.
[а] Псал. 33; 20.
[б] Ст. 6.
[в] Псал. 37; 24.
[г] Иса. 30; 13.
[д] Псал. 28; 3.
[е] Ст. 1, 2.
[ж] Іер. 3; 23.
[з] 1 Цар. 1; 15. Псал. 42; 4. Плач. 2; 19.

Богъ е намъ [и]прибѣжище. (Села.)
9 Наистинѫ [і]сынове-тѣ человѣческы сѫ суета,
Голѣмци-тѣ лъжа:
На теглилкѫ турени,
Всичкы-тѣ купно сѫ *по лекы* отъ самѫтѫ суетѫ.
10 Не уповайте на насилство,
И на грабителство не имайте суетнѫ надеждѫ:
[к]Богатство ако тече, не прилѣпявайте сьрдце-то си.
11 [л]Еднъждь каза Богъ, два пѫти чухъ това:
Че [м]сила-та е Божія:
12 И твоя е, Господи, [н]милость-та;
Защото ты [о]ще отдадешь на всякого споредъ дѣло-то му.

ПСАЛОМЪ 63. (по Слав. 62.)

Псаломъ Давидовъ, *когато ся намираше въ Іудинѫ-тѫ пустынѭ.

1 Боже, ты си Богъ мой:
Отъ рано тя търсѭ:
[а]Душа-та ми е жадна за тебе, желае тя плъть-та ми,
Въ еднѫ пустѫ, сухѫ и безводнѫ земѭ,
2 За да гледамъ [б]твоѭ-тѫ силѫ и твоѭ-тѫ славѫ,
Както тя видѣхъ въ святилище-то.
3 Понеже [в]милость-та ти е по добра отъ животъ-тъ,
Устны-тѣ ми ще тя хвалятъ.
4 Така ще тя благославямъ [г]въ животъ-тъ си:
Въ име-то ти ще дигамъ рѫцѣ-тѣ си.
5 Като отъ тълстинѫ и масть [д]ще ся насыти душа-та ми,
И съ радостны устны ще *тя* пѣснословятъ уста-та ми.
6 [е]Когато тя поменувамъ на постелкѫ-тѫ си
За тебе размышлявамъ въ стражы-тѣ *нощны*.
7 Понеже ты ми станѫ помощь,
За то [ж]подъ сѣнкѫ-тѫ на крыла-та ти ще ся радувамъ.
8 Прилѣпи ся душа-та ми вслѣдъ тебе:
Твоя-та десница мя подпира.
9 А които търсятъ душѫ-тѫ ми, за да ѭ погубятъ,
Ще влѣзѫтъ въ дълбины-тѣ на земѭ-тѫ:
10 [з]Ще паднѫтъ отъ мечъ:
Ще бѫдѫтъ дѣлъ на чакалы.
11 А царь-тъ ще ся развесели въ Бога:
[и]Ще ся прослави всякой който ся кълне въ негово-то име;
Но ще ся заградятъ уста-та на онѣзи които говорятъ лъжѫ.

ПСАЛОМЪ 64. (по Слав. 63.)

Пьрвому пѣвцу. Псаломъ Давидовъ.

1 Послушай, Боже, гласъ-тъ ми въ оплакованіе-то ми:
Отъ страхъ-тъ на врага упази животъ-тъ ми.
2 Покрый мя отъ съборъ-тъ на лукавы-тѣ,
Отъ стань-тѫ на дѣлающы-тѣ беззаконіе:
3 [а]Които острятъ, като мечъ, языкъ-тъ си:
[б]Приготвятъ, като стрѣлы, горчивы думы,
4 За да устрѣлятъ тайно непорочный-тъ:
Внезапно го устрѣляватъ, и не ся боятъ.
5 [в]Утвьрждаватъ ся на едно лукаво нѣщо:
Наговарятъ ся да крыѭтъ сѣти,
И [г]казуватъ: Кой ще гы види?
6 Изнамѣруватъ беззаконія:
Думатъ: Извьршихмы намѣреніе добрѣ измыслено.
Вѫтрѣшность-та и сьрдце-то на всякого сѫ дълбокы.
7 Но [д]Богъ ще гы устрѣли:
Отъ внезапнѫ стрѣлѫ ще бѫдѫтъ ранени.
8 И [е]языкъ-тъ имъ ще гы спъне:
[ж]Ще бѣгатъ всичкы които гы гледатъ.
9 И [з]ще ся убои всякой человѣкъ,
И [и]ще възвѣстятъ дѣло-то Божіе,
И ще разумѣѭтъ работы-тѣ му.
10 [і]Праведный-тъ ще ся развесели въ Господа,
И ще ся надѣе на него:
И ще ся хвалятъ всичкы-тѣ прави въ сьрдце.

ПСАЛОМЪ 65. (по Слав. 64.)

Пьрвому пѣвцу. Псаломъ Давидовъ, пѣснь.

1 Тебе чака пѣніе, Боже, въ Сіонъ:
И [а]тебѣ ще ся отдаде обричаніе-то.
2 Ты който слушашь молитвѫ,
При тебе ще дохожда всяка плъть.
3 [б]Беззаконія ми надвихѫ:
[в]Ты ще очистишь прѣстѫпленія-та ни.
4 [г]Блаженъ *онзи когото* [д]си избралъ,
И пріелъ за да живѣе въ твои-тѣ дворове:

[и] Псал. 18; 2.
[і] Псал. 39; 5, 11. Иса. 40; 15, 17. Рим. 3; 4.
[к] Іов. 31; 25. Псал. 52; 7. Лук. 12; 15. 1 Тим. 6; 17.
[л] Іов. 33; 14.
[м] Откр. 19; 1.
[н] Псал. 86; 15 103; 8. Дан. 9; 9.
[о] Іов. 34; 11. Прит. 24; 12. Іер. 32; 19. Іез. 7; 27. 33; 20. Мат. 16; 27. Рим. 2; 6. 1 Кор. 3; 8. 2 Кор. 5; 10. Ефес. 6; 8. Кол. 3; 25. 1 Пет. 1; 17. Откр. 22; 12.

63

[*] 1 Цар. 22; 5. 23; 14, 15, 16.
[а] Псал. 42; 2. 84; 2. 143; 6.
[б] Виж. 1 Цар. 4; 21. 1 Лѣт. 16; 11. Псал. 27; 4. 78; 61.
[в] Псал. 30; 5.
[г] Псал. 104; 33. 146; 2.
[д] Псал. 36; 8.
[е] Псал. 42; 8. 119; 55. 149; 5.
[ж] Псал. 61; 4.
[з] Іез. 35; 5.
[и] Втор. 6; 13. Иса. 45; 23. 65; 16. Соф. 1; 5.

64

[а] Псал. 11; 2. 57; 4.
[б] Псал. 58; 7. Іер. 9; 3.
[в] Виж. Прит. 1; 11.
[г] Псал. 10; 11. 59; 7.
[д] Псал. 7; 12, 13.
[е] Прит. 12; 13. 18; 7.
[ж] Псал. 31; 11. 52; 6.
[з] Псал. 40; 3.
[и] Іер. 50; 28. 51; 10.
[і] Псал. 32; 11. 58; 10. 68; 3.

65

[а] Иса. 66; 23.
[б] Псал. 38; 4. 40; 12.
[в] Псал. 51; 2. 79; 9. Иса. 6; 7. Евр. 9; 14. 1 Іоан. 1; 7, 9.
[г] Псал. 33; 12. 84; 4.
[д] Псал. 4; 3.

[е]Ще ся насытимъ отъ благость-тж на домъ-тъ ти,
На святый-тъ ти храмъ.
5 Съ трепетны нѣща, *и* съ правдж, ще ни отговаряшь,
Боже Спасителю нашъ,
Надеждо [ж]на всичкы-тѣ земны краища,
И на онѣзи които сж далечь по море.
6 Ты който утвърждавашь съсъ силж-тж си горы-тѣ,
[з]Който си прѣпасанъ съ могущество:
7 [и]Който утишавашь шумъ-тъ на море-то,
Шумъ-тъ на волны-тѣ му, [і]и мятежъ-тъ на народы-тѣ.
8 И които живѣіжтъ по краища-та *на земіж-тж* боятъ ся отъ твои-тѣ знаменія:
Развеселявашь исходы-тѣ на зорж-тж и на вечеръ-тъ.
9 [к]Посѣщавашь земіж-тж, и [л]напоявашь іж:
Прѣобогатявашь іж:
Рѣка-та Божія е пълна съ водж:
[м]Приготвяшь жито-то имъ,
Понеже си така наредилъ.
10 Напоявашь бразды-тѣ нейны;
Изравнявашь грамады-тѣ ѝ:
Омекчавашь іж съ капкы-тѣ на дъждь-тъ:
Благославяшь прозябенія-та ѝ.
11 Вѣнчавашь годинж-тж съ благость-тж си:
И отъ дири-тѣ ти капе тлъстина.
12 Капе върхъ пасища-та на пустыніж-тж,
И хълми-тѣ ся опасуватъ съ радость.
13 Пасища-та сж облѣчены съсъ стада,
И [н]долове-тѣ покрыти съ жито;
Въсклицаватъ, още и пѣіжтъ.

ПСАЛОМЪ 66. (по Слав. 65.)

Първому пѣвцу. Псаломска пѣснь.

1 [а]Въскликнѣте къмъ Бога, всичка земя.
2 Въспѣйте славж-тж на име-то му:
Направѣте славно хваленіе-то му.
3 Речѣте Богу: [б]Колко сж страшны дѣла-та ти!
[в]Заради величество-то на твоіж-тж силж
Ще ти ся покорятъ врагове-тѣ ти.
4 [г]Всичка-та земя ще *ти* ся кланя, и ще тя славослови:
[д]Ще славословятъ име-то ти. (Села.)
5 [е]Елате та виждте дѣла-та Божіи:
Страшенъ е въ дѣянія-та *си* къмъ человѣческы-тѣ сынове.
6 [ж]Прѣложи море-то въ сушж:
[з]Пѣши прѣминжхж прѣзъ рѣкж-тж:
Тамъ ся развеселихмы за него.
7 Съсъ силж-тж си владычествува въ вѣкъ:
[и]Очи-тѣ му гледатъ на язычницы-тѣ:
Отстжпници-тѣ да не прѣвъзносятъ себе си (Села.)
8 Благославяйте, народи, Бога нашего,
И направѣте да ся чуе гласъ-тъ на хвалж-тж му:
9 Който съхранява въ животъ душж-тж ни,
И [і]не оставя да ся клатятъ нозѣ-тѣ ни.
10 Защото [к]ты си ны искусилъ, Боже:
[л]Прѣтопилъ си ны, както ся прѣтопява сребро.
11 [м]Въвелъ си ны въ мрѣжж-тж:
[н]Турилъ си тежъкъ товаръ на гърбъ-тъ ни.
12 Направилъ си да яздятъ человѣци върхъ главы-тѣ ни:
[о]Прѣминжхмы прѣзъ огнь и водж:
Но извелъ си ны въ спокойствіе.
13 [п]Ще влѣзж въ домъ-тъ ти съсъ всесъжженія:
[р]Ще ти отдамъ обричанія-та си,
14 Които произнесохж устны-тѣ ми,
И говорихж уста-та ми въ скърбь-тж ми.
15 Всесъжженія отъ тълсты овны ще ти принесж съ темянъ:
Ще принесж волове и ярцы. (Села.)
16 [с]Елате, чуйте всичкы които ся боите отъ Бога:
И ще прикажж онова което е сторилъ на душж-тж ми.
17 Къмъ него выкнжхъ съ уста-та си,
И възвысенъ бы чрѣзъ языкъ-тъ ми.
18 [т]Ако гледахъ въ сърдце-то си на неправдж,
Господь не бы послушалъ:
19 Но [у]Богъ наистинж послуша;
Даде вниманіе на гласъ-тъ на моленіе-то ми.
20 Благословенъ Богъ,
Който не отстрани молитвж-тж ми,
И милость-тж си отъ мене.

ПСАЛОМЪ 67. (по Слав. 66.)

Първому пѣвцу, върху Негиноѳъ. Псаломска пѣснь.

1 Богъ да ны помилува, и да ны благослови!
[а]Да яви лице-то си намъ! (Села.)
2 [б]За да ся познае на земіж-тж твой-тъ пжть,
[в]Въ всичкы-тѣ народы спасеніе-то ти.
3 [г]Да тя пѣсnословятъ людіе-тѣ, Боже:

е Псал. 36; 8.
ж Псал. 22; 27.
з Псал. 93; 1.
и Псал. 89; 9. 107; 29. Мат. 8; 26.
і Псал. 76; 10. Иса. 17; 12, 13.
к Втор. 11; 12.
л Псал. 68; 9, 10. 104; 13. Іер. 5; 24.
м Псал. 46; 4.
н Иса. 55; 12.

66

а Псал. 100; 1.
б Псал. 65; 5.
в Псал. 18; 44.
г Псал. 22; 27. 67; 3. 117; 1.
д Псал. 96; 1, 2.
е Псал. 46; 8.
ж Исх. 14; 21.
з Іис. Нав. 3; 14, 16.
и Псал. 11; 4.
і Псал. 121; 3.
к Псал. 17; 3. Иса. 48; 10.
л Зах. 13; 9. 1 Пет. 1; 6, 7.
м Плач. 1; 13.
н Иса. 51; 23.
о Иса. 43; 2.
п Псал. 100; 4. 116; 14, 17, 18; 19.
р Екил. 5; 4.
с Псал. 34; 11.
т Іов. 27; 9. Прит. 15; 29. 28; 9. Иса. 1; 15. Іоан. 9; 31. Іак. 4; 3.
у Псал. 116; 1, 2.

67

а Числ. 6; 25. Псал. 4; 6. 31; 16. 80; 3, 7, 19. 119; 135.
б Дѣян. 18; 25.
в Лук. 2; 30, 31. Тит. 2; 11.
г Псал. 66; 4.

Да тя пѣснословятъ всичкы-тѣ людіе.
4 Да ся развеселятъ и да въскликнѫтъ народы-тѣ:
Защото [д]ще сѫдишь людіе-тѣ съ правотѫ,
И народы-тѣ на земіѫ-тѫ ще управявашь. (Сега.)
5 Да тя пѣснословятъ людіе-тѣ, Боже,
Да тя пѣснословятъ всичкы-тѣ людіе.
6 [е]Земя-та ще дава плодъ-тъ си:
Ще ны благослови Богъ, Богъ нашъ:
7 Ще ны благослови Богъ,
[ж]И ще ся убоятъ отъ него всичкы-тѣ краища на земіѫ-тѫ.

ПСАЛОМЪ 68. (по Слав. 67.)

Пьрвому пѣвцу. Псаломъ Давидовъ, пѣснь.

1 [а]Да стане Богъ, и да ся распьрснѫтъ врагове-тѣ му,
И да бѣгатъ отъ лице-то му които го мразятъ:
2 [б]Както исчезнува дымъ-тъ, *така гы* направи да изчезнѫтъ:
[в]Както тае восъкъ-тъ прѣдъ огнь-тъ,
Така да погынѫтъ нечестиви-тѣ отъ Божіе-то лице.
3 [г]А праведни-тѣ да ся веселятъ:
Да ся радуватъ прѣдъ Бога,
И да ся наслаждаватъ съ веселіе.
4 [д]Пѣйте Богу; пѣснопѣйте на име-то му:
[е]Приготвѣте пѫтища-та на оногози който ся вози прѣзъ пустыни-тѣ:
[ж]Іеова е име-то му:
И радувайте ся прѣдъ него.
5 [з]Отецъ на сирачета-та, и сѫдія на вдовицы-тѣ
Е Богъ въ свято-то свое жилище.
6 Богъ [и]населява въ домородіе осамотены-тѣ.
[і]Извожда въ изобиліе затворены-тѣ.
[к]А отстѫпници-тѣ живѣіѫтъ въ безводнѫ земіѫ.
7 Боже, [л]когато излѣзе ты прѣдъ людіе-тѣ си,
Когато ходѣше прѣзъ пустыніѫ-тѫ, (Села.)
8 [м]Земя-та ся потресе,
И самы-тѣ небеса капнѫхѫ отъ Божіе-то лице:
Сама-та Синайска *гора ся затресе*,
Отъ лице-то на Бога, Бога Израилева.
9 Боже, [н]ты си испроводилъ дъждь изобиленъ на наслѣдіе-то си,
И въ слабость-тѫ му ты си го уякчилъ.
10 Стадо-то ти ся насели въ него:
Боже, [о]промыслилъ си за сиромахъ-тъ чрѣзъ благость-тѫ си.
11 Господь даде слово:
Извѣстители-тѣ сѫ голѣмо множество.
12 [п]Царіе съ воинство бѣгатъ;
А останѫли-тѣ въ кѫщи дѣлятъ корысти.
13 Ако лѣжите въ срѣдъ ограды-тѣ,
[с]*Ще сте като* гълѫбица, на коіѫто крыла-та сѫ покрыты съсъ сребро,
И пера-та й съ жьлто злато.
14 [т]Когато Всесилный распьрснуваше царіе въ тѫзи *земіѫ*,
Тя побѣлѣ като снѣгъ на Селмонъ.
15 Гора-та Божія е *като* гора-та Васанъ.
Гора высока *като* гора-та Васанъ:
16 [у]Защо завиждате, горы высокы *и* върхове?
Тая е [ф]гора, *въ коіѫто* благоволи Богъ да живѣе:
Ей Господь *тамъ* ще живѣе въ вѣкъ.
17 [х]Божіи-тѣ колесницы сѫ двѣ тмы,
Тысящи на тысящы:
Господь е въ срѣдъ тѣхъ *като* въ Синай, въ свято-то *мѣсто*.
18 [ц]Възлѣзлъ си на высоко: [ч]плѣнилъ си плѣнъ:
[ш]Зѣлъ си дарове за человѣцы-тѣ:
Даже и за [щ]непокорны-тѣ,
[ъ]За да живѣешь *между тѣхъ*, Господи Боже.
19 Благословенъ Господь всякой день:
Ако нѣкой тури върхъ насъ товаръ,
Богъ е спасеніе намъ. (Села.)
20 Богъ нашъ е Богъ спаситель:
И на [ы]Господа Іеова е избавленіе-то отъ смьрть-тѫ.
21 Богъ непрѣмѣнно ще стрые [ь]главѫ-тѫ на врагове-тѣ си,
И [ѣ]космато тѣме на оногози който ходи въ прѣстѫпленія-та си.
22 Господь рече: [ю]Ще възвърнѫ отъ Васанъ,
Ще възвърнѫ *людіе-тѣ си*, [я]отъ морскы-тѣ дълбины:
23 [ѫ]За да гази нога-та ти въ кръвь-тѫ на врагове-тѣ *ти*,
И [іѫ]языкъ-тъ на псета-та ти *да земе* часть отъ неіѫ.
24 Видѣхѫ ся стъпкы-тѣ ти, Боже:
Стъпкы-тѣ на мой-тъ Богъ, на мой-тъ Царь, въ святилище-то.
25 [а]Напрѣдъ вървѣхѫ пѣвци-тѣ;
Подирь тѣхъ свирящи-тѣ съ орѫдія

д Псал. 96; 10, 13. 98; 9.
е Лев. 26; 4. Псал. 85; 12. Іез. 34; 27.
ж Псал. 22; 27.

68

а Числ. 10; 35. Иса. 33; 3.
б Иса. 9; 18. Осія 13; 3.
в Псал. 97; 5. Мих. 1; 4.
г Псал. 32; 11. 58; 10. 64; 10.
д Псал. 66; 4.
е Ст. 33.
ж Исх. 6; 3.
з Псал. 10; 14, 18. 146; 9.
и 1 Цар. 2; 5. Псал. 113; 9.
і Псал. 107; 10, 14. 146; 7. Дѣян. 12; 6 и дрг.
к Псал. 107; 34, 40.
л Исх. 13; 21. Сѫд. 4; 14. Авв. 3; 13.
м Исх. 19; 16, 18. Сѫд. 5; 4. Иса. 64; 1, 3.
н Втор. 11; 11, 12. Іез. 34; 26.
о Втор. 26; 5, 9. Псал. 74; 19.
п Числ. 31; 8 и дрг. Іис. Нав. 10; 16. 12; 8.
с Псал. 105; 37.
т Числ. 21; 3. Іис Нав. 10; 10. 12; 1 и дрг.
у Псал. 114; 4, 6.
ф Втор. 12; 5, 11. 3 Цар. 9; 3. Псал. 87; 1, 2. 132; 13, 14.
х Втор. 33; 2. 4 Цар. 6; 16, 17. Дан. 7; 10. Евр. 12; 22. Откр. 9; 16
ц Дѣян. 1; 9. Ефес. 4; 8.
ч Сѫд 5; 12.
ш Дѣян. 2; 4, 33.
щ 1 Тим 1; 13.
ъ Псал. 78; 60.
ы Втор. 32; 39. Прит. 4; 23. Откр. 1; 18. 20; 1.
ь Псал. 110; 6. Авв. 3; 13.
ѣ Псал. 55; 23.
ю Числ. 21; 33.
я Исх. 14; 22.
ѫ Псал. 58; 10.
іѫ 3 Цар. 21; 19
а 1 Лѣт. 13; 8. 15; 16. Псал. 47; 5

Въ срѣдъ момы тимпанницы.
26 Въ събранія-та благословяйте Бога:
Благословяйте Господа, *които сте* [б]отъ источникъ-тъ Израилевъ.
27 Тамъ бѣ [в]младый Веніаминъ началникъ-тъ имъ:
Іудини-тѣ князове, и дружина-та имъ:
Завулонови-тѣ князове, *и* Нефѳалимови-тѣ князове.
28 [г]Богъ твой отреди силж-тж ти:
Утвърди, Боже, това което си дѣйствувалъ за насъ.
29 За храмъ-тъ ти който е въ Іерусалимъ
[д]Царіе-тѣ ще ти приносятъ дарове.
30 Запрѣти на звѣрове-тѣ въ тръсть-тж,
[е]На множество-то на быкове-тѣ съ юнцы-тѣ на народы-тѣ,
Додѣ [ж]съ покорность да принесжтъ сребърны плочы.
Распърсни народы-тѣ, които обичатъ брани.
31 [з]Ще дойджтъ голѣмци отъ Египетъ:
[и]Еѳіопія скоро [і]ще простре ржцѣ-тѣ си къмъ Бога.
32 Земны царства, пѣйте Богу,
Пѣснопѣйте Господу: (Села.)
33 [к]Който е сѣднжлъ на небе-то на небеса-та които сж отъ вѣка:
Ето, [л]испраща гласъ-тъ си, гласъ крѣпъкъ.
34 [м]Отдайте силж Богу:
Великолѣпіе-то му е върху Израиля,
И сила-та му до облацы-тѣ.
35 [н]Страшенъ си, Боже, отъ святилища-та си.
Богъ Израилевъ е който дава силж и крѣпость на людіе-тѣ.
Благословенъ Богъ.

ПСАЛОМЪ 69. (по Слав. 68.)

Първому пѣвцу, *върху Шошанимъ.
Псаломъ Давидовъ.

1 Избави мя, Боже;
Защото [а]воды-тѣ стигнжхж до душж-тж ми.
2 [б]Потънжхъ въ дълбокж тинж,
Дѣто нѣма твърдо мѣсто да застанж:
Стигнжхъ въ водны-тѣ дълбины.
И буря-та мя потопи.
3 [в]Изнемогохъ отъ выканіе:
Гърло-то ми изсъхнж:
[г]Очи-тѣ ми изнемощѣхж
Да чакамъ Бога моего.
4 [д]Тѣзи които мя мразятъ безъ причинж
Умножихж ся повече отъ космы-тѣ на главж-тж ми:
Укрѣпихж ся мои-тѣ погубители,
Мои-тѣ безъ правдж врагове.
Тогава азъ повърнжхъ онова което не бѣхъ грабнжлъ.
5 Боже, ты знаешь безуміе-то ми:
И прѣгрѣшенія-та ми не сж скрыты отъ тебе.
6 Господи Іеова на силы-тѣ,
Да ся не постыдятъ заради мене
Онѣзи които тя чакатъ:
Да ся не посрамятъ заради мене
Онѣзи които тя търсятъ, Боже Израилевъ.
7 Защото за тебе прѣтърпѣхъ поруганіе:
Срамъ покры лице-то ми.
8 [е]Чуждъ станжхъ на братія-та си,
И страненъ на синове-тѣ на майкж си:
9 Защото [ж]ревность-та на домъ-тъ ти мя изъде:
И [з]укоренія-та на онѣзи които тя укоряватъ
Нападнжхж върхъ мене.
10 И [и]плакахъ *изнуряя* съ постъ душж-тж си,
Но *то* ми станж за укоръ.
11 И турихъ на себе си врѣтище за дрехж.
И [і]станжхъ имъ притча.
12 За мене приказуватъ сѣдящи-тѣ при врата-та,
И *станжхъ* [к]пѣснь на піяницы-тѣ.
13 Но азъ къмъ тебе *управямъ* молитвж-тж си, Господи, [л]въ врѣме благопріятно:
Боже, споредъ голѣмж-тж твоіж милость послушай мя,
Споредъ истинж-тж на твое-то спасеніе.
14 Избави мя отъ тинж-тж за да не потънж:
[м]Да ся избавіж отъ онѣзи които мя мразятъ,
И [н]отъ дълбины-тѣ на воды-тѣ.
15 Дано мя не завлѣче стремленіе-то на воды-тѣ,
Нито да мя погълне дълбина-та;
И ровъ-тъ [о]дано не затвори устіе-то си върхъ мене.
16 Послушай мя, Господи,
[п]Защото е блага твоя-та милость:
[р]Споредъ много-то твои щедроты погледни на мене;
17 И [с]не скрывай лице-то си отъ рабъ-тъ си:
Понеже съмь въ утѣсненіе, скоро мя послушай.
18 Приближи ся при душж-тж ми; искупи іж;
Поради врагове-тѣ ми избави мя.
19 Ты знаешь [т]укоръ-тъ ми,
И срамъ-тъ ми, и бесчестіе-то ми:

б Втор. 33; 28. Иса. 48; 1.
в 1 Цар. 9; 21.
г Псал. 42; 8.
д 3 Цар. 10; 10, 24, 25. 2 Лѣт. 32; 23. Псал. 72; 10. 76; 11. Иса. 60; 16, 17.
е Псал. 22; 12.
ж 2 Цар. 8; 2, 6.
з Иса. 19; 19, 21.
и Иса. 45; 14. Соф. 3; 10. Дѣян. 8; 27.
і Псал. 44; 20.
к Псал. 18; 10. 104; 3. Ст. 4.
л Псал. 29; 3 и дрг.
м Псал. 29; 1.
н Псал. 45; 4. 65; 5. 66; 5. 76; 12.

69

* Псал. 45; надписъ-тъ.
а Ст. 2, 14, 15. Іона. 2; 6.
б Псал. 40; 2.
в Псал. 6; 6.
г Псал. 119; 82, 123. Иса. 38; 14.
д Псал. 35; 19. Іоан. 15; 25.
е Псал. 31; 11. Иса. 53; 3. Іоан. 1; 11. 7; 5.
ж Псал. 119; 139. Іоан. 2; 17. Виж. Псал. 89; 50, 51. Рим. 15; 3.
з Псал. 35; 13, 14.
и 3 Цар. 9; 7. Іер. 24; 9.
к Іов. 30; 9. Псал. 35; 15, 16.
л Иса. 49; 8. 55; 6. 2 Кор. 6; 2.
м Псал. 144; 7.
н Ст. 1, 2, 15.
о Числ. 16; 33.
п Псал. 63; 3.
р Псал. 25; 16. 86; 16.
с Псал. 27; 9. 102; 2.
т Псал. 22; 6, 7. Иса. 53; 3. Евр. 12; 2.

Прѣдъ тебе сѫ всичкы-тѣ които мя притѣсняватъ.

20 Укоръ съкруши сърдце-то ми, и страдамъ;
[у] А чакахъ да мя пожали нѣкой, но нѣма никой;
И [ф] утѣшители, но не намѣрихъ.

21 И дадохѫ ми ядъ за ядевіе,
И [х] въ жаждѫ-тѫ ми напоихѫ мя съ оцетъ.

22 [ц] Трѫпеза-та имъ прѣдъ тѣхъ да бѫде сѣть,
И вмѣсто благоденствіе примка.

23 [ч] Да потьмнѣіѫтъ очи-тѣ имъ за да не видятъ:
И гърбове-тѣ имъ сгърби винѫгы.

24 [ш] Излѣй на тѣхъ ярость-тѫ си;
И пламыкъ-тъ на гнѣвъ-тъ ти да гы постигне.

25 [щ] Селеніе-то имъ да бѫде пусто,
И въ кѫщы-тѣ имъ да нѣма кой да живѣе.

26 Защото [ъ] тѣ гонятъ оногози когото ты си поразилъ;
И [ы] говорятъ за болкѫ-тѫ на онѣзи, които ты си наранилъ.

27 [ь] Приложи беззаконіе върхъ беззаконіе-то имъ,
И [ѣ] да не влѣзѫтъ въ правдѫ-тѫ ти.

28 [ю] Да ся изгладятъ отъ книгѫ-тѫ на живы-тѣ,
И [я] съ праведны-тѣ да ся не напишѫтъ.

29 А мене *който сьмь* сиромахъ, и оскърбенъ,
Твое-то спасеніе, Боже, да мя възвыши.

30 [ж] Ще похвалѭ име-то Божіе съ пѣснь,
И ще го възвеличѫ съ хваленія.

31 И това іѫ ще угоди Господу
Повече отъ младъ юнецъ, който има рога *и* копыта.

32 [а] Смиренни-тѣ ще видятъ; ще ся зарадуватъ:
И вы които търсите Бога, [б] ваше-то сърдце ще живѣе.

33 Защото Господь слуша убогы-тѣ,
И [в] запрѣны-тѣ си не прѣзира.

34 [г] Да го похвалятъ небеса-та и земя-та,
Моря-та и [д] всичко което ся движи въ тѣхъ.

35 Защото [е] Богъ ще спасе Сіона,
И ще съгради Іудейскы-тѣ градове;
И ще ся населятъ тамъ, и ще го наслѣдятъ.

36 И [ж] сѣме-то на рабы-тѣ му ще го наслѣди,
И които обычатъ име-то му, ще живѣіѫтъ въ него.

ПСАЛОМЪ 70. (по Слав. 69.)

Пьрвому пѣвцу, *Псаломъ* Давидовъ, * за въспоминаніе.

1 Боже, [а] *побързай* да мя избавишь:
Побързай, Господи, да ми помогнешь.

2 [б] Да ся постыдятъ, и да ся посрамятъ,
Които търсятъ душѫ-тѫ ми:
Да ся върнѫтъ назадъ, и да ся обесчестятъ,
Които искатъ зло-то ми.

3 [в] Да ся върнѫтъ назадъ за срамъ-тъ си
Онѣзи, които казуватъ: О, хохо!

4 Да ся радуватъ и да ся веселятъ въ тебе
Всичкы-тѣ които тя търсятъ:
И онѣзи които обычатъ спасеніе-то ти
Да думатъ винѫгы: Да ся възвеличи Богъ.

5 Но азъ [г] сьмь сиромахъ и нищъ:
Боже, [д] побързай при мене:
Ты си моя помощь и избавитель мой:
Господи, да не закъснѣешь.

ПСАЛОМЪ 71. (по Слав. 70.)

1 [а] На тебе, Господи, уповахъ:
Да ся не посраміѫ никогa.

2 [б] Съ правдѫ-тѫ си избави мя и освободи мя.
[в] Приклони къмъ мене ухо-то си, и спаси мя.

3 [г] Бѫди ми канара, дѣто да прибѣгнувамъ всякога да обитавамъ:
Ты [д] си завѣщалъ да мя спасешь.
Защото твърдыня моя и прибѣжище мое си ты.

4 Боже мой, [е] избави мя отъ силѫ-тѫ на нечестивый-тъ,
Отъ рѫкѫ-тѫ на законопрѣстѫпника и на насилника:

5 Защото [ж] ты си моя надежда, Господи Іеова;
Упованіе мое си отъ младость-тѫ ми.

6 [з] На тебе облѣгнѫхъ отъ рожденіе-то си:
Отъ утробѫ-тѫ на майкѫ ми ты си мой покровитель:
За тебе *ще бѫде* всякога пѣніе-то ми.

7 Като [и] чудовище станѫхъ на мнозина:
Но ты си ми яко прибѣжище.

8 [і] Да ся пълнятъ уста-та ми *съ* пѣніе-то ти,
Съсъ славѫ-тѫ ти, всякой день.

9 [к] Не мя отхвърляй въ врѣме-то на старость-тѫ *ми:*
Когато оскудѣва сила-та ми, не мя оставяй.

у Псал. 142; 4. Иса. 63; 5.
ф Іов. 16; 2.
х Мат. 27; 34, 48. Мар. 15; 23. Іоан. 19; 29.
ц Рим. 11; 9, 10.
ч Иса. 6; 9, 10. Іоан. 12; 39, 40. Рим. 11; 10. 2 Кор. 3; 14.
ш 1 Сол. 2; 16.
щ Мат. 23; 38. Дѣян. 1; 20.
ъ Иса. 53; 4.
ы Виж. 2 Лѣт. 28; 9. Зах. 1; 15.
ь Рим. 1; 28.
ѣ Иса. 26; 10. Рим. 9; 31.
ю Исх. 32; 32. Фил. 4; 3. Откр. 3; 5. 13; 8.
я Іез. 13; 9. Лук. 10; 20. Евр. 12; 23.
ж Псал. 28; 7.
іж Псал. 50; 13, 14, 23.
а Псал. 34; 2.
б Псал. 22; 26.
в Ефес. 3; 1.
г Псал. 96; 11. 148; 1. Иса. 44; 23. 49; 13.
д Иса. 55; 12.
е Псал. 51; 18. Иса. 44; 26.
ж Псал. 102; 28.

70

† Псал. 38; Надписъ-тъ.
а Псал. 40; 13 и дрг. 71; 12.
б Псал. 35; 4, 26. 71; 13.
в Псал. 40; 15.
г Псал. 40; 17.
д Псал. 141; 1.

71

а Псал. 25; 2, 3. 31; 1.
б Псал. 31; 1.
в Псал. 17; 6.
г Псал. 31; 2, 3.
д Псал. 44; 4.
е Псал. 140; 1, 4.
ж Іер. 17; 7, 17.
з Псал. 22; 9, 10. Иса. 46; 3.
и Иса. 8; 18. Зах. 3; 8. 1 Кор. 4; 9.
і Псал. 35; 28.
к Ст. 18.

10 Защото непріятели-тѣ ми за мене говорять:
И които прѣчакуватъ душѫ-тѫ ми, [л]наговарять ся по между си,
11 И казуватъ: Богъ го е оставилъ:
Погнѣте и хванѣте го; защото нѣма кой да *го* избави.
12 Боже, [м]не ся отдалечавай отъ мене:
Боже мой, [н]побързай ми на помощь.
13 [о]Да ся посрамятъ, и да ся истрѣбятъ
Непріятели-тѣ на душѫ-тѫ ми:
Да ся покрыѭтъ съ укоръ и срамъ
Които искатъ зло-то ми.
14 А азъ всякога ще ся надѣѭ,
И ще прилагамъ на всякѫ твоѭ похвалѫ.
15 [п]Уста-та ми ще проповѣдуватъ правдѫ-тѫ ти,
Спасеніе-то ти всякой день;
Защото [р]не могѫ да изброѭ *твои-тѣ благодѣянія.*
16 Ще ходѭ съсъ силѫ-тѫ на Господа Іеова.
Ще поменувамъ твоѭ-тѫ, само твоѭ-тѫ правдѫ.
17 Боже, ты си мя научилъ отъ младость-тѫ ми:
И до сега проповѣдувамъ чудеса-та ти.
18 [с]И даже до старость и сѣдинѫ, Боже, не мя оставяй,
Додѣ проповѣдамъ на *идущій-тъ* родъ мышцѫ-тѫ ти,
Силѫ-тѫ ти на всички-тѣ послѣдородны.
19 Ей, Боже, [т]правда-та ти е прѣвъзвышена:
Защото си направилъ величія.
Боже, [у]кой е подобенъ тебе?
20 Ты който си ми [ф]показалъ много и тежкы притѣсненія,
[х]Пакъ ще мя съживишь,
И отъ бездны-тѣ на земѭ-тѫ пакъ ще мя избавишь.
21 Ще нарастишь величіе-то ми;
Ей, ще ся върнешь и ще мя утѣшишь.
22 И Азъ, Боже мой, ще славословѭ съ псалтирь
[ц]Тебе, *и* твоѭ-тѫ истинѫ:
На тебе, [ч]Святый Израилевъ,
Ще пѣснопѣѭ съ китарѫ.
23 Ще ся радуватъ устны-тѣ ми, когато ти пѣснопѣѭ:
И [ш]душа-та ми, коѭто си избавилъ.
24 Още и [щ]языкъ-тъ ми всякой день ще прѣговаря правдѫ-тѫ ти:
Защото [ъ]ся посрамихѫ, защото ся постыдѣхѫ
Които искатъ зло-то ми.

ПСАЛОМЪ 72. (по Слав. 71.)

Псаломъ *за Соломона.

1 Боже, дай правосѫдіе-то си на царя,
И правдѫ-тѫ си на царскый-тъ сынъ;
2 За [а]да сѫди твои-тѣ людіе съ правдѫ,
И угнѣтены-тѣ ти съ правосѫдіе.
3 [б]Горы-тѣ ще донесѫтъ миръ на людіе-тѣ,
И хълми-тѣ *миръ* съ правдѫ.
4 [в]Ще сѫди право угнѣтены-тѣ на народъ-тъ:
Ще спасе синове-тѣ на сиромасы-тѣ, и ще стрые насилника.
5 Ще ти ся боятъ [г]додѣ прѣбѫдва слънце-то и луна-та,
Отъ родове на родове.
6 [д]Ще слѣзе като дъждь на покосенѫ ливадѫ;
Както пороенъ дъждь наросява земѭ-тѫ.
7 Въ негови-тѣ дни ще цавти праведный,
И [е]изобиліе на миръ додѣ бѫде луна-та.
8 И [ж]ще владѣе отъ море до море,
И отъ рѣкѫ-тѫ до краища-та на земѭ-тѫ.
9 [з]Прѣдъ него ще колѣничатъ жители-тѣ на пустынѭ-тѫ,
И [и]непріятели-тѣ му ще лижѫтъ пръсть-тѫ.
10 Царіе-тѣ на Ѳарсисъ и на островы-тѣ ще принесѫтъ приношенія:
[і]Царіе-тѣ на Шевѫ и на Севѫ ще прѣдставятъ дарове.
11 И ще [к]му ся поклонятъ всички-тѣ царіе:
Всички-тѣ народи ще му бѫдѫтъ раби.
12 Защото [л]ще избави сиромахъ-тъ който выка,
И угнѣтеный-тъ и беспомощный-тъ.
13 Ще помилува сиромахъ-тъ и убогый-тъ,
И ще спасе душы-тѣ на убогы-тѣ.
14 Отъ угнѣтеніе и насиліе ще искупи душы-тѣ имъ:
И [м]драгоцѣнна ще бѫде кръвь-та имъ прѣдъ очи-тѣ му.
15 И ще живѣе, и ще му ся даде отъ Шевско-то злато:
И ще става всякога моленіе за него:
Всякой день ще го благославятъ.
16 Изобиліе отъ жито ще има на земѭ-тѫ по върхове-тѣ на горы-тѣ;
Плодъ-тъ му ще ся люлѣе като Ливанъ *горѫ.*
[н]И *жители-тѣ* по градове-тѣ ще цавтятъ както земна-та трѣва.
17 [о]Име-то му ще прѣбѫдва въ вѣкъ,
Име-то му ще прѣбѫдва додѣ е слънце-то:
И [п]ще ся благославятъ чрѣзъ него *всичкы:*

л 2 Цар. 17; 1. Мат. 27; 1.
м Псал. 22; 11, 19. 35; 22. 38; 21, 22.
н Псал. 70; 1.
о Ст. 24. Псал. 35; 4, 26. 40; 14. 70; 2.
п Ст. 8, 24. Псал. 35; 28.
с Псал. 40; 5. 139; 17, 18.
р Ст. 9.
т Псал. 57; 10.
у Псал. 35; 10. 86; 8. 89; 6, 8.
ф Псал. 60; 3.
х Осія 6; 1, 2.
ц Псал. 92; 1, 2, 3. 150; 3.
ч 4 Цар. 19; 22. Иса. 60; 9.
ш Псал. 103; 4.
щ Ст. 8, 15.
ъ Ст. 13.

72

* Псал. 127; надписъ-тъ.
а Иса. 11 2, 3, 4. 32; 1.
б Псал. 85; 10. Иса. 32; 17. 52; 7.
в Иса. 11; 4.
г Ст. 7, 17. Псал. 89: 36, 37.
д 2 Цар. 23; 4. Осія 6; 3.
е Иса. 2; 4. Дан. 2; 44. Лук. 1; 33.
ж Виж. Исх. 23; 31. 3 Цар. 4; 21, 24. Псал. 2; 8. 80; 11. 89; 25. Зах. 9; 10.
з Псал. 74; 14.
и Иса. 49; 23. Мих. 7; 17.
і 2 Лѣт. 9; 21. Псал. 45; 12. 68; 29. Иса. 49; 7. 60; 6, 9.
к Иса. 49; 22. 23.
л Іов. 29; 12.
м Псал. 116; 15.
н 3 Цар. 4; 20.
о Псал. 89; 36.
п Быт. 12; 3. 22; 18. Іер. 4; 2.

[р]Всичкы-тѣ народы ще го ублажаватъ.
18 [с]Благословенъ Господь Богъ, Богъ Израилевъ,
[т]Който самъ прави чудеса.
19 И [у]благословено славно-то му име въ вѣкъ:
И [ф]да ся испълни съсъ славѫ-тѫ му всичка-та земя. Аминь, и аминь.
20 Свършихѫ ся молитвы-тѣ на Давида Іессеевъ-тъ сынъ.

ПСАЛОМЪ 73. (по Слав. 72.)

Псаломъ Асафовъ.

1 Благъ е наистинѫ Богъ къмъ Израиля,
Къмъ чисты-тѣ въ сърдце.
2 А менѣ, нозѣ-тѣ ми почти помърднѫхѫ,
Безъ малко бѣхѫ ся подпързнѫлы стъпкы-тѣ ми.
3 Защото [а]поревновахъ на горды-тѣ,
Като гледахъ благополучіе-то на нечестивы-тѣ.
4 Понеже [б]нѣма скърбь въ смърть-тѫ имъ,
Но тѣло-то имъ е тълсто.
5 Не сѫ въ трудове человѣческы,
Нито сѫ поразявани като *другы-тѣ* человѣцы.
6 За то гы окружава гордость-та като огърліе;
Насиліе-то гы облича [в]*като* прѣмѣнѫ.
7 [г]Очи-тѣ имъ сѫ испѫкнѫлы отъ тлъстинѫ;
Надминуватъ мечтанія-та на сърдце-то:
8 [д]Присмыватъ ся, и [е]говорятъ съ лукавство за насиліе;
[ж]Говорятъ гордѣливо.
9 [з]Турятъ уста-та си на небе-то,
И языкъ-тъ имъ прохожда земіѭ-тѫ.
10 За то ще ся върнѫтъ тукъ людіе-тѣ му:
И [и]вода съ пълнѫ *чашѫ* ся исцѣжда за тѣхъ.
11 И говорятъ: [і]Какъ ще знае Богъ?
И има ли знаніе въ Вышній-тъ?
12 Ето, тѣ сѫ нечестивы, [к]вынѫгы сѫ благополучни;
Умножаватъ богатство.
13 Наистинѫ азъ [л]напраздно очистихъ сърдце-то си,
И [м]омыхъ въ неповинность рѫцѣ-тѣ си:
14 Защото съмь поразяванъ всякой день,
И ся наказувамъ всякѫ заранъ.
15 Ако рекѫ да говоріѭ така,
Ето, онеправдавамъ родъ-тъ на синове-тѣ ти.
16 [н]Помыслихъ да разумѣіѭ това,
Но бѣше мѫчно прѣдъ очи-тѣ ми,
17 [о]Додѣ влѣзохъ въ Божіе-то святилище,
И разумѣхъ [п]сѣтнины-тѣ имъ.
18 Ты наистинѫ си [р]гы турилъ на пързгавы *мѣста:*
Хвърлилъ си гы въ пропасть.
19 Какъ за еднъждь достигнѫхѫ въ запустѣніе:
Погынѫхѫ, исчезнѫхѫ отъ внезапенъ ужасъ.
20 [с]Като сънъ *на нѣкого* [т]когато ся събуди,
Господи, въ градъ-тъ ще прѣзришь образъ-тъ имъ.
21 По мое-то сърдце [у]горѣше,
И утроба-та ми ся мѫчеше.
22 И [ф]азъ бѣхъ безуменъ и не познавахъ:
Като скотъ бѣхъ прѣдъ тебе.
23 Всякога обаче съ тебе съмь азъ:
Ты мя хванѫ за деснѫ-тѫ ми рѫкѫ.
24 [х]Чрѣзъ съвѣтъ-тъ си ще мя водишь,
И слѣдъ това ще мя пріемешь *въ* славѫ.
25 [ц]Кого имамъ на небе-то?
И на земіѭ-тѫ не щѫ *другыго* освѣнь тебе.
26 [ч]Чезне плъть-та ми и сърдце-то ми,
Но Богъ е сила на сърдце-то ми,
И [ш]дѣлъ мой въ вѣкъ.
27 Защото, ето, [щ]тѣзи които ся отдалечаватъ отъ тебе, ще погынѫтъ:
Ты истрѣбвашь [ъ]всичкы-тѣ които ся отвращатъ отъ тебе.
28 Но заради мене, [ы]добрѣ ми е да ся приближѫ при Бога.
Положихъ упованіе-то си на *тебе* Господа Іеова,
[ь]За да проповѣдувамъ всичкы-тѣ твои дѣла.

ПСАЛОМЪ 74. (по Слав. 73.)

Масхилъ Асафовъ.

1 Защо, Боже, [а]негодувашь завсегда,
И [б]дыми гнѣвъ-тъ ти противъ [в]овцы-тѣ на паствѫ-тѫ ти?
2 Помени събраніе-то си, [г]*което* си придобылъ изначало,
[д]Жезлъ-тъ на наслѣдіе-то си, *което* си избавилъ,
Горѫ-тѫ тѫзи Сіонъ, въ коіѭто си ся населилъ.
3 Дигни стъпкы-тѣ си къмъ всегдашни-тѣ запустѣнія,
Къмъ всичко-то зло което стори неприятель-тъ въ святилище-то.

р Лук. 1; 48.
с 1 Лѣт. 29; 10. Псал. 41; 13. 106; 48.
т Исх. 15; 11. Псал. 77; 14. 136; 4.
у Неем. 9; 5.
ф Числ. 14; 21. Зах. 14; 9.

73

† Псал. 50; надписъ-тъ.
а Іов. 21; 7. Псал. 37; 1. Іер. 12; 1.
б Іов. 21; 9.
в Псал. 109; 18.
г Іов. 15; 27. Псал. 17; 10. 119; 70. Іер. 5; 28.
д Псал. 53; 1.
е Осія. 7; 16.
ж 2 Пет. 2; 18. Іуд. 16.
з Откр. 13; 6.
и Псал. 75; 8.
і Іов. 22; 13. Псал. 10; 11. 94; 7.
к Ст. 3.
л Іов. 21; 15. 34; 9. 35; 3. Мал. 3; 14.
м Псал. 26; 6.
н Екки. 8; 17.
о Псал. 77; 13.
п Псал. 37; 38.
р Псал. 35; 6.
с Іов. 20; 8. Псал. 90; 5. Иса. 29; 7, 8.
т Псал. 78; 65.
у Ст. 3.
ф Псал. 92; 6. Прит. 30; 2.
х Псал. 32; 8. Иса. 58; 8.
ц Фил. 3; 8.
ч Псал. 84; 2. 119; 81.
ш Псал. 16; 5. 119; 57.
щ Псал. 119; 155.
ъ Исх. 34; 15. Числ. 15; 39. Іак. 4; 4.
ы Евр. 10; 22.
ь Псал. 107; 22. 118; 17.

74

а Псал. 44; 9, 23. 60; 1, 10. 77; 7. Іер. 31; 37. 33; 24.
б Втор. 29; 20.
в Псал. 95; 7. 100; 3.
г Исх. 15; 16. Втор. 9; 29.
д Втор. 32; 9. Іер. 10; 16.

4 [е]Врагове-тѣ ти рыкаѭтъ врѣдъ събраніе-то ти:
[ж]Турихѫ хоругвы-тѣ си хоругвы.
5 Познати станѫхѫ както кога нѣкой дигне топоръ
Връхъ гѫсти дървя.
6 Така сега тѣзи ваяны-тѣ му направы,
[з]Съборихѫ за еднъждь съ брадвы и чукове.
7 [и]Прѣдадохѫ на огнь святилище-то ти;
[і]Осквърнихѫ жилище-то на име-то ти *като го низринѫхѫ* до земіѭ-тѫ.
8 [к]Рекохѫ въ сърдце-то си: Да гы истрѣбимъ съвсѣмъ.
Изгорихѫ всичкы-тѣ Божіи съборища по земіѭ-тѫ.
9 Знаменія-та наши не видимъ нѣма вече пророкъ,
[л]Нито има между насъ нѣкой да знае до кога *ще бѫде това.*
10 До кога, Боже, непріятель-тъ ще хули?
Всякога ли врагъ-тъ ще прѣзира име-то ти?
11 [м]Защо теглишь назадъ рѫкѫ-тѫ си и десницѫ-тѫ си?
Истегли ѭ изъ срѣдъ пазухѫ-тѫ си *и* погуби *гы.*
12 А [н]Богъ е изначало Царь мой,
Който прави спасеніе въ срѣдъ земіѭ-тѫ.
13 [о]Ты си раздвоилъ море-то съсъ силѫ-тѫ си.
Ты си смазалъ главы-тѣ на ламіи-тѣ въ воды-тѣ.
14 Ты [п]си строшилъ главы-тѣ на Левіаѳана:
[р]Далъ си го ястіе [с]на людіе-тѣ въ пустыніѭ-тѫ.
15 [т]Ты си расцѣпилъ источницы и потоцы:
[у]Изсушилъ си рѣкы непрѣсѣкнувалы.
16 Твой е день-тъ, и твоя нощь-та:
[ф]Ты си приготвилъ видѣлинѫ-тѫ и слънце-то.
17 Ты [х]си положилъ всичкы-тѣ земны прѣдѣлы:
Ты [ц]си направилъ лѣто-то и зимѫ-тѫ.
18 [ч]Помени това, *че* врагъ-тъ похули Господа:
И [ш]безумни-тѣ людіе прѣзрѣхѫ име-то ти.
19 Не прѣдай на звѣрове-тѣ [щ]душѫ-тѫ на гъргорицѫ-тѫ си:
[ъ]§Животъ-тъ на твои-тѣ нищы не забравяй за всякога.
20 [ы]Погледни на завѣтъ-тъ *си:*
Защото ся напълнихѫ тьмны-тѣ мѣста на земіѭ-тѫ съ жилища на насиліе.
21 Да ся не върне бѣдный-тъ назадъ посраменъ:
Сиромахъ-тъ и нищій-тъ да хвалятъ име-то ти.
22 Стани, Боже, отсѫди сѫдбѫ-тѫ си:
[ь]Помени укореніе-то, което ти прави безумный-тъ всякой день.
23 Не забравяй гласъ-тъ на противницы-тѣ си:
Мятежъ-тъ на онѣзи които ся подигатъ противъ тебе, вынѫгы ся умножава.

ПСАЛОМЪ 75. (по Слав. 74.)

Първому пѣвцу, **по* Ал-ташхеѳъ.
Псаломъ Асафовъ, пѣснь.

1 Славословимъ тя, Боже, славословимъ,
И близу *при насъ* е име-то ти:
Проповѣдуватъ ся чудеса-та ти:
2 Когато пріемѫ опрѣдѣлено-то врѣме,
Азъ ще сѫдіѭ съ правотѫ.
3 Растопи ся земя-та и всичкы-тѣ ѝ жители:
Азъ утвърждавамъ стълпове-тѣ ѝ. (Села.)
4 Рѣкохъ на горды-тѣ: Не ся гордѣте:
И на нечестивы-тѣ: [а]Не възвышавайте рогъ.
5 Не подигайте на высоко рогъ-тъ си:
Не говорѣте съ жестокъ вратъ.
6 Защото нито отъ истокъ, нито отъ западъ,
Нито отъ пустыніѭ-тѫ иде възвышеніе-то:
7 Но [б]Богъ е сѫдія-та:
[в]Тогозь смирява, и оногозь възвышава.
8 Защото [г]въ рѫкѫ-тѫ на Господа *има*
Чаша съ руйно вино [д]пълно съсъ смѣшеніе,
И отъ неіѭ ще налѣе:
Даже [е]дрождіе-то му ще прѣцѣдятъ *и* ще піѭтъ
Всичкы-тѣ нечестиви на земіѭ-тѫ.
9 А азъ ще проповѣдувамъ вынѫгы,
Ще пѣснопѣіѭ Богу Іаковову.
10 И [ж]всичкы-тѣ рогове на нечестивы-тѣ ще съкрушѫ:
[з]А рогове-тѣ на праведны-тѣ ще ся възвышатъ.

ПСАЛОМЪ 76. (по Слав. 75.)

Първому пѣвцу, върху Негиноѳъ.
Псаломъ Асафовъ, пѣснь.

1 [а]Знаенъ е въ Іудѫ Богъ:
Въ Израиль е голѣмо име-то му.
2 Скинія-та му е въ Салимъ,
И жилище-то му е въ Сіонъ.

[е] Плач. 2; 7.
[ж] Дан. 6; 27.
[з] 3 Цар. 6; 18, 29, 32, 35.
[и] 4 Цар. 25; 9.
[і] Псал. 89; 39.
[к] Псал. 83; 4.
[л] 1 Цар. 3; 1. Амос. 8; 11.
[м] Плач. 2; 3.
[н] Псал. 44; 4.
[о] Исх. 14; 21.
[п] Иса. 51; 9, 10. Ісз. 29; 3. 32; 2.
[р] Числ. 14; 9.
[с] Псал. 72; 9.
[т] Исх. 17; 5, 6. Числ. 20; 11. Псал. 105; 41. Иса. 48; 21.
[у] Іис. Нав. 3; 13 и дрг.
[ф] Быт. 1; 14 и дрг.
[х] Дѣян. 17; 26.
[ц] Быт. 8; 22.
[ч] Ст. 22. Откр. 16; 19.
[ш] Псал. 39; 8.
[щ] Пѣсн. 2; 14.
[ъ] Псал. 68; 10.
§ *Или* Събраніе-то.
[ы] Быт. 17; 7, 8. Лев. 26; 44, 45. Псал. 106; 45. Іер. 33; 21.
[ь] Ст. 18. Псал. 89; 51.

75

* Псал. 57; надписъ-тъ.
[а] Зах. 1; 21.
[б] Псал. 50; 6. 58; 11.
[в] 1 Цар. 2; 7. Дан. 2; 21.
[г] Іов. 21; 20. Псал. 60; 3. Іер. 25; 15. Откр. 14; 10. 16; 19.
[д] Прит. 23; 30.
[е] Псал. 73; 10.
[ж] Псал. 101; 8. Іер. 48; 25.
[з] Псал. 89; 17. 148; 14.

76

[а] Псал. 48; 1 и дрг.

3 [б]Тамъ съкруши стрѣлы-тѣ на лѫкъ-тъ,
Щитъ-тъ, и мечъ-тъ, и брань-тѫ. (Села.)
4 Свѣтлъ си *и* славенъ
[в]Повече отъ хыщническы-тѣ горы.
5 [г]Дързостливи-тѣ въ сърдце быдохѫ обрани:
[д]Заспахѫ съсъ сънъ-тъ си;
И никой отъ якы-тѣ мѫжіе не намѣри рѫцѣ-тѣ си.
6 [е]Отъ запрѣщеніе-то ти, Боже Іакововъ,
Паднѫхѫ въ дълбокъ сънъ и колесницы и коніе.
7 Ты си страшенъ:
И [ж]кой може да устои прѣдъ лице-то ти, когато ся разгнѣвашь?
8 [з]Направилъ си да ся чуе отъ небе-то сѫдъ:
[и]Земя-та ся убоя и ся утиши,
9 Когато [і]станѫ Богъ на сѫдъ,
За да спасе всичкы-тѣ кроткы на земѭ-тѫ. (Села.)
10 Наистинѫ [к]человѣческа-та ярость ще стане за хвалѫ тебѣ:
Ще възбранишь остатъкъ-тъ на ярость-тѫ.
11 [л]Обричайте ся, и отдавайте *обричанія-та си* на Господа Бога вашего:
[м]Всичкы които сѫ около него
Да принесѫтъ дарове на Страшный-тъ.
12 Той отнема духъ-тъ на князове-тѣ:
[н]Страшенъ е на земны-тѣ царіе.

ПСАЛОМЪ 77. (по Слав. 76.)

Пьрвому пѣвцу, за *Іедуѳуна.
Псаломъ Асафовъ.

1 [а]Гласъ-тъ ми е къмъ Бога, и выкамъ:
Гласъ-тъ ми е къмъ Бога, и ще мя послуша:
2 [б]Въ день-тъ на скърбь-тѫ си [в]потърсихъ Господа,
Простирахъ нощя рѫцѣ-тѣ си и не прѣставахъ:
Душа-та ми не рачеше да ся утѣши.
3 Напомнихъ си за Бога, и смутихъ ся:
Размыслихъ ся, и [г]омалнѣ духъ-тъ ми. (Села.)
4 Удържалъ си очи-тѣ ми въ неспаніе:
Смаяхъ ся и не могохъ да продумамъ.
5 [д]Размыслихъ древни-тѣ дни,
Годины-тѣ на ветхы-тѣ врѣмена:
6 Напомнямъ си за пѣснь-тѫ си нощя:
[ж]Размышлявамъ съсъ сърдце-то си,
И духъ-тъ ми испитува:
7 [з]Да ли ще негодува Господь вѣчно?
И [и]не ще ли да е вече милостивъ?
8 Да ли прѣстанѫ милость-та му за всегда?
[і]Прѣсѣче ли ся слово-то му въ родъ и родъ?
9 Да ли [к]забрави да милува Богъ?
Или въ гнѣвъ-тъ *си* затвори свои-тѣ щедроты? (Села.)
10 Тогазь рѣкохъ: [л]Немощь е за мене това,
Да ся измѣнява десница-та на Вышній-тъ.
11 Ще помнѭ дѣла-та Господни:
Ей, [м]ще помнѭ пьрвы-тѣ твои чудеса.
12 И ще ся поучавамъ въ всичкы-тѣ твои дѣла,
И за дѣянія-та ти ще размышлявамъ.
13 Боже, [н]въ святость е пѫть-тъ ти:
[о]Кой е Богъ великъ, както *нашій* Богъ?
14 Ты си Богъ който правишь чудеса:
Явилъ си между народы-тѣ силѫ-тѫ си.
15 [п]Избавилъ си съ мышцѫ-тѫ *си* людіе-тѣ си,
Сынове-тѣ Іакововы и Іосифовы. (Села.)
16 [р]Видѣхѫ тя воды-тѣ, Боже,
Видѣхѫ тя воды-тѣ, *и* ся уплашихѫ:
Растреперахѫ ся и бездны-тѣ.
17 Облаци-тѣ излѣхѫ водѫ като порой;
Гласъ дадохѫ небеса-та:
И [с]стрѣлы-тѣ ти прѣлѣтѣхѫ.
18 Гласъ-тъ на грьмъ-тъ ти бѣ въ кругъ-тъ *небесенъ;*
[т]Освѣтихѫ свѣткавицы-тѣ вселеннѫѭ:
[у]Потресе ся и трепетна станѫ земя-та.
19 [ф]Прѣзъ море-то е пѫть-тъ ти,
И [х]стъпкы-тѣ ти прѣзъ много воды,
И слѣди-тѣ ти не ся познаватъ.
20 [ц]Водилъ си като овцы людіе-тѣ си,
Съ рѫкѫ-тѫ Моисеовѫ и Аароновѫ.

ПСАЛОМЪ 78. (по Слав. 77.)

*Масхилъ Асафовъ.

1 [а]Слушайте, людіе мои, законъ-тъ ми:
Прѣклонѣте уши-тѣ си въ слова-та на уста-та ми.
2 [б]Ще отворѭ уста-та си въ притчы:
Ще произнесѫ гаданія отъ древность-тѫ,
3 [в]Които чухмы и познахмы,
И наши-тѣ отци казахѫ намъ.
4 [г]Не ще да *гы* укрыемъ отъ чада-та имъ [д]въ идущій-тъ родъ,
Като повѣствувамы хвалы-тѣ на Господа,

б Псал. 46; 9. Іез. 39; 9.
в Іез. 38; 12, 13. 39; 4.
г Иса. 46; 12.
д Псал. 13; 3. Іер. 51; 39.
е Исх. 15; 1 и 21. Іез. 39; 20. Наум. 2; 13. Зах. 12; 4.
ж Наум. 1; 6.
з Іез. 38; 20.
и 2 Лѣт. 20; 29, 30.
і Псал. 9; 7, 8, 9. 72; 4.
к Виж. Исх. 9; 16. 18; 11. Псал. 65; 7.
л Еккл. 5; 4, 5, 6.
м 2 Лѣт. 32; 22, 23. Псал. 68; 29. 89; 7.
н Псал. 68; 35.

77

* Псал. 39 и 62; надписи-тѣ.
а Псал. 3; 4.
б Псал. 50; 15.
в Иса. 26; 9, 16.
г Псал. 142; 3. 143; 4.
д Втор. 32; 7. Псал. 143; 5. Иса. 51; 9.
е Псал. 42; 8.
ж Псал. 4; 4.
з Псал. 74; 1.
и Псал. 85; 1.
і Рим. 9; 6.
к Иса. 49; 15.
л Псал. 31; 22.
м Псал. 143; 5.
н Псал. 73; 17.
о Исх. 15; 11.
п Исх. 6; 6. Втор. 9; 29.
р Исх. 14; 21. Іис. Нав. 3; 15, 16. Псал. 114; 3. Авв. 3; 8 и drг.
с 2 Цар. 22; 15. Авв. 3; 11.
т Псал. 97; 4.
у 2 Цар. 22; 8.
ф Авв. 3; 15.
х Исх. 14; 28.
ц Исх. 13; 21. 14; 19. Псал. 78; 52. 80; 1. Иса. 63; 11, 12. Осія 12; 13.

78

* Псал. 74; надписъ-тъ.
а Иса. 51; 4.
б Псал. 49; 4. Мат. 13; 35.
в Псал. 44; 1.
г Втор. 4; 9. 6; 7. Іонл. 1; 3.
д Исх. 12; 26, 27. 13; 8, 14. Іис. Нав. 4; 6, 7.

Neговж-тж силж, и чудеса-та му които
направи.
5 И [е]постави свидѣтелство въ Іакова,
И законъ положи въ Израиль,
Които заповѣда на отцы-тѣ ни,
[ж]Да гы извѣстятъ на чада-та си:
6 [з]За да гы знае идущій-тъ родъ,
Сынове-тѣ които ще ся родятъ:
Да ся въздигнжтъ тѣ и да приказуватъ
на чада-та си:
7 За да положатъ надеждж-тж си на Бога,
И да не забравятъ дѣла-та Божіи,
Но да пазятъ неговы-тѣ заповѣди;
8 И [и]да не станжтъ като отци-тѣ си,
[і]Родъ развратенъ и непокорливъ:
Родъ, *който* [к]не упази сърдце-то си право,
И духъ-тъ му не быде вѣренъ Богу.
9 Ефремови-тѣ сынове, оржжени съ лжкове,
Върнжхж ся назадъ въ день-тъ на бой-тъ.
10 [л]Не упазихж завѣтъ-тъ Божій,
И въ законъ-тъ му не рачихж да ходятъ:
11 И [м]забравихж неговы-тѣ дѣла,
И чудеса-та му които имъ показа.
12 [н]Прѣдъ отцы-тѣ имъ направи чудеса,
Въ Египетскж-тж землж, [о]на поле-то Танисъ.
13 [п]Раздвои море-то, и гы проведе,
И [р]направи воды-тѣ да стоятъ като громадж.
14 И [с]води гы деня съ облакъ,
И всичкж-тж нощь съ огненнж видѣлинж.
15 [т]Расцѣпи каменіе въ пустынѭ-тж,
И *гы* напои като *отъ* голѣмы бездны:
16 И [у]изведе струи изъ камыкъ-тъ,
И низведе воды като рѣкы.
17 Но тѣ приложихж да му съгрѣшаватъ
още,
И [ф]огорчихж Вышняго въ безводно-то
мѣсто.
18 И [х]искусихж Бога въ сърдце-то си,
Понеже искахж ястіе споредъ охотж-тж
си.
19 [ц]Говорихж противъ Бога, и рекохж:
Може ли Богъ да приготви трьпезж въ
пустынѭ-тж?
20 Ето, [ч]удари камыкъ-тъ, и потекохж воды,
И потоци ся наводнихж:
Може ли и хлѣбъ да даде?
Или да приготви месо за людіе-тѣ си?
21 За то чу Господь, и [ш]ся разгнѣва:
И огнь ся запали противъ Іакова,
А още и гнѣвъ възлѣзе противъ Израиля.
22 Защото [щ]не повѣрвахж Бога,
Нито уповахж на спасеніе-то негово;
23 Като заповѣда на облацы-тѣ отъ горѣ,
И [ѳ]отвори небесны-тѣ двери,
24 Та [ы]имъ одъжди маннж да ядж тъ,
И даде имъ небесно жито.
25 Хлѣбъ ангелскый яде человѣкъ:
Проводи имъ хранж до сытость.
26 [ь]Подигнж на небе-то восточенъ вѣтръ,
И съсъ силж-тж си докара южный-тъ
вѣтръ:
27 И одъжди връху тѣхъ месо като прахъ,
И птицы крылаты като морскый-тъ пѣсъкъ:
28 И направи *гы* да паднжтъ въ срѣдъ станъ-тъ имъ,
Около жилища-та имъ:
29 И [ѣ]ядохж, и ся насытихж твърдѣ много:
И принесе имъ което желаехж:
30 Не бѣхж ся отстранили отъ желаніе-то си.
[ю]Ястіе-то имъ бѣше още въ уста-та имъ,
31 И гнѣвъ Божій възлѣзе на тѣхъ,
И уби по тлъсты-тѣ отъ тѣхъ,
И избранны-тѣ Израилевы свали.
32 [я]При всичко това, още съгрѣшихж,
И [ѫ]на чудеса-та му не повѣровахж.
33 [ѭ]За то изнури дни-тѣ имъ въ суетж,
И годины-тѣ имъ въ смущеніе.
34 [а]Когато гы умъртвяваше, тогази го търсѣхж,
И обращахж ся и търсѣхж Бога заранинж:
35 И [б]напомнихж си че Богъ имъ бѣше
твърдыня,
И Богъ Вышній [в]избавитель тѣхенъ.
36 Но [г]съ уста-та си го ласкаехж,
И съ языкъ-тъ си го лъжахж:
37 [д]А сърдце-то имъ не бѣ право съ него,
Нито бѣхж вѣрни на завѣтъ-тъ му.
38 [е]Но той, като щедръ,
Прости беззаконіе-то *имъ* да *гы* не погуби:
[ж]Много пжти удържа гнѣвъ-тъ си,
И [з]не подигнж всичкж-тж си ярость;
39 И [и]поменж [і]че бѣхж плъть,
[к]Вѣтръ който прѣхожда и не ся враща.
40 Колко пжти [л]го огорчихж въ пустынѭ-тж,
Прогнѣвахж го въ безводнж-тж землѭ.
41 И [м]ся върнжхж, и искушавахж Бога,
И [н]Святый-тъ Израилевъ раздражавахж.
42 Не поменжхж *силж-тж ни* ржкж-тж му,

[е] Псал. 147; 19.
[ж] Втор. 4; 9. 6; 7. 11; 19.
[з] Псал. 102; 18.
[и] 4 Цар. 17; 14. Іез. 20; 18.
[і] Исх. 32; 9. 33; 3. 34; 9. Втор. 9; 6, 13. 31; 27. Псал. 68; 6.
[к] Ст. 37. 2 Лѣт. 20; 33.
[л] 4 Цар. 17; 15.
[м] Псал. 106; 13.
[н] Исх. 7; 8; 9; 10; 11; 12.
[о] Числ. 13; 22. Ст. 43. Иса. 19; 11, 13. Іез. 30; 14.
[п] Исх. 14; 21.
[р] Исх. 15; 8. Псал. 33; 7.
[с] Исх. 13; 21. 14; 24. Псал. 105; 39.
[т] Исх. 17; 6. Числ. 20; 11. Псал. 105; 41. 1 Кор. 10; 4.
[у] Втор. 9; 21. Псал. 105; 41.
[ф] Втор. 9; 22. Псал. 95; 8. Евр. 3; 16.
[х] Исх. 16; 2.
[ц] Числ. 11; 4.
[ч] Исх. 17; 6. Числ. 20; 11.
[ш] Числ. 11; 1, 10.
[щ] Евр. 3; 18. Іуд 5.
[ѳ] Быт. 7; 11. Мал. 3; 10.
[ы] Исх. 16; 4, 14. Псал. 105; 40. Іоан. 6; 31. 1 Кор. 10; 3.
[ь] Числ. 11; 31.
[ѣ] Числ. 11; 20.
[ю] Числ. 11; 33.
[я] Числ. 14; 16; и 17.
[ѫ] Ст. 22.
[ѭ] Числ. 14; 29, 35. 26; 64, 65.
[а] Виж. Осія 5; 15.
[б] Втор. 32; 4, 15, 31.
[в] Исх. 15; 13. Втор. 7; 8. Иса. 41; 14. 44; 6. 63; 9.
[г] Іез. 33; 31.
[д] Ст. 8.
[е] Числ. 14; 18, 20.
[ж] Иса. 48; 9.
[з] 3 Цар. 21; 29.
[и] Псал. 103; 14, 16.
[і] Быт. 6; 3. Іоан. 3; 6.
[к] Іов. 7; 7, 16. Іак. 4; 14.
[л] Ст. 17. Псал. 95; 9, 10. Иса. 7; 13. 63; 10. Ефес. 4; 30. Евр. 3; 16; 17.
[м] Числ. 14; 22. Втор. 6; 16.
[н] Ст. 20.

День-тъ въ който гы избави отъ непріятель-тъ:
43 Както [о]показа въ Египетъ знаменія-та си,
И чудеса-та си на поле-то Танисъ.
44 И [п]прѣтвори въ кръвь рѣкы-тѣ имъ,
И стури-тѣ имъ, за да не піѭтъ.
45 [р]Проводи върхъ тѣхъ песіи мухы, и гы испоядохѫ:
[с]И жабы, и гы испогубихѫ.
46 И [т]прѣдаде плодове-тѣ имъ на прузи,
И трудове-тѣ имъ на скакалцы.
47 [у]Порази съ градъ лозія-та имъ,
И черницы-тѣ имъ съсъ сланѫ.
48 И [ф]прѣдаде на градъ скотове-тѣ имъ,
И стада-та имъ на молніи.
49 Проводи върхъ тѣхъ пламенный-тъ си гнѣвъ,
Негодованіе, и ярость, и скръбь,
Провважданіе на злы ангелы.
50 Отвори пѫть на гнѣвъ-тъ си:
Не пощадѣ отъ смърть душѫ-тѫ имъ,
И прѣдаде на моръ животъ-тъ имъ.
51 И [х]порази всякой първороденъ въ Египетъ,
Начатъкъ на силѫ-тѫ *имъ* [ц]въ жилища-та на Хама.
52 И дигнѫ [ч]людіе-тѣ си като овцы,
И заведе гы като стадо въ пустынѭ-тѫ:
53 И [ш]води гы безопасно, и не ся уплашихѫ:
[щ]А непріятели-тѣ имъ покры море-то.
54 И въведе гы [ъ]въ прѣдѣлъ-тъ на святость-тѫ си,
Въ горѫ-тѫ [ы]коѭто придобы десница-та му.
55 И [ь]изгони отъ лице-то имъ языччицы-тѣ,
И [ѣ]раздѣли гы наслѣдіе съ вѫже,
И въ кѫщы-тѣ имъ насели Израилевы-тѣ племена.
56 [ю]Но искусихѫ и огорчихѫ Бога вышняго,
И не упазихѫ уставы-тѣ му:
57 И [я]върнѫхѫ ся назадъ, и докарахѫ ся невѣрно както бащи-тѣ имъ;
Измѣтнѫхѫ ся [ѫ]като невѣренъ лѫкъ.
58 И [ѭ]го разгнѣвахѫ [а]съ высокы-тѣ си мѣста,
И съ истуканны-тѣ си го подигнѫхѫ на ревнованіе.
59 Чу Богъ, и разяри ся,
И много ся погнуси отъ Израиля.
60 И [б]напуснѫ Силомскѫ-тѫ скиніѭ,
Дѣто бѣше ся населилъ между человѣцы-тѣ:
61 И [в]прѣдаде на плѣнъ силѫ-тѫ си,
И славѫ-тѫ си въ непріятелскѫ рѫкѫ:
62 И [г]прѣдаде на мечъ народъ-тъ си,
И разяри ся на наслѣдіе-то си.
63 Момцы-тѣ имъ поядe огнь,
И [д]дѣвицы-тѣ имъ не жалѣхѫ;
64 [е]Священницы-тѣ имъ паднѫхѫ отъ ножъ,
И [ж]вдовицы-тѣ имъ не плакахѫ.
65 Тогазь [з]ся събуди Господь като отъ сънъ,
[и]Като силенъ който истрезва отъ вино:
66 И [і]порази непріятели-тѣ си изъ отзадъ:
Посрамленіе вѣчно положи върхъ тѣхъ.
67 И отхвърли Іосифовъ-тъ шатъръ,
И племе-то Ефремово не избра:
68 Но избра Іудино-то племе,
Горѫ-тѫ Сіонъ, [к]коѭто възлюби.
69 [л]Съгради като възвышенія святилище-то си,
Като земѭ-тѫ, коѭто основа въ вѣкъ.
70 И [м]избра Давида рабъ-тъ си,
И зѣ го отъ кошары-тѣ на овцы-тѣ:
71 И отъ подирь [н]доилницы-тѣ *овцы* го доведе
[о]За да пасе Іакова народъ-тъ му.
И Израиля наслѣдіе-то му.
72 И пасе гы [п]споредъ незлобіе-то на сърдце-то си:
И съ искуство-то на рѫцѣ-тѣ си гы води.

ПСАЛОМЪ 79. (по Слав. 78.)

Псаломъ Асафовъ.

1 Боже, дойдохѫ языччици [а]въ наслѣдіе-то ти:
[б]Осквърнихѫ святый-тъ твой храмъ:
[в]Обърнѫхѫ Іерусалимъ на развалины.
2 [г]Дадохѫ трупове-тѣ на рабы-тѣ ти ястіе на птицы-тѣ небесны,
Плъть-тѫ на прѣподобны-тѣ ти на земны-тѣ звѣрове.
3 Пролѣхѫ кръвь-тѫ имъ като водѫ около Іерусалимъ,
И [д]нѣмаше кой да *гы* погребва.
4 [е]Станѫхмы укоръ на съсѣды-тѣ си.
Присмѣхъ и поруганіе на околны-тѣ си.
5 [ж]До кога, Господи? ще ся гнѣвашь вынѫгы?
[з]Ще гори ли като огнь ревнованіе-то ти?
6 [и]Излѣй гнѣвъ-тъ си на языччицы-тѣ, [і]които не тя познавать,
И на царства-та, [к]които не сѫ призвали име-то ти:
7 Защото испоядохѫ Іакова,
И жилище-то му запустихѫ.

о Ст. 12. Псал. 105; 27 и др.
п Исх. 7; 20. Псал. 105; 29.
р Исх. 8; 24. Псал. 105; 31.
с Исх. 8; 6. Псал. 105; 30.
т Исх. 10; 13, 15. Псал. 105; 34, 35.
у Исх. 9; 23, 25. Псал. 105; 33.
ф Исх. 9; 23, 24, 25. Псал. 105; 32.
х Исх. 12; 29. Псал. 105; 36. 136; 10.
ц Псал. 106; 22.
ч Псал. 77; 20.
ш Исх. 14; 19. 20.
щ Исх. 14; 27, 28. 15; 10.
ъ Исх. 15; 17.
ы Псал. 44; 3.
ь Псал. 44; 2.
ѣ Іис. Нав. 13; 7. 19; 51. Псал. 136; 21, 22.
ю Сѫд. 2; 11, 12.
я Ст. 41. Іез. 20; 27, 28.
ѫ Осія 7; 16.
ѭ Втор. 32; 16. 21. Сѫд. 2; 12, 20. Іез. 20; 28.
а Втор. 12; 2, 4. 3 Цар. 11 7. 12; 31.
б 1 Цар. 4; 11. Іер. 7; 12, 14. 26; 6, 9.
в Сѫд. 18; 30.
г 1 Цар. 4; 10.
д Іер. 16; 6.
е 1 Цар. 4; 11. 22; 18.
ж Іов. 27; 15. Іез. 24; 23.
з Псал. 44; 23.
и Иса. 42; 13.
і 1 Цар. 5; 6, 12. 6; 4.
к Псал. 87; 2.
л 3 Цар. 6; 1.
м 1 Цар. 16; 11, 12. 2 Цар. 7; 8.
н Быт. 33; 13. Иса. 40; 11.
о 2 Цар. 5; 2. 1 Лѣт. 11; 2. 3 Цар. 9; 4.

79

а Исх. 15; 17. Псал. 74; 2.
б Псал. 74; 7.
в 4 Цар. 25; 9, 10. 2 Лѣт. 36; 19. Мих. 3; 12.
г Іер. 7; 33. 16; 4. 34; 20.
д Псал. 141; 7. Іер. 14; 16. 16; 4. Откр. 11; 9.
е Псал. 44; 13. 80; 6.
ж Псал. 74; 1, 9, 10. 85; 5. 89; 46.
з Соф. 1; 18. 3; 8.
и Іер. 10; 25. Откр. 16; 1.
і Иса. 45; 4, 5. 2 Сол. 1; 8.
к Псал. 53; 4.

8 [л]Не поменувай противъ насъ беззаконія-та на древни-тѣ:
Дано ны прѣдварятъ скоро твои-тѣ щедроты,
Защото [м]станѫхмы много окаянни.
9 [н]Помогни ни, Боже Спасителю нашъ, [о]заради славѫ-тѫ на твое-то име:
И избави ны, и бѫди милостивъ къмъ грѣхове-тѣ ни, заради име-то си.
10 [п]Защо да рекѫтъ язычници-тѣ: Дѣ е тѣхный Богъ?
Да ся познае прѣдъ очи-тѣ ни въ язычници-тѣ
Отмьщеніе-то за пролѣянѫ-тѫ кръвь на рабы-тѣ ти.
11 [р]Да дойде прѣдъ тебе въздыханіе-то на узницы-тѣ:
Споредъ величіе-то на твоіѫ-тѫ мышцѫ
Упази осѫдены-тѣ на смърть:
12 И отвърни на съсѣды-тѣ ни въ пазухѫ-тѫ имъ [с]седмь пѫти
[т]Укоръ-тъ, съ който тя укорихѫ, Господи.
13 [у]А ный твои-тѣ людіе, и овцы-тѣ на паствѫ-тѫ ти ще тя славословимъ въ вѣкъ.
[ф]Изъ родъ въ родъ ще възвѣщавамы твоіѫ-тѫ хвалѫ.

ПСАЛОМЪ 80. (по Слав. 79.)

Пьрвому пѣвцу, *върху Шошанимъ-Едуѳъ. Псаломъ Асафовъ.

1 Пастырю Израилевъ, послушай,
Ты [а]който водишь като стадо Іосифа:
[б]Който сѣдишь на херувимы-тѣ, [в]възсіяй.
2 [г]Прѣдъ Ефрема, и Веніамина, и Манассіѭ,
Въздигни силѫ-тѫ си, и дойди на спасеніе намъ.
3 [д]Върни ны, Боже, и [е]направи да просвѣтне лице-то ти,
И ще ся избавимъ.
4 Господи Боже на силы-тѣ,
До кога ще ся гнѣвашь противъ молитвѫ-тѫ на людіе-тѣ си?
5 [ж]Хранишь гы съ хлѣбъ отъ сьлзы,
И поишь гы изобилно съсъ сьлзы.
6 [з]Направилъ си ны прѣдметъ за прѣніе на съсѣды-тѣ ни:
И непріятели-тѣ ни ся смѣіѭтъ помежду си.
7 [и]Върни ны, Боже на силы-тѣ:
И направи да просвѣтне лице-то ти, и ще ся избавимъ.
8 [і]Прѣнеслъ си лозѫ изъ Египетъ:
[к]Изгонилъ си язычницы-тѣ, и насадилъ си іѭ.
9 [л]Приготвилъ си мѣсто прѣдъ неіѭ,
И дълбоко си іѭ вкоренилъ:
И испълни земіѭ-тѫ.
10 Покрыхѫ ся горы-тѣ съсъ сѣнкѫ-тѫ й,
И вѣтвы-тѣ й станѫхѫ *като* высокы-тѣ кедри.
11 Прострѣ вѣйкы-тѣ си до море-то,
И прѫчкы-тѣ си [м]до рѣкѫ-тѫ.
12 Защо [н]си съборилъ плѣтища-та й,
Та іѭ берѫтъ всичкы-тѣ които минуватъ прѣзъ пѫть-тъ?
13 Запустява іѭ вепрь отъ дѫбравѫ-тѫ,
И полскый звѣрь іѭ пояжда.
14 Върни ся, молимъ ся, Боже на силы-тѣ:
[о]Погледни отъ небе-то, и виждь и посѣти тѫзи лозѫ:
15 И садъ-тъ който е насадила твоя-та десница,
И †отраслъ-тъ който [п]си направилъ силенъ за себе си.
16 Изгорена бы съ огнь; отсѣчена бы:
[р]Погынѫхѫ отъ прѣщеніе-то на лице-то ти.
17 [с]Нека бѫде рѫка-та ти върхъ мѫжъ-тъ на твоіѫ-тѫ десницѫ:
Върхъ человѣческый-тъ сынъ *когото* си направилъ силенъ за себе си.
18 И ный не ще ся уклонимъ отъ тебе:
Съживи ны, и име-то ти ще призовемъ.
19 [т]Върни ны, Господи Боже на силы-тѣ:
Направи да просвѣтне лице-то ти, и ще ся избавимъ.

ПСАЛОМЪ 81. (по Слав. 80.)

Пьрвому пѣвцу, *върху Гиттиѳъ. *Псаломъ* Асафовъ.

1 Пѣйте съ радость Богу *който е* сила наша:
Въскликнѣте къмъ Бога Іаковovъ.
2 Възвышѣте пѣснопѣніе, и дайте тимпанъ,
Китарѫ доброгласнѫ и псалтирь.
3 Затрѫбѣте съ трѫбѫ въ новомѣсечіе,
Въ пълнолуніе въ день-тъ на нашъ-тъ праздникъ.
4 Защото [а]това е заповѣдано на Израиля,
Уставъ отъ Бога Іакововъ.
5 За свидѣтелство на Іосифа заповѣда това,
Когато излѣзе противъ Египетскѫ-тѫ земіѭ.
[б]*Тамъ* чухъ языкъ *който* не познавахъ.
6 [в]Отдалечихъ отъ товаръ рамо-то му:

[л] Иса. 64; 9.
[м] Втор. 28; 43. Псал. 142; 6.
[н] 2 Лѣт. 14; 11.
[о] Іер. 14; 7, 21.
[п] Псал. 42; 10. 115; 2.
[р] Псал. 102; 20.
[с] Быт. 4; 15. Иса. 65; 6, 7. Іер. 32; 18. Лук. 6; 38.
[т] Псал. 74; 18, 22.
[у] Псал. 74; 1. 95; 7. 100; 3.
[ф] Иса. 43; 21.

80

* Псал. 45 и 69; надписи-тѣ.
[а] Псал. 77; 20.
[б] Исх. 25; 20, 22. 1 Цар. 4; 4. 2 Цар. 6; 2. Псал. 99; 1.
[в] Втор. 33; 2. Псал. 50; 2. 94; 1.
[г] Числ. 2; 18—23.
[д] Ст. 7; 19. Плач. 5; 21.
[е] Числ. 6; 25. Псал. 4; 6. 67; 1.
[ж] Псал. 42; 3. 102; 9. Иса. 30; 20.
[з] Псал. 41; 13. 79; 4.
[и] Ст. 3, 19.
[і] Иса. 5; 1, 7. Іер. 2; 21. Іез. 15; 6. 17; 6. 19; 10.
[к] Псал. 44; 2. 78; 55.
[л] Исх. 23; 28. Іис. Нав. 24; 12.
[м] Псал. 72; 8.
[н] Псал. 89; 40, 41. Иса. 5; 5. Наум. 2; 2.
[о] Иса. 63; 15.
† *Евр.* Сынъ-тъ.
[п] Иса. 49; 5.
[р] Псал. 39; 11. 76; 7.
[с] Псал. 89; 21.
[т] Ст. 3, 7.

81

* Псал. 8; надписъ-тъ.
[а] Лев. 23; 24. Числ. 10; 10.
[б] Псал. 114; 1.
[в] Иса. 9; 4. 10; 27.

Ржцѣ-тѣ му прѣстанжхж [г]отъ *да държатъ* кошъ.
7 [д]Въ скърбно врѣме си *мя* призвалъ, и тя избавихъ:
[е]Отговорихъ ти отъ скрышно *мѣсто* на грьмъ-тъ:
[ж]Искусихъ тя при воды-тѣ на прѣрѣканіе-то. (Села.)
8 [з]Слушайте, людіе мои, и ще засвидѣтелствувамъ противъ васъ:
Израилю, ако мя послушашь,
9 [и]Да нѣма въ тебе [і]богъ чуждъ,
И да ся не поклонишь на чуждъ богъ.
10 [к]Азъ сьмъ Господь Богъ твой,
Който тя възведохъ изъ Египетскж-тж земіж:
[л]Разшири уста-та си и ще гы напълніж.
11 Но людіе-тѣ ми не послушахж гласъ-тъ ми,
И Израиль [м]не мя рачеше.
12 За то гы [н]прѣдадохъ на жестокость-тж на сърдце-то имъ:
Ходихж по свои-тѣ си намѣренія.
13 [о]Дано да бѣхж мя слушали людіе-тѣ ми,
Израиль да бѣше ходилъ по мои-тѣ пжтища!
14 Тутакси быхъ свалилъ врагове-тѣ имъ,
И противъ оскърбители-тѣ имъ быхъ обърнжлъ ржкж-тж си.
15 [п]Които ненавиждатъ Господа щѣхж да му ся покорятъ,
А врѣме-то на тѣзи щѣше да прѣбждва всякога:
16 И [р]щѣше да гы храни съ тлъстинж-тж на пшеницж-тж,
И [с]съ медъ отъ камыкъ щѣхъ да тя насытіж.

ПСАЛОМЪ 82. (по Слав. 81.)

Псаломъ Асафовъ.

1 Богъ [а]стои въ съборъ-тъ Божій:
[б]Въ срѣдъ богове-тѣ ще сжди.
2 До кога ще сждите неправедно,
И [в]ще показвате лицепріятіе къмъ нечестивы-тѣ? (Села.)
3 Сждѣте *право* сиромахъ-тъ и сираче-то:
[г]Правѣте правдж на оскърбеный-тъ и бѣдный-тъ.
4 [д]Избавяйте сиромахъ-тъ и нищій-тъ:
Отървайте *го* отъ ржкж-тж на нечестивы-тѣ.
5 [е]Не познаватъ, нито разумѣватъ:
Ходятъ въ тьмининж:
[ж]Всичкы-тѣ земны основанія ся колебаіжтъ.
6 Азъ [з]рѣкохъ: Богове сте вы.
И сынове на Вышняго сте всички:
7 [и]Но вы като человѣцы ще умрете,
И като единъ отъ князове-тѣ ще паднете.
8 [і]Стани, Боже, сжди земіж-тж:
[к]Защото ты ще наслѣдишь всичкы-тѣ народы.

ПСАЛОМЪ 83. (по Слав. 82.)

Псаломска пѣснь Асафова.

1 Боже, [а]недѣй мълча:
Не прѣмълчавай, и не бывай безмълвенъ, Боже,
2 Защото, ето, [б]непріятели-тѣ ти правятъ мятежъ,
И [в]онѣзи които тя мразятъ дигнжхж главж.
3 Коваренъ съвѣтъ правятъ противъ твои-тѣ людіе,
И ся наговарятъ [г]противъ избранны-тѣ ти.
4 Рекохж: Елате [д]да гы истрѣбимъ отъ между народы-тѣ;
И да ся не поменува вече име-то на Израиля.
5 Защото всичкы наедно ся нагласихж:
Направихж съюзъ противъ тебе.
6 [е]Селенія-та Едомскы и Исмаиляни-тѣ:
Моавъ, и Агаряни-тѣ:
7 Гевалъ, и Аммонъ, и Амаликъ:
Филистимяни-тѣ съ Тирскы-тѣ жители.
8 Още Ассирія ся съедини съ тѣхъ:
Станжхж помощници на Лотовы-тѣ сынове. (Села.)
9 Направи имъ [ж]както на Мадіамцы-тѣ,
[з]Както на Сисаржъ, както на Іавина при потокъ-тъ Кисонъ:
10 Които загынжхж въ Ендоръ:
[и]Станжхж торъ на земіж-тж.
11 Направи началницы-тѣ имъ [і]както Орива и Зива,
И както [к]Зевея и Салмана всичкы-тѣ имъ князове.
12 Които рекохж: Да наслѣдимъ за себе си Божіи-тѣ селенія.
13 Боже мой, [л]направи гы като прахъ,
[м]Като плѣвж прѣдъ лице-то на вѣтръ-тъ.
14 Както огнь-тъ изгаря джбравы-тѣ,
И [н]както пламыкъ-тъ опаля горы-тѣ,
15 Така [о]гы прогни съ буріж-тж си,

[г] Исх. 1; 14.
[д] Исх. 2; 23. 14; 10. Псал. 50; 15.
[е] Исх. 19; 19.
[ж] Исх. 17; 6. 7. Числ. 20; 13.
[з] Псал. 50; 7.
[и] Исх. 20; 3, 5.
[і] Втор. 32; 12. Иса. 43; 12.
[к] Исх. 20; 2.
[л] Псал. 37; 3, 4. Іоан. 15; 7. Ефес. 3; 20.
[м] Исх. 32; 1. Втор. 32; 15, 18.
[н] Дѣян. 7; 42. 14; 16. Рим. 1; 24, 26.
[о] Втор. 5; 29. 10; 12, 13. 32; 29. Иса. 48; 18.
[п] Псал. 18; 45. Рим. 1; 30.
[р] Втор. 32; 13, 14. Псал. 147; 14.
[с] Іов. 29; 6.

82

[а] 2 Лѣт. 19; 6. Еккл. 5; 8.
[б] Исх. 21; 6. 22; 28.
[в] Втор. 1; 17. 2 Лѣт. 19; 7. Прит. 18; 5.
[г] Іер. 22; 3.
[д] Іов. 29; 12. Прит. 24; 11.
[е] Мих. 3; 1.
[ж] Псал. 11; 3. 75; 3.
[з] Ст. 1. Іоан. 10; 34.
[и] Іов. 21; 32. Псал. 49; 12. Іез. 31; 14.
[і] Мих. 7; 2, 7.
[к] Псал. 2; 8. Откр. 11; 15.

83

[а] Псал. 28; 1. 35; 22. 109; 1.
[б] Псал. 2; 1. Дѣян. 4; 25.
[в] Псал. 81; 15.
[г] Псал. 27; 5. 31; 20.
[д] Виж. Есѳ. 3; 6, 9. Іер. 11; 19. 31; 36.
[е] Виж. 2 Лѣт. 20; 1, 10, 11.
[ж] Числ. 31; 7. Сжд. 7; 22.
[з] Сжд. 4; 15 и 24. 5; 21.
[и] 4 Цар. 9; 37. Соф. 1; 17.
[і] Сжд. 7; 25.
[к] Сжд. 8; 12, 21.
[л] Иса. 17; 13, 14.
[м] Псал. 35; 5.
[н] Втор. 32; 22.
[о] Іов. 9; 17.

И съ выхрушкѫ-тѫ си смути гы.
16 [н]Покрый лица-та имъ съ бесчестіе,
За да потърсятъ име-то ти, Господи.
17 Да ся постыдятъ, и да ся ужасятъ за всегда,
И да ся посрамятъ, и да погынѫтъ:
18 [р]Да познаіѫтъ че ты, [с]комуто име-то е Іеова,
[т]Единъ си Вышній надъ всичкѫ-тѫ земіѫ.

ПСАЛОМЪ 84. (по Слав. 83.)

Пьрвому пѣвцу, *вьрху Гиттиѳъ. Псаломъ за сынове-тѣ Кореевы.

1 [а]Колко сѫ въжделѣнны твои-тѣ селенія,
Господи на силы-тѣ!
2 [б]Желае, и даже прѣмира душа-та ми
За дворове-тѣ Господни:
Сьрдце-то ми и плъть-та ми радостно выкатъ
Къмъ Бога живаго.
3 Ей, врабче-то намѣри селеніе,
И ластовица-та гнѣздо за себе си, дѣто туря пилета-та си,
При твои-тѣ олтари, Господи на силы-тѣ,
Царю мой, и Боже мой.
4 [в]Блажени които живѣіѫтъ въ домъ-тъ ти;
Всякога ще тя хвалятъ. (Села.)
5 Блажени онѣзи человѣци на които сила-та е въ тебе,
Въ сьрдце-то на които сѫ пѫтища-та *къмъ твой-тъ домъ :*
6 Които като прѣминуватъ [г]прѣзъ долъ-тъ на плачъ-тъ,
Тѣ го прѣобращатъ на изворъ:
И дъждь-тъ есеній *го* покрыва въ благословенія.
7 Отиватъ [д]отъ силѫ въ силѫ:
Всякой [е]ся явява прѣдъ Бога въ Сіонъ,
8 Господи [ж]Боже на силы-тѣ, чуй моленіе-то ми:
Послушай, Боже Іакововъ. (Села.)
9 Виждь, Боже щите нашъ,
И погледни въ лице-то на твой-тъ помазанникъ.
10 Защото единъ день въ твои-тѣ дворове е по добръ отъ тысящѫ:
Прѣдпочелъ быхъ да стоіѫ на прагъ-тъ въ домъ-тъ на Бога моего,
Нежели да живѣіѫ въ шатры-тѣ на нечестіе-то.
11 Защото Господь Богъ е [з]сълнце и [и]щитъ:
Господь ще даде благодать и славѫ:
[і]Нѣма да лиши отъ никакво добро ходящы-тѣ съ незлобіе.
12 Господи на силы-тѣ,
[к]Блаженъ онзи человѣкъ който ся надѣе на тебе.

ПСАЛОМЪ 85. (по Слав. 84.)

Пьрвому пѣвцу. Псаломъ за *Кореевы-тѣ сынове.

1 Показалъ си благосклонность, Господи, къмъ земіѫ-тѫ си:
[а]Върнѫлъ си Іакова отъ плѣнъ-тъ.
2 [б]Простилъ си беззаконіе-то на народъ-тъ си:
Покрылъ си всичкый-тъ му грѣхъ. (Села.)
3 Удьржалъ си всичкѫ-тѫ си ярость:
Върнѫлъ си ся отъ распаленіе-то на гнѣвъ-тъ си.
4 [в]Върни ны, Боже Спасителю нашъ,
И прѣкрати негодованіе-то си противъ насъ.
5 [г]Всякога ли ще бѫдешь разгнѣванъ противъ насъ?
Ще простирашь ли гнѣвъ-тъ си изъ родъ въ родъ?
6 [д]Не щешь ли пакъ да ны съживишь,
За да ся радува народъ-тъ ти въ тебе?
7 Яви ни, Господи, милость-тѫ си,
И дай ни спасеніе-то си.
8 [е]Ще чуіѫ що ще рече Господь Богъ:
[ж]Защото ще изрече миръ на людіе-тѣ си, и на прѣподобны-тѣ си:
И [з]да ся не върнѫтъ въ безуміе.
9 Наистинѫ [и]негово-то спасеніе близу е при онѣзи които му ся боятъ,
[і]За да обитава слава въ нашѫ-тѫ земіѫ.
10 Милость и истина ся срѣщнѫхѫ:
[к]Правда и миръ ся цѣлувнѫхѫ.
11 [л]Истина отъ земіѫ-тѫ ще прозябне:
И правда отъ небе-то ще надникне:
12 И [м]Господь ще даде добро-то:
И [н]земя-та ще ни даде плодъ-тъ си,
13 [о]Правда-та прѣдъ него ще прѣдиде,
И ще тури на пѫть стъпкы-тѣ си.

ПСАЛОМЪ 86. (по Слав. 85.)

Молитва Давидова.

1 Приклони, Господи, ухо-то си;
Послушай мя, защото сиромахъ и нищъ сьмь азъ:
2 Упази душѫ-тѫ ми, защото сьмь богобоязливъ:

н Псал. 35; 4, 26.
р Псал. 59; 13.
с Исх. 6; 3.
т Псал. 92; 8.

84

* Псал. 8; надписъ-тъ.
а Псал. 27; 4.
б Псал. 42; 1, 2. 63; 1. 73; 26. 119; 20.
в Псал. 65; 4.
г 2 Цар. 5; 22, 23.
д Прит. 4; 18. 2 Кор. 3; 18.
е Втор. 16; 16. Зах. 14; 16.
ж Быт. 15; 1. Ст. 11.
з Иса. 60; 19.
и Быт. 15; 1. Ст. 9. Псал. 115; 9, 10, 11. 119; 114. Прит. 2; 7.
і Псал. 34; 9, 10.
к Псал. 2; 12.

85

* Псал. 49; надписъ-тъ.
а Ездр. 1; 11. 2; 1. Псал. 14; 7. Іер. 30; 18. 31; 23. Іез. 39; 25. Іоил. 3; 1.
б Псал. 32; 1.
в Псал. 80; 7.
г Псал. 74; 1. 79; 5. 80; 4.
д Авв. 3; 2.
е Авв. 2; 1.
ж Зах. 9; 10.
з 2 Пет. 2; 20, 21.
и Иса. 46; 13.
і Зах. 2; 5. Іоан. 1; 14.
к Псал. 72; 3. Иса. 32; 17. Лук. 2; 14.
л Иса. 45; 8.
м Псал. 84; 11. Іак. 1; 17.
н Псал. 67; 6.
о Псал. 89; 14.

Ты, Боже мой, спаси рабъ-тъ си, [а]който ся надѣе на тебе.
3 [б]Помилуй мя, Господи,
Защото къмъ тебе выкамъ весь день.
4 Развесели душѫ-тѫ на рабъ-тъ си,
[в]Защото къмъ тебе, Господи, възвышавамъ душѫ-тѫ си.
5 Защото ты си, Господи, [г]благъ и милосердъ,
И многомилостивъ къмъ всичкы които тя призоватъ.
6 Послушай, Господи, молитвѫ-тѫ ми,
И дай вниманіе на гласъ-тъ на моленія-та ми.
7 [д]Въ день-тъ на скърбь-тѫ си призовавамъ тя,
Защото ще мя послушашь.
8 [е]Нѣма между богове-тѣ подобенъ на тебе, Господи:
[ж]Нито дѣла подобны на твои-тѣ.
9 [з]Всичкы-тѣ народи, които си направилъ, ще дойдѫтъ
И ще ся поклонятъ прѣдъ лице-то ти, Господи,
И ще прославятъ име-то ти.
10 Защото си великъ и [и]правишь чудеса:
[і]Ты си Богъ единъ.
11 [к]Покажи ми, Господи, пѫть-тъ си,
И ще ходіѭ въ истинѫ-тѫ ти:
Прилѣпи сърдце-то ми въ страхъ-тъ на име-то си.
12 Ще тя хвалѭ, Господи Боже мой, отъ все сърдце,
И ще славіѭ име-то ти въ вѣкъ.
13 Защото голѣма е върху мене твоя-та милость:
И [л]си избавилъ душѫ-тѫ ми отъ ада прѣисподняго.
14 Боже, [м]горди-тѣ възстанѫхѫ върхъ мене,
И събраніе-то на насилницы-тѣ поискахѫ душѫ-тѫ ми:
И не положихѫ тебе прѣдъ себе си.
15 Но, Господи, [н]ты си Богъ щедръ и милостивъ,
Дълготърпѣливъ, многомилостивъ и истиненъ.
16 [о]Погледни на мене, и помилуй мя:
Дай силѫ-тѫ си на твой-тъ рабъ,
И спаси [п]сынъ-тъ на рабынѭ-тѫ си.
17 Направи ми знаменіе на добро,
За да видятъ онѣзи които мя мразятъ и да ся посрамятъ:
Защото ты, Господи, си ми помогнѫлъ, и утѣшилъ си мя.

ПСАЛОМЪ 87. (по Слав. 86.)

Псаломъ, пѣснь за Кореевы-тѣ сынове.

1 Основанія-та му сѫ [а]на святы-тѣ горы.
2 [б]Обича Господь врата-та на Сіонъ
Повече отъ всичкы-тѣ Іакововы селенія.
3 [в]Славны нѣща ся говорихѫ за тебе,
Граде Божій. (Села.)
4 Ще поменѫ [г]Раавъ и Вавилонъ
Съ онѣзи които мя познаватъ;
Ето, Филистимска-та земя, и Тиръ съ Еѳіопіѭ:
Тойзи ся е родилъ тамъ.
5 И за Сіонъ ще рекѫтъ: Тойзи и онзи сѫ ся родили въ него:
И самъ Вышній ще го утвърди.
6 [д]Господь, когато напише людіе-тѣ, [е]ще счете,
Че тойзи ся е родилъ тамъ. (Села.)
7 И пѣвци-тѣ, както и свирци-тѣ *ще говорятъ:*
Всичкы-тѣ ми източници сѫ въ тебе.

ПСАЛОМЪ 88. (по Слав. 87.)

Пѣснь, псаломъ за Кореевы-тѣ сынове: първому пѣвцу върху Маалаѳъ-Леаноѳъ, Масхилъ на *Емана Езраева.

1 Господи, [а]Боже на спасеніе-то ми,
[б]Деня *и* нощя выкахъ прѣдъ тебе.
2 Да дойде прѣдъ твое-то лице молитва-та ми.
Приклони ухо-то си къмъ выкъ-тъ ми.
3 Защото ся насыти душа-та ми на бѣдствія,
И [в]животъ-тъ ми приближава при адъ.
4 [г]Счетохъ ся съ онѣзи които слазятъ въ ровъ-тъ:
[д]Станѫхъ като человѣкъ който нѣма силѫ:
5 Паднѫлъ между мъртвы-тѣ,
Като убити-тѣ, които лѣжатъ въ гробъ-тъ,
За които не ся сѣщашь вече,
И които сѫ [е]напуснѫти отъ ръкѫ-тѫ ти.
6 Турилъ си мя въ прѣисподень ровъ,
Въ тъмнинѫ, въ безднѫ.
7 Натегнѫ на мене твоя-та ярость,
И [ж]съсъ всичкы-тѣ си волны натиснѫлъ си *мя.* (Села.)
8 [з]Отдалечилъ си познаницы-тѣ ми отъ мене:
Направилъ си мя гнусенъ на тѣхъ:
[и]Затворенъ сьмь, и не могѫ да излѣзѫ.
9 [і]Око-то ми изнемощѣ отъ скърбь:
[к]Тебе призвахъ, Господи, весь день:

86

[а] Иса. 26; 3.
[б] Псал. 56; 1. 57; 1.
[в] Псал. 25; 1. 143; 8.
[г] Ст. 15. Псал. 130; 7. 145; 9. Іоил. 2; 13.
[д] Псал. 50; 15.
[е] Исх. 15; 11. Псал. 89; 6.
[ж] Втор. 3; 24.
[з] Псал. 22; 31. 102; 18. Иса. 43; 7. Откр. 15; 4.
[и] Исх. 15; 11. Псал. 72; 18. 77: 14.
[і] Втор. 6; 4. 32; 39. Иса. 37; 16. 44; 6. Мар. 12; 29. 1 Кор. 8; 4. Ефес. 4; 6.
[к] Псал. 25; 4. 27; 11. 119; 33. 143; 8.
[л] Псал. 56; 13. 116; 8.
[м] Псал. 54; 3.
[н] Исх. 34; 6. Числ. 14; 18. Неем. 9; 17. Ст. 5. Псал. 103; 8. 111; 4. 130; 4, 7. 145; 8. Іоил. 2; 13.
[о] Псал. 25; 16. 69; 16.
[п] Псал. 116; 16.

87

[а] Псал. 48; 1.
[б] Псал. 78; 67, 68.
[в] Иса. 60.
[г] Псал. 89; 10. Иса. 51; 9.
[д] Псал. 22; 30.
[е] Іез. 13; 9.

88

* 3 Цар. 4; 31. 1 Лѣт. 2; 6.
[а] Псал. 27; 9. 51; 14.
[б] Лук. 18; 7.
[в] Псал. 107; 18.
[г] Псал. 28; 1.
[д] Псал. 31; 12.
[е] Иса. 53; 8.
[ж] Псал. 42; 7.
[з] Іов. 19; 13, 19. Псал. 31; 11. 142; 4.
[и] Плач. 3; 7.
[і] Псал. 38; 10.
[к] Псал. 86; 3.

[л]Простирахъ къмъ тебе рѫцѣ-тѣ си.
10 [м]На мьртвы-тѣ ли ще покажешь чудеса?
Или умрѣли-тѣ ще станѫтъ *и* ще тя похвалятъ? (Села.)
11 Въ гробъ-тъ ли ще повѣствуватъ твоѭ-тѫ милость,
Или въ тлѣніе-то истинѫ-тѫ ти?
12 [н]Да ли ще ся познаѭтъ въ тьмнинѫ-тѫ чудеса-та ти,
И [о]правда-та ти въ земѭ-тѫ на забравяніе-то?
13 Но азъ къмъ тебе, Господи выкнѫхъ:
И [п]на ранинѫ молитва-та ми ще тя прѣдвари.
14 Защо, Господи, [р]отхвьрляшь душѫ-тѫ ми,
[с]Крыешь лице-то си отъ мене?
15 Отъ младъ сьмь угнѣтенъ и берѫ душѫ:
[т]Търпіѫ твои-тѣ ужасы *и* въ недоумѣніе сьмь.
16 Върхъ мене минѫ ярость-та ти:
Устрашенія-та ти мя погубихѫ.
17 Като воды сѫ мя обыколили весь день:
[у]Наедно сѫ мя окружили.
18 [ф]Отдалечилъ си отъ мене пріятель и другарь:
Позналицы-тѣ ми сѫ въ мракъ.

ПСАЛОМЪ 89. (по Слав. 88.)

Масхилъ на Еѳана *Езраевъ.

1 [а]Твои-тѣ милости, Господи, въ вѣкъ ще пѣѭ;
Съ уста-та си ще възвѣщавамъ твоѭ-тѫ истинѫ въ родъ и родъ.
2 Защото рѣкохъ: Милость-та *ти* ще ся съзиде въ вѣкъ:
[б]На небеса-та ще утвьрдишь истинѫ-тѫ си.
3 [в]Направихъ завѣтъ съ избранный-тъ си:
[г]Клѣхъ ся на Давида мой-тъ рабъ:
4 За всякога [д]ще утвьрдѭ сѣме-то ти,
И ще съзидѫ прѣстолъ-тъ ти [е]въ родъ и родъ. (Села.)
5 И [ж]небеса-та ще проповѣдатъ твои-тѣ чудеса, Господи:
И истинѫ-тѫ ти [з]въ събраніе-то на святы-тѣ.
6 Защото на небе-то [и]кой може да ся сравни съ Господа?
Между синове-тѣ на силны-тѣ *кой* може да ся уподоби Господу?
7 [і]Богъ е твьрдѣ ужасителенъ въ съвѣтъ-тъ на святы-тѣ,
И страшенъ между всичкы които сѫ около него.
8 Господи Боже на силы-тѣ, [к]кой е като тебе?
Силенъ си, Господи, и истина-та ти е около тебе.
9 Ты [л]владѣешь надъ надиганіе-то на море-то:
Когато ся подигатъ волны-тѣ му, ты гы укротявашь.
10 Ты [м]си съкрушилъ Раава, като нѣкого смьртно раненъ:
Съ мышцѫ-тѫ на силѫ-тѫ си распьрснѫлъ си врагове-тѣ си.
11 [н]Твои сѫ небеса-та, твоя и земя-та:
Вселеннѫѭ, и испълненіе-то й, ты си гы основалъ.
12 [о]Сѣверъ и югъ, ты си гы създалъ:
[п]Ѳаворъ и [р]Ермонъ въ име-то ти ще ся зарадуватъ.
13 Имашь крѣпкѫ мышцѫ;
Силна е рѫка-та ти, высока десница-та ти.
14 [с]Правда-та и сѫдъ-тъ сѫ основаніе на прѣстолъ-тъ ти:
[т]Милость-та и истина-та ще прѣдходятъ прѣдъ твое-то лице.
15 [у]Блажени людіе-тѣ, които познаватъ всклицаніе-то *на трѫбы-тѣ:*
Ще ходятъ, Господи, [ф]въ видѣлинѫ-тѫ на лице-то ти.
16 Въ твое-то име ще ся радуватъ всякой день,
И съ правдѫ-тѫ ти ще ся възвышаватъ.
17 Защото ты си хвала-та на силѫ-тѫ имъ:
[х]И съ твое-то благоволеніе ще ся възвыси рогъ-тъ нашъ.
18 Защото Господне е защищеніе-то ни,
И на Святаго Израилева е царь-тъ нашъ.
19 Говорилъ си тогазь на прѣподобный-тъ си чрѣзъ видѣніе,
И си реклъ: Турихъ помощь вьрху силный-тъ;
Възвысихъ [ц]избранный-тъ отъ между людіе-тѣ.
20 [ч]Намѣрихъ Давида рабъ-тъ си:
Съсъ святый-тъ си елей го помазахъ:
21 [ш]Рѫка-та ми ще го поддьржа,
И мышца-та ми ще го укрѣпява.
22 [щ]Нѣма да го оскърби врагъ:
Нито сынъ беззаконенъ ще го озлоби.
23 И [ъ]ще съкрушѫ прѣдъ него непріятели-тѣ му:

[л] Іов. 11; 13. Псал. 143; 6.
[м] Псал. 6; 5. 30; 9. 115; 17. 118; 17. Иса. 38; 18.
[н] Іов. 10; 21. Псал. 143; 3.
[о] Псал. 31; 12. Ст. 5. Еккл. 8; 10. 9; 5.
[п] Псал. 5; 3. 119; 147.
[р] Псал. 43; 2.
[с] Іов. 13; 24. Псал. 13; 1.
[т] Іов. 6; 4.
[у] Псал. 22; 16.
[ф] Іов. 19; 13. Псал. 31; 11. 38; 11.

89

* 3 Цар. 4; 31. 1 Лѣт. 2; 6.
[а] Псал. 101; 1.
[б] Псал. 119; 89.
[в] 3 Цар. 8; 16. Иса. 42; 1.
[г] 2 Цар. 7; 11 и дрг. 1 Лѣт. 17; 10 и дрг. Іер. 30; 9. Іез. 34; 23. Осія 3; 5.
[д] Ст. 29, 36.
[е] Виж. Ст. 1. Лук. 1; 32, 33.
[ж] Псал. 19; 1. 97; 6. Откр. 7; 10, 11, 12.
[з] Ст. 7.
[и] Псал. 40; 5. 71; 19. 86; 8. 113; 5.
[і] Псал. 76; 7, 11.
[к] Исх. 15; 11. 1 Цар. 2; 2. Псал. 35; 10. 71; 19.
[л] Псал. 65; 7. 93; 3, 4. 107; 29.
[м] Исх. 14; 26, 27, 28. Псал. 87; 4. Иса. 30; 7. 51; 9.
[н] Быт. 1; 1. 1 Лѣт. 29; 11. Псал. 24; 1, 2. 50; 12.
[о] Іов. 26; 7.
[п] Іис. Нав. 19; 22.
[р] Іис. Нав. 12; 1.
[с] Псал. 97; 2.
[т] Псал. 85; 13.
[у] Числ. 10; 10. Псал. 98; 6
[ф] Псал. 4; 6. 44; 3.
[х] Ст. 24. Псал. 75; 10. 92; 10. 132; 17.
[ц] Ст. 3. 3 Цар. 11; 34.
[ч] 1 Цар. 16; 1, 12.
[ш] Псал. 80; 17.
[щ] 2 Цар. 7; 10.
[ъ] 2 Цар. 7; 9.

И които го ненавидятъ ще поразіѭ:
24 [ы]А истина-та ми и милость-та ми ще *бѫдѫтъ* съ него,
И [ь]съ мое-то име ще ся възвыси рогъ-тъ му.
25 И [ѣ]ще положѫ рѫкѫ-тѫ му надъ море-то,
И надъ рѣкы-тѣ десницѫ-тѫ му.
26 Той ще выкне къмъ мене: [ю]Отецъ ми си, Богъ мой, и [я]канара на спасеніе-то ми.
27 И азъ още ще го направіѭ [ж]първороденъ *мой*,
[іѫ]По высокъ отъ земны-тѣ царіе.
28 [а]Вѣчно ще упазіѭ къмъ него милость-тѫ си,
И [б]завѣтъ-тъ ми ще бѫде вѣренъ нему.
29 И [в]ще направіѭ да прѣбывае сѣме-то му въ вѣкъ.
И [г]прѣстолъ-тъ му [д]като небесны-тѣ дни.
30 [е]Ако оставятъ синове-тѣ му [ж]законъ-тъ ми,
И не ходятъ въ сѫдбы-тѣ ми;
31 Ако прѣстѫпятъ повелѣнія-та ми,
И не упазятъ заповѣди-тѣ ми;
32 Тогазь [з]ще посѣтіѭ съ жезлъ прѣстѫпленія-та имъ,
И съ бичъ беззаконія-та имъ.
33 Но [и]милость-тѫ си не ще отнемѫ отъ него,
Нито ще искривіѭ истинѫ-тѫ си.
34 Нѣма да прѣстѫпіѭ завѣтъ-тъ си,
Нито ще промѣніѭ това щю е излѣзло изъ устны-тѣ ми.
35 Еднъждь ся [і]клѣхъ въ святость-тѫ си:
Нѣма да излъжѫ Давида.
36 [к]Сѣме-то му ще прѣбывае въ вѣкъ,
И прѣстолъ-тъ му [л]като слънце-то, прѣдъ мене:
37 Като лунѫ-тѫ ще ся утвърди въ вѣкъ,
И като вѣренъ свидѣтель на небе-то. (Села.)
38 Но ты си [м]отхвърлилъ и [н]прѣзрѣлъ,
Разгнѣвалъ си ся противъ помазанникъ-тъ си.
39 Унищожилъ си завѣтъ-тъ съ рабъ-тъ си:
[о]Обесчестилъ си вѣнецъ-тъ му до земіѭ-тѫ.
40 [п]Съсыпалъ си всичкы-тѣ му огражденія:
Прѣвърнѫлъ си твърдыни-тѣ му въ развалины.
41 Разграбятъ го всичкы които минуватъ по пѫть-тъ:
Станѫ [р]укоръ на съсѣды-тѣ си.
42 Възвысилъ си десницѫ-тѫ на врагове-тѣ му:
Възрадувалъ си всичкы-тѣ му непріятели.
43 Още си утѫпилъ остро-то на мечъ-тъ му,
И не си го утвърдилъ въ бой-тъ.
44 Направилъ си да прѣстане слава-та му,
И [с]хвърлилъ си прѣстолъ-тъ му на земіѭ-тѫ.
45 Скратилъ си дни-тѣ на младость-тѫ му:
Облѣклъ си го въ срамъ. (Села.)
46 [т]До кога, Господи: вынѫгы ли ще ся крыешь?
[у]Ще гори ли като огнь ярость-та ти?
47 [ф]Помени колко е кратко врѣме-то ми:
Въ каквѫ суетѫ си направилъ всичкы-тѣ человѣческы синове!
48 [х]Кой человѣкъ ще живѣе, и [ц]не ще види смърть?
Кой ще избави душѫ-тѫ си отъ адовѫ-тѫ рѫкѫ? (Села.)
49 Дѣ сѫ прѣдишни-тѣ твои милости, Господи?
Ты си ся [ч]клѣлъ Давиду [ш]въ истинѫ-тѫ си,
50 Помени, Господи, укореніе-то на рабы-тѣ си,
[щ]*Което* носіѭ въ пазухѫ-тѫ си *отъ* толко многочисленны людіе;
51 [ъ]Съ което врагове-тѣ ти, Господи, укорихѫ,
Съ което укорихѫ стъпкы-тѣ на твой-тъ помазанникъ.
52 [ы]Благословенъ Господь въ вѣкъ. Аминь и аминь.

ПСАЛОМЪ 90. (по Слав. 89.)

Молитва на *Моисея, Божій-тъ человѣкъ.

1 Господи, [а]ты си былъ намъ прибѣжище изъ родъ въ родъ.
2 [б]Прѣди да ся родятъ горы-тѣ,
И да ся създаде земя-та и вселенная,
Отъ вѣка и до вѣка, ты си Богъ.
3 [в]Вращашь человѣка въ пърсть-тѫ,
И казувашь: Върнѣте ся, человѣческы синове.
4 Защото [г]тысяща години прѣдъ тебе
Сѫ като вчерашній-тъ день, който прѣминѫ,
И *като* нощнѫ стражѫ.
5 Като съ порой гы завличашь: [д]тѣ сѫ *като* сънъ:
Зарань сѫ [е]като трѣвѫ *която* процавтѣва:
6 [ж]Зарань цавти и процавтѣва,
Вечерь ся окосява и изсъхнува.

ы Псал. 61; 7.
ь Ст. 17.
ѣ Псал. 72; 8. 80; 11.
ю 2 Цар. 7; 14. 1 Лѣт. 22; 10.
я 2 Цар. 22; 47.
ж Псал. 2; 7. Кол. 1; 15. 18.
іѫ Числ. 24; 7.
а Иса. 55; 3.
б Ст. 34.
в Ст. 4, 36.
г Ст. 4. Иса. 9; 7. Іер. 33; 17.
д Втор. 11; 21.
е 2 Цар. 7; 14.
ж Псал. 119; 53. Іер. 9; 13.
з 2 Цар. 7; 14. 3 Цар. 11; 31.
и 2 Цар. 7; 13.
і Амос. 4; 2.
к Ст. 4, 29. 2 Цар. 7; 16. Лук. 1; 33. Іоан. 12; 34.
л Псал. 72; 5, 17. Іер. 33; 20.
м 1 Лѣт. 28; 9. Псал. 44; 9. 60; 1, 10.
н Втор. 32; 19. Псал 78; 59.
о Псал. 74; 7. Плач. 5; 16.
п Псал. 80; 12.
р Псал. 44; 13. 79; 4.
с Ст. 39.
т Псал. 79; 5.
у Псал. 78; 63.
ф Іов. 7; 7. 10; 9. 14; 1. Псал. 39; 5. 119; 84.
х Псал. 49; 9.
ц Евр. 11; 5.
ч 2 Цар. 7; 15. Иса. 55; 3.
ш Псал. 54; 5.
щ Псал. 69; 9, 19.
ъ Псал. 74; 22.
ы Псал. 41; 13.

90

* Втор. 33; 1.
а Втор. 33; 27. Іез. 11; 16.
б Прит. 8; 25, 26.
в Быт. 3; 19. Еккл. 12; 7.
г 2 Пет. 3; 8.
д Псал. 73; 20.
е Псал. 103; 15. Иса. 40; 6.
ж Іов. 14; 2. Псал. 92; 7.

7 Защото исчезнувамы отъ гнѣвъ-тъ ти,
И отъ ярость-тѫ ти смаяни смы.
8 [з]Положилъ си беззаконія-та ни прѣдъ себе си,
И [и]скрышны-тѣ ни *грѣхове* въ видѣлинѫ-тѫ на лице-то си.
9 Понеже всичкы-тѣ ни дни заминуватъ съ гнѣвъ-тъ ти:
Прѣкарвамы годины-тѣ си като мечтаніе.
10 Дни-тѣ на животъ-тъ ни въ себе си сѫ седмдесеть годины,
И ако има сила осемдесеть годины;
Но и най добры-тѣ отъ тѣхъ сѫ трудъ и скърбь,
Защото скоро прѣхождатъ, и ный летимъ.
11 Кой знае силѫ-тѫ на гнѣвъ-тъ ти,
И на ярость-тѫ ти, споредъ страхъ-тъ ти?
12 [і]Научи *ны* да броимъ така дни-тѣ си,
Щото да прилѣпявамы сърдца-та *си* въ мудрость.
13 Обърни ся, Господи: до кога?
И [к]умилостиви ся на рабы-тѣ си.
14 Насыти ны съ милость-тѫ си рано,
[л]И ще ся радувамы и веселимъ въ всичкы-тѣ наши дни.
15 Развесели ны съразмѣрно на дни-тѣ *въ които* бѣше ны оскърбилъ,
На годины-тѣ *въ които* видѣхмы зло.
16 [м]Да ся яви твое-то дѣло на рабы-тѣ ти,
И твоя-та слава на сынове-тѣ имъ.
17 И [н]да бѫде свѣтлость-тѫ на Господа Бога нашего върху насъ:
И дѣло-то на рѫцѣ-тѣ ни [о]утвърждавай върху насъ:
Ей, дѣло-то на рѫцѣ-тѣ ни утвърждавай го.

ПСАЛОМЪ 91. (по Слав. 90.)

1 [а]Който живѣе подъ покрывъ-тъ на Всевышняго,
[б]Ще прѣбывае подъ сѣнкѫ-тѫ на Всемогущаго.
2 [в]Ще казувамъ за Господа:
Той е прибѣжище мое, и крѣпость моя:
Богъ мой, на него ще ся надѣіѫ.
3 [г]Защото той ще тя избави отъ сѣть-тѫ на ловецъ-тъ,
И отъ губителенъ моръ.
4 [д]Съ пера-та си ще тя покрыва,
И подъ крыла-та му ще имашь прибѣжище:
Негова-та истина е щитъ и всеорѫжіе.
5 Нѣма да ся боишь отъ нощенъ страхъ,
[е]Отъ стрѣлѫ-тѫ която лети деня:
6 Отъ моръ *който* ходи въ тъмнинѫ:
Отъ погыбель *която* запустява въ срѣдъ пладнинѫ.
7 Тысяща ще падатъ отъ странѫ-тѫ ти,
И десеть тысящи отдесно ти:
Но при тебе нѣма да ся приближи.
8 [ж]Само съ очи-тѣ си ще гледашь,
И ще видишь въздаяніе-то на нечестивы-тѣ:
9 Понеже ты си направилъ Господа, [з]мое-то упованіе,
Вышняго, [и]свое прибѣжище,
10 [і]Нѣма да ти ся случи никакво зло,
И язва нѣма да ся приближи при жилище-то ти.
11 Защото [к]ще заповѣда на ангелы-тѣ си за тебе,
Да тя пазятъ въ вси-тѣ твои пѫтища:
12 На рѫцѣ ще тя подигатъ,
[л]Да не бы да прѣпънешь о камыкъ ногѫ-тѫ си:
13 Ще настѫпишь львъ и аспидъ:
Ще стъпчешь младъ львъ и ламіѫ.
14 Понеже положи въ мене любовь-тѫ си,
За то ще го избавіѫ:
Ще го туріѫ въ безопасность, защото [м]позна име-то ми.
15 [н]Ще мя призове, и ще го послушамъ;
[о]Съ него ще съмь *когато е* въ скърбь:
Ще го избавіѫ, и [п]ще го прославіѫ.
16 Ще го насытіѫ съ дългоденствіе,
И ще му покажѫ спасеніе-то си.

ПСАЛОМЪ 92. (по Слав. 91.)

Псаломъ. Пѣснь за сѫбботный-тъ день.

1 [а]Добро е да славословимъ Господа,
И да пѣснопѣемъ на име-то ти, Всевышній:
2 [б]Да възвѣщавамы на ранинѫ милость-тѫ ти,
И истинѫ-тѫ ти всякѫ нощь,
3 [в]Съ десетострунно орѫдіе и съ псалтирь
Съ пѣснь на китарѫ.
4 Защото си мя развеселилъ, Господи, съ творенія-та си:
Ще ся радувамъ въ дѣла-та на рѫцѣ-тѣ ти.
5 [г]Колко сѫ голѣмы твои-тѣ дѣла, Господи!
[д]Твърдѣ сѫ дълбокы помышленія-та ти.
6 [е]Безуменъ человѣкъ не знае,
И глупавъ не разумѣва това:
7 Че [ж]нечестиви-тѣ изникнуватъ както трѣва-та,
И всичкы-тѣ дѣлатели на беззаконіе цавтятъ,

з Псал. 50; 21. Іер. 16; 17.
и Псал. 19; 12.
і Псал. 39; 4.
к Втор. 32; 36. Псал. 135; 14.
л Псал. 85; 6. 149; 2.
м Авв. 3; 2.
н Псал. 27; 4.
о Иса. 26; 12.

91

а Псал. 27; 5. 31; 20. 32; 7.
б Псал. 17; 8.
в Псал. 142; 5.
г Псал. 124; 7.
д Псал. 17; 8. 57; 1. 61; 4.
е Іов. 5; 10 и дрг. Псал. 112; 7. 121; 6. Прит. 3; 23, 24. Иса. 43; 2.
ж Псал. 37; 34. Мал. 1; 5.
з Ст. 2.
и Псал. 71; 3. 90; 1.
і Прит. 12; 21.
к Псал. 34; 7. 71; 3. Мат. 4; 6. Лук. 4; 10, 11. Евр. 1; 14.
л Іов. 5; 23. Псал. 37; 24.
м Псал. 9; 10.
н Псал. 50; 15.
о Иса. 43; 2.
п 1 Цар. 2; 30.

92

а Псал. 147; 1.
б Псал. 89; 1.
в 1 Лѣт. 23; 5. Псал. 33; 2.
г Псал. 40; 5. 139; 17.
д Иса. 28; 29. Рим. 11; 33, 34.
е Псал. 73; 22. 94; 8.
ж Іов. 12; 6. 21; 7. Псал. 37; 1, 2, 35, 38. Іер. 12; 1, 2. Мал. 3; 15.

За да ся истрѣбятъ вѣчно.
8 Но [з]ты, Господи, въ вѣкъ Высочайшій си.
9 Защото, ето врагове-тѣ ти, Господи,
Защото, ето, врагове-тѣ ти ще погынжтъ:
[и]Ще ся распрьснжтъ всичкы които правятъ беззаконіе.
10 Но [і]ты ще възвысишь като на единорогъ-тъ мой-тъ рогъ:
Азъ [к]ще бждж помазанъ съ новъ елей.
11 И [л]око-то ми ще види *наказаніе-то* на врагове-тѣ ми:
Уши-тѣ ми ще чуіжтъ за злодѣйцы-тѣ, които ся дигатъ връзъ мене.
12 [м]Праведный като финикъ ще цавти:
Като кедръ въ Ливанъ ще расте.
13 Насадени въ домъ-тъ Господень,
Ще цавтятъ [н]въ дворове-тѣ на нашій Богъ:
14 Ще сж плодоносни и въ дълбокж старость,
И ще сж тлъсти и зелени;
15 За да възвѣстятъ че е праведенъ Господь,
[о]Моя-та канара, и [п]нѣма неправдж въ него.

ПСАЛОМЪ 93. (по Слав. 92.)

1 [а]Господь царува: [б]облѣченъ е въ великолѣпіе:
Облѣченъ е Господь въ крѣпость, *и* [в]опасанъ:
И [г]вселенная е утвърдена, и нѣма да ся поклати.
2 [д]Отъ начало е утвърденъ твой-тъ прѣстолъ:
Отъ вѣка си ты.
3 Подигнжхж рѣкы-тѣ, Господи,
Подигнжхж рѣкы-тѣ гласъ-тъ си:
Рѣкы-тѣ подигнжхж шумъ-тъ си.
4 Господь [е]който е на высоко
По силенъ е отъ гласъ-тъ на много воды,
Отъ силны-тѣ морскы волны.
5 Твои-тѣ свидѣтелства сж твърдѣ вѣрны:
На твой-тъ домъ прилича святыня, Господи, на много дни.

ПСАЛОМЪ 94. (по Слав. 93.)

1 Боже [а]на отмьщенія-та, Господи,
Боже на отмьщенія-та, яви ся.
2 [б]Възвыши ся, [в]Сждіе на земіж-тж:
Дай въздаяніе на гордѣливы-тѣ.
3 [г]До кога нечестиви-тѣ, Господи,
До кога нечестиви-тѣ ще тържествуватъ?
4 [д]*До кога* ще произносятъ говоренія жестокы,
И ще ся хвалятъ всичкы които правятъ беззаконіе?
5 Тѣ оскърбяватъ народъ-тъ ти, Господи,
И наслѣдіе-то ти озлобяватъ.
6 Вдовицж-тж и странный-тъ убиватъ,
И сирачета-та уморяватъ.
7 И [е]казуватъ: Нѣма да види Господь,
Нито ще разумѣе Богъ Іакововъ.
8 [ж]Разумѣйте *вы*, безумни между людіе-тѣ:
И *вы*, глупави, кога ще станете умны?
9 [з]Онзи който е насадилъ ухо-то, не чуе ли?
Който е създалъ око-то, не види ли?
10 Който вразумява язычницы-тѣ, не обличава ли?
[и]Който учи человѣка знаніе, *не знае ли?*
11 [і]Господь знае человѣческы-тѣ мысли
Че сж суетны.
12 [к]Блаженъ е онзи человѣкъ,
Когото вразумявашь, Господи,
И отъ законъ-тъ си го учишь:
13 За да го успокоявашь прѣзъ дни-тѣ на злощастіе-то,
До дѣто ся ископае ровъ за нечестивый-тъ.
14 Защото [л]не ще да отхвьрли Господь народъ-тъ си,
И наслѣдіе-то си нѣма да остави.
15 Понеже сждба-та ще ся върне при правдж-тж,
И ще іж послѣдуватъ всичкы-тѣ прави въ сърдце.
16 Кой ще стане за мене противъ лукавы-тѣ?
Кой ще прѣдстане за мене противъ дѣлатели-тѣ на беззаконіе?
17 [м]Ако ми не помагаше Господь,
Безъ малко бы ся населила душа-та ми въ мълчаніе-то.
18 Когато казувахъ: [н]Подпълзнж ся нога-та ми,
Твоя-та милость мя подпрѣ, Господи.
19 Въ множество-то на грыжы-тѣ на сърдце-то ми,
Твои-тѣ утѣшенія развеселихж душж-тж ми.
20 [о]Ще има ли съ тебе съобщеніе прѣстолъ-тъ на беззаконіе-то,
[п]Който исхытрува неправдж противъ законъ?
21 Тѣ [р]ся устремяватъ противъ душж-тж на праведный-тъ,
И [с]кръвь неповиннж осжждатъ.
22 Но Господь е [т]прибѣжище мое;
И Богъ мой, канара на упованіе-то ми:
23 И [у]ще обърне върху тѣхъ беззаконіе-то имъ,

[з] Псал. 83; 18.
[и] Псал. 68; 1. 89; 10.
[і] Псал. 89; 17, 24.
[к] Псал. 23; 5.
[л] Псал. 54; 7. 59; 10. 112; 8.
[м] Псал. 52; 8. Иса. 65; 22. Осія 14; 5, 6.
[н] Псал. 100; 4. 135; 2.
[о] Втор. 32; 4.
[п] Рим. 9; 14.

—

93

[а] Псал. 96; 10. 97; 1. 99; 1. Иса. 52; 7. Откр. 19; 6.
[б] Псал. 104; 1.
[в] Псал. 65; 6.
[г] Псал. 96; 10.
[д] Псал. 45; 6. Прит. 8; 22 и дрг.
[е] Псал. 65; 7. 89; 9.

94

[а] Втор. 32; 35. Наум. 1; 2.
[б] Псал. 7; 6.
[в] Быт. 18; 25.
[г] Іов. 20; 5.
[д] Псал. 31; 18. Іуд. 15.
[е] Псал. 10; 11, 13. 59; 7.
[ж] Псал. 73; 22. 92; 6.
[з] Исх. 4; 11. Прит. 20; 12.
[и] Іов. 35; 11. Иса. 28; 26.
[і] 1 Кор. 3; 20.
[к] Іов. 5; 17. Прит. 3; 11. 1 Кор. 11; 32. Евр. 12; 5 и дрг.
[л] 1 Цар. 12; 22. Рим. 11; 1, 2.
[м] Псал. 124; 1, 2.
[н] Псал. 38; 16.
[о] Амос. 6; 3.
[п] Псал. 58; 2. Иса. 10; 1.
[р] Мат. 27; 1.
[с] Исх. 23; 7. Прит. 17; 15.
[т] Псал. 59; 9. 62; 2, 6.
[у] Псал. 7; 16. Прит. 2; 22. 5; 22.

И въ лукавство-то имъ ще гы погуби:
Господь Богъ нашъ ще гы погуби.

ПСАЛОМЪ 95. (по Слав. 94.)

1 Елате, да запѣемъ радостно на Господа:
[а]Да въскликнемъ [б]къмъ Твърдынѭ-тѫ на спасеніе-то ни.
2 Да прѣдстанемъ прѣдъ него съсъ славословіе:
Съ пѣсни да въскликнемъ къмъ него.
3 Защото [в]Господь е Богъ великъ,
И Царь великъ надъ вси-тѣ богове.
4 Въ рѫкѫ-тѫ му сѫ дълбины-тѣ земны,
И высочины-тѣ на планины-тѣ сѫ неговы.
5 [г]Негово е море-то, и той го е направилъ:
И рѫцѣ-тѣ му създадохѫ сушѫ-тѫ.
6 Елате да ся поклонимъ и да припаднемъ:
[д]Да колѣничимъ прѣдъ Господа, нашій-тъ Създатель.
7 Защото той е Богъ нашъ,
И [е]ный смы людіе на паствѫ-тѫ му и овцы на рѫкѫ-тѫ му.
[ж]Днесь, ако чуете гласъ-тъ му,
8 Не ожесточавайте сърдце-то си [з]както *въ* Меривѫ,
Както *въ* день-тъ на искушеніе-то въ пустынѭ-тѫ:
9 Дѣто [и]отци-тѣ ви мя искусихѫ,
Опытахѫ мя, и [і]видѣхѫ дѣла-та ми.
10 [к]Четыридесеть годины негодовахъ на *той-зи* родъ,
И рѣкохъ: Тѣзи людіе сѫ заблуждени въ сърдце,
И тѣ не познахѫ мои-тѣ пѫтища.
11 Заради това въ гнѣвъ-тъ си [л]заклѣхъ ся
Че нѣма да влѣзѫтъ въ упокоеніе-то ми.

ПСАЛОМЪ 96. (по Слав. 95.)

1 [а]Пѣйте Господу пѣснь новѫ,
Пѣйте Господу, всичка земя.
2 Пѣйте Господу; благославяйте име-то му:
Благовѣствувайте изъ день въ день спасеніе-то му.
3 Възвѣстѣте между язычницы-тѣ славѫ-тѫ му,
Въ всичкы-тѣ народы чудеса-та му.
4 Защото е [б]великъ Господь, и много [в]достохваленъ:
[г]Страшенъ е надъ вси-тѣ богове.
5 Защото [д]вси-тѣ богове на язычницы-тѣ сѫ идоли;
[е]А Іеова е [ж]направилъ небеса-та.
6 Прѣдъ него е слава и великолѣпіе;
Сила и красота въ святилище-то му.
7 [з]Принесѣте Господу, отечествія на народы-тѣ,
Принесѣте Господу славѫ и силѫ.
8 Принесѣте Господу славѫ-тѫ на име-то му;
Донесѣте приношенія, и влѣзте въ дворове-тѣ му.
9 Поклонѣте ся Господу [и]съ великолѣпіе свято;
Треперѣте прѣдъ лице-то му, всичка земя.
10 Речѣте между язычницы-тѣ: [і]Господь царува:
Вселенная наистинѫ ще е утвърдена;
Нѣма да ся поклати:
Той [к]ще сѫди людіе-тѣ съ правотѫ.
11 [л]Да ся веселятъ небеса-та, и да ся радува земя-та;
[м]Да шуми море-то и испълненіе-то му.
12 Да ся възвеселятъ полета-та и всичко което е на тѣхъ:
Тогазь ще ся зарадуватъ всичкы-тѣ дървя на дѫбравѫ-тѫ
13 Прѣдъ Господа; защото иде,
Защото иде да сѫди земѭ-тѫ:
[н]Ще сѫди вселеннѫѭ съ правдѫ,
И народы-тѣ съ истинѫ-тѫ си.

ПСАЛОМЪ 97. (по Слав. 96.)

1 [а]Господь царува; да ся радува земя-та:
[б]Да ся веселятъ много-то острови.
2 [в]Облакъ и мракъ е около него:
[г]Правда и сѫдъ е основаніе-то на прѣстолъ-тъ му.
3 [д]Огнь прѣдходи прѣдъ него,
И попалява отъ всякѫдѣ непріятели-тѣ му.
4 [е]Свѣткавицы-тѣ му развидѣляватъ вселеннѫѭ:
Види земя-та и трепери.
5 [ж]Планины-тѣ таѭтъ като восъкъ отъ присѫтствіе-то Господне,
Отъ присѫтствіе-то на Господа на всичкѫ-тѫ земѭ.
6 [з]Възвѣщаватъ небеса-та правдѫ-тѫ му,
И гледатъ всичкы-тѣ народи славѫ-тѫ му.
7 [и]Да ся посрамятъ всичкы които служатъ на истуканны-тѣ,
Които ся хвалятъ съ идолы-тѣ:
[і]Поклонѣте му ся, всичкы богове.

95
а Псал. 100; 1.
б Втор. 32; 15. 2 Цар. 22; 47.
в Псал. 26; 4. 97; 9. 135; 5.
г Быт. 1; 9, 10.
д 1 Кор. 6; 20.
е Псал. 79; 13. 80; 1. 100; 3.
ж Евр. 3; 7, 15, 4; 7.
з Исх. 17; 2, 7. Числ. 20; 13. Втор. 6; 16.
и Псал. 78; 18, 40, 56. 1 Кор. 10; 9.
і Числ. 14; 22.
к Евр. 3; 10, 17.
л Числ. 14; 23, 28, 30. Евр. 3; 11, 18. 4; 3, 5.

96
а 1 Лѣт. 16; 23—33. Псал. 33; 3.
б Псал. 145; 3.
в Псал. 18; 3.
г Псал. 95; 3.
д Виж. Іер. 10; 11, 12.
е Псал. 115; 15. Иса. 42; 5.
ж Псал. 29; 2.
з Псал. 29; 1, 2.
и Псал. 29; 2. 110; 3.
і Псал. 93; 1. 97; 1. Откр. 11; 15. 19; 6.
к Ст. 13. Псал. 67; 4. 98; 9.
л Псал. 69; 34.
м Псал. 98: 7 и дрг.
н Псал. 67; 4. Откр. 19; 11.

97
а Псал. 96; 10.
б Иса. 60; 9.
в 3 Цар. 8; 12. Псал. 18; 11.
г Псал. 89; 14.
д Псал. 18; 8. 50; 3. Дан. 7 10. Авв. 3; 5.
е Исх. 19; 18. Псал. 77; 18. 104; 32.
ж Сѫд. 5; 5. Мих. 1; 4. Наум. 1; 5.
з Псал. 19; 1. 50; 6.
и Исх. 20; 4. Лев. 26; 1. Втор. 5; 8. 27; 15.
і Евр. 1; 6.

8 Чу Сіонъ, и ся развесели,
И ся зарадувахѫ Іудины-тѣ дъщери,
Заради твои-тѣ сѫдбы, Господи.
9 Защото ты си, Господи, [к]высочайшій надъ всичкѫ-тѫ земіѭ;
[л]Много си прѣвъзвышенъ надъ всичкы-тѣ богове.
10 Вы, които обычате Господа, [м]мразѣте зло-то.
[н]Той пази души-тѣ на прѣподобны-тѣ си:
[о]Избавя гы отъ рѫкѫ-тѫ на нечестивы-тѣ.
11 [п]Видѣлина ся сѣе за праведный-тъ,
И веселіе за правы-тѣ въ сърдце.
12 [р]Веселѣте ся, праведни, въ Господа,
И [с]въсхваляйте память-тѫ на неговѫ-тѫ святость.

ПСАЛОМЪ 98. (по Слав. 97.)

Псаломъ.

1 [а]Пѣйте Господу пѣснь новѫ, защото [б]направи чудны дѣла:
[в]Негова-та десница и негова-та свята мышца направихѫ му спасеніе.
2 [г]Господь направи извѣстно спасеніе-то си:
[д]Прѣдъ язычницы-тѣ откры правдѫ-тѫ си.
3 [е]Поменѫ милость-тѫ си и истинѫ-тѫ си къмъ Израилевый-тъ домъ:
[ж]Всичкы-тѣ краища на земіѭ-тѫ видѣхѫ спасеніе-то на Бога нашего.
4 [з]Въскликнѣте Господу, всичка земя:
Запѣйте, и радувайте ся, и пѣснопѣйте.
5 Пѣснопѣйте на Господа съ китарѫ;
Съ китарѫ, и съ гласъ на псалмопѣніе.
6 [и]Съ трѫбы и *съ* гласъ на рогъ,
Радостно выкнѣте прѣдъ Царя Господа.
7 [і]Да шуми море-то и испълненіе-то му,
Вселенная, и които живѣѭтъ на неіѭ.
8 Рѣкы-тѣ [к]да плескатъ съ рѫцѣ,
Купно и горы-тѣ да ся радуватъ
9 Прѣдъ Господа; [л]защото иде да сѫди земіѭ-тѫ;
Ще сѫди вселеннѫѭ съ правдѫ,
И народы-тѣ съ правотѫ.

ПСАЛОМЪ 99. (по Слав. 98.)

1 [а]Господь царува; да треперятъ народи-тѣ;
[б]Той сѣди на херувимы-тѣ; да ся потресе земя-та.
2 осподь е великъ въ Сіонъ,
И [в]высокъ е надъ всичкы-тѣ народы.
3 Да славословятъ [г]твое-то велико и страшно име:
Той е святъ:
4 И [д]Сила-та на царя обыча правдѫ:
Ты си поставилъ правотѫ,
Ты си направилъ сѫдъ и правдѫ въ Іакова.
5 [е]Възносѣте Господа Бога нашего,
И [ж]покланяйте ся въ подножіе-то на нозѣ-тѣ му:
[з]Той е святъ.
6 [и]Моисей и Ааронъ между священницы-тѣ му,
И Самуилъ между призывающы-тѣ име-то му;
[і]Тѣ призывахѫ Господа, и послушуваше гы.
7 [к]Въ стълпъ облаченъ имъ говорѣше:
Упазихѫ свидѣтелства-та му,
И повелѣнія-та *които* имъ даде.
8 Господи Боже нашъ, ты си гы послушувалъ:
[л]Ты си имъ былъ Богъ опроститель,
[м]*Но* и отмъститель за дѣянія-та имъ.
9 [н]Възносѣте Господа Бога нашего,
И покланяйте ся въ святѫ-тѫ му горѫ:
Защото Господь Богъ нашъ е святъ.

ПСАЛОМЪ 100. (по Слав. 99.)

Псаломъ на славословіе.

1 [а]Въскликнѣте къмъ Господа, всичка земя.
2 Работѣте Господу съ веселіе:
Идѣте прѣдъ него съ радость.
3 Познайте, че Господь е Богъ:
[б]Той ны направи, а не ный:
[в]*Ный смы* негови людіе, и овцы на паствѫ-тѫ му.
4 [г]Влѣзте въ врата-та му съсъ славословіе,
И въ дворове-тѣ му съ хваленіе:
Славословѣте го: благославяйте име-то му.
5 Защото Господь е благъ:
[д]Милость-та му е въ вѣкъ,
И до родъ и родъ истина-та му.

к Псал. 83; 18.
л Исх. 18; 11. Псал. 95; 3. 96; 4.
м Псал. 34; 14. 37; 27. 101; 3. Амос. 5; 15. Рим. 12; 9.
н Псал. 31; 23. 37; 28. 145; 20. Прит. 2; 8.
о Псал. 37; 39, 40. Дан. 3; 28. 6; 22, 27.
п Іов. 22; 28. Псал. 112; 4. Прит. 4; 18.
р Псал. 33; 1.
с Псал. 30; 4.

98

а Псал. 33; 3. 96; 1. Иса. 42; 10.
б Исх. 15; 11. Псал. 77; 14. 86; 10. 105; 5. 136; 4. 139; 14.
в Исх. 15; 6. Иса. 59; 16. 63; 5.
г Иса. 52; 10. Лук. 2; 30, 31.
д Иса. 62; 2. Рим. 3; 25, 26.
е Лук. 1; 54, 55, 72.
ж Иса. 49; 6. 52; 10. Лук. 2; 30, 31. 3; 6. Дѣян. 13; 47. 28; 28.
з Псал. 95; 1. 100; 1.
и Числ. 10; 10. 1 Лѣт. 15; 28. 2 Лѣт. 29; 27.
і Псал. 96; 11 и дрг.
к Иса. 55; 12.
л Псал. 96; 10, 13.

99

а Псал. 93; 1.
б Исх. 25; 22. Псал. 18; 10. 80; 1.
в Псал. 97; 9.
г Втор. 28; 58. Откр. 15; 4.
д Іов. 36; 5, 6, 7.
е Ст. 9.
ж 1 Лѣт. 28; 2. Псал. 132; 7.
з Лев. 19; 2.
и Іер. 15; 1.
і Исх. 14; 15. 15; 25. 1 Цар. 7; 9. 12; 18.
к Исх. 33; 9.
л Числ. 14; 20. Іер. 46; 28. Соф. 3; 7.
м Виж. Исх. 32; 2 и дрг. Числ. 20; 12, 24. Втор. 9; 20.
н Ст. 5. Исх. 15; 2. Псал. 34; 3. 118; 28.

100

а Псал. 95; 1. 98; 4.
б Псал. 119; 73. 139; 13 и дрг. 149; 2. Ефес. 2; 10.
в Псал. 95; 7. Іез. 34; 30, 31.
г Псал. 66; 13. 116; 17, 18, 19.
д Псал. 136; 1 и дрг.

ПСАЛОМЪ 101. (по Слав. 100.)

Псаломъ Давидовъ.

1 [а]Милость и сѫдъ ще пѣѭ:
Тебѣ, Господи, ще въспѣѭ.
2 [б]Ще постѫпвамъ разумно въ пѫть непороченъ:
Кога ще дойдешь при мене?
[в]Ще ходѭ съ незлобіе-то на сърдце-то си
Въ срѣдъ домъ-тъ си.
3 Не щѫ да турѭ прѣдъ очи-тѣ си нѣщо лукаво:
[г]Мразѭ законопрѣстѫпленіе:
Не ще ся прилѣпи то при мене.
4 Развращенно сьрдце ще бѫде отхвърлено отъ мене.
[д]Лукавый-тъ не щѫ да познавамъ.
5 Който клевети скрышно съсѣдъ-тъ си,
Него ще погубѭ:
[е]Който има гордѣливо око, и надигнѫто сьрдце,
Него не щѫ да търпѭ.
6 Очи-тѣ ми *ще* гледатъ надъ вѣрны-тѣ на земѭ-тѫ,
За да сѣдятъ съ мене:
Който ходи по непороченъ пѫть,
Той ще ми слугува.
7 Нѣма да живѣе вѫтрѣ въ домъ-тъ ми който постѫпва коварно:
Който говори лъжѫ нѣма да устои прѣдъ очи-тѣ ми.
8 [ж]Всякѫ заранъ ще погубямъ всичкы-тѣ нечестивы на земѭ-тѫ.
За да истрѣбѭ [з]отъ градъ-тъ Господенъ всичкы-тѣ дѣлатели на беззаконіе-то.

ПСАЛОМЪ 102. (по Слав. 101.)

Молитва на скърбящій, кога тѫжи и излива жалбѫ-тѫ си прѣдъ Господа.

1 Господи, послушай молитвѫ-тѫ ми,
И [а]выканіе-то ми да дойде при тебе.
2 [б]Не скрый лице-то си отъ мене:
Въ день-тъ на утѣсненіе-то ми, [в]приклони къмъ мене ухо-то си:
Въ день-тъ въ който *тя* призывамъ послушай мя скоро.
3 Защото [г]исчезнѫхѫ като дымъ дни-тѣ ми,
И [д]кости-тѣ ми като хврастіе изсъхнѫхѫ.
4 Поразено е сърдце-то ми и [е]изсъхнѫло като трѣвѫ,
Щото забравихъ да ямъ хлѣбъ-тъ си.
5 Отъ гласъ-тъ на въздыханіе-то ми,
[ж]Кости-тѣ ми прилѣпнѫхѫ за кожѫ-тѫ ми.
6 [з]Уподобихъ ся [и]на неясыть въ пустынѭ:
Станѫхъ като нощный вранъ въ развалины.
7 [і]Нѣмамъ сънъ, и сьмь като врабче
[к]Осаменено на покрывъ-тъ на кѫщѫ-тѫ.
8 Всякой день мя укорявать непріятели-тѣ ми;
[л]Които свирѣпѣѭтъ върхъ мене [м]кълнѫтъ ся противъ мене.
9 Защото ядохъ пепелъ като хлѣбъ,
И [н]смѣсихъ съсъ сьлзы питіе-то си,
10 Поради гнѣвъ-тъ ти и раздразненіе-то ти:
Защото [о]си мя дигнѫлъ, и хвърлилъ си мя долу.
11 [п]Дни-тѣ ми сѫ като сѣнкѫ въ уклоненіе.
И [р]азъ изсъхнѫхъ като трѣвѫ.
12 Но [с]ты, Господи, въ вѣкъ прѣбываешь,
И [т]память-та ти въ родъ и родъ.
13 [у]Ты ще станешь, ще ся смилишь за Сіонъ;
Защото е врѣме да го помилувашь,
Защото [ф]опрѣдѣлено-то врѣме дойде.
14 Понеже раби-тѣ ти желаѭтъ [х]за каменіе-тѣ му,
И милѣѭтъ за пьрсть-тѫ му.
15 Тогазь язычници-тѣ [ц]ще ся убоятъ отъ име-то Господне,
И всичкы-тѣ земни царіе отъ славѫ-тѫ ти.
16 Когато Господь съгради Сіонъ,
[ч]Ще ся яви съсъ славѫ-тѫ си.
17 [ш]Ще пригледне на молитвѫ-тѫ на запустены-тѣ,
И не ще да прѣзри моленіе-то имъ.
18 Това [щ]ще ся напише за бѫдѫщій родъ:
И [ъ]народъ-тъ, който ще ся създаде, ще хвали Господа.
19 Защото [ы]надникнѫ отъ святѫ-тѫ своѭ высочинѫ,
Отъ небе-то погледнѫ Господь на земѭ-тѫ,
20 За [ь]да чуе въздыханіе-то на затворены-тѣ,
За да освободи осѫдены-тѣ на смърть:
21 За [ѣ]да възвѣстяватъ въ Сіонъ име-то на Господа,
И хвалѫ-тѫ му въ Іерусалимъ;
22 Когато ся съберѫтъ народи-тѣ купно,
И царства-та за да работятъ Господу.
23 Свали *той* на пѫть-тъ силѫ-тѫ ми:
[ю]Скрати дни-тѣ ми.
24 [я]Азъ рѣкохъ: Да мя не грабнешь, Боже мой, въ половинѫ-тѫ на дни-тѣ ми:

101
а Псал. 89; 1.
б 1 Цар. 18; 14.
в 3 Цар. 9; 4. 11; 4.
г Іис. Нав. 23; 6. 1 Цар. 12; 20. 21. Псал. 40; 4. 97; 10. 125; 5.
д Мат. 7; 23. 2 Тим. 2; 19.
е Псал. 18; 27. Прит. 6; 17.
ж Псал. 75; 10. Іер. 21; 12.
з Псал. 48; 2, 8.
102
а Исх. 2; 23. 1 Цар. 9; 16. Псал. 18; 6.
б Псал. 27; 9. 69; 17.
в Псал. 71; 2. 88; 2.
г Псал. 119; 83. Іак. 4; 14.
д Іов. 30; 30. Псал. 31; 10. Плач. 1; 13.
е Псал. 37; 2. Ст. 11.
ж Іов. 19; 20. Плач. 4; 8.
з Іов. 30; 29.
и Иса. 34; 11. Соф. 2; 14.
і Псал. 77; 4.
к Псал. 38; 11.
л Дѣян. 26; 11.
м Дѣян. 23; 12.
н Псал. 42; 3. 80; 5.
о Псал. 30; 7.
п Іов. 14; 2. Псал. 109; 23. 144; 4. Еккл. 6; 12.
р Ст. 4. Иса. 40; 6, 7, 8. Іак. 1; 10.
с Ст. 26. Псал. 9; 7. Плач. 5; 19.
т Псал. 135; 13.
у Иса. 60; 10. Зах. 1; 12.
ф Иса. 40; 2.
х Псал. 79; 1.
ц 3 Цар. 8; 43. Псал. 138; 4. Иса. 60; 3.
ч Иса. 60; 1, 2.
ш Неем. 1; 6, 11. 2; 8.
щ Рим. 15; 4. 1 Кор. 10; 11.
ъ Псал. 22; 31. Иса. 43; 21.
ы Втор. 26; 15. Псал. 14; 2. 33; 13, 14.
ь Псал. 79; 11.
ѣ Псал. 22; 22.
ю Іов. 21; 21.
я Иса. 38; 10.

[я]Твои-тѣ годины сѫ въ родове на родове.
25 [іж]Въ началѣ ты, *Господи*, основалъ си землѭ-тѫ,
И дѣло на твои-тѣ рѫцѣ сѫ небеса-та.
26 Тѣ [а]ще погинѫтъ, а [б]ты прѣбываешь:
И всичкы-тѣ като дрехѫ ще овехтѣѭтъ:
Като облѣкло ще гы свiешь, и ще ся измѣнятъ.
27 А ты [в]си истый,
И твои-тѣ годины нѣма да ся свършатъ.
28 [г]Сынове-тѣ на рабы-тѣ ти ще ся селяватъ,
И сѣме-то имъ ще ся утвърди прѣдъ тебе.

ПСАЛОМЪ 103. (по Слав. 102.)

Псаломъ Давидовъ.

1 [а]Благославяй, душе моя, Господа:
И всичкы вѫтренни мои, свято-то му име.
2 Благославяй, душе моя, Господа,
И не забравяй всичкы-тѣ му благодѣянія:
3 [б]Който прощава всичкы-тѣ ти беззаконія,
[в]Исцѣлява всичкы-тѣ ти болести.
4 [г]Избавя отъ тлѣніе животъ-тъ ти,
[д]Вѣнчава тя съ милость и щедроты:
5 Насыща съ благости старость-тѫ ти;
[е]Младость-та ти ся подновява като на орелъ.
6 [ж]Господь прави правдѫ и сѫдъ
На всичкы-тѣ обиждани.
7 [з]Показа пѫтища-та си на Моисея,
Дѣла-та си на Израилевы-тѣ сынове.
8 [и]Жалостивъ и милостивъ е Господь,
Дълготърпѣливъ и многомилостивъ.
9 [і]Не ще е противенъ за всякогa,
Нито ще държи *гнѣвъ* въ вѣкъ.
10 [к]Не ни е сторилъ споредъ грѣхове-тѣ ни,
Нито е въздалъ намъ споредъ беззаконія-та ни.
11 [л]Защото колкото е небе-то высоко отъ землѭ-тѫ,
Толкозъ е голѣма милость-та му къмъ онѣзи които му ся боятъ.
12 Колкото отстои истокъ отъ западъ,
Толкозъ е [м]отдалечилъ отъ насъ прѣстѫпленія-та ни.
13 [н]Както жали отецъ чада-та си,
Така жали Господь онѣзи които му ся боятъ.
14 Защото той познава наше-то създаніе,
[о]Помни че ный [п]смы пьрсть.
15 [р]Дни-тѣ на человѣка сѫ като трѣвѫ:
[с]Като цвѣтъ на поле-то, така цъвти.
16 Защото прѣминува вѣтръ-тъ надъ него, и нѣма го,
И [т]мѣсто-то му го не познава вече.
17 А милость-та Господня е отъ вѣка,
И до вѣка, върхъ онѣзи които му ся боятъ,
И правда-та му [у]върхъ сынове-тѣ на сынове-тѣ
18 [ф]На онѣзи които пазятъ завѣтъ-тъ му,
И помнятъ заповѣди-тѣ му за да гы испълняватъ.
19 Господь постави [х]прѣстолъ-тъ си на небе-то;
И [ц]царство-то му владѣе надъ всичко.
20 [ч]Благославяйте Господа, *вси* ангели негови,
Силни съ крѣпость, [ш]които испълнявате слово-то му,
Като слушате гласъ-тъ на слово-то му.
21 Благославяйте Господа, [щ]всичкы силы негови:
[ъ]Слугы негови, които испълнявате волѭ-тѫ му.
22 [ы]Благославяйте Господа, всичкы дѣла негови,
Въ всяко мѣсто на владычество-то му.
[ь]Благославяй, душе моя, Господа.

ПСАЛОМЪ 104. (по Слав. 103.)

1 [а]Благославяй, душе моя, Господа:
Господи Боже мой, възвеличилъ си ся много:
[б]Съ честь и съ великолѣпіе си облѣченъ.
2 [в]Ты който ся обличашь съ видѣлинѫ като съ дрехѫ,
И [г]простирашь небе-то като опонѫ:
3 [д]Който градишь прѣвыспренни-тѣ си селенія надъ воды-тѣ,
[е]Правишь облацы-тѣ своѭ колесницѫ,
[ж]И ходишь на крила-та на вѣтръ-тъ.
4 [з]Който правишь ангелы-тѣ си духове,
И [и]слугы-тѣ си пламыкъ огненъ.
5 [і]Който си основалъ землѭ-тѫ на основаніе-то ѝ,
За да ся не поколебае въ вѣкъ вѣка.
6 [к]Покрылъ си ѭ съ безднѫ-тѫ, като съ дрехѫ:
Воды-тѣ застанѫхѫ върху планины-тѣ:
7 [л]Отъ твое-то запрѣщеніе побѣгнѫхѫ:

я Псал. 90; 2. Авв. 1; 12.
іж Быт. 1; 1. 2; 1. Евр. 1; 10.
а Иса. 34; 4. 51; 6. 65; 17. 66; 22. Рим. 8; 20. 2 Пет. 3; 7, 10, 11, 12.
б Ст. 12.
в Мал. 3; 6. Евр. 13; 8. Іак. 1; 17.
г Псал. 69; 36.

103

а Ст. 22. Псал. 104; 1. 146; 1.
б Псал. 130; 8. Иса. 33; 24. Мат. 9; 2, 6. Мар. 2; 5, 10, 11. Лук. 7; 47.
в Исх. 15; 26. Псал. 147; 3. Іер. 17; 14.
г Псал. 34; 22. 56; 13.
д Псал. 5; 12.
е Иса. 40; 31.
ж Псал. 146; 7.
з Псал. 147; 19.
и Исх. 34; 6, 7. Числ. 14; 18. Втор. 5; 10. Неем. 9; 17. Псал. 86; 15. Іер. 32; 18.
і Псал. 30; 5. Иса. 57; 16. Іер. 3; 5. Мих. 7; 18.
к Ездр. 9; 13.
л Псал. 57; 10. Ефес. 3; 18.
м Иса. 43; 25. Мих. 7; 18.
н Мал. 3; 17.
о Псал. 78; 39.
п Быт. 3; 19. Еккл. 12; 7.
р Псал. 90; 5, 6. 1 Пет. 1; 24.
с Іов. 14; 1, 2. Іак. 1; 10, 11.
т Іов. 7; 10. 20; 9.
у Исх. 20; 6.
ф Втор. 7; 9.
х Псал. 11; 4.
ц Псал. 47; 2. Дан. 4; 25, 34, 35.
ч Псал. 148; 2.
ш Мат. 6; 10. Евр. 1; 14.
щ Быт. 32; 2. Іис. Нав. 5; 14. Псал. 68; 17.
ъ Дан. 7; 9, 10. Евр. 1; 14.
ы Псал. 145; 10.
ь Ст. 1.

104

а Псал. 103; 1. Ст. 35.
б Псал. 93; 1.
в Дан. 7; 9.
г Иса. 40; 22. 45; 12.
д Амос. 9; 6.
е Иса. 19; 1.
ж Псал. 18; 10.
з Евр. 1; 7.
и 4 Цар. 2; 11. 6; 17.
і Іов. 26; 7. 38; 4, 6. Псал. 24; 2. 136; 6. Еккл. 1; 4.
к Быт. 7; 19.
л Быт. 8; 1.

От гласъ-тъ на грьмъ-тъ ти ся устремихѫ на бѣгъ.
8 [м]Възлѣзохѫ на планины-тѣ, слѣзохѫ въ долове-тѣ,
[н]На мѣсто-то което си утвьрдилъ за тѣхъ.
9 [о]Положилъ си прѣдѣлъ, *който* не могѫтъ да прѣминѫтъ,
[п]Нито да ся вврнѫтъ за да покрыѭтъ земѭ-тѫ.
10 Който проваждашь источницы въ долове-тѣ,
За да текѫтъ между планины-тѣ:
11 Напояватъ всичкы-тѣ полскы звѣрове:
Диви-тѣ осли угасяватъ жаждѫ-тѫ си:
12 При тѣхъ небесны-тѣ птицы прѣвитаватъ,
И между вѣйкы-тѣ пѣѭтъ.
13 [р]Който поишь планины-тѣ отъ прѣвыспренни-тѣ си селенія:
[с]Отъ плодъ-тъ на твои-тѣ дѣла [т]насыща ся земя-та.
14 [у]Който прозябавашь трѣвѫ за скотове-тѣ,
И зеліе за потрѣбѫ на человѣка,
[ф]За да изважда хранѫ отъ земѭ-тѫ,
15 И [х]вино да весели сьрдце-то на человѣка,
Елей за да освѣтлява лице-то,
И хлѣбъ да уякчава сьрдце-то на человѣка.
16 Насытихѫ ся дьрвя-та Господни;
Кедри-тѣ Ливанскы, [ц]които е насадилъ;
17 Дѣто птицы-тѣ правятъ гнѣзда:
Елхы-тѣ сѫ жилище на щьркъ-тъ.
18 Высокы-тѣ планины сѫ на дивы-тѣ козы:
Каменіе-тѣ сѫ на кролицы-тѣ прибѣжище.
19 [ч]Направилъ е лунѫ-тѫ за врѣмена-та:
[ш]Сълнце-то познава западъ-тъ си.
20 [щ]Туряшь тьмнинѫ, и става нощь:
Въ неѭ ходятъ вси-тѣ звѣрове дѫбравни:
21 [ъ]Львчета-та рыкаѭтъ за ловъ,
И искатъ отъ Бога хранѫ-тѫ си.
22 Сълнце-то изгрѣва: събиратъ ся,
И лѣгатъ въ лѣгла-та си:
23 Излиза человѣкъ [ы]на дѣло-то си,
И на работѫ-тѫ си довечеръ.
24 [ь]Колко сѫ многочисленны твои-тѣ дѣла, Господи!
Всичкы-тѣ съ мудрость си направилъ:
Земя-та е пълна съ творенія-та ти.
25 Ето голѣмо-то и пространно-то море:
Тамъ има гадове безбройни,
Животны малкы съ голѣмы:
26 Тамъ кораби-тѣ прѣплавуватъ,
Тамъ [ѣ]Левіаѳанъ-тъ когото си създалъ да играе въ него.
27 [ю]Всичкы тѣзи отъ тебе очакуватъ,
Да дадешь на врѣме хранѫ-тѫ имъ.
28 Давашь имъ, събиратъ:
Отваряшь рѫкѫ-тѫ си, насыщатъ ся съ благость:
29 Отвращашь лице-то си, смущаватъ ся:
[я]Земашь дыханіе-то имъ, умиратъ,
И вращатъ ся въ пьрсть-тѫ си:
30 [ж]Испроваждашь Духъ-тъ си, създаватъ ся,
И подновявашь лице-то на земѭ-тѫ.
31 Да бѫде слава-та Господня въ вѣкъ:
[іж]Да ся весели въ дѣла-та си Господь,
32 Който гледа вьрху земѭ-тѫ, и [а]тя трепери:
[б]Прикасава ся до горы-тѣ, и дымятъ.
33 [в]Ще пѣѭ Господу додѣ сьмь живъ:
Ще пѣснопѣѭ Богу моему до когато сѫществувамъ.
34 Мое-то за него размышленіе ще е сладко:
Азъ ще ся веселѭ въ Господа.
35 [г]Да исчезнѫтъ грѣшни-тѣ отъ земѭ-тѫ,
И нечестиви-тѣ да гы нѣма вече.
[д]Благослови, душе моя, Господа. Аллилуія.

ПСАЛОМЪ 105. (по Слав. 104.)

1 [а]Славословѣте Господа: призывайте името му:
[б]Възвѣщавайте въ народы-тѣ дѣла-та му.
2 Пѣйте му, пѣснопѣйте му;
[в]Говорѣте за всичкы-тѣ му чудеса.
3 Хвалѣте ся въ свято-то негово име:
Да ся весели сьрдце-то на онѣзи които търсятъ Господа.
4 Търсѣте Господа и неговѫ-тѫ силѫ:
[г]Търсѣте лице-то му винѫгы.
5 [д]Поменувайте чудеса-та му които е направилъ,
Знаменія-та му, и сѫдбы-тѣ на уста-та му:
6 *Вы* сѣме на Авраама, неговъ-тъ рабъ,
Синове Іаковови, избранни негови:
7 Той е Господь Богъ нашъ:
Сѫдбы-тѣ му сѫ [е]по всичкѫ-тѫ земѭ.
8 [ж]Всякога помни завѣтъ-тъ си,
Слово-то *което* заповѣда на тысящы родове;
9 [з]Което завѣща Аврааму,
И клѣтвѫ-тѫ си Исааку,
10 И утвьрди го Іакову за законъ,
Израилю *за* вѣченъ завѣтъ,
11 [и]И рече: Тебѣ ще дамъ Ханаанскѫ-тѫ земѭ,
Дѣлъ на наслѣдіе-то ви:
12 [і]Като бѣхѫ тѣ малко на четъ,

[м] Быт. 8; 5.
[н] Іов. 38; 10, 11.
[о] Іов. 26; 10. Псал. 33; 7. Іер. 5; 22.
[п] Быт. 9; 11, 15.
[р] Псал. 147; 8.
[с] Іер. 10; 13. 14; 22.
[т] Псал. 65; 9, 10.
[у] Быт. 1; 29, 30. 3; 18. 9; 3. Псал. 147; 8.
[ф] Іов. 28; 5. Псал. 136; 25. 147; 9.
[х] Сѫд. 9; 13. Псал. 23; 5. Прит. 31; 6, 7.
[ц] Числ. 24; 6.
[ч] Быт. 1; 14.
[ш] Іов. 38; 12.
[щ] Иса. 45; 7.
[ъ] Іов. 38; 39. Іона. 1; 20.
[ы] Быт. 3; 19.
[ь] Прит. 3; 19.
[ѣ] Іов. 41; 1.
[ю] Псал. 136; 25. 145; 15. 147; 9.
[я] Іов. 34; 14, 15. Псал. 146; 4. Еккл. 12; 7.
[ж] Иса. 32; 15. Іез. 37; 9.
[іж] Быт. 1; 31.
[а] Авв. 3; 10.
[б] Псал. 144; 5.
[в] Псал. 63; 4. 146; 2.
[г] Псал. 37; 38. Прит. 2; 22.
[д] Ст. 1.

105

[а] 1 Лѣт. 16; 8—22. Иса. 12; 4.
[б] Псал. 145; 4, 5, 11.
[в] Псал. 77; 12. 119; 27.
[г] Псал. 27; 8.
[д] Псал. 77; 11.
[е] Иса. 26; 9.
[ж] Лук. 1; 72.
[з] Быт. 17; 2. 22; 16 и драг. 26; 3. 28; 13. 35; 11. Лук. 1; 73. Евр. 6; 17.
[и] Быт. 13; 15. 15; 18.
[і] Быт. 34; 30. Втор. 7; 7. 26; 5.

Малцина, и [к]пришелци въ неѭ,
13 И прѣхождахѫ отъ народъ въ народъ,
Отъ царство въ друго племе,
14 [л]Не остави никого да гы озлоби;
И [м]заради тѣхъ царіе обличи:
15 *И казуваше:* Да не докачите помазанны-тѣ ми,
И да не сторите зло на пророцы-тѣ ми.
16 [н]И призва гладъ на земѭ-тѫ:
Строши [о]всяко подкрѣпеніе отъ хлѣбъ.
17 [п]Испроводи прѣдъ тѣхъ человѣка,
Іосифа, [р]продаденый-тъ като рабъ:
18 [с]Комуто нозѣ-тѣ стѣснихѫ въ оковы:
Турихѫ го въ желѣза,
19 Додѣ дойде негово-то слово:
[т]Слово-то Господне го опыта.
20 [у]Проводи царь-тъ и го развърза:
Управитель-тъ на народы-тѣ, и освободи го.
21 [ф]Постави го господарь на домъ-тъ си,
И управитель на всичкый-тъ си имотъ:
22 За да вързува князове-тѣ му по волѭ-тѫ си,
И да вразумява старѣйшины-тѣ му.
23 Тогазь [х]дойде Израиль въ Египетъ,
И Іаковъ ся прѣсели [ц]въ Хамовѫ-тѫ земѭ.
24 И *Господь* [ч]нарасти людіе-тѣ си много,
И направи гы по силны отъ врагове-тѣ имъ.
25 [ш]Прѣвърнѫ сьрдце-то имъ да ненавиждатъ людіе-тѣ му,
Да правятъ коварства противъ рабы-тѣ му,
26 [щ]Проводи Моисея свой-тъ рабъ,
И Аарона, [ъ]когото избра.
27 [ы]Извършихѫ въ срѣдъ тѣхъ знаменія-та му,
И [ь]чудеса-та *му,* въ Хамовѫ-тѫ земѭ.
28 [ѣ]Проводи мракъ и помрачи:
И [ю]не упорствувахѫ на думы-тѣ му.
29 [я]Прѣвърнѫ воды-тѣ имъ въ кръвь,
И измори рыбы-тѣ имъ.
30 [ж]Земя-та имъ кыпнѫ съ жабы,
Дори до вѫтрешны-тѣ стаи на царіе-тѣ имъ.
31 Рече, та [іж]дойдохѫ песіи мухы,
И скнипы по всичкы-тѣ имъ прѣдѣлы.
32 Даде имъ [а]градъ *вмѣсто* дъждь,
И огнь пламененъ въ земѭ-тѫ имъ.
33 И [б]порази лозія-та имъ, и смоковницы-тѣ имъ,
И строши дървя-та въ прѣдѣлы-тѣ имъ.
34 Рече, та [в]дойдохѫ скакалци
И прузи безъ четъ,
35 И изпоядохѫ всичкѫ-тѫ трѣвѫ по земѭ-тѫ имъ,
И испоядохѫ плодъ-тъ на нива-та имъ.
36 И [г]порази всичкы-тѣ първородны въ земѭ-тѫ имъ,
[д]Начатъкъ-тъ на всичкѫ-тѫ имъ силѫ.
37 И [е]изведе гы съсъ сребро и злато,
И нѣмаше немощенъ въ племена-та имъ:
38 [ж]Възвесели ся Египетъ въ исхожданіе-то имъ:
Защото тѣхный-тъ страхъ бѣ нападнѫлъ върхъ него.
39 [з]Распрострѣ облакъ да покрыва *людіе-тѣ си,*
И огнь да *имъ* свѣти нощя.
40 [и]Искахѫ, и [і]донесе *имъ* прѣпелицы:
И съ небесенъ хлѣбъ гы насыти.
41 [к]Раствори камыкъ-тъ, и изврѣхѫ воды,
Потекохѫ рѣкы въ безводны-тѣ мѣста.
42 Защото поменѫ [л]свято-то свое слово
Къмъ Авраама рабъ-тъ си:
43 И изведе людіе-тѣ си съ веселіе,
Избранны-тѣ си съ радость:
44 И [м]даде имъ земли-тѣ на народы-тѣ,
И наслѣдихѫ трудъ-тъ на племена-та;
45 [н]За да пазятъ неговы-тѣ повелѣнія,
И да съвършаватъ законы-тѣ му. Аллилуія.

ПСАЛОМЪ 106. (по Слав. 105.)

1 [а]Аллилуія. Славѣте Господа, защото е благъ:
[б]Защото милость-та му е въ вѣкъ.
2 [в]Кой може да искаже могущество-то Господне,
Да направи да ся чуѭтъ всичкы-тѣ неговы хвалы?
3 Блажени [г]които пазятъ правосѫдіе,
Които правятъ правдѫ [д]на всяко врѣме.
4 [е]Помени мя, Господи, въ благоволеніе-то си къмъ людіе-тѣ си:
Посѣти мя съсъ спасеніе-то си:
5 За да гледамъ добро-то на избранны-тѣ твои,
За да ся веселѭ въ веселіе-то на народъ-тъ ти,
За да ся хвалѭ съ твое-то наслѣдіе.
6 [ж]Съгрѣшихмы ный и отци-тѣ ни:
Беззаконіе и нечестіе направихмы.

к Евр. 11; 9.
л Быт. 35; 5.
м Быт. 12; 17. 20; 3, 7.
н Быт. 41; 54.
о Лев. 26; 26. Иса. 3; 1. Іез. 4; 16.
п Быт. 45; 5. 50; 20.
р Быт. 37; 28, 36.
с Ст. 39; 20. 40; 15.
т Быт. 41; 25.
у Быт. 41; 14.
ф Быт. 41; 40.
х Быт. 46; 6.
ц Псал. 78; 51. 106; 22.
ч Исх. 1; 7.
ш Исх. 1; 8 и дрг.
щ Исх. 3; 10. 4; 12, 14.
ъ Числ. 16; 5. 17; 5.
ы Исх. 7; 8; 9; 10; 11 и 12. Псал. 78; 43 и дрг.
ь Псал. 106; 22.
ѣ Исх. 10; 22.
ю Псал. 99; 7.
я Исх. 7; 20. Псал. 78; 44.
ж Исх. 8; 6. Псал. 78; 45.
іж Исх. 8; 17, 24. Псал. 78; 45.
а Исх. 9; 23, 25. Псал. 78; 48.
б Псал. 78; 47.
в Исх. 10; 4, 13, 14. Псал. 78; 46.
г Исх. 12; 29. Псал. 78; 51.
д Быт. 49; 3.
е Исх. 12; 35.
ж Исх. 12; 33.
з Исх. 13; 21. Неем. 9; 12.
и Исх. 16; 12 и дрг. Псал. 78; 18, 27.
і Псал. 78; 24, 25.
к Исх. 17; 6. Числ. 20; 11. Псал. 78; 15, 16. 1 Кор. 10; 4.
л Быт. 15; 14.
м Втор. 6; 10, 11. Іис. Нав. 13; 7 и дрг. Псал. 78; 55.
н Втор. 4; 1, 40. 6; 21—25.

106

а 1 Лѣт. 16; 34.
б Псал. 107; 1. 118; 1. 136; 1.
в Псал. 40; 5.
г Псал. 15; 2.
д Дѣян. 24; 16. Гал. 6; 9.
е Псал. 119; 132.
ж Лев. 26; 40. 3 Цар. 8; 47. Дан. 9; 5.

7 Бащи-тѣ ни въ Египетъ не разумѣхѫ твои-тѣ чудеса:
Не поменѫхѫ много-то твои милости,
И [з]противихѫ ся при море-то, при Червено-то море.
8 Но гы спасе [и]заради име-то си,
[і]За да направи познато могущество-то си.
9 И [к]запрѣти на Червено-то море, и изсъхнѫ:
И [л]прѣведе гы прѣзъ бездны-тѣ като прѣзъ пустынѭ.
10 И [м]спасе гы отъ рѫкѫ-тѫ на ненавистника,
И избави гы отъ рѫкѫ-тѫ на непріятеля.
11 И [н]воды-тѣ покрыхѫ врагове-тѣ имъ:
Не останѫ ни единъ отъ тѣхъ.
12 Тогазъ [о]повѣровахѫ думы-тѣ му:
Пѣяхѫ хвалѫ-тѫ му.
13 *Но* [п]скоро забравихѫ дѣла-та му.
Не дочакахѫ съвѣтъ-тъ му:
14 Но [р]пожелахѫ пожеланіе въ пустынѭ-тѫ,
И искусихѫ Бога въ безводно-то мѣсто.
15 И [с]даде имъ което искахѫ:
[т]Проводи обаче мършавость на душы-тѣ имъ.
16 И [у]въ станъ-тъ завидѣхѫ на Моисея,
И на Аарона святый-тъ Господенъ.
17 [ф]Земя-та ся отвори, та погълнѫ Даѳана,
И покры събраніе-то Авироново.
18 И [х]огнь изгори събраніе-то имъ:
Пламыкъ опали нечестивы-тѣ.
19 [ц]Направихѫ теле въ Хоривъ,
И поклонихѫ ся на излѣянъ идолъ:
20 И [ч]промѣнихѫ славѫ-тѫ си
Въ подобіе на волъ който яде трѣвѫ.
21 [ш]Забравихѫ Бога, спасителя своего,
Който направи великы дѣла въ Египетъ,
22 Чудны, [щ]въ Хамовѫ-тѫ земѭ,
Страшны, въ Червено-то море.
23 *И* [ъ]думаше да гы истрѣби,
[ы]Ако Моисей избранный-тъ неговъ
Не бы застанѫлъ прѣдъ него *като* въ проломъ,
За да отвърне гнѣвъ-тъ му, да *гы* не погуби.
24 Прѣзрѣхѫ още [ь]желаемѫ-тѫ земѭ:
[ѣ]Не повѣрувахѫ негово-то слово:
25 И [ю]пороптахѫ въ шатьры-тѣ си:
Не послушахѫ гласъ-тъ Господенъ.
26 [я]За то [ѫ]подигнѫ рѫкѫ-тѫ си противъ тѣхъ,
За да гы свали въ пустынѭ-тѫ:
27 И [ѭ]да свали сѣме-то имъ между народы-тѣ,
И да гы распьрсне по разны мѣста.
28 И [а]прилѣпихѫ ся при Ваалфегора,
И ядохѫ жертвы *принесены* на мьртвы-тѣ.
29 И раздразнихѫ *Бога* съ дѣла-та си
Толкозъ, щото ся устреми вързъ тѣхъ язва-та.
30 Но [б]станѫ Финеесъ, и направи сѫдъ:
И язва-та прѣстанѫ:
31 И вмѣни му ся [в]за правдѫ
Въ родъ и родъ до вѣка.
32 И [г]разярихѫ го въ воды-тѣ на Меривѫ,
И [д]станѫ злѣ съ Моисея поради тѣхъ:
33 Защото [е]огорчихѫ духъ-тъ му,
Та говори несмысленно съ устны-тѣ си.
34 [ж]Не истрѣбихѫ народы-тѣ,
[з]За които Господь имъ бѣ заповѣдалъ:
35 Но [и]смѣсихѫ ся съ язычницы-тѣ,
И научихѫ ся на тѣхны-тѣ дѣла:
36 И [і]служихѫ на идолы-тѣ имъ,
[к]Които станѫхѫ сѣть за тѣхъ:
37 И [л]сынове-тѣ си и дъщери-тѣ си
Принесохѫ въ жертвѫ [м]на бѣсове-тѣ:
38 И пролѣхѫ неповиннѫ кръвь,
Кръвь-тѫ на сынове-тѣ си и на дъщери-тѣ си,
Които пожрѣхѫ на Ханаанскы-тѣ идолы:
И [н]осквьрни ся земя-та отъ кръвопролитія.
39 И [о]осквьрнихѫ ся съ дѣла-та си,
И [п]блудувахѫ въ дѣянія-та си.
40 За то [р]гнѣвъ-тъ Господень ся разяри връху людіе-тѣ му,
И [с]погнуси ся отъ наслѣдіе-то си.
41 И [т]прѣдаде гы въ рѫцѣ-тѣ на язычницы-тѣ:
И обладахѫ гы ненавистници-тѣ имъ.
42 И гы утѣснихѫ непріятели-тѣ имъ,
И останѫхѫ покорени подъ рѫкѫ-тѫ имъ.
43 [у]Много пѫти гы избави,
Но тѣ го разгнѣвахѫ съсъ съвѣты-тѣ си:
За то ся и унижихѫ заради беззаконіе-то си.
44 Но погледнѫ на утѣсненіе-то имъ,
Когато [ф]чу выкъ-тъ имъ:

[з] Исх. 14; 11, 12.
[и] Іез. 20; 14.
[і] Исх. 9; 16.
[к] Исх. 14; 21. Псал. 18; 15. Наум. 1; 4.
[л] Иса. 63; 11—14.
[м] Исх. 14; 30.
[н] Исх. 14; 27, 28. 15; 5.
[о] Исх. 14; 31. 15; 1.
[п] Исх. 15; 24. 16; 2. 17; 2. Псал. 78; 11.
[р] Числ. 11; 4, 33. Псал. 78; 18. 1 Кор. 10; 6.
[с] Числ. 11; 31. Псал. 78; 29.
[т] Иса. 10; 16.
[у] Числ. 16; 1 и дрг.
[ф] Числ. 16; 31, 32. Втор. 11; 6.
[х] Числ. 16; 35, 46.
[ц] Исх. 32; 4.
[ч] Іер. 2; 11. Рим. 1; 23.
[ш] Псал. 78; 11, 12.
[щ] Псал. 78; 51. 105; 23, 27.
[ъ] Исх. 32; 10, 11, 32. Втор. 9; 19, 25. 10; 10. Іез. 20; 13.
[ы] Іез. 13; 5. 22; 30.
[ь] Втор. 8; 7. Іер. 3; 19. Іез. 20; 6.
[ѣ] Евр. 3; 18.
[ю] Числ. 14; 2, 27.
[я] Числ. 14; 28 и дрг. Псал. 95; 11. Іез. 20; 15. Евр. 3; 11, 18.
[ѫ] Исх. 6; 8. Втор. 32; 40.
[ѭ] Лев. 26; 33. Псал. 44; 11. Іез. 20; 23.
[а] Числ. 25; 2, 3. 31; 16. Втор. 4; 3. 32; 17. Осія 9; 10. Откр. 2; 14.
[б] Числ. 25; 7, 8.
[в] Числ. 25; 11, 12, 13.
[г] Числ. 20; 3, 13. Псал. 81; 7.
[д] Числ. 20; 12. Втор. 1; 37. 3; 26.
[е] Числ. 20; 10.
[ж] Сѫд. 1; 21, 27 и дрг.
[з] Втор. 7; 2, 16. Сѫд. 2; 2.
[и] Сѫд. 2; 2. 3; 5, 6. Иса. 2; 6. 1 Кор. 5, 6.
[і] Сѫд. 2; 12, 13, 17, 19. 3; 6, 7.
[к] Исх. 23; 33. Втор. 7; 16. Сѫд. 2; 3, 14, 15.
[л] 4 Цар. 16; 3. Иса. 57; 5. Іез. 16; 20. 20; 26.
[м] Лев. 17; 7. Втор. 32; 17. 2 Лѣт. 11; 15. 1 Кор. 10; 20.
[н] Числ. 35; 33.
[о] Іез. 20; 18. 30; 31.
[п] Лев. 17; 7. Числ. 15; 39. Іез. 20; 30.
[р] Сѫд. 2; 14 и дрг. Псал. 78; 59, 62.
[с] Втор. 9; 29.
[т] Сѫд. 2; 14. Неем. 9; 27 и дрг.
[у] Сѫд. 2; 16. Неем. 9; 27 и дрг.
[ф] Сѫд. 3; 9. 4; 3. 6; 7. 10; 10. Неем. 9; 27 и дрг.

45 И [х]поменѫ свой-тъ къмъ тѣхъ завѣтъ,
И [ц]раская ся [ч]споредъ голѣмѫ-тѫ си милость.
46 И [ш]направи гы да намѣрятъ милосердіе
Прѣдъ всичкы-тѣ които гы бѣхѫ плѣнили.
47 [щ]Спаси ны, Господи, Боже нашъ,
И събери ны отъ язычницы-тѣ,
За да славословимъ свято-то твое име,
И да ся хвалимъ съ твоѭ-тѫ хвалѫ.
48 [ъ]Благословенъ Господь Богъ Израилевъ
Отъ вѣка и до вѣка:
И да рекѫтъ всичкы-тѣ людіе: Аминь.
Аллилуія.

ПСАЛОМЪ 107. (по Слав. 106.)

1 [а]Славѣте Господа, [б]защото е благъ,
Защото милость-та му е во вѣкъ.
2 *Така* да говорятъ избавени-тѣ чрѣзъ Господа,
[в]Които избави отъ рѫкѫ-тѫ на непріятеля:
3 И [г]гы събра отъ страны-тѣ,
Отъ истокъ, и отъ западъ, отъ сѣверъ и отъ море-то.
4 [д]Скытахѫ ся [е]по пустынѭ-тѫ, въ необитаемъ пѫть,
Не нахождахѫ градъ за населеніе.
5 *Бѣхѫ* гладни и жедни:
Душа-та имъ чезнѣше въ тѣхъ.
6 Тогазь [ж]выкнѫхѫ къмъ Господа въ скърбь-тѫ си:
И гы избави отъ утѣсненія-та имъ:
7 И заведе гы [з]прѣзъ правъ пѫть,
За да идѫтъ въ градъ за населеніе.
8 [и]Да пѣснословятъ Господу за неговѫ-тѫ милость,
И за чудеса-та му къмъ человѣческы-тѣ сынове.
9 Защото [і]насыти душѫ жаднѫ,
И душѫ гладнѫ испълни съ добрины.
10 [к]Тѣ сѣдѣхѫ въ тьмнинѫ и въ смъртнѫ сѣнкѫ,
[л]Вързани съсъ скърбь и съ желѣзо;
11 Защото [м]не ся покорихѫ на Божіи-тѣ слова,
И [н]съвѣтъ-тъ на Вышняго прѣзрѣхѫ:
12 За то смири сърдце-то имъ съ трудъ;
Паднѫхѫ, и [о]нѣмаше кой да *имъ* помогне.
13 Тогазь [п]выкнѫхѫ къмъ Господа въ скърбь-тѫ си,
И гы избави отъ утѣсненія-та имъ:
14 [р]Изведе гы изъ тьмнинѫ-тѫ, и изъ сѣнкѫ-тѫ на смърть-тѫ,
И оковы-тѣ имъ раскѫса.
15 [с]Да пѣснословятъ Господу за неговѫ-тѫ милость,
И за чудеса-та му къмъ человѣческы-тѣ сынове.
16 Защото [т]съкруши мѣдны-тѣ врата,
И желѣзны-тѣ вереи строши.
17 [у]Безумни-тѣ сѫ въ скърбь за беззаконны-тѣ си пѫтища,
И за неправды-тѣ си.
18 [ф]Отъ всяко ястіе ся гнуси душа-та имъ,
И [х]приближаватъ ся до врата-та на смърть-тѫ.
19 Тогазь [ц]выкатъ къмъ Господа въ скърбь-тѫ си,
И спасава гы отъ утѣсненія-та имъ.
20 [ч]Проважда слово-то си, и [ш]гы исцѣлява,
И [щ]отърва *гы* отъ тлѣніе-то имъ.
21 [ъ]Да пѣснословятъ Господу за неговѫ-тѫ милость,
И за чудеса-та му къмъ человѣческы-тѣ сынове.
22 [ы]Да жертвуватъ жертвы на хвалѫ,
И [ь]да възвѣщаватъ дѣла-та му съ радость.
23 Които слѣзуватъ на море-то въ кораби,
И правятъ работы въ много воды,
24 Тѣ виждатъ дѣла-та Господни,
И чудеса-та му въ дълбины-тѣ.
25 Защото заповѣдува, и [ѣ]ся дига буренъ вѣтръ,
И повдига волны-тѣ му.
26 Възлѣзуватъ до небеса-та *и* слѣзуватъ дори до бездны-тѣ:
[ю]Душа-та имъ тае въ бѣдствіе.
27 Люлѣѭтъ ся и политатъ като піянъ,
И всичка-та имъ мудрость изчезнува.
28 Тогазь [я]выкатъ къмъ Господа въ скърбь-тѫ си,
И гы извожда изъ утѣсненія-та имъ.
29 [ѫ]Обраща бурѭ-тѫ въ тишинѫ,
И умълчаватъ ся волны-тѣ имъ.
30 И тѣ ся веселятъ защото утихнѫхѫ,
И той гы завожда на желаемо-то имъ пристанище.
31 [ѭ]Да пѣснословятъ Господу за неговѫ-тѫ милость,
И за чудеса-та му къмъ человѣческы-тѣ сынове.
32 И да го възвышаватъ въ съборъ-тъ на людіе-тѣ,

х Лев. 26; 41, 42.
ц Сѫд. 2; 18.
ч Псал. 51; 1. 69; 16. Иса. 63; 7. Плач. 3; 32.
ш Ездр. 9; 9. Іер. 42; 12.
щ 1 Лѣт. 16; 35, 36.
ъ Псал. 41; 13.

107

а Псал. 106; 1. 118; 1. 136; 1.
б Псал. 119; 68. Мат. 19; 17.
в Псал. 106; 10.
г Псал. 106; 47. Иса. 43; 5, 6. Іер. 29; 14. 31; 8. 10. Іез. 39; 27, 28.
д Ст. 40.
е Втор. 32; 10.
ж Ст. 13, 19, 28. Псал. 50; 15. Осія 5; 15.
з Ездр. 8; 21.
и Ст. 15, 21, 31.
і Псал. 34; 10. Лук. 1; 53.
к Лук. 1; 79.
л Іов. 36; 8.
м Плач. 3; 42.
н Псал. 73; 24. 119; 24. Лук. 7; 30. Дѣян. 20; 27.
о Псал. 22; 11. Иса. 63; 5.
п Ст. 6, 19, 28.
р Псал. 68; 6. 146; 7. Дѣян. 12; 7 и дрг. 16; 26 и дрг.
с Ст. 8, 21, 31.
т Иса. 45; 2.
у Плач. 3; 39.
ф Іов. 33; 20.
х Іов. 33; 22. Псал. 9; 13. 88; 3.
ц Ст. 6, 13, 28.
ч 4 Цар. 20; 4, 5. Псал. 147; 15, 18. Мат. 8 8.
ш Псал. 30; 2. 103; 3.
щ Іов. 33; 28, 30. Псал. 30; 3. 49; 15. 56; 13. 103; 4.
ъ Ст. 8, 15, 31.
ы Лев. 7; 12. Псал. 50; 14. 116; 17. Евр. 13; 15.
ь Псал. 9; 11. 73; 28. 118; 17.
ѣ Іон. 1; 4.
ю Псал. 22; 14. 119; 28. Наум. 2; 10.
я Ст. 6, 13, 19.
ѫ Псал. 89; 9. Мат. 8; 26.
ѭ Ст. 8, 15, 21.

И [а]въ засѣданіе-то на старцы-тѣ да го хвалятъ.
33 [б]Той промѣнява рѣкы въ пустынѭ,
И водны изворы въ сушѫ:
34 [в]Плодоноснѫ-тѫ земѭ въ соленѫ,
Заради нечестіе-то на жители-тѣ ѝ.
35 [г]Промѣнява пустынѭ-тѫ въ водны езера,
И сухѫ-тѫ земѭ въ водны изворы.
36 И тамъ населява гладны-тѣ,
И съставятъ градове за население,
37 И сѣѭтъ нивы, и садятъ лозія,
Които даватъ плодове и рожбы.
38 И [д]благословя гы, и [е]силно ся умножаватъ,
И скотове-тѣ имъ не умалява.
39 [ж]А намаляватъ и смирѭватъ ся,
Отъ утѣсненіе, злощастіе, и тѫгѫ.
40 [з]Той излива прѣзрѣніе върху князове-тѣ,
И прави гы да ся скытатъ въ пустынѭ дѣто нѣма пѫть.
41 [и]А нищій-тъ възвышава отъ униженіе,
И [і]дава му челядь като стадо.
42 [к]Праведни-тѣ гледатъ, и ся радуватъ;
[л]А всяко беззаконіе ще загради уста-та си.
43 [м]Който е мудръ, нека внимава на това:
И ще разумѣѭтъ Господни-тѣ милости.

ПСАЛОМЪ 108. (по Слав. 107).

Пѣснь, псаломъ Давидовъ.

1 [а]Утвърдено е сърдце-то ми, Боже:
Ще пѣѭ и ще пѣснопѣѭ, и съсъ славѫ-тѫ си.
2 [б]Събуди ся псалтирю, и китаро:
Ще ся събудѭ рано.
3 Ще тя славословѭ, Господи, между народы-тѣ,
И ще ти пѣснопѣѭ между племена-та.
4 Защото твоя-та милость ся възвеличи по горѣ отъ небеса-та,
И твоя-та истина до облацы-тѣ.
5 [в]Възнеси ся, Боже, надъ небеса-та:
И слава-та ти *да бѫде* надъ всичкѫ-тѫ земѭ.
6 [г]За да ся избавятъ твои-тѣ възлюбленни,
Спаси съ десницѫ-тѫ си, и послушай мя.
7 Богъ говори въ святилище-то си:
Ще тържествувамъ, ще раздѣлѭ Сихемъ,
И долъ-тъ Сокхоѳъ ще размѣрѭ.
8 Мой е Галаадъ, мой Манассій:
Ефремъ е крѣпость на главѫ-тѫ ми:
[д]А Іуда законоположитель мой:
9 Моавъ е умывалница-та ми.
Върху Едомъ ще хвърлѭ сапогъ-тъ си:
Ще въскликнѫ надъ Филистимскѫ-тѫ земѭ:
10 [е]Кой ще мя въведе въ граденый-тъ градъ?
Кой ще мя заведе до Едомъ?
11 Не *ты* ли, Боже, *който* си ны отхвърлилъ?
И *ты* Боже, *който* не излизашь съ наши-тѣ воинства?
12 Дай ни помощь отъ скърбь-тѫ,
Защото е суетно спасеніе *отъ* человѣка.
13 [ж]Чрѣзъ Бога ный ще направимъ юначество:
И той ще стѫпче врагове-тѣ ни.

ПСАЛОМЪ 109. (по Слав. 108.)

Първому пѣвцу. Псаломъ Давидовъ.

1 Боже, хвало моя, [а]не дѣй мълча:
2 Защото нечестивы уста, и уста коварны ся отворихѫ върху мене;
Говорихѫ противъ мене съ лъжливъ языкъ.
3 И съ думы ненавистны мя обыколихѫ,
И ратоватъ противъ мене [б]безъ причинѫ.
4 За въздаяніе на любовь-тѫ ми, враждебници ми сѫ;
А азъ ся молѭ.
5 И [в]въздадохѫ ми зло за добро,
И ненависть за любовь-тѫ ми.
6 Постави нечестивъ надъ него:
И [г]противникъ да стои отъ десно му.
7 Когато ся сѫди, да излѣзе повиненъ,
И [д]молитва-та му да бѫде въ грѣхъ.
8 Да бѫдѫтъ дни-тѣ му малко:
[е]Другъ да земе чинъ-тъ му.
9 [ж]Да бѫдѫтъ сынове-тѣ му сирачета
И жена му вдовица.
10 И да ся скытатъ всякога сынове-тѣ му, и да станѫтъ просяци,
И да излѣзватъ изъ развалены-тѣ си *жилища* да просятъ *хлѣбъ*.
11 [з]Да впримчи заимодавецъ всичкый му имотъ,
И да разграбятъ чужденци-тѣ трудове-тѣ му.
12 Да нѣма кой да простре милость къмъ него,
И да нѣма кой да пожали сирачета-та му.
13 [и]Внуци-тѣ му да бѫдѫтъ истрѣбени:
Въ идѫщій-тъ родъ [і]да ся изглади името имъ.
14 [к]Да ся помене прѣдъ Господа беззаконіето на бащы-тѣ му;

а Псал. 22; 22, 25. 111; 1.
б 3 Цар. 17; 1, 7.
в Быт. 13; 10. 14; 3. 19; 25.
г Псал. 114; 8. Иса. 41; 19.
д Быт. 12; 2. 17; 16, 20.
е Исх. 1; 7.
ж 4 Цар. 10; 32.
з Іов. 12; 21, 24.
и 1 Цар. 2; 8. Псал. 113; 7, 8.
і Псал. 78; 52.
к Іов. 22; 19. Псал. 52; 6. 58; 10.
л Іов. 5; 16. Псал. 63; 11. Прит. 10; 11. Рим. 3; 19.
м Псал. 64; 9. Іер. 9; 12. Осія 14; 9.

108

а Псал. 57; 7.
б Псал. 57; 8—11.
в Псал. 57; 5, 11.
г Псал. 60; 5 идрг.
д Быт. 49; 10.
е Псал. 60; 9.
ж Псал. 60; 12.

109

а Псал. 83; 1.
б Псал. 35; 7. 69; 4. Іоан. 15; 25.
в Псал. 35; 7, 12. 38; 20.
г Зах. 3; 1.
д Прит. 28; 9.
е Дѣян. 1; 20.
ж Исх. 22; 24.
з Іов. 5; 5. 18; 9.
и Іов. 18; 19. Псал. 37; 28.
і Прит. 10; 7.
к Исх. 20; 5.

И [л]грѣхъ-тъ на майкѫ му да ся не изглади.
15 Да бѫде всякога прѣдъ Господа,
[м]За да истрѣби отъ земіѭ-тѫ память-тѫ имъ.
16 Защото си не науми да стори милость;
Но погна человѣка нищъ и сиромахъ,
За да умъртви [н]съкрушенный-тъ въ сърдце.
17 [о]Понеже възлюби проклѣтіѭ, нека го постигне,
Понеже не рачи благословеніе, нека ся отдалечи отъ него.
18 Понеже облѣче проклѣтіѭ като своіѭ дрехѫ,
[п]Нека влѣзе като водѫ въ утробѫ-тѫ му,
И като елей въ кости-тѣ му.
19 Да му стане като дрехѫ-тѫ съ коіѫто ся облича,
И като поясъ-тъ съ който ся всякога опасува.
20 Това *да е* на враждебницы-тѣ ми въздаяніе-то отъ Господа,
И на тѣзи които говорятъ зло противъ душѫ-тѫ ми.
21 А съ мене ты, Іеова Господи, заради име-то си стори;
Понеже е блага твоя-та милость, избави мя.
22 Защото азъ сьмь сиромахъ и нищъ,
И сърдце-то ми вѫтрѣ въ мене е наранено.
23 Прѣминѫхъ [р]като сѣнкѫ, когато е въ уклоненіе;
Оттръснѫтъ сьмь като скакалецъ.
24 [с]Колѣна-та ми изнемогохѫ отъ постъ,
И плъть-та ми испаднѫ отъ тлъстинѫ.
25 И азъ [т]станѫхъ укоръ на тѣхъ:
Гледатъ мя и [у]кыватъ съ главѫ.
26 Помогни ми, Господи Боже мой:
Спаси мя споредъ милость-тѫ си:
27 И [ф]нека познаіѫтъ че това е твоя рѫка:
Че ты си сторилъ това, Господи.
28 Тѣ [х]ще кълнѫтъ, а ты да благославяшь:
Ставатъ, но нека ся посрамятъ:
[ц] А твой-тъ рабъ да ся весели.
29 [ч]Да ся облѣкѫтъ въ бесчестіе враждебници-тѣ ми:
И като съ дрехѫ да ся покрыіѫтъ съсъ срамъ-тъ си.
30 Много ще славіѫ Господа съ уста-та си,
И [ш]между мнозина ще го хваліѫ.
31 Защото [щ]стои отъ десно на сиромахъ-тъ,
За да *го* избавя отъ онѣзи които осѫждатъ душѫ-тѫ му.

ПСАЛОМЪ 110. (по Слав. 109.)

Псаломъ Давидовъ.

1 [а]Рече Іеова Господу моему: Сѣди отъ десно ми,
Додѣ положѫ врагове-тѣ ти подножіе на нозѣ-тѣ ти.
2 Отъ Сіона ще испроводи Господь жезлъ-тъ на силѫ-тѫ ти:
Владѣй въ срѣдъ врагове-тѣ си.
3 [б]Твои-тѣ людіе *ще* сѫ усердни въ день-тъ на силѫ-тѫ ти, [в]съ великолѣпіе свято:
Твои-тѣ млади *ще* ти *сѫ като* росѫ-тѫ изъ чрѣво-то на зорѫ-тѫ.
4 Заклѣ ся Господь, и [г]не ще ся раскае:
[д]Ты си священникъ во вѣкъ споредъ чинъ-тъ на Мелхиседека.
5 Господь е [е]отъ десно ти:
Ще съкруши царіе [ж]въ день-тъ на гнѣвъ-тъ си.
6 Ще сѫди въ язычницы-тѣ; ще напълни *земіѭ-тѫ* съ трупове;
[з]Ще съкруши главѫ-тѫ на *владѣіѫщій-тъ* надъ много земли.
7 [и]На пѫть-тъ ще піе отъ потокъ-тъ:
[і]За то ще дигне главѫ на высоко.

ПСАЛОМЪ 111. (по Слав. 110.)

1 Аллилуія. [а]Ще славіѫ Господа отъ все сърдце,
Въ съвѣтъ-тъ на правы-тѣ и въ събраніе-то.
2 [б]Голѣмы сѫ дѣла-та Господни;
[в]Изслѣдуемы отъ всичкы които ся наслаждаватъ въ тѣхъ.
3 [г]Славно и великолѣпно е негово-то дѣло,
И правда-та му остава во вѣкъ.
4 Достопамятны направи чудеса-та си:
[д]Милостивъ и щедръ е Господь.
5 [е]Даде хранѫ на онѣзи които му ся боятъ:
Ще помни вынѫгы завѣтъ-тъ си.
6 Възвѣсти на людіе-тѣ си силѫ-тѫ на дѣла-та си,
Като имъ даде наслѣдіе-то на язычницы-тѣ.
7 Дѣла-та на рѫцѣ-тѣ му сѫ [ж]истина и правосѫдіе:
[з]Истинны сѫ всичкы-тѣ му заповѣди:
8 [и]Утвърдены сѫ во вѣкъ вѣка,
[і]Направены сѫ въ истинѫ и правотѫ.
9 [к]Проводи избавленіе на людіе-тѣ си:
Опрѣдѣли завѣтъ-тъ си въ вѣкъ:
[л]Свято и страшно е име-то му.

л Неем. 4; 5. Іер. 18; 23.
м Іов. 18; 17. Псал. 34; 16.
н Псал. 34; 18.
о Прит. 14; 14. Іез. 35; 6.
п Числ. 5; 22.
р Псал. 102; 11. 144; 4.
с Евр. 12; 12.
т Псал. 22; 6, 7.
у Мат. 27; 39.
ф Іов. 37; 7.
х 2 Цар. 16; 11, 12.
ц Иса. 65; 14.
ч Псал. 35; 26. 132; 18.
ш Псал. 35; 18. 111; 1.
щ Псал. 16; 8. 73; 23. 110; 5. 121; 5.

110

а Мат. 22; 44. Мар. 12; 36. Лук. 20; 42. Дѣян. 2; 34. 1 Кор. 15; 25. Евр. 1; 13. 1 Пет. 3; 22. Виж. Псал. 45; 6, 7.
б Сѫд. 5; 2.
в Псал. 96; 9.
г Числ. 23; 19.
д Евр. 5; 6. 6; 20. 7; 17, 21. Виж. Зах. 6; 13.
е Псал. 16; 8.
ж Псал. 2; 5, 12. Рим. 2; 5. Откр. 11; 18.
з Псал. 68; 21. Авв. 3; 13.
и Сѫд. 7; 5, 6.
і Иса. 53; 12.

111

а Псал. 35; 18. 89; 5. 107; 32. 109; 30. 149; 1.
б Іов. 38; 39; 40 и 41. Псал. 92; 5. 139; 14. Откр. 15; 3.
в Псал. 143; 5.
г Псал. 145; 4, 5, 10.
д Псал. 86; 5. 103; 8.
е Мат. 6; 26, 33.
ж Откр. 15; 3.
з Псал. 19; 7.
и Иса. 40; 8. Мат. 5; 18.
і Псал. 19; 9. Откр. 15; 3.
к Мат. 1; 21. Лук. 1; 68.
л Лук. 1; 49.

10 [м]Начало на мудрость-тѫ е страхъ Господень:
Всичкы които * гы правятъ иматъ добрѣ разумъ:
Негова-та хвала прѣбывае въ вѣкъ.

ПСАЛОМЪ 112. (по Слав. 111.)

1 Аллилуія. [а]Блаженъ онзи человѣкъ който ся бои отъ Господа:
[б]И благоволи много въ заповѣди-тѣ му.
2 [в]Сѣме-то му ще бѫде силно на земіѭ-тѫ:
Родъ-тъ на правы-тѣ ще ся благослови.
3 [г]Изобиліе и богатство *ще има* въ домъ-тъ му,
И правда-та му остава въ вѣкъ.
4 [д]Видѣлина изгрѣва въ тьмнинѫ-тѫ за правы-тѣ:
Милостивъ е, и щедръ и праведенъ.
5 [е]Добрый-тъ человѣкъ милува и дава на заемъ:
Устроява работы-тѣ си [ж]съ правосѫдіе.
6 Наистинѫ [з]никога нѣма да ся поколебае;
[и]Въ память вѣчнѫ ще бѫде праведный-тъ.
7 [і]Отъ зълъ слухъ не ще ся убои:
[к]Сърдце-то му е твърдо, [л]понеже ся надѣе на Господа.
8 Утвърдено е сърдце-то му: [м]не ще ся убои,
[н]Додѣ види *паданіе-то* на непріятели-тѣ си.
9 [о]Распърснѫ, даде на сиромасы-тѣ:
[п]Правда-та му остава въ вѣкъ:
[р]Рогъ-тъ му ще ся възвыси въ славѫ.
10 [с]Нечестивый-тъ ще види, и ще ся разгнѣва:
[т]Ще поскърца съсъ зѫбы-тѣ си, и [у]ще истае:
[ф]Желаніе-то на нечестивы-тѣ ще погыне.

ПСАЛОМЪ 113. (по Слав. 112.)

1 Аллилуія. [а]Хвалѣте раби Господни,
Хвалѣте име-то Господне.
2 [б]Да бѫде име-то Господне благословено,
Отъ нынѣ и до вѣка.
3 [в]Отъ истокъ на сълнце-то до западъ-тъ му
Да ся хвали име-то Господне.
4 Господь е [г]высокъ надъ всичкы-тѣ народы:
[д]Надъ небеса-та е негова-та слава.
5 [е]Кой е като Іеова нашій-тъ Богъ?
Който сѣди на высочины-тѣ:
6 [ж]Който ся навожда за да прѣглежда
Онова което е на небе-то и на земіѭ-тѫ:
7 [з]Който въздига отъ пърсть-тѫ сиромахъ-тъ,
И отъ гноище-то възвышава нищій-тъ:
8 [и]За да *го* постави да сѣдне съ князове-тѣ,
Съ князове-тѣ на людіе-тѣ му:
9 [і]Който населява въ домъ неплоднѫ-тѫ,
И ѭ прави веселѫ майкѫ на чада. Аллилуія.

ПСАЛОМЪ 114. (по Слав. 113.)

1 Когато [а]излѣзе Израиль изъ Египетъ,
Домъ-тъ Іакововъ [б]изъ народъ иноязыченъ,
2 [в]Іуда му станѫ святилище,
Израиль владычество Негово.
3 [г]Море-то видѣ, и побѣгнѫ:
[д]Іорданъ ся върнѫ назадъ:
4 [е]Горы-тѣ ся разиграхѫ като овны,
Хълми-тѣ като агнета.
5 [ж]Що ти станѫ, море, че си побѣгнѫло?
На тебе, Іордане, *че* си ся върнѫлъ назадъ?
6 *На васъ,* горы, *че* ся разиграхте като овны?
И вы хълми, като агнета?
7 Треперѝ, земле, отъ лице-то Господне,
Отъ лице-то на Бога Іакововъ:
8 [з]Който промѣни камыкъ-тъ въ водны езера,
Кременливый-тъ камыкъ въ водны изворы.

ПСАЛОМЪ 115. (по Слав. 113.)

1 (9) [а]Не намъ, Господи, не намъ,
Но на име-то си дай славѫ,
За милость-тѫ си, и за истинѫ-тѫ си.
2 (10) Защо да рекѫтъ язычници-тѣ:
[б]Че дѣ е тѣхный Богъ?
3 (11) [в]Нашій Богъ е на небе-то:
Прави всичко що му е угодно.
4 (12) [г]Тѣхни-тѣ идоли сѫ сребро и злато,
Дѣла на человѣческы рѫцѣ.
5 (13) Уста иматъ, но не говорятъ:
Очи иматъ, но не виждатъ.
6 (14) Уши иматъ, но не чуіѫтъ:
Ноздри иматъ, но не обоняватъ.
7 (15) Рѫцѣ иматъ, но не пипатъ:
Нозѣ иматъ, но не ходятъ,
Нито издаватъ гласъ отъ гъртань-тъ си.
8 (16) [д]Подобни тѣмъ ще станѫтъ които гы правятъ,

[м] Втор. 4; 6. Іов. 28; 28. Прит. 1; 7. 9; 10. Еккл. 12; 13.
* т. е. Божіи-тѣ повелѣнія.

112

[а] Псал. 128; 1.
[б] Псал. 119; 16, 35, 47, 70, 143.
[в] Псал. 25; 13. 37; 26. 102; 28.
[г] Мат. 6; 33.
[д] Іов. 11; 17. Псал. 97; 11.
[е] Псал. 37; 26. Лук. 6; 35.
[ж] Ефес. 5; 15. Кол 4; 5.
[з] Псал. 15; 5.
[и] Прит. 10; 7.
[і] Прит. 1; 33.
[к] Псал. 57; 7.
[л] Псал. 64; 10.
[м] Прит. 1; 33.
[н] Псал. 59; 10. 118; 7.
[о] 2 Кор. 9; 9.
[п] Втор. 24; 13. Ст. 3.
[р] Псал. 75; 10.
[с] Виж. Лук. 13; 28.
[т] Псал. 37; 12.
[у] Псал. 58; 7, 8.
[ф] Прит. 10; 28. 11; 7.

113

[а] Псал. 135; 1.
[б] Дан. 2; 20.
[в] Иса. 59; 19. Мал. 1; 11.
[г] Псал. 97; 9. 99; 2.
[д] Псал. 8; 1.
[е] Псал. 89; 6.
[ж] Псал. 11; 4. 138; 6. Иса. 57; 15.
[з] 1 Цар. 2; 8. Псал. 107; 41.
[и] Іов 36; 7.
[і] 1 Цар. 2; 5. Псал. 68; 6. Иса. 54; 1. Гал. 4; 27.

114

[а] Исх. 13; 3.
[б] Псал. 81; 5.
[в] Исх. 6; 7. 19; 6. 25; 8. 29; 45, 46. Втор. 27; 9.
[г] Исх. 14; 21. Псал. 77; 16.
[д] Іис. Нав. 3; 13, 16.
[е] Псал. 29; 6. Авв. 3; 6.
[ж] Авв. 3; 8.
[з] Исх. 17; 6. Числ. 20; 11. Псал. 107; 35.

115

[а] Иса. 48; 11. Іез. 36; 32.
[б] Псал. 42; 3, 10. 79; 10. Іоил. 2; 17.
[в] 1 Лѣт. 16; 26. Псал. 135; 6. Дан. 4; 35.
[г] Втор. 4; 28. Псал. 135; 15. 16, 17. Іер. 10; 3 и др.
[д] Псал. 135; 18. Иса. 44; 9, 10, 11. Іон. 2; 9. Авв. 2; 18, 19.

Всякой който ся надѣе на тѣхъ.
9 (17) [е]Израилю, уповай на Господа: —
[ж]Той имъ е помощникъ и щитъ.
10 (18) Доме Аароновъ, уповай на Господа: —
Той имъ е помощникъ и щитъ.
11 (19) Които ся боите отъ Господа, уповайте на Господа: —
Той имъ е помощникъ и щитъ.
12 (20) Господь ны поменѫ:
Ще благослови, ще благослови Израилевъ-тъ домъ:
Ще благослови Аароновъ-тъ домъ.
13 (21) [з]Ще благослови които ся боятъ отъ Господа,
Малкы-тѣ и голѣмы-тѣ.
14 (22) Господь ще вы възрасти,
Васъ и ваши-тѣ чада.
15 (23) [и]Благословени сте вы отъ Господа,
[і]Който е направилъ небе-то и земіѭ-тѫ.
16 (24) Небеса-та небесны сѫ Господни,
А земіѭ-тѫ даде на человѣческы-тѣ сынове.
17 (25) [к]Не ще хвалятъ Господа мъртви-тѣ,
Нито всичкы-тѣ които слѣзватъ на *мѣсто-то на* мълчаніе-то.
18 (26) [л]Но ный ще благославямы Господа
Отъ сега и до вѣка. Аллилуія.

ПСАЛОМЪ 116. (по Слав. 114.)

1 [а]Драго ми е че Господь послуша
Гласъ-тъ ми, *и* моленія-та ми:
2 Че приклони ухо-то си къмъ мене:
И додѣ сьмъ живъ, ще *го* призывамъ.
3 [б]Смъртны болѣзни мя обыколихѫ,
И адовы утѣсненія мя снамѣрихѫ:
Скърбь и болкѫ срѣщнѫхъ.
4 И призвахъ име-то Господне:
О Господи, избави душѫ-тѫ ми.
5 [в]Милостивъ е Господь и [г]праведенъ,
И благоутробенъ е Богъ нашъ.
6 Господь съхранява простодушны-тѣ:
Въ бѣдѫ бѣхъ, и спасе мя.
7 Върни ся, душе моя, [д]въ покой-тъ си,
Защото [е] Господь ти стори добро.
8 Защото [ж]си избавилъ душѫ-тѫ ми отъ смърть,
Очи-тѣ ми отъ сьлзы,
Нозѣ-тѣ ми отъ попързновеніе.
9 Ще ходіѭ прѣдъ Господа
[з]Въ земіѭ-тѫ на живы-тѣ.

(По Слав. 115.)

10 (1) [и]Повѣровахъ, за то говорихъ:
Азъ бѣхъ много оскърбенъ.
11 (2) Азъ [і]рѣкохъ въ смаюваніе-то си:
[к]Всякой человѣкъ е лъжливъ.
12 (3) Що да въздамъ Господу,
За всичкы-тѣ му благодѣянія къмъ мене?
13 (4) Ще земѫ чашѫ-тѫ на спасеніе-то,
И ще призовѫ име-то Господне.
14 (5) [л]Обричанія-та си ще отдамъ Господу
Сега прѣдъ всичкы-тѣ му людіе.
15 (6) [м]Многоцѣнна е прѣдъ Господа
Смърть-та на прѣподобны-тѣ му.
16 (7) Ей, Господи! защото сьмь твой рабъ:
[н]Рабъ твой сьмъ азъ, [о]сынъ на твоіѭ-тѫ рабыніѭ:
Ты си развързалъ узы-тѣ ми.
17 (8) Тебѣ [п]ще пожрѫ жертвѫ на хвалѫ,
И име-то Господне ще призовѫ.
18 (9) [р]Обричанія-та си ще отдамъ Господу,
Сега прѣдъ всичкы-тѣ негови людіе.
19 (10) [с]Въ дворове-тѣ на домъ-тъ Господень,
Всрѣдъ тебе, Іерусалиме. Аллилуія.

ПСАЛОМЪ 117. (по Слав. 116.)

1 [а]Хвалѣте Господа, всичкы народи:
Славословѣте го, всичкы племена:
2 Защото милость-та му е голѣма върху насъ;
И [б]истина-та Господня е въ вѣкъ. Аллилуія.

ПСАЛОМЪ 118. (по Слав. 117.)

1 [а]Славѣте Господа, защото е благъ,
Защото милость-та му е въ вѣкъ.
2 [б]Да рече сега Израиль,
Че милость-та му е въ вѣкъ.
3 Да рече сега Аароновъ-тъ домъ,
Че милость-та му е въ вѣкъ.
4 Да рекѫтъ сега които ся боятъ отъ Господа,
Че милость-та му е въ вѣкъ.
5 [в]Въ скърбь призвахъ Господа:
Господь мя послуша, и [г]даде ширинѫ.
6 [д]Господь ми е *помощникъ:* нѣма да ся уплашѫ:
Що може да ми стори человѣкъ?
7 [е]Господь е отъ къмъ мене между помощницы-тѣ ми:
И [ж]азъ ще видіѭ *паденіе-то* на непріятели-тѣ си.
8 [з]По добрѣ да ся надѣе нѣкой на Господа,
А не да уповае на человѣка.
9 [и]По добрѣ да ся надѣе нѣкой на Господа,
А не да уповае на князове.
10 Всичкы-тѣ народи мя обыколихѫ:
Но съ име-то Господне ще гы истрѣбіѭ.

е Виж. Псал. 118; 2, 3, 4. 135; 19, 20.
ж Псал. 33; 20. Прит. 30; 5.
з Псал. 128; 1, 4.
и Быт. 14; 19.
і Быт. 1; 1. Псал. 96; 5.
к Псал. 6; 5. 88; 10, 11, 12. Иса. 38; 18.
л Псал. 113; 2. Дан. 2; 20.

116

а Псал. 18; 1.
б Псал. 18; 4, 5, 6.
в Псал. 103; 8.
г Ездр. 9; 15. Неем. 9; 8. Псал. 119; 137. 145; 17.
д Іер. 6; 16. Мат. 11; 29.
е Псал. 13; 6. 119; 17.
ж Псал. 56; 13.
з Псал. 27; 13.
и 2 Кор. 4; 13.
і Псал. 31; 22.
к Рим. 3; 4.
л Ст. 18. Псал. 22; 25. Іон. 2; 10.
м Псал. 72; 14.
н Псал. 119; 125. 143; 12.
о Псал. 86; 16.
п Лев. 7; 12. Псал. 50; 14. 107; 22.
р Ст. 14.
с Псал. 96; 8. 100; 4. 135; 2.

117

а Рим. 15; 11.
б Псал. 100; 5.

118

а 1 Лѣт. 16; 8, 34. Псал. 106; 1. 107; 1. 136; 1.
б Виж. Псал. 115; 9 и др.
в Псал. 120; 1.
г Псал. 18; 19.
д Псал. 27; 1. 56; 4, 11. 146; 5. Иса. 51; 12. Евр. 13; 6.
е Псал. 54; 4.
ж Псал. 59; 10.
з Псал. 40; 4. 62; 8, 9. Іер. 17; 5, 7.
и Псал. 146; 3.

11 [i]Обыколихѫ мя, ей, обыколихѫ мя отъ всякѫдѣ:
Но съ име-то Господне ще гы истрѣбіѭ.
12 Обыколихѫ мя [к]като пчелы:
Загаснѫхѫ [л]като огнь отъ тьрніе:
Защото въ име-то Господне ще гы истрѣбіѭ.
13 [м]Ты мя тласнѫ силно за да паднѫ:
Но Господь ми помогнѫ.
14 Сила моя и пѣніе мое е Господь,
И станѫ ми спасеніе.
15 Гласъ на радость и на спасеніе е въ кѫщы-тѣ на праведны-тѣ:
Десница-та Господня прави силны дѣла.
16 [н]Десница-та Господня ся вȢзнесе:
Десница-та Господня прави силны дѣла.
17 [о]Нѣма да умрѫ, но ще бѫдѫ живъ,
И [п]ще расказвамъ дѣла-та Господни.
18 [р]Жестоко мя наказа Господь,
Но на смьрть мя не прѣдаде.
19 [с]Отворѣте ми врата-та на правдѫ-тѫ:
Ще влѣзѫ въ тѣхъ, *и* ще прославіѭ Господа.
20 [т]Тѣ сѫ Господни-тѣ врата:
[у]Праведни-тѣ ще влѣзѫтъ въ тѣхъ.
21 Ще тя славословіѭ, защото си [ф]мя послушалъ,
И [х]станѫлъ си ми спасеніе.
22 [ц]Камыкъ-тъ, *който* отхвьрлихѫ зидари-тѣ,
Той станѫ глава на ѫгълъ.
23 Отъ Господа станѫ това,
И чудно е въ наши-тѣ очи.
24 Тойзи е день-тъ, *когото* е Господь направилъ:
Да ся зарадувамы, и да ся развеселимъ въ него.
25 О Господи, спаси, моліѭ ся:
О Господи! благопоспѣши, моліѭ ся.
26 [ч]Благословенъ който иде въ име-то Господне:
Благословихмы вы отъ домъ-тъ Господенъ.
27 Господь е Богъ, и [ш]показа ни видѣло:
Приведѣте жертвѫ-тѫ вързанѫ съ вѫжета
До рогове-тѣ на олтарь-тъ.
28 Ты си Богъ мой и ще тя славіѭ:
[щ]Боже мой, ще тя възвышавамъ.
29 [ъ]Славѣте Господа, защото е благъ,
Защото милость-та му е въ вѣкъ.

ПСАЛОМЪ 119. (по Слав. 118)

Алефъ.

1 Блажени които сѫ непорочни въ пѫть-тъ *си:*
[а]Които ходятъ въ законъ-тъ на Господа.
2 Блажени които пазятъ свидѣтелства-та му,
И търсятъ го съсъ все сьрдце.
3 Наистинѫ тѣ [б]не правятъ беззаконіе:
Ходятъ въ пѫтища-та му.
4 Ты си заповѣдалъ
Да ся съхраняватъ прилѣжно завѣщанія-та ти.
5 Дано ся оправятъ пѫтища-та ми,
За да съхранявамъ твои-тѣ повелѣнія!
6 Тогазь [в]нѣма да ся посраміѭ,
Когато погледнѫ къмъ всичкы-тѣ твои заповѣди.
7 [г]Ще тя славіѭ съ незлобіе сьрдечно,
Когато научѫ сѫдове-тѣ на правдѫ-тѫ ти.
8 Повелѣнія-та ти ще съхранявамъ:
Недѣй мя оставя съвсѣмъ.

Беѳъ.

9 Какъ ще очисти младый-тъ пѫть-тъ си?
Като *го* пази споредъ слово-то ти.
10 Съсъ все сьрдце [д]тя потърсихъ;
[е]Недѣй мя оставя да заблудіѭ отъ заповѣди-тѣ ти.
11 [ж]Въ сьрдце-то си упазихъ твое-то слово,
За да ти не съгрѣшавамъ.
12 Благословенъ си, Господи:
[з]Научи мя повелѣнія-та си.
13 Съ устны-тѣ си [и]расказахъ
Всичкы-тѣ сѫдове на уста-та ти.
14 Въ пѫть-тъ на твои-тѣ свидѣтелства ся развеселихъ,
Като за всичко-то богатство.
15 [і]Въ завѣщанія-та ти ще ся поучавамъ,
И ще гледамъ твои-тѣ пѫтища.
16 [к]Въ повелѣнія-та ти ще ся наслаждавамъ:
Не щѫ да забравіѭ твое-то слово.

Гимелъ.

17 [л]Стори добро на рабъ-тъ си: за да живѣіѭ,
И да упазіѭ слово-то ти.
18 Отвори очи-тѣ ми,
И че гледамъ чудеса-та на твой-тъ законъ.
19 [м]Пришлецъ сьмь азъ на земіѭ-тѫ:
Не скрывай отъ мене заповѣди-тѣ си.
20 [н]Душа-та ми ся изнурява отъ желаніе-то
Което имамъ всякога къмъ твои-тѣ сѫдбы.
21 Ты си запрѣтилъ на проклѣты-тѣ гордѣливы,
[о]Които ся уклоняватъ отъ твои-тѣ заповѣди.
22 [п]Дигни отъ мене укоръ и прѣзрѣніе:

і Псал. 88; 17.
к Втор. 1; 44.
л Еккл. 7; 6. Наум. 1; 10.
м Исх. 15; 2. Иса. 12; 2.
н Исх. 15; 6.
о Псал. 6; 5. Авв. 1; 12.
п Псал. 73; 23.
р 2 Кор. 6; 9.
с Иса. 26; 2.
т Псал. 24; 7.
у Иса. 35; 8. Откр. 21; 27. 22; 14, 15.
ф Псал. 116; 1.
х Ст. 14.
ц Мат. 21; 42. Мар. 12; 10. Лук. 20; 17. Дѣян. 4; 11. Ефес. 2; 20. 1 Пет. 2; 4, 7.
ч Мат. 21; 9. 23; 39. Мар. 11; 9. Лук. 19; 38. Виж. Зах. 4; 7.
ш Есѳ. 8; 16. 1 Пет. 2; 9.
щ Исх. 15; 2. Иса. 25; 1.
ъ Ст. 1.

119
а Псал. 128; 1.
б 1 Іоан. 3; 9. 5; 18.
в Іов. 22; 26. 1 Іоан. 2; 28.
г Ст. 171.
д 2 Лѣт. 15; 15.
е Ст. 21, 118.
ж Псал. 37; 31. Лук. 2; 19, 51.
з Ст. 26, 33, 64, 68, 108, 124, 135. Псал. 25; 4.
и Псал. 34; 11.
і Псал. 1; 2. Ст. 23, 48, 78.
к Псал. 1; 2. Ст. 35, 47, 70, 77.
л Псал. 116; 7.
м Быт. 47; 9. 1 Лѣт. 29; 15. Псал. 39; 12. 2 Кор. 5; 6. Евр. 11; 13.
н Псал. 42; 1, 2. 63; 1. 84; 2. Ст. 40, 131.
о Ст. 10, 110, 118.
п Псал. 39; 8.

Защото упазихъ твои-тѣ свидѣтелства.
23 Князове наистинѫ сѣднѫхѫ *и* говорѣхѫ противъ мене:
Но [р]слуга-та ти ся поучаваше въ твои-тѣ повелѣнія:
24 [с]Твои-тѣ свидѣтелства наистинѫ сѫ наслажденіе мое,
И съвѣтници мои.

Далеѳъ.

25 [т]Душа-та ми ся залѣпи за пърсть-тѫ:
[у]Оживи мя споредъ слово-то си.
26 Явихъ пѫтища-та си, и послушалъ си мя:
[ф]Научи мя на повелѣнія-та си.
27 Направи мя да разумѣвамъ пѫть-тъ на твои-тѣ завѣщанія,
И [х]ще ся поучавамъ въ твои-тѣ чудеса.
28 [ц]Душа-та ми тае отъ скърбь:
Утвърди мя споредъ слово-то си.
29 Отдалечи отъ мене пѫть-тъ на лъжѫ-тѫ,
И дарувай ми законъ-тъ си.
30 Пѫть-тъ на истинѫ-тѫ избрахъ:
Прѣдъ очи-тѣ си турихъ твои-тѣ сѫдбы.
31 Прилѣпихъ ся при твои-тѣ свидѣтелства:
Господи, да мя не посрамишь.
32 По пѫть-тъ на твои-тѣ заповѣди ще тичамъ,
[ч]Когато разширишь сърдце-то ми.

Хе.

33 [ш]Покажи ми, Господи, пѫть-тъ на твои-тѣ повелѣнія,
И ще го съхранявамъ [щ]до край.
34 [ъ]Вразуми мя, и ще съхранявамъ законъ-тъ ти:
Ей, ще го пазіѭ съсъ все сърдце.
35 Настави мя въ пѫть-тъ на твои-тѣ заповѣди:
Защото [ы]ся веселіѭ въ него.
36 Приклони сърдце-то ми къмъ твои-тѣ свидѣтелства,
А [ь]не къмъ лихоимство.
37 [ѣ]Отвърни очи-тѣ ми [ю]да не гледатъ суетѫ:
[я]Оживи мя въ пѫть-тъ си.
38 [ж]Утвърди слово-то си къмъ рабъ-тъ си,
Който ся е прѣдалъ на твой-тъ страхъ.
39 Отнеми укоръ-тъ ми, отъ който ся боіѭ:
Защото твои-тѣ сѫдбы сѫ добры.
40 Ето, [іж]твои-тѣ завѣщанія пожелахъ,
[а]Оживи мя чрѣзъ правдѫ-тѫ си.

Вавъ.

41 И [б]да дойде върху мене, Господи, твоя-та милость,
Твое-то спасеніе, споредъ слово-то ти.
42 Тогазь ще дамъ отвѣтъ на оногозь който мя укорява:
Защото азъ ся надѣіѭ на твое-то слово.
43 И не отнемай съвсѣмъ отъ уста-та ми слово-то на истинѫ-тѫ:
Защото ся надѣяхъ на твои-тѣ сѫдбы.
44 И ще съхранявамъ твой-тъ законъ вынѫгы,
Въ вѣкъ вѣка.
45 И ще ходіѭ на широко:
Защото потърсихъ твои-тѣ завѣщанія.
46 И [в]ще говоріѭ за свидѣтелства-та ти прѣдъ царіе,
И нѣма да ся посраміѭ.
47 И [г]ще ся наслаждавамъ въ твои-тѣ заповѣди,
Които възлюбихъ.
48 И ще повдигамъ рѫцѣ-тѣ си къмъ твои-тѣ заповѣди, които възлюбихъ:
И [д]ще ся поучавамъ въ повелѣнія-та ти.

Заинъ.

49 Помени слово-то къмъ рабъ-тъ си,
На което си мя [е]направилъ да уповаіѭ.
50 Това е мое-то [ж]утѣшеніе въ скърбь-тѫ ми,
Че твое-то слово мя оживи.
51 Горди-тѣ [з]ми ся подсмивахѫ много:
Но азъ [и]не ся уклонихъ отъ твой-тъ законъ.
52 Поменѫхъ, Господи, твои-тѣ отъ старо врѣме сѫдбы,
И утѣшихъ ся.
53 [і]Ужасъ мя обзѣ, по причинѫ на нечестивы-тѣ,
Които оставятъ твой-тъ законъ.
54 Твои-тѣ повелѣнія ми станѫхѫ пѣснь
Въ домъ-тъ на странство-то ми.
55 [к]Нощя поменѫхъ, Господи, име-то ти,
И упазихъ законъ-тъ ти.
56 То ми станѫ,
Защото упазихъ завѣщанія-та ти.

Хеѳъ.

57 Господи, [л]ты си мой дѣлъ:
Рѣкохъ да упазіѭ твои-тѣ думы.
58 Потърсихъ лице-то ти съсъ все сърдце:
Помилуй мя [м]споредъ слово-то си.
59 [н]Размыслихъ пѫтища-та си,
И обърнѫхъ нозѣ-тѣ си къмъ твои-тѣ свидѣтелства.
60 Побързахъ и не ся забавихъ
Да упазіѭ твои-тѣ заповѣди.
61 Четы отъ нечестивы-тѣ мя обыколихѫ:
Но азъ не забравихъ твой-тъ законъ.
62 [о]По срѣднощь ставамъ за да тя славіѭ.

р Ст. 15.
с Ст. 77, 92.
т Псал. 44; 25.
у Ст. 40. Псал. 143; 11.
ф Ст. 12. Псал. 25; 4. 27; 11. 86; 11.
х Псал. 145; 5, 6.
ц Псал. 107; 26.
ч 3 Цар. 4; 29. Иса. 60; 5. 2 Кор. 6; 11. Ст. 12.
ш Ст. 112. Мат. 10; 22. Откр. 2; 26.
ъ Ст. 73. Прит. 2; 6. Іак. 1; 5.
ы Ст. 16.
ь Іез. 33; 31. Мар. 7; 21, 22. Лук. 12; 15. 1 Тим. 6; 10. Евр. 13; 5.
ѣ Иса. 33; 15.
ю Прит. 23; 5.
я Ст. 40.
ж 2 Цар. 7; 25.
іж Ст. 20.
а Ст. 25, 37, 88, 107, 149, 156, 159.
б Псал. 106; 4. Ст. 77.
в Псал. 138; 1. Мат. 10; 18, 19. Дѣян. 26; 1, 2.
г Ст. 16.
д Ст. 15.
е Ст. 74, 81, 147.
ж Рим. 15; 4.
з Іер. 20; 7.
и Іов. 23; 11. Псал. 44; 18. Ст. 157.
і Ездр. 9; 3.
к Псал. 63; 6.
л Псал. 16; 5. Іер. 10; 16. Плач. 3; 24.
м Ст. 41.
н Лук. 15; 17, 18.
о Дѣян. 16; 25.

За сѫдбы-тѣ на твоіѫ-тѫ правдѫ.
63 Азъ сьмь съдружникъ на всичкы-тѣ
Които ти ся боятъ и пазятъ твои-тѣ завѣщанія.
64 [п]Господи, земя-та е пълна съ твоіѫ-тѫ милость:
[р]Научи мя на твои-тѣ повелѣнія.

Тѳѳъ.

65 Господи, ты си направилъ добро на рабъ-тъ си,
Споредъ слово-то си.
66 Научи мя на добро разсѫжденіе и знаніе:
Защото азъ повѣровахъ въ твои-тѣ заповѣди.
67 [с]Прѣди да ся оскърбіѫ, азъ бѣхъ заблудилъ:
Но сега вардіѫ твое-то слово.
68 Ты [т]си благъ и благодѣтеленъ:
[у]Научи мя на твои-тѣ повелѣнія.
69 Горди-тѣ [ф]сплетохѫ противъ мене лъжѫ:
Но азъ съсъ все сърдце ще пазіѫ твои-тѣ завѣщанія.
70 [х]Сърдце-то имъ надебелѣ като тлъстинѫ:
Но азъ [ц]ся наслаждавамъ въ законъ-тъ ти.
71 [ч]Добрѣ ми станѫ че ся оскърбихъ,
За да научѫ повелѣнія-та ти.
72 [ш]Законъ-тъ на уста-та ти е за мене по добрѣ
Отъ тысящы на злато и сребро.

Іодъ.

73 [щ]Твои-тѣ рѫцѣ мя направихѫ, и създадохѫ:
[ъ]Вразуми мя, и ще научѫ заповѣди-тѣ ти.
74 [ы]Които ти ся боятъ ще мя видятъ и ще ся зарадуватъ,
Защото [ь]на слово-то ти уповахъ.
75 Познавамъ, Господи, че твои-тѣ сѫдбы сѫ правда,
И ты *по* [ѣ]вѣрность си мя оскърбилъ.
76 Твоя-та милость нека ми бѫде утѣшеніе
Споредъ слово-то ти къмъ твой-тъ рабъ.
77 [ю]Да дойде върхъ мене милосердіе-то ти, за да бѫдѫ живъ;
Защото [я]твой-тъ законъ е наслажденіе мое.
78 [ѧ]Да ся постыдятъ горди-тѣ, защото [іѧ]безъ причинѫ сѫ мя обидѣли:
Но [а]азъ ще ся поучавамъ въ твои-тѣ завѣщанія.
79 Да ся върнѫтъ при мене онѣзи които ти ся боятъ,
И които познаватъ твои-тѣ свидѣтелства.
80 Нека бѫде сьрдце-то ми чисто въ повелѣнія-та ти,
За да ся не посраміѫ.

Кафъ.

81 [б]Прѣмира душа-та ми за твое-то спасеніе:
[в]На твое-то слово ся надѣіѫ.
82 [г]Очи-тѣ ми изнемощѣхѫ за слово-то ти,
И говоріѫ: Кога ще мя утѣшишь?
83 Защото [д]станѫхъ като мѣхъ въ дымъ:
Но твои-тѣ повелѣнія не забравихъ.
84 [е]Колко сѫ дни-тѣ на твой-тъ рабъ?
[ж]Кога ще направишь сѫдъ противъ гонители-тѣ ми?
85 [з]Горди-тѣ ископахѫ за мене ямы,
Противъ твой-тъ законъ.
86 Всичкы-тѣ твои заповѣди сѫ истина:
[и]Неправедно [і]мя гонятъ: помогни ми.
87 Безъ малко щѣхѫ мя погуби на земіѫ-тѫ:
Но азъ не оставихъ твои-тѣ завѣщанія.
88 [к]Оживи мя споредъ милость-тѫ си:
И ще упазіѫ свидѣтелство-то на твои-тѣ уста.

Ламедъ.

89 [л]Въ вѣкъ, Господи,
Твое-то слово е утвърдено на небе-то:
90 Истина-та ти е въ родъ и родъ:
Основалъ си земіѫ-тѫ, и тя стои.
91 [м]Споредъ твои-тѣ постановленія стоятъ до днесь,
Защото всичкы сѫ твои раби.
92 [н]Ако не бѣше ми твой-тъ законъ наслажденіе,
То азъ бы погынѫлъ въ оскърбеніе-то си.
93 Въ вѣкъ нѣма да забравіѫ твои-тѣ завѣщанія,
Защото въ тѣхъ си мя оживилъ.
94 Твой сьмь азъ: спаси мя;
Защото потърсихъ завѣщанія-та ти.
95 Нечестиви-тѣ мя очакувахѫ за да мя погубятъ:
Но азъ ще внимаіѫ въ твои-тѣ свидѣтелства.
96 [о]На всяко съвършенство видѣхъ прѣдѣлъ:
Твоя-та заповѣдь е много широка.

Мемъ.

97 Колко обичамъ азъ законъ-тъ ти:
[п]Весь день е той поученіе мое.
98 По [р]мудръ отъ непріятели-тѣ ми направили сѫ мя твои-тѣ заповѣди,
Защото тѣ сѫ всякога съ мене.
99 По разуменъ сьмь отъ всичкы които мя учатъ:

п Псал. 33; 5.
р Ст. 12, 26.
с Ст. 71. Іер. 31; 18, 19. Евр. 12; 11.
т Псал. 106; 1. 107; 1. Мат. 19; 17.
у Ст. 12, 26.
ф Іов. 13; 4. Псал. 109; 2.
х Псал. 17; 10. Иса. 6; 10. Дѣян. 28; 27.
ц Ст. 35.
ч Ст. 67. Евр. 12; 10, 11.
ш Ст. 127. Псал. 19; 10. Прит. 8; 10, 11, 19.
щ Іов. 10; 8. Псал. 100; 3. 138; 8. 139, 14.
ъ Ст. 34, 144.
ы Псал. 34; 2.
ь Ст. 49; 147.
ѣ Евр. 12; 10.
ю Ст. 41.
я Ст. 24, 47, 174.
ѧ Псал. 25; 3.
іѧ Ст. 86.
а Ст. 23.
б Псал. 73; 26. 84; 2.
в Ст. 74; 114.
г Ст. 123. Псал. 69; 3.
д Іов. 30; 30.
е Псал. 39; 4.
ж Откр. 6; 10.
з Псал. 35; 7. Прит. 16; 27.
и Псал. 35; 19. 38; 19.
і Ст. 78.
к Ст. 40.
л Псал. 89; 2. Мат. 24; 34, 35. 1 Пет. 1; 25.
м Іер. 33; 25.
н Ст. 24.
о Мат. 5; 18. 24; 35.
п Псал. 1; 2.
р Втор. 4; 6, 8.

Защото твои-тѣ [с]свидѣтелства сѫ поучение мое.
100 [т]По разуменъ сьмь отъ стары-тѣ,
Защото упазихъ твои-тѣ завѣщанія.
101 [у]Отъ всякой лукавъ пѫть възбранихъ нозѣ-тѣ си,
За да упазіѭ твое-то слово.
102 Отъ сѫдбы-тѣ ти не ся уклонихъ:
Защото ты си мя научилъ.
103 [ф]Колко е сладко въ гъртань-тъ ми твое-то слово!
По *сладко* отъ медъ въ уста-та ми.
104 Отъ завѣщанія-та ти станѫхъ разуменъ:
За то [х]възненавидѣхъ всякой лъжливъ пѫть.

Нунъ.

105 [ц]Твое-то слово е свѣтилникъ на нозѣ-тѣ ми,
И видѣлина на пѫтекѫ-тѫ ми.
106 [ч]Заклѣхъ ся, и ще постоянствувамъ,
Да пазіѭ праведны-тѣ твои сѫдбы.
107 Много сьмь оскърбенъ:
Господи, [ш]съживи мя споредъ слово-то си.
108 Господи, [щ]доброволны-тѣ приношенія на уста-та ми нека ти бѫдѫтъ угодны:
И [ъ]научи мя на сѫдбы-тѣ си.
109 [ы]Душа-та ми е всякога въ бѣдѫ:
Но законъ-тъ ти не забравихъ.
110 [ь]Нечестиви-тѣ поставихѫ сѣть за мене:
[ѣ]Но азъ ся не уклонихъ отъ твои-тѣ завѣщанія.
111 [ю]Свидѣтелства-та ти наслѣдовахъ въ вѣкъ:
Защото [я]тѣ сѫ радость на сърдце-то ми.
112 Прѣклонихъ сърдце-то си за да правіѭ повелѣнія-та ти
Всякога [ѫ]до край.

Самехъ.

113 Възненавидѣхъ двоеумны-тѣ,
А законъ-тъ ти възлюбихъ.
114 [ѭ]Ты си покровъ мой и щитъ мой:
[а]На твое-то слово ся надѣѭ.
115 [б]Отдалечѣте ся отъ мене, лукави:
Защото ще съхранявамъ заповѣди-тѣ на Бога моего.
116 Подтвърждавай мя споредъ слово-то си, и ще бѫдѫ живъ:
И [в]да мя не посрамишь въ надеждѫ-тѫ ми.
117 Подтвърждавай мя, и ще ся спасѫ:
И ще вниманіѭ вынѫгы въ твои-тѣ повелѣнія.
118 Ты си унищожилъ [г]всичкы които ся уклоняватъ отъ твои-тѣ повелѣнія:
Защото е суетна измама-та имъ.
119 [д]*Считашь като шлакъ всичкы-тѣ лукавы на земіѭ-тѫ:
За това възлюбихъ твои-тѣ свидѣтелства.
120 [е]Настръхнѫ снага-та ми отъ страхъ-тъ ти,
И отъ сѫдбы-тѣ ти ся уплашихъ.

Аинъ.

121 Направихъ сѫдъ и правдѫ;
Да мя не прѣдадешь на онѣзи които мя угнѣтаватъ.
122 [ж]Стани порѫчникъ на рабъ-тъ си за добро:
Да мя не угнѣтаватъ горди-тѣ.
123 [з]Очи-тѣ ми изнемощѣхѫ за спасеніе-то ти,
И за слово-то на твоіѭ-тѫ правдѫ.
124 Направи съ рабъ-тъ си споредъ милость-тѫ си,
[и]И научи мя на повелѣнія-та си.
125 [і]Твой рабъ сьмь азъ: вразуми мя,
И ще познаіѭ твои-тѣ свидѣтелства.
126 Врѣме е да подѣйствува Господь:
Развалихѫ законъ-тъ ти.
127 За това [к]възлюбихъ твои-тѣ заповѣди
Повече отъ злато, и отъ чисто злато.
128 За това познахъ че сѫ прави всичкы-тѣ *твои* завѣщанія за всяко *нѣщо*.
[л]Възненавидѣхъ всякой пѫть на лъжѫ-тѫ.

Пе.

129 Чудны сѫ твои-тѣ свидѣтелства:
За това гы пази душа-та ми.
130 Явленіе-то на твое-то слово просвѣщава:
[м]Вразумява просты-тѣ.
131 Отворихъ уста-та си, и въздъхнѫхъ:
Защото [н]пожелахъ твои-тѣ заповѣди.
132 [о]Погледни върху мене, и помилуй мя;
[п]Както правишь на онѣзи които обичатъ твое-то име.
133 [р]Утвърди стъпкы-тѣ ми въ слово-то си:
И [с]да мя не обладае никое беззаконіе.
134 [т]Избави мя отъ человѣческы насилія,
И ще съхранявамъ твои-тѣ завѣщанія.
135 [у]Направи да просвѣтне лице-то ти върху рабъ-тъ ти,
И [ф]научи мя на повелѣнія-та си.
136 [х]Водны оттокы текѫтъ изъ очи-тѣ ми,
Понеже не ся съхранява твой-тъ законъ.

Цадде.

137 [ц]Праведенъ си ты, Господи,
И правы сѫ твои-тѣ сѫдбы.

[с] 2 Тим. 3; 15.
[т] Іов. 32; 7, 8, 9.
[у] Прит. 1; 15.
[ф] Псал. 19; 10. Прит. 8; 11.
[х] Ст. 128.
[ц] Прит. 6; 23.
[ч] Неем. 10; 29.
[ш] Ст. 88.
[щ] Осія 14; 2. Евр. 13; 15.
[ъ] Ст. 12, 26.
[ы] Іов. 13; 14.
[ь] Псал. 140; 5. 141; 9.
[ѣ] Ст. 10, 21.
[ю] Втор. 33; 4.
[я] Ст. 77, 92, 174.
[ѫ] Ст. 33.
[ѭ] Псал. 32; 7. 91; 1.
[а] Ст. 81.
[б] Псал. 6; 8. 139; 19. Мат. 7; 23.
[в] Псал. 25; 2. Рим. 5; 5. 9; 33. 10; 11.
[г] Ст. 21.
[д] Іез. 22; 18.

* *Или* Исхвърляшь.
[е] Авв. 3; 16.
[ж] Евр. 7; 22.
[з] Ст. 81, 82.
[и] Ст. 12.
[і] Псал. 116; 16.
[к] Ст. 72. Псал. 19; 10. Прит. 8; 11.
[л] Ст. 104.
[м] Псал. 19; 7. Прит. 1; 4.
[н] Ст. 20.
[о] Псал. 106; 4.
[п] 2 Сол. 1; 6, 7.
[р] Псал. 17; 5.
[с] Псал. 19; 13. Рим. 6; 12.
[т] Лук. 1; 74.
[у] Псал. 4; 6.
[ф] Ст. 12, 26.
[х] Іер. 9; 1. 14; 17. Виж. Іез. 9; 4.
[ц] Ездр. 9; 15. Неем. 9; 33. Іер. 12; 1. Дан. 9; 7.

138 [ч]Твои-тѣ свидѣтелства, *които* си завѣщалъ,
Сѫ правда и прѣвъсходна истина.
139 [ш]Моя-та ревность мя изѣде,
Защото непріятели-тѣ ми забравихѫ твои-тѣ думы.
140 [щ]Твое-то слово е съвсѣмъ чисто:
И рабъ-тъ ти го обича.
141 Малъкъ сьмъ и унищоженъ:
Но твои-тѣ завѣщанія не сьмъ забравилъ.
142 Твоя-та правда е правда вѣчна,
И [в]законъ-тъ ти е истина.
143 Скърби и утѣсненія мя намѣрихѫ:
Заповѣди-тѣ ти сѫ [ы]наслажденіе-то ми.
144 Твои-тѣ свидѣтелства сѫ правда въ вѣкъ:
[ь]Вразуми мя, и ще бѫдѫ живъ.

Кофъ.

145 Выкнѫхъ съсъ все сърдце:
Послушай мя, Господи, *и* ще упазіѫ повелѣнія-та ти.
146 Выкнѫхъ къмъ тебе:
Спаси мя, и ще упазіѫ свидѣтелства-та ти.
147 [ъ]Прѣдварихъ зорѫ-тѫ, и выкнѫхъ:
[ю]На твое-то слово уповахъ.
148 [я]Очи-тѣ ми прѣдварятъ нощны-тѣ стражы,
За да ся поучавамъ въ твое-то слово.
149 Чуй гласъ-тъ ми споредъ милость-тѫ си:
[ж]Оживи мя, Господи, споредъ сѫдбѫ-тѫ си.
150 Приближихѫ онѣзи които слѣдуватъ лукавство-то:
Тѣ ся уклонихѫ отъ законъ-тъ ти.
151 Ты [іж]си близу, Господи,
[а]И всичкы-тѣ твои заповѣди сѫ истина.
152 Отколѣ познахъ отъ твои-тѣ свидѣтелства
Че [б]си гы основалъ въ вѣкъ.

Решъ.

153 [в]Виждь скърбь-тѫ ми, и избави мя:
Защото не сьмъ забравилъ законъ-тъ ти.
154 [г]Отсѫди сѫдбѫ-тѫ ми, и искупи мя:
[д]Оживи мя споредъ слово-то си.
155 [е]Далечь е отъ нечестивы-тѣ спасеніе-то:
Защото тѣ не търсятъ твои-тѣ повелѣнія.
156 Голѣмо е твое-то милосердіе, Господи:
[ж]Оживи мя споредъ правосѫдіе-то си.
157 Множина сѫ които мя гонятъ, и мя оскърбяватъ:
Но [з]азъ ся не уклонихъ отъ свидѣтелства-та ти.
158 Видѣхъ прѣстѫпницы-тѣ, и [и]ся погнусихъ:
Защото не упазихѫ твое-то слово.
159 Виждь колко обичамъ азъ твои-тѣ завѣщанія:
Господи, [і]оживи мя споредъ милость-тѫ си.
160 Глава на твое-то слово е истина-та;
И въ вѣкъ *прѣбываѭтъ* всичкы-тѣ сѫдбы на правдѫ-тѫ ти.

Шинъ.

161 [к]Князове мя погнахѫ безъ причинѫ;
Но сьрдце-то ми трепери отъ слово-то ти.
162 Азъ ся радувамъ на твое-то слово,
Както онзи който намѣрва много корысти.
163 Ненавиждамъ и мразіѫ лъжѫ-тѫ:
Законъ-тъ ти обичамъ.
164 Седмь пѫти на день тя хваліѫ,
За сѫдбы-тѣ на твоіѫ-тѫ правдѫ.
165 [л]Много миръ иматъ онѣзи които обичатъ твой-тъ законъ:
И нѣма за тѣхъ прѣпъваніе.
166 [м]Уповахъ на твое-то спасеніе, Господи:
И направихъ твои-тѣ заповѣди.
167 Упази душа-та ми твои-тѣ свидѣтелства:
И възлюбихъ гы твърдѣ много.
168 Упазихъ твои-тѣ завѣщанія, и твои-тѣ свидѣтелства:
Защото [н]всичкы-тѣ ми пѫтища сѫ прѣдъ тебе.

Тавъ.

169 Да приближи выканіе-то ми прѣдъ тебе, Господи:
[о]Вразуми мя споредъ слово-то си.
170 Да дойде моленіе-то ми прѣдъ тебе:
Избави мя споредъ слово-то си.
171 [п]Устны-тѣ ми ще произнесѫтъ пѣніе,
Когато мя научишь на повелѣнія-та си.
172 Языкъ-тъ ми ще говори слово-то ти:
Защото всичкы-тѣ твои заповѣди сѫ правда.
173 Да бѫде рѫка-та ти помощь на мене:
Защото [р]азъ избрахъ твои-тѣ завѣщанія.
174 [с]Пожелахъ твое-то спасеніе, Господи:
И [т]законъ-тъ ти е наслажденіе мое.
175 Да живѣе душа-та ми и да тя хвали:
И сѫдбы-тѣ ти да ми помагатъ.
176 [у]Скытахъ ся като изгубенѫ овцѫ: потърси рабъ-тъ си:
Защото не забравихъ твои-тѣ заповѣди.

ПСАЛОМЪ 120. (по Слав. 119.)

Пѣснь на степени-тѣ.

1 [а]Къмъ Господа выкнѫхъ въ скърбь-тѫ си,
И той мя послуша.

ч Псал. 19; 7, 8, 9.
ш Псал. 69; 9. Іоан. 2; 17.
щ Псал. 12; 6. 18; 30. 19; 8. Прит. 30; 5.
в Ст. 151. Псал. 19; 9. Іоан. 17; 17.
ы Ст. 77.
ь Ст. 34, 73, 169.
ъ Псал. 5; 3. 88; 13. 130; 6.
ю Ст. 74.
я Псал. 63; 1, 6.
ж Ст. 40, 154.
іж Псал. 145; 18.
а Ст. 142.
б Лук. 21; 33.
в Плач. 5; 1.
г 1 Цар. 24; 15. Псал. 35; 1. Мих. 7; 9.
д Ст. 40.
е Іов 5; 4.
ж Ст. 149.
з Псал. 44; 18. Ст. 51.
и Ст. 136. Іез. 9; 4.
і Ст. 88.
к 1 Цар. 24; 11, 14. 26; 18. Ст. 23.
л Прит. 3; 2. Иса. 32; 17.
м Быт. 49; 18. Ст. 174.
н Прит. 5; 21.
о Ст. 144.
п Ст. 7.
р Іис. Нав. 24; 22. Прит. 1; 29. Лук. 10; 42.
с Ст. 166.
т Ст. 16, 24, 47, 77, 111.
у Иса 53; 6. Лук. 15; 4 и дрг. 1 Пет. 2; 25.

120

а Псал. 118; 5. Іон. 2; 3.

2 Господи, избави душѫ-тѫ ми отъ лъжливы устны,
И отъ льстивъ языкъ.
3 Що ще ти даде, или що ще ти притури,
Льстивый язычe?
4 Изострены-тѣ стрѣлы на силный-тъ,
Съ вѫглища отъ смерчіе.
5 Увы мнѣ, защото странствувамъ [б]въ Мосохъ,
[в]Живѣѭ въ Кидарскы-тѣ шатьры.
6 Много врѣме живѣ душа-та ми
Съ онѣзи които мразятъ миръ.
7 Азъ *обичамъ* миръ; но когато говорѭ,
Тѣ *ся готвятъ* за бой.

ПСАЛОМЪ 121. (по Слав. 120.)

Пѣснь на степени-тѣ.

1 Възвождамъ очи-тѣ си къмъ горы-тѣ,
Отъ дѣто ще дойде помощь-та ми.
2 [а]Помощь-та ми е отъ Господа,
Който направи небе-то и землѭ-тѫ.
3 [б]Да не остави да ся поколебае нога-та ти,
[в]И да не задрѣме онзи който тя пази.
4 Ето, нѣма да задрѣме, нито ще заспи
Онзи който пази Израиля.
5 Господь е който тя пази:
Господь е [г]покровъ твой [д]отдесно тебе.
6 [е]Деня сълнце-то нѣма да тя повреди,
Нито луна-та нощя.
7 Господь ще тя пази отъ всяко зло:
[ж]Ще пази душѫ-тѫ ти.
8 Господь [з]ще пази исхожденіе-то ти и вхожденіе-то ти,
Отъ сега и до вѣка.

ПСАЛОМЪ 122. (по Слав. 121.)

Пѣснь на степени-тѣ, Давидова.

1 Възрадувахъ ся когато ми рекохѫ:
[а]Да отидемъ въ домъ-тъ Господень.
2 Ето нозѣ-тѣ ни стоятъ
Извѫтрѣ на твои-тѣ врата, Іерусалиме.
3 Іерусалимъ е съграденъ,
Като градъ [б]сглобенъ наедно.
4 [в]Тамъ възлизатъ племена-та,
Племена-та Господни, [г]*споредъ* завѣщанно-то на Израиля,
За да славятъ име-то Господне.
5 Защото [д]тамъ ся положихѫ прѣстоли за сѫдъ,
Прѣстоли-тѣ на Давидовъ-тъ домъ.
6 [е]Просѣте миръ-тъ на Іерусалимъ:
Да сѫ благополучни които тя обичатъ.
7 Миръ да бѫде въ стѣны-тѣ ти,
Благоденствіе въ палаты-тѣ ти.
8 Заради братія-та и другари-тѣ си
Ще говорѭ сега: Миръ *да е* въ тебе!
9 Заради домъ-тъ на Господа Бога нашего
[ж]Ще търсѭ добро-то ти.

ПСАЛОМЪ 123. (по Слав. 122.)

Пѣснь на степени-тѣ.

1 [а]Възведохъ очи-тѣ си къмъ тебе,
[б]Който живѣешь на небеса.
2 Ето, както очи-тѣ на слугы-тѣ *гледатъ* къмъ рѫкѫ-тѫ на господари-тѣ имъ,
Както очи-тѣ на слугынѭ-тѫ къмъ рѫкѫ-тѫ на господаркѫ-тѫ ѝ,
Така наши-тѣ очи къмъ Господа Бога нашего,
Додѣ ны помилува.
3 Помилуй ны, Господи, помилуй ны:
Защото ся прѣситихмы отъ прѣзрѣніе.
4 Прѣсыти ся душа-та ни
Отъ укоръ-тъ на безгрыжны-тѣ,
И отъ прѣзрѣніе-то на горды-тѣ.

ПСАЛОМЪ 124. (по Слав. 123.)

Пѣснь на степени-тѣ, Давидова.

1 Ако не бы былъ Господь съ насъ,
[а](Нека рече сега Израиль),
2 Ако не бы былъ Господь съ насъ,
Когато станѫхѫ человѣци върху насъ,
3 [б]Тогазь живы быхѫ ны погълнѫли,
Когато ярость-та имъ пламенѣеше противъ насъ.
4 Тогазь воды-тѣ быхѫ ны потопили,
Потокъ-тъ бы прѣминѫлъ върхъ душѫ-тѫ ни.
5 Тогазь надигнѫты-тѣ воды
Быхѫ прѣминѫли върхъ душы-тѣ ни.
6 Благословенъ Господь,
Който не ны прѣдаде въ зѫбы-тѣ имъ като ловъ.
7 Душа-та ни ся избави [в]като птицѫ отъ сѣть-тѫ на ловцы-тѣ:
Сѣть-та ся строши, и ный ся избавихмы.
8 [г]Помощь-та ни е въ име-то на Господа,
[д]Който направи небе-то и землѭ-тѫ.

ПСАЛОМЪ 125. (по Слав. 124.)

Пѣснь на степени-тѣ.

1 Които ся надѣѭтъ на Господа
Сѫ като гора-та Сіонъ, *която* нѣма да ся поклати:
Въ вѣкъ прѣбѫдва.
2 *Както* Іерусалимъ ся окружава отъ горы-тѣ,
Така Господь окружава народа си
Отъ сега и до вѣка.

б Быт. 10; 2. Іез. 27; 13.
в Быт. 25; 13. 1 Цар. 25; 1. Іер. 49; 28, 29.
121
а Псал. 124; 8.
б 1 Цар. 2; 9. Прит. 3; 23, 26.
в Псал. 127; 1. Иса. 27; 3.
г Иса. 25; 4.
д Псал. 16; 8. 109; 31.
е Псал. 91; 5. Иса. 49; 10. Откр. 7; 16.
ж Псал. 41; 2. 97; 10. 145; 20.
з Втор. 28; 6. Прит. 2; 8. 3; 6.
122
а Иса. 2; 3. Зах. 8; 21.
б Виж. 2 Цар. 5; 9.
в Исх. 23; 17. Втор. 16; 16.
г Исх. 16; 34.
д Втор. 17; 8. 2 Лѣт. 19; 8.
е Псал. 51; 18.
ж Неем. 2; 10.
123
а Псал. 121; 1. 141; 8.
б Псал. 2; 4. 11; 4. 115; 3.
124
а Псал. 129; 1.
б Псал. 56; 1, 2. 57; 3. Прит. 1; 12.
в Псал. 91; 3. Прит. 6; 5.
г Псал. 121; 2.
д Быт. 1; 1. Псал. 134; 3.

3 Защото [а]жезлъ-тъ на нечестіе-то нѣма да прѣбжде връху дѣлъ-тъ на праведны-тѣ,
За да не простиратъ праведни-тѣ ржцѣ къмъ беззаконіе-то.
4 Стори добро, Господи, на добры-тѣ,
И на правы-тѣ въ сърдце.
5 А които ся уклониватъ [б]въ кривы-тѣ си пжтища,
Ще гы отведе Господь съ онѣзи които правятъ беззаконіе.
[в]Миръ на Израиля!

ПСАЛОМЪ 126. (по Слав. 125.)

Пѣснь на степени-тѣ.

1 Когато Господь довéде пакъ Сіоновы-тѣ плѣнницы,
[а]Бѣхмы като онѣзи които сънуватъ.
2 Тогази [б]ся испълнихж уста-та ни съсъ смѣхъ,
И языкъ-тъ ни съ радость;
Тогазь ся говорѣше между язычницы-тѣ:
Величія направи за тѣхъ Господь.
3 Величія направи Господь за насъ:
Испълнихмы ся съ радость.
4 Върни, Господи, плѣнницы-тѣ ни,
Като потоцы-тѣ въ южны-тѣ страны.
5 [в]Тѣзи които сѣжтъ съсъ сьлзы,
Съ радость ще пожьнжтъ.
6 Който излѣзува съ плачъ,
И носи сѣме за сѣяніе,
Той непрѣмѣнно съ радость ще ся върне
И ще носи снопове-тѣ си.

ПСАЛОМЪ 127. (по Слав. 126.)

Пѣснь на степени-тѣ, Соломонова.

1 Ако Господь не съгради домъ-тъ,
Напраздно ся трудятъ зидари-тѣ:
[а]Ако Господь не упази градъ-тъ,
Напраздно бди стражъ-тъ.
2 Напраздно е вамъ да ставате рано,
Да лѣгате късно и [б]да ядете хлѣбъ-тъ на скърбь-тж:
Господь наистинж дава сънъ на възлюбленный-тъ си.
3 Ето, [в]наслѣдіе отъ Господа сж чада-та:
[г]Мьзда *отъ него е* плодъ-тъ на утробж-тж.
4 Както сж стрѣлы-тѣ въ ржкж-тж на силный-тъ,
Така сж синове-тѣ на младость-тж.
5 Блаженъ онзи человѣкъ,
Който е напълнилъ тулъ-тъ си съ тѣхъ:
Таквизи [д]нѣма да ся посрамятъ,
Когато говорятъ съ врагове-тѣ при *градскж*-тж портж.

ПСАЛОМЪ 128. (по Слав. 127.)

Пѣснь на степени-тѣ.

1 [а]Блаженъ всякой който ся бои отъ Господа,
И ходи въ негови-тѣ пжтища.
2 Защото [б]ще ядешь отъ трудъ-тъ на ржцѣ-тѣ си:
Блаженъ ще си, и добрѣ ще ти бжде.
3 Жена ти ще е [в]като доброплоднж лозж,
Врѣдъ кжщж-тж ти:
Сынове-тѣ ти, [г]като маслинены новосаденія,
Около трѫпезж-тж ти.
4 Ето, така ще бжде благословенъ человѣкъ-тъ
Който ся бои отъ Господа.
5 [д]Господь да тя благослови отъ Сіонъ,
И да видишь на Іерусалимъ добро-то въ всичкы-тѣ дни на живота си.
6 И [е]да видишь сынове отъ сынове-тѣ си:
[ж]Миръ на Израиля!

ПСАЛОМЪ 129. (по Слав. 128.)

Пѣснь на степени-тѣ.

1 Много пжти сж воювали противъ мене [а]отъ младость-тж ми,
[б](Нека рече сега Израиль),
2 Много пжти сж воювали противъ мене отъ младость-тж ми:
Но не ми надвихж.
3 Орачи-тѣ орахж по гърбъ-тъ ми:
Провлѣкохж бразды-тѣ си дългы.
4 Праведенъ е Господь:
Изсѣче вжжя-та на нечестивы-тѣ.
5 Ще ся засрамятъ, и ще ся върнжтъ назадъ,
Всичкы които ненавидятъ Сіона.
6 Ще станжтъ [в]като трѣвж-тж на кжщный-тъ покрывъ,
Която прѣди да ся искубе изсъхнува:
7 Отъ коіжто не пълни жетварь-тъ ржкж-тж си,
Нито нѣдро-то си който връзува снопове-тѣ:
8 И заминователи-тѣ не ще да рекжтъ:
[г]Благословеніе Господне на васъ:
Благославямы васъ въ име-то Господне.

ПСАЛОМЪ 130. (по Слав. 129.)

Пѣснь на степени-тѣ.

1 [а]Изъ дълбины-тѣ выкахъ къмъ тебе, Господи.
2 Господи, послушай гласъ-тъ ми:
Да бждж тъ уши-тѣ ти внимателны въ гласъ-тъ на моленіе-то ми.

125
а Прит. 22; 8. Иса. 14; 5.
б Прит. 2; 15.
в Псал. 128; 6. Гал. 6; 16.

126
а Дѣян. 12; 9.
б Іов. 8; 21.
в Виж. Іер. 31; 9 и дрг.

127
а Псал. 121; 3, 4, 5.
б Быт. 3; 17, 19.
в Быт. 33; 5. 48; 4. Іис. Нав. 24; 3, 4.
г Втор. 28; 4.
д Іов. 5; 4. Прит. 27; 11.

128
а Псал. 112; 1. 115; 13. 119; 1.
б Иса. 3; 10.
в Іез. 19; 10.
г Псал. 52; 8. 144; 12.
д Псал. 134; 3.
е Быт. 50; 23. Іов. 42; 16.
ж Псал. 125; 5.

129
а Іез. 23; 3. Осія 2; 15. 11; 1.
б Псал. 124; 1.
в Псал. 37; 2.
г Руѳ. 2; 4. Псал. 118; 26.

130
а Плач. 3; 55. Іон. 2; 3.

3 [б]Ако погледнешь на беззаконія-та, Господи,
Господи, кой ще може да устои?
4 [в]При тебе обаче има прощеніе,
[г]За да ти ся боятъ.
5 [д]Почакахъ Господа, почака душа-та ми,
И [е]уповахъ на слово-то му.
6 [ж]Душа-та ми *чака* Господа,
Повече отъ онѣзи които чакатъ зоржѫ-тѫ,
Ей, които чакатъ зоржѫ-тѫ.
7 [з]Да уповае Израиль на Господа:
Защото [и]у Господа е милость-та,
И велико е у него искупленіе-то:
8 И той [і]ще избави Израиля
Отъ всичкы-тѣ му беззаконія.

ПСАЛОМЪ 131. (по Слав. 130.)

Пѣснь на степени-тѣ, Давидова.

1 Господи, сърдце-то ми не ся горди,
Нито ся прѣвъзносятъ очи-тѣ ми:
[а]Нито ходіѫ въ нѣща голѣмы и по высокы отъ мене.
2 Наистинѫ смирихъ и утѣшихъ душѫ-тѫ си,
[б]Като отбіено дѣте при майкѫ си:
Душа-та ми е въ мене като отбіено дѣте.
3 [в]Да ся надѣе Израиль на Господа
Отъ сега и до вѣка.

ПСАЛОМЪ 132. (по Слав. 131.)

Пѣснь на степени-тѣ.

1 Помени, Господи, Давида
И всичкы-тѣ му трудове:
2 Какъ ся клѣ Господу,
И [а]направи обричаніе [б]на крѣпкаго *Бога* Іаковова:
3 Не щѫ да влѣзѫ подъ покрывъ-тъ на домъ-тъ си,
Не щѫ да възлѣзѫ на постланый-тъ си одръ:
4 [в]Не щѫ да дамъ сънъ на очи-тѣ си,
Дрѣманіе на клепачи-тѣ си:
5 Додѣ не [г]намѣріѫ мѣсто за Господа,
Селеніе за крѣпкаго *Бога* Іаковова.
6 Ето, ный чухмы за него [д]въ Ефратѫ:
[е]Намѣрихмы го [ж]въ полета-та на дѫбравѫ-тѫ.
7 Да влѣземъ въ скиніи-тѣ му:
[з]Да ся поклонимъ на подножіе-то на нозѣ-тѣ му.
8 [и]Стани, [і]Господи, *и влѣзь* въ упокоеніе-то си,
Ты, и ковчегъ-тъ на силѫ-тѫ ти.
9 Священници-тѣ ти [к]да ся облѣкѫтъ съ правдѫ,
И прѣподобни-тѣ ти да выкатъ съ радость.
10 Заради Давида рабъ-тъ си
Недѣй отвраща лице-то на помазанника си.
11 [л]Клѣ ся Господь съ истинѫ Давиду;
Нѣма да іѫ прѣстѫпи:
[м]Отъ плодъ-тъ на чрѣсла-та ти
Ще положѫ на прѣстолъ-тъ ти.
12 Ако упазятъ синове-тѣ ти мой-тъ завѣтъ,
И мои-тѣ свидѣтелства на които ще гы научѫ,
То и синове-тѣ имъ ще сѣднѫтъ
Вынѫгы на прѣстолъ-тъ ти.
13 Защото [н]избра Господь Сіона:
Благоволи да живѣе въ него.
14 [о]Той ми е покой въ вѣкъ:
Тукъ ще живѣіѫ, защото го възлюбихъ.
15 [п]Ще благословіѫ съ благословеніе хранѫ-тѫ му:
Сиромасы-тѣ му ще насытіѫ съ хлѣбъ.
16 И [р]священницы-тѣ му ще облѣкѫ въ спасеніе:
А [с]прѣподобни-тѣ му ще ся радуватъ съ въсклицаніе.
17 [т]Тамъ ще направіѫ да изникне рогъ Давиду:
[у]Приготвихъ свѣтилникъ за помазанника си.
18 Неприятели-тѣ му [ф]ще облѣкѫ въ срамъ:
А на него ще цавти вѣнецъ-тъ му.

ПСАЛОМЪ 133. (по Слав. 132.)

Пѣснь на степени-тѣ, Давидова.

1 Ето, колко е добро и колко угодно.
[а]Да живѣіѫтъ братія въ единомысліе!
2 [б]Като многоцѣнно-то онова миро на главѫ-тѫ,
Което слѣзваше на брадѫ-тѫ, брадѫ-тѫ Аароновѫ,
Което слѣзваше на полы-тѣ на одежды-тѣ му:
3 Като Ермонскѫ-тѫ [в]росѫ,
Която слѣзва на Сіонскы-тѣ горы:
Защото [г]тамъ е опрѣдѣлилъ Господь благословеніе,
И животъ до вѣка.

б Псал. 143; 2. Рим. 3; 20, 23, 24.
в Исх. 34; 7.
г 3 Цар. 8; 40. Псал. 2; 11. Іер. 33; 8, 9.
д Псал. 27; 14. 33; 20. 40; 1. Иса. 8; 17. 26; 8. 30; 18.
е Псал. 119; 81.
ж Псал. 63; 6. 119; 147.
з Псал. 131; 3.
и Псал. 86; 5, 15. Иса. 55; 7.
і Псал. 103; 3, 4. Мат. 1; 21.

131

а Рим. 12; 16.
б Мат. 18; 3. 1 Кор. 14; 20.
в Псал. 130; 7.

132

а Псал. 65; 1.
б Быт. 49; 24.
в Прит. 6; 4.
г Дѣян. 7; 46.
д 1 Цар. 17: 12
е 1 Цар. 7; 1.
ж 1 Лѣт. 13; 5.
з Псал. 5; 7. 99; 5
и Числ. 10; 35. 2 Лѣт 6; 41, 42.
і Псал. 78; 61.
к Іов. 29; 14. Ст. 16. Иса. 61; 10.
л Псал. 89; 3, 4, 33 и дрг. 110; 4.
м 2 Цар. 7; 12. 3 Цар. 8; 25. 2 Лѣт. 6; 16. Лук. 1; 69. Дѣян. 2; 30.
н Псал. 48; 1, 2.
о Псал. 68; 16.
п Псал. 147; 14.
р 2 Лѣт. 6: 41. Ст. 9. Псал. 149; 4.
с Осія 11; 12.
т Іез. 29; 21. Лук. 1; 69.
у Виж. 3 Цар. 11; 36. 15; 4 2 Лѣт. 21; 7.
ф Псал. 35; 26. 109; 29

133

а Быт. 13; 8. Евр. 13; 1
б Исх. 30; 25, 30.
в Втор. 4; 48.
г Лев. 25; 21. Втор. 28; 8. Псал. 42: 8.

ПСАЛОМЪ 134. (по Слав. 133.)

Пѣснь на степени-тѣ.

1 Ето, благославяйте Господа, [а]всичкы раби Господни,
[б]Които стоите нощя въ домъ-тъ Господень.
2 [в]Въздигнѣте ржцѣ-тѣ си *въ* святилище-то,
И благословѣте Господа.
3 [г]Да тя благослови отъ Сіона Господь,
[д]Който направи небе-то и земіж-тж.

ПСАЛОМЪ 135. (по Слав. 134.)

1 Аллилуія. Хвалѣте име-то Господне:
[а]Хвалѣте, вы раби Господни;
2 [б]Които стоите въ домъ-тъ Господень,
[в]Въ дворове-тѣ на домъ-тъ на Бога нашего.
3 Хвалѣте Господа, защото е [г]благъ Господь:
Пѣснопѣйте на име-то му, защото [д]е угодно.
4 Защото [е]Іакова избра за себе си Господь,
Израиля за собственно свое стяжаніе.
5 Защото азъ познахъ че е [ж]великъ Господь.
И Господь нашъ е надъ всичкы-тѣ богове.
6 [з]Господь прави всичко което му е угодно,
На небе-то и на земіж-тж,
Въ моря-та, и въ всичкы-тѣ бездны.
7 [и]Възводи облацы отъ край земіж-тж:
[і]Прави свѣтканія за дъждь:
Изважда вѣтрища [к]изъ съкровища-та си.
8 [л]Който порази Египетскы-тѣ първородны
Отъ человѣкъ до скотъ.
9 [м]Испроводи знаменія и чудеса въ срѣдъ тебе, Египте,
[н]Върхъ Фараона и върхъ всичкы-тѣ му рабы.
10 [о]Който порази голѣмы народы,
И изби крѣпкы царіе:
11 Сиона, царь-тъ Аморрейскый,
И Ога царь-тъ Васанскый,
И [п]всичкы-тѣ Ханаанскы царства:
12 И [р]даде земіж-тж имъ наслѣдіе,
Наслѣдіе на Израиля народъ-тъ си.
13 [с]Име-то ти, Господи, *прѣбывае* въ вѣкъ:
Поменъ-тъ ти, Господи, въ родъ и родъ.
14 Защото [т]Господь ще сжди людіе-тѣ си,
И рабы-тѣ си ще помилува.
15 [у]Идолы-тѣ на язычницы-тѣ сж сребро и злато,
Дѣло на человѣческы ржцѣ.
16 Уста иматъ, но не говорятъ;
Очи иматъ, но не видятъ.
17 Уши иматъ, но не чуіжтъ;
Нито дыханіе има въ уста-та имъ.
18 Подобни тѣмъ ще станжтъ които гы правятъ,
Всякой който ся надѣе на тѣхъ.
19 [ф]Доме Израилевъ, благословѣте Господа:
Доме Аароновъ, благословѣте Господа:
20 Доме Левіинъ, благословѣте Господа:
Които ся боите отъ Господа, благословѣте Господа.
21 Благословенъ [х]отъ Сіона Господь,
Който живѣе въ Іерусалимъ. Аллилуія.

ПСАЛОМЪ 136. (по Слав. 135.)

1 [а]Славѣте Господа, защото е благъ;
Защото милость-та му е [б]въ вѣкъ.
2 Славѣте [в]Бога на богове-тѣ;
Защото милость-та му е въ вѣкъ.
3 Славѣте Господа на господари-тѣ;
Защото милость-та му е въ вѣкъ.
4 [г]Който самъ прави голѣмы чудеса;
Защото милость-та му е въ вѣкъ.
5 [д]Който направи небеса-та съ мудрость;
Защото милость-та му е въ вѣкъ.
6 [е]Който прострѣ земіж-тж върху воды-тѣ;
Защото милость-та му е въ вѣкъ.
7 [ж]Който направи голѣмы-тѣ свѣтила;
Защото милость-та му е въ вѣкъ;
8 [з]Сълнце-то за да владѣе на день-тъ;
Защото милость-та му е въ вѣкъ;
9 Лунж-тж и звѣзды-тѣ, за да владѣіжтъ на нощь-тж;
Защото милость-та му е въ вѣкъ.
10 [и]Който порази Египтяны-тѣ въ първородны-тѣ имъ;
Защото милость-та му е въ вѣкъ;
11 И [і]изведе Израиля изъ срѣдъ тѣхъ,
Защото милость-та му е въ вѣкъ;
12 [к]Съ крѣпкж ржкж и съ прострѣнж мышцж;
Защото милость-та му е въ вѣкъ.
13 [л]Който раздѣли Червено-то море на *двѣ* части;
Защото милость-та му е въ вѣкъ;
14 И прѣведе Израиля прѣзъ срѣдъ него;
Защото милость-та му е въ вѣкъ.
15 [м]Който хвърли долу Фараона и воинство-то му въ Червено-то море;
Защото милость-та му е въ вѣкъ.
16 [н]Който проведе людіе-тѣ си прѣзъ пустыніж-тж;

134

а Псал. 135; 1, 2.
б 1 Лѣт. 9; 33.
в 1 Тим. 2; 8.
г Псал. 128; 5. 135; 21.
д Псал. 124; 8.

135

а Псал. 113; 1. 134; 1.
б Лук. 2; 37
в Псал. 92; 13. 96; 8. 116; 19.
г Псал. 119; 68.
д Псал. 147; 1.
е Исх. 19; 5. Втор. 7; 6, 7. 10; 15.
ж Псал. 95; 3. 97; 9.
з Псал. 115; 3.
и Іер. 10; 13. 51; 16.
і Іов. 28; 25, 26. 38; 24 и дрг. Зах. 10; 1.
к Іов. 38; 22.
л Исх. 12; 12, 29. Псал. 78; 51. 136; 10.
м Исх. 7; 8; 9; 10; и 14.
н Псал. 136; 15.
о Чисх. 21; 24, 25, 26, 34, 35. Псал. 136; 17 и дрг.
п Іис. Нав. 12; 7.
р Псал. 78; 55. 136; 21, 22.
с Исх. 3; 15. Псал. 102; 12.
т Втор. 32; 36.
у Псал. 115; 4—8.
ф Псал. 115; 9 и дрг.
х Псал. 134; 3.

136

а Псал. 106; 1. 107; 1. 118; 1.
б 1 Лѣт. 16; 34, 41. 2 Лѣт. 20; 21.
в Втор. 10; 17.
г Псал. 72; 18.
д Быт. 1; 1. Прит. 3; 19. Іер. 51; 15.
е Быт. 1; 9. Псал. 24; 2. Іер. 10; 12.
ж Быт. 1; 14.
з Быт. 1; 16.
и Исх. 12; 29. Псал. 135; 8.
і Исх. 12; 51. 13; 3, 17.
к Исх. 6; 6.
л Исх. 14; 21, 22. Псал. 78; 13.
м Исх. 14; 27. Псал. 135; 9.
н Исх. 13; 18. 15; 22. Втор. 8; 15.

Защото милость-та му е въ вѣкъ.
17 [о]Който порази голѣмы царіе;
Защото милость-та му е въ вѣкъ;
18 И [п]изби крѣпкы царіе;
Защото милость-та му е въ вѣкъ;
19 [р]Сиона, царь-тъ Аморрейскый;
Защото милость-та му е въ вѣкъ;
20 И [с]Ога, царь-тъ Васанскый;
Защото милость-та му е въ вѣкъ.
21 И [т]даде земіѭ-тѫ имъ за наслѣдіе,
Защото милость-та му е въ вѣкъ;
22 Наслѣдіе на Израиля рабъ-тъ си;
Защото милость-та му е въ вѣкъ;
23 [у]Който ны поменѫ въ смиреніе-то ни;
Защото милость-та му е въ вѣкъ;
24 И ны избави отъ врагове-тѣ ни;
Защото милость-та му е въ вѣкъ.
25 [ф]Който дава хранѫ на всякѫ плъть;
Защото милость-та му е въ вѣкъ.
26 Славѣте Бога небеснаго;
Защото милость-та му е въ вѣкъ.

ПСАЛОМЪ 137. (по Слав. 136.)

1 При Вавилонскы-тѣ рѣкы, тамъ сѣднѫхмы,
И плакахмы когато поменѫхмы Сіона.
2 На върбы-тѣ въ срѣдъ него
Окачихмы китары-тѣ си.
3 Защото които ны бѣхѫ плѣнили
Тамъ, поискахѫ отъ насъ думы на пѣсни:
И [а]които бѣхѫ ны запустили *поискахѫ* веселіе *и казувахѫ:*
Попѣйте ни отъ Сіонскы-тѣ пѣсни.
4 Какъ да пѣемъ пѣснь-тѫ Господнѭ
На чуждѫ земіѭ?
5 Ако тя забравіѭ, Іерусалиме,
Десница-та ми нека забрави *искуство-то си!*
6 [б]Да ся залѣпи языкъ-тъ ми за небце-то ми, ако тя не помніѭ:
Ако не прѣдпочтѫ Іерусалимъ отъ главно-то си веселіе!
7 Помени, Господи, [в]Едомскы-тѣ синове,
Които въ день-тъ *на разореніе-то* на Іерусалимъ говорѣхѫ:
Съсыпѣте, съсыпѣте *го,* до основаніе-то му.
8 Дъщеро Вавилонска, [г]която ще запустѣешь,
Блаженъ [д]който ти въздаде въздаяніе-то
За всичко щото си направила намъ!
9 Блаженъ който хване и [е]удари младенцы-тѣ ти о камыкъ.

ПСАЛОМЪ 138. (по Слав. 137.)

Псаломъ Давидовъ.

1 Ще тя славіѭ отъ всичко-то си сърдце;
[а]Ще ти пѣснопѣіѭ прѣдъ богове-тѣ;
2 [б]Ще ся поклоніѭ [в]къмъ святый-тъ твой храмъ:
И ще славіѭ твое-то име,
Заради милость-тѫ ти и заради истинѫ-тѫ ти;
Защото [г]си възвеличилъ думѫ-тѫ си
Повече отъ всичко-то си име.
3 Въ който день выкнѫхъ, ты си мя послушалъ;
Укрѣпилъ си мя *съсъ* силѫ въ душѫ-тѫ ми.
4 [д]Ще тя прославятъ, Господи, всичкы земни царіе,
Когато чуіѭтъ думы-тѣ на твои-тѣ уста:
5 И въ пѫтища-та Господни ще пѣіѭтъ,
Защото е голѣма слава-та Господня:
6 Защото [е]Господь е высокъ, [ж]гледа обаче на смиренный-тъ:
А высокоумный-тъ познава отъ далечь.
7 [з]Ако прѣминѫ прѣзъ срѣдъ утѣсненіе, ты ще мя оживишь:
Ще прострешь рѫкѫ-тѫ си противъ гнѣвъ-тъ на врагове-тѣ ми;
И десница-та ти ще мя спасе.
8 [и]Господь ще извърши *което е потрѣбно* за мене:
Господи, твоя-та милость *прѣбывае* въ вѣкъ:
[і]Дѣла-та на рѫцѣ-тѣ си не прѣзирай.

ПСАЛОМЪ 139. (по Слав. 138.)

Първому пѣвцу. Псаломъ Давидовъ.

1 Господи, [а]опыталъ си мя, и позналъ си *мя.*
2 Ты [б]познавашь сѣдѣніе-то ми и ставаніе-то ми:
[в]Разумѣвашь помышленія-та ми отъ далечь.
3 [г]Издирувашь ходеніе-то ми и леганіе-то ми,
И всичкы-тѣ ми пѫтища знаешь.
4 Защото *додѣ още* нѣма дума на языкъ-тъ ми,
Ето, Господи, [д]ты знаешь всичко-то.
5 Окружилъ си мя отъ задъ и отъ прѣдъ,
И турилъ си върхъ мене рѫкѫ-тѫ си.
6 [е]*Това* знаніе е прѣчудно за мене:
Высоко е: не могѫ *да стигнѫ* до него.
7 [ж]Кѫдѣ да отидѫ отъ твой-тъ Духъ?
И отъ лице-то ти кѫдѣ да побѣгнѫ?
8 [з]Ако възлѣзѫ на небе-то, тамъ си ты:

о Псал. 135; 10, 11.
п Втор. 29; 7.
р Числ. 21; 21.
с Числ. 21; 33.
т Іис. Нав. 12; 1 и дрг. Псал. 135; 12.
у Быт. 8; 1. Втор. 32; 36. Псал. 113; 7.
ф Псал. 104; 27. 145; 15. 147; 9.

—

137

а Псал. 79; 1.
б Іез. 3; 26.
в Іер. 49; 7 и дрг. Плач. 4; 22. Іез. 25; 12. Авд. 10 и дрг.
г Иса. 13; 1, 6 и дрг. 47; 1. Іер. 25; 12. 50; 2.
д Іер. 50; 15. 29. Откр. 18; 6.
е Иса. 13; 16.

138

а Псал. 119; 46.
б Псал. 28; 2.
в 3 Цар. 8; 29, 30. Псал. 5; 7.
г Иса. 42; 21.
д Псал. 102; 15, 22.
е Псал. 113; 5, 6. Иса. 57; 15.
ж Прит. 3; 34. Іак. 4; 6. 1 Пет. 5; 5.
з Псал. 23; 3, 4.
и Псал. 57; 2. Фил. 1; 6.
і Іов. 10; 3, 8. 14; 15.

139

а Псал. 17; 3. Іер. 12; 3.
б 4 Цар. 19; 27.
в Мат. 9; 4. Іоан. 2; 24, 25.
г Іов. 31; 4.
д Евр. 4; 13.
е Іов. 42; 3. Псал. 40; 5. 131; 1.
ж Іер. 23; 24. Іон. 1; 3.
з Амос. 9; 2, 3, 4.

[и]Ако си постелїѧ въ адъ, ето тя.
9 *Ако* землѧ крыла-та на зорѫ-тѫ,
И ся населїѧ въ най далечны-тѣ краища на море-то,
10 И тамъ ще мя настави рѫка-та ти,
И твоя-та десница ще мя удържи.
11 Ако рекѫ: Наистинѫ ще мя покрые тьмина-та:
То и нощь-та ще бѫде видѣлина около мене.
12 И [і]сама-та тьмнина не укрыва нищо отъ тебе;
И нощь-та свѣти като день:
Тебѣ е тьмнина-та като видѣлинѫ-тѫ.
13 Защото ты си направилъ чрѣсла-та ми:
Обвилъ си мя въ утробѫ-тѫ на майкѫ ми.
14 Ще тя славїѧ,
Защото страшно и чудно сьмь създаденъ:
Чудны сѫ твои-тѣ дѣла:
И *това* душа-та ми добрѣ знае.
15 Не [к]ся укрыхѫ кости-тѣ ми отъ тебе,
Когато въ тайно ся създавахъ,
И въ дълбины-тѣ на земїѧ-тѫ ся образявахъ.
16 Твои-тѣ очи видѣхѫ необразено-то ми тѣло;
И въ твоїѧ-тѫ книгѫ бѣхѫ писани всички-тѣ *мои удове,*
Които въ дни-тѣ ся образявахѫ,
Когато *още* ни единъ отъ тѣхъ *не сѫществуваше.*
17 [л]Колко ми сѫ скѫпоцѣнны твои-тѣ помышленія, Боже!
Колко е голѣмо число-то имъ!
18 *Ако искамъ* да гы изброїѧ, отъ пѣсъкъ-тъ сѫ по многочисленны:
Събуждамъ ся, и още сьмь съ тебе.
19 Наистинѫ [м]ще убіешь нечестивы-тѣ, Боже:
[н]Отдалечѣте ся прочее отъ мене, мѫжіе кръвници.
20 Защото [о]говорятъ противъ тебе лукаво:
Врагове-тѣ ти зематъ напраздно *твое-то име.*
21 [п]Не мразїѧ ли, Господи, онѣзи които мразятъ тебе?
И не гнусїѧ ли ся отъ онѣзи които ся подигатъ върхъ тебе?
22 Съсъ съвършенѫ ненависть гы ненавиждамъ:
За неприятели гы имамъ.
23 [р]Искуси мя, Боже, и познай сърдце-то ми:
Опытай мя, и познай мысли-тѣ ми:
24 И виждь, да ли *има* въ мене беззаконенъ пѫть:
И [с]води мя по вѣчный-тъ пѫть.

ПСАЛОМЪ 140. (по Слав. 139.)

Първому пѣвцу. Псаломъ Давидовъ.

1 Избави мя, Господи, отъ лукавъ человѣкъ;
[а]Пази мя отъ неправеденъ человѣкъ;
2 Които размышляватъ зло въ сърдце:
[б]Всякой день ся събиратъ на бой.
3 Острятъ языкъ-тъ си като зміинъ,
[в]Ядъ аспидовъ има подъ устны-тѣ имъ. (Села.)
4 [г]Уварди мя, Господи, отъ рѫцѣ-тѣ на нечестивый-тъ:
[д]Упази мя отъ неправеденъ человѣкъ;
Които ухытрихѫ да спънѫтъ стъпкы-тѣ ми.
5 [е]Гордѣливи-тѣ скрыхѫ за мене сѣть,
И съ вѫжя распрострѣхѫ мрѣжы край пѫть-тъ:
Поставихѫ за мене примкы. (Села.)
6 Рѣкохъ Господу: Ты си Богъ мой:
Послушай, Господи, гласъ-тъ на моленія-та ми.
7 Господи Боже, сило на спасеніе-то ми,
Ты си покрылъ главѫ-тѫ ми въ день на бой.
8 Не давай, Господи, на нечестивый-тъ желанія-та му:
Не оставяй да успѣе мысль-та му,
[ж]За да ся *не* възвышатъ. (Села.)
9 Лукавство-то на устны-тѣ на онѣзи които мя окружаватъ
[з]Ще покрые главѫ-тѫ имъ.
10 [и]Вѫглища распалены ще паднѫтъ върхъ тѣхъ:
Ще бѫдѫтъ хвърлени въ огнь-тъ,
Въ ровове дълбокы, за да ся не подигнѫтъ *вече.*
11 Злоязыченъ человѣкъ нѣма да ся утвърди на земїѧ-тѫ:
Злоба-та ще прогне неправедный-тъ человѣкъ, додѣ *го* погуби.
12 Знаїѧ че [і]Господь ще покаже правосѫдіе на угнѣтеный-тъ,
И правдѫ на сиромасы-тѣ.
13 Наистинѫ праведни-тѣ ще славятъ име-то ти:
Прави-тѣ ще обитаватъ прѣдъ лице-то ти.

ПСАЛОМЪ 141. (по Слав. 140.)

Псаломъ Давидовъ.

1 Господи, выкамъ къмъ тебе: [а]побързай къмъ мене:
Послушай гласъ-тъ ми когато выкамъ къмъ тебе.
2 [б]Да възлѣзе прѣдъ тебе молитва-та ми [в]*като* темянъ;

и Іов. 26; 6. Прит. 15; 11.
і Іов. 26; 6. 34; 22. Дан. 2; 22. Евр. 4; 13.
к Іов. 10; 8, 9. Еккл. 11; 5.
л Псал. 40; 5.
м Иса. 11; 4.
н Псал. 119; 115.
о Іуд. 15.
п 2 Лѣт. 19; 2. Псал. 119; 158.
р Іов. 31; 6. Псал. 26; 2.
с Псал. 5; 8. 143; 10.

140

а Ст. 4.
б Псал. 56; 6.
в Псал. 58; 4. Рим. 3; 13.
г Псал. 71; 4.
д Ст. 1.
е Псал. 35; 7. 57; 6. 119; 110. 141; 9. Іер. 18; 22.
ж Втор. 32; 27.
з Псал. 7; 16. 94; 23. Прит. 12; 13. 18; 7.
и Псал. 11; 6.
і 3 Цар. 8; 45. Псал. 9; 4.

141

а Псал. 70; 5.
б Откр. 5; 8. 8; 3, 4.
в Откр. 8; 3.

[г]Подиганіе-то на ржцѣ-тѣ ми *да бжде като* [д]вечернѭ жертвж.
3 Постави, Господи, стражж на уста-та ми:
Пази врата-та на устны-тѣ ми.
4 Да не уклонишь сърдце-то ми въ лукаво нѣщо,
За да вършж нечестивы дѣла
Съ человѣцы които работятъ беззаконіе:
[е]Нито да ямъ отъ избранны-тѣ имъ ястія.
5 [ж]Нека мя удари праведный-тъ: *то* е милость:
И нека мя обличава: *то* е миро за главж:
Глава-та ми да го не отхвърли;
Защото още и въ злощастія-та имъ ще ся молѭ *за тѣхъ.*
6 Когато началници-тѣ имъ бждатъ хвърлени между каменіе-тѣ,
Ще чуѭтъ думы-тѣ ми, защото сж сладкы.
7 Кости-тѣ ни ся распърснуватъ [з]при устіето на гробъ-тъ,
Както *когато* нѣкой ора и цѣпи земѭ-тж.
8 [и]Но очи-тѣ ми, Господи Іеова, *гледатъ* къмъ тебе:
На тебе уповахъ: не съсыпвай душж-тж ми.
9 Упази мя [і]отъ сѣть-тж, *коѭто* ми поставихж,
И отъ примкы-тѣ на онѣзи които правятъ беззаконіе.
10 [к]Ще паднжтъ нечестиви-тѣ заедно въ мрѣжы-тѣ си:
А самъ азъ да прѣминж *неповрѣденъ.*

ПСАЛОМЪ 142. (по Слав. 141.)

*Масхилъ Давидовъ.
Молитва †когато бѣше въ пещерж-тж.

1 Съ гласъ-тъ си выкамъ къмъ Господа:
Съ гласъ-тъ си къмъ Господа ся молѭ.
2 [а]Изливамъ прѣдъ него моленіе-то си;
Скърбь-тж си прѣдъ него изявявамъ.
3 [б]Когато духъ-тъ ми изнемощѣваше въ мене,
Тогазь ты позна пжть-тъ ми.
[в]Примкж скрыхж за мене
На пжть-тъ по който ходѣхъ.
4 [г]Погледни на десно, и [д]ето нѣма никой да мя познава:
Прибѣжище не ся намѣри за мене:
Нѣма кой да попыта за *състояніе-то на* душж-тж ми.
5 Къмъ тебе, Господи, выкнжхъ:
Рѣкохъ: [е]Ты си прибѣжище мое,
[ж]Дѣлъ мой си [з]въ земѭ-тж на живы-тѣ.
6 Внимай на выкъ-тъ ми,
Защото сьмь [и]въ голѣмо униженіе.
Избави мя отъ гонители-тѣ ми,
Защото сж по силни отъ мене.
7 Изведи изъ тьмницж душж-тж ми,
За да славѭ име-то ти:
[і]Праведни-тѣ ще ся събержтъ около мене
[к]Когато ми сторишь благодѣяніе.

ПСАЛОМЪ 143. (по Слав. 142.)

Псаломъ Давидовъ.

1 Господи, послушай молитвж-тж ми:
Дай ухо на моленія-та ми:
[а]Отвѣщай ми споредъ истинж-тж си,
Споредъ правдж-тж си.
2 И [б]не влѣзвай въ сждъ съ рабъ-тъ си;
Защото нѣма да ся оправдае прѣдъ тебе ни единъ живъ *человѣкъ.*
3 [в]Защото погна непріятель-тъ душж-тж ми:
Удари о земѭ-тж животъ-тъ ми:
Турилъ мя е да сѣдѭ въ тьмны мѣста,
Като онѣзи които сж отъ давна умрѣли.
4 За то [г]духъ-тъ ми примира вжтрѣ въ мене;
Въ мене сърдце-то ми е студено.
5 [д]Напомнямъ си древни-тѣ дни:
Прѣговарямъ всичкы-тѣ твои дѣла:
Поучавамъ ся въ творенія-та на ржцѣ-тѣ ти.
6 [е]Простирамъ ржцѣ-тѣ си къмъ тебе:
[ж]Душа-та ми *жаднѣе* за тебе като безводнж земѭ. (Села.)
7 Скоро мя послушай, Господи: духъ-тъ ми исчезнува:
Не скрывай лице-то си отъ мене,
[з]За да ся *не* уподобѭ на онѣзи които слазятъ въ ровъ-тъ.
8 Направи мя да чуѭ [и]рано милость-тж ти:
Защото на тебе сьмь уповалъ:
[і]Покажи ми пжть-тъ по който трѣбува да ходѭ:
Защото [к]къмъ тебе възнесохъ душж-тж си.
9 Избави мя отъ врагове-тѣ ми, Господи:
Къмъ тебе прибѣгнжхъ.
10 [л]Научи мя да правѭ волѭ-тж ти:
Защото ты си Богъ мой.
[м]Духъ-тъ твой благый [н]да мя настави на правж земѭ.
11 [о]Заради име-то си, Господи, оживи мя:
Заради правдж-тж си изведи душж-тж ми изъ утѣсненіе-то.

г Псал. 134; 2. 1 Тим. 2; 8.
д Исх. 29; 39.
е Прит. 23; 6.
ж Прит. 9; 8. 19; 25. 25; 12. Гал. 6; 1.
з 2 Кор. 1; 9.
и 2 Лѣт. 20; 12. Псал. 25; 15. 123; 1, 2.
і Псал. 119; 110. 140; 5. 142; 3.
к Псал. 35; 8.

142
* Псал. 57; надписъ-тъ.
† 1 Цар. 22; 1. 24; 3.
а Псал. 102; надписъ-тъ. Иса. 26; 16.
б Псал. 143; 4.
в Псал. 140; 5.
г Псал. 69; 20.
д Псал. 31; 11. 88; 8, 18.
е Псал. 46; 1. 91; 1.
ж Псал. 16; 5. 73; 26. 119; 57. Плач. 3; 24.
з Псал. 27; 13.
і Псал. 116; 6.
и Псал. 34; 2.
к Псал. 13; 6. 119; 17.

143
а Псал. 31; 1.
б Іов. 14; 3.
в Исх. 34; 7. Іов. 4; 17. 9; 2. 15; 14. 25; 4. Псал. 130; 3. Екка. 7; 20. Рим. 3; 20. Гал. 2; 16.
г Псал. 77; 3. 142; 3.
д Псал. 77; 5, 10, 11.
е Псал. 88; 9.
ж Псал. 63; 1.
з Псал. 28; 1.
и Виж. Псал. 46; 5.
і Псал. 5; 8.
к Псал. 25; 1.
л Псал. 25; 4, 5. 139; 24.
м Неем. 9; 20.
н Иса. 26; 10.
о Псал. 119; 25, 37, 40 и дрг.

12 И заради милость-тѫ си [п]истрѣби врагове-тѣ ми,
И погуби всичкы-тѣ които враждуватъ противъ душѫ-тѫ ми:
Защото [р]азъ сьмь рабъ твой.

ПСАЛОМЪ 144. (по Слав. 143.)

Псаломъ Давидовъ.

1 Благословенъ Господь, моя-та крѣпость,
[а]Който учи рѫцѣ-тѣ ми на брань,
Пьрсты-тѣ ми на бой;
2 [б]Милость-та моя, твьрдыня-та моя,
Высоко-то мое прибѣжище, и избавительтъ мой,
Щитъ-тъ мой, на който сьмь уповалъ;
Който покорява людіе-тѣ ми подъ мене.
3 [в]Господи, що е человѣкъ та да го познавашь!
Сынъ человѣческый та да мыслишь за него!
4 [г]Человѣкъ прилича на суетѫ:
[д]Дни-тѣ му сѫ като сѣнкѫ която прѣхожда.
5 Господи, [е]прѣклони небеса-та си, и слѣзь:
[ж]Допри ся до горы-тѣ, и ще задымятъ.
6 [з]Бльсни съсъ свѣткавицѫ, за да гы распьрснешь;
Хвьрли стрѣлы-тѣ си, за да гы смутишь.
7 [и]Простри рѫкѫ-тѫ си отъ высочинѫ-тѫ:
[і]Избави мя и извлѣчи мя отъ много воды,
Отъ рѫкѫ-тѫ [к]на иноплеменницы-тѣ,
8 На които [л]уста-та говорятъ суетѫ,
И десница-та имъ е десница на лъжѫ.
9 Боже, [м]пѣснь новѫ ще ти въспѣѭ:
Съ псалтирь десетострუненъ ще ти пѣснопѣѭ:
10 Ты [н]който давашь спасеніе на царіе-тѣ,
И който избавяшь рабъ-тъ си Давида отъ лютъ мечъ.
11 [о]Избави мя и истьргни мя
Отъ рѫка-та на иноплеменницы-тѣ,
На които уста-та говорятъ суетѫ,
И десница-та имъ е десница на лъжѫ.
12 За да бѫдѫтъ синове-тѣ наши [п]като новосаденія
Пораснѫли въ младость-тѫ си:
Дъщери-тѣ наши, като краеѫгълны каменіе
Издѣлани за палатно украшеніе:
13 Житницы-тѣ ни пълны,
Щото да даватъ всякакъвъ видъ *хранѫ:*
Овцы-тѣ ни умножаемы съ тысящы,
И десетотысящы, по полета-та ни:
14 Говеда-та ни да сѫ обременены;
Да нѣма нито нападеніе, ни бѣганіе,
Нито выкъ по улицы-тѣ наши.

15 [р]Блаженъ е тойзи народъ който е въ такова състояніе!
Блаженъ е тойзи народъ комуто Господь е неговъ Богъ.

ПСАЛОМЪ 145. (по Слав. 144.)

Хвала Давидова.

1 Ще тя прѣвъзносямъ, Боже мой, Царю *мой:*
И ще благославямъ твое-то име въ вѣкъ вѣка.
2 Всякой день ще тя благославямъ;
И ще хвалѭ твое-то име въ вѣкъ вѣка.
3 [а]Великъ е Господь и много достохваленъ;
И [б]величина-та му е неизслѣдима.
4 [в]Единъ родъ ще хвали дѣла-та ти на другъ,
И ще расказуватъ твое-то могущество.
5 Ще прѣговарямъ славно-то великолѣпіе на твое-то величество.
И чудны-тѣ твои дѣла:
6 И ще казуватъ силѫ-тѫ на страшны-тѣ твои дѣла,
И ще расказувамъ твое-то величіе.
7 Ще раздаватъ память-тѫ на великѫ-тѫ твоѭ благость,
И ще въскликнѫтъ заради твоѭ-тѫ правдѫ.
8 [г]Милостивъ и жалостивъ е Господь:
Дълготьрпѣливъ и многомилостивъ.
9 [д]Благъ е Господь къмъ всичкы:
И щедроты-тѣ му сѫ вьрху вси-тѣ му творенія.
10 [е]Всичкы-тѣ твои творенія ще тя хвалятъ, Господи:
И прѣподобни-тѣ твои ще тя благославятъ.
11 Славѫ-тѫ на царство-то ти ще кажѫтъ,
И ще раскажѫтъ твое-то могущество;
12 За да възвѣстятъ на человѣческы-тѣ сынове за могущества-та му,
И за славѫ-тѫ на великолѣпіе-то на негово-то царство.
13 [ж]Твое-то царство е царство на всичкы-тѣ вѣкове,
И владычество-то ти въ всякой родъ и родъ.
14 Господь поддьржа всичкы-тѣ падающы,
И [з]въсправя всичкы-тѣ сгърбены.
15 [и]Очи-тѣ на всичкы-тѣ гледатъ къмъ тебе:
И [і]ты имъ давашь хранѫ-тѫ имъ на врѣме.
16 Отваряшь рѫкѫ-тѫ си,
И [к]насыщашь желаніе-то на всяко живо.
17 Праведенъ е Господь въ всичкы-тѣ си пѫтища,

п Псал. 54; 5.
р Псал. 116; 16.

144

а 2 Цар. 22; 35. Псал. 18; 34.
б 2 Цар. 22; 2, 3, 40, 48.
в Іов. 7; 17. Псал. 8; 4. Евр. 2; 6.
г Іов. 4; 19. 14; 2. Псал. 39; 5. 62; 9.
д Псал. 102; 11.
е Псал. 18; 9. Иса. 64; 1.
ж Псал. 104; 32.
з Псал. 18; 13, 14.
и Псал. 18; 16.
і Ст. 11. Псал. 69; 1, 2, 14.
к Псал. 54; 3. Мал. 2; 14.
л Псал. 12; 2.
м Псал. 33; 2, 3. 40; 3.
н Псал. 18; 50.
о Ст. 7, 8.
п Псал. 128; 3.
р Втор. 33; 29. Псал. 33; 12. 65; 4. 146; 5.

145

а Псал. 96; 4. 147; 5.
б Іов. 5; 9. 9; 10. Рим. 11; 33.
в Иса. 38; 19.
г Исх. 34; 6, 7. Числ. 14; 18. Псал. 86; 5, 15. 103; 8.
д Псал. 100; 5. Наум. 1; 7.
е Псал. 19; 1.
ж Псал. 146; 10. 1 Тим. 1; 17.
з Псал. 146; 8.
и Псал. 104; 27.
і Псал. 136; 25.
к Псал. 104; 21. 147; 9.

И благъ въ всичкы-тѣ свои дѣла.
18 [л]Господь е близу при всичкы които го призыватъ,
При всичкы които го [м]съ истинѫ призыватъ.
19 Испълнява желаніе-то на тѣзи които му ся боятъ,
И выканіе-то имъ слуша, и избавя гы.
20 [н]Господь пази всичкы които го обычатъ:
А ще истрѣби всичкы-тѣ нечестивы.
21 Уста-та ми ще говорятъ хвалѫ-тѫ Господнѭ:
И всяка плъть да благославя свято-то негово име въ вѣкъ вѣка.

ПСАЛОМЪ 146. (по Слав. 145.)

1 Аллилуія. [а]Хвали, душе моя, Господа.
2 [б]Ще хвалѭ Господа додѣто сьмь живъ;
Ще пѣснопѣѭ на Бога моего додѣто сьмь.
3 [в]Не ся надѣйте на князове,
На сынъ человѣческый, отъ когото нѣма спасеніе.
4 [г]Духъ-тъ му излази: той ся враща въ земѭ-тѫ си:
Въ тойзи день [д]погынуватъ помышленія-та му.
5 [е]Блаженъ онзи на когото е помощникъ Богъ Іакововъ,
На когото надежда-та е на Господа неговъ-тъ Богъ:
6 [ж]Който направи небе-то и земѭ-тѫ,
Море-то и всичко що е въ тѣхъ:
Който пази вѣрность въ вѣкъ:
7 [з]Който прави правосѫдіе на угнѣтены-тѣ:
[и]Който дава хранѫ на гладны-тѣ:
[і]Господь развързува вързаны-тѣ:
8 [к]Господь отваря *очи-тѣ на* слѣпы-тѣ:
[л]Господь въсправя сгърбены-тѣ:
Господь обыча праведны-тѣ:
9 [м]Господь пази странны-тѣ:
Въздига сираче-то и вдовицѫ-тѫ,
А [н]пѫть-тъ на нечестивы-тѣ прѣвраща.
10 [о]Господь ще царува въ вѣкъ:
Богъ твой, Сіоне, въ родъ и родъ. Аллилуія.

ПСАЛОМЪ 147. (по Слав. 146.)

1 Хвалѣте Господа; [а]защото е добро да пѣемъ на Бога нашего;
[б]Защото е пріятно: [в]хвала-та е прилично нѣщо.
2 Господь [г]гради Іерусалимъ:
[д]Ще събере заточены-тѣ Израилевы.
3 [е]Исцѣлява съкрушены-тѣ въ сърдце,
И обвързува раны-тѣ имъ.
4 [ж]Брои множество-то на звѣзды-тѣ:
Нарича гы всичкы по име.
5 [з]Великъ е Господь нашъ, и [и]сила-та му е велика:
[і]Разумъ-тъ му е бескраинъ.
6 [к]Господь въздига смиренны-тѣ,
А нечестивы-тѣ унижава дори до земѭ-тѫ.
7 Пѣйте Господу, и благодарѣте,
Пѣснопѣйте съ китарѫ на Бога нашего,
8 [л]Който покрыва небе-то съ облацы;
Приготвя дъждь за земѭ-тѫ;
Прави да изникнува трѣва по планины-тѣ:
9 [м]Който дава на скотове-тѣ хранѫ-тѫ имъ,
И [н]на гарвановы-тѣ пилета, които выкатъ *къмъ него.*
10 [о]Не ся радува на конскѫ силѫ:
Ни благоволява въ нозѣ-тѣ на мѫжіе-тѣ.
11 Господь благоволява за онѣзи които му ся боятъ,
И за онѣзи които ся надѣѭтъ на неговѫ-тѫ милость.

(по Слав. 147.)

12 (1) Слави, Іерусалиме, Господа:
Хвали Бога твоего, Сіоне.
13 (2) Защото укрѣпи вереи-тѣ на твои-тѣ врата:
Благослови синове-тѣ ти въ срѣдъ тебе.
14 (3) [п]Тури миръ *въ* прѣделы-тѣ твой:
[р]Насыща тя съ тлъстинѫ-тѫ на пшеницѫ-тѫ.
15 (4) [с]Испроважда заповѣдь-тѫ си *на* земѭ-тѫ,
Слово-то му тича много бърже.
16 (5) [т]Дава снѣгъ като вълнѫ:
Разсѣва сланѫ-тѫ като пепелъ.
17 (6) Хвърля ледъ-тъ си като уломцы:
Прѣдъ мразъ-тъ му кой може устоя?
18 (7) [у]Испроважда слово-то си, и гы растопява:
Прави вѣтръ-тъ си да духа, *и* воды-тѣ текѫтъ.
19 (8) [ф]Възвѣщава слово-то си на Іакова,
[х]Повелѣнія-та си и сѫдбы-тѣ си на Израиля.
20 (9) [ц]Не е направилъ така на никой *другъ* народъ:
И тѣ не сѫ познали сѫдбы-тѣ *му.* Аллилуія.

л Втор. 4; 7.
м Іоан. 4; 24.
н Псал. 31; 23. 97; 10.

146

а Псал. 103; 1.
б Псал. 104; 33.
в Псал. 118; 8, 9. Иса. 2; 22.
г Псал. 104; 29. Еккл. 12; 7. Иса 2; 22.
д Виж. 1 Кор. 2; 6.
е Псал. 144; 15. Іер. 17; 7.
ж Быт. 1; 1. Откр. 14; 7.
з Псал. 103; 6.
и Псал. 107; 9.
і Псал. 68; 6. 107; 10, 14.
к Мат. 9; 30. Іоан. 9; 7—32.
л Псал. 145; 14. 147; 6. Лук. 13; 13.
м Втор. 10; 18. Псал. 68; 5.
н Псал. 147; 6.
о Исх. 15; 18. Псал. 10; 16. 145; 13. Откр. 11; 15.

147

а Псал. 92; 1.
б Псал. 135; 3.
в Псал. 33; 1.
г Псал. 102; 16.
д Втор. 30; 3.
е Псал. 51; 17. Иса. 57; 15. 61; 1. Лук. 4; 18.
ж Виж. Быт. 15; 5. Иса. 40; 26.
з 1 Лѣт. 16; 25. Псал. 48; 1. 96; 4. 145; 3.
и Наум. 1; 3.
і Иса. 40; 28.
к Псал. 146; 8, 9.
л Іов. 38; 26, 27. Псал. 104; 13, 14.
м Іов. 38; 41. Псал. 104; 27, 28. 136; 25. 145; 15.
н Іов. 38; 41. Мат. 6; 26
о Псал. 33; 16, 17, 18. Осія. 1; 7.
п Иса. 60; 17, 18.
р Псал. 132; 15.
с Іов. 37; 12. Псал. 107; 20.
т Іов. 37; 6.
у Ст. 15. Виж. Іов. 37; 10.
ф Втор. 33; 2, 3, 4. Псал. 76; 1. 78; 5. 103; 7.
х Мал. 4; 4.
ц Виж. Втор. 4; 32, 33, 34. Рим. 3; 1, 2.

ПСАЛОМЪ 148.

1 Аллилуія. Хвалѣте Господа отъ небеса-та:
Хвалѣте го въ горни-тѣ селенія.
2 [а]Хвалѣте го, всичкы ангели негови:
Хвалѣте го, всичкы силы неговы.
3 Хвалѣте го, слънце и луно:
Хвалѣте го, всичкы свѣтлы звѣзды.
4 Хвалѣте го, [б]небеса небесны,
И [в]воды които сте надъ небеса-та.
5 Да хвалятъ име-то Господне:
Защото [г]той заповѣда, и създадохѫ ся.
6 И [д]утвърди гы въ вѣкъ вѣка:
Тури редъ който нѣма да прѣмине.
7 Хвалѣте Господа отъ земіѭ-тѫ,
[е]Ламьи, и всичкы бездны:
8 Огнь и градъ, снѣгъ и пара,
Буренъ вѣтръ [ж]който извършува слово-то му:
9 [з]Горы, и всичкы хълмове:
Дървя плодоносны, и всичкы кедри:
10 Звѣрове, и всичкы скотове:
Гади и птицы крылаты:
11 Земни царіе, и всичкы людіе:
Князове, и всичкы земни сѫдіи:
12 Юноши и дѣвы:
Старци и млади:
13 Да хвалятъ име-то Господне;
[и]Защото само негово-то име е прѣвъзнесено:
[і]Слава-та му е надъ земіѭ-тѫ и надъ небе-то.
14 И [к]той възвыси рогъ-тъ на народа си,
[л]Славѫ-тѫ на всичкы-тѣ си прѣподобны,
За Израилевы-тѣ сынове, [м]народъ който е близу при него. Аллилуія.

ПСАЛОМЪ 149.

1 Аллилуія. [а]Пѣйте Господу пѣснь новѫ,
Хваленіе-то му въ събраніе-то на прѣподобны-тѣ,
2 Да ся весели Израиль [б]за Създателя си:
Сіонови-тѣ сынове да ся радуватъ [в]за Царя си.
3 [г]Да хвалятъ име-то му съ ликованіе:
Съ тѫпанъ и китарѫ да му пѣснопѣѭтъ.
4 [д]Защото Господь благоволява за людіе-тѣ си;
[е]Ще прослави смиренны-тѣ съсъ спасеніе.
5 Прѣподобни-тѣ [ж]ще тържествуватъ въ славѫ:
Ще ся радуватъ на одрове-тѣ си.
6 Божіи-тѣ пѣнія ще бѫдѫтъ въ уста-та имъ,
И [з]мечъ отъ двѣ-тѣ страны остръ въ рѫкѫ-тѫ имъ:
7 За да правятъ отмъщеніе въ язычницы-тѣ,
Наказаніе на народы-тѣ:
8 За да вържѫтъ царіе-тѣ имъ съ веригы,
И благородны-тѣ имъ съсъ желѣзны оковы.
9 [и]За да направятъ върхъ тѣхъ написанный-тъ сѫдъ.
[і]Тая честь принадлежи на всичкы-тѣ неговы прѣподобны. Аллилуія.

ПСАЛОМЪ 150.

1 Аллилуія. Хвалѣте Бога въ святилище-то му:
Хвалѣте го въ твърдь-тѫ на силѫ-тѫ му:
2 [а]Хвалѣте го заради могущество-то му.
Хвалѣте го споредъ [б]голѣмо-то негово величество.
3 Хвалѣте го съ трѫбенъ гласъ:
[в]Хвалѣте го съ псалтирь и китарѫ.
4 Хвалѣте го [г]съ тѫпанъ и ликованіе:
Хвалѣте го [д]съсъ струны и съсъ свиркы.
5 Хвалѣте го [е]съ доброгласны кимвалы:
Хвалѣте го съ всклицателны кимвалы.
6 Всяко дыханіе да хвали Господа. Аллилуія.

148

а Псал. 103; 20, 21.
б 3 Цар. 8; 27. 2 Кор. 12; 2.
в Быт. 1; 7.
г Быт. 1; 1, 6, 7. Псал. 33; 6, 9.
д Псал. 89; 37. 119; 90, 91. Іер. 31; 35, 36. 33; 25.
е Иса. 43; 20.
ж Псал. 147; 15—18.
з Иса. 44; 23. 49; 13. 55; 12.
и Псал. 8; 1. Иса. 12; 4.
і Псал. 113; 4.
к Псал. 75; 10.
л Псал. 149; 9.
м Ефес. 2; 17.

149

а Псал. 33; 3. Иса. 42; 10.
б Виж. Іов. 35; 10. Псал. 100; 3. Иса. 54; 5.
в Зах. 9; 9. Мат. 21; 5.
г Псал. 81; 2. 150; 4.
д Псал. 35; 27.
е Псал. 132; 16.
ж Іов. 35; 10.
з Евр. 4; 12. Откр. 1; 16.
и Втор. 7; 1, 2.
і Псал. 148; 14.

150

а Псал. 145; 5, 6.
б Втор. 3; 24.
в Псал. 81; 2. 149; 3.
г Исх. 15; 20.
д Псал. 33; 2. 92; 3. 144; 9. Иса. 38; 20.
е 1 Лѣт. 15; 16, 19, 28. 16; 5. 25; 1, 6.

ПРИТЧИ СОЛОМОНОВЫ.

ГЛАВА 1.

1 [а]Притчи на Соломона, Давидовъ-тъ сынъ, царь-тъ Израилевъ.
2 За да познае нѣкой мудрость и ученіе,
За да разбере думы на благоразуміе,
3 [б]За да пріеме ученіе въ разумъ,
Въ правдѫ, сѫдбѫ и правотѫ,
4 За да даде остроуміе [в]на просты-тѣ,
И на младый-тъ знаніе и разсѫжденіе.
5 [г]Мудрый-тъ нека слуша и ще стане по мудръ,
И разумный-тъ ще придобые разсмотреніе:
6 За да разумѣва притчѫ, и иносказаніе,
Реченія-та на мудры-тѣ, и [д]гаданія-та имъ.
7 [е]Начало на мудрость-тѫ е страхъ Господень:
Безумни-тѣ прѣзиратъ мудрость-тѫ и ученіе-то.
8 [ж]Слушай, сыне мой, поученіе-то на отца си,
И не отхвърляй [*]наставленіе-то на майкѫ си.
9 Защото [з]тѣ *ще сѫ* вѣнецъ отъ благодать за главѫ-тѫ ти,
И огърліе около вратъ-тъ ти.
10 Сыне мой, ако поискатъ грѣшни-тѣ да тя примамятъ,
[и]Да не съизволишь:
11 Ако рекѫтъ: Ела съ насъ,
Да направимъ засадѫ за кръвь,
[і]Да причакамы безъ причинѫ неповинный-тъ;
12 Както адъ да гы погълнемъ живы,
И цѣлы [к]както слазящы-тѣ въ ровъ-тъ:
13 Ще намѣримъ всякакъвъ скѫпоцѣненъ имотъ,
Ще напълнимъ домове-тѣ си съ корысти:
14 Тури жрѣбій-тъ си между насъ,
Еднѫ кесія да имамы всинца:
15 Сыне мой, [л]не ходи на пѫть съ тѣхъ:
[м]Въздържай ногѫ-тѫ си отъ стези-тѣ имъ:
16 Защото [н]тѣхны-тѣ нозѣ тичатъ къмъ зло-то,
И спѣшатъ да проливатъ кръвь.
17 Наистинѫ напраздно ся простира мрѣжа
Прѣдъ очи-тѣ на всякѫ птицѫ.
18 И тѣ правятъ засадѫ противъ своѭ-тѫ си кръвь,
Причакуватъ свои-тѣ си душы.
19 [о]Такыва сѫ пѫтища-та на всякой лихоимецъ:
Лихоимство-то отнема животъ-тъ на обладаны-тѣ отъ него.
20 [п]Мудрость-та възглашава вънъ,
Издава гласъ-тъ си по стъгды-тѣ:
21 Выка по главны-тѣ мѣста на тържища-та,
Въ входове-тѣ на порты-тѣ,
Възвѣщава прѣзъ градъ-тъ думы-тѣ си:
22 До кога, глупави, ще обичате глупость-тѫ,
И присмиватели-тѣ ще ся услаждаватъ въ присмиванія-та си,
И безумни-тѣ ще мразятъ знаніе-то?
23 Обърнѣте ся къмъ мои-тѣ обличенія:
Ето, азъ [р]ще излѣѭ духъ-тъ си на васъ,
Ще вы направѭ да разумѣете слова-та ми.
24 [с]Понеже азъ выкнѫхъ, а вы не послушахте:
Простирахъ рѫкѫ-тѫ си, и никой не внимаеше:
25 Но [т]отхвърлихте всичкый-тъ ми съвѣтъ,
И обличеніе-то ми не рачихте:
26 И азъ [у]ще ся присмѣѭ на гыбель-тѫ ви:
Ще ся зарадувамъ, когато *вы* нападне страхъ-тъ ви.
27 [ф]Когато страхъ-тъ ви нападне като запустителнѫ бурѭ,
И гыбель-та ви ся устреми като вихрушкѫ.
Когато скърбь и утѣсненіе дойдѫтъ на васъ:
28 [х]Тогазь ще мя призовѫтъ но азъ не ще отговорѭ:
Ревностно ще мя търсятъ, но нѣма да мя намѣрятъ.
29 Защото [ц]намразихѫ знаніе-то,
И [ч]страхъ-тъ Господень не избрахѫ:
30 [ш]Не рачихѫ съвѣтъ-тъ ми:
Прѣзрѣхѫ всичко-то ми обличеніе:
31 За то [щ]ще ядѫтъ отъ плодове-тѣ на свой-тъ си пѫть,
И ще ся насытятъ отъ свои-тѣ си намыслюванія.
32 Защото глупавы-тѣ ще гы умъртви прѣстѫпленіе-то имъ,
И безумны-тѣ ще гы погуби небреженіе-то имъ;

[а] 3 Цар. 4; 32. Гл. 10; 1. 25; 1. Еккл. 12; 9.
[б] Гл. 2; 1, 9.
[в] Гл. 9; 4.
[г] Гл. 9; 9.
[д] Псал. 78; 2.
[е] Іов. 28; 28. Псал. 111; 10. Гл. 9; 10. Еккл. 12; 13.
[ж] Гл. 4; 1. 6; 20.
[*] *Евр.* законъ-тъ.
[з] Гл. 3; 22.
[и] Быт. 39; 7 и дрг. Псал. 1; 1. Ефес. 5; 11.
[і] Іер. 5; 26.
[к] Псал. 28; 1. 143; 7.
[л] Псал. 1; 1. Гл. 4; 14.
[м] Псал. 119; 101.
[н] Иса. 59; 7. Рим. 3; 15.
[о] Гл. 15; 27. 1 Тим. 6; 10.
[п] Гл. 8; 1. 9; 3. Іоан. 7; 37.
[р] Іоил. 2; 28.
[с] Иса. 65; 12. 66; 4. Іер. 7; 13. Зах. 7; 11.
[т] Псал. 107; 11. Ст. 30. Лук. 7; 30.
[у] Псал. 2; 4.
[ф] Гл. 10; 24.
[х] Іов. 27; 9. 35; 12. Иса. 1; 15. Іер. 11; 11. 14; 12. Іез. 8; 18. Мих. 3; 4. Зах. 7; 13. Іак. 4; 3.
[ц] Іов. 21; 14. Ст. 22.
[ч] Псал. 119; 173.
[ш] Псал. 81; 11. Ст. 25.
[щ] Іов. 4; 8. Гл. 14; 14. 22; 8. Иса. 3; 11. Іер. 6; 19.

33 Но [ъ] тойзи който мя слуша, не живѣе въ безопасность:
И [ы] ще е въ тишинѫ, безъ да ся бои отъ зло.

ГЛАВА 2.

1 Сыне мой, ако пріемешь думы-тѣ ми,
И [а] скрыешь заповѣди-тѣ ми при себе си,
2 Ако имашь ухо-то си внимателно въ мудрость,
Сърдце-то си склонно въ разумъ:
3 И ако призовешь благоразуміе-то,
И възвысишь гласъ къмъ разумъ-тъ:
4 [б] Ако го потърсишь като сребро,
И го подиришь като съкровища,
5 Тогазь ще разумѣешь страхъ-тъ Господень,
И ще намѣришь Божіе-то познаніе.
6 Защото [в] Господь дава мудрость:
Изъ уста-та му *излази* знаніе и разумъ.
7 Съкровиществува спасеніе за правы-тѣ:
[г] Щитъ е на ходящы-тѣ въ цѣлость.
8 Защищава пѫтища-та на правдѫ-тѫ,
И [д] съхранява пѫть-тъ на прѣподобны-тѣ си.
9 Тогазь ще разумѣешь правдѫ, и сѫдъ,
И правотѫ, всякой добръ пѫть.
10 Ако влѣзе мудрость въ сърдце-то ти,
И знаніе услаждава душѫ-тѫ ти,
11 Разсѫжденіе ще тя пази,
[е] Благоразуміе ще тя съхранява:
12 За да тя освобождава отъ лошъ пѫть,
Отъ человѣка който говори строптиво,
13 Отъ онѣзи които оставятъ пѫтища-та на правость-тѫ,
За [ж] да ходятъ въ пѫтища-та на тъмнинѫ-тѫ.
14 Които ся [з] наслаждаватъ за да правятъ зло,
[и] Радуватъ ся за строптивости-тѣ на злы-тѣ,
15 [і] На които пѫтища-та сѫ кривы,
И пѫтекы-тѣ имъ строптивы:
16 За да тя избави [к] отъ людскѫ женѫ,
[л] Отъ чуждѫ която ласкае съ думы-тѣ си,
17 [м] Която е оставила другарь-тъ на младость-тѫ си,
И е забравила завѣтъ-тъ на Бога своего;
18 Защото [н] домъ-тъ ѝ низводи при смърть-тѫ,
И стѫпкы-тѣ ѝ при мъртвы-тѣ:
19 Всичкы които влазятъ при неѭ не ся вращатъ,
Нито стигатъ пѫтища-та на животъ-тъ:
20 За да ходишь ты въ пѫть-тъ на добры-тѣ,
И да пазишь пѫтекы-тѣ на праведны-тѣ.
21 Защото [о] прави-тѣ ще ся населятъ на земіѭ-тѫ,
И непорочни-тѣ ще останѫтъ на неѭ.
22 А [п] нечестиви-тѣ ще ся отсѣкѫтъ отъ земіѭ-тѫ,
И законопрѣстѫпници-тѣ ще ся искоренятъ отъ неѭ.

ГЛАВА 3.

1 Сыне мой, не забравяй законъ-тъ ми,
И [а] сърдце-то ти да пази заповѣди-тѣ ми:
2 Защото дълготѫ на дни, и лѣта на животъ,
[б] И миръ, ще ти притурятъ тѣ.
3 Милость и истина да тя не оставятъ:
[в] Вържи гы около вратъ-тъ си:
[г] Начъртай гы на плочѫ-тѫ на сърдце-то си.
4 [д] Така ще намѣришь благодать и добромысліе
Прѣдъ Бога и человѣцы-тѣ:
5 [е] Уповай на Господа отъ всичко-то си сърдце,
И [ж] не ся облѣгай на твой-тъ разумъ.
6 [з] Въ всичкы-тѣ си пѫтища познавай него,
И той [и] ще оправя стъпкы-тѣ ти.
7 [і] Не мечтай себе си мудръ:
Бой ся отъ Господа, и уклонявай ся отъ зло.
8 То ще е здравіе въ жилы-тѣ ти,
И [к] мозъкъ въ кости-тѣ ти.
9 [л] Почитай Господа отъ имотъ-тъ си,
И отъ начаткы-тѣ на всичкый-тъ си доходъ:
10 И [н] ще ся испълнятъ житницы-тѣ ти съ изобиліе,
И жлебове-тѣ ти ще ся прѣливатъ съ ново вино.
11 [о] Сыне мой, не прѣзирай наказаніе-то Господне,
И да ти не дотегнува когаго тя обличава той:
12 Защото Господь обличава когото обыча,
[п] Както и отецъ сына *когото* милува.
13 [р] Блаженъ человѣкъ *който* е намѣрилъ мудрость,
И человѣкъ *който* е придобылъ разумъ:
14 Защото [с] нейна-та търговія е по добра отъ търговіѭ-тѫ на сребро,
И печалба-та ѝ, отъ чисто злато.
15 По скѫпоцѣнна е отъ многоцѣнны каменіе:
И всичко [т] каквото бы пожелалъ ты не ся сравнява съ неѭ.
16 [у] Дългота на дни е въ десницѫ-тѫ ѝ:

[ъ] Псал. 25; 12, 13.
[ы] Псал. 112; 7.

—

[а] Гл. 4; 21. 7; 1.
[б] Гл. 3; 14. Мат. 13; 44.
[в] 3 Цар. 3; 9, 12. Іак. 1; 5.
[г] Псал. 84; 11. Гл. 30; 5.
[д] 1 Цар. 2; 9. Псал. 66; 9.
[е] Гл. 6; 22.
[ж] Іоан. 3; 19, 20.
[з] Гл. 10; 23. Іер. 11; 15.
[и] Рим. 1; 32.
[і] Псал. 125; 5.
[к] Гл. 5; 20.
[л] Гл. 5; 3. 6; 24. 7; 5.
[м] Виж. Мал. 2; 14, 15.
[н] Гл. 7; 27.
[о] Псал. 37; 29.
[п] Іов. 18; 17. Псал. 37; 28. 104; 35.

—

[а] Втор. 8; 1. 30; 16, 20.
[б] Псал. 119; 165.
[в] Исх. 13; 9. Втор. 6; 8. Гл. 6; 21. 7; 3.
[г] Іер. 17; 1. 2 Кор. 3; 3.
[д] Виж. 1 Цар. 2; 26. Лук. 2; 52. Дѣян. 2; 47. Рим. 14; 18.
[е] Псал. 37; 3, 5.
[ж] Іер. 9; 23.
[з] 1 Лѣт. 28; 9.
[и] Іер. 10; 23.
[і] Рим. 12; 16.
[к] Іов. 1; 1. Гл. 16; 6.
[л] Іов. 21; 24.
[м] Исх. 22; 29. 23; 19. 34; 26. Втор. 26; 2 и drг. Мал. 3; 10 и drг. Лук. 14; 13.
[н] Втор. 28; 8.
[о] Іов. 5; 17. Псал. 94; 12. Евр. 12; 5, 6. Откр. 3; 19.
[п] Втор. 8; 5.
[р] Гл. 8; 34, 35.
[с] Іов. 28; 13 и drг. Псал. 19; 10. Гл. 2; 4. 8; 11, 19. 16; 16.
[т] Мат. 13; 44.
[у] Гл. 8; 18. 1 Тим. 4; 8.

А въ лѣвицѫ-тѫ ѝ, богатство и слава.

17 [ф]Пѫтища-та ѝ сѫ пѫтища пріятны,
И всичкы-тѣ ѝ пѫтекы миръ.

18 [х]Дьрво на животъ е за тѣзи които ѭ пригрѫщатъ:
И блажени сѫ които ѭ дьржатъ.

19 [ц]Съ мудрость основа Господь земѭ-тѫ:
Утвьрди небеса-та съ разумъ.

20 [ч]Чрѣзъ негово-то знаніе ся отворихѫ бездны-тѣ,
И [ш]отъ облацы-тѣ капе роса.

21 Сыне мой, да ся не отдалечатъ тѣзи *нѣща* отъ очи-тѣ ти:
Пази здравомысліе и разсѫжденіе:

22 И ще бѫдѫтъ животъ на душѫ-тѫ ти,
И [щ]благодать на вратъ-тъ ти.

23 Тогазь [ъ]ще ходишь безопасно въ пѫть-тъ си,
И нога-та ти не ще ся спъне.

24 [ы]Когато лѣгашь, не ще ся страхувашь;
Ей ще лѣгашь, и сънъ-тъ ти ще е сладъкъ.

25 [ь]Не ще ся боишь отъ внезапенъ страхъ,
Нито отъ погибель-тѫ на нечестивы-тѣ, когато нападне:

26 Защото Господь ще бѫде упованіе твое,
И ще упази ногѫ-тѫ ти да ся не хване.

27 [ѣ]Не отричай добро-то къмъ онѣзи на които ся стои,
Когато ти дава рѫкѫ да *го* направишь.

28 [ю]Не казвай на ближній-тъ си:
Иди и върни ся пакъ, и утрѣ ще *ти* дамъ:
Като го имашь при себе си.

29 Не крой зло противъ ближній-тъ си,
Който съ увѣреніе живѣе при тебе.

30 [я]Не ся карай съ нѣкого безъ причинѫ,
Като не ти е направилъ зло.

31 [ѫ]Не ревнувай на насилникъ человѣкъ,
И не избирай ни единъ отъ пѫтища-та му:

32 Защото Господь ся гнуси отъ стропгивый-тъ,
А [ѭ]тайна-та му е съ праведны-тѣ:

33 [а]Проклѣтія отъ Господа е въ домъ-тъ на нечестивый-тъ,
А [б]благославя той жилище-то на праведны-тѣ.

34 [в]Наистинѫ той ся присмива на присмиватели-тѣ:
А на смиренны-тѣ дава благодать.

35 Мудри-тѣ ще наслѣдятъ славѫ,
А повышеніе-то на безумны-тѣ ще е бесчестіе.

ГЛАВА 4.

1 Послушайте, [а]чада, бащино поученіе,
И внимайте да ся научите разумъ.

2 Защото ви давамъ добро ученіе:
Не оставяйте наставленіе-то ми.

3 Защото *и азъ* бѣхъ сынъ на отца си,
[б]Галенъ и единъ на майкѫ си:

4 И [в]той мя наставляваше и говорѣше ми:
Нека дьржи сьрдце-то ти думы-тѣ ми:
[г]Пази заповѣди-тѣ ми, и ще живѣешь:

5 [д]Придобый мудрость, придобый разумъ;
Не ѭ забравяй, нито да ся уклонишь отъ думы-тѣ на уста-та ми.

6 Не ѭ оставяй, и ще тя пази;
[е]Обичай ѭ, и ще тя варди.

7 [ж]Най главно-то е мудрость: придобывай мудрость;
И при всичко-то си придобываніе, придобывай разумъ.

8 [з]Въздигай ѭ, и ще тя възвыси;
Ще тя прослави когато ѭ пригърнешь.

9 Ще положи на главѫ-тѫ ти [и]вѣнецъ на благодать:
Ще ти даде коронѫ на славѫ.

10 Слушай, сыне мой, и пріими думы-тѣ ми:
И ще ся умножатъ [і]годины-тѣ на животъ-тъ ти.

11 Наставлявалъ сьмь тя въ пѫть-тъ на мудрость-тѫ:
Водилъ сьмь тя по правы пѫтекы.

12 Когато ходишь, [к]стѫпкы-тѣ ти не ще бѫдѫтъ утѣснены,
И [л]когато тичашь нѣма да ся спънешь.

13 Хвани ся за поученіе-то, недѣй го оставя:
Пази го, понеже то е животъ-тъ ти.

14 [м]Не влизай въ пѫтекы-тѣ на нечестивы-тѣ,
И не ходи въ пѫть-тъ на лошы-тѣ.

15 Отбѣгвай отъ него, не минувай прѣзъ него,
Уклони ся отъ него, и замини.

16 Защото тѣ [н]не заспиватъ, ако не сторятъ зло:
И сънъ гы не хваща, ако не спънѫтъ:

17 Понеже ядѫтъ хлѣбъ на нечестіе,
И піѭтъ вино на насилство.

18 Но [о]пѫть-тъ на праведны-тѣ е [п]като видѣло-то на разсьвнованіе-то,
Което свѣти повече и повече, додѣ стане съвършенъ день.

19 [р]Пѫть-тъ на нечестивы-тѣ е като тьмнинѫ:
Не знаѭтъ отъ що ся спъватъ.

20 Сыне мой, внимай въ думы-тѣ ми;
Приклони ухо-то си къмъ говоренія-та ми:

21 [с]Да ся не отдалечатъ отъ очи-тѣ ти:
[т]Пази гы вѫтрѣ въ сьрдце-то си:

22 Защото сѫ животъ за тѣзи които гы намѣрватъ,
И [у]исцѣленіе на всичкѫ-тѫ имъ плъть.

23 Съ най голѣмо пазеніе пази сьрдце-то си,

ф Мат. 11; 29, 30.
х Быт. 2; 9. 3; 22.
ц Псал. 104; 24. 136; 5. Гл. 8; 27. Іер. 10; 12. 51; 15.
ч Быт. 1; 9.
ш Втор. 33; 28. Іов. 36; 28.
щ Гл. 1; 9.
ъ Псал. 37; 24. 91; 11, 12. Гл. 10; 9.
ы Лев. 26; 6. Псал. 3; 5. 4; 8.
ь Псал. 91; 5. 112; 7.
ѣ Рим. 13; 7. Гал. 6; 10.
ю Лев. 19; 13. Втор. 24; 15.
я Рим. 12; 18.
ѫ Псал. 37; 1. 73; 3. Гл. 24; 1.
ѭ Псал. 25; 14.
а Лев. 26; 14 и дрг. Псал. 37; 22. Зах. 5; 4. Мал. 2; 2.
б Псал. 1; 3.
в Іак. 4; 6. 1 Пет. 5; 5.

а Псал. 34; 11. Гл. 1; 8.
б 1 Лѣт. 29; 1.
в 1 Лѣт. 28; 9. Ефес. 6; 4.
г Гл. 7; 2.
д Гл. 2; 2, 3.
е 2 Сол. 2; 10.
ж Мат. 13; 44. Лук. 10; 42.
з 1 Цар. 2; 30.
и Гл. 1; 9. 3; 22.
і Гл. 3; 2.
к Псал. 18; 36.
л Псал. 91; 11, 12.
м Псал. 1; 1. Гл. 1; 10, 15.
н Псал. 36; 4. Иса. 57; 20.
о Мат. 5; 14, 45. Филип. 2; 15.
п 2 Цар. 23; 4.
р 1 Цар. 2; 9. Іов. 18; 5, 6. Иса. 59; 9, 10. Іер. 23; 12. Іоан. 12; 35.
с Гл. 3; 3, 21.
т Гл. 2; 1.
у Гл. 3; 8. 12; 18.

Защото отъ него сѫ извори-тѣ на живота
24 Отхвърли отъ себе си строптивы уста,
И отдалечи отъ себе си развращены устны.
25 Очи-тѣ ти нека гледатъ право,
И клепачи-тѣ ти нека бѫдѫтъ управени прѣдъ тебе.
26 Уравнявай ходеніе-то на нозѣ-тѣ си,
И всичкы-тѣ ти пѫтища ще ся оправятъ.
27 [ф]Не ся отбивай ни на десно ни на лѣво:
[х]Уклони ногѫ-тѫ си отъ зло.

ГЛАВА 5.

1 Сыне мой, внимай въ мудрость-тѫ ми,
Приклони ухо-то си въ разумъ-тъ ми:
2 За да съхраняваш разсѫжденіе,
И устны-тѣ ти [а]да пазятъ знаніе.
3 Защото [б]отъ устны-тѣ на чуждѫ-тѫ женѫ капе медъ отъ сотъ,
И небце-то й е [в]по меко отъ елей:
4 Но сетнины-тѣ й сѫ [г]горчивы като пелинъ,
[д]Остры като мечъ отъ двѣ страны изостренъ.
5 [е]Нозѣ-тѣ й слазятъ въ смърть:
Стъпкы-тѣ й достигатъ до адъ.
6 За да не разсѫдишь пѫть-тъ на животъ-тъ,
Нейны-тѣ пѫтекы сѫ непостоянны, та да гы не познаешь ты.
7 И сега, чада, послушайте мя,
И не отстѫпвайте отъ думы-тѣ на уста-та ми.
8 Отдалечи пѫть-тъ си отъ неѭ,
И не приближавай при врата-та на домъ-тъ й,
9 За да не дадешь честь-тѫ си на другы,
И годины-тѣ си на немилостивы-тѣ:
10 За да ся не насытятъ чужди отъ имотъ-тъ ти,
И трудове-тѣ ти *да не идѫтъ* въ чуждъ домъ:
11 А ты да въздышашь въ сетнины-тѣ си,
Когато плъть-та ти и тѣло-то ти ся изнурятъ,
12 И да казувашь: [ж]Какъ намразихъ поученіе-то,
И сърдце-то ми [з]прѣзрѣ обличеніе-то,
13 И не послушахъ гласъ-тъ на учители-тѣ си,
Нито приклонихъ ухо-то си къмъ наставницы-тѣ си!
14 Малко останѫ да ся намѣрѭ въ всяко зло
Всрѣдъ събраніе-то и сонмище-то.
15 Пій водѫ отъ щернѫ-тѫ си,
И онѫзь която извира отъ кладенецъ-тъ ти:
16 Нека ся изливатъ вънъ твои-тѣ извори,
Като водны оттокы по стъгды-тѣ;
17 Да бѫдѫтъ тѣ на самаго тебе,
А не и на чужды съ тебе:
18 Да бѫде благословенъ твой-тъ источникъ:
И весели ся [и]съ женѫ-тѫ на младость-тѫ си:
19 *Тя да ти бѫде като* [і]еленъ рачителна и сърнѫ мила:
Нейны-тѣ грѫды да тя напояватъ въ всяко врѣме:
Въсхыщавай ся всякога отъ любовь-тѫ й.
20 И защо, сыне мой, да ся въсхыщавашь [к]отъ чуждѫ,
И искашь да пригрѫщашь пазухѫ-тѫ на чуждѫ женѫ?
21 Понеже [л]пѫтища-та на человѣка сѫ прѣдъ очи-тѣ на Господа,
И той измѣрва всичкы-тѣ му пѫтекы.
22 [м]Нечестивый-тъ ще го хванѫтъ свои-тѣ му беззаконія,
И съ вѫжя-та на грѣхъ-тъ си ще бѫде уловенъ.
23 Той [н]ще умре безъ поученіе,
И отъ множество-то на безуміе-то си ще заблуди.

ГЛАВА 6.

1 Сыне мой, [а]ако си станѫлъ порѫчникъ за пріятеля си,
Или си далъ рѫкѫ за нѣкого чуждъ,
2 Впримчилъ си ся съ думы-тѣ на уста-та си,
Хванѫлъ си ся съ думы-тѣ на уста-та си:
3 Направи прочее това, сыне мой, и отървай ся,
Понеже си паднѫлъ въ рѫцѣ-тѣ на пріятеля си:
Иди, припадни, и принуди пріятеля си.
4 [б]Не давай сънъ на очи-тѣ си,
Нито дрѣманіе на клепачи-тѣ си:
5 Отървай ся като сърнѫ отъ рѫкѫ *на ловецъ*,
И като птицѫ отъ рѫкѫ на птицоловецъ.
6 [в]Иди при мравкѫ-тѫ, о лѣниве:
Прѣгледай пѫтища-та й, и стани мудръ;
7 Която, ако и да нѣма началникъ,
Настоятель, или управитель,
8 Приготвя хранѫ-тѫ си лѣтѣ,
Събира хранѫ-тѫ си въ жетвѫ.
9 [г]До кога ще спишь, лѣниве?
Кога ще станешь отъ сънъ-тъ си?
10 Малко спаніе, малко дрѣманіе, малко сгъваніе на рѫцѣ за сънъ:
11 Послѣ [д]сиромашія-та ти дохожда като пѫтникъ,
И скудость-та ти като орѫженъ мѫжъ.
12 Лошій-тъ человѣкъ, беззаконный-тъ человѣкъ
Ходи съ развратны уста.
13 [е]Намигнува съ очи-тѣ си,

[ф] Втор. 5; 32. 28; 14. Інс. Нав. 1; 7.
[х] Иса. 1; 16. Рим. 12; 9.

—

[а] Мал. 2; 7.
[б] Гл. 2; 16. 6; 24.
[в] Псал. 55; 21.
[г] Еккл. 7; 26.
[д] Евр. 4; 12.
[е] Гл. 7; 27.
[ж] Гл. 1; 29.
[з] Гл. 1; 25. 12; 1.
[и] Мал. 2; 14.
[і] Виж. Пѣсн. 2; 9. 4; 5. 7; 3.
[к] Гл. 2; 16. 7; 5.
[л] 2 Лѣт. 16; 9. Іов. 31; 4. 34; 21. Гл. 15; 3. Іер. 16; 17. 32; 19. Осія 7; 2 Евр. 4; 13.
[м] Псал. 9; 15.
[н] Іов. 4; 21. 36; 12.

—

[а] Гл. 11; 15. 17; 18. 20; 16. 22; 26. 27; 13.
[б] Псал. 132; 4.
[в] Іов. 12; 7.
[г] Гл. 24; 33, 34.
[д] Гл. 10; 4. 13; 4. 20; 4.
[е] Іов. 15; 12. Псал. 35; 19. Гл. 10; 10.

Дава знакъ съ нозѣ-тѣ си,
Учи съ пърсты-тѣ си.
14 [ж]Има развратно сърдце въ всяко врѣме;
Крои зло, [з]сѣе раздоры;
15 За това внезапу ще дойде погыбель-та му:
Тутакси [и]ще ся съкруши [і]неисцѣлно.
16 Тія шесть мрази Господь,
И седмь сѫ мерзость на душѫ-тѫ му:
17 [к]Очи гордѣливы, [л]языкъ лъжливъ,
И [м]рѫцѣ които проливать кръвь неповиннѫ,
18 [н]Сърдце което крои лошы намыслюванія,
[о]Нозѣ които тичатъ скоро да правятъ зло,
19 [п]Свидѣтель лъжливъ, който говори лъжѫ,
[р]И онзи който сѣе раздоры между братія.
20 Сыне мой, [с]пази заповѣдь-тѫ на отца си,
И не отхвърляй законъ-тъ на майкѫ си.
21 [т]Вържи гы за всегда за сърдце-то си,
И обвій гы около вратъ-тъ си.
22 [у]Кога ходишь, ще тя води:
Кога спишь [ф]ще тя пази:
Кога ся събудишь, ще ся разговаря съ тебе.
23 Защото [х]заповѣдь-та е свѣтилникъ,
И законъ-тъ е свѣтъ,
И поучителны-тѣ обличенія сѫ пѫть на животъ:
24 За [ц]да тя пазятъ отъ лошѫ женѫ,
Отъ ласкателный-тъ языкъ на чуждѫ женѫ.
25 [ч]Да не похотствувашъ хубость-тѫ ѝ въ сърдце-то си:
Да тя не улови съ клепачи-тѣ си.
26 Защото [ш]поради блудницѫ женѫ *достига нѣкой* въ *нуждѫ за* уломъкъ хлѣбъ,
А [щ]прѣлюбодѣйца-та [ъ]лови многоцѣннѫ-тѫ душѫ.
27 Може ли нѣкой да тури огнь въ пазухѫ-тѫ си,
И дрехы-тѣ му да не изгорятъ?
28 Може ли нѣкой да ходи по распалены вѫглища,
И нозѣ-тѣ му да не изгорятъ?
29 Така който влѣзува при женѫ-тѫ на ближній-тъ си:
Който ся прикосне при неіѫ, не ще бѫде неповиненъ.
30 Крадецъ-тъ не бива *толкозь* прѣзираемъ,
Ако краде да насыти душѫ-тѫ си, когато е гладенъ:
31 А ако ся хване, [ы]ще отдаде седмократно:
Ще даде всичкый-тъ имотъ на кѫщѫ-тѫ си.
32 *Но* който прѣлюбодѣйствува съ женѫ, [ь]той е лишенъ отъ умъ:
Погыбель приноси на душѫ-тѫ си, който прави това.
33 Біенія и бесчестіе ще намѣри:
И срамъ-тъ му нѣма да ся заглади.
34 Защото ревнованіе-то е неистовство на мѫжа,
И не ще да помилува въ день-тъ на отмьщеніе-то.
35 Не ще да пріеме никакъвъ искупъ:
Нито ще ся умилостиви, ако и да умножишь дарове-тѣ.

ГЛАВА 7.

1 Сыне мой, пази думы-тѣ ми,
И [а]скрый заповѣди-тѣ ми при себе си.
2 [б]Пази заповѣди-тѣ ми, и ще живѣешь:
И [в]ученіе-то ми, като зѣницѫ-тѫ на очи-тѣ си.
3 [г]Вържи гы за пърсты-тѣ си,
Начертай гы на плочѫ-тѫ на сърдце-то си.
4 Речи на мудрость-тѫ: Ты си ми сестра:
И наречи разумъ-тъ сродникъ:
5 [д]За да тя пазятъ отъ людскѫ женѫ,
Отъ женѫ чуждѫ която ласкае съ думы-тѣ си.
6 Понеже отъ прозорецъ-тъ на домъ-тъ си
Прѣзъ рѣшеткѫ-тѫ си надникнѫхъ;
7 И видѣхъ между безумны-тѣ,
Съгледахъ между млады-тѣ, [е]едного юношѫ лишенъ отъ умъ,
8 Който минуваше прѣзъ улицѫ-тѫ, при ѫглъ-тъ ѝ,
И отиваше въ пѫть-тъ къмъ кѫщѫ-тѫ ѝ,
9 [ж]Вечеръ въ стьмнуваніе-то на день-тъ,
Въ тьмнинѫ-тѫ на нощь-тѫ и въ мракъ-тъ:
10 И ето насрещѫ му жена
Облѣчена като блудницѫ, и съсъ сърдце льстиво.
11 ([з]Блядива и упорита:
[и]Нозѣ-тѣ ѝ не ся спиратъ въ домъ-тъ ѝ:
12 Сега вънъ, сега по улицы-тѣ,
И причакува при всякой ѫглъ.)
13 И хванѫ го, и цѣлуваше го,
И съ безстыдно лице му говорѣше:
14 Имамъ жертвы примирителны:
Днесь испълнихъ обричанія-та си:
15 За то излѣзохъ да тя посрѣщнѫ,
Съ желаніе да видіѫ лице-то ти, и намѣрихъ тя:
16 Постлала сьмь одръ-тъ си съ покрывки,
Съ шарены коверы отъ [і]Египетскѫ прежды:
17 Покадила сьмь легло-то си
Съсъ смирнѫ, алой, и корицѫ:
18 Ела, да ся насытимъ въ рачителство до зоры:

ж Мих. 2; 1.
з Ст. 19.
и Іер. 19; 11.
і 2 Лѣт. 36; 16.
к Псал. 18; 27. 101; 5.
л Псал. 120; 2, 3.
м Иса. 1; 15.
н Быт. 6; 5.
о Иса. 59; 7. Рим. 3; 15.
п Псал. 27; 12. Гл. 19; 5, 9.
р Ст. 14.
с Гл. 1; 8. Ефес. 6; 1.
т Гл. 3; 3. 7; 3.
у Гл. 3; 23, 24.
ф Гл. 2; 11.
х Псал. 19; 8. 119; 105.
ц Гл. 2; 16; 5; 3. 7; 5.
ч Мат. 5; 28.
ш Гл. 29; 3.
щ Быт. 39; 14.
ъ Іез. 13; 18.
ы Исх. 22; 1, 4.
ь Гл. 7; 7.

—

а Гл. 2; 1.
б Лев. 18; 5. Гл. 4; 4. Иса. 55; 3.
в Втор. 32; 10.
г Втор. 6; 8. 11; 18. Гл. 3; 3. 6; 21.
д Гл. 2; 16. 5; 3. 6; 24.
е Гл. 6; 32. 9; 4, 16.
ж Іов. 24; 15.
з Гл. 9; 13.
и 1 Тим. 5; 13. Тит. 2; 5.
і Иса. 19; 9.

Да ся насладимъ въ любовь:
19 Защото мѫжъ *ми* не е у дома,
Отиде на далеченъ пѫть:
20 Зѣ мѣшецъ-тъ съсъ сребро въ рѫкѫ-тѫ си:
Въ пълнолуніе ще ся върне въ домъ-тъ си.
21 [к]Прѣлъга го съ много-то си прѣдумванія,
[л]Привлѣче го съ ласкателство-то на устны-тѣ си.
22 Тутакси той тръгнѫ подирѣ ѝ.
Както отхожда говедо на кланіе,
Или както безуменъ вързанъ на наказаніе:
23 Додѣ стрѣла прониже дробъ-тъ му:
[м]Както птица спѣши въ сѣть,
И не знае че е противъ животъ-тъ ѝ.
24 Сега прочее, чада, послушайте мя,
И внимайте въ думы-тѣ на уста-та ми.
25 Да ся не уклонява сърдце-то ти въ пѫтища-та ѝ,
Да не заблудишь въ пѫтекы-тѣ ѝ;
26 Защото множина е направила да паднѫтъ ранени,
И [н]силни сѫ всичкы-тѣ убити отъ неіѫ.
27 [о]Домъ-тъ ѝ е пѫтища къмъ адъ,
Които низводятъ въ смъртны-тѣ клѣтове.

ГЛАВА 8.

1 [а]Не выка ли мудрость-та?
И не издава ли разумъ-тъ гласъ-тъ си?
2 Стои тя по върхъ-тъ на высокы-тѣ мѣста, надъ пѫть-тъ,
Въ срѣдъ пѫтекы-тѣ.
3 Възглашава при порты-тѣ, въ входъ-тъ въ градъ-тъ,
Въ входъ-тъ въ врата-та:
4 Къмъ васъ, человѣци, выкамъ,
И гласъ-тъ ми е къмъ человѣческы-тѣ сынове.
5 Глупави, придобыйте остроуміе:
И безумни, придобыйте разумливо сърдце.
6 Послушайте; защото ще говоріѫ [б]изящны нѣща,
И устны-тѣ ми ще произносятъ право-то.
7 Защото языкъ-тъ ми ще говори истинѫ:
А нечестіе-то е мерзость на устны-тѣ ми.
8 Всичкы-тѣ думы на уста-та ми сѫ съ правдѫ:
Нѣма въ тѣхъ *нищо* лъстиво или строптиво.
9 Тѣ всичкы сѫ ясны за оногозь който разумѣва,
И правы за тѣзи които намѣрuватъ знаніе.
10 Пріимѣте ученіе-то ми, а не сребро,
И знаніе повече неже злато избранно:
11 Защото [в]мудрость-та е по добра отъ многоцѣнны каменіе:
И всичко желателно не ся сравнява съ неіѫ.
12 Азъ мудрость обитавамъ *съ* остроуміе-то,
И изнамѣрувамъ знаніе на умны измышленія.
13 [г]Страхъ-тъ Господень е да мрази *нѣкой зло-то:*
[д]Азъ мразіѫ высокоуміе, и гордость,
И лукавъ пѫть, и [е]строптивы уста.
14 [ж]Мой е съвѣтъ-тъ и правомысліе-то:
Азъ сьмь разумъ: сила-та е моя.
15 [з]Чрѣзъ мене царіе-тѣ царуватъ,
И началници-тѣ узаконяватъ правдѫ.
16 Чрѣзъ мене князове-тѣ началствуватъ,
И голѣмци-тѣ и всичкы-тѣ земни сѫдіи.
17 Азъ [и]обычамъ които мя обычатъ,
И [і]които мя търсятъ ще мя намѣрятъ.
18 [к]Богатство-то и слава-та сѫ съ мене,
Изящный-тъ имотъ и правда-та.
19 [л]Плодове-тѣ ми сѫ по добри отъ злато, и отъ най чисто злато:
И приходи-тѣ ми, отъ избранно сребро.
20 Ходіѫ по пѫть-тъ на правдѫ-тѫ,
Между пѫтекы-тѣ на правосѫдіе-то,
21 За да направіѫ да наслѣдятъ имотъ тѣзи които мя обычатъ,
И да напълніѫ съкровища-та имъ.
22 [м]Господь мя имаше въ начало-то на пѫть-тъ си,
Прѣди дѣла-та си отдавна.
23 [н]Отъ вѣка быхъ помазана, отъ начало,
Прѣди созданіе-то на земіѫ-тѫ.
24 Родихъ ся когато нѣмаше бездны-тѣ,
Когато нѣмаше источницы-тѣ които изобилуватъ съ водѫ:
25 [о]Прѣди горы-тѣ да ся поставятъ,
Прѣди хълмы-тѣ, азъ бѣхъ родена:
26 Като още не бѣше направилъ земіѫ-тѫ, нито полета,
Нито върхове отъ пърсть-тѫ на вселеннѫіѫ.
27 Когато готвѣше небеса-та азъ бѣхъ тамъ:
Когато начертаваше кругъ надъ лице-то на безднѫ-тѫ:
28 Когато утвърждаваше облацы-тѣ горѣ:
Когато укрѣпяваше источницы-тѣ на безднѫ-тѫ:
29 [п]Когато полагаше законъ-тъ си на море-то,
Да не прѣстѫпятъ воды-тѣ повелѣніе-то му:
[р]Когато нарежда̀ше основанія-та на земіѫ-тѫ:
30 [с]Тогазь бѣхъ при него и устроявахъ *всичко:*
И азъ *му* [т]бѣхъ наслажденіе всякой день,
И веселяхъ ся всякога прѣдъ него.

к Гх. 5; 3.
л Псал. 12; 2.
м Еккл. 9; 12.
н Неем. 13; 26.
о Гх. 2; 18. 5; 5. 9; 18.

—

а Гх. 1; 20. 9; 3.
б Гх. 22; 20.
в Іов. 28; 15 *и дрг.* Псал. 19; 10. 119; 127. Гх. 3; 14, 15. 4; 5, 7. 16; 16.
г Гх. 16; 6.
д Гх. 6; 17.
е Гх. 4; 24.
ж Еккл. 7; 19.
з Дан. 2; 21. Рим. 13; 1.
и 1 Цар. 2; 30. Псал. 91; 14. Іоан. 14; 21.
і Іак. 1; 5.
к Гх. 3; 16. Мат. 6; 33.
л Гх. 3; 14. Ст. 10.
м Гх. 3; 19. Іоан. 1; 1.
н Псал. 2; 6.
о Іов. 15; 7, 8.
п Быт. 1; 9, 10. Іов. 38; 10, 11. Псал. 33; 7. 104; 9. Іер. 5; 22.
р Іов. 38; 4.
с Іоан. 1; 1, 2, 18.
т Мат. 3; 17. Кол. 1; 13.

31 Веселяхъ ся на обитаемѫ-тѫ неговѫ земіѭ;
И [у]наслажденіе-то ми бѣше съ человѣческы-тѣ сынове.
32 Сега прочее, послушайте мя, о чада:
И [ф]блажени сѫ които пазятъ пѫтища-та ми.
33 Послушайте поученіе, и ставайте мудри,
И не отхвърляйте *го*.
34 [х]Блаженъ той человѣкъ, който мя слуша,
И бди всякой день при мои-тѣ двери,
И очакува при стълпове-тѣ на врата-та ми:
35 Защото който мя намѣри, ще намѣри животъ,
И [ц]ще земе благоволеніе отъ Господа:
36 А който сгрѣши противъ мене, [ч]своіѭ-тѫ си душѫ онеправдава:
Всичкы които мя мразятъ обичатъ смъртьтѫ.

ГЛАВА 9.

1 Мудрость-та [а]съгради домъ-тъ си;
Издѣла седмь-тѣ свои стълпове:
2 [б]Закла което имаше за кланіе;
[в]Смѣси вино-то си, и приготви тръпезѫ-тѫ си:
3 [г]Проводи слугыни-тѣ си,
[д]Выка [е]по высокы-тѣ мѣста на градъ-тъ:
4 [ж]Който е глупавъ да ся отбіе тукъ:
И къмъ лишены-тѣ отъ умъ, говори:
5 [з]Елате, яждте отъ хлѣбъ-тъ ми,
И пійте отъ вино-то *което* размѣсихъ.
6 Оставѣте глупость-тѫ и живи бѫдѣте:
И ходѣте въ пѫть-тъ на разумъ-тъ.
7 Който учи присмѣвателя, зема на себе си бесчестіе:
И който обличава нечестивый-тъ *зема* на себе си порокъ.
8 [и]Не обличавай присмѣватель, за да тя не намрази:
[і]Обличавай мудръ, и ще тя възлюби.
9 Давай *наставленіе* на мудръ, и ще бѫде по мудръ:
Учи праведенъ, и ще [к]нарасте въ ученіе.
10 [л]Начало на мудрость-тѫ е страхъ Господень,
И познаваніе-то на Святаго е разумъ.
11 Защото [м]чрѣзъ мене ще ся умножатъ дни-тѣ ти,
И ще ти ся притурятъ годины на животъ.
12 [н]Ако си мудръ, мудръ си за себе си:
Ако ли си присмѣватель, ты самъ ще страдашъ.
13 [о]Жена безумна е блядива,
Глупава и нищо не знае:
14 Сѣди при врата-та на кѫщѫ-тѫ си на столъ,
[п]Въ высокы-тѣ мѣста на градъ-тъ,
15 И кани тѣзи които минуватъ,
Които вървятъ право въ пѫть-тъ си:
16 [р]Който е безуменъ, нека ся отбіе тукъ;
И къмъ лишенный-тъ отъ умъ, говори:
17 [с]Крадены-тѣ воды сѫ сладкы,
И скрышно земаный хлѣбъ е пріятенъ.
18 Но той не знае че сѫ [т]тамъ мъртви-тѣ,
И въ дълбочины-тѣ адовы поканени-тѣ отъ неіѫ.

ГЛАВА 10.

1 Притчи Соломоновы.
[а]Сынъ мудръ весели отца,
А сынъ безуменъ скърбь е на майкѫ си.
2 [б]Съкровища отъ неправды не ползуватъ:
[в]А правда-та освобождава отъ смърть.
3 [г]Господь не ще остави да гладува душата на праведный-тъ,
Но отхвърля желаніе-то на нечестивы-тѣ.
4 [д]Лѣнива-та рѫка докарува сиромашіѭ:
[е]А рѫка-та на радивый-тъ обогатява.
5 Който събира лѣтно врѣме, той е сынъ разуменъ:
А който спи въ жетвѫ, [ж]той е сынъ който докарва срамъ.
6 Благословенія *почиватъ* на главѫ-тѫ на праведный-тъ:
А неправда ще покрые [з]уста-та на нечестивы-тѣ.
7 [и]Поменъ-тъ на праведный-тъ е съ благословеніе:
А име-то на нечестивы-тѣ ще изгніе.
8 Мудрый въ сърдце ще пріеме заповѣди:
И [і]безумный въ устны ще ся подпълзне.
9 [к]Който ходи съ непорочность, ходи безопасно:
А който изкривява пѫтища-та си, ще ся познае.
10 [л]Който намигнува съ око, докарва скърбь:
А [м]безумный въ устны ще ся подпълзне.
11 [н]Уста-та на праведный-тъ сѫ источникъ на животъ:
А [о]уста-та на нечестивы-тѣ неправда ще покрые.
12 Омраза-та подига раздоры:

у Псал. 16; 3.
ф Псал. 119; 1, 2. 128; 1, 2. Лук. 11; 28.
х Гл. 3; 13, 18.
ц Гл. 12; 2.
ч Гл. 20; 2.

а Мат. 16; 18. Ефес. 2; 20, 21, 22. 1 Пет. 2; 5.
б Мат. 22; 3 и држ.
в Ст. 5. Гл. 23; 30.
г Рим. 10; 15.
д Гл. 8; 1, 2.
е Ст. 14.
ж Ст. 16. Гл. 6; 32. Мат. 11; 25.
з Ст. 2. Пѣсн. 5; 1. Иса. 55; 1. Іоан. 6; 27.
и Мат. 7; 6.
і Псал. 141; 5.
к Мат. 13; 12.
л Іов. 28; 28. Псал. 111; 10. Гл. 1; 7.
м Гл. 3; 2, 16. 10; 27.
н Іов. 35; 6, 7. Гл. 16; 26.
о Гл. 7 11.
п Ст. 3.
р Ст. 4.
с Гл. 20; 17.
т Гл. 2; 18. 7; 27.

а Гл. 15; 20. 17; 21, 25. 19; 13. 29; 3, 15.
б Псал. 49; 6 и држ. Гл. 11; 4. Лук. 12; 19, 20.
в Дан. 4; 27.
г Псал. 10; 14. 34; 9, 10. 37; 25.
д Гл. 12; 24. 19; 15.
е Гл. 13; 4. 21; 5.
ж Гл. 12; 4. 17; 2. 19; 26.
з Ст. 11. Есѳ. 7; 8.
и Псал. 9; 5, 6. 112; 6. Еккл. 8; 10.
і Ст. 10.
к Псал. 23; 4. Гл. 28; 18. Иса. 33; 15, 16.
л Гл. 6; 13.
м Ст. 8.
н Псал. 37; 30. Гл. 13; 14. 18; 4.
о Ст. 6. Псал. 107; 42.

Но [п]любовь-та покрыва всичкы-тѣ погрѣшкы.
13 Въ устны-тѣ на разумный-тъ ся намира мудрость:
А [р]тояга-та е за гърбъ-тъ на лишеный-тъ отъ умъ.
14 Мудри-тѣ съкровиществуватъ знаніе:
А [с]уста-та на безумный-тъ сѫ близу при погыбель.
15 [т]Имотъ-тъ на богатый-тъ е укрѣпленный-тъ неговъ градъ:
А погынуваніе на нищы-тѣ е тѣхна-та сиромашія.
16 Дѣла-та на праведный-тъ сѫ за животъ:
Плодъ-тъ на нечестивый-тъ е за грѣхъ.
17 Който пази поученіе-то, върви къмъ животъ:
А който прѣнебрѣгва обличеніе-то, заблуждава.
18 Който покрыва омразѫ *има* лъжливы устны,
И [у]който изважда клеветѫ, безуменъ е.
19 [ф]Въ многословіе-то неизбѣженъ е грѣхъ-тъ,
Но [х]който въздържа устны-тѣ си, разуменъ е.
20 Языкъ-тъ на праведный-тъ е избранно сребро:
Сърдце-то на нечестивы-тѣ е нищожно.
21 Устны-тѣ на праведный-тъ пасѫтъ множина:
А безумни-тѣ умиратъ отъ недостатъкъ на умъ-тъ.
22 [ц]Благословеніе-то Господне обогатява,
И *Господь* не ще притури скърбь при него.
23 [ч]Като смѣхъ е на безумный-тъ да струва зло:
А мудрость-та принадлѣжи на разумный-тъ человѣкъ.
24 [ш]Страхъ-тъ на нечестивый-тъ ще го постигне:
А [щ]желаніе-то на праведны-тѣ ще ся испълни.
25 Както прѣхожда вихрушка-та, [ъ]така нечестивый-тъ не сѫществува вече:
А [ы]праведный-тъ има вѣчно основаніе.
26 Както е оцетъ-тъ за зѫбы-тѣ, и дымъ-тъ за очи-тѣ,
Така е лѣнивый-тъ за онѣзи които го провождатъ.
27 [ь]Страхъ-тъ Господень придава дни:
А [ѣ]годины-тѣ на нечестивы-тѣ ще ся скратятъ.
28 Надежда-та на праведны-тѣ *ще е* радость,
[ю]Ожиданіе-то на нечестивы-тѣ ще погыне.
29 Пѫть-тъ Господень е крѣпость на непорочный-тъ:
А [я]гыбель за дѣлатели-тѣ на беззаконіе-то.
30 [ж]Праведный-тъ въ вѣкъ нѣма да ся поклати:
А нечестиви-тѣ нѣма да населятъ землѭтѫ.
31 [ѩ]Уста-та на праведный-тъ истакатъ мудрость:
А льстивый языкъ ще ся отрѣже.
32 Устны-тѣ на праведный-тъ познаватъ благопріятно-то:
А уста-та на нечестивы-тѣ строптиво-то.

ГЛАВА 11.

1 [а]Лъжливы кѫпоны сѫ мерзость Господу:
А прави драмове сѫ благоугодни нему.
2 [б]Дойде ли гордость, дохожда и срамъ:
А мудрость-та е съсъ смиренны-тѣ.
3 [в]Цѣлость-та на правы-тѣ ще гы рѫководи:
А развратность-та на коварны-тѣ ще гы погуби.
4 [г]Богатство-то не ползува въ день на гнѣвъ:
А [д]правда-та избавя отъ смърть.
5 Правда-та на непорочный-тъ ще оправи пѫть-тъ му:
А нечестивый-тъ ще падне чрѣзъ нечестіе-то си.
6 Правда-та на правы-тѣ ще гы избави:
А [е]беззаконни-тѣ ще ся хванѫтъ въ злобѫ-тѫ си.
7 [ж]Когато нечестивый человѣкъ умира, ожиданіе-то *му* погынува:
Погынува и надежда-та на беззаконны-тѣ.
8 [з]Праведный-тъ ся отърва отъ утѣсненіе,
А вмѣсто него влази нечестивый-тъ.
9 [и]Лицемѣръ-тъ съ уста погубя ближній-тъ си:
Но праведни-тѣ ще ся избавятъ съсъ знаніе-то.
10 [і]Когато праведни-тѣ успѣватъ, градъ-тъ ся весели:
И когато нечестиви-тѣ погынуватъ, радость става.
11 [к]Чрѣзъ благословеніе-то на праведны-тѣ градъ-тъ ся възвышава:
А чрѣзъ уста-та на нечестивы-тѣ съсыпува ся.
12 Скудоумный прѣзира ближній-тъ си:
А благоразумный человѣкъ мълчи.
13 [л]Одумникъ-тъ обхожда и открыва тайны-тѣ:
А вѣрный духомъ потаява работѫ-тѫ.

п Гл. 17; 9. 1 Кор. 13; 4. 1 Пет. 4; 8.
р Гл. 26; 3.
с Гл. 18; 7. 21; 23.
т Іов. 31; 24. Псал. 52; 7. Гл. 18; 11. 1 Тим. 6; 17.
у Псал. 15; 3.
ф Еккл. 5; 3.
х Іак. 3; 2.
ц Быт. 24; 35. 26; 12. Псал. 37; 22.
ч Гл. 14; 9. 15; 21.
ш Іов. 15; 21.
щ Псал. 145; 19. Мат. 5; 6. 1 Іоан. 5; 14. 15.
ъ Псал. 37; 9, 10.
ы Ст. 30. Псал. 15; 5. Мат. 7; 24, 25. 16; 18.
ь Гл. 9; 11.
ѣ Іов. 15; 32, 33. 22; 16. Псал. 55; 23. Еккл. 7; 17.
ю Іов. 8; 13. 11; 20. Псал. 112; 10. Гл. 11; 7.
я Псал. 1; 6. 37; 20.
ж Ст. 25. Псал. 37; 22, 29. 125; 1.
ѩ Псал. 37; 30.

а Лев. 19; 35, 36. Втор. 25; 13—16. Гл. 16; 11. 20; 10; 23.
б Гл. 15; 33. 16; 18. 18; 12. Дан. 4; 30, 31.
в Гл. 13; 6.
г Гл. 10; 2. Іез. 7; 19. Соф. 1; 18.
д Быт. 7; 1.
е Гл. 5; 22. Еккл. 10; 8.
ж Гл. 10; 28.
з Гл. 21; 18.
и Іов. 8; 13.
і Есѳ. 8; 15. Гл. 28; 12, 28.
к Гл. 29; 8.
л Лев. 19; 16. Гл. 20; 19.

14 [м]Дѣто нѣма смотреніе народъ-тъ пада:
А въ много-то съвѣтницы *има* спасеніе.
15 [н]Който ся поручава за другыго, ще пострада зло:
А който мрази поручителство-то безопасенъ е.
16 [о]Благодатна-та жена придобыва честь:
И силни-тѣ придобыватъ богатство.
17 [п]Милостивый человѣкъ благотвори на душѫ-тѫ си:
А жестокый-тъ смущава плъть-тѫ си.
18 Нечестивый-тъ работи лъжливѫ работѫ:
А [р]който сѣе правдѫ *ще има* истиннѫ заплатѫ.
19 Както правда-та е близу до животъ,
Така който ся стреми къмъ зло-то близу е до смърть-тѫ си.
20 Развращенни-тѣ въ сърдце мерзость сѫ Господу:
А непорочни-тѣ въ пѫть-тъ си угодни сѫ нему.
21 [с]Рѫка на рѫкѫ *и да ся присъедини*, нечестивый-тъ не ще остане ненаказанъ:
А [т]сѣме-то на праведны-тѣ ще ся избави.
22 *Както е* златна обѣца на свинѭ на носъ-тъ,
Така е хубава жена безъ разсѫжденіе.
23 Желаніе-то на праведны-тѣ е само добро:
Ожиданіе-то на нечестивы-тѣ е [у]гнѣвъ.
24 [ф]Единъ распьрснува, но повече изобилува:
А другъ пастри безъ мѣрѫ, но пакъ *достига* въ скѫдость.
25 [х]Благотворителна-та душа ще ся огои:
И [ц]който пои, ще бѫде напоенъ и той.
26 [ч]Който задържа жито, ще бѫде проклѣтъ отъ народа:
А [ш]който продава, благословеніе *ще бѫде* на главѫ-тѫ му.
27 Който има усердіе за добро-то, ще придобые благоволеніе,
Но [щ]който иска зло-то, то ще и да дойде връзъ него.
28 [ъ]Който ся надѣе на богатство-то си ще падне:
А [ы]праведни-тѣ като лѣторасль ще прозябнѫтъ.
29 Който смущава домъ-тъ си, [ь]ще наслѣди вѣтръ:
И безумный-тъ *ще бѫде* рабъ на мудрый-тъ въ сърдце.
30 Плодъ-тъ на праведный-тъ е дърво на животъ:
И [ѣ]който придобыва душы, мудръ е.
31 Ето [ю]праведный-тъ пріима въздаяніе на земѭ-тѫ:
Колко повече нечестивый-тъ и грѣшный-тъ.

ГЛАВА 12.

1 Който обича поученіе, *обича* знаніе:
Но който мрази обличеніе, безуменъ е.
2 [а]Добрый-тъ намира благоволеніе отъ Господа:
А ще осѫди Той коварный-тъ.
3 Человѣкъ не ще ся утвьрди чрѣзъ беззаконіе:
А [б]корень-тъ на праведны-тѣ не ще ся поклати.
4 [в]Добродѣтелна-та жена е вѣнецъ на мѫжа си:
А която докарва срамъ, [г]като гнилость е въ кости-тѣ му.
5 Мысли-тѣ на праведны-тѣ сѫ справедливость;
А намѣренія-та на нечестивы-тѣ сѫ коварство.
6 [д]Думы-тѣ на нечестивы-тѣ сѫ засада за кръвь:
А [е]уста-та на правы-тѣ ще гы избавятъ.
7 [ж]Нечестиви-тѣ ся съсыпватъ и нѣма гы;
А домъ-тъ на праведны-тѣ ще прѣбывае.
8 Человѣкъ ся похвалява споредъ разумъ-тъ си:
А [з]строптивый въ сърдце ще бѫде въ поруганіе.
9 [и]По добрѣ е прѣзираемый който [*]има слугѫ,
Отъ тогозь който ся тщеслави и нѣма хлѣбъ.
10 [і]Праведный ся грыжи за животъ-тъ на скотъ-тъ си:
А утробы-тѣ на нечестивы-тѣ сѫ немилостивы.
11 [к]Който работи земѭ-тѫ си, ще ся насыти съ хлѣбъ:
А който слѣдува суетны-тѣ, [л]оскѫденъ е отъ разумъ.
12 Нечестивый-тъ търси корысть както злитѣ:
Но корень-тъ на праведный-тъ дава *плодъ*.
13 [м]Отъ грѣхъ-тъ на устны-тѣ ся впримча нечестивый-тъ:
А [н]праведный-тъ ще излѣзе отъ утѣсненіе.
14 [о]Отъ плодъ-тъ на уста-та си человѣкъ ще ся насыти съ добрины:
И [п]споредъ дѣла-та на рѫцѣ-тѣ на человѣка, ще ся върне въздаяніе-то нему.
15 [р]Пѫть-тъ на безумный-тъ е правъ въ очи-тѣ му:

[м] 3 Цар. 12; 1 и дрг. Гл. 15; 22. 24; 6.
[н] Гл. 6; 1.
[о] Гл. 31; 30.
[п] Мат. 5; 7. 25; 34 и *дрг.*
[р] Осія 10; 12. Гал. 6; 8, 9. Іак. 3; 18.
[с] Гл. 16; 5.
[т] Псал. 112; 2.
[у] Рим. 2; 8, 9.
[ф] Псал. 112; 9.
[х] 2 Кор. 9; 6—10.
[ц] Мат. 5; 7.
[ч] Амос. 8; 5, 6.
[ш] Іов. 29; 13.
[щ] Есѳ. 7; 10. Псал. 7; 15, 16. 9; 15, 16. 10; 2. 57; 6.
[ъ] Іов. 31; 24. Псал. 52; 7. Мар. 10; 24. Лук. 12; 21. 1 Тим. 6; 17.
[ы] Псал. 1; 3. 52; 8. 92; 12 и дрг. Іер. 17; 8.
[ь] Еккл. 5; 16.
[ѣ] Дан. 12; 3. 1 Кор. 9; 19 и дрг. Іак. 5; 20.
[ю] Іер. 25; 29. 1 Пет. 4; 17, 18.

—

[а] Гл. 8; 35.
[б] Гл. 10; 25.
[в] Гл. 31; 23. 1 Кор. 11; 7.
[г] Гл. 14; 30.
[д] Гл. 1; 11, 18.
[е] Гл. 14; 3.
[ж] Псал. 37; 36, 37. Гл. 11; 21. Мат. 7; 24—27.
[з] 1 Цар. 25; 17.
[и] Гл. 13; 7.
[*] *Или* слугува на себе си.
[і] Втор. 25; 4.
[к] Быт. 3; 19. Гл. 28; 19.
[л] Гл. 6; 32.
[м] Гл. 18; 7.
[н] 2 Пет. 2; 9.
[о] Гл. 13; 2. 18; 20.
[п] Иса. 3; 10, 11.
[р] Гл. 3; 7. Лук. 18; 11.

А който слуша съвѣты, той е мудръ.
16 [с]Безумный-тъ явява тутакси гнѣвъ-тъ си:
А благоразумный-тъ покрыва укоръ-тъ.
17 [т]Който говори истинѫ възвѣстява право-то:
А лъжесвидѣтель-тъ, льсть.
18 [у]По нѣкога несмысленно-то говореніе пронизва като съ ножъ;
А языкъ-тъ на мудры-тѣ е исцѣленіе.
19 Устны-тѣ на истинѫ-тѫ ще бѫдѫтъ постоянны вынѫгы:
А [ф]лъжливый языкъ *ще бѫде* само минутенъ.
20 Льсть има въ сърдце-то на тѣзи които исхытруватъ зло:
А веселіе на тѣзи които съвѣтуватъ за миръ.
21 Никаква поврѣда не ще ся случи на праведный-тъ:
А нечестивы-тѣ ще ся испълнятъ съсъ зло.
22 [х]Лъжливы-тѣ устны сѫ мерзость Господу:
А които правятъ истинѫ-тѫ пріятни сѫ нему.
23 [ц]Благоразумный человѣкъ покрыва знаніе-то *си:*
А сърдце-то на безумны-тѣ исказува глупость.
24 [ч]Рѫка-та на прилѣжливы-тѣ ще властвува:
А лѣниви-тѣ ще бѫдѫтъ подданни.
25 [ш]Скърбь-та въ сърдце-то на человѣка го смирява:
А [щ]добра-та дума го весели.
26 Праведный-тъ пѫтеводи ближній-тъ си:
А пѫть-тъ на нечестивы-тѣ гы ввожда въ заблужденіе.
27 Лѣнивый-тъ не пече ловъ-тъ си:
А на радивый-тъ человѣкъ имотъ-тъ е многоцѣненъ.
28 Въ пѫть-тъ на правдѫ-тѫ има животъ:
И шествіе-то на пѫть-тъ ѝ не *завожда* въ смърть.

ГЛАВА 13.

1 Мудрый сынъ пріема отеческо-то поученіе,
А [а]присмѣватель-тъ не слуша обличеніе:
2 [б]Отъ плодове-тѣ на уста-та си ще ся храни человѣкъ съ добрины,
А душа-та на беззаконницы-тѣ съ насилство.
3 [в]Който пази уста-та си, упазва душѫ-тѫ си:
А който много отваря устны-тѣ си, ще погыне.
4 [г]Душа-та на лѣнивый-тъ желае, и нѣма:
А душа-та на радивы-тѣ ще ся огои.
5 Праведный-тъ мрази лъжливѫ думѫ:
А нечестивый-тъ причинява срамотѫ и бесчестіе.
6 [д]Правда-та съхранява ходящій-тъ непорочно:
А нечестіе-то съсыпва грѣшный-тъ.
7 [е]Нѣкой ся прави богатъ, а нѣма нищо:
А нѣкой ся прави сиромахъ, но *има* имотъ много.
8 Избавленіе на душѫ-тѫ на человѣка е богатство-то му:
А сиромахъ-тъ не чуе *само* обличеніе.
9 Видѣло-то на праведны-тѣ е весело,
А [ж]свѣтилникъ-тъ на нечестивы-тѣ ще угасне.
10 Само отъ гордость происхожда прѣпираніе:
А мудрость-та е съ онѣзи които пріиематъ съвѣты.
11 [з]Богатство придобывано отъ суетѫ ще намалѣе:
А който събира съ рѫкѫ-тѫ *си*, ще *го* умножи.
12 Ожиданіе отлагано изнемощева сърдце-то,
[и]А постигнѫто желаніе е дърво на животъ.
13 [і]Който прѣзира слово-то ще погыне:
А който почита заповѣдь-тѫ ще пріеме въздаяніе.
14 [к]Ученіе-то на мудрый-тъ е изворъ на животъ,
И [л]отдалечава отъ сѣти-тѣ на смърть-тѫ.
15 Благъ разумъ дава благодать:
А пѫть-тъ на беззаконницы-тѣ е жестокъ.
16 [м]Всякой благоразуменъ върши работѫ съсъ знаніе:
А безумный-тъ открыва глупость.
17 Злый вѣститель пада въ зло:
А [н]вѣрный посланникъ е исцѣленіе.
18 Сиромашія и срамъ *ще постигнѫтъ* того [о]който отхвърля поученіе:
А който пази обличеніе почтенъ ще бѫде.
19 [п]Испълнено желаніе весели душѫ-тѫ:
А на безумны-тѣ е гнусно да ся уклоняватъ отъ зло-то.
20 Който ходи съ мудры ще бѫде мудръ:
А другарь-тъ на безумны-тѣ ще ся развратц.
21 [р]Зло гони грѣшны-тѣ:
А на праведны-тѣ ще ся въздаде добро.
22 Добрый-тъ оставя наслѣдіе на сынове и внуцы;
А [с]богатство-то на грѣшный-тъ ся пази за праведный-тъ.
23 [т]Нива-та на сиромасы-тѣ има много хранѫ:

[с] Гл. 29; 11.
[т] Гл. 14; 5.
[у] Псал. 57; 4. 59; 7. 64; 3.
[ф] Псал. 52; 5. Гл. 19; 9.
[х] Гл. 6; 17. 11; 20. Откр. 22; 15.
[ц] Гл. 13; 16. 15; 2.
[ч] Гл. 10; 4.
[ш] Гл. 15; 13.
[щ] Иса 50; 4.

[а] 1 Цар. 2; 25.
[б] Гл. 12; 14.
[в] Псал. 39; 1. Гл. 21; 23. Іак. 3; 2.
[г] Гл. 10; 4.
[д] Гл. 11; 3, 5, 6.
[е] Гл. 12; 9.
[ж] Іов. 18; 5, 6. 21; 17. Гл. 24; 20.
[з] Гл. 10; 2. 20; 21.
[и] Ст. 19.
[і] 2 Лѣт. 36; 16.
[к] Гл. 10; 11. 14; 27. 16; 22.
[л] 2 Цар. 22; 6.
[м] Гл. 12; 23. 15; 2.
[н] Гл. 25; 13.
[о] Гл. 15; 5, 31.
[п] Ст. 12.
[р] Псал. 32; 10.
[с] Іов. 27; 16, 17. Гл. 28; 8. Еккл. 2; 26.
[т] Гл. 12; 11.

Но нѣкои погынуватъ отъ нѣманіе на сѫдъ.
24 [у]Който щади тоягѫ-тѫ си, мрази сына си:
Но който го обыча, наказува го съ врѣме.
25 [ф]Праведный яде до насыщеніе на душѫ-тѫ си:
А търбухъ-тъ на нечестивы-тѣ ще бѫде въ лишеніе.

ГЛАВА 14.

1 [а]Всяка мудра жена [б]съградява домъ-тъ си:
А безумна-та го събаря съ рѫцѣ-тѣ си.
2 Който ходи въ правотѫ-тѫ си бои ся отъ Господа:
Но [в]строптивый въ пѫтища-та си прѣзира го.
3 Въ уста-та на безумный-тъ е прѫчка-та на гордость-тѫ:
А [г]устны-тѣ на мудры-тѣ ще гы пазятъ.
4 Дѣто нѣма говеда, ясли-тѣ сѫ чисты:
Но изобиліе-то на произведенія-та е въ силѫ-тѫ на волове-тѣ.
5 [д]Истинный свидѣтель не лъже:
А лъжливый свидѣтель излива лъжы.
6 Присмѣватель-тъ търси мудрость, и не намѣрва:
А [е]за разумный-тъ е лесно ученіе-то.
7 Замини безумный-тъ человѣкъ,
Когато си узналъ че нѣма разумны устны.
8 Мудрость-та на благоразумный-тъ е да познава пѫть-тъ си:
А глупость-та на безумны-тѣ е заблужденіе.
9 [ж]Безумни-тѣ ся смѣѭтъ на беззаконіе-то:
А въ срѣдъ правы-тѣ *има* благоволеніе.
10 Сърдце-то познава своѭ-тѫ си горесть,
И чуждъ не участвува въ радость-тѫ му.
11 [з]Кѫща-та на нечестивы-тѣ ще ся събори:
Но шатъръ-тъ на правы-тѣ ще цавти.
12 [и]Има пѫть който ся види правъ на человѣка,
Но [і]край-тъ му е пѫтища къмъ смърть.
13 Още и въ смѣхъ-тъ сърдце-то има болкѫ-тѫ си,
И [к]на радость-тѫ свършъкъ-тъ е скърбь.
14 Развратный въ сърдце [л]отъ пѫтища-та си ще ся насыти,
И добрый-тъ человѣкъ отъ себе си.
15 Простый-тъ вѣрува на всякѫ думѫ:
А благоразумный-тъ внимае въ пѫтекы-тѣ си.
16 [м]Мудрый-тъ ся бои, и уклонява ся отъ зло-то:
А безумный-тъ хвърля ся напрѣдъ, и быва смѣлъ.
17 Острояростный-тъ прави несмысленно:
И зломысленный-тъ человѣкъ е омразенъ.
18 Безумни-тѣ наслѣдуватъ глупость:
А благоразумни-тѣ ся вѣнчаватъ съсъ знаніе.
19 Зли-тѣ ся кланятъ прѣдъ добры-тѣ,
И нечестиви-тѣ въ врата-та на праведный-тъ.
20 [н]Сиромахъ-тъ го мрази даже и ближній-тъ му;
А на богатый-тъ пріятели-тѣ сѫ много.
21 Който прѣзира ближній-тъ си, съгрѣшава:
А [о]който милува сиромасы-тѣ блаженъ е.
22 Не заблуждаватъ ли които измыслюватъ зло?
Но милость и истина *ще бѫде* на тѣзи които измыслюватъ добро.
23 Отъ всякой трудъ има полза:
А отъ блядословіе-то на устны-тѣ само скудость.
24 Вѣнецъ на мудры-тѣ е богатство-то имъ:
Прѣимущество-то на безумны-тѣ е глупость-та.
25 [п]Истинный свидѣтель избавя душы:
А льстивый излива лъжы.
26 Въ страхъ-тъ отъ Господа има крѣпко упованіе:
И неговы-тѣ чада ще иматъ прибѣжище.
27 [р]Страхъ-тъ Господенъ е источникъ на животъ,
И отдалечава отъ сѣти-тѣ на смърть-тѫ.
28 Умноженіе-то на людіе-тѣ е слава на царя:
А намаленіе-то на людіе-тѣ, съсыпваніе на князя.
29 [с]Дълготърпѣливый има голѣмо благоразуміе:
А нетърпѣливый показва много безуміе.
30 Тихо сърдце е животъ на плъть-тѫ:
А [т]зависть-та е [у]гнилость на кости-тѣ.
31 [ф]Който угнѣтява убогый-тъ, [х]бесчести Създателя му:
А който милува сиромаха почита Го.
32 Нечестивый ще ся испѫди за нечестіе-то си:
А [ц]праведный и въ смърть-тѫ си има упованіе.
33 Въ сърдце-то на разумный-тъ почива мудрость:
А [ч]каквото има вѫтрѣ въ безумны-тѣ ще ся яви.
34 Правда-та възвышава народъ:
А грѣхъ-тъ е бесчестіе на людіе-тѣ.
35 [ш]Благоволеніе-то на царя е къмъ разумный-тъ рабъ:
А ярость-та му къмъ оногози който докарва срамъ.

у Гл. 19; 18. 22; 15. 23; 13. 29; 15, 17.
ф Псал. 34; 10. 37; 3.

—

а Гл. 24; 3.
б Рут. 4; 11.
в Іов. 12; 4.
г Гл. 12; 6.
д Исх. 20; 16. 23; 1. Гл. 6; 19. 12; 17. Ст. 25.
е Гл. 8; 9. 17; 24.
ж Гл. 10; 23.
з Іов. 8; 15.
и Гл. 16; 25.
і Рим. 6; 21.
к Гл. 5; 4. Еккл. 2; 2.
л Гл. 1; 31. 12; 14.
м Гл. 22; 3.
н Гл. 19; 7.
о Псал. 41; 1. 112; 9.
п Ст. 5.
р Гл. 13; 14.
с Гл. 16; 23. Іак. 1; 19.
т Псал. 112; 10.
у Гл. 12; 4.
ф Гл. 17; 5. Мат. 25; 40, 45.
х Виж. Іов. 31; 15, 16. Гл. 22; 2.
ц Іов. 13; 15. 19; 26. Псал. 23; 4. 37; 37. 2 Кор. 1; 9. 5; 8. 2 Тим. 4; 18.
ч Гл. 12; 16. 29; 11.
ш Мат. 24; 45, 47.

—

ГЛАВА 15.

1 [а]Мекъ отвѣтъ утѣшава ярость:
А [б]жестока дума възбужда гнѣвъ.
2 Языкъ-тъ на мудры-тѣ украшава знаніе-то:
А [в]уста-та на безумны-тѣ отрыгватъ глупость.
3 [г]Очи-тѣ Господни сѫ на всяко мѣсто,
И наблюдаватъ злы-тѣ и добры-тѣ.
4 Сладъкъ языкъ е дьрво на живьотъ:
А развратность въ него е съкрушеніе на духъ-тъ.
5 [д]Безумный прѣзира поученіе-то на отца си:
А [е]който пази обличеніе благоразуменъ е.
6 Въ домъ-тъ на праведный-тъ *има* голѣмо изобиліе:
А въ доходъ-тъ на нечестивый-тъ смущеніе.
7 Устны-тѣ на мудры-тѣ сѣѭтъ знаніе:
А сърдце-то на безумны-тѣ не е така.
8 [ж]Жертва-та на нечестивы-тѣ е мерзость Господу:
А моленіе-то на правы-тѣ благопріятно нему.
9 Пѫть-тъ на нечестивый-тъ е мерзость на Господа:
[з]Но той обича тогози който тича вслѣдъ правдѫ-тѫ.
10 Има лошо наказаніе [и]за онѣзи които ся отбиватъ отъ пѫть-тъ:
[і]Който мрази обличеніе ще умре.
11 [к]Адъ и погыбель-та сѫ *явни* прѣдъ Господа:
Колко повече [л]сърдца-та на человѣческы-тѣ сынове!
12 [м]Присмѣватель-тъ не обича обличителя си,
Нито ще отиде при мудры-тѣ.
13 [н]Сърдце весело прави засмѣно лице:
А [о]отъ скърбь-тѫ на сърдце-то угнѣтава ся духъ-тъ.
14 Сърдце-то на разумный-тъ търси знаніе:
А уста-та на безумны-тѣ хранятъ ся съ глупость.
15 Всичкы-тѣ дни на скърбный-тъ сѫ зли:
А [п]весело-то сърдце е вынѫгышно пированіе.
16 [р]По добро малко-то съсъ страхъ Господень,
Неже съкровища много и смущеніе въ тѣхъ.
17 [с]По добро гощаваніе отъ зеліе съ любовь,
Неже хранено говедо съ омразѫ.
18 [т]Яростный человѣкъ възбужда прѣнія:
А дълготърпѣливый утишава каранія.
19 [у]Пѫть-тъ на лѣнивый-тъ е като съ търніе исплетенъ:
А пѫть-тъ на правы-тѣ е изравненъ.
20 [ф]Мудръ сынъ весели отца:
А безуменъ человѣкъ прѣзира майкѫ си.
21 [х]Глупость-та е радость на скудоумный-тъ:
А [ц]разумный человѣкъ ходи на право.
22 [ч]Дѣто нѣма съвѣтъ, намѣренія-та ся осуетяватъ:
А въ множество-то на съвѣтницы-тѣ утвърждаватъ ся.
23 Человѣкъ има радость чрѣзъ отвѣтъ-тъ на уста-та си,
И [ш]дума на врѣме, колко е добра!
24 [щ]За разумный-тъ е пѫть-тъ на живота нагорѣ,
За да ся уклони отъ ада долу.
25 [ъ]Господь съсыпва домъ-тъ на гордѣливъ-тѣ:
А [ы]утвърдява прѣдѣлъ-тъ на вдовицѫ-тѫ.
26 [ь]Помышленія-та на лошій-тъ сѫ мерзость Господу:
А [ѣ]думы-тѣ на чисты-тѣ сѫ угодны.
27 [ю]Корыстолюбивый-тъ смущава домъ-тъ си:
А който мрази дарове-тѣ ще живѣе.
28 Сърдце-то на праведный-тъ [я]прѣговаря да отговаря:
А уста-та на нечестивы-тѣ отрыгватъ зло.
29 [ѫ]Господь е далечь отъ нечестивы-тѣ:
А [ѭ]слуша моленіе-то на праведны-тѣ.
30 Свѣтъ-тъ на очи-тѣ весели сърдце-то:
И добра-та вѣсть утлъстява кости-тѣ.
31 [а]Ухо, което слуша обличеніе-то на животъ-тъ,
Прѣбывае между мудры-тѣ.
32 Който отхвърля поученіе-то, мрази душѫ-тѫ си:
А който слуша обличеніе-то, придобыва разумъ.
33 [б]Страхъ-тъ Господень е поученіе на мудрость:
И [в]смиреніе-то прѣдходи прѣдъ славѫ-тѫ.

ГЛАВА 16.

1 [а]На человѣка *принадлежатъ* приготвенія-та на сърдце-то:
[б]Но отъ Господа е отвѣтъ-тъ на языка.
2 [в]Всичкы-тѣ пѫтища на человѣка сѫ чисты въ очи-тѣ му:

а Сѫд. 8; 1, 2, 3. Гл. 25; 15.
б 1 Цар. 25; 10 и дрг. 3 Цар. 12; 13, 14, 16.
в Ст. 28. Гл. 12; 23. 13; 16.
г Іов. 34; 21. Гл. 5; 21. Іер. 16; 17. 32; 19. Евр. 4; 13.
д Гл. 10; 1.
е Гл. 13; 18. Ст. 31, 32.
ж Гл. 21; 27. 28; 9. Иса. 1; 11. 61; 8. 66; 3. Іер. 6; 20. 7; 22. Амос. 5; 22.
з Гл. 21; 21. 1 Тим. 6; 11.
и 3 Цар. 22; 8.
і Гл. 5; 12. 10; 17.
к Іов. 26; 6. Псал. 139; 8.
л 2 Лѣт. 6; 30. Псал. 7; 9. 44; 21. Іоан. 2; 24, 25. 21; 17. Дѣян. 1; 24.
м Амос. 5; 10. 2 Тим. 4; 3.
н Гл. 17; 22.
о Гл. 12; 25.
п Гл. 17; 22.
р Псал. 37; 16. Гл. 16; 8. 1 Тим. 6; 6.
с Гл. 17; 1.
т Гл. 26; 21. 29; 22.
у Гл. 22; 5.
ф Гл. 10; 1. 29; 3.
х Гл. 10; 23.
ц Ефес. 5; 15.
ч Гл. 11; 14. 20; 18.
ш Гл. 25; 11.
щ Фил. 3; 20. Кол. 3; 1, 2.
ъ Гл. 12; 7. 14; 11.
ы Псал. 68; 5, 6. 146; 9.
ь Гл. 6; 16, 18.
ѣ Псал. 37; 30.
ю Гл. 11; 19. Иса. 5; 8. Іер. 17; 11.
я 1 Пет. 3; 15.
ѫ Псал. 10; 1. 34; 16.
ѭ Псал. 145; 18, 19.
а Ст. 5.
б Гл. 1; 7.
в Гл. 18; 12.

—

а Ст. 9. Гл. 19; 21. 20; 24. Іер. 10; 23.
б Мат. 10; 19, 20.
в Гл. 21; 2.

[г]Но Господь прѣтегля духове-тѣ.
3 [д]Прѣпоржчвай дѣла-та си Господу,
И ще ся утвърдятъ твои-тѣ помышленія.
4 [е]Господь направи всяко нѣщо за цѣль-тж му,
[ж]Та и нечестивый-тъ за лошій-тъ день.
5 [з]Мерзость е Господу всякой що има гордѣливо сърдце;
[и]Ржка на ржкж *и да ся присъедини*, нѣма да остане ненаказанъ.
6 [і]Съ милость и истинж ся очиства беззаконіе-то:
И [к]съсъ страхъ-тъ Господенъ става уклоненіе отъ зло-то.
7 Когато сж угодны на Господа пжтища-та на едного человѣка,
Той примирява съ него и непріятели-тѣ му.
8 [л]По добрѣ малко съ правдж,
Неже голѣми доходи съ неправдж.
9 [м]Сърдце-то на человѣка начертава пжтьтъ му;
[н]Но Господь управя стжпкы-тѣ му.
10 Въ устны-тѣ на царя има богодухновеніе:
Уста-та му не ще погрѣшатъ въ сждъ-тъ.
11 [о]Праведна-та теглилка и кжпоны сж Господни:
Всичкы-тѣ драмове на мѣшецъ-тъ сж негово дѣло.
12 Мерзость е за царіе-тѣ да̀ правятъ беззаконіе:
Защото [п]прѣстолъ-тъ ся утвърдява съ правдж.
13 [р]Праведны-тѣ устны сж благопріятны на царіе-тѣ,
И тѣ обичатъ който говори право.
14 [с]Ярость-та на единъ царь е обявителка на смърть;
Но мудрый человѣкъ іж укротява.
15 Въ свѣтлинж-тж на лице-то на царя има животъ:
И [т]негово-то благоволеніе е [у]като облакъ съ пролѣтенъ дъждь.
16 [ф]Колко е по добро стяжаніе-то на мудрость-тж, неже на злато-то,
И прѣдпочитаемо стяжаніе-то на разумъ-тъ, неже на сребро-то!
17 Пжть-тъ на праведны-тѣ е да ся уклонявать отъ зло-то:
Който пази пжть-тъ си, упазва душж-тж си.
18 [х]Гордость-та прѣдшествува на погыбельтж,
И высокоумство-то прѣдшествува на паданіе-то.
19 По добрѣ да е нѣкой смиреномудръ съсъ смиренны-тѣ,
Неже да дѣли корысти съ горды-тѣ.
20 Разумный въ дѣла-та *си* ще намѣри добро:
И [ц]надѣющій ся на Господа е блаженъ.
21 Мудрый-тъ въ сърдце ще ся нарече благоразуменъ:
И сладость-та на устны-тѣ умножава знаніе.
22 [ч]Разумъ-тъ е источникъ на животъ за оногозь що го има:
А поученіе-то на безумны-тѣ е глупость.
23 [ш]Сърдце-то на мудрый-тъ вразумява уста-та му,
И въ устны-тѣ му притуря знаніе.
24 Благоугодны-тѣ думы сж сотъ отъ медъ,
Сладость на душж-тж, и исцѣленіе на кости-тѣ.
25 [щ]Има пжть който ся вижда правъ на человѣка,
Но край-тъ му е пжтища къмъ смърть.
26 [ъ]Който работи, работи за себе си;
Защото уста-та му го принуждаватъ.
27 Лошій-тъ человѣкъ копае зло,
И въ устны-тѣ му има като огнь горящъ.
28 [ы]Развращенъ человѣкъ сѣе раздоры;
И [ь]шепотникъ раздвоява най тѣсны пріятели.
29 Насилникъ человѣкъ [ѣ]измамя ближнійтъ си:
И води го въ не добръ пжть:
30 Замижва съ очи и измыслюва лошотіи:
Прѣхапува устны-тѣ си и върши зло-то.
31 [ю]Сѣдина-та е вѣнецъ на славж,
Ако ся намира въ пжть-тъ на правдж-тж.
32 [я]Дълготърпѣливый-тъ е по добръ отъ храбрый-тъ,
И който владѣе духъ-тъ си, отъ завоеватель на градъ.
33 Жрѣбіе-то ся хвърля въ пазухж-тж:
Но всичка-та му сждба е отъ Господа.

ГЛАВА 17.

1 [а]По добрѣ залъкъ сухъ и миръ съ него,
Неже домъ пълнъ отъ жертвы съсъ распрїж.
2 Благоразумный рабъ ще властвува [б]надъ сынъ който докарва срамъ,
И ще земе дѣлъ отъ наслѣдіе-то между братія.
3 [в]Горнило-то е за сребро-то, и пещь-та за злато-то,
А Господь опытува сърдца-та.
4 Злотворецъ-тъ слуша беззаконны-тѣ устны:

[г] 1 Цар. 16; 7.
[д] Псал. 37; 5. 55; 22. Мат. 6; 25. Лук. 12; 22. Фил. 4; 6. 1 Пет. 5; 7.
[е] Иса. 43; 7. Рим. 11; 36.
[ж] Іов. 21; 30. Рим. 9; 22.
[з] Гл. 6; 17. 8; 13.
[и] Гл. 11; 21.
[і] Дан. 4; 27. Лук. 11; 41.
[к] Гл. 14; 16.
[л] Псал. 37; 16. Гл. 15; 16.
[м] Ст. 1. Гл. 19; 21.
[н] Псал. 37; 23. Гл. 20; 24. Іер. 10; 23.
[о] Лев. 19; 36. Гл. 11; 1.
[п] Гл. 25; 5. 29; 14.
[р] Гл. 14; 35. 22; 11.
[с] Гл. 19; 12. 20; 2.
[т] Гл. 19; 12.
[у] Іов. 29; 23. Зах. 10; 1.
[ф] Гл. 8; 11, 19.
[х] Гл. 11; 2. 17; 19. 18; 12.
[ц] Псал. 2; 12. 34; 8. 125; 1. Иса. 30; 18. Іер. 17; 7.
[ч] Гл. 13; 14. 14; 27.
[ш] Псал. 37; 30. Мат. 12; 34.
[щ] Гл. 14; 12.
[ъ] Виж. Гл. 9; 12. Еккл. 6; 7.
[ы] Гл. 6; 14, 19. 15; 18. 26; 21. 29; 22.
[ь] Гл. 17; 9.
[ѣ] Гл. 1; 10 и дрг.
[ю] Гл. 20; 29.
[я] Гл. 19; 11.

—

[а] Гл. 15; 17.
[б] Гл. 10; 5. 19; 26.
[в] Псал. 26; 2. Гл. 27; 21. Іер. 17; 10. Мал. 3; 3.

Лъжецъ-тъ дава ухо на злый-тъ языкъ.
5 [г]Който ся присмива на сиромаха, бесчести Създателя му:
[д]Който ся радува на бѣдствія, нѣма да остане ненаказанъ.
6 [е]Чада на чада сѫ вѣнецъ на старцы-тѣ:
И слава на чада-та бащи-тѣ имъ.
7 Устны изящны не приличатъ на безуменъ:
Много по малко лъжливы устны на началникъ.
8 [ж]Даръ-тъ е като многоцѣненъ камыкъ въ очи-тѣ на оногозь който го има;
Дѣто ся обърне той успѣва.
9 [з]Който покрыва прѣстѫпленіе, търси любовь:
Но [и]който расказува работѫ-тѫ, раздвоява най тѣсны пріятели.
10 Обличеніе-то прави повече впечатлѣніе въ благоразуменъ,
Неже сто бича въ безуменъ.
11 Злый-тъ търси само крамолы:
За то жестокъ вѣститель ще ся проводи противъ него.
12 [і]Нека срѣщне человѣка мечка лишена отъ чада-та си,
А не безуменъ въ буйство-то си.
13 [к]Който въздава зло за добро,
Зло-то не ще ся отдалечи отъ домъ-тъ му.
14 Начеинаніе-то на распрѭ е *като* кога отваря нѣкой пѫть на водѫ:
[л]За то прѣстани отъ прѣпираніе-то додѣ не ся е распалило.
15 [м]Който оправдава нечестивъ,
И който осѫждава праведенъ,
И два-та сѫ мерзость Господу.
16 Що ползува цѣна-та въ рѫкѫ-тѫ на безуменъ
За да купи мудрость, [н]като нѣма умъ?
17 [о]Пріятель обича всякогa,
И братъ ся ражда за нуждно врѣме.
18 [п]Человѣкъ оскуденъ отъ умъ дава рѫкѫ,
И става поручникъ за пріятеля си.
19 Който обича прѣнія, обича сгрѣшенія:
[р]Който прави высокы врата-та си, търси пагубѫ.
20 Строптивый въ сърдце не намѣрва добро:
И [с]развращенный въ языкъ пада въ нещастіе.
21 [т]Който ражда безуменъ, за скърбь му е:
И отецъ-тъ на глупавый-тъ радость не вижда.
22 [у]Весело-то сърдце е благотворно *като* лѣкарство:
[ф]А унылый духъ изсушава кости-тѣ.
23 Нечестивый пріема даръ изъ подъ пазухѫ,
[х]За да искриви пѫтища-та на правосѫдіе-то.
24 [ц]Прѣдъ лице-то на разумный-тъ е мудрость-та,
А очи-тѣ на безумный-тъ сѫ къмъ краища-та на земѭ-тѫ.
25 [ч]Безумный сынъ е тѫга на отца си,
И горкость на тѫзи която го е родила.
26 [ш]Не е добро да ся туря глоба на праведенъ,
Ни да біе нѣкой началницы-тѣ за право-то.
27 [щ]Който дьржи думы-тѣ си уменъ е:
Дълготърпѣливый человѣкъ е благоразуменъ.
28 И [ъ]безумный-тъ, когато мълчи, счита ся за мудръ,
Който затваря уста-та си, за разуменъ.

ГЛАВА 18.

1 Своенравный иска по желаніе-то *си*,
И противи ся на всякѫ правѫ мысль.
2 Безумный не ся наслаждава отъ благоразуміе-то,
Но само отъ изявеніе-то на сьрдце-то си.
3 Съ идваніе-то на нечестивый-тъ, иде и прѣзрѣніе:
И съ поношеніе-то бесчестіе.
4 [а]Думы-тѣ изъ уста-та на человѣка дълбокы воды:
И [б]источникъ-тъ на мудрость-тѫ е потокъ извирающій.
5 [в]Не е добро да прави нѣкой лицепріемство на нечестивый-тъ
За да искривява праведный-тъ въ сѫдъ-тъ.
6 Устны-тѣ на безумный-тъ влазятъ въ прѣпиранія,
И уста-та му приканятъ плесницы.
7 [г]Уста-та на безумный-тъ сѫ погыбель за него,
И устны-тѣ му сѣть за душѫ-тѫ му.
8 [д]Думы-тѣ на шепотника сѫ сладкы залъцы
И слазятъ вѫтрѣ въ утробѫ-тѫ.
9 Нерадивый въ дѣло-то си
[е]Братъ е на расточителя.
10 [ж]Име-то Господне е крѣпъкъ стълпъ:
Праведный-тъ който прибѣгва въ него, въ защитѫ е.
11 [з]Имотъ-тъ на богатый-тъ е крѣпъкъ градъ за него,
И въ мечтаніе-то му той е като высокѫ стѣнѫ.
12 [и]Прѣди погынваніе-то ся прѣвъзноси сьрдце-то на человѣка:
И смиреніе-то прѣдходи прѣдъ славѫ-тѫ.

г Гл. 14; 31.
д Іов. 31; 29. Авд. 12.
е Псал. 127; 3. 128; 3.
ж Гл. 18; 16. 19; 6.
з Гл. 10; 12.
и Гл. 16; 28.
і Осія 13; 8.
к Псал. 109; 4, 5. Іер. 18; 20. Виж. Рим. 12; 17. 1 Сол. 5; 15. 1 Пет. 3; 9.
л Гл. 20; 3. 1 Сол. 4; 11.
м Исх. 23; 7. Гл. 24; 24. Иса. 5; 23.
н Гл. 21; 25, 26.
о Руѳ. 1; 16. Гл. 18; 24.
п Гл. 6; 1. 11; 15.
р Гл. 16; 18.
с Іак. 3; 8.
т Гл. 10; 1. 19; 13. Ст. 25.
у Гл. 12; 25. 15; 13, 15.
ф Псал. 22; 15.
х Исх. 23; 8.
ц Гл. 14; 6. Еккл. 2; 14. 8; 1.
ч Гл. 10; 1. 15; 20. 19; 13. Ст. 21.
ш Ст. 15. Гл. 18; 5.
щ Іак. 1; 19.
ъ Іов. 13; 5.

—

а Гл. 10; 11. 20; 5.
б Псал. 78; 2.
в Лев. 19; 15. Втор. 1; 17. 16; 19. Гл. 24; 23. 28; 21
г Гл. 10; 14. 12; 13. 13; 3. Еккл. 10; 12.
д Гл. 12; 18. 26; 22.
е Гл. 28; 24.
ж 2 Цар. 22; 3, 51. Псал. 18; 2. 27; 1. 61; 3, 4. 91; 2. 144; 2.
з Гл. 10; 15.
и Гл. 11; 2. 15; 33. 16; 8.

13 Да отговаря нѣкой [і]прѣди да чуе,
Безуміе и поношеніе е за него.
14 Духъ-тъ на человѣка ще *го* подпира *въ* немощь-тѫ му:
Но унылый духъ кой може въздигнѫ?
15 Сърдце-то на благоразумный-тъ придобыва разумъ:
И ухо-то на мудры-тѣ търси знаніе.
16 [к]Даръ-тъ на человѣка отваря му мѣсто,
И привожда го прѣдъ голѣмцы-тѣ.
17 Който говори най напрѣдъ въ сѫдъ-тъ си гледа ся праведенъ:
Но другарь-тъ му дохожда и го испытува.
18 Жрѣбіе-то прѣкратява распри-тѣ,
И рѣшава между силны-тѣ.
19 Братъ обиденъ по *непристѫпенъ* е отъ крѣпъкъ градъ:
И разногласія-та *имъ* сѫ като вереи на стълпъ.
20 [л]Отъ плодове-тѣ на уста-та на человѣка ще ся насыти утроба-та му:
Отъ произведеніе-то *на* устны-тѣ си ще ся насыти.
21 [м]Смърть и животъ е въ рѫкѫ-тѫ на языкъ-тъ,
И които го обичатъ ще ядѫтъ плодове-тѣ му.
22 [н]Който е намѣрилъ *добрѫ* женѫ, намѣрилъ е благо,
И получилъ е благодать отъ Господа.
23 Сиромахъ-тъ говори съ моленія;
Но богатый-тъ отговаря съ [о]жестокость.
24 Человѣкъ *който има* пріятели, трѣбува да ся обхожда пріятелскы:
[п]И има пріятель по тѣсенъ и отъ братъ.

ГЛАВА 19.

1 [а]По добръ е сиромахъ-тъ, който ходи въ цѣлость-тѫ си,
Неже развратный въ устны-тѣ си който е и безуменъ.
2 На душѫ-тѫ невѣжество-то наистинѫ не е добро:
И който бърза съ нозѣ-тѣ спънува ся.
3 Безуміе-то на человѣка искривява пѫть-тъ му:
И [б]сърдце-то му негодува противъ Господа.
4 [в]Богатство-то притуря много пріятели:
А сиромахъ-тъ бывa оставенъ отъ пріятеля си.
5 [г]Лъжливый свидѣтель нѣма да остане ненаказанъ:
И който говори лъжы нѣма да избѣгне.
6 [д]Множина търсятъ лице-то на *щедрый-тъ:
И [е]всякой е пріятель на дающій-тъ дарове.
7 [ж]Сиромахъ-тъ го мразятъ всичкы-тѣ му братія:
[з]Колко повече ще отбѣгнуватъ отъ него пріятели-тѣ му?
Той тича вслѣдъ думы които нѣма *да ся испълнятъ.*
8 Който придобыва умъ, обича душѫ-тѫ си:
Който пази благоразуміе, [и]ще намѣри добро.
9 [і]Лъжливый свидѣтель нѣма да остане ненаказанъ:
И който говори лъжы ще погыне.
10 Изнѣженность-та не прилича на безуменъ:
Много по малко [к]на рабъ, да властвува надъ началницы.
11 [л]Благоразуміе-то на человѣка въспира ярость-тѫ му:
[м]И слава му е да ся не призира на прѣстѫпленіе-то.
12 [н]Гнѣвъ-тъ на царя е като рыканіе на львъ:
А [о]благоволеніе-то му, като росѫ на трѣвѫ-тѫ.
13 [п]Безумный сынъ е погыбель на отца си:
И [р]прѣпирни-тѣ на женѫ сѫ непрѣстанно капаніе.
14 [с]Домъ и богатство ся оставятъ наслѣдіе отъ отцы-тѣ;
Но [т]благоразумна жена отъ Господа *ся дава.*
15 [у]Лѣность-та хвърля въ дълбокъ сънъ:
И мързелива душа [ф]ще е гладна.
16 [х]Който пази заповѣдь-тѫ, съхранява душѫ-тѫ си:
А който прѣзира пѫтища-та си ще погыне.
17 [ц]Който милува сиромаха заемнува Господу:
И той ще му въздаде въздаяніе-то му.
18 [ч]Наказувай сына си додѣто има надежда;
†Но не подигай душѫ-тѫ си да го умъртвишь.
19 Яростный ще земе наказаніе;
Защото и да *го* освободишь, трѣбва пакъ исто-то да направишь.
20 Слушай съвѣтованіе и пріемай поученіе,
За да станешь мудръ [ш]въ сетнины-тѣ си.
21 Има [щ]много мысли въ сърдце-то на человѣка;
Но съвѣтъ-тъ Господень, той ще остане твърдъ.
22 Милость-та на человѣка е честь нему:
И сиромахъ-тъ е по добръ отъ лъжеца.
23 [ъ]Страхъ-тъ Господень доноси животъ,

і Іоан. 7; 51.
к Быт. 32; 20. 1 Цар. 25; 27. Гл. 17; 8. 21; 14.
л Гл. 12; 14. 13; 2.
м Виж. Мат. 12; 37.
н Гл. 19; 14. 31; 10.
о Іак. 2; 3.
п Гл. 17; 17.

а Гл. 28; 6.
б Псал. 37; 7.
в Гл. 14; 20.
г Ст. 9. Исх. 23; 1. Втор. 19; 16, 19. Гл. 6; 19. 21; 28.
д Гл. 29; 26.
* *Или* князя.
е Гл. 17; 8. 18; 16. 21; 14.
ж Гл. 14; 20.
з Псал. 38; 11.
и Гл. 16; 20.
і Ст. 5.
к Гл. 30; 22. Еккл. 10; 6, 7.
л Гл. 14; 29. Іак. 1; 19.
м Гл. 16; 32.
н Гл. 16; 14, 15. 20; 2. 28; 15.
о Осія 14; 5.
п Гл. 10; 1. 15; 20. 17; 21, 25.
р Гл. 21; 9, 19. 27; 15.
с 2 Кор. 12; 14.
т Гл. 18; 22.
у Гл. 6; 9.
ф Гл. 10; 4. 20; 13. 23; 21.
х Лук. 10; 28. 11; 28.
ц Гл. 28; 27. Еккл. 11; 1. Мат. 10; 42. 25; 40. 2 Кор. 9; 6, 7, 8. Евр. 6; 10.
ч Гл. 13; 24. 23; 13. 29; 17.
† *Или* И да *го* не щади душата ти за вопль-тъ му.
ш Псал. 37; 37.
щ Іов. 23; 13. Псал. 33; 10, 11. Гл. 16; 1, 9. Иса. 14; 26, 27. 46; 10. Дѣян. 5; 39. Евр. 6; 17.
ъ 1 Тим. 4; 8.

И *който го има* ще *си* лѣга насытенъ:
Зло не ще да срѣтне.

24 [ы]Лѣнивый затопява рѫкѫ-тѫ си въ блюдо-то
И не ще нито въ уста-та си да ѭ върне.

25 [ь]Ако біешь присмѣватель-тъ, [ѣ]простый-тъ ще стане внимателенъ:
И [ю]ако обличишь благоразумный-тъ, ще научи знаніе.

26 Който съсыпва отца, *и* пропѫжда майкѫ,
[я]Той е сынъ който причинява срамъ и поношеніе.

27 Прѣстани, сыне мой, да слушашь поученіе
Което отвраща отъ думы-тѣ на знаніе-то.

28 Лошь свидѣтель ся присмива на право-то,
И [ѫ]уста-та на нечестивы-тѣ погълщатъ беззаконіе.

29 Сѫдове ся готвятъ за присмѣватели-тѣ,
И [ѭ]за гърбъ-тъ на безумны-тѣ, біенія.

ГЛАВА 20.

1 [а]Вино-то е присмѣватель *и* сикера-та крамолница;
И който ся завлича отъ тѣхъ, не е благоразуменъ.

2 [б]Устрашаваніе-то царево е като рыканіе на львъ:
Който го раздразня [в]съгрѣшава противъ животъ-тъ си.

3 [г]Честь е на человѣка да прѣстава отъ прѣніе:
А всякой безуменъ ся вплита *въ него.*

4 [д]Лѣнивый-тъ не ще да оре поради зимѫ-тѫ:
[е]Ще проси въ жетвѫ, и нѣма да намѣри.

5 [ж]Съвѣтъ-тъ въ сьрдце-то на человѣка е *като* дълбокѫ водѫ;
Но разумный человѣкъ ще го извади.

6 [з]Много человѣци проповѣдуватъ всякой милость-тѫ си;
Но [и]кой може да намѣри вѣренъ человѣкъ?

7 [і]Праведный ходи въ цѣлость-тѫ си,
И [к]чада-та му слѣдъ него сѫ блажены.

8 [л]Царь който сѣди на сѫдебный прѣстолъ
Распърснува съ очи-тѣ си всяко зло.

9 [м]Кой може да рече: Очистихъ сърдце-то си,
Чистъ сьмь отъ грѣхове-тѣ си?

10 [н]Двойни драмове, и двойны мѣркы,
И двѣ-тѣ сѫ мерзость Господу.

11 [о]Познава ся и само-то дѣте отъ дѣянія-та си,
Да ли сѫ дѣла-та му чисты, и да ли правы.

12 [п]Ухо-то слуша и око-то гледа:
Господь е направилъ и двѣ-тѣ.

13 [р]Не обычай спаніе-то, за да не осиромашѣешь:
Отвори очи-тѣ си, *и* ще ся насытишь съ хлѣбъ.

14 Лошо е, лошо е, казува, куповачъ-тъ;
Но като си отиде, тогазь ся хвали.

15 Има злато, и множество многоцѣнни каменіе:
Но [с]устны-тѣ на знаніе-то сѫ скѫпоцѣнно украшеніе.

16 [т]Земи дрехѫ-тѫ на тогозь който ся поручава *за* страненъ:
И земи залогъ отъ оногозь който *бы ся поручилъ* за чуждѫ женѫ.

17 [у]Хлѣбъ-тъ на лъжѫ-тѫ е сладъкъ человѣку:
Но слѣдъ това уста-та му ще ся напълнятъ съ камычета.

18 [ф]Намѣренія-та ся утвьрдяватъ чрѣзъ съвѣтъ:
И съ размотреніе [х]да правишь брань.

19 [ц]Одумникъ-тъ обхожда и открыва тайны:
За то не ся смисай [ч]съ оногозь който разширява устны-тѣ си.

20 [ш]Свѣтилникъ-тъ на тогозь който злослови отца си или майкѫ си
Ще угасне въ дълбокѫ тьмнинѫ.

21 [щ]Наслѣдіе бързо придобыто изъ начало,
[ъ]Сетнина-та му не ся благославя.

22 [ы]Да не речешь: Ще въздамъ зло:
[ь]Почакай Господа, и ще тя избави.

23 [ѣ]Двойни драмове сѫ мерзость Господу,
И льстивы-тѣ кѫпоны не сѫ добры.

24 [ю]Стѫпкы-тѣ на человѣка *ся управятъ* отъ Господа:
А какъ бы позналъ человѣкъ пѫть-тъ си?

25 Сѣть е человѣку да говори несмысленно за посвященіе,
И [я]подирь обричанія-та да прѣдиря.

26 [ѫ]Мудрый царь развѣва нечестивы-тѣ,
И върща колело-то връзъ тѣхъ.

27 [ѭ]Духъ-тъ на человѣка е свѣтило отъ Господа;
Испытува вѫтрѣшности-тѣ на сърдце-то.

28 [а]Милость и истина упазуватъ царя:
И съ милость той поддържа прѣстолъ-тъ си.

[ы] Гл. 15; 19. 26; 13, 15.
[ь] Гл. 21; 11.
[ѣ] Втор. 13; 11.
[ю] Гл. 9; 8.
[я] Гл. 17; 2.
[ѫ] Іов. 15; 16. 20; 12, 13. 34; 7.
[ѭ] Гл. 10; 13. 26; 3.

—

[а] Быт. 9; 21. Гл. 23; 29, 30. Иса. 28; 7. Осія 4; 11.
[б] Гл. 16; 14. 19; 12.
[в] Гл. 8; 36.
[г] Гл. 17; 14.
[д] Гл. 10; 4. 19; 24.
[е] Гл. 19; 15.
[ж] Гл. 18; 4.
[з] Гл. 25; 14. Мат. 6; 2. Лук. 18; 11.
[и] Псал. 12; 1. Лук. 18; 8.
[і] 2 Кор. 1; 12.
[к] Псал. 37; 26. 112; 2.
[л] Ст. 26.
[м] 3 Цар. 8; 46. 2 Лѣт. 6; 36. Іов. 14; 4. Псал. 51; 5. Еккл. 7; 20. 1 Кор. 4; 4. 1 Іоан. 1; 8.
[н] Втор. 25; 13 и дрг. Ст. 23. Гл. 11; 1. 16; 11. Мих. 6; 10, 11.
[о] Мат. 7; 16.
[п] Исх. 4; 11. Псал. 94; 9.
[р] Гл. 6; 9. 12; 11. 19; 15. Рим. 12; 11.
[с] Іов. 28; 12, 16, 17, 18, 19. Гл. 3; 15. 8; 11.
[т] Гл. 22; 26, 27. 27; 13.
[у] Гл. 9; 17.
[ф] Гл. 15; 22. 24; 6.
[х] Лук. 14; 31.
[ц] Гл. 11; 13.
[ч] Рим. 16; 18.
[ш] Исх. 21; 17. Лев. 20; 9. Іов. 18; 5, 6. Гл. 24; 20. Мат. 15; 4.
[щ] Гл. 28; 20.
[ъ] Анв. 2; 6.
[ы] Втор. 32; 35. Гл. 17; 13. 24; 29. Рим. 12; 17, 19. 1 Сол. 5; 15. 1 Пет. 3; 9.
[ь] 2 Цар. 16; 12.
[ѣ] Ст. 10.
[ю] Псал. 37; 23. Гл. 16; 9. Іер. 10; 23.
[я] Еккл. 5; 4, 5.
[ѫ] Псал. 101; 5 и дрг. Ст. 8.
[ѭ] 1 Кор. 2; 11.
[а] Псал. 101; 1. Гл. 29; 14.

29 Похвала на млады-тѣ е сила-та имъ:
И [б]слава на старцы-тѣ сѣдина-та.
30 Посиненія-та отъ удары и біенія които стигатъ до вѫтрѣшности-тѣ на утробѫ-тѫ
Сѫ очищеніе за злый-тъ.

ГЛАВА 21.

1 Сърдце-то на царя въ рѫкѫ-тѫ Господнѭ е *като* водны бразды:
Кѫдѣто иска, обраща го.
2 [а]Всичкы-тѣ пѫтища на человѣка сѫ правы въ очи-тѣ му;
[б]Но Господь прѣтегля сърдца-та.
3 [в]Да прави нѣкой правдѫ и сѫдъ
По угодно е Господу отъ жертвѫ.
4 [г]Надигнѫто око и кычливо сърдце,
И свѣтилникъ-тъ на нечестивы-тѣ е грѣхъ.
5 [д]На радивый-тъ мысли-тѣ само въ изобиліе *водятъ;*
А на всякой прѣпрѣнъ само въ скудость.
6 [е]Придобываніе-то на съкровища съ лъжливъ языкъ
Е една суета гонена отъ тѣзи които търсятъ смърть.
7 Грабителство-то на нечестивы-тѣ ще гы истрѣби:
Защото ся отричатъ да правятъ праведно-то.
8 Пѫть-тъ на развращенный-тъ человѣкъ е кривъ:
А дѣло-то на чистый-тъ е право.
9 [ж]По добрѣ да живѣе нѣкой въ ѫглъ на горницѫ,
Неже въ домъ за дружина съсъ сварливѫ женѫ.
10 [з]Душа-та на нечестивый-тъ желае зло:
Ближній-тъ му не намѣрва милость прѣдъ очи-тѣ му.
11 [и]Когато ся глоби присмѣватель-тъ, простый-тъ става по мудръ:
И когато ся учи мудрый-тъ, зема знаніе.
12 Праведный-тъ наблюдава домъ-тъ на нечестивый-тъ,
Когато Богъ съсыпува нечестивы-тѣ за зло-то.
13 [і]Който затуля уши-тѣ си отъ выкъ-тъ на сиромаха,
Ще выкне и той, и нѣма да ся послуша.
14 [к]Тайный даръ укротява ярость:
И подареніе въ пазухѫ, силенъ гнѣвъ.
15 Радость е на праведный-тъ да прави правосѫдіе:
[л]А за тѣзи които правятъ беззаконіе мѫченіе е.
16 Человѣкъ който свърне отъ пѫть-тъ на разума,
Ще стигне въ събраніе-то на мъртвы-тѣ.
17 Който обича веселбѫ осиромашѣва,
Който обича вино и елей не обогатѣва.
18 [м]Нечестивый *ще бѫде* искупъ за праведный-тъ,
И прѣстѫпникъ-тъ за правы-тѣ.
19 [н]По добрѣ да живѣе нѣкой въ пустѫ землѭ,
Неже съсъ сварливѫ и яростливѫ женѫ.
20 [о]Многоцѣнно съкровище и елей *ся находятъ* въ домъ-тъ на мудрый-тъ:
А безумный человѣкъ гы поглъща.
21 [п]Който слѣдува правдѫ и милость
Ще намѣри животъ, правдѫ и славѫ.
22 [р]Мудрый отхожда противъ градъ-тъ на силны-тѣ,
И събаря крѣпость-тѫ на коіѭто упованіѭтъ.
23 [с]Който пази уста-та си и языкъ-тъ си,
Пази душѫ-тѫ си отъ утѣсненія.
24 Гордѣливъ *и* кычливъ присмѣватель ся нарича
Онзи който дѣйствува съ ярость и гордость.
25 [т]Желаніе-то на лѣнивый-тъ го умъртвува,
Защото рѫцѣ-тѣ му не рачатъ да работятъ:
26 Той желае всякой день желанія;
А [у]праведный дава и не е свидливъ.
27 [ф]Жертва-та на нечестивы-тѣ е мерзость;
А найвече когато ія приносятъ съ лукавство.
28 [х]Лъжливый свидѣтель ще погыне;
А человѣкъ който слуша ще говори вѣрно.
29 Нечестивый человѣкъ ожесточава лице-то си;
А правый исправя пѫтища-та си.
30 [ц]Нѣма мудрость, нѣма разумъ,
Нѣма съвѣтъ, противъ Господа.
31 [ч]Конь-тъ ся приготвя за день-тъ на бой-тъ;
Но [ш]спасеніе-то е отъ Господа.

ГЛАВА 22.

1 [а]По прѣдпочитаемо е *добро* име неже голѣмо богатство,
И добра благодать неже сребро и злато.
2 [б]Богатъ и сиромахъ ся срѣщатъ:
[в]Господь е Създатель и на *двама-та.
3 [г]Благоразумный прѣдвижда зло-то, и ся укрыва,
А неразумни-тѣ напрѣдватъ, и ся наказуватъ.
4 [д]Слѣдствіе-то на смиреніе-то *и* на страхъ-тъ Господень

[б] Гл. 16; 31.

—

[а] Гл. 16; 2.
[б] Гл. 24; 12. Лук. 16; 15.
[в] 1 Цар. 15; 22. Псал. 50; 8. Гл. 15; 8. Иса. 1; 11 и дрг. Осія 6; 6. Мих. 6; 7, 8.
[г] Гл. 6; 17.
[д] Гл. 10; 4. 13; 4.
[е] Гл. 10; 2. 13; 11. 20; 21. 2 Пет. 2; 3.
[ж] Ст. 19. Гл. 19; 13. 25; 24. 27; 15.
[з] Іак. 4; 5.
[и] Гл. 19; 25.
[і] Мат. 7; 2. 18; 30 и дрг. Іак. 2; 13.
[к] Гл. 17; 8, 23. 18; 16.
[л] Гл. 10; 29.
[м] Гл. 11; 8. Иса. 43; 3, 4.
[н] Ст. 9.
[о] Псал. 112; 3. Мат. 25; 3. 4.
[п] Гл. 15; 9. Мат. 5; 6.
[р] Еккл. 9; 14 и дрг.
[с] Гл. 12; 13. 13; 3. 18; 21, Іак. 3; 2.
[т] Гл. 13; 4.
[у] Псал. 37; 26. 112; 9.
[ф] Псал. 50; 9. Гл. 15; 8. Иса. 66; 3. Іер. 6; 20. Амос. 5; 22.
[х] Гл. 19; 5, 9.
[ц] Иса. 8; 9, 10. Іер. 9; 23. Дѣян. 5; 39.
[ч] Псал. 20; 7. 33; 17. Иса. 31; 1.
[ш] Псал. 3; 8.

—

[а] Еккл. 7; 1.
[б] Гл. 29; 13. 1 Кор. 12; 21.
[в] Іов. 31; 15. Гл. 14; 31.
* *Евр.* всичкы-тѣхъ.
[г] Гл. 14; 16. 27; 12.
[д] Псал. 112; 3. Мат. 6; 33.

Е богатство и слава и животъ.
5 [е]Търніе *и* сѣти има въ пѫть-тъ на строптивый-тъ:
[ж]Който пази душѫ-тѫ си, ще бѫде далечь отъ тѣхъ.
6 [з]Научи дѣте-то въ начало-то на пѫть-тъ му,
И не ще да ся уклони отъ него нито когато остарѣе.
7 [и]Богатый властвува на сиромасы-тѣ:
И който ся заема рабъ е на заимодавеца.
8 [і]Който сѣе беззаконіе ще пожьне суетѫ:
И жезлъ-тъ на буйство-то му ще исчезне.
9 [к]Който има добро око, ще бѫде благословенъ;
Защото дава отъ хлѣбъ-тъ си на сиромаха.
10 [л]Испѫди присмѣвателя, и ще ся махне прѣпираніе-то,
И свара-та и укоръ-тъ ще прѣстанѫтъ.
11 [м]Който обича сърдечнѫ-тѫ чистотѫ,
Има благодать на устны-тѣ си, и царь-тъ му е пріятель.
12 Очи-тѣ на Господа пазятъ знаніе-то:
А съсыпува той думы-тѣ на законопрѣстѫпный-тъ.
13 [н]Лѣнивый казува: Львъ има вънъ:
Въ срѣдъ стъгды-тѣ ще бѫдѫ убитъ.
14 [о]Уста-та на чужды жены сѫ дълбока яма;
И [п]когото мрази Господь той ще падне въ неѭ.
15 Безуміе-то е вързано у сърдце-то на дѣте-то:
[р]Жезлъ-тъ на наказаніе-то ще го отдалечи отъ него.
16 Който угнѣтява сиромаха за да умножи *богатство-то* си,
И който дава на богатый-тъ, непрѣмѣнно *ще дойде* въ скудость.
17 Приклони ухо-то си, та чуй думы-тѣ на мудры-тѣ,
И прилѣпи сърдце-то си, въ мое-то знаніе;
18 Защото е пріятно, ако гы пазишь въ сърдце-то си:
И ще бѫдѫтъ всякога готовы върху устны-тѣ си.
19 За да бѫде упованіе-то ти на Господа,
Азъ тя научихъ *на това* днесь, найвече тебе.
20 Не писахъ ли ти много пѫти
[с]Съсъ съвѣтованія и знанія,
21 [т]За да тя направѭ да познаешь вѣрность-тѫ на думы-тѣ на истинѫ-тѫ,
[у]Та да отговаряшь думы на истинѫ на онѣзи които проваждатъ до тебе?
22 [ф]Не оголяй сиромахъ-тъ, защото е сиромахъ;
[х]Нито притѣснявай бѣдный-тъ въ портѫ-тѫ;
23 Защото [ц]Господь ще отсѫди сѫдбѫ-тѫ имъ:
И ще оголи душѫ-тѫ на тѣзи които сѫ гы оголили.
24 Не прави пріятелство съ яростенъ человѣкъ:
И съ гнѣвливъ человѣкъ не ходи заедно:
25 За да не научишь пѫтища-та му,
И да не поставишь сѣть за душѫ-тѫ си.
26 [ч]Не бѫди отъ тѣзи които даватъ рѫкѫ,
Отъ тѣзи които ставатъ поручители за дългове.
27 Ако нѣмашь отъ дѣ да платишь,
[ш]Защо да зематъ постелкѫ-тѫ ти исподъ тебе?
28 [щ]Не прѣмѣстяй ветхы межды,
Които сѫ положили отци-тѣ ти.
29 Видѣлъ ли си человѣка прилѣжливъ въ работѫ-тѫ си?
Той ще стои прѣдъ царіе:
Нѣма да стои прѣдъ незнаменити.

ГЛАВА 23.

1 Когато сѣднешь да ядешь съ началникъ,
Гледай добрѣ що има прѣдъ тебе;
2 И тури ножъ въ гърло-то си,
Ако тя обладава охота.
3 Не желай вкусны-тѣ му ястія;
Защото тѣ сѫ прѣльстителны гозбы.
4 Не ся старай [а]да ся обогатишь;
[б]Отдалечавай ся отъ тѫзи си мысль.
5 Ще туришь ли очи-тѣ си на онова което го нѣма?
Защото наистинѫ то си прави крыла,
Като орелъ лети къмъ небе-то.
6 [в]Не яждь хлѣбъ-тъ [г]на оногозь който има лошо око,
Нито желай вкусны-тѣ му ястія.
7 Защото както мудрува въ душѫ-тѫ си, такъвъ е и той.
[д]Говори ти: Яждь и пій,
Но сърдце-то му не е съ тебе.
8 Уломъкъ-тъ що си изѣлъ, ще избълвашь,
И не изгубишь сладкы-тѣ си думы.
9 [е]Не говори въ уши-тѣ на безумный-тъ:
Защото ще прѣзри разумность-тѫ на думы-тѣ ти.
10 [ж]Не прѣмѣстяй ветхы межды:
И не влѣзвай въ нивы-тѣ на сирачета-та;
11 Защото [з]Защитникъ-тъ имъ е силенъ:
Той ще ся сѫди за тѣхъ съ тебе.
12 Приложи сърдце-то си въ поученіе,
И уши-тѣ си въ думы на знаніе.

е Гл. 15; 19.
ж 1 Іоан. 5; 18.
з Ефес. 6; 4. 2 Тим. 3; 15.
и Іак. 2; 6.
і Іов. 4; 8. Осія 10; 13.
к 2 Кор. 9; 6.
л Быт. 21; 9, 10. Псал. 101; 5.
м Псал. 101; 6. Гл. 16; 13.
н Гл. 26; 13.
о Гл. 2; 16. 5; 3. 7; 5. 23; 27.
п Еккл. 7; 26.
р Гл. 13; 24. 19; 18. 23; 13, 14. 29; 15, 17.
с Гл. 8; 6.
т Лук. 1; 3, 4.
у 1 Пет. 3; 15.
ф Исх. 23; 6. Іов. 31; 16, 21.
х Зах. 7; 10. Мал. 3; 5.
ц 1 Цар. 24; 12. 25; 39. Псал. 12; 5. 35; 1, 10. 68; 5. 140; 12. Гл. 23; 11. Іер. 51; 36.
ч Гл. 6; 1. 11; 15.
ш Гл. 20; 16.
щ Втор. 19; 14. 27; 17. Гл. 23; 10.
а Гл. 28; 20. 1 Тим. 6; 9 10.
б Гл. 3; 5. Рим. 12; 16.
в Псал. 141; 4.
г Втор. 15; 9.
д Псал. 12; 2.
е Гл. 9, 8. Мат. 7; 6.
ж Втор. 19; 14. 27; 17. Гл. 22; 28.
з Іов. 31; 21. Гл. 22; 23.

13 [и]Да не ти ся свиди да наказувашь дѣте-то;
Защото, *ако* го біешь съ прѫчкѫ, то нѣма да умре:
14 Ты като го біешь съ прѫчкѫ-тѫ,
[і]Ще избавишь душѫ-тѫ му отъ ада.
15 Сыне мой, [к]ако бѫде сърдце-то ти мудро,
И менѣ на сърдце-то ми ще е драго.
16 И чрѣсла-та ми ще ся радуватъ,
Когато устны-тѣ ти говорятъ право.
17 [л]Да не ревнува сърдце-то ти на грѣшны-тѣ:
[м]Но *бѫди* въ страхъ-тъ Господенъ весь день;
18 Защото [н]наистинѫ има въздаяніе,
И надежда-та ти нѣма да ся отсѣче.
19 Слушай ты, сыне мой, и бѫди мудръ,
И [о]оправяй сърдце-то си въ пѫть-тъ.
20 [п]Не бѫди между винопійцы,
*Между тѣзи които изнуряватъ своіѫ-тѫ плъть;
21 Защото піяница-та и раскошный-тъ ще осиромашѣѭтъ:
И [р]сънливость-та ще облѣче человѣка въ дрипы.
22 [с]Слушай отца си, който тя е родилъ:
И не прѣзирай майкѫ си, когато остарѣе.
23 [т]Купувай истинѫ-тѫ, и не продавай,
Мудрость-тѫ, и поученіе-то, и разумъ-тъ.
24 [у]На праведный-тъ баща му ще ся зарадва много:
И който ражда мудръ *сынъ* ще има радость въ него.
25 Отецъ ти и майка ти ще ся веселятъ:
А найвече оная, която тя е родила, ще ся радува.
26 Сыне мой, дай сърдце-то си менѣ,
И очи-тѣ ти да вниманѭтъ въ пѫтища-та ми:
27 Защото [ф]блудница-та е дълбока яма:
И чужда-та *жена*, тѣсенъ ровъ.
28 [х]Тя още причакува като тать,
И умножава прѣстѫпницы-тѣ между человѣцы-тѣ.
29 [ц]Кому горко? кому ахъ и охъ?
Кому караніе? кому празднословія?
Кому удари безъ причинѫ?
[ч]Кому подпухнѫли очи?
30 [ш]На онѣзи които ся бавятъ на вино:
[щ]Които ходятъ да търсятъ подправено вино.
31 Не гледай вино-то че е червено,
Че показва шаръ-тъ си въ чашѫ-тѫ,
Че върви гладко.
32 Исполѣ хапе като змія,
И ожиля като василискъ.
33 Очи-тѣ ти ще гледатъ чужды жены,
И сърдце-то ти ще говори развратно;
34 И ще бѫдешь като спящій въ срѣдъ море,
И като лѣжащій на върхъ-тъ на мацѫ.
35 [ъ]Ударихѫ мя, *ще речешь*, и не мя заболѣ:
Бихѫ мя, и [ы]не усѣтихъ:
[ь]Кога ще ся събудіѫ, да идѫ да го търсіѫ пакъ?

ГЛАВА 24.

1 [а]Не ревнувай на злы-тѣ человѣцы,
[б]Нито желай да си съ тѣхъ:
2 Защото [в]сърдце-то имъ прѣговаря насилство,
И устны-тѣ имъ говорятъ за обидѫ.
3 Съ мудрость-тѫ ся гради домъ,
И съ разумъ-тъ ся утвърждава,
4 И чрѣзъ знаніе клѣтове-тѣ ще ся напълнятъ
Съсъ всяко многоцѣнно и благопріятно богатство.
5 [г]Мудрый человѣкъ ся укрѣпява,
И человѣкъ съсъ знаніе расте въ силѫ.
6 Защото [д]съ разсмотреніе ще правишь брань-тѫ си:
И отъ множество-то на съвѣтницы-тѣ бива спасеніе.
7 [е]Мудрость-та е непостижима за безумный-тъ;
Той не ще отвори уста-та си въ портѫ-тѫ.
8 [ж]Който мысли да направи зло,
Ще ся нарече коваренъ мѫжъ.
9 Помышленіе-то на безуміе-то е грѣхъ:
И присмѣватель-тъ е мерзость на человѣцы-тѣ.
10 *Ако* покажешь малодушіе въ усилно врѣме,
Сила-та ти е малка.
11 [з]Избавяй влачимы-тѣ на смърть,
И не ся оттегляй отъ онѣзи които сѫ докарани до кланіе.
12 Ако речешь: Ето ный не знаемъ това;
[и]Но тойзи който прѣтегля сърдца-та не разумѣва ли?
И който пази душѫ-тѫ ти,
И отдава всякому [і]споредъ дѣла-та му, той не знае ли?
13 Сыне мой, [к]яждь медъ, защото е добръ;
И сотъ, *защото* е сладъкъ на небце-то ти.
14 [л]Таквозь *ще е* на душѫ-тѫ ти знаніе-то на мудрость-тѫ,
Ако іѫ намѣришь, [м]и има въздаяніе,
И надежда-та ти нѣма да ся отсѣче.

[и] Гл. 13; 24. 19; 18. 22; 15. 29; 15, 17.
[і] 1 Кор. 5; 5.
[к] Ст. 24, 25. Гл. 29; 3.
[л] Псал. 37; 1. 73; 3. Гл. 3; 31. 24; 1.
[м] Гл. 28; 14.
[н] Псал. 37; 37. Гл. 24; 14. Лук 16; 25.
[о] Гл. 4; 23.
[п] Иса. 5; 22. Мат. 24; 49. Лук. 21; 34. Рим. 13; 13. Ефес. 5; 18.
* *Или* Между невъздържны месоядцы.
[р] Гл. 19; 15.
[с] Гл. 1; 8. 30; 17. Ефес. 6; 1, 2.
[т] Гл. 4; 5, 7. Мат. 13; 44.
[у] Гл. 10; 1. 15; 20. Ст. 15.
[ф] Гл. 22; 14.
[х] Гл. 7; 12. Еккл. 7; 26.
[ц] Иса. 5; 11, 22.
[ч] Быт. 49; 12.
[ш] Гл. 20; 1. Ефес. 5; 18.
[щ] Псал. 75; 8. Гл. 9; 2.
[ъ] Гл. 27; 22. Іер. 5; 3.
[ы] Ефес. 4; 19.
[ь] Виж. Втор. 29; 19. Иса. 56; 12.

[а] Псал. 37; 1 и дрг. 73; 3. Гл. 3; 31. 23; 17. Ст. 19.
[б] Гл. 1; 15.
[в] Псал. 10; 7.
[г] Гл. 21; 22. Еккл. 9; 16.
[д] Гл. 11; 14. 15; 22. 20; 18. Лук. 14; 31.
[е] Псал. 10; 5. Гл. 14; 6.
[ж] Рим. 1; 30.
[з] Псал. 82; 4. Иса. 58; 6, 7. 1 Іоан. 3; 16.
[и] Гл. 21; 2.
[і] Іов. 34; 11. Псал. 62; 12. Іер. 32; 19. Рим. 2; 6. Откр. 2; 23. 22; 12.
[к] Пѣсн. 5; 1.
[л] Псал. 19; 10. 119; 103.
[м] Гл. 23; 18.

15 [н] Не туряй засадж, о нечестиве, противъ жилище-то на праведный-тъ:
Не прави нападеніе на мѣсто-то на упокоеніе-то му.
16 Защото [о] праведный-тъ седмижды пада и става,
[п] А нечестиви-тѣ ще ся низринжтъ въ погыбель.
17 [р] Кога падне непріятель-тъ ти, не ся радувай:
И да ся не весели сърдце-то ти, когато ся той подпълзне.
18 Да не бы да съгледа Господь, и ся яви това зло прѣдъ очи-тѣ му,
И обърне ярость-тж си отъ него *на тебе.*
19 [с] Не ся раздражавай заради лукавы-тѣ:
Нито завиждай на нечестивы-тѣ;
20 Защото зли-тѣ [т] не ще имать *добры* сетнины;
[у] Свѣтилникъ-тъ на нечестивы-тѣ ще угасне.
21 Сыне мой, [ф] бой ся отъ Господа и отъ царя,
И нѣмай съобщеніе съсъ смутители;
22 Защото погынваніе-то имъ ще стане внезапу:
И кой знае наказаніе-то и отъ двама-та?
23 И това е за мудры-тѣ:
[х] Лицепріятіе въ сждъ не е добро.
24 [ц] Който говори на нечестивый-тъ: Праведенъ си,
Него народи ще кълнжтъ,
Него племена ще укорявать:
25 Но които *го* обличавать, на тѣхъ ще бжде благоволеніе,
И ще дойде върхъ тѣхъ добро благословеніе.
26 Който отговаря съ правы думы,
Той дава цѣлованіе въ устны.
27 [ч] Нареди си работж-тж по вънъ,
И приготви си іж на нивж-тж:
И послѣ съгради домъ-тъ си.
28 [ш] Не бывай свидѣтель противъ ближній-тъ си безъ причинж;
Нито льсти съ устны-тѣ си:
29 [щ] Не казувай: Както ми направи, така ще му направіж;
Ще отдамъ на человѣка по дѣла-та му.
30 Заминувахъ край нивж-тж на лѣнивый-тъ,
И край лозіе-то на человѣкъ скудоуменъ:
31 И ето, [ъ] всичко бѣ обрасло съ бодилъ,
Коприва бѣше покрыла повьрхнинж-тж му,
И каменна-та му ограда бѣше съсыпана.
32 И азъ като прѣгледахъ, размыслихъ въ сърдце-то си,
Видѣхъ, *и* зѣхъ поученіе.
33 [ы] Още малко сънъ, малко дрѣманіе,
Малко сгъваніе на ржцѣ за спаніе:
34 И сиромашія-та ти ще дойде *като* пжтникъ,
И скудость-та ти като оржженъ мжжъ.

ГЛАВА 25.

1 И [а] тѣзи сж Соломоновы притчи, които събрахж человѣци-тѣ на Езекіж, Іудинъ-тъ царь.
2 [б] Слава Божія е да покрыва *всякж* работж:
А слава на царіе-тѣ е, [в] да издирувать *всякж* работж.
3 Высочина-та на небе-то, и дълбочина-та на земіж-тж,
И сърдце-то на царіе-тѣ, сж неиспытаны.
4 [г] Отнеми нечисто-то отъ сребро-то,
И ще излѣзе съсждъ за златаря.
5 [д] Отнеми нечестивы-тѣ отъ при царя,
И [е] прѣстолъ-тъ му ще ся утвьрди въ правдж.
6 Не ся прѣвъзносяй прѣдъ царя,
И не стой на мѣсто-то на голѣмцы-тѣ;
7 Защото [ж] по добрѣ е да ти рекжтъ: Възлѣзь тукъ,
Неже да тя снемжтъ въ присжтствіе-то на началника, когото сж видѣли очи-тѣ ти.
8 [з] Не бързай да излѣзешь да ся карашь,
Да не бы най сетнѣ *да не знаешь* що да правишь,
Когато тя посрами ближній-тъ ти.
9 [и] Отсжди сждъ-тъ си съ ближній-тъ си *само,*
И не открывай тайно-то си на чуждый-тъ;
10 Да не бы който тя слуша да тя укори,
И лошій-тъ слухъ за тебе остане незагладимъ.
11 [і] Дума прилично речена е
Като златны ябълкы въ сребьрны пьстроты.
12 Златна обѣца и украшеніе отъ чисто злато е
Мудрый-тъ, който обличава послушливо ухо.
13 [к] Както прохлада-та отъ снѣгъ-тъ въ врѣме жетвенно,
Така вѣрный-тъ посланникъ за тѣзи които го проваждатъ;
Защото успокоява душж-тж на господаря си.
14 [л] Който ся хвали съ лъжовенъ даръ,
[м] *Прилича на* облацы и вѣтръ безъ дъждь.
15 [н] Съ търпѣніе ся склонява князь,

н Псал. 10; 9, 10.
о Іов. 5; 19. Псал. 34; 19. 37; 24. Мих. 7; 8.
п Есө. 7; 10. Амос. 5; 2. 8; 14. Откр. 18; 21.
р Іов. 31; 29. Псал. 35; 15, 19. Гл. 17; 5. Авд. 12.
с Псал. 37; 1. 73; 3. Гл. 23; 17. Ст. 1.
т Псал. 11; 6.
у Іов. 18; 5, 6. 21; 17. Гл. 13; 9. 20; 20.
ф Рим. 13; 7. 1 Пет. 2; 17.
х Лев. 19; 15. Втор. 1; 17. 16; 19. Гл. 18; 5. 28; 21. Іоан. 7; 24.
ц Гл. 17; 15. Иса. 5; 23.
ч 3 Цар. 5; 17, 18. Лук. 14; 28.
ш Ефес. 4; 25.
щ Гл. 20; 22. Мат. 5; 39, 44 Рим. 12; 17, 19.
ъ Быт. 3; 18.
ы Гл. 6; 9 и друг.

—

а 3 Цар. 4; 32.
б Втор. 29; 29. Рим. 11; 33.
в Іов. 29; 16.
г 2 Тим. 2; 21.
д Гл. 20; 8.
е Гл. 16; 12. 29; 14.
ж Лук. 14; 8, 9, 10.
з Гл. 17; 14. Мат. 5; 25.
и Мат. 5; 25. 18; 15.
і Гл. 15; 23. Иса. 50; 4.
к Гл. 13; 17.
л Гл. 20; 6.
м Іуд. 12.
н Быт. 32; 4 и друг. 1 Цар. 25; 24 и друг. Гл. 15; 1. 16; 14.

И мекъ языкъ строшава кости.
16 [о]Намѣри ли медъ? яждь колкото ти стига,
Да ся не прѣситишь отъ него и го избълвашь.
17 Рѣдко туряй ногѫ-тѫ си въ домъ-тъ на съсѣда си,
Да му не досадишь, и тя намрази.
18 Человѣкъ, [п]който дава лъжливо свидѣтелство противъ ближній-тъ си е
Като дрьколъ и ножъ и острѫ стрѣлѫ.
19 Довѣріе къмъ невѣренъ въ усилно врѣме е
Като гнилъ зѫбъ и искълченѫ ногѫ.
20 Както който съблича дрехѫ-тѫ *си* въ студенъ день,
И както оцетъ на нитро,
Така е [р]който пѣе пѣсни на оскърбено сърдце.
21 [с]Ако е гладенъ непріятель-тъ ти, дай му хлѣбъ да яде:
И ако е жаденъ, напой го съ водѫ;
22 Защото ще натрупашь жаръ на главѫ-тѫ му,
И [т]Господь ще тя възмьзди.
23 [у]Сѣверный вѣтръ изгонява дъждь-тъ:
А разгнѣвано лице [ф]пошепнувающъ языкъ.
24 [х]По добрѣ е да живѣе нѣкой въ ѫглъ на горницѫ,
Неже въ домъ за дружина съсъ сварливѫ женѫ.
25 Както е студена вода на жаднѫ душѫ,
Така сѫ добры вѣсти отъ далечнѫ земіѭ.
26 Праведный, който пада прѣдъ нечестивый-тъ
Е като мѫтенъ источникъ, и развъленъ изворъ.
27 [ц]Не е добро да яде нѣкой много медъ,
[ч]И *не е* славно да търси своіѭ-тѫ си славѫ.
28 [ш]Който не въздържа духъ-тъ си
Е съсыпанъ градъ безъ стѣны.

ГЛАВА 26.

1 Както снѣгъ лѣтно врѣме,
И [а]както дъждь въ жетвѫ,
Така на безумный-тъ не прилича честь.
2 Както скитаніе-то на врабче, както летѣніе-то на ластовицѫ,
[б]Така проклѣтія безъ причинѫ не ся сбѫдва.
3 [в]Бичъ за конь-тъ, узда за оселъ-тъ,
И жезлъ за гърбъ-тъ на безумны-тѣ.
4 Не отговаряй на безумный-тъ споредъ безуміе-то му,
За да не станешь и ты подобенъ нему.
5 [г]Отговаряй на безумный-тъ споредъ безуміе-то му,
За да не ся има мудръ въ очи-тѣ си.
6 Който проважда извѣстіе чрѣзъ рѫкѫ-тѫ на безумный-тъ,
Отсича си нозѣ-тѣ *и* піе поврѣдѫ.
7 Както голени-тѣ на хромый-тъ висятъ неполезны,
Така е притча въ уста-та на безумный-тъ.
8 Както *вѫзелъ съ *драгоцѣнны* каменіе *хвърленъ* въ грамадѫ,
Така е който дава честь на безумный-тъ.
9 Както търнъ възлѣзува въ рѫкѫ-тѫ на піяницѫ-тѫ,
Така е притча въ уста-та на безумны-тѣ.
10 Голѣмъ е Създатель-тъ на всичко,
Който възмьздява безумны-тѣ:
Възмьздява и прѣстѫпницы-тѣ.
11 [д]Както псе-то ся враща на бълвочъ-тъ си,
Така [е]безумный повтаря своіѭ-тѫ глупость.
12 [ж]Видѣлъ ли си человѣка да ся има за мудръ?
Повече надежда има отъ безумный-тъ, неже отъ него.
13 [з]Лѣнивый казува: Львъ има на пѫть-тъ,
Львъ по стьгды-тѣ.
14 Врата-та ся завъртатъ на крюкове-тѣ си,
А лѣнивый на постелкѫ-тѫ си.
15 [и]Лѣнивый затопява рѫкѫ-тѫ си въ блюдо-то,
Мързи го да ѭ донесе до уста-та си.
16 Лѣнивый има себе си по мудръ
Отъ седмина които могѫтъ да дадѫтъ уменъ отвѣтъ.
17 Който заминува и ся дразни въ чуждѫ сварѫ,
Той е като тогози що хваща куче за уши-тѣ.
18 Както лудъ който хвърля главнй, стрѣлы и смърть,
19 Така е человѣкъ който измамя ближній-тъ си,
И казува: [і]Не направихъ ли азъ *това* на шегѫ?
20 Дѣто нѣма дърва, огнь-тъ угаснува:
И [к]дѣто нѣма шепотникъ, раздоръ-тъ ся утишава.
21 [л]Вѫглища за жаръ-тъ, и дърва за огнь-тъ,
И сварливъ человѣкъ за да распаля прѣнія.
22 [м]Думы-тѣ на шепотника сѫ като сладкы залъцы,
И слазятъ вѫтрѣ въ утробѫ-тѫ.
23 Горещы-тѣ устны съ лукаво сърдце сѫ
Като сребърнѫ глечь намазанѫ на пърстенъ съсѫдъ.
24 Ненавистникъ-тъ прави лицемѣріе съ устны-тѣ си,
И крои коварство въ сърдце-то си:

о Ст. 27.
п Псал. 57; 4. 120; 3, 4. Гл. 12; 18.
р Дан. 6; 18. Рим. 12; 15.
с Исх. 23; 4, 5. Мат. 5; 44. Рим. 12; 20.
т 2 Цар. 16; 12.
у Іов. 37; 22.
ф Псал. 101; 5.
х Гл. 19; 13. 21; 9, 19.
ц Ст. 16.
ч Гл. 27; 2.
ш Гл. 16; 32.

а 1 Цар. 12; 17.
б Числ. 23; 8. Втор. 23; 5.
в Псал. 32; 9. Гл. 10; 13.
г Мат. 16; 1 до 4. 21; 24—27.
* *Или* който върже камыкъ въ пращѫ.
д 2 Пет. 2; 22.
е Исх. 8; 15.
ж Гл. 29; 20. Лук. 18; 11. Рим. 12; 16. Откр. 3; 17.
з Гл. 22; 13.
и Гл. 19; 24.
і Ефес. 5; 4.
к Гл. 22; 10.
л Гл. 15; 18. 29; 22.
м Гл. 18; 8.

25 [н]Когато говори сладкодумно, да го не вѣрувашь;
Защото *има* седмь мерзости въ сърдце то му.
26 *Който* покрыва омразѫ-тѫ съ льсть,
Лукавство-то му ще ся яви въ срѣдъ събраніе-то.
27 [о]Който копае ровъ, ще падне въ него:
И камыкъ-тъ ще ся върне връзъ тогозь който го търкаля.
28 Лъжливый языкъ мрази угнѣтаемы-тѣ отъ него:
И ласкателны-тѣ уста работятъ съсыпуваніе.

ГЛАВА 27.

1 [а]Не ся хвали за утрѣшній-тъ день:
Защото не знаешь що ще да роди день-тъ.
2 [б]Нека тя хвали другъ, а не уста-та ти:
Чуждъ, а не устны-тѣ ти.
3 Камыкъ-тъ е тежъкъ и пѣсъкъ-тъ товаръ,
Но гнѣвъ-тъ на безумный-тъ е по тежъкъ *и* отъ двѣ-тѣ.
4 Ярость-та е люта, и гнѣвъ-тъ е *буинъ*:
[в]Но кой може да устои прѣдъ ревность-тѫ?
5 [г]Явно-то обличеніе е по добро
Отъ скрышнѫ-тѫ любовь.
6 [д]Удари отъ пріятель сѫ искренни,
А цѣлувкы отъ непріятели, изобилны.
7 Насытена душа ся отвраща отъ сотъ:
[е]А на гладнѫ-тѫ душѫ всяко горчиво е сладко.
8 Както птица която ся скыта отъ гнѣздо-то си,
Така е человѣкъ който ся скыта отъ мѣсто-то си.
9 Масти-тѣ и каденія-та веселятъ сърдце-то,
А сладость-та на пріятеля чрѣзъ сърдечный-тъ съвѣтъ.
10 Не оставяй пріятеля си и пріятеля на отца си:
И въ домъ-тъ на брата си не влѣзвай въ день-тъ на злощастіе-то си;
[ж]По добрѣ съсѣдъ близу неже братъ далеко.
11 Сыне мой, [з]бѫди мудръ, и весели сърдце-то ми,
[и]За да имамъ що да отговарямъ на оногозь който мя укорява.
12 [і]Благоразумный-тъ прѣдвижда зло-то, и ся укрыва;
А неразумни-тѣ напрѣдуватъ, и ся наказуватъ.
13 [к]Земи дрехѫ-тѫ на тогозь който ся поручава за страненъ:
И земи залогъ отъ оногозь който бы *ся поручилъ* за чуждѫ женѫ.
14 Който става рано и благославя съ голѣмъ гласъ ближній-тъ си,
Ще ся счете като че го кълне.
15 [л]Непрѣстанно капаніе въ дъжделивъ день,
И сварлива жена, подобны сѫ:
16 Който ѭ крые, крые вѣтръ-тъ,
И мась-та ся явява въ десницѫ-тѫ му.
17 Желѣзо остри желѣзо:
И человѣкъ остри лице-то на пріятеля си.
18 [м]Който пази смоковницѫ-тѫ ще яде плодъ-тъ й:
И който пази господаря си ще ся почте.
19 Както у водѫ-тѫ *ся явява* лице на лице,
Така человѣческо сърдце на человѣка.
20 [н]Адъ и погыбель-та не ся насыщатъ:
[о]И очи-тѣ на человѣка не ся насыщатъ.
21 [п]Горнило за сребро-то и пещь за злато-то:
А человѣкъ, за уста-та на хваленіе-то му.
22 [р]Ако сгрухашь и съ черясло безумный-тъ въ кутелъ между грухано жито,
Безуміе-то му нѣма да ся отдѣли отъ него.
23 Внимай да познавашь състояніе-то на стада-та си;
Имай грыжѫ за добытъкъ-тъ *си*;
24 Защото богатство-то не е вѣчно:
Нито вѣнецъ-тъ е изъ родъ въ родъ.
25 [с]Трѣва-та никне и зеліе-то ся появява:
И былкы-тѣ на горы-тѣ ся берѫтъ.
26 Агнета-та ще ти сѫ за дрехы,
И ярци-тѣ за цѣнѫ-тѫ на нивѫ-тѫ:
27 И *ще имашь* изобилно козіе млѣко за хранѫ-тѫ си,
За хранѫ-тѫ на домъ-тъ си, и *за* животъ-тъ на слугыни-тѣ си.

ГЛАВА 28.

1 [а]Нечестиви-тѣ бѣгатъ, безъ да *гы* гони нѣкой:
А праведни-тѣ имать дързновеніе като младъ львъ.
2 Поради прѣстѫпленія-та на мѣсто-то множина бываютъ началници-тѣ му;
По чрѣзъ уменъ *и* вѣщъ человѣкъ, жителство-то *му* ще бѫде трайно.
3 [б]Сиромахъ человѣкъ и да насилува нищы-тѣ
Като пороенъ дъждь е който не дава хлѣбъ.
4 [в]Които оставятъ законъ-тъ, хвалятъ нечестивы-тѣ;
[г]Но които пазятъ законъ-тъ, противятъ ся тѣмъ.
5 [д]Лоши-тѣ человѣци не разумѣватъ правосѫдіе;

[н] Псал. 28; 3. Іер. 9; 8.
[о] Псал. 7; 15, 16. 9; 15. 10; 2. 57; 6. Гл. 28; 10. Еккл. 10; 8.

—

[а] Лук. 12; 19, 20. Іак. 4; 13 и дрг.
[б] Гл. 25; 27.
[в] 1 Іоан. 3; 12.
[г] Гл. 28; 23. Гал. 2; 14.
[д] Псал. 141; 5.
[е] Іов. 6; 7.
[ж] Гл. 17; 17. 18; 24. Виж. Гл. 19; 7.
[з] Гл. 10; 1. 23; 15, 24.
[и] Псал. 127; 5.
[і] Гл. 22; 3.
[к] Исх. 22; 26. Гл. 20; 16.
[л] Гл. 19; 13.
[м] 1 Кор. 9, 7, 13.
[н] Гл. 30; 16. Авв. 2; 5.
[о] Еккл. 1, 8. 6; 7.
[п] Гл. 17; 3.
[р] Гл. 23; 35. Иса. 1; 5. Іер. 5; 3.
[с] Псал. 104; 14.

—

[а] Лев. 26; 17, 36. Псал. 53; 5.
[б] Мат. 18; 28.
[в] Псал. 10; 3. 49; 18. Рим. 1; 32.
[г] 3 Цар. 18; 18, 21. Мат. 3; 7. 14; 4. Ефес. 5; 11.
[д] Псал. 92; 6.

Но [е]тѣзи които търсятъ Господа, разумѣватъ всичко.

6 [ж]По добръ е онзи сиромахъ който ходи въ цѣлость-тѫ си,
Неже развращенный въ пѫтища-та *си*, ако и да е богатъ.

7 [з]Който пази законъ-тъ е разуменъ сынъ:
А който прави пріятелство съ раскошны-тѣ посрамя бащѫ си.

8 [и]Който умножава имотъ-тъ си съ лихвѫ и лакомство,
Събира го за тогозь който милува сиромасы-тѣ.

9 [і]Който уклонява ухо-то си да не слуша законъ-тъ,
[к]И сама-та му молитва ще бѫде мерзость.

10 [л]Който заблуждава правы-тѣ въ лошъ пѫть,
Той ще падне въ ямѫ-тѫ си;
Но непорочни-тѣ ще наслѣдятъ добрины.

11 Богатый человѣкъ ся има за мудръ;
Но сиромахъ [м]разуменъ го обличава.

12 [н]Когато праведни-тѣ тържествуватъ, слава е голѣма:
А когато ся прѣвъзносятъ нечестиви-тѣ, человѣкъ ся крые.

13 [о]Който крые прѣстѫпленія-та си, нѣма да успѣе:
А който гы исповѣдува и оставя, ще бѫде помилованъ.

14 Блаженъ человѣкъ [п]който ся бои вынѫгы:
А който [р]ожесточава сърдце-то си, ще падне въ злощастіе.

15 [с]Нечестивъ управитель надъ бѣдны людіе
[т]Е львъ рыкающъ и гладна мечка.

16 Князь лишенъ отъ разумъ умножава насилства-та:
А който мрази грабителство-то ще продължи дни-тѣ *си*.

17 [у]Человѣкъ който е повиненъ на кръвь-тѫ на человѣка
Ще поспѣши въ ямѫ-тѫ: никой да го не удържи.

18 [ф]Който ходи въ цѣлость ще ся спасе:
А [х]развратенъ който ходи въ два пѫтя ще падне въ единъ.

19 [ц]Който работи земѭ-тѫ си ще ся насыти съ хлѣбъ:
А [ч]който слѣдува суетны-тѣ ще ся насыти съвъ сиромашіѭ.

20 Вѣрный человѣкъ *ще има* много благословеніе;
Но който бърза да ся обогати, не ще да остане ненаказанъ.

21 [ш]Да е нѣкой лицепріемникъ, не е добро;
Защото *такъвъ* человѣкъ за [щ]единъ уломъкъ хлѣбъ ще направи прѣстѫпленіе.

22 [ъ]Който има лукаво око бърза да ся обогати,
А не знае че скудость ще го стигне.

23 [ы]Който обличава человѣка, послѣ ще намѣри по голѣмѫ благодать,
Неже той що ласкае съ языкъ.

24 Който краде бащѫ си или майкѫ си и дума: Не е грѣхъ,
[ь]Той е другарь на разбойника.

25 [ѣ]Гордый-тъ въ сърдце подига свары:
А [ю]който уповае на Господа ще отълстѣе.

26 Който уповае на сърдце-то си, безуменъ е:
А който ходи съ мудрость, той ще ся спасе.

27 [я]Който дава на сиромасы-тѣ, не ще да пристигне въ скудость:
А който отвраща очи-тѣ си, *ще има* много клѣтвы.

28 [ѫ]Когато ся нечестиви-тѣ прѣвъзносятъ, [ѭ]человѣкъ ся крые:
Но когато тѣ погынуватъ праведни-тѣ ся умножаватъ.

ГЛАВА 29.

1 Человѣкъ, [а]който често обличаваемъ, остава твърдоглавъ,
Внезапу ще бѫде съкрушенъ и то безъ исцѣленіе.

2 [б]Когато ся праведни-тѣ увеличаватъ, народъ-тъ ся весели:
Но когато нечестивый началствува, [в]народъ-тъ въздыша.

3 [г]Който обича мудрость-тѫ, весели отца си;
Но [д]който ся съдружава съ блудницы, разпилява имотъ-тъ *си*.

4 Царь-тъ съ правдѫ-тѫ утвърждава земѭ-тѫ *си*;
А дароприемецъ-тъ ѭ съсыпва.

5 Человѣкъ който ласкае ближній-тъ си,
Простира мрѣжѫ прѣдъ стѫпкы-тѣ му.

6 Въ беззаконіе-то на лошъ человѣкъ има примка;
А праведный-тъ ся радува и ся весели.

7 [е]Праведный дава вниманіе въ сѫдбѫ-тѫ на бѣдны-тѣ:
Нечестивый не вникнува за да познае.

8 [ж]Присмѣятели человѣци запалятъ градъ-тъ;
Но [з]мудри-тѣ отвращатъ гнѣвъ-тъ.

[е] Іоан. 7; 17. 1 Кор. 2; 15. 1 Іоан. 2; 20, 27.
[ж] Гл. 19; 1. Ст. 18.
[з] Гл. 29; 3.
[и] Іов. 27; 16, 17. Гл. 13; 22. Еккл. 2; 26.
[і] Зах. 7; 11.
[к] Псал. 66; 18. 109; 7. Гл. 15; 8.
[л] Гл. 26; 27.
[м] Мат. 6; 33.
[н] Ст. 28. Гл. 11; 10. 29; 2. Еккл. 10; 6.
[о] Псал. 32; 3, 5. 1 Іоан. 1; 8, 9, 10.
[п] Псал. 16; 8. Гл. 23; 27.
[р] Рим. 2; 5. 11; 20.
[с] 1 Пет. 5; 8.
[т] Исх. 1; 14, 16, 22. Мат. 2; 16.
[у] Быт. 9; 6. Исх. 21; 14.
[ф] Гл. 10; 9, 25.
[х] Ст. 6.
[ц] Гл. 12; 11.
[ч] Гл. 13; 11. 20; 21. 23; 4. Ст. 22. 1 Тим. 6; 9.
[ш] Гл. 18; 5. 24; 23.
[щ] Іез. 13; 19.
[ъ] Ст. 20.
[ы] Гл. 27; 5, 6.
[ь] Гл. 18; 9.
[ѣ] Гл. 13; 10.
[ю] 1 Тим. 6; 6.
[я] Втор. 15; 7 и дрг. Гл. 19; 17. 22; 9.
[ѫ] Ст. 12. Гл. 29; 2.
[ѭ] Іов. 24; 4.

[а] 1 Цар. 2; 25. 2 Лѣт. 36; 16. Гл. 1; 24—27.
[б] Есѳ. 8; 15. Гл. 11; 10. 28; 12; 28.
[в] Есѳ. 3; 15.
[г] Гл. 10; 1. 15; 20. 27; 11.
[д] Гл. 5; 9, 10. 6; 26. 23; 7. Лук. 15; 13, 30.
[е] Іов. 29; 16. 31; 13. Псал. 41; 1.
[ж] Гл. 11; 11.
[з] Іез. 22; 30.

9 Мудрый человѣкъ който ся прѣпира съ безумный-тъ
[ч]Или ся сърдилъ или ся смѣялъ, не намѣрува покой.
10 [і]Кръвници мѫжіе мразятъ непорочный-тъ,
Но прави-тѣ *ся грыжатъ за животъ-тъ му.
11 [к]Безумный изважда на явѣ всичкѫ-тѫ си душѫ:
А мудрый іѫ удържа за подирь.
12 Управитель-тъ ако слуша лъжливы думы,
Всичкы-тѣ му слугы сѫ нечестиви.
13 Сиромахъ и притѣснитель [л]ся срѣщатъ:
[м]Господь просвѣщава и на двама-та очи-тѣ.
14 [н]Когато царь [о]сѫди сиромасы-тѣ съ истинѫ,
Прѣстолъ-тъ му ще бѫде утвърденъ вынѫгы.
15 [п]Жезлъ-тъ и обличеніе-то даватъ мудрость:
А [р]дѣте разпуснѫто посрамява майкѫ си.
16 Когато ся умножаватъ нечестиви-тѣ, умножава ся беззаконіе-то:
[с]Но праведни-тѣ ще видятъ паденіе-то имъ.
17 [т]Наказувай сына си, и ще тя успокои,
И ще даде наслажденіе на душѫ-тѫ ти.
18 [у]Дѣто нѣма пророческо видѣніе, людіе-тѣ ся развалятъ:
А [ф]блаженъ е който пази законъ-тъ.
19 Рабъ-тъ не ся оправя съ думы
Когато разумѣва а не отговаря.
20 Видѣлъ ли си человѣка бързъ въ думы-тѣ си?
[х]Повече има надежда отъ безумный-тъ неже отъ него.
21 Ако глези нѣкой рабъ-тъ си отъ дѣтство,
Напослѣдъкъ ще стане като сынъ.
22 [ц]Гнѣвливъ человѣкъ възбужда прѣнія,
И яростливъ человѣкъ умножава беззаконія.
23 [ч]Гордость-та на человѣка ще го смири:
А смиренный-тъ ще придобые честь.
24 Който зема дѣлъ съ крадецъ, мрази душѫ-тѫ си;
[ш]Слуша заклѣваніе-то, и не обажда.
25 [щ]Страхъ отъ человѣка туря сѣть:
А който има упованіе на Господа ще бѫде въ безопасность.
26 [ъ]Мнозина търсятъ лице-то на князя;
Но сѫдъ-тъ на человѣка е отъ Господа.
27 Неправедный человѣкъ е мерзость на праведны-тѣ:
И правый въ пѫть-тъ *си*, мерзость на нечестивы-тѣ.

ГЛАВА 30.

1 Думы-тѣ на Агура, сынъ-тъ на Іакея:
[а]Пророченіе-то *което* тойзи человѣкъ говори Иѳилу,
Иѳилу и Укалу:
2 Наистинѫ [б]азъ сьмь по безсловесенъ отъ человѣка,
И человѣческый разумъ нѣма въ мене:
3 И не научихъ мудрость:
Нито знаіѫ знаніе-то на Прѣсвятаго.
4 [в]Кой е възлѣзлъ на небе-то и слѣзлъ?
[г]Кой е събралъ вѣтръ-тъ въ шепы-тѣ си?
Кой е вързалъ воды-тѣ въ дрехѫ?
Кой е утвърдилъ всичкы-тѣ земны краища?
Кое е име-то му?
И кое е име-то на сына му, ако го знаешь?
5 [д]Всяко Божіе слово е опытано:
[е]Той е щитъ за тѣзи които уповаіѫтъ на него.
6 [ж]Не притуряй на неговы-тѣ думы;
За да тя не обличи, и ся покажешь лъжецъ.
7 Двѣ нѣща просіѫ отъ тебе:
Не ми гы отричай прѣди да умрѫ:
8 Суетѫ и лъжливо слово отдалечи отъ мене:
Сиромашіѭ и богатство не ми давай:
[з]Храни мя съ нужднѫ-тѫ ми хранѫ:
9 [и]Да не бы да ся прѣсытіѫ, и ся отрекѫ *отъ тебе*
И рекѫ: Кой е Господь?
Или да не бы да ся намѣріѫ сиромахъ та открадиѫ,
И земѫ име-то на Бога моего всуе.
10 Не одумувай слугѫ на господаря му:
Да не бы тя проклелъ, и ся намѣришь повиненъ.
11 Има родъ, що кълне отца си,
И не благославя майкѫ си.
12 Има [і]родъ чистъ въ очи-тѣ си,
Но не е омытъ отъ нечистотѫ-тѫ си.
13 Има родъ, на който [к]очи-тѣ колко сѫ высокы,
И клепачи-тѣ му надигнѫты!
14 Има родъ, [л]на който зѫби-тѣ сѫ мечове,
И членовни-тѣ зѫби ножове,
[м]За да пояжда сиромасы-тѣ отъ земіѭ-тѫ,
И оскѫдны-тѣ отъ срѣдъ человѣцы-тѣ.
15 Піявица-та има двѣ дъщери, *които выкатъ:*
Дай, дай.
Тѣзи три-тѣ сѫ ненасытны,
Четыри нѣща не казуватъ: Стига:

ч Мат. 11; 17.
і Быт. 4; 5, 8. 1 Іоан. 3; 12.
* *Евр.* пытатъ.
к Сѫд. 16; 17. Гл. 12; 16. 14; 33.
л Гл. 22; 2.
м Мат. 5; 45.
н Гл. 20; 28. 25; 5.
о Псал. 72; 2, 4, 13, 14.
п Ст. 17.
р Гл. 10; 1. 17; 21, 25.
с Псал. 37; 36. 58; 10. 91; 8. 92; 11.
т Гл. 13; 24. 19; 18. 22; 15. 23; 13, 14. Ст. 15.
у 1 Цар. 3; 1. Амос. 8; 11, 12.
ф Іоан. 13; 17. Іак. 1; 25.
х Гл. 26; 12.
ц Гл. 15; 18. 26; 21.
ч Іов. 22; 29. Гл. 15; 33. 18; 12. Иса. 66; 2. Дан. 4; 30, 31 и дрг. Мат. 23; 12. Лук. 14; 11. 18; 14. Дѣян. 12; 23. Іак. 4; 6, 10. 1 Пет. 5; 5.
ш Лев. 5; 1.
щ Быт. 12; 12. 20; 2, 11.
ъ Псал. 20; 9. Гл. 19; 6.

—

а Гл. 31; 1.
б Псал. 73; 22.
в Іоан. 3; 13.
г Іов. 38; 4 и дрг. Псал. 104; 3 и дрг. Иса. 40; 12 и дрг.
д Псал. 12; 6. 18; 30. 19; 8. 119; 140.
е Псал. 18; 30. 84; 11. 115; 9, 10, 11.
ж Втор. 4; 2. 12; 32. Откр. 22; 18, 19.
з Мат. 6; 11.
и Втор. 8; 12, 14, 17. 31; 20. 32; 15. Неем. 9; 25, 26. Іов. 31; 24, 25, 28. Осія 13; 6.
і Лук. 18; 11.
к Псал. 131; 1. Гл. 6; 17.
л Іов. 29; 17. Псал. 52; 2. 57; 4. Гл. 12; 18.
м Псал. 14; 4. Амос. 8; 4.

16 [н]Адъ и неплодна утроба:
Земя-та, *която* не ся насыща съ водѫ:
И огнь-тъ *който* не казува: Стига.
17 [о]Око-то което ся присмива на бащѫ си,
И прѣзира да ся покорява на майкѫ *си*,
Гарвани дебърни ще го искълвѫтъ,
И пилци орлови ще *го* изъдѫтъ.
18 Тѣзи три-тѣ сѫ непостижимы за мене,
И тѣзи четыри нѣща не разумѣвамъ:
19 Слѣды-тѣ на орелъ по въздухъ-тъ,
Слѣды-тѣ на зміѭ върху канарѫ-тѫ,
Слѣды-тѣ на корабь въ срѣдъ море-то,
И слѣды-тѣ на мѫжъ при дѣвицѫ.
20 Такъвъ е пѫть-тъ на прѣлюбодѣйцѫ женѫ:
Яде и си бърше уста-та, и казува: Не сьмь направила беззаконіе.
21 За три нѣща ся тресе земя-та,
И за четыри, *които* не може да носи:
22 [п]За рабъ-тъ когато ся въцари:
И безумный когато ся насыти съ хлѣбъ:
23 За омразнѫ-тѫ *женѫ* когато ся жени:
И слугыніѭ-тѫ, когато замѣни госпожѫ-тѫ си.
24 Тѣзи четыри-тѣ сѫ най малкы на земіѭ-тѫ,
Но сѫ най мудры:
25 [р]Мравы-тѣ крѣпкы людіе не сѫ,
Но лѣтѣ приготвятъ хранѫ-тѫ си:
26 Кролици-тѣ силни людіе не сѫ,
Но поставятъ кѫщы-тѣ си на канарѫ:
27 Скакалци-тѣ царь нѣматъ,
Но излазятъ всичкы-тѣ на пълкове:
28 Гущеръ-тъ ся държи съ рѫцѣ-тѣ *си*,
И намѣрва ся въ царскы-тѣ палаты.
29 Тѣзи три-тѣ вървятъ добрѣ,
И четыри ходятъ хубаво:
30 Львъ-тъ, *който е* най силенъ отъ животны-тѣ,
И не ся враща отъ лице-то на никого;
31 Прѣзъ чрѣсла-та стегнѫтый *конь*, ярецъ-тъ,
И царь-тъ на когото людіе-тѣ му сѫ съ него.
32 Ако си постѫпилъ безумно и си ся надигнѫлъ,
Ако си турилъ на умъ-тъ си зло, [с]тури рѫкѫ на уста-та *си*.
33 Защото който біе млѣко-то, изважда масло:
И който блъска носъ-тъ, изважда кръвь:
И който възбужда гнѣвъ-тъ, искарва крамолѫ.

ГЛАВА 31.

1 Думы-тѣ на царь Лемуила,
[а]Пророчество-то което го поучи майка му.
2 Що, сыне мой? и що, [б]сыне на утробѫ-тѫ ми?
И що, сыне на мои-тѣ обричанія?
3 [в]Не давай силѫ-тѫ си на жены-тѣ,
Нито пѫтища-та си [г]на погубителкы-тѣ на царіе-тѣ.
4 [д]Не е за царіе-тѣ, Лемуиле,
Не е за царіе-тѣ да піѭтъ вино,
Нито за князове-тѣ *да піѭтъ* сикерѫ:
5 [е]Да не бы като ся напіѭтъ да забравятъ законъ-тъ,
И извърнѫтъ сѫдъ-тъ на всичкы-тѣ угнѣтаемы.
6 [ж]Давайте сикерѫ на тѣзи които сѫ въ прѣмеждіе,
И вино на огорчены-тѣ въ душѫ-тѫ:
7 За да піѭтъ и да забравятъ сиромашіѭ-тѫ си,
И да не помнятъ вече злостраданіе-то си.
8 [з]Отваряй уста-та си за безгласный-тъ,
[и]За сѫдъ-тъ на всичкы-тѣ сирачета.
9 Отваряй уста-та *си*, [і]сѫди праведно,
И [к]защищавай сиромахъ-тъ и оскудный-тъ.
10 [л]Кой може да намѣри добродѣтелнѫ женѫ?
Защото такава е много по скѫпа отъ многоцѣнны каменіе.
11 Сърдце-то на мѫжа ѝ уповае на неіѭ,
И не ще бѫде лишенъ отъ изобиліе.
12 Ще му донесе добро, а не зло,
Прѣзъ всичкы-тѣ дни на живота си.
13 Търси вълнѫ и ленъ,
И що ѝ е угодно работи съ рѫцѣ-тѣ си.
14 Тя е като кораби-тѣ на търговцы-тѣ:
Доноси хранѫ-тѫ си отъ далечь.
15 И [м]става додѣ е още нощь,
И [н]дава хранѫ на домъ-тъ си,
И дѣлъ на слугыни-тѣ си.
16 Съглежда нивѫ, и купува іѭ:
Отъ плодъ-тъ на рѫцѣ-тѣ си сади лозіе.
17 Опасува чрѣсла-та си съ крѣпость,
И укрѣпява мышцы-тѣ си.
18 Усѣща че търговія-та ѝ е добра:
Свѣтилникъ-тъ ѝ не гасне нощя.
19 Туря рѫцѣ-тѣ си на врѣтено-то,
И държи въ рѫкѫ-тѫ си уркѫ-тѫ.
20 [о]Отваря рѫкѫ-тѫ си на сиромасы-тѣ,
И простира рѫцѣ-тѣ си къмъ оскудны-тѣ.
21 Не ся бои отъ снѣгъ за домъ-тъ си;
Защото всичкый-тъ ѝ домъ сѫ облѣчени съ двойны дрехы.
22 Прави за себе си завивкы:
Облѣкло-то ѝ е виссонъ и багрѣница.
23 [п]Мѫжъ ѝ е познатъ въ порты-тѣ,
Когато сѣди между старѣйшины-тѣ на мѣсто-то.
24 Прави тканіе и продава:
И дава поясы на търговцы-тѣ.

н Гл. 27; 20. Авв. 2; 5.
о Быт. 9, 22. Лев. 20; 9. Гл. 20; 20. 23; 22.
п Гл. 19; 10. Еккл. 10; 7.
р Гл. 6; 6.
с Іов. 21; 5. 40; 4. Еккл. 8; 3. Мих. 7; 16.

а Гл. 30; 1.
б Иса. 49; 15.
в Гл. 5; 9.
г Втор. 17; 17. Неем. 13; 26. Гл. 7; 26. Осія 4; 11.
д Еккл. 10; 17.

е Осія 4; 11.
ж Псал. 104; 15.
з Іов. 29; 15, 16.
и 1 Цар. 19; 4. Есѳ. 4; 16.
і Лев. 19; 15. Втор. 1; 16.
к Іов. 29; 12. Иса. 1; 17. Іер. 22; 16.

л Гл. 12; 4. 18; 22. 19; 14.
м Рим. 12; 11.
н Лук. 12; 42.
о Ефес. 4; 28. Евр. 13; 16.
п Гл. 12; 4.

25 Облѣчена е въ крѣпость и въ благолѣпіе,
И ся весели за бѫдѫщо-то врѣме.
26 Отваря уста-та си съ мудрость:
И законъ на благосклонность има на языкъ-тъ й.
27 Внимава за управленіе-то на домъ-тъ си,
И хлѣбъ на лѣность не яде.
28 Чада-та й ставатъ и казватъ: Блазѣ й;
Мѫжъ й іѭ хвали:
29 Много дъщери сѫ ся обходили достойно,
Но ты надминѫ всичкы-тѣ.
30 Красота-та е льстива, и суетна е хубость-та:
Жена-та която ся бои отъ Господа, тя ще бѫде похвалена.
31 Дайте й отъ плодъ-тъ на рѫцѣ-тѣ й:
И дѣла-та й нека іѭ хвалятъ въ порты-тѣ.

ЕККЛИСІАСТЪ или ПРОПОВѢДНИКЪ.

ГЛАВА 1.

1 Думы-тѣ [а] на проповѣдника, сына Давидова, царь-тъ въ Іерусалимъ.
2 [б] Суета на суеты-тѣ, рече проповѣдникъ-тъ:
Суета на суеты-тѣ, [в] всичко е суета.
3 [г] Коя полза человѣку отъ всичкый му трудъ,
Въ който ся труди подъ сълнце-то?
4 Родъ прѣхожда, и родъ прихожда:
А [д] земя-та въ вѣкъ стои.
5 [е] И изгрѣва сълнце-то, и захожда сълнце-то:
И спѣши къмъ мѣсто-то си отъ дѣто е изгрѣяло.
6 [ж] Отхожда вѣтръ-тъ къмъ югъ,
И ся враща къмъ сѣверъ:
Непрѣстанно обыкаля и отхожда,
И дохожда пакъ въ крѫгове-тѣ си вѣтръ-тъ.
7 [з] Всичкы-тѣ рѣкы отиватъ въ море-то,
И море-то никога ся не пълни:
На мѣсто-то дѣто отиватъ рѣкы-тѣ,
Вращатъ ся, тамо пакъ да идѫтъ.
8 Всичкы-тѣ *думы сѫ трудны;
Не може человѣкъ да изрази:
[и] Око-то не ся насыща съ гледаніе,
И ухо-то ся не напълня съсъ слушаніе.
9 [і] Което е станѫло, то е което ще стане:
И което ся е направило, то е което ще ся направи:
И нѣма нищо ново подъ сълнце-то.
10 Има ли нѣщо, за което може да ся рече:
Виждь това е ново?
Това е вече станѫло, въ вѣкове-тѣ които сѫ были прѣди насъ.
11 Нѣма поменъ за прѣждебывшы-тѣ,
Нито ще бѫде поменъ за бѫдѫщы-тѣ слѣдъ тѣхъ,
Между онѣзи които ще бѫдѫтъ послѣ.
12 Азъ [к] проповѣдникъ-тъ станѫхъ царь
Надъ Израиля въ Іерусалимъ;
13 И дадохъ сърдце-то си за да издиріѭ
И да испытамъ чрѣзъ мудрость-тѫ
За всичко що бива подъ небе-то:
[л] Този тежъкъ трудъ даде Богъ на человѣческы-тѣ синове,
За да ся трудятъ въ него.
14 Видѣхъ всичкы-тѣ дѣла що ся вършатъ подъ сълнце-то,
И ето всичко-то суета, и угнѣтеніе на духъ-тъ.
15 [м] Криво-то не може да стане право,
И недостатъкъ-тъ не може да ся брои.
16 Азъ говорихъ въ сърдце-то си, и рѣкохъ:
Ето, азъ ся възвеличихъ и [н] умножихъ мудрость,
Повече отъ всичкы що сѫ были прѣди мене въ Іерусалимъ,
И сърдце-то ми придобы много мудрость и знаніе.
17 И [о] дадохъ сърдце-то си за да знаіѭ мудрость,
И да знаіѭ лудость и безуміе;
Познахъ че и то е угнѣтеніе на духъ-тъ.
18 Защото [п] въ много мудрость *има* много скърбь:
И който умножава знаніе умножава печаль.

[а] Ст. 12. Гл. 7; 27. 12; 8, 9, 10.
[б] Псал. 39; 5, 6. 62; 9. 144; 4. Гл. 12; 8.
[в] Рим. 8; 20.
[г] Гл. 2; 22. 3; 9.
[д] Псал. 104; 5. 119; 90.
[е] Псал. 19; 5, 6.
[ж] Іоан. 3; 8.
[з] Іов 38; 10. Псал. 104; 8, 9.
* *Или* нѣща
[и] Прит. 27; 20.
[і] Гл. 3; 15.
[к] Ст. 1.
[л] Быт. 3; 19. Гл. 3; 10.
[м] Гл. 7; 13.
[н] 3 Цар. 3; 12, 13. 4; 30. 10; 7, 23. Гл. 2; 9.
[о] Гл. 2; 3, 12. 7; 23, 25. 1 Сол. 5; 21.
[п] Гл. 12; 12.

ГЛАВА 2.

1 Азъ [а]рѣкохъ въ сърдце-то си:
Ела сега, да тя опитамъ съ веселбѫ,
И наслаждавай ся въ благо;
И ето, [б]и то суета.
2 [в]Рѣкохъ за смѣхъ-тъ: Лудость е:
И за веселбѫ-тѫ: Що ползува тя?
3 [г]Помыслихъ въ сърдце-то си,
Да веселіѫ плъть-тѫ си съ вино,
Когато още сърдце-то ми ся упражняваше въ мудрость-тѫ;
И да удържѫ безуміе-то,
Додѣ видіѫ кое е добро-то за человѣческы-тѣ синове,
Да го правятъ подъ небе-то прѣзъ всичкы-тѣ дни на животъ-тъ си.
4 Направихъ си голѣмы работы;
Съградихъ си кѫщы: насадихъ си лозія:
5 Направихъ си градины и садове,
И насадихъ въ тѣхъ дървія отъ всякакъвъ плодъ.
6 Направихъ си водоемы, за да поіѫ отъ тѣхъ
Насаденѫ-тѫ съ дървія дѫбравѫ.
7 Придобыхъ рабы и рабыни,
И имахъ рабы домочадцы;
Имахъ още стада и паствы
Повече отъ всичкы-тѣ бывшы прѣди мене въ Іерусалимъ.
8 [д]Събрахъ си и сребро и злато,
И скѫпы вещи отъ царіе и отъ мѣста:
Придобыхъ си пѣвцы и пѣвицы,
И наслажденія-та на человѣческы-тѣ синове,
Всякакъвъ видъ великолѣпія.
9 И [е]възвеличихъ ся и умножихъ ся
Повече отъ всичкы-тѣ бывшы прѣди мене въ Іерусалимъ:
Още и мудрость-та ми останѫ си въ мене.
10 И всичко каквото поискахѫ очи-тѣ ми,
Не имъ отрѣкохъ:
Не възбранихъ сърдце-то си отъ всяко веселіе,
Защото сърдце-то ми ся веселѣше въ всичкы-тѣ ми трудове,
И това [ж]бѣ дѣлъ-тъ ми отъ всичкый-тъ ми трудъ.
11 И разгледахъ азъ всичкы-тѣ си дѣла
Които направихѫ рѫцѣ-тѣ ми,
И трудъ-тъ въ който ся трудихъ,
И ето всичко-то е [з]суета, и угнѣтеніе на духъ-тъ,
И нѣма полза подъ слънце-то.
12 И обърнѫхъ ся азъ за да разгледамъ
Мудрость-тѫ, [и]и лудость-тѫ, и безуміе-то:
Защото що *има да направи* человѣкъ който е дошелъ слѣдъ царя?
Онова което е вече направено.
13 И видѣхъ азъ че мудрость-та прѣвъсхожда безуміе-то,
Както видѣлина-та прѣвъсхожда тьмнинѫ-тѫ.
14 [і]На мудрый-тъ очи-тѣ сѫ въ главѫ-тѫ му,
А безумный ходи въ тьмнинѫ-тѫ;
Но азъ познахъ още че [к]единъ случай
Ще ся случи на всичкы тѣзи.
15 За то рѣкохъ азъ въ сърдце-то си:
Както ся случава на безумный-тъ,
Така ще ся случи и на мене;
Защо прочее да станѫ азъ по мудръ?
За то подумахъ въ сърдце-то си,
Че и то е суета.
16 Защото не остава вѣчно
Память-та на мудрый-тъ нито на безумный-тъ;
Понеже въ идущы-тѣ дни
Всичко ще ся забрави вече:
И какъ умира мудрый-тъ? както безумный-тъ.
17 За то намразихъ животъ-тъ,
Защото тежкы ми *ся видѣхѫ* дѣла-та които биватъ подъ слънце-то;
Понеже всичко е суета и угнѣтеніе на духа.
18 Намразихъ още азъ и всичкый-тъ си трудъ,
Що сьмь ся трудилъ подъ слънце-то;
Защото [л]го оставямъ на человѣка който ще бѫде подирь мене.
19 И кой знае да ли ще бы мудръ той, или безуменъ?
Но ще властвува надъ всичкый-тъ ми трудъ що сьмь ся трудилъ,
И въ който показахъ мудрость-тѫ си подъ слънце-то:
Суета и то.
20 За то азъ ся обърнѫхъ и отчаяхъ сърдце-то си,
За всичкый трудъ що сьмь ся трудилъ подъ слънце-то.
21 Защото има человѣкъ, на когото трудъ-тъ *бъде*
Съ мудрость и съ знаніе и съсъ сполукѫ;
Но го оставя за дѣлъ другыму,
Който не ся е трудилъ за него:
И то суета, и голѣмо зло.
22 Защото [м]коя полза на человѣка отъ всичкый-тъ му трудъ,
И отъ угнѣтеніе-то на сърдце-то му
Въ които ся труди подъ слънце-то?
23 Понеже всичкы-тѣ му дни сѫ [н]болесть,
И трудове-тѣ му скърбь;
И нощя още сърдце-то му не спи:
И то суета.
24 [о]Нѣма по добро за человѣка освѣнь да яде и да піе,
И да прави душѫ-тѫ си да ся наслаждава отъ добро-то на трудъ-тъ му;

[а] Лук. 12; 19.
[б] Иса. 50; 11.
[в] Прит. 14; 13. Гл. 7; 6.
[г] Гл. 1; 17.
[д] 3 Цар. 9; 28. 10; 10, 14, 21 и драг.
[е] Гл. 1; 16.
[ж] Гл. 3; 22. 5; 18. 9; 9.
[з] Гл. 1; 3, 14.
[и] Гл. 1; 17. 7; 25.
[і] Прит. 17; 24. Гл. 8; 1.
[к] Псал. 49; 10. Гл. 9; 2, 3, 11.
[л] Псал. 49; 10.
[м] Гл. 1; 3. 3; 9.
[н] Іов. 5; 7. 14; 1.
[о] Гл. 3; 12, 13, 22. 5; 18. 8; 15.

И това видѣхъ азъ че е отъ Божіѭ-тѫ ржкѫ.
25 Защото кой бы ялъ,
И кой бы ся наслаждавалъ освѣнь мене?
26 Понеже *Богъ* дава на угодный-тъ прѣдъ него человѣкъ
Мудрость и знаніе и радость;
А на грѣшный-тъ дава да ся труди,
[н]За да притуря и да трупа;
За да *гы* даде на угодный-тъ прѣдъ Бога:
И то суета, и угнѣтеніе на духъ-тъ.

ГЛАВА 3.

1 Има [а]врѣме за всяко нѣщо,
И срокъ за всякѫ работѫ подъ небе-то.
2 Врѣме за ражданіе, и [б]врѣме за умираніе:
Врѣме за насажданіе, и врѣме за искорененіе на насадено-то:
3 Врѣме за убиваніе, и врѣме за исцѣляваніе:
Врѣме за събаряніе, и врѣме за граденіе:
4 Врѣме за плаканіе, и врѣме за смѣяніе:
Врѣме за сѣтованіе, и врѣме за ликованіе:
5 Врѣме за распърснуваніе на каменіе, и врѣме за събираніе на каменіе:
Врѣме за пригжрщаніе, и [в]врѣме за отдалечаваніе отъ пригжрщаніе-то:
6 Врѣме за придобываніе, и врѣме за изгубваніе:
Врѣме за пазеніе, и врѣме за хвърляніе:
7 Врѣме за раздираніе, и врѣме за шіеніе:
[г]Врѣме за мълчаніе и врѣме за говореніе:
8 Врѣме за обычаніе, и [д]врѣме за ненавижданіе:
Врѣме за рать, и врѣме за миръ.
9 [е]Каква полза на оногозь който работи,
Отъ онова въ което ся той труди?
10 [ж]Видѣхъ труденіе-то, което даде Богъ
На человѣчески-тѣ сынове за да ся трудятъ въ него.
11 Направи всяко нѣщо хубаво на врѣме-то му;
И свѣтъ-тъ положи въ тѣхны-тѣ размышленія,
Безъ [з]да може человѣкъ да издири
Отъ начало до конецъ дѣло-то което е Богъ направилъ.
12 Познахъ че [и]нѣма *друго* добро въ тѣхъ,
Освѣнь да ся весели *всякой*, и да прави добро въ животъ-тъ си.
13 И още [і]да яде всякой человѣкъ и да піе,
И да ся наслаждава отъ добро-то на всичкый-тъ си трудъ,
То е дарованіе отъ Бога.
14 Познахъ че всичко що прави Богъ,
То ще бѫде вѣчно:
[к]Не е възможно да ся притури на него,
Нито да ся отнеме отъ него:
И Богъ направи *това* за да му ся боятъ.
15 [л]Каквото е станѫло вече сѫществува:
И каквото ще стане, вече е станѫло,
И Богъ прѣдиря минѫло-то.
16 И [м]видѣхъ още подъ слънце-то
Мѣсто-то на сѫдъ-тъ, *и* тамъ беззаконіе-то;
И мѣсто-то на правдѫ-тѫ, *и* тамъ неправдѫ-тѫ.
17 Рѣкохъ азъ въ сърдце-то си:
[н]Богъ ще сѫди праведный-тъ и нечестивый-тъ;
[о]Защото за всяко нѣщо, и за всяко дѣло, има врѣме тамъ.
18 Рѣкохъ азъ въ сърдце-то си
За състояніе-то на человѣческы-тѣ сынове
Че тѣхъ ще гы опыта Богъ,
И ще видятъ че тѣ отъ себе си сѫ скотове.
19 Защото [п]случай-тъ на человѣческы-тѣ сынове
Е случай и на скотъ-тъ: единъ случай иматъ:
Както умира той, така умира *и* онзи:
И едно дыханіе е въ всичкы-тѣ:
И человѣкъ не прѣвъсхожда въ нищо скотъ-тъ;
Защото всичко-то е суета.
20 Всичко отива въ исто-то мѣсто:
[р]Всичко е станѫло отъ пърсть-тѫ, и всичко ся враща въ пърсть-тѫ.
21 [с]Кой знае духъ-тъ на человѣческы-тѣ сынове, да ли възлѣзва горѣ,
И духъ-тъ на скотъ-тъ, да ли слѣзва долу на земіѭ-тѫ?
22 [т]Видѣхъ прочее че нѣма по добро,
Освѣнь да ся весели человѣкъ въ дѣлата си;
Защото [у]това е дѣлъ-тъ му:
[ф]Понеже кой ще го доведе за да види
Онова което ще бѫде слѣдъ него?

ГЛАВА 4.

1 Тогазь ся обърнѫхъ азъ и видѣхъ
[а]Всичкы-тѣ насилія които ставатъ подъ слънце-то:
И ето сьлзы-тѣ на насилованы-тѣ,
И нѣмаше за тѣхъ утѣшитель:
И сила-та бѣше въ рѫкѫ-тѫ на тѣзи които гы насиловахѫ:
И нѣмаше за тѣхъ утѣшитель.
2 За то азъ [б]рѣкохъ: Блазѣ на умрѣлы-тѣ,
Които сѫ вече умрѣли,
Неже на живы-тѣ, които сѫ още живи.
3 [в]А по добръ отъ двама-та е, който не е былъ още,

н Іов. 27; 16, 17. Прит. 28; 8.
—
а Ст. 17. Гл. 8; 6.
б Евр. 9; 27.
в Іоил. 2; 16. 1 Кор. 7; 5.
г Амос. 5; 13.
д Лук. 14; 26.
е Гл. 1; 3.
ж Гл. 1; 13.
з Гл. 8; 17. Рим. 11; 33.
и Ст. 22.
і Гл. 2; 24.
к Іак. 1; 17.
л Гл. 1; 9.
м Гл. 5; 8.
н Рим. 2; 6, 7, 8. 2 Кор. 5; 10. 2 Сол. 1; 6, 7.
о Ст. 1.
п Псал. 49; 12, 20. 73; 22. Гл. 2; 16.
р Быт. 3; 19.
с Гл. 12; 7.
т Ст. 12. Гл. 2; 24. 5; 18. 11; 9.
у Гл. 2; 10.
ф Гл. 6; 12. 8; 7. 10; 14.
—
а Гл. 3; 16. 5; 8.
б Іов. 3; 17 и дрг.
в Іов. 3; 11, 16, 21. Гл. 6; 3.

Който не е видѣлъ лошы-тѣ дѣла които ставатъ подъ слънце-то.
4 И още, видѣхъ азъ всякой трудъ,
И всяко сполучено дѣло,
Че за това на человѣка му завижда ближній-тъ му;
И това суета, и угнѣтеніе на духъ-тъ.
5 [г]Безумный-тъ сгъва ржцѣ-тѣ си,
И яде плъть-тж си.
6 [д]По добрѣ *една* пълна шепа, съ покой,
Неже двѣ пълны шепы, съ трудъ
И съ угнѣтеніе на духъ-тъ.
7 Пакъ ся обърнжхъ азъ,
И видѣхъ суетж подъ слънце-то.
8 Има нѣкой *който* си нѣма вторый;
Ей, нѣма нито сына, нито брата;
А не прѣстава отъ всичкый си трудъ;
Даже [е]око-то му не ся насыща съ богатство:
[ж]И *не дума:* За кого ся трудіж азъ,
И лишавамъ душж-тж си отъ благо?
И това е суета, и тежъкъ трудъ.
9 По добрѣ сж двама неже единъ;
Понеже тѣ иматъ добрж мъздж въ трудъ-тъ си.
10 Защото, ако паднжтъ,
Единъ-тъ ще дигне другаря си;
Но горко на единъ-тъ който падне,
И нѣма вторый да го дигне.
11 И ако лѣгнжтъ двама наедно ще ся топлятъ:
А единъ-тъ какъ ще ся стопли?
12 И ако нѣкой прѣвъзмогне противъ единъ-тъ,
Двама-та ще му ся опржтъ;
И трегубо-то вжже не ся кжса скоро.
13 По добро е бѣдно и мудро дѣте,
Неже царь старъ и безуменъ,
Който не пріема вече съвѣтъ;
14 Защото *единъ-тъ* излѣзва изъ домъ-тъ на узницы-тѣ за да царува:
А другый-тъ и царь да ся е родилъ става сиромахъ.
15 Видѣхъ всичкы-тѣ живы които ходятъ подъ слънце-то,
Съсъ сынъ-тъ, вторый-тъ, който ще стане вмѣсто него:
16 Нѣма край на всичкы-тѣ людіе,
На всичкы-тѣ които сж были прѣдъ тѣхъ;
А дирни-тѣ не ще ся възвеселятъ въ него:
И това е прочее суета, и угнѣтеніе на духъ-тъ.

ГЛАВА 5.

1 [а]Пази ногж-тж си, когато отивашь въ домъ-тъ Божій:
И приближи повече да слушашь,
[б]Неже да приносишь жертвж на безумны,
Които не знаіжтъ че струватъ зло.
2 Не прибързвай съ уста-та си,
И сърдце-то ти да не бърза да произноси думж прѣдъ Бога:
Защото Богъ е на небе-то, а ты на земіж-тж:
За то нека бждатъ [в]думы-тѣ ти малко.
3 Понеже сънъ-тъ дохожда въ множество-то на заниманія-та:
А [г]гласъ-тъ на безумный-тъ въ множество-то на думы-тѣ.
4 [д]Когато обречешь обричаніе Богу,
Не ся бави да го испълнишь;
Защото той нѣма благодареніе отъ безумны-тѣ:
[е]Испълни което си обреклъ.
5 [ж]По добрѣ да ся не обречешь,
Неже да ся обречешь и да не испълнишь.
6 Да не дозволишь на уста-та си да вкаратъ въ грѣхъ плъть-тж ти;
[з]И да не речешь прѣдъ ангелъ-тъ, че е было отъ незнаяніе:
Защо да ся разгнѣва Богъ на гласъ-тъ ти,
И да погуби дѣло-то на ржцѣ-тѣ ти?
7 Защото въ множество-то на сънища-та
И въ множество-то на думы-тѣ, има суеты:
А [и]ты ся бой отъ Бога.
8 [і]Ако видишь насиліе на сиромаха,
И разграбеніе на сждбж-тж и на правдж-тж въ область-тж,
Да ся не почудишь за това нѣщо:
Защото надъ [к]высокый-тъ по высокъ надзирава:
И надъ тѣхъ *има* най высокъ.
9 Земя-та е полезна на всичкы-тѣ:
И самъ царь-тъ ся служи отъ нивы-тѣ.
10 Който обича сребро-то, не ще да ся насыти съсъ сребро:
Нито съ доходы, който обича изобиліе:
И то е суета.
11 Когато ся умножава благо-то,
Умножаватъ ся *и* онѣзи които го яджтъ:
И коя е полза-та на притяжатели-тѣ му,
Освѣнь да *го* гледатъ съ очи-тѣ си?
12 Сънъ-тъ на оногозь който работи е сладъкъ,
Или малко ялъ, или много:
А насыщеніе-то на богатый-тъ не го оставя да спи.
13 [л]Има тежко зло *което* видѣхъ подъ слънце-то:
Богатство съхранявано отъ притяжателя му за своіж му повредж:
14 И онова богатство ся изгубва отъ зълъ случай:
И той ражда сынъ, а нѣма нищо въ ржкж-тж му.
15 [м]Както е излѣзлъ изъ утробж-тж на майкж си,

г Прит. 6; 10. 24; 33.
д Прит. 15; 16, 17. 16; 8.
е Прит. 27; 20. 1 Іоан. 2; 16.
ж Псал. 39; 6.

а Виж. Исх. 3; 5. Иса. 1; 12 и дрг.
б 1 Цар. 15; 22. Псал. 50; 8. Прит. 15; 8. 21; 27. Осія 6; 6.
в Прит. 10; 19. Мат. 6; 7.

г Прит. 10; 19.
д Числ. 30; 2. Втор. 23; 21, 22, 23. Псал. 50; 14. 76; 11.
е Псал. 66; 13, 14.
ж Прит. 20; 25. Дѣян. 5; 4.
з 1 Кор. 11; 10.

и Гл. 12; 13.
і Гл. 3; 16.
к Псал. 12; 5. 58; 11. 82; 1.
л Гл. 6; 1.
м Іов. 1; 21. Псал. 49; 17. 1 Тим. 6; 7.

Голъ ще ся върне, и ще отиде както е дошелъ:
И нѣма да земе нищо отъ трудъ-тъ си,
За да занесе съ ржкж-тж си.
16 И това е още тежко зло,
Както е дошелъ така да иде:
И [н]каква полза за него [о]че ся е трудилъ за вѣтръ-тъ?
17 Още и прѣзъ всичкы-тѣ си дни [п]яде въ тьмнинж
И въ много печаль, и болесть и мжкы.
18 Ето що видѣхъ азъ добро:
[р]Прилично е да яде *нѣкой* и да піе,
И да ся наслаждава отъ благо-то на всичкый-тъ си трудъ,
Въ който ся труди подъ слънце-то,
Споредъ число-то на дни-тѣ на животъ-тъ си,
Колкото му е далъ Богъ;
Защото то е [с]дѣлъ-тъ му.
19 И [т]на когото человѣка е далъ Богъ богатство и имотъ,
Далъ му е и власть да яде отъ тѣхъ,
И да зема дѣлъ-тъ си, и да ся весели въ трудъ-тъ си,
То е даръ Божій;
20 Защото нѣма да помни много дни-тѣ на животъ-тъ си;
Понеже Богъ отговаря на сърдце-то му съ веселіе.

ГЛАВА 6.

1 [а]Има зло което видѣхъ подъ слънце-то,
И го има много между человѣцы-тѣ:
2 Человѣкъ, комуто Богъ дава богатство, и имотъ, и славж,
[б]Щото душа-та му ся не лишава отъ всичко що бы пожелалъ;
[в]Но Богъ му не дава власть да яде отъ тѣхъ,
Но гы яде чужденецъ:
То е суета и зълъ недугъ.
3 Ако роди человѣкъ сто *чада*,
И живѣе много годины,
Щото дни-тѣ на годины-тѣ му да станжтъ много,
А душа-та му не ся насыти съ *благо*,
[г]И не е пріелъ и погребеніе,
Думамъ *че* [д]извергъ-тъ е по добръ отъ него;
4 Защото е дошелъ въ суетж, и отхожда въ тьмнинж,
И име-то му ще ся покрые съ тьмнинж;
5 И не е видѣлъ слънце-то, и не е позналъ *нищо:*
Но той има повече покой отъ оногозь.
6 И дважды тысящж годинж ако бы живѣлъ нѣкой, и добро не види:
Не отиватъ ли всичкы-тѣ въ едно мѣсто?
7 [е]Всичкый трудъ на человѣка е за уста-та му,
Душа-та обаче не ся насыща.
8 Защото що има повече мудрый-тъ отъ безумный-тъ?
Що има *повече* сиромахъ-тъ, който знае да ходи прѣдъ живы-тѣ?
9 По добро е гледаніе-то съ очи,
Неже скытаніе-то съ желаніе.
И то суета, и угнѣтеніе на духъ-тъ.
10 Което е станжло, зѣло си е уже име-то,
И познато е че то е человѣкъ;
И [ж]той не може да ся сжди съ по крѣпкый-тъ си.
11 Понеже има много нѣща които умножаватъ суетж-тж,
Каква полза на человѣка?
12 Защото кой знае що е добро за человѣка
Въ животъ-тъ, въ всичкы-тѣ дни на животъ-тъ на суетж-тж му,
Които прѣхожда [з]като сѣнкж?
Понеже [и]кой ще извѣсти человѣку,
Що ще да бжде слѣдъ него подъ слънце-то?

ГЛАВА 7.

1 [а]По добрѣ име *добро* неже многоцѣнно *миро:*
И день-тъ на смьрть-тж, неже день-тъ на ражданіе-то.
2 По добрѣ да отиде нѣкой въ домъ на сѣтованіе,
Неже да отиде въ домъ на пированіе;
Защото то е сетнина-та на всякого человѣка,
И живый-тъ ще го тури въ сърдце-то си.
3 По добра е печаль-та неже смѣхъ-тъ;
Защото [б]отъ дряхлость-тж на лице-то сърдце-то става по весело.
4 Сърдце-то на мудры-тѣ е въ домъ на сѣтованіе;
Но сърдце-то на безумны-тѣ въ домъ на веселбж.
5 [в]По добрѣ е на человѣка да слуша обличеніе отъ мудръ,
Неже да слуша пѣснь отъ безумны:
6 Защото [г]както е гласъ-тъ на тьрніе-тѣ подъ котелъ-тъ,
Така е смѣхъ-тъ на безумный-тъ: и то суета.
7 Наистинж насиліе-то изумява мудрый-тъ;
И [д]даръ-тъ растлѣва сърдце-то.
8 По добро е свършваніе-то на работж-тж, неже начало-то й:
[е]По добръ е дълготьрпѣливый-тъ, неже высокоумный-тъ.

н Гл. 1; 3.
о Прит. 11; 29.
п Псал. 127; 2.
р Гл. 2; 24. 3; 12, 13, 22. 9; 7. 11; 9. 1 Тим. 6; 17.
с Гл. 2; 10. 3; 22.
т Гл. 2; 24. 3; 13. 6; 2.

а Гл. 5; 13.
б Іов. 21; 10 и дрг. Псал. 17; 14. 73; 7.
в Лук. 12; 20.
г 4 Цар. 9; 35. Иса. 14; 19, 20. Іер. 22; 19.
д Іов. 3; 16. Псал. 58; 8. Гл. 4; 3.

е Прит. 16; 26.
ж Іов. 9; 32. Иса. 45; 9. Іер. 49; 19.
з Псал. 102; 14. 109; 23. 144; 4. Іак. 4; 14.
и Псал. 39; 6. Гл. 8; 7.

а Прит. 22; 1.
б 2 Кор. 7; 10.
в Псал. 141; 5. Прит. 13; 18. 15; 31, 32.
г Псал. 118; 12. Гл. 2; 2.
д Исх. 23; 8. Втор. 16; 19.
е Прит. 14; 29.

9 [ж]Не спѣши въ духъ-тъ си да си яростливъ;
Защото ярость-та почива въ пазухѫ-тѫ на безумны-тѣ.
10 Да не речешь: Коя е причина-та,
Че прѣдишни-тѣ дни бѣхѫ по добри отъ тѣзи?
Защото не пыташь благоразумно за това.
11 Мудрость-та е добра като наслѣдіе-то,
И полезна [з]на онѣзи които гледатъ сълнце-то.
12 Защото мудрость-та е защита, *както е* защита сребро-то;
Но прѣимущество-то на знаніе-то *е че* мудрость-та оживява онѣзи които ѭ иматъ.
13 Гледай дѣло-то Божіе;
Защото [и]кой може да направи право
Онова, което е той направилъ криво?
14 [і]Въ благополученъ день весели ся,
А въ злополученъ день бѫди смотрѣливъ.
Защото Богъ направи едно-то противоположно на друго-то,
За да не намѣрува человѣкъ нищо задъ себе си.
15 Всичко-то видѣхъ въ дни-тѣ на суетѫ-тѫ си:
[к]*Има* праведенъ, който загынува въ правдѫ-тѫ си:
И има нечестивъ, който дълголенствува въ злобѫ-тѫ си.
16 [л]Не ставай прѣкалено праведенъ,
И [м]не мысли себе си чрѣзмѣрно мудръ:
Защо да загынешь?
17 Не ставай прѣкалено зълъ,
И не бѫди безуменъ:
[н]Защо да умрешь прѣди врѣме-то си?
18 Добрѣ е да държишь това;
И отъ онова да не оттеглящь рѫкѫ-тѫ си;
Защото който ся бои отъ Бога ще избѣгне отъ всичкы тѣзи.
19 [о]Мудрость-та дава на мудрый-тъ повече силѫ,
Неже десеть началници които сѫ въ градъ-тъ.
20 Защото [п]нѣма праведенъ человѣкъ на земіѭ-тѫ,
Който да струва добро и да не грѣши.
21 И не давай вниманіе на всичкы-тѣ думы които ся говорятъ,
Да не бы да чуешь рабъ-тъ си че тя кълне;
22 Защото много пѫти и сърдце-то ти познава,
Че и ты подобно си прокълнѫлъ други.
23 Всичко това опытахъ съ мудрость-тѫ:
[р]Рѣкохъ: Ще бѫдѫ мудръ;
Но тя ся отдалечи отъ мене.
24 [с]Онова което е много далечь, и [т]твърдѣ дълбоко,
Кой може да го намѣри?
25 Азъ [у]обходихъ съсъ сърдце-то си
За да научѫ, и да издирѭ,
И да изслѣдувамъ мудрость-тѫ и разумъ-тъ,
И да познаѭ нечестіе-то на безуміе-то,
И на глупость-тѫ и на лудость-тѫ.
26 И [ф]намѣрихъ че е по горчива отъ смърть
Онази жена на коѭто сърдце-то е примкы и мрѣжи, и рѫцѣ-тѣ ѝ узы:
Угодный прѣдъ Бога ще ся отърве отъ неѭ:
А грѣшникъ-тъ ще бѫде хванѫтъ отъ неѭ.
27 Вижъ, това намѣрихъ, говори [х]проповѣдникъ-тъ,
Като испытувахъ едно по едно, за да намѣрѭ сметкѫ-тѫ:
28 Което още душа-та ми изслѣдува, но не намѣрувамъ:
Едного [ц]мѫжа между тысящѫ намѣрихъ:
Но ни еднѫ женѫ между всичкы тѣзи не намѣрихъ.
29 Ето, това само намѣрихъ:
[ч]Че Богъ направи человѣка правъ,
[ш]Но тѣ потърсихѫ много измышленія.

ГЛАВА 8.

1 Кой е както мудрый-тъ?
И кой знае изясненіе-то на словеса-та?
[а]Мудрость-та на человѣка свѣтли лице-то му,
И [б]жестокость-та на лице-то му ся промѣнява.
2 Азъ *казвамъ* да пазишь заповѣдь-тѫ на царя,
[в]А найвече заради клѣтвѫ-тѫ Богу.
3 [г]Не бързай да бѣгашь отъ присѫтствіе-то му:
Не постоянствувай въ лошѫ работѫ;
Защото всичко каквото ще, направя.
4 Въ думѫ-тѫ на царя има власть:
И [д]кой ще му рече: Що правишь?
5 Който пази заповѣдь-тѫ нѣма да види нѣщо зло:
И сърдце-то на мудрый-тъ познава врѣме-то и сгодѫ-тѫ.
6 [е]Защото всяко нѣщо има врѣме и сгодѫ;
Понеже окаянство-то на человѣка е много върхъ него;
7 Защото [ж]не знае какво ще ся случи;
Понеже кой може да му обади какъ ще стане?

ж Прит. 14; 17. 16; 32. Іак. 1; 19.
з Гл. 11; 7.
и Виж. Іов. 12; 14. Гл. 1; 15. Иса. 14; 27.
і Втор. 28; 47. Гл. 3; 4.
к Гл. 8; 14.
л Прит. 25; 16.
м Рим. 12; 3.
н Іов. 15; 32. Псал. 55; 23. Прит. 10; 27.
о Прит. 21; 22. 24; 5. Гл. 9; 16, 18.
п 3 Цар. 8; 46. 2 Лѣт. 6; 36. Прит. 20; 9. Рим. 3; 23. 1 Іоан. 1; 8.
р Рим. 1; 22.
с Іов. 28; 12, 20. 1 Тим. 6; 16.
т Рим. 11; 33.
у Гл. 1; 17. 2; 12.
ф Прит. 5; 3, 4. 22; 14.
х Гл. 1; 1, 2.
ц Іов. 33; 23. Псал. 12; 1.
ч Быт. 1; 27.
ш Быт. 3; 6, 7.

—

а Прит. 4; 8, 9. 17; 24. Виж. Дѣян. 6; 15.
б Втор. 28; 50.
в 1 Лѣт. 29; 24. Іез. 17; 18. Рим. 13; 5.
г Гл. 10; 4.
д Іов. 34; 18.
е Гл. 3; 1.
ж Прит. 24; 22. Гл. 6; 12. 9; 12. 10; 14.

8 [з]Нѣма человѣкъ който да има власть [и]надъ духъ-тъ, та да възбранява духъ-тъ:
Нито да има власть надъ день-тъ на смьрть-тѫ:
И въ тойзи бой пущаніе нѣма:
И нечестіе-то не ще избави тѣзи които го иматъ.
9 Всичко това видѣхъ, и турихъ умъ-тъ си
Въ всяко дѣло, което става подъ слънце-то:
Има врѣме въ което человѣкъ властвува надъ человѣка за своѭ поврѣдѫ.
10 И така видѣхъ нечестивы-тѣ погребены,
Които дойдохѫ и отидохѫ отъ свято-то мѣсто,
И ся забравихѫ въ градъ-тъ, дѣто бѣхѫ така сторили:
И то суета.
11 [і]Понеже рѣшеніе-то противъ лукаво-то дѣло не ся свърши скоро,
За това сърдце-то на человѣческы-тѣ сынове е всичко вдадено да струва зло.
12 [к]Ако и да струва грѣшникъ-тъ зло сто пѫти и дългоденствува,
Но азъ знаѭ пакъ
Че [л]ще бѫде добро на онѣзи които ся боятъ отъ Бога,
Които ся боятъ отъ лице-то му.
13 А нá нечестивый-тъ не ще да е добрѣ,
И нѣма да ся продължатъ дни-тѣ му,
Които прѣминуватъ като сѣнкѫ;
Защото не ся бои отъ лице-то Божіе.
14 Има суета, която става на земіѭ-тѫ,
Че има праведни [м]на които ся случава споредъ дѣла-та на нечистивы-тѣ,
И има нечестиви на които ся случава сроредъ дѣла-та на праведны-тѣ:
Рѣкохъ че и то е суета.
15 За то [н]азъ похвалихъ веселіе-то;
Защото за человѣка нѣма по добро подъ слънце-то,
Освѣнь да яде, и да піе, и да ся весели:
И то ще му остане отъ трудъ-тъ му
Въ дни-тѣ на животъ-тъ му, които му е Богъ далъ подъ слънце-то.
16 Като дадохъ сърдце-то си да познаѭ мудрость-тѫ,
И да видѭ труденіе-то което ставаше по земіѭ-тѫ,
(Защото на нѣкои очи-тѣ ни деня ни нощя, не виждатъ сънъ:)
17 Тогазь видѣхъ всичко-то Божіе дѣло,
Че [о]человѣкъ не може да намѣри дѣло-то което става подъ слънце-то;
Понеже колкото и да ся труди человѣкъ и да търси,
Извѣстно нѣма да намѣри:
А още, и мудрый ако рече да познае,
[п]Не може намѣри.

ГЛАВА 9.

1 Защото турихъ всичко това въ сърдце-то си,
За да издиріѭ всичко това,
[а]Че праведни-тѣ и мудри-тѣ, и дѣла-та имъ сѫ въ рѫкѫ-тѫ Божіѭ:
Нѣма человѣкъ който да знае
Да ли любовь, или омраза *ще бѫде:*
Всичко-то е прѣдъ тѣхъ.
2 [б]Всичко *ся случава* равно на всичкы-тѣ:
Единъ случай е на праведный-тъ и на нечестивый-тъ,
На добрый-тъ и на чистый-тъ и на нечистый-тъ,
И на оногозь който жертвува и на оногозь който не жертвува.
Както добрый-тъ, така *и* грѣшный-тъ:
Който ся кьлне, както който ся бои отъ клѣтвѫ.
3 Това е зло-то между всичко което става подъ слънце-то,
Че единъ случай е на всичкы-тѣ:
И найвече сърдце-то на человѣческы-тѣ сынове е пълно съсъ злинѫ,
И безуміе *има* въ сърдце-то имъ додѣ сѫ живи,
И послѣ *слѣзватъ* при мьртвы-тѣ.
4 Защото за оногозь който има пріобщеніе съсъ всичкы-тѣ живи, има надежда;
Понеже живо куче е по добро отъ мьртвъ львъ.
5 Защото живи-тѣ знаѭтъ че ще умрѫтъ;
[в]Но мьртви-тѣ не знаѭтъ нищо,
Нито иматъ вече придобываніе;
Понеже [г]память-та имъ ся е забравила;
6 Още и любовь-та имъ, и ненависть-та имъ,
И зависть-та имъ, уже ся е изгубила;
И не ще иматъ вече никога дѣлъ
Въ всичко що става подъ слънце-то.
7 Иди, [д]яждь хлѣбъ-тъ си съ веселбѫ, и пій вино-то си съ весело сърдце;
Защото Богъ вече благоволи въ дѣла-та ти.
8 Въ всяко врѣме нека бѫдѫтъ бѣлы дрехы-тѣ ти:
И миро да не оскудѣе на главѫ-тѫ ти.
9 Радувай ся на животъ-тъ съ женѫ-тѫ си коіѭто си възлюбилъ,
Въ всичкы-тѣ дни на суетный-тъ си животъ,
Които ти ся дадохѫ подъ слънце-то,
Въ всичкы-тѣ дни на твоіѭ-тѫ суетѫ:
Защото [е]това е дѣлъ-тъ ти въ животъ-тъ,
И въ трудъ-тъ ти въ който ся трудишь подъ слънце-то.
10 Всичко що намѣри рѫка-та ти да направи,
Направй съсъ силѫ-тѫ си;
Защото нѣма ни дѣяніе, ни помышленіе, ни знаніе,

з Псал. 49; 6, 7.
и Іов. 14: 5.
і Псал. 10; 6. 50; 21. Иса. 26; 10.
к Иса. 65; 20. Рим. 2; 5.
л Псал. 37; 11, 18, 19. Прит. 1; 32, 33. Иса. 3; 10. 11. Мат. 25; 34, 41.
м Псал. 73; 14. Гл. 2; 14. 7; 15. 9; 1, 2, 3.
н Гл. 2; 24. 3; 12, 22. 5; 18. 9; 7.
о Іов. 5; 9. Гл. 3; 11. Рим. 11; 33.
п Псал. 73; 16.

—

а Гл. 8; 14.
б Іов. 21; 7 и друг. Псал. 73; 3, 12, 13. Мал. 3; 15.
в Іов. 14; 21.
г Іов. 7; 8, 9, 10. Иса. 26; 14.
д Гл. 8; 15.
е Гл. 2; 10, 24. 3; 13, 22. 5; 18.

Нито мудрость въ гробъ-тъ, дѣто отивашь.
11 Обърнжхъ ся, и [ж]видѣхъ подъ сълнце-то
Че тичаніе-то не е на лекы-тѣ,
Нито брань-та е на силны-тѣ,
Нито хлѣбъ-тъ на мудры-тѣ, нито богатство-то на разумны-тѣ,
Нито добромысліе-то на тѣзи които иматъ знаніе;
Защото врѣме и случай ся случава на всичкы-тѣ.
12 Защото [з]даже и человѣкъ не знае врѣме-то си:
Както рыбы-тѣ които ся улавятъ въ злж мрѣжж,
И както птицы-тѣ които ся улавятъ въ примкж,
[и]Така ся улавятъ человѣческы-тѣ синове въ зло врѣме,
Когато внезапу нападне вързъ тѣхъ.
13 И това видѣхъ мудрость подъ сълнце-то,
И видѣ ми ся голѣма:
14 [і]Имаше малъкъ градъ, и малко мжжіе въ него:
И дойде противъ него великъ царь, и го обсади,
И съгради противъ него голѣмы окопы:
15 Но ся намѣри въ него человѣкъ сиромахъ *и* мудръ,
И той съ мудрость-тж си освободи градъ-тъ;
Но никой не поменж оногозь сиромаха человѣка.
16 [к]Тогазь азъ рѣкохъ: Мудрость-та е по добра отъ силж-тж:
Ако и да ся прѣзира мудрость-та на сиромаха,
И [л]думы-тѣ му ся не слушатъ.
17 Думы-тѣ на мудры-тѣ въ безмълвіе ся слушатъ
Повече отъ викъ-тъ на оногозь що властвува между безумны.
18 [м]Мудрость-та е по добра отъ ратны-тѣ оржжія:
[н]А единъ грѣшникъ погубя много добры нѣща.

ГЛАВА 10.

1 Мухы умрѣлы правятъ миро-то на мировареца да вони, да кыпнува:
И мало безуміе *обесчестя* оногозь който е въ уваженіе за мудрость *и* честь.
2 Сърдце-то на мудрый-тъ е въ десницж-тж му:
А сърдце-то на безумный-тъ въ лѣвицж-тж му.
3 Още като ходи въ пжть-тъ безумный-тъ, сърдце-то му не е на мѣсто,
И [а]показва на всичкы-тѣ *че* е безуменъ.
4 Ако духъ-тъ на князь-тъ ся подигне противъ тебе, [б]не оставяй мѣсто-то си;
Защото [в]кротость-та утолява голѣмы грѣшкы.
5 Има зло *което* видѣхъ подъ сълнце-то,
Погрѣшка, *думамъ*, която происхожда отъ владѣтеля:
6 [г]Безумный-тъ ся туря въ голѣмы достоинства,
А богати-тѣ сѣдятъ въ долны мѣста.
7 [д]Видѣхъ рабы на коніе,
А князове ходящи като рабы по земіж-тж.
8 [е]Който копае ямж, ще падне въ неіж:
И който разваля оградж, змія ще го ухапе.
9 Който изважда каменіе ще ся поврѣди отъ тѣхъ:
Който цѣпи дърва ще бѣдствува въ тѣхъ.
10 Ако ся затжпи желѣзо-то, и не наточи нѣкой остро-то *му*,
Трѣбува да притури силж:
А мудрость-та е полезна за управяніе.
11 Ако ухапе змія-та [ж]*прѣди обаяніе-то,
Тогазь обаятель не ползува.
12 [з]Думы-тѣ отъ уста-та на мудрый-тъ сж благодать:
А [и]устны-тѣ на безумный-тъ ще го погълнжтъ.
13 Начало-то на думы-тѣ на уста-та му е безуміе,
И свършъкъ-тъ на говореніе-то му, лошо буйство.
14 И [і]безумный-тъ умножава думы;
Человѣкъ не знае що ще бжде;
И [к]кой може да му извѣсти,
Що ще бжде слѣдъ него?
15 Трудъ-тъ на безумны-тѣ гы уморява,
Понеже не знаіжтъ да отиджтъ въ градъ-тъ.
16 [л]Горко ти, земле, когато царь-тъ ти е дѣте,
И началници-тѣ ти ядкатъ рано!
17 Блазѣ ти, земле, когато царь-тъ ти е синъ на благородны,
И [м]началници-тѣ ти ядктъ на врѣме,
За укрѣпленіе, а не за упиваніе!
18 Отъ голѣмж лѣность пада кжщный-тъ покрывъ:
И отъ празность-тж на ржцѣ-тѣ капе кжща-та.
19 За веселбж правятъ пирове, и [н]вино-то весели животъ-тъ:
А сребро-то отговаря на всичко.
20 [о]Да не прокълнешь царя, нито въ мысль-тж си:
И да не прокълнешь богатый-тъ въ клѣть-тж на ложницж-тж си;
Защото небесна птица ще донесе гласъ-тъ,
И крылато-то ще възвѣсти *това* нѣщо.

ж Іер. 9; 23. Амос. 2; 14, 15.
з Гл. 8; 7.
и Прит. 29; 6. Лук. 12; 20, 39. 17; 26 и дрг. 1 Сол. 5; 3.
і Виж. 2 Цар. 20; 16—22.
к Прит. 21; 22. 24; 5. Гл. 7; 19. Ст. 18.
л Мар. 6; 2, 3.
м Ст. 16.
н Іис. Нав. 7; 1, 11, 12.

—

а Прит. 13; 16. 18; 2.
б Гл. 8; 3.
в 1 Цар. 25; 24 и дрг. Прит. 25; 15.
г Есѳ. 3; 1.
д Прит. 19; 10. 30; 22.
е Псал. 7; 15. Прит. 26; 27.
ж Псал. 58; 4, 5. Іер. 8; 17.
* *Или* Ако хапе змія-та безъ сжсканіе, то и клеветникъ-тъ не е по добръ.
з Прит. 10; 32. 12; 13.
и Прит. 10; 14. 18; 7.
і Прит. 15; 2.
к Гл. 3; 22. 6; 12. 8; 7.
л Иса. 3; 4, 5, 12. 5; 11.
м Прит. 31; 4.
н Псал. 104; 15.
о Исх. 22; 28. Дѣян. 23; 5.

—

ГЛАВА 11.

1 Хвърли хлѣбъ-тъ си [а] по лице-то на водж-тж;
[б] Защото слѣдъ много дни ще го намѣришь.
2 [в] Дай дѣлъ [г] на седмь, още и на осмь;
[д] Защото не знаешь какво зло ще бжде на землѣ-тж.
3 Ако сж пълни облаци-тѣ, изливатъ дъждь на землѣ-тж:
И ако падне дърво къмъ югъ, или къмъ сѣверъ,
На мѣсто-то дѣто падне дърво-то, тамъ си остава.
4 Който ся взира въ вѣтръ-тъ, нѣма да сѣе,
И който гледа на облацы-тѣ, нѣма да жьне.
5 [е] Както не знаешь кой е пжть-тъ на вѣтръ-тъ,
[ж] *Нито* какъ *ся образуватъ* кости-тѣ въ утробж-тж на непразднж-тж,
Така не знаешь дѣла-та на Бога, който прави всичко.
6 Сѣй сѣме-то си зарань, и вечеръ да си не почини ржка-та ти;
Защото не знаешь кое ще успѣе, това ли или онова,
Или да ли ще сж двѣ-тѣ равно добры.
7 Наистинж видѣлина-та е сладка,
И угодно е на очи-тѣ [з] да гледатъ слънце-то;
8 Но ако и да живѣе человѣкъ много години,
И ся весели прѣзи всичкы тѣхъ,
Нека си напомни за дни-тѣ на тъмнинж-тж че ще бждатъ много:
Все що иде е суета.
9 Весели ся, юноше, въ младость-тж си;
И сърдце-то ти нека ти дава радость въ дни-тѣ на юношество-то ти:
И [и] ходи споредъ пжтища-та на сърдце-то си,
И споредъ гледаніе-то на очи-тѣ си;
Но знай, че за всичко това Богъ ще тя [і] доведе въ сждбж.
10 И отнеми ярость-тж отъ сърдце-то си,
И [к] отдалечи лукавство-то отъ плъть-тж си;
Защото [л] младость-та и юношество-то е суета.

ГЛАВА 12.

1 И [а] помни Създателя си въ дни-тѣ на младость-тж си,
Прѣди да дойджтъ дни-тѣ на зло-то,
И стигнжтъ годины-тѣ [б] въ които ще речешь:
Нѣмамъ благодареніе въ тѣхъ:
2 Прѣди да ся помрачи слънце-то и видѣло-то, и луна-та, и звѣзды-тѣ,
И ся върнжтъ облаци-тѣ слѣдъ дъждь-тъ:
3 Когато стражи-тѣ на кжщж-тж ще треперятъ,
И крѣпкы-тѣ мжжіе ще ся прѣгърбятъ,
И които мелятъ ще прѣстанжтъ, защото намалѣхж,
И на тѣзи които гледатъ прѣзъ прозорцы-тѣ ще имъ стане тьмно.
4 И врата-та ще ся затворятъ при пжть-тъ,
Когато изнемощѣе гласъ-тъ на мелницж-тж,
И на гласъ-тъ на птицж-тж ще стане *человѣкъ:*
И [в] всичкы-тѣ дъщери на пѣснь-тж ще ся смирятъ.
5 Когато ще ся боятъ отъ высочинж-тж,
И ще треперятъ въ пжть-тъ:
Когато мигдалъ-тъ процавти,
И скакалецъ-тъ натегне,
И охота-та исчезне;
Защото человѣкъ отхожда [г] въ вѣчный си домъ,
И [д] сѣтующи-тѣ обыкалятъ улицы-тѣ.
6 Прѣди да ся скжса сребърна-та цѣпь,
И да ся счупи златна-та чаша,
Или да ся строши водоносъ-тъ при источникъ-тъ,
Или да ся развали коло-то надъ кладенецъ-тъ,
7 И [е] да ся върне пърсть-та въ землѣ-тж както е была:
И [ж] духъ-тъ да ся върне при Бога, [з] който го е далъ.
8 [и] Суета на суеты, рече проповѣдникъ-тъ:
Всичко е суета.
9 И колкото повече проповѣдникъ-тъ станж мудръ,
Толкозь повече поучи людіе-тѣ на знаніе:
Наипаче вникнж и издири,
И [і] нареди много притчы.
10 Проповѣдникъ-тъ поиска да намѣри угодны думы:
И писано-то бѣ правота, [к] думы на истинж.
11 Думы-тѣ на мудры-тѣ сж както остни,
И както гвоздіе закованы отъ наставницы-тѣ на събранія-та,
Дадени отъ единъ-тъ Пастырь.
12 А повече отъ това, научи ся, сыне мой,
Че да прави *нѣкой* много книги нѣма край,
И [л] много-то ученіе е трудъ на плъть-тж.
13 Да чуемъ свършъкъ-тъ на всичко-то слово:
[м] Бой ся отъ Бога, и пази заповѣди-тѣ му;
Понеже това е всичко-то на человѣка.
14 Защото [н] Богъ ще докара на сждъ всяко дѣло,
И всяко скрышно, или добро или зло.

[а] Виж. Иса. 32; 20.
[б] Втор. 15; 10. Прит. 19; 17. Мат. 10; 42. 2 Кор. 9; 8. Гал. 6; 9, 10. Евр. 6; 10.
[в] Псал. 112; 9. Лук. 6; 30. 1 Тим. 6; 18, 19.
[г] Мих. 5; 5.
[д] Ефес. 5; 16.
[е] Іоан. 3; 8.
[ж] Псал. 139; 14, 15.
[з] Гл. 7; 11.
[и] Числ. 15; 39.
[і] Гл. 12, 14. Рим. 2; 6—11.
[к] 2 Кор. 7; 1. 2 Тим. 2; 22.
[л] Псал. 39; 5.

—

[а] Прит. 22; 6. Плач. 3; 27.
[б] Виж. 2 Цар. 19; 35.
[в] 2 Цар. 19; 35.
[г] Іов. 17; 13.
[д] Іер. 9; 17.
[е] Быт. 3; 19. Іов. 34; 15. Псал. 90; 3.
[ж] Гл. 3; 21.
[з] Числ. 16; 22. 27; 16. Іов. 34; 14. Иса. 57; 16. Зах. 12; 1.
[и] Псал. 62; 9. Гл. 1; 2.
[і] 3 Цар. 4; 32
[к] Гл. 1; 18.
[л] Втор. 6; 2. 10; 12.
[м] Гл. 11; 9. Мат. 12; 36. Дѣян. 17; 30, 31. Рим. 2; 16. 14; 10, 12. 1 Кор. 4; 5. 2 Кор. 5; 10.

—

ПѢСНЬ НА ПѢСНИ-ТѢ.

ГЛАВА 1.

1 [а]Соломонова-та пѣснь на пѣсни-тѣ.
2 Да мя цѣлувне съ цѣлуванія-та на уста-та си;
[б]Защото любовь-та ти е по добра отъ вино-то.
3 Заради благовоніе-то на добры-тѣ твои масти,
Име-то ти е масть излѣяна:
За това тя обычатъ дѣвицы-тѣ.
4 [в]Привлѣчи мя: [г]ще тичамы вслѣдъ тебе:
[д]Царь-тъ мя въведе въ клѣтове-тѣ си:
Ще ся радувамы и ще ся веселимъ за тебе;
Ще помнимъ любовь-тѫ ти повече отъ вино-то:
Обычатъ тя съ правотѫ.
5 Черна сьмь, но хубава, Іерусалимскы дъщери,
Като кидарскы-тѣ шатьри, като Соломоновы-тѣ опоны.
6 Не мя гледайте, че сьмь почернѣла
Понеже сълнце-то мя е погледнѫло;
Сынове-тѣ на майкѫ ми ся разгнѣвахѫ противъ мене:
Турихѫ мя пазачъ на лозія-та;
Свое-то лозіе не упазихъ.
7 Възвѣсти ми, ты, когото възлюби душа-та ми,
Дѣ пасешь *стадо-то*, дѣ *го* упокояваш на пладне?
Защо да бѫдѫ както тая що обыкаля
Между стада-та на твои-тѣ другари?
8 Ако не знаешь отъ себе си,
[е]Хубавице между жены-тѣ,
Излѣзь ты подирь слѣды-тѣ на стадо-то,
И паси ярета-та си при шатьры-тѣ на настыри-тѣ.
9 [ж]На коніе-тѣ на Фараоновы-тѣ колесницы
Тя уподобихъ, [з]любезна моя.
10 [и]Красны сѫ твои-тѣ ланиты съ върви-тѣ *на бисеръ-тъ*,
И вратъ-тъ ти съ огърлія.
11 Ще ти направимъ златны чепочкы,
Съсъ сребърны капкы.
12 Додѣто царь-тъ *сѣди* на трънезѫ-тѫ си,
Нардъ-тъ ми издава благовоніе-то си.
13 Вързопъ отъ смирнѫ е за мене възлюбленный ми:
Ще нощува между съсцы-тѣ ми.
14 Кытка кипрова е за мене възлюбленный мой,
Въ лозія-та на Енгадди.
15 [і]Ето, хубава си, любезна моя:
Ето, хубава си: очи-тѣ ти *сѫ като* на гълѫби-тѣ.
16 Ето, хубавъ си, възлюбленный ми, ей, пріятенъ си:
И одръ-тъ ни е благоцвѣтенъ.
17 Греды-тѣ на домове-тѣ ни сѫ кедровы,
Подъсченія-та ни сѫ кипарисовы.

ГЛАВА 2.

1 Азъ сьмь цвѣтіе Сароново,
И кринъ юдолный.
2 Както е кринъ-тъ между търніе-тѣ,
Така е любезна-та ми между дъщери-тѣ.
3 Както ябълка-та между дървія-та на дѫбравѫ-тѫ,
Така е възлюбленный-тъ ми между сынове-тѣ:
Пожелахъ, и сѣднѫхъ подъ сѣнкѫ-тѫ му,
[а]И плодъ-тъ му бѣ сладъкъ въ уста-та ми.
4 Доведе мя въ домъ-тъ на вино-то,
И хоругва-та му надъ мене бѣ любовь.
5 Подкрѣпѣте мя съ млинчета, расхладѣте мя съ ябълкы:
Защото сьмь ранена отъ любовь.
6 [б]Лѣвица-та му е подъ главѫ-тѫ ми,
И десница-та му мя прегрѫща.
7 [в]Заклѣвамъ вы, Іерусалимскы дъщери,
Въ сърны-тѣ, и въ елени-тѣ на поле-то,
Да не дигнете, и да не събудите любовь-тѫ *ми*, до дѣто ще.
8 Гласъ-тъ на възлюбленный-тъ ми! ето, иде той,
Скача по горы-тѣ, и играе по хълмове-тѣ.
9 [г]Възлюбленный-тъ ми прилича на сьрнѫ, или на младъ елень:
Ето стои задъ стѣнѫ-тѫ ни,
Гледа отъ прозорцы-тѣ,
Занича прѣзъ рѣшеткы-тѣ.
10 Отговаря възлюбленный ми, и говори ми:
[д]Стани, любезна моя, прѣкрасна моя, и ела.
11 Защото ето зима-та ся прѣминѫ,
И дъждь-тъ заминѫ и отиде си.
12 Цвѣтя-та ся явихѫ изъ земіѭ-тѫ:
Врѣме-то *на рѣзидбѫ-тѫ пристигнѫ,
И гласъ-тъ на гъргорицѫ-тѫ ся чу въ нашѫ-тѫ земіѭ.
13 Смоковница-та прозябва пьрвы-тѣ си смоквы,

[а] 3 Цар. 4; 32.
[б] Гл. 4; 10.
[в] Осія 11; 4. Іоан. 6; 44. 12; 32.
[г] Фил. 3; 12, 13, 14.
[д] Псал. 45; 14, 15. Іоан. 14; 2. Ефес. 2; 6.
[е] Гл. 5; 9. 6; 1.
[ж] 2 Лѣт. 1; 16, 17.
[з] Гл. 2; 2, 10, 13. 4; 1, 7. 5; 2. 6; 4. Іоан. 15; 14, 15.
[и] Іез. 16; 11, 12, 13.
[і] Гл. 4; 1. 5; 12.

[а] Откр. 22; 1, 2.
[б] Гл. 8; 3.
[в] Гл. 3; 5. 8; 4.
[г] Ст. 17.
[д] Ст. 13.
* *Или* на пѣснь-тѫ.

И *по* лозія-та цвѣтъ-тъ на гроздіе-то издава благовоніе.
[е]Стани, любезна моя, прѣкрасна моя, та ела.
14 О гълѫбице моя, въ разсѣлины-тѣ на скалѫ-тѫ,
Въ скрышны-тѣ на стрьмнины-тѣ,
Покажи ми лице-то си, [ж]направи мя да чуіѫ гласъ-тъ ти:
Защото гласъ-тъ ти е сладъкъ, и лице-то ти прѣкрасно.
15 [з]Хванѣте ни лисицы-тѣ,
Малкы-тѣ лисицы, които погубватъ лозія-та:
Защото лозія-та ни цвтятъ.
16 [и]Възлюбленный-тъ ми е мой, и азъ негова:
Пасе между кринове-тѣ.
17 [і]Додѣ повѣе дневный-тъ тихъ вѣтрецъ и побѣгнѫтъ сѣнкы-тѣ,
Върни ся, възлюбленный ми: [к]стани подобенъ на сърне,
Или на младъ елень връху †Беѳерскы-тѣ горы.

ГЛАВА 3.

1 [а]Прѣзъ нощь-тѫ на легло-то си
Потърсихъ оногозь, когото обича душа-та ми:
Потърсихъ го, и го не намѣрихъ.
2 Да станѫ сега, и да обыколіѫ градъ-тъ,
По улицы-тѣ и по стъгды-тѣ,
Да търсіѫ оногозь когото обича душа-та ми:
Потърсихъ го, и го не намѣрихъ.
3 [б]Намѣрихѫ мя стражи-тѣ които обхождатъ градъ-тъ:
Видѣхте ли оногозь, когото обича душа-та ми?
4 Като заминѫхъ малко отъ тѣхъ,
Намѣрихъ оногозь, когото обича душа-та ми:
Хванѫхъ го, и не го пуснѫхъ,
Додѣ го не въведохъ въ домъ-тъ на майкѫ си,
И въ ложницѫ-тѫ на онѫзи която мя е родила.
5 [в]Заклѣвамъ вы, Іерусалимскы дъщери,
Въ сърны-тѣ, и въ елени-тѣ на поле-то,
Да не дигнете, и да не събудите любовь-тѫ *ми*, до дѣто ще.
6 [г]Коя е тая, която възлиза отъ пустыніѫ-тѫ,
Както стълпове дымъ, накадена съсъ смирнѫ и ливанъ,
Съсъ всякакъвъ *благовоненъ* прахъ отъ търговеца?
7 Ето одръ-тъ на Соломона;
Шестдесеть якы мѫжіе сѫ около него, отъ силны-тѣ Израилевы:
8 Всичкы тѣзи държатъ мечъ, научени на бой:
Всякой има мечъ-тъ си на бедро-то си, отъ нощны страхове.
9 Царь Соломонъ си направи носилкѫ
Отъ Ливанскы дърва:
10 Стълпцы-тѣ ѝ направи отъ сребро,
Лѣгалище-то ѝ отъ злато, постелкѫ-тѫ ѝ отъ багрѣницѫ:
Срѣда-та ѝ бѣ украсена рачително
Отъ Іерусалимскы-тѣ дъщери.
11 Излѣзте, Сіоновы дъщери, и виждте
Царь Соломона съ вѣнецъ-тъ, съ който го вѣнча майка му
Въ день-тъ на женитбѫ-тѫ му,
И въ день-тъ на сърдечно-то му веселіе.

ГЛАВА 4.

1 Ето [а]хубава си, любезна моя: ето си хубава:
Очи-тѣ ти подъ було-то ти сѫ *както* на гълѫби-тѣ:
Косы-тѣ ти сѫ [б]както стадо отъ козы,
Налегали по Галаадскѫ-тѫ горѫ.
2 [в]Зѫби-тѣ ти сѫ като стадо отъ стрижены *овцы*,
Които възлизатъ отъ кѫпаніе-то,
Които всичкы ся агнѫтъ близнета,
И нѣма яловѫ между тѣхъ:
3 Устны-тѣ ти като червенѫ преждѫ,
И говореніе-то ти благодатно;
[г]Ланиты-тѣ ти подъ було-то ти
Като часть отъ наръ:
4 [д]Шія-та ти като Давидовъ-тъ стълпъ,
Съграденый-тъ [е]за орѫжницѫ,
Дѣто висятъ тысяща щитчета,
Всичкы сѫ щитове на крѣпкы.
5 [ж]Два-та ти съсца като двѣ сърнета близнета,
6 Които пасѫтъ между кринове-тѣ.
[з]Додѣ повѣе дневный-тъ тихъ вѣтрецъ и побѣгнѫтъ сѣнкы-тѣ,
Азъ ще идѫ въ горѫ-тѫ на смирнѫ-тѫ, и на хълмъ-тъ на ливанъ-тъ.
7 [и]Ты си прѣкрасна, любезна моя:
И порокъ нѣма въ тебе.
8 *Ела* съ мене отъ Ливанъ, невѣсто,
Ела съ мене отъ Ливанъ:
Погледни отъ върхъ-тъ на Аманѫ,
Отъ върхъ-тъ на Санирь и [і]на Ермонъ,
Отъ лѣгла-та на львове-тѣ, отъ горы-тѣ на рысове-тѣ.
9 Плѣнила си сърдце-то ми, сестро моя, невѣсто:

[е] Ст. 10.
[ж] Гл. 8; 13.
[з] Псал. 80; 13. Іез. 13; 4. Лук. 13; 32.
[и] Гл. 6; 3. 7; 10.
[і] Гл. 4; 6.
[к] Ст. 9. Гл. 8; 14.
† *Или* расцѣпены.

—

[а] Иса. 26; 9.
[б] Гл. 5; 7.
[в] Гл. 2; 7. 8; 4.
[г] Гл. 8; 5.

—

[а] Гл. 1; 15. 5; 12.
[б] Гл. 6; 5.
[в] Гл. 6; 6.
[г] Гл. 6; 7.
[д] Гл. 7; 4.
[е] Неем. 3; 19.
[ж] Виж. Притч. 5; 19. Гл. 7; 3.
[з] Гл. 2; 17.
[и] Ефес. 5; 27.
[і] Втор. 3; 9.

Плѣнила си сьрдце-то ми, съ едно отъ очи-тѣ си,
Съ едно огърліе на шіѭ-тѫ си.
10 Колко е хубава твоя-та любовь, сестро моя, невѣсто!
[к]Колко по добра отъ вино-то е твоя-та любовь,
И благовоніе-то на твои-тѣ масти повече отъ всичкы-тѣ ароматы!
11 Устны-тѣ ти, невѣсто, капѫтъ *като* меденъ сотъ:
[л]Медъ и млѣко *има* подъ языкъ-тъ ти:
И благовоніе-то на дрехы-тѣ ти [м]като благоуханіе-то на Ливанъ.
12 Градина затворена е сестра ми, невѣстата;
Изворъ затворенъ, источникъ запечатанъ.
13 Твои-тѣ лѣторасли сѫ рай отъ нарове,
Съ избранны плодове, кипръ съ нардъ:
14 Нардъ и шафранъ: тръсть и корица,
Съсъ всичкы-тѣ дьрвія на ливанъ,
Смирна и алой съсъ всичкы-тѣ най първы ароматы:
15 Источникъ на градины,
[н]Кладенецъ на живѫ водѫ, и поточкы отъ Ливанъ.
16 Стани, Сѣвере: и ела, Юже:
Повѣй въ градинѫ-тѫ ми,
Да потекѫтъ аромати-тѣ ѝ.
[о]Да дойде възлюбленный ми въ градинѫ-тѫ си,
И да яде изрядны-тѣ си плодове.

ГЛАВА 5.

1 [а]Дойдохъ въ градинѫ-тѫ си, сестро моя, невѣсто:
Обрахъ смирнѫ-тѫ си съ ароматы-тѣ си:
[б]Ядохъ сотъ-тъ си съ медъ-тъ си:
Пихъ вино-то си съ млѣко-то си:
Яждте, [в]пріятели:
Пійте, ей, изобилно пійте, възлюбленни.
2 Азъ спіѭ, но сьрдце-то ми е будно:
Гласъ-тъ на възлюбленный-тъ ми [г]хлопа:
Отвори ми, сестро моя, любезна моя,
Гълѫбице моя, съвършенна моя,
Защото глава-та ми ся напълни съ росѫ,
Косы-тѣ ми съ нощны капкы.
3 Съблѣкохъ дрѣхѫ-тѫ си: какъ да ѭ облѣкѫ?
Омыхъ нозѣ-тѣ си: какъ да гы окалямъ?
4 Възлюбленный ми проврѣ рѫкѫ-тѫ си прѣзъ дупкѫ-тѫ *на врата-та*,
И сьрдце-то ми ся смути за него.
5 Азъ станѫхъ да отворѭ на възлюбленный-тъ си:
И отъ рѫцѣ-тѣ ми капѣше смирна,
И отъ пьрсты-тѣ ми избранна смирна
Връзъ дьржкѫ-тѫ на ключелницѫ-тѫ.
6 Азъ отворихъ на възлюбленный-тъ си,
Но възлюбленный-тъ ми ся оттегли, отиде си:
Душа-та ми примрѣ въ говореніе-то му:
Потърсихъ го, и го не намѣрихъ:
[д]Повыкахъ го, и не ми отговори:
7 [е]Намѣрихѫ мя стражи-тѣ, които обхождатъ градъ-тъ,
Бихѫ мя, ранихѫ мя:
Стражи-тѣ на стѣны-тѣ отнехѫ отъ мене покрывало-то ми.
8 Заклѣвамъ вы, Іерусалимскы дъщери,
Ако намѣрите възлюбленный-тъ ми, да му кажете
Че сьмь ранена отъ любовь.
9 Що различава твой-тъ възлюбленный отъ другъ възлюбленъ,
[ж]О ты прѣкрасна между женъ-тѣ?
Що различава отъ другъ възлюбленъ твой-тъ възлюбленный,
Та ны заклѣвашь ты така?
10 Възлюбленный мой е бѣлъ и руменъ,
Личи и между десеть тысящы.
11 Глава-та му е злато опытано:
Косы-тѣ му сѫ разрѣсены, черны както гарванъ:
12 [з]Очи-тѣ му както на гълѫби връху потоцы-тѣ на воды-тѣ,
Омыты въ млѣко, и сѣдятъ *като многоцѣнны каменіе* въ гнѣзда-та си:
13 Ланиты-тѣ му като лѣхы отъ ароматы,
Като *сѫдове отъ благовонны саденія:
Устны-тѣ му сѫ кринове,
Отъ които капе избранна смирна:
14 Рѫцѣ-тѣ му златни пьрстеніе,
Споени съ хрисолитъ:
Коремъ-тъ му слоновено издѣліе, украсено съсъ сапфиры.
15 Лыста-та му мраморни стълпове,
Утвърдени на стояла отъ чисто злато:
Видъ-тъ му като Ливанъ,
Изященъ като кедрове:
16 Уста-та му сѫ услажденіе,
И той всичкый е рачителенъ:
Той е възлюбленный-тъ ми, и той е пріятель-тъ ми,
О Іерусалимскы дъщери.

ГЛАВА 6.

1 [а]Дѣ отиде твой-тъ възлюбленъ,
О ты прѣкрасна между жены-тѣ?
Дѣ ся вьрнѫ твой-тъ възлюбленъ?
Да го търсимъ и ный съ тебе.
2 Мой-тъ възлюбленный слѣзе въ градинѫ-тѫ си,
Въ лѣхы-тѣ на ароматы-тѣ,
За да пасе въ градины-тѣ, и да бере кринъ.

к Гл. 1; 2.
л Прит. 24; 13, 14. Гл. 5; 1.
м Быт. 27; 27. Осія 14; 6, 7.
н Іоан. 4; 10. 7; 38.
о Гл. 5; 1.

а Гл. 4; 16.
б Гл. 4; 11.
в Лук. 15; 7, 10. Іоан. 3; 29. 15; 14.
г Откр. 3; 20.
д Гл. 3; 1.
е Гл. 3; 3.
ж Гл. 1; 8.
з Гл. 1; 15. 4; 1.
* *Или* стълпове.

а Гл. 1; 8.

3 [б]Азъ сьмь на възлюбленный-тъ си, и възлюбленный ми е мой:
Пасе между кринове-тѣ.
4 Хубава си, любезна моя, като Ѳерсѫ,
Благодатна като Іерусалимъ,
[в]Страшна като *воинство* съ хоругвы.
5 Отвърни очи-тѣ си отъ срещѫ ми
Защото мя обладахѫ.
Косы-тѣ ти сѫ [г]като стадо отъ козы,
Налегали по Галаадъ.
6 [д]Зѫби-тѣ ти сѫ като стадо отъ овцы,
Които възлизатъ отъ кѫпаніе-то,
Които всичкы ся агнѭтъ близнета,
И нѣма яловѫ между тѣхъ:
7 Ланиты-тѣ ти подъ було-то ти
[е]Като часть отъ наръ:
8 Шестдесеть сѫ царицы и осемдесеть наложницы,
И бесчетны дѣвойкы:
9 Една е гълѫбица-та ми, съвършенна-та ми:
Тя е една на майкѫ си, избранна на родителкѫ-тѫ си:
Видѣхѫ ѭ дъщери-тѣ, и рекохѫ: Блазѣ ѝ;
Царицы-тѣ и наложницы-тѣ, и ѭ похвалихѫ.
10 Коя е тя, що занича като зорѫ-тѫ,
Красна като лунѫ-тѫ, и чиста като слънце-то,
[ж]Страшна като *воинство* съ хоругвы?
11 Слѣзохъ въ градинѫ-тѫ на орѣхы-тѣ,
[з]За да видѭ зеленинѫ-тѫ на долинѫ-тѫ,
Да видѭ да ли прозябнѫ лозіе-то,
И цьвнахѫ ли нарове-тѣ.
12 Безъ да усѣтѭ, душа-та ми мя прѣдстави
Като колесницы-тѣ на Аминадава.
13 Завърни ся, завърни ся, о Суламко:
Завърни ся, завърни ся, за да тя видимъ.
Що ще да видите въ Суламкѫ-тѫ?
Нѣщо като ликъ на два пълка.

ГЛАВА 7.

1 Колко сѫ красны стъпкы-тѣ ти съ чехлы-тѣ, [а]дъщеро княжеска!
Извитіе-то на бедра-та ти е подобно на огърлія,
Дѣло на рѫцѣ художническы.
2 Пѫпъ-тъ ти е чаша обла, неоскудна отъ подправено вино:
Коремъ-тъ ти житенъ копенъ ограденъ съ кринове:
3 [б]Два-та ти съсца като двѣ сърнета близнета:
4 [в]Вратъ-тъ ти като слоновъ стълпъ:
Очи-тѣ ти като водоемы-тѣ въ Есевонъ,
Къмъ врата-та Баѳъ-раббимъ:
Носъ-тъ ти като стълпъ-тъ на Ливанъ,
Който гледа къмъ Дамаскъ:
5 Глава-та ти връху тебе като Кармилъ,
И косы-тѣ на главѫ-тѫ ти като багрѣницѫ:
Царь-тъ е вързанъ за плетеницы-тѣ *ти.*
6 Колко си хубава и колко пріятна,
О възлюбленна, въ нѣжности-тѣ *си.*
7 Тойзи твой растъ прилича на финикъ,
И съсци-тѣ ти на гроздове.
8 Рѣкохъ: Ще възлѣзѫ на финикъ-тъ, ще хванѫ вѣтви-тѣ му:
И ето, съсци-тѣ ти ще бѫдѫтъ като гроздове на лозѫ,
И уханіе-то на носъ-тъ ти като ябълкы:
9 И небце-то ти като добро-то вино
Което тече сладко за възлюбленный-тъ ми,
И прави да говорятъ устны-тѣ на спящы-тѣ.
10 [г]Азъ сьмь на възлюбленный-тъ *си,*
И [д]негово-то желаніе е къмъ мене.
11 Ела, възлюбленный мой, да излѣземъ на поле-то:
Да прѣнощувамы по села-та.
12 Да осъмнемъ въ лозія-та:
[е]Да видимъ прозябнѫ ли лозіе-то,
Отвори ли цвѣтъ гроздіе-то,
И цьвнахѫ ли нарове-тѣ:
Тамъ ще ти дамъ любовь-тѫ си.
13 [ж]Мандрагоры-тѣ дадохѫ уханіе,
И при врата-та ни има
Всякаквы плодове угодни, [з]нови и ветхы:
Скрыла сьмь гы за тебе, възлюбленный мой.

ГЛАВА 8.

1 Дано да ми бѣше ты като братъ,
Който е сукалъ отъ съсцы-тѣ на майкѫ ми!
Когато тя намирахъ вънъ, щѣхъ тя цѣлува,
И не щѣхѫ да мя прѣзиратъ.
2 Зѣла быхъ тя и завела
Въ домъ-тъ на мйкѫ си, за да мя научишь:
Напоила быхъ тя [а]съ благовонно вино,
И съсъ сокъ отъ нарове-тѣ си.
3 [б]Лѣвица-та му была бы подъ главѫ-тѫ ми,
И десница-та му пригѫрнала бы мя.
4 [в]Заклѣвамъ вы, Іерусалимскы дъщери,
Да не дигнете, нито да събудите любовь-тѫ *ми,*
Додѣто ще.
5 [г]Коя е тая що възлиза отъ пустынѭ-тѫ,
Подпрѣла ся на възлюбленный-тъ си?
Азъ тя събудихъ подъ *ябълкѫ-тѫ:*
Тамъ тя роди майка ти:
Тамъ *тя* роди родителка-та ти.
6 [д]Положи мя като печать, на сърдце-то си,

б Гл. 2; 16. 7; 10.
в Ст. 10.
г Гл. 4; 1.
д Гл. 4; 2.
е Гл. 4; 3.
ж Ст. 4.
з Гл. 7; 12.

а Псал. 45; 13.
б Гл. 4; 5.
в Гл. 4; 4.
г Гл. 2; 16. 6; 3.
д Псал. 45; 11.
е Гл. 6; 11.
ж Быт. 30; 14.
з Мат. 13; 52.

а Прит. 9; 2.
б Гл. 2; 6.
в Гл. 2; 7. 3; 5.
г Гл. 3; 6.
д Иса. 49; 16. Іер. 22; 24. Агг. 2; 23.

Като печать на мышцж-тж си:
Защото любовь-та е крѣпка като смьрть-тж;
Ревнованіе-то жестоко като адъ:
Свѣтканіе-то му свѣтканіе огненно, пламыкъ устремителенъ.
7 Много вода не може да угаси любовь-тж,
Нито рѣкы могжтъ да іж потопятъ:
[е]Ако бы далъ нѣкой всичкый-тъ имотъ на домъ-тъ си за любовь-тж,
Съвсѣмъ ще го прѣзрятъ.
8 Ный [ж]имамы малкж сестрж, и нѣма съсцы:
Що ще направимъ сестрж си,
Въ день-тъ въ който стане рѣчь за неіж?
9 Ако е стѣна ще съградимъ на неіж сребьрнъ твьрдѣль:
И ако е дверь, ще іж обвьржемъ съ кедровы дъскы.
10 Азъ сьмь стѣна, и съсци-тѣ ми като стълпове:
Тогазь бѣхъ прѣдъ очи-тѣ му като миръ намѣрила.
11 Соломонъ имаше лозіе у Ваалхамонъ:
[з]Даде лозіе-то на стражы:
Всякой трѣбваше да донесе за плодъ-тъ му тысящж сребьрницы.
12 Мое-то лозіе е прѣдъ мене:
Тысяща-та *нека сж* за тебе, Соломоне,
И двѣстѣ за онѣзь които пазятъ плодъ-тъ му.
13 О ты, която сѣдишь въ градины-тѣ,
Другари-тѣ внимаіжтъ въ гласъ-тъ ти:
[и]Направи мя да *го* чуіж.
14 [і]Бързай, възлюбленный мой,
И [к]бжди подобенъ на сьрне, или на еленче,
Върху ароматскы-тѣ горы.

КНИГА НА ПРОРОКА ИСАІЖ.

ГЛАВА 1.

1 [а]Видѣніе-то на Исаіж Амосовъ-тъ сынъ, което видѣ за Іудж и Іерусалимъ, въ дни-тѣ на Озіж, Іоѳама, Ахаза *и* Езекіж, царіе-тѣ Іудины.
2 [б]Чуйте, небеса, и слушай, земле;
Защото Господь говори:
[в]Сынове въспитахъ и отрастихъ,
Но тѣ отстжпихж отъ мене.
3 [г]Волъ-тъ познава стопана си,
И оселъ-тъ ясли-тѣ на господаря си:
[д]Израиль не знае,
Людіе-тѣ ми [е]не разумѣватъ.
4 Увы, народъ грѣшенъ, людіе натоварени съ беззаконіе,
[ж]Сѣме на злодѣйцы, растлѣны сынове!
Оставихж Господа,
Прѣзрѣхж Святый-тъ Израилевъ,
Върнжхж ся назадъ.
5 [з]Дѣ можете да бждете бити като прилагате бунтуваніе?
Всичка-та глава е болна,
И всичко-то сьрдце изнемощѣло.
6 Отъ стъпкж-тж на ногж-тж дори до главж-тж нѣма въ него цѣлость,
Но струпеи и посиненія, и гнойны раны:
[и]Не ся стиснжхж, нито ся обвьрзахж,
Нито ся омегчихж съ мазь:
7 [і]Земя-та ви е пуста,
Градове-тѣ ви изгорени съ огнь:
Земіж-тж ви, чужденци іж пояждатъ прѣдъ очи-тѣ ви,
И е пуста, като разорена отъ чужденцы:
8 И Сіонова-та дъщеря е оставена като колибж въ лозіе,
Като [к]пждарницж въ градинж на краставицы,
[л]Като градъ обсаденъ.
9 [м]Ако Господь *Саваоѳъ не бы ни оставилъ малъкъ остатъкъ,
Като [н]Содомъ быхмы станжли,
На Гоморъ быхмы ся уподобили.
10 Чуйте слово-то Господне, [о]князове Содомскы:
Слушайте законъ-тъ на Бога нашего, людіе Гоморскы:
11 Защо ми е [п]множество-то на жертвы-тѣ ви? говори Господь:
Сытъ сьмь отъ всесъжженія на овны,
И отъ тълстинж на огоены:
И не ми е угодна кръвь отъ юнцы,

е Прит. 6; 35.
ж Іез. 23; 33.
з Мат. 21; 33.
и Гл. 2; 14.
і Откр. 22; 17, 20.
к Гл. 2; 17.

а Чсл. 12; 6.
б Втор. 32; 1. Іер. 2; 12. 6; 19. 22; 29. Іез. 36; 4. Мих. 1; 2. 6; 1, 2.
в Гл. 5; 1, 2.
г Іер. 8; 7.
д Іер. 9; 3, 6.
е Гл. 5; 12.
ж Гл. 57; 3, 4. Мат. 3; 7.
з Гл. 9; 13. Іер. 2; 30. 5; 3.
и Іер. 8; 22.
і Втор. 28; 51, 52.
к Іов. 27; 18. Плач. 2; 6.
л Іер. 4; 17.
м Плач. 3; 22. Рим. 9; 29.
* На воинства-та.
н Быт. 19; 24.
о Втор. 32; 32. Іез. 16; 46.
п 1 Цар. 15; 22. Псал. 50; 8, 9. 51; 16. Прит. 15; 8. 21; 27. Гл. 66; 3. Іер. 6; 20. 7; 21. Амос. 5; 21, 22. Мих. 6; 7.

Или отъ агнета, или отъ ярцы.
12 Когато идете [р]да ся явите прѣдъ мене,
Кой е поискалъ отъ ржцѣ-тѣ ви това, да тъпчете дворове-тѣ ми:
13 Не принасяйте вече [с]суетны приношенія:
Темянъ-тъ е мерзость на мене:
Новомѣсечія-та и сжбботы-тѣ,
[т]Свыкуваніе-то на събиранія-та, не могж да търпіж:
Беззаконіе е тържественно-то събираніе.
14 [у]Душа-та ми мрази новомѣсечія-та ви и [ф]праздницы-тѣ ви:
Досажденіе сж на мене: [х]дотегнж ми да търпіж.
15 И [ц]когато простреме ржцѣ-тѣ си,
Ще крыіж очи-тѣ си отъ васъ:
[ч]Даже когато умножите моленія, не щж да слушамъ;
Ржцѣ-тѣ ви сж [ш]пълны съ кръвь.
16 [щ]Измыйте ся, очистѣте ся:
Отмахнѣте зло-то на дѣянія-та си отъ очи-тѣ ми:
[ъ]Прѣстанѣте да правите зло,
17 Научѣте ся да струвате добро:
[ы]Изыскайте правосждіе, сторѣте право на насилованый-тъ,
Сждѣте сираче-то, защитѣте право-то на вдовицж-тж.
18 Елате сега, та [ь]да разыскамы, говори Господь:
Ако сж грѣхове-тѣ ви като багрѣно,
Ще станжтъ [ѣ]бѣли като снѣгъ:
Ако сж румѣни като червено,
Ще станжтъ като *бѣлж* вълнж.
19 Ако искате, и слушате,
Ще ядете благо-то на земіж-тж:
20 Ако ли не щете, и отстжпите,
Ще бждете пояденн отъ ножъ;
[ю]Защото уста-та Господни говорихж.
21 [я]Какъ вѣрный-тъ градъ станж блудница!
Той бѣше пъленъ съ правосждіе:
Правда обитаваше въ него: а сега, убійци.
22 [ѫ]Сребро-то ти станж шлакъ,
Вино-то ти ся смѣси съ водж.
23 [іѫ]Твои-тѣ князове сж отстжпници, и [а]участници на крадцы:
[б]Всичкы обичатъ дарове, и тичатъ подирь възмьздія:
[в]Тѣ не сждятъ право сираче-то,
Нито сждъ-тъ на вдовицж-тж дохожда при тѣхъ.
24 За това говори Господь,
Іеова Саваоѳъ, Крѣпкый Израилевъ:
Ахъ! [г]ще земж удовлетвореніе отъ противницы-тѣ си,
И ще си отмьстіж на непріятели-тѣ си:
25 И пакъ ще туріж ржкж-тж си върхъ тебе
[д]И ще очистіж шлакъ-тъ ти като съ боржк,
И ще отдѣліж всичко-то твое олово.
26 И ще възстановіж сждии-тѣ ти както попрѣди,
И съвѣтницы-тѣ ти [е]както изначала:
Слѣдъ това [ж]ще ся наречешь
Градъ на правдж, Вѣренъ градъ.
27 Сіонъ ще ся искупи съсъ сждбж,
И тѣзи които ся върнжтъ въ него, съ правдж.
28 И [з]беззаконни-тѣ и грѣшни-тѣ купно ще ся съкрушатъ,
И тѣзи които сж оставили Господа ще погынжтъ.
29 Защото ще ся постыдятъ [и]за дрьвія-та които пожелахте,
И [і]ще ся посрамите за градины-тѣ които избрахте.
30 Понеже ще станете като теревинѳъ, на който листа-та вѣнжтъ,
И като градинж която нѣма водж.
31 И [к]крѣпкый-тъ ще бжде [л]както изгрѣби,
И дѣло-то му както искра,
И ще ся изгорятъ и двѣ-тѣ купно,
И не ще има кой да гаси.

ГЛАВА 2.

1 Слово-то, което ся откры на Исаіж сына Амосова, заради Іуджк и Іерусалимъ.
2 [а]Въ послѣдни-тѣ дни,
[б]Гора-та на домъ-тъ Господень
Ще ся утвърди на върхъ-тъ на горы-тѣ,
И ще ся възвыси надъ хълмы-тѣ,
[в]И всичкы-тѣ народи ще ся стекжтъ въ неіж.
3 И много племена ще отидятъ и ще рекжтъ:
[г]Дойдѣте, да възлѣземъ на горж-тж Господніж,
Въ домъ-тъ на Бога Іаковова:
И ще ны научи пжтища-та си,
И ще ходимъ въ стезы-тѣ му;
Защото [д]отъ Сіонъ ще излѣзе законъ,
И слово Господне отъ Іерусалимъ.
4 И ще сжди помежду народы-тѣ,
И ще обличи много племена;
И [е]ще исковжтъ ножове-тѣ си за налечницы,
И копія-та си за сърпове:

р Исх. 23; 17. 34; 23.
с Мат. 15; 9.
т Іоил. 1; 14. 2; 15.
у Числ. 28; 11.
ф Лев. 23; 2 и дрг. Плач. 2; 6.
х Гл. 43; 24.
ц Іов. 27; 9. Псал. 134; 2. Прит. 1; 28. Гл. 59; 2. Іер. 14; 12. Мих. 3; 4.
ч Псал. 66; 18. 1 Тим. 2; 8.
ш Гл. 59; 3.
щ Іер. 4; 14.
ъ Псал. 34; 14. 37; 27. Амос. 5; 15. Рим. 12; 9. 1 Пет. 3; 11.
ы Іер. 22; 3, 16. Мих. 6; 8. Зах. 7; 9. 8; 16.
ь Гл. 43; 26. Мих. 6; 2.
ѣ Псал. 51; 7. Откр. 7; 14.
ю Числ. 23; 19. Тит. 1; 2.
я Іер. 2; 20, 21.
ѫ Іер. 6; 28, 30. Іез. 22; 18, 19.
іѫ Осія 9; 15.
а Прит. 29; 24.
б Іер. 22; 17. Іез. 22; 12. Осія 4; 18. Мих. 3; 11. 7; 3.
в Іер. 5; 28. Зах. 7; 10.
г Втор. 28; 63. Іез. 5; 13.
д Іер. 6; 29. 9; 7. Мал. 3; 3.
е Іер. 33; 7.
ж Зах. 8; 3.
з Іов. 31; 3. Псал. 1; 6. 5; 6. 73; 27. 92; 9. 104; 35.
и Гл. 57; 5.
і Гл. 65; 3. 66; 17.
к Іез. 32; 21.
л Гл. 43; 17.

—

а Быт. 49; 1. Іер. 23; 20.
б Мих. 4; 1 и дрг. Псал. 68; 15, 16.
в Псал. 72; 8. Гл. 2; 13.
г Іер. 31; 6. 50; 5. Зах. 8; 21, 23.
д Лук. 24; 47.
е Псал. 46; 9. Осія 2; 18. Зах. 9; 10.

Народъ, връзъ народъ не ще да дигне ножъ,
[ж]Нито ще научатъ вече брань.
5 Доме Іакововъ, дойдѣте,
И [з]да ходимъ въ Господнѭ-тѫ видѣлинѫ.
6 Понеже ты си оставилъ людіе-тѣ си, домъ-тъ Іакововъ,
Защото [и]ся напълнихѫ изъ Востокъ,
И [і]станахѫ прокобители, както Филистимяни-тѣ,
И [к]съединихѫ ся съ чада-та на иноплеменницы-тѣ.
7 И [л]земя-та имъ ся напълни съсъ сребро и злато,
И нѣма свършъкъ на съкровища-та имъ:
Напълни ся земя-та имъ и съ коніе,
И нѣма свършъкъ на колесницы-тѣ имъ.
8 И [м]напълни ся земя-та имъ съ идолы:
Поклонихѫ ся на рѫчны-тѣ си дѣла,
На онова което пьрсти-тѣ имъ направихѫ:
9 И наведе ся простолюдинъ
И унизи ся голѣмецъ:
И ты не ще имъ простишь.
10 [н]Влѣзь въ скалѫ-тѫ, и скрый ся въ пьрсть-тѫ,
Поради страхъ-тъ отъ Господа,
И поради славѫ-тѫ на негово-то величіе.
11 [о]Гордѣливы-тѣ человѣчески очи ще ся унижатъ,
И надиганіе-то на человѣцы-тѣ ще ся наведе:
А само Господь ще ся възвыси [п]въ онзи день.
12 Защото день-тъ на Господа Саваоѳа ще бѫде
Върхъ всякого гордѣливъ и величавъ,
И върхъ всякого що ся надига: и ще ся унижи:
13 И [р]върхъ всичкы-тѣ Ливански кедры высокы и възвышены,
И върхъ всичкы-тѣ Васански дѫбове;
14 И [с]върхъ всичкы-тѣ высокы горы,
И върхъ всичкы-тѣ възвышены бърда,
15 И върхъ всякой высокъ стълпъ,
И върхъ всякѫ оградено стѣнѫ,
16 И [т]върхъ всичкы-тѣ Ѳарсійскы кораби,
И върхъ всичкы-тѣ насладителны гледанія.
17 И [у]высочина-та на человѣка ще ся наведе,
И надиганіе-то на человѣцы-тѣ ще ся унижи:
А само Господь ще ся възвыси [ф]въ онзи день.
18 И идоли-тѣ съвсѣмъ ще ся изгубятъ.
19 И тѣ ще влѣзѫтъ [х]въ пещери-тѣ на скалы-тѣ,
И въ дупкы-тѣ на земѭ-тѫ,
[ц]Поради страхъ-тъ отъ Господа,
И поради славѫ-тѫ на величіе-то му,
Когато стане [ч]да растрепери земѭ-тѫ.
20 [ш]Въ онзи день ще хвърли человѣкъ
На къртове-тѣ и на прилѣпы-тѣ
Сребърны-тѣ си идолы и златны-тѣ си идолы,
Които направи за себе си за да ся кланя:
21 За [щ]да влѣзе въ дупкы-тѣ на канары-тѣ,
И въ разсѣлины-тѣ на скалы-тѣ,
[ѣ]Поради страхъ-тъ отъ Господа,
И поради славѫ-тѫ на величіе-то му,
Когато стане да растрепери земѭ-тѫ.
22 [ы]Оставѣте ся отъ человѣка,
На когото [ь]дыханіе-то е въ ноздри-тѣ му;
Защото за какво ся счита той?

ГЛАВА 3.

1 Защото ето, Господь, Іеова Саваоѳъ,
[а]Ще отнеме отъ Іерусалимъ и отъ Іудѫ
[б]Подпоркѫ-тѫ и помощь-тѫ,
Всякѫ подпоркѫ отъ хлѣбъ, и всякѫ подпоркѫ отъ водѫ,
2 [в]*Всякого* крѣпъкъ, и ратникъ,
Сѫдіѭ, и пророкъ, и чародѣй, и старецъ,
3 Петдесетоначалникъ, и почтенъ, и съвѣтникъ,
И мудръ художникъ, и разуменъ обаятель.
4 И ще имъ дамъ [г]момчета за князове,
И дѣца ще владѣѭтъ надъ тѣхъ.
5 И людіе-тѣ ще бѫдѫтъ насилствовани человѣкъ, отъ человѣка,
И всякой отъ ближняго си:
Момче-то ще ся голѣмѣе прѣдъ старый-тъ,
И нищожный-тъ прѣдъ почтенный-тъ.
6 Тогазъ человѣкъ ще хване брата си *отъ* домъ-тъ на отца си, *и ще рече:*
Ты имашь одеждѫ, стани началникъ намъ,
И това разореніе *нека е* подъ твоѭ рѫкѫ:
7 Въ онзи день той ще отговори, и ще рече:
Не щѫ да станѫ вождь;
Защото въ кѫщѫ-тѫ ми нѣма ни хлѣбъ, ни одеждѫ:
Не мя туряйте началникъ на людіе-тѣ;
8 Защото Іерусалимъ [д]ся поклати, Іуда паднѫ,
Понеже языкъ-тъ имъ и дѣла-та имъ сѫ противны Господу,
И раздражаватъ очи-тѣ на славѫ-тѫ му.
9 Видъ-тъ на лице-то имъ свидѣтелствува противъ тѣхъ:
И изявяватъ грѣхъ-тъ си [е]като Содомъ; не крыѭтъ.

ж Псал. 72; 3, 7.
з Ефес. 5; 8.
и Числ. 23; 7.
і Втор. 18; 14.
к Псал. 106; 35. Іер. 10; 2.
л Втор. 17; 16, 17.
м Іер. 2; 28.
н Ст. 19, 21. Откр. 6; 15.
о Ст. 17. Гл. 5; 15, 16. 13; 11.
п Гл. 4; 1. 11; 10, 11. 12; 1, 4. 24; 21. 25; 9. 26; 1. 27; 1, 2, 12, 13. 28; 5. 29; 18. 30; 23. 52; 6. Іер. 30; 7, 8. Іез. 38; 14, 19. 39; 11, 22. Осія 2; 16, 18, 21. Іоил. 3; 18. Амос. 9; 11. Авд. 8. Мих. 4; 6. 5; 10. 7; 11, 12. Соф. 3; 11, 16. Зах. 9; 16.
р Гл. 14; 8. 37; 24. Іез. 31; 3. Зах. 11; 1, 2.
с Гл. 30; 25.
т 3 Цар. 10; 22.
у Ст. 11.
ф Ст. 11.
х Ст. 10. Осія 10; 8. Лук. 23; 30. Откр. 6; 16. 9; 6.
ц 2 Сол. 1; 9.
ч Гл. 30; 32. Агг. 2; 6, 21. Евр. 12; 26.
ш Гл. 30; 22. 31; 7.
щ Ст. 19.
ѣ Ст. 10, 19.
ы Псал. 146; 3. Іер. 17; 5.
ь Іов. 27; 3.

—

а Іер. 37; 21. 38; 9.
б Лев. 26; 26.
в 4 Цар. 24; 14.
г Еккл. 10; 16.
д Мих. 3; 12.
е Быт. 13; 13. 18; 20, 21. 19; 5.

Горко на душж-тж имъ! защото въздадохж сами на себе си зло.

10 Речѣте на праведный-тъ [ж]че добро *ще му бжде;*

[з]Защото ще яде плодъ-тъ на дѣла-та си.

11 Горко на беззаконный-тъ [и]зло *ще му бжде;*

Защото въздаяніе-то му ще бжде *по дѣлата* на ржцѣ-тѣ му.

12 Мои-тѣ людіе [і]дѣца гы насилствуватъ,
И жены владѣыжтъ надъ тѣхъ.
Людіе мои, [к]ваши-тѣ наставници *вы* правятъ да заблуждавате,
И развалятъ пжть-тъ на стжпкы-тѣ ви.

13 Господь става [л]на сждъ,
И стои да сжди народы-тѣ.

14 Господь ще влѣзе въ сждбж
Съсъ старѣйшины-тѣ на людіе-тѣ си и князове-тѣ имъ;
Защото вы похарахте [м]лозіе-то:
Грабежи-тѣ отъ сиромаха сж въ кжщы-тѣ ви.

15 Защо [н]стрывате людіе-тѣ ми,
И смилате лица-та на сиромасы-тѣ?
Говори Господь Іеова Саваоѳъ.

16 И говорй Господь:
Понеже Сіоновы-тѣ дъщери ся възгордѣхж,
И ходятъ съ надигнжтъ вратъ,
И съ безстыдны очи,
И ходятъ насладително,
И дрънкатъ съ нозѣ-тѣ си,

17 За то Господь ще направи плѣшиво
Теме-то на Сіонскы-тѣ дъщери,
И Господь [о]ще открые срамотж-тж имъ.

18 Въ онзи день Господь ще отнеме
Славж-тж на дрънкала-та,
И мрѣжены-тѣ забрадкы и [п]луницы-тѣ,

19 Обѣцы-тѣ, и гривны-тѣ, и тънкы-тѣ була,

20 И главовърскы-тѣ, и цѣпочкы-тѣ около глезны-тѣ, и поясы-тѣ,
И мировлагалиицы-тѣ, и хамайліи-тѣ,

21 Пърстени-тѣ, и обѣцы-тѣ на носъ-тъ,

22 Мантела-та и фереджета-та,
И прѣкровкы-тѣ и кесіи-тѣ,

23 Огледала-та, и тънкы-тѣ ризы,
И кидары-тѣ и покрывала-та.

24 И вмѣсто благовоніе, ще бжде гнилота:
И вмѣсто поясъ вжже:
И [р]вмѣсто косы кждрены, плѣшина:
И вмѣсто нагрждникъ, опасваніе съ врѣтище,
Нагореніе, вмѣсто красотж.

25 Мжжіе-тѣ ти ще паднжтъ отъ ножъ,
И силни-тѣ ти въ брань:

26 И [с]врата-та му ще охкатъ и ще плачжтъ:
И [т]той ще лѣжи на земіж-тж напуснжтъ.

ГЛАВА 4.

1 И [а]въ онзи день седмь жены ще ся хванжтъ за единъ мжжъ и ще рекжтъ:
[б]Ный ще ядемъ свой-тъ си хлѣбъ,
И ще обличамы свои-тѣ си дрехы:
Само твое-то име да ся нарича надъ насъ,
Да отнемешъ [в]укоръ-тъ нашъ.

2 Въ онзи день [г]Отраслъ-тъ Господень ще бжде красенъ и славенъ,
И плодъ-тъ на земіж-тж възвышенъ и великолѣпенъ
За избавены-тѣ на Израиля:

3 И останжли-тѣ въ Сіонъ,
И уцѣлѣли-тѣ въ Іерусалимъ,
[д]Ще ся нарекжтъ святи,
[е]Всичкы що сж писани между живы-тѣ въ Іерусалимъ,

4 [ж]Когато измые Господь нечистотж-тж на Сіоновы-тѣ дъщери,
И очисти кръвь-тж на Іерусалимъ отъ срѣдъ него
Чрѣзъ духъ на сждбж, и чрѣзъ духъ на зной.

5 И надъ всяко мѣсто на горж-тж Сіонъ,
И връху събранія-та ѝ,
[з]Господь ще създаде облакъ и дымъ деня,
А нощя [и]свѣтлость на пламененъ огнь;
Защото ще има покровъ надъ всичкж-тж славж.

6 И ще има скинія, за да осѣнява отъ пекъ-тъ деня,
И [і]да е прибѣжище и защита отъ буріж и отъ дъждь.

ГЛАВА 5.

1 Сега ще пѣіж на любезный-тъ си
Пѣснь на обычный-тъ си [а]заради лозіе-то му:
Любезный ми имаше лозіе
На много тълсто бърдо.

2 Обкопа го, и очисти го отъ каменіе-тѣ,
И насади го съ избраннж лозж,
И съгради стълпъ въ срѣдъ него,
И направи още *и* жлебъ въ него:
И [б]очакуваше да роди гроздіе,
Но роди кыслъ.

3 И сега, Іерусалимскы жители, и мжжіе Іудини,
[в]Сждѣте, моліж, между мене и лозіе-то ми.

4 Що бѣ възможно да направіж още на лозіе-то си,
И не му направихъ?
Защо, додѣ очакувахъ да роди гроздіе,
Роди кыслъ?

ж Еккл. 8; 12.
з Псал. 128; 2.
и Псал. 11; 6. Еккл. 8; 13.
і Ст. 4.
к Гл. 9; 16.
л Мих. 6; 2.
м Гл. 5; 7. Мат. 21; 33.
н Гл. 58; 4. Мих. 3; 2, 3.
о Гл. 47; 2, 3. Іер. 13; 22. Наум. 3; 5.
п Сжд. 8; 21.
р Гл. 22; 12. Мих. 1; 16.
с Іер. 14; 2. Плач. 1; 4.
т Плач. 2; 10.

—

а Гл. 2; 11, 17.
б 2 Сол. 3; 12.
в Лук. 1; 25.
г Іер. 23; 5. Зах. 3; 8. 6; 12.
д Гл. 60; 21.
е Фил. 4; 3. Откр. 3; 5.
ж Мал. 3; 2, 3.
з Исх. 13; 21.
и Зах. 2; 5.
і Гл. 25; 4.

—

а Псал. 80; 8. Пѣсн. 8; 12. Гл. 27; 2. Іер. 2; 21. Мат. 21; 33. Мар. 12; 1. Лук. 20; 9.
б Втор. 32; 6. Гл. 1; 2, 3.
в Рим. 3; 4.

5 И сега, ето ще ви кажж
Що ще направіж азъ на лозіе-то си:
[г]Ще отнемж плетъ-тъ му, и то ще ся похара,
Ще разваліж стѣнж-тж му, и ще ся потъпче:
6 И ще го направіж пусто:
Не ще да ся обрѣже, нито прѣкопае,
Но ще проникнжтъ *тамъ* глогове и шипцы:
Ще заповѣдамъ още на облацы-тѣ
Да не одъждятъ дъждь на него.
7 Защото лозіе-то на Господа Саваоѳа е Израилевый домъ,
И Іудини-тѣ мжжіе възлюбленный-тъ неговъ садъ:
И очакуваше сждъ, но ето кръвопролитіе:
Правдж, но ето вопль.
8 Горко на онѣзи, които [д]присъединяватъ кжщж съ кжщж,
И събиратъ нивж съ нивж,
Додѣ не остане мѣсто,
И да останете вы сами въ срѣдъ земіж-тж!
9 [е]Въ уши-тѣ ми Господь Саваоѳъ *говорй*:
Наистинж много кжщи ще останжтъ въ запустѣніе,
Голѣмы и хубавы, безъ жители:
10 Ей, десеть униата на лозіе ще дадатъ [ж]единъ *ваѳъ,
И единъ †коръ сѣме ще даде единж §ефж.
11 [з]Горко на онѣзи които подраняватъ сутринж и търсятъ сикерж;
Които слѣдуватъ до вечеръ, додѣ гы распали вино-то!
12 И съ [и]киѳарж и псалтирь, и тжпанъ и свиркж,
И съ вино сж тѣхни-тѣ пирове:
И [і]не ся взиратъ въ дѣло-то Господне,
И не видятъ дѣйствіе-то на ржцѣ-тѣ му.
13 [к]За това мои-тѣ людіе сж закарани въ плѣнъ,
[л]Поради незнаніе-то,
И почтенни-тѣ имъ умиратъ отъ гладъ,
И множество-то имъ изсъхнж отъ жаждж.
14 За това ся разшири адъ,
И отвори чрѣзмѣрно уста-та си:
И ще слѣзжтъ въ него слава-та имъ,
И множество-то имъ, и мятежъ-тъ имъ,
И които ся веселятъ у тѣхъ.
15 И [м]ще ся наведе простолюдинъ,
И ще ся унижи голѣмецъ,
И очи-тѣ на высокы-тѣ ще ся унижатъ.
16 А Господь Саваоѳъ ще ся възвыси чрѣзъ сждъ,
И Богъ святый ще ся освяти чрѣзъ правдж.
17 Тогазь агънци-тѣ ще ся пасжтъ споредъ обычай-тъ си,
И [н]чужди ще ядатъ пусты-тѣ мѣста на тълсты-тѣ.
18 Горко на онѣзи, които привличатъ беззаконіе-то съ вжжя на суетж,
И грѣхъ-тъ като съ ремицы на кола:
19 [о]Които казуватъ: Нека спѣши,
Нека прибързува дѣло-то си,
За да видимъ:
И съвѣтъ-тъ на Святаго Израилева
Нека приближи *и* нека дойде,
За да разумѣемъ!
20 Горко на онѣзи които наричатъ зло-то добро, а добро-то зло:
Които турятъ тьмнинж за видѣлинж, а видѣлинж за тьмнинж:
Които турятъ горчиво за сладко, и сладко за горчиво!
21 Горко на [п]мудры-тѣ въ очи-тѣ имъ,
И на разумны-тѣ прѣдъ себе имъ!
22 [р]Горко на онѣзи които сж юнаци за да піжтъ вино,
И крѣпкы за да размѣсватъ сикерж:
23 Които [с]оправдаватъ беззаконный-тъ за дарове,
И отнематъ отъ праведный-тъ право-то му.
24 За това [т]както огненный языкъ пояжда плѣвж-тж,
И слама-та ся губи въ пламыкъ-тъ,
Така [у]корень-тъ имъ ще стане както гнилота,
И цвѣтъ-тъ имъ ще възлѣзе както прахъ;
Защото отхвърлихж законъ-тъ на Господа Саваоѳа,
И прѣзрѣхж думж-тж на Святаго Израилева.
25 [ф]За туй гнѣвъ-тъ Господень ся распали противъ людіе-тѣ му,
И прострѣ ржкж-тж си противъ тѣхъ, та гы порази:
[х]И горы-тѣ треперяхж,
И трупове-тѣ имъ станжхж като гной въ срѣдъ пжтища-та.
[ц]Съсъ всичко това гнѣвъ-тъ му не ся повърнж.
Но ржка-та му е още простръна.
26 И [ч]ще дигне знамя за народы-тѣ отдалечь,
И [ш]ще имъ засвири [щ]отъ край земіж-тж:
И ето, скоро [ъ]ще дойдатъ бързомъ.
27 Никой не ще ся умори нито ще ся спъне между тѣхъ:
Никой не ще задрѣме, нито ще заспи:
Нито поясъ-тъ отъ чрѣсла-та имъ ще ся развърже,

г Псал. 80; 12.
е Мих. 2; 2.
д Гл. 22; 14.
ж Виж. Іез. 45; 11.
* Мѣра за жидкости, 18 окы.
† Мѣра за жита, 180 окы.
§ Мѣра за жита равна съ ваѳъ-тъ, десета часть на коръ-тъ.
з Прит. 23; 29, 30. Еккл. 10; 16. Ст. 22.
и Амос. 6; 5, 6.
і Іов. 34; 27. Псал. 28; 5.
к Осія 4; 6.
л Гл. 1; 3. Лук. 19; 44.
м Гл. 2; 9, 11, 17.
н Гл. 10; 16.
о Гл. 66; 5. Іер. 17; 15. Амос. 5; 18. 2 Пет. 3; 3, 4.
п Прит. 3; 7. Рим. 1; 22. 12; 16.
р Ст. 11.
с Прит. 17; 15. 24; 24.
т Исх. 15; 7.
у Іов. 18; 16. Осія 9; 16. Амос. 2; 9.
ф 4 Цар. 22; 13, 17.
х Іер. 4; 24.
ц Лев. 26; 14 и дрг. Гл. 9; 12, 17, 21. 10; 4.
ч Гл. 11; 12.
ш Гл. 7; 18.
щ Втор. 28; 49. Псал. 72; 8. Мал. 1; 11.
ъ Іоил. 2; 7.

Нито ремыкъ-тъ на обуща-та имъ ще ся скжса:
28 [ы]На които стрѣлы-тѣ сж остры,
И всичкы-тѣ имъ лжкове запнжти:
Копыта-та на коніе-тѣ имъ ще ся мнятъ като кремень,
И колеса-та имъ като вихрушкж:
29 Ревъ-тъ имъ като на львъ,
Ще ревжтъ като млады львове:
Ей, ще рыкаіжтъ, и ще сграбятъ ловъ-тъ и ще го завлѣкжтъ;
И не ще има кой да го отърве.
30 И въ онзи день ще рыкаіжтъ противъ тѣхъ като морскый шумъ;
И тѣ [ь]ще погледнжтъ на земіж-тж, и ето тьмнина, скърбь,
И свѣтъ-тъ помъркнжлъ въ облацы-тѣ й.

ГЛАВА 6.

1 Въ лѣто-то [а]въ което умрѣ царь Озія, [б]видѣхъ Господа че сѣдѣше на прѣстолъ высокъ и прѣвъзнесенъ, и въскриліе-то
2 му испълни храмъ-тъ. Надъ него стоехж Серафими, отъ които всякой имаше по шесть крыла: [в]съ двѣ-тѣ покрываше лице-то си, и съ двѣ-тѣ покрываше нозѣ-тѣ си,
3 и съ двѣ-тѣ лѣтѣше. И выкахж единъ къмъ другъ и думахж:
[г]Святъ, святъ, святъ Господь Саваоѳъ:
[д]Всичка-та земя е пълна съсъ славж-тж му.
4 И основанія-та на прагове-тѣ ся поклатихж отъ гласъ-тъ на того що выкаше,
5 и [е]домъ-тъ ся напълни съ дымъ. [ж]Тогазь рѣкохъ: Горко ми! защото загынжхъ: понеже сьмь человѣкъ съ нечисты устны, и живѣіж между людіе съ нечисты устны, понеже очи-тѣ ми видѣхж Царя, Господа
6 Саваоѳа. Тогазь долетѣ при мене единъ отъ Серафимы-тѣ, и имаше въ ржкж-тж си распаленъ вжгленъ, *който* бѣ зѣлъ
7 съ клещы [з]отъ олтарь-тъ. И [и]допрѣ *го* до уста-та ми, и рече: Ето това ся допрѣ до устны-тѣ ти: и беззаконіе-то ти ся отнѣ, и грѣхъ-тъ ти ся очисти.
8 И чухъ гласъ-тъ Господень, който говорѣше: Кого ще проводіж, и [і]кой ще
9 отиде за насъ? Тогазь рѣкохъ: Ето азъ, проводи мя. И рече: Иди, та кажи на тѣзи людіе:
[к]Съ уши ще чуете, но нѣма да разумѣете,
И съ очи ще видите но нѣма да разберете:
10 [л]Направи тълсто сърдце-то на тѣзи людіе,
И направи тежкы уши-тѣ имъ, и затвори очи-тѣ имъ,
[м]За да не гледатъ съ очи-тѣ си, и да не слушатъ съ уши-тѣ си,
И разумѣіжтъ съсъ сърдце-то си, и ся обърнжтъ та ся исцѣлятъ.
11 Тогазь рѣкохъ: Господи, до кога? И отговори:
[н]Додѣ запустѣіжтъ градове-тѣ, та да нѣма житель,
И кжщи-тѣ, та да нѣма человѣкъ,
И земя-та да запустѣе съвсѣмъ:
12 [о]Додѣ отдалечи Господь человѣцы-тѣ,
И стане голѣмо безлюдство въ срѣдъ земіж-тж.
13 Но *ще остане* въ неіж още една десета часть,
И тя пакъ ще ся изнури
Както теревинѳъ-тъ и джбъ-тъ, на които
Пьнь-тъ *остава* въ тѣхъ когато ся отсѣкжтъ,
Така [п]свято-то сѣме *ще бжде* пьнь-тъ й.

ГЛАВА 7.

1 И въ дни-тѣ [а]на Ахаза, сынъ-тъ на Іоѳама, сына Озіева, царь-тъ Іудинъ, Расинъ Сирійскый царь, и Факей Ромеліевый сынъ, Израилевый царь, възлѣзохж вързъ Іерусалимъ за да ратуватъ противъ него; но не могохж да го обладаіжтъ.
2 И възвѣстихж на Давидовъ-тъ домъ и рекохж: Сирія ся съгласи съ Ефрема. И сърдце-то на *Ахаза* и сърдце-то на людіе-тѣ му ся расклатихж, както джбравны-тѣ дървія ся расклащатъ отъ вѣтръ-тъ.
3 Тогазь рече Господь на Исаіж: Излѣзь сега да посрѣщнешь Ахаза, ты и сынъ ти Сеаръ-іасувъ въ край-тъ [б]на водоводъ-тъ на горній водоемъ, къмъ друмъ-тъ на те-
4 павичарскж-тж нивж, И речи му:
Гледай да си спокоинъ:
Да ся не убоишь, нито да малодушествувашь,
Отъ двѣ-тѣ опашкы на тѣзи дымящы главны,
Поради яростный-тъ гнѣвъ на Расина, и Сиріж, и на Ромеліевъ-тъ сынъ,
5 Понеже Сирія, Ефремъ, и Ромеліевый сынъ
Съвѣтовахж ся лошъ съвѣтъ противъ тебе, и рекохж:
6 Да възлѣземъ противъ Іудж, и да го утѣснимъ,
И да го обладаемъ за себе си,
И да туримъ всрѣдъ него царь Тавеиловъ-тъ сынъ:
7 Така говори Господь Іеова:
[в]То нѣма да стане, нито ще бжде;

[ы] Іер. 5; 16.
[ь] Гл. 8; 22. Іер. 4; 23. Плач. 3; 2. Іез. 32; 7, 8.

—

[а] 4 Цар. 15; 7.
[б] 3 Цар. 22; 19. Іоан. 12; 41. Откр. 4; 2.
[в] Іез. 1; 11.
[г] Откр. 4; 8.
[д] Псал. 72; 19.
[е] Исх. 40; 34. 3 Цар. 8; 10.
[ж] Исх. 4; 10. 6; 30. Сжд. 6; 22. 13; 22. Іер. 1; 6.
[з] Откр. 8; 3.
[и] Виж. Іер. 1; 9. Дан. 10; 16.
[і] Быт. 1; 26. 3; 22. 11; 7.
[к] Гл. 43; 8. Мат. 13; 14. Мар. 4; 12. Лук. 8; 10. Іоан. 12; 40. Дѣян. 28; 26. Рим. 11; 8.
[л] Псал. 119; 70. Гл. 63; 17.
[м] Іер. 5; 21.
[н] Мих. 3; 12.
[о] 4 Цар. 25; 21.
[п] Ездр. 9; 2. Мал. 2; 15. Рим. 11; 5.

—

[а] 4 Цар. 16; 5. 2 Лѣт. 28; 5, 6.
[б] 4 Цар. 18; 17. Гл. 36; 2.
[в] Прит. 21; 30. Гл. 8; 10.

8 Защото [г]глава-та на Сиріѭ е Дамаскъ,
А глава-та на Дамаскъ, Расинъ:
И въ шестдесеть и петь години
Ефремъ ще ся съкруши, щото да не е вече народъ.
9 И глава на Ефрема е Самарія,
А глава на Самаріѭ, Ромеліевый сынъ.
[д]Ако не вѣрувате, то нѣма да ся утвърдите.
10 И говорй още Господь на Ахаза, и рече:
11 [е]Искай си знаменіе отъ Господа Бога твоего:
Искай го или въ дълбочинѫ-тѫ, или въ высочинѫ-тѫ горѣ.
12 Но Ахазъ рече: Не щѫ да искамъ,
Нито ще искушавамъ Господа.
13 И рече *Исаія:* Слушайте сега, доме Давидовъ:
Малко нѣщо ли е за васъ да досаждате на человѣцы,
И ще досаждате ли още и на Бога моего?
14 За то Господь самъ ще ви даде знаменіе:
[ж]Ето, дѣвица-та ще зачне и ще роди [з]сынъ,
И ще нарече име-то му [и]Еммануилъ.
15 Масло и медъ ще яде,
Додѣ научи да отхвърля лошо-то, и да избира добро-то.
16 Защото [і]прѣди да научи дѣте-то
Да отхвърля лошо-то, и да избира добро-то,
Ще бѫде оставена тая земя,
На коіѭто [к]отъ двама-та царіе ся боишь ты.
17 [л]Господь ще докара на тебе,
И на твои-тѣ людіе, и на бащинъ-тъ ти домъ
Дни, каквито не сѫ дохаждали,
Отъ който день [м]ся е отдѣлилъ Ефремъ отъ Іудѫ:
Ще докара Ассирійскый-тъ царь.
18 И въ онзи день [н]ще засвири Господь на мухы-тѣ
Които сѫ въ краища-та на Египетскы-тѣ рѣкы,
И на пчелы-тѣ които сѫ въ Ассирійскѫ-тѫ земіѭ:
19 И ще дойдѫтъ, и ще си починѫтъ всичкы-тѣ по запустѣны-тѣ долины,
И [о]въ дупкы-тѣ на канары-тѣ, и на всякѫ дракѫ,
И на всяко пасище.
20 Въ той день Господь ще обърсне [п]съ бръсначъ зѣтъ съ наемъ
Оттатъкъ рѣкѫ-тѫ, Ассирійскый-тъ царь,
Главѫ-тѫ, и власы-тѣ на нозѣ-тѣ;
Даже и брадѫ-тѫ ще смѫкне.
21 И въ онзи день,
Человѣкъ който храни кравѫ и двѣ овцы,
22 Отъ изобиліе-то на млѣко-то,
Което ще даватъ, ще яде масло;
Защото масло и медъ ще яде всякой
Който е останѫлъ въ срѣдъ земіѭ-тѫ.
23 И въ онзи день, всяко мѣсто,
Въ което е имало тысяща лозы за тысящѫ сребърницы,
[р]Ще бѫдѫтъ за глогове и трънiе.
24 Съсъ стрѣлы и съ лѫкове ще дойдѫтъ тамъ;
Защото всичка-та земя ще стане глогове и трънiе.
25 И на всякѫ планинѫ копанѫ съ търнокопъ
Не ще да дойдешь отъ страхъ на глогове и трънiе:
Тя ще бѫде да ся испроваждатъ *тамъ* говеда,
И да ся потъпче отъ дребенъ добытъкъ.

ГЛАВА 8.

1 И рече ми Господь: Земи при себе си голѣмъ свитъкъ, [а]та напиши въ него съ человѣческѫ писалкѫ за *Махеръ-шалалъ-хашъ-база. 2 И зѣхъ при себе си вѣрны свидѣтели *на това*, [б]Урiѭ священника и 3 Захаріѭ Іеверехіевъ-тъ сынъ. И пристѫпихъ при пророчицѫ-тѫ, която зачнѫ и роди сынъ. И рече ми Господь: Наречи 4 име-то му Махеръ-шалалъ-хашъ-базъ; Защото [в]прѣди да научи дѣте-то да произноси: Отче мой, и Майко моя, [г]богатство-то на Дамаскъ и корысти-тѣ на Самаріѭ ще ся занесѫтъ прѣдъ Ассирійскый-тъ царь.
5 И говори ми още Господь, и рече:
6 Понеже тѣзи людіе отметнѫхѫ
Силоамскы-тѣ [д]воды, тихо текущы-тѣ,
И ся радуватъ [е]на Расина и на Ромеліевъ-тъ сынъ,
7 За то, ето, Господь възвожда връзъ тѣхъ
Силнѫ-тѫ и голѣмѫ-тѫ водѫ на рѣкѫ-тѫ,
[ж]Ассирійскый-тъ царь, и всичкѫ-тѫ му славѫ:
И ще прѣвъзлѣзе надъ всичкы-тѣ си потоцы,
И ще наводни всичкы-тѣ си брѣгове:
8 И ще мине прѣзъ Іудѫ, ще наводни и прѣлѣе,
[з]Ще стигне до гърло-то,
И простираніе-то на крыла-та му ще напълни
Ширинѫ-тѫ на земіѭ-тѫ ти, [и]Еммануиле.
9 [і]Союзни станѣте, народи, и ще бѫдете строшени:
И чуйте, всичкы които сте въ краища-та на земіѭ-тѫ:
Опашѣте ся и ще бѫдете строшени:

[г] 2 Цар. 8; 6.
[д] Виж. 2 Лѣт. 20; 20.
[е] Сѫд. 6; 36 и дрг. Мат. 12; 38.
[ж] Мат. 1; 23. Лук. 1; 31, 34.
[з] Гл. 9; 6.
[и] Гл. 8; 8.
[і] Виж. Гл. 8; 4.
[к] 4 Цар. 15; 30. 16; 9.
[л] 2 Лѣт. 28; 19.
[м] 3 Цар. 12; 16.
[н] Гл. 5; 26.
[о] Гл. 2; 19. Іер. 16; 16.
[п] 4 Цар. 16; 7, 8. 2 Лѣт. 28; 20, 21. Виж. Іез. 5; 1.
[р] Гл. 5; 6.

—

[а] Гл. 30; 8. Авв. 2; 2.
* Ускори на корысть, поспѣши на грабежъ.
[б] 4 Цар. 16; 10.
[в] Гл. 7; 16.
[г] 4 Цар. 15; 29. 16; 9. Гл. 17; 3.
[д] Неем. 3; 15. Іоан. 9; 7.
[е] Гл. 7; 1, 2, 6.
[ж] Гл. 10; 12.
[з] Гл. 30; 28.
[и] Гл. 7; 14.
[і] Іоил. 3; 9, 11.

Опашѣте ся и ще бѫдете строшени.
10 [к]Съвѣтувайте ся съвѣтъ, и ще ся осуети:
Говорѣте думѫ, и [л]нѣма да стане;
[м]Защото Богъ е съ насъ.
11 Защото така ми говори Господь съ държавнѫ рѫкѫ,
И научи мя да не ходіѭ въ пѫть-тъ на тѣзи людіе, и рече:
12 Да не речете: Съюзъ,
На всичко което [н]тѣзи людіе ще рекѫтъ: Съюзъ:
[о]И да не ся боите отъ това, отъ което ся тѣ боятъ,
И да ся не ужасавате.
13 Господа на силы-тѣ, [п]него освятѣте:
[р]И той *да* ви е страхъ, и той *да* ви е трепетъ.
14 И [с]той ще бѫде святилище:
Но *и* камыкъ [т]на прѣпъваніе и канара на съблазнь
За два-та Израилевы домове,
Сѣть и примкѫ за Іерусалимскы-тѣ жители.
15 И [у]множина отъ тѣхъ ще ся спънѫтъ,
И ще паднѫтъ, и ся съкрушатъ,
И ще ся впримчатъ, и ще ся уловятъ.
16 Вържи свидѣтелство-то,
Запечатай законъ-тъ между ученицы-тѣ ми,
17 А азъ ще чакамъ Господа,
[ф]Който крые лице-то си отъ Іакововъ-тъ домъ.
И [х]на него ще ся надѣѭ.
18 [ц]Ето азъ и дѣца-та които ми даде Господь
За [ч]знаменія и чудеса въ Израиль
Отъ Господа Саваоѳа, който обитава на горѫ-тѫ Сіонъ.
19 И когато ви рекѫтъ:
[ш]Попытайте бѣсовъпрошатели-тѣ и вълшебницы-тѣ,
[щ]Които шепнѫтъ и мъмрѫтъ, *отговорѣте:*
Единъ народъ не ще ли да попыта свой-тъ Богъ?
Ще притича ли нѣкой [ъ]при мъртвы-тѣ за живы-тѣ?
20 [ы]*Търсѣте* въ законъ-тъ и въ свидѣтелство-то:
Ако не говорятъ споредъ това слово,
Наистинѫ [ь]нѣма видѣло въ тѣхъ.
21 И ще минѫтъ прѣзъ тѫзи земѭ жестоко угнѣтени и гладни;
И когато огладнѣѭтъ, ще негодуватъ,
И [ѣ]ще злословятъ царя си, и Бога си,
И ще погледнѫтъ на горѣ.
22 Послѣ [ю]ще ся взрѫтъ въ земѭ-тѫ,
И ето скърбь и тьмнина, [я]мракъ на утѣсненіе:
И ще ся оттласнѫтъ въ тьмнинѫ-тѫ.

ГЛАВА 9.

1 Но не *ще да бѫде такъвъ* [а]мракъ на утѣсненѫ-тѫ *земѭ*,
[б]Като въ прѣжни-тѣ врѣмена
Когато унижи земѭ-тѫ Завулонъ, и земѭ-тѫ Неѳѳалимъ:
А въ послѣдни-тѣ ще направи славенъ
Пѫть-тъ на море-то, оттамъ Іорданъ, Галилеѭ языческѫ.
2 [в]Людіе-тѣ които ходяхѫ въ тьмнинѫ видѣхѫ голѣмѫ видѣлинѫ;
Които сѣдѣхѫ въ земѭ на смъртнѫ сѣнкѫ, видѣлина възсія връху тѣхъ.
3 Умножилъ си народъ-тъ,
Увеличилъ си радость-тѫ му,
Радуватъ ся прѣдъ тебе споредъ радость-тѫ въ жетвѫ,
Както ся радуватъ [д]когато дѣлятъ корысти.
4 Защото ты си строшилъ яремъ-тъ на товаръ-тъ имъ,
И [е]тоягѫ-тѫ на плещы-тѣ имъ, *и*
Бичъ-тъ на оногозь който гы насилствуваше,
Както въ день-тъ [ж]на Мадіама.
5 Защото всяко орѫжіе на ратующій-тъ съ мятежъ,
И облѣкло валяно въ кръвь,
[з]Ще бѫде за изгорѣніе *и* вещество за огнь.
6 Защото [и]ни ся роди дѣте,
[і]Сынъ ни ся даде:
И [к]началство-то ще бѫде на рамо-то му:
И име-то му ще ся нарече
[л]Чуденъ, Съвѣтникъ, [м]Богъ крѣпъкъ,
Отецъ на *бѫдѫщій* вѣкъ, [н]Князь мира.
7 [о]Не ще има свършъкъ, въ наращеніе-то на началство-то *му* и на миръ-тъ,
Връху Давидовъ-тъ прѣстолъ, и негово-то царство,
За да го нареди, и да го утвърди,
Въ сѫдъ и правдѫ, отъ нынѣ и до вѣка.
[п]Ревность-та на Господа Саваоѳа ще извърши това.
8 Господь проводи слово на Іакова,
И то паднѫ върхъ Израиля.
9 И всичкы-тѣ людіе ще познаѭтъ *това*,
Ефремъ и жители-тѣ на Самаріѭ,
Които говорятъ гордѣливо и съ надигнѫто сърдце:

к Іов. 5; 12.
л Гл. 7; 7.
м Гл. 7; 14. Дѣян. 5; 38, 39. Рим. 8; 31.
н Гл. 7; 2.
о 1 Пет. 3; 14, 15.
п Числ. 20; 12.
р Псал. 76; 7. Лук. 12; 5.
с Іез. 11; 16.
т Гл. 28; 16. Лук. 2; 34. Рим. 9; 33. 1 Пет. 2; 7, 8.
у Мат. 21; 44. Лук. 20; 18. Рим. 9; 32. 11; 25.
ф Гл. 54; 8.
х Авв. 2; 3. Лук. 2; 25, 38.
ц Евр. 2; 13.
ч Псал. 71; 7. Зах. 3; 8.
ш 1 Цар. 28; 8. Гл. 19; 2.
щ Гл. 29; 4.
ъ Псал. 106; 28.
ы Лук. 16; 29.
ь Мих. 3; 6.
ѣ Откр. 16; 11.
ю Гл. 5; 30.
я Гл. 9; 1.

—

а Гл. 8; 22.
б 4 Цар. 15; 29. 2 Лѣт. 16; 4.
в Мат. 4; 16. Ефес. 5; 8, 14.
д Сѫд. 5; 30.
е Гл. 10; 5. 14; 5.
ж Сѫд. 7; 22. Псал. 83; 9. Гл. 10; 26.
з Гл. 66; 15, 16.
и Гл. 7; 14. Лук. 2; 11.
і Іоан. 3; 16.
к Мат. 28; 18. 1 Кор. 15; 25.
л Сѫд. 13; 18.
м Тит. 2; 13.
н Ефес. 2; 14.
о Дан. 2; 44. Лук. 1; 32, 33.
п 4 Цар. 19; 31. Гл. 37; 32.

10 Кирпичи-тѣ паднѫхѫ, но ный ще съзидамы съ дѣланы каменіе:
Черницы-тѣ ся изсѣкохѫ, но ный ще *гы* замѣнимъ *съ* кедры.
11 За то Господь ще подигне Расиновы-тѣ врагове противъ него,
И ще раздражи непріятели-тѣ му:
12 Сирійцы-тѣ отпрѣдъ, а Филистимцы-тѣ отзадъ:
И ще изѣдѫтъ Израиля съ отворены уста.
[р]Съсъ всичко това гнѣвъ-тъ му не ся повърнѫ,
Но рѫка-та му е още прострѣна.
13 Но [с]людіе-тѣ не ся вращатъ къмъ тогозь който гы поразва,
Нито търсятъ Господа Саваоѳа.
14 За то Господь ще отсѣче отъ Израиля главѫ и опашкѫ,
Финикъ и ситникъ, [т]въ единъ день.
15 Старецъ-тъ и знаменитый-тъ, той е глава:
И пророкъ-тъ който поучава лъжы, той е опашка.
16 Защото [у]водители-тѣ на тѣзи людіе мамятъ *гы:*
И водими-тѣ отъ тѣхъ погынуватъ.
17 За то Господь [ф]не ще да ся развесели заради юношы-тѣ имъ,
Нито ще помилува сирачета-та и вдовицы-тѣ имъ;
Понеже [х]всичкы-тѣ сѫ лицемѣри и злодѣйци,
И всякои уста говорятъ безуміе,
[ц]Съсъ всичко това гнѣвъ-тъ му не ся повърнѫ,
Но рѫка-та му е още прострѣна.
18 Защото беззаконіе-то [ч]изгорва както огнь,
Който пояжда глогове-то и търніе-то,
И пламенѣе въ гѫстацы-тѣ на дѫбравѫ-тѫ,
И тѣ ще възлѣзѫтъ като стълпъ отъ дымъ.
19 Отъ ярость-тѫ на Господа Саваоѳа [ш]земя-та ся запали,
И людіе-тѣ ще бѫдѫтъ както вещество за огнь:
[щ]Человѣкъ не ще помилува брата си.
20 И ще грабне на́десно, но ще огладнѣе;
И ще яде на́лѣво, но [ъ]не ще ся насыти:
[ы]Ще ядѫтъ всякой человѣкъ плъть-тѫ на мышцѫ-тѫ си:
21 Манассія Еѳрема, а Еѳремъ Манассіѭ:
Тѣ наедно *ще сѫ* противъ Іудѫ.
[ь]Съсъ всичко това гнѣвъ-тъ му не ся повърнѫ,
Но рѫка-та му е още прострѣна.

ГЛАВА 10.

1 Горко [а]на тѣзи които заповѣдуватъ неправедны заповѣди,
И на писцы-тѣ които пишѫтъ насиліе:
2 За да лишатъ сиромасы-тѣ отъ сѫдъ-тъ,
И да разграбятъ праведно-то на нищы-тѣ отъ людіе-тѣ ми,
За да имъ станѫтъ корысть вдовицы-тѣ,
И да съблѣкѫтъ сирачета-та!
3 И [б]що ще да направите [в]въ день-тъ на посѣщеніе-то,
И въ гыбель-тѫ която ще дойде отъ далечь?
Къмъ кого ще притичате за помощь?
И дѣ ще оставите славѫ-тѫ си?
4 Безъ мене ще ся наведѫтъ между вързаны-тѣ,
И ще паднѫтъ отдолу подъ убиты-тѣ?
[г]Съсъ всичко това гнѣвъ-тъ му не ся повърнѫ,
Но рѫка-та му е още прострѣна.
5 Горко на Ассиріецъ-тъ, [д]тоягѫ-тѫ на ярость-тѫ ми,
И бичъ-тъ въ рѫкѫ-тѫ му е гнѣвъ-тъ ми!
6 Ще го проводѭ вързъ [е]лицемѣръ народъ,
И [ж]ще му дамъ заповѣдь вързъ людіе-тѣ на ярость-тѫ си,
За да донесе корысти, и да грабне грабежъ,
И да гы стъпче като калъ-тъ на пѫтища-та.
7 [з]Но той не разумѣва така,
Нито сърдце-то му размышлява така;
Но въ сърдце-то му е,
Да низвърне и да истрѣби народы не малко.
8 [и]Защото говори:
Князове-тѣ ми не сѫ ли всичкы-тѣ царіе?
9 Не е ли [і]Халне [к]както Кархамисъ?
Не е ли Емаѳъ както Арѳадъ?
Не е ли Самарія както [л]Дамаскъ?
10 Както рѫка-та ми прѣзѣ царства-та на идолы-тѣ,
На които истуканны-тѣ *бѣхѫ* по много отъ Іерусалимскы-тѣ и Самарійскы-тѣ,
11 Не ще ли направѭ, както направихъ на Самаріѭ и на нейны-тѣ идолы,
Така и на Іерусалимъ и на кумиры-тѣ му?
12 За то,
Като свърши Господь всичко-то си дѣло
[м]Надъ горѫ-тѫ Сіонъ и надъ Іерусалимъ,
[н]Ще накажѫ, *дума*, плодъ-тъ на голѣмливо-то сърдце на Ассирійскый-тъ царь,

р Гл. 5; 25. 10; 4. Іер. 4; 8.
с Іер. 5; 3. Осія 7; 10.
т Гл. 10; 17. Откр. 18; 8.
у Гл. 3; 12.
ф Псал. 147; 10, 11.
х Мих. 7; 2.
ц Ст. 12, 21. Гл. 5; 25. 10; 4.
ч Гл. 10; 17. Мал. 4; 1.
ш Гл. 8; 22.
щ Мих. 7; 2, 6.
ъ Лев. 26; 26.
ы Гл. 49; 26. Іер. 19; 9.
ь Ст. 12, 17. Гл. 5; 25. 10; 4.

—

а Псал. 58; 2. 94; 20.
б Іов. 31; 14.
в Осія 9; 7. Лук. 19; 44.
г Гл. 5; 25. 9; 12, 17, 21.
д Іер. 51; 20.
е Гл. 9; 17.
ж Іер. 34; 22.
з Быт. 50; 20. Мих. 4; 12.
и 4 Цар. 18; 24, 33 и дрг. 19; 10 и дрг.
і Амос. 6; 2.
к 2 Лѣт. 35; 20.
л 4 Цар. 16; 9.
м 4 Цар. 19; 31.
н Іер. 50; 18.

И възгордѣніе-то на высоконадигнѫты-тѣ му очи.
13 [о]Защото говори:
Съсъ силѫ-тѫ на рѫкѫ-тѫ си направихъ *това*,
И съ мудрость-тѫ си; понеже сьмь разуменъ:
И прѣмѣстихъ прѣдѣлы-тѣ на народы-тѣ,
И разграбихъ съкровища-та имъ,
И като крѣпъкъ, свалихъ сѣдящы-тѣ *на высоко:*
14 И [п]рѫка-та ми намѣри, както гнѣздо, богатство-то на людіе-тѣ;
И както събира нѣкой яйца оставены,
Така събрахъ всичкѫ-тѫ землѭ азъ:
И никой не поклати крыло, или отвори уста, или пошепнѫ.
15 [р]Да ли бы ся похвалила сѣкыра-та противъ того който сѣче съ неѭ?
Може ли ся велехвали тріонъ-тъ противъ того който го движи?
Както ако бы дигнѫлъ жезлъ-тъ тѣзи които го дигатъ:
Както ако бы възвысила тояга-та *того който* не *е* дърво.
16 За то Господь, Господь Саваоѳъ,
Ще проводи [с]на тълсты-тѣ му мършавость:
И подъ славѫ-тѫ му ще ся распали пожаръ,
Както пожаръ отъ огнь.
17 И свѣтъ-тъ на Израиля ще бѫде огнь,
И Святый-тъ неговъ, пламень:
И [т]ще изгори и пояде тръніе-тѣ му
И глогове-тѣ му въ единъ день:
18 И ще погуби славѫ-тѫ на дѫбравѫ-тѫ му [у]и на плодовито-то му поле,
Отъ душѫ до плъть:
И ще бѫде както немощенъ когато чезне.
19 А остатъкъ-тъ на дѫбравны-тѣ му дървя ще бѫде малочисленъ,
Щото дѣте да гы испише.
20 И въ онзи день,
Остатъкъ-тъ на Израиль,
И спасени-тѣ отъ Іакововъ-тъ домъ,
[ф]Нѣма да ся подпиратъ вече на тогозь който гы порази,
Но ще ся подпиратъ съ истинѫ на Господа, Святый-тъ Израилевъ.
21 [х]Остатъкъ-тъ ще ся обърне, Іакововъ-тъ остатъкъ
Къмъ Бога крѣпкаго.
22 Защото, [ц]ако и да сѫ людіе-тѣ ти, Израилю, като морскый-тъ пѣсъкъ,
[ч]Остатъкъ отъ тѣхъ ще ся обърне:
[ш]Опрѣдѣлено-то погубленіе ще ся излѣе съ правдѫ.
23 [щ]Защото Господь Богъ Саваоѳъ ще извърши
Опрѣдѣлено погубваніе въ срѣдъ всичкѫ-тѫ землѭ.
24 За то, така говори Господь Богъ Саваоѳъ:
Людіе мои, които живѣете въ Сіонъ,
[ъ]Да ся не боите отъ Ассиріецъ-тъ:
Ще вы удари съсъ жезлъ,
И ще дигне тоягѫ-тѫ си противъ васъ
Споредъ способъ-тъ [ы]на Египетъ;
25 Защото [ь]още твърдѣ малко, [ѣ]и ярость-та ще прѣстане:
И гнѣвъ-тъ ми *ще бѫде* въ погыбель тѣмъ.
26 И Господь на силы-тѣ ще дигне [ю]вързъ него бичъ,
Споредъ [я]пораженіе-то на Мадіама въ канарѫ-тѫ Оривъ:
И [ѫ]*както* жезлъ-тъ му *ся възвыси* на море-то,
Така ще го възвыси споредъ способъ-тъ на Египетъ.
27 И въ онзи день,
[іѫ]Товаръ-тъ му ще ся снеме отъ плещы-тѣ ти,
И яремъ-тъ му отъ вратъ-тъ ти.
И яремъ-тъ ще ся съкруши [а]поради тълстинѫ-тѫ.
28 Той дойде въ Гаяѳъ, минѫ въ Мигронъ:
Въ Михмасъ ще растовари съсѫды-тѣ си:
29 Заминѫхѫ [б]прѣходъ-тъ:
Нощувахѫ въ Гавѫ:
Рама ся устраши:
[в]Гавая Саулова ся разбѣга.
30 Възвысй гласъ-тъ си, [г]Галлимова дъщеро;
Направй го да ся чуе [д]въ Лаисъ,
[е]Нищій Анаѳоѳе.
31 [ж]Мадмина ся прѣнесе:
Жители-тѣ на Гевимъ побѣгнѫхѫ.
32 И само днесь като остане [з]въ Нобъ,
[и]Ще помаха съ рѫкѫ-тѫ си къмъ горѫ-тѫ на [і]Сіоновѫ-тѫ дъщерѭ,
Къмъ хълмъ-тъ на Іерусалимъ.
33 Ето Господь, Іеова Саваоѳъ,
Ще искастри хубавы-тѣ вѣтвы съсъ страшнѫ силѫ:
И възвышены-тѣ ще ся съкрушатъ,
И [к]надигнѫты-тѣ ще ся снижатъ.
34 И гѫсты-тѣ на дѫбравѫ-тѫ ще изсѣче съ желѣзо,
И Ливанъ ще падне чрѣзъ Крѣпкый-тъ.

ГЛАВА 11.

1 И [а]ще израсте прѫчка изъ пьнь-тъ [б]Іессеевъ,
И [в]отрасль ще поникне изъ кореніе-тѣ му

о Гл. 37; 24. Іез. 28; 4 и дрг. Дан. 4; 30.
п Іов. 31; 25.
р Іер. 51; 20.
с Гл. 5; 17.
т Гл. 9; 18. 27; 4.
у 4 Цар. 19; 23.
ф Виж. 4 Цар. 16; 7. 2 Лѣт. 28; 20.
х Гл. 7; 3.
ц Рим. 9; 27.
ч Гл. 6; 13.
ш Гл. 28; 22.
щ Гл. 28; 22. Дан. 9; 27. Рим. 9; 28.
ъ Гл. 37; 6.
ы Исх. 14; 5.
ь Гл. 54; 7.
ѣ Дан. 11; 36.
ю 4 Цар. 19; 35.
я Сѫд. 7; 25. Гл. 9; 4.
ѫ Исх. 14; 26, 27.
іѫ Гл. 14; 25.
а Псал. 105; 15. Дан. 9; 24 1 Іоан. 2; 20.
б 1 Цар. 13; 23.
в 1 Цар. 11; 4.
г 1 Цар. 25; 44.
д Іис. Нав 21; 18.
е Сѫд. 18; 7.
ж Іис. Нав. 15; 31.
з 1 Цар. 21; 1. 22; 19. Неем. 11; 32.
и Гл. 13; 2.
і Гл. 37; 22.
к Виж. Амос. 2; 9.

—

а Гл. 53; 2. Зах. 6; 12. Откр. 5; 5.
б Ст. 10. Дѣян. 13; 23.
в Гл. 4; 2. Іер. 23; 5.

2 И [г]духъ-тъ Господень ще почине на него,
Духъ на мѫдрость и разумъ,
Духъ на съвѣтъ и на силѫ,
Духъ на знаніе и на страхъ Господень:
3 И негово-то благоволеніе ще е въ страхъ-тъ на Господа,
Тъй щото нѣма да сѫди споредъ зрѣніе-то на очи-тѣ си,
Нито ще рѣшава споредъ слушаніе-то на уши-тѣ си:
4 Но [д]съ правдѫ ще сѫди сиромасы-тѣ,
И съ правотѫ ще рѣшава за смиренны-тѣ на земѭ-тѫ:
И [е]ще порази земѭ-тѫ съ жезлъ-тъ на уста-та си,
И съ дыханіе-то на устны-тѣ си ще умьртви нечестивый-тъ.
5 И [ж]поясъ на чрѣсла-та му ще бѫде правда-та,
И поясъ на лядвія-та му ще бѫде вѣрность-та.
6 И [з]вълкъ-тъ ще живѣе съ агне-то,
И рысъ-тъ ще си почива съ яре-то:
И теле-то и львче-то и огоены-тѣ *все* наедно,
И малко дѣте ще гы кара.
7 И юница-та и мечка-та ще пасѫтъ наедно,
Малкы-тѣ имъ ще си почиватъ заедно,
И львъ-тъ ще яде плѣвѫ както волъ-тъ.
8 И дѣте на цицѫ ще играе надъ дупкѫ-тѫ на аспидъ-тъ,
И отбіено-то дѣте ще туря рѫкѫ-тѫ си въ гнѣздо-то на василискъ-тъ.
9 [и]Не ще направятъ зло нито пагубѫ въ всичкѫ-тѫ ми святѫ горѫ;
Защото [і]земя-та ще е пълна съсъ знаніе за Господа,
Както воды-тѣ покрыватъ море-то.
10 И [к]ще бѫде въ онзи день [л]Іессевъ-тъ корень,
Който ще стои хоругва на народы-тѣ,
Къмъ него [м]ще притичатъ племена-та,
И [н]негово-то упокоеніе ще бѫде слава.
11 И [о]въ онзи день,
Господь ще тури рѫкѫ-тѫ си пакъ вторый пѫть,
За да земе за себе си остатъкъ-тъ на людіе-тѣ си,
Който ще остане, [п]отъ Ассиріѭ, и отъ Египетъ,
И отъ Паѳросъ, и отъ Еѳіопіѭ, и отъ Еламъ,
И отъ Сенааръ, и отъ Емаѳъ, и отъ морскы-тѣ островы.
12 И ще възвыси знамя за народы-тѣ,
И ще събере отхвьрлены-тѣ отъ Израиль,
И ще скупи [р]расперснѫты-тѣ отъ Іудѫ,
Отъ четыри-тѣ ѫглы на земѭ-тѫ.
13 И [с]зависть-та Ефремова ще ся махне,
И притѣснители-тѣ Іудини ще ся отсѣкѫтъ:
Ефремъ нѣма да завижда на Іудѫ,
И Іуда нѣма да притѣснява Ефрема.
14 Но ще полетятъ на рамена-та на Филистимяны-тѣ къмъ западъ:
Ще оберѫтъ и въсточны-тѣ жители наедно,
[т]Ще турятъ рѫкѫ-тѫ си връзъ Едома и Моава,
И Аммонови-тѣ синове [у]ще имъ ся покорятъ.
15 И Господь [ф]ще погуби заливъ-тъ на Египетско-то море:
И чрѣзъ силный-тъ си вѣтръ ще помаха съ рѫкѫ-тѫ си върху рѣкѫ-тѫ,
И ще ѭ порази въ седмь теченія,
И ще направи [х]да ѭ минуватъ съ обуща.
16 И [ц]ще има друмъ за остатъкъ-тъ на людіе-тѣ му
Който ще остане, отъ Ассиріѭ,
[ч]Както *имаше* за Израиля,
Въ който день възлѣзе отъ Египетскѫ-тѫ земѭ.

ГЛАВА 12.

1 И [а]въ онзи день ты щеречешь:
Господи, ще тя славословѭ:
Защото, ако и да си ся разгнѣвалъ на мене,
Повърнѫ ся гнѣвъ-тъ ти, и утѣшилъ си мя.
2 Ето, Богъ ми е спасеніе:
Ще дързаѭ, и не ще ся боѭ;
Защото [б]Господь Іеова е [в]моя сила, и пѣніе,
И той быде спасеніе мое.
3 И съ веселіе ще начерпете [г]водѫ
Отъ источницы-тѣ на спасеніе-то.
4 И въ онзи день ще речете:
[д]Славословѣте Господа,
Призывайте име-то му,
[е]Направѣте познаты въ народы-тѣ дѣла-та му,
Поменувайте че [ж]ся е възвысило негово-то име.
5 [з]Пѣйте Господу; защото направи величіе;
То е познато по всичкѫ-тѫ земѭ.
6 [и]Възопій и радостно выкай, Сіонскый жителю;
Защото [і]Святый Израилевъ е великъ въ срѣдъ тебе.

г Гл. 61; 1. Мат. 3; 16. Іоан. 1; 32, 33. 3; 34.
д Псал. 72; 2, 4. Откр. 19; 11.
е Іов 4; 9. Мал. 4; 6. 2 Сол. 2; 8. Откр. 1; 16. 2; 16. 19; 15.
ж Виж. Ефес. 6; 14.
з Гл. 65; 25. Іез. 34; 25. Осія. 2; 18.
и Іов. 5; 23. Гл. 2; 4. 35; 9.
і Авв. 2; 14.
к Гл. 2; 11.
л Ст. 1. Рим. 15; 12.
м Рим. 15; 10.
н Евр. 4; 1 и дрг.
о Гл. 2; 12.
п Зах. 10; 10.
р Іоан. 7; 35. Іак. 1; 1.
с Іер. 3; 18. Іез. 37; 16, 17, 22. Осія 1; 11.
т Дан 11; 41.
у Гл. 60; 14.
ф Зах. 10; 11.
х Откр. 16; 12.
ц Гл. 19; 23.
ч Исх. 14; 29. Гл. 51; 10. 63; 12, 13.

—

а Гл. 2; 11.
б Псал. 83; 18.
в Исх. 15; 2, Псал. 118; 14.
г Іоан. 4; 10, 14. 7; 37, 38.
д 1 Лѣт. 16; 8. Псал. 105; 1.
е Псал. 145; 4, 5, 6.
ж Псал. 34; 3.
з Исх. 15; 1, 21. Псал. 68; 32. 98; 1.
и Гл. 54; 1. Соф. 3; 14.
і Псал. 71; 22. 89; 18. Гл. 41; 14, 16.

—

ГЛАВА 13.

1 [а]Пророчество заради Вавилонъ, *видѣніе-то* което видѣ Исаія Амосовый синъ.
2 [б]Дигнѣте знамя [в]на равнѫ планинѫ,
И възвисѣте гласъ къмъ тѣхъ,
[г]Помахайте съ рѫкѫ за да влѣзѫтъ въ врата-та на князове-тѣ.
3 Азъ заповѣдахъ на *опрѣдѣлены-тѣ си,
Повикнѫхъ още и [д]силны-тѣ си, за *да извършатъ* гнѣвъ-тъ ми,
[е]Тѣзи които ся радуватъ на славѫ-тѫ ми.
4 Гласъ на множество върху горы-тѣ, както на голѣмъ народъ:
Мятеженъ гласъ отъ царства-та на събраны-тѣ народы;
Господь Саваоѳъ прѣглежда воинство-то за бой-тъ.
5 Дохождатъ отъ далечнѫ земіѭ,
Отъ небесны-тѣ краища,
Господь и орѫжія-та на негодованіе-то му,
За да погуби всичкѫ-тѫ земіѭ.
6 Лелекайте, [ж]защото день-тъ Господень приближи:
[з]Ще дойде както гыбель отъ Всесилнаго.
7 За то всичкы-тѣ рѫцѣ ще ослабнѫтъ,
И всяко человѣческо сърдце ще ся стопи.
8 И ще ся растреперятъ:
[и]Болѣзни и скърби ще *гы* обладаіѭтъ:
Ще бѫдѫтъ въ болѣзни, както раждающа:
Смаяни ще гледатъ единъ на другъ:
Лица-та имъ лица на пламыкъ.
9 Ето, [і]день-тъ Господень иде,
Лютъ и съ ярость и гнѣвъ пламененъ,
За да направи земіѭ-тѫ пустѫ:
[к]И ще истрѣби отъ неіѭ грѣшни-тѣ ѝ.
10 Защото небесны-тѣ звѣзды и съзвѣздія
Не ще дадѫтъ свѣтлость-тѫ си:
[л]Слънце-то ще помъркне въ изгрѣваніе-то си,
И луна-та не ще сіяе съсъ свѣтлинѫ-тѫ си.
11 И ще накажѫ свѣтъ-тъ за злинѫ-тѫ *му*,
И нечестивы-тѣ за беззаконіе-то имъ:
И [м]ще направіѭ да прѣстане велехваленіе-то на гордѣливы-тѣ,
И ще смиріѭ высокомудріе-то на насилницы-тѣ.
12 Ще направіѭ человѣка да е по скѫпъ отъ чисто-то злато;
Ей, человѣка, отъ злато-то на Офиръ.
13 За то [н]ще расклатіѭ небеса-та,
И земя-та ще ся потресе отъ мѣсто-то си,
Въ ярость-тѫ на Господа Саваоѳа,
[о]Въ день-тъ на пламенный-тъ му гнѣвъ.
14 И ще сѫ както сърна гонима,
И както овцы които нѣма кой да събира:
[п]Ще ся вращатъ всякой при людіе-тѣ си,
И ще бѣгатъ всякой на мѣсто-то си.
15 Всякой който ся намѣри ще бѫде прониванъ,
И всичкы-тѣ изловени ще паднѫтъ подъ ножъ.
16 И чада-та имъ [р]ще бѫдѫтъ съкрушены прѣдъ очи-тѣ имъ:
Кѫщи-тѣ имъ ще бѫдѫтъ разграбены, и жены-тѣ имъ насилуваны.
17 Ето, [с]ще подбудіѭ противъ тѣхъ Мидяны-тѣ,
Които не ще вмѣнятъ за нищо сребро-то,
И не ще иматъ угожденіе въ злато-то.
18 Но *съ* лѫкове-тѣ ще съкрушатъ юношы-тѣ:
И не ще помилуватъ плодъ-тъ на ложесна-та:
Око-то имъ нѣма да пощади дѣца.
19 [т]И Вавилонъ, слава-та на царства-та,
Славна-та хвала на Халдеи-тѣ,
Ще бѫде както когато разори Богъ [у]Содомъ и Гоморръ:
20 [ф]Никога нѣма да ся насели,
Нито ще бѫде обитаемъ въ родъ и родъ:
Нито Аравяни-тѣ ще поставятъ шатры-тѣ си тамъ,
Нито овчари ще почиватъ тамъ.
21 Но [х]дивы коткы ще почиватъ тамъ:
Кѫщи-тѣ имъ ще бѫдѫтъ пълны съ рыкающы животны:
И камилоптицы ще живѣіѭтъ тамъ,
И сатиры ще ликуватъ тамъ:
22 И іены ще выіѭтъ въ палаты-тѣ имъ,
И чакали въ домове-тѣ на наслажденіе-то,
[ц]И врѣме-то му ся приближава да дойде,
И дни-тѣ му не ще да ся продължатъ.

ГЛАВА 14.

1 Защото [а]Господь ще помилува Іакова,
И [б]ще избере пакъ Израиля,
И ще гы упокои въ земіѭ-тѫ имъ:
[в]И чужденци-тѣ ще ся съединятъ съ тѣхъ,
И ще ся прилѣпятъ при Іакововъ-тъ домъ.
2 И народи-тѣ ще гы земѫтъ, [г]и ще гы заведѫтъ на мѣсто-то имъ:
И Израилевый домъ ще гы има наслѣдіе въ земіѭ-тѫ Господнѭ
За рабы и рабыни:
И ще плѣнятъ плѣнители-тѣ си,
[д]И ще владѣіѭтъ надъ притѣснители-тѣ си.
3 И въ който день Господь тя упокои отъ скърбь-тѫ ти,
И отъ страхъ-тъ ти,
И отъ жестокѫ-тѫ работѫ

а Гл. 21; 1. 47; 1. Іер. 50 и 51.
б Гл. 5; 26. 18; 3. Іер. 50; 2.
в Іер. 51; 25.
г Гл. 10; 32.
* *Евр.* освятены.
д Іоил. 3; 11.
е Псал. 149; 2, 5, 6.
ж Соф. 1; 7. Откр. 6; 17.
з Іов. 31; 23. Іоил. 1; 15.
и Псал. 48; 6. Гл. 21; 3.
і Мал. 4; 1.
к Псал. 104; 35. Прит. 2; 22.
л Гл. 24; 21, 23. Іез. 32; 7. Іоил. 2; 31. 3; 15. Мат. 24; 29. Мар. 13; 24. Лук. 21; 25.
м Гл. 2; 17.
н Агг. 2; 6.
о Псал. 110; 5. Плач. 1; 12.
п Іер. 50; 16. 51; 9.
р Псал. 137; 9. Наум. 3; 10. Зах. 14; 2.
с Гл. 21; 2. Іер. 51; 11, 28. Дан. 5; 28, 31.
т Гл. 14; 4, 22.
у Быт. 19; 24, 25. Втор. 29; 23. Іер. 49; 18. 50; 40.
ф Іер. 50; 3, 39. 51; 29, 62.
х Гл. 34; 11—15. Откр. 18; 2.
ц Іер. 51; 33.

—

а Псал. 102; 13.
б Зах. 1; 17. 2; 12.
в Гл. 60; 4, 5, 10. Ефес. 2; 12 и дрг.
г Гл. 49; 22. 60; 9. 66; 20.
д Гл. 60; 14.

Въ коіѭто бѣ ты порабощенъ,
4 [е]Ще употрѣбишь тѫзи пословицѫ противъ Вавилонскый-тъ царь, и ще речешь:
Какъ прѣстанѫ насилникъ-тъ!
[ж]Прѣстанѫ берникъ-тъ!
5 Господь съкруши [з]жезлъ-тъ на нечестивы-тѣ,
Скиптръ-тъ на владѣтели-тѣ.
6 Който поразяваше съ ярость людіе-тѣ
Съ непрѣстанно біеніе,
Който владычествоваше съ гнѣвъ надъ языцы-тѣ,
Гонимъ е, и нѣма който да възбранява.
7 Всичка-та земя ся успокоява, и безмълствува:
Възглашаватъ радостно.
8 [и]Радуватъ ся и елхы-тѣ за тебе,
Ливанови-тѣ кедри, *и думатъ:*
Отъ както си легнѫлъ ты,
Дървосѣчецъ не възлѣзе на насъ.
9 [і]Адъ отъ долѣ дойде въ движеніе заради тебе,
За да посрѣщне твое-то идваніе:
Заради тебе събуди мъртвы-тѣ,
Всичкы-тѣ земны князове:
Дигнѫ отъ прѣстолы-тѣ имъ
Всичкы-тѣ царіе на народы-тѣ.
10 Тѣ всичкы ще проговорятъ и ще ти рекѫтъ:
И ты ли быде слабъ, както ный?
Станѫ ли равенъ намъ?
11 Велехваленіе-то ти ся снижи въ гробъ-тъ,
И шумъ-тъ на музикалны-тѣ твои орѫдія:
Черви сѫ постлани отъ долѣ ти, и черви тя покрыватъ:
12 [к]Какъ си паднѫлъ отъ небе-то ты,
Сыне на зорѫ-тѫ, Деннице!
Съкрушилъ си ся на земіѭ-тѫ,
Ты който тъпчаше народы-тѣ!
13 А ты думаше въ сърдце-то си:
[л]Ще възлѣзѫ на небе-то,
[м]Ще възвышѫ прѣстолъ-тъ си надъ Божіи-тѣ звѣзды:
И ще сѣднѫ на горѫ-тѫ на събраніе-то, [н]къмъ страны-тѣ на сѣверъ:
14 Ще възлѣзѫ въ высотѫ-тѫ на облацы-тѣ:
[о]Ще бѫдѫ подобенъ Вышнему.
15 [п]Но ты ще слѣзешь въ адъ,
Въ дълбочины-тѣ на ровъ-тъ.
16 Които тя видятъ ще ся взрѫтъ въ тебе,
Ще тя разгледатъ, и ще рекѫтъ:
Тойзи ли е человѣкъ, който правѣше земіѭ-тѫ да трепери,
Който расклащаше царства-та?
17 Който запустяваше вселеннѫіѫ,
И съсыпваше градове-тѣ ѝ?
Който не пускаше узницы-тѣ си въ домове-тѣ *имъ?*
18 Всичкы-тѣ царіе на народы-тѣ, всичкы-тѣ ся упокояватъ въ славѫ,
Всякой въ домъ-тъ си:
19 А ты быде отхвърленъ отъ гробъ-тъ си като мързостнѫ отрасль,
Като дрехѫ на убиты
На прободены съ ножъ
На слазящи между каменіе-тѣ на ровъ-тъ:
Като трупъ който ся тъпче.
20 Ты не ще ся съединишь въ погребеніе съ тѣхъ,
Защото си погубилъ земіѭ-тѫ си,
Убилъ си свои-тѣ людіе:
[р]Сѣме-то на злодѣйцы-тѣ никога не ще ся поменува.
21 Приготвѣте кланіе за чада-та му,
[с]Поради беззаконіе-то на отцы-тѣ имъ,
За да не станѫтъ и наслѣдятъ земіѭ-тѫ,
И напълнятъ лице-то на вселеннѫіѫ съ врагове.
22 Защото ще станѫ противъ тѣхъ,
Говори Господь Саваоѳъ,
И ще изгладіѫ изъ Вавилонъ [т]име, и [у]остатъкъ,
[ф]И сынъ, и внукъ, говори Господь.
23 И [х]ще го направіѫ наслѣдіе на ежове, и водны езера:
И ще го пометѫ съ метлѫ-тѫ на погыбель-тѫ,
Говори Господь Саваоѳъ.
24 Заклѣ ся Господь Саваоѳъ и рече:
Непрѣмѣнно както намыслихъ, така ще бѫде,
И както рѣшихъ, *така ще остане,*
25 Да съкрушѫ Ассиріянинъ-тъ въ земіѭ-тѫ си,
И да го стъпчѫ на горы-тѣ си:
[ц]Тогазь хомотъ-тъ му ще ся дигне отъ тѣхъ,
И товаръ-тъ му ще ся снеме отъ плещы-тѣ имъ.
26 Това е рѣшеніе-то, рѣшено за всичкѫ-тѫ земіѭ:
И тая е прострѣна-та рѫка надъ всичкы-тѣ народы.
27 Защото Господь Саваоѳъ [ч]рѣши, и кой ще развали?
И рѫка-та му е прострѣна, и кой ще іѭ върне назадъ?
28 Въ годинѫ-тѫ [ш]въ коіѭто умрѣ царь
Ахазъ, станѫ това видѣніе:
29 Не ся радувай, всичка Филистимска земле,
[щ]Защото ся съкруши жезлъ-тъ на поразившій-тъ тя;
Понеже изъ корень-тъ на зміѭ-тѫ ще излѣзе василискъ,
И [б]плодъ-тъ му ще бѫде горителна змія хвърката.

е Гл. 13; 19. Авв. 2; 6.
ж Откр. 18; 16.
з Псал. 125; 3.
и Гл. 55; 12. Іез. 31; 16.
і Іез. 32; 21.
к Гл. 34; 4.
л Мат. 11; 23.
м Дан. 8; 10.
н Псал. 48; 2.
о Гл. 47; 8. 2 Сол. 2; 4.
п Мат. 11; 23.
р Іов. 18; 19. Псал. 21; 10. 37; 28. 109; 13.
с Исх. 20; 5. Мат. 23; 35.
т Прит. 10; 7. Іер. 51; 62.
у 3 Цар. 14; 10.
ф Іов. 18; 19.
х Гл. 34; 11. Соф. 2; 14.
ц Гл. 10; 27.
ч 2 Лѣт. 20; 6. Іов. 9; 12. 23; 13. Псал. 33; 11. Прит. 19; 21. 21; 30. Гл. 43; 13. Дан. 4; 31, 35.
ш 4 Цар. 16; 20.
щ 2 Лѣт. 26; 6.
б 4 Цар. 18; 8.

30 И първородни-тѣ на сиромаха ще ся нахранятъ,
И нищи-тѣ ще си почиватъ въ безопасность:
И ще умъртвіѭ корень-тъ ти съ гладъ,
И ще убіе той остатъкъ-тъ ти.
31 Рыдайте, *порты*: въпій, граде:
Стопила си ся, всичка Филистимска земле:
Защото иде дымъ отъ сѣверъ,
И нито единъ ще ся отбіе
Въ пълкове-тѣ имъ.
32 И кой отвѣтъ ще ся даде на посланницы-тѣ на народы-тѣ?
Че [ы]Господь е основалъ Сіонъ,
[ь]И на него ще уповаіѫтъ сиромаси-тѣ отъ людіе-тѣ му.

ГЛАВА 15.

1 [а]Пророчество заради Моава.
Понеже [б]Аръ Моавскый ся разори прѣзъ нощь *и* погынѫ;
Понеже Киръ Моавскый ся разори прѣзъ нощь *и* погынѫ:
2 [в]Той възлѣзе въ капище-то, и въ Девонъ на трѣбища-та за да плаче:
Моавъ ще възрыдае за Нево, и за Медевѫ:
[г]На всякѫ неговѫ главѫ плѣшина,
Всяка брада обърснѫта.
3 Въ улицы-тѣ си ще бѫдѫтъ опасани съ врѣтища:
[д]По кѫщны-тѣ си покрывы и по стъгды-тѣ си,
Всичкы-тѣ ще възрыдаіѫтъ, ще потънѫтъ въ плачъ.
4 И Есевонъ ще въпіе, [е]и Елеала:
Гласъ-тъ имъ ще ся чуе дори до Іассѫ:
За то орѫжени-тѣ Моавскы мѫжіе ще възопіѭтъ:
Душа-та имъ ще имъ дотегне.
5 [ж]Сърдце-то ми ще възопіе за Моава:
Бѣжанци-тѣ му *ще тичатъ* до Сигоръ *както* [з]трилѣтна юница;
Защото съ плачъ ще възлѣзѫтъ [и]прѣзъ въсходъ-тъ на Луиѳъ;
Защото въ пѫть-тъ на Оронаимъ ще възвышатъ гласъ на истрѣбленіе.
6 Защото воды-тѣ на [і]Нимримъ ще запустѣіѫтъ;
Защото трѣва-та изсъхнѫ, зеленище-то исчезнѫ,
Нѣма нищо зелено.
7 За то изобиліе-то което събрахѫ,
И онова което скѫтахѫ,
Ще ся донесе въ долъ-тъ на върбы-тѣ.
8 Защото въпль-тъ стигнѫ наоколо въ прѣдѣлы-тѣ на Моавъ,
Рыданіе-то му въ Еглаимъ,
И рыданіе-то му въ Виръ-елимъ.
9 Защото воды-тѣ на Димонъ ще ся напълнятъ съ кръвь;
Защото ще докарамъ още *злины* върхъ Димонъ,
[к]Львы върхъ упазены-тѣ отъ Моавъ,
И върхъ остатъкъ-тъ на онѫзь земіѫ.

ГЛАВА 16.

1 [а]Проводѣте агне-то на князя на земіѭ-тѫ,
[б]Отъ Селѫ въ пустыніѭ-тѫ,
Къмъ горѫ-тѫ на Сіоновѫ-тѫ дъщеріѫ.
2 Защото както птица която ся скыта,
Испѫдена изъ гнѣздо-то *си*,
Така Моавскы-тѣ дъщери ще бѫдѫтъ при бродове-тѣ [в]на Арнонъ.
3 Съвѣтувай ся, направи праведно-то:
Въ срѣдъ пладнинѫ направи сѣнкѫ-тѫ си както нощь:
Прокрый испѫдены-тѣ:
Не яви скытающій-тъ ся.
4 Испѫдени-тѣ ми нека пришелствуватъ при тебе, Моаве:
Бѫди имъ покровъ отъ лице-то на разорителя;
Защото грабитель-тъ исчезнѫ, разоритель-тъ прѣстанѫ,
Насилници-тѣ ся истрѣбихѫ отъ земіѭ-тѫ.
5 И [г]съ милость ще ся установи прѣстолъ-тъ,
И на него ще сѣдне съ истинѫ, въ Давидовъ-тъ шатъръ,
[д]Онзи който сѫди и прѣдиря сѫдбѫ и ускорява правдѫ.
6 Чухмы [е]гордость-тѫ на Моава, той е много гордѣливъ:
Высокоуміе-то му, и гордость-та му, и неистовство-то му:
[ж]Лъжехваленія-та му сѫ суетны.
7 За то [з]Моавъ ще възрыдае за Моава,
Всичкы ще възрыдаіѫтъ:
Ще охкате за основанія-та [и]на Киръ-аресеѳъ:
Наистинѫ тѣ сѫ поразены.
8 Защото [і]нивя-та на Есевонъ сѫ привѣнѫли,
[к]Лоза-та на Севмѫ, господари-тѣ на народы-тѣ строшихѫ избранны-тѣ ѝ садденія,
Които стигахѫ до Іазиръ, *и* ся извивахѫ по пустыніѭ-тѫ:
Вѣтвы-тѣ ѝ бѣхѫ распрострѣны, прѣминувахѫ море-то.
9 За то [л]съ плачъ-тъ на Іазиръ ще оплачѫ лозѫ-тѫ на Севмѫ:

ы Псал. 87; 1, 5. 102; 16.
ь Соф. 3; 12. Зах. 11; 11.

—

а Іер. 48; 1 и *драг.* Іез. 25; 8—11. Амос. 2; 1.
б Числ. 21; 28.
в Гл. 16; 12.
г Виж. Лев. 21; 5. Гл. 3; 24. 22; 12. Іер. 47; 5. 48; 1, 37; 38. Іез. 7; 18.
д Іер. 48; 38.
е Гл. 16; 9.
ж Гл. 16; 11. Іер. 48; 31.
з Гл. 16; 14. Іер. 48; 34.
и Іер. 48; 5.
і Числ. 32; 36.
к 4 Цар. 17; 25.

—

а 4 Цар. 3; 4.
б 4 Цар. 14; 7.
в Числ. 21; 13.
г Дан. 7; 14, 27. Мих. 4, 7. Лук. 1; 33.
д Псал. 72; 2. 96; 13. 98; 9.
е Іер. 48; 29. Соф. 2; 10.
ж Гл. 28; 15.
з Іер. 48; 20.
и 4 Цар. 3; 25.
і Гл. 24; 7.
к Ст. 9.
л Іер. 48; 32.

Ще тя измокрѭ съсъ сьлзы-тѣ си, [м]Есевоне и Елеало;
Защото прѣстанѫ въсклицаніе-то на лѣтны-тѣ ти плодове, и на жетвѫ-тѫ ти.
10 И [н]отнѣ ся веселіе-то и радость-та отъ плодоносно-то поле:
И въ лозія-та *ти* не ще да има *вече* пѣянія, нито радостни гласове:
Тѣзи които тъпчахѫ вино-то не ще тъпчѫтъ въ жлебове-тѣ:
Азъ направихъ да прѣстане въсклицаніе-то на гроздоберъ-тъ.
11 За то [о]чрѣва-та ми ще издрънкатъ както китара за Моава,
И вѫтрѣшности-тѣ ми за Киръ-аресъ.
12 И тогазь ще ся яви че Моавъ,
Утруденъ [п]на трѣбища-та *си*,
Ще влѣзе въ святилище-то си да ся помоли;
Но нѣма да сполучи.
13 Това е слово-то, което отколѣ говорй Господь за Моава.
14 А сега Господь говорй, и рече:
Въ три години [р]както сѫ години-тѣ на наемникъ,
Слава-та на Моава ще остане въ прѣзрѣніе,
Съсъ всичко-то *му* голѣмо множество:
И остатъкъ-тъ *ще бѫде* много малъкъ *и* немощенъ.

ГЛАВА 17.

1 [а]Пророчество за Дамаскъ.
Ето, Дамаскъ не е вече градъ,
И ще бѫде грамада на развалины.
2 Градове-тѣ на Ароиръ ся напуснѫхѫ:
Ще бѫдѫтъ за стада-та,
Тѣ ще лѣжатъ, и [б]не ще има кой да *гы* страши.
3 И [в]ще ся махне отъ Ефрема крѣпость-та,
И царство-то отъ Дамаскъ, и отъ остатъкъ-тъ на Сиріѭ:
Тѣ ще станѫтъ както слава-та на Израилевы-тѣ сынове,
Говори Господь Саваоѳъ.
4 И въ онзи день слава-та на Іакова ще ся смали:
И [г]тлъстина-та на плъть-тѫ му ще похудѣе.
5 И ще [д]бѫде, както когато жетварь-тъ събере жито-то,
И пожьне класове-тѣ съ мышцѫ-тѫ си:
И ще бѫде както събирающій класове въ долъ-тъ на Рафаимъ.
6 [е]Но ще остане въ него пабиръкъ,
Както въ отьрсваніе-то на маслинѫ-тѫ,
Двѣ три зьрна на вьрхъ-тъ на по высокы-тѣ вѣтвы,
Четыри петь на по дългы-тѣ и плодородны вѣтвы,
Говори Господь Израилевый Богъ.
7 Въ онзи день [ж]человѣкъ ще погледне къмъ Създателя си,
И очи-тѣ му ще ся взрѫтъ къмъ Святаго Израилева:
8 И не ще погледне къмъ жертвенницы-тѣ, дѣло-то на рѫцѣ-тѣ си,
Нито ще ся взре на онова което направихѫ пьрсти-тѣ му,
Нито на Ашеры-тѣ, нито на кумиры-тѣ на слънце-то.
9 Въ онзи день утвьрдени-тѣ му градове
Ще бѫдѫтъ както оставенъ хврастъ и върхарь,
Които ся оставихѫ по причинѫ на Израилевы-тѣ сынове:
И ще бѫде запустѣніе.
10 Понеже [з]си забравилъ Бога на спасеніе-то си,
И не си поменѫлъ Канарѫ-тѫ на силѫ-тѫ си,
За то ще насадишь пріятны садове,
И саденіе-то ще бѫде отъ чужды отрасли:
11 Деня ще правишь садъ-тъ ти да расте,
И сутринѫ ще правишь сѣме-то ти да цавти:
А въ день-тъ на събраніе-то, не ще има жетвѫ,
Но неисцѣлна скърбь.
12 Горко на множество-то на многото народы,
Тѣ правятъ шумъ както шумъ-тъ на морета-та,
И на мятежъ-тъ на племена-та:
Тѣ правятъ мятежъ, [и]както мятежъ на много воды.
13 Племена-та ще направятъ мятежъ, както мятежъ-тъ на много воды:
Но *Богъ*, [і]ще имъ запрети, и тѣ ще бѣгатъ далечь,
И [к]ще ся изгонятъ, както плѣва по планины-тѣ прѣдъ вѣтръ-тъ,
И както прахъ прѣдъ вихрушкѫ-тѫ.
14 При вечеръ, ето смущеніе:
А прѣди да сьвне не ще гы има.
Тойзи е дѣлъ-тъ на тѣзи които ны обиратъ.
И жрѣбіе-то на тѣзи които ны разграбятъ.

ГЛАВА 18.

1 О! [а]земле *осѣняюща съ крыла,
Която си оттатакъ Еѳіопскы-тѣ рѣкы,
2 Която проваждашь посланницы прѣзъ море,
И съ рогозены кораби по воды-тѣ.

[м] Гл. 15; 4.
[н] Гл. 24; 8. Іер. 48; 33.
[о] Гл. 15; 5. 63; 15. Іер. 48; 36.
[п] Гл. 15; 2.
[р] Гл. 21; 16.

[а] Іер. 49; 23. Амос. 1; 3. Зах. 9; 1. Виж. 4 Цар. 16; 9.
[б] Іер. 7; 33.
[в] Гл. 7; 16. 8; 4.
[г] Гл. 10; 16.
[д] Іер. 51; 33.
[е] Гл. 24; 13.
[ж] Мих. 7; 7.
[з] Псал. 68; 19.
[и] Іер. 6; 23.
[і] Псал. 9; 5.
[к] Псал. 83; 13. Осія 13; 3.

[а] Гл. 20; 4, 5. Іез. 30; 4, 5, 9. Соф. 2; 12. 3; 10.
* *Или* брьмчаща.

Идѣте, скороходци вѣстници, [б]въ народъ
*высокъ и гладкъ,
Въ людіе страшны отъ начало-то си дори
до днесь,
Народъ твърдѣ крѣпъкъ и тъпчащъ,
На когото земѭ-тѫ раскъсватъ рѣкы-тѣ.
3 Всичкы жители на свѣтъ-тъ, и които обитавате на земѭ-тѫ,
Гледайте [в]когато ся възвыси знамя на
горы-тѣ:
И слушайте, когато затрѫби трѫба-та;
4 Защото така ми рече Господь: Ще си почивамъ
И ще гледамъ въ обиталище-то си,
Като свѣтлъ зной †по трѣвѫ-тѫ,
Като росенъ облакъ въ зной-тъ на жетвѫ-тѫ.
5 Защото прѣди жетвѫ-тѫ, когато отрасль-тъ стане съвьршенъ,
И незрѣло-то гроздіе отъ цвѣтъ узрѣе,
Ще изрѣже вѣтвы-тѣ съ косеры,
И като изрѣже пѫрчкы-тѣ, ще *гы* махне.
6 Ще бѫдѫтъ оставени купно за планинскы-тѣ птицы,
И за земны-тѣ звѣрове:
И тѣзи птицы ще прѣминѫтъ лѣто-то врьзъ
тѣхъ,
И вси-тѣ земни звѣрове ще прѣзимѣѭтъ
врьзъ тѣхъ.
7 Въ онова врѣме [г]ще ся донесе даръ Господу Саваоѳу
Отъ высокы и гладкы людіе,
И отъ страшны людіе отъ начало-то си
дори до днесь,
Отъ народъ твърдѣ крѣпъкъ и тъпчащъ,
На когото земѭ-тѫ раскъсватъ рѣкы-тѣ.
Въ мѣсто-то на име-то на Господа Саваоѳа, въ горѫ-тѫ Сіонъ.

ГЛАВА 19.

1 [а]Пророчество за Египетъ.
Ето, [б]Господь възсѣда на лекъ облакъ,
И ще дойде врьзъ Египетъ;
[в]И Египетскы-тѣ идоли ще потреперятъ
отъ лице-то му,
И сърдце-то на Египетъ ще ся растопи
въ срѣдъ него.
2 И [г]ще подигнѫ Египтяны противъ Египтяны,
И ще ратува всякой противъ брата си,
И всякой противъ ближній-тъ си:
Градъ противъ градъ, царство противъ
царство.
3 И ще повѣне духъ-тъ на Египетъ вѫтрѣ
въ него:
И ще разсыпѫ съвѣтъ-тъ му:
И ще [д]потърсятъ идолы-тѣ, и чародѣи-тѣ,
И бѣсовъпрошатели-тѣ, и вълшебницы-тѣ.
4 И ще прѣдамъ Египтяны-тѣ [е]въ рѫкѫ-тѫ
на жестокъ господарь:
И свирѣпъ царь ще гы владѣе,
Говори Господь, Іеова Саваоѳъ.
5 И [ж]воды-тѣ ще исчезнѫтъ изъ море-то,
И рѣка-та ще прѣсѣкне и ще прѣсъхне.
6 И рѣкы-тѣ ще прѣстанѫтъ:
[з]И оградены-тѣ оттокы ще спаднѫтъ и ще
изсъхнѫтъ:
И тръсть-та и ситникъ-тъ ще повѣнѫтъ.
7 Ливады-тѣ при рѣкѫ-тѫ при устія-та на
рѣкѫ-тѫ,
И всичко посѣяно при рѣкѫ-тѫ
Ще изсъхне, ще ся распилѣе, и ще ся
изгуби.
8 И рыбари-тѣ ще охкатъ,
И всичкы които хвърлятъ вѫдицѫ въ рѣкѫ-тѫ ще рыдаѭтъ,
И които мѣтатъ мрѣжы въ водѫ-тѫ ще
жалѣѭтъ:
9 И които работятъ [и]тънъкъ ленъ,
И които тъкѫтъ виссонъ, ще ся посрамятъ.
10 И вси-тѣ негови стълпове ще ся съкрушатъ,
И всичкы които правятъ печалбѫ ще
бѫдѫтъ скърбни духомъ.
11 Наистинѫ [і]князове-тѣ на Танисъ сѫ безумни,
Съвѣтъ-тъ на мудры-тѣ Фараоновы съвѣтници станѫ безсловесенъ:
Какъ ще кажете *всякой* Фараону:
Азъ сьмъ сынъ на мудры,
Сынъ на древни царіе?
12 [к]Дѣ сѫ сега твои-тѣ мудреци?
И нека ти изявятъ сега, и нека разумѣѭтъ
Що е рѣшилъ Господь Саваоѳъ за Египетъ.
13 Князове-тѣ на Танисъ избезумѣхѫ,
[л]Князове-тѣ на Мемфисъ заблудихѫ:
И измамихѫ Египетъ началницы-тѣ на
племена-та му.
14 Господь смѣси въ срѣдъ него [м]духъ на
замаюваніе,
И измамихѫ Египетъ въ всичкы-тѣ му
дѣла,
Както піяный полита въ бълваніе-то си.
15 И не ще има дѣло за Египетъ,
Което [н]глава-та или опашка-та, финикъ-тъ
или ситникъ-тъ, да може да направи.
16 Въ онзи день [о]Египтяни-тѣ ще сѫ както
жены,
И ще треперятъ и ще ся боятъ
Отъ замахваніе-то на рѫкѫ-тѫ на Господа Саваоѳа,
[п]Съ коѭто той замахнѫ врьзъ тѣхъ.
17 И Іудина-та земя ще е ужасъ на Египтяны-тѣ:

б Ст. 7.
* ***Или*** распрострѣнъ и остръ.
в Гл. 5; 26.
† ***Или*** по пладне.
г Псал. 68; 31. 72; 10. Гл. 16; 1. Соф. 3; 10. Мал. 1; 11.

а Іер. 46; 13. Іез. 29 и 30.
б Псал. 18; 10. 104; 3.
в Исх. 12; 12. Іер. 43; 12.
г Сѫд. 7; 22. 1 Цар. 14; 16, 20. 2 Лѣт. 20; 23.
д Гл. 8; 19. 47; 12.
е Гл. 20; 4. Іер. 46; 26. Іез. 29; 19.
ж Іер. 51; 36. Іез. 30; 12.
з 4 Цар. 19; 24.
и Прит. 7; 16.
і Числ. 13; 22.
к 1 Кор. 1; 20.
л Іер. 2; 16
м 3 Цар. 22; 22. Гл. 29; 10.
н Гл. 9; 14.
о Іер. 51; 30. Наум. 3; 13.
п Гл. 11; 15.

Всякой който іѫ поменува ще ся ужасава,
За рѣшеніе-то на Господа Саваоѳа,
Което рѣши противъ тѣхъ.

18 Въ онзи день петь града ще има въ Египетскѫ-тѫ земіѭ,
[р]Които ще говорятъ Ханаанскый языкъ,
И ще ся кълнѫтъ въ Господа на силы-тѣ:
Единый-тъ ще ся именува градъ [*]Хересъ.

19 Въ онзи день [с]ще бѫде олтарь Господу,
Въ срѣдъ Египетскѫ-тѫ земіѭ
И стълпъ Господу при прѣдѣлъ-тъ ѝ.

20 И [т]ще бѫде въ Египетскѫ-тѫ земіѭ
За знаменіе и свидѣтелство Господу на силы-тѣ;
Защото ще выкнѫтъ къмъ Господа отъ притѣснители-тѣ
И ще имъ проводи спаситель и великъ,
И ще гы избави.

21 И ще стане познатъ Господь на Египтяны-тѣ:
И Египтяни-тѣ ще познаіѫтъ Господа въ онзи день,
И [у]ще принесѫтъ жертвѫ и приношеніе:
И ще обрекѫтъ обрекъ Господу, и ще *го* испълнятъ.

22 И ще удари Господь Египетъ:
Ще удари и ще исцѣли:
И ще ся обърнѫтъ къмъ Господа,
И ще бѫде умоленъ отъ тѣхъ, и ще гы исцѣли.

23 Въ онзи день [ф]ще бѫде друмъ
Отъ Египетъ къмъ Ассиріѭ:
И Ассирійци-тѣ ще дойдѫтъ въ Египетъ,
И Египтяни-тѣ въ Ассиріѭ,
Египтяни-тѣ съ Ассирійцы-тѣ ще служатъ *Господу.*

24 Въ онзи день Израиль ще бѫде третій
Съ Египтянинъ-тъ и Ассиріецъ-тъ:
Благословеніе въ срѣдъ земіѭ-тѫ *ще бѫде;*

25 Защото Господь на силы-тѣ ще гы благослови, и ще рече:
Благословенъ Египетъ людіе-тѣ мои,
И Ассирія [х]дѣло-то на рѫцѣ-тѣ ми,
И Израиль наслѣдіе-то ми.

ГЛАВА 20.

1 Въ годинѫ-тѫ [а]въ коіѭто дойде Тартанъ въ Азотъ, когато го проводи Саргонъ Ассирійскый царь, та ратова противъ Азотъ, и го облада, 2 Въ исто-то врѣме говори Господь чрѣзъ рѫкѫ-тѫ на Исаіѭ сынъ-тъ Амосовъ, и рече: Иди и [б]развържи врѣтище-то отъ чрѣсла-та си, и изуй обуща-та си отъ нозѣ-тѣ си. И направи 3 така, [в]и ходяше голъ и босъ. И рече Господь: Както рабъ-тъ ми Исаія ходяше голъ и босъ три годины, [г]*за* знаменіе и 4 чудо върхъ Египетъ и върхъ Еѳіопіѭ, Така Ассирійскый царь ще отведе Египтяны-тѣ въ плѣнъ, и Еѳіопяны-тѣ въ заточеніе, млады и стары, голы и босы, и [д]съ голы задницы, за срамъ на Египетъ. 5 И [е]ще ся растреперятъ и засрамятъ за Еѳіопіѭ, упованіе-то си, и за 6 Египетъ, хвалѫ-тѫ си. И жители-тѣ на това мѣсто ще говорятъ въ онзи день: Ето, таквозь е прибѣжище-то ни, въ което прибѣгнувамы за помощь, за да ся избавимъ отъ Ассирійскый-тъ царь: и какъ ще ся избавимъ ный?

ГЛАВА 21.

1 Пророчество за пустыніѭ-тѫ на море-то.
[а]Както южны-тѣ вихрушкы които заминуватъ,
Иде той отъ пустыніѭ-тѫ, отъ страшнѫ-тѫ земіѭ.

2 Жестоко видѣніе ми ся яви:
[б]Грабитель-тъ граби, и разоритель-тъ разорява.
[в]Възлѣзъ, Еламе: обсади, Мидіе:
Спрѣхъ всичкы-тѣ ѝ въздыханія:

3 За това [г]чрѣсла-та ми сѫ пълны съ болѣжъ:
[д]Болѣзни мя обладахѫ, както болѣзни-тѣ на раждаіѭщѫ:
Сгърбенъ сьмь та не могѫ да чуіѭ:
Смутенъ сьмь та не могѫ да видіѭ.

4 Сърдце-то ми ся смути.
Трепетъ мя ужаси:
[е]Нощь-та на веселіе-то ми ся прѣобърнѫ въ страхъ за мене.

5 [ж]Трѫпеза-та готова, стража-та поставена, ядѫтъ, піѭтъ,
Станѣте, военачалници, приготвѣте щитове.

6 Защото Господь ми рече така:
Иди, постави пазачъ,
За да възвѣстява каквото види.

7 И [з]видѣ двама всадника конницы,
Всадницы на ослы, *и* всадницы на камилы:
И вникнѫ добрѣ съ голѣмо вниманіе.

8 И выкнѫ *като* львъ: Непрѣстанно,
Господине мой, стоіѭ [и]въ стражарницѫ-тѫ прѣзъ день-тъ,
И оставамъ въ стражѫ-тѫ си прѣзъ цѣлы нощи:

9 И ето, идѫтъ тукъ всадници мѫжіе,
Двама конници.
И отговори та рече:
[і]Паднѫ, паднѫ Вавилонъ,

[р] Соф. 3; 9.
[*] на сълнце-то *или* на разрушеніе.
[с] Быт. 28; 18. Исх. 24; 4. Іис. Нав. 22; 10, 26, 27.
[т] Виж. Іис. Нав. 4; 20. 22; 27.
[у] Мал. 1; 11.
[ф] Гл. 11; 16.
[х] Псал. 100; 3. Гл. 29; 23. Осія 2; 23. Ефес. 2; 10.

—

[а] 4 Цар. 18; 17.
[б] Зах. 13; 4.
[в] 1 Цар. 19; 24. Мих. 1; 8, 11.
[г] Гл. 8; 18.
[д] 2 Цар. 10; 4. Гл. 3; 17. Іер. 13; 22, 26. Мих. 1; 11.
[е] 4 Цар. 18; 21. Гл. 30; 3, 5, 7, 36; 6.

—

[а] Зах. 9; 14.
[б] Гл. 33; 1.
[в] Гл. 13; 17. Іер. 49; 34.
[г] Гл. 15; 5. 16; 11.
[д] Гл. 13; 8.
[е] Втор. 28; 67.
[ж] Дан. 5; 5.
[з] Ст. 9.
[и] Авв. 2; 1.
[і] Іер. 51; 8. Откр. 14; 8. 18; 2.

И [к]всичкы-тѣ истукани на богове-тѣ му ся строшихѫ на земіѭ-тѫ.
10 [л]Враху мой, и *пшенице на гумно-то ми,
Явихъ ви онова което чухъ отъ Господа Саваоѳа, Бога Израилева.
11 [м]Пророчество за †Едомъ.
Къмъ мене выка отъ Сіиръ;
Стражу, що *ново* за нощь-тѫ?
Стражу, що *ново* за нощь-тѫ?
12 Стражъ-тъ рече:
Утро-то иде, още и нощь-та:
Ако ще пытате, пытайте:
Върнѣте ся, елате.
13 [н]Пророчество за Аравіѭ.
Въ дѫбравѫ-тѫ на Аравіѭ ще прѣнощувате,
Дружина [о]Деданскы.
14 Донесѣте водѫ въ посрѣщаніе на жадный-тъ,
Жители на Ѳеманскѫ-тѫ земіѭ,
Съ хлѣбъ посрѣщайте бѣгающій-тъ.
15 Защото бѣгатъ отъ сабли-тѣ,
Отъ обнаженѫ-тѫ сабліѭ,
И лѫкъ-тъ запънѫтый-тъ,
И отъ лютинѫ-тѫ на брань-тѫ.
16 Защото Господь ми рече така:
Въ еднѫ годинѫ, [п]споредъ годины-тѣ на наемникъ,
[р]Ще исчезне всичка-та слава на Кидаръ:
17 И остатъкъ-тъ на число-то на стрѣлцы-тѣ
Отъ крѣпкы-тѣ Кидарскы сынове ще ся смали;
Защото Господь Богъ Израилевъ говорй.

ГЛАВА 22.

1 Пророчество за долинѫ-тѫ на видѣніе-то.
Що ти станѫ сега,
Че възлѣзе ты всичкый на покрывы-тѣ на кѫщя-та?
2 Ты пълный съ выкове,
[а]Граде на мятежъ, граде на веселбѫ;
Убіени-тѣ твои не быдохѫ съ ножъ убити,
Нито умрѣхѫ въ бой.
3 Всичкы-тѣ твои князове побѣгнѫхѫ наедно;
Отъ стрѣлцы-тѣ сѫ връзани:
Всичкы що ся намѣрихѫ въ тебе,
Отъ далечь побѣгнѫли, връзани быхѫ наедно.
4 За това рѣкохъ: Оттеглѣте ся отъ мене:
[б]ще плачѫ горко:
Не ся трудѣте да мя утѣшите
За опустошеніе-то на дъщеріѭ-тѫ на людіе-тѣ ми.
5 Защото [в]е день на смятеніе, и стъпкуваніе,
И недоумѣніе въ долъ-тъ на видѣніе-то,
[г]Отъ Господа Бога Саваоѳа,
День на съсыпваніе на стѣны-тѣ:
И выкъ-тъ *ще стигне* до горы-тѣ.
6 И [д]Еламъ зѣ тулъ-тъ
Съ колесницы на мѫжіе *и* конницы,
И [е]Киръ откры щитъ-тъ.
7 И избранни-тѣ ти долове ся напълнихѫ съ колесницы,
И конници-тѣ ся опълчихѫ при портѫ-тѫ.
8 И дигнѫ ся покрывало-то на Іудѫ:
И въ онзи день си погледнѫлъ въ [ж]орѫжія-та на дѫбравный-тъ домъ.
9 И [з]видѣхте че ущърбенія-та на Давидовъ-тъ градъ сѫ много,
И събрахте воды-тѣ на долный-тъ водоемъ.
10 И изброихте кѫщы-тѣ на Іерусалимъ,
И за да утвърдите стѣнѫ-тѫ развалихте кѫщы-тѣ.
11 [и]Направихте още между двѣ-тѣ стѣны ровъ
За водѫ-тѫ на старый-тъ водоемъ:
Но не погледнѫхте [і]къмъ тѣхный-тъ Творецъ,
Нито посмотрѣхте къмъ тогозъ що бѣ гы създалъ отдавна.
12 И въ онзи день Господь Іеова Саваоѳъ
[к]Призва *вы* на плачъ, и на сѣтованіе,
И [л]на оплѣшивеніе, и на опасуваніе съ врѣтище;
13 Но ето, радость и веселіе:
Колятъ говеда, и жрѫтъ овцы,
Ядѫтъ меса, и піѭтъ вино, *и казуватъ:*
[м]Да ядемъ и да піемъ,
Защото утрѣ ще умремъ.
14 И [н]откры ся въ уши-тѣ ми отъ Господа на силы-тѣ,
Това ваше беззаконіе [о]нѣма да ся очисти додѣ умрете,
Говори Господь Іеова Саваоѳъ.
15 Така говори Господь Іеова Саваоѳъ:
Иди, влѣзь при тойзи строитель,
[п]При Шевнѫ, [р]настойникъ-тъ на домъ-тъ *и речи:*
16 Що имашь тукъ? и кого имашь тукъ?
Та правишь тукъ гробъ за себе си?
[с]Направилъ си гробъ-тъ на высоко,
И изсѣклъ си въ камыкъ кѫщѫ за себе си.
17 Ето, Господь ще тя извади съ изваждаріе силно,
И [т]съвсѣмъ ще тя обгъне.
18 И ще тя оттърколи силно като ядро
Въ земіѭ широкѫ:
Тамъ ще умрешь, и тамъ *ще бѫдѫтъ* колесницы-тѣ на славѫ-тѫ ти,

к Гл. 46; 1. Іер. 50; 2. 51. 44.
л Іер. 51; 33.
* *Евр.* сыне.
м 1 Лѣт. 1; 30. Іер. 49; 7, 8. Іез. 35; 2. Авд. 1.
† *Евр.* Думѫ.
н Іер. 49; 28.
о 1 Лѣт. 1; 9, 32.
п Гл. 16; 14.
р Псал. 120; 5. Гл. 60; 7.

—

а Гл. 32; 13.
б Іер. 4; 19. 9; 1.
в Гл. 37; 3.
г Плач. 1; 5. 2; 2.
д Іер. 49; 35.
е Гл. 15; 1.
ж 3 Цар. 7; 2. 10; 17.
з 4 Цар. 20; 20. 2 Лѣт. 32; 4, 5, 30.
и Неем. 3; 16.
і Виж. Гл. 37; 26.
к Іонл. 1; 13.
л Виж. Ездр. 9; 3. Гл. 15; 2. Мих. 1; 16.
м Гл. 56; 12. 1 Кор. 15; 32.
н Гл. 5; 9.
о 1 Цар. 3; 14. Іез. 24; 13.
п 4 Цар. 18; 37. Гл. 36; 3.
р 3 Цар. 4; 6.
с Виж. 2 Цар. 18; 18. Мат 27; 60.
т Есѳ. 7; 8.

О срамъ на домъ-тъ на господаря ти!
19 И ще тя оттласнѫ отъ стояніе-то ти,
И ще тя низрине отъ достоинство-то ти.
20 И въ онзи день ще призовѫ рабъ-тъ си
[у]Еліакима, Хелкіевъ-тъ сынъ:
21 И ще го облѣкѫ въ облѣкло-то ти,
И ще го стегнѫ съ поясъ-тъ ти,
И власть-тѫ ти ще дамъ въ рѫкѫ-тѫ му,
И той ще бѫде отецъ на Іерусалимскы-тѣ жители,
И на Іудинъ-тъ домъ.
22 И ще турѭ на рамо-то му ключъ-тъ на Давидовъ-тъ домъ:
И [ф]ще отваря и никой не ще затваря:
И ще затваря и никой не ще отваря.
23 И ще го утвърдѭ [х]*като* гвоздь на твърдо мѣсто,
А ще бѫде като славенъ прѣстолъ на отеческый-тъ си домъ.
24 И за него ще окачатъ всичкѫ-тѫ славѫ на отеческый-тъ му домъ,
Внуцы-тѣ голѣмы и малкы,
Всичкы-тѣ малкы сѫсѫды,
Отъ сѫсѫды-тѣ на чашы-тѣ
До всичкы-тѣ сѫсѫды отъ мѣхъ.
25 Въ онзи день, говори Господь Саваоѳъ,
Утвърдженный-тъ на твърдо мѣсто гвоздь ще ся поклати,
И ще ся счупи и падне,
И товаръ-тъ който е на него ще ся низрине;
Защото Господь говорй.

ГЛАВА 23.

1 [а]Пророчество за Тиръ.
Лелекайте, Ѳарсійскы кораби,
Защото ся истрѣби,
Та да нѣма кѫщѫ, нито входъ;
[б]Отъ Киттимскѫ-тѫ земѭ ся извѣсти тѣмъ.
2 Мълкнѣте, жители на островъ-тъ,
Ты що бѣхѫ тя напълнили Сидонскы-тѣ търговци,
Които прѣминувахѫ прѣзъ море-то.
3 Доходъ-тъ му бѣ сѣме-то *Сіорово,
Жетва-та рѣчна прѣзъ много воды;
И той [в]бѣше тържище на народы-тѣ.
4 Постыди ся, Сидоне; защото море-то проговори,
Твърдыня-та на море-то рече:
Не сьмь въ болѣзни, ни раждамъ,
Нито момцы отхранямъ, *нито* дѣвицы възращавамъ.
5 [г]Когато ся чуе въ Египетъ,
Ще болѣзнуватъ отъ извѣстіе-то за Тиръ.
6 Заминѣте въ Ѳарсисъ:
Възрыдайте, жители на островъ-тъ.
7 [д]Тойзи ли е вашій-тъ веселъ *градъ*,
На който древность-та е отъ древни дни?
Нозѣ-тѣ му ще го занесѫтъ далечь за да пришелствува.
8 Кой съвѣща това противъ Тиръ,
[е]Който раздаваше вѣнцы,
На когото търговци-тѣ бѣхѫ князове,
На когото купци-тѣ бѣхѫ славни на земѭ-тѫ?
9 Господь на силы-тѣ съвѣща това,
За да посрами гордость-тѫ на всякѫ славѫ,
Да унизи всичкы-тѣ знамениты на земѭ-тѫ.
10 Прѣмини земѭ-тѫ си като рѣкѫ,
Ѳарсійска дъщеро: нѣма вече †опоясаніе.
11 Прострѣ рѫкѫ-тѫ си на море-то,
Потресе царства:
Господь даде заповѣдь противъ Ханаанъ,
За да съберѫтъ твърдыни-тѣ му.
12 И рече: [ж]Не ще ся радувашь вече,
Дѣвице угнѣтена, Сидонова дъщеро,
Стани та [з]мини къмъ Китимцы-тѣ:
Нито тамъ ще имашь почивкѫ.
13 Ето земя-та на Халдеи-тѣ:
Тойзи народъ не сѫществуваше:
Ассиріецъ-тъ го основа, [и]за жители на пустынѭ-тѫ:
Подигнѫхѫ стълпове-тѣ му,
Увысочихѫ палаты-тѣ му:
Направихѫ го развалины.
14 [і]Лелекайте, Ѳарсійскы кораби:
Защото запустѣ твърдыня-та ви.
15 И въ онзи день
Тиръ ще бѫде забравенъ седмдесеть годины,
Споредъ дни-тѣ на единъ царь:
А слѣдъ седмдесеть-тѣ годины
Ще бѫде на Тиръ както пѣснь на блудницѫ:
16 Земи китарѫ, обходи градъ-тъ,
Блуднице забравена;
Свири сладко, пѣй много пѣсни,
За да тя поменѫтъ.
17 И слѣдъ седмдесеть годины,
Господь ще посѣти *дъщерьѭ-тѫ на* Тиръ:
И тя ще ся върне въ печалбѫ-тѫ си,
И [к]ще блудува съсъ всичкы-тѣ царства на свѣтъ-тъ по лице-то на земѭ-тѫ.
18 И търговія-та и печалба-та й [л]ще ся посвяти Господу:
Нѣма да ся тури въ съкровище, нито въ клѣть;
Защото търговія-та му ще бѫде за живущы-тѣ прѣдъ Господа,
За да ядѫтъ до сытость, и да иматъ великолѣпны дрехы.

ГЛАВА 24.

1 Ето, Господь испраздня земѭ-тѫ, и ѭ запустува,
И ѭ прѣвраща, и распърсва жители-тѣ й.

у 4 Цар. 18; 18.
ф Іов. 12; 14. Откр. 3; 7.
х Ездр. 9; 8.

—

а Іер. 25; 22. 47; 4. Іез. 26 и 27 и 28. Амос. 1; 9. Зах. 9; 2, 4.
б Ст. 12.
* Нилово.
в Іез. 27; 3.
г Гл. 19; 16.
д Гл. 22; 2.
е Іез. 28; 2, 12.
† *Или* върска.
ж Откр. 18; 22.
з Ст. 1.
и Псал. 72; 9.
і Ст. 1. Іез. 27; 25, 30.
к Откр. 17; 2.
л Зах. 14; 20, 21.

—

2 И ще е, както людіе-тѣ, [а]така и священникъ-тъ:
Както слуга-та, така и господарь-тъ му:
Както слугыня-та, така и госпожа-та ѝ:
[б]Както куповачъ-тъ, така и продавачъ-тъ:
Както който дава на заемъ, така и който зема на заемъ:
Както който зема лихвѫ, така и който му дава.
3 Съвсѣмъ ще ся испраздни земя-та, и съвършенно ще ся оголи;
Защото Господь изрече това слово.
4 Земя-та сѣтува, повѣнува,
Свѣтъ-тъ изнемощѣва, повѣнува,
Высокы-тѣ отъ людіе-тѣ на земіѭ-тѫ сѫ изнемощѣли.
5 И [в]земя-та е осквернена подъ жители-тѣ си;
Защото прѣстѫпихѫ законы-тѣ, промѣнихѫ повелѣніе-то,
Разрушихѫ вѣчный-тъ завѣтъ.
6 За то [г]клѣтва пояде земіѭ-тѫ,
И които живѣѭтъ на неѭ истеглихѫ наказаніе-то си:
За това жители-тѣ на земіѭ-тѫ изгорѣхѫ,
И малцина человѣци останѫхѫ.
7 [д]Ново-то вино сѣтува,
Лозіе-то изнемощѣва,
Всичкы които ся веселяхѫ въ сърдце въздышатъ.
8 [е]Веселіе-то на тѫпаны-тѣ прѣстава:
Шумъ-тъ на веселящы-тѣ ся свършува ся:
Прѣстава веселіе-то на китарѫ-тѫ.
9 Нѣма да піѭтъ вино съ пѣсни:
Сикера-та ще е горчива на тѣзи които ѭ піѭтъ.
10 Опустѣлый-тъ градъ ся събори,
Всякой домъ ся затвори, щото да не влѣзе никой.
11 Выкъ има по улицы-тѣ за вино-то:
Всяка радость ся помрачи, веселіе-то на земіѭ-тѫ е изгонено.
12 Въ градъ-тъ останѫ пустота,
И порта-та ся удари и е разорена.
13 Защото ще стане така въ срѣдъ земіѭ-тѫ между людіе-тѣ,
[ж]Както отръсуваніе на маслинѫ,
Както пабиръкъ-тъ когато прѣстане гроздоберъ.
14 Тѣ ще възвышатъ гласъ-тъ си,
Ще пѣѭтъ за величіе-то Господне; ще възопіѭтъ отъ море-то.
15 За то прославѣте Господа въ источны-тѣ страны,
[з]Име-то на Господа Бога Израилевъ въ островы-тѣ на море-то.
16 Отъ край земіѭ-тѫ чухмы пѣсни:
Слава на праведный-тъ,
Но азъ рѣкохъ: О окаянство мое, О окаянство мое! горко ми!
[и]Грабители-тѣ разграбихѫ:
Ей, грабители-тѣ разграбихѫ грабежъ.
17 [і]Страхъ и яма и сѣть има върхъ тебе,
Жителю земный.
18 И който бѣга отъ гласъ-тъ на страхъ-тъ
Ще падне въ ямѫ-тѫ:
И който възлазя отъ срѣдъ ямѫ-тѫ
Ще ся улови въ сѣть-тѫ;
Защото [к]прозорци-тѣ отъ горѣ сѫ отворени
И [л]основанія-та на земіѭ-тѫ треперятъ.
19 [м]Земя-та ся съкруши съвсѣмъ,
Земя-та ся разруши съвсѣмъ,
Земя-та силно помърднѫ.
20 [н]Земя-та ще ся поклати тукъ и тамъ както нѣкой піянъ,
И ще ся помѣсти като колибѫ:
И беззаконіе-то ѝ ще тегне върхъ неѭ:
И ще падне, и нѣма вече да стане.
21 И въ онзи день
Господь ще накаже воинство-то на высокы-тѣ въ высочинѫ-тѫ,
И [о]земны-тѣ царіе върху земіѭ-тѫ.
22 И ще ся съберѫтъ,
Както ся събиратъ узници-тѣ въ затворъ-тъ,
И ще ся затварятъ въ тьмницѫ-тѫ,
И слѣдъ много дни ще стане посѣщеніе тѣмъ.
23 Тогазъ [п]луна-та ще ся постыди, и слънце-то ще ся засрами,
Когато Господь на силы-тѣ ся въцари [р]въ горѫ-тѫ Сіонъ
И въ Іерусалимъ, и ся прослави прѣдъ старѣйшины-тѣ си.

ГЛАВА 25.

1 Господи, Ты си Богъ мой,
[а]Ще Тя прѣвъзносямъ, ще пѣснословіѭ име-то ти;
[б]Защото си направилъ чудны дѣла:
[в]*Твои*-тѣ съвѣти изначала сѫ вѣрны *и* истинны.
2 Защото ты направи [г]градъ-тъ грамадѫ,
Градъ утвърденъ, развалинѫ:
Палата-та на другородни-тѣ, да не е градъ:
Никога нѣма да ся съгради.
3 За то [д]крѣпкы-тѣ людіе ще тя прославятъ,
Градъ-тъ на страшны-тѣ народы ще ся убои отъ тебе.
4 Защото си былъ сила на сиромахъ-тъ,
Сила на нищій-тъ въ утѣсненіе-то му,
[е]Прибѣжище отъ буріѭ, сѣнка отъ пекъ-тъ,

[а] Осія 4; 9.
[б] Іез. 7; 12, 13.
[в] Быт. 3; 17. Числ. 35; 33.
[г] Мал. 4; 6.
[д] Гл. 16; 8, 9. Іоил. 1; 10, 11, 12.
[е] Іер. 7; 34. 16; 9. 25; 10. Іез. 26; 13. Осія 2; 11. Откр. 18; 22.
[ж] Гл. 17; 5, 6.
[з] Мал. 1; 11.
[и] Іер. 5; 11.
[і] Виж. 3 Цар. 19; 17. Іер. 48; 43, 44. Амос. 5; 19.
[к] Быт. 7; 11.
[л] Псал. 18; 7.
[м] Іер. 4; 23.
[н] Гл. 19; 14.
[о] Псал. 76; 12.
[п] Гл. 13; 10. 60; 19. Іез. 32; 7. Іоил. 2; 31. 3; 15.
[р] Откр. 19; 4, 6.
[с] Евр. 12; 22.

[а] Исх. 15; 2. Псал. 118; 28.
[б] Псал. 98; 1.
[в] Числ. 23; 19.
[г] Гл. 21; 9. 23; 13. Іер. 51; 37.
[д] Откр. 11; 13.
[е] Гл. 4; 6.

Когато устремленіе-то на насилницы-тѣ *нападне* като бурѭ *върхъ* стѣнѫ.
5 Ще свалишь мятежъ-тъ на другородны-тѣ,
Както пекъ-тъ въ сухо мѣсто;
Както пекъ-тъ чрѣзъ сѣнкѫ-тѫ на облакъ-тъ,
Тържество-то на насилницы-тѣ ще ся смири.
6 И [ж]на тѫзи горѫ [з]Господь на силы-тѣ ще направи [и]за всичкы-тѣ народы
Угощеніе отъ тлъсти нѣща, угощеніе отъ вина на дрождія-та имъ,
Отъ тлъсты нѣща пълни съ мозъкъ,
Отъ вина очистены върхъ дрождія-та.
7 И на тѫзь горѫ ще *махне
Лице-то на покрывало-то което покрыва вси-тѣ народы,
И [і]прикрывкѫ-тѫ която прикрыва вси-тѣ племена.
8 [к]Ще погълне смърть-тѫ †за всегда:
И Господь Богъ [л]ще обърше сълзы-тѣ отъ всичкы-тѣ лица:
И ще отнеме укоръ-тъ на людіе-тѣ си отъ всичкѫ-тѫ земіѭ;
Защото Господь говори *това*.
9 И въ онзи день ще рекѫтъ:
Ето, той е Богъ нашъ:
[м]Чакахмы го, и ще ны спасе:
Той е Господь: чакахмы го:
[н]Ще ся възрадувамы и възвеселимъ въ спасеніе-то му.
10 Защото въ тѫзи горѫ рѫка-та на Господа ще си почини,
И Моавъ ще бѫде потъпканъ подъ него,
Както ся тъпче плѣва-та на гноище-то.
11 И ще распростре рѫцѣ-тѣ си въ срѣдъ него,
Както плавающій простира *рѫцѣ* да плава:
И ще низрине гордость-тѫ му
Наедно съ коварство-то на рѫцѣ-тѣ му.
12 И [о]высокы-тѣ твърдыни на стѣны-тѣ ти ще сниши,
Низрине и хвърли до пърсть-тѫ.

ГЛАВА 26.

1 И [а]въ онзи день тая пѣснь ще ся испѣе въ Іудинѫ-тѫ земіѭ:
Имамы градъ утвърденъ:
[б]Спасеніе ще тури *Богъ* за стѣны и прѣдстѣнія.
2 [в]Отворѣте порты-тѣ,
И ще влѣзе праведный народъ който пази истинѫ-тѫ.
3 Ще упазишь въ съвършенъ миръ
Непоколѣбимый-тъ умомъ,
Защото на тебе той уповае.
4 Уповайте на Господа всякога;
[г]Защото Господь Іеова е вѣчна крѣпость.
5 Защото низринува живущы-тѣ на высоко:
[д]Снишва высокостоящій-тъ градъ;
Снишва го дори до земіѭ-тѫ,
Хвърля го дори до пърсть-тѫ.
6 Нога-та ще го потъпче,
Нозѣ-тѣ на сиромаха, стъпкы-тѣ на нищій-тъ.
7 Пѫть-тъ на праведный-тъ е правота:
[е]*Ты* Правый, уравнявашь пѫть-тъ на праведный-тъ.
8 Ей, [ж]въ пѫть-тъ на твои-тѣ сѫдбы, Господи, тя чакахмы:
Желаніе-то на душѫ-тѫ *ни* е къмъ твое-то име, и къмъ твое-то споменуваніе.
9 [з]Съ душѫ-тѫ си тя възжелахъ нощя:
Ей, съ духъ-тъ си вѫтрѣ въ мене тебе търсіѭ въ зоры;
Защото когато твои-тѣ сѫдбы сѫ на земіѭ-тѫ,
Жители-тѣ на свѣтъ-тъ ще научатъ правдѫ.
10 [и]Ако ся помилува нечестивый-тъ,
Нѣма да научи правдѫ:
[і]Въ земіѭ-тѫ на правотѫ-тѫ ще стори неправедно,
И не ще погледне на величіе-то Господне.
11 Рѫка-та ти, Господи, е възвышена но тѣ [к]не ще видятъ:
Ще видятъ ревность-тѫ заради людіе-тѣ ти, и ще ся посрамятъ:
§Ей огнь-тъ който е противъ врагы-тѣ ти, ще гы пояде.
12 Господи, миръ ще дадешь намъ;
Защото ты си направилъ и всичкы-тѣ наши дѣла за насъ.
13 Господи Боже нашъ, [л]*другы* господари освѣнь тебе сѫ владѣли надъ насъ;
Но сега чрѣзъ самаго тебе твое-то име ще споменувамы.
14 Тѣ сѫ умрѣли, нѣма да оживѣіѫтъ:
Мъртви сѫ, нѣма да въскръснѫтъ:
За то посѣтилъ си и истрѣбилъ си гы,
И си изгладилъ всичкый-тъ имъ поменъ.
15 Умножилъ си народъ-тъ, Господи,
Умножилъ си народъ-тъ; прославилъ си ся;
Распространилъ си всичкы-тѣ границы на земіѭ-тѫ.
16 Господи, [м]въ скърбь-тѫ притекохѫ къмъ тебе:
Излѣяхѫ моленіе, *когато* наказаніе-то ти *бѣ* върхъ тѣхъ.
17 [н]Както непраздна жена,
Когато наближава да роди, прѣвива ся,
И выка въ болѣзни-тѣ си,
Така станѫхмы прѣдъ тебе, Господи.

[ж] Гл. 2; 2, 3.
[з] Прит. 9; 2. Мат. 22; 4.
[и] Дан. 7; 14. Мат. 8; 11.
* *Евр.* погълне.
[і] 2 Кор. 3; 15. Ефес. 4; 18.
[к] Осія 13; 14. 1 Кор. 15; 54. Откр. 20; 14. 21; 4.
† *Или* съвсѣмъ.
[л] Откр. 7; 17. 21; 4.
[м] Быт. 49; 18. Тит. 2; 13.
[н] Псал. 20; 5.
[о] Гл. 26; 5.

[а] Гл. 2; 11.
[б] Гл. 60; 18.
[в] Псал. 118; 19, 20.
[г] Гл. 45; 17.
[д] Гл. 25; 12. 32; 19.
[е] Псал. 37; 23.
[ж] Гл. 64; 5.
[з] Псал. 63; 6. Пѣсн. 3; 1.
[и] Еккл. 8; 12. Рим. 2; 4.
[і] Псал. 143; 10.
[к] Іов. 34; 27. Псал. 28; 5. Гл. 5; 12.
* *Или* огненный-тъ гнѣвъ.
[л] 2 Лѣт. 12; 8.
[м] Осія 5; 15.
[н] Гл. 13; 8. Іоан. 16; 21.

18 Станѫхмы непраздни, прѣвивахмы ся,
Но като че вѣтръ родихмы;
Никакво освобожденіе не завършихмы на земіѭ-тѫ,
[о]И не паднѫхѫ жители-тѣ на свѣтъ-тъ.
19 [п]Твои-тѣ умрѣли ще оживѣѭтъ,
Мои-тѣ мъртвы тѣла ще въскръснѫтъ:
[р]Събудѣте ся и пѣйте радостно, вы които обитавате въ пърсть-тѫ;
Защото роса-та ти е както роса-та на трѣвы-тѣ,
И земя-та ще исхвърли мъртвы-тѣ.
20 [с]Идѣте, людіе мои, влѣзте въ клѣтове-тѣ си,
И затворѣте двери-тѣ си подирѣ си:
Скрыйте ся [т]за малко едно мьгновеніе,
Додѣ прѣмине гнѣвъ-тъ.
21 Защото, ето, Господь [у]излази отъ мѣсто-то си
За да накаже жители-тѣ на земіѭ-тѫ за беззаконіе-то имъ:
А земя-та ще открые кръви-тѣ *си*,
И не ще покрые вече убіены-тѣ си.

ГЛАВА 27.

1 Въ онзи день ще накаже Господь,
Съсъ жестокый-тъ и великый-тъ и силный-тъ си ножъ,
Левіаѳана, бѣгающій-тъ змій,
Ей, [а]Левіаѳана, строптивый-тъ змій:
И ще убіе [б]ламіѭ-тѫ, която е въ море-то.
2 Въ онзи день [в]пѣйте му, на [г]винно-то лозіе:
3 [д]Азъ Господь го пазіѭ:
Въ всякѫ минутѫ ще го поіѭ:
За да го не поврѣди *никой*,
Нощя и деня ще го пазіѭ.
4 Ярость нѣма въ мене:
[е]Кой бы наредилъ противъ мене глогове *и* търніе въ бой?
Щѣхъ да минѫ прѣзъ срѣдъ тѣхъ, щѣхъ да гы изгоріѭ купно:
5 Или нека ся хванѫтъ [ж]за силѫ-тѫ ми,
[з]*За* да направятъ миръ съ мене:
И ще направятъ миръ съ мене.
6 Въ идущее-то [и]ще ся закорени Іаковъ:
Израиль ще процавти, и прозябне,
И ще напълни лице-то на вселеннѫіѭ съ плодъ.
7 Поразилъ ли го е, както порази онѣзи които го поразихѫ?
Убіенъ ли бы споредъ убіеніе-то на убіены-тѣ отъ него?
8 [і]Съ мѣркѫ му ся противишь, когато го отпращашь:
[к]Съсъ силный-тъ си вѣтръ въ день-тъ на въсточный-тъ вѣтръ *го* завлѣче.
9 За то съ това ще ся очисти беззаконіе-то на Іакова:
И то ще е всичкый плодъ, за да ся загláди грѣхъ-тъ му,
Когато съкруши всичкы-тѣ каменіе на олтари-тѣ както дребенъ прахъ отъ варь,
И ашеры-тѣ и кумири-тѣ на слънце-то не ще стоятъ вече прави.
10 Защото утвърденый градъ ще ся запусти,
Селеніе-то ще ся напусти, и ще ся остави както пустиня:
[л]Тамъ ще ся напасе теле-то, и тамъ ще си почини,
И ще пояде вѣйкы-тѣ му.
11 Когато вѣтвы-тѣ му изсъхнѫтъ, ще ся отчупятъ:
Жены-тѣ ще дойдѫтъ, *и* ще гы изгорятъ;
[м]Защото сѫ неразумни людіе:
За то Творецъ-тъ имъ не ще гы пожали,
И [н]Създатель-тъ имъ не ще гы помилува.
12 Въ онзи день Господь ще оттърси *плодъ-тъ*
Отъ стремителнѫ-тѫ рѣкѫ до потокъ-тъ на Египетъ,
И вы ще ся съберете единъ по единъ,
Израилеви сынове.
13 И [о]въ онзи день [п]ще затрѫби голѣма трѫба,
И ще дойдѫтъ скытаеми-тѣ въ Ассирійскѫ-тѫ земіѭ,
И изгонени-тѣ въ Египетскѫ-тѫ земіѭ,
И ще служатъ Господу на святѫ-тѫ горѫ въ Іерусалимъ.

ГЛАВА 28.

1 Горко [а]на гордѣливый-тъ вѣнецъ на Ефремовы-тѣ піяницы,
На които [б]славна-та красота е повѣнѫлъ цвѣтъ;
Които на върхъ-тъ на тлъсты-тѣ долове ся обладаватъ отъ вино!
2 Ето, отъ Господа единъ крѣпъкъ и силенъ,
[в]Като буріѭ съсъ градъ,
Както разорителна вихрушка,
Както буря на силны воды прѣлѣлы,
Ще *гы* хвърли съ рѫкѫ-тѫ си на земіѭ-тѫ.
3 [г]Вѣнецъ-тъ на гордость-тѫ на Ефремовы-тѣ піяницы
Ще ся потъпче подъ нозѣ.
4 [д]И повѣнѫлый-тъ цвѣтъ, славна-та имъ красота,
Който е на върхъ-тъ на тлъстый-тъ долъ,
Ще стане както първозрѣла смоква прѣди лѣто-то:

о Псал. 17; 14.
п Іез. 37; 1 и дрг.
р Дан. 12; 2.
с Исх. 12; 22, 23.
т Псал. 30; 5. Гл. 54; 7, 8. 2 Кор. 4; 17.
у Мих. 1; 3. Іуд. 14.

—

а Псал. 74; 13, 14.
б Гл. 51; 9. Іез. 29; 3. 32; 2.
в Гл. 5; 1.
г Псал. 80; 8. Іер. 2; 21.
д Псал. 121; 4, 5.
е 2 Цар. 23; 6. Гл. 9; 18.
ж Гл. 25; 4.
з Іов. 22; 21.
и Гл. 37; 31. Осія 14; 5, 6.
і Іов. 23; 6. Псал. 6; 1. Іер. 10; 24. 30; 11. 46; 28. 1 Кор. 10; 13.
к Псал. 78; 38.
л Виж. Гл. 17; 2. 32; 14.
м Втор. 32; 28. Гл. 1; 3. Іер. 8; 7.
н Втор. 32; 18. Гл. 43; 1, 7. 44; 2, 21, 24.
о Гл. 2; 11.
п Мат. 24; 31. Откр. 11; 15.

—

а Ст. 3.
б Ст. 4.
в Гл. 30; 30. Іез. 13; 11.
г Ст. 1.
д Ст. 1.

Коiѧто щомъ земе въ ръка, който iѧ види
погълща iѧ.
5 Въ онзи день Господь на силы-тѣ ще е
вѣнецъ на славѫ,
И корона на красотѫ за остатъкъ-тъ на
людiе-тѣ си,
6 И духъ на сѫдбѫ за сѣднѫлый-тъ въ
сѫдбѫ,
И сила за тѣзи които вращатъ непрiятеля
до портѫ-тѫ *му*.
7 Но [е]и тѣ ся побъркахѫ отъ вино-то,
И заблудихѫ отъ сикерѫ-тѫ,
[ж]Священникъ и пророкъ побъркахѫ ся
отъ сикерѫ,
Погълнѫхѫ ся отъ вино,
Заблудихѫ отъ сикерѫ:
Побъркахѫ ся въ видѣнiе-то,
Прѣпъватъ ся въ сѫдбѫ-тѫ.
8 Защото всичкы-тѣ трѫпезы сѫ пълны съ
бълвочъ *и* съ нечистотѫ,
Нѣма *чисто* мѣсто.
9 [з]Кого ще научи на знанiе?
И кого ще направи да разумѣе поученiе?
Отбiены-тѣ отъ млѣко ли?
Отлѫчены-тѣ отъ съсцы ли?
10 Защото заповѣдь има върхъ заповѣдь,
Заповѣдь върхъ заповѣдь,
Правило върхъ правило, правило върхъ
правило,
Тукъ малко тамъ малко.
11 Наистинѫ [и]съ гѫгнивы устны, и съ другъ
языкъ
Ще говори на тѣзи людiе:
12 Той който бѣ имъ рѣклъ:
Тая е почивка-та *съ коiѧто* да упокоите
утруденый-тъ,
И тая е отрада-та:
Но тѣ не рачихѫ да слушатъ.
13 И тъй слово-то Господне ще стане за тѣхъ
Заповѣдь върхъ заповѣдь, заповѣдь върхъ
заповѣдь,
Правило върхъ правило, правило върхъ
правило,
Тукъ малко, тамъ малко;
За да ходятъ, и да паднѫтъ възнакъ, и
да ся съкрушатъ,
И да ся впримчатъ, и да ся хванѫтъ.
14 За то слушайте слово-то Господне, вы
человѣци присмиватели,
Които сте вожди на тѣзи людiе, що сѫ
въ Iерусалимъ.
15 Понеже сте рекли:
Ный направихмы уговоръ съсъ смърть-тѫ,
И ся съгласихмы съ ада:
Когато прѣливъ-тъ на бѣдѫ-тѫ минува,
не ще да дойде до насъ:
Защото [i]си направихмы прибѣжище лъ-
жѫ-тѫ,
И подъ льстенiе-то ще ся скрыемъ.
16 За то така говори Господь Iеова:
Ето полагамъ въ Сiонъ основанiе, камыкъ,
[к]Камыкъ избранъ, скѫпоцѣненъ, краеѫгъ-
ленъ, основанiе твърдо:
Който вѣрува въ него нѣма да прибързa
да побѣгне.
17 И ще турѭ сѫдбѫ-тѫ правило,
И правдѫ-тѫ мѣрило:
И градъ [л]ще истрѣби прибѣжище-то на
лъжѫ-тѫ,
И вода-та ще потопи мѣсто-то на скры-
ванiе-то.
18 И уговоръ-тъ ви съсъ смърть-тѫ ще ся
унищожи,
И съгласiе-то ви съ ада не ще да устои:
Когато прѣливъ-тъ на бѣдѫ-тѫ минува,
Тогазь ще ся стъпчете отъ него.
19 Когато мине, ще вы хване;
Защото всякѫ зарань ще минува,
Деня и нощя:
И само слухъ-тъ да осѣти нѣкой, ще е
страшно.
20 Защото одръ-тъ е по кѫсъ отъ колкото
да може *нѣкой* да ся простре:
И завивка-та по тѣсна неже да може да
ся завiе.
21 Защото Господь ще въстане както *въ* го-
рѫ-тѫ [м]Ферасимъ,
Ще ся разяри, както *въ* долъ-тъ [н]на Га-
ваонъ,
За да дѣйствува дѣло-то си, прѣчудно-то
си дѣло,
И да извърши дѣянiе-то си, [о]удивително-
то си дѣянiе.
22 Сега прочее не ставайте присмиватели,
За да ся не стегнѫтъ узы-тѣ ви по яко,
Защото азъ чухъ отъ Господа Iеова Са-
ваоѳа
[п]Опрѣдѣлено погубленiе върхъ всичкѫ
тѫзъ землѭ.
23 Слушайте, и чуйте гласъ-тъ ми:
Внимайте, и слушайте слово-то ми.
24 Орачъ-тъ да ли всякой день оре за да
посѣе,
Всякой день ли растваря бразды и разбива
буцы-тѣ на нивѫ-тѫ си?
25 Като изравни лице-то й,
Не пръснува ли чернухѫ, и посѣва ки-
мiонъ,
И туря жито-то споредъ редъ-тъ *му*,
И ечимыкъ-тъ на опрѣдѣлено-то му мѣсто,
И бѣло-то жито въ прѣдѣлъ-тъ му?
26 Защото учи го Богъ му *какъ трѣбва да
прави, поучава го.
27 Защото не ся вършее чернуха-та съ ди-
канѭ,
Нито колело отъ кола ся завърта върхъ
кимiонъ-тъ;
Но съ тоягѫ ся очукува чернуха-та,
И съ прѫтъ кимiонъ-тъ.
28 *А жито-то* на хлѣбъ-тъ ся стрыва:

е Прит. 20; 1. Осiя 4; 11.
ж Гл. 56; 10, 12.
з Iер. 6; 10.
и 1 Кор. 14; 21.
i Амос. 2; 4.
к Быт. 49; 24. Псал. 118; 22. Мат. 21; 42. Дѣян. 4; 11. Рим. 9; 33. 10; 11. Ефес. 2; 20. 1 Пет. 2; 6, 7, 8.
л Ст. 15.
м 2 Цар. 5; 20. 1 Лѣт. 14; 11.
н Iис. Нав. 10; 10, 12. 2 Цар. 5; 25. 1 Лѣт. 14; 16.
о Плач. 3; 33.
п Гл. 10; 22, 23. Дан. 9; 27.
* *Евр.* сѫдъ-тъ.

Но не ще го вършее вынѫгы,
Нито ще *го* стрые съ колно-то си колело,
Нито ще го направи дребно съ копыта-та на коніе-тѣ си.
29 И то произлѣзва отъ Господа Саваоѳа,
[р]Който е чуденъ въ съвѣтъ, великъ въ разумъ.

ГЛАВА 29.

1 Горко на *Аріилъ, Аріилъ,
Градъ-тъ [а]*дѣто* Давидъ ся насели:
Притурѣте годинѫ върхъ годинѫ:
Праздници-тѣ нека правятъ кругове-тѣ си *въ него.*
2 Но азъ ще утѣснѭ Аріилъ,
И *тамъ* ще бѫде тѫга и скърбь;
И той ще ми бѫде както Аріилъ.
3 И ще турѭ станъ противъ тебе наоколо,
И ще поставѭ обсадѫ върхъ тебе съ окопы,
И ще подигнѫ острогы противъ тебе.
4 И ще ся низринешь, ще говоришь [б]изъ земіѭ-тѫ,
И говореніе-то ти ще бѫде ниско изъ пьрсть-тѫ,
И гласъ-тъ ти изъ земіѭ-тѫ ще бѫде както на бѣсовъпрошатель,
И [б]говореніе-то ти ще шепне изъ пьрсть-тѫ.
5 [в]А множество-то на странны-тѣ около тебе ще бѫде както тънкъ прахъ,
И множество-то на насилницы-тѣ [г]както дрѣбна плѣва отвѣвана:
И то ще бѫде [д]внезапу въ едно мьгновеніе.
6 [е]Ще бѫдешь посѣтенъ отъ Господа на силы-тѣ,
Съ гърмъ, и съ трѫсъ, и голѣмъ гласъ,
Съ бурѭ, и вихрушкѫ,
И съ огненъ пламъкъ пояждающъ.
7 И [ж]множество-то на всичкы-тѣ народы,
Които воюватъ противъ Аріилъ,
Всичкы които ратуватъ противъ него и противъ твърдыни-тѣ му,
И които го утѣсняватъ,
Ще бѫдѫтъ [з]както сънъ въ нощно видѣніе.
8 [и]И както гладный-тъ сънува, ето че яде;
Но събужда ся и душа-та му е праздна:
Или както жадный-тъ сънува, ето че піе;
Но събужда ся, и ето примрѣлъ, и душа-та му е жадна:
Така ще бѫдѫтъ множества-та на всичкы-тѣ народы
Които ратуватъ противъ горѫ-тѫ Сіонъ.
9 Стойте смаяни, и почудѣте ся;
Помрачѣте ся и ослѣпѣйте,
[і]Тѣ сѫ піяни, но не отъ вино:
Политатъ, [к]но не отъ сикерѫ.
10 Защото [л]Господь излѣ на васъ духъ на дълбокъ сънъ,
И [м]затвори очи-тѣ ви:
Помрачи пророцы-тѣ и князове-тѣ ви, които гледатъ видѣнія.
11 И всяко пророческо видѣніе ще бѫде за васъ
[н]Както думы-тѣ на запечатанѫ книгѫ,
Коіѭто бы дали на нѣкого който знае да чете,
И казали бы: Я прочети това:
[о]А той казува: Не могѫ, защото е запечатано:
12 И даватъ книгѫ-тѫ на нѣкого който не знае да чете,
И казуватъ: Я прочети това:
А той казува: Не знаѭ да четѫ.
13 За то Господь говори:
[п]Понеже тѣзи людіе ся приближаватъ *при мене* съ уста-та си,
И почитатъ мя съ устны-тѣ си,
Но сърдце-то имъ далечь отстои отъ мене,
И благоговѣніе-то имъ къмъ мене е
[р]Споредъ поученія на человѣческы заповѣди:
14 За то, ето, [с]ще притурѭ да направѭ чудно дѣло между тѣзи людіе,
Чудно и странно дѣло:
И [т]мудрость-та на мудры-тѣ имъ ще ся изгуби
И разумъ-тъ на разумны-тѣ имъ ще ся скрые.
15 [у]Горко на тѣзи които търсятъ дълбоко мѣсто
За да скрыѭтъ съвѣтъ-тъ *си* отъ Господа,
И на които дѣла-та сѫ въ тьмнинѫ-тѫ,
[ф]И казуватъ:
Кой ны види? и кой ны знае?
16 О строптивость ваша! грънчарь-тъ ще ся вмѣни ли както калъ?
[х]Направа-та ще рече ли за тогозь който ѭ е направилъ: Той не мя е направилъ?
Или твореніе-то ще рече ли за тогозь що го е сътворилъ: Той нѣма разумъ?
17 Не слѣдъ твърдѣ малко врѣме ли още,
[ц]И Ливанъ ще ся промѣни въ плодоносно поле,
И плодоносно-то поле ще ся вмѣни както дѫбрава?
18 И въ онзи день, [ч]глухы-тѣ ще чуѭтъ слово-то на книгѫ-тѫ,
И очи-тѣ на слѣпы-тѣ ще прогледатъ,
Освободены отъ тьмнинѫ-тѫ и отъ мьглѫ-тѫ.
19 И [ш]нищи-тѣ ще умножатъ радость-тѫ *си* въ Господа,

р Псал. 92; 5. Іер. 32; 19.

* Огнище Божіе. Іез. 43; 15, 16.
а 2 Цар. 5; 9.
б Гл. 8; 19.
в Гл. 25; 5.
г Іов. 21; 18. Гл. 17; 13.
д Гл. 30; 13.
е Гл. 28; 2. 30; 30.
ж Гл. 37; 36.
з Іов. 20; 8.
и Псал. 73; 20.
і Виж. Гл. 28; 7, 8.
к Гл. 51; 21.
л Рим. 11; 8.
м Псал. 69; 23. Гл. 6; 10.
н Гл. 8; 16.
о Дан. 12; 4, 9. Откр. 5; 1–5, 9. 6; 1.
п Іез. 33; 31. Мат. 15; 8, 9. Мар. 7; 6, 7.
р Кол. 2; 22.
с Авв. 1; 5.
т Іер. 49; 7. Авд. 8. 1 Кор. 1; 19.
у Гл. 30; 1.
ф Псал. 94; 7.
х Гл. 45; 9. Рим. 9; 20.
ц Гл. 32; 15.
ч Гл. 35; 5.
ш Гл. 61; 1.

[ш] И сиромаси-тѣ отъ человѣцы-тѣ
Ще ся развеселятъ въ Святый-тъ Израилевъ.
20 Защото страшный-тъ исчезнѫ и [ъ] присмиватель-тъ ся изгуби,
И всичкы [ы] които пазѣхѫ да *направятъ* беззаконіе ся истрѣбихѫ:
21 Които искарватъ человѣка виновенъ въ сѫдбѫ,
И [ь] турятъ сѣть на оногозь който обличава на портѫ-тѫ,
И съ лъжѫ окривяватъ праведный-тъ.
22 За то Господь, [ѣ] който е искупилъ Авраама, така говори за Іакововъ-тъ домъ:
Іаковъ нѣма вече да ся посрами,
И лице-то му нѣма вече да поблѣдѣе.
23 Но когато види чада-та си, [ю] дѣло-то на рѫцѣ-тѣ ми,
Въ срѣдъ себе си, тѣ ще освятятъ име-то ми,
И ще освятятъ Святый-тъ Іакововъ,
И ще ся боятъ отъ Бога Израилевъ.
24 [я] А които бѣхѫ заблудени духомъ ще бѫдѫтъ вразумени,
И които роптаяхѫ ще научатъ ученіе.

ГЛАВА 30.

1 Горко [а] на отстѫпивши-тѣ чада, говори Господь,
Които пріематъ съвѣтъ, но не отъ мене:
И които правятъ договоры, но не чрѣзъ Духъ-тъ ми,
[б] За да притурятъ грѣхъ върхъ грѣхъ:
2 Които отиватъ [в] за да слѣзѫтъ въ Египетъ,
[г] Безъ да ся допытуватъ отъ уста-та ми,
За да ся укрѣпятъ съсъ силѫ-тѫ на Фараона,
И да прибѣгнѫтъ подъ сѣнкѫ-тѫ на Египетъ!
3 А [д] Фараонова-та сила ще ви бѫде срамъ,
И прибѣгваніе-то подъ Египетскѫ-тѫ сѣнкѫ укоръ.
4 Защото началници-тѣ му отидохѫ [е] въ Танисъ,
И посланници-тѣ му дойдохѫ въ Ханесъ.
5 [ж] Всичкы ся засрамихѫ за людіе *които* не могохѫ да гы ползуватъ,
Нито да бѫдѫтъ помощь или полза,
Но посрамленіе, още и укореніе.
6 Ето животны натоварены къмъ югъ *отиватъ*;
Въ земѭ-тѫ на скърбь-тѫ и на утѣсненіе-то,
Дѣто има лвица и якъ львъ,
[з] Ехидна и горителна хвърката змія,
Тамъ ще занесѫтъ богатство-то си на плещы-тѣ на оселчета-та,
И съкровища-та си на гърбицѫ-тѫ на камилы-тѣ,
При людіе *които* нѣма да гы ползуватъ.
7 Защото [и] помощь-та на Египтяны-тѣ ще е суетна и бесполезна;
И тъй выкнѫхъ за това: Хвалба-та имъ е *само* да сѣдятъ.
8 Сега иди, [і] напиши това при тѣхъ на дъсчицѫ,
И забѣлѣжи го въ книгѫ,
За да остане въ бѫдѫщее-то врѣме за свидѣтелство до вѣка:
9 Че [к] тѣ сѫ непокорливи людіе, лъжливи синове,
Сынове които не щѫтъ да слушатъ законъ-тъ Господень:
10 [л] Които говорятъ на прозорливы-тѣ: Не прозирайте:
И на пророцы-тѣ: Не ни пророчествувайте право-то,
[м] Говорѣте ни ласкателно,
Пророчествувайте льстиво:
11 Оттеглѣте ся отъ пѫть-тъ,
Уклонѣте ся отъ стезѭ-тѫ,
Дигнѣте отъ прѣдъ насъ Святый-тъ Израилевъ.
12 За то така говори Святый Израилевъ:
Понеже прѣзирате това слово,
И уповаете на насилство-то и на строптивость-тѫ,
И ся подпирате на тѣхъ:
13 За то това беззаконіе ще ви бѫде
[н] Както развала готова да падне,
Издута въ высокѫ стѣнѫ,
На коѭто съсыпваніе-то [о] дохожда внезапу въ едно мгновеніе.
14 И [п] ще іѫ съкруши както съкрушеніе на чрѣпенъ съсѫдъ, счупенъ немилостиво,
Щото да ся не намира въ счупеніе-то му чрѣпъ
За да земе *нѣкой* огнь отъ огнище-то,
Или да гребне водѫ отъ ровъ-тъ.
15 Защото така говори Господь Іеова, Святый Израилевъ:
[р] Въ вращаніе и почиваніе ще ся спасете:
Въ безмълвіе и уповаціе ще бѫде сила-та ви; но [с] не рачихте:
16 И рекохте: Не; но ще побѣгнемъ съ коніе:
За то ще бѣгате:
И, ще яхнемъ на бързоногы:
За то и които вы гонятъ ще сѫ бързоногы.
17 [т] Ще бѣгате тысяща отъ прѣщеніе-то на едного,

[ш] Іак. 2; 5.
[ъ] Гл. 28; 14, 22.
[ы] Мих. 2; 1.
[ь] Амос. 5; 10, 12.
[ѣ] Іис. Нав. 24; 3.
[ю] Гл. 19; 25. 45; 11. 60; 21. Ефес. 2; 10.
[я] Гл. 28; 7.
[а] Гл. 29; 15.
[б] Втор. 29; 19.
[в] Гл. 31; 1.
[г] Числ. 27; 21. Іис. Нав. 9; 14. 3 Цар. 22; 7. Іер. 21; 2. 42; 2, 20.
[д] Гл. 20; 5. Іер. 37; 5, 7.
[е] Гл. 19; 11.
[ж] Іер. 2; 36.
[з] Втор. 8; 15.
[и] Іер. 37; 7.
[і] Авв. 2; 2.
[к] Втор. 32; 20. Гл. 1; 4. Ст. 1.
[л] Іер. 11; 21. Амос. 2; 12. 7; 13. Мих. 2; 6.
[м] 3 Цар. 22; 13. Мих. 2; 11.
[н] Псал. 62; 3.
[о] Гл. 29; 5.
[п] Гл. 2; 9. Іер. 19; 11.
[р] Ст. 7. Гл. 7; 4.
[с] Мат. 23; 37.
[т] Лев. 26; 8. Втор. 28; 25. 32; 30. Іис. Нав. 23; 10.

И *всичкы* отъ прѣщеніе-то на петимѫ,
Додѣ да останете както стълпъ на върхъ на горѫ,
И както знамя на хълмъ.
18 И така ще чака Господь за да вы помилува,
И така ще ся прѣвъзнесе за да вы пожали;
Защото Господь е Богъ правосѫдный;
[у]Блажени всичкы които го чакатъ.
19 Защото [ф]людіе-тѣ ще ся населятъ въ Сіонъ у Іерусалимъ:
Ты нѣма да плачешь вече:
Той тутакси ще тя помилува въ гласъ-тъ на вопль-тъ ти,
Когато го чуе, ще ти отговори.
20 И *ако* ви даде Господь
[х]Хлѣбъ на скърбь, и водѫ на утѣсненіе,
[ц]Но учители-тѣ ти нѣма да ся отнемѫтъ вече,
И очи-тѣ ти ще гледатъ учители-тѣ ти.
21 И уши-тѣ ти ще слушатъ задъ тебе слово, което ще говори:
Той е пѫть-тъ, ходѣте по него:
Когато ся обращате на десно,
И [ч]когато ся обращате на лѣво.
22 И [ш]вы ще имате както гнусотѫ
Покровъ-тъ на сребьрны-тѣ си истуканны,
И украшеніе-то на златны-тѣ си лѣяны идолы:
Ще гы отхвърлишь както нечистѫ дрипѫ:
[щ]Ще имъ речешь: Махнѣте ся отъ тукъ.
23 [ъ]Тогазь ще даде дъждь за сѣме-то ти,
Което ще посѣешь въ нивѫ-тѫ *си:*
И хлѣбъ отъ земнѫ-тѫ рожбѫ,
Който ще бѫде тлъстъ и изобиленъ:
Въ онзи день скотове-тѣ ти ще ся пасѫтъ въ широкы пашы:
24 И волове-тѣ и оселчета-та,
Които работятъ земѭ-тѫ,
Ще ядѫтъ чистѫ зобь вѣянѫ съ лопатѫ и вѣяло.
25 И ще има на всякѫ высокѫ горѫ,
И [ы]на всякой высокъ хълмъ,
Рѣкы *и* водны теченія,
Въ день-тъ на голѣмо-то кланіе,
Когато стълпи-тѣ паднѫтъ.
26 И [ь]свѣтъ-тъ на лунѫ-тѫ ще бѫде както свѣтъ-тъ на сълнце-то,
И свѣтъ-тъ на сълнце-то ще бѫде седмократенъ,
Както свѣтъ-тъ на седмь дни,
Въ день-тъ въ който Господь обвързува съкрушеніе-то на людіе-тѣ си,
И исцѣлява ранѫ-тѫ на уязвеніе-то имъ.
27 Ето, име-то Господне иде отъ далечь:
Распалена е ярость-та му, и тежъкъ пламыкъ-тъ;
Устны-тѣ му сѫ пълны съ негодованія,
И языкъ-тъ му както огнь пояждающъ.
28 И [ѣ]дыханіе-то му както наводняемо теченіе,
Което [ю]достига до срѣдъ вратъ-тъ,
За да прѣсѣе народы-тѣ въ сито-то на суетѫ-тѫ:
И *ще бѫде* въ челюсти-тѣ на племена-та [я]узда,
Която ще *гы* направи да ся скытатъ.
29 У васъ ще има пѣянія, както въ нощь-тѫ на [ж]тържествуемъ праздникъ:
И сърдечно веселіе, както когато отиватъ съсъ свиркы,
За да отидѫтъ [ѭ]въ горѫ-тѫ Господнѭ,
при Крѣпкый-тъ Израилевъ.
30 И [а]ще направи Господь да ся чуе славный-тъ му гласъ,
И ще покаже *замахваніе-то съ мышцѫ-тѫ си,
Съ негодованіе на ярость и съ пламыкъ на огнь пояждающъ,
Съ буенъ дъждь, и съ бурѭ, и [б]съ каменіе отъ градъ.
31 Защото [в]Ассиріецъ-тъ, който съ палицѫ удря,
[г]Чрѣзъ гласъ-тъ Господень ще бѫде смазанъ.
32 И отъ дѣто замине опрѣдѣлена-та палица,
Коѭто Господь ще снеме върхъ него,
Тѫпани и китары ще бѫдѫтъ*:*
И [д]съ потресателны брани ще ратува противъ тѣхъ.
33 Защото [е]Тофетъ е прѣдъ врѣме приготвенъ:
Ей, за царь-тъ приготвенъ;
Той *го* направи дълбокъ *и* широкъ:
Купъ-тъ му е огнь и дърва много:
Дыханіе-то Господне, както теченіе на жупелъ, ще го распали.

ГЛАВА 31.

1 Горко [а]на онѣзи които слазятъ въ Египетъ за помощь,
[б]И ся надѣѭтъ на коніе,
И уповаѭтъ на колесницы, защото сѫ многочисленны:
И на конницы, защото сѫ много якы:
И не гледатъ на Святый-тъ Израилевъ,
И [в]Господа не търсятъ.
2 Но и той е мудръ,
И ще докара зло, и [г]не ще да повърне слова-та си,
Но ще стане противъ домъ-тъ на лукавы-тѣ,
И противъ помощь-тѫ на тѣзи които правятъ беззаконіе.

у Псал. 2; 12. 34; 8. Прит. 16; 20. Іер. 17; 7.
ф Гл. 65; 9.
х 3 Цар. 22; 27. Псал. 127; 2.
ц Псал. 74; 9. Амос. 8; 11.
ч Іис. Нав. 1; 7.
ш 2 Лѣт. 31; 1. Гл. 2; 20. 31; 7.
щ Осія 14; 8.
ъ Мат. 6; 33. 1 Тим. 4; 8.
ы Гл. 2; 14, 15. 44; 3.
ь Гл. 60; 19, 20.
ѣ Гл. 11; 4. 2 Сол. 2; 8.
ю Гл. 8; 8.
я Гл. 37; 29.
ж Псал. 42; 4.
ѭ Гл. 2; 3.
а Гл. 29; 6.
* *Евр.* слизаніе-то.
б Гл. 28; 2. 32; 19.
в Гл. 37; 36.
г Гл. 10; 5, 24.
д Гл. 11; 15. 19; 16.
е Іер. 7; 31. 19; 6 и др.

—

а Гл. 30; 2. 36; 6. Іез. 17; 15.
б Псал. 20; 7. Гл. 36; 9.
в Дан. 9; 13. Осія 7; 7.
г Числ. 23; 19.

3 А Египтяни-тѣ [д]сѫ человѣци, а не Богъ:
И коніе-тѣ имъ плъть, а не духъ.
Когато Господь простре рѫкѫ-тѫ си,
И който помага ще ся прѣпъне,
И комуто помагатъ ще падне,
И всичкы купно ще погынѫтъ.
4 Защото така ми говорй Господь:
[е]Както львъ-тъ, както младый-тъ львъ,
Който рыкае надъ ловъ-тъ си,
Ако и да ся свыкатъ противъ него множество пастыри,
Не ся плаши отъ гласъ-тъ имъ,
Нито ся стряска отъ мятежъ-тъ имъ,
[ж]Така Господь на силы-тѣ ще слѣзе
За да ратува за горѫ-тѫ на Сіонъ,
И за неговъ-тъ хълмъ.
5 [з]Както птицы-тѣ трептятъ *надъ птенцы-тѣ*,
Така Господь на силы-тѣ ще защити Іерусалимъ;
Ще [и]защити и ще *го* избави,
*Що прѣмине и ще *го* спасе.
6 Върнѣте ся къмъ тогозь,
Отъ когото Израилеви-тѣ сынове [і]дълбоко отстѫпихѫ.
7 Защото въ онзи день [к]всякой человѣкъ ще хвърли
Сребърны-тѣ си идолы и златны-тѣ си идолы,
Които рѫцѣ-тѣ ви направихѫ [л]за грѣхъ вамъ.
8 Тогазь Ассиріецъ-тъ [м]ще падне отъ ножъ, не на мѫжъ:
И ножъ, не человѣческый, ще го пояде:
И ще побѣгне отъ лице-то на ножъ-тъ,
И момцы-тѣ му ще станѫтъ подъ дань.
9 И [н]отъ страхъ той ще мине въ твърдынѭ-тѫ си,
И началници-тѣ му ще ся растреперятъ отъ знамя-то,
Говори Господь, на когото огнь-тъ е въ Сіонъ,
И огнище-то му въ Іерусалимъ.

ГЛАВА 32.

1 Ето, [а]единъ царь ще царува съ правдѫ,
И князове ще владѣѭтъ съ правосѫдіе.
2 И единъ человѣкъ ще бѫде както покровъ отъ вѣтръ,
И [б]както прибѣжище отъ бурѭ:
Както водни потоци въ сухо мѣсто,
Както сѣнка отъ голѣмѫ канарѫ въ жаднѫ земѭ.
3 И [в]очи-тѣ на видящы-тѣ не ще бѫдѫтъ помрачены,
И уши-тѣ на слушащы-тѣ ще бѫдѫтъ внимателны.
4 И сърдце-то на напрасничавы-тѣ ще разумѣе мудрость,
И языкъ-тъ на гѫгнивы-тѣ ще ускори да говори чисто.
5 Непотрѣбный-тъ не ще ся нарече вече великодушный,
И сребролюбецъ-тъ не ще ся казува щедръ.
6 Защото непотрѣбный-тъ ще говори непотрѣбно,
И сърдце-то му ще работи беззаконіе,
Да върши нечестіе, и да говори заблужденіе противъ Господа,
За да истощи душѫ-тѫ на гладный-тъ,
И да отнеме піеніе-то на жадный-тъ.
7 А на сребролюбецъ-тъ орѫдія-та сѫ неправедны:
Той умышлява лукавства,
За да погуби сиромахъ-тъ съ лъжливы думы,
Още и когато нищій-тъ говори правдѫ.
8 Но великодушный-тъ умышлява великодушіе,
И на великодушіе ще ся утвърждава той.
9 Станѣте, [г]жены немарливы:
Слушайте гласъ-тъ ми, безгрыжны дъщери,
Чуйте думѫ-тѫ ми:
10 Въ дни и годины ще бѫдете въ смущеніе, вы безгрыжны;
Защото гроздоберъ-тъ ще ся изгуби, беритба нѣма да дойде:
11 Треперѣте, немарливы:
Смутѣте ся, безгрыжны:
Съблѣчѣте ся и оголѣте ся и опашѣте чрѣсла-та *си съ врѣтище.*
12 Ще ся біѭтъ въ грѫды за пріятны-тѣ полета,
За плодоносны-тѣ лозія.
13 [д]Търніе *и* глогове ще растѫтъ въ земѭ-тѫ на людіе-тѣ ми:
Още и върху вси-тѣ кѫщы на радость въ [е]веселящій ся градъ.
14 [ж]Защото палата-та ще бѫде оставена,
Шумный-тъ градъ ще ся напусне;
Твърдыня-та и стълпъ-тъ ще станѫтъ до вѣка пещеры,
Радость на дивы ослы, пасище на стада:
15 [з]Додѣто Духъ-тъ отъ свыше ся излѣе на насъ,
[и]И пустыня-та стане плодоносно поле,
А плодоносно-то поле ще ся вмѣни както дѫбрава.
16 Тогазь сѫдъ ще ся насели въ пустынѭ-тѫ,
И правда ще обитава въ плодоносно-то поле.
17 [і]А дѣло-то на правдѫ-тѫ ще бѫде миръ:
И дѣйствіе-то на правдѫ-тѫ покой и безопасность въ вѣкъ.
18 И мои-тѣ людіе ще обитаватъ въ мирно селеніе,

д Псал. 146; 3, 5.
е Осія 11; 10. Амос. 3; 8.
ж Гл. 42; 13.
з Втор. 32; 11. Псал. 91; 4.
и Псал. 37; 40.
* *Или* пощади.
і Осія 9; 9.
к Гл. 2; 20. 30; 22.
л 3 Цар. 12; 30.
м Виж. 4 Цар. 19; 35, 36. Гл. 37; 36.
н Гл. 37; 37.

а Псал. 45; 1 и дрг. Іер. 23; 5 Осія 3; 5. Зах. 9; 9.
б Гл. 4; 6. 25; 4.
в Гл. 29; 18. 35; 5, 6.
г Амос. 6; 1.
д Гл. 34; 13. Осія 9; 6.
е Гл. 22; 2.
ж Гл. 27; 10.
з Псал. 104; 30. Іоил. 2; 28.
и Гл. 29; 17. 35; 2.
і Іак. 3; 18.

И въ безопасны жилища, и въ тихы безгрыжны мѣста.
19 И [к]ще пада градушка [л]вързъ джбравж-тж,
И градъ-тъ съвсѣмъ ще ся сниши.
20 Блажени вы които сѣете при всякж водж,
Които испроваждате *тамъ* [м]нозѣ-тѣ на волъ-тъ и на оселъ-тъ.

ГЛАВА 33.

1 Горко [а]ти който разорявашь, а не си былъ разоренъ,
И грабишь, а не си былъ ограбенъ;
[б]Когато прѣстанешь да разорявашь, ще ся разоришь;
Когато прѣкратишь да грабишь, ще бждешь ограбенъ.
2 Господи, помилуй ны: [в]тебе чакамы:
Бжди имъ мышца всякж зарань,
И спасеніе наше въ утѣснително врѣме.
3 Отъ гласъ-тъ на мятежъ-тъ народи-тѣ побѣгнжхж:
Отъ твое-то възвышеніе племена ся распьрснжхж.
4 И ваша-та корысть ще ся събере, както гжсеницы-тѣ събиратъ:
Ще скокнжтъ вързъ неіж както скакалецъ скача.
5 [г]Господь е прѣвъзвышенъ;
Защото живѣе на высоко:
Напълни Сіонъ съ правосждіе и правдж.
6 А мудрость и знаніе ще бждктъ утвърждение на врѣмена-та ти,
И спасителна сила:
Страхъ-тъ Господень, той е негово-то съкровище.
7 Ето, юнаци-тѣ имъ выкатъ по вънъ,
И [д]посланници-тѣ на миръ-тъ плачжтъ горко.
8 [е]Пжтища-та опустѣхж,
Нѣма вече пжтешественницы:
[ж]Той разруши уговоръ-тъ, отхвърли градове-тѣ,
Не вмѣнява человѣка за нищо.
9 [з]Земя-та сѣтува, изнемощѣва:
Ливанъ е посраменъ, повѣнува:
Саронъ прилича на пустыніж:
На Васанъ и Кармилъ листіе-тѣ улетѣхж.
10 [и]Сега ще възстанж, говори Господь:
Сега ще ся възвышж,
Сега ще ся възвеличж.
11 [і]Сламж ще зачнете, *и* плѣвж ще родите:
Дыханіе-то ви *както* огнь ще вы поиде.
12 И народи-тѣ ще бждктъ *както* горѣнія на варъ;
[к]*Както* тъpніе сѣчени ще изгорятъ въ огнь.
13 [л]Слушайте, вы далечни, що сьмь направилъ:
И вы ближни, познайте силж-тж ми.
14 Грѣшни-тѣ въ Сіонъ ся боятъ,
Трепетъ прѣхваща лицемѣры-тѣ:
Кой отъ насъ ще обитава въ пояждающъ огнь?
Кой отъ насъ ще обитава въ вѣчны пожары?
15 [м]Който ходи съ правдж, и говори съ правотж:
Който прѣзира печалбж-тж отъ насилства-та,
Който отърсва ржцѣ-тѣ си отъ дароемство,
Който затыка уши-тѣ си да не чуе за кръвь,
И [н]който затваря очи-тѣ си да не види зло-то:
16 Той ще ся насели на высоко;
Утвържденіе-то му *ще бждктъ* твърдыни-тѣ на канары-тѣ;
Хлѣбъ ще му ся даде;
Вода-та му нѣма да оскудѣе.
17 Очи-тѣ ти ще видятъ царя въ красотж-тж му;
Ще видятъ далечнж земіж.
18 Сърдце-то ти ще прѣговаря ужасъ:
Дѣ е писецъ-тъ? дѣ истязатель-тъ?
[о]Дѣ смѣтатель-тъ на стълпове-тѣ?
19 [п]Нѣма да видишь жестокы людіе,
[р]Людіе на дълбокъ гласъ, да ся не разбира;
На гжгнивъ языкъ, да ся не разумѣва.
20 [с]Погледни къмъ Сіонъ, градъ-тъ на праздницы-тѣ ни:
Очи-тѣ ти [т]ще видятъ Іерусалимъ безмълвно селеніе,
Шатъръ *който* нѣма да ся снеме:
[у]Коліе-тѣ му нѣма да ся прѣмѣстуватъ въ вѣкъ,
[ф]И никое отъ вжжета-та му нѣма да ся прѣкъсне.
21 Но тамъ Господь на славж-тж *ще бжде* намъ
Мѣсто на широкы рѣкы *и* потоцы;
Тамъ нѣма да влѣзе корабь съ весла;
И великолѣпенъ корабь нѣма да прѣмине отъ тамъ.
22 Защото Господь е Сждія нашъ;
[х]Господь е Законоположитель нашъ;
[ц]Господь е царь нашъ: Той ще ны спасе.
23 Вжжя-та ти ослабѣхж,
Не могжтъ да укрѣпятъ мащж-тж си,
Не могжтъ да распрострзтъ платна-та;
Тогазь голѣмы корысти ще ся раздѣлятъ;
Хроми-тѣ ще разграбятъ грабежъ.
24 И житель-тъ нѣма да рече: Боленъ сьмь;
[ч]На людіе-тѣ, които живѣіжтъ въ него, ще ся прости беззаконіе-то имъ.

к Гл. 30; 30.
л Зах. 11; 2.
м Гл. 30; 24.

—

а Гл. 21; 2. Авв. 2; 8.
б Откр. 13; 10.
в Гл. 25; 9.
г Псал. 97; 9.
д 4 Цар. 18; 18, 37.
е Сжд. 5; 6.
ж 4 Цар. 18; 14—17.
з Гл. 24; 4.
и Псал. 12; 5.
і Псал. 7; 14. Гл. 59; 4.
к Гл. 9; 18.
л Гл. 49; 1.
м Псал. 15; 2. 24; 4.
н Псал. 119; 37.
о 1 Кор. 1; 20.
п 4 Цар. 19; 32.
р Втор. 28; 49, 50. Іер. 5; 15.
с Псал. 48; 12.
т Псал. 46; 5. 125; 1, 2.
у Гл. 37; 33.
ф Гл. 54; 2.
х Іак. 4; 12.
ц Псал. 89; 18.
ч Іер. 50; 20.

ГЛАВА 34.

1 [а]Приближѣте ся, народи, за да чуете:
И внимайте, племена;
[б]Да чуе земя-та, и което ѭ напълнява;
Вселенная, и всичко що ся ражда въ неѭ.
2 Защото ярость-та Господня е върхъ всичкы-тѣ народы,
И пламенный-тъ му гнѣвъ върхъ всѣчкы-тѣ тѣхны воинства:
Наложи на тѣхъ проклѣтіѭ;
Прѣдаде гы на закланіе.
3 А убіени-тѣ имъ ще бѫдѫтъ расхвърлени,
И [в]смрадъ ще ся дигне отъ трупове-тѣ имъ:
А горы-тѣ ще ся раскыснѫтъ отъ кръвь-тѫ имъ.
4 И [г]всичко-то небесно воинство ще ся стопи,
И [д]небеса-та ще ся свіѭтъ както свитъкъ,
[е]И всичка-та имъ войска ще падне,
Както пада листъ отъ лозѫ,
[ж]И както улитатъ *листіе* отъ смоковницѫ.
5 Защото [з]ножъ-тъ ми ся опи на небе-то:
Ето, той ще слѣзе за сѫдбѫ [и]върхъ Едомъ,
И върхъ народъ-тъ на който азъ наложихъ проклѣтіѭ.
6 Ножъ-тъ Господень е пълнъ съ кръвь:
Отълстѣ съ тълстинѫ-тѫ,
Съ кръвь-тѫ на агнета-та и ярцы-тѣ,
Съ тълстинѫ-тѫ на овенскы-тѣ бѫбрецы;
Защото [і]Господь има жертвѫ у Восорѫ,
И кланіе голѣмо въ Едомскѫ-тѫ земіѭ.
7 И единорогы-тѣ ще слѣзѫтъ съ тѣхъ,
И телцы-тѣ съ быцы-тѣ:
И земя-та имъ ще ся опіе съ кръвь,
И пърсть-та имъ ще отлъстѣе отъ тлъстинѫ.
8 Защото е [к]день на отмъщеніе Господне,
Година на въздаянія за сѫдъ-тъ на Сіонъ.
9 И [л]струи-тѣ ѝ ще ся прѣтворятъ въ смолѫ,
И пърсть-та ѝ въ жупелъ,
И земя-та му ще стане горяща смола;
10 Нѣма да угасне, *нито* нощя нито деня:
[м]Дымъ-тъ ѝ ще възлиза непрѣстанно:
[н]Отъ родъ въ родъ ще остане запустѣна:
Никой не ще мине прѣзъ неѭ до вѣка.
11 Но [о]неясытъ и ежъ ще ѭ наслѣдятъ:
И ивинъ и гарванъ ще живѣѭтъ въ неѭ:
И *Господь* [п]ще распрострѣ върху неѭ вѫже за запустѣваніе,
И мѣркѫ за съсыпваніе.
12 Ще повыкатъ голѣмцы-тѣ му въ царство-то,
Но никой не ще ся намѣри тамъ:
И всичкы-тѣ му князове ще достигнѫтъ въ нищо.
13 И [р]търніе ще прозябнѫтъ въ палаты-тѣ му,
Копривы и кѫпины въ твърдыни-тѣ му:
И [с]ще бѫде селеніе на чакалы,
Дворъ на камилоптицы.
14 И дивы-тѣ коткы ще ся спосрѣщатъ *тамъ* съ іены-тѣ:
И сатиръ-тъ ще ся провыка къмъ другаря си:
И самодива-та ще си почива тамъ,
Като си намира мѣсто за почивкѫ.
15 Тамъ ще ся вгнѣздява стрѣлница змія, и ще носи яйца,
И ще мѫти, и ще събира *малкы-тѣ си* подъ сѣнкѫ-тѫ си:
Тамъ ще ся събиратъ и сѫпи-тѣ,
Всякой *съ* другаря си.
16 Потърсѣте [т]въ книгѫ-тѫ Господнѭ, та прочетѣте:
Нищо отъ тѣзи не ще да липса,
Нито ще бѫде безъ другаря си;
Защото уста-та *Господни* заповѣдахѫ това,
И самый-тъ Духъ неговъ гы събра.
17 И той хвърли жрѣбіе за тѣхъ,
И рѫка-та му раздѣли имъ съ вѫже онѭзи *земіѭ:*
Ще ѭ наслѣдятъ въ вѣкъ;
Отъ родъ въ родъ ще обитаватъ въ неѭ.

ГЛАВА 35.

1 [а]Пусто-то и безводно-то мѣсто ще ся възвеселятъ,
И пустыня-та ще ся възрадува,
И ще процавти както кринъ.
2 [б]Ще процавти изобилно, ей ще ся възвесели съ радость и пѣсни,
Ще ся даде ней слава-та Ливанова,
Величіе-то на Кармилъ и Саронъ:
Тѣ ще видятъ славѫ-тѫ Господнѭ,
Величіе-то на Бога нашего.
3 [в]Укрѣпѣте ослабнѫлы-тѣ рѫцѣ,
И утвърдѣте разслабены-тѣ колѣна.
4 Речѣте на устрашены-тѣ въ сърдце:
Укрѣпѣте ся, не бойте ся;
Ето, Богъ вашъ ще дойде съ отмъщеніе,
Съ въздаяніе Божіе;
Той ще дойде и ще вы избави.
5 Тогазь [г]очи-тѣ на слѣпы-тѣ ще ся отворятъ,
И [д]уши-тѣ на глухы-тѣ ще ся оттулятъ.
6 Тогазь [е]хромый-тъ ще скача както елень,
И [ж]языкъ-тъ на нѣмый-тъ ще пѣе;
Защото въ пустѫ-тѫ земіѭ [з]ще изврѫтъ воды,
И потоци въ пустыніѭ-тѫ.

а Псал. 49; 1.
б Втор. 32; 1.
в Іоил. 2; 20.
г Псал. 102; 26. Іез. 32; 7, 8. Іоил. 2; 31. 3; 15. Мат 24; 29. 2 Пет. 3; 10.
д Откр. 6; 14.
е Гл. 14; 12.
ж Откр. 6; 13.
з Іер. 46; 10.
и Іер. 49; 7 и дрг. Мал. 1; 4.
і Гл. 63; 1. Іер. 49; 13. Соф. 1; 7.
к Гл. 63; 4.
л Виж Втор. 29; 23.
м Откр. 14; 11. 18; 18. 19; 3.
н Мал. 1; 4.
о Гл. 14; 23. Соф. 2; 14. Откр. 18; 2.
п 4 Цар. 21; 13. Плач. 2; 8.
р Гл. 32; 13. Осія 9; 6.
с Гл. 13; 21 и дрг.
т Мал. 3; 16.

—

а. Гл. 55; 12.
б Гл. 32; 15.
в Іов. 4; 3, 4. Евр. 12; 12.
г Гл. 29; 18. 32; 3, 4. 42; 7. Мат. 9; 27 и дрг. 11; 5. 12; 22. 20; 30 и дрг. 21; 14. Іоан. 9; 6, 7.
д Мат. 11; 5. Мар. 7; 32 и дрг.
е Мат. 11; 5. 15; 30. 21; 14. Іоан. 5; 8, 9. Дѣян. 3; 2 и дрг. 8; 7. 14; 8 и дрг.
ж Гл. 32; 4. Мат. 9; 32, 33. 12; 22. 15; 30.
з Гл. 41; 18. 43; 19. Іоан. 7; 38; 39.

7 И нажеженый-тъ пѣсъкъ ще стане езеро,
И жадна-та земя источници водни;
[и]Въ селеніе-то на чакалы-тѣ, дѣто лѣжахѫ,
Ще бѫде зеленище съ трѫсть и рогозъ.
8 И тамъ ще бѫде друмъ, и пѫть,
И ще ся наименува пѫть святъ:
[і]Нечистый нѣма да мине прѣзъ него, но ще бѫде за тѣхъ:
Тойзи що пѫтува даже и глупави-тѣ нѣма да заблуждаватъ.
9 [к]Львъ не ще да има тамъ,
И хыщный звѣрь не ще възлѣзе по него;
Не ще ся намѣри тамъ:
Но избавени-тѣ ще ходятъ *тамъ*.
10 И [л]искупени-тѣ Господни ще ся върнѫтъ,
И ще дойдѫтъ съ въсклицаніе въ Сіонъ,
И вѣчно веселіе ще бѫде на главѫ-тѫ имъ:
Радость и веселіе ще придобыѭтъ:
[м]А скърбь и въздышаніе ще побѣгнѫтъ.

ГЛАВА 36.

1 Въ [а]четыринадесето-то лѣто на царь Езекіѭ, възлѣзе Сеннахиримъ царь Ассирійскый върхъ всичкы-тѣ укрѣпены Іудины градове, и гы прѣвзѣ. 2 И проводи Ассирійскый царь Рапсака отъ Лахисъ въ Іерусалимъ при царь Езекіѭ, съ голѣмѫ силѫ. И застанѫ той при водоводъ-тъ на горній-тъ водоемъ, върху друмъ-тъ на нивѫ-тѫ на тепавичаря. 3 Тогазь излѣзохѫ при него Еліакимъ, Хелкіевъ-тъ сынъ, домостроитель-тъ, и Шевна писецъ-тъ, и Іоахъ, Асафовъ-тъ сынъ, памятописецъ-тъ.

4 И [б]рече имъ Рапсакъ: Кажѣте сега на Езекіѭ: Така говори великый царь, Ассирійскый царь: Кое е това упованіе, на 5 което уповаешь? Говоришь: *Имамъ* съвѣтъ и силѫ за брань: но това е само думы на устны: сега на кого ся надѣешь та си ся подигнѫлъ противъ мене? 6 Ето, [в]ты ся надѣешь на жезлъ-тъ на строшенѫ-тѫ онѫзи трѫсть, на Египетъ; на коіѭто ако ся подпре нѣкой, ще ся втыкне въ рѫкѫ-тѫ му, та ще ѭ промуши: такъвъ е Фараонъ Египетскый царь 7 къмъ всичкы които ся надѣѭтъ на него. Но ако ми речешь: На Господа Бога нашего ся надѣемъ, не е ли той, на когото высокы-тѣ мѣста и олтари-тѣ отнѣ Езекія, и рече на Іудѫ и на Іерусалимъ: Прѣдъ 8 тойзи олтарь ще ся поклоните? Сега прочее дай залозы на господаря ми Ассирійскый-тъ царь, а азъ ще ти дамъ двѣ тысящы коніе, ако можешь отъ твоіѭ странѫ да дадешь всадницы върхъ тѣхъ. 9 И какъ ще върнешь ты назадъ лице-то на единъ мѣстоначалникъ отъ най малкы-тѣ рабы на господаря ми, та си уповалъ на Египетъ за колесницы и за конницы? 10 И сега, безъ Господа ли възлѣзохъ азъ на това мѣсто за да го съсыпѫ? Господь ми рече: Възлѣзь върхъ тѫзи земіѭ, та ѭ съсыпи.

11 Тогазь рече Еліакимъ, и Шевна, и Іоахъ, на Рапсака: Говори, молимъ, на рабы-тѣ си по Сирійскый языкъ; защото *го* разумѣвамы: и не говори ни Іудейскы, да чуѭтъ людіе-тѣ, които сѫ на стѣнѫ-12 тѫ. Но Рапсакъ рече: Да ли само при господоря ти и при тебе мя проводи господарь-тъ ми да говорѭ тѣзи думы? не при мѫжіе-тѣ ли които сѣдятъ на стѣнѫ-тѫ, да ядѫтъ съ васъ наедно лайна-та *си*, и да піѭтъ пикочь-тѫ *си*?

13 Тогазь Рапсакъ застанѫ та извыка Іудейскы, съ голѣмъ гласъ, и рече: Слушайте думы-тѣ на великый-тъ царь, Ас-14 сирійскый-тъ царь: Така говори царь-тъ: Да вы не прѣльщава Езекія; защото 15 не ще може да вы избави. И да вы не прави Езекія да уповаете на Господа, като казува: Господь непрѣмѣнно ще ны избави: тойзи градъ нѣма да бѫде прѣдаденъ въ рѫкѫ-тѫ на Ассирійскый-тъ 16 царь. Не слушайте Езекіѭ; защото така говори Ассирійскый царь: Направѣте съгласіе съ мене, и излѣзте *при мене*: [г]и яждте всякой отъ лозіе-то си, и всякой отъ смоковницѫ-тѫ си, и пійте всякой 17 отъ водѫ-тѫ на щернѫ-тѫ си, Додѣ дойдѫ та вы земѫ въ земіѭ подобнѫ на вашѫ-тѫ земіѭ, земіѭ на жито и вино, земіѭ 18 на хлѣбъ и лозія. Да вы не прѣльщава Езекія, като казува: Господь ще ны избави. Избавилъ ли е нѣкой отъ богове-тѣ на народы-тѣ земіѭ-тѫ си отъ рѫкѫ-тѫ на 19 Ассирійскый-тъ царь? Дѣ сѫ богове-тѣ на Емаѳъ и Арфадъ? дѣ сѫ богове-тѣ на Сефаруимъ? тѣ избавихѫ ли отъ рѫкѫ-20 тѫ ми Самаріѭ? Кои, между всичкы-тѣ богове на тѣзи мѣста, избавихѫ земіѭ-тѫ си отъ рѫкѫ-тѫ ми, та *и* Іеова да избави Іерусалимъ отъ рѫкѫ-тѫ ми? 21 А тѣ мълчахѫ, и нищо не му отговорихѫ; защото царь-тъ бѣше заповѣдалъ, и реклъ: Да му не отговорите.

22 Тогазь Еліакимъ, Хелкіевый сынъ, домостроитель-тъ, и Шевна писецъ-тъ, и Іоахъ, Асафовый сынъ, памятописецъ-тъ, дойдохѫ при Езекіѭ съ раздраны дрехы, та му извѣстихѫ думы-тѣ на Рапсака.

ГЛАВА 37.

1 И [а]когато чу царь Езекія, раздра дрехы-тѣ си, и ся покры съ врѣтище, и влѣзе въ домъ-тъ Господень.

[и] Гл. 34; 13.
[і] Гл. 52; 1. Іоан. 3; 17. Откр. 21; 27.
[к] Лев. 26; 6. Гл. 11; 9. Іез. 34; 25.
[л] Гл. 51; 11.
[м] Гл. 25; 8. 65; 19. Откр. 7; 17. 21; 4.

[а] 4 Цар. 18; 13, 17. 2 Лѣт. 32; 1.
[б] 4 Цар. 18; 19 и дрг.
[в] Іез. 29; 6, 7.
[г] Зах. 3; 10.

[а] 4 Цар. 19; 1 и дрг.

2 И проводи Еліакима домостроитель-тъ, и Шевнѫ писецъ-тъ, и старѣйшины-тѣ на священницы-тѣ, покрыты съ врѣтища, при пророкъ Исаіѭ, Амосовъ-тъ сынъ:
3 И рекохѫ му: Така говори Езекія: День на скърбь, и на обличеніе, и на хулѫ е тойзи день; Защото настанѫ часъ-тъ да ся родятъ дѣца-та, но силѫ нѣма за ражданіе:
4 Може бы Господь Богъ твой да чуе думы-тѣ на Рапсака, когото Ассирійскый-тъ царь, господарь-тъ му е проводилъ за да укорява Бога живаго, и да обличи думы-тѣ, които чу Господь Богъ твой: за това възвысй моленіе за остатъкъ-тъ що е останѫлъ.
5 И отидохѫ при Исаіѭ раби-тѣ на царь
6 Езекіѭ. И рече имъ Исаія: Така ще кажете на господаря си: Така Говори Господь: Не бой ся отъ думы-тѣ които си чулъ, съ които раби-тѣ на Ассирійскый-тъ
7 царь мя похулихѫ: Ето, азъ ще турѭ въ него *такъвъ* духъ, щото, като чуе слухъ, ще ся върне въ земіѭ-тѫ си: и ще го направѭ да падне чрѣзъ ножъ въ земіѭ-тѫ си.
8 И върнѫ ся Рапсакъ и намѣри Ассирійскый-тъ царь че ратуваше противъ Ливнѫ; защото чу че бѣше тръгнѫлъ
9 отъ Лахисъ. И *царь-тъ* чу да говорятъ за Ѳирака Еѳіопскый-тъ царь: Излѣзе да ратува противъ тебе. И когато чу *това*, про-
10 води посланницы на Езекіѭ, и каза: Така ще говорите на Езекіѭ Іудинъ-тъ царь, и ще речете: Богъ твой, на когото уповаешь, да тя не прѣльщава, като казува: Іерусалимъ нѣма да бѫде прѣдаденъ въ
11 рѫкѫ-тѫ на Ассирійскый-тъ царь. Ето, ты си чулъ що направихѫ Ассирійскы-тѣ царіе на всичкы-тѣ мѣста; какъ гы истрѣбихѫ:
12 и ты ли ще ся избавишь? Богове-тѣ на народы-тѣ избавихѫ ли онѣзи, които отци-тѣ ми истрѣбихѫ, Гозанъ, и Харранъ, и Ресеѳъ, и Еденовы-тѣ синове, които
13 бѣхѫ въ Ѳаласаръ? Дѣ е [б] царь-тъ на Емаѳъ, и царь-тъ на Арфадъ, и царь-тъ на градъ-тъ Сефаруимъ, на Енѫ, и на Авѫ?
14 И зѣ Езекія писмо-то отъ рѫкѫ-тѫ на посланницы-тѣ та го прочете: и възлѣзе Езекія въ домъ-тъ Господень та
15 го разгънѫ прѣдъ Господа. И помоли ся
16 прѣдъ Господа Езекія, и рече: Господи на силы-тѣ, Боже Израилевъ, който сѣдишь на херувимы-тѣ, ты си самъ Богъ единъ на всичкы-тѣ царства на земіѭ-тѫ: ты си направилъ небе-то и земіѭ-тѫ.
17 [в] Приклони, Господи, ухо-то си, и чуй: отвори, Господи, очи-тѣ си, и виждь: и чуй всичкы-тѣ думы на Сеннахирима, който проводи *тогозъ* за да укори Бога живаго.
18 Наистинѫ, Господи, Ассирійскы-тѣ царіе запустихѫ всичкы-тѣ области и земіѭ-тѫ
19 имъ. И хвърлихѫ въ огнь богове-тѣ имъ; защото не бѣхѫ богове, но дѣло на человѣческы рѫцѣ, дърва и каменіе: за то
20 гы погубихѫ. Сега прочее, Господи, Боже нашъ, отърви ны отъ рѫкѫ-тѫ му: за да познаѭтъ всичкы-тѣ царства на земіѭ-тѫ, че ты си Господь *Богъ* единъ.
21 Тогазъ проводи Исаія, Амосовый сынъ до Езекіѭ, и рече: Така говори Господь Богъ Израилевъ: *Чухъ* което си ся помолилъ менѣ противъ Сеннахирима Асси-
22 рійскый-тъ царь. Това е слово-то, което Господь говорй за него:

Уничижи тя, присмѣя ти ся дѣвица-та, Сіонова-та дъщеря:
Задъ тебе кывнѫ съ главѫ, Іерусалимска-та дъщеря.
23 Кого си укорилъ и похулилъ ты?
И противъ кого си възвысилъ гласъ,
И си надигнѫлъ высоко очи-тѣ си?
Противъ Святаго Израилева.
24 Господа си укорилъ ты чрѣзъ рабы-тѣ си, и си реклъ:
Съ множество-то на колесницы-тѣ си възлѣзохъ азъ
Върхъ высочинѫ-тѫ на горы-тѣ, върхъ ребра-та на Ливанъ;
И ще изсѣкѫ высокы-тѣ му кедры, избранны-тѣ му елхы:
И ще влѣзѫ въ крайніѭ-тѫ му высочинѫ,
Въ дѫбравѫ-тѫ на неговый Кармилъ:
25 Азъ ископахъ и пихъ водѫ:
И съсъ стъпкы-тѣ на нозѣ-тѣ си
Изсушихъ всичкы-тѣ рѣкы на *обсаденны-тѣ.
26 Не си ли чулъ *че* азъ направихъ това отдавна,
И отъ древни дни опрѣдѣлихъ това?
А сега свършихъ това,
Така щото ты да обращашь утвърдены градове *въ* купове на развалины:
27 За това жители-тѣ имъ станѫхѫ безсилни,
Устрашихѫ ся и посрамихѫ ся;
Бѣхѫ трѣва на поле-то и злакъ,
Трѣва на кѫщный покрывъ,
И *жито* прѣпърлено прѣди да стане тръсть.
28 Но азъ знаѭ жилище-то ти, и исходъ-тъ ти, и входъ-тъ ти,
И буйство-то ти противъ мене.
29 Понеже буйство-то ти противъ мене,
И надменность-та ти възлѣзохѫ въ уши-тѣ ми,
За то [г] ще турѭ кукѫ-тѫ си въ ноздри-тѣ ти,
И уздѫ-тѫ си въ устны-тѣ ти,
Та ще тя върнѫ прѣзъ пѫть-тъ прѣзъ който си дошелъ.
30 И това ще ти бѫде знаменіе:
Това лѣто ще ядете което е самораслo,
И второ-то лѣто, което прорастува отъ исто-то:
А третьо-то лѣто, посѣйте, и ожнѣте,

[б] Іер. 49; 23. | [в] Дан. 9; 18. | * *Или* Египетъ. | [г] Гл. 30; 28. Іез. 38; 4.

И насадѣте лозія, и яждте плодъ-тъ имъ.
31 И упазено-то отъ Iудинъ-тъ домъ,
Което е останѫло, ще пусне корени пакъ долу,
И ще даде горѣ плодъ.
32 Защото изъ Iерусалимъ ще излѣзе остатъкъ-тъ,
И изъ горѫ-тѫ Сiонъ, упазено-то:
[д]Ревность-та на Господа Саваоѳа ще свърши това.
33 За то така говори Господь за Ассирiйскый-тъ царь:
Нѣма да влѣзе въ тойзи градъ,
Нито ще хвърли тамъ стрѣлѫ,
Нито ще излѣзе прѣдъ него съсъ щитъ,
Нито ще въздигне противъ него окопъ:
34 По пѫть-тъ по който е дошелъ, по него ще *ся върне*:
И въ тойзи градъ нѣма да влѣзе, говори Господь;
35 Защото [е]ще защитѭ тойзи градъ, да го отървѫ,
Заради мене, и заради раба ми Давида.
36 Тогазь [ж]излѣзе ангелъ Господень, та порази въ Ассирiйскый-тъ станъ сто и осмдесеть и петь тысящы: и когато станѫхѫ на утринь-тѫ, ето, всичкы онѣзи
37 бѣхѫ мъртви трупове. И тръгнѫ Сеннахиримъ Ассирiйскый-тъ царь, та отиде
38 и върнѫ ся, и живѣяше въ Ниневiѭ. И като ся кланяше въ домъ-тъ на Нисроха богъ-тъ си, Адраммелехъ и Сарасаръ синове-тѣ му поразихѫ го съ ножъ, и тѣ побѣгнѫхѫ въ Араратскѫ-тѫ земѭ: а вмѣсто него въцари ся Есараддонъ сынъ му.

ГЛАВА 38.

1 [а]Въ онѣзи дни разболѣ ся Езекiя до смърть: и дойде при него пророкъ Исаiя Амосовый сынъ, та му рече: Така говори Господь: [б]Нареди за домъ-тъ си; понеже ще умрешь, и нѣма да живѣешь.
2 Тогазь обърнѫ Езекiя лице-то си къмъ
3 стѣнѫ-тѫ, та ся помоли Господу, И рече: Молѭ ся, Господи, [в]помени сега, какъ ходихъ прѣдъ тебе съ истинѫ, и съ цѣло сърдце, и направихъ угодно-то прѣдъ
4 тебе. И плака Езекiя съ голѣмъ плачъ.
И быде слово Господне, къмъ Исаiѭ, и
5 рече: Иди, та кажи на Езекiѭ: Господь Богъ на Давида отца ти така говори: Послушахъ молитвѫ-тѫ ти, видѣхъ сълзы-тѣ ти: ето, азъ ще притурѭ на дни-
6 тѣ ти петнадесеть годины. И ще освободѭ тебе и тойзи градъ отъ рѫкѫ-тѫ на Ассирiйскый-тъ царь, и [г]ще защитѭ тойзи
7 градъ. И [д]това *ще* ти *бѫде* знаменiе отъ Господа че ще направи Господь това
8 нѣщо, което говорѝ: Ето, ще върнѫ десеть степеня назадъ сѣнкѫ-тѫ на степени-тѣ, по които е слѣзла въ сълнечный-тъ часовникъ на Ахаза. И върнѫ ся сълнце-то десеть степеня, прѣзъ които бѣ слѣзло.
9 Това е писано-то отъ Езекiѭ, Iудинъ-тъ царь, когато ся разболѣ, и оздравѣ отъ болесть-тѫ си:
10 Азъ рѣкохъ: Въ тишинѫ-тѫ на дни-тѣ си
Ще отидѫ въ врата-та на гробъ-тъ:
Лишихъ ся отъ остатъкъ-тъ на годины-тѣ *си*.
11 Рѣкохъ: Нѣма да видѭ *вече* Господа,
Господа, [е]въ земѭ-тѫ на живы-тѣ;
Нѣма да видѭ вече человѣка
Като съмь съ жители-тѣ на онзи свѣтъ.
12 [ж]*Жилище-то ми ся дигнѫ,
И прѣмѣсти ся отъ мене както шатъръ овчарскый,
Прѣсѣкохъ животъ-тъ си както ткачъ;
Отъ основѫ-тѫ ще мя отрѣже:
Отъ день до нощь ще мя свършишь.
13 Чакахъ до сутринь-тѫ, както львъ той
Ще съкруши вси-тѣ ми кости:
Отъ день до нощь мя ще свършишь.
14 Както жеравъ, *както* ластовица, така крещяхъ:
[з]Стеняхъ както гъргорица:
Очи-тѣ ми изнемощѣхѫ *отъ да гледатъ* на горѣ:
Въ утѣсненiе съмь, Господи: стани ми порѫчитель.
15 Азъ що да рекѫ?
Той ми рече, той и извърши:
Ще вървѭ полека прѣзъ всичкы-тѣ си годины
[и]Заради тѫзи горесть на душѫ-тѫ си.
16 Чрѣзъ тѣхъ живѣѭтъ *человѣцы-тѣ*, Господи,
И въ всичкы тѣхъ *сѫществува* животъ-тъ на мой-тъ духъ:
Ты си мя исцѣлилъ и си мя съживилъ.
17 Ето, вмѣсто миръ, *дойде* върхъ мене голѣма горесть;
Но ты, за любовь на душѫ-тѫ ми, избавилъ си iѭ отъ ровъ-тъ на тлѣнiе-то;
Защото си хвърлилъ задъ гърбъ-тъ си всичкы-тѣ ми грѣхове.
18 Защото [i]гробъ-тъ нѣма да тя похвали:
Смърть-та нѣма да тя славослови:
Които слазятъ въ ровъ-тъ не ще ся надѣѭтъ на твоѭ-тѫ истинѫ.
19 Живый-тъ, живый-тъ, той ще тя хвали,
Както азъ днесь:
[к]Баща-та ще възвѣсти на чада-та *си* твоѭ-тѫ истинѫ.
20 Господь е спасенiе мое;
За то ще пѣемъ мои-тѣ пѣсни съсъ струны

д 4 Цар. 19; 31. Гл. 9; 7.
е 4 Цар. 20; 6. Гл. 38; 6.
ж 4 Цар. 19; 35.
—
а 4 Цар. 20; 1 и др. 2 Лѣт. 32; 24.
б 2 Цар. 17; 23.
в Неем. 13; 14.
г Гл. 37; 35.
д 4 Цар. 20; 8 и др. Гл. 7; 11.
е Псал. 27; 13. 116; 9.
ж Iов. 7; 6.
* *Или* кругъ-тъ на животъ-тъ ми.
з Гл. 59; 11.
и Iов. 7; 11. 10; 1.
i Псал. 6; 5. 30; 9. 88; 11. 115; 17. Еккл. 9; 10.
к Втор. 4; 9. 9; 7. Псал. 78; 3, 4.

Въ всичкы-тѣ дни на животъ-тъ ни въ домъ-тъ Господенъ.

21 Защото [л]Исаія бѣше реклъ: Нека земжтъ низаницж смоквы, да гы стрыѭтъ и турятъ на въспаленіе-то, и ще оздра-
22 вѣе. И [м]Езекія бѣше реклъ: Що е знаменіе-то че азъ ще възлѣзж въ домъ-тъ Господенъ?

ГЛАВА 39.

1 Въ [а]онова врѣме Вавилонскый-тъ царь, Меродахъ-валаданъ, сынъ на Валадана, проводи писма и дарове на Езекіѭ, защото бѣше чулъ че ся разболѣлъ и оздра-
2 вѣлъ. И [б]зарадува ся за тѣхъ Езекія, и показа имъ домъ-тъ на многоцѣнны-тѣ си вещи, сребро-то, и злато-то, и ароматы-тѣ, и многоцѣнны-тѣ масти и всичкж-тж си оржжницж, и всичко що ся намираше въ съкровища-та му: не остана нищо въ домъ-тъ му, нито подъ всичко-то му владѣніе, което Езекія не имъ показа.
3 Тогазь дойде пророкъ Исаія при царь Езекіѭ, та му рече: Що казахж тѣзи человѣци, и отъ дѣ сж дошли при тебе? И рече Езекія: Отъ далечнж земіѭ иджтъ
4 при мене, отъ Вавилонъ: А той рече: Що видѣхж въ домъ-тъ ти? И отговори Езекія: Видѣхж всичко що има въ домъ-тъ ми: не остана нищо въ съкро-
5 вища-та ми, което не имъ показахъ. Тогазь рече Исаія на Езекіѭ: Слушай
6 слово-то на Господа Саваоѳа: Ето [в]иджтъ дни, въ които всичко което е въ домъ-тъ ти, и каквото сж събрали отци-тѣ ти до тойзи день, ще ся прѣнесе у Вавилонъ: нѣма да остане нищо, говори Го-
7 сподь. И отъ сынове-тѣ ти, които ще излѣзжтъ отъ тебе, които ще родишь, ще земжтъ; и ще станжтъ скопци въ домъ-тъ на Вавилонскый-тъ царь. Тогазь рече Езекія на Исаіѭ: [г]Добро е слово-то Господне, което каза ты. Рече още: Понеже ще бжде миръ и утвържденіе въ дни-тѣ ми.

ГЛАВА 40.

1 Утѣшавайте, утѣшавайте людіе-тѣ ми, Говори Богъ вашъ.
2 Говорѣте насърдчително на Іерусалимъ, и выкнѣте къмъ него,
Че врѣме-то на воинствованіе-то му ся испълни,
Че беззаконіе-то му ся прости;
[а]Защото зѣ отъ ржкж-тж Господнѭ
Двойно за всичкы-тѣ си грѣхове.
3 [б]Гласъ на едного който выка въ пустынѭ-тж:
[в]Приготвѣте пжть-тъ Господенъ;
[г]Правъ друмъ направѣте въ пустынѭ-тж за Бога нашего.
4 Всякой долъ ще ся възвыши,
И всяка гора и хълмъ ще ся снижи:
И криви-тѣ ще станжтъ прави,
[д]И неравны-тѣ мѣста равны:
5 И слава-та Господня ще ся яви,
И всяка плъть купно ще види;
Защото уста-та Господни говорихж.
6 Гласъ-тъ рече: Възгласи; и *рече *ся:*
Що да възгласіѭ?
[е]Всяка плъть е трѣва,
И всичка-та ѝ слава като полскый цвѣтъ.
7 Трѣва-та изсъхнж, цвѣтъ-тъ повѣнж
Когато [ж]вѣтръ отъ Господа духнж връзъ него:
Трѣва наистинж сж людіе-тѣ.
8 Трѣва-та изсъхнж, цвѣтъ-тъ повѣнж;
[з]Но слово-то на Бога нашего остава въ вѣкъ.
9 Ты който носишь благы вѣсти на Сіонъ,
Възлѣзь на высокж-тж горж:
Ты който носишь благы вѣсти на Іерусалимъ,
Възвыши силно гласъ-тъ си:
Възвыши: не бой ся:
Речи на Іудины-тѣ градове:
Ето Богъ вашъ!
10 Ето, Господь Іеова ще дойде съсъ силж,
И [и]мышца-та му ще владѣе за него:
Ето [і]мьзда-та му е съ него,
И въздаяніе-то му прѣдъ него.
11 [к]Ще пасе стадо-то си както пастырь:
Ще събере агнета-та съ мышцж-тж си,
И ще *гы* носи въ пазухж-тж си:
И ще води полека доящы-тѣ:
12 [л]Кой е прѣмѣрилъ воды-тѣ съ шепж-тж си,
И измѣрилъ небеса-та съ педж,
И побралъ въ мѣркж пърсть-тж на земіѭ-тж,
И прѣтеглилъ горы-тѣ съ теглилкж, и хълмы-тѣ въ кжпоны?
13 [м]Кой е измѣрилъ Духъ-тъ Господенъ,
Или му е былъ съвѣтникъ, и го е научилъ?
14 Съ кого ся е съвѣтувалъ той, и *кой* го е вразумилъ,
И го е научилъ пжть-тъ на сждбж-тж,
И му е прѣдалъ знаніе,
И му е показалъ пжть-тъ на разумъ-тъ?
15 Ето, народи-тѣ сж като капкж отъ ведро,
И считатъ ся като тънькъ прашецъ на кжпонж:
Ето, острови-тѣ като прахъ що ся дига:
16 И Ливанъ не е доволенъ за горѣніе,

[л] 4 Цар. 20; 7.
[м] 4 Цар. 20; 8.

—

[а] 4 Цар. 20; 12 и дрг.
[б] 2 Лѣт. 32; 31.
[в] Іер. 20; 5.
[г] 1 Цар. 3; 18.

—

[а] Іов. 42; 10. Гл. 61; 7.
[б] Мат. 3; 3. Мар. 1; 3. Лук. 3; 4. Іоан. 1; 23.
[в] Мал. 3; 1.
[г] Псал. 68; 4. Гл. 49; 11.
[д] Гл. 45; 2.
* *Или* рѣкохъ.
[е] Іов. 14; 2. Псал. 90; 5. 102; 11. 103; 15. Іак. 1; 10. 1 Пет. 1; 24.
[ж] Псал. 103; 16.
[з] 1 Пет. 1; 25.
[и] Гл. 59; 16.
[і] Гл. 62; 11. Откр. 22; 12.
[к] Гл. 49; 10. Іез. 34; 23. 37; 24. Іоан. 10; 11. Евр. 13; 20. 1 Пет. 2; 25. 5; 4. Откр. 7; 17.
[л] Прит. 30; 4.
[м] Іов. 21; 22. 36; 22, 23. Рим. 11; 34. 1 Кор. 2; 16.

Нито животны-тѣ му сѫ доволны за всесъжженіе.
17 [н]Всичкы-тѣ народи прѣдъ него сѫ като нищо:
[о]Считатъ ся при него по малко отъ нищо-то, и празднота.
18 И тъй кому [п]ще уподобите Бога?
Или какво подобіе ще сравните съ него?
19 [р]Художникъ-тъ лѣе кумиръ,
И златарь-тъ простира злато по него
И лѣе сребърны цѣпы.
20 Който е сиромахъ за *таквозъ* приношеніе,
Избира дърво което не гніе,
И търси си искусенъ хѫдожникъ,
[с]За да направи кумиръ недвижимъ.
21 [т]Не знаете ли? не сте ли чули?
Не ви ли ся възвѣсти изначало?
Отъ основаніе-то на земіѭ-тѫ не разбрахте ли?
22 *Той е* който сѣди върху кругъ-тъ на земіѭ-тѫ,
И жители-тѣ ѝ сѫ като скакалцы;
[у]*Той е* който простира небеса-та като опонѫ,
И растѣга гы като шатъръ за населеніе;
23 [ф]Който докарва князове-тѣ до нищо,
И прави като празднотѫ земны-тѣ сѫдіи.
24 Тѣ ся не насаждатъ нито ся насѣюватъ:
Нито ся закоренява въ земіѭ-тѫ стволъ-тъ имъ:
Щомъ подухне той вързъ тѣхъ, за еднъждь изсъхнуватъ,
И буря-та ще гы грабне като плѣвѫ.
25 [х]И тъй на кого ще мя уподобите,
И съ кого ще ся сравніѭ? говори Святый.
26 Подигнѣте очи-тѣ си на высоко,
Та виждте кой създаде тѣзи нѣща?
Извожда воинства-та имъ съсъ четъ;
[ц]Выка всичкы-тѣ по име:
Чрѣзъ величество-то на силѫ-тѫ *му*,
Понеже е крѣпъкъ въ власть,
Не оскудѣва ни едно *отъ тѣхъ*.
27 Защо казувашь, Іакове, и говоришь, Израилю:
Пѫть-тъ ми е скрытъ отъ Господа,
И сѫдъ-тъ ми ся небрѣжи отъ Бога моего?
28 Не знаешь ли? не си ли чулъ
Че вѣчный Богъ Іеова,
Създатель-тъ на земны-тѣ краища,
[ч]Не ослабѣва, и не ся утрудва?
Неговъ-тъ разумъ е неизслѣдимъ.
29 Той дава крѣпость на ослабнѫлы-тѣ,
И наращава силѫ-тѫ на немощны-тѣ.
30 И млади-тѣ ще ослабѣіѫтъ и ще ся утрудятъ,
И избранни-тѣ момци ще ся спънѫтъ и паднѫтъ.
31 Но които чакатъ Господа, [ш]ще подновятъ силѫ-тѫ *си:*
Ще възлѣзѫтъ съ крыла, като орлы:
Ще тичатъ, и не ще ся утрудятъ:
Ще ходятъ, и не ще ослабѣіѫтъ.

ГЛАВА 41.

1 [а]Мълчѣте прѣдъ мене, острови, и народи-тѣ нека подновятъ силѫ;
Нека приближатъ, *и* тогазь нека говорятъ:
Да прѣдстанемъ купно на сѫдъ.
2 Кой подигнѫ праведный-тъ [б]отъ истокъ?
Призва го при нозѣ-тѣ си,
Прѣдаде му народы,
И постави *го* господарь надъ царіе,
Които [в]прѣдаде на ножъ-тъ му като прахъ,
На лѫкъ-тъ му като плѣвѫ завѣянѫ:
3 Погна гы, *и* минѫ безопасно,
Пѫть-тъ *по който* не бѣше ходилъ съ нозѣ-тѣ си.
4 [г]Кой подѣйствува и направи *това*,
И призва родове-тѣ изъ начало?
Азъ Господь [д]първый,
И съ послѣдни-тѣ Азъ сьмь.
5 Острови-тѣ видѣхѫ и убояхѫ ся,
И земны-тѣ краища ся растреперахѫ,
Приближихѫ ся, и дойдохѫ.
6 [е]Всякой помогнѫ на другаря си;
И рече на брата си: Крѣпи ся.
7 И [ж]работникъ-тъ насърчва златаря,
И тойзи който кове *съ* чукъ-тъ, оногозь който удря наковалніѭ-тѫ,
И казува: Добрѣ е за спояваніе:
И го заягчава съ гвоздіе, [з]да ся не клати.
8 Но ты, Израилю, рабе мой,
[и]Іакове, когото азъ избрахъ,
Сѣме [і]на Авраама възлюбленный-тъ ми,
9 *Ты* когото азъ зѣхъ отъ краища-та на земіѭ-тѫ,
И тя повыкнѫхъ отъ послѣдни-тѣ ѝ страны,
И рѣкохъ ти: Ты си мой рабъ,
[к]Азъ тя избрахъ, и не тя отхвърлихъ,
10 Не бой ся; [л]защото азъ сьмь съ тебе:
Не трепери; защото азъ сьмь Богъ твой:
Ще тя укрѣпіѭ: ей, ще ти помогнѫ:
Ей, ще тя подпрѫ съ десницѫ-тѫ на правдѫ-тѫ си.
11 Ето, всичкы [м]що сѫ разгнѣвани на тебе
Ще ся постыдятъ и посрамятъ:
Съперници-тѣ ти ще станѫтъ като нищо и ще погынѫтъ.
12 Ще гы потърсишь, и нѣма да гы намѣришь,

[н] Дан. 4; 35.
[о] Псал. 62; 9.
[п] Ст. 25. Гл. 46; 5. Дѣян. 17, 29.
[р] Гл. 41; 6, 7. 44; 12 и дрг. Іер. 10; 3 и дрг.
[с] Гл. 41; 7. Іер. 10; 4.
[т] Псал. 19; 1. Дѣян. 14; 17. Рим. 1; 19, 20.
[у] Іов. 9; 8. Псал. 104; 2. Гл. 42; 5. 44; 24. 51; 13. Іер. 10; 12.
[ф] Іов. 12; 21. Псал. 107; 40.
[х] Ст. 18. Втор. 4; 15 и дрг.
[ц] Псал. 147; 4.
[ч] Псал. 147; 5. Рим. 11; 33.
[ш] Псал. 103; 5.

—

[а] Зах. 2; 13.
[б] Гл. 46; 11.
[в] Виж. Быт. 14; 14 и дрг. Ст. 25. Гл. 45; 1.
[г] Ст. 26. Гл. 44; 7. 46; 10.
[д] Гл. 43; 10. 44; 6. 48; 12. Откр. 1; 17. 22; 13.
[е] Гл. 40; 19. 44; 12.
[ж] Гл. 40; 19.
[з] Гл. 40; 20.
[и] Втор. 7; 6. 10; 15. 14; 2. Псал. 135; 4. Гл. 43; 1. 44; 1.
[і] 2 Лѣт. 20; 7. Іак. 2; 23.
[к] Ст. 13, 14. Гл. 43; 5.
[л] Втор. 31; 6, 8.
[м] Исх. 23; 22. Гл. 45; 24. 60; 12. Зах. 12; 3.

Онѣзи които иматъ распрѭ съ тебе.
Които ратуватъ противъ тебе ще станѫтъ като нищо,
И като че не сѫ были.

13 Защото азъ Господь Богъ твой съмь който подкрѣпявамъ десницѫ-тѫ ти,
И ти казувамъ: [н]Не бой ся: азъ ще ти помогнѫ.

14 Не бой ся, черве Іакове, смьртни Израилеви:
Азъ ще ти помагамъ, говори Господь,
Избавитель-тъ твой, Святый Израилевъ.

15 Ето, [о]азъ ще тя направѭ новѫ острѫ диканѭ назѫбенѫ:
Ще вършеешь горы-тѣ, и ще гы стрыешь,
И ще направишь хълмы-тѣ като дребнѫ плѣвѫ;

16 Ты [п]ще гы отвѣешь, и вѣтръ-тъ ще гы отнесе,
И буря-та ще гы распрьсне:
А ты ще ся възвеселишь въ Господа,
[р]Ще ся похвалишь въ Святаго Израилева.

17 *Когато* сиромаси-тѣ и нищи-тѣ поискатъ водѫ, и нѣма,
И языкъ-тъ имъ съхне отъ жаждѫ,
Азъ Господь ще гы послушамъ,
Азъ Богъ Израилевъ нѣма да гы оставѭ.

18 [с]Ще отворѭ рѣкы на высокы мѣста,
И источницы въ срѣдъ долове-тѣ:
Ще направѭ [т]пустынѭ-тѫ водны езера,
И сухѫ-тѫ земѭ водны источницы.

19 Въ пустынѭ-тѫ ще насадѭ кедръ, ситтимъ,
Мирсинѫ, и маслено дьрво:
Въ ненаселенѫ-тѫ земѭ ще турѭ наедно елхѫ,
Яворъ и буксъ:

20 [у]За да видятъ, и да знаѭтъ,
И да помыслятъ, и да разумѣѭтъ купно,
Че рѫка-та Господня е направила това,
И Святый Израолевъ го е създалъ.

21 Прѣдставѣте сѫдъ-тъ си, говори Господь;
Приведѣте силны-тѣ си доказателства, говори Царь-тъ Іакововъ.

22 Нека приведѫтъ, и [ф]нека ни явятъ що има да бѫде:
Нека възвѣстятъ прѣжно-то, що е было,
За да размыслимъ, и да познаемъ послѣдньо-то му:
Или нека възвѣстятъ намъ бѫдѫщо-то.

23 [х]Възвѣстѣте онова което ще стане исполѣ,
За да познаемъ че сте богове;
[ц]Направѣте още *и* добро, или зло направѣте,
За да ся почудимъ, и да видимъ купно.

24 Ето, [ч]вы сте отъ нищо,
И дѣло-то ви е отъ нищо:
Който вы избира, мьрзость е.

25 Подигнѫхъ *едного* отъ сѣверъ, и иде:
[ш]Отъ истокъ сълнца ще призове мое-то име:
И [щ]ще нагази князове-тѣ като калъ,
И както грънчарь-тъ тъпче глинѫ-тѫ.

26 [ъ]Кой е явилъ *това* отъ начало, за да знаемъ?
И отъ по напрѣдъ, за да речемъ: *Той е* праведенъ?
Но нѣма който да го е явилъ; но нѣма който да го е казалъ;
Но нѣма който да е чулъ думы-тѣ ви.

27 [ы]Първый *азъ* [ь]Сіону *рѣкохъ:* Ето, ето това:
И дадохъ на Іерусалимъ благовѣститель.

28 Защото [ѣ]прѣгледахъ, и нѣмаше никой,
Ей, между тѣхъ, но нѣмаше съвѣтникъ,
Който да може да отговори думѫ, когато гы попытахъ.

29 Ето, [ю]всичкы-тѣ сѫ суета,
Дѣла-та имъ сѫ нищо:
Излѣяни-тѣ имъ идоли сѫ вѣтръ и пустота.

ГЛАВА 42.

1 Ето [а]мой-тъ рабъ, когото подкрѣпявамъ:
Избранный-тъ мой, въ когото [б]душа-та ми благоволи:
[в]Турихъ Духъ-тъ си на него:
Той ще изнесе сѫдъ на народы-тѣ.

2 Нѣма да выкне, нито да възвове,
Нито ще направи гласъ-тъ си да ся чуе по вънъ.

3 Тръсть смазанѫ не ще прѣчупи,
И замьждѣло *свѣщило отъ* ленъ не ще угаси:
Ще изнесе сѫдъ съ истинѫ.

4 Нѣма да исчезне, нито да малодушествува,
Додѣ тури сѫдъ на земѭ-тѫ:
И [г]острови-тѣ ще очакуватъ неговъ-тъ законъ.

5 Така говори Богъ, Господь,
[д]Който направи небеса-та и гы прострѣ,
[е]Който распрострѣ земѭ-тѫ съ произведенія-та ѝ,
[ж]Който дава дыханіе на людіе-тѣ които сѫ на неѭ,
И духъ на тѣзи които ходятъ по неѭ.

6 Азъ [з]Господь тя призвахъ въ правдѫ,
И ще тя земѫ за рѫкѫ,
И ще тя пазѭ, и [и]ще тя поставѭ завѣтъ на людіе-тѣ,
[і]Свѣтъ на язычницы-тѣ.

н Ст. 10.
о Мих. 4; 13. 2 Кор. 10; 4, 5.
п Іер. 55; 2.
р Гл. 45; 25.
с Гл. 35; 6, 7. 43; 19. 44; 3.
т Псал. 107; 35.
у Іов. 12; 9.
ф Гл. 45; 21.
х Гл. 42; 9. 44; 7, 8. 45; 3. Іоан. 13; 19.
ц Іер. 10; 5.
ч Псал. 115; 8. Гл. 44; 9. 1 Кор. 8; 4.
ш Ездр. 1; 2.
щ Ст. 2.
ъ Гл. 43; 9.
ы Ст. 4.
ь Гл. 40; 9.
ѣ Гл. 63; 5.
ю Ст. 24.

—

а Гл. 43; 10. 49; 3, 6. 52; 13. 53; 11. Мат. 12; 18, 19, 20. Фил. 2; 7.
б Мат. 3; 17. 17; 5. Ефес. 1; 6.
в Гл. 11; 2. Іоан. 3; 34.
г Быт. 49; 10.
д Гл. 44; 24. Зах. 12; 1.
е Псал. 136; 6.
ж Дѣян. 17; 25.
з Гл. 43; 1.
и Гл. 49; 8.
і Гл. 49; 6. Лук. 2; 32. Дѣян. 13; 47.

7 За [к]да отворишь очи-тѣ на слѣпы-тѣ,
[л]Да извадишь затворены-тѣ отъ затворъ,
[м]Сѣдящы-тѣ въ тъмнинѫ изъ домъ-тъ на тъмницѫ-тѫ.
8 Азъ *сьмь* Господь: това е мое-то име:
И [н]не щѫ да дамъ славѫ-тѫ си другому,
Нито хвалѫ-тѫ си на истуканны-тѣ.
9 Ето сбѫдохѫ ся онѣзи нѣща които сѫ отъ начало *прѣдказаны*,
И азъ ви извѣстявамъ новы:
Прѣди да изникнѫтъ, казувамъ ви *гы*.
10 [о]Пѣйте Господу пѣснь новѫ,
Хвалѫ-тѫ му отъ краища-та на земіѭ-тѫ,
Вы [п]които слазите въ море-то, и всичко което е въ него:
Острови, и вы които живѣете на тѣхъ.
11 Пустыня-та, и градове-тѣ ѝ, нека възвышатъ *гласъ*,
Села-та *въ които* живѣе Кидаръ:
Да пѣѭтъ жители-тѣ на * Селѫ,
Да въсклицаватъ отъ върхове-тѣ на горы-тѣ:
12 Да дадѫтъ славѫ Господу,
И да възвѣстятъ хвалѫ-тѫ му въ островы-тѣ.
13 Господь ще излѣзе като Силенъ:
Ще възбуди ревность като ратникъ:
Ще извыка, [р]ей ще изрыкае,
Ще прѣвъзмогне надъ врагове-тѣ си.
14 Отъ много *врѣме* мълкнѫхъ;
Останѫхъ тихъ, удържахъ себе си:
Сега ще выкнѫ, както раждающа-та;
Ще низвърнѫ купно и погълнѫ.
15 Ще запустѭ горы и хълмы,
И изсушѫ всичкѫ-тѫ имъ трѣвѫ:
И ще направѭ рѣкы-тѣ островы,
И езера-та ще изсушѫ.
16 И ще доведѫ слѣпы-тѣ прѣзъ пѫть *който* не сѫ знаяли,
Ще гы водѭ въ стезы *които* не сѫ знаяли:
Тъмнинѫ-тѫ ще направѭ видѣлинѫ прѣдъ тѣхъ, и кривы-тѣ *пѫтища* правы.
Това ще направѭ за тѣхъ, и нѣма да гы оставѭ.
17 [с]Ще ся върнѫтъ назадъ, съвсѣмъ ще ся посрамятъ,
Които уповаѭтъ на ваяны-тѣ,
Които говорятъ на лѣяны-тѣ:
Вы сте наши богове.
18 Слушайте, глухы;
И поглѣднѣте, слѣпи, да видите.
19 [т]Кой е слѣпъ, освѣнь рабъ-тъ ми?
Или глухъ, както вѣститель-тъ ми, *когото* проводихъ?
Кой е слѣпъ, както прѣданый-тъ *Богу*,
И слѣпъ, както рабъ-тъ Господень?
20 Гледашь много, [у]но не съглеждашь:
Отваряшь уши, но не чуешь.
21 Господь *му* станѫ благомысленникъ заради правдѫ-тѫ си:
Ще увеличи законъ-тъ, и ще *го* направи почтенъ.
22 Но тѣ сѫ ограбени и оголени людіе:
Всичкы-тѣ сѫ впримчени въ пещеры,
И скрыти въ тъмницы:
Расхыщеніе сѫ, и нѣма избавитель:
Обиръ сѫ и никой не казува: Върни *го:*
23 Кой отъ васъ ще даде ухо на това?
Кой ще внимае и слуша за бѫдѫщо-то?
24 Кой прѣдаде Іакова на обиръ,
И Израиля на грабители?
Не Господь ли, на когото съгрѣшихмы?
Защото не рачихѫ да ходятъ въ пѫтища-та му,
Нито послушахѫ законъ-тъ му.
25 За то излѣя на него върлость-тѫ на гнѣвъ-тъ си,
И буйность-тѫ на брань-тѫ,
Която [ф]го опали отъ всякѫдѣ, но той не разумѣ:
И го изгори, [х]но той не тури *това* на сърдце.

ГЛАВА 43.

1 И сега така говори Господь, [а]Творецъ-тъ ти, Іакове,
И [б]Създатель-тъ ти, Израилю:
Не бой ся, защото [в]азъ тя избавихъ,
[г]Призвахъ тя по име: мой си ты.
2 [д]Когато минувашь прѣзъ воды-тѣ, [е]съ тебе ще бѫдѫ:
И прѣзъ рѣкы-тѣ, не ще тя потопятъ:
[ж]Когато ходишь прѣзъ огнь-тъ, ты нѣма да ся изгоришь,
И пламыкъ-тъ не ще тя опали.
3 Защото азъ сьмь Іеова Богъ твой.
Святый Израилевъ, Спаситель твой:
[з]За твой искупъ дадохъ Египетъ:
За тебе, Еѳіопіѭ и Севѫ.
4 Понеже ты бѣ многоцѣненъ прѣдъ очи-тѣ ми,
Почтенъ бѣше ты, и азъ тя възлюбихъ;
За то ще дамъ человѣцы за тебе,
И народы за животъ-тъ ти.
5 [и]Не бой ся; защото азъ сьмь съ тебе:
Отъ истокъ ще доведѫ потомство-то ти,
И отъ западъ ще тя съберѫ:
6 Ще рекѫ Сѣверу: Дай:
И Югу: Да не възбранишь:
Доведи сынове-тѣ ми отъ далечь,
И дъщери-тѣ ми отъ краища-та на земіѭ-тѫ,
7 Всичкы [і]които ся наричатъ съ име-то ми:
[к]Които за славѫ-тѫ си сътворихъ,

к Гл. 35; 5.
л Гл. 61; 1. Лук. 4; 18. 2 Тим. 2; 26. Евр. 2; 14, 15.
м Гл. 9; 2.
н Гл. 48; 11.
о Псал. 33; 3. 40; 3. 98; 1.
п Псал. 107; 23.
* *То есть* Скалѫ.
р Гл. 31; 4.
с Псал. 97; 7. Гл. 1; 29. 44; 11. 45; 16.
т Гл. 43; 8. Іез. 12; 2. Виж. Іоан. 9; 39, 41.
у Рим. 2; 21.
ф 4 Цар. 25; 9.
х Осія 7; 9.

—

а Ст. 7.
б Ст. 21. Гл. 44; 2, 21, 24.
в Гл. 44; 6.
г Гл. 42; 6. 45; 4,
д Псал. 66; 12. 91; 3 и дрг.
е Втор. 31; 6, 8.
ж Дан. 3; 25, 27.
з Прит. 11; 8. 21; 18.
и Гл. 41; 10, 14. 44; 2. Іер. 30; 10, 11. 46; 27, 28.
і Гл. 63; 19. Іак. 2; 7.
к Псал. 100; 3. Гл. 29; 23. 2 Кор. 5; 17. Ефес. 2; 10.

[л]Създадохъ гы и гы направихъ:
8 [м]Изведи слѣпы-тѣ людіе които иматъ очи,
И глухы-тѣ които иматъ уши,
9 Нека ся съберѫтъ вси-тѣ народи наедно,
И нека дойдѫтъ на купъ племена-та;
[н]Отъ тѣхъ кой бы възвѣстилъ това, и показалъ бы намъ прѣжни-тѣ събытія?
Нека доведѫтъ свидѣтели-тѣ си, и нека ся оправдаіѫтъ,
За да чуіѫтъ *человѣци-тѣ*, и да рекѫтъ: *Това е* истинно.
10 Свидѣтели мои вы [о]сте, говори Господь,
[п]И рабъ-тъ ми, когото избрахъ,
За да узнаете и да повѣрувате въ мене,
И да разумѣете че сьмь Азъ:
[р]Прѣди мене Богъ не е былъ,
И слѣдъ мене нѣма да бѫде.
11 [с]Азъ, азъ сьмь Господь:
И освѣнь мене спаситель нѣма.
12 Азъ възвѣстихъ, и спасохъ, и показахъ:
И [т]не е имало у васъ чуждъ *богъ:*
А [у]вы ми сте свидѣтели, говори Господь,
Че азъ сьмь Богъ.
13 И [ф]прѣди день-тъ, Азъ сьмь:
И нѣма който да избавя отъ рѫкѫ-тѫ ми:
Азъ дѣйствувамъ, и [х]кой може да възбрани?
14 Така говори Господь,
Вашій искупитель, Святый Израилевъ:
За васъ проводихъ у Вавилонъ,
И свалихъ бѣжанцы всичкы тѣхъ,
И Халдеи-тѣ на които выкъ-тъ е въ кораби-тѣ.
15 Азъ сьмь Господь, Святый вашъ,
Творецъ Израилевъ, Царь вашъ.
16 Така говори Господь,
[ц]Който прави пѫть въ море-то,
И [ч]стезѫ въ буйны-тѣ воды:
17 [ш]Който извожда колесницы, и коніе, войскѫ, и силѫ:
Тѣ всичкы ще легнѫтъ, нѣма да станѫтъ;
Погынѫхѫ, угаснѫхѫ както *свѣщило отъ* ленъ.
18 [щ]Не поменувайте първы-тѣ,
И не помнѣте прѣжни-тѣ събытія.
19 Ето, азъ [ъ]ще направіѭ ново нѣщо;
Сега ще изникне: не ще ли да го познаете?
Ей [ы]ще направіѭ пѫть въ пустыніѭ-тѫ,
Рѣкы въ безводнѫ-тѫ.
20 Полскы-тѣ звѣрове ще мя прославятъ,
Чакали-тѣ, и камилоптицы-тѣ;
Защото [ь]давамъ водѫ въ пустыніѭ-тѫ,
Рѣкы въ безводнѫ-тѫ,
За да напоіѭ людіе-тѣ си, избранны-тѣ си.
21 [ѣ]Тѣзи людіе създадохъ азъ за себе си;
Тѣ ще повѣствуватъ хвалѫ-тѫ ми.
22 Но ты, Іакове, не мя призва;
Но ты Израилю, [ю]отегчи ся отъ мене.
23 [я]Не ми си приносялъ агьнцы-тѣ на всесъжженія-та си,
Нито си мя почиталъ съсъ жертвы-тѣ си:
Азъ не тя поработихъ съ приношенія,
И не ти натегнѫхъ съ ливанъ:
24 Не си купилъ за мене *благовоннѫ* тръсть съсъ сребро,
Нито си мя насытилъ съ тлъстинѫ-тѫ на жертвы-тѣ си:
Но ты си мене поработилъ съ грѣхове-тѣ си,
[ж]Натегнѫлъ си ми съ беззаконія-та си.
25 Азъ, азъ сьмь, [іж]който заглаждамъ твоитѣ прѣстѫпленія [а]за себе си,
И [б]нѣма да си напомніѭ за грѣхове-тѣ ти.
26 Подсѣти мя; да ся сѫдимъ наедно;
Казувай ты, за да ся оправдаешь.
27 Праотецъ твой съгрѣши,
И учители-тѣ ти прѣстѫпихѫ противъ мене.
28 За то [в]осквърнены направихъ князове-тѣ на святилище-то,
И [г]прѣдадохъ Іакова на проклѣтіѭ,
И Израиля на поруганія.

ГЛАВА 44.

1 Но сега слушай, [а]рабе мой Іакове,
И Израилю, когото азъ избрахъ:
2 Така говори Господь, който тя е направилъ
И [б]тя е създалъ изъ утробѫ-тѫ, *и* ще ти помага:
Не бой ся, рабе мой, Іакове,
И *ты* [в]Іесуруне, когото азъ избрахъ.
3 Защото [г]ще изливамъ водѫ на жедный-тъ,
И рѣкы на сухѫ-тѫ земіѭ;
Ще изливамъ Духъ-тъ си на сѣме-то ти,
И благословеніе-то си на внуцы-тѣ ти:
4 И ще прозябнѫтъ *като* между трѣвѫ,
Като върбы при текущы воды.
5 Единъ ще говори: Азъ сьмь Господень:
А другъ ще ся нарича съ име-то Іаковово:
А другъ ще ся подписува *съ* рѫкѫ-тѫ си Господу,
И ще ся нарича съ име-то Израилево.
6 Така говори Господь, Царь-тъ Израилевъ,
[д]Неговъ-тъ Искупитель, Господь Саваоѳъ:
[е]Азъ сьмь първый, азъ и послѣдній:
И освѣнь мене нѣма Богъ.

[л] Ст. 1.
[м] Гл. 6; 9. 42; 19. Іез. 12; 2.
[н] Гл. 41; 21, 22, 26.
[о] Гл. 44; 8.
[п] Гл. 42; 1. 55; 4.
[р] Гл. 41; 4. 44; 6.
[с] Гл. 45; 21. Осія 13; 4.
[т] Втор. 32; 16. Псал. 81; 9.
[у] Ст. 10. Гл. 44; 8.
[ф] Псал. 90; 2. Іоан. 8; 58.
[х] Іов. 9; 12. Гл. 14; 27.
[ц] Исх. 14; 16, 22. Псал. 77; 19. Гл. 51; 10.
[ч] Іис. Нав. 3; 13, 16.
[ш] Исх. 14; 4 до 9, 25.
[щ] Іер. 16; 14 23; 7.
[ъ] 2 Кор. 5; 17. Откр. 21; 5.
[ы] Исх. 17; 6. Числ. 20; 11. Втор. 8; 15. Псал. 78; 16. Гл. 35; 6. 41; 18.
[ь] Гл. 48; 21.
[ѣ] Псал. 102; 18. Ст. 1, 7. Лук. 1; 74, 75. Ефес. 1; 5, 6.
[ю] Мал. 1; 13.
[я] Амос. 5; 25.
[ж] Гл. 1; 14. Мал. 2; 17.
[іж] Гл. 41; 22. 48; 9. Іер. 50; 20. Дѣян. 3; 19.
[а] Іез. 36; 22 и дрг.
[б] Гл. 1; 18. Іер. 31; 34.
[в] Гл. 47; 6. Плач. 2; 2, 6, 7.
[г] Псал. 79; 4. Іер. 24; 9. Дан. 9; 11. Зах. 8; 13.

[а] Ст. 21. Гл. 41; 8. 43; 1. Іер. 30; 10. 46; 27, 28.
[б] Гл. 43; 1, 7.
[в] Втор. 32; 15.
[г] Гл. 35; 7. Іоил. 2; 28. Іоан. 7; 38. Дѣян. 2; 18.
[д] Ст. 24. Гл. 43; 1, 14.
[е] Гл. 41; 4. 48; 12. Откр. 1 8, 17. 22; 13.

7 И отъ когато сьмь поставилъ древни-тѣ людіе,
[ж]Кой може да извыка, както азъ,
И да възвѣсти това, и да ми го изложи?
Нека си извѣстятъ грядущы-тѣ и бѫдѫщы-тѣ.
8 Не бойте ся, нито треперѣте:
[з]Не тя ли направихъ да чуешь, и не *ти* ли възвѣстихъ *това* отъ тогази?
[и]Ей, вы сте ми свидѣтели:
Има ли Богъ освѣнь мене?
Наистинѫ [і]нѣма Канарѫ: азъ *никого* не знаіѫ.
9 [к]Които правятъ истуканы, всичкы сѫ суета:
И многорачителни-тѣ тѣмъ сѫ бесполезни;
И тѣ сѫ свидѣтели тѣмъ;
[л]Не видятъ, и не разумѣватъ,
За да ся посрамятъ.
10 Кой е създалъ богъ,
Или е излѣялъ истуканъ, *който* [м]нищо не ползува?
11 Ето, всичкы-тѣ му другари ще ся посрамятъ:
Художници-тѣ, и тѣ сѫ отъ человѣцы:
Нека ся съберѫтъ [н]всичкы; нека прѣдстанѫтъ:
Ще ся убоятъ, ще ся посрамятъ купно.
12 [о]Ковачъ-тъ *кове* топоръ,
И работи въ вѫглища-та, и съ чукове-тѣ го образува,
И прави го съсъ силѫ-тѫ на мышцы-тѣ си:
Наипаче огладнѣва, и изнемощѣва:
Водѫ не піе, и ослабѣва.
13 Дърводѣлецъ-тъ простира връвь-тѫ, начертава го съ писалкѫ,
Работи го съ рѣзцы,
Начертава го съ пергелъ,
И прави го по человѣческый образъ,
Споредъ человѣческѫ красотѫ,
За да стои въ кѫщѫ.
14 Сѣче си кедры,
И зема пърнаръ и дѫбъ,
Които си избира между дървія-та на дѫбравѫ-тѫ:
Насажда боръ, и дъждь-тъ *го* наращава.
15 И става на человѣка за горѣніе:
И отъ него зема той и ся топли:
Още *го* гори, и пече хлѣбъ:
Исто-то прави богъ, и *му* ся кланя:
Прави го истуканъ, и колѣничи прѣдъ него.
16 Половинѫ-тѫ му гори въ огнь;
Съ другѫ-тѫ половинѫ готви месо да яде:
Пече печено-то, и ся насыща;
И грѣе ся, и казува:
Охъ! стоплихъ ся, видѣхъ огнь-тъ:
17 И остало-то му прави богъ, истуканъ-тъ си:
Колѣничи прѣдъ него, и *му* ся кланя,
И му ся моли, и казува:
Избави мя, защото ты си мой богъ.
18 [п]Тѣ не знаіѫтъ, нито разумѣватъ;
Защото ся [р]затворихѫ очи-тѣ имъ да не гледатъ,
И сърдца-та имъ за да не разумѣватъ.
19 И [с]никой не размысля въ сърдце-то си,
Нито има знаніе, нито разумъ, та да рече:
Половинѫ-тѫ му изгорихъ на огнь,
Още *и* хлѣбъ испекохъ на вѫглища-та му;
Опекохъ месо, та ядохъ:
Послѣ ще направіѫ ли остатъкъ-тъ му гнусотѫ?
Ще ся поклоніѫ ли на пьнь отъ дърво?
20 Пасе пепелъ: [т]измамено-то му сърдце го заблуди,
Та не може да освободи душѫ-тѫ си, нито да рече:
Това въ десницѫ-тѫ ми, не е ли лъжа?
21 Помни това, Іакове,
И Израилю, защото ми си [у]рабъ:
Азъ тя създадохъ: мой рабъ си:
Израилю, не ще бѫдешь забравенъ отъ мене.
22 [ф]Изгладихъ, като гѫстѫ мъглѫ, прѣстѫпленія-та ти,
И, както облакъ грѣхове-тѣ ти:
Върни ся при мене; защото [х]азъ тя искупихъ.
23 [ц]Въспѣйте радостно, небеса; защото Господь направи *това:*
Въскликнѣте, най долни земны страны:
Извадѣте гласъ веселъ, горы,
Дѫбравы, и всичкы дървія въ тѣхъ;
Защото Господь искупи Іакова,
И ся прослави въ Израиля.
24 Така говори Господь, [ч]искупитель-тъ ти,
[ш]Който тя е създалъ изъ утробѫ-тѫ:
Азъ сьмь Господь, който направихъ всичко:
[щ]Самъ распрострѣхъ небеса-та,
И разстлахъ земіѫ-тѫ отъ себе си:
25 [ъ]Който осуетявамъ знаменія-та на [ы]прѣльстители-тѣ,
[ь]И обуявамъ чародѣи-тѣ:
Който прѣвращамъ мудры-тѣ,
И знаяніе-то имъ обращамъ на глупость:
26 [ѣ]Който утвърждавамъ думѫ-тѫ на свой-тъ рабъ,
И испълнямъ съвѣтъ-тъ на мои-тѣ вѣстители;
Който говоріѫ за Іерусалимъ: Ще ся насели:

ж Гл. 41; 4, 22. 45; 21.
з Гл. 41; 22.
и Гл. 43; 10, 12.
і Втор. 4; 35, 39. 32; 39. 1 Цар. 2; 2. 2 Цар. 22; 32. Гл. 45; 5.
к Гл. 41; 24, 29.
л Псал. 115; 4 и дрг.
м Іер. 10; 5. Авв. 2; 18.
н Исал. 97; 7. Гл. 1; 29. 42; 17. 45; 16.
о Гл. 40; 19. 41; 6. Іер. 10; 3 и дрг.
п Гл. 45; 20.
р 2 Сол. 2; 11.
с Гл. 46; 8.
т Осія 4; 12. Рим. 1; 21. 2 Сол. 2; 11.
у Ст. 1, 2.
ф Гл. 43; 25.
х Гл. 43; 1. 48; 20. 1 Кор. 6; 20. 1 Пет. 1; 18, 19.
ц Псал. 69; 34. 96; 11, 12. Гл. 42; 10. 49; 13. Іер. 51; 48. Откр. 18; 20.
ч Гл. 43; 14, Ст. 6.
ш Гл. 43; 1.
щ Іов. 9; 8. Псал. 104; 2. Гл. 40; 22. 42; 5. 45; 12. 51; 13.
ъ Гл. 47; 13.
ы Іер. 50; 36.
ь 1 Кор. 1; 20.
ѣ Зах. 1; 6.

И за Іудины-тѣ градове: Ще ся съградятъ,
И азъ ще въсправіѭ развалины-тѣ му:
27 [ю]Който казувамъ на безднѫ-тѫ: Изсъхни,
И ще прѣсушѫ рѣкы-тѣ ти:
28 Който говоріѭ за Кира: *Той* е пастырь мой,
И ще испълни всичкы-тѣ ми хотѣнія:
И казувамъ на Іерусалимъ: [я]Ще ся съградишь:
И на храмъ-тъ: Ще ся турятъ основанія-та ти.

ГЛАВА 45.

1 Така говори Господь на помазанника си,
Кира, [а]когото държѫ за деснѫ-тѫ рѫкѫ,
[б]За да покоріѭ народы прѣдъ него:
И ще распашѫ чрѣсла-та на царіе,
За да отворіѭ двери-тѣ прѣдъ него;
И порты-тѣ не ще ся затворятъ.
2 Азъ ще ходіѭ прѣдъ тебе,
[в]И ще изравніѭ неравны-тѣ мѣста:
[г]Ще съкрушѫ мѣдны-тѣ двери,
И ще строшѫ желѣзны-тѣ вереи:
3 И ще ти дамъ съкровища пазены въ тьминѭ,
И богатства скрыти въ скрышницы,
[д]За да познаешь че азъ сьмь Господь,
[е]Който тя выкамъ съ име-то ти,
Богъ Израилевъ.
4 [ж]За Іакова рабъ-тъ ми,
И Израиля избранный-тъ ми,
Выкнѫхъ тя даже съ име-то ти;
Наименовахъ тя, ако и [з]да мя не познавашь.
5 [и]Азъ сьмь Господь, и [і]нѣма другъ:
Нѣма освѣнь мене Богъ:
[к]Азъ тя опасахъ, ако и да мя не познавашь.
6 [л]За да познаіѭтъ отъ истокъ сълнца,
И отъ западъ, че освѣнь мене нѣма никой:
Азъ сьмь Господь, и нѣма другъ:
7 Азъ създавамъ виделинѫ-тѫ, и творіѭ тьмнинѫ-тѫ:
Правіѭ миръ, [м]творіѭ и зло:
Азъ Господь сьмь който правіѭ всичко това.
8 [н]Росѣте, небеса, отъ горѣ,
И да излѣіѭтъ облаци-тѣ правдѫ:
Да ся отвори земя-та, и да роди спасеніе,
И да прозябне купно правда:
Азъ Господь създадохъ това.
9 Горко [о]тому който ся прѣпира съсъ Създателя си!
Чрѣпъ отъ земны-тѣ чрѣпіе!
[п]Ще рече ли калъ-тъ на тогозь който му дава образъ: Що правишь?
Или дѣло-то ти *да рече:* Той нѣма рѫцѣ?
10 Горко тому що говори на бащѫ *си:* Що раждашь?
Или на женѫ: Що добывашь:
11 Така говори Господь
Святый-тъ Израилевъ, и Създатель-тъ неговъ:
Пытайте мя за бѫдѫщо-то, [р]за синове-тѣ ми,
И [с]за дѣло-то на рѫцѣ-тѣ ми заповѣдайте ми.
12 [т]Азъ създадохъ земіѭ-тѫ,
И [у]сътворихъ человѣка на неіѭ:
Азъ съ рѫцѣ-тѣ си распрострѣхъ небеса-та,
И [ф]дадохъ заповѣди на всичко-то имъ воинство.
13 [х]Азъ повдигнѫхъ него съ правдѫ,
И ще оправямъ всичкы-тѣ му пѫтища:
[ц]Той ще съгради градъ-тъ ми,
И ще испроводи плѣнницы-тѣ ми,
[ч]Не съ искупъ, нито съ дарове,
Говори Господь Саваоѳъ.
14 Така говори Господь:
[ш]Печалба-та на Египетъ, и търговія-та на Еѳіопіѭ,
И на Савцы-тѣ, высокы-тѣ мѫжіе,
Ще минѫтъ къмъ тебе, и твои ще бѫдѫтъ:
Задъ тебе ще слѣдуватъ: [щ]въ оковы ще заминѫтъ,
И ще ти ся поклонятъ, ще ти ся помолятъ,
И рекѫтъ: [ъ]Само въ тебе е Богъ,
И [ы]нѣма другъ Богъ.
15 Наистинѫ ты си [ь]Богъ крыющій ся,
Боже Израилевъ, Спасителю.
16 Всичкы тѣзи ще ся постыдятъ, и посрамятъ:
[ѣ]Дѣлатели-тѣ на идолы-тѣ ще си отидѫтъ
Всичкы накупъ съ посрамленіе.
17 [ю]А Израиль ще ся спасе чрѣзъ Господа съ вѣчно спасеніе:
Нѣма да ся постыдите нито да ся посрамите въ вѣкъ вѣка.
18 Защото така говори Господь, [я]който сътвори небеса-та,
Той Богъ, който създаде земіѭ-тѫ и іѭ направи: който самъ іѭ утвърди,
Сътворй іѭ не напусто, *но* іѭ създаде за да ся населява:
[ѫ]Азъ сьмь Господь, и нѣма другъ.
19 Не сьмь говорилъ [ѭ]въ тайно, въ тьмно мѣсто на земіѭ-тѫ:

[ю] Виж. Іер. 50; 38. 51; 32, 36.
[я] 2 Лѣт. 36; 22, 23. Ездр. 1; 1 и дрг. Гл. 45; 13.

—

[а] Гл. 41; 13.
[б] Гл. 41; 2. Дан. 5; 30.
[в] Гл. 40; 4.
[г] Псал. 107; 16.
[д] Гл. 41; 23.
[е] Исх. 33; 12, 17. Гл. 43; 1. 49; 1.
[ж] Гл. 44; 1.
[з] 1 Сол. 4; 5.
[и] Втор. 4; 35, 39. 32; 39. Гл. 44; 8. 46; 9.
[і] Ст. 14, 18, 21, 22.
[к] Псал. 18; 32, 39.
[л] Псал. 102; 15. Гл. 37; 20. Мал. 1; 11.
[м] Амос. 3; 6.
[н] Псал. 72; 3. 85; 11.
[о] Гл. 64; 8.
[п] Гл. 29; 16. Іер. 18; 6. Рим. 9; 20.
[р] Іер. 31; 9.
[с] Гл. 29; 23.
[т] Гл. 42; 5. Іер. 27; 5.
[у] Быт. 1; 26, 27.
[ф] Быт. 2; 1.
[х] Гл. 41; 2.
[ц] 2 Лѣт. 36; 22, 23. Ездр. 1; 1 и дрг. Гл. 44; 28.
[ч] Гл. 52; 3. Виж. Рим. 3; 24.
[ш] Псал. 68; 31. 72; 10, 11. Гл. 49; 23. 60; 9, 10, 14. 16. Зах. 8; 22, 23.
[щ] Псал. 149; 8.
[ъ] 1 Кор. 14; 25.
[ы] Ст. 5.
[ь] Псал. 44; 24. Гл. 8; 17. 57; 17.
[ѣ] Гл. 44; 11.
[ю] Гл. 26; 4. Ст. 25. Рим. 11; 26.
[я] Гл. 42; 5.
[ѫ] Ст. 5.
[ѭ] Втор. 30; 11. Гл. 48; 16.

Не сьмь реклъ на Іаковово-то сѣме: Потърсѣте мя всуе:
Азъ сьмь [а]Господь, който говоріѫ правдѫ, който възвѣстявамъ правотѫ.
20 Съберѣте ся та дойдѣте:
Приближѣте ся купно, *вы* избѣгнѫли отъ язычницы-тѣ:
[б]Нѣматъ разумъ, които въсправятъ дърво-то на идолы-тѣ си,
И ся молятъ на богъ който не може да спасе.
21 Явѣте, и приведѣте *гы*
Ей, нека ся съвѣтуватъ купно:
[в]Кой е възвѣстилъ това отъ начало,
И го явилъ отъ онова врѣме?
Не азъ ли Господь? и [г]нѣма освѣнь мене другъ Богъ:
Богъ праведенъ и Спаситель: нѣма освѣнь мене.
22 [д]Къмъ мене погледнѣте, и спасены бѫдѣте, всичкы земны краища;
Защото азъ сьмь Богъ, и нѣма другъ.
23 [е]Заклѣхъ ся въ себе си:
Дума-та излѣзе изъ уста-та ми *въ* правдѫ,
И нѣма да ся повърне:
Че [ж]всяко колѣно ще ся прѣклони прѣдъ мене,
[з]Всякой языкъ ще ми ся закьлне.
24 Наистинѫ ще рече нѣкой:
[и]Въ Господа имамъ правдѫ и силѫ:
При него ще дойдѫтъ;
А всичкы които сѫ раздражени противъ него, [і]ще ся постыдятъ.
25 [к]Въ Господа ще ся оправдае
[л]И ще ся хвали всичко-то Израилево сѣме.

ГЛАВА 46.

1 Паднѫ [а]Вилъ, наведе ся Нево:
Идоли-тѣ имъ ся турихѫ на животны, и скотове:
[б]Товаръ-тъ който вы носите, станѫ тегота на уморено-*то животно*.
2 Наведохѫ ся, паднѫхѫ купно;
Не могѫтъ да отървѫтъ товаръ-тъ,
[в]Но и тѣ отиватъ въ плѣнъ.
3 Слушайте мя, доме Іакововъ,
И всичкый остатъче отъ Израилевый домъ,
Вы дигнѫти-тѣ отъ мене още отъ утробѫ-тѫ,
[г]Носени-тѣ още отъ ложесна-та:
4 И до старость-тѫ *ви* [д]азъ сьмь истый-тъ,
И до сѣдинѫ [е]азъ ще *вы* носіѫ;
Азъ *вы* направихъ, и азъ ще *вы* дигнѫ;
Ей, азъ ще *вы* носіѫ и спасѫ.
5 [ж]Кому ще мя уподобите, и ще мя сравните и съразмѣрите,
Та да бѫдемъ подобни?
6 [з]Изсипватъ злато изъ мѣшецъ-тъ,
И прѣтеглятъ сребро съ вѣсъ,
Наематъ златарь, та го направя богъ:
Послѣ падатъ, и ся покланятъ:
7 [и]Дигатъ го на рамо: и носятъ го,
Та го турятъ на мѣсто-то му, и стои *тамъ;*
Нѣма да мърдне отъ мѣсто-то си:
Още и [і]выкатъ къмъ него, но не може да отговори,
Нито да гы избави отъ бѣдѫ-тѫ имъ.
8 Поменѣте това, и покажѣте ся мѫжіе:
[к]Докарайте това на умъ-тъ си, отстѫпници.
9 [л]Поменѣте по прѣжни-тѣ отъ начало;
Защото азъ сьмь Богъ, и [м]нѣма другъ:
Азъ сьмь Богъ, и нѣма подобенъ менѣ.
10 [н]Който отъ начало възвѣстявамъ свършъкъ-тъ,
И отъ по напрѣдъ нестанѫлы-тѣ,
И казувамъ: [о]Съвѣтъ-тъ ми ще стане,
И ще свършѫ всичко-то си хотѣніе:
11 Който зовѫ хыщнѫ-тѫ птицѫ [п]отъ истокъ,
[р]Мѫжъ-тъ на съвѣтъ-тъ ми отъ далечнѫ земіѫ:
Ей, [с]рѣкохъ, и ще направіѫ да стане:
Намыслихъ и ще го извършѫ.
12 Слушайте мя, [т]жестокосърдечни,
[у]Вы които сте далечь отъ правдѫ-тѫ.
13 [ф]Приближихъ правдѫ-тѫ си: не ще да е далечь,
И [х]спасеніе-то ми нѣма да закъснѣе:
[ц]И ще дамъ въ Сіонъ спасеніе
На Израиля, славѫ-тѫ си.

ГЛАВА 47.

1 [а]Слѣзь [б]та сѣдни на пърсть-тѫ, дѣвице, дъщеро Вавилонска:
Сѣдниназеми: прѣстолъ *вече* нѣма, дъщеро Халдейска;
Защото нѣма да ся наречешь вече истънчена и изнѣжена.
2 [в]Хвани рѫкомелницѫ-тѫ, та мели брашно:
Открый *було*-то си, подигни полы-тѣ *си*,
Открый голѣни-тѣ *си*, мини рѣкы-тѣ.
3 [г]Голота-та ти ще ся открые:

а Псал. 19; 8. 119; 137, 138.
б Гл. 44; 17, 18, 19. 46; 7. 48; 7. Рим. 1; 22, 23.
в Гл. 41; 22. 43; 9. 44; 7. 46; 10. 48; 14.
г Ст. 5, 14, 18. Гл. 44; 8. 46; 9. 48; 3 и друг.
д Псал. 22; 27. 65; 5.
е Быт. 22; 16. Евр. 6; 13.
ж Рим. 14; 11. Фил. 2; 10.
з Быт. 31; 53. Втор. 6; 13. Псал. 63; 11. Гл. 65; 16.
и Іер. 23; 5. 1 Кор. 1; 30.
і Гл. 41; 11.
к Ст. 17.
л 1 Кор. 1; 31.

—

а Гл. 21; 9. Іер. 50; 2. 51; 44.
б Іер. 10; 5.
в Іер. 48; 7.
г Исх. 19; 4. Втор. 1; 31. 32; 11. Псал. 71; 6. Гл. 63; 9.
д Псал. 102; 27. Мал. 3; 6.
е Псал. 48; 14. 71; 18.
ж Гл. 40; 18, 25.
з Гл. 40; 19. 41; 6. 44; 12, 19. Іер. 10; 3.
и Іер. 10; 5.
і Гл. 45; 20.
к Гл. 44; 19. 47; 7.
л Втор. 32; 7.
м Гл. 45; 5, 21.
н Гл. 45; 21.
о Псал. 33; 11. Прит. 19; 21. 21; 30. Дѣян. 5; 39. Евр. 6; 17.
п Гл. 41; 2, 25.
р Гл. 44; 28. 45; 13.
с Числ. 23; 19.
т Псал. 76; 5.
у Рим. 10; 3.
ф Гл. 51; 5. Рим. 1; 17. 3; 21.
х Авв. 2; 3.
ц Гл. 62; 11.

—

а Іер. 48; 18.
б Гл. 3; 26.
в Исх. 11; 5. Сѫд. 16; 21. Мат. 24; 41.
г Гл. 3; 17. 20; 4. Іер. 13; 22, 26. Наум. 3; 5.

Ей, срамота-та ти ще ся яви:
[д]Отмьщеніе ще земж,
И не ще бждж умоленъ отъ человѣка.
4 [е]Име-то на нашій-тъ Искупитель е Господь Саваоѳъ,
Святый Израилевъ.
5 [ж]Сѣди та мълчи, и влѣзь въ тьмнинж-тж, Халдейска дъщеро;
[з]Защото нѣма вече да тя наричатъ господарка на царства-та.
6 [и]Разгнѣвахъ ся на людіе-тѣ си,
[і]Омьрсихъ наслѣдіе-то си,
И прѣдадохъ гы въ ржкж-тж ти;
Но ты имъ не показа милость:
[к]Ты си твърдѣ отегчила яремъ-тъ си върхъ стареца.
7 И рекла си: Въ вѣкъ [л]ще бждж господарка,
Та [м]не си турила това въ сърдце-то си,
[н]Нито си поменжла сетнины-тѣ на това.
8 Прочее чуй сега това, ты сластолюбива,
Която сѣдишь безгрыжна,
Която говоришь въ сърдце-то си:
[о]Азъ сьмь, и освѣнь мене нѣма другж:
Нѣма да сѣдіж вдовица,
И [п]нѣма да знаіж бесчадіе.
9 [р]Тѣзи и двѣ-тѣ ще дойджтъ върху тебе
[с]Внезапу, въ единъ день,
Бесчадіе и вдовство:
Ще дойджтъ върху тебе напълно,
[т]Въ множество-то на омаюванія-та ти,
Въ голѣмо-то изобиліе на обаянія-та ти.
10 Защото [у]си дързнжла на лукавство-то си,
И рекла си: [ф]Не мя види никой:
Мудрость-та ти и знаніе-то ти тя измамихж:
[х]И рекла си въ сърдце-то си:
Азъ сьмь, и освѣнь мене нѣма другж.
11 За то ще дойде зло върху тебе,
Безъ да знаешь отъ дѣ ся ражда:
И бѣда ще нападне на тебе,
Безъ да можешь да іж върнешь:
И [ц]гыбель ще дойде внезапу върху тебе, безъ да знаешь.
12 Застани сега съ *обаянія-та си,*
И съ множество-то на омаюванія-та си,
Въ които си ся трудила отъ младость-тж си;
Ако можешь ся ползува,
Ако можешь ся укрѣпи.
13 [ч]Уморила си ся въ множество-то на съвѣты-тѣ си:
[ш]Нека застанжтъ сега небогледци-тѣ, и звѣздочетци-тѣ,
Прѣдвѣщатели-тѣ по новолуніе,
И нека тя избавятъ
Отъ това което ще дойде върху тебе.
14 Ето [щ]тѣ ще бждятъ като плѣвж:
Огнь ще гы изгори;
И ще могжтъ да избавятъ себе си отъ силж-тж на пламыкъ-тъ:
Не ще остане вжглянъ да ся огрѣе *нѣкой,*
Нито огнь за да сѣдне прѣдъ него.
15 Таквизь ще ти бждятъ онѣзи, съ които си ся трудила,
И търгувала отъ младость-тж си:
Ще бѣгатъ скытающе ся всякой въ странж-тж си;
Никой не ще тя избави.

ГЛАВА 48.

1 Чуйте това, доме Іакововъ:
Които сте ся нарекли съ Израилево-то име,
И [а]които излѣзохте изъ Іудинъ-тъ источникъ:
[б]Които ся кълнете въ име-то Господне,
И си напомняте за Бога Израилева
Но [в]не съ истинж, нито съ правдж.
2 Защото земать име-то си [г]отъ святый-тъ градъ,
[д]И ся утвърждаватъ на Израилевый-тъ Богъ:
Име-то му е Іеова Саваоѳъ.
3 [е]Отъ тогазь възвѣстихъ древни-тѣ дѣла:
И излѣзохж изъ уста-та ми, и гы прогласихъ:
Направихъ *гы* внезапно, [ж]и станжхж.
4 Понеже познавахъ че си жестокъ,
И [з]вратъ-тъ ти е желѣзна жила,
И чело-то ти мѣдно.
5 [и]А отъ тогазь ти възвѣстихъ *тѣзи нѣща:*
Прѣди да станжтъ прогласихъ ти *гы,*
За да не речешь: Идолъ-тъ ми гы направи:
И изваяно-то ми, и излѣяно-то ми гы заповѣда.
6 Ты си чулъ: виждь всичко това:
И не ще ли обявите?
Отъ сега ти прогласявамъ новы нѣща,
И скрыты, които ты не си зналъ.
7 Сега станжхж, а не отдавна,
И прѣди тойзи день нито си слушалъ за тѣхъ,
За да не речешь: Ето, азъ знаяхъ това.
8 Нито си слушалъ, нито си зналъ,
Нито отъ начало сж были отворены уши-тѣ ти;
Защото знаяхъ че щѣше да ся докарашь много невѣрно,
И *още* отъ [і]утробж-тж нареклъ си ся прѣстжпникъ.

[д] Рим. 12; 19.
[е] Гл. 43; 3, 14. Іер. 50; 34.
[ж] 1 Цар. 2; 9.
[з] Ст. 7. Гл. 13; 19. Дан. 2; 37.
[и] Виж. 2 Цар. 24; 14. 2 Лѣт. 28; 9. Зах. 1; 15.
[і] Гл. 43; 28.
[к] Втор. 28; 50.
[л] Ст. 5. Откр. 18; 7.
[м] Гл. 46; 8.
[н] Втор. 32; 29.
[о] Ст. 10. Соф. 2; 15.
[п] Откр. 18; 7.
[р] Гл. 51; 19.
[с] 1 Сол. 5; 3.
[т] Наум. 3; 4.
[у] Псал. 52; 7.
[ф] Гл. 29; 15. Іез. 8; 12. 9; 9.
[х] Ст. 8.
[ц] 1 Сол. 5; 3.
[ч] Гл. 57; 10.
[ш] Гл. 44; 25. Дан. 2; 2.
[щ] Наум. 1; 10. Мал. 4; 1.

—

[а] Псал. 68; 26.
[б] Втор. 6; 13. Гл. 65; 16. Соф. 1; 5.
[в] Іер. 4; 2. 5; 2.
[г] Гл. 52; 1.
[д] Мих. 3; 11. Рим. 2; 17.
[е] Гл. 41; 22. 42; 9. 43; 9. 44; 7, 8. 45; 21. 46; 9, 10.
[ж] Іис. Нав. 21; 45.
[з] Исх. 32; 9. Втор. 31; 27.
[и] Ст. 3.
[і] Псал. 58; 3.

9 [к]Заради име-то си [л]ще отдалечж ярость-тж си,
И заради славж-тж си ще имамъ търпѣніе къмъ тебе,
За да тя не истрѣбіж.
10 Ето, [м]очистихъ тя, но не както сребро:
Испытахъ тя въ горнило-то на скърбь-тж.
11 [н]Заради мене, заради мене, ще направіж *това;*
[о]Защото какъ да ся омърси *име-то ми?*
Ей, [п]не щж да дамъ славж-тж си другому.
12 Чуй мя, Іакове,
И Израилю, когото [р]азъ призвахъ:
Азъ сьмь истый: [с]азъ пьрвый, азъ и послѣдній:
13 И [т]моя-та ржка основа земіж-тж,
И десница-та ми распрострѣ небеса-та:
[у]Когато гы зовж, прѣдставатъ наедно.
14 [ф]Съберѣте ся, всичкы вы, и чуйте:
Кой отъ тѣхъ възвѣсти това?
[х]Господь го възлюби:
[ц]Ще извьрши воліж-тж му вързъ Вавилонъ,
И мышца-та му *ще бжде вързъ* Халдеи-тѣ.
15 Азъ, азъ говорихъ: ей, [ч]призвахъ го:
Доведохъ го, и ще благоуспѣе пжть-тъ му.
16 Пристжпѣте при мене, чуйте това:
[ш]Отъ начало не сьмь говорилъ скрышно:
Отъ когато станж това, азъ *бѣхъ* тамъ:
И сега мя проводи [щ]Господь Іеова и Духъ-тъ му.
17 [ъ]Така говори Господь,
Искупитель-тъ ти, Святый Израилевъ:
Азъ сьмь Господь Богъ твой,
Който тя учж за ползж-тж *ти,*
[ы]Който тя водіж въ пжть-тъ въ който трѣбува да ходишь.
18 [ь]Дано бы послушалъ ты заповѣди-тѣ ми!
[ѣ]Тогазь миръ-тъ ти щѣше да е като рѣкж,
И правда-та ти като морскы-тѣ волны:
19 И [ю]сѣме-то ти щѣше да е като пѣсъкъ-тъ,
И внуци-тѣ на чрѣво-то ти като камычета-та му:
Име-то му не бы ся отсѣкло,
Нито бы ся истрѣбило отъ прѣдъ мене.
20 [я]Излѣзте изъ Вавилонъ, бѣгайте отъ Халдеи-тѣ,
Съ въсклицателенъ гласъ възвѣстѣте,
Проповѣдайте това,
Възгласѣте го до край-тъ на земіж-тж.
Речѣте: [ж]Господь искупи рабъ-тъ си Іакова:
21 И [ѣж]не ожеднѣхж, *когато* гы водяше прѣзъ пустыни-тѣ;
[а]Направи да истекжтъ за тѣхъ воды изъ канаржтж;
И расцѣпи канарж-тж, и потекохж воды-тѣ.
22 [б]Миръ нѣма за нечестивы-тѣ, говори Господь.

ГЛАВА 49.

1 Слушайте мя, [а]острови,
И внимайте, людіе далечни:
[б]Господь мя повыка *още* отъ утробж-тж,
Още отъ ложесна-та на майкж ми споменж име-то ми.
2 И [в]направи уста-та ми като остръ ножъ:
[г]Подъ сѣнкж-тж на ржкж-тж си мя покры,
И направи мя като [д]лъскавж стрѣлж,
Въ тулъ-тъ си мя скры,
3 И рече ми: [е]Ты си рабъ мой,
Израилю, [ж]въ когото ще ся прославіж.
4 [з]И азъ рѣкохъ: Напраздно сьмь ся трудилъ:
За нищо и напусто сьмь изнурилъ силж-тж си:
Но правда-та ми е у Господа,
И въздаяніе-то ми у Бога моего.
5 Сега прочее говори Господь,
[и]Който мя създаде *още* отъ утробж-тж за свой рабъ,
За да доведж пакъ Іакова при него,
И [і]да ся събере Израиль при него,
За да бждж прославенъ въ очи-тѣ на Господа,
И Богъ мой ще ми бжде сила:
6 И рече: Малко е да ми си рабъ
За да въсправишь племена-та на Іакова,
И да върнешь упазены-тѣ Израилевы:
А още ще тя дамъ [к]свѣтъ на язычницы-тѣ,
За да си спасеніе мое до край-тъ на земіж-тж.
7 Така говори Господь:
Искупитель-тъ Израилевъ, Святый неговъ,
[л]Къмъ оногозь когото прѣзира человѣкъ,
Къмъ оногозь отъ когото ся гнуси народъ,
Къмъ рабъ-тъ на властители-тѣ:
[м]Царіе ще видятъ и ще станжтъ,
Князове, и ще ся поклонятъ,
Заради Господа, който е вѣренъ,
Заради Святый-тъ Израилевъ, който тя избра.

[к] Псал. 79; 9. 106; 8. Гл. 43; 25. Ст. 11. Іез. 20; 9, 14, 22, 44.
[л] Псал. 78; 38.
[м] Псал. 66; 10. Виж. Іез. 22; 21, 22.
[н] Ст. 9.
[о] Втор. 32; 26, 27. Іез. 20; 9.
[п] Гл. 42; 8.
[р] Втор. 32; 39.
[с] Гл. 41; 4. 44; 6. Откр. 1; 17. 22; 13.
[т] Псал. 102; 25.
[у] Гл. 40; 26.
[ф] Гл. 41; 22. 43; 9. 44; 7. 45; 20, 21.
[х] Гл. 45; 1.
[ц] Гл. 44; 28.
[ч] Гл. 45; 1 и друг.
[ш] Гл. 45; 19.
[щ] Гл. 61; 1. Зах. 2; 8, 9, 11.
[ъ] Гл. 43; 14. 44; 6, 24. Ст. 20.
[ы] Псал. 32; 8.
[ь] Втор. 32; 29. Псал. 81; 13.
[ѣ] Псал. 119; 165.
[ю] Быт. 22; 17. Осія 1; 10.
[я] Гл. 52; 11. Іер. 50; 8. 51; 6, 45. Зах. 2; 6, 7. Откр. 18; 4.
[ж] Исх. 19; 4, 5, 6. Гл. 44; 22, 23.
[ѣж] Виж. Гл. 41; 17, 18.
[а] Исх. 17; 6. Числ. 20; 11. Псал. 105; 41.
[б] Гл. 57; 21.

—

[а] Гл. 41; 1.
[б] Ст. 5. Іер. 1; 5. Мат. 1; 20, 21. Лук. 1; 15, 31. Іоан. 10; 36. Гал. 1; 15.
[в] Гл. 11; 4. 51; 16. Осія 6; 5. Евр. 4; 12. Откр. 1; 16,
[г] Гл. 51; 16.
[д] Псал. 45; 5.
[е] Гл. 42; 1. Зах. 3; 8.
[ж] Гл. 44; 23. Іоан. 13; 31. 15; 8. Ефес. 1; 6.
[з] Іез. 3; 19.
[и] Ст. 1.
[і] Мат. 23; 37.
[к] Гл. 42; 6. 60; 3. Лук. 2; 32. Дѣян. 13; 47. 26; 18.
[л] Гл. 53; 3. Мат. 26; 67.
[м] Псал. 72; 10, 11. Ст. 23.

8 Така говори Господь:
[н]Въ пріятно врѣме тя послушахъ,
И въ спасителенъ день ти помогнѫхъ:
И ще тя упазіѭ, и [о]ще тя дамъ въ завѣтъ на людіе-тѣ,
За да въсправишь землѭ-тѫ,
Да направишь наслѣдованы запустены-тѣ наслѣдія:
9 [п]Да говоришь на узницы-тѣ: Излѣзте;
На онѣзи които сѫ въ тьмнинѫ-тѫ: Открыйте ся.
Ще ся пасѫтъ при пѫтища-та,
И пасища-та имъ ще бѫдѫтъ по всичкы-тѣ высокы хълмове.
10 [р]Нѣма да огладнѣѭтъ, нито ще ожеднѣѭтъ:
[с]Не ще гы удари нито пекъ, ни сълнце;
Защото [т]който гы милува ще гы поведе,
И при водны источницы ще гы приведе.
11 И [у]ще направіѭ всичкы-тѣ си горы пѫтища,
И друмове-тѣ ми ще ся въздигнѫтъ.
12 Ето, [ф]едни ще дойдѫтъ отъ далечь:
И ето едни отъ сѣверъ и отъ западъ,
И едни отъ Синимскѫ-тѫ землѭ.
13 [х]Веселѣте ся, небеса, и радувай ся земле:
Извыкайте съ радостенъ гласъ, горы;
Защото Господь утѣши людіе-тѣ си,
И помилова оскърбены-тѣ си.
14 Но [ц]Сіонъ рече: Господь мя остави,
И Господь мой мя забрави.
15 [ч]Може ли жена да забрави сучащо-то си дѣте,
Та да не помилува чадо-то на утробѫ-тѫ си?
Но тѣ ако и да забравятъ,
[ш]Азъ обаче нѣма да тя забравіѭ.
16 Ето, [щ]на длани-тѣ *си* тя начертахъ:
Твои-тѣ стѣны сѫ всякога прѣдъ мене.
17 Чада-та ти ще дойдѫтъ на бързо:
[ъ]А разорители-тѣ ти и запустители-тѣ ти ще излѣзѫтъ изъ тебе:
18 [ы]Подигни очи-тѣ си наоколо, та виждь:
Всичкы тѣзи ся събиратъ на купъ, дохождатъ при тебе:
Живъ сьмь азъ, говори Господь,
Че ты ще ся облѣчешь въ всичкы тѣзи [ь]като въ украшеніе,
И като невѣстѫ ще ся накытишь съ тѣхъ.
19 Защото разорены-тѣ ти и запустѣны-тѣ мѣста,
И развалена-та ти земя,
[ѣ]Ще бѫдѫтъ сега тѣсны за жители-тѣ *ти:*
А онѣзи, които тя пояждахѫ, ще бѫдѫтъ отдалечены.
20 [ю]Чада-та, които ще придобыешь [я]слѣдъ бесчадіе-то си,
Ще рекѫтъ още въ уши-тѣ ти:
Тѣсно е мѣсто-то за мене:
Направи ми мѣсто за да ся населіѭ.
21 Тогазь ще речешь въ сьрдце-то си:
Кой ми роди тѣхъ,
Като *бѣхъ* азъ бесчадна, и пуста,
Плѣнница, и заточена? а тѣхъ кой исхрани?
Ето, азъ бѣхъ оставена сама: тѣ дѣ бѣхѫ?
22 [ж]Така говори Господь Іеова:
Ето, ще възвысіѭ рѫкѫ-тѫ си къмъ языччницы-тѣ,
И ще въздигнѫ знаме-то си къмъ народы-тѣ,
И ще доведѫтъ сынове-тѣ ти въ обятія-та,
И дъщери-тѣ ти ще ся донесѫтъ на рамена.
23 И [ѭ]царіе ще бѫдѫтъ въспитатели твои,
И царицы-тѣ имъ кърмилицы твои:
Ще ти ся поклонятъ съ лице до землѭ-тѫ,
И [а]ще лижѫтъ пьрсть-тѫ на нозѣ-тѣ ти;
И ще познаешь че азъ сьмь Господь,
И че онѣзи [б]които мя чакатъ не ще да ся посрамятъ.
24 [в]Може ли корысть-та да ся отнеме отъ силный-тъ,
Или да ся отървѫтъ които сѫ *отъ юнакъ заплѣнени?
25 Но Господь така говори:
Плѣнници-тѣ на силный-тъ ще ся отнемѫтъ,
И корысть-та отъ насилника ще ся отърве;
Защото азъ ще ся сѫдіѭ съ противницы-тѣ ти,
И азъ ще спасѫ чада-та ти.
26 [г]А притѣснители-тѣ ти ще направіѭ да изѣдѫтъ истѫ-тѫ си плъть:
И [д]ще ся опіѭтъ съ истѫ-тѫ си кръвь, както съ ново вино:
И [е]ще познае всяка плъть,
Че азъ Господь сьмь Спаситель твой,
И искупитель твой, Крѣпкый Іаковов.

ГЛАВА 50.

1 Така говори Господь:
[а]Дѣ е разводно-то писмо на майкѫ ви,
Съ което іѫ напуснѫхъ?
Или [б]кой е отъ заимателитѣ ми на кого-то вы продадохъ?
Ето, за беззаконія-та си ся продадохте,

[н] Псал. 59; 13. 2 Кор. 6; 2.
[о] Гл. 42; 6.
[п] Гл. 42; 7. Зах. 9; 12.
[р] Откр. 7; 16.
[с] Псал. 121; 6.
[т] Псал. 23: 2.
[у] Гл. 40; 4.
[ф] Гл. 43; 5, 6.
[х] Гл. 44; 23.
[ц] Виж. Гл. 40; 27.
[ч] Виж. Псал. 103; 13. Мал. 3; 17. Мат. 7; 11.
[ш] Рим. 11; 29.
[щ] Виж. Исх. 13; 9. Пѣсн. 8; 6.
[ъ] Ст. 19.
[ы] Гл. 60; 4,
[ь] Прит. 17; 6.
[ѣ] Виж. Гл. 54; 1, 2. Зах. 2; 4. 10; 10.
[ю] Гл. 60; 4.
[я] Мат. 3; 9. Рим. 11; 11 и дрг.
[ж] Гл. 60; 4. 66; 20.
[ѭ] Псал. 72; 11. Ст. 7. Гл. 52; 15. 60; 16.
[а] Псал. 72; 9. Мих. 7; 17.
[б] Псал. 34; 22. Рим. 5; 5. 9; 33. 10; 11.
[в] Мат. 12; 29. Лук. 11; 21, 22.
* *Или* праведно.
[г] Гл. 9; 20.
[д] Откр. 14; 20. 16; 6.
[е] Псал. 9; 16. Гл. 60; 16.

[а] Втор. 24; 1. Іер. 3; 8. Осія 2; 2.
[б] Виж. 4 Цар. 4; 1. Мат. 18; 25.

И [в]за прѣстѫпленія-та ваши быде напуснѫта майка ви.
2 Защо, когато дойдохъ, нѣмаше никой?
[г]Когато повыкахъ, нѣмаше кой да отговори?
[д]Скратила ли ся е нѣкакъ рѫка-та ми, та да не може да искупува?
Или нѣмамъ ли силѫ да избавіѭ?
Ето, азъ [е]съ прѣщеніе-то си [ж]изсушавамъ море-то,
[з]Обращамъ рѣкы-тѣ въ пустыніѭ:
[и]Рыбы-тѣ имъ ся увонявать отъ нѣманіе на водѫ,
Умиратъ отъ жаждѫ.
3 Азъ [і]обличамъ небеса-та съ тьмнинѫ,
И [к]турямъ врѣтище за покрывало на тѣхъ.
4 [л]Господь Іеова ми даде языкъ на учены-тѣ,
За да знаѭ какъ да помогнѫ съ думѫ [м]на уморений-тъ:
Той събужда всякѫ зарань,
Събужда ухо-то ми,
За да слушамъ като учены-тѣ.
5 [н]Господь Іеова ми отвори ухо-то,
И [о]азъ не ся въспротивихъ,
Нито ся върнѫхъ назадъ.
6 [п]Гърбъ-тъ си дадохъ на бичове,
И [р]челюсти-тѣ си на скубатели:
Не скрыхъ лице-то си отъ укоры и заплюванія.
7 Защото Господь Іеова ще ми помогне:
За то не ся срамувамъ;
За то сьмь [с]турилъ лице-то си както кремень,
И знаѭ че не ще бѫдѫ посраменъ.
8 [т]Близо е онзи който мя оправдава:
Кой ще ся сѫди съ мене? да прѣдстанемъ наедно.
Кой ми е противникъ? да приближи при мене.
9 Ето, Господь Іеова ще ми помогне:
Кой ще мя осѫди?
Ето, [у]всичкы тѣзи ще овехтѣѭтъ като дрехѫ,
[ф]Молецъ ще гы изеде.
10 Кой е между васъ който ся бои отъ Господа,
И слуша гласъ-тъ на неговый-тъ рабъ,
[х]Но ходи въ тьмнинѫ, и нѣма за него видѣло?
[ц]Нека уповае на име-то Господне,
И нека ся облѣга на Бога своего.
11 Ето, всичкы вы, които запаляте огнь,
И сте обыколени съ искры,
Ходѣте въ свѣтлинѫ-тѫ на огнь-тъ си,
И въ искры-тѣ *които* сте распалили:
[ч]Това ще ви бѫде отъ рѫкѫ-тѫ ми,
[ш]Въ скърбь ще лѣжите.

ГЛАВА 51.

1 [а]Слушайте мене, [б]вы които слѣдувате правдѫ-тѫ.
Които търсите Господа:
Погледнѣте на канарѫ-тѫ *отъ коѭто* сте отсѣчени,
И въ дупкѫ-тѫ на ровъ-тъ изъ който сте ископани.
2 [в]Погледнѣте на Авраама отца си,
И на Саррѫ, която вы е родила;
[г]Защото го повыкнѫхъ *като бѣ* единъ,
[д]И го благословихъ, и го умножихъ;
3 Защото Господь [е]ще утѣши Сіона:
Той ще утѣши всичкы-тѣ му запустены мѣста:
И ще направи пустыніѭ-тѫ му [ж]както Едемъ,
И пустотѫ-тѫ му както рай Господень:
Веселіе и радость ще ся намѣрува въ него,
Славословіе, и гласъ на хваленіе.
4 Слушайте мя, людіе мои:
И дайте ми слушаніе, народе мой;
[з]Защото законъ ще излѣзе отъ мене,
И ще поставіѭ сѫдъ-тъ си [и]за видѣло на народы-тѣ.
5 [і]Правда-та ми наближава:
Спасеніе-то ми излѣзе:
И [к]мышцы-тѣ ми ще сѫдятъ народы-тѣ:
[л]Острови-тѣ ще мя чакатъ,
[м]И ще ся надѣіѭтъ на мышцѫ-тѫ ми.
6 [н]Подигнѣте очи-тѣ си на небеса-та,
И погледнѣте на земіѭ-тѫ долу;
Защото [о]небеса-та ще исчезнѫтъ като дымъ,
[п]И земя-та ще овехтѣе като дрехѫ,
И които живѣѭтъ на неіѭ подобно ще умрѫтъ:
Но спасеніе-то ми ще бѫде въ вѣкъ,
И правда-та ми нѣма да оскудѣе.
7 [р]Слушайте мене, вы които знаете правдѫ:
Людіе, [с]които имате въ сърдце-то си законъ-тъ ми:
[т]Не бойте ся отъ поношеніе-то на человѣцы-тѣ,
Нито ся смущавайте отъ укоры-тѣ имъ.

[в] Гл. 52; 3.
[г] Притч. 1; 24. Гл. 65; 12. 66; 4. Іер. 7; 13. 35; 15.
[д] Числ. 11; 23. Гл. 59; 1.
[е] Псал. 106; 9. Наум. 1; 4.
[ж] Исх. 14; 21.
[з] Іис. Нав. 3; 16.
[и] Исх. 7; 18, 21.
[і] Исх. 10; 21.
[к] Откр. 6; 12.
[л] Исх. 4; 11.
[м] Мат. 11; 28.
[н] Псал. 40; 6, 7, 8.
[о] Мат. 26; 39. Іоан. 14; 31. Фил. 2; 8. Евр. 10; 5 и дрг.
[п] Мат. 26; 67. 27; 26. Іоан. 18; 22.
[р] Плач. 3; 30.
[с] Іез. 3; 8, 9.
[т] Рим. 8; 32, 33, 34.
[у] Іов. 13; 28. Псал. 102; 26. Гл. 51; 6.
[ф] Гл. 51; 8.
[х] Псал. 23; 4.
[ц] 2 Лѣт. 20; 20. Псал. 20; 7.
[ч] Іоан. 9; 39.
[ш] Псал. 16; 4,

—

[а] Ст. 7.
[б] Рим. 9; 30, 31. 32.
[в] Рим. 4; 1, 16. Евр. 11; 11, 12.
[г] Быт. 12; 1, 2.
[д] Быт. 24; 1, 35.
[е] Псал. 102; 13. Гл. 40; 1. 52; 9. Ст. 12.
[ж] Быт. 13; 10. Іоил. 2; 3.
[з] Гл. 2; 3. 42; 4.
[и] Гл. 42; 6.
[і] Гл. 46; 13. 56; 1. Рим. 1; 16, 17.
[к] Псал. 67; 4. 98; 9.
[л] Гл. 60; 9.
[м] Рим. 1; 16.
[н] Гл. 40; 26.
[о] Псал. 102; 26. Мат. 24; 35. 2 Пет. 3; 10, 12.
[п] Гл. 50; 9.
[р] Ст. 1.
[с] Псал. 37; 31.
[т] Мат. 10; 28. Дѣян. 5; 41.

8 Защото [у]както дрехѫ ще гы поядe молецъ,
И както вълнѫ ще гы поядe червій;
Но правда-та ми ще прѣбѫде въ вѣкъ,
И спасеніе-то ми въ родове на родове.
9 [ф]Събуди ся, събуди ся, [х]облѣчи ся въ силѫ, мышце Господня!
Стани [ц]както въ древни-тѣ дни, въ ветхы-тѣ родове!
[ч]Не си ли ты, която си сѣсѣкла [ш]Раавъ,
И смъртно ранила [щ]ламіѭ-тѫ?
10 Не си ли [ъ]ты, която си изсушила море-то,
Воды-тѣ на голѣмѫ-тѫ безднѫ?
Която си направила морскы-тѣ дълбочины
Пѫть за прѣхожданіе на избавены-тѣ?
11 И [ы]искупени-тѣ Господни ще ся върнѫтъ,
И ще дойдѫтъ съ въсклицаніе въ Сіонъ:
И вѣчно веселіе ще бѫде на главѫ-тѫ имъ:
Радость и веселіе ще придобыѭтъ,
И скърбь-та и въздыханіе-то ще побѣгнѫтъ.
12 Азъ, азъ сьмь [ь]който вы утѣшавамъ:
Кой си ты, [ѣ]та ся боишь отъ смъртенъ человѣкъ,
И отъ человѣческъ сынъ, който [ю]ще стане като трѣвѫ:
13 И си забравилъ Господа който тя създаде,
[я]Който распрострѣ небеса-та, и основа земіѭ-тѫ:
И боишь ся непрѣстанно всякой день
Отъ лютость-тѫ на притѣснителя,
Като че бѣ готовъ да истрѣби?
[ѫ]И дѣ *е сега* лютость-та на притѣснителя?
14 Вързаный-тъ скоро ще ся развържe,
[ѭ]И нѣма да умре въ ровъ-тъ,
Нито ще ся лиши отъ хлѣбъ-тъ си:
15 Защото азъ сьмь Господь Богъ твой,
[а]Който запрѣщавамъ на море-то когато шумятъ волны-тѣ му:
Господь Саваоѳъ име-то ми.
16 И [б]турихъ слова-та си въ уста-та ти,
И [в]тя покрыхъ въ сѣнкѫ-тѫ на рѫкѫ-тѫ си,
[г]За да утвърдіѭ небеса-та, и основѫ земіѭ-тѫ,
И да рекѫ на Сіона: Ты си народъ мой.
17 [д]Събуди ся, събуди ся, стани *дъщеро на* Іерусалимъ,
[е]Ты която си пила отъ рѫкѫ-тѫ на Господа чашѫ-тѫ на ярость-тѫ му:
Пила си, и испразнила си *и* само-то дрождіе
На чашѫ-тѫ на омаюваніе-то.
18 Отъ всичкы-тѣ сынове *които* е родила
Нѣма кой да іѭ води:
Нито има, отъ всичкы-тѣ сынове *които* е исхранила,
Който да іѭ държи за рѫкѫ.
19 [ж]Двѣ-тѣ тѣзи *бѣды* дойдохѫ върхъ тебе:
Кой ще тя пожали?
Гыбель и истрѣбленіе, и гладъ и ножъ!
[з]Съсъ що да тя утѣшѫ?
20 [и]Сынове-тѣ ти примрѣхѫ:
Лѣжатъ по всичкы-тѣ крьстопѫтища,
Както ориксъ въ мрѣжѫ:
Пълни сѫ съ ярость-тѫ Господніѭ,
Отъ прѣщеніе-то на твой-тъ Богъ.
21 За то слушай сега това, ты оскърбена,
И опіена, [і]но не съ вино:
22 Така говори Господь твой Іеова,
Богъ твой, [к]който защищава сѫдъ-тъ на людіе-тѣ си:
Ето, зѣхъ отъ рѫкѫ-тѫ ти чашѫ-тѫ на омаюваніе-то,
Дрождіе-то на чашѫ-тѫ на ярость-тѫ си:
Ты нѣма вече да іѭ піешь.
23 И [л]ще іѭ туріѭ въ рѫкѫ-тѫ на притѣснители-тѣ ти,
[м]Които рекохѫ на душѫ-тѫ ти:
Падни ничкомъ за да минемъ *по тебе;*
И ты си турила гърбъ-тъ си като земіѭ,
И като пѫть, за тѣзи които минуватъ.

ГЛАВА 52.

1 [а]Събуди ся, събуди ся, облѣчи ся въ силѫ-тѫ си, Сіоне:
Облѣчи ся въ дрехы-тѣ на великолѣпіе-то си,
Іерусалиме, [б]граде святый;
[в]Защото отъ нынѣ нѣма вече да влѣзе въ тебе
Необрѣзанъ [г]и нечисть.
2 [д]Оттърси пърсть-тѫ:
Стани, сѣдни, Іерусалиме:
[е]Развържи узы-тѣ си отъ вратъ-тъ си,
Плѣнена дъщеро Сіонова.
3 Защото така говори Господь:
[ж]Продадохте ся за нищо,
И ще ся искупите не съсъ сребро.
4 Защото така говори Господь Іеова:
[з]Людіе-тѣ ми слѣзохѫ попрѣди въ Египетъ за да поживѣіѭтъ тамъ,
И Ассирійци-тѣ безъ причинѫ гы насилствовахѫ.
5 А сега що имамъ тукъ говори Господь,
Понеже людіе-тѣ ми ся зѣхѫ за нищо?
Владѣющи-тѣ надъ тѣхъ правятъ *гы* да лелекатъ, говори Господь:

у Гл. 50; 9.
ф Псал. 44; 23. Гл. 52; 1.
х Псал. 93; 1. Откр. 11; 17.
ц Псал. 44; 1.
ч Іов. 26; 12.
ш Псал. 87; 4. 89; 10.
щ Псал. 74; 13, 14. Гл. 27; 1. Іез. 29; 3.
ъ Исх. 14; 21. Гл. 43; 16.
ы Гл. 35; 10.
ь Ст. 3. 2 Кор. 1; 3.
ѣ Псал. 118; 6.
ю Гл. 40; 6. 1 Пет. 1; 24.
я Іов. 9; 8. Псал. 104; 2. Гл. 40; 22. 42; 5. 44; 24.
ѫ Іов. 20; 7.
ѭ Зах. 9; 11.
а Іов. 26; 12. Псал. 74; 13. Іер. 31; 35.
б Втор. 18; 18. Гл. 59; 21. Іоан. 3; 34.
в Гл. 49; 2.
г Гл. 65; 17. 66; 22.
д Гл. 52; 1.
е Іов. 21; 20. Іер. 25; 15, 16.
ж Виж. Втор. 28; 28, 34. Псал. 60; 3. 75; 8. Іез. 23; 32, 33, 34. Зах. 12; 2. Откр. 14; 10.
з Гл. 47; 9.
и Амос. 7; 2.
і Плач. 2; 11, 12.
к Виж. Ст. 17. Плач. 3; 15.
л Іер. 50; 34.
м Іер. 25; 17, 26, 28. Зах. 12; 2.
н Псал. 66; 11, 12.

а Гл. 51; 9, 17.
б Неем. 11; 1. Гл. 48; 2. Мат. 4; 5. Откр. 21; 2.
в Гл. 35; 8. 60; 21. Наум. 1; 15.
г Откр. 21; 27.
д Виж. Гл. 3; 26. 51; 23.
е Зах. 2; 7.
ж Псал. 44; 12. Гл. 45; 13. Іер. 15; 13.
з Быт. 46; 6. Дѣян. 7; 14.

И [и]име-то ми ся хули непрѣстанно всякой день.
6 За то людіе-тѣ ми ще познаіжтъ име-то ми:
За то *ще познаіжтъ* въ онзи день,
Че азъ сьмь който говорѭ: ето азъ.
7 [і]Колко сѫ прѣкрасны връху горы-тѣ
Нозѣ-тѣ на оногозь който благовѣствува и проповѣдува миръ!
На оногозь който благовѣствува добрины и проповѣдува спасеніе,
И говори Сіону: [к]Богъ твой царува!
8 Стражи-тѣ ти ще възвышатъ гласъ:
Съ гласове ще възклицаватъ купно;
Защото ще видятъ око съ око,
Когато Господь възвърне Сіонъ.
9 Въскликнѣте, възвеселѣте ся купно,
Запустѣны мѣста Іерусалимскы;
[л]Защото Господь утѣши людіе-тѣ си,
[м]Искупи Іерусалимъ.
10 [н]Господь обнажи святѫ-тѫ си мышцѫ
Прѣдъ всичкы-тѣ народы:
И [о]вси-тѣ краища на земѭ-тѫ ще видятъ
Спасеніе-то на Бога нашего.
11 [п]Оттеглѣте ся, оттеглѣте зя, излѣзте отъ тамъ,
Не ся допирайте до нечисто:
Излѣзте изъ срѣдъ него:
[р]Очистѣте ся вы които носите съсѫды-тѣ Господни;
12 Защото [с]не ще да излѣзете на бързо,
Нито ще пѫтувате бѣжешкомъ;
[т]Защото Господь ще прѣдиде прѣдъ васъ,
[у]И Богъ Израилевъ *ще* ви *е* задня стража.
13 Ето, [ф]рабъ-тъ ми ще благоуспѣе:
[х]Ще ся възвыси, и прослави, и ще ся възнесе твърдѣ высоко.
14 Както мнозина бѣхѫ зачудени за тебе:
[ц]Толко бѣ лице-то му погрознѣло, повече отъ лице-то на всякого человѣка,
И видъ-тъ му *отъ видъ-тъ на* человѣческы-тѣ сынове,
15 [ч]Така ще удиви много народы:
[ш]Царіе-тѣ ще заградятъ уста-та си прѣдъ него;
[щ]Защото ще видятъ което не имъ ся е говорило,
И ще разумѣіжтъ което не сѫ чули.

ГЛАВА 53.

1 [а]Кой повѣрова на извѣстіе-то ни?
И [б]мышца-та Господня кому ся откры?
2 Защото [в]възлѣзе прѣдъ него както отрасль,
И както корень отъ сухѫ земѭ;
[г]Нѣмаше видъ, нито великолѣпіе, та да го видимъ;
Нито благообразіе, та да го желаемъ.
3 [д]Прѣзрѣнъ и отхвърленъ отъ человѣцы-тѣ;
Человѣкъ на скърби, [е]и навыкнѫлъ на болесть:
И *както человѣкъ* отъ когото отвраща нѣкой лице, прѣзрѣнъ бы,
И [ж]за нищо го не вмѣнихмы.
4 Той [з]наистинѫ зѣ на себе си болести-тѣ ни
И съсъ скърби-тѣ ни ся натовари:
А ный го възмнѣхмы уязвенъ,
Поразенъ отъ Бога и оскърбенъ.
5 Но [и]той быде нараненъ заради прѣстѫпленія-та ни:
Біенъ бы заради беззаконія-та ни:
Наказаніе-то *быде* на него за нашій-тъ миръ,
И [і]съ неговы-тѣ раны ный ся исцѣлихмы.
6 [к]Всичкы ный заблудихмы както овцы:
Отбихмы ся всякой въ пѫть-тъ си:
И Господь възложи на него беззаконіе-то на всинца ни.
7 Той бѣ насилованъ и озлобенъ,
Но [л]не отвори уста-та си:
[м]Както агне водено на закланіе,
И както овца прѣдъ стригачы-тѣ си безгласна,
Така не отвори уста-та си.
8 Чрѣзъ угнѣтеніе и сѫдбѫ быде грабнѫтъ;
А за родъ-тъ му кой ще повѣствува?
Защото [н]ся отсѣче отъ земѭ-тѫ на живы-тѣ:
Заради прѣстѫпленіе-то на людіе-тѣ ми быде уязвенъ.
9 И [о]гробъ-тъ му ся опрѣдѣли при злодѣи-тѣ,
Но въ смърть-тѫ си останѫ съ богатый-тъ,
Защото не бѣ направилъ неправдѫ,
[п]И нѣмаше льсть въ уста-та му.
10 Но Господь благоволи да го прѣдаде на біеніе и на страданіе:
[р]Когато дадешь душѫ-тѫ му приношеніе за прѣстѫпленіе,
Ще [с]види сѣме, ще продължи дни-тѣ *си*,
[т]И воля-та Господня ще благоуспѣе въ рѫкѫ-тѫ му.
11 Ще види *плодове-тѣ* отъ трудъ-тъ на душѫ-тѫ си, *и* ще ся насыти:
[у]Праведный-тъ ми [ф]рабъ [х]ще оправдае мнозина [ц]чрѣзъ опознаніе-то си;

и Іез. 36; 20, 23. Рим. 2; 24.
і Наум. 1; 15. Рим. 10; 15.
к Псал. 93; 1. 96; 10. 97; 1.
л Гл. 51; 3.
м Гл. 48; 20.
н Псал. 98; 2, 3.
о Лук. 3; 6.
п Гл. 48; 20. Іер. 50; 8. 51; 6, 45. Зах. 2; 6, 7. 2 Кор. 6; 17. Откр. 18; 4.
р Лев. 22; 2 и дрг.
с Виж. Исх. 12; 33, 39.
т Мих. 2; 13.
у Числ. 10; 25. Гл. 58; 8. Виж. Исх. 14; 19.
ф Гл. 42; 1. 53; 10. Іер. 23; 5.
х Фил. 2; 9.
ц Псал. 22; 6, 7. Гл. 53; 2, 3.
ч Іез. 36; 25. Дѣян. 2; 33. Евр. 9; 13, 14.
ш Гл. 49; 7, 23.
щ Гл. 55; 5. Рим. 15; 21. 16; 25, 26. Ефес. 3; 5, 9.

—

а Іоан. 12; 38. Рим. 10; 16.
б Гл. 51; 9. Рим. 1; 16. 1 Кор. 1; 18.
в Гл. 11; 1.
г Гл. 52; 14. Мар. 9; 12.
д Псал. 22; 6. Гл. 49; 7.
е Евр. 4; 15.
ж Іоан. 1; 10, 11.
з Мат. 8; 17. Евр. 9; 28. 1 Пет. 2; 24.
и Рим. 4; 25. 1 Кор. 15; 3. 1 Пет. 3; 18.
і 1 Пет. 2; 24.
к Псал. 119; 176. 1 Пет. 2; 25.
л Мат. 26; 63. 27; 12, 14. Мар. 14; 61. 15; 5. 1 Пет. 2; 23.
м Дѣян. 8; 32.
н Дан. 9; 26.
о Мат. 27; 57, 58, 60.
п 1 Пет. 2; 22. 1 Іоан. 3 5.
р 2 Кор. 5; 21. 1 Пет. 2; 24.
с Рим. 6; 9.
т Ефес. 1; 5, 9. 2 Сол. 1; 11.
у 1 Іоан. 2; 1.
ф Гл. 42; 1. 49; 3.
х Рим. 5; 18, 19.
ц Іоан. 17; 3. 2 Пет. 1; 3.

[ч]Защото той ще ся натовари съ беззаконія-та имъ.
12 [ш]За то ще му дамъ дѣлъ съ голѣмы-тѣ,
И [щ]съсъ силны-тѣ ще раздѣли корысть,
Защото [*]прѣдаде себе си на смьрть,
И [ъ]съ прѣстжпницы ся счете,
И той зѣ на себе си грѣхове-тѣ на мнозина,
[ы]И ще ходатайствува за прѣстжпницы-тѣ.

ГЛАВА 54.

1 [а]Весели ся, неплодна която не раждашь:
Възопій съ радость и въскликни, която не боледувашь въ раждаміе,
[б]Защото повече сж чада-та на пустж-тж
Неже чада-та на имущж-тж мжжъ, говори Господь.
2 [в]Разшири мѣсто-то на шатьръ-тъ си,
И да распростржтъ опоны-тѣ на жилища-та ти:
Не бывай щадлива: продължи вжжя-та си,
И утвьрди коліе-тѣ си.
3 Защото ще ся распространишь надесно и налѣво:
И [г]сѣме-то ти ще наслѣди язычницы-тѣ,
И ще населятъ запустены-тѣ градове.
4 Не бой ся; защото не ще бждешь поругана:
И не ся свѣни; защото не ще бждешь посрамена;
Защото ще забравишь посрамееніе-то на младость-тж си,
И нѣма вече да помнишь за поношеніе-то на вдовство-то си.
5 Защото [д]съпругъ твой е Творецъ-тъ ти,
Име-то му е [е]Господь Саваоѳъ;
И избавитель-тъ ти е Святый Израилевъ:
[ж]Той ще ся нарече Богъ на всичкж-тж земіж.
6 [з]Защото Господь тя повыкнж като женж оставенж и скърбнж духомъ,
И женж на младость, *послѣ* отхвьрленж,
говори Богъ твой.
7 [и]Оставихъ тя за малко врѣме:
[і]Но съ голѣмж милость ще тя прибержж.
8 Въ изліяніе-то на ярость-тж скрыхъ лицето си отъ тебе за едно мьгновеніе,
Но съ вѣчнж милость ще тя помилувамъ,
Казува Господь Искупитель-тъ ти.
9 Защото това е за мене [к]*като* воды-тѣ Ноевы;
Понеже, *както* ся заклѣхъ
Че воды-тѣ Ноевы не ще дойджтъ вече на земіж-тж,
Така ся заклѣхъ
Че не ще ся разяріж *вече* на тебе, нито ще тя обличж.
10 [л]Защото планины-тѣ ще ся подвигнжтъ
И хълми-тѣ ще ся помѣстятъ;
[м]Но милость-та ми не ще ся подвигне отъ тебе,
Нито завѣтъ-тъ на миръ-тъ ми ще ся помѣсти,
Казува Господь който е милостивъ къмъ тебе.
11 О оскърбена, смущена, неутѣшена,
Ето, азъ [н]ще постелж каменіе-тѣ ти стивіевидны,
И ще туріж основанія-та ти отъ сапфиры:
12 И ще направіж забрала-та ти отъ рубины
И порты-тѣ ти отъ анѳраксъ,
И всичко-то ти огражденіе отъ избранны каменіе.
13 [о]И всичкы-тѣ ти сынове *ще бждятъ* научени отъ Господа,
[п]И ще бжде голѣмъ миръ на сынове-тѣ ти.
14 Съ правдж ще ся утвьрдишь:
Далечь ще бждешь отъ насилство-то, защото не ще ся боишь,
Далечь отъ трепераніе-то, защото не ще ся приближи до тебе.
15 Ето, ще ся събержтъ и събержтъ купно *противъ тебе, но* не чрѣзъ мене.
Които ся събержтъ купно противъ тебе,
къмъ тебе ще припаднжтъ.
16 Ето азъ направихъ ковача,
Който духа вжглища-та въ огнь-тъ,
И изважда оржліе-то за дѣло-то си:
И азъ направихъ разорителя за да съсыпва.
17 Ни едно оржжіе устроено противъ тебе нѣма да благоуспѣе:
И ще побѣдишь всякой языкъ, *който* бы ся повдигнжлъ противъ тебе въ сждбж.
Това е наслѣдіе-то на рабы-тѣ Господни;
И [р]правда-та имъ е отъ мене, говори Господь.

ГЛАВА 55.

1 О [а]вы които сте жадни, елате всичкы при воды-тѣ:
И вы които нѣмате сребро, [б]елате, купѣте, та яждте:
Ей, елате, купѣте вино и млѣко,
Безъ сребро и безъ платж.
2 Защо иждивявате сребро не за хлѣбъ?
И трудъ-тъ си не въ насыщеніе?
Послушайте мя съ вниманіе, и ще ядете благо,
И душа-та ви ще ся развесели съ тлъстинж.
3 Прѣклонѣте ухо-то си, и [в]елате при мене:
Послушайте, и душа-та ви ще живѣе;

ч Ст. 4, 5.
ш Псал. 2; 8. Фил. 2; 9.
щ Кол. 2; 15.
* *Евр.* Излѣ душж-тж си.
ъ Мар. 15; 28. Лук. 22; 37.
ы Лук. 23; 34. Рим. 8; 34. Евр. 7; 25. 9; 24. 1 Іоан. 2; 1.

—

а Соѳ. 3; 14. Гал. 4; 27.
б 1 Цар. 2; 5.
в Гл. 49; 19, 20.
г Гл. 55; 5. 61; 9.
д Іер. 3; 14.
е Лук. 1; 32.
ж Зах. 14; 9. Рим. 3; 29.
з Гл. 62; 4.
и Псал. 30; 5. Гл. 26; 20. 60; 10. 2 Кор. 4; 17.
і Гл. 55; 3. Іер. 31; 3.
к Быт. 8; 21. 9; 11. Гл. 55; 11. Виж. Іер. 31; 35, 36.
л Псал. 46; 2. Гл. 51; 6. Мат. 5; 18.
м Псал. 89; 33, 34.
н 1 Лѣт. 29; 2. Откр. 21; 18 и дрг.
о Гл. 11; 9. Іер. 31; 34. Іоан. 6; 45. 1 Кор. 2; 10. 1 Сол. 4; 9. 1 Іоан. 2; 20.
п Псал. 119; 165.
р Гл. 45; 24, 25.

—

а Іоан. 4; 14. 7; 37. Откр. 21; 6. 22; 17.
б Мат. 13; 44, 46. Откр. 3; 18.
в Мат. 11; 28.

И [г]ще направіѭ съ васъ вѣченъ завѣтъ,
Споредъ [д]вѣрны-тѣ Давидовы милости.
4 Ето, [е]дадохъ го свидѣтелство въ племена-та,
[ж]Князь и повелитель на племена-та.
5 Ето, [з]ще призовешь народъ *когото* ты не знаешь;
[и]И народи, *които* не тя знаяхѫ, ще тичатъ при тебе,
Заради Господа Бога твоего
И заради Святый-тъ Израилевъ; [і]защото тя прослави.
6 [к]Търсѣте Господа, додѣ може да ся намѣри:
Призывайте го, додѣ е близу.
7 [л]Нека остави нечестивый пѫть-тъ си,
И [м]неправедный съвѣты-тѣ си:
И нека ся обърне къмъ Господа, и [н]той ще го помилува:
И къмъ Бога нашего, защото той ще прощава щедро.
8 Защото [о]мои-тѣ съвѣты не сѫ *като* ваши-тѣ съвѣты,
Нито ваши-тѣ пѫтища *като* мои-тѣ пѫтища, говори Господь.
9 Но [п]*колкото* сѫ высокы небеса-та отъ земіѭ-тѫ,
Толкозь пѫтища-та ми сѫ по высокы отъ пѫтища-та ви,
И съвѣти-тѣ ми отъ съвѣты-тѣ ви.
10 Защото [р]както блази дъждь-тъ и снѣгъ-тъ отъ небе-то,
И не ся враща тамъ,
Но пои земіѭ-тѫ,
И іѭ прави да проращава и да прозябава,
За да даде сѣме на сѣющій-тъ, и хлѣбъ на ядущій-тъ;
11 [с]Така ще бѫде слово-то ми което излази изъ уста-та ми:
Не ще ся върне при мене праздно,
Но ще извършува воліѭ-тѫ ми,
И ще благоуспѣе въ каквото го провараждамъ.
12 Зощото [т]ще излѣзете съ радость,
И ще бѫдете водени съ миръ:
[у]Планины-тѣ и хълми-тѣ ще въскликнѫтъ прѣдъ васъ радостно,
И [ф]всичкы-тѣ полскы дървія ще исплескатъ съ рѫцѣ.
13 [х]Вмѣсто [ц]дракѫ ще възлѣзе елха,
Вмѣсто копривѫ ще възлѣзе мирсина:
И това ще бѫде Господу [ч]за име,
За вѣчно знаменіе *което* нѣма да исчезне.

ГЛАВА 56.

1 Така говори Господь:
Пазѣте сѫдъ, и правѣте правдѫ;
[а]Защото наближи да дойде спасеніе-то ми,
И правда-та ми да ся открые.
2 Блаженъ онзи человѣкъ който прави това,
И онзи человѣческый сынъ който го държи:
[б]Който пази сѫбботѫ-тѫ, да іѭ не оскверни,
И държи рѫкѫ-тѫ си, да не стори никакво зло.
3 [в]А сынъ-тъ на чужденеца, който ся прилѣпи Господу, да не рече
И каже: Господь мя отдѣли съвсѣмъ отъ людіе-тѣ си:
И скопецъ-тъ да не рече: Ето, азъ сьмь сухо дърво.
4 Защото така говори Господь: На скопцы-тѣ,
Които пазятъ сѫбботы-тѣ ми,
И избиратъ което ми е угодно,
И държатъ завѣтъ-тъ ми,
5 На тѣхъ азъ ще дамъ [г]въ домъ-тъ си,
И вѫтрѣ въ стѣны-тѣ си,
Мѣсто [д]и име по добро отъ сынове и дъщери:
На тѣхъ ще дамъ вѣчно име,
Което нѣма да исчезне.
6 А за сынове-тѣ на чужденеца, които бы ся прилѣпили Господу,
За да му служатъ, и да обычатъ име-то Господне,
За да бѫдѫтъ раби негови,
Които пазятъ сѫбботѫ-тѫ, да іѭ не осквернятъ,
И държатъ завѣтъ-тъ ми:
7 И [е]тѣхъ ще доведѫ въ святѫ-тѫ си горѫ,
И ще гы развеселіѭ въ мой-тъ молитвенъ домъ:
[ж]Всесъжженія-та имъ и жертвы-тѣ имъ *ще бѫдѫтъ* пріятны на олтарь-тъ ми,
Защото [з]домъ-тъ ми ще ся нарече
Домъ молитвенъ [и]за вси-тѣ народы.
8 *Така* говори Господь Іеова,
[і]Който събира расточены-тѣ Израилевы:
[к]Ще му съберѫ още *и другы*,
Освѣнь събраны-тѣ му.
9 [л]Елате да ядете, вы всичкы полскы животны,
Всичкы дѫбравни звѣрове!
10 Стражи-тѣ му [м]всичкы сѫ слѣпи,
Нищо не знаіѭтъ:

г Гл. 54; 8. 61; Іер. 32; 40.
д 2 Цар. 7; 8 и дрг. Псал. 89; 28. Дѣян. 13; 34.
е Іоан. 18; 37. Откр. 1; 5.
ж Іер. 30; 9. Іез. 34; 23. Дан. 9; 25. Осія 3; 5.
з Гл. 52; 15. Ефес. 2; 11, 12.
и Гл. 60; 5.
і Гл. 60; 9. Дѣян. 3; 13.
к Псал. 32; 6. Мат. 5; 25. 25; 11. Іоан. 7; 34. 8; 21. 2 Кор. 6; 1, 2. Евр. 3; 13.
л Гл. 1; 16.
м Зах. 8; 17.
н Псал. 130; 7. Іер. 3; 12.
о 2 Цар. 7; 19.
п Псал. 103; 11.
р Втор. 32; 2.
с Гл. 54; 9.
т Гл. 35; 10. 65; 13, 14.
у Псал. 96; 12. 98; 8. Гл. 14; 8. 35; 1, 2. 42; 11.
ф 1 Лѣт. 16; 33.
х Гл. 41; 19.
ц Мих. 7; 4.
ч Іер. 13; 11.

а Гл. 46; 13. Мат. 3; 2. 4; 17. Рим. 13; 11, 12.
б Гл. 58; 13.
в Виж. Втор. 23; 1, 2, 3. Дѣян. 8; 27. 10; 1, 2, 34. 17; 4. 18; 7. 1 Пет. 1; 1.
г 1 Тим. 3; 15.
д Іоан. 1; 12. 1 Іоан. 3; 1.
е Гл. 2; 2. 1 Пет. 1; 1, 2.
ж Рим. 12; 1. Евр. 13; 15. 1 Пет. 2; 5.
з Мат. 21; 13. Мар. 11; 17. Лук. 19; 46.
и Мал. 1; 11.
і Псал. 147; 2. Гл. 11; 12.
к Іоан. 10; 16. Ефес. 1; 10. 2; 14, 15, 16.
л Іер. 12; 9.
м Мат. 15; 14. 23; 16.

[н]Всичкы-тѣ сѫ нѣмы псета, които не могѫтъ да лаіѫтъ:
Които сънуватъ, лѣжатъ, и обичатъ дрѣманіе:
11 Ей, [о]псета лакомы, които [п]не знаіѫтъ сытость:
Ей пастыри, които не знаіѫтъ да разсѫждаватъ;
Всичкы сѫ обърнѫти къмъ пѫть-тъ си,
Всякой въ странѫ-тѫ си, за печалбѫ-тѫ си.
12 Елате, казуватъ, да земѫ вино,
И да ся опіемъ съсъ сикерѫ:
[р]И утрѣ ще бѫде както днесь,
И много по изобилно.

ГЛАВА 57.

1 Праведный-тъ загынува, и никой не туря на сърдце:
[а]И благочестиви-тѣ человѣци ся зематъ [б]*отъ земѭ-тѫ*, безъ да разумѣва нѣкой
Че праведный-тъ ся зема прѣди зло-то.
2 Ще влѣзе въ миръ:
[в]Които ходятъ въ правость-тѫ си,
Ще си починѫтъ на легло-то си.
3 А вы [г]сынове на гледачкѫ,
Сѣме на прѣлюбодѣй и на блудницѫ, приближѣте тукъ.
4 Надъ кого ся забавяте?
Противъ кого сте разширили уста, *и* сте исплевили языкъ?
Не сте ли чада на прѣстѫпленіе, сѣме на лъжѫ,
5 Разжигаеми къмъ идолы-тѣ
[д]Подъ всяко зелено дърво,
[е]Колете чада-та въ дебри-тѣ,
Подъ разсѣлины-тѣ на канары-тѣ?
6 Дѣлъ-тъ ти е между камычета-та на потоцы-тѣ:
Тѣ сѫ, тѣ ти сѫ наслѣдіе,
И тѣмъ си излѣяла възліянія,
Принесла си хлѣбно приношеніе:
Съ това ще могѫ ли да ся утѣшѫ?
7 [ж]На высокѫ и възвышенѫ горѫ си [з]турила лѣгло-то си;
И тамъ си възлѣзла да принесешь жертвѫ.
8 И задъ двери-тѣ и дверостълпы-тѣ поставила си поменъ-тъ си;
Защото си ся открыла *другому* освѣнь мене,
И си възлѣзла: разширила си лѣгло-то си, и съгласила си ся съ тѣхъ:
[и]Възлюбила си тѣхно-то лѣгло;
Избрала си мѣсто *за него.*
9 [і]Отишла си даже при царя съ помазанія,
И умножила си ароматы-тѣ си,
И проводила си далечь посланницы-тѣ си,
И смирила си *себе си* дори до ада.
10 И уморила си ся отъ дългый-тъ пѫть:
[к]Но не си рекла: Нѣма надеждѫ;
Намѣрила си живѣяніе въ рѫкѫ-тѫ си;
За това не си запрѣла.
11 И [л]отъ кого си ся устрашила, или убояла, та да излъжешь,
И да мя не поменешь,
Нито да *мя* туришь въ сърдце-то си?
[м]Не е ли *защото* азъ мълкнѫхъ и даже отъ много врѣме
Ты ся не убоя отъ мене?
12 Азъ ще извѣстіѫ правдѫ-тѫ ти, и дѣлата ти,
Които не ще да тя ползуватъ.
13 Когато выкнешь, нека тя отървѫтъ онѣзи които си събрала;
Но вѣтръ-тъ ще отнесе всичкы тѣхъ,
Едно подухваніе ще гы земе:
А който уповае на мене ще наслѣди земіѭ-тѫ,
И ще придобые святѫ-тѫ моіѫ горѫ.
14 И ще рече: [н]Възвышѣте, възвышѣте, приготвѣте пѫть-тъ,
Отмахнѣте прѣпъванія-та отъ пѫть-тъ на мои-тѣ людіе.
15 Защото така говори Всевышній и Прѣвъзнесенный,
Който живѣе въ вѣчность-тѫ, [о]на когото име-то е Святый:
[п]Азъ обитавамъ на высоко и свято *мѣсто;*
[р]Още съсъ съкрушенный-тъ *въ сърдце*, и смиренный-тъ духомъ,
[с]За да оживявамъ духъ-тъ на смиренны-тѣ,
И да оживявамъ сърдце-то на съкрушенны-тѣ.
16 Защото [т]не ще бѫдѫ вѣчно въ сѫдбѫ,
Нито ще бѫдѫ всякога гнѣвенъ:
Понеже *тогазь* быхѫ примрѣли прѣдъ мене
Духъ-тъ и [у]души-тѣ *които* сьмь направилъ.
17 Заради беззаконіе-то [ф]на лакомство-то му ся разгнѣвахъ,
И го поразихъ: [х]отвърнѫхъ лице-то си, и ся разгнѣвахъ:
[ц]Но той послѣдова упорно пѫть-тъ на сърдце-то си.
18 Видѣхъ пѫтища-та му, и [ч]ще го исцѣліѫ:
И ще го водіѫ, и ще въздамъ пакъ утѣшенія
[ш]Нему и на оскърбены-тѣ му.
19 Азъ [щ]създавамъ плодъ-тъ на устны-тѣ:
Миръ, миръ, [ѣ]на далечный-тъ и на ближній-тъ,

н Фил. 3; 2.
о Мих. 3; 11.
п Iез. 34; 2, 3.
р Псал. 10; 6. Прит. 23; 35. Гл. 22, 13. Лук. 12; 19. 1 Кор. 15; 32

—

а Псал. 12; 1. Мих. 7; 2.
б 3 Цар. 14; 13. 4 Цар. 22; 20.
в 2 Лѣт. 16; 14.
г Мат. 16; 4.
д 4 Цар. 16; 4. 17; 10. Iер. 2; 20.
е Лев. 18; 21. 20; 2. 4 Цар. 16; 3. 23; 10. Iер. 7; 31. Iез. 16; 20. 20; 26.
ж Iез. 16; 16, 25.
з Iез. 23; 41.
и Iез. 16; 26, 28. 23; 2—20.
і Гл. 30; 6. Iез. 16; 33. 23; 16. Осія 7; 11. 12; 1.
к Iер. 2; 25.
л Гл. 51; 12, 13.
м Псал. 50; 21.
н Гл. 40; 3. 62; 10.
о Iов. 6; 10. Лук. 1; 49.
п Псал. 68; 4. Зах. 2; 13.
р Псал. 34; 18. 51; 17, 138; 6. Гл. 66; 2.
с Псал. 147; 3. Гл. 61; 1.
т Псал. 85; 5. 103; 9. Мих. 7; 18.
у Числ. 16; 22. Iов. 34; 14. Евр. 12; 9.
ф Iер. 6; 13.
х Гл. 8; 17. 45; 15.
ц Гл. 9; 13.
ч Iер. 3; 22.
ш Гл. 61; 2.
щ Евр. 13; 15.
ѣ Дѣян. 2; 39. Ефес. 2; 17.

Говори Господь, и ще го исцѣлія.
20 [ы]А нечестиви-тѣ сѫ както разволнувано-то море,
Когато не може да ся утиши:
Воды-тѣ му исхвърлятъ тинія и калъ.
21 [ь]Миръ нѣма за нечестивы-тѣ, говори Богъ мой.

ГЛАВА 58.

1 Извыкай яко, не ся щади:
Възвыси гласъ-тъ си като трѫбѫ,
Та възвѣсти на людіе-тѣ ми беззаконія-та имъ,
И на Іакововъ-тъ домъ грѣхове-тѣ имъ.
2 Но тѣ мя търсятъ всякой день,
И желаіѫтъ да учатъ пѫтища-та ми,
Като народъ който е направилъ правдѫ,
И не е оставилъ сѫдбѫ-тѫ на Бога си:
Тѣ искатъ отъ мене сѫдбы на правдѫ:
Желаіѫтъ да приближатъ при Бога.
3 [а]Защо постихмы, *казуватъ*, а ты не си видѣлъ?
[б]Смирихмы душѫ-тѫ си, а ты не щешь да знаешь?
Ето, въ день-тъ на посты-тѣ си намирате сласть,
Та съ жестокость изыскувате вси-тѣ си работанія.
4 Ето, [в]вы постите за прѣпиранія и каранія,
И да біете съ нечестивы пестницы:
Не постѣте както днесь,
За да ся чуе горѣ гласъ-тъ ви.
5 [г]Такъвъ ли е постъ-тъ който азъ избрахъ,
День [д]въ който да смирява человѣкъ душѫ-тѫ си?
Да навожда главѫ-тѫ си като ситникъ,
И [е]да си постила врѣтище и пепелъ?
Това ли ще наречешь постъ, и день угоденъ Господу?
6 Постъ-тъ, който азъ избрахъ, не е ли той?
[ж]Да развързувашь узы-тѣ на зло-то,
Да отвързувашь стяганія-та на яремъ-тъ,
И [з]да оставяшь свободны насилованы-тѣ,
И да съкрушавашь всякой хомотъ?
7 Не е [и]ли да раздѣляшь хлѣбъ-тъ си на гладный-тъ,
И да въвождашь въ домъ-тъ *си* сиромасы безъ покрывъ?
[і]Когато видишь голый-тъ да го облачишь,
И [к]да не крыешь себе си отъ своіѫ-тѫ си плъть?
8 [л]Тогазь твой-тъ свѣтъ ще изгрѣе като зорѫ-тѫ,
И здравіе-то ти скоро ще прозябне:
И правда-та ти ще прѣдиде прѣдъ тебе:
[м]И слава-та Господня ще ти е задня стража.
9 Тогазь ще зовешь, и Господь ще отговаря:
Ще выкнешь, и той ще рече: Ето азъ.
Ако извадишь изъ срѣдъ си хомотъ-тъ,
Посочуваніе-то съ пърстъ, [н]и суетны-тѣ думы:
10 И отваряшь душѫ-тѫ си на гладный-тъ,
И насытишь утѣсненѫ-тѫ душѫ:
Тогазь свѣтъ ще ти изгрѣва въ тъмнинѫ-тѫ,
И мракъ-тъ ти ще бѫде като пладне.
11 И Господь ще тя води всякога,
И ще насыщава душѫ-тѫ ти въ бездъждіе,
И ще даде силѫ на кости-тѣ ти:
И ще бѫдешь като градинѫ напояваемѫ,
и като водный источникъ,
На който воды-тѣ не прѣсѣкнуватъ.
12 И отъ тебе *родены-тѣ* [о]ще съградятъ ветхы-тѣ запустѣнія:
Ще възстановишь основанія-та на много родове:
И ще ся наречешь, зидатель на развалины-тѣ,
Поправитель на пѫтища за населеніе.
13 [п]Ако теглишь назадъ ногѫ-тѫ си,
Да не правишь щѣнія-та си въ сѫбботѫ,
въ святый-тъ мой день,
И наречешь сѫбботный-тъ день наслажденіе,
Святъ Господу, честенъ,
И го почиташь, безъ да слѣдувашь своитѣ си пѫтища,
Нито да търсишь *въ него* свое-то си щѣніе,
нито да говоришь *свои си* думы,
14 [р]Тогазь ще ся наслаждавашь въ Господа:
И [с]азъ ще тя направіѫ да яздишь по высокы-тѣ земны мѣста,
И ще тя нахраніѫ съ наслѣдіе-то на отца ти Іакова;
[т]Защото уста-та Господни казахѫ *това*.

ГЛАВА 59.

1 Ето, [а]рѫка-та Господня не ся е скратила, да не може да спасе:
Нито ухо-то му натегнѫло, да не може да чуе.
2 Но беззаконія-та ви турихѫ разлѫченія между васъ и Бога вашего,
И грѣхове-тѣ ви скрыхѫ лице-то *му* отъ васъ, за да не чуе.
3 Защото [б]рѫцѣ-тѣ ви сѫ осквернены отъ кръвь.
И пърсти-тѣ ви отъ беззаконіе:
Устны-тѣ ви думатъ лъжы: языкъ-тъ ви прѣговаря зло.
4 Никой не выка за правдѫ-тѫ, нито ся сѫди по истинѫ:

ы Іон. 15; 20 и држ. Прит. 4; 16.
ь Гл. 48; 22.

—

а Мал. 3; 14.
б Лев. 16; 29, 31. 23; 27.
в 3 Цар. 21; 9, 12, 13.
г Зах. 7; 5.
д Лев. 16; 29.
е Есѳ. 4; 3. Іов. 2; 8. Дан. 9; 3. Іона. 3; 6.
ж Неем. 5; 10, 11, 12.
з Іер. 34; 9.
и Іез. 18; 7, 16. Мат. 25; 35.
і Іов. 31; 19.
к Быт. 29; 14. Неем. 5; 5.
л Іов. 11; 17.
м Исх. 14; 19. Гл. 52; 12.
н Псал. 12; 2.
о Гл. 61; 4.
п Гл. 56; 2.
р Іов. 22; 26.
с Втор. 32; 13. 33; 29.
т Гл. 1; 20. 40; 5. Мих. 4; 4.

—

а Числ. 11; 23. Гл. 50; 2.
б Гл. 1; 15.

Уповаѭтъ на суетѫ-тѫ, и говорятъ лъжы:
[в]Зачнуватъ злобѫ, и раждатъ беззаконіе.
5 Василисковы яйца мѫтятъ,
И тъкѫтъ нишкѫ паѩчнѫ:
Който яде отъ яйца-та имъ, умира:
И ако счупи нѣкое, излази ехидна.
6 [г]Нишкы-тѣ имъ не ставатъ за дрехы,
Нито ще ся облѣкѫтъ отъ дѣла-та си:
Дѣла-та имъ сѫ дѣла беззаконны,
И дѣяніе-то на насилство-то е въ рѫцѣ-тѣ имъ.
7 [д]Нозѣ-тѣ имъ тичатъ къмъ зло-то,
И спѣшатъ да пролѣѭтъ неповиннѫ кръвь:
Размышленія-та имъ сѫ размышленія беззаконны:
Запустѣніе и истрѣбленіе има въ пѫтища-та имъ.
8 Тѣ не знаѭтъ пѫть-тъ на миръ-тъ:
И нѣма правосѫдіе въ стъпкы-тѣ имъ:
[е]Сами си искривихѫ пѫтища-та си:
Всякой който ходи въ тѣхъ не знае миръ.
9 За това сѫдба-та е далечь отъ насъ,
И правда-та не стига до насъ;
[ж]Чакамы видѣлинѫ, а ето тьмнина;
Сіяніе, *а* ходимъ въ мракъ.
10 [з]Пипамы стѣнѫ-тѫ като слѣпы-тѣ,
И пипамы като онѣзи които нѣматъ очи:
Въ пладнинѫ ся прѣпъвамы като въ нощь:
Всрѣдъ *тлъсты мѣста *смы* като мъртвы.
11 Всичкы ревемъ като мечкы,
[и]И непрѣстанно стенемъ като гълѫби:
Сѫдбѫ очакувамы, но нѣма:
Спасеніе, *но* е далечь отъ насъ.
12 Защото ся умножихѫ прѣдъ тебе прѣстѫпленія-та ни,
И грѣхове-тѣ ни сѫ свидѣтели противъ насъ;
Защото съ насъ сѫ прѣстѫпленія-та ни:
И беззаконія-та си, ный гы знаемъ:
13 Станѫхмы прѣстѫпници и невѣрни къмъ Господа,
И отдалечихмы ся да не слѣдувамы Бога нашего;
Говорихмы обидно и мятежно:
Зачнахмы, и [і]произведохмы отъ сьрдце лъжливы думы.
14 И сѫдба-та отстѫпи назадъ,
И правда-та стои далечь;
Защото истина-та паднѫ на стъгдѫ-тѫ,
И правота-та не може да влѣзе.
15 Ей, исчезнѫ истина-та:
И който ся уклонява отъ зло-то става ловъ:
И видѣ Господь,
И стана му неугодно, че нѣмаше правосѫдіе:
16 [к]И видѣ че нѣмаше человѣкъ,
[л]И почуди ся че нѣмаше ходатай:
[м]За това мышца-та му издѣйствува спасеніе нему:
И правда-та му, тя го удьржа.
17 И [н]облѣче ся въ правдѫ като въ броніѫ,
И тури на главѫ-тѫ си шлемъ на спасеніе,
И облѣче *като* дрехѫ одежды-тѣ на отмьщеніе-то,
И загърнѫ ся съ ревность-тѫ като съ мантіѭ.
18 [о]Споредъ дѣла-та *имъ*, така ще въздаде,
Гнѣвъ на противницы-тѣ си, въздаяніе на врагове-тѣ си;
Ще направи въздаяніе на островы-тѣ.
19 И [п]ще ся убоятъ отъ име-то Господне на западъ,
И отъ славѫ-тѫ му на истокъ сълнца:
Когато врагъ-тъ нападне [р]като рѣкѫ,
Духъ-тъ Господень ще възвыси хоругвѫ противъ него.
20 [с]И Искупитель-тъ ще дойде въ Сіонъ,
И къмъ онѣзи отъ Іакова които ся обращатъ отъ прѣстѫпленіе, говори Господь.
21 [т]А отъ мене, тойзи е мой-тъ съ тѣхъ завѣтъ, говори Господь:
Духъ-тъ ми който е на тебе,
И слова-та ми които турихъ въ уста-та ти
Не ще оскудѣѭтъ отъ уста-та ти,
Нито отъ уста-та на сѣме-то ти,
Нито отъ уста-та на сѣме-то на сѣме-то ти,
Отъ сега и до вѣка, говори Господь.

ГЛАВА 60.

1 Стани, [а]свѣти; защото свѣтъ-тъ ти дойде,
И [б]слава-та Господня изгрѣя на тебе.
2 Защото, ето, тьмнина ще покрые земѭ-тѫ,
И мракъ народы-тѣ:
А надъ тебе ще огрѣе Господь,
И слава-та му ще ся яви на тебе.
3 [в]И народи-тѣ ще дойдѫтъ въ свѣтъ-тъ ти,
И царіе-тѣ въ сіяніе-то на зорѫ-тѫ ти.
4 [г]Подигни наоколо очи-тѣ си, та виждь:
Всичкы тѣзи ся събирѫтъ, [д]идѫтъ при тебе:
Сынове-тѣ ти ще дойдѫтъ отъ далечь,
И дъщери-тѣ ти ще бѫдѫтъ бавены на обятія.
5 Тогазь ще видишь и ще ся зарадувашь,
И сьрдце-то ти ще затрепти и ще ся разшири;
Защото [е]изобиліе-то на море-то ще ся върне къмъ тебе:

[в] Іов. 15; 35. Псал. 7; 14.
[г] Іов. 8; 14; 15.
[д] Прит. 1; 16. Рим. 3; 15.
[е] Псал. 125; 5. Прит. 2; 15.
[ж] Іер. 8; 15.
[з] Втор. 28; 29. Іов. 5; 14. Амос. 8; 9.

* *Или* дебелѫ тьмнинѫ.
[и] Гл. 38; 14, Іез. 7; 16.
[і] Мат. 12; 34.
[к] Іез. 22; 30.
[л] Мар. 6; 6.
[м] Псал. 98; 1. Гл. 63; 5.
[н] Ефес. 6; 14, 17. 1 Сол. 5; 8.

[о] Гл. 63; 6.
[п] Псал. 113; 3. Мал. 1; 11.
[р] Откр. 12; 15.
[с] Рим. 11; 26.
[т] Евр. 8; 10. 10; 16.

[а] Ефес. 5; 14.
[б] Мал. 4; 2.
[в] Гл. 49; 6, 23. Откр. 21; 24.
[г] Гл. 49; 18.
[д] Гл. 49; 20, 21, 22. 66; 12.
[е] Рим. 11; 25.

Имотъ-тъ на народы-тѣ ще дойде при тебе.
6 Множество камилы ще тя покрыѭтъ,
Велблюди-тѣ Мадіамскы и [ж]Гефаскы:
Всичкы-тѣ отъ [з]Савѫ ще дойдѫтъ:
Злато и темянъ [и]ще донесѫтъ:
И ще възвѣстятъ хавалы-тѣ Господни.
7 Всичкы-тѣ [і]Кидарскы стада ще ся съберѫтъ при тебе:
Наваіоѳскы-тѣ овни ще ти бѫдѫтъ за потрѣбѫ:
Ще ся принесѫтъ на олтарь-тъ ми благопріятни,
И [к]азъ ще прославіѫ домъ-тъ на славѫ-тѫ си.
8 Кои сѫ тѣзи що летятъ като облацы,
И като гълѫби на прозорцы-тѣ си?
9 [л]Ето острови-тѣ ще мя чакатъ,
И първи Ѳарсійскы-тѣ кораби,
[м]За да доведѫтъ отъ далечь синове-тѣ ти,
[н]Сребро-то имъ и злато-то имъ въ тѣхъ,
[о]За име-то на Господа Бога твоего,
И за Святаго Израилева, [п]защото тя прославя.
10 И [р]сынове-тѣ на другородцы-тѣ ще съградятъ стѣны-тѣ ти,
И [с]царіе-тѣ имъ ще ти служатъ;
Защото [т]въ гнѣвъ-тъ си поразихъ тя,
[у]Но въ благоволеніе-то си тя помиловахъ.
11 И [ф]порты-тѣ ти ще бѫдѫтъ всякога отворены:
Не ще ся затварятъ деня и нощя,
За да ся вноси въ тебе имотъ-тъ на народы-тѣ,
И да ся докарuватъ царіе-тѣ имъ.
12 Защото [х]онзи народъ и царство
Които не бы ти работили, ще загынѫтъ:
Ей, онѣзи народи съвсѣмъ ще запустѣѭтъ.
13 [ц]Слава-та на Ливанъ ще дойде при тебе,
Елха, яворъ, и буксъ купно,
За да украсятъ мѣсто-то на святилище-то ми:
И [ч]ще прославіѫ мѣсто-то на нозѣ-тѣ си.
14 И сынове-тѣ на онѣзи които сѫ тя оскърбили [ш]ще дойдѫтъ наведени прѣдъ тебе:
И всичкы които сѫ тя прѣзирали ще ся поклонятъ на слѣды-тѣ на нозѣ-тѣ ти:
И ще тя именуватъ Градъ Господень,
[щ]Сіонъ на Святаго Израилева.
15 Вмѣсто това що бѣ ты оставенъ и намразенъ,
Че никой не минуваше прѣзъ тебе,
Ще тя направіѫ вѣчно величіе,
Веселіе въ родове на родове.
16 И ще ссучешь млѣко-то на народы-тѣ,
И [ъ]ще ссучешь съсцы-тѣ на царіе-тѣ:
И ще познаешь че [ы]азъ Іеова сьмь твой Спаситель,
И твой Искупитель, Крѣпкый Іакововъ.
17 Вмѣсто мѣдь ще донесѫ злато,
И вмѣсто желѣзо ще донесѫ сребро,
И вмѣсто дърво мѣдь,
И вмѣсто каменіе желѣзо:
И ще направіѫ настоятели-тѣ ти миръ,
И началницы-тѣ ти правдѫ.
18 Нѣма вече да ся чуе насиліе въ земіѭ-тѫ ти,
Разграбеніе и съкрушеніе въ прѣдѣлы-тѣ ти:
Но [ь]ще наречешь стѣны-тѣ си Спасеніе,
И порты-тѣ си Хвалѫ.
19 [ѣ]Не ще ти бѫде вече сълнце-то свѣтъ на день-тъ,
Нито луна-та съсъ сіяніе-то си ще ти свѣти,
Но Господь ще ти бѫде вѣченъ свѣтъ,
И [ю]Богъ твой слава твоя.
20 [я]Сълнце-то ти не ще зайде вече,
Нито ще оскудѣе луна-та ти;
Защото Господь ще ти е вѣченъ свѣтъ,
И дни-тѣ на сѣтованіе-то ти ще ся свършатъ.
21 И [ѫ]твои-тѣ людіе ще бѫдѫтъ всичкы-тѣ праведни:
[ѭ]Ще наслѣдятъ земіѭ-тѫ вѣчно,
[а]Вѣйка на насажденіе-то ми,
[б]Дѣло на рѫцѣ-тѣ ми, за да ся прославямъ.
22 [в]Малкый-тъ ще стане тысяща:
И малочисленный-тъ силенъ народъ:
Азъ Господь ще ускоріѫ това споредъ врѣме-то му.

ГЛАВА 61.

1 [а]Духъ-тъ на Господа Іеова е върхъ мене:
Защото [б]Господь мя помаза
За да благовѣствувамъ на смиренны-тѣ:
Проводи мя [в]да исцѣліѫ съкрушенны-тѣ въ сърдце,
[г]Да проповѣдамъ освобожденіе на плѣнницы-тѣ,
И на затворницы-тѣ отваряніе на тъмницѫ.
2 За [д]да проповѣдамъ годинѫ-тѫ на благоволеніе-то Господне,
И [е]день-тъ на отмьщеніе-то отъ Бога нашего:
[ж]За да утѣшѫ всичкы-тѣ сѣтующы:
3 За да наредіѫ за сѣтующы-тѣ въ Сіонъ,
[з]Да имъ дамъ красотѫ вмѣсто пепелъ,

[ж] Быт. 25; 4.
[з] Псал. 72; 10.
[и] Гл. 61; 6. Мат. 2; 11.
[і] Быт. 25; 13.
[к] Агг. 2; 7, 9.
[л] Псал. 72; 10. Гл. 42; 4. 51; 5.
[м] Гал. 4; 26.
[н] Псал. 68; 30. Зах. 14; 14.
[о] Іер. 3; 17.
[п] Гл. 55; 5.
[р] Зах. 6; 15.
[с] Гл. 49; 23. Откр. 21; 24.
[т] Гл. 57; 17.
[у] Гл. 54; 7, 8.
[ф] Откр. 21; 25.
[х] Зах. 14; 17, 19. Мат. 21; 44.
[ц] Гл. 35; 2. 41; 19.
[ч] Виж. 1 Лѣт. 28; 2. Псал. 132; 7.
[ш] Гл. 49; 23. Откр. 3; 9.
[щ] Евр. 12; 22. Откр. 14; 1.
[ъ] Гл. 49; 23. 61; 6. 66; 11, 12.
[ы] Гл. 43; 3.
[ь] Гл. 26; 1.
[ѣ] Откр. 21; 23. 22; 5.
[ю] Зах. 2; 5.
[я] Виж. Амос. 8; 9.
[ѫ] Гл. 52; 1. Откр. 21; 27.
[ѭ] Псал. 37; 11, 22. Мат. 5; 5.
[а] Гл. 61; 3. Мат. 15; 13. Іоан. 15; 2.
[б] Гл. 29; 23. 45; 11. Ефес. 2; 10.
[в] Мат. 13; 31, 32.
[а] Гл. 11; 2. Лук. 4; 18. Іоан 1; 32. 3; 34.
[б] Псал. 45; 7.
[в] Псал. 147; 3. Гл. 57; 15.
[г] Гл. 42; 7. Виж. Іер. 34; 8.
[д] Виж. Лев. 25; 9.
[е] Гл. 34; 8. 63; 4. 66; 14. Мал. 4; 1, 3. 2 Сол. 1; 7, 8, 9.
[ж] Гл. 57; 18. Мат. 5; 4.
[з] Псал. 30; 11.

Елей на веселіе вмѣсто плачъ,
Облѣкло на хваленіе вмѣсто духъ на унынie:
За да ся наричатъ дървія на правдѫ,
[и]Насажденіе Господне, [і]да ся прослави той.
4 И [к]ще съградятъ древни-тѣ запустѣнія,
Ще въздигнѫтъ прѣжни-тѣ развалины,
И ще подновятъ пусты-тѣ градове,
Развалины-тѣ отъ родъ въ родъ.
5 И [л]другородни ще стоятъ и пасѫтъ стада-та ви,
И синове-тѣ на другородны-тѣ ще бѫдѫтъ ваши орачи, и ваши лозари.
6 А [м]вы ще ся именувате Священници Господни,
Служители на нашій-тъ Богъ ще ся наричате:
[н]Ще ядете имотъ-тъ на народы-тѣ,
И въ тѣхнѫ-тѫ славѫ вы ще ся хвалите.
7 Вмѣсто [о]срамъ-тъ си двойно *ще получите:*
И за посрамленіе-то ще иматъ радость въ наслѣдіе-то си:
За то въ земіѭ-тѫ си ще наслѣдятъ двойно-то:
Вѣчно веселіе ще бѫде тѣмъ.
8 Защото азъ Господь [п]обичамъ правосѫдіе;
[р]Мразіѭ грабителство и неправдѫ:
И вѣрно ще имъ въздамъ,
И [с]ще направіѭ съ тѣхъ завѣтъ вѣченъ.
9 И сѣме-то имъ ще ся познае между народы-тѣ,
И внуци-тѣ имъ между племена-та;
Всякой който гы гледа ще гы познава,
[т]Че сѫ сѣме което Господь благослови.
10 [у]Ще ся развеселіѭ прѣмного заради Господа:
Душа-та ми ще ся зарадува въ Бога моего;
Защото мя [ф]облѣче въ одежды на спасеніе,
Загърнѫ мя въ мантіѭ на правдѫ,
[х]Като женихъ украшенъ съ вѣнецъ,
И като невѣстѫ накытенѫ съ утвари-тѣ си.
11 Защото както земя-та произвожда прозябенія-та си,
И както градина прорастува сѣмены-тѣ въ неіѫ,
Така Господь Іеова [ц]ще направи правдѫ-тѫ [ч]и хвалѫ-тѫ
Да прозябнѫтъ прѣдъ всичкы-тѣ народы.

ГЛАВА 62.

1 Заради Сіонъ нѣма да мълкнѫ,
И за Іерусалимъ не щѫ да ся утишѫ,
Додѣ излѣзе правда-та му като сіяніе,
И спасеніе-то му като свѣтило запалено.
2 И [а]ще видятъ народи-тѣ правдѫ-тѫ ти,
И всичкы-тѣ царіе славѫ-тѫ ти:
И [б]ще ся наречешь съ ново име,
Което уста-та на Господа ще нарекѫтъ.
3 И [в]ще бѫдешь вѣнецъ на славѫ въ рѫкѫ-тѫ Господнѭ.
И царска корона въ длань-тѫ на Бога твоего.
4 [г]Нѣма вече да ся наречешь [д]Оставенъ:
Нито земя-та ти вече ще ся нарече [е]Пуста:
Но ще ся наречешь, Благоволеніе мое въ него,
И земя-та ти, Оженена:
Защото Господь благоволи на тебе, и земя-та ти ще бѫде оженена.
5 Защото *както* момъкъ ся жени за момѫ,
Така синове-тѣ ти ще ся оженятъ за тебе:
И *както* женихъ-тъ ся радува на невѣстѫ-тѫ,
Така [ж]Богъ твой ще ся зарадува на тебе.
6 [з]На стѣны-тѣ ти, Іерусалиме, поставихъ стражы:
Тѣ никога нѣма да мълчатъ, ни деня, ни нощя:
Вы които призывате Господа не прѣмълквайте,
7 И не давайте му почивкѫ,
Додѣ постави, и [и]додѣ направи Іерусалимъ хваленіе по земіѭ-тѫ.
8 Господь ся клѣ въ десницѫ-тѫ си, и въ мышцѫ-тѫ на силѫ-тѫ си:
[і]Нѣма да дамъ вече жито-то ти хранѫ на непріятели-тѣ ти;
И синове-тѣ на чужденцы-тѣ нѣма да піѭтъ вино-то ти,
За което ты си ся трудилъ.
9 Но които го жьнѫтъ тѣ ще го ядѫтъ,
И ще хвалятъ Господа:
И които го берѫтъ тѣ ще го піѭтъ
[к]Въ дворове-тѣ на святилище-то ми.
10 Минѣте, минѣте прѣзъ порты-тѣ:
[л]Приготвѣте пѫть-тъ на людіе-тѣ:
Поправѣте, поправѣте друмъ-тъ:
Растрѣбѣте каменіе-тѣ:
[м]Въздигнѣте знамя за народы-тѣ.
11 Ето, Господь възвѣсти до краища-та на земіѭ-тѫ:
[н]Речѣте на Сіоновѫ-тѫ дъщеріѭ:
Ето, Спаситель-тъ ти иде:
Ето, [о]мъзда-та му е съ него,
И въздаяніе-то му прѣдъ него.
12 И ще гы наричатъ Народъ святъ,
Искупены Господни:
И ты ще ся наречешь Търсенъ,
Градъ [п]не оставенъ.

и Гл. 60; 21.
і Іоан. 15; 8.
к Гл. 49; 8. 58; 12. Іез. 36; 33—36.
л Ефес. 2; 12.
м Исх. 19; 6. Гл. 60; 17. 66; 21. 1 Пет. 2; 5, 9. Откр. 1; 6. 5; 10.
н Гл. 60; 5, 11, 16.
о Гл. 40; 2. Зах. 9; 12.
п Псал. 11; 7.
р Гл. 1; 11, 13.
с Гл. 55; 3.
т Гл. 65; 23.
у Авв. 3; 18.
ф Псал. 132; 9, 16.
х Гл. 49; 18. Откр. 21; 2.
ц Псал. 72; 3. 85; 11.
ч Гл. 60; 18. 62; 7.

а Гл. 60; 3.
б Виж. Ст. 4, 12. Гл. 65; 15.
в Зах. 9; 16.
г Осія 1; 10. 1 Пет. 2; 10.
д Гл. 49; 14. 54; 6, 7.
е Гл. 54; 1.
ж Гл. 65; 19.
з Іез. 3; 17. 33; 7.
и Гл. 61; 11. Соф. 3; 20.
і Втор. 28; 31 и дрг. Іер. 5; 17.
к Виж. Втор. 12; 12. 14; 23, 26. 16; 11, 14.
л Гл. 40; 3. 57; 14.
м Гл. 11; 12.
н Зах. 9; 9. Мат. 21; 5. Іоан. 12; 15.
о Гл. 40; 10. Откр. 22; 12.
п Ст. 4.

ГЛАВА 63.

1 Кой е тойзи що иде отъ Едомъ,
Съ очервенены дрехы отъ Восорѫ?
Тойзи славный въ облѣкло-то си,
Който ходи въ величество-то на силѫ-тѫ си?
Азъ който говорѭ съ правдѫ,
Крѣпкый за да спасавамъ.
2 [а]Защо е червено *облѣкло-то* ти,
И дрехы-тѣ ти подобны на человѣкъ който тъпче въ жлебъ?
3 [б]Азъ самъ истъпкахъ жлебъ-тъ,
И никой отъ народы-тѣ не бѣ съ мене:
И стъпкахъ гы въ гнѣвъ-тъ си,
И смазахъ гы въ ярость-тѫ си:
И кръвь-та имъ пръснѫ по дрехы-тѣ ми,
И уплескахъ всичко-то си облѣкло.
4 Защото [в]день-тъ на отмьщеніе-то бѣ въ сърдце-то ми,
И настанѫ година-та на искупены-тѣ ми.
5 И [г]разгледахъ, [д]и нѣмаше кой да помага:
И ся зачудихъ че нѣмаше кой да подпира:
За то [е]мышца-та ми подѣйствова спасеніе въ мене:
И ярость-та ми, тя мя подпрѣ.
6 И стъпкахъ народы-тѣ въ гнѣвъ-тъ си,
И [ж]опихъ гы съ ярость-тѫ си,
И сведохъ кръвь-тѫ имъ въ земѭ-тѫ.
7 Ще поменѫ милосердія-та Господни,
Хваленія-та *Господни*,
По всичко що ни е Господь направилъ,
И голѣмѫ-тѫ благость къмъ Израилевъ-тъ домъ,
Коѭто показа тѣмъ споредъ щедроты-тѣ си,
И споредъ множество-то на своіѫ-тѫ милость.
8 Защото рече: Наистинѫ людіе мои сѫ тѣ,
Чада *които* не ще бѫдѫтъ лъжливы,
И станѫ имъ Спаситель.
9 [з]Въ всичкы-тѣ имъ скърби скърбѣше,
И [и]ангелъ-тъ на присѫтствіе-то му гы избави:
[і]Съ любовь-тѫ си и съ милосердіе-то си той гы искупи,
И [к]дигнѫ гы, и носи гы въ всичкы-тѣ древни дни.
10 Но тѣ [л]не ся покорихѫ, [м]и оскърбихѫ святый-тъ неговъ Духъ:
[н]За то ся обърнѫ та имъ станѫ непріятель,
И самъ ратова противъ тѣхъ.
11 Тогазь поменѫхѫ прѣжни-тѣ дни, Моисея *и* людіе-тѣ му:
Дѣ е онзи [о]който гы възведе отъ море-то,
Съ пастыря на паствѫ-тѫ си?
[п]Дѣ, който положи святый-тъ свой Духъ въ срѣдъ тѣхъ?
12 Който съ десницѫ-тѫ на Моисея води *гы*
[р]Съсъ славнѫ-тѫ си мышцѫ,
[с]Който расцѣпи водѫ-тѫ прѣдъ тѣхъ,
За да си направи вѣчно име?
13 [т]Който гы водѝ прѣзъ безднѫ-тѫ,
Като конь прѣзъ пустынѭ-тѫ, безъ да ся прѣпънѫтъ?
14 Като добытъкъ, който слази въ долъ-тъ,
Духъ-тъ Господень гы упокои:
Така си водилъ людіе-тѣ си,
[у]За да си направишь славно име.
15 [ф]Погледни отъ небе-то,
И виждь [х]отъ жилище-то на святынѭ-тѫ си и на славѫ-тѫ си:
Дѣ е ревность-та ти и сила-та ти,
[ц]Множество-то на милость-тѫ ти и на твои-тѣ къмъ мене щедроты?
Въспрѣхѫ ли ся?
16 [ч]Наистинѫ ты си Отецъ нашъ,
[ш]Ако Авраамъ и да ны не знае,
И Израиль да не ны познава:
Ты, Господи, си Отецъ нашъ,
Искупитель нашъ; отъ вѣка е твое-то име.
17 [щ]Защо си ны допуснѫлъ, Господи, да ся уклонявамы отъ пѫтища-та ти,
[ъ]Да ожесточавамы сърдце-то си, да ти ся не боимъ?
[ы]Върни ся заради рабы-тѣ си,
Племена-та на твое-то наслѣдіе:
18 Малко врѣме *го* [ь]владѣхѫ святи-тѣ твои людіе:
Врагове-тѣ ни потъпкахѫ святилище-то ти.
19 Ный смы отъ вѣка *твои*, надъ тѣхъ ты не си владичествувалъ,
И на тѣхъ не ся е наричало име-то ти.

ГЛАВА 64.

1 О [а]да бы раздралъ ты небеса-та, да слѣзешь,
[б]Да быхѫ ся стопили горы-тѣ отъ лице-то ти,
2 Като огнь който гори хврастія-та,
Като огнь който прави водѫ-тѫ да клокоти,
За да стане име-то ти познато на противницы-тѣ ти,
Да треперятъ народи-тѣ отъ лице-то ти!
3 [в]Когато ты направи ужасны дѣла, каквы-то не чакахмы,

а *Откр. 19; 13.*
б Плач. 1; 15. Откр. 14, 19, 20. 19; 15.
в Гл. 34; 8. 61; 2.
г Гл. 41; 28. 59; 16.
д Іоан. 16; 32.
е Псал. 98; 1. Гл. 59; 16.
ж Откр. 16; 6.
з Сѫд. 10; 16. Зах. 2; 8. Дѣян. 9; 4.
и Исх. 14; 19. 23; 20, 21. 33; 14. Мал. 3; 1. Дѣян. 12; 11.
і *Втор.* 7; 7, 8.
к Исх. 19; 4. Втор. 1; 31. 32; 11, 12. Гл. 46; 3, 4.
л Исх. 15; 24. Числ. 14; 11. Псал. 78; 56. 95; 9.
м Псал. 78; 40. Дѣян. 7; 51. Ефес. 4; 30.
н Исх. 23; 21.
о Исх. 14; 29. 32; 11, 12. Числ. 14; 13, 14 и дрг. Іер. 2; 6.
п Числ. 11; 17, 25. Неем. 9; 20. Дан. 4; 8. Агг. 2; 5.
р Исх. 15; 6.
с Исх. 14; 21. Іис. Нав. 3; 16.
т Псал. 106; 9.
у 2 Цар. 7; 23.
ф Втор. 26; 15. Псал. 80; 14.
х Псал. 33; 14.
ц Іер. 31; 20. Осія 11; 8.
ч Втор. 32; 6. 1 Лѣт. 29; 10. Гл. 64; 8.
ш Іов. 14; 21. Еккл. 9; 5.
щ Псал. 119; 10.
ъ Сравни Гл. 6; 10 съ Іоан. 12; 40. Рим. 9; 18.
ы Числ. 10; 36. Псал. 90; 13.
ь Дан. 8; 24.
ѣ Псал. 74; 7.

а Псал. 144; 5.
б Сѫд. 5; 5. Мих. 1; 4.
в Исх. 34; 10. Сѫд. 5; 4, 5. Псал. 68; 8. Авв. 3; 3, 6.

Ты слѣзе, и горы-тѣ ся растопихѫ отъ лице-то ти.
4 Защото отъ вѣка [г]не ся е чуяло,
До уши не е стигало,
Око не е видѣло другъ Богъ освѣнь тебе
Да е направилъ *таквызь дѣла* за онѣзи които го чакатъ.
5 Посрѣщнѫлъ си тогозь който съ радость [д]прави правдѫ,
[е]Които тя поменуватъ въ пѫтища-та ти:
Ето, ты си ся разгнѣвалъ, защото ный съгрѣшихмы:
[ж]Въ тѣхъ е постоянство, и ный ще ся спасемъ.
6 Но ный всичкы станѫхмы като нечисто *нѣщо*,
И [з]всичка-та ни правда е като омърсенѫ дрехѫ;
И [и]паднѫхмы всичкы като листъ,
И беззаконія-та ни дръпнѫхѫ ны като вѣтръ-тъ.
7 И [і]нѣма който да призыва име-то ти,
Който да ся събуди да ся хване за тебе;
Защото си скрылъ лице-то си отъ насъ,
И стопилъ си ны, заради беззаконія-та ни.
8 Но [к]сега, Господи, ты си Отецъ нашъ:
Ный смы калъ-тъ, а [л]ты Грънчарь-тъ ни:
И всичкы смы [м]дѣло на твоіѫ-тѫ рѫкѫ.
9 [н]Не гнѣвай ся силно, Господи,
И не помни вѣчно беззаконіе-то:
Ето, погледни, молимъ ся:
Ный всичкы смы [о]людіе твои.
10 Святи-тѣ твои градове станѫхѫ пусти;
Сіонъ станѫ пустъ, [п]Іерусалимъ запустенъ.
11 [р]Святый-тъ нашъ и красный-тъ нашъ домъ,
Въ който отци-тѣ ни тя славословяхѫ,
Изгоренъ быде съ огнь:
И [с]всичкы-тѣ драгы намъ нѣща станѫхѫ въ запустѣніе.
12 [т]Ще удържишь ли, Господи, себе си въ това?
[у]Ще замълчишь ли, и ще ны оскърбишь ли крайно?

ГЛАВА 65.

1 [а]Потърсенъ быхъ отъ онѣзи които не пытахѫ *за мене:*
Намѣренъ быхъ отъ онѣзи които мя не търсѣхѫ:
Рѣкохъ: Ето азъ, ето азъ,
Къмъ [б]народъ [*]който не призываше име-то ми.
2 [в]Прострѣхъ рѫцѣ-тѣ си весь день
Къмъ непокорливы людіе,
Които ходятъ по пѫть не добръ,
Вслѣдъ свои-тѣ помышленія:
3 Людіе [г]които мя раздражаватъ всякога прѣдъ лице-то ми:
[д]Които колятъ жертвы въ градины,
И кадятъ на *олтари отъ* кирпичы:
4 [е]Които сѣдятъ въ гробища,
И нощуватъ въ скрышны мѣста:
[ж]Които ядѫтъ свинско месо,
И *въ* съсѫды-тѣ си *иматъ* сокъ отъ нечисты нѣща:
5 [ѕ]Които казуватъ: Махни ся отъ мене, не ся допирай до мене,
Защото сьмь по святъ отъ тебе;
Тѣ сѫ дымъ въ ноздри-тѣ ми,
Огнь горящъ весь день.
6 [и]Ето писано е прѣдъ мене,
[і]Не ще да замълчѫ, [к]но ще направіѫ отмьщеніе,
Ей, ще въздамъ въ пазухы-тѣ имъ
7 Беззаконія-та ви, купно и [л]беззаконія-та на отцы-тѣ ви, говори Господь,
[м]Които кадихѫ върху горы-тѣ,
[н]И мя хулихѫ върху хълмы-тѣ:
За то ще възмѣріѫ въ пазухѫ-тѫ имъ дѣло-то имъ отъ начало.
8 Така говори Господь:
Както когато ся намира мѫстъ въ гроздъ-тъ, говорятъ:
Не разваляй го, [о]защото има благословеніе въ него;
Така ще направіѫ за рабы-тѣ си,
За да не истрѣбіѫ всичкы-тѣ.
9 И ще изваділѫ сѣме отъ Іакова,
И наслѣдникъ на планины-тѣ си отъ Іудѫ:
И [п]избранни-тѣ ми ще гы наслѣдятъ,
И раби-тѣ ми ще ся населятъ тамъ.
10 И [р]Саронъ ще бѫде ограда на стада,
И [с]долъ-тъ Ахоръ мѣсто за лѣжаніе на говеда,
За людіе-тѣ ми които мя дирятъ.
11 А васъ, които оставяте Господа,
Които забравяте [т]святѫ-тѫ ми горѫ,
Които приготвяте [у]трьпезѫ на †Гада,
И които правите възліяніе на §Мени,
12 Ще вы изброіѫ за ножъ,
И всичкы ще ся наведете на кланіе;
[ф]Защото зовѣхъ, и не отговаряхте:

[г] Псал. 31; 19. 1 Кор. 2; 9.
[д] Дѣян. 10; 35.
[е] Гл. 26; 8.
[ж] Мал. 3; 6.
[з] Фил. 3; 9.
[и] Псал. 90; 5, 6.
[і] Осія 7; 7.
[к] Гл. 63; 16.
[л] Гл. 29; 16. 45; 9. Іер. 18; 6. Рим. 9; 20, 21.
[м] Ефес. 2; 10.
[н] Псал. 74; 1, 2. 79; 8.
[о] Псал. 79; 13.
[п] Псал. 79; 1.
[р] 4 Цар. 25; 9. 2 Лѣт. 36; 19. Псал. 74; 7.
[с] Іез. 24; 21, 25.
[т] Гл. 42; 14.
[у] Псал. 83; 1.

—

[а] Рим. 9; 24, 25, 26, 30. 10; 20. Ефес. 2; 12, 13.
[б] Гл. 63; 19.
[*] *Или* които не ся называхѫ съ име-то ми.
[в] Рим. 10; 21.
[г] Втор. 32; 21.
[д] Гл. 1; 29. 66; 17. Виж. Лев. 17; 5.
[е] Втор. 18; 11.
[ж] Гл. 66; 17. Виж. Лев. 11; 7.
[ѕ] Виж. Мат. 9; 11. Лук. 5; 30. 18; 11. Іуд. 19.
[и] Втор. 32; 34. Мал. 3; 16.
[і] Псал. 50; 3.
[к] Псал. 79; 12. Іер. 16; 18. Іез. 11; 21.
[л] Исх. 20; 5.
[м] Іез. 18; 6.
[н] Іез. 20; 27, 28.
[о] Іоил. 2; 14.
[п] Ст. 15; 22. Мат. 24; 22. Рим. 11; 5, 7.
[р] Гл. 33; 9. 35; 2.
[с] Іис. Нав. 7; 24, 26. Осія 2; 15.
[т] Гл. 56; 7. 57; 13. Ст. 25.
[у] Іез. 23; 41. 1 Кор. 10; 21.
† Честь (късметъ).
§ Урисница.
[ф] 2 Лѣт. 36; 15, 16. Прит. 1; 24 и др. Гл. 66; 4. Іер. 7; 13. Зах. 7; 7. Мат. 21; 34—43.

Говорѣхъ, и не слушахте:
Но правѣхте зло-то прѣдъ мене,
И избирахте неугодно-то менѣ.

13 За то така говори Господь Іеова:
Ето, раби-тѣ ми ще ядѫтъ, а вы ще гладувате:
Ето, раби-тѣ ми ще піѭтъ, а вы ще жедувате:
Ето, раби-тѣ ми ще ся развеселятъ, а вы ще ся посрамите:

14 Ето, раби-тѣ ми ще въсклицаватъ отъ сърдечно веселіе,
А вы ще пищите отъ сърдечнѫ болкѫ,
[х]И ще лелекате отъ угнѣтеніе на духъ-тъ.

15 И ще оставите име-то си [ц]на избранны-тѣ ми [ч]за клѣтвѫ;
Защото Господь Іеова тебе ще умъртви,
И рабы-тѣ си [ш]ще нарече съ друго име,

16 Щото който ублажава себе си на земіѭ-тѫ,
[щ]Да ублажава себе си въ Бога на истинѫ-тѫ;
И който ся кълне на земіѭ-тѫ,
[ъ]Да ся кълне въ Бога на истинѫ-тѫ;
Защото прѣдишни-тѣ скърби ся забравихѫ,
И защото ся скрыхѫ отъ очи-тѣ ми.

17 Понеже, ето, [ы]новы небеса създавамъ, и новѫ земіѭ:
И прѣдишни-тѣ нѣма да ся поменѫтъ,
Нито ще дойдѫтъ на умъ.

18 Но веселѣте ся и радувайте ся всякога
Въ онова което създавамъ;
Защото, ето, създавамъ Іерусалимъ за радость,
И людіе-тѣ му за веселіе.

19 И [ь]ще ся радувамъ на Іерусалимъ,
И ще ся веселіѭ за людіе-тѣ си:
И [ѣ]нѣма да ся чуе вече въ него гласъ на плачъ,
И гласъ на вопль.

20 Нѣма да бѫде вече тамъ малоденeнъ младенецъ,
И старецъ който да не е испълнилъ дни-тѣ си,
Защото дѣте-то ще умира стогодишно:
[ю]А стогодишенъ грѣшникъ ще бѫде проклѣтъ.

21 И [я]ще съградятъ кѫщы, и ще ся населятъ:
И ще насадятъ лозія, и ще ядѫтъ плодъ-тъ имъ.

22 Нѣма да съградятъ тѣ, а другъ да ся насели:
Нѣма да насадятъ тѣ, а другъ да яде;
Защото [ѫ]дни-тѣ на мои-тѣ людіе ще сѫ както дни-тѣ на дьрво,
И [іѫ]избранни-тѣ ми ще видятъ да овехтѣе дѣло-то на рѫцѣ-тѣ имъ.

23 Не ще да ся трудятъ напраздно,
[а]Нито ще раждатъ чада за скърбь;
Защото [б]сѫ сѣме на благословены-тѣ Господни,
И потомство-то имъ съ тѣхъ.

24 И [в]прѣди да въззовѫтъ тѣ, азъ ще отговарямъ:
И додѣ още говорятъ тѣ, азъ ще слушамъ.

25 [г]Вълкъ-тъ и агне-то ще пасѫтъ наедно:
И львъ-тъ ще яде плѣвѫ както говедо-то:
А [д]храна на земіѭ-тѫ *ще бѫде* пьрсть-та:
Не ще да правятъ поврѣдѫ нито погубуваніе
Въ всичкѫ-тѫ ми святѫ горѫ, говори Господь.

ГЛАВА 66.

1 Така говори Господь:
[а]Небе-то ми е прѣстолъ,
И земя-та подножіе на нозѣ-тѣ ми:
Кой е домъ-тъ който искате да съградите за мене?
И кое е мѣсто-то на упокоеніе-то ми?

2 Защото рѫка-та ми е направила всичко това,
И е станѫло всичко това, говори Господь;
[б]Но азъ ще погледнѫ на тогозь,
[в]На сиромаха, и съкрушенный-тъ духомъ,
[г]И на оногозь който трепери отъ слово-то ми.

3 [д]Който коле волъ е *както* който убива человѣка:
Който жертвува агне, [е]*както* който прѣсича вратъ на псе:
Който приноси хлѣбно приношеніе, *както който приноси* свинскѫ кръвь:
Който кади ливанъ, *както* който благославя идолъ:
Ей, тѣ сѫ избрали пѫтища-та си,
И душа-та имъ ся наслаждава въ гнусоты-тѣ имъ.

4 И азъ ще изберѫ бѣдствія-та имъ,
И ще докарамъ върхъ тѣхъ онѣзи нѣща отъ които ся боятъ;
[ж]Защото зовѣхъ, и никой не отговаряше:
Говорѣхъ, и не слушахѫ;
Но правѣхѫ зло прѣдъ мене,
И избирахѫ неугодно-то менѣ.

5 Слушайте слово-то Господне,
[з]Вы които треперите отъ слово-то му:
Братія-та ви, които вы мразятъ *и* вы отхвърлятъ заради мое-то име,
Рекохѫ: [и]Да ся прослави Господь,

[х] Мат. 8; 12. Лук. 13; 28.
[ц] Ст. 9; 22.
[ч] Іер. 29; 22. Зах. 8; 13.
[ш] Гл. 62; 2. Дѣян. 11; 26.
[щ] Псал. 72; 17. Іер. 4; 2.
[ъ] Втор. 6; 13. Псал. 63; 11. Гл. 19; 18. 45; 23. Соф. 1; 5.
[ы] Гл. 51; 16. 66; 22. 2 Пет. 3; 13. Откр. 21; 1.
[ь] Гл. 62; 5.
[ѣ] Гл. 35; 10. 51; 11. Откр. 7; 17. 21; 4.
[ю] Еккл. 8; 12.
[я] Виж. Лев. 26; 16. Втор. 28; 30. Гл. 62; 8. Амос. 9; 14.
[ѫ] Псал. 92; 12.
[іѫ] Ст. 9, 15.
[а] Втор. 28; 41. Осія 9; 12.
[б] Гл. 61; 9.
[в] Псал. 32; 5. Дан. 9; 21.
[г] Гл. 11; 6, 7, 9.
[д] Быт. 3; 14.

—

[а] 3 Цар. 8; 27. 2 Лѣт. 6; 18. Мат. 5; 34, 35. Дѣян. 7; 48, 49. 17; 24.
[б] Гл. 57; 15. 61; 1.
[в] Псал. 34; 18. 51; 17.
[г] Ездр. 9; 4. 10; 3. Прит. 23; 14. Ст. 5.
[д] Гл. 1; 11.
[е] Втор. 23; 18.
[ж] Прит. 1; 24. Гл. 65; 12. Іер. 7; 13.
[з] Ст. 2.
[и] Гл. 5; 19.

И [і]да видимъ вашж-тж радость:
Но тѣ ще ся посрамятъ.
6 Гласъ на мятежъ *иде* отъ градъ-тъ,
Гласъ отъ храмъ-тъ,
Гласъ на Господа, който прави въздаяніе на непріятели-тѣ си.
7 Прѣди да ся замжчи, роди:
Прѣди да дойджтъ болѣзни-тѣ ѝ, освободи ся и роди мжжко.
8 Кой е чулъ таквозь нѣщо? кой е видѣлъ таквозь?
Родила ли бы земя-та въ единъ день?
Или родилъ ли бы ся единъ народъ отъ веднъждь?
Но *дъщеря-та на* Сіонъ щомъ ся замжчи, роди чада-та си.
9 Азъ който довождамъ до рождаціе,
Не быхъ ли направилъ да роди? говори Господь:
Азъ който правіж да раждатъ,
Затворилъ ли быхъ *ложесна-та?* говори Богъ твой.
10 Развеселѣте ся съ *дъщеріж-тж на* Іерусалимъ,
И радувайте ся съ неіж, всичкы които іж обичате:
Зарадувайте ся, и радувайте ся съ неіж,
Всичкы които сѣтувате за неіж.
11 За да ссучете, и да ся насытите
Отъ съсцы-тѣ на утѣшенія-та ѝ:
За да ся нассучете, и да ся насладите
Въ изобиліе-то на славж-тж ѝ.
12 Защото така говори Господь:
Ето, [к]ще распрострж ней миръ както рѣкж,
И славж-тж на народы-тѣ както наводняемъ потокъ:
[л]Тогазь ще ся нассучете,
Ще бждете носены на обятія,
[м]И ще бждете поласканы на колѣна-та *ѝ*.
13 Както единъ, когото утѣшава майка му,
Така азъ ще вы утѣшж:
И ще ся утѣшите въ Іерусалимъ.
14 И ще видите, и сърдце-то ви ще ся развесели,
[н]И кости-тѣ ви ще прозябнжтъ като трѣвж:
И ржка-та Господня ще ся познае къмъ рабы-тѣ му,
А гнѣвъ-тъ му къмъ непріятели-тѣ му.
15 Защото, ето, [о]Господь ще дойде съ огнь,
И колесницы-тѣ му ще бжджтъ като вихрушкж,
За да отдаде гнѣвъ-тъ си съ устремленіе,
И прѣщеніе-то си съ огненны пламыцы.
16 Защото Господь, съ огнь, [п]и съ ножъ-тъ си,
Ще ся сжди съсъ всякж плъть,
И убити-тѣ отъ Господа ще бжджтъ много.
17 [р]Които ся освящаватъ и очищаватъ въ градины-тѣ,
Единъ подирь другъ, въ срѣдж-тж,
И яджтъ свинско месо и гнусотіи и мышкы,
Тѣ ще загынжтъ купно, говори Господь.
18 Защото азъ *знаж* дѣла-та имъ и помышленія-та имъ:
И иджт, за да съберж всичкы-тѣ народы и языцы:
И тѣ ще дойджтъ, и ще видятъ славж-тж ми.
19 И [с]ще туріж знаменіе между тѣхъ:
И онѣзи отъ тѣхъ които ся отървжтъ, ще гы испроводіж въ народы-тѣ,
Въ Өарсисъ, Фулъ, и Лудъ, които теглятъ лжкъ,
Въ Өувалъ, и Іаванъ, далечны-тѣ островы,
Които не сж чули име-то ми,
Нито сж видѣли славж-тж ми:
И [т]ще проповѣдатъ славж-тж ми между народы-тѣ.
20 И ще доведжтъ всичкы-тѣ ви братія
Отъ всичкы-тѣ народы [у]приносъ Господу,
На коніе, и на колесницы, и на носилкы,
И на мьскы, и на бързы камилы,
Къмъ святж-тж ми горж, Іерусалимъ, говори Господь,
Както сынове-тѣ Израилеви доносятъ приношеніе
Въ чистъ съсждъ въ домъ-тъ Господень.
21 А още ще земж отъ тѣхъ
[ф]За священницы *и* за Левиты, говори Господь.
22 Защото [х]както новы-тѣ небеса
И нова-та земя, които азъ ще направіж,
Ще прѣбжджтъ прѣдъ мене, говори Господь,
Така ще прѣбжде сѣме-то ви и име-то ви.
23 И [ц]отъ новомѣсечіе до новомѣсечіе,
И отъ сжбботж до сжбботж,
[ч]Ще дохожда всяка плъть да ся кланя прѣдъ мене,
Говори Господь.
24 И ще излѣзжтъ и ще видятъ [ш]труповетѣ на человѣцы-тѣ,
Които быдохж прѣстжпници противъ мене;
[щ]Защото тѣхный-тъ червій нѣма да умре,
Нито огнь-тъ имъ ще угасне:
И ще бжджтъ гнусота на всякж плъть.

і 2 Сол. 1; 10. Тит. 2; 13.
к Гл. 48; 18. 60; 5.
л Гл. 60; 16.
м Гл. 49; 22. 60; 4.
н Іез. 37; 1 и дрг.
о Гл. 9; 5. 2 Сол. 1; 8.
п Гл. 27; 1.
р Гл. 65; 3, 4.
с Лук. 2; 34.
т Мал. 1; 11.
у Рим. 15; 16.
ф Исх. 19; 6. Гл. 61; 6. 1 Пет. 2; 9. Откр. 1; 6.
х Гл. 65; 17. 2 Пет. 3; 13. Откр. 21; 1.
ц Зах. 14; 16.
ч Псал. 65; 2.
ш Ст. 16.
щ Мар. 9; 44, 46, 48.

КНИГА НА ПРОРОКА ІЕРЕМІѬ.

ГЛАВА 1.

1 Думы-тѣ на Іеремія Хелкіевъ-тъ сынъ, отъ священницы-тѣ, които бѣхѫ [а]въ 2 Анаѳоѳъ у Веніаминовѫ-тѫ земіѭ: Къмъ когото быде слово Господне въ дни-тѣ на Іудинъ-тъ царь Іосіѭ, Амоновъ-тъ сынъ, [б]въ тринадесето-то лѣто на царуваніе-то 3 му. Быде и въ дни-тѣ на Іоакима, Іудинъ-тъ царь, сынъ-тъ на Іосіѭ, [в]до свършъкъ-тъ на единадесето-то лѣто на Седекіѭ, сынъ-тъ на Іосіѭ Іудинъ-тъ царь, [г]до плѣненіе-то на Іерусалимъ [д]въ петый-тъ мѣсецъ.

4 И слово Господне быде къмъ мене, и 5 рече: [е]Прѣди да ти дамъ образъ въ утробѫ-тѫ [ж]познахъ тя: и прѣди да излѣзешь изъ маткѫ-тѫ, [з]освятихъ тя: поставихъ тя пророкъ на народы-тѣ.

6 И азъ рѣкохъ: [и]О! Господи Іеова! ето, 7 не знаѭ да говорѭ, защото сьмъ дѣте. А Господь ми рече: Не думай: Дѣте сьмъ; защото ще идешь при всичкы-тѣ, при които ще тя проводѭ: и [і]всичко що ти 8 заповѣдамъ ще кажешь. [к]Да ся не убоишь отъ лице-то имъ; защото [л]азъ сьмъ съ тебе за да тя избавямъ, говори Го-9 сподь. И прострѣ Господь рѫкѫ-тѫ си, [м]та допрѣ до уста-та ми: и рече ми Господь: Ето, [н]турихъ думы-тѣ си въ уста-10 та ти. Виждь, [о]поставихъ тя днесь надъ народы-тѣ, и надъ царства-та, [п]за да искореняваншь, и да съсыпвашь, и да погубяшь, и да разваляшь, да градишь, и да садишь.

11 Слово Господне быде още къмъ мене, и рече: Що виждашь ты, Іеремíе? И рѣ-12 кохъ: Виждамъ пѫрчкѫ *мигдаловѫ. И Господь ми рече: Добрѣ си видѣлъ; защото азъ ще бързамъ да испълнѭ сло-13 во-то си. И быде слово Господне къмъ мене вторый пѫть, и рече: Що виждашь ты? И рѣкохъ: Виждамъ [р]котелъ който възвира: и лице-то му е отъ къмъ сѣверъ.

14 И рече ми Господь:
[с]Отъ сѣверъ ще избухне зло-то
Върху всичкы-тѣ жители на тѫзи земіѭ.

15 Защото, ето, азъ ще [т]повыкамъ
Всичкы-тѣ колѣна на сѣверны-тѣ царства, говори Господь:
И ще дойдѫтъ, [у]и ще турятъ всякой прѣстолъ-тъ си
Въ входъ-тъ на Іерусалимскы-тѣ порты,
И върху всичкы-тѣ му стѣны наоколо,
И върху всичкы-тѣ Іудины градове.

16 И ще произнесѫ сѫдбы-тѣ си върхъ тѣхъ,
Заради всичко-то имъ зло;
Защото [ф]мя оставихѫ, и кадихѫ на чужды богове,
И ся поклонихѫ на дѣла-та на рѫцѣ-тѣ си.

17 Ты прочее [х]опаши чрѣсла-та си,
И стани, та имъ кажи всичко което ще ти заповѣдамъ азъ:
[ц]Да ся не убоишь отъ лице-то имъ,
Да не бы да тя смутѭ прѣдъ тѣхъ.

18 Защото, ето, азъ тя турихъ днесь
[ч]Както градъ твърдъ, и както стълпъ желѣзенъ,
И както мѣдны стѣны, противъ всичкѫ-тѫ земіѭ,
Противъ царіе-тѣ на Іудѫ, противъ князове-тѣ му,
Противъ священницы-тѣ му, и противъ людіе-тѣ на тѫзи земіѭ.

19 И ще ратуватъ противъ тебе,
Но нѣма да ти надвіѭтъ;
Защото [ш]азъ сьмъ съ тебе, за да тя избавямъ, говори Господь.

ГЛАВА 2.

1 И слово Господне быде къмъ мене, и рече:

2 Иди та възгласи въ уши-тѣ *на дъщерѭ-тѫ* на Іерусалимъ, и речи:
Така говори Господь: Помнѭ заради тебе
Милѣяніе-то ти когато бѣше [а]млада,
Любовь-тѫ ти когато бѣше невѣста,
[б]Когато мя слѣдоваше въ пустынѭ-тѫ,
Въ ненасѣянѫ земіѭ:

3 [в]Израиль бѣше святъ Господу,
[г]Начатъкъ на рожбы-тѣ му:
[д]Всичкы които го пояждахѫ бѣхѫ повинни:

[а] Іис. Нав. 21; 18. 1 Лѣт. 6; 60. Гл. 32; 7, 8, 9.
[б] Гл. 25; 3.
[в] Гл. 39; 2.
[г] Гл. 52; 12, 15.
[д] 4 Цар. 25; 8.
[е] Иса. 49; 1, 5.
[ж] Исх. 33; 12, 17.
[з] Лук. 1; 15, 41. Гал. 1; 15, 16.
[и] Исх. 4; 10. 6; 12, 30. Иса. 6; 5.
[і] Числ. 22; 20, 38. Мат. 28; 20.
[к] Ст. 17. Іез. 2; 6. 3; 9.
[л] Исх. 3; 12. Втор. 31; 6, 8. Іис. Нав. 1; 5. Гл. 15; 20. Дѣян. 26; 17. Евр. 13; 6.
[м] Иса. 6; 7.
[н] Иса. 51; 16. Гл. 5; 14.
[о] 3 Цар. 19; 17.
[п] Гл. 18; 7. 2 Кор. 10; 4, 5.
* Названіе-то на Мигдалъ-тъ по Еврейскы значи Бързо-то дърво.
[р] Іез. 11; 3, 7. 24; 3.
[с] Гл. 4; 6. 6; 1.
[т] Гл. 5; 15. 6; 22. 10; 22. 25; 9.
[у] Гл. 39; 3. 43; 10.
[ф] Втор. 28; 20. Гл. 17; 13.
[х] 3 Цар. 18; 46. 4 Цар. 4; 29. 9; 1. Іов. 38; 3. Лук. 12; 35. 1 Пет. 1; 13.
[ц] Исх. 3; 12. Ст. 8. Іез. 2; 6.
[ч] Иса. 50; 7. Гл. 6; 27. 15; 20.
[ш] Ст. 8.

—

[а] Іез. 16; 8, 22, 60. 23; 3, 8. 19. Осія 2; 15.
[б] Втор. 2; 7.
[в] Исх. 19; 5, 6.
[г] Іак. 1; 18. Откр. 14; 4.
[д] Гл. 12; 14. 50; 7.

Зло бы гы постигнѫло, говори Господь.
4 Чуйте слово-то Господне, доме Іакововъ,
И всичкы родове на Израилевый домъ:
5 Така говори Господь:
[е]Каквѫ неправдѫ намѣрихѫ въ мене отци-тѣ ви,
Та ся отдалечихѫ отъ мене,
[ж]И ходихѫ вслѣдъ суетѫ-тѫ, и ся осуетихѫ?
6 И не рекохѫ: Дѣ е Господь,
[з]Който ны възведе отъ Египетскѫ-тѫ земѭ,
[и]Който ны води прѣзъ пустынѭ-тѫ,
Прѣзъ мѣсто на пустотѫ и на пропасти,
Прѣзъ мѣсто на безводіе и на смъртнѫ сѣнкѫ,
Прѣзъ мѣсто по което не е минѫлъ человѣкъ,
И дѣто человѣкъ не ся е населилъ?
7 И въведохъ вы въ [і]плодоносно мѣсто,
За да ядете плодове-тѣ му и благо-то му:
И като влѣзохте [к]осквернихте земѭ-тѫ ми,
И направихте мерзость наслѣдіе-то ми.
8 Священници-тѣ не рекохѫ: Дѣ е Господь?
И [л]законовѣдци-тѣ не мя познахѫ:
И пастыри-тѣ станѫхѫ прѣстѫпници противъ мене,
И [м]пророци-тѣ пророчествувахѫ чрѣзъ Ваала,
И ходихѫ подирь [н]*непотрѣбно-то*.
9 За това [о]азъ ще ся сѫдѭ още съ васъ, говори Господь,
И [п]съсъ сынове-тѣ на сынове-тѣ ви ще ся сѫдѭ.
10 Защото минѣте въ Киттимскы-тѣ островы, та виждте:
И проводѣте въ Кидаръ, та разсмотрѣте прилѣжно,
И виждте, има ли да е станѫло нѣщо таквозь,
11 [р]Промѣнилъ ли е народъ богове-тѣ *си*,
[с]ако и да не сѫ богове?
[т]Мои-тѣ [у]обаче людіе промѣнихѫ Славѫ-тѫ си за непотрѣбно-то.
12 [ф]Ужасѣте ся, небеса, въ това,
Настръхнѣте, смутѣте ся прѣмного, говори Господь.
13 Защото двѣ злины направихѫ мои-тѣ людіе,
[х]Оставихѫ мене, источникъ-тъ на живѫ-тѫ водѫ,
И си ископахѫ ровове, ровове распукнѫты,
Които не могѫтъ да държатъ водѫ.
14 Да ли [ц]е рабъ Израиль? или домочадецъ?
Защо станѫ плѣнъ?
15 [ч]Млади львове рыкахѫ противъ него, издадохѫ гласъ-тъ си,
И направихѫ земѭ-тѫ му пустѫ:
Градове-тѣ му сѫ испогорени, *и* ненаселени.
16 Сынове-тѣ още на Мемфисъ и [ш]на Тафнесъ
Строшихѫ върхъ-тъ на главѫ-тѫ ти.
17 [щ]Не докара ли това ты самъ на себе си,
Защото си оставилъ Господа Бога твоего
[ъ]Когато тя водѣше въ пѫть-тъ?
18 И сега що имашь ты [ы]съ Египетскый-тъ пѫть,
Да піешь водѫ-тѫ [ь]на Сіоръ?
Или що имашь съ Ассирійскый-тъ пѫть,
Да піешь водѫ-тѫ на рѣкѫ-тѫ?
19 [ѣ]Нечестіе-то ти ще тя накаже,
И прѣстѫпленія-та ти ще тя обличатъ:
Познай прочее и виждь, че е зло и горко това,
Дѣто си оставилъ Господа Бога твоего,
И нѣма мой-тъ страхъ въ тебе,
Говори Господь Іеова Саваоѳъ.
20 Понеже отдавна строшихъ хомотъ-тъ ти,
Раскѫснѫхъ връзкы-тѣ ти,
И [ю]ты рече: Не щѫ да бѫдѫ вече прѣстѫпница:
Когато [я]на всякой высокъ хълмъ,
[ѧ]И подъ всяко зелено дърво,
Лѣгала си блудница.
21 Но азъ [ѩ]тя насадихъ лозѫ избраннѫ,
Сѣме съвсѣмъ истинно:
А ты какъ ми си ся промѣнила [а]въ похабены пѫрчкы на чуждѫ лозѫ?
22 За то ако [б]и да ся омыешь съ нытро,
И да употрѣбишь много мыло,
[в]Беззаконіе-то ти прѣдъ мене остава си пятно,
Говори Господь Іеова.
23 [г]Какъ можешь да речешь: Не ся оскверниxъ,
Не ходихъ подирь Ваалимы-тѣ?
Виждь пѫть-тъ си [д]въ долъ-тъ,
Познай що си сторила:
Бърза камило що припкашь по кривы-тѣ пѫтища:
24 [е]Дива ослица навыкнѫла въ пустынѭ-тѫ,
Що шмърка въздухъ-тъ въ желаніе-то на сърдце-то си:
Въ устремленіе-то ѝ, кой може да ѭ спре?

е Иса. 5; 4. Мих. 6; 3.
ж 4 Цар. 17; 15. Іона. 2; 8.
з Иса. 63; 9, 11, 13. Осія 13; 4.
и Втор. 8; 15. 32; 10.
і Числ. 13; 27. 14; 7, 8. Втор. 8; 7, 8, 9.
к Лев. 18; 25, 27, 28. Числ. 35; 33, 34. Псал. 78; 58, 59. 106; 38. Гл. 3; 1. 16; 18.
л Мал. 2; 6, 7. Рим. 2; 20.
м Гл. 23; 13.
н Ст. 11. Авв. 2; 18.
о Іез. 20; 35, 36. Мих. 6; 2.
п Исх. 20; 5. Лев. 20; 5.
р Мих. 4; 5.
с Псал. 115; 4. Иса. 37; 19. Гл. 16; 20.
т Псал. 106; 20. Рим. 1; 23.
у Ст. 8.
ф Иса. 1; 2. Гл. 6; 19.
х Псал. 36; 9. Гл. 17; 13. 18; 14. Іоан. 4; 14.
ц Виж. Исх. 4; 22.
ч Иса. 1; 7. Гл. 4; 7.
ш Гл. 43; 7, 8, 9.
щ Гл. 4; 18.
ъ Втор. 32; 10.
ы Иса. 30; 1; 2.
ь Іис. Нав. 13; 3.
ѣ Иса. 3; 9. Осія 5; 5.
ю Исх. 19; 8. Іис. Нав. 24; 18. Сѫд. 10; 16. 1 Цар. 12; 10.
я Втор. 12; 2. Иса. 57; 5, 7. Гл. 3; 6.
ѧ Исх. 34; 15, 16.
ѩ Исх. 15; 17. Псал. 44; 2. 80; 8. Иса. 5; 1 и дрг. 60; 21. Мат. 21; 33. Мар. 12; 1. Лук. 20; 9.
а Втор. 32; 32. Иса. 1; 21. 5; 4.
б Іов. 9; 30.
в Втор. 32; 34. Іов. 14; 17. Осія 13; 12.
г Прит. 30; 12.
д Гл. 7; 31.
е Іов. 39; 5 и дрг. Гл. 14; 6.

Всичкы които ѭ търсятъ нѣма да ся трудятъ:
Въ мѣсецъ-тъ ѝ ще ѭ намѣрятъ.
25 Въспри ногѫ-тѫ си да не *ходишь* боса,
И гъртань-тъ си отъ жаждѫ:
Но [ж] ты си рекла: Напраздно, не;
Защото [з] възлюбихъ чужденцы,
И подирь тѣхъ ще идѫ.
26 Както ся посрамя тать когато ся открые,
Така ще ся посрами Израилевъ-тъ домъ;
Тѣ, царіе-тѣ имъ, князове-тѣ имъ,
И священници-тѣ имъ, и пророци-тѣ имъ:
27 Които думатъ на дърво-то: Отецъ мой си ты:
И на камыкъ-тъ: Ты си мя родилъ;
Защото обърнѫхѫ къмъ мене гърбъ, а не лице;
[и] Но въ врѣме-то на бѣдство-то си ще рекѫтъ: Стани, та ны избави.
28 И [і] дѣ сѫ твои-тѣ богове, които си правилъ за себе си?
Нека станѫтъ, [к] ако могѫтъ да тя избавятъ
Въ врѣме-то на бѣдство-то ти;
[л] Защото колкото сѫ градове-тѣ ти
Толкозь и богове-тѣ ти, Іудо.
29 [м] Защо бы искали да ся сѫдите съ мене?
Всичкы вы сте отстѫпници отъ мене, говори Господь.
30 [н] Напраздно поразихъ чада-та ви:
Тѣ не пріехѫ поправленіе.
Ножъ-тъ ви [о] пояде пророцы-тѣ ви,
Както львъ истрѣбитель.
31 О роде, виждте слово-то Господне:
[п] Былъ ли сьмь азъ пустыня за Израиль,
Или земя на тьмнинѫ?
Защо говорятъ людіе-тѣ ми:
[р] Ный смы господари:
[с] Не щемъ да дойдемъ вече при тебе?
32 Може ли мома-та да забрави украшеніе-то си,
Невѣста-та прѣпоясаніе-то си?
Но [т] людіе-тѣ ми забравихѫ мене, въ дни безбройны.
33 Защо показвашь красенъ пѫть-тъ си за да търсишь любовь?
Тъй щото си научила и лоши-тѣ жены на твои-тѣ пѫтища.
34 Даже по полы-тѣ ти ся намѣри [у] кръвь
Отъ душы на невинны сиромасы:
Не гы намѣрихъ съ раскопаваніе, но по всичкы тѣзи.
35 [ф] И казувашь: Понеже сьмь неповинна,
Непрѣмѣнно ярость-та му ще ся отвърне отъ мене.
Ето, азъ [х] ще ся сѫдіѭ съ тебе,
[ц] Защото казувашь: Не сьмь сългрѣшила.
36 [ч] Защо ся скыташь толкозь много за да промѣнишь пѫть-тъ си?
[ш] Ще ся посрамишь и отъ Египетъ,
[щ] Както ся посрами отъ Ассиріѭ.
37 Ей, ще излѣзешь отъ тукъ
[ъ] Съ рѫцѣ-тѣ си на главѫ-тѫ си;
Защото Господь отмѣтнѫ надежды-тѣ ти,
И нѣма да благоденствувашь въ тѣхъ.

ГЛАВА 3.

1 Говорятъ: Ако напустне нѣкой женѫ-тѫ си,
Та отиде отъ него и ся ожени за другъ мѫжъ,
[а] Ще ся върне ли пакъ онзи при неѭ?
[б] Не ще ли ся оскверни съвсѣмъ тя земя?
[в] А ты си блудствовала съ много любовницы;
[г] Но върни ся пакъ къмъ мене, говори Господь.
2 Подигни очи-тѣ си [д] къмъ высокы-тѣ мѣста,
Та виждь дѣ не сѫ блудствовали съ тебе:
[е] По пѫтища-та си сѣдѣла за тѣхъ,
[ж] Както Аравянинъ въ пустыніѭ-тѫ,
И осквернила си земіѭ-тѫ
Съ блудство-то си и съсъ злодѣянія-та си.
3 За то [з] задържани быхѫ дъждове-тѣ,
Та не станѫ пролѣтенъ дъждь:
А [и] ты имаше чело на блудницѫ;
Отхвърлила си всякой срамъ.
4 Не щешь ли да выкашь отъ сега къмъ мене:
Отче мой, ты си [і] наставникъ [к] на младость-тѫ ми?
5 [л] Ще съхранява ли той *гнѣвъ-тъ си* за всегда?
Ще *го* пази ли до край?
Ето, *така* си говорила, и правила си злодѣянія колкото си могда.
6 И въ дни-тѣ на царь Іосіѭ Господь ми рече: [м] Видѣ ли ты що стори отстѫпница-та Израиль? [н] отиде на всякѫ высокѫ горѫ, и подъ всяко зелено дърво,
7 та блудствова тамъ. И [о] като направи всичко това, рѣкохъ: Върни ся къмъ мене: и не ся върнѫ. И [п] видѣ *това* се-
8 стра ѝ невѣрна-та Іуда. И [р] видѣхъ че, когато Израиль отстѫпница-та прѣлюбо-

[ж] Гл. 18; 12.
[з] Втор. 32; 16. Гл. 3; 13.
[и] Сѫд. 10; 10. Псал. 78; 34. Иса. 26; 16.
[і] Втор. 32; 37. Сѫд. 10; 14.
[к] Иса. 45; 20.
[л] Гл. 11; 13.
[м] Ст. 23; 35.
[н] Иса. 1; 5. 9; 13. Гл. 5; 3.
[о] 2 Лѣт. 36; 16. Неем. 9; 26. Мат. 23; 29 и дрг. Дѣян. 7; 52. 1 Сол. 2; 15.
[п] Ст. 5.
[р] Псал. 12; 4.
[с] Втор. 32; 15.
[т] Псал. 106; 21. Гл. 13; 25. Осія 8; 14.
[у] Псал. 106; 38. Гл. 19; 4.
[ф] Ст. 23, 29.
[х] Ст. 9.
[ц] Прит. 28; 13. 1 Іоан. 1; 8, 10.
[ч] Ст. 18. Гл. 31; 22. Осія 5; 13. 12; 1.
[ш] Иса. 30; 3. Гл. 37; 7.
[щ] 2 Лѣт. 28; 16, 20, 21.
[ъ] 2 Цар. 13; 19.

—

[а] Втор. 24; 4.
[б] Гл. 2; 7.
[в] Гл. 2; 20. Іез. 16; 26, 28, 29.
[г] Гл. 4; 1. Зах. 1; 3.
[д] Втор. 12; 2. Гл. 2; 20.
[е] Быт. 38; 14. Прит. 23; 28. Іез. 16; 24, 25.
[ж] Гл. 2; 7. Ст. 9.
[з] Лев. 26; 19. Втор. 28; 23, 24. Гл. 9; 12. 14; 4.
[и] Гл. 5; 3. 6; 15. 8; 12. Іез. 3; 7. Соф. 3; 5.
[і] Прит. 2; 17.
[к] Гл. 2; 2. Осія 2; 15.
[л] Псал. 77; 7 и дрг. 103; 9. Иса. 57; 16. Ст. 12.
[м] Ст. 11, 14. Гл. 7; 24.
[н] Гл. 2; 20.
[о] 4 Цар. 17; 13.
[п] Іез. 16; 46. 23; 2, 4.
[р] Іез. 23; 9.

дѣйствова и [с]азъ я напустнѫхъ и дадохъ ѝ распуснѫ-тѫ ѝ книгѫ; [т]сестра ѝ невѣрна-та Іуда не ся устраши, но отиде та блуд-
9 ствова и тя. И съ невъздържаніе-то въ блудъ-тъ си [у]оскверни мѣсто-то, и прѣлюбодѣйствова [ф]съ каменіе-тѣ и съ дьрвія-та.
10 И въ всичко това сестра ѝ Іуда невѣрна-та не ся върнѫ къмъ мене [х]съсъ всичко-то си сьрдце, но съ лъжѫ, говори Господь.
11 И рече ми Господь: [ц]Израиль отстѫпница-та оправда себе си повече неже
12 Іуда невѣрна-та. Иди та прогласи тѣзи думы [ч]къмъ сѣверъ, и речи:
Върни ся, Израилю отстѫпнице, говори Господь,
И нѣма да направѭ да падне гнѣвъ-тъ ми връзъ васъ;
[ш]Защото сьмь милостивъ, говори Господь:
Не ще съхранѭ *гнѣвъ* завсегда.
13 [щ]Само познай беззаконіе-то си,
Че си отстѫпила отъ Господа Бога твоего.
И [ъ]раздѣлила си пѫтища-та си [ы]на чужды-тѣ
[ь]Подъ всяко зелено дьрво,
И не послушахте гласъ-тъ ми, говори Господь.
14 Върнѣте ся, сынове отстѫпници, говори Господь,
[ѣ]Ако и да ся отвърнѫхъ азъ отъ васъ:
И [ю]ще вы земѫ едного отъ градъ, а двама отъ родъ,
И ще вы въведѫ въ Сіонъ:
15 И [я]ще ви дамъ [ѫ]пастыри споредъ сьрдце-то си,
И ще вы пасѫтъ съсъ знаніе и разумъ.
16 И когато ся умножите, и нарастете на землѭ-тѫ,
Въ онѣзи дни, говори Господь,
Не ще да произносятъ вече: Ковчегъ-тъ на завѣтъ-тъ Господень:
Нито ще *имъ* дойде той на умъ:
[ѭ]Нито ще си напомнятъ него: нито ще го посѣтятъ:
Нито ще ся направи вече *това*.
17 Въ онова врѣме ще нарекѫтъ Іерусалимъ прѣстолъ Господень,
И всичкы-тѣ народи ще ся съберѫтъ при него,
[а]Въ име-то Господне, въ Іерусалимъ:
[б]И нѣма вече да ходятъ
Подирь жестокость-тѫ на лукаво-то си сьрдце.
18 Въ онѣзи дни [в]Іудинъ-тъ домъ ще ходи съ Израилевъ-тъ домъ,
И ще дойдѫтъ наедно [г]отъ сѣвернѫ-тѫ землѭ,
[д]Въ землѭ-тѫ коѭто дадохъ наслѣдіе на отцы-тѣ ви.
19 Но азъ думахъ: Какъ да тя наредѭ между чада-та,
И да ти дамъ [е]землѭ желаемѫ,
Славно наслѣдіе на силы-тѣ на народы-тѣ?
И рѣкохъ: Ты ще мя назовешь: [ж]Отче мой,
И нѣма да ся отвърнешь отъ вслѣдъ мене.
20 Наистинѫ *както* става жена невѣрна на мѫжа си,
[з]Така вы станѫхте менѣ невѣрни,
Доме Израилевъ, говори Господь.
21 [и]По хълмы-тѣ гласъ ся чу,
Плачъ *и* моленія на Израилевы-тѣ сынове
Защото развратихѫ пѫть-тъ си,
Забравихѫ Господа Бога своего.
22 [і]Върнѣте ся, сынове отстѫпници,
И [к]ще исцѣлѭ отстѫпленія-та ви.
Ето, ный идемъ къмъ тебе;
Защото ты си Господь Богъ нашъ.
23 [л]Наистинѫ праздна е *надежда-та* отъ хълмы-тѣ,
И отъ множество-то на горы-тѣ:
[м]Само въ Господа Бога нашего е спасеніе-то Израилево.
24 Защото [н]срамота-та пояде трудъ-тъ на отцы-тѣ ни, отъ младость-тѫ ни:
Стада-та имъ и чьрды-тѣ имъ,
Сынове-тѣ имъ и дъщери-тѣ имъ.
25 Въ посрамленіе-то си лѣжимъ,
И бесчестіе-то ни покрыва ны;
[о]Защото съгрѣшихмы Господу Богу нашему,
Ный и отци-тѣ ни,
Отъ младость-тѫ си дори до тойзи день,
И [п]не послушахмы гласъ-тъ на Господа Бога нашего.

ГЛАВА 4.

1 Ако ся върнешь, Израилю,
Говори Господь, [а]върни ся къмъ мене:
И ако махнешь мерзости-тѣ си отъ лице-то ми,
Тогазъ не ще бѫдешь прѣмѣстенъ.
2 [б]И въ истинѫ, въ сѫдбѫ и въ правдѫ
[в]Ще ся закьлнешь, *и речешь:* Живъ Господь,
[г]И народи-тѣ ще ся благославятъ въ него,
И [д]въ него ще ся прославятъ.
3 Защото така говори Господь
На мѫжіе-тѣ Іудины и Іерусалимскы:

с 4 Цар. 17; 6, 18.
т Іез. 23; 11 и дрг.
у Гл. 2; 7. Ст. 2.
ф Гл. 2; 27.
х 2 Лѣт. 34; 33. Осія 7; 14.
ц Іез. 16; 51. 23; 11.
ч 4 Цар. 17; 6.
ш Псал. 86; 15. 103; 8, 9. Ст. 5.
щ Лев. 26; 40 и дрг. Втор. 30; 1, 2 и дрг. Прит. 28; 13.
ъ Ст. 2. Іез. 16; 15, 24, 25.
ы Гл. 2; 25.
ь Втор. 12; 2.
ѣ Гл. 31; 32. Осія 2; 19, 20.
ю Рим. 11; 5.
я Гл. 23; 4. Іез. 34; 23. Ефес. 4; 11.
ѫ Дѣян. 20; 28.
ѭ Иса. 65; 17.
а Иса. 60; 9.
б Гл. 11; 8.
в Виж. Иса. 11; 13. Іез. 37; 16 до 22. Осія 1; 11.
г Ст. 12. Гл. 31; 8.
д Амос. 9; 15.
е Псал. 106; 24. Іез. 20; 6. Дан. 8; 9. 11; 16, 41, 45.
ж Иса. 63; 16.
з Иса. 48; 8. Гл. 5; 11.
и Иса. 15; 2.
і Ст. 14. Осія 14; 1.
к Осія 6; 1. 14; 4.
л Псал. 121; 1, 2.
м Псал. 3; 8.
н Гл. 11; 13. Осія 9; 10.
о Ездр. 9; 7.
п Гл. 22; 21.

—

а Гл. 3; 1, 22. Іоил. 2; 12.
б Втор. 10; 20. Иса. 45; 23. 65; 16. Виж. Гл. 5; 2.
в Иса. 48; 1. Зах. 8; 8.
г Быт. 22; 18. Псал. 72; 17. Гал. 3; 8.
д Иса. 45; 25. 1 Кор. 1; 31.

[е]Изорѣте цѣлинякъ-тъ си,
И [ж]не сѣйте между тръніе.
4 [з]Обрѣжѣте ся Господу,
И отнемѣте краекожіе-то на сърдце-то си,
Мѫжіе Іудини и жители Іерусалимскы,
За да не излѣзе ярость-та ми като огнь,
И ся распали поради зло-то на дѣянія-та ви,
И не ще има кой да іѭ угаси.
5 Възвѣстѣте на Іудѫ,
И прогласѣте на Іерусалимъ, и речѣте:
Вострѫбѣте съ трѫбѫ по земіѭ-тѫ;
Выкнѣте велегласно, та речѣте:
[и]Съберѣте ся, и да влѣземъ въ утвърдены-тѣ градове.
6 Възвысѣте хоругвѫ къмъ Сіонъ;
Бѣгайте, не ся спирайте;
Защото азъ ще докарамъ зло [і]отъ сѣверъ,
И голѣмѫ погибель.
7 [к]Львъ-тъ възлѣзе отъ лѫгъ-тъ си,
И [л]истрѣбитель-тъ на народы-тѣ тръгнѫ;
Излѣзе отъ мѣсто-то си [м]за да запусти земіѭ-тѫ ти:
Градове-тѣ ти ще бѫдѫтъ съсыпани, и не ще иматъ жители.
8 За то [н]опашѣте ся съ врѣтища, плачѣте и лелекайте;
Защото пламенна-та ярость Господня не ся отвърнѫ отъ насъ.
9 Въ онзи день, говори Господь,
Сърдце-то на царя ще ся изгуби,
И сърдце-то на князозе-тѣ:
И священници-тѣ ще ся смутятъ,
И пророци-тѣ ще ся ужасятъ.
10 Тогазь рѣкохъ: О! Господи Іеова!
[о]Наистинѫ ты съвсѣмъ си излъгалъ тѣзи людіе и Іерусалимъ,
[п]Като си казалъ: Миръ ще имате:
А ножъ-тъ е достигнѫлъ до душѫ-тѫ.
11 Въ онова врѣме ще рекѫтъ на тѣзи людіе и на Іерусалимъ:
[р]Зноинъ вѣтръ, отъ хълмы-тѣ на пустыніѭ-тѫ,
Духа къмъ дъщеріѭ-тѫ на людіе-тѣ ми,
Не да отвѣе, нито да очисти:
12 Отъ тѣхъ силенъ вѣтръ ще дойде за мене:
А азъ [с]сега ще произнесѫ сѫдбы на тѣхъ.
13 Ето, като облакъ ще възлѣзе,
И [т]колесницы-тѣ му като вихрушкѫ:
[у]Коніе-тѣ му сѫ по лекы отъ орлы-тѣ.
Горко ни! защото смы разорени.
14 Іерусалиме, [ф]омый сърдце-то си отъ зло,
За да ся избавишь;
До кога ще прѣбѫдватъ въ тебе лоши-тѣ помысли?
15 Защото гласъ [х]отъ Данъ, извѣстява
И прогласява скърбь отъ горѫ-тѫ Ефремъ.
16 Обадѣте *това* на народы-тѣ:
Ето, прогласѣте противъ Іерусалимъ,
Че обсадители идѫтъ [ц]отъ далечнѫ земіѭ,
И издаватъ выкъ-тъ си противъ Іудины-тѣ градове.
17 [ч]Като стражи на поле-то ся наредихѫ противъ него изоколо;
Защото ся възбунтува противъ мене, говори Господь.
18 [ш]Твое-то поведеніе и твои-тѣ дѣянія ти причинихѫ това:
Това е твое-то зло, ей горко е, ей, стигнѫ до сърдце-то ти.
19 [щ]Утроба-та ми, утроба-та ми!
Боли мя въ дълбины-тѣ на сърдце-то ми;
Сърдце-то ми ся смущава въ мене: не могѫ да мълчѫ,
Защото си чула, душе моя, гласъ отъ трѫбѫ,
Въсклицаніе на бой.
20 [ъ]Погибель върхъ погибель ся прогласява;
Защото всичка-та земя ся опустошава:
Внезапу [ы]шатри-тѣ ми запустѣхѫ,
И опоны-тѣ ми въ еднѫ минутѫ.
21 До кога ще гледамъ хоругвѫ,
Ще слушамъ гласъ отъ трѫбѫ?
22 Защото мои-тѣ людіе сѫ безумни:
Не мя познаватъ:
Глупави сынове сѫ,
И нѣматъ разумъ:
[ь]Мудри сѫ да правятъ зло,
Но да правятъ добро не умѣіѭтъ.
23 [ѣ]Погледнѫхъ на земіѭ-тѫ, и ето [ю]неустроена и пуста;
На небеса-та, и нѣмаше свѣтъ-тъ имъ.
24 [я]Погледнѫхъ горы-тѣ, и ето, треперѣхѫ,
И всичкы-тѣ хълми ся тресѣхѫ.
25 Погледнѫхъ, и ето, нѣмаше человѣкъ,
[ѫ]И всичкы-тѣ небесны птицы бѣхѫ побѣгнѫли.
26 Погледнѫхъ, и ето, плодоносна-та страна пуста,
И всичкы-тѣ ѝ градове съсыпани
Отъ лице-то на Господа,
Отъ неговѫ-тѫ пламеннѫ ярость.
27 Защото така говори Господь:
Всичка-та земя ще е пуста:
[ѭ]Но съвършенно истрѣбленіе не щѫ да направіѭ.
28 За то [а]земя-та ще сѣтува,
[б]И небеса-та горѣ ще ся помрачатъ;
Защото азъ говорихъ, азъ намыслихъ,
И [в]не щѫ да ся раскаіѫ, нито ще ся върнѫ отъ това.

[е] Осія 10; 12.
[ж] Мат. 13; 7, 22.
[з] Втор. 10; 16. 30; 6. Гл. 9; 26. Рим. 2; 28, 29. Кол. 2; 11.
[и] Гл. 8; 14.
[і] Гл. 1; 13, 14, 15. 6; 1, 22.
[к] 4 Цар. 24; 1. Гл. 5; 6. Дан. 7; 4.
[л] Гл. 25; 9.
[м] Иса. 1; 7. Гл. 2; 15.
[н] Иса. 22; 12. Гл. 6; 26.
[о] Іез. 14; 9. 2 Сол. 2; 11.
[п] Гл. 5; 12. 14; 13.
[р] Гл. 51; 1. Іез. 17; 10. Осія 13; 15.
[с] Гл. 1; 16.
[т] Иса. 5; 28.
[у] Втор. 28; 49. Плач. 4; 19. Осія 8; 1. Авв. 1; 8.
[ф] Иса. 1; 16. Іак. 4; 8.
[х] Гл. 8; 16.
[ц] Гл. 5; 15.
[ч] 4 Цар. 25; 1, 4.
[ш] Псал. 107; 17. Иса. 50; 1. Гл. 2; 17, 19.
[щ] Иса. 15; 5. 16; 11. 21; 3. 22; 4. Гл. 9; 1, 10. Виж. Лук. 19; 42.
[ъ] Псал. 42; 7. Іез. 7; 26.
[ы] Гл. 10; 20.
[ь] Рим. 16; 19.
[ѣ] Иса. 24; 19.
[ю] Быт. 1; 2.
[я] Иса. 5; 25. Іез. 38; 20.
[ѫ] Соф. 1; 3.
[ѭ] Гл. 5; 10, 18. 30; 11. 46; 28.
[а] Осія 4; 3.
[б] Иса. 5; 30. 50; 3.
[в] Числ. 23; 19. Гл. 7; 16.

29 Отъ мятежъ-тъ на конницы-тѣ и на стрѣлцы-тѣ
Всичкый градъ ще побѣгне:
Ще отидѫтъ въ гѫстацы-тѣ,
И ще възлѣзѫтъ по скалы-тѣ:
Всякой градъ ще бѫде оставенъ,
И не ще да има человѣкъ да живѣе въ тѣхъ.

30 И ты запустѣла, какво ще направишь?
Ако ся облѣчешь и въ червено,
Ако ся украсишь и съсъ златны украшенія,
[г]Ако и прѣмного стивіе да теглишь на очи-тѣ си,
Напраздно ще ся украсишь:
[д]Любовници-тѣ *ти* ще тя прѣзрятъ, ще търсятъ животъ-тъ ти;

31 Защото чухъ гласъ като на женѫ кога ражда,
Болѣзни като на онѫзи която първъ пѫть ражда,
Гласъ на Сіоновѫ-тѫ дъщерѭ,
Която въздыша, [е]простира рѫцѣ-тѣ си,
И казува: Горко ми сега!
Защото душа-та ми чезне поради убійцы-тѣ.

ГЛАВА 5.

1 Обходѣте улицы-тѣ на Іерусалимъ,
И виждте сега, и научѣте ся, и потърсѣте въ стъгды-тѣ му:
[а]Да ли можете да намѣрите человѣка;
[б]Има ли който да прави сѫдбѫ, да търси истинѫ:
[в]И азъ ще простѭ на тойзи *градъ*.

2 [г]Ако и да говорятъ: [д]Живъ Господь,
[е]Наистинѫ лъжливо ся кълнѫтъ.

3 Господи, [ж]не *гледатъ* ли очи-тѣ ти на истинѫ-тѫ?
[з]Ударилъ си гы, и не гы заболѣ,
Изнурилъ си гы, *и* [и]не рачихѫ да пріемѫтъ поправленіе;
Ожесточихѫ лица-та си повече отъ камыкъ:
Не рачихѫ да ся върнѫтъ.

4 Тогазь азъ рѣкохъ:
Наистинѫ тѣ сѫ сиромаси: безумни сѫ;
[і]Защото не знаѭтъ пѫть-тъ Господень,
Сѫдбѫ-тѫ на Бога своего.

5 Ще отидѫ при голѣмы-тѣ,
Та ще говорѭ съ тѣхъ;
Защото тѣ [к]знаѭтъ пѫть-тъ Господень,
Сѫдбѫ-тѫ на Бога своего:.
Но и тѣ купно [л]строшили хомотъ-тъ,
Раскѫсали върскы-тѣ.

6 За то [м]львъ отъ дѫбравѫ-тѫ ще гы порази,
[н]Вълкъ отъ пустынѭ-тѫ ще гы истрѣби,
[о]Рысъ ще причаква край градове-тѣ имъ:
Който излѣзе отъ тамъ, ще бѫде раскѫснѫтъ;
Защото ся умножихѫ прѣстѫпленія-та имъ,
Нараснѫхѫ отстѫпленія-та имъ.

7 Какъ ще ти простѭ това?
Синове-тѣ ти мя оставихѫ,
И [п]кълнѣхѫ ся [р]въ онѣзи които не сѫ богове:
[с]Когато гы насытихъ, тогазь прѣлюбодѣйствовахѫ,
И на купове отивахѫ въ домове-тѣ на блудницы-тѣ.

8 Тѣ сѫ *като* [т]хранени коніе заранъ:
[у]Всякой ръжи подирь женѫ-тѫ на ближній-тъ си.

9 [ф]Нѣма ли да направѭ за това посѣщеніе? говори Господь:
И [х]душа-та ми не ще ли отмьсти противъ такъвъ народъ?

10 [ц]Качѣте ся на стѣны-тѣ му, и съсыпувайте:
[ч]Но не правѣте съвършенно истрѣбленіе;
Махнѣте забрала-та му,
Защото не сѫ Господни.

11 Защото [ш]Израилевъ-тъ домъ и Іудинъ-тъ домъ
Докарахѫ ся много невѣрно къмъ мене, говори Господь.

12 [щ]Отрекохѫ ся отъ Господа,
И рекохѫ: [ъ]Не е той:
И нѣма да дойде зло на насъ:
[ы]Нито ще видимъ ножъ, или гладъ;

13 И пророци-тѣ сѫ вѣтръ,
И слово *Господне* нѣма въ тѣхъ:
На тѣхъ ще ся сбѫде така.

14 За то така говори Господь Богъ на силы-тѣ:
Понеже говорите тѫзи думѫ,
Ето, [ь]азъ ще направѭ мои-тѣ слова въ уста-та ти огнь,
И тѣзи людіе дърва, и ще гы пояде.

15 Ето, азъ [ѣ]ще доведѫ върхъ васъ народъ [ю]отъ далечь,
Доме Израилевъ, говори Господь:
Народъ силенъ е той, народъ старовремененъ,
Народъ на който не знаешь языкъ-тъ,
Нито разумѣвашь що говорятъ.

16 Тулъ-тъ имъ е както отворенъ гробъ:
Всичкы-тѣ сѫ юнаци.

[г] 4 Цар. 9; 30. Іез. 23; 40.
[д] Гл. 22; 20, 22. Плач. 1; 2, 19.
[е] Иса. 1; 15. Плач. 1; 17.

—

[а] Іез. 22; 30.
[б] Быт. 18; 23 и дрг. Псал. 12; 1.
[в] Быт. 18; 26.
[г] Тит. 1; 16.
[д] Гл. 4; 2.
[е] Гл. 7; 9.
[ж] 2 Лѣт. 16; 9.
[з] Иса. 1; 5. 9; 13. Гл. 2; 30.
[и] Гл. 7; 28. Соф. 3; 2.
[і] Гл. 8; 7.
[к] Мих. 3; 1.
[л] Псал. 2; 3.
[м] Гл. 4; 7.
[н] Псал. 104; 20. Авв. 1; 8. Соф. 3; 3.
[о] Осія 13; 7.
[п] Іис. Нав. 23; 7. Соф. 1; 5.
[р] Втор. 32; 21. Гал. 4, 8.
[с] Втор. 32: 15.
[т] Іез. 22; 11.
[у] Гл. 13; 27.
[ф] Ст. 29. Гл. 9; 9.
[х] Гл. 44; 22.
[ц] Гл. 39; 8.
[ч] Гл. 4; 27. Ст. 18.
[ш] Гл. 3; 20.
[щ] 2 Лѣт. 36; 16. Гл. 4; 10.
[ъ] Иса. 28; 15.
[ы] Гл. 14; 13.
[ь] Гл. 1; 9.
[ѣ] Втор. 28; 49. Иса. 5; 26. Гл. 1; 15. 6; 22.
[ю] Иса. 39; 3. Гл. 4; 16.

17 И [я]ще пояждатъ жетвѫ-тѫ ти, и хлѣбъ-тъ ти,
Който сынове-тѣ ти и дъщери-тѣ ти щѣхѫ да ядѫтъ:
Ще пояждатъ стада-та ти, и говеда-та ти:
Ще пояждатъ лозія-та ти, и смоковницы-тѣ ти:
Ще съсыпятъ съ мечъ укрѣпены-тѣ ти градове,
На които ты ся надѣешь.
18 Но, и въ онѣзи дни, говори Господь,
[ж]Не щѫ да направіѭ съвършенно истрѣбленіе у васъ.
19 И когато речете: [ѭ]Защо направи Господь Богъ нашъ всичко това намъ?
Тогазь ще имъ речешь:
[а]Както мя оставихте,
[б]Та слугувахте на чужды богове въ земіѭ-тѫ вашѫ,
Така ще бѫдете слугы на чужденцы въ земіѭ не вашѫ.
20 Възвѣстѣте това на Іакововъ-тъ домъ,
И прогласѣте го въ Іудѫ, и кажѣте:
21 Чуйте сега това, [в]людіе глупави и неразумни,
Които очи имате, и не видите,
Уши имате, и не чуете.
22 [г]Не ще ли ся убоите отъ мене? говори Господь:
Не ще ли треперите прѣдъ мене,
[д]Който турихъ пѣсъкъ-тъ прѣдѣлъ на море-то съ вѣчнѫ заповѣдь,
И нѣма да го прѣмине:
И смущаватъ ся *волны*-тѣ му, но нѣма да ся прѣукрѣпятъ;
И шумятъ, но нѣма да го прѣминѫтъ?
23 Но тѣзи людіе иматъ сърдце крамолно и непокорно:
Отстѫпихѫ, и отидохѫ.
24 И не рекохѫ въ сърдце-то си:
Да ся боимъ сега отъ Господа Бога нашего,
[е]Който дава [ж]ранный-тъ и късный-тъ дъждь въ врѣме-то му;
[з]Съхранява за насъ опрѣдѣлены-тѣ седмицы на жетвѫ-тѫ.
25 [и]Беззаконія-та ви отбихѫ тѣзи нѣща,
И грѣхове-тѣ ви лишихѫ вы отъ добро-то.
26 Защото ся намѣрихѫ между людіе-тѣ ми нечестиви:
[і]Причакуватъ, както ловецъ който ся слага:
Полагатъ сѣти, хващатъ человѣцы.
27 Както е пълна рѣшетка съ птицы,
Така домове-тѣ имъ сѫ пълни съ льсть;
За то тя възвеличихѫ, и обогатихѫ,
28 [к]Отълстѣхѫ, станѫхѫ лъскави;
Надминѫхѫ даже дѣла-та на нечестивы-тѣ:
[л]Не сѫдятъ сѫдбѫ-тѫ, сѫдбѫ-тѫ на сираче-то, [м]и благоденствуватъ:
И право-то на нищы-тѣ не сѫдятъ.
29 [н]Не щѫ ли направи за това посѣщеніе? говори Господь:
Душа-та ми не ще ли отмьсти на такъвъ народъ?
30 [о]Удивителны и ужасны дѣла станѫхѫ въ тѫзь земіѭ:
31 Пророци-тѣ [п]пророчествуватъ лъжливо,
И священници-тѣ владычествуватъ чрѣзъ тѣхъ:
И [р]людіе-тѣ ми така обичатъ:
А какво ще направите въ сетнинѫ-тѫ на това?

ГЛАВА 6.

1 Сынове Веніаминови, бѣгайте
Отъ срѣдъ Іерусалимъ,
И въстрѫбѣте съ трѫбѫ въ Ѳекуе,
И възвышѣте знакъ [а]въ Веѳъ-аккеремъ;
Защото [б]зло проникнува отъ сѣверъ,
И голѣма погибель.
2 Уподобихъ Сіоновѫ-тѫ дъщеріѭ
На благолѣпнѫ и нѣжнѫ женѫ.
3 Пастыри-тѣ и стада-та имъ ще дойдѫтъ при неіѭ;
[в]Ще поставятъ шатры наоколо противъ неіѭ;
Ще пасѫтъ всякой на мѣсто-то си.
4 [г]Приготвѣте брань противъ неіѭ;
Станѣте, и [д]да възлѣземъ къмъ пладне.
Горко ни! защото ся прѣклонява день-тъ,
Защото ся простиратъ вечерни-тѣ сѣнкы.
5 Станѣте, и да възлѣземъ прѣзъ нощь,
И да съборимъ палаты-тѣ й.
6 Защото така говори Господь Саваоѳъ:
Отсѣчѣте дървія,
И дигнѣте окопы противъ Іерусалимъ:
Той е градъ-тъ, вързъ който трѣбва да стане посѣщеніе:
Той е всичкый насиліе въ себе си.
7 [е]Както блика вода отъ изворъ-тъ,
Така блика зло-то отъ него:
[ж]Насилство и грабежъ ся чуе въ него:
Прѣдъ мене непрѣстанно има болесть и раны.
8 Поправи ся, Іерусалиме,
[з]Да ся не оттегли душа-та ми отъ тебе:
Да тя не направіѭ пустъ, земіѭ ненаселенѫ.

[я] Лев. 26; 16. Втор. 28; 31, 33.
[ж] Гл. 4; 27.
[ѭ] Втор. 29; 24 и дрг. 3 Цар. 9; 8, 9. Гл. 13; 22. 16; 10.
[а] Гл. 2; 13.
[б] Втор. 28; 48.
[в] Иса. 6; 9. Іез. 12; 2. Мат. 13; 14. Іоан. 12; 40. Дѣян. 28; 26. Рим. 11; 8.
[г] Откр. 15; 4.
[д] Іов. 26; 10. 38; 10, 11. Псал. 104; 9. Прит. 8; 29.
[е] Псал. 147; 8. Гл. 14; 22. Мат. 5; 45. Дѣян. 14; 17.
[ж] Втор. 11; 14. Іоил. 2; 23.
[з] Быт. 8; 22.
[и] Гл. 3; 3.
[і] Прит. 1; 11, 17, 18. Авв. 1; 15.
[к] Втор. 32; 15.
[л] Иса. 1; 23. Зах. 7; 10.
[м] Іов. 12; 6. Псал. 73; 12. Гл. 12; 1.
[н] Ст. 9. Мал. 3; 5.
[о] Гл. 23; 14. Осія 6; 10.
[п] Гл. 14; 14. 23; 25, 26. Іез. 13; 6.
[р] Мих. 2; 11.

[а] Неем. 3; 14.
[б] Гл. 1; 14. 4; 6.
[в] 4 Цар. 25; 1, 4. Гл. 4; 17.
[г] Гл. 51; 27. Іоил. 3; 9.
[д] Гл. 15; 8.
[е] Иса. 57; 20.
[ж] Псал. 55; 9, 10, 11. Гл. 20; 8. Іез. 7; 11, 23.
[з] Іез. 23; 18. Осія 9; 12.

9 Така говори Господь Саваоѳъ:
Ще берѫтъ и ще оберѫтъ както лозіе остатъкъ-тъ на Израиля:
Върни рѫкѫ-тѫ си както берачъ-тъ въ кошницы-тѣ.
10 Кому ще говорѭ,
И къмъ кого ще засвидѣтелствувамъ, да чуѭтъ?
Ето, [и] ухо-то имъ е необрѣзано,
И не могѫтъ да чуѭтъ:
Ето, [і] слово-то Господне е укоръ за тѣхъ:
Нѣматъ благоволеніе въ него.
11 За то пълнъ сьмь съ ярость Господнѭ:
[к] Не могѫ вече да ся въздържамъ:
Ще ѭ изливамъ [л] върхъ младенцы-тѣ по вънъ,
И върхъ събраніе-то на млады-тѣ купно;
Защото ще бѫдѫтъ грабнѫти мѫжъ съсъ женѫ,
И старецъ купно съ прѣстарѣлъ.
12 И [м] кѫщи-тѣ имъ ще минѫтъ на другы,
Полета-та и жены-тѣ *имъ* наедно;
Защото ще простръ рѫкѫ-тѫ си
Върху жители-тѣ на тѫзи земѭ, говори Господь.
13 Защото отъ малкый-тъ имъ до голѣмый-тъ имъ,
Всякой ся е вдалъ [н] въ лихоимство:
И отъ пророкъ до священникъ
Всякой прави лъжѫ.
14 И [о] повърхно сѫ лѣкували съкрушеніе-то на дъщерѭ-тѫ на людіе-тѣ ми,
[п] Като казуватъ: Миръ, миръ!
А нѣма миръ.
15 [р] Засрамихѫ ли ся когато направихѫ мерзости?
Ей, никакъ не гы досрамѣ,
И стыдъ що е не знаѭтъ.
За то ще паднѫтъ между падающы-тѣ,
Когато гы посѣтѭ, ще ся низринѫтъ, говори Господь.
16 Така говори Господь:
Застанѣте на пѫтища-та, та виждте,
И попытайте [с] за пѫтекы-тѣ отъ вѣка,
Дѣ е добрый-тъ пѫть, и ходѣте по него,
И [т] ще намѣрите покой на душы-тѣ си.
Но тѣ рекохѫ: Не щемъ да ходимъ.
17 И [у] поставихъ пазачы надъ васъ,
И казахъ: Слушайте гласъ-тъ на трѫбѫ-тѫ.
Но тѣ рекохѫ: Не щемъ да слушамы.
18 За то слушайте, народи, и *ты* събраніе,
Узнай що има между тѣхъ.
19 [ф] Слушай, земле:
[х] Ето, азъ ще докарамъ зло върхъ тѣзи людіе,
Плодъ-тъ на помыслы-тѣ имъ:
Защото не внимахѫ въ слова-та ми,
Нито въ законъ-тъ ми, но го отхвърлихѫ.
20 [ц] Защо ми е ливанъ-тъ що доносятъ [ч] отъ Савѫ,
И благовонна-та тръсть отъ далечнѫ земѭ?
[ш] Всесъжженія-та ви не сѫ пріятны,
Нито жертвы-тѣ ви угодны менѣ.
21 За то така говори Господь:
Ето, азъ ще турѭ прѣпъванія прѣдъ тѣзи людіе,
И отци-тѣ и синове-тѣ купно ще ся прѣпъпнѫтъ отъ тѣхъ,
Съсѣдъ-тъ и пріятель-тъ му ще погынѫтъ.
22 Така говори Господь:
Ето, людіе идѫтъ [щ] отъ сѣвернѫ-тѫ земѭ,
И народъ голѣмъ ще ся събуди отъ краища-та на земѭ-тѫ.
23 Лѫкъ и копіе държатъ:
Жестокы сѫ, и немилостиви:
[ъ] Гласъ-тъ имъ шуми както море;
Възсѣднѫли сѫ на коніе,
Опълчени като мѫжіе на брань
Противъ тебе, дъщеро Сіонова.
24 Чухмы слухъ-тъ имъ:
Рѫцѣ-тѣ ни ослабѣхѫ:
[ы] Утѣсненіе ны обзѣ,
И болѣзни, като на женѫ що ражда.
25 Не излѣзвайте въ поле-то, и въ пѫть не ходѣте;
Защото *ето* мечъ-тъ на непріятеля, *и* трепераніе отъ всякѫдѣ.
26 Дъщеро на людіе-тѣ ми, [ь] опаши ся съ врѣтище,
И [ѣ] валяй ся въ пепелъ:
[ю] Направи си сѣтованіе *като* за единороденъ:
Заплачи горко;
Защото истрѣбитель-тъ ще дойде внезапу върхъ насъ.
27 Турихъ тя испытатель, [я] твърдѣлъ между людіе-тѣ си,
За да узнаешь и да испыташь пѫть-тъ имъ.
28 [ѫ] Всичкы-тѣ сѫ съвсѣмъ отстѫпници,
[ѭ] ходятъ та злословятъ:
[а] Мѣдь сѫ и желѣзо: всичкы-тѣ сѫ растлѣни.
29 Мѣхъ-тъ изгорѣ;
Свинецъ-тъ ся изнури отъ огнь-тъ;
Растопитель-тъ напраздно растопява,
Защото зли-тѣ не ся отдѣлихѫ,
30 [б] Сребро отхвърлено ще гы нарекѫтъ,
Защото Господь гы отхвърли.

и Гл. 7; 26. Дѣян. 7; 51. Виж. Исх. 6; 12.
і Гл. 20; 8.
к Гл. 20; 9.
л Гл. 9; 21.
м Втор. 28; 30. Гл. 8; 10.
н Иса. 56; 11. Гл. 8; 10. 14; 18. 23; 11. Мих. 3; 5, 11.
о Гл. 8; 11. Іез. 13; 10.
п Гл. 4; 10. 14; 13. 23; 17.
р Гл. 3; 3. 8; 12.
с Иса. 8; 20. Гл. 18; 15. Мал. 4; 4. Лук. 16; 29.
т Мат. 11; 29.
у Иса. 21; 11. 58; 1. Гл. 25; 4. Іез. 3; 17. Авв. 2; 1.
ф Иса. 1; 2.
х Прит. 1; 31.
ц Псал. 40; 6. 50; 7, 8, 9. Иса. 1; 11. 66; 3. Амос. 5; 21. Мих. 6; 6 и дрг.
ч Иса. 60; 6.
ш Гл. 7; 21.
щ Гл. 1; 15. 5; 15. 10; 22. 50; 41, 42, 43.
ъ Иса. 5; 30.
ы Гл. 4; 31. 13; 21. 49; 24. 50; 43.
ь Гл. 4; 8.
ѣ Гл. 25; 34. Мих. 1; 10.
ю Зах. 12; 10.
я Гл. 1; 18. 15; 20.
ѫ Гл. 5; 23.
ѭ Гл. 9; 4.
а Іез. 22; 18.
б Иса. 1; 22.

ГЛАВА 7.

1 Слово-то което быде къмъ Iеремiѭ отъ Господа, и рече:
2 [а]Застани въ врата-та на домъ-тъ Господень,
Та проповѣдай тамъ това слово, и речи:
Слушайте слово-то Господне, всичкый Iудо,
Които влизате прѣзъ тѣзи врата за да ся поклоните Господу.
3 Така говори Господь Саваоѳъ, Богъ Израилевъ:
[б]Поправѣте пѫтища-та си и дѣянiя-та си,
И ще вы утвърдѭ на това мѣсто.
4 [в]Не ся надѣйте на лъжливы думы, да казувате:
Храмъ-тъ Господень, храмъ-тъ Господень,
Храмъ-тъ Господень е това.
5 Защото ако наистинѫ поправите пѫтища-та си и дѣянiя-та си:
Ако съвършенно [г]вършите сѫдбѫ между человѣка и ближнiй-тъ му:
6 *Ако* не насилствувате чужденецъ-тъ, сираче-то, и вдовицѫ-тѫ,
И не проливате неповиннѫ кръвь на това мѣсто,
[д]Нито ходите вслѣдъ чужды богове за вашѫ новрѣдѫ:
7 [е]Тогазь ще вы направѭ да живѣете на това мѣсто,
[ж]Въ земiѭ-тѫ коiѭто дадохъ на отцы-тѣ ви отъ вѣка до вѣка.
8 Ето, [з]вы ся надѣете [и]на лъжливы думы
Отъ които нѣма да ся ползувате,
9 [і]Да ли като крадете, убивате, и прѣлюбодѣйствовате,
И ся кълнете лъжливо, и кадите Ваалу,
[к]И ходите подирь другы богове, които не знаехте,
10 [л]Дохождате послѣ и стоите прѣдъ мене въ тойзи домъ,
[м]Върху който ся призва мое-то име,
Та говорите: Отървахмы ся за да правимъ всичкы тѣзи мерзости?
11 [н]Вертепъ разбойническый ли станѫ прѣдъ васъ [о]тойзи домъ,
Върху който ся призва мое-то име?
Ето, самъ азъ видѣхъ *това*, говори Господь.
12 Но [п]идѣте сега къмъ мѣсто-то ми, което бѣ въ Сило,
[р]Дѣто турихъ име-то си въ начало,
[с]Та вяждте що му направихъ
За злодѣянiе-то на людiе-тѣ си Израиль.
13 И сега, понеже направихте всичкы тѣзи дѣла, говори Господь,
И говорихъ ви, [т]като ставахъ рано и говорѣхъ, и не послушахте:
И [у]звахъ вы, и не отговорихте:
14 За то ще направѭ на домъ-тъ, върху който ся призва мое-то име,
На който ся надѣете вы,
И на мѣсто-то което дадохъ вамъ и на отцы-тѣ ви,
[ф]Както направихъ на Сило.
15 И ще ви отхвърлѭ отъ лице-то си,
[х]Както отхвърлихъ всичкы-тѣ ви братiя,
[ц]Всичко-то Ефремово сѣме.
16 А [ч]ты не ся моли за тѣзи людiе,
И не възвышавай выканiе или моленiе за тѣхъ,
Нито ходатайствувай при мене;
[ш]Защото не щѫ да тя послушамъ.
17 Не видишь ли що правятъ тѣ въ Iудины-тѣ градове,
И по Iерусалимскы-тѣ улицы?
18 [щ]Сынове-тѣ събиратъ дърва,
И бащи-тѣ кладѫтъ огнь-тъ,
И жены-тѣ мѣсятъ тѣсто-то,
За да направятъ питы на небеснѫ-тѫ царицѫ,
И [ъ]да направятъ възлiянiя на другы богове,
За да мя прогнѣвятъ.
19 [ы]Да ли мене прогнѣвяватъ? говори Господь:
Не себе си ли за посраменiе на лица-та си?
20 За то така говори Господь Iеова:
Ето, гнѣвъ-тъ ми и ярость-та ми ся изливатъ на това мѣсто,
На человѣкъ, и на скотъ,
И на полскы-тѣ дървiя,
И на земный-тъ плодъ:
И ще ся запали, и нѣма да угасне.
21 Така говори Господь Саваоѳъ, Богъ Израилевъ:
[ь]Приложѣте всесъжженiя-та си на жертвы-тѣ си,
И яждте месо.
22 Защото [ѣ]не говорихъ на отцы-тѣ ви, нито имъ дадохъ заповѣди
За всесъжженiя и жертвы,
Въ който день гы изведохъ изъ Египетскѫ-тѫ земiѭ:
23 Но това имъ заповѣдахъ, и рѣкохъ:
[ю]Слушайте гласъ-тъ ми,
И [я]ще ви бѫдѫ Богъ,
И вы ще ми бѫдете людiе:
И ходѣте по всичкы-тѣ пѫтища,

а Гл. 26; 2.
б Гл. 18; 11. 26; 13.
в Мих. 3; 11.
г Гл. 22; 3.
д Втор. 6; 14, 15. 8; 19. 11; 28. Гл. 13; 10.
е Втор. 4; 40.
ж Гл. 3; 18.
з Ст. 4.
и Гл. 5; 31. 14; 13, 14.
і 3 Цар. 18; 21. Осiя 4; 1, 2. Соф. 1; 5.
к Исх. 20; 3. Ст. 6.
л Iез. 23; 39.
м Ст. 11, 14, 30. Гл. 32; 34. 34; 15.
н Мат. 21; 13. Мар. 11; 17. Лук. 19; 46.
о Иса. 56; 7.
п Iис. Нав. 18; 1. Сѫд. 18; 31.
р Втор. 12; 11.
с 1 Цар. 4; 10, 11. Псал. 78; 60. Гл. 26; 6.
т 2 Лѣт. 36; 15. Ст. 25. Гл. 11; 7.
у Прит. 1; 24. Иса. 65; 12. 66; 4.
ф 1 Цар. 4; 10, 11. Псал. 78; 60. Гл. 26; 6.
х 4 Цар. 17; 23.
ц Псал. 78; 67, 68.
ч Исх. 32; 10. Гл. 11; 14. 14; 11.
ш Гл. 15; 1.
щ Гл. 44; 17, 19.
ъ Гл. 19; 13.
ы Втор. 32; 16, 21.
ь Иса. 1; 11. Гл. 6; 20. Осiя 8; 13. Амос. 5; 21.
ѣ 1 Цар. 15; 22. Псал. 51; 16, 17. Осiя 6; 6.
ю Исх. 15; 26. Втор. 6; 3. Гл. 11; 4, 7.
я Исх. 19; 5. Лев. 26; 12.

Които ви заповѣдахъ, за да благоденствувате:
24 [ж]Не послушахѫ обаче, нито прѣклонихѫ ухо-то си,
Но [іж]ходихѫ въ съвѣты-тѣ *си, и* въ жестокость-тѫ на лукаво-то си сърдце,
И [а]отидохѫ назадъ, а не напрѣдъ.
25 Отъ който день излѣзохѫ отци-тѣ ви изъ Египетскѫ-тѫ землѭ
До тойзи день,
[б]Проводихъ всичкы-тѣ си рабы пророцы-тѣ при васъ,
[в]Всякой день като ставахъ рано и гы проваждахъ:
26 [г]Не мя послушахѫ обаче, нито прѣклонихѫ ухо-то си,
[д]Но ожесточихѫ вратъ-тъ си:
[е]Направихѫ по злѣ отъ отцы-тѣ си.
27 За то [ж]ще имъ говоришь всичкы тѣзи думы;
Но тѣ не ще тя послушатъ:
И ще извыкашь къмъ тѣхъ,
Но тѣ не ще ти отговорятъ.
28 Тогазь ще имъ речешь:
Той е народъ-тъ, който не слуша гласъ-тъ на Господа Бога своего,
[з]Нито пріема наставленіе;
[и]Истина-та исчезнѫ, и ся изгуби отъ уста-та имъ.
29 [і]Острижи косѫ-тѫ си, *дъщеро Іерусалимска,* и хвърли іѫ,
И възвыси плачъ по высокы-тѣ мѣста;
Защото Господь отхвърли и остави родъ-тъ, на когото ся прогнѣва.
30 Защото Іудини-тѣ синове сторихѫ зло прѣдъ мене, говори Господь:
[к]Турихѫ мерзости-тѣ си въ домъ-тъ,
Връху който ся призва мое-то име, за да го осквернятъ.
31 И съградихѫ высокы-тѣ мѣста [л]на Тофеѳъ,
Който е въ долъ-тъ на Еномовъ-тъ сынъ,
[м]За да горятъ синове-тѣ си и дъщери-тѣ си въ огнь:
[н]Което не сьмь заповѣдалъ, нито ми е дохождало на умъ.
32 За то, ето, [о]идѫтъ дни, говори Господь,
Въ които нѣма да ся нарича вече Тофеѳъ,
Нито долъ на Енномовъ-тъ сынъ,
Но долъ на кланіе-то;
Защото [п]ще погребватъ въ Тофеѳъ, додѣ не остане мѣсто,
33 И [р]трупове-тѣ на тѣзи людіе ще бѫдѫтъ
Храна на небесны-тѣ птицы, и на земны-тѣ звѣрове:
И не ще да има кой да *гы* плаши.
34 И [с]ще направѭ да прѣстане въ Іудины-тѣ градове,
И по Іерусалимскы-тѣ улицы,
Гласъ-тъ на радость-тѫ и гласъ-тъ на веселіе-то,
Гласъ-тъ на младоженецъ-тъ и гласъ-тъ на невѣстѫ-тѫ;
[т]Защото земя-та ще стане пуста.

ГЛАВА 8.

1 Въ онова врѣме, говори Господь, ще исхвърлятъ
Кости-тѣ на Іудины-тѣ царіе, и кости-тѣ на князове-тѣ имъ,
И кости-тѣ на священницы-тѣ, и кости-тѣ на пророцы-тѣ,
И кости-тѣ на Іерусалимскы-тѣ жители, отъ гробове-тѣ имъ:
2 И ще гы пръснѫтъ прѣдъ сълнце-то и лунѫ-тѫ,
И прѣдъ всичко-то небесно воинство, които тѣ възлюбихѫ,
И на които служихѫ, и подирь които ходихѫ,
И които потърсихѫ, и [а]на които ся поклонихѫ:
Нѣма да ся съберѫтъ, [б]нито ще ся погребѫтъ;
[в]Ще бѫдѫтъ за торъ по лице-то на землѭ-тѫ.
3 И [г]смърть-та ще бѫде по желателна отъ животъ-тъ
За всичкый-тъ остатъкъ на останѫлы-тѣ отъ тойзи лошъ родъ,
Които бы останѫли въ всичкы-тѣ мѣста, дѣто быхъ гы изгонилъ,
Говори Господь Саваоѳъ.
4 И ще имъ речешь: Така говори Господь:
Ако нѣкой падне, не става ли?
Ако ся нѣкой отбіе, не ще ли ся върне?
5 Защо тѣзи Іерусалимскы людіе ся [д]отбихѫ
Съсъ всегдашно отбиваніе?
[е]Прилѣпнѫли сѫ за прѣльщеніе-то,
[ж]Не рачатъ да ся върнѫтъ.
6 [з]Слушахъ, и чухъ, *но* не говорихѫ право:
Нѣма никой да ся кае заради зло-то си,
И да рече: Що сторихъ?
Всякой ся върнѫ въ тичаніе-то си,
Както конь който тича съ устремленіе въ бой-тъ.

ж Псал. 81; 11. Гл. 11; 8.
іж Втор. 29; 19. Псал. 81; 12.
а Гл. 2; 27. 32; 33. Осія 4; 16.
б 2 Лѣт. 36; 15. Гл. 25; 4. 29; 19.
в Ст. 13.
г Ст. 24. Гл. 11; 8. 17; 23. 25; 3, 4.
д Неем. 9; 17, 29. Гл. 19; 15.
е Гл. 16; 12.
ж Іез. 2; 7.
з Гл. 5; 3. 32; 33.
и Гл. 9; 3.
і Іов. 1; 20. Иса. 15; 2. Гл. 16; 6. 48; 37. Мих. 1; 16.
к 4 Цар. 21; 4, 7. 2 Лѣт. 33, 4, 5, 7. Гл. 23; 11. 32; 34. Іез. 7; 20. 8; 5, 6 и дрг. Дан. 9; 27.
л 4 Цар. 23; 10. Гл. 19; 5. 32; 35.
м Псал. 106; 38.
н Виж. Втор. 17; 3.
о Гл. 19; 6.
п 4 Цар. 23; 10. Гл. 19; 11. Іез. 6; 5.
р Втор. 28; 26. Псал. 79; 2. Гл. 12; 9. 16; 4. 34; 20.
с Иса. 24; 7, 8. Гл. 16; 9. 25; 10. 33; 11. Іез. 26; 13. Осія 2; 11. Откр. 18; 23.
т Лев. 26; 33. Иса. 1; 7. 3; 26.
а 4 Цар. 23; 5. Іез. 8; 16.
б Гл. 22; 19.
в 4 Цар. 9; 36. Псал. 83; 10. Гл. 9; 22. 16; 4.
г Іов. 3; 21, 22. 7; 15, 16. Откр. 9; 6.
д Гл. 7; 24.
е Гл. 9; 6.
ж Гл. 5; 3.
з 2 Пет. 3; 9.

7 [и]Щъркъ-тъ даже по небе-то знае опрѣдѣлены-тѣ си врѣмена;
И [і]гъргорица-та, и жеравъ-тъ, и ластовица-та
Пазятъ врѣме-то на дохожданіе-то си:
[к]А мои-тѣ людіе не знаѭтъ сѫдбѫ-тѫ Господнѭ.
8 Какъ казувате: Ный смы мудри,
[л]И законъ-тъ Господень е съ насъ?
Ето, наистинѫ лъжѫ е направило
Лъжливо-то перо на писцы-тѣ.
9 [м]Мудри-тѣ ся посрамихѫ,
Уплашихѫ ся, и хванѫти быдохѫ;
Ето отхвърлихѫ слово-то Господне:
И коя мудрость има въ тѣхъ?
10 За то [н]ще дамъ жены-тѣ имъ на други,
Нивы-тѣ имъ на онѣзи които ще *гы* наслѣдятъ;
Защото всякой, отъ малъкъ до голѣмъ,
Прѣдалъ ся е [о]въ лихоимство:
Отъ пророкъ до священникъ,
Всякой прави лъжѫ.
11 Защото [п]лѣкувахѫ повърхно съкрушеніе-то на дъщерѭ-тѫ на людіе-тѣ ми,
Като казуватъ: [р]Миръ, миръ!
И нѣма миръ.
12 [с]Засрамихѫ ли ся когато направихѫ мерзости?
Ей, никакъ не гы досрамѣ,
И стыдъ що е не знаѭтъ;
За то ще паднѫтъ между падающы-тѣ:
Когато гы посѣтѭ ще ся низринѫтъ, говори Господь.
13 Непрѣмѣнно ще гы истрѣбѭ, говори Господь:
[т]Не ще да има гроздове на лозѫ-тѫ,
[у]Нито смокыни на смоковницѫ-тѫ,
И листь-тъ ще повѣне:
И това което имъ сьмь далъ ще бѣга отъ тѣхъ.
14 Защо сѣдимъ?
[ф]Съберѣте ся, и да влѣземъ въ утвърдены-тѣ градове,
И да ся умълчимъ тамъ;
Защото Господь Богъ нашъ ны направи да ся умълчимъ,
И [х]напои ны съ водѫ на горесть,
Понеже съгрѣшихмы Господу.
15 [ц]И чакахмы миръ, но нищо добро:
Врѣме на исцѣленіе, но ето смятеніе.
16 Пръханіе-то на коніе-тѣ му ся чу [ч]отъ Данъ:
Всичка-та земя ся потресе отъ гласъ-тъ на цвиленія-та [ш]на якы-тѣ му *коніе;*
Защото дойдохѫ та поядохѫ земѭ-тѫ и испълненіе-то й,
Градъ-тъ и които живѣѭтъ въ него.
17 Защото ето, азъ проваждамъ вамъ змій, василискы,
[щ]Които не ся обаюватъ,
Но ще вы хапѫтъ, говори Господь.
18 Веселіе-то ми *ся обърнѫ* на скърбь:
Сърдце-то ми е изнемощѣло въ мене.
19 Ето гласъ-тъ на выканіе-то на дъщерѭ-тѫ на людіе-тѣ ми,
[ъ]Отъ далечнѭ земѭ:
Не е ли Господь въ Сіонъ?
Царь-тъ му не е ли въ него?
[ы]Защо мя разгнѣвахѫ съ изваяны-тѣ си,
Съ чужды-тѣ суеты?
20 Прѣминѫ жетва-та, минѫ ся лѣто-то,
И ный ся не избавихмы.
21 [ь]Съкрушенъ сьмь заради съкрушеніе-то на дъщерѭ-тѫ на людіе-тѣ си:
[ѣ]Помраченъ сьмь: Ужасъ мя обзѣ.
22 [ю]Нѣма ли балсамъ въ Галаадъ?
Нѣма ли тамъ лѣкарь?
Защо прочее дъщеря-та на людіе-тѣ ми не намѣри исцѣленіе?

ГЛАВА 9.

1 О [а]да бы была глава-та ми вода,
Очи-тѣ ми источникъ на сьлзы,
Та да плачѫ деня и нощя
За убіены-тѣ на дъщерѭ-тѫ на людіе-тѣ ми!
2 О, да быхъ ималъ въ пустынѭ-тѫ виталницѫ за пѫтницы,
За да оставѭ людіе-тѣ си, и да си отидѫ отъ тѣхъ!
Защото [б]всичкы сѫ прѣлюбодѣи,
Събраніе на вѣроломны.
3 [в]Запълнѫли сѫ и языкъ-тъ си за лъжѫ, като лѫкъ;
Укрѣпихѫ ся на земѭ-тѫ, не за истинѫ-тѫ:
Защото напрѣдуватъ отъ зло на зло,
И мене [г]не познаватъ, говори Господь.
4 [д]Пазѣте ся всякой отъ ближній-тъ си,
И на никого брата не ся надѣйте:
Защото всякой братъ спъва всякога,
И [е]всякой ближенъ ходи съ клеветѫ.
5 И прѣльщава всякой ближній-тъ си,
И не говорятъ истинѫ-тѫ,
Научихѫ языкъ-тъ си да говори лъжы,
До уморяваніе правятъ беззаконіе.
6 Жилище-то ти е въ срѣдъ коварство:
Чрѣзъ коварство тѣ ся отричатъ да мя познаѭтъ, говори Господь.
7 За то така говори Господь Саваоѳъ:
Ето, [ж]ще гы прѣтопѭ,

[и] Иса. 1; 3.
[і] Пѣсн. 2; 12.
[к] Гл. 5; 4, 5.
[л] Рим. 2; 17.
[м] Гл. 6; 15.
[н] Втор. 28; 30. Гл. 6; 12. Амос. 5; 11. Соф. 1; 13.
[о] Иса. 56; 11. Гл. 6; 13.
[п] Гл. 6; 14.
[р] Іез. 13; 10.
[с] Гл. 3; 3. 6; 15.
[т] Иса. 5; 1 и дрг. Іоил. 1; 7.
[у] Мат. 21; 19. Лук. 13; 6 и дрг.
[ф] Гл. 4; 5.
[х] Гл. 9; 15. 23; 15.
[ц] Гл. 14; 19.
[ч] Гл. 4; 15.
[ш] Сѫд. 5; 22. Гл. 47; 3.
[щ] Псал. 58; 4, 5. Еккл. 10; 11.
[ъ] Иса. 39; 3.
[ы] Втор. 32; 21. Иса. 1; 4.
[ь] Гл. 4; 19. 9; 1. 14; 17.
[ѣ] Іоил. 2; 6. Наум. 2; 10.
[ю] Быт. 37; 25. 43; 11. Гл. 46; 11. 51; 8.

—

[а] Иса. 22; 4. Гл. 4; 19. 13; 17. 14; 17. Плач. 2; 11. 3; 48.
[б] Гл. 5; 7, 8.
[в] Псал. 64; 3. Иса. 59; 4, 13, 15.
[г] 1 Цар. 2; 12. Осія 4; 1.
[д] Гл. 12; 6. Мих. 7; 5, 6.
[е] Гл. 6; 28.
[ж] Иса. 1; 25. Мал. 3; 3.

Та ще гы опытамъ;
Защото [з]какво ще направіѫ заради дъщеріѫ-тѫ на людіе-тѣ си?
8 Языкъ-тъ имъ е стрѣла смъртоносна:
[и]Говори коварно:
[і]*Всякой* говори мирно съ уста-та си къмъ ближній-тъ си,
Но въ сърдце-то си поставя засадѫ противъ него.
9 [к]Не щѫ ли да гы посѣтіѫ за това? говори Господь:
Душа-та ми не ще ли да отмъсти на такъвъ народъ?
10 За горы-тѣ [л]ще дигнѫ плачъ и рыданіе,
За пасища-та на пустыніѫ-тѫ сѣтованіе,
Защото испогорѣхѫ, та нѣма человѣкъ да мине,
Нито ся чуе гласъ на стадо:
[м]Отъ птицѫ небеснѫ дори до скотъ,
Побѣгнѫхѫ, отидохѫ.
11 И ще направіѫ Іерусалимъ на грамады, селеніе на чакалы:
И градове-тѣ Іудины ще направіѫ [н]запустѣніе, [о]да нѣма обитатели.
12 [п]Кой е онзи мудръ человѣкъ, който може да разумѣе това,
И комуто сѫ говорили уста-та Господни, за да възвѣсти това,
Защо ся изгуби земя-та,
И е изгорена както пустыня, та да нѣма никой да минува?
13 И рече Господь:
Защото оставихѫ законъ-тъ ми,
Когото турихъ прѣдъ тѣхъ,
И не послушахѫ гласъ-тъ ми,
И не ходихѫ въ него;
14 [р]Но ходихѫ подирь жестокость-тѫ на сърдце-то си,
И подирь Ваалимы-тѣ, [с]както гы научихѫ бащи-тѣ имъ:
15 За то, така говори Господь Саваоѳъ, Богъ Израилевъ:
Ето, азъ [т]ще нахраніѫ тѣзи людіе [у]съ пелынь,
И съ водѫ на горесть ще гы напоіѫ.
16 И [ф]ще гы распърснѫ между народы-тѣ,
Които тѣ и бащи-тѣ имъ не познахѫ:
И [х]ще проводіѫ ножъ подирь тѣхъ,
Додѣ гы истрѣбіѫ.
17 Така говори Господь Саваоѳъ:
Смыслѣте ся, и повыкайте оплакователкы-тѣ да дойдѫтъ:
И [ц]проводѣте за искусны-тѣ жены да дойдѫтъ:
18 И да побързатъ, и да дигнѫтъ рыданіе за насъ,
За [ч]да низведѫтъ очи-тѣ ни сълзы,
И клепачи-тѣ ни да излѣіѫтъ водѫ.
19 Защото гласъ на рыданіе ся чу отъ Сіонъ:
Какъ ся разорихмы ный!
Много ся посрамихмы, защото оставихмы земіѫ-тѫ,
Защото [ш]низринѫхѫ жилища-та ни.
20 Слушайте прочее, жены, слово-то Господне,
И да пріеме ухо-то ви слово-то на уста-та му,
И научѣте дъщери-тѣ си на рыданіе,
И всяка ближніѫ-тѫ си на плачъ.
21 Защото смърть-та възлѣзе прѣзъ прозорцы-тѣ ни,
Влѣзе въ палаты-тѣ ни,
За да изсѣче [щ]младенцы-тѣ отъ улицы-тѣ,
Юношы-тѣ отъ стъгды-тѣ.
22 Речи: Така говори Господь:
И трупове-тѣ на человѣцы-тѣ ще бѫдѫтъ хвърлени
[ъ]Както торъ по лице-то на нивѫ-тѫ,
И както рѫкойка задъ жетварь,
И не ще има кой да събира.
23 Така говори Господь:
[ы]Да не ся хвали мудръ съ мудрость-тѫ си,
И да не ся хвали силенъ съ силѫ-тѫ си,
Да не ся хвали богатъ съ богатство-то си;
24 Но [ь]който ся хвали да ся хвали съ това,
Че мя разумѣва и познава,
Че азъ съмь Господь, който правіѫ милость,
Сѫдбѫ и правдѫ на земіѫ-тѫ;
Понеже въ [ѣ]това благоволіѫ, говори Господь.
25 Ето, идѫтъ дни, говори Господь,
И [ю]ще направіѫ посѣщеніе
На всичкы-тѣ обрѣзаны съ необрѣзаны-тѣ:
26 На Египетъ, и на Іудѫ, и на Едомъ,
И на Аммоновы-тѣ синове, и на Моава,
И на всичкы-тѣ [я]що си стригѫтъ брады-тѣ,
Които живѣіѫтъ въ пустыніѫ-тѫ;
Защото всичкы тѣзи народи сѫ необрѣзани,
И [ѫ]всичкый домъ Израилевъ е необрѣзанъ въ сърдце.

ГЛАВА 10.

1 Слушайте слово-то, което Господь говори вамъ, доме Израилевъ.
2 Така говори Господь:
[а]Не учѣте пѫть-тъ на язычницы-тѣ,
И отъ небесны-тѣ знаменія не ся плашѣте,

[з] Осія 11; 8.
[и] Псал. 12; 2. 120; 3. Ст. 3.
[і] Псал. 28; 3. 55; 21.
[к] Гл. 5; 9, 29.
[л] Гл. 12; 4. 23; 10. Осія 4; 3.
[м] Гл. 4; 25.
[н] Иса. 25; 2.
[о] Иса. 13; 22. 34; 13. Гл. 10; 22.
[п] Псал. 107; 43. Осія 14: 9.
[р] Гл. 3; 17. 7; 24.
[с] Гал. 1; 14.
[т] Псал. 80; 5.
[у] Гл. 8; 14. 23; 15. Плач. 3; 15, 19.
[ф] Лев. 26; 33. Втор. 28; 64.
[х] Лев. 26; 33. Гл. 44; 27. Іез. 5; 2, 12.
[ц] 2 Лѣт. 35; 25. Іов. 3; 8. Еккл. 12; 5. Амос. 5; 16. Мат. 9; 23.
[ч] Гл. 14: 17.
[ш] Лев. 18; 28. 20; 22.
[щ] Гл. 6; 11.
[ъ] Гл. 8; 2. 16; 4.
[ы] Еккл. 9; 11.
[ь] 1 Кор. 1; 31. 2 Кор. 10; 17.
[ѣ] Мих. 6; 8. 7; 18.
[ю] Рим. 2; 8, 9.
[я] Гл. 25; 23. 49; 32.
[ѫ] Лев. 26; 41. Іез. 44; 7. Рим. 2; 28, 29.

—

[а] Лев. 18; 3. 20; 23.

Защото язычници-тѣ ся плашатъ отъ тѣхъ.
3 Защото узаконенія-та на народы-тѣ сѫ суетны;
Защото [б]сѣкѫтъ дърво отъ дѫбравѫ-тѫ,
Издѣлваніе на дърводѣлскы рѫцѣ съ топоръ.
4 Украшаватъ го съсъ сребро и злато:
[в]Утвърждаватъ го съ гвоздіе и чукове,
За да не ся клати.
5 Стоятъ прави като финикъ,
Но [г]не говорятъ:
[д]Тѣ трѣбва да ся носятъ,
Защото не могѫтъ да ходятъ.
[е]Не бойте ся отъ тѣхъ; защото не могѫтъ да сторятъ зло,
Нито имъ е *възможно* да сторятъ добро.
6 Нѣма [ж]подобенъ тебѣ, Господи:
Великъ си, и велико име-то ти въ силѫ.
7 [з]Кой не бы ся убоялъ отъ тебе, Царю на народы-тѣ?
Защото тебѣ принадлежи това;
Защото [и]между всичкы-тѣ мудры на народы-тѣ,
И въ всичкы-тѣ имъ царства, нѣма подобенъ тебѣ.
8 Но [і]съвсѣмъ скотскы и безумни сѫ:
Ученіе е суетно; дърво е то.
9 Сребро лѣяно въ плочы ся донася отъ Ѳарсисъ,
И [к]злато отъ Уфазъ,
Дѣло на художникъ,
И на златарскы рѫцѣ:
Синя и багрѣна е дреха-та имъ:
[л]Всичко това е дѣло на искусны.
10 Но Господь е Богъ истинный,
[м]Богъ живый, и [н]вѣчный Царь:
Въ гнѣвъ-тъ му земя-та ще ся потресе,
И народи-тѣ не ще устоятъ въ негодованіе-то му.
11 (Така ще имъ речете:
[о]Тѣзи богове, които не сѫ направили небе-то и землѭ-тѫ,
[п]Ще загынѫтъ отъ землѭ-тѫ, и изъ подъ това небе.)
12 Той [р]направи землѭ-тѫ съсъ силѫ-тѫ си,
[с]Утвърди вселеннѫѭ съ мудрость-тѫ си,
И [т]распрострѣ небеса-та съ разумъ-тъ си.
13 [у]Когато испраща гласъ-тъ си, има множество воды на небеса-та,
И [ф]възводи облацы отъ краища-та на землѭ-тѫ;
Прави свѣткавицы за дъждь-тъ,
И изважда вѣтръ отъ съкровища-та си.
14 [х]Всякой человѣкъ [ц]станѫ като скотъ въ знаніе-то:
[ч]Всякой лѣятель ся посрами отъ кумиръ-тъ;
Защото е [ш]лъжа лѣяніе-то му,
И дыханіе нѣма въ него.
15 Суета сѫ тѣ, дѣло на заблужденіе:
Въ врѣме-то на посѣщеніе-то имъ, [щ]тѣ ще загынѫтъ.
16 [ъ]Дѣлъ-тъ на Іакова не е както сѫ тѣ:
Защото той е който е създалъ всичко:
И [ы]Израиль е жезлъ на наслѣдіе-то му:
[ь]Господь Саваоѳъ е име-то му.
17 [ѣ]Събери отъ землѭ-тѫ стокѫ-тѫ си,
Ты която живѣешь въ твърдѣль.
18 Защото така говори Господь:
Ето, азъ [ю]тойзи пѫть ще исхвърлѭ като съ пращѫ жители-тѣ на тѫзь землѭ,
И ще гы утѣснѭ, [я]та да намѣрятъ *зло-то.*
19 [ѫ]Горко ми за съкрушеніе-то ми!
Рана-та ми е болѣзненна; но азъ рѣкохъ:
[ѭ]Наистинѫ това е моя болѣзнь, и [а]трѣбва да ѭ търпѭ.
20 [б]Шатъръ-тъ ми запустѣ, и всичкы-тѣ ми вѫжя ся скъсахѫ:
Синове-тѣ ми ся отдѣлихѫ отъ мене, и гы нѣма:
Нѣма вече кой да распъне шатъръ-тъ ми,
И кой да дигне опоны-тѣ ми.
21 Понеже настыри-тѣ станѫхѫ като скотове,
И не потърсихѫ Господа,
За то не сѫ успѣвали,
И всичкы-тѣ имъ стада сѫ распрснѫти.
22 Ето, слухъ шуменъ иде,
И мятежъ голѣмъ [в]отъ сѣвернѫ-тѫ землѭ,
За да прѣвърне Іудины-тѣ градове въ запустѣніе,
[г]Селеніе на чакалы.
23 Господи, познавамъ че [д]пѫть-тъ на человѣка не *зависи* отъ него:
На человѣкъ който ходи не *е възможно* да управя стъпкы-тѣ си.
24 Господи, [е]накажи мя, но съсъ сѫдбѫ:
Не съ ярость-тѫ си, за да мя не довършишь.
25 [ж]Изливай ярость-тѫ си на язычницы-тѣ [з]които не тя познаватъ,
И на родове които не призыватъ име-то ти;
Защото тѣ поядохѫ Іакова,
[и]И погълнѫхѫ го, и разорихѫ го,
И запустихѫ селеніе-то му.

[б] Иса. 40; 19, 20. 44; 9 и дрг. 45; 20.
[в] Иса. 41; 7. 46; 7.
[г] Псал. 115; 5. 135; 16. Авв. 2; 19. 1 Кор. 12; 2.
[д] Псал. 115; 7. Иса. 46; 1, 7.
[е] Иса. 41; 23.
[ж] Исх. 15; 10. Псал. 86; 8, 10.
[з] Откр. 15; 4.
[и] Псал. 89; 6.
[і] Псал. 115; 8. Иса. 41; 29. Авв. 2; 18. Зах. 10; 2. Рим. 1; 21, 22.
[к] Дан. 10; 5.
[л] Псал. 115; 4.
[м] 1 Тим. 6; 17.
[н] Псал. 10; 16.
[о] Псал. 96; 5.
[п] Ст. 15. Иса. 2; 18. Зах. 13; 2.
[р] Быт. 1; 1, 6, 9. Псал. 136; 5, 6. Гл. 51; 15 и дрг.
[с] Псал. 93; 1.
[т] Іов. 9; 8. Псал. 104; 2. Иса. 40; 22.
[у] Іов. 38; 34.
[ф] Псал. 135; 7.
[х] Гл. 51; 17, 18.
[ц] Прит. 30; 2.
[ч] Иса. 42; 17. 44; 11. 45; 16.
[ш] Авв. 2; 18.
[щ] Ст. 11.
[ъ] Псал. 16; 5. 73; 26. 119; 57. Гл. 51; 19. Плач. 3; 24.
[ы] Втор. 32; 9. Псал. 74; 2.
[ь] Иса. 47; 4. 51; 15. 54; 5. Гл. 31; 35. 32; 18. 50; 34.
[ѣ] Виж. Гл. 6; 1. Іез. 12; 3 и дрг.
[ю] 1 Цар. 25; 29. Гл. 16; 13.
[я] Іез. 6; 10.
[ѫ] Гл. 4; 19. 8; 21. 9; 1.
[ѭ] Псал. 77: 10.
[а] Мих. 7; 9.
[б] Гл. 4; 20.
[в] Гл. 1; 15. 4; 6. 5; 15. 6; 22.
[г] Гл. 9; 11.
[д] Прит. 16; 1. 20; 24.
[е] Псал. 6; 1. 38; 1. Гл. 30; 11.
[ж] Псал. 79; 6.
[з] Іов. 18; 21. 1 Сол. 4; 5. 2 Сол. 1; 8.
[и] Гл. 8; 16.

ГЛАВА 11.

1 Слово-то, което биде къмъ Іереміѭ отъ 2 Господа, и каза: Слушайте думы-тѣ на тойзи завѣтъ, и говорѣте на Іудины-тѣ мѫжіе, и на Іерусалимскы-тѣ жители: 3 И кажи имъ: Така говори Господь Богъ Израилевъ: [а]Проклѣтъ онзи человѣкъ, който не слуша думы-тѣ на тойзи завѣтъ, 4 Когото заповѣдахъ на отцы-тѣ ви, въ който день гы изведохъ изъ Египетскѫ-тѫ земіѭ, [б]изъ желѣзнѫ-тѫ пещь, и рѣкохъ: [в]Слушайте гласъ-тъ ми, и правѣте по всичко що ви заповѣдахъ: и вы ще ми бѫдете людіе, и азъ ще ви бѫдѫ 5 Богъ: [г]За да испълніѭ клѣтвѫ-тѫ съ коіѭто ся клѣхъ на отцы-тѣ ви, да имъ дамъ земіѭ дѣто тече млѣко и медъ, както въ тойзи день. Тогазь отговорихъ, та рѣкохъ: Аминь, Господи.

6 И Господь ми рече: Проповѣдай всичкы тѣзи думы въ Іудины-тѣ градове, и въ Іерусалимскы-тѣ пѫтища, и кажи: Слушайте думы-тѣ на тойзи завѣтъ, [д]и пра- 7 вѣте гы. Защото нарочно засвидѣтелствувахъ къмъ отцы-тѣ ви, въ който день гы възведохъ отъ Египетскѫ-тѫ земіѭ дори до днесь, [е]като ставахъ рано, и засвидѣтелствувахъ, и казувахъ: Слушайте гласъ- 8 тъ ми. Но [ж]не чухѫ, и не прѣклонихѫ ухо-то си, но [з]ходихѫ всякой въ жестокость-тѫ на лукаво-то си сърдце: за то ще докарамъ вързъ тѣхъ всичкы-тѣ думы на тойзи завѣтъ, по който заповѣдахъ да правятъ, но не правихѫ.

9 И рече ми Господь: [и]Съзаклѣтіе ся намѣри между мѫжіе-тѣ Іудины, и ме- 10 жду Іерусалимскы-тѣ жители. Върнѫхѫ ся [і]въ беззаконія-та на праотцы-тѣ си, които не рачихѫ да слушатъ мои-тѣ думы: и отидохѫ тѣ подирь другы богове, за да имъ служатъ: Израилевъ-тъ домъ и Іудинъ-тъ домъ разрушихѫ завѣтъ-тъ ми, 11 когото направихъ съ отцы-тѣ имъ. За то така говори Господь:

Ето, ще докарамъ вързъ тѣхъ зло,
Отъ което не ще могѫтъ да излѣзѫтъ:
[к]И ще выкнѫтъ къмъ мене,
Но нѣма да гы послушамъ.

12 Тогазь Іудини-тѣ градове, и Іерусалимскы-тѣ жители ще отидѫтъ,
И [л]ще выкнѫтъ къмъ богове-тѣ, на които кадятъ;
Но нѣма никакъ да гы спасѫтъ
Въ врѣме-то на злощастіе-то имъ.

13 Защото *споредъ* [м]число-то на градове-тѣ ти
Бѣхѫ богове-тѣ ти, Іудо:
И споредъ число-то на Іерусалимскы-тѣ пѫтища
Въздигнѫхте олтари на срамотѫ-тѫ,
Олтари за да кадите Ваалу.

14 За то [н]ты не ся моли за тѣзи людіе,
И не възвышавай выканіе или моленіе за тѣхъ;
Защото азъ нѣма да послушамъ, когато выкатъ къмъ мене
Заради злощастіе-то си.

15 [о]Що има *да прави* любезна-та ми въ домъ-тъ ми,
Като [п]стори блудъ съ множина,
И ся отне отъ тебе [р]свято-то месо?
Когато струвашь зло, [с]тогазь ся веселишь.

16 Господь нарече име-то ти,
[т]Маслина присноѕелена, красна, доброплодна:
Съ гласъ на голѣмъ мятежъ запали огнь вързъ неіѭ,
И вѣйкы-тѣ ѝ ся строшихѫ.

17 Защото Господь на силы-тѣ, [у]който тя насади,
Изрече зло противъ тебе,
Заради зло-то на Израилевъ-тъ домъ и на Іудинъ-тъ домъ
Което сторихѫ,
И мя разгнѣвахѫ като кадѣхѫ Ваалу.

18 И Господь ми даде знаніе, та познахъ:
Тогазь ми показа ты дѣянія-та имъ.

19 Но азъ бѣхъ като агне питомно водено на закланіе:
И не разумѣхъ че ся [ф]съвѣтувахѫ съвѣты противъ мене:
Да свалимъ дърво-то съ плодъ-тъ му,
И [х]да го отсѣчемъ [ц]отъ земіѭ-тѫ на живы-тѣ,
Щото име-то му да ся не помене вече.

20 Но, о Господи на силы-тѣ, който сѫдишь праведно,
[ч]Който опытувашь вѫтрѣшности-тѣ и сърдце-то,
Да видіѭ твое-то отмъщеніе вързъ тѣхъ!
Защото на тебе явихъ сѫдъ-тъ си.

21 За то така говори Господь
За Анаѳоѳскы-тѣ мѫжіе [ш]които искатъ животъ-тъ ти, и казуватъ:
[щ]Да не пророчествувашь въ име-то Господне,
За да не умрешь отъ рѫцѣ-тѣ ни:

22 За то така говори Господь Саваоѳъ:
Ето, ще гы посѣтіѭ:
Млади-тѣ ще умрѫтъ чрѣзъ ножъ:
Синове-тѣ имъ и дъщери-тѣ имъ ще умрѫтъ отъ гладъ:

а Втор. 27; 26. Гал. 3; 10.
б Втор. 4; 20. 3 Цар. 8; 51.
в Лев. 26; 3, 12. Гл. 7; 23.
г Втор. 7; 12, 13. Псал. 105; 9, 10.
д Рим. 2; 13. Іак. 1; 22.
е Гл. 7; 13, 25. 35; 15.
ж Гл. 7; 26.
з Гл. 3; 17. 7; 24. 9; 14.
и Іез. 22; 25. Осія 6; 9.
і Іез. 20; 18.
к Псал. 18; 41. Прит. 1; 28. Иса. 1; 15. Гл. 14; 12. Іез. 8; 18. Мих. 3; 4. Зах. 7; 13.
л Втор. 32; 37, 38.
м Гл. 2; 28.
н Исх. 32; 10. Гл. 7; 16. 14; 11. 1 Іоан. 5; 16.
о Псал. 50; 16. Иса. 1; 11 и дрг.
п Іез. 16; 25 и дрг.
р Агг. 2; 12, 13, 14. Тит. 1; 15.
с Прит. 2; 14.
т Псал. 52; 8. Рим. 11; 17.
у Иса. 5; 2. Гл. 2; 21.
ф Гл. 18; 18.
х Псал. 83; 4.
ц Псал. 27; 13. 116; 9. 142; 5.
ч 1 Цар. 16; 7. 1 Лѣт. 28; 9. Псал. 7; 9. Гл. 17; 10. 20; 12. Откр. 2; 23.
ш Гл. 12; 5, 6.
щ Иса. 30; 10. Амос. 2; 12. 7; 13, 16. Мих. 2; 6.

23 И нѣма да остане остатъкъ отъ тѣхъ;
Защото ще докарамъ зло вързъ Анаѳоѳскы-тѣ мѫжіе,
[в]Въ годинѫ-тѫ на посѣщеніе-то имъ.

ГЛАВА 12.

1 [а]Праведенъ си, Господи, когато ся сѫдіѭ съ тебе;
Но да ся разговоріѭ съ тебе за сѫдбы-тѣ *ти:*
[б]Защо пѫть-тъ на нечестивы-тѣ успѣва?
Защо благоденствуватъ всичкы които ся обхождатъ невѣрно?
2 Насадилъ си гы, даже и ся закоренихѫ:
Растѫтъ, даже и плодоносятъ:
[в]Ты си близу при уста-та имъ,
И далечь отъ вѫтрѣшности-тѣ имъ.
3 Но ты, Господи, [г]мя познавашь:
Видѣлъ си мя, и [д]опиталъ си сърдце-то ми прѣдъ тебе:
Завлѣчи гы както овцы на кланіе,
И приготви гы [е]за день-тъ на закланіе-то.
4 До кога ще [ж]сѣтува земя-та,
И трѣва-та на всяко поле ще сѫхне,
[з]Поради злинѫ-тѫ на живущы-тѣ по неіѭ?
[и]Загынѫхѫ скотове-тѣ и птицы-тѣ;
Защото рекохѫ: Нѣма да види сетниныітѣ ни.
5 Ако ся затечешь съ пѣшцы-тѣ, и тя направятъ да изнемощѣешь,
Тогазь какъ ще ся надваряшь съ коніе-тѣ?
И уповаешь ты въ земіѭ-тѫ на миръ-тъ,
Но какво ще направишь [і]въ възгордѣніе-то на Іорданъ?
6 Защото [к]и братія-та ти, и домъ-тъ на отца ти,
И тѣ ся обходихѫ невѣрно къмъ тебе;
Ей, тѣ выкнѫхѫ слѣдъ тебе велегласно:
[л]Не гы вѣрувай, ако бы ти говорили и съ добро.
7 Напуснѫхъ домъ-тъ си,
Оставихъ наслѣдіе-то си,
Дадохъ любезнѫ-тѫ на душѫ-тѫ си въ рѫцѣ-тѣ на непріятели-тѣ ѝ.
8 Наслѣдіе-то ми станѫ за мене като львъ въ дѫбравѫ:
Испроводи гласъ-тъ си противъ мене:
За това го възненавидѣхъ.
9 Наслѣдіе-то ми за мене е пьстра птица,
Птицы-тѣ на около сѫ противъ него:
Елате, съберѣте ся, всичкы полскы звѣрове,
[м]Елате да *го* поядете*.
10 [н]Много пастыри [о]развалихѫ лозіе-то ми,
[п]Потъпкахѫ дѣлъ-тъ ми,
Пожеланный-тъ ми дѣлъ направихѫ пустыніѭ непроходимѫ.
11 Прѣдадохѫ го въ запустѣніе:
[р]Запустѣно сѣтува прѣдъ мене:
Всичка-та земя ся запусти,
Защото [с]нѣма кой да туря *това* на сърдце.
12 По всичкы-тѣ высокы мѣста на пустыніѭ-тѫ дойдохѫ разорители;
Защото ножъ-тъ Господень пояжда
Отъ край до край земіѭ-тѫ:
Никоя плъть не ще да има миръ.
13 [т]Сѣяхѫ жито, но ще пожьнѫтъ търніе:
Трудихѫ ся, *но* нѣма да ся ползуватъ:
И ще ся посрамите отъ тѣзи си произведенія
Поради пламеннѫ-тѫ ярость на Господа.
14 Така говори Господь
Противъ всичкы-тѣ ми злы съсѣды,
[у]Които докачатъ наслѣдіе-то което дадохъ на людіе-тѣ си Израиля:
Ето, [ф]ще гы оттъргнѫ отъ земіѭ-тѫ имъ,
И ще оттъргнѫ домъ-тъ Іудинъ отъ срѣдъ тѣхъ.
15 И [х]слѣдъ оттъргнуваніе-то имъ,
Ще ся върнѫ, и ще гы помилувамъ,
И [ц]ще гы върнѫ, всякого въ наслѣдіе-то му, и всякого въ земіѭ-тѫ му.
16 И ако научатъ добрѣ пѫтища-та на моитѣ людіе,
[ч]Да ся кълнѫтъ въ мое-то име: Живъ е Господь,
Както тѣ научихѫ мои-тѣ людіе да ся кълнѫтъ въ Ваала,
[ш]Тогазь ще ся съградятъ въ срѣдъ людіе-тѣ ми.
17 Но [щ]ако не послушатъ,
Съвсѣмъ ще оттъргнѫ и ще истрѣбіѭ онзи народъ,
Говори Господь.

ГЛАВА 13.

1 Така ми рече Господь: Иди та си купи лененъ поясъ, и опаши го на чрѣсла-та 2 си, и въ водѫ го не туряй. Купихъ прочее поясъ-тъ споредъ слово-то Господне, 3 и опасахъ го на чрѣсла-та си. И быде слово Господне къмъ мене вторый пѫть 4 и рече: Земи поясъ-тъ който си купилъ, който е на чрѣсла-та ти, и стани та иди при Евфратъ, и скрый го тамъ въ нѣ-5 коіѭ дупкѫ на канарѫ-тѫ. Отидохъ прочее та го скрыхъ при Евфратъ, както

[в] Гл. 23; 12. 46; 21. 48; 44. 50; 27. Лук. 19; 44.

—

[а] Псал. 51; 4.
[б] Іов. 12; 6. 21; 7. Псал. 37; 1, 35. 73; 3 и дрг. Гл. 5; 28. Авв. 1; 4. Мал. 3; 15.
[в] Иса. 29; 13. Мат. 15; 8. Мар. 7; 6.
[г] Псал. 17; 3. 139; 1.
[д] Гл. 11; 20.
[е] Іак. 5; 5.
[ж] Гл. 23; 10. Осія 4; 3.
[з] Псал. 107; 34.
[и] Гл. 4; 25. 7; 20. 9; 10. Осія 4; 3.
[і] Іис. Нав. 3; 15. 1 Лѣт. 12; 15. Гл. 49; 19. 50; 44.
[к] Гл. 9; 4. 11; 19, 21.
[л] Прит. 26; 25.
[м] Иса. 56; 9. Гл. 7; 33.
* *Евр.* Донесѣте.
[н] Гл. 6; 3.
[о] Иса. 5; 1, 5.
[п] Иса. 63; 18.
[р] Ст. 4.
[с] Иса. 42; 25.
[т] Лев. 26; 16. Втор. 28; 38. Мих. 6; 15. Агг. 1; 6.
[у] Зах. 2; 8.
[ф] Втор. 30; 3. Гл. 32; 37.
[х] Іез. 28; 25.
[ц] Амос. 9; 14.
[ч] Гл. 4; 2.
[ш] Ефес. 2; 20, 21. 1 Пет. 2; 5.
[щ] Иса. 60; 12.

—

6 ми заповѣда Господь. И подирь много дни ми рече Господь: Стани, та иди при Евфратъ, и земи отъ тамъ поясъ-тъ, кой-
7 то ти заповѣдахъ да скрыешь тамъ. И отидохъ при Евфратъ, та ископахъ, и зѣхъ поясъ-тъ отъ мѣсто-то дѣто бѣхъ го скрылъ, и ето, поясъ-тъ бѣше ся развалилъ, не
8 бѣ потрѣбенъ за нищо. Тогазь быде слово Господне къмъ мене, и рече:

9 Така говори Господь:
Така [а]ще развалѭ гордость-тѫ на Iудѫ,
И голѣмѫ-тѫ гордость на Iерусалимъ.

10 Тѣзи зли людiе, които ся отричатъ да слушатъ думы-тѣ ми,
И [б]ходятъ споредъ жестокость-тѫ на сърдце-то си,
И отиватъ подирь другы богове,
За да имъ служатъ, и да имъ ся кланятъ,
Ще бѫдѫтъ като тойзи поясъ,
Който не е потрѣбенъ за нищо;

11 Защото както поясъ-тъ залѣпнува за чрѣсла-та на человѣка,
Така прилѣпихъ при себе си всичкый-тъ Израилевъ домъ,
И всичкый-тъ Iудинъ домъ, говори Господь:
[в]За да бѫдѫтъ мои людiе,
[г]И име, и хвала, и слава; но не послушахѫ.

12 За то ще имъ кажешь това слово:
Така говори Господь Богъ Израилевъ:
Всякой мѣхъ ще ся напълни съ вино:
И тѣ ще ти рекѫтъ:
Та не знаемъ ли ный че всякой мѣхъ ще ся напълни съ вино?

13 Тогазь ще имъ речешь: Така говори Господь:
Ето, ще напълнѭ всичкы-тѣ жители на тѫзи земѭ,
И царiе-тѣ които сѣдятъ на Давидовъ-тъ прѣстолъ,
И священницы-тѣ, и пророцы-тѣ,
И всичкы-тѣ Iерусалимскы жители, [д]съ опиванiе.

14 И ще [е]гы строшѫ единъ отъ другъ,
И бащи-тѣ и синове-тѣ купно, говори Господь:
Не щѫ да пожалѭ, нито да пощадѭ, нито да помилувамъ,
Да гы не истрѣбѭ.

15 Слушайте, и чуйте: не ся надигайте;
Защото Господь говорй.

16 [ж]Дайте славѫ Господу Богу вашему,
[з]Прѣди да докара тъмнинѫ,
И прѣди нозѣ-тѣ ви да ся прѣпънѫтъ по мрачны-тѣ планины,
И, когато [и]вы чакате видѣло, той да го прѣвърне въ [і]смъртнѫ сѣнкѫ,
И да *го* направи мракъ.

17 Но ако не послушате това,
Душа-та ми ще плаче тайно поради гордость-тѫ *ви:*
И [к]око-то ми ще ся просълзи горко, и ще пролѣе сълзы;
Защото стадо-то Господне ся завожда въ плѣнъ.

18 Речѣте [л]на царя и на царицѫ-тѫ:
Смирѣте ся, сѣднѣте;
Защото паднѫ отъ главы-тѣ ви,
Вѣнецъ-тъ на славѫ-тѫ ви.

19 Градове-тѣ южни ся затворихѫ,
И нѣма кой да *гы* отвори:
Всичкый Iуда ся заведе въ плѣнъ,
Цѣлъ ся заведе въ плѣнъ.

20 Дигни очи-тѣ си, та [м]виждь идущы-тѣ отъ сѣверъ:
Дѣ е стадо-то, което ти ся даде, хубавы-тѣ твои овцы?

21 Що ще речешь, когато тя посѣти?
Защото ты си гы научилъ да началствуватъ надъ тебе *като* князове:
[н]Не ще ли тя хванѫтъ болѣзни, както женѫ кога ражда?

22 И ако речешь въ сърдце-то си:
[о]Защо ся случи това на мене?
Поради множество-то на беззаконiе-то ти [п]подигнѫхѫ ся полы-тѣ ти,
Насилно ся заголихѫ петы-тѣ ти.

23 Може ли Еѳiопянинъ да промѣни кожѫ-тѫ си, или рысь пъстроты-тѣ си?
Тогазь можете да направите добро и вы, които сте научили зло.

24 За това ще гы распръснѫ [р]като плѣвѫ,
Която ся носи отъ вѣтръ-тъ на пустынѭ-тѫ.

25 [с]Това е отъ мене твое-то жрѣбiе, прѣброеный ти дѣлъ, говори Господь;
Защото си мя забравилъ, и [т]си уповалъ на лъжѫ.

26 За то и азъ [у]ще дигнѫ полы-тѣ ти на лице-то ти,
Та ще ся яви срамъ-тъ ти.

27 Видѣхъ прѣлюбодѣйства-та ти, и [ф]ржанiя-та ти,
Безсрамство-то на блудъ-тъ ти.
Твои-тѣ мерзости [х]по хълмы-тѣ *и* по полета-та.
Горко ти, Iерусалиме!
Нѣма ли да ся очистишь? до кога още?

ГЛАВА 14.

1 Слово-то Господне което быде къмъ Iеремiѭ за бездъждiе-то.

2 Iуда рыдае, и [а]порты-тѣ му сѫ изнемощѣли:

а Лев. 26; 19.
б Гл. 9; 14. 11; 8. 16; 12.
в Исх. 19; 5.
г Гл. 33; 9.
д Иса. 51; 17, 21. 63; 6. Гл. 25; 27. 51; 7.
е Псал. 2; 9.
ж Iис. Нав. 7; 19.
з Иса. 5; 30. 8; 22. Амос. 8; 9.
и Иса. 59; 9.
і Псал. 44; 19.
к Гл. 9; 1. 14; 17. Плач. 1; 2, 16. 2; 18.
л Виж. 4 Цар. 24; 12. Гл. 22; 26.
м Гл. 6; 22.
н Гл. 6; 24.
о Гл. 5; 19. 16; 10.
п Иса. 3; 17. 47; 2, 3. Ст. 26. Iез. 16; 37, 38, 39. Наум. 3; 5.
р Псал. 1; 4. Осiя 13; 3.
с Iов. 20; 29. Псал. 11; 6.
т Гл. 10; 14.
у Ст. 22. Плач. 1; 8. Iез. 16; 37. 23; 29. Осiя 2; 10.
ф Гл. 5; 8.
х Иса. 65; 7. Гл. 2; 20. 3; 2, 6. Iез. 6; 13.

а Иса. 3; 26.

Сѣдятъ [б]нáземи чернооблѣчены:
И [в]възлѣзе выкъ-тъ на Iерусалимъ.
3 И голѣмци-тѣ му проводихѫ малкы-тѣ си за водѫ:
Отидохѫ при кладенцы-тѣ, *и* не намѣрихѫ водѫ,
Върнѫхѫ ся съ праздны-тѣ си съсѫды:
[г]Посрамихѫ ся, и ся постыдѣхѫ, и [д]покрыхѫ главы-тѣ си.
4 Понеже земя-та ся распукнѫ,
Защото нѣмаше дъждь на земіѭ-тѫ,
Земледѣлци-тѣ ся посрамихѫ,
Покрыхѫ главы-тѣ си.
5 И кошута-та още, роди на поле-то,
И остави *рожбѫ-тѫ си*, понеже нѣмаше трѣвѫ.
6 И [е]диви-тѣ осли застанѫхѫ по высокы-тѣ мѣста,
Шмъркахѫ въздухъ-тъ като чакалы:
Очи-тѣ имъ повѣнѫхѫ, понеже нѣмаше трѣвѫ.
7 Господи, беззаконія-та ни ако и да засвидѣтелствуватъ противъ насъ,
[ж]Ты направи заради име-то си;
Защото отстѫпленія-та ни ся умножихѫ:
На тебе съгрѣшихмы.
8 [з]Надеждо на Израиля,
Спасителю неговъ въ скърбно врѣме,
Защо да си като пришлецъ на тѫзь земіѭ,
И като пѫтникъ що свраща да прѣнощува?
9 Защо да си като человѣкъ прѣхласнѫтъ,
Като крѣпъкъ [и]който не може да избави.
Но [і]ты, Господи, въ срѣдъ насъ си,
И име-то ти ся нарече върху насъ: не ны оставяй.
10 Така говори Господь на този народъ:
[к]Понеже възлюбихѫ да ся скытатъ,
И не удържахѫ нозѣ-тѣ си,
За то Господь не благоволи въ тѣхъ:
[л]Сега ще си напомни беззаконіе-то имъ,
И ще посѣти грѣхове-тѣ имъ.
11 И рече ми Господь:
[м]Не ся моли за тѣзи людіе за добро.
12 *И* [н]ако постятъ, не ще послушамъ выканіе-то имъ:
И [о]ако принесѫтъ всесъжженія и приношенія,
Не ще благоволіѭ въ тѣхъ:
Но [п]ще гы уморіѭ съ ножъ, и съ гладъ, и съ моръ.
13 [р]И рѣкохъ: О Господи Iеова!
Ето, пророци-тѣ говорятъ тѣмъ:
Нѣма да видите ножъ, нито ще има гладъ у васъ,
Но ще ви дамъ миръ безопасенъ на това мѣсто.
14 И рече ми Господь:
[с]Лъжливо пророчествуватъ пророци-тѣ въ име-то ми:
[т]Азъ не сьмь гы проводилъ, нито имъ сьмь заповѣдалъ,
Нито имъ сьмь говорилъ:
Тѣ пророчествуватъ вамъ лъжливо видѣніе, и прорицаніе,
И суетѫ, и прѣльщеніе-то на сьрдце-то си.
15 За то така говори Господь
За пророцы-тѣ които пророчествуватъ въ име-то ми,
Когато азъ не сьмь гы проводилъ;
[у]Но тѣ казуватъ: Ножъ и гладъ не ще има на това мѣсто:
Съ ножъ и съ гладъ ще бѫдѫтъ истрѣбени онѣзи пророци:
16 А людіе-тѣ, на които тѣ пророчествуватъ,
Ще бѫдѫтъ исхвьрлени по улицы-тѣ на Iерусалимъ
Отъ гладъ и ножъ:
И [ф]не ще има кой да гы заравя,
Тѣхъ, жены-тѣ имъ, и синове-тѣ имъ, и дъщери-тѣ имъ:
И ще излѣіѭ върхъ тѣхъ зло-то имъ.
17 За то ще имъ кажешь това слово:
[х]Нека проливатъ очи-тѣ ми сльзы нощя и деня,
И нека не прѣстанѫтъ;
[ц]Защото дѣвица-та, дъщеря-та на людіе-тѣ ми,
Съкруши ся съ голѣмо съкрушеніе, съ ранѫ много лошѫ.
18 Ако излѣзѫ [ч]на поле-то,
Ето убіени-тѣ съ ножъ:
И ако влѣзѫ въ градъ-тъ,
Ето истаяли-тѣ отъ гладъ:
А пророкъ-тъ още и священникъ-тъ
Отидохѫ въ земіѭ коіѭто не знаехѫ.
19 [ш]Отхвърлилъ ли си съвсѣмъ Iудѫ?
Погнусила ли ся е душа-та ти отъ Сіонъ?
Защо си ны поразилъ, [щ]та нѣма исцѣленіе за насъ?
[ъ]Чакахмы миръ, но нищо добро;
И врѣме-то на лѣкуваніе-то, и ето смятеніе.
20 Познавамы, Господи, нечестіе-то си,
Беззаконіе-то на отцы-тѣ си,
Че [ы]смы ти съгрѣшили.
21 Не ся погнусявай *отъ насъ*, заради име-то си:
Не обесчестяй прѣстолъ-тъ на славѫ-тѫ си:
[ь]Напомни си, не разрушавай завѣтъ-тъ си съ насъ.
22 [ѣ]Има ли между [ю]идолы-тѣ на язычницы-тѣ нѣкой да дава дъждь?

б Гл. 8; 21.
в 1 Цар. 5; 12.
г Псал. 40; 14.
д 2 Цар. 15; 30.
е Гл. 2; 24.
ж Псал. 25; 11.
з Гл. 17; 13.
и Иса. 59; 1.
і Исх. 29; 45, 46. Лев. 26; 11, 12.
к Виж. Гл. 2; 23, 24, 25.
л Осія 8; 13. 9; 9.
м Исх. 32; 10. Гл. 7; 16. 11; 14.
н Прит. 1; 28. Иса. 1; 15. 58; 3. Гл. 11; 11. Iез. 8; 18. Мих. 3; 4. Зах. 7; 13.
о Гл. 6; 20. 7; 21, 22.
п Гл. 9; 16.
р Гл. 4; 10.
с Гл. 27; 10.
т Гл. 23; 21. 27; 15. 29; 8, 9.
у Гл. 5; 12, 13.
ф Псал. 79; 3.
х Гл. 9; 1. 13; 17. Плач. 1; 16. 2; 18.
ц Гл. 8; 21.
ч Iез. 7; 15.
ш Плач. 5; 22.
щ Гл. 15; 18.
ъ Гл. 8; 15.
ы Псал. 106; 6. Дан. 9; 8
ь Псал. 74; 2, 20. 106; 45.
ѣ Зах. 10; 1, 2.
ю Втор. 32; 21.

Или небеса-та даватъ ли дъждове?
[я]Не си ли ты, Господи Боже нашъ?
Заради това ще тя чакамы;
Защото ты си направилъ всичко това.

ГЛАВА 15.

1 И рече ми Господь:
[а]И [б]Моисей и [в]Самуилъ ако быхѫ застанѫли прѣдъ мене,
Душа-та ми не бы *ся смилила* за тѣзи людіе.
Испѫди *гы* отъ лице-то ми, и да излѣзѫтъ.
2 И ако ти рекѫтъ: Кѫдѣ ще излѣземъ?
Тогазь ще имъ речешь: Така говори Господь:
[г]Които за смърть, на смърть:
И които за ножъ, на ножъ:
И които за гладъ, на гладъ:
И които за плѣнъ, на плѣнъ.
3 И [д]ще докарамъ на тѣхъ четыри вида *язвы*, говори Господь:
Ножъ-тъ за закланіе, и псета-та за влаченіе.
И [е]птицы-тѣ въздушны, и зверове-тѣ земны,
За пояжданіе, и за истрѣбленіе.
4 И [ж]ще гы прѣдамъ на тласканіе по всичкы-тѣ царства на земѭ-тѫ:
Заради [з]Манассіѭ, сынъ-тъ на Езекіѭ Іудинъ-тъ царь,
За това което стори въ Іерусалимъ.
5 [и]Защото кой ще ся умилостиви за тебе, Іерусалиме?
Или кой ще тя пожали?
Или кой ще ся обърне да тя попыта какъ си?
6 Ты [і]мя остави, говори Господь,
[к]Отишелъ си назадъ:
За то ще прострѫ рѫкѫ-тѫ си върхъ тебе, та ще тя погубѭ:
[л]Дотегнѫ ми да милѣѭ.
7 И ще гы извѣѭ съ вѣяло-то въ порты-тѣ на тѫзь земѭ:
Ще *гы* обесчадѭ, ще истрѣбѭ людіе-тѣ си,
Защото [м]не ся връщатъ отъ пѫтища-та си.
8 Вдовицы-тѣ имъ ся умножихѫ прѣдъ мене повече отъ морскый-тъ пѣсъкъ:
Доведохъ противъ тѣхъ, върхъ майкѫ-тѫ на млады-тѣ грабитель на пладне:
Докарахъ върхъ неѭ внезапно ужасъ и треперанія.
9 Оназь, [н]която роди седмь, изнемощѣ, прѣдаде духъ:
[о]Нейно-то слънце зайде, като бѣше още день:
Посрами ся, и постыдѣна бы,
А останѫлы-тѣ отъ тѣхъ ще прѣдамъ на ножъ
Прѣдъ непріятели-тѣ имъ, говори Господь.
10 [п]Горко ми, майко моя,
Защото си мя родила мѫжъ за караніе,
И мѫжъ за прѣпираніе съсъ всичкѫ-тѫ земѭ!
Нито дадохъ съ лихвѫ, нито ми сѫ дали съ лихвѫ:
А всякой отъ тѣхъ мя кълне.
11 Господь говори: Непрѣмѣнно ще тя освободѭ за добро:
Непрѣмѣнно [р]ще направѭ непріятеля да ся моли на тебе
Въ бѣдно врѣме, и въ скърбно врѣме.
12 Желѣзо-то ще счупи ли желѣзо-то отъ сѣверъ и мѣдь-тѫ?
13 Имотъ-тъ ти и съкровища-та ти [с]ще прѣдамъ въ разграбеніе безъ замѣнѫ:
И *то* заради всичкы-тѣ ти грѣхове, и по всичкы-тѣ твои прѣдѣлы.
14 И ще *тя* прѣведѫ съ непріятели-тѣ ти
[т]На мѣсто *което* не знаешь;
Защото [у]огнь ся распали въ ярость-тѫ ми,
И ще гори върхъ васъ.
15 [ф]Ты, Господи, познавашь: напомни си за мене,
И [х]посѣти мя, и отмьсти за мене на гонители-тѣ ми:
Не мя отнемай поради дълготьрпѣніе-то си:
Знай че [ц]за тебе прѣтърпѣхъ поношеніе.
16 Както намѣрихъ твои-тѣ слова [ч]изѣдохъ гы:
И [ш]твое-то слово бѣше ми радость и веселіе на сърдце-то ми;
Защото твое-то име ся призва върху мене,
Господи Боже на силы-тѣ.
17 [щ]Не сѣднѫхъ въ съборъ на подсмѣятели,
Нито ся развеселихъ *съ тѣхъ:*
Сѣднѫхъ самъ поради рѫкѫ-тѫ ти;
Защото ты мя испълни съ ярость-тѫ *си.*
18 [ъ]Защо е болка-та ми всякогашна,
И рана-та ми тежка, щото не пріема исцѣленіе?
Щешь ли да ми си [ы]като лъжецъ,
И [ь]*като* недовѣрителны воды?
19 За то, така говори Господь:
[ѣ]Ако ся върнешь, тогазь ще тя поставѭ пакъ,
И [ю]ще стоишь прѣдъ мене:
[я]И ако отдѣлишь скѫпоцѣнно-то отъ нищожно-то,
Ще бѫдешь като уста-та ми:

я Псал. 135; 7. 147; 8. Иса. 30; 23. Гл. 5; 24. 10; 13.

—

а Іез. 14; 14 и дрг.
б Исх. 32; 11, 12. Псал. 99; 6.
в 1 Цар. 7; 9.
г Гл. 43; 11. Іез. 5; 2, 12. Зах. 11; 9.
д Лев. 26; 16 и дрг.
е Втор. 28; 26. Гл. 7; 33.
ж Втор. 28; 25. Гл. 24; 9. Іез. 23; 46.
з 4 Цар. 21; 11 и дрг. 23; 26. 24; 3, 4.
и Иса. 51; 19.
і Гл. 2; 13.
к Гл. 7; 24.
л Осія 13; 14.
м Иса. 9; 13. Гл. 5; 3. Амос. 4; 10, 11.
н 1 Цар. 2; 5.
о Амос. 8; 9.
п Іов. 3; 1 и дрг. Гл. 20; 14.
р Гл. 39; 11, 12. 40; 4, 5.
с Псал. 44; 12. Гл. 17; 3.
т Гл. 16; 13. 17; 4.
у Втор. 32; 22.
ф Гл. 12; 3.
х Гл. 11; 20. 20; 12.
ц Псал. 69; 7.
ч Іез. 3; 1, 3. Откр. 10; 9, 10.
ш Іов. 23; 12. Псал. 119; 72, 111.
щ Псал. 1; 1. 26; 4, 5.
ъ Гл. 30; 15.
ы Виж. Гл. 1; 18, 19.
ь Іов. 6; 15 и дрг.
ѣ Зах. 3; 7.
ю Ст. 1.
я Іез. 22; 26. 44; 23.

Тѣ нека ся обърнѫтъ къмъ тебе:
Но ты ся не обращай къмъ тѣхъ.
20 И ще тя направѭ прѣдъ тѣзи людіе крѣпкѫ [ж]мѣднѫ стѣнѫ:
И ще ратуватъ противъ тебе, но [ѭ]нѣма да ти надвіѭтъ;
Защото азъ сьмь съ тебе да тя избавямъ,
И да тя отървамъ, говори Господь.
21 И ще тя отървамъ отъ рѫкѫ-тѫ на лукавы-тѣ,
И ще тя искупѭ отъ рѫкѫ-тѫ на насилницы-тѣ.

ГЛАВА 16.

1 И слово Господне быде къмъ мене, и рече:
2 Да си не земешь женѫ,
Нито да ти ся родятъ сынове, нито дъщери на това мѣсто,
3 Защото така говори Господь,
За сынове-тѣ и за дъщери-тѣ които ся раждатъ на това мѣсто,
И за майкы-тѣ имъ, които сѫ гы родили,
И заради бащы-тѣ имъ, които сѫ гы добыли въ тѫзи земѭ:
4 [а]Ще умрѫтъ съ люты смърти:
[б]Не ще бѫдѫтъ оплакани, нито погребени:
Ще бѫдѫтъ [в]като торъ по лице-то на земѭ-тѫ,
И ще загинѫтъ отъ ножъ, и отъ гладъ;
И [г]трупове-тѣ имъ ще бѫдѫтъ храна
На птицы-тѣ въздушны, и на звѣрове-тѣ земны.
5 Защото така говори Господь:
[д]Не влѣзвай въ домъ на сѣтованіе,
И не ходи да сѣтувашь, нито да гы оплачешь;
Защото отнѣхъ, говори Господь, отъ тѣзи людіе,
Миръ-тъ си, милость-тѫ, и щедроты-тѣ.
6 И ще измрѫтъ голѣми и малкы въ тѫзи земѭ:
Не ще бѫдѫтъ погребени, [е]нито ще гы оплачѫтъ,
[ж]Нито ще направятъ сѣченія *по тѣлата си*,
[з]Нито ще ся обърснѫтъ за тѣхъ.
7 Нито ще раздадѫтъ *хлѣбъ* въ сѣтованіе-то
За утѣшеніе тѣмъ заради умрѣлый-тъ,
[и]Нито ще гы напоятъ съ утѣшителнѫ-тѫ чашѫ
Заради бащѫ имъ, или заради майкѫ имъ.
8 И въ домъ на пиръ не влѣзвай,
Да сѣднешь съ тѣхъ да ядешь и да піешь.
9 Защото така говори Господь Саваоѳъ,
Богъ Израилевъ:
Ето, азъ [і]ще направѭ да прѣстане въ това мѣсто,
Прѣдъ очи-тѣ ви, и въ дни-тѣ ви,
Гласъ-тъ на радость и гласъ-тъ на веселіе,
[к]Гласъ-тъ на младоженецъ и гласъ-тъ на невѣстѫ.
10 И когато възвѣстишь на тѣзи людіе всичкы тыя думы, и ти рекѫтъ: [л]Защо Господь изрече всичко това голѣмо зло противъ насъ? и кое е беззаконіе-то ни, и кой грѣхъ-тъ ни, който смы съгрѣшили на Господа Бога нашего?
11 Тогазь ще имъ речешь:
[м]Понеже мя оставихѫ отци-тѣ ви, говори Господь,
Та отидохѫ подирь другы богове,
И имъ служихѫ, и имъ ся поклонихѫ,
И мене оставихѫ, и законъ-тъ ми не упазихѫ:
12 *А* вы [н]сторихте по лошо отъ отцы-тѣ си:
И ето, [о]ходихте по жестокость-тѫ на лукаво-то си сьрдце,
И не мя слушате.
13 [п]За то ще вы отхвърлѭ отъ тѫзи земѭ,
[р]Въ земѭ коіѭто не сте познали ни вы ни отци-тѣ ви:
И тамъ ще служите на другы богове деня и нощя;
Понеже не щѫ да покажѫ милость къмъ васъ.
14 За то, ето, [с]идѫтъ дни, говори Господь,
И нѣма да рекѫтъ вече: Живъ Господь,
Който възведе Израилевы-тѣ сынове отъ Египетскѫ-тѫ земѭ;
15 Но, Живъ Господь,
Който възведе Израилевы-тѣ сынове отъ сѣвернѫ-тѫ земѭ,
И отъ всичкы-тѣ мѣста дѣто бѣше гы изгонилъ:
И [т]ще гы върнѫ пакъ въ земѭ-тѫ имъ,
Коіѭто дадохъ на отцы-тѣ имъ.
16 Ето, ще проводѭ за [у]много рыбари,
Говори Господь, та ще гы изловятъ:
И подирь това ще проводѭ за много ловцы,
Та ще гы ловятъ всякѫ горѫ,
И отъ всякой хълмъ, и отъ дупкы-тѣ на скалы-тѣ.
17 Защото [ф]очи-тѣ ми сѫ по всичкы-тѣ имъ пѫтища:
Не сѫ скрыти отъ лице-то ми,
Нито беззаконіе-то имъ е утаено отъ очи-тѣ ми.
18 И първо [х]ще имъ направѭ двойно въздаяніе
За беззаконіе-то имъ, и грѣхъ-тъ имъ;
Защото [ц]осквернихѫ земѭ-тѫ ми;

ж Гл. 1; 18. 6; 27.
ѭ Гл. 20; 11, 12.

—

а Гл. 15; 2.
б Гл. 22; 18, 19. 25; 33.
в Псал. 83; 10. Гл. 8; 2. 9; 22.
г Псал. 79; 2. Гл. 7; 33. 34; 20.
д Іез. 24; 17, 22, 23.
е Гл. 22; 18.
ж Лев. 19; 28. Втор. 14; 1. Гл. 41; 5. 47; 5.
з Иса. 22; 12. Гл. 7; 29.
и Прит. 31; 6, 7.
і Иса. 24; 7, 8. Гл. 7; 34. 25; 10. Іез. 26; 13. Осія 2; 11.
к Откр. 18; 23.
л Втор. 29; 24. Гл. 5; 19. 13; 22. 22; 8.
м Втор. 29; 25. Гл. 22; 9.
н Гл. 7; 26.
о Гл. 13; 10.
п Втор. 4; 26, 27, 28. 28; 36, 63, 64, 65.
р Гл. 15; 14.
с Иса. 43; 18. Гл. 23; 7, 8.
т Гл. 24; 6. 30; 3. 32; 37.
у Амос. 4; 2. Авв. 1; 15.
ф Іов. 34; 21. Прит. 5; 21. 15; 3. Гл. 32; 19.
х Иса. 40; 2. Гл. 17; 18.
ц Іез. 43; 7, 9.

Съ трупове-тѣ на гнусоты-тѣ си и съ мерзости-тѣ си
Напълнихѫ наслѣдіе-то ми.
19 Господи, [ч] сило моя и [ш] крѣпосте моя
И прибѣжище мое въ скърбенъ день,
Язычници-тѣ ще дойдѫтъ при тебе отъ краища-та на землѭ-тѫ,
И ще рекѫтъ: Наистинѫ бащи-тѣ ни наслѣдихѫ лъжѫ,
Суетѫ, и [щ] неполезны нѣща.
20 Ще си направи ли человѣкъ богове,
[ъ] Онѣзи които не сѫ богове?
21 За то, ето, ще гы направѭ тойзи пѫть да познаѭтъ,
Ще гы направѭ да познаѭтъ рѫкѫ-тѫ ми и силѫ-тѫ ми:
И ще познаѭтъ [ы] че име-то ми е Іеова.

ГЛАВА 17.

1 Грѣхъ-тъ Іудинъ е писанъ [а] съ желѣзнѫ писалкѫ,
И съ адамантовъ нокътъ:
[б] Начертанъ е на плочѫ-тѫ на сърдце-то имъ,
И върху рогове-тѣ на олтари-тѣ ви.
2 Щото синове-тѣ имъ помнятъ олтари-тѣ си и [в] Ашеры-тѣ си,
При зелены-тѣ дървя по высокы-тѣ хълмы.
3 О, горо моя въ поле-то,
[г] Ще дамъ имотъ-тъ ти *и* всичкы-тѣ ти съкровища въ разграбеніе,
И высокы-тѣ ти за грѣхъ мѣста по всичкы-тѣ твои прѣдѣлы.
4 И ты, ей, сама ты,
Ще бѫдешь исхвърлена отъ наслѣдіе-то си, което ти дадохъ:
И ще тя поработѭ на непріятели-тѣ ти,
[д] Въ землѭ коѭто не си познала;
Защото [е] огнь запалихте въ ярость-тѫ ми,
И ще гори въ вѣкъ.
5 Така говори Господь:
[ж] Проклѣтъ онзи человѣкъ,
Който ся надѣе на человѣка
И [ѕ] прави плъть-тѫ мышцѫ за себе си,
И на когото сърдце-то ся отдалечава отъ Господа.
6 Защото ще бѫде [и] като дивѫ-тѫ мирикѫ въ пустынѭ-тѫ,
И [і] нѣма да види когато дойде добро-то:
Но ще обитава въ сухы мѣста въ пустынѭ,
[к] Въ землѭ соленѫ и ненаселенѫ.
7 [л] Благословенъ онзи человѣкъ
Който ся надѣе на Господа,
И на когото надежда е Господь.
8 Защото ще бѫде [м] като дърво насадено при водѫ,
Което распростира кореніе-тѣ си при потокъ-тъ,
И не ще види когато настане пекъ-тъ,
Но листъ-тъ му ще ся зеленѣе:
И не ще има грыжѫ въ годинѫ на бездъждіе,
Нито ще прѣстане отъ да дава плодъ.
9 Сърдце-то е измамливо повече отъ всичко,
И твърдѣ растлѣнно: кой може да го познае?
10 Азъ [н] Господь испытувамъ сърдце-то,
Опытувамъ вѫтрѣшности-тѣ.
[о] За да дамъ всякому споредъ пѫтища-та му,
И споредъ плодъ-тъ на дѣла-та му.
11 *Както* яребица която мѫти което не е снесла,
Така който придобыва много богатство съ неправдѫ
[п] Ще го остави въ половинѫ-тѫ на дни-тѣ си,
И въ сетнины-тѣ си [р] ще бѫде безуменъ.
12 Прѣстолъ на славѫ възвышенъ изъ начало е
Мѣсто-то на святилище-то ни.
13 Господи, [с] надеждо Израилева,
[т] Всичкы които тя оставятъ ще ся посрамятъ,
И отстѫпници-тѣ [у] ще ся напишѫтъ на пърстъ-тѫ;
Защото оставихѫ Господа, [ф] источникъ-тъ на живѫ-тѫ водѫ.
14 Исцѣли мя, Господи, и ще бѫдѫ исцѣленъ;
Спаси мя, и ще бѫдѫ спасенъ;
Защото [х] ты си моя-та хвала.
15 Ето, тѣ ми говорятъ:
[ц] Дѣ е слово-то Господне? нека дойде сега.
16 Но [ч] азъ не ся оттеглихъ отъ да съмъ пастырь и да тя слѣдувамъ,
Нито пожелахъ день-тъ на скърбь-тѫ:
Ты знаешь:
Това що е излѣзло изъ устны-тѣ ми бѣше прѣдъ тебе.
17 Не бывай ужасъ за мене:
[ш] Ты си ми упованіе въ день злочестенъ.
18 [щ] Да ся посрамятъ които мя гонятъ, а азъ да не ся посрамѭ:
Да ся растреперятъ тѣ, но [ъ] азъ да не ся растреперѭ:
Докарай върхъ тѣхъ злочестенъ день,

[ч] Псал. 18; 2.
[ш] Гл. 17; 17.
[щ] Иса. 44; 10. Гл 2; 11. 10; 5.
[ъ] Иса. 37; 19. Гл. 2; 11. Гал. 4; 8.
[ы] Исх. 15; 3. Гл. 33; 2. Амос. 5; 8. Виж. и Псал. 83; 18.

—

[а] Іов. 19; 24.
[б] Прит. 3; 3. 2 Кор. 3; 3.
[в] Сѫд. 3; 7. 2 Лѣт. 24; 18. 33; 3, 19. Иса. 1; 29. 17; 8. Гл. 2; 20.
[г] Гл. 15; 13.
[д] Гл. 16; 13.
[е] Гл. 15; 14.
[ж] Иса. 30; 1, 2. 31; 1.
[ѕ] Иса. 31; 3.
[и] Гл. 48; 6.
[і] Іов. 20; 17.
[к] Втор. 29; 23.
[л] Псал. 2; 12. 34; 8. 125; 1. 146; 5. Прит. 16; 20. Иса. 30; 18.
[м] Іов. 8; 16. Псал. 1; 3.
[н] 1 Цар. 16; 7. 1 Лѣт. 28; 9. Псал. 7; 9. 139; 23, 24. Прит. 17; 3. Гл. 11; 20. 20; 12. Рим. 8; 27. Откр. 2; 23.
[о] Псал. 62; 12. Гл. 32; 19. Рим. 2; 6.
[п] Псал. 55; 23.
[р] Лук. 12; 20.
[с] Гл. 14; 8.
[т] Псал. 73; 27. Иса. 1; 28.
[у] Виж. Лук. 10; 20.
[ф] Гл. 2; 13.
[х] Втор. 10; 21. Псал. 109; 1. 148; 14.
[ц] Иса. 5; 19. Іез. 12; 22. Амос. 5; 18. 2 Пет. 3; 4.
[ч] Гл. 1; 4 и дрг.
[ш] Гл. 16; 19.
[щ] Псал. 35; 4. 40; 14. 70; 2.
[ъ] Псал. 25; 2.

И [ы]съкруши гы съ двойно съкрушеніе.

19 Така ми рече Господь:
Иди та застани въ портѫ-тѫ на синове-тѣ на людіе-тѣ *си*, прѣзъ коіѫто влазятъ Іудини-тѣ царіе, и прѣзъ коіѫто излазятъ,
20 и въ всичкы-тѣ Іерусалимскы порты: И речи имъ: [ь]Слушайте слово-то Господне Іудини царіе, и всичкый Іудо, и всичкы Іерусалимскы жители, които влазите прѣзъ
21 тѣзи порты: Така говори Господь: [ѣ]Внимайте себе си, и не носѣте товаръ въ сѫбботенъ день, нито внасяйте прѣзъ Іе-
22 русалимскы-тѣ порты: Нито изнасяйте товаръ изъ домове-тѣ си въ сѫбботенъ день, и не вършѣте никаквѫ работѫ; но освящавайте сѫбботный-тъ день, [ю]както запо-
23 вѣдахъ на отцы-тѣ ви: [я]Тѣ обаче не послушахѫ, нито приклонихѫ ухо-то си, но ожесточихѫ вратъ-тъ си за да не чуіѫтъ, и да не пріемѫтъ наставленіе.

24 И ако мя послушате внимателно, говори Господь,
Та не внасяте товаръ прѣзъ порты-тѣ на тойзи градъ въ сѫбботенъ день,
Но освящавате сѫбботный-тъ день,
И не вършите въ него никаквѫ работѫ:
25 [ж]Тогазь ще влѣзнѫтъ прѣзъ порты-тѣ на тойзи градъ,
Царіе и князове сѣдяще на Давидовъ-тъ прѣстолъ,
Возими на колесницы и на коніе,
Тѣ, и князове-тѣ имъ,
Іудини-тѣ мѫжіе, и Іерусалимскы-тѣ жители:
И тойзи градъ ще бѫде обитаемъ вѣчно.
26 И ще дойдѫтъ отъ Іудины-тѣ градове,
И [ѩ]отъ околности-тѣ на Іерусалимъ,
И отъ Веніаминовѫ-тѫ земіѫ, и [а]отъ поленскѫ-тѫ,
И отъ планинскѫ-тѫ, и [б]отъ южнѫ-тѫ странѫ,
Носяще всесъжженія и жертвы,
И [в]хлѣбны приношенія и ливанъ,
Носяще още и жертвы на хвалѫ въ домъ-тъ Господенъ.
27 Но ако не мя послушате,
Да освящавате сѫбботный-тъ день,
И да не носите товаръ и вносяте въ Іерусалимскы-тѣ порты въ сѫбботенъ день,
Тогазь [г]ще запаліѫ огнь въ порты-тѣ му,
И [д]ще пояде Іерусалимскы-тѣ палаты,
И нѣма да угасне.

ГЛАВА 18.

1 Слово-то което быде къмъ Іереміѫ отъ
2 Господа, И каза: Стани, та слѣзь въ домъ-тъ на грънчаря, и тамъ ще тя направіѫ
3 да чуешь слова-та ми. И азъ слѣзохъ въ домъ-тъ на грънчаря: и ето, той рабо-
4 тѣше работѫ на витлъ-тъ *си*. И развали ся въ рѫкѫ-тѫ на грънчаря съсѫдъ-тъ, който правѣше отъ калъ: и пакъ го направи другъ съсѫдъ, както быде угодно
5 на грънчаря да направи. Тогазь быде слово Господне къмъ мене, и рече:
6 Доме Израилевъ, [а]не могѫ ли да направіѫ вамъ
Както той грънчарь? говори Господь.
Ето, [б]както е калъ-тъ въ рѫкѫ-тѫ на грънчаря,
Така сте *и* вы, доме Израилевъ, въ моіѫ-тѫ рѫкѫ.
7 Когато быхъ говорилъ за народъ, или за царство,
[в]Да искореніѫ, и да съсыпіѫ, и да погубіѫ;
8 [г]Ако онзи народъ, противъ когото сьмь говорилъ,
Ся върне отъ зло-то си,
[д]Ще ся раскаіѫ отъ зло-то, което намыслихъ да му направіѫ.
9 А когато быхъ говорилъ за народъ, или за царство,
Да съградіѫ, и да насадіѫ,
10 Ако направи зло прѣдъ мене,
Да не слуша гласъ-тъ ми,
Тогазь ще ся раскаіѫ заради добро-то,
Което рѣкохъ че ще му направіѫ.
11 И сега говори на Іудины-тѣ мѫжіе,
И на Іерусалимскы-тѣ жители, и кажи:
Така говори Господь:
Ето, азъ готвіѫ зло върхъ васъ:
И мысліѫ умышленія противъ васъ:
[е]Върнѣте ся прочее всякой отъ лукавый си пѫть,
И оправѣте пѫтища-та си и дѣянія-та си.
12 А тѣ казуватъ: [ж]Напраздно;
Защото подирь умышленія-та си ще ходимъ,
И ще направимъ всякой *според* жестокость-тѫ на лукаво-то си сърдце.
13 За то така говори Господь:
[з]Попытайте сега между язычницы-тѣ,
Кой е чулъ такова?
Израилева-та дѣвица [и]направи много ужасно нѣщо.
14 Ще остави ли Ливанскый снѣгъ скалѫ-тѫ на поле-то?
Ще оставятъ ли хладны-тѣ истичащы воды, които идѫтъ отъ далечь?
15 Но мои-тѣ людіе мя [і]забравихѫ, [к]кадихѫ на суетѫ-тѫ,
И прѣпънѫхѫ гы въ пѫтища-та имъ, [л]въ вѣчны-тѣ стьзы,

[ы] Гл. 11; 20.
[ь] Гл. 19; 3. 22; 2.
[ѣ] Числ. 15; 32 и дрг. Неем. 13; 19.
[ю] Исх. 20; 8. 23; 12. 31; 13. Іез. 20; 12.
[я] Гл. 7; 24, 26. 11; 10.
[ж] Гл. 22; 4.
[ѩ] Гл. 32; 44. 33; 13.
[а] Зах. 7; 7.
[б] Зах. 7; 7.
[в] Псал. 107; 22. 116; 17.
[г] Гл. 21; 14. 49; 27. Плач. 4; 11. Амос. 1; 4, 7, 10, 12. 2; 2, 5.
[д] 4 Цар. 25; 9. Гл. 52; 13.

[а] Иса. 45; 9. Рим. 9; 20, 21.
[б] Иса. 64; 8.
[в] Гл. 1; 10.
[г] Іез. 18; 21. 33; 11.
[д] Гл. 26; 3. Іон. 3; 10.
[е] 4 Цар. 17; 13. Гл. 7; 3. 25; 5. 26; 13. 35; 15.
[ж] Гл. 2; 25.
[з] Гл. 2; 10. 1 Кор. 5; 1.
[и] Гл. 5; 30.
[і] Гл. 2; 13, 32. 3; 21. 13; 25. 17; 13.
[к] Гл. 10; 15. 16; 19.
[л] Гл. 6; 16.

За да ходятъ *въ* стъзы на пѫть ненаправенъ:
16 За да направятъ [м]землѭ-тѫ си запустѣніе, *и* [н]вѣчно звизданіе:
Всякой що минува прѣзъ неѭ ще остане ужасенъ, и ще клати главѫ-тѫ си.
17 [о]Ще гы распьрснѫ прѣдъ врагъ-тъ, [п]както въсточенъ вѣтръ:
[р]Ще имъ покажѫ гърбъ, а не лице, въ день-тъ на злощастіе-то имъ.
18 Тогазь рекохѫ:
[с]Елате, и да намыслимъ умышленія противъ Іереміѭ;
[т]Защото не ще ся изгуби законъ отъ священникъ,
Нито съвѣтъ отъ мудръ,
Нито слово отъ пророкъ:
Елате и да го поразимъ съ языкъ,
И да не давамы вниманіе ни на еднѫ отъ думы-тѣ му.
19 Внимай въ мене, Господи,
И слушай гласъ-тъ на онѣзи които ся прѣпиратъ съ мене.
20 [у]Ще ся въздаде ли зло за добро?
Защото [ф]ископахѫ ямѫ за душѫ-тѫ ми.
Напомни си че застанѫхъ прѣдъ тебе за да говорѭ добро за тѣхъ,
За да отвърнѫ твоѭ-тѫ ярость отъ тѣхъ.
21 За то [х]прѣдай синове-тѣ имъ на гладъ,
И дай гы въ рѫцѣ на ножъ:
И да станѫтъ жены-тѣ имъ бесчадны, вдовицы:
И мѫжіе-тѣ имъ да бѫдѫтъ поразени отъ смърть:
И юноши-тѣ имъ да паднѫтъ отъ ножъ на бой.
22 Да ся чуе вопль отъ кѫщы-тѣ имъ,
Когато докарашь внезапу пълкове връзъ тѣхъ;
Защото [ц]ископахѫ ямѫ за да мя хванѫтъ,
И скрыхѫ сѣти за нозѣ-тѣ ми.
23 А ты, Господи, знаешь всичко-то имъ връзъ мене умышленіе за да *мя* умъртвятъ:
[ч]Да не простишь беззаконіе-то имъ,
И грѣхъ-тъ имъ да не изгладишь прѣдъ лице-то си:
Но да ся низвьргнѫтъ прѣдъ тебе:
Дѣйствувай противъ тѣхъ въ врѣме-то на гнѣвъ-тъ си.

ГЛАВА 19.

1 Така говори Господь: Иди та купи единъ пьрстенъ кърчагъ отъ грънчаря, и *земи* отъ старѣйшины-тѣ на людіе-тѣ, и отъ 2 старѣйшины-тѣ на священницы-тѣ: И излѣзь [а]въ долъ-тъ на Енномовъ-тъ сынъ, който е при входъ-тъ на грънчарскѫ-тѫ портѫ, и проповѣдай тамъ думы-тѣ, ко3 ито ще ти говорѭ; [б]И речи: Слушайте слово-то Господне, царіе Іудини, и жители Іерусалимскы. Така говори Господь Саваоѳъ, Богъ Израилевъ: Ето, ще докарамъ на това мѣсто зло, което всякой 4 който чуе, [в]ще писнѫтъ уши-тѣ му. Защото мя [г]оставихѫ, и отчуждихѫ това мѣсто, и кадихѫ въ него на другы богове, които не познахѫ, тѣ и отци-тѣ имъ, и Іудини-тѣ царіе, и напълнихѫ това мѣ5 сто [д]съ кръвь на неповинны. И [е]съградихѫ высокы-тѣ мѣста Ваалу, за да горятъ сынове-тѣ си въ огнь, всесъжженія Ваалу: [ж]което не сьмь заповѣдалъ, нито сьмь говорилъ, нито ми е идвало на умъ.

6 За то, ето, идѫтъ дни, говори Господь, и това мѣсто не ще ся нарича вече Тофеѳъ, [з]нито долъ на Енномовъ-тъ сынъ, 7 но долъ на кланіе. И ще осуетѭ съвѣтъ-тъ на Іудѫ и на Іерусалимъ на това мѣсто: и [и]ще гы направѭ да паднѫтъ отъ ножъ прѣдъ врагове-тѣ си, и чрѣзъ рѫцѣ-тѣ на онѣзи които искатъ животъ-тъ имъ: [і]а трупове-тѣ имъ ще дамъ за яденіе на въздушны-тѣ птицы, и на зе8 мны-тѣ звѣрове. И ще направѭ [к]тойзи градъ запустѣніе и звизданіе: всякой който минува прѣзъ него ще остане ужасенъ, и ще позвизди за всичкы-тѣ му язвы. 9 И ще гы направѭ [л]да ядѫтъ плъть-тѫ на сынове-тѣ си, и плъть-тѫ на дъщери-тѣ си, и ще ядѫтъ всякой плъть-тѫ на другаря си, въ обсажденіе-то и утѣсненіе-то съ което ще гы утѣснятъ неприятели-тѣ имъ, и онѣзи които искатъ животъ-тъ имъ.

10 [м]Тогазь ще строшишь кърчагъ-тъ прѣдъ 11 мѫжіе-тѣ които сѫ излѣзли съ тебе; И ще имъ кажешь: Така говори Господь Саваоѳъ: [н]Така ще строшѫ тѣзи людіе и тойзи градъ, както строшава *нѣкой* грънчарскый съсѫдъ, който не може да стане вече цѣлъ: и [о]ще гы погребѫтъ въ Тофеѳъ, додѣ не остане мѣсто за погре12 беніе. Така ще направѭ на това мѣсто, говори Господь, и на жители-тѣ му, и ще направѭ тойзи градъ както Тофеѳъ: 13 И домове-тѣ на Іерусалимъ, и домове-тѣ на Іудины-тѣ царіе, ще бѫдѫтъ нечисти, [п]както мѣсто-то на Тофеѳъ, съсъ всичкы-тѣ кѫщы, [р]на които върху покрывъ-тъ

м Гл. 19; 8. 49; 13. 50; 13.
н 3 Цар. 9; 8. Плач. 2; 15. Мих. 6; 16.
о Гл. 13; 24.
п Псал. 48; 7.
р Виж. Гл. 2; 27.
с Гл. 11; 19.
т Лев. 10; 11. Мал. 2; 7. Іоан. 7; 48, 49.
у Псал. 109; 4, 5.
ф Псал. 35; 7. 57; 6. Ст. 22.
х Псал. 109; 9, 10.
ц Ст. 20.
ч Псал. 35; 4. 109; 14. Гл. 11; 20. 15; 15.

—

а Іис. Нав. 15; 8. 4 Цар. 23; 10. Гл. 7; 31.
б Гл. 17; 20.
в 1 Цар. 3; 11. 4 Цар. 21; 12.
г Втор. 28; 20. Иса. 65; 11. Гл. 2; 13, 17, 19. 15; 6. 17; 13.
д 4 Цар. 21; 16. Гл. 2; 34.
е Гл. 7; 31, 32. 32; 35.
ж Лев. 18; 21.
з Іис. Нав. 15; 8.
и Лев. 26; 17. Втор. 28; 25.
і Псал. 79; 2. Гл. 7; 33. 16; 4. 34; 20.
к Гл. 18; 16. 49; 13. 50; 13.
л Лев. 26; 29. Втор. 28; 53. Иса. 9; 20. Плач. 4; 10.
м Гл. 51; 63, 64.
н Псал. 2; 9. Иса. 30; 14. Плач. 4; 2.
о Гл. 7; 32.
п 4 Цар. 23; 10.
р 4 Цар. 23; 12. Гл. 32; 29. Соф. 1; 5.

кадихѫ на всичко-то небесно воинство, и [с]направихѫ възлияніе на другы богове.

14 Тогазь дойде Іеремія отъ Тоѳеѳъ, дѣто го проводи Господь да пророчествува: и [т]застанѫ въ дворъ-тъ на домъ-тъ Го-

15 споденъ, та рече на всичкы-тѣ людіе: Така говори Господь Саваоѳъ, Богъ Израилевъ: Ето, ще докарамъ на тойзи градъ, и на всичкы-тѣ му паланкы, всичко-то зло което говорихъ противъ него; [у]защото ожесточихѫ вратъ-тъ си, да не послушатъ слова-та ми.

ГЛАВА 20.

1 А Пасхоръ [а]Еммировъ-тъ сынъ священникъ-тъ, който бѣше спотавенъ началникъ въ домъ-тъ Господенъ, чу Іереміѭ като

2 пророчествуваше тѣзи слова. И удари Пасхоръ Іереміѭ пророкъ-тъ, и хвърли го въ кладѫ-тѫ която бѣ въ горнѭ-тѫ Веніаминовѫ портѫ, въ домъ-тъ Господенъ

3 И на утринь-тѫ изведе Пасхоръ Іереміѫ изъ кладѫ-тѫ. И Іеремія му рече: Господь не нарече име-то ти Пасхоръ, но

4 *Магоръ-миссавивъ. Защото така говори Господь: Ето, ще тя направіѭ трепетъ на тебе, и на всичкы-тѣ ти пріятели: и ще паднѫтъ отъ ножъ-тъ на непріятели-тѣ си, и очи-тѣ ти ще видятъ *това:* и ще дамъ всичкый Іудѫ въ рѫкѫ-тѫ на Вавилонскый-тъ царь, и ще гы заведе плѣнницы у Вавилонъ, и ще гы порази съ

5 ножъ. И [б]ще дамъ всичко-то богатство на тойзи градъ, и всичкы-тѣ му трудове, и всичкы-тѣ му скѫпоцѣнны нѣща, и всичкы-тѣ съкровища на Іудины-тѣ царіе ще дамъ въ рѫкѫ-тѫ на непріятели-тѣ имъ, и ще гы разграбятъ, и ще гы земѫтъ, та

6 ще гы заведѫтъ у Вавилонъ. И ты, Пасхоре, и всичкы които живѣѭтъ въ домъ-тъ ти, ще отидете въ плѣнъ: и ще влѣзешь у Вавилонъ, и тамъ ще умрешь, и тамъ ще ся погребешь, ты, и всичкы-тѣ ти пріятели, на които [в]си пророчествувалъ лъжливо.

7 Господи, примамилъ си мя, и примамихъ ся:
Ты си [г]по крѣпъкъ отъ мене, и си прѣвъзмоглъ:
Станѫхъ [д]присмѣхъ весь день: всичкы ся подигравать съ мене.

8 Защото като отворихъ уста,
Вопіѭ, [е]выкамъ, насиліе и грабеніе;
Защото слово-то Господне ми станѫ
Поношеніе и присмѣхъ весь день.

9 И рѣкохъ: Не щѫ да поменѫ за него,
Нито ще продумамъ вече въ име-то му:
Но *негово-то слово* бѣше въ сърдце-то ми
[ж]Като огнь пламнѫлъ затворенъ въ кости-тѣ ми,
И уморихъ ся отъ да ся въздържамъ, и [з]не могѫ *вече.*

10 Защото [и]чухъ клеветѫ отъ мнозина: трепетъ отъ всякѫдѣ;
Расказувайте, *думатъ,* и ще го раскажемъ,
[і]Всичкы съ които азъ бѣхъ миренъ
Гледахѫ да ся спънѫ; *думахѫ:*
Негли ся измами, и ще прѣвъзмогнемъ противъ него,
И ще му отмъстимъ.

11 Но [к]Господь е съ мене като крѣпъкъ борецъ:
За то гонители-тѣ ми ще ся спънѫтъ,
И [л]не ще да прѣвъзмогнѫтъ:
Тѣ ще ся посрамятъ много; защото не постѫпихѫ разумно:
[м]Срамъ-тъ ще бѫде вѣченъ, нѣма да ся забрави.

12 Но, Господи на силы-тѣ, [н]който опытувашь праведный-тъ,
И гледашь вѫтрѣшности-тѣ и сърдце-то,
[о]Да видіѭ твое-то отмъщеніе върхъ тѣхъ;
Защото на тебе явихъ сѫдбѫ-тѫ си.

13 Пѣйте Господу, хвалѣте Господа;
Защото [п]освободи душѫ-тѫ на сиромаха отъ рѫкѫ-тѫ на лукавы-тѣ.

14 [р]Проклѣтъ день-тъ въ който ся родихъ:
День-тъ, въ който мя роди майка ми, да не е благословенъ.

15 Проклѣтъ онзи человѣкъ, който извѣсти на бащѫ ми,
И рече: Роди ти ся мѫжко дѣте:
И съ това го зарадва много.

16 И да бѫде онзи человѣкъ като градове-тѣ,
[с]Които Господь разори, и не ся раская:
[т]И да чуе зарань выкъ,
И на пладне вопль;

17 [у]Защото не мя умъртви отъ маткѫ-тѫ:
Или майка ми да ми е была гробъ,
И матка-та ѝ *да мя е държала* въ вѣчно зачатіе!

18 [ф]Защо излѣзохъ изъ маткѫ-тѫ,
[х]Да гледамъ трудъ и скърбь,
И да ся свършатъ дни-тѣ ми въ посраменіе?

ГЛАВА 21.

1 Слово-то което быде къмъ Іереміѭ, отъ Господа, когато проводи при него царь Седекія [а]Пасхора Мелхіевъ-тъ сынъ, и [б]Софоніѭ Маасіевъ-тъ сынъ священ-

с Гл. 7; 18.
т Виж. 2 Лѣт. 20; 5.
у Гл. 7; 26. 17; 23.

—

а 1 Лѣт. 24; 14.
* Трепетъ отвредъ.
б 4 Цар. 20; 17. 24; 12 до 16. 25; 13 и дрг. Гл. 3; 24.
в Гл. 14; 13, 14. 28; 15. 29; 21.
г Гл. 1; 6, 7.
д Плач. 3; 14.
е Гл. 6; 7.
ж Іов. 32; 18, 19. Псал. 39; 3.
з Іов. 32; 18. Дѣян. 18; 5.
и Псал. 31; 13.
і Іов. 19; 19. Псал. 41; 9. 55; 13, 14. Лук. 11; 53, 54.
к Гл. 1; 8, 19.
л Гл. 15; 20. 17; 18.
м Гл. 23; 40.
н Гл. 11; 20. 17; 10.
о Псал. 54; 7. 59; 10.
п Псал. 35; 9, 10. 109; 30, 31.
р Іов. 3; 3. Гл. 15; 10.
с Быт. 19; 25.
т Гл. 18; 22.
у Іов. 3; 10, 11.
ф Іов. 3; 20.
х Плач. 3; 1.

—

а Гл. 38; 1.
б 4 Цар. 25; 18. Гл. 29; 25. 37; 3.

2 никъ-тъ, и рече: [в]Попытай, молiж, Господа заради насъ; защото Навуходоносоръ Вавилонскый-тъ царь подигнж брань вързъ насъ: може бы да подѣйствува Господь за насъ споредъ всичкы-тѣ си чудеса, та да ся махне той отъ вързъ насъ.

3 Тогазь имъ рече Iеремія: Така да ка- 4 жете на Седекiж: Така говори Господь Богъ Израилевъ: Ето, азъ обращамъ назадъ оржжiя-та на брань-тж, които сж въ ржцѣ-тѣ ви, съ които ся бiете вы противъ Вавилонскый-тъ царь, и Халдейцы-тѣ, които вы обсаждатъ изъ вънъ стѣны-тѣ: и [г]ще съберж тѣхъ въ срѣдъ тойзи 5 градъ. И азъ ще ратувамъ противъ васъ [д]съ прострѣнж ржкж, и съ крѣпкж мышцж, и съ ярость, и съ негодованiе, и съ 6 голѣмъ гнѣвъ. И ще поразiж жители-тѣ на тойзи градъ, и человѣкъ и скотъ: и 7 отъ моръ великъ ще умржтъ. И слѣдъ това, говори Господь, [е]ще прѣдамъ Седекiж Iудинъ-тъ царь, и рабы-тѣ му, и людiе-тѣ *му*, и останжлы-тѣ въ тойзи градъ отъ моръ, отъ ножъ, и отъ гладъ, въ ржкж-тж на Навуходоносора Вавилонскый-тъ царь, и въ ржкж-тж на враговетѣ имъ, и въ ржкж-тж на онѣзи които искатъ душж-тж имъ: и той ще гы порази съ остро-то на ножъ-тъ: [ж]не ще гы пощади, нито ще *гы* пожали, нито ще ся смили *за тѣхъ*.

8 И на тѣзи людiе да речешь: Така говори Господь: Ето, [з]полагамъ прѣдъ васъ пжть-тъ на животъ и пжть-тъ на смърть. 9 [и]Който остане въ тойзи градъ, ще умре отъ ножъ, и отъ гладъ, и отъ моръ; но който излѣзе, та припадне на Халдейцы-тѣ които вы обсаждатъ, ще живѣе, и [i]животъ-тъ му ще бжде като корысть за не- 10 го. Защото [к]турихъ лице-то си противъ тойзи градъ за зло, а не за добро, говори Господь: [л]ще ся прѣдаде въ ржкж-тж на Вавилонскый-тъ царь, и [м]ще го изгори съ огнь.

11 А на домъ-тъ на Iудинъ-тъ царь *кажи:* 12 Слушайте слово-то Господне: Доме Давидовъ, така говори Господь: [н]Сждѣте сждбж [о]зарань и отървайте оголеный-тъ отъ ржкж-тж на насилника, да не бы поради зло-то на дѣла-та ви да излѣзе гнѣвъ-тъ ми като огнь, и ся запали, безъ да има 13 кой да го угаси. Ето, [п]азъ сьмь противъ тебе, говори Господь, който обитавашь въ долъ-тъ, скала всрѣдъ поле-то *противъ васъ* които говорите: [р]Кой ще слѣзе противъ насъ? или кой ще влѣзе въ жили- 14 ща-та ни? И ще вы накажж споредъ [с]плодъ-тъ на дѣла-та ви, говори Господь: и ще запалiж огнь въ джбравж-тж на тойзи *градъ*, та [т]ще пояде всичко-то около него.

ГЛАВА 22.

1 Така говори Господь: Слѣзь въ домъ-тъ на Iудинъ-тъ царь, та говори тамъ това 2 слово, И кажи:

[а]Слушай слово-то Господне, царю Iудинъ,
Който сѣдишь на Давидовъ-тъ прѣстолъ,
Ты, и раби-тѣ ти, и людiе-тѣ ти,
Които влазятъ прѣзъ тѣзи врата:

3 Така говори Господь:
[б]Правѣте сждбж и правдж,
И отървайте оголеный-тъ отъ ржкж-тж на насилника:
И [в]не онеправдувайте, нито насилствувайте
Чужденеца, сираче-то, и вдовицж-тж,
И кръвь неповиннж не изливайте на това мѣсто.

4 Защото ако наистинж правите по това слово,
[г]Тогазь ще влѣзнжтъ прѣзъ врата-та на тойзи домъ
Царiе сѣдяще на Давидовъ-тъ прѣстолъ,
Возими на колесницы и конiе,
Тѣ и раби-тѣ имъ, и людiе-тѣ имъ.

5 Но ако не послушате тѣзи думы,
[д]Заклѣвамъ ся въ себе си, говори Господь,
Че тойзи домъ ще стане пустъ.

6 Защото така говори Господь за домъ-тъ на Iудинъ-тъ царь:
Ты си ми Галаадъ, *и* Ливанскый вьрхъ:
Но ще тя направiж пустынiж,
Градове ненаселены.

7 И ще приготвiж противъ тебе истрѣбители,
Всякой съ оржжiя-та му:
И ще изсѣкжтъ [е]избранны-тѣ му кедры,
И ще *гы* [ж]хвьрлятъ въ огнь-тъ.

8 И много народи ще минжтъ прѣзъ тойзи градъ,
И ще рекжтъ, всякой на ближнiй-тъ си:
[з]Защо Господь направи така на тойзи голѣмъ градъ?

9 И ще рекжтъ:
[и]Защото оставихж завѣтъ-тъ на Господа Бога своего,
Та ся поклонихж на другы богове,
И имъ служихж.

10 [i]Не плачѣте за умрѣлый-тъ,
И не рыдайте за него;
Плачѣте, плачѣте за [к]оногозь който отива,
Защото нѣма да ся върне вече,
И да види земiж-тж на рожденiе-то си.

[в] Гл. 37; 3, 7.
[г] Иса. 13; 4.
[д] Исх. 6; 6.
[е] Гл. 37; 17. 39; 5. 52; 9.
[ж] Втор. 28; 50. 2 Лѣт. 36; 17.
[з] Втор. 30; 19.
[и] Гл. 38; 2, 17, 18.
[i] Гл. 39; 18. 45; 5.
[к] Лев. 17; 10. Гл. 44; 11. Амос. 9; 4.
[л] Гл. 38; 3.
[м] Гл. 34; 2, 22. 37; 10. 38; 18, 23. 52; 13.
[н] Гл. 22; 3. Зах. 7; 9.
[о] Псал. 101; 8.
[п] Iез. 13; 8.
[р] Гл. 49; 4.
[с] Прит. 1; 31. Иса. 3; 10, 11.
[т] 2 Лѣт. 36; 19. Гл. 52; 13.

[а] Гл. 17; 20.
[б] Гл. 21; 12.
[в] Ст. 17.
[г] Гл. 17; 25.
[д] Евр. 6; 13, 17.
[е] Иса. 37; 24.
[ж] Гл. 21; 14.
[з] Втор. 29; 24, 25. 3 Цар. 9; 8, 9.
[и] 4 Цар. 22; 17. 2 Лѣт. 34; 25.
[i] 4 Цар. 22; 20.
[к] Ст. 11.

11 Защото така говори Господь
За [л]Селлума, Іосіинъ-тъ сынъ, Іудинъ-тъ царь,
Който царуваше вмѣсто Іосіѭ отца си,
[м]Който излѣзе отъ това мѣсто:
Нѣма да ся върне вече:
12 Но ще умре на мѣсто-то, дѣто го закарахѫ плѣнникъ,
И нѣма да види вече тѫзи землѭ.
13 [н]Горко на оногозь който гради домъ-тъ си не съ правдѫ,
И горницы-тѣ си, съ кривдѫ,
[о]Който кара ближній-тъ си да *му* работи безъ мьздѫ,
И не му дава заплатѫ-тѫ за трудъ-тъ му:
14 Който говори:
Ще си съградѭ голѣмъ домъ, и широкы горницы:
И който си отваря прозорцы,
И покрыва съ кедръ, и нашаря съ киноваръ.
15 Защото гледашь да трупашь за себе си кедрове, ще царувашь ли?
[п]Отецъ ти не ядѣше ли, и піеше?
Но правѣше сѫдбѫ и правдѫ;
Тогазь [р]благоденствуваше.
16 Сѫдѣше сѫдъ-тъ на сиромаха и на нищій-тъ;
Тогазь благоденствуваше:
Не бѣше ли то да мя познае? говори Господь.
17 А [с]твои-тѣ очи и твое-то сърдце не сѫ въ друго,
Само въ лихоимство-то ти, и да изливашь неповиннѫ кръвь,
И въ насилство, и въ угнѣтеніе, за да *гы* правишь.
18 За то така говори Господь
Заради Іоакима, Іосіинъ-тъ сынъ, Іудинъ-тъ царь:
[т]Нѣма да го плачѫтъ, *нито ще рекѫтъ:*
[у]Горко, брате мой! или горко, сестро!
Нѣма да го плачѫтъ, *нито ще рекѫтъ:*
Горко, господарю! или горко, славо!
19 [ф]Ще бѫде погребенъ съ оселско погребеніе,
Извлѣченъ и хвърленъ вънъ отъ Іерусалимскы-тѣ порты.
20 Възлѣзь на Ливанъ, та възопій,
И възвыси гласъ-тъ си къмъ Васанъ, та възопій отъ Аваримъ;
Защото загынѫхѫ всичкы-тѣ ти любовници.
21 Говорихъ ти въ благоденствіе-то ти,
Но ты рече: Не щѫ да слушамъ.
[х]Таквазь е обхода-та ти отъ младостьтѫ ти,
Та не послуша гласъ-тъ ми.
22 Вѣтръ-тъ ще напасе [ц]всичкы-тѣ ти овчари,
И [ч]любовници-тѣ ти ще отидѫтъ въ плѣнъ:
Тогазь, ей, ще ся постыдишь и посрамишь
Заради всичкѫ-тѫ си злинѫ.
23 *Ты,* която обитавашь въ Ливанъ,
Която правишь гнѣздо-то си въ кедры-тѣ,
Колко за жаленіе ще бѫдешь ты,
Когато дойдѫтъ мѫкы върхъ тебе,
[ш]Болѣзни като на женѫ кога ражда.
24 Живъ сьмь азъ, говори Господь,
И [щ]ако Іехонія, Іоакимовъ-тъ сынъ, Іудинъ-тъ царь,
[ъ]Бы былъ печать на деснѫ-тѫ ми рѫкѫ,
И отъ тамъ быхъ тя откѫснѫлъ:
25 И [ы]ще тя прѣдамъ въ рѫкѫ-тѫ на онѣзи които искатъ животъ-тъ ти,
И въ рѫкѫ-тѫ *на онѣзи,* на които отъ лице-то ся боишь,
Ей, въ рѫкѫ-тѫ на Навуходоносора Вавилонскый-тъ царь,
И въ рѫкѫ-тѫ на Халдейцы-тѣ.
26 И [ь]ще отхвърлѭ тебе,
И майкѫ ти която тя е родила,
Въ землѭ чуждѫ дѣто не сте ся родили:
И тамъ ще умрете.
27 А въ землѭ-тѫ, въ коѭто душа-та имъ желае да ся върнѫтъ,
Тамъ нѣма да ся върнѫтъ.
28 Тойзи человѣкъ Іехонія да ли е грънчарско издѣліе строшено *та* прѣзрѣно,
[ѣ]Или съсѫдъ безъ почетъ?
Защо быхѫ отметнѫти, той и сѣме-то му,
И хвърлени быхѫ въ странѫ коѭто не знаѭтъ?
29 [ю]О земле, земле, земле, слушай слово-то Господне.
30 Така говори Господь:
Пишѣте тогозь человѣка [я]бесчаденъ:
Человѣкъ който не ще благоуспѣе въ дни-тѣ си;
Защото не ще благоуспѣе отъ сѣме-то му [ж]человѣкъ,
Който да сѣди на Давидовъ-тъ прѣстолъ,
И да властвува вече надъ Іудѫ.

ГЛАВА 23.

1 [а]Горко на пастыри-тѣ,
Които погубватъ и распърснуватъ овцы-тѣ на паствѫ-тѫ ми! говори Господь.
2 За то, така говори Господь, Богъ Израилевъ,
Противъ настыри-тѣ, които пасѫтъ людіе-тѣ ми:

[л] Сравни 1 Лѣт. 3; 15 съ 4 Цар. 23; 30.
[м] 4 Цар. 23; 34.
[н] 4 Цар. 23; 35. Ст. 18.
[о] Лев. 19; 13. Втор. 24; 14, 15. Мих. 3; 10. Авв. 2; 9. Іак. 5; 4.
[п] 4 Цар. 23; 25.
[р] Псал. 128; 2. Иса. 3; 10.
[с] Іез. 19; 6.
[т] Гл. 16; 4, 6.
[у] Виж. 3 Цар. 13; 30.
[ф] 2 Лѣт. 36; 6. Гл. 36; 30.
[х] Гл. 3; 25. 7; 23 и дрг.
[ц] Гл. 23; 1.
[ч] Ст. 20.
[ш] Гл. 6; 24.
[щ] Виж. 4 Цар. 24; 6, 8. 1 Лѣт. 3; 16. Гл. 37; 1.
[ъ] Пѣсн. 8; 6. Агг. 2; 23.
[ы] Гл. 34; 20.
[ь] 4 Цар. 24; 15. 2 Лѣт. 36; 10.
[ѣ] Псал. 31; 12. Гл. 48; 38. Осія 8; 8.
[ю] Втор. 32; 1. Иса. 1; 2. 34. 1 Мах. 1; 2.
[я] 1 Лѣт. 3; 16, 17. Мат. 1; 12.
[ж] Гл. 36; 30.

[а] Гл. 10; 21. 22; 22. Іез. 34; 2.

Вы расьпрснѫхте овцы-тѣ ми, и гы распѫдихте,
И не гы посѣтихте:
Ето, [б]азъ ще посѣтіѫ васъ
За зло-то на дѣла-та ви, говори Господь.
3 И азъ [в]ще съберѫ остатъкъ-тъ на овцы-тѣ си
Отъ всичкы-тѣ страны дѣто гы испѫдихъ,
И ще гы върнѫ пакъ въ кошары-тѣ имъ,
И ще ся наплодятъ и умножатъ.
4 И [г]ще гы поставіѫ пастыри връху тѣхъ, и ще гы пасѫтъ:
И тѣ нѣма да ся уплашатъ вече, нито ще ся растреперятъ,
Нито ще загыне нѣкоя, говори Господь.
5 Ето, [д]идѫтъ дни, говори Господь,
И ще въздигнѫ Давиду отрасль праведенъ,
И царь ще царува, и благоденствува,
И [е]свърши сѫдбѫ и правдѫ *по* земіѭ-тѫ.
6 [ж]Въ неговы-тѣ дни Іуда ще ся спасе,
И Израиль [з]ще обитава въ безопасность:
[и]И това е име-то му съ което ще ся наименува:
ГОСПОДЬ ПРАВДА НАША.
7 За то, ето, [і]идѫтъ дни, говори Господь,
И не ще рекѫтъ вече: Живъ е Господь,
Който възведе Израилевы-тѣ сынове изъ Египетскѫ-тѫ земіѭ:
8 Но: Живъ е Господь,
Който възведе и който доведе сѣме-то на Израилевъ-тъ домъ
Отъ сѣвернѫ-тѫ земіѭ, [к]и отъ всичкы-тѣ страны дѣто гы бѣхъ изгналъ:
И ще ся населятъ въ своіѭ-тѫ земіѭ.
9 Заради пророцы-тѣ сърдце-то ми ся съкрушава вѫтрѣ въ мене:
[л]Всичкы-тѣ ми кости треперятъ;
Като піянъ человѣкъ сьмь,
И като человѣкъ обладанъ отъ вино,
Поради Господа,
И поради святы-тѣ негови думы.
10 Защото [м]земя-та е пълна съ прѣлюбодѣйцы;
Защото [н]земя-та плаче отъ клѣтвы:
[о]Изсъхнѫхѫ *пасища-та* на пустыніѭ-тѫ,
И теченіе-то имъ станѫ лошо,
И сила-та имъ неправедна.
11 Защото [п]и пророкъ-тъ и священникъ-тъ ся осквернихѫ:
Ей, [р]въ домъ-тъ си намѣрихъ лошотіѭ-тѫ имъ, говори Господь.
12 За то [с]пѫть-тъ имъ ще имъ бѫде
Като плъзгавы мѣста въ тьмнинѫ:
Ще бѫдѫтъ тласкани, и ще паднѫтъ въ него;
Защото [т]ще докарамъ зло връзъ тѣхъ,
Въ годинѫ-тѫ на посѣщеніе-то имъ, говори Господь.
13 И въ пророцы-тѣ на Самаріѭ видѣхъ азъ нечестіе:
[у]Пророчествувахѫ въ Ваала, и [ф]примамихѫ людіе-тѣ ми Израиля:
14 И въ пророцы-тѣ на Іерусалимъ видѣхъ ужасны нѣща,
[х]Прѣлюбодѣйствуватъ, [ц]и ходятъ въ лъжѫ:
И [ч]укрѣпяватъ рѫцѣ-тѣ на злодѣи-тѣ,
Щото *никой не* ся враща отъ зло-то си:
Всичкы тѣзи сѫ [ш]на мене като Содомъ,
И жители-тѣ му като Гоморръ.
15 За то така говори Господь Саваоѳъ за пророцы-тѣ:
Ето, азъ ще гы нахраніѭ съ [щ]пелынь,
И ще гы напоіѭ съ водѫ отъ горесть,
Защото отъ Іерусалимскы-тѣ пророцы
Излѣзе оскверненіе въ всичко-то мѣсто.
16 Така говори Господь Саваоѳъ:
Не слушайте думы-тѣ на пророцы-тѣ които ви пророчествуватъ:
Тѣ вы правятъ суетны:
[ъ]Говорятъ видѣнія отъ сърдце-то си,
Не отъ уста-та Господни.
17 Казуватъ всякога на онѣзи които мя прѣзиратъ:
Господь рече: [ы]Миръ ще бѫде вамъ:
И казуватъ на всякого който ходи по жестокость-тѫ на сърдце-то си:
[ь]Нѣма да дойде зло на васъ.
18 Защото [ѣ]кой е прѣдстанѫлъ въ съвѣтъ-тъ на Господа,
Та е *видѣлъ*, и е чулъ негово-то слово?
Кой е внималъ въ слово-то му, и е чулъ?
19 Ето, [ю]вихрушка отъ Господа излѣзе съ буйство,
И устремителна вихрушка;
Ще ся устреми връзъ главѫ-тѫ на нечестивы-тѣ.
20 [я]Ярость-та Господня нѣма да ся върне
Додѣ не свърши, и додѣ не направи мысли-тѣ на сърдце-то си:
[ѫ]Въ послѣдни-тѣ дни ще разумѣете това съвършенно.
21 Азъ [іѫ]не проводихъ тѣзи пророцы, а тѣ ся завтекохѫ:
Не имъ говорихъ, а *тѣ* пророчествувахѫ:
22 Но [а]ако бѣхѫ прѣстанѫли въ съвѣтъ-тъ ми,
Тогазь тѣ *бы* направили людіе-тѣ ми да чуіѭтъ слова-та ми,
И [б]върнѫли бы гы отъ лошій-тъ имъ пѫть,

б Исх. 32; 34.
в Гл. 32; 37. Іез. 34; 13 и друг.
г Гл. 3; 15. Іез. 34; 23 и друг.
д Иса. 4; 2. 11; 1. 40; 10, 11. Гл. 33; 14, 15, 16. Дан. 9; 24. Зах. 3; 8. 6; 12. Іоан. 1; 45.
е Псал. 72; 2. Иса. 9; 7. 32; 1, 18.
ж Втор. 33; 28. Зах. 14; 11.
з Гл. 32; 37.
и Гл. 33; 16. 1 Кор. 1; 30.
і Гл. 16; 14, 15.
к Иса. 43; 5, 6. Ст. 3.
л Вижь Авв. 3; 16.
м Гл. 5; 7, 8. 9; 2.
н Осія 4; 2, 3.
о Гл. 9; 10. 12; 4.
п Гл. 6; 13. 8; 10. Соф. 3; 4.
р Гл. 7; 30. 11; 15. 32; 34. Іез. 8; 11. 23; 39.
с Псал. 35; 6. Прит. 4; 19. Гл. 13; 16.
т Гл. 11; 23.
у Гл. 2; 8.
ф Иса. 9; 16.
х Гл. 29; 23.
ц Ст. 26.
ч Іез. 13; 22.
ш Втор. 32; 32. Иса. 1; 9, 10.
щ Гл. 8; 14. 9; 15.
ъ Гл. 14; 14. Ст. 21.
ы Гл. 6; 14. 8; 11. Іез. 13; 10. Зах. 10; 2.
ь Мих. 3; 11.
ѣ Іов. 15; 8. 1 Кор. 2; 16.
ю Гл. 25; 32. 30; 23.
я Гл. 30; 24.
ѫ Быт. 49; 1.
іѫ Гл. 14; 14, 15. 27; 15. 29; 9.
а Ст. 18.
б Гл. 25; 5.

И отъ зло-то на дѣла-та имъ.
23 Азъ *само* отъ близу ли сьмь Богъ, говори Господь,
А не Богъ *и* отъ далечь?
24 [в]Може ли нѣкой да ся скрые въ скрышны мѣста,
Та азъ да го не видіѭ? говори Господь.
[г]Не азъ ли испълнувамъ небе-то и земіѭ-тѫ? говори Господь.
25 Чухъ що говорятъ пророци-тѣ,
Които пророчествуватъ въ мое-то име лъжѭ,
И казуватъ: Видѣхъ сънъ, видѣхъ сънъ.
26 До кога ще бѫде *то* въ сьрдце-то на пророцы-тѣ
Които пророчествуватъ лъжѭ?
Ей, пророци сѫ на коварство-то на сьрдце-то си:
27 Които мыслятъ чрѣзъ сънища-та си,
Които приказуватъ всякой на ближній-тъ си,
Да направятъ людіе-тѣ ми да забравятъ мое-то име
[д]Както забравихѫ отци-тѣ имъ име-то ми заради Ваала.
28 Пророкъ, у когото *има* сънъ, нека прикаже сънъ-тъ:
И онзи, у когото е слово-то ми, нека говори мое-то слово вѣрно.
Що е плѣва-та при жито-то? говори Господь.
29 Не е ли слово-то ми като огнь? говори Господь:
И като млатъ който строшва скалѫ-тѫ?
30 За то, ето, [е]азъ сьмь противъ пророцы-тѣ, говори Господь,
Които крадѫтъ слова-та ми, всякой отъ ближній-тъ си.
31 Ето, азъ сьмь противъ пророцы-тѣ, говори Господь,
Които движатъ языцы-тѣ си, и казуватъ: Той говори.
32 Ето, азъ сьмь противъ онѣзи които пророчествуватъ лъжливы сънища, говори Господь,
И приказуватъ гы, и съ лъжы-тѣ си и съ надмѣнность-тѫ си
[ж]Правятъ людіе-тѣ ми да заблуждаватъ,
Тогазь когато азъ не сьмь гы проводилъ, нито имъ сьмь заповѣдалъ:
За то никакъ нѣма да ползуватъ тѣзи людіе, говори Господь.
33 И ако тѣзи людіе,
Или пророкъ, или священникъ, тя попытатъ, и рекѫтъ:
[з]Кой е товаръ-тъ Господень?
Тогазь ще имъ речешь: Какъвъ товаръ?
Че азъ [и]ще вы оставіѭ, говори Господь.
34 А пророкъ-тъ, и священникъ-тъ, и людіе-тѣ
Които рекѫтъ: Товаръ-тъ Господень,
Азъ ще накажѫ оногозь человѣка и домъ-тъ му.
35 Така ще речете, всякой на ближній-тъ си,
И всякой на брата си:
Що отговори Господь?
И, що рече Господь?
36 И товаръ Господень нѣма да поменете вече;
Понеже товаръ ще бѫде на всякого негово-то му слово;
Защото развратихте слова-та на Бога живаго,
На Господа Саваоѳа, на Бога нашего.
37 Така ще речешь на пророка:
Що ти отговори Господь?
Или що рече Господь?
38 Но понеже говорите: Товаръ-тъ Господень,
За то така говори Господь:
Понеже говорите това слово: Товаръ-тъ Господень,
А азъ проводихъ при васъ, и ви казахъ:
Да не говорите: Товаръ-тъ Господень:
39 За то, ето, [і]азъ ще вы забравіѭ съвсѣмъ,
И [к]ще отхвьрліѭ отъ лице-то си васъ,
И градъ-тъ който дадохъ вамъ и на отцы-тѣ ви;
40 И ще докарамъ върхъ васъ [л]вѣченъ укоръ,
И вѣчно посраменіе, което нѣма да ся забрави.

ГЛАВА 24.

1 Господь ми [а]показа, и ето, двѣ кошницы смоквы турены прѣдъ храмъ-тъ Господень, слѣдъ като заплѣни Навуходоносоръ [б]Вавилонскый царь [в]Iехоніѭ, Iоакимовъ-тъ сынъ, Iудинъ-тъ царь, и Iудины-тѣ князове, и дьрводѣлцы-тѣ, и ковачи-тѣ отъ Iерусалимъ, и гы заведе 2 у Вавилонъ: Една-та кошница съ много добры смоквы, както ранны-тѣ смоквы; а друга-та кошница съсъ смоквы много лошы, които поради лошотіѭ-тѫ *си* не 3 бѣхѫ за яденіе. И рече ми Господь: Що виждашь, Iереміе? и рѣкохъ: Смоквы: добры-тѣ смоквы сѫ много добры, а лоши-тѣ много лоши, щото поради лошотіѭ-тѫ *имъ* не сѫ за яденіе.
4 Пакъ быде слово Господне къмъ мене, 5 и рече: Така говори Господь Богъ Израилевъ: Както сѫ тѣзи добры-тѣ смоквы, така ще припознаіѭ плѣнены-тѣ изъ Iудѫ, които за добро испроводихъ отъ това 6 мѣсто въ земіѭ-тѫ на Халдейцы-тѣ. Защото ще утвьрдіѭ очи-тѣ си върху тѣхъ за добро, и [г]ще гы доведѫ пакъ въ тѫзи земіѭ, и ще гы [д]съзидѫ, и нѣма да

[в] Псал. 139; 7 и дрг. Амос. 9; 2,. 3.
[г] 3 Цар. 8; 27. Псал. 139; 7.
[д] Сѫд. 3; 7. 8; 33, 34.
[е] Втор. 18; 20. Гл. 14; 14, 15.
[ж] Соф. 3; 4.
[з] Мал. 1; 1.
[и] Ст. 39.
[і] Осіи 4; 6.
[к] Ст. 33.
[л] Гл. 20; 11.

—

[а] Амос. 7; 1, 4. 8; 1, 2.
[б] 4 Цар. 24; 12 и дрг. 2 Лѣт. 36; 10.
[в] Гл. 22; 24 и дрг. 29; 2.
[г] Гл. 12; 15. 29; 10.
[д] Гл. 32; 41. 33; 7. 42; 10.

гы разорѭ, и ще гы насадѭ, и нѣма да
7 *гы* искоренѭ. И [е]ще имъ дамъ сърдце за да мя познаватъ, че азъ съмь Господь: и [ж]ще ми бѫдѫтъ людіе, и азъ ще имъ бѫдѫ Богъ; защото ще ся върнѫтъ при мене [з]съсъ всичко-то си сърдце.

8 И [и]както лоши-тѣ смоквы, които поради лошотіѭ-тѫ *си* не ся ядѫтъ, така извѣстно, говори Господь: Така ще прѣдамъ Седекіѭ Іудинъ-тъ царь, и князове-тѣ му, и остатъкъ-тъ на Іерусалимъ, който е останѫлъ въ тѫзь земѭ, и [і]които живѣѭтъ въ Египетскѫ-тѫ земѭ:
9 И [к]ще гы прѣдамъ въ тласканіе по всичкы-тѣ царства на земѭ-тѫ за зло, въ укоръ и [л]въ притчѫ, въ поруганіе и въ [м]проклѣтіѭ, въ всичкы-тѣ мѣста дѣто ще
10 гы изгонѭ. И ще проводѭ вързъ тѣхъ ножъ, гладъ, и моръ, додѣ исчезнѫтъ отъ вьрху земѭ-тѫ, коіѭто дадохъ тѣмъ и на отцы-тѣ имъ.

ГЛАВА 25.

1 Слово-то което быде къмъ Іереміѭ за всичкы-тѣ Іудины людіе, [а]въ четвьртѫ-тѫ годинѫ на Іоакима, Іосіинъ-тъ сынъ, Іудинъ-тъ царь, която бы пьрва година на Навуходоносора Вавилонскый-тъ царь:
2 [б]Което пророкъ Іеремія говори на всичкы-тѣ Іудины людіе, и на всичкы-тѣ Іе-
3 русалимскы жители, и каза: Отъ тринадесетѫ-тѫ годинѫ на Іосіѭ Амоновъ-тъ сынъ, Іудинъ-тъ царь, дори до тойзи день, който е двадесеть и третя година, слово-то Господне быде къмъ мене, и говорихъ ви, като ставахъ рано и говорѣхъ: и [в]не
4 послушахте. И проводи Господь до васъ всичкы-тѣ си рабы пророцы-тѣ, [г]като ставаше рано и *гы* проваждаше: и не послушахте, нито приклонихте ухо-то си
5 да послушате: Които рекохѫ: [д]Върнѣте ся сега всякой отъ лукавый-тъ си пѫть, и отъ лошотіѭ-тѫ на дѣла-та си, и обитавайте въ земѭ-тѫ, коіѭто Господь даде вамъ и на отци-тѣ ви отъ вѣка до
6 вѣка: И не ходѣте вслѣдъ другы богове, за да имъ служите и да имъ ся кланяте, и не мя прогнѣвяйте съ дѣла-та на рѫцѣ-тѣ си: и нѣма да ви направѭ зло.
7 Но не мя послушахте, говори Господь, [е]прогнѣвляюще мя съ дѣла-та на рѫцѣ-тѣ си за зло вамъ.

8 За то така говори Господь Саваоѳъ:
9 Понеже не послушахте слова-та ми, Ето, азъ ще проводѭ и ще земѫ [ж]всичкы-тѣ сѣверны племена, говори Господь, и Навуходоносора Вавилонскый-тъ царь, [з]рабъ-тъ ми, и ще гы доведѫ вързъ тѫзи земѭ, и вързъ нейны-тѣ жители, и вързъ всичкы-тѣ народы наоколо, и ще гы истрѣбѭ, [и]и ще гы направѭ почудваніе,
10 и звизданіе, и вѣчны запустѣнія. И ще погубѭ отъ тѣхъ [і]гласъ-тъ на радость, и гласъ-тъ на веселіе, гласъ-тъ на младоженецъ, и гласъ-тъ на невѣстѫ, [к]шумъ-тъ на мелницѫ, и свѣтеніе-то на свѣтилникъ.
11 И всичка-та тая земя ще бѫде въ запустѣніе, *и* разореніе: и тѣзи народи ще работятъ на Вавилонскый-тъ царь
12 седмдесеть годины. И [л]когато ся испълнятъ седмдесеть-тѣ годины, ще въздамъ на Вавилонскый-тъ царь, и на онзи народъ, говори Господь, беззаконіе-то имъ, и на Халдейскѫ-тѫ земѭ, и [м]ще ѭ на-
13 правѭ вѣчно запустѣніе. И ще донесѫ вьрху онѫзи земѭ всичкы-тѣ си слова, които говорихъ противъ неѭ, всичко което е писано въ тѫзи книгѫ, коіѭто Іеремія прорече противъ всичкы-тѣ наро-
14 ды. Защото [н]много народи и [о]голѣми царіе [п]ще поработятъ и тѣхъ: и [р]ще имъ въздамъ споредъ дѣянія-та имъ, и споредъ дѣла-та на рѫцѣ-тѣ имъ.
15 Защото така ми говори Господь Богъ Израилевъ: [с]Земи отъ рѫкѫ-тѫ ми, тѫзи чашѫ отъ вино-то на ярость-тѫ *ми* та напой отъ неѭ всичкы-тѣ народы, при
16 които тя азъ проваждамъ: И [т]ще піѭтъ, и ще ся смутятъ и изумятъ, заради ножъ-тъ който азъ ще проводѭ въ срѣдъ тѣхъ,
17 Тогазь зѣхъ чашѫ-тѫ отъ рѫкѫ-тѫ на Господа, та напоихъ всичкы-тѣ наро-
18 ды, при които мя проводи Господь: Іерусалимъ, и Іудины-тѣ градове, и царіе-тѣ имъ, *и* голѣмцы-тѣ имъ, [у]за да гы направѭ запустѣніе, разореніе, звизданіе,
19 и [ф]проклѣтіѭ както днесь: [х]Фараона Египетскый-тъ царь, и рабы-тѣ му, и го-
20 лѣмцы-тѣ му, и всичкы-тѣ му людіе: И [ц]всичкы-тѣ смѣсены людіе, и [ч]всичкы-тѣ царіе на земѭ-тѫ Узъ, и [ш]всичкы-тѣ царіе на Филистимскѫ-тѫ земѭ, и Аскалонъ, и Газѫ, и Аккаронъ, и [щ]остатъкъ-тъ
21 на Азотъ, [ъ]Едома, и [ы]Моава, и [ь]Аммо-

е Втор. 30; 6. Гл. 32; 39. Іез. 11; 19. 36; 26, 27.
ж Гл. 30; 22. 31; 33. 32; 38.
з Гл. 29; 13.
и Гл. 29; 17.
і Виж Гл. 43 и 44.
к Втор. 28; 25, 37. 3 Цар. 9; 7. 2 Лѣт. 7; 20. Гл. 15; 4. 29; 18. 34; 17.
л Псал. 44; 13, 14.
м Гл. 29; 18, 22.

—

а Гл. 36; 1.
б Гл. 1; 2.
в Гл. 7; 13. 11; 7, 8, 10. 13; 10, 11. 16; 12. 17; 23. 18; 12. 19; 15. 22; 21.
г Гл. 7; 13, 25. 26; 5. 29; 19.
д 4 Цар. 17; 13. Гл. 18; 11. 35; 15. Іона. 3; 8.
е Втор. 32; 21. Гл. 7; 19. 32; 30.
ж Гл. 1; 15.
з Гл. 27; 6. 43; 10. Виж. Иса. 44; 28. 45; 1. Гл. 40; 2.
и Гл. 18; 16.
і Иса. 24; 7. Гл. 7; 34. 16; 9. Іез. 26; 13. Осія 2; 11. Отк. 18; 23.
к Екк. 12; 4.
л 2 Лѣт. 36; 21. 22. Езд. 1; 1. Гл. 29; 10. Дан. 9; 2.
м Иса. 13; 19. 14; 23. 21; 1 и дрг. 47; 1. Гл. 50; 3, 13, 23, 39, 40, 45. 51; 25, 26.
н Гл. 50; 9. 51; 27, 28.
о Гл. 50; 41. 51; 27.
п Гл. 27; 7.
р Гл. 50; 29. 51; 6, 24.
с Іов. 21; 20. Псал. 75; 8. Иса. 51; 17. Отк. 14; 10.
т Гл. 51; 7. Іез. 23; 34. Наум. 3; 11.
у Ст. 9; 11.
ф Гл. 24; 9.
х Гл. 46; 2, 25.
ц Ст. 24.
ч Іов. 1; 1.
ш Гл. 47; 1, 5, 7.
щ Виж Иса. 20; 1.
ъ Гл. 49; 7 и дрг.
ы Гл. 48; 1.
ь Гл. 49; 1.

22 новы-тѣ сынове, И всичкы-тѣ Тирскы [ѣ]царіе, и всичкы-тѣ Сидонскы царіе, и царіе-тѣ на островы-тѣ [ю]оттамъ море-
23 то, [я]Дедана, и Өемѫ, и Вуза, и всич-
24 кы-тѣ които си стригатъ брады-тѣ, И всичкы-тѣ Арабскы [ѫ]царіе, и всичкы-тѣ царіе [ѭ]на смѣсены-тѣ людіе, които оби-
25 таватъ въ пустынѭ-тѫ, И всичкы-тѣ Зимрійскы царіе, и всичкы-тѣ Еламскы
26 [а]царіе, и всичкы-тѣ Мидскы царіе, И [б]всичкы-тѣ сѣверны царіе, ближни-тѣ и далечны-тѣ, единъ съ другъ, и всичкы-тѣ царства на вселеннѫѭ, които сѫ по лице-то на земѭ-тѫ: и царь-тъ [в]на Сесахъ ще піе подирь тѣхъ.

27 За то ще кажешь тѣмъ: Така говори Господь Саваоѳъ, Богъ Израилевъ: [г]Пійте, и [д]опійте ся, и избльвайте, и паднѣте, и не станѣте, заради ножъ-тъ, който азъ ще проводѭ въ срѣдъ васъ.

28 И ако не щѫтъ да земѫтъ чашѫ-тѫ отъ рѫкѫ-тѫ ти за да піѭтъ, тогазь ще имъ кажешь: Така говори Господь
29 Саваоѳъ: Непрѣмѣнно ще піете; Защото, ето, [е]азъ начнувамъ да докарвамъ зло на градъ-тъ, [ж]врьху който ся нарече име-то ми, и вы ще останете ли неказнени? нѣма да останете неказнени; защото азъ [з]ще призовѫ ножъ врьзъ всичкы-тѣ земны жители, говори Господь Саваоѳъ.

30 За то, пророчествувай ты противъ тѣхъ всичкы тѣзи слова, и кажи имъ:

Господь [и]ще рыкне отъ высочинѫ-тѫ,
И ще испроводи гласъ-тъ си [і]отъ свято-то свое жилище:
Ще рыкне силно [к]вьрху селеніе-то си:
[л]Ще възопіе, като онѣзи които тъпчатъ *гроздіе*,
Противъ всичкы-тѣ жители на земѭ-тѫ.
31 Екотъ-тъ ще стигне до край земѭ-тѫ;
Защото Господь [м]има сѫдъ съ народы-тѣ:
Той ще ся [н]сѫди съсъ всякѫ плъть:
Ще прѣдаде нечестивы-тѣ на ножъ, говори Господь.

32 Така говори Господь Саваоѳъ:
Ето, зло ще излѣзе отъ народъ къмъ народъ,
И [о]голѣма вихрушка ще ся подигне
Отъ краища-та на земѭ-тѫ.
33 И [п]въ онзи день, ще лежатъ убити-тѣ отъ Господа
Отъ край земѭ-тѫ до край земѭ-тѫ:
[р]Нѣма да бѫдѫтъ оплакани, [с]нито прибрани, нито погребени:
Ще бѫдѫтъ за торъ по повьрхность-тѫ на земѭ-тѫ.
34 [т]Лелекайте, пастыри, и възопійте:
И валяйте ся *въ пърсть-тѫ*, началници на стадо-то;
Защото ся испълнихѫ дни-тѣ ви за кланіе, и за распьрснуваніе-то ви:
И ще паднете като избранъ съсѫдъ.
35 И ще ся изгуби срѣдство-то за побѣгваніе на пастыри-тѣ,
И избавленіе-то отъ началницы-тѣ на стадо-то.
36 Гласъ на вопль отъ пастыри-тѣ,
И выеніе отъ началници-тѣ на стадо-то;
Защото Господь опустошава пасище-то имъ.
37 И мирны-тѣ селенія запустѣхѫ
Отъ пламенный-тъ гнѣвъ Господень,
38 [у]Остави жилище-то си, като львъ;
Защото земя-та имъ станѫ пуста,
Отъ лютость-тѫ на насилника,
И отъ ярость-тѫ на гнѣвъ-тъ му.

ГЛАВА 26.

1 Въ начало-то на царуваніе-то на Іоакима Іосіинъ-тъ сынъ, Іудинъ-тъ цаъь, станѫ това слово отъ Господа, и рече:

2 Така говори Господь: [а]Застани въ дворъ-тъ на домъ-тъ Господень, та говори къмъ всичкы-тѣ Іудины градове които дохождатъ да ся поклонятъ въ домъ-тъ Господень, [б]всичкы-тѣ думы които ти заповѣдахъ да имъ говоришь: [в]не задьржай ни
3 думѫ: [г]Негли послушатъ, и ся вьрне всякой отъ лукавый-тъ си пѫть, [д]и ся раскаѭ заради зло-то, което азъ мыслѭ да имъ направѭ за лошотіѭ-тѫ на дѣ-
4 ла-та имъ. И да имъ кажешь: Така говори Господь: [е]Ако не мя послушате, да ходите въ законъ-тъ ми, който турихъ прѣдъ
5 васъ, Да слушате слова-та на рабы-тѣ ми пророцы-тѣ, [ж]които проводихъ при васъ, като ставахъ рано и провваждахъ, но вы
6 не послушахте, Тогазь ще направѭ тойзи домъ [з]както Сило, и тойзи градъ ще *го* направѭ [и]проклѣтіѭ на всичкы-тѣ народы на земѭ-тѫ.

7 И чухѫ священници-тѣ, и пророцы-тѣ, и всичкы-тѣ людіе, Іеремія като говорѣ-
8 ще тѣзи думы, въ домъ-тъ Господень. И като прѣстанѫ Іеремія да говори всичко което *му* бѣ заповѣдалъ Господь да каже на всичкы-тѣ людіе, священници-тѣ, и пророци-тѣ, и всичкы-тѣ людіе

[ѣ] Гл. 47; 4.
[ю] Гл. 49; 23.
[я] Гл. 49; 8.
[ѫ] 2 Лѣт. 9; 14.
[ѭ] Вижь Ст. 20. Гл. 48; 31. 50; 37. Іез. 30; 5.
[а] Гл. 49; 34.
[б] Гл. 50; 9.
[в] Гл. 51; 41.
[г] Авв. 2; 16.
[д] Иса. 51; 21. 63; 6.
[е] Прит. 11; 31. Гл. 49; 12. Іез. 9; 6. Авд. 16. Лук. 23; 31. 1 Пет. 4; 17.
[ж] Дан. 9; 18, 19.
[з] Іез. 38; 21.
[и] Иса. 42; 13. Іоил. 3; 16. Амос. 1; 2.
[і] Псал. 11; 4. Гл. 17; 12.
[к] 3 Цар. 9; 3. Псал. 132; 14.
[л] Иса. 16; 9. Гл. 48; 33.
[м] Осія 4; 1. Мих. 6; 2.
[н] Иса. 66; 16. Іоил. 3; 2.
[о] Гл. 23; 19. 30; 23.
[п] Иса. 66; 16.
[р] Гл. 16; 4, 6.
[с] Псал. 79; 3. Гл. 8; 2. Откр. 11; 9.
[т] Гл. 4; 8. 6; 26.
[у] Псал. 76; 2.

—

[а] Гл. 19; 14.
[б] Іез. 3; 10. Мат. 28; 20.
[в] Дѣян. 20; 27.
[г] Гл. 36; 3.
[д] Гл. 18; 8. Іон. 3; 8, 9.
[е] Лев. 26; 14 и дрг. Втор. 28; 15.
[ж] Гл. 7; 13, 25. 11; 7. 25; 3, 4.
[з] 1 Цар. 4; 10, 11. Псал. 78; 60. Гл. 7; 12, 14.
[и] Иса. 65; 15. Гл. 24; 9.

хванѫхѫ го, и думахѫ: Непрѣмѣнно ще ся умъртвишь; 9 Защо пророчествова ты въ име-то Господне, и рече: Тойзи домъ ще стане както Сило, и тойзи градъ ще ся запусти, да нѣма житель? И всичкы-тѣ людіе ся събрахѫ върхъ Іереміѭ въ домъ-тъ Господень. 10 И като чухѫ Іудини-тѣ князове това нѣщо, възлѣзохѫ отъ царскый-тъ домъ въ домъ-тъ Господень, и сѣднѫхѫ въ входъ-тъ на новы-тѣ врата Господни. 11 Тогазь священници-тѣ и пророци-тѣ говорихѫ на князове-тѣ и на всичкы-тѣ людіе, и рекохѫ: Тойзи человѣкъ трѣбва да ся осѫди на смърть, [i]защото пророчествува противъ тойзи градъ, както чухте съ уши-тѣ си.

12 И говорѝ Іеремія на всичкы-тѣ князове и на всичкы-тѣ людіе, и рече: Господь мя проводи за да пророчествувамъ противъ тойзи домъ, и противъ тойзи градъ, всичкы-тѣ думы които чухте. 13 За то [к]сега оправѣте пѫтища-та си и дѣянія-та си, и послушайте гласъ-тъ на Господа Бога вашего: и [л]Господь ще ся раскае за зло-то, което говорѝ противъ васъ. 14 А азъ, ето, [м]въ рѫкѫ-тѫ ви съмь: направѣте ми както е добро и както е угодно прѣдъ очи-тѣ ви. 15 Но да знаете добрѣ, че ако мя умъртвите, наистинѫ неповиннѫ кръвь ще докарате върхъ себе си, и върхъ тойзи градъ, и върхъ жители-тѣ му; защото наистинѫ Господь мя проводи при васъ, да говорѭ въ уши-тѣ ви всичкы тѣзи думы.

16 Тогазь князове-тѣ и всичкы-тѣ людіе рекохѫ на священницы-тѣ и на пророцы-тѣ: Тойзи человѣкъ не трѣбва да ся осѫди на смърть; защото въ име-то на Господа Бога нашего говорѝ намъ. 17 [н]Тогазь станѫхѫ нѣкои отъ старѣйшины-тѣ на мѣсто-то та говорихѫ на всичко-то събраніе на людіе-тѣ, и рекохѫ: 18 [о]Михей Моресеѳецъ-тъ пророчествуваше въ дни-тѣ на Езекіѭ Іудинъ-тъ царь, и говорѝ на всичкы-тѣ Іудины людіе, и рече: Така говори Господь Саваоѳъ: [п]Сіонъ ще ся изоре *като* нивѫ, и Іерусалимъ ще бѫде грамады *отъ развалины*, и гора-та на домъ-тъ като высокы мѣста на дѫбравѫ. 19 Умъртвихѫ ли го Езекія Іудинъ-тъ царь и всичкый Іуда? [р]не убоя ли ся отъ Господа, и умилостиви лице-то Господне, и [с]Господь ся раская за зло-то което говорѝ противъ тѣхъ? [т]ный прочее причинили бы голѣмо зло на душы-тѣ си.

20 А още имаше человѣкъ който пророчествуваше въ име Господне, Урія Семаіевый сынъ отъ Киріаѳіаримъ, и пророчествовà противъ тойзи градъ, и противъ тѫзи земіѭ, споредъ всичкы-тѣ думы на Іереміѭ: 21 И когато чу царь Іоакимъ, и всичкы-тѣ му силни, и всичкы-тѣ князове, думы-тѣ му, царь-тъ искаше да го умъртви: а Урія като чу, уплаши ся и побѣгнѫ, та отиде въ Египетъ: 22 И проводи царь Іоакимъ мѫжіе въ Египетъ, Елнаѳана Аховоровъ-тъ сынъ, и мѫжіе съ него въ Египетъ: 23 Та изведохѫ Уріѭ изъ Египетъ, и го доведохѫ при царь Іоакима, и порази го съ ножъ, и хвърли трупъ-тъ му въ гробища-та на простый-тъ народъ. 24 Но [у]рѫка-та на Ахикама Сафановъ-тъ сынъ бѣ съ Іереміѭ, за да го не прѣдадѫтъ въ рѫкѫ-тѫ на людіе-тѣ, та да го убіѭтъ.

ГЛАВА 27.

1 Въ начало-то на царуваніе-то на [а]Іоакима Іосіинъ-тъ сынъ, Іудинъ-тъ царь, быде това слово къмъ Іереміѭ отъ Господа, и рече:

2 Така ми говорѝ Господь: Направи си узы и хомоты, и [б]тури гы на вратъ-тъ си: 3 И проводи гы на Едомскый-тъ царь, и на Моавскый-тъ царь, и на царя на Аммоновы-тѣ сынове, и на Тирскый-тъ царь, и на Сидонскый-тъ царь, чрѣзъ рѫкѫ-тѫ на онѣзи посланницы които дохождатъ въ Іерусалимъ при Седекіѭ Іудинъ-тъ царь: 4 И дай имъ заповѣдь за господари-тѣ имъ, и кажи: Така говори Господь Саваоѳъ, Богъ Израилевъ: Така ще кажете на господари-тѣ си: 5 [в]Азъ направихъ земіѭ-тѫ, человѣка, и животны-тѣ що сѫ по лице-то на земіѭ-тѫ, чрѣзъ голѣмѫ-тѫ си силѫ, и чрѣзъ прострѣнѫ-тѫ си мышцѫ: и [г]дадохъ іѭ на когото благоволихъ. 6 И [д]сега азъ дадохъ всичкы тѣзи мѣста въ рѫкѫ-тѫ на Навуходоносора Вавилонскый-тъ царь, [е]рабъ-тъ си: тѣхъ, [ж]и полскы-тѣ звѣрове, дадохъ нему, за да му слугуватъ. 7 И [з]всичкы-тѣ народи ще работятъ нему, и на сына му, и на сынъ-тъ на сына му, [и]додѣ дойде врѣме-то и на неговѫ-тѫ земіѭ: [і]и много народи и великы царіе ще го покорятъ. 8 И народъ или царство, което не ще да работи на тогозь Навуходоносора Вавилонскый-тъ царь, и което не ще да тури вратъ-тъ си подъ хомотъ-тъ на Вавилонскый-тъ царь, азъ ще накажѫ, говори Господь, онзи народъ съ ножъ, съ гладъ, и съ моръ, додѣ го истрѣбіѭ чрѣзъ неговѫ-тѫ рѫкѫ.

9 А вы не слушайте пророцы-тѣ си, нито чародѣи-тѣ си, нито съновидцы-тѣ си, нито прокобители-тѣ си, нито омаятели-тѣ

i Гл. 38. 4.
к Гл. 7; 3.
л Ст. 3; 19.
м Гл. 38; 5.
н Дѣян. 5; 34 и драг.
о Мих. 1; 1.
п Мих. 3; 12.
р 2 Лѣт. 32; 26.
с Исх. 32; 14. 2 Цар. 24; 16.
т Дѣян. 5; 39.
у 4 Цар. 22; 12, 14. Гл. 39; 14.

—

а Седекіѭ. Виж. Ст. 3, 12, 20. Гл. 28; 1.
б Гл. 28; 10, 12. Виж. Іез. 4; 1. 12; 3. 24; 3 и драг.
в Псал. 115; 15. 146; 6. Иса. 45; 12.
г Псал. 115; 16. Дан. 4; 17, 25, 32.
д Гл. 28; 14.
е Гл. 25; 9. 43; 10. Іез. 20; 18, 20.
ж Гл. 28; 14. Дан. 2; 38.
з 2 Лѣт. 36; 20.
и Гл. 25; 12. 50; 27. Дан. 5; 26.
і Гл. 25; 14.

си, който ви говорятъ, и казуватъ: Нѣма 10 да работите на Вавилонскый-тъ царь; Защото [к]тѣ ви пророчествуватъ лъжѫ, за да вы отдалечатъ отъ земіѭ-тѫ ви: и да 11 вы испѫдіѭ, и да загынете. А народъ-тъ, който подложи вратъ-тъ си подъ яремъ-тъ на Вавилонскый-тъ царь, и му работи, него ще оставіѭ да остане още въ земіѭ-тѫ си, говори Господь: и ще іѭ работи, и ще обитава въ неіѭ.

12 Говорихъ и [л]на Седекіія Іудинъ-тъ царь по всичкы тѣзи слова, и рѣкохъ: Наведѣте вратове-тѣ си подъ хомотъ-тъ на Вавилонскый-тъ царь, и работѣте нему 13 и на людіе-тѣ му, и ще живѣете. [м]Защо да умрете, ты и людіе-тѣ ти, отъ ножъ, отъ гладъ, и отъ моръ, както Господь говорй противъ народъ-тъ който не ра-14 боти на Вавилонскый-тъ царь? За то не слушайте думы-тѣ на пророцы-тѣ които ви говорятъ, и казуватъ: Нѣма да работите на Вавилонскый-тъ царь; защото тѣ 15 ви пророчествуватъ лъжѫ. Понеже азъ не сьмь гы [н]проводилъ, говори Господь, и тѣ пророчествуватъ лъжливо въ мое-то име: за да вы испѫдіѭ, и да погынете, вы, и пророци-тѣ които ви пророчествуватъ.

16 Говорихъ и на священницы-тѣ, и на всичкы тѣзи людіе, и казахъ: Така говори Господь; Не слушайте думы-тѣ на пророцы-тѣ си, които ви пророчествуватъ, и казуватъ: Ето, [о]съсѫди-тѣ на домъ-тъ Господень ще ся прѣнесѫтъ подирь малко отъ Вавилонъ; защото тѣ ви пророчеству-17 ватъ лъжѫ. Не слушайте гы: работѣте на Вавилонскый-тъ царь, и ще бѫдете живи: защо тойзи градъ да ся запусти? 18 Ако ли сѫ тѣ пророци, и ако е слово-то Господне съ тѣхъ, нека ся помолятъ сега Господу Саваоѳу, та съсѫди-тѣ които сѫ останѫли въ домъ-тъ Господень, и въ домъ-тъ на Іудинъ-тъ царь, и въ Іерусалимъ, да не отидѫтъ у Вавилонъ.

19 Защото така говори Господь Саваоѳъ [п]за стълпове-тѣ, и за *мѣдно*-то море, и за подставы-тѣ, и за другы-тѣ съсѫды, 20 които сѫ останѫли въ тойзи градъ, Които Навуходоносоръ Вавилонскый-тъ царь не зѣ, [р]когато заведе въ плѣнъ Іехоніѭ Іоакимовъ-тъ сынъ Іудинъ-тъ царь отъ Іерусалимъ у Вавилонъ, и всичкы-тѣ кня-21 зове Іудины и Іерусалимскы: Ей, така говори Господь Саваоѳъ, Богъ Израилевъ, за съсѫды-тѣ които останѫхѫ въ домъ-тъ Господень, и въ домъ-тъ на Іудинъ-тъ царь 22 и въ Іерусалимъ: Тѣ [с]ще ся прѣнесѫтъ у Вавилонъ, и ще бѫдѫтъ тамъ [т]до день-тъ въ който ще гы посѣтіѭ, говори Господь: [у]тогазъ ще гы донесѫ, и ще гы поставіѭ на това мѣсто.

ГЛАВА 28.

1 И [а]въ исто-то лѣто въ начало-то на царуваніе-то на Седекіія Іудинъ-тъ царь, въ четвърто-то лѣто, въ петый-тъ мѣсецъ, Ананія Азоровый сынъ пророкъ-тъ, който бѣ отъ Гаваонъ, говорй ми въ домъ-тъ Господень, прѣдъ священницы-тѣ и всич-2 кы-тѣ людіе, и рече: Така говори Господь Саваоѳъ, Богъ Израилевъ, и казува: [б]Съкрушихъ хомотъ-тъ на Вавилонскый-тъ 3 царь. [в]Въ разстояніе на двѣ цѣлы години, ще върнѫ на това мѣсто всичкы-тѣ съсѫды на домъ-тъ Господень, които Навуходоносоръ Вавилонскый царь зѣ отъ 4 това мѣсто, та гы занесе у Вавилонъ: И на това мѣсто ще върнѫ, говори Господь, Іехоніѭ Іоакимовъ-тъ сынъ Іудинъ-тъ царь, и всичкы-тѣ Іудины плѣнницы, които отидохѫ у Вавилонъ; защото ще съкрушѫ хомотъ-тъ на Вавилонскый-тъ царь.

5 И говорй пророкъ Іеремія на пророкъ Ананіѭ прѣдъ священницы-тѣ, и прѣдъ всичкы-тѣ людіе, които стоехѫ въ домъ-6 тъ Господень: И рече пророкъ Іеремія: [г]Аминь: Господь да направи така! Господь да испълни думы-тѣ ти, които ты прорече, и да върне отъ Вавилонъ на това мѣсто съсѫды-тѣ на домъ-тъ Господень, 7 и всичко каквото ся е заплѣнило. Но чуй сега това слово което азъ говоріѭ въ уши-тѣ ти, и въ уши-тѣ на всичкы-тѣ лю-8 діе: Пророци-тѣ, които сѫ были прѣди мене, и прѣди тебе, отъ старо врѣме, пророкохѫ и противъ много мѣста, и противъ голѣмы царства, за брань, за 9 зло, и за моръ. [д]Пророкъ-тъ, който прорича за миръ, когато ся испълни дума-та на пророкъ-тъ, *тогазъ* ще ся познае пророкъ-тъ, че наистинѫ го е проводилъ Господь.

10 Тогазъ Ананія пророкъ-тъ [е]зѣ хомотъ-тъ отъ вратъ-тъ на пророкъ Іереміѭ, та го 11 строши. И говорй Ананія прѣдъ всичкы-тѣ людіе, и рече: Така говори Господь: Така ще строшѫ хомотъ-тъ на Навуходоносора Вавилонскый-тъ царь [ж]отъ вратъ-тъ на всичкы-тѣ народы въ разстояніе на двѣ цѣлы години. И пророкъ Іеремія отйде на пѫть-тъ си.

12 И быде слово Господне къмъ Іереміѭ, когато Ананія пророкъ-тъ съкруши хомотъ-тъ отъ вратъ-тъ на пророкъ Іереміѭ, и говори: Иди та кажи на Ананіѭ, и речи:

к Ст. 14.
л Гл. 28; 1. 38; 17.
м Іез. 18; 31.
н Гл. 14; 14. 23; 21. 29; 8, 9.
о 2 Лѣт. 36; 7, 10. Гл. 28; 3. Дан. 1; 2.
п 4 Цар. 25; 13 и дрг. Гл. 52; 17, 20, 21.
р 4 Цар. 24; 14, 15. Гл. 24; 1.
с 4 Цар. 25; 13. 2 Лѣт. 36; 18.
т 2 Лѣт. 36; 21. Гл. 29; 10. 32; 5.
у Ездр. 1; 7. 7; 19.

а Гл. 27; 1.
б Гл. 27; 12.
в Гл. 27; 16.
г 3 Цар. 1; 36.
д Втор. 18; 22.
е Гл. 27; 2.
ж Гл. 27; 7.

13 Така говори Господь: Ты строши дървены-тѣ хомоты; но вмѣсто тѣхъ ще направишь желѣзны хомоты. 14 Защото така говори Господь Саваоѳъ, Богъ Израилевъ: [з]Желѣзенъ хомотъ турихъ на вратъ-тъ на всичкы тѣзи народы, за да работятъ на Навуходоносора Вавилонскый-тъ царь: и ще му работятъ: [и]дадохъ му още и полскы-тѣ звѣрове.

15 Тогазь рече пророкъ Іеремія на Ананіѭ пророкъ-тъ: Слушай сега, Ананіе: Не тя е проводилъ Господь: но [і]ты правишь тѣзи людіе да ся надѣѭтъ на лъжѫ. 16 За то така говори Господь: Ето, азъ ще тя отхвърлѭ отъ лице-то на земѭ-тѫ: тѫзи годинѫ ще умрешь, защото [к]си говорилъ 17 бунтъ противъ Господа. И умрѣ пророкъ Ананія прѣзъ тѫзи годинѫ, въ седмый-тъ мѣсецъ.

ГЛАВА 29.

1 И тѣзи сѫ думы-тѣ на писмо-то, което пророкъ Іеремія проводи отъ Іерусалимъ до останѫлы-тѣ старѣйшины на плѣнницы-тѣ, и до священницы-тѣ, и пророцы-тѣ, и до всичкы-тѣ людіе които Навуходоносоръ закара плѣнницы отъ Іерусалимъ у Вавилонъ. 2 (Като [а]Іехонія царь-тъ, и царица-та, и скопци-тѣ, князове-тѣ Іудини и Іерусалимскы, и дърводѣлцы-тѣ, и ковачи-тѣ излѣзохѫ отъ Іерусалимъ), 3 Чрѣзъ рѫкѫ-тѫ на Еласѫ Сафановъ-тъ сынъ, и на Гемаріѭ Хелкіинъ-тъ сынъ, (които Седекія Іудинъ-тъ царь проводи у Вавилонъ при Навуходоносора Вавилонскый-тъ царь;) казуваше:

4 Така говори Господь Саваоѳъ, Богъ Израилевъ, въ всичкы онѣзи които ся закарахѫ плѣнници, които азъ направихъ да ся закаратъ плѣнници отъ Іерусалимъ 5 у Вавилонъ: [б]Съградѣте кѫщы, и населѣте ся: и насадѣте градины, та яждте 6 плодъ-тъ имъ. Земѣте жены, и народѣте сынове и дъщери: и земѣте жены за сынове-тѣ си, и дайте дъщери-тѣ си на мѫжіе, и нека народятъ сынове и дъщери, и умножавайте ся тамъ, и не ся смалявайте; 7 И търсѣте миръ-тъ на тойзи градъ, дѣто вы азъ направихъ да бѫдете закарани плѣнници, и [в]молѣте ся за него Господу; понеже въ неговъ-тъ миръ ще имате вы миръ.

8 Защото така говори Господь Саваоѳъ, Богъ Израилевъ: [г]Да вы не прѣлъщаватъ пророци-тѣ ви, които сѫ въ срѣдъ васъ, и чародѣи-тѣ ви, и не слушайте сънища-та си които вы гы правите да сънуватъ. 9 Защото [д]ви пророчествуватъ лъжливо въ мое име: азъ не гы сьмь проводилъ, говори Господь. 10 Защото така говори Господь: Че [е]като ся испълнятъ седмдесеть години у Вавилонъ, ще вы посѣтѭ, и ще извършѫ надъ васъ благо-то мое 11 слово, да вы върнѫ на това мѣсто. Защото азъ познавамъ мысли-тѣ които мыслѭ за васъ, говори Господь, мысли на миръ, а не на зло, за да ви дамъ очакванѫ-тѫ сетнинѫ. 12 Тогазь [ж]ще извыкате къмъ мене, и ще отидете та ще ми ся 13 помолите, и ще вы послушамъ. И [з]ще мя подирите, и намѣрите, когато мя потърсите 14 [и]съсъ всичко-то си сърдце. И [і]ще бѫдѫ намѣренъ отъ васъ, говори Господь: и ще върнѫ плѣнъ-тъ ви, и [к]ще вы съберѫ отъ всичкы-тѣ народы, и отъ всичкы-тѣ мѣста дѣто вы испѫдихъ, говори Господь: и ще вы върнѫ на мѣсто-то отъ дѣто ви направихъ да бѫдете закарани плѣнници.

15 Понеже рекохте: Господь въздигнѫ 16 намъ пророцы у Вавилонъ, *Познайте*, че така говори Господь за царя който сѣди на Давидовъ-тъ прѣстолъ, и за всичкы-тѣ людіе които обитаватъ въ тойзи градъ, братія-та ви които не излѣзохѫ 17 съ васъ на плѣнъ: Така говори Господь Саваоѳъ: Ето, ще проводѭ върхъ тѣхъ [л]ножъ, гладъ, и моръ, и ще гы направѭ [м]както непотрѣбны-тѣ смоквы, които поради 18 худость-тѫ *си* не ся ядѫтъ. И [н]ще гы испѫдѭ съ ножъ, съ гладъ, и съ моръ: и ще гы прѣдамъ на тласканіе по всичкы-тѣ царства на земѭ-тѫ, [о]щото *да сѫ* проклѣтія, и почудваніе, и звизданіе, и укоръ въ всичкы-тѣ народы, дѣто сьмь 19 гы испѫдилъ; Защото не послушахѫ мои-тѣ думы, говори Господь, [п]които имъ проводихъ чрѣзъ рабы-тѣ си пророцы-тѣ, като ставахъ рано и проваждахъ: 20 и не послушахте, говори Господь. Послушайте прочее слово-то Господне, всичкы вы заплѣнени, които проводихъ отъ Іе21русалимъ у Вавилонъ. Така говори Господь Саваоѳъ, Богъ Израилевъ, заради Ахаава Колаіевъ-тъ сынъ, и заради Седекіѭ Маасіинъ-тъ сынъ, които пророчествуватъ вамъ лъжы въ име-то ми: Ето, ще гы прѣдамъ въ рѫкѫ-тѫ на Навуходоносора, Вавилонскый-тъ царь, и 22 ще гы порази прѣдъ очи-тѣ ви. И [р]ще земѫтъ отъ тѣхъ *примѣръ на* проклѣтіѭ въ всичкы-тѣ Іудины плѣнницы, които сѫ у Вавилонъ, и ще казватъ: Господь

з Втор. 28; 48. Гл. 27; 7.
и Гл. 27; 6.
і Гл. 29; 31. Іез. 13; 22.
к Втор. 13; 5. Гл. 29; 32.

—

а 4 Цар. 24; 12 и дрг. Гл. 22; 26. 28; 4.
б Ст. 28.
в Езд. 6; 10. 1 Тим. 2; 2.
г Гл. 14; 14. 23; 21. 27; 14, 15. Ефес. 5; 6.
д Ст. 31.
е 2 Лѣт. 36; 21, 22. Ездр. 1; 1. Гл. 25; 12. 27; 22. Дан. 9; 2.
ж Дан. 9; 3 и дрг.
з Лев. 26; 39, 40 и дрг. Втор. 30; 1 и дрг.
и Гл. 24; 7.
і Втор. 4; 7. Псал. 32; 6. 46; 1. Иса. 55; 6.
к Гл. 23; 3, 8. 30; 3. 32; 37.
л Гл. 24; 10.
м Гл. 24; 8.
н Втор. 28; 25. 2 Лѣт. 29; 8. Гл. 15; 4. 24; 9. 34; 17.
о Гл. 26; 6. 42; 18.
п Гл. 25; 4. 32; 33.
р Виж. Быт. 48; 20. Иса. 65; 15.

да тя направи като Седекіѭ, и като Ахаава, [с]които Вавилонскый-тъ царь опече въ огнь; 23 Защото [т]сторихѫ нечестіе въ Израиль, и прѣлюбодѣйствувахѫ съ жены-тѣ на ближни-тѣ си, и говорѣхѫ въ мое име лъжливы думы, които не имъ сьмь заповѣдалъ: и азъ знаѭ, и сьмь свидѣтель, говори Господь.

24 И на Семаіѭ, Нехеламецъ-тъ, да го- 25 воришь и да кажешь: Така говори Господь Саваоѳъ, Богъ Израилевъ, и казува: Понеже си проводилъ ты писма въ свое име на всичкы-тѣ людіе които сѫ въ Іерусалимъ, и [у]на Софоніѭ Маасіевъ-тъ сынъ священникъ-тъ, и на всич- 26 кы-тѣ священницы, и си казалъ: Господь тя постави священникъ вмѣсто Іодая священникъ-тъ, [ф]за да си настоятель въ домъ-тъ Господенъ надъ всякой человѣкъ [х]който лудува и пророчествува, [ц]за да 27 го туряшь въ тьмницѫ, и въ узы: Сега прочее защо не си обличилъ Іереміѭ Ана- 28 ѳоѳецъ-тъ, който ви пророчествува? Понеже той за то проводи до насъ у Вавилонъ, и казува: Тойзи *плѣнъ* ще е дългъ: [ч]съградѣте кѫщы, и населѣте ся, и насадѣте градины, и яждте плодъ-тъ 29 имъ. И Софонія священникъ-тъ прочете това писмо въ слушаніе на пророкъ Іереміѭ.

30 И быде слово Господне къмъ Іереміѭ, 31 и рече: Проводи на всичкы-тѣ плѣнницы, и кажи: Така говори Господь за Семаіѭ Нехеламецъ-тъ: Понеже Семаія ви прорече а [ш]азъ не сьмь го проводилъ, и вы направи да ся надѣете на лъжѫ, 32 За то така говори Господь: Ето, ще посѣтіѭ Семаіѭ Нехеламецъ-тъ, и сѣме-то му: той не ще има человѣкъ който да обитава между тѣзи людіе: нито ще види добро-то, което азъ ще направіѭ на людіе-тѣ си, говори Господь; [щ]защото говори бунтъ противъ Господа.

ГЛАВА 30.

1 Слово-то което быде къмъ Іереміѭ отъ 2 Господа, и рече: Така говори Господь Богъ Израилевъ, и каза: Пиши въ книгѫ всичкы тѣзи думы, които ти гово- 3 рихъ; Защото, ето, идѫтъ дни, говори Господь, и [а]ще върнѫ плѣнъ-тъ на людіе-тѣ си Израиль и Іудѫ, говори Господь: и [б]ще гы върнѫ въ земіѭ-тѫ коіѭто дадохъ на отцы-тѣ имъ, и ще іѭ 4 наслѣдятъ. И тѣзи сѫ думы-тѣ, които говорй Господь за Израиль и за Іудѫ.

5 Защото така говори Господь:
Чухмы гласъ на трепетъ,
Страхъ, а не миръ.
6 Попытайте, сега и вижте,
Мѫжъ ражда ли?
Защо гледамъ азъ всякого мѫжа
Рѫцѣ-тѣ му на чрѣсла-та му [в]като женѫ
която ражда,
И лица-та на всичкы-тѣ прѣжьлтѣли?
7 [г]Горко! защото е голѣмъ онзи день:
[д]Подобенъ нему не е былъ,
И е врѣме на утѣсненіе-то на Іакова;
Но ще ся избави отъ него.
8 И въ онзи день, говори Господь Саваоѳъ,
Ще строшѫ хомотъ-тъ му отъ вратъ-тъ ти,
И ще раскѫсамъ узы-тѣ ти,
И чужди нѣма вече да го поработятъ;
9 Но ще работятъ на Господа Бога своего,
[е]И на Давида царь-тъ си,
Когото [ж]ще имъ въздигнѫ.
10 А ты, [з]не бой ся, рабе мой Іакове, говори Господь:
Нито ся страхувай, Израилю;
Защото, ето, ще тя избавіѭ отъ далечнѫ-тѫ странѫ,
И [и]сѣме-то ти отъ земіѭ-тѫ на плѣнъ-тъ
имъ:
И Іаковъ ще ся върне,
И ще ся упокои и почине,
И не ще да има който да *го* устрашава.
11 Защото азъ сьмь съ тебе, говори Господь,
за да тя избавіѭ:
И [і]ако довьршѫ всичкы-тѣ народы дѣто
тя распьрснѫхъ,
[к]Тебе обаче не щѫ да довьршѫ,
Но [л]ще тя накажѫ по сѫдбѫ,
И не щѫ да тя направіѭ съвсѣмъ невиненъ.
12 Защото така говори Господь:
[м]Съкрушеніе-то ти е неисцѣлимо,
Рана-та ти болѣзненна.
13 Нѣма кой да сѫди сѫдбѫ-тѫ ти, за обвързуваніе;
[н]Нѣма за тебе лѣкове цѣлителны.
14 [о]Всичкы-тѣ любовници тя забравихѫ:
Не тя търсятъ:
Защото тя нараних [п]съ непріятелскѫ
ранѫ,
[р]Съ наказаніе отъ единъ жестокъ,
За множество-то на твои-тѣ беззаконія:
[с]Грѣхове-тѣ ти ся умножихѫ.
15 [т]Защо выкашь за съкрушеніе-то си?
Болка-та ти е неисцѣлна
За множество-то на твои-тѣ беззаконія:
Грѣхове-тѣ ти ся умножихѫ:

с Дан. 3; 6.
т Гл. 23; 14.
у 4 Цар. 25; 18. Гл. 21; 1.
ф Гл. 20; 1.
х 4 Цар. 9; 11. Дѣян. 26; 24.
ц Гл. 20; 2.
ч Ст. 5.
ш Гл. 28; 15.
щ Гл. 28; 16.

—

а Ст. 18. Гл. 32; 44. Іез. 39; 25. Амос. 9; 14, 15.
б Гл. 16; 15.
в Гл. 4; 31. 6; 24.
г Іоил. 2; 11, 31, Амос. 5; 18. Соф. 1; 14 и др.
д Дан. 12; 1.
е Иса. 55; 3, 4. Іез. 34; 23. 37; 24. Осія 3; 5.
ж Лук. 1; 69. Дѣян. 2; 30. 13; 23.
з Иса. 41; 13. 43; 5. 44; 2. Гл. 46; 27, 28.
и Гл. 3; 18.
і Амос. 9; 8.
к Гл. 4; 27.
л Псал. 6; 1. Иса. 27; 8. Гл. 10; 24. 46; 28.
м 2 Лѣт. 36; 16. Гл. 15; 18.
н Гл. 8; 22.
о Плач. 1; 2.
п Іов. 13; 24. 16; 9. 19; 11.
р Іов. 30; 21.
с Гл. 5; 6.
т Гл. 15; 18.

За то ти направихъ това.
16 За то, всичкы които тя пояждатъ [у]ще ся поядѫтъ:
И всичкы-тѣ ти противници, всичкы купно, ще отидѫтъ въ плѣнъ:
И които тя разграбятъ ще станѫтъ разграбеніе,
И всичкы които тя обиратъ ще гы дамъ въ обиръ.
17 Защото [ф]ще възстановіѭ здравіе въ тебе,
И ще тя исцѣліѭ отъ раны-тѣ ти, говори Господь;
Защото тѣ тя нарекохѫ Отхвърленъ, и казахѫ:
Той е Сіонъ: нѣма кой да го търси.
18 Така говори Господь:
Ето, азъ [х]ще върнѫ отъ плѣнъ-тъ Іакововы-тѣ шатры,
И [ц]ще ущедріѭ селенія-та му:
И градъ-тъ ще ся съгради на развалины-тѣ си,
И храмъ-тъ ще ся възстанови споредъ чинъ-тъ си.
19 И [ч]отъ тѣхъ ще да исхожда благодареніе
И гласъ на онѣзи които ся веселятъ:
И [ш]ще гы умножѫ, и нѣма да ся умалятъ:
И ще гы прославіѭ, и не ще ся унижатъ.
20 И чада-та имъ ще бѫдѫтъ [щ]както по напрѣдъ,
И събраніе-то имъ ще ся утвърди прѣдъ мене,
И ще накажѫ всичкы-тѣ които гы угнѣтаватъ.
21 И голѣмецъ-тъ имъ ще бѫде отъ тѣхъ,
И [ъ]властитель-тъ имъ ще излази изъ срѣдъ тѣхъ:
И [ы]ще го направіѭ да приближава,
И ще приближава при мене;
Защото кой е той, що полага сърдце-то си
Да приближи при мене? говори Господь.
22 И [ь]ще ми бѫдете людіе,
И азъ ще ви бѫдѫ Богъ.
23 Ето, [ѣ]вихрушка отъ Господа излѣзе съ ярость,
Вихрушка която помита:
Ще ся устреми връху главѫ-тѫ на нечестивы-тѣ.
24 Пламенный-тъ гнѣвъ Господенъ нѣма да ся върне додѣ не извърши,
И додѣ не испълни съвѣты-тѣ на сърдце-то си:
[ю]Въ послѣдни-тѣ дни ще разумѣете вы това.

ГЛАВА 31.

1 Въ [а]исто-то врѣме, говори Господь,
[б]Ще бѫдѫ Богъ на всичкы-тѣ Израилевы родове,
И тѣ ще ми бѫдѫтъ людіе.
2 Така говори Господь:
Людіе-тѣ които останѫхѫ отъ ножъ-тъ
Намѣрихѫ благодать въ пустыніѭ-тѫ:
[в]Израиль отиде да намѣри почивкѫ.
3 Господь ми ся яви отдавна, *и рече:*
[г]Ей, възлюбихъ тя [д]съ вѣчнѫ любовь:
За то [е]тя привлѣкохъ съ милость.
4 Пакъ [ж]ще тя съградіѭ,
И ще ся съградишь, дѣво Израилева:
[з]Ще ся украсишь пакъ съ тѫпаны-тѣ си,
И ще излазишь съ ликове-тѣ на онѣзь които ся веселятъ.
5 [и]Ще насадишь пакъ лозія на Самарійскы-тѣ горы:
Насадители-тѣ ще насадятъ, и ще ядѫтъ плодъ-тъ.
6 Защото ще дойде день,
Въ който стражи-тѣ връху горѫ-тѫ Ефремъ ще выкатъ:
[і]Станѣте, и да възлѣземъ въ Сіонъ
При Господа Бога нашего.
7 Защото така говори Господь:
[к]Пѣйте съ радость за Іакова,
И въскликнѣте за главѫ-тѫ на народы-тѣ:
Прогласѣте, похвалѣте, и речѣте:
Спаси, Господи, людіе-тѣ си, остатъкъ-тъ на Израиля.
8 Ето, азъ ще гы доведѫ [л]отъ земіѭ-тѫ на сѣверъ,
И [м]ще гы съберѫ отъ краища-та на земіѭ-тѫ,
И съ тѣхъ слѣпъ, и хромъ,
Непразднѫ, и раждающѫ купно:
Голѣмо събраніе ще ся върне тукъ.
9 [н]Съ плачъ ще дойдѫтъ,
И съ моленія ще гы доведѫ:
Ще гы водіѭ [о]край водны рѣкы прѣзъ правъ пѫть,
Въ който нѣма да ся спънѫтъ;
Защото съмь отецъ на Израиля,
И Ефремъ е [п]първородный мой.
10 Слушайте, народи, слово-то Господне,
И възвѣстѣте въ далечны-тѣ островы, и речѣте:
Който распърснѫ Израиля [р]той ще го събере,
И ще го упази, както пастырь-тъ стадо-то си.
11 Защото [с]Господь искупи Іакова,

у Исх. 23; 22. Иса. 33; 1. 41; 11. Гл. 10; 25.
ф Гл. 33; 6.
х Ст. 3. Гл. 33; 7, 11.
ц Псал. 102; 13.
ч Иса. 35; 10. 51; 11. Гл. 31; 4, 12, 13. 33; 10, 11.
ш Зах. 10; 8.
щ Иса. 1; 26.
ъ Быт. 49; 10.
ы Числ. 16; 5.
ь Гл. 24; 7. 31; 1, 33. 32; 38. Іез. 11; 20. 36; 28. 37; 27.
ѣ Гл. 23; 19, 20. 25; 32.
ю Быт. 49; 1.

а Гл. 30; 24.
б Гл 30; 22.
в Числ. 10; 33. Втор. 1; 33. Псал. 95; 11. Иса. 63; 14.
г Мал. 1; 2.
д Рим. 11; 28, 29.
е Осія 11; 4.
ж Гл. 33; 7.
з Исх. 15; 20. Сѫд. 11; 34. Псал. 149; 3.
и Иса. 65; 21. Амос. 9; 14.
і Иса. 2; 3. Мих. 4; 2.
к Иса. 12; 5, 6.
л Гл. 3; 12, 18. 23; 8.
м Іез. 20; 34, 41. 34; 13.
н Псал. 126; 5, 6. Гл. 50; 4.
о Иса. 35; 8. 43; 19. 49; 10, 11.
п Исх. 4; 22.
р Иса. 40; 11. Іез. 34; 12, 13, 14.
с Иса. 44; 23. 48; 20.

И го избави [т]отъ рѫкѫ-тѫ на по силный-тъ му.
12 И ще дойдѫтъ, и ще пѣѭтъ [у]върху височинѫ-тѫ на Сіонъ,
И ще ся стекѫтъ [ф]къмъ благости-тѣ Господни,
Къмъ жито-то, и вино-то, и елей-тъ,
И къмъ рожбы-тѣ на овцы-тѣ и на говеда-та,
И душа-та имъ ще бѫде [х]като градинѫ напояваемѫ:
[ц]И нѣма да изнемощѣѭтъ вече.
13 Тогазь ще ся зарадува дѣвица-та въ ликъ-тъ,
И млади-тѣ и стари-тѣ купно:
И ще обърнѫ сѣтованіе-то имъ въ радость,
И ще гы утѣшѫ, и ще гы развеселѭ подирь скърбь-тѫ имъ.
14 И ще насытѭ душѫ-тѫ на священницы-тѣ съ тлъстинѫ:
И людіе-тѣ ми ще ся насытятъ съ благости-тѣ ми, говори Господь.
15 Така говори Господь:
[ч]Гласъ ся чу [ш]въ Рамѫ,
Рыданіе, *и* горко плаканіе:
Рахиль оплакуваше чада-та си,
И не рачаше да ся утѣши за чада-та си, защото гы [щ]нѣма.
16 Така говори Господь:
Спри гласъ-тъ си отъ плачъ,
И очи-тѣ си отъ сълзы;
Защото дѣло-то ти ще ся възмьзди, говори Господь:
И [ъ]ще ся върнѫтъ отъ земѭ-тѫ на непріятеля.
17 И има надежда въ сетнины-тѣ ти, говори Господь,
И чада-та *ти* ще ся върнѫтъ въ прѣдѣлы-тѣ си.
18 Чухъ наистинѫ Ефрема да говори съ плачъ:
Наказалъ си мя,
И ся наказахъ като неученъ юнецъ:
[ы]Върни мя, и ще ся върнѫ;
Защото ты си Господь Богъ мой.
19 Наистинѫ [ь]отъ какъ ся върнѫхъ, раскаяхъ ся:
И отъ какъ ся научихъ, ударихъ ся по бедро-то:
Засрамихъ ся, още и постыдѣхъ ся;
Защото носихъ укоръ-тъ на младость-тѫ си.
20 Ефремъ драгъ ли е менѣ сынъ?
Мило ли е дѣте?
Защото колкото говорѭ за него,
Все още го помнѭ:
За то [ѣ]ся смущава утроба-та ми за него
[ю]Наистинѫ ще ся умилостивѭ за него, говори Господь.
21 Въсправи си бѣлѣзы,
Направи си высокы грамады,
[я]Тури сьрдце-то си въ друмъ-тъ,
Въ пѫть-тъ *прѣзъ който* си ходила:
Върни ся, дѣво Израилева,
Върни ся къмъ тѣзи твои градове.
22 До кога [ѫ]ще забыкаляшь, [іѫ]дъщеро отстѫпнице?
Защото Господь направи ново *нѣщо* на земѭ-тѫ:
Жена ще окружи мѫжъ.
23 Така говори Господь Саваоѳъ, Богъ Израилевъ:
За напрѣдъ ще говорятъ тѫзи думѫ въ земѭ-тѫ на Іудѫ,
И въ градове-тѣ му, когато върнѫ плѣненіе-то имъ:
[а]Господь да тя благослови, селеніе на правдѫ, [б]горо на святынѭ.
24 И ще обитаватъ въ Іудѫ, [в]и въ всичкы-тѣ му градове купно,
Земледѣлци-тѣ и тѣзи които излизатъ съсъ стадо.
25 Защото насытихъ разслабенѫ душѫ,
И напълнихъ всякѫ изнемощѣлѫ душѫ.
26 Тогазь ся събудихъ, и разгледахъ:
И сънъ-тъ ми станѫ ми сладъкъ.
27 Ето, идѫтъ дни, говори Господь,
И [г]ще насѣѭ Израилевъ-тъ домъ и Іудинъ-тъ домъ
Съ человѣческо сѣме, и съсъ скотско сѣме.
28 И [д]както бодърствувахъ надъ тѣхъ [е]за да искоренявамъ,
И да развалямъ, и да съсыпувамъ,
И да погубвамъ, и да злотворѭ,
Така ще бодърствувамъ надъ тѣхъ
[ж]За да градѭ, и да насаждамъ, говори Господь.
29 [з]Въ онѣзи дни не ще да говорятъ вече:
Отци-тѣ ядохѫ кыслъ,
И зѫби-тѣ на чада-та оскоминѣхѫ:
30 Но [и]всякой ще умира за беззаконіе-то си:
Всякой человѣкъ който изѣде кыслъ-тъ,
Негови-тѣ зѫби ще оскоминѣѭтъ.
31 Ето, [і]идѫтъ дни, говори Господь,
И ще направѭ съ домъ-тъ Израилевъ, и съ домъ-тъ Іудинъ,
Завѣтъ новъ:
32 Не споредъ завѣтъ-тъ, който направихъ съ отцы-тѣ имъ,
Въ който день [к]гы хванѫхъ за рѫкѫ-тѫ
За да гы изведѫ изъ Египетскѫ-тѫ земѭ;

т Иса. 49; 24, 25.
у Іез. 17; 23. 20; 40.
ф Осія 3; 5.
х Иса. 58; 11.
ц Иса. 35; 10. 65; 19. Откр. 21; 4.
ч Мат. 2; 17, 18.
ш Іис. Нав. 18; 25.
щ Быт. 42; 13.
ъ Ст. 4, 5. Ездр. 1; 5. Осія 1; 11.
ы Плач. 5; 21.
ь Втор. 30; 2.
ѣ Втор. 32; 36. Иса. 63; 15. Осія 11; 8.
ю Иса. 57; 18. Осія 14; 4.
я Гл. 50; 5.
ѫ Гл. 2; 18, 23, 36.
іѫ Гл. 3; 6, 8, 11, 12, 14, 22.
а Псал. 122; 5 до 8. Иса. 1; 26.
б Зах. 8; 3.
в Гл. 33; 12, 13.
г Іез. 36; 9, 10, 11. Осія 2; 23.
д Гл. 44; 27.
е Гл. 1; 10. 18; 7.
ж Гл. 24; 6.
з Іез. 18; 2, 3.
и Гал. 6; 5, 7.
і Гл. 32; 40. 33; 14. Іез. 37; 26. Евр. 8; 8 до 12. 10; 16, 17.
к Втор. 1; 31.

Защото тѣ прѣстжпихж завѣтъ-тъ ми,
И азъ ся отвърнжхъ отъ тѣхъ, говори Господь;

33 Но [л]тойзи *ще бжде* завѣтъ-тъ,
Който ще направіж съ домъ-тъ Израилевъ
Слѣдъ онѣзи дни, говори Господь:
[м]Ще положж законъ-тъ си въ вжтрешности-тѣ имъ,
И ще го напишж въ сърдца-та имъ:
[н]И ще бждж азъ тѣхенъ Богъ,
И тѣ ще бждятъ мои людіе:

34 И нѣма вече да учатъ
Всякой ближній-тъ си, и всякой брата си,
И да казуватъ: Познайте Господа;
Защото [о]всичкы ще мя познаватъ,
Отъ малкый-тъ имъ до голѣмый-тъ имъ, говори Господь;
Защото [п]ще простіж беззаконіе-то имъ,
И грѣхъ-тъ имъ не ще помніж вече.

35 Така говори Господь,
[р]Който дава слънце-то за видѣлинж на день-тъ,
И наредбы-тѣ на лунж-тж и на звѣзды-тѣ за видѣлинж на нощь-тж,
[с]Който запрѣтява на море-то, когато волны-тѣ му шумятъ:
[т]Господь на силы-тѣ е име-то му:

36 [у]Ако исчезнжтъ тѣзи наредбы отъ прѣдъ мене, говори Господь,
Тогазъ Израилево-то сѣме ще прѣстане
Отъ да е народъ прѣдъ мене въ всичкы-тѣ дни.

37 Така говори Господь:
[ф]Ако може небе-то горѣ да ся измѣри,
И основанія-та на земіж-тж долу да ся изслѣдятъ,
Тогазъ и азъ ще отхвърліж всичко-то Израилева сѣме
За все що сж сторили, говори Господь.

38 Ето, иджтъ дни, говори Господь,
И градъ-тъ ще ся съгради Господу
[х]Отъ стълпъ-тъ Ананеилъ до портж-тж на жглъ-тъ.

39 И [ц]въвь на размѣреніе ще излѣзе още
Срещж него до хълмъ-тъ Гаривъ,
И ще обходи до Гоаѳъ.

40 И всичка-та долина на трупове-тѣ и на пепелъ-тъ,
И всичкы-тѣ полета до потокъ-тъ Кедронъ,
[ч]До жглъ-тъ на портж-тж на коніе-тѣ къмъ истокъ,
[ш]*Ще бждятъ* святы Господу:
Нѣма вече да ся искорени,
Нито да ся съсыпе, въ вѣкъ.

ГЛАВА 32.

1 Слово-то което быде къмъ Іереміж отъ Господа [а]въ десето-то лѣто на Седекіж Іудинъ-тъ царь, което бѣ осмнадесето-то лѣто на Навуходоносора.

2 И тогазь воинство-то на Вавилонскый-тъ царь обсаждаше Іерусалимъ: а пророкъ Іеремія бѣ затворенъ [б]въ дворъ-тъ на тъмницж-тж, която бѣ въ домъ-тъ на Іу-3 динъ-тъ царь. Защото Седекія Іудинъ-тъ царь бѣше го затворилъ, и казуваше: Защо ты пророчествувашь, и казувашь: Така говори Господь: Ето, [в]азъ ще прѣдамъ тойзи градъ въ ржкж-тж на Вави-4 лонскый-тъ царь, и ще го обладае: И [г]Седекія Іудинъ-тъ царь нѣма да избѣгне изъ ржкж-тж на Халдѣйцы-тѣ, но непрѣмѣнно ще бжде прѣдаденъ въ ржкж-тж на Вавилонскый-тъ царь, и ще говори съ него уста съ уста, и очи-тѣ му 5 ще видятъ неговы-тѣ очи: И ще заведе Седекіж у Вавилонъ, и тамъ ще бжде той [д]додѣ го посѣтіж, говори Господь: ако [е]ратовате противъ Халдейцы-тѣ, нѣма да успѣете.

6 И рече Іеремія: Быде слово Господне 7 къмъ мене, и каза: Ето, Анамеилъ, сынъ-тъ на Селлума стрыкж ти, ще дойде при тебе, и ще рече: Купи за себе си нивж-тж ми, която е въ Анаѳоѳъ; защото тебѣ принадлежи [ж]право-то на ближенъ сродникъ да 8 іж искупишь. И дойде при мене Анамеилъ, сынъ-тъ на стрыкж ми, въ дворъ-тъ на тъмницж-тж, споредъ слово-то Господне, та ми рече: Купи, моліж, нивж-тж ми която е въ Анаѳоѳъ, у Веніаминовж-тж земіж; защото на тебе принадлежи право-то на наслѣдіе-то, и на тебе искупуваніе-то: купи іж за себе си. Тогазь по-9 знахъ, че слово Господне бѣ това. И купихъ отъ Анамеила, стрыковъ-тъ си сынъ, нивж-тж която е въ Анаѳоѳъ, и [з]прѣтеглихъ му сребро-то, седмнадесеть сикли 10 сребро. И писахъ записъ-тъ, и ударихъ печать, и турихъ свидѣтели, и прѣтеглихъ 11 сребро-то въ вѣсы-тѣ. И зѣхъ записъ-тъ на купуваніе-то, запечатаный-тъ *споредъ* законъ-тъ и обычай-тъ, и отвореный-тъ: 12 И дадохъ записъ-тъ на купуваніе-то [и]на Варуха сынъ-тъ на Ниріж Маасіевъ-тъ сынъ, прѣдъ Анамеила стрыковъ-тъ ми сынъ, и [і]прѣдъ свидѣтели-тѣ които подписахж записъ-тъ на купуваніе-то, прѣдъ всичкы-тѣ Іудеи, които сѣдѣхж въ дворъ-13 тъ на тъмницж-тж: И заповѣдахъ на

[л] Гл. 32; 40.
[м] Псал. 40; 8. Іез. 11; 19, 20. 36; 26, 27. 2 Кор. 3; 3.
[н] Гл. 24; 7. 30; 22. 32; 38.
[о] Иса. 54; 13. Іоан. 6; 45. 1 Кор. 2; 10. 1 Іоан. 2; 20.
[п] Гл. 33; 8. 50; 20. Мих. 7; 18. Дѣян. 10; 43. 13; 39. Рим. 11; 27.
[р] Быт. 1; 16. Псал. 72; 5, 17. 89; 2, 36, 37. 119; 91.
[с] Иса. 51; 15.
[т] Гл. 10; 16.
[у] Псал. 148; 6. Иса. 54; 9, 10. Гл. 33; 20.
[ф] Гл. 33; 22.
[х] Неем. 3; 1. Зах. 14; 10.
[ц] Іез. 40; 8. Зах. 2; 1.
[ч] 2 Лѣт. 23; 15. Неем. 3; 28.
[ш] Іоил. 3; 17.

—

[а] 4 Цар. 25; 1, 2. Гл. 39; 1.
[б] Неем. 3; 25. Гл. 33; 1. 37; 21. 38; 6. 39; 14.
[в] Гл. 34; 2.
[г] Гл. 34; 3. 38; 18, 23. 39; 5. 52; 9.
[д] Гл. 27; 22.
[е] Гл. 21; 4. 33; 5.
[ж] Лев. 25; 24, 25, 32. Руѳ. 4; 4.
[з] Быт. 23; 16. Зах. 11; 12.
[и] Гл. 36; 4.
[і] Виж. Иса. 8; 2.

14 Варуха прѣдъ тѣхъ, и казахъ: Така говори Господь Саваоѳъ, Богъ Израилевъ:Земи тѣзи записы, тойзи записъ на купуваніе-то запечатаный-тъ, и тойзи отвореный-тъ записъ: и тури гы въ пьрстенъ съсѫдъ, за да стоятъ много 15 дни. Защото така говори Господь Саваоѳъ, Богъ Израилевъ: Кѫщи, и нивы, и [к]лозія ще ся добыѭтъ пакъ въ тѫзи земѭ.

16 А като дадохъ записъ-тъ на купуваніе-то на Варуха сына Нирiева, помолихъ 17 ся Господу, и рѣкохъ: О! Господи Іеова! ето, [л]ты си направилъ небе-то и земѭ-тѫ съ голѣмѫ-тѫ си силѫ, и съ прострѣнѫ-тѫ си мышцѫ: [м]нѣма нищо мѫчно за 18 тебе. [н]Ты правишь милость до тысящы *родове*, и въздавашь беззаконіе-то на отцы-тѣ въ пазухѫ-тѫ на чада-та имъ слѣдъ тѣхъ: [о]Богъ великый, крѣпкый, [п]Господь 19 на силы-тѣ е име-то му, [р]Великъ въ съвѣтъ, и силенъ въ дѣла; защото [с]очи-тѣ ти сѫ отворены връху всичкы-тѣ пѫтища на человѣческы-тѣ сынове, за [т]да дадешь всякому споредъ пѫтища-та му, и спо-20 редъ плодъ-тъ на дѣла-та му: *Ты* който си направилъ *знаменія* и чудеса въ Египетскѫ-тѫ земѭ, *познаты* дори до тойзи день, и въ Израиль, и въ человѣцы-тѣ: [у]и 21 направилъ *си* име, като днесь: И [ф]извелъ си людіе-тѣ си Израиль изъ Египетскѫ-тѫ земѭ съсъ знаменія, и чудеса, и съ крѣпкѫ рѫкѫ, и съ прострѣнѫ мышцѫ, 22 и съ голѣмъ ужасъ: И далъ си имъ тѫзи земѭ, коѭто си ся заклѣлъ на отцы-тѣ имъ да дадешь тѣмъ, [х]земѭ дѣто тече 23 млѣко и медъ: И влѣзохѫ, и наслѣдихѫ ѭ: но [ц]не послушахѫ гласъ-тъ ти, нито ходихѫ въ законъ-тъ ти: не направихѫ *нищо* отъ всичко що имъ си заповѣдалъ да правятъ: за то си докаралъ връзъ тѣхъ 24 всичко това зло. Ето, окопи-тѣ стигнѫхѫ до градъ-тъ, за да го обладаѭтъ: и [ч]градъ-тъ ся даде въ рѫкѫ-тѫ на Халдейцы-тѣ, които ратуватъ противъ него [ш]съ ножъ, и гладъ, и моръ: и както 25 си говорилъ, станѫ: и ето, видишь: И ты ми рече, Господи Боже: Купи си нивѫ-тѫ съсъ сребро, и тури свидѣтели: а [щ]градъ-тъ *ся* даде въ рѫкѫ-тѫ на Халдейцы-тѣ.

26 И быде слово Господне къмъ Іеремiѭ, 27 и рече: Ето, азъ сьмь Господь [ъ]Богъ на всякѫ плъть: [ы]има ли нѣщо мѫчно за 28 мене? За то така говори Господь: Ето, [ь]ще прѣдамъ тойзи градъ въ рѫкѫ-тѫ на Халдейцы-тѣ, и въ рѫкѫ-тѫ на Навуходоносора Вавилонскый-тъ царь, и ще 29 го обладае: И Халдейци-тѣ които ратуватъ противъ тойзи градъ, ще дойдѫтъ, и [ѣ]ще турятъ огнь въ тойзи градъ, и ще го изгорятъ, и кѫщы-тѣ, [ю]на които връзъ покрывы-тѣ кадѣхѫ Ваалу, и правѣхѫ възліянія на другы богове, за да мя раз-30 гнѣватъ. Защото Израилеви-тѣ сынове и Іудини-тѣ сынове [я]само зло правѣхѫ прѣдъ мене отъ младость-тѫ си; защото Израилеви-тѣ сынове друго не правѣхѫ, освѣнъ да мя разгнѣвяватъ съ дѣла-та 31 на рѫцѣ-тѣ си, говори Господь. Защото тойзи градъ станѫ за мене *раздраженіе* на гнѣвъ-тъ ми и на ярость-тѫ ми, отъ който день го съградихѫ дори до тойзи день, [ѫ]за да го отхврълѭ отъ лице-то си, 32 Поради всичко-то зло на Израилевы-тѣ сынове и на Іудины-тѣ сынове което направихѫ да мя раздражаватъ, [ѩ]тѣ, царіе-тѣ имъ, князове-тѣ имъ, священници-тѣ имъ, и пророци-тѣ *имъ*, и Іудини-тѣ мѫ-33 жіе, и Іерусалимскы-тѣ жители. И [а]обрънѫхѫ гърбъ къмъ мене, а не лице: и гы учахъ, [б]като ставахъ рано и поучавахъ, но не послушахѫ да земѫтъ по-34 ученіе: Но [в]турихѫ мерзости-тѣ си въ домъ-тъ, връху който ся нарече име-то 35 ми, за да го осквернятъ: И съградихѫ высокы-тѣ мѣста Ваалу, които сѫ въ долъ-тъ на Енномовъ-тъ сынъ, [г]за да прѣведѫтъ сынове-тѣ си и дъщери-тѣ си *прѣзъ огнь-тъ* [д]на Молоха: [е]което не имъ заповѣдахъ, нито възлѣзе на сърдце-то ми, да сторятъ тѫзи мерзость, та да направятъ Іудѫ да съгрѣшава.

36 И сега за то така говори Господь, Богъ Израилевъ, за тойзи градъ, за който вы говорите: [ж]Ще ся прѣдаде въ рѫкѫ-тѫ на Вавилонскый-тъ царь, съ ножъ, и съ 37 гладъ, и съ моръ: Ето, [з]ще гы съберѫ отъ всичкы-тѣ мѣста, дѣто бѣхъ гы испѫдилъ въ гнѣвъ-тъ си, и въ ярость-тѫ си, и въ голѣмо-то *си* негодованіе: и ще гы върнѫ на това мѣсто, и [и]ще гы 38 населѭ въ утвърждение: И [і]ще ми бѫдѫтъ людіе, и азъ ще имъ бѫдѫ Богъ: 39 И [к]ще имъ дамъ едно сърдце и единъ пѫть, за да ми ся боятъ въ всичкы-тѣ дни, за тѣхно добро, и *за онова* на ча-40 да-та имъ подирь тѣхъ: И [л]ще направіѭ завѣтъ вѣченъ съ тѣхъ, че нѣма да ся

[к] Ст. 37, 43.
[л] 4 Цар. 19; 15.
[м] Быт. 18; 14. Ст. 27. Лук. 1; 37.
[н] Исх. 20; 6. 34; 7. Втор. 5; 9, 10.
[о] Иса. 9; 6.
[п] Гл. 10; 16.
[р] Иса. 28; 29.
[с] Іов. 34; 21. Псал. 33; 13. Прит. 5; 21. Гл. 16; 17.
[т] Гл. 17; 10.
[у] Исх. 9; 16. 1 Лѣт. 17; 21. Иса. 63; 12. Дан. 9; 15.
[ф] Исх. 6; 6. 2 Цар. 7; 23. 1 Лѣт. 17; 21. Псал. 136; 11, 12.
[х] Исх. 3; 8, 17. Гл. 11; 5.
[ц] Неем. 9; 26. Гл. 11; 8. Дан. 9; 10 до 14.
[ч] Ст. 25, 36.
[ш] Гл. 14; 12.
[щ] Ст. 24.
[ъ] Числ. 16; 22.
[ы] Ст. 17.
[ь] Ст. 3.
[ѣ] Гл. 21; 10. 37; 8, 10. 52; 13.
[ю] Гл. 19; 13.
[я] Гл. 2; 7. 3; 25. 7; 22 до 26. 22; 21. Іез. 20; 28.
[ѫ] 4 Цар. 23; 27. 24; 3.
[ѩ] Иса. 1; 4, 6. Дан. 9; 8.
[а] Гл. 2; 27. 7; 24.
[б] Гл. 7; 13.
[в] Гл. 7; 30, 31. 23; 11. Іез 8; 5, 6.
[г] Гл. 7; 31. 19; 5.
[д] Лев. 18; 21. 3 Цар. 11; 33.
[е] Гл. 7; 31.
[ж] Ст. 24.
[з] Втор. 30; 3. Гл. 23; 3. 29; 14. 31; 10. Іез. 37; 21.
[и] Гл. 23; 6. 33; 16.
[і] Гл. 24; 7. 30; 22. 31; 33.
[к] Гл. 24; 7. Іез. 11; 19, 20.
[л] Иса. 55; 3. Гл. 31; 31.

върнж отъ вслѣдъ тѣхъ, но ще имъ правіж добро, и [м] ще туріж страхъ-тъ си въ сърдца-та имъ, за да не отстжпятъ отъ
41 мене: И [н] ще ся радувамъ за тѣхъ да имъ правіж добро, и [о] ще гы насадіж въ тжзи земіж съ истинж, съсъ всичко-то си сърдце и съсъ всичкж-тж си душж.
42 Защото така говори Господь: [п] Както докарахъ вързъ тѣзи людіе всичко това голѣмо зло, така ще докарамъ вързъ тѣхъ всичко-то добро което азъ говорихъ за
43 тѣхъ. И [р] ще ся добыіжтъ нивы въ тжзь земіж, [с] за коіжто вы казувате: Пуста е, безъ человѣкъ или скотъ: прѣдаде ся въ
44 ржкж-тж на Халдейцы-тѣ. Ще купуватъ нивы съсъ сребро, и ще подписуватъ записы, и запечатуватъ, и ще прѣдставятъ свидѣтели, [т] у Веніаминовж-тж земіж, и въ Іерусалимскы-тѣ околности, и въ Іудины-тѣ градове, и въ планинскы-тѣ градове, и въ полянскы-тѣ градове, и въ южны-тѣ градове; защото [у] ще гы върнж отъ плѣненіе-то имъ, говори Господь.

ГЛАВА 33.

1 И быде слово Господне къмъ Іереміж вторый пжть, като [а] бѣ той още затворенъ въ дворъ-тъ на тъмницж-тж, и рече:
2 Така говори Господь, [б] който съгради тойзи *градъ*,
Господь който го създаде, за да го утвърди:
[в] Іеова е име-то му,
3 [г] Въззови къмъ мене, и ще ти отговоріж,
И ще ти покажж голѣмы и тайны нѣща,
Които не знаешь.
4 Защото така говори Господь Богъ Израилевъ,
За домове-тѣ на тойзи градъ,
И за домове-тѣ на Іудины-тѣ царіе,
Които ще ся съборятъ [д] отъ окопы и отъ ножъ,
5 [е] За онѣзи които иджтъ да ратуватъ противъ Халдейцы-тѣ,
И да напълнятъ тѣзи *домове* съ трупове-тѣ на человѣцы-тѣ,
Които азъ ще поразіж въ гнѣвъ-тъ си и въ ярость-тж си,
И за всичкы-тѣ тѣхны злины
Азъ скрыхъ лице-то си отъ тойзи градъ:
6 Ето, азъ [ж] ще донесж въ него здравіе и исцѣленіе, и ще гы исцѣліж,
И ще имъ открыіж изобиліе на миръ и на истинж.
7 И [ѕ] ще върнж плѣнницы-тѣ Іудины
И плѣнницы-тѣ Израилевы,
И ще гы съградіж [и] като понапрѣдъ:
8 И [і] ще гы очистіж отъ всичко-то имъ беззаконіе,
Съ което ми съгрѣшихж:
И [к] ще простіж всичкы-тѣ имъ беззаконія,
Съ които ми съгрѣшихж,
И съ които отстжпихж отъ мене.
9 И *тойзи градъ* [л] ще ми бжде име за веселіе,
Хвала и слава прѣдъ всичкы-тѣ народы на земіж-тж,
Които ще чуіжтъ всичко-то добро което имъ азъ правіж:
И [м] ще ся убоятъ и ще ся растреперятъ за всичко-то добро
И за всичкый-тъ миръ, който ще му направіж.
10 Така говори Господь:
Пакъ ще ся чуе въ това мѣсто,
[н] За което вы казувате: Пусто е, безъ человѣкъ и безъ скотъ,
Въ Іудины-тѣ градове и въ Іерусалимскы-тѣ улицы,
Които сж пусты, безъ человѣкъ,
И безъ житель, и безъ скотъ,
11 [о] Гласъ на радость, и гласъ на веселіе,
Гласъ на младоженецъ, и гласъ на невѣстж,
Гласъ на онѣзи които ще казуватъ:
[п] Хвалѣте Господа на силы-тѣ,
Защото е благъ Господь,
Защото милость-та му е въ вѣкъ:
И [р] на онѣзь които ще приносятъ благодарственны приношенія въ домъ-тъ Господень;
Защото [с] ще върнж плѣнницы-тѣ на тжзи земіж,
Както *сж были* понапрѣдъ, говори Господь.
12 Така говори Господь Саваоѳъ:
[т] Пакъ на това мѣсто, което е пусто,
Безъ человѣкъ и безъ скотъ,
И въ всичкы-тѣ му градове,
Ще има пастырскы жилища
За да упокояватъ стада-та.
13 [у] Въ планинскы-тѣ градове, и въ полянскы-тѣ градове,
И въ южны-тѣ градове, и у Веніаминовж-тж земіж,
И въ околности-тѣ на Іерусалимъ, и въ Іудины-тѣ градове,
[ф] Ще заминжтъ пакъ стада-та,
Подъ ржкж-тж на онѣзи които гы броятъ, говори Господь.
14 Ето, [х] иджтъ дни, говори Господь,
И [ц] ще извършж *онова* добро слово, което говорихъ

м Гл. 31; 33.
н Втор. 30; 9. Соф. 3; 17.
о Гл. 24; 6. 31; 28. Амос. 9; 15.
п Гл. 31; 28.
р Ст. 15.
с Гл. 33; 10.
т Гл. 17; 26.
у Гл. 33; 7, 11, 26.

а Гл. 32; 2, 3.
б Иса. 37; 26.
в Исх. 15; 3. Амос. 5; 8. 9; 6.
г Псал. 91; 15. Гл. 29; 12.
д Гл. 32; 24.
е Гл. 32; 5.
ж Гл. 30; 17.
ѕ Гл. 30; 3. 32; 44. Ст. 11.
и Иса. 1; 26. Гл. 24; 6. 30; 20. 31; 4, 28. 42; 10.
і Іез. 36; 25. Зах. 13; 1. Евр. 9; 13, 14.
к Гл. 31; 34. Мих. 7; 18.
л Иса. 62; 7. Гл. 13; 11.
м Иса. 60; 5.
н Гл. 32; 43.
о Гл. 7; 34. 16; 9. 25; 10. Откр. 18; 23.
п 1 Лѣт. 16; 8, 34. 2 Лѣт. 5; 13. 7; 3. Ездр. 3; 11. Псал. 136; 1. Иса. 12; 4.
р Лев. 7; 12. Псал. 107; 22. 116; 17.
с Ст. 7.
т Иса. 65; 10. Гл. 31; 24. 50; 19.
у Гл. 17; 26. 32; 44.
ф Лев. 27; 32.
х Гл. 23; 5. 31; 27, 31.
ц Гл. 29; 10.

За Израилевъ-тъ домъ, и за Іудинъ-тъ домъ.

15 Въ онѣзъ дни и въ онова врѣме,
[ч]Ще направіѭ да прозябне Давиду отраслъ на правдѫ:
И ще извърши сѫдбѫ и правдѫ на земіѭ-тѫ.

16 [ш]Въ онѣзи дни Іуда ще бѫде спасенъ,
И Іерусалимъ ще живѣе безопасно:
И това *е име-то* съ което ще ся нарича:
ГОСПОДЬ ПРАВДА НАША.

17 Защото така говори Господь:
[щ]Нѣма да оскудѣе отъ Давида человѣкъ
Който да сѣди на прѣстолъ-тъ на Израилевъ-тъ домъ:

18 Нито отъ Левиты-тѣ священницы-тѣ ще оскудѣе прѣдъ мене человѣкъ
[ъ]Който да приноси всесъжженія, и да гори хлѣбны приношенія,
И да прави жертвы въ всичкы-тѣ дни.

19 И быде слово Господне къмъ Іереміѭ, и рече:

20 Така говори Господь:
[ы]Ако е възможно да разрушите завѣтъ-тъ ми за день-тъ
И завѣтъ-тъ ми за нощь-тѫ,
Щото да не става вече день и нощь въ врѣме-то си,

21 *Тогазъ* [ь]ще може да ся разруши и завѣтъ-тъ ми съ Давида мой-тъ рабъ,
Щото да нѣма сынъ да царува на прѣстолъ-тъ му,
И съ Левиты-тѣ священницы-тѣ, служители-тѣ ми.

22 [ѣ]Както небесно-то воинство не може да ся изброи,
Нито пѣсъкъ-тъ морскый да ся измѣри,
Така ще умножавамъ сѣме-то на Давида мой-тъ рабъ,
И Левиты-тѣ служители-тѣ ми.

23 И быде слово Господне къмъ Іереміѭ, и рече:

24 Не си ли видѣлъ що говорятъ тѣзи людіе, и казуватъ:
[ю]Двѣ-тѣ домородія които Господь избра,
Ето отхвърли гы?
Така прѣзиратъ тѣ людіе-тѣ ми,
Щото не ся вмѣняватъ вече за народъ прѣдъ тѣхъ.

25 Така говори Господь:
[я]Ако не сьмь *направилъ* завѣтъ-тъ си за день-тъ и нощь-тѫ,
И [ж]*ако* не сьмь наредилъ законы-тѣ на небе-то и на земіѭ-тѫ,

26 [ѭ]То ще отхвърліѭ сѣме-то на Іакова, и на Давида рабъ-тъ си така,
Щото да не земѫ отъ сѣме-то му управители
Върху сѣме-то на Авраама, на Исаака, и на Іакова;
Защото [а]ще върнѫ плѣнницы-тѣ имъ, и ще гы помилувамъ.

ГЛАВА 34.

1 Слово-то което быде къмъ Іереміѭ отъ Господа, [а]когато Навуходоносоръ Вавилонскый царь, и всичка-та му сила, [б]и всичкы-тѣ царства на земіѭ-тѫ които бѣхѫ подъ власть-тѫ на рѫкѫ-тѫ му, и всичкы-тѣ людіе, ратувахѫ противъ Іерусалимъ, и противъ всичкы-тѣ му градове, и рече:

2 Така говори Господь, Богъ Израилевъ: Иди, та говори на Седекіѭ Іудинъ-тъ царь, и кажи му: Така говори Господь: Ето, [в]ще прѣдамъ тойзи градъ въ рѫкѫ-тѫ на Вавилонскый-тъ царь, и ще го изгори съ огнь: 3 И [г]ты нѣма да избѣгнешь изъ рѫкѫ-тѫ му, но непрѣмѣнно ще бѫдешь хванѫтъ, и прѣданъ въ рѫкѫ-тѫ му: [д]и очи-тѣ ти ще видятъ очи-тѣ на Вавилонскый-тъ царь, и уста-та му ще говорятъ съ уста-та ти, и ще влѣзешь у Вавилонъ.

4 Слушай обаче слово-то Господне, Седекіе царю Іудинъ: така говори Господь 5 за тебе: Нѣма да умрешь отъ ножъ: мирно ще умрешь: и [е]споредъ горѣнія-та които правѣхѫ за отцы-тѣ ти, прѣдишни-тѣ царіе, които бѣхѫ прѣди тебе, [ж]така ще ти направятъ горѣнія: и [з]ще тя оплачѫтъ, и рекѫтъ: Увы! господарю! защото азъ говорихъ това слово, казва Господь.

6 И говори пророкъ Іеремія на Седекіѭ Іудинъ-тъ царь, всичкы тѣзи слова въ 7 Іерусалимъ. А воинство-то на Вавилонскый-тъ царь ратуваше противъ Іерусалимъ, и противъ всичкы-тѣ останѫли Іудины градове, противъ Лахисъ, и Азикѫ; защото [и]отъ Іудины-тѣ градове тѣ бѣхѫ останѫли, градове утвърдени.

8 Слово-то което быде къмъ Іереміѭ отъ Господа, като направи царь Седекія завѣтъ съсъ всичкы-тѣ людіе които бѣхѫ въ Іерусалимъ, [і]за да си прогласятъ свобо- 9 дѫ, Щото [к]да пусне всякой рабъ-тъ си, и всякой рабынѭ-тѫ си, Евреинъ или Еврейкѫ, свободны, [л]за да не държи никой 10 брата си Іудеинъ рабъ: И послушахѫ всичкы-тѣ князове, и всичкы-тѣ людіе, които влѣзохѫ въ завѣтъ-тъ, да пусне

[ч] Иса. 4; 2. 11; 1. Гл. 23; 5.
[ш] Гл. 23; 6.
[щ] 2 Цар. 7; 16. 3 Цар. 2; 4. Псал. 89; 29, 36. Лук. 1; 32, 33.
[ъ] Рим. 12; 1. 15; 16. 1 Пет. 2; 5, 9. Откр. 1; 6.
[ы] Псал. 89; 37. Иса. 54; 9. Гл. 31: 36. Ст. 25.
[ь] Псал. 89; 34.
[ѣ] Быт. 13; 16. 15; 5. 22; 17. Гл. 31; 37.
[ю] Ст. 21, 22.
[я] Ст. 20. Быт. 8; 22.
[ж] Псал. 74; 16, 17. 104; 19. Гл. 31; 35, 36.
[ѭ] Гл. 31; 37.
[а] Ст. 7, 11. Ездр. 2; 1.

—

[а] 4 Цар. 25; 1 и дрг. Гл. 39; 1. 52; 4.
[б] Гл. 1; 15.
[в] Гл. 21; 10. 32; 3, 28.
[г] Гл. 32; 29. Ст. 22.
[д] Гл. 32; 4.
[е] Виж. 2 Лѣт. 16; 14. 21; 19.
[ж] Дан. 2; 46.
[з] Гл. 22; 18.
[и] 4 Цар. 18; 13. 19; 8. 2 Лѣт. 11; 5, 9.
[і] Исх. 21; 2. Лев. 25; 10. Ст. 14.
[к] Неем. 5; 11.
[л] Лев. 25; 39—46.

всякой рабъ-тъ си, и всякой рабынѭ-тѫ си, свободны, щото да нѣматъ вече тѣхъ за рабы: послушахѫ, и пуснѫхѫ *гы:*
11 [м]Но слѣдъ това пометнѫхѫ ся и направихѫ да ся върнѫтъ раби-тѣ и рабыни-тѣ, които пуснѫхѫ свободны, и подчинихѫ гы *да сѫ* раби и рабыни.
12 И быде слово Господне къмъ Іереміѭ
13 отъ Господа, и рече: Така говори Господь, Богъ Израилевъ: Азъ направихъ завѣтъ съ отцы-тѣ ви, въ който день гы изведохъ изъ Египетскѫ-тѫ земіѭ, изъ домъ-тъ на
14 робство-то, и рѣкохъ: [н]Въ свършъкъ-тъ на седмь годины пуснѣте всякой брата си Евреинъ-тъ, който ти ся е продалъ, и слугувалъ ти е шесть годины: тогазь ще го пуснешь свободенъ отъ тебе; но отци-тѣ ви не мя послушахѫ, нито приклонихѫ
15 ухо-то си. И вы сега бѣхте ся обърнѫли и направили право-то прѣдъ мене, като прогласихте, всякой освобожденіе на ближній-тъ си, и [о]направили бѣхте завѣтъ прѣдъ мене [п]въ домъ-тъ връху който ся
16 призова име-то ми: Но пометнѫхте ся, и [р]осквернихте име-то ми, и направихте всякой рабъ-тъ си, и всякой рабынѭ-тѫ си, които бѣхте пуснѫли свободны по волѭ-тѫ имъ, да ся върнѫтъ, и подчинихте гы да ви сѫ раби и рабыни.
17 За то така говори Господь: Вы не мя послушахте, да прогласите свободѫ всякой на брата си, и всякой на ближній-тъ си: ето, говори Господь, [с]азъ прогласявамъ противъ васъ свободѫ [т]на ножъ-тъ, на моръ-тъ, и на гладъ-тъ: И [у]ще вы прѣдамъ въ тласканіе по всичкы-тѣ царства
18 на земіѭ-тѫ. И ще прѣдамъ человѣцы-тѣ които сѫ прѣстѫпили завѣтъ-тъ ми, които не извършихѫ слова-та на завѣтъ-тъ що направихѫ прѣдъ мене, когато [ф]разсѣкохѫ теле-то надвѣ, и минѫхѫ между
19 части-тѣ му Іудини-тѣ князове и Іерусалимскы-тѣ князове, скопци-тѣ и священници-тѣ, и всичкы-тѣ людіе на тѫзь земіѭ, които минѫхѫ между раздѣлены-
20 тѣ части на теле-то: И ще гы прѣдамъ въ рѫкѫ-тѫ на непріятели-тѣ имъ, и въ рѫкѫ-тѫ на онѣзи които искатъ душѫ-тѫ имъ: [х]а трупове-тѣ имъ ще бѫдѫтъ за хранѫ на небесны-тѣ птицы, и на земны-
21 тѣ звѣрове. И Седекіѭ Іудинъ-тъ царь, и князове-тѣ му, ще прѣдамъ въ рѫкѫ-тѫ на непріятели-тѣ имъ, и въ рѫкѫ-тѫ на онѣзи които искатъ душѫ-тѫ имъ, и въ рѫкѫ-тѫ на воинство-то на Вавилонскый-тъ царь, [ц]които ся оттеглихѫ отъ васъ.
22 Ето, [ч]ще заповѣдамъ, говори Господь, и ще гы върнѫ въ тойзи градъ, и ще ратуватъ противъ него, и [ш]ще го обладаѭтъ, и ще го изгорятъ съ огнь: и [щ]ще направѭ Іудины-тѣ градове запустѣніе, да нѣма кой да живѣе *въ тѣхъ.*

ГЛАВА 35.

1 Слово-то което быде къмъ Іереміѭ отъ Господа въ дни-тѣ на Іоакима Іосіинъ-тъ
2 сынъ, Іудинъ-тъ царь, и рече: Иди [а]въ домъ-тъ на Рихавовцы-тѣ, та имъ говори, и доведи гы въ домъ-тъ Господень, [б]въ еднѫ отъ стаи-тѣ, и напой гы съ вино.
3 Тогазь зѣхъ Яазаніѭ, сынъ-тъ на Іереміѭ, сына Хавасиніева, и братія-та му, и всичкы-тѣ му сынове, и всичкый-тъ домъ
4 на Рихавовцы-тѣ, Та гы доведохъ въ домъ-тъ Господень, въ стаѭ-тѫ на сынове-тѣ на Анана, сынъ-тъ на Игдаліѭ, Божій-тъ человѣкъ, която бѣше при стаѭ-тѫ на князове-тѣ, надъ стаѭ-тѫ на Маасіѭ Селлумовъ-тъ сынъ [в]стражъ-тъ на врата-
5 та: И турихъ прѣдъ сынове-тѣ на домъ-тъ на Рихавовцы-тѣ сѫсѫды пълны съ вино, и
6 чашы, и рѣкохъ имъ: Пійте вино. А тѣ рекохѫ: Не щемъ да піемъ вино; [г]защото Іонадавъ, Рихавовъ-тъ сынъ отецъ ни, заповѣда ни, и рече: Да не піете вино, вы,
7 и сынове-тѣ ви до вѣка: Нито кѫщѫ да съградите, нито сѣме да насѣете, нито лозія да насадите, нито да имате; но въ шатьры да обитавате прѣзъ всичкы-тѣ си дни, [д]за да живѣете много дни въ земіѭ-
8 тѫ, въ коіѭто сте пришелци. И послушахмы гласъ-тъ на Іонадава, Рихавовъ-тъ сынъ, нашій-тъ отецъ, въ всичко що ни заповѣда, да не піемъ вино прѣзъ всичкы-тѣ си дни, ный, жены-тѣ ни, сынове-тѣ ни,
9 и дъщери-тѣ ни: Нито да съградимъ кѫщы за да обитавамы: и нѣмахмы лозіе, или
10 нивѫ, или сѣме. Но живѣхмы въ шатьры, и послушахмы, и сторихмы, по всичко що ни заповѣда Іонадавъ нашій отецъ.
11 Но когато Навуходоносоръ Вавилонскый царь, възлѣзе на туй мѣсто, рекохмы: Елате, и да влѣземъ въ Іерусалимъ, поради Халдейско-то воинство, и поради Сирійско-то воинство: за то живѣемъ въ Іерусалимъ.
12 И быде слово Господне къмъ Іереміѭ,
13 и рече: Така говори Господь Саваоѳъ, Богъ Израилевъ: Иди, та речи на Іудины-тѣ человѣцы, и на Іерусалимскы-тѣ жители: [е]Не ще ли земете поученіе да слушате слова-та ми? говори Господь.
14 Думы-тѣ на Іонадава, Рихавовъ-тъ сынъ, който заповѣда на сынове-тѣ си да не піѭтъ вино, извършихѫ ся: и до тойзи

м Виж. Ст. 21. Гл. 37; 5.
н Исх. 21; 2. 23; 10. Втор. 15: 12.
о 4 Цар. 23; 3. Неем. 10; 29.
п Гл. 7; 10.
р Исх. 20; 7. Лев. 19; 12.
с Мат. 7; 2. Гал. 6; 7. Іак. 2; 13.
т Гл. 32; 24, 36.
у Втор. 28; 25, 64. Гл. 29; 18.
ф Виж. Быт. 15; 10, 17.
х Гл. 7; 33. 16; 4. 19; 7.
ц Виж. Гл. 37; 5, 11.
ч Гл. 37; 8, 10.
ш Гл. 38; 3. 39; 1, 2, 8. 52; 7, 13.
щ Гл. 9; 11. 44; 2, 6.

—

а 4 Цар. 10; 15. 1 Лѣт. 2; 55.
б 3 Цар. 6; 5.
в 4 Цар. 12; 9. 25; 18. 1 Лѣт. 9; 18, 19.
г 4 Цар. 10; 15.
д Исх. 20; 12. Ефес. 6; 2, 3.
е Гл. 32; 33.

день не піѭтъ, защото слушатъ заповѣдь-тѫ на отца си: [ж]а азъ ви говорихъ, [з]като ставахъ рано и говорѣхъ; но не мя послушахте. 15 И [и]проводихъ при васъ всичкы-тѣ си рабы пророцы-тѣ, като ставахъ рано и проваждахъ, и казувахъ: [і]Върнѣте ся всякой отъ лукавый-тъ си пѫть, и поправѣте дѣянія-та си, и не ходѣте вслѣдъ другы богове за да имъ служите, и ще ся населите въ земѭ-тѫ коѭто дадохъ на васъ, и на отцы-тѣ ви; но не приклонихте ухо-то си, и не мя послушахте. 16 Понеже сынове-тѣ на Іонадава сынъ-тъ Рихавовъ извършихѫ заповѣдь-тѫ на отца си, коѭто имъ заповѣда, а тѣзи людіе не послушахѫ мене. 17 За то така говори Господь, Богъ на силы-тѣ, Богъ Израилевъ: Ето, ще докарамъ вързъ Іудѫ, и вързъ всичкы-тѣ Іерусалимскы жители, всичко-то зло което говорихъ противъ тѣхъ; [к]защото говорихъ на тѣхъ, и не чухѫ: и выкахъ къмъ тѣхъ, и не отговорихѫ.

18 И рече Іеремія на домъ-тъ на Рихавовцы-тѣ: Така говори Господь на силы-тѣ, Богъ Израилевъ: Понеже послушахте заповѣдь-тѫ на Іонадава отца си, и упазихте всичкы-тѣ му заповѣди, и направихте по всичко що ви заповѣда, 19 За то така говори Господь на силы-тѣ, Богъ Израилевъ: отъ Іонадава Рихавовъ-тъ сынъ не ще оскудѣе человѣкъ [л]който да прѣдстои прѣдъ мене въ всичкы-тѣ дни.

ГЛАВА 36.

1 И въ четвърто-то лѣто на Іоакима Іосіинъ-тъ сынъ Іудинъ-тъ царь, быде това слово къмъ Іеремія отъ Господа, и рече: 2 Земи си [а]единъ свитъкъ книгѫ, та [б]пиши въ него всичкы-тѣ думы които ти говорихъ противъ Израиля, и [в]противъ Іудѫ, и противъ всичкы-тѣ народы, отъ който день ти говорихъ, [г]отъ дни-тѣ на Іосіѭ, дори до тойзи день: 3 [д]Негли чуе Іудинъ-тъ домъ всичко-то зло, което азъ мыслѭ да направѭ на тѣхъ, [е]щото да ся върнѫтъ всякой отъ лукавый-тъ си пѫть, и да простѭ беззаконіе-то имъ и грѣхъ-тъ имъ.

4 И [ж]повыка Іеремія Варуха Нирiевъ-тъ сынъ: и [з]Варухъ писа отъ уста-та на Іеремія всичкы-тѣ слова Господни, които 5 говорй нему, въ свитъкъ на книгѫ. И заповѣда Іеремія на Варуха, и рече: Азъ съмь затворенъ: не могѫ да влѣзѫ въ 6 домъ-тъ Господень: За то влѣзь ты, та прочети въ свитъкъ-тъ, който написа ты отъ уста-та ми, слова-та Господни въ уши-тѣ на людіе-тѣ, въ домъ-тъ Господень, [и]въ день на постъ: и ще гы прочетешь още въ уши-тѣ на всичкый Іудѫ, които до- 7 хождатъ отъ градове-тѣ си: [і]Негли молба-та имъ стигне прѣдъ Господа, и ся върнѫтъ всякой отъ лукавый-тъ си пѫть; защото голѣма е ярость-та и гнѣвъ-тъ, които изрече Господь противъ тѣзи людіе.

8 И направи Варухъ Нирiевый сынъ по всичко що му заповѣда пророкъ Іеремія, и прочете въ книгѫ-тѫ слова-та Господни, 9 въ домъ-тъ Господень. И въ пето-то лѣто на Іоакима Іосіинъ-тъ сынъ Іудинъ-тъ царь, въ деветый-тъ мѣсецъ, прогласихѫ постъ прѣдъ Господа всичкы-тѣ людіе въ Іерусалимъ, и всичкы-тѣ людіе които дохождахѫ отъ Іудины-тѣ градове въ Іеру- 10 салимъ. И прочете Варухъ въ книгѫ-тѫ Іереміины-тѣ думы въ домъ-тъ Господень, въ стаѭ-тѫ на Гемаріѭ, Сафановъ-тъ сынъ, писецъ-тъ, въ горній-тъ дворъ, [к]въ входъ-тъ на новы-тѣ врата на домъ-тъ Господень, въ уши-тѣ на всичкы-тѣ людіе.

11 И чу Михей сынъ-тъ на Гемаріѭ, сына Сафанова, отъ книгѫ-тѫ всичкы-тѣ слова 12 Господни, И слѣзе къмъ домъ-тъ на царя, въ стаѭ-тѫ на писеца: и ето, всичкы-тѣ князове сѣдѣхѫ тамъ: Елисама писецъ-тъ, и Делаія Семаіевъ-тъ сынъ, и Елнаѳанъ Ахоборовъ-тъ сынъ, и Гемарія Сафановъ-тъ сынъ, и Седекія Ананіевъ-тъ 13 сынъ, и всичкы-тѣ князове. И възвѣсти имъ Михей всичкы-тѣ думы които бѣ чулъ, когато Варухъ прочиташе книгѫ-тѫ въ уши-тѣ на людіе-тѣ.

14 И проводихѫ всичкы-тѣ князове Іудія сынъ-тъ на Наѳаніѭ, сынъ на Селеміѭ, Хусіинъ-тъ сынъ, при Варухѫ и казахѫ: Свитъкъ-тъ, който си прочелъ ты въ уши-тѣ на людіе-тѣ, земи го въ рѫкѫ-тѫ си, и ела. И зѣ Варухъ Нирiевъ-тъ сынъ свитъкъ-тъ въ рѫкѫ-тѫ си, та дойде при 15 тѣхъ. И рекохѫ му: Я сѣдни, та го прочети въ уши-тѣ ни: и прочете *го* Варухъ 16 въ уши-тѣ имъ. И като чухѫ всичкы тѣзи думы, спогледнѫхѫ ся съ ужасъ, и рекохѫ на Варуха: Непрѣмѣнно ще възвѣстимъ 17 на царя всичкы тѣзи думы. И попытахѫ Варуха, и рекохѫ: Кажи ни сега: какъ писа ты всичкы тѣзи думы отъ уста-та 18 му? И рече имъ Варухъ: Отъ уста-та си ми каза всичкы тѣзи думы, и азъ писахъ 19 съ мастило въ книгѫ-тѫ. И рекохѫ князове-тѣ Варуху: Иди, скрый ся, ты, и Іеремія: никой да не знае дѣ сте.

20 И влѣзохѫ при царя въ дворъ-тъ; оставихѫ обаче свитъкъ-тъ въ стаѭ-тѫ на Елисамѫ писецъ-тъ, и възвѣстихѫ въ 21 уши-тѣ на царя всичкы тѣзи думы. И проводи царь-тъ Іудія да земе свитъкъ-тъ: и

ж 2 Лѣт. 36; 15.
з Гл. 7; 13. 25; 3.
и Гл. 7; 25. 25; 4.
і Гл. 18; 11. 25; 5, 6.
к Прит. 1; 24. Иса. 65; 12. 66; 4. Гл. 7; 13,
л Гл. 15; 19.

—

а Иса. 8; 1. Іез. 2; 9. Зах. 5; 1.
б Гл. 30; 2.
в Гл. 25; 15 и дрг.
г Гл. 25; 3.
д Ст. 7. Гл. 26; 3.
е Гл. 18; 8. Іона. 3; 8.
ж Гл. 32; 12.
з Виж. Гл. 45; 1.
и Лев. 16; 29. 23; 27—32. Дѣян. 27; 9.
і Ст. 3.
к Гл. 26; 10.

зѣ го отъ стаіѫ-тѫ на Елисамѫ писецъ-тъ. И прочете го Іудій въ уши-тѣ на царя, и въ уши-тѣ на всичкы-тѣ князове, които
22 стоехѫ около царя. А царь-тъ сѣдѣше [л]въ зимный-тъ домъ, въ деветый-тъ мѣсецъ, и прѣдъ него имаше жаровня съ
23 огнь. И като прочетѣше Іудій три и четыри страницы, рѣжеше го съ ножче-то на писецъ, и хвърляше въ огнь-тъ въ жаровнѭ-тѫ, додѣ ся свърши всичкый-тъ
24 свитъкъ въ огнь-тъ на жаровнѭ-тѫ. И не ся растреперихѫ, [м]нито раздрахѫ дрехы-тѣ си, царь-тъ и всичкы-тѣ му раби,
25 които чухѫ всичкы тѣзи думы. Още и когато Елнаѳанъ, и Делаія, и Гемарія, ходатайствувахѫ къмъ царя, да не изгаря
26 свитъкъ-тъ, не гы послуша. И заповѣда царь-тъ на Іерамеила царевъ-тъ сынъ, и на Сераіѭ Азріиловъ-тъ сынъ, и на Селеміѭ Авдіиловъ-тъ сынъ да хванѫтъ Варуха писецъ-тъ, и пророкъ Іеремiѭ; но Господь гы скры.

27 И быде слово Господне къмъ Іеремiѭ, слѣдъ като изгори царь-тъ свитъкъ-тъ, и слова-та които писа Варухъ отъ Іереміины-тѣ
28 уста, и рече: Земи си пакъ другъ свитъкъ, та напиши въ него всичкы-тѣ първы слова, които бѣхѫ въ първый-тъ свитъкъ, който изгори Іоакимъ Іудинъ-тъ
29 царь: И на Іоакима Іудинъ-тъ царь, ще кажешь: Така говори Господь: Ты си изгорилъ тойзи свитъкъ, и си казалъ: Защо си написалъ въ него, и си реклъ: Вавилонскый-тъ царь ще дойде непрѣмѣнно, и ще разори тѫзи земіѭ, и ще направи
30 да нѣма въ неіѭ человѣкъ и скотъ? За то така говори Господь за Іоакима Іудинъ-тъ царь: [н]Не ще има отъ него кой да сѣди на прѣстолъ-тъ Давидовъ: И трупъ-тъ му [о]ще ся исхвърли, деня на
31 пекъ-тъ, а нощя на ледъ-тъ. И ще накажѫ него, и сѣме-то му, и рабы-тѣ му, заради беззаконіе-то имъ: и ще докарамъ на тѣхъ, и на Іерусалимскы-тѣ жители, и на Іудины-тѣ человѣцы, всичко-то зло за което говорихъ на тѣхъ и не слушахѫ.

32 И зѣ Іеремія другъ свитъкъ, и го даде на Варуха, Нирiевъ-тъ сынъ, писецъ-тъ, и писа въ него отъ уста-та на Іеремiѭ всичкы-тѣ слова на книгѫ-тѫ, коіѭто изгори въ огнь Іоакимъ Іудинъ-тъ царь: а при тѣхъ ся притурихѫ и още много подобны слова.

ГЛАВА 37.

1 И [а]царува царь Седекія, Іосіинъ-тъ сынъ, вмѣсто Іехоніѭ Іоакимовъ-тъ сынъ, когото Навуходоносоръ Вавилонскый царь
2 постави царь [б]въ Іудинѫ-тѫ земіѭ. И не послуша той, и раби-тѣ му, и людіе-тѣ на тѫзъ земіѭ, слова-та Господни, които говори чрѣзъ пророкъ Іеремiѭ.

3 И проводи царь Седекія Іеухала Селеміевъ-тъ сынъ, [в]и Софоніѭ Маасіинъ-тъ сынъ, священникъ-тъ, при пророкъ Іеремiѭ, и рече: Помоли ся, моліѭ, за насъ
4 на Господа Бога нашего. А Іеремія *още* влизаше и излизаше между людіе-тѣ: и
5 не бѣхѫ го турили въ тьмницѫ. И [г]излѣзе воинство-то на Фараона изъ Египетъ: [д]и когато Халдейци-тѣ, които обсаждахѫ Іерусалимъ, чухѫ слухъ-тъ имъ, оттеглихѫ ся отъ Іерусалимъ.

6 И быде слово Господне къмъ пророкъ
7 Іеремiѭ, и рече: Така говори Господь, Богъ Израилевъ: Така ще кажете на Іудинъ-тъ царь, [е]който вы проводи при мене за да мя попытате: Ето, воинство-то на Фараона, което излѣзе на помощь вамъ, ще ся върне въ земіѭ-тѫ си, Египетъ:
8 И [ж]Халдейци-тѣ ще ся върнѫтъ, и ще ратуватъ противъ тойзи градъ, и ще го обладаіѭтъ, и ще го изгорятъ съ огнь.
9 Така говори Господь: Не ся мамѣте, да казувате: Халдейци-тѣ непрѣмѣнно ще ся оттеглятъ отъ насъ; понеже нѣма да
10 ся оттеглятъ. Защото [з]и ако поразите всичко-то воинство на Халдейци-тѣ, което ратува противъ васъ, и останѫтъ отъ тѣхъ нѣкои ранени, тѣ ще станѫтъ всякой отъ шатъръ-тъ си, та ще изгорятъ тойзи градъ съ огнь.

11 И [и]когато войска-та на Халдейцы-тѣ отиде отъ Іерусалимъ, поради страхъ-тъ на
12 Фараоновѫ-тѫ войскѫ, Тогазь излѣзе Іеремія изъ Іерусалимъ, да отиде въ Веніаминовѫ-тѫ земіѭ, да земе отъ тамъ
13 дѣлъ-тъ си между людіе-тѣ. И когато той бѣ при Веніаминовѫ-тѫ портѫ, тамъ бѣше началникъ-тъ на стражѫ-тѫ, на когото име-то бѣ Ирія сынъ на Селеміѭ, Ананіевъ-тъ сынъ: и хванѫ пророкъ Іеремiѭ, и рече: Ты бѣгашь при Халдей-
14 цы-тѣ. И рече Іеремія: Лъжа е: азъ не бѣгамъ при Халдейцы-тѣ. Но го не послуша: и хванѫ Ирія Іеремiѭ та го за-
15 веде при князове-тѣ. И разгнѣвахѫ ся князове-тѣ на Іеремiѭ, и го бихѫ, и [і]турихѫ го въ домъ-тъ на узницы-тѣ, въ домъ-тъ на Іонаѳана писецъ-тъ; защото него бѣхѫ направили тьмницѫ.

16 *И* когато Іеремія влѣзе [к]въ подземнѫ-тѫ тьмницѫ и въ избы-тѣ, и сѣдѣ Іере-
17 мія тамъ много дни, Тогазь проводи Седекія царь-тъ, та го зѣ, и го попыта царь-тъ скрышно въ домъ-тъ си, и рече: Има ли слово отъ Господа? А Іеремія

л Амос. 3; 15.
м 4 Цар. 22; 11. Иса. 36; 22. 37; 1.
н Гл. 22; 30.
о Гл. 22; 19.

а 4 Цар. 24; 17. 2 Лѣт. 36; 10. Гл. 22; 24.
б 2 Лѣт. 36; 12, 14.
в Гл. 21; 1, 2. 29; 25. 52; 24.

г Виж. 4 Цар. 24; 7. Іез. 17; 15.
д Ст. 11. Гл. 34; 21.
е Гл. 21; 2.
ж Гл. 34; 22.

з Гл. 21; 4, 5.
и Ст. 5.
і Гл. 38; 26.
к Гл. 38; 6.

рече: Има: и каза: Въ ржкж-тж на Вавилонскый-тъ царь ще бждешь прѣданъ.
18 И рече Іеремія на царь Седекіѭ: Що сьмь съгрѣшилъ на тебе, или на рабы-тѣ ти, или на тѣзи людіе, та мя турихте
19 въ тьмницж-тж? И дѣ сж ваши-тѣ пророцы, които ви пророкохж, и казахж: Вавилонскый-тъ царь нѣма да дойде вързъ
20 васъ и вързъ тжзи земіѭ? За то слушай сега, моліѭ, господарю мой царю: да бжде пріета, моліѭ, молба-та ми прѣдъ тебе: и не мя вращай въ домъ-тъ на Іонаѳана писецъ-тъ за да не умрж тамъ.
21 Тогазь заповѣда царь Седекія, и турихж Іереміѭ подъ стражж [л]въ дворъ-тъ на тьмницж-тж, и давахж му всякой день по единъ хлѣбъ отъ улицж-тж на хлѣбари-тѣ, [м]додѣ ся свьрши всичкый хлѣбъ на градъ-тъ. И сѣдѣше Іеремія въ дворъ-тъ на тьмницж-тж.

ГЛАВА 38.

1 И [а]чухж Сафаѳія Матѳановъ-тъ сынъ, и Годолія Пасхоровъ-тъ сынъ, и [б]Іухалъ Селеміевъ-тъ сынъ, и [в]Пасхоръ Мелхіевъ-тъ сынъ, думы-тѣ които Іеремія говорй на всичкы-тѣ людіе и рече:
2 Така говори Господь: Който [г]сѣди въ тойзи градъ, ще умре отъ ножъ, отъ гладъ, и отъ моръ; но който излѣзе при Халдейцы-тѣ, ще остане живъ, и животъ-тъ му ще бжде корысть за него, и
3 ще бжде живъ: Така говори Господъ: [д]Тойзи градъ непрѣмѣнно ще ся прѣдаде въ ржкж-тж на войскж-тж на Вавилон-
4 скый-тъ царь, и ще го прѣземе. И рекохж князове-тѣ на царя: [е]Да ся умьртви, молимъ, тойзи человѣкъ; защото разслабя ржцѣ-тѣ на ратницы-тѣ мжжіе, които сж останжли въ тойзи градъ, и ржцѣ-тѣ на всичкы-тѣ людіе, като имъ казува таквызь думы; защото тойзи человѣкъ не
5 иска добро-то на тѣзи людіе, но зло-то. И рече царь Седекія: Ето, въ ржкж-тж ви е; защото царь-тъ не може нищо про-
6 тивъ васъ. Тогазь [ж]зѣхж Іереміѭ, та го хвьрлихж въ ямж-тж на Мелхіѭ царевъ-тъ сынъ, която бѣ въ дворъ-тъ на тьмницж-тж: и снѣхж Іереміѭ съ вжжя: и въ ямж-тж нѣмаше водж, но тина: и заглѣбнж Іереміѭ въ тинж-тж.
7 И [з]когато чу Авдемелехъ Еѳіопянинъ-тъ, единъ отъ скопцы-тѣ, който бѣше въ домъ-тъ царевъ, че турихж Іереміѭ въ ямж-тж, като сѣдѣше царь-тъ въ Ве-
8 ніаминовж-тж портж, Излѣзе Авдемелехъ изъ царскый-тъ домъ, та говори на царя,
9 и рече: Господарю мой Царю, тѣзи человѣци сторихж зло въ всичко що направихж на пророкъ Іереміѭ, когото хвьрлихж въ ямж-тж: и той ще умре отъ гладъ на мѣсто-то дѣто е; защото
10 нѣма вече хлѣбъ въ градъ-тъ. И заповѣда царь-тъ на Авдемелеха Еѳіопянинъ-тъ, и рече: Земи отъ тукъ тридесеть человѣцы съ тебе, та извади пророкъ Іере-
11 міѭ изъ ямж-тж прѣди да умре. И зѣ Авдемелехъ человѣцы-тѣ съсъ себе си, и влѣзе въ царскый-тъ домъ подъ съкровищницж-тж, и зѣ отъ тамъ ветхы дрипы, и ветхы парцалы, и гы спуснж
12 съ вжжя въ ямж-тж при Іереміѭ. И рече на Іереміѭ Авдемелехъ Еѳіопянинъ-тъ: Тури сега ветхы-тѣ дрипы и парцалы подъ подмышцы-тѣ си, подъ вжжя-та. И
13 направи Іеремія така. И [и]истеглихж Іереміѭ съ вжжя-та, и изведохж го изъ ямж-тж: и останж Іереміѭ [і]въ дворъ-тъ на тьмницж-тж.
14 И проводи царь Седекія та доведохж пророкъ Іереміѭ при него, въ третій-тъ входъ който е въ домъ-тъ Господень: и рече царь-тъ на Іереміѭ: Ще тя попытамъ едно нѣщо: не скрый отъ мене нищо.
15 И рече Іеремія на Седекіѭ: Ако ти явіѭ, нѣма ли непрѣмѣнно да мя умьртвишь? и ако тя съвѣтувамъ, не щешь да мя послушашь.
16 И заклѣ ся скрышно царь Седекія на Іереміѭ, и каза: Живъ Господь, [к]който направи намъ тжзи душж, нѣма да тя умьртвіѭ, нито ще тя дамъ въ ржкж-тж на тѣзи человѣцы, които искатъ душж-тж ти.
17 И рече Іеремія на Седекіѭ: Така говори Господь, Богъ на силы-тѣ, Богъ Израилевъ: [л]Ако наистинж излѣзешь [м]при князове-тѣ на Вавилонскый-тъ царь, тогазь ще ся упази животъ-тъ ти, и тойзи градъ нѣма да ся изгори съ огнь: и ще
18 бждешь живъ ты, и домъ-тъ ти: Ако ли не излѣзешь при князове-тѣ на Вавилонскый-тъ царь, тогазь тойзи градъ ще бжде прѣданъ въ ржкж-тж на Халдейцы-тѣ, и ще го изгорятъ съ огнь, и [н]ты нѣма да избѣгнешь отъ ржкж-тж имъ.
19 И рече царь Седекія на Іереміѭ: Азъ ся боіѭ отъ Іудеи-тѣ, които прибѣгнжхж при Халдейцы-тѣ, да мя не прѣдаджтъ въ ржкж-тж имъ, [о]и ся поругаіжтъ съ мене.
20 И рече Іеремія: Нѣма да *тя* прѣдаджтъ. Послушай, моліѭ, гласъ-тъ Господень, който азъ ти говоріѭ: и ще ти бжде добро, и животъ-тъ ти ще ся упази.
21 Ако ли не рачишь да излѣзешь, това е
22 слово-то което Господь ми показа: И ето, всичкы-тѣ жены, които сж останжли въ

[л] Гл. 32; 2. 38; 13, 28.
[м] Гл. 38; 9. 52; 6.

—

[а] Гл. 21; 8.
[б] Гл. 37; 3.
[в] Гл. 21; 1.
[г] Гл. 21; 9.
[д] Гл. 21; 10. 32; 3.
[е] Вяж. Гл. 26; 11.
[ж] Гл. 37; 21.
[з] Гл. 39; 16.
[и] Ст. 6.
[і] Гл. 37; 21.
[к] Иса. 57; 16.
[л] 4 Цар. 24; 12.
[м] Гл. 39; 3.
[н] Гл. 32; 4. 34; 3. Ст. 23.
[о] 1 Цар. 31; 4.

домъ-тъ на Іудинъ-тъ царь, ще ся заведѫтъ при князове-тѣ на Вавилонскый-тъ царь, и тѣ ще говорятъ: Твои-тѣ пріятели тя подигнѫхѫ, и ся прѣукрѣпихѫ противъ тебе: заглѣбнѫхѫ нозѣ-тѣ ти въ 23 тинѫ-тѫ, *а тѣ* ся оттеглихѫ назадъ: И всичкы-тѣ ти жены и [п] чада-та ти ще ся отведѫтъ при Халдейцы-тѣ: и [р] ты не ще избѣгнешь изъ рѫкѫ-тѫ имъ, но ще бѫдешь хванѫтъ отъ рѫкѫ-тѫ на Вавилонскый-тъ царь: и ще направишь да изгори тойзи градъ съ огнь.

24 И рече Седекія на Іереміѭ: Никой да ся не научи за тѣзи думы, и нѣма да 25 умрешь. И ако чуіѫтъ князове-тѣ че сьмь говорилъ съ тебе, и дойдѫтъ при тебе, та ти рекѫтъ: Извѣсти ни сега що говори ты съ царя: не скрый отъ насъ, и нѣма да тя умьртвимъ: и какво говори 26 царь-тъ съ тебе: Тогазь ще имъ речешь: [с] Азъ прѣдложихъ моленіе-то си прѣдъ царя, [т] за да мя не върне въ домъ-тъ на Іонаѳана та да умрѫ тамъ.

27 И дойдохѫ всичкы-тѣ князове при Іереміѭ, та го попытахѫ: и каза имъ споредъ всичкы тѣзи думы както заповѣда царь-тъ. И тѣ прѣстанѫхѫ да говорятъ съ него, защото не ся разумѣ това нѣщо.

28 И [у] останѫ Іеремія въ дворъ-тъ на тьмницѫ-тѫ, дори до день-тъ въ който ся прѣзѣ Іерусалимъ: и *тамо* бѣ когато ся прѣзѣ Іерусалимъ.

ГЛАВА 39.

1 Въ [а] девето-то лѣто на Седекіѭ Іудинъ-тъ царь, прѣзъ десетый-тъ мѣсецъ, дойде Навуходоносоръ Вавилонскый царь, и всичка-та му войска, противъ Іерусалимъ, 2 и го обсаждахѫ. А въ единадесето-то лѣто на Седекіѭ, прѣзъ четвьртый-тъ мѣсецъ, деветый-тъ *день* на мѣсецъ-тъ, разби ся 3 градъ-тъ. И [б] всичкы-тѣ князове на Вавилонскый-тъ царь влѣзохѫ, и сѣднѫхѫ въ срѣдніѫ-тѫ портѫ: Нергалъ-саресеръ, Самгарнево, Серсехимъ, началникъ-тъ на скопцы-тѣ, Нергалъ-саресеръ, началникъ-тъ на мудрецы-тѣ, и всичкы-тѣ другы князове на Вавилонскый-тъ царь.

4 И [в] щомъ гы видѣ Седекія Іудинъ-тъ царь, и всичкы-тѣ ратни мѫжіе, побѣгнѫхѫ и излѣзохѫ прѣзъ нощь-тѫ изъ градъ-тъ, прѣзъ пѫть-тъ на царскѫ-тѫ градинѫ прѣзъ портѫ-тѫ която е между двѣ-тѣ стѣны: и излѣзе прѣзъ пѫть-тъ на поле-то.

5 А войска-та на Халдейцы-тѣ погнѫ вслѣдъ тѣхъ, [г] та стигнѫхѫ Седекіѭ въ полета-та на Іерихонъ: и хванѫхѫ го, та го заведохѫ при Навуходоносора Вавилонскый-тъ царь [д] въ Ривлѫ въ земіѭ-тѫ Емаѳъ, и изрече осѫжденіе вързъ него.

6 И посѣче Вавилонскый-тъ царь синове-тѣ на Седекіѭ въ Ривлѫ прѣдъ него: и всичкы-тѣ благородны Іудины посѣче 7 Вавилонскый-тъ царь. И [е] избоде очи-тѣ на Седекіѭ, и вырза го съ оковы, за да 8 го заведе у Вавилонъ. И [ж] царскый-тъ домъ, и домове-тѣ на людіе-тѣ, изгорихѫ Халдейци-тѣ съ огнь, и съсыпахѫ Іерусалимскы-тѣ стѣны.

9 А [з] остатъкъ-тъ на людіе-тѣ които останѫхѫ въ градъ-тъ, и бѣжанцы-тѣ които прибѣгнѫхѫ при него, и остатъкъ-тъ на людіе-тѣ що бѣ останѫлъ, закара плѣнницы у Вавилонъ Навузарданъ началникъ-тъ на тѣлохранители-тѣ. 10 И отъ людіе-тѣ, сиромаси-тѣ които нѣмахѫ нищо, Навузарданъ началникъ-тъ на тѣлохранители-тѣ остави *гы* въ Іудинѫ-тѫ земіѭ, и даде имъ лозія и нивы въ онова врѣме.

11 И даде повелѣніе Навуходоносоръ, Вавилонскый-тъ царь, за Іереміѭ на Навузардана началникъ-тъ на тѣлохранители-тѣ, и рече: 12 Земи го и имай грыжѫ за него, и да не му сторишь никакво зло; но каквото ти рече, така да му направишь.

13 И проводи Навузарданъ началникъ-тъ на тѣлохранители-тѣ, и Навусазванъ началникъ-тъ на скопцы-тѣ, и Нергалъ-саресеръ началникъ-тъ на мудрецы-тѣ, и всичкы-тѣ князове на Вавилонскый-тъ 14 царь, Проводихѫ та [и] зѣхѫ Іереміѭ отъ дворъ-тъ на тьмницѫ-тѫ, и прѣдадохѫ го [і] на Годоліѭ сынъ-тъ [к] на Ахикама сына Сафанова, за да го заведе въ домъ-тъ *си:* и ся насели между людіе-тѣ.

15 И быде слово Господне къмъ Іереміѭ, когато бѣ затворенъ въ дворъ-тъ на тьм- 16 ницѫ-тѫ, и рече: Иди та говори [л] на Авдемелеха Еѳіопянинъ-тъ, и кажи:

Така говори Господь Саваоѳъ, Богъ Израилевъ:
Ето, азъ [м] ще направіѭ да ся сбѫдѫтъ мои-тѣ слова вързъ тойзи градъ
За зло, а не за добро:
И ще ся извършатъ прѣдъ тебе въ онзи день;
17 Но тебе ще избавіѭ въ онзи день, говори Господь:
И неще бѫдешь прѣданъ въ рѫкѫ-тѫ на человѣцы-тѣ,
На които отъ лице-то ся ты боишь.
18 Тогазь непрѣмѣнно ще тя избавіѭ,
И нѣма да паднешь отъ ножъ,
[н] Но животъ-тъ ти ще ти бѫде корысть,
[о] Понеже си уповалъ на мене, говори Господь.

[п] Гл. 39; 6. 41; 10.
[р] Ст. 18.
[с] Гл. 37; 20.
[т] Гл. 37; 15.
[у] Гл. 37; 21. 39; 14.

[а] 4 Цар. 25; 1—4. Гл. 52; 4—7.
[б] Гл. 38; 17.
[в] 4 Цар. 25; 4 и дрг. Гл. 52; 7 и дрг.
[г] Гл. 32; 4. 38; 18, 23.
[д] 4 Цар. 23; 33.

[е] Сравни Гл. 32; 4 съ Іез. 12; 13.
[ж] 4 Цар. 25; 9. Гл. 38; 18. 52; 13.
[з] 4 Цар. 25; 11 и дрг. Гл. 52; 15 и дрг.
[и] Гл. 38; 28.

[і] Гл. 40; 5.
[к] Гл. 26; 24.
[л] Гл. 38; 7, 12.
[м] Дан. 9; 12.
[н] Гл. 21; 9. 45; 5.
[о] 1 Лѣт. 5; 20. Псал. 37; 40.

ГЛАВА 40.

1 Слово-то което быде къмъ Іеремія отъ Господа, [а] слѣдъ като Навузарданъ началникъ-тъ на тѣлохранители-тѣ го пуснѫ отъ Рамѫ, когато бѣше го зѣлъ вързанъ съ вериги между всичкы-тѣ плѣнены отъ Іерусалимъ и Іудѫ, които ся закарвахѫ плѣнници у Вавилонъ.

2 И началникъ-тъ на тѣлохранители-тѣ хванѫ Іеремія [б] и му рече: Господь Богъ твой говори тѣзи злины върхъ това мѣсто.

3 И докара *гы* Господь, и направи както рече; [в] понеже съгрѣшихте Господу, и не послушахте гласъ-тъ му, за то ви станѫ това нѣщо.

4 И сега, ето, отвързахъ тя днесь отъ веригы-тѣ, които сѫ на рѫцѣ-тѣ ти: [г] ако ти ся вижда добро да дойдешь съ мене у Вавилонъ, ела, и азъ ще имамъ грыжѫ за тебе: ако ли ти ся вижда зло да дойдешь съ мене у Вавилонъ, остани: ето, [д] всичко-то мѣсто е прѣдъ тебе: дѣто ти ся вижда добро и угодно да идешь, тамъ иди.

5 Върни ся прочее, при Годолія сынъ-тъ на Ахикама Сафановъ-тъ сынъ, [е] когото Вавилонскый царь постави надъ Іудины-тѣ градове додѣ не ся е върнѫлъ той, и обитавай съ него между людіе-тѣ: или иди дѣто ти ся вижда угодно да идешь. И началникъ-тъ на тѣлохранители-тѣ даде му хранѫ и даръ, и го пуснѫ.

6 И [ж] отиде Іеремія при Годолія Ахикамовъ-тъ сынъ [з] въ Масфѫ, та живѣ съ него, между людіе-тѣ които бѣхѫ останѫли въ земіѭ-тѫ.

7 [и] И всичкы-тѣ началници на войскѫ-тѫ която бѣ на поле-то, тѣ и мѫжіе-тѣ имъ, като чухѫ че Вавилонскый-тъ царь постави Годолія Ахикамовъ-тъ сынъ надъ земіѭ-тѫ, и че прѣпорѫчи нему мѫжіе, и жены, и дѣца, и [і] отъ сиромасы-тѣ на земіѭ-тѫ, отъ онѣзи които не бѣхѫ плѣнени у Вавилонъ,

8 Дойдохѫ при Годолія въ Масфѫ, и [к] Исмаилъ Наѳаніевъ-тъ сынъ, и Іоананъ и Іонаѳанъ Каріеви-тѣ сынове, и Сераія Танумеѳовъ-тъ сынъ, и сынове-тѣ на Офи Нетофатецъ-тъ, и Іезанія сынъ на едного Маахаѳеца, тѣ и тѣхни-тѣ человѣци.

9 И заклѣ имъ ся Годолія сынъ-тъ на Ахикама Сафановъ-тъ сынъ, и на мѫжіе-тѣ имъ, и рече: Не бойте ся да сте раби на Халдейцы-тѣ: населѣте ся въ земіѭ-тѫ, и работѣте на Вавилонскый-тъ царь, и ще ви бѫде добро.

10 А азъ, ето, ще ся населіѭ въ Масфѫ, за да прѣдстоявамъ прѣдъ Халдейцы-тѣ, които ще дойдѫтъ при насъ: и вы съберѣте вино, и овощія, и елей, и турѣте *гы* въ съсѫды-тѣ си, та ся населѣте въ градове-тѣ си които държите.

11 Подобно всичкы-тѣ Іудеи, които бѣхѫ въ Моавъ, и онѣзи които бѣхѫ между Аммоновы-тѣ сынове, и които бѣхѫ въ Едомъ, и които бѣхѫ въ всичкы-тѣ мѣста, когато чухѫ че Вавилонскый царь остави остатъкъ въ Іудѫ, и че постави надъ тѣхъ Годолія сынъ-тъ на Ахикама Сафановъ-тъ сынъ,

12 Тогазь ся върнѫхѫ всичкы-тѣ Іудеи отъ всичкы-тѣ мѣста дѣто бѣхѫ распръснѫти, та дойдохѫ въ Іудинѫ-тѫ земіѭ, при Годолія въ Масфѫ, и събрахѫ вино и овощія твърдѣ много.

13 А Іоананъ Каріевъ-тъ сынъ, и всичкы-тѣ началници на войскы-тѣ които бѣхѫ въ поле-то, дойдохѫ при Годолія въ Масфѫ,

14 Та му рекохѫ: Знаешь ли наистинѫ, че [л] Ваалисъ царь-тъ на Аммоновы-тѣ сынове проводи Исмаила Наѳаніевъ-тъ сынъ за да тя убіе? Но Годолія Ахикамовъ-тъ сынъ не гы повѣрова.

15 Тогазь Іоананъ Каріевъ-тъ сынъ говори скрышно на Годолія въ Масфѫ, и рече: Да идѫ сега, и да убіѭ Исмаила Наѳаніевъ-тъ сынъ, и никой нѣма да ся научи *за това:* защо да тя убіе, и *така* всичкы-тѣ събрани около тебе Іудеи да ся распръснѫтъ, и да загыне остатъкъ-тъ на Іудѫ?

16 А Годолія Ахикамовъ-тъ сынъ рече на Іоанана Каріевъ-тъ сынъ: Не дѣй направя това нѣщо; защото е лъжа това което говоришь за Исмаила.

ГЛАВА 41.

1 И въ седмый-тъ мѣсецъ [а] Исмаилъ сынъ-тъ на Наѳанія, сынъ на Елисамѫ, отъ царско-то сѣме, и отъ князове-тѣ на царя, и десеть мѫжіе съ него, дойдохѫ при Годолія Ахикамовъ-тъ сынъ въ Масфѫ: и ядохѫ тамъ наедно хлѣбъ въ Масфѫ.

2 И станѫхѫ Исмаилъ Наѳаніевъ-тъ сынъ, и десеть-тѣ мѫжіе които бѣхѫ съ него, та [б] поразихѫ съ мечъ Годолія сынъ-тъ на Ахикама Сафановъ-тъ сынъ, когото Вавилонскый царь бѣ поставилъ надъ земіѭ-тѫ, и умъртвихѫ го.

3 И всичкы-тѣ Іудеи които бѣхѫ съ него, съ Годолія въ Масфѫ, и Халдейцы-тѣ които ся намирахѫ тамъ, мѫжіе ратницы, порази Исмаилъ.

4 И на вторый-тъ день, слѣдъ като уби той Годолія, и никой не бѣше ся научилъ *за това,*

5 Тогазь едни отъ Сихемъ, отъ Сило, и отъ Самарія, осмдесеть мѫжіе, [в] съ обръснѫты брады, и раздраны дрехы, и съ нарѣзванія *по тѣло-то,* идѣхѫ съ приношенія и ливанъ въ рѫкѫ-тѫ си, за

а Гл. 39; 14.
б Гл. 50; 7.
в Втор. 29; 24, 25. Дан. 9; 11.
г Гл. 39; 12.
д Быт. 20; 15.
е 4 Цар. 25; 22 и дрг.
ж Гл. 39; 14.
з Сѫд. 20; 1.
и 4 Цар. 25; 23 и дрг.
і Гл. 39; 10.
к Гл. 41; 1.
л Виж. Гл. 41; 10.

а 4 Цар. 25; 25. Гл. 40; 6, 8.
б 4 Цар. 25; 25.
в Лев. 19; 27, 28. Втор. 41; 1. Иса. 15; 2.

6 да принесжтъ [г]въ домъ-тъ Господень. И излѣзе Исмаилъ Наѳаніевъ-тъ сынъ да гы посрѣщне изъ Масфж, и плачеше като вървѣше: и когато гы срѣщнж, рече имъ: Влѣзте при Годоліж Ахикамовъ-тъ сынъ.
7 И когато дойдохж въ срѣдъ градъ-тъ, Исмаилъ Наѳаніевъ-тъ сынъ гы закла, *и хвърли гы* въ срѣдъ ровъ-тъ, той, и мжжіе-
8 тѣ които бѣхж съ него. Намѣрихж ся обаче между тѣхъ десеть мжжіе, които рекохж на Исмаила: Не дѣй ны убива; защото имамы скрывалища въ поле-то, жито, и ечимыкъ, и елей, и медъ. Така ся удържа, и не гы умъртви между братія-та имъ.
9 И ровъ-тъ въ който Исмаилъ хвърли всичкы-тѣ трупове на мжжіе-тѣ, които порази заради Годоліж, бѣше [д]онзи който царь Аса бѣ направилъ отъ страхъ на Ваасж Израилевъ-тъ царь: него Исмаилъ Наѳаніевъ-тъ сынъ напълни съ умъртвены-тѣ.
10 И заплѣни Исмаилъ всичкый-тъ остатъкъ на людіе-тѣ които бѣхж въ Масфж, [е]дъщери-тѣ на царя, и всичкы-тѣ оставены въ Масфж людіе, [ж]които Навузарданъ началникъ-тъ на тѣлохранители-тѣ бѣше прѣпоржчилъ на Годоліж Ахикамовъ-тъ сынъ: и заплѣни гы Исмаилъ Наѳаніевъ-тъ сынъ, и тръгнж да замине [з]при Аммоновы-тѣ сынове.
11 И когато чу Іоананъ Каріевъ-тъ сынъ, и [и]всичкы-тѣ началници на войскы-тѣ които бѣхж съ него, всичко-то зло което
12 направи Исмаилъ Наѳаніевъ-тъ сынъ, Зѣхж всичкы-тѣ мжжіе, та отидохж да ся біжтъ съ Исмаила Наѳаніевъ-тъ сынъ: и го намѣрихж [і]при много-то воды, които
13 сж въ Гаваонъ. И когато всичкы-тѣ людіе, които бѣхж съ Исмаила, видѣхж Іоанана Каріевъ-тъ сынъ, и всичкы-тѣ началницы на войскы-тѣ които бѣхж съ него, зара-
14 дувахж ся. И обърнжхж ся всичкы-тѣ людіе, които Исмаилъ бѣ заплѣнилъ отъ Масфж, и отидохж съ Іоанана Каріевъ-тъ
15 сынъ. А Исмаилъ Наѳаніевъ-тъ сынъ избѣгнж отъ Іоанана съ осмь мжжіе, и отиде при Аммоновы-тѣ сынове.
16 И Іоананъ Каріевъ-тъ сынъ, и всичкы-тѣ началници на войскы-тѣ които бѣхж съ него, зѣхж отъ Масфж всичкый-тъ остатъкъ на людіе-тѣ, които върнжхж отъ Исмаила Наѳаніевъ-тъ сынъ, слѣдъ като бѣ поразилъ той Годоліж Ахикамовъ-тъ сынъ, юнацы-тѣ ратны мжжіе, и жены-тѣ, и дѣца-та, и скопцы-тѣ, които върнж отъ
17 Гаваонъ, И отидохж та ся засѣдѣхж въ гостинницж-тж [к]на Хамаамъ, която е при Виѳлеемъ, за да отиджтъ да влѣзжтъ въ Египетъ, отъ лице-то на Халдейцы-тѣ:
18 Защото ся уплашихж отъ тѣхъ, понеже Исмаилъ Наѳаніевъ-тъ сынъ порази Годоліж Ахикамовъ-тъ сынъ, [л]когото Вавилонскый-тъ царь бѣ поставилъ надъ тжзи земіж.

ГЛАВА 42.

1 И пристжпихж всичкы-тѣ началници на войскы-тѣ, [а]и Іоананъ Каріевъ-тъ сынъ, и Іезанія Осаіевъ-тъ сынъ, и всичкы-тѣ
2 людіе, отъ малъкъ до голѣмъ, Та рекохж на пророкъ Іереміж: Да бжде пріятна, молимъ, молба-та ни прѣдъ тебе, и [б]помоли ся за насъ на Господа Бога твоего, за всичкый тойзи остатъкъ; защото [в]останжхмы малцина отъ множина, както очи-
3 тѣ ти ны видятъ: За да ни обяви Господь Богъ твой [г]пжть-тъ по който трѣбува да пойдемъ, и дѣло-то което трѣбува да правимъ.
4 И рече имъ пророкъ Іеремія: Чухъ: ето, ще ся помоліж на Господа Бога вашего споредъ думы-тѣ ви: и [д]каквото слово Господь отговори за васъ, ще ви извѣстіж: [е]не щж да скрыіж нищо отъ васъ.
5 И тѣ рекохж на Іереміж: [ж]Господь да е истиненъ и вѣренъ свидѣтель между насъ, че наистинж ще направимъ по всичкы-тѣ думы съ които Господь Богъ твой
6 тя проводи до насъ. Или добро или зло, ще послушамы гласъ-тъ на Господа Бога нашего, при когото тя ный проваждамы, [з]за да стане намъ добро, когато послушамы гласъ-тъ на Господа Бога нашего.
7 И подирь десеть дни, быде слово Го-
8 сподне къмъ Іереміж. И повыкнж Іоанана Каріевъ-тъ сынъ, и всичкы-тѣ началницы на войскы-тѣ които бѣхж съ него, и всич-
9 кы-тѣ людіе, отъ малъкъ до голѣмъ, Та имъ рече: Така говори Господь Богъ Израилевъ, при когото мя проводихте за да туріж моленіе-то ви прѣдъ него:

10 Ако слѣдувате да обитавате въ тжзи земіж,
Тогазь [и]ще вы съзидіж, и нѣма да *вы* разоріж.
И ще вы насадіж, и нѣма да *вы* искореніж;
[і]Защото ся раскаяхъ за зло-то което ви направихъ.
11 Не бойте ся отъ Вавилонскый-тъ царь,
Отъ когото ся боите;
Не бойте ся отъ него, говори Господь;
Защото [к]азъ сьмь съ васъ, за да вы спасж,
И да вы избавіж отъ ржкж-тж му.
12 И [л]ще дамъ вамъ милѣяніе,
За да вы пожали,

г Виж. 1 Цар. 1; 7. 4 Цар. 25; 9.
д 3 Цар. 15; 22. 2 Лѣт. 16; 6.
е Гл. 43; 6.
ж Гл. 40; 7.
з Гл. 40; 14.
и Гл. 40; 7, 8, 13.
і 2 Цар. 2; 13.
к 2 Цар. 19; 37, 38.
л Гл. 40; 5.

—

а Гл. 40; 8, 13. 41; 11.
б 1 Цар. 7; 8. 12; 19. Иса. 37; 4 Іак. 5; 16.
в Лев. 26; 22.
г Ездр. 8; 21.
д 3 Цар. 22; 14.
е 1 Цар. 3; 18. Дѣян. 20; 20.
ж Быт. 31; 50.
з Втор. 6; 3. Гл. 7; 23.
и Гл. 24; 6. 31; 28. 33; 7.
і Втор. 32; 36. Гл. 18; 8.
к Иса. 43; 5. Рим. 8; 31.
л Псал. 106; 45, 46.

И да вы върне въ земіѭ-тѫ ви.
13 Но [м]ако говорите вы:
Не щемъ да живѣемъ въ тѫзи земіѭ,
И не слушате гласъ-тъ на Господа Бога вашего,
14 И речете: Не; но ще идемъ въ Египетскѫ-тѫ земіѭ,
Дѣто нѣма да видимъ брань,
И гласъ трѫбенъ нѣма да чуемъ,
И за хлѣбъ нѣма да огладнѣемъ,
И тамъ ще ся населимъ:
15 За то слушайте сега слово-то Господне вы, остатъче Іудинъ:
Така говори Господь Саваоѳъ, Богъ Израилевъ:
[н]Ако вы утвърдите непрѣмѣнно лице-то си, да идете въ Египетъ,
И отидете да пришелствувате тамъ,
16 Тогазь [о]ножъ-тъ, отъ който ся боите вы,
Ще вы стигне тамъ въ Египетскѫ-тѫ земіѭ:
И гладъ-тъ, отъ който треперите вы,
Ще залѣпне задъ васъ тамъ въ Египетъ,
И тамъ ще умрете:
17 И всичкы-тѣ мѫжіе,
Които сѫ утвърдили лице-то си да отидѫтъ въ Египетъ,
За да бѫдѫтъ тамъ пришелци,
[п]Ще умрѫтъ отъ ножъ, отъ гладъ, и отъ моръ:
[р]И ни единъ отъ тѣхъ нѣма да остане или да избѣгне отъ зло-то,
Което азъ ще нанесѫ на тѣхъ.
18 Защото така говори Господь Саваоѳъ, Богъ Израилевъ:
[с]Както ярость-та ми и гнѣвъ-тъ ми ся излѣхѫ
Върхъ Іерусалимскы-тѣ жители,
Така гнѣвъ-тъ ми ще ся излѣе върхъ васъ,
Когато влѣзете въ Египетъ:
И [т]ще бѫдете за клѣтвѫ, и за ужасъ,
И за проклѣтіѭ, и за укоръ:
И нѣма да видите вече това мѣсто.
19 Господь рече за васъ, остатъче Іудинъ: [у]Не отивайте въ Египетъ: познайте добрѣ
20 че днесь засвидѣтелствувамъ на васъ. Защото вы направихте измамѫ на душы-тѣ си, когато мя проводихте при Господа Бога вашего, и казахте: [ф]Помоли ся за насъ на Господа Бога нашего: и по всичко що рече Господь Богъ нашъ, така ни извѣсти,
21 и ще сторимъ. И ви извѣстихъ днесь: и не послушахте гласъ-тъ на Господа Бога вашего, нито въ всичко за което мя проводи
22 при васъ. Сега прочее знайте извѣстно, че [х]ще умрете отъ ножъ, отъ гладъ, и отъ моръ, на мѣсто-то дѣто желаете да отидете за да бѫдете тамъ пришелци.

ГЛАВА 43.

1 И когато свърши Іеремія да говори на всичкы-тѣ людіе всичкы-тѣ слова на Господа тѣхный-тъ Богъ, за които Господь тѣхный Богъ го проводи при тѣхъ, всич-
2 кы тѣзи думы, Тогазь [а]говори Азарія Осаіевъ-тъ сынъ, и Іоананъ Каріевъ-тъ сынъ, и всичкы-тѣ гордѣливи мѫжіе, и рекохѫ на Іереміѭ: Лъжливо говоришь ты: Господь Богъ нашъ не тя проводи да речешь: Не отивайте въ Египетъ за
3 да пришелствувате тамъ; Но Варухъ Ниріевъ-тъ сынъ тя подига противъ насъ, за да ны прѣдадешь въ рѫкѫ-тѫ на Халдейцы-тѣ, да ны умъртвятъ, и да ны за-
4 ведѫтъ плѣнници у Вавилонъ. И Іоананъ Каріевъ-тъ сынъ, и всичкы-тѣ началници на войскы-тѣ, и всичкы-тѣ людіе, не послушахѫ гласъ-тъ Господень, да ся на-
5 селятъ въ Іудинѫ-тѫ земіѭ; Но Іоананъ Каріевъ-тъ сынъ, и всичкы-тѣ началници на войскѫ-тѫ, [б]зѣхѫ всичкый-тъ остатъкъ Іудинъ, които бѣхѫ ся върнѫли отъ всичкы-тѣ народы дѣто бѣхѫ ся расьпръснѫли, за да пришелствуватъ въ
6 Іудинѫ-тѫ земіѭ, Мѫжіе-тѣ, и жены-тѣ, и дѣца-та, и [в]дъщери-тѣ царскы, и [г]всякого человѣка когото Навузарданъ началникъ-тъ на тѣлохранители-тѣ бѣ оставилъ съ Годоліѭ сынъ-тъ на Ахикама Сафановъ-тъ сынъ, и пророкъ Іереміѭ, и Ва-
7 руха Ниріевъ-тъ сынъ: Та отидохѫ въ Египетскѫ-тѫ земіѭ; защото не послушахѫ гласъ-тъ Господень: и отидохѫ [д]до Тафнесъ.
8 И быде слово Господне къмъ Іереміѭ
9 въ Тафнесъ, и рече: Земи въ рѫкѫ-тѫ си голѣмы каменіе, и прѣдъ очи-тѣ на Іудины-тѣ мѫжіе скрый гы въ глинѫ-тѫ у грънчарницѫ-тѫ, която е при входъ-тъ на
10 Фараоновъ-тъ домъ, въ Тафнесъ. И кажи имъ: Така говори Господь Саваоѳъ, Богъ Израилевъ: Ето, ще проводіѭ и ще земѫ Навуходоносора Вавилонскый-тъ царь [е]рабъ-тъ си, и ще туріѭ прѣстолъ-тъ му отгорѣ на тѣзи каменіе, що скрыхъ: и [ж]ще распростре царскый-тъ си шатъръ върхъ
11 тѣхъ. И ще дойде, и ще порази Египетскѫ-тѫ земіѭ, *и ще прѣдаде* [з]онѣзи които сѫ за смърть, на смърть, а онѣзи които сѫ за плѣнъ, на плѣнъ, и които сѫ за
12 мечь, на мечь. И ще запаліѭ огнь [и]въ домове-тѣ на Египетскы-тѣ богове: и ще гы изгори, а тѣхъ ще занесе въ плѣнъ: и ще ся облѣче съ Египетскѫ-тѫ земіѭ, както пастырь облича дрехѫ-тѫ си: и
13 ще излѣзе отъ тамъ съ миръ. И ще стро-

[м] Гл. 44; 16.
[н] Втор. 17; 16. Гл. 44; 12, 13, 14. Лук. 9; 51.
[о] Іез. 11; 8.
[п] Гл. 24; 10. Ст. 22.
[р] Гл. 44; 14, 28.
[с] Гл. 7; 20.
[т] Гл. 18; 16. 24; 9. 26; 6. 29; 18, 22. 44; 12. Зах. 8; 13.
[у] Втор. 17; 16.
[ф] Ст. 2.
[х] Ст. 17. Іез. 6; 11.

—

[а] Гл. 42; 1.
[б] Гл. 40; 11, 12.
[в] Гл. 41; 10.
[г] Гл. 39; 10. 40; 7.
[д] Гл. 2; 16. 44; 1.
[е] Гл. 25; 9. 27; 6. Виж. Іез. 29; 18, 20.
[ж] Гл. 44; 13. 46; 13.
[з] Гл. 15; 2. Зах. 11; 9.
[и] Гл. 46; 25.

ши идолы-тѣ що сѫ въ домъ-тъ на сълнце-то, който е въ Египетскѫ-тѫ земѭ: и домове-тѣ на Египетскы-тѣ богове ще изгори съ огнь.

ГЛАВА 44.

1 Слово-то което быде къмъ Іереміѭ за всичкы-тѣ Іудеи които живѣехѫ въ Египетскѫ-тѫ земѭ, и сѣдѣхѫ [а]въ Мигдолъ, и [б]въ Тафнесъ, и въ Мемфисъ, и въ земѭ-тѫ Паѳросъ, и рече:

2 Така говори Господь Саваоѳъ, Богъ Израилевъ: Вы видѣхте всичко-то зло което докарахъ вързъ Іерусалимъ, и вързъ всичкы-тѣ Іудины градове: и ето, [в]тѣ сѫ пусты днесь, и нѣма никой да живѣе въ 3 тѣхъ, Поради злодѣянія-та имъ, които сторихѫ за да мя разгнѣватъ, като отивахѫ [г]да кадятъ, *и* [д]да служатъ на другы богове, които не познахѫ тѣ, вы, и бащи-4 тѣ ви. И [е]проводихъ при васъ всичкы-тѣ си рабы пророцы-тѣ, като ставахъ рано, и *гы* провождахъ, и казувахъ! Ахъ! не правѣте 5 тѫзи гнуснѫ работѫ, коѭто мразѭ. Но не послушахѫ, нито приклонихѫ ухо-то си за да ся върнѫтъ отъ злодѣянія-та си, 6 та да не кадятъ на другы богове. За то [ж]ся излѣя гнѣвъ-тъ ми и ярость-та ми, и ся распали въ Іудины-тѣ градове, и въ улицы-тѣ на Іерусалимъ: и станѫхѫ запустѣни и пусти, както днесь.

7 И сега така говори Господь, Богъ Саваоѳъ, Богъ Израилевъ: Защо правите вы *това* голѣмо [з]зло противъ душы-тѣ си, щото да истрѣбите отъ васъ мѫжъ и женѫ, дѣте и младенецъ на цицѫ, отъ срѣдъ Іудѫ, за да не остане у васъ оста-8 тъкъ: [и]Като мя прогнѣвувате съ дѣла-та на рѫцѣ-тѣ си, и кадите на другы богове въ Египетскѫ-тѫ земѭ, дѣто дойдохте да пришелствувате, щото да истрѣбите себе си, и [і]да станете клѣтва и укоръ 9 между всичкы-тѣ народы на земѭ-тѫ? Да ли забравихте злодѣянія-та на отцы-тѣ си, и злодѣянія-та на Іудины-тѣ царіе, и злодѣянія-та на жены-тѣ имъ, и злодѣянія-та ваши, и злодѣянія-та на жены-тѣ си, които сторихѫ въ Іудинѫ-тѫ земѭ, и въ 10 улицы-тѣ на Іерусалимъ? Не ся смирихѫ до тойзи день, [к]нито ся убояхѫ, нито ходихѫ въ законъ-тъ ми, и въ повелѣнія-та ми, които турихъ прѣдъ васъ и прѣдъ отцы-тѣ ви.

11 За то така говори Господь Саваоѳъ, Богъ Израилевъ: Ето, азъ [л]ще утвърдѭ лице-то си противъ васъ за зло, и за да истрѣ-12 бѭ всичкый-тъ Іудѫ. И ще земѫ остатъцы-тѣ Іудины, които утвърдихѫ лице-то си за да отидѫтъ въ Египетскѫ-тѫ земѭ да пришелствуватъ тамъ; и [м]ще ся довършатъ всичкы въ Египетскѫ-тѫ земѭ: ще паднѫтъ отъ ножъ, ще ся изнурятъ отъ гладъ: отъ малъкъ до голѣмъ тѣ ще умрѫтъ отъ ножъ и отъ гладъ: и [н]ще бѫдѫтъ за клѣтвѫ и за ужасъ, и за про-13 клѣтіѭ, и за укоръ. Защото [о]ще посѣтѭ жители-тѣ въ Египетскѫ-тѫ земѭ, както посѣтихъ Іерусалимъ съ ножъ, съ гладъ, 14 и съ моръ: И никой отъ остатъцы-тѣ Іудины, които сѫ отишли въ Египетскѫ-тѫ земѭ да пришелствуватъ тамъ, нѣма да избѣгне, или да уцѣлѣе, за да ся върне въ Іудинѫ-тѫ земѭ, къмъ коѭто тѣ иматъ прилѣпенѫ душѫ-тѫ си за да ся върнѫтъ да ся населятъ тамъ; защото [п]нѣма да ся върнѫтъ, освѣнь които избѣгнѫтъ.

15 И всичкы-тѣ мѫжіе, които знаехѫ че жены-тѣ имъ кадѣхѫ на другы богове, и всичкы-тѣ жены които ся намѣрвахѫ тамъ, едно голѣмо множество, и всичкы-тѣ людіе, които живѣехѫ въ Египетскѫ-тѫ земѭ, въ Паѳросъ, отговорихѫ на Іереміѭ, и рекохѫ:

16 Заради слово-то което говорй ты намъ въ име-то Господне, [р]нѣма да тя послу-17 шамы; Но непрѣмѣнно ще правимъ [с]всичко що излиза изъ уста-та ни, за да кадимъ [т]на небеснѫ-тѫ царицѫ, и да й правимъ възліяніе, както правихмы ный и отци-тѣ ни, и царіе-тѣ ни, и князове-тѣ ни, въ градове-тѣ Іудины, и въ улицы-тѣ на Іерусалимъ: и ядѣхмы хлѣбъ до сытость, и 18 добрѣ ни бѣше, и зло не видѣхмы. Но когато прѣстанѫхмы да кадимъ на небеснѫ-тѫ царицѫ, и да й правимъ възліянія, лишихмы ся отъ всичко, и довър-19 шихмы ся отъ ножъ и отъ гладъ. И [у]когато ный кадѣхмы на небеснѫ-тѫ царицѫ, и й правѣхмы възліянія, да ли безъ нашитѣ мѫжіе й правѣхмы млинове да й ся кланямы, и й правѣхмы възліянія?

20 И рече Іеремія на всичкы-тѣ людіе, и на мѫжіе и на жены, и на всичкы-тѣ людіе които му отговорихѫ *така*, и каза: 21 Темянъ-тъ който кадѣхте въ градове-тѣ Іудины, и въ улицы-тѣ Іерусалимскы, вы и отци-тѣ ви, царіе-тѣ ви и князове-тѣ ви, и людіе-тѣ отъ тѫзи земѭ, не напомни ли го Господь и не възлѣзе ли въ 22 сърдце-то му? Щото Господь не може вече да търпи, поради злинѫ-тѫ на дѣла-та ви, поради мерзости-тѣ които струвате: за то [ф]земя-та ви станѫ запустѣніе, и ужасъ, и проклѣтія, безъ жители, 23 [х]както днесь. Понеже кадѣхте, и съгрѣша-

[а] Исх. 14; 2. Гл. 46; 14.
[б] Гл. 43; 7.
[в] Гл. 9; 11. 34; 22.
[г] Гл. 19; 4.
[д] Втор. 13; 6. 32; 17.
[е] 2 Лѣт. 36; 15. Гл. 7; 25. 25; 4. 26; 5. 29; 19.
[ж] Гл. 42; 18.
[з] Числ. 16; 38. Гл. 7; 19.
[и] Гл. 25; 6, 7.
[і] Гл. 42; 18. Ст. 12.
[к] Прит. 28; 14.
[л] Лев. 17; 10. 20; 5, 6. Гл. 21; 10. Амос. 9; 4.
[м] Гл. 42; 15, 16, 17, 22.
[н] Гл. 42; 18.
[о] Гл. 43; 11.
[п] Ст. 28.
[р] Гл. 6; 16.
[с] Числ. 30; 12. Втор. 23; 23. Сѫд. 11; 36. Виж. Ст. 25.
[т] Гл. 7; 18.
[у] Гл. 7; 18.
[ф] Гл. 25; 11, 18, 38.
[х] Ст. 6.

вахте Господу, и не послушахте гласъ-тъ Господенъ, нито ходихте въ законъ-тъ му, и въ повелѣнія-та му, и въ свидѣтелства-та му, [ц]за то вы постигнѫ това зло, както днесь.

24 И рече Іеремія на всичкы-тѣ людіе, и на всичкы-тѣ жены: Слушайте слово-то Господне, всичкый Іудо, [ч]които сте въ 25 Египетскѫ-тѫ земѭ: Така говори Господь Саваоѳъ Богъ Израилевъ: и казува: [ш]Вы и жены-тѣ ви, и говорихте съ уста-та си, и извършихте съ рѫцѣ-тѣ си, и казувахте: Непрѣмѣнно ще испълнимъ обричанія-та си които обрекохмы, да кадимъ на небеснѫ-тѫ царицѫ, и да ѝ правимъ възліянія: непрѣмѣнно *прочее* ще испълните обричанія-та си, и непрѣмѣнно 26 ще извършите обричанія-та си. За то слушайте слово-то Господне, всичкый Іудо, които живѣете въ Египетскѫ-тѫ земѭ: ето, [щ]заклѣхъ ся въ велико-то си име, говори Господь, [ъ]че име-то ми нѣма да ся произнесе вече съ уста-та на никого мѫжа отъ Іудѫ, въ всичкѫ-тѫ Египетскѫ земѭ, щото да говори: Живъ Господь 27 Іеова. Ето, [ы]азъ ще бдѭ надъ тѣхъ за зло, а не за добро: и всичкы-тѣ Іудини мѫжіе, които сѫ въ Египетскѫ-тѫ земѭ, [ь]ще гынѫтъ отъ ножъ и гладъ, додѣ 28 ся довършатъ. [ѣ]А които избѣгнѫтъ отъ ножъ-тъ, малко на брой, ще ся върнѫтъ отъ Египетскѫ-тѫ земѭ въ Іудинѫ-тѫ земѭ: а всичкы-тѣ остатъци Іудини, които влѣзохѫ въ Египетскѫ-тѫ земѭ за да пришелствуватъ тамъ, [ю]ще познаѭтъ чіе слово ще ся сбѫде, мое-то ли, или тѣхно-то.

29 И това ще ви бѫде знаменіе, говори Господь, че азъ ще вы накажѫ на това мѣсто, за да познаете че [я]слова-та ми непрѣмѣнно ще ся сбѫдѫтъ противъ васъ 30 на зло: Така говори Господь: Ето, азъ [ѫ]ще прѣдамъ Фараона Вафрія, Египетскый-тъ царь, въ рѫкѫ-тѫ на неприятели-тѣ му, и въ рѫкѫ-тѫ на онѣзи които търсятъ животъ-тъ му, [іѫ]както прѣдадохъ Седекіѭ Іудинъ-тъ царь въ рѫкѫ-тѫ на Навуходоносора Вавилонскый-тъ царь, неприятеля му, и който искаше животъ-тъ му.

ГЛАВА 45.

1 Слово-то [а]което пророкъ Іеремія говорѝ на Варуха, Нирієвъ-тъ сынъ, когато писа въ книгѫ тѣзи слова отъ Іереміины-тѣ уста, въ четвъртѫ-тѫ годинѫ на Іоакима сынъ-тъ на Іосіѭ Іудинъ-тъ царь, и рече: 2 Така говори Господь, Богъ Израилевъ, 3 заради тебе, Варуше: Реклъ си: Горко ми сега! защото Господь притури печаль върхъ скърбь-тѫ ми: запрѣхъ въ стенаніе-то си, и почивкѫ не намирамъ. 4 Така ще му кажешь: Така говори Господь: Ето, [б]онова което съградихъ, азъ ще съборѭ: и онова което насадихъ, азъ ще 5 го искоренѭ, и всичкѫ-тѫ тѫзь земѭ. И ты искашь ли за себе си голѣмы нѣща? не искай; защото, ето, [в]азъ ще докарамъ зло върхъ всякѫ плъть, говори Господь; но [г]животъ-тъ ти ще ти дамъ като корысть по всичкы-тѣ мѣста дѣто отидешь.

ГЛАВА 46.

1 Слово-то Господне, което быде къмъ про-2 рокъ Іереміѭ [а]противъ народы-тѣ: [б]Противъ Египетъ, противъ войскѫ-тѫ на Фараона Нехао Египетскый-тъ царь, която бѣ при рѣкѫ-тѫ Евфратъ въ Кархамисъ, коѭто порази Навуходоносоръ Вавилонскый царь въ четвърто-то лѣто на Іоакима, Іосіинъ-тъ сынъ, Іудинъ-тъ царь.

3 [в]Приготвѣте орѫжіе и щитъ,
Та пристѫпѣте на бой.
4 Впрѣгнѣте коніе-тѣ и качѣте ся, конници,
И прѣдстанѣте съсъ шлемове:
Лъснѣте копія-та, облѣчѣте ся въ брони.
5 Защо гы видѣхъ уплашены и ся вращатъ назадъ?
А крѣпкы-тѣ имъ ся съкрушихѫ,
И побѣгнѫхѫ бърже, безъ да гледатъ назадъ:
[г]Трепераніе отъ всякѫдѣ, говори Господь.
6 Бързый-тъ да не избѣгне,
И крѣпкый-тъ да ся не отърве:
[д]Ще ся спънѫтъ, и ще паднѫтъ къмъ сѣверъ,
При рѣкѫ-тѫ Евфратъ.
7 Кой е той, който възлиза [е]като наводненіе,
На когото воды-тѣ ся валятъ като рѣкы?
8 Египетъ възлиза като наводненіе,
И *неговы-тѣ* воды ся валятъ като рѣкы:
И говори: Ще възлѣзѫ: ще покрыѭ земѭ-тѫ:
Ще разорѭ градъ-тъ, и жители-тѣ въ него.
9 Възлизайте, коніе,
Неистовствуйте, колесницы,
Нека излѣзатъ крѣпкы-тѣ,
Еѳіопяни-тѣ, и Ливіани-тѣ, [ж]които държатъ щитъ,
И Лидіани-тѣ които държатъ и запъватъ лѫкъ.
10 Защото [з]тойзи е день-тъ на Іеова, Господа на силы-тѣ,

[ц] Дан. 9; 11, 12.
[ч] Гл. 43; 7. Ст. 15.
[ш] Ст. 15 и дрг.
[щ] Быт. 22; 16.
[ъ] Іез. 20; 39.
[ы] Гл. 1; 10. 31; 28. Іез. 7; 6.
[ь] Ст. 12.
[ѣ] Ст. 14. Иса. 27; 13.
[ю] Ст. 17, 25, 26.
[я] Псал. 33; 11.
[ѫ] Гл. 46; 25, 26. Іез. 29; 3 и дрг. 30; 21 и дрг.
[іѫ] Гл. 39; 5.

—

[а] Гл. 36; 1, 4, 32.
[б] Иса. 5; 5.
[в] Гл. 25; 26.
[г] Гл. 21; 9. 38; 2. 39; 18.

—

[а] Гл. 25; 15 и дрг.
[б] 4 Цар. 23; 29. 2 Лѣт. 35; 20.
[в] Гл. 51; 11, 12. Наум. 2; 1. 3; 14.
[г] Гл. 6; 25. 49; 29.
[д] Дан. 11; 19.
[е] Виж. Иса. 8; 7, 8. Гл. 47; 2. Дан. 11; 22.
[ж] Иса. 66; 19.
[з] Иса. 13; 6. Іоил. 1; 15. 2; 1.

День на отмьщеніе, за да отмьсти на врагы-тѣ си,
И [и] ножъ ще *гы* пояде,
И ще ся насыти и опіе отъ кръвь-тѫ имъ;
Защото Іеова Господь на силы-тѣ [і] има жертвѫ
Въ земіѭ-тѫ на сѣверъ, при рѣкѫ-тѫ Евфратъ.

11 [к] Възлѣзь въ Галаадъ, и земи балсамъ,
[л] Дѣво, дъщеро Египетска:
Напраздно ще умножавашь ты лѣкове:
[м] Нѣма исцѣленіе за тебе.

12 Народи-тѣ чухѫ за посраменіе-то ти,
И выкъ-тъ ти испълни земіѭ-тѫ;
Защото крѣпъкъ ся сблъсква съ крѣпъкъ,
И двама-та наедно паднѫхѫ.

13 Слово-то което говорй Господь на Іереміѭ пророкъ-тъ заради дохожданіе-то на Навуходоносора Вавилонскый-тъ царь, [н] за да порази Египетскѫ-тѫ земіѭ:

14 Възвѣстѣте въ Египетъ, и проповѣдайте въ Мигдолъ,
И проповѣдайте въ Мемфисъ и въ Тафнесъ:
Речѣте: [о] Прѣдстани и бѫди готовъ;
Защото [п] ножъ-тъ изѣде които сѫ около тебе.

15 Защо ся постлахѫ по земіѭ-тѫ твои-тѣ юнаци?
Не устояхѫ, защото Господь гы блъснѫ.

16 Умножи онѣзи които ся спъватъ,
Даже [р] падахѫ единъ върхъ другъ:
И говорѣхѫ: Станѣте, и да ся върнемъ при людіе-тѣ си,
И въ земіѭ-тѫ на рожденіе-то си,
Отъ лице-то на лютый-тъ ножъ.

17 Выкнѫхѫ тамъ:
Фараонъ, Египетскый-тъ царь е шумъ,
Остави да мине врѣме-то му.

18 Живъ сьмь азъ, говори Царь-тъ,
[с] На когото име-то е Господь на силы-тѣ,
Непрѣмѣнно както е Ѳаворъ между горы-тѣ,
И както е Кармилъ при море-то, *така* ще дойде *той*.

19 [т] Дъщеро която живѣешь въ Египетъ,
[у] Приготви си потрѣбны-тѣ за плѣнъ,
Защото Мемфисъ ще ся погуби и запусти,
Щото да нѣма житель.

20 Египетъ е *като* [ф] юницѫ прѣкраснѫ:
Но гыбель-та иде; иде [х] отъ сѣверъ.

21 И сами-тѣ му наемници сѫ въ срѣдъ него, като тълсты юнцы;
Защото и тѣ ся върнѫхѫ,
Побѣгнѫхѫ наедно;
Не устояхѫ, понеже [ц] день-тъ на бѣдствіе-то имъ дойде върхъ тѣхъ,
Врѣме-то на посѣщеніе-то имъ.

22 [ч] Гласъ-тъ му ще излѣзе както на зміѭ;
Защото ще излѣзѫтъ съсъ силѫ,
И ще дойдѫтъ върхъ него съ топоры,
Както дървосѣчци.

23 [ш] Ще изсѣкѫтъ дѫбравѫ-тѫ му, говори Господь,
Ако и да е неизмѣрима;
Защото споредъ множество-то сѫ [щ] повече отъ скакалцы-тѣ,
И безбройни.

24 Ще ся посрами Египетска-та дъщеря:
Ще ся прѣдаде въ рѫкѫ-тѫ [ъ] на сѣверны-тѣ людіе.

25 Господь на силы-тѣ, Богъ Израилевъ говори:
Ето, ще накажѫ множество-то [ы] на Но,
И Фараона, и Египетъ,
[ь] И богове-тѣ му, и царіе-тѣ му,
Самаго Фараона, и които уповаѭтъ на него:

26 И [ѣ] ще гы прѣдамъ въ рѫкѫ-тѫ на онѣзи които търсятъ животъ-тъ имъ,
И въ рѫкѫ-тѫ на Навуходоносора Вавилонскый-тъ царь,
И въ рѫкѫ-тѫ на рабы-тѣ му:
[ю] А подирь това ще ся насели,
Както въ по прѣжни-тѣ дни, говори Господь.

27 Но [я] ты, рабе мой Іакове, да ся не убоишь,
Нито да ся устрашишь, Израилю;
Защото, ето, ще тя избавіѭ отъ далечно-то мѣсто,
И сѣме-то ти отъ земіѭ-тѫ на плѣнъ-тъ имъ:
И Іаковъ ще ся върне, и ще си почини,
И ще ся упокои, и не ще има никой да *го* устрашава.

28 Да ся не убоишь ты, рабе мой Іакове,
Говори Господь, защото азъ сьмь съ тебе;
Защото ако и да довършѫ
Всичкы-тѣ народы дѣто тя испѫдихъ,
[ѫ] Тебе обаче нѣма да довършѫ,
Но ще тя накажѫ съсъ сѫдбѫ,
И нѣма да тя направіѭ съвсѣмъ невиненъ.

ГЛАВА 47.

1 Слово-то Господне, което быде къмъ Іереміѭ пророкъ-тъ [а] противъ Филистимцы-тѣ, [б] прѣди да порази Фараонъ Газѫ.

2 Така говори Господь:
Ето, [в] воды възлизатъ [г] отъ сѣверъ,
И ще станѫтъ потокъ потопляющій,
И ще потопятъ земіѭ-тѫ и испълненіе-то й.

и Втор. 32; 42. Иса. 34; 6.
і Иса. 34; 6. Іез. 39; 17. Соф 1; 7.
к Гл. 8; 22. 51; 8.
л Иса. 47; 1.
м Іез. 30; 21.
н Иса. 19; 1. Гл. 43; 10, 11. Іез. 29; 30; и 32.
о Ст. 3, 4.
п Ст. 10.
р Лев. 26; 37.
с Иса. 47; 4. 48; 2. Гл. 48; 15.
т Гл. 48; 18.
у Иса. 20; 4.
ф Осія 10; 11.
х Гл. 1; 14. 47, 2. Ст. 6, 10.
ц Псал. 37; 13. Гл. 50; 27.
ч Виж Иса. 29; 4.
ш Иса. 10; 34.
щ Сѫд. 6; 5.
ъ Гл. 1; 15.
ы Іез. 30; 14, 15, 16. Наум. 3; 8.
ь Гл 43; 12, 13. Іез. 30; 13.
ѣ Гл. 44; 30. Іез. 32; 11.
ю Іез. 29; 11, 13, 14.
я Иса. 41; 13, 14. 43; 5. 44; 2. Гл. 30; 10, 11.
ѫ Гл. 10; 24. 30; 11.

—

а Гл 25; 20. Іез. 25; 15, 16. Соф. 2; 4, 5.
б Амос. 1; 6, 7, 8.
в Иса. 8; 7. Гл. 46, 7, 8.
г Гл. 1; 14. 46; 20.

Градъ-тъ и които живѣѭтъ въ него:
Тогазь человѣци-тѣ ще выкнѫтъ,
И всичкы-тѣ земни жители ще изпелекатъ.
3 [д]Отъ тропотъ-тъ на копыта-та на якы-тѣ му *коніе*,
Отъ хлопотъ-тъ на колесницы-тѣ му,
Отъ гръмъ-тъ на колета-та му,
Бащи-тѣ не ще ся обърнѫтъ къмъ дѣца-та *си*,
Понеже рѫцѣ-тѣ *имъ* ослабнѫли,
4 Поради день-тъ който иде
За да истрѣби всичкы-тѣ Филистимцы,
Да отсѣче [е]отъ Тиръ и Сидонъ
И най послѣдній-тъ помощникъ;
Защото Господь ще истрѣби Филистимцы-тѣ,
[ж]Остатъкъ-тъ на островъ-тъ [з]Кафѳоръ.
5 [и]Плѣшина дойде върхъ Газѫ:
[і]Аскалонъ загынѫ съ остатъкъ-тъ на долъ-тъ имъ:
До кога [к]ще правишь нарѣзванія на себе си?
6 [л]О ноже Господень,
До кога не щешь да си починешь?
Влѣзь въ ножницѫ-тѫ,
Упокой ся и почини си.
7 Какъ да си почине?
Защото [м]Господь му даде порѫчаніе
Противъ Аскалонъ, и противъ краеморіе-то:
[н]Тамъ го опредѣли.

ГЛАВА 48.

1 [а]За Моава, така говори Господь Саваоѳъ Богъ Израилевъ:
Горко [б]на Нево! защото погынѫ:
[в]Киріаѳаимъ ся посрами, обладанъ бы:
Мисгавъ ся посрами и растрепера ся.
2 [г]Нѣма вече хвала Моаву въ Есевонъ:
[д]Съвѣтовахѫ ся за зло противъ него:
Елате и да го истрѣбимъ да не е народъ.
И ты, Мадменъ, ще запустѣешь:
Ножъ ще тя прогони.
3 [е]Гласъ на писъкъ отъ Оронаимъ,
Разрушеніе и велико съкрушеніе.
4 Моавъ быде съкрушенъ:
Малкы-тѣ му дѣца испищѣхѫ.
5 Защото [ж]въ въсходъ-тъ на Луиѳъ
Ще ся възвыси плачъ върхъ плачъ,
Понеже въ нисходъ-тъ на Оронаимъ
Чухѫ врагове-тѣ писъкъ на съкрушеніе.
6 [з]Бѣгайте, отървѣте животъ-тъ си,
И бѫдѣте [и]като дивѫ-тѫ мирикѫ въ пустынѭ-тѫ.
7 Защото, понеже си уповалъ на направы-тѣ си, и на съкровища-та си,
И ты самъ ще бѫдешь хванѫтъ:
И [і]Хамосъ ще отиде въ плѣнъ,
[к]Наедно съсъ священницы-тѣ си и князове-тѣ си.
8 И [л]ще дойде разоритель-тъ въ всякой градъ,
И градъ не ще ся избави;
Още и долъ-тъ ще бѫде погубенъ,
И поле-то ще ся разори,
Както рече Господь.
9 [м]Дайте крыла на Моава,
За да литне и да избѣгне;
Защото градове-тѣ му ще запустѣѭтъ,
И не ще има никой да живѣе въ тѣхъ.
10 [н]Проклѣтъ който прави дѣло-то Господне льстиво,
И проклѣтъ който възбранява ножъ-тъ си отъ кръвь.
11 Моавъ быде въ спокойствіе отъ младость,
И [о]почиваше *като вино* на дрождіе-то си,
И не ся е прѣтакалъ отъ съсѫдъ въ съсѫдъ,
Нито е ходилъ въ плѣнъ:
За то вкусъ-тъ му останѫ въ него,
И уханіе-то му не ся промѣни.
12 За то, ето идѫтъ дни, говори Господь,
И ще му проводѭ прѣмѣстители, и ще го прѣмѣстятъ:
И ще испразднятъ съсѫды-тѣ му, и раскѫсатъ мѣхове-тѣ му.
13 И Моавъ ще ся посрами [п]заради Хамосъ,
[р]Както ся посрами домъ-тъ Израилевъ
[с]Заради Веѳилъ упованіе-то си.
14 Какъ говорите: [т]Ный смы крѣпкы,
И мѫжіе силни въ брань?
15 [у]Моавъ быде разоренъ и градове-тѣ му изгорѣхѫ,
И [ф]избранни-тѣ му млади слѣзохѫ за кланіе,
[х]Говори Царь-тъ, на когото име-то е Господь на силы-тѣ.
16 Погыбель-та на Моава приближава да дойде,
И зло-то му иде много скоро.
17 Всичкы които сте около него, рыдайте го:
И всичкы които знаете име-то му, речѣте:
[ц]Какъ ся счупи якый-тъ жезлъ,
Славна-та тояга!
18 [ч]Дъщеро, която живѣешь [ш]въ Девонъ,
Слѣзь отъ славѫ-тѫ, та сѣдни на безводіе;
Защото [щ]разоритель-тъ на Моава възлиза върхъ тебе,
И ще съсыпе твърдѣли-тѣ ти.

д Гл. 8; 16. Наум. 3; 2.
е Гл. 25; 22.
ж Iез. 25; 16. Амос. 1; 8. 9; 7.
з Быт. 10; 14.
и Амос. 1; 7. Мих. 1; 16. Соф. 2; 4, 7. Зах. 9; 5.
і Гл. 25; 20.
к Гл. 16; 6. 41; 5. 48; 37.
л Втор. 32; 41. Iез. 21; 3, 4, 5.
м Iез. 14; 17.
н Мих. 6; 9.

—

а Иса. 15 и 16. Гл. 25; 21. 27; 3. Iез. 25; 9. Амос. 2; 1, 2.
б Числ. 32; 38. 33; 47. Иса. 15; 2.
в Числ. 32; 37.
г Иса. 16; 14.
д Иса. 15; 4.
е Ст. 5.
ж Иса. 15; 5.
з Гл. 51; 6.
и Гл. 17; 6.
і Числ. 21; 29. Сѫд. 11; 24. Виж. Иса. 46; 1, 2. Гл. 43; 12.
к Гл. 49; 3.
л Гл. 6; 26. Ст. 18.
м Псал. 55; 6. Ст. 28.
н Виж. Сѫд. 5; 23. 1 Цар. 15; 3, 9. 3 Цар. 20; 42.
о Соф. 1; 12.
п Сѫд. 11; 24. 3 Цар. 11; 7.
р Осія 10; 6.
с 3 Цар. 12; 29.
т Иса. 16; 6.
у Ст. 8, 9, 18.
ф Гл. 50; 27.
х Гл. 46; 18. 51; 57.
ц Виж. Иса. 9; 4. 14; 4, 5.
ч Иса. 47; 1. Гл. 46; 19.
ш Числ. 21; 30. Иса. 15; 2.
щ Ст. 8.

19 Жителко [в]въ Ароиръ,
[ы]Застани при пѫть-тъ, та съгледай:
Попытай оногозь който бѣга, и онѫзи която ся е отървала,
И речи: Що станѫ?
20 Моавъ ся посрами, защото ся съкруши:
[ь]Излелекай и выкни:
Възвѣстѣте [ѣ]въ Арнонъ, че Моавъ быде запустенъ,
21 И сѫдба дойде на [ю]полянскѫ-тѫ землѭ,
На Олонъ, и на Іассѫ, и на Мифааѳъ,
22 И на Девонъ, и на Нево, и на Веѳъ-девлаѳаимъ,
23 И на Киріаѳаимъ, и на Веѳъ-гамулъ, и на Веѳъ-Меонъ,
24 И [я]на Каріоѳъ, и на Восорѫ,
И на всичкы-тѣ градове на Моавскѫ-тѫ землѭ, далечны-тѣ и ближни-тѣ.
25 [ж]Рогъ-тъ на Моава ся съкруши,
И [іж]мышца-та му ся смаза, говори Господь.
26 [а]Опійте го;
Защото ся прѣвъзнесе противъ Господа:
И Моавъ да ся поваля въ бълвочъ-тъ си,
И самъ той да бѫде за смѣхъ.
27 Защото [б]Израиль не ти ли станѫ за смѣхъ?
[в]Да ли ся намѣри той между крадцы?
Защото колкото пѫти говоришь за него, подскачашь отъ радость.
28 Моавскы жители,
Оставѣте градове-тѣ, и [г]населѣте ся въ канарѫ,
И бѫдѣте [д]като гълѫбицѫ която ся вгнѣздява
Отъ страны-тѣ на входъ-тъ на пещерѫ:
29 Чухмы [е]гордость-тѫ на Моава, безмѣрно гордѣливый-тъ,
Высокомудріе-то му, и гордость-тѫ му, и кыченіе-то му,
И надиганіе-то на сърдце-то му.
30 Азъ познавамъ негово-то неистовство, говори Господь:
Но не така:
[ж]Лъжи-тѣ му нѣма да извършатъ нищо.
31 За то [з]ще излелекамъ за Моава,
И ще възопіѭ за всичкый-тъ Моавъ:
Ще зарыдаіѭтъ за мѫжіе-тѣ на Киръ-аресъ.
32 [и]Лозо на Севмѫ,
Ще плачѫ за тебе както съ плачъ-тъ за Іазиръ:
Твои-тѣ лѣторасли прѣминѫхѫ море-то,
Стигнѫхѫ до море-то на Іазиръ:
Хыщникъ нападнѫ на лѣтны-тѣ ти плодове, и на гроздоберъ-тъ ти.
33 И [і]радость и веселіе ще исчезне
Отъ плодоносно-то поле, и отъ Моавовѫ-тѫ землѭ:
И отнѣхъ вино-то отъ жлебове-тѣ:
Никой не ще тъпче *гроздіе* съ въсклицаніе;
Въсклицаніе нѣма да ся чуе.
34 [к]Заради вопль-тъ на Есевонъ *който стигнѫ* до Елеалѫ,
И до Іассѫ, тѣ нададохѫ гласъ
[л]Отъ Сигоръ до Оронаимъ
Както тригодишна юница;
Защото и воды-тѣ на Нимримъ ще прѣсѣкнѫтъ.
35 И ще отмахнѫ отъ Моава, говори Господь,
[м]Приносящій-тъ всесъжженіе по высокы-тѣ мѣста
И кадящій-тъ на богове-тѣ си.
36 За то [н]сърдце-то ми ще зазвучи за Моава като свиркѫ,
И сърдце-то ми ще зазвучи като свиркѫ за мѫжіе-тѣ на Киръ-аресъ;
Защото [о]придобыено-то въ него благо ся изгуби.
37 Защото [п]всяка глава *ще е* плѣшива,
И всяка брада обърсната:
И по всичкы-тѣ рѫцѣ *ще има* нарѣзванія,
И [р]на чрѣсла-та, врѣтище.
38 И по всичкы-тѣ кѫщны покрывы на Моава,
И по всичкы-тѣ му улицы плачъ *ще има*,
Защото съкрушихъ Моава
[с]Като съсѫдъ безъ почетъ, говори Господь.
39 Излелекайте: Какъ ся съкруши!
Какъ Моавъ обърнѫ гърбъ съ посрамленіе!
Така Моавъ ще бѫде присмѣхъ
И ужасъ на всичкы които сѫ около него.
40 Защото така говори Господь:
Ето, [т]ще полѣти като орелъ,
И [у]ще распростре крыла-та си надъ Моава.
41 [ф]Градове-тѣ ся прѣвзѣхѫ, и твърдѣли-тѣ ся хванѫхѫ,
[х]И сърдца-та на крѣпкы-тѣ Моавовы ще бѫдѫтъ
Въ онзи день, като сърдце на женѫ въ болѣзни на ражданіе.
42 И Моавъ [ц]ще ся истрѣби да не е народъ,
Защото ся прѣвъзнесе противъ Господа.
43 [ч]Страхъ, и ровъ, и сѣть *ще има* върхъ тебе,
Жителю Моавовъ, говори Господь.
44 Който избѣгне отъ страхъ-тъ ще падне въ ровъ-тъ:
И който излѣзе изъ ровъ-тъ ще ся хване въ сѣть-тѫ;
Защото [ш]ще докарамъ върхъ него, върхъ Моава,
Лѣто-то на посѣщеніе-то имъ, говори Господь.

в Втор. 2; 36.
ы 1 Цар. 4; 13, 16.
ь Иса. 16; 7.
ѣ Числ. 21; 13.
ю Ст. 8.
я Ст. 41. Амос. 2; 2.
ж Псал. 75; 10.
іж Виж. Іез. 30; 21.
а Гл. 25; 15, 27.
б Соф. 2; 8.
в Гл. 2; 26.
г Псал. 55; 6, 7. Ст. 9.
д Пѣсн. 2; 14.
е Иса. 16; 6 и дрг.
ж Иса. 16; 6. Гл. 50; 36.
з Иса. 15; 5. 16; 7, 11.
и Иса. 16; 8, 9.
і Иса. 16; 10. Іоил. 1; 12.
к Иса. 15; 4, 5, 6.
л Иса. 15; 5, 6. Ст. 5.
м Иса. 15; 2. 16; 12.
н Иса. 15; 5. 16; 11.
о Иса. 15; 7.
п Иса. 15; 2, 3. Гл. 47; 5.
р Быт. 37; 34.
с Гл. 22; 28.
т Втор. 28; 49. Гл. 49; 22. Дан. 7; 4. Осія 8; 1. Авв. 1; 8.
у Иса. 8; 8.
ф Ст. 24.
х Иса. 13; 8. 21; 3. Гл. 30; 6. 49; 22, 24. 50; 43. 51; 30. Мих. 4; 9,
ц Псал. 83; 4. Иса. 7; 8.
ч Иса. 24; 17, 18.
ш Гл. 11: 23.

45 Тѣзи които бѣгахѫ отъ силѫ-тѫ,
Застанѫхѫ подъ сѣнкѫ-тѫ на Есевонъ;
[щ]Огнь обаче излѣзе изъ Есевонъ,
И пламыкъ отъ срѣдъ Сіонъ
И [в]пояде Моавовъ-тъ прѣдѣлъ,
И тѣме-то на мятежницы-тѣ.
46 [ы]Горко ти, Моаве!
Людіе-тѣ Хамосови загынѫхѫ;
Защото синове-тѣ ти ся хванѫхѫ плѣнници,
И дъщери-тѣ ти плѣнницы.
47 Но азъ ще върнѫ плѣнницы-тѣ Моавовы
[ь]Въ послѣдни-тѣ дни, говори Господь.
До тукъ сѫдба-та Моавова.

ГЛАВА 49.

1 За [а]Аммоновы-тѣ синове, така говори Господь:
Нѣма ли синове Израиль?
Нѣма ли наслѣдникъ?
Защо Мелхомъ [б]наслѣди Гада,
И людіе-тѣ му живѣіѫтъ въ неговы-тѣ градове?
2 За то, ето, идѫтъ дни, говори Господь,
И ще направіѫ да ся чуе въсклицаніе на брань
[в]Въ Раввѫ на Аммоновы-тѣ синове:
И ще бѫде грамада на развалины,
И *села-та му ще изгорятъ съ огнь:
Тогазь Израиль ще наслѣди онѣзи които сѫ го наслѣдили, говори Господь.
3 Излелекай, Есевоне, защото Гай ся разруши:
Възопійте, дъщери на Раввѫ, [г]опашѣте ся съ врѣтище:
Плачѣте и лутайте ся прѣзъ загради-тѣ;
Защото Мелхомъ ще отиде въ плѣнъ,
[д]Наедно съсъ священницы-тѣ си и съ князове-тѣ си.
4 Защо ся хвалишь съ долове-тѣ?
Долъ-тъ ти истече, [е]дъщеро отстѫпнице,
Която си ся надѣяла на съкровища-та си,
[ж]*И си казувала:* Кой ще дойде противъ мене?
5 Ето азъ носіѫ страхъ върхъ тебе,
Говори Господь Іеова Саваоѳъ,
Отъ всичкы които сѫ около тебе:
И ще ся распръснете всякой кѫдѣ му лице види:
И не ще има кой да прибере скитающы-тѣ ся.
6 И [з]подирь това ще върнѫ плѣненіе-то,
На Аммоновы-тѣ синове, говори Господь.
7 [и]Заради Едомъ, така говори Господь Саваоѳъ:
[і]Нѣма ли вече мудрость въ Ѳеманъ?
[к]Изгуби ли ся съвѣтъ-тъ отъ благоразумни-тѣ?
Исчезнѫ ли мудрость-та имъ?
8 [л]Бѣгайте, завърнѣте ся, направѣте дълбокы мѣста за селеніе,
[м]Деданскы жители;
Защото ще докарамъ върхъ Исава неговѫ-тѫ гыбель,
Врѣме-то на мое-то посѣщеніе нему.
9 [н]Ако дойдѣхѫ при тебе гроздоберци,
Не щѣхѫ ли да оставятъ пабиръкъ?
Ако градци, прѣзъ нощь,
Быхѫ грабнѫли това що е доволно за тѣхъ.
10 Но [о]азъ оголихъ Исава,
Открыхъ скрышни-тѣ му мѣста,
И не ще може да ся скрые:
Разграби ся сѣме-то му, братія-та му, и съсѣди-тѣ му:
[п]И него го нѣма.
11 Оставй сирачета-та си, азъ ще *гы* упазіѫ живы,
И вдовицы-тѣ ти да ся надѣіѫтъ на мене.
12 Защото така говори Господь:
Ето, [р]онѣзи на които не ся падаше да піѭтъ отъ чашѫ-тѫ,
Наистинѫ ще піѭтъ:
И ты ще останешь ли съвсѣмъ ненаказанъ?
Нѣма да останешь ненаказанъ,
Но непрѣмѣнно ще піешь.
13 Защото [с]ся заклѣхъ въ себе си, говори Господь,
[т]Че Восора ще бѫде въ ужасъ,
Въ укоръ, въ запустѣніе, и въ проклѣтіѭ:
И всичкы-тѣ ѝ градове ще бѫдѫтъ пусти въ вѣкъ.
14 Чухъ [у]извѣстіе отъ Господа,
И вѣститель ся проводи на народы-тѣ, *и каза:*
Съберѣте ся, та елате противъ неіѭ,
И станѣте на брань.
15 Защото, ето, ще тя направіѫ малъкъ между народы-тѣ,
Прѣзирателенъ между человѣцы-тѣ.
16 Прѣльстила тя е твоя-та ужасность,
Гордость-та на сърдце-то ти,
О ты, който живѣешь въ разсѣлины-тѣ на канары-тѣ,
[ф]Който владѣешь высочинѫ-тѫ на хълмы-тѣ:
Ако и да възвысишь гнѣздо-то си като орелъ,
И [х]отъ тамъ ще тя свалiѫ, говори Господь.
17 И Едомъ ще бѫде въ ужасъ:
[ц]Всякой що бы минѫлъ прѣзъ него ще ся ужаси,
И ще позвизди за всичкы-тѣ му язвы.

щ Числ. 21; 28.
в Числ. 24; 17.
ы Числ. 21; 29.
ь Гл. 49; 6, 39.

—

а Іез. 21; 28. 25; 2. Амос. 1; 13. Соф. 2; 8, 9.
б Амос. 1; 13.
в Іез. 25; 5. Амос. 1; 14.
* *Евр.* дъщери.
г Иса. 32; 11. Гл. 4; 8. 6; 26.
д Гл. 48; 7. Амос. 1; 15.
е Гл. 3; 14. 7; 24.
ж Гл. 21; 13.
з Гл. 48; 47. Ст. 39.
и Іез. 25; 12. Амос. 1; 11.
і Авд. 8.
к Иса. 19; 11.
л Ст. 30.
м Гл. 25; 23.
н Авд. 5.
о Мал. 1; 3.
п Иса. 17, 14.
р Гл. 25; 29. Авд. 16.
с Быт. 22; 16. Иса. 45; 23. Амос. 6; 8.
т Иса. 34; 6. 63; 1.
у Авд. 1, 2, 3.
ф Авд. 4. Іов. 39; 27.
х Амос. 9; 2.
ц Гл. 18; 16. 50; 13.

18 [ч]Както быде разоренъ Содомъ и Гоморрь
И ближни-тѣ имъ *страны*, говори Господь,
Така человѣкъ нѣма да живѣе тамъ,
Нито человѣческый сынъ ще пришелствува тамъ.
19 Ето, [ш]ще възлѣзе като львъ
[щ]Отъ надуваніе-то на Іорданъ
Противъ силно-то жилище,
Но азъ скоро ще испждіж тогозь отъ него:
И кой е избранъ, да *го* поставіж надъ него?
Защото [ъ]кой е подобенъ менѣ? и кой ще ми противостане?
И [ы]кой е онзи пастырь, който ще застане противъ лице-то ми?
20 За то [ь]слушайте съвѣтъ-тъ на Господа,
Когото съвѣща противъ Едомъ,
И мысли-тѣ му, които намысли противъ жители-тѣ на Ѳеманъ:
Непрѣмѣнно, и най малкы-тѣ отъ стадо-то ще гы повлѣкжтъ:
Непрѣмѣнно жилище-то имъ ще запустѣе съ тѣхъ.
21 [ѣ]Отъ гласъ-тъ на разореніе-то имъ земя-та ся потресва:
Екотъ-тъ на гласъ-тъ му ся чуе до Червено-то море.
22 Ето, [ю]ще възлѣзе и ще полѣти като орель,
И ще распростре крыла-та си надъ Восорж:
И онзи день сьрдце-то на крѣпкы-тѣ на Едомъ
Ще бжде като сьрдце на женж кога ражда.
23 [я]За Дамаскъ.
Посрами ся Емаѳъ и Арфадъ;
Защото чухж зло извѣстіе, стопихж ся:
[ѫ]Смущеніе *има* въ море-то:
Не може да ся утиши.
24 Дамаскъ ослабѣ,
Обърнж ся въ бѣгъ,
Трепетъ *го* обзѣ:
[ѭ]Скърбь и болкы го обладахж,
Като женж кога ражда.
25 [а]Какъ не бы оставенъ тойзи прочутъ градъ,
Градъ на веселіе-то ми!
26 За то [б]млади-тѣ му ще паднжтъ въ стьгды-тѣ му,
И всичкы-тѣ ратници мжжіе ще загынжтъ въ онзи день,
Говори Господь Саваоѳъ.
27 И [в]ще запаліж огнь въ стѣнж-тж на Дамаскъ,
И ще пояде палаты-тѣ на Венедада.
28 [г]За Кидаръ, и за Асорскы-тѣ царства, които порази Навуходоносоръ Вавилонскый царь, така говори Господь:
Станѣте, възлѣзте къмъ Кидаръ,
Та погубѣте [д]въсточны-тѣ синове.
29 [е]Ще обладаіжтъ шатры-тѣ имъ и стада-та имъ:
Ще земжтъ за себе си опоны-тѣ имъ,
И всичкж-тж имъ покжщнинж, и камилы-тѣ имъ:
И ще выкнжтъ къмъ тѣхъ: [ж]Трепетъ отъ врѣдъ.
30 [з]Бѣгайте, отдалечѣте ся скоро,
Направѣте дълбокы мѣста за жилища,
Асорскы жители, говори Господь:
Защото Навуходоносоръ Вавилонскый царь
Съвѣща съвѣтъ противъ васъ,
И намысли мысль противъ васъ.
31 Станѣте, възлѣзте [и]при спокойный-тъ народъ,
Който живѣе безопасно, говори Господь:
Които нѣматъ врата нито вереи,
Но [і]живѣіжтъ сами.
32 Камилы-тѣ имъ ще бждятъ въ обиръ,
И множество-то на скотове-тѣ имъ въ корысть:
И [к]ще распьрснж по всичкы-тѣ вѣтрища
[л]Онѣзи които си стрыгжтъ брады-тѣ:
И ще докарамъ гыбель-тж имъ отъ всичкы-тѣ имъ страны, говори Господь.
33 А [м]Асоръ ще бжде жилище на чакалы,
Пустъ до вѣка:
[н]Нѣма да живѣе тамъ человѣкъ,
И нѣма да пришелствува въ него человѣческый сынъ.
34 Слово-то Господне, което станж къмъ пророкъ Іереміж [о]противъ Еламъ, въ начало-то на царуваніе-то на Седекіж
35 Іудинъ-тъ царь, и рече: Така говори Господь Саваоѳъ:
Ето, [п]ще счупіж лжкъ-тъ на Еламъ,
Начало-то на силж-тж имъ.
36 И ще докарамъ вързъ Еламъ четыри-тѣ вѣтрища
Отъ четыри-тѣ страны небесны,
И [р]ще гы распьрснж по всичкы тѣзи вѣтрища:
И не ще има народъ,
Дѣто испждени-тѣ Еламци да не отиджтъ.
37 Защото ще растреперіж Еламъ прѣдъ врагове-тѣ имъ,
И прѣдъ онѣзи които искатъ душж-тж имъ:
И ще докарамъ зло вързъ тѣхъ,
Ярость-тж на гнѣвъ-тъ си, говори Господь:
И [с]ще проводіж ножъ вслѣдъ тѣхъ,
Додѣ гы довьршж.
38 И [т]ще поставіж прѣстолъ-тъ си въ Еламъ,
И ще истрѣбіж отъ тамъ

[ч] Быт. 19; 25. Втор. 29; 23. Гл. 50; 40. Амос. 4; 11.
[ш] Гл. 50; 44 и драг.
[щ] Гл. 12; 5.
[ъ] Исх. 15; 11.
[ы] Іов. 41; 10.
[ь] Гл. 50; 45.
[ѣ] Гл. 50; 46.
[ю] Гл. 4; 13. 48; 40, 41.
[я] Иса. 17; 1. 37; 13. Амос. 1; 3. Зах. 9; 1, 2.
[ѫ] Иса. 57; 20.
[ѭ] Иса. 13; 8. Гл. 4; 31. 6; 24. 30; 6. 48; 41. Ст. 22.
[а] Гл. 33; 9. 51; 41.
[б] Гл. 50; 30. 51; 4.
[в] Амос. 1; 4.
[г] Иса. 21; 13.
[д] Сжд. 6; 3. Іов. 1; 3.
[е] Псал. 120; 5.
[ж] Гл. 6; 25. 46; 5.
[з] Ст. 8.
[и] Іез. 38; 11.
[і] Числ. 23; 9. Втор. 33; 28. Мих. 7; 14.
[к] Ст. 36. Іез. 5; 10.
[л] Гл. 9; 26. 25; 23.
[м] Гл. 9; 11. 10; 22. Мал. 1; 3.
[н] Ст. 18.
[о] Гл. 25; 25.
[п] Виж. Иса. 22; 6.
[р] Ст. 32.
[с] Гл. 9; 16. 48; 2.
[т] Гл. 43; 10.

Царь и князове, говори Господь.
39 Но [у]въ послѣдни-тѣ дни
Ще върнѫ плѣненіе-то на Еламъ, говори Господь.

ГЛАВА 50.

1 Слово-то което говори Господь противъ Вавилонъ, [а]противъ Халдейскѫ-тѫ земіѭ, чрѣзъ пророкъ Іереміѭ.
2 Възвѣстѣте между народы-тѣ,
И прогласѣте, и дигнѣте знамя:
Прогласѣте, не скрыйте:
Речѣте: Прѣзѣ ся Вавилонъ,
[б]Посрами ся Вилъ,
Съкруши ся Меродахъ:
[в]Посрамихѫ ся истукани-тѣ му:
Съкрушихѫ ся идолы-тѣ му,
3 Защото [г]отъ сѣверъ възлиза [д]народъ противъ него,
Който ще направи земіѭ-тѫ му пустѫ,
И не ще има кой да живѣе въ него:
Отъ человѣкъ до скотъ ще бѣгатъ и ще отидѫтъ.
4 Въ онѣзи дни, и въ онова врѣме, говори Господь,
Ще дойдѫтъ Израилеви-тѣ сынове,
[е]Тѣ и Іудини-тѣ сынове купно,
[ж]Ще ходятъ и ще плачѫтъ:
Ще отидѫтъ [з]и ще потърсятъ Господа Бога своего.
5 Ще пытатъ за Сіонъ
Съ лица-та си *обърнѫты* на тамъ, *и ще говорятъ:*
Елате, и да ся съединимъ съ Господа
[и]Въ завѣтъ вѣченъ, *който* нѣма да ся забрави.
6 Людіе-тѣ ми [і]станѫхѫ изгубены овцы:
Пастыри-тѣ имъ гы заблудихѫ,
[к]Направихѫ гы да обыкалятъ *по* планины-тѣ:
Отидохѫ отъ планинѫ на хълмъ,
Забравихѫ кошарѫ-тѫ си.
7 Всичкы-тѣ които гы намѣрвахѫ, [л]поядахѫ гы:
И [м]врагове-тѣ имъ рекохѫ: [н]Не смы ный повинни,
Защото тѣ съгрѣшихѫ противъ Господа,
[о]селеніе-то на правдѫ-тѫ:
Ей, противъ Господа, [п]надеждѫ-тѫ на отцы-тѣ имъ.
8 [р]Бѣгайте изъ срѣдъ Вавилонъ,
И излѣзте изъ земіѭ-тѫ на Халдейцы-тѣ,
И бѫдѣте като ярцы прѣдъ стадо.
9 Защото ето, [с]азъ ще подигнѫ
И възведѫ върхъ Вавилонъ
Събраніе на голѣмы народы отъ сѣвернѫтѫ земіѭ,
И [т]ще ся опълчатъ противъ него:
Отъ тамъ ще ся прѣземе:
Стрѣлы-тѣ имъ *ще бѫдѫтъ* като на юнакъ искусенъ:
[у]Нѣма да ся върнѫтъ праздни.
10 И Халдея ще бѫде въ разграбеніе:
[ф]Всичкы-тѣ ѝ разграбители ще ся наситятъ, говори Господь.
11 [х]Понеже ся радовахте и веселѣхте ся,
Обиратели на наслѣдіе-то ми,
Понеже скачахте [ц]като юницѫ на трѣвѫ,
И цвилѣхте като коніе.
12 Майка ви ся посрами много:
Родителка-та ви ся посрами:
Ето, *тя ще бѫде* послѣдня на народы-тѣ,
Земя пуста, суха и непроходима.
13 Поради гнѣвъ-тъ Господень нѣма да ся насели,
Но [ч]ще запустѣе всичкый:
[ш]Всякой който минува прѣзъ Вавилонъ ще ся ужаси,
И ще позвизди за всичкы-тѣ неговы язвы.
14 [щ]Опълчѣте ся противъ Вавилонъ отъ вредъ:
Всичкы [ъ]които запъвате лѫкъ,
Устрѣлѣте противъ него, не жалѣте стрѣлы;
Защото съгрѣши Господу.
15 Въскликнѣте върхъ него отъ вредъ:
[ы]Той прострѣ рѫкѫ-тѫ си:
Паднѫхѫ основанія-та му,
[ь]Съсыпахѫ ся стѣны-тѣ му;
Защото [ѣ]това е отмщеніе-то Господне:
Отмъстѣте му:
Както [ю]той направи, направѣте му.
16 Отсѣчѣте отъ Вавилонъ оногозь който сѣе,
И който държи сърпъ въ жетвенно врѣме:
Отъ лице-то на лютый-тъ мечь
[я]Ще ся върне всякой при людіе-тѣ си,
И ще бѣгатъ всякой въ земіѭ-тѫ си.
17 Израиль е [ѫ]овца която ся скыта:
[ѭ]Львове іѭ гонихѫ:
[а]Първо Ассирійскый царь іѭ изъде:
А послѣ той [б]Навуходоносоръ, Вавилонскый царь,
Сгрыза кости-тѣ ѝ.
18 За то така говори Господь Саваоѳъ, Богъ Израилевъ:
Ето, азъ ще накажѫ Вавилонскый-тъ царь, и земіѭ-тѫ му,

у Гл. 48; 47. Ст. 6.

—

а Иса. 13; 1. 21; 1. 47; 1.
б Иса. 46; 1. Гл. 51; 44.
в Виж. Гл. 43; 12, 13.
г Гл. 51; 48.
д Иса. 13; 17, 18, 20. Ст. 39, 40.
е Осія 1; 11.
ж Езд. 3; 12, 13. Псал. 126; 5, 6. Гл. 31; 9. Зах. 12; 10
з Осія 3; 5.
и Гл. 31; 31 и дрг. 32; 40.
і Иса. 53; 6. Ст. 17. 1 Пет. 2; 25.
к Гл. 2; 20. 3; 6, 23.
л Псал. 79; 7.
м Гл. 40; 2, 3. Зах. 11; 5.
н Виж. Гл. 2; 3. Дан. 9; 16.
о Псал. 90; 1. 91; 1.
п Псал. 22; 4.
р Иса. 48; 20. Гл. 51; 6, 45. Зах. 2; 6, 7. Откр. 18; 4.
с Гл. 15; 14. 51; 27. Ст. 3, 41.
т Ст. 14, 29.
у 2 Цар. 1; 22.
ф Откр. 17; 16.
х Иса. 47; 6.
ц Осія 10; 11.
ч Гл. 25; 12.
ш Гл. 49; 17.
щ Ст. 9. Гл. 51; 2.
ъ Гл. 49; 35. Ст. 29.
ы 1 Лѣт. 29; 24. 2 Лѣт. 30; 8. Плач. 5; 6. Іез. 17; 18.
ь Гл. 51; 58.
ѣ Гл. 51; 6, 11.
ю Псал. 137; 8. Ст. 29. Откр. 18; 6.
я Иса. 13; 14. Гл. 51; 9.
ѫ Ст. 6.
ѭ Гл. 2; 15.
а 4 Цар. 17; 6.
б 4 Цар. 24; 10, 14.

Както наказахъ Ассирійскый-тъ царь.
19 И [в]ще доведѫ пакъ Израиля въ селеніе-то му,
И ще пасе въ Кармилъ и Васанъ,
И душа-та му ще ся насыти
Върху горѫ-тѫ Ефремъ и Галаадъ.
20 Въ онѣзи дни, и въ онова врѣме, говори Господь,
[г]Беззаконіе-то Израилево ще ся потърси, и не ще го има:
И Іудини-тѣ грѣхове, и нѣма да ся намѣрятъ;
Защото ще простѭ [д]които оставѭ остатъкъ.
21 Възлѣзь връзъ земѭ-тѫ на *Мераѳаимъ,
И връзъ жители-тѣ [е]на †Фекодъ,
Разори и истрѣби вслѣдъ тѣхъ, говори Господь,
И [ж]направи по всичко както ти заповѣдахъ.
22 [з]Гласъ на брань въ земѭ-тѫ,
И голѣмо съкрушеніе.
23 [и]Какъ ся счупи и съкруши
Млатъ-тъ на всичкѫ-тѫ земѭ!
Какъ станѫ Вавилонъ запустѣніе между народы-тѣ!
24 Турихъ ти сѣть, ей, и хванѫ ся ты,
Вавилоне, [і]и не позна:
Намѣри ся, още и ся улови ты,
Защото си ся съпротивилъ Господу.
25 Господь отвори орѫжницѫ-тѫ си,
Та извади [к]орѫжія-та на гнѣвъ-тъ си;
Защото това дѣло има Іеова Господь на силы-тѣ
Въ земѭ-тѫ на Халдейцы-тѣ.
26 Елате връзъ него отъ краища-та *земны:*
Отворѣте житницы-тѣ му:
Натрупайте го като купове, и го истрѣбѣте:
Да не остане отъ него остатъкъ.
27 Заколѣте [л]всичкы-тѣ му телцы:
Да слѣзѫтъ въ кланіе:
Горко имъ! защото дойде день-тъ имъ,
[м]Врѣме-то на посѣщеніе-то имъ.
28 Гласъ на тѣзи които бѣгатъ
И които сѫ ся отървали отъ Вавилонскѫ-тѫ земѭ,
[н]За да възвѣсти въ Сіонъ
Отмьщеніе-то на Господа Бога нашего,
Отмьщеніе-то за храмъ-тъ му.
29 Свикайте стрѣлцы-тѣ връзъ Вавилонъ:
[о]Всичкы които запъвате лѫкъ,
Расположѣте станъ противъ него наоколо:
Изъ него никой да ся не отърве:
[п]Въздайте му споредъ дѣло-то му:
По всичко що е направилъ, направѣте му;
[р]Защото ся възгорди противъ Господа,
Противъ Святаго Израилева.
30 За то [с]млади-тѣ му ще паднѫтъ въ стъгды-тѣ му,
И всичкы-тѣ му мѫжіе ратници
Ще загынѫтъ въ онзи день, говори Господь.
31 Ето, азъ сьмь противъ тебе, о гордѣливе,
Говори Господь Богъ Саваоѳъ;
Защото [т]дойде день-тъ ти,
Врѣме-то въ което ще тя посѣтѭ.
32 И гордѣливый-тъ ще ся прѣпъне и падне,
И не ще има кой да го подигне:
И [у]ще запалѭ огнь въ градове-тѣ му,
И ще пояде всичкы-тѣ му околности.
33 Така говори Господь Саваоѳъ:
Израилевы-тѣ сынове и Іудини-тѣ сынове ся насилствовахѫ купно:
И всичкы които гы заплѣнихѫ удържахѫ гы:
Отрекохѫ ся да гы пустнѫтъ.
34 *Но* [ф]Искупитель-тъ имъ е крѣпъкъ:
[х]Господь на силы-тѣ име-то му:
Непрѣмѣнно ще сѫди сѫдъ-тъ имъ,
За да упокои земѭ-тѫ,
И да смути Вавилонскы-тѣ жители.
35 Мечъ връзъ Халдейцы-тѣ, говори Господь,
И връзъ жители-тѣ на Вавилонъ,
И [ц]връзъ голѣмцы-тѣ му, и [ч]връзъ мудры-тѣ му.
36 Мечъ [ш]връзъ прѣльстители-тѣ, и ще изумѣѭтъ,
Мечъ връзъ юнацы-тѣ му, и ще ся растреперятъ.
37 Мечъ връзъ коніе-тѣ имъ, и връзъ колесницы-тѣ имъ,
И [щ]връзъ всичкы-тѣ смѣсены людіе, които сѫ въ срѣдъ него,
И [ъ]ще бѫдѫтъ като жены:
Мечъ връзъ съкровища-та му, и ще ся разграбятъ.
38 [ы]Суша връзъ воды-тѣ му, и ще изсъхнѫтъ;
Защото [ь]е земя на изваяны,
И полудѣли сѫ вслѣдъ идолы-тѣ *си.*
39 За то [ѣ]диви котки и іены
Ще ся населятъ *тамъ,*
И камилоптицы ще ся населятъ въ него:
И [ю]не ще да е населенъ вече въ вѣкъ:
Нито обитаемъ въ родъ и родъ.
40 [я]Както разори Богъ Содомъ и Гоморръ,
И ближни-тѣ имъ мѣста, говори Господь,
Така человѣкъ нѣма да живѣе тамъ,
Нито человѣческый сынъ ще пришелствува въ него.
41 Ето, [ѫ]людіе ще дойдѫтъ отъ сѣверъ,

[в] Иса. 65; 10. Гл. 33; 12. Іез. 34; 13, 14.
[г] Гл. 31; 34.
[д] Иса. 1; 9.
* Мятежи.
[е] Іез. 23; 23.
† Посѣщеніе.
[ж] Виж. 2 Цар. 16; 11. 4 Цар. 18; 25. 2 Лѣт. 36; 23. Иса. 10; 6. 44; 28. 48; 14. Гл. 34; 22.
[з] Гл. 51; 54.
[и] Иса. 14; 6. Гл. 51; 20.
[і] Гл. 51; 8, 31, 39, 57. Дан. 5; 30, 31.
[к] Иса. 13; 5.
[л] Псал. 22; 12. Иса. 34; 7. Гл. 46; 21.
[м] Гл. 48; 44. Ст. 31.
[н] Гл. 51; 10, 11.
[о] Ст. 14.
[п] Ст. 15. Гл. 51; 56. Откр. 18; 6.
[р] Иса. 47; 10.
[с] Гл. 49; 26. 51; 4.
[т] Ст. 27.
[у] Гл. 21; 14.
[ф] Откр. 18; 8.
[х] Иса. 47; 4.
[ц] Дан. 5; 30.
[ч] Иса. 47; 13.
[ш] Иса. 44; 25. Гл. 48; 30.
[щ] Гл. 25; 20, 24. Іез. 30; 5.
[ъ] Гл. 51; 30. Наум. 3; 13.
[ы] Иса. 44; 27. Гл. 51; 32, 36. Откр. 16; 12.
[ь] Ст. 2. Гл. 51; 44, 47, 52.
[ѣ] Иса. 13; 21, 22. 34; 14. Гл. 51; 37. Откр. 18; 2.
[ю] Иса. 13; 20. Гл. 25; 12.
[я] Быт. 19; 25. Иса. 13; 19. Гл. 49; 18. 51; 26.
[ѫ] Ст. 9. Гл. 6; 22. 25; 14. 51; 27. Откр. 17; 16.

И народъ голѣмъ и царіе много
Ще станжтъ отъ кранища-та на земіж-тж.
42 [ія]Лжкъ и копіе ще държатъ:
[а]Жестокы сж, и немилостиви:
[б]Гласъ-тъ имъ звучи като море,
И възсѣдятъ на коніе,
Опълчени като мжжіе на брань,
Противъ тебе, дъщеро Вавилонска.
43 Чу Вавилонскый царь слухъ-тъ имъ,
Ржцѣ-тѣ му разслабѣхж:
[в]Утѣсненіе го обзѣ,
Болкы като на женж кога ражда.
44 Ето, [г]ще възлѣзе като львъ
Отъ надуваніе-то на Іорданъ
Противъ силно-то жилище;
Но азъ скоро ще гы испждіж изъ него:
И кой е избранъ, да *го* поставіж надъ него?
Защото кой е подобенъ менѣ? и кой ще ми противостане?
И [д]кой е онзи пастырь, който ще застане противъ лице-то ми?
45 За то [е]слушайте съвѣтъ-тъ Господень,
Когото съвѣща противъ Вавилонъ,
И мысли-тѣ му, които намысли противъ Халдейскж-тж земіж:
Непрѣмѣнно, и най малкы-тѣ отъ стадо-то ще гы повлѣкжтъ:
Непрѣмѣнно селеніе-то *имъ* ще запустѣе съ тѣхъ.
46 [ж]Отъ екотъ-тъ на прѣземаніе-то на Вавилонъ
Земя-та ся потресе,
И вопль ся чу въ народы-тѣ.

ГЛАВА 51.

1 [а]Така говори Господь:
Ето, азъ подигамъ вѣтръ губителенъ върхъ Вавилонъ,
И върхъ онѣзи които живѣіжтъ въ срѣдъ противницы-тѣ ми.
2 И ще проводіж върхъ Вавилонъ [б]вѣятели,
И ще го извѣіжтъ, и ще испразднятъ земіж-тж му;
Защото [в]въ день-тъ на злощастіе-то ще дойджтъ отъ всякждѣ противъ него.
3 [г]Стрѣлецъ върхъ стрѣлецъ да запъва лжкъ-тъ си,
И върхъ оногозь който ся голѣмѣе съ броніж-тж си:
И не жалѣте млады-тѣ му:
[д]Истрѣбѣте всичкж-тж му войскж.
4 И убити-тѣ ще паднжтъ въ Халдейскж-тж земіж,
[е]И прободени-тѣ по улицы-тѣ му.
5 Защото Израиль не ся остави, нито Іуда,
Отъ Бога своего, отъ Господа на силы-тѣ,
Ако и да ся испълни земя-та имъ съ беззаконіе
Противъ Святый-тъ Израилевъ.
6 [ж]Бѣгайте изъ срѣдъ Вавилонъ,
Та отървѣте всякой душж-тж си:
Да не погынете въ беззаконіе-то му;
Защото [з]е врѣме на отмщеніе Господне:
[и]Въздаяніе той въздава нему.
7 [і]Вавилонъ *быде* златна чаша въ ржкж-тж Господніж,
Която опиваше всичкж-тж земіж:
[к]Отъ вино-то му пихж народи-тѣ:
За то [л]народи-тѣ обезумѣхж.
8 [м]Паднж внезапу Вавилонъ, и ся съкруши:
[н]Лелекайте за него:
[о]Земѣте балсамж за ранж-тж му,
Негли ся исцѣли.
9 Употрѣбихмы лѣкове за Вавилонъ, но не ся исцѣли:
Оставѣте го, и [п]да отидемъ всякой въ земіж-тж си;
[р]Защото сждба-та му стигнж до небе-то,
И възвыси ся дори до облацы-тѣ.
10 Господь [с]яви правдж-тж ни:
Елате и [т]да прикажемъ въ Сіонъ
Дѣло-то на Господа Бога нашего.
11 [у]Истрыйте стрѣлы-тѣ: хванѣте си щитове-тѣ:
[ф]Господь събуди духъ-тъ на Мидскы-тѣ царіе;
Защото [х]намѣреніе-то му е противъ Вавилонъ да го истрѣби;
Понеже [ц]отмщеніе-то на Господа е,
Отмщеніе на храмъ-тъ му.
12 [ч]Възвисѣте знамя противъ Вавилонскы-тѣ стѣны,
Уякчѣте стражж-тж, поставѣте стражари,
Приготвѣте засады;
Защото Господь намысли и ще свърши онова,
Което изрече противъ Вавилонскы-тѣ жители.
13 [ш]О ты който живѣешь край много воды,
Който си пълнъ съсъ съкровища,
Дойде свършъкъ-тъ ти,
Прѣдѣлъ на лихоимство-то ти.
14 [щ]Господь на силы-тѣ ся клѣ въ себе си, *и рече:*
Непрѣмѣнно ще тя напълніж съ человѣцы,
[ь]като съсъ скакалцы:
И [ы]ще дигнжтъ въсклицаніе противъ тебе.
15 Той [ѣ]е направилъ земіж-тж съсъ силж-тж си,

ія Гл. 6; 23.
а Иса. 13; 18.
б Иса. 5; 30.
в Гл. 49; 24.
г Гл. 49; 19 и дрг.
д Іов. 41; 10. Гл. 49; 19.
е Иса. 14; 24 и дрг. Гл 51; 11.
ж Откр. 18; 9.

—

а Гл. 4; 11.
б Гл. 15; 7.
в Гл. 50; 14.
г Гл. 50; 14.
д Гл. 50; 2..
е Гл 49; 26. 50; 30, 37.
ж Гл. 50; 8. Откр. 18; 4
з Гл. 50; 15, 28.
и Гл. 25; 14.
і Откр. 17; 4.
к Откр. 14; 8.
л Гл. 25; 16.
м Иса. 21; 9. Откр. 14; 8. 18; 2.
н Гл. 48; 20. Откр. 18; 9. 11, 19.
о Гл. 46; 11.
п Иса. 13; 14. Гл. 50; 16.
р Откр. 18; 5
с Псал. 37; 6.
т Гл. 50; 28.
у Гл. 46; 4.
ф Иса. 13; 17. Ст. 28
х Гл. 50; 45.
ц Гл. 50; 28.
ч Наум. 2; 1. 3; 14.
ш Откр. 17; 1, 15.
щ Гл. 49; 13. Амос. 6; 8.
ь Наум 3; 15.
ы Гл. 50; 15.
ѣ Быт. 1; 1, 6. Гл. 10; 12 и дрг.

Утвърдилъ вселеннѫѭ съ мудрость-тѫ си,
И [ѣ]распрострѣлъ небеса-та съ разумъ-тъ си.
16 [ю]Когато испуща гласъ, ставатъ много воды на небеса-та,
И [я]възвожда облацы отъ земны-тѣ краища:
Прави свѣткавицы за дъждь,
И пуща вѣтръ изъ съкровища-та си.
17 [ѫ]Всякой человѣкъ станѫ като скотъ отъ знаніе-то *си:*
Всякой лѣятель ся посрами отъ кумиры-тѣ;
Защото е [ѭ]лъжя лѣяно-то му,
И нѣма въ тѣхъ дыханіе.
18 [а]Суета сѫ тѣ, дѣло на заблужденіе:
Въ врѣме-то на посѣщеніе-то имъ, ще погынѫтъ.
19 [б]Не е като тѣхъ Іакововъ-тъ Дѣлъ,
Защото Той е който създаде всичко:
И *Израиль е* жезлъ-тъ на негово-то наслѣдіе:
Господь Саваоѳъ е име-то му.
20 [в]Ты ми си дреколь, оржіе за брань:
И чрѣзъ тебе ще съкрушѫ народы,
И чрѣзъ тебе ще истрѣбіѫ царства:
21 И чрѣзъ тебе ще съкрушѫ конь-тъ и всадникъ-тъ:
И чрѣзъ тебе ще съкрушѫ колесницѫ-тѫ и сѣдящы-тѣ на неіѫ.
22 И чрѣзъ тебе ще съкрушѫ мѫжъ и женѫ:
И чрѣзъ тебе ще съкрушѫ [г]старъ и младъ:
И чрѣзъ тебе ще съкрушѫ юношѫ и дѣвѫ:
23 И чрѣзъ тебе ще съкрушѫ пастырь и стадо-то му:
И чрѣзъ тебе ще съкрушѫ земледѣлецъ и неговъ-тъ сѫпругъ *волове:*
И чрѣзъ тебе ще съкрушѫ воеводы и началницы,
24 И [д]ще въздамъ на Вавилонъ
И на всичкы-тѣ жители Халдейскы
Всичко-то имъ зло което направихѫ на Сіонъ
Прѣдъ васъ, говори Господь.
25 Ето, азъ сьмь противъ тебе, [е]горо губителна, говори Господь,
Която разорявашь всичкѫ-тѫ земіѫ:
И ще прострѫ рѫкѫ-тѫ си върхъ тебе,
И ще тя низринѫ отъ скалы-тѣ,
[ж]И ще тя направіѫ горѫ изгорѣнѫ.
26 И не ще да земѫтъ отъ тебе камыкъ за ѫглъ,
Нито камыкъ за основанія;
Но [з]ще бѫдешь пустота вѣчна, говори Господь.
27 [и]Възвысѣте знамя на земіѫ-тѫ,
Встрѫбѣте съ трѫбѫ въ народы-тѣ,
[і]Опълчѣте противъ неіѫ народы-тѣ:
Свикайте противъ неіѫ [к]царства-та
На Араратъ, на Минни, и на Асханазъ:
Поставѣте надъ неіѫ главатари:
Възведѣте коніе като четинавы скакалцы.
28 Приготвѣте противъ неіѫ народы, [л]Мидскы-тѣ царіе,
Войводы-тѣ имъ, и всичкы-тѣ имъ началницы,
И всичкѫ-тѫ земіѫ на дръжавѫ-тѫ имъ.
29 Земя-та ще ся потресе и простене;
Защото мысль-та Господня ще ся изврьши противъ Вавилонъ,
[м]За да направи Вавилонскѫ-тѫ земіѫ пустыніѫ необитаемѫ.
30 Юнаци-тѣ Вавилонскы прѣстанѫхѫ отъ да ратуватъ,
Останѫхѫ въ твърдѣли-тѣ *си:*
Сила-та имъ исчезнѫ:
[н]Станѫхѫ като жены:
Изгорихѫ селенія-та му:
[о]Вереи-тѣ му сѫ съкрушены.
31 [п]Скоротечецъ ще тича въ посрѣщаніе скоротечцу,
И вѣститель въ посрѣщаніе вѣстителю,
За да извѣстятъ на Вавилонскый-тъ царь,
Че градъ-тъ му ся прѣзѣ отъ край-тъ;
32 И че [р]прѣходи-тѣ ся хванѫхѫ,
И изгорихѫ съ огнь тръстницы-тѣ,
И ратни-тѣ мѫжіе ся растреперахѫ;
33 Защото така говори Господь Саваоѳъ Богъ Израилевъ:
Вавилонска-та дъщеря е [с]като гумно,
[т]Врѣме е да ся овършее;
Още малко, и [у]ще дойде врѣме-то на жетвѫ-тѫ ѝ.
34 Навуходоносоръ Вавилонскый царь [ф]мя изѣде,
Съкруши мя,
Направи мя празденъ съсѫдъ,
Погълнѫ мя като ламіѫ,
Напълни утробѫ-тѫ си съ мои-тѣ сладкы нѣща,
И мя оттласнѫ.
35 Неправда-та която е върхъ мене и върхъ плъть-тѫ ми *да бѫде* върхъ Вавилонъ,
Ще рече жителка-та на Сіонъ:
И кръвь-та ми, върхъ жители-тѣ Халдейскы,
Ще рече Іерусалимъ.
36 За то така говори Господь:
Ето, [х]азъ ще разсѫдіѫ сѫдбѫ-тѫ ти,
И ще отмьстіѫ отмьщеніе-то ти:
И [ц]ще направіѫ море-то му сухо,
И ще изсушѫ источникъ-тъ му.
37 И [ч]Вавилонъ ще бѫде на грамады,
Жилище на чакалы,

[ѣ] Іов. 9; 8. Псал. 104; 2. Иса. 40; 22.
[ю] Гл. 10; 13.
[я] Псал. 135; 7.
[ѫ] Гл. 10; 14.
[ѭ] Гл. 50; 2.
[а] Гл. 10; 15.
[б] Гл. 10; 16.
[в] Иса. 10; 5, 15. Гл. 50; 23.
[г] 2 Лѣт. 36; 17.
[д] Гл. 50; 15, 29.
[е] Иса. 13; 2. Зах. 4; 7.
[ж] Откр. 8; 8.
[з] Гл. 50; 40.
[и] Иса. 13; 2.
[і] Гл. 25; 14
[к] Гл. 50; 41.
[л] Ст. 11.
[м] Гл. 50; 13, 39, 40. Ст. 43.
[н] Иса. 19; 16. Гл. 48; 41. 50; 37.
[о] Плач. 2; 9. Амос. 1; 5. Наум. 3; 13.
[п] Гл. 50; 24.
[р] Гл. 50; 38.
[с] Иса. 21; 10. Амос. 1; 3. Мих. 4; 13.
[т] Иса. 41; 15. Авв. 3; 12.
[у] Иса. 17; 5 и др. Осія 6; 11. Іоил. 3; 13. Откр. 14; 15; 18.
[ф] Гл. 50; 17.
[х] Гл. 50; 34
[ц] Гл. 50; 38.
[ч] Иса. 13; 22. Гл. 50; 39. Откр. 18; 2.

[ш]Ужасъ и звизданіе,
Необитаемъ.
38 Ще рыкаѭтъ купно като львы:
Ще ревѫтъ като млады львове.
39 Когато ся сгорещатъ, ще имъ прѣдложѫ пирове-тѣ имъ,
И [щ]ще гы опіѭ, за да ся развеселятъ,
И да заспятъ вѣчень сънъ, и да ся не събудятъ,
Говори Господь.
40 Ще гы свалѭ като агьнцы за кланіе,
Като овны съ ярцы.
41 [ъ]Какъ ся прѣзѣ Сесахъ!
И [ы]ся улови слава-та на всичкѫ-тѫ земіѭ!
Какъ станѫ Вавилонъ ужасъ на народы-тѣ!
42 [ь]Море-то възлѣзе противъ Вавилонъ:
Покрытъ бы подъ множество-то на волны-тѣ му.
43 [ѣ]Градове-тѣ му станѫхѫ запустѣніе,
Земя безводна, и пуста,
Земя, въ коіѭто не живѣе никой человѣкъ,
Нито человѣческъ сынъ прѣминува прѣзъ неіѭ.
44 И [ю]ще накажѫ Вила у Вавилонъ,
И ще извадіѭ изъ уста-та му колкото е погълнѫлъ:
И народи-тѣ не ще ся съберѫтъ вече при него,
И [я]сама-та Вавилонска стѣна ще падне.
45 [ѫ]Людіе мои, излѣзте изъ срѣдъ него,
И спасѣте всякой душѫ-тѫ си
Отъ гнѣвъ-тъ на ярость-тѫ Господнѭ.
46 Да не ослабѣе сърдце-то ви, [іѫ]и ся убоите
Отъ извѣстіе-то, което ще ся чуе въ тѫзи земіѭ:
А ще дойде извѣстіе-то *въ еднѫ-тѫ* годинѫ,
И подирь него извѣстіе-то *въ другѫ-тѫ* годинѫ,
И насилство на земіѭ-тѫ, властитель противъ властитель.
47 За то, ето, идѫтъ дни,
И [а]ще направіѭ посѣщеніе върхъ идолы-тѣ на Вавилонъ:
И всичка-та му земя ще ся посрами
И всичкы-тѣ му убити ще паднѫтъ въ срѣдъ него.
48 Тогазь [б]небеса-та и земя-та, и всичко що е въ тѣхъ,
Ще въскликнѫтъ върхъ Вавилонъ;
Защото [в]истрѣбители-тѣ ще дойдѫтъ върхъ него отъ сѣверъ, говори Господь.
49 Както Вавилонъ *направи* убиты-тѣ Израилевы да паднѫтъ,
Така *и* у Вавилонъ ще паднѫтъ убити-тѣ на всичкѫ-тѫ земіѭ.
50 [г]Вы, избѣгнѫли отъ ножъ-тъ, идѣте, не стойте:
Поменѣте Господа отъ далечь,
И Іерусалимъ да възлѣзе на сърдце-то ви.
51 [д]Засрамихмы ся, защото чухмы укоръ:
Срамъ покры лице-то ни;
Защото влѣзохѫ странни въ святилища-та на домъ-тъ Господень.
52 За то, ето, идѫтъ дни, говори Господь,
И [е]ще направіѭ посѣщеніе върхъ идолы-тѣ му:
И по всичкѫ-тѫ му земіѭ, смъртно ранени-тѣ ще охкатъ.
53 И [ж]ако възлѣзе Вавилонъ до небе-то,
И ако утвърди на высоко силѫ-тѫ си,
Ще дойдѫтъ отъ мене истрѣбители върхъ него, говори Господь.
54 [з]Гласъ на вопль *иде* отъ Вавилонъ,
И голѣмо съкрушеніе отъ Халдейскѫ-тѫ земіѭ;
55 Защото Господь истрѣбува Вавилонъ,
И отмахнува отъ него голѣмый-тъ гласъ:
А волны-тѣ имъ хвучатъ като много воды;
Екотъ-тъ на гласъ-тъ имъ ся чуе;
56 Защото истрѣбитель-тъ дойде върхъ него, върхъ Вавилонъ,
И юнаци-тѣ му ся хванѫхѫ,
Лѫкове-тѣ имъ ся съкрушихѫ,
Понеже [и]Господь е Богъ на въздаянія:
Непрѣмѣнно ще направи въздаянія.
57 И [і]ще опіѭ князове-тѣ му, и мудры-тѣ му,
Войводы-тѣ му, началницы-тѣ му, и юнацы-тѣ му:
И ще спятъ сънъ вѣчень, и нѣма да ся събудятъ,
[к]Говори Царь-тъ, на когото име-то е Господь Саваоѳъ.
58 Така говори Господь Саваоѳъ:
[л]Широкы-тѣ Вавилонскы стѣны съвсѣмъ ще ся съсыпятъ,
И всичкы-тѣ му порты ще ся изгорятъ съ огнь:
И [м]людіе-тѣ всуе ще ся трудятъ,
И народи-тѣ за огнь-тъ, и ще ся уморятъ.
59 Слово-то което пророкъ Іеремія заповѣда на Сараіѭ сынъ-тъ на Ниріѭ сына Маасіева, когато отхождаше отъ Седекіѭ Іудинъ-тъ царь у Вавилонъ, въ четвърто-то лѣто на царуваніе-то му: и Сараія бѣ
60 главенъ постелникъ. А Іеремія писа въ еднѫ книгѫ всичкы-тѣ злины, които щѣхѫ да дойдѫтъ върхъ Вавилонъ, всичкы тѣзи
61 думы писаны противъ Вавилонъ. И рече Іеремія на Сараіѭ: Когато отидешь у Вавилонъ, да видишь, и да прочетешь
62 всичкы тѣзи думы. Тогазь ще речешь: Господи, ты си говорилъ противъ това мѣсто, за да го истрѣбишь, [н]та да нѣма който да живѣе въ него, отъ человѣкъ до скотъ,
63 но да е вѣчна пустота. И като свършишь

ш Гл. 25; 9; 18.
щ Ст. 57.
ъ Гл. 25; 26.
ы Иса. 13; 19. Гл. 49; 25. Дан 4; 30.
ь Виж. Иса. 8; 7, 8
ѣ Гл. 50; 39, 40. Ст. 29.
ю Иса. 46; 1. Гл. 50; 2.
я Ст. 58.
ѫ Ст. 6. Гл. 50; 8. Откр. 18; 4.
іѫ 4 Цар. 19; 7.
а Гл. 50; 2. Ст. 52.
б Иса. 44; 23. 49; 13. Откр. 18; 20
в Гл. 50; 3, 41.
г Гл. 44; 28.
д Псал. 44; 15, 16. 79; 4.
е Ст. 47.
ж Гл. 49; 16. Амос. 9; 2. Авд. 4.
з Гл. 50; 22.
и Псал. 94; 1. Гл. 50; 29. Ст. 24
і Ст. 39.
к Гл. 46; 18. 48; 15.
л Ст. 44.
м Авв. 2; 13.
н Гл. 50; 3, 39. Ст. 29.

да четешь тѫзи книгѫ, [о]ще вържешь на неіѫ камыкъ. и ще іѫ хвърлишь въ срѣдъ
64 Евфратъ: И ще речешь: Така ще потъне Вавилонъ и нѣма да стане, отъ зло-то, което азъ ще докарамъ върхъ него: и [п]ще ся уморятъ. До тукъ сѫ слова-та на Іереміѭ.

ГЛАВА 52.

1 [а]На двадесеть и еднѫ годинѫ *бѣ* Седекія на възрастъ когато ся въцари, и царова единадесеть годины въ Іерусалимъ: а името на майкѫ му бѣ Амитала, дъщеря на
2 Іереміѭ отъ Ливнѫ. И стори зло прѣдъ Господа, споредъ всичко що направи Іоа-
3 кимъ. Защото отъ ярость-тѫ Господнѭ която бѣ противъ Іерусалимъ и Іудѫ, додѣ гы отхвърли отъ лице-то си, Седекія ся подигнѫ противъ Вавилонскый-тъ царь.
4 И [б]въ девето-то лѣто на царуваніе-то му, въ десетый-тъ мѣсецъ, десетый-тъ *день* на мѣсецъ-тъ, дойде Навуходоносоръ Вавилонскый царь той и всичка-та му войска, върхъ Іерусалимъ, и поставихѫ станъ противъ него, и съградихѫ наоколо
5 бойницы противъ него. И градъ-тъ ся обсаждаше до единадесето-то лѣто на царь
6 Седекіѭ. Въ четвъртый-тъ мѣсецъ, въ деветый-тъ *день* на мѣсецъ-тъ, гладъ-тъ ся прѣукрѣпи въ градъ-тъ, и нѣмаше
7 хлѣбъ за людіе-тѣ на мѣсто-то. И развали ся градъ-тъ, и всичкы-тѣ ратни мѫжіе побѣгнѫхѫ, и излѣзохѫ изъ градъ-тъ прѣзъ нощь-тѫ, прѣзъ пѫть-тъ на врата-та които сѫ между двѣ-тѣ стѣны, при царскѫ-тѫ градинѫ: а Халдейци-тѣ *бѣхѫ* близу при градъ-тъ наоколо: и отидохѫ
8 по пѫть-тъ на поле-то. А войска-та на Халдейцы-тѣ погнѫ царя отдирь, и стигнѫхѫ Седекіѭ въ полета-та на Іерихонъ: и всичка-та му войска ся распръснѫ отъ
9 него. И [в]хванѫхѫ царя, и го заведохѫ при Вавилонскый-тъ царь въ Ривлѫ, въ земіѭ-тѫ Емаѳъ, и изрече осѫжденіе върхъ
10 него. И [г]посѣче Вавилонскый царь синове-тѣ на Седекіѭ прѣдъ очи-тѣ му: посѣче още и всичкы-тѣ началницы на
11 Іудѫ въ Ривлѫ. И избоде очи-тѣ на Седекіѭ, и го върза съ оковы: и го закара Вавилонскый царь у Вавилонъ, и го тури въ домъ на тъмницѫ до день-тъ на смърть-тѫ му.
12 [д]А въ петый-тъ мѣсецъ, въ десетый-тъ *день* на мѣсецъ-тъ, [е]въ деветнадесетѫ-тѫ годинѫ на Навуходоносора Вавилонскый-тъ царь, [ж]дойде върхъ Іерусалимъ Навузарданъ началникъ-тъ на тѣлохранители-тѣ, прѣдстоящій-тъ прѣдъ Вавилон-
13 скый-тъ царь, Та изгори домъ-тъ Господень, и царскый-тъ домъ: и всичкы-тѣ Іерусалимскы домове, и всякой голѣмъ
14 домъ изгори съ огнь. И всичка-та Халдейска войска, която бѣ съ началника на тѣлохранители-тѣ, съсыпахѫ всичкы-тѣ стѣны Іерусалимскы наоколо.
15 И [з]отъ сиромасы-тѣ на людіе-тѣ, и остатъкъ-тъ на людіе-тѣ които бѣхѫ останѫли въ градъ-тъ, и бѣжанцы-тѣ, които прибѣгнѫхѫ при Вавилонскый-тъ царь, и останѫло-то множество, заведе плѣнницы Навузарданъ началникъ-тъ на тѣлохраните-
16 ли-тѣ. А отъ мѣстны-тѣ сиромасы остави Навузарданъ началникъ-тъ на тѣлохранители-тѣ, за лозари и за земледѣлцы.
17 [и]И мѣдны-тѣ стълпове, които бѣхѫ въ домъ-тъ Господень, и подставы-тѣ, и мѣдно-то море, което бѣше въ домъ-тъ Господень, изломихѫ Халдейци-тѣ, и прѣне-
18 сохѫ всичкѫ-тѫ имъ мѣдь у Вавилонъ. А зѣхѫ [і]и котлы-тѣ, и лопаты-тѣ, и щипцы-тѣ, и легены-тѣ, и темянници-тѣ, и всичкы-тѣ мѣдны съсѫды, съ които правѣхѫ слу-
19 женіе-то. Зѣ още началникъ-тъ на тѣлохранители-тѣ и крондиры-тѣ, и вѫгленицы-тѣ, и легены-тѣ, и котлы-тѣ, и свѣтилницы-тѣ, и кадилницы-тѣ, и чашы-тѣ: което бѣше златно *като* злато, и което сре-
20 бърно *като* сребро: Два-та стълпа, едно-то море, и дванадесеть-тѣ мѣдны юнцы, които бѣхѫ вмѣсто подставы, които направи царь Соломонъ за домъ-тъ Господень: [к]мѣдь-та на всичкы тѣзи съсѫды бѣше безъ теглилкѫ.
21 [л]И за стълпове-тѣ, высочина-та на единъ стълпъ бѣ осмнадесеть лакти, и връвь отъ дванадесеть лакти го окружаваше: и дебелина-та му четыри пърста: *бѣ* хралу-
22 пава. И наглавіе-то върху него мѣдно, а высочина-та на едно-то наглавіе *бѣ* петь лакти, и мрѣжа-та, и нарове-тѣ върху наглавіе-то наоколо, всичкы-тѣ мѣдны: исты-тѣ имаше и вторый стълпъ съ наро-
23 ве-тѣ. И имаше деветдесеть и шесть нарове на всякѫ странѫ: [м]всичкы-тѣ нарове които бѣхѫ върху мрѣжѫ-тѫ *бѣхѫ* сто наоколо.
24 И [н]зѣ началникъ-тъ на тѣлохранители-тѣ Сараіѭ първый-тъ священникъ, и [о]Софоніѭ вторый-тъ священникъ, и трима-та
25 вратари: И отъ градъ-тъ зѣ едного скопца, който бѣше настоятель на ратны-тѣ мѫжіе: и седмь мѫжіе отъ прѣдстоящы-тѣ прѣдъ царя, които ся намѣрихѫ въ градъ-тъ, и писецъ-тъ, главный-тъ на вой-

---

о Виж. Откр. 18; 21.
п Ст. 58.

—

а 4 Цар. 24; 18.
б 4 Цар. 25; 1 до 27. Гл. 39; 1. Зах. 8; 19.
в Гл. 32; 4.
г Іез. 12; 13.
д Зах. 7; 5. 8; 19.
е Виж. Ст. 29.
ж Гл. 39; 9.
з Гл. 39; 8, 9.
и Гл. 27; 19. Виж. 3 Цар. 7; 15, 23, 27, 50.
і Исх. 27; 3. 4 Цар. 25; 14, 15, 16.
к 3 Цар. 7; 47.
л 3 Цар. 7; 15. 4 Цар. 25; 17. 2 Лѣт. 3; 15.
м 3 Цар. 7; 20.
н 4 Цар. 25; 18.
о Гл. 21; 1. 29; 25.

скы-тѣ, който направи войскосъбраніе-то отъ народъ-тъ на мѣсто-то: и шестдесеть мѫжіе отъ людіе-тѣ на земіѭ-тѫ, които
26 ся намѣрихѫ въ срѣдъ градъ-тъ. И като гы зѣ Навузарданъ началникъ-тъ на тѣлохранители-тѣ, заведе гы при Вавилон-
27 скый-тъ царь въ Ривлѫ. И порази гы Вавилонскый-тъ царь, и уби гы въ Ривлѫ, въ земіѭ-тѫ Емаѳъ. Така быде плѣненъ Іуда отъ земіѭ-тѫ си.
28 [п]Тѣзи сѫ людіе-тѣ, които плѣни Навуходоносоръ: [р]въ седмѫ-тѫ годинѫ, [с]три
29 тысящи и [т]двадесеть и три Іудеи: Въ осмнадесето-то лѣто на Навуходоносора плѣни той отъ Іерусалимъ осмстотинъ
30 и тридесеть и двѣ души: Въ двадесеть и третьо-то лѣто на Навуходоносора, Навузарданъ началникъ-тъ на тѣлохранители-тѣ плѣни отъ Іудеи-тѣ седмстотинъ и четыридесеть и петь души: всичкы-тѣ души, четыри тысящи и шестстотинъ.
31 [у]А въ тридесеть и седмо-то лѣто отъ плѣненіе-то на Іоахина царь-тъ на Іудѫ, въ дванадесетый-тъ мѣсецъ, въ двадесеть и петый-тъ *день* на мѣсецъ-тъ, Евилъ-меродахъ Вавилонскый-тъ царь, въ лѣто-то въ което ся въцари, [ф]възвыси главѫ-тѫ на Іоахина Іудинъ-тъ царь и го изведи
32 изъ домъ-тъ на тъмницѫ-тѫ, И говори благосклонно съ него, и тури прѣстолъ-тъ му надъ прѣстолъ-тъ на царіе-тѣ, които
33 бѣхѫ съ него у Вавилонъ. И промѣни тъмничны-тѣ му дрехы: [х]и ядѣше той хлѣбъ всякога прѣдъ него, прѣзъ всичкы-
34 тѣ дни на животъ-тъ си. И храна-та му бѣ всякогашна храна давана нему отъ Вавилонскый-тъ царь, дѣлъ за всякой день дори до день-тъ на смьрть-тѫ му, прѣзъ всичкы-тѣ дни на животъ-тъ му.

ПЛАЧЪ ІЕРЕМІЕВЪ.

ГЛАВА 1.

1 Какъ сѣди осамотенъ градъ-тъ който е былъ многолюденъ!
[а]Станѫ като вдовицѫ, велика-та въ народы-тѣ *столица!*
[б]Която владѣеше надъ области-тѣ, станѫ подданница.
2 [в]Непрѣстанно плаче [г]нощя, и сьлзы-тѣ ѝ сѫ по ланиты-тѣ ѝ.
[д]Отъ всичкы-тѣ ѝ рачители [е]нѣма кой да іѭ утѣшава:
Всичкы-тѣ ѝ пріятели станѫхѫ ѝ невѣрни; врагове ѝ станѫхѫ.
3 [ж]Отиде въ плѣнъ Іуда поради скърбь и тежко рабство;
[з]Сѣди между язычницы-тѣ; не намира покой:
Всичкы които го гоняхѫ стигнѫхѫ го въ срѣдъ тѣснины-тѣ.
4 Тѫжни сѫ пѫтища-та на Сіонъ, защото никой не иде на праздницы-тѣ:
Всичкы-тѣ му порты сѫ пусты: священници-тѣ му въздышатъ:
Дѣвицы-тѣ му сѫ прискърбны, и той е въ горесть.
5 Противници-тѣ му [и]станѫхѫ глава, врагове-тѣ му благоденствуватъ;
Защото Господь му нанесе скърбь [і]заради множество-то на беззаконія-та му:
[к]Младенци-тѣ му отидохѫ въ плѣнъ прѣдъ врагъ-тъ.
6 И побѣгнѫ отъ дъщеріѭ-тѫ на Сіонъ всичка-та ѝ слава:
Началници-тѣ станѫхѫ като елени които не нахождатъ пасище,
И безсилни отиватъ прѣдъ гонящій-тъ.
7 Напомни си Іерусалимъ, въ дни-тѣ на скърбь-тѫ си и на бѣдствіе-то си,
Всичкы-тѣ си скѫпоцѣнны нѣща, които имаше отъ древни врѣмена,
Когато паднѫхѫ людіе-тѣ му въ рѫкѫ-тѫ на врагъ-тъ,
И нѣмаше кой да му помага:
Видѣхѫ го врагове-тѣ, засмѣяхѫ ся заради паданіе-то му:
8 [л]Тежко съгрѣши Іерусалимска-та *дъщеря:* за то станѫ като нечистѫ:

п 4 Цар. 24; 2.
р Виж. 4 Цар. 24; 12.
с Виж. 4 Цар. 24; 14.
т Виж. Ст. 12. Гл. 39; 9.
у 4 Цар 25; 27 до 30.
ф Быт 40; 13, 20.
х 2 Цар. 9; 13.

а Иса 47; 7. 8.
б Ездр. 4; 20.
в Іер. 13; 17.
г Іов. 7; 3. Псал. 6; 6.
д Іер. 4; 30. 30; 14. Ст. 19.
е Ст. 9, 16, 17, 21.
ж Іер. 52; 27.
з Втор. 28; 64, 65. Гл. 2; 9.
и Втор. 28; 43, 44.
і Іер. 30; 14, 15. Дан. 9; 7, 16.
к Іер. 52; 28.
л 3 Цар 8; 46.

Всичкы които ѭ славяхѫ прѣзрѣхѫ ѭ,
защото [м]видѣхѫ грозотѫ-тѫ ѝ:
А тя въздыша, и ся обърнѫ назадъ:
9 Нечистота-ти ѝ е въ полы-тѣ ѝ: [н]не бѣ
помыслила за сетнины-тѣ си:
Заради това чудно ся е смирила; [о]нѣма
кой да ѭ утѣшава.
Виждь, Господи, скърбь-тѫ ми, защото
ся възвеличи врагъ-тъ.
10 Врагъ-тъ прострѣ рѫкѫ-тѫ си [п]върху
всичкы-тѣ ѝ скѫпоцѣнности;
Защото тя видѣ [р]язычницы-тѣ че ходятъ
въ святилище-то ѝ,
За които си [с]заповѣдалъ да не влѣзватъ
въ твое-то събраніе.
11 Всичкы-тѣ ѝ людіе въздышатъ, [т]и искатъ
хлѣбъ:
Дадохѫ скѫпоцѣнны-тѣ си *нѣща* за хранѫ
за да ся повърне животъ-тъ *имъ*.
Виждь, Господи, и призри; защото станѫхъ унищожена.
12 Не марите ли, всичкы вы които замину-
вате по пѫть-тъ?
Погледнѣте, и виждте, [у]да ли има страданіе
като мое-то страданіе, което ми станѫ,
Съ което *мя* оскърби Господь въ день-тъ
на яростный-тъ си гнѣвъ.
13 Проводи отъ горѣ огнь въ кости-тѣ ми,
и гы облада:
[ф]Прострѣ примкѫ на нозѣ-тѣ ми:
Върнѫ мя назадъ: направи мя опусто-
шенѫ, да болѣдувамъ весь день.
14 [х]Рѫка-та му стегнѫ хомотъ-тъ на не-
честія-та ми:
Тѣ ся сплетохѫ, възлѣзохѫ на вратъ-тъ
ми: разруши силѫ-тѫ ми:
Господь мя прѣдаде въ рѫцѣ, *отъ които*
не могѫ да станѫ.
15 Господь постла всичкы-тѣ ми силны въ
срѣдъ мене:
Свыка противъ мене съборъ за да съ-
круши юношы-тѣ ми:
[ц]Господь стѫпка въ жлебъ дѣвицѫ-тѫ
дъщерѭ-тѫ Іудинѫ.
16 За то азъ плачѫ: око-то ми, [ч]око-то ми
излива водѫ;
Защото ся отдалечи отъ мене [ш]утѣши-
тель-тъ, който бы оживилъ душѫ-
тѫ ми:
Сынове-тѣ ми погынѫхѫ, защото ся прѣ-
укрѣпи врагъ-тъ.
17 [щ]Сіонъ, простира рѫцѣ-тѣ си, [ъ]нѣма кой
да го утѣши:
Господь заповѣда за Іакова: врагове-тѣ
му го окружихѫ:
Іерусалимъ станѫ между тѣхъ като не-
чистѫ женѫ.
18 [ы]Праведенъ е Господь, защото [ь]отстѫ-
пихъ отъ слово-то му:
Слушайте, молѭ, всичкы людіе, и виждте
страданія-та ми:
Дѣвицы-тѣ ми и юноши-тѣ ми отидохѫ
въ плѣнъ.
19 Повыкнѫхъ мои-тѣ рачители, *но* [ѣ]тѣ мя
излъгахѫ:
Священници-тѣ ми и старѣйшины-тѣ ми
издъхнѫхѫ въ градъ-тъ,
Когато [ю]търсяхѫ хранѫ за себе си, за да
ся повърне животъ-тъ имъ.
20 Виждь, Господи, защото сьмь въ утѣсне-
ніе: [я]чрѣва-та ми ся смущаватъ,
Сърдце-то ми ся прѣвърща въ мене, за-
щото злѣ ся въспротивихъ на *тебе:*
[ѫ]Изъ вънъ обесчади ножъ: у дома, смьрть.
21 Чухѫ че въздышамъ: [ѭ]нѣма кой да мя
утѣши:
Всичкы-тѣ ми непріятели чухѫ за зло-
щастіе-то ми: зарадувахѫ ся че си
направилъ ты *това:*
[а]Ще донесешь день-тъ *който* си назна-
чилъ, и тѣ ще станѫтъ като мене.
22 [б]Да дойде прѣдъ тебе всичка-та имъ злина:
И направи имъ, както направи на мене
заради всичкы-тѣ ми съгрѣшенія;
Защото много сѫ въздышанія-та ми, и
[в]сърдце-то ми чезне.

ГЛАВА 2.

1 Какъ омрачи Господь Сіоновѫ-тѫ дъще-
рѭ въ гнѣвъ-тъ си,
[а]Хвърли долу отъ небе-то на земѭ-тѫ
[б]великолѣпіе-то на Израиля,
И въ день-тъ на гнѣвъ-тъ си не вспомни
за [в]подножіе-то на нозѣ-тѣ си!
2 Господь истрѣби всичкы-тѣ жилища Іа-
кововы, и [г]не пожали:
Разори съ ярость-тѫ си твърдѣли-тѣ на
Іудинѫ-тѫ дъщерѭ:
Събори *гы* до [д]земѭ-тѫ: оскверни цар-
ство-то и началницы-тѣ му:
3 Въ распаленіе-то на ярость-тѫ си строши
всичкый-тъ Израилевъ рогъ:
[е]Завърнѫ назадъ неговѫ-тѫ десницѫ отъ
лице-то на непріятеля:
И [ж]распали ся противъ Іакова като огнъ
пламененъ, що пояжда *всичко* изоколо.
4 [з]Запнѫ лѫкъ-тъ си като врагъ, въсправи
десницѫ-тѫ си като противникъ,
И [и]уби всичко угодно на око-то;

[м] Іер. 13; 22, 26. Іез. 16; 37. 23; 29. Осія 2; 10.
[н] Втор. 32; 29. Иса. 47; 7.
[о] Ст. 2, 17, 21.
[п] Ст. 7.
[р] Іер. 51; 51.
[с] Втор. 23; 3. Неем. 13; 1.
[т] Іер. 38; 9, 52; 6. Гл. 2; 12. 4; 4.
[у] Дан. 9; 12.
[ф] Іез 12; 13. 17; 20.
[х] Втор. 28; 48.
[ц] Иса. 63; 3. Откр. 14; 19, 20. 19; 15.
[ч] Іер. 13; 17. 14; 17. Гл. 2; 18.
[ш] Ст. 2; 9.
[щ] Іер. 4; 31.
[ъ] Ст. 2; 9.
[ы] Неем. 9; 33. Дан. 9; 7, 14.
[ь] 1 Цар. 12; 14, 15.
[ѣ] Ст. 2. Іер. 30; 14.
[ю] Ст. 11.
[я] Іов. 30; 27. Иса. 16; 11. Іер. 4; 19. 48; 36. Гл. 2; 11. Осія 11; 8.
[ѫ] Втор. 32; 25; Іез. 7; 15.
[ѭ] Ст. 2.
[а] Иса. 13; и дрг. Іер 46; и дрг.
[б] Псал. 109; 15.
[в] Гл. 5; 17.

—

[а] Мат. 11; 23.
[б] 2 Цар. 1; 19.
[в] 1 Лѣт. 28; 2. Псал. 99; 5. 132; 7.
[г] Ст. 17, 21. Гл. 3; 43.
[д] Псал. 89; 39.
[е] Псал. 74; 11.
[ж] Псал. 89; 46.
[з] Иса. 63; 10. Ст. 5.
[и] Іез. 24; 25.

Въ шатьръ-тъ на Сіоновж-тж дъщеріж
излѣ като огнь ярость-тж си.

5 [і]Господь станж като непріятель: [к]истрѣби Израиля,
Истрѣби всичкы-тѣ му палаты: съсыпа твърдѣли-тѣ му,
И умножи въ дъщеріж-тж Іудинж плачъ и рыданіе.

6 И [л]събори шатьръ-тъ му [м]като *колибж въ* градинж: съсыпа мѣсто-то на събраніе-то му:
[н]Господь направи да ся забрави въ Сіонъ праздникъ и сжббота,
И, въ негодованіе-то на гнѣвъ-тъ си, отхвърли царь и священникъ.

7 Господь отхвърли олтарь-тъ си, погнуси ся отъ святилище-то си:
Заключи въ ржкж-тж на непріятели-тѣ стѣны-тѣ на палаты-тѣ му:
[о]Въскликнжхж въ домъ-тъ Господень, като въ праздниченъ день.

8 Господь намысли да съсыпе стѣнж-нж на Сіоновж-тж дъщеріж:
[п]Опнж връвь-тж, не завърнж ржкж-тж си отъ да истрѣбя,
И направи да сѣтува прѣдстѣніе-то и стѣна-та: изнемогнжхж купно.

9 Порты-тѣ ѝ ся вдълбахж въ земіж-тж: погуби и [р]съкруши вереи-тѣ ѝ.
[с]Царь-тъ ѝ и началници-тѣ ѝ сж между язычницы-тѣ:
[т]Законъ не сжществува, [у]нито пророци-тѣ ѝ получватъ видѣніе отъ Господа.

10 Старѣйшины-тѣ на Сіоновж-тж дъщеріж [ф]сѣдятъ на́земи, и мълчатъ:
[х]Турихж пърсть на главж-тж си, [ц]опасахж ся съ врѣтища:
Дѣвицы-тѣ Іерусалимскы наведохж главы-тѣ си къмъ земіж-тж.

11 [ч]Очи-тѣ ми повенжхж отъ сьлзы, [ш]чрѣвата ми ся смущаватъ,
[щ]Дробъ-тъ ми ся излѣ на земіж-тж, заради съкрушеніе-то на дъщеріж-тж на людіе-тѣ ми,
Понеже [ѕ]младенци-тѣ и ссучащи-тѣ примиратъ въ стъгды-тѣ на градъ-тъ.

12 Думатъ на майкы-тѣ си: Дѣ *има* жито и вино?
Като примиратъ въ стъгды-тѣ на градъ-тъ както смъртно ранени,
Като ся излива душа-та имъ въ пазухж-тж на майкы-тѣ имъ.

13 Кого да ти земж свидѣтель? [ы]съсъ що да тя сравніж, Іерусалимска дъщеро?
Кому да тя уприличж за да тя утѣшж, дѣвице, Сіонова дъщеро?
Защото съкрушеніе-то ти е голѣмо като море-то: кой може да тя исцѣли?

14 [ь]Пророци-тѣ ти видѣхж заради тебе суеты и безуміе,
И [ѣ]не явихж беззаконіе-то ти, за да вържжтъ плѣненіе-то ти;
Но видѣхж заради тебе видѣнія суетны, които тя докарахж до изгнаніе.

15 [ю]Всичкы които заминувахж въ пжть-тъ [я]исплескахж съ ржцѣ заради тебе:
Позвиздахж, и [ж]кывахж съ главы-тѣ си заради Іерусалимскж-тж дъщеріж, *и рекохж:*
Той ли е градъ-тъ, за който ся говорѣше: [іж]Съвършенство на красотж-тж:
Радость на всичкж-тж земіж?

16 [а]Всичкы-тѣ ти непріятели отворихж врьзъ тебе уста-та си:
Позвиздахж, и скърцнжхж съсъ зжбы-тѣ си, и рекохж: [б]Погълнжхмы *іж:*
Той е наистинж день-тъ, който очакувахмы: намѣрихмы, [в]видѣхмы.

17 Господь направи [г]което намысли: испълни слово-то си, което опрѣдѣли отъ древни дни:
[д]Разори, и не пожали, и [е]развесели за тебе непріятеля,
Възвыси рогъ-тъ на противницы-тѣ ти.

18 Сърдце-то имъ възопи къмъ Господа:
[ж]Стѣно на Сіоновж-тж дъщеріж,
[з]Проливай, като потокъ, сьлзы деня и нощя:
Не давай почивкж на себе си: да не прѣстане зѣница-та на око-то ти.

19 Стани, [и]възопій нощя, когато почнуватъ стражи-тѣ:
[і]Излѣй сърдце-то си като водж прѣдъ лице-то на Господа:
Възвыси къмъ него ржцѣ-тѣ си, заради животъ-тъ на младенцы-тѣ си,
Които [к]примиратъ отъ гладъ [л]по краищата на всичкы-тѣ улицы.

20 Виждь, Господи, и призри, на кого си направилъ така?
[м]Да яджтъ ли жены-тѣ рожбж-тж си, младенцы-тѣ въ обятія-та *си?*
[н]Да бждѫтъ ли убити въ святилище-то Господне священникъ и пророкъ?

21 [о]Дѣте и старецъ лѣжатъ на́земи по пжтища-та:

і Ст. 4. Іер. 30; 14.
к 4 Цар. 25; 9. Іер. 52; 13.
л Псал. 80; 12. 89; 40. Иса. 5; 5.
м Иса. 1; 8.
н Гл. 1; 4. Соф. 3; 18.
о Псал. 74; 4.
п 4 Цар. 21; 13. Иса. 34; 11.
р Іер. 51; 30.
с Втор. 28; 36. 4 Цар. 24; 15. 25; 7. Гл. 1; 3. 4; 20.
т 2 Лѣт. 15; 3.
у Псал. 74; 9. Іез. 7; 26.
ф Іов. 2; 13. Иса. 3; 26. Гл. 3; 28.
х Іов. 2; 12.
ц Иса. 15: 3. Іез. 7; 18. 27: 31.
ч Псал. 6; 7. Гл. 3; 48 и дрг.
ш Гл. 1; 20.
щ Іов. 16; 13. Псал. 22; 14.
ѕ Ст. 19. Гл. 4; 4.
ы Гл. 1; 12. Дан. 9; 12.
ь Іер. 2; 8. 5; 31. 14; 14. 23; 16. 27; 14. 29; 8, 9. Іез. 13; 2.
ѣ Иса. 58; 1.
ю 3 Цар. 9; 8. Іер. 18; 16. Наум. 3; 19.
я Іез. 25; 6.
ж 4 Цар. 19; 21. Псал. 44; 14.
іж Псал. 48; 2. 50; 2
а Іов. 16; 9, 10. Псал. 22: 13. Гл. 3; 46.
б Псал. 56; 2.
в Псал. 35; 21.
г Лев. 26; 16 и дрг. Втор. 28; 15 и дрг.
д Ст. 2.
е Псал. 38; 16. 89; 42.
ж Ст. 8.
з Іер. 14; 17. Гл. 1; 16.
и Псал. 119; 147.
і Псал. 62; 8.
к Ст. 11.
л Иса. 51; 20. Гл. 4; 1. Наум. 3; 10.
м Лев. 26; 29. Втор. 28; 53. Іер. 19; 9. Гл. 4; 10. Іез. 5; 10.
н Гл. 4; 13, 16.
о 2 Лѣт. 36; 17.

Дѣвицы-тѣ ми и юноши-тѣ ми паднѫхѫ отъ ножъ:
Убилъ си въ день-тъ на гнѣвъ-тъ си, [п]исклалъ си, *и* не си пожалилъ.

22 [р]Призвалъ си отвредъ, като *множество* въ день на праздникъ, ужасы-тѣ ми,
И никой не ся отърва, нито останѫ въ день-тъ на гнѣвъ-тъ Господень:
[с]Онѣзи които сьмь посила въ обятія, и възрастила, врагъ-тъ ми гы скончà.

ГЛАВА 3.

1 Азъ сьмь онзи человѣкъ, *който* видѣхъ скърбь отъ жезлъ-тъ на неговѫ-тѫ ярость.
2 Води мя, и заведе въ тьмнинѫ, а не у видѣлинѫ.
3 Ей, противъ мене ся обърнѫ, *противъ мене* обраща рѫкѫ-тѫ си всякой день.
4 [а]Овехти плъть-тѫ ми и кóжѫ-тѫ ми: [б]съкруши кости-тѣ ми.
5 Съгради *окопы* противъ мене, и окружи мя съ горесть и трудъ.
6 [в]Тури мя да сѣднѫ въ тьмнинѫ, като мьртвы-тѣ отъ вѣка.
7 [г]Огради мя, за да не излѣзѫ: отегчи вериги-тѣ ми.
8 Още и [д]когато выкамъ и въпіѭ, отбьлсква молитвѫ-тѫ ми.
9 Огради съ дѣланы каменіе пѫтища-та ми, искриви стьзы-тѣ ми.
10 [е]Станѫ ми *като* мечкѫ въ засадѫ, *като* львъ въ скрышни мѣста.
11 Свърнѫ пѫтища-та ми, и мя [ж]раскѫса, направи мя пустъ.
12 Запнѫ лѫкъ-тъ си, и [з]мя постави като цѣль на стрѣлѫ.
13 [и]Заби въ бѫбрецы-тѣ ми стрѣлы-тѣ на тулъ-тъ си.
14 [і]Станѫхъ смѣхъ на всичкы-тѣ си людіе, [к]пѣснь тѣмъ весь день.
15 [л]Насыти мя съ горесть: опи мя съ пелынь:
16 И счупи зѫбы-тѣ ми [м]съ кременіе: покры мя съ пепелъ.
17 Отбьлснѫлъ си още душѫ-тѫ ми отъ миръ:
18 [н]И рѣкохъ: Погинѫ сила-та ми и надежда-та ми отъ Господа.
19 Помени скърбь-тѫ ми и бѣдствіе-то ми, [о]пелынь-тъ и ядъ-тъ.
20 Душа-та ми помни *това* непрѣстанно, и ся е смирила въ мене.
21 Това си напомнямъ въ сърдце-то си, за то имамъ надеждѫ:
22 [п]Милость Господня е, че не ся довършихмы, понеже не оскѫдѣхѫ щедроты-тѣ му.
23 [р]Подновяватъ ся всякѫ зарань: голѣма е твоя-та вѣрность.
24 Господь е [с]дѣлъ мой, рече душа-та ми: за то ще ся надѣѭ на него.
25 Благъ е Господь [т]на онѣзи които го чакатъ, на душѫ-тѫ която го търси.
26 Добро е и да ся надѣе нѣкой, и [у]тихо да очаква спасеніе-то Господне.
27 [ф]Добро е человѣку да носи хомотъ въ младость-тѫ си.
28 [х]Сѣди наединѣ, и мълчи, защото ся е турило товаръ върхъ него.
29 [ц]Туря уста-та си въ пьрсть-тѫ, негли има надежда.
30 [ч]Дава ланитѫ-тѫ си на оногозь който го біе: сытъ е отъ укоръ.
31 [ш]Защото Господь не отхвърля въ вѣкъ;
32 Но ако и да оскърби, то пакъ и ще помилува споредъ множество-то на милость-тѫ си.
33 [щ]Защото не оскърбява отъ сърдце-то си, нито угнѣтява человѣческы-тѣ сынове.
34 Да тъпче *нѣкой* подъ нозѣ-тѣ си всичкы-тѣ узницы на земѭ-тѫ,
35 Да развращава сѫдъ-тъ на человѣка прѣдъ лице-то на Вышняго,
36 Да онеправдува человѣка въ сѫдъ-тъ му: [ъ]Господь не гледа *това за добро.*
37 [ы]Кой казува нѣщо, и става, безъ да *го* заповѣда Господь?
38 Изъ уста-та на Вышняго [ь]не излизатъ ли и зло-то и добро-то?
39 [ѣ]Защо бы поропталъ живъ человѣкъ, [ю]человѣкъ, за *наказаніе-то на* трѣховетѣ си?
40 Да издиримъ пѫтища-та си, и да испытамы, и да ся върнемъ при Господа.
41 [я]Да възвысимъ сърдца-та си, и рѫцѣ-тѣ, къмъ Бога *който е* на небеса, *и да речемъ:*
42 [ѫ]Съгрѣшихмы и отстѫпихмы: ты не си *ны* простилъ.
43 Покрылъ си ся съ ярость, и гонилъ си ны: [іѫ]убилъ си, не си пощадилъ.
44 Покрылъ си ся съ облакъ, [а]за да не проминe молитва-та *ни.*
45 Направилъ си ны [б]изметъ и мерзость въ срѣдъ людіе-тѣ.

п Гл. 3; 43.
р Псал. 31; 13. Іер. 6; 25. 46; 5.
с Осія 9; 12, 13.

—

а Іов. 16; 8.
б Псал. 51; 8. Иса. 38; 13. Іер. 50; 17.
в Псал. 88; 5, 6. 143; 3.
г Іов. 3; 23. 19; 8. Осія 2; 6.
д Іов. 30; 20. Псал. 22; 2.
е Іов. 10; 16. Иса. 38; 13. Осія 5; 14. 13; 7, 8.
ж Осія 6; 1.
з Іов. 7; 20. 16; 12. Псал. 38; 2.
и Іов. 6; 4.
і Іер. 20; 7.
к Іов. 30; 9. Псал. 69; 12. Ст. 63.
л Іер. 9; 15.
м Прит. 20; 17.
н Псал. 31; 22.
о Іер. 9; 15.
п Мал. 3; 6.
р Иса. 33; 2.
с Псал. 16; 5. 73; 26. 119; 57. Іер. 10; 16.
т Псал. 130; 6. Иса. 30; 18. Мих. 7; 7.
у Псал. 37; 7.
ф Псал. 94; 12. 119; 71.
х Іер. 15; 17. Гл. 2; 10.
ц Іов. 42; 6.
ч Иса. 50: 6. Мат. 5; 39.
ш Псал. 94; 14.
щ Іез. 33; 11. Евр. 12; 10.
ъ Авв. 1; 13.
ы Псал. 33; 9.
ь Іов. 2; 10. Иса. 45; 7. Амос. 3; 6.
ѣ Прит. 19; 3.
ю Мих. 7; 9.
я Псал. 86; 4.
ѫ Дан. 9; 5.
іѫ Гл. 2; 2, 17, 21.
а Ст. 8.
б 1 Кор. 4; 13.

46 [в]Всичкы-тѣ ни непріятели отворихѫ уста-та си вързъ насъ.

47 [г]Страхъ и пропасть дойдохѫ вързъ насъ, [д]запустѣніе и съкрушеніе.

48 [е]Потоцы водны излива око-то ми, за съкрушеніе-то на дъщерѭ-тѫ на людіе-тѣ ми.

49 [ж]Око-то ми капе, и не прѣстава, защото нѣма отрада,

50 [з]Додѣ ся Господь наведе, и погледне отъ небе-то.

51 Око-то ми нажалява душѫ-тѫ ми, заради всичкы-тѣ дъщери на градъ-тъ ми.

52 Врагове-тѣ ми [и]безъ причинѫ мя гонятъ непрѣстанно да мя уловятъ като врабче.

53 Отнѣхѫ животъ-тъ ми [і]въ ровъ, и [к]хвърлихѫ камыкъ вързъ мене.

54 [л]Воды възлѣзохѫ надъ главѫ-тѫ ми: [м]рѣкохъ: Свършихъ ся:

55 [н]Призвахъ име-то ти, Господи, отъ прѣисподній-тъ ровъ.

56 [о]Ты чу гласъ-тъ ми: не затваряй ухо-то си за въздышаніе-то ми, за вопль-тъ ми.

57 [п]Приближилъ си ся въ който день тя призвахъ: реклъ си: Не бой ся.

58 [р]Сѫдилъ си, Господи, сѫдъ-тъ на душѫ-тѫ ми: [с]искупилъ си животъ-тъ ми.

59 Видѣлъ си, Господи, обидѫ-тѫ ми: [т]сѫди сѫдбѫ-тѫ ми.

60 Видѣлъ си всичкы-тѣ имъ отмъщенія, [у]всичкы-тѣ имъ намыслюванія противъ мене.

61 Ты чу, Господи, укоръ-тъ имъ, всичкы-тѣ имъ намыслюванія противъ мене,

62 Думы-тѣ на онѣзи които ся подигатъ вързъ мене, и прѣговаряння-та имъ противъ мене весь день.

63 Виждь, [ф]кога сѣдятъ, и кога ставатъ: [х]азъ имъ сьмь пѣснь.

64 [ц]Ще имъ направишь, Господи, въздаяніе, споредъ дѣла-та на рѫцѣ-тѣ имъ.

65 Ще имъ дадешь окаменеціе сърдечно, клѣтвѫ-тѫ си вързъ тѣхъ.

66 Ще гы прогнешь съ гнѣвъ, и ще гы истрѣбишь [ч]отъ подъ [ш]небеса-та Господни.

ГЛАВА 4.

1 Какъ почернѣ злато-то! измѣни ся най чисто-то злато!
Каменіе-тѣ на святилище-то ся пръснѫххѫ [а]по ѫглове-тѣ на всичкы-тѣ пѫтища.

2 Драгы-тѣ сынове на Сіонъ, равноцѣнни-тѣ съ чисто злато,
Какъ ся вмѣнихѫ [б]като пьрстны съсѫды, дѣло на грънчарскѫ рѫкѫ!

3 Още и звѣрове-тѣ подаватъ съсцы и кърмятъ чада-та си:
А дъщеря-та на людіе-тѣ ми ся ожесточи, [в]като камилоптицы-тѣ въ пустынѭ.

4 [г]Языкъ-тъ на ссучащо-то залѣпнѫ за небце-то му отъ жаждѫ:
[д]Дѣца-та поискахѫ хлѣбъ, *и* нѣма кой да имъ отрѣже.

5 Които ядѣхѫ нѣжны ястія лѣжатъ въ пѫтища-та загынѫли:
[е]Въспитани-тѣ въ багрѣницѫ пригѫрнѫххѫ гноище-то.

6 И *наказаніе-то за* беззаконіе-то на дъщерѭ-тѫ на людіе-тѣ ми станѫ по голѣмо, отъ *наказаніе-то на* грѣхъ-тъ на Содомъ,
[ж]Който быде съсыпанъ въ едно мьгновеніе, безъ да сѫ дѣйствували вързъ него *человѣческы* рѫцѣ.

7 [*]Благородни-тѣ й бѣхѫ по чисти отъ снѣгъ, по бѣли отъ млѣко,
По червени на гледъ отъ рубины, видъ-тъ имъ *като* сапфиръ.

8 Зракъ-тъ имъ [з]почернѣ повече отъ сажды: не ся познаватъ по пѫтища-та:
[и]Кожа-та имъ залѣпнѫ за кости-тѣ имъ: изсъхнѫххѫ, станѫххѫ като дьрво.

9 По благополучни быдохѫ умъртвени-тѣ отъ мечъ, нежё умъртвени-тѣ отъ гладъ;
Защото тѣзи истаяватъ прободени отъ *скудость на* произведенія на нивы.

10 [і]Рѫцѣ-тѣ на милосерды-тѣ жены сварихѫ чада-та си:
[к]Станѫххѫ имъ ястія въ съкрушеніе-то на дъщерѭ-тѫ на людіе-тѣ ми.

11 Господь свърши ярость-тѫ си, [л]излѣ пламыкъ-тъ на гнѣвъ-тъ си,
И [м]распали огнь въ Сіонъ, който пояде основанія-та му.

12 Не вѣровахѫ земни-тѣ царіе, и всичкы които живѣехѫ по вселеннѫѭ,
Че щѣше да влѣзе непріятель и врагъ въ порты-тѣ Іерусалимскы.

13 *Това станѫ* [н]заради грѣхове-тѣ на пророцы-тѣ му, *и* заради беззаконія-та на священницы-тѣ му,
[о]Които проливахѫ кръвь-тѫ на праведны-тѣ въ срѣдъ него.

[в] Гл. 2; 16.
[г] Иса. 24; 17. Іер. 48; 43.
[д] Иса. 51; 19.
[е] Іер. 4; 19. 9; 1. 14; 17. Гл. 2; 11.
[ж] Псал. 77; 2. Гл. 1; 16.
[з] Иса. 63; 15.
[и] Псал. 35; 7, 19. 69; 4. 109; 3. 119; 161.
[і] Іер. 37; 16. 38; 6, 9, 10.
[к] Дан. 6; 17.
[л] Псал. 69; 2. 124; 4, 5.
[м] Псал. 31; 22. Иса. 38; 10, 11. Ст. 18.
[н] Псал. 130; 1. Іона. 2; 2.
[о] Псал. 3; 4. 6; 8. 18; 6. 66; 19. 116; 1.
[п] Іак. 4; 8.
[р] Псал. 35; 1. Іер. 51; 36.
[с] Псал. 71; 23.
[т] Псал. 9; 4. 35; 23.
[у] Іер. 11; 19.
[ф] Псал. 139; 2.
[х] Ст. 14.
[ц] Псал. 28; 4. Виж. Іер. 11; 20. 2 Тим. 4; 14.
[ч] Втор. 25; 19. Іер. 10; 11.
[ш] Псал. 8; 3.

—

[а] Гл. 2; 19.
[б] Иса. 30; 14. Іер. 19; 11. 2 Кор. 4; 7.
[в] Іов. 39; 14. 16.
[г] Псал. 22; 15.
[д] Виж. Гл. 2; 11, 12.
[е] Іов. 24; 8.
[ж] Быт. 19; 25.
[*] Назиреи-тѣ.
[з] Гл. 5; 10. Іоил. 2; 6. Наум. 2; 10.
[и] Псал. 102; 5.
[і] Иса. 49; 15. Гл. 2; 20.
[к] Втор. 28; 57. 4 Цар. 6; 29.
[л] Іер. 7; 20.
[м] Втор. 32; 22. Іер. 21; 14.
[н] Іер. 5; 31. 6; 13. 14; 14. 23; 11, 21. Іез. 22; 26, 28. Соф. 3; 4.
[о] Мат. 23; 31, 37.

14 Заскытахж ся *като* слѣпы по пжтища-та, [п]осквернихж ся въ кръвь-тж,
[р]Щото *человѣци-тѣ* не можахж да ся допрѫтъ до дрехы-тѣ имъ.

15 Отстжпѣте, [с]нечисти, выкахж къмъ тѣхъ: отстжпѣте, отстжпѣте, не ся допирайте:
А тѣ бѣгахж и ся скытахж, и говорѣше ся между язычницы-тѣ: Нѣма да пришелствува вече *съ насъ*.

16 Ярость-та Господня гы отлжчи, не ще вече да гледа на тѣхъ:
Священническо лице [т]не почетохж, старцы не помиловахж.

17 До сега още, [у]очи-тѣ ни запрѣхж, отъ да чакатъ суетнж-тж за насъ помощь:
Гледахмы съ ожиданіе къмъ народъ който не може да спасава.

18 [ф]Прѣчакуватъ дири-тѣ ни, за да не ходимъ по стъгды-тѣ си:
Приближи ся свършъкъ-тъ ни, дни-тѣ ни ся испълнихж, защото [х]дойде свършъкъ-тъ ни.

19 Които ны гоняхж [ц]станжхж по лекы отъ орлы-тѣ небесны:
Гонихж ны по горы-тѣ, прѣчакувахж ны въ пустынѭ-тж.

20 [ч]Хванж ся въ тѣхны-тѣ ровове, [ш]дыханіе-то на ноздры-тѣ ни, помазанникъ-тъ Господень:
Подъ сѣнкж-тж на когото говорѣхмы че ще живѣемъ между язычницы-тѣ.

21 [щ]Радувай ся и весели ся, дъщеро Едомска, която обытавашь въ землѭ-тж Узъ:
[ъ]Още и до тебе ще дойде чаша-та: ще ся опіешь, и ще ся заголишь:

22 [ы]Свърши ся *наказаніе-то* на беззаконіе-то ти, дъщеро Сіонова: нѣма вече да тя прати въ плѣнъ:
[ь]Ще посѣти беззаконіе-то ти, дъщеро Едомска: ще открые съгрѣшенія-та ти.

ГЛАВА 5.

1 [а]Помени, Господи, що ни станж:
Погледни, и виждь [б]укоръ-тъ ни.

2 [в]Наслѣдіе-то ни минж на чужденцы,
Домове-тѣ ни на странны.

3 Станжхмы сирачета безъ бащж,
Майкы-тѣ ни като вдовицы.

4 Съсъ сребро пихмы водж-тж си:
Дърва-та ни идѫтъ съсъ цѣнж.

5 [г]На вратъ-тъ ни има гоненіе:
Трудимъ ся и почивкж нѣмамы.

6 [д]Прострѣхмы ржкж [е]къмъ Египтяны-тѣ,
Къмъ Ассирійцы-тѣ, за да ся наситимъ съ хлѣбъ.

7 [ж]Бащи-тѣ ни съгрѣшихж: [з]тѣ не сжществуватъ,
И ный носимъ беззаконія-та имъ.

8 [и]Раби ны обладахж:
Нѣма кой да *ны* избавя отъ ржкж-тж имъ.

9 Добывахмы хлѣбъ-тъ си съ *бѣдж на* животъ-тъ си,
Прѣдъ мечъ-тъ на пустынѭ-тж.

10 [і]Кожа-та ни почернѣ като пещь,
Отъ жестокость-тж на гладъ-тъ.

11 [к]Смирихж жены-тѣ въ Сіонъ,
Дѣвы-тѣ въ Іудины-тѣ градове.

12 Князове-тѣ быдохж обѣсени отъ ржцѣ-тѣ имъ:
[л]Лица-та на старѣйшины-тѣ ся не почетохж.

13 [м]Накарахж млады-тѣ да мелятъ:
И дѣца-та паднжхж подъ *товаръ-тъ* на дърва-та.

14 Старѣйшины-тѣ прѣстанжхж отъ *да сѣдятъ* на порты-тѣ,
Млади-тѣ отъ пѣсни-тѣ си.

15 Прѣстанж радость-та на сърдце-то ни:
Ликъ-тъ ни ся обърнж на сѣтованіе.

16 [н]Вѣнецъ-тъ на нашж-тж главж паднж:
Горко намъ сега, защото смы съгрѣшили!

17 За то [о]чезне сърдце-то ни,
[п]За то причернѣ на очи-тѣ ни.

18 Заради запустѣніе-то на горж-тж Сіонъ,
Лисици-тѣ ходятъ по неѭ.

19 Ты, Господи, [р]прѣбываешь въ вѣкъ;
[с]Прѣстолъ-тъ ти въ родъ и родъ.

20 [т]Защо ны забравяшь завсегда,
И ны оставяшь на дълго врѣме?

21 [у]Върни ны, Господи, къмъ тебе, и ще ся върнемъ:
Обнови дни-тѣ ни като испърво.

22 Но си ны отхвърлилъ съвсѣмъ:
Разгнѣвалъ си ся много противъ насъ.

п Іер. 2; 34.
р Числ. 19; 16.
с Лев. 13; 45.
т Гл. 5; 12.
у 4 Цар. 24; 7. Иса. 20; 5. 30; 6, 7. Іер. 37; 7. Іез. 29; 16.
ф 4 Цар. 25; 4, 5.
х Іез. 7; 2, 3, 6. Амос. 8; 2.
ц Втор. 28; 49. Іер. 4; 13.
ч Быт. 2; 7. Гл. 2; 9.
ш Іер. 52; 9. Іез. 12; 13. 19; 4, 8.
щ Виж. Еккл. 11: 9.
ъ Іер. 25; 15, 16, 21. Авд. 10.
ы Иса. 40; 2.
ь Псал. 137; 7.

—

а Псал. 89; 50, 51.
б Псал. 79; 4. Гл. 2; 15.
в Псал. 79; 1.
г Втор. 28; 48. Іер. 28; 14.
д Быт. 24; 2. Іер. 50; 15.
е Осія 12; 1.
ж Іер. 31; 29. Іез. 18; 2.
з Быт. 42; 13. Зах. 1; 5.
и Неем. 5; 15.
і Іов. 30; 30. Псал. 119; 83. Гл. 4; 8.
к Иса. 13; 16. Зах. 14; 2.
л Иса. 47; 6. Гл. 4; 16.
м Сжд. 16; 21.
н Іов. 19; 9. Псал. 89; 39.
о Гл. 1; 22.
п Псал. 6; 7. Гл. 2; 11.
р Псал. 9; 7. 10; 16. 29; 10. 90; 2. 102; 12, 26, 27. 145; 13. Авв. 1; 12.
с Псал. 45; 6.
т Псал. 13; 1.
у Псал. 80; 3, 7, 19. Іер. 31; 18.

—

КНИГА НА ПРОРОКА ІЕЗЕКІИЛЯ.

ГЛАВА 1.

1 Въ тридесето-то лѣто, четвъртый-тъ *мѣсецъ* въ петый-тъ *день* на мѣсецъ-тъ, като бѣхъ между плѣнницы-тѣ [а]при рѣкѫ-тѫ Хoваръ, [б]отворихѫ ся небеса-та, и видѣхъ [в]видѣнія Божіи.

2 Въ петый-тъ *день* на мѣсецъ-тъ на това лѣто, пето-то [г]на плѣненіе-то на царь Іоахина, 3 Быде нарочно слово Господне къмъ Іезекіиля сынъ-тъ на Вузія, священникъ-тъ, въ земѭ-тѫ на Халдейцы-тѣ, при рѣкѫ-тѫ Хoваръ, и [д]тамъ быде рѫка-та Господня върху него.

4 И видѣхъ, и ето, [е]вихрушка идѣше [ж]отъ сѣверъ, облакъ голѣмъ, и огнь пламнѫлъ: а около него сіяніе, и отъ срѣдъ него *ся виждаше* нѣщо на глѣдъ като халколиванъ, отъ срѣдъ огнь-тъ.

5 И [з]отъ срѣдъ него *ся виждаше* още подобіе на четыри животны. И [и]видъ-тъ имъ бѣше това: [і]имахѫ подобіе человѣческо; 6 И всяко имаше четыри лица, и всяко отъ тѣхъ имаше четыри крыла. 7 И нозѣ-тѣ имъ бѣхѫ нозѣ правы; и стъпка-та на ногѫ-тѫ имъ подобна на стъпкѫ на телечкѫ ногѫ; и пущахѫ искры [к]като лице на мѣдь льскавѫ. 8 И [л]*имахѫ* человѣчески рѫцѣ отъ долу подъ крыла-та си, на четыри-тѣ си страны; и четыри-тѣ 9 имахѫ лица-та си и крыла-та си: [м]Крыла-та имъ ся държехѫ едно съ друго; [н]не ся обращахѫ като ходѣхѫ: срещѫ 10 лице-то си ходѣхѫ всяко. [о]А за подобіе-то на лице-то имъ, четыри-тѣ имахѫ лице человѣческо, и лице львово къмъ деснѫ-тѫ странѫ; и четыри-тѣ имахѫ говеждо лице къмъ лѣвѫ-тѫ; и четыри-тѣ имахѫ орлово лице.

11 И лица-та имъ бѣхѫ *така:* а крыла-та имъ бѣхѫ расперени на горѣ: двѣ на всяко ся съединявахѫ едно съ друго, и 12 [п]двѣ покрывахѫ тѣла-та имъ. И [р]ходѣхѫ всяко срещѫ лице-то си; [с]дѣто ся носѣше духъ-тъ, *тамъ* ходѣхѫ; като ходѣхѫ 13 [т]не ся обращахѫ. А за подобіе-то на животны-тѣ, видъ-тъ имъ бѣ като горящи огненны въглища, [у]като видъ на свѣщи, който ходѣше между животны-тѣ: и огнь-тъ бѣше свѣтлъ, и свѣткавица исхож- 14 даше изъ огнь-тъ. И животны-тѣ [ф]тичахѫ и ся вращахѫ, [х]като видъ на блескавицѫ.

15 И като видѣхъ животны-тѣ, ето [ц]едно коло, на земѭ-тѫ, при животны-тѣ, до 16 четыри-тѣ имъ лица. [ч]Видъ-тъ на колета-та, и направа-та имъ, бѣ [ш]на глѣдъ като хрисолиѳъ: и четыри-тѣ имахѫ исто подобіе; и видъ-тъ имъ, и направа-та имъ, бѣхѫ като че бѣ коло въ срѣдъ коло. 17 Когато ходѣхѫ, вървѣхѫ на четыри-тѣ си страны; [щ]не ся обращахѫ като ходѣхѫ. 18 А кругове-тѣ имъ бѣхѫ высоки и страшни, и кругове-тѣ имъ [ъ]пълни съ очи около тѣзи четыри.

19 И [ы]когато животни-тѣ ходѣхѫ, ходѣхѫ *и* колета-та при тѣхъ; и когато животни-тѣ ся възвышавахѫ отъ земѭ-тѫ, възвыша- 20 вахѫ ся *и* колета-та. [ь]Дѣто бѣ да иде духъ-тъ, *тамъ* ходѣхѫ: тамо духъ-тъ бѣ да иде: и колета-та ся възвышавахѫ срещѫ тѣхъ; защото [ѣ]духъ-тъ на живо- 21 тны-тѣ бѣше въ колета-та. [ю]Когато онѣзи ходѣхѫ, ходѣхѫ *и тѣзи:* и когато онѣзи стоехѫ, стоехѫ *и тѣзи;* а когато онѣзи ся възвышавахѫ отъ земѭ-тѫ, *и* колета-та ся възвышавахѫ срещѫ тѣхъ; защото духъ-тъ на животны-тѣ бѣ въ колета-та.

22 И [я]подобіе-то на твърдь-тѫ която бѣ надъ главы-тѣ на животны-тѣ бѣше на глѣдъ като страшенъ кристалъ, распро- 23 стрѣнъ надъ главы-тѣ имъ. А подъ твърдь-тѫ *бѣхѫ* распрострѣны крыла-та имъ, едно къмъ друго: двѣ имаше всяко отъ самъ, и двѣ отъ тамъ, съ които покрывахѫ 24 тѣла-та си. И [ѫ]когато ходѣхѫ, чуяхъ хвученіе-то на крыла-та имъ, [іѫ]като хвученіе на много воды, [а]като гласъ на Всесилнаго: и гласъ-тъ на говореніе-то като гласъ на войскѫ: когато стоехѫ, сваляхѫ крыла- 25 та си. И ставаше гласъ отъ горѣ изъ твърдь-тѫ която бѣ надъ главѫ-тѫ имъ: когато стоехѫ, сваляхѫ крыла-та си.

26 И [б]отъ горѣ на твърдь-тѫ която бѣ надъ главѫ-тѫ имъ, *видѣше ся* подобіе

[а] Ст. 3. Гл. 3; 15, 23. 10; 15, 20, 22. 43; 3.
[б] Мат. 3; 16. Дѣян. 7; 56. 10; 11. Откр. 19; 11.
[в] Гл. 8; 3.
[г] 4 Цар. 24; 12, 15.
[д] 3 Цар. 18; 46. 4 Цар. 3; 15. Гл. 3; 14, 22. 8; 1. 40; 1.
[е] Іер. 23; 19. 25; 32.
[ж] Іер. 1; 14. 4; 6. 6; 1.
[з] Откр. 4; 6 и дрг.
[и] Гл. 10; 8 и дрг.
[і] Ст. 10. Гл. 10; 14, 21.
[к] Дан. 10; 6. Откр. 1; 15.
[л] Гл. 10; 8, 21.
[м] Ст. 11.
[н] Ст. 12. Гл. 10; 11.
[о] Виж. Откр. 4; 7.
[п] Иса. 6; 2.
[р] Ст. 9. Гл. 10; 22.
[с] Ст. 20.
[т] Ст. 9, 17.
[у] Откр. 4; 5.
[ф] Зах. 4; 10.
[х] Мат. 24; 27.
[ц] Гл. 10; 9.
[ч] Гл. 10; 9, 10.
[ш] Дан. 10; 6.
[щ] Ст. 12.
[ъ] Гл. 10; 12. Зах. 4; 10.
[ы] Гл. 10; 16, 17.
[ь] Ст. 12.
[ѣ] Гл. 10; 17.
[ю] Ст. 19, 20. Гл. 10; 17.
[я] Гл. 10; 1.
[ѫ] Гл. 10; 5.
[іѫ] Гл. 43; 2. Дан. 10; 6. Откр. 1; 15.
[а] Іов. 37; 4, 5. Псал. 29; 3, 4. 68; 33.
[б] Гл. 10; 1.

на прѣстолъ, [в]като видъ на камыкъ сапфиръ, и върху подобіе-то на прѣстолъ-тъ подобіе като видъ человѣческый 27 *сѣдящъ* отъ горѣ на него. И [г]видѣхъ нѣщо на глѣдъ като халколиванъ, като зракъ на огнь въ него наоколо, отъ видъ-тъ на чрѣсло-то му и на горѣ, и отъ видъ-тъ на чрѣсло-то му и на долу, видѣхъ като зракъ на огнь, и имаше сіяніе наоколо. 28 Като [д]видъ-тъ на дѫгѫ, която става въ дъждовенъ день, така бѣ видъ-тъ на сіяніе-то наоколо. [е]Такъвъ бѣ видъ-тъ на подобіе-то на славѫ-тѫ Господнѭ. И като видѣхъ, [ж]паднѫхъ на лице-то си, и чухъ гласъ който говорѣше.

ГЛАВА 2.

1 И рече ми: Сыне человѣческый, [а]стани 2 на нозѣ-тѣ си, и ще ти говорѭ. И като ми говори, [б]влѣзе въ мене Духъ, и мя постави на нозѣ-тѣ ми, и чухъ оногози 3 който ми говорѣше. И рече ми: Сыне человѣческый, азъ тя проваждамъ при Израилевы-тѣ сынове, при отстѫпническы людіе, които отстѫпихѫ отъ мене; [в]тѣ и отци-тѣ имъ станѫхѫ прѣстѫпници 4 противъ мене до тойзи днешенъ день: И [г]сѫ сынове жестоколични и жестокосърдечни. Азъ тя проваждамъ при тѣхъ: и ще имъ кажешь: Така говори Господь 5 Іеова: И, [д]послушатъ ли, не послушатъ ли, защото е домъ отстѫпникъ, [е]ще познаѭтъ обаче че е имало пророкъ въ срѣдъ тѣхъ.

6 И ты, сыне человѣческый, [ж]да ся не убоишь отъ тѣхъ, и отъ думы-тѣ имъ да ся не убоишь, ако и да има [з]търніе и бодили съ тебе, и живѣешь между скорпіи; [и]да ся не убоишь отъ думы-тѣ имъ, и отъ лице-то имъ да ся не растреперишь, ако и да [і]сѫ домъ отстѫпникъ. 7 И [к]ще говоришь думы-тѣ ми на тѣхъ, или послушали, [л]или не послушали; защото сѫ отстѫпници.

8 Ты обаче, сыне человѣческый, слушай това което азъ ти говорѭ; не ставай отстѫпникъ като тойзи отстѫпникъ домъ; отвори уста-та си, и [м]изѣждь това, което 9 ти давамъ азъ. И видѣхъ, и ето [н]ржка прострѣна къмъ мене, и въ неѭ [о]свитъкъ 10 книга. И разви го прѣдъ мене; и бѣ писано изъ вѫтрѣ и изъ вънъ; и въ него писани плачове, и рыданія, и горко.

ГЛАВА 3.

1 И рече ми: Сыне человѣческый, изѣждь това, което намирашь: [а]изѣждь тойзи свитъкъ, и иди да говоришь на Израи- 2 левъ-тъ домъ. И отворихъ уста-та си, и 3 нахрани мя съ тойзи свитъкъ. И рече ми: Сыне человѣческый, нека яде коремъ-тъ ти, и нека ся насытятъ чрѣва-та ти отъ тойзи свитъкъ, който ти давамъ азъ. [б]И изѣдохъ *го*, и станѫ въ уста-та ми [в]като 4 медъ отъ сладость. И рече ми: Сыне человѣческый, иди, влѣзь въ Израилевъ-тъ 5 домъ, и говори думы-тѣ ми на тѣхъ. Защото не ся проваждашь при людіе мѫчнорѣчивы и тежкоязычны, *но* при Изра- 6 илевъ-тъ домъ: Не при много народы мѫчнорѣчивы и тежкоязычны, на които думы-тѣ неразумѣвашь. [г]И при таквызи ако быхъ тя проваждалъ, тѣ быхѫ тя 7 послушали. Но Израилевъ-тъ домъ [д]нѣма да тя послуша; защото не щѫтъ да мя послушатъ; понеже [е]всичкый Израилевъ домъ е жестокочелестъ и жестокосърде- 8 ченъ. Ето, направихъ лице-то ти силно противъ лица-та имъ, и чело-то ти силно 9 противъ чела-та имъ. [ж]Като адамантъ по твърдъ отъ кремень направихъ чело-то ти: [з]да ся не убоишь отъ тѣхъ, и да ся не растреперишь отъ лице-то имъ, защото сѫ домъ отстѫпникъ.

10 И рече ми: Сыне человѣческый, всичкы-тѣ ми слова, които ще ти говорѭ, земи въ сърдце-то си, и послушай съ у- 11 ши-тѣ си: И иди, влѣзь при плѣнницы-тѣ, при сынове-тѣ на людіе-тѣ си, и говори имъ, и кажи имъ: [и]Така говори Господь Іеова: или послушатъ, или не послушатъ.

12 И [і]подигнѫ мя Духъ-тъ, и чухъ задъ себе си гласъ на великъ трусъ *който говорѣше:* Благословена слава-та Господня 13 отъ мѣсто-то му. И *чухъ* хвученіе-то на крыла-та на животны-тѣ, които ся скрылявахѫ едно съ друго, и тропаніе-то на колета-та срещѫ тѣхъ, и гласъ на голѣмъ 14 трусъ. И [к]възвиси мя Духъ-тъ, и мя зѣ, и въ распаленіе-то на духъ-тъ си отидохъ съ огорченіе; но [л]ржка-та Господня бѣ 15 крѣпка върху мене. И дойдохъ при плѣнницы-тѣ въ Телавивъ, които обитавахѫ при рѣкѫ-тѫ Ховаръ, и [м]сѣднѫхъ дѣто тѣ сѣдѣхѫ, и останѫхъ тамъ между тѣхъ седмь дни въ смаюваніе.

16 И слѣдъ седмь-тѣ дни, быде слово Го- 17 сподне къмъ мене и рече: [н]Сыне чело-

[в] Исх. 24; 10.
[г] Гл. 8; 2.
[д] Откр. 4; 3. 10; 1.
[е] Гл. 3; 23. 8; 4.
[ж] Дан. 8; 17. Дѣян. 9; 4. Откр. 1; 17.

—

[а] Дан. 10; 11.
[б] Гл. 3; 24.
[в] Іер. 3; 25. Гл. 20; 18, 21, 30.
[г] Гл. 3; 7.
[д] Гл. 3; 11, 26, 27.
[е] Гл. 33; 33.
[ж] Іер. 1; 8, 17. Лук. 12; 4.
[з] Иса. 9; 18. Іер. 6; 28. Мих. 7; 4.
[и] Гл. 3; 9. 1 Пет. 3; 14.
[і] Гл. 3; 9, 26, 27.
[к] Іер. 1; 7, 17.
[л] Ст. 5.
[м] Откр. 10; 9.
[н] Гл. 8; 3. Іер. 1; 9.
[о] Гл. 3; 1.

—

[а] Гл. 2; 8, 9.
[б] Іер. 15; 16. Откр. 10; 9.
[в] Псал. 19; 10. 119; 103.
[г] Мат. 11; 21, 23.
[д] Іоан. 15; 20.
[е] Гл. 2; 4.
[ж] Иса. 50; 7. Іер. 1; 18. 15; 20. Мих. 3; 8.
[з] Іер. 1; 8, 17. Гл. 2; 6.
[и] Гл. 2; 5, 7. Ст. 27.
[і] Ст. 14, Гл. 8; 3. Виж. 3 Цар. 18; 12. 4 Цар. 2; 16. Дѣян. 8; 39.
[к] Ст. 12. Гл. 8; 2.
[л] 4 Цар. 3; 15. Гл. 1; 3. 8; 1. 37; 1.
[м] Іов. 2; 13. Псал. 137; 1.
[н] Гл. 33; 7, 8, 9.

вѣческый, [о]поставихъ тя стражъ надъ Израилевъ-тъ домъ: слушай прочее слово отъ уста-та ми, и свѣсти гы отъ моіж 18 странж: Когато говоріж къмъ беззаконный-тъ: Непрѣмѣнно ще умрешь, и ты го не свѣстишь и не говоришь за да прѣдпазишь беззаконный-тъ отъ беззаконный-тъ му пжть, та да спасешь животъ-тъ му, онзи [п]беззаконникъ ще умре въ беззаконіе-то си; но отъ твоіж-тж ржкж ще 19 прѣдиріж кръвь-тж му. Ако ли ты свѣстишь беззаконный-тъ, но той не ся върне отъ беззаконіе-то си, и отъ беззаконный-тъ си пжть, той ще умре въ беззаконіе-то си: а [р]ты си избавилъ душж-тж си.

20 Пакъ, [с]ако ся върне праведный-тъ отъ правдж-тж си, и направи беззаконіе, и азъ туріж прѣтыканіе прѣдъ него, той ще умре; понеже ты не си му обадилъ, той ще умре въ грѣхъ-тъ си; и правда-та му, коіжто е направилъ, нѣма да ся помене; но отъ твоіж-тж ржкж ще прѣ- 21 диріж кръвь-тж му. Но ако ты свѣстишь праведный-тъ за да не съгрѣши, и той не съгрѣши, праведный-тъ непрѣмѣнно ще живѣе, защото ся свѣсти: и ты си избавилъ душж-тж си.

22 И [т]ржка-та Господня быде тамо върху мене; и рече ми: Стани, излѣзь [у]на поле- 23 то, и тамъ ще ти говоріж. И станжхъ и излѣзохъ на поле-то, и ето, [ф]слава-та Господня стоеше тамъ, като славж-тж [х]коіжто видѣхъ при рѣкж-тж Ховаръ; [ц]и 24 паднжхъ на лице-то си. И [ч]влѣзе Духъ-тъ въ мене, и постави мя на нозѣ-тѣ ми, и говори ми, и рече ми: Иди, затвори ся 25 въ кжщж-тж си. И ты, сыне человѣческый, ето, ще [ш]турятъ на тебе узы, и ще тя вържжтъ съ тѣхъ, и нѣма да излѣзешь 26 въ срѣдъ тѣхъ. И [щ]ще направіж языкъ-тъ ти да залѣпне за небце-то ти, и ще бждешь нѣмъ, и не ще да бждешь за тѣхъ обличитель, защото [ъ]е домъ отстжпникъ. 27 Но [ы]когато ти говоріж, ще отворіж уста-та ти, и ще имъ кажешь: [ь]Така говори Господь Іеова: Който слуша, да слуша; и който не слуша, да не слуша; защото [ѣ]е домъ отстжпникъ.

ГЛАВА 4.

1 И ты, сыне человѣческый, земи си тухлж, и тури іж прѣдъ себе си, и напиши на 2 неіж градъ Іерусалимъ. И постави обсадж противъ него, и съгради бойницы противъ него, и въздигни *окопы* противъ него, турни още станъ противъ него, и постави 3 овны наоколо противъ него. И земи си желѣзнж плочж, и турни іж *като* желѣзнж стѣнж между тебе и градъ-тъ, и утвърди лице-то си противъ него, и ще бжде обсаденъ, и ще туришь обсадж противъ него. [а]То *ще е* знакъ на Израилевъ-тъ домъ.

4 И ты лѣгни на лѣвж-тж си странж, и тури беззаконіе-то на Израилевъ-тъ домъ върхъ неіж: споредъ число-то на дни-тѣ, въ които ще лѣжишь на неіж, ще носишь без- 5 законіе-то имъ. Защото азъ на тебе турихъ годины-тѣ на беззаконіе-то имъ споредъ число-то на дни-тѣ, триста и деветдесеть дни; и [б]ще носишь беззаконіе-то на Изра- 6 илевъ-тъ домъ. И като свършишь тѣхъ, лѣгни пакъ на деснж-тж си странж, и ще носишь беззаконіе-то на Іудинъ-тъ домъ четыридесеть дни: всякой единъ день ти опрѣдѣлихъ вмѣсто еднж годинж.

7 И ще утвърдишь лице-то си къмъ обсадж-тж на Іерусалимъ, и мышца-та ти *ще бжде* гола, и ще пророчествувашь про- 8 тивъ него. И, ето, [в]ще туріж на тебе узы, и нѣма да ся обърнешь отъ еднж-тж си странж на другж-тж, додѣ свършишь дни-тѣ на обсадж-тж си.

9 И ты си земи пшеницж, и ечимыкъ, и бобъ, и лещж, и просо, и бѣло жито, и тури гы въ единъ съсждъ, и направи си отъ тѣхъ хлѣбове; споредъ число-то на дни-тѣ въ които ще лѣжишь на странж-тж си, триста и деветдесеть дни ще ядешь 10 отъ тѣхъ. И яденіе-то ти, което ще ядешь отъ тѣхъ *ще бжде* съ теглилкж, двадесеть сикли на день; отъ врѣме до врѣме ще 11 ядешь отъ тѣхъ. И водж съ мѣркж ще піешь, шестж-тж часть на единъ инъ; отъ 12 врѣме до врѣме ще *піешь*. И ще гы ядешь *като* ечимены потрѣбницы, и ще гы печешь съ лайно, що исхожда изъ человѣкъ, 13 прѣдъ очи-тѣ имъ. И рече Господь: [г]Така ще яджтъ Израилеви-тѣ сынове хлѣбъ-тъ си омърсенъ между язычницы-тѣ, дѣто ще гы распърснж.

14 А азъ рѣкохъ: [д]Ахъ! Господи Іеова! ето, душа-та ми не ся е омърсила, понеже отъ младость-тж си до нынѣ [е]не сьмь ялъ мъртвечинж, или звѣрояденинж: нито е влѣзло нѣкога въ уста-та ми [ж]мьрсно месо. 15 И рече ми: Виждь, дадохъ ти говеждо лайно вмѣсто человѣческо лайно, и съ него 16 ще опечешь хлѣбъ-тъ си. И рече ми: Сыне человѣческый, ето, азъ ще съкрушж [з]подкрѣпеніе-то отъ хлѣбъ-тъ въ Іерусалимъ; и [и]ще яджтъ хлѣбъ съ теглилкж и съ тжгж, и [і]ще піжтъ водж съ мѣркж и 17 съсъ смаюваніе, За да станжтъ оскудни

о Иса. 52; 8. 56; 10. 62; 6. Іер. 6; 17.
п Гл. 33; 6. Іоан. 8; 21, 24.
р Иса. 49; 4, 5. Дѣян. 20; 26.
с Гл. 18; 24. 33; 12, 13.
т Ст. 14 Гл. 1; 3.
у Гл. 8; 4.
ф Гл. 1; 28.
х Гл. 1; 1.
ц Гл. 1; 28.
ч Гл. 2; 2.
ш Гл. 4; 8.
щ Гл. 24; 27. Лук. 1; 20, 22.
ъ Гл. 2; 5, 6, 7.
ы Гл. 24; 27. 33; 22.
ь Ст. 11.
ѣ Ст. 9, 26. Гл. 12; 2, 3.

—

а Гл. 12; 6, 11. 24; 24, 27.
б Числ. 14; 34.
в Гл. 3; 25.
г Осія 9; 3.
д Дѣян. 10; 14.
е Исх. 22; 31. Лев. 11; 40. 17; 15.
ж Втор. 14; 3. Иса. 65; 4.
з Лев. 26; 26. Псал. 105; 16. Иса. 3; 1. Гл. 5; 16. 14; 13.
и Ст. 10. Гл. 12; 19.
і Ст. 11.

отъ хлѣбъ и водѫ; и ще ся гледатъ едни съ другы смаяни, и [к]ще ся изнурятъ въ беззаконіе-то си.

ГЛАВА 5.

1 И ты, сыне человѣческый, земи си остръ ножъ; земи си бърснарскый бърсначъ, и [а]обърсни главѫ-тѫ си, и брадѫ-тѫ си: земи си послѣ кѫпоны, та гы раздѣли.
2 [б]Третіѭ-тѫ часть ще изгоришь въ огнь въ срѣдъ [в]градъ-тъ, когато ся испълнятъ [г]дни-тѣ на обсадѫ-тѫ; и третіѭ-тѫ часть ще земешь, *и* ще іѭ насѣчешь съ ножъ-тъ изоколо; и третіѭ-тѫ часть ще распърснешь по въздухъ-тъ: и азъ ще извлѣкѫ
3 ножъ задъ тѣхъ. И [д]отъ тѣхъ ще земешь още малко нѣщо, и ще гы вържешь въ
4 полы-тѣ си. Послѣ земи още отъ тѣхъ, и [е]хвърли гы въ срѣдъ огнь-тъ, и гы изгори въ огнь: отъ тукъ ще излѣзе огнь въ всичкый-тъ Израилевъ домъ.
5 Така говори Господь Іеова:
Той е Іерусалимъ:
Азъ го турихъ въ срѣдъ народы-тѣ,
И околны-тѣ му страны.
6 Но той промѣни сѫдбы-тѣ ми въ беззаконіе по зло отъ народы-тѣ,
И повелѣнія-та ми *по злѣ* отъ странны-тѣ които сѫ около него;
Защото отхвърлихѫ сѫдбы-тѣ ми,
И не ходихѫ въ повелѣнія-та ми.
7 За то така говори Господь Іеова:
Понеже вы надминѫхте язычницы-тѣ които сѫ около васъ,
И не ходихте въ повелѣнія-та ми,
И сѫдбы-тѣ ми не извършихте,
Но не [ж]сторихте нито споредъ сѫдбы-тѣ
На язычницы-тѣ които сѫ около васъ;
8 За то така говори Господь Іеова:
Ето, и азъ сьмь противъ тебе,
И ще извършѫ сѫдбы въ срѣдъ тебе прѣдъ язычницы-тѣ.
9 И [з]ще ти направіѭ онова, което не сьмь направилъ,
Нито ще направіѭ нѣкога подобно нему,
Заради всичкы-тѣ твои мерзости.
10 За то [и]бащи ще изѣдѫтъ чада-та *си* въ срѣдъ тебе,
И чада ще изѣдѫтъ бащы-тѣ си:
И ще извършѫ сѫдбы въ тебе:
А всичкый-тъ ти остатъкъ [і]ще распърснѫ къмъ всякой вѣтръ.
11 За то, живъ сьмь азъ, говори Господь Іеова,
Непрѣмѣнно, понеже [к]ты оскверни святилище-то ми
Съсъ всичкы-тѣ си мерзости,
И [л]съсъ всичкы-тѣ си гнусотіи,
И азъ прочее ще *тя* отрѣжѫ;
И [м]око-то ми не ще пощади,
И азъ не ще помилувамъ.
12 [н]Третя-та ти часть ще умрѫтъ отъ моръ,
И ще ся довършатъ въ срѣдъ тебе отъ гладъ;
И третя-та ти часть ще паднѫтъ около тебе отъ мечъ:
А [о]*другѫ-тѫ* третіѭ часть ще распърснѫ по всякой вѣтръ,
И [п]ще извлѣкѫ ножъ задъ тѣхъ.
13 И [р]ще ся свърши ярость-та ми,
И [с]ще поставіѭ гнѣвъ-тъ си връхъ тѣхъ,
И [т]ще ся удовлетворіѭ:
И [у]ще познаіѫтъ че азъ Господь говорихъ въ ревность-тѫ си,
Когато свършѫ противъ тѣхъ гнѣвъ-тъ си.
14 И [ф]ще тя направіѭ пустынѭ и поношеніе
Между народы-тѣ които сѫ около тебе,
Прѣдъ всякого що минува.
15 И [х]*това* ще бѫде укоръ и присмиваніе,
Наука и ужасъ,
На народы-тѣ които сѫ около тебе,
Когато извършѫ въ тебе сѫдове съ ярость,
И съ гнѣвъ, и [ц]съ гнѣвны запрѣщенія:
Азъ Господь говорихъ.
16 [ч]Когато испроводіѭ върхъ тѣхъ злы-тѣ стрѣлы на гладъ-тъ,
Истрѣбители-тѣ, които ще испроводіѭ, за да вы истрѣбятъ,
Ще умножѫ още гладъ-тъ у васъ,
И [ш]ще съкрушѫ у васъ подкрѣпленіе-то отъ хлѣбъ-тъ.
17 И ще проводіѭ върхъ васъ гладъ и [щ]злы звѣрове,
И ще тя обесчадятъ:
И [ъ]моръ и кръвь ще прѣминѫтъ прѣзъ тебе,
И ще нанесѫ мечъ върхъ тебе:
Азъ Господь говорихъ.

ГЛАВА 6.

1 И слово Господне быде къмъ мене, и ка-
2 зуваше: Сыне человѣческый, [а]утвърди лице-то си [б]къмъ Израилевы-тѣ горы, и про-
3 рочествувай на тѣхъ, И речи:
Горы Израилевы, слушайте слово-то на Господа Іеова:
Така говори Господь Іеова къмъ горы-тѣ, и къмъ хълмы-тѣ,

[к] Лев. 26; 39. Гл. 24; 23.

—

[а] Виж. Лев. 21; 5. Иса. 7; 20. Гл 44; 20.
[б] Ст. 12.
[в] Гл. 4; 1.
[г] Гл. 4; 8, 9.
[д] Іер. 40; 6. 52; 16.
[е] Іер. 41; 1, 2 и дрг. 44; 14.
[ж] Іер. 2; 10, 11. Гл. 16; 47
[з] Плач. 4; 6. Дан. 9; 12. Амос. 3; 2.
[и] Лев. 26; 29. Втор. 28; 53. 4 Цар. 6; 29. Іер. 19; 9. Плач. 2; 20. 4; 10.
[і] Ст. 12. Лев. 26; 33. Втор. 28; 64. Гл. 12; 14. Зах. 2; 6.
[к] 2 Лѣт. 36; 14. Гл. 7; 20. 8; 5 и дрг. 23; 38.
[л] Гл. 11; 21.
[м] Гл. 7; 4, 9. 8; 18. 9; 10.
[н] Виж. Ст. 2. Іер. 15; 2. 21; 9. Гл. 6; 12.
[о] Іер. 9; 16. Ст. 2, 10. Гл. 6; 8.
[п] Лев 26; 33 Ст. 2. Гл. 12; 14.
[р] Плач. 4; 11. Гл. 6; 12. 7; 8.
[с] Гл. 21; 17.
[т] Втор. 32; 36. Иса. 1; 24.
[у] Гл. 36; 6. 38; 19.
[ф] Лев. 26; 31, 32. Неем. 2; 17.
[х] Втор. 28; 37. 3 Цар. 9; 7. Псал. 79; 4. Іер. 24; 9. Плач. 2; 15.
[ц] Гл. 25; 17.
[ч] Втор. 32; 23, 24.
[ш] Лев. 26; 26. Гл. 4; 16. 14; 13.
[щ] Лев. 26; 22. Втор. 32; 24. Гл. 14; 21. 33; 27. 34; 25.
[ъ] Гл. 38; 22.

—

[а] Гл. 20; 46. 21; 2. 25; 2.
[б] Гл. 36; 1.

Към дебри-тѣ и към долове-тѣ:
Ето, азъ, азъ ще нанесѫ върхъ васъ мечъ,
И [в]ще разорѭ высокы-тѣ ви мѣста:
4 И олтари-тѣ ви ще ся развалятъ,
И сълнечны-тѣ ваши идолы ще ся съкрушатъ;
И [г]ранены-тѣ ви ще свалѭ прѣдъ кумиры-тѣ ви.
5 И ще постелѭ трупове-тѣ на Израилевы-тѣ сынове
Прѣдъ кумиры-тѣ имъ,
И ще распьрснѫ кости-тѣ ви
Около олтари-тѣ ви.
6 Въ всяко ваше жилище градища-та ще запустѣѭтъ,
И высокы-тѣ мѣста ще ся развалятъ,
Щото олтари-тѣ ви да запустѣѭтъ и да ся развалятъ,
И кумири-тѣ ви да ся съкрушатъ и да исчезнѫтъ,
И сълнечни-тѣ ваши идоли да ся съсѣкѫтъ,
И издѣлія-та ви да ся изгладятъ.
7 И ранени-тѣ ще паднѫтъ въ срѣдъ васъ,
И [д]ще разумѣете че азъ сьмь Господь.
8 [е]Ще оставѭ *обаче* остатъкъ,
За да имате *нѣкои* избѣгнѫли отъ ножъ-тъ между народы-тѣ,
Когато сте распьрснѫти по мѣста-та.
9 И колко-то отъ васъ избѣгнѫтъ,
Ще мя помнятъ между народы-тѣ,
Дѣто ще ся заведѫтъ плѣнници,
[ж]Понеже сьмь въ съкрушеніе заради блудно-то имъ сьрдце
Което ся уклони отъ мене,
И [з]заради очи-тѣ имъ които блудствуватъ вслѣдъ кумиры-тѣ имъ:
И [и]ще иматъ отвращеніе отъ себе си
Заради злины-тѣ които сѫ направили въ всичкы-тѣ си мерзости.
10 И ще познаѭтъ че азъ Господь
Не говорихъ всуе,
Че щѣхъ имъ направи това зло.
11 Така говори Господь Іеова:
[і]Плесни съ рѫкѫ-тѫ си,
И удари съ ногѫ-тѫ си, и речи: Горко!
Заради всичкы-тѣ лошы мерзости на Израилевъ-тъ домъ,
Защото [к]ще паднѫтъ отъ ножъ, отъ гладъ, и отъ моръ.
12 Далечный-тъ ще умре отъ моръ:
И ближній-тъ ще падне отъ ножъ:
А останѫлый-тъ и обсаждаемый-тъ ще умре отъ гладъ:
[л]Така ще свършѫ гнѣвъ-тъ си върхъ тѣхъ.
13 И [м]ще познаете че азъ сьмь Господь,
Когато ранени-тѣ имъ лѣжатъ между кумиры-тѣ имъ
Около олтари-тѣ имъ,
[н]На всякой высокъ хълмъ,
[о]По всичкы-тѣ върхове на горы-тѣ,
Подъ всяко зелено дьрво,
И [п]подъ всякой гѫстолистъ теревинѳъ,
На мѣсто-то дѣто приносяхѫ благовонно уханіе
На всичкы-тѣ си кумиры.
14 И [р]ще простръ ръкѫ-тѫ си върхъ тѣхъ,
И ще направѭ земѭ-тѫ пустѫ,
По пустѫ даже и отъ [с]пустынѭ-тѫ къмъ Дивлаѳъ,
Въ всичкы-тѣ имъ жилища,
И ще познаѭтъ че азъ сьмь Господь.

ГЛАВА 7.

1 И слово Господне быде къмъ мене, и
2 казуваше: И ты, сыне человѣческый, *слушай:* Така говори Господь Іеова къмъ Израилевѫ-тѫ земѭ:
[а]Свършъкъ, свършъкъ-тъ дойде,
На четыри-тѣ краища земны.
3 Свършъкъ-тъ *дойде* върхъ тебе,
И ще испроводѭ върхъ тебе гнѣвъ-тъ си,
И [б]ще тя сѫдѭ споредъ пѫтища-та ти,
И ще ти въздамъ за вси-тѣ твои мерзости.
4 И [в]око-то ми не ще тя пощади,
И нѣма да помилувамъ;
Но ще ти въздамъ споредъ пѫтища-та ти,
И ще бѫдѫтъ въ срѣдъ тебе твои-тѣ мерзости:
И [г]ще познаете че азъ сьмь Господь.
5 Така говори Господь Іеова:
Зло, едно зло, ето иде;
6 Свършъкъ дойде, свършъкъ-тъ дойде;
Подигнѫ ся противъ тебе; ето стигнѫ.
7 [д]Редъ-тъ дойде върхъ тебе, който живѣешь въ тѫзь земѭ,
[е]Врѣме-то дойде, день-тъ на разореніе-то ся приближи,
А не въсклицаніе по планины-тѣ.
8 Сега [ж]тутакси ще излѣѭ гнѣвъ-тъ си върхъ тебе,
И ще свършѫ ярость-тѫ си върхъ тебе;
И [з]ще тя сѫдѭ споредъ пѫтища-та ти,
И ще ти въздамъ за вси-тѣ твои мерзости.
9 И [и]око-то ми нѣма да пощади,
И нѣма да помилувамъ;
Споредъ пѫтища-та ти ще ти въздамъ,
И мерзости-тѣ ти ще бѫдѫтъ въ срѣдъ тебе:
И [і]ще познаете че азъ сьмь Господь който поразявамъ.

в Лев. 26; 30.
г Лев. 26; 30.
д Ст. 13. Гл. 7; 4, 9. 11; 10, 12. 12; 15.
е Іер. 44; 28. Гл. 5; 2, 12. 12; 16. 14; 22.
ж Псал. 78; 40. Иса. 7; 13. 43; 24. 63; 10.
з Числ. 15; 39. Гл. 20; 7, 24.
и Лев. 26; 39. Іов. 42; 6. Гл. 20; 43. 36; 31.
і Гл. 21; 14.
к Гл. 5; 12.
л Гл. 5; 13.
м Ст. 7.
н Іер. 2; 20.
о Осія 4; 13.
п Иса 57; 5.
р Иса. 5; 25.
с Числ. 33; 46. Іер. 48; 22.

—

а Ст. 3, 6. Амос. 8; 2. Мат. 24; 6, 13, 14.
б Ст. 8, 9.
в Ст. 9. Гл. 5; 11. 8; 18. 9; 10.
г Ст. 27. Гл. 6; 7. 12; 20.
д Ст. 10.
е Ст. 12. Соф. 1; 14, 15.
ж Гл. 20; 8, 21.
з Ст. 3.
и Ст. 4.
і Ст. 4.

10 Ето день-тъ, ето дойде;
[к] Редь-тъ ся яви;
Жезлъ-тъ ся расцавтѣ, гордость-та прозябнѫ.
11 [л] Насиліе-то порастнѫ въ жезлъ на беззаконіе:
Нищо не *ще остане* отъ тѣхъ,
Нито отъ множество-то имъ,
Нито отъ имотъ-тъ имъ:
И [м] нѣма *да остане* великолѣпіе между тѣхъ.
12 [н] Врѣме-то дойде, день-тъ ся приближи:
Да ся не радува който купува,
И да не плаче който продава;
Защото има гнѣвъ връзъ всичко-то имъ множество.
13 Защото продавачъ-тъ нѣма да ся върне при продадено-то,
Ако и да ся намира още между живы-тѣ;
Понеже видѣніе-то за всичко-то имъ множество нѣма да ся върне назадъ;
И никой нѣма да утвърди себе си,
Чрѣзъ беззаконіе-то на животъ-тъ си.
14 Затрѫбихѫ съ трѫбѫ, и приготви ся всичко;
Но никой не отхожда на бой-тъ;
Защото гнѣвъ-тъ ми е връзъ всичко-то имъ множество.
15 [о] Ножъ-тъ е изъ вънъ, и моръ-тъ и гладъ-тъ изъ вѫтрѣ:
Който е на нивѫ-тѫ ще умре отъ ножъ;
А който въ градъ-тъ, гладъ и моръ ще го погълнѫтъ.
16 И [п] които отъ тѣхъ избѣгнѫтъ, ще ся спасѫтъ,
И ще бѫдѫтъ по планины-тѣ като гълѫби-тѣ по долове-тѣ,
И ще плачѫтъ всичкы тѣзи, всякой заради беззаконія-та си.
17 [р] Всичкы-тѣ рѫцѣ ще ослабнѫтъ,
И всичкы-тѣ колѣна ще станѫтъ *като* водѫ.
18 И [с] ще ся опашѫтъ въ врѣтище,
И [т] ужасъ ще гы покрые,
И срамъ *ще бѫде* на всичкы-тѣ лица,
И плѣшивость на всичкы-тѣ тѣхны главы.
19 [у] Сребро-то си ще хвърлятъ по пѫтища-та,
И злато-то имъ ще бѫде като нечистотѫ;
Сребро-то имъ и злато-то имъ не ще могѫтъ да гы избавятъ
Въ день-тъ на гнѣвъ-тъ Господенъ:
Нѣма да насытятъ душы-тѣ си, и нѣма да напълнятъ чрѣва-та си;
Защото [ф] ся спънѫхѫ въ беззаконіе-то си.
20 Понеже славѫ-тѫ на украшеніе-то си прѣвърнѫхѫ въ гордость;
И [х] направихѫ отъ неѩ образы-тѣ на своитѣ мерзости,
Омразны-тѣ си;
За то азъ іѩ поставямъ нечистотѫ за тѣхъ.
21 И ще іѩ прѣдамъ въ разграбеніе въ рѫцѣ на чужденцы,
И корысть на нечестивы-тѣ на земіѭ-тѫ;
И ще іѩ омърсятъ.
22 И ще отвърнѫ лице-то си отъ тѣхъ,
И ще омърсятъ непристѫпно-то ми *мѣсто:*
И хыщници-тѣ ще влѣзѫтъ въ него, и ще го омърсятъ.
23 Направи веригѫ;
Защото [ч] земя-та е пълна съсъ сѫдбы на кръвопролитіе,
И градъ-тъ пълнъ съ насилство.
24 За то ще докарамъ най злы-тѣ отъ народы-тѣ,
И ще наслѣдятъ кѫщы-тѣ имъ:
И ще направіѭ да прѣстане гордость-та на силны-тѣ:
И святы-тѣ имъ мѣста ще ся омърсятъ.
25 Гыбель иде:
И ще потърсятъ миръ, и не ще има.
26 [ц] Бѣдство връзъ бѣдство ще дохожда,
И ще пристига вѣсть връзъ вѣсть:
Тогазъ [ш] ще поискатъ отъ пророкъ видѣніе;
И ще ся изгуби законъ-тъ отъ священника,
И съвѣтъ отъ старѣйшины-тѣ.
27 Царь-тъ ще сѣтува,
И князь-тъ ще ся облѣче въ смаюваніе,
И рѫцѣ-тѣ на земны-тѣ людіе ще ослабнѫтъ:
Споредъ пѫтища-та имъ ще имъ направіѭ,
И споредъ сѫдбы-тѣ имъ ще гы сѫдіѭ:
И [щ] ще познаіѫтъ че азъ сьмь Господь.

ГЛАВА 8.

1 И въ шесто-то лѣто, въ шестый-тъ *мѣсецъ*, петый-тъ *день* на мѣсецъ-тъ, като сѣдѣхъ азъ въ домъ-тъ си, и [а] старѣйшины-тѣ Іудини сѣдѣхѫ прѣдъ мене, [б] рѫка-та на 2 Господа Іеова паднѫ тамъ връзъ мене. И [в] видѣхъ, и ето подобіе като зракъ на огнь; отъ зракъ-тъ на чрѣсло-то му и надолу, огнь; и отъ чрѣсло-то му нагорѣ, като зракъ на сіяніе, [г] на гледъ 3 като халколиванъ. И [д] прострѣ подобіе на рѫкѫ, и мя хванѫ за космы-тѣ на главѫ-тѫ ми, и [е] мя възвыси Духъ-тъ между земіѭ-тѫ и небе-то, и [ж] донесе мя чрѣзъ Божіи видѣнія въ Іерусалимъ, до входъ-тъ на вѫтрешни-тѣ врата които гледатъ къмъ сѣверъ, [з] дѣто стоеше идолъ-тъ на ревнованіе-то, [и] който раздразня въ ревнова-4 ніе. И ето, слава-та на Бога Израилева бѣ тамъ, споредъ видѣніе-то [і] което видѣхъ на поле-то.

к Ст. 7.
л Іер. 6; 7.
м Іер. 16; 5, 6. Гл. 24; 16, 22.
н Ст. 7.
о Втор. 32; 25. Плач. 1; 20. Гл. 5; 12.
п Гл. 6; 8.
р Иса. 13; 7. Іер. 6; 24. Гл. 21; 7.
с Иса. 3; 24. 15; 2, 3. Іер. 48; 37. Амос. 8; 10.
т Псал. 55; 5.
у Прит. 11; 4. Соф 1; 18.
ф Гл. 14; 3, 4. 44; 12.
х Іер 7; 30.
ц 4 Цар. 21; 16. Гл. 9; 9. 11; 6.
ч Втор. 32; 23. Іер. 4; 20.
ш Псал. 74; 9. Плач. 2; 9. Гл. 20; 1, 3.
щ Ст. 4.

а Гл. 14; 1. 20; 1. 33; 31.
б Гл. 1; 3. 3; 22.
в Гл. 1; 26, 27.
г Гл. 1; 4.
д Дан. 5; 5.
е Гл. 3; 14.
ж Гл. 11; 1, 24. 40; 2.
з Іер. 7; 30. 32; 34. Гл. 5; 11.
и Втор. 32; 16, 21.
і Гл. 1; 28. 3; 22, 23.

5 И рече ми: Сыне человѣческый, подигни сега очи-тѣ си къмъ сѣверъ. И подигнѫхъ очи-тѣ си къмъ сѣверъ, и ето, къмъ сѣвернѫ-тѫ странѫ въ врата-та на олтарь-тъ, идолъ-тъ тойзи на ревнованiе-то при входъ-тъ. 6 Тогазь ми рече: Сыне человѣческый, видишь ли ты що правятъ тѣзи? голѣмы-тѣ мерзости, които домъ-тъ Израилевъ прави тукъ, за да ся отдалечѫ отъ святилище-то си? но обърни ся още, ще видишь по голѣмы мерзости.

7 И заведе мя въ врата-та на дворъ-тъ, и видѣхъ, и ето една дупка въ стѣнѫ-тѫ. 8 И рече ми: Сыне человѣческый, копай сега въ стѣнѫ-тѫ: и копахъ въ стѣнѫ-тѫ, и ето единъ входъ. 9 И рече ми: Влѣзь, та виждь лукавы-тѣ мерзости, които правятъ тѣзи тука. 10 И влѣзохъ и видѣхъ, и ето всякакво подобiе на гадове, и гнусны животны, и всичкы-тѣ идоли на домъ-тъ Израилевъ, изобразени на стѣнѫ-тѫ околовързъ. 11 И стоехѫ прѣдъ тѣхъ седмдесеть мѫжiе отъ старѣйшины-тѣ на Израилевъ-тъ домъ; а въ срѣдъ тѣхъ стоеше Язанiя сынъ-тъ Сафановъ: и *държеше* всякой въ рѫкѫ-тѫ си кадилницѫ-тѫ си; и въсхождаше гѫстъ облакъ отъ темянъ-тъ. 12 И рече ми: Сыне человѣческый, видѣ ли що правятъ въ тъмнинѫ-тѫ старѣйшины-тѣ на Израилевъ-тъ домъ, всякой въ скрышны-тѣ стаи на образы-тѣ си? защото рекохѫ: [к]Господь не ны види; Господь е оставилъ земѭ-тѫ.

13 И рече ми: Обърни ся още: ще видишь по голѣмы мерзости които правятъ тѣ. 14 И заведе мя въ входъ-тъ на врата-та на домъ-тъ Господень, които сѫ къмъ сѣверъ, и ето, тамъ сѣдѣхѫ жены та оплакувахѫ Ѳаммуза. 15 И рече ми: Видѣ ли, сыне человѣческый? Обърни ся още: ще видишь по голѣмы мерзости отъ тѣзи.

16 И въведе мя въ вѫтрешнiй-тъ дворъ на домъ-тъ Господень: и ето, въ входъ-тъ на храмъ-тъ Господень, [л]между притворъ-тъ и олтарь-тъ, [м]около двадесеть и петь мѫжiе съ [н]гърбове-тѣ си къмъ храмъ-тъ Господень, и лица-та имъ къмъ истокъ; и ся [о]кланяхѫ на слънце-то къмъ истокъ. 17 И рече ми: Видѣлъ ли си, сыне человѣческый? Малко ли е *това* въ Iудинъ-тъ домъ, да правятъ мерзости-тѣ които тѣзи правятъ тука? щото [п]испълнихѫ земѭ-тѫ съ насилства, и уклонихѫ ся за да мя разгнѣвятъ; и ето, турятъ вѣйкѫ въ ноздри-тѣ си. 18 И [р]азъ прочее ще дѣйствувамъ съ гнѣвъ; [с]око-то ми нѣма да пощади, нито ще помилувамъ; и [т]когато выкнѫтъ въ уши-тѣ ми съ голѣмъ гласъ, нѣма да гы послушамъ.

ГЛАВА 9.

1 И выкнѫ въ уши-тѣ ми съ голѣмъ гласъ, и рече: Да приближатъ наредени-тѣ за градъ-тъ, всякой съ орѫжiе-то си на истрѣбленiе въ рѫкѫ. 2 И ето, шесть мѫжiе идѣхѫ отъ пѫть-тъ на по высокы-тѣ врата които гледатъ къмъ сѣверъ, и на всякого въ рѫкѫ-тѫ орѫжiе на разрушенiе: и [а]въ срѣдъ тѣхъ единъ человѣкъ облѣченъ въ ленены, съ писарскѫ мастилницѫ на чрѣсло-то му: и влѣзохѫ та застанѫхѫ при мѣдный-тъ олтарь. 3 И [б]слава-та на Бога Израилева, отъ херувимы-тѣ, надъ които бѣ, възлѣзе на прагъ-тъ на домъ-тъ: и выкнѫ къмъ мѫжъ-тъ облѣченый-тъ въ ленены, който *имаше* на чрѣсло-то си писарскѫ мастилницѫ: 4 И рече му Господь: Мини прѣзъ градъ-тъ, прѣзъ Iерусалимъ, и [в]направи бѣлѣгъ върху чела-та на мѫжiе-тѣ, [г]които стенѫтъ и плачѫтъ заради всичкы-тѣ мерзости що ставатъ въ срѣдъ него. 5 А на другы-тѣ рече, като слушахъ азъ: Минѣте подирь него прѣзъ градъ-тъ, та поразѣте: [д]да не пощади око-то ви, и не помилувайте: 6 [е]Старцы, юношы, и дѣвы, и младенцы, и жены, избiйте до истрѣбленiе: [ж]но не приближавайте при никого отъ онѣзи върху които е бѣлѣгъ-тъ: и [з]начнѣте отъ святилище-то ми. [и]И начнѫхѫ отъ мѫжiе-тѣ, старѣйшины които бѣхѫ прѣдъ домъ-тъ.

7 И рече имъ: Осквернѣте домъ-тъ, и напълнѣте дворове-тѣ съ убиты: излѣзте. 8 И излѣзохѫ та поразихѫ въ градъ-тъ. А като гы поразявахѫ тѣ, азъ останѫхъ и [i]паднѫхъ на лице-то си, и выкнѫхъ, и рѣкохъ: [к]Горко! Господи Iеова! ще истрѣбишь ли ты всичкый-тъ остатъкъ Израилевъ, като изливашь гнѣвъ-тъ си връзъ Iерусалимъ? 9 И рече ми: Беззаконiе-то на Израилевъ-тъ и Iудинъ-тъ домъ ся твърдѣ прѣумножи, и [л]земя-та е пълна съ кръвь, градъ-тъ пълнъ съ развращенiе; защото думатъ: [м]Господь е оставилъ земѭ-тѫ, и, [н]Господь не види. 10 И азъ прочее, [о]око-то ми нѣма да пощади, и нѣма да помилувамъ: [п]противъ главѫ-тѫ имъ ще въздамъ пѫтища-та имъ.

11 И ето, мѫжъ-тъ облѣченый-тъ въ ленены, който *имаше* на чрѣсло-то си мастилницѫ-тѫ, донесе отвѣтъ, и рече: Направихъ както ми заповѣда ты.

к Гл. 9; 9.
л Іоил. 2; 17.
м Гл. 11; 1.
н Іер. 2; 27. 32, 33.
о Втор. 4; 19. 4 Цар. 23; 5, 11. Іов. 31; 26. Іер. 44; 17.
п Гл. 9; 9.
р Гл. 5; 13. 16; 42. 24; 13.
с Гл. 5; 11. 7; 4, 9. 9; 5, 10.
т Прит. 1; 28. Иса. 1; 15. Іер. 11; 11. 14; 12. Мих. 3; 4. Зах. 7; 13.

—

а Лев. 16; 4. Гл. 10; 2, 6, 7. Откр. 15; 6.
б Гл. 3; 23. 8; 4. 10; 4, 18. 11; 22, 23.
в Исх. 12; 7. Откр. 7; 3. 9; 4. 13; 16, 17. 20; 4.
г Псал. 119; 53, 136. Іер. 13; 17. 2 Кор. 12; 21. 2 Пет. 2; 8.
д Ст. 10. Гл. 5; 11.
е 2 Лѣт. 36; 17.
ж Откр. 9; 4.
з Іер. 25; 29. 1 Пет. 4; 17.
и Гл. 8; 11, 12, 16.
i Числ. 14; 5. 16; 4, 22, 45. Іис. Нав. 7; 6.
к Гл. 11; 13.
л 4 Цар. 21; 16. Гл. 8; 17.
м Гл. 8; 12.
н Псал. 10; 11. Иса. 29; 15.
о Гл. 5; 11. 7; 4. 8; 18.
п Гл. 11; 21.

—

ГЛАВА 10.

1 Послѣ видѣхъ, и ето, [а]въ твърдь-тѫ която бѣ надъ главѫ-тѫ на херувимы-тѣ, видѣше ся надъ тѣхъ като сапфиръ камыкъ, явленіе въ подобіе на прѣстолъ. 2 И [б]говори на мѫжа облѣченый-тъ въ ленены, и рече: Влѣзъ между колета-та подъ херувимы-тѣ, и напълни рѫцѣ-тѣ си [в]съ огненны вѫглища изъ срѣдъ херувимы-тѣ, и [г]пръсни *гы* върхъ градъ-тъ. И влѣзе прѣдъ очи-тѣ ми.

3 А херувими-тѣ стоехѫ отъ десно на домъ-тъ, когато влизаше мѫжъ-тъ: и облакъ-тъ испълни вѫтрѣшній-тъ дворъ. 4 И [д]слава-та Господня ся възвыси отъ херувимы-тѣ при прагъ-тъ на домъ-тъ: и [е]облакъ-тъ испълни домъ-тъ, и дворъ-тъ, и дворъ-тъ ся испълни отъ сіяніе-то на 5 славѫ-тѫ Господнѭ. И [ж]шумъ-тъ на херувимскы-тѣ крыла ся чуеше до вънъшній-тъ дворъ, [з]като гласъ на Всесилнаго Бога когато говори.

6 И когато заповѣда на мѫжа който бѣ облѣченъ въ ленены, и рече: Земи огнь изъ срѣдъ колета-та, изъ срѣдъ херувимы-тѣ; тогазь влѣзе, та застанѫ при ко- 7 лета-та. И *единъ* херувимъ простираше рѫкѫ-тѫ си изъ срѣдъ херувимы-тѣ, къмъ огнь-тъ който бѣ въ срѣдъ херувимы-тѣ, и зѣ *отъ него*, и тури въ рѫцѣ-тѣ на облѣченый-тъ въ ленены: а той *го* зѣ, и излѣзе.

8 [и]А въ херувимы-тѣ, подъ крыла-та имъ ся виждаше подобіе на человѣческѫ рѫ- 9 кѫ. И [і]видѣхъ, и ето четыри колета при херувимы-тѣ: едно коло при единъ херувимъ, и едно коло при другъ херувимъ: и зракъ-тъ на колета-та бѣ [к]на глѣдъ 10 като хрисолиѳъ. А колкото за зракъ-тъ имъ, и четыри-тѣ имахѫ еднакво подобіе: 11 като че бѣ коло въ срѣдъ коло. [л]Като ходѣхѫ, вървѣхѫ на четыри-тѣ си страны: не ся обращахѫ като ходѣхѫ, но въ което мѣсто първый ся управяше, слѣдовахѫ го *другы-тѣ:* не ся обращахѫ като ходѣхѫ.
12 А всичко-то имъ тѣло, и гърбове-тѣ имъ, и рѫцѣ-тѣ имъ, и крыла-та имъ, и [м]колета-та на четыри-тѣ, колета-та имъ бѣ- 13 хѫ наоколо пълны съ очи. А за колета-та, тѣ ся зовѣхѫ, като слушахъ, *Галгалъ, 14 И [н]всяко имаше четыри лица: лице-то на единый-тъ лице херувимско: и лице-то на вторый-тъ, лице человѣческо: и на третій-тъ, лице львово: и на четвъртый-тъ, 15 лице орлово. И херувимы-тѣ ся възвысихѫ: [о]това е животно-то, което видѣхъ при рѣкѫ-тѫ Ховаръ.

16 И [п]когато херувими-тѣ ходѣхѫ, ходѣхѫ колета-та при тѣхъ: и когато херувими-тѣ подигахѫ крыла-та си за да ся възвышатъ отъ земѭ-тѫ, и сами-тѣ колета не 17 ся уклонявахѫ отъ при тѣхъ. [р]Когато стоехѫ, *и тѣ* стоехѫ: а когато ся възвышавахѫ, *и тѣ* ся възвышавахѫ съ тѣхъ; защото духъ-тъ на животны-тѣ бѣ въ тѣхъ.

18 И [с]слава-та Господня [т]излѣзе изъ прагъ-тъ на домъ-тъ, и застанѫ надъ хе- 19 рувимы-тѣ. И [у]херувими-тѣ подигнѫхѫ крыла-та си, та ся възвысихѫ отъ земѭ-тѫ прѣдъ мене: когато излѣзохѫ, *бѣхѫ* и колета-та при тѣхъ: и застанѫхѫ въ входъ-тъ на въсточны-тѣ врата на домъ-тъ Господень: и слава-та на Бога Израилева 20 бѣ на тѣхъ отгорѣ. [ф]Това е животно-то което видѣхъ подъ Бога Израилева [х]при рѣкѫ-тѫ Ховаръ: и познахъ че бѣхѫ хе- 21 рувими. [ц]Всякой имаше по четыри лица, и всякой четыри крыла, [ч]и подобіе на 22 человѣческы рѫцѣ подъ крыла-та си. А [ш]лица-та имъ *бѣхѫ* споредъ подобіе-то, исты-тѣ лица, които видѣхъ при рѣкѫ-тѫ Ховаръ, видѣніе-то имъ и тѣ: *а* [щ]ходѣхѫ всякой срещѫ лице-то си.

ГЛАВА 11.

1 И [а]дигнѫ мя Духъ-тъ, та мя отнесе [б]на въсточны-тѣ врата на домъ-тъ Господень, които гледатъ къмъ истокъ: и ето [в]въ входъ-тъ на врата-та двадесеть и петь мѫжіе, и между тѣхъ видѣхъ Язаніѭ сынъ-тъ на Азура, и Фелатіѭ сынъ-тъ 2 на Венаіѭ, началници на людіе-тѣ. И рече ми *Господь:* Сыне человѣческый, тѣзи сѫ мѫжіе-тѣ, които размышляватъ неправдѫ, и които съвѣтуватъ лошъ съвѣтъ въ тойзи 3 градъ, и казуватъ: [г]Не е близу: нека съградимъ кѫщы: [д]тойзи *градъ* е котелъ, а 4 ный месо. За то пророчествувай противъ тѣхъ, пророчествувай, сыне человѣческый.
5 И [е]Духъ Господень паднѫ върхъ мене, та ми рече: Говори: Така казува Господь:
Така говорихте, доме Израилевъ:
А размышленія-та на духъ-тъ ви, азъ гы знаѭ.
6 [ж]Умножихте убиты-тѣ си въ тойзи градъ,
И напълнихте улицы-тѣ му съ убиты.
7 За то така говори Господь Іеова:
[з]Убити-тѣ ви, които турихте въ срѣдъ него,

а Гл. 1; 22, 26.
б Гл. 9; 2, 3.
в Гл. 1; 13.
г Виж. Откр. 8; 5.
д Ст. 18. Гл. 1; 28. 9; 3.
е 3 Цар. 8; 10, 11. Гл. 43; 5.
ж Гл. 1; 24.
з Псал. 29; 3 и друг.
и Гл. 1; 8. Ст. 21.
і Гл. 1; 15.
к Гл. 1; 16.
л Гл. 1; 17.
м Гл. 1; 18.
* Вихрушка, *или* търкалящъ.
н Гл. 1; 6, 10.
о Гл. 1; 5.
п Гл. 1; 19.
р Гл. 1; 12, 20, 21.
с Ст. 4.
т Осія 9; 12.
у Гл. 11; 22.
ф Гл. 1; 22. Ст. 15.
х Гл. 1; 1.
ц Гл. 1; 6. Ст. 14.
ч Гл. 1; 8. Ст. 8.
ш Гл. 1; 10.
щ Гл. 1; 12.

—

а Гл. 3; 12, 14. 8; 3. Ст. 24.
б Гл. 10; 19.
в Гл. 8; 16.
г Гл. 12; 22, 27. 2 Пет. 3; 4.
д Виж. Іер. 1; 13. Гл. 24; 3 и друг.
е Гл. 2; 2. 3; 24.
ж Гл. 7; 23. 22; 3, 4.
з Гл. 24; 3, 6, 10, 11. Мих. 3; 3.

Тѣ сж месо, а тозь *градъ* е котелъ:
[и]Но азъ ще вы извадіж изъ срѣдъ него.
8 Отъ ножъ-тъ ся убояхте:
И ножъ ще донесж връзъ васъ, говори Господь Іеова.
9 И ще вы извадіж изъ срѣдъ него,
И ще вы прѣдамъ въ ржцѣ-тѣ на иноплеменници:
[і]И ще извършж връзъ васъ сждбы.
10 [к]Отъ мечъ ще паднете:
[л]Въ Израилевы-тѣ прѣдѣлы ще вы сждіж,
И [м]ще познаете че азъ сьмь Господь.
11 [н]Тойзи *градъ* не ще да е вамъ котелъ,
Нито вы ще сте въ срѣдъ него месо:
Въ Израилевы-тѣ прѣдѣлы ще вы сждіж:
12 И [о]ще познаете че азъ сьмь Господь;
Понеже не ходихте въ повелѣнія-та ми,
[п]Нито извършихте сждбы-тѣ ми,
Но направихте споредъ сждбы-тѣ на язычницы-тѣ които сж около васъ.

13 А като пророчествувахъ азъ, умрѣ [р]Фелатія Венаіевъ-тъ сынъ. Тогазь [с]паднжхъ на лице-то си, и выкнжхъ съ голѣмъ гласъ, и рѣкохъ: Горко! Господи Іеова! ще довършишь ли ты остатъкъ-тъ Израилевъ? 14 И слово Господне быде къмъ 15 мене, и рече: Сыне человѣческый, братія-та ти, братія-та ти, мжжіе-тѣ на сродство-то ти, и всичкый Израилевъ домъ, всичкы они сж на които рекохж Іерусалимскы-тѣ жители: Отдалечѣте ся отъ Господа: намъ ся даде тая земя за наслѣ-16 діе. За то речи:
Така говори Господь Іеова:
Ако и да гы отхвърлихъ далечь между язычницы-тѣ,
Ако и да гы распрьснжхъ по мѣста-та,
[т]Но пакъ ще имъ бждж за малко *врѣме* като святилище,
По мѣста-та дѣто отиджтъ.
17 За то речи:
Така говори Господь Іеова:
И [у]ще вы съберж отъ народы-тѣ,
И ще вы приберж отъ мѣста-та дѣто сте распрьснжти,
И ще ви дамъ Израилевж-тж земіж.
18 И като дойджтъ тамъ
[ф]Ще дигнжтъ отъ неіж всичкы-тѣ ѝ гнусотіи,
И всичкы-тѣ ѝ мерзости.
19 И [х]ще имъ дамъ едно сърдце,
И [ц]духъ новъ ще туріж у васъ:
И [ч]ще отнемж каменно-то сьрдце отъ плъть-тж имъ,
И ще имъ дамъ плътско сьрдце.
20 [ш]За да ходятъ въ повелѣнія-та ми,
И да пазятъ сждбы-тѣ ми, и да гы вършатъ
И [щ]тѣ ще ми бждтъ людіе, и азъ ще имъ бждж Богъ.
21 А на които сьрдце-то ходи споредъ желаніе-то
На гнусотіи-тѣ имъ и на мерзости-тѣ имъ,
[ъ]Тѣхный-тъ пжть ще въздамъ на главж-тж имъ,
Говори Господь Іеова.

22 Тогазь [ы]херувими-тѣ подигнжхж крылата си, и колета-та *възлизахж* при тѣхъ: и слава-та на Бога Израилева бѣ върху 23 тѣхъ отгорѣ. И [ь]слава-та Господня възлѣзе изъ срѣдъ градъ-тъ, та застанж [ѣ]на горж-тж [ю]която е къмъ истокъ на градъ-тъ. 24 И [я]зѣ мя Духъ-тъ, и чрѣзъ видѣніе съ Духъ Божій отнесе мя въ Халдейскж-тж земіж, при плѣнницы-тѣ. Тогазь видѣніе-25 то което видѣхъ, отиде отъ мене. И казахъ на плѣнницы-тѣ всичкы-тѣ Господни думы които ми показа.

ГЛАВА 12.

1 И слово Господне быде къмъ мене и 2 рече: Сыне человѣческый, ты живѣешь [а]въ срѣдъ домъ на отстжпницы, [б]които очи иматъ за да виждатъ, и не виждатъ: уши иматъ за да чуіжтъ, и не чуіжтъ; 3 защото сж [в]домъ отстжпникъ. За то ты, сыне человѣческый, приготви си потрѣбны-тѣ нѣща за прѣселеніе, и прѣсели ся деня прѣдъ тѣхъ: и ще ся прѣселишь отъ мѣсто-то си на друго мѣсто прѣдъ тѣхъ: негли даджтъ вниманіе, ако и да сж домъ 4 отстжпникъ. И ще изнесешь нѣща-та си деня прѣдъ тѣхъ, като нѣща на прѣселеніе: и ты ще излѣзешь вечеръ-тъ прѣдъ тѣхъ, като онѣзь които излазятъ на прѣ-5 селеніе. Прокопай си прѣдъ тѣхъ стѣ-6 нж-тж, и изнесь прѣзъ неіж. Прѣдъ тѣхъ ще *гы* дигнешь на рамена, *и* ще *гы* изнесешь, като мъркнува: ще покрыешь лице-то си, та да не видишь земіж-тж; понеже [г]тя дадохъ знаменіе на Израилевъ-тъ домъ.

7 И направихъ както ми ся заповѣда: донесохъ вънъ нѣща-та си деня, като нѣща на прѣселеніе, и вечеръ-тъ прокопахъ си стѣнж-тж съ ржкж: изнесохъ *гы* като мъркнуваше, прѣдъ тѣхъ *гы* ди-8 гнжхъ на рамена. И на утринь-тж быде 9 слово Господне къмъ мене, и рече: Сыне человѣческый, [д]домъ-тъ Израилевъ, домъ-

[и] Ст. 9.
[і] Гл. 5; 8.
[к] 4 Цар. 25; 19. 20, 21. Іер. 39; 6. 52; 10.
[л] 3 Цар. 8; 65. 4 Цар 14; 25.
[м] Псал. 9; 16. Гл. 6; 7. 13; 9, 14, 21, 23.
[н] Виж. Ст. 3.
[о] Ст. 10.
[п] Лев. 18; 3, 24 и дрг Втор. 12; 30, 31. Гл. 8; 10, 14, 16.
[р] Ст. 1. Дѣян. 5; 5.
[с] Гл. 9; 8.
[т] Псал. 90; 1. 91; 9. Иса. 8; 14.
[у] Іер. 24; 5. Гл. 28; 25. 34; 13. 36; 24.
[ф] Гл 37; 23
[х] Іер. 32; 39. Гл. 36; 26, 27. Виж Соф. 3; 9.
[ц] Псал. 51; 10. Іер. 31; 33. 32, 39. Гл. 18; 31.
[ч] Зах. 7; 12.
[ш] Псал. 105; 45
[щ] Іер. 24; 7. Гл. 14; 11. 36; 28. 37; 27.
[ъ] Гл. 9; 10. 22; 31.
[ы] Гл. 1; 19. 10; 19.
[ь] Гл. 8; 4. 9; 3. 10; 4, 18, 43; 4.
[ѣ] Виж Зах 14; 4.
[ю] Гл 43; 2.
[я] Гл 8; 3.

—

[а] Гл. 2; 3, 6, 7, 8. 3; 26, 27.
[б] Иса. 6; 9. 42; 20. Іер. 5; 21. Мат. 13; 13, 14.
[в] Гл. 2; 5.
[г] Иса. 8; 18. Гл. 4; 3. 24; 24. Ст. 11.
[д] Гл. 2; 5.

тъ отстѫпникъ, не рече ли ти: [е]Що правишь ты?
10 Кажи имъ: Така говори Господь Іеова: [ж]Това пророчество ся относи на князя който е въ Іерусалимъ, и на всичкый Израилевъ домъ, които сѫ между тѣхъ.
11 Речи: [з]Азъ съмь знаменіе-то ви:
Както направихъ азъ, така ще имъ бѫде:
[и]Въ прѣселеніе, *и* въ плѣненіе ще отидѫтъ.
12 И [і]князь-тъ който е между тѣхъ ще дигне товаръ на рамена
Като мъркнува, и ще излѣзе:
Ще прокопаіѫтъ стѣнѫ-тѫ за да износятъ прѣзъ неіѫ:
Ще покрые лице-то си, за да не види земіѫ-тѫ съ очи-тѣ си.
13 [к]Ще прострѫ обаче мрѣжѫ-тѫ си връзъ него,
И ще ся хване въ примкѫ-тѫ ми:
И [л]ще го закарамъ у Вавилонъ, въ Халдейскѫ-тѫ земіѫ;
Но не ще да іѫ види, и тамъ ще умре.
14 И [м]ще разсѣіѫ къмъ всякой вѣтръ
Всичкы-тѣ около него помощницы,
И всичкы-тѣ му пълкове,
И [н]ще измѫкнѫ ножъ задъ тѣхъ.
15 И [о]ще познаіѫтъ че азъ съмь Господь,
Когато гы расьрснѫ между народы-тѣ,
И гы разсѣіѫ по мѣста-та.
16 Ще [п]оставіѫ обаче малцина на четъ отъ тѣхъ
Отъ мечъ-тъ, отъ гладъ-тъ, и отъ моръ-тъ,
За да приказуватъ всичкы-тѣ си мерзости
Между народы-тѣ, дѣто отиватъ:
И ще познаіѫтъ че азъ съмь Господь.
17 И слово Господне быде къмъ мене, и рече:
18 Сыне человѣческый, [р]яждь хлѣбъ-тъ си съ трепетъ,
И пій водѫ-тѫ си съ ужасъ и тѫгѫ.
19 И кажи на людіе-тѣ на *тѫзи* земіѫ:
Така говори Господь Іеова
За жители-тѣ Іерусалимскы въ Израилевѫ-тѫ земіѫ:
Ще ядѫтъ хлѣбъ-тъ си съ тѫгѫ,
И ще піѭтъ водѫ-тѫ си съсъ смаюваніе:
Щото [с]земя-та му да запустѣе отъ пълнотѫ-тѫ си,
[т]Заради беззаконіе-то на всичкы които живѣіѫтъ въ неіѫ.
20 И обитаеми-тѣ градове ще опустѣіѫтъ,
И земя-та ще ся разори:
И ще познаете че азъ съмь Господь.
21 И слово Господне быде къмъ мене, и
22 рече: Сыне человѣческый: Каква е тая пословица, *коіѫто* имате въ Израилевѫ-тѫ земіѫ, та казувате: [у]Дни-тѣ ся продължаватъ, и всяко видѣніе ся изгубя?
23 За то кажи имъ:
Така говори Господь Іеова:
Ще направіѫ тѫзи пословицѫ да прѣстане,
И нѣма вече да ся употрѣбява за пословицѫ въ Израиль;
Но кажи имъ: [ф]Дни-тѣ приближаватъ,
И испълненіе-то на всяко видѣніе.
24 Защото [х]не ще има вече никакво лъжливо видѣніе
[ц]Нито ласкателно прорицаніе, въ срѣдъ Израилевъ-тъ домъ.
25 Защото азъ съмь Господь: азъ ще говоріѫ,
И [ч]слово-то което ще говоріѫ ще ся извърши:
Нѣма да ся продължи вече;
Защото въ дни-тѣ ви, доме отстѫпниче, ще говоріѫ слово,
И ще го извършѫ, говори Господь Іеова.
26 И слово Господне быде къмъ мене, и рече:
27 [ш]Сыне человѣческый, ето, въ Израилевъ-тъ домъ говорятъ:
Видѣніе-то, което той вижда, *простира ся* въ [щ]много дни,
И пророчествува заради далечны врѣмена.
28 За то [ъ]кажи имъ: Така говори Господь Іеова:
Никое отъ слова-та ми не ще ся продължи вече,
Но слово-то което говорихъ ще ся извърши,
Говори Господь Іеова.

ГЛАВА 13.

1 И слово Господне быде къмъ мене и
2 рече: Сыне человѣческый, пророчествувай връзъ Израилевы-тѣ пророцы които пророчествуватъ, и кажи [а]на тѣзи които пророчествуватъ [б]отъ свое сърдце:
Слушайте слово-то Господне.
3 Така говори Господь Іеова:
Горко на глупавы-тѣ пророцы,
Които ходятъ подирь духъ-тъ си,
И не сѫ видѣли никое *видѣніе!*
4 Израилю, твои-тѣ пророци сѫ
[в]Като лисицы-тѣ въ пустыни-тѣ.
5 [г]Не възлѣзохте връзъ проломы-тѣ,
Нито въздигнѫхте огражденія за Израилевъ-тъ домъ,
Щото въ день-тъ Господень да устои въ бой-тъ.
6 [д]Видѣхѫ суеты и лъжливы прорицанія,
Които казуватъ: Господь говори;
А Господь не гы е проводилъ:

е Гл. 17; 12. 24; 19.
ж Мал 1; 1.
з Ст. 6.
и 4 Цар. 25; 4, 5, 7.
і Іер. 39; 4.
к Іов 19; 6. Іер. 52; 9. Плач. 1; 13. Гл. 17; 20.
л 4 Цар 25; 7. Іер 52; 11. Гл. 17; 16.
м 4 Цар. 25; 4, 5. Гл. 5; 10.
н Гл. 5; 2, 12.
о Псал. 9; 16. Гл. 6; 7, 14. 11; 10. Ст. 16, 20.
п Гл. 6; 8, 9, 10.
р Гл. 4; 16.
с Зах. 7; 14.
т Псал. 107; 34.
у Ст. 27. Гл. 11; 3. Амос. 6; 3. 2 Пет. 3; 4.
ф Іоил. 2; 1. Соф. 1; 14.
х Гл. 13; 23. Плач. 2; 14.
ц Иса. 55; 11. Ст. 28. Дан. 9; 12.
ч Лук. 21; 33.
ш Ст. 22.
щ 2 Пет. 3; 4.
ъ Ст. 23, 25.

а Ст. 17.
б Іер. 14; 14. 23; 16, 26.
в Пѣсн. 2; 15.
г Псал. 106; 23, 30. Гл. 22; 30.
д Ст. 23. Гл. 12; 24. 22; 28.

И направихѫ *человѣцы-тѣ* да ся надѣѭтъ
Че дума-та *имъ* щѣла да ся испълни.
7 Не видѣхте ли суетны видѣнія,
И говорихте лъжливы прорицанія,
И говорите: Господь рече,
Когато азъ не съмь говорилъ?
8 За то така говори Господь Іеова:
Понеже говорихте суеты, и видѣхте лъжы,
За то, ето, азъ съмь противъ васъ,
Говори Господь Іеова.
9 И рѫка-та ми ще бѫде върхъ пророцы-тѣ
Които гледатъ суеты, и прорицатъ лъжы:
Не ще бѫдѫтъ въ съвѣтъ-тъ на людіе-тѣ ми,
И [е]въ написаніе-то на Израилевъ-тъ домъ нѣма да ся напишѫтъ,
[ж]Нито ще влѣзѫтъ въ Израилевѫ-тѫ землѭ:
И [з]ще познаете че азъ съмь Господь Іеова.
10 Понеже, ей, понеже помамихѫ людіе-тѣ ми,
И казувахѫ: [и]Миръ: и нѣма миръ:
И тѣзи градѣхѫ стѣнѫ,
И ето, онѣзи [і]ѭ мажахѫ съ калъ:
11 Кажи на тѣзи които мажѫтъ съ калъ, че ще падне:
[к]Ще стане дъждь потопный:
И вы, каменіе отъ градушкѫ, ще паднете *върхъ неѭ*,
И буренъ вѣтръ ще ѭ съсыпе.
12 Ето, когато падне стѣна-та, не ще ли да ви рекѫтъ:
Дѣ е калъ-тъ съ който *ѭ* мазахте?
13 За то, така говори Господь Іеова:
Извѣстно ще *ѭ* съсыпѫ въ гнѣвъ-тъ си съ буренъ вѣтръ:
И въ ярость-тѫ ми ще стане дъждь потопный,
И въ гнѣвъ-тъ *ми* каменіе отъ градушкѫ, за да *ѭ* разрушѫ.
14 И ще съборѭ стѣнѫ-тѫ,
Коѭто омазахте съ калъ,
И ще ѭ съсыпѫ,
И ще ся открыѭтъ основанія-та ѝ,
И ще падне, и вы ще погынете заедно въ срѣдъ неѭ:
И [л]ще познаете че азъ съмь Господь.
15 И ще свършѫ ярость-тѫ си върхъ стѣнѫ-тѫ,
И върхъ онѣзи които сѫ ѭ омазали съ калъ,
И ще ви рекѫ: Нѣма стѣнѫ-тѫ,
Нито онѣзи които ѭ омазахѫ,
16 Израилеви-тѣ пророци които пророчествуватъ заради Іерусалимъ,
И [м]които гледатъ видѣнія на миръ заради него,
И нѣма миръ, говори Господь Іеова.

17 И ты, сыне человѣческый,
[н]Утвърди лице-то си върху дъщери-тѣ на людіе-тѣ си,
[о]Които пророчествуватъ отъ свое сърдце:
И пророчествувай противъ тѣхъ,
18 И речи: Така говори Господь Іеова:
Горко на онѣзи *дъщери*, които съшиватъ възглавницы за всякой лакъть,
И правятъ покрывала на главѫ-тѫ за всякой възрастъ, за да ловятъ душы!
[п]Душы-тѣ на людіе-тѣ ми, ловите,
И ще спасѣте ли душы-тѣ си?
19 И ще мя оскверняваге ли между людіе-тѣ ми
[р]За шепы ечимыкъ, и за уломцы хлѣбъ,
Та да умъртвите душы които не трѣбуваше да умрѫтъ,
И да упазвате живы душы които не трѣбуваше да живѣѭтъ,
Като лъжете людіе-тѣ ми, които слушатъ лъжы?
20 За то така говори Господь Іеова:
Ето, азъ съмь противъ възглавницы-тѣ ви,
Съ които ловите душы-тѣ, като птицы,
И ще гы отдерѫ отъ мышцы-тѣ ви,
И ще оставѭ душы-тѣ да бѣгатъ,
Душы-тѣ които вы ловите като птицы.
21 И ще раздерѫ покрывала-та ви,
И ще избавѭ людіе-тѣ си отъ рѫкѫ-тѫ ви,
И нѣма да сѫ вече въ рѫкѫ-тѫ ви за ловъ:
И [с]ще познаете че азъ съмь Господь.
22 Защото съ лъжы-тѣ оскърбихте сърдце-то на праведный-тъ,
Когото азъ не оскърбихъ:
И [т]укрѣпихте рѫцѣ-тѣ на злодѣй-тъ,
За да ся не върне отъ лукавый си пѫть,
Та да ся спасе животъ-тъ му:
23 За то [у]нѣма да видите вече суетны видѣнія,
Нито ще правите вече чародѣянія:
И ще избавѭ людіе-тѣ си отъ рѫкѫ-тѫ ви:
И [ф]ще познаете че азъ съмь Господь.

ГЛАВА 14.

1 И [а]дойдохѫ при мене едни отъ старѣйшины-тѣ Израилевы, та сѣднѫхѫ прѣдъ 2 мене. И слово Господне быде къмъ мене, 3 и рече: Сыне человѣческый, тѣзи мѫжіе поставихѫ идолы-тѣ си въ сърдца-та си, и [б]турихѫ прѣпъваніе-то на беззаконіе-то си прѣдъ лице-то си: [в]щѣхъ ли да бѫдѫ азъ наистинѫ потърсенъ отъ тѣхъ?
4 За то говори имъ, и кажи имъ: Така говори Господь Іеова: На всякой человѣкъ отъ Израилевъ-тъ домъ, който постави идолы-тѣ си въ сърдце-то си, и тури прѣпъваніе-то на беззаконіе-то си прѣдъ лице-то си, и дойде при пророкъ-тъ,

---

е Ездр. 2; 59, 62. Неем. 7; 5. Псал. 69; 28.
ж Гл. 20; 38.
з Гл. 11; 10, 12.
и Іер. 6; 14. 8; 11.
і Гл. 22; 28.
к Гл. 38; 22.
л Ст. 9, 21, 23. Гл. 14; 8.
м Іер. 6; 14. 28; 9.
н Гл. 20; 46. 21; 2.
о Ст. 2.
п 2 Пет. 2; 14.
р Виж. Прит. 28; 21. Мих. 3; 5.
с Ст. 9.
т Іер. 23; 14.
у Ст. 6 и дрг. Гл. 12; 24. Мих. 3; 6.
ф Ст. 9. Гл. 14; 8. 15; 7.

а Гл. 8; 1. 20; 1. 33; 31.
б Гл. 7; 19. Ст. 4, 7.
в 4 Цар. 3; 13.

на оногозь който иде, азъ Господь ще му дамъ отвѣтъ, според множество-то на идолы-тѣ му. 5 За да хванѫ Израилевъ-тъ домъ за сърдце-то имъ, понеже ся отчуждихѫ всичкы-тѣ отъ мене чрѣзъ идолы-тѣ си. 6 За то кажи на Израилевъ-тъ домъ: Така говори Господь Іеова: Покайте ся, и върнѣте ся отъ идолы-тѣ си, и отвърнѣте лица-та си отъ всичкы-тѣ си мерзости. 7 Защото на всякой человѣкъ отъ Израилевъ-тъ домъ, и отъ странны-тѣ които пришелствуватъ въ Израиль който ся отчужди отъ мене, и постави идолы-тѣ си въ сърдце-то си, и тури прѣпъваніе-то на беззаконіе-то си прѣдъ лице-то си, и дойде при пророкъ-тъ за да мя потърси чрѣзъ него, азъ Господь ще му дамъ отвѣтъ отъ мене си. 8 И [г]ще поставіѭ лице-то си противъ оногозь человѣка, и [д]ще го направіѭ бѣлѣгъ и пословицѫ, и [е]ще го отсѣкѫ отъ срѣдъ людіе-тѣ си: и ще познаете че азъ съмь Господь.

9 И ако ся измами пророкъ-тъ та проговори думѫ, [ж]азъ Господь измамихъ оногозь пророка: и ще прострѫ рѫкѫ-тѫ си върхъ него, и ще го истрѣбіѭ отъ срѣдъ 10 людіе-тѣ си Израиля. И ще земѫтъ наказаніе-то на беззаконіе-то си: наказаніе-то на пророкъ-тъ ще е като наказаніе-то на оногозь който търси. 11 [з]За да не заблуждава вече Израилевъ-тъ домъ отъ мене, и да ся не оскверняватъ вече съсъ всичкы-тѣ си прѣстѫпленія, [и]но да ми сѫ людіе, и азъ да имъ съмь Богъ, говори Господь Іеова.

12 И слово Господне быде къмъ мене, и 13 рече: Сыне человѣческый, когато *нѣкоя* земя ми съгрѣши съ тежко прѣстѫпленіе, тогазь ще прострѫ рѫкѫ-тѫ си върхъ неіѭ, и [і]ще съкрушѫ подпоркѫ-тѫ й отъ хлѣбъ-тъ, и ще проводіѭ гладъ противъ неіѭ, и ще отсѣкѫ отъ неіѭ человѣкъ и 14 скотъ. И [к]ако трима-та тѣзи мѫжіе, Ное, Даніилъ, и Іовъ, бѣхѫ въ срѣдъ неіѭ, *само* тѣ щѣхѫ да спасѫтъ душы-тѣ си [л]чрѣзъ правдѫ-тѫ си, говори Господь Іеова.

15 И [м]ако быхъ докаралъ противъ земіѭ-тѫ злы звѣрове, и іѭ разорявахѫ, та да стане пуста, и да не може нѣкой да мине 16 *прѣзъ неіѭ* отъ звѣрове-тѣ, *И* [н]трима-та тѣзи мѫжіе, *ако бѣхѫ* въ срѣдъ неіѭ, живъ съмь азъ, говори Господь Іеова, не щѣхѫ да спасѫтъ нито сынове нито дъщери: само тѣ щѣхѫ да ся спасѫтъ, а земя-17 та щѣше да ся запусти. Или [о]ако нанесѣхъ мечъ върхъ онѫзи земіѭ, и речехъ: Мечу, мини прѣзъ земіѭ-тѫ, [п]та да от-18 сѣкѫ отъ неіѭ человѣкъ и скотъ, И [р]трима-та тѣзи мѫжіе, *ако бѣхѫ* въ срѣдъ неіѭ, живъ съмь азъ, говори Господь Іеова, не щѣхѫ да спасѫтъ сынове или дъщери, но тѣ само щѣхѫ да ся спасѫтъ.

19 Или, [с]*ако* нанесѣхъ моръ върхъ онѫзи земіѭ, и [т]излѣехъ гнѣвъ-тъ си върхъ неіѭ съ кръвь, та да отсѣкѫ отъ неіѭ чело-20 вѣкъ и скотъ, И [у]*ако бѣхѫ* въ срѣдъ неіѭ Ное, Даніилъ и Іовъ, живъ съмь азъ, говори Господь Іеова, не щѣхѫ да спасѫтъ нито сынъ нито дъщеріѭ: тѣ *само* щѣхѫ да спасѫтъ душы-тѣ си чрѣзъ правдѫ-тѫ си.

21 Защото така говори Господь Іеова: Колко повече, [ф]когато испроводіѭ четыри-тѣ си лошы сѫдбы върхъ Іерусалимъ, мечъ-тъ, и гладъ-тъ, и лошы-тѣ звѣрове, и моръ-тъ, та да отсѣкѫ отъ него человѣкъ и 22 скотъ? Но, ето, [х]ще останѫтъ въ него нѣкои остатъци, отървани нѣкои, сынове и дъщери: ето, тѣ ще излѣзѫтъ при васъ, и [ц]ще видите пѫтища-та имъ и дѣянія-та имъ: и ще ся утѣшите заради лошотіи-тѣ които нанесохъ върхъ Іерусалимъ, за 23 всичко що нанесохъ върхъ него. И тѣ ще вы утѣшатъ, когато видите пѫтища-та имъ и дѣянія-та имъ: И ще познаете че азъ [ч]не съмь направилъ безъ причинѫ всичко що съмь направилъ въ него, говори Господь Іеова.

ГЛАВА 15.

1 И слово Господне быде къмъ мене, и рече:

2 Сыне человѣческый, що е дърво-то на лозѫ-тѫ при всяко *друго* дърво,
Прѫчка-та, която е между дървя-та на дѫбравѫ-тѫ?

3 Зема ли ся отъ него дърво за употрѣбеніе на работѫ?
Или зематъ ли отъ него колъ за да окачатъ на него нѣкой сѫсѫдъ?

4 Ето, [а]хвърля ся въ огнь-тъ за да истлѣе:
Огнь-тъ пояжда и два-та му края,
И срѣда-та му изгаря:
Ще ли бы полезно за нѣкоіѭ работѫ?

5 Ето, когато бѣ цѣло, не ставаше за работѫ:
Колко по малко ще стане за работѫ,
Като го е изѣлъ огнь-тъ, и е изгорѣло?

6 За то така говори Господь Іеова:
Както е дърво-то на лозѫ-тѫ между дървя-та на дѫбравѫ-тѫ,
Което прѣдадохъ на огнь-тъ да истлѣе,
Така ще прѣдамъ тѣзи които живѣіѫтъ въ Іерусалимъ.

г Лев. 17; 10. 20; 3, 5, 6. Іер. 44; 11. Гл. 15; 7.
д Числ. 26; 10. Втор. 28; 37. Гл. 5; 15.
е Гл. 6; 7.
ж 3 Цар. 22; 23. Іов. 12; 16. Іер. 4; 10. 2 Сол. 2; 11.
з 2 Пет. 2; 15.
и Гл. 11; 20. 37; 27.
і Лев. 26; 26. Иса. 3; 1. Гл. 4; 16. 5; 16.
к Іер. 15; 1. Ст. 16, 18, 20. Виж. Іер. 7; 16. 11; 14. 14; 11.
л Прит. 11; 4.
м Лев. 26; 22. Гл. 5; 17.
н Ст. 14, 18, 20.
о Лев. 26; 25. Гл. 5; 12. 21; 3, 4. 29; 8. 38; 21.
п Гл. 25; 13. Соф. 1; 3.
р Ст. 14.
с 2 Цар. 24; 15. Гл. 38; 22.
т Гл. 7; 8.
у Ст. 14.
ф Гл. 5; 17. 33; 27.
х Гл. 6; 8.
ц Гл. 20; 43.
ч Іер. 22; 8, 9.

а Іоан. 15; 6.

7 И [б]ще поставіж лице-то си противъ тѣхъ:
[в]Изъ огнь-тъ ще излѣзжтъ,
И огнь-тъ ще гы пояде:
И когато поставіж лице-то си противъ тѣхъ,
[г]Ще познаете че азъ сьмь Господь.
8 И ще прѣдамъ земіж-тж въ запустѣніе;
Защото станжхж прѣстжпници, говори Господь Іеова.

ГЛАВА 16.

1 И слово Господне быде къмъ мене и рече:
2 Сыне человѣческый, [а]направи да познае
3 Іерусалимъ мерзости-тѣ си, И рече:
Така говори Господь Іеова къмъ *дъщеріж-тж* Іерусалимскж:
Корень-тъ ти и [б]рожденіе-то ти е отъ земіж-тж на Хананеанцы-тѣ:
Баща ти [в]Аморреецъ, а майка ти Хеттейка.
4 А въ рожденіе-то ти,
[г]Въ който день си ся родила, пжпъ-тъ ти не ся е отрѣзалъ,
И въ водж не си кжпана, за да ся очистишь:
И съсъ соль не си насолявана: и въ пелены не си повивана.
5 Око не тя е пощадило за да тя пожали;
Та да ти направи нѣщо отъ тѣзи:
Но въ който день си ся родила,
Съ погнусяваніе отъ душж-тж ти,
Была си исхвърлена по лице-то на поле-то.
6 И когато заминжхъ отъ близу ти, и тя видѣхъ че ся валяше въ кръвь-тж си,
Рѣкохъ ти *като бѣше* ты въ кръвь-тж си:
Да си жива:
Ей, рѣкохъ ти *като бѣше* въ кръвь-тж си:
Да си жива.
7 *И* [д]тя направихъ тмократнж, като зеліето на поле-то,
И нарастнж, и възвеличи ся ты,
И стигнж въ крайнж красотж:
Съсци-тѣ *ти* ся изобразихж, и косми-тѣ ти изникнжхж;
Но ты бѣше гола и непокрыта.
8 И когато заминжхъ отъ близу ти, и тя видѣхъ,
Ето, възрастъ-тъ ти бѣ възрастъ на раченіе:
И [е]прострѣхъ полж-тж си върхъ тебе, та покрыхъ безобразіе-то ти:
И клѣхъ ти ся, и влѣзохъ въ завѣтъ съ тебе,
Говори Господь Іеова, и [ж]станж ты моя.
9 И окжпахъ тя съ водж,
И измыхъ кръвь-тж ти отъ тебе,
И помазахъ тя съ елей.
10 Облѣкохъ тя още въ везаны,
И тя обухъ съ чехлы отъ язовечкы кожы,
И тя опасахъ съсъ виссонъ,
И тя облѣкохъ въ копринж.
11 И украсихъ тя съ украшенія,
И [з]турихъ на ржцѣ-тѣ ти гривны,
И [и]огърліе около шіж-тж ти.
12 И турихъ колце на ноздри-тѣ ти,
И обѣцы на уши-тѣ ти,
И вѣнецъ отъ славж на главж-тж ти.
13 И украси ся ты съсъ злато и сребро:
И дрехы-тѣ ти бѣхж отъ виссонъ, и копринены, и везаны:
[і]Ядѣше ты чисто брашно, и медъ, и елей:
И [к]станж красна твърдѣ много,
И благоденствувала си дори до царство.
14 И [л]прочу ся ты между народы-тѣ заради твоіж-тж хубость;
Защото тя бѣше съвършенна чрѣзъ мое-то украшеніе,
Което турихъ на тебе, говори Господь Іеова.
15 Но поради [м]прочуваніе-то си,
Ты си уповала на хубость-тж си [н]и си блудувала,
И къмъ всякого който минуваше изляла си блудъ-тъ си, *и* е станжлъ неговъ.
16 И [о]зѣла си отъ дрехы-тѣ си,
И украсила си высокы-тѣ си мѣста съ пьстры шарове,
Връхъ тѣхъ си блудувала:
Такова нѣщо не е было, нито ще бжде.
17 И зѣла си свѣтлы-тѣ си украшенія,
Които бѣхж отъ мое-то злато, и отъ мое-то сребро, което бѣхъ ти далъ азъ,
И направила си си образы мжжкы,
И си блудувала съ тѣхъ:
18 И си зѣла везаны-тѣ си дрехы, та си гы покрыла:
И си турила прѣдъ тѣхъ елей-тъ ми и темянъ-тъ ми,
19 И [п]хлѣбъ-тъ ми, който ти дадохъ,
Чисто-то брашно, и елей-тъ, и медъ-тъ, *съ които* тя храняхъ,
И турила си гы прѣдъ тѣхъ, за благовонно уханіе:
Така станж, говори Господь Іеова.
20 И [р]зѣла си сынове-тѣ си и дъщери-тѣ си,
Които си ми родила,
И тѣхъ си пожертвовала тѣмъ за яденіе:
Малко ли ти *бѣхж тѣзи* твои блудодѣянія,
21 Та си заклала *и* чада-та ми, и си гы прѣдала
За да ся прѣведжтъ *прѣзъ огнь-тъ*, за тѣхъ?
22 И въ всичкы-тѣ си мерзости и блудове,
Не си поменжла [с]дни-тѣ на младость-тж си,

б Лев. 17; 10. Гл. 14; 8.
в Иса. 24; 18.
г Гл. 6; 7. 7; 4. 11; 10. 20; 38, 42, 44.

—

а Гл. 20; 4. 22; 2. 33; 7, 8, 9.
б Гл. 21; 30.
в Ст. 45.
г Осія 2; 3.
д Исх. 1; 7.
е Руѳ. 3; 9.
ж Исх. 19; 5. Іер. 2; 2.
з Быт. 24; 22, 47.
и Прит. 1; 9.
і Втор. 32; 13, 14.
к Псал. 48; 2.
л Плач. 2; 15.
м Втор. 32; 15. Іер. 7; 4. Мих. 3; 11.
н Иса. 1; 21. 57; 8 Іер. 2; 20. 3; 2, 6, 20. Гл. 23; 3, 8, 11, 12. Осія 1; 2.
о 4 Цар. 23; 7. Гл. 7; 20. Осія 2; 8.
п Осія 2; 8.
р 4 Цар. 16; 3. Псал. 106; 37, 38. Иса. 57; 5. Іер. 7; 31. 32; 35. Гл. 20; 26. 23; 37.
с Іер. 2; 2. Ст. 43, 60. Осія 11; 1.

[т]Когато бѣше ты гола и непокрыта, и ся валяше въ кръвь-тѫ си.
23 И слѣдъ всичкы-тѣ си *тѣзъ* злины,
(Горко, горко ти! говори Господь Іеова:)
24 [у]Съградила си и за себе си блудилище,
[ф]И си направила за себе си высоко мѣсто на всякѫ стъгдѫ.
25 [х]На чело-то на всякой пѫть съградила си высоко мѣсто,
И си направила хубость-тѫ си гнуснѫ,
И си разложила нозѣ-тѣ си на всякого що минуваше,
И си умножила блудъ-тъ си.
26 И блудувала си
[ц]Съ Египтяны-тѣ съсѣды-тѣ си, дебелоплътны-тѣ:
И си умножила блудъ-тъ си, за да мя разгнѣвашь.
27 Ето, прочее, прострѣхъ рѫкѫ-тѫ си врьзъ тебе,
И отнѣхъ уреченѫ-тѫ ти хранѫ, и тя прѣдадохъ на волѭ-тѫ на онѣзи,
Които тя мразѣхѫ, [ч]на дъщери-тѣ на Филистимцы-тѣ,
Които ся срамуватъ отъ твой-тъ пѫть постыдный.
28 И [ш]блудувала си съ Ассирійцы-тѣ,
Защото не си ся насытила:
Ей, блудувала си съ тѣхъ,
И още не си ся насытила.
29 И умножила си блудъ-тъ си
Въ земѭ-тѫ Ханаанскѫ дори [щ]до Халдейскѫ-тѫ:
И нито така си ся насытила.
30 Колко е слабо сърдце-то ти, говори Господь Іеова,
Понеже правишь всичкы тѣзи работы,
Дѣло на безочливѫ блудницѫ.
31 Защото [ъ]си съградила блудилище-то си на чело-то на всякой пѫть,
И си направила высоко-то си мѣсто въ всякѫ стъгдѫ:
И не си станѫла като блудницѫ, защото си прѣзрѣла заплатѫ;
32 *Но като* женѫ прѣлюбодѣйцѫ,
Която пріима чужды вмѣсто мѫжа си.
33 На всичкы-тѣ блудницы даватъ заплатѫ:
Но [ы]ты заплаты-тѣ си давашь на всичкы-тѣ си любовницы,
И гы подкупувашь, за да дохождатъ при тебе отъ вредъ
За да блудуватъ съ тебе.
34 И въ блудодѣянія-та ти става въ тебе противно-то на жены-тѣ;
Защото не тя слѣдува никой за да стори блудъ;
Защото ты давашь заплатѫ, и заплатѫ на тебе не даватъ,
Споредъ това става въ тебе противно-то.
35 За то, чуй, блуднице, слово-то Господне:
36 Така говори Господь Іеова:
Понеже си изляла мѣдь-тѫ си,
И голота-та ти ся откры въ блудове-тѣ ти къмъ любовницы-тѣ ти,
И къмъ всичкы-тѣ идолы на твои-тѣ мерзости,
И [ь]заради кръвь-тѫ на чада-та ти, които си принесла тѣмъ:
37 За то, ето, [ѣ]азъ събирамъ всичкы-тѣ твои любовницы
Съ които си ся наслаждавала,
И всичкы-тѣ които си възлюбила,
Съсъ всичкы-тѣ които си намразила:
И ще гы съберѫ врьзъ тебе отъ вредъ,
И ще открыѭ голотѫ-тѫ ти тѣмъ,
И ще видятъ всичкѫ-тѫ ти голотѫ,
38 И ще тя сѫдіѫ,
[ю]Споредъ сѫдъ-тъ на таквызи жены
Които [я]правятъ блудодѣяніе и проливатъ кръвь,
И ще тя прѣдамъ на кръвь съ гнѣвъ и ревнованіе.
39 И ще тя прѣдамъ въ рѫкѫ-тѫ имъ:
И ще съборятъ блудилище-то ти,
И ще разорятъ [ѫ]высокы-тѣ ти мѣста:
[ѭ]Ще тя съблекѫтъ още отъ дрехы-тѣ ти,
И ще отнемѫтъ свѣтлы-тѣ ти украшенія,
И ще тя оставятъ голѫ и непокрытѫ.
40 И [а]ще доведѫтъ врьзъ тебе много народъ,
Които [б]ще тя убіѭтъ съ каменіе,
И ще тя прободѫтъ съсъ сабли-тѣ си.
41 И [в]ще изгорятъ съ огнь кѫщы-тѣ ти,
И [г]ще извършатъ сѫдбы врьзъ тебе прѣдъ очи-тѣ на много жены:
И ще тя направіѭ [д]да прѣстанешь отъ блудъ-тъ,
И нѣма да давашь вече заплатѫ.
42 И [е]ще успокоѭ мой-тъ противъ тебе гнѣвъ,
И ревнованіе-то ми къмъ тебе ще прѣстане,
И ще ся утѣшѫ, и нѣма да ся разгнѣвамъ вече.
43 Понеже [ж]не си си напомнила за дни-тѣ на младость-тѫ си,
Но прѣогорчаваше мя въ всичко това, за то,
Ето, и [з]азъ ще въздамъ пѫтища-та ти врьзъ главѫ-тѫ *ти*,
Говори Господь Іеова,
И подиръ всичкы-тѣ си мърсны работы

т Ст. 4, 5, 6.
у Ст. 31.
ф Иса. 57; 5, 7. Іер. 2; 20. 3; 2.
х Прит. 9; 14.
ц Гл. 8; 10, 14. 20; 7, 8. 23; 19, 20, 21.
ч 2 Лѣт. 28; 18, 19. Ст. 57.
ш 4 Цар. 16; 7, 10. 2 Лѣт. 28; 23. Іер. 2; 18, 36. Гл. 23; 12 и дрг.
щ Гл. 23; 14 и дрг.
ъ Ст. 24, 39.
ы Иса. 30; 6. Осія 8; 9.
ь Ст. 20. Іер. 2; 34.
ѣ Іер. 13; 22, 26. Плач. 1: 8. Гл. 23; 9, 10, 22, 29. Осія 2; 10. 8; 10. Наум. 3; 5.
ю Лев. 20; 10. Втор. 22; 22. Гл. 23; 45.
я Быт. 9; 6. Исх. 21; 12. Виж. Ст. 20; 36.
ѫ Ст. 24; 31.
ѭ Гл. 23; 26. Осія 2; 3.
а Гл. 23; 46, 47.
б Іоан. 8; 5, 7.
в Втор. 13; 16. 4 Цар. 25; 9. Іер. 39; 8. 52; 13.
г Гл. 5; 8. 23; 10, 48.
д Гл. 23; 27.
е Гл. 5; 13.
ж Ст. 22. Псал. 78; 42.
з Гл. 9; 10. 11; 21. 22; 31.

Нѣма да направишь споредъ това нечестіе.
44 Ето, всякой който прави пословицы
Ще прави пословицж противъ тебе,
И ще рече: Каквато майка-та таквазь и дъщеря-та.
45 Ты си дъщеря на майкж си,
На онжзи която отметнж мжжа си и чада-та си:
И си сестра на сестры-тѣ си,
На онѣзи които отметнжхж мжжіе-тѣ си и чада-та си:
[и]Майка ви бѣ Хеттейка, а баща ви Аморреецъ.
46 И сестра ти по стара-та е Самарія,
Тя и дъщери-тѣ ѝ, които живѣіжтъ отъ лѣво тебѣ:
[і]А млада-та ти сестра, която живѣе отъ десно тебѣ,
Содомъ и дъщери-тѣ ѝ.
47 А ты и споредъ тѣхны-тѣ пжтища не си ходила,
И не си направила споредъ тѣхны-тѣ мерзости:
Но като да бѣ то много малко,
[к]Надминжла си растлѣніе-то имъ въ всичкы-тѣ си пжтища.
48 Живъ сьмь азъ, говори Господь Іеова,
Сестра ти [л]Содомъ не направи, ни тя ни дъщери-тѣ ѝ,
Както направи ты, и твои-тѣ дъщери.
49 Ето, това бѣше беззаконіе-то на сестрж ти Содомъ,
Нейно-то и на дъщери-тѣ ѝ:
Гордость, [м]прѣсыщеніе отъ хлѣбъ, и безгрыжно спокойствіе:
А сиромаха и оскудный-тъ не подкрѣпяваше:
50 И възвышавахж ся, и [н]правѣхж мерзости прѣдъ мене:
За то, [о]като видѣхъ *това*, махнжхъ гы.
51 И Самарія не сългрѣши нито половинжтж отъ твои-тѣ сългрѣшенія:
Но ты умножи мерзости-тѣ си повече отъ тѣхъ,
И [п]съсъ всичкы-тѣ си мерзости които си направила, оправда ты сестры-тѣ си.
52 Ты, която сждѣше сестры-тѣ си, носѝ сега срамъ-тъ си,
Заради сългрѣшенія-та си, съ които си станжла по гнусна отъ тѣхъ.
Тѣ сж по праведны отъ тебе:
За то посрами ся и ты, и носѝ срамъ-тъ си,
Понеже си оправдала сестры-тѣ си.
53 [р]И ще доведж назадъ плѣнницы-тѣ имъ,
[с]Плѣнницы-тѣ на Содомъ и на дъщери-тѣ ѝ,
И плѣнницы-тѣ на Самаріж и на дъщери-тѣ ѝ,
Тогазь *ще върнж и* плѣнницы-тѣ на плѣненіе-то ти между тѣхъ:
54 За да носишь бесчестіе-то си,
И да ся срамувашь за всичко що си направила,
Понеже си станжла [т]утѣшеніе на тѣхъ.
55 Когато сестры-тѣ ти Содомъ и дъщери-тѣ ѝ ся върнжтъ въ напрѣжно-то си състояніе,
И Самарія и дъщери-тѣ ѝ ся върнжтъ въ напрѣжно-то си състояніе,
Тогазь ще ся върнешь ты и дъщери-тѣ ти въ напрѣжно-то си състояніе.
56 Защото *име-то на* сестрж ти Содомъ не ся чуеше отъ уста-та ти,
Въ дни-тѣ на гордость-тж ти.
57 Прѣди да ся открые твоя-та лошота,
Както *ся откры* [у]въ врѣме-то на поношеніе-то *което ти станж* отъ дъщери-тѣ на Сиріж,
И отъ всичкы-тѣ изъ около ѝ, [ф]дъщери на Филистимцы-тѣ,
Които тя прѣзирахж отъ вредъ.
58 [х]Ты си понесла нечестіе-то си,
И мерзости-тѣ си, говори Господь.
59 Защото така говори Господь Іеова:
Азъ ще направіж, както направи ты,
Която си [ц]прѣзрѣла клѣтвж-тж, и прѣстжпила завѣтъ-тъ.
60 Но [ч]ще поменж завѣтъ-тъ си,
Който станж съ тебе въ дни-тѣ на младость-тж ти,
И ще ти поставіж [ш]завѣтъ вѣченъ.
61 Тогазь [щ]ще си напомнишь за пжтища-та си, и ще ся засрамишь,
Когато пріемешь сестры-тѣ си, по стары-тѣ си и по млады-тѣ си:
И ще ти гы дамъ [ъ]за дъщери,
[ы]Но не споредъ твой-тъ завѣтъ:
62 А [ь]мой-тъ завѣтъ ще поставіж съ тебе,
И ще познаешь че азъ сьмъ Господь:
63 [ѣ]За да си напомнишь, и да ся засрамишь,
И [ю]да не отворишь вече уста-та си отъ срамъ-тъ си,
Когато направіж умилостивеніе за тебе, за всичко що си сторила,
Говори Господь Іеова.

ГЛАВА 17.

1 И слово Господне быде къмъ мене и рече:
2 Сыне человѣческый, прѣдложи гатанкж, и направи притчж къмъ Израилевъ-тъ домъ:
3 И речи: Така говори Господь Іеова:
[а]Орелъ-тъ великый, великокрылатый, дългоператый,
Пълный съ пера, пьстрошарный,

и Ст. 3.
і Втор. 32; 32. Иса. 1; 10.
к 4 Цар. 21; 9. Гл. 5; 6, 7. Ст. 48; 51.
л Мат. 10; 15. 11; 24.
м Быт. 13; 10.
н Быт. 13; 13. 18; 20. 19; 5.
о Быт. 19; 24.
п Іер. 3; 11. Мат. 12; 41, 42.
р Виж. Иса. 1; 9. Ст. 60, 61.
с Іер. 20; 16.
т Гл. 14; 22, 23.
у 4 Цар. 16; 5. 2 Лѣт. 28; 18. Иса. 7; 1. 14; 28.
ф Ст. 27.
х Гл. 23; 49.
ц Втор. 29; 12, 14. Гл. 17; 13, 16.
ч Псал. 106; 45.
ш Іер. 32; 40. 50; 5.
щ Гл. 20; 43. 36; 31.
ъ Иса. 54; 1. 60; 4. Га. 4; 26 и дрг.
ы Іер. 31; 31 и дрг.
ь Осія 2; 19, 20.
ѣ Ст. 61.
ю Рим. 3; 19.

а Виж Ст. 12 и дрг.

Дойде въ ливанъ та [б]зѣ по высокж-тж вѣйкж на кедръ-тъ.
4 Откжрши върхъ-тъ на вѣтвы-тѣ му,
Та гы занесе въ земіж-тж купеческж,
Тури гы въ търговскый градъ.
5 И зѣ отъ сѣме-то на земіж-тж
Та го тури [в]на поле сѣемо:
При много воды *го* занесе: [г]*както* върбж го тури.
6 И прозябнж, и станж растлана лоза, [д]ниска въ растъ,
На коіжто вѣйкы-тѣ ся заврацахж къмъ него,
И кореніе-тѣ ѝ бѣхж подъ него:
Така станж лоза,
И направи пржчкы, и покара отрасли.
7 Имаше и другъ орелъ голѣмъ, великокрылатъ и многоператъ:
И ето, [е]тая лоза распрострѣ кореніе-тѣ си къмъ него,
И прострѣ вѣтвы-тѣ си къмъ него, за да іж напои,
Чрѣзъ лѣхы-тѣ на садъ-тъ ѝ.
8 Насадена бѣ на добро поле, при много воды,
За да направи вѣтвы,
И да принесе плодъ,
Та да стане добра лоза.
9 Речи: Така говори Господь Іеова: Ще благоуспѣе ли?
[ж]Не ще ли да изскубе той кореніе-тѣ ѝ,
И да прѣсѣче плодъ-тъ ѝ, та да изсъхне?
Ще да изсъхне съсъ всичкы-тѣ листіе на прозябеніе-то си,
Даже безъ голѣмж силж, или много людіе,
За да іж изскубе изъ кореніе-тѣ ѝ.
10 Ей, ето, насадена, ще благоуспѣе ли?
[з]Не ще ли да изсъхне съвсѣмъ,
Както когато ся допре до неіж всточный вѣтръ?
Ще изсъхне въ лѣхы-тѣ дѣто бѣ прозябнжла.
11 И слово Господне быде къмъ мене и рече:
12 Кажи сега [и]на отстжпный-тъ домъ:
Не проумѣвате ли що *значи* това?
Кажи: Ето, [і]Вавилонскый-тъ царь дойде въ Іерусалимъ,
Та зѣ царя му, и князове-тѣ му,
И гы заведе съсъ себе си у Вавилонъ:
13 И [к]зѣ отъ царско-то сѣме, та направи уговоръ съ него,
И [л]го направи да ся закьлне:
Зѣ и силны-тѣ на мѣсто-то:
14 [м]За да ся сниши царство-то,
И да ся не въсправи,
Но да пази уговоръ-тъ му, и да го утвърждава.
15 [н]Отстжпи обаче отъ него, и проводи си посланници въ Египетъ,
[о]За да му дадать коніе и людіе много.
[п]Ще благоуспѣе ли? ще избѣгне ли който прави това?
Или като прѣстжпва уговоръ-тъ, ще избѣгне ли?
16 Живъ сьмь азъ, говори Господь Іеова,
Наистинж [р]въ мѣсто-то на царя който го направи царь,
На когото клѣтвж-тж прѣзрѣ, и на когото уговоръ-тъ прѣстжпи,
Съ него въ срѣдъ Вавилонъ ще умре.
17 И [с]Фараонъ съ великж-тж войскж, и съ голѣмо-то множество,
Нѣма да направи за него *нищо* въ бой-тъ,
[т]Като повдига окопы, и гради бойницы, за да погуби много душы.
18 Защото прѣзрѣ клѣтвж-тж и прѣстжпи уговоръ-тъ:
И ето, понеже, [у]слѣдъ като даде ржкж-тж си,
Направи всичко това, нѣма да ся отърве.
19 За то така говори Господь Іеова:
Живъ сьмь азъ, наистинж клѣтвж-тж ми коіжто прѣзрѣ,
И уговоръ-тъ ми който прѣстжпи,
На главж-тж му ще гы въздамъ.
20 И [ф]ще распрострж мрѣжж-тж си върхъ него,
И ще ся хване въ примкы-тѣ ми:
И ще го закарамъ у Вавилонъ.
И тамъ [х]ще ся сждіж съ него заради беззаконіе-то му,
Което стори противъ мене.
21 И [ц]всичкы-тѣ му бѣжанци, съсъ всичкы-тѣ му пълкове,
Ще паднжтъ отъ ножъ,
И останжли-тѣ ще ся распърснжтъ къмъ всякой вѣтръ:
И ще познаете че азъ Господь говорихъ.
22 Така говори Господь Іеова:
И [ч]ще земж азъ отъ высокж-тж вѣйкж на высокый-тъ кедръ, и ще насадіж:
Ще откжршж азъ отъ върхъ-тъ на млады-тѣ му вѣйкы [ш]*еднж* крехкж,
И [щ]ще насадіж на горж высокж и прѣвъсходнж:
23 [ъ]На высокж-тж горж Израилевж ще іж насадіж:
И ще искара вѣйкы, и ще дава плодъ,
И ще стане великолѣпенъ кедръ:
И [ы]подъ него ще витаіжтъ всякакъвъ видъ птицы:
Подъ сѣнкж-тж на вѣйкы-тѣ му ще ся населятъ.

[б] 4 Цар. 24; 12.
[в] Втор. 8; 7, 8, 9.
[г] Иса. 44; 4.
[д] Ст. 14.
[е] Ст. 15.
[ж] 4 Цар. 25; 7.
[з] Гл. 19; 12. Осія 13; 15.
[и] Гл. 2; 5. 12; 9.
[і] Ст. 3. 4 Цар. 24: 11 до 16.
[к] 4 Цар. 24; 17.
[л] 2 Лѣт. 36; 13.
[м] Ст. 6. Гл. 29; 14.
[н] 4 Цар. 24; 20. 2 Лѣт. 36; 13.
[о] Втор. 17; 16. Иса. 31; 1, 3. 36; 6, 9.
[п] Ст. 9.
[р] Іер. 32; 5. 34; 3. 52; 11. Гл. 12; 13.
[с] Іер. 37; 7.
[т] Іер. 52; 4. Гл. 4; 2.
[у] 1 Лѣт. 29; 24. Плач. 5; 6.
[ф] Гл. 12; 13. 32; 3.
[х] Гл. 20; 36.
[ц] Гл. 12; 14.
[ч] Иса. 11; 1. Іер. 23; 5. Зах. 3; 8.
[ш] Иса. 53; 2.
[щ] Псал. 2; 6.
[ъ] Иса. 2; 2, 3. Гл. 20; 40. Мих. 4; 1.
[ы] Виж. Гл. 31; 6. Дан. 4; 12.

24 И всичкы-тѣ дървя на поле-то ще познаіжтъ.
Че азъ Господь [ь]снишихъ высоко-то дърво, възвысихъ ниско-то дърво,
Изсушихъ зелено-то дърво, и направихъ сухо-то дърво да ся раззеленява.
[ѣ]Азъ Господь говорихъ, и ще извършж.

ГЛАВА 18.

1 И слово Господне биде къмъ мене, и 2 рече: Що разумѣвате вы, които употрѣбявате тжзи пословицж вѫрху Израилевж-тж земіж, и казувате: [а]Отци-тѣ ядохж кыслъ, и зжби-тѣ на чада-та оскоминѣхж?

3 Живъ сьмь азъ, говори Господь Іеова, нѣма вече да употрѣбите тжзи пословицж въ Израиль. 4 Ето, всичкы-тѣ души сж мои: както душа-та на бащж-тж, така и душа-та на сына е моя: [б]която е душа съгрѣшила ще умре. 5 Но който е праведенъ, 6 и прави сждбж и правдж, [в]Не яде върху горы-тѣ, и не подига очи-тѣ си къмъ идолы-тѣ на Израилевъ-тъ домъ, и [г]не осквернява женж-тж на ближняго си, и не приближава [д]до женж кога е въ нечистотж-тж си, 7 И [е]не насилствува человѣка, враща на длъжника [ж]залогъ-тъ му, не граби съ насиліе, [з]дава хлѣбъ-тъ си на гладный-тъ, и покрыва съ дрехж голый-тъ, 8 [и]Не дава съ лихвж, и не зема придобитъкъ, отвраща ржкж-тж си отъ неправдж, [і]прави правж сждбж между человѣка и 9 человѣка, Ходи въ повелѣнія-та ми, и пази сждбы-тѣ ми, за да прави истинж: той е праведенъ: [к]наистинж той ще живѣе, говори Господь Іеова.

10 Ако той роди синъ разбойникъ [л]който пролива кръвь, и прави *другы* таквызь 11 работы, И който не испълнява всичкы-тѣ онѣзи *длъжности*, но и върху горы-тѣ яде, и женж-тж на ближній-тъ си осквернява, 12 Сиромахъ-тъ и скудный-тъ насилствува, граби съ насиліе, не враща залогъ-тъ, и подига очи-тѣ си къмъ идолы-тѣ, *и* [м]прави мерзости, 13 Дава съ лихвж, и зема придобитъкъ, той ще живѣе ли? нѣма да живѣе: всичкы тѣзи мерзости е сторилъ: непрѣмѣнно ще ся умъртви: [н]кръвь-та му ще бжде върхъ него.

14 Ако ли роди синъ, който, като гледа всичкы-тѣ съгрѣшенія на бащж си които е сторилъ, [*]бои ся и не прави таквызь, 15 [о]Не яде върху горы-тѣ, и не подига очи-тѣ си къмъ идолы-тѣ на Израилевъ-тъ домъ, *и* не осквернява женж-тж на ближняго си, 16 И не насилствува человѣка, не задържа залогъ, и не граби съ насиліе, дава хлѣбъ-тъ си на гладный-тъ, и покрыва съ дрехж голый-тъ, 17 Не дига ржкж върхъ сиромаха, лихвж и придобитъкъ не зема, извърша сждбы-тѣ ми, ходи въ повелѣнія-та ми; той нѣма да умре заради беззаконіе-то на бащж си; непрѣмѣнно ще живѣе.

18 Баща му, понеже е правилъ насиліе, грабилъ отъ брата *си*, и правилъ между людіе-тѣ си което не е добро, ето, той [п]ще умре въ беззаконіе-то си.

19 Но вы казувате: Защо? [р]синъ-тъ не носи ли беззаконіе-то на бащж си? като е направилъ синъ-тъ сждбж и правдж, *и* упазилъ всичкы-тѣ ми завѣщанія, и гы 20 е извършилъ, непрѣмѣнно ще живѣе. [с]Душа-та която грѣши, тя ще умре: [т]синъ-тъ нѣма да понесе беззаконіе-то на бащж-тж, и баща-та нѣма да понесе беззаконіе-то на сына: [у]правда-та на праведный-тъ ще бжде върхъ него, и [ф]беззаконіе-то на беззаконный-тъ ще бжде върхъ него.

21 Но [х]беззаконный-тъ ако ся върне отъ всичкы-тѣ си грѣхове които е сторилъ, и упази всичкы-тѣ ми повелѣнія, и направи сждбж и правдж, непрѣмѣнно ще жи- 22 вѣе, нѣма да умре. [ц]Всичкы-тѣ негови беззаконія, които е направилъ, нѣма да му ся поменжтъ: въ правдж-тж си коіжто 23 направи ще живѣе. [ч]Да ли е мое-то благоволеніе да умре беззаконный-тъ, говори Господь Іеова, а не да ся обърне отъ пжтища-та си и да живѣе?

24 [ш]Когато обаче праведный-тъ ся върне отъ правдж-тж си, и стори неправдж, *и* направи по всичкы-тѣ мерзости които беззаконный-тъ прави, тогазь ще живѣе ли? [щ]всичка-та му правда коіжто е направилъ нѣма да ся помене: въ беззаконіе-то си въ което е беззаконовалъ, и въ грѣхъ-тъ си въ който е съгрѣшилъ въ тѣхъ ще умре.

25 Но вы казувате: Пжть-тъ Господень не е правъ. Слушайте сега, доме Израилевъ: [ъ]мой-тъ ли пжть не е правъ? не 26 сж ли кривы ваши-тѣ пжтища? [ы]Когато ся върне праведный-тъ отъ правдж-тж си, и направи неправдж, и умре въ неіж, заради неправдж-тж си, коіжто е напра- 27 вилъ, ще умре: И [ь]когато беззаконный-тъ ся върне отъ беззаконіе-то си което е

ь Лук. 1; 52.
ѣ Гл. 22; 14. 24; 14.

—

а Іер. 31; 29. Плач. 5; 7.
б Ст. 20. Рим. 6; 23.
в Гл. 22; 9.
г Лев. 18; 20. 20; 10.
д Лев. 18; 19. 20; 18.
е Исх. 22; 21. Лев. 19; 15. 25; 14.
ж Исх. 22; 26. Втор. 24; 12, 13.
з Втор. 15; 7, 8. Иса. 58; 7. Мат. 25; 35, 36.
и Исх. 22; 25. Лев. 25; 36, 37. Втор. 23; 19. Неем. 5; 7. Псал. 15; 5.
і Втор. 1; 16. Зах. 8; 16.
к Гл. 20; 11. Амос. 5; 4.
л Быт. 9; 6. Исх. 21; 12. Числ. 35; 31.
м Гл. 8; 6, 17.
н Лев. 20; 9, 11, 12, 13, 16, 27. Гл. 3; 18. 33; 4. Дѣян. 18; 6.
* *Или* внимава.
о Ст. 6 и дрг.
п Гл. 3; 18.
р Исх. 20; 5. Втор. 5; 9. 4 Цар. 23; 26. 24; 3, 4.
с Ст. 4.
т Втор. 24; 16. 4 Цар. 14; 6. 2 Лѣт. 25; 4. Іер. 31; 29, 30.
у Иса. 3; 10, 11.
ф Рим. 2; 9.
х Ст. 27. Гл. 33; 12, 19.
ц Гл. 33; 16.
ч Ст. 32. Гл. 33; 11. 1 Тим. 2; 4. 2 Пет. 3; 9.
ш Гл. 3; 20. 33; 12, 13, 18.
щ 2 Пет. 2; 20.
ъ Ст. 29. Гл. 33; 17, 20.
ы Ст. 24.
ь Ст. 21.

направилъ, и направи сѫдъ и правдѫ, той
28 ще упази живѫ душѫ-тѫ си. Понеже ся [ѣ]е смыслилъ и ся е върнѫлъ отъ всичкы-тѣ си беззаконія, които е сторилъ, непрѣмѣнно ще живѣе, нѣма да умре.
29 Но домъ-тъ Израилевъ казува: [ю]Пѫть-тъ Господень не е правъ, доме Израилевъ, мои-тѣ ли пѫтища не сѫ правы? не сѫ
30 ли ваши-тѣ пѫтища кривы? За то, [я]доме Израилевъ, ще вы сѫдѭ, всякого споредъ пѫтища-та му, говори Господъ Іеова, [ѫ]Покайте ся, и върнѣте ся отъ всичкы-тѣ си беззаконія: та да ви не бѫде без-
31 законіе-то за погыбель. [ѭ]Отхвърлѣте отъ васъ всичкы-тѣ си беззаконія, съ които беззаконновахте, и [а]направѣте си ново сърдце и новъ духъ: и защо да умрете,
32 доме Израилевъ? Понеже [б]азъ не благоволѭ въ смърть-тѫ на умирающій-тъ, говори Господь Іеова: за то върнѣте ся, и живи бѫдѣте.

ГЛАВА 19.

1 И [а]ты дигни плачъ заради Израилевы-
2 тѣ князове, И речи:

Що е майка ти? Львица:
Лѣжи между львове-тѣ,
Храни щенета-та си въ срѣдъ млады львове.
3 И исхрани едно отъ щенета-та си,
И [б]станѫ младъ львъ,
И ся научи да граби ловъ; человѣцы ядѣше.
4 И народи-тѣ чухѫ за него:
Хванѫтъ быде въ ровъ-тъ имъ,
И съ кукы го закарахѫ [в]въ земѭ-тѫ Египетскѫ,
5 И като видѣ тя че надежда-та ѝ ся осуети *и* изгуби,
[г]Зѣ още едно отъ щенета-та си,
И го направи младъ львъ.
6 И [д]като ходѣше между львове-тѣ
[е]Станѫ младъ львъ,
И ся научи да граби ловъ; человѣцы ядѣше.
7 И позна палаты-тѣ имъ,
И запустуваше градове-тѣ имъ:
И ужасила ся бѣ земя-та и испълненіе-то ѝ,
Отъ гласъ-тъ на рыканіе-то му.
8 И [ж]народи-тѣ ся опълчихѫ противъ него изъ около отъ области-тѣ,
И прострѣхѫ вързъ него примкы-тѣ си,
И [з]хванѫ ся въ ровъ-тъ имъ.
9 И [и]съ кукы го турихѫ въ решеткѫ,
Та го закарахѫ при Вавилонскый-тъ царь;
Въ твърдынѭ го въведохѫ,
За да ся не чуе вече гласъ-тъ му
[і]Върху Израилевы-тѣ горы.
10 Майка ти, по твоѭ-тѫ приликѫ,
Бѣше [к]като лозѫ насаденѫ при водѫ:
[л]Станѫ плодоносна, и пълна съ вѣйкы,
Поради много-то воды.
11 И станѫхѫ на неѭ крѣпкы жезли
За скиптры на владѣтели-тѣ:
И [м]растъ-тъ ѝ ся възвыши въ срѣдъ честы-тѣ вѣйкы,
И станѫ знаменита въ высочинѫ-тѫ си
Между множество-то на отрасли-тѣ си.
12 Но откѫршена быде съ ярость,
Хвърлена быде на́земи,
И [н]восточенъ вѣтръ изсуши плодъ-тъ ѝ:
Крѣпкы-тѣ ѝ жезли ся счупихѫ и изсъхнѫхѫ:
Огнь гы изъде.
13 А сега е насадена въ пустынѭ,
Въ сухѫ и безводнѫ земѭ.
14 И [о]излѣзе огнь изъ единъ жезлъ отъ вѣйкы-тѣ ѝ,
Та изъде плодъ-тъ ѝ,
Щото нѣмаше *вече* въ неѭ жезлъ крѣпъкъ
За скиптръ на княжество.
[п]Той е плачъ, и ще бѫде за плачъ.

ГЛАВА 20.

1 И въ седмѫ-тѫ годинѫ, петый-тъ *мѣсецъ*, въ десетый-тъ *день* на мѣсецъ-тъ, [а]дойдохѫ едни отъ старѣйшины-тѣ Израилевы за да попытатъ Господа, и сѣднѫ-
2 хѫ прѣдъ мене. И слово Господне быде
3 къмъ мене, и рече: Сыне человѣческый, говори на старѣйшины-тѣ Израилевы, и кажи имъ: Така говори Господь Іеова: Дошли сте за да мя потърсите ли? Живъ съмь азъ, говори Господь Іеова, [б]не ще
4 бѫдѫ потърсенъ отъ васъ. [в]Ще гы сѫдишь ли? сыне человѣческый, ще сѫдишь ли? [г]покажи имъ мерзости-тѣ на бащы-тѣ
5 имъ: И кажи имъ: Така говори Господь Іеова: Въ день-тъ [д]въ който избрахъ Израиля, и възвысихъ рѫкѫ-тѫ си къмъ сѣме-то на Іакововъ-тъ домъ, и [е]станѫхъ имъ познатъ въ Египетскѫ-тѫ земѭ, и възвысихъ рѫкѫ-тѫ си къмъ тѣхъ, и рѣ-
6 кохъ: [ж]Азъ съмь Господь Богъ вашъ, Въ онзи день възвысихъ рѫкѫ-тѫ си къмъ тѣхъ, [з]че ще гы изведѫ изъ Египетскѫ-тѫ земѭ, въ земѭ коѭто промыслихъ

[ѣ] Ст. 14.
[ю] Ст. 25.
[я] Гл. 7; 3. 33; 20.
[ѫ] Мат. 3; 2. Откр. 2; 5.
[ѭ] Ефес. 4; 22, 23.
[а] Іер. 32; 39. Гл. 11; 19. 36; 26.
[б] Плач. 3; 33. Ст. 23. Гл. 33; 11. 2 Пет. 3; 9.

[а] Гл. 26; 17. 27; 2.
[б] Ст. 6. 4 Цар. 23; 31, 32.
[в] 4 Цар. 23; 33. 2 Лѣт. 36; 4. Іер. 22; 11, 12.
[г] 4 Цар. 23; 34.
[д] Іер. 22; 13 до 17.
[е] Ст. 3.
[ж] 4 Цар. 24; 2.
[з] Ст. 4.
[и] 2 Лѣт. 36; 6. Іер. 22; 18.

[і] Гл. 6; 2.
[к] Гл. 17; 6.
[л] Втор. 8; 7, 8, 9.
[м] Виж. Гл. 31; 3. Дан. 4; 11.
[н] Гл. 17; 10. Осія 13; 15.
[о] Сѫд. 9; 15. 2 Цар. 24; 20. Гл. 17 и 18.
[п] Плач. 4; 20.

[а] Гл. 8; 1. 14; 1.
[б] Ст. 31. Гл. 14; 3.
[в] Гл. 22; 2. 23; 36.
[г] Гл. 16; 2.
[д] Исх. 6; 7. Втор. 7; 6.
[е] Исх. 3; 8. 4; 31. Втор. 4; 34.
[ж] Исх. 20; 2.
[з] Исх. 3; 8, 17. Втор. 8; 7, 8, 9. Іер. 32; 22.

за тѣхъ, *въ землѭ* въ коіѭто тече млѣко и медъ, която е [и] слава на всичкы-тѣ земли.

7 И рѣкохъ имъ: [і] Отхвърлѣте всякой [к] мерзости-тѣ на очи-тѣ си, и не ся сквернѣте [л] съ Египетскы-тѣ идолы: Азъ сьмь Господь Богъ вашъ.

8 Тѣ обаче отстѫпихѫ отъ мене, и не рачихѫ да мя послушатъ; не отхвърлихѫ всякой мерзости-тѣ на очи-тѣ си, и не оставихѫ Египетскы-тѣ идолы. Тогазь рѣкохъ [м] да излѣѭ ярость-тѫ си вързъ тѣхъ, за да свършѫ гнѣвъ-тъ си противъ 9 тѣхъ въ срѣдъ Египетскѫ-тѫ землѭ. Но [н] подѣйствовахъ заради име-то си, да ся не оскверни прѣдъ язычницы-тѣ между които бѣхѫ, *и* прѣдъ които ся опознахъ на тѣхъ като гы изведохъ изъ Египетскѫ-тѫ землѭ.

10 И [о] изведохъ гы изъ Египетскѫ-тѫ землѭ, та гы заведохъ въ пустынѭ-тѫ;

11 И [п] дадохъ имъ повелѣнія-та си, и направихъ познаты тѣмъ сѫдбы-тѣ си, [р] които като прави человѣкъ, ще бѫде живъ 12 чрѣзъ тѣхъ. И [с] сѫбботы-тѣ си още дадохъ на тѣхъ, да сѫ тѣ знакъ между мене и тѣхъ, за да познаватъ че азъ сьмь Господь който гы освящавамъ.

13 Но [т] Израилевый домъ отстѫпи отъ мене въ пустынѭ-тѫ; въ повелѣнія-та ми не ходихѫ, и [у] отхвърлихѫ сѫдбы-тѣ ми, които като прави человѣкъ, ще бѫде живъ чрѣзъ тѣхъ; и [ф] сѫбботы-тѣ ми осквернихѫ прѣмного: тогазь рѣкохъ [х] да излѣѭ ярость-тѫ си вързъ тѣхъ въ пу- 14 стынѭ-тѫ за да гы истрѣбѭ. [ц] Но подѣйствовахъ заради име-то си, да ся не оскверни прѣдъ язычницы-тѣ, прѣдъ които гы изведохъ.

15 И [ч] азъ възвысихъ още къмъ тѣхъ рѫкѫ-тѫ си въ пустынѭ-тѫ, че не щѫ да гы заведѫ въ землѭ-тѫ коіѭто *имъ* дадохъ, *въ землѭ*, въ коіѭто тече млѣко и медъ, която е [ш] слава на всичкы-тѣ земли.

16 Защото [щ] сѫдбы-тѣ ми отхвърлихѫ, и въ повелѣнія-та ми не ходихѫ, и сѫбботы-тѣ ми осквернихѫ; защото [ъ] сърдца-та 17 имъ ходѣхѫ вслѣдъ идолы-тѣ имъ. Но [ы] пощади гы око-то ми, да гы не истрѣбѭ и не гы довършихъ въ пустынѭ-тѫ.

18 И рѣкохъ на чада-та имъ въ пустынѭ-тѫ: Не ходѣте въ повелѣнія-та на отцы-тѣ си, и не пазѣте сѫдбы-тѣ имъ, и не ся скверн19 нѣте съ идолы-тѣ имъ. Азъ сьмь Господь Богъ вашъ: [ь] въ мои-тѣ повелѣнія ходѣте, и мои-тѣ сѫдбы пазѣте, и извършу20 вайте гы: И [ѣ] освящавайте сѫбботы-тѣ ми; и да сѫ тѣ знакъ между мене и васъ, за да познавате че азъ сьмь Господь Богъ вашъ.

21 [ю] Чада-та обаче отстѫпихѫ отъ мене, въ повелѣнія-та ми не ходихѫ, и не упазихѫ сѫдбы-тѣ ми, да гы вършатъ, [я] които ако прави человѣкъ, ще живѣе чрѣзъ тѣхъ; сѫбботы-тѣ ми осквернихѫ: тогазь рѣкохъ [ѫ] да излѣѭ ярость-тѫ си вързъ тъхъ, за да свършѫ гнѣвъ-тъ си противъ 22 тѣхъ въ пустынѭ-тѫ. [ѭ] Но отвърнѫхъ рѫкѫ-тѫ си, и [а] подѣйствовахъ заради име-то си, да ся не оскверни прѣдъ языч23 ницы-тѣ, прѣдъ които гы изведохъ. Възвысихъ още азъ рѫкѫ-тѫ си вързъ тѣхъ въ пустынѭ-тѫ [б] да гы распърснѫ между язычницы-тѣ, и да гы разсѣѭ по мѣста24 та; Защото [в] сѫдбы-тѣ ми не извършихѫ, и повелѣнія-та ми отхвърлихѫ, и сѫбботы-тѣ ми осквернихѫ, и [г] очи-тѣ имъ бѣхѫ вслѣдъ идолы-тѣ на бащы-тѣ имъ.

25 За то и [д] азъ имъ дадохъ повелѣнія не добры, и сѫдбы чрѣзъ които не щѣхѫ да 26 бѫдѫтъ живи: И оскверних гы въ приношенія-та имъ, [е] съ това че прѣминувахѫ *прѣзъ огнь* всяко ще растваря ложесна, за да гы запустѭ, [ж] та да познаѭтъ че азъ сьмь Господь.

27 За то, сыне человѣческый, говорй на Израилевый-тъ домъ, и кажи имъ: Така говори Господь Іеова: Още и въ това [з] бащи-тѣ ви мя укорихѫ, като правѣхѫ прѣ28 стѫпленіе противъ мене. *Защото* като гы доведохъ въ землѭ-тѫ, *заради* коіѭто възвысихъ рѫкѫ-тѫ си че ще имъ ѭ дамъ, [и] тогазь погледнѫхѫ на всякой хълмъ высокъ, и на всяко дърво сѣнчесто, и тамъ принесохѫ жертвы-тѣ си, и турихѫ тамъ раздразнителны-тѣ си приношенія; и [і] положихѫ тамъ благовонны-тѣ си уханія, 29 и направихѫ тамъ възліянія-та си. И рѣкохъ имъ: Що е высоко-то мѣсто, на което отхождате? И име-то му ся нарече *Вама, дори до днесь.

30 За то кажи на Израилевый-тъ домъ: Така говори Господь Іеова: Като ся осквернявате вы въ пѫть-тъ на отцы-тѣ си, и 31 блудувате подирь мерзости-тѣ имъ, И [к] ся

и Псал. 48; 2. Ст. 15. Дан. 8; 9. 11; 16, 41. Зах. 7; 14.
і Гл. 18; 31.
к 2 Лѣт. 15; 8.
л Лев. 17; 7. 18; 3. Втор. 29; 16, 17, 18. Іис. Нав. 24; 14.
м Гл. 7; 8. Ст. 13, 21.
н Виж. Исх. 32; 12. Числ. 14; 13 и дрг. Втор. 9; 28. Ст. 14, 22. Гл. 36; 21, 22.
о Исх. 13; 18
п Втор. 4; 8. Неем. 9; 13, 14 Псал. 147; 19, 20.
р Лев. 18; 5. Ст. 13, 21. Рим. 10; 5. Гал. 3; 12.
с Исх. 20; 8. 31; 13 и дрг. 35; 2. Втор. 5; 12. Неем. 9; 14.
т Числ. 14; 22. Псал. 78; 40. 95; 8, 9, 10.
у Прит. 1; 25. Ст. 16, 24.
ф Исх. 16; 27.
х Числ. 14; 29. 26; 65. Псал. 106; 23.
ц Ст. 9, 22.
ч Числ. 14; 28. Псал. 95; 11. 106; 26.
ш Ст. 6.
щ Ст. 13, 24.
ъ Числ. 15; 39. Псал. 78; 37. Амос. 5; 25, 26. Дѣян. 7; 42; 43.
ы Псал. 78; 38.
ь Втор. 5; 32, 33, 6 и 7 и 8 и 10 и 11 и 12.
ѣ Ст. 12. Іер. 17; 22.
ю Числ. 25; 1, 2. Втор. 9; 23, 24. 31; 27.
я Ст. 11; 13.
ѫ Ст. 8; 13.
ѭ Псал. 78; 38. Ст. 17.
а Ст. 9, 14.
б Лев 26; 33. Втор. 28; 64. Псал. 106; 27. Іер. 15; 4.
в Ст. 13; 16.
г Виж. Гл. 6; 9.
д Виж. Псал. 81; 12. Ст. 39. Рим. 1; 24. 2 Сол. 2; 11.
е 4 Цар. 17; 17. 21; 6. 2 Лѣт. 28; 3. 33; 6. Іер. 32; 35. Гл. 16; 20, 21.
ж Гл. 6; 7.
з Рим. 2; 24.
и Иса. 57; 5 и дрг. Гл 6; 13
і Гл. 16; 19.
* Высоко мѣсто.
к Ст. 26.

оскверняваte съсъ всичкы-тѣ си идолы дори до днесь, като приносите дарове-тѣ си, и прѣминувате синове-тѣ си прѣзъ огнь-тъ, и [л]азъ ще бждж ли потърсенъ отъ васъ, доме Израилевъ? Живъ сьмь азъ говори Господь Іеова, не ще бждж
32 потърсенъ отъ васъ. И [м]онова, което размышлявате, никакъ не ще бжде; защото вы говорите: Ще бждемъ като язычницы-тѣ, като мѣстны-тѣ родове, да служимъ на дърва и на каменіе.
33 Живъ сьмь азъ, говори Господь Іеова, непрѣмѣнно съ държавнж ржкж, и [н]съ мышцж прострѣнж, и съ излянж ярость,
34 ще царувамъ надъ васъ. И ще вы изведж изъ людіе-тѣ, и ще вы съберж отъ мѣста-та въ които сте распърснжти, съ държавнж ржкж, и съ прострѣнж мышцж,
35 и съ излянж ярость. И ще вы заведж въ пустыніж-тж на людіе-тѣ, и тамъ [о]ще ся сждіж съ васъ лице съ лице.
36 [п]Както ся сждихъ съ отцы-тѣ ви въ пустыніж-тж на Египетскж-тж земіж, така ще ся сждіж съ васъ, говори Господь
37 Іеова. И [р]ще вы проводіж подъ жезлъ-тъ, и ще вы заведж въ узы-тѣ на завѣтъ-тъ.
38 И [с]ще исчистіж отъ срѣдъ васъ отстжпницы-тѣ и тѣзи които ми сж направили нечестіе: ще гы извадіж изъ земіж-тж на пришелствіе-то имъ, и [т]нѣма да влѣзжтъ въ земіж-тж Израилевж: и [у]ще познаете че азъ сьмь Господь.
39 А вы, доме Израилевъ, така говори Господь Іеова: [ф]Идѣте, служѣте всякой на идолы-тѣ си и за напрѣдъ, ако не щете да мя слушате; но [х]не осквернявайте вече свято-то ми име съ дарове-тѣ си, и съ
40 идолы-тѣ си. Защото [ц]на святж-тж ми горж, на высокж-тж Израилевж горж, говори Господь Іеова, тамо всичкый Израилевъ домъ, всичкы-тѣ въ земіж-тж ще ми служжтъ: тамо ще гы пріемж, и [ч]тамо ще поискамъ приношенія-та ви, и начаткы-тѣ на дарове-тѣ ви, съсъ всичкы-тѣ ви святы нѣща.
41 [ш]Ще вы пріемж съ уханіе на благовоніе, когато вы изведж изъ племена-та, и вы съберж отъ мѣста-та въ които ся распърснжхте: и [щ]ще ся освятіж въ васъ
42 прѣдъ народы-тѣ. И ще познаете че азъ сьмь Господь, [ъ]когато вы доведж въ земіж-тж Израилевж, въ земіж-тж заради коіжто възвысихъ ржкж-тж си че ще іж
43 дамъ на отцы-тѣ ви. И [ы]тамъ ще си напомните за пжтища-та си, и за всичкы-тѣ си дѣла въ които ся осквернихте; и [ь]ще ся погнусите сами отъ себе си заради
44 всичкы-тѣ си злины които сторихте. И [ѣ]ще познаете че азъ сьмь Господь, когато ви направіж *така* [ю]заради име-то си, не споредъ лукавы-тѣ ви пжтища, нито споредъ растлѣнны-тѣ ви дѣла, доме Израилевъ, говори Господь Іеова.
45 И слово Господне быде къмъ мене, и
46 рече: [я]Сыне человѣческый, утвърди лицето си къмъ пладне, и направи да капне *слово* къмъ пладне, и пророчествувай про-
47 тивъ джбравж-тж на южно-то поле; И кажи на южнж-тж джбравж: Слушай слово-то Господне: така говори Господь Іеова: Ето, [ж]азъ ще запаліж огнь въ тебе, и ще изѣде въ тебе [іж]всяко дърво зелено и всяко дърво сухо: распаленый-тъ пламыкъ не ще угасне, и ще изгори въ него всичкж-тж повърхность [а]отъ югъ
48 до сѣверъ: И всяка плъть ще види, че азъ Господь го запалихъ: нѣма да угасне.
49 И азъ рѣкохъ: Горко! Господи Іеова! тѣ казуватъ заради мене: Не говори ли той притчы?

ГЛАВА 21.

1 И слово Господне быде къмъ мене, и
2 рече: [а]Сыне человѣческый, утвърди лице-то си къмъ Іерусалимъ, и [б]направи да капне *слово* къмъ святы-тѣ мѣста, и пророчествувай къмъ Израилевж-тж земіж,
3 и кажи на Израилевж-тж земіж: Така говори Господь: Ето азъ сьмь противъ тебе, и ще истъргнж ножъ-тъ си, изъ ножницж-тж, и [в]ще отсѣкж отъ тебе пра-
4 ведный-тъ и нечестивый-тъ. И понеже ще отсѣкж отъ тебе праведный-тъ и нечестивый-тъ, за то ще излѣзе ножъ-тъ ми изъ ножницж-тж си противъ всякж плъть,
5 [г]отъ югъ до сѣверъ: И ще познае всяка плъть, че азъ Господь истъргнжхъ ножъ-тъ си изъ ножницж-тж му: [д]нѣма да ся върне вече.
6 За то ты, сыне человѣческый, [е]въздъхни съсъ съкрушеніе на чрѣсла-та *си;* и съ
7 огорченіе въздъхни прѣдъ тѣхъ. И когато ти рекжтъ: Защо въздышашь ты? ще отговоришь: Заради извѣстіе-то, че иде: и всяко сърдце ще ся стопи, и [ж]всичкы-тѣ ржцѣ ще ослабнжтъ, и всякой духъ ще примре, и всичкы-тѣ колѣна ще станжтъ *като* водж: ето, иде, и ще бжде, говори Господь Іеова.

л Ст. 3.
м Гл. 11; 5.
н Іер. 21; 5.
о Іер. 2; 9, 35. Гл. 17; 20.
п Виж. Числ. 14; 21, 22, 23. 28, 29.
р Лев. 27; 32. Іер. 33; 13.
с Гл. 34; 17, 20. Мат. 25; 32, 33.
т Іер. 44; 14.
у Гл. 6; 7. 15; 7. 23; 49.
ф Сжд. 10; 14. Псал. 81; 12. Амос. 4; 4.
х Иса. 1; 13. Гл. 23; 38, 39.
ц Иса. 2; 2, 3. Гл. 17; 23. Мих. 4; 1.
ч Иса. 56; 7. 60; 7. Зах. 8; 20 и дрг. Мал. 3; 4. Рим. 12; 1.
ш Ефес. 5: 2. Филип. 4; 18.
щ Ст. 38, 44. Гл. 36; 23. 38; 23.
ъ Гл. 11; 17. 34; 13. 36; 24.
ы Гл. 16; 61.
ь Лев. 26; 39. Гл. 6; 9. Осія 5; 15.
ѣ Ст. 38. Гл. 24; 24.
ю Гл. 36; 22.
я Гл. 6; 2. 21; 2.
ж Іер. 21; 14.
іж Лук. 23; 31.
а Гл. 21; 4.

—

а Гл. 20; 46.
б Втор. 32; 2. Амос. 7; 16. Мих. 2; 6, 11.
в Іов. 9; 22.
г Гл. 20; 47.
д Иса. 45; 23. 55; 11.
е Иса. 22; 4.
ж Гл. 7; 17.

8 И слово Господне быде къмъ мене, и 9 рече: Сыне человѣческый, пророчествувай, и речи: Така говори Господь: Речи: [з]Мечъ, мечъ ся остри, и даже нальскува ся: 10 Остри ся за да направи голѣмо кланіе; нальскува ся, за да свѣтка. Можемъ ли прочее да смы весели? *Той е* жезлъ-тъ на сына ми, който прѣзира всяко дьрво. 11 И го даде да ся нальска, за да ся дьржи въ рѫкѫ; тойзи мечъ е наостренъ и нальсканъ, за да ся даде [и]въ рѫкѫ-тѫ на посѣкателя.

12 Възопій, и излелекай, сыне человѣческый; защото той е вързъ людіе-тѣ ми, вързъ всичкы-тѣ Израилевы князове е: трепераніе ще нападне вързъ людіе-тѣ ми заради мечъ-тъ: за то [і]удари по бедро-то *си;* 13 Защото [к]испытаніе *има:* и какво ако [л]жезлъ-тъ който прѣзира не бы сѫществувалъ вече, говори Господь Іеова?

14 За то ты, сыне человѣческый, пророчествувай, и [м]исплескай рѫкѫ вьрху рѫкѫ и да ся удвои мечъ-тъ, да ся утрои, мечъ-тъ на ранены-тѣ; той е мечъ-тъ на голѣмы-тѣ ранены, който ще гы обсади отъ всякѫдѣ. 15 Нанесохѫ ужасъ-тъ на мечъ-тъ надъ всичкы-тѣ имъ порты, за да ся стопи *всяко* сьрдце, и да ся умножи паданіе-то Увы! приготви ся за да блистае, [н]наточи 16 ся за кланіе. Стегни ся, *мечу,* [о]нападни надесно, налѣво, дѣто ся обърне лице-то 17 ти. И [п]азъ още ще плеснѫ съ рѫцѣ, и [р]ще докарамъ ярость-тѫ си. Азъ Господь говорихъ.

18 И слово Господне быде къмъ мене, и 19 рече: И ты, сыне человѣческый, опрѣдѣли си два пѫтя, за да замине мечъ-тъ на Вавилонскый-тъ царь; и два-та ще излизатъ отъ истѫ-тѫ земѭ: и направи мѣсто направи *го* въ начало-то на градскый-тъ 20 пѫть. Опрѣдѣли пѫть за да замине мечъ-тъ [с]въ Раввѫ на Аммоновы-тѣ сынове, и въ Іудѫ къмъ утвьрденый-тъ Іерусалимъ.

21 Защото царь-тъ Вавилонскый ся спрѣ при двоепѫтіе-то, въ начало-то на два-та пѫтя, за да почародѣйствува: растресе стрѣлы-тѣ *вълшебническы,* попыта терафимы-тѣ, прѣгледа ятро-то. 22 Въ десницѫ-тѫ му станѫ жрѣбіе-то за Іерусалимъ, за да тури *ратны-тѣ* овны, за да отвори уста въ кланіе, [т]да възвиси гласъ съ въсклицаніе, да [у]тури овны срещѫ порты-тѣ, да 23 направи окопы, да съгради остѣненія. Но то ще имъ бѫде като суетно чародѣйствованіе, въ очи-тѣ на онѣзи [ф]които направихѫ на тѣхъ клѣтвы, той обаче ще *имъ* напомни беззаконіе-то *имъ,* за да ся хванѫтъ.

24 За то така говори Господь Іеова: Понеже направихте да дойде въ напомненіе беззаконіе-то ви, когато ся открыхѫ прѣстѫпленія-та ви, щото да ся явятъ съгрѣшенія-та ви въ всичкы-тѣ ви дѣянія; понеже дойдохте въ напомненіе, ще бѫдете 25 хванѫти въ рѫцѣ. И [х]ты, скверный, нечестивый княже Израилевъ, [ц]на когото е дошелъ день-тъ, когато беззаконіе-то 26 *стигнѫ* до край, Така говори Господь Іеова: Дигни кыдаръ-тъ, и отнеми коронѫ-тѫ: тя нѣма *да бѫде* таквазь: [ч]смиренный-тъ 27 възвиси, а высокый-тъ смири. Ще прѣвърнѫ, ще прѣвърнѫ, ще прѣвърнѫ неѭ, и [ш]нѣма да сѫществува додѣ дойде *онзи* комуто принадлежи; и *нему* ще ѭ дамъ.

28 И ты, сыне человѣческый, пророчествувай и речи: Така говори Господь Іеова [щ]заради Аммоновы-тѣ сынове, и заради укоръ-тъ имъ: и кажи: [ъ]Мечъ, мечъ е истегленъ, нальсканъ е за кланіе, и блещи 29 за да истрѣби, Като [ы]виждатъ суетно видѣніе за тебе, като чародѣйствуватъ лъжѫ на тебе, за да тя турятъ на вратъ-тъ на ранены-тѣ, на нечестивы-тѣ, [ь]на които день-тъ е дошелъ, когато беззаконіе-то *имъ стигнѫ* до край.

30 [ѣ]Да *го* върнѫ ли въ ножницѫ-тѫ му? [ю]На мѣсто-то дѣто си създаденъ, [я]въ зе- 31 мѭ-тѫ на рожденіе-то ти, ще тя сѫдѭ. И [ѫ]ще излѣѭ гнѣвъ-тъ си вързъ тебе; [ѭ]съ огнь-тъ на гнѣвъ-тъ си ще духнѫ вързъ тебе; и ще тя прѣдамъ въ рѫцѣ-тѣ на дивы 32 мѫжіе които кроятъ погыбель. Храна на огнь ще станешь; кръвь-та ти ще бѫде въ срѣдъ земѭ-тѫ *ти;* [а]не ще бѫде *вече* поменъ за тебе; защото азъ Господь говорихъ.

ГЛАВА 22.

1 И слово Господне быде къмъ мене, и 2 рече: И ты, сыне человѣческый, ще сѫдишь ли, [а]ще сѫдишь ли [б]градъ-тъ на кръвопролитія-та? то покажи му всичкы-тѣ му 3 мерзости. Речи прочее: Така говори Господь Іеова: О граде, който проливашь кръвь въ срѣдѫ-тѫ си, за да дойде врѣме-то ти, и правишь кумиры противъ себе си, за 4 да ся оскверняваш, Станѫ повиненъ [в]въ кръвь-тѫ си, коѭто си пролялъ; и осквернилъ си ся въ кумиры-тѣ си, които си направилъ; и направилъ си да приближатъ дни-тѣ ти, и дошелъ си дори до лѣта-та

[з] Втор. 32; 41. Ст. 15, 28.
[и] Ст. 19.
[і] Іер. 31; 19.
[к] Іов. 9; 23. 2 Кор. 8; 2.
[л] Ст. 27.
[м] Числ. 24; 10. Ст. 17. Гл. 6; 11.
[н] Ст. 10; 28.
[о] Гл. 14; 17.
[п] Ст. 14. Гл. 22; 13.
[р] Гл. 5; 13.
[с] Іер. 49: 2. Гл. 5; 25. Амос. 1: 14.
[т] Іер. 51: 14.
[у] Гл. 4; 2.
[ф] Гл. 17; 13, 15, 16, 18.
[х] 2 Лѣт. 36; 13. Іер. 52; 2. Гл. 17; 19.
[ц] Ст. 29. Гл. 35; 5.
[ч] Гл. 17; 24. Лук. 1; 52.
[ш] Быт. 49; 10. Ст. 13. Лук. 1; 32, 33. Іоан. 1; 49.
[щ] Іер. 49; 1. Гл. 25; 2, 3, 6. Соф. 2; 8, 9, 10.
[ъ] Ст. 9, 10.
[ы] Гл. 12; 24. 22; 28.
[ь] Ст. 25. Іов. 18; 20. Псал. 37; 13.
[ѣ] Іер. 47; 6. 7.
[ю] Быт. 15; 14. Гл. 16; 38.
[я] Гл. 16; 3.
[ѫ] Гл. 7; 8. 14; 19. 22; 22.
[ѭ] Гл. 22; 20, 21.
[а] Гл. 25; 10.

—

[а] Гл. 20; 4. 23; 36.
[б] Гл. 24; 6, 9. Наум. 3; 1.
[в] 4 Цар. 21; 16.

си: за това [г]направихъ тя укоръ на народы-тѣ, и поруганіе на всичкы-тѣ страны. 5 Ближни-тѣ, и далечни-тѣ отъ тебе ще ся поругаіѫтъ на тебе, прочутый въ мерзость, обилный въ мятежъ.

6 Ето, [д]Израилеви-тѣ князове бѣхѫ въ тебе за да проливатъ кръвь, всякой споредъ силѫ-тѫ си. 7 Въ тебе [е]сѫ прѣзирали бащѫ и майкѫ; въ срѣдъ тебе сѫ [ж]ся докарвали съ насиліе къмъ чужденецъ-тъ; въ тебе сѫ угнѣтавали сираче и вдовицѫ. 8 [з]Святы-тѣ ми вещи си прѣзрѣлъ ты, и 9 [и]сѫбботы-тѣ ми си осквернилъ. Въ тебе сѫ были [і]клеветници мѫжіе за да проливатъ кръвь; и [к]въ тебе ядѣхѫ на горы-10 тѣ: въ срѣдъ тебе правѣхѫ нечестіе. Въ тебе [л]открыхѫ голотѫ-тѫ на бащѫ; въ тебе [м]смирихѫ отлѫченѫ-тѫ въ нечистотѫ-тѫ ѝ. 11 И единъ направи гнусотѫ [н]съ женѫ-тѫ на ближній-тъ си; а другъ [о]оскверни нечестиво снъхѫ си; и другъ въ тебе [п]смири сестрѫ си, дъщерѭ-тѫ 12 на отца си. Въ тебе [р]земахѫ дарове за да проливатъ кръвь: [с]ты си зѣлъ лихвѫ и придобытъкъ, и съ насиліе си лихоимствовалъ отъ ближни-тѣ си, и [т]мене си забравилъ, говори Господь Іеова.

13 Ето, за това [у]плеснѫхъ съ рѫцѣ заради лихоимство-то ти което си направилъ, и заради кръвь-тѫ ти която бѣ въ срѣдъ тебе. 14 [ф]Ще удържи ли сърдце-то ти? Или ще имать ли силѫ рѫцѣ-тѣ ти, въ дни-тѣ въ които азъ ще свършѫ съ тебе? [х]Азъ Го-15 сподь говорихъ, и ще извършѫ. И [ц]ще тя распърснѫ между народы-тѣ, и разсѣѭ по страны-тѣ, и [ч]ще направѭ да исчезне 16 изъ тебе нечистота-та ти. И ще бѫдешь въ себе си омърсенъ прѣдъ народы-тѣ; и [ш]ще познаешь че азъ сьмь Господь.

17 И слово Господне быде къмъ мене, и 18 рече: Сыне человѣческый, [щ]Израилевъ-тъ домъ ми станѫ шлакъ; всичкы-тѣ сѫ мѣдь, и олово, и желѣзо, и свинецъ, въ срѣдъ горнило-то; шлакъ сребърнъ сѫ.

19 За то така говори Господь Іеова: Понеже всичкы вы станѫхте шлакъ, ето, за това ще вы съберѫ въ срѣдъ Іеруса-20 лимъ: Както събиратъ въ срѣдъ горнило-то сребро-то, и мѣдь-тѫ, и желѣзо-то, и свинецъ-тъ, и олово-то, за да раздухатъ огнь-тъ вързъ тѣхъ, та да *гы* стопятъ, така въ ярость-тѫ си и гнѣвъ-тъ си ще вы съберѫ, и ще вы турѭ *тамо*, и рас-21 топѭ. Ей, ще вы съберѫ, и [ъ]съ огнь-тъ на гнѣвъ-тъ си ще духнѫ вързъ васъ, и 22 ще ся растопите въ срѣдъ него. Както ся топи сребро-то въ срѣдъ горнило-то, така ще ся растопите въ срѣдъ него; и ще познаете че азъ Господь [ы]излѣхъ гнѣвъ-тъ си вързъ васъ.

23 И слово Господне быде къмъ мене, и 24 рече: Сыне человѣческый, кажи ѝ: Ты си земя която не ся е очистила, *и* не е валѣло дъждь върху неіѭ въ день-тъ на 25 гнѣвъ-тъ. [ь]Въ срѣдъ неіѭ има съзаклѣтіе отъ пророцы-тѣ ѝ: като львъ който рыкае, и похыщава ловъ-тъ, тѣ [ѣ]поглъщатъ душы; [ю]зѣхѫ съкровища и многоцѣнны вещи; умножихѫ вдовицы-тѣ ѝ въ срѣдъ 26 неіѭ. [я]Священницы-тѣ ѝ прѣстѫпихѫ законъ-тъ ми, и [ѫ]осквернихѫ святы-тѣ ми вещи; между свято и скверно [ѭ]не направихѫ разликѫ, и между нечисто и чисто не показахѫ разность; и крыяхѫ очи-тѣ си отъ сѫбботы-тѣ ми, и азъ станѫхъ 27 като мърсенъ въ срѣдъ тѣхъ. [а]Князове-тѣ ѝ сѫ въ срѣдъ неіѭ като вълцы грабяще ловъ, за да проливатъ кръвь, за да погубуватъ душы, за да правятъ ли-28 хоимство. И [б]пророци-тѣ ѝ іѫ мажехѫ съ калъ, [в]защото видѣхѫ суеты, и прорицахѫ имъ лъжы, и казувахѫ: Така говори Господь Іеова, когато Господь не бѣ 29 говорилъ. [г]Людіе-тѣ на *тѫзи* земѭ употрѣбявахѫ притѣсненіе, и грабѣхѫ съ насиліе, и [д]насилствувахѫ сиромахъ и оскуденъ, и чужденецъ притѣснявахѫ безъ 30 сѫдбѫ. И [е]потърсихъ между тѣхъ мѫжъ, [ж]който да въздигне огражденія, и [з]да застане въ проломъ-тъ прѣдъ мене заради мѣсто-то, за да го не разорѭ; и не намѣ-31 рихъ. За то [и]излѣхъ гнѣвъ-тъ си вързъ тѣхъ; довършихъ гы съ огнь-тъ на гнѣвъ-тъ си; [і]пѫтища-та имъ въздадохъ на главы-тѣ имъ, говори Господь Іеова.

ГЛАВА 23.

1 И слово Господне быде къмъ мене, и 2 рече: Сыне человѣческый, [а]имаше двѣ 3 жены, дъщери на еднѫ майкѫ; И [б]блудувахѫ въ Египетъ; блудувахѫ [в]въ младость-тѫ си: тамо ся натиснѫхѫ грѫди-тѣ имъ, и тамо ся сгнѣтохѫ дѣвическы-

г Втор. 28; 37. 3 Цар. 9; 7. Гл. 5; 14. Дан. 9; 16.
д Иса. 1; 23. Мих. 3; 1, 2, 3. Соф. 3; 3.
е Втор. 27; 16.
ж Исх. 22; 21, 22.
з Ст. 26.
и Лев. 19; 30. Гл. 23; 38.
і Исх. 23; 1. Лев. 19; 16.
к Гл. 18; 6, 11.
л Лев. 18; 7, 8. 20; 11. 1 Кор. 5; 1.
м Лев. 18; 19. 20; 18. Гл. 18; 6.
н Лев. 18; 20. 20; 10. Втор. 22; 22. Іер. 5; 8. Гл. 18; 11.
о Лев. 18; 15. 20; 12.
п Лев. 18; 9. 20; 17.
р Исх. 23; 8. Втор. 16; 19. 27; 25.
с Исх. 22; 25. Лев. 25; 36. Втор. 23; 19. Гл. 18; 13.
т Втор. 32; 18. Іер. 3; 21. Гл. 23; 35.
у Гл. 21; 17.
ф Гл. 21; 7.
х Гл. 17; 24.
ц Втор. 4; 27. 28; 25, 64. Гл. 12; 14, 15.
ч Гл. 23; 27, 48.
ш Псал. 9; 16. Гл. 6; 7.
щ Иса. 1; 22. Іер. 6; 28 и дрг. Виж. Псал. 119; 119.
ъ Гл. 21; 31.
ы Гл. 20; 8, 33. Ст. 31.
ь Осія 6; 9.
ѣ Мат. 23; 14.
ю Мих. 3; 11. Соф. 3; 3, 4.
я Мал. 2; 8.
ѫ Лев. 22; 2 и дрг. 1 Цар. 2; 29.
ѭ Лев. 10; 10. Іер. 15; 19. Гл. 44; 23.
а Иса. 1; 23. Ст. 6. Мих. 3; 2, 3, 9, 10, 11. Соф. 3; 3.
б Гл. 13; 10.
в Гл. 13; 6, 7. 21; 29.
г Іер. 5; 26, 27, 28. Гл. 18; 12.
д Исх. 22; 21. 23; 9. Лев. 19; 33. Ст. 7.
е Іер 5; 1.
ж Гл. 13; 5.
з Псал. 106; 23.
и Ст. 22.
і Гл 9; 10. 11; 21. 16; 43.

а Іер. 3; 7, 8, 10. Гл. 16; 46.
б Лев. 17; 7. Іис. Нав. 24; 14. Гл. 20; 8.
в Гл. 16; 22.

4 тѣ имъ съсцы. И имена-та имъ бѣхѫ, на по старѫ-тѫ Оола, и на сестрѫ ѝ Оолива; и [г]тѣ станѫхѫ мои и родихѫ сынове и дъщери: а имена-та имъ бѣхѫ, на Самаріѭ, Оола, и на Іерусалимъ, Оолива.

5 И Оола блудовà, като бѣше моя, и ся избезуми за любовницы-тѣ си, [д]съсѣды-тѣ 6 *си* Ассирійцы-тѣ, Облѣчены въ сини, войводы и началницы, всичкы-тѣ рачителны 7 млады, конницы яздяще на коніе. И стори блудодѣянія-та си съ тѣхъ, които бѣхѫ всичкы избранни отъ Ассирійцы-тѣ, и съсъ всичкы *тѣхъ* заради които ся избезуми; съсъ всичкы-тѣ имъ идолы ся осквернява-8 ше. И не остави блудъ-тъ си [е]изъ Египетъ: защото съ неѭ спѣхѫ въ младость-тѫ ѝ, и тѣ натискахѫ дѣвическы-тѣ ѝ съсцы, и изливахѫ блудъ-тъ си върху неѭ.

9 За то ѭ прѣдадохъ въ рѫцѣ-тѣ на любовницы-тѣ ѝ, [ж]въ рѫцѣ-тѣ на Ассирійцы-10 тѣ, заради които ся избезуми. Тѣ [з]открыхѫ срамотѫ-тѫ ѝ; зѣхѫ сынове-тѣ ѝ и дъщери-тѣ ѝ, и неѭ съ мечъ убихѫ: и станѫ прочута между жены-тѣ, и извършихѫ сѫдбѫ надъ неѭ.

11 [и]А когато сестра ѝ Оолива видѣ *това*, [і]растлѣ ся въ избезуміе-то си повече отъ неѭ, и въ блудодѣянія-та си повече 12 отъ блудове-тѣ на сестрѫ си; Избезуми ся [к]за съсѣды-тѣ *си* Ассирійцы-тѣ, войводы и [л]началницы свѣтло облѣчены, конницы яздяще на коніе, всичкы-тѣ млады рачи-13 телны. И видѣхъ че ся оскверни: единъ 14 пѫть имахѫ и двѣ-тѣ. Притури още въ блудове-тѣ си; защото като видѣ мѫжіе живописаны на стѣнѫ-тѫ, образы на Халдейцы, които бѣхѫ живописани съ кино-15 варъ, Опасани съ поясы около чрѣсла-та си, носѣхѫ тіары голѣмы на главы-тѣ си, и всичкы-тѣ *имахѫ* видъ княжескъ, прилични на Вавилоняны-тѣ отъ Халдейскѫ-16 тѫ земіѭ, дѣто бѣхѫ ся родили: И [м]щомъ *гы* видѣ съ очи-тѣ си, избезуми ся за тѣхъ, и испроводи при тѣхъ посланницы въ Хал-17 деіѭ. И Вавилоняни-тѣ дойдохѫ при неѭ въ лѣгло-то *на* раченіе-то, и ѭ осквернихѫ съ блудуваніе-то си, и оскверни ся съ тѣхъ, и [н]душа-та ѝ ся отчужди отъ 18 тѣхъ. И откры блудодѣянія-та си, и откры срамотѫ-тѫ си: [о]тогазь душа-та ми ся отчужди отъ неѭ, както бѣше ся от-19 чуждила душа-та ми отъ сестрѫ ѝ. Още умножи блудодѣянія-та си, като си напомнюваше за дни-тѣ на младость-тѫ си, [п]когато блудуваше въ Египетскѫ-тѫ земіѭ. 20 И избезуми ся заради любовницы-тѣ си, [р]на които плъть-та е плъть на ослы, и 21 теченіе-то имъ теченіе на коніе. И си поменѫла невъздържаніе-то на младость-тѫ си, когато грѫди-тѣ ти ся натискахѫ отъ Египтяны-тѣ, заради съсцы-тѣ на младость-тѫ ти.

22 За то, Ооливо, така говори Господь Іеова: Ето, азъ [с]ще подигнѫ любовницы-тѣ ти върху тебе, отъ които ся е отчуждила душа-та ти, и ще гы докарамъ върху 23 тебе отъ всякѫдѣ; Вавилоняны-тѣ, и всичкы-тѣ Халдейцы, [т]Фекодъ, и Сое, и Кое, *и* всичкы-тѣ Ассиріаны съ тѣхъ; които сѫ [у]всичкы рачителни млади, войводи, и началници, пълковници и именити; всич-24 кы-тѣ яздяще на коніе. И ще дойдѫтъ върху тебе, съ орѫжія, съ колесницы и колета, и съ множество народы, и ще турятъ наоколо противъ тебе щитове, щитчета и шлемове: и ще туріѭ прѣдъ тѣхъ сѫдбѫ, и ще тя сѫдятъ споредъ сѫдбы-25 тѣ си. И ще поставіѭ ревность-тѫ си противъ тебе, и ще постѫпятъ съ тебе яростно; ще отрѣжѫтъ носъ-тъ ти и уши-тѣ ти: и остатъкъ-тъ ти ще падне отъ ножъ: тѣ ще земѫтъ сынове-тѣ ти и дъщери-тѣ ти: а остатъкъ-тъ ти ще ся погълне отъ огнь. 26 [ф]Ще тя съблѣкѫтъ още *и* отъ дрехы-тѣ ти, и ще отнемѫтъ украшенія-та на свѣтлость-27 тѫ ти. И [х]ще направіѭ да прѣстане отъ тебе невъздържаніе-то ти, и [ц]блудуваніе-то ти *още* отъ Египетскѫ-тѫ земіѭ: и нѣма да подигнешь очи-тѣ си къмъ тѣхъ, и нѣма да си наумишь вече за Египетъ.

28 Защото така говори Господь Іеова: Ето, ще тя прѣдамъ въ рѫкѫ-тѫ на онѣзи [ч]които мразишь, въ рѫкѫ-тѫ на онѣзи 29 [ш]отъ които ся отчужди душа-та ти. И ще постѫпятъ съ омразѫ къмъ тебе, и ще земѫтъ всичкы-тѣ ти трудове, и [щ]ще тя оставятъ голѫ и незавитѫ: и срамота-та на блудуваніе-то ти ще ся открые, и невъздържаніе-то ти и блудодѣянія-та ти. 30 Това ще ти направіѭ, понеже си [ъ]блудувала ты въ слѣдъ языčницы-тѣ, понеже си ся осквернила съ идолы-тѣ имъ. 31 Въ пѫть-тъ на сестрѫ си ходила си ты: за то [ы]ще дамъ въ рѫкѫ-тѫ ти нейнѫ-32 тѫ чашѫ. Така говори Господь Іеова: Ще испіешь на сестрѫ си чашѫ-тѫ, дълбокѫ-тѫ и широкѫ-тѫ; [ь]ще бѫдешь смѣхъ и 33 поруганіе: *тая чаша* побира много. Ще ся испълнишь съ піянство и скърбь, съ чашѫ-тѫ на смятеніе-то и на запустѣніе-34 то, съ чашѫ-тѫ на сестрѫ си Самаріѭ. И [ѣ]ще ѭ испіешь и исцѣдишь, и ще съкрушишь чрѣпы-тѣ ѝ, и ще раскѫсашь грѫди-тѣ си; защото азъ рѣкохъ, говори

[г] Гл. 16; 8, 20.
[д] 4 Цар. 15; 19. 16; 7. 17; 3. Осія 8; 9.
[е] Ст. 3.
[ж] 4 Цар. 17; 3, 4, 5, 6, 23. 18; 9, 10, 11.
[з] Гл. 16; 37, 41.
[и] Іер. 3; 8.
[і] Іер. 3; 11. Гл. 16; 47, 51.
[к] 4 Цар. 16; 7, 10. 2 Лѣт. 28; 16 до 23. Гл. 16; 28.
[л] Ст. 6, 23.
[м] 4 Цар. 24; 1. Гл. 16; 29.
[н] Ст. 22, 28.
[о] Іер. 6; 8.
[п] Ст. 3.
[р] Гл. 16; 26.
[с] Гл. 16; 37. Ст. 28.
[т] Іер. 50; 21.
[у] Ст. 12.
[ф] Гл. 16; 39.
[х] Гл. 16; 41. 22; 15.
[ц] Ст. 3, 19.
[ч] Гл. 16; 37.
[ш] Ст. 17.
[щ] Гл. 16; 39. Ст. 26.
[ъ] Гл. 6; 9.
[ы] Іер. 25; 15 и дрг.
[ь] Гл. 22; 4, 5.
[ѣ] Псал. 75; 8. Иса. 51; 17.

35 Господь Іеова. За то така говори Господь Іеова: [ю]Понеже си мя забравила, и си мя [я]отхвърлила задъ гърбъ-тъ си, носи прочее и ты невъздържаніе-то си и блудове-тѣ си.

36 И рече ми Господь: Сыне человѣческый, [ж]ще сѫдишь ли Оолѫ и Ооливѫ? [ѣж]Извѣсти имъ прочее мерзости-тѣ имъ: 37 Че прѣлюбодѣйствовахѫ, и [а]има кръвь въ рѫцѣ-тѣ имъ, и прѣлюбодѣйствовахѫ съ идолы-тѣ си, [б]още и чада-та си, които ми родихѫ, прѣвождахѫ *прѣзъ огнь*, за ястіе 38 тѣмъ. Още и това ми направихѫ: осквернихѫ святилище-то ми въ истый-тъ день, 39 и [в]омърсихѫ сѫбботы-тѣ ми. Защото когато заклахѫ чада-та си на идолы-тѣ си, тогазь въ истый-тъ день влазѣхѫ въ святилище-то ми, за да го мърсятъ; и ето, 40 [г]така струвахѫ въ срѣдъ домъ-тъ ми. И още проводихте на мѫжіе да дойдѫтъ отъ далечь, [д]на които ся проводи посланникъ, и ето, дойдохѫ; заради които си ся [е]окѫпала, [ж]вапсала си очи-тѣ си, и 41 украсила си ся съ украшенія. И сѣднѫла си [з]на одръ великолѣпенъ, и прѣдъ него имаше приготвена трѫпеза, [и]върху коіѫто си положила темянъ-тъ ми и елей-тъ ми.

42 И имаше при неіѫ гласове на множество което ся радоваше: и съ мѫжіе-тѣ на многолюдство-то въвождахѫ ся *піяници изъ пустыніѫ-тѫ, носяще гривны на рѫцѣ-тѣ си, и красны вѣнцы на главы-тѣ си.

43 Тогазь рѣкохъ за прѣстарѣлѫ-тѫ въ прѣлюбодѣйства: Сега ли ще правятъ 44 блудодѣянія съ неіѫ? И тѣ влазѣхѫ при неіѫ, както влазятъ при блудницѫ женѫ; така влазѣхѫ при Оолѫ, и при Ооливѫ, 45 невъздържны-тѣ жены. За то праведни мѫжіе, тѣ [і]ще гы сѫдятъ споредъ сѫдбѫ-тѫ на прѣлюбодѣйцы-тѣ, и споредъ сѫдбѫ-тѫ на жены които проливатъ кръвь; понеже сѫ прѣлюбодѣйцы, [к]и кръвь има въ рѫцѣ-тѣ имъ.

46 За то, така говори Господь Іеова: [л]Ще възведѫ вързъ тѣхъ множество, и ще гы прѣдамъ да бѫдѫтъ тласканы и разгра- 47 бены. И [м]множество-то ще гы убіе съ каменіе, и ще гы съсѣче съсъ сабли-тѣ си; [н]ще убіѫтъ синове-тѣ имъ и дъщери-тѣ имъ, и кѫщы-тѣ имъ ще изгорятъ съ огнь. 48 Така [о]ще направіѫ да прѣстане невъздържаніе-то отъ земіѫ-тѫ, [п]за да научатъ всичкы-тѣ жены да не правятъ споредъ 49 ваши-тѣ невъздържанія. И [р]ще въздадѫтъ невъздържанія-та ви вързъ васъ, и ще носите грѣхове-тѣ на идолы-тѣ си; и [с]ще познаете че азъ сьмь Господь Іеова.

ГЛАВА 24.

1 И въ девето-то лѣто, десетый-тъ мѣсецъ, десетый-тъ *день* на мѣсецъ-тъ, быде слово 2 Господне къмъ мене, и рече: Сыне человѣческый, напиши за себе си име-то на тойзи день, на тойзи истый-тъ день; *защото* [а]Вавилонскый-тъ царь ся опълчи противъ Іерусалимъ въ тойзи истый-тъ 3 день. И [б]произнесь притчѫ къмъ отстѫпный-тъ домъ, и кажи имъ: Така говори Господь Іеова: [в]Турй котелъ, турй, и още 4 налѣй водѫ въ него; Събери въ него кѫсове-тѣ му, всякой добръ кѫсъ, бедро и рамо; напълни *го* съ избранны кости. 5 Земи отъ избранны-тѣ на стадо-то, още и натрупай кости-тѣ подъ него; свари гы добрѣ, и да уврѫтъ и кости-тѣ му въ него.

6 Защото така говори Господь Іеова: [г]Горко на градъ-тъ на кръвопролитіе-то, на котелъ-тъ на който ръжда-та е въ него, и на който ръжда-та не е излѣзла изъ него! извади го съ кѫсове-тѣ му: [д]жрѣбіе да 7 ся не хвърли вързъ него. Защото кръвь-та му е въ срѣдъ него; върхъ голъ камыкъ іѫ изложи: [е]не излѣ іѫ на земіѫ-тѫ, та да ся покрые съ пърсть. За да 8 направіѫ да възлѣзе ярость въ извършуваніе на отмьщеніе, [ж]изложихъ кръвь-тѫ му на голъ камыкъ, за да ся не покрые.

9 За то така говори Господь Іеова: [з]Горко на градъ-тъ на кръвопролитіе-то! и азъ 10 ще уголѣміѫ грамадѫ-тѫ на огнь-тъ. Събери дърва-та, запали огнь-тъ, изнури меса-та, подправи съ ароматы, и да изго- 11 рятъ кости-тѣ. Тогазь тури го празденъ на вѫглища-та му, за да ся нажеже мѣдь-та му, и да изгори, и [и]да ся стопи въ него нечистота-та му, да ся довърши ръжда- 12 та му, Утрудилъ *мя* е съ трудове, и не излѣзе изъ него голѣма-та му ръжда, ръжда-та му даже въ огнь-тъ. 13 Въ нечистотѫ-тѫ ти *има* нечестіе; понеже азъ тя очистихъ, и не ся очисти, нѣма вече да ся очистишь отъ нечистотѫ-тѫ си, [і]додѣ успокоіѫ ярость-тѫ си вързъ тебе.

14 [к]Азъ Господь говорихъ: ще бѫде, и ще *го* извършѫ; нѣма да простіѫ, и [л]нѣма да пощадіѫ, и нѣма да ся раскаіѫ: споредъ пѫтища-та ти, и споредъ дѣянія-та ти, ще тя сѫдятъ, говори Господь Іеова.

15 И слово Господне быде къмъ мене и

ю Іер. 2; 32. 3; 21. 13; 25. Гл. 22; 12.
я 3 Цар. 14; 9. Неем. 9; 26.
ж Гл. 20; 4. 22; 2.
ѣж Иса. 58; 1.
а Гл. 16; 38. Ст. 45.
б Гл. 16; 20, 21, 36, 45. 20; 26, 31.
в Гл. 22; 8.
г 4 Цар 21; 4.
д Иса. 57; 9.
е Рую. 3; 3.
ж 4 Цар. 9; 30. Іер. 4; 30.
з Есю. 1; 6. Иса. 57; 7. Амос. 2; 8. 6; 4.
и Прит. 7; 17. Гл. 16; 18, 19. Осія 2; 8.
* *Или* Савцы.
і Гл. 16; 38.
к Ст. 37.
л Гл. 16; 40.
м Гл. 16; 40.
н 2 Лѣт. 36; 17, 19. Гл. 24; 21.
о Гл. 22; 15. Ст. 27.
п Втор. 13; 11. 2 Пет. 2; 6.
р Ст. 35.
с Гл. 20; 38, 42, 44. Гл. 25; 5.

—

а 4 Цар. 25; 1. Іер. 39; 1. 52; 4.
б Гл. 17; 12.
в Виж. Іер. 1; 13. Гл. 11; 3.
г Гл. 22; 3. 23; 37. Ст. 9.
д Виж. 2 Цар. 8; 2. Іонх. 3; 3. Авд. 11. Наум. 3; 10.
е Лев. 17; 13. Втор. 12; 16, 24.
ж Мат. 7; 2.
з Ст. 6. Наум. 3; 1. Авв. 2; 12.
и Гл. 22; 15.
і Гл. 5; 13. 8; 18. 16; 42.
к 1 Цар. 15; 29.
л Гл. 5; 11.

16 рече: Сыне человѣческый, ето, азъ чрѣзъ единъ ударъ ще отнемѫ отъ тебе желаніе-то на очи-тѣ ти: и да не сѣтувашь, и да не плачешь, и да не потекѫтъ сълзы-тѣ ти. 17 Съ мълчаніе да е въздышаніе-то ти, [м]да не направишь сѣтованіе за мъртвы, [н]завій гѫжвѫ-тѫ си на главѫ-тѫ си, и [о]тури на нозѣ-тѣ си обуща-та си, и [п]да не покрыешь устны-тѣ *си*, и хлѣбъ на человѣцы да не ядешь.

18 И говорихъ на людіе-тѣ зарань-тѫ, и вечеръ-тъ умре жена ми: и направихъ 19 сутринь-тѫ както ми ся заповѣда. И рекохѫ ми людіе-тѣ: [р]Не ще ли ни извѣстишь що *значи* за насъ това което пра-20 вишь? И отговорихъ имъ: Слово Госпо-21 дне быде къмъ мене, и рече: Кажи на Израилевъ-тъ домъ: Така говори Господь Іеова: Ето, [с]ще оскверніѭ святилище-то си, хвалбѫ-тѫ на силѫ-тѫ ви, [т]желателно-то на очи-тѣ ви, и това което милѣѭтъ души-тѣ ви: И [у]сынове-тѣ ви и дъщери-тѣ ви, които сте оставили, отъ 22 мечъ ще паднѫтъ. И ще направите както направихъ азъ: [ф]нѣма да покрыете устны-тѣ *си*, и хлѣбъ на человѣцы нѣма да ядете: 23 И гѫжвы-тѣ ви *ще бѫдѫтъ* на главы-тѣ ви, и обуща-та ви на нозѣ-тѣ ви: [х]нѣма да сѣтувате, нито да плачете; [ц]но ще ся стопите въ беззаконія-та си, и ще въз-24 дѫхнете единъ къмъ другъ. И [ч]Iезекіиль ще бѫде знаменіе за васъ; по всичко що прави той ще направите: [ш]когато дойде това, [щ]тогазь ще познаете че азъ сьмь Господь Іеова.

25 А заради тебе, сыне человѣческый, въ онзи день [ъ]когато отнемѫ отъ тѣхъ крѣпость-тѫ имъ, радость-тѫ на славѫ-тѫ имъ, желателны-тѣ на очи-тѣ имъ, и вжделѣнны-тѣ на душы-тѣ имъ, сынове-тѣ 26 имъ и дъщери-тѣ имъ, Въ онзи день, [ы]не ще ли да дойде при тебе бѣжанецъ-тъ, 27 за да възвѣсти *това* въ уши-тѣ *ти?* [ь]Въ онзи день, уста-та ти ще ся отворятъ къмъ бѣжанеца, и ще говоришь, и не ще да си вече нѣмъ; и [ѣ]ще имъ бѫдешь знаменіе, и ще познаѭтъ че азъ сьмь Господь.

ГЛАВА 25.

1 И слово Господне быде къмъ мене и 2 рече: Сыне человѣческый, [а]утвърди лице-то си [б]вързъ Аммоновы-тѣ сынове, и 3 пророчествувай за тѣхъ, И кажи на Аммоновы-тѣ сынове: Слушайте слово-то на Господа Іеова: Така говори Господь Іеова: [в]Понеже си реклъ на святилище-то ми: О хохо, когато ся оскверни, и на земѭ-тѫ Израилевѫ, когато запустѣ, и на Іудинъ-тъ домъ, когато отидохѫ въ плѣнъ, 4 За то, ето, ще тя прѣдамъ за наслѣдіе на въсточны-тѣ сынове, и ще турятъ селенія-та си въ тебе, и ще поставятъ шатъры-тѣ си въ тебе; тѣ ще ядѫтъ плодове-тѣ ти, и тѣ ще піѭтъ млѣко-то ти. 5 И ще поставѭ [г]Раввѫ [д]оборъ на камилы, и *земѭ-тѫ на* Аммоновы-тѣ сынове мѣсто за лѣжаніе на овцы: и [е]ще познаете че азъ сьмь Господь.

6 Защото така говори Господь Іеова: Понеже си [ж]исплескалъ съ рѫцѣ, и си ударилъ съ ногѫ и [з]съсъ всичко-то прѣзрѣніе на сърдце-то си зарадувалъ си ся про-7 тивъ Израилевѫ-тѫ земѭ, За то, ето, [и]ще простръ рѫкѫ-тѫ си върхъ тебе, и ще тя прѣдамъ въ разграбеніе на народы-тѣ, и ще тя отсѣкѫ отъ племена-та, и ще тя погубѭ отъ земли-тѣ; ще тя истрѣбѭ: и ще познаешь че азъ сьмь Господь.

8 Така говори Господь Іеова: Понеже [і]Моавъ и [к]Сіиръ говорятъ: Ето, домъ-тъ 9 Іудинъ е като всичкы-тѣ народы: За то, ето, ще отворѭ Моавовѫ-тѫ границѫ отъ къмъ градове-тѣ, отъ къмъ неговы-тѣ градове въ краища-та му, Веѳъ-іесимоѳъ, Ваалмеонъ и Киріаѳаимъ, славѫ-тѫ на 10 онѫзь земѭ, *Ще ѭ отворѭ* [л]на въсточны-тѣ сынове, противъ Аммоновы-тѣ сынове, и ще ѭ прѣдамъ въ наслѣдіе, [м]за да ся не поменуватъ Аммонови-тѣ сыно-11 ве между народы-тѣ. И ще извършѫ сѫдбы върху Моава: и ще познаѭтъ че азъ сьмь Господь.

12 Така говори Господь Іеова: [н]Понеже Едомъ ся обходи отмъстително къмъ Іудинъ-тъ домъ, и прѣстѫпи тежко, и си 13 направи отмьщеніе противъ тѣхъ, За то така говори Господь Іеова: Ще простръ рѫкѫ-тѫ си върху Едомъ, и ще отсѣкѫ отъ него человѣкъ и скотъ, и ще го истрѣбѭ изъ Ѳеманъ, и ще паднѫтъ чрѣзъ 14 мечъ до Деданъ. И [о]ще дѣйствувамъ отмьщеніе-то си върхъ Едомъ чрѣзъ рѫкѫ-тѫ на людіе-тѣ си Израиля; и ще направѭ на Едомъ споредъ ярость-тѫ си, и споредъ гнѣвъ-тъ си: и ще познаѭтъ отмьщеніе-то ми, говори Господь Іеова.

15 Така говори Господь Іеова: [п]Понеже

м Іер. 16; 5, 6, 7.
н Виж. Лев. 10; 6. 21; 10.
о 2 Цар. 15; 30.
п Мих. 3; 7.
р Гл. 12; 9. 37; 18.
с Іер. 7; 14. Гл. 7; 20, 21, 22.
т Псал. 27; 4.
у Гл. 23; 47.
ф Іер. 16; 6, 7. Ст. 17.
х Іов. 27; 15. Псал. 78; 64.
ц Лев. 26; 39. Гл. 33; 10.
ч Иса. 20; 3. Гл. 4; 3. 12; 6, 11.
ш Іер. 17; 15. Іоан. 13; 19. 14; 29.
щ Гл. 6; 7. 25; 5.
ъ Ст. 21.
ы Гл. 33; 21, 22.
ь Гл. 3; 26, 27. 29; 21. 33; 22.
ѣ Ст. 24.

—

а Гл. 6; 2. 35; 2.
б Іер. 49; 1 идрг. Гл. 21; 28. Амос. 1; 13. Соф. 2; 9.
в Прит. 17; 5. Гл. 26; 2.
г Гл. 21; 20.
д Иса. 17; 2. 32; 14. Соф. 2; 14, 15.
е Гл. 24; 24. 26; 6. 35; 9.
ж Іов. 27; 23. Плач. 2; 15. Соф 2; 15.
з Гл. 36; 5. Соф. 2; 8, 10.
и Гл. 35; 3.
і Иса. 15 и 16. Іер. 48; 1 и дрг. Амос. 2; 1.
к Гл. 35; 2, 5, 12.
л Ст. 4.
м Гл. 21; 32.
н 2 Лѣт. 28; 17. Псал. 137; 7. Іер. 49; 7, 8 и дрг. Гл. 35; 2 и дрг. Амос. 1; 11. Авд. 10 и дрг.
о Виж. Иса. 11; 14. Іер. 49; 2.
п 2 Лѣт. 28; 18. Іер 25; 20. 47; 1 и дрг. Іоил. 3; 4 и дрг. Амос. 1; 6.

Филистимци-тѣ ся обходихѫ отмъстително, и направихѫ отмъщеніе съ прѣзрѣніе отъ душѫ, да докаратъ гыбель отъ дре-
16 внѭ омразѫ, За то така говори Господь Іеова: Ето, азъ [р] ще прострѫ рѫкѫ-тѫ си вързъ Филистимцы-тѣ, и ще изсѣкѫ [с] Хереѳцы-тѣ, и [т] испогубѭ остатъкъ-тъ
17 на приморіе-то; И [у] ще направѭ вързъ тѣхъ голѣмо отмъщеніе съ яростны обличенія: И [ф] когато извършѫ отмъщеніе-то си вързъ тѣхъ, ще познаѭтъ че азъ сьмь Господь.

ГЛАВА 26.

1 И въ единадесето-то лѣто, въ първый-тъ *день* на мѣсецъ-тъ, быде слово Господне
2 къмъ мене и рече: Сыне человѣческый, [а] понеже Тиръ рече противъ Іерусалимъ: [б] О хохо! счупихѫ ся врата-та на народы-тѣ: обърнѫ ся къмъ мене: ще ся напъл-
3 нѭ азъ, запустѣ той; За то така говори Господь Іеова: Ето, азъ сьмь противъ тебе, Тире, и ще подигнѫ противъ тебе народы много, както подига море-то вол-
4 ны-тѣ си. И ще низвъргнѫтъ стѣны-тѣ на Тиръ, и ще съборятъ стълпове-тѣ му, и ще изстѫржѫ пърсть-тѫ му отъ него, и ще го [в] направѭ като гладъкъ камыкъ.
5 Ще бѫде за да простиратъ мрѣжы [г] въ срѣдъ море-то; защото азъ рѣкохъ, говори Господь Іеова: и ще стане корысть на
6 народы-тѣ. И *села-та му, които сѫ въ поле-то, ще ся истрѣбятъ съ ножъ: и [д] ще познаѭтъ че азъ сьмь Господь.
7 Защото така говори Господь Іеова: Ето, ще доведѫ противъ Тиръ Навуходоносора Вавилонскый-тъ царь, [е] царь на царіе, отъ сѣверъ, съ коніе, и съ колесницы, и съ конницы, и съсъ събраніе, и съ много
8 людіе. Той ще истрѣби съ ножъ села-та ти въ поле-то; и [ж] ще издигне остѣненія противъ тебе, и ще направи окопы противъ тебе, и ще възвыси противъ тебе
9 щитове. И ще постави ратны-тѣ си орѫдія вързъ стѣны-тѣ ти, и съ топоры-тѣ
10 си ще разори стълпове-тѣ ти. Отъ множество-то на коніе-тѣ му прахъ-тъ имъ ще тя покрые: стѣны-тѣ ти ще ся потресѫтъ отъ екотъ-тъ на конницы-тѣ, и на колета-та, и на колесницы-тѣ, когато влѣзе въ порты-тѣ ти, както влѣзватъ въ
11 градъ разбитъ. Съ копыта-та на коніе-тѣ си ще потъпче всичкы-тѣ ти улицы: людіе-тѣ ти ще изсѣче съ ножъ, и крѣпкы-тѣ ти стражи ще бѫдѫтъ свалени на зе-
12 мѭ-тѫ. И ще разграбятъ богатство-то ти, и ще оберѫтъ имотъ-тъ ти; и ще съборятъ стѣны-тѣ ти, и ще разорятъ красны-тѣ ти домове; и ще хвърлятъ въ срѣдъ водѫ-тѫ каменіе-тѣ ти, и дърва-та ти, и
13 пърсть-тѫ ти. И [з] ще направѭ да прѣстане мятежъ-тъ [и] на пѣсни-тѣ ти, и гласъ-тъ
14 на китары-тѣ ти нѣма да ся чуе вече. И [і] ще тя направѭ като гладъкъ камыкъ: ще бѫдешь за да распростиратъ мрѣжы; нѣма да ся съградишь вече; защото азъ Господь рѣкохъ, говори Господь Іеова.
15 Така говори Господь Іеова на Тиръ: [к] Не ще ли ся потресѫтъ острови-тѣ отъ екотъ-тъ на падапіе-то ти, когато раненитѣ *ти* охкатъ, когато кланіе-то става въ
16 срѣдъ тебе? Тогазь [л] всичкы-тѣ морскы князове [м] ще слѣзѫтъ отъ прѣстолы-тѣ си, и ще извадятъ мантіи-тѣ си, и ще съблѣкѫтъ везаны-тѣ си дрехы; ще облѣкѫтъ трепераніе; [н] наземи ще сѣднѫтъ, [о] и ще треперятъ въ всякѫ минутѫ, [п] и
17 ще ся удивяватъ заради тебе. И, [р] като дигнѫтъ плачъ заради тебе, ще ти говорятъ: Какъ быде съсыпанъ ты, който ся населяваше отъ мореходцы, прочутый граде, който [с] бѣ крѣпъкъ въ море-то, ты и жители-тѣ ти, които причинявахѫ трепераніе на всичкы които живѣехѫ въ него!
18 Сега [т] острови-тѣ ще треперятъ въ день-тъ на паданіе-то ти, ей, острови-тѣ които сѫ въ море-то ще ся смутятъ когато ся из-
19 губишь ты. Защото така говори Господь Іеова: Когато тя направѭ градъ пустъ, като градове-тѣ ненаселяемы-тѣ, когато докарамъ вързъ тебе бездпѫ-тѫ, та тя
20 покрыѭтъ много воды; Когато тя снемѫ [у] съ онѣзи що слазятъ въ ровъ, при вѣчны-тѣ людіе, и тя турѭ въ прѣисподнитѣ на земѭ-тѫ, въ мѣста пусты отъ вѣка, съ онѣзи които слазятъ въ ровъ, за да ся не населишь; тогазь ще поставѭ славѫ
21 [ф] въ земѭ-тѫ на живы-тѣ. [х] Ще тя направѭ трепераніе, и нѣма да сѫществувашь: и [ц] ще тя потърсятъ, и нѣма да тя намѣрятъ вече въ вѣкъ, говори Господь Іеова.

ГЛАВА 27.

1 И слово Господне быде къмъ мене и
2 рече: И ты, сыне человѣческый, [а] дигни
3 плачъ за Тиръ, И кажи Тиру: Ты [б] който сѣдишь при входъ-тъ морскый, [в] който

[р] Соф 2; 4 и дрг.
[с] 1 Цар. 30; 14.
[т] Іер. 47; 4.
[у] Гл. 5; 15.
[ф] Исая. 9; 16.

—

[а] Иса. 23. Іер. 25; 22. 47; 4. Амос. 1; 9. Зах. 9; 2.
[б] Гл. 25; 3. 36; 2.
[в] Ст 14.
[г] Гл. 27; 32.
* *Евр.* дъщери-тѣ.
[д] Гл. 25; 5.
[е] Ездр. 7; 12. Дан. 2; 37.
[ж] Гл. 21; 22.
[з] Иса 14; 11. 24; 8. Іер. 7; 34. 16; 9. 25; 10.
[и] Иса 23; 16. Гл. 28; 13. Откр. 18; 22.
[і] Ст. 4, 5.
[к] Іер. 49; 21. Ст. 18. Гл. 27; 28. 31; 16.
[л] Иса. 23; 8.
[м] Іон. 3; 6.
[н] Іов. 2; 13.
[о] Гл. 32; 10.
[п] Гл. 27; 35.
[р] Гл. 27; 32. Откр. 18; 9.
[с] Иса. 23; 4.
[т] Ст. 15.
[у] Гл. 32; 18, 24.
[ф] Гл. 32; 23, 26, 27, 32.
[х] Гл. 27; 36. 28; 19.
[ц] Псал. 37; 36.

—

[а] Гл. 19; 1. 26; 17. 28; 12. 32; 2.
[б] Гл. 28; 2.
[в] Иса. 23; 3.

търгуваш съ народы-тѣ въ много островы: Така говори Господь Іеова: Тире, ты си реклъ: [г]Азъ сьмь съвършенъ въ хубость. 4 Прѣдѣли-тѣ ти сѫ въ сърдце-то на моря-та: които тя съградихѫ, направихѫ 5 хубость-тѫ ти съвършеннѫ. Направихѫ всичкы-тѣ дъскы *на кораби-тѣ* ти отъ елхы на [д]Саниръ; зѣхѫ кедры отъ Ливанъ 6 за да ти направятъ мащы. Отъ дѫбове-тѣ на Васанъ направихѫ весла-та ти, направихѫ сѣдалища-та ти отъ слонъ, съ 7 буксъ [е]отъ Китійскы-тѣ островы. Виссонъ отъ Египетъ везанъ простираше си ты за платна: синьо и багрѣно отъ островы-тѣ на Елисѫ бѣ покровъ-тъ ти.

8 Жители-тѣ на Сидонъ и на Арвадъ бѣхѫ веслари-тѣ ти: мудри-тѣ твои, Тире, които сѫ въ тебе, тѣ *бѣхѫ* кормчіи-тѣ ти. 9 Старѣйшини-тѣ [ж]на Гевалъ и мудри-тѣ му бѣхѫ въ тебе поправители на разваленія-та ти: всичкы-тѣ морскы кораби и корабници-тѣ имъ бѣхѫ въ тебе, за да търгуватъ търговіѭ-тѫ ти. 10 Персяне, и Лидійци, и [з]Ливійци, бѣхѫ твои-тѣ ратници въ воинства-та ти; окачахѫ въ тебе щитове и шлемове; тѣ ти дадохѫ великолѣпіе. 11 Арвадскы-тѣ мѫжіе съ воинство-то ти бѣхѫ на стѣны-тѣ ти изоколо, и Гаммадци-тѣ на стълпове-тѣ ти; окачахѫ щитове-тѣ си на стѣны-тѣ ти изоколо; [и]тѣ допълняхѫ хубость-тѫ ти.

12 [і]Ѳарсисъ търгуваше съ тебе съ множество отъ всякакво богатство; съсъ сребро, желѣзо, олово и свинецъ търгувахѫ 13 въ твои-тѣ търгове. [к]Іаванъ, Ѳувалъ и Мосохъ бѣхѫ твои търговци; въ търгъ-тъ ти [л]търгувахѫ съ душы человѣческы, и 14 мѣдны съсѫды. А [м]отъ домъ-тъ Ѳогармѫ търгувахѫ въ търгове-тѣ ти съ коніе 15 и конницы и мъскы. Мѫжіе-тѣ [н]на Деданъ бѣхѫ твои търговци: търговія-та на много островы бѣ въ рѫкѫ-тѫ ти: докаровахѫ ти зѫбы слоновы и ебенъ въ 16 размѣнѫ. Сирія търгуваше съ тебе заради множество-то на дѣланія-та ти; даваше на търгове-тѣ ти анѳраксъ, багрѣно, и везано, и виссонъ и коралы, и рубины. 17 Іуда и Израилева-та земя бѣхѫ твои търговци; давахѫ на търгъ-тъ ти [о]жито [п]Менниѳско, и сухаръ, и медъ, и елей, и 18 [р]балсамѫ. Дамаскъ търгуваше съ тебе заради множество-то на дѣланія-та ти, съ множество отъ всяко богатство; съ 19 вино Хелвонско, и съ бѣлѫ вълнѫ. Веданъ и Іаванъ давахѫ преждѫ на търгове-тѣ ти: желѣзо работено, касія, и *благовонна* тръсть бѣхѫ между търговія-тѣ ти. 20 [с]Деданъ търгуваше съ тебе съ тканія за колесницы. 21 Аравія, и всичкы-тѣ [т]Кидарскы началници, бѣхѫ твои търговци, които търгувахѫ съ тебе съ агнета, и овни, и ярцы. 22 Търговци-тѣ на [у]Шевѫ и на Раамѫ бѣхѫ твои търговци, които давахѫ на търгове-тѣ ти всякакво изрядно *благовоніе*, и всякакъвъ скѫпоцѣненъ камыкъ, и злато. 23 [ф]Харранъ, и Ханне, и Еденъ, [х]търговци-тѣ на Шевѫ, Ассуръ, *и* Хилмадъ, търгувахѫ съ тебе. 24 Тѣзи бѣхѫ въ търгове-тѣ ти твои търговци съсъ свѣтлы дрехы, съсъ сини и везаны хламиды, и съ ковчезы на богаты украшенія, вързаны съ вѫжя, и устроены 25 отъ кедръ. [ц]Ѳарсійскы-тѣ кораби обхождахѫ съ търговіѭ-тѫ ти, и ты бѣ пълнъ, и станѫ най славенъ [ч]въ сърдце-то на моря-та.

26 Твои-тѣ веслари тя доведохѫ при много воды; *но* [ш]въсточный вѣтръ тя съкруши 27 въ сърдце-то на моря-та. [щ]Богатство-то ти, търгове-тѣ ти, търговія-та ти, корабници-тѣ ти, и кормчіи-тѣ ти, поправители-тѣ на разваленія-та ти, и тѣзи които тръгувахѫ търговіѭ-тѫ ти, и всичкы-тѣ ти ратници мѫжіе които сѫ въ тебе, и всичко-то ти множество, което е въ срѣдъ тебе, ще паднѫтъ въ сърдце-то на моря-та, въ день-тъ на паданіе-то ти. 28 Прѣдградія-та [ъ]ще ся потресѫтъ отъ гласъ-тъ 29 на писъкъ-тъ на твои-тѣ кормчіи. И [ы]всичкы-тѣ веслари, корабници-тѣ, всичкы-тѣ кормчіи морскы, ще слѣзѫтъ изъ кораби-тѣ си, ще застанѫтъ на земѭ-тѫ, 30 И ще выкнѫтъ съ гласъ-тъ си заради тебе, и ще писнѫтъ горко, и [ь]ще турятъ пърсть на главы-тѣ си, *и* ще ся [ѣ]валятъ въ 31 пепелъ-тъ. И [ю]ще оплѣшивѣѭтъ съвсѣмъ за тебе, и ще ся опашѫтъ съ врѣтище, и ще плачѫтъ за тебе съ горкость душевнѫ, 32 рыданіе горко. И въ рыданіе-то си [я]ще дигнѫтъ плачъ за тебе, и ще плачѫтъ, *и рекѫтъ* заради тебе: [ѫ]Кой е былъ като Тиръ, като погынѫлый-тъ въ срѣдъ море-то? 33 [іѫ]Когато стокы-тѣ ти излизахѫ изъ моря-та, ты насыщаваше много народы; съ множество-то на богатство-то си и на търговіѭ-тѫ си обогатяваше ты 34 земны-тѣ царіе. Сега [а]като си ся съкрушилъ въ моря-та, въ дълбочинѫ-тѫ на воды-тѣ, [б]търговія-та ти и всичко-то ти 35 множество паднѫхѫ въ срѣдъ тебе. [в]Вси-тѣ жители на островы-тѣ ся удивихѫ за

г Гл. 28; 12.
д Втор. 3; 9.
е Іер. 2; 10.
ж 3 Цар. 5; 18. Псал. 83; 7.
з Іер. 46; 9. Гл. 30; 5. 38; 5.
и Ст. 3.
і Быт. 10; 4. 2 Лѣт. 20; 36.
к Быт. 10; 2.
л Откр. 18; 13.
м Быт. 10; 3. Гл. 38; 6.
н Быт. 10; 7.
о 3 Цар. 5; 9, 11. Ездр. 3; 7. Дѣян. 12; 20.
п Сѫд. 11; 33.
р Іер. 8; 22.
с Быт. 25; 3.
т Быт. 25; 13. Иса. 60; 7.
у Быт. 10; 7. 3 Цар. 10; 1, 2. Псал. 72; 10, 15. Иса. 60; 6.
ф Быт. 11; 31. 2 Цар. 19; 12.
х Быт. 25; 3.
ц Псал. 48; 7. Иса. 2; 16. 23; 14.
ч Ст. 4.
ш Псал. 48; 7.
щ Притч. 11; 4. Ст. 34. Откр. 18; 9 и дрг.
ъ Гл. 26; 15, 18.
ы Откр. 18; 17 и дрг.
ь Іов. 2; 12. Откр. 18; 19.
ѣ Есѳ. 4; 1, 3. Іер. 6; 26.
ю Іер. 16; 6. 47; 5. Мих. 1; 16.
я Гл. 26; 17. Ст. 2.
ѫ Откр. 18; 18.
іѫ Откр. 18; 19.
а Гл. 26; 19.
б Ст. 27.
в Гл. 26; 15, 16.

тебе, и царіе-тѣ имъ ся растреперахѫ; 36 поблѣднѣхѫ лица-та *имъ* отъ страхъ. Търговци-тѣ между народы-тѣ [г]подсвирнѫхѫ заради тебе: [д]ужасъ си станѫлъ и не ще тя има до вѣка.

ГЛАВА 28.

1 И слово Господне быде къмъ мене и 2 рече: Сыне человѣческый, кажи на Тирскый-тъ князь: Така говори Господь Іеова: Понеже ся надигнѫ сърдце-то ти, [а]и си реклъ ты: Азъ съмь Богъ, на сѣдалище-то Божіе сѣдѭ [б]въ сърдце-то на моря-та; [в]а ты си человѣкъ, а не Богъ; ако и да си турилъ сърдце-то си като 3 сърдце Божіе; Ето, [г]ты си по мудръ отъ Даніила: никаква тайна не е скрыта отъ 4 тебе: Съ мудрость-тѫ си и разумъ-тъ си ты си придобылъ за себе си богатство, и придобылъ си въ съкровища-та си злато 5 и сребро; [д]Съ голѣмѫ-тѫ си мудрость ты си придобылъ богатство-то си чрѣзъ търговіѭ-тѫ си, и сърдце-то ти ся прѣвъзнесе заради богатство-то ти.

6 За то, така говори Господь Іеова: Понеже си направилъ ты сърдце-то си като 7 сърдце Божіе, Ето, за то ще докарамъ противъ тебе чужденцы [е]насилницы отъ народы-тѣ: и ще истъргнѫтъ сабли-тѣ си противъ хубость-тѫ на мудрость-тѫ ти, 8 и ще осквернятъ свѣтлость-тѫ ти. Ще тя свалятъ въ ровъ-тъ, и ще умрешь съсъ съмрть-тѫ на убиты-тѣ въ сърдце-то на 9 моря-та. [ж]Ще говоришь ли още прѣдъ оногозь който тя убива: Азъ съмь Богъ? Но ты си человѣкъ, а не Богъ, въ рѫцѣ-10 тѣ на оногозь който тя убива. [з]Чрѣзъ съмрть на необрѣзаны ще бѫдешь умъртвенъ отъ рѫкѫ-тѫ на чужденцы-тѣ; защото азъ рѣкохъ, говори Господь Іеова.

11 И слово Господне быде къмъ мене и 12 рече: Сыне человѣческый, [и]дигни плачъ заради Тирскый-тъ царь, и кажи му: Така говори Господь Іеова: [і]Ты си печать на съвършенство, пълнъ си съ мудрость, 13 и съвършенъ въ хубость. [к]Ты бѣ въ Едемъ въ Божій рай; ты бѣ обкрытъ съсъ всякаквы скѫпоцѣнны каменіе, съсъ сардъ, съ топазъ, съ адамантъ, съ хрисолиѳъ, съ ониксъ, и съ іасписъ, съсъ сапфиръ, съ анѳраксъ, съсъ смарагдъ, и съсъ злато: направа-та [л]на тѫпаны-тѣ ти и на свиркы-тѣ ти бѣше приготвена за тебе въ день-тъ въ който си былъ създа-14 денъ. Ты бѣше [м]херувимъ *распрострѣнъ за да осѣнявашь: и азъ тя поставихъ; ты бѣше [н]въ святѫ-тѫ горѫ Божіѭ; ходѣ-15 ше ты въ срѣдъ огнѣнны каменіе; Ты бѣ съвършенъ въ пѫтища-та си отъ който день быде създаненъ, додѣ ся намѣри беззаконіе въ тебе.

16 Отъ множество-то на търговіѭ-тѫ ти, напълнихѫ срѣдѫ-тѫ ти съ насилство, и съгрѣши ты: за то тя отхвърлихъ като мърсенъ отъ горѫ-тѫ Божіѭ; и тя истрѣбихъ отъ срѣдъ огнѣнны-тѣ каменіе, 17 [о]херувиме осѣняющій. [п]Сърдце-то ти ся прѣвъзнесе заради хубость-тѫ ти: растли ты мудрость-тѫ си заради свѣтлость-тѫ си: азъ тя хвърлихъ наземи; изложихъ тя прѣдъ царіе-тѣ, за да бѫдешь позоръ 18 на тѣхъ. Омърси ты святилища-та си поради множество-то на беззаконія-та си, поради неправдѫ-тѫ на търговіѭ-тѫ си; за то извадихъ огнь изъ срѣдъ тебе, който тя изѣде; и тя направихъ пепелъ върху земіѭ-тѫ, прѣдъ очи-тѣ на всичкы 19 които тя гледатъ. Всичкы които тя познаватъ между народы-тѣ удивихѫ ся заради тебе: [р]ужасъ си станѫлъ, и не ще да тя има до вѣка.

20 И слово Господне быде къмъ мене и 21 рече: Сыне человѣческый, [с]утвърди лицето си [т]върху Сидонъ, и пророчествувай 22 за него, И речи: Така говори Господь Іеова: Ето, [у]азъ съмь противъ тебе, Сидоне; и ще ся прославѭ въ срѣдъ тебе; и когато извършѫ сѫдбы съ него, [ф]и ся освятѭ въ него [х]ще познаѭтъ че азъ съмь 23 Господь. Защото [ц]ще проводѭ въ него моръ и кръвь въ улицы-тѣ му; и ранени-тѣ ще паднѫтъ въ срѣдъ него отъ ножъ *дошелъ* въ него изоколо; и ще познаѭтъ че 24 азъ съмь Господь. И не ще да има вече за домъ-тъ Израилевъ [ч]бодило на горесть, и трънъ на болѣзни отъ всичкы които сѫ около тѣхъ, които гы прѣзирахѫ: и ще познаѭтъ че азъ съмь Господь Іеова.

25 Така говори Господь Іеова: [ш]Когато съберѫ Израилевъ-тъ домъ отъ народы-тѣ между които сѫ распрьснѫти, [щ]и ся освятѭ въ тѣхъ прѣдъ очи-тѣ на народы-тѣ, тогазь ще ся населятъ въ земіѭ-тѫ си, коіѭто дадохъ на рабъ-тъ си 26 Іакова. И [ъ]ще ся населятъ въ неіѭ безопасно, и [ы]ще съградятъ кѫщы, и [ѣ]ще насадятъ лозія; ей, ще ся населятъ безопасно, когато извършѫ сѫдбы върху всичкы-тѣ които сѫ гы прѣзрѣли отъ около тѣхъ: и ще познаѭтъ че азъ съмь Господь Богъ тѣхенъ.

г Іер. 18; 16.
д Гл. 26; 21.

—

а Ст. 9.
б Гл. 27; 3, 4.
в Иса. 31; 3.
г Зах. 9; 2.
д Псал. 62; 10. Зах. 9; 3.
е Гл. 30; 11. 31; 12. 32; 12.
ж Ст. 2.
з Гл. 31; 18. 32; 19, 21, 25, 27.
и Гл. 27; 2.
і Гл. 27; 3. Ст. 3.
к Гл. 31; 8, 9.
л Гл. 26; 13.
м Виж. Исх. 25; 20. Ст. 16.
* *Или* помазанъ.
н Гл. 20; 40.
о Ст. 14.
п Ст. 2, 5.
р Гл. 26; 21. 27; 36.
с Гл. 6; 2. 25; 2. 29; 2.
т Иса. 23; 4, 12. Іер. 25; 22. 27; 3. Гл. 32; 30.
у Исх. 14; 4, 17. Гл. 39; 13.
ф Псал. 9; 16.
х Гл. 20; 41. 36; 23. Ст. 25.
ц Гл. 38; 22.
ч Числ. 33; 55. Іис. Нав. 23; 13.
ш Иса. 11; 12. Гл. 11; 17. 20; 41. 34; 13. 37; 21.
щ Ст. 22.
ъ Іер. 23; 6. Гл. 36; 28.
ы Иса. 65; 21. Амос. 9; 14.
ѣ Іер. 31; 5.

ГЛАВА 29.

1 Въ десето-то лѣто, въ десетый-тъ *мѣсецъ*, дванадесетый-тъ *день* на мѣсецъ-тъ, быде слово Господне къмъ мене, и рече:
2 Сыне человѣческый, [а]утвърди лице-то си върху Фараона Египетскый-тъ царь, и пророчествувай противъ него, и [б]противъ
3 всичкый Египетъ; Говори, и кажи: Така говори Господь Іеова: Ето, [в]азъ сьмь противъ тебе, Фараоне Египетскый царю, [г]велика ламіо, която лѣжишь въ срѣдъ рѣкы-тѣ си, [д]която си рекла: Рѣка-та ми
4 е моя, азъ *іж* направихъ за себе си. И [е]ще туріж вждицы въ челюсти-тѣ ти и ще прилѣпіж рыбы-тѣ на рѣкы-тѣ ти въ люспы-тѣ ти, и ще тя извлѣкж изъ срѣдъ рѣкы-тѣ ти: и всичкы-тѣ рыбы на рѣкы-тѣ ти ще ся прилѣпятъ за люспы-тѣ ти.
5 И ще тя исхвърліж въ пустыніж-тж, тебе и всичкы-тѣ рыбы на рѣкы-тѣ ти, ще паднешь върху лице-то на поле-то; [ж]не ще ся съберешь, нито приберешь: [з]на звѣрове-тѣ земны, и на небесны-тѣ пти-
6 цы тя прѣдадохъ за хранж: И всичкы които обитаватъ въ Египетъ ще познаіжтъ че азъ сьмь Господь; защото [и]станжхж жезлъ отъ търсть за Израилевъ-тъ домъ.
7 [і]Когато тя зѣхж въ ржкж, ты ся съкруши и промуши всичко-то имъ рамо: и когато ся утвърдихж върхъ тебе, ты ся сломи, и расклати всичкы-тѣ имъ чрѣ-
8 сла. За то така говори Господь Богъ: Ето, [к]ще нанесж мечъ върхъ тебе, и ще
9 отсѣкж отъ тебе человѣкъ и скотъ. И Египетска-та земя ще бжде запустѣніе и пустота; и ще познаіжтъ че азъ сьмь Господь; защото рече: Рѣка-та е моя, и азъ *іж* направихъ.
10 За то, ето, азъ сьмь противъ тебе, и противъ рѣкы-тѣ ти: и [л]ще направіж Египетскж-тж земіж пустотж, разореніе *и* запустѣніе, отъ [м]Мигдолъ до Сіинж, и до
11 прѣдѣлы-тѣ на Еѳіопіж. [н]Человѣческа нога не ще да мине прѣзъ неіж, нито скотска нога ще мине прѣзъ неіж, нито ще
12 бжде населена четыридесеть годины. И [о]ще направіж Египетскж-тж земіж запустѣніе, въ срѣдъ запустѣны-тѣ мѣста, и градове-тѣ ѝ въ срѣдъ разорены-тѣ градове ще бжджтъ запустѣніе четыридесеть годины: и ще разсѣіж Египтяны-тѣ между народы-тѣ, и ще гы распърснж по земли-тѣ.
13 Но така говори Господь Іеова: [п]Въ свършъкъ-тъ на четыридесеть-тѣ годины ще съберж Египтяны-тѣ отъ племена-та,
14 въ които бѣхж распърснжти; И ще доведж Египетскы-тѣ плѣнницы, и ще гы върнж въ земіж-тж Паѳросъ, въ земіж-тж на происхожданіе-то имъ: и ще бж-
15 джтъ тамъ ниско [р]царство. Ще бжджтъ най ниско-то отъ царства-та: и нѣма да ся възвыси вече надъ народы-тѣ; защото ще гы умаліж, за да не владѣіжтъ надъ
16 народы-тѣ. И не ще бжде вече [с]упованіе на Израилевъ-тъ домъ, да напомнява за беззаконіе-то *имъ*, когато гледатъ вслѣдъ тѣхъ: и ще познаіжтъ че азъ сьмь Господь Іеова.
17 И въ двадесеть седмо-то лѣто, пьрвый-тъ *мѣсецъ*, въ пьрвый-тъ *день* на мѣсецъ-тъ, быде слово Господне къмъ мене, и рече:
18 Сыне человѣческый, [т]Навуходоносоръ Вавилонскый-тъ царь направи да работи войска-та му работж голѣмж противъ Тиръ: всяка глава станж плѣшива, и всяко рамо одрано; мьздж обаче за Тиръ не зѣ, нито той нито войска-та му, заради работж-тж коіжто работи противъ не-
19 го: За то, така говори Господь Іеова: Ето, азъ давамъ Египетскж-тж земіж на Навуходоносора Вавилонскый-тъ царь: и ще дигне множество-то му, и ще обере обиръ-тъ му, и ще корыствува корысти-тѣ му: и *то* ще е мьзда-та на войскж-
20 тж му. Дадохъ му Египетскж-тж земіж *за* [у]трудъ-тъ му, съ който работи противъ него, понеже ся трудихж заради ме-
21 не, говори Господь Іеова. Въ онзи день [ф]ще направіж да израсте рогъ-тъ на Израилевъ-тъ домъ, и [х]ще тя направіж да отворишь уста въ срѣдъ тѣхъ: и ще познаіжтъ че азъ сьмь Господь.

ГЛАВА 30.

1 И слово Господне быде къмъ мене, та
2 рече: Сыне человѣческый, пророчествувай и речи: Така говори Господь Іеова:
3 [а]Лелекайте: Олеле на день-тъ! Защото е [б]близу день-тъ, ей, день-тъ Господень е близу, день облаченъ: врѣме-то на язычни-
4 цы-тѣ ще бжде. И ножъ ще дойде върхъ Египетъ, и голѣмо трепераніе ще бжде въ Еѳіопіж, когато ранени-тѣ паднжтъ въ Египетъ, и [в]ще земжтъ множество-то му, и [г]ще ся низвърнжтъ осно-
5 ванія-та му. Еѳіопяни, и Ливійци, и Лидійци, и [д]всичкы-тѣ смѣсени народи, и Хувъ, и синове-тѣ на съюзнж-тж земіж, ще паднжтъ съ тѣхъ отъ ножъ.
6 Така говори Господь: Ще паднжтъ и онѣзи които подпиратъ Египетъ: и гордость-та на силж-тж му ще слѣзе: отъ

[а] Гл. 28; 21.
[б] Иса. 19; 1. Іер. 25; 19. 46; 2. 25.
[в] Іер. 44; 30. Гл. 28; 22. Ст. 10.
[г] Псал. 74; 13. 14. Иса. 27; 1. 51; 9. Гл. 32; 2.
[д] Виж. Гл. 28; 2.
[е] Иса. 37; 29. Гл. 38; 4.
[ж] Іер. 8; 2. 16; 4. 25; 33.
[з] Іер. 7; 33. 34; 20.
[и] 4 Цар. 18; 21. Иса. 36; 6.
[і] Іер. 37; 5, 7, 11. Гл. 17; 17.
[к] Гл. 14; 17. 32; 11, 12, 13.
[л] Гл. 30; 12.
[м] Гл. 60; 6.
[н] Гл. 32; 13.
[о] Гл. 30; 7, 26.
[п] Иса. 19; 23. Іер. 46; 26.
[р] Гл. 17; 6, 14.
[с] Иса. 30; 2, 3. 36; 4, 6.
[т] Іер. 27; 6. Гл. 26; 7, 8.
[у] Іер. 25; 9.
[ф] Псал. 132; 17.
[х] Гл. 24; 27.

—

[а] Иса. 13; 6.
[б] Гл. 7; 7, 12. Іоил. 2; 1. Соф. 1; 7.
[в] Гл. 29; 19.
[г] Іер. 50; 15.
[д] Іер. 25; 20, 24.

Мигдолъ [е]до Сіинж ще паднжтъ въ него 7 отъ ножъ, говори Господь Іеова: И [ж]ще запустѣiжтъ въ срѣдъ запустѣны-тѣ земли, и градове-тѣ му ще бждѫтъ въ срѣдъ 8 разорены-тѣ градове. И ще познаiжтъ че азъ сьмь Господь, когато туріж огнь въ Египетъ, и ся съкрушатъ всичкы които 9 му помагатъ. Въ онзи день [з]ще излѣзжтъ изъ мене вѣстители съ кораби, за да стреснжтъ безгрыжны-тѣ Еѳіопяны, и голѣмо треперание ще нападне вързъ тѣхъ, като въ день-тъ на Египетъ; защото, ето, иде.

10 Така говори Господь Іеова: И [и]ще погубіж множество-то на Египетъ, чрѣзъ ржкж-тж на Навуходоносора Вавилон- 11 скый-тъ царь. Той и людіе-тѣ му съ него, [і]насилници-тѣ отъ народы-тѣ, ще ся доведжтъ за да разорятъ онжзи земіж, и ще истьргнжтъ мечове-тѣ си противъ Египетъ, и ще напълнятъ земіж-тж съ уби- 12 ты. И [к]ще изсушж рѣкы-тѣ, и ще прѣдамъ земіж-тж въ ржцѣ-тѣ на злы; и [л]ще запустіж земіж-тж, и испълненіе-то й, чрѣзъ ржкж на чужденцы; азъ Господь рѣкохъ.

13 Така говори Господь Іеова: И [м]ще погубіж кумиры-тѣ, и ще махнж идолы-тѣ отъ Мемфисъ, и [н]не ще има вече князь отъ Египетскж-тж земіж: и [о]ще туріж 14 страхъ въ Египетскж-тж земіж. И ще запустіж [п]Паѳросъ, и ще туріж огнь въ [р]Танисъ, и ще [с]извършж сждбы въ Но. 15 И ще излѣіж ярость-тж си вързъ Синъ крѣпость-тж на Египетъ; и [т]ще изсѣкж 16 множество-то на Но; И [у]ще туріж огнь въ Египетъ: Синъ ще земе голѣмо треперание, и *градъ-тъ* Но ще ся раскжса, и Мемфисъ *ще бжде* деня въ утѣсненіе. 17 Юноши-тѣ на Илиуполь и на Пивесеѳъ ще паднжтъ отъ ножъ: и тѣ ще оти- 18 джтъ въ плѣнъ. И [ф]въ Тафнесъ день-тъ ще помъркне, когато съкрушж тамъ хомоты-тѣ на Египетъ: и гордость-та на силж-тж му ще прѣстане въ него: а него, облакъ ще го покрые, и дъщери-тѣ му 19 ще отиджтъ въ плѣнъ. И ще извършж сждбы вързу Египетъ: и ще познаiжтъ че азъ сьмь Господь.

20 И въ единадесето-то лѣто, въ първый-тъ *мѣсецъ*, въ седмый-тъ *день* на мѣсеца, быде 21 слово Господне къмъ мене и рече: Сыне человѣческый, [х]строшихъ мышцж-тж на Фараона Египетскый-тъ царь: и ето, [ц]нѣма да ся обвърже за цѣленіе, щото да го обвіжтъ съ обвързуванія за да му ся 22 даде сила да държи ножъ. За то така говори Господь Іеова: Ето, азъ сьмь противъ Фараона Египетскый-тъ царь, и [ч]ще строшж мышцы-тѣ му, силнж-тж и строшенж-тж; и ще направіж ножъ-тъ да 23 падне изъ ржкж-тж му. И [ш]ще разсѣж Египтяны-тѣ между народы-тѣ, и ще гы распьрснж по земли-тѣ.

24 И ще укрѣпіж мышцы-тѣ на Вавилонскый-тъ царь, и ще дамъ мечъ-тъ си въ ржкж-тж му: а мышцы-тѣ на Фараона ще строшж, и ще поохка прѣдъ него съ 25 охканія на смъртно раненъ. Мышцы-тѣ обаче на Вавилонскый-тъ царь ще укрѣпіж: а мышцы-тѣ Фараоновы ще паднжтъ: и [щ]ще познаiжтъ че азъ сьмь Господь, когато дамъ мечъ-тъ си въ ржкж-тж на Вавилонскый-тъ царь, и іж простре върху 26 Египетскж-тж земіж. И [ъ]ще разсѣж Египтяны-тѣ между народы-тѣ, и ще гы распьрснж по земли-тѣ: и ще познаiжтъ че азъ сьмь Господь.

ГЛАВА 31.

1 И въ единадесето-то лѣто, третій-тъ *мѣсецъ*, въ първый-тъ *день* на мѣсецъ-тъ, быде слово Господне къмъ мене и рече: 2 Сыне человѣческый, кажи на Фараона Египетскый-тъ царь, и на множество-то му: [а]Кому си ся уподобилъ ты въ ве- 3 личество-то си? Ето, [б]Ассиріецъ-тъ бѣ кедръ въ Ливанъ, съ хубавы вѣтвы, и съ гжстж сѣнкж и высокъ на растъ: и върхъ-тъ му бѣ въ срѣдъ гжсты вѣтвы. 4 [в]Воды-тѣ го възрастихж, бездна-та го възвыси съ рѣкы-тѣ си, които течехж около 5 саденія-та му, и испращаше воды-тѣ си по всичкы-тѣ дървета на поле-то. За то [г]растъ-тъ му възлѣзе надъ всичкы-тѣ дървета на поле-то, и вѣйкы-тѣ му ся умножихж, и клонове-тѣ му ся распространихж поради множество-то на воды-тѣ, 6 като прозябваше. [д]Всичкы-тѣ птицы небесны правѣхж гнѣзда въ вѣйкы-тѣ му: и всичкы-тѣ животны на поле-то раждахж подъ клонове-тѣ му: а подъ сѣнкж-тж му, 7 обитавахж всичкы-тѣ голѣми народи. И бѣ красенъ въ голѣминж-тж си, *и* въ дължинж-тж на вѣтвы-тѣ си: защото корені-тѣ му бѣхж при много воды. 8 Кедри-тѣ [е]въ Божій рай не можахж да го скрыiжтъ: елхы-тѣ не ся сравнявахж съ вѣйкы-тѣ му, и явори-тѣ не приличахж на клонове-тѣ му; никакво дърво въ Божій-тъ рай не ся сравняваше съ него по красотж-тж 9 му. Направихъ го красенъ въ множество-то на вѣтвы-тѣ му, щото всичкы-тѣ Е-

[е] Гл. 29; 10.
[ж] Гл. 29; 12.
[з] Иса. 18; 1, 2.
[и] Гл. 29; 19.
[і] Гл. 28; 7.
[к] Иса. 19; 5, 6.
[л] Иса. 19; 4.
[м] Иса. 19; 1. Іер. 43; 12. 46; 25. Зах. 13; 2.
[н] Зах. 10; 11.
[о] Иса. 19; 16.
[п] Гл. 29; 14.
[р] Псал. 78; 12, 43.
[с] Наум. 3; 8, 9, 10.
[т] Іер. 46; 25.
[у] Ст. 8.
[ф] Іер. 2; 16.
[х] Іер. 48; 25.
[ц] Іер. 46; 11.
[ч] Псал. 37; 17.
[ш] Ст. 26. Гл. 29; 12.
[щ] Псал. 9; 16.
[ъ] Ст. 23. Гл. 29; 12.
[а] Ст. 18.
[б] Дан. 4; 10.
[в] Іер. 51; 36.
[г] Дан. 4; 11.
[д] Гл. 17; 23. Дан. 4; 12.
[е] Быт. 2; 8. 13; 10. Гл. 28; 13.

демскы дървета, които бѣхѫ въ Божій-тъ рай, завиждахѫ му.

10 За то така говори Господь Іеова: Понеже възвыси ты себе си высоко, и понеже дигнѫ върхъ-тъ си между гѫсты-тѣ вѣтвы, и [ж]сърдце-то му ся възнесе въ высочинѫ-тѫ му, 11 За то го прѣдадохъ въ рѫкѫ-тѫ на силный-тъ отъ народы-тѣ който ще направи *въздаяніе* на него; отмахнѫхъ го заради нечестіе-то му. 12 И чужденци, [з]насилници-тѣ отъ народы-тѣ отсѣкохѫ го, и го оставихѫ: вѣтвы-тѣ му паднѫхѫ [и]върху горы-тѣ и въ всичкы-тѣ долове, и клонове-тѣ му ся съкрушихѫ отъ всичкы-тѣ земны рѣкы: и всичкы-тѣ земни народи слѣзохѫ отъ сѣнкѫ-тѫ му, и го оставихѫ.

13 [і]На трупъ-тъ му ще си починѫтъ всичкы-тѣ небесны птицы, и върху клонове-тѣ му ще бѫдѫтъ всичкы-тѣ животны отъ поле-то: 14 За да ся не възвыши въ высочинѫ-тѫ си никое отъ водны-тѣ дървета, нито да дигнѫтъ върхъ-тъ си между гѫсты-тѣ вѣтвы: и отъ всичкы-тѣ піющи водѫ, никое да не стои при тѣхъ въ высочинѫ-тѫ имъ; защото [к]всичкы-тѣ ся прѣдадохѫ на смърть, [л]въ прѣисподни-тѣ на земіѭ-тѫ, въ срѣдъ человѣческы-тѣ сынове съ онѣзи които слазятъ въ ровъ.

15 Така говори Господь Іеова: Въ който день слѣзе въ адъ, направихъ да стане сѣтованіе; покрыхъ безднѫ-тѫ заради него, и направихъ да прѣстанѫтъ рѣкы-тѣ й, и голѣмы-тѣ воды ся задържахѫ: и направихъ да посѣтува Ливанъ заради него, и всичкы-тѣ дървета полянскы повѣнѫхѫ зáради него. 16 [м]Направихъ народы-тѣ да ся потресѫтъ въ екотъ-тъ на паданіе-то му, [н]когато го свалихъ въ адъ съ онѣзи които слазятъ въ ровъ; и [о]всичкы-тѣ Едемскы дървета, избранны-тѣ и добры-тѣ Ливанскы *дървета*, всичкы-тѣ піющи водѫ, [п]утѣшихѫ ся въ прѣисподни-тѣ земны. 17 И тѣ още слѣзохѫ въ адъ съ него, при умъртвены-тѣ отъ ножъ: и онѣзи *които бѣхѫ* мышца негова, [р]които обитавахѫ подъ сѣнкѫ-тѫ му въ срѣдъ народы-тѣ.

18 [с]Кому си ся уподобилъ ты така въ славѫ-тѫ и въ величество-то между дървя-та на Едемъ? но ще бѫдешь свäленъ съ дървя-та на Едемъ, въ прѣисподни-тѣ земны; [т]ще лѣжишь въ срѣдъ необрѣзаны-тѣ, съ умъртвены-тѣ отъ ножъ. Тъй ще бѫде Фараонъ и всичко-то му множество, говори Господь Іеова.

ГЛАВА 32.

1 И въ дванадесето-то лѣто, дванадесетый-тъ мѣсецъ, въ първый-тъ *день* на мѣсецъ-тъ, быде слово Господне къмъ мене, и рече: 2 Сыне человѣческый, [а]дигни плачъ заради Фараона Египетскый-тъ царь, и кажи му: [б]Уподобилъ си ся на младъ львъ *между* народы-тѣ, и си [в]като ламіѭ въ моря-та: и устремилъ си ся въ рѣкы-тѣ си, и мѫтишь воды-тѣ съ нозѣ-тѣ си, и [г]тъпчешь рѣкы-тѣ имъ.

3 Така говори Господь Іеова: [д]За то ще прострѫ мрѣжѫ-тѫ си върхъ тебе съсъ събраніе на много народы, и ще тя извлѣкѫтъ съ мрѣжѫ-тѫ ми. 4 И [е]ще тя оставіѭ на земіѭ-тѫ, ще тя исхвърліѭ по лице-то на поле-то, и [ж]ще туріѭ да кацнѫтъ на тебе всичкы-тѣ птицы небесны, и ще насытіѭ отъ тебе звѣрове-тѣ на всичкѫ-тѫ земіѭ. 5 И ще туріѭ плъть-тѫ ти [з]на планины-тѣ, и ще напълніѭ долове-тѣ отъ твои-тѣ купове. 6 И земіѭ-тѫ дѣто плавашь ще напоіѭ съ кръвь-тѫ ти, дори до горы-тѣ: и рѣкы-тѣ ще ся испълнятъ отъ тебе.

7 И когато тя угасіѭ, [и]ще обкрыіѭ небе-то, и ще помрачѫ звѣзды-тѣ му; ще обкрыіѭ съ облакъ сълнце-то, и луна-та нѣма да свѣти съ видѣлинѫ-тѫ си. 8 Всичкы-тѣ свѣтила небесны ще помрачѫ надъ тебе, и ще туріѭ тьмнинѫ на земіѭ-тѫ ти, говори Господь Іеова. 9 И ще направіѭ да ся ужаси сърдце-то на много племена, когато докарамъ съкрушеніе-то ти между народы-тѣ, въ мѣста които ты не си позналъ. 10 И ще направіѭ много народы [і]да ся удивятъ заради тебе, и царіе-тѣ имъ ще ся ужасятъ много заради тебе, когато размахамъ мечъ-тъ си прѣдъ тѣхъ: и [к]ще треперятъ всякѫ минутѫ, всякой заради животъ-тъ си, въ день-тъ на паданіе-то ти.

11 Защото [л]така говори Господь Іеова: Мечъ-тъ на Вавилонскый-тъ царь ще дойде върхъ тебе. 12 Съ ножове-тѣ на крѣпкы ще сваліѭ множество-то ти: всичкы тѣзи сѫ [м]насилници отъ народы-тѣ; и [н]ще разорятъ гордость-тѫ на Египетъ, и всичко-то му множество ще погыне. 13 И ще погубіѭ всичкы-тѣ му скотове отъ при много воды: и [о]нѣма вече да гы размѫти человѣческа нога, и копыто отъ скотъ нѣма да гы размѫти. 14 Тогазь ще утишѫ воды-тѣ имъ, и ще направіѭ рѣкы-тѣ имъ да текѫтъ като елей, говори Господь Іеова.

ж Дан. 5; 20.
з Гл. 28; 7.
и Гл. 32; 5. 35; 8.
і Иса. 18; 6. Гл. 32; 4.
к Псал. 82; 7.
л Гл 32; 18.
м Гл. 26; 15.
н Иса. 14; 15.
о Иса 14; 8.
п Гл. 32; 31.
р Плач. 4; 20.
с Ст. 2. Гл. 32; 19.
т Гл. 28; 10. 32; 19, 21, 24 и дрг.

—

а Гл. 27; 2. Ст. 16.
б Гл. 19; 3, 6. 38; 13.
в Гл. 29; 3.
г Гл. 34; 18.
д Гл. 12; 13. 17; 20. Осія 7; 12.
е Гл. 29; 5.
ж Гл. 31; 13.
з Гл 31; 12.
и Иса. 13; 10. Іоил. 2; 31. 3; 15. Амос. 8; 9. Мат. 24; 29. Откр. 6; 12, 13.
і Гл. 27; 35.
к Гл. 26; 16.
л Іер. 46; 26. Гл. 30; 4.
м Гл. 28; 7.
н Гл. 29; 19.
о Гл 29; 11.

15 Когато направіѭ Египетскѫ-тѫ земіѭ запустѣніе, и опустѣе земя-та отъ испълненіе-то си, когато поразіѭ всичкы които живѣіѭтъ въ неіѭ, [п]тогазь ще познаіѭтъ че азъ сьмь Господь.

16 Той е [р]плачъ-тъ, съ който ще го плачѫтъ: дъщери-тѣ на народы-тѣ ще го плачѫтъ; ще плачѫтъ заради Египетъ и заради всичко-то му множество, говори Господь Іеова.

17 И въ дванадесето-то лѣто, петнадесетый-тъ день на мѣсецъ-тъ, быде слово
18 Господне къмъ мене, и рече: Сыне человѣческый, възрыдай заради множество-то на Египетъ и [с]свали гы, него и дъщери-тѣ на знамениты-тѣ народы, въ прѣисподни-тѣ земны, съ онѣзи които
19 слазятъ въ ровъ. [т]Отъ кого си по хубавъ? [у]Слѣзь, та лѣжь съ необрѣзаны-
20 тѣ. Ще паднѫтъ въ срѣдъ умъртвены-тѣ съ ножъ: на ножъ ся прѣдаде той: отвлѣчѣте него, и всичкы-тѣ му множества.
21 [ф]Най крѣпкы-тѣ между силны-тѣ ще му говорятъ отъ срѣдъ адъ, съ онѣзь които му помагать: [х]слѣзохѫ, лѣжатъ необрѣзани, умъртвени съ ножъ.

22 [ц]Тамъ е Ассуръ, и всичко-то му събраніе: гробища-та му сѫ около него: всичкы умъртвени, паднѫли отъ ножъ.
23 Защото [ч]гробища-та му сѫ турены въ дълбочинѫ-тѫ на ровъ-тъ, и събраніе-то му около гробъ-тъ му: всичкы умъртвени, паднѫли отъ ножъ,[ш]които раздавахѫ трепетъ на земіѭ-тѫ на живы-тѣ.

24 [щ]Тамъ е Еламъ, и всичко-то му множество около гробъ-тъ му: всичкы умъртвени, паднѫли отъ ножъ, [ъ]слѣзли необрѣзани въ прѣисподни-тѣ земны; [ы]тѣ раздавахѫ трепераніе-то си въ земіѭ-тѫ на живы-тѣ, но зѣхѫ посраменіе-то си съ
25 онѣзи които слазятъ въ ровъ. Турихѫ въ срѣдъ умъртвены-тѣ одръ за него съсъ всичко-то му множество: гробища-та му сѫ около него: всичкы необрѣзани, умъртвени съ ножъ, ако и да бѣше ся раздалъ трепетъ-тъ имъ по земіѭ-тѫ на живы-тѣ; но зѣхѫ посраменіе-то си съ онѣзь които слазятъ въ ровъ: тури ся въ срѣдъ умъртвены-тѣ.

26 [ь]Тамъ е Мосохъ, Ѳувалъ, и всичко-то му множество: гробища-та му сѫ около него: [ѣ]всичкы необрѣзани, умъртвени съ ножъ, ако и да раздавахѫ трепетъ-тъ си
27 въ земіѭ-тѫ на живы-тѣ. И тѣ [ю]не лѣжатъ съ паднѫлы-тѣ крѣпкы отъ необрѣзаны-тѣ, които слѣзохѫ въ адъ съ ратны-тѣ си орѫжія, и турихѫ ножове тѣ си подъ главы-тѣ си; но тѣхны-тѣ беззаконія ще бѫдѫтъ върху кости-тѣ имъ, ако и да сѫ были трепетъ на крѣп-
28 кы-тѣ въ земіѭ-тѫ на живы-тѣ. Ей, ты ще ся съкрушишь въ срѣдъ необрѣзаны-тѣ, и ще лѣжишь съ умъртвены-тѣ отъ ножъ.

29 [я]Тамъ е Едомъ, царіе-тѣ му, и всичкы-тѣ му князове, които съсъ силѫ-тѫ си ся турихѫ между умъртвены-тѣ съ ножъ; тѣ ще лѣжатъ съ необрѣзаны-тѣ, и съ онѣзь които слазятъ въ ровъ.

30 [ж]Тамъ сѫ сѣверни-тѣ князове всичкы, и всичкы-тѣ [ѩ]Сидонци, които слѣзохѫ съ умъртвены-тѣ съ трепетъ-тъ си, посрамени отъ силѫ-тѫ си; и лѣжатъ необрѣзани съ умъртвены-тѣ отъ ножъ, и зѣхѫ посраменіе-то си съ онѣзь които слазятъ въ ровъ.

31 Фараонъ ще гы види, и [а]ще ся утѣши заради всичко-то си множество, Фараонъ и всичка-та му войска, умъртвены-тѣ съ
32 ножъ, говори Господь Іеова. Защото азъ дадохъ трепетъ-тъ си въ земіѭ-тѫ на живы-тѣ: и ще лѣжи въ срѣдъ необрѣзаны-тѣ, съ умъртвены-тѣ съ ножъ, Фараонъ и всичко-то му множество, говори Господь Іеова.

ГЛАВА 33.

1 И слово Господне быде къмъ мене и
2 рече: Сыне человѣческый, [а]говори на сынове-тѣ на людіе-тѣ си, и кажи имъ: [б]Когато нанесѫ мечъ-тъ върху нѣкоіѭ земіѭ, и людіе-тѣ на *онѫзь* земіѭ земѫтъ нѣкого человѣка отъ помежду си, и си го турятъ
3 за [в]стражъ; И той, като види мечъ-тъ че иде върхъ земіѭ-тѫ, въстрѫби съ трѫбѫ, и
4 свѣсти людіе-тѣ; Тогазь който чуе гласъ-тъ на трѫбѫ-тѫ и не ся упази, ако мечъ-тъ дойде и го постигне, [г]кръвь-та му ще
5 бѫде на главѫ-тѫ му. Чу гласъ-тъ на трѫбѫ-тѫ, и не ся свѣсти: кръвь-та му ще бѫде върхъ него; но който ся свѣсти, ще избави животъ-тъ си.

6 Но стражъ-тъ ако види мечъ-тъ че иде и не въстрѫби съ трѫбѫ-тѫ, и людіе-тѣ не ся свѣстятъ, и мечъ-тъ дойде и постигне нѣкого отъ тѣхъ, [д]той быде постигнѫтъ заради беззаконіе-то си; но кръвь-тѫ му ще прѣдиріѭ отъ рѫкѫ-тѫ на стража.

7 [е]И ты, сыне человѣческый, азъ тя турихъ стражъ на Израилевъ-тъ домъ: чуй прочее слово изъ уста-та ми, и свѣсти
8 гы отъ моіѭ странѫ. Когато казувамъ

п Исх. 7; 5. 14; 4, 18. Исал. 9; 16. Гл. 6; 7.
р 2 Цар. 1; 17. 2 Лѣт. 35; 25. Гл. 26; 17. Ст. 2.
с Гл. 26; 20. 31; 14.
т Гл. 31; 2, 18.
у Ст. 21, 24 и дрг. Гл. 28; 10.
ф Иса. 1; 31. 14; 9, 10. Ст. 27.
х Ст. 19, 25 и дрг.
ц Ст. 24, 26, 29, 30.
ч Иса. 14; 15.
ш Гл. 26; 17, 20. Ст. 24, 25, 26, 27, 32.
щ Іер. 49; 34 и дрг.
ъ Ст. 21.
ы Ст. 23
ь Быт. 10; 2. Гл. 27; 13. 38; 2.
ѣ Ст. 19; 20 и дрг.
ю Ст. 21. Иса. 14; 18, 19.
я Гл. 25; 12 и дрг.
ж Гл. 58; 6, 15. 59; 2.
ѩ Гл. 28; 21.
а Гл. 31; 16.

а Гл. 3; 11.
б Гл. 14; 17.
в 2 Цар. 18; 24, 25. 4 Цар. 9; 17. Ст. 7. Осія 9; 8.
г Гл. 18; 13.
д Ст. 8.
е Гл. 3; 17 и дрг.

на беззаконный-тъ: Беззаконне, непрѣмѣнно, ще умрешь: и ты не проговоришь за да свѣстишь беззаконный-тъ за пѫть-тъ му, онзи беззаконникъ ще умре въ беззаконіе-то си, отъ рѫкѫ-тѫ ти обаче ще прѣдирѭ кръвь-тѫ му. 9 Но ако свѣстишь ты беззаконный-тъ за пѫть-тъ му да ся върне отъ него, и не ся върне отъ пѫть-тъ си, той ще умре въ беззаконіе-то си, а ты си избавилъ душѫ-тѫ си.

10 За то, сыне человѣческый, кажи на Израилевъ-тъ домъ: Така говорихте вы, и думахте: Ако сѫ прѣстѫпленія-та ни и грѣхове-тѣ ни вързъ насъ, и [ж]ный тлѣемъ въ тѣхъ, какъ ще бѫдемъ живи?

11 [з]Кажи имъ: Живъ сьмь азъ, говори Господь Іеова, [и]нѣмамъ благоволеніе въ смрьть-тѫ на нечестивый-тъ, но да ся върне нечестивый-тъ отъ пѫть-тъ си, и да бѫде живъ: върнѣте ся, върнѣте ся отъ лукавы-тѣ си пѫтища; [і]защо да умрете, доме Израилевъ?

12 За то, ты, сыне человѣческый, кажи на сынове-тѣ на людіе-тѣ си: [к]Правда-та на праведный-тъ нѣма да го освободи въ день-тъ на прѣстѫпленіе-то му: и [л]нечестивый нѣма да падне заради нечестіе-то си, въ който день ся върне отъ нечестіе-то си: и праведный не ще може да живѣе заради *правдѫ-тѫ* си, въ който день съгрѣши.

13 Когато рекѫ на праведный-тъ че непрѣмѣнно ще бѫде живъ, и [м]той уповающъ на правдѫ-тѫ си направи неправдѫ, всичка-та му правда нѣма да ся помене; и въ неправдѫ-тѫ си коѭто е направилъ, въ неѭ ще умре.

14 И [н]когато говорѭ на нечестивый-тъ: Непрѣмѣнно ще умрешь, а той ся върне отъ грѣхъ-тъ си и направи сѫдъ и правдѫ,

15 [о]Отдаде нечестивый-тъ залогъ, [п]върне грабнѫто-то, ходи [р]въ повелѣнія-та на животъ-тъ и не струва неправдѫ, непрѣмѣнно ще бѫде живъ, нѣма да умре:

16 [с]Всичкы-тѣ му грѣхове, които е съгрѣшилъ, нѣма да му ся поменѫтъ вече; направилъ е сѫдъ и правдѫ, непрѣмѣнно ще живѣе.

17 [т]Сынове-тѣ обаче на твои-тѣ людіе говорятъ: Пѫть-тъ Господенъ не е правъ;

18 но тѣхный-тъ пѫть не е правъ. [у]Когато праведный ся върне отъ правдѫ-тѫ си, и направи неправдѫ, то въ неѭ ще умре.

19 А когато беззаконный-тъ ся върне отъ беззаконіе-то си; и направи сѫдъ и правдѫ,

20 той ще бѫде живъ заради това. Вы обаче говорите: [ф]Пѫть-тъ Господенъ не е правъ. Доме Израилевъ, ще вы сѫдѭ всякого споредъ пѫтища-та му.

21 И въ дванадесето-то лѣто [х]на плѣнъ-тъ ни, десетый-тъ *мѣсецъ*, петый-тъ *день* на мѣсецъ-тъ, [ц]дойде при мене единъ бѣжанецъ отъ Іерусалимъ, и каза: [ч]Прѣзѣ ся градъ-тъ.

22 И [ш]рѫка-та Господня быде върху мене вечеръ-тъ прѣди да дойде бѣжанецъ-тъ, и отвори уста-та ми додѣ дойде при мене заранѣ-тѫ: и [щ]отворихѫ ся уста-та ми, и не бѣхъ вече нѣмъ.

23 И слово Господне быде къмъ мене, та рече:

24 Сыне человѣческый, [ъ]тѣзи които живѣѭтъ въ онѣзи запустѣнія въ Израилевѫ-тѫ землѭ говорятъ, и казуватъ: [ы]Единъ бѣ Авраамъ, и наслѣди землѭ-тѫ; а ный [ь]смы мнозина; намъ ся даде земя-та за наслѣдіе.

25 За то кажи имъ: Така говори Господь Іеова: [ѣ]Вы ядете *месо* съ кръвь, и [ю]подигате очи-тѣ си къмъ идолы-тѣ си, и [я]проливате кръвь; и ще наслѣдите ли землѭ-тѫ?

26 Вы ся облѣгате на мечъ-тъ си, работите мерзости, и [ѫ]осквернявате всякой женѫ-тѫ на ближняго си; и ще наслѣдите ли землѭ-тѫ?

27 Така имъ кажи: Така говори Господь Іеова: Живъ сьмь азъ, [ѭ]които сѫ въ запустѣнія-та непрѣмѣнно ще паднѫтъ отъ ножъ: и [а]който е по лице-то на поле-то, ще го прѣдамъ на зверове-тѣ да го изѣдѫтъ: а които сѫ въ крѣпости-тѣ и [б]въ пещеры-тѣ ще умрѫтъ отъ моръ.

28 Защото [в]ще прѣдамъ землѭ-тѫ въ запустѣніе и пустотѫ, и [г]гордость-та на силѫ-тѫ ѝ ще прѣстане, и [д]горы-тѣ Израилевы ще запустѣѭтъ, та да нѣма кой да минува.

29 И ще познаѭтъ че азъ сьмь Господь, когато прѣдамъ землѭ-тѫ въ запустѣніе и пустотѫ, заради всичкы-тѣ имъ мерзости които сторихѫ.

30 И ты, сыне человѣческый, сынове-тѣ на людіе-тѣ ти говорятъ за тебе при стѣны-тѣ и въ врата-та на кѫщы-тѣ, и [е]говорятъ единъ на другъ, всякой на брата си, и казуватъ: Елате сега, та чуйте, кое е слово-то което излѣзва отъ Господа.

31 И [ж]дохождатъ при тебе, както ся събиратъ людіе, та [з]сѣдятъ прѣдъ тебе *като* мои людіе, и слушатъ твои-тѣ думы, но не гы правятъ; защото [и]съ уста-та си показуватъ много любовь, *но* [і]сърдце-то имъ отхожда вслѣдъ любостяжаніе-то имъ.

32 И ето, ты имъ си като любезнѫ пѣснь

ж Гл. 24; 23.
з Иса. 49; 14. Гл. 37; 11.
и 2 Цар. 14; 14. Гл. 18; 23, 32. 2 Пет. 3; 9.
і Гл. 18; 31.
к Гл. 3; 20. 18; 24, 26, 27.
л 2 Лѣт. 7; 14.
м Гл. 3; 20. 18; 24.
н Гл. 3; 18, 19. 18; 27.
о Гл. 18; 7.
п Исх. 22; 1, 4. Лев. 6; 2, 4, 5. Числ. 5; 6, 7. Лук. 19; 8.
р Лев. 18; 5. Гл. 20; 11, 13, 21.
с Гл. 18; 22.
т Ст. 20. Гл. 18; 25, 29.
у Гл. 18; 26, 27.
ф Ст. 17. Гл. 18; 25, 29.
х Гл. 1; 2.
ц Гл. 24; 26.
ч 4 Цар. 25; 4.
ш Гл. 1; 3.
щ Гл. 24; 27.
ъ Ст. 27. Гл. 34; 2. 36; 4.
ы Иса. 51; 2. Дѣян. 7; 5.
ь Виж. Мих. 3; 11. Мат. 3; 9. Іоан. 8; 39.
ѣ Быт. 9; 4. Лев. 3; 17. 7; 26. 17; 10. 19; 26. Втор. 12; 16.
ю Гл. 18; 6.
я Гл. 22; 6, 9.
ѫ Гл. 18; 6. 22: 11.
ѭ Ст. 24.
а Гл. 39; 4.
б Сѫд. 6; 2. 1 Цар. 13; 6.
в Іер. 44; 2, 6, 22. Гл. 36; 34, 35.
г Гл. 7; 24. 24; 21. 30: 6, 7.
д Гл. 6; 2, 3, 6.
е Иса. 29; 13.
ж Гл. 14; 1. 20; 1 и дрг.
з Гл. 8; 1.
и Псал. 78; 36, 37. Иса. 29; 13.
і Мат. 13; 22.

отъ человѣкъ сладкогласенъ, и който свири добрѣ; защото слушатъ думы-тѣ 33 ти, а не гы правятъ. [к]Но когато дойде товà, (*и* ето, иде,) тогазь [л]ще познаіѫтъ че е имало пророкъ въ срѣдъ тѣхъ.

ГЛАВА 34.

1 И слово Господне быде къмъ мене, и 2 рече: Сыне человѣческый, пророчествувай [а]вързъ пастыри-тѣ Израилевы; пророчествувай, и кажи имъ: Така говори Господь Іеова на пастыри-тѣ: [б]Горко на Израилевы-тѣ пастыри, които пасѫтъ себе си! пастыри-тѣ не пасѫтъ ли стада-3 та? Вы [в]ядете тлъстинѫ-тѫ, и ся обличате съ вълнѫ-тѫ, [г]колете тълсты-тѣ; 4 не пасете стада-та. [д]Не укрѣпихте немощнѫ-тѫ, и не исцѣлихте онѫзи която бѣ злѣ, и не обвързахте счупенѫ-тѫ, и не докарахте заблудилѫ-тѫ ся, и [е]не потърсихте загынѫлѫ-тѫ; но [ж]съ насиліе и съ жестокость владычествувахте надъ 5 тѣхъ. И [з]ся распьрснѫхѫ, понеже нѣмаше пастырь; и [и]станѫхѫ за ястіе на всичкы-тѣ звѣрове въ поле-то, и ся рас-6 пьрснѫхѫ. Мои-тѣ овцы ся скытахѫ по всякѫ горѫ, и по всякой высокъ хълмъ; и по всичко-то лице на земіѭ-тѫ бѣхѫ распьрснѫты овцы-тѣ ми: и нѣмаше кой да потърси, нито кой да подири.

7 За то, слушайте, пастыри, слово-то Го-8 сподне: Живъ сьмь азъ, говори Господь Іеова, непрѣмѣнно, понеже стадо-то ми станѫ корысть, и [і]овцы-тѣ ми станѫхѫ за ястіе на всичкы-тѣ звѣрове въ поле-то, защото нѣмаше пастырь, и пастыри-тѣ ми не потърсихѫ овцы-тѣ ми, [к]но пастыри-тѣ пасохѫ себе си, и не пасохѫ овцы-9 тѣ ми, За то, слушайте, пастыри, слово-10 то Господне: Така говори Господь Іеова: Ето, азъ сьмь противъ пастыри-тѣ; и [л]ще прѣдиріѭ овцы-тѣ си отъ рѫцѣ-тѣ имъ, и ще гы направіѭ да прѣстанѫтъ отъ да пасѫтъ овцы-тѣ: и [м]нѣма вече да пасѫтъ себе си пастыри-тѣ; защото ще освободіѭ отъ уста-та имъ овцы-тѣ си, и не ще бѫдѫтъ за ястіе тѣмъ.

11 Защото така говори Господь Іеова: Ето, азъ, азъ ще потърсіѭ овцы-тѣ си, и ще 12 гы подиріѭ. Както пастырь-тъ дири стадо-то си, въ който день ся намира въ срѣдъ распьрснѫты-тѣ си овцы, така ще подиріѭ овцы-тѣ си, и ще гы избавіѭ отъ всичкы-тѣ мѣста, дѣто бѣхѫ распьрснѫты, 13 [н]въ день облаченъ и мраченъ. И [о]ще гы изведѫ изъ народы-тѣ и ще гы съберѫ отъ мѣста-та, и ще гы доведѫ въ земіѭ-тѫ имъ, и ще гы пасѫ на Израилевы-тѣ горы, близу при рѣкы-тѣ, и по всичкы-тѣ населяемы мѣста въ тѣхнѫ-тѫ земіѭ. 14 [п]Ще гы пасѫ въ добро пасище, и кошара-та имъ ще бѫде върху высокы-тѣ Израилевы горы: [р]тамъ ще почиватъ въ добрѫ кошарѫ, и ще пасѫтъ на тълсто пасище, 15 върху Израилевы-тѣ горы. Азъ ще пасѫ овцы-тѣ си, и азъ ще гы упокоіѭ, говори 16 Господь Іеова. [с]Ще прѣдиріѭ загынѫлѫ-тѫ, и ще докарамъ заблудилѫ-тѫ ся, и ще обвържѫ счупенѫ-тѫ, и ще укрѣпіѭ немощнѫ-тѫ; [т]тлъстѫ-тѫ обаче и крѣпкѫ-тѫ ще погубіѭ; [у]съ правосѫдіе ще гы пасѫ.

17 А *заради* васъ, паство моя, така говори Господь Іеова: Ето, азъ [ф]ще сѫдіѭ между 18 овцѫ и овцѫ, между овни и ярцы. Малко ли ви е, дѣто пасете добро-то пасище, та тъпчете съ нозѣ-тѣ си остатъкъ-тъ на пасище-то си? и дѣто піете чистѫ водѫ, а 19 мѫтите съ нозѣ-тѣ си остатъкъ-тъ? А овцы-тѣ ми пасѫтъ утъпкано-то съ нозѣ-тѣ ви, и піѭтъ размѫтенѫ-тѫ съ нозѣ-тѣ ви *водѫ*.

20 За то така имъ говори Господь Іеова: Ето, [х]азъ, азъ ще сѫдіѭ между тлъстѫ 21 овцѫ, и между мършавѫ овцѫ. Понеже тласкате съсъ ребра и съ рамена, и бодете съ рога-та си всичкы-тѣ немощны, додѣ гы распьрснѫхте по вънъ, за то ще избавіѭ овцы-тѣ си, и не ще бѫдѫтъ 22 вече корысть: И [ц]ще сѫдіѭ между овцѫ и овцѫ.

23 И [ч]ще поставіѭ надъ тѣхъ едного Пастыря, и ще гы пасе, [ш]рабъ-тъ си Давида; той ще гы пасе, и той ще имъ е пастырь. 24 И [щ]азъ Господь ще имъ бѫдѫ Богъ, и рабъ-тъ ми Давидъ [ъ]князь въ срѣдъ тѣхъ: 25 азъ Господь говорихъ. И [ы]ще направіѭ съ тѣхъ завѣтъ на миръ; и [ь]ще махнѫ отъ земіѭ-тѫ лошы-тѣ звѣрове: и [ѣ]ще обитаватъ безбѣдно въ пустыніѭ-тѫ, и ще 26 спятъ по дѫбравы-тѣ. И [ю]ще направіѭ тѣхъ и [я]околны-тѣ на горѫ-тѫ си благословеніе; и [ѫ]ще свалямъ дъждь-тъ на врѣме-то му: [іѫ]дъждь на благословеніе 27 ще да е. И [а]дьрвія-та на поле-то ще

к 1 Цар. 3; 20.
л Гл. 2; 5.

—

а Іер. 23; 1. Зах. 11; 17.
б Иса. 56; 11. Зах. 11; 16.
в Гл. 33; 25, 26. Мих. 3; 1, 2, 3. Зах. 11; 16.
г Ст. 16. Зах. 11; 5.
д Лук. 15; 4.
е 1 Пет. 5; 3.
ж 3 Цар. 22; 17. Гл. 33; 21, 28. Мат. 9; 36.
з Иса. 56; 9. Іер. 12; 9. Ст. 8.
и Ст. 5, 6.
і Ст. 2, 10.
к Гл. 3; 18. Евр. 13; 17.
л Ст. 2, 8.
м Гл. 30; 3. Іоил. 2; 2.
н Иса. 65; 9, 10. Іер. 23; 3. Гл. 28; 25. 36; 24. 37; 21, 22.
о Псал. 23; 2.
п Іер. 33; 12.
р Ст. 4. Иса. 40; 11. Мих. 4; 6. Мат. 18; 11. Мар. 2; 17. Лук. 5; 32.
с Иса. 10; 16. Амос. 4; 1.
т Іер. 10; 24.
у Гл. 20; 37, 38. Ст. 20, 22. Зах. 10; 3. Мат. 25; 32, 33.
ф Ст. 17.
х Ст. 17.
ц Иса. 40; 11. Іер. 23; 4, 5. Іоан. 10; 11.
ч Евр. 13; 20. 1 Пет. 2; 25. 5; 4.
ш Іер. 30; 9. Гл. 37; 24, 25. Осія 3; 5.
щ Ст. 30. Исх. 29; 45. Гл. 37; 27.
ъ Гл. 37; 22. Лук. 1; 32, 33.
ы Гл. 37; 26.
ь Лев. 26; 6. Иса. 11; 6 до 9. 35; 9. Осія 2; 18.
ѣ Ст. 28. Іер. 23; 6.
ю Быт. 12; 2. Иса. 19; 24. Зах. 8; 13.
я Иса. 56; 7. Гл. 20; 40.
ѫ Лев. 26; 4.
іѫ Псал. 68; 9. Мал. 3; 10.
а Лев. 26; 4. Псал. 85; 12. Иса. 4; 2.

даватъ плодъ-тъ си, и земя-та ще дава произведеніе-то си, и ще бѫдѫтъ безбѣдни въ земіѭ-тѫ си, и ще познаіѫтъ че азъ сьмь Господь, [б]когато съкрушѫ узы-тѣ на хомотъ-тъ имъ, и гы освободіѭ отъ рѫкѫ-тѫ [в]на онѣзи които сѫ гы поработили. 28 И [г]не ще бѫдѫтъ вече корысть на языч-ницы-тѣ, и земни-тѣ звѣрове не ще гы испояждатъ; но [д]ще живѣіѫтъ безбѣдно, 29 и не ще има кой да гы плаши. И ще имъ въздставіѭ [е]именитъ садъ, и нѣма вече да загынуватъ отъ гладъ въ земіѭ-тѫ, и [ж]не ще носятъ вече хулѫ-тѫ на язычницы-тѣ. 30 И ще познаіѫтъ че [з]азъ Господь Богъ тѣхенъ съ тѣхъ сьмь, и тѣ, Израилевый домъ, людіе мои сѫ, говори Господь Іеова.

31 И [и]вы, овцы мои, овцы на пасище-то ми, вы сте человѣци, *и* азъ Богъ вашъ, говори Господь Іеова.

ГЛАВА 35.

1 И слово Господне быде къмъ мене, и 2 рече: Сыне человѣческый, [а]тури лице-то си [б]противъ горѫ-тѫ Сіиръ, и [в]пророчествувай противъ неіѫ; 3 И кажи ѝ: Така говори Господь Іеова: Ето, горо Сіиръ, азъ сьмь противъ тебе; и ще прострѫ рѫкѫ-тѫ си противъ тебе, и [г]ще тя прѣ-4 дамъ въ опустошеніе и пустотѫ. [д]Ще разоріѭ градове-тѣ ти, и ты ще *бѫдешь* запустѣніе, и ще познаешь че азъ сьмь Го-5 сподь. [е]Понеже си упазила ветхѫ омразѫ, и прѣдала си Израилевы-тѣ сынове въ рѫкѫ на мечъ въ врѣме-то на съсыпваніе-то имъ, [ж]когато беззаконіе-то *имъ стигнѫ* до край-тъ:

6 За то, живъ сьмь азъ, говори Господь Іеова, ще тя прѣдамъ на кръвь, и кръвь ще тя гони; [з]понеже не си намразила 7 кръвь-тѫ, то кръвь ще тя гони. И ще прѣдамъ въ съвършенно запустѣніе горѫ-тѫ Сіиръ, и ще погубіѭ отъ неіѫ [и]който ми-8 нува и който ся враща. И [і]ще напълніѭ горы-тѣ му съ умьртвены-тѣ му: по хълмы-тѣ ти, *и по* долове-тѣ ти, и по всичкы-тѣ ти рѣкы, ще паднѫтъ умьртвени-тѣ 9 съ ножъ. [к]Ще тя направіѭ вѣчно опустошеніе, и градове-тѣ ти нѣма да ся населятъ: и [л]ще познаете че азъ сьмь Господь. 10 Понеже си рекла: Тѣзи два народа и тѣзи двѣ мѣста ще сѫ мои, и [м]ный ще гы наслѣдимъ, [н]ако и да е былъ Господь тамъ, 11 За то, живъ сьмь азъ, говори Господь Іеова, ще направіѭ [о]споредъ ярость-тѫ ти, и споредъ зависть-тѫ ти, коіѫто си извършила заради омразѫ-тѫ ти къмъ тѣхъ, и ще имъ станѫ познатъ когато тя сѫдіѭ. 12 И [п]ще познаешь че азъ Господь чухъ всичкы-тѣ твои хулы които си произнесла противъ Израилевы-тѣ горы, като си рекла: Тѣ запустѣхѫ, намъ ся дадохѫ за хра-13 нѫ. И [р]съ уста-та си велерѣчихте противъ мене, и умножихте думы-тѣ си противъ мене: азъ чухъ.

14 Така говори Господь Іеова: [с]Когато ся весели всичка-та земя, пустѫ ще тя на-15 правіѭ. [т]Както си ся развеселила заради наслѣдіе-то на Израилевъ-тъ домъ, защото опустѣ, така ще ти направіѭ: [у]ще запустѣешь, горо Сіиръ, и всичкый Едомъ, всичкый той: и ще познаіѫтъ че азъ сьмь Господь.

ГЛАВА 36.

1 И ты сыне человѣческый, пророчествувай [а]къмъ Израилевы-тѣ горы, и речи: Горы Израилевы, слушайте слово-то Господне: 2 Така говори Господь Іеова: [б]Понеже непріятель-тъ рече противъ васъ, О хохо! [в]вѣчны-тѣ высокы мѣста [г]станѫхѫ на-3 слѣдіе намъ, Заради това пророчествувай и речи: Така говори Господь Іеова: Понеже вы запустихѫ, и поглъднѫхѫ отъ всякѫдѣ, за да станете наслѣдіе на остатъкъ-тъ на народы-тѣ, и [д]станѫхте говореніе на языкъ, и поношеніе на людіе-тѣ: 4 Заради това, горы Израилевы, слушайте слово-то на Господа Іеова: така говори Господь Іеова къмъ горы-тѣ, и къмъ хълмы-тѣ, къмъ потоцы-тѣ, и къмъ долове-тѣ, и къмъ запустѣны-тѣ *и* разорены-тѣ *мѣста*, и къмъ оставены-тѣ градове, [е]които станѫхѫ корысть и [ж]присмѣхъ на оста-5 тъкъ-тъ на околны-тѣ народы: За то, така говори Господь Іеова: [з]Непрѣмѣнно въ огнь-тъ на ревность-тѫ си говорихъ противъ остатъкъ-тъ на народы-тѣ, и противъ всичкый-тъ Едомъ, [и]които направихѫ земіѭ-тѫ ми наслѣдіе на себе си съ радость на всичко-то *си* сърдце, *и* съ прѣзрѣніе душевно, за да іѫ разграбятъ като 6 корысть: За то пророчествувай заради Израилевѫ-тѫ земіѭ, и кажи на горы-тѣ и на хълмы-тѣ, на потоцы-тѣ и на долове-тѣ: Така говори Господь Іеова: Ето, азъ говорихъ въ ревность-тѫ си и въ

б Лев. 26; 13. Іер. 2; 20.
в Іер. 25; 14.
г Ст. 8. Гл. 36; 4.
д Іер. 30; 10. 46; 27. Ст. 25.
е Иса. 11; 1. Іер. 23; 5.
ж Гл. 36; 3, 6, 15.
з Ст. 24. Гл. 37; 27.
и Псал. 100; 3. Іоан. 10; 11.

—

а Гл. 6; 2.
б Втор. 2; 5.
в Іер. 49; 7, 8. Гл. 25; 12. Амос. 1; 11. Авд. 10 и дрг.
г Гл. 6; 14.
д Ст. 9.
е Гл. 25; 12. Авд. 10.
ж Псал. 137; 7. Гл. 21; 25, 29. Дан. 9; 24. Авд. 11.
з Псал. 109; 17.
и Сѫд. 5; 6. Гл. 29; 11.
і Гл. 31; 12. 32; 5.
к Іер. 49; 17, 18. Ст. 4. Гл. 25; 13. Мал. 1; 3, 4.
л Гл. 6; 7. 7; 4, 9. 36; 11.
м Псал. 83; 4, 12. Гл. 36; 5. Авд. 13.
н Псал. 48; 1, 3. 132; 13, 14. Гл. 48; 35.
о Мат. 7; 2. Іак. 2; 13.
п Псал. 9; 16. Гл. 6; 7.
р 1 Цар. 2; 3. Откр. 13; 6.
с Иса. 65; 13, 14.
т Авд. 12, 15.
у Ст. 3, 4.

—

а Гл. 6; 2, 3.
б Гл. 25; 3. 26; 2.
в Втор. 32; 13.
г Гл. 35; 10.
д Втор. 28; 37. 3 Цар. 9; 7. Плач. 2; 15. Дан. 9; 16.
е Гл. 34; 28.
ж Псал. 79; 4.
з Втор. 4; 24. Гл. 38; 13.
и Гл. 35; 10, 12.

ярость-тѫ си, защото [i] понесохте укоръ-тъ
7 на народы-тѣ: За то така говори Господь Іеова: [к] Азъ възвысихъ рѫкѫ-тѫ си: непрѣмѣнно народы-тѣ, които сѫ около васъ, тѣ ще носятъ срамъ-тъ си.

8 А вы, Израилеви горы, ще направите да прозябнѫтъ вѣтвы-тѣ ви, и ще дадете плодъ-тъ си на людіе-тѣ ми Израиля; за-
9 щото приближаватъ да дойдѫтъ. Защото ето, азъ *гледамъ* върху васъ, и ще ся обърнѫ къмъ васъ, и ще ся обработите
10 и насѣете. И ще умножѫ върху васъ человѣцы, всичкый-тъ домъ Израилевъ, него всичкый-тъ: и градове-тѣ ще ся населятъ,
11 и [л] запустѣнія-та ще ся съградятъ. Ей [м] ще умножѫ върху васъ человѣцы и скотове, и ще нарастнѫтъ и плодъ ще сътворятъ: и ще вы населіѫ както бѣхте понапрѣдъ, и ще ви направіѫ добро повече отъ колкото въ начало-то: и [н] ще познаете че азъ
12 сьмь Господь. И ще направіѫ да ходятъ върху васъ человѣци, людіе-тѣ ми Израиль: и [о] ще вы наслѣдятъ, и ще имъ бѫдете наслѣдіе, и за напрѣдъ [п] не ще вече да гы обесчадите.

13 Така говори Господь Іеова: Понеже ви рекохѫ: [р] Ты си *земя* която пояждашь
14 человѣцы, и обесчадвашь людіе-тѣ си; За то нѣма вече да пояждашь человѣцы, нито да обесчадишь вече людіе-тѣ си, говори
15 Господь Іеова: И [с] нѣма вече да направіѫ да ся чуе въ тебе укоръ-тъ на язычницы-тѣ, и нѣма вече да носишь поношеніе-то на народы-тѣ, и нѣма вече да погубишь людіе-тѣ си, говори Господь Іеова.

16 И слово Господне быде къмъ мене, и
17 рече: Сыне человѣческый, когато Израилевъ-тъ домъ бѣхѫ населени въ земіѭ-тѫ си, [т] осквернихѫ іѫ съ пѫть-тъ си, и съ дѣянія-та си: тѣхный-тъ пѫть бѣ прѣдъ мене [у] като нечистотѫ-тѫ на отлѫченѫ
18 *женѫ*. За то излѣхъ ярость-тѫ си върхъ тѣхъ, [ф] поради кръвь-тѫ, коіѭто излѣхѫ на земіѭ-тѫ, и заради идолы-тѣ имъ, *съ*
19 *които* іѫ омърсихѫ: И [х] разсѣяхъ гы между народы-тѣ, и распърснѫти быдохѫ по мѣста-та: [ц] споредъ пѫть-тъ имъ, и спо-
20 редъ дѣла-та имъ, гы сѫдихъ. И когато влѣзохѫ въ народы-тѣ, дѣто отидохѫ, [ч] омърсихѫ свято-то ми име, дѣто ся говорѣше за тѣхъ: Тѣзи сѫ людіе-тѣ на
21 Іеова, и изъ земіѭ-тѫ му излѣзохѫ. Смилихъ ся обаче [ш] заради свято-то си име, което Израилевъ-тъ домъ омърси между народы-тѣ при които отидохѫ.

22 За то кажи на Израилевъ-тъ домъ: Така говори Господь Іеова: Азъ не правіѫ *това* заради васъ, доме Израилевъ, [щ] но заради свято-то мое име, което омърсихте между
23 народы-тѣ при които отидохте. И ще освятіѫ велико-то си име, омърсено-то между народы-тѣ, което омърсихте между тѣхъ: и ще познаіѫтъ народи-тѣ че азъ сьмь Господь, говори Господь Іеова, [ъ] когато ся освятіѫ у васъ прѣдъ очи-тѣ имъ.

24 Защото [ы] ще вы земѫ изъ срѣдъ народы-тѣ, и ще вы съберѫ отъ всичкы-тѣ мѣста, и ще вы доведѫ въ земіѭ-тѫ ви.
25 И [ь] ще поръсіѫ върху васъ чистѫ водѫ, и ще ся очистите: [ѣ] отъ всичкы-тѣ ви нечистоты, и отъ всичкы-тѣ ви идолы, ще вы
26 очистіѫ. И [ю] ще ви дамъ ново сърдце, и новъ духъ ще вложѫ вѫтрѣ въ васъ, и, като отнемѫ каменно-то сърдце отъ плъть-
27 тѫ ви, ще ви дамъ плътско сърдце. И [я] ще вложѫ вѫтрѣ въ васъ Духъ-тъ си, и ще вы направіѫ да ходите въ повелѣнія-та ми, и да пазите сѫдбы-тѣ ми, и да *гы*
28 извършате. И [ѫ] ще ся населите въ земіѭ-тѫ коіѭто дадохъ на отцы-тѣ ви: [іѫ] и ще
29 ми сте людіе, и азъ ще ви сьмь Богъ. И [а] ще вы спасѫ отъ всичкы-тѣ ви нечистоты; и [б] ще призовѫ жито-то, и ще го умножѫ,
30 и [в] не щѫ *вече* да ви докарамъ гладъ. И [г] ще умножѫ плодъ-тъ на дървя-та, и рожбы-тѣ на поле-то, за да не земете вече поношеніе на гладъ между народы-тѣ.

31 И [д] ще помените лукавы-тѣ си пѫтища, и дѣла-та си не добры, и [е] ще ся отвърнете сами отъ себе си прѣдъ очи-тѣ си, заради беззаконія-та си, и заради мерзо-
32 сти-тѣ си. [ж] Азъ не правіѫ *това* заради васъ, говори Господь Іеова, нека е извѣстно вамъ: постыдѣте ся и ся посрамѣте заради пѫтища-та си, доме Израилевъ!

33 Така говори Господь Іеова: Въ който день вы очистіѫ отъ всичкы-тѣ ви беззаконія, ще направіѫ още да ся населятъ градове-тѣ, и [з] ще ся съградятъ запустѣ-
34 нія-та. И запустѣла-та земя ще ся обработи, вмѣсто да стои запустѣла прѣдъ вся-
35 кого който минува. И ще говорятъ: Тая земя, която бѣ запустѣла, станѫ [и] като Едемскый рай: и градове-тѣ запустѣни-тѣ, и опустѣли-тѣ, и съсыпани-тѣ, укрѣ-
36 пихѫ ся, населихѫ ся. И народи-тѣ, които сѫ останѫли около васъ, ще познаіѫтъ че азъ Господь съградихъ съсыпаны-тѣ, *и* насадихъ опустѣлы-тѣ; [і] азъ Господь говорихъ, и ще извършѫ.

i Псал. 123; 3, 4. Гл. 34; 29. Ст. 15.
к Гл. 20; 5.
л Ст. 33. Иса. 58; 12. 61; 4. Амос. 9; 14.
м Іер. 31; 27. 33; 12.
н Гл. 35; 9. 37; 6, 13.
о Авд. 17 и друг.
п Виж. Іер. 15; 7.
р Числ. 13; 32.
с Гл. 34; 29.
т Лев. 18; 25, 27, 28. Іер. 2; 7.
у Лев. 15; 19 и друг.
ф Гл. 16; 36, 38. 23; 37.
х Гл. 22; 15.
ц Гл. 7; 3. 18; 30. 39; 24.
ч Иса. 52; 5. Рим. 2; 24.
ш Гл. 20; 9, 14.
щ Псал. 106; 8.
ъ Гл. 20; 41. 28; 22.
ы Гл. 34; 13. 37; 21.
ь Евр. 10; 22.
ѣ Іер. 33; 8.
ю Іер. 32; 39. Гл. 11; 19.
я Гл. 11; 19. 37; 14.
ѫ Гл. 28; 25. 37; 25.
іѫ Іер. 30; 22. Гл. 11; 20. 37; 27.
а Мат. 1; 21. Рим. 11; 26.
б Псал. 105; 16.
в Гл. 34; 29.
г Гл. 34; 27.
д Гл. 16; 61, 63.
е Лев. 26; 39. Гл. 6; 9. 20; 43.
ж Втор. 9; 5. Ст. 22.
з Ст. 10.
и Иса. 51; 3. Гл. 28; 13. Іоил. 2; 3.
і Гл. 17; 24. 22; 14. 37; 14.

37 Така говори Господь Іеова: [к]За това още ще бѫдѫ потърсенъ отъ Израилевъ-тъ домъ, да направіѭ за тѣхъ, [л]да гы умножѫ съ человѣцы като стадо. 38 Като свято стадо, като стадо-то на Іерусалимъ въ праздницы-тѣ му, така запустѣни-тѣ градове ще станѫтъ пълни съсъ стада человѣческы: и ще познаѭтъ че азъ сьмь Господь.

ГЛАВА 37.

1 [а]Рѫка Господня быде връху ми, та мя изведе [б]чрѣзъ Господній Духъ, и мя постави въ срѣдъ поле, и то бѣ пълно съ 2 кости. И направи мя да минѫ близу тѣхъ изоколо: и ето, бѣхѫ твърдѣ много по лице-то на поле-то; и ето, бѣхѫ твърдѣ сухы.

3 И рече ми: Сыне человѣческый, могѫтъ ли тѣзи кости да оживѣѭтъ? и 4 рѣкохъ: Господи Іеова, [в]ты знаешь. И рече ми: Пророчествувай надъ тѣзи кости, и речи имъ: Сухы кости, слушайте 5 слово-то Господне: Така говори Господь Іеова къмъ тѣзи кости: Ето, [г]азъ ще ту-6 рѭ у васъ духъ, и ще оживѣете: И ще турѭ върхъ васъ жилы, и ще докарамъ плъть върхъ васъ, и ще вы обкрыѭ съ кожѫ, и ще турѭ у васъ духъ, и ще оживѣете, и [д]ще познаете че азъ сьмь Господь.

7 И пророчествовахъ както ми быде заповѣдано, и когато пророчествовахъ, станѫ екотъ, и ето трѫсъ, и кости-тѣ ся 8 събирахѫ, кость съ кость-тѫ си. И видѣхъ, и ето, жилы и плъть порастнѫхѫ върхъ тѣхъ, и кожа гы обкры отъ горѣ: 9 духъ обаче нѣмаше въ тѣхъ. И рече ми: Пророчествувай заради духъ-тъ, пророчествувай, сыне человѣческый, и кажи на духъ-тъ: Така говори Господь Іеова: [з]Дойди, духу, отъ четыри-тѣ вѣтрища, и духни върхъ тѣзи убиты-тѣ, и да оживѣ-10 ѭтъ. И пророчествовахъ, както ми заповѣда: [и]и духъ-тъ влѣзе въ тѣхъ, и оживѣхѫ, и станѫхѫ на нозѣ-тѣ си, войска голѣма, твърдѣ много.

11 И рече ми: Сыне человѣческый, тѣзи кости сѫ всичкый Израилевъ домъ; ето, тѣ говорятъ: [і]Кости-тѣ ни изсъхнѫхѫ, и надежда-та ни ся изгуби: ный смы поги-12 нѫли: За то пророчествувай, и кажи имъ: Така говори Господь Іеова: Ето, [к]людіе мои, азъ отварямъ гробища-та ви, и ще вы изведѫ изъ гробища-та ви, и [л]ще вы 13 заведѫ въ Израилевѫ-тѫ земѭ. И ще познаете че азъ сьмь Господь, когато, людіе мои, отворѭ гробища-та ви, и вы 14 изведѫ изъ гробища-та ви. И [м]ще турѭ духъ-тъ си въ васъ, и ще оживѣете, и ще вы поставѭ въ земѭ-тѫ си: и ще познаете, че азъ Господь говорихъ и извършихъ, говори Господь.

15 И слово Господне быде къмъ мене, и 16 рече: И ты, сыне человѣческый, [н]земи си единъ жезлъ, та пиши на него за Іудѫ, и [о]за Израилевы-тѣ сынове другари-тѣ му; земи и другъ жезлъ, и пиши на него заради Іосифа, жезлъ-тъ на Ефрема, и на всичкый-тъ Израилевъ домъ друга-17 ри-тѣ му. И [п]събери си гы единъ съ другъ въ единъ жезлъ, и ще станѫтъ единъ въ рѫкѫ-тѫ ти.

18 И когато сынове-тѣ на твои-тѣ людіе продуматъ и рекѫтъ: [р]Не щешь ли да ни обадишь що ти значи това? Кажи 19 имъ: [с]Така говори Господь Іеова: Ето, азъ ще земѫ [т]жезлъ-тъ на Іосифа, който е въ рѫкѫ-тѫ на Ефрема, и Израилевы-тѣ племена другари-тѣ му, и ще турѭ тѣхъ съ него, съ жезлъ-тъ Іудинъ, и ще гы направѭ единъ жезлъ, и ще 20 бѫдѫтъ единъ въ рѫкѫ-тѫ ми. И жезли-тѣ, на които си ты писалъ, ще сѫ въ 21 рѫкѫ-тѫ ти [у]прѣдъ тѣхъ. И кажи имъ: Така говори Господь Іеова: Ето, [ф]азъ ще земѫ Израилевы-тѣ сынове изъ срѣдъ народы-тѣ дѣто сѫ отишли, и ще гы съберѫ отъ всякѫдѣ, и ще гы доведѫ въ 22 земѭ-тѫ имъ; И [х]ще гы направѭ единъ народъ въ земѭ-тѫ, връху Израилевы-тѣ горы: и [ц]единъ царь ще е царь надъ всичкы тѣхъ: и не ще бѫдѫтъ вече два народа, и не ще бѫдѫтъ вече за напрѣдъ 23 раздѣлени въ двѣ царства: И [ч]нѣма да ся осквернятъ съ идолы-тѣ си, нито съ мерзости-тѣ си, нито съсъ всичкы-тѣ си прѣстѫпленія: но ще гы избавѭ отъ всичкы-тѣ имъ селенія дѣто съгрѣшихѫ, и ще гы очистѭ: и [ш]ще ми бѫдѫтъ лю-24 діе, и азъ ще имъ бѫдѫ Богъ. И [щ]Давидъ рабъ-тъ ми *ще бѫде* царь надъ тѣхъ; и [ъ]ще бѫде надъ всичкы тѣхъ единъ пастырь: и [ы]ще ходятъ въ сѫдбы-тѣ ми, и ще пазятъ повелѣнія-та ми, и ще гы из-25 вършатъ. И [ь]ще живѣѭтъ въ земѭ-тѫ, коѭто дадохъ на рабъ-тъ си Іакова, дѣто живѣехѫ бащи-тѣ ви; и въ неѭ ще живѣѭтъ, тѣ и чада-та имъ, и чада-та

к Гл. 14; 3. 20; 3, 31.
л Ст. 10.

—

а Гл. 1; 3.
б Гл. 3; 14. 8; 3. 11; 24. Лук. 4; 1.
в Втор. 32; 39. 1 Цар. 2; 6. Іоан. 5; 21. Рим. 4; 17. 2 Кор. 1; 9.
г Псал. 104; 30. Ст. 9.
д Гл. 6; 7. 35; 12. Іоил. 2; 27. 3; 17.
з Псал. 104, 30. Ст. 5.
и Отк. 11; 11.
і Псал. 141; 7. Иса. 49; 14.
к Иса. 26; 19. Осія 13; 14.
л Гл. 36; 24. Ст. 25.
м Гл. 36; 27.
н Числ. 17; 2.
о 2 Лѣт. 11; 12, 13, 16. 15; 9. 30; 11, 18.
п Ст. 22, 24.
р Гл. 12; 9. 24; 19.
с Зах. 10; 6.
т Ст. 16, 17.
у Гл. 12; 3.
ф Гл. 36; 24.
х Иса. 11; 13. Іер. 3; 18. 50; 4. Осія 1; 11.
ц Гл. 34; 23, 24. Іоан. 10; 16.
ч Гл. 36; 25.
ш Гл. 36; 28, 28.
щ Иса. 40; 11. Іер. 23; 5. 30; 9. Гл. 34; 23, 24. Осія 3; 5. Лук. 1; 32.
ъ Ст. 22. Іоан. 10; 16.
ы Гл. 36; 27.
ь Гл. 36; 28.

на чада-та имъ, [ѣ]до вѣка: и [ю]Давидъ
26 рабъ-тъ ми ще имъ е князь въ вѣкъ. И [я]ще направіѭ съ тѣхъ завѣтъ на миръ: той ще е завѣтъ вѣченъ съ тѣхъ: и ще гы намѣстіѭ и ще гы [ѫ]умножѫ, [ѭ]и ще положѫ святилище-то си въ срѣдъ тѣхъ
27 въ вѣкъ. И [а]скинія-та ми ще бѫде въ срѣдъ тѣхъ: и [б]ще имъ сьмь Богъ, и тѣ
28 ще ми сѫ людіе. И [в]ще познаіѭтъ язычници-тѣ че [г]азъ сьмь Господь, който освящавамъ Израиля, когато е святилище-то ми въ срѣдъ тѣхъ въ вѣкъ.

ГЛАВА 38.

1 И слово Господне быде къмъ мене, и
2 рече: [а]Сыне человѣческый, [б]утвьрди лице-то си [в]вързъ Гога, земіѭ-тѫ на Магога, вождь-тъ на Росъ, [г]Мосохъ и Ѳувалъ,
3 и пророчи противъ него, И речи: Така говори Господь Іеова: Ето, азъ сьмь противъ тебе, Гоге, вожде на Росъ, Мосохъ,
4 и Ѳувалъ; И [д]ще тя върнѫ, и ще туріѭ кукѫ въ челюсти-тѣ ти, и ще тя извадіѭ, и всичкѫ-тѫ ти силѫ, коніе и конницы, [е]всичкы тѣзи съвършенно орѫжены, голѣмо събраніе съсъ щитове, и щитчета, всичкы тѣзи които употрѣбяватъ ножове;
5 Персы, Еѳіопцы и Ливійцы съ тѣхъ; всич-
6 кы тѣзи съсъ щитчета, и шлемове; [ж]Гомера, и всичкы-тѣ му пълкове; домъ-тъ [з]на Ѳогармѫ отъ послѣдни-тѣ страны на сѣверъ, и всичкы-тѣ му пълкове; *и* много народы съ тебе.
7 [и]Приготви ся, и приготви себе си, ты, и всичко-то ти събраніе което е събрано
8 въ тебе, и бѫди имъ стражъ: [і]Слѣдъ много дни [к]ще стане изброеніе въ тебе: въ послѣдни-тѣ години ще дойдешь вързъ земіѭ, която ся е освободила отъ ножъ-тъ, *и* ся е [л]събрала отъ много народы, [м]върху горы-тѣ на Израиль, които станѫхѫ пусты за всегда; но той быде прѣнесенъ изъ срѣдъ народы-тѣ, и [н]ще ся населятъ
9 всичкы-тѣ въ безопасность. И ще възлѣзешь и ще дойдешь [о]като вихрушкѫ; ще бѫдешь [п]като облакъ, за да покрыешь земіѭ-тѫ, ты, и всичкы-тѣ твои пълкове, и много людіе съ тебе.
10 Така говори Господь Іеова: И въ онзи день ще възлѣзѫтъ мысли на сърдце-то
11 ти, и ще съвѣщавашь съвѣты лукавы; И ще речешь: Ще възлѣзѫ въ земіѭ на села неоградены; [р]ще дойдѫ при онѣзи които почиватъ и [с]живѣіѭтъ въ безопасность, при всичкы които живѣіѭтъ въ мѣста неоградены, и нѣматъ вереи и врата:
12 За да оберешь обиръ, и искорыствувашь корысть, за да възвърнешь рѫкѫ-тѫ си [т]вързъ запустѣнія населены, и [у]вързъ людіе събраны отъ народы-тѣ, които сѫ придобыли скотове и имотъ, които живѣіѭтъ по высокы-тѣ страны на земіѭ-
13 тѫ. [ф]Шева, и [х]Деданъ, и търговци-тѣ на [ц]Ѳарсисъ, [ч]съсъ всичкы-тѣ му млады львове ще ти рекѫтъ: Дошелъ си обиръ ли да оберешь? Събралъ си множество-то си корысть ли да корыствувашь? Сребро и злато ли да грабнешь, скотове и имотъ ли да земешь, обиръ ли голѣмъ да направишь?
14 За то, сыне человѣческый, пророчи, и кажи Гогу: Така говори Господь Іеова: [ш]Въ онзи день, [щ]когато людіе-тѣ ми Израиль ще живѣіѭтъ въ безопасность, ты
15 не ще ли да знаешь? И [ъ]ще дойдешь отъ мѣсто-то си, отъ послѣдни-тѣ страны на сѣверъ, ты, и [ы]много народи съ тебе, всичкы всадници на коніе, голѣмо мно-
16 жество, и много сила; И [ь]ще възлѣзешь противъ людіе-тѣ ми Израиля като облакъ, за да покрыешь земіѭ-тѫ: *то* [ѣ]ще бѫде въ послѣдни-тѣ дни: и ще тя докарамъ противъ земіѭ-тѫ си, [ю]за да мя познаіѭтъ народи-тѣ, когато ся освятіѭ въ тебе, Гоге, прѣдъ очи-тѣ имъ.
17 Така говори Господь Іеова: Ты ли си онзи, заради когото говорихъ въ древни-тѣ дни, чрѣзъ рабы-тѣ си пророцы-тѣ Израилевы, които пророчествовахѫ въ онѣзи дни прѣзъ *много* години, че щѣхъ
18 да тя докарамъ противъ тѣхъ? Но въ онзи день, въ день-тъ *въ който* Гогъ дойде противъ Израилевѫ-тѫ земіѭ, гнѣвъ-тъ ми ще възлѣзе по лице-то ми, говори
19 Господь Іеова. Защото [я]въ ревность-тѫ си, [ѫ]въ огнь-тъ на гнѣвъ-тъ си говорихъ: [ѭ]Непрѣмѣнно въ онзи день ще бѫде трепераніе голѣмо въ земіѭ-тѫ Израиле-
20 вѫ: И [а]рыбы-тѣ морскы, и птицы-тѣ небесны, и звѣрове-тѣ на поле-то, и всичкы-тѣ пълзящы които пълзятъ по земіѭ-тѫ, и всичкы-тѣ человѣци които сѫ по лице-то на земіѭ-тѫ, ще ся растреперятъ отъ

ѣ Иса. 60; 21. Іоил. 3; 20. Амос. 9; 15.
ю Ст. 24. Іоан. 12; 34.
я Псал. 89; 3. Иса. 55; 3. Іер. 32; 40. Гл. 34; 25.
ѫ Гл. 36; 10, 37.
ѭ 2 Кор. 6; 16.
а Лев. 26; 11. 12. Гл. 43; 7. Іоан. 1; 14.
б Гл. 11; 20. 14; 11. 36; 28.
в Гл. 36; 23.
г Гл. 20; 12.

—

а Гл. 39; 1.
б Гл. 35; 2, 3.
в Отк. 20; 8.
г Гл. 32; 26.
д 4 Цар. 19; 28. Гл. 29; 4. 39; 2.
е Гл. 23; 12.
ж Быт. 10; 2.
з Гл. 27; 14.
и Иса. 8; 9, 10. Іер. 46; 3, 4, 14. 51; 12.
і Быт. 49; 1. Втор. 4; 30. Ст. 16.
к Иса. 29; 6.
л Ст. 12. Гл. 34; 13.
м Гл. 36; 1, 4, 8.
н Іер. 23; 6. Гл. 28; 26. 34; 25, 28. Ст. 11.
о Иса. 28; 2.
п Іер. 4; 13. Ст. 16.
р Іер. 49; 31.
с Ст. 8.
т Гл. 36; 34, 35.
у Ст. 8.
ф Гл. 27; 22, 23.
х Гл. 27; 15, 20.
ц Гл. 27; 12.
ч Вижь Гл. 19; 3, 5.
ш Иса. 4; 1.
щ Ст. 8.
ъ Гл. 39; 2.
ы Ст. 6.
ь Ст. 9.
ѣ Ст. 8.
ю Исх. 14; 4. Гл. 36; 23. 39; 21.
я Гл. 36; 5, 6. 39; 25.
ѫ Псал. 89; 46.
ѭ Агг. 2; 6, 7. Отк. 16; 18.
а Осія 4; 3.

присѫтствіе-то ми: и [б]горы-тѣ ще ся низринѫтъ, и стрьмнины-тѣ ще паднѫтъ, и всяка стѣна ще падне на земіѭ-тѫ. 21 И [в]ще призовѫ [г]противъ него ножъ по всичкы-тѣ си горы, говори Господь Іеова: [д]ножъ-тъ на всякого человѣка ще е противъ брата му. 22 И [е]ще дойдѫ въ сѫдбѫ противъ него [ж]съ моръ и съ кръвь; и [з]ще одъждіѭ вързъ него и вързъ пълкове-тѣ му, и вързъ много-то народы които сѫ съ него, дъждь на потопъ, и [и]каменіе на градушкѫ, огнь и жупелъ. 23 И ще ся възвеличѫ и [і]освятіѭ; и [к]ще станѫ познатъ прѣдъ очи-тѣ на много народы, и ще познаіѭтъ че азъ сьмь Господь.

ГЛАВА 39.

1 И ты, [а]сыне человѣческый, пророчи противъ Гога, и речи: Така говори Господь Іеова: Ето, азъ сьмь противъ тебе, Гоге, вожде на Росъ, Мосохъ и Ѳувалъ; 2 И [б]ще тя върнѫ и водіѭ, и ще тя възведѫ отъ послѣдни-тѣ на сѣверъ, и ще тя докарамъ вьрху Израилевы-тѣ горы; 3 И ще ударіѭ лѫкъ-тъ ти отъ лѣвѫ-тѫ ти рѫкѫ, и ще направіѭ стрѣлы-тѣ ти да паднѫтъ отъ деснѫ-тѫ ти рѫкѫ. 4 [в]Ще паднешь вьрху Израилевы-тѣ горы, ты, и всичкы-тѣ ти пълкове, и народи-тѣ които сѫ съ тебе: [г]ще тя прѣдамъ на ператы-тѣ птицы отъ всякакъвъ видъ, и *на* звѣрове-тѣ на поле-то, за изяжданіе: 5 Ще паднешь на лице-то на поле-то; защото азъ рѣкохъ, говори Господь Іеова.

6 И [д]ще проводіѭ огнь вързъ Магога, и между онѣзи които [е]живѣіѭтъ въ островы-тѣ въ безопасность: и ще познаіѭтъ че азъ сьмь Господь. 7 И [ж]ще направіѭ свято-то си име познато въ срѣдъ людіе-тѣ си Израиля; и [з]не ще оставіѭ да омьрсятъ вече свято-то ми име: и [и]ще познаіѭтъ народи-тѣ че азъ сьмь Господь, Святый въ Израиль. 8 [і]Ето, иде, и ще стане, говори Господь Іеова: той е день-тъ [к]за който говорихъ.

9 И онѣзи които обитаватъ въ градове-тѣ Израилевы ще излѣзѫтъ, и ще турятъ въ огнь та ще изгорятъ орѫжія-та, и щитове-тѣ и щитчета-та, лѫкове-тѣ и стрѣлы-тѣ, и сулицы-тѣ и копія-та; и ще кладѫтъ съ тѣхъ огнь седмь годины; 10 И нѣма да земѫтъ дрьва отъ поле-то, нито ще отсѣкѫтъ отъ дѫбравы-тѣ; защото ще кладѫтъ огнь отъ орѫжія-та; и [л]ще оберѫтъ онѣзи които сѫ гы обрали, и ще оголятъ онѣзи които сѫ гы оголили, говори Господь Іеова.

11 И въ онзи день ще дамъ Гогу мѣсто за погребеніе тамъ въ Израиль, долъ-тъ на прѣходящы-тѣ къмъ истокъ на море-то; и то ще затваря *пѫть-тъ* на прѣходящы-тѣ: и тамъ ще заровятъ Гога, и всичко-то му множество; и ще *го* наименуватъ Долъ-тъ на Амонъ-гога. 12 И домъ-тъ Израилевъ ще гы рови седмь мѣсецы [м]за да очистятъ земіѭ-тѫ. 13 И всичкы-тѣ людіе на *Израилевѫ-тѫ* земіѭ ще *гы* ровятъ: и ще имъ бѫде именитъ день-тъ [н]въ който ще ся прославіѭ, говори Господь Іеова. 14 И ще опрѣдѣлятъ мѫжіе, които като обхождатъ непрѣстанно земіѭ-тѫ, съ *помощь-тѫ на* прѣходящы-тѣ, ще заровятъ останѫлы-тѣ по лице-то на земіѭ-тѫ, [о]за да іѭ очистятъ; подирь свършъкъ-тъ на седмь-тѣ мѣсецы ще направятъ прѣдирваніе. 15 И отъ прѣходящы-тѣ които прѣхождатъ земіѭ-тѫ, когато види нѣкой кость человѣческѫ, тогазь ще въсправя знакъ при неіѭ, додѣ погрѣбатели-тѣ іѭ заровятъ въ долъ-тъ на *Амонъ-гога. 16 А име-то и на градъ-тъ *ще бѫде* †Амона. [п]Така ще очистятъ земіѭ-тѫ. 17 А ты, сыне человѣческый, така говори Господь Іеова: [р]Кажи на птицы-тѣ отъ всякакъвъ видъ, и на звѣрове-тѣ на поле-то: Съберѣте ся та елате; [с]съвъкупѣте ся отъ всякѫдѣ на жертвѫ-тѫ ми коіѭто азъ жертвувамъ заради васъ, жертвѫ голѣмѫ [т]вьрху Израилевы-тѣ горы, за да ядете плъть, и да піете кръвь. 18 [у]Ще ядете плъть-тѫ на юнацы-тѣ, и ще піете кръвь-тѫ на князове-тѣ земны, на овны, на агнета и на ярцы, *и* на телцы, [ф]на всичкы-тѣ хранены Васанскы; 19 И ще ядете тлъстинѫ до насыщеніе, и ще піете кръвь до опиваніе, отъ жертвѫ-тѫ ми коіѭто пожрѣхъ заради васъ; 20 И [х]ще ся насытите на трапезѫ-тѫ ми съ коніе и всадницы, [ц]съ юнацы, и съсъ всякакъвъ ратникъ мѫжъ, говори Господь Іеова.

21 [ч]И ще туріѭ славѫ-тѫ си между народы-тѣ, и всичкы-тѣ народи ще видятъ сѫдбѫ-тѫ ми коіѭто извършихъ, и [ш]рѫкѫ-тѫ ми коіѭто турихъ вързъ тѣхъ. 22 И [щ]ще познае Израилевый домъ че азъ сьмь Господь тѣхенъ Богъ, отъ тойзи день и послѣ. 23 И [ъ]народи-тѣ ще познаіѭтъ, че домъ-тъ Израилевъ быде плѣненъ заради беззаконіе-то си; понеже станѫхѫ непо-

б Іер. 4; 24. Наум. 1; 5, 6.
в Псал. 105; 16.
г Гл. 14; 17.
д Сѫд. 7; 22. 1 Цар. 14; 20. 2 Лѣт. 20; 23.
е Иса. 66; 16. Іер. 25; 31.
ж Гл. 5; 17.
з Псал. 11; 6. Иса. 29; 6. 30; 30.
и Гл. 13; 11. Отк. 16; 21.
і Гл. 36; 23.
к Псал. 9; 16. Гл. 37; 28. 39; 7. Ст. 16.

—

а Гл. 38; 2, 3.
б Гл. 38; 15.
в Гл. 38; 21. Ст. 17.
г Гл. 33; 27.
д Гл. 38; 22. Амос. 1; 4.
е Псал. 72; 10.
ж Ст. 22.
з Лев. 18; 21. Гл. 20; 39.
и Гл. 38; 16, 23.
і Отк. 16; 17. 21; 6.
к Гл. 38; 27.
л Иса. 14; 2.
м Втор. 21; 23. Ст. 14; 16.
н Гл. 28; 22.
о Ст. 12.
* На множество-то на Бога.
† Множество.
п Ст. 12.
р Отк. 19; 17.
с Иса. 18; 6. 34; 6. Іер. 12; 9. Соф. 1; 7.
т Ст. 4.
у Отк. 19; 18.
ф Втор. 32; 14. Псал. 22; 12.
х Псал. 76; 6. Гл. 38; 4.
ц Отк. 19; 18.
ч Гл. 38; 16, 23.
ш Исх. 7; 4.
щ Ст. 7; 28.
ъ Гл. 36; 18, 19, 20, 23.

корни менѣ, [ы]за то скрыхъ лице-то си отъ тѣхъ, и гы [ь]прѣдадохъ въ ржкж-тж на врагове-тѣ имъ: и паднжхж всичкы чрѣзъ ножъ. 24 [ѣ]Споредъ нечистотж-тж имъ, и споредъ прѣстжпленія-та имъ, сторихъ имъ, и скрыхъ отъ тѣхъ лице-то си.

25 За то, така говори Господь Іеова: [ю]Сега ще върнж Іаковоvъ-тъ плѣнъ, и [я]ще помилувамъ всичкый-тъ Израилевъ домъ, и ще бждж ревнивъ за свято-то си име; 26 И [ѫ]ще носятъ срамъ-тъ си, и всичкы-тѣ си прѣстжпленія, чрѣзъ които станжхж непокорни менѣ, [ѭ]когато живѣжтъ въ безопасность въ земіж-тж си, и нѣма 27 кой да гы плаши. [а]Когато гы доведж пакъ отъ народы-тѣ, и гы съберж отъ мѣста-та на врагове-тѣ имъ, тогазь ще ся [б]освятіж въ тѣхъ прѣдъ очи-тѣ на много 28 народы; [в]И ще познаіжтъ че азъ сьмь Господь тѣхный Богъ, когато, като гы направіж да бждатъ закараны въ плѣнъ между народы-тѣ, гы съберж въ земіж-тж имъ, и не оставіж вече отъ тѣхъ остатъкъ 29 тамъ; И [г]не щж да скрыіж вече лице-то си отъ тѣхъ; защото [д]излѣхъ Духъ-тъ си върху Израилевъ-тъ домъ, говори Господь Іеова.

ГЛАВА 40.

1 Въ двадесеть и пето-то лѣто на плѣнъ-тъ ни, въ начало-то на *лѣто-то*, десетый-тъ день на мѣсецъ-тъ, въ четыринадесето-то лѣто [а]слѣдъ прѣземаніе-то на градъ-тъ, въ тойзи день [б]ржка Господня быде върху мене, и мя заведе тамъ. 2 Чрѣзъ [в]видѣнія Божіи мя заведе въ Израилевж-тж земіж, та [г]мя тури върху еднж най высокж горж, на коіжто къмъ пладне имаше като зданіе на градъ.

3 И заведе мя тамъ, и ето человѣкъ на когото зракъ-тъ бѣ [д]като зрѣніе на мѣдь, и имаше [е]въ ржкж-тж си ленент върvь и [ж]мѣркж отъ тръсть; и той стоеше въ 4 врата-та. И человѣкъ-тъ ми рече: [з]Сыне человѣческый, виждь съ очи-тѣ си, и чуй съ уши-тѣ си, и тури сърдце-то си върху всичко което ти азъ покажж; защото, за да ти покажж *това*, быде въведенъ ты тука; [и]извѣсти на Израилевъ-тъ домъ всичко що гледашь.

5 И ето, [і]ограда извънъ домъ-тъ *околовързъ*, и въ ржкж-тж на человѣка тръстна мѣрка шесть лакти, съ лакъть *дългъ лакъть* и длань; и прѣмѣри *ширинж-тж* на зданіе-то, еднж тръсть; и высочинж-тж еднж тръсть.

6 Тогазь дойде при врата-та които гледахж къмъ истокъ, и възлѣзе по стжпала-та имъ, и прѣмѣри прагъ-тъ на врата-та, ширинж еднж тръсть; и другый-тъ 7 прагъ, ширинж еднж тръсть. И *всяко* обиталище бѣ дълго еднж тръсть, и широко еднж тръсть: и между обиталища-та *имаше* петь лакти: и прагъ-тъ на врата-та, при притворъ-тъ, който бѣ при 8 вжтрешни-тѣ врата, една тръсть. Тогазь прѣмѣри притворъ-тъ на вжтрешни-тѣ 9 врата, и той бѣ една тръсть. Послѣ прѣмѣри притворъ-тъ на врата-та, осмь лакти; и околодверія-та имъ, два лакта: а притворъ-тъ на врата-та бѣше извжтрѣ. 10 И обиталища-та на врата-та къмъ истокъ *бѣхж* три отъ самъ и три отъ тамъ; и три-тѣ на еднж мѣркж: и околодверія-та имахж еднж мѣркж, отъ самъ и отъ тамъ. 11 И прѣмѣри ширинж-тж на входъ-тъ на врата-та, десеть лакти; и дължинж-тж 12 на врата-та, тринадесеть лакти. А имаше прѣдъ обиталища-та разстояніе единъ лакъть отъ самъ, и разстояніе единъ лакъть отъ тамъ: и обиталища-та бѣхж шесть лакти отъ самъ, и шесть лакти отъ тамъ. 13 Послѣ прѣмѣри врата-та отъ покрывъ-тъ на едно-то обиталище, до покрывъ-тъ на друго-то: ширина-та бѣ двадесеть и петь 14 лакти, и дверь срещж дверь. И направи околодверія-та шестдесеть лакти, до околодверіе-то на дворъ-тъ околовързъ на 15 врата-та. И отъ лице-то на врата-та на входъ-тъ до лице-то на притворъ-тъ на вжтрешни-тѣ врата бѣхж петдесеть лак-16 ти. И имаше [к]прозорци затворени на обиталища-та, и на околодверія-та имъ извжтрѣ врата-та околовързъ; така и въ притворы-тѣ; имаше прозорци извжтрѣ околовързъ; а върху всяко околодверіе финици.

17 И заведе мя [л]въ по вънкшній-тъ дворъ, и ето [м]стаи, и помостъ направенъ околовързъ дворъ-тъ; [н]тридесеть стаи върху 18 помостъ-тъ. И помостъ-тъ който бѣ отъ страны-тѣ на врата-та, споредъ дължинж-тж на врата-та, бѣше по долный-тъ по-19 мостъ. И прѣмѣри ширинж-тж отъ лице-то на по долны-тѣ врата до лице-то на по вжтрешній-тъ дворъ извънъ, сто лакти къмъ истокъ и къмъ сѣверъ.

20 И врата-та на вънкшній-тъ дворъ които гледахж къмъ сѣверъ прѣмѣри, дължи-21 нж-тж имъ, и ширинж-тж. И обиталища-та имъ *бѣхж* три отъ самъ, и три отъ тамъ: околодверія-та имъ и прѣдвратія-та имъ бѣхж споредъ мѣркж-тж на пър-

ы Втор. 31; 17. Иса. 59; 2.
ь Лев. 26; 25.
ѣ Гл. 36; 19.
ю Іер. 30; 3, 18. Гл. 34; 13. 36; 14.
я Гл. 20; 40. Осія 1; 11.
ѫ Дан. 9; 16.
ѭ Лев. 26; 5, 6.
а Гл. 28; 25, 26.
б Гл. 36; 23, 24. 38; 16.
в Гл. 34; 30. Ст. 22.
г Иса. 54; 8.
д Іоил. 2; 28. Зах. 12; 10. Дѣян. 2; 17.

а Гл. 33; 21.
б Гл. 1; 3.
в Гл. 8; 3.
г Отк. 21; 10.
д Гл. 1; 7. Дан. 10; 6.
е Гл. 47; 3.
ж Отк. 11; 1. 21; 15.
з Гл. 44; 5.
и Гл. 43; 10.
і Гл. 42; 20.
к 3 Цар. 6; 4.
л Отк. 11; 2.
м 3 Цар. 6; 5.
н Гл. 45; 5.

вы-тѣ врата: дължина-та имъ петдесеть лакти, и ширина-та имъ двадесеть и петь
22 лакти. И прозорци-тѣ имъ и прѣдвратія-та имъ, и финици-тѣ имъ бѣхѫ споредъ мѣркѫ-тѫ на врата-та които гледахѫ къмъ истокъ; и възлизахѫ при тѣхъ прѣзъ седмь стѫпала: и прѣдвратія-та
23 имъ бѣхѫ прѣдъ тѣхъ. И врата-та на вѫтрешній-тъ дворъ бѣхѫ срещѫ врата-та които бѣхѫ къмъ сѣверъ, и къмъ истокъ; и прѣмѣри, отъ врата до врата сто
24 лакти. И мя заведе къмъ югъ, и ето врата които гледахѫ къмъ югъ; и прѣмѣри околодверія-та имъ и прѣдвратія-та
25 имъ, споредъ исты-тѣ мѣркы. И имаше прозорци на тѣхъ и на прѣдвратія-та имъ околовързъ, като онѣзи прозорцы: дължина-та петдесеть лакти, и ширина-та
26 двадесеть и петь лакти. И въсхожденіе-то имъ бѣ седмь стѫпала, и прѣдвратія-та имъ бѣхѫ прѣдъ тѣхъ; и имахѫ финицы единъ отъ самъ, и единъ отъ тамъ, на
27 околодверія-та си. И имаше врата въ вѫтрешній-тъ дворъ къмъ югъ: и прѣмѣри отъ врата до врата, къмъ югъ, сто лакти.
28 И заведе мя въ вѫтрешній-тъ дворъ прѣзъ южны-тѣ врата; и прѣмѣри южны-
29 тѣ врата споредъ исты-тѣ мѣркы. И обиталища-та имъ, и околодверія-та имъ, и прѣдвратія-та имъ, споредъ исты-тѣ мѣркы: и имаше прозорци на тѣхъ и на прѣдвратія-та имъ околовързъ: петдесеть лакти дължина-та, и двадесеть и петь лакти
30 ширина-та. И прѣдвратія-та околовързъ бѣхѫ [о]двадесеть и петь лакти въ дъл-
31 жинѫ, и петь лакти въ ширинѫ. И прѣдвратія-та имъ бѣхѫ къмъ вънщній-тъ дворъ: и финици върху околодверія-та имъ: и осмь стѫпала въсхожденіе-то имъ.
32 И заведе мя въ вѫтрешній-тъ дворъ къмъ истокъ; и прѣмѣри врата-та споредъ
33 исты-тѣ мѣркы. И обиталища-та имъ, и околодверія-та имъ, и прѣдвратія-та имъ бѣхѫ споредъ исты-тѣ мѣркы: и имаше прозорци на тѣхъ и на прѣдвратія-та имъ околовързъ: петдесеть лакти дължина-та,
34 и двадесеть и петь лакти ширина-та. И прѣдвратія-та имъ бѣхѫ къмъ вънщній-тъ дворъ: и финици върху околодверія-та имъ, отъ самъ и отъ тамъ: и осмь стѫпала въсхожденіе-то имъ.
35 И заведе мя при сѣверны-тѣ врата, и
36 *гы* прѣмѣри споредъ исты-тѣ мѣркы; Обиталища-та имъ, околодверія-та имъ, и прѣдвратія-та имъ, и прозорци-тѣ имъ околовързъ: дължина-та петдесеть лакти,
37 и ширина-та двадесеть и петь лакти. И околодверія-та имъ *бѣхѫ* къмъ вънщній-тъ дворъ: и финици върху околодверія-та имъ, отъ самъ и отъ тамъ: и осмь стѫ-
38 пала въсхожденіе-то имъ. И имаше една стая и входъ-тъ ѝ бѣше при околодверія-та на врата-та, дѣто мыяхѫ всесъжже-
39 ніе-то. И въ притворъ-тъ на врата-та *имаше* двѣ трѫпезы отъ самъ, и двѣ трѫпезы отъ тамъ, за да колѭтъ върху тѣхъ всесъжженіе-то, и [п]приношеніе-то за грѣхъ, и [р]приношеніе-то за прѣстѫпленіе.
40 И въ вънщнѫ-тѫ странѫ дѣто ся възлизаше къмъ входъ-тъ на сѣверны-тѣ врата, имаше двѣ трѫпезы: и въ другѫ-тѫ странѫ, която бѣ къмъ притворъ-тъ на
41 врата-та, двѣ трѫпезы. Четыри трѫпезы имаше отъ самъ, и четыри трѫпезы отъ тамъ, при страны-тѣ на врата-та: осмь трѫ-
42 пезы, връзъ които коляхѫ *жертвы-тѣ*. И четыри-тѣ трѫпезы за всесъжженіе-то бѣхѫ отъ дѣланъ камыкъ, единъ лакъть и полъ дължина-та, и единъ лакъть и полъ ширина-та, и единъ лакъть височина-та: и върху тѣхъ туряхѫ орѫдія-та, съ които коляхѫ всесъжженіе-то и жер-
43 твѫ-тѫ. И извѫтрѣ имаше огражденіе еднѫ длань ширина-та, приковано околовързъ: а върху трѫпезы-тѣ *туряхѫ* месо-то на приношенія-та.
44 И изъ вънъ на вѫтрешни-тѣ врата бѣхѫ [с]стаи-тѣ на пѣвцы-тѣ, въ вѫтрешній-тъ дворъ който бѣ върху страны-тѣ на сѣверны-тѣ врата: и лица-та имъ бѣхѫ къмъ югъ: една върху странѫ-тѫ на въсточны-тѣ врата гледаше къмъ сѣверъ.
45 И рече ми: Тая стая, която гледа къмъ югъ, е заради священницы-тѣ, [т]които
46 пазятъ стражѫ-тѫ на домъ-тъ: А стая-та, която гледа къмъ сѣверъ, е заради священницы-тѣ [у]които пазятъ стражѫ-тѫ на олтарь-тъ; тѣ сѫ [ф]синове-тѣ на Садока, между Левіины-тѣ синове, които прихождатъ при Господа, да му служатъ.
47 И прѣмѣри дворъ-тъ, дължина сто лакти, и ширина сто лакти, четвърожгъленъ: и олтарь-тъ бѣ прѣдъ домъ-тъ.
48 И заведе мя въ притворъ-тъ на домъ-тъ, и прѣмѣри околодверія-та на притворъ-тъ, петь лакти отъ самъ, и петь лакти отъ тамъ; и ширина-та на врата-та три лакти
49 отъ самъ, и три лакти отъ тамъ. [х]Дължина-та на притворъ-тъ бѣ двадесеть лакти, и ширина-та единадесеть лакти: и прѣзъ *[десеть]* стѫпала възлизахѫ въ него: и имаше [ц]стълпове при околодверія-та, единъ отъ самъ и единъ отъ тамъ.

ГЛАВА 41.

1 Послѣ мя заведе въ храмъ-тъ, и прѣмѣри околодверія-та, шесть лакти ширина-та отъ самъ, и шесть лакти ширина-та отъ тамъ, ширина-та на скинійѫ-тѫ.

о Ст. 21, 25, 33, 36.
п Лев. 4; 2, 3.
р Лев. 5; 6. 6; 6. 7; 1.
с 1 Лѣт. 6; 31.
т Лев. 8; 35. Числ. 3; 27, 28, 32, 38. 18; 5. 1 Лѣт. 9; 23. 2 Лѣт. 13; 11. Псал. 134; 1.
у Числ. 18; 5. Гл. 44; 15.
ф 3 Цар. 2; 35. Гл. 43; 19. 44; 15, 16.
х 3 Цар. 6; 3.
ц 3 Цар. 7; 21.

2 И ширина-та на врата-та бѣ десеть лакти: и страны-тѣ на врата-та петь лакти отъ самъ, и петь лакти отъ тамъ: и прѣмѣри дължинѫ-тѫ му, четыридесеть лакти, и ширинѫ-тѫ двадесеть лакти.

3 И влѣзе по вѫтрѣ, и прѣмѣри околодверіе-то на врата-та два лакта, и врата-та шесть лакти, и ширинѫ-тѫ на врата-та, седмь лакти. 4 Послѣ [а]прѣмѣри дължинѫ-тѫ на тѫзи *часть отъ храмъ-тъ* двадесеть лакти, и ширинѫ-тѫ двадесеть лакти, споредъ *ширинѫ-тѫ на* храмъ-тъ; и рече ми: Това е най свято-то *мѣсто.*

5 И прѣмѣри стѣнѫ-тѫ на домъ-тъ, шесть лакти; и ширинѫ-тѫ на бочны-тѣ стаи четыри лакти, около домъ-тъ отъ всякѫдѣ. 6 И [б]бочны стаи *имаше* по три, стая вьрху стаіѫ, и тридесеть на редъ; и влизахѫ въ стѣнѫ-тѫ на храмъ-тъ, *съграденѫ* околовьрзъ заради бочны-тѣ стаи, да ся държатъ твьрдо, безъ да ся набиватъ въ стѣнѫ-тѫ на домъ-тъ. 7 И [в]*зданіе-то* ся разширяваше, и *имаше* лѣствица вита която възлизаше въ бочны-тѣ стаи; защото вита-та лѣствица на домъ-тъ възлизаше на горѣ околовьрзъ на домъ-тъ: за то зданіе-то *ставаше* по широко на горѣ, и така възлѣзвахѫ *отъ* най долный-тъ стропъ до най горній-тъ прѣзъ срѣдній-тъ. 8 И видѣхъ высочинѫ-тѫ на домъ-тъ околовьрзъ: основанія-та на бочны-тѣ стаи бѣхѫ [г]една цѣла тръсть шесть лакти голѣмы.

9 Ширина-та на стѣнѫ-тѫ за извънъ бочны-тѣ стаи, бѣ петь лакти: и оставено-то *праздно* бѣ мѣсто-то на бочны-тѣ стаи извѫтрѣ. 10 И между стаи-тѣ *имаше* разстояніе двадесеть лакти околовьрзъ, околъ домъ-тъ. 11 И врата-та на бочны-тѣ стаи бѣхѫ къмъ оставенѫ-тѫ *странѫ*, едны врата къмъ сѣверъ, и едны врата къмъ югъ: и ширина-та на оставено-то мѣсто бѣ петь лакти околовьрзъ.

12 А зданіе-то което бѣ въ лице-то на отдѣленѫ-тѫ странѫ, къмъ западнѫ-тѫ странѫ, бѣ седмдесеть лакти на ширъ: и стѣна-та на зданіе-то, петь лакти въ дебелинѫ околовьрзъ: а дължина-та му деветдесеть лакти. 13 И прѣмѣри домъ-тъ, сто лакти на длъжъ: и отдѣленѫ-тѫ странѫ, и зданіе-то, и стѣны-тѣ му, сто лакти на длъжъ. 14 И ширина-та на лице-то на домъ-тъ, и на отдѣленѫ-тѫ странѫ къмъ истокъ, сто лакти.

15 И прѣмѣри дължинѫ-тѫ на зданіе-то което бѣ въ лице-то на отдѣленѫ-тѫ странѫ задъ неіѫ, и притворы-тѣ му отъ самъ и отъ тамъ, сто лакти, и вѫтрешній-тъ храмъ, и притворы-тѣ на дворъ-тъ; 16 Прагове-тѣ, и [д]затворены-тѣ прозорцы, и притворы-тѣ наоколо въ три-тѣ имъ *стропа*, срещѫ прагъ-тъ, постланы съ дьрво околовьрзъ отъ земіѫ-тѫ до прозорцы-тѣ; 17 и прозорци-тѣ бѣхѫ покрыти; До надъ врата-та, и до вѫтрешній-тъ домъ, и извънъ, и прѣзъ всичкѫ-тѫ стѣнѫ околовьрзъ извѫтрѣ и извѫнъ, споредъ мѣркы-тѣ.

18 И то бѣ изработено [е]съ херувимы и съ финицы, така щото бѣше финикъ между херувимъ и херувимъ: *всякой* херувимъ имаше двѣ лица: 19 И [ж]лице человѣческо къмъ финикъ-тъ отъ самъ, и лице львово къмъ финикъ-тъ отъ тамъ: *така бѣ* изработено прѣзъ всичкый-тъ домъ околовьрзъ. 20 Отъ подъ-тъ до надъ врата-та бѣхѫ изработени херувими и финици, и въ стѣнѫ-тѫ на храмъ-тъ. 21 Дверостълпи-тѣ на храмъ-тъ бѣхѫ четвьроѫгълни, *и* лице-то на святилище-то: видъ-тъ *на единый-тъ* като видъ-тъ *на другый-тъ*.

22 [з]Дьрвеный-тъ олтарь бѣ три лакти въ высочинѫ, а дължина-та му два лакта: и ѫглове-тѣ му и дължина-та му и стѣны-тѣ му бѣхѫ отъ дьрво: и ми рече: [и]Това е тръпеза-та [і]прѣдъ Господа. 23 [к]И храмъ-тъ и святилище-то имахѫ двѣ полудверія. 24 И полудверія-та имахѫ двѣ крыла, двѣ обращаемы крыла; двѣ въ едно-то полудверіе, и двѣ крыла въ друго-то. 25 И по тѣхъ, по полудверія-та на храмъ-тъ, бѣхѫ работени херувими и финици, както бѣхѫ работени по стѣны-тѣ: и имаше дьрвены стѫпала по лице-то на притворъ-тъ извънъ. 26 И [л]*имаше* прозорци затворени и финици отъ самъ и отъ тамъ, отъ страны-тѣ на притворъ-тъ, и *по* бочны-тѣ стаи на домъ-тъ и *по* стѫпала-та.

ГЛАВА 42.

1 И изведе мя въ външній-тъ дворъ, при пѫть-тъ който бѣ къмъ сѣверъ; и заведе мя [а]въ стаіѫ-тѫ която бѣ срещѫ отдѣленѫ-тѫ странѫ, и срещѫ зданіе-то къмъ сѣверъ. 2 Въ лице-то на дължинѫ-тѫ, *която бѣ* сто лакти, бѣше сѣверна-та дверь, 3 а ширина-та петдесеть лакти. Срещѫ двадесеть-тѣ *лакти*, които бѣхѫ заради вѫтрешній-тъ дворъ, и срещѫ помостъ-тъ който бѣ заради външній-тъ дворъ, *имаше* [б]притворъ срещѫ притворъ трикровный. 4 И въ лице на стаи-тѣ *имаше* прѣходъ десеть лакти на ширъ къмъ вѫтрѣ, *и* пѫть единъ лакъть: врата-та имъ бѣхѫ къмъ сѣверъ. 5 А най горни-тѣ стаи бѣхѫ по тѣсны, понеже притвори-тѣ прѣсичахѫ отъ долны-тѣ 6 и срѣдни-тѣ *кровове* на зданіе-то. Защото тѣ бѣхѫ трикровни, но нѣмахѫ стълпове като стълпове-тѣ на дворове-тѣ; за то *зданіе-то* ся стѣсняваше повече неже най долно-то и средньо-то отъ земіѫ-тѫ.

а 3 Цар. 6; 20. 2 Лѣт. 3; 8.
б 3 Цар. 6; 5, 6.
в 3 Цар. 6; 8.
г Гл. 40; 5.
д Гл. 40; 16. Ст. 26.
е 3 Цар. 6; 29.
ж Вижь Гл. 1; 10.
з Исх. 30; 1.
и Гл. 44; 16. Мал. 1; 7, 12.
і Исх. 30; 8.
к 3 Цар. 6; 31 до 35.
л Гл. 40; 16. Ст. 16.

а Гл. 41; 12, 15.
б Гл. 41; 16.

7 И стѣна-та която бѣ извънъ срещѫ стаи-тѣ, къмъ външній-тъ дворъ въ лице на стаи-тѣ, имаше дължинѫ петдесеть лакти. 8 Защото дължина-та на стаи-тѣ, които бѣхѫ у външній-тъ дворъ, бѣ петдесеть лакти: и ето, въ лице на храмъ-тъ бѣхѫ сто лакти.

9 А отъ долу на тѣзи стаи бѣше входъ-тъ отъ истокъ, като отхожда нѣкой къмъ тѣхъ отъ външній-тъ дворъ. 10 Стаи-тѣ бѣхѫ въ дебелинѫ-тѫ на стѣнѫ-тѫ на дворъ-тъ къмъ истокъ, въ лице на отдѣленѫ-тѫ странѫ, и въ лице на зданіе-то. 11 И [в]пѫть-тъ който бѣ въ лице на тѣхъ бѣше споредъ видъ-тъ на стаи-тѣ които бѣхѫ къмъ сѣверъ; имахѫ равнѫ дължинѫ и равнѫ ширинѫ съ тѣхъ; и всичкы-тѣ имъ исходи бѣхѫ споредъ тѣхны-тѣ кроежы, и споредъ врата-та имъ. 12 И споредъ двери-тѣ на стаи-тѣ които бѣхѫ къмъ югъ, имаше дверь на чело-то на пѫть-тъ, на пѫть-тъ право срещѫ стѣнѫ-тѫ къмъ истокъ, като влиза нѣкой къмъ тѣхъ.

13 И рече ми: Сѣверны-тѣ стаи, *и* южны-тѣ стаи, които сѫ въ лице на отдѣленѫ-тѫ странѫ, тѣ сѫ святы стаи, дѣто священници-тѣ които приближаватъ при Господа [г]ще ядѫтъ прѣсвяты-тѣ нѣща; тамъ ще турятъ прѣсвяты-тѣ нѣща, и хлѣбно-то приношеніе, и [д]приношеніе-то за грѣхъ, и приношеніе-то за прѣстѫпленіе; защото мѣсто-то е свято. 14 [е]Когато священници-тѣ влизатъ тамъ, не ще излизатъ отъ свято-то *мѣсто* у външній-тъ дворъ, но тамъ ще турятъ дрехы-тѣ си съ които служатъ; защото сѫ святы; и ще обличатъ другы дрехы и *тогазъ* ще приближаватъ при какво годѣ на люліе-тѣ.

15 И като свърши мѣркы-тѣ на домъ-тъ изъ вѫтрѣ, изведе мя къмъ врата-та които гледатъ къмъ истокъ, и го прѣмѣри околовързъ. 16 Прѣмѣри въсточнѫ-тѫ странѫ съ тръстнѫ-тѫ мѣркѫ петстотинъ тръсти, съ тръстнѫ-тѫ мѣркѫ наоколо. 17 Прѣмѣри сѣвернѫ-тѫ странѫ, петстотинъ тръсти, съ тръстнѫ-тѫ мѣркѫ наоколо. 18 Прѣмѣри южнѫ-тѫ странѫ, петстотинъ тръсти, съ тръстнѫ-тѫ мѣркѫ. 19 Обърнѫ ся *послѣ* къмъ западнѫ-тѫ странѫ, и прѣмѣри петстотинъ тръсти, съ тръстнѫ-тѫ мѣркѫ. 20 Прѣмѣри го въ четыри-тѣ страны: [ж]имаше стѣнѫ околовързъ, [з]петстотинъ *тръсти* дължина-та, и петстотинъ ширина-та, за да прави отдѣленіе между свято-то и несвято-то *мѣсто*.

ГЛАВА 43.

1 И заведе мя при врата-та, врата-та [а]които гледатъ къмъ истокъ. 2 И ето, [б]слава-та на Бога Израилева идѣше отъ въсточный-тъ пѫть: и [в]гласъ-тъ му като гласъ на много воды: и [г]земя-та сіяеше отъ славѫ-тѫ му. 3 И видѣніе-то което видѣхъ бѣ [д]споредъ видѣніе-то което видѣхъ когато дойдохъ [е]да развалѭ градъ-тъ: и видѣнія-та бѣхѫ споредъ видѣніе-то което видѣхъ [ж]при рѣкѫ-тѫ Ховаръ; и паднѫхъ на лице-то си.

4 И [з]слава-та Господня влѣзе въ домъ-тъ прѣзъ пѫть-тъ на врата-та които гледатъ къмъ истокъ. 5 И [и]дигнѫ мя Духъ-тъ, та мя заведе у вѫтрѣшній-тъ дворъ: и ето, [і]домъ-тъ бѣ пълнъ съсъ славѫ Господнѭ. 6 И чухъ *гласъ* на едного който ми говорѣше изъ домъ-тъ: и [к]человѣкъ стоеше при мене; 7 И ми рече: Сыне человѣческый, [л]мѣсто-то на прѣстолъ-тъ ми, и [м]мѣсто-то на стъпкы-тѣ на нозѣ-тѣ ми, [н]дѣто ще обитавамъ въ срѣдъ Израилевы-тѣ синове въ вѣкъ, и свято-то ми име, [о]да *го* не омърси вече домъ-тъ Израилевъ, нито тѣ, нито царіе-тѣ имъ, съ блудове-тѣ си, [п]нито съ трупове-тѣ на царіе-тѣ си, на высокы-тѣ си мѣста. 8 [р]Като туряхѫ прагъ-тъ си при прагъ-тъ ми, и дверостълпы-тѣ си при дверостълпы-тѣ ми, щото *не бѣ освѣнь* стѣнѫ-тѫ между мене и тѣхъ, така мърсѣхѫ свято-то ми име, съ мерзости-тѣ си които струвахѫ: за то гы истрѣбихъ въ ярость-тѫ си. 9 Сега да отдалечатъ отъ мене блудове-тѣ си, и [с]трупове-тѣ на царіе-тѣ си, и [т]ще обитавамъ въ срѣдъ тѣхъ въ вѣкъ. 10 Ты, сыне человѣческый, [у]покажи *тойзи* домъ на Израилевъ-тъ домъ, за да ся засрамятъ заради прѣстѫпленія-та си; и да прѣмѣрятъ планъ-тъ. 11 И ако ся засрамятъ за всичко което сѫ сторили, покажи имъ начъртаніе-то на домъ-тъ, и распореждаціе-то му, и исходы-тѣ му, и входы-тѣ му, и всичкы-тѣ му начъртанія, и всичкы-тѣ му правила, [и всичкы-тѣ му начъртанія,] и всичкы-тѣ му законы; и опиши го прѣдъ тѣхъ, за да упазятъ всичко-то му начъртаніе, и всичкы-тѣ му правила, и да гы извършуватъ.

12 Той е законъ-тъ на домъ-тъ; [ф]На връхъ-тъ на горѫ-тѫ, всичкый му прѣдѣлъ околовързъ *ще е* прѣсвятъ; ето, той е законъ-тъ на домъ-тъ.

13 И тѣ сѫ мѣркы-тѣ на олтарь-тъ въ лакти: [х]лакъть-тъ е единъ *общій* лакъть и длань: хралупость-та *му ще е единъ* ла-

[в] Ст. 4.
[г] Лев. 6; 16, 26. 24; 9.
[д] Лев. 2; 3, 10. 6; 14, 17, 25, 29. 7; 1. 10; 13, 14. Числ. 18; 9, 10.
[е] Гл. 44; 19.
[ж] Гл. 40; 5.
[з] Гл. 45; 2.

—

[а] Гл. 10; 19. 44; 1. 46; 1.
[б] Гл. 11; 23.
[в] Гл. 1; 24. Отк. 1; 15. 14; 2. 19; 1, 6.
[г] Гл. 10; 4. Отк. 18; 1.
[д] Гл. 1; 4, 28. 8; 4.
[е] Іер. 1; 10.
[ж] Гл. 1; 3. 3; 23.
[з] Вижь Гл. 10; 19. 44; 2.
[и] Гл. 3; 12, 14. 8; 3.
[і] 3 Цар. 8; 10, 11. Гл. 44; 4.
[к] Гл. 40; 3.
[л] Псал. 99; 1.
[м] 1 Лѣт. 28; 2. Псал. 99; 5.
[н] Исх. 29; 45. Псал. 68; 16. 132; 14. Іоил. 3; 17. Іоан. 1; 14. 2 Кор. 6; 16.
[о] Гл. 39; 7.
[п] Лев. 26; 30. Іер. 16; 18.
[р] Вижь 4 Цар. 16; 14. 21; 4. 5, 7. Гл. 8; 3. 23; 39. 44; 7.
[с] Ст. 7.
[т] Ст. 7.
[у] Гл. 40; 4.
[ф] Гл. 40; 2.
[х] Гл. 40; 5. 41; 8.

кътъ и ширина-та единъ лакътъ: а стрѣха-та му въ устія-та му наоколо една педа; и то *ще е* основаніе-то на олтарь-тъ.

14 А отъ хралупость-тж която е къмъ земіж-тж до долнж-тж вѣждж *ще е* два лакта, и ширина-та единъ лакътъ: и отъ по малкж-тж вѣждж до по голѣмж-тж вѣждж, четыри лакти, и ширина-та *единъ* лакътъ. 15 И жертвенникъ-тъ *ще е* четыри лакти *высокъ:* а отъ жертвенникъ-тъ и на горѣ ще има четыри рога. 16 И жертвенникъ-тъ *ще е* дванадесеть лакти на длъжъ, и дванадесеть на ширъ, четвърожгъленъ къмъ четыри-тѣ си страны. 17 И вѣжда-та *ще е* четыринадесеть *лакти* на длъжъ и четыринадесеть на ширъ къмъ четыри-тѣ си страны: и стрѣха-та около неіж половинъ лакътъ: и хралупость-та ѝ наоколо единъ лакътъ: [ц]стжпала-та ѝ ще гледатъ къмъ истокъ.

18 И рече ми: Сыне человѣческый, така говори Господь Іеова: Тѣзи сж правила-та на олтарь-тъ въ който день го направятъ, за да приносятъ върху него всесъжженія, и [ч]да ръсятъ върху него кръвь. 19 И [ш]ще дадешь на священницы-тѣ Левиты-тѣ които сж отъ сѣме-то Садоково, които приближаватъ при мене за да ми служатъ, говори Господь Іеова, [щ]юнецъ отъ говеда-та въ приношеніе за грѣхъ. 20 И ще земешь отъ кръвь-тж му, и ще туришь върху четыри-тѣ му рога, и върху четыри-тѣ жгла на вѣждж-тж, и върху стрѣхж-тж наоколо; и ще го очистишь, и ще направишь умилостивеніе за него. 21 И ще земешь юнецъ-тъ, който е въ приношеніе за грѣхъ, и [ъ]ще го изгорятъ въ опрѣдѣлено-то мѣсто на домъ-тъ, [ы]вънъ отъ святилище-то. 22 И въ вторый-тъ день ще принесешь ярецъ отъ козы-тѣ непороченъ въ приношеніе за грѣхъ; и ще очистятъ олтарь-тъ, както очистихж съ юнецъ-тъ. 23 Като свършишь чистеніе-то *му*, ще принесешь юнецъ отъ говеда-та непороченъ, и овенъ отъ стадо-то непороченъ. 24 И ще гы принесешь прѣдъ Господа, и [ь]священници-тѣ ще хвърлятъ соль върху тѣхъ, [ѣ]и ще гы принесжтъ всесъжженіе Господу. 25 Седмь дни ще приносишь всякой день ярецъ въ приношеніе за грѣхъ: и ще приносятъ юнецъ отъ говеда-та, и овенъ отъ стадо-то непорочны. 26 Седмь дни ще правятъ умилостивеніе за олтарь-тъ, и ще го чистятъ: и ще го освятятъ. 27 И [ю]като ся испълнятъ дни-тѣ, отъ осмый-тъ день и послѣ ще приносятъ священници-тѣ всесъжженія-та ви на олтарь-тъ, и примирителны-тѣ ви приношенія: и [я]азъ ще вы пріемж, говори Господь Іеова.

ГЛАВА 44.

1 И върнж мя къмъ пжть-тъ на външни-тѣ врата на святилище-то, [а]които гледатъ къмъ истокъ; и тѣ бѣхж затворены. 2 И рече ми Господь: Тѣзи врата ще сж затворены, нѣма да ся отворятъ, и человѣкъ нѣма да влѣзе прѣзъ тѣхъ; [б]защото Господь Богъ Израилевъ влѣзе прѣзъ тѣхъ, за то ще сж затворены. 3 *Тѣ ще сж* за князь-тъ: князь-тъ, той ще сѣдне на тѣхъ [в]за да яде хлѣбъ прѣдъ Господа; [г]ще влѣзе прѣзъ пжть-тъ на притворъ-тъ на *тѣзи* врата, и прѣзъ истый-тъ пжть ще излѣзе.

4 И заведе мя на пжть-тъ на сѣверны-тѣ врата срещж домъ-тъ: и видѣхъ, и ето, [д]домъ-тъ Господень бѣ пълнъ съсъ славж Господнж; и [е]паднжхъ на лице-то си. 5 И рече ми Господь: [ж]Сыне человѣческый, внимай въ сърдце-то си, и виждь съ очи-тѣ си, и чуй съ уши-тѣ си всичко което ти казувамъ за всичкы-тѣ правила на домъ-тъ Господень, и заради всичкы-тѣ му законы; и прѣгледай добрѣ входъ-тъ на домъ-тъ, съсъ всичкы-тѣ исходы на святилище-то. 6 И ще кажешь [з]на непокорливы-тѣ, *сирѣчь*, на Израилевый-тъ домъ: Така говори Господь Іеова: Доме Израилевъ, [и]доста ви сж всичкы-тѣ ви мерзости. 7 [і]Дѣто въведохте другородцы, [к]необрѣзаны въ сърдце, и необрѣзаны въ плъть, да сж въ святилище-то ми, да го мърсятъ, домъ-тъ ми, когато [л]приносите хлѣбъ-тъ ми, [м]тлъстинж-тж и кръвь-тж, като прѣстжпатъ тѣ завѣтъ-тъ ми съсъ всичкы-тѣ ваши мерзости. 8 И [н]не упазихте вы стражж-тж на святы-тѣ ми нѣща, но поставихте за себе си стражары на стражж-тж ми, надъ святилище-то ми.

9 Така говори Господь Іеова: [о]Никой другородецъ необрѣзанъ въ сърдце, и необрѣзанъ въ плъть, да не влиза въ святилище-то ми, отъ всичкы-тѣ другородцы които сж между Израилевы-тѣ сынове. 10 Но и [п]Левити-тѣ които отстжпихж отъ мене въ заблужденіе-то на Израиля, който заблуди отъ мене вслѣдъ идолы-тѣ си, ще носятъ беззаконіе-то си. 11 И тѣ ще сж служители въ святилище-то ми, [р]да настояватъ върху врата-та на домъ-тъ, и да служатъ на домъ-тъ; [с]тѣ ще колжтъ, на людіе-тѣ,

---

ц Исх. 20; 26.
ч Лев. 1; 5.
ш Гл. 44; 15.
щ Исх. 29; 10, 12. Лев. 8; 14, 15. Гл. 45; 18, 19.
ъ Исх. 29; 14.
ы Евр. 13; 11.
ь Лев. 2; 13.
ѣ Исх. 29; 35, 36. Лев. 8; 33.
ю Лев. 9; 1.
я Іов. 42; 8. Гл. 20; 40, 41. Рим. 12; 1. 1 Пет. 2; 5.

—

а Гл. 43; 1.
б Гл. 43; 4.
в Быт. 31; 54. 1 Кор. 10; 18.
г Гл. 46; 2, 8.
д Гл. 3; 23. 43; 5.
е Гл. 1; 28.
ж Гл. 40; 4.
з Гл. 2; 5.
и Гл. 45; 9. 1 Пет. 4; 3.
і Лев. 22; 25. Гл. 43; 8. Ст. 9. Дѣян. 21; 28.
к Лев. 26; 41. Втор. 10; 16. Дѣян. 7; 51.
л Лев. 21; 6, 8, 17, 21.
м Лев. 3; 16. 17; 11.
н Лев. 22; 2, 3 и дрг.
о Ст. 7.
п 4 Цар. 23; 8 и дрг. 2 Лѣт. 29; 4, 5. Гл. 48; 11.
р 1 Лѣт. 26; 1.
с 2 Лѣт. 29; 34.

всесъжженія-та и жертвы-тѣ, и тѣ [т]ще стоятъ прѣдъ тѣхъ за да имъ слугуватъ. 12 Защото имъ слугувахѫ прѣдъ идолы-тѣ имъ, и [у]тѣ бѣхѫ прѣпъванiе за беззаконiе въ домъ-тъ Израилевъ: за то [ф]азъ подигнѫхъ рѫкѫ-тѫ си противъ тѣхъ, говори Господь Iеова, и ще носятъ без- 13 законiе-то си. И [х]да не приближаватъ при мене за да ми священствуватъ, и да не приближаватъ при нищо отъ святы-тѣ ми *нѣща, нито* при прѣсвяты-тѣ; но [ц]ще носятъ срамъ-тъ си, и мерзости-тѣ си кои- 14 то направихѫ. И ще гы поставѭ [ч]стражары на стражѫ-тѫ на домъ-тъ, за всичко-то му слугуванiе, и за всичко което ще ся върши въ него.

15 [ш]А священници-тѣ Левити, Садокови-тѣ сынове, които пазѣхѫ стражѫ-тѫ на святилище-то ми, [щ]когато Израилеви-тѣ сынове заблуждавахѫ отъ мене, тѣ ще приближаватъ при мене за да ми служатъ, и [ъ]ще стоятъ прѣдъ мене за да ми приносятъ [ы]тлъстинѫ-тѫ и кръвь-тѫ, говори 16 Господь Iеова: Тѣ ще влизатъ въ святилище-то ми, и [ь]тѣ ще приближаватъ при трѣпезѫ-тѫ ми, за да ми служатъ, и ще 17 пазятъ стражѫ-тѫ ми. И когато влазятъ въ врата-та на вѫтрешнiй-тъ дворъ [ѣ]ще обличатъ ленены дрехы: и да нѣма вълнѫ на тѣхъ, като служатъ въ врата-та 18 на вѫтрешнiй-тъ дворъ, и вѫтрѣ. [ю]Ще иматъ гъжвы ленены на главы-тѣ си, и ще иматъ ленены гащы на чрѣсла-та си; нѣма да опасуватъ нищо което до- 19 карва потъ. И когато излизатъ въ външий-тъ дворъ къмъ людiе-тѣ, [я]ще събличатъ дрехы-тѣ си съ които служахѫ, и ще гы полагатъ въ святы-тѣ стаи, и ще обличатъ другы дрехы; и [ѫ]нѣма да 20 освящаватъ людiе-тѣ съ дрехы-тѣ си. И [іѫ]нѣма да бръснѫтъ главы-тѣ си, и нѣма да оставятъ космы-тѣ си да растѫтъ но ще 21 стригѫтъ главы-тѣ си. И [а]вино нѣма да пiе никой священникъ, когато влиза въ 22 вѫтрешнiй-тъ дворъ. И [б]вдовицѫ или напустнѫтѫ не ще си земѫтъ за женѫ; но ще земѫтъ дѣвицѫ отъ сѣме-то на Израилевъ-тъ домъ, или вдовицѫ вдовствующѫ отъ священникъ. 23 И [в]ще учатъ людiе-тѣ ми *на разликѫ-тѫ* между свято *нѣщо* и несвято, и ще гы правятъ да распозна- 24 ватъ между нечисто и чисто. И [г]въ прѣпиранiя-та тѣ ще стоятъ за да сѫдятъ; споредъ сѫдбы-тѣ ми ще гы сѫдятъ; и ще пазятъ законы-тѣ ми и повелѣнiя-та ми въ всичкы-тѣ ми праздницы; и [д]ще 25 освящаватъ сѫбботы-тѣ ми. И [е]нѣма да влизатъ при мъртъвъ человѣкъ за да ся осквернятъ; само за бащѫ, или за майкѫ, или за сынъ, или за дъщерѭ, за братъ, *или* за сестрѫ не ожененѫ, *заради* 26 *тѣхъ* да ся оскверняватъ. [ж]А като ся очисти *оскверненый-тъ*, ще му броятъ седмь 27 дни. И въ день-тъ въ който влази въ святилище-то, [з]въ вѫтрешнiй-тъ дворъ, за да служи въ святилище-то, [и]ще приноси приношенiе-то си за грѣхъ, говори Господь Iеова.

28 И *то* ще имъ е за наслѣдiе: [і]азъ сьмь наслѣдiе-то имъ: и нѣма да имъ давате стяжанiе въ Израиль: азъ сьмь стяжанiе- 29 то имъ. [к]Ще ядѫтъ хлѣбно-то приношенiе, приношенiе-то за грѣхъ и приношенiе-то за прѣстѫпленiе; и [л]всяко посвя- 30 щенiе въ Израиль ще е тѣхно. И [м]начаткы-тѣ на всичкы-тѣ първы рожбы отъ всичко, и всяко приношенiе отъ всичко, отъ всякакъвъ *видъ* на ваши-тѣ приношенiя, ще бѫдѫтъ на священницы-тѣ: и начаткы-тѣ на тѣсто-то си ще давате на священника, [н]за да почива благословенiе 31 въ домове-тѣ ви. Священници-тѣ [о]нѣма да ядѫтъ никаквѫ мършѫ, или раскѫсано отъ звѣрь, было птица, было скотъ.

ГЛАВА 45.

1 И [а]когато дѣлите землѭ-тѫ за наслѣдiе, [б]ще отдѣлите приношенiе Господу, дѣлъ святъ отъ землѭ-тѫ: дължина-та *ще е* дължина двадесеть и петь тысящы *тръсти*, и ширина-та десеть тысящы: то *ще е* свято 2 въ всичкы-тѣ си прѣдѣлы наоколо. Отъ тѫзи *мѣркѫ* ще бѫдѫтъ за святилище-то [в]петстотинъ *тръсти на длъжъ*, съ петстотинъ *на ширъ*, четвьрожгълно наоколо: и петдесеть лакти наоколо заради прѣдгра- 3 дiя-та му. И тъй споредъ тѫзи мѣркѫ ще прѣмѣришь дължинѫ двадесеть и петь тысящы, и ширинѫ десеть тысящы: и [г]въ него ще бѫде святилище-то, прѣсвято-то 4 *мѣсто:* [д]Това ще е отъ землѭ-тѫ *Израилевѫ* святъ дѣлъ за священницы-тѣ, които слугуватъ въ святилище-то, които приближаватъ да служатъ Господу: и ще имъ бѫде мѣсто за обиталища, и мѣсто свято за святилище-то.

5 И [е]двадесеть и петь тысящы дължинѫ,

т Числ. 16; 9.
у Иса. 9; 16. Мал. 2; 8.
ф Псал. 106; 26.
х Числ. 18; 3. 4 Цар. 23; 9.
ц Гл. 32; 30. 36; 7.
ч Числ. 18; 4. 1 Лѣт. 23; 28, 32.
ш 1 Цар. 2; 35. Гл. 40; 46. 43; 19.
щ Ст. 10.
ъ Втор. 10; 8.
ы Ст. 7.
ь Гл. 41; 22.
ѣ Исх. 28; 39, 40, 43. 39; 27, 28.
ю Исх. 28; 40, 42. 39; 28.
я Гл. 42; 14.
ѫ Гл. 46; 20. Вижь Исх. 29; 37. 30; 29. Лев. 6; 27. Мат. 23; 17, 19.
іѫ Лев. 21; 5.
а Лев. 10; 9.
б Лев. 21; 7, 13, 14.
в Лев. 10; 10, 11. Гл. 22; 26. Мал. 2; 7.
г Втор. 17; 8 и дрг. 2 Лѣт. 19; 8, 10.
д Гл. 22; 26.
е Лев. 21; 1 и дрг.
ж Числ. 6; 10. 19; 11 и дрг.
з Ст. 17.
и Лев. 4; 3.
і Числ. 18; 20. Втор. 10; 9. 18; 1, 2. Iис Нав. 13; 14, 33.
к Лев. 6; 18. 29. 7; 6.
л Сравни Лев. 27; 21, 28 съ Числ. 18; 14.
м Исх. 13; 2. 22; 29, 30. 23; 19. Числ. 3; 13. 18; 12, 13.
н Числ. 15; 20. Неем. 10; 37.
о Прит. 3; 9, 10. Мал. 3; 10.
п Исх. 22; 31. Лев. 22; 8.

—

а Гл. 47; 22.
б Гл. 48; 8.
в Гл. 42; 20.
г Гл. 48; 10.
д Ст. 1. Гл. 48; 10 и дрг.
е Гл. 48; 13.

и десеть тысящы ширинѫ ще иматъ Левити-тѣ за себе си, слугы-тѣ на домъ-тъ, за стяжаніе [ж]*съ* двадесеть стаи.

6 И [з]ще дадете за стяжаніе на градъ-тъ петь тысящы ширинѫ, и двадесеть и петь тысящы дължинѫ, при святый-тъ дѣлъ: *то* ще е за всичкый-тъ Израилевъ домъ.

7 И [и]заради князь-тъ *ще има дѣлъ* отъ тукъ и отъ тамъ на святый-тъ дѣлъ, и на стяжаніе-то на градъ-тъ, въ лице на святый-тъ дѣлъ, и въ лице на стяжаніе-то на градъ-тъ, отъ западнѫ-тѫ странѫ къмъ западъ, и отъ въсточнѫ-тѫ къмъ истокъ: и дължина-та *ще е* споредъ всякой единъ отъ дѣлове-тѣ, отъ западный-тъ
8 прѣдѣлъ до въсточный-тъ прѣдѣлъ. Отъ земѭ-тѫ ще е стяжаніе-то му въ Израиль: и [і]князове-тѣ ми нѣма вече да угнѣтаватъ людіе-тѣ ми: а *останѫло-то отъ* земѭ-тѫ ще дадѫтъ на Израилевъ-тъ домъ споредъ племена-та имъ.

9 Така говори Господь Іеова: [к]Стига ви, князове Израилеви: [л]отдалечѣте насилство-то и грабежъ-тъ и правѣте сѫдбѫ и правдѫ; дигнѣте притѣсненія-та си отъ
10 людіе-тѣ ми, говори Господь Іеова. [м]Праведны вѣсы да имате, и праведнѫ ефѫ,
11 и праведенъ ваѳъ. Ефа-та и ваѳъ-тъ ще сѫ отъ истѫ-тѫ мѣркѫ, щото ваѳъ-тъ да обзема десето-то на коръ-тъ, и ефа-та десето-то на коръ-тъ: мѣрка-та имъ ще е
12 споредъ коръ-тъ. И [н]сикль-тъ ще е двадесеть геры; двадесеть сикли, двадесеть и петь сикли, петнадесеть сикли, ще е мнасъ-тъ ви.

13 Приношеніе-то, което ще приносите е това: Шеста-та часть на ефѫ-тѫ отъ единъ коръ жито; и ще давате шестѫ-тѫ часть на ефѫ-тѫ отъ единъ коръ ечи-
14 микъ. А заради правило-то на елей-тъ, *отъ единъ* ваѳъ елей, *ще приносите* десетѫ-тѫ часть на ваѳъ-тъ отъ *единъ* коръ, *който е единъ* хомеръ отъ десеть ваѳы;
15 защото десеть ваѳи *сѫ единъ* хомеръ. И отъ паствѫ-тѫ еднѫ овцѫ отъ двѣстѣ-тѣ, отъ тлъсты-тѣ пасища Израилевы. Тѣ да сѫ за хлѣбно приношеніе, и всесъжженіе, и за примирителны приношенія, [о]за да ся прави умилостивеніе за тѣхъ,
16 говори Господь Іеова. Всичкы-тѣ людіе отъ земѭ-тѫ *Израилевѫ* ще даватъ това приношеніе на князя въ Израиль.

17 А на князя принадлежи *да дава* всесъжженія-та, и хлѣбны-тѣ приношенія, и възліянія-та, въ праздницы-тѣ, и въ новомѣсечія-та, и въ сѫбботы-тѣ, въ всичкы-тѣ тържества на Израилевъ-тъ домъ; той ще приготвя приношеніе-то за грѣхъ, и хлѣбно-то приношеніе, и всесъжженіе-то, и примирителны-тѣ приношенія, за да прави умилостивеніе за Израилевъ-тъ домъ.

18 Така говори Господь Іеова: Въ първый-тъ мѣсецъ, въ първый-тъ день на мѣсеца ще земешь юнецъ отъ говеда-та непороченъ, и [п]ще чистишь святилище-
19 то: И [р]священникъ-тъ ще зема отъ кръвьтѫ на приношеніе-то за грѣхъ и ще туря на дверостълпы-тѣ на домъ-тъ, и връзъ четыри-тѣ ѫгла на вѣждѫ-тѫ на олтаръ-тъ, и върху дверостълпы-тѣ на вра-
20 та-та на вѫтрешній-тъ дворъ. И така ще правишь въ седмый-тъ день на мѣсецъ-тъ [с]заради всякого що съгрѣшава отъ незнаяніе, и заради простый-тъ: така ще правите умилостивеніе за домъ-тъ.

21 [т]Въ първый-тъ мѣсецъ, четыринадесетый-тъ день на мѣсецъ-тъ, ще ви е пасха-та, праздникъ седмь дни: бесквасны
22 ще ядѫтъ. И въ онзи день князь-тъ ще приготвя за себе си, и за всичкы-тѣ людіе на *Израилевѫ*-тѫ земѭ, [у]юнецъ въ при-
23 ношеніе за грѣхъ. И [ф]въ седмь-тѣ дни на праздникъ-тъ ще прави всесъжженія Господу, седмь юнцы и седмь овны непорочны всякой день въ седмь-тѣ дни; и [х]ярецъ отъ козы-тѣ всякой день за при-
24 ношеніе за грѣхъ. И [ц]ще приготвя хлѣбно приношеніе еднѫ ефѫ за всякой юнецъ, и еднѫ ефѫ за всякой овенъ, и единъ
25 инъ елей за всякѫ ефѫ. Въ седмый-тъ *мѣсецъ*, въ петнадесетый-тъ день на мѣсецъ-тъ, [ч]ще прави въ праздникъ-тъ седмь дни исто-то, споредъ приношеніе-то за грѣхъ, споредъ всесъжженіе-то, и споредъ хлѣбно-то приношеніе, и споредъ елей-тъ.

ГЛАВА 46.

1 Така говори Господь Іеова: Врата-та на вѫтрешній-тъ дворъ, които гледатъ къмъ истокъ, ще бѫдѫтъ затворены въ шесть-тѣ дѣлничны дни; а въ сѫбботный-тъ день ще ся отварятъ, и въ день-тъ на
2 новомѣсечіе-то ще ся отварятъ. И [а]князь-тъ ще влѣзе прѣзъ пѫть-тъ на притворъ-тъ на врата-та които сѫ изъ вънъ, и ще стои при дверостълпъ-тъ на врата-та, и священници-тѣ ще приносятъ всесъжженіе-то му, и примирителны-тѣ му приношенія, и той ще ся поклони върху прагъ-тъ на врата-та. Тогазь ще излѣзе; врата-та обаче нѣма да ся затворятъ до
3 вечеръ-тъ. Людіе-тѣ на *Израилевѫ*-тѫ земѭ ще ся кланятъ такожде въ входъ-тъ на тѣзи врата прѣдъ Господа, въ сѫбботы-тѣ и въ новомѣсечія-та.

ж Гл. 40; 17.
з Гл. 48; 15.
и Гл. 48; 21.
і Вижъ Іер. 22; 17. Гл. 22; 27. 46; 18.
к Гл. 44; 6.
л Іер. 22; 3.
м Лев. 19; 35, 36. Прит. 11; 1.
н Исх. 30; 13. Лев. 27; 25. Числ. 3; 47.
о Лев. 1; 4.
п Лев. 16; 16.
р Гл. 43; 20.
с Лев. 4; 27.
т Исх. 12; 18. Лев. 23; 5, 6. Числ. 9; 2, 3. 28; 16, 17. Втор. 16; 1 и дрг.
у Лев. 4; 14.
ф Лев. 23; 8.
х Вижъ Числ. 28; 15, 22, 30. 29; 5, 11, 16, 19 и дрг.
ц Гл. 46; 5, 7.
ч Лев. 23; 34. Числ. 29; 12. Втор. 16; 13.

—

а Гл. 44; 3. Ст. 8.

4 [б]А всесъжженіе-то, което князь-тъ ще приноси Господу въ сѫбботенъ день, *ще е* шесть непорочны агнета, и овенъ не- 5 порочень. И [в]хлѣбно-то приношеніе *ще е* една ефа за овенъ-тъ; а хлѣбно-то приношеніе за агнета-та, колкото му дава 6 рѫка; и *единъ* инъ елей за *еднѫ* ефѫ. И въ день-тъ на новомѣсечіе-то *ще е* юнецъ отъ говеда-та непороченъ, и шесть агнета 7 и овенъ; непорочни да сѫ. И ще приноси хлѣбно приношеніе еднѫ ефѫ за юнецъ-тъ, и еднѫ ефѫ за овенъ-тъ; а заради агнета-та, колкото му стига рѫка; и единъ инъ елей за всякѫ ефѫ.

8 И [г]когато князь-тъ влази, ще влази прѣзъ пѫть-тъ на притворъ-тъ на *тѣзи* врата, и ще излази прѣзъ истый-тъ пѫть.

9 [д]Но когато людіе-тѣ на *тѫзи* земіѭ дохождатъ прѣдъ Господа въ праздницы-тѣ, който влѣзва прѣзъ пѫть-тъ на сѣверны-тѣ врата за да ся поклони, ще излиза прѣзъ пѫть-тъ на южны-тѣ врата; а който влѣзва прѣзъ пѫть-тъ на южны-тѣ врата, ще излиза прѣзъ пѫть-тъ на сѣверны-тѣ врата; не ще ся враща прѣзъ пѫть-тъ на врата-та прѣзъ които е влѣзлъ, но ще излиза прѣзъ онѣзь които сѫ на 10 срещѫ. И князь-тъ въ срѣдъ тѣхъ като влазятъ да влази, и като излазятъ да излази.

11 И въ тържества-та и въ праздницы-тѣ [е]хлѣбно-то приношеніе ще е една ефа за юнецъ-тъ, и една ефа за овенъ-тъ; а заради агнета-та, колкото му дава рѫка; и *единъ* инъ елей за всякѫ ефѫ.

12 А когато князь-тъ приноси самоволно всесъжженіе, или самоволны примирителны приношенія Господу, [ж]тогазь ще му отворятъ врата-та които гледатъ къмъ истокъ, и ще приноси всесъжженіе-то си и примирителны-тѣ си приношенія, както прави въ сѫбботенъ день; тогазь ще излази, и подирь излазваніе-то му ще затварятъ врата-та.

13 И [з]ще приносишь всякой день всесъжженіе Господу агне еднолѣтно непорочно; 14 всякѫ сутринѫ ще го приносишь. И ще приносишь за него хлѣбно приношеніе всякѫ сутринѫ, шестѫ-тѫ часть на еднѫ ефѫ, и елей третіѭ-тѫ часть на единъ инъ, за да *го* мѣсишь съ брашно-то; хлѣбно приношеніе Господу за всегда чрѣзъ 15 повелѣніе вѣчно. И ще приносятъ агнето, и хлѣбно-то приношеніе, и елей-тъ, всякѫ сутринѫ, всесъжженіе всегдашно.

16 Така говори Господь Іеова: Ако даде князь-тъ даръ на нѣкого отъ синове-тѣ си, той *ще* му *е* наслѣдіе; на синове-тѣ неговы ще е; стяжаніе ще имъ е по на- 17 слѣдіе. Но ако даде даръ отъ наслѣдіе-то си на нѣкого отъ рабы-тѣ си, тогазь ще е неговъ [и]до годинѫ-тѫ на оставяніе-то: подирь неіѫ ще ся враща на князя; защото наслѣдіе-то му е на синове-тѣ му; 18 тѣхно ще бѫде. [і]А князь-тъ не ще зема отъ наслѣдіе-то на людіе-тѣ, нито ще гы изважда съ насилство изъ стяжаніе-то имъ; отъ стяжаніе-то си ще даде наслѣдіе на синове-тѣ си, за да ся не распръснуватъ людіе-тѣ ми всякой отъ стяжаніе-то си.

19 Послѣ мя заведе прѣзъ входъ-тъ който е отъ страны-тѣ на врата-та, къмъ святы-тѣ стаи на священници-тѣ, които гледатъ къмъ сѣверъ: и ето, тамъ мѣсто отзадъ 20 къмъ западъ. И рече ми: Това е мѣсто-то, [к]дѣто священници-тѣ ще варятъ приношеніе-то за прѣстѫпленіе, и приношеніе-то за грѣхъ, [л]дѣто ще пекѫтъ хлѣбно-то приношеніе; така щото да *гы* не износятъ у вънщній-тъ дворъ, за [м]да освятятъ 21 людіе-тѣ. И изведе мя въ вънщній-тъ дворъ, и мя заведе около четыри-тѣ ѫгла на дворъ-тъ, и ето дворъ въ всякой ѫглъ 22 на дворъ-тъ. Въ четыри-тѣ ѫгла на дворъ-тъ *имаше* оградени дворове, четыридесеть *лакти* на дължъ, и тридесеть на ширъ: тѣзи четыри-тѣ ѫгла бѣхѫ отъ еднѫ 23 мѣркѫ. И *имаше единъ* редъ *шатры* около тѣхъ, около четыри-тѣ *двора:* и *имаше* готварницы устроены подъ редове-тѣ 24 наоколо. И рече ми: Тѣзи сѫ мѣста-та на готвари-тѣ, дѣто слугы-тѣ на домъ-тъ [н]ще варятъ жертвы-тѣ на людіе-тѣ.

ГЛАВА 47.

1 И върнѫ мя при врата-та на домъ-тъ: и ето [а]вода извираше изъ подъ прагъ-тъ на домъ-тъ къмъ истокъ; защото лицето на домъ-тъ бѣ къмъ истокъ, и водата слизаше изъ подъ деснѫ-тѫ странѫ на домъ-тъ, при южнѫ-тѫ странѫ на ол- 2 тарь-тъ. И мя изведе прѣзъ пѫть-тъ на врата-та които сѫ къмъ сѣверъ, и мя заведе наоколо прѣзъ вънщній-тъ пѫть къмъ вънщни-тѣ врата, прѣзъ пѫть-тъ който гледаше къмъ истокъ: и ето, вода течеше отъ деснѫ-тѫ странѫ.

3 И [б]человѣкъ-тъ който имаше мѣркѫ-тѫ въ рѫкѫ-тѫ си, като излѣзе къмъ истокъ, прѣмѣри тысящѫ лакти, и мя прѣведе прѣзъ водѫ-тѫ: вода-та бѣ до 4 глезны. Прѣмѣри пакъ тысящѫ, и мя прѣведе прѣзъ водѫ-тѫ: вода-та бѣ до колѣнѣ. Пакъ прѣмѣри тысящѫ, и мя 5 прѣведе: вода-та бѣ до чрѣсла. Послѣ прѣмѣри тысящѫ: и станѫ рѣка, коіѭто

[б] Гл. 45; 17.
[в] Гл. 45; 24. Ст. 7; 11.
[г] Ст 2.
[д] Исх. 23; 14 до 17. Втор. 16; 16.
[е] Ст. 5.
[ж] Гл. 44; 3. Ст. 2.
[з] Исх. 29; 38. Числ. 28; 3.
[и] Лев. 25; 10.
[і] Гл. 45; 8.
[к] 2 Лѣт. 35; 13.
[л] Лев. 2; 4. 5; 7.
[м] Гл. 44; 19.
[н] Ст. 20.

[а] Іоил. 3; 18. Зах. 13; 1. 14; 8. Отк. 22; 1.
[б] Гл. 40; 3.

не можахъ да прѣминѫ; защото вода-та бѣше ся възвисила, и станѫла вода плавателна, рѣка непроходима.

6 И рече ми: Видѣ ли, сыне человѣческый? Тогазь мя заведе, и мя върнѫ на 7 брѣгъ-тъ на рѣкѫ-тѫ. И когато ся върнѫхъ, ето при брѣгъ-тъ на рѣкѫ-тѫ [в]дървія твърдѣ много, отъ тукъ и отъ тамъ.

8 И рече ми: Тая вода излази къмъ въсточнѫ-тѫ странѫ, и слази къмъ пустынѭ-тѫ и влази въ море-то; *и* когато ся излѣе въ море-то, вода-та *му* ще исцѣлѣе.

9 И всяко одушевлено което ся движи, въ колкото страны бы отишли *тѣзи* рѣкы, ще живѣе: и ще има *тамъ* множество рыба твърдѣ много, понеже тая вода отхожда тамъ: и ще исцѣлѣѭтъ; и ще живѣѭтъ всичкы-тѣ, дѣто рѣка-та отиде.

10 И рыбари-тѣ ще стоятъ по край неѭ отъ Ен-гадди до Ен-еглаимъ; *тамъ* ще распростиратъ мрѣжы-тѣ: рыбы-тѣ имъ ще сѫ споредъ видове-тѣ си, като рыбы-тѣ 11 [г]на голѣмо-то море, твърдѣ много. Но тинавы-тѣ му мѣста и блатовиты-тѣ му нѣма да исцѣлѣѭтъ; ще ся опрѣдѣлятъ 12 за соль. [д]А по край рѣкѫ-тѫ на брѣгове-тѣ ѝ, отъ тукъ и отъ тамъ, ще растѫтъ дървія всякакъвъ видъ за хранѫ, [е]на които листіе-тѣ нѣма да венѫтъ, и плодъ-тъ имъ нѣма да исчезне: новъ плодъ ще ся ражда всякой мѣсецъ, защото вода-та му излази изъ святилище-то: и плодъ-тъ имъ ще е за хранѫ, и листъ-тъ имъ [ж]за исцѣленіе.

13 Така говори Господь Іеова: Тѣзи *ще сѫ* прѣдѣли-тѣ, въ които ще наслѣдите земѭ-тѫ споредъ дванадесеть-тѣ племена Из-14 раилевы: [з]Іосифъ *ще има два* дѣла. А вы ще ѭ наслѣдите, всякой както братъ му [и]*заради* коѭто възвысихъ ржкѫ-тѫ си че ще ѭ дамъ на бащы-тѣ ви; и [і]тая земя ще ви ся даде за наслѣдіе.

15 И той *ще е* прѣдѣлъ-тъ на земѭ-тѫ: къмъ сѣвернѫ-тѫ странѫ, отъ голѣмо-то море, [к]къмъ пѫть-тъ на Еѳлонъ, като 16 отива нѣкой [л]въ Седадъ, [м]Емаѳъ, [н]Вироѳѫ, Сибраимъ, който е между прѣдѣлъ-тъ на Дамаскъ и прѣдѣлъ-тъ на Емаѳъ, на Асараттихонъ, който е при прѣ-17 дѣлы-тѣ на Ауранъ. И прѣдѣлъ-тъ отъ море-то ще е [о]Асаренанъ, прѣдѣлъ-тъ на Дамаскъ, и сѣверный-тъ който е къмъ сѣверъ, и прѣдѣлъ-тъ на Емаѳъ. И *тя е* 18 сѣверна-та страна. А въсточнѫ-тѫ странѫ ще прѣмѣрите отъ Ауранъ, и отъ Дамаскъ, и отъ Галаадъ, и отъ земѭ-тѫ Израилевѫ къмъ Іорданъ, отъ прѣдѣлъ-тъ който е къмъ въсточно-то море. И *тя* 19 е въсточна-та страна. А южна-та страна къмъ югъ, отъ Ѳамаръ [п]до водѫ-тѫ на Меривѫ Кадисъ, *и* прѣзъ потокъ-тъ до голѣмо-то море. И *тя* е южна-та страна 20 къмъ пладне. А западна-та страна *ще е* голѣмо-то море отъ прѣдѣлъ-тъ додѣ дойде нѣкой срещѫ Емаѳъ. Тя е западна-та 21 страна. Така ще раздѣлите тѫзи земѭ помежду си споредъ Израилевы-тѣ пле-22 мена. И ще ѭ раздѣлите въ наслѣдіе за васъ и [р]за чужденцы-тѣ които пришелствуватъ между васъ, които родятъ сынове въ срѣдъ васъ; и [с]ще ви сѫ като туземци между Израилевы-тѣ сынове; ще иматъ съ васъ наслѣдіе между Израиле-23 вы-тѣ племена. И въ което племе пришелствува чужденецъ-тъ, тамъ ще дадете наслѣдіе-то му, говори Господь Іеова.

ГЛАВА 48.

1 А имена-та на племена-та сѫ тѣзи: [а]отъ сѣверный-тъ край, кѫдѣ пѫть-тъ на Еѳлонъ, като отива нѣкой въ Емаѳъ, Асаренанъ, прѣдѣлъ-тъ на Дамаскъ къмъ сѣверъ, кѫдѣ странѫ-тѫ на Емаѳъ: и отъ въсточнѫ-тѫ му странѫ, до запад-2 нѫ-тѫ, на Дана, единъ *дѣлъ*. И при прѣдѣлъ-тъ Дановъ, отъ въсточнѫ-тѫ странѫ до западнѫ-тѫ странѫ, на Асира, единъ.

3 И при прѣдѣлъ-тъ Асировъ отъ въсточнѫ-тѫ странѫ до западнѫ-тѫ странѫ, 4 на Нефѳалима, единъ. И при прѣдѣлъ-тъ Нефѳалимовъ, отъ въсточнѫ-тѫ странѫ до западнѫ-тѫ странѫ, на Манассіѭ, 5 единъ. И при прѣдѣлъ-тъ Манассіевъ, отъ въсточнѫ-тѫ странѫ до западнѫ-тѫ стра-6 нѫ, на Ефрема, единъ. И при прѣдѣлъ-тъ Ефремовъ, отъ въсточнѫ-тѫ странѫ до западнѫ-тѫ странѫ, на Рувима, единъ.

7 И при прѣдѣлъ-тъ Рувимовъ, отъ въсточнѫ-тѫ странѫ до западнѫ-тѫ странѫ, на Іудѫ, единъ.

8 И при прѣдѣлъ-тъ Іудинъ, отъ въсточнѫ-тѫ странѫ до западнѫ-тѫ странѫ, [б]ще е приношеніе-то, което ще посвятите отъ двадесеть и петь тысящы *тръсти* въ ширинѫ, а въ дължинѫ като единъ отъ *другы-тѣ* дѣлове, отъ въсточнѫ-тѫ странѫ до западнѫ-тѫ странѫ: и святилище-то 9 ще е въ срѣдъ него. Приношеніе-то което ще посвятите Господу, *ще е* отъ двадесеть и петь тысящы на длъжъ, и десеть ты-10 сящы на ширъ. И за тѣхъ, за священницы-тѣ, ще е *това* свято приношеніе, къмъ сѣверъ двадесеть и петь тысящи *на длъжъ*, и къмъ западъ десеть тысящи на ширъ, и къмъ истокъ десеть тысящи на ширъ,

[в] Ст. 12. Отк. 22; 2.
[г] Числ. 34; 6. Іис. Нав. 23; 4. Гл. 48; 28.
[д] Ст. 7.
[е] Псал. 1; 3. Іер. 17; 8.
[ж] Отк. 22; 2.
[з] Быт. 48; 5. 1 Лѣт. 5; 1. Гл. 48; 4, 5.
[и] Быт. 12; 7. 13; 15. 15; 7. 17; 8. 26; 3. 28; 13. Гл. 20; 5, 6, 28, 42.
[і] Гл. 48; 29.
[к] Гл. 48; 1.
[л] Числ. 34; 8.
[м] Числ. 34; 8.
[н] 2 Цар. 8; 8.
[о] Числ. 34; 9. Гл. 48; 1.
[п] Числ. 20; 13. Втор. 32; 51. Псал. 18; 7. Гл. 48; 28.
[р] Вижь Ефес. 3; 6. Отк. 7; 9, 10.
[с] Рим. 10; 12. Гал. 3; 28. Кол. 3; 11.

—

[а] Гл. 47; 15 и дрг.
[б] Гл. 45; 1 до 6.

и къмъ югъ двадесеть и петь тысящи на длъжъ: и святилище-то Господне ще е въ срѣдъ него. 11 [в]*Тя ще е* за освящены-тѣ священницы, отъ Садоковы-тѣ сынове, които пазихѫ стражѫ-тѫ ми, които не заблудихѫ въ заблужденіе-то на Израилевы-тѣ сынове, 12 [г]както заблудихѫ Левити-тѣ. И *това* посвящено приношеніе отъ земѭ-тѫ ще имъ е прѣсвято, при прѣдѣлъ-тъ на Левиты-тѣ.

13 И при прѣдѣлъ-тъ на священницы-тѣ *ще иматъ* Левити-тѣ *дѣлъ* двадесеть и петь тысящы на длъжъ, и десеть тысящы на ширъ: всичка-та дължина *ще е* двадесеть и петь тысящи, и ширина-та десеть тысящи.

14 И [д]да не продадѫтъ отъ него, нито да промѣнятъ, нито да отчуждятъ начатькы-тѣ земны; защото е святъ Господу.

15 [е]А петь-тѣ тысящи, които оставатъ въ ширинѫ-тѫ срещѫ двадесеть и петь-тѣ тысящы, [ж]ще сѫ несвято *мѣсто* заради градъ-тъ, за населеніе, и за прѣдградія: 16 и градъ-тъ ще е въ срѣдъ него. И тѣзи *ще сѫ* мѣркы-тѣ му: Сѣверна-та страна четыри тысящи и петь стотинъ, и южна-та страна четыри тысящи и петь стотинъ, и къмъ въсточнѫ-тѫ странѫ четыри тысящи и петь стотинъ, и западна-та страна 17 четыри тысящи и петь стотинъ. И прѣдградія-та на градъ-тъ ще сѫ къмъ сѣверъ двѣстѣ и петдесеть, и къмъ югъ двѣстѣ и петдесеть, и къмъ истокъ двѣстѣ и петдесеть, и къмъ западъ двѣстѣ и петдесеть.

18 И остатъкъ-тъ въ дължинѫ-тѫ който ся дьржи съсъ свято-то приношеніе, десеть тысящи къмъ истокъ, и десеть тысящи къмъ западъ; и ще ся дьржи съсъ свято-то приношеніе: и рожбы-тѣ му ще сѫ за хранѫ на онѣзи които слугуватъ на 19 градъ-тъ. И [з]които слугуватъ на градъ-тъ ще му слугуватъ отъ всичкы-тѣ Израилевы племена.

20 Всичко-то посвященіе *ще е* двадесеть и петь тысящи съ двадесеть и петь тысящы: четвьрожгълно ще поставите свято-то при-21 ношеніе съсъ стяжаніе-то на градъ-тъ. И [и]остатъкъ-тъ *ще е* за князя, отъ самъ и отъ тамъ на свято-то приношеніе и на стяжаніе-то на градъ-тъ; срещѫ двадесеть и петь-тѣ тысящы на посвященіе-то кѫдѣ въсточный-тъ прѣдѣлъ, и къмъ западъ срещѫ двадесеть и петь-тѣ тысящы кѫдѣ западный-тъ прѣдѣлъ, при дѣлове-тѣ, *ще е* за князя. То ще е свято-то приношеніе: и [і]святилище-то на домъ-тъ въ 22 срѣдъ него. И отъ стяжаніе-то на Левиты-тѣ, и отъ стяжаніе-то на градъ-тъ, *които сѫ* въ срѣдъ принадлежащій-тъ на князя, между прѣдѣлъ-тъ на Іудѫ и прѣдѣлъ-тъ на Веніамина, *той* ще е на князя.

23 А заради останѫлы-тѣ племена отъ въсточнѫ-тѫ странѫ до западнѫ-тѫ стра-24 нѫ, на Веніамина, единъ *дѣлъ*. И при прѣдѣлъ-тъ на Веніамина, отъ въсточнѫ-тѫ странѫ до западнѫ-тѫ странѫ, на Си-25 меона, единъ. И при прѣдѣлъ-тъ Симеоновъ, отъ въсточнѫ-тѫ странѫ до запад-26 нѫ-тѫ странѫ, на Иссахара, единъ. И при прѣдѣлъ-тъ Иссахаровъ, отъ въсточнѫ-тѫ странѫ до западнѫ-тѫ странѫ, на Заву-27 лона, единъ. И при прѣдѣлъ-тъ Завулоновъ, отъ въсточнѫ-тѫ странѫ до запад-28 нѫ-тѫ странѫ, на Гада, единъ. И при прѣдѣлъ-тъ Гадовъ, въ южнѫ-тѫ странѫ къмъ югъ, прѣдѣлъ-тъ ще е отъ Ѳамаръ [к]до водѫ-тѫ на Меривѫ Кадисъ, *и* прѣзъ 29 потокъ-тъ до голѣмо-то море. [л]Тя е земя-та, коѭто ще раздѣлите съсъ жрѣбіе на Израилевы-тѣ племена за наслѣдіе, и тѣзи имъ сѫ дѣлове-тѣ, говори Господь Іеова.

30 И тѣзи сѫ исходи-тѣ на градъ-тъ: Къмъ сѣверъ четыри тысящи и петь стотинъ 31 мѣркы: [м]И порты-тѣ на градъ-тъ *ще сѫ* споредъ имена-та на племена-та Израилевы; три порты къмъ сѣверъ; порта-та Рувимова една, порта-та Іудина една, 32 порта-та Левіина една. И къмъ въсточнѫ-тѫ странѫ, четыри тысящи и петь стотинъ *мѣркы:* и три порты: порта-та Іосифова една, порта-та Веніаминова една, 33 порта-та Данова една. И къмъ южнѫ-тѫ странѫ, четыри тысящи и петь стотинъ мѣркы: и три порты: порта-та Симеонова една, порта-та Иссахарова една, порта-та 34 Завулонова една. Къмъ западнѫ-тѫ странѫ, четыри тысящи и петь стотинъ: порты-тѣ имъ три: порта-та Гадова една, порта-та Асирова една, порта-та Нефѳалимова 35 една. Окружность-та ще е осмнадесеть тысящи *мѣркы:* и [н]име-то на градъ-тъ отъ *онзи* день *ще* бѫде [о]*Іеова-шаммá.

[в] Гл. 44; 15.
[г] Гл. 44; 10.
[д] Исх. 22; 29. Лев. 27; 10. 28, 33.
[е] Гл. 45; 6.
[ж] Гл. 42; 20.
[з] Гл. 45; 6.
[и] Гл. 45; 7.
[і] Ст. 8, 10.
[к] Гл. 47; 19.
[л] Гл. 47; 14, 21, 22.
[м] Отк. 21; 12 и дрг.
[н] Іер. 33; 16. Вижь Исх. 17; 15. Сѫд. 6; 24.
[о] Вижь Іер. 3; 17. Іоил. 3; 21. Зах. 2; 10. Отк. 21; 3. 22; 3.
* Іеова е тамъ.

КНИГА НА ПРОРОКА ДАНІИЛА.

ГЛАВА 1.

1 Въ [а]третіѭ-тѫ годинѫ на царуваніе-то на Іоакима, царя Іудина дойде Навуходоносоръ Вавилонскый царь въ Іерусалимъ и го обсади. 2 И прѣдаде Господь въ рѫкѫ-тѫ му Іоакима, Іудинъ-тъ царь, и [б]часть отъ съсѫды-тѣ на домъ-тъ Божій: и гы занесе [в]въ земіѭ-тѫ Сенааръ, въ домъ-тъ на бога си; и [г]внесе съсѫды-тѣ въ съкровищницѫ-тѫ на бога си.

3 И рече царь-тъ на Асфеназа началникъ-тъ надъ скопцы-тѣ си да доведе [д]отъ синове-тѣ Израилевы, и отъ царско-то сѣме, 4 и отъ благородны-тѣ, Юношы [е]които нѣматъ никакъвъ порокъ, и красны на гледъ, и проумѣтелы въ всякаквѫ мудрость, и вѣдатели съ *всякакво* знаніе, и които имахѫ благоразуміе, и можахѫ да стоятъ въ царскѫ-тѫ палатѫ, и [ж]да гы учи буквы-тѣ и языкъ-тъ на Халдейцы-тѣ. 5 И царь-тъ имъ опрѣдѣли за всякой день дѣлъ отъ царскы-тѣ изрядны ястія, и отъ вино-то което той піеше: и като гы хранятъ три годины, [з]да прѣдстояватъ послѣ прѣдъ царя. 6 И между тѣхъ бѣхѫ, отъ Іудины-тѣ синове, Даніилъ, Ананія, Мисаилъ и Азарія: 7 [и]На които началникъ-тъ на скопцы-тѣ тури имена; и [і]Даніила наименова Валтасасаръ; а Ананіѭ Седрахъ; а Мисаила Мисахъ; и Азаріѭ Авденаго.

8 Но Даніилъ тури въ сърдце-то си [к]да ся не оскверни отъ изрядны-тѣ ястія на царя, нито отъ вино-то което той піеше; за то моли началникъ-тъ на скопцы-тѣ да ся не оскверни. 9 И [л]направи Богъ Даніила да намѣри благодать и милость 10 прѣдъ началника на скопцы-тѣ. И рече началникъ-тъ на скопцы-тѣ Даніилу: Азъ ся боіѭ отъ господаря си царь-тъ, който опрѣдѣли ястіе-то ви и питіе-то ви, да не бы да види лица-та ви по развалены отъ *лица-та* на юношы-тѣ връстницы-тѣ ви, и направите главѫ-тѫ ми повиннѫ прѣдъ 11 царя. И рече Даніилъ на настоятеля, когото началникъ-тъ на скопцы-тѣ постави надъ Даніила, Ананіѭ, Мисаила и Азаріѭ. 12 Опытай, моліѭ, рабы-тѣ си десеть дни: и да ся дадѫтъ намъ да ядемъ сочива, и 13 водѫ да піемъ: Послѣ нека ся прѣгледатъ прѣдъ тебе лица-та ни, и лица-та на юношы-тѣ които ядѫтъ отъ изрядны-тѣ ястія на царя; и както видишь направи 14 съ рабы-тѣ си. И послуша гы въ това 15 нѣщо, и гы опыта десеть дни. И подирь свършъкъ-тъ на десеть-тѣ дни, лица-та имъ ся явихѫ по красны и по тлъсти съ плъть, неже всичкы-тѣ юноши, които 16 ядѣхѫ изрядны-тѣ ястія на царя. И отнемаше настоятель-тъ изрядно-то имъ ястіе, и вино-то което трѣбоваше да піѭтъ, и имъ даваше сочива.

17 И на тѣзи четыри юноша [м]даде Богъ [н]знаніе и разумъ въ всяко ученіе и мудрость: и Даніилъ [о]бѣ проумѣтель въ 18 всяко видѣніе и сънуваніе. И въ свършъкъ-тъ на дни-тѣ, когато рече царь-тъ да гы въведѫтъ, началникъ-тъ на скопцы-тѣ 19 гы въведе прѣдъ Навуходоносора. И говори съ тѣхъ царь-тъ: и не ся намѣри между всичкы тѣхъ подобенъ на Даніила, Ананіѭ, Мисаила, и Азаріѭ: и [п]прѣдстояваxѫ прѣдъ царя. 20 И [р]въ всяко дѣло на мудрость *и* на проумѣніе, заради което гы попыта царь-тъ, намѣри гы десетократно по добры отъ всичкы-тѣ волхвы *и* вражари, колкото бѣхѫ въ всичко-то 21 му царство. И [с]останѫ Даніилъ до първо-то лѣто на царя Кира.

ГЛАВА 2.

1 И въ второ-то лѣто на царуваніе-то Навуходоносорово, Навуходоносоръ сънува сънища и [а]смути ся духъ-тъ му и [б]сънъ-2 тъ му побѣгнѫ отъ него. И [в]рече царь-тъ да повыкатъ волхвы-тѣ и вражари-тѣ и омаятели-тѣ, и Халдеи-тѣ, за да явятъ на царя сънища-та му. Дойдохѫ прочее, и прѣдстанѫхѫ прѣдъ царя.

3 И рече имъ царь-тъ: Сънувахъ сънъ, и духъ-тъ ми ся смути за да познаіѭ 4 сънъ-тъ. И говорихѫ Халдеи-тѣ на царя Сирскы, и рекохѫ: [г]Царю, да си живъ въ вѣкъ; кажи сънъ-тъ на рабы-тѣ си, и 5 ный ще явимъ тълкованіе-то. Царь-тъ отговори и рече на Халдеи-тѣ: Той избѣгнѫ отъ мене: ако не ми направите познатъ сънъ-тъ и тълкованіе-то му, [д]ще бѫдете насѣчени на кѫсове и кѫщи-тѣ

[а] 4 Цар. 24; 1. 2 Лѣт. 36; 6.
[б] Іер. 27; 19, 20.
[в] Быт. 10; 10. 11; 2. Иса. 11; 11. Зах. 5; 11.
[г] 2 Лѣт. 36; 7.
[д] 4 Цар. 20; 17, 18. Иса. 39; 7.
[е] Вижъ Лев. 24; 19, 20.
[ж] Дѣян. 7; 22.
[з] Ст. 19. Быт. 41; 46. 3 Цар. 10; 8.
[и] Быт. 41; 45. 4 Цар. 24; 17.
[і] Гл. 4; 8. 5; 12.
[к] Втор. 32; 38. Іез. 4; 13. Осія 9; 3.
[л] Вижъ Быт. 39; 21. Псал. 106; 46. Прит. 16; 7.
[м] 3 Цар. 3; 12. Іак. 1; 5, 17.
[н] Дѣян. 7; 22.
[о] Числ. 12; 6. 2 Лѣт. 26; 5. Гл. 5; 11, 12, 14. 10; 1.
[п] Быт. 41; 46. Ст. 5.
[р] 3 Цар. 10; 1.
[с] Гл. 6; 28. 10; 1.

[а] Быт. 41; 8. Гл. 4; 5.
[б] Есѳир. 6; 1. Гл. 6; 18.
[в] Быт. 41; 8. Исх. 7; 11. Гл. 5; 7.
[г] 3 Цар. 1; 31. Гл. 3; 9. 5; 10. 6; 6, 21.
[д] 4 Цар. 10; 27. Ездр. 6; 11. Гл. 3; 29.

6 ви ще станжтъ гноища: Но [е]ако явите сънъ-тъ и тълкованіе-то му, ще земете отъ мене дарове и въздаянія и голѣмж честь: явѣте ми, прочее, сънь-тъ и тълкованіе-то му. 7 Отговорихж вторый пжть, и рекохж: Да каже царь-тъ сънъ-тъ на рабы-тѣ си, и ный ще явимъ тълкованіе-то му. 8 Царь-тъ отговори и рече: Наистинж разумѣвамъ че вы искате да искупувате врѣме, понеже видите че избѣгнж отъ мене то нѣщо. 9 Но ако не ми обадите сънъ-тъ, [ж]това е само-то рѣшеніе за васъ; защото сте ся съвѣтовали да речете лъжливы и растлѣны думы прѣдъ мене, додѣ ся промѣни врѣме-то; кажѣте ми прочее сънъ-тъ, и ще познаіж че можете да ми явите *и* тълкованіе-то му.

10 Отговорихж Халдеи-тѣ прѣдъ царя, и рекохж: Нѣма человѣкъ на земіж-тж който да може да яви тжзи царскж работж; както *нѣма* никой царь, князь, или управитель, *който* да иска таквызъ нѣща отъ волхвъ, или врачжарь, или Халдея. 11 И това нѣщо което царь-тъ иска е мжчно, и нѣма другъ който да може да го яви прѣдъ царя, [з]освѣнь богове-тѣ, на които жилище-то не е съ плъть.

12 За то ся разяри царь-тъ и разгнѣва ся много, и рече да погубятъ всичкы-тѣ мудрецы Вавилонскы. 13 И излѣзе рѣшеніе-то, и мудреци-тѣ ся умъртвявахж: потърсихж още *и* Даніила и другари-тѣ му, за да гы убіжтъ.

14 И отговори Даніилъ съ благоразуміе и мудрость къмъ Аріоха, царскый-тъ началникъ на тѣлохранители-тѣ, който излѣзе да убіе мудрецы-тѣ Вавилонскы; 15 Отговори и рече на Аріоха, царскый-тъ началникъ: Защо това притѣснително рѣшеніе отъ царя? Тогазь Аріохъ яви работж-тж Даніилу. 16 И влѣзе Даніилъ, и моли царя да му даде врѣме, та да яви на царя тълкованіе-то. 17 Тогазь отиде Даніилъ въ домъ-тъ си, и обяви това нѣщо на Ананіж, Мисаила, и Азаріж другары-тѣ си, 18 [и]За да искатъ милость отъ Бога небеснаго заради тжзи тайнж, щото да не погыне Даніилъ и другари-тѣ му съ другы-тѣ Вавилонскы мудрецы.

19 И откры ся тайна-та Даніилу [і]чрѣзъ видѣніе прѣзъ нощь-тж. Тогазь благослови Даніилъ Бога небеснаго. 20 И говори Даніилъ и рече:

[к]Да е благословено име-то Божіе
Отъ вѣка и до вѣка;
[л]Защото мудрость-та *и* сила-та сж негови;
21 И [м]той промѣнява врѣмена-та и поры-тѣ;
[н]Сваля царіе, и поставя царіе;
[о]Дава мудрость на мудры-тѣ,
И знаніе на разумны-тѣ;
22 Той [п]открыва дълбокы-тѣ и скрыты-тѣ;
[р]Познава онова което е въ тъмнинж-тж,
И [с]видѣлина-та обитава съ него.
23 Тебе, Боже на отцы-тѣ ми, благодаріж,
И *тебе* славословіж,
Който си ми далъ мудрость и силж,
И сега си ми направилъ познато онова
[т]Което попросихмы отъ тебе;
Защото ты направи познатж намъ царскж-тж работж.

24 И тъй отиде Даніилъ при Аріоха, когото царь-тъ бѣ наредилъ да погуби мудрецы-тѣ Вавилонскы; отиде, и му рече така: Да не погубишь мудрецы-тѣ Вавилонскы; въведи мя прѣдъ царя и азъ ще 25 явіж тълкованіе-то на царя. Тогази Аріохъ побърза да въведе Даніила прѣдъ царя, и му каза така: Намѣрихъ мжжъ отъ плѣнницы-тѣ Іудины, който ще яви тълкованіе-то на царя. 26 Отговори царь-тъ и рече Даніилу, на когото име-то бѣ Валтасасаръ: Можешь ли да ми явишь сънъ-тъ който видѣхъ, и тълкованіе-то му?

27 Отговори Даніилъ прѣдъ царя, и рече: Тайнж-тж за коіжто царь-тъ пыта, не могжтъ мудреци, врачжари, волхви, или прѣдвѣщатели да іж явятъ на царя; 28 Но [у]има Богъ на небе-то, който открыва тайны, и прави знато на царь Навуходоносора, [ф]що има да стане въ сетны-тѣ дни. Сънъ-тъ ти, и видѣнія-та на твоіж-тж главж 29 върху одръ-тъ ти сж тѣзи: Царю, размышленія-та ти възлѣзохж *въ умъ-тъ ти* на одръ-тъ ти, заради онова което има да стане подирь това: и [х]онзи който открыва тайны яви ти що има да стане. 30 [ц]Но заради мене, това таинство не ми ся откры чрѣзъ нѣкоіж мудрость коіжто быхъ ималъ азъ повече отъ всичкы-тѣ живы, но за да ся обяви тълкованіе-то на царя, и [ч]да познаешь размышленія-та на сърдце-то си.

31 Ты, царю, си видѣлъ, и ето образъ голѣмъ: тойзи образъ, който бѣ великъ и на който сіяніе-то бѣ прѣвъсходно, стоеше прѣдъ тебе, и зракъ-тъ му бѣ страшенъ. 32 [ш]Глава-та на онзи образъ бѣ отъ чисто злато, гржды-тѣ му и мышцы-тѣ му отъ сребро, коремъ-тъ му и бедра-та му 33 отъ мѣдь, Голени-тѣ му отъ желѣзо, нозѣ-тѣ му една часть отъ желѣзо а една 34 отъ калъ. Гледалъ си ти додѣ ся отсѣче [щ]камыкъ безъ ржцѣ, и удари образъ-тъ въ нозѣ-тѣ му, които бѣхж отъ желѣзо 35 и калъ, и гы съкруши. Тогазь желѣзо-то, калъ-тъ, мѣдь-та, сребро-то, и злато-то,

е Гл. 5; 16.
ж Есөир. 4; 11.
з Ст. 28. Гл. 5; 11.
и Мат. 18; 19.
і Числ. 12; 6. Іов. 33; 15, 16.
к Псал. 113; 2. 115; 18.
л Іер. 32; 19.
м 1 Лѣт. 29; 30. Есө. 1; 13. Гл. 7; 25. 11; 6.
н Іов. 12; 18. Псал. 75; 6, 7. Іер. 27; 5. Гл. 4; 17.
о Іак. 1; 5.
п Іов. 12; 22. Псал. 25; 14. Ст. 28, 29.
р Псал. 139; 11, 12. Евр. 4; 13.
с Гл. 5; 11, 14. Іак. 1; 17.
т Ст. 18.
у Быт. 40; 8. 41; 16. Ст. 18, 47. Амос. 4; 13.
ф Быт. 49; 1.
х Ст. 22, 28.
ц Быт. 41; 16. Дѣян. 3; 12.
ч Ст. 47.
ш Ст. 38 и drг.
щ Гл. 8; 25. Зах. 4; 6. 2 Кор. 5; 1. Евр. 9; 24.

съкрушихѫ ся купно, и станѫхѫ [б]като прахъ отъ плѣвѫ на гумно-то лѣтѣ: вѣтръ-тъ гы дигнѫ, и [ы]не ся намѣри за тѣхъ никое мѣсто: а камыкъ-тъ който удари образъ-тъ [ь]станѫ планина голѣма, 36 и [ѣ]испълни всичкѫ-тѫ землѭ. Това е сънъ-тъ: и тълкованіе-то му ще кажемъ прѣдъ царя.

37 [ю]Ты си, царю, царь на царіе; [я]защото Богъ небесный ти даде царство, силѫ, и 38 крѣпость, и славѫ. И на [ж]всяко мѣсто дѣто живѣѭтъ человѣческы-тѣ сынове, горскы-тѣ звѣрове и птицы-тѣ небесны даде въ рѫкѫ-тѫ ти, и тя постави господарь надъ всичкы тѣхъ. [ѫ]Ты си оная злата 39 глава. И подирь тебе [а]ще въстане друго царство [б]по долно отъ твое-то, и друго третьо царство отъ мѣдь, което ще 40 обладае всичкѫ-тѫ землѭ. [в]И четвърто царство ще стане крѣпко като желѣзо; понеже желѣзо-то съкрушава и сдробява всичко, и както желѣзо-то което строшава всичко, *така* ще стрыва и строшава. 41 [г]А понеже си видѣлъ нозѣ-тѣ и пьрсты-тѣ, часть отъ грънчарскый калъ, а часть отъ желѣзо, ще е едно царство раздѣлено, но ще има *нѣщо* въ него отъ силѫ-тѫ на желѣзо-то, както си видѣлъ ты же- 42 лѣзо-то смѣсено съсъ глиненъ калъ. И *както* пьрсти-тѣ на нозѣ-тѣ бѣхѫ часть отъ желѣзо и часть отъ калъ, *така* царство-то ще е въ *нѣкои* страны крѣпко, и 43 въ нѣкои ломко. И както си видѣлъ ты желѣзо-то смѣсено съ глиненый-тъ калъ, така ще ся размѣсятъ съсъ сѣме на человѣцы; но не ще да сѫ слѣпени единъ съ другъ, както желѣзо-то не ся смиса 44 съ калъ-тъ. И въ дни-тѣ на онѣзи царіе, [д]ще въздигне Богъ небесный царство, [е]което въ вѣкъ нѣма да ся развали; и това царство нѣма да прѣмине въ другы людіе: [ж]ще съкруши и довърши всичкы тѣзи царства, а то ще прѣбывае въ вѣкъ. 45 [з]Както си видѣлъ ты че камыкъ ся отсѣче отъ горѫ-тѫ безъ рѫцѣ, и съкруши желѣзо-то, мѣдь-тѫ, калъ-тъ, сребро-то, и злато-то: Богъ великый направи познато на царя което има да стане подирь това: и истиненъ е сънъ-тъ, и вѣрно тълкованіе-то му.

46 [и]Тогазь царь Навуходоносоръ паднѫ на лице, и ся поклони Даніилу, и заповѣда [і]да му принесѫтъ приношеніе и ка- 47 денія. *И* отговори царь-тъ Даніилу и рече: Наистинѫ, вашій Богъ, той е Богъ на богове-тѣ, и Господь на царіе-тѣ, и [к]който открыва тайны; защото възможе ты да 48 открыешь тѫзи тайнѫ. Тогазь царь-тъ възвеличи Даніила, и [л]дарове голѣмы и много му даде, и го постави господарь надъ всичкѫ-тѫ Вавилонскѫ область, и [м]началникъ на управители-тѣ надъ всич- 49 кы-тѣ мудрецы Вавилонскы. И поиска Даніилъ отъ царя, и [н]постави Седраха, Мисаха, и Авденаго, надъ дѣла-та на Вавилонскѫ-тѫ область: [о]а Даніилъ бѣше въ царскый-тъ дворъ.

ГЛАВА 3.

1 Царь Навуходоносоръ направи златъ образъ, высочинѫ-тѫ му шестдесеть лакти, *и* ширинѫ-тѫ му шесть лакти; и постави го на поле-то Дурѫ, въ область-тѫ Ва- 2 вилонскѫ. И проводи царь Навуходоносоръ да събере сатрапы-тѣ, управители-тѣ, и областницы-тѣ, сѫдіи-тѣ, съкровищницы-тѣ, съвѣтницы-тѣ, законоучители-тѣ, и всичкы-тѣ началницы на области-тѣ, да дойдѫтъ на посвященіе-то на образъ-тъ, който постави царь Навуходоносоръ. 3 И сатрапи-тѣ, управители-тѣ, и областници-тѣ, сѫдіи-тѣ, съкровищници-тѣ, съвѣтници-тѣ, законоучители-тѣ, и всичкы-тѣ началници на области-тѣ, събрахѫ ся на посвященіе-то на образъ-тъ, който постави царь Навуходоносоръ: и прѣдстанѫхѫ прѣдъ образъ-тъ, който постави Навуходоносоръ.

4 И проглаcитель выкаше велегласно: Вамъ ся заповѣдува, [а]народи, племена, 5 и языци: Който часъ чуете гласъ-тъ на трѫбѫ-тѫ, на свиркѫ-тѫ, на китарѫ-тѫ, на самвикѫ-тѫ, на псалтирь-тъ, на гайдѫ-тѫ, и на всякакъвъ видъ музикѫ, паднѣте та ся поклонѣте на златный-тъ образъ, 6 който постави царь Навуходоносоръ: А който не падне да ся поклони, въ истый-тъ часъ [б]ще бѫде хвърленъ въ срѣдъ го- 7 рящѫ-тѫ огненнѫ пещь. За то когато чухѫ всичкы-тѣ народи гласъ-тъ на трѫбѫ-тѫ, на свиркѫ-тѫ, на китарѫ-тѫ, на самвикѫ-тѫ, на псалтирь-тъ и на всякакъвъ видъ музикѫ, падахѫ всичкы народи, племена и языци, и ся покланяхѫ на златный-тъ образъ, който постави царь Навуходоносоръ.

8 [в]А нѣкои Халдейци дойдохѫ тогазь, и 9 наклеветихѫ Іудеи-тѣ; И отговорихѫ и рекохѫ на царь Навуходоносора: [г]Царю, 10 да си живъ въ вѣкъ. Ты, царю, си издалъ заповѣдь, всякой человѣкъ, който чуе гласъ-тъ на трѫбѫ-тѫ, на свиркѫ-тѫ, на китарѫ-тѫ, на самвикѫ-тѫ, на псалтирь-

[б] Псал. 1; 4. Осія 13; 3.
[ы] Псал. 37; 10, 36.
[ь] Иса. 2; 2, 3.
[ѣ] Псал. 80; 9.
[ю] Езд. 7; 12. Иса. 47; 5. Іер. 27; 6, 7. Іез. 26; 7. Осія 8; 10.
[я] Езд. 1; 2.
[ж] Гл. 4; 21, 22. Іер. 27; 6.
[ѫ] Ст. 32.
[а] Гл. 5; 28, 31.
[б] Ст. 32.
[в] Гл. 7; 7, 23.
[г] Ст. 33.
[д] Ст. 28.
[е] Гл. 4; 3, 34. 6; 26. 7; 14, 27. Мих. 4; 7. Лук. 1; 32, 33.
[ж] Псал. 2; 9. Иса. 60; 12. 1 Кор. 15; 24.
[з] Ст. 35. Иса. 28; 16.
[и] Вижь Дѣян. 10; 25. 14; 13. 28; 6.
[і] Езд. 6; 10.
[к] Ст. 28.
[л] Ст. 6.
[м] Гл. 4; 9. 5; 11.
[н] Гл. 3; 12.
[о] Есѳ. 2; 19, 21. 3; 2.

—

[а] Гл. 4; 1. 6; 25.
[б] Іер. 29; 22. Отк. 13; 15.
[в] Гл. 6; 12.
[г] Гл. 2; 4. 5; 10. 6; 6, 21.

тъ, и на гайдѫ-тѫ, и на всякакъвъ видъ
музикѫ, да падне и да ся поклони на злат-
11 ный-тъ образъ: И който не падне и не
ся поклони, да бѫде хвърленъ въ срѣдъ
12 горящѫ-тѫ огненнѫ пещь. [д]Има едни мѫ-
жіе Іудеи, които си поставилъ ты надъ
Вавилонскѫ-тѫ область, Седрахъ, Мисахъ
и Авденаго; тѣзи человѣци, царю, не тя
почетохѫ; на богове-тѣ ти не служатъ,
и на златный-тъ образъ, когото си поста-
вилъ, не ся кланятъ.

13 Тогазь Навуходоносоръ съ ярость и
гнѣвъ заповѣда да докаратъ Седраха, Ми-
саха, и Авденаго. И докарахѫ тѣзи чело-
14 вѣцы прѣдъ царя. *И* отговори Навуходо-
носоръ, и рече имъ: Седрахе, Мисахе, и
Авденаго, нарочно ли не служите на бо-
га ми, и не ся кланяте на златный-тъ о-
15 бразъ, когото поставихъ? Сега, като чу-
ете гласъ-тъ на трѫбѫ-тѫ, на свиркѫ-тѫ,
на китарѫ-тѫ, на самвикѫ-тѫ, на псал-
тирь-тъ, и на гайдѫ-тѫ, и на всякакъвъ
видъ музикѫ, ако сте готови да паднете
и да ся поклоните на образъ-тъ когото
сьмь направилъ, [е]*добрѣ:* ако ли не ся по-
клоните, въ истый-тъ часъ ще бѫдете
хвърлени въ срѣдъ горящѫ-тѫ огненнѫ
пещь: и [ж]кой е онзи богъ, който ще вы
отърве отъ рѫцѣ-тѣ ми?

16 Отговорихѫ Седрахъ, Мисахъ, и Авде-
наго та рекохѫ на царя: Навуходоносоре,
намъ [з]не ни трѣбва да ти отговоримъ за
17 това нѣщо. Ако е *така*, нашій Богъ, ко-
муто ный служимъ, възможенъ е да ны
отърве отъ горящѫ-тѫ огненнѫ пещь;
и отъ рѫцѣ-тѣ ти, царю, ще *ны* избави.
18 Но ако и не, да знаешь, царю, че на бо-
гове-тѣ ти не служимъ, и на златный-тъ
образъ, когото си поставилъ ты, не ся
кланямы.

19 Тогазь Навуходоносоръ ся испълни съ
ярость, и образъ-тъ на лице-то му ся из-
мѣни противъ Седраха, Мисаха, и Авде-
наго; та говори и заповѣда да нажегѫтъ
пещь-тѫ седмь пѫти повече отъ колкото
20 ся виждаше нажежена. И заповѣда на по
силны-тѣ мѫжіе отъ войскѫ-тѫ си, да
вържѫтъ Седраха, Мисаха, и Авденаго, *и*
да *гы* хвърлятъ въ горящѫ-тѫ огненнѫ
21 пещь. Тогазь онѣзи мѫжіе быдохѫ вър-
зани съ шалвары-тѣ си, хитоны-тѣ си, и
мантіи-тѣ си, и *другы-тѣ* си дрехы, и гы
хвърлихѫ въ срѣдъ горящѫ-тѫ огненнѫ
22 пещь. А понеже заповѣдь-та царска бѣ
притѣснителна и пещь-та ся нажеже прѣ
много, пламыкъ-тъ огненъ уби онѣзи мѫ-
жіе, които дигнѫхѫ Седраха, Мисаха, и
23 Авденаго. А тѣзи трима мѫжіе, Седрахъ,
Мисахъ, и Авденаго, паднѫхѫ вързани
въ срѣдъ горящѫ-тѫ огненнѫ пещь.

24 А царь Навуходоносоръ ся ужаси: и
станѫ бърже та продума и рече на ве-
зиры-тѣ си: Не хвърлихмы ли трима мѫ-
жіе вързаны въ срѣдъ огнь-тъ? А тѣ от-
говорихѫ, и рекохѫ на царь-тъ: Наисти-
25 нѫ, царю. Той отговори и рече: Ето, азъ
гледамъ четырма мѫжіе развързаны, и
[и]ходятъ въ срѣдъ огнь-тъ, и повреда нѣ-
ма на тѣхъ: и зракъ-тъ на четвъртый-тъ
26 е [і]подобенъ сыну божію. Тогазь приближи
Навуходоносоръ при устіе-то на горящѫ-
тѫ огненнѫ пещь, та говори и рече: Се-
драхе, Мисахе, и Авденаго, рабы на Бога
вышняго, излѣзте и елате. Тогазь Седрахъ,
Мисахъ, и Авденаго, излѣзохѫ изъ срѣдъ
27 огнь-тъ. И събрахѫ ся сатрапи-тѣ, упра-
вители-тѣ, и областници-тѣ, и везири-тѣ
царскы, та видѣхѫ тѣзи мѫжіе че огнь-
тъ нѣмаше силѫ [к]върхъ тѣла-та имъ, и
косемъ отъ главѫ-тѫ имъ не бѣ изгорѣлъ,
и шалвари-тѣ имъ не бѣхѫ ся измѣнили,
нито миризма отъ огнь бѣ прѣминѫла
върху тѣхъ.

28 *Тогазь* продума Навуходоносоръ и рече:
Благословенъ Богъ Седраховъ, Мисаховъ,
и Авденаговъ, който испрати ангелъ-тъ
си, и избави рабы-тѣ си, [л]които уповахѫ
на него, и не послушахѫ думѫ-тѫ на царя,
и прѣдадохѫ тѣла-та си, за да не служатъ
нито да ся поклонятъ на другъ богъ,
29 освѣнъ на свой-тъ си Богъ. [м]За то изда-
вамъ заповѣдь, че всякой народъ, племе
и языкъ, който говори зло противъ Бога
на Седраха, Мисаха, и Авденаго, [н]ще ся
насѣче на кѫсове, и кѫща-та му ще
стане гноище; [о]защото другъ богъ нѣма,
30 който може да избави така. Тогазь царь-
тъ провъзведе Седраха, Мисаха, и Авде-
наго въ область-тѫ Вавилонскѫ.

ГЛАВА 4.

1 Царь Навуходоносоръ [а]къмъ всичкы-тѣ
народы, племена и языцы, които обита-
ватъ по всичкѫ-тѫ земіѭ; миръ да ся
2 умножи на васъ. Угодно бы прѣдъ мене
да възвѣстіѭ знаменія-та и чудеса-та [б]кои-
3 то ми направи Богъ вышній. [в]Колко сѫ
голѣмы негови-тѣ знаменія! и колко крѣп-
кы чудеса-та му! Царство-то му е [г]царство
вѣчно, и власть-та му изъ родъ въ родъ.
4 Азъ Навуходоносоръ бѣхъ спокоинъ въ
домъ-тъ си, и благополученъ въ палатѫ-
5 тѫ си; Видѣхъ сънъ, който мя устраши,
и [д]размышленія-та *ми* върху одръ-тъ ми
и видѣнія-та на главѫ-тѫ ми [е]мя смутихѫ.
6 За това издадохъ заповѣдь да ся въведѫтъ
прѣдъ мене всичкы-тѣ мудреци Вавилон-

д Гл. 2; 49.
е Вижь Исх. 32; 32. Лук. 13; 9.
ж Исх. 5; 2. 4 Цар. 18; 35.
з Мат. 10; 19.
и Иса. 43; 2.
і Іов. 1; 6. 38; 7. Псал. 34; 7. Ст. 28.
к Евр. 11; 34.
л Псал. 34; 7, 8. Іер. 17; 7. Гл. 6; 22, 23.
м Гл. 6; 26.
н Гл. 2; 5.
о Гл. 6; 27.

—

а Гл. 3; 4. 6; 25.
б Гл. 3; 26.
в Гл. 6; 27.
г Ст. 34. Гл. 2; 44. 6; 26.
д Гл. 2; 28, 29.
е Гл. 2; 1.

скы, за да ми явятъ тълкованіе-то на сънъ-
7 тъ. [ж] Тогазь влѣзохѫ волхви-тѣ, вражари-тѣ, Халдеи-тѣ, прѣдвѣщатели-тѣ, и азъ казахъ сънъ-тъ *си* прѣдъ тѣхъ, но не
8 ми явихѫ тълкованіе-то му. А послѣ дойде прѣдъ мене Даніилъ, [з] на когото име-то бѣ Валтасасаръ, споредъ име-то на мой-тъ богъ, и [и] въ когото е духъ-тъ на святы-тѣ богове: и прѣдъ него казахъ сънъ-тъ, и
9 рѣкохъ: Валтасасаре, [і] началниче на волхвы-тѣ, понеже познахъ че духъ-тъ на святы-тѣ богове е въ тебе, и нищо скрышно не е мѫчно за тебе, *ето* видѣнія-та на сънъ-тъ ми който видѣхъ и ты кажи тъл-
10 кованіе-то му. Ето видѣнія-та на главѫ-тѫ ми върху одръ-тъ ми: гледахъ, и [к] ето дърво въ срѣдъ земіѭ-тѫ, и высочина-та
11 му голѣма. Това дърво станѫ голѣмо и яко, и высочина-та му стигаше до небе-то, и гледаше ся до краища-та на всичкѫ-тѫ
12 земіѭ. Листіе-тѣ му бѣхѫ хубави, и плодъ-тъ му много, и въ него имаше храна за всичкы: [л] подъ сѣнкѫ-тѫ му почивахѫ животны-тѣ отъ поле-то, и у вѣтвы-тѣ му прѣвитавахѫ птицы-тѣ небесны, и отъ
13 него ся храняше всяка плъть. Видѣхъ въ видѣнія-та на главѫ-тѫ си върху одръ-тъ си, и ето, [м] стражъ и [н] святъ слѣзе отъ
14 небе-то; И выкнѫ велегласно, и рече така: [о] Отсѣчѣте дърво-то, и изсѣчѣте вѣтвы-тѣ му; истресѣте листіе-тѣ му, и распьрснѣте плодъ-тъ му: [п] да бѣгатъ животны-тѣ отъ подъ него, и птицы-тѣ отъ вѣтвы-тѣ
15 му: Пьнь-тъ обаче на кореніе-тѣ му оставѣте въ земіѭ-тѫ, и то съ узѫ желѣзнѫ и мѣднѫ, въ трѣвѫ-тѫ на поле-то; и да ся мокри съ росѫ-тѫ небеснѫ, и дѣлъ-тъ му нека бѫде съсъ животны-тѣ въ трѣ-
16 вѫ-тѫ на земіѭ-тѫ: Сърдце-то му да ся измѣни отъ человѣческо, и да му ся даде скотско сърдце: и [р] седмь врѣмена да ми-
17 нѫтъ върху него. *Това* нѣщо е съсъ заповѣдь на стражы-тѣ, и прошеніе-то чрѣзъ думѫ-тѫ на святы-тѣ: [с] за да познаіѫтъ живи-тѣ [т] че Вышній е Владѣтель на царство-то на человѣцы-тѣ, и комуто ще, дава го, и поставя върху него нищожный-
18 тъ отъ человѣцы-тѣ. Тойзи сънъ видѣхъ азъ царь Навуходоносоръ: и ты, Валтасасаре, кажи тълкованіе-то му; [у] защото всичкы-тѣ мудреци на царство-то ми не могѫтъ да ми явятъ тълкованіе-то: а ты можешь; [ф] защото духъ-тъ на святы-тѣ богове е въ тебе.
19 Тогазь Даніилъ, [х] на когото име-то бѣ Валтасасаръ, останѫ смаянъ до единъ часъ, и размышленія-та му го смущавахѫ. Царь-тъ отговори и рече, Валтасасаре, да тя не смущава сънъ-тъ, или тълкованіе-то му. Валтасасаръ отговори и рече: Господарю мой, [ц] сънъ-тъ да бѫде върхъ онѣзи които тя мразятъ, и тълкованіе-то
20 му върхъ врагове-тѣ ти. [ч] Дърво-то което си видѣлъ, че станѫ голѣмо и яко, на което высочина-та стигаше до небе-то,
21 и ся гледаше отъ всичкѫ-тѫ земіѭ: И листіе-тѣ му бѣхѫ хубави, и плодъ-тъ му много, и храна за всичкы-тѣ имаше въ него, *и* подъ него обитавахѫ животны-тѣ на поле-то, а у вѣтвы-тѣ му прѣвитавахѫ
22 птицы-тѣ небесны: [ш] Ты си това *дърво*, царю, който си станѫлъ голѣмъ и якъ: и величество-то ти ся възвыси, и стигнѫ до небе-то, и [щ] власть-та ти до край-тъ
23 на земіѭ-тѫ. [ъ] А заради това що е видѣлъ царь-тъ стражъ и святъ да слази отъ небе-то, и да говори: Отсѣчѣте дърво-то, и го съборѣте: само пьнь-тъ на кореніе-тѣ му оставѣте въ земіѭ-тѫ, и то съ узѫ желѣзнѫ и мѣднѫ, въ трѣвѫ-тѫ на поле-то: и да ся мокри отъ небеснѫ-тѫ росѫ, и [ы] съ животны-тѣ на поле-то нека бѫде дѣлъ-тъ му, додѣ заминѫтъ седмь врѣ-
24 мена върху него: Това е тълкованіе-то, царю, и това рѣшеніе-то на Вышняго, което стигнѫ върху господаря ми царь-тъ:
25 И [ь] ще ся изгонишь отъ человѣцы-тѣ, и съ животны-тѣ на поле-то ще е селеніе-то ти, и ще [ѣ] ядешь трѣвѫ като говеда-та, и роса-та небесна ще тя мокри: и седмь врѣмена ще заминѫтъ върху тебе, [ю] додѣ познаешь че Вышній е Владѣтель на царство-то на человѣцы-тѣ, и [я] дава го кому-
26 то ще. А за това що ся заповѣдва да оставятъ пьнь-тъ на кореніе-тѣ на дърво-то: царство-то ти ще ти бѫде утвърдено, [ѫ] като
27 познаешь небеснѫ-тѫ власть. За то, царю, нека ти бѫде угоденъ съвѣтъ-тъ ми, и [іѫ] изсѣчи грѣхове-тѣ си съ правдѫ, и беззаконія-та си съ милость къмъ убогы-тѣ: [а] негли ся продължи благоденствіе-то ти.
28 Всичко това постигнѫ царь Навуходо-
29 носора. Въ свършъкъ-тъ на дванадесеть мѣсецы, като ходѣше по царскѫ-тѫ па-
30 латѫ Вавилонскѫ, [б] Отговори царь-тъ и рече: Не е ли този великый Вавилонъ когото азъ съградихъ за столицѫ на царство-то съ крѣпость-тѫ на силѫ-тѫ си, и
31 въ честь на славѫ-тѫ си? [в] Дума-та бѣ още въ уста-та на царя, *и* [г] станѫ гласъ

[ж] Гл. 2; 2.
[з] Гл. 1; 7.
[и] Иса. 63; 11. Ст. 18. Гл. 2; 11. 5; 11, 14.
[і] Гл. 2; 48. 5; 11.
[к] Іез. 31; 3 и дрг. Ст. 20.
[л] Вижь Плач. 4; 20. Іез. 17; 23. 31; 6.
[м] Псал. 103; 20. Ст. 17; 23.
[н] Втор. 33; 2. Гл. 8; 13. Зах. 14; 5. Іуд. 14.
[о] Мат. 3; 10.
[п] Іез. 31; 12.
[р] Гл. 11; 13. 12; 7.
[с] Псал. 9; 16.
[т] Гл. 2; 21. 5; 21. Ст. 25, 32.
[у] Быт. 41; 8, 15. Гл. 5; 8, 15.
[ф] Ст. 8.
[х] Ст. 8.
[ц] Вижь 2 Цар. 18; 32. Іер. 29; 7.
[ч] Ст. 10, 11, 12.
[ш] Гл. 2; 38.
[щ] Іер. 27; 6, 7, 8.
[ъ] Ст. 13.
[ы] Гл. 5; 21.
[ь] Ст. 32. Гл. 5; 21 и дрг.
[ѣ] Псал. 106; 20.
[ю] Псал. 83; 18. Ст. 17; 32.
[я] Іер. 27; 5.
[ѫ] Мат. 21; 25. Лук. 15; 18, 21.
[іѫ] 1 Пет. 4; 8.
[а] 3 Цар. 21; 29. Псал. 41; 1 и дрг.
[б] Прит. 16; 18. Гл. 5; 20.
[в] Гл. 5; 5. Лук. 12; 20.
[г] Ст. 24.

отъ небе-то, *та рече:* Тебѣ ся възвѣстява, царю Навуходоносоре: царство-то прѣминж отъ тебе: 32 И [д]ще ся изгонишь отъ человѣцы-тѣ, и съ животны-тѣ на поле-то ще бжде селеніе-то ти: съ трѣвж като говеда-та ще тя хранятъ, и седмь врѣмена ще заминжтъ върхъ тебе, додѣ познаешь че Вышній е Владѣтель на царство-то на человѣцы-тѣ, и го дава комуто 33 ще. Тойзи часъ слово-то ся изврьши върхъ Навуходоносора: и изгоненъ быде отъ человѣцы-тѣ, и трѣвж като говеда-та ядѣше, и отъ росж-тж небеснж тѣло-то му ся мокрѣше, додѣ му порастнжхж космы-тѣ като *пера* на орлы, и нокти-тѣ му като на птицы.

34 И [е]въ свършъкъ-тъ на дни-тѣ, азъ Навуходоносоръ подигнжхъ очи-тѣ си къмъ небе-то, и умъ-тъ ми ся върнж въ мене, и благословихъ Вышняго, и похвалихъ и прославихъ [ж]Живущаго въ вѣкъ, [з]на когото власть-та е власть вѣчна, и царство-35 то му изъ родъ въ родъ: И [и]всичкы-тѣ земни жители ся смѣтатъ *прѣдъ него* като нищо: и споредъ [і]щѣніе-то си прави на небеснж-тж войскж, и на земны-тѣ жители: и [к]нѣма който да възбранява ржкж-тж му, или който да му говори: [л]Що 36 правишь ты? Въ то врѣме умъ-тъ ми ся върнж въ мене: и [м]за честь на царство-то ми върнж ми ся слава-та ми и свѣтлость-та ми, и везири-тѣ ми и голѣмци-тѣ ми мя търсѣхж, и утвърдихъ ся на царство-то си, и [н]ми ся притури повече величество.

37 Сега азъ Навуходоносоръ хвалж и прѣвъзносж и славж небеснаго Царя; защото [о]всичкы-тѣ му дѣла сж истина, и пжтища-та му сждба; и [п]може да смири онѣзи които ходятъ въ гордость.

ГЛАВА 5.

1 Царь Валтасаръ [а]направи голѣмо пированіе на тысящж отъ голѣмцы-тѣ си, и 2 піяше вино прѣдъ тысящж-тж. *И* въ пієніе-то на вино-то заповѣда Валтасаръ да донесжтъ златны-тѣ и сребърны-тѣ съсжды [б]които Навуходоносоръ баща му отнѣ отъ храмъ-тъ който бѣ въ Іерусалимъ, за да піжтъ съ тѣхъ царь-тъ и голѣмци-тѣ му, 3 жены-тѣ му, и наложницы-тѣ му. Тогазь ся донесохж златни-тѣ съсжди, които ся отнѣхж отъ храмъ-тъ на домъ-тъ Божій, който бѣ въ Іерусалимъ: и піяхж съ тѣхъ царь-тъ и голѣмци-тѣ му, жены-тѣ му, и 4 наложницы-тѣ му. Піяхж вино, и [в]хвалихж богове-тѣ златны и сребърны, мѣдны, желѣзны, дървены и каменны.

5 И [г]тозь часъ излѣзохж пърсти на человѣческж ржкж, и писахж срещж свѣтилникъ-тъ върху мазаніе-то на стѣнж-тж на царскж-тж палатж: и царь-тъ видѣ длань-тж на ржкж-тж, която писа. 6 Тогазь зракъ-тъ на царя ся измѣни, и размышленія-та му го смущавахж, щото сглобенія-та на чрѣсла-та му ся разглобявахж, и [д]колѣна-та му едно съ друго 7 ся тълчехж. [е]Выкнж царь-тъ велегласно да въведжтъ [ж]вражары-тѣ, Халдеи-тѣ, и прѣдвѣщатели-тѣ. *Тогазь* царь-тъ отговори и рече на мудрецы-тѣ Вавилонскы: Който прочете това писаніе, и ми покаже тълкованіе-то му, ще бжде облѣченъ въ багрѣницж, и златно огърліе *ще ся тури* около вратъ-тъ му, и [з]ще е третій на-8 чалникъ на царство-то. Тогазь влѣзохж всичкы-тѣ мудреци царскы; [и]но не можахж да прочетжтъ писаніе-то, нито тъл-9 кованіе-то му да явятъ на царя. Тогазь царь Валтасаръ, ся [і]смути много, и ся измѣни върху него зракъ-тъ му, и голѣмци-тѣ му ся смутихж.

10 Отъ думы-тѣ на царя и на голѣмцы-тѣ му, царица-та влѣзе въ домъ-тъ на пированіе-то; и отговори царица-та, и рече: Царю, [к]да си живъ въ вѣкъ: да тя не смущаватъ размышленія-та ти, и зракъ-тъ 11 ти да ся не измѣнява. [л]Има человѣкъ въ царство-то ти, въ когото е духъ-тъ на святы-тѣ богове: и въ дни-тѣ на бащж ти, свѣтъ и разумъ и мудрость, както мудрость-та на богове-тѣ, намѣрихж ся въ него, когото царь Навуходоносоръ баща ти, царь-тъ баща ти, постави [м]началникъ на волхвы-тѣ, на вражары-тѣ, на 12 Халдеи-тѣ, *и* на прѣдвѣщатели-тѣ; [н]Защото духъ изященъ, и знаніе и разумъ, тълкованіе на сънове, и изясненіе на гаданія, и развързуваніе на недоумѣнія ся намѣрихж въ тогози Даніила, [о]когото царь-тъ прѣименува Валтасасаръ: сега да ся повыка Даніилъ, и ще покаже тълкованіе-то.

13 Тогазь ся въведе Даніилъ прѣдъ царя. Царь-тъ отговори, и рече Даніилу: Ты ли си онзи Даніилъ, който си отъ синове-тѣ на плѣнъ-тъ Іудинъ, които доведе отъ Іу-14 деіж царь-тъ баща ми? Чухъ наистинж заради тебе, че, [п]духъ-тъ на богове-тѣ е въ тебе, и свѣтъ и разумъ и мудрость 15 изящна ся намѣрихж въ тебе. И сега [р]влѣзохж прѣдъ мене мудреци-тѣ, *и* вражари-тѣ, за да прочетжтъ това писаніе,

д Ст. 25.
е Ст. 26.
ж Гл. 12; 7. Отк. 4; 10.
з Псал. 10; 16. Гл. 2; 44. 7; 14. Мих. 1; 7. Лук. 1; 33.
и Иса. 40; 15, 17.
і Псал. 115; 3. 135; 6.
к Іов. 34; 29.
л Іов. 9; 12. Иса. 45; 9. Рим. 9; 20.
м Ст. 26.
н Іов. 42; 12. Прит. 22; 4. Мат. 6; 33.
о Псал. 33; 4. Отк. 15; 3. 16; 7.
п Исх. 18; 11. Гл. 5; 20.

—

а Есѳ. 1; 3.
б Іер. 52; 19. Гл. 1; 2.
в Отк. 9; 20.
г Гл. 4; 31.
д Наум. 2; 10.
е Гл. 2; 2. 4; 6.
ж Иса. 47; 13.
з Гл. 6; 2.
и Гл. 2; 27. 4; 7.
і Гл. 2; 1.
к Гл. 2; 4. 3; 9.
л Гл. 2; 48. 4; 8, 9, 18.
м Гл. 4; 9.
н Гл. 6; 3.
о Гл. 1; 7.
п Ст. 11; 12.
р Ст. 7, 8.

и да ми явятъ тълкованіе-то му; но не могохѫ да покажѫтъ тълкованіе-то на
16 това нѣщо. И азъ чухъ заради тебе, че можешь да тълкувашь, и да развързувашь недоумѣнія; сега, [с]ако можешь да прочетешь писаніе-то, и да ми явишь тълкованіе-то му, ще ся облѣчешь въ багрѣницѫ, и златно огърліе *ще ся тури* около вратъ-тъ ти, и ще си третій началникъ на царство-то.

17 Тогазь Даніилъ отговори, и рече прѣдъ царя: Дарове-тѣ ти нека сѫ за тебе и дай на другыго въздаянія-та си; а азъ ще прочетѫ на царя писаніе-то и ще
18 явѭ нему тълкованіе-то. Царю, [т]Богъ вышній даде на Навуходоносора бащѫ ти царство, и величество, и силѫ, и честь.
19 И заради величество-то, *което* му даде, [у]всичкы-тѣ народи, племена, и языци, треперяхѫ и ся боехѫ прѣдъ него: когото щѣше убиваше, и когото щѣше упазваше живъ, и когото щѣше възвышава-
20 ше, и когото щѣше смиряваше. Но [ф]когато ся надигнѫ сърдце-то му, и духъ-тъ му ся ожесточи въ гордость-тѫ, сваленъ быде отъ царскый-тъ си прѣстолъ, и отнѣ
21 ся слава-та му *отъ* него: И [х]ся изгони отъ человѣческы-тѣ синове: и сърдце-то му станѫ като на животны-тѣ, и селеніе-то му бѣ съ дивы-тѣ ослы: съ трѣвѫ като говеда-та го храняхѫ, и тѣло-то му ся мокрѣше отъ росѫ-тѫ небеснѫ: [ц]додѣ позна че Богъ вышній е Владѣтель на царство-то на человѣцы-тѣ, и когото иска
22 поставя надъ него. И ты, сыне неговъ, Валтасаре, [ч]не смири сърдце-то си, ако
23 и да знаеше всичко това; [ш]Но възвыси ся ты противъ Господа небеснаго; и донесохѫ прѣдъ тебе съсѫды-тѣ на домъ-тъ му, и піяхте вино отъ тѣхъ, ты и голѣмци-тѣ ти, жены-тѣ ти, и наложницы-тѣ ти: и славослови ты богове-тѣ сребърны, и златны, мѣдны, желѣзны, дървены и каменны, [щ]които не виждатъ, нито чуѭтъ, нито разумѣватъ; а Бога, на когото въ рѫкѫ-тѫ е дыханіе-то ти, [ъ]и *въ власть-тѫ* му всичкы-тѣ твои пѫтища, не възвели-
24 чи. За то ся проводи отъ него длань-та на рѫкѫ-тѫ, и ся начерта това писаніе.
25 И писаніе-то което ся начерта е това:
26 Мене, Мене, Ѳекелъ, у Фарсинъ. Това е тълкованіе-то на туй нѣщо: Мене, прѣмѣри Богъ царство-то ти, и го свърши:
27 Ѳекелъ, [ы]прѣтегленъ си на вѣсы-тѣ, и
28 си ся намѣрилъ недостаточенъ: Фересъ, *раздѣли ся* царство-то ти, и ся даде [ь]на Мидяны-тѣ и [ѣ]Персяны-тѣ.
29 Тогазь заповѣда Валтасаръ, и *облѣкохѫ* Даніила въ багрѣницѫ-тѫ, и *турихѫ* златно-то огърліе около вратъ-тъ му, и прогласихѫ заради него, [ю]да бѫде тре-
30 тій началникъ на царство-то. [я]Истѫ-тѫ нощь быде убіенъ Валтасаръ царь-тъ на
31 Халдейцы-тѣ. [ж]И зѣ царство-то Дарій Мидянинъ-тъ, *който бѣ* около шестдесеть и двѣ годины.

ГЛАВА 6.

1 Угодно ся видѣ на Дарія [а]да постави надъ царство-то сто и двадесеть сатрапа,
2 за да сѫ по всичко-то царство: И надъ тѣхъ трима прѣдсѣдатели, (единъ отъ които бѣ Даніилъ), за да имъ даватъ смѣткѫ тѣзи сатрапи, и царь-тъ да нѣма
3 пагубѫ. Тогазь тойзи Даніилъ ся прѣдпочете повече отъ прѣдсѣдатели-тѣ и сатрапы-тѣ, [б]защото духъ изященъ имаше въ него: и царь-тъ намысли да го постави надъ всичко-то царство.
4 [в]А прѣдсѣдатели-тѣ и сатрапи-тѣ търсѣхѫ да намѣрятъ причинѫ противъ Даніила отъ странѫ на царство-то; но не можахѫ да намѣрятъ никаквѫ причинѫ, нито кривдѫ; защото бѣ вѣренъ, и не ся намѣри въ него никаква погрѣшка, нито
5 кривда. И рекохѫ тѣзи человѣци: Нѣма да намѣримъ никаквѫ причинѫ противъ тогозъ Даніила, освѣнь ако намѣримъ *нѣщо* противъ него отъ законъ-тъ на неговъ-
6 тъ Богъ. Тогазь тѣзи прѣдсѣдатели и сатрапи ся събрахѫ *при* царя, и му рекохѫ така: [г]Царю Даріе, да си живъ въ
7 вѣкъ. Всичкы-тѣ прѣдсѣдатели на царство-то, управители-тѣ, и сатрапи-тѣ, везири-тѣ, и областници-тѣ, съвѣтовахѫ ся да ся издаде царско повелѣніе, и да ся утвърди запрѣщеніе, че който направи нѣкакво прошеніе на какъвъ годѣ богъ или человѣкъ, до тридесеть дни, освѣнь на тебе, царю, той да ся хвърли въ ровъ-тъ
8 на львове-тѣ. Сега, царю, утвърди запрѣщеніе-то, и подпиши писмо-то, за да ся не измѣни, [д]споредъ законъ-тъ на Мидяны-тѣ и Персяны-тѣ, който не ся унищо-
9 жава. За то царь Дарій подписа писмо-то и запрѣщеніе-то.
10 Даніилъ, щомъ ся научи че ся подписа писмо-то, влѣзе въ домъ-тъ си; и като имаше прозорцы-тѣ на ложницѫ-тѫ си отворены [е]къмъ Іерусалимъ, падаше на колѣна-та си [ж]три пѫти на день, и ся моляше прѣдъ Бога своего и славословяше, както правѣше по напрѣдъ.
11 Тогазь онѣзи человѣци ся събрахѫ, и намѣрихѫ Даніила че правѣше прошеніе,

с Ст. 7.
т Гл. 2; 37, 38. 4; 17, 22, 25.
у Іер. 27; 7. Гл. 3; 4.
ф Гл. 4; 30, 37.
х Гл. 4; 32 и дрг.
ц Гл. 4; 17, 25.
ч 2 Лѣт. 33; 23. 36; 12.
ш Ст. 3, 4.
щ Псал. 115; 5, 6.
ъ Іер. 10; 23.
ы Іов. 31; 6. Псал. 62; 9. Іер. 6; 30.
ь Вижь Иса. 21; 2. Ст. 31. Гл. 9; 1.
ѣ Гл. 6; 28.
ю Ст. 7.
я Іер. 51; 31, 39, 57.
ж Гл. 9; 1.

—

а Есѳ. 1; 1.
б Гл. 5; 12.
в Еккл. 4; 4.
г Неем. 2; 3. Гл. 2; 4. Ст. 21.
д Есѳ. 1; 19. 8; 8. Ст. 12, 15.
е 3 Цар. 8; 44, 48. Псал. 5; 7. Іона 2; 4.
ж Псал. 55; 17. Дѣян. 2; 1, 2, 15. 3; 1. 10; 9.

12 и моляше ся прѣдъ своего си Бога. За то [з]дойдохж и говорихж прѣдъ царя заради царско-то запрѣщеніе; *и рекохж:* Неподписа ли ты запрѣщеніе, че всякой человѣкъ който прави прошеніе на какъвъ годѣ богъ или человѣкъ, до тридесеть дни, освѣнь на тебе, царю, ще ся хвьрли въ ровъ-тъ на львове-тѣ? Царь-тъ отговори и рече: Истина е дума-та, [и]споредъ законъ-тъ на Мидяны-тѣ и Персяны-тѣ, 13 който не ся унищожава. Тогазь отговорихж и рекохж прѣдъ царя: Даніилъ онзи, [і]който е отъ синове-тѣ на Іудинъ-тъ плѣнъ, [к]не тя почита, царю, нито запрѣщеніе-то което ты подписа, но прави 14 молбж-тж си три пжти на день. Тогазь царь-тъ, като чу тжзи думж [л]оскърби ся много, и тури сьрдце-то си за Даніила да го отърве; и трудѣше ся до захожданіе-то на слънце-то да го избави.

15 Тогазь онѣзи человѣци ся събрахж при царя, и рекохж на царя: Знай, царю, че [м]законъ-тъ на Мидяны-тѣ и Персяны-тѣ е: Никакво запрѣщеніе нито повелѣніе, което царь-тъ постави, да не ся промѣнява: 16 Тогазь царь-тъ заповѣда та докарахж Даніила, *и го* хвьрлихж въ ровъ-тъ на львове-тѣ. *И* отговори царь-тъ и рече Даніилу: Богъ твой комуто ты служишь 17 непрѣстанно, той ще тя отърве. И [н]донесохж единъ камыкъ, та го турихж на устіе-то на ровъ-тъ, и [о]царь-тъ го запечата съсъ свой-тъ си печать, и съ печать-тъ на голѣмцы-тѣ си, за да ся не 18 измѣни нищо за Даніила. Тогазь царь-тъ отиде въ палатж-тж си, и прѣнощува гладенъ, и не остави да ся донесжтъ прѣдъ него музикалны оржждія: и [п]сънъ-тъ му побѣгнж отъ него.

19 И станж царь-тъ много рано на утриньтж, и прибърза та отиде при ровъ-тъ на 20 львове-тѣ. И когато отиде при ровъ-тъ, выкнж съ плачевенъ гласъ къмъ Даніила; *и* говорй царь-тъ, и рече Даніилу: Даніиле, рабе на Бога живаго, [р]Богъ твой, комуто ты служишь непрѣстанно, може ли да тя 21 отърве отъ львове-тѣ? Тогазь отговори Даніилъ на царя: [с]Царю, да си живъ въ 22 вѣкъ. [т]Богъ мой проводи ангела си, и [у]затули уста-та на львове-тѣ, и не мя поврѣдихж; защото незлобіе ся намѣри въ мене прѣдъ него: още и прѣдъ тебе, царю, сгрѣшеніе не сьмь направилъ. 23 Тогазь царь-тъ ся зарадува много за това, и заповѣда да изведжтъ Даніила изъ ровъ-тъ. И ся възведе Даніилъ изъ ровъ-тъ, и никаква поврѣда не ся намѣри въ него, [ф]защото имаше вѣрж въ Бога своего.

24 Тогазь царь-тъ заповѣда [х]та докарахж онѣзи человѣцы които наклеветихж Даніила, и хвьрлихж въ ровъ-тъ на львове-тѣ тѣхъ, [ц]чада-та имъ и жены-тѣ имъ: и прѣди да стигнжтъ до дъно-то на ровъ-тъ, львове-тѣ гы сграбихж, и счупихж всичкы-тѣ имъ кости.

25 [ч]Тогазь писа царь Дарій къмъ всичкы-тѣ народы, племена, и языцы, които живѣяхж по всичкж-тж земіж: Миръ да ся 26 умножи у васъ! [ш]Повелѣніе ся издаде отъ мене, въ всичкж-тж държавж на царство-то ми [щ]да треперятъ человѣци-тѣ и да ся боятъ прѣдъ Даніиловаго Бога; защото [в]той е Богъ живъ, и прѣбывае въ вѣкъ, и [ы]царство-то му нѣма да ся развали, и 27 власть-та му *ще бжде* до край: Той избавя и спасава, и [ь]прави знаменія и чудеса на небе-то и на земіж-тж, който отървà Даніила отъ силж-тж на львове-тѣ. 28 И благоденствуваше тойзи Даніилъ въ царуваніе-то на Дарія, и [ѣ]въ царуваніе-то на [ю]Кира Персянинъ-тъ.

ГЛАВА 7.

1 Въ първж-тж годинж на Валтасара Вавилонскый-тъ царь, [а]Даніилъ видѣ сънъ, и [б]видѣнія на главж-тж си вьрху одръ-тъ си; тогазь писа сънъ-тъ, *и* приказа оглавленіе-то на думы-тѣ.

2 Даніилъ говорй и рече: Азъ видѣхъ въ видѣніе-то си нощя, и ето, четыри-тѣ вѣтрища небесны ся устремихж вързъ 3 голѣмо-то море. И четыри голѣми звѣрове [в]възлѣзохж изъ море-то различни единъ 4 отъ другъ. Първый-тъ бѣ [г]като львъ, и имаше крила орловы; гледахъ додѣ ся изскубахж крила-та му, и станж отъ земіж-тж, и застанж на нозѣ-тѣ *си* като человѣкъ, и человѣческо сьрдце му ся 5 даде. И ето [д]послѣ вторый звѣрь приличенъ на мечкж, и ся подигнж отъ еднж-тж странж, и *имаше* три ребра въ уста-та си между зжбы-тѣ си: и му думахж така: 6 Стани, изѣждь много плъти. Подирь това видѣхъ, и ето другъ, като рысъ, който имаше на гръбъ-тъ си четыри птичи крыла: звѣрь-тъ [е]имаше още *и* четыри главы: 7 и му ся даде власть. Подирь това видѣхъ въ видѣнія-та на нощь-тж, и ето четвьртый [ж]звѣрь, страшенъ и ужасенъ, и твърдѣ якъ; и имаше голѣмы желѣзны

з Гл. 3; 8.
и Ст. 8.
і Гл. 1; 6. 5; 13.
к Гл. 3; 12.
л Марк. 6; 26.
м Ст. 8.
н Плач. 3; 53.
о Мат. 27; 66.
п Гл. 2; 1.
р Гл. 3; 15.
с Гл. 2; 4.
т Гл. 3; 28.
у Евр. 11; 33.
ф Евр. 11; 33.
х Втор. 19; 19.
ц Есѳ. 9; 10. Вижь Втор. 24; 16. 4 Цар. 14; 6.
ч Гл. 4; 1.
ш Гл. 3; 29.
щ Псал. 99; 1.
в Гл. 4; 34.
ы Гл. 2; 44. 4; 3, 34. 7; 14, 27. Лук. 1; 33.
ь Гл. 4; 3.
ѣ Гл. 1; 21.
ю Ездр. 1; 1, 2.

а Числ. 12; 6. Амос. 3; 7
б Гл. 2; 28.
в Отк. 13; 1.
г Втор. 28; 49. 2 Цар. 1; 23. Іер. 4; 7, 13. 48; 40. Іез. 17; 3. Авв. 1; 8.
д Гл. 2; 39.
е Гл. 8; 8, 22.
ж Гл. 2; 40. Ст. 19, 23.

зѫбы; пояждаше и съкрушаваше, и стъпкуваше остатъкъ-тъ съ нозѣ-тѣ си; и той различаваше отъ всичкы-тѣ звѣрове които бѣхѫ прѣди него; и [з]имаше десеть рога.
8 Прѣглеждахъ рогове-тѣ, и ето, [и]другъ малъкъ рогъ излѣзе между тѣхъ, прѣдъ който три отъ първы-тѣ рогове ся искоренихѫ: и ето, въ тойзи рогъ *имаше* очи, [і]като человѣческы очи, и [к]уста които говорѣхѫ наголѣмо.
9 [л]Гледахъ додѣто прѣстоли ся положихѫ, и [м]Ветхый-тъ съ дни сѣднѫ, [н]на когото облѣкло-то бѣше бѣло като снѣгъ, и косми-тѣ на главѫ-тѫ му като чистѫ вълнѫ: прѣстолъ-тъ му огненни пламы-
10 ци: [о]колета-та му огнь палящъ. [п]Рѣка огненна изъ прѣдъ него излизаше и течеше: [р]тысяща тысящи му слугувахѫ, и тмы на тмы прѣдстоявахѫ прѣдъ него: [с]сѫдилище-то сѣднѫ, и книгы-тѣ ся отво-
11 рихѫ. Гледахъ тогазь, поради гласъ-тъ на великы-тѣ думы, които рогъ-тъ говорѣше, [т]гледахъ додѣ ся умъртви звѣрь-тъ, и тѣло-то му ся погуби и ся даде на из-
12 гореніе огненно. А за другы-тѣ звѣрове, власть-та имъ ся отнѣ; но даде имъ ся продълженіе на животъ до врѣме и порѫ.
13 Гледахъ въ нощны-тѣ видѣнія, и ето, единъ [у]като Сынъ человѣческый идѣше съ облацы-тѣ небесны, и стигнѫ [ф]до Ветхый-тъ съ дни, и го въведохѫ прѣдъ него.
14 И даде [х]ся нему власть, и слава, и царуваніе, за да му служатъ [ц]всичкы-тѣ народи, племена, и языци: власть-та му е [ч]власть вѣчна, която нѣма да прѣмине, и царуваніе-то му, което нѣма да ся развали.
15 [ш]Азъ Даніилъ оскърбихъ ся въ духъ-тъ си вѫтрѣ въ тѣло-то *си*, и видѣнія-та на
16 главѫ-тѫ ми мя смутихѫ. Приближихъ при едного отъ прѣдстоящы-тѣ и искахъ *да научѫ* отъ него истинѫ-тѫ за всичко това. И говори ми, и яви ми тълкованіе-
17 то на тѣзи нѣща. [щ]Тѣзи четыри голѣми звѣрове сѫ четыри царіе, които ще ся
18 дигнѫтъ отъ земіѭ-тѫ. [ъ]Но святи-тѣ на Вышняго ще пріемѫтъ царство-то и ще иматъ царство-то въ вѣкъ, и въ вѣкы вѣковъ.
19 Тогазь искахъ *да научѫ* истинѫ-тѫ [ы]за четвъртый-тъ звѣрь, който различаваше отъ всичкы-тѣ другы, твърдѣ страшенъ, на когото зѫби-тѣ бѣхѫ желѣзни, и нокти-тѣ му мѣдни: пояждаше, съкрушаваше, и стъпкуваше остатъкъ-тъ съ нозѣ-тѣ
20 си: И за десеть-тѣ рога, които бѣхѫ на главѫ-тѫ му, и *за* другый-тъ който излѣзе, и прѣдъ който паднѫхѫ три: *за* онзи рогъ, който имаше очи, и уста които говорѣхѫ на голѣмо, на когото видъ-тъ
21 бѣ по якъ неже на другары-тѣ му. Гледахъ, и [ь]онзи рогъ правѣше брань съсъ святы-тѣ, и прѣукрѣпяваше ся противъ
22 тѣхъ; [ѣ]Додѣ дойде Ветхый-тъ съ дни, и [ю]даде ся сѫдъ-тъ на святы-тѣ на Вышняго: и врѣме-то стигнѫ и святи-тѣ зѣхѫ
23 царство-то. Така рече той: Четвъртый звѣрь ще е [я]четвърто-то царство на земіѭ-тѫ, което ще различава отъ всичкы-тѣ царства, и ще изѣде всичкѫ-тѫ земіѭ,
24 и ще іѭ стъпче и съкруши. И [ѫ]десеть-тѣ рога сѫ десеть царіе, които ще станѫтъ отъ това царство: и слѣдъ тѣхъ другъ ще стане; и той ще различава отъ първы-тѣ,
25 и ще покори трима царіе. И [ѭ]ще говори думы противъ Вышняго, и [а]ще угнѣтава святы-тѣ на Вышняго, и [б]ще размысли да промѣни врѣмена и законы: и [в]ще ся дадѫтъ въ рѫкѫ-тѫ му [г]до врѣме и врѣ-
26 мена, и полъ врѣме: [д]Сѫдилище обаче ще сѣдне, и ще ся отнеме власть-та му, за да
27 ся истрѣби и погуби до край. И [е]царство-то, и власть-та, и величіе-то на царствата които сѫ подъ всичко-то небе, ще ся даде на людіе-тѣ на святы-тѣ на Вышняго, [ж]на когото царство-то е царство вѣчно, и [з]всичкы-тѣ власти ще служатъ и ще ся покорятъ нему.
28 До тукъ е свършъкъ-тъ на това нѣщо. Колкото заради мене Даніила, [и]размышленія-та ми много мя смущавахѫ, и зракъ-тъ ми ся измѣни въ мене; но [і]упазихъ това нѣщо въ сърдце-то си.

ГЛАВА 8.

1 Въ третіѭ-тѫ годинѫ на царуваніе-то на царь Валтасара, видѣніе ми ся яви, менѣ Даніилу, [а]подирь това що бѣ ми ся явило по напрѣдъ.
2 И видѣхъ въ видѣніе-то; и когато видѣхъ, бѣхъ [б]въ Сусѫ столицѫ-тѫ която е въ область-тѫ Еламъ; и видѣхъ въ видѣніе-то, и азъ бѣхъ при потокъ-тъ Улай.
3 И подигнѫхъ очи-тѣ си, и видѣхъ, и ето, стоеше прѣдъ рѣкѫ-тѫ единъ овенъ който

з Гл. 2; 41. Отк. 13; 1.
и Ст. 20, 21, 24. Гл. 8; 9.
і Отк. 9; 7.
к Псал. 12; 3. Ст. 25. Отк. 13; 5.
л Отк. 20; 4.
м Псал. 90; 2. Ст. 13, 22.
н Псал. 104; 2. Отк. 1; 14.
о Іез. 1; 15, 16.
п Псал. 50; 3. 97; 3. Иса. 30; 33, 66; 15.
р 3 Цар. 22; 19. Псал. 68; 17. Евр. 12; 22. Отк. 5; 11.
с Отк. 20; 4, 12.
т Откр. 19; 20.
у Іез. 1; 26. Мат. 24; 30. 26; 64. Отк. 1; 7, 13. 14; 14.
ф Ст. 9.
х Псал. 2; 6, 7, 8. 8; 6. 110; 1, 2. Мат. 11; 27. 28; 18. Іоан. 3; 35. 1 Кор. 15; 27. Ефес. 1; 22.
ц Гл. 3; 4.
ч Псал. 145; 13. Гл. 2; 44. Ст. 27. Мих. 4; 7. Лук. 1; 33. Іоан. 12; 34. Евр. 12; 28.
ш Ст. 28.
щ Ст. 3.
ъ Иса. 60; 12, 13, 14. Ст. 22, 27. 2 Тим. 2; 11, 12. Отк. 2; 26, 27. 3; 21. 20; 4.
ы Ст. 7.
ь Гл. 8; 12, 24. 11; 31. Отк. 11; 7. 13; 7. 17; 14. 19; 19.
ѣ Ст. 9.
ю Ст. 18. 1 Кор. 6; 2. Отк. 1; 6. 5; 10. 20; 4.
я Гл. 2; 40.
ѫ Ст. 7, 8, 20. Отк. 17; 12.
ѭ Иса. 37; 23. Гл. 8; 24, 25. 11; 28, 30, 31, 36. Отк. 13; 5, 6.
а Отк. 17; 6. 18; 24.
б Гл. 2; 21.
в Отк. 13; 7.
г Гл. 12; 7. Отк. 12; 14.
д Ст. 10, 22.
е Ст. 14, 18, 22.
ж Гл. 2; 44. Лук. 1; 33. Іоан. 12; 34. Отк. 11; 15.
з Иса. 60; 12.
и Ст. 15. Гл. 8; 27. 10; 8, 16.
і Лук. 2; 19, 51.

—

а Гл. 7; 1.
б Есө. 1; 2.

имаше два рога: и рогове-тѣ бѣхѫ высокы, но единый-тъ по высокъ отъ другый-тъ: и по высокый-тъ прорастнѫ послѣ.
4 Видѣхъ овенъ-тъ че бодѣше къмъ западъ, и къмъ сѣверъ, и къмъ югъ: и никой звѣрь не можаше да устои прѣдъ него, и нѣмаше който да избави отъ рѫкѫ-тѫ му; но [в]правѣше по волѭ-тѫ си, и ся възвеличи.
5 А като размышлявахъ азъ, ето, ярецъ отъ козы-тѣ идѣше отъ западъ по лице-то на всичкѫ-тѫ земѭ, и не ся допираше до земѭ-тѫ; и ярецъ-тъ *имаше* [г]рогъ угледенъ между очи-тѣ си.
6 И дойде до овенъ-тъ който имаше два-та рога, когото видѣхъ че стоеше прѣдъ потокъ-тъ, и завтече ся къмъ него съ устремленіе-то на силѫ-тѫ си.
7 И видѣхъ го че приближи при овенъ-тъ, и разсвирѣпѣ противъ него, и удари овенъ-тъ, та счупи два-та му рога: и нѣмаше *сила* въ овенъ-тъ да устои прѣдъ него, но го хвърли на земѭ-тѫ, и го стъпка: и нѣмаше кой да отърве овенъ-тъ отъ рѫкѫ-тѫ му.
8 За то ярецъ-тъ отъ козы-тѣ ся възвеличи много; и когато заякнѫ, счупи ся голѣмый-тъ *рогъ*: и вмѣсто него възлѣзохѫ [д]четыри *другы* угледни къмъ четыри-тѣ вѣтрища небесны.
9 И [е]изъ единый-тъ отъ тѣхъ излѣзе единъ малъкъ рогъ, който наголѣмѣ твърдѣ много [ж]къмъ югъ, и къмъ истокъ, и [з]къмъ *земѭ-тѫ* на славѫ-тѫ.
10 И [и]възвеличи ся [і]до войскѫ-тѫ небеснѫ; и [к]хвърли на земѭ-тѫ *часть* отъ войскѫ-тѫ и отъ звѣзды-тѣ, и гы стъпка.
11 [л]Наипаче възвеличи ся дори [м]противъ началника на войскѫ-тѫ: и [н]отнѣ ся отъ него [о]всегдашня-та *жертва*, и свято-то му жилище ся съсыпа.
12 И една [п]войска ся хвърли противъ всегдашнѭ-тѫ *жертвѫ* заради прѣстѫпленіе и [р]хвърли на земѭ-тѫ истинѫ-тѫ, и [с]направи, и благоуспѣ.
13 Тогазъ [т]чухъ единъ святъ че говорѣше: и другъ святъ рече на тогозъ който говорѣше: До кога ще е видѣніе-то за всегдашнѭ-тѫ *жертвѫ*, и за прѣстѫпленіе-то което докарва запустѣніе, та да ся прѣдаватъ на стъпкуваніе святилище-то и войска-та?
14 И каза ми: До двѣ тысящы и триста денонощія: тогазъ святилище-то ще ся очисти.
15 И когато азъ Даніилъ видѣхъ видѣніе-то, и [у]искахъ разумѣніе-то, тогазъ, ето, застанѫ прѣдъ мене [ф]като образъ человѣческый:
16 И чухъ гласъ человѣческъ [х]въ срѣдъ Улай, който выкнѫ и рече: [ц]Гавріиле, направи тогози да разбере видѣніе-то.
17 И дойде близу дѣто стоехъ; и когато дойде, растреперахъ ся, и [ч]паднѫхъ на лице-то си: а той ми рече: Разумѣй, сыне человѣческый; защото видѣніе-то е за сетны-тѣ врѣмена.
18 И [ш]като ми говорѣше той, азъ бѣхъ нечувственъ съ лице-то си на земѭ-тѫ: [щ]но допрѣ ся до мене, и мя направи да ся исправѭ правъ.
19 И рече: Ето, азъ ще тя направѭ да познаешь що има да ся случи въ сетниныт-тѣ на гнѣвъ-тъ; защото въ [ъ]опрѣдѣлено врѣме *ще бѫде* свършъкъ-тъ.
20 [ы]Овенъ-тъ когото си видѣлъ ты, който имаше два рога, тѣ сѫ царіе-тѣ на Мидіѭ и на Персіѭ.
21 И [ь]ярецъ-тъ е царь-тъ Греческый: и голѣмый рогъ, който е между очи-тѣ му, той е [ѣ]пръвый царь.
22 [ю]А че ся строши той, и възлѣзохѫ четыри вмѣсто него, четыри царства ще ся въздигнѫтъ отъ *тозъ* народъ, но не споредъ неговѫ-тѫ силѫ.
23 И въ сетны-тѣ врѣмена на царуваніе-то имъ, когато беззаконни-тѣ стигнѫтъ до върхъ-тъ *на беззаконіе-то си*, [я]ще възстане царь [ѫ]жестокъ на лице и знающъ ухитренія.
24 И сила-та му ще е крѣпка, [ѭ]но не отъ своѭ-тѫ си силѫ; и ще погубува чудесно, и [а]ще благоуспѣва и завършува, и [б]ще погубува крѣпкы-тѣ и святы-тѣ людіе.
25 И [в]чрѣзъ коварство-то си ще направи да благоуспѣва лъсть-та въ рѫкѫ-тѫ му; и [г]ще ся възвеличи въ сърдце-то си, и въ миръ ще погуби мнозина; и [д]ще стане противъ Началника на началницы-тѣ; но [е]ще ся съкруши безъ рѫкѫ.
26 И [ж]речено-то видѣніе за денонощія-та е истинно: [з]ты прочее запечатай видѣніе-то, защото е за много дни.
27 И [и]азъ Даніилъ примрѣхъ, и бѣхъ боленъ нѣколко дни: послѣ станѫхъ, и [і]вършѣхъ дѣла-та на царя; а чудѣхъ ся за видѣніе-то, и [к]нѣмаше кой да го истълкува.

ГЛАВА 9.

1 Въ първѫ-тѫ годинѫ [а]на Дарія, сынъ-тъ на Ассуира, отъ сѣме-то на Мидяны-тѣ, който царова надъ Халдейско-то царство,
2 Въ първѫ-тѫ годинѫ на царуваніе-то му,

в Гл. 5; 19. 11; 3, 16.
г Ст. 21.
д Гл. 7; 6. 11; 4. Ст. 22.
е Гл. 7; 8. 11; 21.
ж Гл. 11; 25.
з Псал. 48; 2. Іез. 20; 6, 15. Гл. 11; 16, 41, 45.
и Гл. 11; 28.
і Иса. 14; 13.
к Отк. 12; 4.
л Іер. 48; 26, 42. Ст. 25. Гл. 11; 36.
м Іис. Нав. 5; 14.
н Гл. 11; 31. 12; 11.
о Исх. 29; 38. Числ. 28; 3. Іез. 46; 13.
п Гл. 11; 31.
р Псал. 119; 43, 142. Иса. 59; 14.
с Ст. 4. Гл. 11; 28, 36.
т Гл. 4; 13. 12; 6. 1 Пет. 1; 12.
у Гл. 12; 8. 1 Пет. 1; 10, 11.
ф Іез. 1; 26.
х Гл. 12; 6, 7.
ц Гл. 9; 21. Лук. 1; 19, 26.
ч Іез. 1; 28. Отк. 1; 17.
ш Гл. 10; 9, 10. Лук. 9; 32.
щ Іез. 2; 2.
ъ Гл. 9; 27. 11; 27, 35, 36. 12; 7. Авв. 2; 3.
ы Ст. 3.
ь Ст. 5.
ѣ Гл. 11; 3.
ю Ст. 8. Гл. 11; 4.
я Ст. 6.
ѫ Втор. 28; 50.
ѭ Отк. 17; 13, 17.
а Ст. 12. Гл. 11; 36.
б Ст. 10. Гл. 7; 25.
в Гл. 11; 21, 23, 24.
г Ст. 11. Гл. 11; 36.
д Ст. 11. Гл. 11; 36.
е Іов. 34; 20. Плач. 4; 6. Гл. 2; 34, 45.
ж Гл. 10; 1.
з Іез. 12; 27. Гл. 10; 14. 12; 4, 9. Отк. 22; 10.
и Гл. 7; 28. 10; 8, 16.
і Гл. 6; 2, 3.
к Вижь Ст. 16.

—

а Гл. 1; 21. 5; 31. 6; 28.

азъ Даніилъ разумѣхъ отъ книгы-тѣ число-то на годины-тѣ, за които быде слово Господне [б]къмъ пророкъ Іереміѭ, че ще ся испълнятъ седмдесеть годины въ запустѣнія-та на Іерусалимъ.

3 [в]И обърнѫхъ лице-то си къмъ Господа Бога, за да направіѭ молитвѫ, и моленія

4 съ постъ, и врѣтище, и пепелъ: И помолихъ ся на Господа Бога моего, и ся исповѣдахъ, и рѣкохъ: [г]О Господи, великый и страшный Боже, който пазишь завѣтъ-тъ и милость-тѫ къмъ онѣзи които тя любятъ, и пазятъ твои-тѣ заповѣди!

5 [д]Съгрѣшихмы, и беззаконновахмы, и нечествовахмы, и отстѫпихмы, и ся уклонихмы отъ твои-тѣ заповѣди, и отъ твои-тѣ сѫдбы.

6 И [е]не послушахмы рабы-тѣ ти пророцы-тѣ, които въ твое име говорѣхѫ на царіе-тѣ ни, началницы-тѣ ни, и отцы-тѣ ни, и на всичкы-тѣ людіе на земіѭ-тѫ *ни*.

7 [ж]Тебѣ, Господи, прилича правда, а намъ срамъ на лице-то *ни*, както днесь, на мѫжіе-тѣ Іудины, и на жители-тѣ Іерусалимскы, и на всичкый Израиль, на ближни-тѣ и на далечны-тѣ, по всичкы-тѣ мѣста дѣто си гы изгонилъ ты, заради прѣстѫ-

8 пленіе-то имъ, което ти прѣстѫпихѫ. Господи, [з]срамъ на лице-то *ни* прилича намъ, на царіе-тѣ ни, на началницы-тѣ ни, и на

9 отцы-тѣ ни, защото ти съгрѣшихмы. [и]Господу Богу нашему принадлежатъ милость и прощеніе; защото отстѫпихмы отъ него;

10 И [і]не послушахмы гласъ-тъ на Господа Бога нашего, да ходимъ въ законы-тѣ му, които положи прѣдъ насъ, чрѣзъ рабы-тѣ

11 си пророцы-тѣ. И [к]всичкый Израиль прѣстѫпи законъ-тъ ти, и ся уклони за да не слуша гласъ-тъ ти: заради това ся излѣ върху насъ проклѣтія-та, и клѣтва-та писана [л]въ законъ-тъ на Моисея рабъ-тъ

12 Божій; защото му съгрѣшихмы. И [м]утвърди свои-тѣ думы, които говорѝ противъ насъ, и противъ наши-тѣ сѫдіи които ны сѫдихѫ, като докара върху насъ голѣмо зло; защото [н]не е ставало подъ всичко-то небе, каквото станѫ въ Іеру-

13 салимъ. [о]Както е писано въ законъ-тъ Моисеовъ, всичко това зло дойде върху насъ; [п]но не ся молихмы прѣдъ Господа Бога нашего, за да ся върнемъ отъ беззаконія-та си, и да разберемъ твоіѭ-тѫ истинѫ.

14 За то Господь бѣ [р]буденъ надъ зло-то, и докара го вързъ насъ; защото е [с]праведенъ Господь Богъ нашъ въ всичкы-тѣ си дѣла, колкото прави: понеже [т]ный не

15 послушахмы гласъ-тъ му. И сега, Господи Боже нашъ, [у]който си извелъ людіе-тѣ си изъ Египетскѫ-тѫ земіѭ съ крѣпкѫ рѫкѫ, и си [ф]направилъ за себе си име, като въ тойзи день, [х]съгрѣшихмы, нече-

16 ствовахмы. Господи, [ц]споредъ всичкы-тѣ твои правды нека ся върне, моліѭ ся, ярость-та ти и гнѣвъ-тъ ти въ градъ-тъ ти Іерусалимъ, [ч]отъ святѫ-тѫ ти горѫ; защото заради грѣхове-тѣ ни, и [ш]заради беззаконія-та на отцы-тѣ ни, [щ]Іерусалимъ и людіе-тѣ ти [ъ]*станахмы* укоръ на всичкы

17 които сѫ около насъ. Сега прочее послушай, Боже нашъ, молитвѫ-тѫ на рабъ-тъ си, и моленія-та му, и [ы]просвѣти лице-то си, [ь]заради Господа, върху [ѣ]запустѣно-то

18 си святилище. [ю]Приклони, Боже мой, ухо-то си, и послушай; отвори очи-тѣ си и [я]виждь запустѣнія-та ни, и градъ-тъ [ѫ]върху който ся призва име-то ти; защото ный не приносимъ прошенія-та си прѣдъ тебе заради правды-тѣ си, но за-

19 ради много-то твои щедроты. Господи, послушай; Господи, прости; Господи, дай вниманіе, и направи; да не закъснѣешь, [ѭ]заради себе си, Боже мой; защото твое-то име ся призва върху градъ-тъ ти, и върху людіе-тѣ ти.

20 И [а]като говорѣхъ азъ още, и ся моляхъ, и исповѣдовахъ грѣхъ-тъ си, и грѣхъ-тъ на людіе-тѣ си Израиля, и приносяхъ моленіе-то си прѣдъ Господа Бога моего, за-

21 ради святѫ-тѫ горѫ на Бога моего, И като още говорѣхъ въ молитвѫ-тѫ, [б]мѫжъ-тъ Гавріилъ, когото бѣхъ видѣлъ въ видѣніе-то понапрѣдъ, като летѣше скоро, [в]допрѣ ся до мене [г]около часъ-тъ на ве-

22 чернѭ-тѫ жертвѫ; И вразуми *мя*, и говори съ мене, и рече: Даніиле, сега излѣзохъ за да тя направіѭ да земешь ра-

23 зумъ. Въ начало-то на молбы-тѣ ти излѣзе заповѣдь-та, и азъ [д]дойдохъ да *ти* кажѫ *това;* защото си [е]любезенъ; за то [ж]разумѣй думѫ-тѫ, и разбери видѣніе-то.

24 Седмдесеть седмицы ся опрѣдѣлихѫ заради людіе-тѣ ти, и заради святый-тъ ти градъ, за да ся свърши прѣстѫпленіе-то,

---

б 2 Лѣт. 36; 21. Іер. 25; 11, 12. 29; 10.
в Неем. 1; 4. Іер. 29; 12, 13. Га. 6; 10. Іак. 4; 8, 9, 10.
г Исх. 20; 6. Втор. 7; 9. Неем. 1; 5. 9; 32.
д 3 Цар. 8; 47, 48. Неем. 1; 6, 7. 9; 33, 34. Псал. 106; 6. Иса. 64; 5, 6, 7. Іер. 14; 7. Ст. 15.
е 2 Лѣт. 36; 15, 16. Ст. 10.
ж Неем. 9; 33.
з Ст. 7.
и Неем. 9; 17. Псал. 130; 4, 7.
і Ст. 6.
к Иса. 1; 4, 5, 6. Іер. 8; 5, 10.
л Лев. 26; 14 и дрг. Второз. 27; 15 и дрг. 28; 15 и дрг. 29; 20 и дрг. 30; 17, 18 и дрг. 31; 17 и дрг. 32; 19 и дрг. Плач. 2; 17.
м Зах. 1; 6.
н Плач. 1; 12. 2; 13. Іез. 5; 9. Амос. 3; 2.
о Лев. 26; 14 и дрг. Втор. 28; 15. Плач. 2; 17.
п Иса. 9; 13. Іер. 2; 30. 5; 3. Осія 7; 7, 10.
р Іер. 31; 28. 44; 27.
с Неем. 9 33. Ст. 7.
т Ст. 10.
у Исх. 6; 1, 6. 32; 11. 3 Цар. 8; 51. Неем. 1; 10. Іер. 32; 21.
ф Исх. 14; 18. Неем. 9; 10. Іер. 32; 20.
х Ст. 5.
ц 1 Цар. 12; 7. Псал. 31; 1. 71; 2. Мих. 6; 4, 5.
ч Ст. 20. Зах. 8; 3.
ш Исх. 20; 5.
щ Плач. 2; 15, 16.
ъ Псал. 44; 13, 14. 79; 4.
ы Числ. 6; 25. Псал. 67; 1. 80; 3, 7, 19.
Ст. 19. Іоан. 16; 24.
ѣ Плач. 5; 18.
ю Иса. 37; 17.
я Исх. 3; 7. Псал. 80; 14 и дрг.
ѫ Іер. 25; 29.
ѭ Псал. 79; 9. 10. 102; 15, 16.
а Псал 32; 5. Иса. 65; 24.
б Гл. 8; 16.
в Гл. 8; 18. 10; 10, 16.
г 3 Цар. 18; 36.
д Гл. 10; 12.
е Гл. 10; 11, 19.
ж Мат. 24; 15.

и да ся довършатъ грѣхове-тѣ, и [з]да стане умилостивеніе-то за беззаконіе, и [и]да ся въведе вѣчна правда, и да ся запечата видѣніе-то и пророчество-то, и [і]да ся помаже Прѣсвятый-тъ.

25 [к]Познай прочее и разбери, че [л]отъ излизаніе-то на заповѣдь-тѫ за да ся съгради изново Iерусалимъ, [м]до *Мессіѭ [н]Вождь-тъ, *ще бѫдѫтъ* седмь седмицы, и шестдесеть и двѣ седмицы: ще ся съгради изново стъгда-та и стѣна-та, [о]и то въ врѣмена утѣснителны.

26 И подирь шестдесеть-тѣ и двѣ седмицы, [п]ще ся посѣче Мессія, но [р]не заради себе си: и [с]людіе-тѣ на вождь-тъ който ще дойде, [т]ще погубятъ градъ-тъ и [у]святилище-то: [ф]и свършъкъ-тъ му *ще дойде* [х]съ потопъ, и до свършъкъ-тъ на браньтѫ има опрѣдѣлены погынуванія.

27 И [ц]ще постави завѣтъ-тъ [ч]съ мнозина въ еднѫ седмицѫ; а въ половинѫ-тѫ на седмицѫ-тѫ ще прѣстане жертва-та и приношеніе-то, и връху крило-то на [ш]мерзости-тѣ ще е запуститель-тъ, [щ]и до свършуваніе-то *на врѣме-то* ще ся даде опрѣдѣленіе връху запустѣло-то.

ГЛАВА 10.

1 Въ третьо-то лѣто на Кира Персійскый-тъ царь, откры ся слово Даніилу, [а]на когото име-то ся назва Валтасасаръ; и [б]слово-то бѣ истинно, и [в]бѣдствія-та голѣмы: и разбра слово-то, и [г]разумѣ видѣніе-то.

2 Въ онѣзи дни азъ Даніилъ бѣхъ въ сѣ-

3 тованіе три цѣлы седмицы. Хлѣбъ желателенъ не ядохъ, и месо и вино не влѣзе въ уста-та ми, и ни еднъжь [д]не помазахъ себе си, додѣ ся испълнихѫ три цѣлы седмицы.

4 И въ двадесеть четвъртый-тъ день на първый-тъ мѣсецъ, като бѣхъ при брѣгъ-тъ на голѣмѫ-тѫ рѣкѫ, която е [е]Тигръ,

5 [ж]Подигнѫхъ очи-тѣ си и видѣхъ, и [з]ето единъ человѣкъ [и]облѣченъ въ ленены дрехы, и чрѣсла-та му бѣхѫ опасаны [і]съ

6 чисто злато Уѳазско: А тѣло-то му бѣ [к]като хрисолиѳъ: и лице-то му [л]като видъ на свѣткавицѫ, а [м]очи-тѣ му като свѣтила огненны, и мышцы-тѣ му и [н]нозѣ-тѣ му на гледъ като мѣдь лъскавѫ, и [о]гласъ-тъ на думы-тѣ му като гласъ на

7 народъ. И [п]самъ азъ Даніилъ видѣхъ видѣніе-то: а мѫжіе-тѣ които бѣхѫ съ мене не видѣхѫ видѣніе-то; но трепераніе голѣмо нападнѫ връзъ тѣхъ, и побѣгнѫхѫ

8 да ся скрыѭтъ. Азъ прочее останѫхъ самъ, и видѣхъ това голѣмо видѣніе, и [р]не останѫ силѫ въ мене: и [с]благолѣпіе-то ми ся обърнѫ въ мене въ тлѣніе,

9 и не останѫ сила въ мене. Чухъ обаче гласъ-тъ на думы-тѣ му; [т]и като слушахъ гласъ-тъ на думы-тѣ му, азъ бѣхъ нечувственъ, *паднѫлъ* на лице-то си, и лице-то ми връху земіѭ-тѫ.

10 И [у]ето, рѫка ся допрѣ до мене, и мя подигнѫ на колѣна-та ми, и на длани-тѣ

11 на рѫцѣ-тѣ ми. И рече ми: Даніиле, [ф]мѫжу любезный, разумѣй слова-та които азъ ти говорѭ, и стой правъ, защото при тебе съмь проводенъ сега. И когато ми говорй това слово, дигнѫхъ ся рас-

12 треперанъ. И рече ми: [х]Не бой ся, Даніиле; защото отъ първый-тъ день, въ който даде ты сърдце-то си за да разумѣвашь, и да смиришь себе си прѣдъ Бога твоего, [ц]послушахѫ ся думы-тѣ ти, и

13 азъ дойдохъ заради думы-тѣ ти. [ч]Началникъ-тъ обаче на Персійско-то царство ми противостоеше двадесеть и единъ день; но ето, [ш]Михаилъ, единъ отъ първы-тѣ началницы, дойде да ми помогне: и азъ останѫхъ тамъ при Персійскы-тѣ царіе:

14 Сега дойдохъ да тя направѭ да разумѣешь що има да ся случи на людіе-тѣ ти [щ]въ сетны-тѣ дни; защото [ъ]видѣніе-то е

15 още за *много* дни. И като ми говорѣше таквызь думы, [ы]турихъ лице-то си на земіѭ-тѫ, и станѫхъ нѣмъ.

16 И ето, [ь]единъ въ подобіе на человѣческы сынове, [ѣ]допрѣ ся до устны-тѣ ми: тогазь отворихъ уста-та си, та говорихъ, и рѣкохъ на оногозь който стоеше прѣдъ мене: Господарю мой, [ю]отъ видѣніе-то ся върнѫхѫ болежи-тѣ ми въ мене, и не о-

17 станѫ сила въ мене. И какъ може рабъ-тъ на тогози мой-тъ господарь да говори съ тогози мой-тъ господарь? въ мене отъ нынѣ нѣма никаквѫ силѫ, но нито дыха-

18 ніе останѫ въ мене. И допрѣ ся до мене

з Иса. 53; 10.
и Иса. 53; 11. Iер. 23; 5, 6. Евр. 9; 12. Откр. 14; 6.
і Псал. 45; 7. Лук. 1; 35. Iоан. 1; 41. Евр. 9; 11.
к Ст. 23. Мат. 24; 15.
л Ездр. 4; 24. 6; 1, 15. 7; 1 и дрг. Неем. 2; 1, 3, 5, 6, 8.
м Iоан. 1; 41. 4; 25.
* Помазанникъ.
н Иса. 55; 4.
о Неем. 4; 8, 16, 17, 18. 6; 15.
п Иса. 53; 8. Марк. 9; 12. Лук. 24; 26, 46.
р 1 Пет. 2; 21. 3; 18.
с Мат. 22; 7.
т Лук. 19; 44.
у Мат. 24; 2.
ф Мат. 24; 6, 14.
х Иса. 8; 7, 8. Гл. 11; 10, 22. Наум. 1; 8.
ц Иса. 42; 6. 55; 3. Iер. 31; 31. Iез. 16; 60, 61, 62.
ч Иса. 53; 11. Мат. 26; 28. Рим. 5; 15, 19. Евр. 9; 28.
ш Мат. 24; 15. Марк. 13; 14. Лук. 21; 20.
щ Вижь Иса. 10; 22, 23. 28; 22. Гл. 11; 36. Лук. 21; 24. Рим. 11; 26.

—

а Гл. 1; 7.
б Гл. 8; 26. Отк. 19; 9.
в Ст. 14.
г Гл. 1; 17. 8; 16.
д Мат. 6; 17.
е Быт. 2; 14.
ж Iис. Нав. 5; 13.
з Гл. 12; 6, 7.
и Отк. 1; 13, 14, 15. 15; 6.
і Iер. 10; 9.
к Iез. 1; 16.
л Iез. 1; 14.
м Отк. 1; 14. 19; 12.
н Iез. 1; 7. Отк. 1; 15.
о Iез. 1; 24. Отк. 1; 15.
п 4 Цар. 6; 17. Дѣян. 9; 7.
р Гл. 8; 27.
с Гл. 7; 28.
т Гл. 8; 18.
у Iер. 1; 9. Гл. 9; 21. Отк. 1; 17.
ф Гл. 9; 23.
х Отк. 1; 17.
ц Гл. 9; 3, 4, 22, 23. Дѣян. 10; 4.
ч Ст. 20.
ш Ст. 21. Гл. 12; 1. Iуд. 9. Отк. 12; 7.
щ Быт. 49; 1. Гл. 2; 28.
ъ Гл. 8; 26. Ст. 1. Авв. 2; 3.
ы Ст. 9. Гл. 8; 18.
ь Гл. 8; 15.
ѣ Ст. 10. Iер. 1; 9.
ю Ст. 8.

пакъ като образъ человѣческый, и мя укрѣпи, 19 [я]И рече: [ѫ]Не бой ся, мѫжу любезный: миръ тебѣ: укрѣпи ся, укрѣпи ся. И като ми говорѣше, укрѣпихъ ся и рѣкохъ: Да говори господарь-тъ ми; защото си мя укрѣпилъ.

20 И рече: Знаешь ли защо дойдохъ при тебе? а сега ще ся върнѫ да ратувамъ [ѭ]съ началника на Персіѭ; и когато излѣзнѫ, ето, началникъ-тъ на Грьціѭ ще 21 дойде. Но ще ти възвѣстѭ писано-то въ писаніе-то на истинѫ-тѫ: и нѣма никой който да помага съ мене за тѣзи работы, [а]освѣнь Михаила началникъ-тъ вашъ.

ГЛАВА 11.

1 И азъ [а]въ първо-то лѣто на [б]Дарія Мидянинъ-тъ, настоявахъ да го укрѣпѭ и уякчѫ.

2 И сега ще ти обадѭ истинѫ-тѫ. Ето, още трима царіе ще въстанѫтъ въ Персіѭ: и четвъртый-тъ ще е много по богатъ отъ всичкы-тѣ; и като ся укрѣпи въ богатство-то си, ще подигне всичко противъ Грьчко-то царство.

3 И [в]ще ся въздигне единъ силенъ царь, и ще царува съ голѣмѫ силѫ, [г]и ще направи споредъ щѣніе-то си.

4 И щомъ ся въздигне той, [д]ще ся съкруши царство-то му, и ще ся раздѣли на четыри-тѣ вѣтрища небесны; но не на наслѣдницы-тѣ му, [е]нито споредъ властьтѫ му съ коіѭто владѣ; защото царство-то му ще ся искорени и *раздѣли* на другы, освѣнь тѣхъ.

5 И царь-тъ на югъ ще ся укрѣпи, и *единъ* отъ началницы-тѣ му; и ще ся укрѣпи повече отъ него и ще завладѣе: власть-6 та му *ще е* власть голѣма. И подирь години ще ся съдружатъ: и дъщеря-та на южный-тъ царь ще дойде при сѣверный-тъ царь за да направи съгласіе; но тя не ще да удържи силѫ-тѫ на мышцѫ-тѫ, нито той ще устои нито мышца-та му; но ще ся прѣдаде тя, и онѣзи които ѭ водѣхѫ, и родитель-тъ ѝ, и онзи който ѭ укрѣпяваше на врѣмена.

7 Но отъ отрасль-тъ на корени-тѣ ѝ ще стане *единъ* вмѣсто него, и като дойде съсъ силѫ ще влѣзе въ твърдѣли-тѣ на сѣверный-тъ царь, и ще дѣйствува противъ тѣхъ, 8 и ще ся прѣукрѣпи. И още ще докара плѣнницы въ Египетъ богове-тѣ имъ, съ лѣяны-тѣ имъ, съ избранны-тѣ имъ съсѫды, сребърны-тѣ и златны-тѣ; и той ще устои *нѣколко* години повече отъ сѣвер-9 ный-тъ царь. А онъ ще влѣзе въ царство-то на южный-тъ царь, но ще ся върне въ земіѭ-тѫ си.

10 А синове-тѣ му ще ся подигнѫтъ на брань, и ще съберѫтъ множество отъ много силы; и *единъ отъ тѣхъ* ще дойде съ устремленіе, и [ж]ще наводни, и замине; и ще дойде пакъ та ще ся подигне на 11 брань [з]до твърдѣль-тъ му. И южный-тъ царь ще разсвирѣпѣе, и ще излѣзе и ще ратува съ него, съсъ сѣверный-тъ царь; който ще опълчи едно множество голѣмо; но множество-то ще ся прѣдаде въ рѫ-12 кѫ-тѫ му. И като прѣвземе множество-то, сърдце-то му ще ся надигне; и ще направи да паднѫтъ тмы; но нѣма да ся 13 укрѣпи. И царь-тъ сѣверенъ ще ся върне, и ще опълчи множество повече отъ първо-то, и ще дойде съ устремленіе въ свършъкъ-тъ на опрѣдѣлены-тѣ години, съ голѣмѫ силѫ, и съ много богатство.

14 И въ онѣзи врѣмена мнозина ще станѫтъ противъ южный-тъ царь: и насилници-тѣ отъ твои-тѣ людіе ще ся подигнѫтъ за да испълнятъ видѣніе-то; но ще 15 паднѫтъ. И сѣверный-тъ царь ще дойде, и ще въздигне окопъ, и ще обладае твърдѣлны-тѣ градове: и мышцы-тѣ на югъ не ще противостанѫтъ нито множество-то на избранны-тѣ му, и не ще да има 16 силѫ за противостояніе. И онзи който иде противъ него [и]ще направи споредъ щѣніе-то си, и [і]не ще има кой да му противостои: и ще застане въ земіѭ-тѫ на славѫ-тѫ, която ще загине отъ рѫцѣ-тѣ му.

17 И [к]ще утвърди лице-то си за да влѣзе съсъ силѫ-тѫ на всичко-то си царство, и прави *ще има* съ него; и ще дѣйствува; и ще му даде дъщеріѭ отъ жены, за растлѣніе *чрѣзъ* неіѭ; но тя не ще устои; 18 [л]нито ще е отъ къмъ него. Послѣ ще обърне лице-то си къмъ островы-тѣ, и ще завладѣе много: но единъ вождь ще направи да прѣстане поношеніе-то отъ него; освѣнь това ще върне поношеніе-19 то му върху него; Тогазь ще обърне лице-то си къмъ твърдѣли-тѣ на земіѭ-тѫ си; но ще ся прѣпъне и падне, и [м]нѣма да ся намѣри.

20 И вмѣсто [н]него ще ся въздигне единъ, който ще проводи бирникъ *за* славѫ-тѫ на царство-то; но въ малко дни ще загыне, и не чрѣзъ гнѣвъ, нито чрѣзъ бой.

21 И вмѣсто него ще ся въздигне единъ нищоженъ, на когото не ще да дадѫтъ царскѫ честь; но ще дойде мирно, и ще 22 обладае царство-то съ ласкателство. И съ [о]мышцы-тѣ на потопящій-тъ ще ся пото-

я Ст. 11.
ѫ Сѫд. 6; 23.
ѭ Ст. 13.
а Ст. 13. Іуд. 9. Отк. 12; 7.

а Гл. 9; 1.
б Гл. 5; 31.
в Гл. 7; 6. 8; 5.
г Гл. 8; 4. Ст. 16, 36.
д Гл. 8; 8.
е Гл. 8; 22.
ж Иса. 8; 8. Гл. 9; 26.
з Ст. 7.
и Гл. 8; 4, 7. Ст. 3, 36.
і Іис. Нав. 1; 5.
к 2 Лѣт. 20; 3.
л Гл. 9; 26.
м Іов. 20; 8. Псал. 37; 36. Іез. 26; 21.
н Гл. 7; 8. 8; 9, 23, 25.
о Ст. 10.

пятъ прѣдъ него, и ще ся съкрушатъ: [п]а още *и* самъ началникъ-тъ на завѣтъ-тъ.
23 И подирь съюзъ-тъ съ него ще ся [р]докарува лъстиво; защото ще възлѣзе, и
24 ще ся прѣукрѣпи съ малко людіе. Ще дойде наипаче мирно въ тлъсты-тѣ мѣста на область-тѫ, и ще направи което не направихѫ отци-тѣ му и отци-тѣ на отцы-тѣ му; ще раздѣли помежду тѣхъ грабежъ, и корысти, и богатство; и ще ухытри хытрости-тѣ си противъ твърдѣли-тѣ,
25 и *то* до врѣме. И ще подигне силѫ-тѫ си и сърдце-то си противъ южный-тъ царь съ голѣмѫ силѫ, и южный-тъ царь ще ся подигне на брань съ голѣмѫ и много крѣпкѫ силѫ; но не ще може да устои; защото ще ухытрятъ хытрости противъ
26 него. И онѣзи които ядѫтъ изрядны-тѣ му ястія ще го съкрушатъ: и войска-та му [с]ще наводни: и множина ще паднѫтъ
27 убити. А сърдца-та на двама-та тѣзи царіе *ще сѫ* въ лукавство, и ще говорятъ лъжы на истѫ-тѫ трапезѫ; но то не ще да напрѣдне, понеже [т]свършъкъ-тъ още *ще е*
28 въ опрѣдѣлено-то врѣме. Тогазь ще ся върне въ земіѭ-тѫ си съ голѣмо богатство; и [у]сърдце-то му *ще е* противъ святый-тъ завѣтъ; и ще дѣйствува, и ще ся върне въ земіѭ-тѫ си.
29 Въ опрѣдѣлено-то врѣме ще ся върне, и дойде къмъ югъ; [ф]но сетный-тъ *пѫть*
30 не ще да е като първый-тъ; Защото [х]кораби-тѣ на Киттійцы-тѣ ще дойдѫтъ противъ него: и ще ся смири, и върне, и ще ся разяри [ц]противъ святый-тъ завѣтъ; и ще подѣйствува, и ще ся върне, и ще ся споразумѣе съ онѣзи които сѫ оставили
31 святый-тъ завѣтъ. И мышцы ще ся подигнѫтъ отъ него, и [ч]ще омърсятъ святилище-то на силѫ-тѫ, и ще отнемѫтъ всегдашнѭ-тѫ *жертвѫ*, и ще поставятъ мер-
32 зость-тѫ на запустѣніе-то. И ще растлѣе съ ласкателства онѣзи които беззаконнуватъ въ завѣтъ-тъ; но людіе-тѣ, които познаватъ Бога своего, ще ся укрѣпятъ и ще
33 дѣйствуватъ. И [ш]разумни-тѣ отъ людіе-тѣ ще научатъ множина; [щ]но ще подпаднѫтъ подъ мечъ, и подъ пламыкъ, подъ плѣнове, и подъ корыствованія, за врѣме.
34 И когато пострадатъ, ще имъ ся помогне съ малкѫ помощь; множина обаче ще ся приложатъ при тѣхъ съ ласкателства.
35 И отъ разумны-тѣ ще пострадатъ, [ъ]за да ся опытатъ, и да ся очистятъ, и да ся избѣлятъ, [ы]до сетно-то врѣме; [ь]защото *и то ще стане* въ опрѣдѣлено-то врѣме.
36 И царь-тъ [ѣ]ще направи споредъ щѣніе-то си, и [ю]ще ся възвыси, и ще ся възвеличи надъ всякакъвъ богъ, и ще велерѣчи [я]противъ Бога на богове-тѣ, и ще благоденствува, [ѫ]додѣ ся скончае гнѣвъ-тъ; защото опрѣдѣлено-то ще ся испълни.
37 И нѣма да ся грыжи за богове-тѣ на отцы-тѣ си, [іѫ]нито за желаніе на жены, [а]нито ще ся грыжи за никакъвъ богъ; защото ще ся наголѣми надъ всичкы-тѣ.
38 А бога на твърдѣли-тѣ ще прослави на мѣсто-то му; и едного бога когото отци-тѣ му не познахѫ, ще почте съсъ злато и сребро, и съсъ скѫпоцѣнны каменіе, и
39 съ желателны вещи. Така ще направи въ крѣпкы-тѣ твърдѣли съ богъ чуждъ: които *го* познаіѫтъ, ще *имъ* умножи славѫ: и ще гы направи да владѣіѫтъ надъ множина, и земіѭ-тѫ ще раздѣли за въздаяніе.
40 И [б]въ сетно-то врѣме, южный-тъ царь ще ся сбоде съ него: и сѣверный-тъ царь ще дойде противъ него [в]като вихрушкѫ, съ колесницы, и [г]съ конници, и съ много кораби; и ще дойде по мѣста-та, и [д]ще
41 наводни и замине; Ще влѣзе още въ земіѭ-тѫ на славѫ-тѫ, и много *мѣста* ще ся низвърнѫтъ, но тѣзи ще избѣгнѫтъ отъ рѫкѫ-тѫ му: [е]Едомъ, и Моавъ и първенствующій-тъ на Аммоновы-тѣ синове.
42 И ще простре рѫкѫ-тѫ си върху мѣста-та: и Египетска-та земя нѣма да избѣгне.
43 И ще обладае съкровища-та на злато-то и на сребро-то, и всичкы-тѣ желателны на Египетъ: и Ливіяни-тѣ и Еѳіопяни-тѣ
44 ще бѫдѫтъ [ж]подирь стъпкы-тѣ му. Но извѣстія отъ истокъ и отъ сѣверъ ще го смутятъ: за то ще излѣзе съ голѣмѫ я-
45 рость за да погуби, и да истрѣби множина. И ще постави шатры-тѣ на царско-то си население между моря-та [з]върху славнѫ-тѫ святѫ горѫ; [и]но ще дойде въ свършъкъ-тъ си, и не ще има кой да му помага.

ГЛАВА 12.

1 И въ онова врѣме [а]ще ся подигне Михаилъ, великый-тъ князь, стоящій отъ къмъ синове-тѣ на твои-тѣ людіе: и [б]ще е врѣме на скърбь, каквато никогa не е бывала отъ както е народъ станѫлъ до онова врѣме: и въ онова врѣме [в]ще ся отървѫтъ твои-тѣ людіе, [г]всякой който
2 ся намѣри писанъ въ книгѫ-тѫ. И много отъ спящи-тѣ въ пърсть-тѫ на земіѭ-тѫ

п Гл. 8; 10, 11, 25.
р Гл. 8; 25.
с Ст. 10, 22.
т Ст. 29, 35, 40. Гл. 8; 19.
у Ст. 22.
ф Ст. 23, 25.
х Числ. 24; 24. Іер. 2; 10.
ц Ст. 28.
ч Гл. 8; 11. 12; 11.
ш Мат. 2; 7.
щ Евр. 11; 35 и драг.
ъ Гл. 12; 10. 1 Пет. 1; 7.
ы Гл. 8; 17, 19. Ст. 40.
ь Ст. 29.
ѣ Ст. 16.
ю Гл. 7; 8, 25. 8; 25. 2 Сол. 2; 4. Отк. 13; 5, 6.
я Гл. 8; 11, 24, 25.
ѫ Гл. 9; 27.
іѫ 1 Тим. 4; 3.
а Иса. 14; 13. 2 Сол. 2; 4.
б Ст. 35.
в Иса. 21; 1. Зах. 9; 14.
г Іез. 38; 4, 15. Отк. 9; 16.
д Ст. 10, 22.
е Иса. 11; 14.
ж Исх. 11; 8. Сѫд. 4; 10.
з Псал. 48; 2. Ст. 16, 41. 2 Сол. 2; 4.
и 2 Сол. 2; 8. Отк. 19; 20.

а Гл. 19; 13, 21.
б Иса. 26; 20, 21. Іер. 30; 7. Мат. 24; 21. Отк. 16; 18.
в Рим. 11; 26.
г Исх. 32; 32. Псал. 56; 8. 69; 28. Іез. 13; 9. Лук. 10; 20. Филип. 4; 3. Откр. 3; 5. 13; 8.

ще ся събудятъ, [д]едни въ животъ вѣченъ, а други въ поношеніе *и* [е]въ укоръ вѣченъ.
3 И [ж]разумни-тѣ [з]ще сіяіѫтъ като свѣтлость-тѫ на твърдь-тѫ: и онѣзи които [и]обращатъ мнозина въ правдѫ, [і]като звѣзды-тѣ въ вѣкове на вѣкове.
4 И [к]ты, Даніиле, [л]затвори думы-тѣ, и запечатай книгѫ-тѫ, [м]до сетно-то врѣме, *когато* мнозина ще изслѣдуватъ, и знаніе-то ще ся умножава.
5 И азъ Даніилъ погледнѫхъ, и ето, стоехѫ двама други, единъ отъ самъ при брѣгъ-тъ на рѣкѫ-тѫ, и единъ отъ тамъ [н]при брѣгъ-тъ на рѣкѫ-тѫ.
6 И рече *единый-тъ* [о]на облѣченый-тъ въ ленены дрехы мѫжъ, който бѣ надъ водѫ-тѫ на рѣкѫ-тѫ: [п]До кога *ще* бѫде свършъкъ-тъ на *тѣзи* чудеса?
7 И чухъ облѣченный-тъ въ ленены дрехы мѫжъ, който бѣ надъ водѫ-тѫ на рѣкѫ-тѫ, [р]когато възвыси десницѫ-тѫ си и лѣвицѫ-тѫ си къмъ небе-то, и ся клѣ [с]въ Живущій-тъ въ вѣкы, [т]че *ще е* въ врѣме, врѣмена, и полъ *врѣме*, и [у]когато ся свърши распърсnуваніе-то на силѫ-тѫ [ф]на святы-тѣ людіе, всичко това ще ся сбѫде на пълно.
8 И азъ чухъ, но не разумѣхъ; тогазь рѣкохъ: Господарю мой, кой е свършъкъ-тъ на това?
9 И рече: Иди си, Даніиле; защото думы-тѣ сѫ затворены и запечатаны до [х]послѣдньо-то врѣме.
10 [ц]Мнозина ще ся очистятъ, и избѣлятъ, и ще бѫдѫтъ опытани: и [ч]нечестиви-тѣ ще нечествуватъ; и никой отъ нечестивы-тѣ не ще разумѣе; но [ш]разумни-тѣ ще разумѣіѫтъ.
11 И отъ врѣме-то [щ]*въ което* всегдашня-та жертва ся отнеме, и мерзость-та на запустѣніе-то ся постави, *ще бѫдѫтъ* дни тысяща и двѣстѣ и деветдесеть.
12 Блаженъ който истърпи, и стигне въ дни тысящѫ и триста и тридесеть и петь.
13 Но [ъ]ты си иди, до свършъкъ-тъ; и [ы]ще ся упокоишь, и въ свършъкъ-тъ на дни-тѣ [ь]ще застанешь въ жрѣбіе-то си.

КНИГА НА ПРОРОКА ОСІѬ.

ГЛАВА 1.

1 Слово-то Господне което быде къмъ Осіѭ сынъ-тъ на Веирія въ дни-тѣ на Озіѭ, Іоаѳама, Ахаза, *и* Езекіѭ, царіе Іудины, и въ дни-тѣ на Іеровоама, сынъ на Іоаса, Израилевъ-тъ царь.
2 Начало на слово-то Господне чрѣзъ Осіѭ. И рече Господь на Осіѭ: [а]Иди земи си женѫ на блудодѣяніе и чада на блудодѣяніе; защото [б]земя-та съ многото си блудуваніе уклони ся отъ подирь Господа.
3 И отиде та зѣ Гомерь, дъщерѭ-тѫ на Девлаима:
4 и зачнѫ и му роди сынъ. И рече му Господь: Наречи име-то му Іезраель; защото още малко, и [в]ще отмъстѭ за кръвь-тѫ на Іезраеля върху домъ-тъ на Іиуя, и [г]ще прѣкратѭ царство-то на домъ-тъ Израилевъ.
5 И [д]въ онова врѣме ще съкрушѫ лѫкъ-тъ Израилевъ въ долъ-тъ на Іезраеля.
6 И зачнѫ пакъ, и роди дъщерѭ. И рече му *Господь:* Наречи име-то ѝ * Ло-рухамѫ: [е]защото нѣма да помилувамъ вече домъ-тъ Израилевъ, но ще гы махнѫ съвсѣмъ.
7 А [ж]домъ-тъ Іудинъ ще помилувамъ, и ще гы спасѫ чрѣзъ Господа тѣхный-тъ Богъ, и [з]нѣма да гы спасѫ съ лѫкъ, нито съ мечъ, нито съ брань, съ коніе, и съ конницы.
8 И като отби Ло-рухамѫ, зачнѫ и
9 роди сынъ. И рече *Господь:* Наречи име-то му †Ло-аммій; защото вы не сте людіе мои, и азъ не ще да сьмъ *Богъ* вашъ.
10 Но [и]число-то на Израилевы-тѣ сынове ще е като пѣсъкъ-тъ на море-то, който не може да ся прѣмѣри, нито да ся прѣброи: *и* [і]на мѣсто-то дѣто имъ ся каза: [к]Не сте людіе мои, *тамъ* ще имъ ся рече: [л]Сынове на Бога живаго.
11 [м]Тогазь ще ся съберѫтъ

[д] Мат. 25; 46. Іоан. 5; 28, 29. Дѣян. 24; 15.
[е] Иса. 66; 24. Рим. 9; 21.
[ж] Гл. 11; 33, 35.
[з] Прит. 4; 18. Мат. 13; 43.
[и] Іак. 5; 20.
[і] 1 Кор. 15; 41, 42.
[к] Гл. 8; 26. Ст. 9.
[л] Отк. 10; 4. 22; 10.
[м] Гл. 10; 1. Ст. 9.
[н] Гл. 10; 4.
[о] Гл. 10; 5.
[п] Гл. 8; 13.
[р] Втор. 32; 40. Отк. 10; 5, 6.
[с] Гл. 4; 34.
[т] Гл. 7; 25. 11; 13. Отк. 12; 14.
[у] Лук. 21; 24. Отк. 10; 7.
[ф] Гл. 8; 24.
[х] Ст. 4.
[ц] Гл. 11; 35. Зах. 13; 9.
[ч] Осія 14; 9. Отк. 9; 20. 22; 11.
[ш] Гл. 11; 33, 35. Іоан. 7; 17. 8; 47. 18; 37.
[щ] Гл. 8; 11. 11; 31.
[ъ] Ст. 9.
[ы] Иса. 57; 2. Отк. 14; 13.
[ь] Псал. 1; 5.

—

[а] Гл. 3; 1.
[б] Втор. 31; 16. Псал. 73; 27. Іер. 2; 13. Іез. 23; 3 и дрг.
[в] 4 Цар. 10; 11.
[г] 4 Цар. 15; 10, 11, 12.
[д] 4 Цар. 15; 10, 12.
* Непомилована.
[е] 4 Цар. 17; 6, 23.
[ж] 4 Цар. 19; 35.
[з] Зах. 4; 6. 9; 10.
† Не людіе мои.
[и] Быт. 32; 12. Рим. 9; 27, 28.
[і] Рим. 9; 25, 26. 1 Пет. 2; 10.
[к] Гл. 2; 23.
[л] Іоан. 1; 12. 1 Іоан. 3; 1.
[м] Иса. 11; 12, 13. Іер. 3; 18. Іез. 34; 23. 37; 16 до 24.

купно Іудини-тѣ сынове, и Израилеви-тѣ сынове, и ще си поставять единъ началникъ, и ще възлѣзжтъ отъ земіж-тж; защото, великъ ще е день-тъ на Іезраеля.

ГЛАВА 2.

1 Речѣте на братія-та си, *Аммій.
И на сестры-тѣ си, †Рухама.
2 Сждѣте ся съ майкж си, сждѣте ся;
Защото [а]тя не ми е жена
И азъ не ѝ сьмь мжжъ:
[б]Нека отнеме прочее блудове-тѣ си отъ прѣдъ себе си,
И прѣлюбодѣйства-та си отъ между съсцы-тѣ си:
3 [в]Да не бы да іж съблѣкж голж,
И іж направіж като [г]въ день-тъ когато ся е родила,
И іж положж [д]като пустыніж,
И іж поставіж като земіж безводнж,
И іж умьртвіж [е]съсъ жаждж.
4 И не щж да помилувамъ чада-та ѝ;
Понеже [ж]сж чада на блудъ.
5 Защото [з]майка имъ блудова:
Тая що гы бѣ зачнала направи срамъ;
Защото рече: Ще отидж вслѣдъ любовницы-тѣ си,
[и]Които *ми* даватъ хлѣбъ-тъ ми и водж-тж ми,
Вълнж-тж ми и ленъ-тъ ми, елей-тъ ми и питія-та ми.
6 За то, ето, азъ [і]ще прѣпрѣчж пжть-тъ ти съ плетъ отъ тьрніе,
И ще прѣградіж прѣградж,
За да не намѣри пжтища-та си.
7 И ще ся завтече вслѣдъ любовницы-тѣ си, и нѣма да гы стигне:
И ще гы потърси и нѣма да *гы* намѣри;
Тогазь ще рече: [к]Ще идж, и ще ся върнж [л]при първый-тъ си мжжъ;
Защото ми бѣше по добрѣ тогазь, неже сега.
8 И тя [м]не знаеше [н]че азъ ѝ дадохъ жито-то, и вино-то, и елей-тъ,
И умножихъ ѝ сребро-то и злато-то,
Което употрѣбихж за Ваала.
9 За то ще ся върнж, та [о]ще си земж жито-то си въ врѣме-то му,
И вино-то си въ опрѣдѣлено-то му врѣме,
И ще отнемж вълнж-тж си и ленъ-тъ си,
Що ѝ давахъ за да покрыва голотж-тж си.
10 И сега [п]ще открыіж нечистотж-тж ѝ прѣдъ очи-тѣ на любовницы-тѣ ѝ,
И никой нѣма да іж избави отъ ржкж-тж ми.
11 И [р]ще прѣкратіж всичко-то ѝ веселіе,
[с]Тържества-та ѝ, новомѣсечія-та ѝ, и сжботы-тѣ ѝ,
И всичкы-тѣ ѝ праздницы.
12 И ще разваліж лозы-тѣ ѝ, и смоковницы-тѣ ѝ,
[т]Заради които рече: Тѣ сж моя заплата,
Коіжто ми дадохж любовници-тѣ ми:
И [у]ще гы обърнж въ джбравж,
И животны-тѣ на поле-то ще гы пояждатъ.
13 И ще іж посѣтіж за дни-тѣ на Ваалимы-тѣ,
Въ които имъ кадѣше,
И ся [ф]украшаваше съ обѣцы-тѣ си и огърлія-та си,
И отиваше подирь любовницы-тѣ си,
А мене забрави, говори Господь.
14 Но ето, азъ ще іж прѣдумамъ,
И [х]ще іж заведж въ пустыніж-тж,
И ще *ѝ* говоріж по сьрдце-то ѝ.
15 И отъ тамъ ще ѝ дамъ лозія-та ѝ,
И [ц]долъ-тъ Ахоръ за дверь на надеждж:
И ще пѣе тамъ, като [ч]въ дни-тѣ на младость-тж си,
И [ш]като въ день-тъ на възлѣзваніе-то си изъ Египетскж-тж земіж.
16 И въ онзи день, говори Господь,
Ще мя наречешь; Мжжъ ми:
И нѣма да мя наречешь вече: §Ваалъ ми.
17 Защото [щ]ще отнемж имена-та на Ваалимы-тѣ отъ уста-та ѝ,
И нѣма да ся поменуватъ вече съ имена-та си.
18 И въ онзи день [ъ]ще направіж завѣтъ за тѣхъ
Съсъ звѣрове-тѣ на поле-то,
И съ птицы-тѣ небесны,
И съ гадове-тѣ на земіж-тж,
А [ы]лжкъ, и мечь и брань ще съкрушж отъ земіж-тж,
И [ь]ще гы населіж въ безопасность.
19 И ще тя сгодіж за себе си въ вѣкъ:
Ей ще тя сгодіж за себе си въ правдж и въ сждбж,
И въ милость, и въ щедроты;
20 И ще тя сгодіж за себе си въ вѣрность:
И [ѣ]ще познаешь Господа.
21 И въ онзи день, ще отговоріж, говори Господь,
[ю]Ще отговоріж на небеса-та,
И тѣ ще отговорятъ на земіж-тж:
22 И земя-та ще отговори на жито-то,
И на вино-то, и на елей-тъ:

* Людіе мои.
† Помилована.
а Иса. 50; 1.
б Іез. 16; 25.
в Іер. 13; 22, 26. Іез. 16; 37, 39.
г Іез. 16; 4.
д Іез. 19; 13.
е Амос. 8; 11, 13.
ж Іоан. 8; 41.
з Иса. 1; 21. Іер. 3; 1, 6, 8, 9. Іез. 16; 15, 16 и дрг.
и Ст. 8, 12. Іер. 44; 17.
і Іов. 3; 23. 19; 8. Плач. 3; 7, 9.
к Гл. 5; 15. Лук. 15; 18.
л Іез. 16; 8.
м Иса. 1; 3.
н Іез. 16; 17, 18, 19.
о Ст. 3.
п Іез. 16; 37. 23; 29.
р Амос. 8; 10.
с 3 Цар. 12; 32. Амос. 8; 5.
т Ст. 5.
у Псал. 80; 12, 13. Иса. 5; 5.
ф Іез. 23; 40, 42.
х Іез. 20; 35.
ц Іис. Нав. 7; 26. Иса. 65; 10.
ч Іер. 2; 2. Іез. 16; 8, 22, 60.
ш Исх. 15; 1.
§ Господинъ.
щ Исх. 23; 13. Іис. Нав. 23; 7. Псал. 16; 4. Зах. 13; 2.
ъ Іов. 5; 23. Иса. 11; 6 до 9. Іез. 34; 25.
ы Псал. 46; 9. Иса. 2; 4. Іез. 39; 9, 10. Зах. 9; 10.
ь Лев. 26; 5. Іер. 23; 6.
ѣ Іер. 31; 33, 34. Іоан. 17; 3.
ю Зах. 8; 12.

И тѣ [я]ще отговорять на Iезраеля.
23 И [ж]ще ѭ насѣѭ за себе си на землѭ-тѫ;
И [ьж]ще помиловамъ непомилованѫ-тѫ
И [и]ще рекѫ на не людіе-тѣ си: Людіе ми сте вы:
И тѣ ще рекѫтъ: Богъ си ни ты.

ГЛАВА 3.

1 И рече ми Господь: [а]Иди още, залюби женѫ, която, [б]ако и да е залюбена отъ пріятеля *си*, прѣлюбодѣйца е, споредъ любовь-тѫ Господнѭ къмъ Израилевы-тѣ сынове, които обаче гледатъ къмъ чужды 2 богове, и обычатъ млинове съ гроздіе. И наехъ си ѭ за петнадесеть сребърника, и *за* коръ ечимыкъ, и половинъ коръ е- 3 чимыкъ. И рѣкохъ ѝ: [в]Ще сѣдишь за мене много дни: да не блудувашь, нито да бѫдешь на другыго: така и азъ *ще бѫдѫ* за тебе.
4 Защото Израилеви-тѣ сынове ще сѣдятъ много дни [г]безъ царь, и безъ началникъ, и безъ жертвѫ, и безъ кумиръ, и [д]безъ 5 ефодъ и [е]θерафимъ. Послѣ ще ся вър- нѫтъ Израилеви-тѣ сынове, и [ж]ще потърсятъ Господа Бога своего, и [з]Давида царя си; и ще прибѣгнѫтъ къмъ Господа и къмъ неговѫ-тѫ благость въ [и]сетны-тѣ дни.

ГЛАВА 4.

1 Слушайте слово-то Господне, Израилеви сынове;
Защото Господь [а]има сѫдбѫ съ жители-тѣ на тѫзь землѭ;
Понеже нѣма истинѫ, нито милость,
[б]Нито познаваніе на Бога по землѭ-тѫ.
2 Клѣтва, и лъжа, и убійство,
И кражба, и прѣлюбодѣйство прѣлѣхѫ,
И кръвь до кръвь допира.
3 За то [в]ще сѣтува земя-та,
И [г]всякой що живѣе на неѭ ще примре,
Съсъ звѣрове-тѣ на поле-то, и съ птицы-тѣ небесны:
Още и рыбы-тѣ морскы ще исчезнѫтъ.
4 Но никой да ся не противи нито да обличава другыго;
Защото твои-тѣ людіе сѫ [д]като онѣзи които ся противятъ на священника.
5 За то [е]ще ся подпълзнешь деня,
И съ тебе ще ся подпълзне и пророкъ-тъ нощя,
И ще погубѭ майкѫ ти.
6 [ж]Людіе-тѣ ми загынѫхѫ отъ нѣманіе на знаніе;
Понеже отхвърли ты знаніе-то,
И азъ отхвърлихъ тебе, да ми не священствувашь;
Понеже забрави ты законъ-тъ на Бога твоего,
И азъ ще забравѭ чада-та ти.
7 [з]Колкото ся умножихѫ, толкозь ми съгрѣшихѫ:
[и]Славѫ-тѫ имъ въ бесчестіе ще промѣнѭ.
8 Ядѫтъ грѣхове-тѣ на людіе-тѣ ми,
И иматъ душѫ-тѫ си прикованѫ въ тѣхно-то беззаконіе.
9 За то ще бѫдѫтъ, [і]както людіе-тѣ, така и священникъ-тъ:
И ще гы посѣтѭ за пѫтища-та имъ,
И ще имъ въздамъ дѣянія-та имъ.
10 Защото [к]ще ядѫтъ, и нѣма да ся насыщатъ:
Ще блудуватъ, и нѣма да ся размножаватъ;
Понеже напуснѫхѫ да внимаватъ къмъ Господа.
11 [л]Блудъ, и вино, и мѫсть отнематъ сърдце-то.
12 Людіе-тѣ ми [м]пытатъ дърва-та си,
И отговаря имъ жезлъ-тъ имъ;
Защото [н]духъ-тъ на блудъ-тъ *гы* заблуди,
И направихѫ блудъ противъ Бога своего.
13 [о]Жертвуватъ по върхове-тѣ на горы-тѣ,
И кадятъ по хълмы-тѣ,
Подъ дѫбіе-тѣ, и тополы-тѣ, и теревинθы-тѣ,
[п]Защото сѣнка-та имъ е добра:
За то дъщери-тѣ ви ще блудуватъ,
И снъхы-тѣ ви ще прѣлюбодѣйствуватъ.
14 Нѣма да накажѫ дъщери-тѣ ви когато направятъ блудъ,
Нито снъхы-тѣ ви когато сторятъ прѣлюбодѣяніе;
Защото сами *бащи-тѣ* ся отдѣлятъ съ блудницы-тѣ,
И жертвуватъ съ курвы-тѣ:
За то неразумни-тѣ [р]людіе ще ся низринѫтъ.
15 Ако ты, Израилю, блудувашь,
Поне Iуда да не беззаконнова:
[с]Не ходѣте прочее въ Галгалъ,
Нито възлизайте [т]въ Веθъ-авенъ,
[у]Нито ся кълнѣте, [ф]Живъ Господь.
16 Защото Израиль упорствува като юницѫ упоритѫ.

я Гл. 1; 4.
ж Iер. 31; 27. Зах. 10; 9.
ьж Гл. 1; 6.
и Гл. 1; 10. Зах. 13; 9. Рим. 9; 26. 1 Пет. 2; 10.
ж Iер. 50; 4, 5. Гл. 5; 6.
з Iер. 30; 9. Iез. 34; 23, 24. 37; 22, 24.
и Иса. 2; 2. Iер. 30; 24. Iез. 38; 8, 16. Дан. 2; 28. Мих. 4; 1.

—

а Гл. 1; 2.
б Iер. 3; 20.
в Втор. 21; 13.
г Гл. 10; 3.
д Исх. 28; 6.
е Сѫд. 17; 5.

—

а Иса. 1; 18. 3; 13, 14. Iер. 25; 31. Гл. 12; 2. Мих. 6; 2.
б Iер. 4; 22. 5; 4.
в Iер. 4; 28. 12; 4. Амос. 5; 16. 8; 8.
г Соф. 1; 3.
д Втор. 17; 12.
е Iер. 6; 4, 5. 15; 8.
ж Иса. 5; 13.
з Гл. 13; 6.
и 1 Цар. 2; 30. Мал. 2; 9. Филип. 3; 19.
і Иса. 24; 2. Iер. 5; 31.
к Лев. 26; 26. Мих. 6; 14. Агг. 1; 6.
л Иса. 28; 7. Вижь Еккл. 7; 7.
м Iер. 2; 27. Авв. 2; 19.
н Иса. 44; 20. Гл. 5; 4.
о Иса. 1; 29. 57; 5, 7. Iез. 6; 13. 20; 28.
п Амос. 7; 17. Рим. 1; 28.
р Ст. 1, 6.
с Гл. 9; 15. 12; 11. Амос. 4; 4. 5; 5.
т 3 Цар. 12; 29. Гл. 10; 5.
у Амос. 8; 14. Соф. 1; 5.
ф Iер. 3; 6. 7; 24. 8; 5. Зах. 7; 11.

Сега ще гы пасе Господь, както агънцы на широко мѣсто.

17 Ефремъ ся прилѣпи при идолы-тѣ: [х]оставѣте го.

18 Пированія-та имъ станѫхѫ буйны:
Съвсѣмъ ся прѣдадохѫ на блудъ:
Обычать *да казуватъ:* Дайте:
Срамъ [ц]на началницы-тѣ му!

19 [ч]Вѣтръ-тъ ще го стисне въ крыла-та си,
И [ш]ще ся посрамятъ отъ жертвы-тѣ си.

ГЛАВА 5.

1 Чуйте това, священници,
И внимайте, доме Израилевъ,
И слушайте, доме царскый;
Защото има сѫдъ за васъ;
Понеже [а]станѫхте сѣть въ Масфѫ,
И мрѣжа распрострѣна върху Ѳаворъ.

2 И [б]непокорни-тѣ ся задълбочихѫ въ кланіе;
Но азъ сьмь обличитель на всичкы тѣхъ.

3 Азъ [в]познахъ Ефрема,
И Израиль не е скрытъ отъ мене;
Защото [г]сега блудувашь, Ефреме,
И омьрси ся Израиль.

4 Не устрояватъ дѣянія-та си за да ся върнѫтъ при Бога своего;
Защото [д]духъ-тъ на блудодѣяніе-то е въ срѣдъ тѣхъ,
И не познахѫ Господа.

5 И [е]гордость-та на Израиль ще ся смири прѣдъ лице-то му:
И Израиль и Ефремъ ще паднѫтъ въ беззаконіе-то си:
Ще падне съ тѣхъ и Іуда.

6 [ж]Съсъ стада-та си и съ чрѣды-тѣ си
Ще отидѫтъ за да потърсятъ Господа;
Но нѣма да *го* намѣрятъ:
Той ся оттегли отъ тѣхъ.

7 [з]Тѣ ся отнесохѫ невѣрно къмъ Господа;
Защото родихѫ чужды чада:
[и]Сега единъ мѣсецъ ще погълне тѣхъ и наслѣдія-та имъ.

8 [і]Вѣстрѫбѣте съ рогъ въ Гаваѭ,
Съ трѫбѫ въ Рамѫ;
[к]Въскликнѣте *въ* [л]Веѳавенъ: [м]подирь ти, Веніамине.

9 Ефремъ ще е запустенъ въ день-тъ на обличеніе-то:
Между Израилевы-тѣ племена направихъ познато онова което наистинѫ ще стане:

10 Началници-тѣ Іудини станѫхѫ [н]като онѣзи които прѣмѣстуватъ прѣдѣлы:
Върху тѣхъ ще излѣѭ като водѫ гнѣвъ-тъ си.

11 [о]Насилствуванъ быде Ефремъ, съкруши ся въ сѫдбѫ-тѫ,
Защото самоволно отиде [п]подирь заповѣдь-тѫ:

12 За то азъ *ще сьмь* като молецъ Ефрему,
И като червій на Іудинъ-тъ домъ.

13 И [с]видѣ Ефремъ болесть-тѫ си,
И Іуда ранѫ-тѫ си,
И отиде Ефремъ [т]при Ассиріецъ-тъ,
И [у]проводи на царь Іарива:
Но той не може да вы исцѣли,
Нито да вы избави отъ ранѫ-тѫ ви.

14 Защото [ф]азъ *ще сьмь* като львъ Ефрему,
И като младъ львъ на Іудинъ-тъ домъ;
[х]Азъ, азъ ще раскѫсамъ, и ще търгнѫ;
Ще земѫ, и не ще има кой да отърве.

15 Ще отидѫ, ще ся върнѫ на мѣсто-то си,
[ц]Додѣ познаѭтъ грѣшкѫ-тѫ си, и потърсятъ лице-то ми:
[ч]Въ скърбь-тѫ си ще мя търсятъ рано.

ГЛАВА 6.

1 Елате и да ся върнемъ при Господа;
Защото [а]той раскѫснѫ, и той [б]ще ны исцѣли:
Порази, и ще обвърже *ранѫ-тѫ* ни.

2 [в]Ще ны съживи подирь два дни;
Въ третій день ще ны въскрьси,
И ще живѣемъ прѣдъ него.

3 [г]Тогазъ ще познаемъ, *и* ще слѣдувамы да познавамы Господа:
Исхожденіе-то му е прѣднаредено [д]като зорѫ-тѫ:
И [е]ще дойде при насъ като дъждь,
[ж]Като дъждь пролѣтенъ който пои земѭ-тѫ.

4 [з]Що да ти сторѭ, Ефреме?
Що да ти сторѭ, Іудо?
Защото добрина-та ви е [и]като утренній облакъ,
И като росѫ въ зоры която прѣхожда.

5 За то *гы* исѣкохъ [і]чрѣзъ пророцы-тѣ;
Убихъ гы [к]съ думы-тѣ на уста-та си:
И сѫдбы-тѣ ти ще излѣзѫтъ *като* видѣлинѫ.

6 Защото [л]милость искамъ, [м]а не жертвѫ;
[н]И познаніе Божіе повече неже всесъжженія.

х Мат. 15; 14.
ц Мих. 3; 11. 7; 3.
ч Іер. 4; 11, 12. 51; 1.
ш Иса. 1; 29. Іер. 2; 26.

—

а Гл. 6; 9.
б Иса. 29; 15.
в Амос. 3; 2.
г Іез. 23; 5 и дрг. Гл. 4; 17.
д Гл. 4; 12.
е Гл. 7; 10.
ж Прит. 1; 28. Иса. 1; 15. Іер. 11; 11. Іез. 8; 18. Мих. 3; 4. Іоан. 7; 34.
з Иса. 48; 8. Іер. 3; 20. 5; 11. Гл. 6; 7. Мал. 2; 11.
и Зах. 11; 8.
і Гл. 8; 1. Іоил. 2; 1.
к Иса. 10; 30.
л Іис. Нав. 7; 2. Гл. 4; 15.
м Сѫд. 5; 14.
н Втор. 19; 14. 27; 17.
о Втор. 28; 33.
п 3 Цар. 12; 28. Мих. 6; 16.
с Іер. 30; 12.
т 4 Цар. 15; 19. Гл. 7; 11. 12; 1.
у Гл. 10; 6.
ф Плач. 3; 10. Гл. 13; 7, 8.
х Псал. 50; 22.
ц Лев. 26; 40, 41. Іер. 29; 12, 13. Іез. 6; 9. 20; 43. 36; 31.
ч Псал. 78; 34.

—

а Втор. 32; 39. 1 Цар. 2; 6. Іов. 5; 18. Гл. 5; 14.
б Іер. 30; 17.
в 1 Кор. 15; 4.
г Иса. 54; 13.
д 2 Цар. 23; 4.
е Псал. 72; 6.
ж Іов. 29; 23.
з Гл. 11; 8.
и Гл. 13; 3.
і Іер. 1; 10. 5; 14.
к Іер. 23; 29. Евр. 4; 12.
л 1 Цар. 15; 22. Еккл. 5; 1. Мих. 6; 8. Мат. 9; 13. 12; 7.
м Псал. 50; 8, 9. Прит. 21; 3. Иса. 1; 11.
н Іер. 22; 16. Іоан. 17; 3.

7 Тѣ обаче както Адамъ [о]прѣстѫпихѫ завѣтъ-тъ;
[п]Тамо ся обходихѫ невѣрно къмъ мене.
8 [р]Галаадъ е градъ на таквызь които струватъ беззаконіе,
Градъ въ който ся намиратъ стъпкы отъ кръвь.
9 И като четы на разбойницы които прѣчакуватъ человѣка,
Така [с]събраніе-то на священницы-тѣ убиватъ по пѫть-тъ до Сихемъ;
Защото сторихѫ бесчестіе.
10 [т]Въ Израилевъ-тъ домъ видѣхъ ужасъ:
Тамъ [у]е блудъ-тъ Ефремовъ:
Израиль ся оскверни.
11 И заради тебе, Іудо, [ф]опрѣдѣли ся жетва,
[х]Когато вращамъ плѣнъ-тъ на людіе-тѣ си.

ГЛАВА 7.

1 Като лѣкувахъ Израиля,
Откры ся тогазь беззаконіе-то на Ефрема,
И злина-та на Самаріѭ;
Защото [а]сторихѫ лъжѫ:
И крадецъ-тъ влази,
Разбойническа чета обира изъ вънъ.
2 И тѣ не мыслятъ въ сърдце-то си,
[б]*Че* помнѭ всичко-то имъ беззаконіе:
[в]Сега гы обыколихѫ дѣянія-та имъ:
[г]Прѣдъ лице-то ми станѫхѫ.
3 Съсъ злинѫ-тѫ си развеселихѫ царя,
И [д]съ лъжы-тѣ си началницы-тѣ.
4 [е]Всичкы-тѣ сѫ прѣлюбодѣи,
Като пещь нажьженѫ отъ хлѣбаръ:
Който, като замѣси тѣсто-то, прѣстава да ѭ пали, додѣ въскысне.
5 Въ день-тъ на нашій-тъ царь,
Началници-тѣ ся разболѣхѫ отъ пламененіе-то на вино-то,
И той прострѣ рѫкѫ-тѫ си съ присмѣватели-тѣ.
6 Защото въ коварства-та си
Прѣдставятъ сърдце-то си като пещь:
Хлѣбаръ-тъ имъ спи всичкѫ-тѫ нощь,
А въ зорѫ-тѫ гори като огнь пламенѣющъ.
7 Всичкы тѣзи ся нагорѣщихѫ като пещь,
И поядохѫ сѫдіи-тѣ си:
[ж]Всичкы-тѣ имъ царіе [з]паднѫхѫ:
[и]Нѣма между тѣхъ кой да мя призыва.
8 Ефремъ, [і]той ся смѣси съ народы-тѣ.
Ефремъ е като питѫ необърнѫтѫ.
9 [к]Чужденци поядохѫ силѫ-тѫ му, а той не познава:
И бѣли косми му поникнѫхѫ тукъ тамъ,
а той не познава.
10 И [л]гордость-та на Израиля ся смирява прѣдъ лице-то му:
И [м]не ся обращатъ къмъ Господа Бога своего,
Нито го потърсихѫ за всичко това.
11 И [н]Ефремъ е като глупавъ гълѫбъ който нѣма разумъ:
[о]Призыватъ Египетъ, отиватъ въ Ассиріѭ.
12 Когато отидѫтъ, [п]ще распрострѫ върху тѣхъ мрѣжѫ-тѫ си;
Ще гы снемѫ като птицы-тѣ въздушны;
Ще гы накажѫ [р]както ся проповѣда въ събраніе-то имъ.
13 Горко имъ! защото побѣгнѫхѫ отъ мене:
Погыбель тѣмъ! защото отстѫпихѫ отъ мене:
[с]Като гы искупихъ азъ, тѣ говорихѫ лъжы противъ мене.
14 И [т]не мя призвахѫ отъ сърдце,
Когато лелекахѫ на одрове-тѣ си;
Събиратъ ся за жито и вино,
И ся подигатъ противъ мене.
15 И азъ *гы* наказахъ, *като* укрѣпихъ мышцы-тѣ имъ,
А тѣ мысляхѫ лукавство въ мене.
16 [у]Вращатъ ся не при Вышняго,
[ф]Станѫхѫ като невѣренъ лѫкъ:
Началници-тѣ имъ ще паднѫтъ отъ ножъ
[х]Заради дързость-тѫ на языкъ-тъ си:
То *ще е* покошеніе-то имъ [ц]въ Египетскѫ-тѫ земіѭ.

ГЛАВА 8.

1 [а]Затрѫби *това* съ уста-та си:
Ще ся устреми [б]като орелъ противъ Господній-тъ домъ,
[в]Защото прѣстѫпихѫ завѣтъ-тъ ми,
И нечествова́хѫ на законъ-тъ ми.
2 [г]Израиль ще выка къмъ мене:
Боже мой, [д]познавамы тя.
3 Израиль отхвьрли добро-то:
Врагъ-тъ ще го прогне.
4 Тѣ [е]поставихѫ царіе, но не отъ мене;
Направихѫ началницы, но безъ да имамъ извѣстіе;
[ж]Отъ сребро-то си и отъ злато-то си направихѫ си идолы,
За да ся истрѣбятъ.
5 Отхвьрли ся теле-то ти, Самаріе:
Ярость-та ми ся распали противъ тѣхъ:

о Гл. 8; 1.
п Гл. 5; 7.
р Гл. 12; 11.
с Іер. 11; 9. Іез. 22; 25. Гл. 5; 1, 2.
т Іер. 5; 30.
у Гл. 4; 12, 13, 17.
ф Іер. 51; 33. Іоил. 3; 13. Откр. 14; 15.
х Псал. 126; 1.

—

а Гл. 5; 1. 6; 10.
б Іер. 17; 1.
в Псал. 9; 16. Прит. 5; 22.
г Псал. 90; 8.
д Рим. 1; 32.
е Іер. 9; 2.
ж Гл. 8; 4.
з 4 Цар. 15; 10, 14, 25, 30.
и Иса. 64; 7.
і Псал. 106; 35.
к Гл. 8; 7.
л Гл. 5; 5.
м Иса. 9; 13.
н Гл. 11; 11.
о Вижь 4 Цар. 15; 19. 17; 4. Гл. 5; 13. 9; 3. 12; 1.
п Іез. 12; 13.
р Лев. 26; 14 и дрг. Втор. 28; 15 и дрг. 4 Цар. 17; 13, 18.
с Мих. 6; 4.
т Іов. 35; 9, 10. Псал. 78; 36. Іер. 3; 10. Зах. 7; 5.
у Гл. 11; 7.
ф Псал. 78; 57.
х Псал. 73; 9.
ц Гл. 9; 3, 6.

—

а Гл. 5; 8.
б Втор. 28; 49. Іер. 4; 13. Авв. 1; 8.
в Гл. 6; 7.
г Псал. 78; 34. Гл. 5; 15.
д Тит. 1; 16.
е 4 Цар. 15; 13, 17, 25.
ж Гл. 2; 8. 13; 2.

[з]До кога не ще могѫтъ да ся очистятъ?
6 И то наистинѫ отъ Израиля е:
Художникъ го е направилъ; заради това то не е Богъ:
Теле-то прочее на Самаріѭ ще стане съкрушенія.
7 Понеже [и]посѣяхѫ вѣтръ, за то ще жьнѫтъ вихрушкѫ:
Нѣма узрѣло жито, израстъкъ-тъ не ще да даде брашно;
И ако даде, [і]чужденци ще го погълнѫтъ.
8 [к]Погълнѫтъ быде Израиль:
Сега станѫ между народы-тѣ
[л]Като съсѫдъ неугоденъ.
9 Защото [м]възлѣзохѫ при Ассирійцы-тѣ,
[н]*Като* дивъ оселъ осамотенъ:
[о]Ефремъ цѣни любовницы.
10 Но ако и да цѣнихѫ *любовницы* между языччницы-тѣ,
Сега [п]ще гы съберѫ:
И ще ся оскърбятъ малко,
Заради [р]товаръ-тъ на царя на началницы-тѣ.
11 Понеже Ефремъ [с]умножи олтари за да грѣши,
Тѣ му станѫхѫ олтари да грѣши.
12 Писахъ му [т]величія-та на законъ-тъ си;
Но ся смѣтнѫхѫ като нѣщо чуждо.
13 Въ жертвы-тѣ, които ми приносятъ,
[у]Жертвуватъ месо, и ядѫтъ:
[ф]Господь не гы пріема;
[х]Сега ще помене беззаконіе-то имъ,
И ще посѣти грѣхове-тѣ имъ:
[ц]Тѣ ще ся върнѫтъ въ Египетъ.
14 Защото [ч]Израиль забрави [ш]Твореца си, и [щ]съгради храмове:
И Іуда умножи твърдѣлны градове:
Но [ѣ]ще проводіѭ огнь върхъ градове-тѣ му,
Та ще пояде палаты-тѣ имъ.

ГЛАВА 9.

1 Не ся радувай, Израилю, съ веселіе, като народы-тѣ;
[а]Защото стори ты блудъ *и ся уклони* отъ Бога своего;
[б]Обыкнѫ ты заплаты въ всяко гумно за жито.
2 [в]Гумно-то и жлебъ-тъ нѣма да гы нахранятъ,
И мѫстъ-тъ ще изчезне отъ него.
3 Нѣма да ся населятъ [г]въ земіѭ-тѫ Господнѭ;
Но [д]Ефремъ ще ся върне къмъ Египетъ,
И [е]ще ядѫтъ нечисты ястія [ж]въ Ассиріѭ.
4 [з]Нѣма да приносятъ възліянія отъ вино Господу,
[и]Нито ще му сѫ угодны:
[і]Жертвы-тѣ имъ ще имъ сѫ като хлѣбъ на сѣтующы:
Всичкы-тѣ които гы ядѫтъ ще ся осквернятъ;
Защото хлѣбъ-тъ имъ е [к]заради тѣхъ;
Нѣма да влѣзе въ домъ-тъ Господень.
5 Що ще да направите [л]въ праздниченъ день,
И въ день на тържество Господне?
6 Защото, ето, побѣгнѫхѫ поради бѣдствіе-то:
[м]Египетъ ще гы събере, Мемфисъ ще гы зарови:
Желателны-тѣ имъ *купены* съсъ сребро,
[н]Копривы ще гы наслѣдятъ:
Търніе *ще има* въ шатры-тѣ имъ.
7 Дойдохѫ дни-тѣ на посѣщеніе-то,
Дни-тѣ на въздаяніе-то дойдохѫ:
Израиль ще познае *това:*
Пророкъ-тъ станѫ безуменъ,
[о]Духоносецъ-тъ неистовъ,
Поради множество-то на беззаконіе-то ти,
И отъ голѣмѫ-тѫ омразѫ.
8 [п]Ефремъ гледа къмъ Бога моего,
А пророкъ-тъ станѫ сѣть на птицоловецъ въ всичкы-тѣ си пѫтища,
И омраза въ домъ-тъ на Бога си.
9 [р]Дълбоко ся растлѣхѫ, като въ дни-тѣ [с]на Гаваѭ;
[т]*За то* ще помене беззаконіе-то имъ,
Ще посѣти грѣхове-тѣ имъ.
10 Намѣрихъ Израиля като грозде въ пустынѭ;
Видѣхъ бащы-тѣ ви,
[у]*Като* първозрѣлы-тѣ на смоковницѫ-тѫ [ф]въ начало-то ѝ:
Но тѣ отидохѫ [х]къмъ Ваалфегора,
И [ц]прѣдадохѫ себе си на срамъ-тъ:
И [ч]станѫхѫ гнусни, като *идолы-тѣ ни* любовь-тѫ имъ.
11 *А заради* Ефрема като птицѫ ще литне слава-та имъ,
Отъ рожденіе-то, отъ маткѫ-тѫ, и отъ зачатіе-то;
12 Но [ш]и ако исхранятъ чада-та си,
[щ]Ще гы обесчадіѭ щото да не остане человѣкъ;

з Іер. 13; 27.
и Прит. 22; 8. Гл. 10; 12, 13.
і Гл. 7; 9.
к 4 Цар. 17; 6.
л Іер. 22; 28. 48; 38.
м 4 Цар. 15; 19.
н Іер. 2; 24.
о Иса. 30; 6. Іез. 16; 33, 34.
п Іез. 16; 37. Гл. 10; 10.
р Иса. 10; 8. Іез. 26; 7. Дан. 2; 37.
с Гл. 12; 11.
т Втор. 4; 6, 8. Псал. 119; 18. 147; 19, 20.
у Іер. 7; 21. Зах. 7; 6.
ф Іер. 14; 10, 12. Гл. 5; 6. 9; 4. Амос. 5; 22.
х Гл. 9; 9. Амос. 8; 7.
ц Втор. 28; 68. Гл. 9; 3, 6. 11; 5.
ч Втор. 32; 18.
ш Иса. 29; 23. Ефес. 2; 10.
щ 3 Цар. 12; 31.
ѣ Іер. 17; 27. Амос. 2; 5.

а Гл. 4; 12. 5; 4, 7.
б Іер. 44; 17. Гл. 2; 12.
в Гл. 2; 9, 12.
г Лев. 25; 23. Іер. 2; 7. 16; 18.
д Гл. 8; 13. 11; 5.
е Іез. 4; 13. Дан. 1; 8.
ж 4 Цар. 17; 6. Гл. 11; 11.
з Гл. 3; 4.
и Іер. 6; 20. Гл. 8; 13.
і Втор. 26; 14.
к Лев. 17; 11.
л Гл. 2; 11.
м Гл. 7; 16. Ст. 3.
н Иса. 5; 6. 32; 13. 34; 13. Гл. 10; 8.
о Іез. 13; 3 и дрг. Мих. 2; 11. Соф. 3; 4.
п Іер. 6; 17. 31; 6. Іез. 3; 17. 33; 7.
р Иса. 31; 6. Гл. 10; 9.
с Сѫд. 19; 22.
т Гл. 8; 13.
у Иса. 28; 4. Мих. 7; 1.
ф Вижь Гл. 2; 15.
х Числ. 25; 3. Псал. 106; 28.
ц Іер. 11; 13. Гл. 4; 14. Вижь Сѫд. 6; 32.
ч Псал. 81; 12. Іез. 20; 8. Амос. 4; 5.
ш Іов. 27; 14.
щ Втор. 28; 41, 62.

Защото [ъ]горко имъ още, [ы]когато ся оттеглѭ отъ тѣхъ.
13 Ефремъ ми ся виждаше [ь]като Тиръ, насаденъ на весело мѣсто;
[ѣ]Но Ефремъ ще изведе чада-та си за убіецъ-тъ.
14 Дай имъ, Господи; що ще да дадешъ?
Дай имъ [ю]маткѫ която помѣтнува, и сухы съсцы.
15 Всичко-то имъ зло е [я]въ Галгалъ;
Защото тамъ гы намразихъ:
[ѫ]Заради зло-то на дѣянія-та имъ,
Ще гы оттласнѫ отъ домъ-тъ си;
Нѣма да гы обичамъ вече:
[ѩ]Всичкы-тѣ имъ началници сѫ бунтовници.
16 Поразенъ быде Ефремъ:
Корень-тъ имъ изсъхнѫ:
Плодъ нѣма да направятъ:
Още [а]и ако родятъ,
Ще умьртвѭ желателны-тѣ на маткѫ-тѫ имъ.
17 Богъ мой ще гы отхвьрли,
Защото не го послушахѫ:
И ще ся [б]скытатъ между народы-тѣ.

ГЛАВА 10.

1 Израиль е [а]лоза която ся распростира:
И дава изобилно плодъ за себе си;
Споредъ множество-то на плодове-тѣ си,
[б]Умножи олтари-тѣ;
Споредъ хубость-тѫ на земѭ-тѫ си,
[в]Хубавы направи истуканны-тѣ:
2 Сьрдце-то имъ [г]е раздѣлено:
Сега ще излѣзѫтъ повинни;
Той ще раскопае олтари-тѣ имъ,
Ще съкруши истуканны-тѣ имъ.
3 [д]Защото сега ще рекѫтъ:
Ный нѣмамы царь, защото не ся убояхмы отъ Господа:
И царь що бы ни направилъ?
4 Говорихѫ думы,
И ся кьлнѣхѫ лъжливо като правѣхѫ съюзъ:
За то осѫжденіе-то ще прозябне [е]като ядовито растеніе,
Въ бразды-тѣ на нивѫ-тѫ.
5 Жители-тѣ Самарійскы ще ся растреперятъ,
[ж]Заради телцы-тѣ [з]на Веѳавенъ;
Защото людіе-тѣ му ще сѣтуватъ заради него,
И негови-тѣ идолскы жреци ще треперятъ
[и]Заради славѫ-тѫ му, защото ся прѣсели отъ него.
6 Той ще ся заведе още и въ Ассиріѭ,
Даръ [і]на царь Іарива:
Срамъ ще постигне Ефрема,
И Израиль ще ся посрами [к]отъ съвѣтъ-тъ си.
7 [л]Самарія, царь-тъ ѝ погынува,
Като пѣнѫ вьрху водѫ.
8 И [м]высокы-тѣ мѣста на Авенъ, [н]грѣхъ-тъ Израилевъ, ще ся съсыпѭтъ:
[о]Тьрніе и бодили ще прозябнѫтъ вьрху олтари-тѣ имъ:
И [п]ще рекѫтъ на горы-тѣ: Покрыйте ны:
И на хълмы-тѣ: Паднѣте вързъ насъ.
9 [р]Израилю, ты съгрѣши отъ дни-тѣ на Гаваѫ:
Тамъ застанѫхѫ;
[с]Бой-тъ въ Гаваѫ противъ сынове-тѣ на беззаконіе-то
Не стигнѫ въ тѣхъ.
10 [т]Въ съвѣтъ-тъ ми е наистинѫ да гы накажѫ:
И [у]народи-тѣ ще ся съберѫтъ противъ тѣхъ,
Когато бѫдѫтъ вързани заради двѣ-тѣ си беззаконія.
11 Ефремъ е [ф]юница научена,
И която обича да вършее;
Но азъ ще прѣкарамъ хомотъ вьрху красный-тъ неинъ вратъ;
Ще впрѣгнѫ Ефрема: Іуда ще оре,
Іаковъ ще разбива буцы-тѣ си.
12 [х]Посѣйте за себе си съ правдѫ,
Ожьнѣте съ милость;
[ц]Разработѣте оставенѫ-тѫ си земѭ;
Защото е врѣме да потърсите Господа,
Додѣ дойде и одъжди правдѫ вьрху васъ.
13 [ч]Орахте нечестіе, жьнахте беззаконіе;
Ядохте плодъ на лъжѫ;
Защото си уповалъ на пѫть-тъ си,
На множество-то на крѣпкы-тѣ си.
14 [ш]За то мятежъ ще ся подигне между народы-тѣ ти,
И всичкы-тѣ ти твьрдѣли ще ся разорятъ,
Както Салманъ разори [щ]Веѳъ-арвелъ въ день-тъ на бой-тъ:
[ъ]Майка быде съкрушена вьрху чада-та.
15 Така ще вы направи Веѳиль,
Заради крайно-то ви беззаконіе:
[ы]Рано Израилевый царь съвсѣмъ ще загыне.

[ъ] Втор. 31; 17. 4 Цар. 17; 18. Гл. 5; 6.
[ы] 1 Цар. 28; 15, 16.
[ь] Вижь Іез. 26; 27; 28.
[ѣ] Ст. 16. Гл. 13; 16.
[ю] Лук. 23; 29.
[я] Гл. 4; 15. 12; 11.
[ѫ] Гл. 1; 6.
[ѩ] Иса. 1; 23.
[а] Ст. 13.
[б] Втор. 28; 64, 65.

—

[а] Наум. 2; 2.
[б] Гл. 8; 11. 12; 11.
[в] Гл. 8; 4.
[г] 3 Цар. 18; 21. Мат. 6; 24.
[д] Ст. 7. Гл. 3; 4. 11; 5. Мих. 4; 9.
[е] Вижь Втор. 29; 18. Амос. 5; 7. 6; 12. Дѣян. 8; 23. Евр. 12; 15.
[ж] 3 Цар. 12; 28, 29. Гл. 8; 5, 6.
[з] Гл. 4, 15.
[и] 1 Цар. 4; 21, 22. Гл. 9; 11.
[і] Гл. 5; 13.
[к] Гл. 11; 6.
[л] Ст. 3, 15.
[м] Гл. 4; 15.
[н] Втор. 9; 21. 3 Цар. 12; 30.
[о] Гл. 9; 6.
[п] Иса. 2; 19. Лук. 23; 30. Отк. 6; 16. 9; 6.
[р] Гл. 9; 9.
[с] Вижь Сѫд. 20.
[т] Втор. 28; 63.
[у] Іер. 16; 16. Іез. 23; 46, 47. Гл. 8; 10.
[ф] Іер. 50; 11. Мих. 4; 13.
[х] Приг. 11; 18.
[ц] Іер. 4; 3.
[ч] Іов. 4; 8. Прит. 22; 8. Гл. 8; 7. Гал. 6; 7, 8.
[ш] Гл. 13; 16.
[щ] 4 Цар. 18; 34. 19; 13.
[ъ] Гл. 13; 16.
[ы] Ст. 7.

—

ГЛАВА 11.

1 [а]Когато Израиль бѣ младенецъ, тогазь го възлюбихъ,
И изъ Египетъ [б]повыкахъ [в]сына си.
2 Колкото гы выкахѫ,
Толкозь тѣ ся оттеглихѫ отъ лице-то на тѣзи *които гы выкахѫ:*
[г]Жертвувахѫ на Ваалимы-тѣ,
И кадѣхѫ на истуканны-тѣ.
3 Азъ [д]още *и* научихъ Ефрема да ходи,
Като го хващахъ за мышцы-тѣ му:
Но не познавахѫ [е]че гы лѣкувахъ.
4 Привлѣкохъ гы съ человѣчески вѫжя, съ узы на любовь:
И [ж]азъ бѣхъ за тѣхъ като онѣзи които отнематъ хомотъ-тъ отъ челюсти-тѣ имъ,
И [з]спокойно гы нахранихъ.
5 [и]Нѣма да ся върне въ Египетскѫ-тѫ земіѭ,
Но Ассиріецъ-тъ ще му бѫде царь,
[і]Защото не рачихѫ да ся обърнѫтъ.
6 И мечъ ще падне върхъ градове-тѣ му,
И ще довърши крѣпкы-тѣ му, и ще *гы* поѧде,
[к]Заради намѣренія-та имъ.
7 И людіе-тѣ ми сѫ [л]расположени къмъ отстѫпленіе противъ мене;
[м]Ако и да ся повыкахѫ къмъ Вышняго,
Но никой *го* не възвыси.
8 [н]Какъ да тя прѣдамъ, Ефреме?
Какъ да тя оставіѭ, Израилю?
Какъ да тя направіѭ [о]като Адмѫ?
Какъ да тя туріѭ като Севоимъ?
[п]Сърдце-то ми ся обърнѫ вѫтрѣ въ мене,
Милосердіе-то ми ся подвигнѫ.
9 Не щѫ да извършѫ пламнуваніе-то на ярость-тѫ си,
Не щѫ да ся върнѫ за истрѣбленіе на Ефрема;
Защото [р]азъ сьмь Богъ, а не человѣкъ,
Святъ въ срѣдъ тебе;
И не щѫ да влѣзѫ съ ярость.
10 Вслѣдъ Господа ще ходятъ:
[с]Като львъ ще рыкае;
Когато рыкне,
Тогазь ще поспѣшатъ чада-та [т]отъ западъ.
11 Ще поспѣшатъ отъ Египетъ като птицѫ,
И отъ земіѭ-тѫ на Ассиріѭ [у]като гълѫбъ:
И [ф]ще гы поставіѭ пакъ въ кѫщы-тѣ имъ, говори Господь.
12 [х]Ефремъ мя обыколи съ лѫжы,
И Израилевый домъ съ льсть:
Но Іуда още има власть съ Бога,
И е вѣренъ съсъ святы-тѣ.

ГЛАВА 12.

1 Ефремъ ся [а]храни съ вѣтръ, и гони восточный-тъ вѣтръ;
Всякой день умножава лъжы и насиліе
А [б]правятъ съюзъ съ Ассирійцы-тѣ,
А [в]доносятъ елей въ Египетъ.
2 [г]Господь има още сѫдъ съ Іудѫ,
И ще посѣти Іакова споредъ пѫтища-та му;
Споредъ дѣянія-та му ще му въздаде.
3 Въ утробѫ-тѫ [д]хванѫ петѫ-тѫ на брата си,
И въ якость-тѫ си ся [е]бори съ Бога,
4 Ей, бори ся съ ангелъ, и прѣвъзмогнѫ;
Плака, и молй му ся:
[ж]Въ Веѳиль го намѣри, и говори ни тамъ;
5 Ей, Іеова Богъ на силы-тѣ,
Іеова е [з]негова-та память.
6 [и]За то върни ся ты къмъ Бога твоего:
Пази милость и сѫдбѫ,
И [і]надѣй ся на Бога твоего вынѫгы.
7 *Ефремъ е* търговецъ:
[к]Вѣсы льстивы *има* въ рѫкѫ-тѫ му:
Обича да онеправдава.
8 И Ефремъ рече: [л]Наистинѫ азъ обогатѣхъ,
Придобыхъ си имотъ:
Въ всичкы-тѣ ми трудове нѣма да ся намѣри
Въ мене беззаконіе, което *да ся смѣта* за грѣхъ.
9 А [м]азъ сьмь Господь Богъ твой отъ Египетскѫ-тѫ земіѭ;
[н]Ще тя населіѭ още *и* въ шатры,
Като въ празднични дни.
10 [о]Говорихъ още *и* чрѣзъ пророцы,
И видѣнія умножихъ азъ
И прѣдставихъ уподобенія,
Чрѣзъ рѫкѫ-тѫ на пророцы-тѣ.
11 [п]Ето *има* беззаконіе въ Галаадъ;
Наистинѫ станѫхѫ суета:
[р]Въ Галгалъ жертвуватъ юнцы:
И [с]олтари-тѣ имъ сѫ като купове,
Въ бразды-тѣ на нивы-тѣ.
12 [т]А Іаковъ побѣгнѫ въ Сирійско-то поле,
И Израиль [у]работй за женѫ,
И за женѫ пазй той *овцы.*

[а] Гл. 2; 15.
[б] Мат. 2; 15.
[в] Исх. 4; 22, 23.
[г] 4 Цар. 17; 16. Гл. 2; 13. 13; 2.
[д] Втор. 1; 31. 32; 10, 11, 12. Иса. 46; 3.
[е] Исх. 15; 26.
[ж] Лев. 26; 13.
[з] Псал. 78; 25. Гл. 2; 8.
[и] Вижь Гл. 8; 13. 9; 3.
[і] 4 Цар. 17; 13, 14.
[к] Гл. 10; 6.
[л] Іер. 3; 6 и дрг. 8; 5. Гл. 4; 16.
[м] Гл. 7; 16.
[н] Іер. 9; 7. Гл. 6; 4.
[о] Быт. 14; 8. 19; 24, 25. Втор. 29; 23. Амос. 4; 11.
[п] Втор. 32; 36. Иса. 63; 15. Іер. 31; 20.
[р] Числ. 23; 19. Иса. 55; 8, 9. Мал. 3; 6.
[с] Иса. 31; 4. Іонл. 3; 16. Амос. 1; 2.
[т] Зах. 8; 7.
[у] Иса. 60; 8. Гл. 7; 11.
[ф] Іез. 28; 25, 26. 37; 21, 25.
[х] Гл. 12; 1.

—

[а] Гл. 8; 7.
[б] 4 Цар. 17; 4. Гл. 4; 13. 7; 11.
[в] Иса. 30; 6. 57; 9.
[г] Гл. 4; 1. Мих. 6; 2.
[д] Быт. 25; 26.
[е] Быт. 32; 24 и дрг.
[ж] Быт. 28; 12, 19. 35; 9, 10, 15.
[з] Исх. 3; 15.
[и] Гл. 14; 1. Мих. 6; 8.
[і] Псал. 37; 7.
[к] Прит. 11; 1. Амос. 8; 5.
[л] Зах. 11; 5. Отк. 3; 17.
[м] Гл. 13; 4.
[н] Лев. 23; 42, 43. Неем. 8; 17. Зах. 14; 16.
[о] 4 Цар. 17; 13.
[п] Гл. 5; 1. 6; 8.
[р] Гл. 4; 15. 9; 15. Амос. 4; 4 5; 5.
[с] Гл. 8; 11. 10; 1.
[т] Быт. 28; 5. Втор. 26; 5.
[у] Быт. 29; 20, 28.

13 И [ф]чрѣзъ пророкъ възведе Господь Израиля отъ Египетъ,
И чрѣзъ пророкъ ся упази.

14 [х]Ефремъ *го* разяри много горестно:
За то ще остави кръвь-тж му върхъ него,
И [ц]укоръ-тъ му неговый Господь ще обърне върхъ него.

ГЛАВА 13.

1 Когато Ефремъ съ трепетъ говорѣше,
Той ся възвыси въ Израиль;
А [а]когато съгрѣши заради Ваала,
Тогазь умрѣ.

2 А сега слѣдуватъ да съгрѣшаватъ,
И си [б]направихж лѣяны отъ сребро-то си,
Идолы споредъ проумѣваніе-то си,
Всичкы тѣзи дѣло на художницы:
Тѣ *сами* говорятъ заради тѣхъ:
Человѣци-тѣ които жертвуватъ [в]нека цѣлуватъ телцы-тѣ.

3 За то ще сж [г]като утренній облакъ,
И като росж въ зоры която прѣхожда,
[д]Като прахъ отъ плѣвж отвѣянъ съ вихрушкж отъ гумно,
И като дымъ изъ коминъ.

4 Но [е]азъ сьмъ Господь Богъ твой отъ Египетскж-тж земіж:
И другыго бога, освѣнь мене, нѣма да познаешь;
Защото [ж]нѣма другъ спаситель освѣнь мене.

5 Азъ [з]сьмъ тя гледалъ въ пустыніж-тж,
[и]Въ еднж безводнж земіж.

6 [і]Споредъ пáшж-тж си, така ся насытихж:
Насытихж ся, и надигнж ся сърдце-то имъ:
[к]За то мя забравихж.

7 [л]И азъ ще бждж за тѣхъ като львъ:
[м]Като рысь на пжть ще *гы* прѣчакувамъ.

8 Ще гы срѣщнж [н]като мечкж лишенж отъ чада-та си,
И ще раскжсамъ було-то на сърдце-то имъ,
И гы погълнж тамъ като львъ:
Дивъ звѣрь ще гы раскжса.

9 [о]Ты си погубилъ себе си, Израилю;
[п]Но помощь-та ти е въ мене.

10 [р]А сега дѣ е царь-тъ ти?
Та да тя спасе въ всичкы-тѣ ти градове:
И сждіи-тѣ ти, за които си реклъ,
[с]Дай ми царь и началницы?

11 [т]Дадохъ ти царь въ ярость-тж си,
И махнахъ го въ гнѣвъ-тъ си.

12 [у]Беззаконіе-то Ефремово е сжтано:
Грѣхъ-тъ му туренъ въ скрышницж.

13 [ф]Болѣзни на раждающж ще дойджтъ върхъ него:
[х]Той е сынъ неразуменъ:
Инакъ [ц]не бы стоялъ *толкозь* врѣме въ отворъ-тъ на ложесна-та.

14 [ч]Отъ ржкж-тж адовж ще гы спасж;
Отъ смърть ще гы избавіж.
Дѣ е, [ш]смърте, гыбель-та ти?
Дѣ, аде, погубваніе-то ти?
[щ]Раскаяніе-то ще ся крые отъ очи-тѣ ми.

15 [ъ]Ако и да станж той плодоносенъ между братія-та си,
Но [ы]въсточенъ вѣтръ ще дойде,
Вѣтръ-тъ Господень ще възлѣзе изъ пустыніж-тж,
И изворъ-тъ му ще оскудѣе,
И ще изсъхне кладенецъ-тъ му:
Той ще грабне съкровище-то на всичкы-тѣ *му* избранны съсжды.

16 Самарія ще ся разори;
Защото ся [ь]подигнж противъ Бога своего:
[ѣ]Ще паднжтъ отъ мечъ:
Младенци-тѣ имъ ще ся съкрушатъ,
И непраздны-тѣ имъ ще ся распорятъ.

ГЛАВА 14.

1 Израилю, [а]обърни ся къмъ Господа Бога твоего,
Защото си [б]паднжлъ ты чрѣзъ беззаконіе-то си.

2 Земѣте съсъ себе си думы,
И обърнѣте ся къмъ Господа:
Речѣте му: Отнѣми всяко беззаконіе *наше*,
И пріими *ны* благосклонно,
И ще отдадемъ [в]* жертвы отъ устны-тѣ си.

3 [г]Ассуръ нѣма да ны спасе:
[д]Ный нѣма да яздимъ на коніе:
И [е]нѣма вече да речемъ на дѣло-то на ржцѣ-тѣ си: Богове сте ни;
Защото [ж]чрѣзъ тебе ще ся помилва сираче-то.

4 Ще исцѣліж [з]отстжпленіе-то имъ,
[и]Ще гы възлюбіж отъ своіж воліж;
Защото ярость-та ми ся отвърнж отъ него.

5 Азъ ще сьмъ [і]като росж на Израиля,
Като кринъ ще процавти той,
И ще распростре кореніе-тѣ си като *дърво* Ливаново.

[ф] Исх. 12; 50, 51. 13; 3. Псал. 77: 20. Иса. 63; 11. Мих. 6; 4.
[х] 4 Цар. 17; 11 до 18.
[ц] Втор. 28; 37. Дан. 11; 18.

—

[а] 4 Цар. 17; 16, 18. Гл. 11; 2.
[б] Гл. 2; 8. 8; 4.
[в] 3 Цар. 19; 18.
[г] Гл. 6; 4.
[д] Дан. 2; 35.
[е] Иса. 43; 11. Гл. 12; 9.
[ж] Иса. 43; 11. 45; 21.
[з] Втор. 2; 7. 32; 10.
[и] Втор. 8; 15. 32; 10.
[і] Втор. 8; 12, 14. 32; 15.
[к] Гл. 8; 14.
[л] Плач. 3; 10. Гл. 5; 14.
[м] Іер. 5; 6.
[н] 2 Цар. 17; 8. Прит. 17; 12.
[о] Прит. 6; 32. Гл. 14; 1. Мал. 1; 9.
[п] Ст. 4.
[р] Втор. 32; 38. Гл. 10; 3. Ст. 4.
[с] 1 Цар. 8; 5, 19.
[т] 1 Цар. 8: 7. 10; 19. 15; 22, 23. 16; 1. Гл. 10; 3.
[у] Втор. 32; 34. Іов. 14; 17.
[ф] Иса. 13; 8. Іер. 30; 6.
[х] Прит. 22; 3.
[ц] 4 Цар. 19; 3.
[ч] Иса. 25; 8. Іез. 37; 12.
[ш] 1 Кор. 15; 54, 55.
[щ] Іер. 15; 6. Рим. 11; 29.
[ъ] Вижь Быт. 41; 52. 48; 19.
[ы] Іер. 4; 11. Іез. 17; 10. 19; 12. Гл. 4; 19.
[ь] 4 Цар. 18; 12.
[ѣ] 4 Цар. 8; 12. 15; 16. Иса. 13; 16. Гл. 10; 14, 15. Амос. 1; 13. Наум. 3; 10.
[а] Гл. 12; 6. Іоил. 2; 13.
[б] Гл. 13; 9.
[в] Евр. 13; 15.
* *Евр.* юнцы.
[г] Іер. 31; 18 и дрг. Гл. 5; 13. 12; 1.
[д] Втор. 17; 16. Псал. 33; 17. Иса. 30; 2, 16. 31; 1.
[е] Гл. 2; 17. Ст. 8.
[ж] Псал. 10; 14. 68; 5.
[з] Іер. 5; 6. 14; 7. Гл. 11; 7.
[и] Ефес. 1; 6.
[і] Іов. 29; 19. Прит. 19; 12.

6 Вѣтвы-тѣ му ще ся распрострѫтъ,
[к]Слава-та му *ще бѫде* като на маслинѫ,
И [л]уханіе-то му като Ливаново-то,
7 [м]Ще ся върнѫтъ и сѣднѫтъ подъ сѣнкѫ-тѫ му;
Ще ся съживятъ като жито,
И ще прорастѫтъ като лозѫ:
Поменъ-тъ му ще бѫде като вино Ливаново.
8 Ефремъ *ще рече:* [н]Що имамъ вече съ идолы-тѣ?
[о]Азъ чухъ и го пазихъ;
Азъ *му съмь* като елхѫ присnозеленѫ;
[п]Отъ мене плодъ-тъ ти произлѣзе.
9 [р]Кой е мудръ и ще разумѣе тѣзи нѣща?
Разуменъ, и ще гы познае?
Защото сѫ правы [с]пѫтища-та Господни,
И праведни-тѣ ще ходятъ по тѣхъ:
А прѣстѫпници-тѣ ще паднѫтъ въ тѣхъ.

КНИГА НА ПРОРОКА ІОИЛЯ.

ГЛАВА 1.

1 Слово-то Господне което быде къмъ Іоиля сына Фаѳуилева.
2 Слушайте това, стари:
И дайте ухо, всичкы които населявате земіѭ-тѫ.
[а]Станѫ ли това въ дни-тѣ ви,
Или въ дни-тѣ на бащы-тѣ ви?
3 [б]Прикажѣте на чада-та си за това,
И чада-та ви на чада-та си,
И чада-та имъ на другъ родъ.
4 [в]Каквото остави гѫсеница-та, испояде *го* скакалецъ-тъ:
И каквото остави скакалецъ-тъ, испояде *го* аттелавъ-тъ,
И каквото остави аттелавъ-тъ, испояде *го* прѫгъ-тъ.
5 Истрезвѣте ся, піяницы, та плачѣте:
И лелекайте, всичкы винопійцы, заради ново-то вино;
Защото ся [г]отнѣ отъ уста-та ви.
6 Понеже [д]людіе възлѣзохѫ на земіѭ-тѫ ми,
Крѣпкы, и безбройни,
[е]На които зѫби-тѣ сѫ зѫби львови,
И имать члeновны зѫбы на львицѫ.
7 [ж]Турихѫ лозѫ-тѫ ми въ запустѣніе,
И смоковницы-тѣ ми въ сломеніе;
Съвсѣмъ іѭ обѣлихѫ, и хвърлихѫ:
Прѫчкы-тѣ й останѫхѫ бѣлы.
8 [з]Плачи като *сгоденѫ* дѣвицѫ опасанѫ съ врѣтище,
[и]Заради мѫжъ-тъ на младость-тѫ си.
9 [і]Хлѣбно-то приношеніе и възліяніе-то ся отнѣ
Отъ домъ-тъ Господенъ:
Сѣтуватъ священници-тѣ,
Служители-тѣ Господни.
10 Запустѣ поле-то, [к]сѣтува земя-та;
Защото ся изгуби жито-то,
[л]Изсъхнѫ ново-то вино, исчезнѫ елей-тъ.
11 [м]Посрамѣте ся, земледѣлци: и лелекайте лозяри,
Заради пшеницѫ-тѫ и заради ечимыкъ-тъ;
Защото жетва-та на нивѫ-тѫ ся изгуби.
12 [н]Лоза-та изсъхнѫ,
И смоковница-та исчезнѫ,
Наръ-тъ и финикъ-тъ, и ябълка-та,
Всичкы-тѣ дървя на поле-то изсъхнѫхѫ:
Щото радость-та [о]изсъхнѫ отъ человѣческы-тѣ сынове.
13 [п]Опашѣте ся, и плачѣте, священници:
Лелекайте, служители на олтарь-тъ:
Дойдѣте прѣнощувайте въ врѣтище,
Служители на Бога моего;
Защото [р]хлѣбно-то приношеніе и възліяніе-то прѣстанѫ
Отъ домъ-тъ на Бога вашего.
14 [с]Освятѣте постъ, прогласѣте [т]тържество,
Съберѣте старѣйшины-тѣ,
[у]Всичкы-тѣ жители на земіѭ-тѫ,
Въ домъ-тъ на Господа Бога вашего:
И възопійте къмъ Господа:
15 [ф]Увы за *онзи* день!
Защото [х]день-тъ Господенъ приближи,
И ще дойде като гыбель отъ Всесилнаго.
16 Не отнѣ ли ся храна-та прѣдъ очи-тѣ ни,
[ц]Веселіе-то и радость-та отъ домъ-тъ на Бога нашего?
17 Сѣянія-та изгнихѫ подъ буцы-тѣ си,

[к] Псал. 52; 8. 128; 3.
[л] Быт. 27; 27. Пѣсн. 4; 11.
[м] Псал. 91; 1.
[н] Ст. 3.
[о] Іер. 31; 18.
[п] Іак. 1; 17.
[р] Псал. 107; 43. Іер. 9; 12 Дан. 12; 10. Іоан. 8; 47. 18; 37.
[с] Прит. 10; 29. Лук. 2; 34. 2 Кор. 2; 16. 1 Пет. 2; 7, 8.

—

[а] Гл. 2; 2.
[б] Псал. 78; 4.
[в] Втор. 28; 38. Гл. 2; 25.
[г] Иса. 32; 10.
[д] Вижь Прит. 30; 25, 26, 27. Гл. 2; 2, 11, 25.
[е] Отк. 9; 8.
[ж] Иса. 5; 6.
[з] Иса. 22; 12.
[и] Прит. 2; 17. Іер. 3; 4.
[і] Ст. 13. Гл. 2; 14.
[к] Іер. 12; 11. 14; 2.
[л] Иса. 24; 7. Ст. 12.
[м] Іер. 14; 3, 4.
[н] Ст. 10.
[о] Иса. 24; 11. Іер. 48; 33. Вижь Псал. 4; 7. Иса. 9; 3.
[п] Ст. 8. Іер. 4; 8.
[р] Ст. 9.
[с] 2 Лѣт. 20; 3, 4. Гл. 2; 15, 16.
[т] Лев. 23; 36.
[у] 2 Лѣт. 20; 13.
[ф] Іер. 30; 7.
[х] Иса. 13; 6, 9. Гл. 2; 1.
[ц] Втор. 12; 6, 7. 16; 11, 14, 15.

Житницы-тѣ запустѣхѫ,
Хранилища-та ся съсыпахѫ;
Защото жито-то изсъхнѫ.
18 [ч]Какъ въздышатъ скотове-тѣ!
Скытатъ ся стада-та на говеда-та,
Защото нѣматъ пасище:
Ей, стада-та на овцы-тѣ изгынѭхѫ.
19 Господи, [ш]къмъ тебе ще възопіѭ;
Защото [щ]огнь-тъ изнури пасища-та на пустыніѭ-тѫ,
И пламыкъ-тъ испогори всичкы-тѣ дървя на поле-то.
20 Даже и скотове-тѣ на поле-то [ъ]поглеждатъ къмъ тебе;
Защото изсъхнѭхѫ [ы]потоци-тѣ на водѫ-тѫ,
И огнь испояде пасища-та на пустыніѭ-тѫ.

ГЛАВА 2.

1 Въстрѫбѣте съ [а]трѫбѫ въ Сіонъ,
И [б]въскликнѣте въ святѫ-тѫ ми горѫ:
Да ся растреперятъ всичкы които населяватъ земіѭ-тѫ;
Защото [в]иде день-тъ Господень, защото е близу.
2 [г]День на тьмнинѫ и на мракъ,
День на облакъ и на мьглѫ:
Като зорѫ ся распростиратъ върху горы-тѣ
[д]Людіе много и силни:
[е]Подобни тѣмъ не сѫ были отъ вѣка,
Нито подирь тѣхъ ще бѫдѫтъ до годины-тѣ на родове и родове.
3 [ж]Огнь пояжда прѣдъ тѣхъ:
И пламыкъ опаля подирь тѣхъ;
Земя-та е [з]като рай Едемскый прѣдъ тѣхъ,
[и]И подирь тѣхъ пустыня пуста;
И нѣма да избѣгне отъ тѣхъ нищо.
4 [і]Видъ-тъ имъ е като видъ на коніе:
И като конницы, така ще тичатъ.
5 [к]Като тропотъ на колесницы
Ще скачатъ по върхове-тѣ на горы-тѣ,
Като хвучаніе на огненъ пламыкъ,
Който пояжда трьсть-тѫ:
[л]Като крѣпкы людіе опълчены на бой.
6 Прѣдъ тѣхъ народи-тѣ ще ся растреперятъ:
[м]Всичкы-тѣ лица ще поблѣдѣѭтъ.
7 Ще тичатъ като юнацы;
Като мѫжіе ратницы ще ся качатъ на стѣнѫ-тѫ,
И ще отиватъ всякой въ пѫть-тъ си;
И не ще да развалятъ редове-тѣ си.
8 И не ще да оттласнѫтъ единъ другыго:
Ще отиватъ всякой въ пѫть-тъ си;
И като падатъ върху орѫжія-та,
Нѣма да ся наранятъ.
9 Ще обыкалятъ въ градъ-тъ:
Ще тичатъ по стѣнѫ-тѫ,
Ще ся качуватъ по кѫщы-тѣ;
[н]Ще влизатъ прѣзъ прозорцы-тѣ [о]като тать.
10 [п]Земя-та ще ся потресе прѣдъ тѣхъ:
Небеса-та ще треперятъ:
[р]Сълнце-то и луна-та ще помьркнѫтъ,
И звѣзды-тѣ ще оттеглятъ свѣтѣніе-то си.
11 И [с]Господь ще издаде гласъ-тъ си [т]прѣдъ войскѫ-тѫ си;
Защото станъ-тъ му е много голѣмъ;
Защото [у]извършитель-тъ на слово-то му е крѣпъкъ;
Защото [ф]день-тъ Господень е голѣмъ и твърдѣ страшенъ,
И [х]кой може да го стърпи?
12 И сега вече, говори Господь,
[ц]Обърнѣте ся къмъ мене съсъ всичко-то си сърдце,
И съ постъ и съ плачъ, и съ рыданіе.
13 И [ч]раздерѣте сърдце-то си, [ш]а не дрехы-тѣ си,
Та ся обърнѣте къмъ Господа Бога вашего;
Защото [щ]е милостивъ, и щедръ,
Дълготърпѣливъ и многомилостивъ,
И раскаюва ся за зло-то.
14 [ъ]Кой знае, ще ся повърне *ли* и раскае той,
Та [ы]да остави благословеніе вслѣдъ себе си
За [ь]хлѣбно приношеніе и възліяніе на Господа Бога вашего?
15 [ѣ]Затрѫбѣте съ трѫбѫ въ Сіонъ,
Освятѣте постъ, [ю]проповѣдайте тържество.
16 Съберѣте людіе-тѣ, [я]освятѣте събраніе-то,
[ѫ]Свыкайте старѣйшины-тѣ,
[ѭ]Съберѣте младенцы-тѣ, и които ссучѫтъ отъ цицѫ:
[а]Да излѣзе младоженецъ-тъ изъ ложницѫ-тѫ си,
И невѣста-та изъ чьртогъ-тъ си.
17 Да плачѫтъ священници-тѣ,
Служители-тѣ Господни,
[б]Между притворъ-тъ и олтарь-тъ,
И да рекѫтъ: [в]Пощади, Господи, людіе-тѣ си,

[ч] Осія 4; 3.
[ш] Псал. 50; 15.
[щ] Іер. 9; 10. Гл. 2; 3.
[ъ] Іов. 38; 41. Псал. 104; 21. 145; 15.
[ы] 3 Цар. 17; 7. 18; 5.

—

[а] Іер. 4; 5. Ст. 15.
[б] Числ. 10; 5, 9.
[в] Гл. 1; 15. Авд. 15. Соф. 1: 14; 15.
[г] Амос. 5; 18, 20.
[д] Ст. 5; 11, 25. Гл. 1: 6.
[е] Исх. 10; 14.
[ж] Гл. 1: 19, 20.
[з] Быт. 2; 8. 13; 10. Иса. 51; 3.
[и] Зах. 7; 14.
[і] Отк. 9; 7.
[к] Отк. 9; 9.
[л] Ст. 2.
[м] Іер. 8; 21. Плач. 4; 8. Наум. 2; 10.
[н] Іер. 9; 21.
[о] Іоан. 10; 1.
[п] Псал. 18; 7.
[р] Иса. 13; 10. Іез. 32; 7. Ст. 31. Гл. 3; 15. Мат. 24; 29.
[с] Іер. 25; 30. Гл. 3; 16. Амос. 1; 2.
[т] Ст. 25.
[у] Іер. 50; 34. Отк. 18; 8.
[ф] Іер. 30; 7. Амос. 5; 18. Соф. 1; 15.
[х] Числ. 24; 23. Мал. 3; 2.
[ц] Іер. 4; 1. Осія 12; 6. 14; 1.
[ч] Псал. 34; 18. 51; 17.
[ш] Быт. 37; 34. 2 Цар. 1; 11. Іов. 1; 20.
[щ] Исх. 34; 6. Псал. 86; 5, 15. Іона. 4; 2.
[ъ] Іис. Нав. 14; 12. 2 Цар. 12; 22. 4 Цар. 19; 4. Амос. 5; 15. Іона. 3; 9. Соф. 2; 3.
[ы] Иса. 65; 8. Агг. 2; 19.
[ь] Гл. 1; 9, 13.
[ѣ] Числ. 10; 3. Ст. 1.
[ю] Гл. 1; 14.
[я] Исх. 19; 10, 22.
[ѫ] Гл. 1; 14.
[ѭ] 2 Лѣт. 20; 13.
[а] 1 Кор. 7; 5.
[б] Іез. 8; 16. Мат. 23; 35.
[в] Исх. 32; 11, 12. Втор. 9: 26 до 29.

И не дай наслѣдіе-то си въ поношеніе,
Да гы обладаіѫтъ язычници-тѣ:
[г]Защо да рекѫтъ между народы-тѣ: Дѣ е тѣхный Богъ?
18 И Господь [д]ще поревнува за землѭ-тѫ си,
И [е]ще ся смили за людіе-тѣ си.
19 Ей, Господь ще отговори, и рече на людіе-тѣ си,
Ето, азъ ще ви проводіѫ [ж]жито-то,
И вино-то, и елей-тъ, та ще ся насытите отъ тѣхъ:
И нѣма да вы направіѫ вече поношеніе между народы-тѣ.
20 Но [з]ще отдалечѫ отъ васъ [и]сѣверный-тъ *противоборецъ*,
И ще го оттласнѫ въ землѭ безводнѫ и пустѫ,
Съ лице-то му [і]къмъ всточно-то море,
А заднѭ-тѫ му странѫ [к]къмъ западно-то море,
И зловоніе-то му ще възлѣзе,
И смрадъ-тъ му ще ся възвыши,
Защото е направилъ величія.
21 Не бой ся, земле: радувай ся и весели ся;
Защото Господь ще направи величія.
22 Не треперъте, [л]скотове полскы;
Защото [м]пасища-та на пустынѭ-тѫ прозябавать,
Защото дърво-то носи плодъ-тъ си,
Смоковница-та и лоза-та издавать силѫ-тѫ си.
23 И *вы*, чада Сіоновы, радувайте ся,
И веселѣте ся [н]въ Господа Бога вашего,
Защото ви даде есененъ дъждь съ врѣме;
И [о]ще ви одъжди [п]дъждь есененъ
И пролѣтенъ въ първый-тъ *мѣсецъ*.
24 И гумна-та ще ся напълнять съ жито,
И жлебове-тѣ ще ся прѣливать съ вино и елей.
25 И ще ви въздамъ годины-тѣ [р]които испояде скакалецъ-тъ,
Аттелавъ-тъ и прѫгъ-тъ, и гѫсеница-та,
[с]Голѣма-та моя войска, коіѭто проводихъ противъ васъ.
26 И [т]ще ядете изобилно, и ще ся насытите,
И ще похвалите име-то на Господа Бога вашего,
Който направи чудесны дѣла съ васъ:
И людіе-тѣ ми нѣма да ся посрамять въ вѣкъ.
27 И [у]ще познаете че азъ съмь [ф]въ срѣдъ Израиль,
И [х]азъ съмь Господь Богъ вашъ, и нѣма другъ никой:
И людіе-тѣ ми нѣма да ся посрамять въ вѣкъ.
28 И [ц]слѣдъ това
Ще излѣѭ Духъ-тъ си на всякѫ плъть:
И [ч]ще пророчествувать сынове-тѣ ви и [ш]дъщери-тѣ ви:
Старци-тѣ ви ще видять сънища,
Юноши-тѣ ви ще видять видѣнія:
29 А още [щ]на рабы-тѣ и на рабыни-тѣ
Въ онѣзи дни ще изливамъ Духъ-тъ си.
30 И [ъ]ще покажѫ чудеса на небеса-та и на землѭ-тѫ,
Кръвь, и огнь, и стълпове отъ дымъ.
31 [ы]Слънце-то ще ся обърне въ тъмнинѫ,
И луна-та въ кръвь,
[ь]Прѣди да дойде день-тъ Господень великый-тъ и страшный-тъ.
32 И [ѣ]всякой който призове име-то Господне ще ся спасе;
Защото въ [ю]горѫ-тѫ Сіонъ, и въ Іерусалимъ, ще бѫде спасеніе,
Както рече Господь,
И въ [я]останѫлы-тѣ които Господь ще повыкне.

ГЛАВА 3.

1 Защото, ето, [а]въ онѣзи дни и въ онова врѣме,
Когато върнѫ плѣнницы-тѣ на Іудѫ и на Іерусалимъ,
2 [б]Ще съберѫ още всичкы-тѣ народы,
Та ще гы свалѭ [в]въ Іосафатовъ-тъ долъ
И [г]ще ся сѫдіѫ съ тѣхъ тамъ
За людіе-тѣ си и наслѣдіе-то си Израиля,
Когото расьрснѫхѫ между язычницы-тѣ,
И си раздѣлихѫ землѭ-тѫ ми;
3 И [д]хвърляхѫ жрѣбія заради людіе-тѣ ми;
И дадохѫ дѣте за блудницѫ,
И продавахѫ момиче за вино, та піяхѫ.
4 И що имате още *да направите* съ мене [е]вы, Тире, и Сидоне,
И всичкы Палестинскы прѣдѣли?
[ж]Ще ми въздадете ли въздаяніе?
А вы ако ми въздадете,
То безъ забавѫ скоро ще върнѫ въздаяніе-то ви връзъ главы-тѣ ви.
5 Защото зѣхте сребро-то ми и злато-то ми,
И избранно-то ми благо занесохте въ храмове-тѣ си.

[г] Псал. 42; 10. 79; 10. 115; 2. Мих. 7; 10.
[д] Зах. 1; 14. 8; 2.
[е] Втор. 32; 36. Иса. 60; 10.
[ж] Вижь Гл. 1; 10. Мал. 3; 10, 11, 12.
[з] Исх. 10; 19.
[и] Іер. 1; 14.
[і] Іез. 47; 18. Зах. 14; 8.
[к] Втор. 11; 24.
[л] Гл. 1; 18, 20.
[м] Зах. 8; 12. Вижь Гл. 1; 19.
[н] Иса. 41; 16. 61; 10. Авв. 3; 18. Зах. 10; 7.
[о] Лев. 26; 4. Втор. 11; 14. 28; 12.
[п] Іак. 5; 7.
[р] Гл. 1; 4.
[с] Ст. 11.
[т] Лев. 26; 5. Псал. 22; 26. Вижь Лев. 26; 26. Мих. 6; 14.
[у] Гл. 3; 17.
[ф] Лев. 26; 11, 12. Іез. 37; 26, 27, 28.
[х] Иса. 45; 5, 21, 22. Іез. 39; 22; 28.
[ц] Иса. 44: 3. Іез. 39; 29. Зах. 12; 10. Іоан. 7; 39. Дѣян. 2; 17.
[ч] Иса. 54; 13.
[ш] Дѣян. 21; 9.
[щ] 1 Кор. 12; 13. Гал. 3; 28. Кол. 3; 11.
[ъ] Мат. 24; 29. Мар. 13; 24. Лук. 21; 11, 25.
[ы] Иса. 13; 9, 10. Ст. 10. Гл. 3; 1, 15. Мат. 24; 29. Мар. 13; 24. Лук. 21; 25. Откр. 6; 12.
[ь] Мал. 4; 5.
[ѣ] Рим. 10; 13.
[ю] Иса. 46; 13. 59; 20. Авд. 17. Рим. 11; 26.
[я] Иса. 11; 11, 16. Іер. 31; 7. Мих. 4; 7. 5; 3, 7, 8. Рим. 9; 27. 11; 5, 7.

—

[а] Іер. 30; 3. Іез. 38; 14.
[б] Зах. 14; 2, 3, 4.
[в] Ст. 12. 2 Лѣт. 20; 26.
[г] Иса. 66; 16. Іез. 38; 22.
[д] Авд. 11. Наум. 3; 10.
[е] Амос. 1; 6, 9.
[ж] Іез. 25; 15, 16, 17.

6 А Іудины-тѣ сынове и Іерусалимскы-тѣ сынове
Продадохте гы на Грьчкы-тѣ сынове,
За да гы отдалечите отъ прѣдѣлы-тѣ имъ.
7 Ето, [з]азъ ще гы дигнѫ отъ мѣсто-то,
Дѣто гы продадохте,
И ще върнѫ въздаяніе-то ви на главѫ-тѫ ви.
8 И ще продамъ ваши-тѣ сынове и ваши-тѣ дъщери
Въ рѫкѫ-тѫ на Іудины-тѣ сынове,
И ще гы продадѫтъ [и]на Савцы-тѣ, на [і]народъ далеченъ;
Защото Господь говорѝ.
9 [к]Прогласѣте това въ народы-тѣ,
Посвятѣте брань, подигнѣте юнацы-тѣ,
Да ся приближаватъ, да възлизатъ всичкы-тѣ ратны мѫжіе:
10 [л]Исковѣте паличницы-тѣ си за ножове,
И сьрпове-тѣ си за копія:
[м]Немощный-тъ да говори: Азъ сьмь юнакъ.
11 [н]Съберѣте ся и дойдѣте отъ около,
Всичкы народи, та ся приберѣте на купъ:
Тамъ [о]свали ты, Господи, юнацы-тѣ си.
12 Да станѫтъ и да възлѣзѫтъ народи-тѣ,
[п]Въ долъ-тъ Іосафатовъ;
Защото тамъ ще сѣднѫ [р]да сѫдіѫ всичкы-тѣ народы изоколо.
13 [с]Турѣте сьрпъ, защото жетва-та е узрѣла:
Дойдѣте, слѣзте; защото [т]жлебъ-тъ е пълнъ,
[у]Поджлебници-тѣ ся прѣливатъ;
Понеже злина-та имъ е голѣма.
14 Множества, множества [ф]въ долъ-тъ на отсѫжданіе-то.
Защото е [х]близу день-тъ Господень въ долъ-тъ на отсѫжданіе-то.
15 [ц]Сълнце-то и луна-та ще помьркнѫтъ,
И звѣзды-тѣ ще оттеглятъ свѣтеніе-то си.
16 А Господь [ч]ще изрыкае отъ Сіонъ,
И ще испрати гласъ-тъ си отъ Іерусалимъ:
И [ш]небеса-та и земя-та ще ся потресѫтъ;
[щ]Но Господь ще е прибѣжище на людіе-тѣ си,
И крѣпость на Израилевы-тѣ сынове.
17 Така [ъ]ще познаете че азъ сьмь Господь Богъ вашъ,
Който обитавамъ въ Сіонъ, [ы]въ святѫ-тѫ си горѫ:
Тогазь Іерусалимъ ще е святъ,
И [ь]чужденци нѣма да минѫтъ вече прѣзъ него.
18 И въ онзи день,
[ѣ]Изъ горы-тѣ ще капе мѫстъ,
И изъ хълмы-тѣ ще тече млѣко,
И [ю]по всичкы-тѣ Іудины потоцы ще текѫтъ воды,
И [я]изворъ ще излѣзе изъ домъ-тъ Господень,
И ще пои [ж]Ситтимскый-тъ долъ.
19 [іж]Египетъ ще е запустенъ,
И [а]Едомъ ще е пустыня пуста,
Заради неправды-тѣ *къмъ* сынове-тѣ Іудины,
Защото пролѣхѫ кръвь неповиннѫ въ земіѭ-тѫ имъ.
20 А Іуда [б]ще бѫде населенъ въ вѣкъ,
И Іерусалимъ изъ родъ въ родъ.
21 И [в]ще очистіѭ кръвь-тѫ имъ *коѭто* не сьмь очистилъ;
[г]И Господь *ще* обитава въ Сіонъ.

КНИГА НА ПРОРОКА АМОСА.

ГЛАВА 1.

1 Думы-тѣ на Амоса, [а]който бѣ отъ пастусы-тѣ [б]на Ѳекоѐ, които видѣ заради Израиль [в]въ дни-тѣ на Озіѭ Іудинъ-тъ царь, и въ дни-тѣ [г]на Іеровоама Іоасовъ-тъ сынъ Израилевый-тъ царь, двѣ годины [д]прѣди трѫсъ-тъ. И рече:
2 Господь [е]ще рыкне отъ Сіонъ,
И ще издаде гласъ-тъ си изъ Іерусалимъ:
И пасища-та на пастыри-тѣ ще сѣтуватъ,
И [ж]върхъ-тъ на Кармилъ ще изсъхне.

з Иса. 43; 5, 6. 49; 12. Іер. 23; 8.
и Іез. 23; 42.
і Іер. 6; 20.
к Вижь Иса. 8; 9, 10. Іер. 46; 3, 4. Іез. 38; 7.
л Иса. 2; 4. Мих. 4; 3.
м Зах. 12; 8.
н Ст. 2.
о Псал. 103; 20. Иса. 13; 3.
п Ст. 2.
р Псал. 96; 13. 98; 9. 110; 6. Иса. 2; 4. 3; 13. Мих. 4; 3.
с Мат. 13; 39. Отк. 14; 15, 18.
т Іер. 51; 33. Осія 6; 11.
у Иса. 63; 3. Плач. 1; 15. Откр. 14; 19, 20.
ф Ст. 2.
х Гл. 2; 1.
ц Гл. 2; 10, 31.
ч Іер. 25; 30. Гл. 2; 11. Амос. 1; 2.
ш Агг. 2; 6.
щ Иса. 51; 5, 6.
ъ Гл. 2; 27.
ы Дан. 11; 45. Авд. 16. Зах. 8; 3.
ь Иса. 35; 8. 52; 1. Наум. 1; 15. Зах. 14; 21. Отк. 21; 27.
ѣ Амос. 9; 13.
ю Иса. 30; 25.
я Псал. 46; 4. Іез. 47; 1. Зах. 14; 8. Отк. 22; 1.
ж Числ. 25; 1.
іж Иса. 19; 1 и дрг.
а Іер. 49; 17. Іез. 25; 12, 13. Амос. 1; 11. Авд. 10.
б Амос. 9; 15.
в Иса. 4; 4.
г Ст. 17. Іез. 48; 35. Отк. 21; 3.

—

а Гл. 7; 14.
б 2 Цар. 14; 2. 2 Лѣт. 20; 20.
в Осія 1; 1.
г Гл. 7; 10.
д Зах. 14; 5.
е Іер. 25; 30. Іоил. 3; 16.
ж 1 Цар. 25; 2. Иса. 33; 9.

3 Така говори Господь:
За три прѣстѫпленія [з]на Дамаскъ,
И за четыри, нѣма да върнѫ *наказаніе-то* му;
[и]Защото върхохѫ Галаадъ съ желѣзны дикани:
4 Но [і]ще проводіѭ огнь въ домъ-тъ Азаиловъ,
Та ще испояде палаты-тѣ на Венадада.
5 И ще съкрушѫ [к]вереи-тѣ на Дамаскъ,
И ще истрѣбіѭ житель-тъ отъ поле-то Авенъ,
И държащій-тъ скиптръ отъ домъ-тъ Еденовъ:
И [л]людіе-тѣ Сирійскы ще ся откаратъ плѣнници [м]въ Киръ, говори Господь.
6 Така говори Господь:
За три прѣстѫпленія [н]на Газѫ,
И за четыри, нѣма да върнѫ *наказаніе-то* ѝ;
Защото съвсѣмъ плѣнихѫ *людіе-тѣ ми*,
[о]За да *гы* прѣдадѫтъ Едому:
7 Но [п]ще проводіѭ огнь въ стѣнѫ-тѫ на Газѫ,
Та ще испояде палаты-тѣ ѝ.
8 И ще истрѣбіѭ житель-тъ [р]отъ Азотъ,
И държащій-тъ скиптръ отъ Аскалонъ,
И [с]ще завърнѫ рѫкѫ-тѫ си противъ Аккаронъ,
И [т]остатъкъ-тъ на Филистимцы-тѣ ще загыне, говори Господь Іеова.
9 Така говори Господь:
За три прѣстѫпленія [у]на Тиръ,
И за четыри, нѣма да върнѫ *наказаніе-то* му;
[ф]Защото съвсѣмъ прѣдадохѫ *людіе-тѣ ми* въ плѣнъ Едому,
И не поменѫхѫ братскый-тъ съюзъ;
10 Но [х]ще проводіѭ огнь въ стѣнѫ-тѫ на Тиръ,
Та ще испояде палаты-тѣ му.
11 Така говори Господь:
За три прѣстѫпленія [ц]на Едомъ,
И за четыри, нѣма да върнѫ *наказаніе-то* му;
[ч]Защото прогна брата си [ш]съ мечъ,
И отхвърли благоутробіе-то си,
И [щ]ярость-та му раскѫсваше непрѣстанно,
И пазѣше гнѣвъ-тъ си всякога;
12 Но [ъ]ще проводіѭ огнь върху Ѳеманъ,
Та ще испояде палаты-тѣ на Восорѫ.
13 Така говори Господь:
За три прѣстѫпленія [ы]на Аммоновы-тѣ сынове,
И за четыри, нѣма да върнѫ *наказаніе-то* имъ;
[ь]Защото распарахѫ непраздны-тѣ на Галаадъ,
[ѣ]За да разширятъ прѣдѣлъ-тъ си.
14 Но ще запаліѭ огнь въ стѣнѫ-тѫ [ю]на Раввѫ,
И ще испояде палаты-тѣ ѝ,
[я]Съ въсклицаніе въ день-тъ на бой-тъ,
Съ вихрушкѫ въ день-тъ на буріѭ-тѫ.
15 И [ж]царь-тъ имъ ще отиде въ плѣнъ,
Той и началници-тѣ му купно, говори Господь.

ГЛАВА 2.

1 Така говори Господь:
За три прѣстѫпленія [а]на Моава,
И за четыри, нѣма да върнѫ *наказаніе-то* му;
Защото изгори кости-тѣ на Едомскый-тъ царь додѣ *станѫхѫ* варъ;
2 Но ще проводіѭ огнь върхъ Моава,
Та ще испояде палаты-тѣ [в]на Каріоѳъ:
И Моавъ ще умре съ мятежъ,
[г]Съ въсклицанія, съсъ звукъ на трѫбѫ.
3 И ще истрѣбіѭ [д]сѫдникъ-тъ отъ срѣдъ него,
И ще убіѭ всичкы-тѣ му началницы съ него, говори Господь.
4 Така говори Господь:
За три прѣстѫпленія на Іудѫ,
И за четыри, нѣма да върнѫ *наказаніе-то* му;
Защото [е]прѣзрѣхѫ законъ-тъ Господень,
И не упазихѫ повелѣнія-та му:
И гы [ж]заблудихѫ суетни-тѣ имъ,
[з]Вслѣдъ които ходихѫ бащи-тѣ имъ;
5 Но [и]ще проводіѭ огнь върхъ Іудѫ,
Та ще испояде палаты-тѣ на Іерусалимъ.
6 Така говори Господь:
За три прѣстѫпленія на Израиля,
И за четыри, нѣма да върнѫ *наказаніе-то* му;
Защото [і]продадохѫ праведный-тъ за сребро,
И нищій-тъ за единъ съпругъ обуща:
7 Които желаѭтъ земный-тъ прахъ на главѫ-тѫ на сиромасы-тѣ,
И [к]искривятъ пѫть-тъ на убогы-тѣ;
[л]И сынъ и баща му ходятъ при *истѫ*-тѫ отроковицѫ,

з Иса. 8; 4. 17; 1. Іер. 49; 23. Зах. 9; 1.
и 4 Цар. 10; 33. 13; 7.
і Іер. 17; 27. 49; 27. Ст. 7, 10, 12. Гл. 2; 2, 5.
к Іер. 51; 30. Плач. 2; 9.
л 4 Цар. 16; 9.
м Гл. 9; 7.
н 2 Лѣт. 28; 18. Иса. 14; 29. Іер. 47; 4, 5. Іез. 25; 15. Соф. 2; 4.
о Ст. 9.
п Іер. 47; 1.
р Соф. 2; 4. Зах. 9; 5, 6.
с Псал. 81; 14.
т Іер. 47; 4. Іез. 25; 16.
у Иса. 23; 1. Іер. 47; 4. Іез. 26; 27; и 28. Іоил. 3; 4, 5.
ф Ст. 6.
х Ст. 4, 7 и дрг.
ц Иса. 21; 11. 34; 5. Іер. 49; 8 и дрг. Іез. 25; 12, 13, 14. 35; 2 и дрг. Іоил. 3; 19. Авд. 1 и дрг. Мал. 1; 4.
ч Быт. 27; 41. Втор. 23; 7. Мал. 1; 2.
ш 2 Лѣт. 28; 17.
щ Іез. 35; 5.
ъ Авд. 9, 10.
ы Іер. 49; 1, 2. Іез. 25; 2. Соф. 2; 9.
ь Осія 13; 16.
ѣ Іер. 49; 1.
ю Втор. 3; 11. 2 Цар. 12; 26. Іер. 49; 2. Іез. 25; 5.
я Гл. 2; 2.
ж Іер. 49; 3.

—

а Иса. 15; 16. Іер. 48; Іез. 25; 8. Соф. 2; 8.
в Іер. 48; 41.
г Гл. 1; 14.
д Числ. 24; 17. Іер. 48; 7.
е Лев. 26; 14, 15. Неем. 1; 7. Дан. 9; 11.
ж Иса. 28; 15. Іер. 16; 19, 20. Рим. 1; 25.
з Іез. 20; 13, 16, 18, 24, 30.
и Іер. 17; 27. Осія 8; 14.
і Иса. 29; 21. Гл. 8; 6.
к Иса. 10; 2. Гл. 5; 12.
л Іез. 22; 11.

[м]За да омърсятъ свято-то ми име:
8 И лѣжатъ [н]при всякой олтарь [о]върху дрехы заложены,
И піѭтъ *въ* домъ-тъ на богове-тѣ си вино-то на насилствуемы-тѣ.
9 Но азъ истрѣбихъ отъ прѣдъ тѣхъ [п]Аморреянинъ-тъ,
[р]На когото высочина-та бѣ като высочинѫ-тѫ на кедры-тѣ,
И той бѣ крѣпъкъ като дѫбіе-тѣ;
И [с]съсыпахъ плодъ-тъ му изотгорѣ,
И кореніе-тѣ му изотдолу.
10 И азъ [т]вы възведохъ изъ Египетскѫ-тѫ земіѭ,
И [у]вы развождахъ четыридесеть години прѣзъ пустыніѭ-тѫ,
За да наслѣдите земіѭ-тѫ на Аморрейцы-тѣ.
11 И въздигнѫхъ отъ сынове-тѣ ви за пророцы,
И отъ юношы-тѣ ви [ф]за назирен.
Не е ли така, сынове Израилеви? говори Господь.
12 А вы напоявахте назиреи-тѣ съ вино:
И заповѣдахте на пророцы-тѣ,
[х]И казахте *имъ:* Да не пророчествувате.
13 Ето, азъ ще вы натиснѫ на мѣсто-то ви,
Както натискатъ кола пълны съсъ снопіе.
14 И [ц]бѣгъ-тъ ще ся изгуби отъ бързотечеца,
И силный-тъ не ще уякчи силѫ-тѫ си,
И [ч]юначный-тъ нѣма да избави животъ-тъ си.
15 И стрѣлецъ-тъ не ще може да устои,
Нито бързоногый-тъ да избѣгне,
Нито [ш]конникъ-тъ да избави животъ-тъ си:
16 И доблественный-тъ между юнацы-тѣ
Голъ ще побѣгне въ онзи день, говори Господь.

ГЛАВА 3.

1 Слушайте това слово, което Господь говори противъ васъ, сынове Израилеви, противъ всичкый-тъ родъ който възведохъ отъ Египетскѫ-тѫ земіѭ, и рѣкохъ:
2 [а]Васъ само познахъ
Отъ всичкы-тѣ родове на земіѭ-тѫ:
[б]За то ще вы накажѫ за всичкы-тѣ ви беззаконія.
3 Могѫтъ ли двама да ходятъ купно,
Ако не сѫ съгласни?
4 Ще рыкне ли львъ-тъ въ дѫбравѫ-тѫ,
Ако нѣма ловъ?
Ще издаде ли гласъ-тъ си младый-тъ львъ отъ селеніе-то си,
Ако не е хванѫлъ нѣщо?
5 Може ли птица да падне въ сѣть на земіѭ-тѫ,
Дѣто нѣма примка за неіѭ?
Дига ли ся сѣть отъ земіѭ-тѫ,
Безъ да ся хване нѣщо?
6 Може ли да звукне трѫба въ градъ,
И людіе-тѣ да ся не уплашатъ?
[в]Може ли да стане бѣда въ градъ,
И да не іѭ е Господь направилъ?
7 Наистинѫ Господь Іеова нѣма да направи нищо,
[г]Безъ да открые тайно-то си на слугы-тѣ си пророцы-тѣ.
8 [д]Львъ-тъ рыкнѫ: кой не ще ся уплаши?
Господь Іеова говори: [е]кой не ще пророчествува?
9 Прогласѣте на палаты-тѣ въ Азотъ,
И на палаты-тѣ въ Египетскѫ-тѫ земіѭ,
И речѣте: Сберѣте ся върху горы-тѣ на Самаріѭ,
Та виждте голѣмы-тѣ мятежы въ срѣдъ неіѭ,
И насилства-та вѫтрѣ въ неіѭ;
10 Защото [ж]не знаѭтъ да правятъ право-то, говори Господь,
Онѣзи които съкровиществуватъ неправдѫ и грабежъ въ палаты-тѣ си.
11 За то така говори Господь Іеова:
[з]Врагъ ще обыколи земіѭ-тѫ *ти,*
И ще свали крѣпость-тѫ ти отъ тебе,
И палаты-тѣ ти ще ся разграбятъ.
12 Така говори Господь:
Както пастырь истьргнува изъ уста-та львовы,
Двѣ голѣни, или край отъ ухо,
Така ще ся истьргнѫтъ Израилеви-тѣ сынове,
Онѣзи които сѣдятъ въ Самаріѭ въ ѫглъ на одръ,
И въ Дамаскъ *на* постелкѫ.
13 Слушайте и свидѣтелствувайте на Іаковонъ-тъ домъ,
Говори Господь Іеова, Богъ Саваоѳъ:
14 Че въ който день посѣтіѭ прѣстѫпленія-та Израилевы връзъ него,
Ще посѣтіѭ и олтари-тѣ на Веѳиль:
И рогове-тѣ на олтарь-тъ ще ся отсѣкѫтъ, и ще паднѫтъ на́земи.
15 И ще поразіѭ [и]зимный-тъ домъ [і]съ лѣтный-тъ домъ:
И слоновни-тѣ домове ще ся съсыпѫтъ,
И [к]голѣми-тѣ домове ще ся разорятъ, говори Господь.

[м] Лев. 20; 3. Іез. 36; 20. Рим. 2; 24.
[н] Іез. 23; 41. 1 Кор. 8; 10. 10; 21.
[о] Исх. 22; 26.
[п] Числ. 21; 24. Втор. 2; 31. Іис. Нав. 24; 8.
[р] Числ. 13; 28, 32, 33.
[с] Иса. 5; 24. Мал. 4; 1.
[т] Исх. 12; 51. Мих. 6; 4.
[у] Втор. 2; 7. 8; 2.
[ф] Числ. 6; 2. Сѫд. 13; 5.
[х] Иса. 30; 10. Іер. 11; 21. Гл. 7; 12, 13. Мих. 2; 6.
[ц] Гл. 9; 1 и дрг. Іер. 9; 23.
[ч] Псал. 33; 16.
[ш] Псал. 33; 17.

—

[а] Втор. 7; 6. 10; 15. Псал. 147; 19, 20.
[б] Виж Дан. 9; 12. Мат. 11; 22. Лук. 12; 47. Рим. 2; 9. 1 Пет. 4; 17.
[в] Иса. 45; 7.
[г] Быт. 6; 13. 18; 17. Псал. 25; 14. Іоан. 15; 15.
[д] Гл. 1; 2.
[е] Дѣян. 4; 20. 5; 20, 29. 1 Кор. 9; 16.
[ж] Іер. 4; 22.
[з] 4 Цар. 17; 3, 6. 18; 9, 10, 11.
[и] Іер. 36; 22.
[і] Сѫд. 3; 20.
[к] 3 Цар. 22; 39.

—

ГЛАВА 4.

1 Слушайте тжзи думж, [а]юници Васанскы,
Които сте въ горж-тж на Самаріж,
Които насилствувате сиромасы-тѣ,
Които угнѣтавате нищы-тѣ,
Които говорите на господари-тѣ си: Донесѣте, та да піемъ.
2 [б]Господь Іеова ся клѣ въ святыніж-тж си,
Че, ето, дни иджтъ връзъ васъ,
Въ които ще вы хванжтъ [в]съ вждицы,
И внуцы-тѣ ви съ рыбарскы кукы.
3 И [г]ще излѣзете изъ проломы-тѣ,
Всяка направо прѣдъ себе си:
И ще бждете хврълены въ крѣпость-тж,
говори Господь.
4 [д]Дойдѣте у Веѳиль, та нечествувайте;
[е]Въ Галгалъ умножѣте нечестіе-то;
И [ж]доносѣте жертвы-тѣ си всякж сутринж,
[з]Десетъцы-тѣ си на три дни;
5 И [и]принесѣте за жертвж на благодареніе хлѣбъ квасенъ,
И прогласѣте [і]самоволны-тѣ приношенія; извѣстѣте *гы;*
Защото [к]така обичате, сынове Израилеви,
Говори Господь Іеова.
6 И азъ ви дадохъ още чистотж на зжбы-тѣ по всичкы-тѣ ви градове,
И скждость отъ хлѣбъ по всичкы-тѣ ви мѣста;
Но пакъ ся [л]не обърнжхте къмъ мене,
говори Господь.
7 И азъ още удържахъ и дъждь-тъ отъ васъ,
Когато оставахж още три мѣсеци до жетвж;
И дадохъ дъждь връху единъ градъ,
И връху другъ градъ не дадохъ дъждь;
Една страна ся намокри,
А страна-та връху коіжто не валѣ дъждь изсъхнж.
8 Така два три града отидохж та ся скытахж въ единъ градъ да піжтъ водж,
И не ся насытихж:
Но пакъ ся [м]не обърнжхте къмъ мене,
говори Господь.
9 [н]Поразихъ вы съ вѣтротлѣніе и ръждж:
Множество-то на градины-тѣ ви, и на лозія-та ви,
И на смоковницы-тѣ ви, и на маслины-тѣ ви,
[о]Испояде гжсеница-та;
Но пакъ ся не обърнжхте къмъ мене,
говори Господь.
10 Проводихъ връзъ васъ моръ, [п]по пжть-тъ на Египетъ:
Юношы-тѣ ви умъртвихъ съ мечъ,
Като заплѣнихъ и коніе-тѣ ви:
И възведохъ смрадъ-тъ на станове-тѣ ви до ноздри-тѣ ви;
Но пакъ ся [р]не обърнжхте къмъ мене,
говори Господь.
11 Направихъ между васъ разоренія,
Както Богъ разори [с]Содомъ и Гоморъ,
И [т]станжхте като главніж изтъргнжтж изъ огнь;
Но пакъ ся [у]не обърнжхте къмъ мене,
говори Господь.
12 За то така ще ти направіж, Израилю:
И, понеже ще ти направіж това,
[ф]Приготви ся да посрѣщнешь Бога твоего, Израилю.
13 Защото, ето, който образува горы-тѣ,
И създава вѣтръ-тъ,
[х]И възвѣщава на человѣка коя е мысль-та му,
[ц]Който прави зорж-тж тьмнинж,
И [ч]стжпа връху земны-тѣ высочины,
[ш]Негово-то име е Іеова, Богъ на силы-тѣ.

ГЛАВА 5.

1 Слушайте това слово,
[а]Плачь-тъ който азъ пріемамъ заради васъ, доме Израилевъ:
2 Паднж, нѣма да стане вече
Израилева-та дѣвица;
Хврълена е на земіж-тж си:
Нѣма кой да іж дигне.
3 Защото така говори Господь Іеова:
Градъ-тъ, изъ който излазѣхж тысяща, ще остане съсъ сто:
И изъ който излазѣхж сто, ще остане съсъ десеть,
За домъ-тъ Израилевъ.
4 Защото така говори Господь къмъ Израилевъ-тъ домъ:
[б]Потърсѣте мене, [в]и ще живѣете.
5 И [г]не търсѣте Веѳиль,
И не влизайте въ Галгалъ,
И не заминувайте [д]въ Вирсавее;
Защото Галгалъ непрѣмѣнно ще отиде въ плѣнъ,
И [е]Веѳиль ще стане нищо.
6 [ж]Потърсѣте Господа, и ще живѣете:
Да ся не устреми като огнь връзъ Іосифовъ-тъ домъ,
Та *го* пояде, безъ да има кой да гаси въ Веѳиль.

а Псал. 22; 12. Іез. 39; 18.
б Псал. 89; 35.
в Іер. 16; 16. Авв. 1; 15.
г Іез. 12; 5, 12.
д Іез. 20; 39.
е Осія 4; 15. 12; 11. Гл. 5; 5.
ж Числ. 28; 3, 4.
з Втор. 14; 28.
и Лев. 7; 13. 23; 17.
і Лев. 22; 18, 21. Втор. 12; 6.
к Псал. 81; 12.
л Иса. 26; 11. Іер. 5; 3. Ст. 8, 9. Агг. 2; 17.
м Ст. 6, 10, 11.
н Втор. 28; 22. Агг. 2; 17.
о Іоил. 1; 4. 2; 25.
п Исх. 9; 3, 6. 12; 29. Втор. 28; 27, 60. Псал. 78; 50.
р Ст. 6.
с Быт. 19; 24, 25. Иса. 13; 19. Іер. 49; 18.
т Зах. 3; 2. Іуд. 23.
у Ст. 6.
ф Іез. 13; 5. 22; 30. Лук. 14; 31, 32.
х Псал. 139; 2. Дан. 2; 28.
ц Гл. 5; 8. 8; 9.
ч Втор. 32; 13. 33; 29. Мих. 1; 3.
ш Иса. 47; 4. Іер. 10; 16. Гл. 5; 8. 9; 6.

а Іер. 7; 29. Іез. 19; 1. 27; 2.
б 2 Лѣт. 15; 2. Іер. 29; 13. Ст. 6.
в Иса. 55; 3.
г Гл. 4; 4.
д Гл. 8; 14.
е Осія 4; 15. 10; 8.
ж Ст. 4.

7 [з]Вы, които обращате сѫдъ-тъ въ пелинъ,
И хвърляте наземи правдѫ-тѫ,
8 *Потърсѣте* [и]того който прави Пліады-тѣ и Оріона,
И обраща смъртнѫ-тѫ сѣнкѫ въ зорѫ,
И [і]помрачава день-тъ въ нощь:
[к]Того който повикува морскы-тѣ воды,
И гы излива по лице-то на земіѭ-тѫ:
[л]Іеова е име-то му:
9 Того който подига внезапно гыбель противъ крѣпкый-тъ,
И гыбель достига въ твърдѣли-тѣ.
10 [м]Мразятъ того който обличава въ портѫ-тѫ;
И [н]гнусятъ ся отъ тогозь който говори съ правотѫ.
11 За то, понеже угнѣтавате сиромаха,
И земате отъ него данъкъ жито;
Ако и да [о]съградихте домове отъ дѣланы каменіе,
Нѣма обаче да живѣете въ тѣхъ:
Ако и да насадихте лозія желателны,
Нѣма обаче да піете вино-то имъ.
12 Защото знаіѭ много-то ваши прѣстѫпленія,
И тежкы-тѣ ви грѣхове:
Вы които [п]угнѣтавате праведный-тъ, пріемате дарове,
И [р]окривявате сиромасы-тѣ въ портѫ-тѫ.
13 За то [с]разумный-тъ ще мълчи въ онова врѣме;
Защото е зло врѣме.
14 Потърсѣте добро-то а не зло-то,
За да живѣете:
И така Господь Богъ на силы-тѣ ще е съ васъ,
[т]Както рекохте.
15 [у]Мразѣте зло-то и обичайте добро-то,
И поставѣте правосѫдіе въ портѫ-тѫ.
[ф]Негли Господь Богъ на силы-тѣ помилува
Остатъкъ-тъ Іосифовъ.
16 За то Іеова, Богъ на силы-тѣ, Господь, говори така:
Рыданіе ще бѫде по всичкы-тѣ стъгды:
И по всичкы-тѣ пѫтища ще говорятъ: Горко! горко!
И ще повыкатъ земледѣлеца на сѣтованіе,
И [х]искусны-тѣ оплакователи на рыданіе.
17 И въ всичкы-тѣ лозія ще има рыданіе;
Защото [ц]ще заминѫ прѣзъ срѣдъ тебе, говори Господь.
18 [ч]Горко на онѣзи които желаіѭтъ день-тъ Господень!
За какво ще ви е той?
[ш]День-тъ Господень е тьмнина, а не видѣлина.
19 [щ]Както ако бы бѣгалъ человѣкъ отъ лице-то на львъ,
И бы го срѣщнѫла мечка;
Или ако влѣзѣше въ домъ и като опрѫкѫ-тѫ си о стѣнѫ-тѫ
Ухапѣше го змія.
20 Не ще ли да е тьмнина день-тъ Господень, а не видѣлина?
Ей, мракъ, който и блистаніе нѣма.
21 [ъ]Намразихъ, отвърнѫхъ ся отъ празднуванія-та ви,
И [ы]нѣма да обоніѭ въ тържественны-тѣ ви събранія.
22 [ь]Ако ми принесете всесъжженія-та и жертвы-тѣ си,
Нѣма да *гы* пріемѫ,
И нѣма да погледнѫ къмъ примирителны-тѣ жертвы на хранены-тѣ ви.
23 Отмахни отъ мене мятежъ-тъ на пѣсни-тѣ си:
И свирніѭ-тѫ на псалтири-тѣ ти не щѫ да чуіѭ.
24 Но [ѣ]сѫдба-та да тече като водѫ,
И правда-та като потокъ който не прѣсъхнува.
25 [ю]Да ли жертвы и приношенія ми принесохте, доме Израилевъ,
Четыридесеть години въ пустыніѭ-тѫ?
26 А още зѣхте и [я]шатъръ-тъ на вашего Молоха,
И Хіуна, идолы-тѣ си,
Звѣздѫ-тѫ на ваши-тѣ богове,
Които направихте за себе си.
27 За то ще вы прѣселіѭ [ѫ]оттатакъ Дамаскъ,
Говори Господь: [ѭ]Богъ на силы-тѣ е име-то му.

ГЛАВА 6.

1 Горко [а]на немарливы-тѣ въ Сіонъ,
И на живущы-тѣ безгрыжно въ Самарійскѫ-тѫ горѫ,
[б]Изящны-тѣ на първый-тъ отъ народы-тѣ,
При които дохожда домъ-тъ Израилевъ!
2 [в]Минѣте [г]въ Халне, та вижте:
И отъ тамъ прѣминѣте [д]въ голѣмый Емаѳъ:
Послѣ слѣзте [е]въ Геѳъ на Филистимцы-тѣ:
[ж]По добри ли сѫ *тѣ* отъ тѣзи царства?
Или прѣдѣлъ-тъ имъ по голѣмъ ли е отъ вашій-тъ прѣдѣлъ?

з Гл. 6; 12.
и Іов. 9; 9. 38; 31.
і Псал. 104; 20.
к Іов. 38; 34. Гл. 9; 6.
л Гл. 4; 13.
м Иса. 29; 21.
н 3 Цар. 22; 8.
о Втор. 28; 30, 38, 39. Мих. 6; 15. Соф. 1; 13. Агг. 1; 6.
п Гл. 2; 6.
р Иса. 29; 21. Гл. 2; 7.
с Гл. 6; 10.
т Мих. 3; 11.
у Псал. 34; 14. 97; 10. Рим. 12; 9.
ф Исх. 32; 30. 4 Цар. 19; 4. Іоил. 2; 14.
х Іер. 9; 17.
ц Исх. 12; 12. Наум. 1; 12.
ч Иса. 5; 19. Іер. 17; 15. Іез. 12; 22, 27. 2 Пет. 3; 4.
ш Іер. 30; 7. Іоил. 2; 2. Соф. 1; 15.
щ Іер. 48; 44.
ъ Прит. 21; 27. Иса. 1; 11 до 16. Іер. 6; 20. Осія 8; 13.
ы Лев. 26; 31.
ь Иса. 66; 3. Мих. 6; 6, 7.
ѣ Осія 6; 6. Мих. 6; 8.
ю Втор. 32; 17. Іис. Нав. 24; 14. Іез. 20; 8, 16, 24. Дѣян. 7; 42, 43. Вижь Иса. 43; 23.
я 3 Цар. 11; 33.
ѫ 4 Цар. 17; 6.
ѭ Гл. 4; 13.

—

а Лук. 6; 24.
б Исх. 19; 5.
в Іер. 2; 10.
г Иса. 10; 9.
д 4 Цар. 18; 34.
е 2 Лѣт. 26; 6.
ж Наум. 3; 8.

3 *Горко на онѣзи* които [з]турятъ далечь
[и]лошій-тъ день,
И [і]*доносятъ близу прѣстолъ-тъ на насилство-то:
4 Които лѣжатъ на слоновны одрове,
И ся распростиратъ на постелкы-тѣ си,
И ядѫтъ агнета-та отъ паствѫ-тѫ,
И телцы-тѣ отъ срѣдъ оборъ-тъ;
5 Които [к]пѣіѫтъ съ гласъ-тъ на псалтырь-тъ,
Изнамѣрятъ си музикалны орѫдія, [л]както Давидъ:
6 Които піѭтъ вино съ голѣмы чашы,
И ся мажѫтъ съ изрядны мира;
А за съкрушеніе-то на Іосифа не скърбятъ.
7 За то сега тѣ ще отидѫтъ въ плѣнъ,
Съ първы-тѣ които ще ся заплѣнятъ,
И радость-та на възлѣжащы-тѣ ще ся отнеме.
8 [н]Господь Іеова ся заклѣ въ себе си,
Господь Богъ на силы-тѣ говори:
Азъ ся гнусіѫ отъ надиганіе-то на Іакова,
Намразихъ палаты-тѣ му:
За то ще прѣдамъ градъ-тъ и испълненіе-то му.
9 И десеть человѣци ако останѫтъ въ еднѫ кѫщѫ,
Ще умрѫтъ.
10 И на всякого стрыка му
Или който го гори, ще го дига да изнесе кости-тѣ изъ домъ-тъ,
И ще рече на оногозь който ся нахожда по навѫтрѣ въ кѫщѫ-тѫ:
Има ли още нѣкой съ тебе?
А той ще рече: Нѣма.
Тогазь ще рече: [п]Мълчи;
[р]Защото, не е *сега врѣме* да поменемъ име-то Господне.
11 Защото, ето, [с]Господь заповѣдува,
И [т]ще порази великый-тъ домъ съсъ съсыпванія,
И малкый-тъ домъ съ распукванія.
12 Могѫтъ ли да тичатъ коніе-тѣ върху скалѫ?
Може ли нѣкой да оре *тамъ* съ волове?
Но вы [у]обърнѫхте сѫдбѫ-тѫ въ жьлчкѫ,
И плодъ-тъ на правдѫ-тѫ въ пелинь:
13 *Вы* които ся радвате за нищо и никакво.
Които говорите: Не придобыхмы ли си съсъ силѫ-тѫ си могущество?
14 Но ето, азъ [ф]ще подигнѫ народъ противъ васъ, доме Израилевъ,
Говори Господь Богъ Саваоѳъ:
И ще вы притѣснятъ,
[х]Отъ входъ-тъ на Емаѳъ до потокъ-тъ на пустыніѫ-тѫ.

ГЛАВА 7.

1 Така ми показа Господь Іеова; и ето, образова скакалцы въ начало-то на проникнуваніе-то на отавѫ-тѫ: и ето, отава-та бѣше подирь царскѫ-тѫ коситбѫ.
2 И когато свършихѫ да ядѫтъ трѣвѫ-тѫ на земіѭ-тѫ, тогазь рѣкохъ:
Господи Іеова, бѫди милостивъ, моліѭ ся:
[а]Какъ да ся въздигне Іаковъ? защото е малъкъ.
3 [б]Господь ся раская за това;
Нѣма да бѫде, говори Господь.
4 Така ми показа Господь Іеова и ето, Господь Іеова выка на сѫдъ съ огнь, и *огнь-тъ* испояде голѣмѫ-тѫ безднѫ, и испояде нивы-тѣ. Тогазь рѣкохъ:
5 Господи Іеова, прѣстани, моліѭ ся:
[в]Какъ да ся въздигне Іаковъ? защото е малъкъ.
6 Господь ся раская за това:
И то нѣма да бѫде, говори Господь Іеова.
7 Така ми показа; и ето, Господь стоеше на зидъ *съзиданъ* съ правомѣръ, и имаше въ рѫкѫ-тѫ си правомѣръ.
8 И рече ми Господь: Що видишь ты, Амосе? И рѣкохъ: Правомѣръ. Тогазь рече Господь:
Ето, [г]азъ ще туріѫ правомѣръ въ срѣдъ людіе-тѣ си Израиля:
[д]За напрѣдъ нѣма вече да гы щадіѫ.
9 И [е]высокы-тѣ мѣста Исаакови ще опустѣіѫтъ,
И святилища-та Израилевы ще ся съсыпѭтъ:
[ж]И ще станѫ противъ Іеровоамовъ-тъ домъ съ мечъ.
10 Тогазь Амасія [з]священникъ-тъ на Веѳиль, проводи [и]на Іеровоама Израилевъ-тъ царь, и каза: Амосъ направи съзаклѣтіе противъ тебе въ срѣдъ Израилевъ-тъ домъ: земя-та *ни* не може да търпи всичкы-тѣ
11 му думы; Защото така говори Амосъ: Іеровоамъ ще умре отъ мечъ, а Израиль непрѣмѣнно ще бѫде закаранъ плѣнникъ отъ земіѭ-тѫ си.
12 Тогазь рече Амасія Амосу: О ты гледачу, иди, бѣгай въ Іудинѫ-тѫ земіѭ, и тамъ яждь хлѣбъ, и тамъ пророчествувай:
13 А въ [і]Веѳиль да не пророчествувашь вече, [к]защото е святилище на царя, и е домъ на царство-то.
14 И отговори Амосъ, та рече на Амасіѭ: Не бѣхъ азъ пророкъ, [л]нито пророческый сынъ, но [м]бѣхъ говедаръ, и берѣхъ чер-
15 ницы: И Господь мя зѣ отъ подирь стадо-то, и рече ми Господь: Иди, пророче-

з Іез. 12; 27.
и Гл. 5; 18. 9; 10.
і Псал. 94; 20. Гл. 5; 12. Ст. 12.
Евр. доносяте.
к Иса. 5; 12.
л 1 Лѣт. 23; 5.
н Іер. 51; 14. Евр. 6; 13, 17. Гл. 5 13.
р Гл. 8; 3.
с Иса. 55; 11.
т Гл. 3; 15.
у Осія 10; 4. Гл. 5; 7.
ф Іер. 5; 15.
х Чисх. 34; 8. 3 Цар. 8; 65.

—

а Иса. 51; 19. Ст. 5.
б Втор. 32; 36. Ст. 6. Іона 3; 10. Іак. 5; 16.
в Ст. 2, 3.
г 4 Цар. 21; 13. Иса. 28; 17. 34; 11. Плач. 2; 8.
д Гл. 8; 2. Мих. 7; 18.
е Быт. 26; 23. 46; 1. Гл. 5; 5. 8; 14.
ж 4 Цар. 15; 10.
з 3 Цар. 12; 32.
и 4 Цар. 14; 23.
і Гл. 2; 12.
к 3 Цар. 12; 32. 13; 1.
л 3 Цар. 20; 35. 4 Цар. 2; 5. 4; 38. 6; 1.
м Гл. 1; 1. Зах. 13; 5.

16 ствувай на людіе-тѣ ми Израиля. Сега прочее слушай слово-то Господне: Ты казувашь: Не пророчествувай противъ Израиля, и да [н]не капе отъ тебе дума
17 противъ Исааковъ-тъ домъ. За то [о]така говори Господь:
[п]Жена ти ще е блудница въ градъ-тъ,
И сынове-тѣ ти и дъщери-тѣ ти ще паднѫтъ отъ мечъ,
И земя-та ти ще ся раздѣли съ вѫже,
А Израиль непрѣмѣнно ще бѫде закаранъ плѣнникъ отъ земіѭ-тѫ си.

ГЛАВА 8.

1 Така ми показа Господь Іеова: и ето
2 кошница съ лѣтно овощіе, И рече: Що видишь ты, Амосе? и рѣкохъ: Кошницѫ съ лѣтно овощіе. Тогазь ми рече Господь:
[а]Дойде свършъкъ-тъ на людіе-тѣ ми Израиля:
[б]За напрѣдъ нѣма вече да гы щадіѭ.
3 И [в]пѣянія-та на храмъ-тъ ще сѫ выянія
Въ онзи день, говори Господь Іеова:
Много трупове *ще има:*
На всяко мѣсто [г]ще гы исхвърлятъ мълчешкомъ.
4 Слушайте това, [д]вы които поглъщате убогы-тѣ,
И погубвате сиромасы-тѣ на тѫзь земіѭ,
5 И казувате:
Кога ще мине новомѣсечіе-то, за да продадемъ жито?
[е]И сѫббота-та, за да отворимъ пшеницѫ,
[ж]И да смалимъ ефѫ-тѫ, и да уголѣмимъ сикль-тъ,
И да прѣправимъ вѣсы-тѣ за измамѫ?
6 За да купимъ сиромасы-тѣ [з]съсъ сребро,
И убогый-тъ за единъ съпругъ обуща,
И да продадемъ изсѣвкы-тѣ на пшеницѫ-тѫ?
7 Господь ся клѣ въ славѫ-тѫ на Іакова, *и рече:*
Наистинѫ [і]нѣма да забравіѭ никога нищо отъ дѣла-та имъ.
8 [к]Земя-та не ще ли да ся поклати за това,
И да посѣтува всякой който живѣе на неіѫ?
И не ще ли да ся разлѣе всичка-та като рѣкѫ,
И не ще ли да ся исхвърли, и да бѫде [л]наводнена като съ Египетскѫ-тѫ рѣкѫ?
9 И въ онзи день, говори Господь Іеова,
[м]Ще направіѭ да зайде слънце-то на пладне,
И ще помрачѫ земіѭ-тѫ въ свѣтлъ день.
10 И ще обърнѫ тържества-та ви въ сѣтованіе.
И всичкы-тѣ ви пѣянія въ плачъ;
И [н]ще турїѭ врѣтище на всякы чрѣсла,
И плѣшивость на всякѫ главѫ:
И [о]ще го направіѭ като оногова който сѣтува за сынъ единороденъ,
И свършъкъ-тъ му ще бѫде като день горестенъ.
11 Ето идѫтъ дни, говори Господь Іеова,
И ще проводіѭ гладъ на земіѭ-тѫ:
Не гладъ за хлѣбъ, нито жаждѫ за водѫ,
Но за [п]слушаніе на слова-та Господни.
12 И ще ся скытатъ отъ море до море,
И отъ сѣверъ до истокъ ще обтичатъ,
Да търсятъ слово-то Господне,
И нѣма да намѣрятъ.
13 Въ онзи день ще примиратъ
Красны-тѣ дѣвицы и юноши-тѣ отъ жаждѫ.
14 [р]Онѣзи които ся кълнѫтъ [с]въ прѣстѫпленіе-то на Самаріѭ,
И които казуватъ: Живъ е богъ твой, Дане,
И живъ е [т]пѫть-тъ на Вирсавее,
Тѣ ще паднѫтъ, и нѣма да станѫтъ вече.

ГЛАВА 9.

1 Видѣхъ Господа че стоеше връху олтарь-тъ, и рече:
Удари горній-тъ прагъ на врата-та,
За да ся потресѫтъ околодверія-та;
И [а]съкруши гы вързъ главѫ-тѫ на всичкы тѣзи:
А останѫлы-тѣ отъ тѣхъ ще умъртвіѭ съ мечъ:
[б]Никой отъ тѣхъ съ бѣганіе не ще избѣгне,
И никой отъ тѣхъ съ отърваніе не ще ся отърве.
2 [в]Ако ископаіѫтъ до ада,
Отъ тамъ рѫка-та ми ще гы истъргне:
[г]И ако възлѣзѫтъ на небе-то,
Отъ тамъ ще гы сваліѭ.
3 И ако ся скрыіѫтъ въ върхъ-тъ на Кармилъ,
[д]Отъ тамъ ще гы издиріѭ и ще гы хванѫ:
И ако ся скрыіѫтъ отъ очи-тѣ ми въ дълбочины-тѣ морскы,
Тамъ ще заповѣдамъ на змііѫ-тѫ, и ще гы ухапе.
4 И ако отидѫтъ въ плѣнъ прѣдъ врагове-тѣ си,
Отъ тамъ ще заповѣдамъ на ножъ-тъ, та ще гы умъртви:

н Мих. 2; 6.
о Вижь Іер. 28; 12. 29; 21, 25, 31, 32.
п Иса. 13; 16. Плач. 5; 11. Осія 4; 13. Зах. 14; 2.

а Іез. 7; 2.
б Гл. 7; 8.
в Гл. 5; 23.
г Гл. 6; 9, 10.
д Псал. 14; 4. Прит. 30; 14.
е Неем. 13; 15, 16.
ж Мих. 6; 10, 11.
з Гл. 2; 6.
і Осія 8; 13. 9; 9.
к Осія 4; 3.
л Гл. 9; 5.
м Іов. 5; 14. Иса. 13; 10. 59; 9, 10. Іер. 15; 9. Мих. 3; 6.
н Иса. 15; 2, 3. Іер. 48; 37. Іез. 7; 18. 27; 31.
о Іер. 6; 26. Зах. 12; 10.
п 1 Цар. 3; 1. Псал. 74; 9. Іез. 7; 26.
р Осія 4; 15.
с Втор. 9; 21.
т Гл. 5; 5.

а Псал. 68; 21. Авв. 3; 13.
б Гл. 2; 14.
в Псал. 139; 8 и друг.
г Іов. 20; 6. Іер. 51; 53. Авд. 4.
д Лев. 26; 33. Втор. 28; 65. Іез. 5; 12.

И [е] ще туріѭ очи-тѣ си връзъ тѣхъ за зло, а не за добро.
5 Защото Господь Іеова на силы-тѣ е онзи,
Който ся прикоснува до земіѭ-тѫ, и тя ся [ж] топи,
И [з] всичкы що живѣіѫтъ на неіѫ ще сѣтуватъ:
И ще ся разлѣе всичка-та като рѣкѫ,
И ще бѫде наводнена като съ Египетскѫ-тѫ рѣкѫ.
6 *Той е* който гради [и] горницы-тѣ си на небе-то,
И основава сводъ-тъ си на земіѭ-тѫ;
[і] Който повыкнува морскы-тѣ воды,
И излива гы по лице-то на земіѭ-тѫ:
[к] Іеова е име-то му.
7 Не сте ли ми като Еѳіопскы синове,
Вы Израилеви синове? говори Господь.
Не възведохъ ли Израиля отъ Египетскѫ-тѫ земіѭ,
И [л] Филистимцы-тѣ [м] отъ Кафѳоръ,
И Сиріаны-тѣ [н] отъ Киръ?
8 Ето, [о] очи-тѣ на Господа Іеова сѫ връху грѣшно-то царство,
И [п] ще го погубіѭ отъ лице-то на земіѭ-тѫ;
Но не ще погубіѭ съвсѣмъ домъ-тъ Іакововъ, говори Господь.
9 Защото ето, азъ ще заповѣдамъ,
И ще прѣсѣіѭ домъ-тъ Израилевъ между всичкы-тѣ народы,
Както ся прѣсѣва *жито-то* въ решето-то.
И нѣма да падне зрьно на земіѭ-тѫ.
10 Отъ мечъ ще умрѫтъ всичкы-тѣ грѣшни между людіе-тѣ ми,
Които [р] говорятъ: Нѣма да допре,
Ни да стигне до насъ зло-то.
11 [с] Въ онзи день
Ще въздигнѫ паднѫлѫ-тѫ скиніѭ Давидовѫ,
И ще заградіѭ проломы-тѣ ѝ,
И ще въздигнѫ развалины-тѣ ѝ,
И ще іѫ съградіѭ пакъ, както въ древни-тѣ дни:
12 [т] За да наслѣдятъ остатъкъ-тъ [у] на Едомъ,
И всичкы-тѣ народы връху които ся призва име-то ми,
Говори Господь, който прави това.
13 Ето, [ф] идѫтъ дни, говори Господь,
И орачъ-тъ ще стигне жетваря,
И жлеботъпкачъ-тъ сѣятеля:
И [х] отъ горы-тѣ ще прокапе мѫстъ,
И всичкы-тѣ хълми ще ся стопятъ.
14 И [ц] ще вървнѫ плѣнницы-тѣ отъ людіе-тѣ си Израиля,
И [ч] ще съградятъ запустѣлы-тѣ градове, и ще *гы* населятъ;
И ще насадятъ лозія, и ще піѭтъ вино-то имъ;
И ще направятъ градины, и ядѫтъ плодъ-тъ имъ.
15 И ще гы насадіѭ на земіѭ-тѫ имъ,
И [ш] не ще да ся истьргнѫтъ вече отъ земіѭ-тѫ си,
Коіѭто имъ дадохъ, говори Господь Богъ твой.

КНИГА НА ПРОРОКА АВДІЯ.

1 Видѣніе Авдіево.
Така говори Господь Іеова [а] за Едомъ:
[б] Чухмы извѣстіе отъ Господа,
И вѣститель ся проводи при народы-тѣ:
Станѣте, и да станемъ противъ него на брань.
2 Ето, направихъ тя малъкъ между народы-тѣ:
Твьрдѣ си прѣзрѣнъ.
3 Прѣльстила тя е гордость-та на сьрдце-то ти,
Тебе който живѣешь [в] въ разсѣлины-тѣ на канары-тѣ,
Тебе на когото жилище-то е высоко;
[г] Който говоришь въ сьрдце-то си:
Кой ще мя свали до земіѭ-тѫ?
4 [д] Ако ся възвысишь ты като орелъ,
И [е] туришь гнѣздо-то си между звѣзды-тѣ,
И отъ тамъ ще тя сваліѭ, говори Господь.
5 [ж] Ако дойдѣхѫ крадци при тебе,
Ако разбойници прѣзъ нощь,
(Какъ быде истрѣбенъ ты!)

е Лев. 17; 10. Іер. 41; 11.
ж Мих. 1; 4.
з Гл. 8; 8.
и Псал. 104; 3; 13.
і Гл. 5; 8.
к Гл. 4; 13.
л Іер. 47; 4.
м Втор. 2; 23. Іер. 47; 4.
н Гл. 1; 5.
о Ст. 4.
п Іер. 30; 11. 31; 35, 36. Авд. 16, 17.
р Гл. 6; 3.
с Дѣян. 15; 16, 17.
т Авд. 19.
у Числ. 24; 18.
ф Лев. 26; 5.
х Іоил. 3; 18.
ц Іер. 30; 3.
ч Иса. 61; 4. 65; 21. Іез. 36; 33 до 36.
ш Иса. 60; 21. Іер. 32; 41. Іез. 34; 28. Іоил. 3; 20.

—

а Иса. 21; 11. 34; 5. Іез. 25; 12, 13, 14. Іоил. 3; 19. Мал. 1; 3.
б Іер. 49; 14 и дрг.
в 4 Цар. 14; 7.
г Иса. 14; 13, 14, 15. Отк. 18; 7.
д Іов. 20; 6. Іер. 49; 16. 51; 53. Амос. 9; 2.
е Авв. 2; 9.
ж Іер. 49; 9.

Не щѣхѫ ли да грабнѫтъ което бѣ доволно за тѣхъ?
Ако гроздоберци дойдѣхѫ при тебе,
[з]Не щѣхѫ ли да оставятъ пабиръкъ?
6 Какъ ся издири Исавъ!
Открыхѫ ся скрышницы-тѣ му!
7 Всичкы-тѣ мѫжіе на съюзъ-тъ ти
Испратихѫ тя до прѣдѣлъ-ти *ти:*
[и]Человѣци-тѣ, които бѣхѫ въ миръ съ тебе, измамихѫ тя,
И ся прѣукрѣпихѫ противъ тебе:
Които ядѣхѫ хлѣбъ-тъ ти турихѫ примкѫ подъ тебе:
[і]Нѣма разумъ въ него.
8 [к]Въ онзи день, говори Господь,
Не щѫ ли да погубіѫ и мудры-тѣ отъ Едомъ,
И благоразуміе-то отъ горѫ-тѫ на Исава?
9 И [л]ратници-тѣ ти, [м]Ѳемане, ще ся уплашатъ,
За да ся истрѣби съ кланіе всякой человѣкъ отъ горѫ-тѫ на Исава.
10 [н]Заради неправдѫ-тѫ къмъ брата ти Іакова,
Ще тя покрые срамъ,
И [о]ще ся истрѣбишь за всегда.
11 Въ день-тъ въ който стоеше ты отъ срещѫ,
Въ день-тъ въ който другородци-тѣ завождахѫ въ плѣнъ войскѫ-тѫ му,
И чужденци-тѣ влѣзохѫ въ порты-тѣ му,
И [п]хвърлихѫ жрѣбіе върхъ Іерусалимъ,
Бѣше и ты като единъ отъ тѣхъ.
12 [р]Не трѣбваше обаче да гледашь
[с]Въ день-тъ на брата си,
Въ день-тъ на отчужденіе-то му;
[т]Нито да ся радувашь за Іудины-тѣ сынове,
Въ день-тъ на загынуваніе-то имъ;
Нито да велерѣчишь въ день-тъ на угнѣтеніе-то *имъ.*
13 Не трѣбваше да влѣзешь въ портѫ-тѫ на людіе-тѣ ми
Въ день-тъ на бѣдствіе-то имъ;
Нито да гледашь и ты въ злощастіе-то имъ
Въ день-тъ на бѣдствіе-то имъ;
Нито да туришь *рѫкѫ* върхъ имотъ-тъ имъ
Въ день-тъ на бѣдствіе-то имъ;
14 Нито трѣбваше да застанешь на распѫтія-та,
За истрѣбленіе на бѣжанцы-тѣ му:
Нито да прѣдадешь останѫлы-тѣ му
Въ день-тъ на угнѣтеніе-то *имъ.*
15 Защото [у]день-тъ Господень е близу върхъ всичкы-тѣ народы:
[ф]Както си направилъ, ще бѫде и на тебе:
Въздаяніе-то ти ще ся върне на главѫ-тѫ ти,
16 Защото [х]както вы піяхте на святѫ-тѫ ми горѫ,
Така ще піѭтъ вынѫгы всичкы-тѣ народи;
Ей, ще піѭтъ, и ще изсърбватъ
И ще бѫдѫтъ като че не сѫ были.
17 А [ц]на горѫ-тѫ Сіонъ ще има спасеніе,
И ще е свята:
И домъ-тъ Іакововъ [ч]ще наслѣди наслѣдія-та си.
18 И Іакововъ-тъ домъ [ш]ще е огнь,
И Іосифовъ-тъ домъ пламыкъ,
А Исавовъ-тъ домъ като сламѫ:
И ще ся распалятъ противъ тѣхъ, и ще гы испоядѫтъ:
И не ще да има остатъкъ отъ Исавовъ-тъ домъ;
Защото Господь говори.
19 И южни-тѣ [щ]ще наслѣдятъ Исавовѫ-тѫ горѫ,
И [ъ]полянци-тѣ, Филистимцы-тѣ;
И ще наслѣдятъ нивы-тѣ Ефремовы, и нивы-тѣ Самарійскы:
А Веніаминъ, Галаадъ:
20 И заплѣнена-та тая войска на Израилевы-тѣ сынове,
Ще наслѣди земѭ-тѫ на Хананейцы-тѣ [ы]до Сарептѫ:
И заплѣнени-тѣ Іерусалимскы, които сѫ въ Сефарадъ,
[ь]Ще наслѣдятъ южны-тѣ градове;
21 И [ѣ]ще възлѣзѫтъ избавители на горѫ-тѫ Сіонъ,
За да сѫдятъ горѫ-тѫ Исавова:
[ю]И царство-то ще е Господне.

[з] Втор. 24; 21. Иса. 17; 6. 24; 13.
[и] Іер. 38; 22.
[і] Иса. 19; 11, 12.
[к] Іов. 5; 12, 13. Иса. 29; 14. Іер. 49; 7.
[л] Псал. 76; 5. Амос. 2; 16.
[м] Іер. 49; 7.
[н] Быт. 27; 41. Псал. 137; 7. Іез. 25; 12. 35; 5. Амос. 1; 11.
[о] Іез. 35; 9. Мал. 1; 4.
[п] Іоил. 3; 3. Наум. 3; 10.
[р] Псал. 22; 17. 54; 7. 59; 10. Мих. 4; 11. 7; 10.
[с] Псал. 37; 13. 137; 7.
[т] Іов. 31; 29. Прит. 17; 5. 24; 17, 18. Мих. 7; 8.
[у] Іез. 30; 3. Іоил. 3; 14.
[ф] Іез. 35; 15. Авв. 2; 8.
[х] Іер. 25; 28, 29. 49; 12. Іоил. 3; 17. 1 Пет. 4; 17.
[ц] Іоил. 2; 32.
[ч] Амос. 9; 8.
[ш] Иса. 10; 17. Зах. 12; 6.
[щ] Амос. 9; 12.
[ъ] Соф. 2; 7.
[ы] 3 Цар. 17; 9, 10.
[ь] Іер. 32; 44.
[ѣ] 1 Тим. 4; 16. Іак. 5; 20.
[ю] Псал. 22; 28. Дан. 2; 44. 7; 14, 27. Зах. 14; 9. Лук. 1; 33. Отк. 11; 15. 19; 6.

—

КНИГА НА ПРОРОКА ІОНѪ.

ГЛАВА 1.

1 И слово Господне быде [а]къмъ Іонѫ 2 сынъ-тъ Амаѳіевъ, и рече: Стани, иди въ Ниневіѭ, [б]голѣмый-тъ градъ, та проповѣдай противъ него; защото [в]нечестіе-3 то имъ възлѣзе прѣдъ мене: И [г]станѫ Іона за да побѣгне въ Ѳарсисъ отъ лице-то на Господа, и слѣзе [д]въ Іоппіѭ и намѣри корабь който отхождаше въ Ѳарсисъ, и заплати прѣвозъ-тъ му, и влѣзе въ него, за да отиде съ тѣхъ въ Ѳарсисъ, [е]отъ лице-то на Господа.

4 Но [ж]Господь подигнѫ голѣмъ вѣтръ връху море-то, и станѫ голѣма буря въ море-то, и корабь-тъ бѣдствуваше да ся 5 съкруши. И корабници-тѣ ся уплашихѫ, и извыкахѫ всякой къмъ свой-тъ си богъ, и [з]хвърлихѫ въ море-то сѫсѫды-тѣ които бѣхѫ въ корабь-тъ, за да олекне отъ тѣхъ: [и]а Іона бѣ слѣзлъ въ дъно-то на корабь-тъ, и лѣгнѫлъ, и спѣше дълбоко.

6 И приближи при него корабоначалникъ-тъ, та му рече: Защо спишь? стани, [і]призывай Бога си, [к]негли Богъ ны помене и 7 не загынемъ. И рекохѫ всякой на ближній-тъ си: Елате, и [л]да хвърлимъ жрѣбіе, та да познаемъ заради кого е това зло връзъ насъ. И хвърлихѫ жрѣбіе, и паднѫ жрѣбіе-то връху Іонѫ.

8 Тогазъ му рекохѫ: [м]Кажи ни сега, за кого е това зло връзъ насъ? Каква ти е работа-та? и отъ дѣ идешь? Отъ коѭ си 9 земѭ? и отъ кои си людіе? А той имъ рече: Азъ сьмь Евреинъ; и боѭ ся отъ Господа Бога небеснаго, [н]който направи 10 море-то и сушѫ-тѫ. Тогазъ ся уплашихѫ человѣци-тѣ съ голѣмъ страхъ, и му рекохѫ: Що е това което си направилъ? Защото познахѫ человѣци-тѣ, че бѣгаше отъ лице-то Господне, понеже бѣше имъ 11 обявилъ *това*. И рекохѫ му: Що да ти сторимъ, за да ся утиши море-то за насъ? Защото море-то ся обуреваше още повече. 12 И рече имъ: [о]Земѣте мя, та мя хвърлѣте въ море-то, и море-то ще ся утиши за васъ; защото азъ познавамъ, че поради мене станѫ тая голѣма буря връху васъ.

13 А человѣци-тѣ гребѣхѫ силно за да ся върнѫтъ къмъ сушѫ-тѫ, [п]но не можахѫ; защото море-то ся обуреваше още повече 14 противъ тѣхъ. За то възопихѫ къмъ Господа, и рекохѫ: Молимъ ся, Господи, молимъ ся, да не загынемъ заради животъ-тъ на тогози человѣка, и [р]не налагай връзъ насъ неповиннѫ кръвь; защото [с]ты, Гос-15 поди, си направилъ както си щѣлъ. И зѣхѫ Іонѫ, и го хвърлихѫ въ море-то: и [т]море-то ся спрѣ отъ ярость-тѫ си. 16 Тогазъ [у]человѣци-тѣ ся убояхѫ отъ Господа съ голѣмъ страхъ, и принесохѫ жертвѫ Господу, и направихѫ обричанія.

ГЛАВА 2.

1 И бѣ опрѣдѣлилъ Господь еднѫ голѣмѫ рыбѫ да погълне Іонѫ. И [а]прѣбыде Іона въ коремъ-тъ на рыбѫ-тѫ три дни и три нощи.

2 И помоли ся Іона Господу Богу своему 3 изъ коремъ-тъ на рыбѫ-тѫ, И рече:

[б]Възопихъ въ скърбь-тѫ си къмъ Господа, и мя [в]послуша:
Изъ коремъ-тъ на ада възопихъ *и* ты чу гласъ-тъ ми.
4 Защото [г]мя хвърли ты въ дълбочины-тѣ, въ сърдце-то на море-то,
И обыколихѫ мя потоци:
[д]Всичкы-тѣ твои волны и волненія-та ти прѣминѫхѫ връхъ мене.
5 И [е]азъ рѣкохъ: Отхвърленъ сьмь отъ очи-тѣ ти;
Но ще погледнѫ пакъ [ж]къмъ святый-тъ твой храмъ.
6 [з]Воды-тѣ мя окружихѫ до душѫ,
Бездна-та мя обгърнѫ,
Морскый бурянъ ся обви около главѫ-тѫ ми.
7 Слѣзохъ до дъно-то на горы-тѣ:
Вереи-тѣ земны бѣхѫ отъ горѣ ми за вынѫгы:
Но [и]извадилъ си животъ-тъ ми изъ ровъ-тъ, Господи Боже мой.
8 Като чезнѣше въ мене душа-та ми, поменѫхъ Господа:
И [і]молитва-та ми влѣзе при тебе, въ святый-тъ ти храмъ.
9 Които пазятъ [к]лъжливы-тѣ суеты

[а] 4 Цар. 14; 25. Мат. 12; 39.
[б] Быт. 10; 11, 12. Гл. 3; 2, 3. 4; 11.
[в] Быт. 18; 20, 21. Езд. 9; 6. Іак. 5; 4. Отк. 18; 5.
[г] Гл. 4; 2.
[д] Інс. Нав. 19; 46. 2 Лѣт. 2; 16. Дѣян. 9; 36.
[е] Быт. 4; 16. Іов. 1; 12. 2; 7.
[ж] Псал. 107; 25.
[з] Дѣян. 27; 18, 19, 38.
[и] 1 Цар. 24; 3.
[і] Псал. 107; 28.
[к] Іонл. 2; 14.
[л] Інс. Нав. 7; 14, 16. 1 Цар. 10; 20, 21. 14; 41, 42. Прит. 16; 33. Дѣян. 1; 26.
[м] Інс. Нав. 7; 19. 1 Цар. 14; 43.
[н] Псал. 146; 6. Дѣян. 17; 24.
[о] Іоан. 11; 50.
[п] Прит. 21; 30.
[р] Втор. 21; 8.
[с] Псал. 115; 3.
[т] Псал. 89; 9. Лук. 8; 24.
[у] Мар. 4; 41. Дѣян. 5; 11.

[а] Мат. 12; 40. 16; 4. Лук. 11; 30.
[б] Псал. 120; 1. 130; 1. 142; 1. Плач. 3; 55, 56.
[в] Псал. 65; 2.
[г] Псал. 88; 6.
[д] Псал. 42; 7.
[е] Псал. 31; 22.
[ж] 3 Цар. 8; 38.
[з] Псал. 69; 1. Плач. 3; 54.
[и] Псал. 16; 10.
[і] Псал. 18; 6.
[к] 4 Цар. 17; 15. Псал. 31; 6. Іер. 10; 8. 16; 19.

Отчуждаватъ ся отъ помилованіе-то си.
10 Но [л]азъ ще ти принесѫ жертвѫ съ гласъ на хвалѫ;
Ще отдамъ което сьмь ся обреклъ.
[м]Спасеніе-то е отъ Господа.
11 И заповѣда Господь на рыбѫ-тѫ, та изблъва Іонѫ на сушѫ-тѫ.

ГЛАВА 3.

1 И слово Господне быде къмъ Іонѫ вто-
2 рый пѫть и рече: Стани, иди въ Ниневіѭ, голѣмый-тъ градъ, и проповѣдай му проповѣданіе-то, което ти азъ говорѭ.
3 И станѫ Іона, и отиде въ Ниневіѭ, споредъ слово-то Господне: а Ниневія бѣ
4 градъ твърдѣ голѣмъ, три дни пѫть. И начнѫ Іона и вървѣ прѣзъ градъ-тъ единъ день пѫть, и [а]проповѣда, и рече: Още четыридесеть дни, и Ниневія ще бѫде съсыпана.
5 И мѫжіе-тѣ на Ниневія [б]повѣровахѫ въ Бога, проповѣдахѫ постъ, и ся облѣкохѫ въ врѣтища, отъ най голѣмый-тъ
6 имъ до най малкый-тъ имъ; Защото слово-то бѣ стигнѫло до Ниневійскый-тъ царь, и станѫ отъ прѣстолъ-тъ си, и съблѣче одеждѫ-тѫ си отъ себе си, и ся покры
7 съ врѣтище, и [в]сѣднѫ на пепелъ. И [г]проповѣда ся и прогласи ся въ Ниневіѭ съсъ заповѣдь отъ царя и отъ голѣмцы-тѣ му, и каза ся: Человѣци-тѣ и скотове-тѣ, говеда-та и овцы-тѣ, да не вкусятъ нищо: нито да пасѫтъ нито водѫ да піѭтъ;
8 Но человѣкъ и скотъ да ся покрыѭтъ въ врѣтища, и да выкнѫтъ крѣпко къмъ Бога; и [д]да ся върнѫтъ всякой отъ лошій-тъ си пѫть, и [е]отъ неправдѫ-тѫ която е въ рѫцѣ-тѣ му.
9 [ж]Кой знае *да ли* не ще ся повърне и раскае Богъ, и ся върне отъ гнѣвъ-тъ на ярость-тѫ си, та не по-
10 гынемъ? [з]И видѣ Богъ дѣла-та имъ, че ся върнѫхѫ отъ лошій-тъ си пѫть: и ся раская Богъ заради зло-то, което рече да имъ направи; и *го* не направи.

ГЛАВА 4.

1 И станѫ много мѫчно на Іонѫ, и въз-
2 негодова. И помоли ся Господу, и рече: О Господи, не бѣше ли тази дума-та ми, когато бѣхъ още въ отечество-то си? за то [а]прѣдварихъ да бѣгамъ въ Ѳарсисъ; защото знаяхъ че си [б]ты Богъ благоутробенъ и милосердъ, дълготърпѣливъ и многомилостивъ, и ся раскаювашь за зло-
3 то. И [в]сега, Господи, земи, молѭ ти ся, душѫ-тѫ ми отъ мене; [г]защото ми е по
4 добрѣ да умрѫ неже да живѣѭ. И рече Господь: Добрѣ ли е да негодувашь?
5 И излѣзе Іона изъ градъ-тъ, и сѣднѫ къмъ въсточнѫ-тѫ странѫ на градъ-тъ, и тамъ си направи колибѫ, и сѣдѣше подъ неѭ въ сѣнкѫ-тѫ, додѣ да види що имаше
6 да стане на градъ-тъ. И опрѣдѣли Господь Богъ еднѫ тыквѫ, която възлѣзе надъ Іонѫ, за да е сѣнка надъ главѫ-тѫ му, за да го олекчи отъ скърбь-тѫ му. И зарадува ся Іона заради тыквѫ-тѫ съ радость голѣмѫ.
7 И когато ся зазори на утринь-тѫ опрѣдѣли Богъ единъ червій, и порази тыквѫ-
8 тѫ, и изсъхнѫ. И щомъ изгрѣя слънце-то опрѣдѣли Богъ въсточенъ горещъ вѣтръ: и нападнѫ слънце-то върху главѫ-тѫ на Іонѫ, щото примираше; и поиска въ сърдце-то си да умре; и рече: [д]По добрѣ ми е да умрѫ неже да живѣѭ.
9 И рече Богъ на Іонѫ: Добрѣ ли е да негодувашь за тыквѫ-тѫ? И рече: Добрѣ е да негодувамъ до смьрть.
10 И рече Господь: Ты пожали тыквѫ-тѫ, за коѭто не си ся трудилъ, нито си ѭ възрастилъ, която ся роди въ еднѫ нощь,
11 и въ еднѫ нощь ся загуби. И азъ не трѣбваше ли да пожалѭ Ниневіѭ, [е]великый-тъ градъ, въ който има повече отъ дванадесеть тмы человѣци, [ж]които не различаватъ десницѫ-тѫ си отъ лѣвицѫ-тѫ си, и [з]скотове много?

л Псал. 50; 14, 23. 116; 17, 18. Осія 14; 2. Евр. 13; 15.
м Псал. 3; 8

—

а Вижь Втор. 18; 22.
б Мат. 12 : 41. Лук. 11; 32.
в Іов. 2; 8.
г 2 Лѣт. 20; 3. Іонх. 2; 15.
д Иса. 58; 6.
е Иса. 59; 6.
ж 2 Цар. 12; 22. Іонх. 2; 14.
з Іер. 18; 8. Амос. 7; 3, 6.

—

а Гл. 1; 3.
б Исх. 34; 6. Псал. 86; 5. Іонх 2; 13.
в 3 Цар. 19; 4.
г Ст. 8.
д Ст. 3.
е Гл. 1; 2. 3; 2, 3.
ж Втор. 1; 39.
з Псал. 36; 6. 145; 9.

КНИГА НА ПРОРОКА МИХЕЯ.

ГЛАВА 1.

1 Слово-то Господне, което быде [а]къмъ Михея Моресеѳецъ-тъ въ дни-тѣ на Іоѳама, Ахаза, и Езекіѭ, царіе-тѣ на Іудѫ, [б]кое-то видѣ заради Самаріѭ и Іерусалимъ.

2 Слушайте, всичкы людіе:
[в]Внимай, земле и испълненіе нейно:
И [г]Господь Іеова да ви е свидѣтель,
Господь [д]изъ святый-тъ си храмъ.

3 Защото ето, [е]Господь излази [ж]изъ мѣсто-то си,
И ще слѣзе, и ще стѫпи [з]на высочины-тѣ земны.

4 И [и]горы-тѣ ще ся стопятъ подъ него,
И долове-тѣ ще ся распукнѫтъ,
Като восъкъ отъ лице-то на огнь-тъ,
И като воды що ся изливатъ низъ стрьмно.

5 Заради нечестіе-то на Іакова е всичко това,
И заради грѣхове-тѣ на Израилевъ-тъ домъ.
Кое е нечестіе-то на Іакова? Не е ли Самарія?
И кои сѫ высокы-тѣ Іудины мѣста? Не е ли Іерусалимъ?

6 За то ще направіѭ Самаріѭ [і]грамады *отъ каменіе* на нивѫ,
Мѣсто за саденіе на лозія:
И ще изсыпѭ каменіе-тѣ ѝ въ долъ-тъ,
[к]И ще открыѭ основанія-та ѝ.

7 И всичкы-тѣ ѝ ваяни ще ся испотрошатъ,
И [л]всичкы-тѣ ѝ възмьздія ще ся изгорятъ въ огнь,
И всичкы-тѣ ѝ идолы ще погубіѭ;
Защото отъ мьздѫ на блудъ *гы* е събрала,
И въ мьздѫ на блудъ ще ся върнѫтъ.

8 За то [м]ще рыдаіѭ и ще лелечѫ,
Ще [н]ходіѭ съблѣченъ и голъ;
[о]Ще направіѭ рыданіе като чакалы-тѣ,
И сѣтованіе като камилоптицы-тѣ.

9 Защото рана-та ѝ е неисцѣлна,
Защото [п]дойде до Іудѫ,
Стигнѫ до портѫ-тѫ на людіе-тѣ ми, до Іерусалимъ.

10 [р]Не възвѣщавайте *това* въ Геѳъ, никакъ не плачѣте:
Въ *Виѳъ-афрѫ [с]уваляй ся въ прахъ-тъ.

11 Замини, жителко на †Сафиръ, [т]като имашь голѫ срамотѫ-тѫ си:
Жителка-та на Саананъ не излѣзва.
Рыданіе-то на Виѳъ-езилъ ще земе отъ васъ жилище-то си.

12 Защото жителка-та на §Мароѳъ ся оскърби за благо-то,
Понеже [у]слѣзе зло отъ Господа до портѫ-тѫ на Іерусалимъ.

13 [ф]Жителко на Лахисъ, впрегни бързый-тъ конь въ колесницѫ-тѫ;
Ты, начало на грѣхъ-тъ къмъ Сіоновѫ-тѫ дъщеріѭ;
Защото нечестія-та Израилевы въ тебе ся намѣрихѫ.

14 За то [х]ще пратишь дарове на Моресеѳъ-геѳъ:
Домове-тѣ [ц]на **Ахзивъ ще излъжѫтъ Израилевы-тѣ царіе.

15 Ще ти доведѫ още наслѣдникъ, жителко [ч]на †† Марисѫ:
Ще дойде [ш]до Одолламъ Израилева-та слава.

16 [щ]Оплѣшивѣй, и острижи главѫ-тѫ си
[ъ]Заради милы-тѣ си чада;
Разшири плѣшивость-тѫ си като орелъ.
Защото быдохѫ заплѣнены отъ тебе.

ГЛАВА 2.

1 Горко [а]на тѣзи що измыслюватъ беззаконіе,
И [б]на тѣзи що ухитруватъ зло на одрове-тѣ си!
Щомъ изгрѣе зорница-та, и го правятъ,
[в]Защото е въ силѫ-тѫ на рѫкѫ-тѫ имъ.

2 И [г]желаіѫтъ нивы, и зематъ съ насиліе;
И домове, и грабятъ *гы;*
Така разграбятъ человѣка и домъ-тъ му,
Ей, человѣка и наслѣдіе-то му.

3 За то така говори Господь:
Ето, [д]противъ тойзи родъ азъ измыслювамъ зло,
Отъ което не ще можете да извадите вратове-тѣ си,
Нито ще ходите гордѣливо; защото [е]това врѣме е зло.

[а] Іер. 26; 18.
[б] Амос. 1; 1.
[в] Втор. 32; 1. Иса. 1; 2.
[г] Псал. 50; 7. Мал. 3; 5.
[д] Псал. 11; 4. Іона 2; 8. Авв. 2; 20.
[е] Иса. 26; 21.
[ж] Псал. 115; 3.
[з] Втор. 32; 13. 33; 29. Амос. 4; 12.
[и] Сѫд. 5; 5. Псал. 97; 5. Иса. 64; 1, 2, 3. Амос. 9; 5. Авв. 3; 6, 10.
[і] 4 Цар. 19; 25. Гл. 3; 12.
[к] Іез. 13; 14.
[л] Осія 2; 5, 12.
[м] Иса. 21; 3. 22; 4. Іер. 4; 19.
[н] Иса. 20; 2, 3, 4.
[о] Іов. 30; 29. Псал. 102; 6.
[п] 4 Цар. 18; 13. Иса. 8; 7. 8.
[р] 2 Цар. 1; 20.
* Домъ на прахъ.
[с] Іер. 6; 26.
† Хубость.
[т] Иса. 20; 4. 47; 2, 3. Іер. 13; 22. Наум. 3; 5.
§ Горесть.
[у] Амос. 3; 6.
[ф] 4 Цар. 18; 14, 17.
[х] 2 Цар. 8; 2. 4 Цар. 18; 14, 15, 16.
[ц] Іис. Нав. 15; 44.
** Лъжа.
[ч] Іис. Нав. 15; 44.
†† Наслѣдіе.
[ш] 2 Лѣт. 11; 7.
[щ] Іов. 1; 20. Иса. 15; 2. 22; 12. Іер. 7; 29. 16; 6. 47; 5. 48; 37.
[ъ] Плач. 4; 5.

[а] Осія 7; 6.
[б] Псал. 36; 4.
[в] Быт. 31; 29.
[г] Иса. 5; 8.
[д] Іер. 8; 3.
[е] Амос. 5; 13. Ефес. 5; 16.

4 Въ онзи день [ж]ще ся земе пословица противъ васъ,
И [з]съ голѣмъ плачъ ще плачѫтъ
И рекѫтъ: Изгынѫхмы съвсѣмъ:
[и]Промѣнилъ е дѣлъ-тъ на людіе-тѣ ми;
Какъ *го* отчужди отъ мене!
Вмѣсто да отдаде раздѣли нивы-тѣ ни.
5 За то не ще да имашь ты нѣкого [і]който да тури вѫже съсъ жрѣбіе
Въ събраніе-то Господне.
6 [к]Вы, които пророчествувате, не пророчествувайте, *казуватъ:*
Нѣма да пророчествуватъ на тѣхъ:
Срамъ-тъ нѣма да ся отдалечи.
7 О ты, що ся наричашь домъ Іакововъ,
Смалилъ ли ся е духъ-тъ Господень?
Таквызь ли сѫ дѣла-та му?
Думы-тѣ ми не правятъ ли добро на оногозь който ходи право?
8 И понапрѣдъ людіе-тѣ ми ся повдигнѫхѫ като врагове:
Грабите кожухъ-тъ отъ дрехѫ-тѫ
На онѣзь които заминуватъ безъ страхъ,
Когато ся враща отъ брань-тѫ.
9 Жены-тѣ на людіе-тѣ ми истласнѫхте отъ пріятны-тѣ имъ домове;
Отъ чада-та имъ отнѣхте славѫ-тѫ ми за всегда.
10 Станѣте, та тръгнѣте; защото [л]не е тя почивка-та *ви;*
[м]Понеже ся омьрси, ще ся погуби,
И даже съ жестоко погубваніе.
11 [н]Ако ходи нѣкой по вѣтрь-тъ и говори лъжы,
И казува: Ще ти пророчествувамъ за вино и сикерѫ,
Той наистинѫ [о]ще е пророкъ на тѣзи людіе.
12 Наистинѫ ще съберѫ всичкый тебе, Іакове;
Наистинѫ ще приберѫ остатъкъ-тъ Израилевъ;
Ще гы туріѭ наедно [п]като овцы Восорскы,
Като стадо всрѣдъ оградѫ-тѫ имъ:
[р]Голѣмъ шумъ ще направятъ отъ *множество-то на* человѣцы-тѣ.
13 Който разбива възлѣзе прѣдъ тѣхъ:
Разбихѫ, и минѫхѫ прѣзъ портѫ-тѫ,
И излѣзохѫ прѣзъ неѭ:
И [с]Царь-тъ имъ заминѫ прѣдъ тѣхъ,
И [т]Господь глава на тѣхъ.

ГЛАВА 3.

1 И рѣкохъ: Слушайте сега, главатари Іаковови,
И началници на Израилевъ-тъ домъ:
[а]Не е ли за васъ да познавате сѫдъ-тъ?
2 Вы, които мразите добро-то, и обичате зло-то,
Които одирате кожѫ-тѫ имъ отъ връху тѣхъ,
И плъть-тѫ имъ отъ кости-тѣ имъ.
3 [б]Които пояждате още и плъть-тѫ на людіе-тѣ ми,
И дерете кожѫ-тѫ имъ отъ връху тѣхъ,
И съкрушавате кости-тѣ имъ,
И *гы* насичате като за котелъ,
И [в]като месо въ гърне-то.
4 Тогазь [г]ще възопіѭтъ къмъ Господа, но не ще да гы послуша:
И даже ще скрые лице-то си отъ тѣхъ въ онова врѣме,
Защото ся докарахѫ злѣ въ дѣянія-та си.
5 Така говори Господь:
[д]Заради пророцы-тѣ, които правятъ людіе-тѣ ми да заблуждаватъ,
Които [е]хапѭтъ съсъ зѫбы-тѣ си и выкатъ: Миръ,
[ж]И ако не тури нѣкой въ уста-та имъ *нѣщо,*
Прогласяватъ бой противъ него.
6 За то [з]нощь ще бѫде у васъ вмѣсто видѣніе,
И тьмнина у васъ вмѣсто прореченіе:
И [и]сълнце-то ще зайде връху пророцы-тѣ,
И день-тъ ще ся смрачи връху тѣхъ.
7 Тогазь ще ся постыдятъ гледачи-тѣ,
И ще ся засрамятъ чародѣи-тѣ;
И ще покрыѭтъ устны-тѣ си всичкы тѣзи,
Защото [і]нѣма отвѣтъ отъ Бога.
8 Но азъ наистинѫ сьмь пълнъ съсъ силѫ отъ Духъ Господень,
И съсъ сѫдбѫ, и съ крѣпость,
[к]За да изявіѭ на Іакова прѣстѫпленіе-то му,
И на Израиля грѣхъ-тъ му.
9 Слушайте прочее това, главатари на Іакововъ-тъ домъ,
И началници на Израилевъ-тъ домъ,
Които ся гнусите отъ сѫдбѫ,
И искривяте всякѫ правотѫ:
10 [л]Които градите Сіонъ [м]съ кръвь,
И Іерусалимъ съ беззаконіе.
11 [н]Началници-тѣ му сѫдятъ за дарове,
И [о]священници-тѣ му учатъ за заплатѫ,
И пророци-тѣ му чародѣйствуватъ за сребро,
И [п]ся облѣгатъ на Господа, и казуватъ:
Не е ли Господь въ срѣдъ насъ?
Зло нѣма да дойде връзъ насъ.
12 За то Сіонъ поради васъ [р]ще ся изоре като нивѫ,

ж Авв. 2; 6.
з 2 Цар. 1; 17.
и Гл. 1; 15.
і Втор. 32; 8, 9.
к Иса. 30; 10. Амос. 2; 12. 7; 16.
л Втор. 12; 9.
м Лев. 18; 25, 28. Іер. 3; 2.
н Іез. 13; 3.
о Гл. 4; 6, 7.
п Іер. 31; 10.
р Іез. 36; 37.
с Осія 3; 5.
т Иса. 52; 12.

а Іер. 5; 4, 5.
б Псал. 14; 4.
в Іез. 11; 3, 7.
г Псал. 18; 41. Прит. 1; 28. Иса. 1; 15. Іез. 8; 18. Зах. 7; 13.
д Иса. 56; 10, 11. Іез. 13; 10. 22; 25.
е Гл. 2; 11. Мат. 7; 15.
ж Іез. 13; 18, 19.
з Иса. 8; 20, 22. Іез. 13; 23. Зах. 13; 4.
и Амос. 8; 9.
і Псал. 74; 9. Амос. 8; 11.
к Иса. 58; 1.
л Іер. 22; 13.
м Іез. 22; 27. Авв. 2; 12. Соф. 3; 3.
н Иса. 1; 23. Іез. 22; 12. Осія 4; 18. Гл. 7; 3.
о Іер. 6; 13.
п Иса. 48; 2. Іер. 7; 4. Рим. 2; 17.
р Іер. 26; 18. Гл. 1; 6.

И [с]Іерусалимъ ще стане грамады,
И [т]гора-та на домъ-тъ *Господень* като высокы мѣста на джбравж.

ГЛАВА 4.

1 А [а]въ послѣдни-тѣ дни
Гора-та на домъ-тъ Господень
Ще ся утвьрди на вьрхъ-тъ на горы-тѣ,
И ще ся възвыси надъ хълмы-тѣ:
И племена ще ся стичатъ на неіж.
2 И много народи ще отиджтъ, и ще рекжтъ:
Дойдѣте, и да възлѣземъ на горж-тж Господніж,
И въ домъ-тъ на Бога Іакововъ:
И ще ны научи пжтища-та си,
И ще ходимъ въ стезы-тѣ му;
Защото ще излѣзе законъ отъ Сіонъ,
И слово Господне отъ Іерусалимъ.
3 И ще сжди помежду много племена,
И ще изобличи народы крѣпкы до надалечь:
И [б]ще исковжтъ ножове-тѣ си за палечницы,
И копія-та си за сьрпове:
Народъ вързъ народъ не ще вдигне ножъ,
[в]Нито ще научатъ вече брань.
4 И [г]ще сѣднжтъ всякой подъ лозж-тж си, и подъ смоковницж-тж си;
И не ще има кой да *гы* плаши;
Защото уста-та на Господа Саваоѳа говорихж.
5 Защото [д]всичкы-тѣ народи ходятъ всякой въ име-то на бога си:
[е]А ный ще ходимъ въ име-то на Господа Бога нашего въ вѣкъ и въ вѣкъ.
6 Въ онзи день, говори Господь,
[ж]Ще съберж хромящій-тъ,
И [з]ще приберж истласканый-тъ, и онѣзи които сьмь оскърбилъ.
7 И ще направіж хромящій-тъ [и]остатъкъ,
И отхвьрленый-тъ, народъ крѣпъкъ,
И [і]Господь ще царува надъ тѣхъ въ горж-тж Сіонъ,
Отъ нынѣ и до вѣка.
8 И ты, стълпе на стадо-то,
Твьрдѣлю на Сіоновж-тж дъщеріж,
Въ тебе ще дойде пьрва-та власть:
Ей, на Іерусалимскж-тж дъщеріж ще дойде царство-то.
9 Защо выкашь сега велегласно?
Нѣма ли [к]царь въ тебе?
Загынж ли съвѣтникъ-тъ ти,
Че [л]тя обзѣхж болѣзни като на женж кога ражда?
10 Болѣзнувай, и мжчи ся, дъщеро Сіонова,
Като женж която ражда;
Защото ще излѣзешь сега изъ градъ-тъ,
И ще ся населишь въ поле,
И ще отидешь до Вавилонъ;
Тамъ ще ся освободишь;
Тамъ ще тя искупи Господь отъ ржкж-тж на врагове-тѣ ти.
11 [м]А сега ся събрахж противъ тебе много народи,
И казуватъ: Нека стане мьрсна,
И [н]да гледа око-то ни върху Сіоновж-тж *дъщеріж;*
12 Но тѣ [о]не познаватъ мысли-тѣ Господни,
Нито разумѣватъ неговъ-тъ съвѣтъ,
Че гы е събралъ [п]като снопіе на гумно.
13 [р]Стани, та вьршей, Сіонова дъщеро;
Защото ще направіж рогъ-тъ ти желѣзенъ,
И копыта-та ти ще направіж мѣдны:
И [с]ще съкрушишь много людіе:
И [т]ще посвятіж печалбы-тѣ имъ [у]на Іеова,
И имотъ-тъ имъ на Господа на всичкж-тж земіж.

ГЛАВА 5.

1 Събери ся сега въ пълкове, дъщеро на пълкове:
Турена е обсада противъ насъ:
[а]Ще поразятъ сждіж-тж на Израиля съ жезлъ въ челюсть-тж.
2 И ты, [б]Виѳлеемъ Ефраѳо,
[в]*Ако и да си* малъкъ за да бждешь между [г]тысящы-тѣ Іудины,
Изъ тебе ще излѣзе за мене онзи който ще бжде [д]вождь въ Израиль,
[е]На когото исходи-тѣ сж изъ начала отъ дни вѣчны.
3 За то ще гы остави,
До врѣме-то *въ което* [ж]раждающа-та ще роди,
Тогазь [з]остатъкъ-тъ на братія-та му
Ще ся върне при Израилевы-тѣ синове.
4 И той ще стои и [и]упасе съ крѣпость-тж Господніж,
Съ величество-то на име-то на Господа Бога своего:
И тѣ ще ся населятъ;
Защото сега [і]ще ся увеличи той до краища-та на земіж-тж.
5 И [к]той ще бжде миръ:

[с] Псал. 79; 1.
[т] Гл. 4; 1.

[а] Иса. 2; 2 и драг. Іез. 17; 22, 23.
[б] Иса. 2; 4. Іоил. 3; 10.
[в] Псал. 72; 7.
[г] 3 Цар. 4; 25. Зах. 3; 10.
[д] Іер. 2; 11.
[е] Зах. 10; 12.
[ж] Іез. 34; 16. Соф. 3; 19.
[з] Псал. 147; 2. Іез. 34; 13. 37; 21.
[и] Гл. 2; 12. 5; 3, 7, 8. 7; 18.
[і] Иса. 9; 6. 24; 23. Дан. 7; 14, 27. Лук. 1; 33. Отк. 11; 15.
[к] Іер. 8; 19.
[л] Иса. 13; 8. 21; 3. Іер. 30; 6. 50; 43.
[м] Плач. 2; 16.
[н] Авд. 12. Гл. 7; 10.
[о] Иса. 55; 8. Рим. 11; 33.
[п] Иса. 21; 10.
[р] Иса. 41; 15, 16. Іер. 51; 33.
[с] Дан. 2; 44.
[т] Иса. 18; 7. 23; 18. 60; 6, 9.
[у] Зах. 4; 14. 6; 5.

[а] Плач. 3; 30. Мат. 5; 39. 27; 30.
[б] Мат. 2; 6. Іоан. 7; 42.
[в] 1 Цар. 23; 23.
[г] Исх. 18; 25.
[д] Быт. 49; 10. Иса. 9; 6.
[е] Псал. 90; 2. Прит. 8; 22, 23. Іоан. 1; 1.
[ж] Гл. 4; 10.
[з] Гл. 4; 7.
[и] Иса. 40; 11. 49; 10. Іез. 34; 23. Гл. 7; 14.
[і] Псал. 72; 8. Иса. 52; 13. Зах. 9; 10. Лук. 1; 32.
[к] Псал. 72; 7. Иса. 9; 6. Зах. 9; 10. Лук. 2; 14. Ефес. 2; 14.

Когато Ассиріецъ-тъ дойде въ земіѭ-тѫ ни,
И когато стѫпи въ палаты-тѣ ни,
Тогазь ще повдигнемъ противъ него седмь пастыри,
И осмь началны человѣцы;
6 И ще пасѫтъ Ассирійскѫ-тѫ земіѭ съ мечъ,
И земіѭ-тѫ [л] на Нимрода у входове-тѣ ѝ:
И [м] ще *ны* освободи отъ Ассиріецъ-тъ,
Когато дойде въ земіѭ-тѫ ни,
И когато стѫпи въ прѣдѣлы-тѣ ни.
7 И [н] остатъкъ-тъ Іакововъ ще е всрѣдъ много народы
[о] Като росѫ отъ Господа,
Като капкы отъ дъждь на трѣвѫ,
Която не чака отъ человѣка,
Нито ся надѣе на человѣческы сынове.
8 И остатъкъ-тъ на Іакова ще бѫде между народы,
Въ срѣдъ много племена,
Като львъ между скотове въ дѫбравѫ,
Като младъ львъ между стада отъ овцы,
Който като минува тъпче, и раскѫсва,
и нѣма кой да освобождава.
9 Рѫка-та ти ще ся възвыси вързъ противницы-тѣ ти,
И всичкы-тѣ ти врагове ще ся истрѣбятъ.
10 И [п] въ онзи день, говори Господь:
Ще истрѣбіѭ коніе-тѣ ти отъ срѣдъ тебе,
И ще погубіѭ колесницы-тѣ ти.
11 И ще истрѣбіѭ градове-тѣ на твоіѭ-тѫ земіѭ,
И ще съсыпѫ всичкы-тѣ ти твърдѣли.
12 И ще истрѣбіѭ обаянія-та отъ рѫкѫ-тѫ ти:
И не ще имашь *вече* [р] прокобители.
13 И [с] ще истрѣбіѭ идолы-тѣ ти
И кумиры-тѣ ти отъ срѣдъ тебе:
И [т] не ще ся поклонишь вече на дѣло-то на рѫцѣ-тѣ си.
14 И [у] ще искореніѭ Ашеры-тѣ ти отъ срѣдъ тебе,
И ще съсыпѫ градове-тѣ ти:
15 И ще направіѭ отмьщеніе съ ярость и съ гнѣвъ вързъ народы-тѣ,
Които не *мя* послушахѫ.

ГЛАВА 6.

1 Слушайте сега което говори Господь:
Стани, сѫди ся прѣдъ горы-тѣ,
И да чуіѭтъ хълми-тѣ гласъ-тъ ти.
2 [а] Слушайте, горы, [б] сѫдбѫ-тѫ Господніѭ,
И вы, крѣпкы основанія на земіѭ-тѫ;
Защото [в] Господь има сѫдбѫ съ людіе-тѣ си,
И ще ся сѫди съ Израиля.
3 Людіе мои, [г] що ви направихъ?
И въ какво ви досадихъ?
Отговорѣте противъ мене.
4 Защото [д] азъ вы възведохъ изъ Египетскѫ-тѫ земіѭ,
И вы избавихъ отъ домъ-тъ на порабощеніе-то;
И проводихъ прѣдъ васъ Моисея, и Аарона, и Маріамь.
5 Людіе мои, поменѣте сега [е] що съвѣща Валакъ Моавскый царь,
И що му отговори Валаамъ Веоровый сынъ,
[ж] Отъ Ситтимъ до Галгалъ,
[з] За да познаете правдѫ-тѫ Господніѭ:
6 Съ какво да дойдѫ прѣдъ Господа,
Да ся поклоніѭ прѣдъ Бога Вышняго?
Да дойдѫ ли прѣдъ него съсъ всесъжженія,
Съ единолѣтны телцы?
7 [и] Ще ся възблагодари ли Господь въ тысящы овны,
Или [і] въ тмы рѣкы отъ елей?
[к] Да дамъ ли първородный-тъ си *заради* прѣстѫпленіе-то си,
Плодъ-тъ на утробѫ-тѫ си *заради* грѣхъ-тъ на душѫ-тѫ си?
8 Той [л] ти показа, человѣче, що е добро-то:
И що иска Господь отъ тебе,
Освѣнь [м] да правишь праведно-то, и да обычашь милость,
И да ходишь смиренно съ Бога твоего?
9 Гласъ-тъ Господень выка къмъ градъ-тъ,
И мудрость-та ще види име-то ти,
Слушайте жезлъ-тъ и който го е опрѣдѣлилъ.
10 Стоятъ ли още съкровища-та на нечестіе-то
Въ домъ-тъ на нечестивый-тъ,
И [н] гнусна-та недостаточна мѣра?
11 Да *гы* оправдаіѭ ли [о] съ нечестивы-тѣ вѣсы,
И съ врѣтище-то на льстивы-тѣ драмове?
12 Защото богати-тѣ му сѫ пълни съ неправдѫ,
И жители-тѣ му говорихѫ лъжѫ,
И [п] языкъ-тъ имъ е измамителенъ въ уста-та имъ.
13 И азъ като тя [р] поразіѭ ще тя ослабіѭ,
Ще тя запустіѭ заради грѣхове-тѣ ти.
14 Ще [с] ядешь, и нѣма да ся насыщавашь,
И гладъ-тъ ти *ще е* въ срѣдъ тебе:
И ще приберешь, но нѣма да отървешь;
И каквото си отървешь, ще го прѣдамъ на мечъ.

[л] Быт. 10; 8, 10, 11.
[м] Лук. 1; 71.
[н] Ст. 3,
[о] Втор. 32; 2. Псал. 72; 6. 110; 3.
[п] Зах. 9; 10.
[р] Иса. 2; 6.
[с] Зах. 13; 2.
[т] Иса. 2; 8.
[у] Псал. 149; 7. Ст. 8. 2 Сол. 1; 8.

—

[а] Втор. 32; 1. Псал. 50; 1, 4. Иса. 1: 2.
[б] Осія 12; 2.
[в] Иса. 1; 18. 5; 3, 4. 43; 26. Осія 4; 1.
[г] Іер. 2; 5, 31.
[д] Исх. 12; 51. 14; 30. 20; 2. Втор. 4; 20. Амос. 2; 10.
[е] Числ. 22; 5. 23; 7. 24; 10, 11. Втор. 23; 4, 5. Іис. Нав. 24; 9, 10. Отк. 2; 14.
[ж] Числ. 25; 1. 33; 49. Іис. Нав. 4; 19. 5; 10.
[з] Сѫд. 5; 11.
[и] Псал. 50; 9. 51; 16. Иса. 1; 11.
[і] Іов. 29; 6.
[к] 4 Цар. 16; 3. 21; 6. 23; 10. Іер. 7; 31. 19; 5. Іез. 23; 37.
[л] Втор. 10; 12. 1 Цар. 15; 22. Осія 6; 6. 12; 6.
[м] Быт. 18; 19. Иса. 1; 17.
[н] Втор. 25; 13 до 16. Прит. 11; 1. 20; 10, 23.
[о] Осія 12; 7.
[п] Іер. 9; 3, 5, 6, 8,
[р] Лев. 26; 16. Псал. 107; 17, 18.
[с] Лев 26; 26. Осія 4; 10.

15 Ты [т] ще сѣешь, а нѣма да жънешь:
Ты ще истискашь маслины,
А нѣма да ся мажешь съ елей;
И мѫстъ, а нѣма да піешь вино.
16 Защото [у] ся упазихѫ повелѣнія-та [ф] на Амрія,
И всичкы-тѣ дѣла [х] на Ахаавовъ-тъ домъ,
И ходихте въ тѣхны-тѣ съвѣты:
За да тя прѣдамъ [ц] на погибель,
И жители-тѣ ти на звизданіе:
И [ч] ще носите укоръ-тъ на людіе-тѣ ми.

ГЛАВА 7.

1 Горко ми!
Защото сьмь като послѣдньо плодобраніе лѣтно,
[а] Като пабиръкъ слѣдъ гроздоберъ:
Нѣма гроздъ за да яде нѣкой:
[б] Душа-та ми пожела първозрѣлы-тѣ плодове.
2 [в] Прѣподобенъ ся погуби отъ земіѭ-тѫ,
И нѣма правъ между человѣцы-тѣ:
Всичкы-тѣ ся засаждатъ за кръвь:
[г] Ловятъ всякой брата си съсъ сѣть.
3 За да злотворятъ твърдѣ много съ рѫцѣ-тѣ *си:*
[д] Началникъ-тъ иска, и [е] сѫдія-та *гледа* за мьздѫ:
И голѣмецъ-тъ произноси лукаво-то си желаніе,
Което развратно испълняватъ.
4 По добрый-тъ отъ тѣхъ е [ж] като търнъ:
Правый-тъ *по бодливъ* отъ търнливъ плетъ:
День-тъ на пазачы-тѣ ти, посѣщеніе-то ти, стигнѫ.
Сега ще е недоумѣніе-то имъ.
5 [з] Не ся увѣрявайте на пріятель,
Нѣмайте дързновеніе на тѣсенъ:
Пази двери-тѣ на уста-та си
Отъ лежащѫ-тѫ въ нѣдро-то ти;
6 Защото [и] сынъ прѣзира бащѫ,
Дъщеря ся повдига противъ майкѫ си,
Снаха противъ свекървѫ си:
Непріятели на человѣка сѫ домашни-тѣ му.
7 А азъ [і] ще погледнѫ къмъ Господа,
Ще чакамъ Бога на спасеніе-то си;
Богъ мой ще мя послуша.
8 [к] Не ся весели заради мене, враждебнице моя:
[л] Ако и да паднѫ, ще станѫ,
Ако и да сѣднѫ въ тьмнинѫ,
[м] Господь ще ми е свѣтъ.
9 [н] Ще носіѭ гнѣвъ-тъ на Господа,
Защото му съгрѣшихъ,
Додѣ разсѫди сѫдъ-тъ ми,
И направи сѫдбѫ-тѫ ми;
[о] Ще мя изведе на свѣтъ:
Ще видіѭ правдѫ-тѫ му.
10 И враждебница-та ми ще види,
И [п] срамъ ще ѭ покрые, която ми говори:
[р] Дѣ е Господь Богъ твой?
[с] Очи-тѣ ми ще ѭ видятъ:
Сега ще е въ стѫпкуваніе [т] като калъ-тъ на пѫтища-та.
11 [у] Въ който день ся съзидѫтъ стѣны-тѣ ти,
Въ онзи день ще ся раздаде на далечь заповѣданіе-то.
12 [ф] Въ онзи день ще дойдѫтъ до тебе отъ Ассиріѭ,
И отъ крѣпостны-тѣ градове,
И отъ крѣпость-тѫ до рѣкѫ-тѫ,
И отъ море до море, и отъ планинѫ до планинѫ.
13 И земя-та ще запустѣе
Отъ причинѫ-тѫ на жители-тѣ си,
[х] Заради плодъ-тъ на дѣянія-та имъ.
14 Паси людіе-тѣ си съ жезлъ-тъ си,
Стадо-то на наслѣдіе-то си,
Което [ц] живѣе уединено въ дѫбравѫ-тѫ, въ срѣдъ Кармилъ:
Да пасѫтъ во Васанъ и въ Галаадъ, като въ древни-тѣ дни.
15 [ч] Като въ дни-тѣ на исходъ-тъ ти изъ Египетскѫ-тѫ земіѭ,
Ще имъ покажѫ чудеса.
16 [ш] Народи-тѣ ще видятъ, и ще ся постыдятъ
Заради всичкѫ-тѫ си крѣпость;
[щ] Ще турятъ рѫкѫ на уста,
Уши-тѣ имъ ще оглушѣѭтъ.
17 [ъ] Ще лижѫтъ пърсть-тѫ като зміи,
Като земны-тѣ гады [ы] ще треперятъ въ дупкы-тѣ си:
[ь] Ще ся устрашатъ отъ Господа Бога нашего,
И ще ся уплашатъ отъ тебе.
18 [ѣ] Кой е подобенъ тебѣ, Богъ
[ю] Който прощава беззаконіе,
И не изглежда [я] прѣстѫпленіе-то
На остатъкъ-тъ на наслѣдіе-то си?
[ѳ] Не пази гнѣвъ-тъ си вынѫгы,
Защото му е угодно *да прави* милость.
19 Ще ся върне, ще ны помилува,
Ще стѫпче беззаконія-та ни:

[т] Втор. 28; 38, 39, 40. Амос. 5; 11. Соф. 1; 13. Агг. 1; 6.
[у] Осія 5; 11.
[ф] 3 Цар. 16; 25, 26.
[х] 3 Цар. 16; 30 и драг. 21; 25, 26. 4 Цар. 21; 3.
[ц] 3 Цар. 9; 8. Іер. 19; 8.
[ч] Иса. 25; 8. Іер. 51; 51. Плач. 5; 1.

—

[а] Иса. 17; 6. 24; 13.
[б] Иса. 28; 4. Осія 9; 10.
[в] Псал. 12; 1. 14; 1, 3. Иса. 57; 1.
[г] Авв. 1; 15.
[д] Осія 4; 18.
[е] Иса. 1; 23. Гл. 3; 11.
[ж] 2 Цар. 23; 6, 7. Іез. 2; 6. Виж. Иса. 55; 13.
[з] Іер. 9; 4.
[и] Іез. 22; 7. Мат. 10; 21, 35, 36. Лук. 12; 53. 21; 16. 2 Тим. 3; 2, 3.
[і] Иса. 8; 17.
[к] Прит. 24; 17. Плач. 4; 21.
[л] Псал. 37; 24. Прит. 24; 16.
[м] Псал. 27; 1.
[н] Плач. 3; 39.
[о] Псал. 37; 6.
[п] Псал. 35; 26.
[р] Псал. 42; 3, 10. 79; 10. 115; 2. Іоил. 2; 17.
[с] Гл. 4; 11.
[т] 2 Цар. 22; 43. Зах. 10; 5.
[у] Амос. 9; 11 и драг.
[ф] Иса. 11; 16. 19; 23 и драг. 27; 13. Осія 11; 11.
[х] Іер. 21; 14. Гл. 3; 12.
[ц] Иса. 37; 24.
[ч] Псал. 68; 22. 78; 12.
[ш] Иса. 26; 11.
[щ] Іов. 21; 5. 29; 9.
[ъ] Псал. 72; 9. Иса. 49; 23.
[ы] Псал. 18; 45.
[ь] Іер. 33; 9.
[ѣ] Исх. 15; 11.
[ю] Исх. 34; 6, 7. Іер. 50; 20.
[я] Гл. 4; 7. 5; 3, 7, 8.
[ѳ] Псал. 103; 9. Иса. 57; 16. Іер. 3; 5.

Ей, ще хвърлишь всичкы-тѣ имъ грѣхове
въ морскы-тѣ дълбины.
20 [іж]Ще извършишь истинж Іакову,
Милость Аврааму,
[а]Както ся клѣ ты на бащы-тѣ ни отъ
древни-тѣ дни.

КНИГА НА ПРОРОКА НАУМА.

ГЛАВА 1.

1 [а]Пророчество противъ Ниневіж: книга на видѣніе-то на Наума Елкусеанинъ-тъ.
2 [б]Ревнивъ е Богъ, и отмьщава Господь;
Господь [в]отмьщава и ся гнѣва;
Господь ще отмьсти на противницы-тѣ си,
И пази *гнѣвъ* противъ врагове-тѣ си.
3 [г]Господь е дълготърпѣливъ и [д]великъ въ крѣпость,
И никакъ нѣма да обезвини *нечестивый-тъ:*
[е]Пжть-тъ Господень е въ вихрушкж и буріж,
И облаци сж прахъ-тъ на нозѣ-тѣ му.
4 [ж]Запрѣщава на море-то и го суши,
И изсушва всичкы-тѣ рѣкы:
Повѣнува Васанъ и Кармилъ,
И Ливанскый цвѣтъ [з]повѣнува.
5 [и]Горы-тѣ ся колебаіжтъ отъ него,
И [і]хълми-тѣ ся растопяватъ:
А [к]земя-та ся движи отъ присжтствіе-то му,
Ей, вселенная, и всичкы-тѣ живѣющи на неіж.
6 Кой може да противостане прѣдъ негодованіе-то му?
И [л]кой може да устои въ распаленіе-то на гнѣвъ-тъ му?
[м]Ярость-та му ся излива като огнь,
И скалы-тѣ ся съкрушаватъ прѣдъ него.
7 [н]Господь е благъ, твърдѣль е въ скърбенъ день;
И [о]познава надѣющы-тѣ ся на него.
8 Но [п]съ наводненіе което потопява
Ще направи скончаніе на мѣсто-то ѝ,
И тьмнина ще прогне врагове-тѣ му.
9 [р]Що ся съвѣщавате противъ Господа?
Той [с]ще направи скончаніе:
Угнѣтеніе нѣма да нападне вторый пжть.
10 Защото [т]като ся сплитатъ като тьрніе,
И ся [у]опиватъ като піяницы
[ф]Ще ся изнурятъ като сухж сламж.
11 [х]Отъ тебе излѣзе
Онзи който размышлява лукаво противъ Господа,
Съвѣтникъ лукавъ.
12 Така говори Господь:
Ако и да сж въ благополучіе-то си, още и мнозина,
Но [ц]ще бждтъ посѣчени, [ч]когато замине той:
Ако и да тя оскърбихъ,
Нѣма вече да тя оскърбіж.
13 Защото сега [ш]ще съкрушж хомотъ-тъ му отъ тебе,
И ще сломіж узы-тѣ ти.
14 И Господь даде заповѣдь за тебе,
Че нѣма да ся посѣе отъ име-то ти:
Отъ домъ-тъ на богове-тѣ ти ще изсѣкж ваяны-тѣ и лѣяны-тѣ:
[щ]Ще *го* направіж твой гробъ, защото си бесчестенъ.
15 Ето [ъ]върху горы-тѣ
Нозѣ-тѣ на оногозь който благовѣствува,
И проповѣдува миръ!
Празднувай, Іудо, праздницы-тѣ си,
Отдай обричанія-та си,
Защото [ы]лошій-тъ нѣма да замине вече прѣзъ тебе:
[ь]Съвсѣмъ ся отсѣче.

ГЛАВА 2.

1 [а]Съкрушитель-тъ възлѣзе прѣдъ лицето ти:
[б]Стрѣжи твърдѣль-тъ, пазй пжть-тъ,
Укрѣпи чрѣсла-та, уякчи крѣпость-тж *си* твърдѣ.
2 Понеже [в]Господь повърнж славж-тж Іакововж,
Като славж-тж Израилевж;
Защото [г]истресатели-тѣ гы истресохж,

іж Лук. 1; 72, 73.
а Псал. 105; 9, 10.

—

а Соф. 2; 13.
б Исх. 20; 5. 34; 14. Втор. 4; 24. Іис. Нав. 24; 19.
в Втор. 32; 35. Псал. 94; 1. Иса. 59; 18.
г Исх. 34; 6, 7. Неем. 9; 17. Псал. 103; 8. Іона. 4; 2.
д Іов. 9; 4.
е Псал. 18; 7 и дрг. 97; 2. Авв. 3; 5, 11, 12.
ж Псал. 106; 9. Иса. 50; 2. Мат. 8; 26.
з Иса. 33; 9.
и Псал. 68; 8.
і Сжд. 5; 5. Псал. 97; 5. Мих. 1; 4.
к 2 Пет. 3; 10.
л Мал. 3; 2.
м Откр. 16; 1.
н 1 Лѣт. 16; 34. Псал. 100; 5. Іер. 33; 11. Плач. 3; 25.
о Псал. 1; 6. 2 Тим. 2; 19.
п Дан. 9; 26. 11; 10, 22, 40.
р Псал. 2; 1.
с 1 Цар. 3; 12.
т 2 Цар. 23; 6, 7.
у Гл. 3; 11.
ф Мал. 4; 1.
х 4 Цар. 19; 22, 23.
ц 4 Цар. 19; 35, 37.
ч Иса. 8; 8. Дан. 11; 10.
ш Іер. 2; 20. 30; 8.
щ 4 Цар. 19; 37.
ъ Иса. 52; 7. Рим. 10; 15.
ы Ст. 11, 12.
ь Ст. 14.

—

а Іер. 50; 23.
б Іер. 51; 11, 12. Гл. 3; 14.
в Иса. 10; 12. Іер. 25; 29.
г Псал. 80; 12. Осія 10; 1.

И повредихѫ прѫчкы-тѣ имъ.
3 Щитъ-тъ на крѣпкы-тѣ му е [д]червено-вапсанъ,
Мѫжіе-тѣ силни облѣчени въ червениково:
Колесницы-тѣ *ще ся движатъ* съсъ свѣтлѫ стоманѫ
Въ день-тъ на приготвуваніе-то му,
И елховы-тѣ *сулицы* ще ся размахатъ трепетно.
4 Колесницы-тѣ ще ся смущаватъ по пѫтища-та,
Ще ся сражаватъ една съ другѫ по стъгды-тѣ:
Гледъ-тъ имъ ще е като свѣщи,
Ще тичатъ като свѣткавицѫ.
5 Ще помене юнацы-тѣ си; *но* ще ся подпълзнѫтъ въ пѫть-тъ си:
Ще тичатъ къмъ стѣны-тѣ му, и покрывало-то ще ся приготви.
6 Порты-тѣ на рѣкы-тѣ ще ся отворятъ,
И палата-та ще ся разруши.
7 И рѣши ся да ся оплѣни,
Ще ся прѣсели,
И рабыни-тѣ *ѝ* ще стенятъ [е]като гласъ-тъ на гълѫбы-тѣ,
И ще біѭтъ грѫды-тѣ си.
8 И Ниневія е отъ старинѫ като езеро на воды; но тѣ ще бѣгатъ.
Стойте, стойте, *ще выкатъ*, и нѣма който да гледа назадъ.
9 Обирайте сребро-то, обирайте злато-то;
Защото нѣма свършъкъ на съкровища-та *ѝ:*
Има изобиліе отъ всякаквы избранны сѫды.
10 Испразднѝ ся, истресе ся, и ся запусти,
И [ж]сърдце-то ся топи, и [з]колѣна-та ся клатятъ,
И [и]болежъ *има* въ всичкы-тѣ чрѣсла,
А [і]лица-та на всичкы-тѣ сѫ поблѣдѣли.
11 Дѣ е [к]жилище-то на львы-тѣ,
И пасище-то на млады-тѣ львы,
Дѣто ходяше львъ-тъ, *и* львица-та,
И львче-то, и нѣмаше кой да плаши?
12 Львъ-тъ раскѫсваше доволно за львчета-та си,
И давѣше за львицы-тѣ си,
И пълнѣше пещеры-тѣ си съ хыщеніе,
И жилища-та си съ грабежъ.
13 Ето, [л]азъ сьмь противъ тебе, говори Господь на силы-тѣ:
И ще изгоріѭ колесницы-тѣ ѝ въ дымъ,
И мечъ-тъ ще испояде млады-тѣ ти львове:
И ще истрѣбіѭ хыщеніе-то ти отъ земіѭ-тѫ,
И [м]нѣма да ся чуе вече гласъ-тъ на посланницы-тѣ ти.

ГЛАВА 3.

1 Горко [а]на кръвопролитникъ градъ.
Всичкый е пълнъ съ лъжѫ *и* грабежъ:
Хыщеніе-то не оскудѣва.
2 [б]Гласъ на бичове *ся чуе*, и гласъ отъ тропотъ на колета,
И на коніе устремляемы, и на колесницы подскачущы:
3 Конникъ-тъ дига льскавъ мечъ и свѣткаво копіе:
Има и множество ранени, и голѣмо число убити,
И нѣма свършъкъ на трупове-тѣ:
Прѣтыкатъ ся отъ трупове-тѣ имъ:
4 Отъ много-то блудуванія на привлачителнѫ-тѫ блудницѫ,
[в]Искуснѫ-тѫ въ баянія,
Която продава народы съ блудуванія-та си,
И племена съ баянія-та си.
5 Ето, [г]азъ сьмь противъ тебе,
Говори Господь на силы-тѣ,
И [д]ще повдигнѫ полы-тѣ ти на лице-то ти,
[е]И ще покажѫ на народы-тѣ срамъ-тъ ти,
И на царства-та бесчестіе-то ти.
6 И ще хвърліѫ гнуснѫ нечистотѫ върхъ тебе, и [ж]ще тя засраміѫ,
И [з]ще тя поставіѫ като позорище.
7 И всичкы които тя гледатъ [и]ще бѣгатъ отъ тебе,
И ще рекѫтъ: Ниневія запустѣ:
[і]Кой ще іѫ пожали?
Отъ дѣ да потърсіѫ утѣшители за тебе?
8 [к]По добра ли си ты [л]отъ Но Аммонъ,
Който лѣжеше между рѣкы-тѣ,
Окруженъ отъ воды,
На който прѣдбонще бѣ море-то,
И стѣна негова море-то?
9 Крѣпость негова бѣ Еѳіопія и Египетъ, и бѣ бескрайна:
Футъ и Ливійци-тѣ бѣхѫ твои помощници.
10 Но и той ся прѣсели, отиде въ плѣнъ:
И [м]младенци-тѣ му ся съкрушихѫ
[н]По краища-та на всичкы-тѣ пѫтища:
[о]И хвърлихѫ жрѣбія върху славны-тѣ му мѫжіе,
И всичкы-тѣ му голѣмци вързани быдохѫ съ вериги.
11 И [п]ты ще ся опіешь,
Ще станешь невидима:
И ты ще потърсишь силѫ противъ врагъ-тъ.
12 Всичкы-тѣ ти твърдѣли *ще сѫ*
[р]*Като* смоковницы съ първоявены-тѣ *си* смоквы:
Ако ся затресѫтъ,
Ще паднѫтъ въ уста-та на ядущій-тъ.

д Иса. 63; 2, 3.
е Иса. 38; 14. 59; 11.
ж Иса. 13; 7, 8.
з Дан. 5; 6.
и Іер. 30; 6.
і Іоил. 2; 6.
к Іов. 4; 10, 11. Іез. 19; 2 до 7.
л Іез. 29; 3. 38; 3. 39; 1. Гл. 3; 5.
м 4 Цар. 18; 17, 19. 19; 9, 23.

—

а Іез. 22; 2, 3. 24; 6, 9. Авв. 2; 12.
б Іер. 47; 3.
в Иса. 47; 9, 12. Откр. 18; 2, 3.
г Гл. 2; 13.
д Иса. 47; 2, 3. Іер. 13; 22, 26. Іез. 16; 37. Мих. 1; 11.
е Авв. 2; 16.
ж Мал. 2; 9.
з Евр. 10; 33.
и Откр. 18; 10.
і Іер. 15; 5.
к Амос. 6; 2.
л Іер. 46; 25, 26. Іез. 30; 14, 15, 16.
м Псал. 137; 9. Иса. 13; 16. Осія 13; 16.
н Плач. 2; 19.
о Іоил. 3; 3. Авд. 11.
п Іер. 25; 17, 27. Гл. 1; 10.
р Откр. 6; 13.

13 Ето, [с] людіе-тѣ ти сѫ жены въ срѣдъ тебе:
Врата-та на земіѭ-тѫ ти
Ще сѫ съвсѣмъ отворены на врагове-тѣ ти:
[т] Огнь ще пояде вереи-тѣ ти.
14 Извади си водѫ за обсадѫ-тѫ,
[у] Уякчи твърдѣли-тѣ си;
Влѣзь въ калъ-тъ и истъпкай глинѫ-тѫ,
Поправи кырпичнѫ-тѫ пещь.
15 Тамъ ще тя изѣде огнь:
Мечъ ще тя истрѣби,
Ще тя изѣде [ф] като аттелавъ-тъ.
Множи ся като аттелавъ,
Множи ся като скакалецъ.
16 Умножила си търговцы-тѣ си
Повече отъ звѣзды-тѣ небесны:
Аттелавъ-тъ ся распрострѣ, и литнѫ.
17 [х] Голѣмци-тѣ ти сѫ като скакалцы,
И главатари-тѣ ти като множество отъ скакалцы,
Които сѣдятъ на плетища-та въ студенъ день;
Но като изгрѣе сълнце-то, бѣгатъ,
И мѣсто-то имъ не ся познава дѣ бѣхѫ.
18 [ц] Пастыри-тѣ ти задрѣмахѫ, [ч] царю Ассирійскый:
Благородни-тѣ ти заспахѫ:
[ш] Людіе-тѣ ти ся распьрснѫхѫ по горы-тѣ,
И нѣма кой да *гы* събира.
19 Нѣма лѣкъ за съкрушеніе-то ти:
[щ] Рана-та ти е люта:
[ъ] Всичкы-тѣ които слушатъ вѣсть-тѫ ти
Ще исплескатъ съ рѫцѣ заради тебе;
Защото връзъ кого не нападнѫ злина-та ти всякога?

КНИГА НА ПРОРОКА АВВАКУМА.

ГЛАВА 1.

1 Видѣніе-то което видѣ пророкъ Аввакумъ.
2 До кога, Господи, ще выкамъ, и не щешь да послушашь?
Ще въпіѭ къмъ тебе: Неправда! и [а] не щешь да избавяшь?
3 Защо мя правишь да гледамъ беззаконіе,
И да виждамъ бѣдствіе?
Защото грабежъ и неправда има прѣдъ мене;
И има що повдигатъ караніе и прѣніе.
4 За то законъ-тъ е празденъ,
И сѫдба съвсѣмъ не излази;
Понеже [б] нечестивый-тъ насилствува праведный-тъ;
За то излази сѫдба развратна.
5 [в] Виждте между народы-тѣ, и погледнѣте,
И ся зачудѣте много;
Защото азъ ще направіѭ дѣло въ дни-тѣ ви,
Което не щете повѣрува, ако го прикаже *нѣкой.*
6 Защото, ето, [г] азъ повдигамъ Халдейцы-тѣ,
Народъ-тъ лютъ и устремителенъ,
Който ще пройде прѣзъ ширинѫ-тѫ на земіѭ-тѫ,
За да наслѣди селенія не свои.
7 Страшни сѫ и ужасни:
Сѫдба-та имъ и власть-та имъ ще произхожда отъ тѣхъ.
8 И коніе-тѣ имъ сѫ по бързи отъ рысове,
И [д] по устремителни отъ вечерни вълцы:
И конници-тѣ имъ ще скачатъ,
И конници-тѣ имъ ще дойдѫтъ отъ далечь;
[е] Ще литнѫтъ като орелъ бързащъ на яденіе.
9 Всичкы ще дойдѫтъ за грабежъ:
Взоръ-тъ на лица-та имъ е на напрѣдъ,
И ще съберѫтъ плѣнницы като пѣсъкъ.
10 И ще ся присмиватъ на царіе-тѣ,
И началници-тѣ ще имъ сѫ за присмѣхъ:
Ще ся присмиватъ на всякой твърдѣлъ:
Защото ще награмадятъ пьрсть, и ще го обладаіѫтъ.
11 Тогазь духъ-тъ *му ще* ся измѣни,
И ще прѣвзиде *всякой прѣдѣлъ*, и ще нечествува,
Отдающъ [ж] крѣпость-тѫ си тѫзи на бога си.
12 [з] Не си ли ты отъ вѣка, Господи Боже мой, Святый мой?
Нѣма да умремъ.
Ты, Господи, [и] си гы распоредилъ за сѫдбѫ:
И ты, Крѣпкый, турилъ си гы за наказаніе *намъ.*
13 [і] Очи-тѣ *ти* сѫ по чисты отъ колкото да гледашь лукавщины-тѣ,
И не можешь да гледашь въ беззаконіе-то;

с Іер. 50; 37. 51; 30.
т Псал. 147; 13. Іер. 51; 30.
у Гл. 2; 1.
ф Іонл. 1; 4.
х Откр. 9; 7.
ц Исх. 15; 16. Псал. 76; 6.
ч Іер. 50; 18. Іез. 31; 3 и дрг.
ш 3 Цар. 22; 17.
щ Мих. 1; 9.
ъ Плач. 2; 15. Соф. 2; 15. Вижь Иса. 14; 8 и дрг.

—

а Плач. 3; 8.
б Іов. 21; 7. Псал. 94; 3 и дрг. Іер. 12; 1.
в Иса. 29; 14. Дѣян. 13; 41.
г Втор. 28; 49, 50. Іер. 5; 15. Вижь 2 Лѣт. 36; 6.
д Іер. 5; 6. Соф. 3; 3.
е Іер. 4; 13.
ж Дан. 5; 4.
з Псал. 90; 2. 93; 2. Плач. 5; 19.
и 4 Цар. 19; 25. Псал. 17; 13. Иса. 10; 5, 6, 7. Іез. 30; 25.
і Псал. 5; 5.

[к]Защо гледашь на беззаконницы-тѣ, *и* мълчишь,
Когато нечестивый-тъ поглъща по праведный-тъ отъ себе си?
14 И правишь ли человѣцы-тѣ като морскы-тѣ рыбы,
Като гадины-тѣ, които нѣматъ началникъ надъ себе си?
15 [л]Истъргнува всичкы-тѣ съ въдицѫ,
Влачи гы въ мрѣжѫ-тѫ си,
И гы събира въ неводъ-тъ си;
За то ся весели и ся радува.
16 За то [м]жертвува на мрѣжѫ-тѫ си,
И гори темянъ на неводъ-тъ си;
Защото чрѣзъ тѣхъ дѣлъ-тъ му е тлъстъ,
И ястіе-то му избранно.
17 Да ли за то ще испразднува мрѣжѫ-тѫ си?
И нѣма да жали да убива всякогa народы-тѣ?

ГЛАВА 2.

1 [а]На стражѫ-тѫ си ще застанѫ,
И ще ся въсправіѫ на стълпъ-тъ,
И [б]ще пазіѫ за да видіѫ що ще ми говори,
И що ще отговоріѫ на обличитель-тъ си.
2 И отговори ми Господь, и рече:
[в]Пиши видѣніе-то и изложи *го* на табличкы,
Щото да тича който го чете.
3 Защото [г]видѣніе-то е още за опрѣдѣлено врѣме,
Но бърза къмъ свършъкъ-тъ, и нѣма да излъже:
Ако и да ся бави, чакай го;
Защото [д]непрѣмѣнно ще дойде, нѣма да закъснѣе.
4 Ето душа-та му ся навдигнѫ, не е права въ него:
[е]А праведный ще живѣе съ вѣрѫ-тѫ си.
5 И още като нѣкой дързостливъ отъ вино,
Мѫжъ высокоуменъ е, нито мирува;
[ж]Който разширя душѫ-тѫ си като адъ,
И е като смърть-тѫ, и не ся насыща,
Но събира при себе си всичкы-тѣ народы,
И скупува при себе си всичкы-тѣ людіе.
6 [з]Не ще ли да земѫтъ всичкы тѣзи притчѫ противъ него,
И пословицѫ присмивателнѫ противъ него? и рекѫтъ:
Горко на умножавающій-тъ не свое-то! До кога?
И на натегнувающій-тъ на себе си съсъ залозы.
7 Не ще ли да станѫтъ внезапно онѣзи които тя хапѭтъ,
И да ся повдигнѫтъ онѣзь които тя правятъ окаяненъ,
И ты да имъ си въ разграбеніе?
8 [и]Понеже ты обра много народы,
Всичкый остатъкъ на людіе-тѣ ще тя оберѫтъ:
[і]Заради кръвь-тѫ на человѣцы-тѣ,
И заради неправдѫ-тѫ *ти* на земіѭ-тѫ,
На градъ-тъ и на всичкы-тѣ живѣющы въ него.
9 Горко [к]на лакомящій-тъ лакомство зло за домъ-тъ си,
[л]За да тури гнѣздо-то си высоко,
За да ся освободи отъ рѫкѫ-тѫ на злый-тъ!
10 Съвѣщалъ си срамъ за домъ-тъ си,
Като си истрѣбилъ много народы,
И си съгрѣшилъ *противъ* душѫ-тѫ си.
11 Защото камыкъ-тъ изъ стѣнѫ-тѫ ще възопіе,
И дървовърскы-тѣ ще му отговорятъ.
12 Горко [м]на градящій-тъ градъ съ кръвь,
И на основающій-тъ градъ съ неправдѫ!
13 Ето не е ли това отъ Господа на силы-тѣ,
[н]Да ся трудятъ людіе-тѣ за огнь-тъ,
И народи-тѣ да ся мѫчатъ за суетѫ-тѫ?
14 Защото [о]земя-та ще е пълна
Съ познаваніе-то на славѫ-тѫ Господнѭ,
Както воды-тѣ покрыватъ море-то.
15 Горко на оногози който напоюва ближнія си,
Тебѣ който изливашь [п]сикерѫ-тѫ си, още *го* и опивашь,
[р]За да изгледашь голотѫ-тѫ имъ!
16 Напълнилъ си ся съсъ срамъ неже съсъ славѫ:
[с]Пій и ты, и нека ся открые краекожіе-то ти:
Чаша-та на десницѫ-тѫ Господнѭ ще ся върне къмъ тебе:
И бълвочъ на бесчестіе ще е върху славѫ-тѫ ти.
17 Защото неправда-та *ти* къмъ Ливанъ ще тя покрые,
И поврѣжденіе-то на животны-тѣ ще *тя* уплаши,
[т]Заради кръвь-тѫ на человѣцы-тѣ,
И неправдѫ-тѫ *ти* на земіѭ-тѫ,
На градъ-тъ и на всичкы-тѣ живѣющы въ него.
18 [у]Коя е полза-та на изваянный-тъ,
Че образователь-тъ му го изваял?
На лѣянный-тъ, и [ф]на учитель-тъ на лъжѫ-тѫ,
Че дѣлатель-тъ уповає на дѣло-то си,
[х]Та да прави безгласны идолы?
19 Горко на говорящій-тъ на дърво-то: Събуди ся;
На безгласный-тъ камыкъ: Дигни ся.
То ли ще научи?

к Іер. 12; 1.
л Іер. 16; 16. Амос. 4; 2.
м Втор. 8; 17. Иса. 10; 13. 37; 24, 25.

—

а Иса. 21; 8, 11.
б Псал. 85; 8.
в Иса. 8; 1. 30; 8.
г Дан. 10; 14. 11; 27, 35.
д Евр. 10; 37.
е Іоан. 3; 36. Рим. 1; 17. Гал. 3; 11. Евр. 10; 38.
ж Прит. 27; 20. 30; 16.
з Мих. 2; 4.
и Иса. 33; 1.
і Ст. 17.
к Іер. 22; 13.
л Іер. 49; 16. Авд. 4.
м Іер. 22; 13. Іез. 24; 9. Мих. 3; 10. Наум. 3; 1.
н Іер. 51; 58.
о Иса. 11; 9.
п Осія 7; 5.
р Быт. 9; 22.
с Іер. 25; 26, 27. 51; 57.
т Ст. 8.
у Иса. 44; 9, 10. 46; 2.
ф Іер. 10; 8, 14. Зах. 10; 2.
х Псал. 115; 5. 1 Кор. 12; 2.

Ето то е обкрыто съсъ злато и сребро,
И [ц]нѣма никакво дыханіе въ него.
20 Но [ч]Господь е въ святый-тъ си храмъ:
[ш]Да мълчишь прѣдъ него, всичка земле.

ГЛАВА 3.

1 Молитва на пророкъ Аввакума [а]вьрху Сигіоноѳъ.
2 Господи, чухъ слухъ-тъ ти, *и* ся уборхъ:
Господи, [б]оживявай дѣло-то си въ срѣдъ годины-тѣ:
Въ срѣдъ годины-тѣ *го* явявай;
Въ гнѣвъ-тъ *си* помени милость.
3 Богъ дойде отъ Ѳеманъ,
И [в]Святый отъ горж-тж Фаранъ. (Села.)
Слава-та му покры небеса-та,
И земя-та бѣ пълна съ хвалж-тж му.
4 Сіяніе-то му бѣ като видѣлинж-тж:
Лучи излизахж изъ ржкж-тж му,
И тамъ бѣ скрышница-та на крѣпость-тж му.
5 [г]Прѣдъ него прѣдшествоваше моръ-тъ,
И [д]огневицы излизахж подъ нозѣ-тѣ му.
6 Застанж, и измѣри земіж-тж;
Погледнж, и направи да треперятъ народы-тѣ;
И [е]древни-тѣ горы ся [ж]съкрушихж,
Вѣчни-тѣ хълми ся смирихж:
Пжтища-та му сж вѣчны.
7 Видѣхъ шатры-тѣ на Еѳіопіж въ скърбь:
Поклатихж ся опоны-тѣ на Мадіамскж-тж земіж.
8 Разгнѣва ли ся Господь противъ рѣкы-тѣ?
Да ли бѣ ярость-та ти противъ рѣкы-тѣ?
Или гнѣвъ-тъ ти противъ море-то,
[з]Та си възлѣзлъ на коніе-тѣ си,
И на колесницы-тѣ си за избавленіе?
9 Извлѣченъ бы вънъ лжкъ-тъ ти,
Както възвѣсти *ты* на племена-та съ клѣтвж. (Села.)
[и]Ты раздра земіж-тж съ рѣкы.
10 [і]Видѣхж тя горы-тѣ, и ся поклатихж:
Потопъ водный нападнж:
Бездна-та проводи гласъ-тъ си,
[к]Повдигнж ржцѣ-тѣ си на высоко.
11 [л]Сълнце-то *и* луна-та застанжхж въ жилище-то *си:*
[м]Въ видѣлинж-тж на стрѣлы-тѣ ти ходяхж,
Въ сіяніе-то отъ свѣтканіе-то на твое-то копіе.
12 Съ негодованіе си прошелъ прѣзъ земіж-тж,
[н]Съ ярость си стъпкалъ народы-тѣ.
13 Излѣзлъ си за избавленіе на людіе-тѣ си;
За избавленіе на помазанникъ-тъ си;
[о]Поразилъ си началникъ-тъ изъ домъ-тъ на нечестивы-тѣ,
Открылъ си основанія-та до вратъ-тъ. (Села.)
14 Пронизалъ си съ копія-та му главж-тж на военачалницы-тѣ му:
Устремихж ся като вихрушкж за да мя распьрснжтъ:
Радость-та имъ бѣ като да изѣджтъ скрышно сиромахъ-тъ.
15 [п]Прошелъ си прѣзъ море-то съ коніе-тѣ си,
Прѣзъ купове на много воды.
16 Чухъ, и [р]чрѣва-та ми ся смутихж:
Устны-тѣ ми треперяхж отъ гласъ-тъ:
Гнилота влѣзе въ кости-тѣ ми,
И на мѣсто-то си ся растреперахъ,
Та да си починж въ день-тъ на скърбь-тж,
Когато възлѣзе противъ людіе-тѣ
Онзи който ще ся опълчи противъ тѣхъ.
17 Ако и да не прозябне смоковница-та,
Нито да има плодъ по лозы-тѣ.
Трудъ-тъ на маслинж-тж да ся осуети,
И нивы-тѣ да не даджтъ хранж:
Паства-та да ся истрѣби изъ оградж-тж,
И да нѣма говеда въ кошары-тѣ;
18 [с]Азъ обаче ще ся веселіж въ Господа,
Ще ся радувамъ въ Бога на спасеніе-то си.
19 Іеова Господь е [т]сила-та ми,
И ще направи нозѣ-тѣ ми като на [у]елени-тѣ,
И ще мя направи [ф]да ходіж по высокы-тѣ си мѣста.
Първому пѣвцу върху струнны-тѣ ми оржділя.

ц Псал. 135; 17.
ч Псал. 11; 4.
ш Соф. 1; 7. Зах. 2; 13.

а Псал. 7; надписъ-тъ.
б Псал. 85; 6.
в Втор. 33; 2. Сжд. 5; 4. Псал. 68; 7.
г Наум. 1; 3.
д Псал. 18; 8.
е Быт. 49; 26.
ж Наум. 1; 5.
з Ст. 15. Втор. 33; 26, 27. Псал. 68; 4. 104; 3.
и Псал. 78; 15, 16. 105; 41.
і Исх. 19; 16, 18. Сжд. 5; 4, 5. Псал. 68; 8. 77; 18. 114; 4.
к Исх. 14; 22. Іис. Нав. 3; 16.
л Іис. Нав. 10; 12, 13.
м Іис. Нав. 10; 11. Псал. 18; 14. 77; 17, 18.
н Іер. 51; 33. Амос. 1; 3. Мих. 4; 13.
о Іис. Нав. 10; 24. 11; 8, 12. Псал. 68; 21.
п Ст. 8. Псал. 77; 19.
р Псал. 119; 120. Іер. 23; 9.
с Іов. 13; 15. Иса. 41; 16. 61; 10.
т Псал. 27; 1.
у 2 Цар. 22; 34. Псал. 18; 33.
ф Втор. 32; 13. 33; 29.

КНИГА НА ПРОРОКА СОФОНІѪ.

ГЛАВА 1.

1 Слово-то Господне, което быде къмъ Софоніѭ сынъ-тъ на Хусія, сынъ-тъ на Годоліѭ, сынъ-тъ на Амаріѭ, сынъ-тъ на Езекіѭ, въ дни-тѣ на Іосіѭ сынъ-тъ Амоновъ, Іудинъ-тъ царь.

2 Ще погубіѭ съвсѣмъ всичко
Отъ лице-то на земіѭ-тѫ, говори Господь.

3 [а]Ще погубіѭ человѣкъ и скотъ:
Ще погубіѭ птицы-тѣ въздушны, и рыбы-тѣ морскы,
И [б]спѫнуванія-та съ нечестивы-тѣ:
И ще истрѣбіѭ человѣка отъ лице-то на земіѭ-тѫ, говори Господь.

4 И ще прострѫ рѫкѫ-тѫ си върху Іудѫ,
И върху всичкы-тѣ жители на Іерусалимъ;
И [в]ще истрѣбіѭ остатъкъ-тъ Вааловъ отъ това мѣсто,
И име-то на идолскы-тѣ жрецы съсъ свещенницы-тѣ;

5 И [г]онѣзи които ся кланятъ на небесно-то воинство върху кѫщны-тѣ покрывы;
И [д]които ся кланятъ и [е]кълнѫтъ въ Господа,
И [ж]които ся кълнѫтъ въ Мелхома;

6 И [з]които ся уклоняватъ отъ подирь Господа,
И [и]които не търсятъ Господа, нито го дирятъ.

7 [і]Мълчи прѣдъ Господа Іеова,
Защото [к]е близо день-тъ Господенъ;
Защото [л]Господь приготви жертвѫ,
Опрѣдѣли поканены-тѣ си.

8 И въ день-тъ на жертвѫ-тѫ Господніѭ,
Ще накажѫ [м]началницы-тѣ, и царскы-тѣ чада,
И всичкы-тѣ що сѫ облѣкли странны дрехы.

9 Въ онзи день ще накажѫ и всичкы-тѣ които прѣскачатъ прагове-тѣ,
Които пълнятъ домове-тѣ на господари-тѣ си съ грабежъ и льсть.

10 И въ онзи день, говори Господь,
Ще бѫде мятежъ на выкъ [н]отъ рыбнѫ-тѫ портѫ,
И рыданіе отъ Масенѫ,
И голѣмо съкрушеніе отъ хълмы-тѣ.

11 [о]Плачѣте, жители на Мактесъ,
Защото ся истрѣбихѫ всичкы-тѣ търговскы людіе:
Изсѣчени быхѫ всичкы които доносѣхѫ сребро.

12 И въ онова врѣме,
Ще издиріѭ Іерусалимъ съсъ свѣтилницы,
И отмьстіѭ на мѫжіе-тѣ [п]които почиватъ на дрождіе-то си;
[р]Които думатъ въ сърдце-то си:
Господь нѣма да стори ни добро ни зло.

13 За то имотъ-тъ имъ ще бѫде въ разграбеніе,
И кѫщи-тѣ имъ въ запустѣніе;
И ще съградятъ кѫщы, а [с]нѣма да обитаватъ:
И ще насадятъ лозія, а [т]нѣма да піѭтъ вино-то имъ.

14 [у]Близо е великый день Господенъ,
Близо, и твърдѣ бърза:
Гласъ-тъ на день-тъ Господенъ:
Горестно ще извыка тамъ крѣпкый.

15 [ф]День на гнѣвъ е онзи день,
День на скърбь и на утѣсненіе,
День на запустѣніе и на погубваніе,
День на тьмининѫ и на мракъ,
День на облакъ и на мыглѫ,

16 [х]День на трѫбѫ и на въсклицаніе
Противъ твърдѣлны-тѣ градове,
И противъ высокы-тѣ стълпове.

17 И ще оскърбіѭ человѣцы-тѣ,
И [ц]ще ходятъ като слѣпы,
Защото съгрѣшихѫ Господу:
И [ч]кръвь-та имъ ще ся излѣе като прахъ,
И мѣса-та имъ [ш]като лайно.

18 Но [щ]ни сребро-то имъ ни злато-то имъ
Ще може да гы избави
Въ день-тъ на гнѣвъ-тъ Господенъ:
И всичка-та земя [ъ]ще бѫде погълнѫта
Отъ огнь-тъ на ревность-тѫ му;
Защото [ы]ще направи скончаніе, даже и скоро,
Върхъ всичкы които живѣѭтъ на земіѭ-тѫ.

ГЛАВА 2.

1 [а]Испытайте себе си, испытайте,
Народе безсрамный,

2 Прѣди да роди указъ-тъ *дѣйствіе-то си:*
И день-тъ да прѣйде [б]като плѣвѫ,

а Осія 4; 3.
б Іез. 7; 19. 14; 3, 4, 7. Мат. 13; 41.
в 4 Цар. 23; 4, 5.
г 4 Цар. 23; 12. Іер. 19; 13.
д 3 Цар. 18; 21. 4 Цар. 17; 33, 41.
е Иса. 48; 1. Осія 4; 15.
ж Іис. Нав. 23; 7. 3 Цар. 11; 33.
з Иса. 1; 4. Іер. 2; 13, 17. 15; 6.
и Осія. 7; 7.
і Авв. 2; 20. Зах. 2; 13.
к Иса. 13; 6.
л Иса. 34; 6. Іер. 46; 10. Іез. 39; 17. Откр. 19; 17.
м Іер. 39; 6.
н 2 Лѣт. 33; 14.
о Іак. 5; 1.
п Іер. 48; 11. Амос. 6; 1.
р Псал. 94; 7.
с Втор. 28; 30, 39. Амос. 5; 11.
т Мих. 6; 15.
у Іоил. 2; 1. 11.
ф Ст. 18. Иса. 22; 5. Іер. 30; 7. Іоил. 2; 2, 11. Амос. 5; 18.
х Іер. 4; 19.
ц Втор. 28; 29. Иса. 59; 10.
ч Псал. 79; 3.
ш Псал. 83; 10. Іер. 9; 22. 16; 4.
щ Прит. 11; 4. Іез. 7; 19.
ъ Гл. 3; 8.
ы Ст. 2, 3.

а Іоил. 2; 16.
б Іов. 21; 18. Псал. 1; 4. Иса. 17; 13. Осія 13; 3.

Прѣди да нападне вързъ васъ
[в]Распаленіе-то на гнѣвъ-тъ Господенъ,
Прѣди да нападне вързъ васъ
День-тъ на ярость-тѫ Господнѭ.
3 [г]Търсѣте Господа, [д]всичкы кроткы земни,
Които извършвате сѫдбы-тѣ му:
Търсѣте правдѫ, търсѣте кротость,
[е]Негли ся покрыете въ день-тъ на гнѣвъ-тъ Господенъ.
4 Защото [ж]Газа ще бѫде оставена,
И Аскалонъ ще бѫде запустенъ:
Ще изгонятъ [з]Азотъ въ пладнинѫ,
И Аккаронъ ще ся искорени.
5 Горко [и]на жители-тѣ на морскы-тѣ брѣгове,
На народъ-тъ на Херевцы-тѣ!
Слово-то Господне е противъ васъ:
И тебе, [і]Ханаане, земле на Филистимцы-тѣ,
Ще тя погубѭ, та да нѣма жители.
6 И брѣгъ-тъ морскый ще е населенія *и* кладенци на овчары,
И [к]ограды на стада.
7 И *това* приморіе ще е за [л]остатъкъ-тъ на Іудинъ-тъ домъ:
Тамъ ще пасѫтъ:
Въ домове-тѣ на Аскалонъ ще лѣжатъ вечеръ;
Защото Господь тѣхный Богъ [м]ще гы посѣти,
И [н]повърне плѣнъ-тъ имъ.
8 [о]Чухъ хулѫ-тѫ на Моава,
И [п]укоры-тѣ на Аммоновы-тѣ сынове,
Съ които хуляхѫ людіе-тѣ ми,
И [р]ся увеличавахѫ противъ прѣдѣлы-тѣ имъ.
9 За то живъ сьмь азъ, говори Господь на силы-тѣ, Богъ Израилевъ,
Непрѣмѣнно [с]Моавъ ще бѫде като Содомъ,
И [т]Аммонови-тѣ сынове като Гоморръ,
[у]Мѣсто на коприва, и на солницы, и на вынѫгышнѫ пустотѫ:
Остатъкъ-тъ на людіе-тѣ ми ще гы обере,
И [ф]остатъкъ-тъ на народъ-тъ ми ще гы наслѣди.
10 Това ще имъ стане [х]заради гордость-тѫ имъ,
Защото хулихѫ и ся възвеличихѫ
Противъ людіе-тѣ на Господа на силы-тѣ.
11 Господь ще е страшенъ противъ тѣхъ,
Защото ще истрѣби всичкы-тѣ земны богове:
И [ц]ще му ся поклонятъ, всякой отъ мѣсто-то си,
[ч]Всичкы-тѣ острови на народы-тѣ.
12 И вы, [ш]Еѳіопяне,
Ще бѫдете пронизани [щ]съ мечъ-тъ ми.
13 И ще простре рѫкѫ-тѫ си противъ сѣверъ;
И [ъ]погуби Ассиріѭ:
И ще направи Ниневіѭ запустѣніе,
И мѣсто безводно като пустынѭ-тѫ.
14 И [ы]стада ще лѣжатъ въ срѣдъ неѭ,
[ь]Всичкы-тѣ животны на народы-тѣ;
И [ѣ]неясыть-тъ и ежъ-тъ ще обитаватъ въ горни-тѣ ѝ прагове;
Гласъ-тъ *имъ* ще звѫкне въ прозорцы-тѣ:
Пустота ще бѫде въ врата-та,
Защото [ю]ще оголѣе отъ кедровы-тѣ *направы*.
15 Тойзи е веселящій ся градъ,
[я]Живѣющій безгрыжно,
[ѫ]Който говорѣше въ сърдце-то си:
Азъ сьмь, и нѣма другъ освѣнь мене.
Какъ станѫ пустъ,
Виталница на звѣрове!
Всякой що заминува по край него
[ѭ]Ще позвизди, *и* [а]помаха съ рѫкѫ-тѫ си.

ГЛАВА 3.

1 Горко на бунтовный-тъ и скверный-тъ *градъ*,
На насилственный-тъ градъ!
2 [а]Не послуша гласъ-тъ;
[б]Не пріе наказаніе;
Не упова на Господа;
Не ся приближи при Бога своего.
3 [в]Началници-тѣ му сѫ въ срѣдъ него льви рыкающи:
Сѫдіи-тѣ му, [г]вечерни вълци:
Не оставятъ нищо за заранъ.
4 [д]Пророци-тѣ му сѫ вѣтровити,
Человѣци лъстиви:
Священници-тѣ му осквернихѫ святилище-то,
[е]Насилствовахѫ законъ-тъ.
5 [ж]Праведный Господь е [з]въ срѣдъ него:
Нѣма да направи неправдѫ:
Всякѫ сутринѫ приводи сѫдбѫ-тѫ си въ видѣло, не оскудѣва,
По [и]нечестивый не знае срамъ.
6 Истрѣбихъ народы: стълпове-тѣ имъ сѫ запустѣни:
Запустихъ пѫтища-та имъ, та да нѣма кой да заминува:
Градове-тѣ имъ ся разорихѫ,

в 2 Цар. 23; 26.
г Псал. 103; 4. Амос. 5; 6.
д Псал. 76; 9.
е Іонх. 2; 14. Амос. 5; 15. Іона. 3; 9.
ж Іер. 47; 4, 5. Іез. 25; 15. Амос. 1; 6, 7, 8. Зах. 9; 5, 6.
з Іер. 6; 4. 15; 8.
и Іез. 25; 16.
і Іис. Нав. 13; 3.
к Ст. 14. Иса. 17; 2.
л Ст. 9. Иса. 11; 11. Мих. 4; 7. 5; 7, 8. Агг. 1; 12. 2; 2.
м Исх. 4; 31. Лук. 1; 68.
н Псал. 126; 1. Іер. 29; 14. Гл. 3; 20.
о Іер. 48; 27 и др. Іез. 25; 8.
п Іез. 25; 3, 6.
р Іер. 49; 1.
с Иса. 15; Іер. 48; Іез. 25; 9. Амос. 2; 1.
т Амос. 1; 13.
у Быт. 19; 25. Втор. 29; 23. Иса. 13; 19. 34; 13. Іер. 49; 18. 50; 40.
ф Ст. 7.
х Иса. 16; 6. Іер. 48; 29.
ц Мал. 1; 11. Іоан. 4; 21.
ч Быт. 10; 5.
ш Иса. 18; 1. 20; 4. Іер. 46; 9. Іез. 30; 9.
щ Псал. 17; 13.
ъ Иса. 10; 12. Іез. 31; 3. Наум. 1; 1. 2; 10. 3; 15. 18.
ы Ст. 6.
ь Иса. 13; 21, 22.
ѣ Иса. 34; 11, 14.
ю Іер. 22; 14.
я Иса. 47; 8.
ѫ Откр. 18; 7.
ѭ Іов. 27; 23. Плач. 2; 15. Іез. 27; 36.
а Наум. 3; 19.

—

а Іер. 22; 21.
б Іер. 5; 3.
в Іез. 22; 27. Мих. 3; 9, 10, 11.
г Авв. 1; 8.
д Іер. 23; 11, 32. Плач. 2; 14. Осія 9; 7.
е Іез. 22; 26.
ж Втор. 32; 4.
з Ст. 15; 17. Мих. 3; 11.
и Іер. 3; 3. 6; 15. 8; 12.

Щото нѣма человѣкъ, нѣма житель.
7 [i]Рѣкохъ: Непрѣмѣнно щѣше да ся убоишь ты отъ мене,
Щѣше да пріемешь наказаніе,
Селеніе-то му не щѣше да ся истрѣби,
Колкото и да го наказовахъ;
Но тѣ ускорихѫ [к]да растлѣватъ всичкы-тѣ си дѣянія.
8 За то [л]чакайте мя, говори Господь,
До день-тъ въ който ся повдигнѫ за обиръ;
Защото изреченіе-то ми е [м]да съберѫ народы-тѣ,
И да скупіѭ царства-та,
Да излѣѭ върхъ тѣхъ негодованіе-то си,
Всичко-то распаленіе на гнѣвъ-тъ си,
Понеже [н]всичка-та земя ще бѫде погълнѫта
Отъ огнь-тъ на ревность-тѫ ми.
9 Защото тогазь ще [*]туріѭ въ народы-тѣ [о]языкъ чистъ,
За да призыватъ всичкы-тѣ име-то Господне,
Да му работятъ подъ единъ хомотъ.
10 [п]Оттатакъ рѣкы-тѣ на Еѳіопіѭ молители-тѣ ми,
Дъщеря-та на разсѣяны-тѣ ми,
Ще донесѫтъ *приношеніе-то* ми.
11 Въ онзи день нѣма да ся срамувашь
Заради всичкы-тѣ си дѣянія,
Чрѣзъ които си беззаконновалъ противъ мене;
Защото тогазь ще отнѣмѫ отъ срѣдъ тебе онѣзи
[р]Които ся хвалятъ въ гордость-тѫ ти,
И нѣма вече да велерѣчишь заради святѫ-тѫ ми горѫ.
12 И ще оставіѭ въ срѣдъ тебе
[с]Людіе оскърбены и сиромасы,
И тѣ ще ся надѣіѭтъ на име-то Господне.
13 [т]Остатъкъ-тъ Израилевъ [у]нѣма да прави беззаконіе,
Нито да говори лъжы,
[ф]Нито ще ся намѣри въ уста-та имъ языкъ льстивъ;
Защото тѣ [х]ще пасѫтъ, и ще лѣжатъ,
И не ще има кой да устрашава.
14 [ц]Пѣй, Сіонова дъщеро:
Въскликнѣте, Израилю:
Весели ся и радувай ся отъ всичко сърдце,
Дъщеро Іерусалимска.
15 Отнѣ Господь сѫдове-тѣ ти,
Върнѫ неприятель-тъ ти:
[ч]Царь Израилевъ е Господь [ш]въ срѣдъ тебе:
Нѣма да видишь вече зло.
16 Въ онзи день [щ]ще ся рече Іерусалиму:
Не *бой* ся:
Сіоне, [ъ]да не разслабѣватъ рѫцѣ-тѣ ти.
17 Господь Богъ твой, [ы]който е въ срѣдъ тебе,
Силный-тъ, ще тя спасе,
[ь]Ще ся развесели за тебе съ радость,
Ще *тя* милува въ любовь-тѫ си,
Ще ся весели за тебе съ пѣсни.
18 Ще съберѫ [ѣ]оскърбены-тѣ заради праздницы-тѣ,
Които сѫ отъ тебе,
На които бѣ тежина поношеніе-то му.
19 Ето, въ онова врѣме ще махнѫ всичкы тѣзи които тя угнѣтаватъ:
И ще избавіѭ [ю]хромѫ-тѫ,
И ще приберѫ оттласнѫтѫ-тѫ;
И ще гы направіѭ хвалѫ и славѫ
Въ всяко мѣсто на срамъ-тъ имъ.
20 Въ онова врѣме [я]ще вы доведѫ,
И въ *онова* врѣме ще вы съберѫ;
Защото ще вы направіѭ имениты и похвалны
Между всичкы-тѣ земны народы,
Когато азъ върнѫ плѣнъ-тъ ви прѣдъ очи-тѣ ви, говори Господь.

КНИГА НА ПРОРОКА АГГЕЯ.

ГЛАВА 1.

1 [а]Въ вторѫ-тѫ годинѫ на царь Дарія, въ шестый-тъ мѣсецъ, въ първый-тъ день на мѣсецъ-тъ, бѫде слово Господне чрѣзъ пророка Аггея [б]къмъ Зоровавеля сынъ-тъ Салаѳіилевъ, управитель-тъ на Іудѫ, и [в]къмъ Іисуса сынъ-тъ [г]Іоседековъ, велікый-тъ священникъ, и рече: 2 Така говори Господь Саваоѳъ, и казва: Тѣзи людіе

[i] Вижь Іер. 8; 6.
[к] Быт. 6; 12.
[л] Псал. 27; 14. 37; 34. Прит. 20; 22.
[м] Іоил. 3; 2.
[н] Гл. 1; 18.
[*] *Евр.* върнѫ.
[о] Иса. 19; 18.
[п] Псал. 68; 31. Иса. 18: 1, 7. 60; 4 и дрг. Мал. 1: 11. Дѣян. 8; 27.
[р] Іер. 7; 4. Мих. 3; 11. Мат. 3; 9.
[с] Иса. 14; 32. Зах. 11; 11. Мат. 5; 3. 1 Кор. 1; 27, 28. Іак. 2; 5.
[т] Мих. 4; 7. Гл. 2; 7.
[у] Иса. 60; 21.
[ф] Иса. 63; 8. Отк. 14; 5.
[х] Іез 34; 28 Мих. 4; 4. 7; 14.
[ц] Иса. 12; 6. 54; 1. Зах. 2; 10. 9; 9.
[ч] Іоан. 1; 49.
[ш] Ст. 5; 17. Іез. 48; 35. Отк. 7; 15. 21; 3, 4.
[щ] Иса. 35; 3, 4.
[ъ] Евр. 12; 12.
[ы] Ст. 15.
[ь] Втор. 30; 9. Иса. 62: 5. 65; 19. Іер. 32; 41.
[ѣ] Плач. 2; 6.
[ю] Іез. 34; 16. Мих. 4; 6, 7.
[я] Иса. 11; 12. 27; 12. 56; 8. Іез. 28; 25. 34; 13. 37; 21. Амос. 9; 14.

—

[а] Ездр. 4; 24. 5; 1. Зах. 1; 1.
[б] 1 Лѣт. 3; 17, 19. Езд. 3; 2 Мат. 1; 12. Лук. 3; 27.
[в] Езд. 3; 2. 5; 2.
[г] 1 Лѣт. 6; 15.

говорятъ: Врѣме-то не е дошло, врѣме-
3 то да ся съгради домъ-тъ Господенъ. И
быде слово Господне [д]чрѣзъ пророка Аг-
гея, и рече:
4 [е]Врѣме ли е вамъ,
Да обитавате вы у подъсчены-тѣ си домове,
А тойзи домъ да е пустъ?
5 Сега прочее така говори Господь Са-
ваоѳъ:
[ж]Помыслѣте пѫтища-та си.
6 [з]Посѣяхте много, и събрахте доходъ малко;
Ядете, и не ся насыщате;
Піете, и не ся благодарите;
Обличате ся, и не ся стоплювате:
И [и]заплащаемый ся заплаща за единъ про-
битъ мѣшецъ.
7 Така говори Господь Саваоѳъ,
Помыслѣте пѫтища-та си.
8 Възлѣзте на горѫ-тѫ, та донесте дърва,
И съградѣте домъ-тъ:
И ще ся благоугодіѭ въ него,
И ще ся прославіѭ, говори Господь.
9 [і]Погледнѫхте за много, и ето, *станѫ* малко:
И *го* донесохте въ домъ-тъ, и [к]азъ дух-
нѫхъ на него:
Защо? говори Господь Саваоѳъ.
Заради домъ-тъ си, който е пустъ,
А вы тичате всякой въ домъ-тъ си.
10 За то [л]небе-то задържа отъ васъ росѫ-
тѫ *си*,
И земя-та възбрани плодъ-тъ си.
11 И [м]повыкнѫхъ бездъждіе
Върху земѭ-тѫ, и върху горы-тѣ,
И върху жито-то, и върху мѫстъ-тъ, и
върху елей-тъ,
И върху всичко що износи земя-та,
И върху человѣцы-тѣ, и върху скотове-тѣ,
И [н]върху всичкы-тѣ трудове на рѫцѣ-тѣ
имъ.
12 И [о]послуша Зоровавель Салаѳіилевый
сынъ, и Іисусъ Іоседековый сынъ, вели-
кый священникъ, и всичкый остатъкъ на
людіе-тѣ, гласъ-тъ на Господа Бога своего,
и думы-тѣ на пророкъ Аггея, като го
проводи Господь тѣхный Богъ: и убояхѫ
13 ся людіе-тѣ прѣдъ Господа. И говорй Аг-
гей посланникъ-тъ Господень споредъ по-
сланіе-то Господне на людіе-тѣ, и рече:
14 [п]Азъ съмь съ васъ, говори Господь. И
[р]възбуди Господь духъ-тъ на Зоровавеля
сынъ-тъ Салаѳіилевъ, [с]управитель-тъ на
Іудѫ, и духъ-тъ на Іисуса сынъ-тъ Іо-
седековъ, великый-тъ священникъ, и духъ-
тъ на всичкый-тъ остатъкъ на людіе-тѣ,
и [т]дойдохѫ та работѣхѫ въ домъ-тъ на
15 Господа Саваоѳа, Бога своего, Въ двади-
сеть и четвъртый-тъ день на шестый-тъ мѣ-
сецъ, въ вторѫ-тѫ годинѫ на царь Дарія.

ГЛАВА 2.

1 Въ седмый-тъ *мѣсецъ*, въ двадесеть и
първый-тъ *день* на мѣсецъ-тъ, станѫ слово
Господне чрѣзъ пророка Аггея, и рече:
2 Говори сега на Зоровавеля сынъ-тъ Са-
лаѳіилевъ, управитель-тъ на Іудѫ, и на
Іисуса сынъ-тъ Іоседековъ, великый-тъ
священникъ, и на остатъкъ-тъ на людіе-
3 тѣ, и кажи: [а]Кой останѫ между васъ,
който видѣ тойзи домъ въ първѫ-тѫ му
славѫ? и какъвъ го видите вы сега? [б]Не
е ли въ очи-тѣ ви като нищо, сравненъ съ
4 оногозъ? [в]Но уякчи ся сега, Зоровавелю,
говори Господь: и уякчи ся, Іисусе, сыне
Іоседековъ, великый священниче: и уяк-
чѣте ся, всичкы людіе на тѫзи земѭ,
говори Господь, и работѣте; защото азъ
съмь съ васъ, говори Господь Саваоѳъ.
5 [г]Споредъ думѫ-тѫ на завѣтъ-тъ ми съ
васъ, когато излѣзохте изъ Египетъ,
[д]Духъ-тъ ми ще прѣбывае между васъ:
не бойте ся.
6 Защото така говори Господь Саваоѳъ:
[е]Още еднаждь, слѣдъ малко, [ж]азъ ще
потресѫ небеса-та, и земѭ-тѫ, и море-то,
7 и сушѫ-тѫ. И ще потресѫ всичкы-тѣ на-
роды, и [з]избранны-тѣ нѣща на всичкы-тѣ
народы ще дойдѫтъ; и ще испълнѭ
тойзи домъ съсъ славѫ, говори Господь
8 Саваоѳъ. Сребро-то е мое, и злато-то е
9 мое, говори Господь Саваоѳъ. [и]Слава-та
на тойзи послѣдень домъ ще е по голѣма
отъ онѫзи на първый-тъ, говори Господь
на силы-тѣ: и на това мѣсто [і]ще дамъ
миръ, говори Господь на силы-тѣ.
10 Въ двадесеть четвъртый-тъ на деветый-
тъ *мѣсецъ* въ вторѫ-тѫ годинѫ на Дарія,
станѫ слово Господне чрѣзъ пророка Аг-
11 гея и рече: Така говори Господь Сава-
оѳъ: [к]Попытай сега священницы-тѣ *заради*
12 законъ-тъ, и кажи: Ако земе нѣкой месо
свято въ край-тъ на дрехѫ-тѫ си, и съ
край-тъ ѝ допре хлѣбъ, или вариво, или
вино, или елей, или всяко ястіе, ще ся
освяти ли? И священници-тѣ отговорихѫ,
13 та рекохѫ: Не. И рече Аггей: [л]Ако не-
чистъ отъ мъртво тѣло ся прикосне до
нѣкое отъ тѣхъ, ще бѫде ли нечисто?
И священници-тѣ отговорихѫ, и рекохѫ,
14 Ще бѫде нечисто. И отговори Аггей, та
рече: [м]Така сѫ тѣзи людіе, и така тойзи
народъ прѣдъ мене, говори Господь, и

д Езд. 5; 1.
е 2 Цар. 7; 2. Псал. 132; 3. и дрг.
ж Ст. 7. Плач. 3; 40.
з Втор. 28; 38. Осія 4; 10. Мих. 6; 14, 15. Гл. 2; 16.
и Зах. 8; 10.
і Гл. 2; 16.
к Гл. 2; 17.
л Лев. 26; 19. Втор. 28; 23. 3 Цар. 8; 35
м 3 Цар. 17; 1. 4 Цар. 8; 1.
н Гл. 2; 17.
о Езд 5; 2.
п Мат. 28; 20. Рим 8; 31.
р 2 Лѣт. 36; 22. Езд 1; 1.
с Гл 2; 21.
т Езд 5; 2, 8.

а Езд. 3; 12.
б Зах. 4; 10.
в Зах. 8; 9.
г Исх. 29; 45, 46.
д Неем 9; 20. Иса. 63; 11.
е Ст. 21. Евр. 12; 26.
ж Іоил. 3; 16
з Быт. 49; 10. Мал. 3; 1.
и Іоан. 1; 14.
і Псал. 85; 8, 9. Лук. 2; 14. Ефес. 2; 14.
к Лев. 10; 10, 11. Втор. 33; 10. Мал. 2; 7.
л Числ. 19; 11.
м Тит. 1; 15.

така всяко дѣло отъ ржцѣ-тѣ имъ: и как-
15 вото приносятъ тамъ, е нечисто: И сега [н]смыслѣте: отъ тойзи день и нататакъ, прѣди да ся положи камыкъ върху ка-
16 мыкъ въ храмъ-тъ Господень. Прѣди да стане това, [о]отиваше *нѣкой* при единъ купъ отъ двадесеть *мѣры*, и бѣхж десеть: отиваше при жлебъ-тъ за да источи петдесеть *мѣры* отъ жлебъ-тъ, и бѣхж два-
17 десеть. [п]Поразихъ вы съ вѣтротлѣніе, и съ ръждж, и съ градъ, [р]въ всичкы-тѣ дѣла на ржцѣ-тѣ ви: [с]но вы не *ся върнжхте* къмъ мене, говори Господь.

18 Смыслѣте сега: отъ тоя день и нататакъ, отъ двадесеть и четвъртый-тъ день на деветый-тъ *мѣсецъ* [т]отъ день-тъ въ който ся основа храмъ-тъ Господень, смыслѣте.

19 [у]Още ли е сѣме-то въ житницж-тж? Още и лоза-та, и смоковница-та, и наръ-тъ, и маслина-та, не плодоносихж: отъ тойзи день ще *гы* благословіж.

20 И станж пакъ слово Господне къмъ Аггея въ двадесеть и четвъртый-тъ на мѣ-
21 сецъ-тъ и рече: Говорй на Зоровавеля, [ф]управитель-тъ Іудинъ, и кажи:
[х]Азъ ще потресж небе-то и земіж-тж;
22 И [ц]ще низвърнж прѣстолъ-тъ на царства-та,
И ще истрѣбіж държавж-тж на царствата языческы:
И [ч]ще низвърнж колесницы-тѣ и всадницы-тѣ имъ:
И коніе-тѣ и всадници-тѣ имъ ще паднжтъ,
Всякой чрѣзъ мечъ-тъ на брата си.
23 Въ онзи день, говори Господь на силы-тѣ,
Ще земж тебе, Зоровавелю,
Рабе мой, сыне Салаѳіилевъ, говори Господь,
И [ш]ще тя туріж като печать;
[щ]Защото тя избрахъ, говори Господь Саваоѳъ.

КНИГА НА ПРОРОКА ЗАХАРІЯ.

ГЛАВА 1.

1 Въ осмый-тъ мѣсецъ, [а]въ вторж-тж годинж на Дарія, станж слово Господне [б]къмъ Захаріж, сынъ-тъ на Варахіж, сына на Іддо, пророкъ-тъ, и рече:

2 Господь ся разгнѣва много на бащы-тѣ ви.

3 За то кажи имъ:
Така говори Господь Саваоѳъ:
[в]Обърнѣте ся къмъ мене, говори Господь Саваоѳъ,
И ще ся обърнж къмъ васъ, говори Господь Саваоѳъ.
4 Не ставайте както *бѣхж* бащи-тѣ ви,
[г]Къмъ които прѣждни-тѣ пророци извыкахж, та рекохж:
Така говори Господь Саваоѳъ:
[д]Върнѣте ся сега отъ лукавы-тѣ си пжтища,
И отъ лукавы-тѣ си дѣянія:
И не послушахж,
И не дадохж вниманіе менѣ, говори Господь.
5 Бащи-тѣ ви дѣ сж?
И пророци-тѣ живѣіжтъ ли въ вѣкъ?
6 Но [е]думы-тѣ ми и повелѣнія-та ми,
Които заповѣдахъ на рабы-тѣ си пророцы-тѣ,
Не стигнжхж ли до бащы-тѣ ви?
И тѣ ся обърнжхж, та рекохж:
[ж]Както Господь на силы-тѣ намысли да направи намъ,
Споредъ пжтища-та ни, и споредъ дѣянія-та ни,
Така направи намъ.

7 Въ двадесеть и четвъртый-тъ день на единадесетый-тъ мѣсецъ, който е мѣсецъ Саватъ въ вторж-тж годинж на Дарія, станж слово Господне къмъ Захаріж, сына на Варахіж, сына на Іддо, про-
8 рокъ-тъ, и рече: Видѣхъ нощя, и ето [з]человѣкъ яздящъ на червенъ конь, и той стоеше между мирсины, които *бѣхж* въ долинж; и задъ него [и]коніе червени, пъ-
9 стри и бѣли. И рѣкохъ: Господарю мой, що сж тѣзи? И рече ми ангелъ-тъ който говорѣше съ мене: Азъ ще ти покажж
10 що сж тѣзи. И человѣкъ-тъ, който стоеше между мирсины-тѣ отговори и рече: [і]Тѣ

н Гл. 1; 5.
о Гл. 1; 6, 9. Зах. 8; 10.
п Втор. 28; 22. 3 Цар. 8; 37. Амос. 4; 9. Гл. 1; 9.
р Гл. 1; 11.
с Іер. 5; 3. Амос. 4; 6, 8, 10, 11.
т Зах. 8; 9.
у Зах. 8; 12.
ф Гл. 1; 14.
х Ст. 6, 7. Евр. 12; 26.
ц Дан. 2; 44. Мат. 24; 7.
ч Мих. 5; 10. Зах. 4; 6. 9; 10.
ш Пѣсн. 8; 6. Іер. 22; 24.
щ Иса. 42; 1. 43; 10.

а Езд. 4; 24. Агг. 1; 1.
б Езд. 5; 1. Мат. 23; 35.
в Іер. 25; 5. 35; 15. Мих. 7; 19. Мал. 3; 7. Лук. 15; 20. Іак. 4; 8.
г 2 Лѣт. 36; 15, 16.
д Иса. 31; 6. Іер. 3; 12. 18; 11. Іез. 18; 30. Осія 14; 1.
е Иса. 55; 1.
ж Плач. 1; 18. 2; 17.
з Іис. Нав. 5; 13. Отк. 6; 4.
и Гл. 6; 2 до 7.
і Евр. 1; 14.

сѫ онѣзи, които Господь проводи да об-
11 ходятъ земіѭ-тѫ. И [к]отговорихѫ на ангелъ-тъ Господень стоящій-тъ между мирсины-тѣ, и рекохѫ: Ный обходихмы земіѭ-тѫ, и ето, всичка-та земя сѣди и е тиха.

12 И ангелъ-тъ Господень отговори та рече: [л]Господи на силы-тѣ, до кога нѣма да помилувашь Іерусалимъ, и Іудины-тѣ градове, противъ които ся разгнѣва ты
13 [м]въ тѣзи седмдесеть години? И Господь отговори на ангелъ-тъ, който говорѣше съ мене, [н]думы добры, думы утѣшителны.
14 И рече ми ангелъ-тъ който говорѣше съ мене: Выкни и кажи: Така говори Господь Саваоѳъ: [о]Ревнивъ сьмь за Іерусалимъ и за Сіонъ съ голѣмо ревнованіе:
15 И сьмь твърдѣ гнѣвенъ противъ безгрыжны-тѣ народы; защото [п]като ся разгнѣвахъ азъ малко, тѣ помогнѫхѫ на зло-
16 то: За то така говори Господь: [р]Азъ ся обърнѫхъ къмъ Іерусалимъ съ щедроты: домъ-тъ ми ще ся съгради въ него, говори Господь Саваоѳъ: и [с]вървь ще ся о-
17 пъне върху Іерусалимъ. Выкни още и кажи: Така говори Господь Саваоѳъ: Градове-тѣ ми още ще ся прѣливатъ отъ благости, и [т]Господь ще утѣши още Сіонъ, и [у]ще избере пакъ Іерусалимъ.

18 И повдигнѫхъ очи-тѣ си, и видѣхъ, и
19 ето, четыри рога; И рѣкохъ на ангелъ-тъ който говорѣше съ мене: Що сѫ тѣзи? а той ми отговори: [ф]Тѣзи сѫ рогове-тѣ които распьрснѫхѫ Іудѫ, Израиля, и Іе-
20 русалимъ. И Господь ми показа четырма
21 дрьводѣлцы: И рѣкохъ: Що дойдохѫ да правятъ тѣзи? И отговори та рече: Тѣзи сѫ рогове-тѣ които распьрснѫхѫ Іудѫ, та не повдигнѫ никой главѫ-тѫ си; и тѣзи дойдохѫ за да гы устрашатъ, да оттьрсятъ рогове-тѣ на народы-тѣ, които [х]повдигнѫхѫ рогъ противъ Іудинѫ-тѫ земіѭ за да іѭ распьрснѫтъ.

ГЛАВА 2.

1 И повдигнѫхъ очи-тѣ си, и видѣхъ, и [а]ето мѫжъ и вървь за мѣреніе въ рѫ-
2 кѫ-тѫ му: И рѣкохъ: Дѣ отивашь ты? А той ми рече: [б]Да прѣмѣріѭ Іерусалимъ, за да видіѭ коя е ширина-та му, и коя е
3 дължина-та му. И ето ангелъ-тъ говорящій съ мене излѣзе, и другъ ангелъ из-
4 лѣзе, да го посрѣщне. И рече му: Тичай, говори на тойзи юношѫ и кажи: [в]Іерусалимъ ще ся насели безъ стѣны, заради множество-то на человѣцы-тѣ и на ско-
5 тове-тѣ въ него; Защото азъ, говори Господь, ще му сьмь [г]огненна стѣна изоколо, и [д]ще сьмь за славѫ въ срѣдъ него.

6 О! о! [е]бѣгайте отъ сѣвернѫ-тѫ земіѭ, говори Господь; защото [ж]вы распьрснѫхъ къмъ четыри-тѣ вѣтрища небесны, говори
7 Господь. О! [з]избави ся, Сіонова *дъщеро*, която обитавашь *съ* Вавилонскѫ-тѫ дъ-
8 щеріѭ. Защото така говори Господь Саваоѳъ: Вслѣдъ славѫ-тѫ испрати мя при народы-тѣ, които вы обрахѫ; защото [и]който докача васъ, докача зѣницѫ-тѫ
9 на око-то му. Защото, ето, азъ [і]ще помахамъ съ рѫкѫ-тѫ си върху тѣхъ, и ще бѫдѫтъ корысть на работящы-тѣ имъ: и [к]ще познаете че Господь на силы-тѣ мя проводи.

10 [л]Весели ся, и радувай ся, дъщеро Сіонова; защото, ето, азъ идѫ, и [м]ще ся населіѭ въ срѣдъ тебе, говори Господь.
11 И [н]много народи ще ся прилѣпятъ при Господа [о]въ онзи день, и ще ми сѫ [п]людіе: и ще ся населіѭ въ срѣдъ тебе, и [р]ще познаешь че Господь на силы-тѣ мя
12 проводи при тебе. И Господь [с]ще наслѣди Іудѫ за свой дѣлъ въ святѫ-тѫ земіѭ,
13 и [т]ще избере пакъ Іерусалимъ. [у]Мълчи, всяка плъте, прѣдъ Господа; защото станѫ [ф]отъ селеніе-то на святыніѭ-тѫ си.

ГЛАВА 3.

1 И показа ми [а]Іисуса, великый-тъ священникъ, че стоеше прѣдъ ангелъ-тъ Господень, и [б]врагъ-тъ стоеше отъ десно му
2 за да му ся съпротиви. И рече Господь на врагъ-тъ: [в]Ще ти запрѣти Господь, враже: ей, ще ти запрѣти Господь, [г]който избра Іерусалимъ; [д]не е ли той главня истьргнѫта изъ огнь?

3 А Іисусъ бѣ облѣченъ въ уплѣсканы
4 [е]дрехы, и стоеше прѣдъ ангелъ-тъ. И отговори, та рече на стоящы-тѣ прѣдъ него и казваше: Отнемѣте уплѣсканы-тѣ дрехы отъ него. А нему рече: Ето отнѣхъ отъ тебе беззаконіе-то ти, и [ж]ще тя облѣкѫ
5 въ свѣтлы дрехы. И рѣкохъ: Нека турятъ

к Псал. 103; 20, 21.
л Псал. 102; 13. Отк. 6; 10.
м Іер. 25; 11, 12. Дан. 9; 2. Гл. 7; 5.
н Іер. 29; 10.
о Іоил. 2; 18. Гл. 8; 2.
п Иса. 47; 6.
р Иса. 12; 1. 54; 8. Гл. 2; 10. 8; 3.
с Гл. 2; 1, 2.
т Иса. 51; 3.
у Иса. 14; 1. Гл. 2; 12. 3; 2.
ф Езд. 4; 1, 4, 7. 5; 3.
х Псал. 75; 4, 5.

—

а Іез. 40; 3.
б Отк. 11; 1. 21; 15, 16.
в Іер. 31; 27. Іез. 36; 10, 11.
г Иса. 26; 1. Гл. 9; 8.
д Иса. 60; 19. Отк. 21; 23.
е Иса. 48; 20. 52; 11. Іер. 1; 14. 50; 8. 51; 6, 45.
ж Втор. 28; 64. Іез. 17; 21.
з Отк. 18; 4.
и Втор. 32; 10. Псал. 17; 8. 2 Сол. 1; 6.
і Иса. 11; 15. 19; 16.
к Гл. 4; 9.
л Иса. 12; 6. 54; 1. Соф. 3; 14.
м Лев. 26; 12. Іез. 37; 27. Гл. 8; 3. Іоан. 1; 14. 2 Кор. 6; 16.
н Иса. 2; 2, 3. 49; 22. 60; 3 и дрг. Гл. 8; 22, 23.
о Гл. 3; 10.
п Исх. 12; 49.
р Іез. 33; 33. Ст. 9.
с Втор. 32; 9.
т Гл. 1; 17.
у Авв. 2; 20. Соф. 1; 7.
ф Втор. 26; 15. Псал. 68; 5. Иса. 57; 15. 63; 15.

—

а Агг. 1; 1.
б Псал. 109; 6. Отк. 12; 10.
в Іуд. 9.
г Гл. 1; 17. Рим. 8; 33.
д Амос. 4; 11. Рим. 11; 5. Іуд. 23.
е Иса. 64; 6.
ж Иса. 61; 10. Лук. 15; 22. Отк. 19; 8.

кидаръ чистъ на главж-тж му, и турихж чистый-тъ [з]кидаръ на главж-тж му, и го облѣкохж въ дрехы: а ангелъ-тъ Господень прѣдстояваше. 6 И засвидѣтелствова ангелъ-тъ Господень Іисусу и рече: 7 Така говори Господь Саваоѳъ: Ако ходишь въ пжтища-та ми, и [и]ако упазишь заповѣди-тѣ ми, тогазь ты [і]ще сждишь още домъ-тъ ми, и ще пазишь още дворове-тѣ ми, и ще ти дамъ *водители отъ между [к]стоящы-тѣ тукъ. 8 Слушай сега, Іисусе великый священниче, ты, и другари-тѣ ти които сѣдятъ прѣдъ тебе, понеже сж [л]тѣ чудни человѣци; защото, ето, азъ ще доведж [м]рабъ-тъ си [н]Отраслъ-тъ. 9 Защото ето камыкъ-тъ, когото турихъ прѣдъ Іисуса, [о]връху единый-тъ *тойзи* камыкъ *има* [п]седмь очи: ето, азъ ще начертаіж начертаніе-то му, говори Господь Саваоѳъ, и [р]ще заличж беззаконіе-то на онжзь земіж въ единъ день. 10 [с]Въ онзи день говори Господь Саваоѳъ, ще поканите всякой ближній-тъ си [т]подъ лозж-тж *си*, и подъ смоковницж-тж *си*.

ГЛАВА 4.

1 И [а]върнж ся ангелъ-тъ говорящій съ мене, и мя събуди, [б]както человѣкъ който 2 ся събужда отъ сънъ-тъ си, И рече ми: Що видишь ты? И рѣкохъ: Погледнжхъ, и ето, [в]свѣтилникъ, всичкый златенъ, и чаша връху него, и [г]седмь-тѣ му свѣтила връху него, и седмь цѣви връху седмь-тѣ свѣтилника които бѣхж надъ връхъ-тъ му. 3 И [д]двѣ маслины надъ него, една отъ десно на чашж-тж, и една отъ лѣво ней.

4 И отговорихъ та рѣкохъ на ангелъ-тъ който говорѣше съ мене и казахъ: Що 5 сж тѣзи, господарю мой? И отговори ангелъ-тъ говорящій-тъ съ мене, та ми рече: Не знаешь ли що сж тѣзи? И рѣкохъ: 6 Не, господарю мой. И отговори, та ми рече и каза: Това е слово-то Господне къмъ Зоровавеля което казва:

[е]Не чрѣзъ силж, ни чрѣзъ крѣпость,
Но чрѣзъ Духъ-тъ ми, говори Господь Саваоѳъ.

7 Що си ты, [ж]горо велика,
Прѣдъ Зоровавеля? поле:
И ще изнесе [з]връхный-тъ камыкъ
[и]Съ въсклицаніе: Благодать, благодать нему!

8 И станж слово Господне къмъ мене, и рече:

9 Ржцѣ-тѣ на Зоровавеля [і]турихж основаніе-то на тойзи домъ;
И ржцѣ-тѣ му [к]ще *го* свършатъ:
И [л]ще познаешь че [м]Господь на силы-тѣ мя проводи при васъ.

10 Защото кой прѣзрѣ [н]день-тъ на малкы-тѣ работы?
Извѣстно ще ся зарадуватъ [о]тѣзи седмь,
И ще видятъ оловный-тъ правомѣръ въ ржкж-тж на Зоровавеля;
Тѣ сж очи-тѣ Господни,
Които тичатъ прѣзъ всичкж-тж земіж.

11 Тогазь отговорихъ та му рѣкохъ: Що сж [п]тѣзи двѣ-тѣ маслины отъ десно на 12 свѣтилникъ-тъ и отъ лѣво нему? И отговорихъ вторый пжть та му рѣкохъ: Що сж двѣ-тѣ вѣтвы на маслины-тѣ които прѣзъ двѣ-тѣ златны цѣви испразну-13 ватъ изъ себе си *елей-тъ като* злато? И каза ми и рече: Не познавашь ли що сж тѣ? и отговорихъ: Не, господарю мой. 14 Тогазь рече: Тѣ сж [р]двама-та помазани, [с]които прѣдстояватъ [т]при Господа на всичкж-тж земіж.

ГЛАВА 5.

1 И пакъ повдигнжхъ очи-тѣ си, и видѣхъ, 2 и ето [а]свитъкъ летящъ. И рече ми: Що видишь ты? И отговорихъ: Видіж свитъкъ летящъ, дължина-та му двадесеть лакти, 3 и ширина-та му десеть лакти. И рече ми: [б]Това е клѣтва-та исходяща-та по лицето на взичкж-тж земіж; защото всякой който краде ще ся истрѣби, както *ся пише* въ него отъ самъ: и всякой който ся кълне ще ся истрѣби, както *ся пише* въ 4 него отъ тамъ. Ще іж изнесж, говори Господь Саваоѳъ, и ще влѣзе въ домъ-тъ на крадецъ-тъ и въ домъ-тъ [в]на кълнжщій-тъ ся въ име-то ми съ лъжж: и ще обитава въ срѣдъ домъ-тъ му, и [г]ще го разори, и дърва-та му, и каменіе-тѣ му. 5 И ангелъ-тъ говорящій-тъ съ мене излѣзе, та ми рече: Повдигни сега очи-тѣ си, та 6 виждь що е това което излази. И рѣкохъ: Що е това? А той рече: Това което излази е ефа: и рече: Това е прѣдставяніе-7 то имъ по всичкж-тж земіж. И ето, вдигаше ся единъ свинеценъ талантъ: и ето 8 една жена сѣдѣше въ срѣдъ ефж-тж. И

[з] Исх. 29; 6. Гл. 6; 11.
[и] Лев. 8; 35. 3 Цар. 2; 3. Іез. 44; 16.
[і] Втор. 17; 9. Мал. 2; 7.
* *Или* другари, *или* мѣста за расхожданіе.
[к] Гл. 4; 14. 6; 5.
[л] Псал. 71; 7. Иса. 8; 18. 20; 3. Іез. 12; 11. 24; 24.
[м] Иса. 42; 1. 49; 3, 5. 52; 13. 53; 11. Іез. 34; 23, 24.
[н] Иса. 4; 2. 11; 1. Іер. 23; 5. 33; 15. Гл. 6; 12. Лук. 1; 78.
[о] Псал. 118; 22. Иса. 28; 16.
[п] Гл. 4; 10. Отк. 5; 6.
[р] Іер. 31; 34. 50; 20. Мих 7; 18, 19. Гл. 13; 1.
[с] Гл. 2; 11.
[т] 3 Цар. 4; 25. Иса. 36; 16. Мих. 4; 4.

—

[а] Гл. 2; 3.
[б] Дан. 8; 18.
[в] Исх. 25; 31. Отк. 1; 12.
[г] Исх. 25; 37. Отк. 4; 5.
[д] Ст. 11, 12. Отк. 11; 4.
[е] Осія 1; 7.
[ж] Іер. 51; 25. Мат. 21; 21.
[з] Псал. 118; 22.
[и] Езд. 3; 11, 13.
[і] Езд. 3; 10.
[к] Езд. 6; 15.
[л] Гл. 2; 9, 11. 6; 15.
[м] Иса. 48; 16. Гл. 2; 8.
[н] Агг. 2; 3.
[о] 2 Лѣт. 16; 9. Прит. 15; 3. Гл. 3; 9.
[п] Ст. 3.
[р] Отк. 11; 4.
[с] Гл. 3; 7. Лук. 1; 19.
[т] Вижь Іис. Нав. 3; 11, 13. Гл. 6; 5.

—

[а] Іез. 2; 9.
[б] Мих. 4; 6.
[в] Лев. 19; 12. Гл. 8; 17. Мал. 3; 5.
[г] Лев. 14; 45.

рече ангелъ-тъ: Това е неправда-та. И іѭ хвьрли въ срѣдъ ефѫ-тѫ: и хвьрли свинецнѫ-тѫ теглилкѫ въ уста-та ѝ. 9 Тогазь повдигнѫхъ очи-тѣ си, и видѣхъ, и ето, излазѣхѫ двѣ жены и вѣтръ *имаше* въ крыла-та имъ; защото имахѫ тѣ крыла като щрькскы крыла: и вдигнѫхѫ ефѫ-тѫ между земіѭ-тѫ и небе-то. 10 И рѣкохъ на ангелъ-тъ говорящій-тъ съ мене: Дѣ заносятъ тѣ ефѫ-тѫ? 11 И рече ми: [д]За да съградятъ за неѭ домъ [е]въ земіѭ-тѫ Сенааръ: и ще ся утвьрди, и ще ся тури тамъ на основаніе-то си.

ГЛАВА 6.

1 И пакъ повдигнѫхъ очи-тѣ си, та погледнѫхъ, и ето, четыри колесницы излазѣхѫ изъ срѣдъ двѣ планины, и планины-тѣ *бѣхѫ* планины мѣдны. 2 Въ пьрвѫ-тѫ колесницѫ имаше [а]коніе червени: и въ 3 вторѫ-тѫ колесницѫ, [б]коніе черни: И въ третіѭ-тѫ колесницѫ, [в]коніе бѣли: а въ четвьртѫ-тѫ колесницѫ, пьстри *и* пепелави коніе. 4 И отговорихъ та [г]рѣкохъ на ангелъ-тъ говорящій-тъ съ мене: Що сѫ тѣзи, господарю мой?

5 И отговори ангелъ-тъ, та ми рече: [д]Тѣзи сѫ четыри-тѣ небесни духове, [е]които исхождатъ отъ стояніе-то *си* прѣдъ Господа на всичкѫ-тѫ земіѭ. 6 Черни-тѣ коніе, които сѫ въ еднѫ-тѫ, исхождатъ [ж]къмъ сѣвернѫ-тѫ земіѭ: и бѣли-тѣ исхождатъ вслѣдъ тѣхъ: и пьстри-тѣ исхождатъ къмъ южнѫ-тѫ земіѭ. 7 И пепелави-тѣ излѣзохѫ, и поискахѫ да идѫтъ [з]да обходятъ земіѭ-тѫ: и рече: Идѣте, обходѣте земіѭ-тѫ: и обходихѫ земіѭ-тѫ.

8 И выкнѫ къмъ мене, та ми говори и рече: Виждь, исходящы-тѣ къмъ земіѭ-тѫ на сѣверъ, [и]упокоихѫ духъ-тъ ми въ сѣвернѫ-тѫ земіѭ.

9 И станѫ слово Господне къмъ мене, и 10 рече: Земи отъ *мѫжіе-тѣ на* плѣненіе-то, отъ Хелдая, отъ Товіѭ, и отъ Іедаіѭ, та дойди въ истый-тъ онзи день, и влѣзь въ домъ-тъ Іосіевъ, сынъ-тъ на Софоніѭ, 11 които дойдохѫ отъ Вавилонъ: И земи сребро и злато, и [і]направи вѣнцы, и положи на главѫ-тѫ на Іисуса, сынъ-тъ 12 Іоседековъ, великый-тъ священникъ: И говори му и кажи:

Така говори Господь Саваоѳъ и казва:
[к]Ето мѫжъ-тъ, на когото име-то е [л]Отраслъ;
И ще израсте отъ мѣсто-то си,
И [м]ще съгради храмъ-тъ Господень.
13 Ей, той ще съгради храмъ-тъ:
И той [н]ще земе славѫ-тѫ,
И ще сѣдне, и ще управя на прѣстолъ-тъ си,
И [о]ще е священникъ на прѣстолъ-тъ си:
И съвѣтъ на миръ ще бѫде между двама-та.

14 А вѣнци-тѣ ще бѫдѫтъ за Елема, и за Товіѭ, и за Іедаіѭ, и за Хена сынъ-тъ на Софоніѭ, [п]за поменъ въ храмъ-тъ 15 Господень. И [р]далечни-тѣ ще дойдѫтъ, и съградятъ въ храмъ-тъ Господень: и [с]ще познаете че Господь на силы-тѣ мя проводи при васъ: И *то* ще бѫде, ако послушате внимателно гласъ-тъ на Господа Бога вашего.

ГЛАВА 7.

1 И въ четвьртѫ-тѫ годинѫ на царь Дарія, станѫ слово Господне къмъ Захаріѭ въ четвьртый-тъ день на деветый-тъ мѣсецъ, 2 на Хаслевъ. Като проводихѫ въ домъ-тъ Божій Сарасара, и Регеммелеха, и человѣцы-тѣ имъ, да ся помолятъ на 3 Господа; [а]Да думатъ на священницы-тѣ, които бѣхѫ въ домъ-тъ на Господа Саваоѳа, и на пророцы-тѣ и да рекѫтъ: Да плачѫ ли [б]въ петый-тъ мѣсецъ, като ся отдѣліѭ, както вече направихъ толкозь 4 годины? И станѫ слово отъ Господа Са5 ваоѳа къмъ мене, и рече: Говорй на всичкы-тѣ людіе на тѫзь земіѭ, и на священницы-тѣ, и кажи: [в]Когато постѣхте и сѣтовахте въ петый-тъ и въ [г]седмый-тъ *мѣсецъ* [д]въ седмдесеть-тѣ тѣзи годины, 6 [е]наистинѫ за мене ли постѣхте? И когато ядѣхте, и когато піяхте, не ядѣхте ли 7 и піяхте за себе си? Не сѫ ли *тѣзи* думы-тѣ които Господь говори чрѣзъ прѣжни-тѣ пророцы когато Іерусалимъ бѣ населенъ и въ благоденствіе, и градове-тѣ му около него, когато ся населяваше [ж]южна-та и полянска-та страна?

8 И станѫ слово Господне къмъ Захаріѭ 9 и рече: Така говорй Господь Саваоѳъ и рече: [з]Сѫдѣте сѫдъ истиненъ, и правѣте милость и щедроты, всякой на брата си: 10 И [и]не насилствувайте вдовицѫ-тѫ, и сираче-то, чужденецъ-тъ, и сиромахъ-тъ, [і]и никой отъ васъ да не съвѣщава зло въ сърдце-то си противъ брата си.

11 Но не рачихѫ да внимаѭтъ, и [к]обърнѫхѫ плещы непокорливы, и [л]направихѫ

д Іер. 29; 5, 28.
е Быт. 10; 10.

—

а Гл. 1; 8. Отк. 6; 4.
б Отк. 6; 5.
в Отк. 6; 2.
г Гл. 5; 10.
д Псал. 104; 4. Евр. 1; 7, 14.
е 3 Цар. 22; 19. Дан. 7; 10. Гл. 4; 14. Лук. 1; 19.
ж Іер. 1; 14.
з Быт. 13; 17. Гл. 1; 10.
и Сѫд. 8; 3. Екк. 10; 4.
і Исх. 28; 36. 29; 6. Лев. 8; 9. Гл. 3; 5.
к Іоан. 1; 45.
л Гл. 3; 8.
м Гл. 4; 9. Мат. 16; 18. Ефес. 2; 20; 21, 22. Евр. 3; 3.
н Иса. 22; 24.
о Псал. 110; 4. Евр. 3; 1.
п Исх. 12; 14. Мар. 14; 9.
р Иса. 57; 19. 60; 10. Ефес. 2; 13, 19.
с Гл. 2; 9. 4; 9.

—

а Втор. 17; 9, 10, 11. 33; 10. Мал. 2; 7.
б Іер. 52; 12. Гл. 8; 19.
в Иса. 58; 5.
г Іер. 41; 1. Гл. 8; 19.
д Гл. 1; 12.
е Вижь Рим. 14; 6.
ж Іер. 17; 26.
з Иса. 58; 6, 7. Іер. 7; 23. Мих. 6; 8. Гл. 8; 16. Мат. 23; 23.
и Исх. 22; 21, 22. Втор. 24; 17. Иса. 1; 17. Іер. 5; 28.
і Псал. 36; 4. Мих. 2; 1. Гл. 8; 17.
к Неем. 9; 29. Іер. 7; 24. Осія 4; 16.
л Дѣян. 7; 57.

12 уши-тѣ си тежкы за да не слушатъ. Ей, тѣ [м]направихѫ сърдце-то си адамантъ, [н]та да не слушатъ законъ-тъ, и думы-тѣ които Господь Саваоѳъ проводи съ Духъ-тъ си чрѣзъ прѣжднитѣ пророцы: [о]за то дойде гнѣвъ великъ отъ Господа Саваоѳа.
13 За то както той выкнѫ, и тѣ не слушахѫ, така [п]тѣ выкнѫхѫ и азъ не слу-
14 шахъ, говори Господь Саваоѳъ: Но гы [р]распьрснѫхъ като съ вихрушкѫ въ всичкы-тѣ народы, [с]които тѣ не познавахѫ. И [т]мѣсто-то запустѣ вслѣдъ тѣхъ, щото нѣмаше който да заминува, ни който да ся враща: и [у]направихѫ желателнѫ-тѫ земіѭ запустѣніе.

ГЛАВА 8.

1 И станѫ *слово* отъ Господа Саваоѳа и
2 рече: Така говори Господь Саваоѳъ: [а]Ревнивъ сьмь заради Сіонъ съ голѣмо ревнованіе, и ревнивъ сьмь заради него съ голѣмѫ ярость.
3 Така говори Господь: [б]Върнѫхъ ся къмъ Сіонъ, и [в]ще ся населіѭ въ срѣдъ Іерусалимъ: и Іерусалимъ [г]ще ся нарече градъ на истинѫ-тѫ, и [д]гора-та на Господа Саваоѳа, [е]свята гора.
4 Така говори Господь Саваоѳъ: [ж]Още ще сѣдятъ старци и бабы въ стъгды-тѣ на Іерусалимъ, и всякой съ тоягѫ-тѫ си въ рѫкѫ-тѫ си отъ множество-то на дни-
5 тѣ. И стъгды-тѣ на градъ-тъ ще сѫ пълны съ момчета и момичета играющы по стъгды-тѣ му.
6 Така говори Господь Саваоѳъ: Ако ся види мѫчно въ очи-тѣ на остатъкъ-тъ на тѣзи людіе въ онѣзи дни, [з]ще ся види ли мѫчно и въ очи-тѣ ми? говори Господь Саваоѳъ.
7 Така говори Господь Саваоѳъ: Ето [и]азъ ще отървѫ людіе-тѣ си отъ въсточнѫ-тѫ земіѭ, и отъ земіѭ-тѫ на захожданіе-то на
8 слънце-то. И ще гы доведѫ, и ще ся населятъ въ срѣдъ Іерусалимъ: и [і]ще ми сѫ людіе, и азъ ще имъ сьмь Богъ, [к]въ истинѫ и правдѫ.
9 Така говори Господь Саваоѳъ: [л]Укрѣпѣте рѫцѣ-тѣ си, *вы* които слушате въ тѣзи дни тѣзи думы [м]чрѣзъ уста-та на пророцы-тѣ, които *бѣхѫ* [н]въ день-тъ *въ който* ся основа домъ-тъ на Господа Са-
10 ваоѳа за да ся съгради храмъ-тъ. Защото прѣди онѣзи дни [о]нѣмаше мьздѫ за человѣка, ни мьздѫ за скотъ: [п]нито миръ на исходящій-тъ и входящій-тъ, заради утѣсненіе-то; защото проводихъ всичкы-тѣ человѣцы всякого противъ ближній-тъ
11 му. Но сега азъ не *щѫ да ся докарувамъ* къмъ остатъкъ-тъ на тѣзи людіе, както въ пьрвы-тѣ дни, говори Господь Саваоѳъ.
12 Защото [р]сѣме-то *ще* уснѣва: лоза-та ще дава плодъ-тъ си, и [с]земя-та ще дава рожбы-тѣ си, и [т]небеса-та ще дадѫтъ росѫ-тѫ си: и ще дамъ за наслѣдіе на остатъкъ-тъ на тѣзи людіе всичкы тѣзи
13 нѣща. И [у]както бѣхте проклѣтія между народы-тѣ, доме Іудинъ, и доме Израилевъ, така ще вы избавіѭ, и [ф]ще сте благословеніе; не бойте ся: [х]нека ся укрѣпяватъ рѫцѣ-тѣ ви.
14 Защото така говори Господь Саваоѳъ: [ц]Както намыслихъ да вы злосътворіѭ, когато бащи-тѣ ви мя раздражихѫ, говори Господь Саваоѳъ, и [ч]не ся раскаяхъ,
15 Така пакъ намыслихъ въ тѣзи дни да благосътворіѭ на Іерусалимъ, и на Іудинъ-
16 тъ домъ: не бойте ся. Това е което ще правите: [ш]Говорѣте истинѫ всякой на ближній-тъ си: истинѫ и сѫдбѫ на миръ
17 сѫдѣте въ порты-тѣ си. И [щ]не съвѣщавайте зло въ сърдца-та си всякой противъ ближній-тъ си, и [ъ]лъжливѫ клѣтвѫ не обичайте; защото всичкы тѣзи сѫ които мразіѭ, говори Господь.
18 И станѫ слово отъ Господа Саваоѳа
19 къмъ мене и рече: Така говори Господь Саваоѳъ: [ы]Постъ-тъ на четвьртый-тъ *мѣсецъ*, и постъ-тъ на [ь]петый-тъ, и постъ-тъ на [ѣ]седмый-тъ, и постъ-тъ на [ю]десетый-тъ ще станѫтъ на домъ-тъ Іудинъ [я]радость и веселіе, и весели праздници; [ж]заради
20 това обичайте истинѫ-тѫ и миръ-тъ. Така говори Господь Саваоѳъ: Още ще дойдѫтъ людіе, и онѣзи що населяватъ много гра-
21 дове: И жители-тѣ на единъ ще отидѫтъ въ другъ и ще рекѫтъ: [іж]Да идемъ, да идемъ да ся помолимъ прѣдъ Господа, и да потьрсимъ Господа на силы-тѣ: ще
22 идѫ и азъ. И [а]людіе много, и народи крѣпкы ще дойдѫтъ за да търсятъ Господа на силы-тѣ въ Іерусалимъ, и да
23 ся помолятъ прѣдъ Господа. Така говори Господь Саваоѳъ: Въ онѣзи дни [б]десеть

[м] Іез. 11; 19. 36; 26.
[н] Неем. 9; 29, 30.
[о] 2 Лѣт. 36; 16. Дан. 9; 11.
[п] Прит. 1; 24 до 28. Иса. 1; 15. Іер. 11; 11. 14; 12. Мих. 3; 4.
[р] Втор. 4; 27. 28; 64. Іез. 36; 19. Гл. 2; 6.
[с] Втор. 28; 33.
[т] Лев. 26; 22.
[у] Дан. 8; 9.

—

[а] Наум. 1; 2. Гл. 1; 14.
[б] Гл. 1; 16.
[в] Гл. 2; 10.
[г] Иса. 1; 21, 26.
[д] Иса. 2; 2, 3.
[е] Іер. 31; 23.
[ж] Вижь 1 Цар. 2; 31. Иса. 65; 20, 22. Плач. 2; 20 и дрг. 5; 11 до 14.
[з] Быт. 18; 14. Лук. 1; 37. 18; 27. Рим. 4; 21.
[и] Иса. 11; 11, 12. 43; 5, 6. Іез. 37; 21. Амос. 9; 14, 15.
[і] Іер. 30; 22. 31; 1, 33. Гл. 13; 9.
[к] Іер. 4; 2.
[л] Агг. 2; 4. Ст. 18.
[м] Езд. 5; 1, 2.
[н] Агг. 2; 18.
[о] Агг. 1; 6, 9, 10. 2; 16
[п] 2 Лѣт. 15; 5.
[р] Осія 2; 21, 22. Іоил. 2; 22. Агг. 2; 19.
[с] Псал. 67; 6.
[т] Вижь Агг. 1; 10.
[у] Іер. 42; 18.
[ф] Быт. 12; 2. Руѳ. 4: 11, 12. Иса. 19; 24, 25. Соф. 3; 20. Агг. 2; 19.
[х] Ст. 9.
[ц] Іер. 31; 28.
[ч] 2 Лѣт. 36; 16. Гл. 1; 6.
[ш] Ст. 19. Гл. 7; 9. Ефес. 4; 25.
[щ] Прит. 3; 29. Гл. 7; 10.
[ъ] Гл. 5; 3, 4.
[ы] Іер. 52; 6; 7.
[ь] Іер. 52; 12, 13. Гл. 7; 3, 5.
[ѣ] 4 Цар. 25; 25. Іер. 41; 1; 2.
[ю] Іер. 52; 4.
[я] Есѳ. 8; 17. Иса. 35; 10.
[ж] Ст. 16.
[іж] Иса. 2; 3. Мих. 4; 1, 2.
[а] Иса. 60; 3 и дрг. 66; 23.
[б] Иса. 3; 6. 4; 1.

мжжіе отъ всичкы-тѣ языцы на народы-тѣ ще хванжтъ чвърсто полж-тж на едного Іудеянина и ще рекжтъ: Ще идемъ съ васъ; защото чухмы [в] *че* Богъ е съ васъ.

ГЛАВА 9.

1 [а] Товаръ-тъ на слово-то Господне противъ земіж-тж Адрахъ,
И [б] Дамаскъ ще е почивка-та му;
Защото очи-тѣ Господни [в] сж върху человѣцы-тѣ
И върху всичкы-тѣ Израилевы племена:
2 Още и [г] Емаѳъ му е граниченъ,
И [д] Тиръ и [е] Сидонъ, ако и да сж [ж] много мудри.
3 И Тиръ си съгради твърдѣль,
И [з] събра сребро като пьрсть,
И чисто злато като каль-тъ на пжтища-та.
4 Ето, [и] Господь ще го плѣни;
И ще порази [і] въ море-то силж-тж му;
И той ще ся погълне отъ огнь.
5 [к] Ще види Аскалонъ, и ще ся уплаши;
И Газа, и ще ся оскърби много:
И Аккаронъ, защото ще ся посрами заради чаканіе-то си:
И ще погыне царь-тъ отъ Газж,
И Аскалонъ нѣма да ся насели.
6 И иноплеменникъ ще сѣдне [л] въ Азоѳъ,
И ще низвъргнж гордость-тж на Филистимцы-тѣ.
7 И ще отнемж кръвь-тж имъ отъ уста-та имъ,
И гнусоты-тѣ имъ отъ срѣдъ зжбы-тѣ имъ:
И останжлый *ще бжде* и той за нашій-тъ Богъ,
И ще бжде като тысящникъ въ Іудж:
И Аккаронъ *ще бжде* като Іевусецъ-тъ.
8 И [м] ще туріж станъ-тъ си около домъ-тъ си противъ войскж,
Противъ който заминува, и противъ който ся враща:
И [н] насилникъ нѣма да замине вече по тѣхъ,
Защото сега [о] видѣхъ съ очи-тѣ си.
9 [п] Радувай ся много, дъщеро Сіонова;
Въсклицавай, дъщеро Іерусалимска:
Ето, [р] Царь-тъ ти иде при тебе;
Той е праведенъ, и спасава;
Кротъкъ и сѣднжлъ на оселъ,
И на ждрѣбе сынъ на подяремницж.
10 И [с] ще истрѣбіж колесницж изъ Ефрема,
И конь изъ Іерусалимъ,
И ще ся истрѣби ратный лжкъ:
И той ще [т] говори миръ на народы-тѣ:
И власть-та му ще бжде [у] отъ море до море,
И отъ рѣкж-тж до краища-та земны.
11 И за тебе, чрѣзъ кръвь-тж на завѣтъ-тъ ти
Азъ изведохъ [ф] узницы-тѣ ти
Изъ безводенъ ровъ.
12 Върнѣте ся въ твърдѣль-тъ,
[х] Узници на надеждж:
Още и днесь извѣстявамъ
Че [ц] ще ти въздамъ двойно.
13 Защото ще запънж Іудж за себе си *като* лжкъ,
Ще туріж Ефрема като стрѣлж,
И ще събудіж чада-та ти, Сіоне,
Противъ чада-та ти Грьціе:
И ще тя направіж като мечъ на крѣпъкъ.
14 И Господь ще ся яви върхъ тѣхъ,
И [ч] стрѣла-та му ще излѣзе като молніж;
И Господь Іеова ще затржби съ тржбж,
И ще пойде [ш] съ южны вихрушкы.
15 Господь на силы-тѣ ще гы защищава;
И ще погълнжтъ *противны-тѣ*, и низложатъ съ каменіе на пращж;
И ще піжтъ, *и* ще мятежатъ като отъ вино;
И ще ся напълнятъ като чашж,
И [щ] като жглы-тѣ на олтарь-тъ.
16 И Господь тѣхный Богъ ще гы избави въ онзи день,
Като стадо-то на людіе-тѣ си;
Понеже [ъ] *като* каменіе на коронж
[ы] Ще ся увысочатъ на земіж-тж му.
17 Защото [ь] колкава е благость-та му,
И колкава красота-та му!
[ѣ] Жито-то ще направи да проникнжтъ юноши-тѣ,
И мжстъ-тъ дѣвы-тѣ.

ГЛАВА 10.

1 Искайте [а] отъ Господа [б] дъждь [в] въ врѣме-то на пролѣтный-тъ дъждь;
И Господь ще направи свѣткавицы,
И ще имъ даде пороенъ дъждь,
Всякому зеліе на поле-то.
2 Защото [г] идоли-тѣ говорихж суетж,
И чародѣи-тѣ видѣхж видѣнія лъжливы;
И говорихж сънища суетны;
[д] Утѣшавахж суетно:
За то ся прѣмѣстихж като стадо;
Смутихж ся, [е] защото нѣмаше пастырь.

в 1 Кор. 14; 25.

а Іер. 23; 33.
б Амос. 1; 3.
в 2 Лѣт. 20; 12. Псал. 145; 15.
г Іер. 49; 23.
д Иса. 23; Іез. 26; 27; 28: Амос. 1; 9.
е 3 Цар. 17; 9. Іез. 28; 21. Авд. 20.
ж Іез. 28; 3 и дрг.
з Іов. 27; 16. Іез. 28; 4, 5.
и Иса. 23; 1.
і Іез. 26; 17.
к Іер. 47; 1, 5. Соф. 2; 4.
л Амос. 1; 8.
м Псал. 34; 7. Гл. 2; 5.
н Иса. 60; 18. Іез. 28; 24.
о Исх. 3; 7.
п Иса. 62; 11. Гл. 2; 10. Мат. 21; 5. Іоан. 12; 15.
р Іер. 23; 5. 30; 9. Лук. 19; 38. Іоан. 1; 49.
с Осія 1; 7. 2; 18. Мих. 5; 10. Агг. 2; 22.
т Ефес. 2; 14, 17.
у Псал. 72; 8.
ф Иса. 42; 7. 51; 14. 61; 1.
х Иса. 49; 9.
ц Иса. 61; 7.
ч Псал. 18; 14. 77; 17. 144; 6.
ш Иса. 21; 1.
щ Лев. 4; 18, 25. Втор. 12; 27.
ъ Иса. 62; 3. Мал. 3; 17.
ы Иса. 11; 12.
ь Псал. 31; 19.
ѣ Іоил. 3; 18. Амос. 9; 14.

а Іер. 14; 22.
б Втор. 11; 14.
в Іов. 29; 23. Іоил. 2; 23.
г Іер. 10; 8. Авв. 2; 18.
д Іов 13; 4.
е Іез. 34; 5.

3 Ярость-та ми ся распали противъ пастыри-тѣ,
И [ж] ще накажѫ ярцы-тѣ,
Защото Господь на силы-тѣ [з] посѣти стадо-то си, домъ-тъ Іудинъ,
И направи [и] гы като великолѣпенъ свой конь въ бой.
4 Отъ него [і] излѣзе жглъ-тъ,
Отъ него [к] колъ-тъ,
Отъ него ратный-тъ лѫкъ,
Отъ него всякой князь купно.
5 И ще бѫдѫтъ като крѣпкы,
[л] Които тъпчатъ *противоборцы-тѣ* въ калъ-тъ на пѫтища-та въ бой-тъ:
И ще ратуватъ, защото Господь е съ тѣхъ,
И всадници-тѣ на коніе-тѣ ще ся посрамятъ.
6 И ще укрѣпіѫ Іудинъ-тъ домъ,
И ще избавіѫ Іосифовъ-тъ домъ,
И [м] ще гы доведѫ пакъ на мѣсто-то имъ,
Защото [н] гы помиловахъ:
И ще бѫдѫтъ като че не бѣхъ гы отхвърлилъ;
Защото азъ сьмь Господь тѣхенъ Богъ,
[о] И ще гы послушамъ.
7 И Ефремци-тѣ ще бѫдѫтъ като нѣкой крѣпъкъ,
И [п] сърдце-то имъ ще ся зарадува като отъ вино:
И чада-та имъ ще видятъ, и ще ся зарадуватъ:
Сърдце-то имъ ще ся развесели въ Господа.
8 [р] Ще имъ свирнѫ, и ще гы съберѫ;
Защото азъ гы искупихъ;
И [с] ще ся умножатъ, както ся бѣхѫ умножили.
9 И [т] ще гы насѣіѫ между народы-тѣ;
И [у] ще мя поменѫтъ въ отдалечены мѣста:
И ще живѣіѫтъ съ чада-та си, и ще ся върнѫтъ.
10 И [ф] ще гы доведѫ отъ Египетскѫ-тѫ земіѭ,
И гы съберѫ отъ Ассиріѭ:
И ще гы доведѫ въ земіѭ-тѫ Галаадъ и въ Ливанъ,
И [х] не ще да имъ е доволна.
11 И [ц] ще прѣмине прѣзъ море-то съсъ скърбь,
И ще порази волны-тѣ въ море-то,
И всичкы-тѣ дълбины на рѣкѫ-тѫ ще изсъхнѫтъ:
[ч] И гордость-та на Ассиріѭ ще ся низложи,
И [ш] скиптръ-тъ на Египетъ ще ся отнеме.
12 И ще гы укрѣпіѫ въ Господа:
И [щ] ще ходятъ въ име-то му, говори Господь.

ГЛАВА 11.

1 [а] Отвори, Ливане, двери-тѣ си,
И да изѣде огнь кедры-тѣ ти.
2 Извый, елхо, защото паднѫ кедръ-тъ;
Защото голѣмци-тѣ быдохѫ обрани;
Извыйте, дѫбіе Васанскы,
Защото [б] непристѫпна-та дѫбрава ся изсѣче.
3 Гласъ *ся чуе* отъ пастыри плачущы;
Защото слава-та имъ ся грабнѫ:
Гласъ на млады львове рыкающы,
Защото величина-та Іорданова ся грабнѫ.
4 Така говори Господь Богъ мой:
[в] Паси стадо-то за кланіе-то,
5 Което [г] колѭтъ онѣзь които сѫ го купили,
И не ся мыслятъ повинни:
А продавающи-тѣ го [д] казватъ:
Благословенъ Господь, защото обогатѣхъ:
И сами-тѣ му пастыри го не жалятъ.
6 За то нѣма да пожаліѫ вече жители-тѣ на тѫзь земіѭ, говори Господь;
Но ето, азъ ще прѣдамъ человѣцы-тѣ
Всякого въ рѫкѫ-тѫ на свой-тъ си ближенъ,
И въ рѫкѫ-тѫ на свой-тъ си царь:
И ще разорятъ земіѭ-тѫ,
И не щѫ да гы избавіѫ отъ рѫкѫ-тѫ имъ.
7 И [е] пасохъ стадо-то за кланіе-то, [ж] ей бѣдны-тѣ на стадо-то. И си зѣхъ два жезла: единый-тъ нарѣкохъ Хубость, а другый-тъ нарѣкохъ Узы: и пасохъ стадо-то.
8 И истрѣбихъ трима пастыри [з] въ единъ мѣсецъ: и душа-та ми ся отегчи отъ тѣхъ,
9 и душа-та имъ ся отвърнѫ отъ мене. Тогазь рѣкохъ:
Нѣма да вы пасѫ: [и] което умира нека умира; и което загынува нека загынува, и останѫлы-тѣ нека ядѫтъ всяко плъть-тѫ на ближньо-то си.
10 И зѣхъ жезлъ-тъ си Хубость-тѫ, и го съсѣкохъ, за да унищожѫ завѣтъ-тъ си, който направихъ съсъ всичкы-тѣ людіе.
11 И ся унищожи въ онзи день: и така [і] бѣдни-тѣ отъ стадо-то, които гледахѫ къмъ мене, познахѫ наистинѫ че то бѣ слово-
12 то Господне. И рѣкохъ имъ: Ако ви ся вижда добро, дайте *ми* мъздѫ-тѫ ми: ако ли не, отречѣте іѫ. И [к] прѣтеглихѫ за
13 мъздѫ-тѫ ми тридесеть сребърника. И рече ми Господь: Хвърли гы [л] на грънчаръ-тъ: почтена цѣна съ коіѭто ся прѣцѣнихъ отъ тѣхъ! И зѣхъ тридесеть-тѣ сребърника, и гы хвърлихъ въ домъ-тъ Господень на грънчаръ-тъ.

ж Iез. 34; 17.
з Лук. 1; 68.
и Пѣсн. 1; 9.
і Числ. 24; 17. 1 Цар. 14; 38. Иса. 19; 13.
к Иса. 22; 23.
л Псал. 18; 42.
м Iер. 3; 18. Iез. 37; 21.
н Осія 1; 7.
о Гл. 13; 9.
п Псал. 104; 15. Гл. 9; 15.
р Иса. 5; 26.
с Иса. 49; 19. Iез. 36; 37.
т Осія 2; 23.
у Втор. 30; 1.
ф Иса. 11; 11, 16. Осія 11; 11.
х Иса. 49; 20.
ц Иса. 11; 15, 16.
ч Иса. 14; 25.
ш Iез. 30; 13.
щ Мих. 4; 5.

а Гл. 10; 10.
б Иса. 32; 19.
в Ст. 7.
г Iер. 2; 3. 50; 7.
д Втор. 29; 19. Осія 12; 8.
е Ст. 4.
ж Соф. 3; 12. Мат. 11; 5.
з Осія 5; 7.
и Iер. 15; 2. 43; 11.
і Ст. 7. Соф. 3; 12.
к Мат. 26; 15. Вижь Исх. 21 32.
л Мат. 27; 9, 10.

14 И прѣсѣкохъ другый-тъ си жезлъ, Узы-тѣ, за да унищожѫ братство-то между Іудѫ и Израиль.
15 И рече ми Господь: [м]Още земи си и орѫдія-та на неразуменъ пастырь.
16 Защото ето, азъ ще въздигнѫ пастырь връху земіѭ-тѫ,
Който нѣма да посѣщава загынѫлы-тѣ,
И нѣма да търси распръснѫто-то,
Не ще да цѣли съкрушенѫ-тѫ,
Нито ще пасе здравѫ-тѫ:
Но ще яде плъть-тѫ на тлъстѫ-тѫ,
И изсича копыта-та имъ.
17 [н]Горко на суетный-тъ пастырь,
Който оставя стадо-то!
Мечъ *ще дойде* връхъ мышцѫ-тѫ му,
И връхъ десно-то му око:
Мышца-та му ще изсъхне съвсѣмъ,
И десно-то му око съвсѣмъ ще ся помрачи.

ГЛАВА 12.

1 Товаръ-тъ на слово-то Господне за Израиль,
Говори Господь, [а]който простира небеса-та,
И основува земіѭ-тѫ,
И [б]образува духъ-тъ на человѣка въ него.
2 Ето, азъ правіѭ Іерусалимъ [в]чашѫ на омаюваніе
Въ всичкы-тѣ народы около:
И още и върху Іудѫ ще е *то*,
Въ обсадѫ-тѫ която е противъ Іерусалимъ.
3 И [г]въ онзи день ще направіѭ Іерусалимъ
На всичкы-тѣ народы [д]камыкъ натегнуващъ:
Всичкы които ся натоварятъ съ него, ще ся съкрушатъ,
Ако и да ся съберѫтъ всичкы-тѣ земни народи противъ него.
4 Въ онзи день, говори Господь,
[е]Ще поразіѭ всякой конь съ ужасъ,
И всадникъ-тъ му съ изумленіе:
И ще отворіѭ очи-тѣ си върху Іудинъ-тъ домъ,
И ще поразіѭ съ ослѣпеніе всякой конь на народы-тѣ.
5 И началници-тѣ Іудини ще рекѫтъ въ сърдце-то си:
Подпоръ ми сѫ жители-тѣ Іерусалимскы,
Чрѣзъ Господа Саваоѳа тѣхный-тъ Богъ.
6 Въ онзи день ще направіѭ началницы-тѣ Іудины,
[ж]Като огнище на огнь въ дърва,
И като свѣщь огненнѫ въ рѫкойкѫ:
И ще изѣдѫтъ всичкы-тѣ народы наоколо,
Отъ десно и отъ лѣво:
И Іерусалимъ ще ся насели пакъ на мѣсто-то си,
Въ Іерусалимъ.
7 И Господь ще избави първо шатры-тѣ Іудины,
За да не ся величи слава-та на Давидовъ-тъ домъ,
И слава-та на Іерусалимскы-тѣ жители,
Надъ Іудѫ.
8 Въ онзи день Господь ще защити Іерусалимскы-тѣ жители:
И [з]слабый между тѣхъ въ онзи день ще бѫде като Давида,
И домъ-тъ Давидовъ като Бога,
Като ангелъ Господень, прѣдъ тѣхъ.
9 И въ онзи день
[и]Ще потърсіѭ да истрѣбіѭ всичкы-тѣ народы
Които идѫтъ противъ Іерусалимъ.
10 И [i]ще изливамъ върху Давидовъ-тъ домъ,
И върху Іерусалимскы-тѣ жители,
Духъ на благодать и на молбы:
И [к]ще погледнѫтъ къмъ мене, когото прободохѫ:
И ще плачѫтъ за него,
[л]Както плаче нѣкой за единородный-тъ *си*,
И ще ся оскърбятъ за него,
Както скърбящій за първородный-тъ *си*.
11 Въ онзи день ще има [м]сѣтованіе голѣмо въ Іерусалимъ,
[н]Като сѣтованіе-то на Ададриммонъ въ поле-то Магеддонъ.
12 И [о]ще сѣтува земя-та,
Всяко домородіе насамѣ:
Домородіе-то на Давидовъ-тъ домъ насамѣ,
И жены-тѣ имъ насамѣ:
[п]Домородіе-то на Наѳановъ-тъ домъ насамѣ,
И жены-тѣ имъ насамѣ:
13 Домородіе-то на Левіинъ-тъ домъ насамѣ,
И жены-тѣ имъ насамѣ:
Домородіе-то на Семея насамѣ,
И жены-тѣ имъ насамѣ:
14 Всичкы-тѣ останѫли домородія,
Всяко домородіе насамѣ,
И жены-тѣ имъ насамѣ.

ГЛАВА 13.

1 [а]Въ онзи день [б]ще има источникъ отворенъ
За домъ-тъ Давидовъ и за Іерусалимскы-тѣ жители,
Заради грѣхъ, и заради нечистотѫ.
2 И въ онзи день, говори Господь Саваоѳъ,
[в]Ще истрѣбіѭ имена-та на идолы-тѣ отъ земіѭ-тѫ,
И не ще да има вече поменъ за тѣхъ:

[м] Іез. 34; 2, 3, 4.
[н] Іер. 23; 1. Іез. 34; 2. Іоан. 10; 12, 13.

—

[а] Иса. 42; 5. 44; 24. 45; 12, 18. 48; 13.
[б] Числ. 16; 22. Екл. 12; 7. Иса. 57; 16. Евр. 12; 9.
[в] Иса. 51; 17, 22, 23.
[г] Ст. 4, 6, 8, 9, 11. Гл. 13; 1. 14; 4, 6, 8, 9, 13.
[д] Мат. 21; 44.
[е] Псал. 76; 6. Іез. 38; 4.
[ж] Авд. 18.
[з] Іоил. 3; 10.
[и] Ст. 3. Агг. 2; 22.
[i] Іер. 31; 9. 50; 4. Іез. 39; 29. Іоил. 2; 28.
[к] Іоан. 19; 34, 37. Отк. 1; 7.
[л] Іер. 6; 26. Амос. 8; 10.
[м] Дѣян. 2; 37.
[н] 4 Цар. 23; 29. 2 Лѣт. 35; 24.
[о] Мат. 24; 30. Отк. 1; 7.
[п] 2 Цар. 5; 14. Лук. 3; 31.

—

[а] Гл. 12; 3.
[б] Евр. 9; 14. 1 Пет. 1; 19. Отк. 1; 5.
[в] Исх. 23; 13. Іис. Нав. 23. 7. Псал. 16; 4. Іез. 30; 13; Осія 2; 17. Мих. 5; 12, 13.

[г]Още ще отнемѫ пророцы-тѣ
И нечистый-тъ духъ отъ земіѭ-тѫ.
3 И ако пророчествува нѣкой още,
Тогазь баща му и майка му, които сѫ го родили,
Ще му рекѫтъ: Нѣма да живѣешь;
Защото говоришь лъжы въ име-то Господне.
И баща му и майка му, които сѫ го родили,
[д]Ще го прободѫтъ, когато пророчествува.
4 И въ онзи день
[е]Пророци-тѣ ще ся посрамятъ,
Всякой отъ видѣніе-то си, когато пророчествува:
И [ж]нѣма да обличатъ дрехѫ козинавѫ за да измамятъ.
5 И [з]ще рече: Азъ не сьмь пророкъ:
Человѣкъ сьмь земледѣлецъ;
Защото человѣкъ мя хванѫ *за пастырь* отъ младость-тѫ ми.
6 И ако му рече нѣкой: Каквы сѫ тѣзи раны въ срѣдъ рѫцѣ-тѣ ти?
Ще отговори: Тѣзи сѫ,
Съ които ся ранихъ въ домъ-тъ на пріятели-тѣ си.
7 Мечу, събуди ся [и]противъ Пастырь-тъ ми,
И [і]противъ мѫжъ-тъ мой-тъ съдружникъ,
Говори Господь Саваоѳъ:
[к]Порази Пастырь-тъ и овцы-тѣ ще ся распърснѫтъ:
И ще завърнѫ рѫкѫ-тѫ си [л]вързъ малкы-тѣ.
8 И въ всичкѫ-тѫ *тѫзи* земіѭ, говори Господь,
Двѣ части ще ся истрѣбятъ въ неѭ, *и* исчезнѫтъ:
[м]И третя-та ще остане въ неѭ.
9 И ще прѣкарамъ [н]третіѭ-тѫ часть прѣзъ огнь:
И [о]ще гы очистіѭ, както ся чисти сребро-то,
И ще гы опытамъ, както ся опытува злато-то:
[п]Тѣ ще призовѫтъ име-то ми,
И азъ ще гы послушамъ:
[р]Ще рекѫ: Тѣзи ми сѫ людіе:
И тѣ ще рекѫтъ: Господь е Богъ нашъ.

ГЛАВА 14.

1 Ето [а]день Господенъ иде,
И обиръ-тъ ти въ срѣдъ тебе ще ся раздѣли.
2 И [б]ще съберѫ всичкы-тѣ народы
Противъ Іерусалимъ на бой:
И ще ся прѣвземе градъ-тъ,
И [в]кѫщи-тѣ ще ся оберѫтъ,
И жены-тѣ ще ся насилуватъ:
И половина-та отъ градъ-тъ ще излѣзе въ плѣнъ,
И остатъкъ-тъ на людіе-тѣ не ще да ся истрѣби отъ градъ-тъ.
3 И Господь ще излѣзе,
И ще ратува противъ онѣзи народы,
Както когато ратова въ день-тъ на бой-тъ.
4 И нозѣ-тѣ му ще застанѫтъ въ онзи день
[г]На Елеонскѫ-тѫ горѫ, която е срещѫ Іерусалимъ къмъ истокъ:
И Елеонска-та гора ще ся расцѣпи
Прѣзъ срѣдъ си къмъ истокъ и къмъ западъ,
И [д]*ще стане* долъ твърдѣ голѣмъ:
И половина-та отъ горѫ-тѫ ще ся оттегли къмъ сѣверъ,
И половина-та ѝ къмъ югъ.
5 И ще прибѣгнете въ долъ-тъ на горы-тѣ;
Защото долъ-тъ на горы-тѣ ще стига до Асалъ:
И ще побѣгнете както побѣгнѫхте [е]отъ трѫсъ-тъ
Въ дни-тѣ на Озіѭ Іудинъ-тъ царь:
И [ж]Господь Богъ мой ще дойде:
И [з]съ тебе *ще сѫ* всичкы-тѣ святіи.
6 И въ онзи день,
Видѣлина-та не ще бѫде свѣтла, нито помрачена;
7 Но ще бѫде [и]единъ день,
[і]Който е познатъ Господу,
Ни день, ни нощь:
И [к]надъ вечеръ ще има видѣлина.
8 И въ онзи день
[л]Воды живы ще излѣзѫтъ изъ Іерусалимъ,
Половина-та имъ къмъ въсточно-то море,
И половина-та имъ къмъ западно-то море:
Лѣтѣ и зимѣ ще е *така.*
9 И Господь ще бѫде [м]царь върху всичкѫ-тѫ земіѭ:
Въ онзи день ще бѫде [н]Господь единъ, и име-то му едно.
10 Всичко-то мѣсто [о]ще ся прѣтвори въ поле,
Отъ Гавѫ до Риммонъ, къмъ югъ на Іерусалимъ:
И той ще ся въздигне, и [п]насели на мѣсто-то си,
Отъ портѫ-тѫ Веніаминовѫ до мѣсто-то на първѫ-тѫ портѫ,
До портѫ-тѫ на ѫглы-тѣ, и [р]отъ стълпъ-тъ на Ананеила,
До жлебове-тѣ царскы.
11 И ще ся населятъ въ него,

г 2 Пет. 2; 1.
д Втор. 13; 6, 8. 18; 20.
е Мих. 3; 6, 7.
ж 4 Цар. 1; 8. Иса. 20; 2. Мат. 3; 4.
з Амос. 7; 14.
и Иса. 40; 11. Іез. 34; 23.
і Іоан. 10; 30. 14; 10, 11. Фил. 2; 6.
к Мат. 26; 31. Мар. 14; 27.
л Мат. 18; 10, 14. Лук. 12; 32.
м Рим. 11; 5.
н Иса. 48; 10.
о 1 Пет. 1; 6, 7.
п Псал. 50; 15. 91; 15. Гл. 10; 6.
р Псал. 144; 15. Іер. 30; 22. Іез. 11; 20. Осія 2; 23. Гл. 8; 8.

а Иса. 13; 9. Іоил. 2; 31. Дѣян. 2; 20.
б Іоил. 3; 2.
в Иса. 13; 16.
г Вижь Іез. 11; 23.
д Іоил. 3; 12, 14.
е Амос. 1; 1.
ж Мат. 16; 27. 24; 30, 31. 25; 31. Іуд. 14.
з Іоил. 3; 11.
и Отк. 22; 5.
і Мат. 24; 36.
к Иса. 30; 26. 60; 19, 20. Отк. 21; 23.
л Іез. 47; 1. Іоил. 3; 18. Отк. 22; 1.
м Дан. 2; 44. Отк. 11; 15.
н Ефес. 4; 5, 6.
о Иса. 40; 4.
п Гл. 12; 6.
р Неем. 3; 1. 12; 39. Іер. 31; 38.

[с]И не ще има вече проклѣтія:
И [т]Іерусалимъ ще ся обитава въ утвърждение.

12 И това ще е язва-та,
Съ коіѭто Господь ще уязви всичкы-тѣ народы
Които воювахѫ противъ Іерусалимъ:
Плъть-та имъ ще тлѣе като стоятъ на нозѣ-тѣ си,
И очи-тѣ имъ ще ся растопятъ въ дупкы-тѣ си,
И языкъ-тъ имъ ще ся растопи въ уста-та имъ.

13 И въ онзи день,
[у]Смущеніе голѣмо ще има между тѣхъ отъ Господа:
И ще хващатъ всякой рѫкѫ-тѫ на ближній-тъ си,
И [ф]рѫка-та му ще ся повдига противъ рѫкѫ-тѫ на ближній-тъ му.

14 И Іуда ще ратува въ Іерусалимъ:
И [х]богатство-то на всичкы-тѣ народы около ще ся събере,
Злато, и сребро, и дрехы, голѣмо множество.

15 И [ц]язва-та на конь-тъ, на мьскѫ-тѫ,
На камилѫ-тѫ, и на оселъ-тъ, и на всичкы-тѣ скотове
Които ще бѫдѫтъ въ онѣзи станове,
Таквазь ще е като тѫзи язвѫ.

16 И всякой който остане
Отъ всичкы-тѣ народы,
Които сѫ дошли противъ Іерусалимъ,
[ч]Ще възлиза всякѫ годинѫ
За да ся кланя на Царя, Господа на силы-тѣ,
И да празднува [ш]праздникъ-тъ на сѣни-тѣ.

17 [щ]И които отъ домородія-та на земіѭ-тѫ
Не възлѣзѫтъ въ Іерусалимъ,
За да ся поклонятъ на Царя, Господа на силы-тѣ,
На тѣхъ не ще има дъждь.

18 И ако не възлѣзе домородіе-то Египетско, и не дойде,
[ъ]Върху които нѣма *дъждь*, на тѣхъ ще е язва-та,
Съ коіѭто Господь ще уязви народы-тѣ
Които не възлѣзѫтъ
За да празднуватъ праздникъ-тъ на сѣни-тѣ.

19 Това ще е наказаніе-то на Египетъ,
И наказаніе-то на всичкы-тѣ народы,
Които не възлѣзѫтъ
Да празднуватъ праздникъ-тъ на сѣни-тѣ.

20 Въ онзи день ще има върху звънцы-тѣ на коніе-тѣ,
[ы]СВЯТЫНЯ ГОСПОДУ:
И котли-тѣ въ домъ-тъ Господень
Ще бѫдѫтъ като легены-тѣ прѣдъ олтарь-тъ.

21 И всякой котелъ въ Іерусалимъ и въ Іудѫ
Ще бѫде освященіе Господу на силы-тѣ:
И всичкы-тѣ които жертвуватъ
Ще дойдѫтъ, та ще земѫтъ отъ тѣхъ, и сварятъ въ тѣхъ:
И въ онзи день не ще има вече [ь]Ханаанецъ
[ѣ]Въ домъ-тъ на Господа Саваоѳа.

КНИГА НА ПРОРОКА МАЛАХІѬ.

ГЛАВА 1.

1 Товаръ-тъ на слово-то Господне чрѣзъ рѫкѫ-тѫ на Малахіѫ къмъ Израиля.

2 [а]Азъ вы възлюбихъ, говори Господь:
А вы рекохте: Въ какво ны възлюби?
Не бѣ ли Исавъ братъ Іакововъ? говори Господь:
Но [б]възлюбихъ Іакова,

3 А Исава възненавидѣхъ,
И [в]направихъ горы-тѣ му опустѣніе,
И наслѣдіе-то му селенія на пустынѭ.

4 И ако рече Едомъ: Ный станѫхмы бѣдни,
Но ще съградимъ изъ ново опустѣлы-тѣ мѣста,
Така говори Господь Саваоѳъ:
Тѣ ще съградятъ, но азъ ще разорѭ:
И ще ся нарекѫтъ Прѣдѣлъ на беззаконіе,
И, Людіе противъ които Господь възнегодова вынѫгы.

5 И очи-тѣ ви ще видятъ, и вы ще речете:
[г]Да ся възвеличи Господь по натамъ отъ Израилевъ-тъ прѣдѣлъ.

6 [д]Сынъ почита бащѫ *си*
И рабъ господаря си:
[е]И ако сьмь азъ баща, дѣ е честь-та ми?

с Іер. 31; 40.
т Іер. 23; 6.
у 1 Цар. 14; 15, 20.
ф Сѫд. 7; 22. 2 Лѣт. 20; 23. Іез. 38; 21.
х Іез. 39; 10, 17 и дрг.
ц Ст. 12.
ч Иса. 60; 6, 7, 9. 66; 23.
ш Лев. 23; 34, 43. Неем. 8; 14. Осія 12; 9. Іоан. 7; 2.
щ Иса. 60; 12.
ъ Втор. 11; 10.
ы Иса. 23; 18.
ь Иса. 35; 8. Іоил. 3; 17. Отк. 21; 27. 22; 15.
ѣ Ефес. 2; 19 до 22.

—

а Втор. 7; 8. 10; 15.
б Рим. 9; 13.
в Іер. 49; 18. Іез. 35; 3, 4, 7, 9, 14, 15. Авд. 10 и дрг.
г Псал. 35; 27.
д Исх. 20; 12.
е Лук. 6; 46.

И ако сьмь азъ господарь, дѣ е страхъ-тъ ми?
Говори Господь Саваоѳъ вамъ,
Священници, които прѣзирате име-то ми:
И говорите: [ж]Въ какво прѣзрѣхмы име-то ти?
7 Принесохте оскверненъ [з]хлѣбъ на олтарь-тъ ми:
И рекохте: Въ какво тя осквернихмы?
Въ това, че казвате:
[и]Трѫпеза-та Господня е достопрѣзирателна.
8 И [і]ако приносите *животно* слѣпо въ жертвѫ, не е ли лошо?
И ако приносите хромо или болно, не е ли лошо?
Принеси го сега на началникъ-тъ си:
Щe бѫде ли благорасположенъ къмъ тебе,
[к]Или ще пріеме ли лице-то ти?
Говори Господь Саваоѳъ.
9 И сега помолѣте ся Богу за да ны помилува:
[л]Заради васъ станѫ това:
Ще пріеме ли лица-та ви?
Говори Господь Саваоѳъ.
10 Кой между васъ бы затворилъ врата-та?
[м]Нито палите огнь на олтарь-тъ ми туне.
Нѣмамъ благодареніе въ васъ,
Говори Господь Саваоѳъ,
И [н]нѣма да пріемѫ приношеніе отъ рѫкѫ-тѫ ви.
11 Защото [о]отъ истокъ на сълнце-то до западъ нему
Име-то ми ще бѫде велико [п]между народы-тѣ:
И [р]на всяко мѣсто [с]ще ся приноси темянъ на име-то ми,
И чисто приношеніе;
Защото [т]име-то ми ще бѫде велико между народы-тѣ,
Говори Господь Саваоѳъ.
12 Но вы го осквернихте и рекохте:
[у]Трѫпеза-та Господня е осквернена,
И полагаемо-то на неѭ, ястіе-то ѝ, достопрѣзирателно.
13 Вы рекохте още: Ето, какво досажденіе!
И ѭ прѣзрѣхте, говори Господь Саваоѳъ:
И докарахте грабнѫто-то, и хромо-то, и болно-то,
Ей, *такова* приношеніе докарахте:
[ф]Да ли бы го пріялъ отъ рѫцѣ-тѣ ви? говори Господь.
14 За то проклѣтъ [х]прѣльститель-тъ,
Който има въ стадо-то си мѫжко,
И прави обричаніе, и жертвува Господу нѣщо растлѣно;
Защото [ц]азъ сьмь великъ Царь,
Говори Господь Саваоѳъ,
И име-то ми е страшно въ народы-тѣ.

ГЛАВА 2.

1 И сега тази заповѣдь *ся дава* вамъ, священници.
2 [а]Ако не послушате, и ако не турите *това* на сърдце,
За да дадете славѫ на име-то ми,
Говори Господь Саваоѳъ,
Тогазь ще проводіѫ проклѣтіѭ-тѫ върхъ васъ,
И ще прокьлнѫ благословенія-та ви:
Ей, и проклѣхъ гы,
Защото не туряте *това* на сърдце.
3 Ето, азъ ще отхвърліѫ сѣме-то ви,
И ще распьрснѫ лайно по лица-та ви,
Лайно-то на тържества-та ви:
И [б]ще вы вдигне съсъ себе си.
4 И ще познаете,
Че азъ проводихъ тѫзи заповѣдь вамъ,
За да е завѣтъ-тъ ми съ Левія,
Говори Господь Саваоѳъ.
5 [в]Завѣтъ-тъ ми на животъ и на миръ бѣ съ него:
И дадохъ гы нему [г]заради страхъ-тъ
Съ който ми ся боеше, и ся страхуваше отъ име-то ми.
6 [д]Законъ-тъ на истинѫ-тѫ бѣ въ уста-та му,
И беззаконіе не ся намѣри въ устны-тѣ му:
Ходѣше съ мене въ миръ и правотѫ,
И [е]мнозина върнѫ отъ беззаконіе.
7 [ж]Понеже устны-тѣ на священника трѣбува да пазятъ знаніе:
И отъ уста-та му да поискатъ законъ;
[з]Защото той е посланникъ на Господа Саваоѳа.
8 Но вы ся уклонихте отъ пѫть-тъ:
[и]Направихте мнозина да ся спънуватъ въ законъ-тъ:
[і]Растлихте завѣтъ-тъ Левіинъ,
Говори Господь Саваоѳъ.
9 За то и [к]азъ вы направихъ прѣзрѣны
И унищожены прѣдъ всичкы-тѣ людіе,
Защото не упазихте пѫтища-та ми,
Но *сте* лицепріемницы въ законъ-тъ.
10 [л]Не е ли единъ Отецъ-тъ на всичкы насъ?
[м]Не създаде ли насъ единъ Богъ?
Защо ся обхождамы льстиво всякой противъ брата си,
Та оскверняваме завѣтъ-тъ на наши-тѣ отцы?

—

ж Гл. 2; 14, 17. 3; 7, 8, 13.
з Втор. 15; 21.
и Іез. 41; 22. Ст. 12.
і Ст. 14. Лев. 22; 22. Втор. 15; 21.
к Іов. 42; 8.
л Осія 13; 9.
м 1 Кор. 9; 13.
н Иса. 1; 11. Іер. 6; 20. Амос. 5; 21.
о Псал. 113; 3. Иса. 59; 19.
п Иса. 60; 3, 5.
р Іоан. 4; 21, 23. 1 Тим. 2; 8.
с Отк. 8; 3.
т Иса. 66; 19; 20.
у Ст. 7.
ф Лев. 22; 20 и друг.
х Ст. 8
ц Псал. 47; 2. 1 Тим 6; 15.

а Лев. 26; 14 и друг Втор. 28; 15 и друг.
б 3 Цар. 14; 10.
в Числ. 25; 12 Іез 34; 25. 37; 26.
г Втор. 33; 8, 9.
д Втор. 33; 10.
е Іер. 23; 22. Іак 5; 20.
ж Лев 10; 11. Втор. 17; 9, 10. 24; 8. Езд 7; 10. Іер. 18; 18. Агг. 2; 11, 12.
з Гал. 4; 14.
и 1 Цар. 2; 17. Іер. 18; 15.
і Неем. 13; 29.
к 1 Цар. 2; 30.
л 1 Кор. 8; 6. Ефес 4; 6.
м Іов. 31; 15.

11 Защото Іуда ся поведе льстиво,
И стори ся гнусота въ Израиль и въ Іерусалимъ;
Защото Іуда оскверни свято-то Господне, което възлюби,
И [н]ожени ся за дъщерѭ на чуждъ богъ.
12 Господь ще истрѣби изъ Іаковова-тѣ селенія
Человѣка който прави това,
Пазачъ-тъ, и който отвѣщава,
И [о]приносящій-тъ приношеніе Господу на силы-тѣ.
13 Направихте още и това:
Покрывахте олтарь-тъ Господенъ съсъ сълзы,
Съ плачъ и съ въздыханія:
За то не поглежда вече приношеніе-то,
И не пріема *го* съ благоволеніе отъ рѫкѫ-тѫ ви.
14 И говорите: Защо?
Защото Господь станѫ свидѣтель
Между тебе и [п]женѫ-тѫ на младость-тѫ ти,
Къмъ коіѫто ся поведе ты льстиво:
[р]Като ти е тя съпружница, и жена на съюзъ-тъ ти.
15 И не направи ли *така* единъ?
Но той имаше прѣвъсходство на духъ-тъ.
И защо единый-тъ?
За да поиска [т]Божественно сѣме.
За то внимайте въ духъ-тъ си,
И да ся не докарва никой невѣрно къмъ женѫ-тѫ на младость-тѫ си.
16 Защото [у]Господь, Богъ Израилевъ, говори
Че мрази напусканіе;
Но покрывать насиліе-то съ дрехы-тѣ си,
Говори Господь Саваоѳъ:
За то внимайте въ духъ-тъ си,
И не ся обхождайте льстиво.
17 [ф]Натегнѫхте Господу съ думы-тѣ си:
И говорите: Съ какво *му* натегнѫхмы?
Защото говорите: Всякой който прави лошо
Благоугоденъ е прѣдъ Господа, и той имъ благоволява:
Или, дѣ е Богъ на сѫдбѫ-тѫ?

ГЛАВА 3.

1 Ето, [а]азъ проваждамъ вѣститель-тъ си,
И [б]ще устрои пѫть-тъ прѣдъ мене:
И Господь когото вы търсите,
Внезапу ще дойде въ храмъ-тъ си,
Ей, [в]Ангелъ-тъ на завѣтъ-тъ, когото вы желаете:
Ето, [г]иде, говори Господь Саваоѳъ.
2 Но кой може да стърпи [д]день-тъ на пришествіе-то му?
И [е]кой може да устои при присѫтствіе-то му?
Защото [ж]той е като огнь на топитель,
И като мыло на валявичары.
3 И [з]ще сѣдне *като* който топи и чисти сребро:
И ще очисти Левіины-тѣ синове,
И ще гы прѣтопи като злато-то и сребро-то,
И [и]ще приносятъ Господу приношеніе съ правдѫ.
4 Тогазь [і]приношеніе-то на Іудѫ и на Іерусалимъ
Ще бѫде угодно Господу,
Като въ древни-тѣ дни,
Като въ прѣждни-тѣ години.
5 И ще ся приближѫ при васъ за сѫдбѫ:
И ще сьмь свидѣтель бързъ противъ обаятели-тѣ,
И [к]противъ прѣлюбодѣйцы-тѣ, и противъ кълнѫщы-тѣ ся лъжливо,
И противъ онѣзи които насиловатъ наемницы-тѣ въ мьздѫ-тѫ, вдовицѫ-тѫ, и сираче-то,
И *противъ* онѣзи които онеправдаватъ чужденецъ,
И не ся боятъ отъ мене,
Говори Господь Саваоѳъ.
6 Защото азъ сьмь Господь: [л]не ся измѣнявамъ:
[м]За то вы, синове Іаковови, не погынѫхте.
7 [н]Отъ дни-тѣ на отцы-тѣ си
Отдѣлихте ся отъ повелѣнія-та ми, и не *гы* упазихте:
[о]Обърнѣте ся къмъ мене, и ще ся обърнѫ къмъ васъ,
Говори Господь Саваоѳъ.
[п]Но рекохте: Въ какво да ся обърнемъ?
8 Ще краде ли человѣкъ Бога? вы обаче мя крадохте:
И говорите: Въ какво тя крадохмы?
[р]Въ десетъцы-тѣ и въ приношенія-та.
9 Вы сте проклѣти съ клѣтвѫ;
Защото вы мя крадохте, *ей*, всичкый народъ.
10 [с]Донесете всичкы-тѣ десетъцы [т]въ влагалище-то
За да бѫдѫтъ храна въ домъ-тъ ми:
И опытайте мя сега въ това,
Говори Господь Саваоѳъ,
Ако не ви отворѭ [у]хляби-тѣ небесны,
Та [ф]излѣѭ благословеніе върху васъ,
Щото да не стига *мѣсто за него.*
11 И ще запрѣтѭ за васъ [х]на погълщатель-тъ,
И нѣма да поврѣжда плодове-тѣ на земѭ-тѫ ви,

[н] Ездр. 9; 1. 10; 2. Неем. 13; 23.
[о] Неем. 13; 28, 29.
[п] Прит. 5; 18.
[р] Прит. 2; 17.
[т] Ездр. 9; 2. 1 Кор. 7; 14.
[у] Втор. 24; 1. Мат. 5; 32. 19; 8.
[ф] Иса. 43; 24. Амос. 2; 13. Гл. 3; 13, 14, 15.

—

[а] Мат. 11; 10. Мар. 1; 2. Лук 1; 76. 7; 27.
[б] Иса. 40; 3.
[в] Иса. 63; 9.
[г] Агг. 2; 7.
[д] Гл. 4; 1.
[е] Отк. 6; 17.
[ж] Иса. 4; 4. Мат. 3; 10, 11, 12.
[з] Иса. 1; 25. Зах. 13; 9.
[и] 1 Пет. 2; 5.
[і] Гл. 1; 11.
[к] Зах. 5; 4. Іак. 5; 4, 12.
[л] Числ. 23; 19. Рим. 11; 29. Іак. 1; 17.
[м] Плач. 3; 22.
[н] Дѣян. 7; 51.
[о] Зах. 1; 3.
[п] Гл. 1; 6.
[р] Неем. 13; 10, 12
[с] Прит. 3; 9, 10.
[т] 1 Лѣт. 26; 20. 2 Лѣт. 31; 11. Неем. 10; 38. 13; 12.
[у] Быт. 7; 11. 4 Цар. 7; 2.
[ф] 2 Лѣт. 31; 10.
[х] Амос. 4; 9.

Нито лоза-та ви ще хвърли прѣдъ врѣме плодъ-тъ си на поле-то,
Говори Господь Саваоѳъ.
12 И ще вы ублажаватъ всичкы-тѣ народи;
Защото ще бѫдете вы [ц]желателна земя,
Говори Господь Саваоѳъ.
13 [ч]Думы-тѣ ви быдохѫ жестокы противъ мене, говори Господь:
И рекохте: Що говорихмы противъ тебе?
14 Вы рекохте:
[ш]Суетно е да служи нѣкой Богу:
И, Каква полза, че упазихмы стражѫ-тѫ му,
И че ходихмы прѣдъ Господа на силы-тѣ съсъ сѣтованіе?
15 И сега [щ]ный ублажавамы горды-тѣ:
Ей, онѣзь които правятъ беззаконіе успѣватъ:
Ей, [щ]онѣзь които искушаватъ Бога, и тѣ ся избавятъ.
16 [ы]Тогазь боящи-тѣ ся отъ Господа [ь]говорѣхѫ единъ на другъ:
И Господь внимаеше и слушаше:
И [ѣ]писа ся книга на въспоминаніе прѣдъ него,
За онѣзи които ся боехѫ отъ Господа,
И които мысляхѫ за име-то му:
17 И [ю]ще бѫдѫтъ мои, говори Господь Саваоѳъ,
Въ онзи день, когато азъ приготвіѭ [я]скѫпоцѣнны-тѣ *си:*
И [ж]ще бѫдѫ благоутробенъ за тѣхъ,
Както е благоутробенъ человѣкъ
За сына си, който му работи.
18 [ѩ]Тогазь ще ся обърнете,
И разсѫдите между праведенъ и нечестивъ,
Между който служи Богу,
И който му не служи.

ГЛАВА 4.

1 Защото, ето, [а]иде день, който ще гори като пещь:
[б]И всичкы-тѣ гордѣливи, и всичкы които правятъ нечестіе, ще бѫдѫтъ [в]плѣва:
И идѫщій день ще гы изгори,
Говори Господь Саваоѳъ,
[г]Та нѣма да имъ остави ни корень ни вѣтвѫ.
2 А вамъ [д]които ся боите отъ име-то ми
[е]Ще изгрѣе Сълнце-то на правдѫ-тѫ,
Съ исцѣленіе въ крила-та си:
И ще излѣзете, и взыграете като телцы изъ оборъ-тъ.
3 И [ж]ще стъпчете нечестивы-тѣ;
Защото тѣ ще бѫдѫтъ пепелъ подъ плесны-тѣ на нозѣ-тѣ ви,
Въ който день азъ направіѭ *това*,
Говори Господь на силы-тѣ.
4 [з]Помнѣте на Моисея рабъ-тъ ми законъ-тъ,
Когото заповѣдахъ нему [и]въ Хоривъ за всичкый Израиль,
[і]Повелѣнія-та и сѫдбы-тѣ.
5 Ето, азъ ще ви проводіѭ [к]Иліѭ пророкъ-тъ,
[л]Прѣди да дойде день-тъ Господенъ великый-тъ и страшный-тъ:
6 И той ще обърне сърдце-то на бащы-тѣ къмъ чада-та,
И сърдце-то на чада-та къмъ бащы-тѣ имъ,
Да не дойдѫ и [м]поразіѭ земіѭ-тѫ [н]съ проклѣтіѭ.

[ц] Дан. 8; 9.
[ч] Гл. 2; 17.
[ш] Іов. 21; 14, 15. 22; 17. Псал. 73; 13. Соф. 1; 12.
[щ] Псал. 73; 12. Гл. 2; 17. Псал. 95; 9.
[ы] Псал. 66; 16. Гл. 4; 2.
[ь] Евр. 3; 13.
[ѣ] Псал. 56; 8. Иса. 65; 6. Откр. 20; 12.
[ю] Исх. 19; 5. Втор. 7; 6. Псал. 135; 4. Тит. 2; 14. 1 Пет. 2; 9.
[я] Иса. 62; 3.
[ж] Псал. 103; 13.
[ѩ] Псал. 58; 11.

[а] Іоил. 2; 31. Гл. 3; 2. 2 Пет. 3; 7.
[б] Гл. 3; 18.
[в] Авд. 18.
[г] Амос. 2; 9.
[д] Гл. 3; 16.
[е] Лук. 1; 78. Ефес. 5; 14. 2 Пет. 1; 19. Отк. 2; 28.
[ж] 2 Цар. 22; 43. Мих. 7; 10. Зах. 10; 5.
[з] Исх. 20; 3 и дрг.
[и] Втор. 4; 10.
[і] Псал. 147; 19.
[к] Мат. 11; 14. 17; 11. Мар. 9; 11. Лук. 1; 17.
[л] Іоил. 2; 31.
[м] Зах. 14; 12.
[н] Зах. 5; 3.

НОВЫЙ ЗАВѢТЪ

НА

ГОСПОДА НАШЕГО

ІИСУСА ХРИСТА,

ВѢРНО И ТОЧНО ПРѢВЕДЕНЪ ОТЪ ПЪРВООБРАЗНО-ТО.

ВІЕННА

ПЕЧАТАНЪ ОТЪ АДОЛФЪ ХОЛЦХАУЗЕНЪ

ЗА

БРИТАНСКО-ТО И ИНОСТРАННО БИБЛЕЙСКО ОБЩЕСТВО.

1885.

ЕВАНГЕЛІЕ ОТЪ МАТѲЕЯ.

ГЛАВА 1.

1 [а]Родословіе-то на Іисуса Христа, [б]сына 2 Давидова, [в]сына Авраамова. [г]Авраамъ роди Исаака; а [д]Исаакъ роди Іакова; а 3 [е]Іаковъ роди Іудѫ и братія-та му; [ж]А Іуда роди Фареса и Зарѫ отъ Ѳамарь; а [з]Фаресъ роди Есрома; а Есромъ роди 4 Арама; А Арамъ роди Аминадава; а Аминадавъ роди Наассона; а Наассонъ роди 5 Салмона; А Салмонъ роди Вооза отъ Рахавь; а Воозъ роди Овида отъ Руѳь; а 6 Овидъ роди Іессея; А [и]Іессей роди царь Давида; а [і]царь Давидъ роди Соломона 7 отъ Уріевѫ-тѫ *женѫ;* А [к]Соломонъ роди Ровоама, а Ровоамъ роди Авіѭ; а Авія 8 роди Асѫ; А Аса роди Іосафата, а Іосафатъ роди Іорама; а Іорамъ роди Озіѭ; 9 А Озія роди Іоаѳама; а Іоаѳамъ роди А- 10 хаза; а Ахазъ роди Езекіѭ; А [л]Езекія роди Манассіѭ; а Манассія роди Амона; 11 а Амонъ роди Іосіѭ; А [м]Іосія роди Іехоніѭ и братія-та му [н]около прѣселеніе- 12 то Вавилонско. А слѣдъ прѣселеніе-то Вавилонско, [о]Іехонія роди Салаѳіиля; а 13 [п]Салаѳіиль роди Зоровавеля; А Зоровавель роди Авіуда; а Авіудъ роди Еліа- 14 кима; а Еліакимъ роди Азора: А Азоръ роди Садока; а Садокъ роди Ахима; а 15 Ахимъ роди Еліуда; А Еліудъ роди Е- леазара; а Елеазаръ роди Матѳана, а 16 Матѳанъ роди Іакова; А Іаковъ роди Іосифа, мѫжъ-тъ на Маріѭ, отъ коіѭто ся роди Іисусъ, който ся нарича Христосъ.

17 И така вси-тѣ родове отъ Авраама до Давида четыринадесеть рода сѫ; и отъ Давида до прѣселеніе-то Вавилонско, родове четыринадесеть; и отъ прѣселеніе-то Вавилонско до Христа, родове четыринадесеть.

18 [р]А рожденіе-то на Іисуса Христа така бѣ: като бы сгодена майка му Марія за Іосифа, додѣ още не бѣхѫ ся съединили, [с]намѣри ся непраздна отъ Духа Святаго. 19 А Іосифъ мѫжъ ѝ, понеже бѣ праведенъ и не искаше [т]да ѭ опозори, науми си 20 тайно да ѭ напусне. Но това когато помысли той, ето, ангелъ Господень яви му ся насънѣ и казуваше: Іосифе сыне Давидовъ, не бой ся да вземешь женѫ си Маріѭ; защото [у]зачнѫто-то въ неѭ отъ 21 Духа Святаго е. А [ф]ще роди сынъ, и ще му наречешь име-то *Іисусъ; защото той [х]ще спасе своитѣ людіе отъ грѣхове-тѣ 22 имъ. И всичко това бы, да ся сбѫде реченото отъ Господа чрѣзъ пророка, който 23 казува: [ц]Ето дѣва ще зачне и ще роди сынъ, и ще му нарекѫтъ име-то Еммануилъ, което ся тълкува, Богъ съ насъ. 24 И като станѫ Іосифъ отъ сънъ, стори както му повелѣ ангелъ Господень, и взѣ 25 женѫ си; И не ѭ познаваше до когато тя роди сына си [ч]първороднаго, и *той* му нарече име-то Іисусъ.

ГЛАВА 2.

1 А [а]когато ся роди Іисусъ въ Виѳлеемъ Іудейскый въ дни-тѣ на царь Ирода, ето, [б]мудреци отъ истокъ пристигнѫхѫ въ 2 Іерусалимъ, и казувахѫ: [в]Дѣ е що ся е родилъ царь Іудейскый? защото [г]звѣздѫ-тѫ неговѫ видѣхмы на истокъ, и дойдохмы да му ся поклонимъ. 3 *Това* като чу царь Иродъ смути ся, и всичкый Іерусалимъ съ него. 4 И събра [д]вси-тѣ първосвященницы [е]и книжницы отъ народъ-тъ, [ж]та распытуваше отъ тѣхъ дѣ имаше да 5 ся роди Христосъ? И тѣ му казахѫ: Во Виѳлеемъ Іудейскый; защото така е пи- 6 сано чрѣзъ пророка: И [з]ты, Виѳлееме, земя Іудина, никакъ не си най малъкъ между войводства-та Іудовы; защото отъ тебе ще излѣзе Вождь, [и]който ще упасе 7 народъ-тъ ми Израиля. Тогази Иродъ призва тайно мудрецы-тѣ, та испыта отъ тѣхъ на здраво врѣме-то на появенѫ-тѫ 8 звѣздѫ. И като гы испрати во Виѳлеемъ, рече *имъ:* Идѣте испытайте на здраво за дѣте-то; и като *го* намѣрите, извѣстѣте ми, да дойдѫ и азъ да му ся поклонѭ. 9 А тѣ като чухѫ *това* отъ царь-тъ, тръгнѫхѫ: и, ето, звѣзда-та коіѭто бѣхѫ видѣли на истокъ, идѣше прѣдъ тѣхъ, до

[а] Лук. 3; 23.
[б] Псал. 132; 11. Иса. 11; 1. Іер. 23; 5. Гл. 22; 42. Іоан. 7; 42. Дѣян. 2; 30. 13; 23. Рим. 1; 3.
[в] Быт. 12; 3. 22; 18. Гал. 3; 16.
[г] Быт. 21; 2, 3.
[д] Быт. 25; 26.
[е] Быт. 29; 35.
[ж] Быт. 38; 27 и дрг.
[з] Руѳ. 4; 18 и дрг. 1 Лѣт. 2; 5, 9 и дрг.
[и] 1 Цар. 16; 1. 17; 12.
[і] 2 Цар. 12; 24.
[к] 1 Лѣт. 3; 10 и дрг.
[л] 4 Цар. 20; 21. 1 Лѣт. 3; 13.
[м] 1 Лѣт. 3; 15, 16.
[н] 4 Цар. 24; 14, 15, 16. 25; 11. 2 Лѣт. 36; 10, 20. Іер. 27; 20. 39; 9. 52; 11, 15, 28; 29, 30. Дан. 1; 2.
[о] 1 Лѣт. 3; 17, 19.
[п] Езд. 3; 2. 5; 2. Неем. 12; 1. Агг. 1; 1.
[р] Лук. 1; 27.
[с] Лук. 1; 35.
[т] Втор. 24; 1.
[у] Лук. 1; 35.
[ф] Лук. 1; 31.
* Спаситель.
[х] Дѣян. 4; 12. 5; 31. 13; 23, 38.
[ц] Иса. 7; 14.
[ч] Исх. 13; 2. Лук. 2; 7, 21.

[а] Лук. 2; 4, 6, 7.
[б] Быт. 10; 30. 25; 6. 3 Цар. 4; 30.
[в] Лук. 2; 11.
[г] Числ. 24; 17. Иса. 60; 3.
[д] 2 Лѣт. 36; 14.
[е] 2 Лѣт. 34; 13.
[ж] Мал. 2; 7.
[з] Мих. 5; 2. Іоан. 7; 42.
[и] Отк. 2; 27.

дѣ дойде та ся спрѣ надъ *мѣсто-то* дѣто бѣ дѣте-то. 10 И като видѣхѫ звѣздѫ-тѫ възрадовахѫ ся съ радость твърдѣ голѣмѫ. 11 И като влѣзохѫ въ кѫщѫ-тѫ, намѣрихѫ дѣте-то съ майкѫ му Маріѭ, и паднѫхѫ та му ся поклонихѫ, и като отворихѫ съкровища-та си, [i]принесохѫ му дарове, злато, и ливанъ, и смирнѫ. 12 И понеже имъ ся откры отъ Бога [к]насънѣ да ся не върнѫтъ при Ирода, отидохѫ *си* прѣзъ другъ пѫть за въ своѭ-тѫ странѫ.

13 А слѣдъ отиваніе-то имъ, ето ангелъ Господенъ явява *ся* насънѣ Іосифу и казува: Стани та земи дѣте-то и майкѫ му, и бѣгай въ Египетъ, и бѫди тамъ до когато ти рекѫ; защото Иродъ има да потърси дѣте-то да го погуби. 14 И той станѫ, взѣ дѣте-то и майкѫ му прѣзъ нощь, 15 и отиде въ Египетъ; И бѣ тамъ до смьртьтѫ Иродовѫ, да ся сбѫде речено-то отъ Господа чрѣзъ пророка, който казува: „[л]Изъ Египетъ повыкахъ сына си." 16 Тогази Иродъ като видѣ че му ся подсмѣяхѫ мудреци-тѣ, твърдѣ много ся разяри, и проводи та погуби всичкы-тѣ младенцы во Виѳлеемъ и по всичкы-тѣ неговы прѣдѣлы, отъ двѣ години и по долу, споредъ врѣме-то, което бѣ добрѣ испиталъ отъ мудрецы-тѣ. 17 Тогази ся испълни речено-то [м]отъ пророка Іеремію който казува: 18 „Гласъ ся чу въ Рамѫ, плачъ и писъкъ и рыданіе голѣмо; Рахиль оплакуваше чада-та си и не рачеше да ся утѣши, защото гы нѣма *вече*." 19 А като умрѣ Иродъ, ето ангелъ Господенъ явява ся насънѣ 20 Іосифу въ Египетъ и казува: Стани, земи дѣте-то и майкѫ му, та иди въ земіѭ-тѫ Израилевѫ; защото измрѣхѫ тѣзи, които 21 търсѣхѫ душѫ-тѫ на дѣте-то. И той станѫ, взѣ дѣте-то и майкѫ му и дойде въ 22 земіѭ-тѫ Израилевѫ. Но като чу че Архелай царува надъ Іудеѭ на мѣсто бащѫ си Ирода, убоя ся да иде тамъ; и понеже му бѣ откровено насънѣ, отиде [н]въ 23 Галилейскы-тѣ страны, Та ся засели въ единъ градъ нарицаемъ [о]Назаретъ: да ся сбѫде речено-то чрѣзъ пророцы-тѣ, че Назорей ще ся нарече.

ГЛАВА 3.

1 Въ оныя дни дойде [а]Іоаннъ Крьститель, и проповѣдваше [б]въ пустыніѭ-тѫ Іудей-2 скѫ, И казуваше: Покайте ся; [в]понеже 3 наближи царство небесно. Защото той е реченный-тъ отъ пророка Исаіѭ, който казува: [г]„Гласъ на едного, който выка въ пустыніѭ-тѫ: [д]Приготвѣте пѫть-тъ Господенъ, правы правѣте неговы-тѣ пѫ-4 теки." А [е]самъ Іоаннъ [ж]имаше облѣклото си отъ камилскы космы, и около чрѣсла-та си коженъ поясъ; а ядѣніе-то му 5 бѣ [з]акриды и [и]дивъ медъ. [і]Тогази ся изврьвѣ при него Іерусалимъ и всичка Іудея, и всичка-та *околность* на Іорданъ. 6 И [к]крьщавахѫ ся въ Іорданъ отъ него 7 като исповѣдувахѫ грѣхове-тѣ си. А като видѣ *Іоаннъ* че идѣхѫ на негово-то крьщаваніе множина отъ Фарисеи-тѣ и Саддукеи-тѣ, рече имъ: [л]Рожбы ехиднины! Кой ви обади да бѣгате отъ [м]бѫдѫщій-тъ 8 гнѣвъ? Сторѣте прочее плодове достойны 9 на покаяніе: И не мыслѣте да думате въ себе си: [н]Отца имамы Авраама; защото казувамъ ви, че Богъ може отъ тѣзи ка-10 меніе да въздигне чада Аврааму. А и сѣкыра-та вече лѣжи при корень-тъ на дрьвя-та; [о]и тъй всяко дърво което не прави добръ плодъ, отсича ся и въ огнь ся 11 хвърля. [п]Азъ вы крьщавамъ съ водѫ въ покаяніе, а тойзи който иде вслѣдъ мене по крѣпъкъ е отъ мене, комуто не съмь достоинъ обуща-та да понесѫ; [р]той ще вы крьсти съ Духъ Святъ и съ огнь; 12 [с]Който *държи* лопатѫ-тѫ въ ръкѫ, и ще отрѣби гумно-то си, та ще събере пшеницѫ-тѫ си въ житницѫ-тѫ, [т]а плѣвѫ-тѫ ще іѫ изгори въ огнь негасимъ. 13 [у]Тогази идува Іисусъ [ф]отъ Галилеѭ на Іорданъ до Іоанна да ся крьсти отъ него. 14 А Іоаннъ го въспираше и казуваше: Азъ имамъ потрѣбѫ да ся крьстѭ отъ тебе, 15 и ты ли идешь при мене? А Іисусъ отговори и рече му: Остави сега, защото така подобава намъ да испълнимъ всякѫ 16 правдѫ. *И Іоаннъ* тогава го остави. [х]И щомъ ся крьсти Іисусъ, възлѣзе тутакси отъ водѫ-тѫ, и ето, отворихѫ ся нему небеса-та, и видѣ [ц]Духа Божія че слѣзуваше като гълѫбъ и спущаше ся на него: 17 [ч]И ето гласъ отъ небеса, който казуваше: [ш]Тойзи е Сынъ мой възлюбленный, въ когото благоволихъ.

ГЛАВА 4.

1 Тогази [а]възведенъ бы Іисусъ [б]отъ Духа

[і] Псал. 72; 10. Иса. 60; 6.
[к] Гл. 1; 20.
[л] Осія 11; 1.
[м] Іер. 31; 15.
[н] Гл. 3; 13. Лук. 2; 39.
[о] Іоан. 1; 45.

—

[а] Мар. 1; 4, 15. Лук. 3; 2, 3. Іоан. 1; 28.
[б] Іис. Нав. 14; 10.
[в] Дан. 2; 44. Гл. 4; 17. 10; 7.
[г] Иса. 40; 3. Мар. 1; 3. Лук. 3; 4. Іоан. 1; 23.
[д] Лук. 1; 76.
[е] Мар. 1; 6.
[ж] 4 Цар. 1; 8. Зах. 13; 4.
[з] Лев. 11; 22.
[и] 1 Цар. 14; 25, 26.
[і] Мар. 1; 5. Лук. 3; 7.
[к] Дѣян. 19; 4, 18.
[л] Гл. 12; 34. 23; 33. Лук. 3; 7, 8, 9.
[м] Рим. 5; 9. 1 Сол. 1; 10.
[н] Іоан. 8; 33, 39. Дѣян. 13; 26. Рим. 4; 1, 11, 16.
[о] Гл. 7; 19. Лук. 13; 7, 9. Іоан. 15; 6.
[п] Мар. 1; 8. Лук. 3; 16. Іоан. 1; 15, 26, 33. Дѣян. 1; 5. 14; 16. 19; 4.
[р] Иса. 4; 4. 44; 3. Мал. 3; 2. Дѣян. 2; 3, 4. 1 Кор. 12; 13.
[с] Мал. 3; 3.
[т] Мал. 4; 1. Гл. 13; 30.
[у] Мар. 1; 9. Лук. 3; 21.
[ф] Гл. 2; 22.
[х] Мар. 1; 10.
[ц] Иса. 11; 2. 42; 1. Лук. 3; 22. Іоан. 1; 32, 33.
[ч] Іоан. 12; 28.
[ш] Псал. 2; 7. Иса. 42; 1. Гл. 12; 18. 17; 5. Мар. 1; 11. Лук. 9; 35. Ефес. 1; 6. Кол. 1; 13. 2 Пет. 1; 17.

—

[а] Мар. 1; 12 и држ. Лук. 4; 1 и држ.
[б] 3 Цар. 18; 12. Іез. 3; 14. 8; 3. 11; 1, 24. 40; 2. 43; 5. Дѣян. 8; 39.

въ пустыніѭ-тѫ, да бѫде искушенъ отъ
2 діавола. И като пости четыридесеть дни
и четыридесеть нощи, напоконъ огладнѣ.
3 И дойде при него искуситель-тъ, и рече:
Ако си сынъ Божій, речи тѣзи каменіе
4 да станѫтъ хлѣбове. А той отвѣща и рече:
Писано е: Не само [в]съ хлѣбъ ще бѫде
живъ человѣкъ, но съсь всяко слово кое-
5 то исхожда изъ Божіи-тѣ уста. Тогава го
завожда діаволъ-тъ [г]въ святый-тъ градъ
и поставя го на крыло-то на храмъ-тъ,
6 И казува му: Ако си Сынъ Божій, хвър-
ли ся долу; защото е писано: „На ангелы-тѣ си [д]ще заповѣда за тебе, и на рѫцѣ ще тя подигатъ, да не бы да прѣпѫ-
7 нешь о камыкъ ногѫ-тѫ си.“ Рече му
Іисусъ: Пакъ е писано: [е]„Да не иску-
8 сишь Господа Бога твоего.“ Пакъ го за-
вожда діаволъ-тъ на еднѫ планинѫ много
высокѫ, и показува му всичкы-тѣ царства
9 свѣтовны, и славѫ-тѫ имъ; И казува му:
Всичко това ще ти дамъ, ако паднешь да
10 ми ся поклонишь. Тогазь Іисусъ му ка-
зува: Махни ся, Сатано; защото е писано:
[ж]„Господу Богу твоему да ся поклонишь,
11 и само нему да послужишь.“ Тогази го
остави діаволъ-тъ: и ето [з]ангели пристѫ-
12 пихѫ и служахѫ му. А [и]когато чу Іисусъ
че Іоаннъ бы прѣдаденъ, отиде въ Гали-
13 леіѭ. И като остави Назаретъ, дойде и
засели ся въ Капернаумъ краеморскый,
въ прѣдѣлы-тѣ Завулоновы и Нефѳалимовы;
14 Да ся сбѫде речено-то чрѣзъ пророка
15 Исаіѭ, който казува: [і]„Земя-та Завулонова и земя-та Нефѳалимова на пѫть-тъ
край море-то отвѫдь Іорданъ, Галилея
16 языческа: [к]Народъ който сѣдѣше въ тьмнинѫ, видѣ видѣлинѫ голѣмѫ, и на сѣдящи-тѣ въ странѫ и сѣнкѫ смъртнѫ,
видѣлина имъ въ възсія.“

17 [л]Отъ тогава започенѫ Іисусъ да проповѣдува и да казува: [м]Покайте ся; за-
18 щото наближи царство небесно. И като
[н]вървѣше Іисусъ по край море-то Галилейско, видѣ двамина братія, [о]Симона на-
рицаемый-тъ Петръ, и брата му Андрея,
че хвърляхѫ мрѣжѫ въ море-то, защото
19 бѣхѫ рыболовци. И казува имъ: Елате
вслѣдъ мене, и [п]ще вы направіѭ ловцы
20 на человѣцы. И [р]тѣ тутакси оставихѫ
21 мрѣжы-тѣ и отидохѫ вслѣдъ него. [с]И като
позаминѫ отъ тамо, видѣ другы двамина
братія, Іакова Зеведеева и брата му Іо-
анна съ отца имъ Зеведея въ еднѫ ладіѭ
че кърпѣхѫ мрѣжы-тѣ си; и повыка гы.
22 А тѣ тозь часъ оставихѫ ладіѭ-тѫ и от-
ца си, и отидохѫ вслѣдъ него.

23 И обхождаше Іисусъ всичкѫ Галилеіѭ,
[т]та поучаваше въ съборища-та имъ, и
проповѣдваше [у]благовѣстіе-то на царство-
то, [ф]и исцѣляваше всякѫ болесть и вся-
24 кѫ немощь между народъ-тъ. И расчу
ся слухъ за него по всичкѫ Сиріѭ, и
довождахѫ при него всичкы-тѣ болестны,
които имахѫ различны болести и мѫкы, и
бѣснуемы, и лунатицы, и разслабены; и
25 гы исцѣли. И [х]вървѣше вслѣдъ него народъ много изъ Галилеіѭ и Декаполъ,
изъ Іерусалимъ и Іудеіѭ, и изъ отвѫдь
Іорданъ.

ГЛАВА 5.

1 А като видѣ много-то народъ, [а]възлѣзе
на горѫ-тѫ, и щомъ сѣднѫ пристѫпихѫ
2 до него ученици-тѣ му: И отвори уста-та
3 си та гы поучаваше и говорѣше: [б]Бла-
жени нищи-тѣ духомъ; защото е тѣхно
4 царство небесно. [в]Блажени нажалени-тѣ;
5 защото тѣ ще ся утѣшатъ. [г]Блажени
кроткы-тѣ; [д]защото тѣ ще наслѣдятъ зе-
6 міѭ-тѫ. Блажени които гладуватъ и жа-
дуватъ за правдѫ-тѫ; [е]защото тѣ ще ся
7 насытятъ. Блажени милостиви-тѣ; [ж]защо-
8 то тѣ помиловани ще бѫдѫтъ. [з]Блажени
чистосърдечни-тѣ; [и]защото тѣ ще видятъ
9 Бога. Блажени миротворци-тѣ; защото тѣ
10 сынове Божіи ще ся нарекѫтъ. [і]Блажени
гонени-тѣ заради правдѫ-тѫ; защото е
11 тѣхно царство небесно. [к]Блажени сте ко-
гато вы похулятъ и вы изгонятъ, [л]и върхъ
васъ рекѫтъ на лъжѫ всякѫ злѫ рѣчь
11 заради мене. [м]Радувайте ся и веселѣте ся,
защото е голѣма на небеса ваша-та за-
плата; понеже [н]така изгонихѫ пророцы-
тѣ, които *бѣхѫ* прѣди васъ.

13 Вы сте соль-та на земіѭ-тѫ; а [о]ако
соль-та избезсолѣе, съ какво ще ся
осоли? За нищо вече не струва, тъкмо
да ся исхвърли вънъ, и да ся тъпче отъ
14 человѣцы-тѣ. [п]Вы сте видѣлина-та на
свѣтъ-тъ; градъ поставенъ на горѫ не
15 може да ся укрые. [р]Нито запалятъ свѣщь
и іѭ турятъ подъ шиникъ, но на свѣтил-
никъ-тъ, и свѣти на всичкы които сѫ въ
16 кѫщи. Така да просвѣтне ваша-та видѣ-

[в] Втор. 8; 3.
[г] Неем. 11; 1, 18. Иса. 48; 2. 52; 1. Гл. 27; 53. Отк. 11; 2.
[д] Псал. 91; 11, 12.
[е] Втор. 6; 16.
[ж] Втор. 6; 13. 10; 20. Іис. Нав. 24; 14. 1 Цар. 7; 3.
[з] Евр. 1; 14.
[и] Мар. 1; 14. Лук. 3; 20. 4; 14, 31. Іоан. 4; 43.
[і] Иса. 9; 1; 2.
[к] Иса. 42; 7. Лук. 2; 32.
[л] Мар. 1; 14, 15.
[м] Гл. 3; 2. 10; 7.
[н] Мар. 1; 16, 17, 18. Лук. 5; 2.
[о] Іоан. 1; 42.
[п] Лук. 5; 10, 11.
[р] Мар. 10; 28. Лук. 18; 28.
[с] Мар. 1; 19, 20. Лук. 5; 10.
[т] Гл. 9; 35. Мар. 1; 21, 39. Лук. 4; 15, 44.
[у] Гл. 24; 14. Мар. 1; 14.
[ф] Мар. 1; 34.
[х] Мар. 3; 7.

—

[а] Мар. 3; 13.
[б] Лук. 6; 20. Вижь Псал. 51; 17. Прит. 16; 19. 29; 23. Иса. 57; 15. 66; 2.
[в] Иса. 61; 2, 3. Лук. 6; 21. Іоан. 16; 20. 2 Кор. 1; 7. Отк. 21; 4.
[г] Псал. 37; 11.
[д] Рим. 4; 13.
[е] Иса. 55; 1. 65; 13.
[ж] Псал. 41; 1. Гл. 6; 14. Мар. 11; 25. 2 Тим. 1; 16. Евр. 6; 10. Іак. 2; 13.
[з] Псал. 15; 2. 24; 4. Евр. 12; 14.
[и] 1 Кор. 13; 12. 1 Іоан. 3; 2, 3.
[і] 2 Кор. 4; 17. 2 Тим. 2; 12. 1 Пет. 3; 14.
[к] Лук. 6; 22.
[л] 1 Пет. 4; 14.
[м] Лук. 6; 23. Дѣян. 5; 41. Рим. 5; 3. Іак. 1; 2. 1 Пет. 4; 13.
[н] 2 Лѣт. 36; 16. Неем. 9; 26. Гл. 23; 34, 37. Дѣян. 7; 52. 1 Сол. 2; 15.
[о] Мар. 9; 50. Лук. 14; 34, 35.
[п] Прит. 4; 18. Фил. 2; 15.
[р] Мар. 4; 21. Лук. 8; 16. 11; 33.

лина прѣдъ человѣцы-тѣ, [с]за да видятъ добры-тѣ ваши дѣла, [т]и да прославятъ Отца вашего, който е на небеса.

17 [у]Да не мните че азъ дойдохъ да разрушѫ законъ-тъ или пророцы-тѣ: не дойдохъ 18 да разрушѫ, но да испълнѭ. Защото истинѫ ви казувамъ, [ф]доклѣ да прѣмине небе-то и земя-та, една рѣска, или една точка отъ законъ-тъ нѣма да прѣмине, 19 дори ся всичко не сбѫдe: [х]И тъй, който наруши еднѫ отъ най малкы-тѣ тѣзи заповѣди, и научи така человѣцы-тѣ, най малъкъ ще ся нарече въ царство небесно; а който стори и научи, той ще великъ да 20 ся нарече въ царство небесно. Защото, казувамъ ви, че ако ваша-та [ц]правда не надмине *правдѫ-тѫ* на книжницы-тѣ и Фарисеи-тѣ, нѣма да влѣзете въ царство небесно.

21 Чули сте че е речено на староврѣменны-тѣ: [ч]Не убивай, и който убіе, ще бѫде 22 повиненъ на сѫдъ. А пакъ азъ ви казувамъ че [ш]всякой, който ся гнѣви на брата си безъ причинѫ, ще бѫде повиненъ на сѫдъ; и който рече на брата си, Рака, повиненъ ще е за прѣдъ съборъ-тъ; а който *му* рече, [щ]Безумне, ще бѫде повиненъ за 23 пькълъ-тъ огненный. И тъй, [ъ]ако принесешь даръ-тъ си на олтарь-тъ, и тамо ся усѣтишь, че братъ ти има нѣщо на тебе; 24 [ы]Остави даръ-тъ си тамо прѣдъ олтарь-тъ, и иди, първомъ ся примири съ брата си, и тогазь ела та принесь даръ-тъ си. 25 [ь]Спогодявай ся съ противникъ-тъ си скоро, [ѣ]до дѣ си на пѫть-тъ съ него, да не бы противникъ-тъ *ти* да тя прѣдаде сѫднику, а сѫдникъ-тъ тя прѣдаде на слугѫ-тѫ, и тя хвърлятъ въ тьмницѫ-тѫ. 26 Истинѫ ти казувамъ: Нѣма да излѣзешь отъ тамо, доклѣ не отдадешь най послѣдній-тъ кодрантъ.

27 Чули сте че е речено на староврѣмен-28 ны-тѣ: [ю]Не прѣлюбодѣйствувай. Но азъ ви казувамъ, че [я]всякой който гледа женѫ за да ѭ пожелае, той е прѣлюбодѣйствувалъ вече съ неѭ въ сърдце-то си. 29 [ѫ]Ако ли десно-то твое око тя съблазнява, [ѭ]извади го, и хвърли *го* отъ себе си; защото по добрѣ ти е да погыне единъ отъ твои-тѣ удове, а не всичко-то твое 30 тѣло да бѫде хвърлено въ пькълъ-тъ. И ако десна-та твоя рѫка тя съблазнява, отсѣчи ѭ и хвърли ѭ отъ себе си; защото по добрѣ ти е да погыне единъ отъ твои-тѣ удове, и да не бѫде всичко-то твое тѣло хвърлено въ пькълъ-тъ.

31 Речено е още: [а]Който си напусне же-32 нѫ-тѫ да ѝ даде разводно писмо. А пакъ азъ ви казувамъ, [б]че който напусне женѫ-тѫ си, освѣнь по причинѫ на прѣлюбодѣяніе, прави ѭ да прѣлюбодѣйствува; и който ся ожени за напуснѫ-тѫ прѣлюбодѣйствува.

33 Пакъ сте чули [в]че е речено на староврѣменны-тѣ: [г]Не си прѣстѫпувай клѣтвѫ-тѫ, но [д]да испълнишь клѣтвы-тѣ си 34 прѣдъ Господа. Но азъ ви казувамъ: [е]Никакъ да ся не кълнете; нито, съ небе-то, 35 [ж]защото е прѣстолъ Божій; Нито съсъ земіѭ-тѫ, защото е подножіе на нозѣ-тѣ 36 му; Нито съ Іерусалимъ, защото [з]е градъ на Царя великаго; нито съ главѫ-тѫ си недѣй ся кълна, защото не можешь ни единъ косемъ да направишь бѣлъ или 37 черенъ. Но да бѫде [и]рѣчь-та ви, Ей, ей, не, не; а отъ това повече-то отъ лукаваго е.

38 Чули сте че е речено: [і]Око, за око, 39 зѫбъ за зѫбъ. А пакъ азъ ви казувамъ: [к]Да ся не противите злому; но [л]който тя плесне по деснѫ-тѫ странѫ, обърни му 40 и другѫ-тѫ. И на тогози който бы поискалъ да ся сѫди съ тебе и да ти земе ризѫ-тѫ, остави му и врьхнѭ-тѫ *си* дрехѫ. 41 И [м]който тя понуди да идешь съ него е-42 динъ миль, иди съ него два. Който проси отъ тебе, дай му; [н]и който ище да заеме отъ тебе, недѣй ся отвраща отъ него.

43 Чули сте че е речено: [о]Да любишь ближній-тъ си, [п]и да ненавиждашь врагъ-тъ 44 си. Но азъ ви казувамъ: [р]Любѣте врагове-тѣ си, благославяйте тыя, които вы кълнѫтъ, правѣте добро на тѣзи, които вы ненавиждатъ, и [с]молѣте ся за тыя, 45 които ви правятъ пакость и вы гонятъ; За да бѫдете сынове на Отца вашего, който е на небеса: [т]защото той повелѣва на слънце-то си да изгрѣва на злы-тѣ и на добры-тѣ, и дава дъждь на праведны-46 тѣ и неправедны-тѣ. Защото [у]ако любите любящы-тѣ васъ, коѭ заплатѫ имате? 47 Не правятъ ли това и мытари-тѣ? И ако поздравявате само братія-та ваши, що повече правите? не правятъ ли така и мы-48 тари-тѣ? И тъй [ф]бѫдѣте съвършенни и

[с] 1 Пет. 2; 12.
[т] Іоан. 15; 8. 1 Кор. 14; 25.
[у] Рим. 3; 31. 10; 4. Гал. 3; 24.
[ф] Лук. 16; 17.
[х] Іак. 2; 10.
[ц] Рим. 9; 31. 10; 3.
[ч] Исх. 20; 13. Втор. 5; 17.
[ш] 1 Іоан. 3; 15.
[щ] 2 Цар. 6; 20.
[ъ] Гл. 8; 4. 23; 19.
[ы] Іов. 42; 8. Гл. 18; 19. 1 Тим. 2; 8. 1 Пет. 3; 7.
[ь] Прит. 25; 8. Лук. 12; 58, 59.
[ѣ] Псал. 32; 6. Иса. 55; 6.
[ю] Исх. 20; 14. Втор. 5; 18.
[я] Іов. 34; 1. Прит. 6; 25. Вижь Быт. 34; 2. 2 Цар. 11; 2.
[ѫ] Гл. 18; 8, 9. Мар. 9; 43 до 47.
[ѭ] Вижь Гл. 19; 12. Рим. 8; 13. 1 Кор. 9; 27. Кол. 3; 5.
[а] Втор. 24; 1. Іер. 3; 1. Вижь Гл. 19; 3 и дрг. Мар. 10; 2 и дрг.
[б] Гл. 19; 9. Лук. 16; 18. Рим. 7; 3. 1 Кор. 7; 10, 11.
[в] Гл. 23; 16.
[г] Исх. 20; 7. Лев. 19; 12. Числ. 30; 2. Втор. 5; 11.
[д] Втор. 23; 23.
[е] Гл. 23; 16, 18, 22. Іак. 5; 12.
[ж] Иса. 66; 1.
[з] Псал. 48; 2. 87; 3.
[и] Кол. 4; 6. Іак. 5; 12.
[і] Исх. 21; 24. Лев. 24; 20. Втор. 19; 21.
[к] Прит. 20; 22. 24; 29. Лук. 6; 29. Рим. 12; 17, 19. 1 Кор. 6; 7. 1 Сол. 5; 15. 1 Пет. 3; 9.
[л] Иса. 50; 6. Плач. 3; 30.
[м] Гл. 27; 32. Мар. 15; 21.
[н] Втор. 15; 8, 10. Лук. 6; 30, 35.
[о] Лев. 19; 18.
[п] Втор. 23; 6. Псал. 41; 10.
[р] Лук. 6; 27, 35. Рим. 12; 14, 20.
[с] Лук. 23; 34. Дѣян. 7; 60. 1 Кор. 4; 12, 13. 1 Пет. 2; 23. 3; 9.
[т] Іов. 25; 3.
[у] Лук. 6; 32.
[ф] Быт. 17; 1. Лев. 11; 44. 19; 2. Лук. 6; 36. Кол. 1; 28. 4; 12. Іак. 1; 4. 1 Пет. 1; 15, 16.

вы, [х]както е съвършенъ Отецъ вашъ, който е на небеса.

ГЛАВА 6.

1 Внимайте да не правите свои-тѣ милостыни прѣдъ человѣцы-тѣ за да вы виждатъ; инакъ нѣмате заплатѫ при Отца вашего който е на небеса. 2 И тъй, [а]кога правишь милостынѭ, не трѫби прѣдъ себе си, както правятъ лицемѣри-тѣ по съборища-та и по улицы-тѣ, за да ся прославятъ отъ человѣцы-тѣ; истинѫ ви казувамъ, пріиматъ *вече* заплатѫ-тѫ си. 3 А ты кога правишь милостынѭ, да не узнае лѣва-та ти рѫка, що прави десница-та ти; 4 За да бѫде твоя-та милостынѭ въ тайно; и Отецъ твой, който види въ тайно, [б]ще ти въздаде наявѣ.

5 И кога ся молишь, не бывай както лицемѣри-тѣ; защото тѣ обычатъ да си правятъ молбѫ-тѫ стояще по съборища-та и по ѫглы-тѣ на улицы-тѣ за да ся явятъ на человѣцы-тѣ; истинѫ ви казувамъ, че пріиматъ заплатѫ-тѫ си. 6 А ты кога ся молишь, [в]влѣзь въ скрышнѫ-тѫ си стаичкѫ, и като си затворишь врата-та, помоли ся Отцу твоему, който е въ тайно, и Отецъ ти който види въ тайно, ще ти въздаде наявѣ. 7 А кога ся молите, [г]не говорѣте излишни думы, както язычници-тѣ, [д]защото мнятъ че въ многословіето си ще бѫдѫтъ послушани. 8 И тъй не ся уподобявайте на тѣхъ; защото Отецъ ви знае отъ що имате нуждѫ, прѣди вы да му попросите. 9 А вы така ся молѣте:

[е]Отче нашъ, който си на небеса, да ся святи име-то твое; 10 Да дойде царство-то твое; [ж]да бѫде воля-та твоя, [з]както на небе-то, *така* и на земѭ-тѫ; 11 [и]Хлѣбъ-тъ нашъ насѫщный, дай *го* намъ днесь; 12 И [і]прости ни дългове-тѣ наши, както и ный прощавамы на наши-тѣ длъжницы; 13 [к]И не въведи насъ въ искушеніе, [л]но избави насъ отъ лукаваго; [м]защото е твое царство-то и сила-та и слава-та во вѣкы. Аминь.

14 Защото [н]ако простите вы на человѣцы-тѣ съгрѣшенія-та имъ, ще прости и вамъ Отецъ вашъ небесный: 15 [о]Ако ли вы не простите на человѣцы-тѣ съгрѣшенія-та имъ, то и Отецъ вашъ нѣма да *ви* прости съгрѣшенія-та ваши.

16 А [п]кога постите, не бывайте, както лицемѣри-тѣ, намърщени; защото помрачаватъ лица-та си за да явятъ на человѣцы-тѣ че постятъ; истинѫ ви казувамъ, 17 че тѣ вече си пріиматъ заплатѫ-тѫ. А ты кога постишь, [р]помажи главѫ-тѫ си, и лице-то си омый; 18 Да ся не покажешь прѣдъ человѣцы-тѣ че постишь, но Отцу твоему който е въ тайно; и Отецъ твой, който види въ тайно, ще ти въздаде наявѣ.

19 [с]Недѣйте си събира съкровища на земѭ-тѫ, дѣто молецъ и ръжда *гы* разваля и дѣто крадци подкопаватъ и крадѫтъ. 20 [т]Но събирайте си съкровища на небе-то, дѣто ни молецъ, нито ръжда *гы* разваля, и дѣто крадци не подкопаватъ нито крадѫтъ; 21 Защото, кѫдѣто е съкровище-то ви, тамо ще бѫде и сърдце-то ви. 22 [у]Свѣтило на тѣло-то е око-то; и тъй, ако е око-то ти чисто, всичко-то ти тѣло свѣтло ще бѫде. 23 Ако ли бѫде око-то ти лукаво, всичко-то ти тѣло тьмно ще бѫде. И тъй, видѣлина-та, която е въ тебе, ако е тьмнина, то тьмнина-та колко *ще е!* 24 [ф]Никой не може на двамина господари да работи; защото или едного ще възненавиди, а другыго ще възлюби; или едному ще бѫде привърженъ, а другыго ще прѣзира. [х]Не можете да работите Богу и Маммону.

25 Заради това казувамъ ви: [ц]Не имайте грыжѫ за животъ-тъ си, какво ще ядете или какво ще піете; нито за тѣло-то ваше, какво ще облѣчете. Не е ли животъ-тъ по драгоцѣненъ отъ хранѫ-тѫ, и тѣло-то отъ облѣкло-то? 26 [ч]Погледнѣте на птицы-тѣ небесны че не сѣѭтъ, ни жьнѭтъ, нито въ житницы събиратъ, и Отецъ вашъ небесный гы храни; вы не сте ли много по горни отъ тѣхъ? 27 И кой отъ васъ като ся грыжи, може да приложи единъ лакъть на растъ-тъ си? 28 И за облѣкло защо ся грыжите? Разсмотрѣте кринове-тѣ въ поле-то какъ растѫтъ; не ся трудятъ, нито предѫтъ; 29 Но казувамъ ви, че нито Соломонъ въ всичкѫ-тѫ своѭ славѫ не бѣ облѣченъ както единъ отъ тѣхъ. 30 И кога Богъ така облича трѣвѫ-тѫ на поле-то, която ѭ днесь има, и утрѣ ѭ въ пещь хвърлятъ, не ще ли много повече васъ *да облѣче*, маловѣри? 31 И тъй недѣйте ся грыжи, и не думайте: Какво ще ядемъ, или какво ще піемъ, или какво ще облѣчемъ? 32 Защото всичко това язычници-тѣ го търсятъ; понеже Отецъ вашъ небесный знае 33 че имате нуждѫ за всичко това. Но [ш]търсѣте първомъ царство-то Божіе, и правдѫ-тѫ неговѫ; и всичко това ще ви ся приложи. 34 За това недѣйте ся грыжи за утрѣ; защото утрешный-тъ день ще ся

х Ефес. 5; 1.

—

а Рим. 12; 8.
б Лук. 14; 14.
в 4 Цар. 4; 33.
г Екк. 5; 2.
д 3 Цар. 18; 26, 29.
е Лук. 11; 2 и драг.
ж Гл. 26; 39, 42. Дѣян. 21; 14.
з Псал. 103; 20, 21.
и Вижь Іов. 23; 12. Прит. 30; 8.
і Гл. 18; 21 и драг.
к Гл. 26; 41. Лук. 22; 40, 46. 1 Кор. 10; 13. 2 Пет. 2; 9. Отк. 3; 10.
л Іоан. 17; 15.
ж 1 Лѣт. 29; 11.
н Мар. 11; 25, 26. Ефес. 4; 32. Кол. 3; 13.
о Гл. 18; 35. Іак. 2; 13.
п Иса. 58; 5.
р Руѳ. 3; 3. Дан. 10; 3.
с Прит. 23; 4. 1 Тим. 6; 17. Евр. 13; 5. Іак. 5; 1 и драг.
т Гл. 19; 21. Лук. 12; 33, 34. 18; 22. 1 Тим. 6; 19. 1 Пет. 1; 4.
у Лук. 11; 34, 36.
ф Лук. 16; 13.
х Гал. 1; 10. 1 Тим. 6; 17. Іак. 4; 4. 1 Іоан. 2; 15.
ц Псал. 55; 21. Лук. 12; 22. 23. Фил. 4; 6. 1 Пет. 5; 7.
ч Іов. 38; 41. Псал. 147; 9. Лук. 12; 24 и драг.
ш 3 Цар. 3; 13. Псал. 37; 25. Мар. 10; 30. Лук. 12; 31. 1 Тим. 4; 8.

—

погрыжи за себе си; доста е на день-тъ негово-то му зло.

ГЛАВА 7.

1 [а]Не сѫдѣте, да не бѫдете сѫдени; 2 Защото съ каквѫто сѫдбѫ сѫдите, съ таквѫзь ще вы сѫдятъ; и [б]съ каквѫто 3 мѣркѫ мѣрите, ще ви ся възмѣри. И [в]защо виждашь сѫчицѫ-тѫ въ око-то на брата си, а гредѫ-тѫ която е въ твое-то око 4 не усѣщашь? Или какъ ще речешь на брата си: Остави да извадіѭ сѫчицѫ-тѫ изъ око-то ти, а ето греда-та въ твое-то 5 око? Лицемѣре, извади първомъ гредѫ-тѫ изъ свое-то око, и тогава щешь чисто видѣ да извадишь сѫчицѫ-тѫ изъ брато-6 во-то си око. [г]Не давайте освятено *нѣщо* на псета-та; нито хвърляйте бисеріе-тѣ си прѣдъ свиніе-тѣ, да не бы да гы стѫпчѫтъ съ крака-та си, и ся обърнѫтъ та 7 вы раскѫснѫтъ. [д]Просѣте и ще ви ся даде; търсѣте и ще намѣрите; хлопайте 8 и ще ви ся отвори. Защото [е]всякой който проси пріима, и който търси намира, и 9 който хлопа, ще му ся отвори. Има ли отъ васъ [ж]такъвъ нѣкой человѣкъ, който, ако му поище сынъ му хлѣбъ, той да му 10 даде камыкъ? Или ако поище рыбѫ, да ли 11 ще му да зміѭ? И тъй кога вы, които сте [ѕ]лукави, знаете да давате добры даванія на чада-та си, колко повече Отецъ ви, който е на небеса, ще даде добрины на 12 тыя, които ищѫтъ отъ него? И тъй, [и]во всяко нѣщо както искате да правятъ человѣци-тѣ на васъ, така и вы правѣте на тѣхъ, защото [і]това е законъ-тъ и пророци-тѣ.

13 [к]Влѣзте прѣзъ тѣсны-тѣ врата; защото пространны сѫ врата-та и широкъ е пѫть-тъ, който води въ погибель-тѫ, и мнозина 14 сѫ които прѣзъ тѣхъ минуватъ. Понеже тѣсны сѫ врата-та и стѣсненъ е пѫть-тъ който води въ животъ, и малцина сѫ които гы намѣрватъ.

15 [л]Пазѣте ся отъ лъжовны-тѣ пророцы, [м]които идѫтъ при васъ съ овчи дрехы, 16 а отвѫтрѣ сѫ [н]вълци грабители. [о]Отъ плодове-тѣ имъ ще гы познаете: [п]бере ли ся отъ трънкы гроздіе, или отъ репеи 17 смокыни? Така [р]всяко добро дърво прави добры плодове; а лошо-то дърво прави 18 лошы плодове. Не може добро дърво да прави лошы плодове, нито лошо дърво 19 да прави добры плодове. [с]Всяко дърво което не прави добръ плодъ отсича ся 20 и въ огнь ся хвърля. И тъй отъ плодове-21 тѣ имъ ще гы познаете. Не всякой който ми казува: [т]Господи, Господи, ще влѣзе въ царство небесно; но който прави волѭ-тѫ на Отца моего, който е на небеса. 22 Въ онзи день мнозина ще ми рекѫтъ; Господи, Господи! [у]не въ твое-то ли име пророкувахмы, и не въ твое-то ли име бѣсове изгонихмы, и не въ твое-то ли име 23 много чудеса сторихмы? И [ф]тогазь ще имъ обявіѭ: Азъ никога не сьмь вы зналъ; [х]махнѣте ся отъ мене вы, които работите беззаконіе.

24 И тъй [ц]всякой, който слуша тѣзи мои словеса, и гы прави, ще го уподобіѭ на человѣкъ разуменъ, който е съзидалъ кѫ-25 щѫ-тѫ си на камыкъ; И валѣ дъждь-тъ и пріидохѫ рѣкы-тѣ, и повѣяхѫ вѣтрове-тѣ, и нападнѫхѫ на тѫзи кѫщѫ, и не паднѫ; защото бѣ основана на камыкъ. 26 И всякой който слуша тѣзи мои словеса, и не гы прави, ще ся уподоби на человѣкъ безуменъ, който съзидà кѫщѫ-тѫ 27 си на пѣсъкъ: И валѣ дъждь-тъ, и пріидохѫ рѣкы-тѣ, и повѣяхѫ вѣтрове-тѣ, и нападнѫхѫ на тѫзи кѫщѫ, и тя паднѫ; и голѣмо бѣ нейно-то паданіе.

28 И когато свърши Іисусъ тыя словеса, [ч]чудѣше ся народъ-тъ на поученіе-то му; 29 [ш]Защото гы учаше като единъ който има власть, и не както книжници-тѣ.

ГЛАВА 8.

1 А когато слѣзе отъ горѫ-тѫ, послѣдо-2 вахѫ го народъ много. И ето [а]единъ проказенъ дойде, кланяше му ся и говорѣше: Господи, ако ищешь, можешь да мя очи-3 стишь. Тогазь Іисусъ прострѣ рѫкѫ-тѫ си, допрѣ ся до него и рече: Ищѫ, бѫди очистенъ; и тозь часъ очисти му ся про-4 каза-та. И казува му Іисусъ: [б]Гледай да не кажешь никому; но иди, покажи себе си священнику, и принесь даръ-тъ, [в]който е Моисей повелѣлъ, за свидѣтелство тѣмъ.

5 А [г]когато влѣзе Іисусъ въ Капернаумъ, пристѫпи при него нѣкой си стотникъ, 6 та му ся моляше, И казуваше: Господи, момче-то ми лѣжи у дома разслабено, 7 и мѫчи ся злѣ. Казува му Іисусъ: Азъ

[а] Лук. 6; 37. Рим. 2; 1. 14; 3, 4, 10, 13. 1 Кор. 4; 3, 5. Іак. 4; 11, 12.
[б] Мар. 4; 24. Лук. 6; 38.
[в] Лук. 6; 41, 42.
[г] Прит. 9; 7, 8. 23; 9. Дѣян. 13; 45, 46.
[д] Гл. 21; 22. Мар. 11; 24. Лук. 11; 9, 10. 18; 1. Іоан. 14; 13. 15; 7. 16; 23, 24. Іак. 1; 5, 6. 1 Іоан. 3; 22. 5; 14, 15.
[е] Прит. 8; 17. Іер. 29; 12, 13.
[ж] Лук. 11; 11, 12, 13.
[ѕ] Быт. 6; 5. 8; 21.
[и] Лук. 6; 31.
[і] Лев. 19; 18. Гл. 22; 40. Рим. 13; 8, 9, 10. Гал. 5; 14. 1 Тим. 1; 5.
[к] Лук. 13; 24.
[л] Втор. 13; 3. Іер. 23; 16. Гл. 24; 4, 5, 11, 24. Мар. 13; 22. Рим. 16; 17, 18. Ефес. 5; 6. Кол. 2; 8. 2 Пет. 2; 1, 2, 3. 1 Іоан. 4; 1.
[м] Мих. 3; 5. 2 Тим. 3; 5.
[н] Дѣян. 20; 29, 30.
[о] Ст. 20. Гл. 12; 33.
[п] Лук. 6; 43, 44.
[р] Іер. 11; 19. Гл. 12; 33.
[с] Гл. 3; 10. Лук. 3; 9. Іоан. 15; 2, 6.
[т] Осія. 8; 2. Гл. 25; 11, 12. Лук. 6; 46. 13; 25. Дѣян. 19; 13. Рим. 2; 13. Іак. 1; 22.
[у] Числ. 24; 4. Іоан. 11; 51. 1 Кор. 13; 2.
[ф] Гл. 25; 12; Лук. 13; 25, 27. 2 Тим. 2; 19.
[х] Псал. 5; 5. 6; 8. Гл. 25; 41.
[ц] Лук. 6; 47 и дрг.
[ч] Гл. 13; 54. Мар. 1; 22. 6; 2. Лук. 4; 32.
[ш] Іоан. 7; 46.

—

[а] Мар. 1; 40 и дрг. Лук. 5; 12 и дрг.
[б] Гл. 9; 30. Мар. 5; 43.
[в] Лев. 14; 3, 4, 10. Лук. 5; 14.
[г] Лук. 7; 1 и дрг.

8 ще дойдѫ и ще го исцѣлѭ. Отговори стотникъ-тъ и рече *му:* Господи! [д]не сьмь достоинъ да влѣзешь подъ стрѣхѫ-тѫ ми; но [е]речи само рѣчь, и ще оздравѣе мом-
9 че-то ми. Защото и азъ сьмь человѣкъ подъ власть, и имамъ подчинены на себе си войны; и казувамъ на тогози: Иди, и отхожда; и на другыго: Дойди, и дохожда; и на слугѫ-тѫ си: Стори това, и
10 струва *го.* И като чу Іисусъ почуди ся, и рече на оныя които идѣхѫ вслѣдъ него: Истинѫ ви казувамъ: Нито въ Израиля
11 сьмь намѣрилъ толкози вѣрѫ. И пакъ ви казувамъ, че [ж]мнозина отъ истокъ и западъ ще дойдѫтъ, и ще насѣдятъ съ Авраама и Исаака и Іакова въ царство не-
12 бесно; А [з]синове-тѣ на царство-то [и]ще бѫдѫтъ испѫдени въ най вънїшнѭ-тѫ тъмнинѫ; тамо ще бѫде плачъ и скърцаніе
13 съсъ зѫбы. И рече Іисусъ на стотника: Иди, и както си повѣрувалъ, нека ти бѫде. [і]И оздравѣ момче-то му въ сѫщій-тъ часъ.
14 И когато дойде Іисусъ въ Петровѫ-тѫ кѫщѫ, видѣ че [к]тьща му лѣжеше болна
15 отъ огницѫ; И похванѫ ѭ за рѫкѫ-тѫ, и огница-та ѭ остави; и станѫ та имъ
16 служаше. И [л]когато ся свечери, доведохѫ му мнозина бѣснуемы, та испѫди духове-тѣ съ еднѫ рѣчь, и колкото болни
17 имаше исцѣли гы: Да ся сбѫде реченото чрѣзъ пророка Исаіѭ, който казува: [м]Той зѣ *на себе си* наши-тѣ немощи, и болести-тѣ *наши* понесе.
18 И като видѣ Іисусъ много народъ око-
19 ло себе си, повелѣ да минѫтъ отвѫдь. И [н]пристѫпи единъ книжникъ, та му рече: Учителю! ще дойдѫ вслѣдъ тебе, кѫдѣто
20 идешь. Казува му Іисусъ: Лисицы-тѣ си иматъ лѣгла, и птицы-тѣ небесны гнѣзда; а Сынъ человѣческый нѣма дѣ главѫ да
21 подклони. А [о]другъ отъ неговы-тѣ ученицы рече му: Господи, [п]дозволи ми пър-
22 вомъ да идѫ и да погребѫ отца си. Но Іисусъ му рече: Върви вслѣдъ мене, и остави мьртвы-тѣ да погребѫтъ мьртвы-тѣ си.
23 И когато влѣзе въ ладіѭ-тѫ, ученици-
24 тѣ му влѣзохѫ вслѣдъ него. И ето, [р]буря голѣма быде на море-то, така що волны-тѣ покрывахѫ ладіѭ-тѫ; а той спеше.
25 И пристѫпихѫ ученици-тѣ му та го събудихѫ и казахѫ: Господи! спаси ны;
26 погынувамы. А той имъ казува: Що сте страхливи, маловѣри? [с]Тогази станѫ, запрѣти на вѣтрове-тѣ и на море-то, и ти-
27 шина голѣма быде. А человѣци-тѣ ся чудѣхѫ и казувахѫ: Какъвъ е тойзи, че и вѣтрове-тѣ и море-то го послушуватъ?
28 И [т]като дойде той отвѫдь въ Гергесинскѫ-тѫ земѭ, срѣщнѫхѫ го двама бѣснуеми, които излѣзохѫ изъ гробищата, твърдѣ свирѣпи, така що никой не мо-
29 жаше да мине прѣзъ онзи пѫть. И ето, извыкахѫ и казувахѫ: Що имашь ты съ насъ, Іисусе, Сыне Божій? дошелъ си тука прѣди врѣме ли да ны мѫчишь?
30 А на далеко отъ тѣхъ имаше стадо отъ
31 много свиніе, което пасѣше. И бѣсове-тѣ му ся моляхѫ и казувахѫ: Ако ны испѫдишь, дозволи ни да отидемъ въ ста-
32 до-то на свиніе-тѣ. И рече имъ: Идѣте. И тѣ, щомъ излѣзохѫ, отидохѫ въ стадо-то на свиніе-тѣ; и ето всичко-то стадо на свиніе-тѣ устрьми ся прѣзъ стрьминѫ-тѫ въ море-то, и погынѫхѫ въ водѫ-
33 тѫ. А свинопасци-тѣ побѣгнѫхѫ, и като дойдохѫ въ градъ-тъ, извѣстихѫ всичко,
34 и това що станѫ съ бѣснуемы-тѣ. И ето, цѣлъ градъ излѣзе да посрѣщне Іисуса, и като го видѣхѫ, [у]примолихѫ му ся да отиде отъ тѣхны-тѣ прѣдѣлы.

ГЛАВА 9.

1 И той влѣзе въ ладіѭ-тѫ, и прѣминѫ,
2 [а]та дойде въ свой-тъ си градъ. И [б]ето, донесохѫ му едного разслабенъ, сложенъ на постелкѫ; [в]и като видѣ Іисусъ тѣхнѫ-тѫ вѣрѫ, рече разслабеному: Дързай, сынко, прощаватъ ти ся грѣхо-
3 ве-тѣ ти. И ето, нѣкои отъ книжницы-тѣ рекохѫ въ себе си: Той богохулствува.
4 А [г]Іисусъ като видѣ помысли-тѣ имъ, рече: Защо мыслите вы зло въ сьрдца-та
5 си? Защото, кое е по лесно, да рекѫ: Прощаватъ ти ся грѣхове-тѣ ти, или да
6 рекѫ: Стани и ходи? Но за да познаете че Сынъ человѣческый има на земѭ-тѫ власть да прощава грѣхове, (тогазь казува разслабеному:) Стани, вдигни по-
7 стелкѫ-тѫ си, и иди у дома си. И *той*
8 станѫ и отиде у дома си. *Това* като видѣхѫ народи-тѣ почудихѫ ся, и прославихѫ Бога, който бѣ далъ таквѫзи власть на человѣцы-тѣ.
9 [д]И като минуваше Іисусъ отъ тамо, видѣ едного человѣка че сѣдѣше на мытарницѫ-тѫ, Матѳей на име, и рече му: Дойди вслѣдъ мене; и той станѫ и отиде
10 вслѣдъ него. [е]И когато бѣ сѣднѫлъ на трѫпезѫ-тѫ въ кѫщи, ето мнозина мытари и грѣшници дойдохѫ и насѣдахѫ

д Лук. 15; 19, 21.
е Псал. 107; 20.
ж Быт. 12; 3. Иса. 2; 2, 3. 11; 10. Мал. 1; 11. Лук. 13; 29. Дѣян. 10; 45. 11; 18. 14; 27. Рим. 15; 9 и дрг. Ефес. 3; 6.
з Гл. 21; 43.
и Гл. 13; 42, 50. 22; 13. 24; 51. 25; 30. Лук. 13; 28. 2 Пет. 2; 17. Іуд. 13.
і Мар. 1; 29, 30, 31. Лук. 4; 38, 39.
к 1 Кор. 9; 5.
л Мар. 1; 32 и дрг. Лук. 4; 40, 41.
м Иса. 53; 4. 1 Пет. 2; 24.
н Лук. 9; 57, 58.
о Лук. 9; 59, 60.
п 3 Цар. 19; 20.
р Мар. 4; 37 и дрг. Лук. 8; 23 и дрг.
с Псал. 65; 7. 89; 9. 107; 29.
т Мар. 5; 1 и дрг. Лук. 8; 26 и дрг.
у Втор. 5; 25. 3 Цар. 17; 18. Лук. 5; 8. Дѣян. 16; 39.
а Гл. 4; 13.
б Мар. 2; 3. Лук. 5; 18.
в Гл. 8; 10.
г Псал. 139; 2. Гл. 12; 25. Мар. 12; 15. Лук. 5; 22. 6; 8. 9; 47. 11; 17.
д Мар. 2; 14. Лук. 5; 27.
е Мар. 2; 15 и дрг. Лук. 5; 29 и дрг.

11 съ Ісуса и съ ученицы-тѣ неговы. И Фарисеи-тѣ като видѣхѫ *това*, рекохѫ на ученицы-тѣ му: Защо вашій-тъ учитель [ж]съ мытари-тѣ и [з]грѣшницы-тѣ *наедно* яде *и піе?* 12 А Ісусъ като чу *това*, рече имъ: Здрави-тѣ нѣматъ нуждѫ отъ 13 лѣкарь, но болни-тѣ. Идѣте още и научѣте ся що е: „[и]Милость ищѫ, а не жертвѫ;" защото не дойдохъ да призовѫ праведны-тѣ, [і]но грѣшны-тѣ на покаяніе.

14 Тогазь идуватъ при него ученици-тѣ Іоаннови, и казуватъ *му:* [к]Защо ный и Фарисеи-тѣ постимъ много, а твои-тѣ у- 15 ченици не постятъ? И рече имъ Ісусъ: [л]Могѫтъ ли свадбари-тѣ да тѫжатъ до като е съ тѣхъ младоженикъ-тъ? ще дойдѫтъ обаче деніе, кога ся отнеме отъ тѣхъ младоженикъ-тъ, [м]и тогази ще по- 16 стятъ. И никой не кърпи ветхѫ дрехѫ съ небѣленъ платъ; защото това което *ще ся тури да* запълни, отдира отъ дре- 17 хѫ-тѫ, и съдрано-то става по лошо. Нито наливатъ ново вино въ ветхы мѣхове: а инакъ, распукватъ ся мѣхове-тѣ, и вино-то ся излива, и мѣхове-тѣ ся развалятъ; но наливатъ ново вино въ новы мѣхове, и едно-то и друго-то ся увардятъ.

18 [н]Това когато говорѣше тѣмъ, ето началникъ нѣкой си дойде, та му ся кланяше и казуваше: Дъщеря ми до сега е умрѣла; но дойди и тури рѫкѫ-тѫ си 19 на неѭ, и ще оживѣе. И станѫ та отиде вслѣдъ него Ісусъ, и ученици-тѣ му.

20 И ето, [о]жена която страдаше отъ кръвотеченіе дванадесеть годины, пристѫпи изъ отзадъ, и допрѣ ся до полѫ-тѫ на 21 дрехѫ-тѫ му; Защото думаше си: Ако ся допрѫ само до дрехѫ-тѫ му, ще о- 22 здравѣѭ. А Ісусъ като ся обърнѫ та іѫ видѣ, рече: Дързай, дъщи: [п]вѣра-та твоя исцѣли тя. И отъ онзи часъ оздравѣ жена-та.

23 И когато [р]дойде Ісусъ въ кѫщѫ-тѫ началниковѫ, и видѣ [с]свирцы-тѣ и на- 24 родъ-тъ въ смущеніе, Рече имъ: [т]Идѣте си, защото момиче-то не е умрѣло, но 25 спи. И присмивахѫ му ся. А като испѫдихѫ народъ-тъ, влѣзе *Ісусъ*, хванѫ іѫ 26 за рѫкѫ-тѫ; и момиче-то станѫ. И расчу ся това по всичкѫ-тѫ онѫзи земіѫ.

27 И когато си отиваше Ісусъ отъ тамо, вървѣхѫ вслѣдъ него двама слѣпи, които выкахѫ и казувахѫ: [у]Помилуй ны, Сыне 28 Давидовъ. И щомъ влѣзе въ кѫщи, пристѫпихѫ слѣпи-тѣ при него, и казува имъ Ісусъ: Вѣрувате ли че могѫ да сторѭ 29 това? Казуватъ му: Ей, Господи. Тогазь ся прикоснѫ до очи-тѣ имъ, и рече: Да 30 бѫде вамъ по вѣрѫ-тѫ вашѫ. И отворихѫ имъ ся очи-тѣ. И запрѣти имъ Ісусъ строго, и рече: Гледайте, [ф]да не 31 узнае *това* никой. [х]А тѣ като излѣзохѫ, прославихѫ го по всичкѫ-тѫ онѫзи земіѫ.

32 И [ц]когато тѣ излѣзвахѫ, ето, доведохѫ му единъ человѣкъ нѣмъ и бѣснуемъ. 33 И слѣдъ испѫжданіе-то на бѣсъ-тъ, проговори нѣмый-тъ: и почудихѫ ся народи-тѣ и думахѫ: Никога не ся е видѣло 34 таквозь нѣщо въ Израиль. А Фарисеи-тѣ казувахѫ: [ч]Чрѣзъ началникъ-тъ бѣсовскый изгонва бѣсове-тѣ.

35 [ш]И обхождаше Ісусъ всичкы-тѣ градове и села, [щ]та поучаваше въ съборища-та имъ, и проповѣдваше благовѣстіе-то на царство-то; и исцѣляваше всякѫ болесть 36 и всякѫ немощь въ народа. И [ъ]като видѣ множество-то на народъ-тъ, смили ся за тѣхъ, защото бѣхѫ изнемощѣли и прѣснѫти, [ы]като овцы които нѣматъ пастырь. 37 Тогази рече на ученицы-тѣ си: [ь]Жетва-та 38 е много, а работници-тѣ малко; За това [ѣ]молѣте ся на Господаря на жетвѫ-тѫ да испрати работницы на жетвѫ-тѫ си.

ГЛАВА 10.

1 [а]И призва дванадесеть-тѣ свои ученицы, та имъ даде власть надъ нечисты-тѣ духове, да гы испѫждатъ и да исцѣляватъ всякѫ болесть и всякѫ немощь.

2 А имена-та на дванадесеть-тѣ Апостолы сѫ тѣзи: първый [б]Симонъ, който ся казува Петръ, и Андрей братъ неговъ; Іаковъ Зеведеевъ, и Іоаннъ братъ неговъ; 3 Филиппъ и Вартоломей; Ѳома, и Матѳей мытарь-тъ; Іаковъ Алфеевъ, и Леввей 4 нареченный Ѳаддей; [в]Симонъ Кананитъ, и [г]Іуда Искаріотскый, който го и прѣдаде.

5 Тѣзи дванадесеть отпрати Ісусъ, и заповѣда имъ, и рече: [д]На пѫть языческый да не идете, и [е]въ градъ Самарянскый 6 да не влѣзете, Но [ж]ходѣте повече [з]при погынѫлы-тѣ овцы отъ домъ-тъ Израи- 7 левъ. [и]И кѫдѣто ходите проповѣдувайте и казувайте: [і]Царство небесно наближи. 8 Болны исцѣлявайте, прокаженны очищавайте, мъртвы въскрьшавайте, бѣсове ис-

[ж] Гл. 11; 19. Лук. 5; 30.
[з] Лук. 15; 2. Гал. 2; 15.
[и] Осія 6; 6. Мих. 6; 6, 7, 8. Гл. 12; 7.
[і] 1 Тим. 1; 15.
[к] Мар. 2; 18 и дрг. Лук. 5; 33 и дрг. 18; 12.
[л] Іоан. 3; 29.
[м] Дѣян. 13; 2, 3. 14; 23. 1 Кор. 7; 5.
[н] Мар. 5; 22 и дрг. Лук. 8; 41 и дрг.
[о] Мар. 5; 25. Лук, 8; 43.
[п] Лук. 7; 50. 8; 48. 17; 19. 18; 42.
[р] Мар. 5; 38. Лук. 8; 51.
[с] Вижь 2 Лѣт. 35; 25.
[т] Дѣян. 20; 10.
[у] Гл. 15; 22. 20; 30, 31. Мар. 10; 47, 48. Лук. 18; 38, 39.
[ф] Гл. 8; 4. 12; 16. 17; 9. Лук. 5; 14.
[х] Мар. 7; 36.
[ц] Гл. 12; 22. Лук. 11; 14.
[ч] Гл. 12; 24. Мар. 3; 22. Лук. 11; 15.
[ш] Мар. 6; 6. Лук. 13; 22.
[щ] Гл. 4; 23.
[ъ] Мар. 6; 34.
[ы] Числ. 27; 17. 3 Цар. 22; 17. Іез. 34; 5. Зах. 10; 2.
[ь] Лук. 10; 2. Іоан. 4; 35.
[ѣ] 2 Сол. 3; 1.

—

[а] Мар. 3; 13, 14. 6; 7. Лук. 6; 13. 9; 1.
[б] Іоан. 1; 42.
[в] Лук. 6; 15. Дѣян. 1; 13.
[г] Іоан. 13; 26.
[д] Гал. 4; 15.
[е] Вижь 2 Цар. 17; 24. Іоан. 4; 9, 20.
[ж] Гл. 15; 24. Дѣян. 13; 46.
[з] Иса. 53; 6. Іер. 50; 6, 17. Іез. 34; 5, 6. 16. 1 Пет. 2; 25.
[и] Лук. 9; 2.
[і] Гл. 3; 2. 4; 17. Лук. 10; 9.

пѫждайте; [к]даромъ сте пріели, даромъ давайте. 9 [л]Не земайте нито злато нито сребро, 10 [м]нито мѣдь въ поясы-тѣ си; Нито тържикъ за пѫть, нито двѣ дрехы, нито обуща, нито тоягѫ; [н]защото работникъ-тъ 11 е достоинъ за своїѭ-тѫ прѣхранѫ. И [о]въ който градъ или село влѣзете испытайте, кой е въ него достоинъ, и тамъ 12 оставайте доклѣ си излѣзете. А на влѣ-13 зуваніе въ домъ-тъ поздравяйте го; И [п]ако бѫде домъ-тъ достоинъ, нека дойде на него вашій-тъ миръ; [р]ако ли не бѫде достоинъ, миръ-тъ ви къмъ васъ да ся 14 възвърне. [с]И който вы не пріеме, нито послуша ваши-тѣ словеса, кога излѣзувате изъ *онзи* домъ, или изъ онзи градъ, [т]истърсѣте 15 прахъ-тъ отъ нозѣ-тѣ си. Истинѫ ви казувамъ: [у]По леко ще бѫде на земіѭ-тѫ Содомскѫ и Гоморрскѫ въ сѫдный-тъ день, нежели на онзи градъ.

16 [ф]Ето азъ вы проваждамъ като овцы между вълцы: [х]бѫдѣте прочее разумни като зміи-тѣ, и [ц]незлобиви като гълѫби-17 тѣ. А пазѣте ся отъ человѣцы-тѣ; [ч]защото на сѫдовища ще вы прѣдаватъ, и 18 [ш]въ съборища-та си ще вы біѭтъ. И [щ]прѣдъ владѣтели и царіе ще вы извождатъ заради мене, въ свидѣтелство на 19 тѣхъ и на язычницы-тѣ. А [ъ]когато вы прѣдадѫтъ, недѣйте ся грыжи какъ или какво ще говорите; защото [ы]ще ви ся даде въ онзи часъ какво ще говорите. 20 [ь]Защото не сте вы които говорите, но Духъ-тъ на Отца вашего, който говори 21 въ васъ. И братъ брата [ѣ]ще прѣдаде на смърть, и отецъ чадо; и ще въстанѫтъ чада върхъ родители-тѣ си, и ще гы у-22 мъртвятъ. И [ю]ще бѫдете отъ всичкы ненавиждани заради мое-то име; а [я]който прѣтърпи до край, той ще спасенъ да бѫ-23 де. А [ѫ]когато вы гонятъ въ тойзи градъ, бѣгайте въ другый-тъ; защото истинѫ ви казувамъ: Нѣма да свършите градове-тѣ Израилевы, [ѭ]доклѣ дойде Сынъ-тъ чело-24 вѣческый. [а]Не е ученикъ по горенъ отъ учитель-тъ си, нито слуга по горенъ отъ 25 господарь-тъ си. Доста е на ученикъ-тъ да бѫде като учитель-тъ си, и слуга-та като господарь-тъ си. [б]Ако стопанинъ-тъ на домъ-тъ нарекохѫ Веелзевулъ, колко 26 повече домашны-тѣ неговы! И тъй не бойте ся отъ тѣхъ; защото [в]нѣма нищо покрыто, което да ся не открые; и тайно 27 което да ся не узнае. Което ви говоріѭ въ тьмнинѫ-тѫ, кажѣте *го* на видѣло; и което чуете на ухо, проповѣдайте *го* 28 отгорѣ на покрывъ-тъ. И [г]да ся не боите отъ онѣзи, които убиватъ тѣло-то, а душѫ-тѫ не могѫтъ да убіѭтъ; но да ся боите повече отъ оногозь, който може и душѫ 29 и тѣло да погуби въ пъкълъ-тъ. Не ся ли продаватъ двѣ врабчета за единъ ассарій? и ни едно отъ тѣхъ нѣма да падне на земіѭ-тѫ, безъ *волѭ-тѫ на* Отца ва-30 шего. А [д]вамъ и косми-тѣ на главы-тѣ 31 ви всичкы-тѣ сѫ прѣброени. Не бойте ся прочее, вы сте отъ много врабчета по 32 добри. И тъй [е]всякой, който исповѣда мене прѣдъ человѣцы-тѣ, [ж]ще исповѣдамъ и азъ него прѣдъ Отца моего който е на 33 небеса. А [з]който ся отрече отъ мене прѣдъ человѣцы-тѣ, ще ся отрекѫ и азъ отъ него прѣдъ Отца моего който е на небеса. 34 [и]Да не мните че дойдохъ да туріѭ миръ на земіѭ-тѫ; не дойдохъ да туріѭ миръ, 35 но ножъ. Защото дойдохъ да разлѫчѫ человѣка [і]противъ бащѫ му, и дъщеріѭ противъ майкѫ ѝ, и снъхѫ противъ 36 свекървѫ ѝ. [к]И непріятели человѣку *ще* 37 *бѫдѫтъ* домашни-тѣ му. [л]Който люби бащѫ или майкѫ повече отъ мене, не е за мене достоинъ; и който люби сынъ или дъщеріѭ повече отъ мене, не е за мене 38 достоинъ. [м]И който не зема крьстъ-тъ си, и не слѣдува подирѣ ми, не е достоинъ 39 за мене. [н]Който намѣри животъ-тъ си, ще го изгуби, и който изгуби заради мене 40 животъ-тъ си, ще го намѣри. [о]Който васъ пріима, мене пріима; и който пріима мене, пріима тогозь, който мя е проводилъ. 41 [п]Който пріима пророкъ въ име на пророкъ, заплатѫ на пророкъ ще земе; и който пріима праведникъ въ име на праведникъ, заплатѫ на праведникъ ще земе. 42 [р]И който напои едного отъ тѣзи малкы-тѣ само съ еднѫ чашѫ студенѫ водѫ въ име на ученикъ, истинѫ ви казувамъ нѣма да изгуби заплатѫ-тѫ си.

ГЛАВА 11.

1 И когато свърши Іисусъ заповѣданія-та

[к] Дѣян. 8; 18, 20.
[л] 1 Цар. 9; 7. Мар. 6; 8. Лук. 9; 3. 10; 4. 22; 35.
[м] Мар. 6; 8.
[н] Лук. 10; 7. 1 Кор. 9; 7 и дрг. 1 Тим. 5; 18.
[о] Лук. 10; 8.
[п] Лук. 10; 5.
[р] Псал. 35; 13.
[с] Мар. 6; 11. Лук. 9; 5. 10; 10, 11.
[т] Неем. 5; 13. Дѣян. 13; 51. 18; 6.
[у] Гл. 11; 22, 24.
[ф] Лук. 10; 3.
[х] Рим. 16; 19. Ефес. 5; 15.
[ц] 1 Кор. 14; 20. Фил. 2; 15.
[ч] Гл. 24; 9. Мар. 13; 9. Лук. 12; 11. 21; 12.
[ш] Дѣян. 5; 40.
[щ] Дѣян. 12; 1. 24; 10. 25; 7. 23. 2 Тим. 4; 16.
[ъ] Мар. 13; 11, 12, 13. Лук. 12; 11. 21; 14, 15.
[ы] Исх. 4; 12. Іер. 1; 7.
[ь] 2 Цар. 23; 2. Дѣян. 4; 8. 6; 10. 2 Тим. 4; 17.
[ѣ] Мих. 7; 6. Ст. 35, 36. Лук. 21; 16.
[ю] Лук. 21; 17.
[я] Дан. 12; 12, 13. Гл. 24; 13. Мар. 13; 13.
[ѫ] Гл. 2; 13. 4; 12. 12; 15. Дѣян. 8; 1. 9; 25. 14; 6.
[ѭ] Гл. 16; 28.
[а] Лук. 6; 40. Іоан. 13; 16. 15; 20.
[б] Гл. 12; 24. Мар. 3; 22. Лук. 11; 15. Іоан. 8; 48, 52.
[в] Мар. 4; 22. Лук. 8; 17. 12; 2, 3.
[г] Иса. 8; 12, 13. Лук. 12; 4. 1 Пет. 3; 14.
[д] 1 Цар. 14; 45. 2 Цар. 14; 11. Лук. 21; 18. Дѣян. 27; 34.
[е] Лук. 12; 8. Рим. 10; 9, 10.
[ж] Отк. 3; 5.
[з] Мар. 8; 38. Лук. 9; 26. 2 Тим. 2; 12.
[и] Лук. 12; 49, 51, 52, 53.
[і] Мих. 7; 6.
[к] Псал. 41; 9. 55; 13. Мих. 7; 6. Іоан. 13; 18.
[л] Лук. 14; 26.
[м] Гл. 16; 24. Мар. 8; 34. Лук. 9; 23. 14; 27.
[н] Гл. 16; 25. Лук. 17; 33. Іоан. 12; 25.
[о] Гл. 18; 5. Лук. 9; 48. 10; 16. Іоан. 12; 44. 13; 20. Гал. 4; 14.
[п] 3 Цар. 17; 10. 18; 4. 4 Цар. 4; 8.
[р] Гл. 18; 5, 6. 25; 40. Мар. 9; 41. Евр. 6; 10.

си къмъ дванадесеть-тѣ свои ученицы, минѫ отъ тамо, да поучава и да проповѣдува по градове-тѣ имъ.

2 А [а]Іоаннъ като чу [б]въ тьмницѫ-тѫ дѣла-та Христовы, проводи двама отъ у-
3 ченицы-тѣ си, И рече му: [в]Ты ли си, който има да дойде, *или другыго да очаква-*
4 мы? И отговори Іисусъ и рече имъ: Идѣте възвѣстѣте на Іоанна *това* което чуе-
5 те и видите; [г]Слѣпи прогледуватъ, хроми ходятъ, прокажени ся очищаватъ, и глухы прочуюватъ; мьртви въскрьснуватъ, [д]и на
6 сиромасы-тѣ ся благовѣствува. И блаженъ
7 е [е]който ся не съблазни въ мене. И [ж]когато тѣ си отхождахѫ, начена Іисусъ да говори на народъ-тъ за Іоанна: Какво излѣзохте да видите въ пустынѭ-тѫ? [з]трьсть ли отъ вѣтръ-тъ разлюляванѫ?
8 Но какво излѣзохте да видите? человѣка ли въ мекы дрехы облѣченъ? Ето тѣзи които носятъ мекы *дрехы* въ царскы до-
9 мове сѫ. Но какво излѣзохте да видите? пророкъ ли? Ей, казувамъ ви, [и]и повече
10 отъ пророкъ. Защото тойзи е за когото е писано: [і]Ето азъ проваждамъ вѣстителя моего прѣдъ твое-то лице, който ще при-
11 готви пѫть-тъ ти прѣдъ тебе. Истинѫ ви казувамъ, между родены-тѣ отъ жены не ся е повдигнѫлъ по голѣмъ отъ Іоанна Крьстителя; а най малкый-тъ въ цар-
12 ство небесно е по голѣмъ отъ него. А [к]отъ дни-тѣ на Іоанна Крьстителя до нынѣ, царство небесно на силѫ ся зема, и които
13 ся насилятъ тѣ го грабнуватъ. [л]Защото всичкы-тѣ пророци и законъ-тъ до Іоанна
14 пророкувахѫ: И ако щете да пріемете *това*, той е [м]Илія, който имаше да дойде.
15 [н]Който има уши да слуша, нека слуша.
16 [о]А на какво да уподобѭ тойзи родъ? Подобенъ е на дѣца, които сѣдятъ на пазаръ-
17 тъ и выкатъ на дружинѫ-тѫ си, И казуватъ: Свирихмы ви, и не играхте; рыдахмы
18 ви и не плакахте. Защото дойде Іоаннъ, който ни ядѣше, ни піяше; и казуватъ:
19 Бѣсъ има. Дойде Сынъ человѣческый, който яде и піе; и казуватъ: Ето человѣкъ ядливъ и винопійца, и пріятель на мытари-тѣ и на грѣшницы-тѣ. И [п]оправда ся мудрость-та отъ чада-та си.

20 [р]Тогази начена да укорява градове-тѣ, въ които станѫхѫ повече-то неговы чу-
21 деса, защото ся не покаяхѫ. Тежко ти, Хоразине, тежко ти, Виѳсаидо! защото, чудеса-та които въ васъ станѫхѫ, ако быхѫ станѫли въ Тиръ и Сидонъ, отколѣ быхѫ ся [т]въ врѣтище и пепелъ покаяли.
22 Но казувамъ ви, [у]на Тиръ и Сидонъ *на-казаніе-то* въ сѫдный-тъ день по леко ще
23 бѫде нежели на васъ. И ты Капернауме, [ф]който си ся до небеса възвысилъ, до ада ще ся смѫкнешь; защото чудеса-та които станѫхѫ въ тебе, ако ставахѫ въ Содомъ,
24 той бы до днесь останѫлъ. Но казувамъ ви, [х]че на земѭ-тѫ Содомскѫ по леко ще бѫде *наказаніе-то* въ сѫдный день, нежели на тебе.

25 [ц]Въ онова врѣме отговори Іисусъ и рече: Прославямъ тя, Отче, Господи на небе-то и на земѭ-тѫ, [ч]че си утаилъ това отъ мудры-тѣ и разумны-тѣ, [ш]и открылъ си
26 го на младенцы-тѣ. Ей, Отче, защото така
27 бы угодно прѣдъ тебе. [щ]Всичко-то ми е прѣдадено отъ Отца моего; и никой не познава Сына, тъкмо Отецъ; [ъ]нито Отца познава нѣкой, тъкмо Сынъ-тъ, и комуто
28 бы изволилъ Сынъ-тъ да го открые. Дойдѣте при мене, всичкы що ся трудите и сте обрѣменени; и азъ ще вы успокоѭ.
29 Вземѣте мое-то иго на себе си, и [ы]научѣте ся отъ мене; защото [ь]сьмь кротъкъ и смиренъ на сьрдце; и [ѣ]ще намѣрите спо-
30 койствіе на душы-тѣ си. [ю]Защото мое-то иго е благо, и мое-то брѣме е леко.

ГЛАВА 12.

1 По онова врѣме въ еднѫ отъ сѫбботы-тѣ [а]минуваше Іисусъ прѣзъ сѣятбы-тѣ; а ученицы-тѣ му огладнѣхѫ, и начнахѫ
2 да кѫсатъ класове и да ядѫтъ. А Фарисеи-тѣ като видѣхѫ *това*, рекохѫ му: Ето твои-тѣ ученици правятъ онова, което не е простено да ся прави въ сѫбботѫ.
3 А той имъ рече: Не сте ли чели, [б]що стори Давидъ когато огладнѣ той и които
4 бѣхѫ съ него? Какъ влѣзе въ домъ-тъ Божій, и яде отъ [в]хлѣбове-тѣ на прѣдложеніе-то, които не бѣ простено нему да яде, нито на онѣзи които бѣхѫ съ него,
5 [г]но само на священницы-тѣ? Или не сте ли чели [д]въ законъ-тъ, че въ сѫбботенъ день священници-тѣ оскврьняватъ сѫбботѫ-тѫ въ храмъ-тъ, и неповинни сѫ?
6 Но казувамъ ви че [е]има единъ тука по

—

[а] Лук. 7; 18, 19 и дрг.
[б] Гл. 14; 3.
[в] Быт. 49; 10. Числ. 24; 17. Дан. 9; 24. Іоан. 6; 14.
[г] Иса. 29; 18. 35; 4, 5, 6. 42; 7. Іоан. 2; 23. 3; 2. 5; 36. 10; 25, 38. 14; 11.
[д] Псал. 22; 26. Иса. 61; 1. Лук. 4; 18. Іак. 2; 5.
[е] Иса. 8; 14, 15. Гл. 13; 57. 24; 10. 26; 31. Рим. 9; 32, 33. 1 Кор. 1; 23. 2; 14. Гал. 5; 11. 1 Пет. 2; 8.
[ж] Лук. 7; 24.
[з] Ефес. 4; 14.
[и] Гл. 14; 5. 21; 26. Лук. 1; 76. 7; 26.
[і] Мал. 3; 1. Мар. 1; 2. Лук. 1; 76. 7; 27.
[к] Лук. 16; 16.
[л] Мал. 4; 6.
[м] Мал. 4; 5. Гл. 17; 12. Лук. 1; 17.
[н] Гл. 13; 9. Лук. 8; 8. Отк. 2; 7, 11, 17, 29. 3; 6, 13, 22.
[о] Лук. 7; 31.
[п] Гл. 9; 10.
[р] Лук. 7; 35.
[с] Лук. 10; 13 и дрг.
[т] Іон. 3; 7, 8.
[у] Гл. 10; 15. Ст. 24.
[ф] Иса. 14; 13. Плач. 2; 1.
[х] Гл. 10; 15.
[ц] Лук. 10; 21.
[ч] Псал. 8; 2. 1 Кор. 1; 19, 27. 2; 8. 2 Кор. 3; 14.
[ш] Гл. 16; 17.
[щ] Гл. 28; 18. Лук. 10; 22. Іоан. 3; 35. 13; 3. 17; 2. 1 Кор. 15; 27.
[ъ] Іоан. 1; 18. 6; 46. 10; 15.
[ы] Іоан. 13; 15. Фил. 2; 5. 1 Пет. 2; 21. 1 Іоан. 2; 6.
[ь] Зах. 9; 9. Фил. 2; 7, 8.
[ѣ] Іер. 6; 16.
[ю] 1 Іоан. 5; 3.

—

[а] Втор. 23; 25. Мар. 2; 23. Лук. 6; 1.
[б] 1 Цар. 21; 6.
[в] Исх. 25; 30. Лев. 24; 5.
[г] Исх. 29; 32, 33. Лев. 8; 31. 24; 9.
[д] Числ. 28; 9. Іоан. 7; 22.
[е] 2 Лѣт. 6; 18. Мал. 3; 1.

7 голѣмъ отъ храмъ-тъ. Ако ли быхте зна-
яли що е, „[ж]Милость ищѫ а не жертвѫ,"
8 не быхте осѫдили невинны-тѣ. Защото
Сынъ человѣческый е и на сѫбботѫ-тѫ
Господарь.

9 [з]И като прѣминѫ отъ тамъ дойде въ
10 съборище-то имъ: И ето имаше человѣкъ
съ изсъхнѫлѫ рѫкѫ; и за да го обви-
нятъ попытахѫ го, и казувахѫ: [и]Дозво-
лено ли е да цѣри нѣкой въ сѫбботѫ?
11 И той имъ рече: Кой е онзи человѣкъ
отъ васъ, който, ако има еднѫ овцѫ, [і]и
тя падне сѫбботенъ день въ ямѫ, не ще
12 ѭ улови и извади? А колко е по добръ
человѣкъ отъ овцѫ! За то е дозволено
да прави нѣкой добро сѫбботенъ день.
13 Тогази казува на человѣка: Простри рѫ-
кѫ-тѫ си; и прострѣ ѭ, и станѫ здрава
14 като другѫ-тѫ. А [к]Фарисеи-тѣ като излѣ-
зохѫ, наговорихѫ ся противъ него какъ
да го погубятъ.

15 Но Іисусъ като позна, [л]отиде отъ тамо:
и [м]послѣдовахѫ го народъ много, и гы
16 исцѣли всичкы-тѣ. [н]И запрѣти имъ да го
17 не изявятъ: За да ся сбѫде речено-то
18 чрѣзъ Исаіѭ пророка, който казува: [о]Ето
Отрокъ-тъ ми когото избрахъ, възлюблен-
ный-тъ ми, [п]на когото благоволи моя-та
душа; ще положѫ Духъ-тъ си на него, и
19 ще възвѣсти сѫдъ на народы-тѣ. Не ще
да ся скара, нито ще выкне, нито ще чуе
20 нѣкой гласъ-тъ му по улицы-тѣ. Тръсть
смазанѫ нѣма да прѣчупи, и отъ ленъ
свѣщило замъждѣло нѣма да угаси, до ко-
21 гато изведе сѫдъ-тъ въ побѣдѫ. И въ не-
гово-то име народи-тѣ ще ся надѣѭтъ.

22 [р]Тогази му доведохѫ едного бѣснуемъ,
слѣпъ и нѣмъ; и го исцѣли, щото слѣпый
23 и нѣмый и говорѣше и виждаше. И сма-
яхѫ ся всичкый-тъ народъ, и думахѫ:
Да не бы тойзи да е *Христосъ* сынъ-тъ
24 Давидовъ? А [с]Фарисеи-тѣ като чухѫ,
рекохѫ: Той не изгонява бѣсове-тѣ, ос-
вѣнь чрѣзъ началникъ-тъ бѣсовскый Ве-
25 елзевула. А [т]Іисусъ като знаеше тѣхны-
тѣ помыслы, рече имъ: Всяко царство
раздѣлено противъ себе си запустѣва, и
всякой градъ или домъ раздѣленъ про-
26 тивъ себе си нѣма да устои. А ако Сата-
на изгонява Сатанѫ, раздѣленъ е върхъ
себе си; какъ прочее ще трае негово-то
27 царство? И ако азъ чрѣзъ Веелзевула
изгонявамъ бѣсове-тѣ, сынове-тѣ ви чрѣзъ
кого *гы* изгонявать? За това тѣ ще ви
28 бѫдѫтъ сѫдници. Но ако азъ чрѣзъ Духа
Божія изгонявамъ бѣсове-тѣ, [у]то е насти-
29 гнѫло на васъ царство-то Божіе. [ф]Или
какъ може да влѣзе нѣкой въ домъ-тъ
на силнаго, и да разграби покѫщнинѫ-тѫ
му, ако първомъ не вържe силный-тъ, и
30 тогазь ще разграби домъ-тъ му. Който
не е съ мене, противъ мене е; и който
31 не събира съ мене, распылява. За това
ви казувамъ: [х]Всякой грѣхъ и хула ще
ся прости на человѣцы-тѣ; [ц]хула-та оба-
че противъ Духа нѣма да ся прости на
32 человѣцы-тѣ. И [ч]който рече рѣчь противъ
Сына человѣческаго [ш]ще му ся прости,
но който рече противъ Духа Святаго, нѣ-
ма да му ся прости нито въ тойзи вѣкъ,
33 нито въ бѫдѫщій-тъ. Или направѣте дър-
во-то добро, [щ]и плодъ-тъ му добръ; или
направѣте дърво-то лошо, и плодъ-тъ му
лошъ; защото дърво-то ся отъ плодъ-тъ
34 познава. [ъ]Рожбы ехиднины, какъ можете
да говорите добро, като сте лукавы? За-
щото [ы]отъ прѣпълняніе-то на сърдце-то
35 говорятъ уста-та. Добрый-тъ человѣкъ
отъ добро-то съкровище на сърдце-то из-
важда добрины-тѣ; и злый-тъ человѣкъ
отъ зло-то съкровище изважда злины-тѣ.
36 И казувамъ ви, че всяка праздна рѣчь
коѭто рекѫтъ человѣци-тѣ, ще дадѫтъ
37 отвѣтъ за неѭ въ день сѫдный. Защото
отъ думы-тѣ си ще ся оправдаешь, и отъ
думы-тѣ си ще ся осѫдишь.

38 [ь]Тогазь отговорихѫ нѣкои отъ книжни-
цы-тѣ и Фарисеи-тѣ, и казахѫ: Учителю,
39 искамы да видимъ знаменіе отъ тебе. А
той отвѣща и рече имъ: [ѣ]Родъ лукавъ и
прѣлюбодѣйнъ знаменіе ище, и знаменіе
нѣма да ся даде нему, освѣнь знаменіе-то
40 на пророкъ Іонѫ. Защото [ю]както Іона бѣ
въ утробѫ-тѫ китовѫ три дни и три нощи,
така Сынъ человѣческый ще бѫде въ сърд-
це-то на земѭ-тѫ три дни и три нощи.
41 [я]Мѫжіе-тѣ Ниневіяне ще въстанѫтъ на
сѫдъ-тъ съ тойзи родъ, [ѫ]и ще го осѫдятъ;
[ѭ]защото *тѣ* ся покаяхѫ съ Іоновѫ-тѫ
проповѣдь; и ето, тука е повече отъ Іонѫ.
42 [а]Царица-та Южна ще въстане на сѫдъ-тъ
съ тойзи родъ, и ще го осѫди; защото
отъ краища-та на земѭ-тѫ дойде да чуе
мудрость-тѫ Соломоновѫ; и ето, тука е
43 повече отъ Соломона. [б]Когато нечистый-
тъ духъ излѣзе изъ человѣка, [в]прохожда
прѣзъ безводны мѣста да търси спокой-
44 ствіе, и не намѣрва. Тогази казува: Да

ж Осія 6; 6. Мих. 6; 6, 7, 8. Гл. 9; 13.
з Мар. 3; 1. Лук. 6; 6.
и Лук. 13; 14. 14; 3. Іоан. 9; 16.
і Вижь Исх. 23; 4, 5. Втор. 22; 4.
к Гл. 27; 1. Мар. 3; 6. Лук. 6; 11. Іоан. 5; 18. 10; 39. 11; 53.
л Вижь Гл. 10; 23. Мар. 3; 7.
м Гл. 19; 2.
н Гл. 9; 30.
о Иса. 42; 1.
п Гл. 3; 17. 17; 5.
р Вижь Гл. 9; 32. Мар. 3; 11. Лук. 11; 14.
с Гл. 9; 34. Мар. 3; 22. Лук. 11; 15.
т Гл. 9; 4. Іоан. 2; 25. Отк. 2; 23.
у Дан. 2; 44. 7; 14. Лук. 1; 33. 11; 20. 17; 20, 21.
ф Иса. 49; 24. Лук. 11; 21, 22, 23.
х Мар. 3; 28. Лук. 12; 10. Евр. 6; 4 и дрг. 10; 26, 29. 1 Іоан. 5; 16.
ц Дѣян. 7; 51.
ч Гл. 11; 19. 13; 55. Іоан. 7; 12, 52.
ш 1 Тим. 1; 13.
щ Гл. 7; 17. Лук. 6; 43, 44.
ъ Гл. 3; 7. 23; 33.
ы Лук. 6; 45.
ь Гл. 16; 1. Мар. 8; 11. Лук. 11; 16, 29. Іоан. 2; 18. 1 Кор. 1; 22.
ѣ Иса. 57; 3. Гл. 16; 4. Мар. 8; 38. Іоан. 4; 48.
ю Іон. 1; 7.
я Лук. 11; 32.
ѫ Вижь Іер. 3; 11. Іез. 16; 51, 52. Рим. 2; 27.
ѭ Іон. 3; 5.
а 3 Цар. 10; 1. 2 Лѣт. 9; 1. Лук. 11; 31.
б Лук. 11; 24.
в Іов. 1; 7. 1 Пет. 5; 8.

ся върнѫ у дома си, отъ дѣто излѣзохъ. И като дойде намѣрва *го* празденъ, измѣ-
45 тенъ и украсенъ. Тогазь отхажда и зема съсъ себе си седмь другы духове по злы отъ себе си, и като влѣзѫтъ живѣѭтъ тамъ; [г]и сетно-то състояніе на тогозь человѣка бива по лошо отъ пьрво-то. Така ще бѫде и на тойзи лукавъ родъ.

46 А когато той още говорѣше народу, [д]ето майка му [е]и братія-та му стоехѫ вънъ и
47 ищѣхѫ да му говорятъ. И нѣкой си му рече: Ето майка ти и братія-та ти стоятъ
48 вънъ, и ищѫтъ да ти говорятъ. А той отговори на тогозь който му каза *това* и рече: Коя е майка ми, и кои сѫ братія-
49 та ми? И прострѣ си рѫкѫ-тѫ къмъ ученицы-тѣ си и рече: Ето майка ми и
50 братія-та ми. Защото [ж]който прави волѭ-тѫ на Отца моего който е на небеса, той ми е братъ и сестра и майка.

ГЛАВА 13.

1 Въ сѫщій-тъ день излѣзе Іисусъ изъ
2 кѫщы и [а]сѣдѣше край море-то. И [б]събрахѫ ся до него народъ много, [в]така щото влѣзе та сѣднѫ въ ладіѭ, а всичкый-тъ
3 народъ стоеше на брѣгъ-тъ. И говори имъ много съ притчы, и казуваше: Ето, [г]из-
4 лѣзе сѣятель-тъ да сѣе: И когато сѣеше, едно паднѫ край пѫть-тъ; и дойдохѫ
5 птицы-тѣ, и озобахѫ го. А друго паднѫ на камениты *мѣста*, дѣто нѣмаше много пьрсть; и заскоро изникнѫ, защото нѣ-
6 маше дълбинѫ отъ земѭ; А като изгрѣя слънце-то, припламнѫ, и понеже нѣмаше
7 корень изсъхнѫ. Друго пакъ паднѫ въ тьрніе-тѣ, и порастохѫ тьрніе-тѣ, и за-
8 глушихѫ го. Друго паднѫ на добрѫ-тѫ земѭ, и даваше плодъ, [д]едно сто, друго
9 шестдесеть, а друго тридесеть. [е]Който има уши да слуша, нека слуша.

10 И пристѫпихѫ ученици-тѣ и рекохѫ му:
11 Защо имъ говоришь съ притчы? А той отвѣща и рече имъ: Защото [ж]вамъ е дадено да познаете тайны-тѣ на царство не-
12 бесно, а тѣмъ не е дадено. [з]Защото който има, ще му ся даде, и ще му ся прѣумножи; но който нѣма, и каквото има
13 ще му ся отнеме. За това имъ говорѭ съ притчы, защото гледатъ и не видятъ, слушатъ и не чуѭтъ, нито разумѣватъ.
14 И испълнява ся на тѣхъ пророчество-то Исаіево, което казува: [и]Съ уши ще чуете и нѣма да разумѣете; и съ очи ще гле-
15 дате, и нѣма да видите. Защото задебелѣ сьрдце-то на тойзи народъ, [і]съ уши-тѣ *си* тежко чуѭтъ, и очи-тѣ си склонихѫ, да не бы съ очи-тѣ *си* да видятъ и съ уши-тѣ *си* да чуѭтъ, и съсъ сьрдце-то *си* да разумѣѭтъ, и ся обърнѫтъ и азъ гы
16 исцѣлѭ. А [к]ваши-тѣ очи сѫ блажены, защото гледатъ; и уши-тѣ ви, защото
17 чуѭтъ. Защото истинѫ ви казувамъ, че [л]мнозина пророци и праведници пожелахѫ да видятъ което *вы* виждате, и не видѣхѫ, и да чуѭтъ което *вы* чуете, и не чухѫ.

18 [м]Вы прочее чуйте притчѫ-тѫ на сѣя-
19 тель-тъ. На всякого, който слуша [н]слово-то на царство-то и не го разумѣва, идува лукавый-тъ, и грабнува посѣяно-то въ сьрдце-то му; той е посѣяно-то край
20 пѫть-тъ. А на камениты-тѣ *мѣста* посѣяно-то, той е, който слуша слово-то, и
21 заскоро [о]съ радость го пріима; Корень обаче въ себе си нѣма, но е привремен-но; и когато настане скърбь или гоненіе за слово-то, той часъ ся [п]съблазнява.
22 [р]А въ тьрніе-тѣ посѣяно-то, той е, който слуша слово-то, и грыжи-тѣ на тойзи вѣкъ, и измама-та на богатство-то заглушава
23 слово-то, и бесплодно бива. А посѣяно-то на добрѫ-тѫ земѭ, той е, който слуша слово-то и *го* разумѣва, който и дава плодъ, и прави, единъ сто, другъ шестдесеть, а другъ тридесеть.

24 Другѫ притчѫ имъ прѣдложи и казуваше: Уподоби ся царство-то небесно на человѣкъ, който посѣя добро сѣме на
25 нивѫ-тѫ си. Но като спѣхѫ человѣци-тѣ,
26 дойде непріятель-тъ му и посѣя плѣвелы между пшеницѫ-тѫ, и си отиде. И когато изникнѫ трѣва-та и стори плодъ, то-
27 газь ся появихѫ и плѣвели-тѣ. А слугы-тѣ на домакынъ-тъ дойдохѫ, и казахѫ му: Господине, не посѣя ли добро сѣме на нивѫ-тѫ си; но отъ кѫдѣ сѫ ся зѣ-
28 ли плѣвели-тѣ? А той имъ рече: Враждебникъ человѣкъ е направилъ това. А слугы-тѣ му рекохѫ: Ищешь ли прочее
29 да идемъ да гы оплѣвимъ? А той рече: Не: да не бы като плѣвите плѣвелы-тѣ да истъргнете купно съ тѣхъ и пшеницѫ-
30 тѫ. Оставѣте да растѫтъ наедно и двѣ-тѣ до жетвѫ; и въ врѣме-то на жетвѫ-тѫ ще рекѫ на жетвары-тѣ: Съберѣте пьрвомъ плѣвелы-тѣ, и вържѣте гы на снопове за изгаряніе, [с]а пшеницѫ-тѫ съберѣте въ житницѫ-тѫ ми.

31 Другѫ притчѫ имъ прѣдложи и каза:

[г] Евр. 6; 4. 10; 26. 2 Пет. 2; 20, 21, 22.
[д] Мар. 3; 31. Лук. 8; 19, 20, 21.
[е] Гл. 13; 55. Мар. 6; 3. Іоан. 2; 12. 7; 3, 5. Дѣян. 1; 14. 1 Кор. 9; 5. Гал. 1; 19.
[ж] Вижь Іоан. 15; 14. Гал. 5; 6. 6; 15. Кол. 3; 11. Евр. 2; 11.

—

[а] Мар. 4; 1.
[б] Лук. 8; 4
[в] Лук. 5; 3.
[г] Лук. 8; 5.
[д] Быт. 26; 12.
[е] Гл. 11; 15.. Мар. 4; 9.
[ж] Гл. 11; 25. 16; 17. Мар. 4; 11. 1 Кор. 2; 10. 1 Іоан. 2; 27.
[з] Гл. 25; 29. Мар. 4; 25. Лук. 8; 18. 19; 26.
[и] Иса. 6; 9. Іез. 12; 2. Мар. 4; 12. Лук. 8; 10. Іоан. 12; 40. Дѣян. 28; 26, 27. Рим. 11; 8. 2 Кор. 3; 14, 15.
[і] Евр. 5; 11.
[к] Гл. 16; 17. Лук. 10; 23, 24. Іоан. 10; 29.
[л] Евр. 11; 13. 1 Пет. 1; 10, 11.
[м] Мар. 4; 14. Лук. 8; 11.
[н] Гл. 4; 23.
[о] Иса. 58; 2. Іез. 33; 31, 32. Іоан. 5; 35.
[п] Гл. 11; 6. 2 Тим. 1; 15.
[р] Іер. 4; 3. Гл. 19; 23. Мар. 10; 23. Лук. 18; 24. 1 Тим. 6; 9. 2 Тим. 4; 10.
[с] Гл. 3; 12.

[т]Подобно е царство небесно на зьрно синапово, което зѣ человѣкъ и посѣя *го* на 32 нивж-тж си; Което наистинж е по малко отъ всичкы-тѣ сѣмена; но кога порасте, най голѣмо е отъ вси-тѣ злакове, и станува дьрво, така щото идѫтъ птицы-тѣ небесны и прѣвитаватъ въ вѣтвы-тѣ му.

33 [у]Другж притчж имъ каза: Подобно е царство небесно на квасъ, който като го зѣ жена скры го въ три мѣры брашно, 34 доклѣ вкыснж всичко-то. [ф]Всичко това исказа Іисусъ съ притчы на народъ-тъ, и 35 безъ притчы не имъ говорѣше. За да ся испълни речено-то отъ пророка, който казува: [х]Ще отворіж въ притчы уста-та си; [ц]ще изрекж скрыто-то отъ създаніе міра.

36 Тогази Іисусъ остави народъ-тъ и дойде въ кѫщи. И пристѫпихѫ при него ученици-тѣ му и казувахж: Истълкувай ни притчж-тж за плѣвелы-тѣ на нивж-тж. 37 А той отговори и каза имъ: Сѣятель-тъ на добро-то сѣме е Сынъ человѣческый; 38 [ч]Нива-та е свѣтъ-тъ; добро-то сѣме, тѣ сж сынове-тѣ на царство-то; [ш]а плѣвелы-39 тѣ сж сынове-тѣ на лукаваго. Враждебникъ-тъ, който гы посѣя, діаволъ-тъ е; [щ]жетва-та е скончаніе-то на вѣка; а жет-40 вари-тѣ сж ангели-тѣ. И тъй, както събиратъ плѣвелы-тѣ и гы изгарятъ въ огнь-тъ, така ще бжде въ скончаніе-то на тойзи 41 вѣкъ. Ще проводи Сынъ человѣческый ангелы-тѣ си, и [ъ]ще съберѫтъ отъ царство-то негово вси-тѣ съблазни, и оныя 42 които правятъ беззаконіе; [ы]И ще гы хвьрлятъ въ пещь-тж огненнж; [ь]тамъ ще бжде плачь и скьрцаніе съсъ зжбы. 43 [ѣ]Тогази праведни-тѣ ще просвѣтнѫтъ както слънце-то, въ царство-то на Отца си. [ю]Който има уши да слуша нека слуша.

44 Пакъ е подобно царство небесно на иманіе скрыто въ нивж, което като го намѣри человѣкъ скры го, и отъ радость-тж си отхожда [я]и продава все що има, [ж]и купува онжзи нивж.

45 Пакъ е подобно царство небесно на человѣкъ търговецъ, който търсѣше добры 46 бисеріе; Който като намѣри единъ [іж]многоцѣненъ бисеръ, отиде и продаде все що имаше, и купи го.

47 Пакъ е подобно царство небесно на неводъ, който бы хвьрленъ въ море-то [а]и 48 събра отъ всякакъвъ видъ *рыбы;* Който като ся напълни, извадихж го на брѣгъ-тъ, и сѣднжхж та прибрахж добры-тѣ въ 49 сждове, а лошы-тѣ исхвьрлихж вънъ. Така ще бжде въ скончаніе-то на вѣка; ще излѣзжтъ ангели-тѣ, [б]и ще отлжчатъ лу-50 кавы-тѣ изъ между праведны-тѣ, [в]И ще гы хвьрлятъ въ пещь-тж огненнж; тамъ ще бжде плачь и скърцаніе съсъ зжбы.

51 Казува имъ Іисусъ: Разумѣхте ли всич-52 ко това? Казуватъ му: Ей, Господи. А той имъ *пакъ* рече: За това всякой книжникъ, който ся е училъ за царство небесно, подобенъ е на человѣкъ домовитъ който изважда изъ съкровище-то си [г]ново и ветхо.

53 И когато свьрши Іисусъ тѣзи притчы, 54 трьгнж си отъ тамъ. И [д]като дойде въ отечество-то си, учаше гы въ съборище-то имъ, така щото чудяхж ся тѣ и думахж: Отъ кждѣ на тогози тая прѣмудрость и 55 тѣзи силы. [е]Не е ли той сынъ-тъ на дьрводѣлецъ-тъ? Майка му не ся ли казва Маріамъ, и [ж]братія-та му [з]Іаковъ и Іосій 56 и Симонъ и Іуда? И сестры-тѣ му не сж ли всичкы-тѣ при насъ? Отъ кждѣ про-57 чее на тогози всичко това? И [и]съблазнявахж ся въ него. А Іисусъ имъ рече: [і]Нѣма пророкъ безъ почесть, освѣнь въ 58 отечество-то си и въ домъ-тъ си. И [к]не стори тамо много силы заради невѣрство-то имъ.

ГЛАВА 14.

1 Въ онова врѣме [а]чу Иродъ четвьро-2 властникъ слухъ-тъ Іисусовъ: И рече на слугы-тѣ си: Тойзи е Іоаннъ Крьститель; той е въскрьснжлъ отъ мьртвы-тѣ, и за това дѣйствуватъ силы-тѣ чрѣзъ него. 3 Защото [б]Иродъ като хванж Іоанна, вьрза го, и тури *го* въ тьмницж, заради Иродіадж 4 женж-тж на брата си Филиппа. Защото Іоаннъ му казуваше: [в]Не ти е простено 5 да имашь неіж. И искаше да го убіе, но убоя ся отъ народъ-тъ; [г]защото го имахж 6 като пророкъ. И когато празнувахж въ день-тъ на рождество-то Иродово, дъщеря-та Иродіадина игра на срѣдъ, и угоди 7 на Ирода. За това съ клѣтвж ся вррече 8 да й даде каквото бы му поискала. А тя нагласена отъ майкж си: Дай ми, казува, тука на блюдо главж-тж на Іоанна Крь-9 стителя. И оскьрби ся царь-тъ, но зарадь клѣтвж-тж и зарадь сѣдящы-тѣ съ него 10 заедно повелѣ да *й* ся даде. И проводи та 11 посѣче Іоанна въ тьмницж-тж. И донесохж главж-тж му на блюдо, и дадохж іж

т Иса. 2; 2, 3. Мих. 4; 1. Мар. 4; 30 и дрг. Лук. 13; 18, 19.
у Лук. 13; 20 и дрг.
ф Мар. 4; 33, 34.
х Псал. 78; 2.
ц Рим. 16; 25, 26. 1 Кор. 2; 7. Ефес. 3; 9. Кол. 1; 26.
ч Гл. 24; 14. 28; 19. Мар. 16; 15, 20. Лук. 24; 47. Рим. 10; 18. Кол. 1; 6.
ш Быт. 3; 15. Іоан. 8; 44. Дѣян. 13; 10. 1 Іоан. 3; 8.
щ Іоил. 3; 13. Отк. 14; 15.
ъ Гл. 18; 7. 2 Пет. 2; 1, 2.
ы Гл. 3; 12. Отк. 19; 20. 20; 10.
ь Гл. 8; 12. Ст. 50.
ѣ Дан. 12; 3. 1 Кор. 15; 42, 43.
ю Ст. 9.
я Фил. 3; 7, 8.
ж Иса. 55; 1. Отк. 3; 18.
іж Прит. 2; 4. 3; 14, 15. 8; 10, 19.
а Гл. 22; 10.
б Гл. 25; 32.
в Ст. 42.
г Пѣсн. 7; 13.
д Гл. 2; 23. Мар. 6; 1. Лук. 4; 16, 23.
е Иса. 49; 7. Мар. 6; 3. Лук. 3; 23. Іоан. 6; 42.
ж Гл. 12; 46.
з Мар. 15; 40.
и Гл. 11; 6. Мар. 6; 3, 4.
і Лук. 4; 24. Іоан. 4; 44.
к Мар. 6; 5, 6.

—

а Мар. 6; 14. Лук. 9; 7.
б Мар. 6; 17. Лук. 3; 19, 20.
в Лев. 18; 16. 20; 21.
г Гл. 21; 26. Лук. 20; 6.

на момиче-то; и занесе ѭ на майкѫ си.
12 А ученици-тѣ му дойдохѫ та дигнѫхѫ тѣло-то, и го погребохѫ, и дойдохѫ та казахѫ на Іисуса.
13 И [д]като чу *това* Іисусъ, отиде отъ тамъ съ ладіѭ въ пусто мѣсто самичъкъ; и като разбра народъ-тъ, отидохѫ вслѣдъ
14 него пѣши отъ градове-тѣ. И като излѣзе Іисусъ видѣ народъ много и [е]смили ся за тѣхъ, и исцѣли болны-тѣ имъ.
15 А [ж]като станѫ вечерь, дойдохѫ при него ученици-тѣ му и рекохѫ: Пусто е мѣсто-то, и врѣме-то вече минѫ; распустни народъ-тъ, да идѫтъ по села-та да
16 си купятъ за яденіе. А Іисусъ имъ рече: Не имъ трѣбва да идѫтъ: дайте имъ вы
17 да ядѫтъ. А тѣ му казуватъ: Нѣмамы
18 тука освѣнь петь хлѣба и двѣ рыбы. А
19 той рече: Донесѣте ми гы тука. И като повелѣ на народъ-тъ да насѣдятъ на трѣвѫ-тѫ, зѣ петь-тѣ хлѣба и двѣ-тѣ рыбы, погледнѫ на небе-то, и [з]благослови; и като прѣломи даде хлѣбове-тѣ на учени-
20 цы-тѣ, а ученици-тѣ на народъ-тъ. И ядохѫ всичкы, и насытихѫ ся; и дигнѫхѫ изостанѫло-то отъ укрухы-тѣ, дванадесеть
21 коша пълны. А онѣзи които ядохѫ бѣхѫ до петь хиляды мѫжіе, освѣнь жены и дѣца.
22 И тозь часъ принуди Іисусъ ученицы-тѣ си да влѣзѫтъ въ ладіѭ-тѫ, и да идѫтъ прѣди него отвѫдь, доклѣ распустне
23 народъ-тъ. И [и]като распустнѫ народъ-тъ, възлѣзе на горѫ-тѫ, на самѣ да ся помоли. И [і]като станѫ късно тамъ бѣ са-
24 мичъкъ. А ладія-та бѣ вече въ срѣдъ море-то, обураваема отъ волны-тѣ; защото
25 вѣтръ-тъ бѣ противенъ. А въ четвьртѫ-тѫ стражѫ на нощь-тѫ Іисусъ отиде кѫ-
26 дѣ тѣхъ, и вървѣше по море-то. И като го видѣхѫ ученици-тѣ че върви [к]по море-то, смутихѫ ся и думахѫ че е вѣда, и
27 отъ страхъ извыкахѫ. Тозь часъ Іисусъ имъ проговори и рече: Дързайте; азъ сьмь;
28 не бойте ся. Отговори Петръ и рече му: Господи, ако си ты, повели ми да дойдѫ
29 при тебе по водѫ-тѫ. А той рече: Дойди. И като слѣзе отъ ладіѭ-тѫ Петръ, вървѣше по водѫ-тѫ да дойде при Іисуса.
30 Но понеже виждаше вѣтръ-тъ силенъ, уплаши ся, и като начнѫ да потъвува, из-
31 выка и рече: Господи! избави мя. И тутакси Іисусъ прострѣ рѫкѫ, улови го, и рече му: Маловѣре, защо си ся усумнѣлъ?
32 И отъ какъ влѣзохѫ въ ладіѭ-тѫ, тихнѫ
33 вѣтръ-тъ. А които бѣхѫ въ ладіѭ-тѫ дойдохѫ та му ся поклонихѫ и думахѫ: Наистинѫ [л]Сынъ Божій си.
34 И [м]прѣминѫхѫ да дойдохѫ въ земіѭ-
35 тѫ Геннисаретскѫ. И щомъ го познахѫ тамошни-тѣ человѣци, распроводихѫ по всичкѫ-тѫ онѫзи околность, и доведохѫ
36 при него всичкы-тѣ болны; И моляхѫ го да ся допрѫтъ само до полы-тѣ на дрехы-тѣ му: [н]и колкото ся допрѣхѫ оздравѣхѫ.

ГЛАВА 15.

1 Тогазь [а]пристѫпихѫ при Іисуса Іерусалимскы-тѣ книжници и Фарисеи, и казу-
2 вахѫ: [б]Защо твои-тѣ ученици прѣстѫпуватъ [в]прѣданіе-то на стары-тѣ? Понеже не си мыѭтъ рѫцѣ-тѣ, кога ядѫтъ хлѣбъ.
3 А той отвѣща и рече имъ: Защо и вы заради ваше-то прѣданіе прѣстѫпувате
4 Божіѭ-тѫ заповѣдь? Защото Богъ заповѣда и рече: „[г]Почитай бащѫ си и майкѫ си;“ и, „[д]Който злослови бащѫ или
5 майкѫ, непрѣмѣнно да ся умьртви.“ Но вы казувате: Който рече на бащѫ или на майкѫ: [е]Даръ е каквото бы да ся ползувашь отъ мене, *доста е*, той може и да не почита бащѫ си или майкѫ си.
6 И развалихте Божіѭ-тѫ заповѣдь за ва-
7 ше-то прѣданіе. [ж]Лицемѣри! добрѣ про-
8 рокува Исаія за васъ и казува: [з]Тѣзи людіе приближаватъ при мене съ уста-та си, и съ устны-тѣ си мя почитатъ, а сьрдце-то имъ далечь отстои отъ мене.
9 Но напраздно мя почитатъ, [и]като учатъ ученія заповѣди человѣческы.
10 [і]И като призва народъ-тъ, рече имъ:
11 Слушайте и разумѣйте: [к]Не осквърнява человѣка което влѣзува въ уста, но което излѣзува изъ уста, то осквърнява человѣка.
12 Тогази пристѫпихѫ ученици-тѣ му и рекохѫ му: Знаешь ли че Фарисеи-тѣ като чухѫ тѫзи думѫ соблазнихѫ ся?
13 А той отговори и рече: [л]Всяко растеніе, което не е насадилъ Отецъ мой небесный,
14 ще ся искорени. Оставѣте гы: [м]тѣ сѫ слѣпи водители на слѣпы; а слѣпецъ слѣпца ако води, и двама-та ще паднѫтъ въ
15 ямѫ-тѫ. [н]Отговори Петръ и рече му:
16 Истълкувай ни тѫзи притчѫ. А Іисусъ *имъ* рече: [о]Още ли сте и вы безъ разумъ?
17 Не разумѣвате ли още, че [п]все що влѣзува въ уста-та смѣстя ся въ търбухъ-тъ,
18 и въ заходъ-тъ ся исхвърля? [р]А което

[д] Гл. 10; 23. 12; 15. Мар. 6; 32. Лук. 9; 10. Іоан. 6; 1, 2.
[е] Гл. 9; 36. Мар. 6; 34.
[ж] Мар. 6; 35. Лук. 9; 12. Іоан. 6; 5.
[з] Гл. 15; 36.
[и] Мар. 6; 46.
[і] Іоан. 6; 16.
[к] Іов. 9; 8.
[л] Псал. 2; 7. Гл. 16; 16. 26; 63. Мар. 1; 1. Лук. 4; 41. Іоан. 1; 49. 6; 69. 11; 27. Дѣян. 8; 37. Рим. 1; 4.
[м] Мар. 6; 53.
[н] Гл. 9; 20. Мар. 3; 10. Лук. 6; 19. Дѣян. 19; 12.

—

[а] Мар. 7; 1.
[б] Мар. 7; 5.
[в] Кол. 2; 8.
[г] Исх. 20; 12. Лев. 19; 3. Втор. 5; 16. Прит. 23; 22. Ефес. 6; 2.
[д] Исх. 21; 17. Лев. 20; 9. Втор. 27; 16. Прит. 20; 20. 30; 17.
[е] Мар. 7; 11, 12.
[ж] Мар. 7; 6.
[з] Иса. 29; 13. Іез. 33; 31.
[и] Иса. 29; 13. Кол. 2; 18 до 22. Тит. 1; 14.
[і] Мар. 7; 14.
[к] Дѣян. 10; 15. Рим. 14; 14, 17, 20. 1 Тим. 4; 4. Тит. 1; 15.
[л] Іоан. 15; 2. 1 Кор. 3; 12 и друг.
[м] Иса. 9; 16. Мал. 2; 8. Гл. 23; 16. Лук. 6; 39.
[н] Мар. 7; 17.
[о] Гл. 16; 9. Мар. 7; 18.
[п] 1 Кор. 6; 13.
[р] Іак. 3; 6.

излѣзува изъ уста-та, излѣзува изъ сърдце-то, и то осквърнява человѣка. 19 ^с^Защото отъ сърдце-то излѣзуватъ помысли лукави, убійства, прѣлюбодѣйства, блудства, кражбы, лъжливы свидѣтелства, хулы. 20 Тѣзи нѣща сѫ, които осквърняватъ человѣка; а да яде нѣкой съ немыты рѫцѣ не осквърнява человѣка.

21 ^т^И като излѣзе отъ тамъ Іисусъ, отиде кѫдѣ Тирскы-тѣ и Сидонскы-тѣ страны. 22 И ето жена Хананейка, която бѣ излѣзла отъ онѣзи прѣдѣлы, извыка му и казуваше: Помилуй мя, Господи, Сыне Давидовъ; дъщеря ми злѣ страда отъ бѣсъ. 23 А той ни рѣчь не ѝ отговори: и дойдохѫ ученици-тѣ му, та му ся молѣхѫ и казувахѫ: Отпустни ѭ, защото выка вслѣдъ насъ. 24 А той отговори и рече: ^у^Не сьмь проводенъ, освѣнь до погынѫлы-тѣ овцы отъ Израилевый-тъ домъ. 25 А тя дойде, та му ся кланяше и казуваше: Господи, помогни ми. 26 А той отвѣща и рече: Не е добро да земе нѣкой хлѣбъ-тъ отъ дѣца-та и да го хвърли ^ф^на псета-та. 27 А тя рече: Ей, Господи: но и псета-та ядѫтъ отъ трошицы-тѣ що падатъ отъ трѫпезѫ-тѫ на господари-тѣ имъ. 28 Тогази отговори Іисусъ и рече ѝ: О жено, голѣма е твоята вѣра; нека ти бѫде както ищешь. И оздравѣ дъщеря ѝ отъ онзи часъ.

29 И ^х^като прѣминѫ Іисусъ отъ тамо, дойде ^ц^при море-то Галилейско; и възлѣзе на горѫ-тѫ, и сѣдѣше тамо. 30 И ^ч^дойде при него народъ много, които имахѫ съсъ себе си хромы, слѣпы, нѣмы, клосны и другы много; и подметнѫхѫ гы прѣдъ нозѣ-тѣ Іисусовы, и гы исцѣли: 31 Така щото народъ-тъ ся чудяше, като гледаше нѣмы да говорятъ, клосны оздравены, хромы да ходятъ, и слѣпы да гледатъ; и прославихѫ Бога Израилева.

32 ^ш^А Іисусъ призва ученицы-тѣ си и рече: Жаль ми е за народъ-тъ, защото три дни вече сѣдятъ при мене, и нѣматъ какво да ядѫтъ; а да гы распустнѫ гладны не щѫ, да не бы да прѣмалнѣѭтъ по пѫть-тъ. 33 ^щ^И казуватъ му ученици-тѣ му: Отъ дѣ у насъ въ пустынѭ-тѫ толкози хлѣбове, щото да насытимъ толкозь народъ? 34 И казува имъ Іисусъ: Колко хлѣбове имате? А тѣ рекохѫ: Седмь, и малко рыбицы. 35 И повелѣ на народъ-тъ да насѣдятъ на землѭ-тѫ. 36 ^ъ^И като зѣ седмь-тѣ хлѣба и рыбы-тѣ, ^ы^благодари, прѣломи, и даде на ученицы-тѣ си, а ученици-тѣ на народъ-тъ. 37 И ядохѫ всичкы и насытихѫ ся: и дигнѫхѫ изостанѫло-то отъ укрухы-тѣ седмь кошницы пълны. 38 А онѣзи които ядохѫ бѣхѫ четыри хиляды мѫжіе, освѣнь жены и дѣца. 39 ^ь^А като распустнѫ народъ-тъ, влѣзе въ ладіѭ-тѫ, и дойде въ прѣдѣлы-тѣ Магдалинскы.

ГЛАВА 16.

1 И ^а^дойдохѫ Фарисеи-тѣ и Саддукеи-тѣ при *него*, и за да го искушаватъ, поискахѫ му да имъ покаже знаменіе отъ небе-то. 2 А той отговори и рече имъ: Кога стане вечеръ думате: Хубаво ще е врѣме-то; защото небе-то ся червенѣе. 3 И сутринѫ: Днесь ще вали; защото небе-то ся червенѣе намръщено. Лицемѣри! лице-то на небе-то знаете да распознавате, а знаменія-та на врѣмена-та не можете ли? 4 ^б^Родъ лукавъ и прѣлюбодѣинъ знаменіе ище, и знаменіе нѣма да му ся даде, освѣнь знаменіе-то на пророка Іонѫ. И остави гы и си отиде.

5 И ^в^когато отидохѫ ученици-тѣ му отвѫдъ, забравихѫ да земѫтъ хлѣбъ. 6 А Іисусъ имъ рече: ^г^Гледайте и пазѣте ся отъ квасъ-тъ на Фарисеи-тѣ и Саддукеи-тѣ. 7 И тѣ размышлявахѫ въ себе си, и думахѫ: *Това е* защото хлѣбъ не смы зѣли. 8 А Іисусъ разумѣ, и рече имъ: Защо размышлявате въ себе си, маловѣри, за хлѣбъ че не сте зѣли? 9 ^д^Още не разумѣвате ли, и не помните ли петь-тѣ хлѣба на петь-тѣ хиляды, и колко коша зѣхте? 10 ^е^Нито седмь-тѣ хлѣба на четыри-тѣ хиляды, и колко кошницы зѣхте? 11 Какъ не разумѣвате че не за хлѣбъ ви казахъ, да ся пазите отъ квасъ-тъ Фарисейскый и Саддукейскый? 12 Тогазь разумѣхѫ че не рече да ся пазятъ отъ квасъ-тъ хлѣбенъ, но отъ ученіе-то Фарисейско и Саддукейско.

13 И когато дойде Іисусъ въ странѫ-тѫ на Кесаріѭ Филипповѫ, пыташе ученицы-тѣ си, и казуваше: ^ж^Мене, Сына человѣческаго, кого мя казуватъ человѣци-тѣ че сьмь? 14 А тѣ рекохѫ: ^з^Едни *че си* Іоаннъ Крьститель; другы, Илія; а другы, Іеремія или единъ отъ пророцы-тѣ. 15 Казува имъ: 16 Но вы, кого мя казувате че сьмь? И отвѣща Симонъ Петръ и рече: ^и^Ты си Христосъ, Сынъ на Бога живаго. 17 И отговори Іисусъ и рече му: Блаженъ си, Симоне, сыне Іонинъ, ^і^защото плъть и кръвь не ти сѫ открыли това, ^к^но Отецъ мой който е на небеса. 18 Пакъ и азъ ти казувамъ, че ^л^ты си Петръ, и ^м^на тойзи камыкъ ще

^с^ Быт. 6; 5. 8. 21. Прит. 6; 14. Іер. 17; 9. Мар. 7; 21.
^т^ Мар. 7; 24.
^у^ Гл. 10; 5, 6. Дѣян. 3; 25, 26. 13; 46. Рим. 15; 8.
^ф^ Гл. 7; 6. Фил. 3; 2.
^х^ Мар. 7; 31.
^ц^ Гл. 4; 18.
^ч^ Иса. 35; 5, 6. Гл. 11; 5. Лук. 7; 22.
^ш^ Мар. 8; 1.
^щ^ 4 Цар. 4; 43.
^ъ^ Гл. 14; 19.
^ы^ 1 Цар. 9; 13. Лук. 22; 19.
^ь^ Мар. 8; 10.

^а^ Гл. 12; 38. Мар. 8; 11. Лук. 11; 16. 12; 54, 55, 56. 1 Кор. 1; 22.
^б^ Гл. 12; 39.
^в^ Мар. 8; 14.
^г^ Лук. 12; 1.
^д^ Гл. 14; 17. Іоан. 6; 9.
^е^ Гл. 15; 34.
^ж^ Мар. 8; 27. Лук. 9; 18.
^з^ Гл. 14; 2. Лук. 9; 7, 8, 9.
^и^ Гл. 14; 33. Мар. 8; 29. Лук. 9; 20. Іоан. 6; 69. 11; 27. Дѣян. 8; 37. 9; 20. Евр. 1; 2, 5. 1 Іоан. 4; 15. 5; 5.
^і^ Ефес. 2; 8.
^к^ 1 Кор. 2; 10. Гал. 1; 16.
^л^ Іоан. 1; 42.
^м^ Ефес. 2; 20. Отк. 21; 14.

съзидѫ моѭ-тѫ церквѫ: [н]и врата-та адовы нѣма да ѝ одолѣѭтъ. 19 И [о]ще ти дамъ ключеве-тѣ на царство небесно: и каквото вържешь на земѭ-тѫ, ще бѫде вързано на небеса; и каквото развържешь на земѭ-тѫ, ще бѫде развързано на небеса. 20 [п]Тогазь зарѫча на ученицы-тѣ си, да не казуватъ никому, че той е (Іисусъ) Христосъ.

21 Отъ тогази начнѫ Іисусъ [р]да показува на ученицы-тѣ си че трѣбва да иде въ Іерусалимъ, и да пострада много отъ старѣйшины-тѣ и първосвященницы-тѣ и книжницы-тѣ, и да бѫде убитъ, и въ третій день да въскръсне. 22 И Петръ го зѣ на странѫ, и начнѫ да му запрѣщава, и да казува: Смили ся за себе си, Господи, нѣма да ти бѫде това. 23 А той ся обърнѫ и рече на Петра: Махни ся отъ прѣдъ мене, [с]сатано; [т]соблазнь ми си; защото не мыслишь за това което е Божіе, но което е человѣческо.

24 [у]Тогази Іисусъ рече на ученицы-тѣ си: Ако ище нѣкой да дойде вслѣдъ мене, нека ся отрече отъ себе си, и нека дигне 25 крьстъ-тъ си и нека мя слѣдува. Защото [ф]който ище да спасе животъ-тъ си ще го изгуби; и който изгуби животъ-тъ си заради мене, ще го намѣри. 26 Понеже що ся ползува человѣкъ, ако всичкый-тъ свѣтъ спечали, а душѫ-тѫ си отщетѝ? Или [х]що ще даде человѣкъ за размѣнѫ на душѫ-тѫ си? 27 Защото [ц]Сынъ человѣческый ще дойде въ славѫ-тѫ на Отца си [ч]съсъ свои-тѣ ангелы; [ш]и тогази ще отдаде всякому споредъ дѣла-та му. 28 Истинѫ ви казувамъ: [щ]Има нѣкои отъ стоящы-тѣ тука които нѣма да вкусятъ смърть доклѣ не видятъ Сына человѣческаго че иде въ царство-то си.

ГЛАВА 17.

1 И [а]слѣдъ шесть дни зѣ Іисусъ Петра и Іакова и Іоанна брата му и възведе гы 2 на горѫ высокѫ на самѣ, И прѣобрази ся прѣдъ тѣхъ; и свѣтнѫ лице-то му като слънце, а дрехы-тѣ му станѫхѫ бѣлы 3 като свѣтлинѫ-тѫ. И ето, явихѫ имъ ся Моисей и Илія че ся разговаряхѫ съ него. 4 И отговори Петръ, и рече Іисусу: Господи, добро е да смы тука; ако щешь, нека направимъ тука три шатры, за тебе еднѫ, за Моисея еднѫ и еднѫ за Иліѭ. 5 [б]И когато той още говорѣше, ето, облакъ свѣтлъ гы засѣни; и ето гласъ изъ облакътъ, който казуваше: [в]Тойзи е Сынъ мой възлюбленный, [г]въ когото благоволихъ; 6 [д]слушайте него. [е]И щомъ чухѫ ученици-тѣ, паднѫхѫ на лица-та си, и уплашихѫ 7 ся твърдѣ. И като пристѫпи при тѣхъ Іисусъ, [ж]побута гы, и рече: Станѣте и не 8 бойте ся. И тѣ дигнѫхѫ очи-тѣ си и не видѣхѫ никого освѣнь Іисуса самичъкъ.

9 И когато слѣзувахѫ отъ горѫ-тѫ, [з]порѫча имъ Іисусъ и рече: Не казувайте никому това видѣніе, доклѣ Сынъ человѣческый не въскръсне отъ мъртвы-тѣ. 10 И попытахѫ го ученици-тѣ му и думахѫ: [и]Но защо казуватъ книжници-тѣ че трѣбва 11 първомъ Илія да дойде? А Іисусъ отговори и рече имъ: Истинѫ че първомъ Илія ще 12 дойде, и [і]ще устрои всичко; Но [к]казувамъ ви че Илія вече дойде, и не го познахѫ, но [л]сторихѫ съ него каквото щѣхѫ; така и [м]Сынъ человѣческый ще пострада отъ 13 тѣхъ. [н]Тогази разумѣхѫ ученици-тѣ че за Іоанна Крьстителя имъ рече.

14 [о]И когато дойдохѫ при народъ-тъ, пристѫпи до него человѣкъ нѣкой, та колѣ-15 ничи прѣдъ него, И казуваше: Господи, помилуй сына ми, защото ся луни, и злѣ страдае; понеже много пѫти пада въ 16 огнь-тъ, и много пѫти въ водѫ-тѫ. И доведохъ го при ученицы-тѣ твои, и не мо-17 гохѫ да го исцѣлятъ. А Іисусъ отвѣща и рече: О роде невѣрный и развращенный, до кога ще бѫдѫ съ васъ? до кога ще 18 вы търпѭ? доведѣте ми го тука. И запрѣти му Іисусъ, та излѣзе бѣсъ-тъ изъ него, и оздравѣ момче-то отъ онзи часъ. 19 Тогази пристѫпихѫ ученици-тѣ при Іисуса на самѣ и рекохѫ: Защо ный не 20 могохмы да го изгонимъ? А Іисусъ имъ рече: Заради невѣрство-то ваше. Защото истинѫ ви казувамъ: [п]Ако имате вѣрѫ колкото зърно синапово, ще речете на тѫзи горѫ: Прѣмини отъ тука тамъ, и ще прѣмине, и не ще ви бѫде нищо невъзмо-21 жно. А тойзи родъ не излѣзва, освѣнь съ молитвѫ и постъ.

22 И [р]когато ся намѣрувахѫ въ Галилеѭ, рече имъ Іисусъ: Сынъ человѣческый има да бѫде прѣдаденъ въ рѫцѣ человѣческы: 23 И ще го убіѭтъ и въ третій день ще 24 въскръсне. И много ся оскърбихѫ. А

н Іов. 38; 17. Псал. 9; 13. 107; 18. Иса. 38; 10.
о Гл. 18; 18. Іоан. 20; 23.
п Гл. 17; 9. Мар. 8; 30. Лук. 9; 21.
р Гл. 20; 17. Мар. 8; 31. 9; 31. 10; 33. Лук. 9; 22. 18; 31. 24; 6, 7.
с 2 Цар. 19; 22.
т Рим. 8; 7.
у Гл. 10; 38. Мар. 8; 34. Лук. 9; 23. 14; 27. Дѣян. 14; 22. 1 Сол. 3; 3. 2 Тим. 3; 12.
ф Лук. 17; 33. Іоан. 12; 25.
х Псал. 49; 7, 8.
ц Гл. 26; 64. Мар. 8; 38. Лук. 9; 26.
ч Дан. 7; 10. Зах. 14; 5. Гл. 25; 31. Іуд. 14.
ш Іов. 34; 11. Псал. 62; 12. Прит. 24; 12. Іер. 17; 10. 32; 19. Рим. 2; 6. 1 Кор. 3; 8. 2 Кор. 5; 10. 1 Пет. 1; 17. Отк. 2; 23. 22; 12.
щ Мар. 9; 1. Лук. 9; 27.

а Мар. 9; 2. Лук. 9; 28.
б 2 Пет. 1; 17.
в Гл. 3; 17. Мар. 1; 11. Лук. 3; 22.
г Иса. 42; 1.
д Втор. 18; 15, 19. Дѣян. 3; 22, 23.
е 2 Пет. 1; 18.
ж Дан. 8; 18. 9; 21. 10; 10, 18.
з Гл. 16; 20. Мар. 8; 30. 9; 9.
и Мал. 4; 5. Гл. 11; 14. Мар. 9; 11.
і Мал. 4; 6. Лук. 1; 16, 17. Дѣян. 3; 21.
к Гл. 11; 14. Мар. 9; 12, 13.
л Гл. 14; 3, 10.
м Гл. 16; 21.
н Гл. 11; 14.
о Мар. 9; 14. Лук. 9; 37.
п Гл. 21; 21. Мар. 11; 23. Лук. 17; 6. 1 Кор. 12; 9. 13; 2.
р Гл. 16; 21. 20; 17. Мар. 8; 31. 9; 30, 31. 10; 33. Лук. 9; 22, 44. 18; 31. 24; 6, 7.

[c]когато дойдохѫ въ Капернаумъ, пристѫпихѫ при Петра тѣзи които берѣхѫ *дань-тѫ* по двѣ драхмы *за храмъ-тъ*, и рекохѫ: Вашій учитель не плаща ли двѣ-тѣ 25 драхмы? Казува *Петръ:* Плаща. И като влѣзе въ кѫщи прѣдвари го Іисусъ та му рече: Какъ мнишь *ты*, Симоне? Царіе-тѣ на земіѭ-тѫ отъ кои зематъ данъкъ или биръ: отъ свои-тѣ ли сынове или отъ чу- 26 жденцы-тѣ? Казува му Петръ: Отъ чужденцы-тѣ. Рече му Іисусъ: Като е тъй, 27 сынове-тѣ сѫ свободни. Но за да гы не соблазнимъ, иди на море-то, и хвърли вѫдицѫ, и първѫ-тѫ рыбѫ която ся закачи, измъкни ѭ, и като растворишь уста-та й, ще намѣришь единъ статиръ; земи го и дай имъ *го* за мене и за тебе.

ГЛАВА 18.

1 [а]Въ онова врѣме дойдохѫ ученици-тѣ при Іисуса, и казувахѫ: Кой е най го- 2 лѣмъ въ царство небесно? А Іисусъ повыка едно дѣте, та го постави посрѣдъ 3 тѣхъ, И рече: Истинѫ ви казувамъ, [б]ако ся не обърнете, и бѫдете като дѣца-та, 4 нѣма да влѣзете въ царство небесно. И тъй, [в]който смири себе си като това дѣте, той е най голѣмъ въ царство небесно. 5 И [г]който пріеме едно таквози дѣте въ мое 6 име, мене пріима. [д]А който соблазни едного отъ тѣзи малкы-тѣ, които вѣруватъ въ мене, за него по добрѣ бы было да ся окачѣше на вратъ-тъ му камыкъ воденичень, и да потънѣше въ дълбины-тѣ на море-то.

7 Горко на свѣтъ-тъ отъ соблазни-тѣ; [е]защото неизбѣжно соблазни-тѣ ще дойдѫтъ; [ж]но горко на оногозь человѣка, чрѣзъ 8 когото соблазнь-та дохожда. И [з]ако тя соблазнява рѫка-та ти или нога-та ти, отсѣчи гы, и хвърли *гы* отъ себе си; по добрѣ ти е да влѣзешь въ животъ-тъ хромъ или клосенъ, а не съ двѣ рѫцѣ и съ двѣ нозѣ да бѫдешь хвърленъ въ вѣчный-тъ 9 огнь. И ако тя соблазнява око-то ти, извади го и хвърли *го* отъ себе си: по добрѣ ти е съ едно око да влѣзешь въ животъ-тъ, а не да имашь двѣ очи и да бѫдешь хвърленъ въ пькълъ-тъ огненный.

10 Гледайте, да не прѣзрите едного отъ тѣзи малкы-тѣ; защото ви казувамъ че [и]ангели-тѣ имъ на небеса вынѫгы [і]гледатъ лице-то на Отца моего, който е на 11 небеса. Защото [к]Сынъ человѣческый дой- 12 де да спасе погынѫло-то. [л]Какъ ви ся вижда? ако нѣкой си человѣкъ има сто овцы, и ся изгуби една отъ тѣхъ, не оставя ли деветдесеть-тѣ и деветь на горы-тѣ, и отхожда да търси изгубенѫ-тѫ? 13 И ако ся случи да ѭ намѣри, истинѫ ви казувамъ че ся радува за неѭ повече нежели за деветдесеть-тѣ и деветь не из- 14 губены. Така не е по волѭ-тѫ на Отца вашего, който е на небеса, да погыне единъ отъ тѣзи малкы-тѣ.

15 [м]А ако ти съгрѣши братъ ти, иди и обличи го между тебе и него самичъкъ; ако тя послуша, [н]спечалилъ си брата си; 16 Но ако тя не послуша, земи съсъ себе си още едного или двама; [о]за да ся подтвърди всяка дума чрѣзъ уста-та на двама 17 или трима свидѣтели. Ако ли гы не послуша, кажи *това* на церквѫ-тѫ; че ако и церквѫ-тѫ не послуша, [п]нека ти бѫде като язычникъ и мытарь.

18 Истинѫ ви казувамъ, [р]каквото вържете на земіѭ-тѫ, вързано ще бѫде на небе-то; и каквото развържете на земіѭ-тѫ, 19 развързано ще бѫде на небе-то. [с]Пакъ ви казувамъ че двама отъ васъ ако ся съгласятъ на земіѭ-тѫ за всяко нѣшо, което бы да попросятъ, [т]ще имъ бѫде 20 отъ Отца моего, който е на небеса. Защото дѣто сѫ двама или трима събрани въ мое име, тамъ сьмь *азъ* посрѣдъ тѣхъ.

21 Тогази пристѫпи Петръ при него и рече: Господи, до колко пѫти ако ми съгрѣши братъ ми, да му прощавамъ? [у]до седмь 22 пѫти ли? Казува му Іисусъ: Не ти казувамъ до седмь пѫти, [ф]но до седмдесеть 23 пѫти по седмь. За това царство небесно е уподобено на человѣкъ царь, който поиска да прѣгледа счетъ съсъ слугы-тѣ си. 24 И когато начнѫ да прѣсмѣтнува, докарахѫ му единъ длъжникъ отъ десеть хи- 25 ляды таланта. И понеже нѣмаше да *гы* плати, повелѣ господарь-тъ му [х]да продадѫтъ него и женѫ му и дѣца-та му, и всичко що имаше, и *длъгъ-тъ* да ся плати. 26 Паднѫ прочее слуга-та, кланяше му ся и думаше: Господи! имай търпѣніе къмъ 27 мене, и ще ти платіѭ всичко. И смили ся господарь-тъ на тогози слугѫ, пуснѫ го 28 и прости му заемъ-тъ. Но щомъ излѣзе тойзи слуга, намѣри едного отъ сослужители-тѣ си, който му бѣ длъженъ сто пѣнязи; улови го та го давѣше и казуваше: 29 Плати ми това що *ми* си длъженъ. Паднѫ прочее сослужитель-тъ му на нозѣ-тѣ му, моляше му ся и казуваше: Имай търпѣніе къмъ мене, и всичко ще ти платіѭ.

c Мар. 9; 33.

—

а Мар. 9; 33. Лук. 9; 46. 22; 24.
б Псал. 131; 2. Гл. 19; 14. Мар. 10; 14. Лук. 18; 16. 1 Кор. 14; 20. 1 Пет. 2; 2.
в Гл. 20; 27. 23; 11.
г Гл. 10; 42. Лук. 9; 48.
д Мар. 9; 42. Лук. 17; 1, 2.
е Лук. 17; 1. 1 Кор. 11; 19.
ж Гл. 26; 24.
з Гл. 5; 29, 30. Мар. 9; 43, 45.
и Псал. 34; 7. Зах. 13; 7 Евр. 1; 14.
і Есѳ. 1; 14. Лук. 1; 19.
к Лук. 9; 56. 19; 10. Іоан. 3; 17. 12; 47.
л Лук. 15; 4.
м Лев. 19; 17. Лук. 17; 3.
н Іак. 5; 20. 1 Пет. 3; 1.
о Втор. 17; 6. 19; 15. Іоан. 8; 17. 2 Кор. 13; 1. Евр. 10; 28.
п Рим. 16; 17. 1 Кор. 5; 9. 2 Сол. 3; 6, 14. 2 Іоан. 10.
р Гл. 16; 19. Іоан. 20; 23. 1 Кор. 5; 4.
с Гл. 5; 24.
т 1 Іоан. 3; 22. 5; 14.
у Лук. 17; 4.
ф Гл. 6; 14. Мар. 11; 25. Кол. 3; 13.
х 4 Цар. 4; 1. Неем. 5; 2.

30 Но той не щѣше, но отиде и затвори го въ тьмницѫ, доклѣ да платі дългъ-тъ. 31 И като видѣхѫ сослужители-тѣ му *това* що станѫ, твърдѣ ся оскърбихѫ; и дойдохѫ та казахѫ на господаря си всичко 32 що станѫ. Тогази го повыка господарь-тъ му, и казува му: Рабе лукавый, всичкый-тъ онзи длъгъ ти простихъ, понеже 33 ми ся примоли; Не трѣбваше ли и ты да помилувашь сослужителя си, както по- 34 милувахъ и азъ тебе? И разгнѣва ся господарь-тъ му и прѣдаде го на мучители-тѣ, доклѣ да заплати всичко що му бѣ 35 длъженъ. [ц]Така и Отецъ мой небесный ще стори съ васъ, ако не простите отъ сърдца-та ваши всякой на брата си прѣгрѣшенія-та му.

ГЛАВА 19.

1 И [а]когато свърши Іисусъ тѣзи думы, тръгнѫ отъ Галилеѭ, и дойде въ прѣдѣ- 2 лы-тѣ на Іудеѭ, отвѫдь Іорданъ. И отидохѫ вслѣдъ него народъ много; и исцѣли гы тамо.

3 И [б]дойдохѫ при него Фарисеи-тѣ да го искушаватъ, и казувахѫ му: Простено ли е на человѣка да напусне женѫ-тѫ си 4 по всякаквѫ причинѫ? А той отвѣща, и рече имъ: Не сте ли чели, че [в]който гы е сътворилъ въ начало, мѫжко и женско 5 гы е сътворилъ? И е реклъ: [г]За това ще остави человѣкъ бащѫ си и майкѫ си, и ще ся прилѣпи къмъ женѫ-тѫ си, [д]и ще 6 бѫдѫтъ двама-та въ еднѫ плъть. Така щото не сѫ вече двама, но една плъть. И тъй онова което Богъ е съчеталъ, чело- 7 вѣкъ да го не разлѫча. Казуватъ му: [е]Защо прочее Моисей заповѣда да ѝ даде 8 писмо разводно, и да ѭ напусне? Казува имъ: Моисей заради жестокосердіе-то ваше дозволилъ ви е да си напущате же- 9 ны-тѣ; а изъ начало не бѣ така. [ж]И казувамъ ви, че който напусне женѫ-тѫ си, освѣнь за прѣлюбодѣйство, и ся ожени за другѫ, прѣлюбодѣицъ бива; и който ся ожени за напуснѫтѫ, прѣлюбодѣицъ 10 бива. Казуватъ му ученици-тѣ му: [з]Ако е таквози задълженіе-то на мѫжъ-тъ къмъ женѫ-тѫ, по добрѣ да ся не жени. 11 А той имъ рече: [и]Не могѫтъ всичкы да пріемѫтъ тѫзи думѫ, но на колкото е 12 дадено. Защото има скопци, които отъ утробѫ-тѫ на майкѫ си така сѫ родени; има пакъ скопци, които сѫ отъ человѣцы-тѣ скопени: [і]а има скопци които сѫ сами себе си скопили, заради царство небесно. Който може да пріеме нека пріеме.

13 [к]Тогази му доведохѫ дѣца, да възложи рѫцѣ на тѣхъ, и да ся помоли; а учени- 14 ци-тѣ запрѣтихѫ имъ. Но Іисусъ рече: Оставѣте дѣца-та, и не гы въспирайте отъ да дойдѫтъ при мене; защото [л]на таквы- 15 зи е царство-то небесно. И възложи рѫцѣ на тѣхъ, и тръгнѫ отъ тамо.

16 И ето [м]дойде нѣкой си при *него* и рече му: [н]Учителю благый, какво добро да 17 сторѭ за да имамъ животъ вѣченъ? А той му рече: Защо мя казувашь благъ? Никой не е благъ, тъкмо единъ Богъ. Но ако ищешь да влѣзешь въ животъ-тъ 18 упази заповѣди-тѣ. Казува му: Кои? А Іисусъ *му* рече: Тѣзи: [о]Не убивай; Не прѣлюбодѣйствувай; Не кради; Не свидѣ- 19 телствувай на лъжѫ; [п]Почитай бащѫ си и майкѫ си; и [р]Люби ближній-тъ си както 20 себе си. Казува му момъкъ-тъ: Всичко това упазихъ отъ младость-тѫ си; що 21 ми още не достига? Рече му Іисусъ: Ако ищешь съвършенъ да бѫдешь [с]иди, продай иманіе-то си, и дай *го* на сиромасы; и ще имашь съкровище на небеса; и дой- 22 ди та мя послѣдувай. Като чу това слово момъкъ-тъ, отиде си оскърбенъ; защото имаше имотъ много.

23 А Іисусъ рече на ученицы-тѣ си: Истинѫ ви казувамъ, че [т]мѫчно ще влѣзе 24 богатъ въ царство небесно. И пакъ ви казувамъ: По лесно е да мине камила прѣзъ иглены уши, а не богатъ да влѣзе 25 въ царство-то Божіе. Като чухѫ ученици-тѣ му, твърдѣ ся удивихѫ, и думахѫ: Като е тъй, кой може спасенъ да бѫде? 26 А Іисусъ *гы* погледнѫ и рече имъ: У человѣцы-тѣ това е невъзможно, [у]но у Бога всичко е възможно.

27 Тогазь [ф]отговори Петръ и рече му: Ето, [х]ный оставихмы всичко и послѣдувахмы тя; намъ прочее що ще ни бѫ- 28 де? А Іисусъ имъ рече: Истинѫ ви казувамъ, че вы които мя послѣдувахте, на второ бытіе, когато сѣдне Сынъ человѣческый на прѣстолъ-тъ на славѫ-тѫ си, [ц]ще сѣднете и вы на дванадесеть прѣстола, да сѫдите дванадесеть-тѣ племена 29 Израилевы. И [ч]всякой който е оставилъ кѫщѫ, или братія, или сестры, или бащѫ, или майкѫ, или женѫ, или чада, или нивя заради мое-то име, стократно ще пріе- 30 ме, и животъ вѣченъ ще наслѣди. [ш]Мнозина обаче първи ще бѫдѫтъ послѣдни, и послѣдни първи.

ц Прит. 21; 13. Гл. 6; 12. Мар. 11; 26. Іак. 2; 13.

—

а Мар. 10; 1. Іоан. 10; 40.
б Гл. 12; 15.
в Быт. 1; 27. 5; 2. Мал. 2; 15.
г Быт. 2; 24. Мар. 10; 5 до 9. Ефес. 5; 31.
д 1 Кор. 6; 16. 7; 2.
е Втор. 24; 1. Гл. 5; 31.
ж Гл. 5; 32. Мар. 10; 11. Лук. 16; 18. 1 Кор. 7; 10, 11.
з Прит. 21; 19.
и 1 Кор. 7; 2, 7, 9, 17.
і 1 Кор. 7; 32, 34. 9; 5, 15.
к Мар. 10; 13. Лук. 18; 15.
л Гл. 18; 3.
м Мар. 10; 17. Лук. 18; 18.
н Лук. 10; 25.
о Исх. 20; 13. Втор. 5; 17.
п Гл. 15; 4.
р Лев. 19; 18. Гл. 22; 39. Рим. 13; 9. Гал. 5; 14. Іак. 2; 8.
с Гл. 6; 20. Лук. 12; 33. 16; 9. Дѣян. 2; 45. 4; 34, 35. 1 Тим. 6; 18, 19.
т Гл. 13; 22. Мар. 10; 24. 1 Кор. 1; 26. 1 Тим. 6; 9, 10.
у Быт. 18; 14. Іов. 42; 2. Іер. 32; 17. Зах. 8; 6. Лук. 1; 37. 18; 27.
ф Мар. 10; 28. Лук. 18; 28.
х Втор. 33; 9. Гл. 4; 20. Лук. 5; 11.
ц Гл. 20; 21. Лук. 22; 28, 29, 30. 1 Кор. 6; 2, 3. Отк. 2; 26.
ч Мар. 10; 29, 30. Лук. 18; 29, 30.
ш Гл. 20; 16. 21; 31, 32. Мар. 10; 31. Лук. 13 30.

ГЛАВА 20.

1 Защото царство небесно е подобно на человѣкъ домовитъ, който излѣзе щомъ съмнѫ да наеме работницы за лозіе-то си. 2 И като ся погоди съ работницы-тѣ по единъ пѣнязь на день, проводи гы на лозіе-то си. 3 И като излѣзе по три-тѣ часа, видѣ другы че стоехѫ на пазаръ-тъ праздни; 4 И тѣмъ рече: Идѣте и вы на лозіето, и каквото е праведно ще ви дамъ. 5 И тѣ отидохѫ. Пакъ като излѣзе по шесть-тѣ и по деветь-тѣ часа, стори такожде. 6 А около единадесеть-тѣ часа като излѣзе, намѣри другы че стоятъ праздни, и казува имъ: Защо стоите тука цѣлъ день праздни? 7 Казуватъ му: Защото никой ны не цѣни. Казува имъ: Идѣте и вы на лозіе-то, и каквото е праведно ще земете. 8 Като станѫ вечеръ, стопанинъ-тъ на лозіе-то казува на настоятель-тъ си: Повыкай работницы-тѣ и плати имъ заплатѫ-тѫ като захванешь отъ послѣдни-тѣ до първы-тѣ. 9 И дойдохѫ *цѣнени-тѣ* по единадесеть-тѣ часа, и зѣхѫ по единъ пѣнязь. 10 А като дойдохѫ първи-тѣ, мысляхѫ си че ще земѫтъ повече; но и тѣ зѣхѫ по единъ пѣнязь. 11 И като го зѣхѫ роптѣхѫ на стопанинъ-тъ, 12 И казувахѫ: Че тѣзи послѣдни-тѣ единъ часъ работихѫ, и тѣхъ си направилъ равны съ насъ, които прѣтеглихмы теготѫ-тѫ на день-тъ и пекъ-тъ. 13 А той отговори и рече едному отъ тѣхъ: Пріятелю, не тя обиждамъ: не ся ли погоди съ мене по единъ пѣнязь? 14 Земи си твое-то и иди си; искамъ да дамъ и на тогази послѣдній-тъ както и на тебе. 15 [а]Нѣмамъ ли власть да сторіѭ което щѫ съсъ свое-то си? [б]или око-то ти е лукаво, защото азъ сьмь благъ? 16 [в]Така ще бѫдѫтъ послѣдни-тѣ първи и първи-тѣ послѣдни; [г]защото мнозина сѫ званни, а малцина избранни.

17 И [д]когато възлѣзуваше Іисусъ въ Іерусалимъ, зѣ въ пѫть-тъ дванадесеть-тѣ ученицы на странѫ, и рече имъ: 18 Ето, [е]възлѣзувамы въ Іерусалимъ, и Сынъ человѣческый ще бѫде прѣдаденъ на първосвященницы-тѣ и книжницы-тѣ, и ще го осѫдятъ на смърть, 19 И [ж]ще го прѣдадѫтъ на языччницы-тѣ да му ся поругаіѭтъ, да го біѭтъ и да го распнѫтъ; и въ третій день ще въскрьсне.

20 [з]Тогазь пристѫпи при него [и]на Зеведеевы-тѣ сынове майка имъ съсъ сынове-тѣ си, та му ся кланяше, и искаше 21 нѣщо отъ него. А той ѝ рече: Що ищешь? Казува му: Рече [і]да сѣднѫтъ тѣзи двама-та мои сынове, единъ отъ десно, а единъ отъ лѣво до тебе, въ царство-то твое. 22 А Іисусъ отвѣща и рече: Не знаете що искате; можете ли да піете [к]чашѫ-тѫ, коіѭто азъ има да піѭ, и да ся крьстите [л]съ крьщеніе-то, съ което азъ ся крьщавамъ? 23 Казуватъ му: Можемъ. И казува имъ: [м]Моіѫ-тѫ чашѫ ще піете, и съ крьщеніе-то, съ което ся азъ крьщавамъ, ще ся крьстите; а да сѣднете отъ десно и отъ лѣво до мене [н]не е мое да дамъ, но на които е приготвено отъ Отца ми. 24 [о]И като чухѫ десетима-та възнегодовахѫ за двама-та братія. 25 А Іисусъ гы призва и рече: Вы знаете че господари-тѣ на народы-тѣ господаруватъ надъ тѣхъ, и голѣмци-тѣ гы владѣіѭтъ. 26 [п]Въ васъ обаче не ще така да бѫде; [р]но който ище да бѫде голѣмецъ между васъ, нека бѫде слуга вамъ; 27 [с]И който ище да бѫде първъ между васъ, нека ви бѫде рабъ; 28 [т]Както Сынъ человѣческый не дойде [у]да му послужатъ, [ф]но да послужи, и [х]да даде животъ-тъ си откупъ [ц]за мнозина.

29 И [ч]като излѣзувахѫ тѣ отъ Іерихонъ, 30 послѣдовахѫ го народъ много. И ето, [ш]двама слѣпци които сѣдѣхѫ по край пѫть-тъ, като чухѫ че Іисусъ минува, извыкахѫ и казувахѫ: Помилуй ны, Господи, Сыне Давидовъ. 31 А народъ-тъ имъ запрѣщаваше да млъкнѫтъ; но тѣ по силно выкахѫ и казувахѫ: Помилуй ны, Господи, Сыне Давидовъ. 32 И спрѣ ся Іисусъ та гы повыка и рече: Що искате 33 да ви сторіѭ? Казуватъ му: Господи, да 34 ся отворятъ очи-тѣ ни. А Іисусъ ся смили и прикоснѫ ся до очи-тѣ имъ; и тутакси прогледахѫ очи-тѣ имъ, и тръгнѫхѫ подирѣ му.

ГЛАВА 21.

1 И [а]когато наближихѫ къмъ Іерусалимъ, и дойдохѫ въ Виѳфагіѭ [б]къмъ Елеонскѫ-тѫ горѫ, тогази Іисусъ проводи двама ученицы, 2 И рече имъ: Идѣте въ село-то, което е на срещѫ ви; и тутакси ще намѣрите ослицѫ вързанѫ и жрѣбе съ неіѭ: отвържѣте и доведѣте ми *гы*. 3 И ако ви рече нѣкой нѣщо, ще речете, че на Господа трѣбуватъ; и тутакси ще 4 гы проводи. А всичко това бы, за да ся сбѫде речено-то чрѣзъ пророка който ка-

а Рим. 9; 21.
б Втор. 15; 9. Прит. 23; 6. Гл. 6; 23.
в Гл. 19; 30.
г Гл. 22; 14.
д Мар. 10; 32. Лук. 18; 31. Іоан. 12; 12.
е Гл. 16; 21.
ж Гл. 27; 2. Мар. 15; 1, 16 и дрг. Лук. 23; 1. Іоан. 18; 28 и дрг. Дѣян. 3; 13.
з Мар. 10; 35.
и Гл. 4; 21.
і Гл. 19; 28.
к Гл. 26; 39, 42. Мар. 14; 36. Лук. 22; 42. Іоан. 18; 11.
л Лук. 12; 50.
м Дѣян. 12; 2. Рим. 8; 17. 2 Кор. 1; 7. Отк. 1; 9.
н Гл. 25; 34.
о Мар. 10; 41. Лук. 22; 24, 25.
п 1 Пет. 5; 3.
р Гл. 23; 11. Мар. 9; 35. 10; 43.
с Гл. 18; 4.
т Іоан. 13; 4.
у Фил. 2; 7.
ф Лук. 22; 27. Іоан. 13; 14.
х Иса. 53; 10, 11. Дан. 9; 24, 26. Іоан. 11; 51, 52. 1 Тим. 2; 6. Тит. 2; 14. 1 Пет. 1; 19.
ц Гл. 26; 28. Рим. 5; 15, 19. Евр. 9; 28.
ч Мар. 10; 46. Лук. 18; 35.
ш Гл. 9; 27.

—

а Мар. 11; 1. Лук. 19; 29.
б Зах. 14; 4.

5 зува: [в]Речѣте на Сіоновѫ-тѫ дъщерѭ: Ето Царь-тъ твой иде къмъ тебе, кротъкъ и възсѣднѫлъ на ослицѫ и ждрѣбе 6 сынъ на подяремницѫ. И [г]отидохѫ ученици-тѣ и сторихѫ както имъ зарѫча 7 Іисусъ: Доведохѫ ослицѫ-тѫ и ждрѣбе-то, [д]и възложихѫ на тѣхъ дрехы-тѣ си, 8 и възсѣднѫ *той* върхъ тѣхъ. А много-то народъ напостлахѫ дрехы-тѣ си по пѫть-тъ; [е]другы пакъ сѣчехѫ вѣтвы отъ 9 дървіе-то, и постилахѫ по пѫть-тъ. А отъ народъ-тъ които вървѣхѫ напрѣдъ и които идѣхѫ исподирѣ выкахѫ и казувахѫ: [ж]Осанна Сыну Давидову; [з]благословенъ който иде въ име-то Господне; Осанна въ вышнихъ.

10 И [и]когато влѣзе въ Іерусалимъ, всичкый-тъ градъ ся потресе, и казувахѫ: 11 Кой е тойзи? А народъ-тъ казуваше: Тойзи е Іисусъ [і]пророкъ-тъ, който е отъ Назаретъ Галилейскый.

12 И [к]влѣзе Іисусъ въ храмъ-тъ Божій, и испѫди всичкы които продавахѫ и купувахѫ въ храмъ-тъ, и трѫпезы-тѣ [л]на сребромѣнители-тѣ прѣтури, и сѣдалища-та на онѣзи които продавахѫ гълѫби; 13 И казува имъ: Писано е: [м]Домъ-тъ ми домъ на молитвѫ ще ся нарече; а [н]вы го направихте вертепъ разбойническый.

14 И дойдохѫ при него слѣпи и хроми въ 15 храмъ-тъ; и гы исцѣли. А като видѣхѫ първосвященници-тѣ и книжници-тѣ чудеса-та които стори, и дѣца-та които выкахѫ въ храмъ-тъ и казувахѫ: Осанна 16 Сыну Давидову, възнегодовахѫ, И рекохѫ му: Чуешь ли що казуватъ тѣзи? А Іисусъ имъ казува: Ей; не сте ли чели никога: Че [о]изъ уста-та на малкы и на цицѫ дѣца приготвилъ си хвалѫ.

17 И като гы остави, излѣзе вънъ изъ градъ-тъ [п]во Виѳаніѭ и прѣнощува тамъ. 18 [р]А сутринѫ-тѫ когато ся връщаше въ 19 градъ-тъ огладнѣ. И [с]като видѣ еднѫ смоковницѫ на пѫть-тъ, дойде при неѭ и нищо не намѣри на неѭ, само едны листа; и рече ѝ: Да не стане вече отъ тебе рожба до вѣка. И на часъ-тъ изсъхнѫ смоковница-та. 20 [т]И като видѣхѫ ученици-тѣ почудихѫ ся и рекохѫ: Какъ 21 на часъ-тъ изсъхнѫ смоковница-та? А Іисусъ отговори и рече имъ: Истинѫ ви казувамъ, [у]ако имате вѣрѫ, [ф]и не ся усумните, не толко *дѣло-то* на смоковницѫ-тѫ ще направите, [х]но и на тѫзи горѫ ако речете: Дигни ся и хвърли ся въ 22 море-то, ще бѫде. И [ц]все що поискате въ молбѫ-тѫ, като вѣрувате ще получите.

23 И [ч]когато дойде той въ храмъ-тъ, та поучаваше, дойдохѫ при него първосвященници-тѣ и старѣйшины-тѣ на народа, и казувахѫ: [ш]Съ коѭ власть правишь 24 това? и кой ти даде тѫзи власть? А Іисусъ отговори и рече имъ: Ще вы попытамъ и азъ еднѫ думѫ, коѭто ако ми кажете, и азъ ще ви кажѫ съ коѭ власть 25 правѭ това. Кръщеніе-то Іоанново отъ кѫдѣ бѣ? отъ небе-то ли или отъ человѣцы-тѣ? И тѣ размышлявахѫ въ себе си, и думахѫ: Ако речемъ: Отъ небе-то, ще ни рече: Защо прочее не повѣрувахте въ 26 него? Ако ли речемъ: Отъ человѣцы-тѣ; боимъ ся отъ народа; [щ]защото всичкы-тѣ 27 иматъ Іоанна като пророкъ. И отговорихѫ на Іисуса и рекохѫ: Не знаемъ. Рече имъ и той: Нито азъ ви казувамъ съ коѭ власть правѭ това.

28 Но какъ ви ся вижда? Нѣкой си человѣкъ имаше двама синове; и дойде при първый-тъ и *му* рече: Сынко, иди днесь 29 работи на лозіе-то ми. А той отговори и рече: Не щѫ; но послѣ раская ся и отиде. 30 Дойде и при вторый-тъ, и рече такожде. И той отговори и рече: Азъ *ще идѫ*, 31 Господи; и не отиде. Кой отъ двама-та стори на бащѫ си волѭ-тѫ? Казуватъ му: Първый-тъ. Казува имъ Іисусъ: [ъ]Истинѫ ви казувамъ че мытари-тѣ и блудницы-тѣ прѣдварятъ вы въ царство-то Божіе. 32 Защото [ы]дойде при васъ Іоаннъ въ пѫть на правдѫ и не повѣрувахте въ него; [ь]мытари-тѣ обаче и блудницы-тѣ повѣровахѫ въ него; а вы като видѣхте това, не ся раскаяхте испослѣ да повѣрувате въ него.

33 Другѫ притчѫ чуйте. Имаше нѣкой си человѣкъ домовитъ, [ѣ]който насади лозіе, и огради го съ плетъ, и ископа въ него жлебъ, и съзида стълпъ, и даде го подъ 34 наемъ на земледѣлцы, [ю]и отиде. А когато наближи врѣме-то на плодове-тѣ, проводи слугы-тѣ си до земледѣлцы-тѣ [я]да земѫтъ плодове-тѣ му. 35 [ѫ]И земледѣлци-тѣ уловихѫ слугы-тѣ му, едного бихѫ, другыго убихѫ, а върхъ другыго каменіе хвърлихѫ. 36 Пакъ проводи другы слугы по много отъ първы-тѣ; и сторихѫ и тѣмъ такожде. 37 Напоконъ проводи при тѣхъ сына си, и думаше: Ще ся засрамятъ отъ сы- 38 на ми. Но земледѣлци-тѣ като видѣхѫ

в Иса. 62; 11. Зах. 9; 9. Іоан. 12; 15.
г Мар. 11; 4.
д 4 Цар. 9; 13.
е Лев. 23; 40. Іоан. 12; 13.
ж Псал. 118; 25.
з Псал. 118; 26. Гл. 23; 39.
и Мар. 11; 15. Лук. 19; 45. Іоан. 2; 13, 15.
і Гл. 2; 23. Лук. 7; 16. Іоан. 6; 14. 7; 40. 9; 17.
к Мар. 11; 11. Лук. 19; 45. Іоан. 2; 15.
л Втор. 14; 25.
м Иса. 56; 7.
н Іер. 7; 11. Мар. 11; 17. Лук. 19; 46.
о Псал. 8; 2.
п Мар. 11; 11. Іоан. 11; 18.
р Мар. 11; 12.
с Мар. 11; 13.
т Мар. 11; 20.
у Гл. 17; 20. Лук. 17; 6.
ф Іак. 1; 6.
х 1 Кор. 13; 2.
ц Гл. 7; 7. Мар. 11; 24. Лук. 11; 9. Іак. 5; 16. 1 Іоан. 3; 22. 5; 14.
ч Мар. 11; 27. Лук. 20; 1.
ш Исх. 2; 14. Дѣян. 4; 7. 7; 27.
щ Гл. 14; 5. Мар. 6; 20. Лук. 20; 6.
ъ Лук. 7; 29, 50.
ы Гл. 3; 1 и дрг.
ь Лук. 3; 12, 13.
ѣ Псал. 80; 9. Пѣсн. 8; 11. Иса. 5; 1. Іер. 2; 21. Мар. 12; 1. Лук. 20; 9.
ю Гл. 25; 14, 15.
я Пѣсн. 8; 11, 12.
ѫ 2 Лѣт. 24; 21. 36; 16. Неем. 9; 26. Гл. 5; 12. 23; 34, 37. Дѣян. 7; 52. 1 Сол. 2; 15. Евр. 11; 36, 37.

сынъ-тъ, рекохѫ помежду си: [іж]Тойзи е наслѣдникъ-тъ; [а]елате да го убіемъ и да 39 усвоимъ наслѣдіе-то му. [б]И като го уловихѫ изведохѫ *го* вънъ отъ лозіе-то и 40 убихѫ *го*. И тъй кога дойде стопанинъ-тъ на лозіе-то, що ще стори на тѣзи зе- 41 мледѣлцы? [в]Казуватъ му: [г]Злы-тѣ злѣ ще погуби, [д]и лозіе-то ще даде подъ наемъ на другы земледѣлцы, които ще му въздадѫтъ плодове-тѣ на врѣме-то имъ. 42 Казува имъ Іисусъ: [е]Не сте ли прочели никога въ писанія-та: Камыкъ-тъ, който отхвърлихѫ зидари-тѣ, той станѫ глава на ѫглъ-тъ; отъ Господа бы това, и е 43 чудно въ очи-тѣ наши. За това ви казувамъ, че [ж]ще ся отнеме отъ васъ царство-то Божіе, и ще ся даде на народъ 44 който ще прави плодове-тѣ му. И [з]който падне на тойзи камыкъ ще ся строши; а на когото падне, [и]ще го смаже.

45 И като чухѫ първосвященници-тѣ и Фарисеи-тѣ притчы-тѣ му, познахѫ че за 46 тѣхъ казува; И искахѫ да го уловятъ, но убояхѫ ся отъ народа, понеже [і]като пророкъ го имахѫ.

ГЛАВА 22.

1 И отвѣща Іисусъ и [а]говорѣше имъ пакъ 2 съ притчы, и казуваше: Уподоби ся царство небесно на человѣкъ царь, който на- 3 прави свадбѫ на сына си; И распроводи слугы-тѣ си да призовѫтъ званны-тѣ на свадбѫ-тѫ; и не рачахѫ да дойдѫтъ. 4 Пакъ проводи другы слугы, и казуваше: Речѣте на званны-тѣ: Ето обѣдъ-тъ си приготвихъ; [б]юнци-тѣ ми и огоени-тѣ сѫ заклани, и всичко е готово. Дойдѣте на 5 свадбѫ. Но тѣ не радихѫ, и разидохѫ ся единъ на нивѫ-тѫ си, а другъ на тър- 6 говіѭ-тѫ си. А другы-тѣ уловихѫ слугы-тѣ му та гы обесчестихѫ и убихѫ *гы*. 7 Като чу *това* царь-тъ разгнѣва ся, и [в]проводи войскы-тѣ си, та погуби онѣзи 8 убійцы, и градъ-тъ имъ изгори. Тогази казува на слугы-тѣ си: Свадба-та вече е готова, а призвани-тѣ [г]не быхѫ достойни. 9 И тъй идѣте на кръстопѫтища-та и колкото намѣрите, призовѣте гы на свад- 10 бѫ. И излѣзохѫ онѣзи слуги по пѫтища-та, [д]та събрахѫ всичкы колкото намѣрихѫ злы и добры; и напълни ся свад- 11 ба-та съ гостіе. И като влѣзе царь-тъ да прѣгледа гостіе-тѣ, видѣ тамъ [е]человѣкъ 12 не облѣченъ съсъ свадбарскѫ дрехѫ: И казува му: Пріятелю, *ты* какъ си влѣзлъ тука като нѣмашь свадбарскѫ дрехѫ? 13 А той замълча. Тогази рече царь-тъ на слугы-тѣ: Вържѣте му нозѣ-тѣ и рѫцѣ-тѣ, дигнѣте го, и хвърлѣте *го* [ж]въ външнѫ-тѫ тьмнинѫ; тамъ ще бѫде плачь 14 и скърцаніе съсъ зѫбы; [з]Защото мнозина сѫ званни, а малцина избранни.

15 [и]Тогази отидохѫ Фарисеи-тѣ и съвѣтувахѫ ся какъ да го впримчатъ въ думѫ. 16 И проваждатъ до него ученицы-тѣ си наедно съсъ Иродіаны-тѣ, и казувахѫ: Учителю, знаемъ че ты си правъ и Божій-тъ пѫть въ истинѫ поучавашь, и отъ никого не тя е грыжа; защото не гледашь на 17 лице на человѣцы-тѣ. Кажи ни прочее, ты какъ мнишь? право ли е да давамы 18 дань на Кесаря, или не? А Іисусъ позна лукавство-то имъ, и рече: Защо мя искушавате, лицемѣри? Покажѣте ми моне- 19 тѫ-тѫ на дань-тѫ. И тѣ му донесохѫ е- 20 динъ пѣнязь. И казува имъ: Чій е тойзи 21 образъ и надписъ-тъ? Казуватъ му: Кесаревъ. Тогази имъ казува: Като е тъй, [і]отдавайте Кесаревы-тѣ Кесарю, а Божіи- 22 тѣ Богу. И като чухѫ зачудихѫ ся, и оставихѫ го и отидохѫ си.

23 [к]Въ сѫщій-тъ день дойдохѫ при него Саддукеи, [л]които казуватъ че нѣма вьс- 24 крьсеніе; и попытахѫ го, И казувахѫ: Учителю, [м]Моисей рече: Ако умре нѣкой безъ чада, да ся ожени братъ му за женѫ му, и ще възстави сѣме на брата си. 25 А между насъ имаше седмина братія; и първый-тъ ся ожени и умрѣ; и като нѣмаше сѣме остави женѫ си на брата си; 26 Подобно и вторый-тъ, и третій-тъ, до 27 седмый-тъ. А подирь всичкы-тѣ умрѣ и 28 жена-та. И тъй въ въскрьсеніе-то на кого отъ седмь-тѣ ще бѫде жена? защото 29 всичкы-тѣ ѭ имахѫ. Отговори Іисусъ и рече имъ: Заблуждавате, [н]понеже не зна- 30 ете писанія-та, нито силѫ-тѫ Божіѭ; Защото въ въскрьсеніе-то нито ся женятъ, нито за мѫжъ отиватъ, но [о]като ангелы 31 Божіи сѫ на небе-то. А за въскрьсеніе-то на мьртвы-тѣ, не сте ли чели реченото вамъ отъ Бога, който казува: [п]Азъ 32 сьмь Богъ Авраамовъ, и Богъ Исааковъ, и Богъ Іаковов? Богъ не е Богъ на 33 мьртвы-тѣ, но на живы-тѣ. И като чухѫ народъ-тъ [р]удивявахѫ ся на поученіе-то му.

[іж] Псал. 2; 8. Евр. 1; 2.
[а] Псал. 2; 2. Гл. 26; 3. 27; 1. Іоан. 11; 53. Дѣян. 4; 27.
[б] Гл. 26; 50 и дрг. Мар. 14; 46 и дрг. Лук. 22; 54 и дрг. Іоан. 18; 12 и дрг. Дѣян. 2; 23.
[в] Лук. 20; 16.
[г] Лук. 21; 24. Евр. 2; 3.
[д] Дѣян. 13; 46. 15; 7. 18; 6. 28; 28. Рим. 9; 10, 11.
[е] Псал. 118; 22. Иса. 28; 16. Мар. 12; 10. Лук. 20; 17. Дѣян. 4; 11. Ефес. 2; 20. 1 Пет. 2; 6, 7.
[ж] Гл. 8; 12.
[з] Иса. 8; 14, 15. Зах. 12; 3 Лук. 20; 18. Рим. 9; 33. 1 Пет. 2; 8.
[и] Иса. 60; 12. Дан. 2; 44.
[і] Ст. 11. Лук. 7; 16. Іоан. 7; 40.

—

[а] Лук. 14; 16. Отк. 19; 7, 9.
[б] Прит. 9; 2.
[в] Дан. 9; 26. Лук. 19; 27.
[г] Гл. 10; 11, 13. Дѣян. 13; 46.
[д] Гл. 13; 38, 47.
[е] 2 Кор. 5; 3. Ефес. 4; 24. Кол. 3; 10, 12. Отк. 3; 4. 16; 15. 19; 8.
[ж] Гл. 8; 12.
[з] Гл. 20; 16.
[и] Мар. 12; 13. Лук. 20; 20.
[і] Гл. 17; 25. Рим. 13; 7.
[к] Мар. 12; 18. Лук. 20; 27.
[л] Дѣян. 23; 8.
[м] Втор. 25; 5.
[н] Іоан. 20; 9.
[о] 1 Іоан. 3; 2.
[п] Исх. 3; 6. 16. Мар. 12; 26. Лук. 20; 37. Дѣян. 7; 32. Евр. 11; 16.
[р] Гл. 7; 28.

34 [с]А Фарисеи-тѣ като чухѫ че затули на
Саддукеи-тѣ уста-та, събрахѫ ся наедно.
35 И отъ тѣхъ единъ [т]законникъ, попыта
36 *го*, за да го искушава, и рече: Учителю!
Коя заповѣдь е голѣма въ законъ-тъ?
37 А Іисусъ му рече: [у]Да възлюбишь Го-
спода Бога твоего съсъ всичко-то си
сърдце, съсъ всичкѫ-тѫ си душѫ и съсъ
38 всичкый-тъ си умъ. Тази е първа и голѣ-
39 ма заповѣдь. А втора подобна на неѭ:
[ф]Да възлюбишь ближній-тъ си както се-
40 бе си. [х]На тѣзи двѣ-тѣ заповѣди всич-
кый-тъ законъ и пророци-тѣ висятъ.
41 И [ц]като бѣхѫ събрани Фарисеи-тѣ, по-
42 пыта гы Іисусъ, И рече: Какъ мыслите
за Христа? Чій сынъ е? Казуватъ му:
43 Давидовъ. Казува имъ: Какъ прочее Да-
видъ Духомъ го нарича Господь, и казува:
44 [ч]Рече Господь на Господа моего: Сѣдни
отъ деснѫ-тѫ ми странѫ, доклѣ положѫ
45 врагове-тѣ ти подножіе на нозѣ-тѣ ти? И
тъй, ако Давидъ го нарича Господь, какъ
46 *да* му е сынъ? [ш]И никой не можаше да
му отговори нито рѣчь: [щ]нито пакъ дър-
знѫ нѣкой отъ тойзи день вече да го по-
пыта нѣщо.

ГЛАВА 23.

1 Тогази Іисусъ продума на народъ-тъ и
2 на ученицы-тѣ си, И каза: [а]На сѣдали-
ще-то Моисеево сѣднѫхѫ книжници-тѣ и
3 Фарисеи-тѣ: Всичко прочее което ви ре-
кѫтъ да пазите, пазѣте и правѣте; но по
дѣла-та имъ не правѣте; [б]понеже говорятъ,
4 а не правятъ. [в]Защото свързуватъ брѣмена
тежкы и мѫчны за носеніе, и турятъ *гы*
на человѣцы-тѣ на плѣщы-тѣ; а пакъ не
рачатъ нито съ пърстъ-тъ си да гы по-
5 вдигнѫтъ. И [г]правятъ всичкы-тѣ си дѣла,
за да бѫдѫтъ видѣни отъ человѣцы-тѣ.
[д]И разширяватъ пазилкы-тѣ си и правятъ
6 голѣмы полы-тѣ на дрехы-тѣ си, [е]И обы-
чатъ първо-то мѣсто на вечерянія-та, и
7 прѣдни-тѣ сѣдалища въ съборища-та, И по-
здравленія-та по пазаръ-тъ, и да имъ вы-
8 катъ человѣци-тѣ, учителю, учителю. [ж]Но
вы не ся наричайте учители; защото [з]е-
динъ е вашій-тъ учитель, Христосъ; а всин-
9 ца вы братія сте. И никого на земѭ-тѫ
недѣйте нарича отецъ вашъ; защото е-
динъ е вашій Отецъ, който е на небеса.
10 Нито наставници ся наричайте; защото
единъ е вашій-тъ наставникъ, Христосъ.

11 [и]И най голѣмый-тъ отъ васъ, да бѫде
12 вамъ слуга. [і]А който възнесе себе си,
ще ся смири; и който смири себе си ще
ся възнесе.
13 Но [к]горко вамъ, книжници и Фарисеи,
лицемѣри; защото затваряте царство-то
небесно прѣдъ человѣцы-тѣ; понеже вы
не влѣзувате, нито които влѣзуватъ оста-
14 вяте да влѣзѫтъ. Горко вамъ, книжници
и Фарисеи, лицемѣри; [л]защото испояжда-
те домове-тѣ на вдовицы-тѣ, и за причинѫ
правите дългы молитвы; заради това по
15 голѣмо осѫжданіе ще пріемете. Горко
вамъ, книжници и Фарисеи, лицемѣри;
защото море-то и сушѫ-тѫ обхождате,
за да направите едного прозелита, и ко-
гато бѫде направяте го дважды повече
16 отъ васъ сынъ на пькълъ-тъ. Горко вамъ,
[м]водители слѣпи, които казувате: [н]Който
ся закълне въ храмъ-тъ, не е нищо; но
който ся закълне въ злато-то на храмъ-тъ,
17 задължава ся. Безумни и слѣпи; че кое
е по голѣмо, злато-то, [о]или храмъ-тъ
18 който освящава злато-то? И който ся за-
кълне въ олтарь-тъ, не е нищо; но който
ся закълне въ даръ-тъ, който е върху него,
19 задължава ся. Безумни и слѣпи; че кое
е по голѣмо, даръ-тъ ли, [п]или олтарь-тъ,
20 който освящава даръ-тъ? И тъй който ся
е заклѣлъ въ олтарь-тъ заклѣва ся въ
21 него, и во всичко що е на него. И който
ся е заклѣлъ въ храмъ-тъ, заклѣва ся въ
него, [р]и въ тогози който живѣе въ него.
22 И който ся е заклѣлъ въ небе-то, заклѣва
ся [с]въ прѣстолъ-тъ Божій, и въ тогози
23 който сѣди на него. Горко вамъ, книжни-
ци и Фарисеи, лицемѣри; [т]защото давате
десетъкъ на мятвѫ-тѫ, на копаръ-тъ и
на киміонъ-тъ; [у]и оставихте по важны-
тѣ нѣща на законъ-тъ, правосѫдіе-то, ми-
лость-тѫ и вѣрѫ-тѫ; тѣхъ трѣбваше да
24 правите, и онѣзи да не оставяте. Водите-
ли слѣпи, които комаръ-тъ прѣцѣждате,
25 а камилѫ-тѫ поглъщате. Горко вамъ, кни-
жници и Фарисеи, лицемѣри; [ф]защото
очистяте вънишно-то на чашѫ-тѫ и на
блюдо-то, а отвѫтрѣ сѫ пълны съ гра-
26 беніе и неправдѫ. Фарисее слѣпый, очи-
сти първомъ отвѫтрѣ чашѫ-тѫ и блюдо-
27 то, да бѫде и вънишно-то имъ чисто. Горко
вамъ книжници и Фарисеи, лицемѣри;
защото [х]приличате на гробища варосаны,
които изотвънъ ся виждатъ хубавы, а от-
вѫтрѣ сѫ пълны съ кости отъ мъртвы, и

с Мар. 12; 28.
т Лук. 10; 25.
у Втор. 6; 5. 10; 12. 30; 6. Лук. 10; 27.
ф Лев. 19; 18. Гл. 19; 19. Мар. 12; 31. Лук. 10; 27. Рим. 13; 9. Гал. 5; 14. Іак. 2; 8.
х Гл. 7; 12. 1 Тим. 1; 5.
ц Мар. 12; 35. Лук. 20; 41.
ч Псал. 110; 1 Дѣян. 2; 34. 1 Кор. 15; 25. Евр. 1; 13. 10; 12, 13.
ш Лук. 14; 6.
щ Мар. 12; 34. Лук. 20; 40.

—

а Неем. 8; 4, 8. Мал. 2; 7. Мар. 12; 38. Лук. 20; 45.
б Рим. 2; 19 и дрг.
в Лук. 11; 46. Дѣян. 15; 10. Гал. 6; 13.
г Гл. 6; 1, 2, 5, 16.
д Числ. 15; 38. Втор. 6; 8. 22; 12. Прит. 3; 3.
е Мар. 12; 38, 39. Лук. 11; 43. 20; 46. 3 Іоан. 9.
ж 2 Кор. 1; 24. Іак. 3; 1. 1 Пет. 5; 3.
з Мал. 1; 6.
и Гл. 20; 26, 27.
і Іов. 22; 29. Прит. 15; 33. 29; 23. Лук. 14; 11. 18; 14. Іак. 4; 6. 1 Пет. 5; 5.
к Лук. 11; 52.
л Мар. 12; 40. Лук. 20; 47. 2 Тим. 3; 6. Тит. 1; 11.
м Гл. 15; 14. Ст. 24.
н Гл. 5; 33, 34.
о Исх. 30; 29.
п Исх. 29; 37.
р 3 Цар. 8; 13. 2 Лѣт. 6; 2. Псал. 26; 8. 132; 14.
с Псал. 11; 4. Гл. 5; 34. Дѣян. 7; 49.
т Лук. 11; 42.
у 1 Цар. 15; 22. Осія 6; 6. Мих. 6; 8. Гл. 9; 13. 12; 7.
ф Мар. 7; 4. Лук. 11; 39.
х Лук. 11; 44. Дѣян. 23; 3.

28 съсъ всякаквж нечистотж. Така и вы извънъ ся виждате на человѣцы-тѣ праведни, но извжтрѣ сте пълни съ лицемѣріе 29 и беззаконіе. [ц]Горко вамъ, книжници и Фарисеи, лицемѣри; защото изграждате гробища-та на пророцы-тѣ, и украшавате 30 памятницы-тѣ на праведны-тѣ; И казувате: Ако бѣхмы были въ дни-тѣ на бащы-тѣ си, не быхмы были тѣхни съучастници 31 въ кръвь-тж на пророцы-тѣ. Така щото свидѣтелствувате на себе си, че [ч]сте сынове на тѣзи, които избихж пророцы-тѣ; 32 [ш]Допълнѣте и вы мѣркж-тж на бащы-тѣ 33 си. Зміи, [щ]рожбы ехиднины! Какъ ще избѣгнете отъ осжжданіе-то въ пькълъ-тъ.

34 [ъ]За това, ето, азъ проваждамъ до васъ пророцы и прѣмудры и книжницы; [ѣ]и отъ тѣхъ ще убіете и ще распнете, [ь]и отъ тѣхъ ще біете въ съборища-та си, и 35 ще *гы* гоните отъ градъ въ градъ; [ы]За да дойде на васъ всяка кръвь праведна, пролѣна на земіж-тж, [ю]отъ кръвь-тж на праведнаго Авеля, [я]до кръвь-тж на Захаріж сына Варахіева, когото убихте 36 между храмъ-тъ и олтарь-тъ. Истинж ви казувамъ: Всичко това ще дойде на тойзи родъ.

37 [ѫ]Іерусалиме, Іерусалиме, *ты* който избивашь пророцы-тѣ, [ѭ]и съ каменіе убивашь проводены-тѣ до тебе, колко пжти [а]поискахъ да съберж твои-тѣ чада, както прибира кокошка пилцы-тѣ си [б]подъ крылѣ-38 тѣ си, и не рачихте! Ето оставя ся вамъ 39 домъ-тъ вашъ пустъ. Защото казувамъ ви: Нѣма да мя видите отъ нынѣ, до когато речете: [в]Благословенъ който иде въ име Господне.

ГЛАВА 24.

1 И [а]като излѣзе Іисусъ, отхождаше си отъ храмъ-тъ; и пристжпихж ученици-тѣ му да му покажжтъ зданія-та на храмъ-тъ. 2 А Іисусъ имъ рече: Не видите ли всичко това? истинж ви казувамъ: [б]Нѣма да остане тука камыкъ на камыкъ, който да ся не съсыпе.

3 И когато сѣдѣше на горж-тж Елеонскж, [в]дойдохж при него ученици-тѣ му на странж, и казувахж: [г]Кажи ни, кога ще бжде това, и що е знаменіе-то на твое-то при-4 шествіе, и на свършеніе-то на вѣка? Отвѣща Іисусъ и рече имъ: [д]Пазѣте ся да 5 вы не прѣльсти нѣкой; [е]Защото мнозина ще дойджтъ въ мое име да казуватъ: Азъ сьмь Христосъ, [ж]и ще прѣльстятъ мнози-6 на. И ще чуете бойове, и слухове военны. Гледайте, недѣйте ся смущава; понеже всичко това трѣбва да бжде; но не е още 7 скончаніе-то. Защото [з]ще възстане народъ върхъ народъ, и царство върхъ царство; и ще бжджтъ на мѣста гладове, морове 8 и трусове. И всичко това *ще бжде* начало 9 на болежы. [и]Тогази ще вы прѣдаджтъ на мжкы, и ще вы убіжтъ и ще бждете ненавиждани отъ всичкы-тѣ народы заради 10 мое-то име. И [і]тогазь мнозина ще ся соблазнятъ; и единъ другый ще ся прѣдаджтъ, и единъ другый ще ся намразятъ. 11 И [к]много лъжепророци ще ся повдигнжтъ 12 [л]и ще прѣльстятъ мнозина. И поради умножаваніе-то на беззаконіе-то, на мнози-13 на любовь-та ще охладѣе. [м]А който прѣтърпи до край той ще спасенъ да бжде. 14 И [н]това евангеліе на царство-то [о]ще ся проповѣда по всичкж вселеннжіж, за свидѣтелство на всичкы-тѣ народы; и тогазь ще дойде свършеніе-то.

15 И тъй, [п]когато видите мьрзость-тж на запустѣніе-то, реченж-тж отъ пророка [р]Даніила, че стои на свято-то мѣсто, 16 ([с]който чете нека разумѣва): Тогазь, които сж въ Іудеіж, да бѣгатъ по горы-17 тѣ; Който *ся намѣри* на покрывъ-тъ, да не слѣзува за да земе нѣщо отъ кжщж-18 тж си; И който *ся намѣри* на нивж, да ся не враща назадъ да земе дрехы-тѣ си. 19 [т]А горко на непраздны-тѣ и на доящы-20 тѣ прѣзъ онѣзи дни. И молѣте ся, да ся не случи бѣганіе-то ви зимѣ, или въ 21 сжбботенъ день; Защото [у]тогази ще бжде скърбь голѣма, каквато не е была отъ начало на свѣтъ-тъ до нынѣ, нито ще 22 бжде. И ако да ся не скратѣхж онѣзи дни, ни една плъть не бы ся избавила; [ф]но заради избранны-тѣ, онѣзи дни ще 23 ся скратятъ. [х]Тогазь ако ви рече нѣкой: Ето, тука е Христосъ, или тамъ; не вѣ-24 рувайте. Защото [ц]ще възстанжтъ лъжехристи и лъжепророци, и ще покажжтъ голѣмы знаменія и чудеса, [ч]така щото да прѣльстятъ, ако е възможно, и избранны-25 тѣ. Ето, прѣдказахъ ви. 26 И тъй, ако ви рекжтъ: Ето *го*, въ пустыніж-тж е; не

ц Лук. 11; 47.
ч Дѣян. 7; 51, 52. 1 Сол. 2; 15.
ш Быт. 15; 16. 1 Сол. 2; 16.
щ Гл. 3; 7. 12; 34.
ъ Гл. 21; 34, 35. Лук. 11; 49.
ѣ Дѣян. 5; 40. 7; 58, 59. 22; 19.
ь Гл. 10; 17. 2 Кор. 11; 24, 25.
ы Отк. 18; 24.
ю Быт. 4; 8. 1 Іоан. 3; 12.
я 2 Лѣт. 24; 20, 21.
ѫ Лук. 13; 34.
ѭ 2 Лѣт. 24; 21.
а Втор. 32; 11, 12.
б Псал. 17; 8. 91; 4.
в Псал. 118; 26. Гл. 21; 9.

—

а Мар. 13; 1. Лук. 21; 5.
б 3 Цар. 9; 7. Іер. 26; 18. Мих. 3; 12. Лук. 19; 44.
в Мар. 13; 3.
г 1 Сол. 5; 1.
д Ефес. 5; 6. Кол. 2; 8, 18. 2 Сол. 2; 3. 1 Іоан. 4; 1.
е Іер. 14; 14. 23; 21, 25. Ст. 24. Іоан. 5; 43.
ж Ст. 11.
з 2 Лѣт. 15; 6. Иса. 19; 2. Агг. 2; 22. Зах. 14; 13.
и Гл. 10; 17. Мар. 13; 9. Лук. 21; 12. Іоан. 15; 20. 16; 2. Дѣян. 4; 2, 3. 7; 59. 12; 1 и дрг. 1 Пет. 4; 16. Отк. 2; 10, 13.
і Гл. 11; 6. 13; 57. 2 Тим. 1; 15. 4; 10, 16.
к Гл. 7; 15. Дѣян. 20; 29. 2 Пет. 2; 1.
л Ст. 5, 24. 1 Тим. 4; 1.
м Гл. 10; 22. Мар. 13; 13. Евр. 3; 6, 14. Отк. 2; 10.
н Рим. 10; 18. Кол. 1; 6, 23.
о Гл. 4; 23. 9; 35.
п Мар. 13; 14. Лук. 21; 20.
р Дан. 9; 27. 12; 11.
с Дан. 9; 23, 25.
т Лук. 23; 29.
у Дан. 9; 26. 12; 1. Іоил. 2; 2.
ф Иса. 65; 8, 9. Зах. 14; 2, 3.
х Мар. 13; 21. Лук. 17; 23. 21; 8.
ц Втор. 13; 1. Ст. 5, 11. 2 Сол. 2; 9, 10, 11. Отк. 13; 13.
ч Іоан. 6; 37. 10; 28, 29. Рим. 8; 28, 29, 30. 2 Тим. 2; 19.

излѣзувайте: Ето *го* во вѫтрешни-тѣ стаи: 27 не вѣрувайте. Защото [ш]както свѣткавица-та излѣзува отъ истокъ, и свѣтнува до западъ, така ще бѫде и пришествіе-то на 28 Сына человѣческаго. Защото [щ]дѣто бѫде мърша-та, тамъ ще ся съберѫтъ и орли-тѣ.

29 И [ъ]тутакси слѣдъ скърбь-тѫ на онѣзи дни, [ы]слънце-то ще потьмнѣе, и луна-та нѣма да даде свѣтеніе-то си; и звѣзды-тѣ ще паднѫтъ отъ небе-то, и силы-тѣ 30 небесны ще ся поколебаѭтъ. И [ь]тогазь ще ся яви знаменіе-то на Сына человѣческаго на небе-то, [ѣ]и тогазь ще заплачѫтъ всичкы-тѣ племена земны, [ю]и ще видятъ Сына человѣческаго че иде на облацы-тѣ небесны съсъ силѫ и славѫ 31 голѣмѫ. [я]И ще проводи ангелы-тѣ си съ голѣмъ гласъ отъ трѫбѫ; и ще съберѫтъ избранны-тѣ негови отъ четыри-тѣ вѣтрове, отъ край до край на небеса-та.

32 И отъ смоковницѫ-тѫ [ѫ]научѣте притчѫ-тѫ; когато вече нейны-тѣ вѣйкы омекнѫтъ и развиватъ листове-тѣ, знаете 33 че е близу лѣто-то. Така и вы, кога видите всичко това, да знаете че [іѫ]е близу 34 при врата-та. Истинѫ ви казувамъ, [а]тойзи родъ нѣма да прѣмине, доклѣ ся не 35 сбѫде всичко това. [б]Небе-то и земя-та ще прѣминѫтъ, но мои-тѣ думы нѣма да прѣминѫтъ.

36 [в]А за онзи день и часъ никой не знае, нито ангели-тѣ небесни, [г]тъкмо Отецъ ми 37 самъ. И както дни-тѣ Ноеви, така ще бѫде и пришествіе-то на Сына человѣческа-38 го; Защото [д]както въ дни-тѣ прѣди потопъ-тъ бѣхѫ на яденіе и на піяніе, и ся женяхѫ и за мѫжъ отивахѫ, до който 39 день влѣзе Ное въ ковчегъ-тъ, И не познахѫ, до когато дойде потопъ-тъ, и вдигнѫ всичкы-тѣ; така ще бѫде и на Сына 40 человѣческаго пришествіе-то. Тогази [е]двамина ще бѫдѫтъ на поле-то; единый ся 41 зема а другый ся оставя. Двѣ *жены* като мелятъ въ мелницѫ-тѫ, една ся зема и една ся оставя.

42 [ж]За то будни бѫдѣте, защото не знаете въ кой часъ ще дойде Господь вашъ. 43 [з]Но това знайте, че ако да знаеше стопанинъ-тъ на кѫщѫ-тѫ въ кой часъ ще дойде крадецъ-тъ, бдѣлъ бы, и не бы оставилъ да подкопаѭтъ кѫщѫ-тѫ му. 44 [и]За то и вы бѫдѣте готови; защото въ който часъ не мыслите, Сынъ человѣче-45 скый ще дойде. И [і]кой е тойзи вѣрный и разумный рабъ, когото е поставилъ господарь-тъ му надъ слугы-тѣ си да имъ 46 дава хранѫ на врѣме? [к]Блаженъ тойзи рабъ, когото, кога си дойде господарь-тъ 47 му, намѣри го да прави така. Истинѫ ви казувамъ, че [л]ще го постави надъ всич-48 кый-тъ си имотъ. Ако ли рече злый той рабъ въ сърдце-то си: Ще ся забави да 49 дойде господарь-тъ ми: И начене да біе сослужители-тѣ си, и да яде и да піе съ 50 піяницы-тѣ; Господарь-тъ на тойзи рабъ ще дойде въ който денъ *той* не очаква, 51 и въ който часъ не знае, И ще го разсѣче, и ще тури неговѫ-тѫ часть съ лицемѣры-тѣ; [м]тамъ ще бѫде плачъ и скърцаніе съсъ зѫбы.

ГЛАВА 25.

1 Тогази ще ся уподоби царство-то небесно на десеть дѣвицы, които зѣхѫ свѣтилницы-тѣ си и излѣзохѫ да посрѣщнѫтъ 2 [а]младоженецъ-тъ. [б]А отъ тѣхъ петь бѣхѫ 3 разумны, и петь безумны. Безумны-тѣ, като зѣхѫ свѣтилницы-тѣ си, не зѣхѫ 4 съсъ себе си масло. Но разумны-тѣ зѣхѫ масло въ сѫдове-тѣ си съсъ свѣтилницы-5 тѣ си. И като ся бавѣше младоженецъ-тъ, [в]додрѣма ся на всичкы-тѣ и спѣхѫ. 6 А по срѣдъ нощь [г]станѫ выкъ: Ето младоженецъ-тъ иде: излѣзувайте да го по-7 срѣщнете. Тогазь ся раздигнѫхѫ всичкы онѣзи дѣвицы, и [д]украсихѫ свѣтилницы-8 тѣ си. А безумны-тѣ рекохѫ на разумны-тѣ: Дайте ни отъ ваше-то масло; защото 9 свѣтилницы-тѣ наши угаснуватъ. А разумны-тѣ отговорихѫ и казувахѫ: Да не бы че не стигне и за насъ и за васъ; но по добрѣ идѣте при продавачы-тѣ, и ку-10 пѣте си. А когато тѣ отхождахѫ да купятъ, дойде младоженецъ-тъ, и готовы-тѣ влѣзохѫ съ него на свадбѫ-тѫ, и [е]затво-11 рихѫ ся врата-та. А послѣ дохождатъ и другы-тѣ дѣвицы, и казуватъ: [ж]Господи, 12 Господи! отвори ни. А той отвѣща и рече: Истинѫ ви казувамъ, [з]не вы познавамъ. 13 И тъй, [и]бѫдѣте будни, защото не знаете день-тъ, ни часъ-тъ, въ който Сынъ человѣческый ще дойде.

14 Защото [і]*ще дойде* както человѣкъ, който, като тръгнуваше за въ чуждинѫ, свыка свои-тѣ си слугы, и прѣдаде имъ има-

[ш] Лук. 17; 24.
[щ] Іов. 39; 30. Лук. 17; 37.
[ъ] Дан. 7; 11, 12.
[ы] Иса. 13; 10. Іез. 32; 7. Іоил. 2; 10, 31. 3; 15. Амос. 5; 20. 8; 9. Мар. 13; 24. Лук. 21; 25. Дѣян. 2; 20. Отк. 6; 12.
[ь] Дан. 7; 13.
[ѣ] Зах. 12; 12.
[ю] Гл. 16; 27. Мар. 13; 26. Отк. 1; 7.
[я] Гл. 13; 41. 1 Кор. 15; 52. 1 Сол. 4; 16.
[ѫ] Лук. 21; 29.
[іѫ] Іак. 5; 9.
[а] Гл. 16; 28. 23; 36. Мар. 13; 30. Лук. 21; 32.
[б] Псал. 102; 26. Иса. 51; 6. Іер. 31; 35, 36. Гл. 5; 18. Мар. 13; 31. Лук. 21; 33. Евр. 1; 11.
[в] Мар. 13; 32. Дѣян. 1; 7. 1 Сол. 5; 2. 2 Пет. 3; 10.
[г] Зах. 14; 7.
[д] Быт. 6; 3, 4, 5. 7; 5. Лук. 17; 26. 1 Пет. 3; 20.
[е] Лук. 17; 34 и дрг.
[ж] Гл. 25; 13. Мар. 13; 33 и дрг. Лук. 21; 36.
[з] Лук. 12; 39. 1 Сол. 5; 2. 2 Пет. 3; 10. Отк. 3; 3. 16; 15.
[и] Гл. 25; 13. 1 Сол. 5; 6.
[і] Лук. 12; 42. Дѣян. 20; 28. 1 Кор. 4; 2. Евр. 3; 5.
[к] Отк. 16; 15.
[л] Гл. 25; 21, 23. Лук. 22; 29.
[м] Гл. 8; 12. 25; 30.

—

[а] Ефес. 5; 29, 30. Откр. 19; 7. 21; 2, 9.
[б] Гл. 13; 47. 22; 10.
[в] 1 Сол. 5; 6.
[г] Гл. 24; 31. 1 Сол. 4; 16.
[д] Лук. 12; 35.
[е] Лук. 13; 25.
[ж] Гл. 7; 21, 22, 23.
[з] Псал. 5; 5. Авв. 1; 13. Іоан. 9; 31.
[и] Гл. 24; 42, 44. Мар. 13; 33, 35. Лук. 21; 36. 1 Кор. 16; 13. 1 Сол. 5; 6. 1 Пет. 5; 8. Отк. 16; 15.
[і] Гл. 21; 33. Лук. 19; 12.

15 ніе-то си. И едному даде петь таланта, другому два, а другому единъ, [к]всякому споредъ силж-тж му; и тутакси търгнж. 16 А тойзи който зѣ петь-тѣ таланта, отиде и работи съ тѣхъ, и направи другы петь 17 таланта. Также и тойзи който зѣ два-та 18 спечали и той другы два. А тойзи, който зѣ единый-тъ, отиде та раскопа въ земіж-тж, и скры сребро-то на господаря си. 19 Слѣдъ много врѣме идува господарь-тъ на тѣзи слугы, и вижда счетъ съ тѣхъ. 20 И дойде тойзи който бѣ зѣлъ петь-тѣ таланта, донесе другы петь таланта и рече: Господарю, петь таланта ми прѣдаде; ето, другы петь таланта спечалихъ върхъ тѣхъ. 21 И рече му господарь-тъ му: Добрѣ, рабе добрый и вѣрный: на малко-то си былъ вѣренъ, [л]надъ много ще тя поставіж; влѣзь [м]въ радость-тж на господаря си. 22 Дойде и тойзи който бѣ зѣлъ два таланта и рече: Господарю, два таланта ми прѣдаде; ето другы два таланта спечалихъ 23 върхъ тѣхъ. Рече му господарь-тъ му: [н]Добрѣ, рабе добрый и вѣрный; на малко-то си былъ вѣренъ, надъ много ще тя поставіж; влѣзь въ радость-тж на господаря си. 24 Пристжпи и тойзи, който бѣ зѣлъ единый-тъ талантъ и рече: Господарю, знаяхъ тя че си человѣкъ жестокъ, че жьнешь дѣто не си сѣялъ, и събирашь 25 отъ дѣто не си распрьснувалъ. И понеже ся убояхъ, отидохъ та скрыхъ талантъ-тъ ти въ земіж-тж: ето имашь твое-то си. 26 А господарь-тъ му отговори и рече му: Рабе лукавый и лѣнивый, знаяше че жьнж дѣто не сьмь посѣялъ и събирамъ отъ 27 дѣто не сьмь распрьснувалъ: Като е тъй трѣбваше ты да дадешь сребро-то ми на банкеры-тѣ, и кога си дойдѣхъ да быхъ 28 зѣлъ мое-то съ лихвж. Земѣте прочее отъ него талантъ-тъ, и дайте *го* на тогози кой- 29 то има десеть-тѣ таланта. Защото [о]на всякого който има, ще му ся даде и ще му ся прѣумножи, а отъ тогози който нѣма, и това което има, ще ся земе отъ 30 него. И непотрѣбный-тъ *тойзи* рабъ хвърлѣте го [п]въ външніж-тж тьмнотж; тамо ще бжде плачъ и скърцаніе съсъ зжбы.

31 [р]А кога дойде Сынъ человѣческый въ славж-тж си, и всичкы-тѣ святи ангели съ него; тогазь ще сѣдне на прѣстолъ-тъ 32 на славж-тж си. И [с]ще ся съберкжтъ прѣдъ него всичкы-тѣ народи, и [т]ще гы отлжчи едны отъ другы, както овчарь-тъ отлжча 33 овцы-тѣ отъ козы-тѣ: И ще постави овцы-тѣ отъ деснж-тж си странж, а козы-тѣ отъ лѣвж-тж.

34 Тогази Царь-тъ ще рече на тѣзи които сж отъ деснж-тж му странж: Елате *вы* благословени на Отца моего, [у]наслѣдувайте царство-то [ф]приготвено за васъ отъ 35 създаніе мира. Защото [х]огладнѣхъ, и дадохте ми да ямъ; ожеднѣхъ, и напоихте мя; [ц]страненъ бѣхъ, и прибрахте мя; 36 [ч]Голъ *бѣхъ*, и облѣкохте мя; боленъ бѣхъ, и посѣтихте мя; [ш]въ тьмницж бѣхъ, и 37 дойдохте при мене. Тогази праведни-тѣ ще му отговорятъ и рекжтъ: Господи, кога тя видѣхмы гладенъ и *тя* нахраних- 38 ми; или жеденъ и *тя* напоихмы? Кога пакъ тя видѣхмы страненъ и *тя* прибра- 39 хмы; или голъ, и *тя* облѣкохмы? И кога боленъ или въ тьмницж тя видѣхмы, 40 и дойдохмы при тебе? И ще отговори Царь-тъ и ще имъ рече: Истинж ви казувамъ: [щ]Колкото че сте сторили *това* на едного отъ тѣзи най малкы-тѣ мои братія, на мене сте *го* сторили.

41 Тогазь ще рече и на тѣзи които сж отъ лѣвж-тж му странж: [ъ]Идѣте отъ мене, проклѣти, [ы]въ огнь-тъ вѣчный, приготвенный-тъ [ь]за діаволъ-тъ и за ангелы- 42 тѣ негови; Защото огладнѣхъ, и не ми дадохте да ямъ; ожеднѣхъ, и не мя на- 43 поихте; Страненъ бѣхъ, и не мя прибрахте; голъ *бѣхъ*, и не мя облѣкохте; боленъ и въ тьмницж *бѣхъ*, и не мя посѣтихте. 44 Тогази ще му отговорятъ и тѣ и ще рекжтъ: Господи, кога тя видѣхмы гладенъ, или жеденъ, или страненъ, или голъ, или боленъ, или въ тьмницж, и не ти послу- 45 жихмы? Тогазь ще отговори и ще имъ рече: Истинж ви казувамъ, [ѣ]колкото че не сте сторили *това* на едного отъ тѣзи най малкы-тѣ, нито на мене сте *го* сторили.

46 [ю]И ще отидж тъ тѣ въ вѣчнж мжкж; а праведни-тѣ въ животъ вѣчный.

ГЛАВА 26.

1 И когато свърши Іисусъ всичкы тѣзи 2 думы, рече на ученицы-тѣ си: [а]Знаете че слѣдъ два дни ще бжде Пасха, и Сынъ человѣческый ще бжде прѣдаденъ на распятіе.

3 [б]Тогази ся събрахж първосвященници-тѣ и книжници-тѣ и старѣйшины-тѣ отъ народа въ дворъ-тъ на първосвященника, 4 който ся казуваше Каіафа, И наговорихж

к Рим. 12; 6. 1 Кор. 12; 7. 11, 29. Ефес. 4; 11.
л Гл. 24; 47. Ст. 34, 46. Лук. 12: 44. 22; 29, 30.
м 2 Тим. 2; 12. Евр. 12; 2. 1 Пет. 1; 8.
н Ст. 21.
о Гл. 13; 12. Мар. 4; 25. Лук. 8; 18. 19; 26. Іоан. 15; 2.
п Гл. 8; 12. 24; 51.
р Зах. 14; 5. Гл. 16; 27. 19; 28. Мар. 8; 38. Дѣян. 1; 11. 1 Сол. 4; 16. 2 Сол. 1; 7. Іуд. 14. Отк. 1; 7.
с Рим. 14; 10. 2 Кор. 5; 10. Отк. 20; 12.
т Іез. 20; 38. 34; 17, 20. Гл. 13; 49.
у Рим. 8; 17. 1 Пет. 1; 4, 9. 3; 9. Отк. 21; 7.
ф Гл. 20; 23. Мар. 10; 40. 1 Кор. 2; 9. Евр. 11; 16.
х Иса. 58; 7. Іез. 18; 7. Іак. 1; 27.
ц Евр. 13; 2. 3 Іоан. 5.
ч Іак. 2; 15, 16.
ш 2 Тим. 1; 16.
щ Прит. 14; 31. 19; 17. Гл. 10; 42. Мар. 9; 41. Евр. 6; 10.
ъ Псал. 6; 8. Гл. 7; 23. Лук. 13; 27.
ы Гл. 13; 40, 42.
ь 2 Пет. 2; 4. Іуд. 6.
ѣ Прит. 14; 31. 17; 5. Зах. 2; 8. Дѣян. 9; 5.
ю Дан. 12; 2. Іоан. 5; 29. Рим. 2; 7 и дрг.

—

а Мар. 14; 1. Лук. 22; 1. Іоан. 13; 1.
б Псал. 2; 2. Іоан. 11; 47. Дѣян. 4; 25 и дрг.

ся да уловятъ Іисуса съ измамѫ, и да го убіѭтъ. 5 Но думахѫ: Да не е въ праздникъ-тъ, за да не стане мълва между народъ-тъ.

6 [в]А Іисусъ като бѣше [г]въ Виѳаніѭ, въ домъ-тъ на Симона прокаженнаго, 7 Пристѫпи при него жена която имаше *въ сѫдъ* алавастренъ много скѫпо миро, и възливаше *го* на главѫ-тѫ му като бѣ сѣднѫлъ на трьпезѫ-тѫ. 8 [д]А ученици-тѣ му, като видѣхѫ *това*, възнегодовахѫ и думахѫ: 9 За какво тая пагуба? Защото това миро можаше да ся продаде на голѣмѫ цѣнѫ, 10 и да ся раздаде на сиромасы-тѣ. Но Іисусъ позна *това* и рече имъ: Защо досаждате на женѫ-тѫ? защото добрѫ работѫ стори на мене. 11 Защото [е]сиромасы-тѣ всякога имате съсъ себе си, а [ж]мене всякога нѣмате. 12 Защото тя като възлія това миро на тѣло-то ми, стори го за погребеніе-то ми. 13 Истинѫ ви казувамъ: Дѣто и да ся проповѣда това евангеліе по всичкый-тъ свѣтъ, ще ся казува за неинъ споменъ и *това* което тя стори.

14 [з]Тогази единъ отъ дванадесеть-тѣ, нарицаемый [и]Іуда Искаріотскый, отиде при първосвященницы-тѣ, 15 И рече: [і]Какво ще ми дадете, и азъ ще ви го прѣдамъ? И тѣ му прѣдложихѫ тридесеть сребърницы. 16 И отъ тогази търсѣше благоврѣміе да го прѣдаде. 17 [к]И въ първый-тъ день на *праздникъ-тъ на* бесквасны-тѣ *хлѣбове* дойдохѫ ученници-тѣ при Іисуса, и рекохѫ му: Дѣ ищешь да приготвимъ да ядешь пасхѫ-тѫ? 18 И той рече: Идѣте въ градъ-тъ при еликого си, и речѣте му: Учитель-тъ казува: Врѣме-то ми е близу; у тебе ще 19 направѭ пасхѫ-тѫ съ ученицы-тѣ си. И сторихѫ ученици-тѣ както имъ повелѣ Іисусъ; и приготвихѫ пасхѫ-тѫ.

20 И [л]когато станѫ вечерь, сѣднѫлъ бѣ на трьпезѫ-тѫ съ дванадесеть-тѣ. 21 И като ядѣхѫ тѣ, рече: Истинѫ ви казувамъ, че единъ отъ васъ ще мя прѣдаде. 22 И *тѣ* оскърбени тежко начнѫхѫ всякой единъ отъ тѣхъ да му казуватъ: Да не бы да сьмь азъ, Господи? 23 А той отговори и рече: [м]Който затопи съ мене рѫкѫ-тѫ си въ блюдо-то, той ще мя прѣдаде. 24 Сынъ человѣческый отхожда, [н]както е писано за него; [о]а горко на тогози человѣка, чрѣзъ когото Сынъ человѣческый ще бѫде прѣдаденъ; добрѣ бы было на тогозь человѣка, ако не бы ся родилъ. 25 И отвѣща Іуда, който го прѣдаде, и рече: Да ли сьмь азъ, Учителю? Казува му: Ты рече.

26 [п]И когато ядѣхѫ, [р]зѣ Іисусъ хлѣбъ-тъ, и благослови и прѣломи *го*, и даваше на ученницы-тѣ, и рече: Земѣте, яждте; [с]това е тѣло-то мое. 27 И зѣ чашѫ-тѫ, и благодари, и даде имъ и казуваше: [т]Пійте отъ неѭ всичкы; 28 Защото [у]това е моя-та кръвь [ф]на новый-тъ завѣтъ, [х]която ся заради множина излива за прощеніе на грѣхове-тѣ. 29 [ц]И казувамъ ви, че отъ сега на татакъ нѣма да піѭ отъ тойзи плодъ на лозѫ-тѫ, [ч]до онзи день, когато го піѭ новъ съ васъ въ царство-то на Отца моего. 30 И [ш]като испѣхѫ пѣснь, излѣзохѫ на горѫ-тѫ Елеонскѫ.

31 Тогази казува имъ Іисусъ: [щ]Всинца вы [ъ]ще ся соблазните въ мене тѫзи нощь; защото е писано: [ы]Ще поразѭ пастырь-тъ, и ще ся распърснѫтъ овцы-тѣ на стадо-то. 32 А подирь въскрьсеніе-то си, [ь]ще вы прѣдварѭ въ Галилеѭ. 33 А Петръ отговори и рече му: Ако и всичкы да ся соблазнятъ въ тебе, азъ никога нѣма да ся соблазнѭ. 34 Рече му Іисусъ: [ѣ]Истинѫ ти казувамъ, че въ тѫзи нощь прѣди да пѣе пѣтелъ-тъ, трижды ще ся отречешь отъ мене. 35 Казува му Петръ: Ако стане нужда и да умрѫ съ тебе, нѣма да ся отрекѫ отъ тебе: подобно рекохѫ и всичкы-тѣ ученици.

36 [ю]Тогази идува съ тѣхъ Іисусъ на едно мѣсто което ся казуваше Геѳсиманія; и казува на ученицы-тѣ: Сѣдѣте тука, доклѣ идѫ тамъ да ся помолѭ. 37 И като зѣ Петра и [я]двама-та Зеведеевы сынове, начнѫ да скърби и да тѫжи. 38 Тогазь имъ казува: [ѫ]Прискърбна е душа-та ми до смърть; постойте тука и бѫдѣте будни съ мене. 39 И [ѭ]като отиде малко на напрѣдъ, паднѫ на лице-то си, и моляше ся и думаше: [а]Отче мой, ако е възможно, [б]нека мя замине тая чаша; [в]не обаче както ищѫ азъ, но както *ищешь* ты. 40 И идува при ученицы-тѣ, та гы намѣрва заспали, и казува на Петра: Така ли не можехте единъ часъ да постоите будни съ мене? 41 [г]Будни бѫдѣте и молѣте ся, да не бы въ искушеніе да влѣзете; духъ-тъ е бодръ, а плъть-та е немощна. 42 Пакъ отиде вторый пѫть, та ся помоли и думаше: Отче мой, ако не е възможно тая чаша да замине

в Мар. 14; 3. Іоан. 11; 1; 2. 12; 3.
г Гл. 21; 17.
д Іоан. 12; 4.
е Втор. 15; 11. Іоан. 12; 8.
ж Вижь Гл. 18; 20. 28; 20. Іоан. 13; 33. 14; 19. 16; 5. 28. 17; 11.
з Мар. 14; 10. Лук. 22; 3. Іоан. 13; 2, 30.
и Гл. 10; 4.
і Зах. 11; 12. Гл. 27; 3.
к Исх. 12; 6, 18. Мар. 14; 12; Лук. 22; 7.
л Мар. 14; 17 до 21. Лук. 22; 14. Іоан. 13; 21.
м Псал. 41; 9. Лук. 22; 21. Іоан. 13; 18.
н Псал. 22; Иса. 53; Дан. 9; 26. Мар. 9; 12. Лук. 24; 25, 26, 46. Дѣян. 17; 2, 3. 26; 22, 23. 1 Кор. 15; 3.
о Іоан. 17; 12.
п Мар. 14; 22. Лук. 22; 19.
р 1 Кор. 11; 23, 24, 25.
с 1 Кор. 10; 16.
т Мар. 14; 23.
у Вижь Исх. 24; 8. Лев. 17; 11.
ф Іер. 31; 31.
х Гл. 20; 28. Рим. 5; 15. Евр. 9; 22.
ц Мар. 14; 25. Лук. 22; 18.
ч Дѣян. 10; 41.
ш Мар. 14; 26.
щ Мар. 14; 27. Іоан. 16; 32.
ъ Гл. 11; 6.
ы Зах. 13; 7.
ь Гл. 28; 7, 10, 16. Мар. 14; 28. 16; 7.
ѣ Мар. 14; 30. Лук. 22; 34. Іоан. 13; 38.
ю Мар. 14; 32 до 35. Лук. 22; 39. Іоан. 18; 1.
я Гл. 4; 21.
ѫ Іоан. 12; 27.
ѭ Мар. 14; 35, 36. Лук. 22; 41. Евр. 5; 7.
а Іоан. 12; 27.
б Гл. 20; 22.
в Іоан. 5; 30. 6; 38. Фил. 2; 8.
г Мар. 13; 33. 14; 38. Лук. 22; 40, 46. Ефес. 6; 18.

отъ мене, безъ да ѭ піѭ, нека бѫде воля-та твоя. 43 И като дойде намѣрува гы пакъ заспали; защото очи-тѣ имъ бѣхѫ 44 отегнѫли. И остави гы та отиде пакъ, и помоли ся третій пѫть, и рече исто-то 45 слово. Тогазь идува при ученицы-тѣ си и казува имъ: Спѣте отъ сега и почивайте; ето приближи часъ-тъ, и Сынъ человѣческый ся прѣдава въ рѫцѣ на грѣшни-46 цы. Станѣте да идемъ; ето наближи тойзи който мя прѣдава.

47 И [д]когато той още говорѣше, ето, Іуда, единъ отъ дванадесеть-тѣ, дойде; и съ него народъ много съ ножове и сопы, отъ първосвященницы-тѣ и старѣйшины-тѣ на 48 народъ-тъ. А който го прѣдаваше бѣше имъ далъ знакъ и реклъ: Когото цѣлунѫ 49 той е: уловѣте го. И тутакси като пристѫпи при Іисуса, рече: Радуй ся, Учи-50 телю; [е]и цѣлунѫ го. А Іисусъ му рече: [ж]Пріятелю! защо си дошелъ? Тогазь пристѫпихѫ, турихѫ рѫцѣ на Іисуса и уло-51 вихѫ го. И ето, [з]единъ отъ тѣзи които бѣхѫ съ Іисуса простре рѫкѫ, измѫкнѫ ножъ-тъ си, и удари слугѫ-тѫ на първо-52 священникъ-тъ, и му отсѣче ухо-то. Тогазь му казува Іисусъ: Повърни ножъ-тъ си на мѣсто-то му; защото [и]всичкы които хванѫтъ ножъ, отъ ножъ ще загынѫтъ. 53 Да ли мнишь че не могѫ сега да ся примолѭ на Отца си, и да ми прѣдстави [і]повече отъ дванадесеть легеона ангелы? 54 Но какъ ще ся сбѫдѫтъ писанія-та, [к]че *това* така трѣбва да бѫде?

55 Въ онзи часъ рече Іисусъ на народъ-тъ: Както на разбойникъ ли излѣзохте съ ножове и сопы да мя уловите? Всякой день сѣдѣхъ при васъ, та поучавахъ въ храмъ-56 тъ и не мя уловихте. Но всичко това станѫ [л]за да ся сбѫдѫтъ писанія-та пророческы. Тогазь [м]ученници-тѣ оставихѫ го всичкы и ся разбѣгахѫ.

57 [н]А тѣзи, които уловихѫ Іисуса, заведохѫ го при Каіафѫ първосвященника, дѣто ся събрахѫ книжници-тѣ и старѣй-58 шины-тѣ. А Петръ вървѣше подирѣ му отъ далечь, до дворъ-тъ първосвященниковъ; и като влѣзе вѫтрѣ, сѣдѣше съсъ 59 слугы-тѣ, да види сетнинѫ-тѫ. А първосвященници-тѣ и старѣйшины-тѣ и всичкый-тъ съвѣтъ търсѣхѫ лъжливо свидѣтелство противъ Іисуса, за да го убіѭтъ. 60 И не намѣрувахѫ; [о]ако и да надойдохѫ много лъжливо свидѣтели, не намѣрихѫ. Напоконъ дойдохѫ [п]двама лъжливи сви-61 дѣтели, И рекохѫ: Той каза: [р]Могѫ да развалѭ храмъ-тъ Божій, и за три дни 62 да го съзидѭ *пакъ*. И [с]станѫ първосвященникъ-тъ и рече му: Не отговаряшь ли? какво свидѣтелствуватъ тѣзи връху 63 ти? [т]А Іисусъ мълчѣше. Отговаря първосвященникъ-тъ и казува му: [у]Заклѣвамъ тя въ Бога живаго, да ни кажешь, ако 64 си ты Христосъ Сынъ Божій. Казува му Іисусъ: Ты рече; но казувамъ ви: [ф]Отъ сега ще видите Сына человѣческаго [х]че сѣди отдесно на силѫ-тѫ, и ще иде на 65 облацы-тѣ небесны. [ц]Тогазь първосвященникъ-тъ раздра дрехы-тѣ си и казуваше: Богохулствова; каквѫ още потрѣбѫ имамы за свидѣтели? ето сега чухте негово-66 то богохулство? Що мните вы? И тѣ отго-67 ворихѫ и рекохѫ: [ч]Повиненъ е на смърть. [ш]Тогази го заплювахѫ въ лице-то и го бъхтѣхѫ; [щ]а другы му удряхѫ плесницы. 68 И казувахѫ: [ъ]Проречи ни, Христе, кой е що тя удари?

69 [ы]А Петръ сѣдѣше вънъ въ дворъ-тъ: и дойде при него една слугыня, и казуваше: И ты бѣше съ Іисуса Галилеанина. 70 А той ся отрече прѣдъ всичкы-тѣ, и го-71 ворѣше: Не знамъ що казвашь. И когато излѣзе той на вратникъ-тъ, видѣ го друга, и казува на тѣзи които бѣхѫ тамъ: 72 И тойзи бѣ съ Іисуса Назарянина. И пакъ ся отрече *Петръ* съ клѣтвѫ: Не познавамъ 73 *тогозь* человѣка. И слѣдъ малко пристѫпихѫ тѣзи които стоехѫ тамъ и рекохѫ на Петра: Наистинѫ и ты си отъ тѣхъ; защото [ь]твое-то говореніе тя изявява. 74 [ѣ]Тогазь той начнѫ да проклѣва и да ся 75 кълне: Не знаѭ *тогозь* человѣка. И тозь часъ пѣтель-тъ попѣ. И напомни си Петръ рѣчь-тѫ на Іисуса, който бѣше му реклъ: [ю]Прѣди да пѣе пѣтель-тъ, трижды ще ся отречешь отъ мене; и излѣзе вънъ, и плака горко.

ГЛАВА 27.

1 И на сутринь-тѫ [а]всичкы-тѣ първосвященници и старѣйшины народни сторихѫ 2 съвѣтъ противъ Іисуса, да го убіѭтъ. И като го вързахѫ, заведохѫ го [б]и прѣдадохѫ го на управителя Понтійскаго Пилата.

3 Тогазь [в]Іуда който го прѣдаде, като видѣ че бы осѫденъ, раская ся и върнѫ тридесеть-тѣ сребърницы на първосвящен-4 ницы-тѣ и старѣйшины-тѣ, И казуваше:

д Мар. 14; 43. Лук. 22; 47. Іоан. 18; 3. Дѣян. 1; 16.
е 2 Цар. 20; 9.
ж Псал. 41; 9. 55; 13.
з Іоан. 18; 10.
и Быт. 9; 6. Отк. 13; 10.
і 4 Цар. 6; 17. Дан. 7; 10.
к Иса. 53; 7 и дрг. Ст. 24. Лук. 24; 25, 44, 46.
л Плач. 4; 20. Ст. 54.
м Вижь Іоан. 18; 15.
н Мар. 14; 53. Лук. 22; 54. Іоан. 18; 12, 13, 24.
о Псал. 27; 12. 35; 11. Мар. 14; 55. Дѣян. 6; 13.
п Втор. 19; 15.
р Гл. 27; 40. Іоан. 2; 19.
с Мар. 14; 60.
т Иса. 53; 7. Гл. 27; 12, 14.
у Лев. 5; 1. 1 Цар. 14; 24, 26.
ф Дан. 7; 13. Гл. 16; 27. 24; 30. 25; 31. Лук. 21; 27. Іоан. 1; 51. Рим. 14; 10. 1 Сол. 4; 16. Отк. 1; 7.
х Псал. 110; 1. Дѣян. 7; 55.
ц 4 Цар. 18; 37. 19; 1.
ч Лев. 24; 16. Іоан. 19; 7.
ш Иса. 50; 6. 53; 3. Гл. 27; 30.
щ Лук. 22; 63. Іоан. 19; 3.
ъ Мар. 14; 65. Лук. 22; 64.
ы Мар. 14; 66. Лук. 22; 55. Іоан. 18; 16, 17, 25.
ь Лук. 22; 59.
ѣ Мар. 14; 71.
ю Ст. 34. Мар. 14; 30. Лук. 22; 61, 62. Іоан. 13; 38.

а Псал. 2; 2. Мар. 15; 1. Лук. 22; 66. 23; 1. Іоан. 18; 28.
б Гл. 20; 19. Дѣян. 3; 13.
в Гл. 26; 14, 15.

Съгрѣшихъ че прѣдадохъ кръвь неповиннѫ. 5 А тѣ рекохѫ: Намъ що *ни е?* гледай ты. И като хвърли сребърницы-тѣ въ храмъ-тъ, [е]излѣзе, и отиде та ся обѣси. 6 А първосвященници-тѣ зѣхѫ сребърницы-тѣ, и рекохѫ: Не е простено да гы туримъ въ храмскѫ-тѫ касѫ; понеже сѫ 7 цѣна на кръвь. И като ся совѣтувахѫ, купихѫ съ тѣхъ нивѫ-тѫ грънчарскѫ, 8 за погребаваніе на странны. За това ся нарече онази нива [д]Кръвна нива и до 9 днесь. Тогази ся испълни речено-то отъ Іереміѭ пророка, който казува: [е]И зѣхѫ тридесеть-тѣ сребърницы, цѣнѫ-тѫ на оцѣненный-тъ, когото оцѣнихѫ отъ сынове-тѣ 10 Израилевы, И дадохѫ гы за грънчарскѫ-тѫ нивѫ, споредъ както ми Господь заповѣда.

11 А Іисусъ застанѫ прѣдъ управителя; и [ж]попыта го управитель-тъ, и казуваше: 12 Ты ли си царь-тъ на Іудеи-тѣ? А Іисусъ му рече: [з]Ты казувашь. И когато го обвинявахѫ първосвященници-тѣ и старѣйши-13 ны-тѣ, [и]нищо не отвѣщаваше. Тогази му казува Пилатъ: [і]Не чуешь ли колко сви-14 дѣтелствуватъ противъ тебе? И не му отговори на нищо ни еднѫ рѣчь; така щото управитель-тъ ся много чудѣше.

15 [к]А на праздникъ-тъ имаше обычай управитель-тъ да пуща на народъ-тъ единого 16 отъ запрѣны-тѣ, когото бы поискали. А имахѫ тогази прочутъ нѣкого си запрѣнъ 17 на име Вараввѫ. И тъй като бѣхѫ събрани, рече имъ Пилатъ: Кого искате да ви пуснѫ? Вараввѫ ли, или Іисуса, на-18 рицаемаго Христа? Понеже знаяше че отъ зависть го прѣдадохѫ.

19 И когато сѣдѣше той на сѫдейскый-тъ прѣстолъ, проводи до него жена му и казуваше: Да не струвашь нищо на тогозь праведника; защото много пострадахъ днесь насънѣ за него.

20 [л]А първосвященници-тѣ и старѣйшины-тѣ нагласихѫ народъ-тъ да испросятъ 21 Вараввѫ, а Іисуса да погубятъ. Отговори управитель-тъ и рече имъ: Кого искате отъ двама-та да ви пуснѫ? А тѣ рекохѫ: 22 Вараввѫ. Казува имъ Пилатъ: Но какво да правіѭ Іисуса, нарицаемаго Христа? Казуватъ му всичкы-тѣ: Да ся распне. 23 А управитель-тъ каза: Че какво зло е сторилъ? А тѣ много повече выкахѫ, и 24 казувахѫ: Да ся распне. И като видѣ Пилатъ че нищо не ползува, но повече мълва быва, [м]зѣ водѫ, омы си рѫцѣ-тѣ прѣдъ народъ-тъ, и казуваше: Неповиненъ сьмь азъ отъ кръвь-тѫ на тогозь 25 праведника: вы да видите. И отговори всичкый народъ и рече: [н]Негова-та кръвь 26 на насъ *да бѫде*, и на чада-та наши. Тогази имъ пуснѫ Вараввѫ; [о]а Іисуса би, и прѣдаде *го* на распятіе.

27 [п]Тогази войни-тѣ управителеви, оттеглихѫ Іисуса въ прѣторіѭ-тѫ и събрахѫ 28 противъ него всичкый-тъ полкъ. И съблѣкохѫ го та го [р]облѣкохѫ въ еднѫ 29 червенѫ дългѫ дрехѫ. И [с]сплетохѫ вѣнець отъ тръніе, та го наложихѫ на главѫ-тѫ му, и тръсть въ десницѫ-тѫ му; и колѣничихѫ прѣдъ него, та му ся поругавахѫ и казувахѫ: Радуй ся, Царю 30 Іудейскый. И [т]като го заплювахѫ, зѣхѫ тръсть-тѫ, и удряхѫ го по главѫ-тѫ. 31 И като му ся поругахѫ съблѣкохѫ му дългѫ-тѫ дрехѫ, та го облѣкохѫ въ неговы-тѣ дрехы; [у]и го закарахѫ да *го* распнѫтъ.

32 [ф]И на излѣзваніе [х]намѣрихѫ человѣкъ Киринеянинъ, на име Симонъ; него на-33 карахѫ да носи крьстъ-тъ му. И [ц]като стигнѫхѫ на мѣсто нарицаемо Голгоѳа, 34 което ся тълкува Лобно мѣсто, [ч]Дадохѫ му да піе оцетъ размѣсенъ съсъ жьлчкѫ; 35 и щомъ вкуси не рачаше да піе. [ш]И като го распнѫхѫ, сподѣлихѫ си дрехы-тѣ му, и хвърлихѫ жрѣбіе; (за да ся сбѫде речено-то отъ пророка: [щ]Раздѣлихѫ дрехы-тѣ ми помежду си, и за облѣкло-то 36 ми хвърлихѫ жрѣбіе.) И сѣдѣхѫ та го 37 [ъ]пазѣхѫ тамо. И [ы]възложихѫ надъ главѫ-тѫ му обвиненіе-то му написано: ТОЙЗИ Е ІИСУСЪ ЦАРЬ-ТЪ ІУДЕЙСКЫЙ. 38 Тогази [ь]быхѫ распнѫти съ него двама разбойници, единъ отъ десно и единъ отъ лѣво.

39 [ѣ]А онѣзи които минувахѫ отъ тамо 40 хуляхѫ го, и кывахѫ съ главы, И думахѫ: [ю]*Ты*, който разорявашь храмъ-тъ и въ три дни го *пакъ* съграждашь, спаси себе си; [я]ако си Сынъ Божій, слѣзь отъ 41 крьстъ-тъ. Подобно и първосвященници-тѣ съ книжницы-тѣ и старѣйшины-тѣ ру-42 гаяхѫ *му* ся, и казувахѫ: Другы е избавилъ, *а пакъ* себе си не може да избави: ако е Царь Израилевъ, нека слѣзе сега отъ крьстъ-тъ, и ще повѣрувамы въ 43 него. [ѫ]Упова на Бога, нека го избави сега, ако го ище; понеже каза: [ѭ]Божій сынъ 44 сьмь. Съ това исто-то го укорявахѫ и распнѫти-тѣ съ него разбойници.

г 2 Цар. 17; 23. Дѣян. 1; 18.
д Дѣян. 1; 19.
е Зах. 11; 12; 13.
ж Мар. 15; 2. Лук. 23; 3. Іоан. 18; 33.
з Іоан. 18; 37. 1 Тим. 6; 13.
и Гл. 26; 63. Іоан. 19; 9.
і Гл. 26; 62. Іоан. 19; 10.
к Мар. 15; 6. Лук. 23; 17. Іоан. 18; 39.
л Мар. 15; 11. Лук. 23; 18. Іоан. 18; 40. Дѣян. 3; 14.
м Втор. 21; 6.
н Втор. 19; 10. Іис. Нав. 2; 19. 2 Цар. 1; 16. 3 Цар. 2; 32. Дѣян. 5; 28.
о Иса. 53; 5. Мар. 15; 15. Лук. 23; 16, 24, 25. Іоан. 19; 1, 16.
п Мар. 15; 16. Іоан. 19; 2.
р Лук. 23; 11.
с Псал. 63; 19. Иса. 53; 3.
т Иса. 50; 6. Гл. 26; 67.
у Иса. 53; 7.
ф Числ. 15; 35. 3 Цар. 21; 13. Дѣян. 7; 58. Евр. 13; 12.
х Мар. 15; 21. Лук. 23; 26.
ц Мар. 15; 22. Лук. 23; 33. Іоан. 19; 17.
ч Псал. 69; 21. Вижь Ст. 48.
ш Мар. 15; 24. Лук. 23; 34. Іоан. 19; 24.
щ Псал. 22; 18.
ъ Ст. 54.
ы Мар. 15; 26. Лук. 23; 38. Іоан. 19; 19.
ь Иса. 53; 12. Мар. 15; 27. Лук. 23; 32, 33. Іоан. 19; 18.
ѣ Псал. 22; 7. 109; 25. Мар. 15; 29. Лук. 23; 35.
ю Гл. 26; 61. Іоан. 2; 19.
я Гл. 26; 63.
ѫ Псал. 22; 8.
ѭ Мар. 15; 32. Лук. 23; 39.

45 [а]А отъ шестый часъ станѫ тьма по всич-
46 кѫ-тѫ земьѭ, до деветый часъ. А около
деветый часъ [б]извыка Іисусъ съ голѣмъ
гласъ, и казуваше: „Или, Или, лама са-
вахѳани?“ то есть: [в]Боже мой, Боже мой,
47 защо си мя оставилъ? И нѣкои отъ стоя-
щы-тѣ тамо, като чухѫ, думахѫ: Иліѭ
48 зове той. И тутакси единъ отъ тѣхъ ся
завтече, и зѣ гѫбѫ та [г]ѭ напълни съ
оцетъ и ѭ обви на тръсть, и даваше му
49 да піе. А другы-тѣ казувахѫ: Остави да
видимъ да ли ще дойде Илія да го избави.
50 [д]А Іисусъ като извыка пакъ съ голѣмъ
гласъ, издъхнѫ.
51 И ето [е]завѣса-та на храмъ-тъ раздра ся
на двѣ отъ горѣ до долу: и земя-та ся
потресе, и каменіе-тѣ ся распукнѫхѫ.
52 И гробове-тѣ ся растворихѫ, и много тѣ-
леса на умрѣлы-тѣ святыи въстанѫхѫ,
53 И като излѣзохѫ отъ гробове-тѣ, слѣдъ
негово-то въскрьсеніе, влѣзохѫ въ свя-
тый-тъ градъ, и явихѫ ся на мнозина.
54 [ж]А стотникъ-тъ и съ него които пазѣхѫ
Іисуса, като видѣхѫ землетресеніе-то и
все що станѫ, уплашихѫ ся много, и ду-
махѫ: Истинѫ Сынъ Божій бѣ тойзи.
55 Тамо бѣхѫ още и гледахѫ издалечь
жены много, [з]които бѣхѫ послѣдовали
Іисуса отъ Галилеѭ, и му слугувахѫ:
56 [и]Между които бѣше Марія Магдалина, и
Марія майка-та на Іакова и на Іосія, и
майка-та на сынове-тѣ Зеведеевы.
57 [і]И когато станѫ вечерь, дойде единъ
богатъ человѣкъ отъ Аримаѳеѭ, на име
Іосифъ, който и самъ бѣше ся училъ при
58 Іисуса. Той дойде при Пилата, и поиска
тѣло-то Іисусово. Тогазь Пилатъ повелѣ
59 да *му* ся даде тѣло-то. И като зѣ Іосифъ
тѣло-то, обви го съ чистѫ плащаницѫ,
60 И [к]положи го въ новый-тъ свой гробъ,
който бѣ изсѣклъ въ камыкъ-тъ, и като
привали камыкъ голѣмъ на гробъ-тъ на
61 врата-та, отиде си. А тамо бѣше Марія
Магдалина, и друга-та Марія, та сѣдѣхѫ
срещѫ гробъ-тъ.
62 И на утринь-тѫ, която е слѣдъ петъкъ-
тъ, събрахѫ ся първосвященници-тѣ и Фа-
63 рисеи-тѣ при Пилата, И казувахѫ: Госпо-
дарю, напомнихмы си че онзи измамникъ,
когато бѣ още живъ, рече: [л]Слѣдъ три
64 дни ще въскрьснѫ. Повели прочее да ся
заварди гробъ-тъ до третій-тъ день, да не
бы ученици-тѣ му да дойдѫтъ прѣзъ нощь
да го откраднѫтъ, и рекѫтъ на народъ-тъ:
Въскрьснѫ отъ мъртвы-тѣ; и ще бѫде
сетна-та измама по лоша отъ първѫ-тѫ.
65 Рече имъ Пилатъ: Имате стражѫ: идѣте,
66 завардѣте както знаете. И тѣ отидохѫ та
завардихѫ гробъ-тъ, [м]запечатахѫ камыкъ-
тъ, и поставихѫ стражѫ.

ГЛАВА 28.

1 [а]И като ся мина сѫббота-та, на разсъм-
нованіе въ първый-тъ день на седмицѫ-
тѫ, дойде Марія Магдалина, и [б]друга-та
2 Марія, да видятъ гробъ-тъ. И ето, станѫ
трусъ голѣмъ; защото [в]ангелъ Господень
слѣзе отъ небе-то, та пристѫпи и отвали
камыкъ-тъ отъ врата-та, и сѣдѣше отъ
3 горѣ на него. [г]На гледъ бѣ той като бле-
скавица, и облѣкло-то му бѣло като снѣгъ.
4 И отъ страхъ-тъ му стреснѫхѫ ся стра-
5 жари-тѣ, и станѫхѫ като мъртви. А ан-
гелъ-тъ отговори и рече на жены-тѣ: Не
бойте ся вы, защото знаѭ, че Іисуса ра-
6 спятаго търсите. Не е тука; защото въс-
крьснѫ, [д]както рече: елате, виждте мѣ-
7 сто-то дѣто лѣжеше Господь. И скоро и-
дѣте та кажѣте на ученицы-тѣ му, че въс-
крьснѫ отъ мъртвы-тѣ; и ето, [е]отхожда
прѣди васъ въ Галилеѭ: тамъ ще го ви-
8 дите: ето, казахъ ви. И излѣзохѫ скоро
отъ гробъ-тъ съсъ страхъ и радость го-
лѣмѫ, и завтекохѫ ся да извѣстятъ на
ученицы-тѣ му.
9 И когато отхождахѫ да извѣстятъ на
ученицы-тѣ му, ето [ж]Іисусъ гы срѣщнѫ,
и рече: Радуйте ся. А тѣ пристѫпихѫ,
та ся уловихѫ за нозѣ-тѣ му, и покло-
10 нихѫ му ся. Тогази казува имъ Іисусъ:
Не бойте ся: идѣте, [з]извѣстѣте на братія-
та ми, да идѫтъ въ Галилеѭ, и тамъ ще
мя видятъ.
11 А когато тѣ отивахѫ, ето нѣкои отъ
стражѫ-тѫ дойдохѫ въ градъ-тъ и извѣ-
стихѫ на първосвященницы-тѣ всичко що
12 бѣ станѫло. И *тѣ* като ся събрахѫ съсъ
старѣйшины-тѣ, и като ся съвѣтовахѫ,
13 дадохѫ на войны-тѣ сребро доволно, И
думахѫ *имъ:* Кажѣте че ученици-тѣ му
дойдохѫ прѣзъ нощь и го откраднѫхѫ,
14 когато ный спѣхмы. И ако ся чуе това
прѣдъ управителя, ный ще го убѣдимъ,
15 и ще сторимъ вы да нѣмате грыжѫ. И
тѣ като зѣхѫ пары-тѣ, сторихѫ както
быхѫ научени. И расчу ся това слово ме-
жду Іудеи-тѣ даже до днесь.
16 А единадесеть-тѣ ученици отидохѫ въ
Галилеѭ, на горѫ-тѫ [и]дѣто имъ зарѫчa
17 Іисусъ. И като го видѣхѫ, поклонихѫ му
18 ся: а нѣкои ся усумнѣхѫ. И пристѫпи

[а] Амос. 8; 9. Мар. 15; 33. Лук. 23; 44.
[б] Евр. 5; 7.
[в] Псал. 22; 1.
[г] Псал. 69; 21. Мар. 15; 36. Лук. 23; 36. Іоан. 19; 29.
[д] Мар. 15; 37. Лук. 23; 46.
[е] Исх. 26; 31. 2 Лѣт. 3; 14. Мар. 15; 38. Лук. 23; 45.
[ж] Ст. 36. Мар. 15; 39. Лук. 23; 47.
[з] Лук. 8; 2, 3.
[и] Мар. 15; 40.
[і] Мар. 15; 42. Лук. 23; 50. Іоан. 19; 38.
[к] Иса. 53; 9.
[л] Гл. 16; 21. 17; 23. 20; 19. 26; 61. Мар. 8; 31. 10; 34. Лук. 9; 22. 18; 33. 24; 6, 7. Іоан. 2; 19.
[м] Дан. 6; 17.

—

[а] Мар. 16; 1. Лук. 24; 1. Іоан. 20; 1.
[б] Гл. 27; 56.
[в] Мар. 16; 5. Лук. 24; 4. Іоан. 20; 12.
[г] Дан. 10; 6.
[д] Гл. 12; 40. 16; 21. 17; 23. 20; 19.
[е] Гл. 26; 32. Мар. 16; 7.
[ж] Мар. 16; 9. Іоан. 20; 14.
[з] Іоан. 20; 17. Рим. 8; 29. Евр. 2; 11.
[и] Гл. 26; 32. Ст. 7.

Іисусъ та имъ говори и рече: [і]Даде ми ся всяка власть на небе-то и на земѭ-тѫ. 19 [к]Идѣте прочее [л]научѣте всичкы-тѣ народы, и крьщавайте гы въ име-то на Отца и Сына 20 и Святаго Духа: И [м]учѣте гы да пазятъ всичко що сьмь ви заповѣдалъ: и ето, азъ сьмь съ васъ прѣзъ всичкы-тѣ дни, до скончаніе-то на вѣка. Аминь.

ЕВАНГЕЛІЕ ОТЪ МАРКА.

ГЛАВА 1.

1 Зачало на благовѣстіе-то на Іисуса Хри-2 ста [а]Сына Божія. Както е писано въ пророцы-тѣ: [б]„Ето, азъ провождамъ вѣститель-тъ си прѣдъ лице-то ти, който ще приготви твой-тъ пѫть прѣдъ тебе.“ 3 [в]„Гласъ на едного, който выка въ пустынѭ-тѫ: Приготвѣте пѫть-тъ Господень, 4 правы правѣте неговы-тѣ пѫтекы.“ [г]Дойде Іоаннъ та крьщаваше въ пустынѭ-тѫ, и проповѣдуваше крьщеніе на покаяніе за 5 прощаваніе на грѣхове-тѣ. И [д]излѣзуваше къмъ него всичка-та страна Іудейска и Іерусалимляни-тѣ, и крьщавахѫ ся всичкы-тѣ отъ него въ рѣкѫ-тѫ Іорданъ, като 6 исповѣдувахѫ грѣхове-тѣ си. [е]А Іоаннъ носѣше дрехѫ отъ камилскы космы, и коженъ поясъ около чрѣсла-та си, и ядѣше 7 [ж]акриды и медъ дивъ. И проповѣдуваше и казуваше: [з]Слѣдъ мене иде по крѣпкый-тъ отъ мене, на когото не сьмь достоинъ да ся прѣклонѭ и да развърѫжѫ ремыкъ-тъ на 8 обуща-та му. [и]Азъ вы крьстихъ съ водѫ; а той ще вы крьсти [і]съ Духа Святаго.

9 И [к]прѣзъ онѣзи дни дойде Іисусъ отъ Назаретъ Галилейскый и крьсти ся отъ 10 Іоанна въ Іорданъ. И [л]тутакси като възлѣзуваше отъ водѫ-тѫ, видѣ че ся растваряхѫ небеса-та, и Духъ-тъ като гъ-11 лѫбъ слѣзуваше на него. И гласъ бы отъ небе-то: [м]Ты си Сынъ мой възлюбленный, 12 въ когото благоволихъ. [н]И той часъ Духъ-13 тъ го извожда въ пустынѭ-тѫ. И тамо бѣ въ пустынѭ-тѫ четыридесеть дни и ся искушаваше отъ Сатанѫ; и бѣше съсъ звѣрове-тѣ; [о]и ангели-тѣ му служахѫ.

14 А [п]слѣдъ като бы прѣдаденъ Іоаннъ, дойде Іисусъ въ Галилеѭ, и [р]проповѣдуваше благовѣстіе-то на царство-то Божіе, 15 И казуваше: [с]Врѣме-то ся испълни, [т]и приближи царство-то Божіе; покайте ся и вѣрувайте въ благовѣстіе-то.

16 [у]А когато пѫтуваше по край Галилейско-то море, видѣ Симона и Андрея брата му, че хвьрляхѫ мрѣжѫ въ море-то; по-17 неже бѣхѫ рыболовци. И рече имъ Іисусъ: Елате вслѣдъ мене, и ще вы направѭ да 18 бѫдете ловци на человѣцы. И тутакси [ф]оставихѫ мрѣжы-тѣ си, и послѣдовахѫ 19 го. И [х]като позаминѫ отъ тамо малко, видѣ Іакова Зеведеева и Іоанна брата му, и тѣхъ, въ ладіѭ-тѫ че си кърпѣхѫ мрѣ-20 жы-тѣ. И тутакси гы повыка, и *тѣ* оставихѫ бащѫ си Зеведея въ ладіѭ-тѫ съ наемницы-тѣ, и отидохѫ вслѣдъ него.

21 И [ц]влѣзохѫ въ Капернаумъ; и наскоро въ сѫбботѫ влѣзе *Іисусъ* въ съборище-то 22 и учаше. И [ч]удивявахѫ ся на ученіе-то му; защото гы учаше както нѣкой който 23 има власть, а не както книжници-тѣ. И [ш]имаше въ съборище-то имъ человѣкъ 24 съ нечистъ духъ, та извыка, И казуваше: Остави *ни*; [щ]що имашь ты съ насъ, Іисусе Назарянине? дошелъ си да ны погу-бишь ли? Познавамъ тя кой си, Святый 25 Божій. И [ъ]запрѣти му Іисусъ, и рече: 26 Млъкни, и излѣзь изъ него. И нечистый-тъ духъ, [ы]като го покѫса, извыка съ голѣмъ 27 гласъ и излѣзе изъ него. И всичкы ся смаяхѫ, щото разыскувахѫ помежду си, и думахѫ: Що е това? Кое е това ново ученіе, щото съ власть повелѣва и на не-28 чисты-тѣ духове, и послушуватъ го. И расчу ся слухъ-тъ неговъ наскоро по всичкѫ-тѫ околность на Галилеѭ.

[і] Дан. 7; 13, 14. Гл. 11; 27. 16; 28. Лук. 1; 32. 10; 22. Іоан. 3; 35. 5; 22. 13; 3. 17; 2. Дѣян. 2; 36. Рим. 14; 9. 1 Кор. 15; 27. Ефес. 1; 10, 21. Фил. 2; 9, 10. Евр. 1; 2. 2; 8. 1 Пет. 3; 22. Отк. 17; 14.
[к] Мар. 16; 15.
[л] Иса. 52; 10. Лук. 24; 47. Дѣян. 2; 38, 39. Рим. 10; 18. Кол. 1; 23.
[м] Дѣян. 2; 42.

—

[а] Мат. 14; 33. Лук. 1; 35. Іоан. 1; 34.
[б] Мал. 3; 1. Мат. 11; 10. Лук. 7; 27.
[в] Иса. 40; 3. Мат. 3; 3. Лук. 3; 4. Іоан. 1; 15, 23.
[г] Мат. 3; 1. Лук. 3; 3. Іоан. 3; 23.
[д] Мат. 3; 5.
[е] Мат. 3; 4.
[ж] Лев. 11; 22.
[з] Мат. 3; 11. Іоан. 1; 27. Дѣян. 13; 25.
[и] Дѣян. 1; 5. 11; 16. 19; 4.
[і] Иса. 44; 3. Іоил. 2; 28. Дѣян. 2; 4. 10; 45. 11; 15, 16. 1 Кор. 12; 13.
[к] Мат. 3; 13. Лук. 3; 21.
[л] Мат. 3; 16. Іоан. 1; 32.
[м] Псал. 2; 7. Мат. 3; 17. Гл. 9; 7.
[н] Мат. 4; 1. Лук. 4; 1.
[о] Мат. 4; 11.
[п] Мат. 4; 12.
[р] Мат. 4; 23.
[с] Дан. 9; 25. Гал. 4; 4. Ефес. 1; 10.
[т] Мат. 3; 2. 4; 17.
[у] Мат. 4; 18. Лук. 5; 4.
[ф] Мат. 19; 27. Лук. 5; 11.
[х] Мат. 4; 21.
[ц] Мат. 4; 13. Лук. 4; 31.
[ч] Мат. 7; 28.
[ш] Лук. 4; 33.
[щ] Мат. 8; 29.
[ъ] Ст. 34.
[ы] Гл. 9; 20.

29 И [ь]щомъ излѣзохѫ изъ съборище-то, дойдохѫ съ Іакова и Іоанна въ кѫщѫ-
30 тѫ на Симона и Андрея. А тъща-та Симонова лѣжеше огничава, и тутакси му
31 казуватъ за неѭ. И пристѫпи та ѭ дигнѫ, като ѭ хванѫ за рѫкѫ-тѫ; и на часъ-тъ ѭ остави огница-та, и слугуваше имъ.
32 И [ѣ]като ся свечери, когато залѣзе слънце-то, доведохѫ му всичкы-тѣ които бѣхѫ
33 злѣ, и бѣснуемы-тѣ. И всичкый-тъ градъ
34 ся бѣ събралъ прѣдъ врата-та. И исцѣли мнозина които бѣхѫ злѣ отъ разны болести, и много бѣсове испѫди, и [ю]не оставяше бѣсове-тѣ да говорятъ, понеже го познавахѫ *че е Христосъ.*
35 И [я]сутринь-тѫ, много рано, станѫ та излѣзе, и отиде въ пусто мѣсто, и тамо
36 ся моляше. И оттичахѫ вслѣдъ него Си-
37 монъ и които бѣхѫ съ него. И като го намѣрихѫ, казуватъ му: Всичкы тебе тър-
38 сятъ. И казува имъ: [ѫ]Да идемъ въ блискы-тѣ паланкы, да проповѣдамъ и тамъ:
39 защото сьмъ [ѭ]за това излѣзлъ. И тъй [а]проповѣдуваше по съборища-та имъ по всичкѫ Галилеѭ, и испѫждаше бѣсове-тѣ.
40 И [б]идува при него единъ прокаженъ, та му ся моляше и колѣничеше прѣдъ него и казуваше му: Ако ищешь, мо-
41 жешь да мя очистишь. А Іисусъ ся смили и прострѣ рѫкѫ, та ся допрѣ до него, и
42 казува му: Ищѫ, очистенъ бѫди. И като изрече *туй*, тутакси ся махнѫ отъ него
43 проказа-та, и ся очисти. И като му за-
44 прѣти строго, тозь часъ го отпрати, И казува му: Гледай никому нищо да не кажешь; но иди, покажи себе си на священника, и принесь за очищеніе-то си това, [в]което е Моисей повелѣлъ, за свидѣтел-
45 ство тѣмъ. [г]А той щомъ излѣзе начнѫ да проповѣдува много и да разнося слово-то, така щото *Іисусъ* не можаше вече да влѣзе явно въ нѣкой градъ; но вънъ въ пусты мѣста бѣ, [д]и идѣхѫ при него отъ всякѫдѣ.

ГЛАВА 2.

1 И слѣдъ *нѣколко* дни [а]влѣзе пакъ въ Капернаумъ; и чу ся че е въ еднѫ кѫщѫ.
2 И тутакси ся събрахѫ мнозина, така щото не гы побираше вече нито прѣдъ врата-та *мѣсто-то*; и говорѣше имъ слово-то.
3 И идуватъ при него та му доносятъ едного
4 разслабенъ, носенъ отъ четырма. И като не можахѫ да приближатъ до него поради народъ-тъ, раскрыхѫ покрывъ-тъ дѣто бѣше, и *го* разбихѫ, та спуснѫхѫ одръ-тъ, на който лѣжеше разслабенный-тъ.
5 А Іисусъ видѣ вѣрѫ-тѫ имъ, и казува на разслабенный-тъ: Сынко, прощаватъ ти
6 ся грѣхове-тѣ ти. А имаше нѣкои отъ книжницы-тѣ тамо, които сѣдѣхѫ, и раз-
7 мышлявахѫ въ сърдца-та си: Що говори тойзи така хулы? [б]Кой може да прощава
8 грѣхове, освѣнь едного Бога? И тутакси като [в]позна Іисусъ съ духъ-тъ си, че така размышляватъ въ себе си, рече имъ:
9 Защо мислите това въ сърдца-та си? [г]Кое е по лесно да рекѫ разслабенному: Прощаватъ ти ся грѣхове-тѣ ли, или да рекѫ: Стани, и земи одръ-тъ си и ходи?
10 Но за да познаете че власть има Сынъ человѣческый на земѭ-тѫ да прощава грѣхове, (казува на разслабенный-тъ):
11 Тебѣ казувамъ: Стани и земи одръ-тъ си,
12 и иди у дома си. И станѫ тутакси, и като дигнѫ одръ-тъ си, излѣзе прѣдъ всичкы-тѣ; така щото всичкы ся чудѣхѫ, и славѣхѫ Бога, и думахѫ: Никогы така не смы виждали.
13 [д]И излѣзе пакъ край море-то, и всичкый-тъ народъ идѣхѫ при него, и учаше
14 гы. [е]И като минуваше, видѣ Левія Алфеова че сѣдѣше на мытарницѫ-тѫ; и казува му: Ела вслѣдъ мене. И *той* станѫ
15 и отиде вслѣдъ него. [ж]И когато бѣше на трѫпезѫ въ кѫщѫ-тѫ му, много мытари и грѣшници бѣхѫ насѣдали наедно съ Іисуса и съ ученицы-тѣ негова; защото
16 бѣхѫ мнозина и послѣдувахѫ го. И книжници-тѣ и Фарисеи-тѣ, като видѣхѫ че яде съ мытари-тѣ и грѣшницы-тѣ, казувахѫ на ученицы-тѣ му: Защо съ мыта-
17 ри-тѣ и грѣшницы-тѣ яде и піе? И като чу Іисусъ, казува имъ: [з]Нѣматъ нуждѫ за лѣкарь здрави-тѣ, но болни-тѣ; не дойдохъ да призовѫ праведны-тѣ, но грѣшны-тѣ на покаяніе.
18 [и]А Іоаннови-тѣ и Фарисейскы-тѣ ученици постѣхѫ, и идватъ и казуватъ му: Защо Іоаннови-тѣ и Фарисейскы-тѣ ученици постятъ, а твои-тѣ ученици не по-
19 стятъ? И рече имъ Іисусъ: Могѫтъ ли свадбари-тѣ да постятъ, до като е младоженикъ-тъ съ тѣхъ? Колкото врѣме имать младоженикъ-тъ съ тѣхъ си, не
20 могѫтъ да постятъ. Ще дойдѫтъ обаче дни, когато ся отнеме младоженикъ-тъ отъ тѣхъ, и тогази въ онѣзи дни ще по-
21 стятъ. И никой не пришива кърпѫ отъ небѣлено платно на ветхѫ дрехѫ; а инакъ, ново-то косто *ся туря да* запълни, отдира отъ ветхо-то, и съдрано-то бива
22 по лошо. И никой не налива ново вино въ ветхы мѣхове; а инакъ, ново-то вино ще распукне мѣхове-тѣ, и вино-то ся излива, и мѣхове-тѣ ся развалятъ; но трѣб-

[ь] Мат. 8; 14. Лук. 4; 38.
[ѣ] Мат. 8; 16. Лук. 4; 40.
[ю] Гл. 3; 12. Лук. 4; 41. Вижь Дѣян. 16; 17, 18.
[я] Лук. 4; 42.
[ѫ] Лук. 4; 43.
[ѭ] Иса. 61; 1. Іоан. 16; 28. 17; 4.
[а] Мат. 4; 23. Лук. 4; 44.
[б] Мат. 8; 2. Лук. 5; 12.
[в] Лев. 14; 3, 4, 10. Лук. 5; 14.
[г] Лук. 5; 15.
[д] Гл. 2; 13.

—

[а] Мат. 9; 1. Лук. 5; 18.
[б] Іов. 14; 4. Иса. 43; 25.
[в] Мат. 9; 4.
[г] Мат. 9; 5.
[д] Мат. 9; 9.
[е] Мат. 9; 9. Лук. 5; 27.
[ж] Мат. 9; 10.
[з] Мат. 9; 12, 13. 18; 11. Лук. 5; 31, 32. 19; 10. 1 Тим. 1; 15.
[и] Мат. 9; 14. Лук. 5; 33.

ва ново вино да ся налива въ новы мѣхове.
23 И [і]въ еднѫ сѫбботѫ когато минуваше прѣзъ сѣятбы-тѣ, начнѫхѫ ученици-тѣ му [к]да кѫсатъ класове-тѣ като вървѣхѫ
24 въ пѫть-тъ. И Фарисеи-тѣ му казувахѫ: Виждь, що правятъ въ сѫбботѫ, което
25 не е простено? И той имъ казуваше: Не сте ли чели никога, [л]що стори Давидъ, когато му станѫ нужда, и огладнѣ той
26 и които бѣхѫ съ него; Какъ влѣзе въ домъ-тъ Божій во врѣме-то на първосвященника Авіаѳара, та изѣде хлѣбове-тѣ на прѣдложеніе-то, [м]които не е простено освѣнь на священницы-тѣ да *гы* ядѫтъ, даде още и на онѣзи които бѣхѫ съ него?
27 И казуваше имъ: Сѫббота-та е станѫла за человѣка, а не человѣкъ за сѫбботѫ-
28 тѫ. Така щото [н]Сынъ человѣческый е Господарь *и на* сѫбботѫ-тѫ.

ГЛАВА 3.

1 И [а]влѣзе пакъ въ съборище-то, и тамо бѣше нѣкой си человѣкъ който имаше
2 рѫкѫ-тѫ си изсъхнѫлѫ. И съгледвахѫ го, да ли ще въ сѫбботенъ день да го
3 исцѣли, за да го обвинятъ. И казува на человѣка който имаше рѫкѫ-тѫ си изсъ-
4 хнѫлѫ: Исправи ся на срѣдъ. И казува имъ: Простено ли е сѫбботенъ день да прави нѣкой добро, или да прави зло; да спасе ли душѫ, или да погуби? А тѣ
5 мълчехѫ. А като гы изгледа съ гнѣвъ, оскърбенъ за окаменеиіе-то на сърдце-то имъ, казува на человѣкъ-тъ: Простри рѫкѫ-тѫ си. И простри; и възстанови
6 ся рѫка-та му здрава както друга-та. И [б]щомъ излѣзнѫхѫ Фарисеи-тѣ, тутакси съвѣтъ сторихѫ [в]съсъ Иродіаны-тѣ противъ него какъ да го погубятъ.
7 А Іисусъ тръгнѫ съ ученицы-тѣ си къмъ море-то; и отидохѫ вслѣдъ него много множество отъ Галилеѭ [г]и отъ Іудеѭ,
8 И отъ Іерусалимъ, и отъ Идумеѭ, и изъ отвѫдь Іорданъ; и изъ около Тиръ и Сидонъ, много множество, като бѣхѫ чули колко *чудеса* правѣше, дойдохѫ при него.
9 И рече на ученицы-тѣ си да го очакува една ладія поради народъ-тъ, за да го не
10 притѣсняватъ. Защото исцѣли мнозина, така щото онѣзи които имахѫ болести нападахѫ на него, за да ся допрѫтъ до него.
11 И [д]нечисти-тѣ духове, когато го виждахѫ, припадахѫ му, и выкахѫ: [е]Ты си Сынъ
12 Божій. И [ж]много имъ запрѣщаваше, да го не изявяватъ.
13 И [з]възлѣзе на горѫ-тѫ, и призва *онѣзи* които нщѣше той; и отидохѫ при него.
14 И стори дванадесеть, да бѫдѫтъ съ него и да гы испроважда да проповѣдуватъ,
15 И да иматъ власть да исцѣляватъ боле-
16 сти-тѣ, и да испѫждатъ бѣсове-тѣ; И при-
17 ложи на [и]Симона име Петръ; И Іакова Зеведеева, и Іоанна брата Іаковова, и приложи имъ имена Воанергесъ, то есть, сы-
18 нове на громъ-тъ: И Андрея, и Филиппа, и Варѳоломея, и Матѳея, и Ѳома, и Іакова Алфеева, и Ѳаддея, и Симона Кананита;
19 И Іудѫ Искаріотскаго, който го и прѣдаде.
20 И идуватъ въ единъ домъ, и събира ся пакъ *много* народъ, [і]така щото тѣ не мо-
21 жахѫ нито хлѣбъ да ядѫтъ. И като чухѫ свои-тѣ му, излѣзохѫ да го уловятъ; [к]защото казувахѫ, че не е на себе си.
22 И книжници-тѣ, които бѣхѫ слѣзнѫли отъ Іерусалимъ, казувахѫ че [л]има Веелзевула, и че съ началникъ-тъ на бѣсове-тѣ
23 испѫжда бѣсове-тѣ. И [м]като гы призва, говорѣше имъ съ притчы: Какъ може
24 Сатана да испѫжда Сатанѫ? И ако едно царство ся раздѣли противъ себе си, о-
25 нова царство не може да устои. И ако домъ ся раздѣли противъ себе си, той
26 домъ не може да устои. И ако Сатана ся е повдигнѫлъ противъ себе си и ся е раздѣлилъ, не може да устои, но дошло
27 му е свършеніе-то. [н]Никой не може да разграби покѫщнинѫ-тѫ на силный-тъ, кога влѣзе въ кѫщѫ-тѫ му, ако първомъ не върже силный-тъ, и тогазь ще разгра-
28 би кѫщѫ-тѫ му. [о]Истинѫ ви казувамъ, че всичкы-тѣ грѣхове на синове-тѣ человѣческы ще имъ ся простятъ, и хулы-тѣ
29 колкото че въсхулятъ. Но който въсхули на Духа Святаго, нѣма прошкѫ во вѣкы,
30 но повиненъ е на вѣчно осѫжданіе. *Това рече той*, защото казувахѫ: Има духъ нечистъ.
31 [п]Идуватъ прочее братія-та *му* и майка му, и като стоехѫ вънъ, проводихѫ до
32 него, и выкахѫ го. И сѣдѣше народъ-тъ около него, и рекохѫ му: Ето, майка ти
33 и братія-та ти вънъ искатъ тя. И отвѣща имъ и рече: Коя е майка ми, или *кои сѫ*
34 братія-та ми? И като изгледа тѣзи, които
35 сѣдѣхѫ около него, казува: Ето майка ми и братія-та ми! Защото който стори волѭ-тѫ Божіѭ, той е братъ мой, и сестра моя и майка.

ГЛАВА 4.

1 И [а]пакъ започнѫ да учи на край море-то; и събра ся при него народъ много, така щото той влѣзе въ ладіѭ-тѫ и сѣдѣше на море-то; а всичкый-тъ народъ бѣше

і Мат. 12; 1. Лук. 6; 1.
к Втор. 23; 25.
л 1 Цар. 21; 6.
м Исх. 29; 32, 33. Лев. 24; 9.
н Мат. 12; 8.

—

а Мат. 12; 9. Лук. 6; 6.
б Мат. 12; 14.
в Мат. 22; 16.
г Лук. 6; 17.
д Гл. 1; 23, 24. Лук. 4; 41.
е Мат. 14; 33. Гл. 1; 1.
ж Мат. 12; 16. Гл. 1; 25, 34.
з Мат. 10; 1. Лук. 6; 12. 9; 1.
и Іоан. 1; 42.
і Гл. 6; 31.
к Іоан. 7; 5. 10; 20.
л Мат. 9; 34. 10; 25. Лук. 11; 15. Іоан. 7; 20. 8; 48, 52. 10; 20.
м Мат. 12; 25.
н Иса. 49; 24. Мат. 12; 29.
о Мат. 12; 31. Лук. 12; 10. 1 Іоан. 5; 16.
п Мат. 12; 46. Лук. 8; 19.

—

а Мат. 13; 1. Лук. 8; 4.

2 на земіѭ-тѫ по край море-то. И учаше гы много съ притчы, [б]и говорѣше имъ 3 въ поученіе-то си: Слушайте. Ето излѣзе 4 сѣятель-тъ да сѣе. И когато сѣяше, едно паднѫ край пѫть-тъ, и дойдохѫ птицы-5 тѣ небесны и озобахѫ го. Друго паднѫ на каменито *мѣсто*, дѣто нѣмаше много пьрсть, и заскоро изникнѫ, защото нѣ-6 маше дѫлбинѫ отъ земіѭ. Но когато изгрѣя слънце-то прицьрли ся, и понеже 7 нѣмаше корень изсъхнѫ. И друго паднѫ въ тьрніе-тѣ, и обрастохѫ тьрніе-тѣ и за-8 глушихѫ го, и не даде плодъ. И друго паднѫ на добрѫ-тѫ земіѭ, и [в]даваше плодъ, който *възлѣзуваше* и възрастуваше, и принесе едно тридесеть, и друго шестдесеть, 9 а друго сто. И казуваше имъ: Който има уши да слуша, нека слуша.

10 [г]И когато останѫ на самѣ, *онѣзи* които бѣхѫ около него съ дванадесеть-тѣ, по-11 пытахѫ го за притчѫ-тѫ. И казуваше имъ: Вамъ ся даде да познаете тайнѫ-тѫ на царство-то Божіе, [д]а на онѣзи вън-12 шны-тѣ, всичко-то бива въ притчы; [е]За да гледатъ гледающе, и да не видятъ; и да чуіѭтъ чуіѭще, и да не разумѣіѭтъ; да не бы да ся обърнѫтъ, и да имъ ся 13 простятъ грѣхове-тѣ. И казува имъ: Не знаете ли тѫзи притчѫ? а какъ ще ра-14 зумѣете всичкы-тѣ притчы? [ж]Сѣятель-тъ 15 слово-то сѣе. А *посѣяно-то* край пѫть-тъ сѫ тѣзи въ които ся сѣе слово-то; но при които, като чуіѭтъ, тутакси идува Сатана, и отнема слово-то всѣяно-то въ сьрд-16 ца-та имъ. Подобно и на камениты-тѣ *мѣста* посѣяно-то сѫ тѣзи, които, като чуіѭтъ слово-то, тутакси съ радость го пріи-17 матъ; Нѣматъ обаче корень въ себе си, но привремѣнни сѫ; послѣ като настане скърбь или гоненіе за слово-то, тутакси 18 ся съблазняватъ. И въ тьрніе-тѣ посѣяно-19 то сѫ тѣзи, които слушатъ слово-то, И грыжи-тѣ на тойзи вѣкъ, и [з]прѣльсть-та на богатство-то, и пожеланія-та за другы *работы*, като навлѣзуватъ, заглушаватъ сло-20 во-то, и бесплодно бива. А на добрѫ-тѫ земіѭ посѣяно-то сѫ тѣзи, които слушатъ слово-то, и пріиматъ, и даватъ плодъ, едно тридесеть, и едно шестдесеть, и едно сто.

21 [и]И казуваше имъ: За това ли ся вноси свѣщь да іѭ турятъ подъ шиникъ-тъ, или подъ одръ-тъ? Да ли не за това, да іѭ 22 поставятъ на свѣтилникъ-тъ? Защото [і]нѣма нѣщо тайно, което да ся не яви: нито е было нѣщо потаено, което да не из-23 лѣзе на явѣ. [к]Който има уши да слуша, нека слуша.

24 И казуваше имъ: Внимайте това което слушате; [л]съ коіѭто мѣркѫ мѣрите, ще ви ся възмѣри; и вамъ които слушате 25 ще ви бѫде придатъкъ. Защото, [м]който има, ще му ся даде; а който нѣма, и онова което има, ще му ся отнеме.

26 И казуваше: [н]Така е царство-то Божіе, както кога человѣкъ хвьрли сѣме-то въ 27 земіѭ-тѫ. И спи и разбужда ся нощя и деня; и сѣме-то никне, и расте, както той 28 не знае. Защото земя-та отъ самосебе си произвожда, пьрвомъ трѣвѫ, послѣ класъ, 29 и напоконъ пълно жито въ класъ-тъ. И когато узрѣе плодъ-тъ, той часъ [о]испраща сьрпъ-тъ, защото е настанѫла жетва.

30 Още казуваше: [п]На що да уподобимъ царство-то Божіе? или съ кое сравненіе 31 да го сравнимъ? Подобно е на зьрно синапово, което, кога ся посѣе въ земіѭ-тѫ, най малко е отъ всичкы-тѣ сѣмена, които 32 сѫ на земіѭ-тѫ; А когато ся посѣе, израстува, и бива по голѣмо отъ всичкы-тѣ злакове, и прави клоніе голѣмы, така щото подъ неговѫ-тѫ сѣнкѫ могѫтъ пти-33 цы-тѣ небесны да прѣвитаватъ. И [р]съ мно-34 го таквызи притчы говорѣше тѣмъ слово-то, както можахѫ да слушатъ. А безъ притчѫ имъ не говорѣше; но на особь тълкуваше всичко на ученицы-тѣ си.

35 И [с]казува имъ въ тойзи день когато ся 36 свечери: Да минемъ отвѫдь И като оставихѫ народъ-тъ, зематъ него, както бѣ въ ладіѭ-тѫ; имаше още и другы ладіи 37 съ него. И дигнува ся голѣма буря вѣтренна; и волны-тѣ ся вливахѫ въ ладіѭ-тѫ, така щото тя вече ся пълнѣше *съ водѫ*. 38 И той бѣше на кормѫ-тѫ заспалъ на възглавницѫ; и разбуждатъ го и казуватъ му: Учителю, не тя ли е грыжа че погы-39 нувамы? И станѫ та запрѣти на вѣтръ-тъ, и рече на море-то: Мълчи, умири ся. И прѣстанѫ вѣтръ-тъ, и станѫ тишина го-40 лѣма. И рече имъ: Защо сте така страш-41 ливи? Какъ нѣмате вѣрѫ? И убояхѫ ся съ голѣмъ страхъ, и казувахѫ си единъ другыму: Кой е прочее тойзи, че и вѣтръ-тъ и море-то му ся покоряватъ.

ГЛАВА 5.

1 И [а]минѫхѫ отвѫдь море-то въ стра-2 нѫ-тѫ Гадаринскѫ. И щомъ излѣзе изъ ладіѭ-тѫ, тозь часъ го срѣщнѫ единъ человѣкъ отъ гробища-та съ духъ нечистъ, 3 Който имаше жилище-то си въ гробища-та, и никой не можаше да го вържe нито 4 съ веригы; Защото много пѫти бѣхѫ го вързали съ оковы и съ веригы, и покѫсалъ бѣ веригы-тѣ, и оковы-тѣ бѣ стро-

[б] Гл. 12; 38.
[в] Іоан. 15; 5. Кол. 1; 6.
[г] Мат. 13; 10. Лук. 8; 9 и друг.
[д] 1 Кор. 5; 12. Кол. 4; 5. 1 Сол. 4; 12. 1 Тим. 3; 7.
[е] Иса. 6; 9. Мат. 13; 14. Лук. 8; 10. Іоан. 12; 40. Дѣян. 28; 26. Рим. 11; 8.
[ж] Мат. 13; 19.
[з] 1 Тим. 6; 9, 17.
[и] Мат. 5; 15. Лук. 8; 16. 11; 33.
[і] Мат. 10; 26. Лук. 12; 2.
[к] Мат. 11; 15. Ст. 9.
[л] Мат. 7; 2. Лук. 6; 38.
[м] Мат. 13; 12. 25; 29. Лук. 8; 18. 19; 26.
[н] Мат. 13; 24.
[о] Отк. 14; 15.
[п] Мат. 13; 31. Лук. 13; 18. Дѣян. 2; 41. 4; 4. 5; 14. 19; 20.
[р] Мат. 13; 34. Іоан. 16; 12.
[с] Мат. 8; 18, 23. Лук. 8; 22

—

[а] Мат. 8; 28. Лук. 8; 26.

шилъ; и никой не бѣше въ силѫ да го 5 укроти. И вынѫгы, нощя и деня, бѣше по горы-тѣ и въ гробища-та, и выкаше и 6 испрѣсичаше себе си съ каменіе. А като видѣ Іисуса отъ далечь, притече и поклони 7 му ся. И извыка съ гласъ голѣмъ и рече: Що имашь ты съ мене, Іисусе, Сыне на Бога вышняго? Заклѣвамъ тя въ Бога, 8 недѣй мя мѫчи. (Защото му казуваше: Излѣзь изъ человѣка, душе нечистый.) 9 И попыта го: Какъ ти е име-то? И отговори и рече: Легеонъ ми е име-то; за- 10 щото смы мнозина. И моли му ся много, да гы не отпраща на вънъ отъ тѫзи земіѭ. 11 А тамо при горѫ-тѫ имаше стадо голѣмо 12 отъ свиніе та пасѣше; И помолихѫ му ся всичкы-тѣ бѣсове, и казувахѫ: Проводи 13 ны въ свиніе-тѣ, да влѣземъ въ тѣхъ; И Іисусъ тутакси даде имъ волѭ. И излѣзнѫхѫ нечисти-тѣ духове, та влѣзохѫ въ свиніе-тѣ; и устрьми ся стадо-то прѣзъ стрьмнинѫ-тѫ въ море-то, (тѣ бѣхѫ до двѣ 14 хиляды), и ся издавихѫ въ море-то. А онѣзи които пасѣхѫ свиніе-тѣ побѣгнѫхѫ та извѣстихѫ въ градъ-тъ и въ села-та. И *жители-тѣ* излѣзохѫ да видятъ какво 15 е станѫло. И идватъ при Іисуса, и виждатъ бѣсный-тъ въ когото бѣше легеонъ-тъ, че сѣди, и облѣченъ, и смысленъ; и 16 убояхѫ ся. И приказахѫ имъ онѣзи които видѣхѫ какъ бѣ *работа-та* на бѣсный-тъ, 17 и за свиніе-тѣ. И [б]начнѫхѫ да му ся молятъ да си отиде отъ тѣхны-тѣ прѣдѣлы. 18 И когато влѣзе въ ладіѭ-тѫ, моляше му ся [в]тойзи що бѣ *отъ напрѣдъ* бѣсенъ, да 19 бѫде съ него заедно. Іисусъ обаче му не допуснѫ, но казува му: Иди си у дома си при домашны-тѣ си, и извѣсти имъ това що ти стори Господь и тя помилува. 20 И тръгнѫ, и начнѫ да проповѣдва въ Декаполь *това* що му стори Іисусъ; и всичкы-тѣ ся чудѣхѫ.

21 [г]И като прѣминѫ пакъ Іисусъ въ ладіѭ-тѫ отвѫдѣ, събра ся при него народъ много; и той бѣше край море-то. 22 И ето, [д]идва единъ отъ началницы-тѣ на съборище-то, на име Іаиръ, и като го видѣ, 23 паднѫ на нозѣ-тѣ му; И моляше му ся много и казуваше: Дъщеря ми душѫ бере; да дойдешь и да положишь рѫцѣ на неѭ за да ся избави, и ще бѫде жива. 24 И отиде съ него; и слѣдувахѫ го народъ много, и притискахѫ го.

25 И една жена, [е]която имаше кръвоте- 26 ченіе дванадесеть годины, И отъ много лѣкари бѣше много пострадала, още бѣше издала и всичко-то си иманіе, безъ да види никаквѫ ползѫ, но повече на злѣ бѣ 27 пристигнѫла, Като чу за Іисуса, дойде между народъ-тъ изъ отзадъ, и допрѣ ся 28 до дрехѫ-тѫ му. Защото казуваше: Че, ако ся допрѫ само до дрехѫ-тѫ му, 29 ще исцѣлѣѭ. И на часъ-тъ прѣсѣкнѫ теченіе-то на кръвь-тѫ ѝ, и усѣти въ тѣ- 30 ло-то си че исцѣлѣ отъ болесть-тѫ. И тутакси Іисусъ като позна въ себе си че излѣзе отъ него [ж]сила, обърнѫ ся къмъ народъ-тъ и казуваше: Кой ся допрѣ до 31 дрехы-тѣ ми? И казувахѫ му ученици-тѣ му: Видишь народъ-тъ че тя притиска, 32 и казувашь: Кой ся допрѣ до мене? И обзираше ся да види тѫзи която бѣ сто- 33 рила това. А жена-та уплашена и растреперана, като знаяше това което станѫ съ неѭ, дойде и припаднѫ му, и каза му 34 всичкѫ-тѫ истинѫ. А той ѝ рече: Дъщи, [з]твоя-та вѣра тя исцѣли; иди си съ миромъ, и здрава бѫди отъ болесть-тѫ си.

35 [и]Когато той още говорѣше, идватъ отъ началника на съборище-то, и казуватъ: Дъщеря ти умрѣ; що задавашь вече трудъ 36 на учителя? А Іисусъ, щомъ чу думѫ-тѫ коіѭто говорѣхѫ, казува на началника на съборище-то: Не бой ся, само вѣру- 37 вай. И не остави никого да го придружи, тъкмо Петра и Іакова и Іоанна брата Іа- 38 ковова. И идува въ домъ-тъ на началника на съборище-то, и вижда мълвѫ, 39 че плачахѫ и пищѣхѫ много. И като влѣзе казува имъ: Защо ся мълвите и пла- 40 чете? дѣте-то не е умрѣло, но [і]спи. И присмивахѫ му ся. [к]А той като испѫди всичкы-тѣ, зема на дѣте-то бащѫ му и майкѫ *му* и онѣзи които бѣхѫ съ него, 41 и влѣзува дѣто лѣжеше дѣте-то. И като хванѫ дѣте-то за рѫкѫ, казва му: Талиѳа, куми; което истълкувано ще рече: 42 Момиче, тебѣ казувамъ, стани. И тутакси момиче-то станѫ и ходѣше, защото бѣше на дванадесеть годины; и смаяхѫ ся твър- 43 дѣ много. И [л]много имъ зарѫча, никой да не научи това; и рече да ѝ дадѫтъ да яде.

ГЛАВА 6.

1 И [а]излѣзе отъ тамо, и дойде въ отечество-то си; и слѣдувахѫ го ученици-тѣ 2 му. И като дойде сѫббота, начнѫ да учи въ съборище-то; и мнозина отъ слушатели-тѣ удивявахѫ ся, и думахѫ: [б]Отъ кѫдѣ на тогози това? и коя е дадена-та нему мудрость, че и таквызи чудеса биватъ 3 отъ рѫцѣ-тѣ му? Не е ли тойзи дрьводѣлецъ-тъ, сынъ-тъ Маріинъ, и [в]братъ на Іакова и на Іосія и на Іудѫ и на Симона? и не сѫ ли сестры-тѣ му тука у насъ? 4 И [г]соблазнявахѫ ся въ него. И казуваше имъ Іисусъ: [д]Нѣма пророкъ безъ почесть,

б Мат. 8; 34. Дѣян. 16; 39.
в Лук. 8; 38.
г Мат. 9; 1. Лук. 8; 40.
д Мат. 9; 18. Лук. 8; 41.
е Лев. 15; 25. Мат. 9; 20.
ж Лук. 6; 19. 8; 46.
з Мат. 9; 22. Гл. 10; 52. Дѣян. 14; 9.
и Лук. 8; 49.
і Іоан. 11; 11.
к Дѣян. 9; 40.
л Мат. 8; 4. 9; 30. 12; 16. 17; 9. Гл. 3; 12. Лук. 5; 14.

а Мат. 13; 54. Лук. 4; 16.
б Іоан. 6; 42.
в Мат. 12; 46. Гал. 1; 19.
г Мат. 11; 6.
д Мат. 13; 57. Іоан. 4; 44.

освѣнь въ отечество-то си, и между роднины-тѣ и въ домъ-тъ си. 5 И [е]не можаше тамо никое чудо да стори, тъкмо що на малцина болны като положи ръцѣ исцѣли гы. 6 И [ж]чудѣше ся за тѣхно-то невѣрство. И [з]обхождаше села-та наоколо та поучаваше.

7 И [и]призва дванадесеть-тѣ, и начнѫ да гы испраща по двама по двама; и даваше имъ власть надъ нечисты-тѣ духове. 8 И заповѣда имъ да не носятъ нищо на пѫть, освѣнь еднѫ тоягѫ; нито тържикъ, нито хлѣбъ, нито пары въ поясъ: 9 Но [і]да сѫ съ простѫ обувкѫ; и да ся не обличатъ въ двѣ дрехы. 10 И [к]казуваше имъ: Въ коѭто кѫщѫ влѣзете, тамъ прѣбѫдвайте до когато излѣзете отъ тамо. 11 И [л]които не вы пріемѫтъ, нито вы послушатъ, като излѣзувате отъ тамо, [м]оттрьсѣте прахъ-тъ изъ подъ нозѣ-тѣ си, за свидѣтелство тѣмъ; истинѫ ви казувамъ, по леко ще бѫде *наказаніе-то* на Содомъ или на Гоморръ въ день сѫдный, неже на онзи градъ.

12 И тѣ излѣзохѫ, и проповѣдувахѫ покаяніе. 13 И испѫждахѫ много бѣсове; [н]и много болны помазувахѫ съ масло, и *гы* исцѣлявахѫ.

14 И [о]чу царь Иродъ, (защото явно станѫ негово-то име), и думаше: Іоаннъ Крьститель е въскрьснѫлъ отъ мьртвы-тѣ, и за това дѣйствуватъ силы-тѣ чрѣзъ него. 15 [п]Другы казувахѫ, че е Илія; другы пакъ казувахѫ, че е пророкъ, или като единъ отъ пророцы-тѣ. 16 [р]Но като чу Иродъ рече: Тойзи е Іоаннъ, когото азъ посѣкохъ; той е въскрьснѫлъ отъ мьртвы-тѣ. 17 Защото тойзи Иродъ проводи та улови Іоанна, и вързa го въ тъмницѫ-тѫ, заради Иродіадѫ женѫ-тѫ на брата си Филиппа, понеже 18 бѣше ѭ зѣлъ за женѫ. Защото Іоаннъ казуваше на Ирода: [с]Не ти е простено 19 да имашь братовѫ-тѫ си женѫ. А Иродіада го ненавиждаше, и ищѣше да го 20 убіе, но не можаше. Защото [т]Иродъ ся боеше отъ Іоанна, като *го* знаеше че е человѣкъ праведенъ и святъ; и припазуваше го, и правѣше много *работы*, като го слушаше, и съ благодареніе го слушаше. 21 И [у]когато настанѫ удобенъ день, въ който Иродъ [ф]за день-тъ на рожденіе-то си правѣше вечерѭ на голѣмцы-тѣ си и на тысящницы-тѣ и на старѣйшины-тѣ 22 Галилейскы, И влѣзе дъщеря-та на тѫзи Иродіадѫ, и поигра и угоди на Ирода и на сѣдящы-тѣ съ него, рече царь-тъ на момиче-то: Искай ми каквото щешь, и 23 ще ти дамъ. И заклѣ ѝ ся: [х]Ще ти дамъ каквото ми поищешь, даже до половинѫ-тѫ отъ царство-то ми. 24 А тя излѣзе и рече на майкѫ си: Какво да поищѫ? и тя рече: 25 Главѫ-тѫ на Іоанна Крьстителя. И той часъ влѣзнѫ набързо при царь-тъ, та поиска и рече: Искамъ да ми дадешь сега тутакси главѫ-тѫ на Іоанна Крьстителя 26 на блюдо. И [ц]царь-тъ, ако и да ся оскърби много, поради клѣтвы-тѣ *обаче* и зарадь сѣдящы-тѣ съ него, не рачи да отхвьрли 27 *прозбѫ-тѫ* ѝ. И тутакси проводи царь-тъ единъ орѫжникъ, и заповѣда да донесѫтъ 28 главѫ-тѫ му. И той отиде та го посѣче въ тъмницѫ-тѫ, и донесе главѫ-тѫ му на блюдо, и даде ѭ на момиче-то; и момиче-то ѭ даде на майкѫ си. 29 И като чухѫ ученици-тѣ му, дойдохѫ и дигнѫхѫ трупъ-тъ му, и положихѫ го въ гробъ.

30 И [ч]събрахѫ ся апостоли-тѣ при Іисуса та му извѣстихѫ всичко, и колкото на-31 правихѫ и колкото поучихѫ. И [ш]рече имъ: Дойдѣте вы сами на странѫ въ пусто мѣсто, и починѣте си малко; защото [щ]бѣхѫ мнозина, които идѣхѫ и отивахѫ, 32 и нито да ядѫтъ имахѫ врѣме. И [ъ]отивахѫ въ пусто мѣсто съ ладіѭ-тѫ на 33 странѫ. И видѣ гы народъ-тъ като отхождахѫ и мнозина го познахѫ; и стекохѫ ся тамъ пѣши отъ всичкы-тѣ градове, и пристигнѫхѫ прѣди тѣхъ, и съ-34 брахѫ ся при него. И [ы]като излѣзе Іисусъ видѣ много народъ, и смили ся за тѣхъ; понеже бѣхѫ като овцы, които нѣмахѫ пастырь; и [ь]начнѫ да гы поучава много.

35 И [ѣ]понеже бѣше вече станѫло късно, пристѫпихѫ при него ученици-тѣ му, и казувахѫ: Мѣсто-то е пусто, и късно е 36 вече: Распусни гы, да идѫтъ по околны-тѣ колибы и села, и да си купятъ хлѣбъ; 37 защото нѣматъ що да ядѫтъ. А той отговори и рече имъ: Дайте имъ вы да ядѫтъ. И казуватъ му: [ю]Да идемъ ли да купимъ за двѣстѣ пѣнязи хлѣбъ и да имъ 38 дадемъ да ядѫтъ? А той имъ казува: Колко хлѣба имате? Идѣте та виждте. И като узнахѫ, казуватъ: [я]Петь, и двѣ 39 рыбы. И повелѣ имъ да турятъ всичкы-тѣ да насѣдатъ по зеленѫ-тѫ трѣвѫ на 40 трьпезы на трьпезы. И насѣдахѫ на лѣхы, 41 на лѣхы по сто и по петдесеть. И като зѣ петь-тѣ хлѣба и двѣ-тѣ рыбы, погледнѫ на небе-то и [ѫ]благослови, и прѣломи хлѣбове-тѣ, и даваше на ученицы-тѣ си, да наслагатъ отъ прѣдѣ имъ; и двѣ-тѣ рыбы

[е] Вижь Быт. 19; 22. 32; 25. Мат. 13; 58. Гл. 9; 23.
[ж] Иса. 59; 16.
[з] Мат. 9; 35. Лук. 13; 22.
[и] Мат. 10; 1. Гл. 3; 13, 14. Лук. 9; 1.
[і] Дѣян. 12; 8.
[к] Мат. 10; 11. Лук. 9; 4. 10; 7, 8.
[л] Мат. 10; 14. Лук. 10; 10.
[м] Дѣян. 13; 51. 18; 6.
[н] Іак. 5; 14.
[о] Мат. 14; 1. Лук. 9; 7.
[п] Мат. 16; 14. Гл. 8; 28.
[р] Мат. 14; 2. Лук. 3; 19.
[с] Лев. 18; 16. 20; 21.
[т] Мат. 14; 5. 21; 26.
[у] Мат. 14; 6.
[ф] Быт. 40; 20.
[х] Есѳ. 5; 3, 6. 7; 2.
[ц] Мат. 14; 9.
[ч] Лук. 9; 10.
[ш] Мат. 14; 13.
[щ] Гл. 3; 20.
[ъ] Мат. 14; 13.
[ы] Мат. 9; 36. 14; 14.
[ь] Лук. 9; 11.
[ѣ] Мат. 14; 15. Лук. 9; 12.
[ю] Числ. 11; 13, 22. 4 Цар. 4; 43.
[я] Мат. 14; 17. Лук. 9; 13. Іоан. 6; 9. Вижь Мат. 15; 34. Гл. 8; 5.
[ѫ] 1 Цар. 9; 13. Мат. 26; 26.

42 раздѣли на всичкы-тѣ. И ядохѫ всичкы и
43 насытихѫ ся. И дигнѫхѫ отъ укрухы-тѣ
дванадесеть коша пълны, и отъ рыбы-тѣ.
44 А онѣзи които ядохѫ хлѣбове-тѣ бѣхѫ
около петь тысящи мѫжіе.

45 И [ѭ]тутакси понуди ученицы-тѣ си да
влѣзѫтъ въ ладіѭ-тѫ, и да идѫтъ прѣди
него отвѫдь къмъ Виѳсаидѫ, доклѣ распу-
46 сне той народъ-тъ. И като гы распуснѫ,
47 отиде на горѫ-тѫ да ся помоли. И [а]ко-
гато ся свечери, ладія-та бѣше въ срѣдъ
48 море-то, и той самъ си на земіѭ-тѫ. И
видѣ гы че ся мѫчатъ въ гребаніе съ
лопаты-тѣ; защото имъ бѣше вѣтръ-тъ
противенъ; и около четвъртѫ-тѫ стражѫ
на нощь-тѫ търгнува къмъ тѣхъ, като вър-
вѣше по море-то, и [б]искаше да гы измине.
49 А тѣ като го видѣхѫ че ходи по море-то,
възмнѣхѫ че е призракъ, и извыкахѫ.
50 Защото го всичкы видѣхѫ и смутихѫ ся.
И тутакси проговори съ тѣхъ, и казува
имъ: Дързайте, азъ сьмь, не бойте ся.
51 И възлѣзе при тѣхъ на ладіѭ-тѫ, и ти-
хнѫ вѣтръ-тъ. И ужасавахѫ ся въ себе
52 си твърдѣ много, и чудѣхѫ ся. Защото
[в]не разумѣхѫ поради хлѣбове-тѣ, [г]понеже
сърдце-то имъ бѣ затвърднѣло.

53 И [д]прѣминѫхѫ та дойдохѫ въ земіѭ-тѫ
Генисаретскѫ и ся извезохѫ на приста-
54 нище-то. И когато излѣзохѫ изъ ладіѭ-
55 тѫ, тутакси го познахѫ. И завтекохѫ ся
по всичкы-тѣ онѣзи околны *мѣста* и нач-
нѫхѫ да носятъ на одрове болны-тѣ,
56 тамъ дѣто чуяхѫ че е. И дѣто влѣзува-
ше въ паланкы, или въ градове, или въ
села, туряхѫ по пазаръ-тъ болны-тѣ, и
моляхѫ му ся [е]да ся допрѫтъ поне до
полы-тѣ на дрехы-тѣ му; и колкото ся
допирахѫ, исцѣлявахѫ ся.

ГЛАВА 7.

1 И [а]събиратъ ся при него Фарисеи-тѣ, и
нѣкои отъ книжницы-тѣ, които бѣхѫ до-
2 шли отъ Іерусалимъ. И като видѣхѫ нѣкои
отъ ученицы-тѣ му че ядѫтъ хлѣбъ съ
рѫцѣ нечисты, сирѣчь немыты, укорихѫ
3 гы. (Защото Фарисеи-тѣ и всичкы-тѣ Іу-
деи, ако си не омыіѫтъ рѫцѣ-тѣ до лак-
тѣ-тѣ, не ядѫтъ, държаще прѣданіе-то на
4 стары-тѣ. И отъ пазаръ *кога ся вращатъ*,
ако ся не омыіѫтъ, не ядѫтъ; има и
другы много *обычаи*, които сѫ пріяли да
държатъ; измыванія на чашы, и шулцы
5 и мѣдницы и одрове;) Послѣ [б]пытатъ го
Фарисеи-тѣ и книжници-тѣ: Защо твои-тѣ
ученици не ходятъ по прѣданіе-то на ста-
ры-тѣ, но съ немыты рѫцѣ ядѫтъ хлѣбъ?
6 А той отвѣща и рече имъ: Добрѣ е про-
рокувалъ Исаія за васъ лицемѣры-тѣ; как-
то е писано: [в]„Тойзи народъ съ устны-тѣ
си почита мя, а сърдце-то имъ далечь от-
7 стои отъ мене. И напраздно мя почитатъ,
8 учаще ученія, заповѣди человѣчески.“ За-
щото оставихте заповѣдь-тѫ Божіѭ, и
държите прѣданіе-то человѣческо, измы-
ванія на шулцы и на чашы, и другы по-
9 добны много таквызи правите. И казува-
ше имъ: Добрѣ че отмѣтате Божіѭ-тѫ
заповѣдь, за да вардите прѣданіе-то ваше.
10 Защото Моисей рече: [г]„Почитай бащѫ си
и майкѫ си“ и, [д]„Който злослови бащѫ
или майкѫ, непрѣмѣнно да ся умьртви.“
11 Вы обаче казувате: Ако человѣкъ рече на
бащѫ *или на* майкѫ: [е]Корванъ е, (сирѣчь
даръ), каквото бы ся ползувалъ ты отъ
12 мене, *доста е;* И не го оставяте вече да
стори нищо на бащѫ си или на майкѫ си;
13 И тъй разваляте слово-то Божіе поради
ваше-то прѣданіе, което сте прѣдали: и
струвате подобны таквызи много.

14 И [ж]призва всичкый-тъ народъ, и казу-
ваше имъ: Слушайте мя всинца, и разу-
15 мѣвайте. Нѣма нищо извънъ человѣка що
влѣзува въ него, което може да го осквър-
ни, но което излѣзува изъ него, то е кое-
16 то осквърнява человѣка. [з]Ако нѣкой има
уши да слуша, нека слуша.

17 И [и]като влѣзе въ кѫщи отъ народа,
пытахѫ го ученицы-тѣ му за притчѫ-тѫ.
18 И казува имъ: Така ли и вы сте неразу-
мливи? Не разумѣвате ли че все що отъ
вънъ влѣзува въ человѣка, не може да го
19 осквърнява? Защото не влѣзува въ сърд-
це-то му, но въ търбухъ-тъ; и излѣзува въ
заходъ-тъ, като исчистя всичкы-тѣ ястія.
20 Казуваше още, че което излѣзува изъ че-
21 ловѣка, то осквърнява человѣка. Защото
[і]отъ вѫтрѣ отъ сърдце-то на человѣцы-тѣ
излѣзуватъ злы-тѣ помысли, прѣлюбодѣя-
22 нія, блудства, убійства, Кражбы, лихоим-
ства, лукавство, коварство, похотливость,
погледъ лукавъ, хуленіе, гордость, безум-
23 ство. Всичкы тѣзи лукавы *нѣща* извѫтрѣ
излѣзуватъ, и осквърняватъ человѣка.

24 И [к]като станѫ отъ тамъ, отиде въ прѣ-
дѣлы-тѣ Тирскы и Сидонскы; и влѣзе въ
еднѫ кѫщѫ, и не искаше да го знае никой;
25 но не можѐ да ся укрые. Защото като
чу за него нѣкоя си жена, на коіѭто
дъщеря ѝ имаше духъ нечистъ, дойде и
26 припаднѫ на нозѣ-тѣ му. А тя жена бѣ
Еллинка, родомъ Сирофиникіанка: и мо-
ляше му ся да испѫди бѣсъ-тъ отъ дъ-
27 щеріѭ ѝ. А Іисусъ ѝ рече: Остави да ся
насытятъ първомъ чада-та; защото не е
добрѣ да земе нѣкой хлѣбъ-тъ отъ чада-
28 та, и да го хвърли на псета-та. А тя от-

[ѭ] Мат. 14; 22. Іоан. 6; 17.
[а] Мат. 14; 23. Іоан. 6; 16, 17.
[б] Вижь Лук. 24; 28.
[в] Гл. 8; 17, 18.
[г] Гл. 3; 5. 16; 14.
[д] Мат. 14; 34.
[е] Мат. 9; 20. Гл. 5; 27, 28. Дѣян. 19; 12.

—

[а] Мат. 15; 1.
[б] Мат. 15; 2.
[в] Иса. 29; 13. Мат. 15; 8.
[г] Исх. 20; 12. Втор. 5; 16. Мат. 15; 4.
[д] Исх. 21; 17. Лев. 20; 9. Прит. 20; 20.
[е] Мат. 15; 5. 23; 18.
[ж] Мат. 15; 10.
[з] Мат. 11; 15.
[и] Мат. 15; 15.
[і] Быт. 6; 5. 8; 21. Мат. 15; 19.
[к] Мат. 15; 21.

говори и рече му: Ей, Господи, но и псета-та отдолу подъ трѫпезѫ-тѫ ядѫтъ отъ трошицы-тѣ на дѣца-та. 29 И рече ѝ: За тѫзи рѣчь, иди; бѣсъ-тъ излѣзе изъ дъщерѭ ти. 30 И като отиде у дома си, намѣри че бѣсъ-тъ бѣ излѣзлъ, и дъщеря ѝ легнѫла на постелкѫ-тѫ.

31 И [л]пакъ като излѣзе изъ прѣдѣлы-тѣ Тирскы и Сидонскы, дойде къмъ море-то Галилейско, между прѣдѣлы-тѣ Декаполскы. 32 И [м]довождатъ му едного глухъ и гѫгнивъ, и молятъ му ся да възложи рѫкѫ на него. 33 И като го зѣ на странѫ отъ народъ-тъ, вложи пърсты-тѣ си въ уши-тѣ му; [н]и като плюнѫ, похванѫ го по языкъ-тъ. 34 И [о]погледнѫ на небе-то, [п]въздѫхнѫ, и казува му: **Еффаѳа**, сирѣчь, Отвори ся. 35 И [р]тозь часъ ся отворихѫ уши-тѣ му; и развързa ся върска-та на языкъ-тъ му, и говорѣше чисто. 36 И [с]зарѫча имъ да не кажѫтъ *това* никому; но колкото имъ той зарѫчваше, толкозь повече тѣ проповѣдувахѫ; 37 И удивявахѫ ся твърдѣ много, и думахѫ: Всичко добрѣ прави; и глухы-тѣ прави да чуѭтъ, и нѣмы-тѣ да говорятъ.

ГЛАВА 8.

1 Прѣзъ онѣзи дни, [а]понеже бѣше прѣмного народъ, и нѣмахѫ що да ядѫтъ, призва Іисусъ ученицы-тѣ си, и казува имъ: 2 Жаль ми е за народъ-тъ, защото три дни вече стоятъ при мене, и нѣматъ що да ядѫтъ; 3 И ако гы распуснѫ гладны по домове-тѣ имъ ще прѣмалнѣѭтъ по пѫть-тъ; защото нѣкои отъ тѣхъ сѫ дошли отъ далечь. 4 И отговорихѫ му ученици-тѣ; Отъ дѣ ще може да гы насыти нѣкой съ хлѣбъ тука въ пустынѭ-тѫ? 5 И [б]попыта гы: Колко хлѣба имате? А тѣ рекохѫ: Седмь. 6 И повелѣ на народъ-тъ да насѣдатъ на землѭ-тѫ; и като зѣ седмь-тѣ хлѣба благодари, и прѣломи, и даваше на ученицы-тѣ си да сложатъ, и сложихѫ прѣдъ народъ-тъ. 7 Имахѫ и малко рыбички; и [в]благослови, и рече да сложатъ и тѣхъ; 8 И ядохѫ и насытихѫ ся, и дигнѫхѫ остаткы отъ укрухы, седмь кошницы. 9 А онѣзи които ядохѫ бѣхѫ до четыри тысящы; и распуснѫ гы.

10 И [г]тутакси влѣзе въ ладіѭ-тѫ съ ученицы-тѣ си, и дойде въ Далмануѳанскы-тѣ страны, 11 И [д]излѣзохѫ Фарисеи-тѣ, и начнѫхѫ да му правятъ пытанія, и като го искушавахѫ, ищѣхѫ отъ него знаменіе отъ небе-то. 12 А той въздѫхнѫ отъ сърдце и рече: Защо тойзи родъ ище знаменіе? Истинѫ ви казувамъ: Нѣма да ся даде на тойзи родъ знаменіе. 13 И остави гы, и влѣзе пакъ въ ладіѭ-тѫ, и минѫ отвѫдь.

14 Но [е]забравихѫ *ученици-тѣ* да земѫтъ хлѣбъ, и нѣмахѫ съсъ себе си въ ладіѭ-тѫ освѣнь единъ хлѣбъ. 15 И [ж]зарѫча имъ и каза: Гледайте, пазѣте ся отъ квасъ-тъ Фарисейскый и *отъ* квасъ-тъ Иродовъ. 16 И размышлявахѫ помежду си и думахѫ: *Това е* [з]защото хлѣбове нѣмамы. 17 А Іисусъ разумѣ, и рече имъ: Защо размышлявате че хлѣбове нѣмате? [и]Не разбирате ли нито разумѣвате? Още ли имате сърдце-то си окаменено? 18 Очи имате и не видите ли? и уши имате и не чуете ли? и не помните ли? 19 [і]Когато прѣломихъ петь-тѣ хлѣба на петь-тѣ тысящы, колко кошове пълны съ укрухы дигнѫхте? Казуватъ му: Дванадесеть. 20 И [к]когато седмь-тѣ на четыри-тѣ тысящы, колко кошницы пълны съ укрухы дигнѫхте? А тѣ рекохѫ: Седмь. 21 И казуваше имъ: [л]Какъ не разумѣвате?

22 И идува въ Виѳсаидѫ: и довождатъ му едного слѣпъ и примолюватъ му ся да ся прикосне до него. 23 И хванѫ слѣпый-тъ за рѫкѫ, та го изведе вънъ отъ село-то, и [м]като плюнѫ на очи-тѣ му, възложи на него рѫцѣ, и пыташе го, види ли нѣщо, 24 И той прогледа и казуваше: Виждамъ человѣцы-тѣ, като че виждамъ дървета да ходятъ. 25 Послѣ пакъ възложи рѫцѣ-тѣ си на очи-тѣ му, и направи го да прогледа; и възстанови ся *зрѣніе-то му*, и видѣ всичкы-тѣ чисто. 26 И испрати го въ домъ-тъ му, и казуваше: Нито въ село-то да влѣзешь, [н]нито нѣкому въ село-то да кажешь *това*.

27 И [о]излѣзе Іисусъ и ученици-тѣ му по села-та на Кесаріѭ Филипповѫ, и изъ пѫть-тъ пыташе ученицы-тѣ си, и казуваше имъ: Кого мя казуватъ человѣцитѣ че съмь. 28 А тѣ отговорихѫ: [п]Іоаннъ Кръститель; другы пакъ Илія; а другы единъ отъ пророцы-тѣ. 29 И той имъ казува: Но вы кого мя казувате че съмь? И отговори Петръ и рече му: Ты си [р]Христосъ. 30 И [с]запрѣти имъ да не казуватъ никому за него.

31 И [т]начнѫ да гы учи *това*, че Сынъ челоѣческый трѣбва много да пострада, и да бѫде отхвърленъ отъ старѣйшины-тѣ и първосвященницы-тѣ и книжницы-тѣ, и убитъ да бѫде, и слѣдъ три дни да въскръсне. 32 И говорѣше слово-то явно. А Петръ го зѣ на странѫ, и начнѫ да му запрѣщава. 33 А той като ся обърнѫ и видѣ уче-

л Мат. 15; 29.
м Мат. 9; 32. Лук. 11; 14.
н Гл. 8; 23. Іоан. 9; 6.
о Гл. 6; 41. Іоан. 11; 41. 17; 1.
п Іоан. 11; 33, 38.
р Иса. 35; 5, 6. Мат. 11; 5.
с Гл. 5; 43.

—

а Мат. 15; 32.
б Мат. 15; 34. Гл. 6; 38.
в Мат. 14; 19. Гл. 6; 41.
г Мат. 15; 39.
д Мат. 12; 38. 6; 1. Іоан. 6; 30.
е Мат. 16; 5.
ж Мат. 16; 6. Лук. 12; 1.
з Мат. 16; 7.
и Гл. 6; 52.
і Мат. 14; 20. Гл. 6; 43. Лук. 9; 17. Іоан. 6; 13.
к Мат. 15; 37. Ст. 8.
л Гл. 6; 52. Ст. 17.
м Гл. 7; 33.
н Мат. 8; 4. Гл. 5; 43.
о Мат. 16; 13. Лук. 9; 18.
п Мат. 14; 2.
р Мат. 16; 16. Іоан. 6; 69. 11; 27.
с Мат. 16; 20.
т Мат. 16; 21. 17; 22. Лук 9; 22.

ницы-тѣ си, запрѣти на Петра и рече: Махни ся отъ прѣдъ мене, Сатано; защото не мыслишь това което е Божіе, но това което е человѣческо.

34 И призва народъ-тъ съ ученицы-тѣ си, и рече имъ: [у]Който ище да дойде вслѣдъ мене, нека ся отрече отъ себе си, и дигне 35 крьстъ-тъ си и мя слѣдува. Защото, [ф]който ище да упази животъ-тъ си, ще го изгуби; и който изгуби животъ-тъ си заради мене, 36 и за евангеліе-то, той ще го упази. Понеже какво ще ползува человѣка, ако спечали всичкый-тъ свѣтъ, и отщети ду- 37 шж-тж си? Или какво ще даде человѣкъ 38 въ размѣнж за душж-тж си? Защото, [х]който ся усрами за мене и за [ц]думы-тѣ ми въ тойзи блуденъ и грѣшенъ родъ, и Сынъ человѣческый ще ся усрами за него, когато дойде въ славж-тж на Отца си съсъ святы-тѣ ангелы.

ГЛАВА 9.

1 И казуваше имъ: [а]Истинж ви казувамъ, че има нѣкои отъ стоящы-тѣ тука, които нѣма да вкусятъ смьрть, доклѣ не видятъ [б]царство-то Божіе дошло въ силж.

2 И [в]слѣдъ шесть дни зема Іисусъ Петра и Іакова и Іоанна, и възвожда гы на горж высокж на странж самы; и прѣобрази ся 3 прѣдъ тѣхъ. И дрехы-тѣ му станжхж лъскавы, [г]твърдѣ бѣлы като снѣгъ, каквыто бѣлилникъ на земіж-тж не може да убѣли. 4 И яви имъ ся Илія съ Моисея; и разго- 5 варяхж ся съ Іисуса. И отговори Петръ и казува на Іисуса: Равви, добро е да смы тука; и да направимъ три шатры, за тебе еднж, и за Моисея еднж, и за Иліж еднж. 6 Защото не знаеше що да рече; понеже 7 бѣхж уплашени. И облакъ гы засѣни; и гласъ дойде изъ облака който казуваше: Тойзи е Сынъ мой възлюбленный; слу- 8 шайте него. И внезапу като ся обзърнжхж, не видѣхж вече никого съсъ себе си, ос- 9 вѣнь Іисуса самичъкъ. И [д]когато слѣзувахж отъ горж-тж, заржча имъ да не кажжтъ никому това що видѣхж, освѣнь кога Сынъ человѣческый въскрьсне отъ 10 мьртвы-тѣ. И задържахж слово-то въ себе си, като разысквахж помежду си, що е 11 *това* да въскрьсне отъ мьртвы-тѣ. И пытахж го, и казувахж: Защо казуватъ книжници-тѣ че [е]трѣбва да дойде пьрвомъ И- 12 лія? А той отвѣща и рече имъ: Истинж че ще Илія пьрвомъ да дойде, и да устрои всичко; и [ж]какъ е писано за Сына человѣческаго, че трѣбва да пострада много, [з]и 13 да бжде уничиженъ; Но казувамъ ви, [и]че Илія дойде, и сторихж му каквото щѣхж, както е писано за него.

14 И [і]като дойде при ученицы-тѣ, видѣ около тѣхъ народъ много, и книжницы кои- 15 то ся прѣпирахж съ тѣхъ. И тутакси всичкый народъ щомъ го видѣ, смая ся, и при- 16 текохж та го поздравявахж. И попыта книжницы-тѣ: Какво ся прѣпирате съ 17 тѣхъ. И [к]отговори единъ отъ народа, и рече: Учителю, доведохъ при тебе сына 18 си, който има духъ нѣмъ. И дѣто го прѣхване, трѫшка го, и запѣня ся и скърца съсъ зжбы, и вцѣпенѣва ся; и рѣкохъ на твои-тѣ ученицы да испждятъ *бѣсъ-тъ* но 19 не могохж. А той му отговори и рече: О роде невѣрный, до кога ще бждж съ васъ? до кога ще вы търпіж? доведѣте 20 го при мене. И доведохж го при него; и [л]като го видѣ *бѣсный-тъ*, тутакси духъ-тъ го покжса, и той паднж на земіж-тж, и 21 валяше ся запѣненъ. И попыта *Іисусъ* бащж му: Колко врѣме е отъ какъ му станж 22 това? А той рече: Отъ дѣтинство. И много пжти и въ огнь го хвърли и въ водж, да го погуби; но ако можешь нѣщо, смили 23 ся на насъ, и помогни ни. А Іисусъ му рече: Това, [м]ако можешь повѣрува, всичко е възможно за тогози който вѣрува. 24 И тутакси на дѣте-то баща му извыка съсъ сьлзы и казуваше: Вѣрувамъ, Господи, 25 помогни на мое-то невѣрство. А Іисусъ като видѣ че ся стича народъ, запрѣти нечистому духу, и му казваше: Душе нѣмый и глухый, азъ ти повелѣвамъ: Излѣзь отъ него, и да не влѣзешь вече въ 26 него. И *духъ-тъ* като испища, и го покжса силно, искочи, и *момъкъ-тъ* станж като мьртвъ, така щото мнозина думахж че у- 27 мрѣ. А Іисусъ го хванж за ржкж, и дигнж го, и *той* станж.

28 И [н]когато влѣзе въ кжщи, ученици-тѣ му пытахж го на странж: Защо ный не 29 могохмы да го испждимъ? И рече имъ: Тойзи родъ не може да излѣзе съ нищо *друго*, освѣнь съ молитвж и постъ.

30 И като излѣзохж отъ тамъ, минувахж прѣзъ Галилеіж, и не искаше да узнае 31 *това* никой. [о]Защото учаше ученицы-тѣ си, и казуваше имъ, че Сынъ человѣческый ще бжде прѣдаденъ въ ржцѣ на человѣцы, и ще го убіжтъ; и слѣдъ като го убіжтъ, въ третій-тъ день ще въскрь- 32 сне. Но тѣ не разумѣвахж думж-тж, и боехж ся да го попытатъ.

33 И [п]дойде въ Капернаумъ, и когато влѣзе въ кжщи, пыташе гы: За какво ся раз- 34 говаряхте въ пжть-тъ помежду си? А тѣ мълчехж; защото, въ пжть-тъ бѣхж ся

у Мат. 10; 38. 16; 24. Лук. 9; 23. 14; 27.
ф Іоан. 12; 25.
х Мат. 10; 33. Лук. 9; 26. 12; 9.
ц Вижь Рим. 1; 16. 2 Тим. 1; 8. 2; 12.

а Мат. 16; 28. Лук. 9; 27.
б Мат. 24; 30. 25; 31. Лук. 22; 18.
в Мат. 17; 1. Лук. 9; 28.
г Дан. 7; 9. Мат. 28; 3.
д Мат. 17; 9.
е Мал. 4; 5. Мат. 17; 10.

ж Псал. 22; 6. Иса. 53; 2 и дрг. Дан. 9; 26.
з Лук. 23; 11. Фил. 2; 7.
и Мат. 11; 14. 17; 12. Лук. 1; 17.
і Мат. 17; 14. Лук. 9; 37.
к Мат. 17; 14. Лук. 9; 38.

л Гх. 1; 26. Лук. 9; 42.
м Мат. 17; 20. Гх. 11; 23. 17; 6. Іоан. 11; 40.
н Мат. 17; 19.
о Мат. 17; 22. Лук. 9; 44.
п Мат. 18; 1. Лук. 9; 46. 22; 24.

прѣпирали помежду си, кой е по голѣмъ.
35 И като сѣднѫ призва дванадесеть-тѣ, и казува имъ: [р]Който иска да е пьрвъ, ще бѫде най послѣденъ отъ всичкы-тѣ, и на
36 всичкы-тѣ слуга. И [с]зѣ едно дѣте та го постави по срѣдъ тѣхъ, пригьрнѫ го и
37 рече имъ: Който пріеме едно отъ таквызи дѣца въ мое име, мене пріима; и [т]който пріеме мене, не пріима мене, но тогози който мя е проводилъ.
38 [у]Отговори му Іоаннъ и казуваше: Учителю, видѣхмы нѣкого си, който ны не слѣдува, че испѫждаше бѣсове въ твое-то име; и забранихмы му, защото не слѣ-
39 дува насъ. А Іисусъ рече: Недѣйте му забраня, защото [ф]нѣма никой който да стори чудо въ мое име, и да може на
40 часъ-тъ да мя злослови. Понеже [х]който не е противъ насъ, той е отъ кѫдѣ насъ.
41 Защото [ц]който вы напои еднѫ чашѫ водѫ въ мое име, понеже сте Христови, истинѫ ви казувамъ, нѣма да изгуби за-
42 платѫ-тѫ си. И [ч]който соблазни едного отъ малкы-тѣ, които вѣруватъ въ мене, за него по добрѣ бы было да ся обложи воденичень камыкъ около шіѭ-тѫ му, и
43 да бѫде хвьрленъ въ море-то. И [ш]ако тя соблазнява рѫка-та ти, отсѣчи ѭ; по добрѣ ти е да влѣзешь клосенъ въ животъ-тъ, а не да имашь двѣ рѫцѣ и да отидешь въ пькълъ-тъ, въ огнь-тъ нега-
44 симъ; [щ]Дѣто „червей-тъ имъ не умира,
45 и огнь-тъ не угаснува.“ И ако нога-та ти тя соблазнява, отсѣчи ѭ; по добрѣ ти е да влѣзешь хромъ въ животъ-тъ, а не да имашь двѣ нозѣ и да бѫдешь хвьрленъ
46 въ пькълъ-тъ, въ огнь-тъ негасимъ; Дѣто „червей-тъ имъ не умира, и огнь-тъ не
47 угаснува“. И ако око-то ти тя соблазнява, извади го; по добрѣ ти е да влѣзешь съ едно око въ царство-то Божіе, а не да имашь двѣ очи и да бѫдешь хвьрленъ
48 въ пькълъ-тъ огненный; Дѣто „червей-тъ имъ не умира и огнь-тъ не угаснува.“
49 Защото всякой съ огнь ще ся осоли, и [ъ]всяка жертва съсъ соль ще ся осоли.
50 [ы]Добро е соль-та; но ако соль-та бѫде безсолна, съ какво ще ѭ поправите? [ь]имайте соль въ себе си, и [ѣ]миръ имайте помежду си.

ГЛАВА 10.

1 И [а]станѫ отъ тамо та отиде въ прѣдѣлы-тѣ Іудейскы, прѣзъ *страны-тѣ* отвѫдь Іорданъ; и стича ся пакъ народъ при него; и както си имаше обычай пакъ гы
2 поучаваше. И [б]пристѫпихѫ Фарисеи-тѣ та го попытахѫ за да го искушаватъ: Да ли е простено на мѫжъ да напусне же-
3 нѫ-тѫ си? А той отговори и рече имъ:
4 Що ви заповѣда Моисей? А тѣ рекохѫ: [в]Моисей дозволи да напише разводно пи-
5 смо, и да ѭ напусне. И отговори Іисусъ и рече имъ: За жестокосердіе-то ваше ви е
6 писалъ тѫзи заповѣдь: Отъ начало обаче на създаніе-то, [г]мѫжко и женско гы е
7 сътворилъ Богъ. [д]За това ще остави человѣкъ бащѫ си и майкѫ си, и ще ся прилѣ-
8 пи при женѫ-тѫ си, И ще бѫдѫтъ двама-та въ еднѫ плъть: така щото не сѫ вече
9 двѣ, но една плъть. И тъй, онова което е Богъ съчеталъ, человѣкъ да не разлѫча.
10 И въ кѫщи пакъ ученици-тѣ му попытахѫ
11 го за сѫщо-то. И казува имъ: [е]Който си напусне женѫ-тѫ, и ся ожени за другѫ,
12 прѣлюбодѣйствува противъ неѭ. И ако жена напусне мѫжа си и посегне за другыго, прѣлюбодѣйствува.
13 И [ж]доведохѫ при него дѣца, за да ся прикосне до тѣхъ; а ученици-тѣ запрѣ-
14 щавахѫ на тѣзи които гы водѣхѫ. *Това* като видѣ Іисусъ възнегодова, и рече: Оставѣте дѣца-та да дохождатъ при мене, и не гы въспирайте; защото [з]на таквызи
15 е царство-то Божіе. Истинѫ ви казувамъ: [и]Който не пріеме царство-то Божіе като
16 дѣте, нѣма да влѣзе въ него. И пригьрнѫ гы и възлагаше рѫцѣ на тѣхъ, и благославяше гы.
17 И [і]когато излѣзуваше на пѫть-тъ, притече нѣкой си та колѣничи прѣдъ него и го пыташе: Учителю благый, що да сторѭ за да наслѣдувамъ животъ вѣченъ?
18 А Іисусъ му рече: Що мя наричашь благъ?
19 Никой не е благъ, тъкмо единъ Богъ. Заповѣди-тѣ знаешь: [к]„Не прѣлюбодѣйствувай; Не убивай; Не кради; Не свидѣтелствувай на лъжѫ; Не обиждай; Почитай
20 бащѫ си и майкѫ си.“ А той отговори и рече му: Учителю, всичко това упазихъ
21 отъ младость-тѫ си. А Іисусъ като го погледнѫ, възлюби го, и рече му: Едно ти не достига; иди, продай все що имашь, и раздай *го* на сиромасы-тѣ; и [л]ще имашь съкровище на небе-то; и дигни крьстъ-тъ,
22 и ела та мя послѣдувай. Но той ся оскьрби за тѫѭ думѫ, и отиде си нажаленъ;
23 защото имаше имотъ много. А Іисусъ [м]погледнѫ около си и казуваше на ученицы-тѣ си: Колко мѫчно ще влѣзѫтъ въ царство-то Божіе тѣзи които иматъ

р Мат. 20; 26, 27. Гл. 10; 43.
с Мат. 18; 2. Гл. 10; 16.
т Мат. 10; 40. Лук. 9; 48.
у Числ. 11; 28. Лук. 9; 49.
ф 1 Кор. 12; 3.
х Вижь Мат. 12; 30.
ц Мат. 10; 42.
ч Мат. 18; 6. Лук. 17; 1.
ш Втор. 13; 6. Мат. 5; 29. 18; 8.
щ Иса. 66; 24.
ъ Лев. 2; 13. Іез. 43; 24.
ы Мат. 5; 13. Лук. 14; 34.
ь Ефес. 4; 29. Кол. 4; 6.
ѣ Рим. 12; 18. 14; 19. 2 Кор. 13; 11. Евр. 12; 14.

—

а Мат. 19; 1. Іоан. 10; 40. 11; 7.
б Мат. 19; 3.
в Втор. 24; 1. Мат. 5; 31. 19; 7.
г Быт. 1; 27. 5; 2.
д Быт. 2; 24. 1 Кор. 6; 16. Ефес. 5; 31.
е Мат. 5; 32. 19; 9. Лук. 16; 18. Рим. 7; 3. 1 Кор. 7; 10, 11.
ж Мат. 19; 13. Лук. 18; 15.
з 1 Кор. 14; 20. 1 Пет. 2; 2.
и Мат. 18; 3.
і Мат. 19; 16. Лук. 18; 18.
к Исх. 20; 13 и дрг. Рим. 13; 9.
л Мат. 6; 19, 20. 19; 21. Лук. 12; 33. 16; 9.
м Мат. 19; 23. Лук. 18; 24.

24 богатство?, А ученици-тѣ му ся смаювахж
за неговы-тѣ думы. И Іисусъ пакъ отго-
вори и рече имъ: Чада, колко е мжчно
да влѣзжтъ въ царство-то Божіе тѣзи
[н]които иматъ надеждж-тж си на богат-
25 ство-то? По лесно е камила да мине прѣзъ
иглены уши, а не богатъ да влѣзе въ цар-
26 ство-то Божіе. А тѣ ся твърдѣ много у-
дивявахж, и говорѣхж помежду си: И кой
27 може спасенъ да бжде? А Іисусъ погле-
днж на тѣхъ и рече: У человѣцы-тѣ е
невъзможно; но не у Бога; защото [о]у
28 Бога всичко е възможно. И [п]начнж Петръ
да му говори: Ето, ный оставихмы всичко
29 и послѣдувахмы тебе. А Іисусъ отвѣща
и рече: Истинж ви казувамъ: Нѣма ни
единъ който да е оставилъ кжщж, или
братія, или сестры, или бащж, или майкж,
или женж, или чада, или нивя, заради ме-
30 не и за евангеліе-то, И да не [р]земе сто-
кратно сега на това врѣме, кжщя и братія
и сестры и майкы и чада и нивя наедно
съ гоненія, и въ идущій-тъ вѣкъ животъ
31 вѣченъ. [с]Мнозина обаче първи ще бждж҃тъ
послѣдни, и послѣдни-тѣ първи.
32 А [т]когато бѣхж въ пжть-тъ на възлѣ-
зуваніе-то си въ Іерусалимъ, Іисусъ вър-
вѣше прѣдъ тѣхъ, а тѣ ся чудѣхж, и ка-
то вървѣхж подирѣ *му* бѣхж на страхъ.
[у]И като прибра пакъ дванадесеть-тѣ, на-
чнж да имъ казува това което имаше
33 да му ся случи: Ето, мый възлѣзувамы
въ Іерусалимъ и Сынъ человѣческый ще
бжде прѣдаденъ на първосвященницы-тѣ
и на книжницы-тѣ, и ще го осждятъ на
смърть, и ще го прѣдаджтъ на язычницы-
34 тѣ; И ще му ся поругаіжтъ, и ще го бі-
іжтъ, и ще го заплюіжтъ, и ще го убіiжтъ,
и въ третій день ще въскрьсне.
35 [ф]И идуватъ при него Іаковъ и Іоаннъ,
сынове-тѣ Зеведееви, и казуватъ: Учите-
лю, искамы да ни сторишь каквото *ти*
36 попросимъ. А той имъ рече: Що искате
37 да ви сторіж? А тѣ му рекохж: Дай ни
да сѣднемъ единъ отъ десно и единъ отъ
38 лѣво до тебе въ славж-тж ти. А Іисусъ
имъ рече: Не знаете що просите; можете
ли да піете чашж-тж, коіж-то азъ піж,
и да ся кръстите съ крьщеніе-то съ кое-
39 то ся азъ крьщавамъ? Тѣ му рекохж:
Можемъ. А Іисусъ имъ рече: Чашж-тж
коіжто азъ піж ще піете, и съ крьщеніе-
то, съ което ся азъ крьщавамъ, ще ся
40 кръстите; Но да сѣднете отъ десно и отъ
лѣво до мене не е мое да дамъ, но ко-
41 муто е приготвено. А [х]като чухж десе-
тима-та, хванжхж да негодуватъ за Іако-
42 ва и Іоанна. А Іисусъ гы повыка и ка-
зува имъ: [ц]Вы знаете че онѣзи които ся
иматъ господари на язычницы-тѣ господа-
руватъ надъ тѣхъ, и голѣмци-тѣ имъ вла-
43 дѣіжтъ гы. А [ч]между васъ нѣма да бжде
така; но който между васъ ище да бжде
44 голѣмецъ, ще ви бжде слуга; И който
отъ васъ ище да бжде първъ, ще бжде
45 рабъ на всичкы-тѣ. Защото [ш]Сынъ чело-
вѣческый не дойде да му послугуватъ, но
да послугува, и [щ]да даде животъ-тъ си
откупъ за мнозина.
46 И [ъ]идуватъ въ Іерихонъ; и когато из-
лѣзваше изъ Іерихонъ той и ученици-тѣ
му, и народъ доволно, Тимеевъ-тъ сынъ
Вартимей слѣпый-тъ, сѣдѣше при пжть-тъ
47 та просѣше. И като чу че е Іисусъ На-
зорянинъ, начнж да выка и да казува:
48 Сыне Давидовъ, Іисусе, помилуй мя. И
запрѣщавахж му мнозина, да мълкне; но
той още повече выкаше: Сыне Давидовъ,
49 помилуй мя. И спрѣ ся Іисусъ и рече да
го повыкатъ; и повыкахж слѣпый-тъ и
казахж му: Имай дързновеніе, стани, вы-
50 ка тя. И той си хвърли дрехж-тж, и станж
51 та дойде при Іисуса. Отговори Іисусъ и
му рече: Що ищешь да ти сторіж? И
слѣпый-тъ му рече: Учителю, да прогле-
52 дамъ. А Іисусъ му рече: Иди, [ы]твоя-та
вѣра тя исцѣли. И тутакси прогледа, и
послѣдува Іисуса въ пжть-тъ.

ГЛАВА 11.

1 И [а]когато наближаватъ въ Іерусалимъ,
во Виѳфагіж, и Виѳаніж, при Елеонскж-
тж горж, проважда двама отъ ученицы-
2 тѣ си, И казува имъ: Идѣте въ село-то,
което е на срещж ви, и щомъ влѣзете
въ него ще намѣрите ждрѣбе вързано, на
което никой человѣкъ не е възсѣдалъ;
3 развържѣте и доведѣте го. И ако ви рече
нѣкой: Защо правите това? кажѣте че на
Господа трѣбува; и тутакси ще го проводи
4 тука. И отидохж, и намѣрихж ждрѣбе-то
вързано до врата-та вънъ при край пжть-
5 тъ, и отвързувахж го. И нѣкои отъ стоя-
6 щы-тѣ тамо казувахж имъ: Що правите
та развързувате ждрѣбе-то? А тѣ имъ ре-
кохж, както поржча Іисусъ; и оставихж
7 гы. И доведохж ждрѣбе-то при Іисуса, и
наметахж на него дрехы-тѣ си, и възсѣд-
8 нж на него. [б]И мнозина постлахж дре-
хы-тѣ си по пжть-тъ; другы пакъ рѣжа-
хж клоніе отъ дървія-та, и постилахж
9 по пжть-тъ. И тѣзи които вървѣхж от-
прѣдъ, и тѣзи които отподирѣ идѣхж, вы-
кахж и казувахж: [в]Осанна, благословенъ
10 който иде въ име-то Господне. Благосло-

[н] Іов. 31; 24. Псал. 52; 7. 62; 10. 1 Тим. 6; 17.
[о] Іер. 32; 17. Мат. 19; 26. Лук. 1; 37.
[п] Мат. 19; 27. Лук. 18; 28.
[р] 2 Лѣт. 25; 9. Лук. 18; 30.
[с] Мат. 19; 30. 20; 16. Лук. 13; 30.
[т] Мат. 20; 17. Лук. 18; 31.
[у] Гл. 8; 31. 9; 31. Лук. 9; 22. 18; 31.
[ф] Мат. 20; 20.
[х] Мат. 20; 24.
[ц] Лук. 22; 25.
[ч] Мат. 20; 26, 28. Гл. 9; 35. Лук. 9; 48.
[ш] Іоан. 13; 14. Фил. 2; 7.
[щ] Мат. 20; 28. 1 Тим. 2; 6. Тит. 2; 14.
[ъ] Мат. 20; 29. Лук. 18; 35.
[ы] Мат. 9; 22. Гл. 5; 34.

—

[а] Мат. 21; 1. Лук. 19; 29. Іоан. 12; 14.
[б] Мат. 21; 8.
[в] Псал. 118; 26.

вено царство-то на отца нашего Давида, което иде въ име-то Господне: [г]Осанна
11 въ вышнихъ. И [д]влѣзе Іисусъ въ Іерусалимъ, и въ храмъ-тъ, и като разгледа всичко, понеже врѣме-то бѣше вече късно, излѣзе во Виѳаніѭ съ дванадесеть-тѣ.
12 И [е]на утринь-тѫ, когато излѣзохѫ изъ
13 Виѳаніѭ, огладнѣ. И [ж]като видѣ издалечь смоковницѫ що имаше листіе, дойде дано бы намѣрилъ нѣщо на неѭ; и като дойде до неѭ, не намѣри нищо, тъкмо едны листіе; защото не бѣше врѣме на смокы-
14 ны-тѣ. И отговори Іисусъ и рече ѝ: Никой вече до вѣка да не яде плодъ отъ тебе. И слушахѫ *това* ученици-тѣ му.
15 И [з]дойдохѫ въ Іерусалимъ; и като влѣзе Іисусъ въ храмъ-тъ, начнѫ да испѫжда онѣзи, които продавахѫ и купувахѫ въ храмъ-тъ, и трѫпезы-тѣ на сребромѣнители-тѣ, и столове-тѣ на онѣзи, които
16 продавахѫ гълѫби, прѣтури. И не допущаше да прѣнесе нѣкой никакъвъ сѫсѫдъ
17 прѣзъ храмъ-тъ. И поучаваше и казуваше имъ: Не е ли писано: [и]„Домъ-тъ ми ще ся нарича домъ на молитвѫ за всичкы-тѣ народы?" а [і]вы го направихте „вертепъ
18 разбойническый." И [к]чухѫ книжници-тѣ и първосвященници-тѣ, и търсѣхѫ какъ да го погубятъ; защото му ся боехѫ; понеже [л]всичкый народъ ся удивяваше
19 на ученіе-то негово. И като мръкнѫ излѣзе вънъ отъ града.
20 И [м]сутринь-тѫ когато минувахѫ, видѣхѫ смоковницѫ-тѫ изсъхнѫлѫ отъ ко-
21 рень. И усѣти ся Петръ, и казува му: Равви, виждь, смоковница-та, коѭто про-
22 клѣ ты, изсъхнѫла. А Іисусъ отговори, и казува имъ: Имайте вѣрѫ въ Бога.
23 Защото [н]истинѫ ви казувамъ, че който рече на тѫзи горѫ: Дигни ся и хвърли ся въ море-то, и не ся подвои въ сърдце-то си, но повѣрува че онова което казува сбѫдва ся, ще му бѫде все що бы
24 реклъ. За това ви казувамъ: [о]Всичко каквото въ молбѫ-тѫ си просите, вѣрувайте че ще получите, и ще ви бѫде.
25 И когато стоите да ся молите, [п]прощавайте, ако имате нѣщо върху нѣкого, за да ви прости и Отецъ вашъ който е на
26 небеса ваши-тѣ съгрѣшенія. Но [р]ако вы не прощавате, нито Отецъ вашъ който е на небеса ще *ви* прости съгрѣшенія-та ваши.
27 И идуватъ пакъ въ Іерусалимъ; и [с]когато ходѣше въ храмъ-тъ, идуватъ при него първосвященници-тѣ и книжници-тѣ
28 и старѣйшины-тѣ, И казуватъ му: Съ коѭ власть правишь това: и кой ти даде тѫзи
29 власть да струвашь това? А Іисусъ отговори и рече имъ: Ще вы попытамъ и азъ еднѫ рѣчь; и отговорѣте ми, и ще ви ка-
30 жѫ съ коѭ власть правѭ това. Кръщеніе-то Іоанново отъ небе-то ли бѣше, или
31 отъ человѣцы-тѣ? отвѣщайте ми. И размышлявахѫ въ себе си и думахѫ: Ако
32 речемъ: Отъ небе-то, ще рече: А защо не повѣрувахте въ него? Но ако [т]речемъ: Отъ человѣцы-тѣ, боехѫ ся отъ народа; защото всичкы имахѫ Іоанна че бѣ наи-
33 стинѫ пророкъ. И отговорихѫ и рекохѫ на Іисуса: Не знаемъ. Тогазь Іисусъ отвѣща и рече имъ: Нито азъ ви казувамъ съ коѭ власть правѭ това.

ГЛАВА 12.

1 И [а]начнѫ да имъ говори съ притчы: Человѣкъ нѣкой си насади лозіе, и огради *го* съ плетъ, и ископа жлѣбъ, и съгради стълпъ, и даде го подъ наемъ на
2 земледѣлцы, и отиде. И во врѣме-то *на плодъ-тъ* проводи при земледѣлцы-тѣ едного раба, да земе отъ земледѣлцы-тѣ отъ
3 плодъ-тъ на лозіе-то. А тѣ го уловихѫ,
4 бихѫ *го* и *го* отпратихѫ празденъ. И пакъ проводи до тѣхъ другыго раба; и него като бихѫ съ каменіе, разбихѫ *му* гла-
5 вѫ-тѫ, и отпратихѫ го бесчестенъ. И пакъ проводи другыго; и него убихѫ; и множина другы, едны бихѫ, а другы убихѫ.
6 При това още понеже имаше единъ сынъ, любезенъ нему, проводи и него послѣдень до тѣхъ, и думаше: Ще ся посвѣнятъ отъ
7 сына ми. А тѣ земледѣлци рекохѫ помеждуси: Тойзи е наслѣдникъ-тъ; елате да го убіемъ, и наслѣдіе-то ще бѫде наше.
8 И хванахѫ го та *го* убихѫ, и хвърлихѫ
9 *го* вънъ отъ лозіе-то. Какво ще прочее да стори господарь-тъ на лозіе-то? Ще дойде и ще погуби тѣзи земледѣлцы, и
10 ще даде лозіе-то на другы. Не сте ли прочели *вы* нито това писаніе: „[б]Камыкъ-тъ който отвърлихѫ зидари-тѣ, той станѫ
11 глава на ѫглъ-тъ: Отъ Господа бы това
12 и чудесно е въ очи-тѣ ни?" И [в]искахѫ да го уловятъ; но ся убояхѫ отъ народа; понеже разумѣхѫ че на тѣхъ рече тѫзи притчѫ, и оставихѫ го и си отидохѫ.
13 И [г]провождатъ до него нѣкои отъ Фарисеи-тѣ и Иродіаны-тѣ, да го впримчатъ
14 въ думѫ. И тѣ като дойдохѫ казуватъ му: Учителю, знаемъ че си истинскый, и не тя е грыжа отъ никого; защото не гледашь на лице на человѣцы-тѣ, но по истинѫ пѫть-тъ Божій учишь; право ли е да дадемъ дань на Кесаря, или не? да

г Псал. 148; 1.
д Мат. 21; 12.
е Мат. 21; 18.
ж Мат. 21; 19.
з Мат. 21; 12. Лук. 19; 45. Іоан. 2; 14.
и Иса. 56; 7.
і Іер. 7; 11.
к Мат. 21; 45, 46. Лук. 19; 47.
л Мат. 7; 28. Гл. 1; 22. Лук. 4; 32.
м Мат. 21; 19.
н Мат. 17; 20. 21; 21. Лук. 17; 6.
о Мат. 7; 7. Лук. 11; 9. Іоан. 14; 13. 15; 7. 16; 24. Іак. 1; 5, 6.
п Мат. 6; 14. Кол. 3; 13.
р Мат. 18; 35.
с Мат. 21; 23. Лук. 20; 1.
т Мат. 3; 5. 14; 5. Гл. 6; 20.

а Мат. 21; 33. Лук. 20; 9.
б Псал. 118; 22.
в Мат. 21; 45, 46. Гл. 11; 18. Іоан. 7; 25, 30, 44.
г Мат. 22; 15. Лук. 20; 20.

15 дадемъ ли, или да не дадемъ? А той като позна лицемѣріе-то имъ, рече имъ: Защо мя искушавате? донесѣте ми единъ дина-16 рій да видіѫ. И тѣ му донесохѫ. И казува имъ: Чій е тойзи образъ и надписъ-тъ? 17 А тѣ му рекохѫ: Кесаревъ. И отговори Іисусъ и рече имъ: Отдайте Кесаревы-тѣ Кесарю, и Божіи-тѣ Богу. И почудихѫ ся на него.

18 И [д]идуватъ при него Саддукеи, [е]които казуватъ че нѣма въскрьсеніе; и попита-19 хѫ го, и казувахѫ: Учителю, [ж]Моисей написа намъ, че ако умре на нѣкого братъ му, и остави женѫ, а чада не остави, да земе братъ му женѫ му, и да възстави 20 сѣме на брата си. И тъй имаше седмь братія; и първый-тъ зѣ женѫ, и когато 21 умрѣ не остави сѣме. И зѣ іѫ вторый-тъ, и умрѣ, и нито той остави сѣме; и третій-22 тъ такожде. И земахѫ іѫ и седмина-та, и не оставихѫ сѣме; най подирь отъ всич-23 кы-тѣ умрѣ и жена-та. Въ въскрьсеніе-то прочее, когато въскрьснѫтъ, на кого отъ тѣхъ ще бѫде тя жена? защото и сед-24 мина-та іѫ имахѫ за женѫ. И отговори Іисусъ и рече имъ: Не за това ли заблуждавате, понеже не познавате писанія-та, 25 нито силѫ-тѫ Божіѫ? Защото когато въскрьснѫтъ отъ мьртвы-тѣ, нито ся женятъ нито за мѫжъ отиватъ; [з]но сѫ ка-26 то ангелы-тѣ които сѫ на небеса. А за мьртвы-тѣ че ще въскрьснѫтъ, не сте ли прочели въ книгѫ-тѫ Моисеевѫ за кѫпинѫ-тѫ, какъ му рече Богъ и каза: [и]„Азъ сьмь Богъ Авраамовъ, и Богъ Ісаа-27 ковъ, и Богъ Іакововъ." *Богъ* не е Богъ на мьртвы-тѣ, но Богъ на живы-тѣ: прочее вы заблуждавате много.

28 И [і]единъ отъ книжницы-тѣ, който гы чу като ся прѣпирахѫ, и позна че добрѣ имъ отговори, пристѫпи и го попыта: Коя заповѣдь е отъ всичкы-тѣ най първа? 29 А Іисусъ му отговори: Най първа отъ всичкы-тѣ заповѣди е: [к]„Слушай, Израилю: Господь Богъ нашъ е единъ Господь: 30 И да възлюбишь Господа Бога твоего съсъ всичко-то си сьрдце, и съсъ всичкѫ-тѫ си душѫ, и съсъ всичкый-тъ си умъ, и съсъ всичкѫ-тѫ си силѫ." Тая е първа-та за-31 повѣдь. И втора подобна ней: [л]„Да възлюбишь ближняго твоего както себе си." По голѣма отъ тѣзи друга заповѣдь нѣма. 32 И рече му книжникъ-тъ: Добрѣ, учителю, право си казалъ, че единъ е Богъ, и [м]нѣма 33 другъ освѣнь него, И да го люби нѣкой съсъ все сьрдце, и съсъ всичкый си разумъ, и съсъ всичкѫ душѫ, и съсъ всичкѫ силѫ, и да люби ближняго своего както себе си, *то* [н]е повече отъ всичкы-тѣ все-34 съжьженія и жертвы. И като видѣ Іисусъ че разумно отвѣща, рече му: Не си далечь отъ царство-то Божіе. [о]И никой вече не смѣяше да го попыта *за нѣщо.*

35 И [п]отговори Іисусъ, когато поучаваше въ храмъ-тъ, и казуваше: Какъ казуватъ книжници-тѣ че Христосъ е сынъ Дави-36 довъ? Защото самъ той Давидъ рече [р]чрѣзъ Духа Святаго: [с]„Рече Господь Господу моему: Сѣдни отъ деснѫ-тѫ ми странѫ, доклѣ положѫ врагове-тѣ твои подножіе 37 на нозѣ-тѣ ти." И тъй самъ си Давидъ го нарича Господь; и отъ дѣ е сынъ неговъ? И много-то народъ слушаше го съ благодареніе.

38 И [т]казуваше имъ въ поученіе-то си: [у]Пазѣте ся отъ книжницы-тѣ, които ищѫтъ да ходятъ прѣмѣнени, [ф]и *обычатъ* 39 поздравенія по пазары-тѣ, И прѣдни-тѣ сѣдалища въ съборища-та, и първы-тѣ 40 мѣста на вечерянія-та; Тѣзи, [х]които испояждатъ на вдовицы-тѣ домове-тѣ, и за причинѫ правятъ дългы молитвы; тѣ ще пріемѫтъ по голѣмо осѫжданіе.

41 И [ц]сѣднѫ Іисусъ срещѫ съкровищницѫ-тѫ, та гледаше какъ туряше народъ-тъ пары [ч]въ съкровищницѫ-тѫ; и много бо-42 гати туряхѫ много. И дойде една вдовица сирота и тури двѣ лепты, сирѣчь единъ 43 кодрантъ. И призва ученицы-тѣ си, и казува имъ: Истинѫ ви казувамъ: [ш]Тая сирота вдовица тури най много отъ всичкы-тѣ които турихѫ въ съкровищницѫ-44 тѫ; Защото всичкы турихѫ отъ изобиліе-то си, а тя отъ нѣманіе-то си тури всичко що имаше, [щ]всичкый-тъ си имотъ.

ГЛАВА 13.

1 И [а]когато излѣзуваше отъ храмъ-тъ, казува му единъ отъ ученицы-тѣ му: Учителю, виждь, каквы каменіе и каквы зда-2 нія! А Іисусъ отговори и рече му: Видишь ли тѣзи голѣмы зданія? [б]нѣма да остане камыкъ на камыкъ, който да ся 3 не съсыпе.. И когато сѣдѣше той на горѫ-тѫ Елеонскѫ, срещѫ храмъ-тъ, попытахѫ го на самѣ Петръ, и Іаковъ и 4 Іоаннъ и Андрей: [в]Кажи ни, кога ще бѫде това, и кое е знаменіе-то когато всичко 5 това има да ся свърши? А Іисусъ имъ отговори, и начнѫ да казува: [г]Пазѣте ся 6 да вы не прѣльсти нѣкой; Защото мнозина ще дойдѫтъ въ мое име, и ще рекѫтъ: Азъ сьмь *Христосъ*, и ще прѣль-

д Мат. 22; 23. Лук. 20; 27.
е Дѣян. 23; 8.
ж Втор. 25; 5.
з 1 Кор. 15; 42, 49, 52.
и Исх. 3; 6.
і Мат. 22; 35.
к Втор. 6; 4. Лук. 10; 27.
л Лев. 19; 18. Мат. 22; 39. Рим. 13; 9. Гл. 5; 14. Іак. 2; 8.
м Втор. 4; 39. Иса. 45; 6, 14. 46; 9.
н 1 Цар. 15; 22. Осія 6; 6. Мих. 6; 6, 7, 8.
о Мат. 22; 46.
п Мат. 22; 41. Лук. 20; 41.
р 2 Цар. 23; 2.
с Псал. 110; 1.
т Гл. 4; 2.
у Мат. 23; 1 и дрг. Лук. 20; 46.
ф Лук. 11; 43.
х Мат. 23; 14.
ц Лук. 21; 1.
ч 4 Цар. 12; 9.
ш 2 Кор. 8; 12.
щ Втор. 24; 6. 1 Іоан. 3; 17.

а Мат. 24; 1. Лук. 21; 5.
б Лук. 19; 44.
в Мат. 24; 3. Лук. 21; 7.
г Іер. 29; 8. Ефес. 5; 6. 1 Сол. 2; 3.

7 стятъ мнозина. А кога чуете бойове и слухове военны, недѣйте ся смущава; защото *това* трѣбва да бѫде; но не е още 8 свършеніе-то. Защото ще ся повдигне народъ върхъ народъ, и царство върхъ царство, и ще бѫдѫтъ трусове по *нѣкои* мѣста, и ще бѫдѫтъ гладове и размирицы: 9 [д]тѣзи сѫ начало на болѣзни. А [е]вы пазѣте сами себе си; защото ще вы прѣдадѫтъ на сѫдовища, и на съборища ще вы біѭтъ, и прѣдъ войводы и царіе ще вы искарування заради мене, за свидѣтел-10 ство тѣмъ. И [ж]трѣбва първомъ да ся проповѣда евангеліе-то на всичкы-тѣ народы.
11 А [з]когато вы поведѫтъ на прѣдаваніе, недѣйте ся отъ по напрѣдъ грыжи, какво ще продумате, нито прѣговаряйте; но което ви ся даде въ онзи часъ, [и]това говорѣте; защото не сте вы, които ще го-12 ворите, но Духъ Святый. И [і]ще прѣдаде братъ брата на смърть, и отецъ чадо, и ще ся подигнѫтъ чада върхъ родители, 13 и ще гы умъртвятъ. И [к]ще бѫдете ненавиждани отъ всичкы заради мое-то име; а [л]който прѣтърпи до край, той ще спасенъ да бѫде.

14 [м]И кога видите мързость-тѫ на запустѣніе-то, [н]реченѫ-тѫ отъ пророка Даніила, че стои дѣто не подобава: (който чете нека разумѣва;) тогази [о]които сѫ 15 въ Іудеѭ да бѣгатъ по горы-тѣ: И който е на кѫщѫ-тѫ на покрывъ-тъ, да не слѣзува въ кѫщи, нито да влѣзува да земе 16 нѣщо отъ кѫщѫ-тѫ си: И който е на нивѫ, да ся не враща назадъ да земе дре-17 хѫ-тѫ си. А [п]горко на непраздны-тѣ, и 18 на доящы-тѣ прѣзъ онѣзи дни. И молѣте 19 ся да не бѫде бѣганіе-то ви зимѣ; [р]Защото *прѣзъ* онѣзи дни ще бѫде таквази скърбь, каквато не е была отъ начало на създаніе-то което създаде Богъ, до нынѣ, 20 нито ще бѫде. И ако Богъ не бы скратилъ *онѣзи* дни, не бы ся избавила ни една плъть; но заради избранны-тѣ, *които* из-21 бра, скратилъ е дни-тѣ. И [с]тогази ако ви рече нѣкой: Ето тука е Христосъ, или: 22 Ето тамъ, не вѣрувайте. Защото ще ся подигнѫтъ лъжехристи и лъжепророци; и ще покажѫтъ знаменія и чудеса, за да прѣльстятъ, ако е възможно, и избранны-23 тѣ. А [т]вы ся пазѣте: ето, прѣдказахъ 24 ви всичко. Но [у]прѣзъ онѣзи дни, слѣдъ онѫзи скърбь, слънце-то ще потъмнѣе, и луна-та не ще да даде свѣтеніе-то си; 25 И звѣзды-тѣ отъ небе-то ще слитатъ; и силы-тѣ които сѫ въ небеса ще ся поко-26 лебаѭтъ. И [ф]тогази ще видятъ Сына человѣческаго че иде на облацы съ голѣмѫ 27 силѫ и славѫ. И тогази ще проводи ангелы-тѣ си и ще събере избранны-тѣ свои отъ четыри-тѣ вѣтра, отъ край земѭ-тѫ до край небе-то.

28 А [х]отъ смоковницѫ-тѫ научѣте притчѫ; когато вече вѣйкы-тѣ ѝ омекнѫтъ и развиватъ листіе-тѣ *си*, знаете вече че е близу 29 лѣто-то. Така и вы, кога видите това че става, да знаете че е близу, на врата-та. 30 Истинѫ ви казувамъ, че нѣма да прѣмине тойзи родъ, доклѣ не бѫде всичко това. 31 [ц]Небе-то и земя-та ще прѣминѫтъ; но 32 мои-тѣ думы нѣма да прѣминѫтъ. А за онзи день и часъ никой не знае, нито ангели-тѣ, които сѫ на небеса, нито Сынъ-тъ, тъкмо Отецъ.

33 [ч]Пазѣте ся, бдѣте и молѣте ся; защото 34 не знаете кога ще бѫде врѣме-то. [ш]*Понеже това ще бѫде* както кога человѣкъ нѣкой отиде на пѫть, и остави кѫщѫ-тѫ си, и даде власть-тѫ на рабы-тѣ си, и всякому неговѫ-тѫ му работѫ, и на вра-35 тарь-тъ повелѣ да е буденъ. И тъй [щ]бѫдѣте будни *и вы:* (защото не знаете кога ще дойде господарь-тъ на кѫщѫ-тѫ, вечерь-тѫ, или по срѣдъ нощь, или кога 36 пѣе пѣтель-тъ, *или* зарань-тѫ:) Да не бы като дойде внезапно да вы намѣри че 37 спите. И това що казувамъ на васъ, на всичкы *го* казувамъ: Будни бѫдѣте.

ГЛАВА 14.

1 [а]А слѣдъ два дни бѣше пасха и бесквасни-тѣ *хлѣбове:* и търсѣхѫ първосвященници-тѣ и книжници-тѣ какъ да го уло-2 вятъ съ измамѫ, и да го убіѭтъ. И думахѫ: Да не е въ праздникъ-тъ, за да не стане мълва въ народъ-тъ.

3 И [б]когато бѣше той во Виѳаніѭ, въ домъ-тъ на Симона прокаженнаго, и сѣдѣше на трѫпезѫ-тѫ, дойде една жена, която имаше алавастръ съ миро нардово, чисто *и* скѫпо; и като разби алавастръ-тъ, 4 излѣ *миро-то* на главѫ-тѫ му. А имаше нѣкои, които негодувахѫ въ себе си, и думахѫ: Защо станѫ тая пагуба на ми-5 ро-то? Защото можаше то да ся продаде *за* повече отъ триста пѣнязи, и да ся раздадѫтъ на сиромасы-тѣ, и роптаяхѫ на 6 неѭ. Но Іисусъ рече: Оставѣте ѭ; защо ѝ досаждате? добрѫ работѫ стори на ме-

д Мат. 24; 8.
е Мат. 10; 17, 18. 24; 9. Отк. 2; 10.
ж Мат. 24; 14.
з Мат. 10; 19. Лук. 12; 11. 21; 14.
и Дѣян. 2; 4. 4; 8, 31.
і Мих. 7; 6. Мат. 10; 21. 24; 10. Лук. 21; 16.
к Мат. 24; 9. Лук. 21; 17.
л Дан. 12; 12. Мат. 10; 22. 24; 13. Отк. 2; 10.
м Мат. 24; 15.
н Дан. 9; 27.
о Лук. 21; 21.
п Лук. 21; 23. 23; 29.
р Дан. 9; 26. 12; 1. Іонл. 2; 2. Мат. 24; 21.
с Мат. 24; 23. Лук. 17; 23. 21; 8.
т 2 Пет. 3; 17.
у Дан. 7; 10. Соф. 1; 15. Мат. 24; 29 и дрг. Лук. 21; 25.
ф Дан. 7; 13, 14. Мат. 16; 27. 24; 30. Гл. 14; 62. Дѣян. 1; 11. 1 Сол. 4; 16. 2 Сол. 1; 7, 10. Отк. 1; 7.
х Мат. 24; 32. Лук. 21; 29 и дрг.
ц Иса. 40; 8.
ч Мат. 24; 42. 25; 13. Лук. 12; 40. 21; 34. Рим. 13; 11. 1 Сол. 5; 6.
ш Мат. 24; 45. 25; 14.
щ Мат. 24; 42, 44.

а Мат 26; 2. Лук. 22; 1. Іоан 11; 55. 13; 1.
б Мат. 26; 6. Іоан. 12; 1, 3. Лук. 7; 37.

7 не. Защото [в]сиромасы-тѣ всякога имате съсъ себе си, и когато щете можете да имъ сторите добро; мене обаче всякога 8 нѣмате. Това което можаше тя го стори; прѣдвари да помаже съ миро тѣло-то ми 9 за погребеніе. Истинѫ ви казувамъ: Дѣто че ся проповѣда това евангеліе по всичкый-тъ свѣтъ, и това което стори тя, ще ся казува за споменъ неинъ.

10 Тогазь [г]Іуда Искаріотскый, единъ отъ дванадесеть-тѣ, отиде при първосвящен- 11 ницы-тѣ, да го прѣдаде тѣмъ. И тѣ като чухѫ въврадувахѫ ся; и обѣщахѫ ся да му дадѫтъ сребро; и търсѣше какъ да го прѣдаде на сгодно врѣме.

12 И [д]въ първый-тъ день на бесквасны-тѣ *хлѣбове*, когато коляхѫ жертвы за пасхѫ-тѫ, казуватъ му ученици-тѣ му: Дѣ ищешь да идемъ и да приготвимъ да ядешь па- 13 схѫ-тѫ? И провожда двама отъ ученицы-тѣ си, и казува имъ: Идѣте въ градъ-тъ; и ще вы срѣщне человѣкъ който носи 14 кърчагъ съ водѫ; идѣте вслѣдъ него. И дѣто влѣзе, речѣте на стопанинъ-тъ на тѫзи кѫщѫ: Учитель-тъ казува: Дѣ е виталница-та, дѣто ще ямъ пасхѫ-тѫ съ 15 ученицы-тѣ си? И той ще ви посочи горницѫ голѣмѫ, постланѫ, готовѫ; тамъ 16 ни приготвѣте. И излѣзохѫ ученици-тѣ му, и дойдохѫ въ градъ-тъ, и намѣрихѫ както имъ рече, и приготвихѫ пасхѫ-тѫ.

17 И [е]като станѫ вечеръ, дойде съ два- 18 надесеть-тѣ. И когато сѣдѣхѫ на трѫпезѫ-тѫ и ядѣхѫ, рече Іисусъ: Истинѫ ви казувамъ: Единъ отъ васъ ще мя прѣдаде, 19 който яде съ мене. А тѣ начнѫхѫ да скърбятъ, и да му казуватъ единъ по единъ: 20 Да ли *сьмь* азъ? и другъ: Да ли *сьмь* азъ? А той отговори и рече имъ: Единъ отъ дванадесеть-тѣ е, който затопява съ мене въ 21 блюдо-то. [ж]Сынъ человѣческый отхожда, както е писано за него; но тежко и горко на тогози человѣка, чрѣзъ когото Сынъ человѣческый ся прѣдава; добрѣ бы было за тогози человѣка, ако не бѣ ся родилъ.

22 И [з]когато ядѣхѫ, зѣ Іисусъ хлѣбъ, и като благослови, прѣломи та имъ даде, и рече: Земѣте, яждте; това е тѣло-то 23 мое. И зѣ чашѫ-тѫ, благодари и даде имъ; 24 и пихѫ отъ неѭ всичкы. И рече имъ: Тая е моя-та кръвь на новый-тъ завѣтъ, 25 която ся за мнозина излива; Истинѫ ви казувамъ, че нѣма вече да піѭ отъ плодъ-тъ на лозѫ-тѫ, до онзи день, когато го піѭ ново въ царство-то Божіе.

26 И [и]като испѣхѫ пѣснь, излѣзохѫ на го- 27 рѫ-тѫ Елеонскѫ. И [і]казува имъ Іисусъ: Всинца вы ще ся соблазните въ мене тѫзи нощь; защото е писано: [к]„Ще поразіѭ пастырь-тъ, и ще ся распрьснѫтъ овцы-тѣ.“ 28 [л]Но подирь въскрьсеніе-то си ще вы прѣд- 29 варіѭ въ Галилеѭ. [м]А Петръ му рече: И всичкы ако ся соблазнятъ, азъ обаче 30 не. И казува му Іисусъ: Истинѫ ти казувамъ, че днесь, тѫзи нощь, прѣди да пѣе пѣтель-тъ дважь, ты три пѫти ще ся от- 31 речешь отъ мене. А той още повече казуваше: Ако стане нужда и да умрѫ съ тебе наедно, нѣма да ся отрекѫ отъ тебе. Подобно казувахѫ и всичкы-тѣ *другы*.

32 И [н]идуватъ на едно мѣсто което ся казуваше Геѳсиманія; и казува на ученицы-тѣ си: Сѣдѣте тука, доклѣ ся азъ помолѭ. 33 И зема съсъ себе си Петра и Іакова и Іоанна, и начнѫ да ся ужасава и да тѫ- 34 жи; И казува имъ: [о]Прискърбна е душата ми до смърть; постойте тука, и будни 35 бѫдѣте. И щомъ позаминѫ малко, паднѫ на земѭ-тѫ, и моляше ся, ако е възмо- 36 жно да замине отъ него *тойзи* часъ; И думаше: [п]Авва, Отче; [р]на тебе е всичко възможно; замини мя съ тѫзи чашѫ; 37 [с]но не което азъ ищѫ, но което ты. Враща ся и намѣрува гы заспали; и казува на Петра: Симоне, спишь ли? не можѐ 38 ли единъ часъ да постоишь буденъ? Бдѣте и молѣте ся, да не бы въ искушеніе да влѣзете: [т]духъ-тъ е бодръ, а плъть-та 39 немощна. И пакъ отиде та ся помоли, 40 и рече исто-то слово. И когато ся върнѫ, намѣри гы пакъ заспали, защото очи-тѣ имъ бѣхѫ отегнѫли, и не знаехѫ що да му отговорятъ.

41 И идува третій пѫть и казува имъ: Спѣте отъ сега и почивайте; доста е: [у]дойде часъ-тъ; ето, прѣдава ся Сынъ человѣческый въ рѫцѣ-тѣ на грѣшницы- 42 тѣ. [ф]Станѣте, да идемъ; ето, тойзи който мя прѣдава приближи.

43 И [х]тутакси, още като говорѣше, дойде Іуда, който бѣше единъ отъ дванадесеть-тѣ, и съ него народъ много съ ножове и сопы, отъ първосвященницы-тѣ и книж- 44 ницы-тѣ и старѣйшины-тѣ. А тойзи който го прѣдаваше бѣше имъ далъ знакъ, и реклъ: Когото цѣлунѫ, той е; уловѣте 45 го и заведѣте го съ припазваніе. И когато дойде, тутакси пристѫпи при него; и казува: Равви, Равви; и цѣлунѫ го. 46 И тѣ турихѫ на него рѫцѣ, и уловихѫ 47 го. А единъ отъ прѣдстоящы-тѣ измъкнѫ ножъ-тъ *си*, и удари рабъ-тъ първосвя- 48 щенниковъ, и отсѣче му ухо-то. И [ц]отговори Іисусъ и рече имъ: Както на разбойникъ ли излѣзохте съ ножове и сопы 49 да мя уловите? Всякой день бѣхъ при

[в] Втор. 15; 11.
[г] Мат. 26; 14. Лук. 22; 3, 4.
[д] Мат. 26; 17. Лук. 22; 7.
[е] Мат. 26; 20 и друг.
[ж] Мат. 26; 24. Лук. 22; 22.
[з] Мат. 26; 26. Лук. 22; 19. 1 Кор. 11; 23.
[и] Мат. 26; 30.
[і] Мат. 26; 31.
[к] Зах. 13; 7.
[л] Гл. 16; 7.
[м] Мат. 26; 33, 34. Лук. 22; 33; 34. Іоан. 13; 37, 38.
[н] Мат. 26; 36. Лук. 22; 39. Іоан. 18; 1.
[о] Іоан. 12; 27.
[п] Рим. 8; 15. Гал. 4; 6.
[р] Евр. 5; 7.
[с] Іоан. 5; 30. 6; 38.
[т] Рим. 7; 23. Гал. 5; 17.
[у] Іоан. 13; 1.
[ф] Мат. 26; 46. Іоан. 18; 1, 2.
[х] Мат. 26; 47. Лук. 22; 47. Іоан. 18; 3.
[ц] Мат. 26; 55. Лук. 22; 52.

васъ въ храмъ-тъ и поучавахъ, и не мя уловихте; но *това станж* [ч]за да ся сбжджтъ писанія-та. 50 Тогазь го [ш]оставихж 51 всичкы и побѣгнжхж. И слѣдуваше го нѣкой си момъкъ, обвитъ съ плащаницж 52 по голо; и уловихж го момци-тѣ. А той остави плащаницж-тж, и побѣгнж отъ тѣхъ голъ.

53 И [щ]заведохж Іисуса при първосвященника; и събиратъ ся при него всичкы-тѣ първосвященници и старѣйшины-тѣ и 54 книжници-тѣ. И Петръ отъ далечь го послѣдува до вжтрѣ въ дворъ-тъ на първосвященника, и сѣдѣше наедно съсъ слу- 55 гы-тѣ и грѣяше ся при огнь-тъ. [ъ]А първосвященници-тѣ и всичкый-тъ съвѣтъ търсѣхж свидѣтелство върхъ Іисуса да 56 го убіжтъ, и не намѣрувахж; Защото мнозина свидѣтелствувахж лъжы на него; но свидѣтелства-та не бѣхж съгласны. 57 И станжхж нѣкои и лъжесвидѣтелству- 58 вахж върхъ него и казувахж: Ный го чухмы да говори: [ы]Азъ ще развалж тойзи храмъ направенъ съ ржкж, и въ три дни ще съзидж другъ съ ржкж не 59 направенъ. Но нито така бѣ съгласно сви- 60 дѣтелство-то имъ. И [ь]станж първосвященникъ-тъ на срѣдъ, та попыта Іисуса и рече: Не отговаряшь ли нищо? какво 61 свидѣтелствуватъ тѣзи върхъ тебе? [ѣ]А той мълчеше, и не отговори нищо. [ю]Пакъ го попыта първосвященникъ-тъ и казуваше му: Ты ли си Христосъ, Сынъ-тъ 62 на Благословеннаго? А Іисусъ рече: Азъ сьмь; и [я]ще видите Сына человѣческаго че сѣди отдесно на силж-тж, и че иде съ 63 облацы-тѣ небесны. Тогази първосвященникъ-тъ раздра дрехы-тѣ си, и рече: Каквж още потрѣбж имамы за свидѣтели? 64 Чухте богохулство-то; какъ ви ся види? и всичкы-тѣ го осждихж че е повиненъ 65 на смьрть. И начнжхж нѣкои да го заплюватъ, и да прикрыватъ лице-то му, и да го бжхтатъ, и да му казуватъ: Проречи. И слугы-тѣ го удряхж съ плѣсницы.

66 И [аа]когато бѣше Петръ долу въ дворъ-тъ, идува една отъ слугыни-тѣ първосвя- 67 щенниковы; И като видѣ Петра че ся грѣе, погледнж го и рече: И ты бѣше 68 съ Іисуса Назарянина. А той ся отрече, и каза: Не знамъ, нито разбирамъ що казувашь ты. И [бб]излѣзе вънъ на прѣдъ 69 дворъ-тъ и пѣтель-тъ пѣя. И слугынята като го видѣ пакъ, начнж да казува на прѣдстоящы-тѣ, че тойзи е отъ тѣхъ. 70 А той пакъ ся отричаше. [а]И слѣдъ малко, прѣдстоящи-тѣ пакъ казувахж на Петра: Наистинж отъ тѣхъ си; [б]защото си Галилеянинъ, и говореніе-то ти прилича. 71 А той начнж да проклѣва и да ся кълне: Не знаж тогозь человѣка, когото казу- 72 вате. И [в]пѣтель-тъ пѣя вторый пжть. И поменж Петръ рѣчь-тж, коіжто му рече Іисусъ: Че прѣди пѣтель-тъ дваждь да пѣе, трижды ще ся отречешь отъ мене. И начнж да плаче.

ГЛАВА 15.

1 И [а]завчасъ на сутринь-тж совѣтувахж ся първосвященници-тѣ съсъ старѣйшины-тѣ и книжницы-тѣ, и всичкый совѣтъ, и връзахж Іисуса та *го* заведохж и прѣда- 2 дохж *го* на Пилата. И [б]попыта го Пилатъ: Ты ли си царь-тъ на Іудеи-тѣ? А той от- 3 говори и рече му: Ты казувашь. И обвинявахж го първосвященници-тѣ много. 4 А [в]Пилатъ пакъ го попыта и рече: Не отговаряшь ли нищо? виждь, колко сви- 5 дѣтелствуватъ върхъ тебе. Но [г]Іисусъ пакъ не отговори нищо, така щото Пилатъ ся чудѣше.

6 А [д]на праздникъ-тъ пущаше имъ по едного отъ запрѣны-тѣ, когото бы поис- 7 кали. А *тогази* бѣ запрѣнъ *нѣкой си* на име Варавва, съ другы-тѣ размирницы, които по размирицж-тж направихж убій- 8 ство. И народъ-тъ извыка, и начнж да ище *да стори Пилатъ* както имъ всякога 9 правѣше. А Пилатъ имъ отговори, и рече: Ищете ли да ви пуснж царь-тъ Іудейскый? 10 Понеже знаеше че отъ зависть го прѣда- 11 дохж първосвященници-тѣ. [е]Но първосвященници-тѣ нагласихж народъ-тъ *да ищжтъ* да имъ пусне по добрѣ Вараввж. 12 И Пилатъ отговори пакъ и рече имъ: Но що ищете да сторж *тогози* когото казу- 13 вате царь Іудейскый? А тѣ пакъ извыка- 14 хж: Распни го. А Пилатъ имъ казуваше: Че какво зло е сторилъ? Но тѣ по мно- 15 го извыкахж: Распни го. [ж]Тогазь Пилатъ, понеже ищѣше да стори угодно-то на народа, пуснж имъ Вараввж, а Іисуса като го би, прѣдаде го на распятіе.

16 [з]И войни-тѣ го заведохж отвжтрѣ дворъ-тъ, то есть въ преторіж-тж, и свыкахж 17 всичкый-тъ полкъ. И облѣкохж му багрѣницж, исплѣтохж и вѣнецъ отъ търніе 18 и наложихж го на *главж-тж* му, И начнжхж да го поздравяватъ *и да казуватъ:* 19 Радуй ся, Царю Іудейскый! И удряхж го по главж-тж съ тръсть, и заплювахж го; и колѣничахж, та му ся кланяхж. 20 И слѣдъ като му ся поругахж, съблѣкохж

ч Псал. 22; 6. Иса. 53; 7 и драг. Лук. 22; 37. 24; 44.
ш Псал. 88; 8. Ст. 27.
щ Мат. 26; 57. Лук. 22; 54. Іоан. 18; 13.
ъ Мат. 26; 59.
ы Гл. 15; 29. Іоан. 2; 19.
ь Мат. 26; 62.
ѣ Иса. 53; 7.
ю Мат. 26; 63.
я Мат. 24; 30. 26; 64. Лук. 22; 69.
аа Мат. 26; 58, 69. Лук. 22; 55. Іоан. 18; 16.
бб Мат. 26; 71. Лук. 22; 58. Іоан. 18; 25.
а Мат. 26; 73. Лук. 22; 59. Іоан. 18; 26.
б Дѣян. 2; 7.
в Мат. 26; 75.

—

а Псал. 2; 2. Мат. 27; 1. Лук. 22; 66. 23; 1. Іоан. 18; 28. Дѣян. 3; 13. 4; 26.
б Мат. 27; 11.
в Мат. 27; 13.
г Иса. 53; 7. Іоан. 19; 9.
д Мат. 27; 15. Лук. 23; 17. Іоан. 18; 39.
е Мат. 27; 20. Дѣян. 3; 14.
ж Мат. 27; 26. Іоан. 19; 1, 10.
з Мат. 27; 27.

му багрѣницѫ-тѫ, и облѣкохѫ го въ неговы-тѣ дрехы, и го изведохѫ вънъ, да го распнѫтъ. 21 И [н]накарватъ нѣкого си Симона Киринейца бащѫ на Александра и Руфа който минуваше, като си идѣше отъ нивѫ-тѫ, да носи крьстъ-тъ му.

22 И [і]завождатъ *Іисуса* на мѣсто-то Голгоѳа, 23 което ся тълкува Лобно мѣсто. И [к]давахѫ му да піе вино смѣсено съсъ смирнѫ, но той не поѐ. 24 И като го распнѫхѫ, [л]подѣлихѫ дрехы-тѣ му, и хвърлихѫ жрѣбіе на тѣхъ, кой кое да земе. 25 [м]А бѣ третій часъ, и го распнѫхѫ. 26 И [н]надписъ-тъ на обвиненіе-то му бѣ надписанъ: ЦАРЬ-ТЪ ІУДЕЙСКЫЙ. 27 И [о]съ него распнѫхѫ двама разбойницы, единого отъ десно и единого отъ лѣво нему. 28 И ся испълни писаніе-то което казува: [п]„И съ беззаконны-тѣ ся вмѣни.“ 29 И [р]които минувахѫ отъ тамо хуляхѫ го, и кывахѫ съ главы, и казувахѫ: Уха, [с]ты който разваляшь храмъ-тъ и въ три дни го съзиждувашь, 30 Спаси себе си, и слѣзь отъ крьстъ-тъ. 31 Подобно и първосвященници-тѣ съ книжницы-тѣ присмивахѫ *му* ся помежду си и думахѫ: Другы е избавилъ, *а пакъ* себе си не може да избави. 32 Христосъ царь-тъ Израилевъ нека слѣзе сега отъ крьстъ-тъ, да видимъ и да повѣрувамы. [т]И распѣти-тѣ съ него укорявахѫ го. 33 И [у]като дойде шестый-тъ часъ, станѫ тьма по всичкѫ-тѫ землѭ, до деветый-тъ 34 часъ. И по деветь-тѣ часа извыка Іисусъ съ голѣмъ гласъ, и рече: [ф]„Елой, Елой, лама савахѳаній?“ което ще ся рече: „Боже мой, Боже мой, защо си мя оставила?“ 35 И нѣкои отъ стоящы-тѣ тамо, като чухѫ, 36 казувахѫ: Ето, Иліѭ выка. И [х]завтече ся единъ, и напълни гѫбѫ съ оцетъ, и обви ѭ на тръсть, [ц]та му даваше да піе, и казуваше: Оставѣте да видимъ да ли ще дойде Илія да го снеме.

37 А [ч]Іисусъ като издаде гласъ голѣмъ, 38 издъхнѫ. И [ш]завѣса-та на храмъ-тъ ся 39 раздра на двѣ, отъ горѣ до долу. А [щ]като видѣ стотникъ-тъ, който стоеше срещѫ него, че, като извыка така, издъхнѫ, рече: Наистинѫ тойзи человѣкъ бѣше Сынъ 40 Божій. [ъ]Имаше още и жены които гледахѫ [ы]отъ далечь, между които бѣ и Марія Магдалина, и Марія майка-та на Іакова 41 малаго и на Іосія, и Саломія; Които, и когато бѣше *Іисусъ* въ Галилеѭ, [ь]слѣдувахѫ го, и слугувахѫ му; и другы много, които бѣхѫ възлѣзли съ него въ Іерусалимъ.

42 И [ѣ]когато вече станѫ вечерь, (защото бѣше петъкъ, сирѣчь срещѫ сѫбботѫ:) 43 Дойде Іосифъ отъ Аримаѳея, почетенъ *единъ* совѣтникъ, който и [ю]той ожидаше царство-то Божіе; и дързнѫ, та влѣзе при Пилата, и поиска тѣло-то Іисусово. 44 А Пилатъ ся почуди да ли е вече умрѣлъ; и повыка стотникъ-тъ, та го попыта, 45 отколѣ ли е умрѣлъ. И като ся научи отъ 46 стотника, подари тѣло-то Іосифу. [я]И той купи плащаницѫ, и снѣ го, та го обви съ плащаницѫ-тѫ; и положи го въ гробъ, който бѣ изсѣченъ отъ камыкъ, и привали 47 камыкъ надъ врата-та на гробъ-тъ. А Марія Магдалина и Марія *майка-та* Іосіева гледахѫ дѣ го полагахѫ.

ГЛАВА 16.

1 И [а]като ся минѫ сѫббота-та, Марія Магдалина и Марія *майка-та* Іаковова и Саломія [б]купихѫ ароматы, за да дойдѫтъ 2 и да го помажѫтъ. И [в]много рано въ първый-тъ *день* на седмицѫ-тѫ идуватъ на 3 гробъ-тъ, когато изгрѣя слънце-то. И казувахѫ си помежду си: Кой ще ни отвали камыкъ-тъ отъ врата-та на гробъ-тъ? 4 И като погледнѫхѫ, видѣхѫ че камыкъ-тъ бѣ отваленъ; защото бѣше твърдѣ голѣмъ. 5 И [г]като влѣзохѫ въ гробъ-тъ, видѣхѫ единого юношѫ че сѣдѣше отъ десно, облѣченъ въ бѣлѫ одеждѫ; и ужасихѫ 6 ся. А [д]той имъ казува: Недѣйте ся ужасава: Іисуса търсите Назарянина распѣтаго; въскрьснѫ, не е тука; ето мѣсто-7 то дѣто го положихѫ. Но идѣте, кажѣте на ученицы-тѣ му и на Петра, че отива прѣди васъ въ Галилеѭ; тамъ ще го ви-8 дите, [е]както ви рече. И *тѣ* излѣзохѫ скоро, и побѣгнѫхѫ отъ гробъ-тъ; понеже трепетъ и ужасъ бѣше гы обзѣлъ; [ж]и не рекохѫ никому нищо; защото ся боехѫ.

9 И като въскрьснѫ рано въ първый-тъ *день* на седмицѫ-тѫ, [з]яви ся най първо на Маріѭ Магдалинѫ, [и]отъ коѭто бѣ испѫдилъ седмь бѣсове. 10 [і]Тя отиде та извѣсти на тыя които бѣхѫ съ него, когато жалѣяхѫ и плачахѫ. 11 И тѣ като [к]чухѫ че е живъ и че го е видѣла, не хванѫхѫ вѣрѫ.

12 Слѣдъ това яви ся въ другъ образъ на [л]двамина отъ тѣхъ, когато вървѣхѫ и 13 отивахѫ на село. И тѣ отидохѫ та извѣстихѫ на другы-тѣ; но нито тѣмъ хванѫхѫ вѣрѫ.

н Мат. 27; 32. Лук. 23; 26.
і Мат. 27; 33. Лук. 23; 33. Іоан. 19; 17.
к Мат. 27; 34.
л Псал. 22; 18. Лук. 23; 34. Іоан. 19; 23.
м Вижь Мат. 27; 45. Лук. 23; 44. Іоан. 19; 14.
н Мат. 27; 37. Іоан. 19; 19.
о Мат. 27; 38.
п Иса. 53; 12. Лук. 22; 37.
р Псал. 22; 7.
с Гл. 14; 58. Іоан. 2; 19.
т Мат. 27; 44. Лук. 23; 39.
у Мат. 27; 45. Лук. 23; 44.
ф Псал. 22; 1. Мат. 27; 46.
х Мат. 27; 48. Іоан. 19; 29.
ц Псал. 69; 21.
ч Мат. 27; 50. Лук. 23; 46. Іоан. 19; 30.
ш Мат. 27; 51. Лук. 23; 45.
щ Мат. 27; 54. Лук. 23; 47.
ъ Мат. 27; 55. Лук. 23; 49.
ы Псал. 38; 11.
ь Лук. 8; 2, 3.
ѣ Мат. 27; 57. Лук. 23; 50. Іоан. 19; 38.
ю Лук. 2; 25, 28.
я Мат. 27; 59, 60. Лук. 23; 53. Іоан. 19; 40.

—

а Мат. 28; 1. Лук. 24; 1. Іоан. 20; 1.
б Лук. 23; 56.
в Лук. 24; 1. Іоан. 20; 1.
г Лук. 24; 3. Іоан. 20; 11, 12.
д Мат. 28; 5, 6, 7.
е Мат. 26; 32. Гл. 14; 28.
ж Вижь Мат. 28; 8. Лук. 24; 9.
з Іоан. 20; 14.
и Лук. 8; 2.
і Лук. 24; 10. Іоан. 20; 18.
к Лук. 24; 11.
л Лук. 24; 13.

14 [м]Послѣ ся яви на единадесеть-тѣ когато бѣхѫ на трьпезѫ-тѫ, и укори *гы* за невѣрство-то и жестокосьрдечіе-то имъ, защото не хванѫхѫ вѣрѫ на тѣзи които 15 го видѣхѫ въскрьснѫлъ. И [н]рече имъ: Идѣте по всичкый-тъ свѣтъ, [о]и проповѣдайте евангеліе-то на всякѫ тварь. 16 [п]Който повѣрува, и ся крьсти, спасенъ ще бѫде; а [р]който не повѣрува ще бѫде осѫденъ. 17 И на тѣзи които повѣруватъ ще имъ спослѣдуватъ тія знаменія; [с]съ мое-то име бѣсове ще испѫждатъ; [т]новы языцы ще 18 говорятъ: [у]Зміи ще хващатъ; и ако нѣщо смьртно испіѭтъ, нѣма да гы повреди; на болестны [ф]ще възложатъ рѫцѣ и тѣ ще бѫдѫтъ здрави.

19 И тъй Господь, [х]слѣдъ като имъ говорѝ, [ц]възнесе ся на небе-то [ч]и сѣднѫ отъ десно 20 на Бога. А тѣ излѣзохѫ и проповѣдувахѫ на всякѫдѣ, като содѣйствуваше Господь, [ш]и подтвьрдяваше слово-то *си* съсъ знаменія-та които слѣдувахѫ. Аминь.

ЕВАНГЕЛІЕ ОТЪ ЛУКѪ.

ГЛАВА 1.

1 Понеже мнозина прѣдпріехѫ да съчинятъ повѣсть за съвьршенно извѣстны-тѣ 2 намъ событія, [а]Както ни гы прѣдадохѫ онѣзи [б]които отъ начало сѫ были очевидци и служители на слово-то, 3 [в]Видѣ ми ся благословно и менѣ, който изслѣдувахъ подробно всичко отъ начало, да ти пишѫ 4 [г]наредъ *за това*, [д]честитый Ѳеофиле, [е]За да познаешь твьрдо-то основаніе на това ученіе, въ което си поучаванъ.

5 [ж]Въ дни-тѣ на Ирода царя Іудейскаго имаше нѣкой си священникъ [з]отъ четѫ-тѫ Авіевѫ, на име Захарія; и жена му отъ дъщери-тѣ Аароновы, и име-то ѝ Елисаветь. 6 Тѣ и двама-та бѣхѫ [и]праведни прѣдъ Бога, и ходѣхѫ беспорочно въ всичкы-тѣ заповѣди и постановленія Господни. 7 И нѣмахѫ чадо, понеже Елисаветь бѣ неплодна, а и двама-та бѣхѫ заматорѣли въ 8 възрастъ-тъ си. И като священствуваше той прѣдъ Бога [і]въ редъ-тъ на четѫ-тѫ си, 9 По обичаю на священство-то паднѫ жрѣбіе нему да влѣзе въ храмъ-тъ Господенъ 10 и [к]да покади: И въ часъ-тъ на каденіе-то [л]всичко-то множество на народа отъ вънъ 11 бѣше на молбѫ. И яви му ся ангелъ Господенъ стоящъ отъ десно [м]на кадилный-12 тъ олтарь. И Захарія като *го* видѣ, [н]смути 13 ся, и страхъ нападнѫ на него. И рече му ангелъ-тъ: Не бой ся, Захаріе; защото послуша ти ся молба-та; и жена ти Елисаветь ще ти роди сынъ [о]и ще му наречешь име-то Іоаннъ. 14 И ще ти бѫде радость и веселіе, и [п]мнозина ще ся възрадуватъ 15 за негово-то рожденіе. Защото ще бѫде великъ прѣдъ Бога; [р]и вино и сикерѫ нѣма да піе; и ще ся испълни съ Духа Святаго [с]още отъ утробѫ-тѫ на майкѫ си. 16 И [т]ще възвърне мнозина отъ сынове-тѣ Израилевы къмъ Господа тѣхнаго Бога. 17 И той [у]ще прѣдиде прѣдъ него въ духъ и силѫ Иліинѫ, за да възвърне сьрдца-та на бащы-тѣ къмъ чада-та, и непокорны-тѣ къмъ мудрованіе-то на праведны-тѣ; за да приготви Господу народъ прѣдрасположенъ. 18 И рече Захарія на ангелъ-тъ: [ф]По какво ще познаѭ това? защото азъ сьмь старъ, и жена ми заматорѣла въ дни-тѣ си. 19 А отговори ангелъ-тъ и рече му: [х]Азъ сьмь Гавріилъ, който прѣдстоѭ прѣдъ Бога; и проводенъ сьмь да ти говорѭ, и 20 да ти благовѣстѭ това. И ето, [ц]ще мълчишь и не ще можешь да говоришь, до день-тъ въ който ще бѫде това, защото не хванѫ вѣрѫ на думы-тѣ ми, които ще 21 ся сбѫдѫтъ на врѣме-то си. И народъ-тъ чакаше Захаріѭ; и чудѣхѫ ся че ся ба-22 вѣше въ храмъ-тъ. А когато излѣзе, не

м Лук. 24; 36. Іоан. 20; 19. 1 Кор. 15; 5.
н Мат. 28; 19. Іоан. 15; 16.
о Кол. 1; 23.
п Іоан. 3; 18, 36. Дѣян. 2; 38. 16; 30, 31, 32. Рим. 10; 9. 1 Пет. 3; 21.
р Іоан. 12; 48.
с Лук. 10; 17. Дѣян. 5; 16. 8; 7. 16; 18. 19; 12.
т Дѣян. 2; 4. 10; 46. 19; 6. 1 Кор. 12; 10, 28.
у Лук. 10; 19. Дѣян. 28; 5.
ф Дѣян. 5; 15, 16. 9; 17. 28; 8. Іак. 5; 14, 15.
х Дѣян. 1; 2, 3.
ц Лук. 24; 51.
ч Псал. 110; 1. Дѣян. 7; 55.
ш Дѣян. 5; 12. 14; 3. 1 Кор. 2; 4, 5. Евр. 2; 4.

—

а Евр. 2; 3. 1 Пет. 5; 1. 2 Пет. 1; 16. 1 Іоан. 1; 1.
б Мар. 1; 1. Іоан. 15; 27.
в Дѣян. 15; 19, 25, 28. 1 Кор. 7; 40.
г Дѣян. 11; 4.
д Дѣян. 1; 1.
е Іоан. 29; 31.
ж Мат. 2; 1.
з 1 Лѣт. 24; 10, 19. Неем. 12; 4, 17.
и Быт. 7; 1. 17; 1. 3 Цар. 9; 4. 4 Цар. 20; 3. Іов. 1; 1. Дѣян. 23; 1. 24; 16. Фил. 3; 6.
і 1 Лѣт. 24; 19. 2 Лѣт. 8; 14. 31; 2.
к Исх. 30; 7, 8. 1 Цар. 2; 28. 1 Лѣт. 23; 13. 2 Лѣт. 29; 11.
л Лев. 16; 17. Отк. 8; 3, 4.
м Исх. 30; 1.
н Сѫд. 6; 22. 13; 22. Дан. 10; 8. Ст. 29. Гл. 2; 9. Дѣян. 10; 4. Отк. 1; 17.
о Ст. 60; 63.
п Ст. 58.
р Числ. 6; 3. Сѫд. 13; 4. Гл. 7; 33.
с Іер. 1; 5. Гал. 1; 15.
т Мал. 4; 5, 6.
у Мал. 4; 5. Мат. 11; 14. Мар. 9; 12.
ф Быт. 17; 17.
х Дан. 8; 16. 9; 21, 22, 23. Мат. 18; 10. Евр. 1; 14.
ц Іез. 3; 26. 24; 27.

можаше да имъ продума, и разумѣхж че е видѣніе видѣлъ въ храмъ-тъ, и той имъ кываше, и оставаше нѣмъ. 23 И [ч]като ся испълнихж дни-тѣ на службж-тж му, отиде у дома си. 24 А слѣдъ тыя дни зачнж жена му Елисаветь, и таеше ся петь мѣсеца, и 25 думаше: Така ми стори Господь въ дни-тѣ въ които пригледнж [ш]да отнеме укоръ-тъ ми измежду человѣцы-тѣ.

26 А въ шестый-тъ мѣсецъ проводенъ бы ангелъ Гавріилъ отъ Бога въ градъ Галилейскый, на който име-то е Назаретъ, 27 При еднж дѣвицж [щ]сгоденж за мжжъ на име Іосифъ, отъ домъ-тъ Давидовъ, а име-то на дѣвицж-тж Маріамь. 28 И като влѣзе ангелъ-тъ при неіж, рече: [ъ]Радуй ся благодатная; [ы]Господь е съ тебе; благословена си ты между жены-тѣ. 29 А тя щомъ *го* видѣ [ь]смути ся отъ думж-тж му, и размышляваше, какво ще бжде това поздравеніе. 30 И рече ѝ ангелъ-тъ: Не бой ся, Маріамь; защото си намѣрила благодать у Бога. 31 И ето [ѣ]ще зачнешь въ утробж-тж си и ще родишь сынъ, [ю]и ще наречешь име-то му ІИСУСЪ. 32 Той ще бжде великъ, и [я]Сынъ на Вышняго ще ся нарече; [ѫ]и ще му даде Господь Богъ прѣстолъ-тъ на отца му Давида; 33 И [ѭ]ще царува надъ домъ-тъ Іакововъ въ вѣкы, и царство-то му не ще да има край. 34 И рече Маріамь на ангелъ-тъ: Какъ ще бжде това, понеже мжжъ не знаіж? 35 И отговори ангелъ-тъ, и рече ѝ: [а]Духъ Святый ще дойде върху ти, и сила на Вышняго ще тя осѣни; за това и свято-то което ся ражда отъ тебе, [б]Сынъ Божій ще ся нарече. 36 И, ето твоя-та сродница Елисаветь, и тя въ старины-тѣ си зачнж сынъ, и тойзи е шестый мѣсецъ за неіж, която ся неплодна казуваше; 37 Защото [в]нѣма у Бога невъзможно нѣщо. 38 И рече Маріамь: Ето рабыня-та Господня, нека ми бжде по твоіж-тж думж. И отиде си отъ неіж ангелъ-тъ.

39 И станж Маріамь прѣзъ тѣзи дни, та отиде бързомъ къмъ планинскж-тж странж [г]въ градъ Іудовъ. 40 И влѣзе въ домъ-тъ Захаріинъ и поздрави Елисаветь. 41 И щомъ чу Елисаветь поздравеніе-то Маріино, възыгра младенецъ-тъ въ утробж-тж ѝ, и испълни ся Елисаветь съ Духа Святаго; 42 И възгласи съ гласъ голѣмъ и рече: [д]Благословена ты въ жены-тѣ; и благословенъ плодъ-тъ на твоіж-тж утробж. 43 И отъ кждѣ ми е това, да дойде при мене майка-та на Господа моего? 44 Защото ето, щомъ дойде гласъ-тъ на поздравеніе-то ти въ уши-тѣ ми, възыгра радостно младенецъ-тъ въ утробж-тж ми. 45 И блажена която е повѣрувала, че ще ся сбжде речено-то ѝ отъ Господа.

46 И рече Маріамь: [е]Величае душа-та ми Господа, 47 И възрадува ся духъ-тъ ми въ Бога Спасителя моего. 48 Защото [ж]пригледа на смиреніе-то на рабыніж-тж си, и ето, отъ нынѣ [з]ще мя ублажаватъ всичкы-тѣ родове. 49 [и]Защото Силный-тъ ми стори величіе, [і]и свято е негово-то име. 50 И [к]негова-та милость е отъ родъ въ родъ върхъ тѣзи които му ся боятъ. 51 [л]Сътвори силж съсъ своіж-тж мышцж; [м]распръснж гордѣливы-тѣ съ мысли-тѣ на сърдце-то имъ. 52 [н]Свали силны-тѣ отъ прѣстолы-тѣ *имъ*, и въздигнж смиренны-тѣ. 53 [о]Гладны-тѣ испълни съ добрины, а богаты-тѣ отпрати празны. 54 Помогнж на Израиля свой-тъ рабъ, 55 [п]като поменж милость-тж *си*, [р](Както говори на отцы-тѣ ни,) на Авраама и на сѣме-то негово до вѣка. 56 И сѣдѣ Маріамь съ неіж до три мѣсеца; и ся върнж у дома си.

57 А на Елисаветь ся испълни врѣме-то ѝ да роди; и роди сынъ. 58 И чухж съсѣди-тѣ и роднины-тѣ ѝ, че е възвеличилъ Господь своіж-тж къмъ неіж милость, и [с]радувахж ся съ неіж. 59 И [т]въ осмый-тъ день дойдохж да обрѣжжтъ дѣте-то, и наричахж го, по бащино-то му име, Захарія. 60 И отговори майка му и рече: [у]Не, но ще ся нарече Іоаннъ. 61 И рекохж ѝ: Че никой нѣма въ родъ-тъ ти, който да ся нарича съ това име. 62 И кывахж на бащж му какъ бы искалъ той да го нарече. 63 А *той* поиска дъсчицж, и написа тѣзи думы: [ф]Іоаннъ е име-то му. И почудихж ся всичкы. 64 И тозь часъ ся [х]отворихж уста-та му и языкъ-тъ му; и говорѣше и благославяше Бога. 65 И нападнж страхъ на всичкы-тѣ имъ съсѣды, и [ц]по всичкж-тж планинскж странж на Іудеіж приказуваше ся за всичко това. 66 И всичкы които чухж [ч]турихж това на сърдце-то си и казувахж: Какво ли ще бжде това отроче? И [ш]ржка-та Господня бѣше съ него.

67 И отецъ му Захарія [щ]испълни ся Духомъ Святымъ; и пророкува̀ и рече: 68 [ъ]Благословенъ Господь Богъ Израилевъ,

[ч] Вижь 4 Цар. 11; 5. 1 Лѣт. 9; 25.
[ш] Быт. 30; 23. Иса. 4; 1. 54; 1, 4.
[щ] Мат. 1; 18. Гл. 2; 4. 5.
[ъ] Дан. 9; 23. 10; 19.
[ы] Сжд. 6; 12.
[ь] Ст. 12.
[ѣ] Иса. 7; 14. Мат. 1; 21.
[ю] Гл. 2; 21.
[я] Мар. 5; 7.
[ѫ] 2 Цар. 7; 11. 12 Псал. 132; 11. Иса. 9; 6. 7. 16; 5. Іер. 23; 5. Отк. 3; 7.
[ѭ] Дан. 2; 44. 7; 14, 27. Авд. 21. Мих. 4; 7. Іоан. 12; 34. Евр. 1; 8.
[а] Мат. 1; 20.
[б] Мат. 14: 33. 26: 63, 64. Мар. 1: 1. Іоан. 1; 34. 20; 31. Дѣян. 8; 37. Рим. 1; 4.
[в] Быт. 18; 14. Іер. 32; 17. Зах. 8; 6. Мат. 19; 6 Мар. 10; 27. Гл. 18; 27. Рим. 4; 21.
[г] Іис. Нав. 21; 9, 10. 11.
[д] Сжд. 5; 24. Ст. 28.
[е] 1 Цар. 2; 1. Псал. 34; 2, 3. 35; 9. Авв. 3; 18.
[ж] 1 Цар. 1; 11. Псал. 138; 6.
[з] Мал. 3; 12. Гл. 11; 27.
[и] Псал. 71; 19. 126; 2, 3.
[і] Псал. 111; 9.
[к] Быт. 17; 7. Исх. 20; 6. Псал. 103; 17, 18.
[л] Псал. 98; 1. 118; 15. Иса. 40; 10. 51; 9. 52; 10.
[м] Псал. 33; 10. 1 Пет. 5; 5.
[н] 1 Цар. 2; 6 и дрг. Іов. 5; 11. Псал. 113; 6.
[о] 1 Цар. 2; 5. Псал. 34; 10.
[п] Псал. 98; 3. Іер. 31; 3, 20.
[р] Быт. 17; 19. Псал. 132; 11. Рим. 11; 28. Гал. 3; 16.
[с] Ст. 14.
[т] Быт. 17; 12. Лев. 12; 3.
[у] Ст. 13.
[ф] Ст. 13.
[х] Ст. 20.
[ц] Ст. 39.
[ч] Гл. 2; 19, 51.
[ш] Быт. 39; 2. Псал. 80; 17 89; 21. Дѣян. 11; 21.
[щ] Іоил. 2; 28.
[ъ] 3 Цар. 1; 48. Псал. 41; 13. 72; 18. 106; 48.

[м]защото посѣти и стори избавленіе на 69 свой-тъ народъ. И [ѣ]въздигнж намъ рогъ на спасеніе въ домъ-тъ на Давида раба 70 своего, [ѫ](Както говорй чрѣзъ уста-та на 71 святы-тѣ свои отъ вѣка пророцы), Освобожденіе отъ врагове-тѣ наши, и отъ ржкж-тж на всичкы които ны ненавиждатъ, 72 [ю]Да стори милость съ отцы-тѣ наши, и 73 да помене святый-тъ свой завѣтъ, [я]Клѣтвж-тж, съ коіж-то ся заклѣ на отца ни 74 Авраама, да даде намъ, Освободены отъ ржкж-тж на врагове-тѣ наши, [ж]да му 75 служимъ безъ страхъ, [іж]Въ святость и правдж прѣдъ него прѣзъ всичкы-тѣ дни 76 на животъ-тъ си. И ты, отроче, пророкъ на Вышняго ще ся наречешь; защото [а]ще прѣдидешь прѣдъ лице-то Господне, 77 да приготвишь пжтища-та му; За да дадешь на неговый-тъ народъ да познаіжтъ спасеніе, [б]чрѣзъ прощаваніе на грѣхове-78 тѣ имъ, За милосердіе-то на милость-тж на Бога нашего съ коіжто ны посѣти зора 79 отъ высотж-тж, [в]Да осіяе сѣдящы-тѣ въ тьмнинж и въ сѣнкж смьртнж, така щото да управи нозѣ-тѣ ни въ пжть на миръ.

80 А [г]дѣте-то растѣше и укрѣпяваше ся духомъ, [д]и въ пустыни-тѣ бѣше до деньтъ на явленіе-то си на Израиля.

ГЛАВА 2.

1 А прѣзъ онѣзи дни излѣзе заповѣдь отъ Кесаря Августа да ся напише всичка все-2 ленная. [а]Това написаніе станж пьрво ко-3 гато Кириній владѣяше Сиріж. И идѣхж всичкы да ся написуватъ, всякой въ свой-тъ си градъ. 4 А възлѣзе и Іосифъ отъ Галилеіж, отъ градъ-тъ Назаретъ, въ Іудеіж, [б]въ градъ-тъ Давидовъ, който ся нарича Виѳлеемъ, [в](понеже той бѣше отъ домъ-5 тъ и родъ-тъ Давидовъ,) Да ся напише [г]съ Маріамь обрученж-тж нему женж, 6 която бѣше непразна. И когато бѣхж тѣ тамъ, испълнихж ся дни-тѣ й да роди; 7 И [д]роди Сына своего първороднаго, и пови го, и положи го въ яслы-тѣ; защото нѣмаше мѣсто за тѣхъ въ гостилницж-тж.

8 И по онѣзи мѣста имаше овчари които нощувахж на поле-то, и вардѣхж стражж 9 прѣзъ нощь за стадо-то си. И ето, ангелъ Господень застанж между тѣхъ, и слава Господня гы осія, [е]и уплашихж ся съсъ 10 страхъ голѣмъ. И рече имъ ангелъ-тъ: Не бойте ся, защото ето благовѣствувамъ ви радость голѣмж, [ж]която ще бжде на 11 всичкы-тѣ людіе. [з]Защото днесь ся роди вамъ, въ градъ-тъ Давидовъ, [и]Спаситель, 12 [і]който е Христосъ Господь. И това *ще бжде* вамъ знаменіе: Ще намѣрите мла-13 денецъ повитъ, сложенъ въ яслы-тѣ. И [к]внезапно съ ангелъ-тъ наедно намѣри ся множество войска небесна, които хва-14 лѣхж Бога и говорѣхж: [л]Слава въ вышнихъ Богу, и на земіж-тж [м]миръ, [н]въ 15 человѣцы-тѣ благоволеніе. И щомъ си отидохж ангели-тѣ отъ тѣхъ на небе-то, человѣци-тѣ, *сирѣчь* овчари-тѣ рекохж си единъ на другъ: Да идемъ прочее до Виѳлеемъ и да видимъ това що е станжло, 16 което Господь ни изяви. И дойдохж на бързо, и намѣрихж Маріамь и Іосифа, и 17 младенецъ-тъ че лѣжеше въ яслы-тѣ. И като видѣхж, расказахж рѣчи-тѣ що имъ 18 ся рекохж за това дѣте. И всичкы които чухж почудихж ся за това което овчари-19 тѣ имъ казахж. [о]А Маріамь сохраняваше всичкы тѣзи рѣчи, и размышляваше *за тѣхъ* 20 въ сърдце-то си. И върнжхж ся овчари-тѣ, хвалящe и славяще Бога, за всичко що чухж и видѣхж, споредъ както имъ ся бѣ рекло.

21 И [п]като ся испълнихж осмь дни за да обрѣжжтъ дѣте-то, нарекохж му име-то [р]Іисусъ, наречено-то отъ ангела прѣди негово-то зачатіе въ утробж-тж.

22 И [с]като ся испълнихж дни-тѣ за очищеніе-то нейно, по законъ-тъ Моисеевъ, занесохж го въ Іерусалимъ, да го прѣд-23 ставятъ прѣдъ Господа, Както е писано въ законъ-тъ Господень, [т]че всякой младенецъ мжжкый полъ който отваря ложесна, святъ на Господа ще ся нарече; 24 И да принесжтъ жертвж, [у]споредъ реченo-то въ законъ-тъ Господень, „Двѣ гъргорицы, или двѣ гължбчета."

25 И ето, имаше *нѣкой си* человѣкъ въ Іерусалимъ, на име Симеонъ; и тойзи человѣкъ *бѣше* праведенъ и благочестивъ, и [ф]чакаше утѣшеніе-то на Израиля; и Духъ 26 Святый бѣ на него. И открыто бѣ нему отъ Духа Святаго, че [х]нѣмаше да види смьрть прѣди да види Христа Господня.

м Исх. 3; 16. 4; 31. Псал. 111; 9. Гл. 7; 16.
ѣ Псал. 13; 17.
ѫ Іер. 23; 5, 6. 30; 10. Дан. 9; 24. Дѣян. 3; 21. Рим. 1; 2.
ю Лев. 26; 42. Псал. 98; 3. 105; 8, 9. 106; 45. Іез. 16; 60. Ст. 54.
я Быт. 12; 3. 17; 4. 22; 16, 17. Евр. 6; 13, 17.
ж Рим. 6; 18, 22. Евр. 9; 14.
іж Іер. 32; 39, 40. Ефес. 4; 24. 2 Сол. 2; 13. 2 Тим. 1; 9. Тит. 2; 12. 1 Пет. 1; 15. 2 Пет. 1; 4.
а Иса. 40; 3. Мал. 3; 1. 4; 5. Мат. 11; 10. Ст. 17.
б Мар. 1; 4. Гл. 3; 3.
в Иса. 9; 2. 42; 7. 49; 9. Мат. 4; 16. Дѣян. 26; 18.
г Гл. 2; 40
д Мат. 3; 1. 11; 7.

а Дѣян. 5; 37.
б 1 Цар. 16; 1, 4. Іоан. 7; 42.
в Мат. 1; 16. Гл. 1; 27.
г Мат. 1; 18. Гл. 1; 27.
д Мат. 1; 25.
е Гл. 1; 12.
ж Быт. 12; 3. Мат. 28; 19. Мар. 1; 15. Ст. 31, 32. Гл. 24; 47. Кол. 1; 23.
з Иса. 9; 6.
и Мат. 1; 21.
і Мат. 1; 16. 16; 16. Гл. 1; 43. Дѣян. 2; 36. 10; 36. Фил. 2; 11.
к Быт. 28; 12. 32; 1, 2. Псал. 103; 20, 21. 148; 2. Дан. 7; 10. Евр. 1; 14. Отк. 5; 11.
л Гл. 19; 38. Ефес. 1; 6. 3; 10, 21. Отк. 5; 13.
м Иса. 57; 19. Гл. 1; 79 Рим. 5; 1. Ефес. 2; 17. Кол 1; 20.
н Іоан. 3; 16. Ефес. 2; 4, 7. 2 Сол. 2; 16. 1 Іоан. 4; 9, 10.
о Быт. 37; 11. Гл. 1; 66. Ст. 51.
п Быт. 17; 12. Лев. 12; 3. Гл. 1; 59.
р Мат. 1; 21, 25. Гл. 1; 31.
с Лев. 12; 2, 3, 4, 6.
т Исх. 13; 2. 22; 29. 34; 19. Числ. 3; 13. 8; 17. 18; 15.
у Лев. 12; 2, 6, 8.
ф Иса. 40; 1. Мар. 15; 43. Ст. 38.
х Псал. 89; 48. Евр. 11; 5.

27 И [ц]дойде по *внушеніе-то на* Духа въ храмъ-тъ; и когато родители-тѣ внесохѫ отроче-то Іисуса, да сторятъ за него по обы-
28 чаю на законъ-тъ, Той го прія на рѫцѣ-
29 тѣ си, и благослови Бога и рече: [ч]Нынѣ отпущашь рабъ-тъ си, Владыко, споредъ
30 рѣчь-тѫ си, съ миромъ; Защото [ш]видѣ-
31 хѫ очи-тѣ ми твое-то спасеніе, Което си приготвилъ прѣдъ лице-то на всичкы-тѣ
32 народы; [щ]Свѣтъ за просвѣщеніе на язычницы-тѣ, и славѫ на твой-тъ народъ Из-
33 раиль. А Іосифъ и майка му чудѣхѫ ся
34 за това що ся казуваше за него. И благослови гы Симеонъ, и рече на майкѫ му Маріамь: Ето тойзи лѣжи [ъ]за паданіе и за въставаніе на мнозина въ Израиль, и
35 [ы]бѣлѣгъ за противорѣчіе; А [ь]на самѫ тебе мечъ ще прониже душѫ-тѫ ти; за да ся открыіѭтъ помышленія-та на много сьрдца.

36 Имаше и *нѣкоя си* Анна пророчица, дъщеря Фануилева отъ племе-то Асирово; тя бѣше на възрастъ много остарѣла, и живѣла бѣ съ мѫжа си седмь годины
37 отъ дѣвство-то си; И тя бѣше вдовица като на осмдесеть и четыри годины, която не ся отдалечаваше отъ храмъ-тъ дѣто [ѣ]нощя и деня служаше *Богу* въ постъ
38 и молитвѫ. И тя като пристѫпи въ исто-то врѣме, славословѣше Бога, и говорѣше за него [ю]на всичкы които ожидахѫ
39 искупленіе-то въ Іерусалимъ. И като свьршихѫ всичко споредъ законъ-тъ Господень, върнѫхѫ ся въ Галилеѭ, въ
40 градъ-тъ си Назаретъ. [я]А дѣте-то растѣше и укрѣпяваше ся духомъ, и ся испълняше съ мудрость; и благодать Божія бѣ *на* него.

41 И [ѫ]ходѣхѫ родители-тѣ му всякѫ годинѫ въ Іерусалимъ за праздникъ-тъ на
42 пасхѫ-тѫ. И когато станѫ той на дванадесеть годины, като възлѣзохѫ по обы-
43 чаю въ Іерусалимъ за праздникъ-тъ, И като искарахѫ дни-тѣ *на праздникъ-тъ*, и ся вращахѫ, дѣте-то Іисусъ останѫ *назадъ* въ Іерусалимъ; и не усѣти Іосифъ и
44 майка му. И понеже мысляхѫ да е съ дружина-та, изминѫхѫ единъ день пѫть, и търсѣхѫ го между роднины-тѣ и по-
45 знаницы-тѣ *си;* И като го не намѣрихѫ, върнѫхѫ ся въ Іерусалимъ да го търсятъ:
46 И слѣдъ три дни намѣрихѫ го въ храмъ-тъ сѣдналъ между учители-тѣ, та гы слуша-
47 ше и попытуваше гы. И всичкы които го чуяхѫ [іѫ]удивявахѫ ся на разумъ-тъ и
48 на отговоры-тѣ му. И като го видѣхѫ, смаяхѫ ся: и рече му майка му: Сынко, що ни стори така? Ето баща ти и
49 азъ много оскърбени тя търсихмы. И рече имъ: Защо да мя търсите? не знаете ли, че [а]трѣбва да сьмъ въ това което
50 принадлежи на Отца ми. А тѣ [б]не разу-
51 мѣхѫ рѣчь-тѫ, коіѫто имъ рече. И слѣзе съ тѣхъ и дойде въ Назаретъ; и покоряваше имъ ся. А [в]майка му съхраняваше всичкы тѣзи нѣща въ сьрдце-то си.
52 А [г]Іисусъ успѣваше въ мудрость, и възрастъ, и благодать прѣдъ Бога и человѣцы-тѣ.

ГЛАВА 3.

1 А въ петнадесетѫ-тѫ годинѫ на владѣніе-то на Тиверія Кесаря, когато Понтійскый Пилатъ бѣ управитель на Іудеѭ, а Иродъ четверовластникъ въ Галилеѭ, и Филиппъ братъ му четверовластникъ въ Итуреѭ и въ Трахонитскѫ-тѫ странѫ, и Лисаній четверовластникъ въ Авилиніѭ,
2 [а]Въ врѣме-то на Архіереи-тѣ Аннѫ и Каіафѫ, слово Божіе быде къмъ Іоанна
3 сына Захаріина, въ пустынѭ-тѫ: И [б]дойде по всичкѫ-тѫ странѫ около Іорданъ, та проповѣдуваше крьщеніе-то на покая-
4 ніе [в]за прощаваніе на грѣхове-тѣ. Както е писано въ книгѫ-тѫ на словеса-та на Исаіѭ пророка, който казува: [г]„Гласъ на едного, който выка въ пустынѭ-тѫ; Приготвѣте пѫть-тъ Господень, правы
5 правѣте неговы-тѣ пѫтекы. Всяка долчина ще ся напълни, и всяка гора и хълмъ ще ся снижи, и криволицы-тѣ ще станѫтъ
6 правы, и неравны-тѣ пѫтища гладкы; И [д]всяка плъть ще види спасеніе-то Божіе.“
7 И тъй говорѣше на народы-тѣ които идѣхѫ да ся крьстятъ отъ него: [е]Рожбы ехиднины, кой ви обади да побѣгнете отъ
8 бѫдѫщій-тъ гнѣвъ? Сторѣте прочее плодове достойны на покаяніе-то; и не начнувайте да думате въ себе си: Отца имамы Авраама; защото казувамъ ви, че Богъ може отъ тѣзи каменіе да въздиг-
9 не чада Аврааму. А и сѣкыра-та вече лѣжи при корень-тъ на дрьвія-та; и тъй [ж]всяко дьрво което не прави добръ плодъ, отсича ся и въ огнь ся хвьрля,
10 И пытахѫ го народи-тѣ. и говорѣхѫ:
11 Прочее [з]що да правимъ? А той отговори и рече имъ: [и]Който има двѣ дрехы нека даде на тогози който нѣма; и който
12 има хранѫ нека прави такожде. [і]Дойдохѫ и мытари да ся крьстятъ, и рекохѫ

[ц] Мат. 4; 1.
[ч] Быт. 46; 30. Фил. 1; 23.
[ш] Иса. 52; 10. Гл. 3; 6.
[щ] Иса. 9; 2. 42; 6. 49; 6. 60; 1, 2, 3. Мат. 4; 16. Дѣян. 13; 47. 28; 28.
[ъ] Иса. 8; 14. Осія 14; 9. Мат. 21; 44. Рим. 9; 32, 33. 1 Кор. 1; 23, 24. 2 Кор. 2; 16. 1 Пет. 2; 7, 8.
[ы] Дѣян. 28; 22.
[ь] Псал. 42; 10. Іоан. 19; 25.
[ѣ] Дѣян. 26; 7. 1 Тим. 5; 5.
[ю] Мар. 15; 43. Ст. 25. Гл. 24; 21.
[я] Гл. 1; 80. Ст. 52.
[ѫ] Исх. 23; 15, 17. 34; 23. Втор. 16; 1, 16.
[іѫ] Мат 7; 28. Мар. 1; 22. Гл. 4; 22, 32. Іоан. 7; 15, 46.

[а] Іоан. 2; 16.
[б] Гл. 9; 45. 18; 34.
[в] Дан. 7; 28. Ст. 19.
[г] 1 Цар. 2; 26. Ст. 40.

—

[а] Іоан. 11; 49, 51. 18; 13. Дѣян. 4; 6.
[б] Мат. 3; 1. Мар. 1; 4.
[в] Гл. 1; 77.
[г] Иса. 40; 3. Мат. 3; 3. Мар. 1; 3. Іоан. 1; 23.
[д] Псал. 98; 2. Иса. 52; 10. Гл. 2; 10.
[е] Мат. 3; 7.
[ж] Мат. 7; 19.
[з] Дѣян. 2; 37.
[и] Гл. 11; 41. 2 Кор. 8; 14. Іак. 2; 15, 16. 1 Іоан. 3; 17. 4; 20.
[і] Мат. 21; 32. Гл. 7; 29.

13 му: Учителю, що да правимъ? И той имъ рече: [к]Не събирайте нищо повече
14 отъ това що ви е заповѣдано. Нытахѫ го и военни-тѣ, и говорѣхѫ: И ный що да правимъ? И рече имъ: Не правѣте никому насилство. [л]нито оклеветавайте: и доволни бѫдѣте съсъ заплаты-тѣ си.

15 И като очакуваше народъ-тъ, и размышлявахѫ всички въ сьрдца-та си за Іоан-
16 на, Да не бы той да е Христосъ? Отговори Іоаннъ на всичкы, и рече: [м]Азъ вы крьщавамъ съ водѫ; но иде по силный-тъ отъ мене, комуто не сьмь достоинъ да развьрзѫ ремыкъ-тъ на обуща-та му; той ще вы крьсти съ Духа Святаго и съ
17 огнь: Комуто лопата-та е въ рѫкѫ-тѫ му, и ще отрѣби гумно-то си, [н]и ще събере пшеницѫ-тѫ въ житницѫ-тѫ си; а плѣвѫ-тѫ ще изгори въ огнь неугасимъ.
18 И съ много другы поученія благовѣству-
19 ваше той на народа. А [о]Иродъ четверовластникъ-тъ като ся изобличаваше отъ него за Иродіадѫ женѫ-тѫ на брата си Филиппа, и за всичкы-тѣ *другы* злины що
20 бѣ сторилъ Иродъ, Надъ всичко друго приложи и това, и затвори Іоанна въ тьмницѫ.

21 И като ся крьсти всичкый народъ, [п]когато ся крьсти и Іисусъ и ся моляше,
22 отвори ся небе-то, И слѣзе Духъ Святый въ тѣлесенъ видъ, като гълѫбь, върхъ него; и гласъ бы отъ небе-то, който казуваше: Ты си Сынъ мой възлюбленный; въ тебе благоволихъ.

23 И самъ Іисусъ начнуваше да е [р]около тридесеть годины; споредъ както го мнѣхѫ бѣше [с]сынъ на Іосифа, *който бѣ сынъ* И-
24 ліевъ, *А Илій* Матѳатовъ, *а Матѳатъ* Левіинъ, *а Левій* Мелхіинъ, *а Мелхій* Іанна-
25 евъ, *а Іанна* Іосифовъ, *А Іосифъ* Маттаѳіевъ, *а Маттаѳія* Амосовъ, *а Амосъ* Наумовъ, *а Наумъ* Есліевъ, *а Еслій* Нагге-
26 евъ, *А Наггей* Мааѳовъ, *а Мааѳъ* Маттаѳіевъ, *а Маттаѳія* Семеіевъ, *а Семей* Іо-
27 сифовъ, *а Іосифъ* Іудинъ, *А Іуда* Іоаннановъ, *а Іоаннанъ* Рисаевъ, *а Риса* Зоровавелевъ, *а Зоровавелъ* Салаѳіилевъ, *а Са-*
28 *лаѳіилъ* Нирiевъ, *А Нирій* Мелхіевъ, *а Мелхій* Аддіевъ, *а Аддій* Косамовъ, *а Косамъ*
29 Елмодамовъ, *а Елмодамъ* Ировъ, *А Иръ* Іосіевъ, *а Іосій* Еліезеровъ, *а Еліезеръ* Іоримовъ, *а Іоримъ* Матѳатовъ, *а Матѳатъ*
30 Левіинъ, *А Левій* Симеоновъ, *а Симеонъ* Іудинъ, *а Іуда* Іосифовъ, *а Іосифъ* Іона-
31 новъ, *а Іонанъ* Еліакимовъ, *А Еліакимъ* Мелеаевъ, *а Мелеа* Маинановъ, *а Маинанъ* Маттаѳаевъ, *а Маттаѳа* [т]Наѳановъ, *а*
32 *Наѳанъ* [у]Давидовъ, *А Давидъ* [ф]Іессеовъ, *а Іессей* Овидовъ, *а Овидъ* Воозовъ, *а Воозъ*
33 Салмоновъ, *а Салмонъ* Наассоновъ, *А Наассонъ* Аминадавовъ, *а Аминадавъ* Арамовъ, *а Арамъ* Есромовъ, *а Есромъ* Фаресовъ,
34 *а Фаресъ* Іудинъ, *А Іуда* Іакововъ, *а Іаковъ* Исааковъ, *а Исаакъ* Авраамовъ, *а А-*
35 *враамъ* [х]Ѳаринъ, *а Ѳара* Нахоровъ, *А Нахоръ* Серуховъ, *а Серухъ* Рагавовъ, *а Рагавъ* Фалековъ, *а Фалекъ* Еверовъ, *а Еверъ*
36 Салаевъ, *А Сала* [ц]Каинановъ, *а Каинанъ* Арфаксадовъ, *а Арфаксадъ* [ч]Симовъ, *а Симъ*
37 Ноевъ, *а Ное* Ламеховъ, *А Ламехъ* Маѳусаловъ, *а Маѳусалъ* Еноховъ, *а Енохъ* Іаредовъ, *а Іаредъ* Малелеиловъ, *а Малелеилъ*
38 Каинановъ, *А Каинанъ* Еносовъ, *а Еносъ* Сиѳовъ, *а Сиѳъ* Адамовъ, *а Адамъ* [ш]Божій.

ГЛАВА 4.

1 А [а]Іисусъ пълнъ съ Духа Святаго върнѫ ся отъ Іорданъ, и [б]отведенъ бы Ду-
2 хомъ въ пустынѭ-тѫ, *И тамъ бѣше* четыридесеть дни искушаванъ отъ діавола: [в]и не яде нищо прѣзъ тѣзи дни: и като ся
3 изминѫхѫ тѣ, напоконъ огладнѣ. И рече му діаволъ-тъ: Ако си сынъ Божій, речи
4 на тойзи камыкъ да стане хлѣбъ. И отвѣща му Іисусъ и рече: [г]Писано е, че „не толко съ хлѣбъ ще бѫде живъ человѣкъ,
5 но съсъ всяко слово Божіе.“ И като го възведе діаволъ-тъ на еднѫ планинѫ высокѫ, показа му всичкы-тѣ царства на
6 вселеннѫѭ въ еднѫ минутѫ врѣме. И рече му діаволъ-тъ: Тебѣ ще дамъ всичкѫ-тѫ тѫзи власть и славѫ-тѫ имъ; [д]защото е менѣ прѣдадена, и давамъ ѭ ко-
7 муто щѫ. И тъй ако ся поклонишь ты прѣдъ мене, твое ще бѫде всичко *това.*
8 И отговори му Іисусъ и рече: Махни ся отъ мене, Сатано; [е]защото е писано: „Господу Богу твоему да ся поклонишь и
9 само нему да послужишь.“ И [ж]заведе го въ Іерусалимъ, и постави го на крыло-то на храмъ-тъ, и рече му: Ако си Сынъ
10 Божій, хвърли ся отъ тука долу; [з]Защото е писано: „На ангелы-тѣ си ще заповѣ-
11 да за тебе да тя упазятъ, И на рѫцѣ ще тя подигатъ, за да не прѣпънешь о ка-
12 мыкъ ногѫ-тѫ си.“ И отговори Іисусъ и рече му: [и]Речено е: „Да не искусишь
13 Господа Бога твоего.“ И като свърши всяко искушеніе діаволъ-тъ, отстѫпи отъ него [і]до врѣме.

14 А [к]Іисусъ [л]съсъ силѫ-тѫ на Духа върнѫ ся [м]въ Галилеѭ; и слухъ излѣзе за
15 него по всичкѫ-тѫ околность. И той по-

[к] Гл. 19; 8.
[л] Иех. 23; 1 Лев. 19; 11.
[м] Мат. 3; 11.
[н] Мих 1; 12. Мат. 13; 30.
[о] Мат. 14; 3. Мар. 6; 17.
[п] Мат. 3; 13. Іоан. 1; 32.
[р] Вижь Числ. 4; 3, 35, 39, 43, 47.
[с] Мат. 13; 55. Іоан. 6; 42.
[т] Зах. 12; 12.
[у] 2 Цар. 5; 14. 1 Лѣт. 3; 5.
[ф] Руѳ. 4; 18 и дрг. 1 Лѣт. 2; 10 и дрг.
[х] Быт. 11; 24, 26.
[ц] Быт. 11; 12.
[ч] Быт. 5; 6. 11; 10
[ш] Быт. 5; 1, 2.

—

[а] Мат. 4; 1. Мар. 1; 12.
[б] Гл. 2; 27. Ст. 14.
[в] Исх. 34; 28. 3 Цар. 19; 8.
[г] Втор. 8; 3.
[д] Іоан. 12; 31. 14; 30. Отк 13; 2, 7.
[е] Втор. 6; 13. 10; 20
[ж] Мат. 4; 5.
[з] Псал. 91; 11.
[и] Втор. 6; 16.
[і] Іоан. 14; 30. Евр. 4; 15.
[к] Мат. 4; 12. Іоан. 4; 43.
[л] Ст. 1.
[м] Дѣян. 10; 37.

учаваше по съборища-та имъ, и ся про- 16 славяваше отъ всичкы-тѣ. И дойде [н]въ Назаретъ, дѣто бѣше отхраненъ, и влѣзе по обичай-тъ *си* [о]въ съборище-то сѫботенъ день, и станѫ да чете. 17 И подадохѫ му книгѫ-тѫ на пророка Исаіѭ; и като разгърнѫ книгѫ-тѫ намѣри това мѣсто, дѣто бѣ писано: 18 [п]„Духъ Господень е на мене; защото мя помаза да благовѣствувамъ на сиромасы-тѣ; проводи мя да исцѣлѭ съкрушенны-тѣ сърдцемъ, да проповѣдамъ на плѣнницы-тѣ освобожденіе и на слѣпы-тѣ прогледваніе, да пуснѫ угнѣтены-тѣ въ свободѫ, 19 Да проповѣдамъ благопріятнѫ-тѫ Господнѭ годинѫ. 20 И като сгънѫ книгѫ-тѫ, даде ѭ на слугѫ-тѫ и сѣднѫ; а очи-тѣ на всичкы-тѣ въ съборище-то бѣхѫ ся взрѣли въ него. 21 И начнѫ да имъ говори: Днесь ся испълни това писаніе во ваши-тѣ уши. 22 И всичкы му засвидѣтелствувахѫ, и [р]чудѣхѫ ся за словеса-та на благодать-тѫ що излѣзувахѫ изъ уста-та му, и думахѫ: 23 [с]Не е ли тойзи сынъ-тъ Іосифовъ? И рече имъ: Безъ друго ще ми кажете тѫзи притчѫ: Лѣкарю, исцѣли ся самъ си; което смы чули че е станѫло [т]въ Капернаумъ, стори и тука [у]въ отечество-то *си*. 24 И пакъ рече: Истинѫ ви казувамъ, че [ф]никой пророкъ не е пріятъ въ отечество-то си. 25 И наистинѫ ви говорѭ, [х]много вдовицы бѣхѫ въ Израиль во врѣме-то на Иліѭ, когато ся затвори небе-то три годины и шесть мѣсеца, въ което врѣме станѫ гладъ голѣмъ по всичкѫ-тѫ земѭ: 26 И ни при еднѫ отъ тѣхъ не бы проводенъ Илія, тъкмо въ Сарептѫ Сидонскѫ при еднѫ вдовицѫ женѫ. 27 И [ц]множина прокаженни имаше во врѣме-то на Елиссея пророка въ Израиль; и никой отъ тѣхъ не бы очистенъ тъкмо Нееманъ Сиріянинъ-тъ. 28 Това като чухѫ тѣзи които бѣхѫ въ съборище-то, всичкы ся испълнихѫ съ ярость, 29 И станѫхѫ та го искарахѫ вънъ изъ градъ-тъ, и заведохѫ го при край-тъ на рътъ-тъ на който градъ-тъ имъ бѣше съграденъ, за да го низринѫтъ. 30 Но [ч]той минѫ изъ помежду имъ, и отиваше си.

31 И [ш]слѣзе въ Капернаумъ, градъ Галилейскый; и поучаваше гы въ сѫботны-тѣ дни. 32 И удивявахѫ ся на ученіе-то му; [щ]защото негово-то слово бѣше съ власть. 33 И [ъ]въ съборище-то имаше единъ человѣкъ, който имаше духъ на нечистъ бѣсъ, 34 и извыка съ гласъ голѣмъ, И казуваше: Остави, що имашь ты съ насъ, Іисусе Назарянине? Дошелъ си да ны погубишь ли? [ы]Знаѭ тя кой си, [ь]Святый Божій. 35 И запрѣти му Іисусъ и рече: Млъкни и излѣзь изъ него. И бѣсъ-тъ го тръшнѫ на срѣдъ, и излѣзе изъ него, безъ да го 36 повреди никакъ. И смаяхѫ ся всичкы, и разговаряхѫ ся помежду си и думахѫ: Що е това слово, че той съ власть и силѫ повелѣва на нечисты-тѣ духове, и из- 37 лѣзватъ? И разнесе ся слухъ за него по всичкы-тѣ околны мѣста.

38 И [ѣ]като станѫ отъ съборище-то влѣзе въ домъ-тъ Симоновъ: и тыщѫ-тѫ Симоновѫ бѣше ѭ хванѫла огница, и молихѫ 39 го за неѭ. И той застанѫ надъ неѭ и запрѣти на огницѫ-тѫ, и остави ѭ; и тозь часъ станѫ тя и слугуваше имъ.

40 И [ю]когато залѣзуваше слънце-то, всичкы които имахѫ болнавы отъ всякаквы болести, доведохѫ гы при него; а той като възложи рѫцѣ на всякого едного отъ 41 тѣхъ, исцѣли гы. Отъ множина още и бѣсове [я]исхождахѫ съ крѣсъкъ, и казувахѫ: Ты си Христосъ, Сынъ Божій. И [ѫ]запрѣщаваше имъ и гы не оставяше да говорятъ, понеже го познавахѫ че е Христосъ.

42 И [ѭ]като станѫ день, излѣзе и отиде въ пусто мѣсто; и народъ-тъ го дирѣше, и дойдохѫ при него; и задържавахѫ го 43 да си не иде отъ тѣхъ. А той имъ рече: Че и въ другы-тѣ градове трѣбва да благовѣстіѭ царство-то Божіе; понеже на 44 това сьмь проводенъ. [а]И проповѣдуваше въ съборища-та Галилейскы.

ГЛАВА 5.

1 А веднъжъ [а]когато народъ-тъ го притискаше да слуша слово-то Божіе, той стое- 2 ше при езеро-то Геннисаретско; И видѣ двѣ ладіи че стоехѫ по край езеро-то; а рыбари-тѣ бѣхѫ излѣзли изъ тѣхъ та 3 испирахѫ мрѣжы-тѣ *си*. И като влѣзе въ еднѫ отъ ладіи-тѣ, която бѣше Симонова, помоли го да ѭ отдалечи малко отъ земѭ-тѫ; и сѣднѫ та поучаваше народъ-тъ 4 отъ ладіѭ-тѫ. И щомъ прѣстанѫ отъ да говори, рече Симону: [б]Оттегли *ладіѭ-тѫ* въ длъбочинѫ-тѫ, и хвърлѣте мрѣжы-тѣ 5 си да уловите *рыбѫ*. А Симонъ отговори и рече му: Учителю, цѣлѫ нощь смы ся трудили и не уловихмы нищо; но по твоѭ- 6 тѫ рѣчь ще хвърлѭ мрѣжѫ-тѫ. И това като сторихѫ, уловихѫ много множество рыбы, щото ся прокѫснуваше мрѣжа-та 7 имъ. И кывнѫхѫ на дружина-та *си* които бѣхѫ въ другѫ-тѫ ладіѭ, да дойдѫтъ да

н Мат. 2; 23. 13; 54. Мар. 6; 1.
о Дѣян. 13; 14. 17; 2.
п Иса. 61; 1.
р Псал. 45; 2. Мат. 13; 54. Мар. 6; 2. Гл. 2; 47.
с Іоан. 6; 42.
т Мат. 4; 13. 11; 23.
у Мат. 13; 54. Мар. 6; 1.
ф Мат. 13; 57. Мар. 6; 4. Іоан. 4; 44.
х 3 Цар. 17; 9. 18; 1. Іак. 5; 17.
ц 4 Цар. 5; 14.
ч Іоан. 8; 59. 10; 39.
ш Мат. 4; 13. Мар. 1; 21.
щ Мат. 7; 28, 29. Тит. 2; 15.
ъ Мар. 1; 23.
ы Ст. 41.
ь Псал. 16; 10. Дан. 9; 24. Гл. 1; 35.
ѣ Мат. 8; 14. Мар. 1; 29.
ю Мат. 8; 16. Мар. 1; 32.
я Мар. 1; 34. 3; 11.
ѫ Мар. 1; 25, 34. Ст. 34; 35.
ѭ Мар. 1; 35.
а Мар. 1; 39.

—

а Мат. 4; 18. Мар. 1; 16.
б Іоан. 21; 6.

имъ помогнѫтъ; и дойдохѫ, и напълнихѫ двѣ-тѣ ладіи, до толко щото щѣхѫ да потънѫтъ. 8 А като видѣ Симонъ Петръ, припаднѫ на колѣнѣ-тѣ Іисусовы, и казуваше: [в]Иди си отъ мене, Господи, защото сьмь человѣкъ грѣшенъ. 9 Понеже ужасъ обзѣ и него и всичкы-тѣ що бѣхѫ съ него, за ловъ-тъ на рыбы-тѣ що уловихѫ. 10 Подобно и Іакова и Іоанна сынове-тѣ Зеведеевы, които бѣхѫ съдружници Симонови. И рече Іисусъ Симону: Не бой ся: [г]отъ сега человѣцы ще ловишь. 11 И като извлѣкохѫ ладіи-тѣ на сушѫ-тѫ, [д]оставихѫ всичко, и отидохѫ вслѣдъ него.

12 И [е]когато бѣше въ единъ отъ градове-тѣ, ето человѣкъ пълнъ съ проказѫ; който като видѣ Іисуса, паднѫ на лице-то си, та му ся помоли и казуваше: Господи, ако щешь, можешь да мя очистишь. 13 А той прострѣ рѫкѫ, та ся допрѣ до него, и рече: Ищѫ, бѫди очистенъ: и тутакси проказа-та ся махнѫ отъ него. 14 И той му [ж]заповѣда да не каже *това* никому, но иди, *казува*, покажи ся на священника, и принесь за очищеніе-то си, [з]както е Моисей заповѣдалъ, за свидѣтелство тѣмъ. 15 Но още повече ся расчуваше за него, и [и]събирахѫ ся народъ много да слушатъ и да гы исцѣлява отъ болести-тѣ имъ. 16 А [і]той ся оттегляше въ пустыни-тѣ и моляше ся.

17 И единъ день, когато той поучаваше, сѣдѣхѫ Фарисеи и законоучители, които бѣхѫ надошли отъ всяко село на Галилеѭ, и Іудеѭ, и Іерусалимъ, и сила Господня бѣ въ исцѣляваніе-то имъ. 18 И ето, [к]человѣци които носѣхѫ на одръ едного человѣка който бѣше разслабенъ; и ищѣхѫ да го внесѫтъ вѫтрѣ, и да *го* сложатъ прѣдъ него. 19 Но понеже не намѣрихѫ прѣзъ дѣ да го внесѫтъ вѫтрѣ поради народъ-тъ, възлѣзохѫ на покрывъ-тъ, и прѣзъ керамиды-тѣ спуснѫхѫ го съ одръ-тъ на срѣдъ прѣдъ Іисуса. 20 И като видѣ *Іисусъ* вѣрѫ-тѫ имъ, рече му: Человѣче, прощаватъ ти ся грѣхове-тѣ ти. 21 И [л]начнѫхѫ да размышляватъ книжници-тѣ и Фарисеи-тѣ и да казуватъ: [м]Кой е тойзи, който говори богохулство? Кой може да прощава грѣхове освѣнь едного Бога? 22 А като разумѣ Іисусъ помыслы-тѣ имъ, отговори и рече имъ: Що размышлявате въ сьрдца-та си? 23 Що е по лесно, да рекѫ: Прощаватъ ся грѣхове-тѣ ти, или да рекѫ: Стани та ходи? 24 Но за да познаете че Сынъ человѣческый има власть на земѭ-тѫ да прощава грѣхове, (рече разслабенному,) тебѣ думамъ: Стани, и дигни одръ-тъ си, та иди у дома си. 25 И на часъ-тъ станѫ прѣдъ тѣхъ, дигнѫ това на което лѣжеше, та отиде у дома си, и славѣше Бога. 26 И ужасъ обзѣ всичкы-тѣ, и славѣхѫ Бога, и испълнихѫ ся отъ страхъ, и казувахѫ: Днесь видѣхмы прѣчудны нѣща.

27 И [н]слѣдъ това излѣзе вънъ, и видѣ едного мытаря, на име Левій, че сѣдѣше на мытарницѫ-тѫ, и рече му: Ела вслѣдъ мене. 28 И *той* остави всичко, и станѫ та отиде вслѣдъ него. 29 И [о]стори му Левій голѣмо угощеніе въ кѫщѫ-тѫ си, и [п]много множество мытари имаше, и другы които сѣдѣхѫ съ тѣхъ на трапезѫ-тѫ. 30 А книжници-тѣ имъ и Фарисеи-тѣ роптаяхѫ на ученицы-тѣ му и казувахѫ: Защо съ мытари-тѣ и грѣшници-тѣ ядете и піете? 31 А отговори Іисусъ и рече имъ: Нѣматъ нуждѫ за лѣкарь здрави-тѣ, но болни-тѣ. 32 [р]Не дойдохъ да призовѫ праведны-тѣ, но грѣшны-тѣ на покаяніе.

33 И тѣ му рекохѫ: [с]Защо ученици-тѣ Іоаннови често постятъ, и молбѫ правятъ, така и Фарисейскы-тѣ, а твои-тѣ ядѫтъ и піѭтъ? 34 А той имъ рече: Можете ли стори свадбары-тѣ да постятъ доклѣ е съ тѣхъ младоженикъ-тъ? 35 Ще дойдѫтъ обаче дни, когато ся отнеме отъ тѣхъ младоженикъ-тъ; тогазь прѣзъ онѣзи дни ще постятъ. 36 [т]Казуваше имъ още и притчѫ: Никой не туря платъ отъ новѫ дрехѫ на ветхѫ дрехѫ; а инакъ, и ново-то дере *ветхѫ-тѫ*, и платъ-тъ отъ новѫ-тѫ не си прилича съ ветхѫ-тѫ. 37 И никой не налива вино ново въ мѣхове ветхы; ако ли не, ново-то вино ще распукне мѣхове-тѣ, и то ще ся излѣе, и мѣхове-тѣ ще ся валятъ. 38 Но трѣбва да ся налива ново-то вино въ мѣхове новы, и ся завардятъ и двѣ-тѣ. 39 И никой отъ какъ піе *вино* ветхо, не ище тутакси ново; защото казува: Ветхо-то е по добро.

ГЛАВА 6.

1 И [а]въ първѫ-тѫ сѫбботѫ слѣдъ вторый-тъ *день на Пасхѫ-тѫ*, минуваше той прѣзъ сѣятбы-тѣ, и ученици-тѣ му кѫсахѫ класове-тѣ, и ядѣхѫ, като *гы* стрывахѫ съ рѫцѣ. 2 А нѣкои си отъ Фарисеи-тѣ рекохѫ имъ: Що правите, [б]което не е простено да ся прави въ сѫбботѫ? 3 И отговори Іисусъ и рече имъ: Не сте ли чели ни [в]това, което стори Давидъ, когато огладнѣ той и които бѣхѫ съ него? 4 Какъ влѣзе въ Божій-тъ домъ, и зѣ хлѣбове-тѣ на прѣдложеніе-то, и яде, и даде и на онѣзи които бѣхѫ съ него, които *хлѣбове* [г]не бѣ простено да гы ядѫтъ

[в] 2 Цар. 6; 9. 3 Цар. 17; 18.
[г] Мат. 4; 19. Мар. 1; 17.
[д] Мат. 4; 20. 19; 27. Мар. 1; 18. Гл. 18; 28.
[е] Мат. 8; 2. Мар. 1; 40.
[ж] Мат. 8; 4.
[з] Лев. 14; 4, 10, 21, 22.
[и] Мат. 4; 25. Мар. 3; 7. Іоан. 6; 2.
[і] Мат. 14; 23. Мар. 6; 46.
[к] Мат. 9; 2. Мар. 2; 3.
[л] Мат. 9; 3. Мар. 2; 6, 7.
[м] Исаі. 32; 5. Иса. 43; 25.
[н] Мат. 9; 9. Мар. 2; 13, 14.
[о] Мат. 9; 10. Мар. 2; 15.
[п] Гл. 15; 1.
[р] Мат. 9; 13. 1 Тим. 1; 15.
[с] Мат. 9; 14. Мар. 2; 18.
[т] Мат. 9; 16, 17. Мар. 2; 21, 22.

[а] Мат. 12; 1. Мар. 2; 33.
[б] Исх. 20; 10.
[в] 1 Цар. 21; 6.
[г] Лев. 24; 9.

5 *другы*, тъкмо едни-тѣ священници? И казуваше имъ, че Сынъ человѣческый е господарь и на сѫбботѫ-тѫ.

6 И [д]пакъ въ другѫ сѫбботѫ влѣзе въ съборище-то, и поучаваше; и имаше тамо нѣкой си человѣкъ, комуто десна-та 7 рѫка бѣ суха. И съгледувахѫ го книжници-тѣ и Фарисеи-тѣ, да ли въ сѫбботѫ ще *го* исцѣли, за да намѣрятъ обви- 8 неніе противъ него. Но той знаяше помыслы-тѣ имъ, и рече на человѣка съсъ сухѫ-тѫ рѫкѫ: Стани та ся исправи на 9 срѣдъ. И той станѫ и ся исправи. Тогази имъ рече Іисусъ: Ще вы попитамъ нѣщо: Що трѣбва да прави *нѣкой* въ сѫбботѫ, добро ли или зло да прави? да 10 спасе ли душѫ, или да погуби? И като гы изгледа всичкы-тѣ, рече на человѣка: Простри рѫкѫ-тѫ си. И той стори така; и рѫка-та му станѫ здрава както друга- 11 та. А тѣ ся испълнихѫ съ буйство и разговаряхѫ ся помежду си, що да сторятъ на Іисуса.

12 [е]Прѣзъ онѣзи дни пакъ излѣзе на горѫ-тѫ да ся помоли; и цѣлѫ нощь бѣ тамъ 13 на молбѫ къмъ Бога. И като станѫ день призва ученицы-тѣ си; и [ж]избра отъ тѣхъ дванадесеть, които и нарече апостолы: 14 Симона, [з]когото и наименува Петръ, и Андрея брата му, Іакова и Іоанна, Филип- 15 па и Варѳоломея, Матѳея и Ѳомѫ, Іакова Алфеева, и Симона нарицаемаго Зилота 16 [и]Іудѫ *брата* Іакововъ, и Іудѫ Искаріот- 17 скаго, който и станѫ прѣдатель. И като слѣзнѫ съ тѣхъ, спрѣ ся на едно мѣсто равно, и *тамо бѣхѫ* множина отъ ученицы-тѣ негови, [і]и голѣмо множество народъ отъ всичкѫ Іудеѭ и Іерусалимъ, и отъ приморіе-то Тирско и Сидонско, които бѣхѫ дошли да го послушатъ и да ся ис- 18 цѣлятъ отъ болести-тѣ си, И страждущи-тѣ отъ нечисты духове; и *всичкы* ся ис- 19 цѣлявахѫ. И всичкый-тъ народъ [к]искаше да ся допре до него; [л]защото сила излѣзуваше изъ него, и исцѣляваше всичкы-тѣ.

20 И той подигнѫ очи-тѣ си къмъ ученицы-тѣ си, и казуваше: [м]Блажени *вы* сиромаси; защото е ваше царство-то Божіе. 21 [н]Блажени които гладувате сега; защото ще ся насытите. [о]Блажени които плачете 22 сега; защото ще ся разсмѣете. [п]Блажени сте когато вы възненавидятъ человѣци-тѣ, [р]и когато вы отлѫчатъ и похулятъ, и пронесѫтъ име-то ви като зло, поради 23 Сына человѣческаго. [с]Възрадувайте ся въ онзи день и възыграйте; защото ето, заплата-та ваша е много на небеса; [т]понеже бащи-тѣ имъ така правѣхѫ на про- 24 роцы-тѣ. Но [у]горко на васъ [ф]богаты-тѣ, [х]защото пріимате вече утѣшеніе-то си. 25 [ц]Горко на васъ насытены-тѣ, защото ще изгладнѣете. [ч]Горко на васъ които ся смѣете нынѣ, защото ще жалѣете и ще 26 плачете. [ш]Горко вамъ, когато всичкы человѣци ви позахвалятъ; защото бащи-тѣ имъ така правѣхѫ на лъжливы-тѣ пророцы.

27 Но [щ]вамъ, които слушате, казувамъ: Любѣте врагове-тѣ ваши; добро правѣте 28 на онѣзи които вы ненавиждатъ. Благославяйте онѣзи които вы кълнѫтъ, и [ъ]молѣте ся за онѣзи които ви правятъ 29 пакость. [ы]На тогозь който тя удари по странѫ-тѫ на лице-то, обърни и другѫ-тѫ, [ь]и отъ тогозь който ти зема дрехѫ- 30 тѫ, и ризѫ-тѫ *си* не спирай. [ѣ]Всякому който бы ти поискалъ, дай: и отъ тогозь който зема твои-тѣ нѣща, не си гы искай. 31 И [ю]както искате да правятъ человѣци-тѣ 32 вамъ, така и вы правѣте тѣмъ. И [я]ако любите онѣзи които любятъ васъ, каквѫ благодать имате? защото и грѣшници-тѣ 33 любятъ любящы-тѣ тѣхъ. И ако правите добро на онѣзи които ви правятъ добро, каквѫ благодать имате? защото и грѣ- 34 шници-тѣ правятъ сѫщо-то. И [ѫ]ако давате на заемъ *на тѣзи* отъ които ся надѣете пакъ да земете, каквѫ благодать имате? защото и грѣшни на грѣшны зае- 35 матъ, за да зематъ пакъ равно-то. Но вы [ѭ]любѣте врагове-тѣ ваши, и добро правѣте. [а]и на заемъ давайте безъ да ся надѣете за никое назадь въспріеманіе, [б]и ще бѫде ваша-та заплата много, и ще бѫдете сынове на Вышняго; защото той е благъ 36 къмъ неблагодарны-тѣ и злы-тѣ. [в]Бѫдѣте прочее милосерди, както и Отецъ вашъ 37 е милосердъ. И [г]не сѫдѣте, и нѣма да бѫдѣте сѫдени; не осѫждайте, и нѣма да бѫдете осѫдени; прощавайте, и про- 38 стени ще бѫдете; [д]Давайте и ще ви ся даде; мѣрѫ добрѫ натъпканѫ, стресенѫ и прѣпълненѫ ще ви дадѫтъ [е]въ пазухѫ-тѫ ви; защото [ж]съ истѫ-тѫ мѣрѫ съ коѭто мѣрите, ще ви ся възмѣри.

39 Рече имъ и еднѫ притчѫ: [з]Да ли може слѣпъ слѣпаго да води? Не щѫтъ ли 40 паднѫ и двама-та въ ямѫ-тѫ? [и]Нѣма ученикъ по горень отъ учителя си: а вся-

[д] Мат. 12; 9. Мар. 3; 1. Вижь Гл. 13; 14. 14; 3. Іоан. 9; 16.
[е] Мат. 14; 23.
[ж] Мат. 10; 1.
[з] Іоан. 1; 42.
[и] Іуд. 1.
[і] Мат. 4; 25. Мар. 3; 7.
[к] Мат. 14; 36.
[л] Мар. 5; 30. Гл. 8; 46.
[м] Мат. 5; 3. 11; 5. Іак. 2; 5.
[н] Иса. 55; 1. 65; 13. Мат. 5; 6.
[о] Иса. 61; 3. Мат. 5; 4.
[п] Мат. 5; 11. 1 Пет. 2; 19. 3; 14. 4; 14.
[р] Іоан. 16; 2.
[с] Мат. 5; 12. Дѣян. 5; 41. Кол. 1; 24. Іак. 1; 2.
[т] Дѣян 7; 51.
[у] Амос. 6; 1. Іак. 5; 1.
[ф] Гл. 12; 21.
[х] Мат. 6; 2, 5, 16. Гл. 16; 25.
[ц] Иса. 65; 13.
[ч] Прит. 14; 13.
[ш] Іоан. 15; 19. 1 Іоан. 4; 5.
[щ] Исх. 23; 4. Прит. 25; 21. Мат. 5; 44. Ст. 35. Рим. 12; 20.
[ъ] Гл. 23; 34. Дѣян. 7; 60.
[ы] Мат. 5; 39.
[ь] 1 Кор. 6; 7.
[ѣ] Втор. 15; 7, 8, 10. Прит. 21; 26. Мат. 5; 42.
[ю] Мат. 7; 12.
[я] Мат. 5; 46.
[ѫ] Мат. 5; 42.
[ѭ] Ст. 27.
[а] Псал. 37; 26. Ст. 30.
[б] Мат. 5; 45.
[в] Мат. 5; 48.
[г] Мат. 7; 1.
[д] Прит. 19; 17.
[е] Псал. 79; 12.
[ж] Мат 7; 2. Мар. 4; 24. Іак. 2; 13.
[з] Мат. 15; 14.
[и] Мат. 10; 24. Іоан. 13; 16. 15; 20.

кой *ученикъ* усъвършенствуванъ ще бѫде
41 както учитель-тъ си. И [i]защо гледашь сѫчицѫ-тѫ която е въ око-то на брата ти, а гредѫ-тѫ която е въ твое-то око
42 не съзирашь? Или какъ можешь да речешь на брата си: Брате, остави да извадѭ сѫчицѫ-тѫ която е въ око-то ти, кога ты самъ не видишь гредѫ-тѫ която е въ твое-то око? Лицемѣре, [к]извади първомъ гредѫ-тѫ изъ око-то си, и тогазь щешь видѣ чисто за да извадишь сѫчицѫ-тѫ, която е въ око-то на брата ти.
43 Защото [л]нѣма добро дърво което прави лошъ плодъ, нито лошо дърво което прави
44 плодъ добръ; Понеже [м]всяко дърво отъ свой-тъ плодъ ся познава; защото не берѫтъ отъ трънкы смокыни, нито кѫсатъ
45 отъ кѫпинѫ грозде. [н]Добрый-тъ человѣкъ отъ добро-то съкровище на сърдце-то си износя добро-то; и злый-тъ человѣкъ отъ зло-то съкровище на сърдце-то си износя зло-то; [о]защото отъ прѣпълняніе-то на сърдце-то говорятъ неговы-тѣ уста.
46 И [п]защо мя зовете, Господи, Господи,
47 а не правите това, което казувамъ? [р]Всякой който иде при мене, и слуша мои-тѣ словеса, и гы прави, ще ви покажѫ кому е подобенъ.
48 Подобенъ е на человѣкъ що зида кѫщѫ, който ископа и задълбочи, и положи основѫ на камыкъ; и когато станѫ наводненіе, нападнѫ рѣка-та връхъ онѫзи кѫщѫ, и не може да ѭ поклати; защото бѣше основана на камыкъ.
49 А който слуша и не прави, подобенъ е на человѣкъ който е съзидалъ кѫщѫ на земѭ-тѫ безъ основѫ; връхъ коѭто нападнѫ рѣка-та; и на часъ-тъ паднѫ, и станѫ срутяваніе-то на тѫзи кѫщѫ голѣмо.

ГЛАВА 7.

1 И като свърши всичкы-тѣ свои словеса къмъ народа който го слушаше, [а]влѣзе
2 въ Капернаумъ. А на нѣкого си стотника слуга-та, който му бѣ милъ, бѣше злѣ
3 боленъ, на умираніе. И като чу за Іисуса, проводи до него отъ старѣйшины-тѣ Іудейскы, да го молятъ да дойде да оздрави
4 слугѫ-тѫ му. И тѣ дойдохѫ при Іисуса та му ся молихѫ прилѣжно, и казувахѫ: Че е достоинъ тойзи комуто ще сторишь
5 това; Защото люби нашій-тъ народъ, и
6 той ни съгради съборище. А Іисусъ вървѣше съ тѣхъ; и когато не бѣше вече далечь отъ кѫщѫ-тѫ, проводи стотникъ-тъ пріятели до него, да му кажѫтъ: Господи, не си прави трудъ; защото не съмь достоинъ да влѣзешь подъ мой-тъ покрывъ.
7 За това нито себе си счетохъ достоинъ да дойдѫ при тебе; но речи рѣчь, и слуга-та ми ще оздравѣе.
8 Защото и азъ съмь человѣкъ подъ власть подчиненъ, и имамъ подъ себе си войны; и казувамъ тому: Иди, и отхожда; и другыму: Ела, и дохожда; и на слугѫ-тѫ си: Направи това, и направя.
9 Това като чу Іисусъ, почуди ся на него; и обърнѫ ся та рече на идущій-тъ вслѣдъ него народъ: Казувамъ ви, нито въ Израиль намѣрихъ толкози вѣрѫ.
10 И когато проводени-тѣ ся върнѫхѫ въ кѫщи, намѣрихѫ болный-тъ слугѫ оздравѣлъ.
11 А въ слѣдующій-тъ *день* отхождаше *Іисусъ* въ градъ нарицаемъ Наинъ; и съ него вървѣхѫ мнозина отъ ученицы-тѣ му и народъ много.
12 И когато наближи до врата-та градскы, ето, износѣхѫ на вънъ мъртвецъ, сынъ единороденъ на майкѫ си; и тя *бѣ* вдовица; и народъ много отъ градъ-тъ имаше съ неѭ.
13 И като ѭ видѣ Господь, смили ся за неѭ, и рече ѝ: Недѣй плака.
14 И приближи та ся допрѣ до носило-то: а носящи-тѣ ся спрѣхѫ: и рече:
15 Момче, тебѣ казувамъ, [б]стани. И мъртвый-тъ ся подигнѫ и сѣднѫ, и начнѫ да говори; и даде го на майкѫ му.
16 И страхъ [в]обзе всичкы-тѣ, и славѣхѫ Бога, и казувахѫ: [г]Пророкъ великъ ся повдигнѫ между насъ; [д]и, Богъ посѣти свои-тѣ людіе.
17 И расчу ся това слово за него по всичкѫ Іудеѭ, и по всичкѫ-тѫ околность.
18 И [е]възвѣстихѫ Іоанну ученици-тѣ му
19 за всичко това. И призва Іоаннъ двамина отъ ученицы-тѣ си, та проводи при Іисуса, да му кажѫтъ: Ты ли си който
20 иде, или другыго да очаквамы? И като дойдохѫ при него человѣци-тѣ, рекохѫ: Іоаннъ Кръститель ны проводи до тебе, и казва: Ты ли си който иде, или дру-
21 гыго да очаквамы? И въ истый-тъ часъ исцѣли мнозина отъ болести и немощи, и отъ лукавы духове, и на мнозина слѣпы
22 подари прогледуваніе. И [ж]отговори Іисусъ и рече имъ: Идѣте и възвѣстѣте Іоанну което видѣхте и чухте, [з]че слѣпи прогледуватъ, хроми ходятъ, прокаженни ся очистяватъ, глухы прочуюватъ, мъртви въскръснуватъ, и на [и]сиромасы-тѣ ся благовѣствува.
23 И блаженъ е който ся не съблазни въ мене.
24 А [i]когато си отидохѫ проводени-тѣ отъ Іоанна, начнѫ да говори на народа за Іоанна: Какво излѣзохте да видите въ пустынѭ-тѫ? тръсть ли отъ вѣтръ разлюляемѫ?
25 Но какво излѣзохте да видите? человѣкъ ли облѣченъ въ мекы

i Мат. 7; 3.
к Ерит. 18; 17.
л Мат. 7; 16, 17.
м Мат. 12; 33.
н Мат. 12; 35
о Мат. 12; 34.
п Мал. 1; 6. Мат. 7; 21. 25; 11. Гл. 13; 25.
р Мат. 7; 24.

а Мат. 8; 5.
б Гл. 8; 54. Іоан. 11; 43. Дѣян. 9; 40. Рим. 4; 17.
в Гл. 1; 65.
г Гл. 24; 19. Іоан. 4; 19. 6; 14. 9; 17.
д Гл. 1; 68.
е Мат. 11; 2.
ж Мат. 11; 4.
з Иса. 35; 5.
и Гл. 4; 18.
i Мат. 11; 7.

дрехы? ето свѣтло облѣчени-тѣ и онѣзи които пируватъ въ царскы-тѣ *палаты* сѫ.
26 Но какво излѣзохте да видите? пророкъ ли? Ей, казувамъ ви, и повече отъ про-
27 рокъ. Тойзи е за когото е писано, [к]„Ето азъ проваждамъ вѣстителя моего прѣдъ лице-то ти, който ще устрои пѫть-тъ ти
28 прѣдъ тебе." Защото ви казувамъ, че между родены-тѣ отъ жены никой пророкъ не е по голѣмъ отъ Іоанна Крьстителя; *но най* малкый-тъ въ царство-то Божіе
29 по голѣмъ е отъ него. И всичкый народъ като чухѫ, и мытари-тѣ, *оправдахѫ* Бога, като ся [л]крьстихѫ съ крыщеніе-то
30 Іоанново. А Фарисеи-тѣ и законници-тѣ отхвьрлихѫ за себе си [м]*волѭ-тѫ* Божіѭ, понеже ся не крьстихѫ отъ него.
31 И рече Господь: А [н]на какво да уподобѭ человѣцы-тѣ *на* тойзи родъ? и на
32 какво сѫ подобни? Подобни сѫ на дѣца, които сѣдятъ по пазаръ-тъ, и выкатъ едно на друго и казуватъ си: Свирихмы ви и не играхте, жално ви пѣхмы и не пла-
33 кахте; Защото [о]дойде Іоаннъ Крьститель, нито хлѣбъ *ядѐ*, нито вино піе, и казува-
34 те: Бѣсъ има Дойде Сынъ человѣческый, ядѐ и піѐ, и казувате: Ето человѣкъ ядливъ и винопійца, пріятель на мытари-тѣ
35 и на грѣшницы-тѣ. И [п]оправдава ся мудрость-та отъ всичкы-тѣ си чада.
36 И [р]моляше го единъ отъ Фарисеи-тѣ да яде съ него, и той влѣзе въ домъ-тъ
37 Фарисеевъ, и сѣднѫ на трьпезѫ-тѫ. И ето жена *нѣкоя* отъ градъ-тъ, която бѣше грѣшница, като разбра че сѣди на трьпезѫ въ домъ-тъ Фарисеевъ, донесе ала-
38 вастръ съ миро, И като застанѫ при нозѣ-тѣ му отзадѣ и плачеше, начнѫ да облива нозѣ-тѣ му съсъ сьлзы и отрываше *гы* съ космы-тѣ на главѫ-тѫ си, и цѣлуваше нозѣ-тѣ му, и мажеше *гы* съ миро-
39 то. А Фарисей-тъ който го бѣ призвалъ като видѣ, рече въ себе си и думаше: [с]Тойзи ако бѣше пророкъ, щѣше да знае коя и каква е жена-та, която ся допира до него, че е грѣшница.
40 И отговори Іисусъ и рече му: Симоне, имамъ нѣщо да ти рекѫ: а той казува:
41 Учителю, речи: Нѣкой си заимодавецъ имаше двама длъжницы; единъ-тъ бѣ длъженъ петстотинъ динаріи а другый-тъ
42 петдесеть. И понеже нѣмахѫ да му платятъ, прости имъ *гы* и на двама-та. И тъй, кажи *ми*, кой отъ тѣхъ ще го възлюби
43 повече? Отговори Симонъ и рече: Мыслѭ че *онзи* комуто е оставилъ повече-то. А
44 той му рече: Право си отсѫдилъ. И като ся обьрнѫ къдѣ женѫ-тѫ, рече на Симона: Видишь ли тѫзи женѫ? Влѣзохъ въ кѫщѫ-тѫ ти, *и* ты водѫ за нозѣ-тѣ ми не даде; а тя съсъ сьлзы облѣ нозѣ-тѣ ми, и съ космы-тѣ на главѫ-тѫ си *гы* отры.
45 Ты цѣлованіе ми не даде; а тя, отъ какъ сьмь влѣзлъ, не е прѣстанѫла отъ да цѣлу-
46 ва нозѣ-тѣ ми. Ты [т]съ масло главѫ-тѫ ми не помаза; а тя съ миро помаза нозѣ-тѣ
47 ми. [у]За това ти казувамъ, прощаватъ ѝ ся много-то нейни грѣхове; защото много възлюби; а кому̀то ся малко прощава,
48 малко люби. И рече ѝ: [ф]Прощаватъ *ти*
49 ся грѣхове-тѣ ти. И тѣзи които сѣдѣхѫ съ него наедно на трьпезѫ-тѫ начнѫхѫ да си говорятъ по между си: [х]Кой е
50 тойзи който и грѣхове прощава? И рече на женѫ-тѫ: [ц]Вѣра-та твоя тя спасе; иди си съ миромъ.

ГЛАВА 8.

1 И слѣдъ това ходѣше отъ градъ на градъ и отъ село на село, да проповѣдува и да благовѣствува царство-то Божіе; и двана-
2 десеть-тѣ *ученици бѣхѫ* съ него, И [а]жены нѣкои, които бѣхѫ исцѣлены отъ злы духове и болести, Марія нарицаема-та Магдалина, [б]изъ коіѫто бѣхѫ излѣзли седмь
3 бѣса, И Іоанна жена-та на Хузѫ, настойникъ-тъ Иродовъ, *и* Сусанна, и друʒы много, които му слугувахѫ отъ свой-тъ си имотъ.
4 И [в]понеже *ся* стичаше народъ много, и идѣхѫ при него отъ всякой градъ, рече
5 съ притчѫ: Излѣзе сѣятель-тъ да сѣе сѣме-то си; и когато сѣяше, едно паднѫ край пѫть-тъ, и затъпка ся, и птицы-тѣ
6 небесны го озобахѫ. А друго паднѫ на камыкъ, и като изникнѫ, изсъхнѫ, защо-
7 то нѣмаше влагѫ. Друго пакъ паднѫ въ срѣдъ тьрніе-тѣ, и като порастохѫ тьр-
8 ніе-тѣ заглушихѫ го. А друго паднѫ на добрѫ-тѫ земѭ, и като израсте, стори плодъ стократенъ. Това като говорѣше: възгласи: Който има уши да слуша, нека слуша.
9 А [г]пытахѫ го ученици-тѣ му и казувахѫ:
10 Що значи тая притча? А той рече: Вамъ е дадено да познаете тайны-тѣ на царство-то Божіе; а на другы-тѣ *ся проповѣдува* съ притчы, щото гледающе [д]да не видятъ и слушающе да не разумѣ-
11 ватъ. [е]И тя е притча-та. Сѣме-то е слово-
12 то Божіе: А *посѣяно-то* край пѫть-тъ сѫ които слушатъ; слѣдъ това идува діаволъ-тъ, и отнема слово-то отъ сьрдце-то имъ, да не бы да повѣруватъ и ся спа-
13 сѫтъ. А което на камыкъ-тъ, *сѫ онѣзи*, които кога чуѭтъ, съ радость пріиматъ слово-то; и тѣ корень нѣматъ; които за

к Мал. 3; 1.
л Мат. 3; 6. Гл. 3; 12.
м Дѣян. 20; 27.
н Мат. 11; 16.
о Мат. 3; 4. Мар. 1; 6. Гл. 1; 15.
п Мат. 11; 19.
р Мат. 26; 6. Мар. 14; 3. Іоан. 11; 2.
с Гл. 15; 2.
т Псал. 23; 5.
у 1 Тим. 1; 14.
ф Мат. 9; 2. Мар. 2; 5.
х Мат. 9; 3. Мар. 2; 7.
ц Мат. 9; 22. Мар. 5; 34. 10; 52. Гл. 8; 48. 18; 42.
а Мат. 27; 55, 56.
б Мар. 16; 9.
в Мат. 13; 2. Мар. 4; 1.
г Мат. 13; 10. Мар. 4; 10.
д Иса. 6; 9. Мар. 4; 12.
е Мат. 13; 18. Мар. 4; 14.

малко врѣме вѣруватъ, и во врѣме на напасть отстѫпватъ. 14 А паднѫло-то въ тръніе-тѣ, тѣ сѫ *онѣзи* които сѫ слушали, и отъ грыжы и богатства и сласти житейскы, отхождатъ, и заглухнуватъ и не приносятъ плодъ. 15 А което на добрѫ-тѫ землѭ, тѣ сѫ *онѣзи*, които чуѭтъ слово-то, държатъ го въ добро и благо сърдце, и приносятъ плодъ въ търпѣніе.

16 И [ж]никой като запали свѣщь не іѫ покрыва съсъ съсѫдъ, нито іѫ туря подъ одръ-тъ; но іѫ туря на свѣтилникъ-тъ, за да гледатъ видѣлинѫ-тѫ тѣзи които влѣзуватъ. 17 Защото [з]нѣма скрышно, което не ще бѫде явно; нито утаено, което не ще бѫде знано, и не ще излѣзе наявѣ. 18 За това гледайте какъ слушате; защото [и]който има, ще му ся даде; а който нѣма, и онова което мни че има ще му ся отнеме.

19 И [і]дойдохѫ при него майка му и братія-та му, и поради множество-то не можахѫ да приближатъ при него. 20 И извѣстихѫ му *нѣкои* и казувахѫ: Майка ти и братія-та ти стоятъ вънъ и ищѫтъ да тя видятъ. 21 А той отвѣща и рече имъ: Менѣ ми сѫ майка и братія тѣзи, които слушатъ слово-то Божіе и го испълняватъ.

22 И [к]единъ день влѣзе въ ладіѭ той и ученици-тѣ му; и рече имъ: Да минемъ отвѫдь езеро-то: и отплувахѫ. 23 И въ врѣме-то на плуваніе-то имъ той заспа: и спуснѫ ся буря вѣтренна въ езеро-то и напълняше ся ладія-та и въ опасность бѣхѫ. 24 И пристѫпихѫ та го разбудихѫ и казувахѫ: Наставниче, Наставниче, загынувамы. А той станѫ та запрѣти на вѣтрътъ и на волненіе-то на водѫ-тѫ; и уталожихѫ ся, и станѫ тишина. 25 И рече имъ: Дѣ ви е вѣра-та? А тѣ уплашени чудѣхѫ ся, и говорѣхѫ си единъ на другый: Кой е тойзи, щото повелѣва и на вѣтрове-тѣ и на водѫ-тѫ, и го слушатъ?

26 И [л]исплувахѫ въ Гадаринскѫ-тѫ странѫ, която е срещѫ Галилеѭ. 27 И щомъ излѣзе на землѭ-тѫ, срѣщнѫ го отъ градъ-тъ нѣкой си человѣкъ, който отъ много врѣме имаше бѣсове, и дрехѫ не обличаше, и въ кѫщи не стоеше, но въ гробища-та. 28 И като видѣ Іисуса, извыка и припаднѫ нему и съ гласъ голѣмъ рече: Що *имашь* ты съ мене, Іисусе Сыне на Бога Вышняго? молѭ ти ся недѣй мя мѫчи. 29 Защото повелѣ нечистому духу да излѣзе изъ человѣка; понеже отъ много врѣме бѣ го прѣхванѫлъ; и връзвахѫ го съ веригы и съ оковы та го вардѣхѫ; но той раскѫсуваше връскы-тѣ, и гоняше го бѣсъ-тъ по пустыни-тѣ. 30 И попыта го Іисусъ и рече: Какъ ти е име-то? а той рече: Легеонъ; защото много бѣсове влѣзохѫ въ него. 31 И молятхѫ го да имъ не повелѣе да идѫтъ [м]въ безднѫ-тѫ. 32 А тамъ имаше стадо отъ много свиніе що пасѣхѫ по горѫ-тѫ; и молятхѫ му ся *бѣсове-тѣ* да имъ дозволи да влѣзѫтъ въ тѣхъ; и дозволи имъ; 33 И като излѣзнѫхѫ бѣсове-тѣ отъ человѣка, влѣзохѫ въ свиніе-тѣ; и впуснѫ ся стадо-то прѣзъ стрьмнинѫ-тѫ въ езеро-то та ся издави. 34 А свинопасци-тѣ като видѣхѫ това що станѫ, побѣгнѫхѫ и отидохѫ та извѣстихѫ въ градъ-тъ и въ села-та. 35 И излѣзохѫ да видятъ станѫло-то; и дойдохѫ при Іисуса, и намѣрихѫ человѣкъ-тъ отъ когото бѣхѫ излѣзли бѣсове-тѣ, сѣднѫлъ при нозѣ-тѣ Іисусовы, облѣченъ и смысленъ; и убояхѫ ся. 36 И тѣзи които бѣхѫ видѣли това извѣстихѫ имъ, какъ исцѣлѣ бѣсный-тъ. 37 И [н]всичко-то множество отъ околность-тѫ Гадаринскѫ, [о]молихѫ му ся да си отиде отъ тѣхъ; защото бѣхѫ обзѣти отъ голѣмъ страхъ; а той влѣзе въ ладіѭ-тѫ и върнѫ ся. 38 А [п]человѣкъ-тъ, отъ когото бѣхѫ излѣзли бѣсове-тѣ, моляше му ся да бѫде съ него, 39 но Іисусъ го испрати и рече: Върни ся у дома си, и раскажи това което ти стори Богъ. И отиде та проповѣдува по всичкый-тъ градъ това що му стори Іисусъ.

40 А когато ся върнѫ Іисусъ, пріи го народъ-тъ; защото всичкы го чакахѫ. 41 И ето [р]дойде единъ человѣкъ, на име Іаиръ, (и той бѣ началникъ на съборище-то), и паднѫ на нозѣ-тѣ Іисусовы, та му ся моляше да влѣзе въ домъ-тъ му. 42 Защото имаше дъщерѭ единороднѫ, като на дванадесеть годины, и тя бѣше на умираніе. И когато отхождаше, народъ-тъ го притискаше.

43 И [с]жена нѣкоя си що имаше кръвотеченіе отъ дванадесеть годины, която бѣ издала на лѣкари всичкый си имотъ, и не може да ся излѣкува отъ никого, 44 Приближи изъ отзадъ, та ся допрѣ до полѫтѫ на дрехѫ-тѫ му; и тозь часъ прѣстанѫ теченіе-то на кръвь-тѫ ѝ. 45 И рече Іисусъ: Кой е що ся допрѣ до мене? и понеже ся отричахѫ всичкы, рече Петръ и които бѣхѫ съ него: Наставниче, народъ-тъ тя притискатъ и угнѣтаватъ, а ты казувашь: Кой е що ся допрѣ до мене? 46 Но Іисусъ рече: Нѣкой ся допрѣ до мене; защото азъ усѣтихъ че сила [т]излѣзе изъ мене. 47 И като видѣ жена-та че ся не укры, дойде растреперана, и припаднѫ нему, та му исказа прѣдъ всичкый-тъ народъ за коѭ причинѫ ся допрѣ до него, и какъ на часъ-тъ оздравѣ. 48 А той ѝ рече: Дързай, дъще, твоя-та вѣра тя исцѣли; иди си съ миромъ.

ж Мат. 5; 15. Мар. 4; 21. Гл. 11; 33.
з Мат. 10; 26. Гл. 12; 2.
и Мат. 13; 12. 25; 29. Гл. 19; 26.
і Мат. 12; 46. Мар. 3; 31.
к Мат. 8; 23. Мар. 4; 35.
л Мат. 8; 28. Мар. 5; 1.
м Отк. 20; 3.
н Мат. 8; 34.
о Дѣян. 16; 39.
п Мар. 5; 18.
р Мат. 9; 18. Мар. 5; 22.
с Мат. 9; 20.
т Мар. 5; 30. Гл. 6; 19.

49 И [у]когато още говорѣше, идва нѣкой си отъ началникъ-тъ на съборище-то, и казува му: Дъщеря ти умрѣ, не труди
50 учитель-тъ. А Іисусъ като чу, отговори му, и рече: Не бой ся; тъкмо вѣрувай,
51 и ще ся избави. И когато влѣзе въ кѫщи, не остави никого да влѣзе, освѣнь Петра и Іакова и Іоанна, и бащѫ-тѫ на моми-
52 че-то и майкѫ-тѫ. И плачехѫ всичкы и оплакувахѫ го. А той рече: Не плачѣте:
53 не е умрѣло, [ф]но спи. И присмивахѫ му
54 ся, понеже знаехѫ че е умрѣло. Но той испѫди на вънъ всичкы-тѣ, и хванѫ го за рѫкѫ-тѫ и извыка, и рече: Момиче,
55 [х]стани. И повърнѫ ся духъ-тъ му, и станѫ на часъ-тъ; и повелѣ да му дадѫтъ
56 да яде. И удивихѫ ся родители-тѣ му; [ц]а той имъ повелѣ да не кажѫтъ никому това що станѫ.

ГЛАВА 9.

1 И като [а]свыка дванадесеть-тѣ свои ученицы, даде имъ силѫ и власть надъ всичкы-тѣ бѣсове, и да исцѣляватъ болести.
2 И [б]проводи гы да проповѣдуватъ царство-
3 то Божіе, и да исцѣляватъ болны-тѣ. И рече имъ: Не [в]носѣте нищо за въ пѫть, ни тоягѫ, ни тържикъ, ни хлѣбъ, ни сре-
4 бро, нито по двѣ дрехы да имате. И [г]въ коіѫто кѫщѫ влѣзете, тамо сѣдѣте, и отъ
5 тамо излѣзувайте *на пѫть*. И [д]които не вы пріиматъ, когато излѣзувате отъ онзи градъ, [е]оттърсѣте и прахъ-тъ отъ нозѣ-тѣ
6 си за свидѣтелство противъ тѣхъ. И *тѣ* [ж]излѣзохѫ и ходѣхѫ отъ село на село, та проповѣдувахѫ евангеліе-то и исцѣлявахѫ на всякѫдѣ.
7 И [з]чу Иродъ четверовластникъ всичко що биваше отъ него; и въ недоумѣніе бѣ, защото нѣкои казувахѫ че Іоаннъ е
8 въскрьснѫлъ отъ мьртвы-тѣ; Пакъ другы, че Илія ся е явилъ; а другы че единъ отъ староврѣменны-тѣ пророцы е въскрьс-
9 нѫлъ. И рече Иродъ: Іоанна азъ посѣкохъ; но кой е тойзи за когото азъ таквызи *нѣща* слушамъ? [и]и искаше да го види.
10 И като ся [і]върнѫхѫ апостоли-тѣ *при Іисуса*, исприказахѫ му все що бѣхѫ сторили, [к]и той гы зѣ *при себе си* и оттегли ся на странѫ въ едно пусто мѣсто на
11 градъ-тъ нарицаемый Виѳсаида. А народи-тѣ като разбрахѫ, подирихѫ го; и той гы пріе, и говорѣше имъ за царство-то Божіе, и които имахѫ потрѣбѫ за исцѣ-
12 ляваніе, исцѣляваше гы. [л]И день-тъ начнѫ да прѣваля; и пристѫпихѫ дванадесеть-тѣ и рекохѫ му: Распусни народъ-тъ, за да идѫтъ по околны-тѣ села и колибы, да нощуватъ, и да намѣрятъ хранѫ; за-
13 щото тука смы въ пусто мѣсто. А той имъ рече: Дайте имъ вы да ядѫтъ. А тѣ рекохѫ: Ный нѣмамы повече отъ петь хлѣба и двѣ рыбы, освѣнь ако бы да идемъ ный и да купимъ яденіе за всич-
14 кый-тъ тойзи народъ. Защото бѣхѫ до петь хыляды мѫжіе. И рече на ученицы-тѣ си: Турѣте гы да насѣдатъ на купове
15 по петдесеть. И сторихѫ така, и турихѫ
16 всичкы-тѣ да насѣдатъ. А той зѣ петь-тѣ хлѣба и двѣ-тѣ рыбы, погледнѫ на небе-то, и благослови гы, и *гы* расчупи, и даваше на ученицы-тѣ си да сложатъ прѣдъ
17 народъ-тъ. И ядохѫ и насытихѫ ся всичкы, и дигнѫхѫ това що изостанѫ отъ укрухы-тѣ, дванадесеть коша.
18 И [м]когато той ся моляше на самѣ, съ него бѣхѫ ученици-тѣ му; и гы попыта и рече: Кого мя казува народъ-тъ че сьмь?
19 А тѣ отговорихѫ и рекохѫ: *Едни казуватъ че си* [н]Іоаннъ Крьститель: а другы Илія; другы пакъ че е въскрьснѫлъ нѣкой
20 отъ староврѣменны-тѣ пророцы. И рече имъ: А вы кого мя казувате че сьмь? [о]Отговори Петръ и рече: Христосъ Божій.
21 А [п]той имъ запрѣти строго и повелѣ да
22 не кажѫтъ това никому. И каза че Сынъ человѣческый [р]трѣбва *много* да пострада и да бѫде отхвърленъ отъ старѣйшины-тѣ и първосвященницы-тѣ и книжницы-тѣ, и убитъ да бѫде и въ третій-тъ день да въскрьсне.
23 [с]Казуваше още на всичкы: Ако ище нѣкой да дойде вслѣдъ мене, нека ся отрече отъ себе си, и нека носи крьстъ-тъ
24 си всякой день, и нека мя слѣдува. Защото който ище да спасе животъ-тъ си, ще го изгуби; и който изгуби животъ-тъ
25 си заради мене, той ще го спасе. Защото [т]какво ся ползува человѣкъ, ако спечали всичкый-тъ свѣтъ, а погуби или отщети
26 себе си? Защото [у]който ся усрами за мене и за думы-тѣ ми, за него ще Сынъ человѣческый да ся усрами, когато дойде въ своіѫ-тѫ славѫ и *въ славѫ-тѫ* на Отца
27 и на святы-тѣ ангелы. И [ф]казувамъ ви истинѫ: Има нѣкои отъ стоящы-тѣ тука, които нѣма да вкусятъ смьрть, доклѣ не видятъ царство-то Божіе.
28 И [х]слѣдъ тѣзи думы минѫхѫ ся до осмь дни, и зѣ съсъ себе си Петра и Іоанна и Іакова, и възлѣзе на горѫ-тѫ да
29 ся помоли. И като ся моляше, измѣни ся

у Мар. 5; 35.
ф Іоан. 11; 11, 13.
х Гл. 7; 14. Іоан. 11; 43.
ц Мат. 8; 4. 9; 30. Мар. 5; 43.

—

а Мат. 10; 1. Мар. 3; 13. 6; 7.
б Мат. 10; 7, 8. Мар 6; 12. Гл. 10; 1, 9.
в Мат. 10; 9. Мар. 6; 8. Гл. 10; 4. 22; 35.
г Мат. 10; 11. Мар. 6; 10.
д Мат. 10; 14.
е Дѣян. 13; 51.
ж Мар 6; 12.
з Мат. 14; 1. Мар. 6; 14.
и Гл. 23; 8.
і Мар. 6; 30:
к Мат. 14; 13.
л Мат. 14; 15. Мар. 6; 35. Іоан. 6; 1, 5.
м Мат. 16; 13. Мар. 8; 27.
н Мат. 14; 2. Ст. 7, 8.
о Мат 16; 16. Іоан. 6; 69.
п Мат. 16; 20.
р Мат. 16; 21. 17; 22.
с Мат. 10; 38. 16; 24 Мар. 8; 34. Гл. 14; 27.
т Мат. 16; 26. Мар. 8; 36.
у Мат. 10; 33. Мар. 8; 38. 2 Тим. 2; 12.
ф Мат. 16; 28. Мар. 9; 1.
х Мат. 17; 1. Мар. 9; 2.

видъ-тъ на лице-то му, и дрехы-тѣ му 30 станѫхѫ бѣлы и блистаехѫ. И ето двама человѣци ся разговаряхѫ съ него, и тѣ 31 бѣхѫ Моисей и Илія, Които ся явихѫ въ славѫ, и говорѣхѫ за смерть-тѫ му, която имаше *той* да испълни въ Іерусалимъ. 32 А Петръ и онѣзи които [ц]бѣхѫ съ него, бѣхѫ отеготени отъ сънъ, и когато ся разбудихѫ, видѣхѫ славѫ-тѫ му, и два- 33 ма-та мѫжіе стоящи-тѣ съ него. И когато тѣ ся раздѣлихѫ отъ него, Петръ рече Іисусу: Наставниче, добрѣ е да смы тука: и да направимъ три шатры, еднѫ за тебе, и за Моисея еднѫ, и еднѫ за 34 Иліѭ; безъ да знае що дума. И когато казуваше той това, дойде облакъ, и засѣни гы; и уплашихѫ ся *ученици-тѣ* като 35 влѣзохѫ тѣ въ облакъ-тъ. И станѫ гласъ изъ облака и казуваше: [ч]Тойзи е Сынъ ми 36 возлюбленный-тъ; [ш]него слушайте. И като станѫ гласъ-тъ, намѣри ся Іисусъ самичъкъ. И [щ]тѣ мълкнѫхѫ, и никому не казахѫ въ онѣзи дни нищо отъ това що 37 видѣхѫ. А [ъ]на другый-тъ день, когато слѣзохѫ отъ горѫ-тѫ, срѣщнѫ го народъ 38 много. И ето, человѣкъ нѣкой отъ народа извыка и казуваше: Учителю, молѭ ти ся, погледни на сына ми, защото ми е 39 единороденъ. И ето духъ го прѣхваща и отведнъжъ вищи, и кѫса го така щото той ся запѣня, и като го смаже, едвамъ ся 40 отмахнува отъ него. И молихъ ся на твоитѣ ученицы да го испѫдятъ, и не могохѫ. 41 А Іисусъ отговори и рече: О роде невѣрный и развращенный, до кога ще бѫдѫ съ васъ, и ще вы търпѭ? Доведи *ми* сына 42 си тука. И той още като идѣше, тръшнѫ го бѣсъ-тъ, и го покѫса; а Іисусъ запрѣти духу нечистому, и исцѣли момче-то, и 43 даде го на бащѫ му. И удивявахѫ ся всичкы на величіе-то Божіе. И когато ся всичкы чудѣхѫ на всичко това що правѣше Іисусъ, той рече на ученицы-тѣ си: 44 [ы]Вложѣте вы въ уши-тѣ си тѣзи словеса; защото Сынъ человѣческый ще бѫде прѣ- 45 даденъ въ человѣческы рѫцѣ. Но [ь]тѣ не разумѣвахѫ тѫзи рѣчь, и покрыта бѣ отъ тѣхъ, за да іѭ не разберѫтъ; и боехѫ ся 46 да го попытатъ за тѫзи рѣчь. И [ѣ]влѣзе въ тѣхъ помыслъ такъвъ: Кой ли отъ 47 тѣхъ ще е по голѣмъ. А Іисусъ като видѣ помыслъ-тъ на сърдце-то имъ, зѣ 48 *едно* дѣте, и постави го при себе си; И рече имъ: [ю]Който пріеме това дѣте въ мое-то име, мене пріима; и който пріеме мене, пріима того който мя е проводилъ; [я]защото който е най малъкъ междý всинца вы, той ще е голѣмъ.
49 А [ѫ]Іоаннъ отговори и рече: Наставниче, видѣхмы нѣкого си който изгоняваше бѣсове съ твое име, и понеже не слѣду- 50 ва съ насъ възбранихмы му. И рече му Іисусъ: Недѣйте му възбранява; защото [ѭ]който не е противу насъ, откѫдѣ насъ е.
51 И когато ся испълнихѫ дни-тѣ [а]да ся вознесе, той утвьрди лице-то си да пѫ- 52 тува къмъ Іерусалимъ. И отпрати прѣдъ себе си вѣстители, които отидохѫ и влѣзохѫ въ село Самарянско да му пригот- 53 вятъ *мѣсто.* Но *тамъ* го [б]не пріяхѫ, защото лице-то му бѣ на пѫтуваніе къмъ 54 Іерусалимъ. И като видѣхѫ *това* ученици-тѣ му Іаковъ и Іоаннъ, рекохѫ: Господи, искашь ли да речемъ да слѣзе огнь отъ небе-то, и да гы истрѣби, [в]както стори 55 и Илія? А той ся обърнѫ, та имъ запрѣти и рече: Вы на кой сте духъ не знаете: 56 [г]Защото Сынъ человѣческый не е дошелъ да погуби душы человѣческы, но да спасе: и отидохѫ на друго село.
57 А [д]като вървѣхѫ, рече му нѣкой си въ пѫть-тъ: Господи, ще дойдѫ вслѣдъ 58 тебе дѣто и да идешь. И рече му Іисусъ: Лисицы-тѣ лѣгла иматъ, и птицы-тѣ небесны гнѣзда; а Сынъ человѣческый нѣма дѣ главѫ да подклони.
59 А на другыго [е]рече: Върви вслѣдъ мене: а той рече: Господи, дозволи ми да 60 идѫ първомъ да погребѫ бащѫ си. А Іисусъ му рече: Остави мъртвы-тѣ да погребѫтъ мьртвы-тѣ си; а ты иди та проповѣдувай царство-то Божіе.
61 Рече и другъ: [ж]Ще дойдѫ вслѣдъ тебе, Господи; но първомъ дозволи ми да ся 62 опростѭ съ домашны-тѣ си. И рече му Іисусъ: Никой който е турилъ рѫкѫ-тѫ си на рало, и гледа на задъ, не е способенъ за царство-то Божіе.

ГЛАВА 10.

1 Слѣдъ това опрѣдѣли Господь и другы седмдесеть, [а]и распроводи гы по двама прѣдъ лице-то си, во всякой градъ и мѣсто 2 дѣто имаше самъ той да иде. И казуваше имъ: [б]Жетва-та е много, а работници-тѣ малко; за това [в]молѣте ся на Господарь- тъ на жетвѫ-тѫ, да извади работницы на 3 жетвѫ-тѫ си. Идѣте; ето [г]азъ вы проваждамъ като агнета въ срѣдъ вълцы: 4 [д]Не носѣте ни кесіѭ, ни тържикъ, нито обуща, [е]и никого въ пѫть-тъ не поздра- 5 вявайте. И [ж]въ коѭто кѫщѫ влѣзувате, първомъ казувайте: Миръ на тойзи домъ.

ц Дан. 8; 18. 10; 9
ч Мат. 3; 17.
ш Дѣян. 3; 22.
щ Мат. 17; 9.
ъ Мат. 17; 14. Мар. 9; 14, 17.
ы Мат. 17; 22.
ь Мар. 9; 32. Гл. 2; 50. 18; 34.
ѣ Мат. 18; 1. Мар. 9; 34.
ю Мат. 10; 40. 18; 5. Мар. 9; 37. Іоан. 12; 44. 13; 20.
я Мат. 23; 11, 12.
ѫ Мар. 9; 38. Вижь Числ. 11; 28.
ѭ Мат. 12; 30. Гл. 11; 23.
а Мар. 16; 19. Дѣян. 1; 2.
б Іоан. 4; 4, 9.
в 4 Цар. 1; 10, 12.
г Іоан. 3; 17. 12; 47.
д Мат. 8; 19.
е Мат. 8; 21.
ж Вижь 3 Цар. 19; 20.

а Мат. 10; 1. Мар. 6; 7.
б Мат. 9; 37, 38. Іоан. 4; 35.
в 2 Сол. 3; 1.
г Мат. 10; 16.
д Мат. 10; 9, 10. Мар. 6; 8. Гл. 9; 3.
е 4 Цар. 4; 29.
ж Мат. 10; 12.

6 И ако бжде тамъ сынъ-тъ на миръ, ще почини на него вашій-тъ миръ; ако ли не, 7 ще ся повърне на васъ. И [з]въ тжѭ кжщж сѣдѣте, и [и]яждте и пійте *което има* у тѣхъ; [і]защото работникъ-тъ е достоинъ за своѭ-тж заплатж; недѣйте ся прѣмѣстя изъ кжщж въ кжщж. 8 И въ който градъ влѣзувате, и вы пріиматъ, яждте което 9 ви прѣдлагатъ: И [к]исцѣлявайте болны-тѣ които сж въ него, и казувайте имъ: [л]Наближило ви е царство-то Божіе. 10 А въ който градъ влѣзувате, и не вы пріиматъ, кога излѣзувате на *главны-тѣ* му улицы, речѣте: 11 [м]И прахъ-тъ, който е полѣпнжлъ по насъ отъ градъ-тъ ви, оттърсвамы ви *го;* но това да знаете, че ви е наближило 12 царство-то Божіе. Казувамъ ви, че въ онзи день по [н]леко ще бжде *наказаніе-то* на Содомъ, неже на тойзи градъ. 13 [о]Горко тебѣ, Хоразине, горко тебѣ, Виѳсаидо; [п]защото ако бѣхж были въ Тиръ и Сидонъ бывши-тѣ между васъ чудеса, отдавна бы ся покаяли, сѣдяще въ врѣтище 14 и пепелъ. Но на сждъ-тъ по леко ще бжде на Тиръ и на Сидонъ, неже на васъ. 15 И [р]ты Капернауме, който си ся [с]възвысилъ до небеса, до ада [т]ще ся смжкнешь. 16 [у]Който слуша васъ, мене слуша; и [ф]който ся отмѣта отъ васъ, отъ мене ся отмѣта; а [х]който ся отмѣта отъ мене, отмѣта ся отъ тогози който мя е проводилъ.

17 И [ц]върнжхж ся седмдесеть-тѣ съ радость, и казувахж: Господи, съ твое-то 18 име и бѣсове-тѣ ся покорявать намъ. А той имъ рече: [ч]Видѣхъ Сатанж че па- 19 днж като свѣткавицж отъ небе-то. Ето, [ш]давамъ ви власть да настжпувате на зміи и на скорпіи, и надъ всякж силж вражіѭ, 20 и нищо нѣма да вы повреди. Но на това недѣйте ся радува, че духове-тѣ ся покорявать вамъ; а радувайте ся повече, защото [щ]имена-та ваши сж написани на небеса.

21 [ъ]Въ тойзи часъ възрадува ся духомъ Іисусъ, и рече: Благодарѭ ти, Отче, Господи на небе-то и на земіѭ-тж, че си утаилъ това отъ мудры и разумны, и открылъ си го на младенцы; ей, Отче, за- 22 щото така бы угодно прѣдъ тебе. [ы]Всичко ми е прѣдадено отъ Отца ми; [ь]и освѣнь Отца никой *другъ* не знае кой е Сынъ-тъ, и кой е Отецъ *никой другъ не знае* тъкмо Сынъ-тъ, и *онзи,* комуто бы рачилъ Сынъ-тъ да *го* открые.

23 Обърнж ся послѣ особно къмъ ученицы-тѣ, и рече: [ѣ]Блажены очи-тѣ които 24 виждать това което вы видите. Защото ви казувамъ, че [ю]мнозина пророци и царіе пожелахж да видятъ това което вы виждате, и не видѣхж, и да чуѭтъ това що чуете, и не сж чули.

25 И ето, нѣкой законникъ станж да го испытува, и казуваше: [я]Учителю, що да правѭ за да наслѣдѭ животъ вѣч- 26 ный? А той му рече: Въ законъ-тъ що 27 е писано? какъ четешь? И той отговори, и рече: [ѫ]Да възлюбишь Господа Бога твоего съсъ всичко-то си сърдце, и съсъ всичкж-тж си душж, и съсъ всичкж-тж си силж, и съсъ всичкый-тъ си умъ, и [ѭ]ближняго твоего както самаго себе си. 28 И рече му: Право си отвѣщалъ; това 29 прави и [а]ще бждешь живъ. Но той понеже искаше [б]да оправдае себе си, рече 30 Іисусу: И кой е ближній мой? *На това* отговори Іисусъ и рече: Человѣкъ нѣкой слѣзуваше отъ Іерусалимъ въ Іерихонъ и налетѣ на разбойницы, които като го обрахж, и наранихж, отидохж си и *го* о- 31 ставихж полумъртвъ. А по случаю нѣкой си священникъ слѣзуваше по онзи пжть: и като го видѣ [в]минж отъ срещж 32 и заминж. Подобно и Левитъ *нѣкой,* като стигнж на това мѣсто, дойде, видѣ, ми- 33 нж отъ срещж и заминж. Но единъ [г]Самарянинъ като пжтуваше, дойде до него, 34 и като го видѣ смили ся, И пристжпи та прѣвърза раны-тѣ му, като възливаше масло и вино; послѣ го въскачи на добытъкъ-тъ си, та го занесе въ гостинницж- 35 тж, и пригоди му. И на утрешній-тъ день когато си похождаше, извади та даде два динарія гостиннику, и рече му: Пригодявай му; и каквото повече иждивишь, азъ 36 на вращаніе ще ти платѭ. И тъй отъ тѣзи трима-та кой ти ся вижда да е былъ ближенъ на испаднжлый-тъ въ разбойницы- 37 тѣ? А той рече: Тойзи който му стори милость. Тогазь Іисусъ му рече: Иди и ты така прави.

38 И въ отиваніе-то имъ влѣзе Іисусъ въ нѣкое село: и жена нѣкоя си на име 39 [д]Марѳа, прія го у домъ-тъ си. И тя имаше сестрж нарицаемж Маріѭ, [е]която бѣ [ж]сѣднжла до нозѣ-тѣ Іисусовы, и слуша- 40 ше слово-то негово. А Марѳа ся мълвѣше за много-то слугуваніе; и застанж та рече: Господи, не брѣжишь ли, че сестра ми мя остави самж да слугувамъ? речи 41 й прочее да ми помогне. Отговори Іисусъ, и рече й: Марѳо, Марѳо, грыжишь ся и

[з] Мат. 10; 11.
[и] 1 Кор. 10; 27.
[і] Мат. 10; 10. 1 Кор. 9; 4 и дрг. 1 Тим. 5; 18.
[к] Гл. 9; 2.
[л] Мат. 3; 2. 4; 17. 10; 7. Ст. 11.
[м] Мат. 10; 14. Гл. 9; 5. Дѣян. 13; 51. 18; 6.
[н] Мат. 10; 15. Мар. 6; 11.
[о] Мат. 11; 21.
[п] Іез. 3; 6.
[р] Мат. 11; 23.
[с] Вижь Быт. 11; 4. Втор. 1; 28. Иса. 14; 13. Іер. 51; 53.
[т] Вижь Іез. 26; 20. 32; 18.
[у] Мат. 10; 40. Мар. 9; 37. Іоан. 13; 20.
[ф] 1 Сол. 4; 8.
[х] Іоан. 5; 23.
[ц] Ст. 1.
[ч] Іоан. 12; 31. 16; 11. Отк. 9; 1. 12; 8, 9.
[ш] Мар. 16; 18. Дѣян. 28; 5.
[щ] Исх. 32; 32. Псал. 69; 28. Иса. 4; 3. Дан. 12; 1. Фил. 4; 3. Евр. 12; 23. Отк. 13; 8. 20; 12. 21; 27.
[ъ] Мат. 11; 25.
[ы] Мат. 28; 18. Іоан. 3; 35. 5; 27. 17; 2.
[ь] Іоан. 1; 18. 6; 44, 46
[ѣ] Мат. 13; 16.
[ю] 1 Пет. 1; 10.
[я] Мат. 19; 16. 22; 35.
[ѫ] Втор. 6; 5.
[ѭ] Лев. 19; 18.
[а] Лев. 18; 5. Неем. 9; 29. Іез. 20; 11, 13, 21. Рим. 10; 5.
[б] Гл. 16; 15.
[в] Псал. 38; 11.
[г] Іоан. 4; 9.
[д] Іоан. 11; 1. 12; 2, 3.
[е] 1 Кор. 7; 32 и дрг.
[ж] Гл. 8; 35. Дѣян. 22; 3.

42 мълвишь ся за много нѣща; Но [з]едно е потрѣбно: а Марія избра добрж-тж часть, която нѣма да ся отьмне отъ неіж.

ГЛАВА 11.

1 И когато бѣ той на едно мѣсто та ся моляше, като прѣстанж, рече му нѣкой си отъ ученицы-тѣ му: Господи, научи ны да ся молимъ, както и Іоаннъ е на- 2 училъ ученицы-тѣ си. А *той* имъ рече: Когато ся молите думайте: [а]Отче нашъ, който си на небеса, да ся святи име-то твое; да дойде царство-то твое; да бжде воля-та твоя, както на небе-то, така и 3 на земіж-тж; Хлѣбъ-тъ нашъ насжщный 4 давай ни го всякой день; И прости ни грѣхове-тѣ ни; защото и ный прощавамы на всякой нашъ длъжникъ; и не въведи насъ въ искушеніе, но избави насъ отъ лукаваго.

5 И рече имъ: Кой отъ васъ ако бы ималъ пріятель, и отиде при него по срѣдъ нощь, и му рече: Друже, дай ми на за- 6 емъ три хлѣба; Понеже единъ пріятель ми дойде отъ пжть, и нѣмамъ що да 7 сложж прѣдъ него: А той да отговори извжтрѣ и да рече: Недѣй ми досажда; врата-та сж вече затворены, и дѣца-та ми сж на лѣгло-то съ мене, не могж да ста- 8 нж да ти дамъ. Казувамъ ви, че [б]ако не стане да му даде защото му е пріятель, то поне за неговж-тж безочливость ще стане и ще му даде колкото му трѣбува. 9 И [в]азъ ви казувамъ: Ищѣте и ще ви ся даде: търсѣте и ще намѣрите: хлопайте 10 и ще ви ся отвори. Защото всякой който ище пріима; и който търси намира; и 11 който хлопа ще му ся отвори. И [г]отъ васъ кой е тойзи баща, щото ако му поище сынъ му хлѣбъ, а той да му даде камыкъ? Или *ако му поище* рыбж, намѣсто рыбж 12 зміж ли ще му даде? Или ако бы поискалъ яйце, да ли скорпіж ще му даде? 13 И тъй когато вы лукави както сте, знаете да давате добры даванія на чада-та си; колко повече Отецъ небесный ще даде Духа Святаго на онѣзи които просятъ отъ него!

14 И [д]испжждаше едного бѣса който бѣше нѣмъ; и като излѣзе бѣсъ-тъ, проговори нѣмый-тъ, и почуди ся народъ-тъ. 15 А нѣкои отъ тѣхъ рекохж: [е]Чрѣзъ Веелзевула князя на бѣсове-тѣ испжжда бѣ- 16 сове-тѣ. А други, искушаіжще *го* [ж]иска- 17 хж отъ него знаменіе отъ небе-то. [з]Но той като [и]знаяше помыслы-тѣ имъ, рече имъ: Всяко царство раздѣлено противъ себе си запустѣва, и домъ *раздѣленъ* про- 18 тивъ себе си пада. *Тъй* и Сатана ако ся раздѣли самъ си противъ себе си, какъ ще устои царство-то му? понеже казувате че азъ изгонявамъ бѣсове-тѣ чрѣзъ 19 Веелзевула. И ако азъ изгонявамъ бѣсове-тѣ чрѣзъ Веелзевула, сынове-тѣ ви чрѣзъ кого гы изгонявать? За това тѣ 20 ще ви бждать сждници. Ако ли азъ [і]съ Божій пьрстъ изгонявамъ бѣсове-тѣ, то е настигнжло на васъ царство-то Божіе. 21 [к]Когато крѣпкый-тъ оборжженъ варди дворъ-тъ си, имѣніе-то му е въ безопас- 22 ность. Но [л]когато по крѣпкый-тъ отъ него нападне та го побѣди, зема му всеоржжіе-то на което ся е надѣялъ, и рас- 23 подѣля неговъ-тъ обиръ. [м]Който не е съ мене, противъ мене е, и който не съби- 24 ра заедно съ мене, той распылява. [н]Когато нечистый-тъ духъ излѣзе изъ человѣка, обхожда по безводны мѣста и търси спокойствіе; и като не намѣри, казува: Да ся върнж въ домъ-тъ си отъ 25 дѣто излѣзохъ. И като дойде намѣрва *го* 26 пометенъ и украсенъ. Тогазь отхожда и зема съ него си други седмь духове, отъ себе си по лукавы, и влѣзувать и живѣіжтъ тамъ; [о]и сетно-то състояніе на оногозь человѣка бива по лошо отъ първо-то.

27 И когато той говорѣше това, една жена отъ народа въздигнж гласъ и рече му: [п]Блажена утроба-та която тя е носила, 28 и съсци-тѣ, които си ссукалъ. А той рече: Още по [р]блажени *сж* които слушатъ 29 слово-то Божіе и го пазятъ. А [с]когато ся събираше народъ-тъ, начнж да говори: Тойзи родъ е лукавъ; знаменіе ище, и *друго* знаменіе нѣма да му ся даде, ос- 30 вѣнь знаменіе-то на пророка Іонж. Защото [т]както Іона станж знаменіе на Ниневійцы-тѣ, така ще и Сынъ человѣческый на тойзи родъ *знаменіе* да бжде. 31 [у]Царица-та Южна ще въстане на сждъ-тъ съ человѣцы-тѣ на тойзи родъ, и ще гы осжди; защото отъ краища-та на земіж-тж дойде да чуе мудрость-тж Соломоновж; и ето тука е повече отъ Соломона. 32 Мжжіе-тѣ Ниневійскы ще въстанжтъ на сждъ-тъ съ тойзи родъ, и ще го осждятъ; защото тѣ ся [ф]покаяхж чрѣзъ Іоновж-тж проповѣдь; и ето, тука е повече отъ Іонж.

33 И [х]никой не запаля свѣщь да іж тури на скрышно мѣсто, нито подъ щиникъ, но на свѣтилникъ, за да виждатъ свѣте- 34 ніе-то които влѣзуватъ. [ц]Свѣтило на тѣло-то е око-то: и тъй кога е око-то ти

з Исаи. 27; 4.

—

а Мат. 6; 9.
б Гл. 18; 1 и дрг.
в Мат. 7; 7. 21; 22. Мар. 11: 24. Іоан. 15; 7. Іак. 1; 6. 1 Іоан. 3; 22.
г Мат. 7; 9.
д Мат. 9; 32. 12; 22.
е Мат. 9; 34. 12; 24.
ж Мат. 12; 38. 16; 1.
з Мат. 12; 25. Мар. 3; 24.
и Іоан. 2; 25
і Исх. 8; 19.
к Мат. 12; 29. Мар. 3; 27.
л Иса. 53; 12. Кол. 2; 15.
м Мат. 12; 30.
н Мат. 12; 43.
о Іоан. 5; 14. Евр. 6; 4. 10; 26. 2 Пет. 2; 20.
п Гл. 1; 28. 48.
р Мат. 7; 21. Гл. 8; 21. Іак. 1; 25.
с Мат. 12; 38, 39.
т Іон. 2; 1, 11.
у 3 Цар. 10; 1.
ф Іон. 3; 5.
х Мат. 5; 15. Мар. 4; 21. Гл. 8; 16.
ц Мат. 6; 22.

чисто, и всичко-то твое тѣло е освѣтлено, а кога е лукаво, и тѣло-то ти е тъмно.
35 За то внимавай да не бы видѣлина-та
36 която е въ тебе да е тъмнина. Ако прочее всичко-то твое тѣло е освѣтлено, и нѣма нѣкоѭ тъмнѫ часть, то ще всичко освѣтлено да бѫде, както кога тя свѣтило-то освѣтлява съсъ сіяніе-то си.

37 И като говорѣше *това*, нѣкой си Фарисей го умоляваше да обѣдува въ неговъ-тъ домъ, и той влѣзе и сѣднѫ на
38 трьпезѫ-тѫ. А [ч] Фарисей-тъ като го видѣ че не ся омы прѣди яденіе-то, почуди ся.
39 [ш] И Господь му рече: Сега вы Фарисеи-тѣ вънѣшно-то на чашѫ-тѫ и на паницѫ-тѫ очистяте; а [щ] вѫтрешно-то ви е пълно
40 съ грабежъ и лукавство. Безумни! тойзи който е направилъ вънѣшно-то, не е ли
41 направилъ и вѫтрешно-то? [ъ] Но отъ това що имате дайте милостынѭ, и ето всич-
42 ко ще бѫде за васъ чисто. Но [ы] горко на васъ Фарисеи-тѣ, защото давате десетъкъ отъ мятвѫ-тѫ, отъ рутѫ-тѫ и отъ всяко зеліе, и небрежите сѫдбѫ-тѫ и любовь-тѫ Божіѭ. Това трѣбваше да правите, и
43 онова да не оставяте. [ь] Горко вамъ, Фарисеи, защото обичате прѣдсѣданія-та въ съборища-та и поздравенія-та въ пазары-
44 тѣ. [ѣ] Горко вамъ, книжници и Фарисеи, лицемѣри, [ю] защото сте като гробове които не личатъ, и человѣци-тѣ които ходятъ отгорѣ не знаѭтъ.

45 И отговори нѣкой отъ законницы-тѣ и рече му: Учителю, това като казувашъ
46 и насъ коришь. А той рече: Горко и на васъ законницы-тѣ, защото [я] натоваряте на человѣцы-тѣ брѣмена тежкы за носяніе, и вы нито съ единъ пьрстъ не ся до-
47 пирате до брѣмена-та. [ѧ] Горко вамъ, защото зидате памятницы-тѣ на пророцы-тѣ,
48 а бащи-тѣ ви гы убихѫ. И тъй свидѣтелствувате и вы и соизволявате на дѣла-та на бащы-тѣ си; защото тѣ гы убихѫ, а вы
49 имъ памятницы-тѣ зидате. За това и прѣмудрость-та Божія рече: [ѩ] Ще имъ проводѭ пророцы и апостолы, и отъ тѣхъ
50 ще убіѭтъ и изгонятъ; За да ся прѣдири отъ тойзи родъ кръвь-та на всичкы-тѣ пророцы, която е проливана отъ какъ ся
51 е свѣтъ-тъ създалъ, [а] Отъ кръвь-тѫ на Авеля, [б] до кръвь-тѫ на Захаріѭ убитаго между олтарь-тъ и храмъ-тъ; ей, казувамъ ви, ще ся прѣдири отъ тойзи родъ.
52 [в] Горко на васъ законницы-тѣ, защото зѣхте ключъ-тъ на знаніе-то; и сами не влѣзохте, а че и на тѣзи които щѣхѫ да влѣзѫтъ възбранихте.
53 И когато имъ казуваше той това, книжници-тѣ и Фарисеи-тѣ начнѫхѫ твърдѣ да ся ярятъ и да изваждатъ изъ уста-та
54 му отвѣты за много нѣща. Като го прѣчакувахѫ, [г] и търсѣхѫ да уловятъ нѣщо отъ уста-та му, за да го обвинятъ.

ГЛАВА 12.

1 [а] Между това като ся събрахѫ много тысящи народъ, толкозь щото едни другы ся тъпчахѫ, начнѫ да говори на учениці-тѣ си: Най първо [б] пазѣте себе си отъ квасъ-тъ Фарисейскый, който е ли-
2 цемѣріе. *Защото* [в] нѣма нищо покрыто, което да ся не открые, и тайно, което да
3 ся не узнае. За това колкото говорихте въ тъмнинѫ, на видѣло ще ся чуе: и каквото сте казали на ухо въ скрышны-тѣ стаи, отъ горѣ на покрывъ-тъ ще ся про-
4 повѣда. А на васъ [г] мои-тѣ пріятели [д] казувамъ: Не бойте ся отъ тѣзи които убиватъ тѣло-то, и които слѣдъ това не
5 могѫтъ повече нищо да направятъ. Но ще ви обадіѭ отъ кого да ся боите; бойте ся отъ оногозь който слѣдъ убиваніе-то има власть да хвърли въ пькълъ-тъ; ей,
6 казувамъ ви, отъ него да ся боите. Не ся ли продаватъ петь врабчета за два ассарія? и ни едно отъ тѣхъ не е забра-
7 вено прѣдъ Бога; Но и косми-тѣ на главѫ-тѫ ви всичкы-тѣ сѫ изброени. И така не бойте ся; вы сте отъ много врабчета
8 по добри. И [е] пакъ ви казувамъ че всякой който мя исповѣда прѣдъ человѣцы-тѣ, и Сынъ человѣческый ще го исповѣда прѣдъ
9 ангелы-тѣ Божіи: А който ся отрече отъ мене прѣдъ человѣцы-тѣ, отреченъ ще
10 бѫде прѣдъ ангелы-тѣ Божіи. И [ж] всякой що бы казалъ рѣчь противъ Сына человѣческаго, ще му ся прости; но който рече хулѫ противъ Духа Святаго нѣма
11 да му ся прости. И [з] кого вы приведѫтъ на съборища-та и *прѣдъ* началства-та и власти-тѣ, недѣйте ся грыжи какъ или какво ще отговорите, или какво ще ре-
12 чете. Защото Духъ Святый ще вы научи въ истый-тъ часъ що трѣбва да речете.
13 И рече му нѣкой си отъ народъ-тъ: Учителю, речи на брата ми да раздѣли
14 съ мене наслѣдіе-то. А той му рече: [и] Человѣче, кой мя е поставилъ сѫдникъ или
15 дѣлитель надъ васъ? И рече имъ: [і] Глѣдайте и пазѣте ся отъ любостяжаніе-то; защото ако има нѣкой прѣмного, животъ-
16 тъ му не състои отъ имотъ-тъ му. И рече имъ притчѫ, и казуваше: На нѣкого

ч Мар. 7; 3.
ш Мат. 23; 25.
щ Тит. 1; 15.
ъ Иса. 58; 7. Дан. 4: 27. Гл. 12; 33.
ы Мат. 23; 23.
ь Мат. 23; 6. Мар. 12; 38, 39.
ѣ Мат. 23; 27.
ю Иса. 5; 9.
я Мат. 23; 4.
ѧ Мат. 23; 29.
ѩ Мат. 23; 34.
а Быт. 4; 8.
б 2 Лѣт. 24; 20, 21.
в Мат. 23; 13.
г Мар. 12: 13.

—

а Мат. 16; 6. Мар. 8; 15.
б Мат. 16; 12.
в Мат. 10; 26. Мар. 4; 22. Гл. 8; 17.
г Иса. 51; 7, 8, 12, 13. Іер. 1; 8. Мат. 10; 28.
д Іоан. 15; 14, 15.
е Мат. 10; 32. Мар. 8; 38. 2 Тим. 2; 12. 1 Іоан. 2; 23.
ж Мат. 12; 31, 32. Мар. 3; 28, 29. 1 Іоан. 5; 16.
з Мат. 10; 19. Мар. 13; 11. Гл. 21; 14.
и Іоан. 18; 36.
і 1 Тим. 6; 7 и дрг.

си богатъ человѣка нивя-та му дадохж 17 много плодъ. И мысляше си въ себе си и думаше: Що да сторіж? защото нѣ- 18 мамъ дѣ да съберж плодове-тѣ си. И рече: Това ще сторіж; да съборіж житницы-тѣ си, и да съградіж по голѣмы, и да съберж тамъ всичкы-тѣ си жита и 19 имотъ-тъ си. И да рекж на душж-тж си: [к]Душе, имашь много пригоды вложены за много годины; почивай, яждь, пій, и ве- 20 сели ся. А Богъ му рече: Безумне, тжзи нощь ще ти изыщжтъ [л]душж-тж: а [м]това 21 що си приготвилъ, кому ще бжде? Така *бива* на того който събира за себе си, [н]и не богатѣе въ Бога.

22 Рече пакъ на ученицы-тѣ си: За това ви казувамъ: [о]Недѣйте ся грыжи за животъ-тъ си, що да ядете, нито за тѣ- 23 ло-то *си* що да облѣчете. Животъ-тъ е по драгоцѣненъ отъ хранж-тж, и тѣло- 24 то отъ облѣкло-то. Разсмотрѣте враны-тѣ, че не сѣіжтъ, нито жьнжтъ; тѣ нѣматъ нито съкровища, нито житницы, и [п]Богъ гы храни; колко повече сте вы по добри 25 отъ птицы-тѣ! И кой отъ васъ съ грыжаніе може да приложи на възрастъ-тъ 26 си единъ лакъть? И тъй ако най малко нѣщо не можете, защо ся грыжите за 27 друго? Разсмотрѣте кринове-тѣ какъ растжтъ; не ся трудятъ, нито прѣджтъ; но казувамъ ви, че нито Соломонъ во всичкж-тж си славж ся облѣче както единъ 28 отъ тѣхъ. И ако трѣвж-тж, която днесь іж има на поле-то, и утрѣ іж хвьрлятъ въ пещь, Богъ іж така облича, колко по- 29 вече васъ, маловѣрци! И вы недѣйте търси какво ще ядете или какво ще піете; 30 и недѣйте ся обеспокоява; Защото всичко това търсятъ язычници-тѣ на свѣтъ-тъ; а Отецъ вашъ знае че това ви трѣбува. 31 [р]Но търсѣте царство-то Божіе, и това 32 всичко ще ви ся приложи. Не бой ся мало стадо; защото [с]Отецъ ви благоволи да 33 ви даде царство-то. [т]Продайте имотъ-тъ си, и дайте милостыніж; [у]направѣте си кесіи които не овехтѣватъ, съкровище на небеса което не оскудѣва, дѣто крадецъ не 34 приближава, нито молецъ растлѣва. Защото дѣто е съкровище-то ваше, тамо ще бжде 35 и сьрдце-то ваше. [ф]Да бжджтъ чрѣсла-та ви опасаны, [х]и свѣтилници-тѣ *ви* запалени. 36 И вы бждете подобни на человѣцы които чакатъ господаря си, кога ще ся върне отъ свадбж-тж, да му отворятъ тозь часъ, 37 щомъ дойде и похлопа. [ц]Блажени тѣзи раби, които кога дойде господарь-тъ *имъ* гы намѣри будны; истинж ви казувамъ, че ще ся опаше, и ще гы тури да сѣднжтъ на трьпезж-тж, и ще мине да имъ послугу- 38 ва. И ако дойде въ вторж-тж стражж, или въ третіж-тж стражж дойде, и гы намѣри 39 така, блажени сж онѣзи раби. И [ч]това още знайте, че ако бы зналъ стопанинъ-тъ на кжщж-тж въ кой часъ ще дойде крадецъ-тъ, буденъ бы стоялъ, и не бы оставилъ 40 да му подкопаіжтъ кжщж-тж. Бждѣте прочее и [ш]вы готови; защото въ който часъ не мыслите, Сынъ человѣческый ще дойде.

41 *Тогизь* Петръ му рече: Господи, намъ ли казувашь тжзи притчж, или и на всичкы- 42 тѣ? И Господь рече: [щ]Кой е прочее онзи вѣренъ и благоразуменъ домостроитель, когото господарь-тъ ще постави надъ слугы-тѣ си, да дава на врѣме *всякому* опрѣ- 43 дѣленж-тж хранж? Блаженъ тойзи рабъ когото бы намѣрилъ господарь-тъ му, ко- 44 га си дойде, че прави така. [ъ]Истинж ви казувамъ, че ще го постави надъ всичко- 45 то си имѣніе. [ы]Ако ли рече онзи рабъ въ сьрдце-то си, Господарь-тъ ми ще окъснѣе да си дойде; и начне да біе ратаи-тѣ и ратайкы-тѣ, и да яде и да піе и да ся 46 опива; Ще дойде господарь-тъ на онзи рабъ, въ день въ който не му ся надѣе, и въ часъ въ който не знае; и ще го разсѣче, и неговж-тж часть ще положи съ 47 невѣрны-тѣ. И [ь]онзи рабъ който е зналъ воліж-тж на господаря си, че не приготвилъ, нито сторилъ по воліж-тж му, мно- 48 го ще бжде битъ. А онзи [ѣ]който не е зналъ и е сторилъ *нѣщо* достойно за бой, малко битъ ще бжде. И всякому комуто е много дадено, много ще и да ся поище отъ него, и комуто сж много ввѣрили, 49 повече и ще изыщжтъ отъ него. [ю]Огнь дойдохъ да туріж на земіж-тж; и какво 50 ищж, ако ся е вече запалилъ? Но имамъ [я]крьщеніе да ся крьстіж, и колко ся утѣ- 51 снявамъ доклѣ да ся извьрши. [ж]Мыслите ли че дойдохъ да дамъ миръ на земіж-тж? 52 не, казувамъ ви, [ѩ]но раздѣленіе. [а]Защото отъ нынѣ петима въ еднж кжщж раздѣлени ще бжджтъ, трима-та върху двама- 53 та и двама-та върху трима-та. Ще ся раздѣлятъ баща противъ сына и сынъ противъ бащж, майка противъ дъщеріж и дъщеря противъ майкж, свекърва противъ невѣстж и невѣста противъ свекървж.

54 Казуваше още и на народъ-тъ: [б]Когато видите облакъ който ся възвыся отъ за-

к Екк. 11; 9. 1 Кор. 15; 32. Іак. 5; 5.
л Іов. 20; 22. 27; 8. Псал. 52; 7. Іак. 4; 14.
м Псал. 39; 6. Іер. 17; 11.
н Мат. 6; 20. Ст. 33. 1 Тим. 6; 18, 19. Іак. 2; 5.
о Мат. 6; 25.
п Іов. 38; 41. Псал. 147; 9.
р Мат. 6; 33.
с Мат. 11; 25, 26.
т Мат. 19; 21. Дѣян. 2; 45. 4; 34.
у Мат. 6; 20. Гл. 16; 9. 1 Тим. 6; 19.
ф Ефес. 6; 14. 1 Пет. 1; 13.
х Мат. 25; 1 и дрг.
ц Мат. 24; 46.
ч Мат. 24; 43. 1 Сол. 5; 2. 2 Пет. 3; 10. Отк. 3; 3. 16; 15.
ш Мат. 24; 44. 25; 13. Мар. 13; 33. Гл. 21; 34, 36. 1 Сол. 5; 6. 2 Пет. 3; 12.
щ Мат. 24; 45. 25; 21. 1 Кор. 4; 2.
ъ Мат. 24; 47.
ы Мат. 24; 48.
ь Числ. 15; 30. Втор. 25; 2. Іоан. 9; 41. 15; 22. Дѣян. 17; 30. Іак. 4; 17.
ѣ Лев 5; 17. 1 Тим. 1; 13.
ю Ст. 51.
я Мат. 20; 22. Мар. 10; 38.
ж Мат. 10; 34. Ст. 49.
ѩ Мих. 7; 6. Іоан. 7; 43. 9; 16. 10; 19.
а Мат. 10; 35.
б Мат. 16; 2.

падъ, тозь часъ казувате: Дъждь ще вали; 55 и така бива. И кога югъ вѣе, казувате: 56 Ще стане горѣщина, и става. Лицемѣри, лице-то на земѭ-тѫ и на небе-то умѣете да распознавате; а това врѣме какъ да 57 не распознавате? А защо и по самосебе 58 си не сѫдите праведно-то? [в]Когато отхождашь съ противникъ-тъ си при князя, въ пѫть-тъ [г]постарай ся да ся отървешь отъ него, да не бы тя завлѣклъ до сѫдника, и сѫдникъ-тъ тя прѣдаде на слугѫ-59 тѫ, и слуга-та тя тури въ тьмницѫ. Казувамъ ти: Нѣма да излѣзешь отъ тамъ, доклѣ не отдадешь и най послѣдньо-то банче.

ГЛАВА 13.

1 И въ това врѣме дойдохѫ нѣкои и му извѣстихѫ за Галилеяне-тѣ, на които кръвьтѫ Пилатъ смѣсилъ съсъ жертвы-тѣ имъ. 2 И отговори Іисусъ и рече имъ: Мислите ли че тѣзи Галилеяне за това що така пострадахѫ, сѫ были най грѣшни отъ всич-3 кы-тѣ Галилеяне? Казувамъ ви, не; но ако ся не покаете, всинца така ще загынете. 4 Или осмнадесеть-тѣ онѣзи върхъ които паднѫ стълпъ-тъ Силоамскый, и гы уби, мислите ли че тѣ бѣхѫ най грѣшни отъ всичкы-тѣ человѣцы които живѣѭтъ въ 5 Іерусалимъ? Казувамъ ви, не; но ако ся не покаете, всинца така ще загынете.

6 Казуваше още и тѫзи притчѫ: Нѣкой си [а]имаше въ лозіе-то си насаденѫ смоковницѫ, и дойде да търси плодъ на неѭ, и 7 не намѣри. И рече на лозарь-тъ: Ето три годины *какъ* идѫ да търсѭ плодъ отъ тѫзи смоковницѫ, и не намѣрувамъ; отсѣчи 8 ѭ; защо да запразня и земѭ-тѫ? А той отговори и рече му: Господарю, остави ѭ и това лѣто, доклѣ раскопаѭ около 9 неѭ, и насыпѫ торъ: И ако даде плодъ, *добрѣ;* ако ли не, подирь това ще ѭ отсѣчешь.

10 И единѫ сѫбботѫ поучаваше въ едно 11 отъ съборища-та; И ето бѣше тамо една жена която имаше духъ болестенъ осмнадесеть годины, и сгърбена бѣше, и не 12 можаше никакъ да ся исправи. Като ѭ видѣ Іисусъ, извыка и рече ѝ: Жено, о-13 свободена си отъ болесть-тѫ си. И [б]положи на неѭ рѫцѣ, и тозь часъ ся ис-14 прави *жена-та*, и славяше Бога. И отговори началникъ-тъ на съборище-то, които негодуваше, защото въ сѫбботѫ ѭ исцѣли Іисусъ, и казуваше на народъ-тъ: [в]Шесть дни сѫ, въ които трѣбва да работите; въ тѣхъ прочее идвайте и цѣлѣ-15 те ся, а [г]не сѫбботенъ день. Отговори му Господь и рече: Лицемѣре, всякой единъ отъ васъ [д]не отвърза ли въ сѫбботѫ волъ-тъ или оселъ-тъ си отъ яслы-тѣ, 16 и *го* завожда та *го* напоява? А тая [е]като е дъщеря Авраамова, коѭто е вързалъ Сатана, ето осмнадесеть годины, не трѣбваше ли да бѫде развързана отъ тѫзи 17 върскѫ въ сѫбботенъ день? И това като говорѣше той, посрамявахѫ ся всичкы-тѣ, които му ся противяхѫ, и всичкый-тъ народъ ся радуваше за вси-тѣ славны дѣла негови.

18 [ж]Казуваше още: На какво е подобно царство-то Божіе? и на що да го уприли-19 чѫ? Подобно е на зърно синапово, което человѣкъ зѣ и посѣя го въ градинѫ-тѫ си; и порасте и станѫ дърво голѣмо, и птицы-тѣ небесны прѣвитавахѫ въ неговы-тѣ вѣтвы.

20 И пакъ рече: На какво да уподобѭ 21 царство-то Божіе? Подобно е на квасъ, който като го зѣ жена скры го въ три мѣры брашно, доклѣ вкыснѫ всичко-то.

22 И като отиваше въ Іерусалимъ, [з]минуваше прѣзъ градове-тѣ и прѣзъ села-та, 23 та поучаваше. И нѣкой си му рече: Господи, малцина ли сѫ които ще ся спа-24 сѫтъ? А той имъ рече: [и]Подвизавайте ся да влѣзете прѣзъ тѣсны-тѣ врата; [і]защото мнозина, казувамъ ви, ще ищѫтъ 25 да влѣзѫтъ, и не ще да могѫтъ. [к]Слѣдъ като стане стопанинъ-тъ на кѫщѫ-тѫ [л]и затвори врата-та, а *вы* останете вънъ, и начнете да хлопате на врата-та и да казувате: [м]Господи, Господи, отвори ни, и той отговори и ви рече: [н]Не вы знаѭ отъ 26 кѫдѣ сте. Тогазь ще начнете да казувате: Ядохмы прѣдъ тебе и пихмы, и на 27 наши-тѣ улици си поучавалъ. И [о]ще рече: Казувамъ ви, не вы знаѭ отъ кѫдѣ сте; [п]махнѣте ся отъ мене всинца които 28 работите неправдѫ. [р]Тамъ ще бѫде плачъ и скърцаніе съсъ зѫбы, [с]кога видите Авраама и Исаака и Іакова и вси-тѣ пророцы въ царство-то Божіе, а васъ че сте 29 испѫдени вънъ. И ще дойдѫтъ отъ истокъ и западъ, и отъ сѣверъ и югъ, и ще сѣ-30 днѫтъ въ царство-то Божіе. И ето, [т]има послѣдни, които ще бѫдѫтъ първи, и има първи, които ще бѫдѫтъ послѣдни.

31 Въ той день дойдохѫ нѣкои Фарисеи, и казувахѫ му: Излѣзъ и си иди отъ ту-32 ка, защото Иродъ ище да тя убіе. И рече имъ: Идѣте и кажѣте на тѫзи лисицѫ: Ето бѣсове испѫждамъ, и правѭ исцѣленія днесь и утрѣ; и въ третій-тъ *день* 33 ся [у]свършувамъ. Но трѣбва азъ днесь и утрѣ и въ другый день да идѫ; защото

в Прит. 25; 8. Мат. 5; 25.
г Вижь Псал. 32; 6. Иса. 55; 6.

—

а Иса. 5; 2. Мат. 21; 19.
б Мар. 16; 18. Дѣян. 9; 17.
в Исх. 20; 9.
г Мат. 12; 10. Мар. 3; 2. Гл. 6; 7. 14; 3.
д Гл. 14; 5.
е Гл. 19; 9.
ж Мат 13; 31. Мар. 4; 30.
з Мат. 9; 35. Мар. 6; 6.
и Мат. 7; 13.
і Іоан. 7; 34. 8; 21. 13; 33. Рим. 9; 31.
к Псал. 32; 6. Иса. 55; 6.
л Мат. 25; 10.
м Гл. 6; 46.
н Мат. 7; 23. 25; 13.
о Мат. 7; 23. 25; 41. Ст. 25.
п Псал. 6; 8. Мат. 25; 41.
р Мат. 8; 12. 13; 42. 24; 51.
с Мат. 8; 11.
т Мат. 19; 30. 20; 16. Мар 10; 31.
у Евр. 2; 10.

не е възможно пророкъ да загыне вънъ отъ Іерусалимъ. 34 [ф]Іерусалиме, Іерусалиме, ты който пророцы-тѣ избивашь, и пратены-тѣ до тебе съ каменіе біешь; колко пжти поискахъ да съберж чада-та ти, както птица пилцы-тѣ си подъ крылѣ, и не рачихте. 35 Ето оставя ся [х]вамъ домъ-тъ вашъ пустъ. И истинж ви казувамъ, че нѣма да мя видите дори дойде *врѣме-то,* когато ще речете: [ц]Благословенъ който иде въ име-то Господне.

ГЛАВА 14.

1 И еднж сжбботж когато дойде той въ кжщж-тж на нѣкого си началника на Фарисеи-тѣ да яде хлѣбъ, тѣ имахж очи-тѣ си на него. 2 И ето имаше прѣдъ него нѣкой си человѣкъ красничавъ. 3 И отвѣща Іисусъ та говорѣше на законницы-тѣ и на Фарисеи-тѣ и рече: [а]Позволено ли е да цѣли нѣкой въ сжбботж? 4 А тѣ мълчехж. И зѣ та го исцѣли и пуснж го. 5 И отговори на тѣхъ и рече: [б]Кой отъ васъ, ако бы паднжлъ оселъ-тъ или волъ-тъ му въ ямж, не бы го на часъ-тъ извлѣклъ въ сжбботенъ день? 6 И не можахж на това да му отговорятъ.

7 Рече пакъ притчж на званны-тѣ, като гледаше какъ избиратъ първы-тѣ за сѣденіе мѣста, и казуваше имъ: 8 Кога тя кани нѣкой на свадбж, не сѣдай на първо-то мѣсто, да не бы да е призвалъ и другыго по почтенъ отъ тебе; 9 И дойде тойзи който е поканилъ и тебе и него, и ти рече: Дай мѣсто на тогова; и тогазь начнешь съ усрамяваніе да захванешь послѣдньо-то мѣсто. 10 Но [в]кога тя поканятъ, иди и сѣдни на послѣдньо-то мѣсто, за да ти рече, кога дойде тойзи който тя е призвалъ: Пріятелю, възлѣзь по горѣ. Тогазь щешь има славж прѣдъ тѣзи които сѣдятъ съ тебе наедно. 11 Защото [г]всякой който възнося себе си ще ся смири, и който ся смирява ще ся възнесе.

12 Казуваше и на тогова който го бѣше призвалъ: Кога правишь обѣдъ или вечеріж, недѣй кани пріятели-тѣ си, ни братія-та си, ни роднины-тѣ си, нито съсѣды богаты; да не бы тя подобно и тѣ поканили и ти бжде заплатено; 13 Но кога правишь угощеніе, поканвай [д]сиромасы, клосны, хромы и слѣпы: 14 И ще бждешь блаженъ; защото нѣматъ да ти платятъ; понеже ще ти бжде заплатено въ въскрьсеніе-то на праведны-тѣ.

15 Това като чу единъ отъ сѣдящы-тѣ съ него, рече му: [е]Блаженъ който яде хлѣбъ въ царство-то Божіе. 16 А [ж]той му рече: Нѣкой си человѣкъ направи вечеріж голѣмж и покани мнозина. 17 И въ часъ-тъ на вечеріж-тж [з]проводи рабъ-тъ си да рече на поканены-тѣ: Елате, понеже всичко е вече готово. 18 И начнжхж всичкы-тѣ *като* на единъ *умъ* да ся отричатъ: Първый-тъ му рече: Нивж купихъ, и нуждж имамъ да излѣзж и да іж видіж; моліж ти ся, имай мя отреченъ. 19 И другъ рече: Купихъ петь чифта волове, и отхождамъ да гы опытамъ; моліж ти ся имай мя отреченъ. 20 И другъ рече: Ожених ся; и за това не могж да дойдж. 21 И когато си дойде тойзи рабъ расказа на господаря си това. Тогази ся разгнѣва стопанинъ-тъ и рече на рабъ-тъ си: Излѣзь скоро по улицы-тѣ и пжтища-та на градъ-тъ, и доведи тука сиромасы-тѣ и клосны-тѣ и хромы-тѣ и слѣпы-тѣ. 22 И рече рабъ-тъ: Господарю, както си заповѣдалъ станж, и още мѣсто има. 23 И рече господарь-тъ на рабъ-тъ: Излѣзь на пжтища-та и по ограды-тѣ, и понуди *гы* да влѣзжтъ, за да ся напълни домъ-тъ ми. 24 Защото ви казувамъ: [и]Че никой отъ онѣзь призваны-тѣ человѣцы нѣма да вкуси отъ вечеріж-тж ми.

25 И вървѣхж съ него наедно народъ много, 26 и обърнж ся та имъ рече: [і]Ако иде нѣкой при мене, [к]и не възненавиди бащж си, и майкж си, и женж си, и чада-та си, и братія-та си, и сестры-тѣ си, [л]а още и свой-тъ си животъ, не може да бжде мой ученикъ. 27 И [м]който не носи кръстъ-тъ си, и не върви вслѣдъ мене, не може да ми бжде ученикъ. 28 Защото [н]кой отъ васъ кога ище да съгради стълпъ, не сѣда първомъ да прѣсмѣтне разноскы-тѣ *си,* да ли ще има *потрѣбно-то* да *го* искара? 29 Да не бы, като положи основаніе-то, а не може послѣ да *го* искара, да начнжтъ всичкы-тѣ 30 които гледатъ да му ся подсмиватъ, И да казуватъ: Тойзи человѣкъ начнж да гради и не може да искара. 31 Или кой царь като отхожда на бой противъ другыго царя, не сѣда първомъ да размысли, възможно ли е съ десеть тысящы да стои на срещж тогозь който иде противъ него 32 съ двадесеть? Ако ли не, то кога е той още далечь, отпраща посланницы и моли ся за миръ. 33 Тъй прочее всякой отъ васъ който не ся отрече отъ всичкый-тъ си имотъ, не може да бжде мой ученикъ. 34 [о]Добро е соль-та; но ако соль-та ся развали, съсъ що ще ся поправи? 35 Тя вече не струва нито за земіж-тж, нито за торъ-

ф Мат. 23; 37.
х Лев. 26; 31, 32. Псал. 69; 25. Иса. 1; 7. Дан. 9; 27. Мих. 3; 12.
ц Псал. 118; 26. Мат. 21; 9. Мар. 11; 10. Гл. 19; 38. Іоан. 12; 13.

а Мат. 12; 10.
б Изх. 23; 5. Втор. 22; 4. Гл. 13; 15.
в Прит. 25; 6, 7.
г Іов. 22; 29. Псал. 18; 27. Прит. 29; 23. Мат. 23; 12. Гл. 18; 14. Іак. 4; 6, 1. Пет. 5; 5.

д Неем. 8; 10, 12.
е Отк. 19; 9.
ж Мат. 22; 2.
з Прит. 9; 2, 5.
и Мат. 21; 43. 22; 8. Дѣян. 13; 46.
і Втор. 13; 6. 33; 9. Мат. 10; 37.

к Рим. 9; 13.
л Отк. 12; 11.
м Мат. 16; 24. Мар. 8; 34. Гл. 9; 23. 2 Тим. 3; 12.
н Прит. 24; 27.
о Мат. 5; 13. Мар. 9; 50.

тъ; вънъ ѭ исхвърлятъ. Който има уши да слуша нека слуша.

ГЛАВА 15.

1 И всичкы-тѣ мытари и грѣшници ся [а]приближавахѫ около него да го слушатъ.
2 И роптаехѫ Фарисеи-тѣ и книжници-тѣ и казувахѫ: Тойзи пріима грѣшницы, [б]и
3 яде съ тѣхъ наедно. А той имъ рече тѫ-
4 зи притчѫ, и казуваше: [в]Кой человѣкъ отъ васъ, ако бы ималъ сто овци, и му ся загуби една отъ тѣхъ, не оставя деветдесеть-тѣ и деветь въ пустыніѭ-тѫ, и не отива вслѣдъ изгубенѫ-тѫ, доклѣ ѭ
5 намѣри? И когато ѭ намѣри, задига ѭ
6 на плещы-тѣ си радостенъ; И като си дойде у дома си, свыква пріятели-тѣ си и съсѣды-тѣ си, и казува имъ: Радувайте ся съ мене че си намѣрихъ [г]изгубенѫ-тѫ
7 овцѫ. Казувамъ ви че такава радость быва на небе-то за едного грѣшника който ся кае, [д]а не за деветдесеть и деветь праведници, които нѣматъ нуждѫ отъ по-
8 каяніе. Или коя жена, ако има десеть драхмы и изгуби еднѫ драхмѫ, не запаля свѣщь, и не мете кѫщѫ-тѫ, и не търси
9 прилѣжно доклѣ ѭ намѣри? И когато ѭ намѣри свыква пріятелкы-тѣ и съсѣдкы-тѣ си, и казува: Радувайте ся съ мене, защото намѣрихъ драхмѫ-тѫ, коѭто бѣхъ
10 изгубила. Така, ви казувамъ, быва радость прѣдъ ангелы-тѣ Божіи за едного каѭщаго ся грѣшника.
11 Рече още: Нѣкой си человѣкъ имаше
12 двама сынове: И по младый-тъ отъ тѣхъ рече на бащѫ си: Отче, дай ми дѣлъ-тъ който *ми* ся пада отъ имѣніе-то. И раз-
13 дѣли имъ [е]имоть-тъ *си*. И слѣдъ малко дни, по младый-тъ сынъ събра си всичко-то, и отиде въ странѫ далечнѫ, и тамъ распылѣ имѣніе-то си съ разблудно-то си
14 живѣяніе. И като иждиви всичко, станѫ голѣмъ гладъ въ онѫзи странѫ, и той
15 начнѫ да е въ оскѫдность. И отиде та ся пристави едному отъ гражданы-тѣ на онѫзи странѫ; който го проводи на по-
16 лета-та си да пасе свиніе. И желаяше да напълни търбухъ-тъ си отъ рошковы-тѣ, които ядѣхѫ свиніе-то; и никой му не
17 даваше. И като дойде на себе си, рече: На колко наемницы бащины ми изостава
18 хлѣбъ, а пакъ азъ мрѫ отъ гладъ. Ще станѫ да идѫ при бащѫ си, и ще му рекѫ: Отче, съгрѣшихъ на небе-то и прѣдъ
19 тебе, И не сьмь вече достоинъ да ся нарекѫ твой сынъ; стори мя както едного
20 отъ наемницы-тѣ си. И станѫ та дойде при бащѫ си. И [ж]когато бѣ далечь още, видѣ го баща му, и смили ся, и завтече ся, и нападнѫ на вратъ-тъ му, и го цѣ-
21 лунѫ. Рече му сынъ *му:* Отче, съгрѣшихъ на небе-то [з]и прѣдъ тебе, и не сьмь вече
22 достоинъ да ся нарекѫ твой сынъ. И рече баща *му* на слугы-тѣ си: Изнесете вънъ най добрѫ-тѫ прѣмѣнѫ, и облѣчѣте го, и дайте пърстень на рѫкѫ-тѫ му, и обуща
23 на нозѣ-тѣ *му;* И докарайте хранено-то теле та *го* заколѣте, да ядемъ и да ся
24 веселимъ; Защото [и]тойзи ми сынъ мъртвъ бѣ и оживѣ, загынѫлъ бѣ и намѣри ся.
25 И начнѫхѫ да ся веселятъ. А по старыйтъ сынъ бѣше на нивѫ; и както идѣше та наближи кѫщѫ-тѫ, чу пѣяніе и лику-
26 ваніе. И повыка едного отъ слугы-тѣ и
27 пыташе що е това. А той му рече: Братъ ти си дойде; и закла баща ти хранено-то
28 теле, защото го прія здравъ. И разгнѣви ся, и не рачаше да влѣзе: и тъй баща му
29 излѣзе, и моляше му ся. А той отговори и рече на бащѫ си: Ето толкози годины ти работіѭ, и никога твоѭ-тѫ заповѣдь не сьмь прѣстѫпилъ; и на мене нито яре ми си далъ нѣкога, да ся повеселѭ *и азъ*
30 съ пріятели-тѣ си: А но що си дойде тойзи твой сынъ, който изѣде имотъ-тъ ти съ блудницы-тѣ, за него си заклалъ хра-
31 нено-то теле. А той му рече: Сынко, ты си винѫгы съ мене; и всичко-то мое, твое
32 е: А трѣбваше да ся възвеселимъ и да ся възрадвамы, защото тойзи твой [і]братъ мъртвъ бѣ и оживѣ, и загынѫлъ бѣ и намѣри ся.

ГЛАВА 16.

1 Говорѣше още на ученицы-тѣ си: Бѣше нѣкой си богатъ человѣкъ, който имаше домостроитель, и го наковладихѫ нему,
2 че разсыпува имѣніе-то му. И повыка го и рече му: Що е това което слушамъ за тебе? дай смѣткѫ-тѫ на домостроителство-то си; защото не можешь вече да си
3 домостроитель. Тогазь домостроитель-тъ рече въ себе си: Що да сторіѭ, понеже господарь-тъ ми отнема отъ мене домостроителство-то? да копаіѭ не могѫ, да
4 просіѭ срамъ мя е. Разумѣхъ що да направіѭ, за да мя пріемѫтъ въ кѫщы-тѣ си, кога бѫдѫ измѣстенъ отъ до-
5 мостроителство-то. И повыка всякого отъ длъжницы-тѣ на господаря си, и рече на първый-тъ: Колко си длъженъ
6 на господаря ми? А той рече: Сто ваѳы масло. И рече му: Земи запискѫ-тѫ си,
7 и сѣдни скоро та напиши петдесеть. Послѣ рече другыму: А ты колко си длъженъ? И той рече: Сто кора жито. И казува му: Земи си запискѫ-тѫ, и пиши
8 осмдесеть. И похвали господарь-тъ неправедный-тъ домостроитель, че разумно сторилъ; защото сынове-тѣ на тойзи вѣкъ

а Мат. 9; 10.
б Дѣян. 11; 3. Гал. 2; 12.
в Мат. 18; 12.
г 1 Пет. 2; 10, 25.
д Гл. 5; 32.
е Мар. 12; 44.
ж Дѣян. 2; 39. Ефес. 2; 13, 17.
з Псал. 51; 4.
и Ст. 32. Ефес. 2; 1. 5; 14. Отк. 3; 1.
і Ст. 24.

въ свой-тъ си родъ сж по хитри [а]отъ 9 сынове-тѣ на видѣлинж-тж. И азъ ви казувамъ: [б]Направѣте си пріятели отъ богатство-то на неправдж-тж, за да ви пріемжтъ въ вѣчны-тѣ обиталища, когато о- 10 скждѣете. [в]Вѣрный-тъ въ малко-то, и въ много-то е вѣренъ; а неправедный-тъ въ малко-то, и въ много-то е неправеденъ. 11 И тъй, ако въ неправедно-то богатство вы не бyхте вѣрни, кой ще ви повѣри 12 истинно-то *богатство?* И ако въ чуждо-то ся не показахте вѣрни, кой ще ви даде 13 ваше-то? [г]Никой слуга не може на двама господари да слугува; защото или едного ще намрази, и другыго ще възлюби, или до едного ще ся прилѣпи, и другыго ще прѣзира. Не можете да работите на Бога и на Маммона.

14 Всичко това чухж и Фарисеи-тѣ, които бѣхж [д]сребролюбци; и присмивахж 15 му ся. И рече имъ: Вы сте [е]които показвате себе си праведны прѣдъ человѣцы-тѣ; [ж]но Богъ знае сърдца-та ви; [з]защото онова което е высоко въ человѣцы-тѣ, то 16 е мерзость прѣдъ Бога. [и]Законъ-тъ и пророци-тѣ до Іоанна *бѣхж;* отъ тогази царство-то Божіе ся благовѣствува, и всякой 17 ся нуди *да влѣзе* въ него. И [і]по лесно е небе-то и земя-та да прѣминжтъ, а не 18 една точка отъ законъ-тъ да падне. [к]Всякой който напуща женж-тж си и ся ожения за другж, прѣлюбодѣйствува; и всякой който ся ожени за напуснжтж отъ мжжъ, прѣлюбодѣйствува.

19 Имаше нѣкой си человѣкъ богатъ, и обличаше ся въ багрѣницж и виссонъ, и 20 веселѣше ся всякой день свѣтло. Имаше пакъ и нѣкой сиромахъ на име Лазарь, който покрытъ съсъ струпеи лѣжеше 21 прѣдъ врата-та му. И желаеше да ся насыти отъ трошицы-тѣ, които падахж отъ трѫпезж-тж на богатый-тъ; но и псета-та 22 идвахж та лижехж раны-тѣ му: И дойде врѣме та умрѣ сиромахъ-тъ и занесохж го ангели-тѣ на лоно-то Авраамово. Умрѣ 23 и богатый-тъ и погребенъ бы. И въ пъкълъ-тъ, когато бѣше на мжкы, дига очи-тѣ си и вижда издалечь Авраама, и 24 Лазаря въ неговы-тѣ обятія: И той извыка и рече: Отче Аврааме, помилуй мя, и проводи Лазаря, да накваси край-тъ на пьрстъ-тъ си въ водж, [л]и да расхлади языкъ-тъ ми; [м]Защото сьмь на мжкы въ 25 тойзи пламыкъ. Но Авраамъ рече: Сынко, [н]напомни си че ты си въспріялъ твои-тѣ добрины въ животъ-тъ си: така и Лазарь злины-тѣ; а сега той е на утѣшеніе, а ты 26 на мжкы. И освѣнь всичко това, между насъ и васъ е утвърдена пропасть голѣма, така щото които ищжтъ да минжтъ отъ тука къмъ васъ, да не могжтъ, нито пакъ които сж тамъ да прѣминжтъ къмъ насъ. 27 А той рече: Моліж ти ся прочее, отче, да го пратишь въ бащинъ-тъ ми домъ; 28 Защото имамъ петима братія, да имъ засвидѣтелствува, щото да не бы да дойджтъ 29 и тѣ на това мжчително мѣсто. Казува му Авраамъ: [о]Иматъ Моисея и пророцы- 30 тѣ; да слушатъ тѣхъ. А той рече: Не, отче Аврааме; но ако иде нѣкой отъ мьр- 31 твы-тѣ при тѣхъ, ще ся покаіжтъ. Пакъ му рече: Ако не слушатъ Моисея и пророцы-тѣ, не щжтъ ся увѣри [п]нито ако нѣкой си и отъ мъртвы-тѣ въскрьсне.

ГЛАВА 17.

1 И рече на ученицы-тѣ *си:* [а]Не е възможно соблазни-тѣ да не дойджтъ; но горко 2 на оногози чрѣзъ когото дохождатъ. По добрѣ бы было за него да ся окачеше воденичень камыкъ около вратъ-тъ му, и да бжде хвьрленъ въ море-то, а не да собла- 3 зни едного отъ тѣзи малкы-тѣ. Внимавайте на себе си. [б]Ако ти прѣгрѣши братъ ти, [в]погади го; и ако ся покае, прости 4 му. И седмь пжти на день ако ти прѣгрѣши, и седмь пжти на день ся възвърне къмъ тебе, и рече: Покаювамъ ся, да му простишь.

5 И рекохж апостоли-тѣ Господу: При- 6 дай ни вѣрж. А [г]Господь рече: Ако имахте вѣрж колкото зьрно синапово, рекли быхте на тжзи черницж: Истьргни ся, и насади ся въ море-то, и тя бы вы 7 послушала. А кой отъ васъ, ако има ратай да *му* оре или да *му* пасе, щомъ си дойде отъ нивж-тж, ще му рече; Мини, 8 сѣдни да ядешь? И не ще ли да му рече: Приготви нѣщо да вечерямъ, и стегни ся та ми [д]слугувай, докждь ямъ и піж, и слѣдъ 9 това ще ядешь и піешь ты? Да ли ще благодари на тогозь ратая защото е свьршилъ каквото му е было поржчано? Не 10 ся надѣіж. Така и вы, кога направите все що ви е повелѣно, казувайте: Ный смы [е]раби нищожни; защото направихмы това което бѣхмы длъжни да направимъ.

11 И [ж]въ пжтуваніе-то си къмъ Іерусалимъ, минуваше прѣзъ срѣдъ Самаріiж 12 и Галилеiж. И *веднъжь* когато влѣзваше въ нѣкое си село, срѣщнжхж го десет-

а Іоан. 12; 36. Ефес. 5; 8. 1 Сол. 5; 5.
б Дан. 4; 27. Мат. 6; 19. 19; 21. Гл. 11; 41. 1 Тим. 6; 17, 18, 19.
в Мат. 25; 21. Гл. 19; 17.
г Мат. 6; 24.
д Мат. 23; 14
е Гл. 10; 29.
ж Псал. 7; 9.
з 1 Цар. 16; 7.
и Мат. 4; 17. 11; 12, 13. Гл. 7; 29.
і Псал. 102; 26, 27. Иса. 40; 8. 51; 6. Мат. 5; 18. 1 Пет. 1; 25.
к Мат. 5; 32. 19; 9. Мар. 10; 11. 1 Кор. 7; 10, 11.
л Зах. 14; 12.
м Иса. 66; 24. Мар. 9; 44 и држ.
н Іов. 21; 13. Гл. 6; 24.
о Иса. 8; 20. 34; 16. Іоан. 5; 39, 45. Дѣян. 15; 21. 17; 11.
п Іоан. 12; 10, 11.

—

а Мат. 18; 6, 7. Мар. 9; 42. 1 Кор. 11; 19.
б Мат. 18; 15, 21.
в Лев. 19; 17. Приг. 17; 10. Іак. 5; 19.
г Мат. 17; 20. 21; 21. Мар. 9; 23. 11; 23.
д Гл. 12; 37.
е Іов. 22; 3. 35; 7. Псал. 16; 2. Мат. 25; 30. Рим. 3; 12. 11; 35. 1 Кор. 9; 16, 17. Филим. 11.
ж Гл. 9; 51, 52. Іоан. 4; 4

мина прокаженни, [з]които ся спрѣхѫ из-
13 далечь; И тѣ възвысихѫ гласъ, и казу-
14 вахѫ: Іисусе наставниче, помилуй ны. И
като *гы* видѣ, рече имъ: [и]Идѣте ся по-
кажѣте на священницы-тѣ. И когато оти-
15 вахѫ, очистихѫ *ся отъ проказѫ-тѫ*. И единъ
отъ тѣхъ, като видѣ че исцѣлѣ, повърнѫ
16 ся и съ голѣмъ гласъ славѣше Бога, И
паднѫ *на* лице при нозѣ-тѣ му, та му
17 благодарѣше; и той бѣ Самарянинъ. А
Іисусъ отговори и рече: Не ся *ли* очисти-
хѫ десетима-та, а дѣ сѫ деветима-та?
18 Не ся ли намѣрихѫ *другы* да ся върнѫтъ
да въздадѫтъ славѫ Богу, но токо тойзи
19 иноплеменникъ? И [і]рече му: Стани та
си иди; твоя-та вѣра тя исцѣли.
20 И попитанъ отъ Фарисеи-тѣ, кога ще
дойде царство-то Божіе, отвѣща имъ, и
рече: Царство-то Божіе нѣма да дойде
21 съ изглежданіе: [к]Нито ще *ви* рекѫтъ:
Ето тука *е*, или, ето тамъ; защото ето,
22 [л]царство-то Божіе вѫтрѣ въ васъ е. И
рече на ученицы-тѣ: [м]Ще дойдѫтъ дни
когато ще пожелаете да видите единъ
отъ дни-тѣ на Сына человѣческаго, и нѣ-
23 ма да видите. И [н]*като* ви рекѫтъ: Ето
тука *е*, или ето тамъ *е*; да не отидете,
24 нито да тичате подирѣ *му*. Защото [о]както
свѣткавица-*та*, която блъска отъ единый-
тъ *край* на поднебеснѫ-тѫ, свѣти до дру-
гый-тъ *край* на поднебеснѫ-тѫ, така ще
бѫде и Сынъ человѣческый въ свой-тъ си
25 день. Но [п]първомъ трѣбва *той* да пострада
много, и да бѫде отхвърленъ отъ тойзи
26 родъ. И [р]както въ дни-тѣ Ноевы така ще
бѫде и въ дни-тѣ на Сына человѣческаго.
27 Ядѣхѫ, піяхѫ, женяхѫ ся, и задомявахѫ
ся до день-тъ въ който Ное влѣзе въ ков-
чегъ-тъ; и дойде потопъ-тъ и погуби всич-
28 кы-тѣ. [с]Подобно както станѫ и въ дни-
тѣ Лотовы, ядѣхѫ, піяхѫ, купувахѫ, про-
29 давахѫ, садѣхѫ *и* градѣхѫ: И [т]въ който
день излѣзе Лотъ изъ Содомъ навали огнь
и жупелъ отъ небе-то, и погуби всичкы-тѣ.
30 На това подобно ще бѫде и въ день-тъ
въ който [у]Сынъ человѣческый ще ся яви.
31 Въ онзи день, [ф]който ся намѣри на по-
крывъ-тъ, и сѫдове-тѣ му въ кѫщи, да
не слѣзе да гы земе; и който е на нивѫ,
32 такожде да ся не враща назадъ. [х]Помнѣте
33 Лотовѫ-тѫ женѫ. [ц]Който поище да си
уварди животъ-тъ, ще го изгуби; и който
34 го изгуби, ще го уварди. Казувамъ [ч]ви, въ
онжіѭ нощь ще бѫдѫтъ двама на едно
лѣгло; единый-тъ ще ся земе а другый-
35 тъ ще ся остави. Двѣ *жены* ще наедно да
мелѭтъ; една-та ще бѫде зѣта, а друга-
36 та ще ся остави. Двама ще бѫдѫтъ на
нивѫ; единый-тъ ще ся земе, а другый-тъ
37 ще ся остави. Отговарятъ и казуватъ му:
[ш]Кѫдѣ, Господи? А той имъ рече: Дѣто
е трупъ-тъ, тамъ ще и орли-тѣ да ся съ-
берѫтъ.

ГЛАВА 18.

1 Казуваше имъ още и притчѫ, какъ [а]трѣб-
ва всякога да ся молятъ, и да ся не *об-*
2 *лѣняватъ*: И говорѣше: Имаше въ нѣкой
си градъ единъ сѫдникъ, който ся отъ
Бога не боеше, и отъ человѣка ся не сра-
3 мувате: Имаше и една вдовица въ тойзи
градъ, та идѣше при него и му казуваше:
Отдай ми право-то отъ съперникъ-тъ ми:
4 И до нѣколко врѣме не рачи; а испослѣ
рече въ себе си: Ако и отъ Бога ся не
боѭ, и отъ человѣка ся не срамувамъ,
5 [б]А то на тѫіѭ вдовицѫ, понеже ми до-
сажда, нека й отдамъ право-то, да не иде
6 до край да мя оттяготява. И рече Господь:
Слушайте що казува неправедный-тъ сѫ-
7 дникъ: А [в]Богъ нѣма ли да отдаде пра-
во-то на свои-тѣ избранны, които выкатъ
къмъ него деня и нощя, ако и да дълго-
8 търпи за тѣхъ? Казувамъ ви, [г]че ще имъ
отдаде право-то скоро. Но Сынъ человѣ-
ческый кога дойде да ли ще намѣри вѣрѫ
на земіѭ-тѫ?
9 И пакъ на нѣкои [д]които ся надѣехѫ
на себе си че сѫ праведни, и унищожа-
10 вахѫ другы-тѣ, рече тѫзи притчѫ: Двама
человѣци възлѣзохѫ въ храмъ-тъ да ся
помолятъ, единъ-тъ Фарисей а другый-тъ
11 мытарь. Фарисей-тъ ся [е]исправи и моля-
ше ся въ себе си така: Боже, [ж]благода-
рѭ ти, че не съмь както другы-тѣ чело-
вѣци, грабители, обидници, прѣлюбодѣйци,
12 или както тойзи мытарь: Постѭ двaждь
въ седмицѫ-тѫ, десетъкъ давамъ отъ всич-
13 ко що придобыѭ. И мытарь-тъ като стое-
ше изъ далечь не щѣше нито очи-тѣ си
къмъ небе-то да подигне, но біяше ся въ
гржди-тѣ си и думаше: Боже, бѫди ми-
14 лостивъ менѣ грѣшному. Казувамъ ви, че
той слѣзе у дома си оправданъ *повече*, не-
жели оный; защото [з]всякой който въз-
нася себе си, ще ся смири; а който сми-
рява себе си ще ся възнесе.
15 [и]Приносѣхѫ му още и дѣчица, да ся
прикосне до тѣхъ: а ученици-тѣ като ви-
16 дѣхѫ възбранихѫ имъ. Но Іисусъ гы по-
выка, и рече: Оставѣте дѣца-та да дохо-

з Лев. 13; 46.
и Лев. 13; 2. 14; 2. Мат. 8; 4. Гл. 5; 14.
і Мат. 9; 22. Мар. 5; 34. 10; 52. Гл. 7; 50. 8; 48. 18; 42.
к Ст. 23.
л Рим. 14; 17.
м Мат. 9; 15. Іоан. 17; 12.
н Мат. 24; 23. Мар. 13; 21. Гл. 21; 8.
о Мат. 24; 27.
п Мар. 8; 31. 9; 31. 10; 33. Гл. 9; 22.
р Быт. 7; Мат. 24; 37.
с Быт. 19.
т Быт. 19; 16, 24.
у 2 Сол. 1; 7.
ф Мат. 24; 17. Мар. 13; 15.
х Быт. 19; 26.
ц Мат. 10; 39. 16; 25. Мар. 8; 35. Гл. 9; 24. Іоан. 12; 25.
ч Мат. 24; 40, 41. 1 Сол. 4; 17.
ш Іов. 39; 30. Мат. 24; 28.

—

а Гл. 11; 5. 21; 36. Рим. 12; 12. Ефес. 6; 18. Кол. 4; 2. 1 Сол. 5; 17.
б Гл. 11; 8.
в Отк. 6; 10.
г Евр. 10; 37. 2 Пет. 3; 8, 9.
д Гл. 10; 29. 16; 15.
е Псал. 135; 2.
ж Иса. 1; 15. 58; 2. Отк. 3; 17.
з Іов. 22; 29. Мат. 23; 12. Гл. 14; 11. Іак. 4; 6. 1 Пет. 5; 5, 6.
и Мат. 19; 13. Мар. 10; 13.

ждатъ при мене, и не гы въспирайте; защото [і]на таквызь е царство-то Божіе.
17 [к]Истинѫ ви казувамъ: Който не пріеме царство-то Божіе както дѣте, нѣма да влѣзе въ него.

18 И нѣкой си [л]голѣмецъ го попыта и рече: Учителю благый, що да сторѭ за да 19 наслѣдувамъ животъ вѣченъ? А Іисусъ му рече: Що мя казувашь благъ? никой 20 не е благъ, тъкмо единъ Богъ. Заповѣди-тѣ знаешь, „[м]Да не направишь прѣлюбодѣяніе; Да не убіешь; Да не откраднешь; Да не лъжесвидѣтелствувашь; [н]Почитай 21 бащѫ си и майкѫ си." А той рече: Всичко това сьмь упазилъ отъ младость-тѫ си 22 *до нынѣ*. Това като чу Іисусъ, рече му: Още едно ти не достига: [о]все що имашь продай, и раздай на сиромасы-тѣ, и ще имашь съкровище на небе-то; и дойди та 23 мя послѣдувай. А той като чу това оскърби ся; защото бѣше много богатъ.
24 И като го видѣ Іисусъ че ся оскърби, рече: [п]Колко мѫчно ще влѣзѫтъ въ царство-то Божіе тѣзи които иматъ богатство.
25 Защото по лесно е да мине камила прѣзъ иглены уши, а не богатъ да влѣзе въ цар-26 ство-то Божіе. А които чухѫ това реко-27 хѫ: И кой може да ся спасе? А той рече: [р]Невъзможно-то у человѣцы-тѣ, у Бога е 28 възможно. А Петръ [с]рече: Ето ный оста-29 вихмы всичко, и послѣдовахмы тя. А той имъ рече: Истинѫ ви казувамъ, че [т]нѣма никой който да е оставилъ кѫщѫ, или родители, или братія, или женѫ, или чада 30 заради царство-то Божіе, [у]И да не получи многократно на това врѣме, и въ идущій-тъ вѣкъ животъ вѣченъ.

31 И като [ф]зѣ дванадесеть-тѣ при себе си, рече имъ: Ето възлѣзувамы въ Іерусалимъ, и ще ся свърши [х]всичко що е написано отъ пророцы-тѣ за Сына чело-32 вѣческаго. Защото [ц]ще бѫде прѣдаденъ на язычницы-тѣ, и ще му ся поругаѭтъ, и ще го обесчестятъ, и ще го заплюѭтъ, 33 И ще го біѭтъ, и ще го убіѭтъ, и въ 34 третій-тъ день ще въскрьсне. И [ч]тѣ не разумѣхѫ нищо отъ това: и тая дума бѣше покрыта за тѣхъ, и не разбирахѫ това което ся казуваше.

35 А [ш]когато наближаваше до Іерихонъ, нѣкой си слѣпъ сѣдѣше край пѫть-тъ да 36 проси. И като чу че народъ минува, по-37 пыта, Що е това? И казахѫ му че Іи-38 сусъ Назорянинъ минува. Тогазь той извыка, и казуваше, Іисусе, Сыне Давидовъ, 39 помилуй мя. И тѣзи които вървѣхѫ напрѣдъ запрѣтявахѫ му да мълкне, но той още повече выкаше: Сыне Давидовъ, по-40 милуй мя. И спрѣ ся Іисусъ, и повелѣ да му го доведѫтъ; и като наближи, по-41 пыта го, И рече: Що ищешь да ти сторѭ? А той рече: Господи да прогледамъ.
42 И Іисусъ му рече: Прогледай; твоя-та 43 [щ]вѣра тя исцѣли. И тутакси прогледа, и тръгнѫ вслѣдъ него, и [ъ]славѣше Бога; и всичкый народъ като видѣ *това*, въздаде хвалѫ Богу.

ГЛАВА 19.

1 Слѣдъ това влѣзе *Іисусъ* въ Іерихонъ и 2 заминуваше си. И ето человѣкъ на име Закхей, който бѣше началникъ на мыта-3 ри-тѣ, и той бѣ богатъ. И ищѣше да види Іисуса кой е; но не можаше отъ народа, защото бѣше нисъкъ на възрастъ.
4 И завтече ся на напрѣдъ, та възлѣзе на еднѫ черницѫ за да го види; понеже 5 прѣзъ онзи *пѫть* щѣше да мине. И като дойде на това мѣсто, Іисусъ погледнѫ, видѣ го, и рече му: Закхее, слѣзь скоро; защото днесь трѣбва да останѫ въ твоѭ-6 тѫ кѫщѫ. И прибърза та слѣзе, и прія 7 го съ радость. И като видѣхѫ *това* всички помъмрахѫ и казувахѫ: [а]Че при грѣ-8 шенъ человѣкъ влѣзе да прѣсѣди. А Закхей застанѫ и рече Господу: Господи, ето половинѫ-тѫ отъ имотъ-тъ си давамъ на сиромасы-тѣ; и [б]ако сьмь обидѣлъ нѣкого въ нѣщо съ клеветѫ, [в]въздавамъ че-9 тверократно. Рече му Іисусъ: Днесь станѫ спасеніе на тойзи домъ; защото [г]и 10 той е [д]сынъ Авраамовъ. Понеже [е]Сынъ человѣческый дойде да потърси и да спасе погынѫло-то.

11 И тѣ като слушахѫ това, приложи та рече и еднѫ притчѫ, защото бѣше близу до Іерусалимъ, и [ж]тѣ имахѫ на умъ-тъ си че царство-то Божіе щѣше тутакси да 12 ся яви. И [з]рече: Человѣкъ нѣкой си благороденъ отиде въ странѫ далечнѫ да пріеме за себе си царство и да ся върне.
13 И повыка десеть отъ слугы-тѣ си, и даде имъ десеть мнасы, и рече имъ: Търгу-14 вайте доклѣ дойдѫ. А [и]граждани-тѣ негови ненавиждахѫ го, и испратихѫ вслѣдъ него посланницы да кажѫтъ: Не щемъ 15 тогова да царува надъ насъ. И като зѣ царство-то и ся върнѫ, рече да му повыкатъ онѣзи слугы, на които даде сребро-то, да узнае кой какво е припечалилъ.
16 И дойде първый-тъ и рече: Господи, твоя-

і 1 Кор. 14; 20. 1 Пет. 2; 2.
к Мар. 10; 15.
л Мат. 19; 16. Мар. 10; 17.
м Исх. 20; 12 до 16. Втор. 5; 16 до 20. Рим. 13; 9.
н Ефес. 6; 2. Кол. 3; 20.
о Мат. 6; 19, 20. 19; 21. 1 Тим. 6; 19.
п Прит. 11; 28. Мат. 19; 23. Мар. 10; 23.
р Іер. 32; 17. Зах. 8; 6. Мат. 19; 26. Гл. 1; 37.
с Мат. 19; 27.
т Втор. 33; 9.
у Іов. 42; 10.
ф Мат. 16; 21. 17; 22. 20; 17. Мар. 10; 32.
х Псал. 22; Иса. 53.
ц Мат. 27; 2. Гл. 23; 1. Іоан. 18; 28. Дѣян. 3; 13.
ч Мар. 9; 32. Гл. 2; 50. 9; 45. Іоан. 10; 6. 12; 16.
ш Мат. 20; 29. Мар. 10; 46.
щ Гл. 17; 19.
ъ Гл. 5; 26. Дѣян. 4; 21. 11; 18.

—

а Мат. 9; 11. Гл. 5; 30.
б Гл. 3; 14.
в Исх. 22; 1. 1 Цар. 12; 3. 2 Цар. 12; 6.
г Рим. 4; 11, 12, 16. Гал. 3; 7.
д Гл. 13; 16.
е Мат. 18; 11. Вижь Мат. 10; 6. 15; 24.
ж Дѣян. 1; 6.
з Мат. 25; 14. Мар. 13; 34.
и Іоан. 1; 11.

17 та мнаса придобы десеть мнасы. И рече
му: Добрѣ, рабе добрый; [i]понеже на най
малко-то ся показа вѣренъ, имай власть
18 надъ десеть града. И дойде вторый-тъ и
рече: Господи, твоя-та мнаса стори петь
19 мнасы. Рече и на тогова: Бѫди и ты *сла-*
20 *дѣтель* надъ петь града. Дойде и другъ, и
рече: Господи, ето твоя-та мнаса, коіѭто
21 имахъ скѫтанѫ въ кърпѫ; Защото ся
бояхъ отъ [к]тебе; понеже си строгъ че-
ловѣкъ; земашь което не си положилъ,
22 и жынешь което не си сѣялъ. И казува
му: [л]Отъ уста-та ти ще тя сѫдіѭ, рабе
лукавый; [м]знаялъ си че сьмь человѣкъ
строгъ, и земамъ което не сьмь поло-
жилъ, и жьнѫ което не сьмь сѣялъ;
23 И защо не даде сребро-то ми на лихварь-
тъ, така щото азъ като си дойдѣхъ щѣхъ
24 да го приберѫ съ лихвѫ-тѫ? И рече на
прѣдстоящы-тѣ: Земѣте отъ него мнасѫ-
тѫ, и дайте іѫ на тогози който има де-
25 сеть-тѣ мнасы. (И рекохѫ му: Господи,
26 *той* има десеть мнасы). Защото ви казу-
вамъ, [н]че всякому който има ще му ся
даде; а отъ того който нѣма, и това що
27 има ще ся отнеме отъ него. А мои-тѣ
врагове, онѣзи които мя не рачихѫ да
ся воцаріѭ надъ тѣхъ, доведѣте *гы* тука,
28 и посѣчѣте *гы* прѣдъ мене. И това като
изрече *Іисусъ*, [о]отиваше напрѣдъ и възъ-
лѣзуваше въ Іерусалимъ.

29 И [п]когато наближи до Виѳфагіѭ и Ви-
ѳаніѭ, къмъ горѫ-тѫ която ся казуваше
Елеонъ, проводи двама отъ ученицы-тѣ
30 си, И рече *имъ:* Идѣте въ срещно-то се-
ло, въ което щомъ влѣзувате ще намѣ-
рите ждрѣбе вързано, на което никой че-
ловѣкъ не е никога възсѣдалъ; отвържѣ-
31 те го и го доведѣте. И ако вы попыта
нѣкой: Защо *го* отвързувате? така ще му
32 кажете: Защото трѣбува на Господа. И
отидохѫ проводени-тѣ, и намѣрихѫ както
33 имъ рече. И когато отвързувахѫ ждрѣ-
бе-то, рекохѫ имъ стопани-тѣ му: Защо
34 отвързувате ждрѣбе-то? А тѣ рекохѫ: На
35 Господа трѣбува. И доведохѫ го при Іи-
суса: и като [р]наметахѫ дрехы-тѣ си на
36 ждрѣбе-то, въскачихѫ Іисуса. И [с]въ оти-
ваніе-то му, постилахѫ дрехы-тѣ си по
37 пѫть-тъ. И когато вече наближаваше до
прѣвалѫ-тѫ на Елеонскѫ-тѫ горѫ, на-
чнѫхѫ всичко-то множество на учени-
цы-тѣ да ся радуватъ и да славословятъ
Бога велегласно за вси-тѣ чудеса що бѣ-
38 хѫ видѣли; И казувахѫ: [т]Благословенъ
царь-тъ който иде въ име-то Господне;
39 [у]миръ на небе-то и слава въ вышнихъ. И
нѣкои отъ Фарисеи-тѣ между народъ-тъ
рекохѫ му: Учителю, запрѣти на учени-
40 цы-тѣ си. И отговори и рече имъ: Казу-
вамъ ви, че ако тѣ млъкнѫтъ, то [ф]ка-
меніе-тѣ ще извыкатъ.

41 И като наближи та видѣ градъ-тъ, [х]пла-
42 ка за него, И казуваше: Да бѣ знаялъ и
ты поне въ тойзи-твой день, това което
е за миръ-тъ ти; но сега вече ся скры
43 отъ твои-тѣ очи. Защото ще дойдѫтъ
върхъ тебе дни и твои-тѣ непріятели [ц]ще
направятъ окопъ около тебе, и ще тя
обсадятъ, и отъ всякѫдѣ ще тя утѣснятъ,
44 И [ч]съсыпѫтъ тебе и чада-та ти въ тебе,
и [ш]нѣма да оставятъ въ тебе камыкъ на
камыкъ; [щ]защото не си разумѣлъ врѣ-
ме-то на посѣщеніе-то си.

45 И като [ъ]влѣзе въ храмъ-тъ, начнѫ да
испѫжда тѣзи които продавахѫ и купу-
46 вахѫ; И казуваше имъ: [ы]Писано е: Домъ-
тъ ми е домъ за молитвѫ: а [ь]вы го на-
правихте пещерѫ разбойническѫ.

47 И поучаваше всякой день въ храмъ-тъ;
а [ѣ]първосвященници-тѣ и книжници-тѣ и
първи-тѣ отъ народа ищѣхѫ да го погу-
48 бятъ; И не намѣрувахѫ какво да сторятъ;
понеже всичкый-тъ народъ бѣше прилѣп-
нѫлъ при него да го слуша.

ГЛАВА 20.

1 И [а]въ единъ отъ оныя дни, когато поу-
чаваше той народъ-тъ въ храмъ-тъ и бла-
говѣствуваше, надойдохѫ първосвященни-
ци-тѣ и книжници-тѣ наедно съсъ старѣй-
2 шины-тѣ. Та му говорѣхѫ и рекохѫ: Ка-
жи ни [б]съ коіѫ власть правишь това? или
3 кой е що ти е далъ тѫзи власть? Отго-
вори и рече имъ: Ще вы попытамъ и
4 азъ еднѫ рѣчь, и кажѣте ми: Крьщеніе-
то Іоанново отъ небе-то ли бѣ, или отъ
5 человѣцы-тѣ? А тѣ си помыслихѫ, и ду-
махѫ: Ако речемъ: Отъ небе-то, ще ре-
6 че: Защо не повѣровахте въ него? Ако
ли речемъ: Отъ человѣцы-тѣ, всичкый
народъ съ каменіе ще ны убіе; [в]понеже
7 е увѣренъ че Іоаннъ е пророкъ. И отго-
8 ворихѫ че не знаіѫтъ отъ кѫдѣ бѣ. То-
газь Іисусъ имъ рече: И азъ ви не казу-
вамъ съ коіѫ власть правіѫ това.

9 И начнѫ да говори на народъ-тъ тѫзи
притчѫ: Нѣкой си [г]человѣкъ насади лозіе,
и даде го подъ наемъ на земледѣлцы, и
отиде на чуждѫ странѫ за много врѣме.
10 И во врѣме-то *на плодове-тѣ* проводи

[i] Мат. 25; 21. Гл. 16; 10.
[к] Мат. 25; 24.
[л] 2 Цар. 1; 16. Іов. 15; 6. Мат. 12; 37.
[м] Мат. 25; 26.
[н] Мат. 13; 12. 25; 29. Мар. 4; 25. Гл. 8; 18.
[о] Мар. 10; 32.
[п] Мат. 21; 1. Мар. 11; 1.
[р] 4 Цар. 9; 13. Мат. 21; 7. Мар. 11; 7. Іоан. 12; 14.
[с] Мат. 21; 8.
[т] Псал. 118; 26. Гл. 13; 35.
[у] Гл. 2; 14. Ефес. 2; 14.
[ф] Авв. 2; 11.
[х] Іоан. 11; 35.
[ц] Иса. 29; 3, 4. Іер. 6; 3, 6. Гл. 21: 20.
[ч] 3 Цар. 9; 7, 8. Мих. 3; 12.
[ш] Мат. 24; 2. Мар. 13; 2. Гл. 21; 6
[щ] Дан. 9; 24. Гл. 1; 68, 78. 1 Пет. 2; 12.
[ъ] Мат. 21; 12. Мар. 11; 11. 15. Іоан. 2; 14, 15.
[ы] Иса. 56; 7.
[ь] Іер. 7; 11.
[ѣ] Мар. 11; 18. Іоан. 7; 19. 8; 37.

[а] Мат. 21; 23.
[б] Дѣян. 4; 7. 7; 27.
[в] Мат. 14; 5. 21; 26. Гл. 7; 29.
[г] Мат. 21; 33. Мар. 12; 1.

едного отъ слугы-тѣ си при земледѣлцы-тѣ да му дадѫтъ отъ плодъ-тъ на лозіе-то; но земледѣлци-тѣ го бихѫ и отпратихѫ *го* 11 празденъ. И повтори да проводи и другъ слугѫ; а тѣ бихѫ и него и обесчестихѫ 12 *го* и отпратихѫ *го* празденъ. И пакъ проводи третяго; но тѣ и него наранихѫ и 13 испѫдихѫ. Рече тогазь стопанинъ-тъ на лозіе-то: Що да сторіѭ? да проводіѭ любезный-тъ си сынъ: може него като ви- 14 дятъ, да ся посвѣнятъ. Но земледѣлци-тѣ като го видѣхѫ, мысляхѫ въ себе си и думахѫ: Тойзи е наслѣдникъ-тъ; елате да го убіемъ, за да бѫде наслѣдство-то 15 наше. И го изведохѫ вънъ отъ лозіе-то. та го убихѫ. И тъй какво ще имъ направи 16 стопанинъ-тъ на лозіе-то? Ще дойде и ще погуби тѣзи земледѣлцы, и ще даде лозіе-то на другы. А тѣзи които чухѫ 17 рекохѫ: Дано не бѫде. А той гы погледнѫ и рече: Що е това писано-то, „[д]Камыкъ-тъ който отхвърлихѫ зидари-тѣ, той станѫ 18 глава на ѫглъ-тъ?“ Всякой който падне на тойзи камыкъ ще ся строши, [е]а върхъ 19 когото падне, ще го смаже. И поискахѫ първосвященници-тѣ и книжници-тѣ да турятъ рѫцѣ на него въ тойзи часъ; защото разумѣхѫ че тѣмъ каза тѫзи притчѫ; но убояхѫ ся отъ народъ-тъ.

20 И [ж]като извардихѫ проводихѫ навѣтницы, които ся пріструвахѫ че сѫ праведни, съ намѣреніе да го уловятъ въ нѣкоѭ рѣчь, та да го прѣдадѫтъ на началство-то и на власть-тѫ правителевѫ. 21 И тѣ го попытахѫ и рекохѫ: [з]Учителю, знаемъ че право говоришь и учишь, и не гледашь на лице, но по истинѫ пѫть-тъ 22 Божій учишь. Право ли е за насъ да да- 23 вамы дань Кесарю, или не? А *той* разумѣ лукавство-то имъ и рече имъ: Защо 24 мя искушавате? Покажѣте ми единъ динарій; чій образъ и надписъ има? Отго- 25 ворихѫ и рекохѫ: Кесаревъ. А той имъ рече: Като е тъй, отдайте Кесарево-то 26 на Кесаря, и Божіе-то на Бога. И не могохѫ да уловятъ нѣщо въ думѫ-тѫ му прѣдъ народъ-тъ; и зачудени за отвѣтъ-тъ неговъ, млъкнѫхѫ.

27 И [и]пристѫпихѫ нѣкои отъ Саддукеи-тѣ, [i]които отричатъ въскрьсеніе-то, и го 28 попытахѫ, И рекохѫ: Учителю, [к]Моисей написа намъ: Ако умре на нѣкого братъ му, който има женѫ, и умре той бесчаденъ, да земе братъ му женѫ-тѫ, и да 29 въздстави сѣме на брата си. А имаше седмина братія, и първый-тъ зѣ женѫ и 30 умрѣ бесчаденъ. И зѣ вторый-тъ женѫ- 31 тѫ и умрѣ и той бесчаденъ. И третій-тъ іѭ зѣ; сѫщо така и седмина-та, и не о- 32 ставихѫ чада, и умрѣхѫ. А подирь всич- 33 кы-тѣ умрѣ и жена-та. И тъй въ въскрьсеніе-то, на кого отъ тѣхъ ще бѫде жена? защото и седмина-та іѭ имахѫ за женѫ. 34 А Іисусъ отговори и рече имъ: Чада-та на тойзи вѣкъ женятъ ся и за мѫжъ 35 отиватъ: А които ся сподобятъ да получатъ онзи вѣкъ и въскрьсеніе-то отъ мьртвы-тѣ, нито ся женятъ нито за мѫжъ 36 отиватъ; Защото не могѫтъ вече ни да умрѫтъ; понеже [л]сѫ равноангелни, и като сѫ синове на въскрьсеніе-то, [м]синове 37 Божіи сѫ. А това че мьртви-тѣ въскрьсноуватъ, [н]и Моисей го изяви при кѫпинѫ-тѫ, когато называше Господа „Бога Авраамова, и Богъ Исаакова и Бога Іакова.“ 38 А Богъ не е *Богъ* на мьртвы-тѣ, но на живы-тѣ; [о]защото всичкы сѫ живи при 39 него. И отговорихѫ нѣкои отъ книжницы-тѣ и рекохѫ: Учителю, ты добрѣ рече. 40 И не смѣехѫ вече нищо да го попытатъ.

41 И рече имъ: [п]Какъ казуватъ че Хри- 42 стосъ е Сынъ Давидовъ? Кога самъ Давидъ казува въ книгѫ-тѫ Псаломскѫ: „[р]Рече Господь Господу моему: Сѣдни 43 отдесно ми, Доклѣ положѫ врагове-тѣ ти 44 подножіе на нозѣ-тѣ ти.“ И тъй Давидъ го нарича Господь, а какъ е сынъ неговъ? 45 И [с]когато всичкый народъ слушаше, той 46 рече на ученицы-тѣ си: [т]Пазѣте ся отъ книжницы-тѣ, които ищѫтъ да ходятъ прѣмѣнени, [у]и обичатъ поздравленія по пазары-тѣ, и прѣдни-тѣ сѣдалища въ съборища-та, и първы-тѣ мѣста по вечерянія-та: 47 [ф]Които испояждатъ домове-тѣ на вдовицы-тѣ, и за причинѫ правятъ дългы молитвы; тѣ ще пріемѫтъ по голѣмо осѫжденіе.

ГЛАВА 21.

1 И като погледнѫ *Іисусъ*, [а]видѣ богаты-тѣ които туряхѫ дарове-тѣ си въ съкро- 2 вищницѫ-тѫ. А видѣ и нѣкоѭ сиротѫ- 3 вдовицѫ която тури тамъ двѣ лепты. И рече: Истинѫ ви казувамъ, че [б]тая сирота вдовица тури отъ всичкы-тѣ най мно- 4 го; Защото всичкы тѣзи турихѫ въ дарове-тѣ Божіи отъ изобиліе-то си; а тя отъ нѣманіе-то си тури всичкый си имотъ колкото имаше.

5 И [в]когато нѣкои си говорѣхѫ за храмъ-тъ, че е украсенъ съ хубавы каменіе и съ 6 посвященія, рече: Ще дойдѫтъ дни, въ които това що гледате [г]нѣма да остане камыкъ на камыкъ, който да ся не съсыпе. 7 И попытахѫ го и рекохѫ: Учителю, а кога ще бѫде това? и какво е знаменіе-то когато ще бѫде това?

[д] Псал. 118; 22. Мат. 21; 41.
[е] Дан. 2; 34, 35. Мат. 21; 44.
[ж] Мат. 22; 15.
[з] Мат. 22; 16. Мар. 12; 14.
[и] Мат. 22; 23. Мар. 12; 18.
[i] Дѣян. 23; 6, 8.
[к] Втор. 25; 5.
[л] 1 Кор. 15; 42, 49, 52. 1 Іоан. 3; 2.
[м] Рим. 8; 23.
[н] Исх. 3; 6.
[о] Рим. 6; 10, 11.
[п] Мат. 22; 42. Мар. 12; 35.
[р] Псал. 110; 1. Дѣян. 2; 34.
[с] Мат. 23; 1. Мар. 12; 38.
[т] Мат. 23; 5.
[у] Гл. 11; 43.
[ф] Мат. 23; 14.
[а] Мар. 12; 41.
[б] 2 Кор. 8; 12.
[в] Мат. 24; 1. Мар. 13; 1.
[г] Гл. 19; 44.

8 А той рече: [д]Гледайте да ся не прѣльстите; защото мнозина ще дойдѫтъ въ мое име и ще казуватъ: Че сьмь азъ; и ужъ врѣме-то наближи; но да не отидете вслѣдъ тѣхъ. 9 И когато чуете бойове и размирицы, да ся не убоите; защото първомъ тѣ трѣбва да бѫдѫтъ; но не е тутакси свършеніе-то. 10 [е]Тогазь имъ казуваше: Че ще възстане народъ върхъ народъ, и царство върхъ царство. 11 И ще бѫдѫтъ на мѣста голѣми трусове, и гладъ, и моръ, още и страшилища и знаменія голѣмы отъ небе-то ще бѫдѫтъ.

12 А [ж]прѣди всичко това ще турятъ рѫцѣ на васъ, и ще вы изгонятъ, и ще вы прѣдадѫтъ на съборища и въ [з]тьмницы, и ще вы [и]извождатъ прѣдъ царіе и прѣдъ владѣтели [і]заради мое-то име. 13 [к]И това ще ви стане за свидѣтелство. 14 И тъй, [л]положѣте на сърдца-та си, да не прѣговаряте отъ по напрѣдъ що да отвѣщаете; 15 Защото азъ ще ви дамъ уста и мудрость, [м]на коіѫто не ще могѫтъ да противорѣчатъ, нито да противостоятъ всичкы-тѣ ваши противници. 16 И [н]ще бѫдете прѣдадени и отъ родители и братія и роднины и отъ пріятели, [о]и ще умъртвятъ нѣкои отъ васъ. 17 И отъ всичкы [п]ще бѫдете ненавиждани заради мое-то име. 18 [р]Но косемъ отъ главѫ-тѫ ви нѣма да загыне. 19 Съ търпѣніе-то си придобийте душы-тѣ си. 20 А [с]кога видите Іерусалимъ обыколенъ съ войскы, тогава знайте че наближи запустѣніе-то му. 21 Тогазь които сѫ въ Іудеіѭ да бѣгатъ по горы-тѣ; и които сѫ въ срѣдъ него да излазятъ *на вънъ*, и които сѫ въ околности-тѣ да не влѣзватъ въ него. 22 Защото тѣзи сѫ дни на отмьщеніе, 23 [т]за да ся испълни все що е писано. И [у]горко на непраздны-тѣ и на доящы-тѣ прѣзъ онѣзи дни; защото ще бѫде голѣма тѫга на земіѭ-тѫ, и гнѣвъ *Божій* върхъ тойзи народъ. 24 И ще паднѫтъ подъ остро-то на ножъ-тъ, и ще бѫдѫтъ закарани въ плѣнъ по всичкы-тѣ народы, и Іерусалимъ ще бѫде потъпкованъ отъ язычницы-тѣ, [ф]доклѣ ся испълнятъ врѣмена-та на язычницы-тѣ. 25 И [х]ще бѫдѫтъ знаменія въ слънце-то и въ лунѫ-тѫ и въ звѣзды-тѣ; и по земіѭ-тѫ тѫга на народы-тѣ въ недоумѣніе-то *имъ*, и ще шуми море-то и волны-тѣ. 26 Человѣци-тѣ ще издѫхватъ отъ страхъ и отъ очакуваніе на *бѣдствія-та* които ще постигнѫтъ вселенніѫ, [ц]защото силы-тѣ небесны ще ся поколебаіѫтъ. 27 И тогазь ще видятъ Сына человѣческаго че [ч]иде въ облакъ съсъ силѫ и славѫ голѣмѫ.

28 И когато начне да става това, въсправѣте ся и подигнѣте си главы-тѣ; [ш]защото наближава избавленіе-то ви.

29 И [щ]рече имъ притчѫ: Вижте смоковницѫ-тѫ и всичкы-тѣ дървя. 30 Когато вече гы виждате че ся развиватъ, знаете отъ самосебе си че е близо вече лѣто-то. 31 Така и вы кога видите това че става, знайте че е близо царство-то Божіе. 32 Истинѫ ви казувамъ, че нѣма да прѣмине тойзи родъ, до кѫдь ся сбѫде всичко това. 33 [ъ]Небе-то и земя-та ще прѣминѫтъ, а мои-тѣ думы нѣма да прѣминѫтъ. 34 Но [ы]пазѣте себе си, да не бы да отегнѫтъ сърдца-та ви отъ обяденіе и піянство и отъ житейскы грыжы, и вы постигне напрасно той день; 35 Защото [ь]като примкѫ ще дойде на всичкы които обитаватъ по лице-то на всичкѫ-тѫ земіѭ. 36 За то бѫдѣте [ѣ]будни и [ю]молѣте ся на всяко врѣме, за да ся удостоите да избѣгнете отъ всичко това, което има да бѫде, [я]и да прѣдстанете прѣдъ Сына человѣческаго.

37 И [ѫ]деня той учаше въ храмъ-тъ; [іѫ]а нощя излѣзуваше та нощуваше на горѫ-тѫ нарицаемѫ Елеонскѫ. 38 И всичкый-тъ народъ подранявахѫ при него въ храмъ-тъ да го слушатъ.

ГЛАВА 22.

1 И [а]наближаваше праздникъ-тъ на бесквасны-тѣ хлѣбове, който ся казува Пасха. 2 И първосвященници-тѣ и книжници-тѣ [б]търсѣхѫ какъ да го убіѭтъ; защото ся боехѫ отъ народа.

3 И [в]влѣзе Сатанѫ въ Іудѫ, който ся казуваше Искаріотъ, който бѣше отъ число-то на дванадесеть-тѣ: 4 И отиде и наговори ся съ първосвященницы-тѣ и войводы-тѣ, какъ да имъ го прѣдаде. 5 И възрадувахѫ ся тѣ [г]и нагласихѫ ся да му дадѫтъ сребро. 6 И даде обѣщаніе, и търсѣше сгодно врѣме да имъ го прѣдаде безъ народъ-тъ.

7 [д]Дойде же день-тъ на бесквасны-тѣ въ който трѣбваше да жертвуватъ пасхѫ-тѫ. 8 И проводи Петра и Іоанна и рече: Идѣте и приготвѣте ни да ядемъ пасхѫ-тѫ. 9 А тѣ му рекохѫ: Дѣ ищешь да приго-

д Мат. 24; 4. Мар. 13; 5. Ефес. 5; 6. 2 Сол. 2; 3.
е Мат. 24; 7.
ж Мар. 13; 9. Отк. 2; 10.
з Дѣян. 4; 3. 5; 18. 12; 4. 16; 24.
и Дѣян. 25; 23.
і 1 Пет. 2; 13.
к Фил. 1; 28. 2 Сол. 1; 5.
л Мат. 10; 19. Мар. 13; 11. Гл. 12; 11.
м Дѣян. 6; 10.
н Мих. 7; 6. Мар. 13; 12.
о Дѣян. 7; 59. 12; 2.
п Мат. 10; 22.
р Мат. 10; 30.
с Мат. 24; 15. Мар. 13; 14.
т Дан. 9; 26, 27. Зах. 11; 1.
у Мат. 24; 19.
ф Дан. 9; 27. 12; 7. Рим. 11; 25.
х Мат. 24; 29. Мар. 13; 24. 2 Пет. 3; 10, 12.
ц Мат. 24; 29.
ч Мат. 24; 30. Отк. 1; 7. 14; 14.
ш Рим. 8; 19, 23.
щ Мат. 24; 32. Мар. 13; 28.
ъ Мат. 24; 35.
ы Рим. 13; 13. 1 Сол. 5; 6. 1 Пет. 4; 7.
ь 1 Сол. 5; 2. 2 Пет. 3; 10. Отк. 3; 3. 16; 15.
ѣ Мат. 24; 42. 25; 13. Мар. 13; 33.
ю Гл. 18; 1.
я Псал. 1; 5. Ефес. 6; 13.
ѫ Іоан. 8; 1, 2.
іѫ Гл. 22; 39.

—

а Мат. 26; 2. Мар. 14; 1.
б Псал. 2; 2. Іоан. 11; 47. Дѣян. 4; 27.
в Мат. 26; 14. Мар. 14; 10. Іоан. 13; 2, 27.
г Зах. 11; 12.
д Мат. 26; 17. Мар. 14; 12.

твимъ? 10 А той имъ рече: Ето щомъ влѣзете въ градъ-тъ, ще вы срѣщне человѣкъ, който носи кърчагъ съ водѫ; идѣте вслѣдъ него въ домъ-тъ въ който влѣзе, 11 И речѣте на стопанинъ-тъ на кѫщѫ-тѫ: Учитель-тъ казува на тебе: Дѣ е гостинна-та стая въ коіѭто наедно съ ученицы-тѣ си ще ямъ пасхѫ-тѫ? 12 И той ще ви посочи горницѫ голѣмѫ постланѫ; тамо приготвѣте. 13 И като отидохѫ намѣрихѫ както имъ рече: и приготвихѫ пасхѫ-тѫ.

14 И [е]когато дойде часъ-тъ, сѣднѫ на тръпезѫ-тѫ, и дванадесеть-тѣ апостоли съ него. 15 И рече имъ: Съсъ желаніе пожелахъ да ямъ тѫзи пасхѫ съ васъ прѣди страданіе-то си; 16 Защото ви казувамъ че нѣма да ямъ вече отъ неѭ, [ж]доклѣ ся не испълни въ царство-то Божіе. 17 И като зѣ чашѫ-тѫ, благодари и рече: Земѣте това и раздѣлѣте *го* помежду си. 18 Защото [з]ви казувамъ, че нѣма да піѭ отъ плодъ-тъ на лозѫ-тѫ, до кѫдѣ не дойде царство-то Божіе. 19 И [и]зѣ хлѣбъ, и благодаривъ прѣломи го, даде имъ и рече: Това е тѣло-то мое, което ся за васъ дава; [і]това правѣте за мое въспоминаніе. 20 Така *зѣ* и чашѫ-тѫ слѣдъ вечерѭ-тѫ, и рече: [к]Тая чаша е новый-тъ завѣтъ съ моѭ-тѫ кръвь, която ся за васъ пролива. 21 [л]Но ето, рѫка-та на тогозь който мя прѣдава съ мене е на тръпезѫ-тѫ. 22 И [м]Сынъ человѣческый отхожда споредъ [н]както е опрѣдѣлено; но горко на тогозь человѣка чрѣзъ когото ся прѣдава. 23 И [о]тѣ начнѫхѫ да разыскуватъ помежду си, кой ли отъ тѣхъ ще е тойзи който ще стори това.

24 [п]Станѫ още и прѣпирня помежду имъ, кого отъ тѣхъ ще иматъ за по голѣмъ. 25 А [р]той имъ рече: Царіе-тѣ на народы-тѣ господаруватъ надъ тѣхъ, и тѣзи които гы владѣѭтъ наричатъ ся благодѣтели. 26 А [с]вы не така; [т]но най голѣмый-тъ непомежду вы, да бѫде както най малкый-тъ; и който началствува, както оногозь който слугува. 27 Защото [у]кой е по голѣмъ, който сѣди на тръпезѫ-тѫ ли, или който слугува? не тойзи ли който сѣди? [ф]но азъ помежду васъ съмъ като единъ който слугува. 28 А вы сте онѣзи които устояхте съ мене наедно [х]въ мои-тѣ напасти. 29 [ц]За това азъ вамъ завѣщавамъ царство, както Отецъ ми завѣща на мене; 30 [ч]За да ядете и да піете на тръпезѫ-тѫ ми въ царство-то мое; и [ш]да сѣднете на прѣстолы, да сѫдите дванадесеть-тѣ племена Израилевы.

31 И рече Господь: Симоне, Симоне, ето, [щ]Сатана вы изыска, [ъ]за да *вы* отсѣе както жито. 32 [ы]Но азъ ся молихъ за тебе, да не оскудѣе твоя-та вѣра; и ты [ь]когато ся обърнешь, утвърди братія-та си. 33 И *Петръ* му рече: Господи, готовъ съмъ съ тебе *наедно* и въ тъмницѫ и на смърть да идѫ. 34 А [ѣ]той *му* рече: Казувамъ ти, Петре, пѣтель-тъ днесь нѣма да пѣе, прѣди да ся отречешь *ты* трижды че мя не познавашь.

35 И [ю]рече имъ: Когато вы пратихъ безъ кесіѭ, безъ тържикъ и безъ обуща, останѫхте ли лишени отъ нѣщо? А тѣ рекохѫ: Отъ нищо. 36 Тогазь имъ рече: Но сега който има кесіѭ да ѭ земе *съсъ себе си*, така и тържикъ; и който нѣма, нека продаде дрехѫ-тѫ си и нека купи ножъ. 37 Защото ви казувамъ, че още и това писано-то трѣбва да ся испълни на мене: „[я]И съ беззаконны-тѣ ся счете," защото *писаны-тѣ* за мене, зематъ край. 38 И тѣ рекохѫ: Господи, ето тука два ножа. А той имъ рече: Доволно сѫ.

39 И [ѫ]излѣзе та отиде [ѭ]по обычаю на горѫ-тѫ Елеонскѫ; отидохѫ вслѣдъ него и ученици-тѣ му. 40 И като дойде на мѣсто-то, рече имъ: [а]Молѣте ся да не впаднете въ искушеніе. 41 И [б]той ся отлѫчи отъ тѣхъ колкото единъ хвърлей камыкъ, и колѣничи и моляше ся, 42 И думаше: Отче, ако щешь да мя заминешь съ тѫзи чашѫ; обаче [в]не моя-та воля, но твоя-та да бѫде. 43 И яви му ся [г]ангелъ отъ небето та го укрѣпяваше. 44 И понеже [д]бѣ въ тѫгѫ, моляше ся по усердно: и потъ-та му станѫ както капкы кръвь които капѣхѫ на земѭ-тѫ. 45 И като станѫ отъ молбѫ-тѫ, дойде при ученицы-тѣ си, и намѣри гы заспали отъ скърбь: 46 И рече имъ: Защо спите? станѣте та ся [е]молѣте, за да не впаднете въ искушеніе.

47 И когато още говорѣше той, [ж]ето народъ, и тойзи който ся наричаше Іуда, единъ отъ дванадесеть-тѣ, вървѣше прѣдъ тѣхъ, и приближи при Іисуса да го цѣлуне. 48 А Іисусъ му рече: Іудо, съсъ цѣлованіе ли прѣдавашь Сына человѣческаго? 49 И тѣзи които бѣхѫ съ *Іисуса* като видѣхѫ това що имаше да стане, рекохѫ му: Господи, да ударимъ ли съ

е Мат. 26; 20. Мар. 14; 17.
ж Гл. 14; 15. Дѣян. 10; 41. Отк. 19; 9.
з Мат. 26; 29. Мар. 14; 25.
и Мат. 26; 26. Мар. 14; 22.
і 1 Кор. 11; 24.
к 1 Кор. 10; 16.
л Псал. 41; 9. Мат. 26; 21, 23. Мар. 14; 18. Іоан. 13; 21, 26.
м Мат. 26; 24.
н Дѣян. 2; 23. 4; 28.
о Мат. 26; 22. Іоан. 13; 22, 25.
п Мар. 9; 34; Гл. 9; 46.
р Мат. 20; 25. Мар. 10; 42.
с Мат. 20; 26. 1 Пет. 5; 3.
т Гл. 9; 48.
у Гл. 12; 37.
ф Мат. 20; 28. Іоан. 13; 13. 14. Фил. 2; 7.
х Евр. 4; 15.
ц Мат. 24; 47. Гл. 12; 32. 2 Кор. 1; 7. 2 Тим. 2; 12.
ч Мат. 8; 11; Гл. 14; 15. Отк. 19; 9.
ш Псал. 49; 14. Мат. 19; 28. 1 Кор. 6; 2. Отк. 3; 21.
щ 1 Пет. 5; 8.
ъ Амос. 9; 9.
ы Іоан. 17; 9. 11; 15.
ь Псал. 51; 13. Іоан. 21; 15, 16. 17.
ѣ Мат. 26; 34. Мар. 14; 30. Іоан. 13; 38.
ю Мат. 10; 9. Гл. 9; 3. 10; 4.
я Иса. 53; 12. Мар. 15; 28.
ѫ Мат. 26; 36. Мар. 14; 32. Іоан. 18; 1.
ѭ Гл. 21; 37.
а Мат. 6; 13. 26; 41. Мар. 14; 38. Ст. 46.
б Мат. 26; 39. Мар. 14; 35.
в Іоан. 5; 30. 6; 38.
г Мат. 4; 11.
д Іоан. 12; 27. Евр. 5; 7.
е Ст. 40.
ж Мат. 26; 47. Мар. 14; 43. Іоан. 18; 3.

50 ножъ-тъ? И единъ отъ тѣхъ [з]удари първосвященниковъ-тъ рабъ, и отрѣза му 51 десно-то ухо. А Іисусъ отговори и рече: Оставѣте до тука; и допрѣ ся до ухо-то 52 му и го исцѣли. И [и]рече Іисусъ на първосвященницы-тѣ и на войводы-тѣ на храмъ-тъ и на старѣйшины-тѣ, що бѣхѫ дошли върхъ него: Като на разбойникъ ли из-53 лѣзохте съ ножове и сопы? Всякой день бѣхъ съ васъ въ храмъ-тъ и не прострѣхте рѫцѣ на мене. Но [і]това е вашій-тъ часъ, и власть-та на тьмнинѫ-тѫ.

54 И като го [к]хванѫхѫ, заведохѫ го и въведохѫ го въ домъ-тъ на първосвященника. А [л]Петръ идѣше вслѣдъ *него* отъ 55 далечь. И [м]наклали бѣхѫ огнь на срѣдъ дворъ-тъ та бѣхѫ насѣдали, и Петръ сѣ-56 дѣше между тѣхъ. И вижда го една слугыня че сѣди до огнь-тъ, вгледа ся въ 57 него, и рече: И тойзи бѣше съ него. А той ся отрече отъ него, и рече: Жено, 58 не го знаіѫ. И [н]слѣдъ малко другъ *единъ* го видѣ, и рече: И ты си отъ тѣхъ. А 59 Петръ рече: Человѣче, не съмь. И [о]като ся минѫ до единъ часъ, другъ нѣкой подтвърдяваше и казуваше: Наистинѫ и тойзи бѣше съ него; защото е Галилея-60 нинъ. А Петръ рече: Человѣче, не знаіѫ що казувашь: и тозь часъ още като го-61 ворѣше той, пѣтель-тъ пѣя. И обърнѫ ся Господь та погледнѫ Петра; [п]и смысли Петръ рѣчь-тѫ Господніѫ, що му рече: [р]Че прѣди да пѣе пѣтель-тъ, ще 62 ся отречешь отъ мене трижды. И излѣзе Петръ вънъ и плака горко.

63 И [с]мѫжіе-тѣ които държехѫ Іисуса, 64 ругаяхѫ му ся и го біяхѫ. И като го прикрывахѫ удряхѫ го по лице-то, и го пытахѫ и казувахѫ: Пророчи, кой е що 65 тя удари. И другы много хулы казувахѫ върхъ него.

66 И [т]като съмнѫ, [у]събрахѫ ся старѣйшины-тѣ народни, първосвященници-тѣ и книжници-тѣ, та го заведохѫ на съборъ-67 тъ си, И *му* рекохѫ: Кажи ни, [ф]ты ли си Христосъ? И рече имъ: Ако вы кажѫ, 68 нѣма да повѣрувате; А ако *вы* пытамъ, не ще ми отговорите, нито ще *мя* пусне-69 те: [х]Отъ нынѣ Сынъ человѣческый ще бѫде сѣдящъ отдесно на силѫ-тѫ Божіѭ. 70 И всичкы-тѣ рекохѫ: Ты прочее Сынъ Божій ли си? А той имъ рече: [ц]Вы ка-71 зувате *право* че съмь азъ. А [ч]тѣ рекохѫ: Що ни трѣбува още свидѣтелство? защото *ный* сами чухмы отъ уста-та му.

ГЛАВА 23.

1 И [а]станѫ всичко-то имъ множество, и 2 заведохѫ го при Пилата. И начнѫхѫ да го обвиняватъ, и казувахѫ: Тогова го намѣрихмы че [б]развращава народъ-тъ, и не [в]оставя да даватъ дань на Кесаря, и [г]казува себе си че е Христосъ *(помазанникъ)*, 3 царь. А [д]Пилатъ го попыта, и рече: Ты ли си царь-тъ Іудейскый? А той отговори 4 и рече му: Ты *право* казувашь. И Пилатъ рече на първосвященницы-тѣ и на народъ-тъ: Азъ не намѣрувамъ [е]никоіѫ винѫ 5 въ тогозь человѣка. А тѣ насилувахѫ, и казувахѫ: Че смущава народъ-тъ, понеже поучава по всичкѫ Іудеіѫ като е на-6 чнѫлъ отъ Галилеіѫ до тука. А Пилатъ, като чу Галилеіѫ, попыта, да ли е Гали-7 леянинъ человѣкъ-тъ. И като разбра че е [ж]отъ Иродовѫ-тѫ държавѫ, проводи го до Ирода, който бѣше и той въ Іерусалимъ прѣзъ тыя дни.

8 А Иродъ като видѣ Іисуса възрадува ся много; защото [з]ищѣше отдавна да го види, [и]понеже слушаше много *работы* за него; и надѣяше ся да види нѣкое зна-9 меніе да става отъ него. И пыташе го съ много рѣчи; но той му нищо не отговори. 10 А първосвященници-тѣ и книжници-тѣ 11 стоехѫ та го обвинявахѫ силно. Но [і]Иродъ съсъ свои-тѣ си войны слѣдъ като го унищожи и му ся поруга, облѣче го въ дрехѫ свѣтлѫ, и проводи го пакъ на 12 Пилата. [к]Въ онзи день Пилатъ и Иродъ ся спріятелихѫ по между си; защото испърво имахѫ враждинѫ по между си.

13 А [л]Пилатъ свыка първосвященницы-тѣ, 14 и началницы-тѣ и народъ-тъ, И рече имъ: [м]Доведохте ми тогозь человѣка, като че отвращава народъ-тъ; и ето, [н]азъ прѣдъ васъ го испытахъ, и не намѣрихъ въ тогозь человѣка ни еднѫ винѫ отъ колкото 15 го обвинявате. Нито пакъ Иродъ *намѣри;* защото вы пратихъ до него; и ето нищо 16 достойно за смърть нѣма да е сторилъ. [о]И 17 тъй, ще го накажѫ и ще го пуснѫ. [п]А нуждѫ имаше да имъ пуща на всякой 18 праздникъ едного *отъ запрѣны-тѣ.* Но [р]всичкы изедно извыкахѫ и казувахѫ: 19 Махни тогозь, а пусни ни Вараввѫ: Който за нѣкоіѫ размирицѫ що бѣше станѫла въ градъ-тъ, и за убійство, хвърленъ бѣ 20 въ тьмницѫ. И пакъ възгласи Пилатъ и 21 искаше да пусне Іисуса. А тѣ выкахѫ и 22 казувахѫ: Распни *го,* распни го. А той

з Мат. 26; 51. Мар. 14; 47. Іоан 18; 10.
и Мат. 26; 55. Мар. 14; 48.
і Іоан. 12; 27.
к Мат. 26; 57.
л Мат. 26; 58. Іоан. 18; 15.
м Мат. 26; 69. Мар. 14; 66. Іоан. 18; 17, 18.
н Мат. 26; 71. Мар. 14; 69. Іоан. 18; 25.
о Мат. 26; 73. Мар. 14; 70. Іоан. 18; 26.
п Мат. 26; 75. Мар. 14; 72.
р Мат. 26; 34, 75. Іоан. 13; 38.
с Мат. 26; 67, 68. Мар. 14; 65.
т Мат. 27; 1.
у Дѣян. 4; 26. Вижь и 22; 5.
ф Мат. 26; 63. Мар. 14; 61.
х Мат. 26; 64. Мар. 14; 62. Евр. 1; 3. 8; 1.
ц Мат. 26; 64. Мар. 14; 62.
ч Мат. 26; 65. Мар. 14; 63.

—

а Мат. 27; 2. Мар. 15; 1. Іоан. 18; 28.
б Дѣян. 17; 7.
в Вижь Мат. 17; 27. 22; 21. Мар. 12; 17.
г Іоан. 19; 12.
д Мат. 27; 11. 1 Тим. 6; 13.
е 1 Пет. 2; 22.
ж Гл. 3; 1.
з Гл. 9; 9.
и Мат. 14; 1. Мар. 6; 14.
і Иса. 53; 3.
к Дѣян. 4; 27.
л Мат. 27; 23. Мар. 15; 14. Іоан. 18; 38. 19; 4.
м Ст. 1, 2.
н Ст. 4.
о Мат. 27; 26. Іоан. 19; 1.
п Мат. 27; 15. Мар. 15; 6. Іоан. 18; 39.
р Дѣян. 3; 14.

и третій пжть имъ рече: Че какво зло е сторилъ той? азъ никоіж винж за смьрть не намѣрувамъ въ него; и тъй, като го накажж ще го пуснж. 23 По тѣ наваляхж съ голѣмы выкове, и искахж да бжде распнжтъ: и тѣхни-тѣ гласове и първосвященническы-тѣ прѣвъзмогохж. 24 И [с]Пилатъ рѣши да имъ бжде щѣніе-то: 25 И пуснж имъ котото ищѣхж, запрѣный-тъ за размирство и убійство, а Іисуса прѣдаде на волж-тж имъ.

26 И [т]когато го поведохж вънъ, уловихж Симона нѣкого си Киринейца, който си идѣше отъ поле-то, и натоварихж на него крьстъ-тъ, да го носи подирь Іисуса. 27 И вървѣхж вслѣдъ него много множество народъ, и жены, които и плачахж и жаляхж за него. 28 А Іисусъ ся обърнж къмъ тѣхъ и рече: Дъщери Іерусалимскы, недѣйте плака за мене, но за васъ си и за чада-та ваши плачѣте; 29 Защото [у]ето иджтъ дни въ които ще рекжтъ: Блажены неплодны-тѣ, и утробы-тѣ които не сж раждали, и съсци-тѣ които не сж кърмили. 30 [ф]Тогазь ще начнжтъ да казуватъ на горы-тѣ: Паднѣте върхъ насъ, и на планины-тѣ: 31 Покрыйте ны. Защото [х]ако правятъ това съсъ сурово-то дърво, какво ще 32 бжде съсъ сухо-то? А [ц]карахж и другы двамина съсъ него, *които бѣхж* злодѣйци, да гы затрыжтъ.

33 И [ч]когато дойдохж на мѣсто-то, което ся нарича Лобно, тамъ распнжхж него и злодѣйцы-тѣ, едного отдесно а другыго 34 отлѣво. А Іисусъ казуваше: Отче, [ш]прости имъ, [щ]защото не знаіжтъ що правятъ. И като [ъ]дѣляхж дрехы-тѣ му, мѣтнжхж 35 жрѣбіе. И [ы]стоеше народъ-тъ та гледаше. А заедно съ него и началници-тѣ [ь]ругаяхж ся и казувахж: Другы избави, да избави себе си, ако е той Христосъ, избран-36 ный-тъ Божій. Подигравахж му ся още и войны-тѣ, като пристжпувахж *до него* 37 та му подавахж оцетъ; И казувахж: Ако си ты Царь Іудейскый, избави себе си. 38 А [ѣ]имаше и надписъ надъ него отгорѣ написанъ съ писмена Грьчкы, Римскы и Еврейскы: ТОЙЗИ Е ЦАРЬ-ТЪ ІУДЕЙСКЫЙ.

39 И [ю]единъ отъ обѣсены-тѣ злодѣйцы, хуляше го и казуваше: Ако си ты Хри-40 стосъ, избави себе си и насъ. А другыйтъ отговори и му запрѣтяваше и казуваше: Ни отъ Бога ли не ся боишь ты, 41 който си въ исто-то осжжденіе? И ный праведно *смы осждени;* защото въспріимамы достойно-то на това що смы сторили; 42 а тойзи нищо зло не е сторилъ. И казуваше на Іисуса: Помени мя, Господи, ко-43 гато дойдешь въ царство-то си. И рече му Іисусъ: Истинж ти казувамъ, днесь ще бждешь съ мене въ рай.

44 А [я]бѣше кждѣ шестый часъ, и станж тьма по всичкж-тж земіж до деветый часъ: 45 И потьмнѣ слънце-то, [ѫ]и завѣса-та на 46 храмъ-тъ ся раздра прѣзъ срѣдъ. И извыка Іисусъ съ голѣмъ гласъ и рече: [ѭ]Отче, въ твои тѣ ржцѣ прѣдавамъ духътъ си. [а]И това като рече издъхнж.

47 И като [б]видѣ стотникъ-тъ станжло-то, прослави Бога, и казуваше: Наистинж 48 тойзи человѣкъ бѣ праведенъ. А всичкы-тѣ народи които бѣхж надошли да гледатъ, като виждахж това което станж, 49 вращахж ся біюще ся въ грѫды. А всичкы-тѣ негови познаници, и жены-тѣ които бѣхж дошли вслѣдъ него отъ Галилеіж, [в]стоехж отъ далечь и гледахж това.

50 И ето [г]человѣкъ нѣкой на име Іосифъ, който бѣше съвѣтникъ, человѣкъ благъ 51 и праведенъ, (Той не бѣше согласенъ съсъ съвѣтъ-тъ и дѣло-то имъ,) отъ Аримаѳеіж градъ Іудейскый, [д]който и самъ ожидаше 52 царство-то Божіе; Той дойде при Пилата 53 и поиска тѣло-то Іисусово. И като го [е]снѣ обви го съ плащаницж, и положи го въ гробъ изсѣченъ въ камыкъ, дѣто никой 54 никога не бѣ лѣжалъ. И день-тъ бѣше [ж]петъкъ, на присъмнуваніе въ сжбботж.

55 Послѣдувахж още и жены-тѣ, [з]които бѣхж дошли съ него отъ Галилеіж, и [и]видѣхж гробъ-тъ, и какъ бы положено 56 тѣло-то негово. И като ся върнжхж, [і]приготвихж ароматы и миро; и въ сжбботж-тж [к]споредъ заповѣдь-тж почивахж.

ГЛАВА 24.

1 И въ [а]първый-тъ день на седмицж-тж, *като бѣше* сутрина рано, дойдохж на гробътъ, [б]носяще ароматы-тѣ що бѣхж приготвили, *имаше* още и другы нѣкои съ тѣхъ. 2 И [в]намѣрихж камыкъ-тъ отваленъ отъ 3 гробъ-тъ. И като [г]влѣзохж не намѣрихж 4 тѣло-то на Господа Іисуса. И когато бѣхж въ недоумѣніе за това, ето, прѣдстанжхж прѣдъ тѣхъ [д]двама человѣци съ блѣстя-5 щы дрехы. И тѣ уплашены наведохж лице

с Мат. 27; 26. Мар. 15; 15. Іоан. 19; 16.
т Мат. 27; 32. Мар. 15; 21. Вижь Іоан. 19; 17.
у Мат. 24; 19. Гл. 24; 23.
ф Иса. 2; 19. Осія 10; 8. Отк. 6; 16. 9; 6.
х Прит. 11; 31. Іер. 25; 29. Іез. 20; 47. 21; 3, 4. 1 Пет. 4; 17.
ц Иса. 53; 12. Мат. 27; 38.
ч Мат. 27; 33. Мар. 15; 22. Іоан. 19; 17, 18.
ш Мат. 5; 44. Дѣян. 7; 60. 1 Кор. 4; 12.
щ Дѣян. 3; 17.
ъ Мат. 27; 35. Мар. 15; 24. Іоан. 19; 23.
ы Псал. 22; 17. Зах. 12; 10.
ь Мат. 27; 41. Мар. 15; 29.
ѣ Мат. 27; 37. Мар. 15; 26. Іоан. 19; 19.
ю Мат. 27; 44. Мар. 15; 32.
я Мат. 27; 45. Мар. 15; 33.
ѫ Мат. 27; 51. Мар. 15; 38.
ѭ Псал. 31; 5. 1 Пет. 2; 23.
а Мат. 27; 50. Мар. 15; 37. Іоан. 19; 30.
б Мат. 27; 54. Мар. 15; 39.
в Псал. 38; 11. Мат. 27; 55. Мар. 15; 40. Вижь Іоан. 19; 25.
г Мат. 27; 57., Мар. 15; 42. Іоан. 19; 38.
д Мар. 15; 43. Гл. 2; 25, 38.
е Мат. 27; 59. Мар. 15; 46.
ж Мат. 27; 62.
з Гл. 8; 2.
и Мар. 15; 47.
і Мар. 16; 1.
к Исх. 20; 10.

—

а Мат. 28; 1. Мар. 16; 1. Іоан. 20; 1.
б Гл. 23; 56.
в Мат. 28; 2. Мар. 16; 4.
г Мар. 16; 5. Ст. 23.
д Іоан. 20; 12. Дѣян. 1; 10.

до земѭ-тѫ, а *человѣци-тѣ* имъ рекохѫ: Защо търсите живый-тъ между мъртвы-тѣ?
6 Нѣма го тука, но въскрьснѫ. [е]Наумѣте си що ви говорй, когато бѣше още въ Га-
7 лилеѭ, И казуваше какъ Сынъ человѣческый ще бѫде прѣдаденъ въ рѫцѣ-тѣ на грѣшны человѣцы, и ще бѫде распнѫтъ,
8 и въ третій-тъ день ще въскрьсне. И [ж]по-
9 менѫхѫ неговы-тѣ думы: И [ѕ]като ся върнѫхѫ отъ гробъ-тъ извѣстихѫ всичко това на единадесеть-тѣ и на всичкы-тѣ другы.
10 И *тѣзи* които казувахѫ това на апостолы-тѣ, бѣхѫ Магдалина Марія и [и]Іоанна и Марія *майка-та* Іаковова, и другы-тѣ
11 съ тѣхъ; И [і]тѣхны-тѣ думы ся видѣхѫ прѣдъ тѣхъ като празны приказкы, и не
12 гы вѣрувахѫ. А [к]Петръ станѫ и отиде на гробъ-тъ тичешкомъ, и щомъ надникнѫ, вижда че лѣжехѫ саваны-тѣ самы: и върнѫ ся назадъ и чудѣше ся въ себе си за това що бѣ станѫло.

13 И ето [л]двама отъ тѣхъ въ сѫщій-тъ день отивахѫ въ село което ся казува Еммаусъ, шестдесеть стадіи далечь отъ
14 Іерусалимъ. И тѣ ся разговаряхѫ помежду си за всичко това що ся бѣ случило.
15 И като си приказвахѫ и ся распытвахѫ, [м]приближи и самъ си Іисусъ и вървѣше
16 съ тѣхъ: А [н]очи-тѣ имъ ся удържавахѫ
17 да го не познаѭтъ. И рече имъ: Каквы сѫ тѣзи думы, които си приказвате помежду си като пѫтувате, и сте тѫжни?
18 И отговори единый-тъ на [о]име Клеопа и рече му: Токо ты ли си страненъ въ Іерусалимъ, и не знаешь това което станѫ
19 въ него тѣзь дни? И рече имъ: Кое? А тѣ му рекохѫ: За Іисуса Назарянина, [п]който бѣ мѫжъ пророкъ, [р]силенъ дѣломъ и словомъ прѣдъ Бога и прѣдъ
20 всичкый-тъ народъ: И [с]какъ го прѣдадохѫ наши-тѣ първосвященници и началници на осѫжденіе смьртно, и распѣхѫ го:
21 А ный ся надѣехмы [т]че той е който ще избави Израиля. Но при все това, тойзи е днесь третій день, отъ както станѫ това.
22 Но и нѣкои [у]жены отъ насъ смаяхѫ ны,
23 които отишли отзарана на гробъ-тъ, И като не намѣрили тѣло-то му, дойдохѫ и казувахѫ, че видѣли и явленіе на ангелы,
24 които казували че той е живъ. И [ф]нѣкои отъ наши-тѣ отидохѫ на гробъ-тъ, и намѣрихѫ тъй, както и жены-тѣ рекохѫ;
25 а него не видѣхѫ. И той имъ рече: О безумни и късни на сьрдце да вѣрвате все
26 що е речено отъ пророцы-тѣ: [х]Не трѣбваше ли това да пострада Христосъ и да
27 влѣзе въ славѫ-тѫ си? И като [ц]начнѫ [ч]отъ Моисея и [ш]отъ всичкы-тѣ пророцы, тълкуваше имъ *писано-то* за него во всич-
28 кы-тѣ писанія. И наближихѫ до село-то дѣто отхождахѫ; и [щ]той ся приструваше
29 че отива по далечь. И [ъ]понудихѫ го и казувахѫ: Остани съ насъ, защото е привечеръ, и день-тъ прѣвали. И той влѣзе
30 да остане съ тѣхъ. И като сѣднѫ съ тѣхъ на трѫпезѫ-тѫ, [ы]зѣ хлѣбъ-тъ, и благо-
31 слови, и прѣломи и даваше имъ. И тѣмъ ся отворихѫ очи-тѣ, и познахѫ го; а той
32 станѫ невидимъ на тѣхъ. И рекохѫ помежду си: Не горѣше ли въ насъ сьрдце-то ни, когато въ пѫть-тъ ни приказу-
33 ваше, и тълкуваше ни писанія-та? И станѫхѫ въ истый-тъ тойзи часъ, та ся върнѫхѫ въ Іерусалимъ, и намѣрихѫ събраны единадесеть-тѣ, и тѣзи които бѣхѫ съ
34 тѣхъ, Които и казувахѫ: Че наистинѫ въскрьснѫлъ Господь, [ь]и явилъ ся Си-
35 мону. Тѣ пакъ приказувахѫ *това* което *станѫ* въ пѫть-тъ, и какъ го познахѫ когато расчупуваше хлѣбъ-тъ.

36 И [ѣ]когато говорѣхѫ това, самъ си Іисусъ прѣдстанѫ по срѣдъ тѣхъ, и казува
37 имъ: Миръ вамъ. А тѣ ся стресинѫхѫ и уплашихѫ ся, понеже мнѣхѫ [ю]че духъ
38 виждатъ. И рече имъ: Защо сте смутени? и защо влѣзуватъ въ сьрдца-та ви *таквызи* мысли? Виждте ми рѫцѣ-тѣ и нозѣ-
39 тѣ, че сьмь истый азъ; [я]попипайте мя и виждте; защото духъ нѣма плъть и ко-
40 сти, както гледате мене че имамъ. И това като рече, показа имъ рѫцѣ-тѣ и нозѣ-тѣ
41 *си*. Но тѣ [ѫ]отъ радость като ся не довѣрувахѫ още и ся чудѣхѫ, рече имъ: [ѭ]И-
42 мате ли нѣщо за ядѣніе тука? И тѣ му дадохѫ часть отъ печенѫ рыбѫ, и меденъ
43 сотъ. И [а]зѣ та яде прѣдъ тѣхъ. (44) И рече имъ: [б]Тѣзи сѫ думы-тѣ които ви приказувахъ, когато бѣхъ още съ васъ, че трѣбва да ся испълни все що е писано за мене въ законъ-тъ Моисеевъ и въ пророцы-тѣ и въ Псалмы-тѣ. [в]Тогава имъ
45 отвори умъ-тъ да разумѣѭтъ писанія-та.
46 И рече имъ: Че [г]така е писано, и така трѣбваше да пострада Христосъ, и да въскрьсне отъ мъртвы-тѣ въ третій-тъ день,
47 И да ся проповѣда въ негово име покая-

[е] Мат. 16; 21. 17; 23. Мар. 8; 31; 9; 31. Гл. 9; 22.
[ж] Іоан. 2; 22.
[ѕ] Мат. 28; 8. Мар. 16; 10.
[и] Гл. 8; 3.
[і] Мар. 16; 11. Ст. 25.
[к] Іоан. 20; 3, 6.
[л] Мар. 16; 12.
[м] Мат. 18; 20. Ст. 36.
[н] Іоан. 20; 14. 21; 4
[о] Іоан. 19; 25.
[п] Мат. 21; 11. Гл. 7; 16. Іоан. 3; 2. 4; 19. 6; 14. Дѣян. 2; 22.
[р] Дѣян. 7; 22.
[с] Гл. 23; 1. Дѣян. 13; 27. 28.
[т] Гл. 1; 68. 2; 38. Дѣян. 1; 6.
[у] Мат. 28; 8. Мар. 16; 10. Ст. 9, 10. Іоан. 20; 18.
[ф] Ст. 12.
[х] Ст. 46. Дѣян. 17; 3. 1 Пет. 1; 11.
[ц] Ст. 45.
[ч] Быт. 3; 15. 22; 18. 26; 4. 49; 10. Числ. 21; 9. Втор. 18; 15.
[ш] Псал. 16; 9, 10, 22. 132; 11. Иса. 7; 14. 9; 6. 40; 10, 11. 50; 6. 53; Іер. 23; 5. 33; 14, 15. Іез. 34; 23. 37; 25. Дан. 9; 24. Мих. 7; 20. Мал. 3; 1. 4; 2. Вижь Іоан. 1; 45 и дрг.
[щ] Вижь Быт. 32; 26. 42; 7. Мар. 6; 48.
[ъ] Быт. 19; 3. Дѣян. 16; 15.
[ы] Мат. 14; 19.
[ь] 1 Кор. 15; 5.
[ѣ] Мар. 16; 14. Іоан. 20; 19. 1 Кор. 15; 5.
[ю] Мар. 6; 49.
[я] Іоан. 20; 20, 27.
[ѫ] Быт. 45; 26.
[ѭ] Іоан. 21; 5.
[а] Дѣян. 10; 41.
[б] Мат. 16; 21. 17; 22. 20; 18. Мар. 8; 31. Гл. 9; 22. 18; 31. Ст. 6.
[в] Дѣян. 16; 14.
[г] Ст. 26. Псал. 22; Иса. 50; 6. 53; 2 и дрг. Дѣян. 17; 3.

ніе [д]и прощеніе на грѣхове [е]во всичкы-тѣ народы, като ся започне отъ Іерусалимъ. 48 А [ж]вы сте свидѣтели на това. 49 И ето, [з]азъ проваждамъ вырхъ васъ обѣщаніе-то на Отца си: а вы сѣдѣте въ градъ-тъ Іерусалимъ, доклѣ ся облѣчете съсъ силж отъ горѣ.

50 И гы изведе вънъ [и]до Виѳаніїж; и дигнж ржцѣ-тѣ си та гы благослови. 51 [і]И когато гы благославяше, отстжпи ся отъ тѣхъ, и възносяше ся на небе-то. 52 [к]И тѣ му ся поклонихж и върнжхж ся въ Іерусалимъ съ голѣмж радость. 53 И бѣхж вынжгы [л]въ храмъ-тъ, хваляще и благословяще Бога. Аминь.

ЕВАНГЕЛІЕ ОТЪ ІОАННА.

ГЛАВА 1.

1 [а]Въ начало бѣ Слово-то, и Слово-то бѣ 2 [б]у Бога, [в]и Слово-то бѣ Богъ. [г]То въ начало бѣ у Бога. 3 [д]Всичко чрѣзъ него станж, и което е станжло, нищо безъ него не станж. 4 [е]Въ него бѣ животъ, [ж]и животъ-тъ бѣ видѣлина-та на человѣцы-тѣ. 5 [з]И видѣлина-та свѣти въ тьмнинж-тж, и тьмнина-та іж не обзѣ.

6 Имаше [и]человѣкъ проводенъ отъ Бога, 7 име-то му Іоаннъ. [і]Той дойде въ свидѣтелство, да свидѣтелствува заради видѣлинж-тж, за да повѣруватъ всичкы чрѣзъ него. 8 Не бѣ той видѣлина-та, но да свидѣтелствува за видѣлинж-тж. 9 Той [к]бѣше истинна-та видѣлина, която освѣтлява всякого человѣка що иде на свѣтъ-тъ. 10 Въ свѣтъ-тъ бѣ, и [л]свѣтъ-тъ чрѣзъ него станж; и свѣтъ-тъ го не позна. 11 Въ своитѣ си [м]дойде, и свои-тѣ му го не пріяхж. 12 [н]А които го пріяхж, даде имъ власть да бжджтъ чада Божіи, *сирѣчь* на тѣзи които 13 вѣруватъ въ негово-то име; [о]Които не отъ кръвь, нито отъ похоть плътскж, нито отъ похоть мжжескж, но отъ Бога ся родихж.

14 [п]И Слово-то [р]станж плъть, и [с]всели ся между насъ, ([т]и видѣхмы славж-тж неговж, славж както на единороднаго отъ Отца), [у]пълнъ съ благодать и истинж.

15 [ф]Іоаннъ свидѣтелствува за него, и извыка та казуваше: Тойзи е за когото рѣкохъ: [х]Който иде вслѣдъ мене, прѣдень ми быде, [ц]защото отъ мене по напрѣдъ 16 бѣ. И [ч]всинца ный отъ неговж-тж пълнотж пріяхмы, и благодать за благодать. 17 Защото [ш]законъ-тъ чрѣзъ Моисея бы даденъ; [щ]а благодать-та [ъ]и истина-та чрѣзъ 18 Іисуса Христа быде. [ы]Никой никога не е видѣлъ Бога; [ь]единородный-тъ Сынъ, който е въ пазухж-тж на Отца, той *го* изяви. 19 И това е Іоанново-то [ѣ]свидѣтелство, когато проводихж Іудеи-тѣ отъ Іерусалимъ священницы и Левиты, да го попытатъ: 20 Ты кой си? [ю]И исповѣда, и не ся отрече: и исповѣда: Не сьмь азъ Христосъ. 21 И попытахж го: А що *си?* [я]Илія ли си ты? и казува: Не сьмь. [ж]Пророкъ-тъ ли 22 си ты? и отговори: Не. И рекохж му: Кой си? за да дадемъ отвѣтъ на онѣзи които сж ны проводили. Що казувашь за 23 себе си? Рече: [іж]Азъ *сьмь* „Гласъ на единого който выка въ пустынж-тж: Оправѣте пжть-тъ Господень," [а]както рече 24 пророкъ Исаія. А проводени-тѣ бѣхж отъ 25 Фарисеи-тѣ; И попытахж го, и рекохж му: А защо крыщавашь, ако не си Христосъ, 26 нито Илія, нито пророкъ-тъ? Отговори имъ Іоаннъ и рече: [б]Азъ крыщавамъ

д Дан. 9; 24. Дѣян. 13; 38, 46. 1 Іоан. 2; 12.
е Быт. 12; 3. Псал. 22; 27. Иса. 49; 6, 22. Іер. 31; 34. Осія 2; 23. Мих. 4; 2. Мал. 1; 11.
ж Іоан. 15; 27. Дѣян. 1; 8, 22. 2; 32. 3; 15.
з Иса. 44; 3. Іоил. 2; 28. Іоан. 14; 16, 26. 15; 26. 16; 7. Дѣян. 1; 4. 2; 1 и дрг.
и Дѣян. 1; 12.
і 4 Цар. 2; 11. Мар. 16; 19. Іоан. 20; 17. Дѣян. 1; 9. Ефес. 4; 8.
к Мат. 28; 9, 17.
л Дѣян. 2; 46. 5; 42.

—

а Прит. 8; 22, 23 и дрг. Кол. 1; 17. 1 Іоан. 1; 1. Отк. 1; 2. 19; 13.
б Прит. 8; 30. Гл. 17; 5. 1 Іоан. 1; 2.
в Фил. 2; 6. 1 Іоан. 5; 7.
г Быт. 1; 1.
д Псал. 33; 6. Ст. 10. Ефес. 3; 9. Кол. 1; 16. Евр. 1; 2. Отк. 4; 11.
е Гл. 5; 26. 1 Іоан. 5; 11.
ж Гл. 8; 12. 9; 5. 12; 35, 46.
з Гл. 3; 19.
и Мал. 3; 1. Мат. 3; 1. Лук. 3; 2. Ст. 33.
і Дѣян. 19; 4.
к Иса. 49; 6. Ст. 4. 1 Іоан. 2; 8.
л Ст. 3. Евр. 1; 2. 11; 3.
м Лук. 19; 14. Дѣян. 3; 26. 13; 46.
н Иса. 56; 5. Рим. 8; 15. Гал. 3; 26. 2 Пет. 1; 4. 1 Іоан. 3; 1.
о Гл. 3; 5. Іак. 1; 18. 1 Пет. 1; 23.
п Мат. 1; 16, 20. Лук. 1; 31, 35. 2; 7. 1 Тим. 3; 16.
р Рим. 1; 3. Гал. 4; 4.
с Евр. 2; 11, 14, 16, 17.
т Иса. 40; 5. Мат. 17; 2. Гл. 2; 11. 11; 40. 2 Пет. 1; 17.
у Кол. 1; 19. 2; 3, 9.
ф Ст. 32. Гл. 3; 32. 5; 33.
х Мат. 3; 11. Мар. 1; 7. Лук. 3; 16. Ст. 27; 30. Гл. 3; 31.
ц Гл. 8; 58. Кол. 1; 17.
ч Гл. 3; 34. Ефес. 1; 6, 7, 8. Кол. 1; 19. 2; 9, 10.
ш Исх. 20; 1 и дрг. Втор. 4; 44. 5; 1. 33; 4.
щ Рим. 3; 24. 5; 21. 6; 14.
ъ Гл. 8; 32; 14; 6.
ы Исх. 33; 20. Втор. 4; 12. Мат. 11; 27. Лук. 10; 22. Гл. 6; 46. 1 Тим. 1; 17. 6, 16. 1 Іоан. 4; 12, 20.
ь Ст. 14. Гл. 3; 16, 18. 1 Іоан. 4; 9.
ѣ Гл. 5; 33.
ю Лук. 3; 15. Гл. 3; 28. Дѣян. 13; 25.
я Мал. 4; 5. Мат. 17; 10.
ж Втор. 18; 15, 18.
іж Мат. 3; 3. Мар. 1; 3. Лук. 3; 4. Гл. 3; 28.
а Иса. 40; 3.
б Мат. 3; 11.

съ водж; [в]а по срѣдъ васъ стои единъ, 27 когото вы не знаете. [г]Той е който иде вслѣдъ мене, който прѣдень ми быде, комуто азъ не сьмь достоинъ да развьржж 28 ремыкъ-тъ на обуща-та му. Това станж [д]въ Виѳаварж отвждь Іорданъ, дѣто бѣше Іоаннъ, и крьщаваше.

29 На утринь-тж гледа Іоаннъ Іисуса че иде при него, и казува: Ето [е]Агнецъ-тъ Божій, [ж]който взема грѣхове-тѣ на свѣтъ-30 тъ. [з]Тойзи е за когото азъ рѣкохъ: Вслѣдъ мене иде человѣкъ, който быде прѣди мене, защото бѣше по напрѣдъ отъ мене. 31 И азъ го не знаехъ; но за да ся яви на Израиля, [и]за това дойдохъ азъ и крьща-32 вамъ съ водж. И [і]свидѣтелствова Іоаннъ, и рече: Видѣхъ Духъ-тъ който слѣзуваше като гължбь отъ небе-то, и останж на него. 33 И азъ го не знаехъ; но тойзи който мя проводи да крьщавамъ съ водж, той ми рече: На когото видишь че слѣзва Духъ-тъ и остава на него, [к]той е който крьщава 34 съ Духа Святаго. И азъ видѣхъ и свидѣтелствувамъ, че тойзи е Сынъ Божій.

35 На утринь-тж пакъ стоеше Іоаннъ, и 36 двама отъ ученицы-тѣ негови. И като съгледа Іисуса че минува, казува: [л]Ето 37 Агнецъ-тъ Божій. И чухж го двама-та у-ченици да говори *така*, и отидохж вслѣдъ 38 Іисуса. А като ся обърнж Іисусъ и гы видѣ че иджтъ подирѣ *му*, казува имъ: Що търсите? А тѣ му рекохж: Равви, (което тълкувано ще рече Учителю,) дѣ 39 живѣешь? Казува имъ: Елате и виждте. Дойдохж и видѣхж дѣ живѣе; и останжхж при него *прѣзъ* тойзи день, а часъ-тъ 40 бѣше около десеть. Единъ-тъ отъ тѣзи двама-та, които чухж отъ Іоанна *за него*, и го послѣдувахж, бѣше [м]Андрей братъ-41 тъ на Симона Петра. Той пьрвъ намѣрува брата си Симона, и казува му: Намѣрихмы Мессіж, което ся тълкува Христосъ. 42 И заведе го при Іисуса. И като погледнж Іисусъ на него рече: Ты си Симонъ сынъ Іонинъ; [н]ты ще ся наречешь Кифа, което ся тълкува Петръ *(камыкъ)*.

43 На утринь-тж поиска Іисусъ да излѣзе въ Галилеж: и намѣрува Филиппа, и ка-44 зува му: Ела подирѣ ми. А [о]Филиппъ бѣше отъ Виѳсаидж, отъ градъ-тъ Ан-45 дреовъ и Петровъ. Намѣрва Филиппъ [п]Наѳанаила, и казува му: *За* когото писа [р]Моисей въ законъ-тъ и [с]пророци-тѣ, намѣрихмы Іисуса сына Іосифова, който е 46 отъ [т]Назаретъ. И рече му Наѳанаилъ: [у]Отъ Назаретъ може ли да произлѣзе нѣщо добро? Казува му Филиппъ: Ела 47 и виждь. Видѣ Іисусъ Наѳанаила че иде къмъ него, и казува за него: Ето [ф]истинный Израилянинъ, въ когото лукавщинж 48 нѣма: Казува му Наѳанаилъ: Отъ дѣ мя познавашь? Отвѣща Іисусъ и рече му: Прѣди Филиппъ да тя повыка, видѣхъ тя 49 като бѣше подъ смоковницж-тж. Отговори Наѳанаилъ и казува му: Учителю, [х]ты си Сынъ Божій, [ц]ты си царь Израилевъ. 50 Отговори Іисусъ и рече му: Понеже ти рѣкохъ: Видѣхъ тя подъ смоковницж-тж, вѣрувашь ли? По голѣмы отъ тыя *нѣща* 51 ще видишь. И казува му: Истинж, истинж ви говорж: [ч]отъ нынѣ ще видите небе-то отворено, и ангелы-тѣ Божіи да възлѣзуватъ и слѣзуватъ надъ Сына человѣческаго.

ГЛАВА 2.

1 И на третій-тъ день станж свадба [а]въ Канж Галилейскж, и майка-та Іисусова 2 бѣше тамъ. А призвахж и Іисуса и у-3 ченицы-тѣ негови на свадбж-тж. И понеже ся свьрши вино-то, казува майка 4 му на Іисуса: Вино нѣматъ. Казува й Іисусъ: [б]Що имашь ты съ мене, [в]жено? 5 часъ-тъ ми още [г]не е дошелъ. Казува майка му на слугы-тѣ: Каквото ви ре-6 че, сторѣте. И имаше тамо шесть каменни кюпове сложени по обычаю на очищеніе-то Іудейско, и побирахж [д]всякой 7 двѣ или три вѣдра. Казува имъ Іисусъ: напълнѣте кюпове-тѣ съ водж. И напъл-8 нихж гы до горѣ. И казува имъ: Налѣйте сега та подайте на прѣдсѣдатель-тъ на 9 тръпезж-тж; и подадохж. И щомъ [е]вкуси прѣдсѣдатель-тъ на тръпезж-тж отъ водж-тж прѣтворенж-тж въ вино, и не знаяше отъ кждѣ е, (но слугы-тѣ които бѣхж налѣли водж-тж знаехж;) повыка младо-10 женецъ-тъ, И казува му: Всякой человѣкъ първомъ добро-то вино слага, и като ся понапіжтъ, тогазь по долно-то; ты си задържалъ добро-то вино до сега. 11 Това начало на чудеса-та направи Іисусъ въ Канж Галилейскж, и [ж]яви славж-тж си, и повѣрувахж въ него ученици-тѣ му.

12 Слѣдъ това слѣзе въ Капернаумъ, той и майка му, и [з]братія-та му и ученици-тѣ му; и не ся бавихж тамъ много дни.

[в] Мал. 3; 1.
[г] Ст. 15; 30. Дѣян. 19; 4.
[д] Сжд. 7; 24. Гл. 10; 40.
[е] Исх. 12; 3. Иса. 53; 7. Ст. 36. Дѣян. 8; 32. 1 Пет. 1; 19. Отк. 5; 6 и дрг.
[ж] Иса. 53; 11. 1 Кор. 15; 3. Гал. 1; 4. Евр. 1; 3. 2; 17. 9; 28. 1 Пет. 2; 24. 3; 18. 1 Іоан. 2; 2. 3; 5. 4; 10. Отк. 1; 5.
[з] Ст. 15, 27.
[и] Мал. 3; 1. Мат. 3; 6. Лук. 1; 17, 76, 77. 3; 3, 4.
[і] Мат. 3; 16. Мар. 1; 10. Лук. 3; 22. Гл. 5; 32.
[к] Мат. 3; 11. Дѣян. 1; 5. 2; 4. 10; 44. 19; 6.
[л] Ст. 29.
[м] Мат. 4; 18.
[н] Мат. 16; 18.
[о] Гл. 12; 21.
[п] Гл. 21; 2.
[р] Быт. 3; 15. 49; 10. Втор. 18; 18. Вижь Лук. 24; 27.
[с] Иса. 4; 2. 7; 14. 9; 6. 53; 2. Мих. 5; 2. Зах. 6; 12. 9; 9. Вижь Лук. 24; 27.
[т] Мат. 2; 23. Лук. 2; 4.
[у] Гл. 7; 41, 42, 52.
[ф] Псал. 32; 2. 73; 1. Гл. 8; 39. Рим. 2; 28, 29. 9; 6.
[х] Мат. 14; 33.
[ц] Мат. 21; 5. 27; 11, 42. Гл. 18; 37. 19; 3.
[ч] Быт. 28; 12. Мат. 4; 11. Лук. 2; 9, 13. 22; 43. 24; 4. Дѣян. 1; 10.

—

[а] Іис. Нав. 19; 28.
[б] 2 Цар. 16; 10. 19; 22.
[в] Гл. 19; 26.
[г] Гл. 7; 6.
[д] Мар. 7; 3.
[е] Гл. 4; 46.
[ж] Гл. 1; 14.
[з] Мат. 12; 46.

13 И [и]наближаваше на Іудеи-тѣ пасха-та, и
14 Іисусъ възлѣзе въ Іерусалимъ; И [і]намѣ-
ри въ храмъ-тъ тѣзи които продавахж
волове и овцы и гължбіе, още и тѣзи що
15 сѣдѣхж та измѣнявахж пары. И направи
бичъ отъ вървіе та испжди всичкы-тѣ отъ
храмъ-тъ, и овцы-тѣ и волове-тѣ; и па-
ры-тѣ на сребромѣнители-тѣ разсыпа, и
16 трънезы-тѣ имъ прѣтури. И на тѣзи що
продавахж гължбіе-тѣ рече: Дигнѣте тѣ-
зи отъ тука: не правѣте [к]Бащинъ-тъ ми
17 домъ, домъ търговскый. И наумихж си
ученици-тѣ негови че е писано: „[л]Рев-
ность-та на твой-тъ домъ мя изѣде."
18 И отговорихж Іудеи-тѣ и рекохж му:
[м]Какво знаменіе показувашь намъ като
19 правишь това? Отвѣща Іисусъ и рече
имъ: [н]Развалѣте тойзи храмъ, и въ три
20 дни ще го въздигнж. А Іудеи-тѣ рекохж:
За четыридесеть и шесть годины е съгра-
денъ тойзи храмъ, и ты ли за три дни
21 ще го въздигнешь? Но той казуваше [о]за
22 храмъ-тъ на тѣло-то си. И тъй когато
въскрьсиж отъ мьртвы-тѣ, [п]поменжхж у-
ченици-тѣ му че това имъ бѣ казувалъ; и
повѣрувахж писаніе-то, и слово-то което
имъ рече Іисусъ.
23 И когато бѣше въ Іерусалимъ въ праздникъ-тъ на Пасхж-тж, множина повѣру-
вахж въ негово-то име, като гледахж
24 знаменія-та му които правѣше. А самъ
Іисусъ не ся довѣряваше тѣмъ, защото
25 той познаваше всичкы-тѣ: И защото нѣ-
маше нуждж да *му* свидѣтелствува нѣ-
кой за человѣка; понеже той познаваше
[р]що има вжтрѣ въ человѣка.

ГЛАВА 3.

1 Имаше нѣкой человѣкъ отъ Фарисеи-тѣ,
на име Никодимъ, началникъ Іудейскый.
2 [а]Той дойде прѣзъ нощь при Іисуса, и ре-
че му: Равви, знаемъ че отъ Бога си до-
шелъ учитель; защото [б]никой не може
да прави тѣзи знаменія, които ты пра-
3 вишь, [в]ако не е Богъ съ него. Отго-
вори Іисусъ и рече му: Истинж, истинж
ти казувамъ, [г]ако ся не роди нѣкой из-
ново, не може да види царство-то Божіе.
4 Казува му Никодимъ: Какъ може старъ
человѣкъ да ся роди? може ли вторый
пжть да влѣзе въ утробж-тж на майкж
5 си и да ся роди? Отвѣща Іисусъ: Истинж,
истинж ти казувамъ, [д]ако ся не роди нѣ-
кой отъ водж и Духъ, не може да влѣзе
6 въ царство-то Божіе. Родено-то отъ плъть-
тж, плъть е, а родено-то отъ Духа, духъ
7 е. Недѣй ся чуди че ти рѣкохъ: Трѣбва
8 да ся родите изново. [е]Вѣтръ-тъ вѣе дѣто
ще, и гласъ-тъ му чуешь, но не знаешь
отъ дѣ иде, и кждѣ отива; така е всякой
9 който ся е родилъ отъ Духа. Отговори
Никодимъ и рече му: [ж]Какъ може да
10 бжде това? Отговори Іисусъ и рече му:
Ты си учитель Израилевъ, и не знаешь
11 ли това? [з]Истинж, истинж ти казувамъ:
Че това което знаемъ казувамы, и това
което смы видѣли свидѣтелствувамы, и
12 [и]свидѣтелство-то ни не пріимате. Ако зе-
мны-тѣ работы ви рѣкохъ, и не вѣру-
вате, какъ щете повѣрува ако ви рекж
13 небесны-тѣ? И [і]никой не е възлѣзлъ на
небе-то, тъкмо тойзи който е слѣзлъ отъ
небе-то, Сынъ человѣческый който е на
14 небе-то. И [к]както Моисей издигнж зміж-
тж въ пустынж-тж, [л]така трѣбва да бжде
15 издигнжть Сынъ человѣческый, За да не
погыне всякой който вѣрува въ него, но
16 [м]да има животъ вѣченъ. Защото Богъ
[н]толкозь възлюби свѣтъ-тъ, щото даде
Сына своего единороднаго, за да не погы-
не всякой който вѣрува въ него, но да
17 има животъ вѣченъ. Понеже [о]не е про-
водилъ Богъ Сына си на свѣтъ-тъ, да сжди
свѣтъ-тъ, но за да бжде спасенъ свѣтъ-тъ,
18 чрѣзъ него. [п]Който вѣрува въ него, не
ще да бжде осжденъ; а който не вѣрува,
вече е осжденъ; защото не е повѣрувалъ
въ име-то на единороднаго Сына Божія.
19 И то е осжжденіе-то, [р]че видѣлина-та дойде на свѣтъ-тъ, и человѣци-тѣ възлюбихж
тъмнинж-тж повече отъ видѣлинж-тж;
20 защото дѣла-та имъ бѣхж злы. Понеже
[с]всякой който прави зло, мрази видѣли-
нж-тж, и не иде къмъ видѣлинж-тж, да
не бы да ся докажжть неговы-тѣ дѣла,
21 *че сж злы.* Но който прави истинж-тж,
иде къмъ видѣлинж-тж, за да ся явять
дѣла-та му че сж по Бога направены.
22 Слѣдъ това дойде Іисусъ и ученици-тѣ
негови въ землж-тж Іудейскж; и тамъ
23 живѣеше съ тѣхъ [т]и крьщаваше. А Іо-
аннъ крьщаваше въ Енонъ близу [у]до Са-
лимъ, защото имаше тамъ много вода; [ф]и
24 идѣхж и крьщавахж ся. Понеже [х]Іоаннъ
25 не бѣше още туренъ въ тьмницж. И та-
ка станж прѣпираніе отъ странж на у-
ченицы-тѣ Іоанновы съ Іудеи-тѣ заради

и Исх. 12; 14. Втор. 16; 1, 16. Ст. 23. Гл. 5; 1. 6; 4. 11; 55.
і Мат. 21; 12. Мар. 11; 15. Лук. 19; 45.
к Лук. 2; 49.
л Псал. 69; 9.
м Мат. 12; 38. Гл. 6; 30.
н Мат. 26; 61. 27; 40. Мар. 14; 58. 15; 29.
о Кол. 2; 9. Евр. 8; 2. Вижь 1 Кор. 3; 16. 6; 19. 2 Кор. 6; 16.
п Лук. 24; 8.
р 1 Цар. 16; 7. 1 Лѣт. 28; 9. Мат. 9; 4. Мар. 2; 8. Гл. 6; 64. 16; 30. Дѣян. 1; 24. Отк. 2; 23.

—

а Гл. 7; 50. 19; 39.
б Гл. 9; 16, 33. Дѣян. 2; 22.
в Дѣян. 10; 38.
г Гл. 1; 10. Гал. 6; 15. Тит. 3; 5. Іак. 1; 18. 1 Пет. 1; 23. 1 Іоан. 3; 9.
д Мар. 16; 16. Дѣян. 2; 38.
е Екк. 11; 5. 1 Кор. 2; 11.
ж Гл. 6; 52, 60.
з Мат. 11; 27. Гл. 1; 18. 7; 16. 8; 28. 12; 49. 14; 24.
и Ст. 32.
і Прит. 30; 4. Гл. 6; 33, 38, 51, 62. 16; 28. Дѣян. 2; 34. 1 Кор. 15; 47. Ефес. 4; 9, 10.
к Числ. 21; 9.
л Гл. 8; 28, 12; 32.
м Ст. 36. Гл. 6; 47.
н Рим. 5; 8. 1 Іоан. 4; 9.
о Лук. 9; 56. Гл. 5; 45. 8; 15. 12; 47. 1 Іоан. 4; 14.
п Гл. 5; 24. 6; 40, 47. 20; 31.
р Гл. 1; 4, 9, 10, 11. 8; 12.
с Іов. 24; 13, 17. Ефес. 5; 13.
т Гл. 4; 2.
у 1 Цар. 9; [illegible].
ф Мат. 3; 5, 6.
х Мат. 14; 3.

26 очищеніе-то. И дойдохѫ при Іоанна и рекохѫ му: Равви, онзи който бѣше съ тебе отвѫдь Іорданъ, [ц]за когото ты свидѣтелствова, ето той крыщава, и всичкы 27 отиватъ при него. Отговори Іоаннъ и рече: [ч]Не може человѣкъ да зема нищо, 28 ако не му е дадено отъ небе-то. Вы сами сте ми свидѣтели че рѣкохъ: [ш]Не сьмь азъ Христосъ; но че [щ]сьмь проводенъ 29 прѣдъ него. [ъ]Който има невѣстѫ-тѫ, женихъ е; а [ы]пріятель-тъ жениховъ, който стои та го слуша, радува ся твърдѣ много за гласъ-тъ жениховъ: и така тая моя 30 радость испълни ся. Той трѣбва да расте, 31 а азъ да ся смалявамъ. [ь]Който иде отъ горѣ, надъ всичкы [ѣ]е отгорѣ: [ю]който е отъ земіѭ-тѫ, отъ земіѭ-тѫ е, и отъ земіѭ-тѫ говори: [я]който иде отъ небе-то, 32 надъ всичкы е отгорѣ. И [ж]това което е видѣлъ и чулъ, него свидѣтелствува; и 33 никой не пріима свидѣтелство-то му. Който пріеме свидѣтелство-то негово, [жж]за-34 печаталъ е че Богъ е истиненъ. Защото [а]*тойзи* когото е Богъ пратилъ, словеса-та Божіи говори; понеже Богъ не дава *нему* 35 Духъ-тъ [б]съ мѣркѫ. [в]Отецъ люби Сына, и всичко е далъ въ неговы-тѣ рѫцѣ. 36 [г]Който вѣрува въ Сына има животъ вѣченъ; а който не вѣрува въ Сына, нѣма да види животъ; но гнѣвъ Божій остава на него.

ГЛАВА 4.

1 А когато разумѣ Господь *Іисусъ*, че сѫ чули Фарисеи-тѣ че Іисусъ повече ученицы прави [а]и крыщава неже Іоаннъ, 2 (Ако и да не крыщаваше самъ си Іисусъ, 3 но ученици-тѣ му;) Остави Іудеіѭ, и оти-4 де пакъ въ Галилеіѭ. И трѣбваше да ми-5 не прѣзъ Самаріѭ. И тъй дойде въ единъ Самарійскый градъ нарицаемъ Сихаръ, близу до мѣсто-то [б]което даде Іаковъ на 6 сына си Іосифа. И тамъ имаше кладенецъ Іакововъ: Іисусъ прочее утруденъ отъ пѫть, сѣдѣше така на кладенецъ-тъ: 7 а часъ-тъ бѣше около шесть. Идува нѣкоя си жена отъ Самаріѭ, да начерпе водѫ. Казува ѝ Іисусъ: Дай ми да піѭ. 8 Защото ученици-тѣ му бѣхѫ отишли въ 9 градъ-тъ, да купятъ за яденіе. Казува му жена-та Самарянка: Какъ ты, който си Іудеянинъ, искашь за піяніе отъ мене, която сьмь жена Самарянка? Защото Іудеи-тѣ [в]не ся съобщаватъ съсъ Са-10 маряны-тѣ. Отговори Іисусъ и рече ѝ: Ако бы знаяла Божіѭ-тѫ дарбѫ, и кой е що ти казува: Дай ми да піѭ, ты бы поискала отъ него, и далъ бы ти [г]водѫ 11 живѫ. Казува му жена-та: Господине, нито почерпало имашь, и кладенецъ-тъ е дълбокъ: и тъй отъ дѣ имашь живѫ-12 тѫ водѫ? Ты по голѣмъ ли си отъ отца ни Іакова, който ни даде кладенецъ-тъ, и той е пилъ отъ него, и синове-тѣ му, 13 и добытъци-тѣ му? Отговори Іисусъ и рече ѝ: Всякой който піе отъ тѫзи во-14 дѫ, пакъ ще ожеднѣе: А [д]който піе отъ водѫ-тѫ коіѭто азъ ще му дамъ, нѣма да ожеднѣе во вѣкы, но вода-та коіѭто ще му дамъ, [е]ще бѫде въ него изворъ на водѫ, която извира въ животъ вѣченъ. 15 [ж]Казува му жена-та: Господине, дай ми тѫзи водѫ, да не ожеднѣвамъ, нито да 16 идувамъ тука да изваждамъ. Казува ѝ Іисусъ: Иди повыкай мѫжа си и дойди 17 тука. Отговори жена-та и рече: Нѣмамъ мѫжъ. Казува ѝ Іисусъ: Право си каза-18 ла, че нѣмашь мѫжъ; Защото петима мѫжа си водила, и *тойзи* когото сега имашь, не ти е мѫжъ: туй си право рекла. 19 Казува му жена-та: Господине, [з]гледамъ 20 че ты си пророкъ. Бащи-тѣ ни [и]въ тѫзь горѫ ся поклонихѫ: а вы казувате че [і]въ Іерусалимъ е мѣсто-то, дѣто трѣбва 21 да ся кланямы. Казува ѝ Іисусъ: Жено, хвани ми вѣрѫ, че иде часъ, когато [к]нито въ тѫзи горѫ нито въ Іерусалимъ ще 22 ся поклоните на Отца. Вы ся кланяте [л]на онова което не знаете; ный ся кланямы на онова което знаемъ; защото 23 [м]спасеніе-то е отъ Іудеи-тѣ. Но иде врѣме, и сега е, когато истинни-тѣ поклонници ще ся поклонятъ Отцу [н]съ духъ и [о]истинѫ; защото Отецъ таквызъ ище по-24 клонницы-тѣ си. [п]Богъ е духъ, и които му ся кланятъ, съ духъ и истинѫ трѣбва 25 да ся кланятъ. Казува му жена-та: Знамъ че ще дойде Мессія, който ся казува Христосъ: той кога дойде [р]ще ни възвѣсти 26 всичко. Казува ѝ Іисусъ: [с]Азъ сьмь, кой-27 то ти говоріѭ. И на това отгорѣ дойдохѫ ученици-тѣ му, и почудихѫ ся че приказуваше съсъ женѫ; но никой не рече: Що търсишь? или що приказувашь съ 28 неіѭ? Тогазь жена-та остави кърчагъ-тъ

ц Гл. 1; 7, 15, 27, 34.
ч 1 Кор. 4; 7. Евр. 5; 4. Іак. 1; 17.
ш Гл. 1; 20, 27.
щ Мал. 3; 1. Мар. 1; 2. Лук. 1; 17.
ъ Мат. 22; 2. 2 Кор. 11; 2. Ефес. 5; 25, 27. Отк. 21; 9.
ы Пѣсн. 5; 1.
ь Ст. 13. Гл. 8; 23.
ѣ Мат. 28; 18. Гл. 1; 15, 27. Рим. 9; 5.
ю 1 Кор. 15; 47.
я Гл. 6; 33. 1 Кор. 15; 47. Ефес. 1; 21. Фил. 2; 9.
ж Ст. 11. Гл. 8; 26. 15; 15.
жж Рим. 3; 4. 1 Іоан. 5; 10.
а Гл. 7; 16.
б Гл. 1; 16.
в Мат. 11; 27. 28; 18. Лук. 10; 22. Гл. 5; 20, 22. 13; 3. 17; 2. Евр. 2; 8.
г Авв. 2; 4. Гл. 1; 12. 6; 47. Ст. 15, 16. Рим. 1; 17. 1 Іоан. 5; 10.

—

а Гл. 3; 22, 26.
б Быт. 33; 19. 48; 22. Іис. Нав. 24; 32.
в 2 Цар. 17; 24. Лук. 9; 52, 53. Дѣян. 10; 28.
г Иса. 12; 3. 44; 3. Іер. 2; 13. Зах. 13; 1. 14; 8.
д Гл. 6; 35, 58.
е Гл. 7; 38.
ж Вижъ Гл. 6; 34. 17; 2, 3. Рим. 6; 23. 1 Іоан. 5; 20.
з Лук. 7; 16. 24; 19. Гл. 6; 14. 7; 40.
и Сѫд. 9; 7.
і Втор. 12; 5, 11. 3 Цар. 9; 3. 2 Лѣт. 7; 12.
к Мал. 1; 11. 1 Тим. 2; 8.
л 4 Цар. 17; 29.
м Иса. 2; 3. Лук. 24; 47. Рим. 9; 4, 5.
н Фил. 3; 3.
о Гл. 1; 17.
п 2 Кор. 3; 17.
р Ст. 29, 39.
с Мат. 26; 63, 64. Мар. 14; 61, 62. Гл. 9; 37.

си, и отиде въ градъ-тъ и казува на че-
29 ловѣцы-тѣ: Елате да видите человѣкъ,
[т]който ми каза все що сьмъ сторила; да
30 не бжде той Христосъ? И тъй излѣзохж
отъ градъ-тъ та идѣхж кждѣ него.
31 А между това ученици-тѣ *му* го моля-
32 хж, и казувахж: Учителю, яждь. А той
имъ рече: Азъ имамъ ястіе да ямъ кое-
33 то вы не знаете. За то думахж ученици-
тѣ помежду си: Да ли нѣкой му донесе
34 да яде? Казува имъ Іисусъ: [у]Мое-то я-
стіе е да струвамъ волѭ-тж на оногова
който мя е проводилъ, и да извършж не-
35 говж-тж работж. Не казувате ли вы, че
още четыри мѣсеца има, и жетва-та иде?
Ето, казувамъ ви, подигнѣте очи-тѣ си,
и виждте нивя-та, че [ф]сж вече бѣлы за
36 жетвж. [х]И който жьне зема заплатж, и
събира плодъ въ животъ вѣченъ, за да
ся радватъ наедно и който сѣе и който
37 жьне. Защото въ това нѣщо истинска е
рѣчь-та: „Че другъ е който сѣе и другъ
38 който жьне.“ Азъ вы проводихъ да жь-
нете това въ което вы не сте ся труди-
ли; другы ся трудихж, и вы влѣзохте въ
39 тѣхный-тъ трудъ. И отъ тойзи градъ мно-
зина Самаряни повѣрувахж въ него [ц]по-
ради думж-тж на женж-тж която свидѣ-
телствуваше: „Че ми каза всичко що
40 сьмъ сторила.“ И тъй когато дойдохж
Самаряни-тѣ при него, моляхж му ся да
остане при тѣхъ: и прѣсѣдѣ тамъ два
41 дни. И още по мнозина повѣрувахж по-
42 ради негово-то слово; А на женж-тж ка-
зувахж: Ный не вѣрувамы вече за твоѭ-
тж думж; понеже [ч]сами чухмы, и зна-
емъ че тойзи е наистинж Спаситель міра,
Христосъ.
43 А слѣдъ тѣзи два дена излѣзе отъ тамо
44 и отиде въ Галилеѭ. Защото [ш]самъ си
Іисусъ свидѣтелствова че пророкъ въ о-
45 течество-то си нѣма почесть. И когато
дойде въ Галилеѭ, пріяхж го Галилеяни-
тѣ, като бѣхж [щ]видѣли всичко що стори
въ Іерусалимъ въ праздникъ-тъ; [в]защото
и тѣ бѣхж дошли на праздникъ-тъ.
46 И дойде Іисусъ пакъ въ Канж Гали-
лейскж, [ы]дѣто направи водж-тж вино. И
имаше нѣкой си царскый человѣкъ, на
когото сынъ му бѣ боленъ въ Капернa-
47 умъ. Той като чу за Іисуса че е дошелъ
отъ Іудеѭ въ Галилеѭ, отиде при него,
и моляше му ся да слѣзе и да исцѣли
48 сына му; защото щѣше да умре. Тогази
му рече Іисусъ: [ь]Ако не видите знаме-
49 нія и чудеса, не щете повѣрува. Казува
му царскый-тъ человѣкъ: Господи, слѣзь
50 доклѣ не е умрѣло дѣте-то ми. Казува
му Іисусъ: Иди си, сынъ ти е живъ. И
повѣрува человѣкъ-тъ на рѣчь-тж коѭто
51 му рече Іисусъ, и отиваше си. И когато
той вече слазѣше, срѣщнжхж го слугы-
тѣ му, и обадихж *му* и казахж: Сынъ ти
52 е живъ. А той гы попыта, въ кой часъ
му станж по леко; и рекохж му: Вчера
по седмь-тѣ часа го остави трескж-тж.
53 И тъй разумѣ баща-та че *това станж* въ
онзи часъ, въ който му рече Іисусъ:
Сынъ ти е живъ: и повѣрува той и всич-
54 кый-тъ му домъ. Това пакъ второ чудо
стори Іисусъ отъ какъ дойде изъ Іудеѭ
въ Галилеѭ.

ГЛАВА 5.

1 Подирь това [а]бѣше праздникъ Іудей-
скый, и възлѣзе Іисусъ въ Іерусалимъ.
2 А въ Іерусалимъ [б]близу до овчж-тж *пор-
тж* има кжпалня, която по Еврейскы ся
3 нарича Виѳесда, и има петь притвора. Въ
тѣхъ лѣжехж голѣмо множество болни,
слѣпи, хроми, сухы, които чакахж дви-
4 женіе-то на водж-тж. Защото отъ врѣме
на врѣме слѣзуваше ангелъ въ кжпалнѭ-
тж, и размжщаше водж-тж; и тъй който
влазѣше пьрвъ слѣдъ размжщаніе-то на
водж-тж, здравъ биваше отъ каквжто
5 болесть и да бѣше боленъ. И тамо имаше
нѣкой си человѣкъ боленъ отъ тридесеть
6 и осмь годины. Него видѣ Іисусъ че лѣжи,
и понеже знаяше че отъ много врѣме
вече *боледува*, казува му: Ищешь ли да
7 оздравѣешь? Отговори му болный-тъ: Го-
сподине, нѣмамъ человѣкъ да мя тури
въ кжпалнѭ-тж, когато ся размжти во-
да-та; и когато азъ отхождамъ, другъ
8 прѣди мене слѣзнува. Казува му Іисусъ:
9 Стани, [в]дигни одръ-тъ си, и ходи. И тозь
часъ человѣкъ-тъ оздравѣ, и задигнж одръ-
тъ си, и ходѣше: а тойзи день [г]бѣше
10 сжббота. И казувахж Іудеи-тѣ на исцѣ-
лѣлый-тъ: Сжббота е, [д]не ти е простено
11 да дигнешь одръ-тъ си. Отговори имъ:
Онзи който мя исцѣли, той ми рече: Ди-
12 гни одръ-тъ си, и ходи. Попытахж го: Кой
е человѣкъ-тъ що ти рече: Дигни одръ-тъ
13 си и ходи? А исцѣленый-тъ не знаеше кой
е; защото Іисусъ ся уклони, понеже има-
14 ше народъ много на това мѣсто. Подирь
това намѣрува го Іисусъ въ храмъ-тъ, и
рече му: Ето, сега станж ты здравъ; [е]не
согрѣшавай вече, да ти не стане нѣщо по
15 зло. Отиде *прочее* человѣкъ-тъ и обади на
Іудеи-тѣ че Іисусъ е който го исцѣли.
16 И за това Іудеи-тѣ гоняхж Іисуса, и
ищѣхж да го убіѭтъ; защото правѣше

[т] Ст. 25.
[у] Іов. 23; 12. Гл. 6; 38. 17; 4. 19; 30.
[ф] Мат. 9; 37. Лук. 10; 2.
[х] Дан. 12; 3.
[ц] Ст. 29.
[ч] Гл. 17; 8. 1 Іоан. 4; 14.
[ш] Мат. 13; 57. Мар. 6; 4. Лук. 4; 24.
[щ] Гл. 2; 23. 3; 2.
[в] Втор. 16; 16.
[ы] Гл. 2; 1, 11.
[ь] 1 Кор. 1; 22.

—

[а] Лев. 23; 2. Втор. 16; 1. Гл. 2; 13.
[б] Неем. 3; 1. 12; 39.
[в] Мат. 9; 6. Мар. 2; 11. Лук. 5; 24.
[г] Гл. 9; 14.
[д] Исх. 20; 10. Неем. 13; 19. Іер. 17; 21 и друг. Мат. 12; 2. Мар. 2; 24. 3; 4. Лук. 6; 2. 13; 14.
[е] Мат. 12; 45. Гл. 8; 11.

17 тѣзи работы въ сѫбботѫ. А Іисусъ имъ отговори: [ж]Отецъ ми до сега работи, и 18 азъ *работѭ*. И за това Іудеи-тѣ още повече [з]ищѣхѫ да го затрыѭтъ; защото не токо че сѫбботѫ-тѫ прѣстѫпуваше; но и Бога за свой Отецъ казуваше, и правѣше себе си [и]равенъ Богу. 19 На това Іисусъ отговори и рече имъ: Истинѫ, истинѫ ви казувамъ: [і]Не може Сынъ-тъ да прави нищо отъ самосебе си, ако не вижда Отца да прави това; понеже което прави той, подобно и Сынъ-тъ това прави. 20 Защото [к]Отецъ люби Сына, и показува му все що прави той; ще му покаже и отъ тѣзи по голѣмы работы, за да ся чудите вы. 21 Понеже както Отецъ въздига мъртвы-тѣ, и съживява, [л]така и Сынъ-тъ които ище съживява. 22 Защото Отецъ не сѫди никого, но е далъ [м]Сыну всякѫ сѫдбѫ; 23 За да почитатъ всичкы Сына, както почитатъ Отца. [н]Който не почита Сына, не почита Отца който го е проводилъ. 24 Истинѫ, истинѫ ви казувамъ, че [о]който слуша слово-то мое, и вѣрува въ тогозь който мя е проводилъ, има животъ вѣченъ, и на сѫдъ нѣма да дойде, [п]но прѣминѫлъ е отъ смърть-тѫ въ животъ-тъ. 25 Истинѫ, истинѫ ви казувамъ, че иде часъ и сега е, [р]когато мъртви-тѣ ще чуѭтъ гласъ-тъ на Сына Божія, и 26 които *го* чуѭтъ ще оживѣѭтъ. Защото както Отецъ има въ себе си животъ, така е далъ и Сыну да има животъ въ себе си: 27 И власть му е [с]далъ да прави и 28 сѫдъ, [т]защото е Сынъ человѣческый. Недѣйте ся чуди на това; защото иде часъ, въ който всичкы които сѫ въ гробове-тѣ 29 ще чуѭтъ гласъ-тъ му, И [у]ще излѣзѫтъ; онѣзи които сѫ правили добро въ въскрьсеніе-то на животъ: а [ф]които сѫ правили зло, въ въскрьсеніе-то на осѫжденіе. 30 [х]Не могѫ азъ да правѭ нищо отъ себе си: сѫдѭ както чуѭ; и сѫдбата ми е праведна; [ц]защото не ищѫ моѭ-тѫ волѭ, но волѭ-тѫ на Отца който мя е проводилъ. 31 [ч]Ако свидѣтелствувамъ азъ за себе си, свидѣтелство-то ми не е истинно. 32 [ш]Другъ е който свидѣтелствува за мене, и знаѭ че свидѣтелство-то което свидѣтелствува той за мене е истинно. 33 Вы проводихте до Іоанна, [щ]и свидѣтелствовà за истинѫ-тѫ. 34 Азъ обаче отъ человѣцы свидѣтелство не земамъ, но казувамъ това за да ся спасете вы. 35 Той бѣше [ъ]свѣтило което горѣше и свѣтѣше; [ы]и вы поискахте да ся порадувате за малко врѣме на негово-то свѣтеніе. 36 Но [ь]азъ имамъ по голѣмо отъ Іоанново-то свидѣтелство; защото работы-тѣ които Отецъ ми даде да гы извършѫ, [ѣ]тѣзи работы които азъ правѭ, свидѣтелствуватъ за мене, че мя е Отецъ проводилъ. 37 И Отецъ, който мя е пратилъ, [ю]той свидѣтелствовà за мене. Нито гласъ-тъ му сте чули, 38 [я]нито лице-то му сте видѣли. И слово-то негово нѣмате да прѣбѫдва въ васъ, защото вы не вѣрувате въ тогозь, 39 когото е той испратилъ. [ѫ]Испытувайте писанія-та; защото вы мыслите че въ тѣхъ имате животъ вѣченъ; [ѭ]и тѣ сѫ които 40 свидѣтелствуватъ за мене. Но вы [а]не искате да дойдете при мене за да имате 41 животъ. Отъ человѣцы [б]славѫ не пріимамъ; 42 Но познахъ вы, че нѣмате въ себе си любовь Божіѭ. 43 Азъ дойдохъ въ име-то на Отца моего, и не мя пріимате; ако дойде другъ въ свое си име, него ще пріемете. 44 [в]Какъ можете да повѣрвате вы, които пріимате славѫ единъ отъ другъ, и [г]не търсите славѫ-тѫ която е 45 само отъ Бога? Да не мните че азъ ще вы обвинѭ прѣдъ Отца; [д]има кой да вы обвини, Моисей, на когото вы уповахте. 46 Защото ако бѣхте вѣрували въ Моисея, повѣрували быхте въ мене; понеже [е]той 47 за мене писа. Ако ли неговы-тѣ писанія не вѣрувате, какъ ще повѣрувате мои-тѣ думы?

ГЛАВА 6.

1 [а]Слѣдъ това отиде Іисусъ отвѫдъ Галилейско-то море, сирѣчь Тиверіадско: 2 И вслѣдъ него идѣше народъ много; защото гледахѫ чудеса-та неговы, които правѣше надъ болны-тѣ. 3 И възлѣзе Іисусъ на горѫ-тѫ и сѣдѣше тамъ съ ученицы-тѣ си. 4 И [б]наближаваше пасха-та, праздникъ-тъ 5 Іудейскый. И като [в]вдигнѫ Іисусъ очи и видѣ че народъ много иде къмъ него, казува Филиппу: Отъ дѣ да купимъ хлѣбъ, 6 да ядѫтъ тѣзи? (А това казуваше *той* да го испыта; защото си знаеше какво щѣше 7 да прави) Отговори му Филиппъ: За [г]двѣ-

ж Гл. 9; 4. 14; 10.
з Гл. 7; 19.
и Гл. 10; 30, 33. Фил. 2; 6.
і Ст. 30. Гл. 8; 28. 9; 4. 12; 49. 14; 10.
к Мат. 3; 17. Гл. 3; 35. 2 Пет. 1; 17.
л Лук. 7; 14. 8; 54. Гл. 11; 25, 43.
м Мат. 11; 27. 28; 18. Ст. 27. Гл. 3; 35. 17; 2. Дѣян. 17; 31. 1 Пет. 4; 5.
н 1 Іоан. 2; 23.
о Гл. 3; 16, 18. 6; 40, 47. 8; 51. 20; 31.
п 1 Іоан. 3; 14.
р Ст. 28. Ефес. 2; 1, 5. 5; 14. Кол. 2; 13.
с Ст. 22. Дѣян. 10; 42. 17; 31.
т Дан. 7; 13, 14.
у Иса. 26; 19. 1 Кор. 15; 52. 1 Сол. 4; 16.
ф Дан. 12; 2. Мат. 25; 32, 33, 46.
х Ст. 19.
ц Мат. 26; 39. Гл. 4; 34. 6; 38.
ч Вижь. Гл. 8; 14. Отк. 3; 14.
ш Мат. 3; 17. 17; 5. Гл. 8; 18. 1 Іоан. 5; 6, 7, 9.
щ Гл. 1; 15, 19, 27, 32.
ъ 2 Пет. 1; 19.
ы Мат. 13; 20. 21; 26. Мар. 6; 20.
ь 1 Іоан. 5; 9.
ѣ Гл. 3; 2. 10; 25. 15; 24.
ю Мат. 3; 17. 17; 5. Гл. 6; 27. 8; 18.
я Втор. 4; 12. Гл. 1; 18. 1 Тим. 1; 17. 1 Іоан. 4; 12.
ѫ Иса. 8; 20. 34; 16. Лук. 16; 29. Ст. 46. Дѣян. 17; 11.
ѭ Втор. 18; 15, 18. Лук. 24; 27. Гл. 1; 45.
а Гл. 1; 11. 3; 19.
б Ст. 34. 1 Сол. 2; 6.
в Гл. 12; 43.
г Рим. 2; 29.
д Рим. 2; 12.
е Быт. 3; 15. 12; 3. 18; 18. 22; 18. 49; 10. Втор. 18; 15, 18. Гл. 1; 45. Дѣян. 26; 22.

—

а Мат. 14; 15. Мар. 6; 35. Лук. 9; 10, 12.
б Лев. 23; 5, 7. Втор. 16; 1. Гл. 2; 13. 5; 1.
в Мат. 14; 14. Мар. 6; 35. Лук. 9; 12.
г Вижь Числ. 11; 21, 22.

стѣ динаріи хлѣбъ не имъ постига, за да
земе всякой отъ тѣхъ по малко нѣщо.
8 Казува му единъ отъ ученицы-тѣ неговы,
9 Андрей братъ-тъ на Симона Петра: Има
тука едно момченце, което има петь ечымены
хлѣба и двѣ рыбы; [д]но тѣ що сѫ
10 на толкова *душы?* А Іисусъ рече: Сторѣте
да сѣднѫтъ человѣци-тѣ. А на това
мѣсто имаше трѣва много. И тъй насѣдахѫ
мѫжіе до петь тысящы на брой.
11 И зѣ Іисусъ хлѣбове-тѣ, и благодари, и
раздаде *гы* на ученицы-тѣ, а ученици-тѣ
на сѣдящы-тѣ; така и отъ рыбы-тѣ колкото
12 искахѫ. И като ся насытихѫ, казува
на ученицы-тѣ си: Съберѣте изостанѫлы-тѣ
укрухы, за да ся не изгуби
13 нищо. И тъй отъ петь-тѣ ечымены хлѣба
събрахѫ и напълнихѫ дванадесеть коша
укрухы, които изостанѫхѫ на тѣзи що
14 ядохѫ. Тогава человѣци-тѣ като видѣхѫ
чудо-то което стори Іисусъ, казувахѫ:
Наистинѫ тойзи е [е]пророкъ-тъ който и-
15 маше да дойде на свѣтъ-тъ. И тъй като
разумѣ Іисусъ че ще дойдѫтъ да го грабнѫтъ
за да го направятъ царь, отиде
16 пакъ самъ си той на горѫ-тѫ. И [ж]когато
ся свечери, слѣзохѫ ученици-тѣ му
17 на море-то, И влѣзохѫ въ ладіѭ-тѫ та
отивахѫ отвѫдь море-то въ Капернаумъ;
и вече бѣше ся стьмнило, а Іисусъ не
18 бѣ дошелъ още при тѣхъ; И море-то ся
подигаше, понеже духаше силенъ вѣтръ.
19 И като бѣхѫ гребли до двадесеть и петь
или тридесеть стадіи, видѣхѫ Іисуса че
ходи по море-то и наближава ладіѭ-тѫ,
20 и убояхѫ ся. Но той имъ казува: Азъ
21 сьмь, не бойте ся. Тогази искахѫ да го
зематъ въ ладіѭ-тѫ, и тутакси ладія-та
ся намѣри на земіѭ-тѫ на коіѭто отива-
22 хѫ. На утринь-тѫ народъ-тъ който стоеше
отвѫдь море-то, като видѣ че нѣмаше
другѫ ладіѭ тамъ, но токо тая въ
коіѭто влѣзохѫ ученици-тѣ му; и че Іисусъ
не влѣзе съ ученицы-тѣ си въ ладіѭ-тѫ,
но ученици-тѣ му сами тръгнѫ-
23 хѫ; (А другы ладіи дойдохѫ отъ Тиверіадѫ
близу до мѣсто-то дѣто ядохѫ
хлѣбъ-тъ, когато Господь бѣ благосло-
24 вилъ.) И тъй като видѣ народъ-тъ че нѣма
тамо Іисуса, нито ученицы-тѣ му, влѣзохѫ
и тѣ въ ладіи-тѣ, та дойдохѫ въ
25 Капернаумъ и търсѣхѫ Іисуса. И като
го намѣрихѫ отвѫдь море-то, рекохѫ му:
26 Равви, кога дойде ты тука? Отговори
имъ Іисусъ и рече: Истинѫ, истинѫ ви
казувамъ, търсите мя, не защото видѣх-
те чудеса, но защото ядохте отъ хлѣбо-
27 ве-тѣ и ся насытихте. Работѣте не за
хранѫ която ся разваля, [з]но за хранѫ
която трае въ животъ вѣченъ, коіѭто
Сынъ человѣческый ще ви даде; [и]защото
Отецъ, Богъ, на него е положилъ *свой-тъ*
28 печать. А тѣ му рекохѫ: Що да сторимъ
29 за да работимъ дѣла-та Божіи? Отвѣща
Іисусъ и рече имъ: [і]Това е дѣло-то Божіе,
да повѣрувате въ тогози когото е той
30 проводилъ. Тогазь му рекохѫ: Че ты
[к]какво знаменіе правишь, да видимъ и
да повѣрувамы въ тебе? Що вършишь?
31 [л]Бащи-тѣ ни ядохѫ маннѫ въ пустыніѭ-
тѫ, както е писано: [м]Хлѣбъ отъ небе-то
32 имъ даде да ядѫтъ. Рече имъ на това
Іисусъ: Истинѫ, истинѫ ви казувамъ:
Не ви даде Моисей хлѣбъ-тъ отъ небе-то;
но Отецъ мой дава вамъ истинный-тъ
33 хлѣбъ отъ небе-то. Защото Божій-тъ хлѣбъ
е тойзи който слѣзува отъ небе-то, и да-
34 ва животъ на свѣтъ-тъ. [н]Рекохѫ му пакъ
тѣ: Господи, дай ни всякога тойзи хлѣбъ.
35 А Іисусъ имъ рече: [о]Азъ сьмь хлѣбъ-тъ
на животъ-тъ: [п]който иде при мене, нѣма
да огладнѣе; и който вѣрува въ ме-
36 не, никога нѣма да ожеднѣе. [р]Но азъ ви
рѣкохъ, че вы мя видѣхте и не вѣрува-
37 те. [с]Всичко що ми дава Отецъ при мене
ще дойде; [т]и който иде при мене, нѣма
38 да го испѫдіѭ; Защото слѣзохъ отъ не-
бе-то, [у]не моіѭ-тѫ волѭ да сторіѭ, [ф]но
волѭ-тѫ на тогози който мя е проводилъ.
39 А воля-та на Отца, който мя е проводилъ
е тая, [х]всичко що ми даде, да не изгубіѭ
нищо отъ него, но да го въскрьсіѭ въ по-
40 слѣдній-тъ день. И това е воля-та на тогози
който мя е проводилъ: [ц]всякой който
види Сына и вѣрува въ него, да има
животъ вѣченъ, и азъ ще го въскрьсіѭ
въ послѣдній-тъ день.
41 Тогазь роптаехѫ Іудеи-тѣ за него, защото
рече: Азъ сьмь хлѣбъ-тъ, що е
42 слѣзлъ отъ небе-то. И казувахѫ: [ч]Не е
ли тойзи Іисусъ, сынъ-тъ Іосифовъ, на
когото ный познавамы бащѫ му и майкѫ
му? Какъ прочее казува той: Азъ сьмь
43 отъ небе-то слѣзлъ? А Іисусъ отговори
и рече имъ: Не роптайте помежду си.
44 [ш]Никой не може да дойде при мене, ако
го не привлѣче Отецъ, който мя е проводилъ;
и азъ ще го въскрьсіѭ въ послѣд-
45 ній-тъ день. Писано [щ]е въ пророцы-тѣ:
„И всичкы ще бѫдѫтъ научени отъ Бога.“
И [ъ]всякой който слуша и ся научи
46 отъ Отца, иде при мене. [ы]Не че е ви-

[д] 4 Цар. 4; 43.
[е] Быт. 49; 10. Втор. 18; 15, 18. Мат. 11; 3. Гл. 1; 21. 4; 19, 25. 7; 40.
[ж] Мат. 14; 23. Мар. 6; 47.
[з] Ст. 54. Гл. 4; 14.
[и] Мат. 3; 17. 17; 5. Мар. 1; 11. 9; 7. Лук. 3; 22. 9; 35. Гл. 1; 33. 5; 37. 8; 18. Дѣян. 2; 22, 2 Пет. 1; 17.
[і] 1 Іоан. 3; 23;
[к] Мат. 12; 38. 16; 1. Мар. 8; 11. 1 Кор. 1; 22.
[л] Исх. 16; 15. Числ. 11; 7. Неем. 9; 15. 1 Кор. 10; 3.
[м] Псал. 78; 24, 25.
[н] Вижь Гл. 4; 15.
[о] Ст. 48, 58.
[п] Гл. 4; 14. 7; 37.
[р] Ст. 26, 64.
[с] Ст. 45.
[т] Мат. 24; 24. Гл. 10; 28, 29. 2 Тим. 2; 19. 1 Іоан. 2; 19.
[у] Мат. 26; 39. Гл. 5; 30.
[ф] Гл. 4; 34.
[х] Гл. 10; 28. 17; 12. 18; 9.
[ц] Ст. 27, 47, 54. Гл. 3; 15, 16. 4; 14.
[ч] Мат. 13; 55. Мар. 6; 3. Лук. 4; 22.
[ш] Пѣсн. 1; 4. Ст. 65.
[щ] Иса. 54; 13. Іер. 31; 34. Мих. 4; 2. Евр. 8; 10. 10; 16.
[ъ] Ст. 37.
[ы] Гл. 1; 18. 5; 37.

дѣлъ нѣкой Отца, [ь] освѣнь тогозъ който е отъ Бога; той е видѣлъ Отца. 47 Истинѫ, истинѫ ви казувамъ: [ѣ] Който вѣрува въ мене има животъ вѣченъ. 48 [ю] Азъ сьмь хлѣбъ-тъ на живота. 49 [я] Бащи-тѣ ви ядохѫ маннѫ-тѫ въ пустынѭ-тѫ и умрѣхѫ. 50 [ѫ] Тойзи е хлѣбъ-тъ който слѣзува отъ небе-то, за да яде нѣкой отъ него и да не умре. 51 Азъ сьмь живый-тъ хлѣбъ, [іѫ] слѣзнѫлый-тъ отъ небе-то. Ако яде нѣкой отъ тойзи хлѣбъ, ще живѣе въ вѣкы: и [а] хлѣбъ-тъ който азъ ще дамъ, е моя-та плъть, коіѭто азъ ще дамъ за животъ-тъ на свѣта. 52 [б] Тогава ся прѣпирахѫ Іудеи-тѣ по между си, и казувахѫ: [в] Какъ може тойзи да ни даде да ядемъ плъть-тѫ *му?*

53 А Іисусъ имъ рече: Истинѫ, истинѫ ви казувамъ: [г] Ако не ядете плъть-тѫ на Сына человѣческаго, и не піете кръвь-тѫ му, нѣмате животъ въ себе си. 54 [д] Който яде плъть-тѫ ми, и піе кръвь-тѫ ми има животъ вѣченъ, и азъ ще го въскрьсѭ въ послѣдній-тъ день. 55 Защото плъть-та ми е истинна храна, и кръвь-та ми е истинно питіе. 56 Който яде плъть-тѫ ми, и піе кръвь-тѫ ми, [е] въ мене прѣбѫдва, и азъ въ него. 57 Както мя е проводилъ Отецъ живый, и азъ сьмь живъ чрѣзъ Отца, *така* и който мя яде, ще бѫде живъ и той чрѣзъ мене. 58 [ж] Тойзи е хлѣбъ-тъ, който слѣзе отъ небе-то; не както вашитѣ бащи ядохѫ маннѫ-тѫ, и умрѣхѫ; който яде тойзи хлѣбъ, ще бѫде живъ во вѣкы. 59 Това рече той въ сборище-то като поучаваше въ Капернаумъ.

60 И тъй [з] множина отъ неговы-тѣ ученицы като чухѫ рекохѫ: Жестока е тая 61 дума; кой може да ѭ слуша? Но Іисусъ като узна въ себе си, че негодуватъ за това ученици-тѣ негови, рече имъ: Това 62 ли вы соблазнява? А [и] ако видите Сына человѣческаго да възлѣзва дѣто е былъ 63 отъ пьрво? [і] Духъ-тъ е онова което дава животъ; плъть-та нищо не ползува; думы-тѣ които азъ ви говорѭ духъ сѫ, и 64 животъ сѫ. Но [к] има нѣкои отъ васъ които не вѣруватъ. Защото [л] знаеше Іисусъ изъ начало, кои сѫ що не вѣруватъ, и кой е дѣто ще го прѣдаде. 65 И казуваше: За това [м] ви рѣкохъ, че никой не може да дойде при мене, ако не му е дадено отъ Отца ми. 66 [н] Отъ това множина отъ неговы-тѣ ученицы ся повърнѫхѫ на задъ, и не ходѣхѫ вече съ него.

67 Тогава рече Іисусъ на дванадесеть-тѣ: 68 Да ли ищете и вы да си идете? А Симонъ Петръ му отвѣща: Господи, при кого да отидемъ? ты имашь [о] думы на животъ вѣченъ. 69 И [п] ный повѣрувахмы и познахмы че си ты Христосъ, Сынъ на Бога живаго. 70 Отговори имъ Іисусъ: [р] Не избрахъ ли азъ васъ дванадесеть-тѣ, но [с] единъ отъ васъ е діаволъ? 71 Казуваше *за* Іудѫ Симоновъ Искаріотскый; защото той, който бѣ единъ отъ дванадесеть-тѣ, щѣше да го прѣдаде.

ГЛАВА 7.

1 И слѣдъ това ходѣше Іисусъ по Галилеѭ; защото не рачаше да ходи по Іудеѭ; [а] понеже Іудеи-тѣ щѣхѫ да го убіѭтъ. 2 А [б] бѣ близу Іудейскый-тъ праздникъ на шатрораспъваніе-то. 3 И [в] рекохѫ му братія-та му: Прѣмини отъ тука, и иди въ Іудеѭ, за да видятъ и твои-тѣ 4 ученици дѣла-та които правишь; Защото никой не прави нѣщо скрышомъ, и ище да бѫде той явенъ. Ако правишь това, 5 яви себе си на свѣтъ-тъ. Защото [г] нито 6 братія-та му вѣрувахѫ въ него. Тогава казува имъ Іисусъ: Мое-то [д] врѣме не е настанало още, а ваше-то врѣме е вынѫгы готово. 7 Васъ свѣтъ-тъ [е] не може да вы ненавижда; но мене ненавиди, [ж] защото азъ свидѣтелствувамъ за него, че неговы-тѣ дѣла сѫ лукавы. 8 Вый възлѣзте на тойзи праздникъ; азъ нѣма още да възлѣзѫ на тойзи праздникъ; защото [з] врѣме-то ми 9 не ся е испълнило още. И това като имъ рече, останѫ си въ Галилеѭ.

10 А като възлѣзохѫ братія-та му, тогазъ и той възлѣзе на праздникъ-тъ, не явно, 11 но тайно нѣкакъ си. [и] Іудеи-тѣ прочее дирѣхѫ го на праздникъ-тъ, и казувахѫ: 12 Кѫдѣ е онзи? И [і] имаше много глъчка за него помежду народъ-тъ; [к] едни говорѣхѫ: Че е добръ; а другы казувахѫ: 13 Не, но льсти народъ-тъ. Никой обаче не говорѣше явно за него, [л] поради страхъ-тъ отъ Іудеи-тѣ.

14 Но като ся прѣполовяваше вече праздникъ-тъ, възлѣзе Іисусъ въ храмъ-тъ и 15 поучаваше. И [м] чудѣхѫ ся Іудеи-тѣ, и казувахѫ: Какъ тойзи знае книжно ученіе, 16 като не ся е училъ? Отговори имъ Іисусъ и рече: [н] Мое-то ученіе не е мое, но на оногози който мя е проводилъ.

[ь] Мат. 11; 27. Лук. 10; 22. Гл. 1; 18. 7; 28. 8; 19.
[ѣ] Гл. 3; 16, 18, 36. Ст. 40.
[ю] Ст. 33, 35.
[я] Ст. 31.
[ѫ] Ст. 51, 58.
[іѫ] Гл. 3; 13.
[а] Евр. 10; 5. 10.
[б] Гл. 7; 43. 9; 16. 10; 19.
[в] Гл. 3; 9.
[г] Мат. 26; 26, 28.
[д] Ст. 27, 40, 63. Гл. 4; 14.
[е] 1 Іоан. 3; 24. 4; 15, 16.
[ж] Ст. 49; 5, 51.
[з] Мат. 11; 6. Ст. 66.
[и] Мар. 16; 19. Гл. 3; 13. Дѣян. 1; 9. Ефес. 4; 8.
[і] 2 Кор. 3; 6.
[к] Ст. 36.
[л] Гл. 2; 24, 25. 13; 11.
[м] Ст. 44, 45.
[н] Ст. 60.
[о] Дѣян. 5; 20.
[п] Мат. 16; 16. Мар. 8; 29. Лук. 9; 20. Гл. 1; 49. 11; 27.
[р] Лук. 6; 13.
[с] Гл. 13; 27.

—

[а] Гл. 5; 16, 18.
[б] Лев. 23; 34.
[в] Мат. 12; 46. Мар. 3; 31. Дѣян. 1; 14.
[г] Мар. 3; 21.
[д] Гл. 2; 4. 8; 20. Ст. 8, 30.
[е] Гл. 15; 19.
[ж] Гл. 3; 19.
[з] Ст. 6. Гл. 8; 20.
[и] Гл. 11; 56.
[і] Гл. 9; 16. 10; 19.
[к] Мат. 21: 46. Лук. 7; 16. Гл. 6; 14. Ст. 40.
[л] Гл. 9; 22. 12; 42. 19; 38.
[м] Мат. 13; 54. Мар. 6; 2. Лук. 4; 22. Дѣян. 2; 7.
[н] Гл. 3; 11. 8; 28. 12; 49. 14; 10, 24.

17 [о]Ако ище нѣкой да прави неговѫ-тѫ волѭ, позна ще за поученіе-то, да ли е отъ Бога, или азъ отъ самосебе си говорѭ.
18 [п]Който говори отъ самосебе си, ище своѭ-тѫ си славѫ, а който ище славѫ-тѫ на оногози който го е проводилъ, той е истинскый, и нѣма неправдѫ въ него.
19 [р]Моисей не ви ли даде законъ-тъ, и никой отъ васъ не испълнява законъ-тъ?
20 [с]защо ищете да мя убіете? Отговори народъ-тъ и рече: [т]Бѣсъ имашь; кой ище да тя убіе?
21 Отвѣща Іисусъ и рече имъ: Едно дѣло сторихъ, и всинца ся чудите.
22 [у]За това Моисей ви даде обрѣзаніе-то, (не че е отъ Моисея, [ф]но отъ отцы-тѣ),
23 и въ сѫбботѫ обрѣзувате человѣка. Ако въ сѫбботѫ пріима человѣкъ обрѣзаніе за да ся не наруши законъ-тъ Моисеовъ, на мене ли ся гнѣвате, [х]защото цѣлъ человѣкъ оздравихъ въ сѫбботѫ?
24 [ц]Не сѫдѣте по лице, но правѫ сѫдбѫ сѫдѣте.
25 Тогазь казувахѫ нѣкои отъ Іерусалимяны-тѣ: Не е ли тойзи когото ищѫтъ да убіѭтъ?
26 И ето явно говори, и не му казуватъ нищо. [ч]Да не бы извѣстно да сѫ познали князове-тѣ, че тойзи е наистинѫ Христосъ?
27 [ш]Но тогози го знаемъ отъ кѫдѣ е; а Христосъ когато дойде, никой нѣма да знае отъ кѫдѣ е.
28 Тогава Іисусъ, като поучаваше въ храмъ-тъ, възгласи и рече: [щ]И мене знаете и [ъ]отъ кѫдѣ сьмь знаете; и отъ самосебе си не сьмь дошелъ, но [ы]е истинскый тойзи който мя е проводилъ, [ь]когото вы не знаете.
29 Но [ѣ]азъ го знаѭ, защото сьмь отъ него, и той мя проводи.
30 И тъй [ю]искахѫ да го хванѫтъ: и [я]никой не тури рѫкѫ на него; защото не му бѣ дошелъ часъ-тъ още.
31 И [ѫ]мнозина отъ народъ-тъ повѣрувахѫ въ него, и казувахѫ: Христосъ, кога дойде, по голѣмы ли чудеса ще направи отъ тѣзи които тойзи стори?
32 Чухѫ Фарисеи-тѣ че тъй глъчи народъ-тъ за него, и проводихѫ Фарисеи-тѣ и първосвященници-тѣ слугы да го уловятъ.
33 И на тѣхъ рече Іисусъ: [ѭ]Още малко врѣме сьмь съ васъ, и ще идѫ при оногози
34 който мя е проводилъ. [а]Ще мя потърсите и нѣма да *мя* намѣрите; и дѣто сьмь
35 азъ, вы не можете да дойдете. Рекохѫ на това Іудеи-тѣ помежду си: Кѫдѣ ще иде тойзи, че ный нѣма да го намѣримъ? [б]Да не бы да иде въ разсѣяны-тѣ между Еллины-тѣ, и да учи Еллины-тѣ?
36 Каква е тая дума коіѫто рече: Ще мя потърсите, и нѣма да мя намѣрите? и, Дѣто сьмь азъ, вы не можете да дойдете?
37 А въ [в]послѣдній-тъ день, великый-тъ на праздникъ-тъ, стоеше Іисусъ и възгласи та рече: [г]Ако е нѣкой жеденъ, да
38 дойде при мене и да піе. [д]Който вѣрва въ мене, както рече писаніе-то, [е]рѣкы отъ живѫ водѫ ще потекѫтъ изъ утробѫ-тѫ му.
39 А [ж]това рече за Духъ-тъ, когото щѣхѫ да пріемватъ вѣрующи-тѣ въ него; защото [з]не бѣ *даденъ* още Духъ Святый; понеже Іисусъ още не бѣше ся прославилъ.
40 И тъй мнозина отъ народъ-тъ като чухѫ това слово, казувахѫ: Наистинѫ тойзи е [и]пророкъ-тъ.
41 Другы казувахѫ: [і]Тойзи е Христосъ. Другы пакъ казувахѫ: Че [к]отъ Галилеѭ ли ще дойде Христосъ?
42 [л]Не рече ли писаніе-то че отъ сѣме-то Давидово, и отъ градецъ-тъ Виѳлеемъ, [м]дѣто бѣше Давидъ, ще дойде Христосъ?
43 И тъй станѫ [н]раздоръ за него между народъ-тъ.
44 И [о]нѣкои отъ тѣхъ искахѫ да го хванѫтъ; но никой не тури рѫцѣ на него.
45 И дойдохѫ си слугы-тѣ при първосвященницы-тѣ и Фарисеи-тѣ, и тѣ имъ рекохѫ: Защо го не докарахте?
46 Отговорихѫ слугы-тѣ: [п]Никога не е говорилъ человѣкъ тъй, както тойзи человѣкъ *говори*.
47 А Фарисеи-тѣ имъ отговорихѫ: [р]Да не бы и вы да сте ся прѣльстили?
48 Има ли да е повѣрувалъ въ него нѣкой отъ князове-тѣ или отъ Фарисеи-тѣ?
49 Но тойзи *простъ* народъ, който не знае законъ-тъ, проклѣти сѫ.
50 Казува имъ Никодимъ, [с]той що бѣ ходилъ нощя при него, който бѣше единъ отъ тѣхъ:
51 [т]Нашій-тъ законъ осѫжда ли человѣка, ако не чуе първомъ отъ него, и разбере що прави?
52 Отговорихѫ и рекохѫ му: Да не си и ты отъ Галилеѭ? испытай и виждь че [у]пророкъ отъ Галилеѭ не е въстанѫлъ.
53 И отиде всякой у дома си.

ГЛАВА 8.

1 А Іисусъ отиде на горѫ-тѫ Елеонскѫ.
2 И на зарань-тѫ дойде пакъ въ храмъ-тъ, и всичкый-тъ народъ идѣше при него; и сѣднѫ та гы учаше.
3 И доведохѫ книжници-тѣ и Фарисеи-тѣ при него еднѫ женѫ хванѫтѫ въ прѣлюбодѣйство, и като

о Гл. 8; 43.
п Гл. 5; 41. 8; 50.
р Исх. 24; 3. Втор. 33; 4. Гл. 1; 17. Дѣян. 7; 38.
с Мат. 12; 14. Мар. 3; 6. Гл. 5; 16, 18. 10; 31, 39. 11; 53.
т Гл. 8; 48, 52. 10; 20.
у Лев. 12; 3.
ф Быт. 17; 10.
х Гл. 5; 8, 9, 16.
ц Втор. 1; 16, 17. Прит. 24; 23. Гл. 8; 15. Іак. 2; 1.
ч Ст. 48.
ш Мат. 13; 55. Мар. 6; 3. Лук. 4; 22.
щ Вижь Гл. 8; 14.
ъ Гл. 5; 43. 8; 42.
ы Гл. 5; 32. 8; 26. Рим. 3; 4.
ь Гл. 1; 18. 8; 55.
ѣ Мат. 11; 27. Гл. 10; 15.
ю Мар. 11; 18. Лук. 19; 47. 20; 19. Ст. 19. Гл. 8; 37.
я Ст. 44. Гл. 8; 20.
ѫ Мат. 12; 23. Гл. 3; 2. 8; 30.
ѭ Гл. 13; 33. 16; 16.
а Осія 5; 6. Гл. 8; 21. 13; 33.
б Иса. 11; 12. Іак. 1; 1. 1 Пет. 1; 1.
в Лев. 23; 36.
г Иса. 55; 1. Гл. 6; 35. Отк. 22; 17.
д Втор. 18; 15.
е Прит. 18; 4. Иса. 12; 3. 44; 3. Гл. 4; 14.
ж Иса. 44; 3. Іоил. 2; 28. Гл. 16; 7. Дѣян. 2; 17, 33, 38.
з Гл. 12; 16. 16; 7.
и Втор. 18; 15, 18. Гл. 1; 21. 6; 14.
і Гл. 4; 42. 6; 69.
к Ст. 52. Гл. 1; 46.
л Псал. 132; 11. Іер. 23; 5. Мих. 5; 2. Мат. 2; 5. Лук. 2; 4.
м 1 Цар. 16; 1, 4.
н Ст. 12. Гл. 9; 16. 10; 19.
о Ст. 30.
п Мат. 7; 29.
р Гл. 12; 42. Дѣян. 6; 7. 1 Кор. 1; 20, 26. 2; 8.
с Гл. 3; 2.
т Втор. 1; 17. 17; 8 и дрг. 19; 15.
у Иса. 9; 1, 2. Мат. 4; 15. Гл. 1; 46. Ст. 41.

4 ѭ поставихѫ на срѣдъ, Казуватъ му: Учителю, тая жена бы хванѫта въ само- 5 то дѣло като прѣлюбодѣйствуваше. А въ законъ-тъ [а]Моисей повелѣ намъ, които сѫ таквызь съ каменіе да гы убивамы; 6 а ты що казувашь? И това казувахѫ да го искушаватъ, за да иматъ да го обвиняватъ. А Іисусъ ся наведе долу, и 7 пишѣше съ пърстъ на земіѭ-тѫ. И като постоянствувахѫ да го пытатъ, исправи ся и рече имъ: [б]Който отъ васъ е безгрѣшенъ, *той* първъ да хвърли камыкъ 8 на неіѭ. И пакъ ся наведе долу и пишѣ- 9 ше на земіѭ-тѫ. А тѣ, като чухѫ *това*, и отъ съвѣсть [в]изобличавани, излѣзвахѫ си единъ по единъ, като начнѫхѫ отъ стары-тѣ до най сетны-тѣ; и останѫ Іисусъ самъ си и жена-та стояща на срѣдъ. 10 И когато ся исправи Іисусъ, и не видѣ никого освѣнь женѫ-тѫ, рече ѝ: Жено, дѣ сѫ онѣзи които тя обвинявахѫ? не 11 тя ли осѫди никой? И тя рече: Никой, Господи. И Іисусъ ѝ рече: [г]Нито азъ тя осѫждамъ; иди си, и [д]отъ сега не согрѣшавай вече.

12 И пакъ говорѣше Іисусъ *народу* и казуваще: [е]Азъ сьмь видѣлина на свѣтъ-тъ; който мя слѣдува, нѣма да ходи въ тъмнинѫ, но ще има видѣлинѫ-тѫ на жи- 13 вотъ-тъ. А Фарисеи-тѣ му рекохѫ: [ж]Ты самъ си за себе си свидѣтелствувашь; 14 твое-то свидѣтелство не е истинско. Отговори Іисусъ и рече имъ: Ако и да свидѣтелствувамъ азъ самъ за себе си, свидѣтелство-то ми е истинно; защото знаіѭ отъ дѣ сьмь дошелъ, и кѫдѣ отивамъ; а [з]вы не знаете отъ кѫдѣ идѫ и 15 на кѫдѣ отхождамъ. [и]Вы сѫдите плът- 16 скы, [і]азъ не сѫдіѭ никого. Но ако и да сѫдіѭ, моя-та сѫдба е истинска; защото не сьмь [к]самъ, но азъ и Отецъ, който мя 17 е пратилъ. А и [л]въ вашій-тъ законъ е писано: Че на двама человѣцы свидѣтел- 18 ство-то е истинно. Азъ сьмь който свидѣтелствувамъ за себе си, и Отецъ *ми* [м]който мя е проводилъ свидѣтелствува 19 за мене. Тогазь му казувахѫ: Дѣ е твойтъ Отецъ? Отговори Іисусъ: [н]Нито мене знаете, нито Отца ми; [о]ако быхте знаяли мене, щѣхте да знаете и Отца ми. 20 Тѣзи думы изговори Іисусъ [п]въ съкровищницѫ-тѫ, когато поучаваше въ храмъ-тъ; и [р]никой го не хванѫ, [с]защото не бѣше му още дошелъ часъ-тъ.

21 И пакъ имъ рече Іисусъ: Азъ отхождамъ, и [т]ще мя търсите, [у]и що умрете въ грѣхъ-тъ си. Дѣто отивамъ азъ вы не 22 можете да дойдете. А Іудеи-тѣ казувахѫ: Да не бы да ся убіе, и за това казува: Дѣто отхождамъ азъ, вы не можете да 23 дойдете? И рече имъ: [ф]Вы сте отъ тыя които сѫ долу, азъ сьмь отъ оныя които сѫ горѣ. [х]Вы сте отъ тойзи свѣтъ; азъ 24 не сьмь отъ тойзи свѣтъ. [ц]За това ви рѣкохъ че въ грѣхове-тѣ си ще умрете; защото, [ч]ако не повѣрувате че сьмь азъ, 25 въ грѣхове-тѣ си ще умрете. А тѣ му казувахѫ: Ты кой си? И рече имъ Іисусъ: *Азъ сьмь това* което отъ начало ви 26 казувамъ. Много имамъ да говоріѭ и да сѫдіѭ за васъ; но [ш]тойзи който мя е проводилъ, истинскый е; и [щ]азъ което сьмь чулъ отъ него, това казувамъ на 27 свѣтъ-тъ. Не разумѣхѫ че имъ говорѣ- 28 ше за Отца. Тогазь имъ рече Іисусъ: [ъ]Кога въздигнете Сына человѣческаго, [ы]тогазь щете позна че сьмь азъ, и [ь]отъ самосебе си нищо не правіѭ, [ѣ]но както мя е научилъ Отецъ ми, това говоріѭ. 29 И [ю]тойзи който мя е проводилъ съ мене е; [я]не мя е оставилъ Отецъ самичькъ; [ѫ]защото азъ правіѭ всякога що е нему 30 угодно. Това като говорѣше, [ѭ]мнозина повѣрувахѫ въ него.

31 И казуваше Іисусъ на повѣрувалы-тѣ въ него Іудеи: Ако вы устоите въ моіѭ-тѫ думѫ, наистинѫ сте мои ученици. 32 И ще познаете истинѫ-тѫ, [а]и истина-та 33 ще вы направи свободны. Отговорихѫ му: [б]Сѣме Авраамово смы, и никога никому раби не смы ставали; какъ казу- 34 вашь ты: Свободни ще бѫдете? Отговори имъ Іисусъ: Истинѫ, истинѫ ви казувамъ: [в]Всякой който прави грѣхъ, рабъ 35 е на грѣхъ-тъ. [г]И рабъ-тъ не остава вѣчно въ кѫщѫ-тѫ; а сынъ-тъ вѣчно прѣ- 36 бѫдва. И тъй [д]ако Сынъ-тъ вы освободи, 37 ще бѫдете наистинѫ свободни. Знаіѭ че сте сѣме Авраамово; [е]но ищете да мя убіете, защото моя-та дума въ васъ ся не 38 вмѣщава. [ж]Азъ говоріѭ това което сьмь видѣлъ у Отца си, и вы такожде правите това което сте видѣли отъ отца си. 39 Отговорихѫ и рекохѫ му: [з]Отецъ нашъ е Авраамъ. Казува имъ Іисусъ: [и]Ако бѣхте чада Авраамовы, дѣла-та Авраамо-

а Лев. 20; 10. Втор. 22; 22.
б Втор. 17; 7. Рим. 2; 1.
в Рим. 2; 22.
г Лук. 9; 56. 12; 14. Гл. 3; 17.
д Гл. 5; 14.
е Гл. 1; 4, 5, 9. 3; 19. 9; 5. 12; 35, 36, 46.
ж Гл. 5; 31.
з Вижъ Гл. 7; 28. 9; 29.
и Гл. 7; 24.
і Гл. 3; 17. 12; 47. 18; 36.
к Ст. 29. Гл. 16; 32.
л Втор. 17; 6. 19; 15. Мат. 18; 16. 2 Кор. 13; 1. Евр. 10; 28.
м Гл. 5; 37.
н Ст. 55. Гл. 16; 3.
о Гл. 14; 7.
п Мар. 12; 41.
р Гл. 7; 30.
с Гл. 7; 8.
т Гл. 7; 34. 13; 33.
у Ст. 24.
ф Гл. 3; 31.
х Гл. 15; 19. 17; 16. 1 Іоан. 4; 5.
ц Ст. 21.
ч Мар. 16; 16.
ш Гл. 7; 28.
щ Гл. 3; 32. 15; 15.
ъ Гл. 3; 14. 12; 32.
ы Рим. 1; 4.
ь Гл. 5; 19, 30.
ѣ Гл. 3; 11.
ю Гл. 14; 10, 11.
я Ст. 16.
ѫ Гл. 4; 34. 5; 30. 6; 38.
ѭ Гл. 7; 31. 10; 42. 11; 45.

а Рим. 6; 14, 18, 22. 8; 2. Іак. 1; 25. 2; 12.
б Лев. 25; 42. Мат. 3; 9. Ст. 39.
в Рим. 6; 16, 20. 2 Пет. 2; 19.
г Гал. 4; 30.
д Рим. 8; 2. Гал. 5; 1.
е Гл. 7; 19. Ст. 40.
ж Гл. 3; 32. 5; 19, 30. 14; 10, 24.
з Мат. 3; 9. Ст. 33.
и Рим. 2; 28. 9; 7. Гал. 3; 7, 29.

40 вы быхте правили. [i]А сега искате да мя
убіете, *мене*, человѣка, който ви говорихъ
истинж-тж, [к]коіжто чухъ отъ Бога; това
41 Авраамъ не е сторилъ. Вы правите дѣ-
ла-та бащины си. А тѣ му рекохж: Ный
не смы родени отъ блудъ; [л]единого Отца
42 имамы, Бога. Рече имъ Іисусъ: [м]Ако
бѣше ви Богъ Отецъ, *то вы* любили быхте
мене; защото [н]азъ отъ Бога излѣзохъ
и дойдохъ; понеже [о]не сьмь дошелъ отъ
43 самосебе си, но той мя проводи. [п]Защо
не разумѣвате говореніе-то ми? Защото
44 не можете да слушате мое-то слово. [р]Вы
сте отъ бащж діавола, и похоти-тѣ бащи-
ны си искате да правите. Той бѣше отъ
край человѣкоубійца, и [с]не устоя въ и-
стинж-тж; защото истина въ него нѣма:
Когато говори лъжж-тж, отъ свои-тѣ си
говори, защото е лъжь и на *лъжж*-тж
45 баща. А пакъ азъ защото казувамъ ис-
46 тинж-тж, не мя вѣрувате. Кой отъ васъ
мя изобличава за грѣхъ? Ако ли говорѭ
47 истинж, защо вы мя не вѣрувате? [т]Кой-
то е отъ Бога, Божіи-тѣ словеса слуша;
вы за това не слушате, защото отъ Бога
48 не сте. На това отговорихж Іудеи-тѣ и
рекохж му: Не казувамы ли ный право,
че ты си Самарянинъ, [у]и имашь бѣсъ?
49 Отговори Іисусъ: Нѣмамъ азъ бѣсъ; но
почитамъ Отца си, а вы мя бесчестите.
50 И [ф]азъ не търсѭ моіж-тж славж; има
51 кой да іж търси и да сжди. Истинж, и-
стинж ви казувамъ, [х]ако упази нѣкой
мое-то слово, нѣма да види смърть до
52 вѣка. Тогазь му рекохж Іудеи-тѣ: Сега
разбрахмы че имашь бѣсъ. [ц]Авраамъ умрѣ
и пророци-тѣ, и ты казувашь: Ако упази
нѣкой слово-то ми, смърть нѣма да вку-
53 си. Ты по голѣмъ ли си отъ отца ни А-
враама, който умрѣ? и пророци-тѣ умрѣ-
54 хж: ты на какъвъ ся правишь? Отгово-
ри Іисусъ: [ч]Ако славѭ азъ самъ себе
си, слава-та ми е нищо: [ш]Баща ми е кой-
то мя слави, *за* когото вы казвате че е
55 Богъ вашъ. И [щ]не сте го познали, но азъ
го познавамъ; и ако рекж че не го по-
знавамъ, ще бждж подобенъ вамъ лъ-
жецъ; но азъ го познавамъ и думж-тж
56 му държж. [ъ]Баща ви Авраамъ радъ бы
былъ да види мой-тъ день; [ы]и видѣ и
57 възрадова ся. Рекохж му Іудеи-тѣ: Пет-
десеть годины нѣмашь още и Авраама
58 ли си видѣлъ? Рече имъ Іисусъ: Исти-
нж, истинж ви казувамъ, прѣди да бжде
59 Авраамъ, [ь]азъ сьмь. [ѣ]Тогази зѣхж каме-
ніе да хвърлятъ върхъ него; но Іисусъ
ся скры, и излѣзе изъ храмъ-тъ, и [ю]ми-
нж прѣзъ срѣдъ тѣхъ; и така си отиде.

ГЛАВА 9.

1 И като заминуваше, видѣ единого чело-
2 вѣка слѣпъ отъ рожденіе-то си. И попы-
тахж го ученици-тѣ му и рекохж: Равви,
[а]кой е съгрѣшилъ, той ли или родители-
3 тѣ му, та ся е слѣпъ родилъ? Отговори
Іисусъ: Нито е той съгрѣшилъ, нито ро-
дители-тѣ му; [б]но да ся явятъ дѣла-та
4 Божіи на него. [в]Азъ трѣбва да вършж ра-
боты-тѣ на тогози който мя е проводилъ,
доклѣ е день; иде нощь, когато никой не
5 може да работи. Доклѣ сьмь въ свѣтъ-тъ,
6 [г]видѣлина сьмь на свѣтъ-тъ. Това като
рече, [д]плюнж на земіж-тж, и направи калъ
отъ плюнкж-тж, и помаза съ калъ-тъ о-
7 чи-тѣ на слѣпый-тъ, И рече му: Иди, о-
мый ся [е]въ кжпалніж-тж Силоамъ, (което
ся тълкува проводенъ.) И тъй [ж]отиде,
омы ся и дойде прогледнжлъ.
8 А съсѣди-тѣ, и които го бѣхж вижда-
ли отъ първо че бѣше слѣпъ, казувахж:
Не е ли тойзи, който сѣдѣше та просѣ-
9 ше? Едни казувахж: Той е; другы: Че
прилича на него; той казуваше: Азъ сьмь.
10 И говорѣхж му: Какъ ти ся отворихж очи-
11 тѣ? Отговори той и рече: [з]Человѣкъ кой-
то ся нарича Іисусъ направи калъ, и по-
маза очи-тѣ ми, и рече ми: Иди на кж-
палніж-тж Силоамъ, и омый ся: а като
12 отидохъ та ся омыхъ, прогледахъ. То-
газь му рекохж: Дѣ е той? Казува: Не
знаіж.
13 Заведохж при Фарисеи-тѣ тогозь, кой-
14 то бѣ нѣкога слѣпъ. А бѣше сжббота,
когато направи Іисусъ калъ-тъ, и отвори
15 очи-тѣ му. И пакъ го пытахж и Фари-
сеи-тѣ какъ прогледа. И той имъ рече:
Калъ тури на очи-тѣ ми, и омыхъ ся, и
16 гледамъ. И казувахж нѣкои отъ Фари-
сеи-тѣ: Тойзи человѣкъ не е отъ Бога,
защото сжбботж-тж не варди. Другы ка-
зувахж: [и]Какъ може грѣшенъ человѣкъ
да прави таквызи чудеса? И [і]имаше раз-
17 доръ помежду имъ. Казуватъ пакъ на
слѣпый-тъ: Ты що казувашь за него, по-
неже ти е отворилъ очи-тѣ? И той рече:
18 [к]Пророкъ е. А Іудеи-тѣ не повѣрувахж
за него че е былъ слѣпъ и прогледнжлъ,
доклѣ не повыкахж родители-тѣ на тогозь
19 който бѣ прогледнжлъ; Та гы попытахж
и рекохж: Той ли е сынъ ви, *за* когото
вы казувате че е слѣпъ роденъ? а сега

[i] Ст. 37.
[к] Ст. 26.
[л] Иса. 63; 16. 64; 8. Мал. 1; 6.
[м] 1 Іоан. 5; 1.
[н] Гл. 16; 27. 17; 8, 25.
[о] Гл. 5; 43. 7; 28, 29.
[п] Гл. 7; 17.
[р] Мат. 13; 38. 1 Іоан. 3; 8.
[с] Іуд. 6.
[т] Гл. 10; 26, 27. 1 Іоан. 4; 6.
[у] Гл. 7; 20. 10; 20. Ст. 52.
[ф] Гл. 5; 41. 7; 18.
[х] Гл. 5; 24. 11; 26.
[ц] Зах. 1; 5. Евр. 11; 13.
[ч] Гл. 5; 31.
[ш] Гл. 5; 41. 16; 14. 17; 1. Дѣян. 3; 13.
[щ] Гл. 7; 28, 29.
[ъ] Лук. 10; 24.
[ы] Евр. 11; 13.
[ь] Исх. 3; 14. Иса. 43; 13. Гл. 17; 5, 24. Кол. 1; 17. Отк. 1; 8.
[ѣ] Гл. 10; 31, 39. 11; 8.
[ю] Лук. 4; 30.

—

[а] Ст. 34.
[б] Гл. 11; 4.
[в] Гл. 4; 34. 5; 19, 36. 11; 8. 12; 35. 17; 4.
[г] Гл. 1; 5, 9. 3; 19. 8; 12. 12; 35, 46.
[д] Мар. 7; 33. 8; 23.
[е] Неем. 3; 15.
[ж] Вижь 4 Цар. 5; 14.
[з] Ст. 6; 7.
[и] Ст. 33. Гл. 3; 2.
[і] Гл. 7; 12, 43. 10; 19.
[к] Гл. 4; 19. 6; 14.

20 какъ види? Отговорихѫ имъ родители-тѣ
му и рекохѫ: Знаемъ че тойзи е сынъ
21 ни, и че слѣпъ ся роди; А сега какъ ви-
ди не знаемъ; или кой му е отворилъ
очи-тѣ не знаемъ; той е на възрастъ,
него пытайте; самъ той да говори за себе
22 си. Това рекохѫ родители-тѣ му, [л]защо-
то ся боехѫ отъ Іудеи-тѣ; понеже вече
бѣхѫ ся нагласили Іудеи-тѣ, ако го ис-
повѣда нѣкой че е Христосъ, [м]да го от-
23 лѫчатъ отъ съборище-то. За туй роди-
тели-тѣ му рекохѫ: На възрастъ е, пы-
24 тайте него. И тъй повыкахѫ вторый пѫть
человѣка, който бѣ слѣпъ, и рекохѫ му:
[н]Дай славѫ Богу; [о]ный знаемъ че тойзи
25 человѣкъ е грѣшникъ. А той отговори и
рече: Грѣшникъ ли е, не знаѭ; едно
26 знамъ, че бѣхъ слѣпъ, а сега видѭ. И
рекохѫ му пакъ: Що ти направи? Какъ
27 ти отвори очи-тѣ? Отговори имъ: Рѣкохъ
ви вече, и не чухте; защо искате пакъ
да чуете? Да не бы да ищете и вы да
28 бѫдете негови ученици? А тѣ го укори-
хѫ и рекохѫ: Ты си неговъ ученикъ; а
29 ный смы Моисеови ученици. Ный знаемъ
че на Моисея Богъ е говорилъ: а [п]то-
30 гозь не знаемъ отъ дѣ е. Отговори че-
ловѣкъ-тъ и рече имъ: [р]Това е чудно-то,
че вы не знаете отъ кѫдѣ е, и отвори
31 очи-тѣ ми. А знаемъ че Богъ [с]грѣшницы-
тѣ не послушува; но ако е нѣкой бого-
честивъ, и прави волѭ-тѫ му, него по-
32 слушува. А пакъ отъ вѣка не ся е чу-
ло да е отворилъ нѣкой си очи на слѣпъ
33 роденъ *человѣкъ*. [т]Ако да не бѣ той отъ
34 Бога, не можеше нищо да стори. Отго-
ворихѫ и рекохѫ му: [у]Ты съвсѣмъ въ
грѣхове си роденъ, и ты ли учишь насъ?
И го испѫдихѫ вънъ.

35 Чу Іисусъ че сѫ го испѫдили вънъ,
и като го намѣри, рече му: Ты вѣру-
36 вашь ли [ф]въ Сына Божія? Отговори той
и рече: Кой е той, Господи, да вѣрувамъ
37 въ него? Рече му Іисусъ: И видѣлъ си
38 го, и [х]който приказва съ тебе, той е. А
той рече: Вѣрувамъ, Господи; и поклони
39 му ся. И рече Іисусъ: [ц]Азъ за сѫдъ
дойдохъ на тойзи свѣтъ, [ч]да видятъ не
видящи-тѣ, а видящи-тѣ да станѫтъ слѣпи.
40 И чухѫ това онѣзи отъ Фарисеи-тѣ които
бѣхѫ съ него, и [ш]рекохѫ му: Да не смы
41 и ный слѣпи? Рече имъ Іисусъ: [щ]Ако
бѣхте слѣпи, грѣхъ не быхте имали; но
сега казувате че видимъ; и тъй грѣхъ-тъ
ви остава.

ГЛАВА 10.

1 Истинѫ, истинѫ ви казувамъ, който не
влѣзува прѣзъ врата-та въ кошарѫ-тѫ
на овцы-тѣ, но прѣлазя отъ другадѣ, той
2 е крадецъ и разбойникъ. А който влѣзу-
ва прѣзъ врата-та пастырь е на овцы-тѣ.
3 Нему вратарь-тъ отваря, и овцы-тѣ слу-
шатъ гласъ-тъ му, и свои-тѣ овцы по
4 име зове, и гы извожда. И когато искара
овцы-тѣ си вънъ, ходи прѣдъ тѣхъ; и
овцы-тѣ идѫтъ вслѣдъ него, защото зна-
5 ѭтъ гласъ-тъ му. А вслѣдъ чужденецъ не
щѫтъ оти, но ще побѣгнѫтъ отъ него;
защото гласъ-тъ на чужденцы-тѣ не зна-
6 ѭтъ. Тѫзи притчѫ имъ рече Іисусъ; но
тѣ не разумѣхѫ що бѣ това което имъ
говорѣше.

7 Тогазь пакъ имъ рече Іисусъ: Истинѫ,
истинѫ ви казувамъ, че азъ сьмь врата-
8 та на овцы-тѣ. Всичкы, които сѫ дошли
прѣди мене, крадци сѫ и разбойници;
9 но овцы-тѣ гы не послушахѫ. [а]Азъ сьмь
врата-та; прѣзъ мене, ако влѣзе нѣкой,
спасенъ ще бѫде, и ще влѣзе и ще из-
10 лѣзе, и пашѫ ще намѣри. Крадецъ-тъ не
иде, освѣнь да открадне, да заколе и да
погуби; азъ дойдохъ за да иматъ животъ,
11 и да *го* иматъ прѣизобилно. [б]Азъ сьмь
добрый-тъ пастырь; добрый-тъ пастырь
12 душѫ-тѫ си полага за овцы-тѣ. А наем-
никъ-тъ който не е овчарь, на когото
овцы-тѣ не сѫ неговы, види вълкъ-тъ че
иде, [в]и оставя овцы-тѣ и бѣга; и вълкъ-тъ
13 разграбя овцы-тѣ и распръснува гы. А
наемникъ-тъ бѣга, защото е наемникъ, и
14 не го е грыжа за овцы-тѣ. Азъ сьмь до-
брый-тъ пастырь, [г]и познавамъ мои-тѣ,
15 и мои-тѣ мене познаватъ. [д]Както мя по-
знава Отецъ, и азъ познавамъ Отца; [е]и
душѫ-тѫ си полагамъ заради овцы-тѣ.
16 И [ж]другы овцы имамъ, които не сѫ отъ
тойзи дворъ, и тѣхъ трѣбва да съберѫ;
и ще чуѭтъ гласъ-тъ ми; [з]и ще бѫде
17 едно стадо *и* единъ пастырь. За това О-
тецъ мя люби, [и]защото азъ полагамъ ду-
18 шѫ-тѫ си, за да ѭ земѫ пакъ. Никой
не ми ѭ отнема, но азъ отъ самосебе
си ѭ полагамъ. Имамъ [і]власть да ѭ по-
ложѫ, и имамъ власть пакъ да ѭ земѫ.
[к]Тѫзи заповѣдь пріяхъ отъ Отца си.

19 И тъй пакъ станѫ [л]раздоръ между Іу-
20 деи-тѣ за тѣзи думы. И мнозина отъ тѣхъ
казувахѫ: [м]Бѣсъ има, и лудъ е; що го
21 слушате? Другы казувахѫ: Тѣзи думы

л Гл. 7; 13. 12; 42. 19; 38. Дѣян. 5; 13.
м Ст. 34. Гл. 16; 2.
н Іис. Нав. 7; 19. 1 Цар. 6; 5.
о Ст. 16.
п Гл. 8; 14.
р Гл. 3; 10.
с Іов. 27; 9. 35; 12. Псал. 18; 41. 34; 15. 66; 18. Прит. 1; 28. 15; 29. 28; 9. Иса. 1; 15. Іер. 11; 11. 14; 12. Іез. 8; 18. Мих. 3; 4. Зах. 7; 13.
т Ст. 16.
у Ст. 2.
ф Мат. 14; 33. 16; 16. Мар. 1; 1. Гл. 10; 36. 1 Іоан. 5; 13.
х Гл. 4; 26.
ц Гл. 3; 17. 5; 22, 27. 12; 47.
ч Мат. 13; 13.
ш Рим. 2; 19.
щ Гл. 15; 22, 24.

—

а Гл. 14; 6. Ефес. 2; 18.
б Иса. 40; 11. Іез. 34; 12, 23. 37; 24. Евр. 13; 20. 1 Пет. 2; 25. 5; 4.
в Зах. 11; 16, 17.
г 2 Тим. 2; 19.
д Мат. 11; 27.
е Гл. 15; 13.
ж Иса. 56; 8.
з Іез. 37; 22. Ефес. 2; 14. 1 Пет. 2; 25.
и Иса. 53; 7, 8, 12. Евр. 2; 9.
і Гл. 2; 19.
к Гл. 6; 38. 15; 10. Дѣян. 2; 24, 32.
л Гл. 7; 43. 9; 16.
м Гл. 7; 20. 8; 48, 52.

не сѫ на бѣснуемъ *человѣкъ;* [н]може ли бѣсъ [о]да отваря очи на слѣпы?

22 И станѫ въ Іерусалимъ *праздникъ-тъ на* освященіе-то *на храмъ-тъ*, и зима бѣше.
23 И ходѣше Іисусъ въ храмъ-тъ [п]въ при-
24 творъ-тъ Соломоновъ. Между това заобиколихѫ го Іудеи-тѣ и казувахѫ му: До кога *ще* държишь души-тѣ ни въ сумнѣніе? Ако си ты Христосъ, кажи ни явно.
25 Отговори имъ Іисусъ: Казахъ ви, и не вѣрувате. [р]Дѣла-та които азъ правіѭ въ име-то на Отца си, тѣ свидѣтелствуватъ
26 за мене. Но [с]вы не вѣрувате, защото не сте отъ мои-тѣ овцы, както ви рѣкохъ.
27 [т]Мои-тѣ овцы слушатъ мой-тъ гласъ, и азъ гы познавамъ, и тѣ идѫтъ вслѣдъ ме-
28 не, И азъ имъ давамъ животъ вѣченъ, и [у]нѣма да загынѫтъ во вѣкы, и никой
29 нѣма да гы грабне отъ рѫкѫ-тѫ ми. [ф]Отецъ ми, [х]който ми *гы* даде, отъ всичкы е най голѣмъ; и никой не може да *гы*
30 грабне отъ рѫкѫ-тѫ на Отца ми. [ц]Азъ и Отецъ едно смы.
31 Тогазь пакъ [ч]зѣхѫ Іудеи-тѣ каменіе да
32 го убіѭтъ. Отговори имъ Іисусъ: Много добры дѣла отъ Отца моего ви показахъ; за кое отъ тѣзь дѣла хвьрляте каменіе
33 върхъ мене? Отговорихѫ му Іудеи-тѣ и рекохѫ: За добро дѣло не хвърлямы каменіе върхъ тебе, но за богохулство, и защото ты, като си человѣкъ, [ш]правишь
34 себе си Богъ. Отговори имъ Іисусъ: [щ]Не е ли писано въ вашій-тъ законъ, „Азъ
35 рѣкохъ, Богове сте?“ Ако нарече богове онѣзи, [ъ]къмъ които быде слово-то Божіе, (и писаніе-то не може да ся наруши;)
36 [ы]*На тогозь* когото Богъ освяти [ь]и проводи на свѣтъ-тъ, вы казувате ли, Богохулствувашь, [ѣ]защото рѣкохъ, [ю]Сынъ Божій сьмь?
37 [я]Ако не правіѭ дѣла-та на Отца моего,
38 не вѣрувайте въ мене; Но ако *гы* правіѭ, въ мене като не вѣрувате, [ѫ]вѣрувайте въ дѣла-та; за да познаете и да повѣрувате, [ѭ]че Отецъ е въ мене, и азъ въ него.
39 [а]Тогазь пакъ искахѫ да го хванѫтъ,
40 но избѣгнѫ изъ рѫцѣ-тѣ имъ; И отиде пакъ отвѫдь Іорданъ, на мѣсто-то [б]дѣто кръщаваше отъ напрѣдъ Іоаннъ; и оста-
41 нѫ тамъ. И мнозина дойдохѫ при него, и казувахѫ: Іоаннъ никое чудо не стори, но [в]всичко що рече Іоаннъ за него, истин-
42 ско бѣше. [г]И тамо повѣрувахѫ мнозина въ него.

ГЛАВА 11.

1 Имаше нѣкой си боленъ *на име* Лазарь, отъ Виѳаніѭ, отъ село-то [а]на Маріѭ и
2 на сестрѫ ѝ Мареѫ. (А [б]Марія бѣше тая що бѣ помазала Господа съ миро и отрыла бѣ нозѣ-тѣ му съ космы-тѣ си, на коіѭто
3 братъ ѝ Лазарь бѣше боленъ). И тъй проводихѫ сестры-тѣ до него да му кажѫтъ: Господи, ето, тойзи когото любишь, боленъ
4 е. И като чу Іисусъ, рече: Тая болесть не е на смьрть, [в]но за славѫ-тѫ Божіѭ, за да ся прослави Сынъ Божій чрѣзъ неѭ.
5 А Іисусъ обичаше Мареѫ и сестрѫ ѝ и
6 Лазаря. И тъй отъ какъ чу че е боленъ, тогазь ся [г]бави два дни на това мѣсто
7 дѣто бѣше. Подирь това казува на учени-
8 цы-тѣ: Да идемъ пакъ въ Іудеѭ. Казуватъ му ученици-тѣ: Равви, сега [д]ищѣхѫ Іудеи-тѣ да тя убіѭтъ съ каменіе, и пакъ
9 ли тамъ отхождашь? Отговори Іисусъ: Не сѫ ли дванадесеть часове въ день-тъ? [е]Ако ходи нѣкой деня, не ся прѣпъва, защото гледа видѣлинѫ-тѫ на тойзи свѣтъ.
10 [ж]Ако ли ходи нѣкой нощя, прѣпънва ся,
11 защото видѣлина-та не е въ него. Това рече, и подирь туй казува имъ: Лазарь нашій-тъ пріятель [з]заспа; но да идѫ да
12 го събудіѭ. Рекохѫ *му* ученици-тѣ му:
13 Господи, ако е заспалъ, ще оздравѣе. Но Іисусъ бѣ реклъ зарадъ смьрть-тѫ му, а тѣ мыслятхѫ че казува за отъ сънъ заспиваніе.
14 Тогазь имъ рече Іисусъ явно:
15 Лазарь умрѣ. И заради васъ за да повѣрувате, радувамъ ся че не бѣхъ тамъ; но
16 да идемъ при него. А Ѳома нарицаемый Близнецъ, рече на соученицы-тѣ: Да идемъ и ный да умремъ съ него.
17 И тъй като дойде Іисусъ намѣри го че
18 бѣше четыри дена вече въ гробъ-тъ. А Виѳанія бѣше близу до Іерусалимъ, кол-
19 кото петнадесеть стадіи. И мнозина отъ Іудеи-тѣ бѣхѫ дошли при Мареѫ и Ма-
20 ріѭ, да гы утѣшатъ за брата имъ. И Марѳа щомъ чу че иде Іисусъ, посрѣщнѫ
21 го, а Марія сѣдѣше въ кѫщи. Тогазь рече Марѳа Іисусу: Господи, ако бѣше былъ
22 ты тука, не бы умрѣлъ братъ ми. Но и сега знаіѭ [и]че каквото и да поищешь отъ
23 Бога, ще ти даде Богъ. Казува ѝ Іисусъ:
24 Братъ ти ще въскрьсне. Казува му Марѳа: [і]Знамъ че ще въскрьсне во въскрьсеніе-
25 то въ послѣдній-тъ день: Рече ѝ Іисусъ: [к]Азъ сьмь въскрьсеніе-то и [л]животъ-тъ;

[н] Исх. 4; 11. Псал. 94; 9. 146; 8.
[о] Гл. 9; 6, 7, 32, 33.
[п] Дѣян. 3; 11. 5; 12.
[р] Ст. 38. Гл. 3; 2. 5; 36.
[с] Гл. 8; 47. 1 Іоан. 4; 6.
[т] Ст. 4, 14.
[у] Гл. 6; 37. 17; 11, 12. 18; 9.
[ф] Гл. 14; 28.
[х] Гл. 17; 2 6 и дрг.
[ц] Гл. 17; 11, 22.
[ч] Гл. 8; 59.
[ш] Гл. 5; 18.
[щ] Псал. 82; 6.
[ъ] Рим. 13; 1.
[ы] Гл. 6; 27.
[ь] Гл. 3; 17. 5; 36, 37. 8; 42.
[ѣ] Гл. 5; 17, 18. Ст. 30.
[ю] Лук. 1; 35. Гл. 9; 35, 37.
[я] Гл. 15; 24.
[ѫ] Гл. 5; 36. 14; 10, 11.
[ѭ] Гл. 14; 10, 11. 17; 21.

[а] Гл. 7; 30, 44. 8; 59.
[б] Гл. 1; 28.
[в] Гл. 3; 30.
[г] Гл. 8; 30. 11; 45.

—

[а] Лук. 10; 38, 39.
[б] Мат. 26; 7. Мар. 14; 3. Гл. 12; 3.
[в] Гл. 9; 3. Ст. 40.
[г] Гл. 10; 40.
[д] Гл. 10; 31.
[е] Гл. 9; 4.
[ж] Гл. 12; 35.
[з] Втор. 31; 16. Дан. 12; 2. Мат. 9; 24. Дѣян. 7; 60. 1 Кор. 15; 18, 51.
[и] Гл. 9; 31.
[і] Лук. 14; 14. Гл. 5; 29.
[к] Гл. 5; 21. 6; 39, 40, 44.
[л] Гл. 1; 4. 6; 35. 14; 6. Кол. 3; 4. 1 Іоан. 1; 1, 2. 5; 11.

[м]който вѣрува въ мене, и да умре, ще
26 оживѣе. И всякой който е живъ и вѣру-
27 ва въ мене, до вѣка нѣма да умре. Вѣ-
рувашь ли това? Казува му: Ей, Господи,
[н]азъ повѣрувахъ че ты си Христосъ, Сынъ
Божій, който има да дойде на свѣтъ-тъ.
28 И като рече това, отиде и повыка скрытомъ
сестрѫ си Маріѭ, и рече: Учитель-тъ
29 дойде, и тя зове. Тя щомъ чу, станѫ ско-
30 ро и отиде при него. (Іисусъ не бѣ до-
шелъ още въ село-то, но бѣше на мѣсто-
31 то дѣто го посрѣщнѫ Мареа.) А [о]Іудеи-
тѣ, които бѣхѫ съ неѭ въ кѫщи и ѭ
утѣшавахѫ, като видѣхѫ че Марія станѫ
скоро и излѣзе, отидохѫ подирѣ ѝ, защото
думахѫ: Отива на гробъ-тъ да плаче тамо.
32 И като дойде Марія тамъ дѣто бѣше Іисусъ,
та го видѣ, паднѫ на нозѣ-тѣ му, и ка-
зуваше му: [п]Господи, ако бѣше былъ ты
33 тука, нѣмаше да умре братъ ми. Іисусъ
като ѭ видѣ че плаче, и тѣзи що бѣхѫ
съ неѭ Іудеи че плачѫтъ, растѫжи ся
34 духомъ, и ся смути; И рече: Дѣ го ту-
рихте? Казуватъ му: Господи, ела и виждь.
35 [р]Просьлзи ся Іисусъ. (36) И думахѫ Іудеи-
37 тѣ: Виждь колко го обычаше. А нѣкои отъ
тѣхъ рекохѫ: Не можаше ли тойзи, [с]който
отвори на слѣпый-тъ очи-тѣ, да направи
38 щото и тойзи да не умре? Іисусъ прочее
пакъ като тѫжѣше въ себе си идува на
гробъ-тъ. То бѣше пещера, и на неѭ лѣ-
39 жеше камыкъ. Казува Іисусъ: Дигнѣте
камыкъ-тъ. Казува му Мареа, сестра-та на
умрѣлый-тъ: Господи, смьрди вече, за-
40 щото е четвьродневенъ. Казува ѝ Іисусъ:
Не ти ли казахъ, че ако повѣрувашь [т]ще
41 видишь славѫ-тѫ Божіѭ? Тогазь диг-
нѫхѫ камыкъ-тъ дѣто лѣжеше умрѣлый-
тъ. А Іисусъ дигнѫ очи на горѣ и рече:
42 Отче, благодарѭ ти, че мя послуша. И
азъ знаехъ че вынѫгы мя слушашь; но
[у]за прѣдстоящій-тъ народъ рѣкохъ *това*,
за да повѣруватъ че ты си мя проводилъ.
43 И това като рече, възгласи съ голѣмъ
44 гласъ: Лазаре, излѣзь вънъ. И излѣзе у-
мрѣлый-тъ, рѫцѣ-тѣ му и нозѣ-тѣ му по-
виты въ саванъ; и [ф]лице-то му бѣше за-
брадено съ кѫрпѫ. Казува имъ Іисусъ:
Расповійте го, и оставѣте го да си иде.
45 Тогазь мнозина отъ Іудеи-тѣ, които
бѣхѫ дошли при Маріѭ, [х]и видѣхѫ това
46 що стори Іисусъ, повѣрувахѫ въ него. А
нѣкои отъ тѣхъ отидохѫ при Фарисеи-тѣ,
и казахѫ имъ *всичко* що направи Іисусъ.
47 Тогава пьрвосвященници-тѣ и Фарисеи-
тѣ [ц]събрахѫ съборъ, и говорѣхѫ: [ч]Що
да сторимъ? Защото тойзи человѣкъ мно-
48 го чудеса прави. Ако го оставимъ така,
всичкы ще повѣруватъ въ него; и ще
дойдѫтъ Римляни-тѣ и ще истрѣбятъ и
мѣсто-то и народъ-тъ ни. А нѣкой си отъ
49 тѣхъ, на име [ш]Каіафа, който бѣше пьр-
восвященникъ прѣзъ тѫзи годинѫ, рече
50 имъ: Вы нищо не знаете; [щ]Нито размыш-
лявате, че е по добрѣ намъ да умре единъ
человѣкъ за народъ-тъ, а не да загыне
51 цѣлъ народъ. И това отъ себе си го не
рече, но понеже бѣше пьрвосвященникъ
прѣзъ онѭ годинѫ, пророкува че ще
52 умре Іисусъ заради народъ-тъ; [ъ]И не
токо за народъ-тъ, но [ы]и за да събере
53 на купъ разсѣяны-тѣ чада Божіи. И тъй
отъ онзи день сговорихѫ ся да го убіѭтъ.
54 [ь]За това Іисусъ не ходѣше вече явно
между Іудеи-тѣ, но отиде отъ тамо на
мѣсто-то близу до пустынѭ-тѫ, въ градъ
нарицаемый [ѣ]Ефраимъ, и тамъ живѣеше
съ ученицы-тѣ си.
55 И [ю]наближаваше Пасха-та на Іудеи-тѣ,
и мнозина отъ това мѣсто възлѣзохѫ прѣ-
ди Пасхѫ-тѫ въ Іерусалимъ, да очистятъ
56 себе си. Тогазь [я]търсѣхѫ Іисуса, и раз-
говаряхѫ ся помежду си като стоехѫ въ
57 храмъ-тъ: Какъ ви ся струва? Нѣма ли
да дойде на праздникъ-тъ? А бѣхѫ дали
заповѣдь и пьрвосвященници-тѣ и Фари-
сеи-тѣ, ако разбере нѣкой дѣ е, да извѣ-
сти, за да го уловятъ.

ГЛАВА 12.

1 А шесть дни прѣди Пасхѫ-тѫ, дойде Іи-
сусъ въ Виеаніѭ, [а]дѣто бѣше бывшій-тъ
умрѣлъ Лазарь, когото въскрьси отъ мьр-
2 твы-тѣ. И [б]направихѫ му тамъ вечерѭ,
и Мареа слугуваше; а Лазарь бѣше единъ
отъ тѣзи, които сѣдѣхѫ съ него наедно
3 на трьпезѫ-тѫ. Тогази [в]Марія зѣ еднѫ
литрѫ чисто драгоцѣнно миро нардъ, и
помаза нозѣ-тѣ Іисусовы, и отры нозѣ-тѣ
му съ космы-тѣ си; и кѫща-та ся испъл-
4 ни отъ благоуханіе-то на миро-то. Тогазь
единъ отъ ученицы-тѣ му, Іуда Симоновъ
Искаріотскый, който щѣше да го прѣдаде,
5 казува: Защо да ся не продаде това миро
за триста динаріи, и да ся дадѫтъ на си-
6 ромасы-тѣ? А това го рече, не защото
го бѣше грыжа за сиромасы-тѣ, но защо-
то бѣ крадецъ, и *той* [г]имаше касѫ-тѫ, и
7 носѣше каквото туряхѫ *въ неѭ*. Тогази
Іисусъ рече: Недѣйте ѭ; за день-тъ на
8 погребеніе-то ми го е задьржала. Защото
[д]сиромасы-тѣ всякога имате съсъ себе си,
а мене всякога нѣмате.

[м] Гл. 3; 36. 1 Іоан. 5; 10 и дрг.
[н] Мат. 16; 16. Гл. 4; 42. 6; 14, 69.
[о] Ст. 19.
[п] Ст. 21.
[р] Лук. 19; 41.
[с] Гл. 9; 6.
[т] Ст. 4; 23.
[у] Гл. 12; 30.
[ф] Гл. 20; 7.
[х] Гл. 2; 23. 10; 42. 12; 11, 18.
[ц] Псал. 2; 2. Мат. 26; 3. Мар. 14; 1. Лук. 22; 2.
[ч] Гл. 12; 19. Дѣян. 4; 16.
[ш] Лук. 3; 2. Гл. 18; 14. Дѣян. 4; 6.
[щ] Гл. 18; 14.
[ъ] Иса. 49; 6. 1 Іоан. 2; 2.
[ы] Гл. 10; 16. Ефес. 2; 14, 15, 16, 17.
[ь] Гл. 4; 1, 3. 7; 1.
[ѣ] Вижь 2 Лѣт. 13; 19.
[ю] Гл. 2; 13. 5; 1. 6; 4.
[я] Гл. 7; 11.

—

[а] Гл. 11; 1, 43.
[б] Мат. 26; 6. Мар. 14; 3.
[в] Лук. 10; 38, 39. Гл. 11; 2.
[г] Гл. 13; 29.
[д] Мат. 26; 11. Мар. 14; 7.

9 И разумѣхѫ голѣмо множество отъ Іудеи-тѣ че е тамо; и дойдохѫ, не токо за Іисуса, но да видятъ и Лазаря, [е]кого-10 то въскрьси отъ мьртвы-тѣ. А първосвященници-тѣ ся [ж]наговорихѫ да убіѭтъ 11 и Лазаря; Защото [з]мнозина отъ Іудеи-тѣ за него отивахѫ, и вѣрувахѫ въ Іисуса.

12 [и]На утрѣшній-тъ день народъ много, който бѣше дошелъ на праздникъ-тъ, като чухѫ че иде Іисусъ въ Іерусалимъ, 13 Зѣхѫ вѣйкы финиковы, та излѣзохѫ да го посрѣщнѫтъ, и выкахѫ: [і]Осанна, благословенъ който иде въ име-то Господне, 14 Царь Израилевъ. А Іисусъ [к]намѣри осле, и възсѣднѫ на него, *споредъ* както е пи-15 сано: [л]„Не бой ся, дъще Сіонова; ето, твой-тъ Царь иде възсѣд*нѫлъ* на ждрѣбе 16 ослично.“ Но това ученици-тѣ му испървомъ [м]не разумѣхѫ, а [н]когато ся прослави Іисусъ, [о]тогазь си наумихѫ че това бѣ за него писано, и това му сторихѫ. 17 А народъ-тъ който бѣше съ него, когато повыка Лазаря отъ гробъ-тъ и го въскрьси отъ мьртвы-тѣ, свидѣтелствуваше. 18 [п]За това го и посрѣщнѫ народъ-тъ, за-19 щото чухѫ че сторилъ това чудо. А Фарисеи-тѣ рекохѫ помежду си: [р]Видите ли че нищо не ползувате? Ето, свѣтъ-тъ отиде вслѣдъ него.

20 И [с]между тѣзи, които възлѣзувахѫ да ся поклонятъ въ праздникъ-тъ, [т]имаше 21 и нѣкои Еллини. И тѣ дойдохѫ при Филиппа, [у]който бѣ отъ Виѳсаидѫ Галилейскѫ, и молихѫ му ся и казувахѫ: Го-22 сподине, искамы да видимъ Іисуса. Идува Филиппъ и казува на Андрея; Андрей 23 пакъ и Филиппъ казуватъ на Іисуса. А Іисусъ имъ отговори и рече: [ф]Дойде часъ-тъ да ся прослави Сынъ человѣческый. 24 Истинѫ, истинѫ ви казувамъ: [х]Ако житно-то зьрно не падне въ земѭ-тѫ и не умре, то остава само: ако ли умре, много 25 плодъ приноси. [ц]Който обича животъ-тъ си, ще го изгуби; и който ненавиди животъ-тъ си на тойзи свѣтъ, за вѣченъ 26 животъ ще го упази. Ако слугува нѣкой на мене, мене да послѣдува; и [ч]дѣто сьмь азъ, тамъ ще бѫде и слуга-та ми; и който слугува на мене, него ще почте 27 Отецъ *ми*. [ш]Сега душа-та ми е смутена; и що да рекѫ? Отче, избави мя отъ тойзи часъ. [щ]Но за това дойдохъ на тойзи 28 часъ. Отче, прослави име-то твое. Тогазь дойде [ъ]гласъ отъ небе-то: И прославихъ, 29 и пакъ ще прославіѭ. А народъ-тъ, който стоехѫ и чухѫ *това*, казувахѫ: Гръмъ е. Другы говорѣхѫ: Ангелъ му продума. 30 Отговори Іисусъ и рече: [ы]Тойзи гласъ не 31 быде за мене, но за васъ. Сега е сѫдба на тойзи свѣтъ; сега [ь]князь-тъ на тойзи 32 свѣтъ ще бѫде испѫденъ вънъ. И когато бѫдѫ азъ [ѣ]въздигнѫтъ отъ земѭ-тѫ, [ю]ще привлѣкѫ всичкы-тѣ при себе си. 33 А [я]това говорѣше като назначаваше отъ 34 каквѫ смьрть имаше да умре. Отговори му народъ-тъ: [ѫ]Ный смы чули отъ законъ-тъ че Христосъ во вѣкы прѣбѫдва; и какъ казувашъ ты че Сынъ человѣческый трѣбва да бѫде въздигнѫтъ? Кой е 35 тойзи Сынъ человѣческый? И рече имъ Іисусъ: [іѫ]Още малко врѣме видѣлина-та е съ васъ. [а]Ходѣте доклѣ имате видѣлинѫ, да вы не настигне тьмнина-та; [б]а който ходи въ тьмнинѫ-тѫ, не знае кѫдѣ 36 отива. Доклѣ имате видѣлинѫ-тѫ, вѣрувайте въ видѣлинѫ-тѫ, за да сте [в]сынове на видѣлинѫ-тѫ. Това издума Іисусъ, и отиде та ся [г]скры отъ тѣхъ.

37 Но ако и да бѣ сторилъ толкозъ чудеса прѣдъ тѣхъ, не вѣрувахѫ въ него; 38 За да ся испълни рѣчь-та на пророка Исаіѭ, който рече: [д]„Господи, кой повѣрува на наше-то проповѣданіе? и мышца-39 та Господня кому ся откры?“ За това не можахѫ да вѣруватъ, защото пакъ 40 Исаія рече: [е]„Ослѣпилъ е очи-тѣ имъ, и окаменилъ сьрдца-та имъ; съ очи да не видятъ, и съсъ сьрдца да не разумѣіѭтъ, та да ся не обърнѫтъ и гы исцѣліѭ.“ 41 [ж]Това рече Исаія, когато видѣ славѫ-тѫ 42 неговѫ, и говорѝ за него. Но пакъ и отъ князове-тѣ мнозина повѣрувахѫ въ него; но [з]поради Фарисеи-тѣ не исповѣдувахѫ, за да не бѫдѫтъ отлѫчени отъ съборище-то; 43 [и]Защото възлюбихѫ славѫ-тѫ человѣческѫ повече неже славѫ-тѫ Божіѭ.

44 А Іисусъ възгласи и рече: [і]Който вѣрува въ мене, не вѣрува въ мене, но въ 45 тогози който мя е проводилъ. И [к]който гледа мене, гледа тогози който мя е прово-46 дилъ. [л]Азъ дойдохъ видѣлина на свѣтъ-тъ, за да не остане въ тьмнинѫ всякой който 47 вѣрува въ мене. И ако чуе нѣкой мои-тѣ словеса, и не повѣрува, [м]азъ нѣма да го сѫдіѭ; [н]защото не дойдохъ да сѫдіѭ

е Гл. 11; 43, 44.
ж Лук. 16; 31.
з Гл. 11; 45. Ст. 18.
и Мат. 21; 8. Мар. 11; 8. Лук. 19; 35, 36 и др.
і Псал. 118; 25, 26.
к Мат. 21; 7.
л Зах. 9; 9.
м Лук. 18; 34.
н Гл. 7; 39.
о Гл. 14; 26.
п Ст. 11.
р Гл. 11; 47, 48.
с Дѣян. 17; 4.
т 3 Цар. 8; 41, 42. Дѣян. 8; 27.
у Гл. 1; 44.
ф Гл. 13; 32. 17; 1.
х 1 Кор. 15; 36.
ц Мат. 10; 39. 16; 25. Мар. 8; 35. Лук. 9; 24. 17; 33.
ч Гл. 14; 3. 17; 24. 1 Сол. 4; 17.
ш Мат. 26; 38, 39. Лук. 12; 50. Гл. 13; 21.
щ Лук. 22; 53. Гл. 18; 37.
ъ Мат. 3; 17.
ы Гл. 11; 42.
ь Мат. 12; 29. Лук. 10; 18. Гл. 14; 30. 16; 11. Дѣян. 26; 18. 2 Кор. 4; 4. Ефес. 2; 2. 6; 12.
ѣ Гл. 3; 14. 8; 28.
ю Рим. 5; 18. Евр. 2; 9.
я Гл. 18; 32.
ѫ Псал. 89; 36, 37. 110; 4. Иса. 9; 7. 53; 8. Іез. 37; 25. Дан. 2; 44. 7; 14, 27. Мих. 4; 7.
іѫ Гл. 1; 9. 8; 12. 9; 5. Ст. 46.
а Іер. 13; 16. Ефес. 5; 8.
б Гл. 11; 10. 1 Іоан. 2; 11.
в Лук. 16; 8. Ефес. 5; 8. 1 Сол. 5; 5. 1 Іоан. 2; 9, 10, 11.
г Гл. 8; 59. 11; 54.
д Иса. 53; 1. Рим. 10; 16.
е Иса. 6; 9, 10. Мат. 13; 14.
ж Иса. 6; 1.
з Гл. 7; 13. 9; 22.
и Гл. 5; 44.
і Мар. 9; 37. 1 Пет. 1; 21.
к Гл. 14; 9.
л Ст. 35, 36. Гл. 3; 19. 8; 12. 9; 5, 39.
м Гл. 5; 45. 8; 15, 26.
н Гл. 3; 17.

свѣтъ-тъ, но да спасж свѣтъ-тъ. 48 [о]Който ся отмѣта отъ мене, и не пріима мои-тѣ думы, има кой да го сжди: [п]слово-то което говорихъ, то ще го сжди въ послѣдній-тъ день. 49 Защото [р]азъ отъ себе си не говорихъ, но Отецъ който мя проводи, той ми даде заповѣдь, [с]какво да 50 рекж, и що да говоріж. И знамъ че негова-та заповѣдь е животъ вѣченъ. И тъй, това що говоріж, както ми е Отецъ реклъ, така говоріж.

ГЛАВА 13.

1 И [а]прѣдъ праздникъ-тъ на Пасхж-тж, като знаеше Іисусъ [б]че дойде часъ-тъ му, да прѣмине отъ тойзи свѣтъ къмъ Отца, както бѣ възлюбилъ свои-тѣ, които бѣхж на свѣтъ-тъ, до край гы възлюби. 2 И на вечеряніе-то, [в](когато вече діаволъ-тъ бѣше вложилъ въ сърдце-то на Іудж Симонова Искаріотскаго да го прѣдаде,) 3 Понеже знаеше Іисусъ [г]че Отецъ му е далъ всичко на ржцѣ-тѣ, и [д]че отъ Бога 4 е излѣзлъ и при Бога отива, [е]Става отъ вечеріж-тж, и слага си дрехы-тѣ, и зѣ 5 прѣстилкж, та ся прѣпаса. Послѣ налѣ водж въ омывалницж-тж, и начнж да омыва нозѣ-тѣ на ученицы-тѣ, и да *гы* отрыва съ прѣстилкж-тж съ коіжто бѣ 6 прѣпасанъ. И тъй идува при Симона Петра: а той му казува: Господи, [ж]ты ли 7 ще ми омыешь нозѣ-тѣ? Отговори Іисусъ и рече му: Това което азъ правіж ты сега не знаешь, но испослѣ [з]ще разумѣ- 8 ешь. Казува му Петръ: Нѣма да омыешь ты мои-тѣ нозѣ до вѣка. Отговори му Іисусъ: [и]Ако тя не омыіж, нѣмашь дѣлъ 9 съ мене. Казува му Симонъ Петръ: Господи, не само нозѣ-тѣ ми, но и ржцѣ- 10 тѣ и главж-тж. Казува му Іисусъ: Омытый-тъ нѣма потрѣбж освѣнь нозѣ-тѣ *си* да омые, но е всичкый чистъ; и [і]вы сте 11 чисти, но не всинца. [к]Защото знаеше прѣдатель-тъ си; за това рече: Не сте всинца вы чисти.

12 А като омы нозѣ-тѣ имъ, и си зѣ дрехы-тѣ, сѣднж пакъ, и рече имъ: Знаете 13 ли що ви сторихъ? [л]Вы мя выкате Учитель и Господь; и добрѣ казувате, за- 14 щото сьмь. [м]И тъй азъ, Господь и Учитель, ако вы омыхъ нозѣ-тѣ, то [н]и вы сте длъжни единъ другому нозѣ-тѣ да 15 омывате. Защото азъ ви [о]примѣръ дадохъ, да правите и вы, както азъ направихъ 16 вамъ. [п]Истинж, истинж ви казувамъ, никой рабъ не е по горень отъ господарь-тъ си, нито посланникъ е по горень отъ 17 оногозь който го е испратилъ. [р]Това като знаете, блажени сте ако го правите. 18 Не казувамъ *това* за всинца вы; азъ знаіж кои сьмь избралъ; но за да ся сбжде писаніе-то: [с]„Който яде хлѣбъ съ мене, дигнж противъ мене петж-тж си.“ 19 [т]Отъ сега ви казувамъ *това*, доклѣ още не е было, та кога ся сбжде да повѣру- 20 вате че сьмь азъ. [у]Истинж, истинж ви казувамъ, който пріима когото азъ проводіж, мене пріима; и който пріима мене, пріима тогозь който мя е проводилъ.

21 [ф]Това като рече Іисусъ, [х]смути ся духомъ, и свидѣтелствова и рече: Истинж, истинж ви казувамъ, че [ц]единъ отъ васъ 22 ще мя прѣдаде. Тогази ученици-тѣ ся споглѣдвахж помежду си, и недоумѣвахж 23 ся за кого говори. А единъ отъ ученицы-тѣ когото обичаше Іисусъ бѣше ся [ч]об- 24 лѣгнжлъ на скутъ-тъ Іисусовъ. Кывнува му Симонъ Петръ да попыта, кой е *тойзи* 25 за когото говори. А той припаднж на гржды-тѣ Іисусовы и казува му: Господи, 26 кой е? Отговоря Іисусъ: Азъ като затопіж залакъ-тъ, комуто го дамъ, той е: и затопи залакъ-тъ та даде на Іудж Си- 27 монова Искаріотскаго. И [ш]подирь залакъ-тъ, тогазь влѣзе Сатана въ него: и тъй казува му Іисусъ: Което правишь, прави 28 го по скоро. А това никой отъ сѣдящы-тѣ на трѫпезж-тж не разумѣ защо му рече. 29 Защото нѣкои мысляхж, понеже [щ]Іуда имаше касж-тж, че му казува Іисусъ: Купи каквото ни трѣбува за праздникъ-тъ; или да даде нѣщо на сиромасы-тѣ. 30 И тъй като зѣ той залакъ-тъ, излѣзе тутакси; а бѣше нощь.

31 А когато излѣзе той, казува Іисусъ: [ъ]Сега ся прослави Сынъ человѣческый, 32 [ы]и Богъ ся прослави въ него. [ь]Ако Богъ ся прослави въ него, то и него Богъ ще прослави въ себе си, [ѣ]и сега ще го про- 33 слави. Чадца, още малко сьмь съ васъ. Ще мя търсите, и [ю]както рѣкохъ на Іудеи-тѣ: Дѣто идж азъ, вы не можете да 34 дойдете, и вамъ казувамъ сега. Новж [я]заповѣдь ви давамъ: Да имате любовь помежду си, както вы възлюбихъ, и вы

о Лук. 10; 16.
п Втор. 18; 19. Мар. 16; 16.
р Гл. 8; 38. 14; 10.
с Втор. 18; 18.

—

а Мат. 26; 2.
б Гл. 12; 23. 17; 1, 11.
в Лук. 22; 3. Ст. 27.
г Мат. 11; 27. 28; 18. Гл. 3; 35. 17; 2. Дѣян. 2; 36. 1 Кор. 15; 27. Евр. 2; 8.
д Гл. 8; 42. 16; 28.
е Лук. 22; 27. Филип. 2; 7, 8.
ж Вижь Мат. 3; 14.
з Ст. 12.
и Гл. 3; 5. 1 Кор. 6; 11. Ефес. 5; 26. Тит. 3; 5. Евр. 10; 22.
і Гл. 15; 3.
к Гл. 6; 64.
л Мат. 23; 8, 10. Лук. 6; 46. 1 Кор. 8; 6. 12; 3. Филип. 2; 11.
м Лук. 22; 27.
н Рим. 12; 10. Гал. 6; 1, 2. 1 Пет. 5; 5.
о Мат. 11; 29. Филип. 2; 5. 1 Пет. 2; 21. 1 Іоан. 2; 6.
п Мат. 10; 24. Лук. 6; 40. Гл. 15; 20.
р Іак. 1; 25.
с Псал. 41; 9. Мат. 26; 23. Ст. 21.
т Гл. 14; 29. 16; 4.
у Мат. 10; 40. 25; 40. Лук. 10; 16.
ф Мат. 26; 21. Мар. 14; 18. Лук. 22; 21.
х Гл. 12; 27.
ц Дѣян. 1; 17. 1 Іоан. 2; 19.
ч Гл. 19; 26. 20; 2. 21; 7. 20, 24.
ш Лук. 22; 3. Гл. 6; 70.
щ Гл. 12; 6.
ъ Гл. 12; 23.
ы Гл. 14; 13. 1 Пет. 4; 11.
ь Гл. 17; 1, 4, 5, 6.
ѣ Гл. 12; 23.
ю Гл. 7; 34. 8; 21.
я Лев. 19; 18. Гл. 15; 12, 17. Ефес. 5; 2. 1 Сол. 4; 9. Іак. 2; 8. 1 Пет. 1; 22. 1 Іоан. 2; 7, 8. 3; 11, 23. 4: 21.

35 да имате любовь помежду си. [ж]Отъ това всичкы ще познаѭтъ че сте мои ученици, 36 ако имате любовь помежду си. Казува му Симонъ Петръ: Господи, кждѣ отхождашь? Отговори му Іисусъ: Кждѣто отивамъ, не можешь сега да дойдешь вслѣдъ мене, но [іж]подирь ще мя послѣдувашь. 37 Казува му Петръ: Господи, защо да не могж да дойдж вслѣдъ тебе сега? 38 Душж-тж си ще положж за тебе. Отговори му Іисусъ: [а]Душж-тж си ли за мене ще положишь? Истинж, истинж ти казувамъ, додѣ не е пѣялъ пѣтель-тъ, три пжти ще ся отречешь отъ мене.

ГЛАВА 14.

1 [а]Да ся не смущава сърдце-то ви: вѣрувайте въ Бога, и въ мене вѣрувайте. 2 Въ домъ-тъ на Отца моего много жилища има: ако да не бѣ така, азъ быхъ ви казалъ. [б]Отхождамъ да ви приготвіѭ мѣсто. 3 И когато отидж и ви приготвіѭ мѣсто, [в]ще дойдж пакъ, и ще вы земж при себе си; щото дѣто сьмь азъ, [г]да бждете 4 и вы. И кждѣ отивамъ азъ вы знаете, 5 и пжть-тъ знаете. Казува му Ѳома: Господи, не знаемъ кждѣ отхождашь; и 6 какъ можемъ да знаемъ пжть-тъ? Казува му Іисусъ: Азъ сьмь [д]пжть-тъ, и [е]истина-та и [ж]животъ-тъ; [з]никой не отива 7 при Отца, тъкмо чрѣзъ мене. [и]Ако быхте познавали мене, познавали быхте и Отца ми; и отъ нынѣ познавате го, и видѣхте 8 го. Казува му Филиппъ: Господи, покажи 9 ни Отца, и доста ни е. Казува му Іисусъ: Толкози врѣме сьмь съ васъ, и не си ли мя позналъ, Филиппе? [і]Който е видѣлъ мене, видѣлъ е Отца; и какъ казувашь 10 ты: Покажи ни Отца? Не вѣрувашь ли че [к]азъ сьмь въ Отца, и Отецъ е въ мене? думы-тѣ които азъ ви говоріѭ, [л]отъ себе си гы не говоріѭ; но Отецъ който прѣ- 11 бждва въ мене, дѣла-та той прави. Вѣрувайте ми че азъ сьмь въ Отца, и Отецъ е въ мене; [м]ако ли не, вѣрувайте ми за 12 тыя дѣла. [н]Истинж, истинж ви казувамъ, който вѣрува въ мене, дѣла-та които правіѭ азъ, и той ще *гы* прави; и по голѣмы отъ тѣхъ ще прави; защото азъ отхождамъ 13 при Отца си. И [о]каквото попросите въ мое име, ще го направіѭ; за да ся про- 14 слави Отецъ въ Сына. Ако попросите нѣщо въ мое име, азъ ще *го* направіѭ.

15 [п]Ако имате любовь къмъ мене, упа- 16 зѣте мои-тѣ заповѣди. И азъ ще умоліѭ Отца, и [р]ще ви даде другъ Утѣшитель, 17 да прѣбжде съ васъ во вѣкы, [с]Духъ-тъ на истинж-тж, [т]когото свѣтъ-тъ не може да пріеме; защото го не види, нито го познава; а вы го познавате, защото прѣбждва съ васъ, и [у]въ васъ ще бжде. 18 [ф]Нѣма да вы оставіѭ сирацы: ще [х]дойдж 19 при васъ. Още малко, и свѣтъ-тъ вече нѣма да мя вижда; а [ц]вы мя видите: [ч]защото азъ сьмь живъ, и вы ще бждете 20 живи. Въ онзи день вы ще познаете, [ш]че азъ сьмь въ Отца си, и вы въ мене, и 21 азъ въ васъ. [щ]Който има мои-тѣ заповѣди и гы държи, той е що мя люби; а който мя люби, възлюбенъ ще бжде отъ Отца ми; и азъ ще го възлюбіѭ, и ще явіѭ себе си нему.

22 Казува му [ъ]Іуда (не Искаріотскый), Господи, що е това дѣто ще явишь себе 23 си намъ, а не на свѣтъ-тъ? Отговори Іисусъ и рече му: [ы]Който люби мене, ще упази мое-то слово; и Отецъ ми ще го възлюби, [ь]и ще дойдемъ при него, и ще 24 направимъ жилище у него. Който не люби мене, мои-тѣ словеса не държи; и [ѣ]слово-то което слушате не е мое, но на Отца който мя е проводилъ.

25 Това ви исказахъ, доклѣ сьмь още съ 26 васъ. А [ю]Утѣшитель-тъ, Духъ Святый, когото Отецъ ще *ви* проводи въ мое име, [я]той ще вы научи всичко, и ще ви на- 27 помни всичко що ви сьмь реклъ. [ж]Миръ ви оставямъ; мой-тъ миръ ви давамъ; азъ не ви давамъ както свѣтъ-тъ дава: [іж]да ся не смущава сърдце-то ви, нито да 28 ся устрашава. Чухте, [а]че азъ ви рѣкохъ: [б]Отивамъ си, и ще дойдж при васъ. Ако мя любѣхте, възрадували ся быхте за това що рѣкохъ: Отхождамъ при Отца; [в]защото Отецъ мой е по голѣмъ отъ мене. 29 И [г]сега ви рѣкохъ прѣди да бжде; че 30 когато ся сбжде да повѣрувате. Отъ сега съ васъ нѣма много да говоріѭ; [д]защото иде князь-тъ на тойзи свѣтъ, и *той* нѣма 31 нищо въ мене; Но за да познае свѣтъ-тъ, че азъ любіѭ Отца, [е]и както ми е Отецъ

ж 1 Іоан. 2; 5. 4; 20.
іж Гл. 21; 18. 2 Пет. 1; 14.
а Мат. 26; 33, 34, 35. Мар. 14; 29, 30, 31. Лук. 22; 33, 34.

—

а Ст. 27. Гл. 16; 22.
б Гл. 13; 33, 36.
в Ст. 18, 28. Дѣян. 1; 11.
г Гл. 12; 26. 17; 24. 1 Сол. 4; 17.
д Евр. 9; 8.
е Гл. 1; 17. 8; 32.
ж Гл. 1; 4. 11; 25.
з Гл. 10; 9.
и Гл. 8; 19.
і Гл. 12; 45. Кол. 1; 15. Евр. 1; 3.
к Ст. 20. Гл. 10; 38. 17; 21, 23.
л Гл. 5; 19. 7; 16. 8; 28. 12; 49.
м Гл. 5; 36. 10; 38.
н Мат. 21; 21. Мар. 16; 17. Лук. 10; 17.
о Мат. 7; 7. 21; 22. Мар. 11; 24. Лук. 11; 9. Гл. 15; 7, 16. 16; 23, 24. Іак. 1; 5. 1 Іоан. 3; 22. 5; 14.
п Ст. 21, 23. Гл. 15; 10, 14. 1 Іоан. 5; 3.
р Гл. 15; 26. 16; 7, Рим. 8; 15, 26
с Гл. 15; 26. 16; 13. 1 Іоан. 4; 6.
т 1 Кор. 2; 14.
у 1 Іоан. 2; 27.
ф Мат. 28; 20.
х Ст. 3; 28.
ц Гл. 16; 16.
ч 1 Кор. 15; 20.
ш Ст. 10. Гл. 10; 38. 17; 21, 23, 26.
щ Ст. 15, 23. 1 Іоан. 2; 5. 5; 3.
ъ Лук. 6; 16.
ы Ст. 15.
ь 1 Іоан. 2; 24. Отк. 3; 20.
ѣ Ст. 10. Гл. 5; 19, 38. 7; 16. 8; 28. 12; 49.
ю Ст. 16. Лук. 24; 49. Гл. 15; 26. 16; 7.
я Гл. 2; 22. 12; 16. 16; 13. 1 Іоан. 2; 20, 27.
ж Филип. 4; 7. Кол. 3; 15.
іж Ст. 1.
а Ст. 3, 18.
б Ст. 12. Гл. 16; 16. 20; 17.
в Вижь Гл. 5; 18. 10; 30. Филип. 2; 6.
г Гл. 13; 19. 16; 4.
д Гл. 12; 31. 16; 11.
е Гл. 10; 18. Филип. 2; 8. Евр. 5; 8.

—

заповѣдалъ така правіѫ. Станѣте да отидемъ отъ тука.

ГЛАВА 15.

1 Азъ сьмь истинна-та лоза, и Отецъ ми 2 е земледѣлецъ-тъ. [а]Всякѫ прѫчкѫ въ мене която не приноси плодъ, отрѣзва іѫ; и всякѫ що дава плодъ, очистя іѫ, за да 3 даде по много плодъ. [б]Вы сега сте чисти, 4 заради слово-то което ви говорихъ. [в]Прѣбѫдѣте въ мене и азъ въ васъ. Както лозена-та прѫчка не може да принесе плодъ отъ самосебе си ако не прѣбѫде на лозѫ-тѫ, така нито вы, ако не прѣ- 5 бѫдете въ мене. Азъ сьмь лоза-та, вы прѫчкы-тѣ; който прѣбѫдва въ мене, и азъ въ него, той приноси [г]плодъ много: защото безъ мене не можете нищо да 6 сторите. Ако не прѣбѫде нѣкой въ мене; [д]исхвьрленъ бива вънъ както лозена-та прѫчка, и изсъхнува; и събиратъ гы та 7 гы кладѫтъ на огнь-тъ, и горятъ. Ако прѣбѫдете въ мене, и думы-тѣ ми прѣбѫдѫтъ въ васъ, [е]каквото ищете ще про- 8 сите, и ще ви бѫде. [ж]Въ това ся прославя Отецъ ми, да приносите много плодъ; 9 и [з]така ще бѫдете мои ученици. Както Отецъ възлюби мене, и азъ възлюбихъ васъ; прѣбѫдѣте въ моіѫ-тѫ любовь. 10 [и]Ако държите мои-тѣ заповѣди, ще прѣбѫдете въ любовь-тѫ ми; както сьмь азъ държалъ заповѣди-тѣ на Отца си и 11 прѣбѫдвамъ въ неговѫ-тѫ любовь. Това ви говорихъ за да прѣбѫде моя-та радость въ васъ, и [і]ваша-та радость да бѫде ис- 12 пълнена. [к]Тая е моя-та заповѣдь, да имате любовь помежду си, както вы *азъ* 13 възлюбихъ. Никой нѣма по [л]голѣмѫ любовь отъ тѫзи, щото да положи нѣкой 14 душѫ-тѫ си за пріятели-тѣ си. [м]Вы сте ми пріятели, ако правите това което ви 15 азъ заповѣдвамъ. Не вы наричамъ вече рабы, [н]защото рабъ-тъ не знае що прави господарь-тъ му; а васъ вы нарѣкохъ пріятели, защото всичко що чухъ отъ 16 Отца си явихъ ви го. [о]Не избрахте вы мене, но азъ васъ избрахъ, [п]и поставихъ вы, да идете вы и да принесете плодъ, и плодъ-тъ ви да прѣбѫде; щото [р]каквото поискате отъ Отца въ мое име, да ви даде.

17 [с]Това ви заповѣдвамъ, да имате любовь единъ къмъ другъ.

18 [т]Свѣтъ-тъ ако вы ненавиди, знайте че мене по напрѣдъ отъ васъ възненавидѣ. 19 [у]Ако бѣхте отъ свѣтъ-тъ, свѣтъ-тъ бы любилъ свое-то, [ф]а понеже не сте отъ свѣтъ-тъ, но азъ вы избрахъ отъ свѣтъ-тъ, 20 за това свѣтъ-тъ вы ненавиди: Помнѣте слово-то, което ви азъ рѣкохъ: [х]Не е рабъ-тъ по голѣмъ отъ господаря си. Мене ако изгонихѫ, и васъ ще изгонятъ; [ц]ако сѫ държали слово-то ми, и ваше- 21 то ще държатъ. Но всичко [ч]това ще ви сторятъ заради мое-то име, защото не знаіѫтъ тогозь който мя е проводилъ. 22 [ш]Ако не бѣхъ дошелъ и не бѣхъ имъ говорилъ, грѣхъ не щѣхѫ да иматъ; [щ]сега обаче за грѣхове-тѣ си извиненіе нѣматъ. 23 [ъ]Който ненавиди мене, и Отца ми нена- 24 види. Ако не бѣхъ сторилъ между тѣхъ [ы]дѣла-та, които никой другъ не е сторилъ, грѣхъ не быхѫ имали; но сега видѣхѫ 25 и възненавидѣхѫ и мене и Отца ми. Но *това быде* за да ся испълни писано-то въ законъ-тъ имъ слово: „[ь]Безъ причинѫ мя възненавидѣхѫ." 26 [ѣ]А когато дойде Утѣшитель-тъ, когото азъ ще ви испратіѫ отъ Отца, Духъ-тъ на истинѫ-тѫ, който отъ Отца исходи, [ю]той ще свидѣтелству- 27 ва за мене. Но [я]и вы свидѣтелствувате; [ж]защото отъ начало сте съ мене.

ГЛАВА 16.

1 Това ви казахъ [а]за да ся не соблазните. 2 [б]Отъ съборища-та ще вы отлѫчатъ; но иде часъ, въ който [в]всякой който вы убіе, да мни че службѫ приноси Богу. 3 И [г]това ще ви сторятъ, защото не позна- 4 хѫ Отца, нито мене. Но азъ ви рѣкохъ [д]това, та кога дойде тойзи часъ да го помните, че азъ ви сьмь реклъ: [е]и отъ най напрѣдъ не ви го казахъ, защото бѣхъ 5 съ васъ. А сега [ж]отхождамъ при тогозь който мя е проводилъ, и никой отъ васъ 6 мя не пыта: Кѫдѣ отхождашъ? Но понеже ви исказахъ това, [з]скърбь испълни 7 сърдца-та ви. А пакъ азъ истинѫ-тѫ ви казувамъ; за васъ е по добрѣ да отидѫ азъ; защото ако не отидѫ азъ, [и]Утѣшитель-тъ нѣма да дойде на васъ; но [і]ако

[а] Мат. 15; 13.
[б] Гл. 13; 10. 17; 17. Ефес. 5; 26. 1 Пет. 1; 22.
[в] Кол. 1; 23. 1 Іоан. 2; 6.
[г] Осія 14; 8. Филип. 1; 11. 4; 13.
[д] Мат. 3; 10. 7; 19.
[е] Ст. 16. Гл. 14; 13, 14. 16; 23.
[ж] Мат. 5; 16. Филип. 1; 11.
[з] Гл. 8; 31. 13; 35.
[и] Гл. 14; 15, 21, 23.
[і] Гл. 16; 24. 17; 13. 1 Іоан. 1; 4.
[к] Гл. 13; 34. 1 Сол. 4; 9. 1 Пет. 4; 8. 1 Іоан. 3; 11. 4; 21.
[л] Гл. 10, 11, 15. Рим. 5; 7, 8. Ефес. 5; 2. 1 Іоан. 3; 16.
[м] Гл. 14; 15, 23. Вижь Мат. 12; 50.
[н] Быт. 18; 17. Гл. 17; 26. Дѣян. 20; 27.
[о] Гл. 6; 70. 13; 18. 1 Іоан. 4; 10, 19.
[п] Мат. 28; 19. Мар. 16; 15. Кол. 1; 6.
[р] Ст. 7. Гл. 14; 13.
[с] Ст. 12.
[т] 1 Іоан. 3; 1, 13.
[у] 1 Іоан. 4; 5.
[ф] Гл. 17; 14.
[х] Мат. 10; 24. Лук. 6; 40. Гл. 13; 16.
[ц] Іез. 3; 7.
[ч] Мат. 10; 22. 24; 9. Гл. 16; 3.
[ш] Гл. 9; 41.
[щ] Рим. 1; 20. Іак. 4; 17.
[ъ] 1 Іоан. 2; 23.
[ы] Гл. 3; 2. 7; 31. 9; 32.
[ь] Псал. 35; 19. 69; 4.
[ѣ] Лук. 24; 49. Гл. 14; 17, 26. 16; 7, 13. Дѣян. 2; 33.
[ю] 1 Іоан. 5; 6.
[я] Лук. 24; 48. Дѣян. 1; 8, 21, 22. 2; 32. 3; 15. 4; 20, 33. 5; 32. 10; 39. 13; 31. 1 Пет. 5; 1. 2 Пет. 1; 16.
[ж] Лук. 1; 2. 1 Іоан. 1; 1, 2.

[а] Мат. 11; 6. 24; 10. 26; 31.
[б] Гл. 9; 22, 34. 12; 42.
[в] Дѣян. 8; 1. 9; 1. 26; 9, 10, 11.
[г] Гл. 15; 21. Рим. 10; 2. 1 Кор. 2; 8. 1 Тим. 1; 13.
[д] Гл. 13; 19. 14; 29.
[е] Вижь Мат. 9; 15.
[ж] Ст. 10, 16. Гл. 7; 33. 13; 3. 14; 28.
[з] Ст. 22. Гл. 14; 1.
[и] Гл. 7; 39. 14; 16, 26. 15; 26.
[і] Дѣян. 2; 33. Ефес. 4; 8.

8 отидѫ, ще ви го проводіѭ: И той кога дойде, ще изобличи свѣтъ-тъ за грѣхъ, и 9 за правдѫ, и за сѫдбѫ: [к]За грѣхъ, за-10 щото не вѣруватъ въ мене; А [л]за правдѫ, [м]защото отхождамъ при Отца си, и нѣма 11 вече да мя виждате; А [н]за сѫдбѫ, [о]защото князь-тъ на тойзи свѣтъ е осѫденъ.

12 Много още имамъ да ви рекѫ, но сега 13 [п]не можете да носите. А кога дойде онзи, [р]Духъ-тъ на истинѫ-тѫ, [с]ще вы настави на всякѫ истинѫ; защото нѣма да говори отъ себе си, но каквото чуе ще говори, и ще ви извѣсти това що има да 14 бѫде. Той ще мене да прослави, защото отъ мое-то ще земе, и ще ви извѣсти. 15 [т]Всичко що има Отецъ мое е; за това рѣкохъ, че отъ мое-то ще земе и ще ви 16 извѣсти. *Още* [у]малко, и нѣма да мя виждате, и пакъ малко и ще мя видите; 17 [ф]защото азъ при Отца отхождамъ. Тогази *нѣкои* отъ ученицы-тѣ му подумахѫ помежду си: Що е това, което ни казува: *Още* малко, и нѣма да мя виждате; и пакъ малко, и ще мя видите; и *това*, 18 че азъ при Отца отхождамъ? И говорѣхѫ: Що е това което казува, малко? не знаемъ 19 що дума. И разумѣ Іисусъ че щѣхѫ да го пытатъ, и рече имъ: За това ли разыскувате по между си, дѣто рѣкохъ: Малко, и нѣма да мя виждате, и пакъ 20 малко, и ще мя видите? Истинѫ, истинѫ ви казувамъ, че вы ще въсплачете и ще възрыдаете, а свѣтъ-тъ ще ся възрадува; и вы ще бѫдете оскърбени, но скърбь-та 21 ви ще ся промѣни на радость. [х]Жена кога ражда на скърбь е, защото е дошелъ часъ-тъ ѝ; а кога роди дѣте-то, не помни вече тѫгѫ-тѫ *си*, поради радость-тѫ че 22 ся е родилъ человѣкъ на свѣтъ-тъ. [ц]Така и вы сега скърбь имате; но *азъ* пакъ ще вы видіѭ, и [ч]ще ся възрадува сърдце-то ви, и радость-тѫ ви никой нѣма да отнеме 23 отъ васъ. И въ оный день нѣма да поискате отъ мене нищо. [ш]Истинѫ, истинѫ ви казувамъ, че всичко каквото попросите отъ Отца въ мое име, ще ви даде. 24 До нынѣ не сте попросили нищо въ мое име; просѣте и ще получите, [щ]за да бѫде 25 радость-та ви пълна. Това ви говорихъ съ притчы; но настава часъ, когато нѣма вече съ притчы да ви говоріѭ, но явно 26 ще ви извѣстіѭ за Отца. [ъ]Въ оный день ще попросите въ мое име; и не ви казувамъ, че азъ ще умоліѭ Отца за васъ; 27 [ы]Защото самъ си Отецъ вы люби, понеже мене възлюбихте, [ь]и повѣрувахте че азъ 28 отъ Бога излѣзохъ. [ѣ]Излѣзохъ отъ Отца, и дойдохъ на свѣтъ-тъ; и пакъ оставямъ свѣтъ-тъ и при Отца отхождамъ.

29 Казуватъ му ученици-тѣ негови: Ето сега явно говоришь и не казувашь никоіѭ 30 притчѫ. Сега познавамы [ю]че всичко знаешь, и нѣмашь нуждѫ да тя пыта нѣкой. По това [я]вѣрувамы че отъ Бога си из-31 лѣзлъ. Отговори имъ Іисусъ: Сега ли вѣ-32 рувате? Ето [ж]настанува часъ, и дошелъ е вече, [іж]да ся разидете всякой на мѣсто-то си, и мене самичъкъ да оставите; [а]но не съмъ самъ, защото Отецъ е съ мене. 33 Това ви казахъ, [б]за да имате миръ въ мене. [в]Въ свѣтъ-тъ скърбь ще имате; но [г]дързайте, [д]азъ побѣдихъ свѣтъ-тъ.

ГЛАВА 17.

1 Това изговори Іисусъ, и възведе очи-тѣ си на небе-то, и рече: Отче, [а]дойде часъ-тъ, прослави Сына си, да тя прослави и 2 Сынъ ти. [б]Както си му далъ власть надъ всякѫ плъть, да даде животъ вѣченъ [в]на 3 всичкы които си му далъ. [г]А това е животъ вѣчный, дѣто да познаіѫтъ тебе [д]единаго истиннаго Бога, [е]и Іисуса Христа 4 когото си проводилъ. [ж]Азъ тя прославихъ на земіѭ-тѫ; свършихъ [з]работѫ-тѫ [и]коіѭ-5 то ми даде да вършѫ. И нынѣ прослави мя ты, Отче, у самаго тебе, [і]съсъ славѫ-тѫ коіѭто имахъ у тебе прѣди създаніе 6 міра. [к]Изявихъ име-то ти на тыя человѣцы, [л]които ми даде отъ свѣтъ-тъ. Твои бѣхѫ, и даде гы на мене, и твое-то слово 7 удържахѫ. Сега познахѫ че всичко що 8 ми си далъ отъ тебе е; Защото словеса-та [м]които ми даде ты, дадохъ гы на тѣхъ; и тѣ пріяхѫ, [н]и познахѫ наистинѫ че отъ тебе излѣзохъ, и повѣрувахѫ че ты 9 си мя проводилъ. Азъ за тѣхъ ся моліѭ; [о]не ся моліѭ за свѣтъ-тъ, но за тѣзи 10 които ми даде ты, защото сѫ твои. И всичко мое твое е, [п]и твое-то мое, и про-

к Дѣян. 2; 22 до 37.
л Дѣян. 2; 32.
м Гл. 3; 14. 5; 32.
н Дѣян. 26; 18.
о Лук. 10; 18. Гл. 12; 31. Ефес. 2; 2. Кол. 2; 15. Евр. 2; 14.
п Мар. 4; 33. 1 Кор. 3; 2. Евр. 5; 12.
р Гл. 14; 17. 15; 26.
с Гл. 14; 26. 1 Іоан. 2; 20, 27.
т Мат. 11; 27. Гл. 3; 35. 13: 3. 17; 10.
у Ст. 10. Гл. 7; 33. 13; 33. 14; 19.
ф Ст. 28. Гл. 13; 3.
х Иса. 26; 17.
ц Ст. 6.
ч Лук. 24; 41, 52. Гл. 14; 1, 27. 20; 20. Дѣян. 2; 46. 13; 52. 1 Пет. 1; 8.
ш Мат. 7; 7. Гл. 14; 13. 15; 16.
щ Гл. 15; 11.
ъ Ст. 23.
ы Гл. 14; 21, 23.
ь Ст. 30. Гл. 3; 13. 17; 8.
ѣ Гл. 13; 3.
ю Гл. 21; 17.
я Ст. 27. Гл. 17; 8.
ж Мат. 26; 31. Мар. 14; 27.
іж Гл. 20; 10.
а Гл. 8; 29. 14; 10, 11.
б Иса. 9; 6. Гл. 14; 27. Рим. 5; 1. Ефес. 2; 14. Кол. 1; 20.
в Гл. 15; 19, 20, 21. 2 Тим. 3; 12.
г Гл. 14; 1.
д Рим. 8; 37. 1 Іоан. 4; 4. 5; 4.

—

а Гл. 12; 23. 13; 32.
б Дан. 7; 14. Мат. 11; 27. 28; 18. Гл. 3; 35. 5; 27. 1 Кор. 15; 25, 27. Филип. 2; 10. Евр. 2; 8.
в Гл. 6; 37. Ст. 6, 9, 24.
г Иса. 53; 11. Іер. 9; 24.
д 1 Кор. 8; 4. 1 Сол. 1; 9.
е Гл. 3; 34. 5; 36, 37. 6; 29, 57. 7; 29. 10; 36. 11; 42.
ж Гл. 13; 31. 14; 13.
з Гл. 4; 34. 5; 36. 9; 3. 19; 30.
и Гл. 14; 31. 15; 10.
і Гл. 1; 1, 2. 10; 30. 14; 9. Филип. 2; 6. Кол. 1; 15, 17. Евр. 1; 3, 10.
к Ст. 26. Псал. 22; 22.
л Ст. 2, 9, 11. Гл. 6; 37, 39. 10; 29. 15; 19.
м Гл. 8; 28. 12; 49. 14; 10.
н Ст. 25. Гл. 16; 27, 30.
о 1 Іоан. 5; 19.
п Гл. 16; 15.

11 славихъ ся въ тѣхъ. И [р]не сьмь вече на свѣтъ-тъ, но тѣ сѫ на свѣтъ-тъ, и азъ идѫ при тебе. Отче святый, [с]упази гы въ име-то си, тыя които ми даде, [т]за да 12 бѫдѫтъ едно, [у]както ный. Когато бѣхъ съ тѣхъ на свѣтъ-тъ, [ф]азъ гы пазѣхъ въ твое-то име: *тѣзи* които ми даде упазихъ; [х]и ни единъ отъ тѣхъ не погынѫ, [ц]тъкмо сынъ погыбелный, [ч]за да ся испълни 13 писаніе-то. А сега при тебе идѫ, и това *додѣ сьмь* на свѣтъ-тъ казувамъ, за да иматъ моіѫ-тѫ радость пълнѫ въ себе 14 си. [ш]Азъ имъ дадохъ слово-то твое, [щ]и свѣтъ-тъ гы възненавидѣ, защото не сѫ отъ свѣтъ-тъ, [ъ]както азъ не сьмь отъ 15 свѣтъ-тъ. Не ся моліѫ да гы земешь отъ свѣтъ-тъ, но [ы]да гы упазишь отъ лука- 16 ваго. [ь]Отъ свѣтъ-тъ не сѫ, както и азъ 17 не сьмь отъ свѣтъ-тъ. [ѣ]Освяти гы чрѣзъ твоіѫ-тѫ истинѫ; [ю]твое-то слово е исти- 18 на. [я]Както ты проводи мене на свѣтъ-тъ, 19 и азъ проводихъ тѣхъ на свѣтъ-тъ; И [ѫ]за тѣхъ азъ освятявамъ себе си, да бѫдѫтъ 20 и тѣ освятени чрѣзъ истинѫ-тѫ. И не само за тѣхъ ся моліѫ, но и за онѣзи които чрѣзъ тѣхно-то слово ще повѣру- 21 вать въ мене; [ѭ]Да бѫдѫтъ всичкы едно; [а]както ты, Отче, си въ мене, и азъ въ тебе, да бѫдѫтъ и тѣ въ насъ едно; за да повѣрва свѣтъ-тъ че ты си мя прово- 22 дилъ. И азъ, славѫ-тѫ коіѫто ми даде, дадохъ іѫ тѣмъ; [б]да бѫдѫтъ едно, както 23 смы ный едно: Азъ въ тѣхъ, и ты въ мене; [в]да бѫдѫтъ съвършенни въ едно, и да разбере свѣтъ-тъ че ты си мя проводилъ, и възлюбилъ си гы, както си въз- 24 любилъ мене. [г]Отче, тѣзи които си ми далъ, искамъ дѣто сьмь азъ да бѫдѫтъ и тѣ съ мене; за да гледатъ славѫ-тѫ моіѫ, коіѫто ми си далъ, защото си [д]мя 25 възлюбилъ прѣди създаніе міра. Отче праведный, [е]свѣтъ-тъ не тя е позналъ, но [ж]азъ тя познахъ, [з]и тѣ познахѫ че ты 26 си мя проводилъ. И [и]явихъ имъ твое-то име, и ще явіѫ, [і]да бѫде въ тѣхъ любовь-та съ коіѫто си мя възлюбилъ, и азъ въ тѣхъ.

ГЛАВА 18.

1 Това като рече Іисусъ, [а]излѣзе съ учениците-тѣ си отвѫдь [б]потокъ-тъ Кедронъ, дѣто имаше градина, въ коіѫто влѣзе той 2 и ученици-тѣ му. А Іуда който го прѣдаваше, знаеше това мѣсто, [в]защото много пѫти ся събираше Іисусъ тамъ съ у- 3 ченицы-тѣ си. И тъй [г]Іуда като зѣ единъ пълкъ и слугы отъ първосвященницы-тѣ и Фарисеи-тѣ, дойде тамо съ фенеры и 4 свѣщи и орѫжія. А Іисусъ понеже знаеше всичко що имаше да дойде върхъ не- 5 го, излѣзе, и рече имъ: Кого търсите? Отговорихѫ му: Іисуса Назорянина. Казува имъ Іисусъ: Азъ сьмь. Съ тѣхъ стое- 6 ше и Іуда, който го прѣдаваше. И като имъ каза: Азъ сьмь; подрѫпнѫхѫ ся на- 7 задъ, и паднѫхѫ на земіѫ-тѫ. И пакъ гы попыта: Кого търсите? А тѣ рекохѫ, 8 Іисуса Назорянина. Отговори Іисусъ: Рѣкохъ ви че сьмь азъ: И тъй ако мене 9 търсите, оставѣте тѣзи да си идѫтъ; За да ся сбѫдне дума-та коіѫто рече: [д]Отъ тѣзи които ми си далъ не изгубихъ ни- 10 кого. А [е]Симонъ Петръ който имаше ножъ, измѫкнѫ го, и удари слугѫ-тѫ първосвященниковъ, и отсѣче му десно-то ухо: а на слугѫ-тѫ име-то бѣше Малхъ. 11 Тогазь рече Іисусъ на Петра: Тури ножъ-тъ си въ ножницѫ-тѫ. [ж]Чашѫ-тѫ коіѫто ми даде Отецъ, да іѫ не піѭ ли?

12 И тъй пълкъ-тъ и тысящникъ-тъ и слугы-тѣ Іудейскы уловихѫ Іисуса и вързa- 13 хѫ го, И [з]заведохѫ го първо [и]при Аннѫ; защото бѣше тесть на Каіафѫ, който бѣше първосвященникъ прѣзъ таіѫ годинѫ. 14 [і]А Каіафа бѣше тойзи който бѣ далъ съвѣтъ на Іудеи-тѣ, че е по добрѣ да загыне 15 единъ человѣкъ за народъ-тъ. И [к]вслѣдъ Іисуса идѣше Симонъ Петръ, и другый-тъ ученикъ; и тойзи ученикъ бѣше познатъ на първосвященника, и влѣзе съ Іисуса 16 въ дворъ-тъ първосвященниковъ. А [л]Петръ стоеше вънъ до врата-та. И тъй излѣзе другый-тъ ученикъ, който бѣше познатъ на първосвященника, и каза на вратаркѫ- 17 тѫ, и въведе Петра. И казува слугыня-та вратарка на Петра: Да не си и ты отъ ученицы-тѣ на тогози человѣка? Казува 18 той: Не сьмь. И стоехѫ раби-тѣ и слугы-тѣ, които бѣхѫ наклали огнь, защото бѣше студено, и ся грѣехѫ; съ тѣхъ 19 стоеше и Петръ и ся грѣеше. А първосвященникъ-тъ попыта Іисуса за учени- 20 цы-тѣ му и за ученіе-то му. Отговори му Іисусъ: [м]Азъ явно говорихъ на свѣтъ-тъ; азъ всякога поучавахъ въ съборище-то и

[р] Гл. 13; 1. 16; 28.
[с] 1 Пет. 1; 5. Іуд. 1.
[т] Ст. 21 и дрг.
[у] Гл. 10; 30.
[ф] Гл. 6; 39. 10; 28. Евр. 2; 13.
[х] Гл. 18; 9. 1 Іоан. 2; 19.
[ц] Гл. 6; 70. 13; 18.
[ч] Псал. 109; 8. Дѣян. 1; 20.
[ш] Ст. 8.
[щ] Гл. 15; 18, 19. 1 Іоан. 3; 13.
[ъ] Гл. 8; 23. Ст. 16.
[ы] Мат. 6; 13. Гал. 1; 4. 2 Сол. 3; 3. 1 Іоан. 5; 18.
[ь] Ст. 14.
[ѣ] Гл. 15; 3. Дѣян. 15; 9. Ефес. 5; 26. 1 Пет. 1; 22.
[ю] 2 Цар. 7; 28. Псал. 119; 142, 151. Гл. 8; 40.
[я] Гл. 20; 21.
[ѫ] 1 Кор. 1; 2, 30. 1 Сол. 4; 7. Евр. 10; 10.
[ѭ] Ст. 11, 22, 23. Гл. 10; 16. Рим. 12; 5. Гал. 3; 28.
[а] Гл. 10; 38. 14; 11.
[б] Гл. 14; 20. 1 Іоан. 1; 3. 3; 24.
[в] Кол. 3; 14.
[г] Гл. 12; 26. 14; 3. 1 Сол. 4; 17.
[д] Ст. 5.
[е] Гл. 15; 21. 16; 3.
[ж] Гл. 7; 29. 8; 55. 10; 15.
[з] Ст. 8. Гл. 16; 27.
[и] Ст. 6. Гл. 15; 15.
[і] Гл. 15; 9.

—

[а] Мат. 26; 36. Мар. 14; 32. Лук. 22; 39.
[б] 2 Цар. 15; 23.
[в] Лук. 21; 37. 22; 39.
[г] Мат. 26; 47. Мар. 14; 43. Лук. 22; 47. Дѣян. 1; 16.
[д] Гл. 17; 12.
[е] Мат. 26; 51. Мар. 14; 47. Лук. 22; 49, 50.
[ж] Мат. 20; 22. 26; 39, 42.
[з] Мат. 26; 57.
[и] Лук. 3; 2.
[і] Гл. 11; 50.
[к] Мат. 26; 58. Мар. 14; 54. Лук. 22; 54.
[л] Мат. 26; 69. Мар. 14; 66. Лук. 22; 54.
[м] Мат. 26; 55. Лук. 4; 15. Гл. 7; 14, 26, 28. 8; 2.

въ храмъ-тъ, дѣто Іудеи-тѣ ся събиратъ вынѫгы, и нищо не сьмь говорилъ на 21 скрыто. Що питашь мене? питай които сѫ *мя* чули, какво имъ сьмь говорилъ; 22 ето, тѣ знаѭтъ що сьмь азъ реклъ. А когато рече това, единъ отъ слугы-тѣ който стоеше близу [н]удари плѣсницѫ на Іисуса и рече: Така ли отговаряшь пьрвосвященнику? 23 Отговори му Іисусъ: Ако сьмь злѣ продумалъ, свидѣтелствувай за зло-то; ако ли добрѣ, защо мя біешь? 24 [о]И проводилъ го бѣ Анна вързанъ при пьрвосвященника Каіафѫ.

25 А Симонъ Петръ стоеше и грѣеше ся; и [п]рекохѫ му: Да не си и ты отъ неговы-тѣ ученицы? Отрече ся той и рече: 26 Не сьмь. Казува единъ отъ рабы-тѣ пьрвосвященниковы, който бѣше роднина на оногозь, комуто Петръ отсѣче ухо-то: Не тя ли видѣхъ азъ въ градинѫ-тѫ съ 27 него? И Петръ пакъ ся отрече, [р]и тозь часъ пѣтель-тъ пѣя.

28 Тогазь [с]заведохѫ Іисуса отъ Каіафѫ въ преторіѭ-тѫ; а бѣше сутрина, [т]и тѣ не влѣзохѫ въ преторіѭ-тѫ, да ся не о- 29 сквернятъ, но да ядѫтъ пасхѫ-тѫ. За то излѣзе Пилатъ при тѣхъ и рече: Какво обвиненіе наносите върхъ тогозь человѣка? 30 Отвѣщахѫ и рекохѫ му: Той ако не бѣ злодѣецъ не быхмы го прѣдали на 31 тебе. А Пилатъ имъ рече: Земѣте го вы и по закону вашему сѫдѣте го. Рекохѫ му Іудеи-тѣ: Намъ не ни е простено да 32 убіемъ никого: [у]За да ся сбѫде рѣчь-та Іисусова, коіѫто рече, като назначаваше 33 съ каквѫ смьрть имаше да умре. И тъй Пилатъ [ф]влѣзе пакъ въ преторіѭ-тѫ, и повыка Іисуса и рече му: Ты ли си царь 34 Іудейскый? Отговори му Іисусъ: Отъ самосебе си ли казувашь ты това, или 35 другы ти рекохѫ за мене? Отговори Пилатъ: Че азъ Іудеинъ ли сьмь? твой-тъ народъ и пьрвосвященници-тѣ прѣдадохѫ 36 тя на мене; що си сторилъ? [х]Отговори Іисусъ: Мое-то царство не е отъ тойзи свѣтъ; ако бѣше царство-то ми отъ тойзи свѣтъ, слугы-тѣ ми борили ся бы да не бѫдѫ прѣдаденъ на Іудеи-тѣ. А 37 сега [ц]царство-то ми не е отъ тука. А Пилатъ му рече: И тъй ты *сега* царь ли си? Отговори Іисусъ: Ты *право* казувашь че азъ сьмь царь. Азъ за това ся родихъ, и за това дойдохъ на тойзи свѣтъ, да свидѣтелствувамъ истинѫ-тѫ. [ч]Всякой който е отъ истинѫ-тѫ, слуша гласъ-тъ 38 ми. Казува му Пилатъ: Що е истина? и щомъ рече това излѣзе пакъ при Іудеи-тѣ, и казува имъ: [ш]Азъ не намѣрувамъ ни еднѫ винѫ въ него. 39 [щ]А у васъ има обычай, да ви пущамъ едного на Пасхѫ-тѫ: рачите ли да ви пуснѫ царь-тъ 40 Іудейскый? Тогазь [ъ]пакъ извыкахѫ всичкы-тѣ, и казувахѫ: Не него, [ы]но Вараввѫ. А Варавва бѣше разбойникъ.

ГЛАВА 19.

1 [а]Тогазь Пилатъ зѣ Іисуса и *го* би. (2) И войни-тѣ исплетохѫ вѣнецъ отъ тьрніе, възложихѫ *го* на главѫ-тѫ му, и облѣ- 3 кохѫ му багрѣнѫ дрехѫ, И казувахѫ: Радуй ся, царю Іудейскый; и удряхѫ му 4 плѣсницы. И излѣзе Пилатъ пакъ вънъ и казува имъ: Ето, извождамъ ви го вънъ, [б]да познаете че ни еднѫ винѫ не 5 намѣрувамъ въ него. Тогава излѣзе Іисусъ вънъ, и носѣше тьрненый-тъ вѣнецъ и багрѣнѫ-тѫ дрехѫ. И казува имъ *Пилатъ:* 6 Ето человѣкъ-тъ.. [в]А пьрвосвященници-тѣ и слугы-тѣ щомъ го видѣхѫ, извыкахѫ и казувахѫ: Распни *го*, распни *го.* Казува имъ Пилатъ: Земѣте го вы и распнѣте *го;* защото азъ не намѣрувамъ винѫ въ него. 7 Отговорихѫ му Іудеи-тѣ: [г]Ный законъ имамы, и по нашій-тъ законъ трѣбва да умре; [д]защото направи себе си Сынъ Божій.

8 А Пилатъ като чу тѫзи думѫ, повече 9 ся убоя. И влѣзе пакъ въ преторіѭ-тѫ, и казува на Іисуса: Ты отъ кѫдѣ си? 10 [е]А Іисусъ му отвѣтъ не даде. Казува му Пилатъ: На мене ли не говоришь? Не знаешь ли че власть имамъ да тя распнѫ, 11 и власть имамъ да тя пуснѫ? Отговори Іисусъ: [ж]Не бы ималъ ты никаквѫ власть надъ мене, ако не бѣ ти дадено отъ горѣ; за това който мя прѣдава на тебе, има 12 по голѣмъ грѣхъ. Отъ това Пилатъ искаше да го пусне; Іудеи-тѣ обаче выкахѫ и казувахѫ: Ако [з]пуснешь тогози, не си пріятель Кесаревъ: [и]всякой който прави 13 себе си царь, противникъ е Кесарю. А Пилатъ, като чу тѫзи думѫ, изведе Іисуса вънъ, и сѣднѫ на сѫдейскый-тъ прѣстолъ, на мѣсто-то което ся казуваше Камено- 14 послано, а по Еврейскы Гавваѳа. [і]Бѣше же петъкъ на Пасхѫ-тѫ, и часъ-тъ около шесть; и казува на Іудеи-тѣ: Ето вашій- 15 тъ царь. А тѣ извыкахѫ: Махни *го*, махни, распни го. Казува имъ Пилатъ: Царя ли вашего да распнѫ? Отговорихѫ пьрвосвященници-тѣ: [к]*Ный* нѣмамы *другый* царь

н Іер. 20; 2. Дѣян. 23; 2.
о Мат. 26; 57.
п Мат. 26; 69, 71. Мар. 14; 69. Лук. 22; 58.
р Мат. 26; 74. Мар. 14; 72. Лук. 22; 60. Гл. 13; 38.
с Мат. 27; 2. Мар. 15; 1. Лук. 23; 1. Дѣян. 3; 13.
т Дѣян. 10; 28. 11; 3.
у Мат. 20; 19. Гл. 12; 32, 33.
ф Мат. 27; 11.
х 1 Тим. 6; 13
ц Дан. 2; 44. 7; 14. Лук. 12; 14. Гл. 6; 15. 8; 15.
ч Гл. 8; 47. 1 Іоан. 3; 19. 4; 6.
ш Мат. 27; 24. Лук. 23; 4. Гл. 19; 4, 6.
щ Мат. 27; 15. Мар. 15; 6. Лук. 23; 17.
ъ Дѣян. 3; 14.
ы Лук. 23; 19.

а Мат. 20; 19. 27; 26. Мар. 15; 15. Лук. 18; 33.
б Гл. 18; 38. Ст. 6.
в Дѣян. 3; 13.
г Лев. 24; 16.
д Мат. 26; 65. Гл. 5; 18. 10; 33.
е Иса. 53; 7. Мат. 27; 12, 14.
ж Лук. 22; 53. Гл. 7; 30.
з Лук. 23; 2.
и Дѣян. 17; 7.
і Мат. 27; 62.
к Быт. 49; 10.

16 освѣнь Кесаря. [л]И тогазь имъ го прѣдаде да ся распне. И зѣхѫ Іисуса и *го* закарахѫ.
17 И [м]носѣше крьстъ-тъ си и [н]излѣзе на мѣсто-то нарицаемо Лобно, което по Е-
18 врейскы ся казува Голгоѳа; Дѣто го распнѫхѫ, и съ него другы двама, отсамъ
19 и отсамъ, а посрѣдъ Іисуса. А [о]Пилатъ написа и титлѫ, и тури надъ крьстъ-тъ. И написано бѣ, ИИСУСЪ НАЗОРЯНИНЪ,
20 ЦАРЬ ІУДЕЙСКЫЙ. И тѫзи титлѫ прочетохѫ мнозина отъ Іудеи-тѣ; защото бѣше близу до градъ-тъ мѣсто-то дѣто распнѫхѫ Іисуса, и написано бѣ Еврей-
21 скы, Грьчкы *и* Латинскы. А първосвященници-тѣ Іудейскы казувахѫ на Пилата: Недѣй писа, Царь Іудейскый, но че той
22 рече: Царь Іудейскый сьмь. Отговори Пилатъ: Каквото писахъ, писахъ.
23 А [п]войни-тѣ като распнѫхѫ Іисуса, зѣхѫ дрехы-тѣ му, и направихѫ четыри дѣлове, на всякой воинъ по единъ дѣлъ, и хитонъ-тъ: а хитонъ-тъ не бѣше шитъ,
24 *но* отъ горѣ *до долу* цѣлъ истъканъ, И рекохѫ си помежду си: Да го не съдирамы, но да мѣтнемъ жрѣбіе за него, кому ще бѫде; за да ся испълни писаніе-то което казува: [р]„Раздѣлихѫ дрехы-тѣ ми помежду си, и за одеждѫ-тѫ ми жрѣбіе мѣтнѫхѫ.“ И тъй войни-тѣ това сторихѫ.
25 А до крьстъ-тъ Іисусовъ [с]стоехѫ майка му, и на майкѫ му сестра ѝ, Марія *жена-та* [т]Клеопова, и Марія Магдалина.
26 А Іисусъ, като видѣ майкѫ си и [у]ученикъ-тъ когото обичаше, че стоехѫ близу, казува на майкѫ си: [ф]Жено, ето сынъ
27 ти. Послѣ казува на ученикъ-тъ: Ето майка ти. И отъ онзи часъ зѣ ѭ ученикъ-тъ [х]у дома си.
28 Слѣдъ това, като знаеше Іисусъ че всичко-то вече ся свърши, [ц]за да ся сбѫде
29 писаніе-то, рече: Жеденъ сьмь. И тамъ имаше сложенъ съсѫдъ пьлнъ съ оцетъ; и *войни-тѣ* [ч]напълнихѫ гѫбѫ съ оцетъ, обвихѫ ѭ съ иссопъ и принесохѫ ѭ на
30 уста-та му. И като пріе Іисусъ оцетъ-тъ, рече: [ш]Свърши ся: и прѣклони главѫ и прѣдаде духъ.
31 Но понеже *тогава* бѣ петъкъ, [щ]за да не останѫтъ тѣла-та на крьстъ-тъ въ сѫботѫ-тѫ, ([ъ]защото бѣше великъ день оная сѫббота,) то Іудеи-тѣ молихѫ Пилата, да имъ ся прѣбіѭтъ голени-тѣ, и
32 да гы дигнѫтъ *отъ тамо*. Тогазь дойдохѫ войни-тѣ, и на първый-тъ прѣбихѫ голени-тѣ, и на другый-тъ който бѣше распнѫтъ
33 съ него. А като дойдохѫ при Іисуса и го видѣхѫ че е умрѣлъ вече, не му прѣ-
34 бихѫ голени-тѣ. Но единъ отъ войны-тѣ прободе съ копіе ребра-та му, и тутакси
35 [ы]излѣзе кръвь и вода. И тойзи който видѣ свидѣтелствова; и истинно е негово-то свидѣтелство, и той знае че истинѫ ка-
36 зува, за да повѣрувате вы. Защото *всичко* това станѫ, [ь]за да ся испълни писаніе-то:
37 „Кость негова не ще да ся строши.“ И пакъ друго писаніе казува: „[ѣ]Ще погледнѫтъ на него когото прободохѫ.“
38 А [ю]слѣдъ това Іосифъ отъ Аримаѳея, (който бѣше ученикъ Іисусовъ, но потаенъ [я]заради страхъ-тъ отъ Іудеи-тѣ,) примоли ся на Пилата да земе тѣло-то Іисусово; и Пилатъ даде волѭ. И *той* дой-
39 де та дигнѫ тѣло-то Іисусово. Дойде още и [ж]Никодимъ, (който бѣ дохождалъ отъ най първо прѣзъ нощь при Іисуса), и носяше едно смѣшеніе отъ смирнѫ и алой
40 до сто литры. И тъй зѣхѫ тѣло-то Іисусово, и [ѩ]обвихѫ го въ плащаницѫ съ ароматы-тѣ, както е обичай на Іудеи-тѣ
41 да погребаватъ. И на онова мѣсто дѣто бы распнѫтъ, имаше градина, и въ градинѫ-тѫ гробъ новъ, въ който никой още
42 не бѣ положенъ. [а]Тамо прочее положихѫ Іисуса, [б]поради петъкъ-тъ на Іудеи-тѣ, защото бѣше близу гробъ-тъ.

ГЛАВА 20.

1 И въ [а]първый-тъ день на седмицѫ-тѫ Марія Магдалина идува на гробъ-тъ сутринѫ-тѫ рано, като бѣше още тьмно, и гледа камыкъ-тъ дигнѫтъ отъ гробъ-тъ.
2 Тича тогазь и идува при Симона Петра, и при [б]другый-тъ ученикъ когото обичаше Іисусъ, и казува имъ: Дигнѫли Господа отъ гробъ-тъ, и не знаемъ дѣ сѫ го по-
3 ложили. И тъй Петръ и другый-тъ ученикъ [в]излѣзохѫ и отхождахѫ на гробъ-тъ.
4 И тичахѫ и двама-та наедно; а другый-тъ ученикъ прѣдвари по скоро Петра, и дой-
5 де първъ на гробъ-тъ; И като надникнѫ, вижда [г]плащаницы-тѣ сложены; но не
6 влѣзе. Слѣдъ него дойде и Симонъ Петръ, и влѣзе въ гробъ-тъ, и видѣ плащаницы-
7 тѣ сложены, И [д]кърпѫ-тѫ, която бѣше на главѫ-тѫ му, сложенѫ не наедно съ плащаницы-тѣ, но особно свитѫ на едно
8 мѣсто. Тогазь влѣзе и другый-тъ ученикъ, който дойде по напрѣдъ на гробъ-тъ, и

л Мат. 27; 26, 31. Мар. 15; 15. Лук. 23; 24.
м Мат. 27; 31, 33. Мар. 15; 21, 22. Лук. 23; 26, 33.
н Числ. 15; 36. Евр. 13; 12.
о Мат. 27; 37. Мар. 15; 26. Лук. 23; 38.
п Мат. 27; 35. Мар. 15; 24. Лук. 23; 34.
р Псал. 22; 18.
с Мат. 27; 55. Мар. 15; 40. Лук. 23; 49.
т Лук. 24; 18.
у Гл. 13; 24. 20; 2. 21; 7, 20, 24.
ф Гл. 2; 4.
х Гл. 1; 11. 16; 32.
ц Псал. 69; 21.
ч Мат. 27; 48.
ш Гл. 17; 4.
щ Втор. 21; 23.
ъ Ст. 42. Мар. 15; 42.
ы 1 Іоан. 5; 6, 8.
ь Исх. 12; 46. Числ. 9; 12. Псал. 34; 20.
ѣ Псал. 22; 16, 17. Зах. 12; 10. Отк. 1; 7.
ю Мат. 27; 57. Мар. 15; 42. Лук. 23; 50.
я Гл. 9; 22. 12; 42.
ж Гл. 3; 1, 2. 7; 50.
ѩ Дѣян. 5; 6.
а Иса. 53; 9.
б Ст. 31.

—

а Мат. 28; 1. Мар. 16; 1. Лук. 24; 1.
б Гл. 13; 23. 19; 26. 21; 7, 20, 24.
в Лук. 24; 12.
г Гл. 19; 40.
д Гл. 11; 44.

9 видѣ и повѣрува; Защото не бѣхѫ разу-
мѣли още [е]писаніе-то, че трѣбваше той да
10 въскрьсне изъ мъртвы-тѣ. И върнѫхѫ ся
пакъ ученици-тѣ у тѣхъ си.
11 А [ж]Марія стоеше до гробъ-тъ вънъ и
плачеше; и тъй като плачеше надникнѫ
12 въ гробъ-тъ, И вижда два ангела съ бѣ-
лы дрехы сѣднѫлы, единъ отъ кѫдѣ гла-
вѫ-тѫ, и единъ отъ кѫдѣ нозѣ-тѣ, тамъ
13 дѣто бѣ лѣжало тѣло-то Іисусово. И тѣ
ѝ казуватъ: Жено, защо плачешь? Казува
имъ: Защото зѣли Господа моего, и не
14 знаѭ дѣ сѫ го положили. И [з]това като
рече обърнѫ ся назадъ, и вижда Іисуса
15 че стои, и [и]не знаеше че е Іисусъ. Казува
ѝ Іисусъ: Жено, защо плачешь? кого
търсишь? А тя понеже го имаше че е
градинаръ-тъ, казува му: Господине, ако
си го ты изнеслъ, кажи ми дѣ си го по-
16 ложилъ, и азъ ще го земѫ. Казува ѝ Іи-
сусъ: Маріе. Тя ся обърнѫ и рече му:
17 Раввуни! което ся казува Учителю. Ка-
зува ѝ Іисусъ: Не ся допирай до мене;
защото не сьмь възлѣзлъ още при Отца
си, но иди [і]при братія-та ми, и кажи имъ:
[к]Възлѣзувамъ при Отца моего и Отца
вашего, и [л]Бога моего и Бога вашего.
18 [м]Идува Марія Магдалина та извѣстява на
ученицы-тѣ че видѣ Господа, и че той ѝ
рече това.
19 А [н]вечерь-тѫ на тойзи день първый-тъ
на седмицѫ-тѫ, когато бѣхѫ и врата-та
заключены дѣто ученици-тѣ бѣхѫ събра-
ни поради страхъ-тъ отъ Іудеи-тѣ, дойде
Іисусъ, и застанѫ на срѣдъ, и казува имъ:
20 Миръ вамъ. И това като рече, показа имъ
рѫцѣ-тѣ и ребра-та си. И [о]зарадувахѫ ся
21 ученици-тѣ като видѣхѫ Господа. И пакъ
имъ рече Іисусъ: Миръ вамъ. [п]Както мя
Отецъ проводи, и азъ проваждамъ васъ.
22 И това като рече, духнѫ, и казува имъ:
23 Пріимѣте Духа Святаго. [р]На които про-
стите грѣхове-тѣ, простени имъ сѫ, и на
които задържите, задържани сѫ.
24 А Ѳома, единъ отъ дванадесеть-тѣ [с]на-
рицаемый Близнецъ, не бѣше съ тѣхъ,
25 когато дойде Іисусъ. И казувахѫ му дру-
гы-тѣ ученици: Видѣхмы Господа. А той
имъ рече: Ако не видѭ на рѫцѣ-тѣ му
язвы-тѣ отъ гвоздеи-тѣ, и не турѭ пърстъ-
тъ си въ язвы-тѣ на гвоздеи-тѣ, и не
вложѫ рѫкѫ-тѫ си въ ребра-та му, нѣ-
ма да повѣрувамъ.
26 И подирь осмь дни, пакъ бѣхѫ вѫтрѣ
ученици-тѣ му, и Ѳома съ тѣхъ: идува
Іисусъ, като бѣхѫ врата-та заключены,
и застанѫ на срѣдъ и рече: Миръ вамъ.
27 Послѣ казува на Ѳомѫ: [т]Дай си тука
пърстъ-тъ, и виждь рѫцѣ-тѣ ми; и дай
рѫкѫ-тѫ си, и тури въ ребра-та ми: и
28 не бѫди невѣренъ, но вѣренъ. И отговори
Ѳома и рече му: Господь мой и Богъ
29 мой. Казува му Іисусъ: Понеже мя видѣ,
Ѳомо, повѣрува; [у]блажени които безъ
да видятъ повѣровахѫ.
30 И [ф]още много другы чудеса стори Іи-
сусъ прѣдъ ученицы-тѣ си, които не сѫ
31 писаны въ тѫзи книгѫ: А [х]тѣзи сѫ на-
писаны за да повѣрувате че Іисусъ е Хри-
стосъ Сынъ Божій, [ц]и като вѣрувате да
имате животъ въ негово-то име.

ГЛАВА 21.

1 Подирь това пакъ ся яви Іисусъ на у-
ченицы-тѣ *си* на Тиверіадско-то море, и
2 яви имъ ся така: Тамъ бѣхѫ наедно Си-
монъ Петръ и Ѳома нарицаемый Близнецъ,
и [а]Наѳанаилъ отъ Канѫ Галилейскѫ, и
[б]*сынове*-тѣ Зеведееви, и другы двамина
3 отъ ученицы-тѣ неговы. Казува имъ Си-
монъ Петръ: *Азъ* ще отидѫ да ловѭ ры-
бѫ: Казуватъ му: Ще дойдемъ и ный съ
тебе. Излѣзохѫ и възлѣзохѫ завчасъ на
ладіѭ-тѫ, и прѣзъ онѫзи нощь не уло-
4 вихѫ нищо. И като ся разсъмнѫ вече,
застанѫ Іисусъ на брѣгъ-тъ; но учени-
ци-тѣ [в]не познавахѫ че е той Іисусъ.
5 [г]Казува имъ Іисусъ: Дѣца, имате ли нѣщо
6 за яденіе? Отговорихѫ му: Не. А той
имъ рече: [д]Хвърлѣте мрѣжѫ-тѫ отдесно
на ладіѭ-тѫ, и ще намѣрите. И тъй хвър-
лихѫ, и не можахѫ вече да ѭ привлѣ-
кѫтъ отъ множество-то на рыбѫ-тѫ.
7 Тогазь онзи [е]ученикъ когото обичаше
Іисусъ, казува на Петра: Господь е. А
Симонъ Петръ, като чу че е Господь,
прѣпаса връхнѫ-тѫ си дрехѫ, (защото
8 бѣше голъ), и хвърли ся въ море-то. А
другы-тѣ ученици дойдохѫ съ ладіѭ-тѫ,
(защото не бѣхѫ далечь отъ земіѭ-тѫ,
но колкото двѣстѣ лакти), и влачахѫ
9 мрѣжѫ-тѫ съ рыбѫ-тѫ. И като излѣзохѫ
на земіѭ-тѫ, гледатъ жаравѫ разложенѫ,
10 и рыбѫ туренѫ на неѭ, и хлѣбъ. Казува
имъ Іисусъ: Донесѣте отъ рыбы-тѣ които
11 уловихте сега. Възлѣзе Симонъ Петръ, та
извлѣче мрѣжѫ-тѫ на земіѭ-тѫ, пълнѫ съ
едры рыбы сто и петдесеть и три; и тол-
козь като бѣхѫ, мрѣжа-та ся не съдра.
12 Казува имъ Іисусъ: [ж]Елате обѣдвайте.
И никой отъ ученицы-тѣ не смѣеше да
го попыта: Ты кой си? понеже знаехѫ
13 че е Господь. Идува тогазь Іисусъ и зема

[е] Псал. 16; 10. Дѣян. 2; 25 до 31. 13; 34, 35.
[ж] Мар. 16; 5.
[з] Мат. 28; 9. Мар. 16; 9.
[и] Лук. 24; 16, 31. Гл. 21; 4.
[і] Псал. 22; 22. Мат. 28; 10. Рим. 8; 29. Евр. 2; 11.
[к] Гл. 16; 28.
[л] Ефес. 1; 17.
[м] Мат. 28; 10. Лук. 24; 10.
[н] Мар. 16; 14. Лук. 24; 36. 1 Кор. 15; 5.
[о] Гл. 16; 22.
[п] Мат. 28; 18. Гл. 17; 18, 19. 2 Тим. 2; 2. Евр. 3; 1.
[р] Мат. 16; 19. 18; 18.
[с] Гл. 11; 16.
[т] 1 Іоан. 1; 1.
[у] 2 Кор. 5; 7. 1 Пет. 1; 8.
[ф] Гл. 21; 25.
[х] Лук. 1; 4.
[ц] Гл. 3; 15, 16. 5; 24. 1 Пет. 1; 8, 9.

[а] Гл. 1; 45.
[б] Мат. 4; 21.
[в] Гл. 20; 14.
[г] Лук. 24; 41.
[д] Лук. 5; 4, 6, 7.
[е] Гл. 13; 23. 20; 2
[ж] Дѣян. 10; 41.

хлѣбъ-тъ, и дава имъ, така и рыбж-тж.
14 Това бѣше вече [з]третій пѫть, дѣто ся яви Іисусъ на ученицы-тѣ си, отъ какъ въскрьснж изъ мьртвы-тѣ.

15 А като ся наобѣдувахж, казува Іисусъ Симону Петру: Симоне Іонинъ, любишь ли мя повече отъ тыя? Казува му: Ей, Господи, ты знаешь че тя обычамъ. Ка-
16 зува му: Паси агьнцы-тѣ ми. Казува му пакъ вторый пѫть: Симоне Іонинъ, любишь ли мя? [и]Казува му: Ей, Господи, ты знаешь че тя обычамъ. Казува му:
17 Паси овцы-тѣ ми. Казува му третій пѫть: Симоне Іонинъ, обычашь ли мя? Оскърби ся Петръ, защото му рече третій пѫть: Обычашь ли мя? И рече му: Господи, [і]ты всичко знаешь; ты знаешь че тя обычамъ: Казува му Іисусъ: Паси овцы-тѣ
18 ми. [к]Истинж, истинж ти казувамъ, когато бѣше ты по младъ, самъ си ся опасуваше и ходѣше кждѣто щѣше; но като остарѣешь, ще прострешь ржцѣ и другъ ще тя опасува и ще тя води кждѣто
19 ты не щешь. И това рече като назначаваше [л]съ каквж смърть имаше да прослави Бога. И това щомъ рече, казува
20 му: Върви подирѣ ми. А Петръ като ся обърнж, вижда че иде подирѣ *имъ* ученикъ-тъ [м]когото обычаше Іисусъ, тойзи който на вечерьж-тж ся наклони на гржди-тѣ му, и рече: Господи, кой е който
21 ще тя прѣдаде? Него като видѣ Петръ,
22 казува Іисусу: Господи, а тойзи що? Казува му Іисусъ: Ако щж да прѣбжде той [н]доклѣ дойдж, тебѣ що ти е? Ты
23 върви подирѣ ми. И тъй ся разнесе тая дума помежду братія-та, че тойзи ученикъ нѣма да умре: а Іисусъ му не рече че нѣма да умре; но: Ако щж да остане той доклѣ дойдж, тебѣ що ти е?

24 Тойзи е ученикъ-тъ който свидѣтелствува за това, който и написа това; и [о]знаемъ че негово-то свидѣтелство е ис-
25 тинно. [п]Има още и другы много нѣща що стори Іисусъ, които ако бы да ся напишжтъ едно по едно, [р]и цѣлъ свѣтъ, ми ся чини, не бы вмѣстилъ написаны-тѣ книгы. Аминь.

ДѢЯНІЯ-ТА НА СВЯТЫ-ТѢ АПОСТОЛЫ.

ГЛАВА 1.

1 Пьрво-то слово, о [а]Θеофиле, направихъ, за все що начнж Іисусъ да прави и да
2 учи, [б]Даже до день-тъ въ който ся възнесе, отъ какъ [в]даде чрѣзъ Духа Святаго заповѣди на апостолы-тѣ, които избра:
3 [г]На които и прѣдстави себе си живъ слѣдъ страданіе-то си съ много вѣрны знаменія, като имъ ся явяваше четыридесеть дни,
4 и говорѣше имъ за царство-то Божіе. И [д]като ся събираше *съ тѣхъ* заржча имъ да ся не отдалечатъ отъ Іерусалимъ, но да очакуватъ обѣщаніе-то на Отца, [е]което
5 чухте, *рече*, отъ мене. [ж]Защото Іоаннъ е съ водж крьстилъ, а [з]вы ще бждете крьстени съ Духа Святаго, слѣдъ тыя не много
6 дни. И тъй като ся събрахж, пытахж го и казувахж: [и]Господи, въ това ли врѣме щешь да [і]възстановишь царство-то въ
7 Израиль? А *той* имъ рече: [к]Не е за васъ да знаете годины-тѣ или врѣмена-та, които Отецъ е положилъ въ собственнж-тж си
8 власть. [л]Но *вы* ще пріемете силж, [м]когато слети Духъ Святый на васъ, и [н]ще ми бждете свидѣтели и въ Іерусалимъ, и во всичкж Іудеж и Самаріж, и до край зе-
9 між-тж. И [о]това отъ какъ рече, тѣ като гледахж, [п]възнесе ся, и облакъ го подѣ
10 изъ прѣдъ очи-тѣ имъ. И като стоехж та гледахж на небе-то, когато възлѣзуваше той, ето, двамина человѣци [р]въ бѣлы дрехы
11 застанжхж прѣдъ тѣхъ; Които и рекохж: [с]Мжжіе Галилеяне, що стоите та гледате на небе-то? Тойзи Іисусъ, който ся възнесе отъ васъ на небе-то, [т]ще дойде тъй,

з Вижь Гл. 20; 19, 26.
и Дѣян. 20; 28. Евр. 13; 20. 1 Пет. 2; 25. 5; 2, 4.
і Гл. 2; 24, 25. 16; 30.
к Гл. 13; 36. Дѣян. 12; 3, 4.
л 2 Пет. 1; 14.
м Гл. 13; 23, 25. 20; 2.
н Мат. 16; 27, 28. 25; 31. 1 Кор. 4; 5. 11; 26. Отк. 2; 25. 3; 11. 22; 7, 20.
о Гл. 19; 35. 3 Іоан. 12.
п Гл. 20; 30.
р Амос. 7; 10.

—

а Лук. 1; 3.
б Мар. 16; 19. Лук. 9; 51. 24; 51. Ст. 9. 1 Тим. 3; 16.
в Мат. 28; 19. Мар. 16; 15. Іоан. 20; 21. Гл. 10; 41, 42.
г Мар. 16; 14. Лук. 24; 36. Іоан. 20; 19, 26. 21; 1, 14. 1 Кор. 15; 5.
д Лук. 24; 43, 49.
е Лук. 24; 49. Іоан. 14; 16, 26, 27. 15; 26. 16; 7. Гл. 2; 33.
ж Мат. 3; 11. Гл. 11; 16. 19; 4.
з Іоил. 3; 18. Гл. 2; 4. 11; 15.
и Мат. 24; 3.
і Иса. 1; 26. Дан. 7; 27. Амос. 9; 11.
к Мат. 24; 36. Мар. 13; 32. 1 Сол. 5; 1.
л Гл. 2; 1, 4.
м Лук. 24; 49.
н Лук. 24; 48. Іоан. 15; 27. Ст. 22. Гл. 2; 32.
о Лук. 24; 51. Іоан. 6; 62.
п Ст. 2.
р Мат. 28; 3. Мар. 16; 5. Лук. 24; 4. Іоан. 20; 12. Гл. 10; 3, 30.
с Гл. 2; 7. 13; 31.
т Дан. 7; 13. Мат. 24; 30. Мар. 13; 26. Лук. 21; 27. Іоан. 14; 3. 1 Сол. 1; 10. 4; 16. 2 Сол. 1; 10. Отк. 1; 7.

както го видѣхте да отхожда на небе-то.
12 [у]Тогази ся върнѫхѫ въ Іерусалимъ отъ горѫ-тѫ нарицаемѫ Елеонскѫ, която е близу до Іерусалимъ, единъ сѫбботенъ день пѫть.
13 И когато влѣзохѫ, възлѣзохѫ [ф]въ горницѫ-тѫ дѣто живѣехѫ [х]Петръ и Іаковъ и Іоаннъ и Андрей, Филиппъ и Ѳома, Варѳоломей и Матѳей, Іаковъ Алфеевъ
14 и [ц]Симонъ Зилотъ, и [ч]Іуда Іакововъ. [ш]Тѣ всичкы единодушно, [щ]съ жены-тѣ и Маріѭ майкѫ-тѫ Іисусовѫ, и [ъ]съ братія-та му, бѣхѫ непрѣстанно въ молитвѫ и моленіе.
15 И прѣзъ тыя дни станѫ Петръ по срѣдъ ученицы-тѣ, и рече: (а число-то на тѣзи които ся намѣрувахѫ тамо бѣше до сто
16 и двадесеть души;) Мѫжіе и братіе, трѣбуваше да ся испълни това писаніе, [ь]което прѣдрече Духъ Святый чрѣзъ уста-та Давидовы за Іудѫ, [ѣ]който станѫ води-
17 тель на тѣзи, които хванѫхѫ Іисуса. Защото [ю]бѣше причисленъ съ насъ, и зѣлъ
18 бѣ дѣлъ въ [я]тѫѭ службѫ. [ж]Той прочее спечали нивѫ [ѭ]отъ заплатѫ на *своѭ-тѫ* неправдѫ, и като паднѫ на очи-тѣ си просѣднѫ ся прѣзъ срѣдъ, и истекохѫ
19 всичкы-тѣ му чрѣва. И това станѫ извѣстно на всичкы-тѣ жители Іерусалимскы, така щото тая нива ся нарече по языкъ-тъ
20 имъ Акелдама, сирѣчь, Нива кръвна. Защото е писано въ книгѫ-тѫ на Псалмы-тѣ: [а]„Да бѫде жилище-то му пусто, и да нѣма който да живѣе въ него;“ и
21 [б]„Чинъ-тъ му другъ да земе.“ И тъй, отъ человѣцы-тѣ които ся нахождахѫ съ насъ прѣзъ всичко-то врѣме, въ което влизаше и излизаше между насъ Господь
22 Іисусъ, [в]Като начнѫ отъ крьщеніе-то Іоанново до день-тъ въ който ся [г]възнесе отъ насъ, единъ отъ тѣхъ трѣбва да бѫде съ насъ свидѣтель на въскрьсеніе-то му.
23 И поставихѫ двамина, Іосифа нарицаемаго [д]Варсава, (който ся наименова Іустъ),
24 и Матѳія, и помолихѫ ся и рекохѫ: Ты, Господи, [е]сърдцевѣдче на всичкы, покажи отъ тыя двама-та едного когото си избралъ,
25 [ж]Да земе дѣлъ-тъ на тѫзи службѫ и на апостолство-то, отъ което испаднѫ Іуда
26 за да отиде на свое то си мѣсто. И дадохѫ жрѣбія-та си, и паднѫ жрѣбіе-то на Матѳія, и счете ся съ единадесеть-тѣ апостолы.

ГЛАВА 2.

1 И когато настанѫ [а]день-тъ на Петдесетницѫ-тѫ, всичкы-тѣ бѣхѫ единодушно
2 *събрани* на едно. И [б]внезапу станѫ екотъ отъ небе-то, като че идѣше силно духаніе отъ вѣтръ, и [в]испълни всичкѫ-тѫ
3 кѫщѫ дѣто сѣдѣхѫ. И явихѫ имъ ся языци като огненны, които ся раздѣлявахѫ, и сѣднѫ на всякого отъ тѣхъ *по*
4 *единъ.* И [г]испълнихѫ ся всичкы съ Духа Святаго, и начнѫхѫ [д]да говорятъ чужды языцы, както Духъ-тъ имъ даваше
5 да говорятъ. А *тогава* имаше въ Іерусалимъ да живѣѭтъ Іудеи, человѣци благочестиви отъ всякой народъ що има подъ
6 небе-то. И щомъ ся расчу това събра ся народъ-тъ и смутихѫ ся; защото всякой единъ отъ тѣхъ чуяше гы да говорятъ не-
7 говъ-тъ языкъ. И смаяни всичкы чудѣхѫ ся, и думахѫ си единъ на другый: Ето, всичкы тѣзи които говорятъ не сѫ
8 ли [е]Галилеяне? И какъ ный *гы* чуемъ *да говорятъ* всякой по собственный-тъ нашъ
9 языкъ въ който смы родени, Парѳяне и Мидяне и Еламите, и които населяватъ Ме-
10 сопотаміѭ, Іудеѭ и Каппадокіѭ, Понтъ и Азіѭ, Фригіѭ и Памфиліѭ, Египетъ и Ливійскы-тѣ страны които сѫ около
11 Киринеѭ, и чужденци отъ Римъ, Іудеи и прозелити, Критяне и Арабе, чуемъ гы да говорятъ по наши-тѣ языцы величія-
12 та Божіи. И смаяни всичкы недоумѣвахѫ ся, и единъ другый си думахѫ: Какво ли
13 ще е това? А други *имъ* ся присмивахѫ и казувахѫ: Че сѫ пили много сладко вино.
14 А Петръ съ единадесеть-тѣ станѫ, възвыси гласъ-тъ си, и проговори имъ: Мѫжіе Іудеяне, и всинца които живѣете въ Іерусалимъ; това да знаете, и дайте вни-
15 маніе на мои-тѣ думы; Защото тѣзи не сѫ піяни, както вы мыслите; [ж]понеже е
16 третій часъ на день-тъ; Но това е рече-
17 но-то чрѣзъ пророка Іоиля: „И ще бѫде [з]въ послѣдни-тѣ дни, казува Богъ, [и]ще излѣѭ отъ мой-тъ Духъ на всякѫ плъть; и ще пророкуватъ сынове-тѣ ви и [і]дъщери-тѣ ви, и юноши-тѣ ваши видѣнія ще виждатъ, и старци-тѣ ваши съница
18 ще сънуватъ. И още прѣзъ оныя дни ще излѣѭ отъ Духа моего на рабы-тѣ мои и на рабыни-тѣ мои, и [к]ще пророчествуватъ.
19 И [л]ще покажѫ чудеса на небе-то

у Лук. 24; 52.
ф Гл. 9; 37, 39. 20; 8.
х Мат. 10; 2, 3, 4.
ц Лук. 6; 15.
ч Іуд. 1.
ш Гл. 2; 1, 46.
щ Лук. 23; 49, 55. 24; 10.
ъ Мат. 13; 55.
ь Псал. 41; 9. Іоан. 13; 18.
ѣ Лук. 22; 47. Іоан. 18; 3.
ю Мат. 10; 4. Лук. 6; 16.
я Ст. 25. Гл. 12; 25. 20; 24. 21; 19.
ж Мат. 27; 5, 7, 8.
ѭ Мат. 26; 15. 2 Пет. 2; 15.
а Псал. 69; 25.
б Псал. 109; 8.
в Мар. 1; 1.
г Ст. 9.
д Іоан. 15; 27. Ст. 8. Гл. 4; 33.
е Гл. 15; 22.
ж 1 Цар. 16; 7. 1 Лѣт. 28; 9. 29; 17. Іер. 11; 20. 17; 10. Гл. 15; 8. Отк. 2; 23.
з Ст. 17.

—

а Лев. 23; 15. Втор. 16; 9. Гл. 20; 16.
б Гл. 1; 14.
в Гл. 4; 31.
г Гл. 1; 5.
д Мар. 16; 17. Гл. 10; 46. 19; 6. 1 Кор. 12; 10, 28, 30. 13; 1. 14; 2 и дрг.
е Гл. 1; 11.
ж 1 Сол. 5; 7.
з Иса. 44; 3. Іез. 11; 19. 36; 27. Іоил. 2; 28, 29. Зах. 12; 10. Іоан. 7; 38.
и Гл. 10; 45.
і Гл. 21; 9.
к Гл. 21; 4. 9; 10. 1 Кор. 12; 10, 28. 14; 1 и дрг.
л Іоил. 2; 30, 31.

горѣ и знаменія долу на земѭ-тѫ, кръвь 20 и огнь и пара отъ дымъ. [м]Сълнце-то ще ся прѣвърне въ тьмнотѫ, и луна-та въ кръвь, прѣди да дойде великый-тъ и прѣ- 21 свѣтлый-тъ день Господень. И ще бѫде *че* всякой [н]който призове име-то Господне, 22 спасенъ ще бѫде.“ Мѫжіе Израиляне, послушайте тѣзи думы: Іисуса Назорянина, мѫжъ доказанъ вамъ отъ Бога [о]съсъ силы, чудеса и знаменія, които Богъ направи чрѣзъ него по срѣдъ васъ, както 23 и вы знаете, Него, [п]прѣдаденъ по прѣдопрѣдѣленѭ-тѫ волѭ и прѣдвѣденіе-то Божіе, вы като [р]хванѫхте, чрѣзъ рѫцѣ-тѣ на беззаконницы, *на кръстъ го* прико- 24 вахте и убихте: [с]Когото Богъ въскръси, като развърза болѣзни-тѣ на смърть-тѫ, понеже не бѣ възможно да бѫде държанъ 25 той отъ неѭ. Защото Давидъ казува за него: [т]„Гледахъ Господа прѣдъ себе си вынѫгы, понеже е отъ деснѫ-тѫ ми стра- 26 нѫ, да ся не поклатѭ. За това сърдце-то ми ся развесели, и зарадува ся языкъ-тъ ми; а още и плъть-та ми въ надеждѫ ще 27 почива; Защото нѣма да оставишь душѫ-тѫ ми въ адъ; нито ще оставишь прѣпо- 28 добный-тъ си да види истлѣніе. Изявилъ си ми пѫтища-та на животъ-тъ; съ лице- 29 то си ще мя испълнишь съ веселбѫ.“ Мѫжіе братіе, могѫ да ви кажѫ свободно за [у]Патріарха Давида, че умрѣ и погребенъ бы, и гробъ-тъ му е у насъ до днешній 30 день. И тъй понеже бѣше пророкъ, [ф]и знаяше че съ клѣтвѫ му ся заклѣ Богъ че отъ плодъ-тъ на неговы-тѣ чрѣсла по плъть ще въздигне Христа, да го постави 31 на прѣстолъ-тъ му, Прѣдвидѣ и говорй за въскрьсеніе-то Христово, че [х]не бы оставена душа-та негова въ адъ, нито 32 плъть-та му видѣ истлѣніе. [ц]Тогозь Іисуса въскръси Богъ, [ч]на което ный всин- 33 ца смы свидѣтели. И тъй [ш]като ся възнесе съ Божіѭ-тѫ десницѫ, и [щ]зѣ отъ Отца обѣщаніе-то на Святаго Духа, [ъ]излѣ 34 това което сега вы виждате и чуете. Защото Давидъ не е възлѣзлъ на небеса; 35 но той казува: [ы]„Рече Господь Господу моему: Сѣди отъ десно ми, Доклѣ положѫ врагове-тѣ твои подножіе на нозѣ-тѣ 36 ти.“ И тъй здраво да знае всичкый домъ Израилевъ, че тогозь Іисуса, когото вы распѣхте, [ь]Богъ е него направилъ Господь и помазанникъ.

37 *Това* като чухѫ тѣ, [ѣ]дойде сърдце-то имъ въ умиленіе, и рекохѫ на Петра и на другы-тѣ апостолы: Що да сторимъ, 38 мѫжіе братіе? И Петръ имъ рече: [ю]Покайте ся, и всякой отъ васъ да ся крьсти въ име-то Іисусъ Христова за прощеніе на грѣхове-тѣ; и ще пріемете 39 даръ-тъ на Святаго Духа. Защото обѣщаніе-то е на васъ, и [я]на чада-та ваши, и [ѫ]на всичкы далечны, колкото ще призове 40 Господь Богъ нашъ. И съ много другы рѣчи засвидѣтелствуваше, и прѣдумуваше *гы*, и казуваше: Избавѣте ся отъ тойзи 41 развращенъ родъ. И тъй тѣзи които пріяхѫ съ радость слово-то негово покрьстихѫ ся, и приложихѫ ся въ тойзи день до три хыляды души.

42 И [іѫ]прѣбѫдвахѫ непрѣстанно въ поученіе-то апостолско, и въ общеніе-то, и въ прѣломяваніе-то на хлѣбъ-тъ и въ мо- 43 литвы. И страхъ обзѣ всякѫ душѫ; и [а]много чудеса и знаменія бывахѫ чрѣзъ 44 апостолы-тѣ. И всичкы-тѣ вѣрующи бѣхѫ 45 наедно, и всичко [б]имахѫ общо, И стокѫ-тѫ и иманіе-то си продавахѫ и [в]расподѣляхѫ гы на всичкы, всякому споредъ 46 нуждѫ-тѫ що имаше. [г]И всякой день прѣбѫдвахѫ единодушно [д]въ храмъ-тъ, и [е]прѣломявахѫ хлѣбъ отъ кѫщѫ въ кѫщѫ, и пріимахѫ хранѫ съ радость и просто- 47 сърдечіе, Като хвалѣхѫ Бога, и [ж]бѣхѫ благопріятни на всичкый-тъ народъ: а [з]Господь всякой день прибавяше на церквѫ-тѫ спасаемы-тѣ.

ГЛАВА 3.

1 А Петръ и Іоаннъ наедно възлѣзувахѫ [а]въ храмъ-тъ въ врѣме-то на молитвѫ- 2 тѫ [б]по деветый часъ. И имаше нѣкой си [в]человѣкъ, който бѣ хромъ отъ утробѫ-тѫ на майкѫ си, та го *все* носяхѫ; когото *и* слагахѫ всякой день до врата-та на храмъ-тъ които ся наричахѫ Красны, [г]да проси милостынѭ отъ онѣзи които 3 влѣзувахѫ въ храмъ-тъ. Той като видѣ Петра и Іоанна когато щѣхѫ да влѣзѫтъ въ храмъ-тъ, попроси да земе милостынѭ. 4 А Петръ съ Іоанна взрѣ ся въ него, и 5 рече: Погледни ны. И той гы гледаше съ вниманіе, съ надеждѫ да земе нѣщо 6 отъ тѣхъ. И Петръ рече: Сребро и злато азъ нѣмамъ; но което имамъ, това ти да-

[м] Мат. 24; 29. Мар. 13; 24. Лук. 21; 25.
[н] Рим. 10; 13.
[о] Іоан. 3; 2. 14; 10, 11. Гл. 10; 38. Евр. 2; 4.
[п] Мат. 26; 24. Лук. 22; 22. 24; 44. Гл. 3; 18. 4; 28.
[р] Гл. 5; 30.
[с] Ст. 32. Гл. 3; 15. 4; 10. 10; 40. 13; 30, 34. 17; 31. Рим. 4; 24. 8; 11. 1 Кор. 6; 14. 15; 15. 2 Кор. 4; 14. Гал. 1; 1. Ефес. 1; 20. Кол. 2; 12. 1 Сол. 1; 10. Евр. 13; 20. 1 Пет. 1; 21.
[т] Псал. 16; 8.
[у] 3 Цар. 2; 10. Гл. 13; 36.
[ф] 2 Цар. 7; 12, 13. Псал. 132; 11. Лук. 1; 32, 69. Рим. 1; 3. 2 Тим. 2; 8.
[х] Псал. 16; 10. Гл. 13; 35.
[ц] Ст. 24.
[ч] Гл. 1; 8.
[ш] Гл. 5; 31. Фил. 2; 9. Евр. 10; 12.
[щ] Іоан. 14; 26. 15; 26. 16; 7, 13. Гл. 1; 4.
[ъ] Гл. 10; 45. Ефес. 4; 8.
[ы] Псал. 110; 1. Мат. 22; 44. 1 Кор. 15; 25. Ефес. 1; 20. Евр. 1; 13.
[ь] Гл. 5; 31.
[ѣ] Зах. 12; 10. Лук. 3; 10. Гл. 9; 6. 16; 30.
[ю] Лук. 24; 47. Гл. 3; 19.
[я] Іоил. 2; 28. Гл. 3; 25.
[ѫ] Гл. 10; 45. 11; 15, 18. 14; 27. 15; 3, 8, 14. Ефес. 2; 13, 17.
[іѫ] Ст. 46. Гл. 1; 14. Рим. 12; 12. Ефес. 6; 18. Кол. 4; 2. Евр. 10; 25.
[а] Мар. 16; 17. Гл. 4; 33. 5; 12.
[б] Гл. 4; 32, 34.
[в] Иса. 58; 7.
[г] Гл. 1; 14.
[д] Лук. 24; 53. Гл. 5; 42.
[е] Гл. 20; 7.
[ж] Лук. 2; 52. Гл. 4; 33. Рим. 14; 18.
[з] Гл. 5; 14. 11; 24.

—

[а] Гл. 2; 46.
[б] Псал. 55; 17.
[в] Гл. 14; 8.
[г] Іоан. 9; 8.

вамъ; [д]въ име-то на Іисуса Христа Назорянина, стани и ходи. 7 И като го хванѫ за деснѫ-тѫ рѫкѫ дигнѫ го; и тозь часъ утвьрдихѫ ся плѣсны-тѣ и глезны-тѣ му, 8 И [е]скочи та ся исправи и ходѣше; и влѣзе съ тѣхъ въ храмъ-тъ, та ходѣше и скачаше и славѣше Бога. 9 [ж]И видѣ го всичкый-тъ народъ че ходи и слави Бога. 10 И познавахѫ го че бѣ той [з]който сѣдѣше за милостынѭ при Красны-тѣ врата на храмъ-тъ; и останѫхѫ въ ужасъ и удивленіе голѣмо за това което ся бѣ случило нему.

11 И понеже исцѣленый-тъ хромъ ся не отдѣляше отъ Петра и Іоанна, всичкый-тъ народъ смаянъ стече ся при тѣхъ въ притворъ-тъ [и]нарицаемъ Соломоновъ. 12 А като видѣ Петръ, отговори народу: Мѫжіе Израиляне, що ся чудите за това? или що ся взирате на насъ, като че отъ своѭ силѫ или благочестіе смы сторили тогози да ходи? 13 [і]Богъ Авраамовъ, и Исааковъ и Іаковово, Богъ на отцы-тѣ наши, [к]прослави Сына своего Іисуса, когото [л]вы прѣдадохте, и [м]отрекохте ся отъ него прѣдъ Пилата, когато той бѣ рѣшилъ да *го* пусне. 14 Но вы ся отрекохте отъ [н]Святый-тъ и [о]Праведный-тъ, и испросихте да ви ся даде человѣкъ убійца. 15 А Началника на животъ-тъ убихте, [п]когото Богъ въскрьси отъ мьртвы-тѣ, и ный смы [р]на него свидѣтели. 16 [с]И чрѣзъ вѣрѫ-тѫ въ негово-то име, тогози когото гледате и познавате, негово-то име *го* укрѣпи; и тази вѣра, която е чрѣзъ него, даде му прѣдъ всинца вы това съвършенно здравіе. 17 И сега, братіе, знамъ че *вы* [т]по невѣдѣніе сторихте *това*, както и началници-тѣ ваши; 18 А Богъ, [у]което прѣдизвѣсти [ф]чрѣзъ уста-та на всичкы-тѣ си пророцы, че ще Христосъ да пострада, така го изврьши. 19 [х]Покайте ся и обърнѣте ся, да ся заличатъ грѣхове-тѣ ви, та да дойдѫтъ врѣмена утѣшителны отъ присѫтствіе-то Господне, 20 И да ви проводи прѣдпроповѣданнаго вамъ Іисуса Христа, 21 [ц]Когото трѣбва да пріеме небе-то до врѣме-то въ което ще ся [ч]възстанови всичко [ш]що е говорилъ Богъ отъ вѣка чрѣзъ уста-та на всичкы-тѣ святы свои пророцы. 22 Защото Моисей рече на отцы-тѣ: [щ]Господь Богъ вашъ ще въздигне вамъ отъ братія-та ваши пророкъ, като мене; него послу-23шайте во всичко щото ви рече; И всяка душа, която не послуша тогозь пророка, ще бѫде истрѣбена изъ народъ-тъ. 24 Още всичкы-тѣ пророци отъ Самуила и на сетнѣ, колкото сѫ говорили, прѣдвъзвѣстихѫ и тыя дни. 25 [ъ]Вы сте сынове на пророцы-тѣ, и на завѣтъ-тъ, който завѣща Богъ на отцы-тѣ наши, когато рече Аврааму: „[ы]И вси-тѣ племена на земѭ-тѫ въ твое-то сѣме ще ся благословятъ." 26 Богъ като въскрьси Сына своего Іисуса, [ь]до васъ най пьрво го [ѣ]проводи, да вы благослови, [ю]и да отвраща всякого отъ лукавства-та ваши.

ГЛАВА 4.

1 И когато тѣ говорѣхѫ народу, дойдохѫ вьрхъ тѣхъ священници-тѣ и войвода-та на храмъ-тъ, и Саддукеи-тѣ, 2 Които ся [а]жалувахѫ, защото учахѫ народъ-тъ, и проповѣдувахѫ чрѣзъ Іисуса въскрьсеніе-то отъ мьртвы-тѣ; 3 И възложихѫ на тѣхъ рѫцѣ, и турихѫ *гы* подъ стражѫ за утрѣ; 4 защото бѣше вече привечеръ. А мнозина отъ тѣзи които чухѫ слово-то повѣрувахѫ; и число-то на *повѣрувалы-тѣ* человѣцы стигнѫ до петь хиляды.

5 И на утринь-тѫ събрахѫ ся въ Іерусалимъ началници-тѣ имъ, и старѣйшины-тѣ 6 и книжници-тѣ, И пьрвосвященникъ-тъ [б]Анна и Каіафа и Іоаннъ и Александръ, и *всичкы* що бѣхѫ отъ пьрвосвященническый родъ. 7 И като гы исправихѫ на срѣдъ, пытахѫ гы: [в]Съ коѭ силѫ, или въ кое 8 име сторихте вы това? [г]Тогази Петръ, испълненъ Духомъ Святымъ рече имъ: Началници народни, и старѣйшины Израи-9леви, Понеже отъ насъ ся иска днесь отвѣтъ за едно благодѣяніе къмъ человѣкъ немощенъ, чрѣзъ какво бы той исцѣленъ; 10 Да знаете всинца вы и всичкый народъ Израилевъ, че [д]чрѣзъ име-то на Іисуса Христа Назорянина, когото вы распнѣхте, [е]когото Богъ въскрьси изъ мьртвы-тѣ, чрѣзъ него той стои прѣдъ васъ здравъ. 11 [ж]Той е камыкъ-тъ когото прѣнебрегнѫхте вы зидари-тѣ, който станѫ глава на ѫгль-12тъ. И чрѣзъ никого другыго [з]не быва спасеніе; защото нѣма подъ небе-то друго име да е дадено между человѣцы-тѣ, чрѣзъ което трѣбва да ся спасемъ.

13 А тѣ като гледахѫ Петрово-то и Іоан-

[д] Гл. 4; 10.
[е] Иса. 35; 6.
[ж] Гл. 4; 16, 21.
[з] Іоан. 9; 8.
[и] Іоан. 10; 23. Гл. 5; 12.
[і] Гл. 5; 30.
[к] Іоан. 7; 39. 12; 16. 17; 1.
[л] Мат. 27; 2.
[м] Мат. 27; 20. Мар. 15; 11. Лук. 23; 18, 20, 21. Іоан. 18; 40. 19; 15. Гл. 13; 28.
[н] Псал. 16; 10. Мар. 1; 24. Лук. 1; 35. Гл. 2; 27. 4; 27.
[о] Гл. 7; 52. 22; 14.
[п] Гл. 2; 24.
[р] Гл. 2; 32.
[с] Мат. 9; 22. Гл. 4; 10. 14; 9.
[т] Лук. 23; 34. Іоан. 16; 3. Гл. 13; 27. 1 Кор. 2; 8. 1 Тим. 1; 13.
[у] Лук. 24; 44. Гл. 26; 22.
[ф] Псал. 22. Иса. 50; 6. 53; 5 и дрг. Дан. 9; 26. 1 Пет. 1; 10, 11.
[х] Гл. 2; 38.
[ц] Гл. 1; 11.
[ч] Мат. 17; 11.
[ш] Лук. 1; 70.
[щ] Втор. 18; 15, 18, 19. Гл. 7; 37.
[ъ] Гл. 2; 39. Рим. 9; 4, 8. Гал. 3; 26.
[ы] Быт. 12; 3. 18; 18. 22; 18. 26; 4. 28; 14. Гал. 3; 8.
[ь] Мат. 10; 5. 15; 24. Лук. 24; 47. Гл. 13; 32, 33, 46.
[ѣ] Ст. 22.
[ю] Мат. 1; 21.

[а] Мат. 22; 23. Гл. 23; 8.
[б] Лук. 3; 2. Іоан. 11; 49. 18; 13.
[в] Исх. 2; 14. Мат. 21; 23. Гл. 7; 27.
[г] Лук. 12; 11, 12.
[д] Гл. 3; 6, 16.
[е] Гл. 2; 24.
[ж] Псал. 118; 22. Иса. 28; 16. Мат. 21; 42.
[з] Мат. 1; 21. Гл. 10; 43. 1 Тим. 2; 5, 6.

ново-то дързновеніе, и [и]разумѣхѫ че сѫ бескнижни и прости человѣци, чудѣхѫ ся, но познахѫ гы че сѫ были наедно
14 съ Іисуса. А като видѣхѫ исцѣленый-тъ человѣкъ че [і]стои съ тѣхъ, нѣмахѫ що
15 да рекѫтъ на срещѫ. И отъ какъ имъ повелѣхѫ да излѣзѫтъ вънъ отъ съборище-то, посовѣтувахѫ ся помежду си,
16 И говорѣхѫ: [к]Що да сторимъ на тѣзи человѣцы? защото, [л]явно е на всичкы които живѣѭтъ въ Іерусалимъ че знаменито чудо станѫ чрѣзъ тѣхъ, и не мо-
17 жемъ да речемъ че не е станѫло. Но за да ся не разнесе повече въ народъ-тъ, съсъ заплашваніе да имъ запрѣтимъ, да не говорятъ вече въ това име на никого
18 человѣка. И [м]повыкахѫ гы та имъ заръчахѫ да не продуматъ никакъ нито
19 да учатъ въ име-то Іисусово. А Петръ и Іоаннъ отговорихѫ имъ и рекохѫ: [н]Ако е праведно прѣдъ Бога да послушамы
20 васъ повече, а не Бога, сѫдѣте. [о]Защото ный не можемъ да не говоримъ това
21 [п]що смы видѣли и чули. А тѣ пакъ гы заплашихѫ и пуснѫхѫ гы, понеже не намѣрувахѫ нищо *за което* да гы накажѫтъ, [р]поради народъ-тъ; защото всичкы
22 славѣхѫ Бога [с]за това що быде. Защото человѣкъ-тъ, надъ когото станѫ това чудо на исцѣленіе-то, бѣше повече отъ четыридесеть годинъ.
23 И щомъ гы пуснѫхѫ, [т]дойдохѫ при свои-тѣ си, та извѣстихѫ *това* що имъ рекохѫ първосвященници-тѣ и старѣйшины-тѣ.
24 А тѣ като чухѫ, възвышихѫ единодушно гласъ къмъ Бога, и рекохѫ: Владыко, [у]ты си Богъ, който си направилъ небе-то и земѭ-тѫ и море-то, и
25 всичко що е въ тѣхъ, Който си реклъ чрѣзъ уста-та на Давида раба своего: [ф]Защо ся расфучахѫ язычници-тѣ, и на-
26 роды-тѣ прѣговарятъ суетны нѣща. Прѣдстанѫхѫ царіе-тѣ земни, и князове-тѣ ся събрахѫ на купъ, противъ Господа и про-
27 тивъ Помазанникъ-тъ неговъ. Защото [х]наистинѫ ся събрахѫ противъ [ц]святый-тъ твой отрокъ Іисуса, [ч]когото си помазалъ, Иродъ и Пилатъ Понтійскый, съсъ языч-
28 ницы-тѣ и народъ-тъ Израилевъ. [ш]Да сторятъ това което твоя-та рѫка и твоя-та воля е прѣдопрѣдѣлила да бѫде.
29 И нынѣ, Господи, погледни на тѣхны-тѣ заплашванія, и дай на твои-тѣ рабы [щ]да говорятъ
30 твое-то слово съсъ всяко дързновеніе, Ты като простирашь рѫкѫ-тѫ си на исцѣленіе, [ъ]да ставатъ знаменія и чудеса [ы]чрѣзъ име-то [ь]на святаго отрока твоего Іисуса.
31 И като ся помолихѫ, [ѣ]потресе ся мѣсто-то дѣто бѣхѫ събрани, и испълнихѫ ся всичкы Духомъ Святымъ, и [ю]проповѣдувахѫ слово-то Божіе съ дързновеніе.
32 А множество-то които бѣхѫ повѣрували имаше [я]едно сърдце и еднѫ душѫ; [ж]и ни единъ не казуваше за нѣщо отъ иманіе-то си че е негово; но всичко имахѫ
33 общо. И апостоли-тѣ [іж]съсъ силѫ голѣмѫ отдавахѫ [а]свидѣтелство-то за въскрьсеніе-то на Господа Іисуса, и [б]голѣма
34 благодать бѣ надъ всичкы тѣхъ. И никой отъ тѣхъ не бѣше въ лишеніе, [в]защото всичкы които бѣхѫ стопани на нивы, или на кѫщы, продавахѫ гы, и носѣхѫ
35 цѣнѫ-тѫ на продадено-то, И [г]слагахѫ ѭ при нозѣ-тѣ на апостолы-тѣ; и [д]раздаваше ся всякому споредъ колкото му трѣбваше.
36 Така Іосій нареченный отъ апостолы-тѣ Варнава (което ся тълкува сынъ утѣ-
37 шенія), Левитъ, родомъ Кипрянинъ, Който [е]имаше своѭ земѭ, продаде ѭ, и донесе пары-тѣ, и сложи *гы* прѣдъ нозѣ-тѣ на апостолы-тѣ.

ГЛАВА 5.

1 А нѣкой си человѣкъ на име Ананія съсъ
2 женѫ си Сапфирѫ, продаде стяжаніе, И утаи отъ цѣнѫ-тѫ, съсъ знаяніе-то и на женѫ си; [а]и донесе еднѫ часть и сложи
3 ѭ прѣдъ нозѣ-тѣ на апостолы-тѣ. А Петръ [б]рече: Ананіе, защо [в]испълни Сатана сърдце-то ти, да излъжешь Духа Святаго, и да утаишь отъ цѣнѫ-тѫ на нивѫ-тѫ?
4 Като стоеше *непродадено*, не бѣше ли твое? и като ся продаде, не бѣше ли въ твоѭ власть? Защо тури това нѣщо въ сърдце-то си? Не си реклъ лъжѫ на че-
5 ловѣцы, но на Бога. И като слушаше Ананія тѣзи думы, [г]паднѫ и издъхнѫ; и страхъ голѣмъ обзѣ всичкы които чуяхѫ
6 това. И станѫхѫ по млады-тѣ, [д]обвихѫ
7 го, и изнесохѫ та *го* погребохѫ. И като ся минахѫ около три часа, влѣзе и жена му безъ да знае това що бѣше ся слу-
8 чило. И Петръ ѝ отговори: Кажи ми, за толкозь ли продадохте нивѫ-тѫ? И тя
9 рече: Ей, за толкозь. А Петръ ѝ рече: Защо ся съгласихте [е]да искусите Духъ-тъ

и Мат. 11; 25. 1 Кор. 1; 27.
і Гл. 3; 11.
к Іоан. 11; 47.
л Гл. 3; 9, 10.
м Гл. 5; 40.
н Гл. 5; 29.
о Гл. 1; 8. 2; 32.
п Гл. 22; 15. 1 Іоан. 1; 1, 3.
р Мат. 21; 26. Лук. 20; 6, 19. 22; 2. Гл. 5; 26.
с Гл. 3; 7, 8.
т Гл. 12; 12.
у 4 Цар. 19; 15.
ф Псал. 2; 1.
х Мат. 26; 3. Лук. 22; 2. 23; 1, 8.
ц Лук. 1; 35.
ч Лук. 4; 18. Іоан. 10; 36.
ш Гл. 2; 23. 3; 18.
щ Ст. 13; 31. Гл. 9; 27. 13; 46. 14; 3. 19; 8. 26; 26. 28; 31. Ефес. 6; 19.
ъ Гл. 2; 43. 5; 12.
ы Гл. 3; 6, 16.
ь Ст. 27.
ѣ Гл. 2; 2, 4. 16; 26.
ю Ст. 29.
я Гл. 5; 12. Рим. 15; 5, 6. 2 Кор. 13; 11. Фил. 1; 27. 2; 2. 1 Пет. 3; 8.
ж Гл. 2; 44.
іж Гл. 1; 8.
а Гл. 1; 22.
б Гл. 2; 47.
в Гл. 2; 45.
г Ст. 37. Гл. 5; 2.
д Гл. 2; 45. 6; 1.
е Ст. 34, 35. Гл. 5; 1, 2.

—

а Гл. 4; 37.
б Числ. 30; 2. Втор. 23; 21. Екк. 5; 4.
в Лук. 22; 3.
г Ст. 10, 11.
д Іоан. 19; 40.
е Ст. 3. Мат. 4; 7.

Господень? Ето на врата-та нозѣ-тѣ на тѣзи що погребохѫ мѫжа ти, и тебе ще изнесѫтъ. 10 [ж]И паднѫ на часъ-тъ до нозѣ-тѣ му, и издъхнѫ; а като влѣзохѫ момци-тѣ намѣрихѫ ѭ мьртвѫ, и изнесохѫ ѭ, та ѭ погребохѫ при мѫжа й. 11 И голѣмъ страхъ [з]обзѣ всичкѫ-тѫ церквѫ, и всичкы които чуяхѫ това.

12 И пакъ [и]много знаменія и чудеса бывахѫ въ народъ-тъ чрѣзъ рѫцѣ-тѣ на апостолы-тѣ; ([і]и всичкы единодушно бѣхѫ 13 въ притворъ-тъ Соломоновъ. [к]А отъ другы-тѣ никой не смѣеше да ся прилѣпява при тѣхъ; [л]народъ-тъ обаче гы имаше 14 на почесть. И прилагахѫ ся повече вѣрующи въ Господа, множество мѫжіе и 15 жены;) Така щото износѣхѫ болны-тѣ по улицы-тѣ и слагахѫ гы на постелкы и на одрове, [м]да бы поне сѣнка-та Петрова, въ минуваніе-то му, да осѣни нѣкого 16 отъ тѣхъ. Събирахѫ ся още въ Іерусалимъ и множество отъ околны-тѣ градове, та носѣхѫ [н]болны и страждущы отъ нечисты духове, и всичкы получавахѫ исцѣленіе.

17 Тогазь [о]станѫ първосвященникъ-тъ, и всичкы които бѣхѫ съ него, що принадлѣжавахѫ на Саддукейскѫ-тѫ ересь, ис-18 пълнени съсъ зависть, И [п]турихѫ рѫцѣ на апостолы-тѣ, и затворихѫ гы въ об-19 щѫ-тѫ тьмницѫ. Но [р]ангелъ Господень прѣзъ нощь-тѫ отвори врата-та на тьм-20 ницѫ-тѫ, та гы изведе, и рече: Идѣте и застанѣте въ храмъ-тъ, та говорѣте на народа [с]всичкы-тѣ словеса на тойзи жи-21 вотъ. Тѣ като чухѫ *това* на сьмнуваніе влѣзохѫ въ храмъ-тъ и поучавахѫ. А [т]когато дойде първосвященникъ-тъ и които бѣхѫ съ него, свыкахѫ съборъ-тъ и всичко-то старѣйшинство на синове-тѣ Израилевы, и проводихѫ въ тьмницѫ-тѫ 22 да доведѫтъ *апостолы*-тѣ. Но слугы-тѣ като отидохѫ, не гы намѣрихѫ въ тьмницѫ-тѫ; и върнѫхѫ ся та извѣстихѫ, 23 И рекохѫ: Тьмницѫ-тѫ намѣрихмы заключенѫ твърдѣ здраво, и стражари-тѣ стоехѫ вънъ прѣдъ врата-та; а като отворихмы, не намѣрихмы никого вѫтрѣ. 24 И като чухѫ тѣзи думы священникъ-тъ и [у]войвода-та на храмъ-тъ и първосвященници-тѣ, въ недоумѣніе бѣхѫ за тѣхъ, 25 какво ще бѫде това. И дойде нѣкой си, та имъ извѣсти и каза: Ето тѣзи человѣци които турихте въ тьмницѫ-тѫ, стоятъ въ храмъ-тъ и поучаватъ народъ-тъ. 26 Тогази отиде войвода-та съсъ слугы-тѣ, и доведе гы, не на силѫ; [ф]защото ся боехѫ отъ народъ-тъ да гы не убіѭтъ 27 съ каменіе. И като гы доведохѫ, поставихѫ гы прѣдъ съборъ-тъ; и попыта гы 28 първосвященникъ-тъ, И рече: [х]Не ви ли заржчахмы и запрѣтихмы да не поучавате въ това име? И ето, напълнихте Іерусалимъ съ ваше-то поученіе, [ц]и искате да докарате върхъ насъ [ч]кръвь-тѫ на тогозь человѣка.

29 И отговори Петръ и апостоли-тѣ и рекохѫ: [ш]Подобава да ся покорявамы по-30 вече Богу, неже на человѣцы-тѣ. [щ]Богъ на отцы-тѣ наши въскръси Іисуса, когото вы убихте като го [ъ]повѣсихте на дръво. 31 [ы]Него Богъ съ десницѫ-тѫ си въздигнѫ за [ь]началникъ и [ѣ]спаситель, [ю]да даде покаяніе на Израиля, и прощеніе на грѣ-32 хове-тѣ. И въ тѣзи нѣща свидѣтели нему смы [я]ный, и Духъ Святый, [ѫ]когото Богъ даде на онѣзи които го слушатъ.

33 А [ѭ]тѣ като чухѫ *това* кѫсахѫ ся *отъ* 34 *ядъ*, и наговаряхѫ ся да гы убіѭтъ. Но Фарисей нѣкой си на име [а]Гамаліилъ, законоучитель, когото всичкый народъ почиташе, станѫ въ съборище-то, и заповѣда да извадятъ вънъ апостолы-тѣ за 35 малко врѣме. И рече имъ: Мѫжіе Израиляне, помыслѣте си добрѣ, какво ще 36 сторите върхъ тѣзи человѣцы. [б]Защото прѣди тѣзь дни повдигнѫ ся Ѳевда, и казуваше за себе си да е голѣмъ нѣкой си, при когото ся прилѣпихѫ до четыристотинъ души на четъ; който быде убитъ, и всичкы които му ся покорявахѫ раз-37 идохѫ ся и исчезнѫхѫ. Слѣдъ него ся повдигнѫ Іуда Галилеянинъ-тъ, въ врѣме-то на написаніе-то, и отвлѣче подирѣ си доста народъ; и той загынѫ, и всичкы които ся поведохѫ вслѣдъ него распър-38 снѫхѫ ся. И сега ви казувамъ, оттеглѣте ся отъ тѣзи человѣцы и оставѣте гы; защото това намѣреніе, или това дѣло, [в]ако е отъ человѣцы, ще ся разва-39 ли; [г]Ако ли е отъ Бога, не можете го развали: *пазѣте* да не бы да ся намѣри-40 те и [д]богопротивници. И послушахѫ го; и [е]повыкахѫ апостолы-тѣ, бихѫ гы и заржчахѫ имъ да не говорятъ въ име-то 41 Іисусово, и тъй гы пуснѫхѫ. А тѣ си отивахѫ отъ съборъ-тъ [ж]радостни, защото ся сподобихѫ да прѣтърпятъ бесчестіе за

[ж] Ст. 5.
[з] Ст. 5. Гл. 2; 43. 19; 17.
[и] Гл. 2; 43. 14; 3. 19; 11. Рим. 15; 19. 2 Кор. 12; 12. Евр. 2; 4.
[і] Гл. 3; 11. 4; 32.
[к] Іоан. 9; 22. 12; 42. 19; 38.
[л] Гл. 2; 47. 4; 21.
[м] Мат. 9; 21. 14; 36. Гл. 19; 12.
[н] Мар. 16; 17, 18. Іоан. 14; 12.
[о] Гл. 4; 1, 2, 6.
[п] Лук. 21; 12.
[р] Гл. 12; 7. 16; 26.
[с] Іоан. 6; 68. 17; 3. 1 Іоан. 5; 11.
[т] Гл. 4; 5, 6.
[у] Лук. 22; 4. Гл. 4; 1.
[ф] Мат. 21; 26.
[х] Гл. 4; 18.
[ц] Гл. 2; 23, 36. 3; 15. 7; 52.
[ч] Мат. 23; 35. 27; 25.
[ш] Гл. 4; 19.
[щ] Гл. 3; 13, 15. 22; 14.
[ъ] Гл. 10; 39. 13; 29. Гал. 3; 13. 1 Пет. 2; 24.
[ы] Гл. 2; 33, 36. Фил. 2; 9. Евр. 2; 10. 12; 2.
[ь] Гл. 3; 15.
[ѣ] Мат. 1; 21.
[ю] Лук. 24; 47. Гл. 3; 26. 13; 38. Ефес. 1; 7. Кол. 1; 14.
[я] Іоан. 15; 26, 27.
[ѫ] Гл. 2; 4. 10; 44.
[ѭ] Гл. 2; 37. 7; 54.
[а] Гл. 22; 3.
[б] Прит. 21; 30. Иса. 8; 10. Мат. 15; 13.
[в] Лук. 21; 15. 1 Кор. 1; 25.
[г] Гл. 7; 51. 9; 5. 23; 9.
[д] Гл. 4; 18.
[е] Мат. 10; 17. 23; 34. Мар. 13; 9.
[ж] Мат. 5; 12. Рим. 5; 3. 2 Кор. 12; 10. Фил. 1; 29. Евр. 10; 34. Іак. 1; 2. 1 Пет. 4; 13, 16.

42 негово-то име. И всякой день [з]не прѣстанувахѫ да учатъ и да благовѣствуватъ за Іисуса Христа, и [и]въ храмъ-тъ и по кѫщы-тѣ.

ГЛАВА 6.

1 И прѣзъ тыя дни [а]когато ся умножавахѫ ученици-тѣ, станѫ роптаніе [б]отъ Еллинисты-тѣ върхъ Евреи-тѣ, че [в]въ повседневно-то раздаваніе на потрѣбности-тѣ, тѣхны-тѣ вдовицы оставали непригледваны. 2 На това дванадесеть-тѣ свыкахѫ множество-то на ученицы-тѣ и рекохѫ: [г]Не е прилично намъ да оставимъ слово-то Божіе, и да слугувамы на трьпезы. 3 И тъй, братіе, виждте [д]та изберѣте отъ васъ си седмь душы свидѣтелствованы, испълнены съ Духъ Святъ и съ мудрость, които да поставимъ за тѫзи потрѣбѫ. 4 А [е]ный ще си останемъ въ молитвѫ-тѫ 5 и въ служеніе-то на слово-то. И угодно бы прѣдложеніе-то на всичко-то множество; и избрахѫ Стефана, [ж]мѫжъ испълненъ съ вѣрѫ и съ Духъ Святъ, и [з]Филиппа, и Прохора, и Никанора, и Тимона, и Пармена, и [и]Николая прозелитъ-6 тъ отъ Антіохіѭ, Които поставихѫ прѣдъ апостолы-тѣ; и *тѣ* ся [і]помолихѫ и [к]възложихѫ рѫцѣ на тѣхъ. 7 И [л]слово-то Божіе растѣше, и умножаваше ся число-то на ученицы-тѣ въ Іерусалимъ твърдѣ много; и много множество [м]отъ священницы-тѣ подчинявахѫ ся на вѣрѫ-тѫ.

8 А Стефанъ испълненъ съ вѣрѫ и силѫ, правѣше голѣмы чудеса и знаменія въ 9 народъ-тъ. И подигнѫхѫ ся нѣкои отъ съборище-то което ся казваше *съборище* на Ливертинцы-тѣ, и Киринейцы-тѣ, и Александрійцы-тѣ, и нѣкои отъ Киликіѭ, и Азіѭ, и прѣпирахѫ ся съсъ Стефана. 10 И [н]не можахѫ да устоятъ срещѫ мудрость-тѫ и духъ-тъ съ който говорѣше. 11 [о]Тогази подучихѫ человѣцы да казуватъ: Чухмы го да говори думы хулны про-12 тивъ Моисея и противъ Бога. И подсторихѫ народъ-тъ и старѣйшины-тѣ и книжницы-тѣ, и нападнѫхѫ, та го дръпнѫхѫ 13 и докарахѫ *го* на съборище-то, И прѣдставихѫ лъжливы свидѣтели, които казувахѫ: Тойзи человѣкъ не прѣстава да говори хулны думы противъ това свято 14 мѣсто и противъ законъ-тъ. [п]Защото го чухмы да казува, че тойзи Іисусъ Назорянинъ-тъ [р]ще развали това мѣсто, и ще измѣни обычаи-тѣ които прѣдаде намъ 15 Моисей. И всичкы които сѣдѣхѫ на съборъ-тъ, като ся вгледахѫ въ него, видѣхѫ лице-то му като лице на ангелъ.

ГЛАВА 7.

1 А първосвященникъ-тъ рече: Така ли е 2 това? А той рече: [а]Мѫжіе, братіе, и отци, слушайте: Богъ на славѫ-тѫ яви ся отцу нашему Аврааму, когато бѣше въ Месопотаміѭ, прѣди да ся засели въ Харранъ, 3 И рече му: „[б]Излѣзь отъ земіѭ-тѫ си и отъ сродство-то си, и дойди въ земіѭ-тѫ 4 коіѭто ще ти покажѫ.“ Тогазь [в]излѣзе отъ Халдейскѫ-тѫ земіѭ и засели ся въ Харранъ. И отъ тамъ слѣдъ умираніе-то на бащѫ му, прѣсели го въ тѫзи земіѭ 5 въ коіѭто вы сега живѣете. И не му даде наслѣдіе въ неіѭ, нито еднѫ стѫпкѫ отъ ногѫ, а [г]обѣща му ся да іѭ даде въ стяжаніе нему и на негово-то потомство слѣдъ него, когато *още* той нѣмаше чадо. 6 И рече *му* Богъ така: [д]Че негови-тѣ потомци ще бѫдѫтъ прѣселенци въ чуждѫ земіѭ, и ще гы направятъ *като* робіе, и ще *гы* притѣсняватъ [е]четыристотинъ го-7 дины. Но азъ, рече Богъ, ще сѫдіѭ тойзи народъ на който ще робуватъ; и подирь това ще излѣзнѫтъ и ще [ж]ми служатъ 8 на това мѣсто. И [з]даде му завѣтъ на обрѣзваніе-то; и [и]така роди Исаака, и обрѣза го въ осмый день; [і]и Исаакъ *роди* Іакова, [к]и Іаковъ дванадесеть-тѣ патріар-9 сы. А [л]патріарси-тѣ завидѣхѫ Іосифу, и продадохѫ *го* въ Египетъ; [м]Богъ обаче 10 бѣше съ него, И избави го отъ всичкы-тѣ му бѣды, [н]и даде му благодать и мудрость прѣдъ Фараона, царя Египетскаго който го постави управитель надъ Египетъ и 11 надъ всичкый си домъ. И [о]дойде гладъ надъ всичкѫ-тѫ земіѭ Египетскѫ и Ханаанскѫ, и скърбь голѣма; и отци-тѣ на-12 ши не намѣрувахѫ прѣхранѫ. А Іаковъ като [п]чу че има жито въ Египетъ, ис-13 прати първый пѫть отцы-тѣ наши: И [р]на вторый пѫть познанъ бы Іосифъ на братія-та си, и извѣстенъ станѫ Іосифовъ-тъ 14 родъ Фараону. И [с]проводи Іосифъ та призва бащѫ си Іакова, и [т]всичко-то си 15 сродство, седмдесеть и петь душы. [у]И

з Гл. 2; 46.
и Гл. 4; 20, 29.

—

а Гл. 2; 41. 4; 4. 5; 14. Ст. 7.
б Гл. 9; 29. 11; 20.
в Гл. 4; 35.
г Исх. 18; 17.
д Втор. 1; 13. Гл. 1; 21. 16; 2. 1 Тим. 3; 7.
е Гл. 2; 42.
ж Гл. 11; 24.
з Гл. 8; 5, 26. 21; 8.
и Отк. 2; 6, 15.
і Гл. 1; 24.
к Гл. 8; 17. 9; 17. 13; 3. 1 Тим. 4; 14. 5; 22. 2 Тим. 1; 6.
л Гл. 12; 24. 19; 20. Кол. 1; 6.
м Іоан. 12; 42.
н Лук. 21; 15. Гл. 5; 39. Исх. 4; 12. Иса. 54; 17.
о 3 Цар. 21; 10, 13. Мат. 26; 59, 60.
п Гл. 25; 8.
р Дан. 9; 26.

—

а Гл. 22; 1.
б Быт. 12; 1.
в Быт. 11; 31. 12; 4, 5.
г Быт. 12; 7. 13; 15. 15; 3, 18. 17; 8. 26; 3.
д Быт. 15; 13, 16.
е Исх. 12; 40. Гал. 3; 17.
ж Исх. 3; 12.
з Быт. 17; 9. 10; 11.
и Быт. 21; 2, 3, 4.
і Быт. 25; 26.
к Быт. 29; 31 и дрг. 30; 5 и дрг. 35; 18, 23.
л Быт. 37; 4, 11, 28. Псал. 105; 17.
м Быт. 39; 2, 21, 23.
н Быт. 41; 37. 42; 6.
о Быт. 41; 54.
п Быт. 42; 1.
р Быт. 45; 4, 16.
с Быт. 45; 9, 27.
т Быт. 46; 27. Втор. 10; 22.
у Быт. 46; 5.

слѣзе Іаковъ въ Египетъ, [ф]и умрѣ *тамъ*
16 той и отци-тѣ наши: И [х]прѣнесохѫ гы
въ Сихемъ, и положихѫ гы [ц]въ гробъ-тъ,
който купи Авраамъ съ цѣнѫ на сребро
17 отъ синове-тѣ на Еммора Сихемова. И
[ч]като наближаваше врѣме-то на обѣща-
ніе-то което Богъ съ клѣтвѫ ся обѣща
Аврааму, [ш]нарастнѫ народъ-тъ и умножи
18 ся въ Египетъ, Доклѣ настанѫ другъ
19 царь, който не знаеше Іосифа. Той съ
коварно мудруваніе върхъ нашій-тъ родъ,
притѣсни отцы-тѣ ни до толко щото [щ]да
хвърлятъ дѣца-та си, за да не оставатъ
20 живы. [ъ]Въ това врѣме ся роди Моисей,
и прѣкрасенъ [ы]бѣше прѣдъ Бога; и храни-
хѫ го три мѣсеца въ бащинъ-тъ му домъ.
21 А [ь]когато го хвърлихѫ, зѣ го Фараоно-
ва-та дъщеря, и отхрани го да бѫде не-
22 инъ сынъ. И наученъ бы Моисей на всич-
кѫ-тѫ Египетскѫ мудрость, и силенъ [ѣ]бѣ
23 словомъ и дѣломъ. И [ю]като навършаше
четыридесетѫ-тѫ годинѫ на възрасть-тѫ
си, дойде му на сърдце да иде да нагледа
24 братія-та си, сынове-тѣ Израилевы. И по-
неже видѣ нѣкого си *отъ тѣхъ* обиждане,
отбрани *го*, и стори отмъщеніе за притѣ-
25 сняемый-тъ като порази Египтянина. И
мысляше да ся свѣстятъ братія-та му че
Богъ чрѣзъ неговѫ рѫкѫ имъ дава из-
26 бавленіе; но тѣ ся не свѣстихѫ. На [я]у-
трѣшній-тъ день яви имъ ся когато *нѣкои*
отъ тѣхъ ся біяхѫ, и накара гы да ся
примирятъ, и рече: Человѣци, вы сте
братія; защо ся единъ другый обиждате?
27 А тойзи, който онеправдаваше ближній-
тъ си, отпѫди го, и рече: [ж]Кой тя по-
стави началникъ и сѫдникъ надъ насъ?
28 Да ли ищешь да убіешь и мене, както
29 уби вчера Египтянина? [іж]Тогазь Моисей
побѣгнѫ за тѫзи думѫ, и станѫ прѣсел-
никъ въ Мадіамскѫ-тѫ земѭ, дѣто добы
30 двама сынове. И [а]като ся испълнихѫ че-
тыридесеть години, яви му ся ангелъ Го-
споденъ въ пустынѭ-тѫ на Синайскѫ-тѫ
горѫ, въ срѣдъ огненъ пламыкъ на еднѫ
31 кѫпинѫ. А Моисей като видѣ, почуди ся
за видѣніе-то; и когато приближаваше за
да прѣгледа, дойде му гласъ отъ Господа:
32 „[б]Азъ сьмь Богъ на твои-тѣ отцы, Богъ
Авраамовъ, Богъ Исааковъ и Богъ Іако-
вовъ.“ И Моисей растреперанъ *отъ страхъ*
33 не смѣеше да гледа. [в]И рече му Господь:
Изуй обуща-та отъ нозѣ-тѣ си; защото
мѣсто-то на което стоишь, свята земя е.
34 [г]Видѣхъ, видѣхъ страданіе-то на мои-тѣ
людіе въ Египетъ, и чухъ въздышаніе-то
имъ, и слѣзохъ да гы избавѭ; и сега е-
35 ла, ще тя проводѭ въ Египетъ. Тогози
Моисея, когото не пріяхѫ и му рекохѫ:
Кой тя постави началникъ и сѫдникъ?
него Богъ [д]чрѣзъ рѫкѫ-тѫ на ангела,
който му ся яви въ кѫпинѫ-тѫ, проводи
36 за началникъ и избавитель. [е]Той гы из-
веде, [ж]като направи чудеса и знаменія
въ земѭ-тѫ Египетскѫ, [з]и въ Червено-то
море, [и]и въ пустынѭ-тѫ четыридесеть
37 години. Тойзи е Моисей който рече на
сынове-тѣ Израилевы: Господь Богъ вашъ
отъ братія-та ваши ще въздигне вамъ
[і]пророкъ като мене; [к]него да слушате;
38 [л]Тойзи е, който е былъ на събраніе-то въ
пустынѭ-тѫ наедно [м]съ ангела, който му
говорѣше на Синайскѫ-тѫ горѫ, още и съ
отцы-тѣ наши, който и [н]прія животворны
39 [о]словеса, да гы даде намъ; Комуто не
рачихѫ да бѫдѫтъ послушни наши-тѣ
отци, но го отпѫдихѫ, и съсъ сърдца-та
40 си повърнѫхѫ ся въ Египетъ, Когато
[п]рекохѫ на Аарона: Направи ни богове,
които да вървятъ прѣдъ насъ; защото
тойзи Моисей, който ны изведе изъ зе-
мѭ-тѫ Египетскѫ, не знаемъ що станѫ.
41 И прѣзъ онѣзи дни [р]направихѫ теле, и
принесохѫ жертвѫ идолу, и веселяхѫ ся
42 въ направы-тѣ на рѫцѣ-тѣ си. За това ся
[с]отвърнѫ Богъ и прѣдаде гы да служатъ
на небесно-то [т]воинство, както е писано
въ книгѫ-тѫ на пророцы-тѣ: [у]Доме Из-
раилевъ, четыридесеть години въ пусты-
нѭ-тѫ, закланія и жертвы ли ми прине-
43 сохте? Вы задигнѫхте шатъръ-тъ Моло-
ховъ, и звѣздѫ-тѫ на богъ-тъ си Ремфа-
на изображенія-та, които си направихте
да имъ ся кланяте; и азъ подалечь отъ
44 Вавилонъ ще вы прѣселѭ. Скинія-та на
свидѣтелство-то бѣше съ отцы-тѣ наши въ
пустынѭ-тѫ, както заповѣда онзи който
говорѣше на Моисея [ф]да ѭ направи по
45 образъ-тъ който бѣ видѣлъ; [х]Коѭто на-
ши-тѣ отци като пріяхѫ, внесохѫ ѭ съ
Іисуса *Навина* въ владѣнія-та на язычни-
цы-тѣ, [ц]които изгони Богъ изъ прѣдъ ли-
це-то на наши-тѣ отцы, до дни-тѣ на Да-
46 вида; [ч]Който намѣри благодать прѣдъ
Бога, [ш]и попроси да намѣри жилище за
47 Бога Іаковова. А [щ]Соломонъ му съгради

[ф] Быт. 49; 33. Исх. 1; 6.
[х] Исх. 13; 19. Іис. Нав. 24; 32.
[ц] Быт. 23; 16. 33; 19.
[ч] Быт. 15; 13. Ст. 6.
[ш] Исх. 1; 7, 8, 9. Псал. 105: 24, 25.
[щ] Исх. 1; 22.
[ъ] Исх. 2; 2.
[ы] Евр. 11; 23.
[ь] Исх. 2; 3 до 10.
[ѣ] Лук. 24; 19.
[ю] Исх. 2; 11, 12.
[я] Исх. 2; 13.
[ж] Лук. 12; 14. Гл. 4; 7.
[іж] Исх. 2; 15, 22. 4; 20. 18; 3, 4.
[а] Исх. 3; 2.
[б] Мат. 22; 32. Евр. 11; 16.
[в] Исх. 3; 5. Іис. Нав. 5; 15.
[г] Исх. 3; 7.
[д] Исх. 14; 19. Числ. 20; 16.
[е] Исх. 12; 41. 33; 1.
[ж] Исх. 7; 8; 9; 10; 11; 14; Псал. 105; 27.
[з] Исх. 14; 21, 27, 28, 29.
[и] Исх. 16; 1, 35.
[і] Втор. 18; 15, 18. Гл. 3; 22.
[к] Мат. 17; 5.
[л] Исх. 19; 3, 17.
[м] Иса. 63; 9. Гал. 3; 19. Евр. 2; 2.
[н] Исх. 21; 1. Втор. 5; 27, 31. 33; 4. Іоан. 1; 17.
[о] Рим. 3; 2.
[п] Исх. 32; 1.
[р] Втор. 9; 16. Псал. 106; 19.
[с] Псал. 81; 12. Іез. 20; 25, 39. Рим. 1; 24. 2 Сол. 2; 11.
[т] Втор. 4; 19. 17; 3. 4 Цар. 17; 16, 21; 3. Іер. 19; 13.
[у] Амос. 5; 25, 26.
[ф] Исх. 25; 40. 26; 30. Евр. 8; 5.
[х] Іис. Нав. 3; 14.
[ц] Неем. 9; 24. Псал. 44; 2. 78; 55. Гл. 13; 19.
[ч] 1 Цар. 16; 1. 2 Цар. 7; 1. Псал. 89; 19. Гл. 13; 22.
[ш] 3 Цар. 8; 17. 1 Лѣт. 22; 7. Псал. 132; 4, 5.
[щ] 3 Цар. 6; 1. 8; 20. 1 Лѣт. 17; 12. 2 Лѣт. 3; 1.

48 домъ. Но [в]Вышній не живѣе въ храмове
съ рѫкѫ направены, както казува про-
49 рокъ-тъ: [ы]Небе-то е прѣстолъ мой, а зе-
мя-та е подножіе на нозѣ-тѣ ми. Кой
храмъ ще съградите за мене? казува Го-
сподь; или кое мѣсто за моіѫ почивкѫ?
50 Всичко това не направи ли го моя-та рѫ-
51 ка? [ь]Твърдоглави и съ [ъ]необрѣзаны сърдца
и уши; вы всякога ся противите Духу
Святому: както бащи-тѣ ви, така и вы.
52 [ю]Кого отъ пророцы-тѣ не изгонихѫ от-
ци-тѣ ви? а още и убихѫ оныя които
прѣдизвѣстихѫ за идваніе-то [я]на тогова
Праведника, на когото вы сега станѫхте
53 прѣдатели и убійци; [ѫ]Вы които пріехте
законъ-тъ чрѣзъ служеніе-то ангелско, и
го не удържахте.
54 А тѣ като [ѭ]чуяхѫ това, кѫсахѫ имъ
ся сърдца-та *отъ ядъ*, и скърцахѫ съсъ
55 зѫбы на него. А *Стефанъ*, [а]испълненъ съ
Духъ Святъ, погледнѫ на небе-то и видѣ
славѫ-тѫ Божіѭ, и Іисуса че стоеше
56 отдесно на Бога; И рече: Ето, [б]виждамъ
небеса-та отворены, [в]и Сына человѣче-
57 скаго че стои отдесно на Бога. Но тѣ
като извыкахѫ съ гласъ голѣмъ, зату-
лихѫ си уши-тѣ, и единодушно ся впу-
58 снѫхѫ върхъ него. И като го [г]изведохѫ
вънъ изъ града, [д]хвърляхѫ върхъ него
каменіе. И [е]свидѣтели-тѣ сложихѫ дре-
хы-тѣ си при нозѣ-тѣ на нѣкой момъкъ
59 на име Савлъ. И хвърляхѫ каменіе върхъ
Стефана, който ся [ж]моляше и казуваше:
60 Господи Іисусе, [з]пріими духъ-тъ ми. И
като [и]колѣничи извыка съ гласъ голѣмъ:
[і]Господи, не имъ считай тойзи грѣхъ. И
това като рече заспа.

ГЛАВА 8.

1 А [а]Савлъ съизволяваше на убиваніе-то
му. И по това врѣме станѫ голѣмо го-
неніе противъ церквѫ-тѫ въ Іерусалимъ;
и [б]всичкы ся разидохѫ по Іудейскы-тѣ и
Самарійскы-тѣ мѣста, освѣнь апостолы-тѣ.
2 И нѣкои благоговѣйни человѣци погре-
бохѫ Стефана, и [в]направихѫ надъ него
3 голѣмъ плачъ и рыданіе. А [г]Савлъ пра-
вѣше голѣмѫ поврѣдѫ на церквѫ-тѫ,
понеже влѣзуваше въ всякѫ кѫщѫ, и
влачаше мѫжіе и жены, та гы прѣдава-
4 ше въ тьмницѫ. А [д]тѣзи които бѣхѫ ся
разышли, обхождахѫ и благовѣствувахѫ
слово-то.
5 И [е]Филиппъ слѣзе въ единъ Самарій-
скый градъ, и проповѣдуваше имъ Хри-
6 ста. И внимаваше народъ-тъ единодушно
на това което имъ говорѣше Филиппъ,
като чуяхѫ *всичкы* и виждахѫ знаменія-
7 та които правѣше. Защото нечисти-тѣ
духове, съ голѣмъ гласъ извыкувахѫ и
излѣзувахѫ [ж]отъ мнозина които гы има-
хѫ; и мнозина разслабенни и хроми ис-
8 цѣлени быхѫ. И станѫ радость голѣма
9 въ онзи градъ. А въ градъ-тъ отъ по на-
прѣдъ имаше нѣкой си человѣкъ на име
Симонъ, който правѣше [з]магіи, и омаю-
ваше народъ-тъ Самарійскый, като [и]ка-
зуваше себе си че е великъ нѣкой си:
10 На когото всичкы отъ малъкъ до голѣмъ
давахѫ вниманіе и казувахѫ: Тойзи е
11 велика-та сила Божія. И внимавахѫ на
него, по това че доста врѣме бѣше гы
12 омаювалъ съ магіи-тѣ *си*. Но когато по-
вѣрувахѫ въ Филиппа, който благовѣст-
вуваше [і]за царство-то Божіе, и за име-то
Іисусъ Христово, крыщавахѫ ся мѫжіе
13 и жены. И самъ си Симонъ повѣрова,
и покрьстенъ намѣрваше ся всякога при
Филиппа, и като гледаше че ставатъ
знаменія и чудеса голѣмы, удивяваше ся.
14 А като чухѫ апостоли-тѣ които бѣхѫ въ
Іерусалимъ, че Самарія пріе слово-то Бо-
15 жіе, проводихѫ имъ Петра и Іоанна, Кои-
то като слѣзохѫ, помолихѫ ся за тѣхъ,
16 [к]за да пріимѫтъ Духа Святаго. (Защото
[л]не бѣ слѣзалъ още ни на едного отъ тѣхъ
Духъ Святый, но [м]само бѣхѫ крьстени
17 [н]въ име-то Іисусъ Христово.) Тогазь [о]въз-
лагахѫ рѫцѣ на тѣхъ, и пріимахѫ Духа
18 Святаго. А като видѣ Симонъ че съ въз-
лаганіе-то на апостолскы-тѣ рѫцѣ ся да-
ваше Святый Духъ, принесе имъ сребро,
19 и казуваше: Дайте и на мене тѫзи власть,
щото върхъ когото възложѫ рѫцѣ, да
20 пріима Духа Святаго. А Петръ му рече:
Сребро-то ти съ тебе наедно въ погыбель
да бѫде; защото си [п]възмнѣлъ че [р]даръ-
21 тъ Божій съсъ сребро ся придобыва. Ты
нѣмашь часть нито дѣлъ въ това, защото
22 сърдце-то ти не е право прѣдъ Бога. За
то покай ся отъ тѫзи твоіѫ злобѫ, и
моли ся Богу, [с]дано бы ти ся простилъ
23 тойзи на сърдце-то ти помыслъ; Понеже

[в] 3 Цар. 8; 27. 2 Лѣт. 2; 6. 6; 18. Гл. 17; 24.
[ы] Иса. 66; 1, 2. Мат. 5; 34, 35. 23; 22.
[ь] Исх. 32; 9. 33; 3. Иса. 48; 4.
[ъ] Лев. 26; 41; Втор. 10; 16. Іер. 4; 4. 6; 10. 9; 26. Іез. 44; 9.
[ю] 2 Лѣт. 36; 16. Мат. 21; 35. 23; 34, 37. 1 Сол. 2; 15.
[я] Гл. 3; 14.
[ѫ] Исх. 20; 1. Гал. 3; 19. Евр. 2; 2.
[ѭ] Гл. 5; 33.
[а] Гл. 6; 5.
[б] Іез. 1; 1. Мат. 3; 16. Гл. 10; 11.
[в] Дан. 7; 13.
[г] 3 Цар. 21; 13. Лук. 4; 29. Евр. 13; 12.
[д] Лев. 24; 16.
[е] Втор. 13; 9, 10. 17; 7. Гл. 8; 1. 22; 20.
[ж] Гл. 9; 14.
[з] Псал. 31; 5. Лук. 23; 46.
[и] Гл. 9; 40. 20; 36. 21; 5.
[і] Мат. 5; 44. Лук. 6; 28. 23; 34.

—

[а] Гл. 7; 58. 22; 20.
[б] Гл. 11; 19.
[в] Быт. 23; 2. 50; 10. 2 Цар. 3; 31.
[г] Гл. 7; 58. 9; 1, 13, 21. 22; 4. 26; 10, 11. 1 Кор. 15; 9. Гал. 1; 13. Фил. 3; 6. 1 Тим. 1; 13.
[д] Мат. 10; 23. Гл. 11; 19.
[е] Гл. 6; 5.
[ж] Мар. 16; 17.
[з] Гл. 13; 6.
[и] Гл. 5; 36.
[і] Гл. 1; 3.
[к] Гл. 2; 38.
[л] Гл. 19; 2.
[м] Мат. 28; 19. Гл. 2; 38.
[н] Гл. 10; 48. 19; 5.
[о] Гл. 6; 6. 19; 6. Евр. 6; 2.
[п] Мат. 10; 8. Вижь 4 Цар. 5; 16.
[р] Гл. 2; 38. 10; 45. 11; 17.
[с] Дан. 4; 27. 2 Тим. 2; 25.

тя гледамъ че си [т]въ жьлчкж на горесть и въ свърскж на неправдж. 24 А отговори Симонъ и рече: [у]Молѣте ся вы за мене на Господа, да мя не постигне ни едно отъ тыя що рекохте. 25 Тѣ прочее като засвидѣтелствовахж и говорихж слово-то Господне, върнжхж ся въ Іерусалимъ, и на много Самарійскы села проповѣдахж евангеліе-то.

26 А ангелъ Господень говорй на Филиппа и рече: Стани и иди къмъ пладне, въ пжть-тъ който слѣзува отъ Іерусалимъ въ *градъ* Газж; той е пустъ. 27 И станж и отиде; и ето, человѣкъ отъ [ф]Еѳіопіж, скопецъ, велможа на Кандакіж Еѳіопскж-тж царицж, който бѣше надъ всичкж-тж нейнж хазнж; той [х]бѣ дошелъ въ Іерусалимъ да ся поклони; 28 И на вращаніе, като сѣдѣше на колесницж-тж си, 29 четѣше пророка Исаіж. А Духъ-тъ рече Филиппу: Пристжпи, и прилѣпи ся до 30 тжзи колесницж. И притече Филиппъ, и го чу като прочиташе пророка Исаіж, и рече: Разумѣвашь ли това което че- 31 тешь? А той рече: И какъ быхъ можалъ *да разумѣкъ*, ако мя не настави нѣкой? И покани Филиппа да възлѣзе и да сѣдне 32 съ него. А мѣсто-то на писаніе-то, което прочиташе, бѣше това: [ц]„Заведохж го като овцж на закланіе, и като агне безгласно прѣдъ тогози който го стриже, 33 така не отваря уста-та си. Въ негово-то униженіе отнѣ му ся сждба-та; а родъ-тъ му кой ще йскаже? защото ся зема жи- 34 вотъ-тъ му отъ земіж-тж.“ И отговори скопецъ-тъ и рече на Филиппа: *Кажи ми*, моліж ти ся, за кого казува това пророкъ-тъ? за себе си ли, или за дру- 35 гыго нѣкого? А Филиппъ отвори уста, [ч]и начнж отъ това писаніе, та му благо- 36 вѣсти Іисуса. И като вървѣхж въ пжть-тъ, дойдохж на еднж водж; и казува скопецъ-тъ: Ето вода; [ш]що мя въспира да 37 ся не крьстіж? И Филиппъ рече: [щ]Ако вѣрувашь отъ все сьрдце, можешь. А той отговори и рече: [ъ]Вѣрувамъ че Іисусъ 38 Христосъ е Сынъ Божій. И заповѣда да ся спре колесница-та; и слѣзохж и двама-та на водж-тж, Филиппъ и скопецъ-тъ, 39 и крьсти го. А когато излѣзохж изъ водж-тж, [ы]Духъ-тъ Господень грабнж Филиппа, и не го видѣ вече скопецъ-тъ; но отхождаше на пжть-тъ си радостенъ. 40 А Филиппъ ся намѣри въ Азотъ; и като прѣхождаше, проповѣдуваше евангеліе-то по всичкы-тѣ градове доклѣ дойде въ Кесаріж.

ГЛАВА 9.

1 А [а]Савлъ, като дыхаше още устрашаваніе и убійство вьрхъ ученицы-тѣ Госпо- 2 дни, отиде при първосвященника, И поиска отъ него писма до съборища-та въ Дамаскъ, че ако бы да намѣри нѣкои отъ тойзи пжть, мжжіе и жены, да гы 3 докара вързаны въ Іерусалимъ. И [б]на отиваніе когато наближаваше Дамаскъ, внезапу бльснж около него свѣтлина отъ 4 небе-то. И като паднж той на земіж-тж, чу гласъ, който му говорѣше: Савле, Савле, [в]защо мя гонишь? А *той* рече: Кой 5 си *ты*, Господи? И Господь му рече: Азъ сьмь Іисусъ когото ты гонишь; [г]не ти е 6 лесно да риташь срещж остенъ. А той растреперанъ и смаянъ рече: Господи, [д]що искашь да сторіж? И Господь му *рече:* Стани и влѣзь въ градъ-тъ, и ще 7 ти ся каже, що трѣбва да правишь. [е]А мжжіе-тѣ които го придружавахж като чуяхж гласъ-тъ а не виждахж никого, 8 стоехж като вцѣпени. И станж Савлъ отъ земіж-тж, и съ отворены очи не виждаше никого; и водѣхж го за ржкж, та го въ- 9 ведохж въ Дамаскъ. И три дни минж безъ да види, и не яде нито пи.

10 А въ Дамаскъ имаше единъ ученикъ на име [ж]Ананія, и рече му Господь во видѣніе: Ананіе. А той рече: Ето мя, Го- 11 споди. И Господь му *рече:* Стани, та иди на улицж-тж която ся казува Права, и попытай въ домъ-тъ на Іудж за *нѣкого си* на име Савлъ, [з]Тарсянинъ; защото ето 12 ся моли; И видѣ во видѣніе едного человѣка, именемъ Ананія, че влѣзе и тури 13 ржкж на него за да прогледа. И отвѣща Ананія: Господи, чухъ отъ мнозина за тогозь человѣка, [и]колко злины е сторилъ 14 на твои-тѣ святыи въ Іерусалимъ. И тука има власть отъ първосвященницы-тѣ да вьрже [і]всичкы които призыватъ твое-то 15 име. А Господь му рече: Иди, защото съсждъ избранъ ми е [к]той, да носи моето име прѣдъ [л]народы и [м]царіе, и прѣдъ 16 сынове-тѣ Израилевы: Защото [н]азъ ще му покажж *все* що има да пострада *за* име-то ми.

17 И [о]отиде Ананія и влѣзе въ кжщж-тж; [п]и като възложи ржцѣ на него, рече: Савле брате, Господь, Іисусъ, който ти

[т] Евр. 12; 15.
[у] Быт. 20; 7, 17. Исх. 8; 8. Числ. 21; 7. 3 Цар. 13; 6. Іов. 42; 8. Іак. 5; 16.
[ф] Соф. 3; 10.
[х] Іоан. 13; 20.
[ц] Иса. 53; 7, 8.
[ч] Лук. 24; 27. Гл. 18; 28.
[ш] Гл. 10; 47.
[щ] Мат. 28; 19. Мар. 16; 16.
[ъ] Мат. 16; 16. Іоан. 6; 69. 9; 35, 38. 11; 27. Гл. 9; 20. 1 Іоан. 4; 15. 5; 5, 13.
[ы] 3 Цар. 18; 12. 4 Цар. 2; 16. Іез. 3; 12, 14.

—

[а] Гл. 8; 3. Гал. 1; 13. 1 Тим. 1; 13.
[б] Гл. 22; 6. 26; 12. 1 Кор. 15; 8.
[в] Мат. 25; 40 и дрг.
[г] Гл. 5; 39.
[д] Лук. 3; 10. Гл. 2; 37. 16; 30.
[е] Дан. 10; 7. Гл. 22; 9, 26; 13.
[ж] Гл. 22; 12.
[з] Гл. 21; 39. 22; 3.
[и] Ст. 1.
[і] Ст. 21. Гл. 7; 59. 22; 16. 1 Кор. 1; 2. 2 Тим. 2; 22.
[к] Гл. 13; 2. 22; 21. 26; 17. Рим. 1; 1. 1 Кор. 15; 10. Гал. 1; 15. Ефес. 3; 7, 8. 1 Тим. 2; 7. 2 Тим. 1; 11.
[л] Рим. 1; 5. 11; 13. Гал. 2; 7, 8.
[м] Гл. 25; 22, 23. 26; 1 и дрг.
[н] Гл. 20; 23. 21; 11. 2 Кор. 11; 23.
[о] Гл. 22; 12, 13.
[п] Гл. 8; 17.

ся яви на пѫть-тъ по който ты идѣше
проводи мя за да прогледашь, и [р]да ся
18 испълнишь съ Духа Святаго. И тозь часъ
паднѫхѫ отъ очи-тѣ му като люспы, и
тутакси прогледа; и станѫ та ся кръсти;
19 А като похапнѫ, добы силѫ. И [с]прѣсѣдѣ
Савлъ нѣколко дни съ ученицы-тѣ въ Да-
20 маскъ. И отъ тозь часъ проповѣдуваше
по съборища-та Христа, [т]че той е Сынъ-
21 тъ Божій. И всичкы които *го* чуяхѫ, ди-
вѣхѫ ся и казувахѫ: [у]Не е ли тойзи
който погубваше въ Іерусалимъ тѣзи кои-
то призывахѫ това име? и тука за това
бѣ дошелъ, да гы закара вързаны при
22 първосвященницы-тѣ. А Савлъ ся укрѣпя-
ваше повече, и [ф]надпираше Іудеи-тѣ кои-
то живѣехѫ въ Дамаскъ, като доказува-
ше че тойзи е Христосъ.

23 И когато ся минѫхѫ нѣколко дни, [х]на-
24 говорихѫ ся Іудеи-тѣ да го убіѭтъ; И
това тѣхно наговаряніе станѫ [ч]извѣстно
на Савла; и вардѣхѫ порты-тѣ деня и
25 нощя, за да го убіѭтъ. Но ученици-тѣ
го зѣхѫ прѣзъ нощь и го [ч]спуснѫхѫ
26 прѣзъ стѣнѫ-тѫ съ кошче. И като [ш]дойде
Савлъ въ Іерусалимъ, стараеше ся да ся
придружи съ ученицы-тѣ; но всичкы ся
боехѫ отъ него, понеже не вѣрувахѫ че
27 е ученикъ. А [щ]Варнава го зѣ, та го до-
веде при апостолы-тѣ, и расказа имъ какъ
е видѣлъ Господа въ пѫть-тъ, и ще му е
говорилъ, [ъ]и какъ въ Дамаскъ е пропо-
вѣдувалъ съ дързновеніе въ име-то Іису-
28 сово. [ы]И вхождаше и исхождаше съ тѣхъ
въ Іерусалимъ, и дързновенно проповѣ-
29 дуваше въ име-то на Господа Іисуса; И
говорѣше и прѣпираше ся съ [ь]Еллинисты-
30 тѣ; [ѣ]а тѣ гледахѫ да го убіѭтъ. *Това*
като разумѣхѫ братія-та, свѣдохѫ го въ
31 Кесаріѭ и отпратихѫ го въ Тарсъ. И то-
газь по всичкѫ Іудеѭ и Галилеѭ и Са-
маріѭ [ю]церквы-тѣ имахѫ миръ, и нази-
давахѫ ся, и като ходѣхѫ въ страхъ Го-
сподень и съ утѣшеніе-то на Святаго Ду-
ха, умножавахѫ ся.

32 И станѫ когато Петръ [я]обхождаше
всичкы-тѣ, да слѣзе и до святы-тѣ кои-
33 то живѣехѫ въ Лиддѫ. И намѣри тамо
нѣкого человѣка на име Еней, който бѣ-
ше разслабенъ, и отъ осмь годины все
34 лѣжеше на постелкѫ. И рече му Петръ:
Енее, [ж]исцѣлява тя Іисусъ Христосъ; ста-
ни и постели си самъ си. И тозь часъ
35 станѫ. И видѣхѫ то всичкы които жи-
вѣехѫ въ Лиддѫ и [ѩ]въ Саронъ, които
ся [и]обърнѫхѫ къмъ Господа.

36 А въ Іоппіѭ имаше нѣкоя ученица
на име Тавиѳа, (което истълкувано ще
рече, Сърна:) тя бѣ испълнена съ [б]добры
37 дѣла и съ милостыни които правѣше. И
случи ся прѣзъ тѣзь дни тя да ся поболи
и да умре; и като ѭ окѫпахѫ турихѫ
38 ѭ [в]въ горницѫ. И понеже Лидда бѣше
близу до Іоппіѭ, ученици-тѣ като чухѫ
че Петръ е тамъ, проводихѫ до него
двама человѣцы, и молихѫ го да ся не
39 облѣни да дойде до тѣхъ. И станѫ Петръ
и отиде съ тѣхъ; и щомъ дойде, изведо-
хѫ го въ горницѫ-тѫ; и прѣдставихѫ
ся прѣдъ него всичкы-тѣ вдовицы, та
плачехѫ, и показувахѫ *му* ризы и дрехы
които *имъ* правѣше Сърна, когато бѣ съ
40 тѣхъ. А Петръ [г]испрати на вънъ всичкы-
тѣ, и [д]колѣничи та ся помоли, и ся о-
бърнѫ къмъ тѣло-то, и [е]рече: Тавиѳо,
стани. А тя отвори очи-тѣ си, и като ви-
41 дѣ Петра, сѣднѫ. А той ѝ подаде рѫкѫ
и ѭ исправи; повыка послѣ святы-тѣ
и вдовицы-тѣ, и прѣдстави ѭ *прѣдъ тѣхъ*
42 живѫ. И това станѫ извѣстно по всичкѫ
Іоппіѭ; [ж]и мнозина повѣрувахѫ въ Го-
43 спода. А *Петръ* прѣсѣдѣ доволно врѣме
въ Іоппіѭ у нѣкого си [з]Симона усмаря.

ГЛАВА 10.

1 Имаше пакъ нѣкой си человѣкъ въ Ке-
саріѭ на име Корнилій, стотникъ отъ
2 полкъ-тъ нарицаемый Италійскый, [а]Бла-
гочестивъ и [б]богобоязливъ съсъ всич-
кый-тъ си домъ, и раздаваше много ми-
лостыни на народъ-тъ, и моляше ся Богу
3 непрѣстанно. Около деветый часъ на день-
тъ той въ видѣніе [в]видѣ ясно ангела Бо-
жія, който влѣзе при него и рече му:
4 Корниліе. А той погледнѫ на него, и у-
плашенъ рече: Що е, Господи? И *ангелъ-
тъ* му рече: Твои-тѣ молитвы и твои-тѣ
милостыни възлѣзохѫ на поменъ прѣдъ
5 Бога. И сега проводи человѣцы въ Іоп-
піѭ, и призови Симона който ся нарича
6 Петръ. Той е гость у нѣкого си [г]Симона
усмаря, на когото кѫща-та е край мо-
ре-то; [д]той ще ти каже що трѣбва да
7 правишь. И като си отиде ангелъ-тъ който
говорѣше Корнилію, *той* повыква двамина
отъ слугы-тѣ си, и едного благочестивъ
война отъ тѣзи които ся намѣрувахѫ
8 всякога при него; И разсказа имъ всичко,
и проводи гы въ Іоппіѭ.

9 А на утринь-тѫ, когато тѣ пѫтувахѫ
и наближавахѫ градъ-тъ, часъ-тъ кѫдѣ

[р] Гл. 2; 4. 4; 31. 8; 17. 13; 52.
[с] Гл. 26; 20.
[т] Гл. 8; 37.
[у] Гл. 8; 3. Ст. 1. Гал. 1; 13, 23.
[ф] Гл. 18; 28.
[х] Гл. 23; 12. 25; 3. 2 Кор. 11; 26.
[ч] 2 Кор. 11; 32.
[ц] Іис. Нав. 2; 15. 1 Цар. 19; 12.
[ш] Гл. 22; 17. Гал. 1; 17; 18.
[щ] Гл. 4; 36. 13; 2.
[ъ] Ст. 20; 22.
[ы] Гал. 1; 18.
[ь] Гл. 6; 1. 11; 20.
[ѣ] Ст. 23. 2 Кор. 11; 26.
[ю] Вижь Гл. 8; 1.
[я] Гл. 8; 14.
[ж] Гл. 3; 6, 16. 4; 10.
[ѩ] 1 Лѣт. 5; 16.
[а] Гл. 11; 21.
[б] 1 Тим. 2; 10. Тит. 3; 8.
[в] Гл. 1; 13.
[г] Мат. 9; 25.
[д] Гл. 7; 60.
[е] Мар. 5; 41, 42. Іоан. 11; 43.
[ж] Іоан, 11; 4. 12; 11.
[з] Гл. 10; 6.

—

[а] Ст. 22. Гл. 8; 2. 22; 12.
[б] Ст. 35.
[в] Ст. 30. Гл. 11; 13.
[г] Гл. 9; 43.
[д] Гл. 11; 14.

шесть, Петръ, [в]възлѣзе на кѫщѫ-тѫ отъ
10 горѣ да ся помоли. И бѣше огладнѣлъ и
искаше да яде, а тѣ още като приготвяхѫ,
11 той дойде въ изстѫпленіе, [ж]И вижда небе-то
отворено и съсѫдъ като голѣмѫ
плащаницѫ, вързанѫ за четыри-тѣ края,
че слѣзуваше надъ него, и спущаше ся
12 къмъ земѭ-тѫ. Въ него имаше всякаквы
четвероногы земны, и звѣрове, и гадове,
13 и птицы небесны. И дойде му гласъ:
14 Стани, Петре, заколи и яждь. А Петръ
рече: Никакъ, Господи; [з]защото никога
не съмь ялъ нищо мърсно или нечисто.
15 И пакъ вторый пѫть му *дойде* гласъ:
[и]Което е Богъ очистилъ, ты за мърсно го
16 не считай. И това станѫ три пѫти; и
пакъ ся вдигнѫ съсѫдъ-тъ на небе-то.

17 И като ся недоумѣваше Петръ въ себе
си, що знаменуваше това видѣніе което
видѣ, ето, проводени-тѣ отъ Корнилія человѣци,
като бѣхѫ испытали Симоновѫ-
18 тѫ кѫщѫ, застанѭхѫ на врата-та; И повыкахѫ
та пытахѫ, тука ли е гость Си-
19 монъ нарицаемый Петръ. [і]И когато още
Петръ размышляваше за видѣніе-то, рече
му Духъ-тъ: Ето трима человѣци тя тър-
20 сятъ; Но [к]стани и слѣзь та иди съ тѣхъ
и никакъ ся не сумнявай, защото азъ гы
21 съмь проводилъ. И като слѣзе Петръ при
человѣцы-тѣ проводены-тѣ до него отъ
Корнилія, рече: Ето азъ съмь когото тър-
22 сите; за коѭ причинѫ дойдохте? А тѣ
рекохѫ: [л]Корнилій стотникъ, человѣкъ
праведенъ и богобоязливъ, и [м]свидѣтелствуванъ
отъ всичкый народъ Іудейскый,
пріе заповѣдь отъ Бога чрѣзъ единъ святъ
ангелъ да тя призове у дома си и да чуе
23 думы отъ тебе. Тогава гы покани вѫтрѣ,
и угости гы. И на утринь-тѫ Петръ излѣзе
съ тѣхъ, а съ него отидохѫ [н]и нѣкои
24 отъ братія-та, които бѣхѫ въ Іоппіѭ. И
на другый-тъ день влѣзохѫ въ Кесаріѭ;
а Корнилій гы очакуваше, като бѣ свикалъ
родниny-тѣ си и ближни-тѣ си пріятели.
25 И когато влѣзваше Петръ, Корнилій го
посрѣщнѫ, и паднѫ на нозѣ-тѣ му и по-
26 клони ся. А Петръ го дигнѫ и рече:
27 [о]Стани; и самъ азъ съмь человѣкъ. И като
ся разговаряше съ него, влѣзе и на-
28 мѣри многина събраны. И рече имъ: Вы
знаете [п]че не е простено на человѣкъ
Іудеянинъ да има сношеніе или да ся
сближава съ иноплеменникъ: [р]Богъ обаче
ми показа да не казувамъ ни на едного
29 человѣка мърсенъ или нечистъ. За това
и като мя повыкахте, дойдохъ безъ противорѣчіе;
и тъй пытамъ *вы* за коѭ при-
30 чинѫ мя призвахте? И Корнилій рече:
Прѣди четыри дена, до тойзи часъ държехъ
постъ, и часъ-тъ по деветь като ся
моляхъ *Богу* въ кѫщѫ-тѫ си, ето, [с]застанѫ
прѣдъ мене человѣкъ [т]въ свѣтло
31 облѣкло, И казува: Корниліе, [у]послушана
бы твоя-та молитва, и твои-тѣ [ф]милостыни
32 поменѫхѫ ся прѣдъ Бога; И тъй проводи
въ Іоппіѭ, и призови Симона който ся
нарича Петръ: той е гость въ домъ-тъ
на Симона усмаря при море-то; и той
33 като дойде ще ти говори. И на часъ-тъ
проводихъ до тебе; и ты добрѣ си сторилъ
че си дошелъ. Сега прочее ный всинца
прѣдстоимъ прѣдъ Бога, да чуемъ все
що ти е заповѣдано отъ Бога.

34 А Петръ отвори уста и рече: [х]Наистинѫ
35 разбирамъ че Богъ не гледа на лице; Но
[ц]во всякой народъ, онзи който му ся бои,
36 и дѣйствува правдѫ, пріятенъ му е. Слово-то
което проводи на сынове-тѣ Израилевы,
та *имъ* [ч]благовѣствуваше миръ чрѣзъ
Іисуса Христа; (той е Господь на всичкы);
37 [ш]*Това* слово вы знаете което станѫ по
всичкѫ Іудеѭ, като [щ]начнѫ отъ Галилеѭ,
слѣдъ кръщеніе-то което проповѣда
38 Іоаннъ: Какъ помаза [ъ]Богъ съ Духъ Святъ
и съсъ силѫ Іисуса отъ Назаретъ, който
обхождаше, правѣше благодѣянія и исцѣляваше
всичкы-тѣ насилованы отъ діавола;
39 [ы]защото Богъ бѣше съ него. И [ь]ный смы
свидѣтели на всичко що стори той въ Іудейскѫ-тѫ
земѭ и въ Іерусалимъ; [ѣ]ко-
40 гото убихѫ, повѣсивше на дърво. [ю]Него
Богъ въскрьси въ третій-тъ день, и по-
41 каза го явно, [я]Не на всичкый-тъ народъ,
но на насъ прѣдопрѣдѣлены-тѣ отъ Бога
свидѣтели, [ѫ]които ядохмы и пихмы съ
него наедно, слѣдъ като въскрьснѫ изъ
42 мъртвы-тѣ. И [ѭ]повелѣ ни да проповѣдувамы
на народа, и да засвидѣтелствувамы,
[а]че той е опрѣдѣленый-тъ отъ Бога Сѫд-
43 никъ [б]на живы-тѣ и мъртвы-тѣ. [в]Всичкы-тѣ
пророци свидѣтелствуватъ за него, че
всякой който повѣрува въ него, [г]чрѣзъ
негово-то име ще пріеме прощеніе на
грѣхове-тѣ *си*.

44 И когато още говорѣше Петръ тѣзи
думы, [д]слѣзе Духъ Святый на всичкы

в Гл. 11; 5 и дрг.
ж Гл. 7; 56. Отк. 19; 11.
з Лев. 11; 4. 20; 25. Втор. 14; 3, 7. Іез. 4; 14.
и Мат. 15; 11. Ст. 28. Рим. 14; 14. 17; 20. 1 Кор. 10; 25. 1 Тим. 4; 4. Тит. 1; 15.
і Гл. 11; 12.
к Гл. 15; 7.
л Ст. 1, 2 и дрг.
м Гл. 22; 12.
н Ст. 45. Гл. 11; 12.
о Гл. 14; 14, 15. Отк. 19; 10. 22; 9.
п Іоан. 4; 9. 18; 28. Гл. 11; 3. Гал. 2; 12, 14.
р Гл. 15; 8, 9. Ефес. 3; 6.
с Гл. 1; 10.
т Мат. 28; 3. Мар. 16; 5. Лук. 24; 4.
у Ст. 4 и дрг. Дан. 10; 12.
ф Евр. 6; 10.
х Втор. 10; 17. 2 Лѣт. 19; 7. Іов. 34; 19. Рим. 2; 11. Гал. 2; 6. Ефес. 6; 9. Кол. 3; 25. 1 Пет. 1; 17.
ц Гл. 15; 9. Рим. 2; 13, 27. 3; 22, 29. 10; 12, 13. 1 Кор. 12; 13. Гал. 3; 28. Ефес. 2; 13, 18. 3; 6.
ч Иса. 57; 19. Ефес. 2; 14, 16, 17. Кол. 1; 20.
ш Мат. 28; 18. Рим. 10; 12. 1 Кор. 15; 27. Ефес. 1; 20, 22. 1 Пет. 3; 22. Отк. 17; 14. 19; 16.
щ Лук. 4; 14.
ъ Лук. 4; 18. Гл. 2; 22. 4; 27. Евр. 1; 9.
ы Іоан. 3; 2.
ь Гл. 2; 32.
ѣ Гл. 5 30.
ю Гл. 2; 24.
я Іоан. 14; 17, 22. Гл. 13; 31.
ѫ Лук. 24; 30, 43. Іоан. 21; 13.
ѭ Мат. 28; 19, 20. Гл. 1; 8.
а Іоан. 5; 22, 27. Гл. 17; 31.
б Рим. 14; 9. 10. 2 Кор. 5; 10. 2 Тим. 4; 1. 1 Пет. 4; 5.
в Иса. 53; 11. Іер. 31; 34. Дан. 9; 24. Мих. 7; 18. Зах. 13; 1. Мал. 4; 2. Гл. 26; 22.
г Гл. 15; 9. 26; 18. Рим. 10; 11. Гал. 3; 22.
д Гл. 4; 31. 8; 15, 16, 17. 11; 15.

45 които слушахѫ слово-то. И [е]смаяхѫ ся вѣрни-тѣ що бѣхѫ отъ обрѣзаны-тѣ, които бѣхѫ дошли съ Петра, [ж]че даръ-тъ на Святаго Духа ся излѣ и на язычницы-тѣ;
46 Защото гы чуяхѫ да говорятъ языцы,
47 и да величаѭтъ Бога. Тогази отговори Петръ: Може ли нѣкой да възбрани водѫ-тѫ да ся не крьстятъ и тѣзи които
48 пріяхѫ Духа Святаго [з]както и ный? [и]И заповѣда да ся крьстятъ [і]въ име-то Господне. Тогази му ся примолихѫ да прѣсѣди нѣколко дена *у тѣхъ*.

ГЛАВА 11.

1 И чухѫ апостоли-тѣ и братія-та които бѣхѫ въ Іудеѭ, че и язычници-тѣ пріяхѫ
2 слово-то Божіе. И когато възлѣзе Петръ въ Іерусалимъ, прѣпирахѫ ся съ него
3 [а]тѣзи *които бѣхѫ* отъ обрѣзаны-тѣ, И казувахѫ: Че при необрѣзаны человѣцы си
4 [б]влѣзлъ [в]и ялъ си съ тѣхъ. А Петръ начнѫ и излагаше имъ [г]наредъ станѫлото
5 и казуваше: [д]Азъ бѣхъ на молитвѫ въ градъ-тъ Іоппіѭ; и въ изстѫпленіе видѣхъ видѣніе, единъ съсѫдъ като голѣмѫ плащаницѫ *вързанѫ* за четыри-ти краища слѣзуваше, и спущаше ся отъ
6 небе-то, и дойде даже до мене. Въ него като ся вгледвахъ, разсматряхъ и видѣхъ четвероногы земны, и звѣрове, и гадове,
7 и птицы небесны. И чухъ гласъ който ми казуваше: Петре, стани, заколи и яждь.
8 И рѣкохъ: Никакъ, Господи; защото никога не е влѣзло въ уста-та ми нищо
9 мьрсно или нечисто. И отговори ми вторый пѫть гласъ-тъ отъ небе-то: Което е Богъ очистилъ, ты за мьрсно го не считай.
10 И това станѫ до три пѫти, и пакъ
11 ся дрѫпнѫ всичко на небе-то. И ето, на сѫщій-тъ часъ, трима человѣци пристигнѫхѫ прѣдъ кѫщѫ-тѫ въ коѭто бѣхъ,
12 проводени отъ Кесаріѭ до мене. И [е]рече ми Духъ-тъ да идѫ съ тѣхъ и никакъ да ся не сумнявамъ; а съ мене наедно дойдохѫ и [ж]шестима-та тѣзи братія, и
13 влѣзохмы въ кѫщѫ-тѫ на человѣка. И [з]каза ни, какъ видѣлъ ангела въ кѫщѫ-тѫ си, че застанѫлъ и му реклъ: Проводи человѣцы въ Іоппіѭ, и призови Си-
14 мона който ся нарича Петръ. Той ще ти каже думы, чрѣзъ които ще ся спасешь
15 ты и всичкый-тъ твой домъ. И когато начнѫхъ да говорѭ, Духъ Святый слѣзе
16 на тѣхъ, [и]както и на насъ испьрво. Тогази смыслихъ рѣчь-тѫ Господнѭ, какъ казуваше: [і]Іоаннъ е крьстилъ съ водѫ, а [к]вы ще ся крьстите Духомъ Святымъ.
17 [л]И тъй понеже даде Богъ равенъ даръ и на тѣхъ, които повѣрувахѫ въ Господа *нашего* Іисуса Христа, както и намъ, [м]азъ кой бѣхъ щото да могѫ да въспрѫ Бога?
18 Това като чухѫ, мълкнѫхѫ си, и славѣхѫ Бога и казувахѫ: [н]И на язычницы-тѣ прочее даде Богъ покаяніе за животъ.
19 И тъй [о]распрьснѫти-тѣ отъ гоненіе-то, което станѫ по *смьрть-тѫ на* Стефана, прѣминѫхѫ до Финикіѭ и Кипръ и Антіохіѭ, и никому другыму не проповѣ-
20 дувалѫ слово-то тъкмо на Іудеи-тѣ. И отъ тѣхъ имаше нѣкои человѣци Кипряне и Киринейци, които, като влѣзохѫ въ Антіохіѭ, говорѣхѫ [п]на Еллинисты-тѣ, и
21 благовѣствувахѫ *имъ* Господа Іисуса. И рѫка-та Господня [р]бѣше съ тѣхъ; и много множество повѣровахѫ и [с]обърнѫхѫ ся
22 къмъ Господа. И чу ся дума-та за тѣхъ въ уши-тѣ на церквѫ-тѫ въ Іерусалимъ, и пратихѫ [т]Варнавѫ да прѣмине до Ан-
23 тіохіѭ. И той като дойде и видѣ Божіѭ-тѫ благодать, възрадова ся, и [у]подканяше всичкы-тѣ да прѣбѫдватъ въ Господа
24 съ постоянно сьрдце. Понеже той бѣше человѣкъ добръ и [ф]испълненъ съ Духъ Святъ и съ вѣрѫ: и [х]приложи ся къмъ
25 Господа доволно народъ. Тогава излѣзе Варнава [ц]до Тарсъ да търси Савла, и като го намѣри, доведе го въ Антіохіѭ.
26 И като ся събирахѫ въ церквѫ-тѫ цѣлѫ годинѫ, научихѫ доволно народъ; и най пьрво въ Антіохіѭ ученици-тѣ ся наименовахѫ Христіяни.
27 И прѣзъ тѣзи дни [ч]слѣзохѫ пророци
28 отъ Іерусалимъ въ Антіохіѭ. И станѫ единъ отъ тѣхъ на име [ш]Агавъ, и назначи Духомъ, че има да бѫде голѣмъ гладъ по всичкѫ вселеннѫѭ, който и станѫ во
29 врѣме-то на Клавдія Кесаря. За това ученици-тѣ отредихѫ всякой отъ тѣхъ споредъ състояніе-то си да проводятъ [щ]помощь на братія-та които живѣехѫ въ
30 Іудеѭ: [ѣ]Което и сторихѫ и ѭ испратихѫ до презвитеры-тѣ чрѣзъ рѫкѫ-тѫ на Варнавѫ и Савла.

ГЛАВА 12.

1 Въ онова врѣме царь Иродъ прострѣ рѫцѣ да стори зло на нѣкои отъ церквѫ-тѫ.
2 И уби съ мечь [а]Іакова Іоанновъ-тъ братъ.

е Ст. 23.
ж Гл. 11; 18. Гал. 3; 14.
з Гл. 11; 17. 15; 8, 9. Рим. 10; 12.
и 1 Кор. 1; 17.
і Гл. 2; 38. 8; 16.

—

а Гл. 10; 45. Гал. 2; 12.
б Гл. 10; 28.
в Гал. 2; 12.
г Лук. 1; 3.
д Гл. 10; 9 и дрг.
е Іоан. 16; 13. Гл. 10; 19. 15; 7.
ж Гл. 10; 23.
з Гл. 10; 30.
и Гл. 2; 4.
і Мат. 3; 11. Іоан. 1; 26, 33. Гл. 1; 5. 19; 4.
к Иса. 44; 3. Іоил. 2; 28. 3; 18.
л Гл. 15; 8, 9.
м Гл. 10; 47.
н Рим. 10; 12, 13. 15; 9, 16.
о Гл. 8; 1.
п Гл. 6; 1. 9; 29.
р Лук. 1; 66. Гл. 2; 47.
с Гл. 9; 35.
т Гл. 9; 27.
у Гл. 13; 43. 14; 22.
ф Гл. 6; 5.
х Ст. 21. Гл. 5; 14.
ц Гл. 9; 30.
ч Гл. 2; 17. 13; 1. 15; 32. 21; 9. 1 Кор. 12; 28. Ефес. 4; 11.
ш Гл. 21; 10.
щ Рим. 15; 26. 1 Кор. 16; 1. 2 Кор. 9; 1.
ѣ Гл. 12; 25.

—

а Мат. 4; 21. 20; 23.

3 И като видѣ че е угодно на Іудеи-тѣ, приложи да улови и Петра; ([б]а бѣхѫ дни-тѣ на бесквасны-тѣ хлѣбове;) 4 [в]Когото хванѫ, и хвьрли въ тьмницѫ, и прѣдаде *го* на четыри четворицы войны да го вардятъ, съ намѣреніе да го изведе прѣдъ народъ-тъ подирь Пасхѫ-тѫ. 5 И тъй Петра вардѣхѫ въ тьмницѫ-тѫ, а отъ церквѫ-тѫ ставаше усердна молба къмъ Бога за него.

6 И когато щѣше Иродъ да го изведе, прѣзъ тѫзи нощь Петръ спѣше между двама войны, вързанъ съ двѣ вериги, и стражари прѣдъ врата-та вардѣхѫ тьмницѫ-тѫ. 7 И ето, [г]ангелъ Господень прѣдстанѫ, и свѣтлина осія стаіѫ-тѫ; и *ангелъ-тъ* като побута Петра по ребра-та, разбуди го, и рече *му:* Ставай скоро; и спаднѫхѫ веригы-тѣ отъ рѫцѣ-тѣ му. 8 И рече му ангелъ-тъ: Опаши ся, и обуй сандалія-та си; и стори така: и казува му: Облѣчи дрехѫ-тѫ си, и ела вслѣдъ мене. 9 И *Петръ* излѣзе и отиваше вслѣдъ него, и [д]не знаеше че е истинно това което ставаше отъ ангела, но мысляше си [е]че видѣніе види. 10 А като прѣминѫхѫ първѫ-тѫ стражѫ и вторѫ-тѫ, дойдохѫ до желѣзны-тѣ врата, които водятъ къмъ градъ-тъ, [ж]и тѣ имъ ся отворихѫ отъ самосебе си; и *отъ тамъ* като излѣзохѫ, изминѫхѫ еднѫ улицѫ, и тутакси ангелъ-тъ отстѫпи отъ него. 11 И Петръ дойде въ себе си и рече: Сега наистинѫ знаіѫ, че [з]Господь проводи ангела своего, и [и]мя избави изъ рѫкѫ-тѫ Иродовѫ, и отъ всичко-то очакваніе на Іудейскый-тъ народъ. 12 И като си помысли, [і]дойде въ кѫщѫ-тѫ на Маріѭ майкѫ-тѫ [к]на Іоанна, нарицаемаго Марка, дѣто имаше мнозина събрани та ся [л]моляхѫ *Богу.* 13 И когато похлопа Петръ на пѫтны-тѣ врата, пристѫпи една слугыня на име Рода да послуша *кой е.* 14 И щомъ позна Петровъ-тъ гласъ, отъ радость не отвори врата-та, но завтече ся и даде извѣстіе че Петръ стои прѣдъ врата-та. 15 А тѣ ѝ рекохѫ: Ты си луда; но тя подтвърдяваше че *това що имъ казува* е така. 16 А тѣ думахѫ: Неговъ-тъ [м]ангелъ е. А Петръ стоеше та хлопаше; и като отворихѫ, видѣхѫ го и смаяхѫ ся. 17 И като имъ [н]помаха съ рѫкѫ да мълчатъ, расказа имъ какъ го изведе Господь изъ тьмницѫ-тѫ; и рече: Извѣстѣте това на Іакова и на братія-та. А той излѣзе та отиде на друго мѣсто. 18 А като сьмнѫ, станѫ голѣмо смущеніе между войны-тѣ, кѫдѣ ся дѣнѫ Петръ. 19 И като го потърси Иродъ и *го* не намѣри, испыта стражары-тѣ и повелѣ да гы погубятъ; а *той* слѣзе отъ Іудеѭ въ Кесаріѭ и *тамъ* живѣеше.

20 А Иродъ бѣше много гнѣвенъ на Тиряны-тѣ и Сидоняны-тѣ; и тѣ дойдохѫ единодушно при него, и като убѣдихѫ Власта, постелникъ-тъ царевъ, просѣхѫ миръ; защото тѣхна-та [о]область ся храняше отъ царевѫ-тѫ. 21 И въ единъ отреденъ день Иродъ, облѣченъ въ царскѫ одеждѫ, сѣднѫ на прѣстолъ-тъ, и говорѣше имъ всенародно. 22 А народъ-тъ възгласяваше: *Това е* гласъ Божій а не человѣческый. 23 И на часъ-тъ го [п]порази ангелъ Господень, защото [р]не въздаде славѫ-тѫ на Бога, и изѣденъ быде отъ червеи и умрѣ.

24 А [с]слово-то Божіе растѣше и умножаваше ся. 25 А Варнава и Савлъ, като свършихѫ службѫ-тѫ си, върнѫхѫ ся отъ Іерусалимъ *въ Антіохіѭ,* и [т]зѣхѫ съсъ себе си [у]Іоанна нарицаемаго Марка.

ГЛАВА 13.

1 А въ церквѫ-тѫ която бѣше [а]въ Антіохіѭ имаше нѣкои си пророци и учители, [б]Варнава и Симеонъ нарицаемый Нигеръ, и [в]Луцій Киринеянинъ, и Манаинъ въспитаный-тъ наедно съ Ирода четверовластника, и Савлъ. 2 И когато служахѫ тѣ Господу и постѣхѫ, рече Духъ Святый: [г]Отдѣлѣте ми Варнавѫ и Савла на работѫ-тѫ [д]на коіѭто сьмь гы призвалъ. 3 [е]Тогази като постихѫ и ся помолихѫ, възложихѫ на тѣхъ рѫцѣ и *гы* испратихѫ. 4 И така тѣ проводени отъ Духа Святаго слѣзохѫ въ Селевкіѭ, и отъ тамъ отплувахѫ [ж]въ Кипръ. 5 И когато бѣхѫ въ Саламинъ, [з]проповѣдувахѫ слово-то Божіе въ Іудейскы-тѣ съборища; и имахѫ за слугѫ [и]Іоанна. 6 И като прѣминѫхѫ *всичкый* островъ до Пафа, [і]намѣрихѫ нѣкого си магесника, лъжовенъ пророкъ Іудеянинъ на име Варіисусъ, 7 Който бѣше съ исправника Сергія Павла, человѣка разумнаго. Той *Сергій* повыка Варнавѫ и Савла, и поиска да чуе слово-то Божіе. 8 [к]Но магесникъ-тъ Елима (защото така ся тълкува негово-то име), противѣше имъ ся, и стараеше ся да развърне исправника отъ вѣрѫ-тѫ. 9 Но Савлъ, който *ся наричаше* и Павелъ, [л]испълни ся съ Духъ

б Исх. 12; 14, 15. 23; 15.
в Іоан. 21; 18.
г Гл. 5; 19.
д Псал. 126; 1.
е Гл. 10; 3, 17. 11; 5.
ж Гл. 16; 26.
з Псал. 34; 7. Дан. 3; 28. 6; 22. Евр. 1; 14.
и Іов. 5; 19. Псал. 33; 18, 19. 34; 22. 41; 2. 97; 10. 2 Кор. 1; 10. 2 Пет. 2; 9.
і Гл. 4; 23.
к Гл. 15; 37.
л Ст. 5.
м Быт. 48; 16. Мат. 18; 10.
н Гл. 13; 16. 19; 33. 21; 40.
о 3 Цар. 5; 9, 11. Іез. 27; 17.
п 1 Цар. 25; 38. 2 Цар. 24; 17.
р Псал. 115; 1.
с Иса. 55; 11. Гл. 6; 7. 19; 20. Кол. 1; 6.
т Гл. 13; 5, 13. 15; 37.
у Ст. 12.

—

а Гл. 11; 27. 14; 26. 15; 35.
б Гл. 11; 22 до 26.
в Рим. 16; 21.
г Чисх. 8; 14. Гл. 9; 15. 22; 21. Рим. 1; 1. Гал. 1; 15. 2; 9.
д Мат. 9; 38. Гл. 14; 26. Рим. 10; 15. Ефес. 3; 7. 8. 1 Тим. 2; 7. 2 Тим. 1; 11. Евр. 5; 4.
е Гл. 6; 6.
ж Гл. 4; 36.
з Ст. 46.
и Гл. 12; 25. 15; 37.
і Гл. 8; 9.
к Исх. 7; 11. 2 Тим. 3; 8.
л Гл. 4; 8.

10 Святъ, вгледа ся въ него, И рече: О ты испълненый съсъ всякж лъжж и съсъ всякакво коznодѣйство, [м]сыне діаволскый, враже на всякж правдж, нѣма ли да прѣстанешь отъ да развращавашь правы-тѣ пжтища Господни? 11 И нынѣ ето, [н]ржката Господня е върхъ тебе, и ще бждешь слѣпъ, и нѣма да виждашь слънце-то до врѣме. И на часъ-тъ нападнж на него помрачаваніе и тъмнина; и луташе ся и търсѣше да го води нѣкой за ржкж. 12 Тогази като видѣ исправникъ-тъ това що станж, смая ся на ученіе-то Господне и повѣрува.

13 И като ся отвезохж отъ Пафа Павелъ и дружина-та му, дойдохж въ Пергж Памфилійскж; а [о]Іоаннъ ся отлжчи отъ тѣхъ и върнж ся въ Іерусалимъ. 14 А тѣ заминжхж отъ Пергж, и стигнжхж въ Антіохіж Писидійскж, и въ сжбботный-тъ день [п]влѣзохж въ съборище-то и сѣднжхж. 15 И [р]слѣдъ прочитаніе-то на законъ-тъ и пророцы-тѣ, началници-тѣ на съборище-то проводихж до тѣхъ та *имъ* рекохж: Мжжіе, братіе, [с]ако имате *нѣкое* слово за увѣщаніе на народъ-тъ, кажѣте. 16 И станж Павелъ та [т]помаха съ ржкж и рече: Мжжіе Израиляне, и [у]*вы* които ся боите отъ Бога, слушайте. 17 Богъ на тойзи (Израилскый) народъ [ф]избра отцы-тѣ наши, и възвиси народъ-тъ, когато бѣхж [х]прѣселенци въ земіж-тж Египетскж; и [ц]съ мышцж высокж изведе гы изъ неіж. 18 И до [ч]четыридесеть години гы води и храни въ пустыніж-тж. 19 И [ш]като истрѣби седмь народа въ Ханаанскж-тж земіж, [щ]раздѣли имъ въ наслѣдіе тѣхнж-тж земіж. 20 И слѣдъ това, около четыристотинъ и петдесеть години, [ъ]даде *имъ* сждници [ы]до пророка Самуила. 21 [ь]И напоконъ поискахж царь, и даде имъ Богъ Саула сына Кисова, мжжъ отъ племе-то Веніаминово, четыридесеть години: 22 И [ѣ]него като отмахнж, [ю]въздигнж имъ за царь Давида, за когото рече и свидѣтелствова: [я]Намѣрихъ Давида Іессеевъ, [ѫ]человѣкъ по мое-то сърдце, който ще испълни всичкы-тѣ ми щѣнія. 23 [ѭ]Отъ негово-то потомство Богъ [а]споредъ обѣщаніе-то си въздигнж на Израиля [б]Спаситель Іисуса, 24 [в]Отъ какъ проповѣда Іоаннъ, прѣди негово-то идваніе крьщеніе-то на покаяніе на всичкый-тъ Израилскый народъ. 25 И когато свършаше Іоаннъ поприще-то *си*, казуваше: [г]Кого мя имате да сьмь? не сьмь азъ; но ето, иде вслѣдъ мене онзи, комуто не сьмь достоинъ да развържж обувкж-тж на нозѣ-тѣ. 26 Мжжіе, братіе, сынове отъ Авраамовый родъ, и които между васъ ся боятъ отъ Бога, [д]вамъ ся проводи слово-то на това спасеніе. 27 Защото жители-тѣ Іерусалимскы, и тѣхни-тѣ началници, [е]като не познахж него, и *не разумѣхж* [ж]прочитаемы-тѣ всякж сжбботж пророческы изреченія, [з]испълнихж *гы*, като *го* осждихж; 28 [и]И безъ да намѣрятъ ни еднж винж за смърть, [і]изыскахж отъ Пилата да го убіе. 29 И [к]като свършихж всичко що бѣ писано за него, [л]снѣхж *го* отъ дърво-то и положихж *го* въ гробъ. 30 Но [м]Богъ го въскрьси отъ мъртвы-тѣ. 31 И [н]той въ продълженіе на много дни ся являваше на тѣзи които бѣхж възлѣзли съ него наедно [о]отъ Галилеіж въ Іерусалимъ, и [п]които сж негови свидѣтели прѣдъ народъ-тъ. 32 И ный ви благовѣствувамы че обѣщаніе-то [р]което станж на отцы-тѣ ни, Богъ го испълни на насъ тѣхны-тѣ чада, като въскрьси Іисуса. 33 Както е писано и въ вторый-тъ Псаломъ: [с]Сынъ мой си ты, азъ днесь тя родихъ. 34 А че го е въскрьсилъ отъ мъртвы-тѣ, безъ да има да ся враща вече въ истлѣніе-то, казува така: [т]Ще ви дамъ милости-тѣ *обѣщаны-тѣ* на Давида вѣрно. 35 За това и въ другый *Псаломъ* казува: [у]Нѣма да оставишь прѣподобнаго твоего да види истлѣніе. 36 Защото Давидъ като послужи на Божіе-то изволеніе въ свой-тъ си родъ, [ф]прѣстави ся, и приложи ся при отцы-тѣ си, и видѣ истлѣніе. 37 А тойзи когото Богъ въскрьси, не видѣ истлѣніе. 38 И така извѣстно да бжде вамъ, мжжіе братіе, че [х]чрѣзъ него ся проповѣдува вамъ прощеніе на грѣхове-тѣ; 39 И [ц]отъ всичко що не сте могли да ся оправдаете чрѣзъ законъ-тъ Моисеовъ, чрѣзъ него всякой който вѣрува оправдава ся. 40 И така гледайте да не дойде на васъ речено-то отъ [ч]пророцы-тѣ: 41 Виждте, прѣзиратели, и почудѣте ся и исчезнѣте; защото азъ вършж работж на ваше-то врѣме, работж коіжто

м Мат. 13; 38. Іоан. 8; 44. 1 Іоан. 3; 8.
н Исх. 9; 3. 1 Цар. 5; 6.
о Гл. 15; 38.
п Гл. 16; 13. 17; 2. 18; 4.
р Лук. 4; 16. Ст. 27.
с Евр. 13; 22.
т Гл. 12; 17.
у Ст. 26, 42, 43. Гл. 10; 35.
ф Втор. 7; 6, 7.
х Исх. 1; 1. Псал. 105; 23, 24. Гл. 7; 17.
ц Исх. 6; 6. 13; 14, 16.
ч Исх. 16; 35. Числ. 14; 33, 34. Псал. 95; 9, 10. Гл. 7; 36.
ш Втор. 7; 1.
щ Іис. Нав. 14; 1, 2. Псал. 78, 55.
ъ Сжд. 2; 16.
ы 1 Цар. 3; 20.
ь 1 Цар. 8; 5. 10; 1.
ѣ 1 Цар. 15; 23, 26, 28. 16; 1. Осія 13; 11.
ю 1 Цар. 16; 13. 2 Цар. 2; 4. 5; 3.
я Псал. 89; 20.
ѫ 1 Цар. 13; 14. Гл. 7; 46.
ѭ Иса. 11; 1. Лук. 1; 32, 69. Гл. 2; 30. Рим. 1; 3.
а 2 Цар. 7; 12. Псал. 132; 11.
б Мат. 1; 21. Рим. 11; 26.
в Мат. 3; 1. Лук. 3; 3.
г Мат. 3; 11. Мар. 1; 7. Лук. 3; 16. Іоан. 1; 20, 27.
д Мат. 10; 6. Лук. 24; 47. Ст. 46. Гл. 3; 26.
е Лук. 23; 34. Гл. 3; 17. 1 Кор. 2; 8.
ж Ст. 14, 15. Гл. 15; 21.
з Лук. 24; 20, 44. Гл. 26; 22. 28; 23.
и Мат. 27; 22. Мар. 15; 13, 14. Лук. 23; 21, 22. Іоан. 19; 6, 15.
і Гл. 3; 13, 14.
к Лук. 18; 31. 24; 44. Іоан. 19; 28, 30, 36, 37.
л Мат. 27; 59. Мар. 15; 46. Лук. 23; 53. Іоан. 19; 38.
м Мат. 28; 6. Гл. 2; 24. 3; 13, 15, 26. 5; 30.
н Мат. 28; 16. Гл. 1; 3. 1 Кор. 15; 5, 6, 7.
о Гл. 1; 11.
п Гл. 1; 8. 2; 32. 3; 15. 5; 32.
р Быт. 3; 15. 12; 3. 22; 18. Гл. 26; 6. Рим. 4; 13. Гал. 3; 16.
с Псал. 2; 7. Евр. 1; 5. 5; 5.
т Иса. 55; 3.
у Псал. 16; 10. Гл. 2; 31.
ф 3 Цар. 2; 10. Гл. 2; 29.
х Іер. 31; 34. Дан. 9; 24. Лук. 24; 47. 1 Іоан. 2; 12.
ц Иса. 53; 11. Рим. 3; 28. 8; 3. Евр. 7; 19.
ч Иса. 29; 14. Авв. 1; 5.

нѣма да повѣрувате, ако ви каже нѣкой.
42 И когато излѣзувахѫ изъ съборище-то Іудейско, язычници-тѣ гы моляхѫ да проповѣдатъ и тѣмъ тѣзи думы до сѫбботѫ.
43 И когато ся разиде съборъ-тъ, мнозина отъ Іудеи-тѣ и отъ благочестивы-тѣ прозелиты тръгнѫхѫ вслѣдъ Павла и Варнавѫ; които като ся разговаряхѫ съ тѣхъ [ш]убѣждавахѫ гы да прѣбѫдватъ [щ]въ Божіѭ-тѫ благодать.
44 И въ идущѫ-тѫ сѫбботѫ събра ся токо речи всичкый-тъ градъ да чуѭтъ слово-то Божіе. 45 А Іудеи-тѣ като видѣхѫ събраный-тъ народъ, испълнихѫ ся отъ зависть, и съ противорѣчіе и хулы [э]говорѣхѫ противъ това което Павелъ казуваше. 46 Но Павелъ и Варнава дързновенно говорѣхѫ и рекохѫ: [ы]Нуждно бѣ първомъ вамъ да ся проповѣда слово-то Божіе; [ь]но понеже го отхвърляте, и сами себе си имате недостойны за вѣчный животъ, [ъ]ето обращамы ся къмъ [ю]язычницы-тѣ; 47 Защото така ни заповѣда Господь: Положихъ тя за свѣтило на язычницы-тѣ да бѫдешь за спасеніе до послѣдній-тъ край на земіѭ-тѫ. 48 И язычници-тѣ като чуяхѫ, радувахѫ ся и славѣхѫ слово-то Господне; [я]и повѣрувахѫ всичкы които бѣхѫ отредени за вѣчный животъ. 49 И слово-то Господне ся распростираше по всичкѫ тѫзи странѫ. 50 А Іудеи-тѣ подсторихѫ набожны-тѣ и почтенны-тѣ жены, и първы-тѣ въ градъ-тъ, и [ѫ]повдигнѫхѫ гоненіе върхъ Павла и Варнавѫ, и гы испѫдихѫ отъ прѣдѣлы-тѣ си. 51 А [ѭ]тѣ отръсихѫ на тѣхъ и прахъ-тъ отъ нозѣ-тѣ си, и дойдохѫ въ Иконіѭ. 52 И ученици-тѣ ся [а]испълняхѫ съ радость и съ Духъ Святъ.

ГЛАВА 14.

1 А въ Иконіѭ тѣ влѣзохѫ наедно въ съборище-то Іудейско, и говорихѫ така щото много множество Іудеи и Еллини повѣрувахѫ. 2 А неповѣрували-тѣ Іудеи подигнѫхѫ и раздразнихѫ душы-тѣ на язычницы-тѣ върхъ братія-та. 3 Но и тѣй тѣ доста врѣме прѣсѣдѣхѫ и проповѣдувахѫ съ дързновеніе въ Господа, [а]който свидѣтелствуваше за слово-то на своѭ-тѫ благодать, и даваше да ставатъ знаменія и чудеса чрѣзъ тѣхны-тѣ рѫцѣ. 4 И раздвои ся множество-то въ градъ-тъ; и едни бѣхѫ съ Іудеи-тѣ, а другы [б]съ апостолы-тѣ. 5 И когато станѫ стремленіе отъ язычницы-тѣ и отъ Іудеи-тѣ съ началницы-тѣ имъ, [в]да гы обесчестятъ и да гы убіѭтъ съ каменіе, 6 Тѣ ся усѣтихѫ, и [г]прибѣгнѫхѫ въ Ликаонскы-тѣ градове, въ Листрѫ и 7 Дервіѭ, и въ околны-тѣ *имъ* мѣста, И тамо проповѣдувахѫ евангеліе-то.
8 А въ Листрѫ [д]бѣше нѣкой си человѣкъ, немощенъ въ нозѣ-тѣ си и хромъ отъ утробѫ-тѫ на майкѫ си, който сѣдѣше и 9 никога не бѣ стѫпилъ. Той слушаше Павла като говорѣше; а *Павелъ* щомъ го изгледа, [е]и видѣ че има вѣрѫ за да получи 10 исцѣленіе, Рече съ голѣмъ гласъ: [ж]Стани правъ на нозѣ-тѣ си. И скачаше и хо- 11 дѣше. А народъ-тъ като видѣ това което стори Павелъ, възвысихѫ гласъ-тѣ си, и казувахѫ по Ликаонскы: [з]Богове-тѣ уподобени на человѣцы слѣзохѫ при насъ. 12 И наричахѫ Варнавѫ, Юпитеръ, а Павла, Меркурій, понеже той началствуваше въ 13 слово-то. И жрецъ-тъ на Юпитеровъ-тъ *идолъ* що бѣше прѣдъ градъ-тъ имъ, приведе юнцы, и *донесе* вѣнцы на врата-та, и наедно съ народъ-тъ [и]ищѣше да прине- 14 се жертвѫ. *Това* като чухѫ апостоли-тѣ Варнава и Павелъ, [і]раздрахѫ дрехы-тѣ си, и скочихѫ въ срѣдъ народъ-тъ, та 15 выкахѫ, И казувахѫ: О мѫжіе, [к]защо правите това? [л]и ный смы подобострастни вамъ человѣци, и проповѣдувамы ви, да ся обърнете отъ [м]тѣзи суетны *идолы* [н]къмъ Бога живаго, [о]който е сътворилъ небе-то и земіѭ-тѫ и море-то, и всичко що има 16 въ тѣхъ. [п]Който въ прѣминѫлы-тѣ родове оставилъ бѣ всичкы-тѣ народы да ходятъ 17 по свои-тѣ пѫтища; [р]Ако и да не е оставилъ себе си несвидѣтелствуванъ, понеже е правилъ добрины, и [с]давалъ ни е дъждове отъ небе-то и плодоносны врѣмена, и напълнувалъ е съ хранѫ и веселбѫ 18 сърдца-та ни. И това като казувахѫ, едвамъ въспрѣхѫ народы-тѣ, да имъ не принесѫтъ жертвѫ.
19 Между това [т]дойдохѫ Іудеи отъ Антіохіѭ и Иконіѭ, които убѣдихѫ народъ-тъ, [у]та бихѫ Павла съ каменіе, и го извлѣкохѫ вънъ изъ градъ-тъ, като 20 го възмнѣхѫ че е умрѣлъ. А когато го обыколихѫ ученици-тѣ, станѫ та влѣзе въ градъ-тъ; и на утринь-тѫ отиде съ 21 Варнавѫ въ Дервіѭ. И като проповѣдахѫ евангеліе-то и въ тойзи градъ, и [ф]научихѫ мнозина, върнѫхѫ ся въ Листрѫ.

ш Гх. 11; 23. 14; 22.
щ Тит. 2; 11. Евр. 12; 15. 1 Пет. 5; 12.
э Гх. 18; 6. 1 Пет. 4; 4. Іуд. 10.
ы Мат. 10; 6. Гх. 3; 26. Ст. 26. Рим. 1; 16.
ь Исх. 32; 10. Втор. 32; 21. Иса. 55; 5. Мат. 21; 43. Рим. 10; 19.
ъ Гх. 18; 6. 28; 28.
ю Иса. 42; 6. 49; 6. Лук. 2; 32.
я Гх. 2; 47.
ѫ 2 Тим. 3; 11.
ѭ Мат. 10; 14. Мар. 6; 11. Лук. 9; 5. Гх. 18; 6.
а Мат. 5; 12. Іоан. 16; 22. Гх. 2; 46.

—

а Мар. 16; 20. Евр. 2; 4.
б Гх. 13; 3.
в 2 Тим. 3; 11.
г Мат. 10; 23.
д Гх. 3; 2.
е Мат. 8; 10. 9; 28. 29.
ж Иса. 35; 6.
з Гх. 8; 10. 28; 6.
и Дан. 2; 46.
і Мат. 26; 65.
к Гх. 10; 26.
л Іак. 5; 17. Отк. 19; 10.
м 1 Цар. 12; 21. 3 Цар. 16; 13. Іер. 14; 22. Амос. 2; 4. 1 Кор. 8; 4.
н 1 Сол. 1; 9.
о Быт. 1; 1. Псал. 33; 6. 146; 6. Отк. 14; 7.
п Псал. 81; 12. Гх. 17; 30. 1 Пет. 4; 3.
р Гх. 17; 27. Рим. 1; 20.
с Лев. 26; 4. Втор. 11; 14. 28; 12. Іов. 5; 10. Псал. 65; 10. 68; 9. 147; 8. Іер. 14; 22. Мат. 5; 45.
т Гх. 13; 45.
у 2 Кор. 11; 25. 2 Тим. 3; 11.
ф Мат. 28; 19.

22 и Иконіѭ и Антіохіѭ, И утвърдявахѫ душы-тѣ на ученицы-тѣ, като гы [х]увѣщавахѫ да прѣбѫдватъ въ вѣрѫ-тѫ; и *поучавахѫ гы* [ц]че съ много скърби трѣбва да
23 влѣземъ въ царство-то Божіе. И [ч]като имъ рѫкоположихѫ презвитеры на всякѫ церквѫ, и ся помолихѫ съ постъ, прѣдадохѫ гы Господу, въ когото бѣхѫ повѣ-
24 рували. И като минѫхѫ прѣзъ Писидіѭ,
25 дойдохѫ въ Памфиліѭ; И проповѣдахѫ слово-то въ Пергіѭ, и слѣзохѫ въ Атта-
26 ліѭ; И отъ тамъ отплувахѫ въ Антіохіѭ; [ш]отъ дѣто бѣхѫ [щ]прѣпорѫчени на Божіѭ-тѫ благодать за дѣло-то което
27 извършихѫ. И като дойдохѫ та събрахѫ церквѫ-тѫ, [ъ]извѣстихѫ всичко което стори Богъ чрѣзъ тѣхъ, и [ы]какъ отвори за
28 язычницы-тѣ врата-та на вѣрѫ-тѫ. И прѣсѣдѣхѫ тамо доста врѣме съ ученицы-тѣ.

ГЛАВА 15.

1 А [а]нѣкои които бѣхѫ слѣзли отъ Іудеѭ, учахѫ братія-та, че [б]ако ся не обрѣжете [в]по обычаю Моисеову, не можете
2 да бѫдете спасени. И тъй като станѫ много прѣпираніе и разыскваніе по между тѣхъ и Павла и Варнавѫ, отредихѫ да възлѣзе [г]Павелъ и Варнава и нѣкои други отъ тѣхъ въ Іерусалимъ до апостолы-тѣ и презвитеры-тѣ за тойзи въпросъ.
3 И тъй [д]испроводени отъ церквѫ-тѫ, тѣ минувахѫ прѣзъ Финикіѭ и Самаріѭ, и [е]расказувахѫ обращеніе-то на язычницы-тѣ; и причинявахѫ радость голѣмѫ на
4 всичкы-тѣ братія. А като дойдохѫ въ Іерусалимъ, пріехѫ ся отъ церквѫ-тѫ, и отъ апостолы-тѣ и презвитеры-тѣ, и [ж]извѣстихѫ все що стори Богъ чрѣзъ тѣхъ.
5 Но станѫхѫ нѣкои отъ Фарисейскѫ-тѫ ересь, които бѣхѫ повѣрували, и казувахѫ [з]че трѣбва да ся обрѣзуватъ *язычници-тѣ*, и да имъ ся зарѫча да държатъ Моисеовъ-тъ законъ.
6 И събрахѫ ся апостоли-тѣ и презвите-
7 ри-тѣ да разгледатъ това нѣщо. И слѣдъ много разыскваніе станѫ Петръ и рече имъ: [и]Мѫжіе братіе, вы знаете какъ Богъ отъ първы-тѣ дни избра между насъ чрѣзъ мои-тѣ уста да чуѭтъ язычници-тѣ сло-
8 во-то на евангеліе-то, и да повѣруватъ. И [і]сърдцевѣдецъ Богъ свидѣтелствувà тѣмъ, като имъ [к]даде Духа Святаго, както и
9 намъ; И [л]не направи никаквѫ разликѫ между насъ и тѣхъ, като [м]очисти сърд-
10 ца-та имъ съ вѣрѫ-тѫ. Сега прочее защо искушавате Бога, [н]да налагате на ученицы-тѣ на шіѭ-тѫ хомотъ който нито отци-тѣ ни нито ный можехмы да носимъ?
11 Но ный вѣрувамы че [о]съ благодать-тѫ на Господа Іисуса Христа, ще ся спасемъ, както и тѣ.
12 Тогава млъкнѫ всичко-то множество, и слушахѫ Варнавѫ и Павла които расказувахѫ колкото знаменія и чудеса [п]стори Богъ чрѣзъ тѣхъ между язычницы-тѣ.
13 И слѣдъ тѣхно-то умълчаваніе, [р]отговори Іаковъ и рече: Мѫжіе братіе, послушай-
14 те мене. [с]Симеонъ изясни по кой начинъ Богъ най напрѣдъ посѣти язычницы-тѣ, да земе отъ тѣхъ народъ за свое-то име.
15 И съ това сѫ съгласны и пророческы-тѣ
16 словеса, както е писано: [т]„Слѣдъ това ще ся върнѫ, и ще съградѭ паднѫлѫ-тѫ скиніѭ Давидовѫ; и развалины-тѣ ѝ
17 ще съградѭ пакъ, и ще ѭ исправѭ: За да потърсятъ Господа другы-тѣ человѣци, и всичкы-тѣ народи, надъ които ся нарече мое-то име, казува Господь, който пра-
18 ви всичко това.“ Отъ вѣка сѫ познаты
19 Богу всичкы-тѣ негови дѣла. За това [у]азъ сѫдѭ да не отяготявамы тѣзи отъ язычницы-тѣ, които ся [ф]обращатъ къмъ Бога;
20 Но да имъ пишемъ да ся вардятъ [х]отъ сквърны-тѣ *жертвы* идолскы, и [ц]отъ блуд-
21 ство, и отъ удавенинѫ, и [ч]отъ кръвь. Защото Моисей отъ ветхо врѣме по всичкы-тѣ градове има които го проповѣдуватъ, [ш]прочита ся и всякѫ сѫбботѫ въ съборища-та.
22 Тогазь апостоли-тѣ и презвитери-тѣ съсъ всичкѫ-тѫ церквѫ намѣрихѫ за добро да изберѫтъ отъ тѣхъ си человѣцы, и да гы проводятъ въ Антіохіѭ съ Павла и Варнавѫ; *а избрахѫ* Іудѫ нарицаемаго [щ]Варсавѫ и Силѫ, мѫжіе отличны
23 между братія-та; И писахѫ *имъ* по тѣхъ така: Отъ апостолы-тѣ и презвитеры-тѣ и братія-та поздравленіе до тѣзи които сѫ отъ язычницы-тѣ братія въ Антіохіѭ,
24 Сиріѭ и Киликіѭ. Понеже чухмы че [ъ]нѣкои като излѣзохѫ отъ насъ смутихѫ вы съ думы, и развращаватъ душы-тѣ ви, като ви казватъ да ся обрѣзувате и да държите законъ-тъ, а ный не смы имъ по-
25 рѫчали *това;* Ный като ся събрахмы е-

х Гл. 11; 23. 13; 43.
ц Мат. 10; 38. 16; 24. Лук. 22; 28, 29. Рим. 8; 17. 2 Тим. 2; 11, 12. 3; 12.
ч Тит. 1; 5.
ш Гл. 13; 1, 3.
щ Гл. 15; 40.
ъ Гл. 15; 4, 12. 21; 19.
ы 1 Кор. 16; 9. 2 Кор. 2; 12. Кол. 4; 3. Отк. 3; 8.

—

а Гал. 2; 12.
б Іоан. 7; 22. Ст. 5. Гал. 5; 2. Фил. 3; 2. Кол. 2; 8, 11, 16.
в Быт. 17; 10. Лев. 12; 3.
г Гал. 2; 1.
д Рим. 15; 24. 1 Кор. 16; 6, 11.
е Гл. 14; 27.
ж Ст. 12. Гл. 14; 27. 21; 19.
з Ст. 1.
и Гл. 10; 20. 11; 12.
і 1 Лѣт. 28; 9. Гл. 1; 24.
к Гл. 10; 44.
л Рим. 10; 11.
м Гл. 10; 15, 28, 43. 1 Кор. 1; 2. 1 Пет. 1; 22.
н Мат. 23; 4. Гал. 5; 1.
о Рим. 3; 24. Ефес. 2; 8. Тит. 2; 11. 3; 4, 5.
п Гл. 14; 27.
р Гл. 12; 17.
с Ст. 7.
т Амос. 9; 11, 12.
у Вижь Ст. 28.
ф 1 Сол. 1; 9.
х Быт. 35; 2. Исх. 20; 3, 21. Іез. 20; 30. 1 Кор. 8; 1. 10; 20, 28. Отк. 2; 14, 23. 9; 20, 21.
ц 1 Кор. 6; 9, 18. Гал. 5; 19. Ефес. 5; 3. Кол. 3; 5. 1 Сол. 4; 3. 1 Пет. 4; 3.
ч Быт. 9; 4. Лев. 3; 17. Втор. 12; 16, 23.
ш Гл. 13; 15, 27.
щ Гл. 1; 23.
ъ Ст. 1. Гал. 2; 4. 5; 12. Тит. 1; 10, 11.

динодушно видѣхмы за добро да изберемъ мѫжіе, и да проводимъ до васъ наедно съ любезны-тѣ намъ Варнавѫ и Павла,
26 [ы]Человѣцы, които сѫ прѣдали душы-тѣ си за име-то на Господа нашего Іисуса
27 Христа. И така проваждамы Іудѫ и Силѫ да *ви* възвѣстятъ и тѣ устно исто-то.
28 Защото ся видѣ угодно Святому Духу и намъ да ви не налагамы повече никоѭ
29 теготѫ освѣнь тѣзи най нуждны-тѣ: [ь]Да ся вардите отъ идолскы жертвы, [ѣ]и отъ кръвь, и отъ удавенинѫ и отъ блудъ, отъ които като ся пазите, добрѣ ще сторите. Здрави бѫдѣте.
30 И така тѣ проводени, дойдохѫ въ Антіохіѭ, и като събрахѫ множество-то *на*
31 *вѣрующы-тѣ*, дадохѫ *имъ* писмо-то. И тѣ като *го* прочетохѫ, възрадовахѫ ся за
32 утѣшеніе-то. А Іуда и Сила като бѣхѫ и тѣ пророци, съ много словеса [ю]увѣща-
33 хѫ братія-та, и утвърдихѫ *гы*. И отъ какъ прѣсѣдѣхѫ *тамо нѣколко* врѣме, [я]оставихѫ гы братія-та съ миромъ да ся вър-
34 нѫтъ при апостолы-тѣ. Но Сила видѣ за
35 добро да посѣди още тамъ. А [ж]Павелъ и Варнава ся намѣрвахѫ въ Антіохіѭ, и учахѫ и проповѣдувахѫ слово-то Господне, наедно съ мнозина другы.
36 И слѣдъ нѣколко дни рече Павелъ на Варнавѫ: Да ся върнемъ сега [ѩ]по всичкы-тѣ градове, въ които смы проповѣдували слово-то Господне, и да нагледамы
37 братія-та си, какъ сѫ. И Варнава бѣше на мнѣніе да земѫтъ съсъ себе си [а]Іоан-
38 на нарицаемаго Марка; А Павелъ не намѣруваше за добро, [б]да земѫтъ съсъ себе си тогозь, който ся бѣ отлѫчилъ отъ тѣхъ още отъ Памфиліѭ, и не отиде съ
39 тѣхъ на дѣло-то. И тъй станѫ распря помежду имъ, така щото отлѫчихѫ ся единъ отъ другый, и Варнава зѣ Марка та
40 отплува въ Кипръ; А Павелъ си избра Силѫ и тръгнѫ, [в]прѣпорѫченъ отъ бра-
41 тія-та на Божіѭ-тѫ благодать. И заминуваше прѣзъ Сиріѭ и Киликіѭ, и [г]утвърждаваше церквы-тѣ.

ГЛАВА 16.

1 И пристигнѫ въ Дервіѭ и [а]Листрѫ; и ето, имаше тамо нѣкой ученикъ на [б]име Тимоѳей, [в]сынъ на нѣкоѭ си женѫ Еврейкѫ повѣрвалѫ, а баща *му бѣ* Еллинъ;
2 Който *ученикъ* [г]бѣше свидѣтелствованъ
3 отъ братія-та въ Листрѫ и Иконіѭ. И поиска го Павелъ да отиде той съ него; и [д]зѣ го и обрѣза го, зарадъ Іудеи-тѣ които бѣхѫ по тѣзи мѣста; понеже всичкы
4 знаехѫ бащѫ му че бѣше Еллинъ. И като ходѣхѫ по градове-тѣ, прѣдавахѫ имъ да държатъ наредбы-тѣ [е]одобрены отъ апостолы-тѣ и презвитеры-тѣ въ Іерусалимъ.
5 И така [ж]церквы-тѣ ся утвърдявахѫ въ вѣрѫ-тѫ и отъ день на день число-то имъ ся умножаваше.
6 И като прѣминѫхѫ Фригіѭ и Галатійскѫ-тѫ земѭ, понеже имъ ся възбрани отъ Духа Святаго да проповѣдатъ слово-
7 то въ Азіѭ, Дойдохѫ въ Мизіѭ, и прѣдпріемахѫ да идѫтъ во Виѳиніѭ; но Духъ-
8 тъ не имъ допусти. И като изминѫхѫ Ми-
9 зіѭ, [з]слѣзохѫ въ Троадѫ. И яви ся Павлу нощемъ видѣніе; [и]человѣкъ нѣкой си Македонецъ стоеше та му ся моляше и казуваше: Мини въ Македоніѭ, и помо-
10 гни ни. И щомъ видѣ видѣніе-то, тутакси поискахмы да идемъ [і]въ Македоніѭ, като разумѣхмы че Господь ны призыва да проповѣдамы евангеліе-то на тѣхъ.
11 И тъй като ся отвезохмы отъ Троадѫ, прѣминѫхмы право на Самоѳракъ, и на
12 утринь-тѫ въ Неаполь, И отъ тамо [к]въ Филиппы, който е първый градъ на *онѭзи* часть отъ Македоніѭ, *и* поселеніе *Римско.* Въ тойзи градъ прѣсѣдѣхмы нѣколко
13 дена; И въ сѫбботѫ-тѫ излѣзохмы вънъ отъ градъ-тъ край еднѫ рѣкѫ, дѣто имаше обычай да става молба, и сѣднѫхмы та говорѣхмы на събраны-тѣ *тамо* жены.
14 И нѣкоя си богобоязлива жена на име Лидія, отъ градъ Ѳіатиръ, която продаваше багрѣницы, слушаше; и [л]ней Господь отвори сърдце-то да внимава на това, кое-
15 то Павелъ говорѣше. И като ся крьсти *тя* и домъ-тъ й, помоли *ни* ся и казуваше: Ако мя припознавате че сьмъ вѣрна Господу, влѣзте въ кѫщѫ-тѫ ми, да сѣдите; [м]и принуди ны.
16 И като отхождахмы на молбѫ, срѣщнѫ ны една слугыня която [н]имаше духъ прѣдвѣщателенъ, и която даваше [о]много печалбѫ на господари-тѣ си, като прори-
17 чаше. Тя вървѣше вслѣдъ Павла и насъ, и выкаше, и казуваше: Тѣзи человѣци сѫ раби на Бога Вышняго, които проповѣду-
18 ватъ намъ пѫть на спасеніе. Това правѣше много дни наредъ. И понеже [п]дотегнѫ на Павла, обърнѫ ся и рече духу: Повелѣвамъ ти въ име-то на Іисуса Христа да излѣзешь изъ неѭ. [р]И излѣзе въ
19 тозь часъ. А като [с]видѣхѫ господари-тѣ й че исчезнѫ надежда-та на печалбѫ-тѫ

ы Гл. 13; 50. 14; 19. 1 Кор. 15; 30. 2 Кор. 11; 23, 26.
ь Ст. 20. Гл. 21; 25. Отк. 2; 14, 20.
ѣ Лев. 17; 14.
ю Гл. 14; 22. 18; 23.
я 1 Кор. 16; 11. Евр. 11; 31.
ж Гл. 13; 1.
ѩ Гл. 13; 4, 13, 14, 51. 14; 1, 6, 24, 25.
а Гл. 12; 12, 25. 13; 5. Кол. 4; 10. 2 Тим. 4; 11. Филим. 24;
б Гл. 13; 13.
в Гл. 14; 26.
г Гл. 16; 5.

—

а Гл. 14; 6.
б Гл. 19; 22. Рим. 16; 21. 1 Кор. 4; 17. Фил. 2; 19. 1 Сол. 3; 2. 1 Тим. 1; 2. 2 Тим. 1; 2.
в 2 Тим. 1; 5.
г Гл. 6; 3.
д 1 Кор. 9; 20. Гал. 2; 3. Вижь Гал. 5; 2.
е Гл. 15; 28, 29.
ж Гл. 15; 41.
з 2 Кор. 2; 12. 2 Тим. 4; 13.
и Гл. 10; 30.
і 2 Кор. 2; 13.
к Фил. 1; 1.
л Лук. 24; 45.
м Быт. 19; 3. 33; 11. Сѫд. 19; 21. Лук. 24; 29. Евр. 13; 2.
н 1 Цар. 28; 7.
о Гл. 19; 24.
п Вижь Мар. 1; 25, 34.
р Мар. 16; 17.
с Гл. 19; 25, 26.

имъ, [т]уловихж Павла и Силж и [у]завлѣкохж гы на тържище-то при началницы-
20 тѣ. И като гы изведохж при войводы-тѣ, рекохж: Тѣзи человѣци сж Іудеи, и [ф]сму-
21 щаватъ градъ-тъ ни, И проповѣдуватъ обычаи, които намъ като Римляне, не ни е простено да гы пріимамы, нито да гы
22 правимъ. И навали народъ-тъ върхъ тѣхъ, и войводы-тѣ раскжсахж дрехы-тѣ имъ, и
23 [х]заповѣдахж да *гы* біжтъ съ тоягы. И като гы бихж много, турихж гы въ тьмницж, и заржчахж на тьмничный-тъ
24 стражъ да гы варди здраво; Който като зѣ таквозь заржчваніе, тури гы въ най вжтрѣшнїж-тж тьмницж, и стѣгнж добрѣ нозѣ-тѣ имъ въ кладж.

25 И по срѣдъ нощь Павелъ и Сила молѣхж ся и славѣхж Бога; а запрѣни-тѣ
26 гы слушахж. И [ц]внезапу бы трусъ голѣмъ, така щото поклатихж ся основанія-та на тьмницж-тж, и тутакси [ч]отворихж ся всичкы-тѣ врата, и на всичкы-тѣ око-
27 вы-тѣ ся развързахж. И като ся събуди стражаръ-тъ и видѣ отворены врата-та на тьмницж-тж, изм жкнж ножъ, и щѣше да ся убіе, понеже мысляше че сж избѣгнж-
28 ли запрѣни-тѣ. Но Павелъ извыка съ высокъ гласъ, и рече: Недѣй струва никое зло на себе си; защото всинца смы тука.
29 И поиска *стражаръ-тъ* свѣщи, вскочи вжтрѣ и растреперанъ паднж прѣдъ Павла
30 и Силж: И изведе гы вънъ и рече: [ш]Господіе, що трѣбва да сторїж за да ся
31 спасж? А тѣ рекохж: [ш]Повѣрувай въ Господа Іисуса Христа, и ще ся спасешь
32 ты и домъ-тъ ти. И говорихж слово-то Господне нему, и на всичкы-тѣ които бѣ-
33 хж въ домъ-тъ му. И зѣ гы въ тойзи истый-тъ часъ прѣзъ нощь-тж, та имъ измы раны-тѣ, и безъ забавж крьсти ся той
34 и свои-тѣ му всичкы. И като гы заведе въ кжщж-тж си, [щ]сложи *имъ* трѫпезж, и възрадува ся съсъ всичкый-тъ си домъ защото повѣрува въ Бога.

35 И когато ся разсъмнж войводы-тѣ проводихж паличницы-тѣ да рекжтъ: Пусни
36 онѣзи человѣцы. И стражаръ-тъ извѣсти тѣзи думы на Павла: Че войводы-тѣ проводихж да вы пуснемъ: и тъй сега из-
37 лѣзте и идѣте си съ миромъ. Но Павелъ имъ рече: Като ны бихж прѣдъ народъ-тъ безъ да ны сждятъ, насъ които смы [ы]Римляне, хвьрлихж ны въ тьмницж, и сега тайно ли ны изваждатъ? То не става;
38 но тѣ да дойджтъ и да ны изведжтъ. И паличници-тѣ възвѣстихж тѣзи думы на войводы-тѣ; а тѣ като чухж че были Рим-
39 ляне, убояхж ся; И дойдохж та гы [ь]умолихж, и като *гы* изведохж, молѣхж *имъ*
40 ся да излѣзжтъ изъ градъ-тъ. А тѣ като излѣзохж изъ тьмницж-тж [ѣ]отидохж у Лидіины, и като видѣхж братія-та, утѣшихж гы, и *отъ тамъ* тьргнжхж.

ГЛАВА 17.

1 И като изминжхж Амфиполь и Аполлонїж, дойдохж въ Солунь, дѣто бѣше съ-
2 борище-то Іудейско. И по обычаю си Павелъ [а]влѣзе при тѣхъ, и три сжбботы наредъ ся разговаряше съ тѣхъ отъ писа-
3 нія-та, Та *имъ* открываше и доказуваше, [б]че трѣбуваше Христосъ да пострада и да въскрьсне отъ мьртвы-тѣ, и че тойзи Іисусъ когото ви азъ проповѣдувамъ, е
4 Христосъ. [в]И нѣкои отъ тѣхъ повѣрувахж, и присоединихж ся съ Павла и [г]Силж; *така* и много множество отъ набожны-тѣ Еллины, и отъ благородны-тѣ
5 жены не малко. Но не повѣрвали-тѣ Іудеи завидѣхж, и като зѣхж съ тѣхъ си нѣколцина просты и лошы человѣцы, събрахж гы на купъ и размирявахж градъ-тъ; и нападнжхж на [д]Ясоновж-тж кжщж, та търсѣхж *Павла и Силж* да гы изведжтъ
6 прѣдъ народъ-тъ. И като не гы намѣрихж, повлѣкохж Ясона и нѣкои отъ братія-та къмъ градоначалницы-тѣ, и выкахж: [е]Тѣзи, които размирихж свѣтъ-тъ, дойдохж и
7 тука; Които прія Ясонъ; и всичкы тѣзи дѣйствуватъ противъ Кесаревы-тѣ повелѣнія, и [ж]казуватъ че има другый царь,
8 Іисусъ. И смутихж народа и градоначал-
9 ницы-тѣ които чухж това. Но като зѣхж поржчителство отъ Ясона и отъ другы-
10 тѣ, пуснжхж гы. А [з]братія-та незабавно прѣзъ нощь испратихж Павла и Силж въ Берїж, и тѣ като стигнжхж *тамъ*, о-
11 тидохж въ съборище-то Іудейско. И *Беряны*-тѣ бѣхж по благородни отъ Солунцы-тѣ, защото пріяхж слово-то съсъ всяко усердіе, и [и]испытувахж всякой день пи-
12 санія-та, да ли е това така. И тъй множина отъ тѣхъ повѣрувахж и отъ почтенны-тѣ Еллинскы жены, и отъ мжжіе-тѣ
13 не малко. И като разбрахж Солунскы-тѣ Іудеи, че и въ Берїж ся проповѣда отъ Павла слово-то Божіе, дойдохж и тамо, и
14 разбъркахж народъ-тъ. [і]Тогазь братія-та по скоро отпратихж Павла да иде кждѣ море-то; а Сила и Тимоѳей останжхж
15 тамо. А тѣзи които придружавахж Павла, заведохж го до Аѳинж; и [к]като зѣхж отъ него заповѣдь до Силж и Тимоѳея,

т 2 Кор. 6; 5.
у Мат. 10; 18.
ф 3 Цар. 18; 17. Гл. 17; 6.
х 2 Кор. 6; 5. 11; 23. 25. 1 Сол. 2; 2.
ц Гл. 4; 31.
ч Гл. 5; 19. 12; 7, 10.
ш Лук. 3; 10. Гл. 2; 37. 9; 6. Іоан. 3; 16, 36. 6; 47. 1 Іоан. 5; 10.
щ Лук. 5; 29. 19; 6.
ы Гл. 22; 25.
ь Мат. 8; 34.
ѣ Ст. 14.

а Лук. 4; 16. Гл. 9; 20. 13; 5, 14. 14; 1. 16; 13. 19; 8.
б Лук. 24; 26, 46. Гл. 18; 28. Гал. 3; 1.
в Гл. 28; 24.
г Гл. 15; 22, 27, 32, 40.
д Рим. 16; 21.
е Гл. 16; 20.
ж Лук. 23; 2. Іоан. 19; 12. 1 Пет. 2; 13.
з Гл. 9; 25. Ст. 14.
и Иса. 34; 16. Лук. 16; 29. Іоан. 5; 39.
і Мат. 10; 23.
к Гл. 18; 5.

за да дойдѫтъ колкото по скоро при него, тьргнѫхѫ си.

16 А Павелъ като гы чакаше въ Аѳинѫ, раздражаваше ся [л]духъ-тъ му въ него, като гледаше градъ-тъ пълнъ съ идолы. 17 И тъй разговаряше ся въ съборище-то съ Іудеи-тѣ, и съ набожны-тѣ, и по пазаръ-тъ всякой день съ онѣзи които му ся случавахѫ. 18 И нѣкои отъ Епикурейскы-тѣ и Стоическы-тѣ философы идвахѫ на прѣпираніе съ него; и едни говорѣхѫ: Какво ище да каже тойзи празнословецъ? А другы: Види ся че е проповѣдникъ на чужды богове; защото имъ проповѣдуваше Іисуса и въскрьсеніе-то. 19 И зѣхѫ го та го заведохѫ на Ареопагъ, и казувахѫ: Можемъ ли разумѣ какво е това ново ученіе, което ты проповѣдувашь? 20 Защото нѣщо странно вносишь въ уши-тѣ ни: ищемъ прочее да разберемъ що ще е то? 21 А всичкы-тѣ Аѳинейци и колкото чужденци ся намѣрувахѫ тамо, съ нищо друго не си прѣминувахѫ врѣме-то, тъкмо да говорятъ и да слушатъ нѣщо по ново.

22 И застанѫ Павелъ на срѣдъ Ареопагъ, и рече: Мѫжіе Аѳинейци, по всичко вы 23 гледамъ че сте твьрдѣ набожни. Защото като минувахъ та разгледвахъ святы-тѣ ви мѣста, намѣрихъ едно капище, на което бѣ написано НЕЗНАЕМОМУ БОГУ. Тогозь прочее когото вы не знаете а почитате, него ви проповѣдувамъ азъ. 24 [м]Богъ, който е сътворилъ свѣтъ-тъ и всичко що е въ него, [н]той като е Господь на небето и на земіѭ-тѫ, [о]не живѣе въ храмове 25 отъ рѫкѫ направени, Нито пріима служенія отъ рѫцѣ человѣческы, [п]*като* да бы ималъ нуждѫ отъ нѣщо, понеже [р]той дава на всичкы *и* животъ и дыханіе и все; 26 И създалъ е отъ еднѫ кръвь всичкый-тъ родъ человѣческый, да живѣѭтъ по всичко-то лице на земіѭ-тѫ, и опрѣдѣлилъ е прѣднареченьі-тѣ врѣмена, и [с]прѣдѣлы-тѣ на населеніе-то имъ; 27 [т]За да търсятъ Господа дано бы го понапипали и намѣрили; [у]ако и да не е далечь *той* отъ всякого едного отъ насъ. 28 Защото [ф]въ него живѣемъ и движимъ ся и сѫществувамы; [х]както и нѣкои отъ ваши-тѣ стихотворцы сѫ рекли, „Защото 29 и неговъ родъ смы." И тъй като смы родъ Божій, [ц]не трѣбува да мыслимъ че Божество-то е подобно на злато или на сребро, или на камыкъ, изработенъ съ 30 искуство и измышленіе человѣческо. Богъ прочее като прѣзираше [ч]врѣмена-та на невѣжество-то, [ш]сега повелѣва на всичкы-тѣ человѣцы на всякѫдѣ да ся покаѭтъ. 31 Защото е отредилъ день, въ който [щ]ще сѫди вселеннѫѭ праведно чрѣзъ человѣка, когото е опрѣдѣлилъ, и даде увѣреніе на всичкы-тѣ, като го [ъ]въскрьси 32 отъ мьртвы-тѣ. А тѣ като чухѫ въскрьсеніе-то на мьртвы-тѣ, едни ся ругаехѫ, а другы рекохѫ: За това пакъ щемъ тя 33 слуша. И така Павелъ излѣзе отъ помежду 34 тѣхъ. А нѣкои человѣци ся прилѣпихѫ при него, и повѣрувахѫ; между които бѣше и Діонисій Ареопагитъ, и нѣкоя си жена на име Дамарь, и другы *още* съ тѣхъ.

ГЛАВА 18.

1 Подирь това отлѫчи ся Павелъ отъ А- 2 ѳинѫ и дойде въ Коринѳъ; И намѣри тамо нѣкого си Іудеянина на име [а]Акила, роденъ въ Понтъ, който бѣ скоро дошелъ отъ Италіѭ съсъ женѫ си Прискиллѫ, (защото Клавдій бѣ повелѣлъ да ся махнѫтъ всичкы-тѣ Іудеи отъ Римъ,) и дой- 3 де при тѣхъ. И понеже бѣше сохудожникъ, сѣдѣше у тѣхъ [б]и работѣше; защото художество-то имъ бѣше да правятъ 4 шатры. И всякѫ сѫбботѫ ся [в]разговаряше въ съборище-то и убѣждаваше и Іу- 5 деи и Еллины. А [г]когато слѣзохѫ отъ Македоніѭ Сила и Тимоѳей, Павелъ ся [д]утѣсняваше духомъ и свидѣтелствуваше 6 на Іудеи-тѣ че Іисусъ е Христосъ. И [е]понеже тѣ ся противѣхѫ и хуляхѫ, [ж]оттърси си дрехы-тѣ и рече имъ: [з]Кръвьта ваша на главы-тѣ ви *да е;* [и]азъ сьмъ чистъ *отъ това;* [і]отъ нынѣ ще идѫ въ 7 язычницы-тѣ. И като ся прѣмѣсти отъ тамо, дойде въ домъ-тъ на нѣкого си на име Іуста, който почиташе Бога, и на ко- 8 гото кѫща-та бѣше до съборище-то. А [к]Криспъ началникъ-тъ на съборище-то повѣрува въ Господа съсъ всичкый-тъ си домъ, и мнозина отъ Коринѳяны-тѣ като 9 слушахѫ, вѣрувахѫ и крьщавахѫ ся. [л]И рече Господь на Павла нощемъ въ видѣніе: Не бой ся, но говори, и да не мъл- 10 кнешь. [м]Защото азъ сьмъ съ тебе, и никой нѣма да тури рѫкѫ на тебе за да ти стори зло, защото имамъ народъ много 11 въ тойзи градъ. И сѣдѣ *тамо* годинѫ и шесть мѣсеца та гы поучаваше на слово Божіе.

12 А когато бѣше Галліонъ исправникъ

[л] 2 Пет. 2; 8.
[м] Гл. 14; 15.
[н] Мат. 11; 25.
[о] Гл. 7; 48.
[п] Псал. 50; 8.
[р] Быт. 2; 7. Числ. 16; 22. Іов. 12; 10. 27; 3. 33; 4. Иса. 42; 5. 57; 16. Зах. 12; 1.
[с] Втор. 32; 8.
[т] Рим. 1; 20.
[у] Гл. 14; 17.
[ф] Кол. 1; 17. Евр. 1; 3.
[х] Тит. 1; 12.
[ц] Иса. 40; 18.
[ч] Гл. 14; 16. Рим. 3; 25.
[ш] Лук. 24; 47. Тит. 2; 11, 12. 1 Пет. 1; 14. 4; 3.
[щ] Гл. 10; 42. Рим. 2; 16. 14; 10.
[ъ] Гл. 2; 24.

—

[а] Рим. 16; 3. 1 Кор. 16; 19. 2 Тим. 4; 19.
[б] Гл. 20; 34. 1 Кор. 4; 12. 1 Сол. 2; 9. 2 Сол. 3; 8.
[в] Гл. 17; 2.
[г] Гл. 17; 14, 15.
[д] Іов. 32; 18. Гл. 17; 3. Ст. 28.
[е] Гл. 13; 45. 1 Пет. 4; 4.
[ж] Неем. 5; 13. Мат. 10; 14. Гл. 13; 51.
[з] Лев. 20; 9, 11, 12. 2 Цар. 1; 16. Іез. 18; 13. 33; 4.
[и] Іез. 3; 18, 19. 33; 9. Гл. 20; 26.
[і] Гл. 13; 46. 28; 28.
[к] 1 Кор. 1; 14.
[л] Гл. 23; 11.
[м] Іер. 1; 18, 19. Мат. 28; 20.

въ Ахаіѭ, Іудеи-тѣ ся подигнѫхѫ единодушно върхъ Павла, и доведохѫ го на сѫдовище-то, 13 И казувахѫ: Тойзи убѣждава человѣцы-тѣ на богопочитаніе несъгласно съсъ законъ-тъ. 14 И когато Павелъ щѣше да отвори уста, Галліонъ рече на Іудеи-тѣ: [н]Ако бѣ нѣкоя неправда, или злодѣяніе лукаво, о Іудеи, быхъ ималъ причинѫ да вы слушамъ; 15 Ако ли е въпросъ за ученіе, за имена и за вашій-тъ законъ, виждте си вы; защото азъ не щѫ да съмъ сѫдникъ на таквызь работы. 16 И испѫди гы отъ сѫдовище-то. 17 И всичкы-тѣ Еллини уловихѫ [о]Сосѳена началникъ-тъ на съборище-то, та го біяхѫ прѣдъ сѫдовище-то; и Галліонъ не щѣше нито да знае за това.

18 А Павелъ като посѣдѣ още доволно врѣме, опрости ся съ братія-та, и отплува въ Сиріѭ; (и съ него Прискилла и Акила,) [п]като си остриже главѫ-тѫ [р]въ Кенхреѭ; защото имаше обрекъ. 19 И стигнѫ въ Ефесъ, и остави тѣхъ тамо, а той *самъ* влѣзе въ съборище-то, и разговори ся съ Іудеи-тѣ. 20 И умоляванъ отъ тѣхъ да посѣди повечко врѣме у тѣхъ, не склони; 21 Но прости ся съ тѣхъ и рече: [с]Трѣбва непрѣмѣнно да направіѫ идущій-тъ праздникъ въ Іерусалимъ, и ако ще [т]Богъ ще ся върнѫ пакъ при васъ. И отплува отъ Ефесъ. 22 И като слѣзе въ Кесаріѭ, възлѣзе *въ Іерусалимъ* та поздрави церквѫ-тѫ и слѣзе въ Антіохіѭ. 23 И като посѣдѣ *тамо* нѣколко врѣме, излѣзе, и обхождаше наредъ [у]Галатійскѫ-тѫ земіѭ и Фригіѭ, та [ф]утвърдяваше всичкы-тѣ ученицы.

24 И нѣкой си [х]Іудеинъ на име Аполлосъ, роденъ въ Александріѭ, человѣкъ ученъ, и силенъ въ писанія-та, дойде въ Ефесъ. 25 Той бѣше оглашенъ въ пѫть-тъ Господенъ, и духомъ [ц]распаленъ, говорѣше и поучаваше прилѣжно за Господа, а [ч]знаяше само крьщеніе-то Іоанново. 26 И той начнѫ да говори съ дързновеніе въ съборище-то; и като го чухѫ Акила и Прискилла, прибрахѫ го, и му изложихѫ по точно пѫть-тъ Божій. 27 И когато ся канѣше той да мине въ Ахаіѭ, братія-та *го* насърдчихѫ и писахѫ до ученицы-тѣ да го пріемѫтъ; и той като дойде много [ш]помогнѫ на повѣрвалы-тѣ чрѣзъ благодать-тѫ; 28 Защото силно наддумуваше Іудеи-тѣ всенародно, като [щ]доказуваше отъ писанія-та че Іисусъ е Христосъ.

ГЛАВА 19.

1 А [а]когато Аполлосъ бѣше въ Коринѳъ, Павелъ минѫ прѣзъ горни-тѣ страны и дойде въ Ефесъ, и като намѣри нѣкои ученицы, 2 Рече имъ: Пріяхте ли Духа Святаго като повѣрувахте? А тѣ му рекохѫ: [б]Не смы нито чули да ли има Духъ Святъ. 3 И рече имъ: А въ що ся крьстихте? А тѣ рекохѫ: [в]Въ крьщеніе-то Іоанново. 4 А Павелъ рече: [г]Іоаннъ крьсти съ крьщеніе на покаяніе, като казуваше на народъ-тъ да вѣрува въ того който иде вслѣдъ него, сирѣчь въ Христа Іисуса. 5 И като чухѫ тѣ крьстихѫ ся [д]въ име-то на Господа Іисуса. 6 И щомъ възложи [е]Павелъ рѫцѣ на тѣхъ, дойде Духъ Святый на тѣхъ, и [ж]говорѣхѫ языцы и пророчествувахѫ. 7 И всичкы-тѣ бѣхѫ до дванадесеть мѫжіе. 8 [з]И като влѣзе въ съборище-то, проповѣдуваше съ дързновеніе, и три мѣсеца наредъ разговаряше ся съ *народъ-тъ,* и убѣждаваше *гы* [и]за царство-то Божіе. 9 А [і]понеже нѣкои ся ожесточавахѫ и не вѣрувахѫ, и злословѣхѫ [к]ученіе-то прѣдъ народа, той ся оттегли отъ тѣхъ, и отлѫчи ученицы-тѣ, та ся разговаряше *съ тѣхъ* всякой день въ училище-то на нѣкого си Тиранна. 10 И това ся [л]продължава двѣ годины; така щото всичкы които живѣехѫ въ Азіѭ, Іудеи и Еллини, чухѫ слово-то на Господа Іисуса. 11 Голѣмы още чудеса струваше [м]Богъ 12 чрѣзъ Павловы-тѣ рѫцѣ; [н]До толко щото кѫрпы и прѣстилкы отъ негово-то тѣло носѣхѫ гы по болны-тѣ, и отмахнуваше ся болесть-та отъ тѣхъ, и зли-тѣ духове излѣзувахѫ изъ тѣхъ.

13 И [о]нѣкои скитници Іудеи заклинатели [п]начнѫхѫ да произносятъ име-то на Господа Іисуса надъ тѣзи които имахѫ злы духове, и казувахѫ: Заклѣвамы вы въ Іисуса, когото Павелъ проповѣдува. 14 И тія що правѣхѫ това бѣхѫ нѣкои си седмина синове на Скевѫ първосвященникъ Іудейскый. 15 И отговори лукавый-тъ духъ и рече: Іисуса познавамъ и Павла знаіѭ; но вы кои сте? 16 И скочи върхъ тѣхъ человѣкъ-тъ, въ когото бѣше лукавый-тъ духъ, и като имъ надви, укрѣпи ся надъ тѣхъ, така щото голи и ранени избѣгнѫхѫ изъ онѫзи кѫщѫ. 17 И това станѫ извѣстно на всичкы Іудеи и Еллины, жители Ефесскы; [р]и нападнѫ страхъ на всичкы тѣхъ, и възвеличаваше *ся* име-то на Господа Іисуса. 18 И мнозина отъ повѣрувалы-тѣ до-

[н] Гл. 23; 29. 25; 11, 19.
[о] 1 Кор. 1; 1.
[п] Числ. 6; 18. Гл. 21; 24.
[р] Рим. 16; 1.
[с] Гл. 19; 21. 20; 16.
[т] 1 Кор. 4; 19. Евр. 6; 3. Іак. 4; 15.
[у] Гал. 1; 2. 4; 14.
[ф] Гл. 14; 22. 15; 32, 41.
[х] 1 Кор. 1; 12. 3; 5, 6. 4; 6. Тит. 3; 13.
[ц] Рим. 12; 11.
[ч] Гл. 19; 3.
[ш] 1 Кор. 3; 6.
[щ] Гл. 9; 22. 17; 3. Ст. 5.

—

[а] 1 Кор. 1; 12. 3; 5, 6.
[б] Гл. 8; 16. Вижь 1 Цар. 3; 7.
[в] Гл. 18; 25.
[г] Мат. 3; 11. Іоан. 1; 15, 27, 30. Гл. 1; 5. 11; 16. 13; 24, 25.
[д] Гл. 8; 16.
[е] Гл. 6; 6. 8; 17.
[ж] Гл. 2; 4. 10; 46.
[з] Гл. 17; 2. 18; 4.
[и] Гл. 1; 3. 28; 23.
[і] 2 Тим. 1; 15. 2 Пет. 2; 2. Іуд. 10.
[к] Гл. 9; 2. 22; 4. 24; 14. Ст. 23.
[л] Вижь Гл. 20; 31.
[м] Мар. 16; 20. Гл. 14; 3.
[н] Гл. 5; 15. Вижь 4 Цар. 4; 29.
[о] Мат. 12; 27.
[п] Мар. 9; 38. Лук. 9; 49.
[р] Лук. 1; 65. 7; 16. Гл. 2; 43. 5; 5, 11.

хождахѫ та ся [с]исповѣдувахѫ и исказувахѫ дѣла-та си. 19 Мнозина още и отъ тѣзи които правѣхѫ магіи, доносѣхѫ си книгы-тѣ и гы горѣхѫ прѣдъ всичкы-тѣ; и като прѣсмѣтнѫхѫ цѣнѫ-тѫ имъ, намѣрихѫ петдесеть тысящи сребро. 20 [т]Така силно растѣше и крѣпѣше ся слово-то Господне.

21 [у]И като ся свърши това, [ф]Павелъ положи духомъ, слѣдъ като обходи Македоніѭ и Ахаіѭ, да иде въ Іерусалимъ, и рече: Като идѫ тамъ, [х]трѣбва да видіѭ и Римъ. 22 И проводи въ Македоніѭ двамина отъ [ц]тѣзи които му слугувахѫ, Тимоѳея и [ч]Ераста, а той останѫ за *малко* врѣме въ Азіѭ.

23 А [ш]въ онова врѣме голѣмъ мятежъ 24 станѫ [щ]за пѫть-тъ *Господень*. Защото златарь нѣкой си на име Димитрій, който правѣше сребърны храмчета на Артемидѫ, *и* даваше на художницы-тѣ [ъ]голѣмѫ 25 печалбѫ; Като събра тѣхъ, още и другы работницы които работѣхѫ таквызи нѣща, рече: Братіе, *вы* знаете че отъ тѫзи 26 работѫ е наша-та прѣхрана. И *сега* видите и чуете, че не само въ Ефесъ, но токо речи въ всичкѫ Азіѭ тойзи Павелъ прѣдума и обърнѫ много народъ, като казува че [ы]не сѫ богове тѣзи които ся 27 правятъ съ *человѣческы* рѫцѣ. И не само това наше художество е въ опасность да дойде въ прѣзрѣніе, но и храмъ-тъ на великѫ-тѫ богынѭ Артемидѫ, да ся възмни за нищо, и ще ся съсыпе нейното величіе, коіѭто цѣла Азія и вселенная 28 почита. *Това* отъ какъ зачухѫ тѣ, испълнени съ гнѣвъ, выкахѫ и казувахѫ: Ве- 29 лика е Артемида Ефесская. И смущеніе-то ся распрострѣ по всичкый градъ, и впуснѫхѫ ся единодушно на позорище-то, като дрѫпнѫхѫ съсъ себе си Македонцы-тѣ [ь]Гаія и [ѣ]Аристарха Павловы-тѣ 30 спѫтницы. А когато Павелъ щѣше да влѣзе между народъ-тъ, ученици-тѣ го не 31 пуснѫхѫ. Така и нѣкои отъ Азійскы-тѣ началницы, понеже му бѣхѫ пріятели, проводихѫ до него и молѣхѫ му ся да 32 ся не показва на позорище-то. И тъй едни выкахѫ едно, а другы друго; защото събраніе-то бѣше неразбрано, и повече-то 33 не знаехѫ защо ся бѣхѫ събрали. А отъ народа искарахѫ [ю]Александра *да говори*, понеже Іудеи-тѣ прѣдложихѫ него; и Александръ [я]помаха съ рѫкѫ и щѣше да 34 ся отговори на народъ-тъ. Но като го познахѫ че е Іудеинъ, нададохѫ единъ гласъ всичкы-тѣ и выкахѫ колкото до два часа: Велика е Артемида Ефесская.

35 *На това* писарь-тъ *градскый* като утиши народъ-тъ казува: Мѫжіе Ефесскы, кой е онзи человѣкъ който не знае че градъ-тъ Ефесъ служи на великѫ-тѫ богынѭ Артемидѫ и на паднѫлый-тъ отъ Юпи- 36 тера *идолъ*. И тъй това като е неоспоримо, вы трѣбва мирни да бѫдете, и да не 37 правите нищо несмысленно. Защото сте довели тѣзи человѣцы, които нито сѫ святотатци, нито богынѭ-тѫ ви хулятъ. 38 И тъй Димитрій и художници-тѣ които сѫ съ него ако иматъ сѫдбѫ съ нѣкого, има дни сѫдебни, има и исправници: нека излѣзѫтъ да ся сѫдятъ единъ съ дру- 39 гый. Ако ли търсите нѣщо друго, въ за- 40 конно-то събраніе ще ся рѣши. Защото за днешній-тъ *мятежъ* опасно е да ны не обвинятъ като размирницы, понеже нѣма никаква причина съ коіѭто бы могли да 41 оправдаемъ това *бесчинно* стичаніе. И това като рече, распуснѫ събраніе-то.

ГЛАВА 20.

1 И слѣдъ утишеніе-то на мълвѫ-тѫ, Павелъ призва ученицы-тѣ, прости ся съ тѣхъ, и [а]излѣзе да иде въ Македоніѭ. 2 И като прѣминѫ онѣзи мѣста, та гы увѣща съ много думы, дойде въ Елладѫ. 3 И като прѣсѣдѣ *тамъ* три мѣсеца, [б]понеже Іудеи-тѣ ся наговорихѫ да му сторятъ зло на тръгваніе-то му за въ Сиріѭ, рѣшено бы да ся върне прѣзъ Ма- 4 кедоніѭ. И придружихѫ го до въ Азіѭ Сопатръ Берянинъ-тъ, и отъ Солунцы-тѣ [в]Аристархъ и Секундъ, и [г]Гаій отъ Дервіѭ, и [д]Тимоѳей; Азійци-тѣ, [е]Тихикъ и 5 [ж]Трофимъ. Тѣ като бѣхѫ стигнѫли по 6 напрѣдъ, чакахѫ ны въ Троадѫ; А ный отплувахмы отъ Филиппы [з]слѣдъ дни-тѣ на бесквасны-тѣ хлѣбове, и за петь дни дойдохмы при тѣхъ [и]въ Троадѫ, дѣто прѣсѣдѣхмы седмь дена.

7 И [і]въ първый-тъ день на седмицѫ-тѫ, когато бѣхѫ събрани ученици-тѣ [к]за ломеніе-то на хлѣбъ-тъ, Павелъ, понеже щѣше на сутринь-тѫ да тръгне, разговаряше ся съ тѣхъ; и прострѣ слово-то до 8 срѣдъ нощь. И горѣхѫ свѣщи много [л]въ 9 горницѫ-тѫ дѣто бѣхѫ събрани. И едно момче на име Евтихъ, като сѣдѣше на прозорецъ-тъ, тежъкъ сънъ го бѣ налѣгнѫлъ когато Павелъ ся разговаряше надълго, и обладано отъ сънъ-тъ, паднѫ

с Мат. 3; 6.
т Гл. 6; 7. 12; 24.
у Рим. 15; 25. Гал. 2; 1.
ф Гл. 20; 22.
х Гл. 18; 21. 23; 11. Рим. 15; 24 до 28.
ц Гл. 13; 5.
ч Рим. 16; 23. 2 Тим. 4; 20.
ш 2 Кор. 1; 8.
щ Вижь Гл. 9; 2.
ъ Гл. 16; 16, 19.
ы Псал. 115; 4. Иса. 44; 10 до 20. Іер. 10; 3.
ь Рим. 16; 23. 1 Кор. 1; 14.
ѣ Гл. 20; 4. 27; 2. Кол. 4; 10. Филим. 24.
ю 1 Тим. 1; 20. 2 Тим. 4; 14.
я Гл. 12; 17.

—

а 1 Кор. 16; 5. 1 Тим. 1; 3.
б Гл. 9; 23. 23; 12. 25; 3. 2 Кор. 11; 26.
в Гл. 19; 29. 27; 2. Кол. 4; 10.
г Гл. 19; 29.
д Гл. 16; 1.
е Ефес. 6; 21. Кол. 4; 7. 2 Тим. 4; 12. Тит. 3; 12.
ж Гл. 21; 29. 2 Тим. 4; 20.
з Исх. 12; 14, 15. 23; 15.
и Гл. 16; 8. 2 Кор. 2; 12. 2 Тим. 4; 13.
і 1 Кор. 16; 2. Отк. 1; 10.
к Гл. 2; 42, 46. 1 Кор. 10; 16. 11; 20 и drg.
л Гл. 1; 13.

отъ третій-тъ катъ долу; и дигнѫхѫ го 10 мьртво. И слѣзе Павелъ и [м]паднѫ на него, и като го пригърнѫ рече: [н]Не ся мълвѣте, защото душа-та му е въ него. 11 Слѣдъ това възлѣзе *горѣ*, прѣломи хлѣбъ та похапнѫ, и приказува *пакъ* доволно до 12 зоры, и така тръгнѫ. А момче-то го дове-13 дохѫ живо, и много ся утѣшихѫ. А ный влѣзохмы по напрѣдъ въ корабь-тъ, и отплувахмы въ Ассонъ, че отъ тамъ щѣхмы да земемъ Павла, понеже така бѣ на-14 рѫчалъ, като щѣше да иде пѣшъ. И когато ся събра съ насъ въ Ассонъ, зѣхмы 15 го и дойдохмы въ Митилинъ. И отъ тамъ като ся отвезохмы, на утрѣшній-тъ день отплувахмы срещѫ Хіо; а на другый-тъ стигнѫхмы въ Самосъ; и като прѣсѣдѣхмы въ Трогилліѭ, на слѣдующій-тъ *день* 16 дойдохмы въ Милитъ. Защото Павелъ разсѫди да замине Ефесъ, да не бы да ся забави въ Азіѭ; защото [о]бързаше, ако му бѣше възможно, да ся намѣри [п]въ Іерусалимъ за [р]день-тъ на Петдесетницѫ-тѫ.

17 А отъ Милитъ проводи въ Ефесъ, та 18 повыка презвитеры-тѣ церковны. И когато дойдохѫ при него, рече имъ: Вы знаете [с]отъ пьрвый-тъ день отъ какъ стѫпихъ въ Азіѭ, какъ прѣминѫхъ всичко-19 то врѣме съ васъ, Въ служеніе на Господа съсъ всяко смиреномудріе, и съ много сльзы и напасти, които ми ся случихѫ [т]отъ злоумышленія-та на Іудеи-тѣ; 20 [у]Какъ ся не посвѣнихъ за нищо отъ полезны-тѣ *вамъ*, да ви го не кажѫ, и да вы не поучѫ и прѣдъ народъ-тъ, и по 21 кѫщы-тѣ. [ф]Като проповѣдувахъ на Іудеи и на Еллины [х]покаяніе прѣдъ Бога, и вѣрѫ въ Господа нашего Іисуса Христа. 22 И сега ето, азъ [ц]вързанъ духомъ отхождамъ въ Іерусалимъ, безъ да знаѭ що 23 има да ми ся случи тамъ; Освѣнь *това* що [ч]Духъ Святый свидѣтелствува во всякой градъ и казува, че вързуванія и скър-24 би мя очакуватъ. Но [ш]не мя е грыжа за нищо *отъ това*, нито ми е свиденъ животъ-тъ ми, [щ]доклѣ да искарамъ пѫть-тъ си съ радость, [ъ]и служеніе-то, [ы]което пріяхъ отъ Господа Іисуса, да проповѣдувамъ евангеліе-то на Божіѭ-тѫ бла-25 годать. И сега ето, [ь]азъ знаѭ че нѣма вече да видите лице-то ми вы всинца, между които минѫхъ та проповѣдахъ 26 царство-то Божіе. За това свидѣтелствувамъ ви на днешній-тъ день, че [ѣ]азъ сьмь 27 чистъ отъ кръвь-тѫ на всичкы. Защото [ю]не ся посвѣнихъ да ви не извѣстѭ [я]всич-28 кѫ-тѫ волѭ Божіѭ. И тъй [ѫ]внимайте себе си, и всичко-то стадо надъ което Духъ Святый [ѭ]вы постави епископы, да пасете церквѫ-тѫ на *Господа* Бога, [а]коіѭ-то [б]съсъ собственнѫ-тѫ си кръвь той 29 придобы. Защото азъ знамъ това, че слѣдъ мое-то отхождание, [в]ще да навлѣзѫтъ между васъ върли вълци, на които не ще 30 да е свидно стадо-то. И [г]отъ самы васъ ще въстанѫтъ человѣци, които ще говорятъ развратно, за да отвлачатъ ученицы-31 тѣ вслѣдъ себе си. За това бѫдѣте будни и помнѣте че [д]три годины деня и нощя не прѣстанѫхъ да поучавамъ съсъ 32 сльзы всякого едного *отъ васъ*. И нынѣ, братіе, прѣпорѫчавамъ вы на Бога, и [е]на слово-то на неговѫ-тѫ благодать, което може [ж]да вы назидава и да ви даде [з]на-33 слѣдіе между всичкы-тѣ освятены. На никого [и]сребро-то или злато-то или дрехѫ-34 тѫ не пожелахъ. И сами знаете [і]че за мои-тѣ потрѣбы, и за *потрѣбы-тѣ на* онѣзи които бѣхѫ съ мене, тѣзи *мои* рѫцѣ по-35 служихѫ. Всякакъ ви показахъ, че [к]така трудяще ся трѣбва да помагате на немощны-тѣ, и да помните словеса-та на Господа Іисуса, че той рече: По блажено 36 е да дава нѣкой отъ колкото да зема. И това като рече [л]колѣничи и помоли ся 37 съсъ всичкы тѣхъ. И всичкы плакахѫ много; и [м]припаднѫхѫ на Павла на вратъ-38 тъ и го цѣлувахѫ; Оскърбени най много [н]за рѣчь-тѫ коіѭ-то рече, че нѣма да видятъ вече лице-то му. И го испроводихѫ до корабь-тъ.

ГЛАВА 21.

1 И когато ся раздѣлихмы отъ тѣхъ и тръгнѫхмы, дойдохмы право на Коосъ, а на утринь-тѫ на Родосъ, и отъ тамо на 2 Патарѫ, И понеже намѣрихмы корабь, който заминуваше за Финикіѭ, качихмы 3 ся на него и отплувахмы. И като съзрѣхмы *отъ далечь* Кипръ, и го оставихмы отлѣво, плувахмы къмъ Сиріѭ, и слѣзохмы въ Тиръ; защото тамъ щѣше корабь-4 тъ да извади товаръ-тъ си. И като намѣрихмы [а]ученицы-тѣ, прѣсѣдѣхмы тамо седмь дни; и тѣ отъ Духа казувахѫ на

[м] 3 Цар. 17; 21. 4 Цар. 4; 34.
[н] Мат. 9; 24.
[о] Гл. 18; 21. 19; 21. 21; 4, 12.
[п] Гл. 24; 17.
[р] Гл. 2; 1. 1 Кор. 16; 8.
[с] Гл. 18; 19. 19; 1, 10.
[т] Ст. 3.
[у] Ст. 27.
[ф] Гл. 18; 5.
[х] Мар. 1; 15. Лук. 24; 47. Гл. 2; 38.
[ц] Гл. 19; 21.
[ч] Гл. 21; 4, 11. 1 Сол. 3; 3.
[ш] Гл. 21; 13. Рим. 8; 35. 2 Кор. 4; 16.
[щ] 2 Тим. 4; 7.
[ъ] Гл. 1; 17. 2 Кор. 4; 1.
[ы] Гал. 1; 1. Тит. 1; 3.
[ь] Ст. 38. Рим. 15; 23.
[ѣ] Гл. 18; 6. 2 Кор. 7; 2.
[ю] Ст. 20.
[я] Лук. 7; 30. Іоан. 15; 15. Ефес. 1; 11.
[ѫ] 1 Тим. 4; 16. 1 Пет. 5; 2.
[ѭ] 1 Кор. 12; 28.
[а] Ефес. 1; 7, 14. Кол. 1; 14. Евр. 9; 12. 1 Пет. 1; 19. Отк. 5; 9.
[б] Евр. 9; 14.
[в] Мат. 7; 15. 2 Пет. 2; 1.
[г] 1 Тим. 1; 20. 1 Іоан. 2; 19.
[д] Гл. 19; 10.
[е] Евр. 13; 9.
[ж] Гл. 9; 31.
[з] Гл. 26; 18. Ефес. 1; 18. Кол. 1; 12, 3; 24. Евр. 9; 15. 1 Пет. 1; 4.
[и] 1 Цар. 12; 3. 1 Кор. 9; 12. 2 Кор. 7; 2. 11; 9. 12; 17.
[і] Гл. 18; 3. 1 Кор. 4; 12. 1 Сол. 2; 9. 2 Сол. 3; 8.
[к] Рим. 15; 1. 1 Кор. 9; 12. 2 Кор. 11; 9, 12. 12; 13. Ефес. 4; 28. 1 Сол. 4; 11. 5; 14. 2 Сол. 3; 8.
[л] Гл. 7; 60. 21; 5.
[м] Быт. 45; 14. 46; 29.
[н] Ст. 25.

—

[а] Ст. 12. Гл. 20; 23.

Павла да не възлѣзува въ Іерусалимъ. 5 И когато прѣминжхмы *седмь*-тѣ дена, излѣзохмы и отхождахмы си, и ны испроваждахж всичкы съсъ жены-тѣ и дѣца-та си до отвънъ градъ-тъ: и [б]колѣничихмы на брѣгъ-тъ и помолихмы ся. 6 И като ся опростихмы единъ съ другый, влѣзохмы въ корабь-тъ, а тѣ ся [в]върнжхж у тѣхъ си. 7 И ный, като исплувахмы отъ Тиръ стигнжхмы въ Птолемаида, дѣто поздравихмы братія-та и прѣсѣдѣхмы у тѣхъ единъ день. 8 А на утринь-тж Павелъ и *ный* които бѣхмы съ него излѣзохмы, та дойдохмы въ Кесаріж; и влѣзохмы въ домъ-тъ на Филиппа [г]благовѣстника, [д]който бѣ единъ отъ седмина-та *діяконы*, и останжхмы при него. 9 А той имаше четыри дъщери дѣвицы, [е]които пророчествувахж. 10 И като останжхмы *тамо* много дни, слѣзе отъ Іудеж нѣкой си пророкъ на име [ж]Агавъ. 11 И дойде при насъ, и зѣ Павловъ-тъ поясъ, та си върза ржцѣ-тѣ и нозѣ-тѣ, и рече: Това казува Духъ Святый: [з]Така ще вържжтъ Іудеи-тѣ въ Іерусалимъ человѣкъ-тъ, на когото е тойзи поясъ, и ще го прѣдаджтъ въ ржцѣ-тѣ на язычницы-тѣ. 12 И като чухмы това ный и тамошни-тѣ моляхмы му ся да не възлѣзува въ Іерусалимъ. 13 Но Павелъ отговори: [и]Що правите вы та плачете и ми съкрушавате сърдце-то? защото азъ съмь готовъ не само вързанъ да бждж, но и да умрж въ Іерусалимъ за име-то на Господа Іисуса. 14 И понеже не склоняваше той, млъкнжхмы си, и рѣкохмы: [і]Да бжде воля-та Господня.

15 И слѣдъ тыя дни приготвихмы ся и 16 възлѣзохмы въ Іерусалимъ. А съ насъ дойдохж и нѣкои ученици отъ Кесаріж, и *ны* водѣхж при нѣкого си Мнасона, Кипрянина, отколѣшенъ ученикъ, у когото щѣхмы да бждемъ гости.

17 И [к]като дойдохмы въ Іерусалимъ, пріяхж ны братія-та съ радость. 18 И на утринь-тж влѣзе Павелъ съ насъ при [л]Іакова, и дойдохж всичкы-тѣ презвитери. 19 И като гы поздрави *Павелъ*, [м]расказуваше имъ едно по едно все що стори Богъ [н]чрѣзъ негово-то служеніе между язычницы-тѣ. 20 А тѣ като чухж славѣхж Господа: и рекохж му: *Ты* видишь, брате, колко хиляды има отъ Іудеи-тѣ, които повѣрувахж, и тѣ всичкы сж [о]ревнители на законъ-тъ. 21 А за тебе сж разбрали, че ты учишь всичкы-тѣ Іудеи, които сж между язычницы-тѣ, да отстжпятъ отъ Моисеовъ-тъ *законъ*, и казувашь имъ да не обрѣзуватъ чада-та си, нито да ходятъ по *стары-тѣ* обычаи. 22 И тъй що е? извѣстно че трѣбва да ся събере много народъ, защото ще чуіжтъ че си дошелъ. 23 За това стори *ты* което ти казувамы. У насъ има четырма человѣци, които иматъ обрекъ на себе си; 24 Земи гы, и съ тѣхъ наедно направи очищеніе-то си, и иждиви за тѣхъ, [п]да си обръснжтъ главы-тѣ, и да познаіжтъ всичкы че нѣма нищо отъ това що сж чули за тебе, но и ты слѣдувашь да вардишь законъ-тъ. 25 А за язычницы-тѣ които повѣрувахж, [р]ный писахмы като рѣшихмы да не пазятъ нищо таквозь, освѣнь да ся привардватъ отъ идоложертвенно, и отъ кръвь, и отъ удавенинж и отъ блудъ. 26 Тогази Павелъ зѣ человѣцы-тѣ при себе си, и на утринь-тж като направи очищеніе-то си наедно съ тѣхъ, [с]влѣзе въ храмъ-тъ, и [т]обяви че ся испълнихж дни-тѣ на очищеніе-то, когато ще ся принесе приносъ-тъ за всякого едного отъ тѣхъ. 27 И на свършеніе на седмь-тѣ дена, [у]Іудеи-тѣ отъ Азіж, като го видѣхж въ храмъ-тъ разбъркахж всичкый-тъ народъ, и [ф]турихж ржцѣ на него, 28 И выкахж: О, мжжіе Израиляне, помагайте. Тойзи е оный человѣкъ [х]който на всякждѣ всичкы-тѣ учи противъ народъ-тъ, противъ законъ-тъ и противъ това мѣсто; а още и Еллины въведе въ храмъ-тъ, и осквърни свято-то това мѣсто. 29 (Защото бѣхж видѣли по напрѣдъ [ц]Трофима Ефесянина въ градъ-тъ съ него, за когото мысляхж че го е въвелъ Павелъ въ храмъ-тъ.) 30 И [ч]повдигнж ся всичкый-тъ градъ, и стече ся народъ-тъ; и като уловихж Павла, влачехж го вънъ изъ храмъ-тъ: и той часъ ся затворихж врата-та. 31 И когато ищѣхж да го убіжтъ, стигнж извѣстіе до тысящникъ-тъ на пълкъ-тъ че всичкый Іерусалимъ е размиренъ; 32 И [ш]той навчасъ взѣ войскж и стотницы, и завтече ся долу върхъ тѣхъ. А тѣ като видѣхж тысящникъ-тъ и войскж-тж, прѣстанжхж да біжтъ Павла. 33 Тогазь тысящникъ-тъ пристжпи та го хванж, и [щ]заповѣда да го оковжтъ съ двѣ вериги, и пыташе, кой е той и що е сторилъ. 34 А изъ между народъ-тъ едни выкахж едно а други друго; и понеже не можаше поради мълвж-тж да разбере право-то, заповѣда да го закаратъ въ крѣпость-тж. 35 А когато стигнж до стжпала-та, поради насиліе-то отъ народа, войни-тѣ го дигнжхж и носѣхж. 36 Защото множество-то на народа идѣхж вслѣдъ него и выкахж: [ъ]Махни го *отъ свѣтъ-тъ*.

б Гл. 20; 36.
в Іоан. 1; 11.
г Ефес. 4; 11. 2 Тим. 4; 5.
д Гл. 6; 5. 8; 26, 40.
е Іоил. 2; 28. Гл. 2; 17.
ж Гл. 11; 28.
з Ст. 33. Гл. 20; 23.
и Гл. 20; 24.
і Мат. 6; 10. 26; 42. Лук. 11; 2. 22; 42.
к Гл. 15; 4.
л Гл. 15; 13. Гал. 1; 19. 2; 9.
м Гл. 15; 4, 12. Рим. 15; 18, 19.
н Гл. 1; 17. 20; 24.
о Гл. 22; 3. Рим. 10; 2. Гал. 1; 14.
п Числ. 6; 2, 13, 18. Гл. 18; 18.
р Гл. 15; 20, 29.
с Гл. 24; 18.
т Числ. 6; 13.
у Гл. 24; 18.
ф Гл. 26; 21.
х Гл. 24; 5, 6.
ц Гл. 20; 4.
ч Гл. 26; 21.
ш Гл. 23; 27. 24; 7.
щ Ст. 11. Гл. 20; 23.
ъ Лук. 23; 18. Іоан. 19; 15. Гл. 22; 22.

37 И когато щѣхѫ да въведѫтъ Павла въ крѣпость-тѫ, той казува тысящнику: Простено ли ми е да ти рекѫ нѣщо? А той рече: Знаешь ли Грьчкы? 38 [ы]Не си ли ты онзи Египтянинъ който прѣди нѣколко дни размири и изведе въ пустынѭ-тѫ четыри-тѣ хиляды мѫжіе убійцы? 39 И Павелъ рече: [ь]Азъ сьмъ человѣкъ Іудеинъ отъ Тарсъ, гражданинъ на *тойзи* знаменитъ градъ въ Киликіѭ; и ти ся молѭ, дай ми дозволеніе да поговорѭ на народъ-тъ.

40 И като му даде волѭ, Павелъ застанѫ на стѫпала-та, и [ѣ]помаха съ рѫкѫ на народъ-тъ; а като станѫ голѣмо мълчаніе, начнѫ да говори на Еврейскый языкъ; и казуваше:

ГЛАВА 22.

1 [а]Мѫжіе братіе и отци, слушайте сега мое-то прѣдъ васъ оправданіе. 2 И като чухѫ че на Еврейскый языкъ имъ говорѣше, показахѫ по голѣмѫ тишинѫ; и рече: 3 [б]Азъ сьмъ человѣкъ Іудеинъ, роденъ въ Тарсъ Киликійскый, и въспитанъ въ тойзи градъ [в]при нозѣ-тѣ [г]Гамаліиловы, изученъ [д]точно въ отцепрѣданый-тъ законъ, и [е]ревнитель Божій бѣхъ, [ж]както сте вы всинца днесь: 4 И [з]гонихъ до смърть *послѣдователи-тѣ на* това ученіе, като вързувахъ и прѣдавахъ въ тьмницы мѫжіе и жены; 5 Както ми свидѣтелствува и първосвященникъ-тъ, [и]и всичко-то старѣйшинство; [і]отъ които бѣхъ зѣлъ и писма до братія-та, и отхождахъ въ Дамаскъ, да докарамъ вързаны въ Іерусалимъ и тѣзи които бѣхѫ тамъ, за да гы накажѫтъ. 6 И [к]когато вървѣхъ и наближихъ Дамаскъ, около пладне, внезапно блъснѫ около мене свѣтлина голѣма отъ небе-то. 7 И паднѫхъ на земѭ-тѫ, и чухъ гласъ който ми казуваше: Савле, Савле, що мя гонишь? 8 А азъ отговорихъ: Кой си *ты*, Господи? И рече ми: Азъ сьмъ Іисусъ Назорянинъ, когото ты гонишь. 9 А [л]тѣзи които бѣхѫ съ мене, свѣтлинѫ-тѫ видѣхѫ, и ся уплашихѫ, но гласъ-тъ на тогозь който ми говорѣше не чухѫ. 10 И рѣкохъ: Що да сторѭ, Господи? И Господь ми рече: Стани, та иди въ Дамаскъ; и тамъ ще ти ся каже за всичко що ти е отредено да сторишь. 11 И понеже отъ блъскъ-тъ на свѣтлинѫ-тѫ изгубихъ зрѣніе-то си, поведохѫ мя за рѫкѫ дружина-та ми, и влѣзохъ въ Дамаскъ. 12 И нѣкой си [м]Ананія, человѣкъ благочестивъ по закону, [н]свидѣтелствуванъ отъ всичкы-тѣ *тамо* [о]живущы Іудеи, 13 Дойде при мене, и като застанѫ надъ *мене* рече ми: Савле брате, прогледай; и азъ на часъ-тъ погледнѫхъ на него. 14 А той рече: [п]Богъ на отцы-тѣ ни прѣдназначилъ [р]тя е да познаешь неговѫ-тѫ волѭ, и [с]да видишь [т]Праведника, и [у]да чуешь гласъ отъ неговы-тѣ уста; 15 [ф]Защото ще му бѫдешь свидѣтель прѣдъ всичкы-тѣ человѣцы за това [х]което си видѣлъ и чулъ. 16 И сега що ся бавишь? Стани, кръсти ся и [ц]омый ся отъ грѣхове-тѣ си и [ч]призови име-то Господне. 17 И [ш]като ся върнѫхъ въ Іерусалимъ, когато ся молѣхъ въ храмъ-тъ, дойдохъ въ изстѫпленіе, 18 И [щ]видѣхъ го че ми казуваше: [ъ]Побързай та излѣзь скоро изъ Іерусалимъ; защото не ще да пріемѫтъ твое-то за мене свидѣтелство. 19 И азъ рѣкохъ: Господи, [ы]тѣ знаѭтъ че азъ затварахъ и [ь]біяхъ по съборища-та тѣзи които вѣрувахѫ въ тебе. 20 И [ѣ]когато ся проливаше кръвь-та на твоего мученика Стефана, и азъ бѣхъ тамъ, и [ю]соизволявахъ на негово-то убиваніе, и вардѣхъ дрехы-тѣ на тѣзи които го убивахѫ. 21 И рече ми: Иди; [я]защото азъ ще тя проводѭ далеко въ языччницы-тѣ.

22 И до тѫзи рѣчь го слушахѫ; а *тогазь* възвышихѫ гласъ-тъ си и казувахѫ: [ѫ]Махни отъ земѭ-тѫ единъ такъвъ; защото [ѭ]не трѣбва да бѫде живъ. 23 И понеже тѣ выкахѫ, и захвърляхѫ си дрехы-тѣ, и хвърляхѫ прахъ по воздухъ-тъ, 24 Тысящникъ-тъ заповѣда да го закаратъ въ крѣпость-тѫ, и порѫча да го испытатъ съ бой, за да узнае за коѭ причинѫ выкахѫ така върхъ него. 25 И като го растегнѫхѫ съ ремицы, Павелъ рече на стотника който стоеше *тамо:* [а]Законно ли е вамъ да біете человѣка Римлянинъ и не сѫденъ? 26 Това като чу стотникъ-тъ, отиде та извѣсти тысящнику, и рече: Виждь какво ще сторишь; защото той человѣкъ е Римлянинъ. 27 А тысящникъ-тъ пристѫпи и рече му: Кажи ми, Римлянинъ ли си ты? А той рече: Римлянинъ. 28 И отговори тысящникъ-тъ: Азъ съ много сребро сьмъ добылъ това гражданство; а Павелъ рече: Но азъ сьмъ ся и родилъ *въ него.* 29 И тъй тозъ часъ ся отстѫпихѫ отъ него тѣзи които щѣхѫ да го мѫчатъ. Още и ты-

ы Виждь Гл. 5; 36.
ь Гл. 9; 11. 22; 3.
ѣ Гл. 12; 17.

—

а Гл. 7; 2.
б Гл. 21; 39. 2 Кор. 11; 22. Фил. 3; 5.
в Втор. 33; 3. 4 Цар. 4; 38. Лук. 10; 39.
г Гл. 5; 34.
д Гл. 26; 5.
е Гл. 21; 20. Гал. 1; 14.
ж Рим. 10; 2.
з Гл. 8; 3. 26; 9, 10, 11. Фил. 3; 6. 1 Тим. 1; 13.
и Лук. 22; 66. Гл. 4; 5.
і Гл. 9; 2. 26; 10, 12.
к Гл. 9; 3. 26; 12, 13.
л Дан. 10; 7. Гл. 9; 7.
м Гл. 9; 17.
н Гл. 10; 22.
о 1 Тим. 3; 7.
п Гл. 3; 13. 5; 30.
р Гл. 9; 15. 26; 16.
с 1 Кор. 9; 1. 15; 8.
т Гл. 3; 14. 7; 52.
у 1 Кор. 11; 23. Гал. 1; 12.
ф Гл. 23; 11.
х Гл. 4; 20. 26; 16.
ц Гл. 2; 38. Евр. 10; 22.
ч Гл. 9; 14. Рим. 10; 13.
ш Гл. 9; 26. 2 Кор. 12; 2.
щ Ст. 14.
ъ Мат. 10; 14.
ы Ст. 4. Гл. 8; 3.
ь Мат. 10; 17.
ѣ Гл. 7; 58.
ю Лук. 11; 48. Гл. 8; 1. Рим. 1; 32.
я Гл. 9; 15. 13; 2, 46, 47, 18; 6. 26; 17. Рим. 1; 5. 11; 13. 15; 16. Гал. 1; 15, 16. 2; 7, 8. Ефес. 3; 7, 8. 1 Тим. 2; 7. 2 Тим. 1; 11.
ѫ Гл. 21; 36.
ѭ Гл. 25; 24.
а Гл. 16; 37.

—

свщникъ-тъ ся уплаши, като разбра че е Римлянинъ, и защото го бѣше вързалъ.

30 На утринь-тѫ като искаше да разумѣе истинѫ-тѫ, въ какво го обвиняватъ Іудеи-тѣ, развърза го отъ връскы-тѣ, и повелѣ да дойдѫтъ първосвященници-тѣ и всичкый-тъ имъ съборъ, а доведе долу и Павла та го постави прѣдъ тѣхъ.

ГЛАВА 23.

1 И погледнѫ Павелъ на съборъ-тъ и рече: Мѫжіе братіе, до тойзи день [а]азъ сьмь живѣлъ прѣдъ Бога съсъ цѣлѫ добрѫ 2 совѣсть. А първосвященникъ-тъ Ананія повелѣ на прѣдстоящы-тѣ [б]да го ударятъ 3 по уста-та. Тогази Павелъ му рече: Богъ ще удари тебе, стѣно варосана; и ты си сѣднѫлъ да мя сѫдишь по законъ-тъ, а противъ [в]законъ-тъ ли́ повелѣвашь да мя 4 біѭтъ? А прѣдстоящи-тѣ рекохѫ: Първо-5 священникъ-тъ ли Божій хулишь? И Павелъ рече: [г]Не знаяхъ, братіе, че е първосвященникъ; защото е писано: „Да не злословишь [д]началникъ-тъ на народа си.“ 6 И понеже разумѣ Павелъ че една-та часть сѫ Саддукеи, а друга-та Фарисеи, извыка въ съборъ-тъ: Мѫжіе братіе, [е]азъ сьмь Фарисей, сынъ Фарисеовъ; сѫдятъ мя [ж]за надеждѫ-тѫ и въскрьсеніе-то на 7 мъртвы-тѣ. И когато рече това, станѫ распря между Фарисеи-тѣ и Саддукеи-тѣ; 8 и раздвои ся множество-то. [з]Защото Саддукеи-тѣ казуватъ, че нѣма въскрьсеніе, нито ангелъ, нито духъ; а Фарисеи-тѣ 9 исповѣдуватъ и двѣ-тѣ. И станѫ глъчка голѣма, и дигнѫхѫ ся книжници-тѣ отъ Фарисейскѫ-тѫ странѫ, прѣпирахѫ ся и казувахѫ: [и]Никое зло не намѣрувамы въ тогозь человѣка, и [і]ако му е говорилъ духъ или ангелъ, [к]да ся не противимъ 10 Богу. И понеже станѫ распря-та голѣма, убоя ся тысящникъ-тъ да не бы да расъкѫснѫтъ Павла, и повелѣ да слѣзе войска-та и да го грабне отъ помежду имъ и да го заведе въ крѣпость-тѫ.

11 И [л]въ идущѫ-тѫ нощь яви му ся Господь и рече: Дързай, Павле, защото както свидѣтелствува́ за мене въ Іерусалимъ, така трѣбва да свидѣтелствувашь и въ 12 Римъ. И като сьмнѫ, [м]нѣкои отъ Іудеи-тѣ направихѫ съзаклѣтіе, и ся турихѫ подъ проклѣтіѭ, и рекохѫ нито да ядѫтъ нито да піѭтъ, додѣ не убіѭтъ Павла. 13 И тѣзи които направихѫ това съзаклѣтіе 14 бѣхѫ повече отъ четыридесеть души. Тѣ дойдохѫ при първосвященницы-тѣ и при старѣйшины-тѣ и рекохѫ: Подъ проклѣтіѭ турихмы себе си, да не вкусимъ ни-15 що доклѣ не убіемъ Павла. Сега прочее вы съсъ съборъ-тъ явѣте на тысящника да го доведе утрѣ долу при васъ, като да искате ужь да разумѣете по извѣстно за него; а ный, прѣди да наближи той, го-16 тови смы да го убіемъ. Като чу тозь заговоръ Павловый-тъ сестринъ сынъ, дойде и влѣзе въ крѣпость-тѫ та извѣсти на 17 Павла. И Павелъ повыка едного отъ стотницы-тѣ и рече *му:* Заведи това момче при тысящника; защото има да му обади 18 нѣщо. И той го зѣ, заведе го при тысящника, и казува: Запрѣный-тъ Павелъ мя повыка, и ми ся примоли да доведѫ тойзи момъкъ при тебе, защото има нѣщо 19 да ти каже. А тысящникъ-тъ го зѣ за рѫкѫ, и като ся оттегли на самѣ попыта: Що е това което имашь да ми обадишь? 20 А той рече: [н]Іудеи-тѣ ся нагласихѫ да тя умолятъ да заведешь утрѣ Павла долу въ съборъ-тъ, ужь че иматъ да пытатъ 21 нѣщо по точно за него. А ты недѣй гы слуша, защото го причакуватъ повече отъ четыридесеть души отъ тѣхъ които ся турихѫ подъ проклѣтіѭ ни да ядѫтъ, ни да піѭтъ, додѣ го не убіѭтъ; и сега сѫ готови, чакатъ *само* да имъ ся вре-22 чешь. И тъй тысящникъ-тъ остави момче-то да си иде, като му зарѫча: Да не кажешь никому че ми си явилъ това.

23 И повыка двамина отъ стотницы-тѣ и рече *имъ:* Приготвѣте двѣстѣ войны *пѣши*, и седмдесеть конници, и двѣстѣ стрѣлцы отъ третій-тъ часъ на нощь-тѫ да идѫтъ 24 до Кесаріѭ; Приготвѣте и скотове, да въскачатъ Павла и да го отведѫтъ бе-25 зопасно до управителя Феликса. Написа и писмо, което имаше слѣдуѭщо-то съ-26 държаніе: Отъ Клавдія Лисіѭ честитому управителю Феликсу поздравленіе. 27 [о]Тогози человѣка, когото Іудеи-тѣ бѣхѫ уловили и щѣхѫ да го убіѭтъ, пристигнѫхъ съ войскѫ-тѫ и го избавихъ, по-28 неже ся научихъ че е Римлянинъ. И като [п]искахъ да разумѣѭ причинѫ-тѫ, за коѭто го обвинявахѫ, низведохъ го на съ-29 боръ-тъ имъ; И намѣрихъ го обвиняванъ за [р]въпросы отъ закона имъ; [с]нѣмаше обаче никаквѫ погрѣшкѫ достойнѫ за 30 смърть или за оковы. И [т]понеже ми подказахѫ че има да стане отъ Іудеи-тѣ навѣтъ *върхъ живота* на тогозь человѣка, тозь часъ го испратихъ при тебе, като [у]зарѫчахъ и на обвинители-тѣ *му* да си кажѫтъ прѣдъ тебе което *иматъ* върхъ него. Здравъ бѫди.

31 И тъй войни-тѣ, споредъ даденѫ-тѫ

а Гл. 24; 16. 1 Кор. 4; 4. 2 Кор. 1; 12. 4; 2. 2 Тим. 1; 3. Евр. 13; 18.
б 3 Цар. 22; 24. Іер. 20; 2. Іоан. 18; 22.
в Лев. 19; 35. Втор. 25; 1, 2. Іоан. 7; 51.
г Гл. 24; 17.
д Исх. 22; 28. Екк. 10; 20 2 Пет. 2; 10. Іуд. 8.
е Гл. 26; 5. Фил. 3; 5.
ж Гл. 24; 15, 21. 26; 6. 28; 20.
з Мат. 22; 23. Мар. 12; 18. Лук. 20; 27.
и Гл. 25; 25. 26; 31.
і Гл. 22; 7, 17, 18.
к Гл. 5; 39.
л Гл. 18; 9. 27; 23, 24.
м Ст. 21, 30. Гл. 25; 3.
н Ст. 12.
о Гл. 21; 33. 24; 7.
п Гл. 22; 30.
р Гл. 18; 15. 25; 19.
с Гл. 26; 31.
т Ст. 20.
у Гл. 24; 8. 25; 5.

имъ заповѣдь, зѣхѫ Павла и заведохѫ 32 го прѣзъ нощь въ Антипатридѫ. И на утринь-тѫ оставихѫ конници-тѣ да идѫтъ съ него, и ся върнѫхѫ въ крѣпость-тѫ. 33 А тѣ като влѣзохѫ въ Кесаріѭ, и врѫчихѫ писмо-то на управителя, прѣдставихѫ 34 му и Павла. А управитель-тъ като прочете *писмо-то,* и попыта отъ коѭ е область, и разбра че е [ф]отъ Киликіѭ, 35 [х]Ще тя слушамъ, рече, кога дойдѫтъ и обвинители-тѣ ти. И повелѣ да го вардятъ [ц]въ преторіѭ-тѫ Иродовѫ.

ГЛАВА 24.

1 И подирь [а]петь дни слѣзе [б]първосвященникъ-тъ Ананія съсъ старѣйшины-тѣ и съ нѣкого си Тертилла ритора, които прѣдставихѫ прѣдъ управителя жалбѫ 2 противъ Павла. И като го повыкахѫ, начнѫ Тертиллъ да *го* обвинява, и казува- 3 ше: Понеже ся поминувамы въ голѣмо спокойствіе, чрѣзъ тебе, честитый Феликсе, и понеже чрѣзъ твое-то промышленіе быватъ благоустроенія на тойзи *нашъ* народъ, съсъ всяко благодареніе, всегда и 4 всякѫдѣ признателни смы *ти.* Но да тя не отегчавамъ повече, молѭ тя да ни послушашь вкратцѣ споредъ твоѭ-тѫ снис- 5 ходителность. Понеже [в]намѣрихмы тогози человѣка че е заразитель, и подига мятежъ между всичкы-тѣ по вселеннѫѭ Іудеи, още е и главатаръ на ересь-тѫ 6 Назорейскѫ; [г]Който ся нае и храмъ-тъ да оскверни; когото и уловихмы и [д]по нашій-тъ си законъ поискахмы да го сѫ- 7 димъ. Но тысящникъ-тъ Лисія [е]дойде, и съ голѣмо насилство *го* исторгнѫ изъ 8 рѫцѣ-тѣ ни, И [ж]повелѣ на обвинители-тѣ му да дойдѫтъ прѣдъ тебе; отъ когото и ты като испиташь ще можешь да узнаешь за всичко това, за което го ный 9 обвинявамы. И Іудеи-тѣ подтвърдихѫ и казувахѫ, че това е така.

10 Тогазь Павелъ, като му кывнѫ управитель-тъ да говори, отвѣща: Понеже тя знаѭ че отъ много години си сѫдія на тойзи народъ, по на радо сърдце ще го- 11 ворѭ за свое-то оправданіе. Защото можешь да ся научишь, че нѣма повече отъ дванадесеть дни отъ какъ възлѣзохъ азъ 12 [з]на поклоненіе въ Іерусалимъ. [и]И нито сѫ мя въ храмъ-тъ намирали да ся разговарямъ съ нѣкого, или да размирявамъ народъ-тъ, нито въ съборища-та, нито въ 13 градъ-тъ. Нито могѫтъ да докажѫтъ това 14 за което мя обвиняватъ сега. А това ти исповѣдувамъ, че [і]споредъ ученіе-то, което *тѣ* наричатъ ересь, така служѫ на отеческый-тъ *нашъ* [к]Богъ, като вѣрувамъ всичко щото е писано [л]въ законъ-тъ и 15 пророцы-тѣ; И имамъ и [м]надеждѫ на Бога, коѭто и тѣ сами прінматъ, [н]че ще бѫде въскрьсеніе на мъртвы-тѣ, на пра- 16 ведны и неправедны. [о]На това азъ ся стараѭ да имамъ всякога непорочнѫ съвѣсть 17 и прѣдъ Бога и прѣдъ человѣцы-тѣ. И слѣдъ много години [п]дойдохъ да сторѭ милостыни на народъ-тъ си и приношенія. 18 [р]А между това Іудеи нѣкои си отъ Азіѭ, намѣрихѫ мя очищенъ въ храмъ-тъ, не 19 съ много народъ, нито съ мълвѫ. [с]Които ако имахѫ нѣщо върхъ мене трѣбваше да ся прѣдставятъ прѣдъ тебе, и да *мя* 20 обвинятъ. Или тѣ сами да рекѫтъ, ако сѫ намѣрили въ мене нѣкоѭ неправдѫ, когато прѣдстанѫхъ прѣдъ съборъ-тъ; 21 Освѣнь *ако е* за единый-тъ тойзи гласъ, що извыкахъ като стоехъ между тѣхъ: *Че поради ученіе-то* [т]за въскрьсеніе-то на мъртвы-тѣ мя сѫдите вы днесь.

22 Това като чу Феликсъ, отложи *сѫдбѫ-тѫ* имъ, понеже знаеше по точно за това ученіе, и рече: Кога слѣзе тысящникъ-тъ [у]Лисія, ще испитамъ на здраво за *распрѫ-* 23 *тѫ* ви. И повелѣ стотнику да вардятъ Павла, и да има спокойствіе, и [ф]да не въспиратъ никого отъ познаницы-тѣ му да му послужатъ или да дохождатъ при него.

24 Слѣдъ нѣколко дни дойде Феликсъ съсъ женѫ си Друсилліѭ, която бѣше Іудеянка, и прати та повыка Павла, и слуша отъ него за вѣрѫ-тѫ въ Христа *Іисуса.* 25 И когато говорѣше той за правдѫ и за въздържаніе и за бѫдѫщій-тъ сѫдъ, Феликсъ уплашенъ отговори: Сега си иди, и кога имамъ врѣме ще тя повыкамъ 26 пакъ. А при това надѣеше ся че [х]ще му ся дадѫтъ отъ Павла пары за да го пусне: за това и по честечко го выкаше та при- 27 казуваше съ него. Но слѣдъ навършаніе-то на двѣ години, Феликса наслѣдова Порцій Фестъ; а Феликсъ понеже [ц]ищѣше да угоди на Іудеи-тѣ, остави Павла въ оковы.

ГЛАВА 25.

1 Фестъ прочее като дойде въ область-тѫ, слѣдъ три дни възлѣзе отъ Кесаріѭ 2 въ Іерусалимъ. [а]И първосвященникъ-тъ и голѣмци-тѣ Іудейскы, прѣдставихѫ прѣдъ него жалбѫ върхъ Павла, и моляхѫ му

ф Гл. 21; 39.
х Гл. 24; 1, 10. 25; 16.
ц Мат. 27; 27.

—

а Гл. 21; 27.
б Гл. 23; 2. 25; 2.
в Лук. 23; 2. Гл. 6; 13. 16; 20. 17; 6. 21; 28. 1 Пет. 2; 12, 15.
г Гл. 21; 28.
д Іоан. 18; 31.
е Гл. 21; 33.
ж Гл. 23; 30.
з Ст. 17. Гл. 21; 26.
и Гл. 25; 8. 28; 17.
і Гл. 9; 2. Вижь Амос. 8; 14.
к 2 Тим. 1; 3.
л Гл. 26; 22. 28; 23.
м Гл. 23; 6. 26; 6, 7. 28; 20.
н Дан. 12; 2. Іоан. 5; 28, 29.
о Гл. 23; 1.
п Гл. 14; 29, 30. 20; 16. Рим. 15; 25. 2 Кор. 8; 4. Гал. 2; 10.
р Гл. 21; 26, 27. 26; 21.
с Гл. 23; 30. 25; 16.
т Гл. 23; 6. 28; 20.
у Ст. 7.
ф Гл. 27; 3. 28; 16.
х Исх. 23; 8.
ц Исх. 23; 2. Гл. 12; 3. 25; 9, 14.

—

а Гл. 24; 1. Ст. 15.

3 ся, И просѣхѫ да склони на исканіе-то
имъ противъ него за да го проводи въ
Іерусалимъ; а тѣ правѣхѫ [б]засадѫ на
4 пѫть-тъ да го убіѭтъ. Фестъ обаче от-
говори, Павелъ да стои запрѣнъ въ Ке-
саріѭ, и самъ той скоро ще трьгне *за*
5 *тамъ.* За това, които могѫтъ отъ васъ,
рече, да слѣзѫтъ съ *мене,* и [в]ако има
нѣщо въ тогозь человѣка, да го обвинятъ.
6 И като прѣсѣдѣ между тѣхъ до десетина
дена, слѣзе въ Кесаріѭ, и на утринь-тѫ
сѣднѫ на сѫдовище-то, и повелѣ да до-
7 ведѫтъ Павла. И като дойде той обико-
лихѫ-*го* Іудеи-тѣ които бѣхѫ слѣзли отъ
Іерусалимъ, и [г]наносѣхѫ противъ Павла
много и тежкы обвиненія, които не мо-
8 жахѫ да докажѫтъ; Понеже той ся о-
правдаваше: Че [д]нито противъ законъ-тъ
Іудейскый, нито противъ храмъ-тъ, нито
противъ Кесаря сьмь сторилъ нѣкое прѣ-
9 стѫпленіе. Но Фестъ понеже [е]искаше да
угоди на Іудеи-тѣ, отговори на Павла и
рече: [ж]Щешь ли да възлѣзешь въ Іеруса-
лимъ и тамъ да ся сѫдишь за това прѣдъ
10 мене? И Павелъ рече: *Азъ* прѣдстоѭ на
Кесарево-то сѫдовище, дѣто трѣбва да ся
сѫдѭ. Не сьмь обидѣлъ въ ни го Іудеи-тѣ,
11 както и ты твърдѣ добрѣ знаешь. Защо-
то, [з]ако не сьмь правъ, и сьмь сторилъ
нѣщо достойно за смърть, не бѣгамъ отъ
смърть-тѫ; но ако нѣма нищо отъ това кое-
то мя тѣ обвиняватъ, никой не може да мя
прѣдаде на волѭ-тѫ имъ; относямъ ся до
12 [и]Кесаря. Тогази Фестъ, като ся поразгово-
ри съсъ совѣтъ-тъ, отговори: Отнеслъ си
ся до Кесаря, при Кесаря ще идешь.
13 И отъ какъ ся минѫхѫ нѣколко дена,
царь Агриппа и Верникія дойдохѫ въ Ке-
14 саріѭ да поздравятъ Феста. И като ся
бавихѫ тамо доста врѣме, Фестъ споме-
нѫ на царя за Павловѫ-тѫ работѫ, и
рече: [і]Има нѣкой си человѣкъ оставенъ
15 отъ Феликса въ оковы, [к]За когото, ко-
гато бѣхъ въ Іерусалимъ, първосвящен-
ници-тѣ и старѣйшины-тѣ Іудейскы дадо-
хѫ *ми* жалбѫ, и искахѫ да го осѫдѭ;
16 [л]На които отговорихъ че Римляни-тѣ нѣ-
матъ обычай да прѣдаватъ нѣкого чело-
вѣка на смърть доклѣ обвиняемый-тъ нѣ-
ма обвинители-тѣ си на лице, и му ся не
дозволи да ся оправдае за обвиненіе-то.
17 И тъй когато дойдохѫ тѣ тука *съ мене*
наедно, [м]безъ забавѫ на другый-тъ день
сѣднѫхъ на сѫдовище-то и заповѣдахъ
18 да доведѫтъ человѣкъ-тъ: За когото об-
винители-тѣ му като застанѫхѫ, не на-
несохѫ никое *таквозь* обвиненіе каквото
19 азъ прѣдполагахъ; [н]Но имахѫ противъ
него нѣкаквы разысквания за тѣхны-тѣ
си вѣрувания, и зарадъ нѣкого си Іисуса
който былъ умрѣлъ, за когото Павелъ
20 казуваше че е живъ. И азъ понеже бѣхъ
въ недоумѣніе за едно такова разысква-
ніе, казувахъ ако ще да иде въ Іеруса-
21 лимъ, и тамо да ся сѫди за това. Но
понеже Павелъ поиска да го оставѭ за
сѫдбѫ-тѫ на Августа *Кесаря,* повелѣхъ
да го вардятъ доклѣ да го испратѭ при
22 Кесаря. Тогазь [о]Агриппа рече Фесту: И-
щѣше ми ся и мене да чуѭ тогозь чело-
вѣка. И той рече: Утрѣ щешь го чу.
23 И тъй на утринь-тѫ, когато Агриппа
и Верникія дойдохѫ съ голѣмо велико-
лѣпіе, и влѣзохѫ въ сѫдовищнѫ-тѫ стаѭ
съ тысящницы-тѣ и съ отличны-тѣ мѫжіе
на града, заповѣда Фестъ и доведохѫ Па-
24 вла. Тогазь казува Фестъ: Царю Агрип-
по, и всичкы които присѫтствувате *тука*
съ насъ, гледате тогозь, за когото [п]всич-
ко-то множество Іудейско ми говорихѫ,
и въ Іерусалимъ и тука, и крѣщѣхѫ че
25 [р]той не трѣбува вече да е живъ. Но азъ,
понеже разбрахъ че [с]не е сторилъ нищо
достойно за смърть, [т]и самъ той ся от-
несе до Августа *Кесаря,* рѣшихъ да го
26 проводѭ. За когото нѣмамъ нищо извѣ-
стно да пишѫ на господаря *си:* за това
го изведохъ прѣдъ васъ, и нарочно прѣдъ
тебе, царю Агриппо, за да стане испыта-
ніе-то *му* и да имамъ що да пишѫ.
27 Защото ми ся вижда беспѫтно, като про-
važдамъ вързанъ человѣкъ, да не забѣ-
лѣжѫ и обвиненія-та противъ него.

ГЛАВА 26.

1 И Агриппа рече Павлу: Имашь дозволе-
ніе да говоришь самъ за себе си. Тогазь
Павелъ прострѣ рѫкѫ и начнѫ да го-
2 вори за оправданіе-то си: Честитъ счи-
тамъ себе си, царю Агриппо, като имамъ
прѣдъ тебе днесь да ся оправдаѭ за всич-
3 ко за което мя Іудеи-тѣ обвиняватъ. А
найвече *понеже знаѭ* че си вѣждь на
всичкы-тѣ обычаи и разысквания Іудей-
скы; за това молѭ ти ся да мя послу-
4 шашь търпѣливо. Мой-тъ *още* отъ мла-
дость-тѫ ми животъ, който проминѫхъ
отъ начало между народъ-тъ си въ Іе-
русалимъ, всичкы-тѣ Іудеи го знаѭтъ;
5 Понеже мя знаѭтъ отъ начало, (ако бы
щѣли да засвидѣтелствуватъ,) че [а]споредъ
най точно-то ученіе на нашѫ-тѫ вѣрѫ
6 живѣхъ Фарисей. [б]И сега прѣдстоѭ на
сѫдъ за [в]надеждѫ-тѫ на обѣщаніе-то,

[б] Гл. 23; 12, 15.
[в] Гл. 18; 14. Ст. 18.
[г] Мар. 15; 3. Лук. 23; 2, 10. Гл. 24; 5, 13.
[д] Гл. 6; 13. 24; 12. 28; 17.
[е] Гл. 24; 27.
[ж] Ст. 20.
[з] Ст. 25. Гл. 18; 14. 23; 29. 26; 31.
[и] Гл. 26; 32. 28; 19.
[і] Гл. 24; 27.
[к] Ст. 2, 3.
[л] Ст. 4, 5.
[м] Ст. 6.
[н] Гл. 18; 15. 23; 29.
[о] Вижь Гл. 9; 15.
[п] Ст. 2, 3, 7.
[р] Гл. 22; 22.
[с] Гл. 23; 9, 29. 26; 31.
[т] Ст. 11, 12.

—

[а] Гл. 22; 3. 23; 6. 24; 15, 21. Филип. 3; 5.
[б] Гл. 23; 6.
[в] Быт. 3; 15. 22; 18. 26; 4. 49; 10. Втор. 18; 15. 2 Цар. 7; 12. Псал. 132; 11. Иса. 4; 2. 7; 14. 9; 6. 40; 10. Іер. 23; 5. 33; 14, 15, 16. Іез. 34; 23. 37; 24. Дан. 9; 24. Мих. 7; 20. Гл. 13; 32. Рим. 15; 8. Тит. 2; 13

което е Богъ обѣщалъ на отцы-тѣ ни, 7 Въ което *обѣщаніе всичкы-тѣ* [в]дванадесеть наши племена, които служжтъ *Богу* [д]день и нощь непрѣстанно, [е]надѣіжтъ *ся* да достигнжтъ; за тжзи надеждж, царю Агрип-8 по, мя обвинявать Іудеи-тѣ. Що? мислите ли за невѣрваніе, че Богъ въскрьсява 9 мьртвы-тѣ? Тъй *и* [ж]азъ помыслихъ въ себе си че трѣбваше да сторіж много противности вьрхъ име-то на Іисуса Назо-10 рея: [з]Което и сторихъ въ Іерусалимъ; и мнозина отъ святы-тѣ азъ запрѣхъ въ тьмницы, като зѣхъ власть [и]отъ пьрвосвященницы-тѣ, и на убиваніе-то имъ и 11 азъ дадохъ гласъ вьрхъ *тѣхъ*. [і]И въ всичкы-тѣ съборища много пжти като гы мжчахъ, принуждавахъ гы да хулятъ; и безъ мѣрж като имахъ ярость противъ тѣхъ, гоняхъ *гы* даже и по вънпши-тѣ градища.
12 А [к]между това когато отхождахъ въ Дамаскъ съ власть и поржчаніе отъ пьрво-13 священницы-тѣ, По пладнѣ, видѣхъ на пжть-тъ, царю, свѣтлинж отъ небе-то, която надминуваше слънчено-то сіяніе, която осія мене и тѣзи които пжтувахж 14 съ мене. И като паднжхмы всинца на землж-тж, чухъ гласъ който ми говорѣше, и казуваше ми на Еврейскый языкъ: Савле, Савле, защо мя гонишь? жестоко ти е да 15 риташь срещж остны. И азъ рѣкохъ: Кой си ты, Господи? А той рече: Азъ сьмь 16 Іисусъ, когото ты гонишь. Но стани, и ся исправи на нозѣ-тѣ си; понеже за това ти ся явихъ, [л]да тя назначж служитель и свидѣтель на това що си видѣлъ, и на 17 това което ще ти открыіж, Като тя изваждамъ отъ народъ-тъ *Іудейскый* и отъ язычницы-тѣ [м]въ които сега тя провож-18 дамъ, [н]Да имъ отворишь очи-тѣ, [о]да ся обърнжтъ отъ тьмно-то въ видѣло-то, и отъ власть-тж на Сатанж къмъ Бога, и чрѣзъ вѣрж-тж въ мене [п]да земжтъ прощеніе на грѣхове-тѣ *си*, и [р]наслѣдіе меж-19 ду [с]освятены-тѣ. За това, царю Агриппо, не бѣхъ непокоренъ на небесно-то видѣ-20 ніе; Но [т]проповѣдувахъ пьрвомъ на *Іудеи*-тѣ въ Дамаскъ и въ Іерусалимъ, и во всичкж-тж землж Іудейскж, и *напоконъ* на язычницы-тѣ, да ся покаюватъ, и да ся обращатъ къмъ Бога, и да правятъ [у]дѣла 21 достойны на покаяніе-то: За това [ф]Іудеи-тѣ *като* мя уловихж въ храмъ-тъ, турихж 22 ся да мя убіжтъ. Но съ помощь-тж коіжто получихъ отъ Бога, стоіж до тойзи день та свидѣтелствувамъ и прѣдъ малъкъ и прѣдъ голѣмъ, *безъ да говоріж нищо друго* [х]освѣнь *това* което сж пророци-тѣ и [ц]Моисей говорили че *то* имаше да бжде; 23 Сирѣчь [ч]че Христосъ имаше да пострада, и [ш]че *той* пьрвъ като въскрьсне отъ мьртвы-тѣ щѣше [щ]да проповѣда видѣлинж на народъ-тъ *Іудейскый* и на язычницы-тѣ.
24 И когато той така отговаряше, Фестъ съ голѣмъ гласъ рече: [ъ]Полудѣлъ си, Павле; много-то ученіе тя докарва въ лудость. 25 А той рече: Не сьмь полудѣлъ, честитый Фесте, но изговарямъ словеса отъ истинж 26 и отъ здравъ умъ; Защото знае за това царь-тъ, комуто и съ дързновеніе говоріж; понеже не вѣрувамъ да има нѣщо отъ това да не знае той; защото то не е станжло въ нѣкой жглъ. 27 Вѣрувашь ли, царю Агриппо, пророцы-тѣ? знаіж че *гы* вѣ-28 рувашь. И Агриппа рече на Павла: Безъ малко мя убѣждавашь да станж Христія-29 нинъ. А Павелъ рече: [ы]Молилъ ся быхъ Богу щото не токо безъ малко но напълно, *и* не само ты но и всичкы които мя днесь слушатъ да станжтъ таквизи каквъто сьмь и азъ, освѣнь тѣзи оковы.
30 И това като рече той, станж царь-тъ и управитель-тъ и Верникія, и сѣдящи-тѣ съ 31 тѣхъ: И като отидохж на странж говорѣхж помежду си и казувахж: Тойзи человѣкъ не прави [ь]нищо достойно за смьрть или за 32 оковы. И Агриппа рече Фесту: Тойзи человѣкъ можаше да ся пусне, [ѣ]ако не бѣше ся отнеслъ *за сждбж* прѣдъ Кесаря.

ГЛАВА 27.

1 И [а]когато бы рѣшено да отплувамы въ Италіж, прѣдадохж Павла и други нѣкои вързаны на стотника, именемъ Іулія, отъ 2 пълкъ-тъ Августовъ. И влѣзохмы въ корабь Адрамитскый, и отвезохмы ся съ намѣреніе да плувамы около Азійскы-тѣ мѣста; имахмы още съ насъ си [б]Аристарха Македонца отъ Солунь. 3 И на другый-тъ *день* стигнжхмы въ Сидонъ; и Іулій ся докарваше [в]человѣколюбиво съ Павла, и дозволи *му* да иде при пріятели-4 тѣ *си* да му пригодятъ. И отъ тамъ като станжхмы провезохмы ся подъ Кипръ, 5 защото вѣтрове-тѣ бѣхж противни. И като прѣплувахмы море-то Киликійско и Памфилійско, стигнжхмы въ Миры, Ликійскый 6 *градъ*. Тамо стотникъ-тъ намѣри корабь Александрійскый който плуваше за Ита-7 ліж, и тури ны въ него. И мудно като

[в] Іак. 1; 1.
[д] Лук. 2; 37. 1 Сол. 3; 10. 1 Тим. 5; 5.
[е] Фил. 3; 11.
[ж] Іоан. 16; 2. 1 Тим. 1; 13.
[з] Гх. 8; 3. Гал. 1; 13.
[и] Гх. 9; 14, 21. 22; 5.
[і] Гх. 22; 19.
[к] Гх. 9; 3. 22; 6.
[л] Гх. 22; 15.
[м] Гх. 22; 21.
[н] Иса. 35; 5. 42; 7. Лук. 1; 79. Іоан. 8; 12. 2 Кор. 4; 4. Ефес. 1; 18. 1 Сол. 5; 5.
[о] 2 Кор. 6; 14. Ефес. 4; 18. 5; 8. Кол. 1; 13. 1 Пет. 2; 9, 25.
[п] Лук. 1; 77.
[р] Ефес. 1; 11. Кол. 1; 12.
[с] Гх. 20; 32.
[т] Гх. 9; 20, 22, 29. 11; 26. 13; 14; 16; 17; 18; 19; 20; 21;
[у] Мат. 3; 8.
[ф] Гх. 21; 30, 31.
[х] Лук. 24; 27, 44. Гх. 24; 14. 28; 23. Рим. 3; 21.
[ц] Іоан. 5; 46.
[ч] Лук. 24; 26, 46.
[ш] 1 Кор. 15; 20. Кол. 1; 18. Отк. 1; 5.
[щ] Лук. 2; 32.
[ъ] 4 Цар. 9; 11. Іоан. 10; 20. 1 Кор. 1; 23. 2; 13, 14. 4; 10.
[ы] 1 Кор. 7; 7.
[ь] Гх. 23; 9, 29. 25; 25.
[ѣ] Гх. 25; 11.

—

[а] Гх. 25; 12, 25.
[б] Гх. 19; 29.
[в] Гх. 24; 23. 28; 16.

плувахмы доволны дни и едвамъ стигнѫхмы въ Книдъ, понеже не ны пущаше вѣтръ-тъ, проплувахмы подъ Критъ срещѫ Салмонъ. 8 И едвамъ що прѣминѫхмы него, стигнѫхмы на нѣкое си мѣсто което ся казува Добры пристанища, близу при които бѣ градъ-тъ Ласей.

9 Но като бѣше ся минѫло доволно врѣме, и плуваніе-то бѣше вече опасно, [г]защото и постъ-тъ бѣше ся вече минѫлъ, 10 совѣтуваше Павелъ, И казуваше имъ: Братіе, виждамъ че плуваніе-то ще бѫде съсъ злостраданіе и съ голѣмѫ щетѫ, не токо за товаръ-тъ и за корабь-тъ, но и 11 за душы-тѣ ни. Но стотникъ-тъ ся увѣряваше повече на кормчій-тъ и на стопанинъ-тъ на кораба, а не на Павловы-12 тѣ думы. И понеже пристанище-то не бѣ способно за прѣзимуваніе, повече-то дадохѫ мнѣніе да ся дигнѫтъ и отъ тамъ, за да стигнѫтъ, ако бы было възможно, до Финикъ, пристанище Критско, което гледа срещѫ югозападный-тъ и сѣверозападный-тъ вѣтръ, и *тамъ* да прѣзимуватъ. 13 И когато подухнѫ малко югъ-тъ, помыслихѫ че сполучихѫ цѣль-тѫ си, дигнѫхѫ ся, и плувахѫ близу по край Критъ. 14 Но слѣдъ малко възвѣя срещѫ него вѣтръ 15 буренъ нарицаемый Евроклидонъ. И понеже ся дръпнѫ корабь-тъ, и не можаше да устои срещѫ вѣтръ-тъ, оставихмы ся 16 *на волны-тѣ* и носѣхѫ ны. И като утекохмы задъ едно островче което ся наричаше Клавдій, едвамъ можехмы да удържимъ ладіѭ-тѫ; 17 Коіѭто като дигнѫхѫ, употрѣбявахѫ *всякаквы* пособія, и прѣпасвахѫ корабь-тъ изъ отдолу; и бояще ся да не паднѫтъ на плитко, снѣхѫ платната, 18 и носѣхѫ ся така. И понеже бѣхмы въ голѣмѫ бѣдѫ отъ буріѭ-тѫ, въ слѣдующій день хванѫхѫ да исхвърлятъ то-19 варъ-тъ. И на третій-тъ *день* сами [д]съ рѫцѣ-тѣ си исхвърлихмы корабенны-тѣ нѣ-20 ща. И понеже за много дни не ся виждаше ни слънце ни звѣзды, и силна-та буря наваляше, исчезнѫ вече отъ насъ всяка 21 надежда за спасеніе. А подирь много неядѣніе застанѫ Павелъ между тѣхъ и рече: Трѣбваше, о пріятели, да мя послушате, да ся не дигамы отъ Критъ и да ни не постигнѣше това злостраданіе и тази 22 щета. Но и сега вы съвѣтувамъ да сте весели, защото ни една душа отъ васъ нѣма да ся изгуби, но само корабь-тъ: 23 [е]Защото ангелъ отъ Бога, чійто сьмь азъ, и [ж]комуто служѫ, яви ми ся тѫзи нощь, 24 И рече: Не бой ся, Павле, ты трѣбва да прѣдстанешь прѣдъ Кесаря; и ето Богъ ти подари всичкы-тѣ които плуватъ съ тебе. 25 За това, братіе, бѫдѣте весели; [з]защото вѣрувамъ въ Бога че така ще бѫде, спо-26 редъ както ми бы речено. А ный [и]трѣбва да бѫдемъ исхвърлени на нѣкой островъ.

27 И когато настанѫ четыринадесета-та нощь, като ся носѣхмы на самъ на тамъ по Адріатическо-то *море* кѫдѣ срѣдъ нощь, корабници-тѣ угаждахѫ че наближаватъ 28 до нѣкоіѫ сушѫ. И като измѣрихѫ дълбочинѫ-тѫ, намѣрихѫ двадесеть растега; и малко по нататакъ като отидохѫ, пакъ измѣрихѫ и намѣрихѫ петнадесеть рас-29 тега. И бояще ся да не бы да паднѫтъ вънъ на камениты мѣста, спуснѫхѫ четыри котвы отъ кормѫ-тѫ, и желаехѫ да сьмне. 30 И понеже корабници-тѣ ищѣхѫ да побѣгнѫтъ отъ корабь-тъ, и спуснѫхѫ ладійкѫ-тѫ въ море-то, съ причинѫ ужь че ще спуснѫтъ котвы отъ кѫдѣ прѣдницѫ-тѫ, 31 Павелъ рече на стотника и на войны-тѣ: Тѣзи ако не останѫтъ въ корабь-тъ, вы не 32 можете ся избави. Тогазь войни-тѣ отрѣзахѫ вѫжя-та на ладійкѫ-тѫ и оставихѫ іѭ 33 да падне вънъ. А при сьмнуваніе Павелъ каняше всичкы-тѣ да похапнѫтъ *по нѣщо*, и казуваше: Четыринадесеть дена днесь ожидате, и стоите гладни, безъ да сте вкусили 34 нищо. За това вы моліѫ да похапнете; защото това е *нуждно* за упазваніе-то ви; понеже [і]ни едному отъ васъ ни косемъ отъ 35 главѫ-тѫ нѣма да падне. И като рече това, зѣ хлѣбъ, [к]благодари Бога прѣдъ всичкы, 36 та прѣломи и начнѫ да яде. Отъ това ся о-37 бодрихѫ всичкы, та ядохѫ и тѣ; И всичка въ корабь-тъ бѣхмы двѣстѣ и седмдесеть 38 и шесть [л]души. И като ся насытихѫ съ хранѫ, облегчавахѫ корабь-тъ като исхвърляхѫ жито-то въ море-то.

39 И когато ся разсьмнѫ не познавахѫ земіѭ-тѫ; съгледувахѫ обаче заливъ нѣкой си който имаше брѣгъ, въ който ся рѣшихѫ да тикнѫтъ корабь-тъ, ако бѣ 40 възможно. И като истеглихѫ котвы-тѣ, оставихѫ *корабь-тъ* по море-то, развързахѫ още и върскы-тѣ на кормила-та, и развихѫ малко-то вѣтрило на кѫдѣ вѣтръ-41 тъ, и управихѫ ся къмъ брѣгъ-тъ. Но испаднѫхѫ на мѣсто дѣто біяше отъ двѣ страны море-то, и тамъ [м]засѣднѫ корабь-тъ; прѣдница-та ся заби и не мърдаше; а задница-та ся разглобяваше отъ наси-42 ліе-то на волны-тѣ. И наговорихѫ ся войни-тѣ да избіѭтъ запрѣны-тѣ, да не бы 43 да исплува нѣкой и да побѣгне. Но стотникъ-тъ като искаше да избави Павла, въспрѣ гы отъ *това* намѣреніе, и повелѣ, които можѫтъ да плуватъ, да скочатъ първомъ тѣ въ море-то, и да излѣзѫтъ на су-44 хо: А останѫли-тѣ, едни на дъскы, други пакъ на нѣщо отъ корабь-тъ. И така бы та ся [н]избавихѫ всичкы на сушѫ-тѫ.

г Лев. 23; 27, 29.
д Іон. 1; 5.
е Гх. 23; 11.
ж Дан. 6; 16. Рим. 1; 9. 2 Тим. 1; 3.
з Лук. 1; 45. Рим. 4; 20, 21. 2 Тим. 1; 12.
и Гх. 28; 1.
і 3 Цар. 1; 52. Мат. 10; 30. Лук. 12; 7. 21; 18.
к 1 Цар. 9; 13. Мат. 15; 36. Мар. 8; 6. Іоан. 6; 11. 1 Тим. 4; 3, 4.
л Гх. 2; 41. 7; 14. Рим. 13; 1. 1 Пет. 3; 20.
м 2 Кор. 11; 25.
н Ст. 22.

ГЛАВА 28.

1 И като ся избавихѫ, тогазь познахѫ че [а]островъ-тъ ся казуваше Малта.
2 А [б]варвари-тѣ *тамошни жители* показахѫ намъ голѣмо человѣколюбіе; защото ны пріяхѫ всинца, и понеже валѣше дъждь,
3 и студено бѣше, накладохѫ огнь. И когато Павелъ сграмади много хврастіе и го тури на огнь-тъ, една ехидна излѣзе изъ топлинѫ-тѫ и залѣпи ся за рѫкѫ-тѫ му.
4 А варвари-тѣ като видѣхѫ зміѭ-тѫ какъ висѣше о рѫкѫ-тѫ му, думахѫ си помежду си: Извѣстно че тойзи человѣкъ е убійца, който ако и да ся избави отъ море-то, *Божіе-то* правосѫдіе го не остави
5 да е живъ. Но той трьснѫ зміѭ-тѫ въ
6 огнь-тъ, и [в]не пострада никое зло. А тѣ ся надѣяхѫ че ще да отече, или внезапу да падне долу мьртъвъ; но като очакувахѫ много врѣме, и гледахѫ че му не ставаше никое зло, промѣнихѫ *мысль* и [г]думахѫ че е богъ.
7 И около това мѣсто бѣхѫ стяжанія-та на най пьрвый-тъ въ островъ-тъ, име-то му Поплій: той ны прія и гощава ны пріятелскы три дни.
8 А случи ся да е боленъ Поплієвъ баща, и лѣжеше отъ трескѫ и отъ дисентеріѭ: а Павелъ влѣзе при него, и като ся [д]помоли *Богу*, [е]възложи рѫцѣ на него, и го
9 исцѣли. И тъй това като станѫ, и другы-тѣ отъ островъ-тъ, които имахѫ нѣщо болесть,
10 идѣхѫ и исцѣлявахѫ ся: Които и съ много [ж]почести ны почетохѫ, и на тръгнуваніе-то ни снабдихѫ *ны* съ потрѣбны-тѣ.
11 И слѣдъ три мѣсецъ отплувахмы съ единъ Александрійскый корабь, *що бѣше* съсъ знамя на Діоскуры, и който бѣ прѣ-
12 зимувалъ въ тойзи островъ. И като стигнѫхмы въ Сиракусы, прѣсѣдѣхмы три
13 дни. И отъ тамо все край брѣгъ-тъ, стигнѫхмы въ Ригіѭ, и слѣдъ единъ день като повѣя югъ-тъ, на вторый-тъ день
14 дойдохмы въ Потіолы; Дѣто намѣрихмы братія, които ны умолихѫ да прѣсѣдимъ у тѣхъ седмь дена, и така дойдохмы въ
15 Римъ. И отъ тамо братія-та като чухѫ за насъ, излѣзохѫ до Аппіево-то тържище и до Три-тѣ Кърчмы да ны посрѣщнѫтъ; и Павелъ като видѣ тыя *братія*, благодари Бога, и ободри ся.
16 А когато дойдохмы въ Римъ, стотникъ-тъ прѣдаде окованны-тѣ на войводѫ-тѫ; а [з]на Павла ся дозволи да живѣе особно
17 съ воинъ-тъ който го вардѣше. И слѣдъ три дни свыка Павелъ по пьрвы-тѣ отъ Іудеи-тѣ, и като ся събрахѫ казуваше имъ: Мѫжіе братіе, [и]азъ безъ да сьмь сторилъ нищо противъ народъ-тъ, или противъ отеческы-тѣ обычаи, вързанъ отъ Іерусалимъ [і]прѣдадохѫ мя въ рѫцѣ-тѣ
18 на Римляны-тѣ; Които [к]като мя испытахѫ, щѣхѫ да *мя* пуснѫтъ, защото ни еднѫ винѫ за смьрть нѣмаше въ мене;
19 Но понеже Іудеи-тѣ ся противѣхѫ, [л]принудихъ ся да ся отнесѫ до Кесаря; а не че имахъ да обвиніѭ въ нѣщо народъ-тъ
20 си. И тъй по тѫіѭ причинѫ вы призвахъ, да *вы* видіѭ и да *ви* поговоріѭ; защото [м]зарадъ надеждѫ-тѫ на Израиля имамъ
21 на себе си тѣзи [н]вериги. А тѣ му рекохѫ: Ный нито писма смы получили отъ Іудеіѭ за тебе, нито нѣкой отъ братія-та е дошелъ да *ни* извѣсти, или да *ни* каже
22 нѣщо зло за тебе. Но желаемъ да чуемъ отъ тебе твое-то мнѣніе; защото е извѣстно намъ, че за тѫзи ересь на [о]всякѫдѣ
23 противно ся говори. И като му опрѣдѣлихѫ день, дойдохѫ при него въ гостилницѫ-тѫ мнозина, [п]на които изложи съсъ свидѣтелства царство-то Божіе, и отъ сутринь-тѫ до вечерь-тѫ увѣряваше гы за Іисуса, и [р]отъ закона Моисеовъ и отъ
24 пророцы-тѣ. И [с]едни отъ тѣхъ ся увѣрявахѫ на това което говорѣше, а другы не
25 вѣрувахѫ. И тѣ понеже бѣхѫ несогласни помежду си, отхождахѫ си, като *имъ* рече Павелъ еднѫ рѣчь: Добрѣ е реклъ Духъ Святый на бащы-тѣ ни чрѣзъ пророка
26 Исаіѭ, Когато е реклъ: [т]„Иди и кажи на тойзи народъ: Слухомъ ще чуете, и нѣма да разумѣете; и съ очи ще гледате,
27 и нѣма да видите; Защото задебелѣ сьрдце-то на тѣзи людіе, и съ уши-тѣ си тежко чуіѭтъ, и очи-тѣ си склопихѫ, да не бы съ очи да видятъ, и съ уши да чуіѭтъ, и съсъ сьрдце да разумѣіѭтъ, и ся обърнѫтъ та гы исцѣліѭ."
28 И тъй да знаете че спасеніе-то Божіе [у]на язычницы-тѣ ся
29 проводи; тѣ и ще чуіѭтъ. И това като рече, отидохѫ си Іудеи-тѣ съ голѣмо прѣпираніе помежду си.
30 А Павелъ останѫ цѣлы двѣ години въ особеннѫ подъ наемъ кѫщѫ, и пріима-
31 ше всичкы-тѣ които идѣхѫ при него, Та [ф]проповѣдуваше царство-то Божіе, и поучаваше невъзбранно съсъ всяко дързновеніе за Господа Іисуса Христа.

а Гл. 27; 26.
б Рим. 1; 14. 1 Кор. 14; 11. Кол. 3; 11.
в Мар. 16; 18. Лук. 10; 19.
г Гл. 14; 11.
д Іак. 5; 14, 15.
е Мар. 6; 5. 7; 32. 16; 18. Лук. 4; 40. Гл. 19; 11, 12. 1 Кор. 12; 9, 28.
ж Мат. 15; 6. 1 Тим. 5; 17.
з Гл. 24; 25. 27; 3.
и Гл. 24; 12, 13. 25; 8.
і Гл. 21; 33.
к Гл. 22; 24. 24; 10. 25; 9. 26; 31.
л Гл. 25; 11.
м Гл. 26; 6, 7.
н Гл. 26; 29. Ефес. 3; 1. 4; 1. 6; 20. 2 Тим. 1; 16. 2; 9. Филип. 10; 13.
о Лук. 2; 34. Гл. 24; 5, 14. 1 Пет. 2; 12. 4; 14.
п Лук. 24; 27. Гл. 17; 3. 19; 8.
р Вижь Гл. 26; 6, 22.
с Гл. 14; 4. 17; 4. 19; 9.
т Иса. 6; 9. Іер. 5; 21. Іез. 12; 2. Мат. 13; 14, 15. Мар. 4; 12. Лук. 8; 10. Іоан. 12; 40. Рим. 11; 8.
у Мат. 21; 41, 43. Гл. 13; 46, 47. 18; 6. 22; 21. 26; 17, 18. Рим. 11; 11.
ф Гл. 4; 31. Ефес. 6; 19.

СОБОРНО-ТО ПОСЛАНІЕ ІАКОВОВО.

ГЛАВА 1.

1 [а]Іаковъ [б]рабъ на Бога и на Господа Іисуса Христа, [в]до дванадесеть-тѣ племена [г]които сѫ въ разсѣяніе, поздравленіе.

2 [д]Всякѫ радость имайте, братіе мои, [е]когато впадате въ различны искушенія; 3 Понеже [ж]знаете че испытаніе-то на вашѫ-тѫ вѣрѫ произвожда търпѣніе. 4 А търпѣніе-то да има дѣло съвършенно, за да бѫдете съвършенни и цѣли, безъ никакъвъ недостатъкъ. 5 [з]Ако ли нѣкой отъ васъ е оскуденъ отъ мудрость, [и]да проси отъ Бога, който дава богато на всичкы и не укорява, и [і]ще му ся даде. 6 Но [к]да проси съ вѣрѫ, безъ да ся сумнява никакъ; защото който ся сумнява, подобенъ е на морскы волны които ся каратъ и разбълскуватъ отъ вѣтрове-тѣ. 7 И такъвъ человѣкъ да не мысли че ще пріеме нѣщо отъ Господа. 8 [л]Человѣкъ двоеуменъ непостоянъ е во всичкы-тѣ си пѫтища. 9 Който братъ е отъ по долно *състояніе* да ся хвали въ свое-то си възвышаваніе; 10 А богатый-тъ, въ смиряваніе-то си; понеже, [м]като цвѣтъ на трѣвѫ, ще прѣцьвти. 11 Защото изгрѣя слънце-то съ пекъ-тъ, и изсуши трѣвѫ-тѫ, и цвѣтъ-тъ ѝ слетѣ и хубость-та на лице-то ѝ погынѫ; така и богатый-тъ ще повѣхне въ пѫтища-та си.

12 [н]Блаженъ онзи человѣкъ който прѣтърпѣва искушеніе, защото като прѣмине испытъ-тъ, ще пріеме [о]вѣнецъ-тъ на живота, [п]който обѣща Господь на онѣзи които го любятъ. 13 Никой искушаемъ да не казува: Че Богъ мя искушава; защото Богъ ся отъ зло не искушава, и той никого не искушава. 14 А всякой ся искушава, като ся завлича и подлъгва отъ собственѫ-тѫ си похоть; 15 [р]Похоть-та послѣ като зачне, [с]ражда грѣхъ, а грѣхъ-тъ като ся извърши, ражда смърть.

16 Не заблуждавайте, любезни мои братіе.

17 [т]Всяко добро даваніе, и всяка съвършенна дарба отъ горѣ е, и слѣзува отъ Отца на свѣтлины-тѣ, [у]въ когото нѣма измѣненіе, или сѣнкѫ на промѣняваніе. 18 [ф]Отъ собственнѫ-тѫ си волѭ родилъ ны е съсъ слово-то на истинѫ-тѫ, [х]да бѫдемъ ный нѣкакъвъ си [ц]начатъкъ на неговы-тѣ създанія. 19 И тъй, любезни мои братіе, [ч]да бѫде всякой человѣкъ бързъ на чуеніе, *а* [ш]муденъ на говореніе, *и* [щ]муденъ на гнѣвъ; 20 Защото гнѣвъ-тъ на человѣка не върши Божіѭ-тѫ правдѫ. 21 За това [ъ]отхвърлѣте всякѫ нечистотѫ и множество-то злобѫ, и пріимѣте съ кротость всажденно-то слово, [ы]което може да спасе душы-тѣ ви. 22 [ь]Бывайте и творители на слово-то, а не само слушатели, да лъжете себе си. 23 Защото [ѣ]ако бѫде нѣкой слушатель на слово-то, а не творитель, той прилича на человѣкъ който гледа природно-то си лице въ огледало; 24 Защото огледа ся, и отиде, и завчасъ забрави какъвъ бѣ. 25 Но [ю]който вникне [я]въ съвършенный-тъ законъ на свободѫ-тѫ, и прѣбѫде *въ него*, той като не е слушатель забравливъ, но творитель на дѣло-то, [ѫ]той ще бѫде блаженъ въ дѣлата си. 26 Ако нѣкой отъ васъ мни че е благочестивъ, и [ѭ]не обуздава языкъ-тъ си, но лъже сърдце-то си, суетно е негово-то благочестіе. 27 Чисто и непорочно благочестіе прѣдъ Бога и Отца е това: [а]Да пригледува сирачета-та и вдовицы-тѣ въ утѣсненіе-то имъ, *и* [б]да пази себе си неосквърненъ отъ свѣтъ-тъ.

ГЛАВА 2.

1 Братіе мои, вѣра-та ви въ [а]прославленнаго Господа нашего Іисуса Христа да бѫде [б]безъ лицепріятіе. 2 Защото ако влѣзе въ съборище-то ви человѣкъ съсъ златъ пьрстень и съ великолѣпны дрехы, а влѣзе и сиромахъ съ уплесканы дрехы, 3 И погледнете на тогози който е съ великолѣпны-тѣ дрехы, та му речете: Ты сѣдни тука

а Дѣян. 12; 17. 15; 13. Гал. 1; 19. 2; 9. Іуд. 1.
б Тит. 1; 1.
в Дѣян. 26; 7.
г Втор. 32; 26. Іоан. 7; 35. Дѣян. 2; 5. 8; 1. 1 Пет. 1; 1.
д Мат. 5; 12. Дѣян. 5; 41. Евр. 10; 34. 1 Пет. 4; 13, 16.
е 1 Пет. 1; 6.
ж Рим. 5; 3.
з 3 Цар. 3; 9, 11, 12. Прит. 2; 3.
и Мат. 7; 7. 21; 22. Мар. 11; 24. Лук. 11; 9. Іоан. 14; 13. 15; 7. 16; 23.
і Іер. 29; 12. 1 Іоан. 5; 14, 15.
к Мар. 11; 24. 1 Тим. 2; 8.
л Гл. 4; 8.
м Іов. 14; 2. Псал. 37; 2. 90; 5, 6. 102; 11. 103; 15. Иса. 40; 6. 1 Кор. 7; 31. Гл. 4; 14. 1 Пет. 1; 24. 1 Іоан. 2; 17.
н Іов. 5; 17. Прит. 3; 11, 12. Евр. 12; 5. Отк. 3; 19.
о 1 Кор. 9; 25. 2 Тим. 4; 8. Гл. 2; 5. 1 Пет. 5; 4. Отк. 2; 10.
п Мат. 10; 22. 19; 28, 29. Гл. 2; 5.
р Іов. 15; 35. Псал. 7; 14.
с Рим. 6; 21, 23.
т Іоан. 3; 27. 1 Кор. 4; 7.
у Числ. 23; 19. 1 Цар. 15; 29. Мал. 3; 6. Рим. 11; 29.
ф Іоан. 1; 13. 3; 3. 1 Кор. 4; 15. 1 Пет. 1; 23.
х Ефес. 1; 12.
ц Іер. 2; 3. Отк. 14; 4.
ч Екк. 5; 1.
ш Прит. 10; 19. 17; 27. Екк. 5; 2.
щ Прит. 14; 17. 16; 32. Екк. 7; 9.
ъ Кол. 3; 8. 1 Пет. 2; 1.
ы Дѣян. 13; 26. Рим. 1; 16. 1 Кор. 15; 2. Ефес. 1; 13. Тит. 2; 11. Евр. 2; 3. 1 Пет. 1; 9.
ь Мат. 7; 21. Лук. 6; 46. 11; 28. Рим. 2; 13. 1 Іоан. 3; 7.
ѣ Лук. 6; 47 и дрг. Виж Гл. 2; 14 и дрг.
ю 2 Кор. 3; 18.
я Гл. 2; 12.
ѫ Іоан. 13; 17.
ѭ Псал. 34; 13. 39; 1. 1 Пет. 3; 10.
а Иса. 1; 16, 17. 58; 6, 7. Мат. 25; 36.
б Рим. 12; 2. Гл. 4; 4. 1 Іоан. 5; 18.

—

а Лев. 19; 15. Втор. 1; 17. 16; 19. Прит. 24; 23. 28; 21. Мат. 22; 16. Ст. 9. Іуд. 16.
б 1 Кор. 2; 8.

добрѣ; и на сиромахъ-тъ речете: Ты стой тамъ; или, сѣдни тука до подножіе-то ми; 4 Да ли не сте направили отличіе помежду си, и не сте ли станжли сждници съ лукавы помышленія? 5 Слушайте, любезни мои братіе: [в]не избра ли Богъ сиромасы-тѣ отъ тойзи свѣтъ, [г]богаты съ вѣрж, и наслѣдницы на царство-то [д]което обѣща на тѣзи които го любятъ? 6 А [е]вы обесчестихте сиромахъ-тъ. Не сж ли богати-тѣ [ж]които вы угнѣтаватъ, и не влачатъ ли вы тѣ по сждовища? 7 Не хулятъ ли тѣ добро-то име съ което ся именувате? 8 Ако испълнявате вы царскый-тъ законъ, споредъ писаніе-то: [з]„Да възлюбишь ближняго своего, както самаго себе си,“ добрѣ струвате. 9 Но [и]ако гледате на лице, грѣхъ струвате, и отъ законъ-тъ като прѣстжпници ся изобличавате. 10 Защото който упази всичкый-тъ законъ, и погрѣши въ едно, [і]повиненъ бива въ всичко; 11 По това че който е реклъ, „Не [к]прѣлюбодѣйствувай,“ рече и, „Не убивай.“ Но ако не сторишь прѣлюбодѣяніе, а пакъ убіешь, станжлъ си прѣстжпникъ на законъ-тъ. 12 Така говорѣте и така правѣте, като че ще бждете сждени по [л]законъ-тъ на свободж-тж. 13 Защото [м]сждба-та *ще бжде* немилостива на тогози който милость не е сторилъ; и [н]милость-та ся хвали надъ сждъ-тъ.

14 [о]Коя полза, братіе мои, ако казува нѣкой че има вѣрж, а дѣла нѣма? да ли може вѣра-та да го спасе? 15 [п]*Нѣкой* братъ или *нѣкоя* сестра, ако сж голи и лишени отъ дневнж-тж хранж, 16 [р]И нѣкой отъ васъ имъ рече: Идѣте си съ миромъ, топлѣте ся и хранѣте ся; а не имъ дадете потрѣбно-то за тѣло-то, коя полза? 17 Така и вѣра-та, ако нѣма дѣла, сама по себе си е мъртва. 18 Но ще рече нѣкой: Ты имашь вѣрж, и азъ имамъ дѣла; покажи ми вѣрж-тж си отъ дѣла-та си, [с]и азъ ще ти покажж отъ мои-тѣ дѣла вѣрж-тж си. 19 Ты вѣрувашь че Богъ е единъ; добрѣ струвашь; [т]и бѣсове-тѣ вѣруватъ и трепер ятъ. 20 Но ищешь ли да познаешь, о суетный человѣче, че вѣра безъ дѣла е мъртва? 21 Авраамъ нашій-тъ отецъ не ся ли оправда отъ дѣла, [у]когато принесе сына си Исаака на жертвенникъ-тъ? 22 Видишь ли че [ф]вѣра содѣйствуваше съ дѣла-та му, и отъ дѣла-та ся усъвършенствова вѣра-та? 23 И ся испълни писаніе-то което казува: [х]„Повѣрува Авраамъ въ Бога, и вмѣни му ся въ правдж, и [ц]пріятель Божій ся нарече. 24 И тъй видите ли че отъ дѣла ся оправдава человѣкъ, а не само отъ вѣрж? 25 Така сжщо [ч]и Раавъ блудница не ся ли оправда отъ дѣла, когато прія проводены-тѣ, и гы изведе прѣзъ другъ пжть? 26 Защото както тѣло-то безъ духъ е мъртво, така и вѣра-та безъ дѣла е мъртва.

ГЛАВА 3.

1 [а]Не бывайте мнозина учители, братіе мои, [б]като знаете че по голѣмо осжжданіе ще пріемемъ. 2 Защото всинца [в]въ много грѣшимъ. [г]Който не грѣши въ слово, [д]той е съвършенъ мжжъ, възможенъ да обуздае и всичко-то тѣло. 3 Ето [е]узды-тѣ турямы въ уста-та на коніе-тѣ, за да ни ся покоряватъ, и обращамы всичко-то имъ тѣло. 4 Ето и кораби-тѣ, ако и да сж толкова голѣми, и отъ силны вѣтрове ся тласкатъ, съ твърдѣ малко кормило ся обращатъ на кждѣто ище воля-та на управителя. 5 Така и [ж]языкъ-тъ малъкъ удъ е, но много ся [з]хвали. Ето малъкъ огнь колко голѣмо вещество запаля. 6 [и]И языкъ-тъ е огнь, свѣтъ *пълнъ* съ неправдж. Така между наши-тѣ удове ся намѣрва языкъ-тъ, [і]който заразява всичко-то тѣло, и въспаля колело-то на животъ-тъ *ни*, и самъ той ся запаля отъ пькълъ-тъ. 7 Защото всякакво естество звѣрове, и птицы, и гадове, и морскы *животны*, укротяватъ ся, и укротены сж отъ человѣческо-то естество: 8 А языкъ-тъ никой отъ человѣцы-тѣ не може да го укроти; неудържимо зло е, [к]пълнъ съсъ смъртоносенъ ядъ. 9 Съ него благославямы Бога и Отца, и съ него кълнемъ человѣцы-тѣ, [л]създадены-тѣ по подобію Божію. 10 Отъ сжщы-тѣ уста излѣзува благословеніе и клѣтва. Не трѣбува, братіе мои, да бива това така. 11 Да ли изворъ-тъ отъ сжщій-тъ чучуръ 12 истака сладкж и горчивж *водж?* Да ли е възможно, братіе мои, смокыня-та да роди маслины, или лоза-та смокыни? Така ни единъ изворъ *не е възможно* да пуща соленж и сладкж водж.

13 [м]Кой е отъ васъ мудръ и ученъ? да покаже отъ добро-то си поведеніе [н]свои-

[в] Іоан. 7; 48. 1 Кор. 1; 26, 28.
[г] Лук. 12; 21. 1 Тим. 6; 18. Отк. 2; 9.
[д] Исх. 20; 6. 1 Цар. 2; 30. Прит. 8; 17. Мат. 5; 3. Лук. 6; 20. 12; 32. 1 Кор. 2; 9. 2 Тим. 4; 8. Гл. 1; 12.
[е] 1 Кор. 11; 22.
[ж] Дѣян. 13; 50. 17; 6. 18; 12. Гл. 5; 6.
[з] Лев. 19; 18. Мат. 22; 39. Рим. 13; 8, 9. Гал. 5; 14. 6; 2.
[и] Ст. 1.
[і] Втор. 27; 26. Мат. 5; 19. Гал. 3; 10.
[к] Исх. 20; 13, 14.
[л] Гл. 1; 25.
[м] Іов. 22; 6 и дрг. Прит. 21; 13. Мат. 6; 15. 18; 35. 25; 41, 42.
[н] 1 Іоан. 4; 17, 18.
[о] Мат. 7; 26. Гл. 1; 23.
[п] Вижь Іов. 31; 19, 20. Лук. 3; 11.
[р] 1 Іоан. 3; 18.
[с] Гл. 3; 13.
[т] Мат. 8; 29. Мар. 1; 24. 5; 7. Лук. 4; 34. Дѣян. 16; 17. 19; 15.
[у] Быт. 22; 9, 12.
[ф] Евр. 11; 17.
[х] Быт. 15; 6. Рим. 4; 3. Гал. 3; 6.
[ц] 2 Лѣт. 20; 7. Иса. 41; 8.
[ч] Іис. Нав. 2; 1. Евр. 11; 31.

—

[а] Мат. 23; 8, 14. Рим. 2; 20, 21. 1 Пет. 5; 3.
[б] Лук. 6; 37.
[в] 3 Цар. 8; 46. 2 Лѣт. 6; 36. Прит. 20; 9. Екк. 7; 20. 1 Іоан. 1; 8.
[г] Псал. 34; 13. Гл. 1; 26. 1 Пет. 3; 10.
[д] Мат. 12; 37.
[е] Псал. 32; 9.
[ж] Прит. 12; 18. 15; 2.
[з] Псал. 12; 3. 73; 8, 9.
[и] Прит. 16; 27.
[і] Мат. 15; 11, 18, 19, 20. Мар. 7; 15, 20, 23.
[к] Псал. 140; 3.
[л] Быт. 1; 26. 5; 1. 9; 6.
[м] Гал. 6; 4.
[н] Гл. 2; 18.

тѣ работы [о]съ кротость на прѣмудрость.
14 Но ако имате въ сърдце-то си [п]зависть горчивѫ, и свадѫ, [р]недѣйте ся хвали и
15 лъга противъ истинѫ-тѫ. [с]Тая мудрость не е която слѣзува отъ горѣ, но е земна,
16 плътска, бѣсовска; Защото [т]дѣто е зависть и свада, тамъ има бъркотія и всякаква лошавина.
17 Но [у]мудрость-та която е отъ горѣ, първо е чиста, послѣ мирна, привѣтлива, благопокорна, пълна съ милость и добры плодове, беспристрастна и
18 [ф]нелицемѣрна. И [х]плодъ-тъ на правдѫ-тѫ сѣе ся съ миръ за миротворцы-тѣ.

ГЛАВА 4.

1 Отъ дѣ произлѣзуватъ бойове и борбы между васъ? Не отъ тамъ ли, отъ сласти-тѣ ваши [а]които воюватъ въ удове-тѣ
2 ви? Желаете, и нѣмате; *убивате и завиждате, и не можете да получите; карате ся и ся біете, но нѣмате, защото не про-
3 сите. [б]Просите и не получвате, [в]защото злѣ просите, да иждивите въ сласти-тѣ
4 си. [г]Прѣлюбодѣи и прѣлюбодѣицы, не знаете ли че [д]свѣтовно-то пріятелство е вражда противъ Бога? и тъй [е]който ище да е пріятель на свѣтъ-тъ, бива врагъ
5 на Бога. Или мыслите че на пусто казува писаніе-то: [ж]На зависть ревнува духъ-тъ
6 който живѣе въ насъ? Но по голѣмѫ благодать дава *Богъ;* за това казува: [ѕ]„Богъ на гордѣливы-тѣ ся противи, а
7 на смиренны-тѣ дава благодать." И тъй покорѣте ся Богу; [и]съпротивѣте ся на
8 діаволъ-тъ, и ще побѣгне отъ васъ. [і]Приближѣте при Бога, и ще приближи *и той* при васъ. [к]Очистѣте рѫцѣ-тѣ *си, вы* грѣшни, и [л]освятѣте сърдца-та *си, вы* [м]двоеумни.
9 [н]Мѫчѣте ся, и тѫжѣте и плачѣте; смѣхъ-тъ ви да ся обърне на плачъ, и ра-
10 дость-тѫ *ви* на тѫгѫ. [о]Смирѣте ся прѣдъ Господа, и *той* ще вы възвыси.
11 [п]Не ся одумувайте единъ другый, братіе; който одумува брата, и [р]сѫди брата си, одумува законъ-тъ, и сѫди законъ-тъ; и ако сѫдишь законъ-тъ, не си испълни-
12 тель на законъ-тъ но сѫдія. Единъ е Законоположникъ [и Сѫдія,] [с]който може и да спасе и да погуби; а [т]ты кой си що сѫдишь другыго?
13 [у]Елате сега *вы* които казувате: Днесь или утрѣ ще идемъ въ тойзи градъ, и ще прѣсѣдимъ тамъ еднѫ годинѫ, и ще тър-
14 гувамы, и ще спечалимъ; *Вы* които не знаете утрѣ какво *ще бѫде;* защото що е животъ-тъ ви? [ф]наистинѫ пàра е, която за малко ся явява, и послѣ исчезнува;
15 Вмѣсто да казувате: [х]Ако ще Господь, и бѫдемъ живи, ще направимъ това или
16 онова. Но сега ся хвалите съ гордости-тѣ
17 си: [ц]всяка таквази хвала е зла. И тъй [ч]на всякого който знае да прави доброто и *го* не прави, грѣхъ е нему.

ГЛАВА 5.

1 [а]Елате сега, *вы* богати, плачѣте и рыдайте зарадъ бѣдствія-та които идѫтъ
2 връхъ васъ. Богатство-то ви изгни, и [б]дре-
3 хы-тѣ ви молци гы изѣдохѫ. Злато-то ви и сребро-то ви поръждавѣ, и ръжда-та имъ ще бѫде въ свидѣтелство връхъ васъ, и ще пояде плъть-тѫ ви както огнь; [в]събирахте съкровища за послѣдни-тѣ дни.
4 Ето [г]заплата-та на работницы-тѣ които сѫ жьнѫли нивя-та ви, отъ коѭто гы лишихте, выка; и [д]выкове-тѣ на жетвари-тѣ влѣзохѫ въ уши-тѣ на Господа Са-
5 ваоѳа. [е]Веселихте ся на земѭ-тѫ и распусно живѣхте, огоихте сърдца-та си, как-
6 то въ день на закланіе. [ж]Осѫдихте, убихте праведнаго: не ви ся противи.
7 И тъй, братіе, имайте дълготърпѣніе, до пришествіе-то Господне. Ето земледѣлецъ-тъ очакува многоцѣнный-тъ плодъ отъ земѭ-тѫ, и търпи за него много врѣме, [з]доклѣ получи дъждь и ранный и къ-
8 сный. Имайте търпѣніе и вы, укрѣпѣте си сърдца-та; [и]защото пришествіе-то Господне наближи.
9 [і]Не въздышайте единъ на другыго, братіе, да не бѫдете осѫдени;
10 ето Сѫдія-та [к]стои прѣдъ врата-та. Братіе мои, [л]земѣте примѣръ на злостраданіе-то и на дълготърпѣніе-то пророцы-тѣ,
11 които говорихѫ въ име-то Господне. Ето

о Гл. 1; 21.
п Рим. 13; 13.
р Рим. 2; 17, 23.
с Филип. 3; 19. Гл. 1; 17.
т 1 Кор. 3; 3. Гал. 5; 20.
у 1 Кор. 2; 6, 7.
ф Рим. 12; 9. 1 Пет. 1; 22. 2; 1. 1 Іоан. 3; 18.
х Прит. 11; 18. Осія 10; 12. Мат. 5; 9. Филип. 1; 11. Евр. 12; 11.

—

а Рим. 7; 23. Гал. 5; 17. 1 Пет. 2; 11.
* *Или* ревнувате
б Іов. 27; 9. 35; 12. Псал. 18; 41. Прит. 1; 28. Иса. 1; 15. Іер. 11; 11. Мих. 3; 4. Зах. 7; 13.
в Псал. 66; 18. 1 Іоан. 3; 22. 5; 14.
г Псал. 73; 27.
д 1 Іоан. 2; 15.
е Іоан. 15; 19. 17; 14. Гал. 1; 10.
ж Быт. 6; 5. 8; 21. Числ. 11; 29. Прит. 21; 10.
ѕ Іов. 22; 29. Псал. 138; 6. Прит. 3; 34. 29; 23. Мат. 23; 12. Лук. 1; 52. 14; 11. 18; 14. 1 Пет. 5; 5.
и Ефес. 4; 27. 6; 11. 1 Пет. 5; 9.
і 2 Лѣт. 15; 2.
к Иса. 1; 16.
л 1 Пет. 1; 22. 1 Іоан. 3; 3.
м Гл. 1; 8.
н Мат. 5; 4.
о Іов. 22; 29. Мат. 23; 12. Лук. 14; 11. 18; 14. 1 Пет. 5; 6.
п Ефес. 4; 31. 1 Пет. 2; 1.
р Мат. 7; 1. Лук. 6; 37. Рим. 2; 1. 1 Кор. 4; 5.
с Мат. 10; 28.
т Рим. 14; 4, 13.
у Прит. 27; 1. Лук. 12; 18 и дрг.
ф Іов. 7; 7. Псал. 102; 3. Гл. 1; 10. 1 Пет. 1; 24. 1 Іоан. 2; 17.
х Дѣян. 18; 21. 1 Кор. 4; 19. 16; 7. Евр. 6; 3.
ц 1 Кор. 5; 6.
ч Лук. 12; 47. Іоан. 9; 41. 15; 22. Рим. 1; 20, 21, 32. 2; 17, 18, 23.

—

а Прит. 11; 28. Лук. 6; 24. 1 Тим. 6; 9.
б Іов. 13; 28. Мат. 6; 20. Гл. 2; 2.
в Рим. 2; 5.
г Лев. 19; 13. Іов. 24; 10, 11. Іер. 22; 13. Мал. 3; 5.
д Втор. 24; 15.
е Іов. 21; 13. Амос. 6; 1, 4. Лук. 16; 19, 25. 1 Тим. 5; 6.
ж Гл. 2; 6.
з Втор. 11; 14. Іер. 5; 24. Осія 6; 3. Іоил. 2; 23. Зах. 10; 1.
и Филип. 4; 5. Евр. 10; 25, 37. 1 Пет. 4; 7.
і Гл. 4; 11.
к Мат. 24; 33. 1 Кор. 4; 5.
л Мат. 5; 12. Евр. 11; 35 и дрг.

[м]ублажавамы търпѣливы-тѣ: чули сте [н]търпѣніе-то Іовово, и видѣли сте [о]сетнинж-тж отъ Господа, че [п]е многомилостивъ Господь и благоутробенъ.

12 А прѣди всичко, братіе мои, [р]не ся кълнѣте нито съ небе-то нито съсъ земіж-тж, нито съ другж нѣкоіж клѣтвж, но да ви бжде което е ей, ей; и което е не не; да не подпаднете подъ осжжденіе.

13 Злостражда ли нѣкой отъ васъ? да ся моли *Богу;* веселъ ли е нѣкой? [с]псалмы 14 да пѣе. Боленъ ли е нѣкой отъ васъ? да призове презвитеры-тѣ церковны, и да сторятъ молбж надъ него, и да го [т]помажжтъ съ масло въ име-то Господне: 15 И молба-та която е съ вѣрж ще избави страждущій-тъ, и Господь ще го привдигне, [у]и грѣхове ако е сторилъ, ще му ся 16 простятъ. Исповѣдувайте единъ на другъ прѣгрѣшенія-та *си*, и молѣте ся единъ за другъ да исцѣлѣете. [ф]Голѣмж силж има 17 усердна-та молба на праведный-тъ. Илія *бѣ* человѣкъ [х]подобострастенъ намъ, [ц]и помоли ся съ усердіе да не вали дъждь; [ч]и не валѣ дъждь на земіж-тж три го-18 дины и шесть мѣсеца; И [ш]пакъ ся помоли, и небе-то даде дъждь, и земя-та произрасти плодъ-тъ си.

19 Братіе, [щ]ако заблуди отъ помежду вы нѣкой отъ истинж-тж, и го обърне нѣ-20 кой, Да знае че който е обърнжлъ грѣшнаго отъ заблужденіе-то на пжть-тъ му, [ъ]ще спасе душж отъ смърть, [ы]и ще покрые множество грѣхове.

ПЪРВО-ТО СОБОРНО ПОСЛАНІЕ

НА

СВЯТАГО АПОСТОЛА ПЕТРА.

ГЛАВА 1.

1 Петръ Апостолъ Іисусъ Христовъ, до прѣселенцы-тѣ [а]които сж прѣснжти по Понтъ, по Галатіж, по Каппадокіж, по 2 Азіж и по Виѳиніж, [б]Избранни [в]по прѣдузнаніе на Бога Отца, [г]чрѣзъ освященіе-то на Духъ-тъ, въ послушаніе и [д]поръсваніе на кръвь-тж Іисусъ Христовж, [е]благодать и миръ да ся умножи вамъ.

3 [ж]Благословенъ Богъ и Отецъ на Господа нашего Іисуса Христа, [з]който по много-то своіж милость [и]възроди насъ за надеждж живж [і]чрѣзъ въскрьсеніе-то на 4 Іисуса Христа отъ мъртвы-тѣ, За наслѣдіе нетлѣнно, неосквьрняемо, и [к]неповѣхнуваемо, [л]съхранено на небеса за васъ, 5 [м]Които съ Божіж-тж силж сте вардени чрѣзъ вѣрж-тж, за спасеніе което е готово да ся открые на послѣдньо врѣме; 6 [н]Въ което ся радувате, [о]ако и да [п]скърбите сега малко (ако е потрѣбно) въ различны напасти, 7 [р]Да бы испитъ-тъ на вашж-тж вѣрж, като е много по драгоцѣненъ отъ тлѣемо-то злато което ся испитва [с]чрѣзъ огнь, да ся [т]намѣри въ похвалж и почесть и славж, когато ся яви 8 Іисусъ Христосъ; [у]Когото, ако и да не сте видѣли, любите; ако и сега да *го* не виждате, [ф]но като вѣрувате, радувате ся съ неисказаннж и прѣславнж радость; 9 Като пріимате [х]сетнинж-тж на вашж-тж 10 вѣрж, спасеніе-то на душж-тж; [ц]За което спасеніе прѣтърсихж и изслѣдовахж пророци-тѣ, които пророкувахж за бла-11 годать-тж, която *бѣ* за васъ. Понеже из-

м Псал. 94; 12. Мат. 5; 10, 11. 10; 22.
н Іов. 1; 21, 22. 2; 10.
о Іов. 42; 10 и дрг.
п Числ. 14; 18. Псал. 103; 8.
р Мат. 5; 34 и дрг.
с Ефес. 5; 19. Кол. 3; 16.
т Мар. 6; 13. 16; 18.
у Иса 33; 24. Мат. 9; 2.
ф Быт. 20; 17. Числ. 11; 2. Втор. 9; 18, 19, 20. Іис. Нав. 10; 12. 1 Цар. 12; 18. 3 Цар. 13; 6. 4 Цар. 4; 33. 19; 15, 20. 20; 2, 4 и дрг. Псал. 10; 17. 34; 15. 145; 18. Прит. 15; 29. 28; 9. Іоан. 9; 31. 1 Іоан. 3; 22.
х Дѣян. 14; 15.
ц 3 Цар. 17; 1.
ч Лук. 4; 25.
ш 3 Цар. 18; 42, 45.
щ Мат. 18; 15.
ъ Рим. 11; 14. 1 Кор. 9; 22. 1 Тим. 4; 16.
ы Прит. 10; 12. 1 Пет. 4; 8.

а Іоан. 7; 35. Дѣян. 2; 5, 9, 10. Іак. 1; 1.
б Ефес. 1; 4. Гл. 2; 9.
в Рим. 8; 29. 11; 2.
г 2 Сол. 2; 13.
д Евр. 10; 22. 12; 24.
е Рим. 1; 7. 2 Пет. 1; 2. Іуд. 2.
ж 2 Кор. 1; 3. Ефес. 1; 3.
з Тит. 3; 5.
и Іоан. 3; 3, 5. Іак. 1; 18.
і 1 Кор. 15; 20. 1 Сол. 4; 14. Гл. 3; 21.
к Гл. 5; 4.
л Кол. 1; 5. 2 Тим. 4; 8.
м Іоан. 10; 28, 29. 17; 11, 12, 15. Іуд. 1.
н Мат. 5; 12. Рим. 12; 12. 2 Кор. 6; 10. Гл. 4; 13.
о 2 Кор. 4; 17. Гл. 5; 10.
п Іак. 1; 2.
р Іак. 1; 3, 12. Гл. 4; 12.
с Іов. 23; 10. Псал. 66; 10. Прит. 17; 3. Иса. 48; 10. Зах. 13; 9. 1 Кор. 3; 13.
т Рим. 2; 7, 10. 1 Кор. 4; 5. 2 Сол. 1; 7 до 12.
у 1 Іоан. 4; 20.
ф Іоан. 20; 29. 2 Кор. 5; 7. Евр. 11; 1, 27.
х Рим. 6; 22.
ц Быт. 49; 10. Дан. 2; 44. Агг. 2; 7. Зах. 6; 12. Мат. 13; 17. Лук. 10; 24. 2 Пет. 1; 19, 20, 21.

слѣдувахж, кое или какво врѣме показуваше въ тѣхъ [ч]Духъ-тъ Христовъ, когато прѣдизвѣстяваше [ш]страданія-та Христовы, и слѣдъ тѣхъ славы-тѣ: 12 [щ]И откры имъ ся че [ъ]не за тѣхъ, но за насъ служахж тѣ това, което сега ся извѣсти вамъ чрѣзъ тѣзи, които ви проповѣдахж благовѣстіе-то [ы]съ Духа Святаго проводенаго отъ небеса, [ь]въ което и *сами-тѣ* ангели желаіжтъ да надникнжтъ.

13 За това [ѣ]прѣпашѣте ся прѣзъ чрѣслата на ваши-тѣ помыслы, бждѣте [ю]трезвенни, и имайте съвършеннж надеждж за благодать-тж която ще ся даде вамъ, 14 [я]когато ся яви Іисусъ Христосъ; Както послушны чада, [ж]безъ да ся съобразувате съ първы-тѣ похоти, *които имахте* [іж]въ 15 ваше-то незнаяніе; [а]Но както е святъ тойзи който ви е призвалъ, така бывайте святи и вы во всичко-то *си* поведеніе; 16 Защото е писано: [б]„Святи бждѣте защо-17 то азъ сьмь святъ.“ И ако называте Отецъ [в]тогози който сжди споредъ дѣлото на всякыго безъ да гледа на лице, [г]поминувайте съсъ страхъ [д]врѣме-то на 18 ваше-то пришелствованіе; Като знаете че отъ суетно-то ваше [е]отцепрѣдано поведеніе [ж]не сте искупени съ тлѣнны *нѣща*, 19 съсъ сребро или злато; Но [з]съ драгоцѣннж-тж кръвь Христовж, [и]като на агнецъ 20 непороченъ и прѣчистъ, [і]Който бѣше наистинж прѣдопрѣдѣленъ прѣди созданіе міра, а ся яви [к]на послѣдньо врѣме за 21 васъ, Които повѣрувахте чрѣзъ него въ Бога, [л]който го въскрьси отъ мьртвы-тѣ, и му е [м]далъ славж, щото вѣра-та ви и 22 надежда-та ви да сж въ Бога. Понеже сте [н]очистили душы-тѣ си съ послушаніе-то на истинж-тж чрѣзъ Духъ-тъ [о]за нелицемѣрно братолюбіе, възлюбѣте ся усердно 23 единъ другый отъ чисто сьрдце; [п]Понеже ся възродихте не отъ тлѣнно сѣме, но отъ нетлѣнно, [р]чрѣзъ слово-то Божіе кое-24 то живѣе и прѣбывае во вѣкъ. Защото [с]всяка плъть е като трѣвж, и всяка слава человѣческа като цвѣтъ отъ трѣвж: из-25 съхнж трѣва-та, и цвѣтъ-тъ ѝ слетѣ. [т]Слово-то Божіе обаче прѣбывае во вѣкъ. [у]И това е проповѣдано-то вамъ слово.

ГЛАВА 2.

1 И тъй [а]отхвърлѣте всякж злобж и всякж льсть, и лицемѣріе, и зависть и вся-2 ко одумуваніе; Пожелайте, [б]като новорождены младенцы, чисто-то [в]словесно млѣ-3 ко, съ него да порастете; Понеже [г]вку-4 сихте „че Господь е благъ:“ При когото идвайте, *като* при камыкъ живъ [д]отъ человѣцы-тѣ отхвърленъ, а отъ Бога избранъ 5 *и* драгоцѣненъ, И [е]вы като живы каменіе, зидѣте ся на [ж]домъ духовенъ, на [з]священство свято, да принесете жертвы [и]духовны [і]благопріятны Богу чрѣзъ Іисуса 6 Христа. За това е писано и въ писаніе-то: [к]„Ето полагамъ въ Сіонъ камыкъ краежгъленъ, избранъ, драгоцѣненъ, и който 7 вѣрува въ него нѣма да ся посрами. На васъ прочее които вѣрувате е драгоцѣненъ; а на тѣзи които ся противятъ [л]„камыкъ-тъ когото прѣнебрѣгнжхж зидари-тѣ, той бы глава на жглъ,“ и [м]„камыкъ на прѣ-8 пъпваніе, и камыкъ на съблазнь;“ [н]Които ся прѣпъпуватъ и на слово-то сж проти-9 вни, [о]на което бѣхж и опрѣдѣлени. Вы обаче сте [п]родъ избранъ, [р]царско священство, [с]народъ святъ, [т]людіе които *Богъ* придобы, за да възвѣстите добродѣтели-тѣ на тогова, който вы призва [у]отъ тьмнинж-тж въ чуднж-тж своіж свѣтли-10 нж; *Вы*, [ф]които нѣкога си не *бѣхте* народъ, а сега народъ Божій, *нѣкога* си не помилувани а сега помилувани.

11 Възлюбленни, молж ви ся, [х]като пришелцы и чужденцы *на свѣтъ-тъ*, [ц]да ся отдалечавате отъ плътскы-тѣ похоти, [ч]кои-12 то воюватъ противъ душж-тж: [ш]Да имате добро поведеніе-то си между язычницы-

[ч] Гл. 3; 19. 2 Пет. 1; 21.
[ш] Псал. 22; 6. Иса. 53; 3 и друг. Дан. 9; 26. Лук. 24; 25, 26, 44, 46. Іоан. 12; 41. Дѣян. 26; 22, 23.
[щ] Дан. 9; 24. 12; 9, 13.
[ъ] Евр. 11; 13, 39, 40.
[ы] Дѣян. 2; 4.
[ь] Исх. 25; 20. Дан. 8; 13. 12; 5, 6. Ефес. 3; 10.
[ѣ] Лук. 12; 35. Ефес. 6; 14.
[ю] Лук. 21; 34. Рим. 13; 13. 1 Сол. 5; 6, 8. Гл. 4; 7. 5; 8.
[я] Лук. 17; 30. 1 Кор. 1; 7. 2 Сол. 1; 7.
[ж] Рим. 12; 2. Гл. 4; 2.
[іж] Дѣян. 17; 30. 1 Сол. 4; 5.
[а] Лук. 1; 74, 75. 2 Кор. 7; 1. 1 Сол. 4; 3, 4, 7. Евр. 12; 14. 2 Пет. 3; 11.
[б] Лев. 11; 44. 19; 2. 20; 7.
[в] Втор. 10; 17. Дѣян. 10; 34. Рим. 2; 11.
[г] 2 Кор. 7; 1. Филип. 2; 12. Евр. 12; 28.
[д] 2 Кор. 5; 6. Евр. 11; 13. Гл. 2; 11.
[е] 1 Кор. 6; 20. 7; 23.
[ж] Іез. 20; 18. Гл. 4; 3.
[з] Дѣян. 20; 28. Ефес. 1; 7. Евр. 9; 12, 14. Отк. 5; 9.
[и] Исх. 12; 5. Иса. 53; 7. Іоан. 1; 29, 36. 1 Кор. 5; 7.
[і] Рим. 3; 25. 16; 25, 26. Ефес. 3; 9, 11. Кол. 1; 26. 2 Тим. 1; 9, 10. Тит. 1; 2, 3. Отк. 13; 8.
[к] Гал. 4; 4. Ефес. 1; 10. Евр. 1; 2. 9; 26.
[л] Дѣян. 2; 24.
[м] Мат. 28; 18. Дѣян. 2; 33. 3; 13. Ефес. 1; 20. Фил. 2; 9. Гл. 3; 22.
[н] Дѣян. 15; 9.
[о] Рим. 12; 9, 10. 1 Сол. 4; 9. 1 Тим. 1; 5. Евр. 13; 1. Гл. 2; 17. 3; 8. 4; 8. 2 Пет. 1; 7. 1 Іоан. 3; 18. 4; 7, 21.
[п] Іоан. 1; 13. 3; 5.
[р] Іак. 1; 18. 1 Іоан. 3; 9.
[с] Псал. 103; 15. Иса. 40; 6. 51; 12. Іак. 1; 10.
[т] Псал. 102; 12, 26. Иса. 40; 8. Лук. 16; 17.
[у] Іоан. 1; 1, 14. 1 Іоан. 1; 1, 3.

—

[а] Ефес. 4; 22, 25, 31. Кол. 3; 8. Евр. 12; 1. Іак. 1; 21. 5; 9. Гл. 4; 2.
[б] Мат. 18; 3. Мар. 10; 15. Рим. 6; 4. 1 Кор. 14; 20. Гл. 1; 23.
[в] 1 Кор. 3; 2. Евр. 5; 12, 13.
[г] Псал. 34; 8. Евр. 6; 5.
[д] Псал. 118; 22. Мат. 21; 42. Дѣян. 4; 11.
[е] Ефес. 2; 21, 22.
[ж] Евр. 3; 6.
[з] Иса. 61; 6. 66; 21. Ст. 9.
[и] Осія 14; 2. Мал. 1; 11. Рим. 12; 1. Евр. 13; 15, 16.
[і] Фил. 4; 18. Гл. 4; 11.
[к] Иса. 28; 16. Рим. 9; 33.
[л] Псал. 118; 22. Мат. 21; 42. Дѣян. 4; 11.
[м] Иса. 8; 14. Лук. 2; 34. Рим. 9; 33.
[н] 1 Кор. 1; 23.
[о] Исх. 9; 16. Рим. 9; 22. 1 Сол. 5; 9. Іуд. 4.
[п] Втор. 10; 15. Гл. 1; 2.
[р] Исх. 19; 5, 6. Отк. 1; 6. 5; 10.
[с] Іоан. 17; 19. 1 Кор. 3; 17. 2 Тим. 1; 9.
[т] Втор. 4; 20. 7; 6. 14; 2. 26; 18, 19. Дѣян. 20; 28. Ефес. 1; 14. Тит. 2; 14.
[у] Дѣян. 26; 18. Ефес. 5; 8. Кол. 1; 13. 1 Сол. 5; 4, 5.
[ф] Осія 1; 9, 10. 2; 23. Рим. 9; 25.
[х] 1 Лѣт. 29; 15. Псал. 39; 12. 119; 19. Евр. 11; 13. Гл. 1; 17.
[ц] Рим. 13; 14. Гал. 5; 16.
[ч] Іак. 4; 1.
[ш] Рим. 12; 17. 2 Кор. 8; 21. Фил. 2; 15. Тит. 2; 8. Гл. 3; 16.

тѣ, [щ]та дѣто вы одумватъ като злодѣйцы, отъ добры-тѣ *ви* дѣла, като *гы* видятъ, да прославятъ Бога [ъ]въ день-тъ на посѣщеніе-то. 13 И тъй на всяко человѣческо началство бѫдѣте [ы]покорни зарадъ Господа; или на царь-тъ, като що има най высокѫ власть, 14 Или на управители-тѣ, като на проводены отъ него [ь]за наказаніе на злодѣйцы-тѣ, и [ѣ]за похвалѫ на добротворцы-тѣ; 15 Защото така е воля-та Божія, като правите [ю]добро да затуляте уста-та на невѣжество-то на безумны-тѣ человѣцы; 16 [я]Като свободни, и не като че имате свободѫ-тѫ покрывало на зло-то, но [ѫ]като рабы Божіи. 17 [ѭ]Всичкы-тѣ [а]почитайте, братство-то обичайте, [б]бойте ся Богу, царь-тъ почитайте.

18 [в]Слугы, покорявайте *ся* на господари-тѣ съсъ всякой страхъ, не токо на добры-тѣ и на кроткы-тѣ, но и на строптивы-тѣ. 19 [г]Защото това е богоугодно, ако нѣкой заради совѣсть-тѫ къмъ Бога прѣтърпѣва 20 оскърбенія като страда неправедно. Защото [д]каква похвала е, ако търпите біеніе когато съгрѣшавате? но ако търпите кога струвате добро и страдате, това е 21 угодно прѣдъ Бога. Защото [е]на това сте и звани, понеже и [ж]Христосъ пострада за васъ, и [з]остави примѣръ вамъ, да послѣдувате по неговы-тѣ стѫпкы; 22 [и]Който грѣхъ не е сторилъ, нито ся намѣри льсть 23 въ уста-та *му*; [і]Който укорянъ, укореніе не отвращаше, като страдаше не заплашваше, но [к]прѣдаваше себе си на 24 тогозь който сѫди праведно; [л]Който самъ понесе на тѣло-то си грѣхове-тѣ наши на дърво-то, [м]за да бѫдемъ мъртви къмъ грѣхове-тѣ, и живи къмъ правдѫ-тѫ, [н]на 25 когото съ ранѫ-тѫ *вы* исцѣлѣхте. Защото бѣхте [о]както овцы загубены, но сега ся върнѫхте при [п]Пастырь-тъ и Надзиратель-тъ на душы-тѣ ви.

ГЛАВА 3.

1 Подобно *и* [а]*вы*, жены, покорявайте ся на мѫжіе-тѣ си, щото, ако нѣкои отъ тѣхъ ся не покорявать на слово-то, да ся [б]придобыѭтъ безъ слово-то [в]чрѣзъ поведеніе-то на жены-тѣ, 2 [г]Като видятъ ваше-то поведеніе 3 че е съсъ страхъ и чистотѫ; [д]На които украшаваніе-то да не е вънщно, *сирѣчь* плетеніе на космы-тѣ и кытеніе съсъ злато, или прѣмѣна на дрехы-тѣ; 4 Но [е]потаенный-тъ человѣкъ на сърдце-то *украсенъ* съ нетлѣніе-то на кротъкъ и тихъ духъ, което е многоцѣнно прѣдъ Бога. 5 Защото така нѣкога си и *святы-тѣ* жены, които ся на Бога надѣехѫ, украшавахѫ себе си и ся покорявахѫ на мѫжіе-тѣ си; 6 Както Сарра ся покоряваше Аврааму, и [ж]наричаше го господинъ; на коѭто вы станѫхте дъщери, кога правите добро и 7 не ся боите отъ никакъвъ страхъ. Така сѫщо и [з]вы, мѫжіе, живѣйте благоразумно съсъ *жены-тѣ си*, и отдавайте почесть на женскый-тъ полъ [и]като на по слабъ съсѫдъ, и като на сонаслѣдницы на благодать-тѫ на живота, [і]да не става прѣпятствіе на молитвы-тѣ ви.

8 А най послѣ, бѫдѣте [к]всинца единомысленни, сострадателни, [л]братолюбиви, [м]ми- 9 лостиви, дружелюбиви. [н]Не въздавайте зло за зло, или хулѫ за хулѫ; но напротивъ това благославяйте; понеже знаете че на това быхте призвани, [о]за да наслѣдите 10 благословеніе. Защото [п]който ище да люби животъ-тъ, и да види добры дни, [р]да спре языкъ-тъ *си* отъ зло, и устны-тѣ *си* 11 отъ да говорятъ льсть. [с]Да ся уклони отъ зло и да стори добро; [т]да потърси миръ 12 и да го слѣдува. Защото очи-тѣ Господни сѫ на праведны-тѣ [у]и уши-тѣ неговы на тѣхнѫ-тѫ молбѫ, а лице-то Господне е 13 противъ онѣзи които правятъ зло. [ф]И кой ще ви стори зло, ако бѫдете подражатели 14 на добро-то? [х]Но ако и да страдате за правдѫ-тѫ блажени *сте*; а [ц]„отъ тѣхный-тъ страхъ не бойте ся нито ся смущавайте.“ 15 Но „освятѣте Господа Бога“ въ сърдца-та си; [ч]и вынѫгы *бѫдѣте* готови на отвѣтъ съ кротость и страхъ на всякого който вы пыта за вашѫ-тѫ надеждѫ. 16 [ш]Имайте совѣсть добрѫ, [щ]щото, когато вы одумуватъ като злодѣйцы, да ся посрамятъ които клеветятъ добро-то ви въ

щ Мат. 5; 16.
ъ Лук. 19; 44.
ы Мат. 22; 21. Рим. 13; 1. Тит. 3; 1.
ь Рим. 13; 4.
ѣ Рим. 13; 3.
ю Тит. 2; 8. Ст. 12.
я Гал. 5; 1, 13.
ѫ 1 Кор. 7; 22.
ѭ Рим. 12; 10. Филип. 2; 3.
а Евр. 13; 1. Гл. 1; 22.
б Прит. 24; 21. Мат. 22; 21. Рим. 13; 7.
в Ефес. 6; 5. Кол. 3; 22. 1 Тим. 6; 1. Тит. 2; 9.
г Мат. 5; 10. Рим. 13; 5. Гл. 3; 14.
д Гл. 3; 14. 4; 14, 15.
е Мат. 16; 24. Дѣян. 14; 22. 1 Сол. 3; 3. 2 Тим. 3; 12.
ж Гл. 3; 18.
з Іоан. 13; 15. Филип. 2; 5. 1 Іоан. 2; 6.
и Иса. 53; 7. Лук. 23; 41. Іоан. 8; 48, 46. 2 Кор. 5; 21. Евр. 4; 15.
і Иса. 53; 7. Мат. 27; 39. Іоан. 8; 48, 49. Евр. 12; 3.
к Лук. 23; 46.
л Иса. 53; 4, 5, 6, 11. Мат. 8; 17. Евр. 9; 28.
м Рим. 6; 2, 11. 7; 6.
н Иса. 53; 5.
о Иса. 53; 6. Іез. 34; 6.
п Іез. 34; 23. 37; 24. Іоан. 10; 11, 14, 16. Евр. 13; 20. Гл. 5; 4.

—

а 1 Кор. 14; 34. Ефес. 5; 22. Кол. 3; 18. Тит. 2; 5.
б 1 Кор. 7; 16.
в Мат. 18; 15. 1 Кор. 9; 19 до 22.
г Гл. 2; 12.
д 1 Тим. 2; 9. Тит. 2; 3 и дрг.
е Псал. 45; 13. Рим. 2; 29. 7; 22. 2 Кор. 4; 16.
ж Быт. 18; 12.
з 1 Кор. 7; 3. Ефес. 5; 25. Кол. 3; 19.
и 1 Кор. 12; 23. 1 Сол. 4; 4.
і Іов. 42; 8. Мат. 5; 23, 24. 18; 19.
к Рим. 12; 16. 15; 5. Филип. 3; 16.
л Рим. 12; 10. Евр. 13; 1. Гл. 2; 17.
м Ефес. 4; 32. Кол. 3; 12.
н Прит. 17; 13. 20; 22. Мат. 5; 39. Рим. 12; 14, 17. 1 Кор. 4; 12. 1 Сол. 5; 15.
о Мат. 25; 34.
п Псал. 34; 12 и дрг.
р Іак. 1; 26. Гл. 2; 1, 22. Отк. 14; 5.
с Псал. 37; 27. Иса. 1; 16, 17. 3 Іоан. 11.
т Рим. 12; 18. 14; 19. Евр. 12; 14.
у Іоан. 9; 31. Іак. 5; 16.
ф Прит. 16; 7. Рим. 8; 28.
х Мат. 5; 10, 11, 12. Іак. 1; 12. Гл. 2; 19. 4; 14.
ц Иса. 8; 12, 13. Іер. 1; 8. Іоан. 14; 1, 27.
ч Псал. 119; 46. Дѣян. 4; 8. Кол. 4; 6. 2 Тим. 2; 25.
ш Евр. 13; 18.
щ Тит. 2; 8. Гл. 2; 12.

17 Христа поведеніе. Защото е по добрѣ да страдате, ако е така воля-та Божія, като правите добро, а не като правите зло.
18 Понеже и Христосъ [ъ]веднъжъ пострада за грѣхове-тѣ, праведный-тъ за неправедны-тѣ, да ны приведе при Бога, [ы]умьртвенъ бывъ [ь]по плъть, а [ѣ]оживотворенъ
19 по духъ; Съ когото отиде та [ю]проповѣда и на духове-тѣ които бѣхѫ [я]въ тьмницѫ-
20 тѫ, Които ся въспротивихѫ нѣкога си на Божіе-то дълготьрпѣніе, [ѫ]което гы чакаше едно врѣме въ дни-тѣ Ноевы, [ѭ]когато ся правѣше ковчегъ-тъ, [а]въ който малцина, то есть осмь души, избавихѫ ся чрѣзъ
21 водѫ-тѫ; [б]На коѭто като е образъ крьщеніе-то, не измываніе-то [в]на плътскѫ-тѫ нечистотѫ, [г]но свидѣтелство-то на добрѫ-тѫ совѣсть къмъ Бога, спасава и насъ днесь, [д]чрѣзъ вьскрьсеніе-то на Іисуса Христа:
22 [е]Който е отдесно на Бога, отъ какъ ся възнесе на небе-то, и комуто ся покорихѫ [ж]ангели-тѣ и власти-тѣ и силы-тѣ.

ГЛАВА 4.

1 И тъй понеже [а]Христосъ пострада за насъ по плъть, орѫжѣте ся и вы съсъ сѫщѫ-тѫ мысль; защото [б]пострадалый-тъ по плъть прѣстанѫлъ е отъ грѣхъ-тъ;
2 [в]За да живѣете прѣзъ останѫло-то по плъть-тѫ врѣме, [г]не вече по человѣчески похоти,
3 [д]но по Божіѭ-тѫ волѭ. [е]Защото е доста намъ прѣминѫло-то врѣме на животъ-тъ, [ж]дѣто смы правили волѭ-тѫ на язычницы-тѣ, и смы живѣли въ нечистоты, въ похоти, въ винопійства, въ кощунства, въ упиванія, и въ омразны-тѣ
4 идолослуженія. За това ся и чудятъ, че вы не тичате съ *тѣхъ* въ исто-то разли-
5 ваніе на блудъ-тъ, [з]и *вы* хулятъ; Които ще дадѫтъ отвѣтъ на оногова който е готовъ [и]да сѫди живы-тѣ и мьртвы-тѣ.
6 Понеже за това ся [і]проповѣда благовѣстіе-то и на мьртвы-тѣ, за да ся сѫдятъ по человѣчески въ плъть, а да живѣѭтъ по Бога въ духъ.
7 А свършваніе-то [к]на всичко е приближило; и тъй [л]разумно живѣйте и трѣз-
8 венни бѫдѣте въ молитвы-тѣ. А [м]прѣди всичко имайте усерднѫ любовь помежду си; защото [н]любовь-та ще покрые мно-
9 жество грѣхове. [о]Бывайте едни на други
10 гостолюбиви [п]безъ роптаніе. [р]Всякой споредъ дарбѫ-тѫ коѭ-то е пріялъ, служѣте съ неѭ единъ на другъ, [с]като добры строители [т]на многоразличнѫ-тѫ Божіѭ
11 благодать. [у]Ако говори нѣкой, *нека говори* като словеса Божіи; [ф]ако слугува нѣкой, *нека слугува* като отъ силѫ-тѫ коѭто *му* Богъ дава, [х]да ся слави во всичко Богъ чрѣзъ Іисуса Христа, [ц]комуто е слава-та и държава-та во вѣкы вѣковъ. Аминь.
12 Възлюбленни, не ся чудѣте [ч]за огненно-то искушеніе, което става на васъ за испытнѭ, като че ви ся случава *нѣщо*
13 чудно; Но [ш]радувайте ся, [щ]споредъ дѣто сте причастници на Христовы-тѣ страданія, за да ся зарадувате веселяще ся и
14 [ъ]когато слава-та негова ся яви. Блажени сте [ы]ако вы укорявать за име-то Христово; защото Духъ-тъ на славѫ-тѫ и на Бога почива на васъ; [ь]отъ къмъ тѣхъ ся хули, а отъ къмъ васъ ся прославява.
15 Защото [ѣ]никой отъ васъ да не страда като убійцѫ, или като крадецъ, или злодѣецъ, или като [ю]испытователь на чужды
16 работы. Но ако *страда* като Христіянинъ, да ся не срамува, но [я]да слави Богa въ
17 това нѣщо. Защото *дойде* врѣме-то [ѫ]да ся започне сѫдба-та отъ домъ-тъ Божій; [ѭ]и ако *начне* първомъ отъ насъ, [а]каква ще бѫде сетнина-та на тѣзи които ся не
18 покорявать на евангеліе-то Божіе? И [б]ако праведный-тъ едвамъ ся спасава, нечестивый-тъ и грѣшный-тъ дѣ ще ся яви?
19 Така и тѣзи които страдатъ по Божіѭ-тѫ волѭ, [в]да прѣдаватъ душы-тѣ си *нему*, като на вѣренъ Създатель, въ добротвореніе.

ГЛАВА 5.

1 Презвитеры-тѣ, които сѫ между васъ, умолявамъ азъ, [а]който съ тѣхъ наедно

ъ Рим. 5; 6. Евр. 9; 26, 28. Гл. 2; 21. 4; 1.
ы 2 Кор. 13; 4.
ь Кол. 1; 21, 22.
ѣ Рим. 1; 4. 8; 11.
ю Гл. 1; 12. 4; 6.
я Иса. 42; 7. 49; 9. 61; 1.
ѫ Быт. 6; 3, 5, 13.
ѭ Евр. 11; 7.
а Быт. 7; 7. 8; 18. 2 Пет. 2; 5.
б Еф. 5; 26.
в Тит. 3; 5.
г Рим. 10; 10.
д Гл. 1; 3.
е Псал. 110; 1. Рим. 8; 34. Еф. 1; 20. Кол. 3; 1. Евр. 1; 3.
ж Рим. 8; 38. 1 Кор. 15; 24. Еф. 1; 21.

—

а Гл. 3; 18.
б Рим. 6; 2, 7. Гал. 5; 24.
в Кол. 3; 3, 5. Гал. 2; 20. Гл. 1; 14.
г Рим. 14; 7. Гл. 2; 1.
д Іоан. 1; 13. Рим. 6; 11. 2 Кор. 5; 15. Іак. 1; 18.
е Іез. 44; 6. 45; 9. Дѣян. 17; 30.
ж Ефес. 2; 2. 4; 17. 1 Сол. 4; 5. Тит. 3; 3. Гл. 1; 14.
з Дѣян. 13; 45. 18; 6. Гл. 3; 16.
и Дѣян. 10; 42. 17; 31. Рим. 14; 10, 12. 1 Кор. 15; 51, 52. 2 Тим. 4; 1. Іак. 5; 9.
і Гл. 3; 19.
к Мат. 24; 13, 14. Рим. 13; 12. Филип. 4; 5. Евр. 10; 25. Іак. 5; 8. 2 Пет. 3; 9, 11. 1 Іоан. 2; 18.
л Мат. 26; 41. Лук. 21; 34. Кол. 4; 2. Гл. 1; 13. 5; 8.
м Кол. 3; 14. Евр. 13; 1.
н Прит. 10; 12. 1 Кор. 13; 7. Іак. 5; 20.
о Рим. 12; 13. Евр. 13; 2.
п 2 Кор. 9; 7. Филип. 2; 14. Филим. 14.
р Рим. 12; 6. 1 Кор. 4; 7.
с Мат. 24; 45. 25; 14, 21. Лук. 12; 42. 1 Кор. 4; 1, 2. Тит. 1; 7.
т 1 Кор. 12; 4. Ефес. 4; 11.
у Іер. 23; 22.
ф Рим. 12; 6, 7, 8. 1 Кор. 3; 10.
х Ефес. 5; 20. Гл. 2; 5.
ц 1 Тим. 6; 16. Гл. 5; 11. Отк. 1; 6.
ч 1 Кор. 3; 13. Гл. 1; 7.
ш Дѣян. 5; 41. Іак. 1; 2.
щ Рим. 8; 17. 2 Кор. 1; 7. 4; 10. Филип. 3; 10. Кол. 1; 24. 2 Тим. 2; 12. Гл. 5; 1, 10. Отк. 1; 9.
ъ Гл. 1; 5, 6.
ы Мат. 5; 11. 2 Кор. 12; 10. Іак. 1; 12. Гл. 2; 19, 20. 3; 14.
ь Гл. 2; 12. 3; 16.
ѣ Гл. 2; 20.
ю 1 Сол. 4; 11. 1 Тим. 5; 13.
я Дѣян. 5; 41.
ѫ Иса. 10; 12. Іер. 25; 29. 49; 12. Іез. 9; 6. Мал. 3; 5.
ѭ Лук. 23; 31.
а Лук. 10; 12, 14.
б Прит. 11; 31. Лук. 23; 31.
в Псал. 31; 5. Лук. 23; 46. 2 Тим. 1; 12.

—

а Филим. 9.

сьмъ презвитеръ [б]и свидѣтель на страданія-та Христовы, и [в]причастникъ на славж-тж която има да ся яви, **2** [г]Пасѣте Божіе-то между васъ стадо, надзиравайте го [д]не съ принужденіе, но самоволно; [е]нито за гнуснж печалбж, но съ усердіе; **3** Нито [ж]като че обладавате [з]наслѣдіе-то *Божіе*; но бывайте [и]примѣръ на стадо-то. **4** И когато ся яви [і]Пастыреначалникъ-тъ, ще пріемете [к]вѣнецъ на славж-тж [л]който не повѣхнува.

5 Подобно и вы, млади, покорявайте ся на презвитеры-тѣ, и [м]всички единъ на другъ като ся покорявате, облѣчѣте смиреномудріе-то; защото [н]Богъ ся противи на горды-тѣ, [о]а на смиренны-тѣ дава благодать. **6** И тъй [п]смирѣте ся подъ държавнж-тж ржкж Божіж, за да вы възвыси **7** на врѣме; И [р]всякж вашж грыжж възложѣте на него, защото той ся грыжи за васъ.

8 Бждѣте [с]трѣзвенни, бодри; защото [т]соперникъ-тъ ви діаволъ-тъ като львъ рыкае, и обхожда да търси кого да погълне; **9** [у]Комуто ся съпротивѣте, *стояще* твърди въ вѣрж-тж, понеже [ф]знаете че исты-тѣ страданія ся случаватъ на братія-та ви които сж на свѣтъ-тъ.

10 А Богъ на всякж благодать, [х]който чрѣзъ Христа Іисуса е призвалъ насъ въ вѣчнж-тж своіж славж, [ц]като пострадате малко, той [ч]да вы осъвършенствува, да вы [ш]утвърди, да вы укрѣпи и да вы **11** направи непоколебимы. [щ]Нему слава и държава да бжде во вѣкы вѣковъ. Аминь.

12 [ъ]Писахъ ви на кжсо [ы]чрѣзъ Силуана вѣрнаго, както мысліж, брата, и увѣщавамъ вы и свидѣтелствувамъ ви, [ь]че тая е истинна-та Божія благодать, въ коіжто **13** стоите. Поздравява вы съизбранна-та *съ васъ церква* у Вавилонъ, и сынъ мой [ѣ]Мар**14**ко. [ю]Поздравѣте ся единъ другый съсъ цѣлованіе на любовь. [я]Миръ на всичкы васъ които сте въ Христа Іисуса. Аминь.

ВТОРО-ТО СОБОРНО ПОСЛАНІЕ
НА
СВЯТАГО АПОСТОЛА ПЕТРА.

ГЛАВА 1.

1 Симонъ Петръ, рабъ и апостолъ Іисусъ Христовъ, вамъ, които сте получили [а]еднаквж-тж съ насъ драгоцѣннж вѣрж чрѣзъ правдж-тж на Бога нашего и Спаса Іи**2**суса Христа; [б]Благодать и миръ да ся умножи на васъ съ познаніе-то на Бога, и на Іисуса Господа нашего.

3 Както Божественна-та негова сила е дарила намъ всичко що е за животъ-тъ *потрѣбно* и за благочестіе-то, [в]чрѣзъ познаніе-то на тогози, [г]който е призвалъ насъ **4** съсъ славж и добродѣтель; [д]Чрѣзъ които ся дарихж намъ най голѣмы-тѣ и драгоцѣнны-тѣ обѣщанія, за да [е]бждете поради тѣхъ причастници на божественно-то естество, и да [ж]отбѣгнете отъ похот**5**но-то растлѣніе което е на свѣтъ-тъ. И за това исто-то, [з]турѣте всичко-то си ст араніе, и приложѣте на вѣрж-тж си добродѣтель, на добродѣтель благоразуміе, **6** На благоразуміе въздържаніе, на въздържаніе търпѣніе, на търпѣніе благочестіе, **7** На благочестіе братолюбіе, [и]и на бра**8**толюбіе любовь. Защото тѣзи *добрины* ако ся намѣруватъ у васъ и ся умножаватъ, правятъ вы да не сте празни

б Лук. 24; 48. Дѣян. 1; 8, 22. 5; 32. 10; 39.
в Рим. 8; 17, 18. Отк. 1; 9.
г Іоан. 21; 15 до 18. Дѣян. 20; 28.
д 1 Кор. 9; 17.
е 1 Тим. 3; 3, 8. Тит. 1; 7.
ж Іез. 34; 4. Мат. 20; 25, 26. 1 Кор. 3; 9. 2 Кор. 1; 24.
з Псал. 33; 12. 74; 2.
и Филип. 3; 17. 2 Сол. 3; 9. 1 Тим. 4; 12. Тит. 2; 7.
і Евр. 13; 20.
к 1 Кор. 9; 25. 2 Тим. 4; 8. Іак. 1; 12.
л Гл. 1; 4.
м Рим. 12; 10. Ефес. 5; 21. Филип. 2; 3.
н Іак. 4; 6.
о Иса. 57; 15. 66; 2.
п Іак. 4; 10.
р Псал. 37; 5. 55; 22. Мат. 6; 25. Лук. 12; 11, 22. Филип. 4; 6. Евр. 13; 5.
с Лук. 21; 34, 36. 1 Сол. 5; 6. Гл. 4; 7.
т Іов. 1; 7. 2; 2. Лук. 22; 31. Отк. 12; 12.
у Ефес. 6; 11, 13. Іак. 4; 7.
ф Дѣян. 14; 22. 1 Сол. 3; 3. 2 Тим. 3; 12. Гл. 2; 21.
х 1 Кор. 1; 9. 1 Тим. 6; 12.
ц 2 Кор. 4; 17. Гл. 1; 6.
ч Евр. 13; 21. Іуд. 24.
ш 2 Сол. 2; 17. 3; 3.
щ Гл. 4; 11. Отк. 1; 6.
ъ Евр. 13; 22.
ы 2 Кор. 1; 19.
ь Дѣян. 20; 24. 1 Кор, 15; 1. 2 Пет. 1; 12.
ѣ Дѣян. 12; 12, 25.
ю Рим. 16; 16. 1 Кор. 16; 20. 2 Кор. 13; 12. 1 Сол. 5; 26.
я Ефес. 6; 23.

—

а Рим. 1; 12. 2 Кор. 4; 13. Ефес. 4; 5. Тит. 1; 4.
б Дан. 4; 1. 6; 25. 1 Пет. 1 2. Іуд. 2.
в Іоан. 17; 3.
г 1 Сол. 2; 12. 4; 7. 2 Сол. 2; 14. 2 Тим. 1; 9. 1 Пет. 2; 9. 3; 9.
д 2 Кор. 7; 1.
е 2 Кор. 3; 18. Ефес. 4; 24. Евр. 12; 10. 1 Іоан. 3; 1.
ж Гл. 2; 18, 20.
з Гл. 3; 18.
и Гал. 6; 10. 1 Сол. 3; 12. 5; 15. 1 Іоан. 4; 21.

[і]нито бесплодни въ познаваніе-то на Господа нашего Іисуса Христа. 9 Понеже въ когото ся тѣ не намѣруватъ, *той е* [к]слѣпъ, кѫсогледъ, и забравилъ е [л]очищеніе-то на вѣтхы-тѣ си грѣхове. 10 За това, братіе, постарайте ся повече [м]да утвърждавате призваніе-то и избираніе-то ваше; защото това като струвате, [н]никога нѣма да прѣгрѣшите. 11 Защото така ще изобилно да ви ся даде входъ въ вѣчно-то царство на Господа нашего и Спаса Іисуса Христа.

12 Заради това [о]не ще ся облѣнѭ да ви напомнювамъ всякога за тѣзи работы, [п]ако и да *гы* знаете, и да сте утвърдени въ настоящѫ-тѫ истинѫ. 13 Мыслѭ обаче праведно, до когато сьмь въ [р]тѫѭ хыжинѫ *тѣлеснѫ* [с]да вы възбуждамъ съ напомнюваніе; 14 Понеже [т]знаѭ, че скоро ще оставѭ хыжинѫ-тѫ си, [у]както Господь нашъ Іисусъ Христосъ ми извѣсти. 15 Ще ся постараѭ обаче, щото вы и слѣдъ умираніе-то ми да можете всякога да помните тѣзи работы.

16 Защото като ви обадихмы силѫ-тѫ и идваніе-то на Господа нашего Іисуса Христа, [ф]не слѣдовахмы хытроизмыслены басни, но бѣхмы [х]самовидци на негово-то величествіе; 17 Защото прія отъ Бога Отца честь и славѫ, когато дойде нему отъ великолѣпнѫ-тѫ славѫ такъвъ гласъ: [ц]„Тойзи е Сынъ мой възлюбленный-тъ, въ когото азъ благоволихъ.“ 18 И тойзи гласъ чухмы ный че дойде отъ небе-то, когато бѣхмы съ него [ч]на святѫ-тѫ горѫ. 19 Още имамы и по извѣстно пророческо-то слово на което добрѣ струвате да внимавате, като на [ш]свѣтило което свѣти въ тьмно мѣсто, додѣ ся зазори день-тъ, и [щ]зорница-та изгрѣе въ сърдца-та ваши. 20 И това най първо да знаете, [ъ]че никое пророчество отъ писаніе-то не бива отъ собственно-то разясненіе *на тогози който пророчествува.* 21 Защото никога [ы]не е идвало пророчество отъ человѣческѫ волѭ, [ь]но отъ Духа Святаго движими, говорихѫ святи-тѣ человѣци Божіи.

ГЛАВА 2.

1 Но [а]имало е и лъжливи пророци между народъ-тъ, [б]както и между васъ ще има лъжливи учители, които ще въведѫтъ скрыто губителны ереси, и ще ся [в]отричатъ и отъ Господаря *си* [г]който гы е купилъ, та ще [д]навлѣкѫтъ на себе си скорашнѫ погыбель. 2 И мнозина ще послѣдуватъ тѣхны-тѣ развращенія, поради които пѫть-тъ на истинѫ-тѫ ще ся похули. 3 И [е]отъ любостяжаніе [ж]ще вы употрѣбяватъ като търговіѭ съ прѣсторены думы; [з]тѣхно-то осѫжденіе отколѣ приготвено не ся забавя, и тѣхна-та погыбель не дрѣме. 4 Защото ако Богъ не пощадѣ [и]ангелы-тѣ които съгрѣшихѫ, но гы [к]хвърли въ прѣисподнѭѭ *вързаны* съ веригы мрачны, и прѣдаде гы да бѫдѫтъ вардени за сѫдъ, 5 И *ако* не пощадѣ старый-тъ свѣтъ, но като [л]нанесе потопъ върхъ свѣтъ-тъ на нечестивы-тѣ, съхрани *съсъ седмь душы* осмый-тъ [м]Ноя, [н]проповѣдника на правдѫ-тѫ; 6 И [о]осѫди на разореніе градове-тѣ Содомскы и Гоморрскы, и направи гы на пепелъ, та гы [п]постави примѣръ на онѣзи, които послѣ щѣхѫ да нечествуватъ; 7 И [р]освободи праведнаго Лота, комуто бѣ досадило нечисто-то поведеніе на нечестивы-тѣ; 8 (Защото праведный-тъ, който живѣеше между тѣхъ, отъ день на день мѫчеше праведнѫ-тѫ *си* душѫ, [с]като гледаше и слушаше *тѣхны-тѣ* беззаконны дѣла); 9 [т]Знае Господь да освободява благочестивы-тѣ отъ напасть, а неправедны-тѣ да държи за сѫдный-тъ день да ся мѫчатъ: 10 А наипаче на тѣзи [у]които съ пожеланіе на нечистотѫ слѣдуватъ подирь плъть-тѫ, и прѣзиратъ власть-тѫ: *тѣ сѫ* [ф]дързостливи, безочливи, *и* не треперятъ кога хулятъ чиновничества-та. 11 Дѣто [х]ангели-тѣ, ако и по голѣми да сѫ въ крѣпость и силѫ, не произносятъ противъ тѣхъ хулителенъ сѫдъ прѣдъ Господа; 12 Тѣзи обаче, [ц]като природны безсловесны животны, родены за ловъ и истрѣбваніе, хулятъ за нѣща които не знаѭтъ, и ще погынѫтъ въ свой-тъ си развратъ, 13 [ч]И ще пріемѫтъ заплатѫ-тѫ на неправдѫ-тѫ; иматъ го за наслажденіе деня да [ш]раскошествуватъ; тѣ сѫ [щ]сквърнители и порочници; наслаждаватъ ся съ льсти-тѣ си, когато сѫ на [ъ]угоще-

і Іоан. 15; 2. Тит. 3; 14.
к 1 Іоан. 2; 9, 11.
л Ефес. 5; 26. Евр. 9; 14. 1 Іоан. 1; 7.
м 1 Іоан. 3; 19.
н Гл. 3; 17.
о Рим. 15; 14, 15. Фил. 3; 1. Гл. 3; 1. 1 Іоан. 2; 21. Іуд. 5.
п 1 Пет. 5; 12. Гл. 3; 17.
р 2 Кор. 5; 1, 4.
с Гл. 3; 1.
т Втор. 4; 21, 22. 31; 14. 2 Тим. 4; 6.
у Іоан. 21; 18, 19.
ф 1 Кор. 1; 17. 2; 1, 4. 2 Кор. 2; 17. 4; 2.
х Мат. 17; 1, 2. Мар. 9; 2. Іоан. 1; 14. 1 Іоан. 1; 1. 4; 14.
ц Мат. 3; 17. 17; 5. Мар. 1; 11. 9; 7. Лук. 3; 22. 9; 35.
ч Исх. 3; 5. Іис. Нав. 5; 15. Мат. 17; 6.
ш Псал. 119; 105. Іоан. 5; 35.
щ Отк. 2; 28. 22; 16. Вижь и 2 Кор. 4; 4, 6.
ъ Рим. 12; 6.
ы 2 Тим. 3; 16. 1 Пет. 1; 11.
ь 2 Цар. 23; 2. Лук. 1; 70. Дѣян. 1; 16. 3; 18.

—

а Втор. 13; 1.
б Мат. 24; 11. Дѣян. 20; 30. 1 Кор. 11; 19. 1 Тим. 4; 1. 2 Тим. 3; 1 до 5. 1 Іоан. 4; 1. Іуд. 18.
в Іуд. 4.
г 1 Кор. 6; 20. Гал. 3; 13. Ефес. 1; 7. Евр. 10; 29. 1 Пет. 1; 18. Отк. 5; 9.
д Фил. 3; 19.
е Рим. 16; 18. 2 Кор. 12; 17, 18. 1 Тим. 6; 5. Тит. 1; 11.
ж 2 Кор. 2; 17. Гл. 1; 16.
з Втор. 32; 35. Іуд. 4, 15.
и Іов. 4; 18. Іуд. 6.
і Іоан. 8; 44. 1 Іоан. 3; 8.
к Лук. 8; 31. Отк. 20; 2, 3.
л Гл. 3; 6.
м Быт. 7; 1, 7, 23. Евр. 11; 7. 1 Пет. 3; 20.
н 1 Пет. 3; 19.
о Быт. 19; 24. Втор. 29; 23. Іуд. 7.
п Числ. 26; 10.
р Быт. 19; 16.
с Псал. 119; 139, 158. Іез. 9; 4.
т Псал. 34; 17, 19. 1 Кор. 10; 13.
у Іуд. 4, 7, 8, 10, 16.
ф Іуд. 8.
х Іуд. 9.
ц Іер. 12; 3. Іуд. 10.
ч Фил. 3; 19.
ш Вижь Рим. 13; 13.
щ Іуд. 12.
ъ 1 Кор. 11; 20, 21.

14 ніе съ васъ наедно; Иматъ очи пълны съ блудъ и съ непрѣстаненъ грѣхъ; подльстятъ души неутвърдены; [ы]иматъ сърдцето *си* научено на любостяжаніе; чада на 15 клѣтвж сж. Оставивше правый-тъ пжть заблудихж, и послѣдовахж пжть-тъ [ь]на Валаама *сынъ-тъ* Восоровъ, който възлюби 16 заплатж-тж на неправдж-тж; Но изобличенъ бы за свое-то си беззаконіе; нѣмъ подяремникъ съ гласъ человѣческый проговори, и въспрѣ безуміе-то на пророкъ-тъ. 17 [ѣ]Тѣ сж безводни кладенци, облаци отъ вихрушкы тласкани, за които мрачна тьма ся варди во вѣкъ. 18 Защото като [ю]говорятъ ся надуто празднословіе, прѣлъгватъ съ плътскы-тѣ похоти, съ невъздържанія-та, тѣзи които сж [я]наистинж избѣгнжли отъ живущы-тѣ въ заблужденіе. 19 Като имъ обѣщаватъ [ж]свободж, а тѣ сами съ [іж]роби на развратъ-тъ; защото отъ когото бива побѣденъ нѣкой, нему и робъ 20 става. Понеже [а]като избѣгнжхж отъ [б]мърсотіи-тѣ на свѣтъ-тъ [в]чрѣзъ познаніе-то на Господа и Спаса Іисуса Христа, ако сж ся сплели пакъ въ тѣхъ и оставатъ побѣдени, послѣдньо-то имъ състояніе е 21 станжло по лошо отъ първо-то. Понеже по [г]добро бы было за тѣхъ да не бѣхж познали пжть-тъ на правдж-тж, неже като *го* познахж да ся повърнжтъ отъ 22 прѣдаденж-тж тѣмъ святж заповѣдь. Но съ тѣхъ ся случава това което казува истинна-та пословица: [д]Псе-то ся върнж на бълвотинж-тж си, и, Свиня-та окжпана *върнж ся* да ся валя въ тинж-тж.

ГЛАВА 3.

1 Ето, възлюбленни, пишж ви това второ посланіе, въ които *двѣ посланія* [а]възбуждамъ чрѣзъ напомнюваніе чистый-тъ вашъ 2 смыслъ: Да помните прѣдизговорены-тѣ отъ святы-тѣ пророцы словеса, и [б]заповѣдь-тж отъ насъ апостолы-тѣ на Госпо-3 да и Спаса. [в]Най първо знайте това, че въ послѣдни-тѣ дни ще дойджтъ подигравателии, които ще [г]ходятъ по свои-тѣ си 4 похоти, И ще казуватъ: [д]Дѣ е обѣщаніе-то на идваніе-то му? защото отъ какъ сж ся бащи-тѣ *ни* поминжли, всичко-то си така стои отъ начало-то на създаніе-5 то. Защото самоволно не разумѣватъ това, че небеса-та отъ край си, и земя-та която отъ *вънъ* водж-тж и въ водж-тж 6 [е]съсъ слово-то Божіе [ж]станжхж: [з]Чрѣзъ които тогашній-тъ свѣтъ погынж пото-7 пенъ отъ водж-тж. А [и]днешни-тѣ небеса и земя-та, [і]съ исто-то слово сж вардены, да ся пазятъ за огнь-тъ до день-тъ на сждбж-тж и на погынваніе-то на нече-8 стивы-тѣ человѣцы. Още едно и това да не забравяте, възлюбленни, че прѣдъ Господа единъ день е като тысящж годины, 9 и [к]тысяща годины като единъ день. Господь [л]не забавя обѣщаніе-то *си*, както що смѣтатъ нѣкои *това* бавеніе, но [м]търпи ны за много врѣме, понеже [н]не иска да погынжтъ нѣкои, но [о]всичкы да дой-10 джтъ на покаяніе. А день-тъ Господень [п]ще дойде като крадецъ нощя, въ който [р]небеса-та ще прѣйджтъ съ бученіе, а стихіи-тѣ разгоряваны ще ся стопятъ, и земя-та и дѣла-та по нѣйж ще изгорятъ. 11 И тъй понеже всичко това ще ся стопи, какви трѣбува да сте вы [с]въ святж об-12 ходж и въ благочестіе, Като [т]чакате и бързате за идваніе-то на Божій-тъ день, въ който небеса-та въспламеняваны [у]ще ся развалятъ, и стихіи-тѣ [ф]разгоряваны 13 ще ся стопятъ? А споредъ обѣщаніе-то му очакувамы [х]новы небеса и новж зе-14 між, въ които живѣе правда. За това, възлюбленни, тѣзи нѣща като очакувате, прилѣжавайте [ц]да ся намѣрите чисти и 15 непорочни прѣдъ него миромъ; И [ч]дълготърпѣніе-то на Господа нашего имайте за спасеніе: както и възлюбленный-тъ нашъ братъ Павелъ ви писа споредъ даденж-тж 16 нему мудрость, Както и въ всичкы-тѣ *си* посланія, кога [ш]говори въ тѣхъ за тѣзи работы, въ които има нѣкои нѣща мжчноразумителны, които неучени-тѣ и неутвърдени-тѣ искривяватъ, както и другы-17 тѣ писанія, за своіж-тж си погыбель. И тъй вы, възлюбленни, като сте [щ]прѣдизвѣстени *за това*, [ъ]пазѣте ся да ся не увлѣчете съсъ заблужденіе-то на беззаконны-тѣ, и отпаднете отъ утвържденіе-18 то си. Но [ы]растѣте въ благодать-тж и въ познаніе-то на Господа нашего и Спаса Іисуса Христа. [ь]Нему слава *да бжде* и нынѣ и въ день вѣчный. Аминь.

ы Іуд. 11.
ь Числ. 22; 5, 7, 21, 23, 28. Іуд. 11.
ѣ Іуд. 12; 13.
ю Іуд. 16.
я Дѣян. 2; 40. Гл. 1; 4. Ст. 20.
ж Гал. 5; 13. 1 Пет. 2; 16.
іж Іоан. 8; 34. Рим. 6; 16.
а Мат. 12; 45. Лук. 11; 26. Евр. 6; 4 и дрг. 10; 26, 27.
б Гл. 1; 4. Ст. 18.
в Гл. 1; 2.
г Лук. 12; 47, 48. Іоан. 9; 41. 15; 22.
д Прит. 26; 11.

—

а Гл. 1; 13.
б Іуд. 17.
в 1 Тим. 4; 1. 2 Тим. 3; 1. Іуд. 18.
г Гл. 2; 10.
д Иса. 5; 19. Іер. 17; 15. Іез. 12; 22, 27. Мат. 24; 48. Лук. 12; 45.
е Быт. 1; 6, 9. Псал. 33; 6. Евр. 11; 3.
ж Псал. 24; 2. 136; 6. Кол. 1; 17.
з Быт. 7; 11, 21, 22, 23. Гл. 2; 5.
и Ст. 10.
і Мат. 25; 41. 2 Сол. 1; 8.
к Псал. 90; 4.
л Авв. 2; 3. Евр. 10; 37.
м Иса. 30; 18. 1 Пет. 3; 20. Ст. 15.
н Іез. 18; 23, 32. 33; 11.
о Рим. 2; 4. 1 Тим. 2; 4.
п Мат. 24; 43. Лук. 12; 39. 1 Сол. 5; 2. Отк. 3; 3. 16; 15.
р Псал. 102; 26. Иса. 51; 6. Мат. 24; 35. Мар. 13; 31. Рим. 8; 12. Евр. 1; 11. Отк. 20; 11. 21; 1.
с 1 Пет. 1; 15.
т 1 Кор. 1; 7. Тит. 2; 13.
у Псал. 50; 3. Иса. 34; 4.
ф Мих. 1; 4. Ст. 10.
х Иса. 65; 17. 66; 22. Отк. 21; 1, 27.
ц 1 Кор. 1; 8. 15; 58. Фил. 1; 10. 1 Сол. 3; 13. 5; 23.
ч Рим. 2; 4. 1 Пет. 3; 20. Ст. 9.
ш Рим. 8; 19. 1 Кор. 15; 24. 1 Сол. 4; 15.
щ Мар. 13; 23. Гл. 1; 12.
ъ Ефес. 4; 14. Гл. 1; 10, 11. 2; 18.
ы Ефес. 4; 15. 1 Пет. 2; 2.
ь 2 Тим. 4; 18. Отк. 1; 6.

—

ПЪРВО-ТО (СОБОРНО) ПОСЛАНІЕ
НА
СВЯТАГО АПОСТОЛА ІОАННА.

ГЛАВА 1.

1 Това [а]което бѣ отъ начало, [б]което смы чули, което съ очи-тѣ си видѣхмы, което изгледахмы, [в]и рѫцѣ-тѣ ни похванѫхѫ, 2 за слово-то на животъ-тъ; (И [г]животъ-тъ ся [д]яви, и видѣхмы, и [е]свидѣтелствувамы, и ви [ж]извѣстявамы вѣчный-тъ животъ, 3 [з]който бѣ у Отца и яви ся намъ;) [и]Това което смы видѣли и чули, него ви извѣстявамы, да имате и вы съ насъ общеніе; а пакъ наше-то [і]съобщеніе е съ Отца и съ Іисуса Христа неговъ-тъ Сынъ. 4 И това ви пишемъ, [к]да бѫде ваша-та радость испълнена. 5 И [л]това е извѣстіе-то, което чухмы отъ него и *го* извѣстявамы вамъ, че [м]Богъ е видѣлина, и никаквѫ тьмнинѫ нѣма въ него. 6 [н]Ако речемъ че имамы съобщеніе съ него, а ходимъ въ тьмнинѫ, лъжемъ, и не вършимъ истинѫ-тѫ. 7 Ако ли ходимъ въ видѣлинѫ, както е той въ видѣлинѫ, имамы единъ съ другъ съобщеніе, и [о]кръвь-та на Сына му Іисуса Христа очиства ны отъ всякой грѣхъ. 8 [п]Ако речемъ че грѣхъ нѣмамы, самы себе си лъжемъ, [р]и истина-та не е въ насъ. 9 [с]Ако исповѣдвамы грѣхове-тѣ наши, вѣренъ и праведенъ е, да ни прости грѣхове-тѣ *ни*, и да ны [т]очисти отъ всякѫ неправдѫ. 10 Ако речемъ че не смы съгрѣшили, правимъ го лъжь, и негово-то слово не е въ насъ.

ГЛАВА 2.

1 Чадца мои, това ви пишѫ, да не съгрѣшите: и ако съгрѣши нѣкой, [а]имамы ходатай при Отца, Іисуса Христа, Праведнаго. 2 И [б]той е умилостивеніе за наши-тѣ грѣхове, и не тъкмо за наши-тѣ, но [в]и за всичкый-тъ свѣтъ. 3 И по това знаемъ че смы го познали, ако пазимъ неговы-тѣ заповѣди. 4 [г]Който казува: Познахъ го, а заповѣди-тѣ му не пази, [д]лъжь е, и истина-та не е въ него. 5 А [е]който пази негово-то слово, въ него [ж]наистинѫ Божія-та любовь е съвършенна. [з]По това знаемъ че смы въ него. 6 [и]Който казува че въ него прѣбѫдва, [і]длъженъ е както е онъ ходилъ, така и той да ходи. 7 Братіе, [к]не ви пишѫ новѫ заповѣдь, но заповѣдь ветхѫ, [л]коіѫто отъ начало имахте; ветха-та заповѣдь е слово-то което сте отъ начало чули. 8 Пакъ новѫ [м]заповѣдь ви пишѫ, което е и въ него и въ васъ истинно; [н]защото тьмнина-та прѣхожда, и истинна-та [о]видѣлина вече свѣти. 9 [п]Който казува че е въ видѣлинѫ, а ненавижда брата си, въ тьмнинѫ е до нынѣ. 10 [р]Който люби брата си, *той* прѣбѫдва въ видѣлинѫ, [с]и нѣма соблазнь въ него. 11 А който ненавижда брата си, въ тьмнинѫ е, и [т]въ тьмнинѫ ходи, и не знае кѫдѣ отхожда, защото тьмнина-та му е заслѣпила очи-тѣ. 12 Пишѫ вамъ, чадца, защото ви ся [у]простихѫ грѣхове-тѣ заради негово-то име. 13 Пишѫ вамъ, отци, защото вы познахте тогози, [ф]който е отъ начало. Пишѫ вамъ, млади, защото побѣдихте лукаваго. Пишѫ вамъ, дѣца, защото познахте Отца. 14 Писахъ вамъ, отци, защото познахте тогози, който е отъ начало. Писахъ вамъ, млади, защото [х]сте крѣпкы, и слово-то Божіе прѣбѫдва въ васъ, и побѣдихте лукаваго. 15 [ц]Не обичайте свѣтъ-тъ, нито което е въ свѣтъ-тъ. [ч]Ако люби нѣкой свѣтъ-тъ, любовь-та на Отца не е въ него. 16 Защото всичко що е въ свѣтъ-тъ, похоть-та на плъть-тѫ, [ш]и похоть-та на очи-тѣ, и гордость-та на живота, не е отъ Отца, но отъ свѣтъ-тъ е. 17 Но [щ]свѣтъ-тъ прѣхожда

а Іоан. 1; 1. Гл. 2; 13.
б Іоан. 1; 14. 2 Пет. 1; 16 Гл. 4; 14.
в Лук. 24; 39. Іоан. 20; 27.
г Іоан. 1; 4. 11; 25. 14; 6.
д Рим. 16; 26. 1 Тим. 3; 16. Гл. 3; 5.
е Іоан. 21; 24. Дѣян. 2; 32.
ж Гл. 5; 20.
з Іоан. 1; 1, 2.
и Дѣян. 4; 20.
і Іоан. 17; 21. 1 Кор. 1; 9. Гл. 2; 24.
к Іоан. 15; 11. 16; 24. 2 Іоан. 12.
л Гл. 3; 11.
м Іоан. 1; 9. 8; 12. 9; 5. 12; 35, 36.
н 2 Кор. 6; 14. Гл. 2; 4.
о 1 Кор. 6; 11. Ефес. 1; 7. Евр. 9; 14. 1 Пет. 1; 19. Гл. 2; 2. Отк. 1; 5.
п 3 Цар. 8; 46. 2 Лѣт. 6; 36. Іов. 9; 2. 15; 14. 25; 4. Прит. 20; 9. Екк. 7; 20. Іак. 3; 2.
р Гл. 2; 4.
с Псал. 32; 5. Прит. 28; 13.
т Ст. 7. Псал. 51; 2.

—

а Рим. 8; 34. 1 Тим. 2; 5. Евр. 7; 25. 9; 24.
б Рим. 3; 25. 2 Кор. 5; 18. Гл. 1; 7. 4; 10.
в Іоан. 1; 29. 4; 42. 11; 51, 52. Гл. 4; 14.
г Гл. 1; 6. 4; 20.
д Гл. 1; 8.
е Іоан. 14; 21, 23.
ж Гл. 4; 12.
з Гл. 4; 13.
и Іоан. 15; 4, 5.
і Мат. 11; 29. Іоан. 13; 15. 1 Пет. 2; 21.
к 2 Іоан. 5.
л Гл. 3; 11. 2 Іоан. 5.
м Іоан. 13; 34. 15; 12.
н Рим. 13; 12. Ефес. 5; 8. 1 Сол. 5; 5, 8.
о Іоан. 1; 9. 8; 12. 12; 35.
п 1 Кор. 13; 2. 2 Пет. 1; 9. Гл. 3; 14, 15.
р Гл. 3; 14.
с 2 Пет. 1; 10.
т Іоан. 12; 35.
у Лук. 24; 47. Дѣян. 4; 12. 10; 43. 13; 38. Гл. 1; 7.
ф Гл. 1; 1.
х Ефес. 6; 10.
ц Рим. 12; 2.
ч Мат. 6; 24. Гал. 1; 10. Іак. 4; 4.
ш Екк. 5; 11.
щ 1 Кор. 7; 31. Іак. 1; 10. 4; 14. 1 Пет. 1; 24.

и негова-та похоть; а който прави волѭ-тѫ Божіѭ, въ вѣкы крѣбѫдва. 18 [ъ]Дѣца, [ы]послѣдньо врѣме е; и както сте чули че [ь]Антихристъ иде, [ѣ]и сега има много антихристи; отъ това познавамы [ю]че е послѣдньо врѣме. 19 [я]Отъ насъ излѣзохѫ, но не бѣхѫ отъ насъ; защото, [ѫ]ако бы были отъ насъ, щѣхѫ да си останѫтъ съ насъ; но *излѣзохѫ*, [ѭ]да ся явятъ че не сѫ всичкы-тѣ отъ насъ. 20 И [а]вы имате помазаніе [б]отъ Святаго, [в]и знаете всичко. 21 Не сьмь ви писалъ защото не знаете истинѫ-тѫ, но защото іѫ знаете, и защото всяка лъжа не е отъ истинѫ-тѫ. 22 [г]Кой е лъжецъ, освѣнь оногози който отрича че Іисусъ не е Христосъ? той е антихристъ, който ся отрича отъ Отца и отъ Сына: 23 [д]Всякой който ся отрича отъ Сына, нѣма нито Отца; [а [е]който исповѣдува Сына, има и Отца.] 24 И тъй онова [ж]което сте вы отъ начало чули, нека прѣбѫде въ васъ. Ако прѣбѫде въ васъ това което сте отъ начало чули, [з]*то* ще прѣбѫдете и вы въ Сына и въ Отца. 25 [и]И това е обѣщаніе-то, 26 което ни той обѣща, животъ вѣчный. Това ви писахъ [і]поради тѣзи, които вы льстятъ. 27 И [к]помазаніе-то което вы пріехте отъ него, прѣбѫдва въ васъ, и [л]нѣмате нуждѫ да вы учи нѣкой; но [м]както истото помазаніе вы учи за всичко, и е истинно, и не е лъжливо; и както вы е научило, ще прѣбѫдете въ него; 28 И сега, чадца, прѣбѫдвайте въ него; [н]та когато ся яви да имамы дързновеніе, [о]и да ся не посрамимъ отъ него въ пришествіе-то му. 29 [п]Ако знаете че е праведенъ, знайте че [р]всякой който прави правдѫ отъ него е роденъ.

ГЛАВА 3.

1 Виждте каквѫ любовь е далъ намъ Отецъ, [а]да ся наречемъ *и да смы* чада Божіи. За това свѣтъ-тъ не познава насъ, защото [б]не позна него. 2 Възлюбленни, [в]сега смы чада Божіи; и [г]още не ся е явило какво ще бѫдемъ; но знаемъ че, кога ся яви, [д]ще смы подобни нему; защото [е]ще го видимъ както е. 3 [ж]И всякой който има тѫзи надеждѫ на него, очистува себе си, както е онъ чистъ. 4 Всякой който прави грѣхъ, прави и беззаконіе; защото [з]грѣхъ-тъ е беззаконіе. 5 И знаете [и]че той ся яви, [і]да земе наши-тѣ грѣхове: и [к]грѣхъ нѣма въ него. 6 Всякой който прѣбѫдва въ него, не съгрѣшава; [л]всякой който съгрѣшава, не го е видѣлъ, нито го е позналъ. 7 Чадца, [м]да вы не льсти никой; [н]който прави правдѫ праведенъ е, както *и* онъ е праведенъ. 8 [о]Който прави грѣхъ, отъ діавола е; защото отъ начало діаволъ-тъ съгрѣшава. За това ся яви Сынъ Божій, [п]да съсыпе дѣла-та на діавола. 9 [р]Всякой който е роденъ отъ Бога, грѣхъ не прави, защото [с]сѣме негово прѣбѫдва въ него: и не може да съгрѣшава, защото е отъ Бога роденъ. 10 Въ това ся познаватъ чада-та Божіи и чада-та діаволскы. [т]Всякой що не прави правдѫ, не е отъ Бога, [у]нито който не люби брата си. 11 Защото [ф]това е заржчаніе-то което отъ начало чухте, [х]да любимъ единъ другыго. 12 Не както [ц]Каинъ, *който* бѣ отъ лукаваго, и закла брата си. И защо го закла? Защото негови-тѣ дѣла бѣхѫ лукавы, а братовы-тѣ му праведны. 13 Не дѣйте ся чуди, братіе мои, 14 [ч]ако свѣтъ-тъ вы ненавижда. [ш]Ный знаемъ че прѣминѫхмы отъ смърть въ животъ, защото любимъ братія-та; [щ]който не люби брата *си*, останува въ смърть. 15 [ъ]Всякой който ненавижда брата си, человѣкоубійца е, и знаете че [ы]никой человѣкоубійца нѣма животъ вѣченъ да прѣбѫдва въ него. 16 [ь]Отъ това познавамы любовь-тѫ, че той животъ-тъ си положи за насъ; и ный смы длъжни да положимъ 17 *нашій-тъ* животъ за братія-та. [ѣ]Но който има свѣтовны-тѣ добрины, и гледа брата си че има нуждѫ, а заключи сърдце-то си отъ него, [ю]какъ ще прѣбѫдва въ него любовь-та Божія? 18 Чадца мои, [я]да не любимъ съ думѫ, нито съ языкъ, но съ 19 дѣло и съ истинѫ. И отъ това познавамы

ъ Іоан. 21; 5.
ы Евр. 1; 2.
ь 2 Сол. 2; 3 и дрг. 2 Пет. 2; 1. Гл. 4; 3.
ѣ Мат. 24; 5, 24. 2 Іоан. 7.
ю 1 Тим. 4; 1. 2 Тим. 3; 1.
я Втор. 13; 13. Псал. 41; 9. Дѣян. 20; 30.
ѫ Мат. 24; 24. Іоан. 6; 37. 10; 28, 29. 2 Тим. 2; 19.
ѭ 1 Кор. 11; 19.
а 2 Кор. 1; 21. Евр. 1; 9. Ст. 27.
б Мар. 1; 24. Дѣян. 3; 14.
в Іоан. 10; 4, 5. 14; 26. 16; 13. Ст. 27.
г Гл. 4; 3. 2 Іоан. 7.
д Іоан. 15; 23. 2 Іоан. 9.
е Іоан. 14; 7, 9, 10. Гл. 4; 15.
ж 2 Іоан. 6.
з Іоан. 14; 23. Гл. 1; 3.
и Іоан. 17; 3. Гл. 1; 2. 5; 11.
і Гл. 3; 7. 2 Іоан. 7.
к Ст. 20.
л Іер. 31; 33, 34. Евр. 8; 10, 11.
м Іоан. 14; 26. 16; 13. Ст. 20.
н Гл. 3; 2.
о Гл. 4; 17.
п Дѣян. 22; 14.
р Гл. 3; 7, 10.

а Іоан. 1; 12.
б Іоан. 15; 18, 19. 16; 3. 17; 25.
в Иса. 56; 5. Рим. 8; 15. Гал. 3; 26. 4; 6. Гл. 5; 1.
г Рим. 8; 18. 2 Кор. 4; 17.
д Рим. 8; 29. 1 Кор. 15; 49. Фил. 3; 21. Кол. 3; 4. 2 Пет. 1; 4.
е Іов. 19; 26. Псал. 16; 11. Мат. 5; 8. 1 Кор. 13; 12. 2 Кор. 5; 7.
ж Гл. 4; 17.
з Рим. 4; 15. Гл. 5; 17.
и Гл. 1; 2.
і Иса. 53; 5, 6, 11. 1 Тим. 1; 15. Евр. 1; 3. 9; 26. 1 Пет. 2; 24.
к 2 Кор. 5; 21. Евр. 4; 15. 9; 28. 1 Пет. 2; 22.
л Гл. 2; 4. 4; 8. 3 Іоан. 11.
м Гл. 2; 26.
н Іез. 18; 5 до 9. Рим. 2; 13. Гл. 2; 29.
о Мат. 13; 38. Іоан. 8; 44.
п Быт. 3; 15. Лук. 10; 18. Іоан. 16; 11. Евр. 2; 14.
р Гл. 5; 18.
с 1 Пет. 1; 23.
т Гл. 2; 29.
у Гл. 4; 8.
ф Гл. 1; 5. 2; 7.
х Іоан. 13; 34. 15; 12. Ст. 23. Гл. 4; 7, 21. 2 Іоан. 5.
ц Быт. 4; 4, 8. Евр. 11; 4. Іуд. 11.
ч Іоан. 15; 18, 19. 17; 14. 2 Тим. 3; 12.
ш Гл. 2; 10.
щ Гл. 2; 9, 11.
ъ Мат. 5; 21, 22. Гл. 4; 20.
ы Гал. 5; 21. Отк. 21; 8.
ь Іоан. 3; 16. 15; 13. Рим. 5; 8. Ефес. 5; 2, 25. Гл. 4; 9, 11.
ѣ Втор. 15; 7. Лук. 3; 11.
ю Гл. 4; 20.
я Іез. 33; 31. Рим. 12; 9. Ефес. 4; 15. Іак. 2; 15, 16. 1 Пет. 1; 22.

[ѫ]че смы отъ истинѫ-тѫ, и ще увѣримъ 20 сърдца-та си прѣдъ него. Защото [ѭ]ако ны осѫжда сърдце-то, извѣстно че Богъ е по голѣмъ отъ сърдце-то ни, и знае 21 всичко. [а]Възлюбленни, ако сърдце-то ни не ны осѫжда, имамы [б]дързновеніе у Бо- 22 га; И, [в]каквото да поищемъ, пріимамы отъ него, защото пазимъ заповѣди-тѣ неговы, [г]и правимъ угодно-то прѣдъ него. 23 И [д]тая е негова-та заповѣдь, да вѣрувамы въ име-то на Сына му Іисуса Христа, и [е]да любимъ единъ другыго, [ж]както е 24 далъ намъ заповѣдь. И [з]който пази неговы-тѣ заповѣди, [и]прѣбѫдва въ него, и той въ него; и [і]отъ това познавамы че прѣбѫдва въ насъ, отъ Духа когото е далъ намъ.

ГЛАВА 4.

1 Възлюбленни, всякому духу [а]не вѣрувайте, но [б]испытувайте духове-тѣ отъ Бога ли сѫ; [в]защото много лъжепророци 2 излѣзохѫ по свѣтъ-тъ. Отъ това познавайте Духъ-тъ Божій; [г]всякой духъ който исповѣдува че Іисусъ Христосъ дойде въ 3 плъть, отъ Бога е; И [д]всякой духъ който не исповѣдува че Іисусъ Христосъ дойде въ плъть, не е отъ Бога; и той *е духъ*-тъ антихристовъ, за когото чухте че иде, 4 [е]и сега е вече на свѣтъ-тъ. [ж]Вы сте отъ Бога, чадца, и побѣдили сте гы; защото по голѣмъ е оный [з]който е въ васъ, а 5 не който е въ свѣтъ-тъ. [и]Тѣ сѫ отъ свѣтъ-тъ, за това отъ свѣтъ-тъ говорятъ, [і]и 6 свѣтъ-тъ тѣхъ слуша. Ный смы отъ Бога; [к]който познава Бога, насъ слуша; който не е отъ Бога, не ны слуша. Отъ това познавамы [л]духъ-тъ на истинѫ-тѫ и духъ-тъ на заблужденіе-то.

7 [м]Възлюбленни, да любимъ единъ другыго; защото любовь-та е отъ Бога; и всякой който люби, отъ Бога е роденъ, 8 и познава Бога. Който не люби, [н]не е позналъ Бога, защото [о]Богъ е любовь. 9 [п]Въ това ся яви Божія-та къмъ насъ любовь, че Сына своего единороднаго проводи Богъ на свѣтъ-тъ, [р]да бѫдемъ живи 10 чрѣзъ него. Въ това е любовь-та, [с]не че ный смы Бога възлюбили, но че той възлюби насъ, и проводи Сына своего [т]умилостивеніе за наши-тѣ грѣхове. 11 Възлюбленни, [у]понеже така възлюби насъ Богъ, и ный смы длъжни да любимъ единъ 12 другыго. [ф]Бога никой не е видѣлъ никога; ако любимъ единъ другыго, Богъ прѣбѫдва въ насъ; [х]и любовь-та негова 13 е съвършенна въ насъ. [ц]Отъ това познавамы, че прѣбѫдвамы въ него, и той въ насъ, защото отъ Духа своего е далъ 14 намъ. И [ч]ный видѣхмы и свидѣтелствувамы, че [ш]Отецъ проводи Сына Спаси- 15 тель на свѣтъ-тъ. [щ]Който исповѣда че Іисусъ е Сынъ Божій, Богъ прѣбѫдва въ 16 него, и той въ Бога. И ный познахмы и повѣрувахмы любовь-тѫ, коіѫто Богъ има къмъ насъ, [ъ]Богъ е любовь; и [ы]който прѣбѫдва въ любовь-тѫ, прѣбѫдва въ Бога, и 17 Богъ въ него. Въ това е съвършенна любовь-та въ насъ, [ь]да имамы дързновеніе въ сѫдный-тъ день; [ѣ]защото както е той, *така* смы 18 и ный въ тойзи свѣтъ. Въ любовь-тѫ страхъ нѣма, но съвършенна-та любовь пропѫжда вънъ страхъ-тъ; защото страхъ-тъ има мѫкѫ, и който ся страхува [ю]не е съвършенъ 19 въ любовь-тѫ. Ный любимъ него, защото 20 първомъ той възлюби насъ. [я]Ако рече нѣкой: Любіѭ Бога, а ненавижда брата си, лъжъ е; защото който не люби брата си, когото е видѣлъ, Бога [ѫ]когото не е ви- 21 дѣлъ, какъ може да го люби? И [ѭ]тѫіѫ заповѣдь имамы отъ него, че който люби Бога да люби и брата си.

ГЛАВА 5.

1 [а]Всякой който вѣрува [б]че Іисусъ е Христосъ, [в]отъ Бога е роденъ; [г]и всякой който люби оногози който е родилъ, люби 2 и роденый-тъ отъ него. Отъ това познавамы че любимъ чада-та Божіи, когато Бога любимъ, и заповѣди-тѣ неговы па- 3 зимъ: [д]Защото тая е любовь-та Божія, да пазимъ заповѣди-тѣ неговы; и [е]запо- 4 вѣди-тѣ му не сѫ тежкы. Защото [ж]всяко отъ Бога родено побѣждава свѣтъ-тъ, и тая е побѣда-та която е свѣтъ-тъ побѣ- 5 дила, вѣра-та наша. Кой е който побѣ-

---

ѫ Іоан. 18; 37. Гл. 1; 8.
ѭ 1 Кор. 4; 4.
а Іов. 22; 26.
б Евр. 10; 22. Гл. 2; 28. 4; 17.
в Псал. 34; 15. 145; 18, 19. Прит. 15; 29. Іер. 29; 12. Мат. 7; 8. 21; 22. Мар. 11; 24. Іоан. 14; 13. 15; 7. 16; 23, 24. Іак. 5; 16. Гл. 5; 14.
г Іоан. 8; 29. 9; 31.
д Іоан. 6; 29. 17; 3.
е Мат. 22; 39. Іоан. 13; 34. 15; 12. Ефес. 5; 2. 1 Сол. 4; 9. 1 Пет. 4; 8. Ст. 11. Гл. 4; 21.
ж Гл. 2; 8, 10.
з Іоан. 14; 23. 15; 10. Гл. 4; 12.
и Іоан. 17; 21 и дрг.
і Рим. 8; 9. Гл. 4; 13.

—

а Іер. 29; 8. Мат. 24; 4.
б 1 Кор. 14; 29. 1 Сол. 5; 21. Отк. 2; 2.
в Мат. 24; 5, 24. Дѣян. 20; 30. 1 Тим. 4; 1. 2 Пет. 2; 1. Гл. 2; 18. 2 Іоан. 7.
г 1 Кор. 12; 3. Гл. 5; 1.
д Гл. 2; 22. 2 Іоан. 7.
е 2 Сол. 2; 7. Гл. 2; 18, 22.
ж Гл. 5; 4.
з Іоан. 12; 31. 14; 30. 16; 11. 1 Кор. 2; 12. Ефес. 2; 2. 6; 12.
и Іоан. 3; 31.
і Іоан. 15; 19. 17; 14.
к Іоан. 8; 47. 10; 27. 1 Кор. 14; 37. 2 Кор. 10; 7.
л Иса. 8; 20. Іоан. 14; 17.
м Гл. 3; 10, 11, 23.
н Гл. 2; 4. 3; 6.
о Ст. 16.
п Іоан. 3; 16. Рим. 5; 8. 8; 32. Гл. 3; 16.
р Гл. 5; 11.
с Іоан. 15; 16. Рим. 5; 8, 10. Тит. 3; 4.
т Гл. 2; 2.
у Мат. 18; 33. Іоан. 15; 12, 13. Гл. 3; 16.
ф Іоан. 1; 18. 1 Тим. 6; 16. Ст. 20.
х Гл. 2; 5. Ст. 18.
ц Іоан. 14; 20. Гл. 3; 24.
ч Іоан. 1; 14. Гл. 1; 1, 2.
ш Іоан. 3; 17.
щ Рим. 10; 9. Гл. 5; 1, 5.
ъ Ст. 8.
ы Ст. 12. Гл. 3; 24.
ь Іак. 2; 13. Гл. 2; 28. 3; 19, 21.
ѣ Гл. 3; 3.
ю Ст. 12.
я Гл. 2; 4. 3; 17.
ѫ Ст. 12.
ѭ Мат. 22; 37, 39. Іоан. 13; 34. 15; 12. Гл. 3; 23.

—

а Іоан. 1; 12.
б Гл. 2; 22, 23. 4; 2, 15.
в Іоан. 1; 13.
г Іоан. 15; 23.
д Іоан. 14; 15, 21, 23. 15; 10. 2 Іоан. 6.
е Мих. 6; 8. Мат. 11; 30.
ж Іоан. 16; 33. Гл. 3; 9. 4; 4.

ждава свѣтъ-тъ, ако не тойзи [з]който вѣрува че Іисусъ е Сынъ Божій?

6 Той е който е дошелъ [и]съ водѫ и съ кръвь, Іисусъ Христосъ; не тъкмо съ водѫ, но съ водѫ и съ кръвь; [і]и Духъ-тъ е който свидѣтелствува; понеже Духъ-тъ е 7 истина-та. Защото трима сѫ които свидѣтелствуватъ [на небеса, Отецъ, [к]Слово и Духъ Святый; и [л]тія трима-та сѫ едно. 8 И три сѫ които свидѣтелствуватъ на земіѭ-тѫ], Духъ-тъ, и вода-та и кръвь-та; 9 и *тія* три-тѣ сѫ *съгласны* въ едно. Ако пріимамы [м]свидѣтелство-то на человѣцы-тѣ, свидѣтелство-то Божіе е по голѣмо, [н]защото това е свидѣтелство-то Божіе 10 което свидѣтелствовà за Сына си. Който вѣрува въ Сына Божія, [о]има свидѣтелство-то въ себе си; който не вѣрува въ Бога, [п]направилъ го е лъжецъ, защото не е повѣрувалъ въ свидѣтелство-то, което Богъ е свидѣтелствувалъ за Сына си. 11 И [р]това е свидѣтелство-то, че животъ вѣченъ е далъ намъ Богъ, и [с]той животъ 12 е въ Сына му. [т]Който има Сынъ-тъ, има животъ: който нѣма Сына Божія, нѣма животъ.

13 [у]Това писахъ вамъ, които вѣрувате въ име-то на Сына Божія, [ф]да знаете че имате животъ вѣченъ, и да вѣрувате въ 14 име-то на Сына Божія. И това е дързновеніе-то, което имамы къмъ него, че, [х]ако просимъ нѣщо по неговѫ-тѫ волѭ, слуша 15 ны. И ако знаемъ че ны слуша, каквото да му попросимъ, знаемъ че получвамы прошенія-та които смы попросили отъ 16 него. Ако види нѣкой брата си че съгрѣшава грѣхъ не смъртно, ще попроси, и *Богъ* [ц]ще му даде животъ, *сирѣчь* на оныя които съгрѣшаватъ не смъртно. [ч]Има грѣхъ смъртенъ; [ш]не казувамъ за него да ся 17 помоли. [щ]Всяка неправда е грѣхъ, и има 18 грѣхъ не смъртенъ. Знаемъ че [ъ]всякой роденный отъ Бога не съгрѣшава; но който е роденъ отъ Бога [ы]пази себе си, и 19 лукавый не ся прикоснува нему. Знаемъ че смы отъ Бога; и цѣлый [ь]свѣтъ въ лу- 20 каваго лѣжи. Знаемъ още че Сынъ Божій дойде, и [ѣ]даде намъ разумѣніе, [ю]да познавамы истиннаго, и въ истиннаго смы, *сирѣчь* въ Сына му Іисуса Христа; [я]той е 21 Богъ истинный, и [ѧ]животъ вѣчный. Чадца, [ѩ]пазѣте себе си отъ идолы. Аминь.

ВТОРО-ТО ПОСЛАНІЕ
НА
СВЯТАГО АПОСТОЛА ІОАННА.

1 *Азъ* Старецъ до избраннѫ-тѫ госпожѫ, и до чада-та ѝ, [а]които азъ наистинѫ любіѭ; и не само азъ, но и всичкы които 2 сѫ познали [б]истинѫ-тѫ; За истинѫ-тѫ, която прѣбѫдва въ насъ, и ще бѫде во 3 вѣкы съ насъ; [в]Да бѫде съ васъ благодать, милость, миръ отъ Бога Отца, и отъ Господа Іисуса Христа Сына Отча, [г]въ истинѫ и любовь.

4 Много ся възрадовахъ, че намѣрихъ отъ чада-та ти *нѣкои* да [д]ходятъ въ истинѫ-тѫ, 5 както пріяхмы заповѣдь отъ Отца. И сега, госпоже, умолявамъ тя, [е]не като че ти пишѫ новѫ заповѣдь, но тѫіѫ коіѫто отъ начало имахмы, [ж]да любимъ единъ 6 другыго. И [з]тая е любовь-та, да ходимъ по заповѣди-тѣ негови. Тая е заповѣдь-та, [и]както сте испьрво чули, да ходите въ 7 неіѫ. Защото [і]много льстци влѣзохѫ въ свѣтъ-тъ, [к]които не исповѣдуватъ че Іисусъ Христосъ дойде въ плъть; [л]такъвъ 8 *человѣкъ* е лъжецъ и антихристъ. [м]Вни-

з 1 Кор. 15; 57. Гл. 4; 15.
и Іоан. 19; 34.
і Іоан. 14; 17. 15; 26. 16; 13. 1 Тим. 3; 16.
к Іоан. 1; 1. Отк. 19; 13.
л Іоан. 10; 30.
м Іоан. 8; 17, 18.
н Мат. 3; 16, 17. 17; 5.
о Рим. 8; 16. Гал. 4; 6.
п Іоан. 3; 33. 5; 38.
р Гл. 2; 25.
с Іоан. 1; 4. Гл. 4; 9.
т Іоан. 3; 36. 5; 24.
у Іоан. 20; 31.
ф Гл. 1; 1, 2.
х Гл. 3; 22.
ц Іов. 42; 8. Іак. 5; 14, 15.
ч Мат. 12; 31, 32. Марк. 3; 29. Лук. 12; 10. Евр. 6; 4, 6. 10; 26.
ш Іер. 7; 16. 14; 11. Іоан. 17; 9.
щ Гл. 3; 4.
ъ 1 Пет. 1; 23. Гл. 3; 9.
ы Іак. 1; 27.
ь Гал. 1; 4.
ѣ Лук. 24; 45.
ю Іоан. 17; 3.
я Иса. 9; 6. 44; 6. 54; 5. Іоан. 20; 28. Дѣян. 20; 28. Рим. 9; 5. 1 Тим. 3; 16. Тит. 2; 13. Евр. 1; 8.
ѧ Ст. 11, 12, 13.
ѩ 1 Кор. 10; 14.

—

а 1 Іоан. 3; 18. Ст. 3, 3. Іоан. 1.
б Іоан. 8; 32. Гал. 2; 5, 14. 3; 1. 5; 7. Кол. 1; 5. 2 Сол. 2; 13. 1 Тим. 2; 4. Евр. 10; 26.
в 1 Тим. 1; 2.
г Ст. 1.
д 3 Іоан. 3.
е 1 Іоан. 2; 7 8. 3; 11
ж Іоан. 13; 34. 15; 12. Ефес. 5; 2. 1 Пет. 4; 8. 1 Іоан. 3; 23.
з Іоан. 14; 15, 21. 15; 10. 1 Іоан. 2; 5. 5; 3.
и 1 Іоан. 2; 24.
і 1 Іоан. 4; 1.
к 1 Іоан. 4; 2, 3.
л 1 Іоан. 2; 22. 4; 3.
м Марк. 13; 9.

мавайте себе си [н]да не изгубимъ онова, което смы изработили, но да получимъ пълнѫ заплатѫ. 9 [о]Всякой който прѣстѫпува и не прѣбѫдва въ Христово-то ученіе, нѣма Бога; тойзи който прѣбѫдва въ ученіе-то Христово, той има и Отца и Сына. 10 Ако иде нѣкой при васъ, и не носи това ученіе, недѣйте го пріима въ кѫщи, [п]и не го 11 поздравявайте. Защото който го поздравява, быва участникъ въ неговы-тѣ злы дѣла. 12 [р]Ако и да имахъ много да ви пишѫ, не рачихъ съ книгѫ и съ мастило; но надѣѭ ся да дойдѫ при васъ, и уста съ уста да ви говорѭ, [с]да бѫде радость-та наша испълнена. 13 [т]Поздравяватъ тя чада-та на избраннѫ-тѫ твоѭ сестрѫ. Аминь.

ТРЕТЬО-ТО ПОСЛАНІЕ

НА

СВЯТАГО АПОСТОЛА ІОАННА.

1 *Азъ* Старецъ възлюбленному Гаію, [а]когото наистинѫ любіѭ. 2 Възлюбленне, молитствувамъ въ всичко да благоуспѣвашь и да си здравъ, както благоуспѣва душата ти. 3 Защото много ся възрадовахъ, когато дойдохѫ братія-та и свидѣтелствовахѫ за твоѭ-тѫ истинѫ, [б]както ты ходишь въ истинѫ-тѫ. 4 По голѣмѫ радость нѣмамъ отъ това, да слушамъ [в]че чадата ми ходять въ истинѫ-тѫ. 5 Възлюбленне, вѣрно вършишь каквото правишь на 6 братія-та и на чужденцы-тѣ, Които свидѣтелствовахѫ прѣдъ церквѫ-тѫ за твоѭ-тѫ любовь, и които ако прѣдиспратишь 7 достойно Богу, добрѣ ще сторишь. Защото за негово-то име излѣзохѫ, [г]безъ да 8 зематъ нищо отъ язычницы-тѣ. Ный прочее длъжни смы да пріимамы таквызи, за да смы спомощници на истинѫ-тѫ.

9 Писахъ до церквѫ-тѫ; но Діотревъ който обича да първенствува въ тѣхъ не 10 ны пріима. За това, ако дойдѫ, ще напомнѭ за неговы-тѣ дѣла които прави, като блядослови противъ насъ съ лошы думы; и като не е доволенъ съ това не само той не пріима братія-та, но въспира и тѣзи които ищѫтъ *да гы пріиматъ*, и 11 отъ церквѫ-тѫ гы пѫди. Възлюбленне, [д]не подражавай зло-то, но добро-то. [е]Който прави добро, отъ Бога е, а който прави 12 зло, не е видѣлъ Бога. [ж]За Димитрія ся *добро* свидѣтелствува отъ всичкы, и отъ самѫ-тѫ истинѫ; а свидѣтелствувамы още и ный, [з]и знаете че наше-то свидѣтелство е истинно.

13 [и]Много имахъ да пишѫ, но не щѫ да 14 ти пишѫ съ мастило и перо; А надѣѭ ся скоро да тя видѭ, и ще поговоримъ у15 ста съ уста. Миръ тебѣ. Поздравяватъ тя пріятели-тѣ; поздрави пріятели-тѣ по име.

н Гал. 3; 4. Евр. 10; 32, 35.
о 1 Іоан. 2; 23.
п Рим. 16; 17. 1 Кор. 5; 11. 16; 22. Гал. 1; 8, 9. 2 Тим. 3; 5. Тит. 3; 10.
р 3 Іоан. 13.
с Іоан. 17; 13. 1 Іоан. 1; 4.
т 1 Пет. 5; 13.

а 2 Іоан. 1.
б 2 Іоан. 4.
в 1 Кор. 4; 15. Филим. 10.
г 1 Кор. 9; 12, 15.
д Псал. 37; 27. Иса. 1; 16, 17. 1 Пет. 3; 11.
е 1 Іоан. 2; 29. 3; 6; 9.
ж 1 Тим. 3; 7.
з Іоан. 21; 24.
и 2 Іоан. 12.

СОБОРНО-ТО ПОСЛАНІЕ ІУДИНО.

1 Іуда, рабъ Іисусъ Христовъ, а [а]братъ Іакововъ, [б]до званны-тѣ, *които сѫ* освятени отъ Бога Отца, и [в]съхранени отъ Іисуса Христа; 2 Милость да ся умножи вамъ, и [г]миръ и любовь.

3 Възлюбленни, понеже полагамъ всяко стараніе да ви пишѫ [д]за общо-то спасеніе, за нуждно счетохъ да ви пишѫ, и да вы увѣщаіѫ [е]да ся подвизавате за вѣрѫ-тѫ, която еднъжь бы прѣдадена на святыи-тѣ. 4 [ж]Защото ся примъкнѫхѫ нѣкои человѣци, [з]които отъ давна сѫ прѣдназначени на това осѫжданіе, нечестиви, които [и]прѣобращатъ [і]благодать-тѫ на Бога нашего въ невъздържность, и [к]отричатъ ся отъ самаго Владыкѫ Бога и Господа нашего Іисуса Христа. 5 А искамъ да ви напомніѫ, ако и да сте познали вы еднъжь това, че [л]Господь отъ какъ избави *свой-тъ* народъ изъ Египетскѫ-тѫ земіѫ, [м]погуби послѣ онѣзи които не повѣровахѫ. 6 И [н]ангелы-тѣ които не упазихѫ свое-то достоинство, но напуснѫхѫ собственно-то си жилище, [о]варди въ вѣчны върскы отдолу подъ мракъ-тъ, [п]за сѫдъ-тъ на великый-тъ день: 7 [р]Както Содомъ, Гоморръ, и околни-тѣ имъ градове, подобно тѣмъ ся прѣдадохѫ на блудство, и слѣдувахѫ вслѣдъ чуждѫ плъть, прѣдлежатъ за примѣръ, като търпятъ наказаніе-то на вѣчный-тъ огнь. 8 [с]Така и тѣзи които бълнуватъ осквърняватъ плъть-тѫ, прѣзиратъ власть-тѫ, и [т]началства-та злословятъ. 9 А [у]Михаилъ архангелъ, когато въ борбѫ съ діавола ся прѣпираше за Моисеово-то тѣло, [ф]не смѣя да произнесе *противъ него* хулително осѫжденіе, но рече: [х]Господь да ти запрѣти. 10 Но [ц]тѣ злословятъ това което не знаіѫтъ, а което знаіѫтъ природно, както безсловесны-тѣ животны, въ това растлѣватъ себе си. 11 Горко имъ; защото ходихѫ въ пѫть-тъ [ч]Каиновъ, [ш]и зарадъ мъздѫ рукнѫхѫ ся въ заблужденіе-то Валаамово, и погынѫхѫ въ упорство-то [щ]Кореово.

12 [ъ]Тѣ сѫ пятна [ы]на ваши-тѣ любовны събранія, като пируватъ съ васъ заедно безъ страхъ, и напасуватъ себе си; [ь]облаци безводни, носени [ѣ]отъ вѣтрове-тѣ; дървета есенны, бесплодны, дважь умрѣли, 13 [ю]искоренены; [я]Свирѣпы волны морскы, които испущатъ като [ѫ]пѣнѫ свои-тѣ си срамоты; звѣзды скытателны, [ѭ]за които е въ вѣкъ завардена мрачна тъмнина. 14 А пророкува за тѣхъ и [а]Енохъ седмый отъ Адама, и рече: Ето [б]иде Господь съ много тысящы свои святы, 15 Да направи сѫдбѫ надъ всичкы, и да изобличи всичкы-тѣ между тѣхъ нечестивы, за вси-тѣ дѣла на тѣхно-то нечестіе, които сторихѫ, и [в]за вси-тѣ жестокы *думы* които говорихѫ противъ него нечестиви-тѣ грѣшници.

16 Тѣ сѫ роптатели, мѫмрицы, които ходятъ по похоти-тѣ си; и [г]уста-та имъ надуто говорятъ, и [д]ласкаіѫтъ лица за печалбѫ. 17 [е]Но вы, възлюбленни, помнѣте думы-тѣ прѣдречены отъ апостолы-тѣ на 18 Господа нашего Іисуса Христа; Какъ ви казувахѫ че [ж]на послѣдньо врѣме ще има подсмиватели, които ще ходятъ по свои-тѣ си нечестивы похоти.

19 Тѣ сѫ [з]които ся отлѫчватъ, [и]плътскы, 20 които Духъ нѣматъ. А вы, възлюбленни, [і]назидавайте себе си на прѣсвятѫ-тѫ вашѫ вѣрѫ, и [к]молѣте ся Духомъ Святымъ. 21 Пазѣте себе си въ любовь-тѫ Божіѫ, въ [л]ожиданіе на милость-тѫ на Господа нашего Іисуса Христа за животъ вѣченъ. 22 И къмъ едны бывайте милостиви, съ раз- 23 сѫжденіе; А другы [м]спасавайте съсъ страхъ, като гы [н]истъргнувате изъ огньтъ, и гнусѣте ся даже и отъ [о]дрехѫ-тѫ осквърненѫ отъ плъть-тѫ.

24 [п]А на Оногози който може да вы съхрани безгрѣшны, и [р]да вы постави непорочны въ радость прѣдъ неговѫ-тѫ си 25 славѫ, [с]Единому прѣмудрому Богу *и* Спасу нашему, *да бѫде* слава, и величіе, държава и власть, и нынѣ и во вся вѣкы. Аминь.

а Лук. 6; 16. Дѣян. 1; 13.
б Рим. 1; 7.
в Іоан. 17; 11, 12, 15. 1 Пет. 1; 5.
г 1 Пет. 1; 2. 2 Пет. 1; 2.
д Тит. 1; 4.
е Фил. 1; 27. 1 Тим. 1; 18. 6; 12. 2 Тим. 1; 13. 4; 7.
ж Гал. 2; 4. 2 Пет. 2; 1.
з Рим. 9; 21, 22. 1 Пет. 2; 8.
и 2 Пет. 2; 10.
і Тит. 2; 11. Евр. 12; 15.
к Тит. 1; 16. 2 Пет. 2; 1. 1 Іоан. 2; 22.
л 1 Кор. 10; 9.
м Числ. 14; 29, 37. 26; 64. Псал. 106: 26. Евр. 3; 17, 19.
н Іоан. 8; 44.
о 2 Пет. 2; 4.
п Отк. 20; 10.
р Быт. 19; 24. Втор. 29; 23. 2 Пет. 2; 6.
с 2 Пет. 2; 10.
т Исх. 22; 28.
у Дан. 10; 13. 12; 1. Отк. 12; 7.
ф 2 Пет. 2; 11.
х Зах. 3; 2.
ц 2 Пет. 2; 12.
ч Быт. 4; 5. 1 Іоан. 3; 12.
ш Числ. 22; 7, 21. 2 Пет. 2; 15.
щ Числ. 16; 1 и дрг.
ъ 2 Пет. 2; 13.
ы 1 Кор. 11; 21.
ь Прит. 25; 14. 2 Пет. 2; 17.
ѣ Ефес. 4; 14.
ю Мат. 15; 13.
я Иса. 57; 20.
ѫ Фил. 3; 19.
ѭ 2 Пет. 2; 17.
а Быт. 5; 18.
б Втор. 33; 2. Дан. 7; 10. Зах. 14; 5. Мат. 25; 31. 2 Сол. 1; 7. Отк. 1; 7.
в 1 Цар. 2; 3. Псал. 31; 18. 94; 4. Мал. 3; 13.
г 2 Пет. 2; 18.
д Прит. 28; 21. Іак. 2; 1, 9.
е 2 Пет. 3; 2.
ж 1 Тим. 4; 1. 2 Тим. 3; 1. 4; 3. 2 Пет. 2; 1. 3; 3.
з Прит. 18; 1. Іез. 14; 7. Осія 4; 14. 9; 10. Евр. 10; 25.
и 1 Кор. 2; 14. Іак. 3; 15.
і Кол. 2; 7. 1 Тим. 1; 4.
к Рим. 8; 26. Ефес. 6; 18.
л Тит. 2; 13. 2 Пет. 3; 12.
м Рим. 11; 14. 1 Тим. 4; 16.
н Амос. 4; 11. Зах. 3; 2. 1 Кор. 3; 15.
о Зах. 3; 4, 5. Отк. 3; 4.
п Рим. 16; 25. Ефес. 3; 20.
р Кол. 1; 22.
с Рим. 16; 27. 1 Тим. 1; 17. 2; 3.

КЪ РИМЛЯНОМЪ ПОСЛАНІЕ
НА
СВЯТАГО АПОСТОЛА ПАВЛА.

ГЛАВА 1.

1 Павелъ рабъ Іисусъ Христовъ, [а]призванъ апостолъ, [б]избранъ *да проповѣда* евангеліе-то Божіе, 2 [в](Което по напрѣдъ обѣща *Богъ* [г]чрѣзъ пророцы-тѣ си въ святы-тѣ писанія, 3 За Сына си, Господа нашего Іисуса Христа, [д]който по плъть ся роди [е]отъ сѣме-то Давидово, 4 [ж]А по Духъ-тъ на святынѭ-тѫ, чрѣзъ въскрьсеніе-то отъ мьртвы-тѣ [з]откры ся въ *всичкѫ* силѫ Сынъ Божій: 5 Чрѣзъ когото [и]пріехмы благодать и посланничество [і]за негово име да *приведемъ* [к]въ послушаніе-то на вѣрѫ-тѫ отъ всичкы-тѣ народы; 6 Между които сте и вы призвани отъ Іисуса Христа,) 7 На всичкы васъ които сте въ Римъ, възлюбленни Божіи, [л]призвани святіи; [м]благодать да бѫде вамъ и миръ отъ Бога Отца нашего, и Господа Іисуса Христа.

8 Най пьрво [н]благодарѭ Бога моего чрѣзъ Іисуса Христа за всинца вы, защото [о]вѣра-та ваша по всичкый-тъ свѣтъ ся възвѣстява. 9 Понеже [п]свидѣтель ми е Богъ, [р]комуто служѫ съ духъ-тъ си въ благовѣствованіе-то на Сына му, че [с]непрѣстанно вы споменувамъ, 10 И въ молитвы-тѣ си, вынѫгы ся [т]молѭ, дано [у]съ волѭ-тѫ Божіѭ да ся сподобѭ нѣкога да дойдѫ до васъ; 11 Защото желаѭ да вы видѭ, [ф]за да ви прѣдамъ духовно нѣкое дарованіе, за утвьрденіе ваше; 12 А то е да ся утѣшѫ взаимно между васъ [х]чрѣзъ общѫ-тѫ вѣрѫ вашѫ и моѭ. 13 И не искамъ, братіе, да не знаете че [ц]много пѫти ся канихъ да дойдѫ до васъ, за да имамъ и отъ помежду васъ нѣкой [ч]плодъ, както и между другы-тѣ народы, (но до сега все сьмь былъ [ш]въспиранъ). 14 [щ]Длъженъ сьмь и на Еллины и на варвары, на учены и на неучены; 15 Така колкото отъ моѭ странѫ, готовъ *сьмь* да проповѣдамъ евангеліе-то и на васъ които сте въ Римъ. 16 Защото [ъ]не ся срамувамъ отъ благовѣствованіе-то Христово; понеже [ы]е сила Божія за спасеніе на всякого който вѣрува, пьрвомъ на [ь]Іудеина а *послѣ* и на языченика. 17 Защото правда-та Божія [ѣ]въ него ся открыва чрѣзъ вѣрѫ за вѣрѫ, както е писано; [ю]„Праведный-тъ чрѣзъ вѣрѫ ще бѫде живъ."

18 [я]Защото гнѣвъ Божій ся открыва отъ небе-то върхъ всяко нечестіе и неправдѫ на человѣцы-тѣ, които държатъ истинѫ-тѫ съ неправдѫ. 19 Понеже, това [ѫ]което е възможно да ся знае за Бога, извѣстно е на тѣхъ; защото [ѭ]Богъ имъ *го* изяви. 20 Понеже [а]невидимы-тѣ негови, *сирѣчь* присносущна-та негова сила и божественность, виждатъ ся явно, отъ създаніе міра разумѣваемы чрѣзъ творенія-та, така щото тѣ оставатъ безотвѣтни. 21 Защото като познахѫ Бога, не прославихѫ *го* като Бога, нито *го* благодарихѫ; но [б]осуетихѫ ся въ свои-тѣ размышленія, и помрачи ся несмысленно-то тѣхно сьрдце. 22 Като ся [в]казуватъ че сѫ мудри избезумѣхѫ, 23 И славѫ-тѫ [г]на нетлѣннаго Бога измѣнихѫ въ подобіе на образъ на тлѣненъ человѣкъ, и на птицы и на четвероногы и на гадове. 24 [д]За това и споредъ похоти-тѣ на сьрдца-та имъ, прѣдаде гы Богъ на нечистотѫ, [е]да ся обесчестяватъ тѣла-та имъ [ж]въ самы тѣхъ, 25 Тѣ които промѣнихѫ [з]истинѫ-тѫ Божіѭ [и]въ лъжѫ, и поклонихѫ ся и послужихѫ на тварь-тѫ, а не на Творца, който е благословенъ въ вѣкы. Аминь. 26 За това гы прѣдаде Богъ на срамотны [і]страсти; защото и жены-тѣ имъ измѣнихѫ естественно-то употрѣбеніе на противоестественно. 27 Подобно и мѫжіе-тѣ оставихѫ

а Дѣян. 22; 21. 1 Кор. 1; 1. 1 Тим. 1; 11. 2; 7. 2 Тим. 1; 11.
б Дѣян. 9; 15. 13; 2. Гал. 1; 15.
в Дѣян. 26; 6. Тит. 1; 2.
г Гл. 3; 21. 16; 26. Гал. 3; 8.
д Іоан. 1; 14. Гал. 4; 4.
е Мат. 1; 6, 16. Лук. 1; 32. Дѣян. 2; 30. 2 Тим. 2; 8.
ж Дѣян. 13; 33.
з Евр. 9; 14.
и Гл. 12; 3. 15; 15. 1 Кор. 15; 10. Гал. 1; 15. 2; 9. Ефес. 3; 8.
і Дѣян. 6; 7. Гл. 16; 26.
к Дѣян. 9; 15.
л Гл. 9; 2, 4. 1 Кор. 1; 2. 1 Сол. 4; 7.
м 1 Кор. 1; 3. 2 Кор. 1; 2. Гал. 1; 3.
н 1 Кор. 1; 4. Филип. 1; 3. Кол. 1; 3, 4. 1 Сол. 1; 2. Филим. 4.
о Гл. 16; 19. 1 Сол. 1; 8.
п Гл. 9; 1. 2 Кор. 1; 23. Филип. 1; 8. 1 Сол. 2; 5.
р Дѣян. 27; 23. 2 Тим. 1; 3. Іоан. 4; 23, 24. Филип. 3; 3.
с 1 Сол. 3; 10.
т Гл. 15; 23, 32. 1 Сол. 3; 10.
у Іак. 4; 15.
ф Гл. 15; 29.
х Тит. 1; 4. 2 Пет. 1; 1.
ц Гл. 15; 23.
ч Дѣян. 16; 7. 1 Сол. 2; 18.
ш Филип. 4; 17.
щ 1 Кор. 9; 16.
ъ Псал. 40; 9, 10. Мар. 8; 38. 2 Тим. 1; 8.
ы 1 Кор. 1; 18. 15; 2.
ь Лук. 2; 30, 31, 32. 24; 47. Дѣян. 3; 26. 13; 26, 46. Гл. 2; 9.
ѣ Гл. 3; 21.
ю Авв. 2; 4. Іоан. 3; 36. Гал. 3; 11. Филип. 3; 9. Евр. 10; 38.
я Дѣян. 17; 30. Ефес. 5; 6. Кол. 3; 6.
ѫ Дѣян. 14; 17.
ѭ Іоан. 1; 9.
а Псал. 19; 1 и дрг. Дѣян. 14; 17. 17; 27.
б 4 Цар. 17; 15. Іер. 2; 5. Ефес. 4; 17, 18.
в Іер. 10; 14.
г Втор. 4; 16 и дрг. Псал. 106; 20. Иса. 40; 18, 25. Іер. 2; 11. Іез. 8; 10. Дѣян. 17; 29.
д Псал. 81; 12. Дѣян. 7; 42. Ефес. 4; 18, 19. 2 Сол. 2; 11, 12.
е 1 Кор. 6; 18. 1 Сол. 4; 4. 1 Пет. 4; 3.
ж Лев. 18; 22.
з 1 Сол. 1; 9. 1 Іоан. 5; 20.
и Иса. 44; 20. Іер. 10; 14. 13; 25. Амос. 2; 4.
і Лев. 18; 22, 23. Ефес. 5; 12. Іуд. 10.

естественно-то употрѣбеніе на женскый-тъ полъ, та ся разжегохѫ въ похоть-тѫ си единъ на другый, и струватъ безобразность мѫжіе на мѫжіе, и пріиматъ си достойно-то въздаяніе на свое-то заблужденіе. 28 И както не ся постарахѫ да иматъ разумѣніе за Бога, прѣдаде гы Богъ на развратенъ умъ, да правятъ [к]което не подобава, 29 Испълнени съсъ всякѫ неправдѫ, съ блудъ, съ лукавство, съ корыстолюбіе, *и* съ злобѫ; пълни съсъ зависть, съ убійство, съ крамолѫ, съ измамѫ *и* съ злонравіе; 30 Шепотници, клеветници, богоненавистници, хулители, горди, самохвалци, измыслители на злины, непокорни на родители-тѣ *си*, 31 Неразумни, вѣроломни, немилосерди, 32 непримирителни, немилостиви; Които, още и [л]като знаѭтъ праведный-тъ Божій сѫдъ, че тѣзи които правятъ таквызи работы [м]сѫ достойни за смърть, не само гы правятъ, но и [н]соизволяватъ на онѣзи които гы правятъ.

ГЛАВА 2.

1 За това [а]безотвѣтенъ си, о человѣче, който и да си, който сѫдишь *другыго;* защото [б]въ каквото сѫдишь другыго, себе си осѫждашь; понеже ты който сѫдишь, правишь исто-то. 2 А знаемъ че Божій сѫдъ е споредъ истинѫ-тѫ връхъ тѣзи които 3 правятъ таквызи работы. И мыслишь ли това, о человѣче, ты който сѫдишь тѣзи що правятъ таквызи работы, че ще избѣгнешь отъ Божій-тъ сѫдъ, като правишь и ты исто-то? 4 Или прѣзирашь [в]богатство-то на неговѫ-тѫ благость, [г]търпѣливость, и [д]дълготърпѣніе, безъ да [е]знаешь че Божія-та благодать тя води на покаяніе? 5 А по упорство-то си и непокаянно-то *си* сърдце, ты [ж]трупашь на себе си гнѣвъ, *за* въ день-тъ на гнѣвъ-тъ и на открытіе-то на праведный-тъ сѫдъ отъ Бога, 6 [з]Който ще въздаде всякому споредъ 7 дѣла-та му; Животъ вѣченъ на тѣзи, които съ постоянство-то въ добро дѣло търсятъ славѫ, почесть и безсмъртіе; 8 Ярость пакъ и гнѣвъ на тѣзи които [и]упорствуватъ и ся не покоряватъ на истинѫ-тѫ, 9 а покоряватъ ся на неправдѫ-тѫ; Скърбь и утѣсненіе на всякѫ душѫ на человѣка който работи зло, първомъ на [і]Іудеина 10 *послѣ* и на язычника; А [к]слава и почесть и миръ всякому който прави добро, първомъ на Іудеина *послѣ* и на язычника. 11 Понеже Господь на лице [л]не гледа. 12 Защото тѣзи които сѫ съгрѣшили безъ законъ, безъ законъ ще и да погынѫтъ; и които сѫ подъ законъ съгрѣшили, по законъ 13 сѫдени ще бѫдѫтъ, (Защото [м]не сѫ праведни прѣдъ Бога слушатели-тѣ на законъ-тъ, но испълнители-тѣ на законъ-тъ 14 ще бѫдѫтъ оправдани. Понеже, когато язычници-тѣ, които нѣматъ законъ, по природѫ правятъ което е законно, то и законъ като нѣматъ тѣ, сами сѫ за- 15 конъ на себе си: Тѣ показуватъ дѣло-то на законъ-тъ, написано на сърдца-та имъ, иматъ и совѣсть-тѫ си, която съсвидѣтелствува, и помыслы-тѣ които ся осѫждаватъ или ся и оправдаватъ помежду си 16 единъ другый,) [н]Въ день-тъ, когато, [о]споредъ мое-то благовѣствованіе, Богъ [п]чрѣзъ Іисуса Христа ще сѫди тайны-тѣ *дѣла* на человѣцы-тѣ.

17 Ето ты ся [р]зовешь Іудеинъ, и [с]облѣгашь ся на законъ-тъ, и съ Бога ся [т]хвалишь, 18 [у]И знаешь волѭ-тѫ *неговѫ,* [ф]и разсѫждашь по добро-то, понеже ся научавашь 19 отъ законъ-тъ; [х]Имашь още увѣреніе въ себе си, че си водитель на слѣпы-тѣ, видѣлина на тѣзи които сѫ въ тъм- 20 нинѫ, Наставникъ на простацы-тѣ, учитель на младенцы-тѣ, понеже [ц]имашь въ законъ-тъ образъ-тъ на знаніе-то и на 21 истинѫ-тѫ. И тъй ты [ч]който учишь другыго, не учишь ли себе си? Ты който проповѣдувашь да не крадѫтъ, крадешь 22 ли? Ты който казувашь да не прѣлюбодѣйствуватъ, прѣлюбодѣйствувашь ли? Ты който ся гнусишь отъ идолы-тѣ, [ш]свято- 23 татствувашь ли? Ты, [щ]който ся хвалишь съсъ законъ-тъ, бесчестишь ли Бога чрѣзъ 24 прѣстѫпуваніе-то на законъ-тъ? Защото, споредъ [ъ]както е писано, име-то Божіе поради васъ ся хули между язычницы-тѣ. 25 Понеже обрѣзаніе-то [ы]ползува, ако испълнявашь законъ-тъ; ако ли си прѣстѫпникъ на законъ-тъ, то твое-то обрѣзаніе 26 става необрѣзаніе: И тъй, [ь]ако необрѣзанный-тъ съхранява заповѣди-тѣ на закона, негово-то необрѣзаніе нѣма ли да 27 *му* ся вмѣни за обрѣзаніе? И въ природно състояніе необрѣзанный-тъ, който ис-

---

к Ефес. 5; 4.
л Гл. 2; 2.
м Гл. 6; 21.
н Псал. 50; 18. Осія 7; 3.

—

а Гл. 1; 20.
б 2 Цар. 12; 5, 6, 7. Мат. 7; 1, 2. Іоан. 8; 9.
в Гл. 9; 23. Ефес. 1; 7. 2; 4, 7.
г Гл. 3; 25.
д Исх. 34; 6.
е Иса. 30; 18. 2 Пет. 3; 9, 15.
ж Втор. 32; 34. Іак. 5; 3.
з Іов. 34; 11. Псал. 62; 21. Прит. 24; 12. Іер. 17; 10. 32; 19. Мат. 16; 27. Гл. 14; 12. 1 Кор. 3; 8. 2 Кор. 5; 10. Отк. 2; 23. 20; 12. 22; 12.
и Іов. 24; 13. Гл. 1; 18. 2 Сол. 1; 8.
і Амос. 3; 2. Лук. 12; 47, 48. 1 Пет. 4; 17.
к 1 Пет. 1; 7.
л Втор. 10; 17. 2 Лѣт. 19; 7. Іов. 34; 19. Дѣян. 10; 34. Гал. 2; 6. Ефес. 6; 9. Кол. 3; 25. 1 Пет. 1; 17.
м Мат. 7; 21. Іак. 1; 22, 23, 25. 1 Іоан. 3; 7.
н Екк. 12; 14. Мат. 25; 31. Іоан. 12; 48. Гл. 3; 6. 1 Кор. 4; 5. Отк. 20; 12.
о Іоан. 5; 22. Дѣян. 10; 42. 17; 31. 2 Тим. 4; 1, 8. 1 Пет. 4; 5.
п Гл. 16; 25. 1 Тим. 1; 11. 2 Тим. 2; 8.
р Мат. 3; 9. Іоан. 8; 33. Гл. 9; 6, 7. 2 Кор. 11; 22.
с Мих. 3; 11. Гл. 9; 4.
т Иса. 45; 25. 48; 2. Іоан. 8; 41.
у Втор. 4; 8. Псал. 147; 19, 20.
ф Фил. 1; 10.
х Мат. 15; 14. 23; 16, 17, 19, 24. Іоан. 9; 34, 40, 41.
ц Гл. 6; 17. 2 Тим. 1; 13. 3; 5.
ч Псал. 50; 16 и дрг. Мат. 23; 3 и дрг.
ш Мат. 3; 8.
щ Ст. 17.
ъ 2 Цар. 12; 14. Иса. 52; 5. Іез. 36; 20, 23.
ы Гал. 5; 3.
ь Дѣян. 10; 34, 35.

пълнява законъ-тъ, [ѣ]не ще ли осѫди тебе, който имашъ писаніе-то *на законъ-тъ* и обрѣзаніе-то, а пакъ си прѣстѫпникъ на законъ-тъ? 28 [ю]Защото не е Іудеинъ тойзи който е наявѣ *такъвъ*, нито е обрѣзаніе, което е наявѣ въ плъть-тѫ; 29 Но Іудеинъ е тойзи който е [я]вѫтрешно *Іудеинъ*, и [ѫ]обрѣзаніе това което е въ сърдце-то, по духъ, а не по [ѭ]буквѫ; [а]на когото похвала-та не е отъ человѣцы-тѣ, но отъ Бога.

ГЛАВА 3.

1 И тъй какво е прѣимущество-то на Іудеинъ-тъ? или каква полза има отъ обрѣзаніе-то? 2 Много отъ всякѫ странѫ; а най пьрво, защото [а]*на Іудеи-тѣ* ся въвѣри слово-то Божіе. 3 Понеже [б]ако нѣкои не повѣрувахѫ, що *има отъ това?* [в]Да ли ще тѣхно-то невѣрство да унищожи Божіѭ-тѫ вѣрѫ? 4 [г]Да не бѫде! но Богъ [д]нека е истиненъ, а [е]всякой человѣкъ лъжливъ; споредъ както е писано: [ж]„За да ся оправдаешь въ словеса-та си, и да побѣдишь когато ся сѫдишь.“ 5 Ако ли наша-та неправда показува Божіѭ-тѫ правдѫ, що има да речемъ? Да ли е Богъ неправедливъ, когато наноси гнѣвъ? 6 [з](По человѣчески говорѭ.) Да не бѫде! понеже [и]какъ ще сѫди Богъ свѣтъ-тъ? 7 Защото, ако съ моѭ-тѫ лъжѫ стане повече явна истина-та Божіѭ за неговѫ славѫ, то защо вече азъ да ся осѫждамъ като 8 грѣшникъ? И, (както ны хулятъ, и както говорятъ нѣкои че ный *тъй* казвамы,) [і]*защо* да не правимъ зло-то, за да дойде добро-то? На таквызь осѫжденіе-то е праведно.

9 А що отъ това? надминувамы ли *въ нѣщо язычницы-тѣ?* Никакъ; защото прѣдизобличихмы и Іудеи-тѣ и язычницы-тѣ, 10 че [к]всичкы сѫ подъ грѣхъ; Както е писано: 11 [л]„Нѣма праведенъ ни единъ; Нѣма който да разумѣва, нѣма който да търси 12 Бога. Всичкы ся уклонихѫ, купно непотрѣбни станѫххѫ, нѣма който да прави добро, 13 нѣма ни единъ.“ [м]„Гърло-то имъ е гробъ отворенъ; съ языцы-тѣ си льстѣхѫ;“ [н]„подъ устны-тѣ имъ е ядъ аспидовъ;“ 14 На които [о]„уста-та сѫ пълны съ клѣтвы 15 и горести.“ [п]„Нозѣ-тѣ имъ сѫ бързы да 16 пролѣѭтъ кръвь.“ „Запустѣніе и окаян-17 ство въ пѫтища-та имъ; И пѫть миренъ 18 не сѫ познали.“ [р]„Нѣма страхъ Божій 19 прѣдъ очи-тѣ имъ.“ И знаемъ че [с]което говори законъ-тъ, говори на онѣзи които сѫ подъ законъ-тъ; [т]за да ся затулятъ всякы уста и да бѫде [у]цѣлъ свѣтъ повиненъ прѣдъ Бога. 20 Защото ни една плъть нѣма да ся оправдае прѣдъ него [ф]отъ дѣла-та на законъ-тъ; понеже [х]чрѣзъ законъ-тъ бива *само* познаваніе-то на грѣхъ-тъ.

21 А сега и безъ законъ-тъ ся яви [ц]правда-та Божія, за коѭто [ч]свидѣтелствуватъ законъ-тъ и [ш]пророци-тѣ; 22 Сирѣчь правда-та Божія [щ]чрѣзъ вѣрѫ-тѫ въ Іисуса Христа за всичкы и на всичкы които вѣруватъ; 23 защото [ъ]нѣма разлика. Понеже [ы]всичкы съгрѣшихѫ, и лишени сѫ 24 отъ славѫ-тѫ Божіѭ. А [ь]оправдаватъ ся даромъ съ неговѫ-тѫ благодать, [ѣ]чрѣзъ искупуваніе-то което е въ Христа Іисуса, 25 Когото Богъ прѣдложи [ю]умилостивеніе чрѣзъ вѣрѫ-тѫ [я]въ кръвь-тѫ му, да покаже правдѫ-тѫ си, [ѫ]за опрощаваніе [ѭ]на сторены-тѣ изъ напрѣдъ грѣхове, чрѣзъ 26 дълготърпѣніе-то Божіе, Да покаже правдѫ-тѫ си въ настоящо-то врѣме, за да е той праведенъ, и да оправдава тогози който 27 вѣрува въ Іисуса. И тъй [а]дѣ остава похвала-та? Исключена е. Чрѣзъ кой законъ? *чрѣзъ законъ-тъ* на дѣла-та ли? Не; 28 но чрѣзъ законъ-тъ на вѣрѫ-тѫ. И тъй ный заключавамы [б]че человѣкъ ся оправдава чрѣзъ вѣрѫ-тѫ, безъ дѣла-та на за-29 кона. Или Богъ е *Богъ* само на Іудеи-тѣ? а не и на язычницы-тѣ? Наистинѫ и на 30 язычницы-тѣ е. Понеже [в]единъ е Богъ, който ще оправдае обрѣзаніе-то отъ вѣрѫ-тѫ, и необрѣзаніе-то чрѣзъ вѣрѫ-тѫ. 31 И тъй съ вѣрѫ-тѫ законъ ли развалямы? Да не бѫде! но законъ утвърдявамы.

ГЛАВА 4.

1 И тъй що има да речемъ, че е намѣрилъ 2 [а]Авраамъ нашій-тъ отецъ по плъти? Защото ако ся е [б]оправдалъ Авраамъ отъ дѣла-та, има съсъ що да ся хвали; но

ѣ Мат. 12; 41, 42.
ю Мат. 3; 9. Іоан. 8; 39. Гл. 9; 6, 7. Гал. 6; 15. Отк. 2; 9.
я 1 Пет. 3; 4.
ѫ Фил. 3; 3. Кол. 2; 11.
ѭ Гл. 7; 6. 2 Кор. 3; 6.
а 1 Кор. 4; 5. 2 Кор. 10; 18. 1 Сол. 2; 4.

—

а Втор. 4; 7, 8. Псал. 147; 19, 20. Гл. 2; 18. 9; 4.
б Гл. 10; 16. Евр. 4; 2.
в Числ. 23; 19. Гл. 9; 6. 11: 29. 2 Тим. 2; 13.
г Іов. 40; 8.
д Іоан. 3; 33.
е Псал. 62; 9. 116; 11.
ж Псал. 51; 4.
з Гл. 6; 19. Гал. 3; 15.
и Быт. 18; 25. Іов. 8; 3. 34; 17.
і Гл. 5; 20. 6; 1, 15.
к Ст. 23. Гал. 3; 22.
л Псал. 14: 1, 2, 3. 53; 1.
м Псал. 5; 9. Іер. 5; 16.
н Псал. 140; 3.
о Псал. 10; 7.
п Приг. 1; 16. Иса. 59; 7, 8.
р Псал. 36; 1.
с Іоан. 10; 34. 15; 25.
т Іов. 5; 16. Псал. 107; 42. Іез. 16; 63. Гл. 1; 20. 2; 1.
у Гл. 2; 2. Ст. 9, 23.
ф Псал. 143; 2. Дѣян. 13; 39. Гал. 2; 16. 3; 11. Ефес. 2; 8, 9. Тит. 3; 5.
х Гл. 7; 7.
ц Дѣян. 15; 11. Гл. 1; 17. Фил. 3; 9. Евр. 11; 4 и дрг.
ч Іоан. 5; 46. Дѣян. 26; 22.
ш Гл. 1; 2. 1 Пет. 1; 10.
щ Гл. 4; 1 и дрг.
ъ Гл. 10; 12. Гал. 3; 28. Кол. 3; 11.
ы Ст. 9. Гл. 11; 32. Гал. 3; 22.
ь Гл. 4; 16. Ефес. 2; 8. Тит. 3; 5, 7.
ѣ Мат. 20; 28. Ефес. 1; 7. Кол. 1; 14. 1 Тим. 2; 6. Евр. 9; 12. 1 Пет. 1; 18, 19.
ю Лев. 16; 15. 1 Іоан. 2; 2. 4; 10.
я Кол. 1; 20.
ѫ Дѣян. 13; 38, 39. 1 Тим. 1; 15.
ѭ Дѣян. 17; 30. Евр. 9; 15.
а Гл. 2; 17, 23. 4; 2. 1 Кор. 1; 29, 31. Ефес. 2; 9.
б Дѣян. 13; 38, 39. Ст. 20, 21, 22. Гл. 8; 3. Гал. 2; 16.
в Гл. 10; 12, 13. Гал. 3; 8, 20, 28.

—

а Иса. 51; 2. Мат. 3; 9. Іоан. 8; 33, 39. 2 Кор. 11; 22.
б Гл. 3; 20, 27, 28.

3 не прѣдъ Бога. Понеже що казува писаніе-то? „И [в]повѣрува Авраамъ въ Бога, 4 и *то* му ся вмѣни за правдѫ.“ [г]А на тогози който работи, заплата-та *му* не ся вмѣнява като благодать, но като длъгъ; 5 А на тогозь който не работи, а вѣрува въ тогозь който оправдава [д]нечестивый-тъ, негова-та вѣра *му* ся вмѣнява за правдѫ. 6 Както и Давидъ казува блаженство-то на человѣка, комуто Богъ вмѣнява правдѫ безъ дѣла. 7 [е]„Блажени *тѣзи* на които беззаконія-та ся простихѫ, и на които 8 грѣхове-тѣ ся прикрыхѫ. Блаженъ человѣкъ той комуто Господь нѣма да вмѣни 9 грѣхъ.“ И тъй това блаженство за обрѣзаны-тѣ ли *быва*, или и за необрѣзаны-тѣ? защото казувамы че на Авраама вѣра-та 10 *му* ся вмѣни за правдѫ. А какъ *му* ся вмѣни? когато бѣше въ обрѣзаніе ли, или въ необрѣзаніе. Не въ обрѣзаніе, но въ 11 необрѣзаніе? И [ж]прія бѣлѣгъ-тъ на обрѣзаніе-то, *като* печать на правдѫ-тѫ чрѣзъ вѣрѫ-тѫ, коіѭто *имаше* като бѣше необрѣзанъ, [з]да бѫде той отецъ на всичкы-тѣ вѣрующи *когато сѫ* въ необрѣзаніе, 12 за да ся вмѣни правда-та и на тѣхъ; И отецъ на обрѣзаніе-то, не тъкмо на обрѣзаны-тѣ, но и на тѣзи които ходятъ въ стѫпкы-тѣ на вѣрѫ-тѫ на отца нашего 13 Авраама когато бѣ въ необрѣзаніе. Понеже обѣщаніе-то къмъ Авраама или къмъ негово-то сѣме, че ще бѫде [и]наслѣдникъ на свѣтъ-тъ, не *станѫ* чрѣзъ законъ-тъ, 14 но чрѣзъ правдѫ-тѫ на вѣрѫ-тѫ. Защото [і]ако сѫ наслѣдници тѣзи които сѫ отъ законъ-тъ, то вѣра-та е осуетена и обѣ- 15 щаніе-то е унищожено; Понеже [к]законъ-тъ докарва гнѣвъ; защото дѣто нѣма законъ, 16 *тамъ* нѣма нито прѣстѫпленіе. За това *наслѣдіе-то* е отъ вѣрѫ-тѫ, за да бѫде [л]по благодать, [м]така щото обѣщаніе-то да е здраво на всичко-то сѣме, не токо на това което е отъ законъ-тъ, но и на това което е отъ вѣрѫ-тѫ на Авраама, [н]който 17 е на всинца ни отецъ, (Както е писано: поставихъ тя [о]отецъ на много народы,) прѣдъ Бога въ когото повѣрува, и [п]който съживява мъртвы-тѣ, и нарича [р]което не 18 сѫществува като че сѫществува. Той безъ *причинѫ за* надеждѫ повѣрува въ надеждѫ, че ще бѫде отецъ на много народы, по речено-то: [с]Така *многобройно* ще бѫде твое-то сѣме. 19 И безъ да ослабне въ вѣрѫ-тѫ, [т]не сматряше че тѣло-то му е вече замьртвѣло, като бѣ почти столѣтенъ, нито мьртвость-тѫ на Сарринѫ-тѫ утробѫ. 20 Нито си тури омыслъ съ невѣріе за Божіе-то обѣщаніе, но утвьрди ся въ вѣрѫ-тѫ, 21 и даде Богу славѫ, Увѣренъ че това което обѣща *Богъ*, [у]силенъ е и да го испълни. 22 За това му ся и вмѣни за правдѫ. 23 *Това* пакъ, че му ся вмѣни *за правдѫ*, [ф]не 24 ся написа *тъкмо* за едного него, Но и за насъ, на които ще ся вмѣнява, като вѣрувамы [х]въ тогози който е въскрьсилъ отъ мьртвы-тѣ Іисуса Господа нашего, 25 [ц]Който бы прѣдаденъ за прѣгрѣшенія-та ни, [ч]и въскрьснѫ за оправданіе-то ни.

ГЛАВА 5.

1 И тъй [а]оправдани чрѣзъ вѣрѫ, [б]имамы миръ съ Бога, чрѣзъ Господа нашего Іисуса Христа; 2 [в]Чрѣзъ когото *ный* съ вѣрѫ-тѫ придобыхмы и входъ-тъ въ тѫзи благодать [г]въ коіѭто стоимъ, и ся [д]хвалимъ 3 съ надеждѫ-тѫ на Божіѭ-тѫ славѫ. И не токо това, но [е]хвалимъ ся и въ скърби-тѣ *си*, [ж]като знаемъ че скърбь-та произвожда търпѣніе, 4 [з]А търпѣніе-то опытность, 5 а опытность-та надеждѫ: А [и]надежда-та не посрамява; [і]защото любовь-та Божія е излѣяна въ сърдца-та ни чрѣзъ даденаго 6 намъ Духа Святаго. Понеже [к]Христосъ, когато ный бѣхмы още немощни, на *опрѣдѣлено-то* врѣме умрѣ за нечестивы-тѣ. 7 Защото едва ще ся намѣрва да умре нѣкой и за праведенъ *человѣкъ*; (а може бы да дързне нѣкой да умре за благодѣтелнаго;) 8 Но [л]Богъ показува своіѭ-тѫ къмъ насъ любовь, защото когато ный още бѣхмы грѣшници, Христосъ умрѣ за насъ; 9 Много повече сега като ся оправдахмы [м]чрѣзъ кръвь-тѫ му, ще ся избавимъ [н]отъ 10 гнѣвъ-тъ чрѣзъ него. Защото [о]непріятели като бѣхмы ако ся [п]примирихмы съ Бога чрѣзъ смърть-тѫ на Сына му, колко повече *сега* примирени като смы ще ся 11 избавимъ [р]чрѣзъ неговъ-тъ животъ. И не токо това, но и [с]хвалимъ ся въ Бога чрѣзъ Господа нашего Іисуса Христа, чрѣзъ когото пріяхмы сега примиреніе.

[в] Быт. 15; 6. Гал. 3; 6. Іак. 2; 23.
[г] Гл. 11; 6.
[д] Іис. Нав. 24; 2.
[е] Псал. 32; 1, 2.
[ж] Быт. 17; 10.
[з] Лук. 19; 9. Ст. 12; 16. Гал. 3; 7.
[и] Быт. 17; 4 и дрг. Гал. 3; 29.
[і] Гал. 3; 18.
[к] Гл. 3; 20. 5; 13, 20. 7; 8. 10, 11. 1 Кор. 15; 56. 2 Кор. 3; 7, 9. Гал. 3; 10, 19. 1 Іоан. 3; 4.
[л] Гл. 3; 24.
[м] Гал. 3; 22.
[н] Иса. 51; 2. Гл. 9; 8.
[о] Быт. 17; 5.
[п] Гл. 8; 11. Ефес. 2; 1, 5.
[р] Гл. 9; 26. 1 Кор. 1; 28. 1 Пет. 2: 10.
[с] Быт. 15; 5.
[т] Быт. 17; 17. 18; 11. Евр. 11; 11, 12.
[у] Псал. 115; 3. Лук. 1; 37, 45. Евр. 11; 19.
[ф] Гл. 15; 4. 1 Кор. 10; 6, 11.
[х] Дѣян. 2; 24. 13; 30.
[ц] Иса. 53; 5, 6. Гл. 3; 25. 5; 6. 8; 32. 2 Кор. 5; 21. Гал. 1; 4. Евр. 9; 28. 1 Пет. 2; 24. 3; 18.
[ч] 1 Кор. 15; 17. 1 Пет. 1; 21.

—

[а] Иса. 32; 17. Гл. 28; 30.
[б] Іоан. 16; 33. Ефес. 2; 14. Кол. 1; 20.
[в] Іоан. 10; 9. 14; 6. Ефес. 2: 18. 3; 12. Евр. 10; 19.
[г] 1 Кор. 15; 1.
[д] Евр. 3; 6.
[е] Мат. 5; 11, 12. Дѣян. 5; 41. 2 Кор. 12; 10. Фил. 2; 17. Іак. 1; 2, 12. 1 Пет. 3; 14.
[ж] Іак. 1; 3.
[з] Іак. 1; 12.
[и] Фил. 1; 20.
[і] 2 Кор. 1; 22. Гал. 4; 6. Ефес. 1; 13, 14.
[к] Ст. 8. Гл. 4; 25.
[л] Іоан. 15; 13. 1 Пет. 3; 18. 1 Іоан. 3; 16. 4; 9, 10.
[м] Гл. 3; 25. Ефес. 2; 13. Евр. 9; 14. 1 Іоан. 1; 7.
[н] Гл. 1; 18. 1 Сол. 1; 10.
[о] Гл. 8; 32.
[п] 2 Кор. 5; 18, 19. Ефес. 2; 16. Кол. 1; 20, 21.
[р] Іоан. 5; 26. 14; 19. 2 Кор. 4; 10, 11.
[с] Гл. 2; 17. 3; 29, 30.

12 За това, както [т] чрѣзъ едного человѣка грѣхъ-тъ влѣзе въ свѣтъ-тъ, [у] и чрѣзъ грѣхъ-тъ смьрть-та, и така минѫ смьрть-та въ всичкы-тѣ человѣцы, понеже всичкы съгрѣшихѫ. 13 (Защото и до прѣди законъ-тъ грѣхъ-тъ бѣше въ свѣтъ-тъ; [ф] грѣхъ обаче не ся счита когато нѣма законъ;) 14 Но смьрть-та отъ Адама до Моисея царувà и надъ тѣзи, които не бѣхѫ съгрѣшили споредъ прѣстѫпваніе-то на Адама, 15 който е [х] образъ на Бѫдѫщій-тъ. Но не както съгрѣшеніе-то, така и дарованіе-то; защото ако поради прѣгрѣшеніе-то на едного-то измрѣхѫ много-то, то Божія-та благодать и дарованіе-то чрѣзъ благодать-тѫ на едного-то человѣка, Іисуса Христа, много повече ся прѣумножи [ц] за множина-та. 16 И дарба-та не е както *сѫдба-та* чрѣзъ едного що е съгрѣшилъ; защото сѫдба-та бы отъ едного за осѫжденіе, а дарба-та отъ много прѣгрѣшенія за оправданіе. 17 Защото чрѣзъ прѣгрѣшеніе-то на едного-то ако ся въцари смьрть-та чрѣзъ едного-то; то тѣзи които получаватъ изобиліе-то на благодать-тѫ и на дарбѫ-тѫ на правдѫ-тѫ много повече ще царуватъ въ животъ чрѣзъ едного-то Іисуса Христа. 18 И тъй както чрѣзъ прѣгрѣшеніе-то на едного-то *дойде* осѫжденіе-то [ч] на всичкы-тѣ человѣцы, така и чрѣзъ правдѫ-тѫ на едного-то *дойде* на всичкы-тѣ человѣцы оправданіе въ животъ. 19 Защото, както чрѣзъ непослушаніе-то на едного-то человѣка станѫхѫ грѣшни много-то, така чрѣзъ послушаніе-то на едного-то много-то ще станѫтъ праведни. 20 А законъ-тъ [ш] влѣзе испослѣ, да ся умножи прѣгрѣшеніе-то, а дѣто ся умножи грѣхъ-тъ, [щ] прѣумножи ся благодать-та; 21 Да бы както царувà грѣхъ-тъ въ смьрть-тѫ, така да ся въцари и благодать-та чрѣзъ правдѫ-тѫ въ животъ вѣченъ чрѣзъ Іисуса Христа Господа нашего.

ГЛАВА 6.

1 И тъй що да речемъ? [а] Да останемъ ли въ грѣхъ-тъ, за да ся умножи благодать-та? 2 Да не бѫде! ный които смы [б] умрѣли къмъ грѣхъ-тъ, какъ ще живѣемъ вече въ него? 3 Или не знаете, че ный [в] които смы ся крьстили въ Іисуса Христа, [г] крьстихмы ся въ смьрть-тѫ му? 4 И [д] тъй чрѣзъ крьщеніе-то спогребохмы ся съ него въ смьрть, да бы, [е] както Христосъ [ж] чрѣзъ славѫ-тѫ на Отца въскрьснѫ отъ мьртвы-тѣ, [з] така и ный да ходимъ въ новъ животъ. 5 Защото [и] ако станѫхмы еднакви съ *него* по подобіе-то на смьрть-тѫ му, бы щемъ *еднакви* и *по подобіе-то* на въскрьсеніе-то; 6 Като знаемъ това, че [і] ветхый-тъ нашъ человѣкъ бы распѣтъ съ него, [к] за да исчезне тѣло-то на грѣха, щото да не бѫдемъ вече роби на грѣхъ-тъ. 7 Защото [л] който е умрѣлъ, свободенъ е отъ грѣхъ-тъ. 8 [м] Ако ли смы умрѣли съ Христа, вѣрувамы че ще и да живѣемъ съ него; 9 Когато знаемъ че [н] Христосъ като въскрьснѫ отъ мьртвы-тѣ, не умира вече; смьрть-та вече нѣма власть надъ него. 10 Защото, това дѣто [о] умрѣ той, умрѣ веднъжь за грѣхъ-тъ; а това дѣто живѣе, [п] живѣе за Бога. 11 Така и вы считайте себе си че сте [р] мьртви къмъ грѣхъ-тъ, а [с] живи къмъ Бога, чрѣзъ Христа Іисуса Господа нашего. 12 И тъй [т] да не царува грѣхъ-тъ въ смьртно-то ваше тѣло, за да сте послушни на неговы-тѣ похоти. 13 Нито прѣдставяйте [у] удове-тѣ ваши на грѣхъ-тъ за орѫдія на неправдѫ-тѫ, но [ф] прѣдставѣте себе си на Бога като отъ мьртвы-тѣ оживѣли, и удове-тѣ ваши на Бога за орѫдія на правдѫ-тѫ. 14 Защото [х] грѣхъ-тъ нѣма да вы обладае, понеже не сте подъ законъ но подъ благодать.

15 А що отъ това? Да съгрѣшимъ ли, [ц] защото не смы подъ законъ, но подъ благодать? 16 Да не бѫде! Не знаете ли че [ч] комуто прѣдставяте себе си рабы за послушаніе, раби сте нему, комуто ся покорявате, или на грѣхъ-тъ, за смьрть, или на послушаніе-то за правдѫ? 17 Благодареніе обаче Богу, защото бѣхте раби на грѣхъ-тъ, но послушахте отъ сьрдце [ш] образъ-тъ на ученіе-то което ви ся прѣдаде. 18 А [щ] освободени отъ грѣхъ-тъ, вы станѫхте 19 раби на правдѫ-тѫ. По человѣческы говорѭ зарадъ немощь-тѫ на вашѫ-тѫ плъть. Защото както прѣдставихте удове-тѣ ваши за рабы на нечистотѫ-тѫ и на беззаконіе-то за беззаконство, така сега прѣдставѣте ваши-тѣ удове рабы на правдѫ-тѫ, за святость. 20 Защото когато бѣхте [ъ] раби на грѣхъ-тъ, свободни бѣхте отъ правдѫ-тѫ. 21 Тогазъ прочее [ы] какъвъ плодъ имахте отъ онѣзи работы, за които сега ся срамувате? 22 защото [ь] сетнина-та имъ е смьрть. Но

т Быт. 3; 6. 1 Кор. 15; 21.
у Быт. 2; 17. Гл. 6; 23. 1 Кор. 15; 21.
ф Гл. 4; 15. 1 Іоан. 3; 4.
х 1 Кор. 15; 21, 22, 45.
ц Иса. 53; 11. Мат. 20; 28. 26; 28.
ч Іоан. 12; 32. Евр. 2; 9.
ш Іоан. 15; 22. Гл. 3; 20. 4; 15. 7; 8. Гал. 3; 19, 23.
щ Лук. 7; 47. 1 Тим. 1; 14.

—

а Гл. 3; 8. Ст. 15.
б Ст. 11. Гл. 7; 4. Гал. 2; 19. 6; 14. Кол. 3; 3. 1 Пет. 2; 24.
в Гал. 3; 27.
г 1 Кор. 15; 29.
д Кол. 2; 12.
е Гл. 8; 11. 1 Кор. 6; 14. 2 Кор. 13; 4.
ж Іоан. 2; 11. 11; 40.
з Гал. 6; 15. Ефес. 4; 22, 23, 24. Кол. 3; 10.
и Фил. 3; 10, 11.
і Гал. 2; 20. 5; 24. 6; 14. Ефес. 4; 22. Кол. 3; 5, 9.
к Кол. 2; 11.
л 1 Пет. 4; 1.
м 2 Тим. 2; 11.
н Отк. 1; 18.
о Евр. 9; 27, 28.
п Лук 20; 38.
р Ст. 2.
с Гал. 2; 19.
т Псал. 19; 13. 119; 133.
у Гл. 7; 5. Кол. 3; 5. Іак. 4; 1.
ф Гл. 12; 1. 1 Пет. 2; 24. 4; 2.
х Гл. 7; 4, 6. 8; 2. Гал. 5; 18.
ц 1 Кор. 9; 21.
ч Мат. 6; 24. Іоан. 8; 34. 2 Пет. 2; 19.
ш 2 Тим. 1; 13.
щ Іоан. 8; 32. 1 Кор. 7; 22. Гал. 5; 1. 1 Пет. 2; 16.
ъ Іоан. 8; 34.
ы Гл. 7; 5.
ь Гл. 1; 32.

сега като ся [ъ]освободихте отъ грѣха, и станѫхте раби Богу, имате плодъ-тъ си въ святость, а сетнинѫ-тѫ животъ вѣченъ. 23 Защото [ю]заплата-та на грѣхъ-тъ е смърть; а Божіе-то [я]дарованіе е животъ вѣченъ въ Христа Іисуса Господа нашего.

ГЛАВА 7.

1 Или не знаете, братіе, (защото говорїѫ на тѣзи които знаїѫтъ законъ-тъ,) че законъ-тъ владѣе надъ человѣка, до колкото 2 врѣме живѣе? Защото [а]мѫжатица жена чрѣзъ законъ-тъ е привързана на мѫжъ-тъ додѣ е живъ, ако ли умре мѫжъ-тъ, остава свободна отъ мѫжевый-тъ законъ. 3 И тъй [б]ако бы при животъ-тъ на мѫжа *си* да отиде за другъ мѫжъ, блудница става; но ако умре мѫжъ ѝ свободна е отъ законъ-тъ, да не е блудница, ако о- 4 тиде за другъ мѫжъ. И тъй, братіе мои, колкото за законъ-тъ и вы [в]умрѣхте чрѣзъ тѣло-то Христово, за да ся сочетаете съ другыго, който е въскръснѫлъ отъ мър- 5 твы-тѣ, [г]да принесемъ плодъ Богу. Защото когато бѣхмы въ плъть-тѫ, страсти-тѣ на грѣхове-тѣ които *ся показувахѫ* чрѣзъ законъ-тъ, [д]дѣйствувахѫ въ наши-тѣ удове, [е]за да принесемъ плодъ на смърть-тѫ. 6 Сега обаче, като умрѣхмы къмъ оногози който ны държеше, освободихмы ся отъ законъ-тъ; за да работимъ *Богу* [ж]по новый-тъ духъ, а не по ветхѫ-тѫ буквѫ.

7 И тъй що има да речемъ? Законъ-тъ ли е грѣхъ? Да не бѫде! но не познахъ [з]грѣхъ-тъ, освѣнь чрѣзъ законъ-тъ; защото и пожеланіе-то не быхъ позналъ *за грѣхъ*, ако не бы казувалъ законъ-тъ: 8 [и]„Не пожелавай.“ Но понеже [і]грѣхъ-тъ зѣ поводъ чрѣзъ заповѣдь-тѫ, произведе въ мене всяко пожеланіе; защото [к]безъ 9 закона грѣхъ-тъ е мъртъвъ; И азъ живѣехъ нѣкога си безъ законъ-тъ; но когато дойде заповѣдь-та, оживѣ грѣхъ-тъ, 10 а пакъ азъ умрѣхъ; И заповѣдь-та [л]която *ся даде* за животъ, тя ми ся намѣри 11 за смърть. Защото грѣхъ-тъ като зѣ поводъ чрѣзъ заповѣдь-тѫ, прѣльсти мя, и у- 12 мъртви *мя* чрѣзъ неїѫ. Тъй щото [м]законъ-тъ е святъ, и заповѣдь-та свята и праве- 13 дна и добра. И тъй, добро-то ли станѫ смърть на мене? Да не бѫде! но грѣхъ-тъ, да ся яви грѣхъ, който ми причинява смърть чрѣзъ добро-то, тъй щото чрѣзъ заповѣдь-тѫ грѣхъ-тъ да бѫде много по 14 грѣховенъ. Защото знаемъ че законъ-тъ е духовенъ; а пакъ азъ съмь плътенъ, 15 [н]продаденъ подъ грѣхъ-тъ. Защото не познавамъ [о]онова което правїѫ; понеже не правїѫ това което ищѫ, но онова което 16 мразїѫ, него правїѫ. Ако ли правїѫ това което не щѫ, съгласенъ съмь съсъ законъ- 17 тъ, че е добръ. А сега вече това не го правїѫ азъ, но грѣхъ-тъ който живѣе въ 18 мене. Защото знамъ че [п]въ мене (сирѣчь въ плъть-тѫ ми) не живѣе добро; понеже желаніе *за добро-то* имамъ, но да правїѫ 19 добро-то, това не намѣрувамъ. Защото не правїѫ добро-то което ищѫ; но зло-то 20 което не щѫ, него правїѫ. А кога правїѫ азъ това което не щѫ, то вече го не правїѫ азъ, но грѣхъ-тъ който живѣе въ мене. 21 И тъй намѣрувамъ тойзи законъ, че кога азъ ищѫ да правїѫ добро-то, зло-то е го- 22 тово при мене. Защото споредъ [р]вѫтрѣшній-тъ человѣкъ [с]соуслаждавамъ ся въ 23 законъ-тъ Божій; Но [т]въ удове-тѣ си виждамъ [у]другъ законъ, който воюва противъ закона на умъ-тъ ми, и поробва мя на грѣховный-тъ законъ който е въ удове- 24 тѣ ми. Окаяненъ азъ человѣкъ! кой ще мя избави отъ това тѣло на смърть-тѫ? 25 [ф]Благодарїѫ Бога чрѣзъ Іисуса Христа Господа нашего. И тъй самъ азъ съ умъ-тъ си слугувамъ на Божій-тъ законъ; а съ плъть-тѫ, на грѣховный-тъ законъ.

ГЛАВА 8.

1 Сега прочее нѣма никакво осѫжденіе на тѣзи които сѫ въ Христа Іисуса, които 2 ходятъ [а]не по плъть, но по Духъ. Защото [б]законъ-тъ [в]на Духа на живота въ Христа Іисуса освободи мя отъ [г]законъ- 3 тъ на грѣха и на смърть-тѫ. Понеже, [д]невъзможно-то на законъ-тъ, по това що бѣ ослабнѫлъ чрѣзъ плъть-тѫ, [е]Богъ като проводи Сына си въ подобіе на грѣховнѫ-тѫ плъть и *въ жертвѫ* за грѣхъ-тъ, 4 осѫди грѣхъ-тъ въ плъть-тѫ, За да ся испълни правда-та на законъ-тъ въ насъ, които [ж]не ходимъ по плъть, но по Духъ. 5 Защото [з]които живѣїѫтъ по плъть, плътско-то мудруватъ, а които *живѣѭтъ* по 6 Духъ, [и]духовно-то. Понеже [і]мудрованіе-то на плъть-тѫ е смърть; а [к]мудрованіе-

ъ Іоан. 8; 32.
ю Быт. 2; 17. Гл. 5; 12. Іак. 1; 15.
я Гл. 2; 7. 5; 17, 21. 1 Пет. 1; 4.

—

а 1 Кор. 7; 39.
б Мат. 5; 32.
в Гл. 8; 2. Гал. 2; 19. 5; 18. Ефес. 2; 15. Кол. 2; 14.
г Гал. 5; 22.
д Гл. 6; 13.
е Гл. 6; 21. Гал. 5; 19. Іак. 1; 15.
ж Гл. 2; 29. 2 Кор. 3; 6.
з Гл. 3; 20
и Исх. 20; 17. Втор. 5; 21. Дѣян. 20; 33. Гл. 13; 9.
і Гл. 4; 15. 5; 20.
к 1 Кор. 15; 56.
л Лев. 18; 5. Іез. 20; 11, 13, 21. 2 Кор. 3; 7.
м Псал. 19; 8. 119; 38, 137. 1 Тим. 1; 8.
н 3 Цар. 21; 20, 25. 4 Цар. 17; 17.
о Гал. 5; 17.
п Быт. 6; 5. 8; 21.
р Псал. 1; 2.
с 2 Кор. 4; 16. Ефес. 3; 16. Кол. 3; 9, 10.
т Гл. 6; 13, 19.
у Гал. 5; 17.
ф 1 Кор. 15; 57.

—

а Ст. 4. Гал. 5; 16, 25.
б Іоан. 8; 36. Гл. 6; 18, 22. Гал. 2; 19. 5; 1.
в 1 Кор. 15; 45. 2 Кор. 3; 6.
г Гл. 7; 24, 25.
д Дѣян. 13; 39. Гл. 3; 20. Евр. 7; 18, 19. 10; 1, 2, 10, 14.
е 2 Кор. 5; 21. Гал. 3; 13.
ж Ст. 1.
з Іоан. 3; 6. 1 Кор. 2; 14.
и Гал. 5; 22, 25.
і Гл. 6; 21. Ст. 13. Гал. 6; 8.
к Іак. 4; 4.

то на Духа е животъ и миръ. 7 Защото мудрованіе-то на плъть-тѫ е вражда противъ Бога; понеже ся не покорява на Божій-тъ законъ, [л]нито пакъ може. 8 И които сѫ на плъть-тѫ, не могѫтъ да угодятъ Богу. 9 Вы обаче не сте на плъть-тѫ, но на духъ-тъ, [м]ако живѣе въ васъ Духъ-тъ Божій. Но ако нѣкой нѣма [н]Духъ Христовъ, той не е неговъ. 10 Ако ли е Христосъ въ васъ, тѣло-то е мъртво поради грѣхъ-тъ, а духъ-тъ е живъ поради правдѫ-тѫ. 11 Ако ли живѣе въ васъ Духъ-тъ [о]на тогози който е въскрьсилъ Іисуса отъ мьртвы-тѣ; то, [п]тойзи който въскрьси Христа отъ мьртвы-тѣ ще оживи и смъртны-тѣ ваши тѣлеса, чрѣзъ неговъ-тъ Духъ който обитава въ васъ.

12 И тъй, братіе, [р]ный смы длъжни не на плъть-тѫ та да живѣемъ по плъть. 13 Защото по плъть [с]ако живѣете, ще умрете; но ако [т]умъртвявате Духомъ тѣлесны-тѣ дѣла, ще бѫдете живи. 14 Понеже [у]които ся управяватъ отъ Духа Божія, тѣ сѫ сынове Божіи. 15 Защото [ф]не сте пріяли духъ на рабство [х]та *да бѫдете* пакъ на страхъ, но пріяли сте [ц]духъ на усыновеніе, чрѣзъ когото и выкамы: [ч]Авва, Отче. 16 [ш]Самъ той Духъ свидѣтелствува наедно съ нашій-тъ духъ че ный смы чада Божіи. 17 Ако ли *смы* чада, *то смы* и наслѣдници; [щ]наслѣдници на Бога, а сънаслѣдници на Христа; [ъ]ако страдамы съ него наедно, за да станемъ и съпричастници на неговѫ-тѫ славѫ. 18 Понеже смѣтамъ че [ы]нынѣшни-тѣ врѣменни страданія не сѫ достойны *да ся сравнятъ* съсъ славѫ-тѫ която има да ся открые въ насъ. 19 Защото [ь]усердно-то чаканіе на *всичко-то* създаніе ожида [ѣ]открываніе-то на сынове-тѣ Божіи. 20 Понеже [ю]създаніе-то ся подчини на суетность-тѫ, не своеволно, но чрѣзъ тогози който го подчини, 21 Съ надеждѫ, че и само-то създаніе ще ся освободи отъ рабство-то на тлѣніе-то, *и ще прѣмине* въ свободѫ-тѫ на славѫ-тѫ на чада-та Божіи. 22 Понеже знаемъ че [я]всичко-то създаніе съвокупно [ѫ]въздыша и на мѫкы е даже до нынѣ. 23 И не *то* само, но и ный които имамы [ѭ]начатъкъ-тъ на Духа, [а]и ный сами въздышамы въ себе си и [б]ожидамы усыновеніе-то, *сирѣчь* [в]искупуваніе-то на наше-то тѣло. 24 Защото съ надеждѫ-тѫ ся избавихмы; а [г]надежда която ся види, не е надежда; защото това косто види нѣкой, какъ ще ся надѣе *за него?* 25 Ако ли ся надѣемъ за онова което не видимъ, то съ тьрпѣніе *го* очакувамы. 26 Така сѫщо и Духъ-тъ *ни* помага въ наши-тѣ немощи; понеже не знаемъ [д]за какво да ся молимъ както подобава; но [е]Духъ-тъ самъ ходатайствува за насъ съ неисказанны въздышанія. 27 А [ж]тойзи който испытува сьрдца-та, знае какво е мудрованіе-то на Духа, че [з]по *волѭ-тѫ* Божіѭ ходатайствува за святыи-тѣ.

28 Знаемъ пакъ че на тѣзи които любятъ Бога, [и]които сѫ призвани споредъ *неговото* прѣдопрѣдѣленіе, всичко-то на добро имъ съдѣйствува. 29 Защото които [і]прѣдузна, *тѣхъ* [к]и прѣдопрѣдѣли *да бѫдѫтъ* [л]съобразни въ образъ-тъ на Сына му; [м]за да е той пьрвороденъ между много братія: 30 А които прѣдопрѣдѣли, тѣхъ и [н]призва; а които призва, тѣхъ и оправда; а които [о]оправда, тѣхъ и [п]прослави. 31 И тъй на това какво има да речемъ? [р]Ако Богъ е отъ къмъ насъ, кой ще бѫде противъ насъ? 32 Понеже *той* [с]който и Сына своего не пожали, но [т]прѣдаде го за всинца ни, какъ не ще ни подари съ него наедно и всичко? 33 Кой ще обвини избранны-тѣ Божіи? [у]Богъ е който *гы* оправдава. 34 Кой ще е тойзи дѣто ще *гы* [ф]осѫжда? Христосъ е който умрѣ, а наипаче и въскрьснѫ, [х]който е и отъ деснѫ странѫ на Бога, [ц]който и ходатайствува за насъ. 35 Кой ще ны отлѫчи отъ любовь-тѫ Христовѫ? скърбь ли, или утѣсненіе, или гоненіе, или гладъ, или голота, или бѣда, или ножъ? 36 (Както е писано: [ч]„За тебе весь день смы убивани; вмѣнявани смы като овцы за кланіе.“) 37 [ш]Но во всичко това прѣпобѣждавамы чрѣзъ тогози който ны е възлюбилъ. 38 Понеже сьмь увѣренъ че нито смърть, нито животъ, нито ангели, нито [щ]власти, нито силы, нито сегашно-то, нито бѫдѫщо-то, 39 Нито высочина, нито дълбина, ни друго нѣкое създаніе, не ще може да ны отлѫчи отъ любовь-тѫ Божіѭ, която е въ Христа Іисуса Господа нашего.

л 1 Кор. 2; 14.
м 1 Кор. 3; 16. 6; 19.
н Іоан. 3; 34. Гал. 4; 6. Фил. 1; 19. 1 Пет. 1; 11.
о Дѣян. 2; 24.
п Гл. 6; 4, 5. 1 Кор. 6; 14. 2 Кор. 4; 14. Ефес. 2; 5.
р Гл. 6; 7, 14.
с Ст. 6. Гал. 6; 8.
т Ефес. 4; 22. Кол. 3; 5.
у Гал. 5; 18.
ф 1 Кор. 2; 12. Евр. 2; 15.
х 2 Тим. 1; 7. 1 Іоан. 4; 18.
ц Иса. 56; 5. Гал. 4; 5, 6.
ч Мар. 14; 36.
ш 2 Кор. 1; 22. 5; 5. Ефес. 1; 13. 4; 30.
щ Дѣян. 26; 18. Гал. 4; 7.
ъ Дѣян. 14; 22. Фил. 1; 29. 2 Тим. 2; 11, 12.
ы 2 Кор. 4; 17. 1 Пет. 1; 6, 7. 4; 13.
ь 2 Пет. 3; 13.
ѣ 1 Іоан. 3; 2.
ю Ст. 22. Быт. 3; 19.
я Мар. 16; 15. Кол. 1; 23.
ѫ Іер. 12; 11.
ѭ 2 Кор. 5; 5. Ефес. 1; 14.
а 2 Кор. 5; 2, 4.
б Лук. 20; 36.
в Лук. 21; 28. Ефес. 4; 30.
г 2 Кор. 5; 7. Евр. 11; 1.
д Мат. 20; 22. Іак. 4; 3.
е Зах. 12; 10. Ефес. 6; 18.
ж 1 Лѣт. 28; 9. Псал. 7; 9. Прит. 17; 3. Іер. 11; 20. 17; 10. 20; 12. Дѣян. 1; 24. 1 Сох. 2; 4. Отк. 2; 23.
з 1 Іоан. 5; 14.
и Гл. 9; 11, 23, 24. 2 Тим. 1; 9.
і Исх. 33; 12, 17. Псал. 1; 6. Іер. 1; 5. Мат. 7; 23. Гл. 11; 2. 2 Тим. 2; 19. 1 Пет. 1; 2.
к Ефес. 1; 5, 11.
л Іоан. 17; 22. 2 Кор. 3; 18. Фил. 3; 21. 1 Іоан. 3; 2.
м Кол. 1; 15, 18. Евр. 1; 6. Отк. 1; 5.
н Гл. 1; 6. 9; 24. Ефес. 4; 4. Евр. 9; 15. 1 Пет. 2; 9.
о 1 Кор. 6; 11.
п Іоан. 17; 22. Ефес. 2; 6.
р Числ. 14; 9. Псал. 118; 6.
с Гл. 5; 6, 10.
т Гл. 4; 25.
у Иса. 50; 8, 9. Отк. 12; 10, 11.
ф Іов. 34; 29.
х Мар. 16; 19. Кол. 3; 1. Евр. 1; 3. 8; 1. 12; 2. 1 Пет. 3; 22.
ц Евр. 7; 25; 9; 24. 1 Іоан. 2; 1.
ч Псал. 44; 22. 1 Кор. 15; 30, 31. 2 Кор. 4; 11.
ш 1 Кор. 15; 57. 2 Кор. 2; 14. 1 Іоан. 4; 4. 5; 4, 5. Отк. 12; 11.
щ Ефес. 1; 21. 6; 12. Кол. 1; 16. 2; 15. 1 Пет. 3; 22.

ГЛАВА 9.

1 [а]Истинѫ говорѭ въ Христа, не лъжѫ, (понеже *имамъ* съвѣсть-тѫ си съ мене която ми свидѣтелствува въ Духа Свята-
2 го,) Че [б]имамъ голѣмѫ скърбь и непрѣ-
3 станнѫ мѫкѫ на сърдце-то си. Защото [в]желалъ быхъ, самъ азъ да сьмь анаѳема *сирѣчь отлѫченъ* отъ Христа заради мои-тѣ братія и за мои-тѣ по плъть роднины:
4 [г]Които сѫ Израиляни, *и* [д]на които *принадлѣжатъ* усыновеніе-то, и [е]слава-та, и [ж]завѣти-тѣ, и [з]законоположеніе-то, и [и]Бого-
5 служеніе-то и [і]обѣщанія-та; [к]На които сѫ *и* отци-тѣ, и [л]отъ които *ся роди* по плъть Христосъ, [м]който е надъ всичко
6 Богъ благословенъ въ вѣкы. Аминь. Но [н]не може да бѫде че е пропаднѫло слово-то Божіе; защото не сѫ [о]всичкы Из-
7 раиль тѣзи които сѫ отъ Израиля: [п]Нито защото сѫ сѣме Авраамово, *за това сѫ* тѣ всичкы чада; но [р]„въ Исаака ще ти ся
8 нарече сѣме:“ Сирѣчь, [с]чада-та на плъть-тѫ, не сѫ тѣ чада Божіи; но чада-та на
9 обѣщаніе-то ся считатъ сѣме. Защото това е слово-то на обѣщаніе-то: [т]„По това врѣме ще дойдѫ, и Сарра ще има сынъ.“
10 И не токо това, но и Ревекка, [у]когато зачнѫ *два сына* отъ едного *сирѣчь отъ* И-
11 саака отца нашего; (Защото прѣди да ся родятъ *дѣца-та*, и прѣди да сѫ сторили нѣщо добро или зло, за да остане Божіе-то по избраніе прѣдопрѣдѣленіе, не отъ
12 дѣла-та, но [ф]отъ призывающій-тъ;) Рече и ся: „Че по [х]голѣмый-тъ ще бѫде рабъ на
13 по малкый-тъ.“ Както е писано: [ц]„Іакова възлюбихъ, а Исава възненавидѣхъ.“
14 И тъй какво ще речемъ? [ч]Неправда
15 има ли въ Бога? Да не бѫде! Защото казува Моисею: [ш]Ще помилувамъ когото ще помилувамъ, и ще пожалѭ когото
16 ще пожалѭ. И тъй не е отъ тогози който ище, нито отъ тогова който тича, но отъ Бога който милува. Защото [щ]писаніе-то
17 говори Фараону: Само [ъ]за това тя повдигнѫхъ, да покажѫ въ тебе силѫ-тѫ си, и да ся възвѣсти име-то ми по всичкѫ-
18 тѫ земѭ. И тъй когото ще, милува, и
19 когото ще, ожесточава. На това ты ще ми речешь: А защо укорява? кой ся е въс-
20 противилъ [ы]на волѭ-тѫ му? Но, о человѣче, ты кой си, що отговаряшь срещѫ Бога? Да ли [ь]направено-то нѣщо ще рече на оногозь, който го е направилъ: Защо
21 си мя така направилъ: Или [ѣ]нѣма власть грънчаръ-тъ надъ калъ-тъ, отъ едно смѣшеніе да направи [ю]единъ съсѫдъ за по-
22 честь, а другъ за беспочесть? И *що отъ това*, ако Богъ, като е искалъ да покаже гнѣвъ-тъ си и да яви силѫ-тѫ си, е търпѣлъ съ голѣмо дълготърпѣніе [я]съсѫды-тѣ на гнѣвъ-тъ [ѫ]приготвени за погыбель;
23 И да направи *пакъ* опознато [ѭ]богатство-то на славѫ-тѫ си надъ съсѫды-тѣ на милость-тѫ, които е [а]прѣдуготвилъ за сла-
24 вѫ? Насъ, които призва, [б]не само отъ
25 Іудеи-тѣ, но и отъ язычницы-тѣ; Както и въ Осіѭ казува: [в]„Ще нарекѫ мой народъ не мой-тъ си народъ, и възлюбленнѫ не възлюбленнѫ-тѫ,“
26 [г]„И на сѫщо-то мѣсто дѣто имъ ся рече: Не сте мой народъ, тамъ ще ся назовѫтъ сынове на
27 Бога живаго.“ А Исаія выка за Израиля: [д]Число-то на сынове-тѣ Израилевы ако и да е колкото пѣсъкъ-тъ на море-то, [е]ос-
28 татъкъ-тъ ще ся спасе; Защото ще свърши и ще рѣши дѣло по правдѫ, [ж]понеже рѣшително дѣло ще направи Господь на
29 земѭ-тѫ.“ И както прѣдрече Исаія: [з]„Ако не бы Господь Саваоѳъ оставилъ намъ сѣме, [и]като Содомъ быхмы станѫли, и на Гоморръ быхмы ся уподобили.
30 И тъй що има да речемъ? [і]Че язычници-тѣ които не дирѣхѫ правдѫ, получихѫ правдѫ, и [к]правдѫ която е отъ вѣрованіе;
31 А Израиль, който [л]дирѣше законъ на правдѫ, [м]не стигнѫ въ законъ на правдѫ.
32 Защо? За това че не *ѭ търси* чрѣзъ вѣрованіе, но като отъ дѣла-та на законъ-тъ; защото ся [н]прѣпънѫхѫ о камыкъ-тъ на
33 прѣпъваніе-то; Както е писано: [о]„Ето полагамъ въ Сіонъ камыкъ на прѣпъваніе и канарѫ на соблазнь, и [п]всякой който вѣрува въ него нѣма да ся посрами.“

ГЛАВА 10.

1 Братіе, мое-то сърдечно желаніе и молба-та ми къмъ Бога за Израиля е за *тѣ-*
2 *хно-то* спасеніе. Защото свидѣтелствувамъ

а Гл. 1; 9. 2 Кор. 1; 23. 11; 31. 12; 19. Гал 1; 20. Фил. 1; 8. 1 Тим. 2; 7.
б Гл. 10; 1.
в Исх. 32; 32.
г Втор. 7; 6.
д Исх. 4; 22. Втор. 14; 1. Іер. 31; 9.
е 1 Цар. 4; 21. 3 Цар. 8; 11. Псал. 63; 2. 78; 61.
ж Дѣян. 3; 25. Евр. 8; 8, 9, 10.
з Псал. 147; 19.
и Евр. 9; 1.
і Дѣян. 13; 32. Гл. 3; 2. Ефес. 2; 12.
к Втор. 10; 15. Гл. 11; 28.
л Лук. 3; 23. Гл. 1; 3.
м Іер. 23; 6. Іоан. 1; 1. Дѣян. 20; 28. Евр. 1; 8. 1 Іоан. 5; 20.
н Числ. 23; 19. Гл. 3; 3.
о Іоан. 8; 39. Гл. 2; 28, 29. 4; 12, 16. Гал. 6; 16.
п Гал. 4; 23.
р Быт. 21; 12. Евр. 11; 18.
с Гал. 4; 28.
т Быт. 18; 10, 14.
у Быт. 25; 21.
ф Гл. 4; 17. 8; 28.
х Быт. 25; 23.
ц Мал 1; 2. 3. Вижь и Втор. 21; 15. Прит. 13; 24. Мат. 10; 37. Лук. 14; 26. Іоан. 12; 25.
ч Втор. 32; 4. 2 Лѣт. 19; 7. Іов. 8; 3. 34; 10. Псал. 92; 15.
ш Исх. 33; 19.
щ Гал. 3; 8, 22.
ъ Исх. 9; 16.
ы 2 Лѣт. 20; 6. Іов. 9; 12. 23; 13. Дан. 4; 35.
ь Иса. 29; 16. 45; 9. 64; 8.
ѣ Прит. 16; 4. Іер. 18; 6.
ю 2 Тим. 2; 20.
я 1 Сол. 5; 9.
ѫ 1 Пет. 2; 8. Іуд. 4.
ѭ Гл. 2; 4. Ефес. 1; 7. Кол. 1; 27.
а Гл. 8; 28, 29, 30.
б Гл. 3; 29.
в Осія 2; 23. 1 Пет. 2; 10.
г Осія 1; 10.
д Иса. 10; 22, 23.
е Гл. 11; 5.
ж Иса. 28; 22.
з Иса. 1; 9. Плач. 3; 22.
и Иса. 13; 19. Іер. 50; 40.
і Гл. 4; 11. 10; 20.
к Гл. 1; 17.
л Гл. 10; 2. 11; 7.
м Гал. 5; 4.
н Лук. 2; 34. 1 Кор. 1; 23.
о Псал. 118; 22. Иса. 8; 14. 28; 16. Мат. 21; 42. 1 Пет. 2; 6, 7, 8.
п Гл. 10; 11.

за тѣхъ, че [а]иматъ ревность за Бога, но 3 не по право разумѣніе. Понеже Божіѭ-тѫ [б]правдѫ като не разумѣватъ и [в]своіѫ-тѫ си правдѫ като искатъ да възстановятъ, не ся покорихѫ на Божіѭ-тѫ прав- 4 дѫ. Понеже Христосъ е [г]съвършеніе-то на законъ-тъ за оправданіе на всякого 5 който вѣрува. Защото Моисей пише за правдѫ-тѫ която е отъ законъ-тъ, *и казува:* [д]„Человѣкъ който прави тѣзи *заповѣди,* 6 чрѣзъ тѣхъ ще бѫде живъ.“ А правда-та която е отъ вѣрѫ казува така: [е]„Да не речешь въ сърдце-то си: Кой ще възлѣзе на небе-то?“ сирѣчь да низведе Христа; 7 „Или, кой ще слѣзе въ безднѫ-тѫ?“ сирѣчь 8 да възведе Христа отъ мъртвы-тѣ. Но що казува *писаніе-то?* [ж]„Слово-то е близу до тебе, въ уста-та ти, и въ сърдце-то ти:“ сирѣчь слово-то на вѣрѫ-тѫ което про- 9 повѣдувамы; [з]Ако исповѣдашь съ уста-та си Господа Іисуса, и повѣрувашь въ сърдце-то си че Богъ го е въскрьсилъ отъ 10 мъртвы-тѣ, ще ся спасешь. Защото съсъ сърдце вѣрува нѣкой за оправданіе, и съ 11 уста бива исповѣдуваніе за спасеніе. Защото казува писаніе-то: [и]„Всякой който вѣрува въ него, нѣма да ся посрами.“ 12 Понеже [і]нѣма разлика между Іудеина и язычника; защото [к]самъ той е Господь на всичкы, [л]богатъ къмъ всичкы които 13 го призыватъ. Защото, [м]„Всякой който призове [н]име-то Господне ще ся спасе.“ 14 Какъ прочее ще призовѫтъ тогози въ когото не сѫ повѣрували? И какъ ще повѣруватъ въ тогози за когото не сѫ чули? И какъ ще чуіѫтъ [о]безъ проповѣдникъ? 15 И какъ ще проповѣдатъ, ако ся не проводятъ? Както е писано: [п]„Колко сѫ прѣкрасны нозѣ-тѣ на тѣзи които благовѣствуватъ миръ, на тѣзи които благовѣству- 16 ватъ добро-то.“ Но всичкы [р]не быхѫ послушни на благовѣствованіе-то; защото Исаія казува: [с]„Господи, кой повѣрува 17 на онова което е чулъ отъ насъ?“ И тъй вѣра-та е отъ слушаніе; а слушаніе-то отъ 18 слово-то Божіе. Но казувамъ: Тѣ не сѫ ли чули? Наистинѫ *чули сѫ:* [т]„По всичкѫ-тѫ земіѭ ся разнесе гласъ-тъ имъ, [у]и въ краища-та на вселеннѫіѫ рѣчи-тѣ 19 имъ.“ И пакъ казувамъ: Израиль не разумѣ ли? Най напрѣдъ Моисей казува: [ф]Азъ ще вы раздразніѫ на ревнованіе съ *тѣзи които* не *сѫ* народъ, ще вы разяріѫ 20 съ [х]несмысленъ народъ. А Исаія дързнува и казува: [ц]Намѣрихѫ мя тѣзи които не мя търсѣхѫ; явенъ быхъ на тѣзи които не пы- 21 тахѫ за мене. А за Израиля казува: [ч]Цѣлъ день простирахъ рѫцѣ-тѣ си къмъ народъ който ся не покорява и противорѣчи.

ГЛАВА 11.

1 И тъй казувамъ: [а]Отхвьрлилъ ли е Богъ свой-тъ народъ? Да не бѫде! защото [б]и азъ сьмь Израилтянинъ, отъ сѣме-то А- 2 враамово, отъ племе-то Веніаминово. Не е отхвърлилъ Богъ народъ-тъ си, когото е [в]прѣдузналъ. Или не знаете що казува писаніе-то за Иліѭ? какъ выка къмъ 3 Бога противъ Израиля и казува: [г]„Господи, пророцы-тѣ твои избихѫ, и олтари-тѣ твои раскопахѫ; и самъ азъ останѫхъ, и ищѫтъ *и* мой-тъ животъ *да земѫтъ.*“ 4 Но що му отговаря Божественный отвѣтъ? [д]„Оставилъ сьмь си седмь тысящи *душы* мѫжіе които не сѫ прѣкло- 5 нили колѣно прѣдъ Ваала.“ [е]Така и въ сегашно-то врѣме останѫло е *нѣщо* оста- 6 тъкъ по избраніе на благодать-тѫ. [ж]Ако ли е по благодать, не е вече отъ дѣлата; защото *инакъ* благодать-та не бива вече благодать; ако ли отъ дѣла-та, не е вече благодать; защото *инакъ* дѣло-то 7 не е вече дѣло. И тъй що? [з]Израиль не получи това което търсѣше; но избранни-тѣ получихѫ, а останѫли-тѣ ослѣпѣхѫ, 8 (Както е писано: [и]„Даде имъ Богъ духъ на нечувствіе, [і]очи да не виждатъ, и уши 9 да не чуіѫтъ,“) даже до днесь. И Давидъ казува: [к]„Трѫпеза-та имъ да бѫде за тѣхъ 10 примка и уловка, и соблазнь и въздаяніе: [л]Да помрачѣіѫтъ очи-тѣ имъ за да не видятъ, и гърбъ-тъ имъ за вынѫгы сгърби.“ 11 И тъй казувамъ: Да ли сѫ прѣгрѣшили, та да паднѫтъ? Да не бѫде! Но [м]чрѣзъ тѣхно-то паданіе станѫ спасеніе-то въ язычницы-тѣ, за да възбуди въ тѣхъ ревно- 12 ваніе. И ако тѣхно-то паданіе е богатство на свѣтъ-тъ, и смаляваніе-то имъ богатство на язычницы-тѣ, колко повече тѣхна- 13 та пълнота? Защото на васъ язычницы-тѣ говоріѫ, понеже [н]сьмь апостолъ на языч- 14 ницы-тѣ, моіѫ-тѫ службѫ славіѫ: Дано бы да възбудіѫ ревнованіе въ *тѣзи които сѫ* моя плъть, [о]и да спасѫ нѣкои отъ 15 тѣхъ. Защото ако тѣхно-то отхвърляніе

[а] Дѣян. 21; 20. 22; 3. Гал. 1; 14. 4; 17. Вижь Гл. 9; 31.
[б] Гл. 1; 17. 9; 30.
[в] Фил. 3; 9.
[г] Мат. 5; 17. Гал. 3; 24.
[д] Лев. 18; 5. Неем. 9; 29. Іез. 20; 11, 13, 21. Гал. 3; 12.
[е] Втор. 30; 12, 13.
[ж] Втор. 30; 14.
[з] Мат. 10; 32. Лук. 12; 8. Дѣян. 8; 37.
[и] Иса. 28: 16. 49; 23. Іер. 17; 7. Гл. 9; 33.
[і] Дѣян. 15; 9. Гл. 3; 22. Гал. 3; 28.
[к] Дѣян. 10; 36. Гл. 3; 29. 1 Тим. 2; 5.
[л] Ефес. 1; 7. 2; 4, 7.
[м] Іоил. 2; 32. Дѣян. 2; 21.
[н] Дѣян. 9; 14.
[о] Тит. 1; 3.
[п] Иса. 52; 7. Наум. 1; 15.
[р] Гл. 3; 3. Евр. 4; 2.
[с] Иса. 53; 1. Іоан. 12; 38.
[т] Псал. 19; 4. Мат. 24; 14. 28; 19. Мар. 16; 15. Кол. 1; 6, 23.
[у] Мат. 4; 8. Вижь 3 Цар. 18; 10.
[ф] Втор. 32; 21. Гл. 11; 11.
[х] Тит. 3; 3.
[ц] Иса. 65; 1. Гл. 9; 30.
[ч] Иса. 65; 2.

[а] 1 Цар. 12; 22. Іер. 31; 37.
[б] 2 Кор. 11; 22. Фил. 3; 5.
[в] Гл. 8; 29.
[г] 3 Цар. 19; 10, 14.
[д] 3 Цар. 19; 18.
[е] Гл. 9; 27.
[ж] Гл. 4; 4, 5. Гал. 5; 4. Вижь и Втор. 9; 4, 5.
[з] Гл. 9; 31. 10; 3.
[и] Иса. 29; 10.
[і] Втор. 29; 4. Иса. 6; 9. Іер. 5; 21. Іез. 12; 2. Мат. 13; 14. Іоан. 12; 40. Дѣян. 28; 26, 27.
[к] Псал. 69; 22.
[л] Псал. 69; 23.
[м] Дѣян. 13; 46. 18; 6. 22; 18, 21. 28; 24, 28. Гл. 10; 19.
[н] Дѣян. 9; 15. 13; 2. 22; 21. Гл. 15; 16. Гал. 1; 16. 2; 2, 7, 8, 9. Ефес. 3; 8. 1 Тим. 2; 7. 2 Тим. 1; 11.
[о] 1 Кор. 7; 16. 9; 22. 1 Тим. 4; 16. Іак. 5; 20.

е примиреніе на свѣтъ-тъ, що бы *друго* было прінманіе-то *имъ*, ако не оживяваніе отъ мьртвы-тѣ? 16 И [п]ако сѫ начаткы-тѣ святи, то и *цѣло*-то замѣсваніе *е свято;* и ако е святъ корень-тъ, *то* и вѣтви-тѣ *сѫ святы.* 17 Ако ли сѫ нѣкои [р]вѣтви отрѣзаны, и [с]ты като си былъ дива маслина, присадилъ си ся по между тѣхъ и си станѫлъ соучастникъ на корень-тъ и на тлъстинѫ-тѫ на маслинѫ-тѫ, 18 [т]Не ся хвали срещѫ вѣтви-тѣ; ако ли ся хвалишь, *то знай* че не дьржишь ты корень-тъ, но корень-тъ тебе. 19 Но ще речешь: Отрѣзахѫ ся вѣтви-тѣ, да ся присадіѫ азъ. 20 Добрѣ: за невѣрство-то *имъ* отрѣзахѫ ся, а ты за вѣрѫ-тѫ *си* стоишь: [у]не высокоумствувай, 21 но [ф]бой ся. Защото ако Богъ не пощадѣ естественны-тѣ вѣтви, *пази ся* да не бы да 22 не пощади и тебе. Виждь сега благость-тѫ и строгость-тѫ Божіѭ; строгость надъ паднѫлы-тѣ; а благость надъ тебе, [х]ако прѣбѫдешь въ благость-тѫ *му;* ако ли не, то и [ц]ты ще бѫдешь отсѣченъ. 23 И тѣ пакъ, [ч]ако не останѫтъ въ невѣрство-то ще ся присадятъ; защото силенъ 24 е Богъ пакъ да гы присади. Понеже ако ты, отсѣченъ отъ естественнѫ-тѫ дивѫ маслинѫ и противъ естество-то си присаденъ на питомнѫ маслинѫ, колко повече тѣ естественны-тѣ ще ся присадятъ на своѭ-25 тѫ си маслинѫ! Защото, братіе, не искамъ да не знаете тѫзи тайнѫ, [ш]за да не имате себе си че сте мудри, [щ]че ослѣпеніе частно станѫ въ Израиль, [ъ]докждъ влѣзе 26 пълно-то *число* на язычницы-тѣ; И така всичкый Израиль ще ся спасе, както е писано: [ы]„Ще дойде отъ Сіонъ Избавитель, и ще отвърне нечестія-та отъ Іакова. 27 [ь]И тойзи е завѣтъ-тъ отъ мене къмъ тѣхъ," 28 „Когато отнемѫ грѣхове-тѣ имъ." По евангеліе-то *тѣ сѫ* непріятели за васъ, а по избраніе-то, [ѣ]възлюбленни *Богу* заради 29 отцы-тѣ. Защото дарованія-та и призва-30 ніе-то Божіе не [ю]прінматъ раскаяніе. Защото [я]както и вы быхте нѣкога си непокорни Богу, но сега чрѣзъ тѣхно-то непо-31 корство сте помилувани, Така и тѣ сега быхѫ непокорни, та чрѣзъ ваше-то помилованіе да бѫдѫтъ помилувани и тѣ; 32 Защото [ѫ]Богъ затвори всичкы-тѣ въ не-33 покорство, та всичкы-тѣ да помилува. О [ѭ]колко е дълбоко богатство-то и прѣмудрость-та и знаніе-то Божіе! Колко сѫ непостижимы неговы-тѣ сѫдбы, и [а]неизслѣдовани пѫтища-та му; 34 Защото [б]„Кой е позналъ умъ-тъ Господень? Или [в]кой 35 е былъ нему съвѣтникъ?" Или [г]„Кой му е далъ отъ по напрѣдъ нѣщо, та да му 36 бѫде въздаяніе *за него?*" Защото всичко е [д]отъ него, и чрѣзъ него, и за него. [е]Нему слава во вѣкы. Аминь.

ГЛАВА 12.

1 И тъй молѭ [а]вы, братіе, за Божіе-то милосердіе, [б]да прѣдставите тѣла-та ваши въ [в]жертвѫ живѫ, святѫ, благоугоднѫ Богу; *то да бѫде* разумно-то ваше слу-2 женіе; И [г]недѣйте ся съобразува съ тойзи вѣкъ, [д]но прѣобразувайте ся съсъ обновеніе-то на умъ-тъ си, за [е]да познавате отъ опытъ що е блага-та, угодна-та и съ-3 вършенна-та воля Божія. Защото казувамъ [ж]чрѣзъ даденѫ-тѫ ми благодать всякому който е между васъ, [з]да не мудрува *за себе си* по высоко отъ колкото трѣбва да мудрува, но да мудрува така щото да смиреномудрствува, по мѣркѫ-тѫ на вѣрѫ-тѫ, коіѫто *мѣркѫ* е всякому [и]Богъ 4 раздѣлилъ. Защото [і]както имамы много удове въ едно тѣло, а всичкы-тѣ удове 5 нѣматъ истѫ-тѫ работѫ; [к]Така и *ный* много-то едно тѣло смы въ Христа, а всякой *отъ насъ смы* удове единъ на другъ. 6 И като имамы [л]дарованія различны [м]по даденѫ-тѫ намъ благодать; ако *е* [н]пророчество, *да пророчествувамы* съраз-7 мѣрно на вѣрѫ-тѫ; Ако ли служеніе, *да прилѣжавамы* въ служеніе-то; [о]ако учи 8 нѣкой, *да прѣбѫдва* въ ученіе-то; [п]Ако увѣщава, въ увѣщаніе-то; [р]който раздава *да раздава* съ простотѫ; [с]който началствува, *да началствува* съ усердіе; който 9 милува *да милува* [т]доброволно. [у]Любовьта да бѫде нелицемѣрна; имайте [ф]отвращеніе отъ зло-то, и прилѣпявайте ся къмъ 10 добро-то. [х]Обичайте ся единъ другъ съ братскѫ любовь; [ц]прѣваряйте да си от-11 давате единъ на другъ почесть; *Бывайте* въ усердіе-то нелѣниви, духомъ пламенни;

п Лев. 23; 10. Числ. 15; 18 до 21.
р Іер. 11; 16.
с Дѣян. 2; 39. Ефес. 2; 12, 13.
т 1 Кор. 10; 12.
у Гл. 12; 16.
ф Приг. 28; 14. Иса. 66; 2. Фил. 2; 12.
х 1 Кор. 15; 2. Евр. 3; 6, 14.
ц Іоан. 15; 2.
ч 2 Кор. 3; 16.
ш Гл. 12; 16.
щ Ст. 7. 2 Кор. 3; 14.
ъ Лук. 21; 24. Отк. 7; 9.
ы Псал. 14; 7. Иса. 59; 20.
ь Иса. 27; 9. Іер. 31; 31 и дрг. Евр. 8; 8. 10; 16.
ѣ Втор. 7; 8. 9; 5. 10; 15.
ю Числ. 23; 19.
я Ефес. 2; 2. Кол. 3; 7.
ѫ Гл. 3; 9. Гал. 3; 22.
ѭ Псал. 36; 6.
а Іов. 11; 7. Псал. 92; 5.
б Іов. 15; 8. Иса. 40; 13. Іер. 23; 18. 1 Кор. 2; 16.
в Іов. 36; 22.
г Іов. 35; 7. 41; 11.
д 1 Кор. 8; 6. Кол. 1; 16.
е Гал. 1; 5. 1 Тим. 1; 17. 2 Тим. 4; 18. Евр. 13; 21. 1 Пет. 5; 11. 2 Пет. 3; 18. Іуд. 25. Отк. 1; 6.

—

а 2 Кор. 10; 1.
б Псал. 50; 13, 14. Гл. 6; 13, 16, 19. 1 Кор. 6; 13, 20. 1 Пет. 2; 5.
в Евр. 10; 20.
г 1 Пет. 1; 14. 1 Іоан. 2; 15.
д Ефес. 1; 18. 4; 23. Кол. 1; 21, 22. 3; 10.
е Ефес. 5; 10, 17. 1 Сол. 4; 3.
ж Гл. 1; 5. 15; 15. 1 Кор. 3; 10. 15; 10. Гал. 2; 9. Ефес. 3; 2, 7, 8.
з Прит. 25; 27. Екк. 7; 16. Гл. 11; 20.
и 1 Кор. 12; 7, 11. Ефес. 4; 7.
і 1 Кор. 12; 12. Ефес. 4; 16.
к 1 Кор. 10; 17. 12; 20, 27. Ефес. 1; 23. 4; 25.
л 1 Кор. 12; 4. 1 Пет. 4; 10, 11.
м Ст. 3.
н Дѣян. 11; 27. 1 Кор. 12; 10, 28. 13; 2. 14; 1, 6, 29, 31.
о Дѣян. 13; 1. Гал. 6; 6. Ефес. 4; 11. 1 Тим. 5; 17.
п Дѣян. 15; 32. 1 Кор. 14; 3.
р Мат. 6; 1, 2, 3.
с Дѣян. 20; 28. 1 Тим. 5; 17. Евр. 13; 7, 24. 1 Пет. 5; 2.
т 2 Кор. 9; 7.
у 1 Тим. 1; 5. 1 Пет. 1; 22.
ф Псал. 34; 14. 36; 4. 97; 10. Амос. 5; 15.
х Евр. 13; 1. 1 Пет. 1; 22. 2; 17. 3; 8. 2 Пет. 1; 7.
ц Фил. 2; 3. 1 Пет. 5; 5.

12 Господу служѣте; [ч]Въ надеждѫ *бывайте* радостни, [ш]въ скърбь търпѣливи, [щ]въ молитвѫ постоянни; 13 Помагайте на святыи-тѣ [ъ]въ нужды-тѣ *имъ;* отъ [ы]гостолюбіе ся 14 не оставяйте. [ь]Благославяйте тѣзи които вы гонятъ; благославяйте и не кълнѣте. 15 [ѣ]Радувайте ся съ онѣзи които ся радуватъ, 16 и плачѣте съ онѣзи които плачѫтъ. [ю]Исто-то единъ къмъ другъ мудрувайте; [я]не мудрувайте высокы нѣща, но да ся водите по смиренны-тѣ; [ж]не имайте себе си 17 за мудры. [іж]Никому не въздавайте зло за зло; [а]промышлявайте това което е добро 18 прѣдъ всичкы-тѣ человѣцы; Ако е възможно, колкото отъ вашѫ странѫ, [б]имайте 19 миръ съсъ всичкы-тѣ человѣцы. [в]Не си отмьстявайте, възлюбенни *мои;* но дайте мѣсто на гнѣвъ-тъ; защото е писано: [г]„Мое е отмьщеніе-то, азъ ще сторѭ въздаяніе, казува Господь." 20 И тъй [д]ако е гладенъ непріятель-тъ ти, нахрани го; ако е жеденъ, напой го; защото това като правишь ще натрупашь жаръ на главѫ-тѫ 21 му. Не ся оставяй да тя побѣждава зло-то; но ты побѣждавай зло-то чрѣзъ добро-то.

ГЛАВА 13.

1 Всякой человѣкъ [а]да ся покорява на власти-тѣ що сѫ надъ *него;* защото [б]нѣма власть, която да не е отъ Бога; и колкото власти има *на свѣтъ-тъ всичкы-тѣ* 2 сѫ отъ Бога отредены. Тъй щото, който ся противи [в]на власть-тѫ, противи ся на Божіѭ-тѫ наредбѫ; и които ся противятъ 3 ще зематъ осѫжданіе на себе си. Защото владѣтели-тѣ не сѫ страхъ за добры-тѣ работы, но за злы-тѣ; искашь ли да ся не боишь отъ власть-тѫ? [г]прави добро-то, 4 и ще имашь похвалѫ отъ неѭ. Понеже *владѣтель-тъ* е Божій слуга на тебе за добро. Ако ли правишь зло, да ся боишь; защото не носи напраздно сабѭ-тѫ; понеже Божій слуга е, отмьститель *да изъвършва* гнѣвъ-тъ противъ тогози който 5 прави зло-то. За това нуждно [д]е да ся покорявате, не тъкмо поради гнѣвъ-тъ, 6 [е]но и зарадъ съвѣсть-тѫ. Понеже за това и дань плащате; защото сѫ Божіи служители, които постоянно съ това ся занимаватъ. 7 И тъй [ж]отдавайте на всичкы кому каквото сте длъжни; комуто *сте* дань *длъжни,* дань-тѫ; комуто бирь, бирь-тѫ, комуто страхъ, страхъ-тъ, комуто 8 почесть, почесть-тѫ. Не оставайте никому длъжни въ нищо, освѣнь да имате любовь единъ на другыго си; защото [з]който 9 люби другыго испълнява законъ-тъ; Понеже *заповѣди*-тѣ: [и]„Не прѣлюбодѣйствувай; Не убивай; Не кради; Не лъжесвидѣтелствувай; Не пожелай;" и коя да е друга заповѣдь въ това слово ся заключава: [і]„Люби ближняго твоего както *самаго* себе си." 10 Любовь-та не прави зло ближнему; слѣдователно любовь-та е [к]испълненіе на законъ-тъ.

11 И то като знаемъ врѣме-то; защото часъ-тъ вече настанѫ [л]да ся събудимъ отъ сънъ; защото е по близо намъ спасеніе-то сега отъ колкото когато повѣ- 12 ровахмы. Нощь-та прѣмина, а день-тъ наближи; и тъй [м]нека отхвърлимъ работы-тѣ на тьмнинѫ-тѫ, и [н]да ся облѣчемъ 13 въ орѫжіе-то на видѣлинѫ-тѫ. Както въ день [о]да ходимъ благопристойно; не [п]по кощунства и піянства, [р]не по курварство и похотливость, [с]не по крамолы и зависти; 14 [т]Но облѣчѣте ся въ Господа Іисуса Христа, [у]и не промышлявайте за плъть-тѫ, въ похоти-тѣ ѝ.

ГЛАВА 14.

1 [а]Слабый-тъ въ вѣрѫ-тѫ пріимайте, не 2 съ прѣпираніе за мнѣнія-та. Защото единъ вѣрува че *може* всякакво [б]да яде; а кой- 3 то е слабъ *въ вѣрѫ-тѫ* зеліе яде. Който яде да не прѣзира тогозь който не яде; и който не яде [в]да не осѫжда тогозь 4 който яде; защото Богъ го е пріелъ. Ты [г]кой си що сѫдишь чуждъ слугѫ? Прѣдъ свой-тъ си Господарь стои или пада; но ще стои; защото Богъ е силенъ да го на- 5 прави да стои. [д]Нѣкой си има единъ день *за по святъ* отъ другъ день, а другъ има всякой день еднаквъ. [е]Всякой по свой- 6 тъ си умъ да бѫде удостовѣренъ. Който различава день-тъ, различава *го* за Госпо-

ч Лук. 10; 20. Гл. 5; 2. 15; 13. Фил. 3; 1. 4; 4. 1 Сол. 5; 16. Евр. 3; 6. 1 Пет. 4; 13.
ш Лук. 21; 19. 1 Тим. 6; 11. Евр. 10; 36. 12; 1; Іак. 1; 4. 5; 7. 1 Пет. 2; 19, 20.
щ Лук. 18; 1. Дѣян. 2; 42. 12; 5. Ефес. 6; 18; Кол. 4; 2. 1 Сол. 5; 17.
ъ 1 Кор. 16; 1. 2 Кор. 9; 1. 12. Евр. 6; 10. 13; 16. 1 Іоан. 3; 17.
ы 1 Тим. 3; 2. Тит. 1; 8. Евр. 13; 2. 1 Пет. 4; 9.
ь Мат. 5; 44. Лук. 6; 28. 23; 34. Дѣян. 7; 60. 1 Кор. 4; 12. 1 Пет. 2; 23. 3; 9.
ѣ 1 Кор. 12; 26.
ю Гл. 15; 5. 1 Кор. 1; 10. Фил. 2; 2. 3; 16. 1 Пет. 3; 8.
я Псал. 131; 1, 2. Іер. 45; 5.
ж При.. 3; 7. 26; 12. Иса. 5; 21. Гл. 11; 25.
іж Прит. 20; 22. Мат. 5; 39. 1 Сол. 5; 15. 1 Пет. 3; 9.
а Гл. 14; 16. 2 Кор. 8; 21.
б Мар. 9; 50. Гл. 14; 19. Евр. 12; 14.
в Лев. 19; 18. Прит. 24; 29. Ст. 17.
г Втор. 32; 35. Евр. 10; 30.
д Исх. 23; 4, 5. Прит. 25; 21, 22. Мат. 5; 44.

—

а Тит. 3; 1. 1 Пет. 2; 13.
б Прит. 8; 15, 16. Дан. 2; 21. 4; 32. Іоан. 19; 11.
в Тит. 3; 1.
г 1 Пет. 2; 14. 3; 13.
д Екк. 8; 2.
е 1 Пет. 2; 19.
ж Мат. 22; 21. Мар. 12; 17. Лук. 20; 25.
з Ст. 10. Гал. 5; 14. Кол. 3; 14. 1 Тим. 1; 5. Іак. 2; 8.
и Исх. 20; 13 и дрг. Втор. 5; 17 и дрг. Мат. 19; 18.
і Лев. 19; 18. Мат. 22; 39. Мар. 12; 31. Гал. 5; 14. Іак. 2; 8.
к Мат. 22; 40. Ст. 8.
л 1 Кор. 15; 34. Ефес. 5; 14. 1 Сол. 5; 5, 6.
м Ефес. 5; 11. Кол. 3; 8.
н Ефес. 6; 13. 1 Сол. 5; 8.
о 1 Сол. 4, 12. 1 Пет. 2; 12.
п Прит. 23; 20. Лук. 21; 34. 1 Пет. 4; 3.
р 1 Кор. 6; 9. Ефес. 5; 5.
с Іак. 3; 14.
т Гал. 3; 27. Ефес. 4; 24. Кол. 3; 10.
у Гал. 5; 16. 1 Пет. 2; 11.

—

а Гл. 15; 1, 7. 1 Кор. 8; 9. 11. 9; 22.
б Ст. 14. 1 Кор. 10; 25. 1 Тим. 4; 4. Тит. 1; 15.
в Кол. 2; 16.
г Іак. 4; 12.
д Гал. 4; 10. Кол. 2; 16.
е Гал. 4; 10.

да, и който не различава день-тъ, за Господа *го* не различава. Който яде, за Господа яде; [ж]защото благодари Бога; и който не яде, за Господа не яде и благодари Бога. 7 Защото [з]никой отъ насъ не живѣе за себе си, и никой не умира за 8 себе си. Понеже и ако живѣемъ, за Господа живѣемъ, и ако умирамы, за Господа умирамы; и тъй, живѣемъ ли, умирамы ли, Господни смы. 9 Защото Христосъ [и]за това и умрѣ, и въскрьснѫ, и оживѣ, [і]да господствува надъ мьртвы-тѣ и надъ 10 живы-тѣ. А ты защо сѫдишь брата си? или защо и ты прѣзирашь брата си? понеже [к]ный всинца ще прѣдстанемъ на 11 Христово-то сѫдовище. Защото е писано: [л]„Живъ сьмь азъ, казува Господь, прѣдъ мене ще ся поклони всяко колѣно, и всякой языкъ Бога ще славослови. 12 И тъй [м]всякой отъ насъ за себе си ще даде отвѣтъ Богу. 13 Тъй като е да не сѫдимъ вече еднинъ другыго, но сѫдѣте повече това, [н]да не полагате на брата *си* прѣпънуваніе 14 или соблазнь. Знаѭ и увѣренъ сьмь въ Господа Іисуса, [о]че нищо нѣма отъ самосебе си нечисто, освѣнь [п]за тогозь който мысли за нѣщо че е нечисто, нечисто 15 е нему. Но, ако е братъ ти скърбенъ поради яденіе-то, ты вече не ходишь по любовь. Съ яденіе-то си [р]не погубувай 16 тогозь, за когото е Христосъ умрѣлъ. И тъй [с]да ся не охулюва ваше-то добро. 17 Защото [т]царство-то Божіе не е яденіе и піеніе, но правда и миръ и радость въ 18 Духа Святаго. Понеже който служи Христу въ това, [у]угодява Богу, и одобренъ 19 е отъ человѣцы-тѣ. И тъй [ф]да диримъ това, което *служи* за миръ, [х]и за нази-20 даніе единъ на другъ. За яденіе [ц]недѣй съсыпва Божіѭ-тѫ работѫ. [ч]Всичко е чисто; но [ш]зло е на человѣка който яде 21 съсъ соблазнь. Добро е да не ядешь [щ]месо, нито да піешь вино, нито *да сторишь* нѣщо въ което ся прѣпънува, или ся со-22 блазнява, или изнемощева братъ ти. Ты имашь вѣрѫ; имай ѭ въ себе си прѣдъ Бога; [ъ]блаженъ който не осѫжда себе си 23 въ това, което избира за добро. Но който ся сумнява, *той* ако яде, осѫжда ся; защото не яде отъ вѣрѫ; и [ы]всяко, което не *бъва* отъ вѣрѫ, грѣхъ е.

ГЛАВА 15.

1 [а]Ный силни-тѣ длъжни смы да носимъ [б]слабости-тѣ на безсилны-тѣ, и да не уго-2 дявамы на себе си. Но [в]всякой отъ насъ да угодява ближнему си въ добро-то [г]за 3 назиданіе. Понеже и [д]Христосъ не угоди на себе си, но както е писано: [е]„Укоренія-та на онѣзи които тя укоряватъ на-4 паднѫхѫ връхъ мене.“ Защото [ж]всичко що е отъ понапрѣдъ писано, за поученіе намъ е прѣднаписано; та чрѣзъ търпѣніе-то и утѣшеніе-то на писанія-та да имамы 5 надеждѫ. А [з]Богъ на търпѣніе-то и на утѣшеніе-то, дано ви даде единомысліе 6 помежду вы по Христа Іисуса; Да славите [и]единодушно съ едны уста Бога и Отца 7 на Господа нашего Іисуса Христа. За това [і]пріимайте ся единъ другъ, [к]както и 8 Христосъ ны прія за славѫ Божіѭ. И казувамъ, че [л]Іисусъ Христосъ станѫ служитель на обрѣзаніе-то заради истинѫ-тѫ Божіѭ, [м]за да утвьрди обѣщанія-та къмъ 9 отцы-тѣ; А язычници-тѣ [н]да прославятъ Бога за *неговѫ-тѫ* милость, както е писано: [о]„За това ще тя прославѭ между язычни-10 цы-тѣ, и на име-то твое ще въспѣѭ.“ И пакъ казува: [п]„Възвеселѣте ся, язычници, 11 съ народъ-тъ неговъ.“ И пакъ: [р]„Хвалѣте Господа, вси язычници, и славословѣте 12 го, вси народи.“ И пакъ Исаія говори: [с]„Ще бѫде корень Іесеевъ,“ и „който ще въстане да владѣе надъ язычницы-тѣ; на него ще ся надѣѭтъ язычници-тѣ.“ 13 А Богъ на надеждѫ-тѫ дано вы испълни съсъ [т]всякѫ радость и миръ въ вѣрованіе-то, тъй щото чрѣзъ силѫ-тѫ на Святаго Духа да ся прѣумножава надежда-та ви.

14 [у]И самъ азъ, братіе мои, увѣренъ сьмь за васъ, че и вы сте пълни съ благость, [ф]испълнени съсъ всяко знаніе, и можете 15 единъ другъ да ся наставявате. Но, братіе, писахъ ви, нѣколко по дързновенно, като да ви напомнѭ, [х]заради даде-16 нѫ-тѫ ми отъ Бога благодать, [ц]Да бѫдѫ служитель Іисусъ Христовъ въ язычницы-тѣ; и да вършѫ священнодѣйствіе-то на благовѣствованіе-то Божіе, за да бѫде [ч]приношеніе-то на язычницы-тѣ благо-17 пріятно, освященно Духомъ Святымъ. И тъй [ш]за това което *ся относи* къмъ Бо-

ж 1 Кор. 10; 31. 1 Тим. 4; 3.
з 1 Кор. 6; 19, 20. Гал. 2; 20. 1 Сол. 5; 10. 1 Пет. 4; 2.
и 2 Кор. 5; 15.
і Дѣян. 10; 36.
к Мат. 25; 31, 32. Дѣян. 10; 42. 17; 31. 2 Кор. 5; 10. Іуд. 14, 15.
л Иса. 45; 23. Фил. 2; 10.
м Мат. 12; 36. Гал. 6; 5. 1 Пет. 4; 5.
н 1 Кор. 8; 9, 13. 10; 32.
о Дѣян. 10; 15. Ст. 2, 20. 1 Кор. 10; 25. 1 Тим. 4; 4. Тит. 1; 15.
п 1 Кор. 8; 7, 10.
р 1 Кор. 8; 11.
с Гл. 12; 17;
т 1 Кор. 8; 8.
у 2 Кор. 8; 21.
ф Псал. 34; 14. Гл. 12; 18.
х Гл. 15; 2. 1 Кор. 14; 12. 1 Сол. 5; 11.
ц Ст. 15.
ч Мат. 15; 11. Дѣян. 10; 15. Ст. 14. Тит. 1; 15.
ш 1 Кор. 8; 9 до 12.
щ 1 Кор. 8; 13.
ъ 1 Іоан. 3; 21.
ы Тит. 1; 15.

—

а Гал. 6; 1.
б Гл. 14; 1.
в 1 Кор. 9; 19, 22. 10; 24, 33. 13; 5. Фил. 2; 4, 5.
г Гл. 14; 19.
д Мат. 26; 39. Іоан. 5; 30. 6; 38.
е Псал. 69; 9.
ж Гл. 4; 23, 24. 1 Кор. 9; 9, 10. 10; 11. 2 Тим. 3; 16, 17.
з Гл. 12; 16. 1 Кор. 1; 10. Фил. 3; 16.
и Дѣян. 4; 24, 32.
і Гл. 14; 1, 3.
к Гл. 5; 2.
л Мат. 15; 24. Іоан. 1; 11. Дѣян. 3; 25, 26. 13; 46.
м Гл. 3; 3. 2 Кор. 1; 20.
н Іоан. 10; 16. Гл. 9; 23.
о Псал. 18; 49.
п Втор. 32; 43.
р Псал. 117; 1.
с Иса. 11; 1, 10. Отк. 5; 5. 22; 16.
т Гл. 12; 12. 14; 17.
у 2 Пет. 1; 12. 1 Іоан. 2; 21.
ф 1 Кор. 8; 1, 7, 10.
х Гл. 1; 5. 12; 3. Гал. 1; 15. Ефес. 3; 7, 8.
ц Гл. 11; 13. Гал. 2; 7, 8, 9. 1 Тим. 2; 7. 2 Тим. 1; 11.
ч Иса. 66; 20. Фил. 2; 17.
ш Евр. 5; 1.

га, могѫ да ся похвалѭ въ Христа Іисуса; 18 Защото не быхъ дързнѫлъ да рекѫ нѣщо такова, [ш]което не е извършилъ Христосъ чрѣзъ мене, [щ]за покореніе на язычници-тѣ *въ вѣрѫ-тѫ*, словомъ и дѣломъ, 19 [ы]Съсъ силѫ-тѫ на знаменія и чудеса, съсъ силѫ-тѫ на Духа Божія, така щото отъ Іерусалимъ и наоколо, даже до Иллирикъ испълнихъ съ *проповѣдь-тѫ* на Христово-то евангеліе; 20 И така постарахъ ся да проповѣдувамъ евангеліе-то, не тамъ дѣто бѣше извѣстно име-то Христово, [ь]за да не зидѫ на чуждо основаніе; 21 Но, както е писано: [ѣ]„Онѣзи на които не ся е възвѣстило за него ще видятъ; и онѣзи които не сѫ чули ще разумѣѭтъ.“ 22 Това мя е и [ю]въспирало много пѫти та не сьмь дошелъ при васъ. 23 Но сега като нѣмамъ вече мѣсто по тѣзи страны, и отъ много годины насамъ като [я]желаѭ да дойдѫ при васъ, 24 На отхожданіе въ Испаніѭ, ще дойдѫ при васъ; защото ся надѣѭ на минуваніе да вы видѭ, и вы [ѫ]да мя испроводите до тамо, слѣдъ като ви ся насытѭ колко годѣ. 25 А сега [ѭ]отхождамъ въ Іерусалимъ, да послужѫ на святыи-тѣ. 26 Защото [а]благоволихѫ Македонія и Ахаія да сторятъ нѣкоѭ помощь на бѣдны-тѣ между святыи-тѣ въ Іерусалимъ. 27 Благоволихѫ наистинѫ, и длъжни имъ сѫ; защото [б]ако язычници-тѣ станѫхѫ участници тѣмъ въ духовны-тѣ нѣща, [в]длъжни сѫ да имъ послужатъ и въ тѣлесны-тѣ. 28 И тъй като извършѫ това, и като имъ прѣвручѫ [г]тойзи плодъ, ще минѫ прѣзъ ваши-тѣ *мѣста* за Испаніѭ. 29 И [д]знамъ че кога дойдѫ при васъ, ще дойдѫ съ изобилно благословеніе отъ Христово-то благовѣствованіе.

30 А *при това* молѭ ви ся, братіе, за Господа нашего Іисуса Христа, и [е]за любовь-тѫ на Духъ-тъ, [ж]да ся потрудите съ мене заедно въ молитвы-тѣ *си* къмъ Бога за мене; 31 [з]Да ся избавѭ отъ противници-тѣ *на вѣрѫ-тѫ* въ Іудеѭ, и да бѫде благопріятна на святыи-тѣ моя-та въ Іерусалимъ [и]услуга; 32 *И* [і]да дойдѫ радостенъ [к]съ волѭ-тѫ Божіѭ до васъ, и [л]да си починѫ съ васъ. 33 А [м]Богъ на миръ-тъ да бѫде съсъ всичкы васъ. Аминь.

ГЛАВА 16.

1 Прѣпорѫчавамъ ви Фивѫ сестрѫ-тѫ нашѫ, която е служителница на церквѫ-тѫ [а]въ Кенхреѭ; 2 [б]Да ѭ пріимете въ Господа както е прилично на святыи-тѣ, и да ѝ пристоите за каквото бы да ѝ потрѣбува отъ васъ; защото и тя е на мнозина пристоявала, и на самаго мене. 3 Поздравѣте [в]Прискиллѫ и Акилѫ мои-тѣ въ Христа Іисуса сътрудници, 4 (Които си положихѫ шіи-тѣ *подъ ножъ* за мой-тъ животъ, на които не *сьмь* само азъ *що* благодарѭ, но и всичкы-тѣ церквы между язычници-тѣ), 5 и [г]домашнѭ-тѫ имъ церквѫ. Поздравѣте възлюбленнаго ми Епенета, който е [д]начатъкъ на Ахаіѭ въ Христа. 6 Поздравѣте Маріѭ, която ся е много трудила за насъ. 7 Поздравѣте Андроника и Іуніѭ мои-тѣ сродницы и съ мене сплѣнницы, които сѫ отлични между апостолы-тѣ, които още и прѣди мене бѣхѫ *повѣрували* [е]въ Христа. 8 Поздравѣте Амплія възлюбленнаго ми въ Господа. 9 Поздравѣте Урвана нашего въ Христа сотрудника, и възлюбленнаго ми Стахія. 10 Поздравѣте Апеллія, познатый-тъ за вѣренъ въ Христа. Поздравѣте които сѫ отъ Аристовуловы-тѣ. 11 Поздравѣте роднинѫ-тѫ ми Иродіона. Поздравѣте отъ Наркиссовы-тѣ тѣзи които сѫ въ Господа. 12 Поздравѣте Трифенѫ и Трифосѫ които ся трудятъ за Господа. Поздравѣте любезнѫ-тѫ Персидѫ, която ся много труди за Господа. 13 Поздравѣте Руфа [ж]избраннаго въ Господа, и неговѫ-тѫ и моѭ-тѫ майкѫ. 14 Поздравѣте Асинкрита, Флегонта, Ерма, Патрова, Ермія и братія-та които сѫ съ тѣхъ. 15 Поздравѣте Филолога и Іуліѭ, Нирея и сестрѫ му, и Олимпана, и всичкы-тѣ святыи които сѫ съ тѣхъ. 16 [з]Поздравѣте ся единъ другъ съсъ свято цѣлованіе. Поздравяватъ вы *всичкы*-тѣ церквы Христовы.

17 И молѭ ви ся, братіе, да ся привардвате отъ тѣзи които [и]правятъ раздоры и соблазни противъ ученіе-то което вы сте научили, и [і]отстранявайте ся отъ тѣхъ. 18 Защото таквизь *человѣци* не служатъ Господу нашему Іисусу Христу, но [к]на свой-тъ си търбухъ; и [л]съсъ сладкы и ласкателны думы прѣлъгватъ сърдца-та на простодушны-тѣ. 19 Защото ваше-то [м]послушаніе е на всичкы извѣстно; и тъй колкото за васъ радувамъ ся; ищѫ пакъ да бѫдете [н]мудри на добро-то, а прости на зло-то. 20 А [о]Богъ на миръ-тъ скоро [п]ще строши

ш Дѣян. 21; 19. Гал. 2; 8.
щ Гл. 1; 5. 16, 26.
ы Дѣян. 19; 11. 2 Кор. 12; 12.
ь 2 Кор. 10; 13, 15, 16.
ѣ Иса. 52; 15.
ю Гл. 1; 13. 1 Сол. 2; 17, 18.
я Дѣян. 19; 21. Гл. 1; 11. Ст. 32.
ѫ Дѣян. 15; 3.
ѭ Дѣян. 19; 21. 20; 22. 24; 17.
а 1 Кор. 16; 1, 2. 2 Кор. 8; 1. 9; 2, 12.
б Гл. 11; 17.
в 1 Кор. 9; 11. Гал. 6; 6.
г Фил. 4; 17.
д Гл. 1; 11.
е Фил. 2; 1.
ж 2 Кор. 1; 11. Кол. 4; 12.
з 2 Сол. 3; 2.
и 2 Кор. 8; 4.
і Гл. 1; 10.
к Дѣян. 18; 21. 1 Кор. 4; 19. Іак. 4; 15.
л 1 Кор. 16; 18. 2 Кор. 7; 13. 2 Тим. 1; 16. Филим. 7; 20.
м Гл. 16; 20. 1 Кор. 14; 33. 2 Кор. 13; 11. Фил. 4; 9. 1 Сол. 5; 23. 2 Сол. 3; 16. Евр. 13; 20.

—

а Дѣян. 18; 18.
б Фил. 2; 29. 3 Іоан. 5; 6.
в Дѣян. 18; 2, 18, 26. 2 Тим. 4; 19.
г 1 Кор. 16; 19. Кол. 4; 15. Филим. 2.
д 1 Кор. 16; 15.
е Гал. 1; 22.
ж 2 Іоан. 1.
з 1 Кор. 16; 20. 2 Кор. 13; 12. 1 Сол. 5; 26. 1 Пет. 5; 14.
и Дѣян. 15; 1, 5, 24. 1 Тим. 6; 3.
і 1 Кор. 5; 9, 11. 2 Сол. 3; 6, 14. 2 Тим. 3; 5. Тит. 3; 10. 2 Іоан. 10.
к Фил. 3; 19. 1 Тим. 6; 5.
л Кол. 2; 4. 2 Тим. 3; 6. Тит. 1; 10. 2 Пет. 2; 3.
м Гл. 1; 8.
н Мат. 10; 16. 1 Кор. 14; 20.
о Гл. 15; 33.
п Быт. 3; 15.

Сатанѫ подъ нозѣ-тѣ ви. [р]Благодать-та на Господа нашего Іисуса Христа да бѫде съ васъ. Аминь.

21 Поздравяватъ вы [с]Тимоѳей сътрудникътъ мой, и сродници-тѣ ми [т]Лукій, и [у]Ясонъ и [ф]Сосипатръ. 22 Поздравявамъ вы въ Господа азъ Тертій, който писахъ това писмо. 23 Поздравява вы [х]Гаій страннопріемецъ-тъ мой и на всичкѫ-тѫ церквѫ. Поздравява вы [ц]Ерастъ строитель-тъ градскый, и братъ Квартъ.

24 [ч]Благодать-та на Господа нашего Іисуса Христа да бѫде съсъ всичкы васъ. Аминь.

25 А [ш]на тогова който може да вы утвърди [щ]по мое-то благовѣствованіе и проповѣдь-тѫ за Іисуса Христа, [ъ]по откровеніе-то на тайнѫ-тѫ, която е была [ы]умълчана отъ вѣчны врѣмена, 26 А сега ся е [ь]явила, и чрѣзъ пророческы-тѣ писанія, по повелѣніе-то на вѣчнаго Бога, станѫ позната на всичкы-тѣ народы, [ѣ]за *тѣхно* покореніе на вѣрѫ-тѫ; 27 [ю]Единому прѣмудрому Богу да бѫде слава чрѣзъ Іисуса Христа во вѣкы. Аминь.

КЪ КОРИНѲЯНОМЪ ПЪРВО-ТО ПОСЛАНІЕ

НА

СВЯТАГО АПОСТОЛА ПАВЛА.

ГЛАВА 1.

1 Павелъ, [а]призванъ, [б]съ волѭ-тѫ Божіѭ, Апостолъ Іисусъ Христовъ, и братъ [в]Сосѳенъ, 2 На церквѫ-тѫ Божіѭ, която е въ Коринѳъ, на [г]освященны-тѣ [д]въ Христа Іисуса, на [е]призванны-тѣ святыи, наедно съсъ всичкы-тѣ които [ж]призыватъ на всяко мѣсто име-то на Іисуса Христа [з]Господа [и]нашего, *който е* и тѣхенъ и нашъ. 3 [і]Благодать да бѫде вамъ и миръ отъ Бога Отца нашего, и Господа Іисуса Христа.

4 [к]Благодарѭ Бога моего вынѫгы за васъ, за Божіѭ-тѫ благодать, даденѫ-тѫ вамъ 5 чрѣзъ Іисуса Христа, Че ся обогатихте чрѣзъ Него во всичко, [л]во всяко слово 6 и всяко знаніе, Както ся утвърди въ васъ 7 [м]свидѣтелство-то Христово; Така щото вы не оставате назадъ въ никое дарованіе, като [н]чакате откровеніе-то на Господа 8 нашего Іисуса Христа; Който ще и до край [о]да вы утвърди [п]*да бѫдете* неповинни въ день-тъ на Господа нашего Іисуса 9 Христа. [р]Вѣренъ е Богъ, чрѣзъ когото ся призвахте [с]въ съобщеніе на Сына му Іисуса Христа Господа нашего.

10 Молѭ ви ся, братіе, за име-то на Господа нашего Іисуса Христа, всинца едно [т]да говорите, и да нѣма раздори между васъ, но да бѫдете съвършенно съединени 11 въ единъ умъ и въ еднѫ мысль. Защото отъ *домашни*-тѣ Хлоины ми явихѫ за васъ, братіе мои, че помежду вы имало 12 распри: И това го казувамъ, защото [у]всякой отъ васъ дума: Азъ сьмь Павловъ, а азъ [ф]Аполлосовъ, а азъ [х]Кифовъ, 13 а пакъ азъ Христовъ. Да ли Христосъ ся е [ц]раздѣлилъ? Павелъ ли ся распѣ за васъ? Или въ Павлово-то име ся кръстихте? 14 Благодарѭ Бога че не сьмь кръстилъ никого отъ васъ освѣнь [ч]Криспа 15 и [ш]Гаія; Да не бы реклъ нѣкой че сьмь 16 кръстилъ въ мое име. Кръстихъ още и [щ]Стефаниновъ-тъ домъ; освѣнь тѣзи не знаѭ да ли сьмь кръстилъ другыго нѣкого.

17 Защото не мя е проводилъ Христосъ

р Ст. 24. 1 Кор. 16; 23. 2 Кор. 13; 14. Фил. 4; 23. 1 Сол. 5; 28. 2 Сол. 3; 18. Отк. 22; 21.
с Дѣян. 16; 1. Фил. 2; 19. Кол. 1; 1. 1 Сол. 3; 2. 1 Тим. 1; 2. Евр. 13; 23.
т Дѣян. 13; 1.
у Дѣян. 17; 5.
ф Дѣян. 20; 4.
х 1 Кор. 1; 14.
ц Дѣян. 19; 22. 2 Тим. 4; 20.
ч Ст. 20. 1 Сол. 5; 28.
ш Ефес. 3; 20. 1 Сол 3; 13. 2 Сол. 2; 17. 3; 3. Іуд. 24.
щ Гл. 2; 16.
ъ Ефес. 1; 9. 3; 3, 4, 5. Кол. 1; 27.
ы 1 Кор. 2; 7. Ефес. 3; 5, 9. Кол. 1; 26.
ь Ефес. 1; 9. 2 Тим. 1; 10. Тит. 1; 2, 3. 1 Пет. 1; 20.
ѣ Дѣян. 6; 7. Гл. 1; 5. 15; 18.
ю 1 Тим. 1; 17. 6; 16. Іуд. 25.

—

а Рим. 1; 1.
б 2 Кор. 1; 1. Ефес. 1; 1. Кол. 1: 1.
в Дѣян. 18; 17.
г Іуд. 1.
д Іоан. 17; 19. Дѣян. 15; 9.
е Рим. 1; 7. 2 Тим. 1; 9.
ж Дѣян. 9; 14, 21. 22; 16. 2 Тим. 2; 22.
з Гл. 8; 6.
и Рим. 3; 22. 10; 12.
і Рим. 1. 7. 2 Кор. 1; 2. Ефес. 1; 2. 1 Пет. 1; 2.
к Рим. 1; 8.
л Гл. 12; 8. 2 Кор. 8; 7.
м Гл. 2; 1. 2 Тим. 1; 8. Отк. 1; 2.
н Фил. 3; 20. Тит. 2; 13. 2 Пет. 3; 12.
о 1 Сол. 3; 13.
п Кол. 1; 22. 1 Сол. 5; 23.
р Иса. 49; 7. Гл. 10; 13. 1 Сол. 5; 24. 2 Сол. 3; 3. Евр. 10; 23.
с Іоан. 15; 4. 17; 21. 1 Іоан. 1; 3. 4; 13.
т Рим. 12; 16. 15; 5. 2 Кор. 13; 11. Фил. 2; 2. 3; 16. 1 Пет. 3; 8. Гл. 11; 18.
у Гл. 3; 4.
ф Дѣян. 18; 24. 19; 1. Гл. 16; 12.
х Іоан. 1; 42.
ц 2 Кор. 11: 4. Ефес. 4; 5.
ч Дѣян. 18; 8.
ш Рим. 16; 23.
щ Гл. 16; 15, 17.

да крьщавамъ, но да проповѣдувамъ евангеліе-то; [в]не съ прѣмудрость въ словото, да ся не осуети крьстъ-тъ Христовъ. 18 Защото слово-то за крьстъ-тъ [ы]на тѣзи които погыбнуватъ е [ь]безумство, [ѣ]а за насъ които ся спасавамы е [ю]сила Божія. 19 Понеже е писано: [я]„Ще погубіж мудрость-тж на мудры-тѣ, и разумъ-тъ на разумны-тѣ ще отхвърлѭ." 20 [ѫ]Дѣ мудрый-тъ? дѣ книжный-тъ? дѣ *искусный-тъ* разыскатель на тойзи вѣкъ? [ѩ]Не обърнж ли Богъ въ безумство мудрость-тж на тойзи свѣтъ? 21 Защото, [а]понеже въ Божіѭ-тж прѣмудрость свѣтъ-тъ съ мудрость-тж *си* не позна Бога, благоволи Богъ чрѣзъ безумство-то на проповѣдь-тж да спасе вѣрующы-тѣ. 22 Понеже [б]Іудеи-тѣ ищжтъ знаменіе, 23 а Еллини-тѣ търсятъ мудрость; А ный проповѣдувамы Христа распѣтъ, [в]за Іудеи-тѣ соблазнь, а за Еллины-тѣ [г]безумство; 24 На самы-тѣ обаче призваны, и Іудеи и Еллины, Христа, [д]Божіѭ силж 25 и [е]Божіѭ прѣмудрость. Защото Божіе-то безумно е по мудро отъ человѣцы-тѣ, и Божіе-то немощно е по крѣпко отъ человѣцы-тѣ. 26 Понеже, братіе, виждате ваше-то призваніе, че *изъ между васъ* [ж]нѣма по плъть мнозина мудри, нито мнозина силни, нито мнозина благородни; 27 Но Богъ избра [з]безумны-тѣ на свѣтъ-тъ, да посрами мудры-тѣ; избра пакъ Богъ немощны-тѣ на свѣтъ-тъ, да посрами силны-тѣ; 28 Още и худородны-тѣ на свѣтъ-тъ и унищожены-тѣ избра Богъ, и [и]тѣзи които не сж *нищо*, [і]за да съсыпе които сж *нѣщо;* 29 [к]Да ся не похвали прѣдъ него ни една плъть. 30 А вы сте отъ него въ Христа Іисуса, който станж за насъ отъ Бога [л]мудрость и [м]правда и [н]освященіе и 31 [о]искупуваніе; Тъй щото, споредъ както е писано, [п]Който ся хвали, съ Господа да ся хвали.

ГЛАВА 2.

1 И азъ, братіе, когато дойдохъ при васъ, [а]дойдохъ не съ прѣвъсходство-то въ слово или въ мудрость, да ви възвѣстіѭ 2 [б]свидѣтелство-то Божіе; Защото рѣшилъ бѣхъ да не знаѭ между васъ нищо *друго,* [в]освѣнь Іисуса Христа, и него распѣтъ. 3 И [г]азъ при васъ бѣхъ [д]немощенъ, въ страхъ и въ голѣмо трепераніе; 4 И слово-то ми и проповѣдь-та ми [е]не *бывахж* съ думы убѣдителны отъ человѣческж мудрость, но [ж]съ доказателство отъ Духъ и отъ силж; 5 За да бжде вѣрованіе-то ви не чрѣзъ человѣческж мудрость, но [з]чрѣзъ силж Божіѭ. 6 А говоримъ мудрость между [и]съвършенны-тѣ; но не [і]мудрость отъ тойзи вѣкъ, нито отъ господари-тѣ на тойзи вѣкъ, [к]които прѣминуватъ; 7 Но говоримъ въ тайнж прѣмудрость-тж Божіѭ, скрытж-тж, [л]коіѭто Богъ отъ прѣди вѣкове-тѣ е прѣдопрѣдѣлилъ за нашж славж; 8 [м]Коіѭто никой отъ господари-тѣ на тойзи вѣкъ не е позналъ; защото [н]ако быхж познали, не быхж распѣли Господа на славж-тж. 9 Но споредъ както е писано: [о]Око не е видѣло, и ухо не е чуло, и на человѣкъ на сьрдце-то не е дохождало това, което е приготвилъ Богъ за тѣзи които го любятъ. 10 А [п]намъ Богъ откры *това* чрѣзъ свой-тъ Духъ; понеже Духъ-тъ всичко, даже и длжбины-тѣ Божіи, издирва. 11 Защото кой отъ человѣцы-тѣ знае человѣческы-тѣ нѣща, [р]освѣнь духъ-тъ на человѣка който е въ него? [с]Така и Божіи-тѣ нѣща, никой гы не знае, освѣнь Духъ-тъ Божій. 12 А ный пріехмы не духъ-тъ на свѣтъ-тъ, но [т]Духъ-тъ който е отъ Бога, за да познаемъ това което е дарено намъ отъ Бога; 13 [у]Което и възвѣстявамы, не съсъ словеса научены отъ человѣческж мудрость, но съсъ *словеса* научены отъ Духа Святаго, като сравнявамы духовно съ духовно. 14 [ф]Естественный-тъ обаче человѣкъ не побира това което е отъ Духа Божія; защото за него [х]е безуміе, [ц]и не може да *го* разумѣе; понеже то духовно ся испытува. 15 [ч]Но духовный-тъ человѣкъ всяко нѣщо испытува, а той отъ никого ся не испытува. 16 Защото, [ш]„Кой е разумѣлъ умъ-тъ Господень, за *да може* да го настави?" [щ]А ный имамы умъ Христовъ.

в Гл. 2; 1, 4, 13. 2 Пет. 1; 16.
ы 2 Кор 2; 15.
ь Дѣян. 17; 18. Гл. 2; 14.
ѣ Гл. 15; 2.
ю Рим. 1; 16. Ст. 24.
я Іов. 5; 12, 13. Иса. 29; 14. Іер. 8; 9.
ѫ Иса. 33; 18.
ѩ Іов. 12; 17, 20, 24. Иса. 44; 25. Рим. 1; 22.
а Рим. 1; 20, 21, 28. Вижь и Мат. 11; 25. Лук 10; 21.
б Мат. 12; 38. 16; 1. Мар. 8; 11. Лук. 11; 16. Іоан. 4; 48.
в Иса. 8; 14. Мат. 11; 6. 13; 57. Лук. 2; 34. Іоан. 6; 60, 66. Рим. 9; 32. Гал. 5; 11. 1 Пет. 2; 8.
г Ст. 18. Гл. 2; 14.
д Рим. 1; 4, 16. Ст. 18.
е Кол. 2; 3.
ж Іоан. 7; 48.
з Мат. 11; 25. Іак. 2; 5. Вижь и Псал. 8; 2.
и Рим. 4; 17.
і Гл 2; 6.
к Рим. 3; 27. Ефес. 2; 9.
л Ст. 24.
м Іер. 23; 5, 6. Рим. 4; 25. 2 Кор. 5; 21. Фил. 3; 9.
н Іоан. 17; 19.
о Ефес. 1; 7.
п Іер. 9; 23, 24. 2 Кор. 10; 17.

—

а Гл. 1; 17. Ст. 4, 13. 2 Кор. 10; 10. 11; 6.
б Гл. 1; 6
в Гал. 6; 14. Фил. 3; 8.
г Дѣян. 18; 1, 6, 12.
д 2 Кор 4; 7. 10; 1, 10. 11; 30. 12; 5, 9. Гал 4; 13.
е Ст. 1. Гл. 1; 17. 2 Пет. 1; 16.
ж Рим. 15; 19. 1 Сол. 1; 5.
з 2 Кор. 4; 7. 6; 7.
и Гл. 14; 20. Ефес. 4; 13. Фил. 3; 15. Евр. 5; 14.
і Гл. 1; 20. Ст. 1, 13. Гл. 3; 19. 2 Кор. 1; 12. Іак. 3; 15.
к Гл. 1; 28.
л Рим. 16; 25, 26. Ефес. 3; 5, 9. Кол. 1; 26. 2 Тим. 1; 9.
м Мат. 11; 25. Іоан. 7; 48. Дѣян. 13; 27. 2 Кор. 3; 14.
н Лук. 23; 34. Іоан. 16; 3. Дѣян. 3; 17.
о Иса. 64; 4.
п Мат. 13; 11. 16; 17. Іоан. 14; 26. 16; 13. 1 Іоан. 2; 27.
р Прит. 20; 27. 27; 19. Іер. 17; 9.
с Рим. 11; 33, 34.
т Рим. 8; 15.
у 2 Пет. 1; 16. Гл. 1; 17. Ст. 4.
ф Мат. 16; 23.
х Гл. 1; 18, 23.
ц Рим. 8; 5, 6, 7. Іуд. 19.
ч Прит. 28; 5. 1 Сол. 5; 21. 1 Іоан. 4; 1.
ш Іов. 15; 8. Иса. 40; 13. Іер. 23; 18. Рим. 11; 34.
щ Іоан. 15; 15.

—

ГЛАВА 3.

1 И азъ, братіе, не могохъ да ви говорія [а]като на духовны, но [б]като на плътскы, 2 *и* [в]като на младенцы въ Христа. [г]Съ млѣко вы нахранихъ, и не съ ястіе; [д]защото не можахте още *да го пріемете;* а и сега 3 още не можете; Понеже сте още плътскы; защото, [е]доклѣ има помежду васъ зависть, распря и разногласіе, не сте ли плътскы, 4 и не постѫпувате ли по человѣческы? Защото кога единъ казва: Азъ сьм Павловъ; а другъ: [ж]Азъ сьм Аполлосовъ; 5 не сте ли плътскы? Кой е прочее Павелъ, и кой е Аполлосъ? не сѫ ли [з]служители чрѣзъ които повѣрувахте, и *то* [и]както е 6 Господь всякому далъ? [і]Азъ насадихъ, 7 [к]Аполлосъ напои; но Богъ [л]възрасти. Тъй щото [м]нито който сади е нѣщо, нито който 8 пои, но Богъ който възраства. А който сади и който пои едно сѫ, и [н]всякой споредъ свой-тъ си трудъ ще пріеме своіѭтѫ си заплатѫ. Защото *ный* смы съработници [о]на Бога; *а вы* сте нива Божія, 10 [п]Божіе зданіе. Азъ, [р]споредъ даденѫ-тѫ ми отъ Бога благодать, като искусенъ домоздатель [с]основаніе положихъ; а другъ на *него* зиде; но [т]всякой да гледа какъ 11 зиде на *него.* Защото никой не може да положи друго основаніе освѣнь [у]положено-то, [ф]което е Іисусъ Христосъ. И на 12 това основаніе отгорѣ ако зиде нѣкой, злато, сребро, драгоцѣнны каменіе, дрьвіе, 13 сѣно, сламѫ; [х]Всякому работа-та ще стане явна; защото [ц]день-тъ ще ѭ покаже; понеже съ огнь ся открыва; и [ч]огнь-тъ 14 ще испыта всякому каква е работа-та. На когото работа-та, коіѭто е зидалъ, устои, 15 *той* ще [ш]земе заплатѫ. А на когото работа-та изгори, ще ся отщети, а самъ той ще ся избави, [щ]но тъй като изъ огнь. 16 [ъ]Не знаете ли че сте храмъ Божій, и 17 Духъ Божій живѣе въ васъ? Ако развали нѣкой Божій-тъ храмъ, него Богъ ще развали, защото храмъ-тъ Божій е святъ, който *храмъ* сте вы.

18 [ы]Никой да ся не лъже; ако нѣкой отъ помежду вы мни че е мудръ на тойзи свѣтъ, да стане безуменъ, за да бѫде 19 мудръ. Защото [ь]мудрость-та на тойзи свѣтъ е безуміе прѣдъ Бога. Понеже е писано: [ѣ]„Улавя мудры-тѣ въ пронырство-20 то имъ.“ И пакъ: [ю]„Господь знае помышленія-та на мудры-тѣ че сѫ суетны.“ 21 И тъй [я]никой да ся не хвали съ чело-22 вѣцы-тѣ; защото [ѫ]всичко е ваше; Павелъ ли, или Аполлосъ, или Кифа, или свѣтъ, или животъ, или смьрть, или сегашно-то, 23 или бѫдѫщо-то; всичко е ваше; И [ѭ]вы Христови; а Христосъ Божій.

ГЛАВА 4.

1 *Всякой* человѣкъ така да ны има, [а]като служители Христовы, и [б]строители на 2 Божіи-тѣ тайны. А това което ся още отъ строители-тѣ е всякой да ся намѣ-3 ри вѣренъ. А за мене е твърдѣ малко нѣщо да бѫдѫ отъ васъ или отъ человѣческѫ сѫдбѫ сѫденъ; но нито азъ 4 самъ себе си сѫдіѭ. Защото совѣсть-та ми въ нищо не мя изобличава; [в]но съ това не сьм оправданъ; а Господь е кой-5 то ще мя сѫди. [г]За това нищо недѣйте сѫди прѣди врѣме, доклѣ да дойде Господь, [д]който ще и да извади на видѣло скрыто-то въ тьмнинѫ-тѫ, и ще изяви сьрдечны-тѣ намѣренія; и [е]тогазь ще бѫде всякому похвала отъ Бога.

6 И това, братіе, [ж]загатнѫхъ върхъ себе си и върхъ Аполлоса заради васъ; [з]да ся научите отъ насъ да не мудрувате повече отъ писано-то, [и]да ся не прѣвъзноси нѣкой отъ васъ за едного противъ дру-7 гыго. Защото кой тя прѣдпочита *отъ другыго?* и [і]що имашь което да не си пріялъ? Ако ли си пріялъ, защо ся хвалишь 8 като че не си пріялъ? Сыти сте вече, [к]обогатихте ся вече, въцарихте ся безъ насъ; и дано да царувате, та да быхмы 9 и ный съ васъ наедно царували. Защото ми ся струва че Богъ показа насъ апостолы-тѣ най послѣдни, [л]като осѫдены на смьрть; защото [м]позоръ станѫхмы на свѣтъ-тъ, и на ангелы и на человѣцы. 10 [н]Ный безумни [о]заради Христа, а вы разумни въ Христа; [п]ный немощни, а вы 11 крѣпкы, вы славни, а ный бесчестни. [р]До

а Гл. 2; 15.
б Гл. 2; 14.
в Евр. 5; 13.
г Евр. 5; 12, 13 1 Пет. 2; 2.
д Іоан. 16; 12.
е Гл. 1; 11. 11; 18. Гал. 5; 20, 21. Іак. 3; 16.
ж Гл. 1; 12.
з Гл. 4; 1. 2 Кор. 3; 3.
и Рим. 12; 3, 6. 1 Пет. 4; 11.
і Дѣян. 18; 4, 8, 11. Гл. 4; 15. 9; 1. 15; 1. 2 Кор. 10; 14, 15.
к Дѣян. 18; 24, 27. 19; 1.
л Гл. 1; 30. 15; 10. 2 Кор. 3; 5.
м 2 Кор. 12; 11. Гал. 6; 3.
н Псал. 62; 12. Рим. 2; 6. Гл. 4, 5. Гал. 6; 4, 5. Отк. 2; 23. 22; 12.
о Дѣян. 15; 4. 2 Кор. 6; 1.
п Ефес. 2; 20. Кол. 2; 7. Евр. 3; 3, 4. 1 Пет. 2; 5.
р Рим. 1; 5. 12; 3.
с Рим. 15; 20. Ст. 6. Гл. 4; 15. Отк. 21; 14.
т 1 Пет. 4; 11.
у Иса. 28; 16. Мат. 16; 18. 2 Кор. 11; 4. Гал. 1; 7.
ф Ефес. 2; 20.
х Гл. 4; 5.
ц 1 Пет. 1; 7. 4; 12.
ч Лук. 2; 35.
ш Гл. 4; 5.
щ Іуд. 23.
ъ Гл. 6; 19. 2 Кор. 6; 16. Ефес. 2; 21, 22. Евр. 3; 6. 1 Пет. 2; 5.
ы Прит. 3; 7. Иса. 5; 21.
ь Гл. 1; 20. 2; 6.
ѣ Іов. 5; 13.
ю Псал. 94; 11.
я Гл. 1; 12. 4; 6. Ст. 4; 5, 6.
ѫ 2 Кор. 4; 5, 15.
ѭ Рим. 14; 8. Гл. 11; 3. 2 Кор. 10; 7. Гал. 3; 29.

—

а Мат. 24; 45. Гл. 3; 5. 9; 17. 2 Кор. 6; 4. Кол. 1; 25.
б Лук. 12; 42. Тит. 1; 7. 1 Пет. 4; 10.
в Іов. 9; 2. Псал. 130; 3. 143; 2 Прит. 21; 2. Рим. 3; 20. 4; 2.
г Мат. 7; 1. Рим. 2; 1, 16. 14; 4, 10, 13. Отк. 20; 12.
д Гл. 3; 13.
е Рим. 2; 29. 2 Кор. 5; 10.
ж Гл. 1; 12. 3; 4.
з Рим. 12; 3.
и Гл. 3; 21. 5; 2, 6.
і Іоан. 3; 27. Іак. 1; 17. 1 Пет. 4; 10.
к Отк. 3; 17.
л Псал. 44; 22. Рим. 8; 36. Гл. 15; 30, 31. 2 Кор. 4; 11. 6; 9.
м Евр. 10; 33.
н Гл. 2; 3.
о Дѣян. 17; 18. 26; 24. Гл. 1; 18 и дрг. 2; 14. 3; 18. Вижь и 4 Цар. 9; 11.
п 2 Кор. 13; 9.
р 2 Кор. 4; 8. 11; 23 до 27. Фил. 4; 12.

тойзи часъ и гладувамы и жадувамы, и [с]голи смы, и смы [т]біени, и скытамы ся,
12 И [у]трудимъ ся та работимъ съ ржцѣ-тѣ си; [ф]като ны укорявать, благославямы;
13 като ны гонять, търпимъ; Като ны хулять, молимъ ся; станжхмы [х]като изметъ на свѣтъ-тъ, сметъ на всичкы-тѣ
14 до днесь. Не пишж това за посраменіе на васъ, но [ц]като любезны мои чада
15 вразумявамъ вы. Защото ако имате тысящы наставницы въ Христа, но мнозина отцы нѣмате; понеже [ч]азъ вы родихъ въ Христа Іисуса чрѣзъ благовѣствованіе-то.
16 И тъй моліж ви ся [ш]бждѣте подражатели на мене.
17 За туй ви проводихъ [щ]Тимоѳея, [ъ]който ми е любезно и вѣрно въ Господа чадо, [ы]който ще ви напомни мои-тѣ въ Христа пжтища, [ь]както поучавамъ на всякждѣ [ѣ]въ всякж церквж.
18 [ю]Но нѣкои си ся възгордѣхж, като че нѣ-
19 маше да дойдж азъ при васъ; [я]но ако ще Господь азъ скоро [ѧ]ще дойдж при васъ, и ще познаіж не слово-то, но силж-тж на
20 тѣзи що сж ся възгордѣли. Защото [ѭ]царство-то Божіе не е въ слово, но въ силж.
21 Що ищете? съ тоягж ли [а]да дойдж при васъ, или съ любовь и кротъкъ духъ?

ГЛАВА 5.

1 Въобще ся чуе *че* между васъ *има* блудодѣяніе, и таквозь блудодѣяніе, на което [а]нито име-то помежду язычницы-тѣ ся чуе, така щото [б]да има нѣкой бащинж-тж
2 си [в]женж. И [г]вы сте ся възгордѣли, а наипаче [д]не ся ни оскърбихте, за да ся испжди отъ помежду вы тойзи който е
3 сторилъ туй нѣщо? [е]Защото азъ ако и да не сьмь при васъ тѣломъ, но духомъ сьмь при васъ, и като че сьмь тамъ, отсждихъ вече тогози който е това така
4 сторилъ, Въ име-то на Господа нашего Іисуса Христа, щомъ ся съберете вы и мой-тъ духъ, [ж]съсъ силж-тж на Господа
5 нашего Іисуса Христа, Такъвъ *человѣкъ* [з]да го прѣдадемъ на [и]Сатанж за погубуваніе на плъть-тж, за да ся спасе духъ-тъ
6 въ день-тъ на Господа Іисуса. Не е добра [і]хвалба-та ви; не знаете ли че [к]малко
7 квасъ всичко-то тѣсто заквасува? И тъй очистѣте ветхый-тъ квасъ, да бждете ново тѣсто, както сте бесквасни; защото [л]Христосъ [м]пасха-та наша закланъ бы
8 жертва за насъ. За това [н]да празднувамы, [о]не съ ветхъ квасъ, [п]нито съ квасъ на злобж и на лукавство, но съ бесквасны *хлѣбове* на искренность и на истинж.
9 Писахъ ви въ писмо-то [р]да нѣмате сно-
10 шеніе съ блудницы. И [с]не съвсѣмъ *да нѣмате сношеніе* съ блудницы-тѣ [т]на тойзи свѣтъ, или съ лихоимцы-тѣ, или съ грабители-тѣ, или съ идолослужители-тѣ, понеже тогазь трѣбва [у]да излѣзете отъ
11 свѣтъ-тъ. Но сега ви писахъ да нѣмате сношеніе, [ф]ако бы нѣкой който ся нарича братъ е блудникъ, или лихоимецъ, или идолослужитель, или хулителъ, или піяница, или грабитель; съ такъвзи [х]нито да ядете наедно.
12 Защото що мя е *грыжа* да сждіж и [ц]вънщни-тѣ? Не сждите
13 ли вы [ч]вжтрѣшни-тѣ? А вънщни-тѣ Богъ ще сжди; за това [ш]испждѣте лошій-тъ отъ помежду си.

ГЛАВА 6.

1 Нѣкой отъ васъ, кога има нѣщо съ другыго, смѣе ли да ся сжди прѣдъ неправе-
2 дны-тѣ, а не прѣдъ святыи-тѣ? Не знаете ли че [а]святіи-тѣ ще сждятъ свѣтъ-тъ? и тъй вы като ще сждите свѣтъ-тъ, не сте ли достойни да сждите ни най малкы
3 работы? Не знаете ли че ный ще да сждимъ [б]ангелы? а колко повече житей-
4 скы *работы?* За то [в]житейскы сждбы ако имате, най нищожны-тѣ въ церквж-
5 тж, тѣхъ поставяйте *сждницы*. За *вашъ* срамъ ви казувамъ *това;* така ли нѣма между васъ ни единъ мудръ, който бы можелъ между братія-та си да отсжди?
6 Но братъ съ брата ся сжди, и то прѣдъ
7 невѣрны-тѣ! Сега прочее голѣмъ порокъ е за васъ, дѣто имате помежду си сждбы; [г]защо по добрѣ не оставате обидени? защо
8 не прѣдпочитате да изгубите свое-то? Но вы *сами* правите обидж и отнемате, [д]и

с Іов. 22; 6. Рим. 8; 35.
т Дѣян. 23; 2.
у Дѣян. 18; 3. 20; 34. 1 Сол. 2; 9. 2 Сол. 3; 8. 1 Тим. 4; 10.
ф Мат. 5; 44. Лук. 6; 28. 23; 34. Дѣян. 7; 60. Рим. 12; 14, 20. 1 Пет. 2; 23. 3; 9.
х Плач. 3; 45.
ц 1 Сол. 2; 11.
ч Дѣян. 18; 11. Рим. 15; 20. Гл. 3; 6. Гал. 4; 19. Филим. 10. Іак. 1; 18.
ш Гл. 11; 1. Фил. 3; 17. 1 Сол. 1; 6. 2 Сол. 3; 9.
щ Дѣян. 19; 22. Гл. 16; 10. Фил. 2; 19. 1 Сол. 3; 2.
ъ 1 Тим. 1; 2. 2 Тим. 1; 2.
ы Гл. 11; 2.
ь Гл. 7; 17.
ѣ Гл. 14; 33.
ю Гл. 5; 2.
я Дѣян. 19; 21. Гл. 16; 5. 2 Кор. 1; 15, 23.
ѧ Дѣян. 18; 21. Рим. 15; 32. Евр. 6; 3. Іак. 4; 15.
ѭ Гл. 2; 4. 1 Сол. 1; 5.
а 2 Кор. 10; 2. 13; 10.

—

а Ефес. 5; 3.
б Лев. 18; 8. Втор. 22; 30, 27; 20.
в 2 Кор. 7; 12.
г Гл. 4; 18.
д 2 Кор. 7; 7, 10.
е Кол. 2; 5.
ж Мат. 16; 19. 18; 18. Іоан. 20; 23. 2 Кор. 2; 10. 13; 3, 10.
з Іов. 2; 6. Псал. 109; 6. 1 Тим. 1; 20.
и Дѣян. 26; 18.
і Ст. 2. Гл. 3; 21. 4; 19. Іак. 4; 16.
к Гл. 15; 33. Гал. 5; 9. 2 Тим. 2; 17.
л Иса. 53; 7. Іоан. 1; 29. Гл. 15; 3. 1 Пет. 1; 19. Отк. 5; 6, 12.
м Іоан. 19; 14.
н Исх. 12; 15. 13; 6.
о Втор. 16; 3.
п Мат. 16; 6, 12. Мар. 8; 15. Лук. 12; 1.
р Вижь Ст. 2, 7. 2 Кор. 6; 14. Ефес. 5; 11. 2 Сол. 3; 14.
с Гл. 10; 27.
т Гл. 1; 20.
у Іоан. 17; 15. 1 Іоан. 5; 19.
ф Мат. 18; 17. Рим. 16; 17. 2 Сол. 3; 6, 14. 2 Іоан. 10.
х Гал. 2; 12.
ц Мар. 4; 11. Кол. 4; 5. 1 Сол. 4; 12. 1 Тим. 3; 7.
ч Гл. 6; 1 до 4.
ш Втор. 13; 5. 17; 7. 21; 21. 22; 21, 22, 24.

—

а Псал. 49; 14. Дан. 7; 22. Мат. 19; 28. Лук. 22; 30. Отк. 2; 26. 3; 21. 20; 4.
б 2 Пет. 2; 4. Іуд. 6.
в Гл. 5; 12.
г Прит. 20; 22. Мат. 5; 39, 40. Лук. 6; 29. Рим. 12; 17, 19. 1 Сол. 5; 15.
д 1 Сол. 4; 6.

9 то отъ братія. Или не знаете че неправедни-тѣ нѣма да наслѣдятъ царство-то Божіе? Недѣйте ся лъга? [е]нито блудници-тѣ, нито идолослужители-тѣ, ни прѣлюбодѣйци-тѣ, нито малакійци-тѣ, нито
10 мѫжеложници-тѣ, Нито крадци-тѣ, ни лихоимци-тѣ, нито піяници-тѣ, нито хулители-тѣ, нито грабители-тѣ, нѣма да
11 наслѣдятъ царство-то Божіе. И отъ васъ нѣкои [ж]бѣхте таквизи; [з]но измыхте ся, но освятихте ся, но оправдахте ся, съ име-то на Господа Іисуса и съ Духъ-тъ на Бога нашего.

12 [и]Всичко ми е позволено, но не е всичко за ползѫ; всичко ми е позволено, но азъ не ще бѫдѫ обладанъ отъ нищо.
13 [і]Ястія-та сѫ за търбухъ-тъ, и търбухъ-тъ е за ястія-та; но Богъ и него и тѣхъ ще унищожи; а тѣло-то не е за блудодѣяніе, но [к]за Господа [л]и Господь е за тѣло-то;
14 А [м]Богъ и Господа въскръси, и насъ ще [н]съсъ силѫ-тѫ си да въскръси. Не знаете ли че [о]ваши-тѣ тѣла сѫ удове Христови?
15 И тъй да земѫ ли удове-тѣ Христовы, и на блудницѫ удове да гы направіѭ? Да не
16 бѫде. Или не знаете че който ся съвъкупява съ блудницѫ, едно тѣло е *съ неѭ?* Защото [п]„ще бѫдѫтъ,“ казува, „двама-та
17 въ еднѫ плъть.“ [р]Но който ся съединява
18 съ Господа, единъ духъ е съ *него.* [с]Бѣгайте отъ блудодѣяніе-то; всякой грѣхъ който бы сторилъ человѣкъ, е вънъ отъ тѣло-то; но който блудствува, [т]противъ
19 свое-то си тѣло съгрѣшава. [у]Не знаете ли че тѣло-то ваше е храмъ на Святаго Духа който е въ васъ, когото имате отъ
20 Бога, и [ф]не сте свои си? Защото вы сте съсъ цѣнѫ [х]купени; за то прославѣте Бога съ ваши-тѣ тѣла, и съ ваши-тѣ души, които сѫ Божіи.

ГЛАВА 7.

1 А за това що ми писахте, [а]добрѣ е да
2 ся не прикасава человѣкъ до женѫ. Но по причинѫ на блудодѣянія-та, нека има всякой своіѭ си женѫ, и всяка *жена* да
3 има свой си мѫжъ. [б]Мѫжъ-тъ да отдава на женѫ-тѫ длъжно-то *ней* благорасположеніе, подобно и жена-та на мѫжъ-тъ.
4 Жена-та не владѣе на свое-то си тѣло, но мѫжъ-тъ; така и мѫжъ-тъ не владѣе на
5 свое-то си тѣло, но жена-та. [в]Не оставайте лишени единъ отъ другъ, освѣнъ ако е нѣщо по съгласіе за врѣме, за да ся упражнявате въ постъ и молитвѫ; и пакъ ся схождайте наедно, [г]да вы не искушава Сатана, поради ваше-то невъздържаніе.
6 И това *го* казувамъ по дозволеніе, [д]а не
7 по повелѣніе. Защото [е]ищѫ всичкы-тѣ человѣци да сѫ [ж]каквото сьмь азъ; но [з]всякой има особеннѫ дарбѫ отъ Бога, единъ така а другъ инакъ.

8 А на неженены-тѣ и на вдовицы-тѣ казувамъ, [и]добро е за тѣхъ, ако останѫтъ
9 както и азъ. Но [і]ако не могѫтъ да ся въздържатъ, нека ся оженятъ: защото по добрѣ е да ся оженятъ, а не да ся
10 разжегватъ. А на оженены-тѣ заръчвамъ, [к]не азъ, но Господь, [л]жена отъ мѫжа
11 *си* да ся не разлѫча. Но ако ся и разлѫчи, да остане неженена, или да ся примири съ мѫжа *си.* И мѫжъ да не напу-
12 ща женѫ *си.* А на другы-тѣ азъ казувамъ: [м]не Господь: Ако нѣкой братъ има женѫ невѣрницѫ, и тя соизволява да живѣе съ
13 него, да іѭ не напуща. И жена която има мѫжъ невѣрникъ, и той соизволява да
14 живѣе съ неіѭ, да го не напуща. Защото невѣрникъ-тъ мѫжъ освященъ бива поради женѫ-тѫ, и невѣрница-та жена освящена бива поради мѫжъ-тъ; понеже [н]инакъ чада-та ви щѣхѫ да бѫдѫтъ не-
15 чисты; но сега сѫ святы. Ако ли невѣрникъ-тъ ся отлѫча, да ся отлѫчи; въ таквызь нѣща не е поробощенъ братъ-тъ или сестра-та. Но Богъ ны призва [о]на
16 миръ. Защото, що знаешь, жено, да ли не ще спасешь ты мѫжъ-тъ? или що знаешь, мѫжу, [п]да ли не ще спасешь ты женѫ-
17 тѫ? Но всякой както му е Богъ отдѣлилъ, и всякой както го е Господь призвалъ, така да ходи; и [р]така заповѣдувамъ по
18 всичкы-тѣ церквы. Обрѣзанъ ли е призванъ нѣкой *въ вѣрѫ-тѫ,* да не крые обрѣзаніе-то. Необрѣзанъ ли е нѣкой при-
19 званъ, [с]да ся не обрѣзува. [т]Обрѣзаніе-то е нищо и необрѣзаніе-то нищо; но *всичко е* въ [у]пазеніе-то на Божіи-тѣ заповѣди.
20 Всякой да си остава въ това званіе въ
21 което е призванъ. Рабъ ли си призванъ? Да тя не е грыжа; но ако можешь още да станешь свободенъ, по добрѣ употрѣби
22 *това.* Защото който е рабъ приванъ въ

е Гл. 15; 50. Гал. 5; 21. Ефес. 5; 5. 1 Тим. 1; 9. Евр. 12; 14. 13; 4. Отк. 22; 15.
ж Гл. 12; 2. Ефес. 2; 2. 4; 22. 5; 8. Кол. 3; 7. Тит. 3; 3.
з Гл. 1; 30. Евр. 10; 22.
и Гл. 10; 23.
і Мат. 15; 17. Рим. 14; 17. Кол. 2; 22, 23.
к Ст. 15, 19, 20. 1 Сол. 4; 3, 7.
л Ефес. 5; 23.
м Рим. 6; 5, 8. 8; 11. 2 Кор. 4; 14.
н Ефес. 1; 19, 20.
о Рим. 12; 5. Гл. 12; 27. Ефес. 4; 12, 15, 16. 5; 30.
п Быт. 2; 24. Мат. 19; 5. Ефес. 5; 31.
р Іоан. 17; 21, 22, 23. Ефес. 4; 4. 5; 30.
с Рим. 6; 12, 13. Евр. 13; 4.
т Рим. 1; 24. 1 Сол. 4; 4.
у Гл. 3; 16. 2 Кор. 6; 16.
ф Рим. 14; 7, 8.
х Дѣян. 20; 28. Гл. 7; 23. Гал. 3; 13. Евр. 9; 12. 1 Пет. 1; 18, 19. 2 Пет. 2; 1. Отк. 5; 9.

—

а Ст. 8; 26.
б Исх. 21; 10. 1 Пет. 3; 7.
в Іоил. 2; 16. Зах. 7; 3. Вижь и Исх. 19; 15. 1 Цар. 21; 4, 5.
г 1 Сол. 3; 5.
д Ст. 12, 25. 2 Кор. 8; 8. 11; 17.
е Дѣян. 26; 29.
ж Гл. 9; 5.
з Мат. 19; 12. Гл. 12; 11.
и Ст. 1; 26.
і 1 Тим. 5; 14.
к Ст. 12, 25, 40.
л Мал. 2; 14, 16. Мат. 5; 32. 19; 6, 9. Мар. 10; 11, 12. Лук. 16; 18.
м Ст. 6.
н Мал. 2; 15.
о Рим. 12; 18. 14; 19. Гл. 14; 33. Евр. 12; 14.
п 1 Пет. 3; 1.
р Гл. 4; 17. 2 Кор. 11; 28.
с Дѣян. 15; 1, 5, 19, 24, 28, Гал. 5; 2.
т Гал. 5; 6. 6; 15.
у Іоан. 15; 14. 1 Іоан. 2; 3. 3; 24.

Господа, [ф]свободникъ Господенъ е; така и който е свободенъ призванъ, [х]рабъ е 23 Христовъ. [ц]Съсъ *скѫпѫ* цѣнѫ сте купени; 24 не бывайте робіе на человѣцы. [ч]Въ каквото *званіе* е нѣкой призванъ, братіе, въ него всякой да си остава прѣдъ Бога.

25 Колкото за дѣвицы-тѣ нѣмамъ [ш]заповѣдь отъ Господа; но, [щ]като помилованъ отъ Господа [ъ]да сьмь вѣренъ, мнѣніе да-26 вамъ. И тъй за настоящѫ-тѫ нуждѫ мыслѭ да е добро това, *сирѣчь* [ы]че е добрѣ 27 человѣку така да си бѫде. Вързанъ ли си съ женѫ? Не тръси развързуваніе. 28 Отвързанъ ли си отъ женѫ? Не тръси женѫ. Но ако ся и ожениш, не съгрѣшавашь, и дѣвица ако ся ожени, не съгрѣшава; но таквизи които сѫ ще иматъ скърбь по плъти; а пакъ азъ вы съжа-29 лявамъ. Това само [ь]казувамъ, братіе, че останѫло-то врѣме е кратко; за това и тѣзи които иматъ жены да сѫ като че 30 нѣматъ; И които плачѫтъ, като че не плачѫтъ; и които ся радуватъ, като че не ся радуватъ; и които купуватъ като 31 че *нищо* не добыватъ; И които иматъ сношеніе съ тойзи свѣтъ, [ѣ]като че не сѫ прѣдани нему; защото на тойзи свѣтъ 32 [ю]образъ-тъ прѣхожда. А азъ искамъ вы да сте безгрыжни: [я]нежененый ся грыжи за това което е Господне, какъ да угоди 33 Господу; А жененый ся грыжи за това което е свѣтовно, какъ да угоди на же-34 нѫ-тѫ. Между женѫ и дѣвицѫ има разлика: [ѫ]неженена-та ся грыжи за това което е Господне, за да бѫде свята и тѣломъ и духомъ; а оженена-та ся грыжи за това което е свѣтовно, какъ да 35 угоди на мѫжъ-тъ. И това го казувамъ за собственнѫ-тѫ вашѫ ползѫ; не да ви наложѫ примкѫ, но за благообразіе, и постоянно прѣбѫдваніе въ служеніе-то 36 Господне безъ развлеченіе *на умъ-тъ.* Ако ли мысли нѣкой че прави неприлично за дѣвицѫ-тѫ си, ако ѝ е минѫло врѣме, и трѣбва така да бѫде, нека прави каквото ще: не съгрѣшава; нека ся женятъ. 37 Но който стои твърдъ на сърдце-то си, и нѣма нуждѫ, но има власть за своѭ-тѫ си волѭ, и е рѣшилъ това въ сърдце-то си, да държи дѣвицѫ-тѫ си *нежененѫ*, 38 добрѣ прави. [ѭ]Така щото който ожени дѣвицѫ-тѫ си добрѣ прави; а който ѭ не 39 ожени, прави по добрѣ. [а]Жена-та е вързана отъ законъ-тъ, до колкото врѣме е живъ мѫжъ ѝ; ако ли умре мѫжъ ѝ, свободна е да ся ожени за когото ще, [б]тъкмо 40 *да бъва това* въ Господа. Но [в]по мое-то мнѣніе по блажена е, ако си остане така; а [г]мыслѭ че и азъ имамъ Духъ Божій.

ГЛАВА 8.

1 Колкото за [а]идоложертвенно-то, знаемъ че всинца имамы [б]знаніе; [в]*но* знаніе-то 2 възгордѣва, а любовь-та назидава. И [г]ако ся има нѣкой че знае нѣщо, не е позналъ 3 още нищо както трѣбува да познава. Но ако люби нѣкой Бога, [д]той е познатъ отъ 4 него. И тъй колкото за ядѣніе-то отъ идоложертвенно-то, знаемъ че [е]идолъ-тъ е нищо на свѣтъ-тъ, и че [ж]освѣнь едного 5 *Бога нѣма* никой другъ Богъ. Защото ако и да има [з]нарицаеми богове, или на небе-то или на земѭ-тѫ; (както *ся казува* че има много богове, и господари много;) 6 Но [и]намъ е единъ Богъ Отецъ, [і]отъ когото е всичко, и ный смы въ него; и [к]единъ Господь Іисусъ Христосъ, [л]чрѣзъ 7 когото е всичко, и ный чрѣзъ него. Но *това* знаніе въ всичкы го нѣма; и нѣкои [м]съсъ совѣсть на идолъ-тъ и до сега ядѫтъ *идоложертвенно* като жертвѫ на идолъ-тъ, и [н]совѣсть-та имъ като е слаба 8 осквърнява ся. А [о]ядѣніе-то не ны прѣпорѫчва на Бога; защото нито ако ядемъ ни ся нѣщо придава, нито ако не ядемъ 9 лишавамы ся отъ нѣщо. Но [п]гледайте да не бы тая ваша свобода да бѫде [р]соблазнь 10 на слабы-тѣ. Защото ако види нѣкой тебе, който имашь знаніе, че сѣдишь на трѫпезѫ въ идолско капище, той като е слабъ, [с]совѣсть-та му не ще ли ся одързости да яде 11 идоложертвенно? И [т]поради твое-то знаніе ще загыне немощный-тъ братъ, за кого-12 то е умрѣлъ Христосъ. [у]А като съгрѣшавате така противъ братія-та, и наранявате слабѫ-тѫ имъ совѣсть, то вы противу 13 Христа съгрѣшавате За това [ф]ако ядѣніе-то соблазнява брата ми; нѣма да ямъ месо въ вѣкы, за да не соблазнѭ брата си.

ГЛАВА 9.

1 [а]Не сьмь ли апостолъ? Не сьмь ли сво-

[ф] Іоан. 8; 36. Рим. 6; 18, 22. Филим. 16.
[х] Гл. 9; 21. Гал. 5; 13. Ефес. 6; 6. 1 Пет. 2; 16.
[ц] Гл. 6; 20. 1 Пет. 1; 18, 19. Вижь и Лев. 25; 42.
[ч] Ст. 20.
[ш] Ст. 6, 10, 40. 2 Кор. 8; 8, 10.
[щ] 1 Тим. 1; 16.
[ъ] Гл. 4; 2. 1 Тим. 1; 12.
[ы] Ст. 1, 8.
[ь] Рим. 13; 11. 1 Пет. 4; 7. 2 Пет. 3; 8, 9.
[ѣ] Гл. 9; 18.
[ю] Псал. 39; 6. Іак. 1; 10. 4; 14. 1 Пет. 1; 24. 4; 7. 1 Іоан. 2; 17.
[я] 1 Тим. 5; 5.
[ѫ] Лук. 10; 40 и дрг.
[ѭ] Евр. 13; 4.
[а] Рим. 7; 2.
[б] 2 Кор. 6; 14.
[в] Ст. 25.
[г] 1 Сол. 4; 8.

—

[а] Дѣян. 15; 20, 29. Гл. 10; 19.
[б] Рим. 14; 14, 22.
[в] Рим. 14; 3, 10.
[г] Гл. 13; 8, 9, 12. Гал. 6; 3.
[д] Исх. 33; 12, 17. Наум. 1; 7. Мат. 7; 23. Гал. 4; 9. 2 Тим. 2; 19.
[е] Иса. 41; 24. Гл. 10; 19.
[ж] Втор. 4; 39. 6; 4. Иса. 44; 8. Мар. 12; 29. Ст. 6. Ефес. 4; 6. 1 Тим. 2; 5.
[з] Іоан. 10; 34.
[и] Мал. 2; 10. Ефес. 4; 6.
[і] Дѣян. 17; 28. Рим. 11; 36.
[к] Іоан. 13; 13. Дѣян. 2; 36. Гл. 12; 3. Ефес. 4; 5. Фил. 2; 11.
[л] Іоан. 1; 3. Кол. 1; 16. Евр. 1; 2.
[м] Гл. 10; 28, 29.
[н] Рим. 14; 14, 23.
[о] Рим. 14; 17.
[п] Гал. 5; 13.
[р] Рим. 14; 13, 20.
[с] Гл. 10; 28, 32.
[т] Рим. 14; 15, 20.
[у] Мат. 25; 40, 45.
[ф] Рим. 14; 21. 2 Кор. 11; 29.

—

[а] Дѣян. 9; 15. 13; 2. 26; 17. 2 Кор. 12; 12. Гал. 2; 7, 8. 1 Тим. 2; 7. 2 Тим. 1; 11.

боденъ? [б]Не видѣхъ ли Іисуса Христа
Господа нашего? [в]Не сте ли вы мое-то
2 въ Господа дѣло? На другы ако не сьмь
апостолъ, то поне на васъ сьмь; защото
въ Господа вы сте [г]печать-тъ на мое-то
3 апостолство. Това е мой-тъ отвѣтъ на
тѣзи които испытуватъ *поведеніе-то* ми.
4 [д]Да ли нѣмамы власть да ядемъ и да пі-
5 емъ? Да ли нѣмамы власть *и ный* както
другы-тѣ апостоли, и [е]братія-та Господни,
и [ж]Кифа, да водимъ съсъ *себе си* женѫ
6 отъ сестры-тѣ? Или само на мене и на
Варнавѫ [з]не е дозволено да не работимъ?
7 Кой [и]воинствува нѣкога на свое си ижди-
веніе? Кой [і]насажда лозіе, и не яде отъ
плодъ-тъ му? Или кой [к]пасе стадо, и не
8 яде отъ млѣко-то на стадо-то? По чело-
вѣчески ли говоріѭ това? не казува ли
9 и законъ-тъ исто-то? Защото въ законъ-тъ
Моисеовъ е писано: [л]Не обвьрзувай у-
ста-та на волъ който вършѣе. За волове-
10 тѣ ли ся грыжи Богъ? Или непрѣмѣнно
заради насъ казува? защото *това* е за насъ
писано; така щото който [м]оре, съ наде-
ждѫ трѣбва да оре; и който вършѣе, съ
надеждѫ да е участникъ въ надеждѫ-тѫ
11 си. [н]Ако смы ный посѣяли у васъ духо-
вно-то, много ли е ако пожьнемъ отъ васъ
12 тѣлесно-то? Ако другы участвуватъ въ
власть-тѫ надъ васъ, не трѣбва ли ный
повече? Тѫзи власть обаче ный [о]не упо-
трѣбихмы; но търпимъ всичко, [п]за да не
причинимъ нѣкое прѣкратеніе на благо-
13 вѣствованіе-то Христово. [р]Не знаете ли
че които священнодѣйствуватъ отъ свя-
тилище-то ся хранятъ? И които служатъ
на олтарь-тъ зематъ дѣлъ отъ олтарь-тъ?
14 Така и [с]Господь заповѣда, [т]проповѣдни-
ци-тѣ на евангеліе-то да живѣіѫтъ отъ
15 благовѣствованіе-то. Но [у]азъ ни едно отъ
тѣзи не употрѣбихъ; нито писахъ това
да ми бѫде така; [ф]защото за мене е по
добрѣ да умрѫ, а не да осуети нѣкой по-
16 хвалѫ-тѫ ми. Защото ако проповѣдувамъ
евангеліе-то, то не ми е похвала; защото
[х]нужда ми надлѣжи, и тежко ми ако не
17 благовѣствувамъ. Защото ако правіѭ това
отъ своіѭ воліѭ, [ц]имамъ заплатѫ; ако
ли отъ неволіѭ, [ч]*а то* ми е служеніе-то
18 повѣрено. И тъй коя е моя-та заплата?
[ш]*Тая*, съ проповѣданіе-то си да положѫ е-
вангеліе-то Христово безъ иждивеніе, [щ]така
щото да не злоупотрѣбіѭ моіѫ-тѫ власть
19 въ благовѣствованіе-то. Защото като сьмь
[ъ]свободенъ отъ всичкы, заробихъ себе си
[ы]на всичкы-тѣ [ь]за да придобыіѭ по мно-
20 го-то: И [ѣ]на Іудеи-тѣ быхъ като Іудеинъ,
Іудеи-тѣ да придобыіѭ: на тѣзи които сѫ
подъ законъ като подзаконенъ *быхъ* да
придобыіѭ тѣзи които сѫ подъ законъ.
21 [ю]На тѣзи които нѣматъ законъ *быхъ* като
че нѣмамъ законъ, [я](не че сьмь безъ за-
конъ прѣдъ Бога, но подзаконенъ на Хри-
ста,) за да придобыіѭ тѣзи които нѣматъ
22 законъ. На немощны-тѣ като немощенъ
[ѫ]быхъ за да придобиіѭ немощны-тѣ. [іѫ]На
всичкы-тѣ станѫхъ всичко, да бы всякакъ
23 [а]да спасѫ нѣколцина. И това го правіѭ
за евангеліе-то, да бѫдѫ на него съуча-
24 стникъ. Не знаете ли, че които тичатъ на
поприще-то, всичкы тичатъ, а само единъ
зема наградѫ-тѫ? [б]така тичайте, като да
25 іѫ получите. И всякой [в]подвижникъ отъ
всичко ся въздържава; и тѣ за да земѫтъ
26 вѣнецъ тлѣненъ, а [г]ный нетлѣненъ. И тъй
азъ тичамъ така, [д]не като на неизвѣстно
нѣщо; така бѫхтѫ, не като че біѭ въз-
27 духъ-тъ; Но [е]уморявамъ тѣло-то си и
[ж]поработцавамъ *го*, че като проповѣдамъ
на другы-тѣ, да не бы да останѫ азъ [з]от-
хвьрленъ.

ГЛАВА 10.

1 И не искамъ, братіе, да не знаете, че
отци-тѣ наши бѣхѫ всичкы [а]подъ облакъ-
тъ, и всичкы [б]прѣзъ море-то прѣминѫхѫ,
2 И въ облакъ-тъ и въ море-то всичкы ся
3 крьстихѫ въ Моисея, И всичкы [в]отъ и-
4 сто-то духовно ястіе ядохѫ. И всичкы
[г]отъ исто-то духовно питіе пихѫ; защото
піяхѫ отъ духовный-тъ камыкъ, който гы
придружаваше; и тойзи камыкъ бѣ Хри-
5 стосъ. Но въ по много-то отъ тѣхъ не
благоволи Богъ; защото [д]испомрѣхѫ въ
6 пустыніѫ-тѫ. А тѣзи нѣща станѫхѫ намъ
примѣри да не бѫдемъ ный желатели на
7 зло-то, както и тѣ [е]пожелахѫ. [ж]Нито

[б] Дѣян. 9; 3, 17. 18; 9. 22; 14, 18. 23; 11. Гл. 15; 8.
[в] Гл. 3; 6. 4; 15.
[г] 2 Кор. 3; 2. 12; 12.
[д] Ст. 14. 1 Сол. 2; 6. 2 Сол. 3; 9.
[е] Мат. 13; 55. Мар. 6; 3. Лук. 6; 15. Гал. 1; 19.
[ж] Мат. 8; 14.
[з] 2 Сол. 3; 8, 9.
[и] 2 Кор. 10; 4. 1 Тим. 1; 18. 6; 12. 2 Тим. 2; 3. 4; 7.
[і] Втор. 20; 6. Прит. 27; 18. Гл. 3; 6, 7, 8.
[к] Іоан. 21; 15. 1 Пет. 5; 2.
[л] Втор. 25; 4. 1 Тим. 5; 18.
[м] 2 Тим. 2; 5.
[н] Рим. 15; 27. Гал. 6; 6.
[о] Дѣян. 20; 33. Ст. 15, 18. 2 Кор. 11; 7, 9. 1 Сол. 2; 6.
[п] 2 Кор. 11; 12.
[р] Лев. 6; 16, 26. 7; 6 и дрг. Числ. 5; 9, 10. 18; 8 до 20. Втор. 10; 9. 18; 1.
[с] Мат. 10; 10. Лук. 10; 7.
[т] Гал. 6; 6. 1 Тим. 5; 17.
[у] Ст. 12. Дѣян. 18; 3. 20; 34. Гл. 4; 12. 1 Сол. 2; 9. 2 Сол. 3; 8.
[ф] 2 Кор. 11; 10.
[х] Рим. 1; 14.
[ц] Гл. 3; 8; 14.
[ч] Гл. 4; 1. Гал. 2; 7. Фил. 1; 17. Кол. 1; 25.
[ш] Гл. 10; 33. 2 Кор. 4; 5. 11; 7.
[щ] Гл. 7; 31.
[ъ] Ст. 1.
[ы] Гал. 5; 13.
[ь] Мат. 18; 15. 1 Пет. 3; 1.
[ѣ] Дѣян. 16; 3. 18; 18. 21; 23 и дрг.
[ю] Рим. 2; 12, 14. Гал. 3; 2.
[я] Гл. 7; 22.
[ѫ] Рим. 15; 1. 2 Кор. 11; 29.
[іѫ] Гл. 10; 33.
[а] Рим. 11; 14. Гл. 7; 16.
[б] Гал. 2; 2. 5; 7. Фил. 2; 16. 3; 14. 2 Тим. 4; 7. Евр. 12; 1.
[в] Ефес. 6; 12. 2 Тим. 6; 12. 2 Тим. 2; 5. 4; 7.
[г] 2 Тим. 4; 8. Іак. 1; 12. 1 Пет. 1; 4. 5; 4. Отк. 2; 10. 3; 11.
[д] 2 Тим. 2; 5.
[е] Рим. 8; 13. Кол. 3; 5.
[ж] Рим. 6; 18, 19.
[з] Іер. 6; 30. 2 Кор. 13; 5, 6.

—

[а] Исх. 13; 21. 40; 34. Числ. 9; 18. 14; 14. Втор. 1; 33. Неем. 9; 12, 19. Псал. 78; 14. 105; 39.
[б] Исх. 14; 22. Числ. 33; 8. Іис. Нав. 4; 23. Псал. 78; 13.
[в] Исх. 16; 15, 35. Неем. 9; 15; 20. Псал. 78; 24.
[г] Исх. 17; 6. Числ. 20; 11. Псал. 78; 15. 105; 41.
[д] Числ. 14; 29, 32, 35. 26; 64, 65. Псал 106; 26. Евр. 3; 17. Іуд. 5.
[е] Числ. 11; 4, 33, 34. Псал. 106; 14.
[ж] Ст. 14.

идолослужители бывайте, както нѣкои отъ тѣхъ, споредъ писано-то: [з]Сѣднѫ народъ-тъ да яде и да піе, и станѫхѫ да играіѭтъ. 8 [и]Нито да блудствувамы както блудствовахѫ нѣкои отъ тѣхъ, [і]и паднѫхѫ въ единъ день двадесеть и три тысящи *души*. 9 Нито да искушавамы Христа, [к]както и нѣкои отъ тѣхъ искусихѫ [л]и погынѫхѫ 10 отъ зміи-тѣ. Нито роптайте, [м]както възроптахѫ нѣкои отъ тѣхъ и [н]погынѫхѫ 11 [о]отъ истрѣбителя. И всичко това имъ ся прилучаше за примѣры, и [п]написа ся за поученіе намъ, [р]които смы достигнѫли 12 послѣдни-тѣ врѣмена. Така щото [с]който 13 ся има че стои, да гледа да не падне. Васъ *друго* искушеніе освѣнь человѣческо не вы е постигнѫло; [т]вѣренъ е обаче Богъ, [у]който нѣма да вы остави да бѫдете искушени повече отъ колкото ви е сила-та, но съ искушеніе-то наедно [ф]ще даде и срѣдство-то, така щото да можете да прѣ-14 тьрпѣвате. За това, възлюбленни мои, [х]от-15 бѣгнувайте отъ идолослуженіе-то. Говоріѭ [ц]като на разумны; сами вы сѫдѣте 16 това, което говоріѭ. [ч]Чаша-та на благословеніе-то, коіѭто благославямы, не е ли причастіе на кръвь-тѫ Христовѫ? [ш]Хлѣбъ-тъ когото прѣломявамы не е ли 17 причастіе на Христово-то тѣло? Защото [щ]единъ хлѣбъ, едно тѣло смы ный множина-та; понеже всинца отъ единый-тъ хлѣбъ 18 ся причащавамы. Гледайте [ъ]Израиля [ы]по пльть; тѣзи които ядѫтъ жертвы-тѣ [ь]не сѫ ли причастници на жертвенникъ-тъ? 19 И тъй азъ що казувамъ? [ѣ]това ли че идолъ-тъ е нѣщо, или че идоложертвен-20 но-то е нѣщо? *Не.* Но *казувамъ* че онова което язычници-тѣ [ю]жертвувать, жертвуватъ го на бѣсове-тѣ, и не на Бога; а не искамъ вы да бѫдете причастници на бѣ-21 сове-тѣ. [я]Не можете да піете чашѫ-тѫ Господнѭ и [ѫ]чашѫ-тѫ бѣсовскѫ; не можете да сте причастници на трьпезѫ-тѫ Господнѭ и на трьпезѫ-тѫ бѣсовскѫ. 22 Или ищемъ да подбудимъ [ѭ]Господа на ревнованіе? по силни ли [а]смы ный отъ 23 него? [б]Всичко ми е дозволено, но всичко не е за ползѫ; всичко ми е дозволено, 24 но всичко не е за назиданіе. [в]Никой да не трьси своіѭ-тѫ *си ползѫ*, но всякой 25 *ползѫ*-тѫ на другыго. [г]Всичко що ся продава на месопродавницѫ-тѫ яждте, безъ никакво прѣдирваніе заради совѣсть-тѫ; 26 Защото [д]„Господня е земя-та, и което іѭ 27 напълнява.“ И ако отъ невѣрны-тѣ нѣкой вы покани, и вы искате да идете, [е]яждте каквото сложатъ отъ прѣдѣ вы, безъ никакво прѣдирваніе заради совѣсть-28 тѫ *си*. Ако ли ви рече нѣкой: Това е идоложертвенно; не яждте, [ж]заради тогозь който ви е обадилъ, и *за* совѣсть-тѫ; защото [з]„Господня е земя-та, и което 29 іѭ испълнява.“ А совѣсть казувамъ не твоіѭ-тѫ, но на другыго *совѣсть-тѫ;* понеже [и]защо да ся сѫди моя-та свобода 30 отъ другѫ совѣсть? И ако азъ по благодать участвувамъ *въ ядѣніе-то*, защо да бѫдѫ охулуванъ за това, [і]за което азъ 31 благодаріѭ? И тъй [к]ядете ли, піете ли, нѣщо ли правите, всичко за славѫ Бо-32 жіѭ правѣте. [л]Не бывайте соблазнь ни на Іудеи, ни на Еллины, нито [м]на цер-33 квѫ-тѫ Божіѭ; Както и азъ [н]угождавамъ на всичкы во всяко нѣщо [о]безъ да трьсіѭ своіѭ-тѫ си ползѫ, но *ползѫ-тѫ* на множина за да ся спасѫтъ.

ГЛАВА 11.

1 [а]Подражатели бывайте на мене, както 2 и азъ на Христа. И захвалямъ ви, братіе, че [б]во всичко мя помните, [в]и държите 3 прѣданія-та, както ви гы прѣдадохъ. Искамъ пакъ да знаете, че [г]глава на всякого мѫжа е Христосъ, а [д]глава на женѫ-тѫ е мѫжъ-тъ; [е]глава пакъ на Хри-4 ста е Богъ. Всякой мѫжъ кога ся моли, или кога [ж]пророчествува, ако има главѫ-тѫ си покрытѫ, засрамува главѫ-тѫ си. 5 [з]А всяка жена която ся моли или пророчествува съ непокрытѫ главѫ, засрамува главѫ-тѫ си; защото е все еднакво 6 като да е съ [и]бръснѫтѫ *главѫ*. Защото жена ако ся не покрыва, нека остриже и космы-тѣ си. Но [і]ако е срамотно на женѫ да си стриже космы-тѣ, или да си бръсне *главѫ-тѫ*, то нека ся покрыва. 7 Защото мѫжъ-тъ не трѣбува да си покрыва главѫ-тѫ, понеже [к]е образъ и сла-

з Исх. 32; 6.
и Гл. 6; 18. Отк. 2; 14.
і Числ. 25; 1, 9. Псал. 106; 29.
к Исх. 17; 2, 7. Числ. 21; 5. Втор. 6; 16. Псал. 78; 18, 56. 95; 9. 106; 14.
л Числ. 21; 6.
м Исх. 16; 2. 17; 2. Числ. 14; 2, 29. 16; 41.
н Числ. 14; 37. 16; 49.
о Исх. 12; 23. 2 Цар. 24; 16. 1 Лѣт. 21; 15.
п Рим. 15; 4. Гл. 9; 10.
р Гл. 7; 29. Фил. 4; 5. Евр 10; 25, 37. 1 Іоан. 2; 18.
с Рим. 11; 20.
т Гл. 1; 9.
у Псал. 125; 3. 2 Пет. 2; 9.
ф Іер. 29; 11.
х Ст. 7. 2 Кор. 6; 17. 1 Іоан. 5; 21.
ц Гл. 8; 1.
ч Мат. 26; 26, 27, 28.
ш Дѣян. 2; 42, 46. Гл. 11; 23, 24.
щ Рим. 12; 5. Гл. 12; 27.
ъ Рим. 4; 12. Гал. 6; 16.
ы Рим. 4; 1. 9; 3, 5. 2 Кор. 11; 18.
ь Лев. 3; 3. 7; 15.
ѣ Гл. 8; 4.
ю Лев. 17; 7. Втор. 32; 17. Псал. 106; 37. Отк. 9; 20.
я 2 Кор. 6; 15, 16.
ѫ Втор. 32; 38.
ѭ Втор. 32; 21.
а Іез. 22; 14.
б Гл. 6; 12.
в Рим. 15; 1, 2. Ст. 33. Гл. 13; 5. Фил. 2; 4, 21.
г 1 Тим. 4; 4.
д Исх. 19; 5. Втор. 10; 14. Псал. 24; 1. 50; 12. Ст. 28.
е Лук. 10; 7.
ж Гл. 8; 10, 12.
з Втор. 10; 14. Псал. 24; 1. Ст. 26.
и Рим. 14; 16.
і Рим. 14; 6. 1 Тим. 4; 3, 4.
к Кол. 3; 17. 1 Пет. 4; 11.
л Рим. 14; 13. Гл. 8; 13. 2 Кор. 6; 3.
м Дѣян. 20; 28. Гл. 11; 22. 1 Тим. 3; 5.
н Рим. 15; 2. Гл. 9; 19, 22.
о Ст. 24.

—

а Гл. 4; 16. Ефес. 5; 1. Фил. 3; 17. 1 Сол. 1; 6. 2 Сол. 3; 9.
б Гл. 4; 17.
в Гл. 7; 17. 2 Сол. 2; 15. 3; 6.
г Ефес. 5; 23.
д Быт. 3; 16. 1 Тим. 2; 11, 12. 1 Пет. 3; 1. 5, 6.
е Іоан. 14; 28. Гл. 3; 23. 15; 27, 28. Фил. 2; 7, 8, 9.
ж Гл. 12; 10, 28. 14; 1 и друг.
з Дѣян. 21; 9.
и Втор. 21; 12.
і Числ. 5; 18. Втор. 22; 5.
к Быт. 1; 26, 27. 5; 1. 9; 6.

ва Божія; а жена-та е слава на мѫжъ-тъ;
8 Защото [л]мѫжъ-тъ не е отъ женѫ-тѫ, но
9 жена-та отъ мѫжъ-тъ; Понеже [м]не бы
създаденъ мѫжъ-тъ за женѫ-тѫ, но же-
10 на-та за мѫжъ-тъ; За това жена-та е
длъжна [н]заради ангелы-тѣ [о]да има на
11 главѫ-тѫ *си бѣлѣгъ на* власть. [п]Ни мѫжъ
обаче безъ женѫ, нито жена безъ мѫжъ
12 *бива* въ Господа; Защото както жена-та
е отъ мѫжъ-тъ, така и мѫжъ-тъ е чрѣзъ
13 женѫ-тѫ; [р]А всичко е отъ Бога. Сами
въ себе си сѫдѣте, прилично ли е на
14 женѫ, да ся моли Богу гологлава? А
не учи ли вы и само-то естество, че мѫжъ
ако оставя косѫ-тѫ си да расте, то е
15 безчестіе нему? Но жена ако оставя ко-
сѫ-тѫ си да расте, то е ней за славѫ;
защото коса-та е дадена ней намѣсто по-
16 крывало. Но [с]ако ся яви нѣкой да е прѣ-
пирливъ, ный такъвъ обычай нѣмамы,
[т]нито церквы-тѣ Божіи.
17 И това като *ви* заржчвамъ, не *ви* захва-
лямъ, че ся събирате не за по добро, но
18 за по лошо. Защото първо, кога ся съ-
бирате въ церквѫ, [у]слушамъ че ставали
раздори помежду вы; и по нѣщо вѣру-
19 вамъ; Защото нуждно е [ф]да има и раз-
дѣленія между васъ, [х]за да ся явятъ до-
20 стойни-тѣ изъ помежду вы. И тъй съби-
раніе-то ви наедно не е че ядете Госпо-
21 днѭ вечерѭ; Защото на яденіе-то всякой
бърза да зема своѭ-тѫ си вечерѭ прѣди
другыго, и единъ остава гладенъ, а [ц]другъ
22 ся напива. Кѫщы ли нѣмате да яде-
те и да піете? или [ч]церквѫ-тѫ Божіѭ
прѣзирате, [ш]и посрамяте тѣзи които нѣ-
мате *нищо?* Що да ви рекѫ? Да ви за-
хвалямъ ли за това? Не *ви* захвалямъ.
23 Защото [щ]азъ отъ Господа пріяхъ това,
което ви и прѣдадохъ; [ъ]че Господь Іи-
сусъ прѣзъ нощь-тѫ на прѣдаваніе-то му,
24 зѣ хлѣбъ, И като благодари, прѣломи и
рече: Земѣте, яждте; това е тѣло-то мое,
което за васъ ся ломи; това правѣте за
25 мое въспоминаніе. Така и чашѫ-тѫ, слѣдъ
вечеряніе-то *зѣ*, и рече: Тая чаша е новый
завѣтъ въ моѭ-тѫ кръвь; това правѣте,
всякой пѫть когато піете, за мое въспо-
26 минаніе. Защото всякой пѫть когато я-
дете тойзи хлѣбъ, и піете тѫзи чашѫ,
смърть-тѫ Господнѭ възвѣстявате, [ы]до-
27 клѣ дойде той. [ь]Така щото който яде той-
зи хлѣбъ или піе чашѫ-тѫ Господнѭ не-
достойно, повиненъ ще бѫде на тѣло-то
28 и кръвь-тѫ Господнѭ. Но [ѣ]да испытува
человѣкъ себе си, и така да яде отъ
29 хлѣбъ-тъ, и да піе отъ чашѫ-тѫ; Защото
който яде и піе недостойно, той яде и
піе осѫжденіе на себе си, като не отли-
30 чава тѣло-то Господне. Отъ това *има* ис-
помежду вы мнозина немощни и болни,
31 а доста и умиратъ. Защото [ю]ако быхмы
сами себе си сѫдили, не быхмы были сѫ-
32 дени. Но когато бывамы сѫдени, [я]нака-
зувамы ся отъ Господа, за да не бѫдемъ
33 осѫдени наедно съсъ свѣтъ-тъ. За това,
братіе мои, когато ся събирате да ядете,
34 чакайте ся единъ другъ; [ѫ]Ако ли е нѣ-
кой гладенъ, да яде [іѫ]у дома си, да ся
не събирате за осѫжденіе. А за друго що
остава [а]когато дойдѫ [б]ще наредѭ.

ГЛАВА 12.

1 А [а]за духовны-тѣ *дарбы*, братіе, не ис-
2 камъ да не знаете. *Вы* знаете, че [б]бѣхте
язычници, влачими къмъ [в]нѣмы-тѣ идолы,
3 както ся водѣхте. За това вы увѣдомявамъ,
[г]че никой, като говори съ Духъ Божій,
не казува анаѳема Іисусу, [д]и никой не
може да нарече Іисуса Господь, освѣнь
4 чрѣзъ Духа Святаго. [е]Има различія на дар-
5 бы-тѣ, но [ж]Духъ-тъ е истый-тъ. [з]Има раз-
личія на служенія-та, но Господь е истый-
6 тъ. Има и различія на дѣйствія-та, но Богъ
е истый-тъ, [и]който дѣйствува все во все.
7 А [і]всякому ся дава явеніе-то на Духа
8 за ползѫ. Защото едному ся дава чрѣзъ
Духа [к]слово на прѣмудрость, а другому
9 [л]слово на знаніе, по истый-тъ Духъ; [м]Дру-
гому пакъ вѣра, чрѣзъ истый-тъ Духъ,
а [н]другому дарбы на исцѣленія, пакъ чрѣзъ
10 истый-тъ Духъ *ся даватъ;* А [о]другому
дѣйствіе на чудеса, другому пророчество,
а [п]другому распознаваніе на духове-тѣ, и
[р]другому различни языци, [с]другому пакъ
11 тълкуваніе на языцы. А всичко това го
дѣйствува единый-тъ и тойзи истый Духъ,
който всякому особно [т]раздѣлява [у]както
му е угодно.

[л] Быт. 2; 21, 22.
[м] Быт. 2; 18, 21, 23.
[н] Быт. 24; 65.
[о] Екк. 5; 6.
[п] Гал. 3; 28.
[р] Рим. 11; 36.
[с] 1 Тим. 6; 4.
[т] Гл. 7; 17. 14; 33.
[у] Гл. 1; 10, 11, 12. 3; 3.
[ф] Мат. 18; 7. Лук. 17; 1. Дѣян. 20; 30. 1 Тим. 4; 1. 2 Пет. 2; 1, 2.
[х] Лук. 2; 35. 1 Іоан. 2; 19. Вижь и Втор. 13; 3.
[ц] 2 Пет. 2; 13. Іуд. 12.
[ч] Гл. 10; 32.
[ш] Іак. 2; 6.
[щ] Гл. 15; 3. Гал. 1; 1, 11, 12.
[ъ] Мат. 26; 26. Мар. 14; 22. Лук. 22; 19.
[ы] Іоан. 14; 3. 21; 22. Дѣян. 1; 11. Гл. 4; 5. 15; 23. 1 Сол. 4; 16. 2 Сол. 1; 10. Іуд. 14. Отк. 1; 7.
[ь] Числ. 9; 10, 13. Іоан. 6; 51, 63, 64. 13; 27. Гл. 10; 21.
[ѣ] 2 Кор. 13; 5. Гал. 6; 4.
[ю] Псал. 32; 5. 1 Іоан. 1; 9.
[я] Псал. 94; 12, 13. Евр. 12; 5 до 11.
[ѫ] Ст. 21.
[іѫ] Ст. 22.
[а] Гл. 4; 19.
[б] Гл. 7; 17. Тит. 1; 5.

—

[а] Гл. 14; 1, 37.
[б] Гл. 6; 11. Ефес. 2; 11, 12. 1 Сол. 1; 9. Тит. 3; 3. 1 Пет. 4; 3.
[в] Псал. 115; 5.
[г] Мар. 9; 39. 1 Іоан. 4; 2, 3.
[д] Мат. 16; 17. Іоан. 15; 26. 2 Кор. 3; 5.
[е] Рим. 12; 4 и дрг. Евр. 2; 4. 1 Пет. 4; 10.
[ж] Ефес. 4; 4.
[з] Рим. 12; 6, 7, 8. Ефес. 4; 11.
[и] Ефес. 1; 23.
[і] Рим. 12; 6, 7, 8. Гл. 14; 26. Ефес. 4; 7. 1 Пет. 4; 10, 11.
[к] Гл. 2; 6, 7.
[л] Гл. 1; 5. 13; 2. 2 Кор. 8; 7.
[м] Мат. 17; 19, 20. Гл. 13; 2. 2 Кор. 4; 13
[н] Мар. 16; 18. Іак. 5; 14.
[о] Мар. 16; 17. Ст. 28, 29. Гал. 3; 5.
[п] Рим. 12; 6. Гл. 13; 2. 14; 1 и дрг.
[р] Гл. 14; 29. 1 Іоан. 4; 1.
[с] Дѣян. 2; 4. 10; 46. Гл. 13; 1.
[т] Рим. 12; 6. Гл. 7; 7. 2 Кор. 10; 13. Ефес. 4; 7.
[у] Іоан. 3; 8. Евр. 2; 4.

12 Защото [ф]както тѣло-то е едно, а има много удове, и вси-тѣ удове на едно-то тѣло, ако и много да сѫ, *пакъ* едно тѣло 13 сѫ; [х]така и Христосъ. Защото всичкы ный [ц]чрѣзъ единый-тъ Духъ ся крьстихмы *да смы* въ едно тѣло, [ч]и Іудеи и Еллини, и раби и свободни; [ш]и всинца въ единъ 14 Духъ ся напоихмы. Защото тѣло-то не е 15 единъ удъ, но много. Ако речеше нога-та: Понеже не сьмь рѫка, не сьмь отъ тѣло-то; да ли за това тя не е отъ тѣло- 16 то? И ако речеше ухо-то: Понеже не сьмь око, не сьмь отъ тѣло-то, да ли за 17 това то не е отъ тѣло-то? Ако бѣше всичко-то тѣло око, дѣ *щѣше да е* слышаніе-то? ако ли все слышаніе, дѣ обо- 18 няніе-то? Но сега [щ]Богъ е положилъ удове-тѣ всякой единъ отъ тѣхъ въ тѣло- 19 то, [ъ]както е изволилъ. Ако бѣхѫ были вси-тѣ единъ удъ, дѣ *щѣше да е* тѣло-то? 20 Но сега удове сѫ много, а тѣло едно. 21 И не може око-то да рече на рѫкѫ-тѫ: Нѣмамъ потрѣбѫ отъ тебе; или пакъ глава-та на нозѣ-тѣ: Нѣмамъ потрѣбѫ отъ 22 васъ. Но удове-тѣ на тѣло-то, които ся виждатъ че сѫ по слаби, тѣ сѫ много 23 по потрѣбни. И тѣзи *части* на тѣло-то които ни ся виждатъ за по бесчестны, тѣмъ повече почесть прилагамы, и неблагообразни-тѣ наши *удове* иматъ по голѣмо 24 благообразіе. А благообразни-тѣ наши *удове* нѣматъ нуждѫ. Но Богъ е распоредилъ тѣло-то, като е далъ на лишено-то 25 по голѣмѫ почесть; За да нѣма раздоръ въ тѣло-то, но удове-тѣ да иматъ исто-то 26 попеченіе единъ за другъ; И ако страда единъ удъ, вси-тѣ удове състрадатъ; ако ли ся слави единъ удъ, вси-тѣ удове ся 27 радуватъ съ него заедно. А [ы]вы сте тѣло Христово, и частно [ь]удове.

28 И [ъ]едны постави Богъ въ церквѫ-тѫ, пьрво [ю]апостолы, второ [я]пророцы, третьо учители, послѣ [ж]чудеса, напоконъ [ѭ]дарбы на исцѣленіе, [а]помаганія, [б]управленія, 29 разны языцы. Всичкы-тѣ апостоли ли сѫ? всичкы-тѣ пророци ли сѫ? всичкы-тѣ учители ли сѫ? всичкы *дѣйствуватъ* ли 30 чудеса? Всичкы иматъ ли дарбы на исцѣленіе? всичкы говорятъ ли языцы? 31 всичкы тълкуватъ ли? [в]Имайте ревность за по добры-тѣ дарбы; и *азъ* още по прѣвъсходенъ пѫть ви показвамъ.

ГЛАВА 13.

1 Ако говорѭ съ человѣческы и ангелскы языцы, а любовь нѣмамъ, ще сьмь мѣдь 2 що звънти или кимвалъ що дрънка. И [а]ако имамъ пророчество, и знаѭ всичкы-тѣ тайны, и всяко знаніе, и ако имамъ всичкѫ-тѫ вѣрѫ, [б]щото и горы да прѣмѣстямъ, а любовь нѣмамъ, нищо не сьмь. 3 И [в]ако раздамъ всичкый-тъ си имотъ за прѣхранѫ *на сиромасы-тѣ*, и ако прѣдамъ тѣло-то си на изгореніе, а любовь нѣмамъ, 4 нищо не ся ползувамъ. [г]Любовь-та дълготьрпи, благосклонна е; любовь-та не завижда; любовь-та не ся прѣвъзнося, не 5 ся горди, Не безобразствува, [д]не дири свое-то си, не ся раздражава, не мысли 6 зло, На неправдѫ-тѫ ся [е]не радува, а 7 [ж]срадува ся на истинѫ-тѫ, [з]Всичко прѣтьрпѣва, на всичко хваща вѣрѫ, на всичко 8 ся надѣе, всичко тьрпи. Любовь-та никога не отпада; *другы-тѣ* обаче пророчества ли сѫ, ще ся прѣкратятъ; языци ли сѫ, ще прѣстанѫтъ; знаніе ли е, ще исчезне; 9 Защото [и]отъ части знаемъ, и отъ части 10 пророкувамы; Но когато дойде съвършенно-то, тогазь това което е отъ части ще 11 ся прѣкрати. Когато бѣхъ младенецъ, като младенецъ говорѣхъ, като младенецъ мудрувахъ, като младенецъ размышлявахъ; но отъ какъ станѫхъ мѫжъ, напуснѫхъ 12 което е младенческо. Защото [і]сега видимъ мрачкаво *както* прѣзъ огледало, а тога *ще гледамы* [к]лице съ лице; сега познавамъ отъ части, а тога ще познаѭ както сьмь 13 и познатъ. А сега оставатъ тѣзи три-тѣ, вѣра, надежда, любовь; но най голѣма отъ тѣхъ е любовь-та.

ГЛАВА 14.

1 Слѣдувайте любовь-тѫ, и [а]желайте съ ревность духовны-тѣ *дарбы*, [б]а наипаче 2 да пророчествувате. Защото [в]който говори языкъ *незнаенъ*, не говори на человѣцы, но Богу; защото никой *му* не проумѣва, 3 но духомъ тайны говори; А който пророчествува, говори на человѣцы *за* назиданіе и увѣщаніе и утѣшеніе. Който го- 4 вори *незнаенъ* языкъ, назидава себе си; а който пророчествува назидава церквѫ- 5 тѫ. Искамъ всичкы да говорите языцы, а повече да пророчествувате; защото който пророчествува по горень е отъ тогози който говори *разны* языцы, освѣнь ако тълкува за да земе церква-та назиданіе. 6 И сега, братіе, ако дойдѫ при васъ и говорѭ *незнаены* языцы, какво ще вы пол-

---

ф Рим. 12; 4, 5. Ефес. 4; 4, 16.
х Ст. 27. Гал. 3; 16.
ц Рим. 6; 5.
ч Гал. 3; 28. Ефес. 2; 13, 14, 16. Кол. 3; 11.
ш Іоан. 6; 63. 7; 37, 38, 39.
щ Ст. 28.
ъ Рим. 12; 3. Гл. 3; 5. Ст. 11.
ы Рим. 12; 5. Ефес. 1; 23. 4; 12. 5; 23, 30. Кол. 1; 24.
ь Ефес. 5; 30.
ѣ Ефес. 4; 11.
ю Ефес. 2; 20. 3; 5.
я Дѣян. 13; 1. Рим. 12; 6.
ж Ст. 10.
ѭ Ст. 9.
а Числ. 11; 17.
б Рим. 12; 8. 1 Тим. 5; 17. Евр. 13; 17, 24.
в Гл. 14; 1, 39.

—

а Гл. 12; 8, 9, 10, 28. 14; 1 и дрг. Виж и Мат. 7; 22.
б Мат. 17; 20. Мар. 11; 23. Лук. 17; 6.
в Мат. 6; 1, 2.
г Прит. 10; 12. 1 Пет. 4; 8.
д Гл. 10; 24. Фил. 2; 4.
е Псал. 10; 3. Рим. 1; 32.
ж 2 Іоан. 4.
з Рим. 15; 1. Гал. 6; 2. 2 Тим. 2; 24.
и Гл. 8; 2.
і 2 Кор. 3; 18. 5; 7. Фил. 3; 12.
к Мат. 18; 10. 1 Іоан. 3; 2.

—

а Гл. 12; 31.
б Числ. 11; 25, 29.
в Дѣян. 2; 4. 10; 46.

зувамъ, ако ви не говорїж, или [г]съ откровенїе, или съ познанїе, или съ пророчество, или съ поученїе? 7 И бездушны-тѣ нѣща, които издаватъ гласъ, свирка или китара, ако не дадѫтъ отличителны звукове, какъ ще ся познае това което свирятъ съсъ свиркѫ-тѫ или съ китарѫ-тѫ? 8 Защото ако бы издала трѫба-та неопрѣдѣленъ гласъ, кой бы ся приготвилъ на бой? 9 Така и вы, ако не дадете съ языкъ-тъ си вразумителны рѣчи, какъ ще ся познае това което говорите? защото на вѣтръ ще говорите. 10 Толкозь вида гласове ся случаватъ на свѣтъ-тъ, и ни единъ отъ тѣхъ *не е* безъ значенїе. 11 И тъй ако не разумѣїж значенїе-то на гласъ-тъ ще бѫдѫ другоязыченъ за тогози който говори, и тойзи който говори другоязыченъ за мене. 12 Така и вы, понеже сте ревнители на духовны-тѣ *дарованїя*, старайте ся да ся прѣумножатъ у васъ за назиданїе на церквѫ-тѫ. 13 За това който говори языкъ *незнаенъ*, нека ся моли *за дарбѫ-тѫ и* да тълкува. 14 Защото ако ся молїж по языкъ *незнаенъ*, духъ-тъ ми ся моли, а умъ-тъ ми остава бесплоденъ. 15 И тъй що е? ще ся молїж съ духъ-тъ си, ще ся молїж и съ умъ-тъ си; [д]ще пѣїж съ духъ-тъ си, [е]ще пѣїж и съ умъ-тъ си. 16 Понеже ако славословишь съ духъ-тъ си, онзи който е отъ редъ-тъ на простацы-тѣ, какъ ще рече [ж]на твое-то благодаренїе, Аминь, като не знае що говоришь? 17 Защото ты благодаришь добрѣ, но другый-тъ не ся назидава. 18 Благодарїж Бога моего че азъ отъ всичкы васъ повече языцы говорїж: 19 Но въ церквѫ прѣдпочитамъ да изговорїж петь думы съ умъ-тъ си, за да наставїж и другы, а не десеть хиляды думы съ языкъ *незнаенъ*. 20 Братїе, [з]не бывайте по умъ-тъ дѣца, но [и]бывайте младенци по злобѫ-тѫ, а по умъ-тъ съвършенни мѫжїе. 21 [і]Въ законъ-тъ е писано: [к]Съ другы языцы и съ другы устны ще поговорїж на тойзи народъ: и нито така ще мя послушатъ, казува Господь. 22 За това, языци-тѣ сѫ бѣлѣгъ не за тѣзи които вѣруватъ, но за тѣзи които не вѣруватъ; а пророчество-то е не за тѣзи които не вѣруватъ, но за тѣзи които вѣруватъ. 23 И тъй ако ся събере всичка-та церква наедно, и всичкы-тѣ *начнѫтъ* да говорятъ по *незнаены* языцы, а влѣзѫтъ простаци, или невѣрни, [л]не ще ли да рекѫтъ че вы сте полудѣли? 24 Ако ли всичкы пророчествуватъ, и влѣзе нѣкой невѣрникъ, или простакъ, той отъ всичко ся изобличава, и отъ всичко ся испытува; 25 И така скрышны-тѣ на сърдце-то му ставатъ явны; и тъй ще падне на лице-то си, ще ся поклони Богу, и ще исповѣда [м]че наистинѫ Богъ е между васъ.

26 И тъй, братїе, що има? Кога ся събирате, всякой отъ васъ псаломъ [н]има, поученїе има, языкъ има, откровенїе има, тълкованїе има; [о]всичко да бива за назиданїе. 27 Ако говори нѣкой языкъ *незнаенъ, да говорятъ* по двама, или най много по трима, и наредъ; а единъ да тълкува. 28 Ако ли нѣма тълкователь, да мълчи въ церквѫ, и да говори на себе си и Богу. 29 А пророци да говорятъ двама или трима, а [п]другы-тѣ да разсѫждатъ; 30 Ако ли дойде откровенїе на другыго отъ сѣдящы-тѣ, [р]първый-тъ да мълкнува. 31 Защото единъ слѣдъ другъ всинца можете да пророчествувате, за да научаватъ всичкы, и всичкы да ся утѣшаватъ. 32 И [с]духове-тѣ пророческы покоряватъ ся на пророцы-тѣ. 33 Защото Богъ не е *Богъ* на немирство, но на миръ, [т]както по всичкы-тѣ церквы на святыи-тѣ. 34 [у]Жены-тѣ ви да мълчатъ въ церквы-тѣ, защото не имъ е простено да говорятъ, [ф]но да ся покоряватъ, [х]както и законъ-тъ казува. 35 Ако ли ищѫтъ да научатъ нѣщо, да пытатъ мѫжїе-тѣ си у дома си; защото е срамотно на жены да говорятъ въ церквѫ. 36 Слово-то Божїе отъ васъ ли излѣзе? или е само до васъ достигнѫло? 37 [ц]Ако мни нѣкой че е пророкъ или духовенъ, нека узнае че това което ви пишѫ е заповѣди Господни. 38 Но ако не разумѣва нѣкой, да не разумѣва. 39 За това, братїе, [ч]имайте ревность да пророчествувате, и не възбранявайте да говорятъ языцы. 40 [ш]Всичко да бива благообразно и редовно.

ГЛАВА 15.

1 Още, братїе, увѣдомявамъ ви евангелїето [а]което ви проповѣдахъ, което и прїяхте, 2 [б]въ което и стоите, [в]Чрѣзъ което ся и спасавате, ако държите споредъ както ви сьмъ благовѣстилъ; [г]освѣнь ако не сте напразно повѣрували. 3 Защото ви [д]прѣдадохъ най първо, онова [е]което и прїяхъ, *сирѣчь* че Христосъ умрѣ за грѣхове-тѣ ни, [ж]споредъ писанїя-та; 4 И погребенъ бы и въскрьснѫ въ третїй день, [з]споредъ

г Ст. 26.
д Ефес. 5; 19. Кол. 3; 16.
е Псал. 47; 7.
ж Гл. 11; 24.
з Псал. 131; 2. Мат. 11; 25. 18; 3. 19; 14. Рим. 16; 19. Гл. 3; 1. Ефес. 4; 14. Евр. 5; 12, 13.
и Мат. 18; 3. 1 Пет. 2; 2.
і Іоан. 10; 34.
к Иса. 28; 11, 12.
л Дѣян. 2; 13.
м Иса. 45; 14. Зах. 8; 23.
н Ст. 6. Гл. 12; 8, 9, 10.
о Гл. 12; 7. 2 Кор. 12; 19. Ефес. 4; 12.
п Гл. 12; 10.
р 1 Сол. 5; 19. 20.
с 1 Іоан. 4; 1.
т Гл. 11; 16.
у 1 Тим. 2; 11, 12.
ф Гл. 11; 3. Ефес. 5; 22. Кол. 3; 18. Тит. 2; 5. 1 Пет. 3; 1.
х Быт. 3; 16.
ц 2 Кор. 10; 7. 1 Іоан. 4; 6.
ч Гл. 12; 31. 1 Сол. 5; 20.
ш Ст. 33.

а Гал. 1; 11.
б Рим. 5; 2.
в Рим. 1; 16. Гл. 1; 21.
г Гал. 3; 4.
д Гал. 11; 2, 23.
е Гал. 1; 12.
ж Псал. 22; 15 и друг. Иса. 53; 5, 6 и друг. Дан. 9; 26. Зах. 13; 7. Лук. 24; 26, 46. Дѣян. 3; 18. 26; 23. 1 Пет. 1; 11. 2; 24.
з Псал. 2; 7. 16; 10. Иса. 53; 10. Осїя 6; 2. Лук. 24; 26, 46. Дѣян. 2; 25 до 31. 13; 33, 34, 35. 26; 22, 23. 1 Пет. 1; 11.

5 писанія-та; И [з]яви ся на Кифѫ, послѣ 6 [і]на дванадесеть-тѣ. Слѣдъ това ся яви на повече отъ петстотинъ братія изведнъжь, отъ които повече-то и до сега сѫ живи, 7 а нѣкои и починѫхѫ. Послѣ ся яви Іакову, [к]послѣ на всичкы-тѣ апостолы; 8 [л]А най послѣ отъ всичкы, яви ся и на мене, 9 като на нѣкой извергъ. Защото азъ сьмь [м]най малкый-тъ отъ апостолы-тѣ който не сьмь достоинъ и апостолъ да ся нарекѫ, 10 защото [н]гонихъ църквѫ-тѫ Божіѭ. Но съ Божіѭ-тѫ [о]благодать сьмь каквото сьмь; и негова-та на мене благодать не бы празна, но трудихъ ся [п]повече отъ всичкы тѣхъ; [р]не азъ обаче, но Божія-та благодать, която е съ мене. 11 И тъй или азъ или тѣ, така проповѣдувамы, и така сте повѣрували.

12 А когато ся проповѣдува Христосъ че е въскрьснѫлъ отъ мьртвы-тѣ, какъ казуватъ нѣкои отъ помежду вы че нѣма въскрьсеніе на мьртвы-тѣ? 13 Ако нѣма въскрьсеніе на мьртвы-тѣ, [с]то нито Христосъ е въскрьснѫлъ; 14 И ако Христосъ не е въскрьснѫлъ, то празна е наша-та проповѣдь, празна и ваша-та вѣра. 15 Намѣрувамы ся още и лъжесвидѣтели на Бога; защото [т]свидѣтелствувахмы за Бога, че е въскрьсилъ Христа; когото не е въскрьсилъ, ако е тъй че мьртви-тѣ не въскрьснуватъ; 16 Защото ако мьртви-тѣ не въскрьснуватъ, не е нито Христосъ въскрьснѫлъ; 17 Ако ли Христосъ не е въскрьснѫлъ, суетна е вѣра-та ви; [у]още сте въ грѣхове-тѣ си. 18 То и тѣзи които сѫ починѫли въ Христа погынѫли сѫ. 19 [ф]Ако само въ тойзи животъ ся надѣемъ на Христа, то смы най окаянни отъ всичкы-тѣ человѣцы. 20 А нынѣ [х]Христосъ въскрьснѫ отъ мьртвы-тѣ, и [ц]станѫ начатъкъ на починѫлы-тѣ. 21 Понеже [ч]както чрѣзъ человѣка смьрть-та *дойде*, така [ш]чрѣзъ человѣка и въскрьсеніе-то на мьртвы-тѣ. 22 Защото както чрѣзъ Адама всичкы умиратъ, кака чрѣзъ Христа всичкы ще оживѣѭтъ. 23 Но [щ]всякой на редъ-тъ си; Христосъ начатъкъ, послѣ които сѫ Христови въ пришествіе-то негово; 24 Напоконъ *ще бѫде* скончаніе-то, [ъ]когато прѣдаде царство-то Богу и Отцу; когато унищожи всяко началство и всякѫ властъ и силѫ; 25 Защото трѣбва да царува [ы]доклѣ положи всичкы-тѣ врагове подъ нозѣ-тѣ си. 26 [ь]Най послѣдень врагъ *който* ся унищожава е смьрть-та. 27 Защото [ѣ]„всичко покори подъ нозѣ-тѣ му;“ а когато говори, че всичко е покорено, явно е че освѣнь тогози, който е покорилъ нему всичко-то; 28 А [ю]когато ся покори нему всичко, тогазь [я]и самъ си Сынъ-тъ ще ся покори на тогози който е покорилъ нему всичко-то за да бѫде Богъ все во все. 29 Понеже какво ще сторятъ тія които ся крыщаватъ заради мьртвы-тѣ, ако никакъ мьртви-тѣ не въскрьснуватъ? защо ли ся и крыщаватъ зарадъ мьртвы-тѣ? 30 [ѫ]Защо ли и ный всякой часъ бѣдствувамы? 31 [ѭ]Всякой день умирамъ, [а]тако ми похвалѫ-тѫ за васъ, коіѫто имамъ въ Христа Іисуса Господа нашего. 32 Ако по человѣческы ся [б]борихъ азъ съсъ звѣрове въ Ефесъ, каквѫ ползѫ имамъ, ако мьртви-тѣ не въскрьснуватъ? [в]„Да ядемъ и да піемъ, защото утрѣ ще умремъ.“ 33 Не ся льстѣте: „Злы-тѣ съобщества [г]развалятъ добры-тѣ нравы.“ 34 [д]Свѣстѣте ся споредъ както е праведно, и не съгрѣшавайте; [е]защото нѣкои *отъ васъ* Бога не знаѭтъ: *това* [ж]за вашъ срамъ *го* казувамъ.

35 Но ще рече нѣкой: [з]Какъ ще въскрьснѫтъ мьртви-тѣ? и съ какво тѣло ще дойдѫтъ? 36 Безумне, [и]това което ты сѣешь, ако не умре, не ся съживява. 37 И това което сѣешь, не посѣвашь тѣло-то което ще изникне, но голо зьрно, каквото ся случи, пшенично или друго нѣкое; 38 А Богъ му дава тѣло, каквото си ще, и на всяко сѣме свое-то *му* тѣло. 39 Всяка плъть не е еднаква плъть; но друга плъть е на человѣцы-тѣ, а друга плъть на скотове-тѣ, друга пакъ на рыбы-тѣ, и друга на птицы-тѣ. 40 *Има* и тѣлеса небесны, и тѣлеса земны; друга е обаче слава-та на небесны-тѣ, а друга на земны-тѣ. 41 Друга е слава-та на сълнце-то, и друга слава-та на лунѫ-тѫ, и друга слава-та на звѣзды-тѣ; защото звѣзда отъ звѣздѫ различа споредъ славѫ-тѫ. 42 [і]Така и въскрьсеніе-то на мьртвы-тѣ. 43 [к]Сѣе ся въ тлѣніе, въскрьснува въ нетлѣніе; Сѣе ся въ бесчестіе, въскрьснува въ славѫ; сѣе ся въ немощь, въскрьснува въ силѫ; 44 Сѣе ся тѣло естественно, въскрьснува тѣло духовно. Има тѣло естественно, има и тѣло духовно. 45 Така е и писано: Пьрвый-тъ человѣкъ Адамъ [л]„станѫ душа жива,“ *а* [м]послѣдній-тъ Адамъ е [н]духъ животво-

з Лук. 24; 34.
і Мат. 28; 17. Мар. 16; 14. Лук. 24; 36. Іоан. 20; 19. 26. Дѣян. 10; 41.
к Лук. 24; 50. Дѣян. 1; 3, 4.
л Дѣян. 9; 4, 17. 22; 14, 18. Гл. 9; 1.
м Ефес. 3; 8.
н Дѣян. 8; 3. 9; 1. Гал. 1; 13. Фил. 3; 6. 1 Тим. 1; 13.
о Ефес. 3; 7, 8.
п 2 Кор. 11; 23. 12; 11.
р Мат. 10; 20. Рим. 15; 18, 19. 2 Кор. 3; 5. Гал. 2; 8. Ефес. 3; 7. Фил. 2; 13.
с 1 Сол. 4; 14.
т Дѣян. 2; 24, 32. 4; 10, 33. 13; 30.
у Рим. 4; 25.
ф 2 Тим. 3; 12.
х 1 Пет. 1; 3.
ц Дѣян. 26; 23. Ст. 23. Кол. 1; 18. Отк. 1; 5.
ч Рим. 5; 12, 17.
ш Іоан. 11; 25. Рим. 6; 23.
щ Ст. 20. 1 Сол. 4; 15, 16, 17.
ъ Дан. 7; 14, 27.
ы Псал 110; 1. Дѣян. 2; 34, 35. Ефес. 1; 22. Евр. 1; 13. 10; 13.
ь 2 Тим. 1; 10. Отк. 20; 14.
ѣ Псал. 8; 6. Мат. 28; 18. Евр. 2; 8. 1 Пет. 3; 22.
ю Фил. 3; 21.
я Гл. 3; 23. 11; 3.
ѫ 2 Кор. 11; 26. Гал. 5; 11.
ѭ Рим. 8; 36. Гл. 4; 9. 2 Кор. 4; 10, 11. 11; 23.
а 1 Сол. 2; 19.
б 2 Кор. 1; 8.
в Екк. 2; 24. Иса. 22; 13. 56; 12. Лук. 12; 19.
г Гл. 5; 6.
д Рим. 13; 11. Ефес. 5; 14.
е 1 Сол. 4; 5.
ж Гл. 6; 5.
з Іез. 37; 3.
и Іоан. 12; 24.
і Дан. 12; 3. Мат. 13; 43.
к Фил. 3; 21.
л Быт. 2; 7.
м Рим. 5; 14.
н Іоан. 5; 21. 6; 33, 39, 40. 54, 57. Фил. 3; 21. Кол. 3; 4.

46 рящъ. Но не първомъ духовно-то, но естественно-то, и послѣ духовно-то. 47 [о]Първый-тъ человѣкъ е отъ земіѭ-тѫ, [п]пърстенъ; вторый-тъ человѣкъ, Господь [р]отъ небе-то. 48 Каквото е пърстный-тъ, таквизи сѫ и пърстни-тѣ, и какъвто [с]небесный-тъ, таквизи и небесни-тѣ. 49 И [т]както ся облѣкохмы въ образъ-тъ на пърстный-тъ [у]ще ся облѣчемъ и въ образъ-тъ на небесный-тъ.

50 И това *ви* казувамъ, братіе, [ф]че плъть и кръвь не могѫтъ да наслѣдятъ царство-то Божіе; нито тлѣніе-то наслѣдува нетлѣніе-то. 51 Ето, еднѫ тайнѫ ви казувамъ; [х]всинца нѣма да умремъ, но [ц]всинца ще ся измѣнимъ, 52 Въ еднѫ минутѫ, въ мьгновеніе на око, съ послѣдніѭ-тѫ трѫбѫ; [ч]защото ще затрѫби, и мьртви-тѣ ще въскрьснѫтъ нетлѣнни, и ный ще ся измѣнимъ. 53 Защото трѣбува това тлѣнно-то да ся облѣче въ нетлѣніе, [ш]и смьртно-то това да ся облѣче въ безсмьртіе. 54 А когато тлѣнно-то това ся облѣче въ нетлѣніе, и смьртно-то това ся облѣче въ безсмьртіе, тогазь ще ся сбѫде слово-то което е писано: [щ]„Погълнѫта бы смьрть-та съ побѣдѫ.“ 55 [ъ]Дѣ ти, смьрте, жило-то? дѣ ти, аде, побѣда-та. 56 Жило-то на смьрть-тѫ е грѣхъ-тъ, [ы]и сила-та на грѣхъ-тъ е законъ-тъ; 57 Но [ь]благодареніе Богу, който ни даде [ѣ]побѣдѫ-тѫ чрѣзъ Господа нашего Іисуса Христа. 58 [ю]И тъй, възлюбленни мои братіе, бѫдѣте твьрди, непоколебими, и прѣизобилувайте всякога въ дѣло-то Господне, понеже знаете [я]че трудъ-тъ ви не ще да бѫде празденъ въ Господа.

ГЛАВА 16.

1 А колкото за [а]събираніе-то на милостыніѭ-тѫ за святыи-тѣ, както наредихъ въ церквы-тѣ Галатійскы, така сторѣте и вы. 2 [б]Въ първый-тъ *день* на седмицѫ-тѫ, всякой отъ васъ да отдѣля *по нѣщо*, споредъ както му успѣва работа-та, и да го има при себе си; да не бы, кога дойдѫ тогазь да ставатъ събиранія-та на милостыніѭ-тѫ. 3 И кога дойдѫ, [в]които одобрите съ писма тѣхъ ще проводѭ да отнесѫтъ 4 подаръкъ-тъ ви въ Іерусалимъ; [г]И ако бѫде достойно да идѫ и азъ, съ мене ще отидѫтъ. 5 Азъ ще дойдѫ при васъ, [д]като минѫ прѣзъ Македоніѭ; (защото прѣзъ Македоніѭ минувамъ.) 6 А може бы да поостанѫ при васъ, или *може* и да прѣзимувамъ, [е]за да мя испроводите вы на кѫдѣто отидѫ. 7 Защото не ми ся ще сега въ минуваніе-то да ся видѭ съ васъ; но надѣѭ ся да останѫ при васъ нѣколко врѣме, [ж]ако бы *ми* Господь дозволилъ. 8 А въ Ефесъ ще ся бавѭ до петдесетницѫ-тѫ; 9 Защото ми ся [з]отворихѫ врата голѣмы и работны, [и]*има* и много противници.

10 [і]Ако ли дойде Тимоѳей, гледайте да бѫде безъ страхъ при васъ; защото *и той* работи [к]дѣло-то Господне, както и азъ. 11 За това [л]никой да го не унищожи; но [м]испроводѣте *ми* го миромъ, да дойде при мене; защото го очакувамъ съ братія-та. 12 А за брата [н]Апполлоса молихъ му ся много да дойде съ братія-та при васъ; и не му ся щѣше никакъ да дойде сега; ще дойде обаче когато му прилѣгне.

13 [о]Бѫдѣте бодри, стойте [п]въ вѣрѫ-тѫ, бѫдѣте мѫжественни, [р]крѣпкы бѫдѣте. 14 [с]Всичко у васъ съ любовь да бива.

15 Още вы молѭ, братіе; знаете [т]Стефаниновъ-тъ домъ, че е [у]начатъкъ на Ахаіѭ, и сѫ отредили себе си [ф]въ служеніе на святыи-тѣ; 16 [х]Да ся подчинявате и вы на таквызь, и на всякого който съдѣйствува и ся [ц]труди. 17 Радувамъ ся за дохожданіе-то на Стефанина, на Фуртуната и на Ахаика, [ч]защото тѣ запълнихѫ *мое-то* отъ васъ лишеніе; 18 Понеже [ш]успокоихѫ и мой-тъ духъ и вашій-тъ; за това [щ]припознавайте таквызь *человѣцы*.

19 Поздравяватъ вы церквы-тѣ които сѫ въ Азіѭ. Поздравяватъ вы въ Господа прѣмного Акила и Прискилла, [ъ]съ домашніѭ-тѫ си церквѫ. 20 Поздравяватъ вы всичкы-тѣ братія. [ы]Поздравяватъ ся единъ другъ съсъ цѣлованіе свято.

21 [ь]Поздравленіе-то *пишѫ* азъ Павелъ съ 22 рѫкѫ-тѫ си. [ѣ]Който не люби Господа Іисуса Христа, [ю]да бѫде анаѳема, [я]*маранъ аѳа. 23 [ж]Благодать-та на Господа *нашего* Іисуса Христа *да бѫде* съ васъ. Любовь-та ми съсъ всичкы васъ въ Христа Іисуса. Аминь.

[о] Іоан. 3; 31.
[п] Быт. 2; 7. 3; 19.
[р] Іоан. 3; 13, 31.
[с] Фил. 3; 20, 21.
[т] Быт. 5; 3.
[у] Рим. 8; 29. 2 Кор. 3; 18. 4; 11. Фил. 3; 21. 1 Іоан. 3; 2.
[ф] Мат. 16; 17. Іоан. 3; 3, 5.
[х] 1 Сол. 4; 15, 16, 17.
[ц] Фил. 3; 21.
[ч] Зах. 9; 14. Мат. 24; 31. Іоан. 5; 25. 1 Сол. 4; 16.
[ш] 2 Кор. 5; 4.
[щ] Иса. 25; 8. Евр. 2; 14, 15. Отк. 20; 14.
[ъ] Осія 13; 14.
[ы] Рим. 4; 15. 5; 13. 7; 5, 13.
[ь] Рим. 7; 25.
[ѣ] 1 Іоан. 5; 4, 5.
[ю] 2 Пет. 3; 14.
[я] Гл. 3; 8.

—

[а] Дѣян. 11; 29. 24; 17. Рим. 15; 26. 2 Кор. 8; 4. 9; 1, 12. Гал. 2; 10.
[б] Дѣян. 20; 7. Отк. 1; 10.
[в] 2 Кор. 8; 19.
[г] 2 Кор. 8 4; 19.
[д] Дѣян. 19; 21. 2 Кор. 1; 16.
[е] Дѣян. 15; 3. 17; 15. 21; 5. Рим. 15; 24. 2 Кор. 1; 16.
[ж] Дѣян. 18; 21. Гл. 4; 19. Іак. 4; 15.
[з] Дѣян. 14; 27. 2 Кор. 2; 12. Кол. 4; 3. Отк. 3; 8.
[и] Дѣян. 19; 9.
[і] Дѣян. 19; 22. Гл. 4; 17.
[к] Рим. 16; 21. Фил. 2; 20, 22. 1 Сол. 3; 2.
[л] 1 Тим. 4; 12.
[м] Дѣян. 15; 33.
[н] Гл. 1; 12. 3; 5.
[о] Мат. 24; 42. 25; 13. 1 Сол. 5; 6. 1 Пет. 5; 8.
[п] Гл. 15; 1. Фил. 1; 27. 4; 1. 1 Сол. 3; 8. 2 Сол. 2; 15.
[р] Ефес. 6; 10. Кол. 1; 11.
[с] Гл. 14; 1. 1 Пет. 4; 8.
[т] Гл. 1; 16.
[у] Рим. 16; 5.
[ф] 2 Кор. 8; 4. 9; 1. Евр. 6; 10.
[х] Евр. 13; 17.
[ц] Евр. 6; 10.
[ч] 2 Кор. 11; 9. Филип. 2; 30. Филим. 13.
[ш] Кол. 4; 8.
[щ] Фил. 2; 29. 1 Сол. 5; 12.
[ъ] Рим. 16; 5, 15. Филим. 2.
[ы] Рим. 16; 16.
[ь] Кол. 4; 18. 2 Сол. 3; 17.
[ѣ] Ефес. 6; 24.
[ю] Гал. 1; 8, 9.
[я] Іуд. 14; 15.
* т. е. Господь нашъ иде.
[ж] Рим. 16; 20.

КЪ КОРИНѲЯНОМЪ ВТОРО-ТО ПОСЛАНІЕ

НА

СВЯТАГО АПОСТОЛА ПАВЛА.

ГЛАВА 1.

1 Павелъ съ Божіѭ-тѫ волѭ [а]апостолъ Іисусъ Христовъ, и Тимоѳей братъ, къмъ Божіѭ-тѫ церквѫ, която е въ Коринѳъ, и [б]къмъ всичкы-тѣ святыи, които сѫ по 2 всичкѫ Ахаіѭ; [в]Благодать вамъ и миръ отъ Бога Отца нашего, и Господа Іисуса Христа.

3 [г]Благословенъ Богъ и Отецъ на Господа нашего Іисуса Христа, Отецъ на милосердіе-то и Богъ на всяко утѣшеніе, 4 Който ны утѣшава въ всякѫ нашѫ скърбь, за да можемъ и ный да утѣшавамы тѣзи които ся намѣруватъ во всякѫ скърбь, съ утѣшеніе-то съ което ный сами ся 5 утѣшавамы отъ Бога. Защото [д]както ся прѣумножаватъ въ насъ страданія-та Христовы, така чрѣзъ Христа ся прѣумно-6 жава и утѣшеніе-то наше. И скърбимъ ли, *скърбимъ* [е]за ваше-то утѣшеніе и спасеніе, което ся дѣйствува чрѣзъ търпѣніе-то на исты-тѣ страданія, които страдамы и ный; ако ли ся утѣшавамы, *утѣшавамы ся* за ваше-то утѣшеніе и спасе-7 ніе; И надежда-та коіѫто имамы за васъ е твърда; понеже знаемъ, че [ж]както сте участници на страданія-та, така и на у-8 тѣшеніе-то. Защото не искамы да не знаете, братіе, [з]за нашѫ-тѫ скърбь, която ни ся случи въ Азіѭ, че твърдѣ много ся отеготихмы, повече отъ силѫ-тѫ си, така щото ся отчаяхмы и за животъ-тъ 9 си; Но ный сами въ себе си зѣхмы си осѫжданіе-то на смърть-тѫ, [и]да не уповаемъ на себе си, но на Бога който 10 въскрьсява мьртвы-тѣ: [і]Който е избавилъ насъ отъ толкозь *близскѫ* смърть, и избавя *ны;* комуто ся надѣемъ че и пакъ 11 ще избави, Когато и [к]вы съ молитвѫ содѣйствувате за насъ, щото [л]поради дадено-то намъ чрѣзъ мнозина дарованіе, да бѫде за насъ отъ много лица благодареніе.

12 Защото наша-та похвала е това, свидѣтелство-то на нашѫ-тѫ совѣсть, че ный съ простотѫ и [м]искренность по Бога, не [н]съ плътскѫ мудрость, но съ благодать Божіѭ, поминѫхмы на свѣтъ-тъ, а най 13 много между васъ. Защото не ви пишемъ друго, освѣнь това което четете, или и познавате; а надѣѭ ся че и до край ще 14 познаете; Както ны отчасти и познахте, [о]че смы похвала вамъ, [п]както и вы намъ, 15 въ день-тъ на Господа Іисуса. И съ тѫзи увѣренность [р]искахъ да дойдѫ при васъ, по испърво, за да имате [с]вторѫ благодать; 16 И прѣзъ васъ да минѫ въ Македоніѭ, и [т]пакъ отъ Македоніѭ да дойдѫ при васъ, и вы да мя испроводите въ Іудеѭ. 17 И тъй като бѣше това намѣреніе-то ми, да ли сьмь лекоумно постѫпилъ? или намѣреніе-то ми е намѣреніе [у]плътско, за да бѫде у мене ту ей ей, ту не не? 18 Вѣренъ е Богъ, че слово-то ни къмъ васъ 19 не станѫ ей и не. Защото Іисусъ Христосъ [ф]Сынъ Божій, проповѣданный-тъ у васъ отъ насъ, отъ мене и Силуана и Тимоѳея, не станѫ ей и не, но въ него 20 станѫ [х]ей. Защото [ц]всичкы-тѣ Божіи обѣщанія въ него сѫ ей, и въ него аминь 21 за славѫ Божіѭ чрѣзъ насъ. А който ны утвърдява съ васъ въ Христа, [ч]и който 22 ны е помазалъ е Богъ; Който [ш]и запечата насъ, [щ]и даде обрученіе-то на Духъ-тъ въ сърдца-та ни.

23 И [ъ]азъ припознавамъ Бога за свидѣтель на моіѭ-тѫ душѫ, [ы]че понеже вы щадѧ 24 не сьмь дошелъ още въ Коринѳъ: [ь]Не че имамы власть на вѣрѫ-тѫ ви, но защото смы споспѣшници на радость-тѫ ви: понеже [ѣ]чрѣзъ вѣрѫ-тѫ стоите.

ГЛАВА 2.

1 И това рѣшихъ въ себе си, [а]да не дохождамъ при васъ пакъ съсъ скърбь. 2 Защото ако оскърбявамъ азъ васъ, то мене кой ще развесели, ако не тойзи

а 1 Кор. 1; 1. Ефес. 1; 1. Кол. 1; 1. 1 Тим. 1; 1. 2 Тим. 1; 1.
б Фил. 1; 1. Кол. 1; 2.
в Рим. 1; 7. 1 Кор. 1; 3. Гал. 1; 3. Фил. 1; 2. Кол. 1; 2. 1 Сол. 1; 1. 2 Сол. 1; 2. Филим. 3.
г Ефес. 1; 3. 1 Пет. 1; 3.
д Дѣян. 9; 4. Гл. 4; 10. Кол. 1; 24.
е Гл. 4; 15.
ж Рим. 8; 17. 2 Тим. 2; 12.
з Дѣян. 19; 23. 1 Кор. 15; 32. 16; 9.
и Іер. 17; 5, 7.
і 2 Пет. 2; 9,
к Рим. 15; 30. Филип. 1; 19. Филим. 22.
л Гл. 4; 15.
м Гл. 2; 17. 4; 2.
н 1 Кор. 2; 4, 13.
о Гл. 5; 12.
п Фил. 2: 16. 4; 1. 1 Сол. 2; 19, 20.
р 1 Кор. 4; 19.
с Рим. 1; 11.
т 1 Кор. 16; 5, 6.
у Гл. 10; 2.
ф Мар. 1; 1. Лук. 1; 35. Дѣян. 9; 20.
х Евр. 13; 8.
ц Рим. 15; 8, 9.
ч 1 Іоан. 2; 20, 27.
ш Ефес. 1; 13. 4; 30. 2 Тим. 2; 19. Отк. 2; 17.
щ Гл. 5; 5. Ефес. 1; 14.
ъ Рим. 1; 9. Гл. 11; 31. Гал. 1; 20. Фил. 1; 8.
ы 1 Кор. 4; 21. Гл. 2; 3. 12 20. 13; 2, 10.
ь 1 Кор. 3; 5. 1 Пет. 5; 3.
ѣ Рим. 11; 20. 1 Кор. 15; 1.

—

а Гл. 1; 23. 12; 20, 21. 13 10.

който е оскърбенъ отъ мене? 3 И това истото ви писахъ, че, кога дойдѫ, [б]да нѣмамъ скърбь отъ тѣзи отъ които ми подобава радость да имамъ, като [в]имамъ увѣреніе на всинца ви, че моя-та радость е *радость* на всичкы васъ. 4 Защото отъ голѣмѫ скърбь и сърдечнѫ тѫгѫ писахъ ви съ много сълзы, [г]не да ся оскърбите, но да познаете голѣмѫ-тѫ любовь, коѭто имамъ къмъ васъ.

5 [д]Ако ли *мя* е нѣкой оскърбилъ, [е]не е оскърбилъ мене, но всинца вы отчасти, да не отеготѭ повече. 6 За такъвъ единъ доста е това запрѣщеніе [ж]отъ по многи-на-та; 7 [з]Така щото напротивъ вы *трѣбва* повече да *му* простите и да *го* утѣшите, щото такъвъ единъ да не бѫде погълнѫтъ отъ безмѣрнѫ скърбь. 8 За това вы молѭ да утвърдите *вашѫ-тѫ* къмъ него любовь; 9 Понеже за това и писахъ, за да вы познаѭ съ опытъ, [и]да ли сте на всичко послушливи. 10 А комуто *вы* прощавате нѣщо, *прощавамъ му* и азъ; защото ако съмь и простилъ нѣщо, комуто съмь простилъ, за васъ съмь *сторилъ това*, отъ Христово лице, 11 За да не добые прѣимущество надъ насъ Сатана; защото не смы да не знаемъ неговы-тѣ умышленія.

12 [і]И когато *азъ* дойдохъ въ Троадѫ да *проповѣдамъ* евангеліе-то Христово, и ми ся [к]отворихѫ врата въ *дѣло-то* Господне, 13 Понеже не намѣрихъ брата си Тита, [л]не ся успокои духъ-тъ ми; но простихъ ся съ тѣхъ и излѣзохъ за въ Македоніѭ. 14 Но благодареніе Богу който ны прави винѫгы да смы побѣдители въ Христа, и на всяко мѣсто чрѣзъ насъ явява [м]уханіе-то на негово-то познаніе. 15 Защото ный, прѣдъ Бога смы Христово благоуханіе [н]за тѣзи които ся спасаватъ, и [о]за тѣзи които погынуватъ. 16 [п]На едны-тѣ смы уханіе отъ смърть за смърть, а на другы-тѣ уханіе отъ животъ за животъ. [р]И на това кой е доволенъ? 17 Защото [с]не смы както много-то онѣзи които прѣправятъ слово-то Божіе, но [т]искренно, и като отъ Бога, прѣдъ Бога, въ Христа говоримъ.

ГЛАВА 3.

1 Пакъ ли [а]начнувамы да ся прѣпорѫчвамы? или имамы нуждѫ, както нѣкои, за [б]прѣпорѫчителны писма до васъ, или за прѣпорѫчителны отъ васъ? 2 [в]Вы сте наше-то писмо, написано въ сърдца-та ни, знаемо и прочитаемо отъ всичкы-тѣ человѣцы; 3 И явявате ся че сте писмо Христово, [г]станѫло чрѣзъ наше-то служеніе, написано не съ мастило, но съ Духъ-тъ на Бога живаго, [д]не на плочы каменны, но [е]на плочы плътяны на сърдце-то.

4 И таквѫзи увѣренность къмъ Бога имамы *ный* чрѣзъ Христа; 5 [ж]Не че смы отъ самосебе си доволни да намыслимъ нѣщо като отъ насъ си, но наше-то [з]доволство е отъ Бога; 6 Който ны и удоволи да бѫдемъ [и]служители [і]на новый завѣтъ, [к]не на буквѫ-тѫ, но на духъ-тъ; защото [л]буква-та убива, а [м]духъ-тъ оживотворява.

7 [н]Ако ли служеніе-то на смърть-тѫ, въ [о]буквы издълбаны на камыкъ, станѫ съсъ славѫ, [п]така щото сынове-тѣ Израилеви не можахѫ да гледатъ Моисея въ лице, поради славѫ-тѫ на лице-то му, която имаше да прѣстане; 8 [р]Какъ може служеніе-то на Духъ-тъ да не бѫде съ по голѣмѫ славѫ? 9 Защото ако служеніе-то на осѫжданіе-то *станѫ съсъ* славѫ, много повече [с]служеніе-то на правдѫ-тѫ ще го надминува въ славѫ-тѫ. 10 Защото прославено-то не ся прослави по тѫзи часть, заради онѫзи славѫ която прѣвъсхожда. 11 Защото, ако бѣ съсъ славѫ това което имаше да прѣстане, много по славно ще е трайно-то! 12 И тъй като имамы таквѫзь надеждѫ, 13 съ [т]голѣмо дързновеніе дѣйствувамы; А не както [у]Моисей *който* полагаше покрывало на лице-то си, за да не могѫтъ да гледатъ сынове-тѣ Израилеви [ф]край-тъ на това което имаше да прѣстане. 14 Но тѣмъ умове-тѣ имъ сѫ [х]заслѣпени; защото и до днесь кога прочитатъ ветхый-тъ завѣтъ, исто-то покрывало стои не открыто, понеже *само* чрѣзъ Христа ся унищожава. 15 До днесь обаче, при прочитаніе-то на Моисея, покрывало лѣжи на сърдце-то имъ. 16 [ц]Но когато *Израиль* ся обърне къмъ Господа покрывало-то [ч]ще ся отнеме. 17 [ш]А Господь е тойзи Духъ; и дѣто е Духъ-тъ Господенъ, тамъ е свобода. 18 А ный всинца като гледамы [щ]славѫ-тѫ Господнѭ съ открыто лице [ъ]както въ огледало, [ы]прѣображавамы ся въ истый-тъ образъ отъ славѫ въ славѫ, както отъ Духъ-тъ Господень.

[б] Гл. 12; 21.
[в] Гл. 7; 16. 8; 22. Гал. 5; 10.
[г] Гл. 7; 8, 9, 12.
[д] 1 Кор. 5; 1.
[е] Гал. 4; 12.
[ж] 1 Кор. 5; 4, 5. 1 Тим. 5; 20
[з] Гал. 6; 1.
[и] Гл. 7; 15. 10; 6.
[і] Дѣян. 16; 8. 20; 6.
[к] 1 Кор. 16; 9.
[л] Гл. 7; 5, 6.
[м] Пѣсн. 1; 3.
[н] 1 Кор. 1; 18.
[о] Гл. 4; 3.
[п] Лук. 2; 34. Іоан. 9; 39. 1 Пет. 2; 7, 8.
[р] 1 Кор. 15; 10. Гл. 3; 5, 6.
[с] Гл. 4; 2. 11; 13. 2 Пет. 2; 3.
[т] Гл. 1; 12. 4; 2.

—

[а] Гл. 5; 12. 10; 8, 12. 12; 11.
[б] Дѣян. 18; 27.
[в] 1 Кор. 9; 2.
[г] 1 Кор. 3; 5.
[д] Исх. 24; 12. 34; 1.
[е] Псал. 40; 8. Іер. 31; 33. Іез. 11; 19. 36; 26. Евр. 8; 10.
[ж] Іоан. 15; 5. Гл. 2; 16.
[з] 1 Кор. 15; 10. Фил. 2; 13.
[и] 1 Кор. 3; 5. 15; 10. Гл. 5; 18. Ефес. 3; 7. Кол. 1; 25, 29. 1 Тим. 1; 11, 12. 2 Тим. 1; 11.
[і] Іер. 31; 31. Мат. 26; 28. Евр. 8; 6, 8.
[к] Рим. 2; 27, 29. 7; 6.
[л] Рим. 3; 20. 4; 15. 7; 9, 10, 11. Гал. 3; 10.
[м] Іоан. 6; 63. Рим. 8; 2.
[н] Рим. 7; 10.
[о] Исх. 34; 1, 28. Втор. 10; 1 и дрг.
[п] Исх. 34; 29, 30, 35.
[р] Гал. 3; 5.
[с] Рим. 1; 17. 3; 21.
[т] Гл. 7; 4. Ефес. 6; 19.
[у] Исх. 34; 32, 35.
[ф] Рим. 10; 4. Гал. 3; 23.
[х] Иса. 6; 10. Мат. 13; 11, 14. Іоан. 12; 40. Дѣян. 28; 26. Рим. 11; 7, 8, 25. Гл. 4; 4.
[ц] Исх. 34; 34. Рим. 11; 23, 26.
[ч] Иса. 25; 7.
[ш] Ст. 6. 1 Кор. 15; 45.
[щ] 1 Кор. 13; 12.
[ъ] Гл. 4; 4, 6. 1 Тим. 1; 11.
[ы] Рим. 8; 29. 1 Кор. 15; 49. Кол. 3; 10.

ГЛАВА 4.

1 Заради това, споредъ [а]както быхмы помилвани *отъ Бога*, [б]тый служеніе като 2 имамы не ни дотега; Но отрекохмы ся отъ скрышность-тж на срамъ-тъ, и не ходимъ съ пронырство, [в]нито съ лъжж проповѣдвамы слово-то Божіе, но [г]като изявявамы истинж-тж, [д]прѣпоржчвамы себе си прѣдъ Бога на совѣсть-тж на вся- 3 кого человѣка. Ако ли е наше-то благовѣствованіе покрыто, то е покрыто [е]за 4 тѣзи които погынуватъ; За тѣзи, невѣрны-тѣ, на които [ж]богъ-тъ на тойзи свѣтъ е [з]заслѣпилъ умъ-тъ, да гы не озари [и]свѣтлина-та отъ славно-то благовѣстіе на Христа, [і]който е образъ на *невидимаго* 5 Бога. Защото [к]ный не проповѣдувамы себе си, но Христа Іисуса Господа; а 6 [л]себе си рабы ваши заради Іисуса. Защото Богъ [м]който е реклъ да възсіяе видѣлина отъ тьмнинж-тж, *той е* [н]който възсія въ сърдца-та ни, [о]за просвѣщеніе съ познаніе-то на славж-тж Божіж съ 7 лице-то Іисусъ Христово. И това съкровище имамы го въ [п]пьрстны сждове, [р]за да бжде прѣвъсходство-то на силж-тж 8 отъ Бога, а не отъ насъ. [с]Всякакъ ся угнѣтавамы, но не смы въ утѣсненіе; въ 9 недоумѣніе смы, но не въ отчаяніе; Гоними смы, но не оставяеми; [т]обарять ны, 10 но не погынувамы. [у]Всякога носимъ на тѣло-то си умираніе-то на Господа Іисуса, [ф]за да ся яви на тѣло-то ни и животъ-тъ 11 Іисусовъ. Защото ный [х]живи-тѣ вынжгы ся прѣдавамы на смьрть за Іисуса, да ся яви и животъ-тъ Іисусовъ, въ смьртнж- 12 тж нашж плъть. Така щото [ц]смьрть-та дѣйствува въ насъ, а животъ-тъ въ васъ. 13 А като [ч]имамы истый-тъ духъ на вѣрж-тж, по писанному, [ш]„Повѣровахъ, за то и говорихъ,“ и ный вѣрувамы, за то и гово- 14 римъ; Понеже знаемъ че тойзи който е [щ]въскрьсилъ Господа Іисуса, ще въскрьси и насъ чрѣзъ Іисуса и ще *ны* прѣдстави 15 съ васъ наедно. Защото [ъ]всичко-то е за васъ, щото [ы]благодать-та умножена поради благодареніе-то на мнозина-та, да 16 прѣизобилува въ славж Божіж. За това не ни дотегнува; но ако и да тлѣе външній-тъ нашъ человѣкъ, [ь]вжтрѣшній-тъ 17 обаче всякой день ся подновява. Защото [ѣ]приврѣменна-та наша лека скърбь производжда намъ отъ много по много вѣчнж 18 тежинж на славж; [ю]Понеже ный не сматрямы на видимы-тѣ, но на невидимы-тѣ, защото видимы-тѣ сж приврѣменны, а невидимы-тѣ вѣчны.

ГЛАВА 5.

1 Защото знаемъ че, [а]ако ся развали земна-та кжща на наше-то селеніе, имамы отъ Бога зданіе на небеса, домъ нержкотворенъ, вѣченъ. 2 Понеже въ това и [б]въздышамы, и желаемъ да ся облѣчемъ въ 3 небесно-то наше жилище; Ако само [в]облѣчени *въ него*, не ся намѣримъ голи. 4 Защото ный които смы въ *това* селеніе, стенемъ подъ брѣме-то *му*, понеже искамы не [г]да ся съблѣчемъ, но да ся облѣчемъ още, за да бжде смъртно-то погълнжто отъ животъ-тъ. 5 И [д]Богъ е който за това исто-то ны създаде, [е]който ни и 6 даде обрученіе-то на Духа. И тъй понеже имамы вынжгы дързновеніе, и знаемъ, че до когато ся намѣрвамы въ тѣло-то, от- 7 далечени смы отъ Господа; (Защото съ вѣрованіе [ж]ходимъ, а не съ вижданіе): 8 За това и дързновеніе имамы, и [з]благоволявамы повече да излѣземъ отъ тѣло-то, 9 и да ся въдворимъ при Господа. За това и съ ревность ся стараемъ, въдворявамы ли ся, отстранявамы ли ся, да смы бла- 10 гоугодни нему. Защото всинца [и]трѣбва да ся явимъ прѣдъ сждовище-то Христово, [і]да пріеме всякой споредъ каквото е пра- 11 вилъ въ тѣло-то, добро или зло. И тъй като знаемъ [к]страхъ-тъ Господень, человѣцы-тѣ убѣждавамы, [л]а на Бога смы извѣстни; надѣж ся още че и на ваши-тѣ 12 совѣсти смы извѣстни. Защото [м]не прѣпоржчвамы себе си на васъ, но [н]давамы ви причинж да ся хвалите съ насъ, да има що да речете на тѣзи които ся 13 хвалятъ отъ лице, а не отъ сърдце. Защото [о]ако смы ся изумили, то за Бога; ако ли здраво мыслимъ, то заради васъ. 14 Защото любовь-та Христова ны принуждава; понеже смы разсждили за това, че

а Гл. 3; 6.
б 1 Кор. 7; 25. 1 Тим. 1; 13.
в Гл. 2; 17. 1 Сол. 2, 3, 5.
г Гл. 6; 4, 7. 7; 14.
д Гл. 5; 11.
е 1 Кор. 1; 18. Гл. 2; 15. 2 Сол. 2; 10.
ж Іоан. 12; 31. 14; 30. 16; 11. Ефес. 6; 12.
з Иса. 6; 10. Іоан. 12; 40. Гл. 3; 14.
и Гл. 3; 8, 9, 11, 18. Ст. 6.
і Іоан. 1; 18. 12; 45. 14; 9. Фил. 2; 6. Кол. 1; 15. Евр. 1; 3.
к 1 Кор. 1; 13, 23. 10; 33.
л 1 Кор. 9; 19. Гл. 1; 24.
м Быт. 1; 3.
н 2 Пет. 1; 19.
о Ст. 4. 1 Пет. 2; 9.
п Гл. 5; 1.
р 1 Кор. 2; 5. Гл. 12; 9.
с Гл. 7; 5.
т Псал. 37; 24.
у 1 Кор. 15; 31. Гл. 1; 5, 9. Гал. 6; 17. Фил. 3; 10.
ф Рим. 8; 17. 2 Тим. 2; 11, 12. 1 Пет. 4; 13.
х Псал. 44; 22. Рим. 8; 36. 1 Кор. 15; 31, 49.
ц Гл. 13; 9.
ч Рим. 1; 12. 2 Пет. 1; 1.
ш Псал. 116; 10.
щ Рим. 8; 11. 1 Кор. 6; 14.
ъ 1 Кор. 3; 21. Гл. 1; 6. Кол. 1; 24. 2 Тим. 2; 10.
ы Гл. 1; 11. 8; 19. 9; 11, 12.
ь Рим. 7; 22. Ефес. 3; 16. Кол. 3; 10. 1 Пет. 3; 4.
ѣ Мат. 5; 12. Рим. 8; 18. 1 Пет. 1; 6. 5; 10.
ю Рим. 8; 24. Гл. 5; 7. Евр. 11; 1.

—

а Іов. 4; 19. Гл. 4; 7. 2 Пет. 1; 13, 14.
б Рим. 8; 23.
в Отк. 3; 18. 16; 15.
г 1 Кор. 15; 53, 54.
д Иса. 29; 23. Ефес. 2; 10.
е Рим. 8; 23. Гл. 1; 22. Ефес. 1; 14. 4; 30.
ж Рим. 8; 24, 25. 1 Кор. 13; 12. Гл. 4; 18. Евр. 11; 1.
з Фил. 1; 23.
и Мат. 25; 31, 32. Рим. 14; 10.
і Рим. 2; 6. Гал. 6; 7. Ефес. 6; 8. Кол. 3; 24, 25. Отк. 22; 12.
к Іов. 31; 23. Евр. 10; 31. Іуд. 23.
л Гл. 4; 2.
м Гл. 3; 1.
н Гл. 1; 14.
о Гл. 11; 1, 16, 17. 12; 6, 11.

[п]ако е умрѣлъ единъ за всичкы-тѣ, то
15 всичкы-тѣ сѫ умрѣли; И умрѣ за всичкы-тѣ, [р]за да не живѣѭтъ вече живи-тѣ
за себе си, но за тогозь който е умрѣлъ
16 и въскрьснѫлъ за тѣхъ. [с]За това ный отъ
нынѣ не знаемъ никого по плъть; а пакъ,
ако и да знаяхмы Христа по плъть, [т]но
17 сега вече *така го* не знаемъ. За то ако е
нѣкой [у]въ Христа, *той е* созданіе [ф]ново;
[х]ветхо-то прѣминѫ, ето всичко станѫ но-
18 во. А всичко е отъ Бога, [ц]който ны примири съсъ себе си чрѣзъ Іисуса Христа,
и даде намъ служеніе-то на примирява-
19 ніе-то; Сирѣчь, [ч]Богъ бѣше въ Христа, и
примиряваше свѣтъ-тъ съсъ себе си, като
не вмѣняваше *на человѣцы-тѣ* прѣгрѣшенія-та имъ, и вложи въ насъ слово-то
20 на примиреніе-то. И тъй [ш]отъ Христовѫ
странѫ посланници смы, [щ]като че Богъ
чрѣзъ насъ умолява; молимъ *вы* отъ Христовѫ странѫ, примирѣте ся съ Бога.
21 Защото тогозь [ъ]който грѣхъ не е зналъ,
Богъ за насъ *го* грѣшенъ направи, за да
станемъ ный чрѣзъ него [ы]праведни прѣдъ
Бога.

ГЛАВА 6.

1 И [а]ный като съдѣйствувамы *съ него*,
[б]умолявамы вы [в]да не бѫде у васъ напразно пріеманіе-то на Божіѭ-тѫ благо-
2 дать. (Защото казува: [г]„Въ пріето врѣме
послушахъ тя, и въ день на спасеніе помогнѫхъ ти; ето сега врѣме благопрія-
3 тно, ето сега день на спасеніе.) Ный въ
нищо [д]не давамы никаквѫ съблазнь, да
4 не бы да ся похули служеніе-то; [е]Но во
всичко прѣдставямы себе си като служители Божіи, въ тьрпѣніе голѣмо, въ скър-
5 би, въ нужды, въ утѣсненіе, [ж]Въ біенія,
въ запиранія, въ бъркотіи, въ трудове,
6 въ неспанія, въ неяденія, Съ чистотѫ, съ
благоразуміе, съ дълготьрпѣніе, съ благость, съ Духа Святаго, съ любовь нели-
7 цемѣрнѫ, [з]Съсъ слово-то на истинѫ-тѫ,
[и]съсъ силѫ Божіѭ, [і]съ орѫжія на прав-
дѫ-тѫ въ деснѫ-тѫ рѫкѫ и въ лѣвѫ-тѫ;
8 Въ славѫ и бесчестіе, въ хуленіе и захва-
9 ляніе; като прѣльстницы, а истинни; Като
непознаты, [к]а опознати; [л]като на умираніе, а ето живи смы; [м]като наказвани, а
10 не умьртвявани; Като оскърбени, а то
вынѫгы смы радостни; като сиромаси,
но мнозина обогатявамы; като че нищо
11 нѣмамы, а пакъ всичко владѣемъ. Уста-та
ни ся отвориха къмъ васъ, о Коринѳяне,
12 [н]сърдце-то ни ся разшири: *Вы* не сте на
утѣсненіе въ насъ, но вѫтрѣ въ васъ си
13 на [о]утѣсненіе сте. И тъй *отдайте ми* това
възмездіе, [п](като на чада говорѭ,) разши-
14 рѣте ся и вы. [р]Не ся съпрѣгайте неподобно съ невѣрны-тѣ; защото [с]каквѫ смѣсѫ
има правда-та съ беззаконіе-то? или какво общеніе между видѣлинѫ-тѫ и тьмни-
15 нѫ-тѫ? И какво съгласіе има Христосъ
съ Веліара? или какъвъ дѣлъ има вѣр-
16 ный-тъ съ невѣрный-тъ? И какво спогажданіе има храмъ-тъ Божій съ идолы-тѣ?
защото [т]вы сте храмъ на Бога живаго,
както рече Богъ: [у]„Ще ся заселѭ въ
тѣхъ, и въ тѣхъ ще ходѭ; и ще имъ бѫдѫ Богъ, и тѣ ще ми бѫдѫтъ народъ."
17 [ф]За това „излѣзте отъ срѣдъ тѣхъ, и отлѫчѣте ся," казува Господь, „и не ся допирайте до нечисто;" и „азъ ще вы пріемѫ,
18 [х]И ще ви бѫдѫ Отецъ, и вы ще ми бѫдете сынове и дъщери," казува Господь
Вседьржитель.

ГЛАВА 7.

1 И тъй, възлюбленни, като [а]имамы тѣзи
обѣщанія, да очистимъ себе си отъ всякѫ
мьрсотѫ на плъть-тѫ и на духъ-тъ, и да
вършимъ святость-тѫ съсъ страхъ Божій.
2 Пріимѣте ны; никого не смы обидѣли,
никого не смы развратили, [б]не смы ся
полакомили отъ никого да припечалимъ.
3 Не *ви* казувамъ *това* за осѫжденіе; защото понапрѣдъ [в]рѣкохъ че сте въ сърдца-та ни, щото и да умремъ наедно и да
4 живѣемъ наедно. [г]Голѣмо дързновеніе имамъ къмъ васъ, [д]много ся хвалѭ съ
васъ; [е]пълнъ сьмь съ утѣшеніе, *и* во
всяко наше оскърбяваніе радость-та ми
5 е прѣизобилна. Защото, [ж]отъ какъ дойдохмы въ Македоніѭ, плъть-та ни никакво спокойствіе не е пріела, но [з]отъ всякѫдѣ бѣхмы въ утѣсненіе; [и]отъ вънъ
6 борбы, отъ вѫтрѣ страхове. Но [і]Богъ,

п Рим. 5; 15.
р Рим. 6; 11, 12. 14; 7, 8. 1 Кор. 6; 19. Гал. 2; 20. 1 Сол. 5; 10. 1 Пет. 4; 2.
с Мат. 12; 50. Іоан. 15; 14. Гал. 5; 6. Фил. 3; 7, 8. Кол. 3; 11.
т Іоан. 6; 63.
у Рим. 8; 9. 16; 7. Гал. 6; 15.
ф Гал. 5; 6. 6; 15.
х Иса. 43; 18, 19. 65; 17. Ефес. 2; 15. Отк. 21; 5.
ц Рим. 5; 10. Ефес. 2; 16. Кол. 1; 20. 1 Іоан. 2; 2. 4; 10.
ч Рим. 3; 24, 25.
ш Іов. 33; 23. Мал. 2; 7. Гл. 3; 6. Ефес. 6; 20.
щ Гл. 6; 1.
ъ Иса. 53; 6, 9, 12. Гал. 3; 13. 1 Пет. 2; 22, 24. 1 Іоан. 3; 5.
ы Рим. 1; 17. 5; 19. 10; 3.

—

а 1 Кор. 3; 9.
б Гл. 5; 20.
в Евр. 12; 15.
г Иса. 49; 8.
д Рим. 14; 13. 1 Кор. 9; 12. 10; 32.
е 1 Кор. 4; 1.
ж Гл. 11; 23 и др.
з Гл. 4; 2. 7; 14.
и 1 Кор. 2; 4.
і Гл. 10; 4. Ефес. 6; 11, 13. 2 Тим. 4; 7.
к Гл. 4; 2. 5; 11. 11; 6.
л 1 Кор. 4; 9. Гл. 1; 9. 4; 10, 11.
м Псал. 118; 18.
н Гл. 7; 3.
о Гл. 12; 15.
п 1 Кор. 4; 14.
р Втор. 7; 2, 3. 1 Кор. 5; 9. 7; 39.
с 1 Цар. 5; 2, 3. 3 Цар. 18; 21. 1 Кор. 10; 21. Ефес. 5; 7, 11.
т 1 Кор. 3; 16. 6; 19. Ефес. 2; 21, 22. Евр. 3; 6.
у Исх. 29; 45. Лев. 26; 12. Іер. 31; 33. 32; 38. Іез. 11; 20. 36; 28. 37; 26 и др. Зах. 8; 8. 13; 9.
ф Иса. 52; 11. Гл. 7; 1. Отк 18; 4.
х Іер. 31; 1, 9. Отк. 21; 7.

—

а Гл. 6; 17, 18. 1 Іоан. 3; 3.
б Дѣян. 20; 33. Гл. 12; 17.
в Гл. 6; 11, 12.
г Гл. 3; 12.
д 1 Кор. 1; 4. Гл. 1; 14.
е Гл. 1; 4. Фил. 2; 17. Кол. 1; 24.
ж Гл. 2; 13.
з Гл. 4; 8.
и Втор. 32; 25.
і Гл. 1; 4.

който утѣшава смиренны-тѣ, утѣши ны [к]съ дохожданіе-то Титово; 7 И не тъкмо съ негово-то дохожданіе, но и съ утѣшеніе-то, съ което той бѣше ся отъ васъ утѣшилъ, като ни извѣсти голѣмо-то ваше *за насъ* желаніе, плаканіе-то ви, ревность-тѫ ви за мене; така щото повече ся възрадувахъ. 8 Защото ако и да вы оскърбихъ съ писмо-то *си*, не сьмь въ раскаяніе, [л]ако и да бѣхъ ся пораскаялъ; понеже гледамъ че онова писмо вы оскърби, ако и за малко врѣме. 9 Сега ся радувамъ, не за скърбь-тѫ ви, но защото скърбь-та ви станѫ на покаяніе; понеже скърбѣхте по Бога, да ся не поврѣдите отъ насъ въ нищо. 10 Защото [м]скърбь-та по Бога ражда спасително покаяніе, което не докарва раскаяніе; свѣтовна-та обаче [н]скърбь ражда смьрть. 11 Защото ето, това ваше по Бога скърбеніе какво усердіе породи въ васъ, какво извиненіе, какво негодованіе, какъвъ страхъ, какво желаніе, каквѫ ревность, какво отмьщеніе. Всякакъ вы показахте себе си че сте чисти въ това нѣщо. 12 И тъй ако и да ви писахъ *това*, не *го сторихъ* заради обидникъ-тъ, нито за обиденный-тъ, но [о]за да ся яви вамъ наше-то усердіе, което за васъ имамы прѣдъ Бога. 13 За това ся утѣшихмы заради ваше-то утѣшеніе; и още повече ся възрадовахмы заради Титово-то възрадуваніе, че ся [п]успокоилъ духъ-тъ му отъ всинца вы. 14 Защото ако му ся похвалихъ нѣщо зарадъ васъ, не ся засрамихъ, но както ви говорихмы всичко съ истинѫ, така и похвала-та ни прѣдъ Тита станѫ истинна. 15 И той още повече милѣе за васъ, като поменува [р]послушаніе-то на всинца вы, какъ сте го пріяли съсъ страхъ и трепетъ. 16 И тъй радувамъ ся че [с]во всичко имамъ довѣріе на васъ.

ГЛАВА 8.

1 Още, братіе, обявямы ви Божіѭ-тѫ благодать даденѫ-тѫ на церквы-тѣ въ Македоніѭ; 2 Че, като търпятъ голѣмо утѣсненіе, прѣумножена-та тѣхна радость, и [а]дълбока-та имъ нищета, показахѫ прѣизобилно богатство-то на тѣхнѫ-тѫ щедрость; 3 Защото споредъ силѫ-тѫ си (*това го* свидѣтелствувамъ) и повече отъ силѫ-тѫ *си*, доброволни *ся посочихѫ*, 4 Като ны умолявахѫ съ голѣмо приканваніе да пріемемъ даръ-тъ *имъ*, и [б]участіе-то въ служеніе-то на святыи-тѣ; 5 И не само както ся надѣяхмы, но себе си отдадохѫ първомъ Господу, а *послѣ* намъ съ волѭ-тѫ Божіѭ; 6 Така щото [в]примолихмы ся на Тита, както бѣ започелъ, така и да доискара въ васъ и това благодѣяніе. 7 И тъй [г]както изобилувате во всяко нѣщо, въ вѣрѫ и въ слово и въ разумъ и во всяко усердіе и въ любовь-тѫ си къмъ насъ, така [д]да прѣизобилувате и въ това благодѣяніе. 8 *Това* [е]не *ви го* казувамъ като заповѣдь, но чрѣзъ усердіе-то на другы-тѣ, да опытамъ и искренность-тѫ на вашѫ-тѫ любовь; 9 Защото знаете благодать-тѫ на Господа нашего Іисуса Христа, [ж]че богатъ като бѣ станѫ сиромахъ за васъ, да ся обогатите вы съ неговѫ-тѫ сиромашіѭ. 10 И на това азъ давамъ [з]съвѣтъ; защото е [и]то полезно за васъ, които [і]отъ лани започнѫхте не токо да го правите, но и да го искате. 11 А сега свършѣте и да го правите, така щото както *е было* усердіе-то да искате, така да бѫде и да го извършите отъ колкото имате. 12 Защото [к]ако ся появи отъ понапрѣдъ у нѣкого усердіе, той е пріятъ споредъ колкото има, а не споредъ колкото нѣма. 13 Понеже не *искамъ* да е на другы облегченіе, а на васъ утѣсненіе; 14 Но *да бѫде* равно, *така щото* ваше-то въ сегашно-то врѣме изобиліе *да запълни* тѣхно-то лишеніе; за да послужи и тѣхно-то изобиліе на ваше-то лишеніе, така щото да бѫде изравненіе. 15 Споредъ както е писано: [л]„Който *събра* много, не му ся прѣумножи; и който малко, не му недостигнѫ.“ 16 А благодареніе Богу, който вложи въ сърдце-то Титово исто-то усердіе за васъ; 17 Защото и [м]молбѫ-тѫ *ни* прія, но понеже имаше голѣмо усердіе, тръгнѫ къмъ васъ самоволно. 18 Проводихмы още съ него и тойзи [н]братъ, похваляемый-тъ во всичкы-тѣ церквы за евангеліе-то; 19 (И не токо *това*, но още [о]избранъ е отъ церквы-тѣ да пѫтува съ насъ за това благодѣяніе, на което служимъ [п]за славѫ-тѫ на самого Господа, и за *доказателство на* ваше-то усердіе.) 20 Като ся свѣнимъ отъ това да не бы нѣкой да ны похули поради това изобиліе което е повѣрено на наше-то служеніе. 21 Понеже [р]промышлявамы това което е добро не само прѣдъ Господа, но и прѣдъ человѣцы-тѣ. 22 Проводихмы още съ тѣхъ нашій-тъ братъ, когото много пѫти въ много нѣща смы опытали че има усердіе, а сега е много по усерденъ поради многото на васъ увѣреніе. 23 Колкото за Тита, *той е* мой другаръ и сотрудникъ во васъ, а колкото за братія-та наши, *тѣ сѫ* [с]по-

к Вижь Гл. 2; 13.
л Гл. 2; 4.
м 2 Цар. 12; 13. Мат. 26; 75.
н Прит. 17; 22.
о Гл. 2; 4.
п Рим. 15; 32.
р Гл. 2; 9. Фил. 2; 12.
с 2 Сол. 3; 4. Филим. 8; 21

а Мар. 12; 44.
б Дѣян. 11; 29. 24; 17. Рим. 15; 25, 26. 1 Кор. 16; 1, 3, 4. Гл. 9; 1.
в Ст. 17. Гл. 12; 18.
г 1 Кор. 1; 5. 12; 8.
д Гл. 9; 8.
е 1 Кор 7; 6.

ж Мат. 8; 20. Лук. 9; 58. Фил. 2; 6. 7.
з 1 Кор. 7; 25.
и Прит. 19; 17. Мат. 10; 42. 1 Тим. 6; 18, 19. Евр. 13; 16.
і Гл. 9; 2.
к Мар. 12; 43, 44. Лук. 21; 3.

л Исх. 16; 18.
м Ст. 6.
н Гл. 12; 18.
о 1 Кор. 16; 3, 4.
п Гл. 4; 15.
р Рим. 12; 17. Фил. 4; 8. 1 Пет. 2; 12.
с Фил. 2; 25.

сланници на церквы-тѣ *и* слава Христова. 24 Покажѣте прочее къмъ тѣхъ и прѣдъ церквы-тѣ доказателство-то на вашѫ-тѫ любовь и [т]на нашѫ-тѫ съ васъ похвалѫ.

ГЛАВА 9.

1 Защото излишно е да ви пишѫ за [а]спомоществованіе-то което *смы длъжни* на 2 святыи-тѣ. Понеже знаѭ ваше-то [б]усердіе, [в]за което ся хвалѭ съ васъ прѣдъ Македонцы-тѣ, че [г]Ахаія отъ *лани* е приготвена; и ваша-та ревность мнозина под- 3 буди. И [д]проводихъ братія-та, да не бы да излѣзе напраздно мое-то колкото за това на васъ захваляніе, *и* да бѫдете, 4 както казувахъ, приготвени. Да не бы ако дойдѫтъ съ мене Македонци, та вы намѣрятъ неприготвены, да ся посрамимъ ный, да не казвамъ вы, въ това дързно- 5 венно похваленіе. И тъй за нуждно *го* намѣрихъ да ся примолѭ на братія-та да дойдѫтъ понапрѣдъ при васъ, и да прѣдуготвятъ вашѫ-тѫ прѣдизвѣстнѫ милостынѭ, да бѫде готова тъй като мило- 6 стыня, а не като лихоимство. А [е]това *казувамъ че* който сѣе оскудно, оскудно и ще пожьне, а който сѣе щедро, щедро 7 и ще пожьне. Всякой споредъ произволеніе-то на сърдце-то *си*, [ж]не съсъ скърбь, или отъ принужденіе; защото Богъ обича 8 [з]оногози който дава съ драго сърдце. А Богъ е [и]силенъ да прѣумножи *во васъ* всякѫ благодать, така щото като имате вынѫгы во всичко всяко доволство да прѣ- 9 изобилувате въ всяко добро дѣло; Както е писано: [і]Распьрснѫ, даде на сиромасы- 10 тѣ, правда-та му вѣчно прѣбѫдва. А [к]тойзи който дава сѣме на сѣятеля и хлѣбъ за хранѫ, да даде и да умножи сѣме-то ваше, и да възрасти плодове-тѣ [л]на ва- 11 шѫ-тѫ правдѫ; Та да бѫдете отъ всякѫдѣ богати во всякѫ щедрость, [м]която чрѣзъ насъ произвожда благодареніе Бо- 12 гу; Защото служеніе-то на тѫѭ службѫ не само че [н]запълня скудость-тѫ на святыи-тѣ, но и прѣизобилува чрѣзъ много 13 благодаренія Богу; Понеже чрѣзъ опытъ-тъ на това служеніе тѣ [о]славятъ Бога за покорство-то, което имате въ исповѣданіе-то на евангеліе-то Христово, и [п]за щедрость-тѫ на ваше-то къмъ тѣхъ и къмъ 14 всичкы участіе, И чрѣзъ тѣхно-то моленіе за васъ, като имъ сте драгы за прѣмно- 15 гѫ-тѫ Божіѭ [р]благодать на васъ. Благодареніе же Богу за [с]неисказаннѫ-тѫ неговѫ дарбѫ.

ГЛАВА 10.

1 И самъ [а]азъ Павелъ молѭ вы съ кротость-тѫ и тихость-тѫ Христовѫ, азъ [б]който сьмъ смиренъ когато сьмъ при васъ; а когато не сьмъ при васъ земамъ 2 дързновеніе къмъ васъ: И молѭ *ви* ся, кога дойдѫ при васъ, [в]да *ся* не *принудѭ да* употрѣбѭ дързновеніе съ онѫзи смѣлость съ коѭто мыслѭ да ся осмѣлѭ противъ нѣкои които мнятъ че ный по 3 плътскы ходимъ. Защото ако и да ходимъ 4 въ плъть, по плъть не воинствувамы. [г]Защото орѫжія-та [д]на наше-то воинствованіе не сѫ плътскы, но съ Бога сѫ [е]сил- 5 ны, [ж]да разорявать твърдыни. Понеже [з]съсыпвамы помышленія, и всяко възвышеніе което ся въздига противъ познаніе-то Божіе, и плѣнимъ всякой разумъ да 6 ся покорява Христу. И [и]готови смы да отмъстимъ на всяко непокорство [і]когато 7 ся испълни ваша-та покорность. [к]Външно-то *ли на* работы-тѣ гледате вы? [л]Ако има нѣкой на себе си увѣреніе че е Христовъ, то и това пакъ отъ самосебе си да размышлява че както е той Христовъ, така 8 смы и [м]ный Христови. Защото ако бы и нѣщо повечко да ся похвалѭ [н]за нашѫ-тѫ власть, коѭто ни даде Господь за назиданіе а не за разореніе ваше, [о]нѣма да 9 ся посрамѭ. *Но* да ся не покажѫ че искамъ да вы заплашвамъ съ писма-та си. 10 Понеже писма-та *му сѫ*, казува *нѣкой*, тежкы и силны; но [п]лично-то *му* присѫтствіе слабо [р]и говореніе-то *му* нищожно. 11 Такъвъ единъ нека знае че ный каквито смы на слово въ писма-та си кога смы далечь отъ васъ, таквизи смы и на дѣло 12 когато смы при васъ. [с]Защото не смѣемъ да считамы, или да сравнявамы себе си съ нѣкои отъ тѣзи които сами себе си прѣпорѫчватъ; но тѣ себе си като измѣрувать съсъ себе си, и пакъ себе си като сравнявать съсъ себе си, не правятъ ра- 13 зумно. А ный [т]не щемъ ся похвали вънъ отъ прѣдѣлы-тѣ си, но споредъ мѣрѫ-тѫ на дѣлъ-тъ, който е Богъ намъ отдѣлилъ, мѣрѫ, щото да достигамы даже и до васъ. 14 Защото ный не ся простирамы вънъ отъ мѣркѫ-тѫ си като че не смы достигнѫли

т Гл. 7; 14. 9; 2.

—

а Дѣян. 11; 29. Рим. 15; 26. 1 Кор. 16; 1. Гл. 8; 4. Гал. 2; 10.
б Гл. 8; 19.
в Гл. 8; 24.
г Гл. 8; 10.
д Гл. 8; 6, 17, 18, 22.
е Прит. 11; 24. 19; 17. 22; 9. Гал. 6; 7, 9.
ж Втор. 15; 7.
з Исх. 25; 2. 35; 5. Прит. 11; 25. Рим. 12; 8. Гл. 8; 12.
и Прит. 11; 24, 25. 28; 27. Фил. 4; 19.
і Псал. 112; 9.
к Иса. 55; 10.
л Осія 10; 12. Мат. 6; 1.
м Гл. 1; 11. 4; 15.
н Гл. 8; 14.
о Мат. 5; 16.
п Евр. 13; 16.
р Гл. 8; 1.
с Іак. 1; 17.

—

а Рим. 12; 1.
б Ст. 10. Гл. 12; 5, 7, 9.
в 1 Кор. 4; 21. Гл. 13; 2, 10.
г Ефес. 6; 13. 1 Сол. 5; 8.
д 1 Тим. 1; 18. 2 Тим. 2; 3.
е Дѣян. 7; 22. 1 Кор. 2; 5. Гл. 6; 7. 13; 3, 4.
ж Іер. 1; 10.
з 1 Кор. 1; 19. 3; 19.
и Гл. 13; 2, 10.
і Гл. 2; 9. 7; 15.
к Іоан. 7; 24. Гл. 5; 12. 11; 18.
л 1 Кор. 14; 37. 1 Іоан. 4; 6.
м 1 Кор. 3; 23. 9; 1. Гл. 11; 23.
н Гл. 13, 10.
о Гл. 7; 14. 12; 6.
п 1 Кор. 2; 3, 4. Ст. 1. Гл. 12; 5, 7, 9. Гал. 4; 13.
р 1 Кор. 1; 17. 2; 1, 4. Гл. 11; 6.
с Гл. 3; 1. 5; 12.
т Ст. 15.

до васъ; понеже досегнѫхмы [у]даже и до васъ съ благовѣствованіе-то Христово. 15 И не ся хвалимъ вънъ отъ прѣдѣлъ-тъ си [ф]въ чужды трудове, но имамы надеждѫ, че колкото вѣра-та ви възрастува, споредъ дѣлъ-тъ ни ще ся възвеличимъ 16 во васъ прѣмного, Така щото да проповѣдамы евангеліе-то и отъ васъ по нататъкъ, не да ся хвалимъ съ готово-то въ 17 чуждъ дѣлъ. А [х]който ся хвали, съ Го- 18 спода да ся хвали. Защото [ц]не е одобренъ тойзи който самъ себе си прѣпорѫчва, [ч]но тойзи когото Господь прѣпорѫчва.

ГЛАВА 11.

1 Да быхте потърпѣли малко нѣщо на мое- 2 то [а]безуміе; но и потърпѣте мя. Защото [б]ревнувамъ за васъ съ Божіе ревнованіе; понеже [в]вы сгодихъ съ единъ мѫжъ, [г]да 3 вы прѣдставіѭ Христу чистѫ [д]дѣвѫ. Но боіѭ ся да не бы, [е]както змія-та съ пронырство-то си прѣльсти Евѫ, така да ся [ж]разврати умъ-тъ ви *и отпадне* отъ простотѫ-тѫ *на любовь-тѫ ви* къмъ Христа. 4 Защото ако бы дошелъ нѣкой да *ви* проповѣдува другыго Іисуса, когото ный не смы проповѣдали, или да пріемете другъ духъ, когото не сте пріели, [з]или друго евангеліе което не сте пріели, добрѣ бых- 5 те *го* потърпѣли. Но мысліѭ че [и]не сьмь въ нищо по доленъ отъ най първы-тѣ а- 6 постолы. А пакъ, [і]ако и да сьмь въ говореніе-то простакъ, [к]въ знаніе-то не сьмь; но ный [л]всякакъ смы явени вамъ во всич- 7 ко. Или сьмь грѣхъ сторилъ като [м]смирявахъ себе си да ся възвысите вы, защото даромъ ви проповѣдахъ евангеліе-то 8 Божіе? Другы церкви обрахъ, та зѣхъ заплатѫ за служеніе на васъ; а когато бѣхъ при васъ, и ся намѣрихъ въ оску- 9 дность, [н]не отеготихъ никого; Защото оскудность-тѫ ми запълнихѫ [о]братія-та които дойдохѫ отъ Македоніѭ, и по всичко [п]упазихъ себе си, и ще ся упазіѭ да 10 ви не бѫдѫ въ теготѫ. [р]Истина-та Христова е въ мене, че [с]тая похвала нѣма да ми ся загради за въ Ахайскы-тѣ мѣста. 11 Защо? [т]Защото вы не обычамъ ли? Знае 12 Богъ. А каквото правіѭ *това* и ще правіѭ, за да [у]отсѣкѫ причинѫ-тѫ на тѣзи, които искатъ причинѫ, да ся намѣрятъ въ това, за което ся хвалятъ, *таквизи* 13 каквито и ный. Защото които сѫ таквизи, тѣ сѫ [ф]лъжеапостоли, лукави [х]работници, и прѣобразуватъ ся на Христо- 14 вы апостолы. И не е чудно; защото самъ си Сатана ся прѣобразува [ц]на свѣтлъ 15 ангелъ. И тъй не е голѣмо нѣщо ако и негови-тѣ служители ся прѣобразуватъ [ч]като служители на правдѫ-тѫ; но [ш]тѣхна-та сетнина ще бѫде споредъ дѣла-та 16 имъ. [щ]Пакъ казувамъ, никой да мя не възмни че сьмь безуменъ; или инакъ, пріимѣте мя поне като безуменъ, да ся 17 похваліѭ и азъ малко нѣщо. Което говоріѭ [ъ]не говоріѭ *го* по Господа, но като въ безуміе, въ това [ы]дързновеніе на хва- 18 леніе-то. [ь]Понеже мнозина ся хвалятъ по 19 плъть, ще ся похваліѭ и азъ. Защото вы като [ѣ]сте разумни, съ благодареніе тър- 20 пите безумны-тѣ; Понеже търпите ако нѣкой вы порабощава, ако *вы* испояжда, [ю]ако *ви* зема нѣкой *ваше-то*, ако ся нѣкой прѣвъзноси, ако нѣкой вы біе въ ли- 21 це. По обесчестеніе казувамъ, [я]ужь че смы ный немощни; но [ѫ]въ каквото ся осмѣлява нѣкой (несмысленно говоріѭ,) 22 осмѣлявамъ ся и азъ. Евреи ли сѫ? [ѭ]и азъ *сьмь;* Израиляне ли сѫ? и азъ; Сѣме 23 Авраамово ли сѫ? и азъ; Служители Христови ли сѫ? (*като* изумленъ говоріѭ,) азъ повече; [а]въ трудове повече, [б]въ біенія по прѣмного, въ тьмницы още по 24 много, много пѫти и [в]на смърть. Петь пѫти по четыридесеть безъ единъ [г]*удары* 25 ми ударихѫ Іудеи-тѣ; Три пѫти мя съ [д]тоягы бихѫ, [е]веднъжь съ каменіе мя бихѫ, [ж]три пѫти коработрошеніе сьмь прѣтърпѣлъ, еднѫ нощь и единъ день 26 останѫхъ по дълбины-тѣ на море-то. Много пѫти *сьмь былъ* и въ пѫтуванія; въ бѣды отъ рѣкы, въ бѣды отъ разбойницы, [з]въ бѣды отъ единородцы, [и]въ бѣды отъ язычницы, въ бѣды въ градъ, въ бѣды въ пустыніѭ, въ бѣды по море, въ бѣды ме- 27 жду лъжебратія; Въ трудъ и мѫкѫ, много пѫти [і]въ неспаніе, [к]въ гладъ и жедность, много пѫти въ неяденіе, въ студъ 28 и въ голотѫ; Освѣнь вънишно-то, още и

у 1 Кор. 3; 5, 10. 4; 15. 9; 1.
ф Рим. 15; 20.
х Иса. 65; 16. Іер. 9; 24. 1 Кор. 1; 31.
ц Приг. 27; 2.
ч Рим. 2; 29. 1 Кор. 4; 5.

—

а Гл. 5; 13. Ст. 16.
б Гал. 4; 17, 18.
в Осія 2; 19, 20. 1 Кор. 4; 15.
г Кол. 1; 28.
д Лев. 21; 13.
е Быт. 3; 4. Іоан. 8; 44.
ж Ефес. 6; 24. Кол. 2; 4, 8, 18. 1 Тим. 1; 3. 4; 1. Евр. 13; 9. 2 Пет. 3; 17.
з Гал. 1; 7, 8.
и 1 Кор. 15; 10. Гл. 12; 11. Гал. 2; 6.
і 1 Кор. 1; 17. 2; 1, 13. Гл. 10; 10.
к Ефес. 3; 4.
л Гл. 4; 2. 5; 11. 12; 12.
м Дѣян. 18; 3. 1 Кор. 9; 6, 12 Гл. 10; 1.
н Дѣян. 20; 33. Гл. 12; 13. 1 Сол. 2; 9, 2 Сол. 3; 8, 9.
о Фил. 4; 10, 15, 16.
п Гл. 12; 14, 16.
р Рим. 9; 1.
с 1 Кор. 9; 15.
т Гл. 6; 11. 7; 3. 12; 15.
у 1 Кор. 9; 12.
ф Дѣян. 15; 24. Рим. 16; 18. Гал. 1; 7. 6; 12. Фил. 1; 15. 2 Пет. 2; 1. 1 Іоан. 4; 1. Отк. 2; 2.
х Гл. 2; 17. Фил. 3; 2. Тит. 1; 10, 11.
ц Гал. 1; 8.
ч Гл. 3; 9.
ш Фил. 3; 19.
щ Ст. 1. Гл. 12; 6, 11.
ъ 1 Кор. 7; 6, 12.
ы Гл. 9; 4.
ь Фил. 3; 3, 4.
ѣ 1 Кор. 4; 10.
ю Гал. 2; 4. 4; 9.
я Гл. 10; 10.
ѫ Фил. 3; 4.
ѭ Дѣян. 22; 3. Рим. 11; 1. Фил. 3; 5.
а 1 Кор. 15; 10.
б Дѣян 9; 16. 20; 23. 21; 11. Гл. 6; 4, 5.
в 1 Кор. 15; 30, 31, 32. Гл. 1; 9, 10. 4; 11. 6; 9.
г Втор. 25; 3.
д Дѣян. 16; 22.
е Дѣян. 14; 19.
ж Дѣян. 27; 41.
з Дѣян. 9; 23. 13; 50. 14; 5. 17; 5. 20; 3. 21; 31. 23; 10, 11. 25; 3.
и Дѣян. 14; 5. 19; 23.
і Дѣян. 20; 31. Гл. 6; 5.
к 1 Кор. 4; 11.

натрупуваніе-то *на много человѣцы* у мене всякой день, *и* [л]грыжа-та за всичкы-тѣ
29 церквы. [м]Кой изнемощева, та не изнемощевамъ *и азъ?* Кой ся соблазнява и ся не
30 распалямъ азъ? Ако трѣбва да ся хвалѭ, [н]ще ся похвалѭ съ това което принад-
31 лѣжи на немощь-тѫ ми. [о]Богъ и Отецъ на Господа нашего Іисуса Христа, [п]който е благословенъ въ вѣкы, знае, че не лъ-
32 жѫ. [р]Въ Дамаскъ областный-тъ управитель на Царя Аретѫ зѣ подъ стражѫ градъ-тъ Дамаскъ, като искаше да мя у-
33 лови; И прѣзъ прозорецъ по стѣнѫ-тѫ мя спуснѫхѫ съ кошъ, та избѣгнѫхъ отъ рѫцѣ-тѣ му.

ГЛАВА 12.

1 Истинѫ не ми е за ползѫ да ся хвалѭ, защото ще дойдѫ до видѣнія и открове-
2 нія отъ Господа. Знаѭ [а]въ Христа едного человѣка, който прѣди четыринадесеть годины, (въ тѣло-то ли, не знаѭ; вънъ отъ тѣло-то ли, не знаѭ; Богъ знае;)
3 [б]въсхытенъ бы до третьо-то небе. И такъвъ единъ человѣкъ знаѭ, (въ тѣло-то ли, вънъ отъ тѣло-то ли, не знаѭ; Богъ
4 знае;) Че бѣ въсхытенъ [в]въ рай, и чу словеса неизреченны, които не е простено
5 человѣку да гы говори. Съ такъвъ *человѣкъ* ще ся похвалѭ, а [г]съ мене си нѣма да ся похвалѭ, освѣнь съ немощи-тѣ си.
6 Защото [д]ако поискамъ да ся похвалѭ, безуменъ не ще бѫдѫ; понеже ще рекѫ истинѫ; но свѣнѭ ся да не бы помыслилъ нѣкой за мене повече отъ каквото
7 мя види, или чуе отъ мене. И за да ся не прѣвъзносѭ за прѣмного-то откровенія даде ми ся [е]тьрнъ въ плъть-тѫ ми, [ж]ангелъ Сатанинъ да мя мѫчи, за да ся
8 не прѣвъзносѭ. [з]За това *нѣщо* три пѫти ся молихъ Господу, да го отмахне отъ
9 мене; И рече ми: Доволно ти е моя-та благодать; защото сила-та ми въ немощь ся показува съвършенна. И тъй съ крайно благодареніе по добрѣ [и]ще ся похвалѭ въ немощи-тѣ си, [і]за да ся всели въ ме-
10 не сила-та Христова. За това [к]благодаренъ оставамъ въ немощи, въ укоренія, въ нужды, въ гоненія, въ притѣсненія за Христа; [л]защото когато сьмь немощенъ,
11 тогази сьмь силенъ. [м]Станѫхъ безуменъ съ хвалбы-тѣ си; вы мя принудихте; защото азъ трѣбуваше отъ васъ да ся прѣпорѫчвамъ; понеже не [н]сьмь былъ по доленъ отъ най пьрвы-тѣ апостолы, [о]ако
12 и да сьмь нищо. [п]Знакове-тѣ на единъ апостолъ показахѫ ся дѣломъ между васъ въ всяко търпѣніе, съсъ знаменія и чуде-
13 са и силы. Защото [р]въ какво останѫхте по долни отъ другы-тѣ церквы, освѣнь [с]дѣто самъ азъ не вы отеготихъ? [т]про-
14 стѣте ми тѫзи неправдѫ. [у]Ето третій пѫть сьмь готовъ да дойдѫ при васъ, и нѣма да вы отеготѭ; защото [ф]не искамъ ваше-то, но васъ; защото [х]не сѫ длъжны чада-та да събиратъ имотъ за родители-
15 тѣ, но родители-тѣ за чада-та. А пакъ [ц]азъ съ крайнѫ радость ще иждивѭ и цѣлъ ще ся иждивѭ [ч]за душы-тѣ ви; [ш]съвсѣмъ че, като вы обичамъ азъ пове-
16 че, вы мя обичате по малко. Но тъй да е, [щ]азъ вы не отеготихъ, а като хытръ
17 уловихъ вы съ измамѫ. [ъ]Спечалилъ ли сьмь азъ нѣщо отъ васъ чрѣзъ нѣкого отъ тѣзи които испроводихъ до васъ?
18 [ы]Примолихъ ся Титу и съ него проводихъ [ь]братъ-тъ; Титъ ли припечали нѣщо отъ васъ? не съ истый-тъ ли духъ ходихмы?
19 не въ исты-тѣ ли стѫпкы? [ѣ]Пакъ ли мините че ся оправдавамы прѣдъ васъ? [ю]Прѣдъ Бога говоримъ въ Христа; [я]всичко това, възлюбленни *мои*, е за ваше назиданіе.
20 Защото ся боѭ да не бы, като дойдѫ, да вы не намѣрѭ каквыто вы желаѭ, и [ѫ]азъ да ся не намѣрѭ за васъ не какъвто мя желаете; да не бы *да има между васъ* распри, завижданія, гнѣвове, дразненія, одумуванія, шептанія, голѣмѣянія, бърко-
21 тіи: Да не бы кога дойдѫ пакъ че [ѭ]мя смири Богъ мой при васъ, и оплачѫ множина [а]които сѫ отъ напрѣдъ съгрѣшили и не сѫ ся покаяли, зарадъ нечистотѫ-тѫ, [б]блудство-то и похотливость-тѫ, които сѫ сторили.

ГЛАВА 13.

1 Ето [а]третій пѫть идѫ при васъ; [б]„отъ уста-та на двама или на трима свидѣтели
2 ще ся подтвърди всяка рѣчь.“ [в]И прѣди рѣкохъ, и *пакъ* като че сьмь вторый пѫть при васъ прѣдказувамъ, и нынѣ като не сьмь при васъ пишѫ [г]на тѣзи които сѫ изнапрѣдъ съгрѣшили, и на всичкы другы, че, ако дойдѫ пакъ, [д]нѣма да пощадѭ;

л Дѣян. 20; 18 и дрг. Рим. 1; 14.
м 1 Кор. 8; 13. 9; 22.
н Гл. 12; 5, 9, 10.
о Рим. 1; 9. 9; 1. Гл. 1; 23. Гал. 1; 20. 1 Сол. 2; 5.
п Рим. 9; 5.
р Дѣян. 9; 24, 25.

—

а Рим. 16; 7, Гл. 5; 17. Гал. 1; 22.
б Дѣян. 22; 17.
в Лук. 23; 43.
г Гл. 11; 30.
д Гл. 10; 8. 11; 16.
е Іез. 28; 24. Гал. 4; 13, 14.
ж Іов. 2; 7. Лук. 13; 16.
з Втор. 3; 23 до 27. Мат. 26; 44.
и Гл. 11; 30.
і 1 Пет. 4; 14.
к Рим. 5; 3. Гл. 7; 4.
л Гл. 13; 4.
м Гл. 11; 1, 16, 17.
н Гл. 11; 5. Гал. 2; 6, 7, 8.
о 1 Кор. 3; 7. 15; 8, 9. Ефес. 3; 8.
п Рим. 15; 18, 19. 1 Кор. 9; 2. Гл. 4; 2. 6; 4. 11; 6.
р 1 Кор. 1; 7.
с 1 Кор. 9; 12. Гл. 11; 9.
т Гл. 11; 7.
у Гл. 13; 1.
ф Дѣян. 20; 33. 1 Кор. 10; 33.
х 1 Кор. 4; 14, 15.
ц Фил. 2; 17. 1 Сол. 2; 8.
ч Іоан. 10; 11. Гл. 1; 6. Кол. 1; 24. 2 Тим. 2; 10.
ш Гл. 6; 12; 13.
щ Гл. 11; 9.
ъ Гл. 7; 2.
ы Гл. 8; 6, 16, 22.
ь Гл. 8; 18.
ѣ Гл. 5; 12.
ю Рим. 9; 1. Гл. 11; 31.
я 1 Кор. 10; 33.
ѫ 1 Кор. 4; 21. Гл. 10; 2. 13; 2, 10.
ѭ Гл. 2; 1, 2.
а Гл. 13; 2.
б 1 Кор. 5; 1.

—

а Гл. 12; 14.
б Числ. 35; 30. Втор. 17; 6. 19; 15. Мат. 18; 16. Іоан. 8; 17. Евр. 10; 28.
в Гл. 10; 2.
г Гл. 12; 21.
д Гл. 1; 23.

3 Понеже търсите да опытате Христа който говори [в]въ мене, който къмъ васъ не е немощенъ, но е силенъ [ж]между васъ.
4 Защото [з]ако и да бы распятъ въ немощь, [и]живъ е обаче съсъ силѫ Божіѭ; понеже [і]и ный въ него смы немощни, но съсъ силѫ Божіѭ ще бѫдемъ живи съ него
5 между васъ. [к]Себе си испытувайте, да ли сте въ вѣрѫ-тѫ; себе си опытувайте. Или не познавате вы себе си, [л]че Христосъ е въ васъ? освѣнь ако че *вы* сте неодобрени.
6 И надѣѭ ся че ще познаете че ный не
7 смы [м]неодобрени. Молѭ Бога да не сторите нищо зло; не за да ся покажемъ ный одобрени, но за да струвате вы добро-то, а [н]ный нека бѫдемъ неодобрени;
8 Защото не можемъ нищо противъ исти-
9 нѫ-тѫ, но за истинѫ-тѫ *можемъ*. Понеже ся радувамы [о]когато ный смы немощни, а вы сте силни; наипаче това и желаемъ,
10 [п]ваше-то осъвършенствованіе. [р]За това и като не сьмь при васъ нишѫ това, щото кога дойдѫ при васъ [с]да ся не докарамъ строго, [т]по власть-тѫ коѭто ми е далъ Господь за назиданіе, а не за разореніе.
11 И тъй, братіе, радувайте ся, съвършенствувайте ся, утѣшавайте ся, [у]бѫдѣте единомысленни, миръ имайте; и Богъ на любовь-тѫ
12 [ф]и на миръ-тъ ще бѫде съ васъ. [х]Поздравѣте ся единъ другъ съ цѣлованіе свято.
13 Поздравявать вы всичкы-тѣ святіи. [ц]Благодать-та на Господа Іисуса Христа и любовь-та Божія и [ч]общеніе-то на Святаго Духа да бѫде съсъ всичкы васъ. Аминь.

КЪ ГАЛАТЯНОМЪ ПОСЛАНІЕ
НА
СВЯТАГО АПОСТОЛА ПАВЛА.

ГЛАВА 1.

1 Павелъ, апостолъ, [а]не отъ человѣцы, нито чрѣзъ человѣка, но [б]чрѣзъ Іисуса Христа и Бога Отца [в]който го е възкрь-
2 силъ отъ мьртвы-тѣ, И всичкы-тѣ братія [г]които сѫ съ мене, [д]къмъ церквы-тѣ Га-
3 латійскы: [е]Благодать да бѫде вамъ и миръ отъ Бога Отца, и Господа нашего Іисуса
4 Христа, [ж]Който даде себе си за грѣховетѣ наши, за да ны избави [з]отъ настоящійтъ лукавъ вѣкъ, по волѭ-тѫ на Бога и
5 Отца нашего, Комуто слава-та да бѫде
6 въ вѣкы вѣковъ. Аминь. Чудѭ ся какъ вы [и]отъ оногова който вы призва чрѣзъ благодать-тѫ Христовѫ, така скоро прѣ-
7 минувате въ друго благовѣствованіе; [і]Което не е друго, но има [к]нѣкои които вы смущавать, и ищѫть да прѣвърнѫть е-
8 вангеліе-то Христово. Но [л]ако бы и сами ный, или ангелъ отъ небе-то да ви проповѣда *друго* евангеліе освѣнь онова което ви проповѣдахмы, да бѫде анаѳема.
9 Както по горѣ рекохмы, и сега пакъ казувамъ, ако нѣкой ви проповѣдува *друго* евангеліе [м]освѣнь онова, което пріехте,
10 да бѫде анаѳема. [н]Защото [о]человѣцы ли *искамъ да* склонѭ сега, или Бога? [п]или искамъ да угодявамъ на человѣцы? Защото ако угодявахъ още на человѣцы,
11 не щѣхъ да сьмь Христовъ рабъ. [р]Извѣстявамъ ви, братіе, че проповѣданно-то
12 отъ мене евангеліе не е человѣческо; Защото [е]нито азъ отъ человѣкъ сьмь го пріелъ, нито сьмь го научилъ, освѣнь [т]съ
13 откровеніе Іисусъ Христово. Защото сте чули нѣкогашно-то мое въ Іудейство-то поведеніе, какъ гоняхъ [у]твърдѣ много

в Мат. 10; 20. 1 Кор. 5; 4. Гл. 2; 10.
ж 1 Кор. 9; 2.
з Фил. 2; 7, 8. 1 Пет. 3; 18.
и Рим. 6; 4.
і Гл. 10; 3, 4.
к 1 Кор. 11; 28.
л Рим. 8; 10. Гал. 4; 19.
м 1 Кор. 9; 27.
н Гл. 6; 9.
о 1 Кор. 4; 10. Гл. 11; 30. 12; 5, 9, 10.
п 1 Сол. 3; 10.
р 1 Кор. 4; 21. Гл. 2; 3. 10; 2. 12; 20, 21.
с Тит. 1; 13.
т Гл. 10; 8.
у Рим. 12; 16, 18. 15; 5. 1 Кор. 1; 10. Фил. 2; 2. 3; 16. 1 Пет. 3; 8.
ф Рим. 15; 33.
х Рим. 16; 16. 1 Кор. 16; 20. 1 Сол. 5; 26. 1 Пет. 5; 14.
ц Рим. 16; 24.
ч Фил. 2; 1.

а Ст. 11, 12.
б Дѣян. 9; 6. 22; 10, 15, 21. 26; 16. Тит. 1; 3.
в Дѣян. 2; 24.
г Фил. 2; 22. 4; 21.
д 1 Кор. 16; 1.
е Рим. 1; 7. 1 Кор. 1; 3. 2 Кор. 1; 2. Ефес. 1; 2. Фил. 1; 2. Кол. 1; 2. 1 Сол. 1; 1. 2 Сол. 1; 2. 2 Іоан. 3.
ж Мат. 20; 28. Рим. 4; 25. Гл. 2; 20. Тит. 2; 14.
з Иса. 65; 17. Іоан. 15; 19. 17; 14. Евр. 2; 5. 6; 5. 1 Іоан. 5; 19.
и Гл. 5; 8.
і 2 Кор. 11; 4.
к Дѣян. 15; 1, 24. 2 Кор. 2; 17. 11; 13. Гл. 5; 10, 12.
л 1 Кор. 16; 22.
м Втор. 4; 2. 12; 32. Прит. 30; 6. Отк. 22; 18.
н 1 Сол. 2; 4.
о 1 Цар. 24; 7. Мат. 28; 14. 1 Іоан. 3; 19.
п 1 Сол. 2; 4. Іак. 4; 4.
р 1 Кор. 15; 1.
с 1 Кор. 15; 1, 3. Ст. 1.
т Ефес. 3; 3.
у Дѣян. 9; 1. 22; 4. 26; 11. 1 Тим. 1; 13.

14 церквѫ-тѫ Божіѭ и [ф]разорявахъ ѭ. И прѣуспѣвахъ въ Іудейство-то повече отъ мнозина мои вьрстници въ родъ-тъ ми, понеже бѣхъ по [х]голѣмъ ревнитель за [ц]отеческы-тѣ мои прѣданія. 15 А когато Богъ, [ч]който бѣ мя опрѣдѣлилъ отъ утробѫ-тѫ на майкѫ ми, и призвалъ чрѣзъ своѭ-тѫ 16 благодать, благоволи, [ш]Да открые Сына своего въ мене, [щ]да го проповѣдувамъ между язычницы-тѣ; отъ тойзи часъ [ъ]не 17 ся допытахъ до плъть и кръвь, Нито [ы]възлѣзохъ въ Іерусалимъ, при апостолы-тѣ които бѣхѫ прѣди мене, но отидохъ въ Арабіѭ, и пакъ ся върнѫхъ въ Дамаскъ. 18 Послѣ слѣдъ три годины възлѣзохъ въ Іерусалимъ, за да ся видѭ съ Петра, и останѫхъ при него петнадесеть 19 дена; И [ь]другыго отъ апостолы-тѣ не видѣхъ освѣнъ [ѣ]Іакова брата Господня. 20 А това което ви пишѫ, [ю]ето прѣдъ Бога *исповѣдувамъ* че не лъжѫ. 21 [я]Послѣ дойдохъ въ Сирійскы-тѣ и Киликійскы-тѣ страны; 22 И лично не бѣхъ познатъ [ѫ]на Іудейскы-тѣ въ Христа [ѭ]церквы; 23 А слушахѫ само, че той който нѣкога ны гоняше, сега проповѣдува вѣрѫ-тѫ коіѭ-то нѣкога разоряваше. 24 И славяхѫ Бога за мене.

ГЛАВА 2.

1 Послѣ, слѣдъ четыринадесеть годины [а]пакъ възлѣзохъ въ Іерусалимъ съ Варнавѫ, като зѣхъ съсъ себе си и Тита. 2 И то възлѣзохъ по откровеніе, та имъ [б]прѣдложихъ евангеліе-то което проповѣдувамъ между язычницы-тѣ, особенно прѣдъ знамениты-тѣ, [в]да не бы напраздно 3 да тичамъ или да сьмь тичалъ. Но нито Титъ който бѣ съ мене, ако и да бѣше Еллинъ, не бы принуденъ да ся обрѣже: 4 А тѣзи [г]лъжебратія, които сѫ ся вкраднѫли и примѫкнѫли да съгледателствуватъ нашѫ-тѫ [д]свободѫ коіѭто имамы въ Христа Іисуса [е]за да ны поработятъ; 5 На тѣхъ ни на часъ не устѫпихмы да имъ ся покоримъ, *и то* [ж]за да прѣбѫде 6 въ васъ евангелска-та истина. А за тѣзи [з]които ся мнятъ че сѫ нѣщо, каквито и да сѫ были нѣкога, менѣ ми е все едно; [и](Богъ не гледа на лице-то на человѣка;) защото [і]знаменити-тѣ не ми приложихѫ 7 нищо повече; Но напротивъ, [к]щомъ видѣхѫ че быхъ [л]повѣренъ *да проповѣдувамъ* евангеліе-то на необрѣзаны-тѣ, както 8 Петръ на обрѣзаны-тѣ, (Защото който [м]подѣйствува въ Петра за апостолство между обрѣзаны-тѣ, подѣйствува и въ мене 9 [н]за въ язычницы-тѣ;) И като познахѫ даденѫ-тѫ менѣ [о]благодать Іаковъ и Кифа и Іоаннъ, които ся виждахѫ че [п]сѫ стълпове, дадохѫ десницы на общеніе на мене и на Варнавѫ, за да идемъ ный въ язычницы-тѣ, 10 а тѣ въ обрѣзаны-тѣ. *Искахѫ* само да помнимъ сиромасы-тѣ; [р]за което и ся потрудихъ съ усердіе това исто-то 11 да сторѭ. А [с]когато дойде Петръ въ Антіохіѭ, въспротивихъ му ся въ очи, за-12 щото бѣше достоинъ за изобличеніе. Понеже прѣди да дойдѫтъ нѣкои отъ Іакова, [т]ядѣше наедно съ язычницы-тѣ, а когато дойдохѫ, свѣнѣше ся и странѣше отъ тѣхъ, защото ся убоя отъ обрѣза-13 ны-тѣ. И съ него заедно лицемѣрствувахѫ и другы-тѣ Іудеи; така щото и Варнава ся увлѣче въ това тѣхно лицемѣрство. 14 Но азъ, като видѣхъ че не постѫпватъ право [у]по истинѫ-тѫ евангелскѫ, рѣкохъ на Петра [ф]прѣдъ всичкы-тѣ: [х]Ако ты който си Іудеинъ, живѣешь языческы а не Іудейскы, защо принуждавашь язычни-15 цы-тѣ да Іудействуватъ? [ц]Ный *които смы* природно Іудеи а не грѣшници [ч]отъ 16 язычницы-тѣ, Като [ш]знаемъ че не ся оправдава человѣкъ отъ дѣла-та на законъ-тъ, тъкмо [щ]съ вѣрѫ-тѫ въ Іисуса Христа, и ный повѣрувахмы въ Христа Іисуса, за да ся оправдаемъ отъ вѣрѫ-тѫ Христовѫ, а не отъ дѣла-та на законъ-тъ; защото отъ дѣла-та на законъ-тъ [ъ]нѣма 17 да ся оправдае никоя плъть. Но като ищемъ да ся оправдаемъ чрѣзъ Христа, ако смы ся намѣрили [ы]и ный грѣшни, то Христосъ на грѣхъ-тъ ли е служитель? 18 Да не бѫде. Защото ако възсъздавамъ пакъ онова което сьмь развалилъ, пока-19 зувамъ себе си прѣстѫпникъ. Защото [ь]азъ чрѣзъ законъ-тъ закону [ѣ]мъртъвъ быхъ, 20 [ю]да бѫдѫ живъ Богу. [я]Сраспѣхъ ся съ Христа, и *сега* вече живѣѭ не азъ, но Христосъ живѣе въ мене; а това що живѣѭ сега въ плъть, [ѫ]живѣѭ въ вѣрѫ-тѫ на Сына Божія, [ѭ]който мя възлюби, и

ф Дѣян. 8; 3.
х Дѣян. 22; 3. 26; 9. Фил. 3; 6.
ц Іер. 9; 14. Мат. 15; 2. Мар. 7; 5.
ч Иса. 49; 1, 5. Іер. 1; 5. Дѣян. 9; 15. 13; 2. 22; 14, 15. Рим. 1; 1.
ш 2 Кор. 4; 6.
щ Дѣян. 9; 15. 22; 21. 25; 17, 18. Рим. 11; 13. Ефес. 3; 8.
ъ Мат. 16; 17. 1 Кор. 15; 50. Ефес. 6; 12.
ы Дѣян. 9; 26.
ь 1 Кор. 9; 5.
ѣ Мат. 13; 55. Мар. 6; 3.
ю Рим. 9; 1.
я Дѣян. 9; 30.
ѫ 1 Сол. 2; 14.
ѭ Рим. 16; 7.

а Дѣян. 15; 2.
б Дѣян. 15; 12.
в Фил. 2; 16. 1 Сол. 3; 5.
г Дѣян. 15; 1, 24. 2 Кор. 11; 26.
д Гл. 3; 25. 5; 1, 13.
е 2 Кор. 11; 20. Гл. 4; 3, 9.
ж Ст. 14. Гл. 3; 1. 4; 16.
з Гл. 6; 3.
и Дѣян. 10; 34. Рим. 2; 11.
і 2 Кор. 12; 11.
к Дѣян. 13; 46. Рим. 1; 5. 11; 13. 1 Тим. 2; 7, 2 Тим. 1; 11.
л 1 Сол. 2; 4.
м Дѣян. 9; 15. 13; 2. 22; 21. 26; 17, 18. 1 Кор. 15; 10. Гл. 1; 16. Кол. 1; 29.
н Гл. 3; 5.
о Рим. 1; 5. 12; 3, 6. 15; 15. 1 Кор. 15; 10. Ефес. 3; 8.
п Мат. 16; 18. Ефес. 2; 20. Отк. 21; 14.
р Дѣян. 11; 30. 24; 17. Рим. 15; 25. 1 Кор. 16; 1. 2 Кор. 8; 9.
с Дѣян. 15; 35.
т Дѣян. 10; 28. 11; 3.
у Ст. 5.
ф 1 Тим. 5; 20.
х Дѣян. 10; 28. 11; 3.
ц Дѣян. 15; 10; 11.
ч Мат. 9; 11. Ефес. 2; 3, 12.
ш Дѣян. 13; 38, 39.
щ Рим. 1; 17. 3; 22, 28. 8; 3. Гл. 3; 24. Евр. 7; 18, 19.
ъ Псал. 143; 2. Рим. 3; 20. Гл. 3; 11.
ы 1 Іоан. 3; 8, 9.
ь Рим. 8; 2.
ѣ Рим. 6; 14. 7; 4, 6.
ю Рим. 6; 11. 2 Кор. 5; 15. 1 Сол. 5; 10. Евр. 9; 14. 1 Пет. 4; 2,
я Рим. 6; 6. Гл. 5; 24. 6; 14.
ѫ 2 Кор. 5; 15. 1 Сол. 5; 10. 1 Пет. 4; 2.
ѭ Гл. 1; 4. Еф. 5; 2. Тит. 2; 14.

21 прѣдаде себе си заради мене. Не отвъргамъ Божіѭ-тѫ благодать; защото [в] ако оправданіе-то бива чрѣзъ законъ-тъ, то напразно е Христосъ умрѣлъ.

ГЛАВА 3.

1 О несмысленни Галатяне, [а] кой вы омая, да ся не покорявате [б] на истинѫ-тѫ, *вы*, прѣдъ очи-тѣ на които Іисусъ Христосъ ся прѣдначърта распнѫтъ между васъ? 2 Това само ищѫ да научѫ отъ васъ: [в] Отъ дѣла-та на законъ-тъ ли пріехте Духъ-тъ, 3 [г] или отъ слушаніе-то на вѣрѫ-тѫ? Толкозъ ли сте несмысленни, че [д] като започнѫхте съ Духъ, сега свършвате [е] съ плъть? 4 [ж] Напусто ли толкозъ пострадахте? ако 5 наистинѫ да е напусто! Тойзи [з] който ви дава Духъ-тъ, и дѣйствува чудеса между васъ, отъ дѣла-та на законъ-тъ ли, или отъ слушаніе-то на вѣрѫ-тѫ *прави това?* 6 Както [и] Авраамъ повѣрува въ Бога, и вмѣ- 7 ни му ся за правдѫ. И тъй познайте че [і] тѣзи които вѣрватъ, тѣ сѫ синове Авра- 8 амови. И писаніе-то като [к] прѣдвидѣ че Богъ чрѣзъ вѣрѫ оправдава языччницы-тѣ, прѣдвъзвѣсти Аврааму: [л] „Въ тебе ще ся 9 благословятъ вси-тѣ народы." Така щото тѣзи които вѣруватъ, благословятъ ся 10 *наедно* съ вѣрнаго Авраама. Защото които сѫ отъ дѣла-та на законъ-тъ, подъ клѣтвѫ сѫ, понеже е писано: [м] „Проклѣтъ всякой който не прѣбѫде въ всичко което е писано въ книгѫ-тѫ на законъ-тъ, 11 за да го прави." А то [н] че никой не ся оправдава чрѣзъ законъ-тъ прѣдъ Бога, явно е по това че [о] „Праведный-тъ чрѣзъ 12 вѣрѫ ще бѫде живъ." И [п] законъ-тъ не е отъ вѣрѫ; но [р] „человѣкъ-тъ който прави това *което заповѣдува законъ-тъ*, ще бѫде 13 живъ чрѣзъ него." [с] Христосъ ны искупи отъ клѣтвѫ-тѫ на закона, понеже той станѫ клѣтва за насъ; защото е писано: [т] „Проклѣтъ всякой който виси на дръво." 14 [у] За да дойде благословеніе-то Авраамово чрѣзъ Іисуса Христа на языччницы-тѣ, така щото да пріемемъ [ф] обѣщаніе-то на Духъ- 15 тъ чрѣзъ вѣрѫ-тѫ. Братіе, по человѣчески говорѭ; [х] но *и* человѣческо завѣщаніе, като е подтвърдено, никой го не разваля, 16 нито прилага *въ него нѣщо*. А обѣщанія-та ся изрекохѫ [ц] на Авраама и на негово-то сѣме; не казува: „И на сѣмена-та," като за много, но като за едного: „И на сѣме- 17 то твое," който е [ч] Христосъ. И това казувамъ, че завѣтъ прѣдутвърденъ отъ Бога въ Христа, не може да го развали законъ станѫлъ [ш] слѣдъ четыристотинъ и тридесеть години, [щ] така щото да унищожи 18 обѣщаніе-то. Защото [ъ] ако е наслѣдіе-то отъ законъ-тъ, [ы] не е вече отъ обѣтованіе; но Аврааму съ обѣщаніе *го* поради Богъ. 19 И тъй защо *ся даде* законъ-тъ? Приложи ся [ь] по причинѫ на прѣстѫпленія-та, [ѣ] доклѣ дойде сѣме-то къмъ което станѫ обѣщаніе-то, още *той законъ* [ю] вчиненъ бы чрѣзъ ангелы-тѣ [я] съ рѫкѫ-тѫ на единъ 20 ходатай. Но ходатай-тъ не е на едного; 21 а [ѫ] Богъ е единъ. И тъй законъ-тъ противенъ ли е на Божіи-тѣ обѣщанія? Да не бѫде! Защото [іѫ] ако бы ся далъ законъ който да може да оживотвори, то наисти- 22 нѫ правда-та щѣше да е отъ законъ-тъ. Но [а] писаніе-то затвори [б] всичко подъ грѣхъ, [в] за да ся даде обѣщаніе-то отъ вѣрѫ-тѫ въ Іисуса Христа на тѣзи които вѣруватъ. 23 А прѣди да дойде вѣра-та, бѣхмы подъ стражѫ-тѫ на законъ-тъ, затворени до *врѣме-то на* вѣрѫ-тѫ която имаше да ся 24 открые; [г] Така щото законъ-тъ станѫ намъ дѣтоводитель къмъ Христа, [д] да ся оправ- 25 даемъ чрѣзъ вѣрѫ-тѫ; Но слѣдъ идваніе-то на вѣрѫ-тѫ, не смы вече подъ дѣто- 26 водитель. Защото [е] всичкы сте синове Божіи чрѣзъ вѣрѫ-тѫ въ Христа Іисуса; 27 Понеже [ж] всинца които сте ся въ Христа кръстили, въ [з] Христа сте ся облѣкли. 28 [и] Нѣма *вече* Іудеинъ, нито Еллинъ; нѣма рабъ, нито свободенъ; нѣма мѫжкый полъ, ни женскый; защото всичкы вы едно [і] сте 29 въ Христа Іисуса. [к] Ако ли сте вы Христови, то сте сѣме Авраамово, и [л] по обѣтованіе наслѣдници.

ГЛАВА 4.

1 Казувамъ още, до колкото врѣме наслѣдникъ-тъ е младенецъ, не различа въ нищо отъ рабъ, ако и да е господарь на 2 всичко: Но е подъ настоятели и домостроители, до *назначеный-тъ* отъ бащѫ-тѫ 3 срокъ. Така и ный, когато бѣхмы младен-

в Рим. 11; 6. Гл. 3; 21. 5; 4. Евр. 7; 11.

—

а Гл. 5; 7.
б Гл. 2; 14. 5; 7.
в Дѣян. 2; 38. 8; 15. 10; 47. 15; 8. Ст. 14. Ефес. 1; 13. Евр. 6; 4.
г Рим. 10; 16, 17.
д Гл. 4; 9.
е Евр. 7; 16. 9; 10.
ж Евр. 10; 35, 36. 2 Іоан. 8.
з 2 Кор. 3; 8.
и Быт. 15; 6. Рим. 4; 3, 9, 21, 22. Іак. 2; 23.
і Іоан. 8; 39. Рим. 4; 11, 12, 16.
к Рим. 9; 17. Ст. 22.
л Быт. 12; 3. 18; 18. 22; 18. Дѣян. 3; 25.
м Втор. 27; 26. Іер. 11; 3.
н Гл. 2; 16.
о Авв. 2; 4. Рим. 1; 17. Евр. 10; 38.
п Рим. 4; 4, 5. 10; 5, 6. 11; 6.
р Лев. 18; 5. Неем. 9; 29. Іез. 20; 11. Рим. 10; 5.
с Рим. 8; 3. 2 Кор. 5; 21. Гл. 4; 5.
т Втор. 21; 23.
у Рим. 4; 9, 16.
ф Иса. 32; 15. 44; 3. Іер. 31; 33. 32; 40. Іез. 11; 19, 36; 27. Іоил. 2; 28, 29. Зах. 12; 10. Іоан. 7; 39. Дѣян. 2; 33.
х Евр. 9; 17.
ц Быт. 12; 3, 7. 17; 7. Ст. 8.
ч 1 Кор. 12; 12.
ш Исх. 12; 40, 41.
щ Рим. 4; 13, 14. Ст. 21.
ъ Рим. 8; 17.
ы Рим. 4; 14.
ь Іоан. 15; 22. Рим. 4; 15. 5; 20. 7; 8, 13. 1 Тим. 1; 9.
ѣ Ст. 16.
ю Дѣян. 7; 53. Евр. 2; 2.
я Исх. 20; 19, 21, 22. Втор. 5; 5, 22, 23, 27, 31. Іоан. 1; 17. Дѣян. 7; 38. 1 Тим. 2; 5.
ѫ Рим. 3; 29, 30.
іѫ Гл. 2; 21.
а Ст. 8.
б Рим. 3; 9, 19, 23. 11; 32.
в Рим. 4; 11, 12, 16.
г Мат. 5; 17. Рим. 10; 4. Кол. 2; 17. Евр. 9; 9, 10.
д Дѣян. 13; 39. Гл. 2; 16.
е Іоан. 1; 12. Рим. 8; 14, 15, 16. Гл. 4; 5. 1 Іоан. 3; 1, 2.
ж Рим. 6; 3.
з Рим. 13; 14.
и Рим. 10; 12. 1 Кор. 12; 13. Гл. 5; 6. Кол. 3; 11.
і Іоан. 10; 16. 17; 20, 21. Ефес. 2; 14, 15, 16. 4; 4, 15.
к Быт. 21; 10, 12. Рим. 9; 7. Евр. 11; 18.
л Рим. 8; 17. Гл. 4; 7, 28. Ефес. 3; 6.

ци, бѣхмы поработени [а] подъ стихіи-тѣ на
4 свѣтъ-тъ. А [б] когато дойде испълненіе-то на врѣме-то, проводи Богъ Сына си, който ся [в] роди отъ [г] женѫ, [д] и станѫ подъ за-
5 конъ-тъ, [е] За да искупи онѣзи които бѣхѫ подъ законъ-тъ, [ж] за да въспріемемъ усы-
6 новеніе-то. И понеже сте сынове, проводи Богъ [з] Духъ-тъ на Сына си въ сърдца-та
7 ваши, който выка, Авва, Отче. За това не си вече рабъ, но сынъ; [и] ако ли си сынъ то си и наслѣдникъ Божій чрѣзъ
8 Христа. Но тогази като [і] не познавахте Бога, [к] служихте на тѣзи, които не сѫ по
9 естество богове; А сега, [л] като познахте Бога, или *да речемъ* подобрѣ като быхте познани отъ Бога, [м] какъ ся връщате къмъ [н] слабы-тѣ и скудны-тѣ стихіи, на които
10 пакъ изново искате да служите? [о] Дни-тѣ сматряте, и мѣсецы-тѣ, и врѣмена-та
11 и годины-тѣ? Боѭ ся за васъ, [п] да не бы напусто да сьмъ ся трудилъ помежду вы.
12 Бѫдѣте както азъ, защото и азъ сьмь както вы, братіе, молѭ ви ся: [р] не сте
13 ми сторили никаквѫ неправдѫ. И знаете [с] че най напрѣдъ [т] ви проповѣдахъ евангеліе-то като бѣхъ немощенъ по плъть.
14 И вы не унищожихте, нито ся погнусихте отъ мое-то въ плъть-тѫ ми искушеніе, но пріехте мя [у] като ангела Божія, [ф] като
15 Христа Іисуса. И тъй кое бѣше ваше-то блаженство? понеже свидѣтелствувамъ за васъ че, ако бы было възможно, очи-тѣ си быхте извъртѣли и быхте ми гы
16 дали. И тъй азъ непріятель ли ви станѫхъ,
17 [х] защото ви казувамъ истинѫ-тѫ? [ц] Показуватъ къмъ васъ ревность не добрѫ, но ищѫтъ да вы отлѫчатъ, за да имате вы
18 ревность къмъ тѣхъ. Добрѣ е да сте ревнители на добро-то вынѫгы, а не само
19 кога ся намѣрувамъ между васъ. [ч] Чадца мои, за които сьмь пакъ въ мѫкы на раждание доклѣ ся образи Христосъ въ васъ,
20 Искалъ быхъ да сьмъ сега при васъ, и да промѣнѭ гласъ-тъ си, защото сьмь въ
21 недоумѣніе за васъ. Кажѣте ми, вы които искате да сте подъ законъ, не слушате
22 ли законъ-тъ? Защото е писано, че Аврамъ имаше двама сынове, [ш] едного отъ рабынѭ-тѫ и [щ] едного отъ свободнѫ-тѫ;
23 Но тойзи който бѣ отъ рабынѭ-тѫ [ъ] роди ся по плъть; а [ы] тойзи който бѣ отъ сво-
24 боднѫ-тѫ по обѣщаніе. И това е иносказаемо; защото тѣ сѫ два-та завѣта, единый отъ [ь] Синайскѫ-тѫ горѫ, който ра-
25 жда въ рабство, и той е Агарь; Защото Агарь е гора-та Синай въ Арабіѭ, и сорѣща ся съ днешній-тъ Іерусалимъ; и въ
26 рабство е съ чада-та си. А горній [ѣ] Іерусалимъ е свободенъ, който е майка на
27 всинца ни; Защото е писано: [ю] „Възвесели ся неплодна, която не раждашь, възгласи и извыкай ты която не си была въ мѫкы *на раждание*, защото чада-та на запустѣлѫ-тѫ сѫ повече отъ чада-та на тѫзи
28 която има мѫжъ.“ А ный, братіе, чада
29 на [я] обѣщаніе-то смы както Исаакъ. Но както тогазь [ѫ] роденый-тъ по плъть гоняше *роденнаго* по духу, [ѭ] така и сега. Но
30 [а] що казува писаніе-то? [б] „Испѫди рабынѭ-тѫ, и сына ѝ: [в] защото сынъ-тъ на рабынѭ-тѫ нѣма да бѫде наслѣдникъ, наедно съсъ сынъ-тъ на свободнѫ-тѫ.“
31 И тъй, братіе, не смы чада на рабынѭ-тѫ, [г] но на свободнѫ-тѫ.

ГЛАВА 5.

1 Стойте прочее постоянни [а] въ свободѫ-тѫ съ коѭто ны Христосъ освободи, и [б] не ся подлагайте пакъ подъ иго на раб-
2 ство. Ето, азъ Павелъ ви казувамъ че, [в] ако ся обрѣзувате, Христосъ нѣма да вы
3 ползува нищо. А пакъ свидѣтелствувамъ на всякого человѣка, който ся обрѣзува, [г] че е длъженъ да испълни всичкый-тъ
4 законъ. Вы които ся оправдавате чрѣзъ законъ-тъ, [д] отстранихте ся отъ Христа;
5 [е] отпаднѫхте отъ благодать-тѫ. Защото ный чрѣзъ Духъ-тъ [ж] ожидамы надеждѫ-
6 тѫ на оправданіе-то отъ вѣрѫ. Защото [з] въ Христа Іисуса нито обрѣзаніе-то има нѣкаквѫ силѫ, нито необрѣзаніе-то, [и] но
7 вѣра която дѣйствува съ любовь. *Вы* [і] вървѣхте добрѣ; [к] кой вы възбрани да ся не
8 покорявате на истинѫ-тѫ? *Това* прѣдумуваніе не е отъ оногозь [л] който вы е
9 призвалъ. [м] Малко квасъ все-то тѣсто
10 заквасува. Азъ [н] сьмь увѣренъ за васъ въ

—

а Ст. 9. Гл. 2; 4. 5; 1. Кол. 2; 8, 20. Евр. 9; 10.
б Быт. 49; 10. Дан. 9; 24. Мар. 1; 15. Ефес. 1; 10.
в Іоан. 1; 14. Рим 1; 3. Фил. 2; 7. Евр. 2; 14.
г Быт. 3; 15. Иса. 7; 14. Мих. 5; 3. Мат. 1; 23. Лук. 1; 31. 2; 7.
д Мат. 5; 17. Лук. 2; 27.
е Мат. 20; 28. Гл. 3; 13. Еф. 1; 7. Тит. 2; 14. Евр. 9; 21. 1 Пет. 1; 18, 19.
ж Іоан. 1; 12. Гл. 3; 26. Еф. 1; 5.
з Рим. 5; 5. 8; 15.
и Рим. 8; 16, 17. Гл. 3; 29.
і Ефес. 2; 12. 1 Сол. 4; 5.
к Рим. 1; 25. 1 Кор. 12; 2. Ефес. 2; 11, 12. 1 Сол. 1; 9.
л 1 Кор. 8; 3. 13; 12. 2 Тим. 2; 19.
м Гл. 3; 3. Кол. 2; 20.
н Рим. 8; 3. Евр. 7; 18.
о Рим. 14; 5. Кол. 2; 16.
п Гл. 2; 2. 5; 2, 4. 1 Сол. 3; 5.
р 2 Кор. 2; 5.
с Гл. 1; 6.
т 1 Кор. 2; 3. 2 Кор. 11; 30. 12; 7, 9.
у 2 Цар. 19; 27. Зах. 12; 8. Мал. 2; 7.
ф Мат. 10; 40. Лук. 10; 16. Іоан. 13; 20. 1 Сол. 2; 13.
х Гл. 2; 5, 14.
ц Рим. 10; 2. 2 Кор. 11; 2.
ч 1 Кор. 4; 15. Филим. 10. Іак. 1; 18.
ш Быт. 16; 15.
щ Быт. 21; 2.
ъ Рим. 9; 7, 8.
ы Быт. 18; 10, 14. 21; 1, 2. Евр. 11; 11.
ь Втор. 33; 2.
ѣ Иса. 2; 2. Евр. 12; 22. Отк. 3; 12. 21; 2, 10.
ю Иса. 54; 1.
я Дѣян. 3; 25. Рим. 9; 8. Гл. 3; 29.
ѫ Быт. 21; 9.
ѭ Гл. 5; 11. 6; 12.
а Гл. 3; 8, 22.
б Быт. 21; 10, 12.
в Іоан. 8; 35.
г Іоан. 8; 36. Гл. 5; 1, 13.

—

а Іоан. 8; 32. Рим. 6; 18. 1 Пет. 2; 16.
б Дѣян. 15; 10. Гл. 2; 4. 4; 9.
в Дѣян. 15; 1. Вижь и Дѣян. 16; 3.
г Гл. 3; 10.
д Рим. 9; 31, 32. Гл. 2; 21.
е Евр. 12; 15.
ж Рим. 8; 24, 25. 2 Тим. 4; 8.
з 1 Кор. 7; 19. Гл. 3; 28. 6; 15. Кол. 3; 11.
и 1 Сол. 1; 3. Іак. 2; 18, 20, 22.
і 1 Кор. 9; 24.
к Гл. 3; 1.
л Гл. 1; 6.
м 1 Кор. 5; 6. 15; 33.
н 2 Кор. 2; 3. 8; 22.

Господа, че нѣма да помыслите нищо друго: а [о]който вы смущава, той [п]ще подпадне подъ наказаніе, кой былъ да былъ.
11 И [р]азъ, братіе, ако още проповѣдувамъ обрѣзаніе, [с]защо още да мя гонятъ? тогазь бы ся [т]махнѫла соблазнь-та на
12 крьстъ-тъ? [у]Дано ся отсѣчехѫ тѣзи [ф]кои-
13 то вы развращаватъ. Защото вы, братіе, на свободѫ бѣхте призвани, [х]само не *употрѣбявайте* свободѫ-тѫ за причинѫ на плъть-тѫ, но [ц]съ любовь единъ другъ си
14 слугувайте. Защото [ч]всичкый-тъ законъ въ еднѫ рѣчь ся испълнява, сирѣчь въ тѫзи: [ш]„Да възлюбишь ближняго твоего
15 както самаго себе си." Ако ли ся хапете единъ другъ и ся ядете, пазѣте ся да не
16 бы единъ другъ да ся истрѣбите. Прочее казувамъ: [щ]Ходѣте по Духу, и нѣма да
17 извършвате похоти-тѣ на плъть-тѫ. Защото [ъ]плъть-та похотствува противно-то на Духъ-тъ, а Духъ-тъ противно-то на плъть-тѫ, а тѣ ся противятъ едно на друго, [ы]така щото да не правите това което и-
18 щете. Но [ь]ако ся водите отъ Духъ-тъ, не
19 сте подъ законъ. И дѣла-та на плъть-тѫ сѫ [ѣ]явны: тѣ сѫ прѣлюбодѣяніе, блудъ,
20 нечистота, похотливость, Идолослуженіе, чародѣйство, вражды, распри, ревнованія,
21 ярости, крамолы, раздори, ереси, Зависти, убійства, піянства, кощунства, и подобны-тѣ на тѣхъ; за които ви прѣдказувамъ, както и прѣдрѣкохъ, че [ю]които правятъ таквызь *работы* нѣма да наслѣдятъ цар-
22 ство-то Божіе. А [я]плодъ-тъ на Духъ-тъ е любовь, радость, миръ, дълготърпѣніе,
23 [ж]благость, [іж]милосердіе, [а]вѣра, Кротость, въздържаніе: [б]противъ таквызи нѣма за-
24 конъ. А които сѫ Христови, [в]распѣли сѫ плъть-тѫ наедно съсъ страсти-тѣ и похо-
25 ти-тѣ ѝ. [г]Ако Духомъ живѣемъ, Духомъ
26 и да ходимъ. [д]Да не бывамы тщеславни, та да ся раздразнямы единъ другъ, и единъ другъ да си завиждамы.

ГЛАВА 6.

1 Братіе, [а]ако и впадне человѣкъ въ нѣкое прѣгрѣшеніе, [б]вы духовни, поправяйте таковаго [в]съ духъ на кротость; но пази и себе си, [г]да не бы и ты искушенъ да
2 бѫдешь. [д]Единъ другыму теготы-тѣ носѣте, и така ще испълните [е]законъ-тъ
3 Христовъ. Защото [ж]ако мни нѣкой себе си че е нѣщо, като не [з]е нищо, лъже ся
4 съ умъ-тъ си. Но [и]всякой да испитува свое-то дѣло, и тогазь ще има похвалѫ
5 само въ себе си, а [і]не въ другыго; [к]Защото всякой свое-то брѣме ще понесе.
6 А [л]тойзи който ся учи на слово-то *Божіе*, да направя участникъ въ вси-тѣ *си* до-
7 брины тогозь който *го* учи. [м]Не дѣйте ся лъга: [н]Богъ поругаемъ не быва; понеже [о]каквото посѣе человѣкъ, това ще и да
8 пожьне. [п]Защото който сѣе въ плъть-тѫ си, отъ плъть-тѫ ще тлѣніе да пожьне: а който сѣе въ Духъ-тъ, отъ Духъ-тъ ще
9 животъ вѣченъ да пожьне. [р]Да не ни ся додѣва да правимъ добро; защото [с]ако ся не уморявамы, на врѣме ще пожьнемъ.
10 И тъй, [т]доклѣ имамы врѣме, [у]да струвамы добро на всичкы, а найвече [ф]на
11 свои-тѣ по вѣрѫ-тѫ. Виждте съ колко едры буквы ви писахъ съ рѫкѫ-тѫ си.
12 Които искатъ да покажѫтъ добръ видъ по плъть, тѣ [х]вы нудятъ да ся обрѣзувате, [ц]само да не бѫдѫтъ гонени [ч]за крьстъ-
13 тъ Христовъ. Защото нито тѣ, които ся обрѣзуватъ, пазятъ законъ-тъ, но ищѫтъ да ся обрѣзувате вы, за да ся похвалятъ
14 въ вашѫ-тѫ плъть. [ш]А азъ да не бѫде да ся хвалѭ, освѣнь съ крьстъ-тъ на Господа нашего Іисуса Христа чрѣзъ когото с [щ]свѣтъ-тъ за мене распѣтъ, и азъ
15 за свѣтъ-тъ. Защото [ъ]въ Христа Іисуса нито обрѣзаніе-то има нѣкоѭ силѫ, нито
16 необрѣзаніе-то, [ы]но ново създаніе. И на *всичкы* [ь]които живѣѭтъ [ѣ]по това правило, миръ на тѣхъ и милость и [ю]на Бо-
17 жій-тъ Израиль. Отъ нынѣ никой да ми не досажда; защото азъ [я]носѭ на тѣло-то си бѣлѣзы-тѣ на Господа Іисуса.
18 [ж]Благодать-та на Господа нашего Іисуса Христа да бѫде, братіе, съ вашій-тъ духъ. Аминь.

о Гл. 1; 7.
п 2 Кор. 10; 6.
р Гл. 6; 12.
с 1 Кор. 15; 30. Гл. 4; 29. 6; 17.
т 1 Кор. 1; 23.
у Іис. Нав. 7; 25. 1 Кор. 5; 13. Гл. 1; 8, 9.
ф Дѣян. 15; 1, 2, 24.
х 1 Кор. 8; 9. 1 Пет. 2; 16. 2 Пет. 2; 19. Іуд. 4.
ц 1 Кор. 9; 19. Гл. 6; 2.
ч Мат. 7; 12. 22; 40. Іак. 2; 8.
ш Лев. 19; 18. Мат. 22; 39. Рим. 13; 8, 9.
щ Рим. 6; 12. 8; 1, 4, 12. 13; 14. Ст. 25. 1 Пет. 2; 11.
ъ Рим. 7; 23. 8; 6, 7.
ы Рим. 7; 15, 19.
ь Рим. 6; 14. 8; 2.
ѣ 1 Кор. 3; 3. Ефес. 5; 3. Іак. 3; 14, 15.
ю 1 Кор. 6; 9. Ефес. 5; 5. Кол. 3; 6. Отк. 22; 15.
я Іоан. 15; 2. Ефес. 5; 9.
ж Кол. 3; 12. Іак. 3; 17.
іж Рим. 15; 14.
а 1 Кор. 13; 7.
б 1 Тим. 1; 9.
в Рим. 6; 6. 13; 14. Гл. 2; 20. 1 Пет. 2; 11.
г Рим. 8; 4, 5. Ст. 16.
д Фил. 2; 3.

—

а Рим. 14; 1. 15; 1. Евр. 12; 13. Іак. 5; 19.
б 1 Кор. 2; 15. 3; 1.
в 1 Кор. 4; 21. 2 Сол. 3; 15. 2 Тим. 2; 25.
г 1 Кор. 7; 5. 10; 12.
д Рим. 15; 1. Гл. 5; 13. 1 Сол. 5; 14.
е Іоан. 13; 14, 15, 34. 15; 12. Іак. 2; 8. 1 Іоан. 4; 21.
ж Рим. 12; 3. 1 Кор. 8; 2. Гл. 2; 6.
з 2 Кор. 3; 5. 12; 11.
и 1 Кор. 11; 28. 2 Кор. 13; 5.
і Лук. 18; 11.
к Рим. 2; 6. 1 Кор. 3; 8.
л Рим. 15; 27. 1 Кор. 9; 11, 14.
м 1 Кор. 6; 9. 15; 33.
н Іов. 13; 9.
о Лук. 16; 25. Рим. 2; 6. 2 Кор. 9; 6.
п Іов. 4; 8. Прит. 11; 18. 22; 8. Осія 8; 7. 10; 12. Рим. 8; 13. Іак. 3; 18.
р 1 Кор. 15; 58. 2 Сол. 3; 13.
с Мат. 24; 13. Евр. 3; 6, 14. 10; 36. 12; 3, 5. Отк. 2; 10.
т Іоан. 9; 4. 12; 35.
у 1 Сол. 5; 15. 1 Тим. 6; 18. Тит. 3; 8.
ф Ефес. 2; 19. Евр. 3; 6.
х Гл. 2; 3, 14.
ц Фил. 3; 18.
ч Гл. 5; 11.
ш Фил. 3; 3, 7, 8.
щ Рим. 6; 6. Гл. 2; 20.
ъ 1 Кор. 7; 19. Гл. 5; 6. Кол. 3; 11.
ы 2 Кор. 5; 17.
ь Псал. 125; 5.
ѣ Фил. 3; 16.
ю Рим. 2; 29. 4; 12. 9; 6, 7, 8. Гл. 3; 7, 9, 29. Фил. 3; 3.
я 2 Кор. 1; 5. 4; 10. 11; 23. Гл. 5; 11. Кол. 1; 24.
ж 2 Тим. 4; 22. Филим. 25.

—

КЪ ЕФЕСЯНОМЪ ПОСЛАНІЕ

НА

СВЯТАГО АПОСТОЛА ПАВЛА.

ГЛАВА 1.

1 Павелъ [а]съ волѭ-тѫ Божіѭ апостолъ Іисусъ Христовъ [б]до святыи-тѣ които сѫ въ Ефесъ, [в]и вѣрны-тѣ въ Христа Іисуса; 2 [г]Благодать вамъ и миръ отъ Бога Отца нашего, и Господа Іисуса Христа. 3 [д]Благословенъ Богъ и Отецъ на Господа нашего Іисуса Христа, който е благословилъ насъ съсъ всяко духовно благословеніе въ небесно *блаженство* въ Христа: 4 Както е [е]избралъ насъ въ него прѣди [ж]созданіе міра, [з]да бѫдемъ святи и непорочни прѣдъ него въ любовь: 5 Като ны е [и]прѣдопрѣдѣлилъ [і]да бѫдемъ усыновени нему чрѣзъ Іисуса Христа, [к]по благоволеніе-то на своіѭ-тѫ волѭ, 6 За похвалѫ на славнѫ-тѫ си благодать, [л]съ коіѭто е обдарилъ насъ [м]чрѣзъ Възлюбленнаго *си;* 7 [н]Въ когото имамы искупуваніе-то чрѣзъ кръвь-тѫ му, прощеніе-то на прѣгрѣшенія-та, [о]по богатство-то на неговѫ-тѫ благодать; 8 Коіѭто е прѣумножилъ въ насъ съсъ всякѫ прѣмудрость и разумъ, 9 Като ни [п]обади тайнѫ-тѫ на своіѭ-тѫ волѭ по своето благоволеніе, което е отъ по напрѣдъ 10 [р]положилъ въ него си; Въ устроеніе [с]на испълненіе-то на врѣмена-та, [т]да съвокупи въ Христа [у]всичко, и което е на небеса-та и което е на земіѭ-тѫ; въ него, 11 [ф]Въ когото и наслѣдіе добыхмы, [х]прѣдопрѣдѣлени бывше *на това* споредъ намѣреніе-то на *Бога* който дѣйствува всичко 12 [ц]по съвѣтъ-тъ на своіѭ-тѫ волѭ, [ч]Да бѫдемъ за похвалѫ на славѫ-тѫ му *ный* [ш]които ся отъ напрѣдъ надѣяхмы на Христа; 13 На когото и вы *уповахте*, като чухте [щ]слово-то на истинѫ-тѫ, сирѣчь благовѣствованіе-то на ваше-то спасеніе, въ когото и като повѣрувахте быхте [ъ]запечатани съ обѣщанный-тъ Святый Духъ, 14 Който е [ы]обрученіе на наше-то наслѣдіе, [ь]до искупуваніе-то на [ѣ]стяжаніе-то *си,* 15 [ю]за похвалѫ на неговѫ-тѫ славѫ. За това и азъ, като [я]чухъ вѣрѫ-тѫ ви въ Господа Іисуса, и любовь-тѫ *ви* къмъ всичкы-тѣ святыи, 16 [ѧ]Не прѣстанувамъ да благодарѭ *Бога* за васъ, и да вы поменувамъ 17 въ молитвы-тѣ си; [ѭ]Да бы [а]Богъ на Господа нашего Іисуса Христа, Отецъ на славѫ-тѫ, далъ вамъ духъ на прѣмудрость и 18 на откровеніе, за да го познаете, И [б]да просвѣти сърдечны-тѣ ваши очи, за да познаете каква е [в]надежда-та на призваніе-то му, и какво е богатство-то на славно-19 то негово въ святыи-тѣ [г]наслѣдіе, И колко е прѣвъсходно величіе-то на неговѫ-тѫ силѫ къмъ насъ които вѣрувамы, [д]по дѣйствіе-то на държавнѫ-тѫ неговѫ крѣ-20 пость, Коіѭто подѣйствува въ Христа като го [е]въскрьси отъ мьртвы-тѣ, и тури *го* да [ж]сѣдне отъ деснѫ-тѫ си странѫ на 21 небеса, [з]По горѣ отъ [и]всяко началство и власть, и силѫ, и господство, и отъ всяко име съ което ся именуватъ, не само въ 22 тойзи свѣтъ, но и въ бѫдѫщій-тъ: [і]И всичко покори подъ нозѣ-тѣ му; и постави го надъ всичко, [к]главѫ на церквѫ-тѫ, 23 [л]Която е негово-то тѣло и [м]испълненіе-то [н]на тогозъ който испълнява все во все.

ГЛАВА 2.

1 [а]*Съживи* и [б]васъ които бѣхте мьртви въ 2 прѣстѫпленія-та и грѣхове-тѣ, [в]Въ които сте нѣкога си ходили споредъ обичай-тъ

а 2 Кор. 1; 1.
б Рим. 1; 7. 2 Кор. 1; 1.
в 1 Кор. 4; 17. Гл. 6; 21. Кол. 1; 2.
г Гал. 1; 3. Тит. 1; 4.
д 2 Кор. 1; 3. 1 Пет. 1; 3.
е Рим. 8; 28. 2 Сол. 2; 13. 2 Тим. 1; 9. Іак. 2; 5. 1 Пет. 1; 2. 2; 9.
ж 1 Пет. 1; 2, 20.
з Лук. 1; 75. Гл. 2; 10. 5; 27. Кол. 1; 22. 1 Сол. 4; 7. Тит. 2; 12.
и Рим. 8; 29, 30. Ст. 11.
і Іоан. 1; 12. Рим. 8; 15. 2 Кор. 6; 18. Гал. 4; 5. 1 Іоан. 3; 1.
к Мат. 11; 26. Лук. 12; 32. 1 Кор. 1; 21. Ст. 9.
л Рим. 3; 24. 5; 15.
м Мат. 3; 17. 17; 5. Іоан. 3; 35. 10; 17.
н Дѣян. 20; 28. Рим. 3; 24. Кол. 1; 14. Евр. 9; 12. 1 Пет. 1; 18, 19. Отк. 5; 9.
о Рим. 2; 4. 3; 24. 9; 23. Гл. 2; 7. 3; 8, 16. Фил. 4; 19.
п Рим. 16; 25. Гл. 3; 4, 9. Кол. 1; 26.
р Гл. 3; 11. 2 Тим. 1; 9.
с Гал. 4; 4. Евр. 1; 2. 9; 10. 1 Пет. 1; 20.
т 1 Кор. 3; 22, 23. 11; 3. Гл. 2; 15. 3; 15.
у Фил. 2; 9, 10. Кол. 1; 20.
ф Дѣян. 20; 32. 26; 18. Рим. 8; 17. Кол. 1; 12. 3; 24. Тит. 3; 7. Іак. 2; 5. 1 Пет. 1; 4.
х Ст. 5.
ц Иса. 46; 10, 11.
ч Ст. 6; 14. 2 Сол. 2; 13.
ш Іак. 1; 18.
щ Іоан. 1; 17. 2 Кор. 6; 7.
ъ 2 Кор. 1; 22. Гл. 4; 30.
ы 2 Кор. 1; 22. 5; 5.
ь Лук. 21; 28. Рим. 8; 23. Гл. 4; 30.
ѣ Дѣян. 20; 28.
ю Ст. 6; 12. 1 Пет. 2; 9.
я Кол. 1; 4. Филим. 5.
ѧ Рим. 1; 9. Фил. 1; 3, 4. Кол. 1; 3. 1 Сол. 1; 2. 2 Сол. 1; 3.
ѭ Кол. 1; 9.
а Іоан. 20; 17.
б Дѣян. 26; 18.
в Гл. 2; 12. 4; 4.
г Ст. 11.
д Гл. 3; 7. Кол. 1; 29. 2; 12.
е Дѣян. 2; 24, 33.
ж Псал. 110; 1. Дѣян. 7; 55, 56. Кол. 3; 1. Евр. 1; 3. 10; 12.
з Фил. 2; 9, 10. Кол. 2; 10. Евр. 1; 4.
и Рим. 8; 38. Кол. 1; 16. 2; 15.
і Псал. 8; 6. Мат. 28; 18. 1 Кор. 15; 27. Евр. 2; 8.
к Гл. 4; 15, 16. Кол. 1; 18. Евр. 2; 7.
л Рим. 12; 5. 1 Кор. 12; 12, 27. Гл. 4; 12. 5; 23, 30. Кол. 1; 18, 24.
м Кол. 2; 9.
н 1 Кор. 12; 6. Гл. 4; 10. Кол. 3; 11.

а Іоан. 5; 24. Кол. 2; 13.
б Ст. 5. Гл. 4; 18.
в 1 Кор. 6; 11. Гл. 4; 22. Кол. 1; 21. 3; 7. 1 Іоан. 5; 19.

на тойзи свѣтъ, [г]по князь-тъ на въздушнѫ-тѫ власть, духъ-тъ който дѣйствува нынѣ [д]въ сынове-тѣ на противеніе-то;
3 [е]Между които и ный всинца смы живѣли нѣкога си [ж]въ похоти-тѣ на нашѫ-тѫ плъть, като смы правили волѭ-тѫ на плъть-тѫ и на помыслы-тѣ; [з]и по естество смы были, както и другы-тѣ, чада
4 на гнѣвъ-тъ: Богъ обаче, който е [и]богатъ въ милость, за голѣмѫ-тѫ си любовь съ
5 коіѭто ны възлюби, И [і]като бѣхмы мъртви въ прѣстѫпленія-та, [к]оживи ны наедно съ Христа, ([л]по благодать сте вы спа-
6 сени,) И съвъскръси *ны* и турнѫ *ны* наедно да сѣднемъ [м]въ небесно *блаженство*
7 въ Христа Іисуса; Да покаже на идущы-тѣ вѣкове прѣмного-то богатство на своіѭ-тѫ благодать [н]съ добринѫ-тѫ *си* къмъ
8 насъ въ Христа Іисуса; Защото [о]по благодать сте спасени [п]чрѣзъ вѣрѫ-тѫ; и
9 това не е отъ васъ; [р]Божій даръ е; [с]Не отъ дѣла, за да ся не похвали никой.
10 Защото [т]негово смы твореніе, създадени въ Христа Іисуса за добры дѣла, [у]които е Богъ прѣдуготвилъ, да ходимъ въ тѣхъ.
11 За това [ф]помнѣте, че вы нѣкога си по плъть язычници, наричани необрѣзани отъ тѣзи които ся наричатъ [х]обрѣзани, съ обрѣзаніе на плъть-тѫ което става съ рѫ-
12 цѣ, Че [ц]въ онова врѣме бѣхте безъ Христа, [ч]отчуждени отъ гражданство-то Израилево, и странни отъ [ш]завѣты-тѣ на обѣщаніе-то, безъ да имате [щ]надеждѫ,
13 и [ъ]безъ Бога бѣхте на свѣтъ-тъ; А [ы]сега въ Христа Іисуса, вы [ь]които нѣкога си бѣхте далеко, станѫхте близу чрѣзъ кръвь-
14 тѫ Христовѫ. Защото [ѣ]той е нашій-тъ миръ, който [ю]направи двѣ-тѣ едно, и развали срѣднѭ-тѫ стѣнѫ на прѣградѫ-тѫ;
15 Като [я]унищожи враждѫ-тѫ [ѫ]съ плъть-тѫ си, законъ-тъ на заповѣди-тѣ съ постановленія-та; за да създаде въ себе си два-та въ единъ [ѩ]новъ человѣкъ, и да на-
16 прави миръ, И въ едно тѣло [а]да примири и двама-та съ Бога чрѣзъ кръстъ-тъ, като
17 [б]уби на него враждѫ-тѫ; И като дойде [в]проповѣда благовѣстіе-то на миръ-тъ на васъ които бѣхте далеко, [г]и на тѣзи кои-
18 то бѣхѫ близу; Защото [д]чрѣзъ него и едни-тѣ и другы-тѣ имамы достѫпъ при
19 Отца [е]въ единъ Духъ. За то не сте вече странни и пришелци, но [ж]сограждане на
20 святыи-тѣ, и [з]свои на Бога. Понеже бyхте [и]създани [і]на основаніе-то [к]на апостолы-тѣ и пророцы-тѣ, [л]като е краеѫгъленъ
21 *камыкъ* самъ си Іисусъ Христосъ, [м]На когото всичко-то зданіе сглобявано расте
22 [н]за храмъ святъ Господу; [о]На когото и вы наедно ся зиждете за жилище Божіе чрѣзъ Духъ-тъ.

ГЛАВА 3.

1 За това азъ Павелъ, [а]узникъ Іисусъ
2 Христовъ [б]за васъ язычницы-тѣ; Понеже сте чули [в]смотреніе-то [г]на даденѫ-тѫ
3 менѣ за васъ Божіѭ благодать, Че [д]по откровеніе станѫ ми [е]извѣстна тайна-та, (както и по прѣди ви вкратцѣ [ж]писахъ;
4 Отъ което, като прочитате, може да разумѣете мое-то проумѣваніе [з]въ тайнѫ-тѫ
5 Христовѫ,) Която [и]въ другы родове не быде извѣстена на человѣчески-тѣ сынове [і]както сега ся чрѣзъ Духа откры на святы-тѣ негови апостолы и пророцы; Да
6 бѫдѫтъ язычници-тѣ [к]сънаслѣдници, да съставятъ едно [л]тѣло, и да сѫ [м]съпричастници на негово-то обѣщаніе въ Христа,
7 чрѣзъ евангеліе-то, [н]На което быхъ служитель [о]по дарбѫ-тѫ на Божіѭ-тѫ благодать, която ми е дадена [п]по дѣй-
8 ствіе-то на неговѫ-тѫ силѫ; На мене най [р]малкый-тъ отъ всичкы-тѣ святыи даде ся тая благодать [с]да благовѣстіѭ между язычницы-тѣ [т]неизслѣдимо-то богатство
9 Христово; И да просвѣтіѭ вси-тѣ, що е смотреніе-то [у]на тайнѫ-тѫ, която е была [ф]отъ вѣкове скрыта у Бога, [х]който е съ-

[г] Гл. 6; 12.
[д] Гл. 5; 6. Кол. 3; 6.
[е] Тит. 3; 3. 1 Пет. 4; 3.
[ж] Гал. 5; 16.
[з] Псал. 51; 5. Рим. 5; 12. 14.
[и] Рим. 10; 12. Гл. 1; 7. Ст. 7.
[і] Рим. 5; 6, 8, 10. Ст. 1.
[к] Рим. 6; 4, 5. Кол. 2; 12, 13. 3; 1, 3.
[л] Вижь Дѣян. 15; 11. Ст. 8. Тит. 3; 5.
[м] Гл. 1; 20.
[н] Тит. 3; 4.
[о] Ст. 5. Рим. 3; 24. 2 Тим. 1; 9.
[п] Рим. 4; 16.
[р] Мат. 16; 17. Іоан. 6; 44, 65. Рим. 10; 14, 15, 17. Гл. 1; 19. Фил. 1; 29.
[с] Рим. 3; 20, 27, 28. 4; 2. 9; 11. 11; 6. 1 Кор. 1; 29, 30, 31. 2 Тим. 1; 9. Тит. 3; 5.
[т] Втор. 32; 6. Псал. 100; 3. Иса. 19; 25. 29; 23. 44; 21. Іоан. 3; 3. 5. 1 Кор. 3; 9. 2 Кор. 5; 5, 17. Гл. 4; 24. Тит. 2; 14.
[у] Гл. 1; 4.
[ф] 1 Кор. 12; 2. Гл. 5; 8. Кол. 1; 21. 2; 13.
[х] Рим. 2; 28, 29. Кол. 2; 11.
[ц] Гл. 4; 18. Кол. 1; 21.
[ч] Вижь Іез. 13; 9. Іоан. 10; 16.
[ш] Рим. 9; 4, 8.
[щ] 1 Сол. 4; 13.
[ъ] Гал. 4; 8. 1 Сол. 4; 5.
[ы] Гал. 3; 28.
[ь] Дѣян. 2; 39. Ст. 17.
[ѣ] Мих. 5; 5. Іоан. 16; 33. Дѣян. 10; 36. Рим. 5; 1. Кол. 1; 20.
[ю] Іоан. 10; 16. Гал. 3; 28.
[я] Кол. 2; 14, 20.
[ѫ] Кол. 1; 22.
[ѩ] 2 Кор. 5; 17. Гал. 6; 15. Гл. 4; 24.
[а] Кол. 1; 20, 21, 22.
[б] Рим. 6; 6. 8; 3. Кол. 2; 14.
[в] Иса. 57; 19. Зах. 9; 10. Дѣян. 2; 39. 10; 36. Рим. 5; 1. Ст. 13, 14.
[г] Псал. 148; 14.
[д] Іоан. 10; 9. 14; 6. Рим. 5; 2. Гл. 3; 12. Евр. 4; 16. 10; 19, 20. 1 Пет. 3; 18.
[е] 1 Кор. 12; 13. Гл. 4; 4.
[ж] Фил. 3; 20. Евр. 12; 22, 23.
[з] Гал. 6; 10. Гл. 3; 15.
[и] 1 Кор. 3; 9, 10. Гл. 4; 12. 1 Пет. 2; 4, 5.
[і] Мат. 16; 18. Гал. 2; 9. Отк. 21; 14.
[к] 1 Кор. 12; 28. Гл. 4; 11.
[л] Псал. 118; 22. Иса. 28; 16. Мат. 21; 42.
[м] Гл. 4; 15, 16.
[н] 1 Кор. 3; 17. 6; 19. 2 Кор. 6; 16.
[о] 1 Пет. 2; 5.

—

[а] Дѣян. 21; 33. 28; 17, 20. Гл. 4; 1. 6; 20. Фил. 1; 7, 13, 14, 16. Кол. 4; 3, 18. 2 Тим. 1; 8. 2; 9. Филим. 1; 9.
[б] Гал. 5; 11. Кол. 1; 24. 2 Тим. 2; 10.
[в] Рим. 1; 5. 11; 13. 1 Кор. 4; 1. Гл. 4; 7. Кол. 1; 25.
[г] Дѣян. 9; 15. 13; 2. Рим. 12; 3. Гал. 1; 16. Ст. 8.
[д] Дѣян. 22; 17, 21. 26; 17, 18. Гал. 1; 12.
[е] Рим. 16; 25. Кол. 1; 26, 27.
[ж] Гл. 1; 9, 10.
[з] 1 Кор. 4; 1. Гл. 6; 19.
[и] Дѣян. 10; 28. Рим. 16; 25. Ст. 9.
[і] Гл. 2; 20.
[к] Гал. 3; 28, 29. Гл. 2; 14.
[л] Гл. 2; 15, 16.
[м] Гал. 3; 14.
[н] Рим. 15; 16. Кол. 1; 23, 25.
[о] Рим. 1; 5.
[п] Рим. 15; 18. Гл. 1; 19. Кол. 1; 29.
[р] 1 Кор. 15; 9. 1 Тим. 1; 13, 15.
[с] Гал. 1; 16. 2; 8. 1 Тим. 2; 7. 2 Тим. 1; 11.
[т] Гл. 1; 7. Кол. 1; 27.
[у] Ст. 3. Гл. 1; 9.
[ф] Рим. 16; 25. Ст. 5. 1 Кор. 2; 7. Кол. 1; 26.
[х] Псал. 33; 6. Іоан. 1; 3. Кол. 1; 16. Евр. 1; 2.

здалъ всичко чрѣзъ Іисуса Христа, 10 [ц]За да стане сега чрѣзъ церквж-тж извѣстна [ч]на началства-та и власти-тѣ небесны, [ш]многоразлична-та прѣмудрость Божія, 11 [щ]Споредъ прѣдвѣчно-то намѣреніе което направи въ Христа Іисуса Господа нашего; 12 Въ когото имамы дързновеніе и [ъ]достжпъ [ы]съ увѣреніе чрѣзъ вѣрж-тж въ него. 13 [ь]За това вы молж да не ви ся додѣе отъ мои-тѣ [ѣ]за васъ скърби, [ю]които сж ваша слава. 14 За това прѣклонявамъ колѣнѣ-тѣ си прѣдъ Отца на Господа нашего Іисуса Христа, 15 Отъ когото ся именува [я]всяко отечествіе на небеса-та и на земіж-тж, 16 Да ви даде [ж]споредъ богатство-то на славж-тж си, чрѣзъ неговый-тъ Духъ [іж]да ся утвърдите крѣпко [а]въ вжтрешній-тъ человѣкъ, 17 Чрѣзъ вѣрж-тж *ви* [б]да ся всели Христосъ въ ваши-тѣ сърдца, щото, [в]вкоренени и основани въ любовь-тж, 18 Да можете [г]да разумѣете наедно съсъ всичкы-тѣ святыи, [д]що е широчина-та и дължина-та и длъбочина-та и высочина-та, 19 И да познаете любовь-тж Христовж, която прѣвъсхожда *всяко* знаніе, за да ся испълните [е]съсъ всичкж-тж пълнотж Божіж. 20 А на того, [ж]който, по дѣйствующж-тж въ насъ [з]силж, може да направи несравненно [и]повече отъ колкото просимъ или мыслимъ, 21 [і]Нему слава да бжде въ церквж-тж чрѣзъ Іисуса Христа, въ всичкы-тѣ родове отъ вѣка до вѣка. Аминь.

ГЛАВА 4.

1 И тъй, азъ [а]узникъ въ Господа, молж вы [б]да ходите достойно на званіе-то, въ което бихте призвани, 2 [в]Съсъ всяко смиреномудріе и кротость, съ дълготърпѣніе да си прѣтърпѣвате единъ другъ съ любовь, 3 Като ся старaете да увардите единство-то на Духъ-тъ въ [г]свързкж-тж на миръ-тъ. 4 [д]Едно тѣло и [е]единъ Духъ както ся и призвахте съ [ж]еднж надеждж на званіе-то ваше; 5 [з]Единъ Господь, [и]една вѣра, [і]едно крыщеніе; 6 [к]Единъ Богъ и Отецъ на вси-тѣ, който е надъ всичкы, [л]чрѣзъ всичкы и въ всичкы насъ. 7 А [м]всякому отъ насъ ся даде благодать, по мѣркж-тж на Христово-то дарованіе: 8 За това казува: „Като [н]възлѣзе на высоко, [о]плѣни плѣнъ, и даде даванія на человѣцы-тѣ.“ 9 А [п]това, възлѣзе, що е друго, освѣнь че е и слѣзлъ понапрѣдъ въ най долны-тѣ страны на земіж-тж? 10 Тойзи който е слѣзлъ той е който и [р]възлѣзе по горѣ отъ всичкы-тѣ небеса, [с]да испълни всичко. 11 И [т]той даде едни *да сж* апостоли, другы пророци, другы пакъ [у]благовѣстители, а другы [ф]пастыри и [х]учители, 12 [ц]За усъвършенствованіе на святыи-тѣ, въ дѣло-то на служеніе-то, [ч]въ назиданіе-то [ш]на тѣло-то Христово; 13 Доклѣ достигнемъ всинца въ единство-то на вѣрж-тж, и [щ]на познаніе-то на Сына Божія [ъ]въ съвършенъ мжжъ, въ мѣрж-тж на възрастъ-тъ на Христовж-тж пълнотж: 14 Да не смы вече [ы]младенци, [ь]блъскаеми и завличаеми [ѣ]отъ всякой вѣтръ на ученіе-то, съ человѣческо-то льстеніе, съ пронырство [ю]по ухыщреніе-то на измамж-тж; 15 Но съ [я]истинство въ любовь-тж, [ж]да порастемъ по всичко въ него, [іж]който е глава-та, Христосъ, 16 [а]Отъ когото всичко-то тѣло съчленявано и свързувано чрѣзъ всяко сключуваніе на спомагателны-тѣ членове, споредъ съразмѣрно-то дѣйствіе на всякж часть, прави тѣло-то да расте, за свое-то си въ любовь-тж назиданіе. 17 Прочее, това казувамъ и свидѣтелствувамъ въ Господа, [б]да не ходите вече както ходятъ и другы-тѣ язычници [в]въ суетж-тж на умъ-тъ си, 18 [г]Помрачени въ разумъ-тъ и [д]отчуждени отъ животъ-тъ Божій за невѣжество-то което е въ тѣхъ, *и* [е]заради окамененіе-то на сърдце-то имъ. 19 Които, като въ [ж]нечувствіе сж ся [з]прѣдали на похотливость, да вършатъ ненаситно всякж нечистотж. 20 Но вы не сте така познали Христа; 21 [и]Понеже сте го чули, и сте научени отъ него, както е истина-та въ Іисуса, 22 [і]Да ся съблѣчете [к]отъ ветхый-тъ человѣкъ, [л]споредъ по прѣдишно-то *си* поведеніе, който тлѣе въ

ц 1 Пет 1; 12.
ч Рим. 8; 38. Гл. 1; 21. Кол. 1; 16.
ш 1 Кор. 2; 7. 1 Тим. 3; 16.
щ Гл. 1; 9.
ъ Гл. 2; 18.
ы Евр. 4; 16.
ь Дѣян. 14; 22. Фил. 1; 14. 1 Сол. 3; 3.
ѣ Ст. 1.
ю 2 Кор. 1; 6.
я Гл. 1; 10. Фил. 2; 9, 10, 11.
ж Рим. 9; 23. Гл. 1; 7. Фил. 4; 19. Кол. 1; 27.
іж Гл. 6; 10. Кол. 1; 11.
а Рим. 7; 22. 2 Кол. 4; 16.
б Іоан. 14; 23. Гл. 2; 22.
в Кол. 1; 23. 2; 7.
г Гл. 1; 18.
д Рим. 10; 3, 11, 12.
е Іоан. 1; 16. Гл 1; 23. Кол. 2; 9, 10.
ж Рим. 16; 25. Іуд. 24.
з 1 Кор. 2; 9.
и Ст. 7. Кол. 1; 29.
і Рим. 11; 36. 16; 27. Евр. 13; 21.

—

а Гл. 3; 1. Филим. 1, 9.
б Фил. 1; 27. Кол. 1; 10. 1 Сол. 2; 12.
в Дѣян. 20; 19. Гал. 5; 22, 23. Кол. 3; 12, 13.
г Кол. 3; 14.
д Рим. 12; 5. 1 Кор. 12; 12, 13. Гл. 2; 16.
е 1 Кор 12; 4, 11.
ж Гл. 1; 18.
з 1 Кор. 1; 13. 8; 6. 12; 5. 2 Кор. 11; 4.
и Ст. 13. Іуд. 3.
і Гал. 3; 27, 28. Евр. 6; 6.
к Мал. 2; 10. 1 Кор. 8; 6. 12; 6.
л Рим. 11; 36.
м Рим. 12; 3, 6. 1 Кор. 12; 11.
н Псал. 68; 18.
о Сжд. 5; 12. Кол. 2; 15.
п Іоан. 3; 13. 6; 33, 62.
р Дѣян. 1; 9, 11. 1 Тим. 3; 16. Евр. 4; 14. 7; 26. 8; 1. 9; 24.
с Дѣян. 2; 33.
т 1 Кор. 12; 28. Гл. 2; 20.
у Дѣян. 21; 8. 2 Тим. 4; 5.
ф Дѣян. 20; 28.
х Рим. 12; 7.
ц 1 Кор. 12; 7.
ч 1 Кор. 14; 26.
ш Гл. 1; 23. Кол. 1; 24.
щ Кол. 2; 2.
ъ 1 Кор. 14; 20. Кол. 1; 28.
ы Иса. 28; 9. 1 Кор. 14; 20.
ь Евр. 13; 9.
ѣ Мат. 11; 7.
ю Рим. 16; 18. 2 Кор. 2; 17.
я Зах. 8; 16. 2 Кор. 4; 2. Ст. 25. 1 Іоан. 3; 18.
ж Гл. 1; 22. 2; 21.
іж Кол. 1; 18.
а Кол. 2; 19.
б Гл. 2; 1, 2, 3. Ст. 22. Кол. 3; 7. 1 Пет. 4; 3.
в Рим. 1; 21.
г Дѣян 26; 18.
д Гал. 4; 8. Гл. 2; 12. 1 Сол. 4; 5.
е Рим. 1; 21.
ж 1 Тим. 4; 2.
з Рим. 1; 24, 26. 1 Пет. 4; 3.
и Гл. 1; 13.
і Кол. 2; 11. 3; 8, 9. Евр. 12; 1. 1 Пет. 2; 1.
к Рим. 6; 6.
л Гл. 2; 2, 3. Ст. 17. Кол. 3; 7. 1 Пет. 4; 3.

23 прѣльстителны-тѣ похоти; [м]И да ся подновявате въ духъ-тъ на вашій-тъ умъ,
24 И [н]да ся облѣчете въ новый-тъ человѣкъ, [о]създаденый-тъ по *образъ-тъ на* Бога въ
25 правдѫ и въ святость на истинѫ-тѫ. За това отхвърлѣте лъжѫ-тѫ, и всякой съ ближняго си [п]говорѣте истинѫ; защото
26 [р]смы удове единъ на другъ. [с]„Гнѣвайте ся и не сългрѣшавайте,“ слънце-то да не
27 зайде въ разгнѣваніе-то ви. [т]Нито давайте
28 мѣсто на діаволъ-тъ. Който е кралъ, да не краде вече, а наипаче [у]да ся труди да работи добро-то съ рѫцѣ-тѣ *си*, за да има [ф]да раздава и на тогози който има нуждѫ.
29 [х]Никое гнило слово да не излѣзва изъ уста-та ви, но онова което е добро [ц]за потрѣбно-то назиданіе, за да [ч]принесе
30 благодать на тѣзи които слушатъ; И [ш]не оскърбявайте Святый-тъ Духъ Божій, [щ]съ когото сте запечатани за день-тъ [ъ]на ис-
31 купуваніе-то. [ы]Всяко огорченіе, и ярость, и гнѣвъ, и выкъ, и [ь]хула, да ся дигне отъ
32 васъ наедно [ѣ]съсъ всякѫ злобѫ; А бывайте [ю]благы единъ другыму, милосерди, [я]прощавайте си единъ на другъ, както ви е и Богъ простилъ чрѣзъ Христа.

ГЛАВА 5.

1 И [а]тъй бывайте подражатели Богу, като
2 чада възлюбленни; И ходѣте [б]въ любовь, [в]както и Христосъ ны възлюби, и прѣдаде себе си за насъ приносъ и жертвѫ
3 Богу [г]въ благовоннѫ миризмѫ. А [д]блудъ и всякаква нечистота или лихоимство, [е]да имъ ся не чуе нито име-то между васъ,
4 както подобава на святыи; [ж]Нито срамотны и пусты прикаскы, нито кощунства, [з]които сѫ неприлични нѣща; но повече
5 *вмѣсто тѣхъ* благодареніе. Защото знаете това, че [и]всякой блудникъ, или нечистъ, или лихоимецъ, (който е [і]идолослужитель,) [к]нѣма наслѣдіе въ царство-то на Христа
6 и Бога. [л]Да вы не льсти никой съ празны думы; понеже за *всичко* това [м]иде гнѣвъ-тъ Божій [н]върхъ синове-тѣ на непокор-
7 ство-то. И тъй не бывайте съучастници
8 тѣмъ. [о]Защото нѣкога си бѣхте тьмнина, а [п]сега сте видѣлина въ Господа: ходѣте
9 като [р]чада на видѣлинѫ-тѫ; (Защото [с]плодъ-тъ на Духъ-тъ е въ всякѫ благо-
10 стынѭ, и правдѫ и истинѫ;) [т]Опитувай-
11 те що е благоугодно Господу. И [у]не участвувайте на [ф]бесплодны-тѣ дѣла на тьмнинѫ-тѫ, а наипаче и [х]обличавайте *гы.*
12 Защото това което скрытомъ правятъ,
13 [ц]срамотно е и да ся говори. А [ч]всичко което ся изобличава отъ видѣлинѫ-тѫ, става явно; понеже всяко което става
14 явно, видѣлина е; За това казува: [ш]Стани ты който спишь, [щ]и въскрьсни отъ мьр-
15 твы-тѣ, и ще тя освѣти Христосъ. И тъй гледайте какъ съ прѣдупазваніе [ъ]да ходите, не както глупави, но както прѣмудри:
16 [ы]Искупувайте врѣме-то, [ь]защото дни-тѣ
17 сѫ лукави. Заради това [ѣ]не бывайте несмысленни, [ю]но разумѣвайте [я]що е воля-
18 та Господня. [ж]И не ся опивайте съ вино. въ което е разблудство, но испълняйте ся
19 Духомъ; И разговаряйте ся [іѫ]съ псалмы и пѣнія и пѣсни духовны, пѣйте и въспѣ-
20 вайте Господу въ сърдце-то си, Вынѫгы [а]благодарящe за всичко Бога и Отца [б]въ име-то на Господа нашего Іисуса Христа.
21 [в]Покорявайте ся единъ другыму въ страхъ
22 Божій. [г]Жены, покорявайте ся на свои-
23 тѣ си мѫжіе, [д]както на Господа; Защото [е]мѫжъ-тъ е глава на женѫ-тѫ, [ж]както е и Христосъ глава на церквѫ-тѫ, и той е
24 Спаситель [з]на тѣло-то. Но както церквата ся покорява Христу, така и жены-тѣ *да ся покоряватъ* [и]въ всичко на свои-тѣ
25 си мѫжіе. [і]Мѫжіе, любѣте жены-тѣ си, както и Христосъ възлюби церквѫ-тѫ,
26 [к]и прѣдаде себе си за неѭ, Да ѭ освяти и очисти [л]съ омываніе-то съ водѫ, [м]чрѣзъ
27 слово-то, [н]Да ѭ прѣдстави на себе си церквѫ славнѫ, [о]безъ да има пятно, или

м Рим. 12; 2. Кол. 3; 10.
н Рим. 6; 4. 2 Кор. 5; 17. Гал. 6; 15. Гл. 6; 11. Кол. 3; 10.
о Гл. 2; 10.
п Зах. 8; 16. Ст. 15. Кол. 3; 9.
р Рим. 12; 5.
с Псал. 4; 4. 37; 8.
т 2 Кор. 2; 10, 11. Іак. 4; 7. 1 Пет. 5; 9.
у Дѣян. 20; 35. 1 Сол. 4; 11. 2 Сол. 3; 8, 11, 12.
ф Лук. 3; 11.
х Мат. 12; 36. Гл. 5; 4. Кол. 3; 8.
ц Кол. 4; 6. 1 Сол. 5; 11.
ч Кол. 3; 16.
ш Иса. 7; 13. 63; 10. Іез. 16; 43. 1 Сол. 5; 19.
щ Гл. 1; 13.
ъ Лук. 21; 28. Рим. 8; 23. Гл. 1; 14.
ы Кол. 3; 8, 19.
ь Тит. 3; 2. Іак. 4; 11. 1 Пет. 2; 1.
ѣ Тит. 3; 3.
ю 2 Кор. 2; 10. Кол. 3; 12, 13.
я Мат. 6; 14. Мар. 11; 25.

—

а Мат. 5; 45, 48. Лук. 6; 36. Гл. 4; 32.
б Іоан. 13; 34. 15; 12. 1 Сол. 4; 9. 1 Іоан. 3; 11, 23. 4; 21.
в Гал. 1; 4. 2; 20. Евр. 7; 27. 9; 14, 26. 10; 10, 12. 1 Іоан. 3; 16.
г Быт. 8; 21. Лев. 1; 9. 2 Кор. 2; 15.
д Рим. 6; 13. 1 Кор. 6; 18. 2 Кор. 12; 21. Гл. 4; 19, 20. Кол. 3; 5. 1 Сол. 4; 3 и драг.
е 1 Кор. 5; 1.
ж Мат. 12; 35. Гл. 4; 29.
з Рим. 1; 28.
и 1 Кор. 6; 9. Гал. 5; 19, 21.
і Кол. 3; 5. 1 Тим. 6; 17.
к Гал. 5; 21. Отк. 22; 15.
л Іер. 29; 8. Мат. 24; 4. Кол. 2; 4, 8, 18. 2 Сол. 2; 3.
м Рим. 1; 18.
н Гл. 2; 2. Кол. 3; 6.
о Иса. 9; 2. Мат. 4; 16. Дѣян. 26; 18. Рим. 1; 21. Гл. 2; 11, 12. 4; 18. Тит. 3; 3. 1 Пет. 2; 9.
п Іоан. 8; 12. 12; 46. 2 Кор. 3; 18. 4; 6. 1 Сол. 5; 5. 1 Іоан. 2; 9.
р Лук. 16; 8. Іоан. 12; 36.
с Гал. 5; 22.
т Рим. 12; 2. Фил. 1; 10. 1 Сол. 5; 21. 1 Тим. 2; 3.
у 1 Кор. 5; 9, 11. 10; 20. 2 Кор. 6; 14. 2 Сол. 3; 6, 14.
ф Рим. 6; 21. 13; 12. Гал. 6; 8.
х Лев. 19; 17. 1 Тим. 5; 20.
ц Рим. 1; 24, 26. Ст. 3.
ч Іоан. 3; 20, 21. Евр. 4; 13.
ш Иса. 60; 1. Рим. 13; 11, 12. 1 Кор. 15; 34. 1 Сол. 5; 6.
щ Іоан. 5; 25. Рим. 6; 4, 5. Гл. 2; 5. Кол. 3; 1.
ъ Кол. 4; 5.
ы Гал. 6; 10. Кол. 4; 5.
ь Екк. 11; 2. 12; 1. Іоан. 12; 35. Гл. 6; 13.
ѣ Кол. 4; 5.
ю Рим. 12; 2.
я 1 Сол. 4; 3. 5; 18.
ж Прит. 20; 1. 23; 20, 30. Иса. 5; 11, 22. Лук. 21; 34.
іѫ Дѣян. 16; 25. 1 Кор. 14; 26. Кол. 3; 16. Іак. 5; 13.
а Псал. 34; 1. Иса. 63; 7. Кол. 3; 17. 1 Сол. 5; 18. 2 Сол. 1; 3.
б Евр. 13; 15. 1 Пет. 2; 5. 4; 11.
в Фил. 2; 3. 1 Пет. 5; 5
г Быт. 3; 16. 1 Кор. 14; 34. Кол. 3; 18. Тит. 2; 5. 1 Пет. 3; 1.
д Гл. 6; 5.
е 1 Кор. 11; 3.
ж Гл. 1; 22. 4; 15. Кол. 1; 18.
з Гл. 1; 23.
и Кол. 3; 20, 22. Тит. 2; 9.
і Кол. 3; 19. 1 Пет. 3; 7.
к Дѣян. 20; 28. Гал. 1; 4. 2; 20. Ст. 2.
л Іоан. 3; 5. Тит. 3; 5. Евр. 10; 22. 1 Іоан. 5; 6.
м Іоан. 15; 3. 17; 17.
н 2 Кор. 11; 2. Кол. 1; 22.
о Пѣсн. 4; 7.

бръчкѫ, или *друго* нѣщо такова, но [п]да е
28 свята и непорочна. Така сѫ длъжни мѫ-
жіе-тѣ да любятъ жены-тѣ си, както свои-
тѣ си тѣла. Който люби женѫ си, себе
29 си люби. Защото никой никога не е възъ-
ненавидѣлъ своіѫ-тѫ си плъть, но храни
іѫ и ся грыжи за неіѫ, както и Господь
30 церквѫ-тѫ. Понеже смы [р]удове на него-
во-то тѣло, отъ невовѫ-тѫ плъть и отъ
31 неговы-тѣ кости. [с]„Заради това ще остави
человѣкъ бащѫ си и майкѫ си, и ще ся
прилѣпи при женѫ си, и [т]ще бѫдѫтъ
32 двама-та една плъть.“ Тая тайна е го-
лѣма; но азъ говоріѫ *това* за Христа и
33 за церквѫ-тѫ. Но и вы [у]всякой единъ отъ
васъ да люби женѫ си така както себе си;
а [ф]жена-та да ся бои отъ мѫжа си.

ГЛАВА 6.

1 *Вы*, [а]чада, слушайте родители-тѣ си въ
2 Господа; защото това е праведно. [б]„По-
читай отца си и майкѫ си,“ което е първа
3 заповѣдь съ обѣщаніе; „Да ти бѫде до-
брѣ, и да бѫдешь многолѣтенъ на земіѫ-
4 тѫ.“ И *вы*, [в]отци, не раздражавайте ча-
да-та си, но [г]въспитавайте гы въ ученіе
5 и наставленіе Господне. *Вы*, [д]раби, поко-
рявайте ся на *ваши*-тѣ по плъть господа-
ри, [е]съсъ страхъ и трепетъ, [ж]въ просто-
тѫ-тѫ на сърдце-то си, както на Христа.
6 [з]Не прѣдъ очи само да работите както
человѣкоугодници, но както раби Христо-
ви, испълняйте отъ душѫ воліѫ-тѫ Бо-
7 жіѭ, И слугувайте доброволно *като* на
8 Господа, а не *като* на человѣцы; Понеже
[и]знаете че всякой, [і]рабъ или свободенъ,
каквото добро стори, това ще пріеме отъ
9 Господа. И *вы*, [к]господари, исто-то пра-
вѣте тѣмъ, [л]пооблабяйте устрашаваніе-то;
като знаете че *както на тѣхъ така* и на
самы [м]васъ има Господарь на небеса, и
у него [н]нѣма лицепріятіе.

10 Най послѣ, братіе мои, укрѣпявайте ся
въ Господа, и [о]въ силѫ-тѫ на негово-то
11 могущество. [п]Облѣчѣте ся въ всеорѫжіе-
то Божіе, за да можете да устоите сре-
12 щѫ ухыщренія-та на діаволъ-тъ; Защото
наша-та борба не е срещѫ [р]кръвь и плъть,
но срещѫ [с]началства-та срещѫ власти-
тѣ, срещѫ [т]управители-тѣ на тьмнотѫ-тѫ
на тойзи вѣкъ, срещѫ лукавы-тѣ духове
13 въ поднебеснѫіѫ. [у]За това земѣте всео-
рѫжіе-то Божіе, за да можете да проти-
востоите [ф]въ день-тъ лукавый, и на всич-
14 ко като надвіеете, да устоите. Стойте про-
чее [х]прѣпасаны съ истинѫ прѣзъ чрѣсла-
та си, и [ц]облѣчени въ броніѫ-тѫ на пра-
15 вдѫ-тѫ, И нозѣ-тѣ ви да бѫдѫтъ [ч]обуты
въ приготвяніе за благовѣстіе на миръ.
16 А върхъ всичко *това* земѣте [ш]щитъ-тъ на
вѣрѫ-тѫ съ който ще можете да угасите
всичкы-тѣ разжъжены стрѣлы на лука-
17 вый-тъ; И [щ]земѣте шлемъ-тъ на спасеніе-
то, [ъ]и мечъ-тъ на Духъ-тъ, който е сло-
18 во-то Божіе; [ы]Моляще ся Духомъ на
всяко врѣме съсъ всякѫ молитвѫ и мол-
бѫ, и въ това исто-то бѫдѣте [ь]бодри съсъ
всяко стърпяваніе [ѣ]и моленіе за всичкы-
19 тѣ святыи, [ю]И за мене, да ми ся даде слово
да отворіѫ уста-та си [я]съ дързновеніе, за
да направіѫ познатѫ тайнѫ-тѫ на благо-
20 вѣстіе-то, За което [ѫ]сьмь посланникъ въ
[ѭ]оковы, [а]да говоріѫ за него съ дързно-
21 веніе, както подобава да говоріѫ. Но [б]за
да знаете и вы за мене, що правіѫ, всич-
ко-то ще ви каже [в]Тихикъ, възлюбленный
братъ и вѣренъ въ Господа служитель;
22 [г]Когото проводихъ до васъ за това исто-
то, да разберете за насъ, и да утѣши
23 сърдца-та ви. [д]Миръ на братія-та и лю-
бовь съ вѣрѫ отъ Бога Отца и Господа
24 Іисуса Христа. Благодать да бѫде съсъ
всичкы-тѣ които любятъ [е]искренно Го-
спода нашего Іисуса Христа. Аминь.

[п] Гл. 1; 4.
[р] Быт. 2; 23. Рим. 12; 5. 1 Кор. 6; 15. 12; 27.
[с] Быт. 2; 24. Мат. 19; 5. Мар. 10; 7, 8.
[т] 1 Кор. 6; 16.
[у] Ст. 25. Кол. 3; 19.
[ф] 1 Пет. 3; 6.

—

[а] Прит. 23; 22. Кол. 3; 20.
[б] Исх. 20; 12. Втор. 5; 16. 27. 16. Іер. 35; 18. Іез. 22; 7. Мал. 1; 6. Мат. 15; 4. Мар. 7; 10.
[в] Кол. 3; 21.
[г] Быт. 18; 19. Втор. 4; 9. 6; 7, 20. 11; 19. Псал. 78; 4. Прит. 19; 18. 22; 6. 29; 17.
[д] Кол. 3; 22. 1 Тим. 6; 1. Тит. 2; 9. 1 Пет. 2; 18.
[е] 2 Кор. 7; 15. Фил. 2; 12.
[ж] 1 Лѣт. 29; 17. Кол. 3; 22.
[з] Кол. 3; 22, 23.
[и] Рим. 2; 6. 2 Кор. 5; 10. Кол. 3; 24.
[і] Гал. 3; 28. Кол. 3; 11.
[к] Кол. 4; 1.
[л] Лев. 25; 43.
[м] Іоан. 13; 13. 1 Кор. 7; 22.
[н] Рим. 2; 11. Кол. 3; 25.
[о] Гл. 1; 19. 3; 16. Кол. 1; 11.
[п] Рим. 13; 12. 2 Кор. 6; 7. Ст. 13. 1 Сол. 5; 8.
[р] Мат. 16; 17. 1 Кор. 15; 50.
[с] Рим. 8; 38. Гл. 1; 21. Кол. 2; 15.
[т] Лук. 22; 53. Іоан. 12; 31. 14; 30. Гл. 2; 2. Кол. 1; 13.
[у] 2 Кор. 10; 4. Ст. 11.
[ф] Гл. 5; 16.
[х] Иса. 11; 5. Лук. 12; 35. 1 Пет. 1; 13.
[ц] Иса. 59; 17. 2 Кор. 6; 7. 1 Сол. 5; 8.
[ч] Иса. 52; 7. Рим. 10; 15.
[ш] 1 Іоан. 5; 4.
[щ] Иса. 59; 17. 1 Сол. 5; 8.
[ъ] Евр. 4; 12. Отк. 1; 16. 2; 16. 19; 15.
[ы] Лук. 18; 1. Рим. 12; 12. Кол. 4; 2. 1 Сол. 5; 17.
[ь] Мат. 26; 41. Мар. 13; 33.
[ѣ] Гл. 1; 16. Фил. 1; 4. 1 Тим. 2; 1.
[ю] Дѣян. 4; 29. Кол. 4; 3. 2 Сол. 3; 1.
[я] 2 Кор. 3; 12.
[ѫ] 2 Кор. 5; 20.
[ѭ] Дѣян. 26; 29. 28; 20. Гл. 3; 1. Фил. 1; 7, 13, 14. 2 Тим. 1; 16. 2; 9. Филим. 10.
[а] Дѣян. 28; 31. Фил. 1; 20. 1 Сол. 2; 2.
[б] Кол. 4; 7.
[в] Дѣян. 20; 4. 2 Тим. 4; 12. Тит. 3; 12.
[г] Кол. 4; 8.
[д] 1 Пет. 5; 14.
[е] Тит. 2; 7.

КЪ ФИЛИППЯНОМЪ ПОСЛАНІЕ

НА

СВЯТАГО АПОСТОЛА ПАВЛА.

ГЛАВА 1.

1 Павелъ и Тимоѳей, раби Іисусъ Христови, до вси-тѣ [а]въ Христа Іисуса святыи, които сѫ въ Филиппы, наедно съ епископы-тѣ и діаконы-тѣ; 2 [б]Благодать вамъ и миръ отъ Бога Отца нашего и Господа Іисуса Христа. 3 [в]Благодарѭ Бога моего всякога когато вы поменувамъ. 4 (Вынѫгы, во всякѫ моѭ молитвѫ за всинца вы съ радость като правѭ молбѫ-тѫ си,) 5 [г]Заради ваше-то участіе въ евангеліе-то отъ пьрвый-тъ день даже до нынѣ; 6 Като сьмь увѣренъ въ това исто-то, че оный който е начнѫлъ въ васъ [д]добро дѣло, ще *го* свьрши даже [е]до день-тъ Іисусъ Христовъ; 7 Както е и праведно за мене да мыслѭ това за всинца вы, понеже вы имамъ [ж]на сьрдце, и [з]въ оковы-тѣ ми, и [и]въ оправданіе-то и въ подтвьрдяваніе-то на благовѣствованіе-то, всичкы вы сте [і]соучастници мои на благодать-тѫ. 8 Защото Богъ ми е [к]свидѣтель, [л]че милѣѭ за всичкы васъ съ милосердіе Іисусъ Христово. 9 И това ся молѭ, [м]да прѣизобилува любовьта ви още повече и повече въ познаніе 10 и во всяко разумѣніе, [н]Да испытувате по добро-то, за [о]да бѫдете искренни и непрѣпъвани [п]до день-тъ Христовъ, 11 Испълнени съ плодове на правдѫ, [р]които сѫ чрѣзъ Іисуса Христа, [с]въ славѫ и похвалѫ Божіѭ. 12 Искамъ още, братіе, да знаете, че всичко що ми ся случи, спомогнѫ повече за прѣуспѣваніе на евангеліе-то, 13 До толкозь щото мои-тѣ за Христа оковы станѫхѫ извѣстны [т]на всичкѫ-тѫ прѣторіѭ и на всичкы другы. 14 И повече-то отъ братія-та въ Господа, одьрзновени отъ мои-тѣ оковы, осмѣлихѫ ся повече да говорятъ слово-то безъ страхъ. 15 Нѣкои наистинѫ отъ завистъ [у]и отъ любопрѣніе проповѣдуватъ Христа, а нѣкои 16 си и отъ добрѫ волѭ. Едни-тѣ възвѣщаватъ Христа отъ съперничество, не съ чистотѫ, и мыслятъ че прилагатъ тѫгѫ на оковы-тѣ ми; 17 А другы-тѣ отъ любовь, като знаѭтъ че сьмь настаненъ [ф]да защищавамъ евангеліе-то. 18 Но що *бъва отъ това?* какъ и да е, или съ приструваніе или съ истинѫ, Христосъ ся проповѣдува, и *азъ* на това ся радувамъ, и ще ся радувамъ. 19 Защото знаѭ че това ще ми излѣзе за спасеніе, съ вашѫ-тѫ [х]молитвѫ и [ц]съ помощь-тѫ на Духъ-тъ Іисусъ Христовъ, 20 Споредъ [ч]постоянно-то мое ожиданіе и надеждѫ, че [ш]нѣма да ся посрамѭ въ нищо, но [щ]съсъ всяко дьрзновеніе, както всякога, и сега ще ся възвеличи Христосъ въ тѣло-то ми, или чрѣзъ животъ или чрѣзъ смьрть. 21 Защото за мене да сьмь живъ е Христосъ, и да умрѫ, придобываніе. 22 Но ако живѣѭ въ плътьтѫ, това ми е плодъ на дѣло-то, и що да изберѫ не знаѭ. 23 Защото [ъ]въ утѣсненіе сьмь и отъ двѣ-тѣ, понеже [ы]имамъ желаніе да отидѫ, и да сьмь съ Христа, 24 което бы было много по добро; Но да останѫ въ плъть-тѫ, по нуждно е за васъ. 25 И за [ь]това увѣренъ, знаѭ че ще останѫ и ще прѣбѫдѫ наедно съсъ всичкы васъ, за вашій-тъ въ вѣрѫ-тѫ успѣхъ, и за 26 вашѫ-тѫ радость; [ѣ]Да ся прѣумножава чрѣзъ мене ваша-та въ Іисуса Христа похвала, съ мое-то дохожданіе пакъ при васъ.

27 Обхождайте ся [ю]само достойно на евангеліе-то Христово, да бы, или кога дойдѫ и вы видѭ, или като не сьмь при васъ, да чуѭ за васъ, [я]че стоите въ единъ духъ и [ѫ]сподвизавате ся [іѫ]единодушно за вѣрѫ-тѫ евангелскѫ, 28 И не ся устрашавате въ нищо отъ противницы-тѣ; [а]което ще бѫде доказателство за тѣхъ на погыбель, [б]а за васъ на спасеніе, и то отъ Бога; 29 Защото, колкото за Христа, [в]вамъ е дарено, [г]не само да вѣрувате въ него, но и

а 1 Кор. 1; 2.
б Рим. 1; 7. 2 Кор. 1; 2. 1 Пет. 1; 2.
в Рим. 1; 8, 9. 1 Кор. 1; 4. Ефес. 1; 15, 16. Кол. 1; 3. 1 Сол. 1; 2. 2 Сол. 1; 3.
г Рим. 12; 13. 15; 26. 2 Кор. 8; 1. Гл. 4; 14, 15.
д Іоан. 6; 29. 1 Сол. 1; 3.
е Ст. 10.
ж 2 Кор. 3; 2. 7; 3.
з Ефес. 3; 1. 6; 20. Кол. 4; 3. 18. 2 Тим. 1; 8.
и Ст. 17.
і Гл. 4; 14.
к Рим. 1; 9. 9; 1. Гал. 1; 20. 1 Сол. 2; 5.
л Гл. 2; 26. 4; 1.
м 1 Сол. 3; 12. Филим. 6.
н Рим. 2; 18. 12; 2. Ефес. 5; 10.
о Дѣян. 24; 16. 1 Сол. 3; 13. 5; 23.
п 1 Кор. 1; 8.
р Іоан. 15; 4, 5. Ефес. 2; 10. Кол. 1; 6.
с Іоан. 15; 8. Ефес. 1; 12, 14.
т Гл. 4; 22.
у Гл. 2; 3.
ф Ст. 7.
х 2 Кор. 1; 11.
ц Рим. 8; 9.
ч Рим. 8; 19.
ш Рим. 5; 5.
щ Ефес. 6; 19, 20.
ъ 2 Кор. 5; 8.
ы 2 Тим. 4; 6.
ь Гл. 2; 24.
ѣ 2 Кор. 1; 14. 5; 12.
ю Ефес. 4; 1. Кол. 1; 10. 1 Сол. 2; 12. 4; 1.
я Гл. 4; 1.
ѫ Іуд. 3.
іѫ 1 Кор. 1; 10.
а 2 Сол. 1; 5.
б Рим. 8; 17. 2 Тим. 2; 11.
в Дѣян. 5; 41. Рим. 5; 3.
г Ефес. 2; 8.

30 да страдате за него; Като [д]имате истыйтъ подвигъ, [е]какъвто сте видѣли въ мене, и сега чуете *че е* въ мене.

ГЛАВА 2.

1 И тъй ако *има* нѣкое утѣшеніе въ Христа, или нѣкоя растуха отъ любовь, [а]или нѣкое общеніе на Духа, [б]или нѣкое милосердіе и сожалѣніе, 2 [в]Испълнѣте радость-тѫ ми, [г]да мыслите все едно *всичкы*, да имате еднаквѫ любовь, *да сте* единодушни *и* единомысленни. 3 [д]Да *не правите* нищо отъ съперничество или отъ тщеславіе, но [е]по смиреномудріе *всякой* единъ да има другыго по горенъ отъ себе си. 4 [ж]Не гледайте всякой само за себе си, но всякой и за другы-тѣ. 5 [з]Да бѫде въ васъ сѫщо-то мудрованіе, което *бѣше* и въ Христа Іисуса; 6 [и]Който въ образъ Божій като бѣ, [і]не го помысли похыщеніе да е равенъ Богу, 7 [к]Но обезслави себе си, като [л]пріялъ рабскый образъ, и [м]станѫ подобенъ на человѣцы-тѣ; 8 И като ся намѣри по образъ както человѣкъ, смири себе си, и [н]послушливъ бы даже до смърть, и смърть на кръстъ. 9 За това и Богъ го [о]прѣвъзвыши, [п]и подари му име което е надъ всяко *друго* име; 10 [р]Така щото на Іисусово-то име да ся поклони всяко колѣно отъ небесны-тѣ и земны-тѣ и подземны-тѣ; 11 [с]И всякой языкъ да исповѣда че Іисусъ Христосъ е Господь, за славѫ на Бога Отца.

12 Заради това, възлюбленни мои, [т]каквото сте *мя* вынѫгы слушали, не само както когато сьмь при васъ, но сега много повече като не сьмь при васъ, изработувайте спасеніе-то си [у]съсъ страхъ и трепетъ, 13 [ф]Защото Богъ е който дѣйствува въ васъ и хотѣніе-то и дѣйствуваніе-то, споредъ *неговѫ-тѫ* добрѫ волѭ. 14 Правѣте всичко [х]безъ роптаніе и [ц]противорѣчіе, 15 Да бѫдете безукоризнени и незлобиви, [ч]чада Божіи непорочны [ш]въ срѣдъ строптивъ и развращенъ [щ]народъ, между които [ъ]свѣтите като свѣтила на свѣтъ-тъ, 16 Като държите слово-то на *вѣчный-тъ* животъ, [ы]за моѭ похвалѫ въ день-тъ Христовъ, [ь]че не сьмь тичалъ напразно, и не сьмь ся напразно трудилъ.

17 Но, [ѣ]ако и да ся приносямъ азъ възліяніе за жертвѫ-тѫ [ю]и за служеніе-то на вашѫ-тѫ вѣрѫ, радувамъ ся [я]и срадувамъ ся съсъ всичкы васъ. 18 И така и вы ся радувайте и срадувайте ся съ мене.

19 И надѣѭ ся на Господа Іисуса, скоро да проводѭ до васъ [ж]Тимоѳея, да ся утѣшѫ духомъ и азъ като разберѫ за ваше-то състояніе. 20 Защото нѣмамъ *другыго* никого [ѣж]на еднакъвъ духъ *съ мене*, който 21 да ся погрыжи искренно за васъ; Понеже [а]всичкы-тѣ търсятъ свое-то си; *а* не което 22 е на Христа Іисуса; А вы знаете неговѫ-тѫ вѣрность, [б]че както чадо съ отца си слугувà съ мене въ благовѣствованіе-то. 23 И тъй, надѣѭ ся него да проводѭ тутакси, щомъ разберѫ какъ ще стане съ 24 мене; А [в]увѣренъ сьмь въ Господа че и 25 самъ скоро ще дойдѫ. Помыслихъ обаче за нуждно да проводѭ до васъ [г]Епафродита, брата и сотрудника и [д]сподвижника моего, а вашего [е]посланника, [ж]и служи-26 теля на потрѣбѫ-тѫ ми; [з]Понеже милѣяше за всичкы васъ и тѫжеше, защото 27 бѣхте чули че бѣ боленъ. И наистинѫ болѣдува близу до смърть; но Богъ го помилува, и не тъкмо него, но и мене, 28 да ми не стане скърбь върхъ скърбь. За това и по скоро го проводихъ, да ся възрадувате като го видите пакъ, и азъ да 29 бѫдѫ по безскърбенъ. И тъй пріимѣте го въ Господа съсъ всякѫ радость, и имайте 30 таквызи на [и]почесть; Понеже за дѣло-то Христово наближи до смърть, защото прѣзрѣ животъ-тъ си, [і]да допълни недостатъкъ-тъ на ваши-тѣ къмъ мене услугы.

ГЛАВА 3.

1 При това, братіе мои, [а]радувайте ся въ Господа: азъ да ви пишѫ все това исто-то, колкото за мене не ми е досадно, а 2 за васъ е безопасно. [б]Пазѣте ся отъ псета-та, пазѣте ся [в]отъ злы-тѣ работницы, пазѣте ся [г]отъ лъжливо-то обрѣзаніе; 3 Защото [д]обрѣзаніе-то смы ный, [е]които духомъ служимъ Богу, и ся [ж]хвалимъ съ Христа Іисуса, и увѣреніе-то ни не е 4 на плъть-тѫ. [з]Ако и *да могѫ* азъ и на

д Кол. 2; 1.
е Дѣян. 16; 19 и др. 1 Сол. 2; 2.

—

а 2 Кор. 13; 14.
б Кол. 3; 12.
в Іоан. 3; 29.
г Рим. 12; 16. 15; 5. 1 Кор. 1; 10. 2 Кор. 13; 11. Гл. 1; 27. 3; 16. 4; 2. 1 Пет. 3; 8.
д Гал. 5; 26. Гл. 1; 15, 16. Іак. 3; 14.
е Рим. 12; 10. Ефес. 5; 21. 1 Пет. 5; 5.
ж 1 Кор. 10; 24, 33. 13; 5.
з Мат. 11; 29. Іоан. 13; 15. 1 Пет. 2; 21. 1 Іоан. 2; 6.
и Іоан. 1; 1, 2. 17; 5. 2 Кор. 4; 4. Кол. 1; 15. Евр. 1; 3.
і Іоан. 5; 18. 10; 33.
к Псал. 22; 6. Иса. 53; 3. Дан. 9; 26. Мар. 9; 12. Рим. 15; 3.
л Иса. 42; 1. 49; 3, 6. 52; 13. 53; 11. Іез. 34; 23, 24. Зах. 3; 8. Мат. 20; 28. Лук. 22; 27.
м Іоан. 1; 14. Рим. 1; 3. 8; 3. Гал. 4; 4. Евр. 2; 14, 17.
н Мат. 26; 39, 42. Іоан. 10; 18. Евр. 5; 8. 12; 2.
о Іоан. 17; 1, 2, 5. Дѣян. 2; 33. Евр. 2; 9.
п Ефес. 1; 20, 21. Евр. 1; 4.
р Иса. 45; 23. Мат. 28; 18. Рим. 14; 11. Отк. 5; 13.
с Іоан. 13; 13. Дѣян. 2; 36. Рим. 14; 9. 1 Кор. 8; 6. 12; 3.
т Гл. 1; 5.
у Ефес. 6; 5.
ф 2 Кор. 3; 5. Евр. 13; 21.
х 1 Кор. 10; 10. 1 Пет. 4; 9.
ц Рим. 14; 1.
ч Мат. 5; 45. Ефес. 5; 1.
ш 1 Пет. 2; 12.
щ Втор. 32; 5.
ъ Мат. 5; 14, 16. Ефес. 5; 8.
ы 2 Кор. 1; 14. 1 Сол. 2; 19.
ь Гал. 2; 2. 1 Сол. 3; 5.
ѣ 2 Тим. 4; 6.
ю Рим. 15; 16.
я 2 Кор. 7; 4. Кол. 1; 24.
ж Рим. 16; 21. 1 Сол. 3; 2.
ѣж Псал. 55; 13.
а 1 Кор. 10; 24, 33. 13; 5. 2 Тим. 4; 10, 16.
б 1 Кор. 4; 17. 1 Тим. 1; 2. 2 Тим. 1; 2.
в Гл. 1; 25. Филим. 22.
г Гл. 4; 18.
д Филим. 2.
е 2 Кор. 8; 23.
ж 2 Кор. 11; 9. Гл. 4; 18.
з Гл. 1; 8.
и 1 Кор. 16; 18. 1 Сол. 5; 12. 1 Тим. 5; 17.
і 1 Кор. 16; 17. Гл. 4; 10.

—

а 2 Кор. 13; 11. Гл. 4; 4. 1 Сол. 5; 16.
б Иса. 56; 10. Гал. 5; 15.
в 2 Кор. 11; 13.
г Рим. 2; 28. Гал. 5; 2.
д Втор. 10; 16. 30; 6. Іер. 4; 4. Рим. 2; 29. 4; 11, 12. Кол. 2; 11.
е Іоан. 4; 23, 24. Рим. 7; 6.
ж Гал. 6; 14.
з 2 Кор. 11; 18, 21.

плъть-тж да имамъ увѣреніе. Ако бы другъ нѣкой мыслилъ че може да има увѣреніе на плъть-тж, то азъ повече;
5 [и]Обрѣзанъ въ осмый-тъ день, [і]изъ родъ-тъ Израилевъ, [к]отъ племе-то Веніаминово, [л]Евреинъ отъ Евреи, по законъ-тъ [м]Фарисей,
6 [н]По ревность-тж [о]гонитель на церквж-тж, [п]по правдж-тж на законъ-тъ [р]непороченъ быхъ.
7 [с]Но това което бѣше за мене придобываніе, щетж го вмѣнихъ за Христа;
8 А още и вмѣнявамъ всичко-то че е щета [т]поради прѣвъсходство-то на познаваніе-то на Христа Іисуса Господа моего; за когото изгубихъ всичко, и вмѣнявамъ *всичко* за изметъ, *само* Христа да придобыйж,
9 И да ся найдж въ него [у]безъ да имамъ своіж си отъ законъ-тъ правдж, [ф]но *правдж*-тж която е отъ вѣрж-тж Христовж, *то есть* правдж-тж, която е отъ Бога чрѣзъ вѣрж-тж;
10 Да познаіж него, и силж-тж на негово-то въскрьсеніе, и [х]участіе-то въ неговы-тѣ страданія, съобразуванъ съсъ смърть-тж му;
11 [ц]Дано бы да достигнж въ въскрьсеніе-то на мъртвы-тѣ;
12 Не [ч]че сьмь достигнжлъ вече, или сьмь [ш]станжлъ вече съвършенъ; но гоніж исподиръ, дано постигнж това, за което быхъ и постигнжтъ отъ Христа Іисуса.
13 Братіе, азъ не мысліж себе си че сьмь постигнжлъ; но едно *правьж*, [щ]задньо-то забравямъ, [ъ]а къмъ прѣдньо-то ся простирамъ,
14 И [ы]тичамъ къмъ цѣль-тж за наградж-тж [ь]на горньо-то отъ Бога призваніе въ Христа Іисуса.
15 И тъй, ный които смы [ѣ]съвършенни, [ю]това да мыслимъ, и ако мыслите нѣщо инакъ, и него Богъ
16 ще ви открые. Но въ това въ което смы достигнжли, [я]по исто-то правило [ж]да живѣемъ, исто-то [ѣж]да мудрувамы.
17 Братіе, бждѣте мои [а]подражатели, и сматряйте на тѣзи които ходятъ така,
18 [б]както имате насъ за примѣръ. Защото ходятъ мнозина, за които много пжти ви казувахъ, а сега и съ плачъ ви казувамъ, *че* тѣ *сж* [в]врагове на крьстъ-тъ Христовъ,
19 [г]На които сетнина-та е погыбель, [д]на които богъ е търбухъ-тъ *имъ*, [е]и слава-та *имъ е* въ срамотны-тѣ имъ работы, [ж]които мудруватъ земны-тѣ нѣща.
20 Защото наше-то [з]жителство е на небеса, [и]отъ дѣто и Спасителя [і]очакувамы Господа Іисуса Христа,
21 [к]Който ще прѣобрази унижено-то наше тѣло да стане съобразно съ негово-то славно тѣло, [л]по дѣйствіе-то чрѣзъ което може [м]и да покори всичко на себе си.

ГЛАВА 4.

1 За това, възлюбленни и [а]въжделѣнни мои братіе, [б]радосте и вѣнче мой, така [в]стойте въ Господа, любезни *мои*.
2 Моліж Еводііж, моліж и Синтихііж [г]да мудруватъ исто-то въ Господа;
3 Още, и тебе моліж, искренній *мой* съдружниче, помагай имъ, които наедно съ мене ся [д]подвизавахж въ благовѣствованіе-то, наедно и съ Климента и другы-тѣ мои сътрудницы, на които имена-та сж [е]въ книгж-тж на животъ-тъ.
4 [ж]Радувайте ся всякога въ Господа; пакъ
5 ще рекж: Радувайте ся. Кротость-та ви да бжде позната на всичкы-тѣ человѣцы.
6 [з]Господь е близу. [и]За нищо недѣйте ся грыжи; но во всяко съ благодареніе казувайте прошенія-та си на Бога съ молитвж и моленіе;
7 И [і]миръ Божій, който прѣвъсходи всякой умъ, ще сохрани сърдца-та ви и помышленія-та ви въ Христа Іисуса.
8 Слѣдователно, братіе, което е истинно, което е честно, което е праведно, което е чисто, което е любезно, [к]което е доброхвално, ако *има* нѣкоя добродѣтель, и ако *има* нѣкоя похвала, това размышлявайте.
9 [л]Което сте и научили, и пріяли, и чули, и видѣли въ мене, това правѣте; и [м]Богъ на миръ-тъ ще бжде съ васъ.
10 Азъ ся много възрадвахъ въ Господа, че сега най послѣ показахте изново процвѣтаіжщж вашж-тж за мене [н]грыжж; за което ся погрыжихте, но нѣмахте бла-
11 говрѣміе. Не че по оскудность казувамъ *това;* защото азъ ся научихъ да сьмь задоволенъ [о]въ каквото ся намѣрвамъ.
12 [п]Знамъ да живѣіж оскудно, знамъ и изобилно да живѣіж; всякждѣ и всякакъ сьмь наученъ, и да сьмь сытъ и да сьмь

[и] Быт. 17; 12.
[і] 2 Кор. 11; 22.
[к] Рим. 11; 1.
[л] 2 Кор. 11; 22.
[м] Дѣян. 23; 6. 26; 4, 5.
[н] Дѣян. 22; 3. Гал. 1; 13, 14.
[о] Дѣян. 8; 3. 9; 1.
[п] Рим. 10; 5.
[р] Лук. 1; 6.
[с] Мат. 13; 44.
[т] Иса. 53; 11. Іер. 9; 23, 24. Іоан. 17; 3. 1 Кор. 2; 2. Кол. 2; 2.
[у] Рим. 10; 3, 5.
[ф] Рим. 1; 17. 3; 21, 22. 9; 30. 10; 3, 6. Гал. 2; 16.
[х] Рим. 6; 3, 4, 5. 8; 17. 2 Кор. 4; 10, 11. 2 Тим. 2; 11, 12. 1 Пет. 4; 13.
[ц] Дѣян. 26; 7.
[ч] 1 Тим. 6; 12.
[ш] Евр. 12; 23.
[щ] Псал. 45; 10. Лук. 9; 62. 2 Кор. 5; 16.
[ъ] 1 Кор. 9; 24, 26. Евр. 6; 1.
[ы] 2 Тим. 4; 7, 8. Евр. 12; 1.
[ь] Евр. 3; 1.
[ѣ] 1 Кор. 2; 6. 14; 20.
[ю] Гал. 5; 10.
[я] Рим. 12; 16. 15; 5.
[ж] Гал. 6; 16.
[ѣж] Гх. 2; 2.
[а] 1 Кор. 4; 16. 11; 1. Гх. 4; 9. 1 Сол. 1; 6.
[б] 1 Пет. 5; 3.
[в] Гал. 1; 7. 2; 21. 6; 12. Гл. 1; 15, 16.
[г] 2 Кор. 11; 15. 2 Пет. 2; 1.
[д] Рим. 16; 18. 1 Тим. 6; 5. Тит. 1; 11.
[е] Осія 4; 7. 2 Кор. 11; 12. Гал. 6; 13.
[ж] Рим. 8; 5.
[з] Ефес. 2; 6, 19. Кол. 3; 1, 3.
[и] Дѣян. 1; 11.
[і] 1 Кор. 1; 7. 1 Сол. 1; 10. Тит. 2; 13.
[к] 1 Кор. 15; 43, 48, 49. Кол. 3; 4. 1 Іоан. 3; 2.
[л] Ефес. 1; 19.
[м] 1 Кор. 15; 26, 27.

—

[а] Гх. 1; 8.
[б] 2 Кор. 1; 14. Гл. 2; 16. 1 Сол. 2; 19, 20.
[в] Гл. 1; 27.
[г] Гл. 2; 2. 3; 16.
[д] Рим. 16; 3. Гх. 1; 27.
[е] Исх. 32; 32. Псал. 69; 28. Дан. 12; 1. Лук. 10; 20. Отк. 3; 5. 13; 8. 20; 12. 21; 27.
[ж] Рим. 12; 12. Гл. 3; 1. 1 Сол. 5; 16. 1 Пет. 4; 13.
[з] Евр. 10; 25. Іак. 5; 8, 9. 1 Пет. 4; 7. 2 Пет. 3; 8, 9. Вижь и 2 Сол. 2; 2.
[и] Псал. 55; 22. Прит. 16; 3. Мат. 6; 25. Лук. 12; 22. 1 Пет. 5; 7.
[і] Іоан. 14; 27. Рим. 5; 1. Кол. 3; 15.
[к] 1 Сол. 5; 22.
[л] Гх. 3; 17.
[м] Рим. 15; 33. 16; 20. 1 Кор. 14; 33. 2 Кор. 13; 11. 1 Сол. 5; 23. Евр. 13; 20.
[н] 2 Кор. 11; 9.
[о] 1 Тим. 6; 6, 8.
[п] 1 Кор. 4; 11. 2 Кор. 6; 10. 11; 27.

гладенъ, и да сьмь въ изобиліе и да сьмь 13 въ скудость. Всичко могѫ [р]чрѣзъ Христа, 14 който мя укрѣпява. Но добрѣ сторихте 15 че [с]зѣхте участіе въ скърбь-тѫ ми. А и вы, Филиппяне, знаете че въ начало-то на благовѣствованіе-то, когато излѣзохъ изъ Македоніѭ, [т]ни една церква не влѣзе въ съобщеніе съ мене, за даваніе и за 16 земаніе, тъкмо едни вы; Защото и въ Солунь и еднъжь и дважь проваждахте 17 ми въ нуждѫ-тѫ *ми*. Не че ищѫ даръ-тъ, но ищѫ [у]плодъ-тъ който ся умножава 18 за вашѫ смѣткѫ. Но пріяхъ всичко, и имамъ изобилно; удоволихъ ся като пріяхъ [ф]отъ Епафродита *проводено-то* отъ васъ, [х]благоуханнѫ миризмѫ, [ц]жертвѫ пріятнѫ, 19 благоугоднѫ Богу. А Богъ мой [ч]ще испълни всякѫ вашѫ потрѣбѫ, [ш]по своето богатство въ славѫ-тѫ, чрѣзъ Христа 20 Іисуса. [щ]А Богу и Отцу нашему да бѫде слава въ вѣкы вѣковъ. Аминь.

21 Поздравѣте въ Христа Іисуса всякого святаго. Поздравяватъ вы братія-та, [ъ]които 22 сѫ съ мене. Поздравяватъ вы всичкы-тѣ святіи, а [ы]наипаче които сѫ отъ Кеса23 ревъ-тъ домъ. [ь]Благодать-та на Господа нашего Іисуса Христа да бѫде съсъ всичкы васъ. Аминь.

КЪ КОЛОССЯНОМЪ ПОСЛАНІЕ

НА

СВЯТАГО АПОСТОЛА ПАВЛА.

ГЛАВА 1.

1 Павелъ, съ волѭ-тѫ Божіѭ, [а]апостолъ 2 Іисусъ Христовъ, и братъ Тимоѳей, До святы-тѣ [б]и вѣрны-тѣ въ Христа братія, които сѫ въ Колоссѫ; [в]благодать вамъ и миръ отъ Бога Отца нашего и Господа Іисуса Христа.

3 [г]Благодаримъ Бога и Отца на Господа нашего Іисуса Христа, моляще ся вынѫгы 4 за васъ, [д]Като чухмы вашѫ-тѫ въ Христа Іисуса вѣрѫ, [е]и любовь-тѫ ви къмъ 5 всичкы-тѣ святыи, Зарадъ надеждѫ-тѫ [ж]която ся пази за васъ на небеса; за коіѭто сте чули отъ понапрѣдъ въ истин6 но-то слово на евангеліе-то, Което дойде въ васъ, [з]както и въ всичкый-тъ свѣтъ; [и]и приноси плодъ [и расте,] както и въ васъ, отъ който день сте чули и познали 7 [і]Божіѭ-тѫ благодать въ истинѫ-тѫ; Както сте и научили отъ [к]Епафраса възлюбленный-тъ нашъ съслужникъ, който е за 8 васъ [л]вѣренъ служитель Христовъ, Който ни и яви [м]вашѫ-тѫ чрѣзъ Духа любовь.

9 [н]За това и ный отъ день-тъ въ който смы чули, не прѣстанувамы да ся молимъ за васъ и да просимъ *отъ Бога*, [о]да ся испълните [п]съ познаніе-то на неговѫ-тѫ волѭ, [р]въ всякѫ прѣмудрость и духовно 10 разумѣніе, [с]Да ходите достойно Господу, да *му* [т]угождавате въ всичко, и да [у]приносите плодъ во всяко добро дѣло, и да 11 растете въ познаніе-то Божіе. [ф]Възмогвани въ всичкѫ силѫ по могущество-то на неговѫ-тѫ славѫ, [х]во всяко търпѣніе 12 и дълготърпѣніе [ц]съ радость; [ч]Благодаряще *Бога* Отца който ны удостои за участіе-то [ш]въ наслѣдіе-то на святыи-тѣ 13 во видѣлинѫ-тѫ, Който ны избави [щ]отъ власть-тѫ на тьмининѫ-тѫ, [ъ]и прѣмѣсти *ны* въ царство-то на [ы]възлюбленнаго Сына 14 своего, [ь]Въ котото имамы искупуваніе-то чрѣзъ кръвь-тѫ му, прощеніе-то на грѣ15 хове-тѣ; Който е [ѣ]образъ на невидимаго Бога, [ю]първороденъ **прѣди* вси-тѣ твари; 16 Понеже [я]чрѣзъ него бы създадено всичко,

р Іоан. 15; 5. 2 Кор. 12; 9.
с Гл. 1; 7.
т 2 Кор. 11; 8, 9.
у Рим. 15; 28. Тит. 3; 14.
ф Гл. 2; 25.
х Евр. 13; 16.
ц 2 Кор. 9; 12.
ч Псал. 23; 1. 2 Кор. 9; 8.
ш Ефес. 1; 7. 3; 16.
щ Рим. 16; 27. Гал. 1; 5.
ъ Гал. 1; 2.
ы Гл. 1; 13.
ь Рим. 16; 24.

а Ефес. 1; 1.
б 1 Кор. 4; 17. Ефес. 6; 21.
в Гал. 1; 3.
г 1 Кор. 1; 4. Ефес. 1; 16. Фил. 1; 3. 4; 6.
д Ефес. 1; 15. Ст. 9. Филим. 5.
е Евр. 6; 10.
ж 2 Тим. 4; 8. 1 Пет. 1; 4.
з Мат. 24; 14. Мар. 16; 15. Рим. 10; 18. Ст. 23.
и Мар. 4; 8. Іоан. 15; 16. Фил. 1; 11.
і 2 Кор. 6; 1. Ефес. 3; 2. Тит. 2; 11. 1 Пет. 5; 12.
к Гл. 4; 12. Филим. 23.
л 2 Кор 11; 23. 1 Тим. 4; 6.
м Рим. 15; 30.
н Ефес. 1; 15, 16. Ст. 3, 4.
о 1 Кор. 1; 5.
п Рим. 12; 2. Ефес. 5; 10, 17.
р Ефес. 1; 8.
с Ефес. 4; 1. Фил. 1; 27. 1 Сол. 2; 12.
т 1 Сол. 4; 1.
у Іоан. 15; 16. 2 Кор. 9; 8. Фил. 1; 11. Тит. 3; 1. Евр. 13; 21.
ф Ефес. 3; 16. 6; 10.
х Ефес. 4; 2.
ц Дѣян. 5; 41. Рим. 5; 3.
ч Ефес. 5; 20. Гл. 3; 15.
ш Дѣян. 26; 18. Ефес. 1; 11.
щ Ефес. 6; 12. Евр. 2; 14. 1 Пет. 2; 9.
ъ 1 Сол. 2; 12. 2 Пет. 1; 11.
ы Мат. 3; 17. Ефес. 1; 6.
ь Ефес. 1; 7.
ѣ 2 Кор. 4; 4. Евр. 1; 3.
ю Отк. 3; 14.
* *Или надъ.*
я Іоан. 1; 3. 1 Кор. 8; 6. Ефес. 3; 9. Евр. 1; 2.

което е на небеса-та и което е на земіѭ-тѫ, видимо-то и невидимо-то, прѣстоли было, или [ж]господства, или началства, или власти, всичко-то [з]чрѣзъ него и зарадъ него ся създаде; 17 [а]И той е прѣди всичко, и 18 всичко-то чрѣзъ него състои. [б]И той е глава на тѣло-то на церквѫ-тѫ; който е начатъкъ, [в]първороденъ изъ мъртвы-тѣ, 19 за да има той първенство во всичко; Защото въ него благоволи *Отецъ* [г]да ся 20 всели всичка-та пълнота, [д]И чрѣзъ него да примири [е]всичко-то съсъ себе си, като [ж]умири чрѣзъ него, съ кръвь-тѫ на неговъ-тъ крьстъ, и земны-тѣ и небесны-тѣ.

21 И васъ, [з]които бѣхте нѣкога си отчуждени и врагове споредъ помыслы-тѣ [и]въ 22 злы-тѣ дѣла, Примири сега [і]чрѣзъ тѣло-то на неговѫ-тѫ плъть, чрѣзъ смърть-тѫ, [к]да вы прѣдстави прѣдъ себе си святы и 23 непорочны и неповинны; Ако прѣбѫдете [л]основани и тьврди во вѣрѫ-тѫ, [м]и неподвижни отъ надеждѫ-тѫ на евангеліе-то което сте чули, [н]проповѣдано-то [о]на всякѫ тварь която е подъ небеса-та, [п]на което азъ Павелъ станѫхъ служитель. 24 [р]Сега ся радувамъ въ страданія-та си [с]за васъ, и запълнямъ въ мое-то тѣло [т]недостатъкъ-тъ на Христовы-тѣ скърби, зарадъ [у]негово-то тѣло, което е церква-25 та; На коіѭто азъ станѫхъ служитель [ф]по Божіе смотреніе, което ми ся даде заради васъ, да испълнѭ *проповѣдь-тѫ* на 26 слово-то Божіе, [х]Тайнѫ-тѫ която бѣше скрыта отъ вѣкове-тѣ и отъ родове-тѣ, и 27 [ц]сега ся яви на неговы-тѣ святыи; [ч]На които благоизволи Богъ да яви, какво е [ш]богатство-то на славѫ-тѫ на тѫзи тайнѫ между язычницы-тѣ, което е Христосъ во 28 васъ, [щ]надежда-та на славѫ-тѫ; Когото ный проповѣдувамы, и [ъ]съвѣтувамы всякого человѣка, и поучавамы всякого человѣка во всякѫ прѣмудрость, [ы]да прѣдставимъ всякого человѣка съвършенъ въ 29 Христа Іисуса; [ь]За което ся и трудѭ, и [ѣ]подвизавамъ ся [ю]по дѣйствіе-то негово, което дѣйствува въ мене силно.

ГЛАВА 2.

1 Защото ищѫ да знаете [а]какъвъ голѣмъ подвигъ имамъ за васъ и за тѣзи които сѫ въ Лаодикіѭ, и за тѣзи които не сѫ 2 виждали лице-то ми въ плъть, [б]Да ся утѣшатъ сърдца-та имъ, [в]съединени купно въ любовь, и во всяко богатство на съвършенно разумѣніе, [г]да познаѭтъ тайнѫ-тѫ на Бога и Отца и на Христа, 3 [д]Въ когото сѫ скрыты всичкы-тѣ съкровища 4 на прѣмудрость-тѫ и на знаніе-то. А това ви казувамъ, [е]да вы не прѣльсти нѣкой 5 съ убѣдителны рѣчи; Защото [ж]ако и да не сьмь съ васъ тѣломъ, но духомъ сьмь съ васъ, и радувамъ ся като [з]гледамъ наредѫ-тѫ ви, и [и]постоянство-то ви въ вѣ-6 рѫ-тѫ Христовѫ. И тъй, [і]както сте пріяли Христа Іисуса Господа, въ него ходѣте, 7 [к]Вкоренени и назидани въ него, и утвърдени въ вѣрѫ-тѫ, както бѣхте научени, и прѣуспѣвайте въ неіѭ съ благодареніе.

8 *Братіе*, [л]гледайте да вы не заплѣни нѣкой съ философіѭ и съ празнѫ измамѫ [м]по прѣданіе человѣческо, [н]по стихіи-тѣ 9 на свѣтъ-тъ, а не по Христа; Защото [о]въ него обитава тѣлесно всичка-та пълнота 10 на божество-то [п]И вы имате пълнотѫ въ него, [р]който, е глава на [с]всяко началство 11 и власть; Въ когото и [т]обрѣзани бyхте съ нерѫкотворенно обрѣзаніе и [у]съблѣкохте грѣховно-то тѣло на плъть-тѫ чрѣзъ 12 обрѣзаніе-то Христово. [ф]Спогребени съ него въ крьщеніе-то, въ което и [х]съвъскрьснѫхте [ц]чрѣзъ вѣрѫ-тѫ на дѣйствіе-то отъ Бога, [ч]който го въскрьси отъ мър-13 твы-тѣ. [ш]И васъ, като бѣхте мъртви въ прѣгрѣшенія-та и въ необрѣзаніе-то на плъть-тѫ си, съживи съ него, като про-14 сти вси-тѣ наши прѣстѫпленія; И като [щ]истрѣби противный-тъ намъ съ постановленія-та записъ, който бѣше противъ насъ, и махнѫ го отъ срѣдъ, и прикова го 15 на крьстъ-тъ; И като [ъ]съблѣче [ы]началства-та и власти-тѣ, изведе гы на позоръ явно и възтържествува надъ тѣхъ чрѣзъ него.

16 И тъй, [ь]да вы не осѫжда никои [ѣ]за

ж Рим. 8; 38. Ефес. 1; 21. Гл. 2; 10, 15. 1 Пет. 3; 22.
з Рим. 11; 36. Евр. 2; 10.
а Іоан. 1; 1, 3. 17; 5. 1 Кор. 8; 6.
б 1 Кор. 11; 3. Ефес. 1; 10, 22. 4; 15. 5; 23.
в Дѣян. 26; 23. 1 Кор. 15; 20, 23. Отк. 1; 5.
г Іоан. 1; 16. 3; 34. Гл. 2; 9. 3; 11.
д 2 Кор. 5; 18.
е Ефес. 1; 10.
ж Ефес. 2; 14, 15, 16.
з Ефес. 2; 1, 2, 12, 19. 4; 18.
и Тит. 1; 15, 16.
і Ефес. 2; 15, 16.
к Лук. 1; 75. Ефес. 1; 4. 5; 27. 1 Сол. 4; 7. Тит. 2; 14 Іуд. 24.
л Ефес. 3; 17. Гл. 2; 7.
м Іоан. 15; 6.
н Рим. 10; 18.
о Ст. 6.
п Дѣян. 1; 17. 2 Кор. 3; 6. 4; 1. 5; 18. Ефес. 3; 7. Ст. 25. 1 Тим. 2; 7.
р Рим. 5; 3. 2 Кор. 7; 4.
с Ефес. 3; 1, 13.
т 2 Кор. 1; 5, 6. Фил. 3; 10. 2 Тим. 1; 8. 2; 10.
у Ефес. 1; 23.
ф 1 Кор. 9; 17. Гал. 2; 7. Ефес. 3; 2. Ст. 23.
х Рим. 16; 25. 1 Кор. 2; 7. Ефес. 3; 9.
ц Мат. 13; 11. 2 Тим. 1; 10.
ч 2 Кор. 2; 14.
ш Рим. 9; 23. Ефес. 1; 7. 3; 8.
щ 1 Тим. 1; 1.
ъ Дѣян. 20; 20, 27, 31.
ы 2 Кор. 11; 2. Ефес. 5; 27. Ст. 22.
ь 1 Кор. 15; 10.
ѣ Гл. 2; 1.
ю Ефес. 1; 19. 3; 7, 20.

—

а Гл. 1; 29. Фил. 1; 30. 1 Сол. 2; 2.
б 2 Кор. 1; 6.
в Гл. 3; 14.
г Фил. 3; 8. Гл. 1; 9.
д 1 Кор. 1; 24. 2; 6, 7. Ефес. 1; 8. Гл. 1; 9.
е Рим. 16; 18. 2 Кор. 11; 13. Ефес. 4; 14. 5; 6. Ст. 8, 18.
ж 1 Кор. 5; 3. 1 Сол. 2; 17.
з 1 Кор. 14; 40.
и 1 Пет. 5; 9.
і 1 Сол. 4; 1. Іуд. 3.
к Ефес. 2; 21, 22. 3; 17. Гл. 1; 23.
л Іер. 29; 8. Рим. 16; 17. Ефес. 5; 6. Ст. 18. Евр. 13; 9.
м Мат. 15; 2. Гал. 1; 14. Ст. 22.
н Гал. 4; 3, 9. Ст. 20.
о Іоан. 1; 14. Гл. 1; 19.
п Іоан. 1; 16.
р Ефес. 1; 20, 21. 1 Пет. 3; 22.
с Гл. 1; 16.
т Втор. 10; 16. 30; 6. Іер. 4; 4. Рим. 2; 29. Фил. 3; 3.
у Рим. 6; 6. Ефес. 4; 22. Гл. 3; 8. 9.
ф Рим. 6; 4.
х Гл. 3; 1.
ц Ефес. 1; 19. 3; 7.
ч Дѣян. 2; 24.
ш Ефес. 2; 1, 5, 6, 11.
щ Ефес. 2; 15, 16.
ъ Быт. 3; 15. Псал. 68; 18. Иса. 53; 12. Мат. 12; 29. Лук. 10; 18. 11; 22. Іоан. 12; 31. 16; 11. Ефес. 4; 8. Евр. 2; 14.
ы Ефес. 6; 12.
ь Рим. 14; 3, 10, 13.
ѣ Рим. 14; 2, 17. 1 Кор. 8; 8.

яденіе или за піеніе или [ю]за това което ся относи до нѣкой праздникъ, или до 17 новолуніе, или до сѫбботы; [я]Които сѫ сѣнка на бѫдѫщо-то, а тѣло-то е Хри- 18 стово. [ж]Никой съ измамѫ да вы не лиши отъ наградѫ-тѫ съсъ самоволно смиреномудріе и съ ангелослуженіе като ся вглѫбява въ нѣща които не е видѣлъ, и напразно ся надува [іж]съ плътскый-тъ си 19 умъ, А [а]не държи главѫ-тѫ *Христа*, отъ когото всичко-то тѣло чрѣзъ ставы-тѣ и свърскы-тѣ снабдѣно и свързано, расте по 20 Божіе нарасчуваніе. И тъй ако сте съ Христа [б]умрѣли колкото [в]за стихіи-тѣ на свѣтъ-тъ, то [г]защо, като че сте живи на 21 свѣтъ-тъ, държите постановленія? [д]„Не похващай, не вкусвай, не пипай:" които 22 всичкы отъ употрѣбеніе ся развалятъ, [е]По 23 человѣческы заповѣди и ученія? [ж]Които имать *само* видъ на прѣмудрость [з]въ самоволно богослуженіе и смиреномудріе и непощадѣніе на тѣло-то, не за никаквѫ почесть, въ насыщеніе на плъть-тѫ.

ГЛАВА 3.

1 И тъй, [а]ако сте съвъскрьснѫли съ Христа, трьсѣте горньо-то, [б]дѣто Христосъ 2 сѣднѫ отдесно на Бога. Мыслѣте за гор- 3 ньо-то, *а* не за земно-то. [в]Защото умрѣхте, [г]и животъ-тъ ви е скрытъ съ Христа въ 4 Бога. [д]Когато Христосъ, [е]животъ-тъ нашъ, ся яви, тогазь и вы съ него ще ся явите [ж]въ славѫ.

5 И тъй [з]умъртвѣте земны-тѣ ваши [и]удове, [і]блудъ, нечистотѫ, страсть, злѫ [к]похоть, и лихоимство, [л]което е идолослу- 6 женіе; [м]Заради които иде гнѣвъ Божій 7 [н]върхъ синове-тѣ на непокорство-то; [о]Въ които сте и вы нѣкога си ходили, когато 8 живѣехте въ тѣхъ; А [п]сега отхвърлѣте и вы всичко това, гнѣвъ, ярость, злобѫ, хуленіе, [р]срамотны рѣчи отъ уста-та си. 9 [с]Недѣйте говори лъжѫ единъ на другъ, [т]като ся съблѣкохте вече отъ ветхый-тъ 10 человѣкъ съ дѣла-та му, И облѣкохте ся въ новый-тъ, [у]който ся подновява въ познаніе, [ф]по образъ-тъ [х]на того който го 11 е създалъ; Дѣто [ц]нѣма Еллинъ нито Іудеинъ, обрѣзаніе и необрѣзаніе, варваръ, Скиѳъ, рабъ, свободенъ; но [ч]все и въ 12 все Христосъ. И тъй, [ш]като избранны Божіи святы и възлюбленны, [щ]облѣчѣте ся [ъ]въ милосердіе, благость, смиреномудріе, 13 кротость, дълготърпѣніе; [ы]Прѣтърпѣвайте си единъ на другъ, и единъ на другъ си прощавайте, ако бы нѣкой да има върхъ нѣкого тѫжбѫ; както и Христосъ е про- 14 стилъ вамъ, така и вы; [ь]И надъ всичко това [ѣ]*облѣчѣте ся въ* любовь-тѫ, [ю]която 15 е свърска на съвършенство-то. И [я]миръ Божій да владѣе въ сърдца-та ви, [ж]на който сте призвани [іж]въ едно тѣло, [а]и 16 благодарни бывайте. Слово-то Христово да ся вселява въ васъ богатно съсъ всякѫ прѣмудрость; учѣте ся и вразумявайте ся [б]въ псалмы и пѣнія и пѣсни духовны, като пѣете Господу [в]съ благодать въ сърдца-та 17 си. И [г]все що правите словомъ или дѣломъ, всичко *правѣте* въ име-то на Господа Іисуса [д]благодаряще чрѣзъ него Бога и Отца.

18 [е]Жены, покорявайте ся на свои-тѣ си 19 мѫжіе, [ж]както подобава въ Господа. [з]Мѫжіе, любѣте жены-тѣ си, и [и]не бывайте 20 жестокы къмъ тѣхъ. [і]Чада, бѫдѣте послушны на родители-тѣ си [к]во всичко, за- 21 щото това е благоугодно Господу. [л]Отци, не раздразняйте чада-та си, да не мало- 22 душествуватъ. [м]Раби, бѫдѣте [н]въ всичко послушни [о]на ваши-тѣ по плъть господари, не съ работеніе *само* прѣдъ очи-тѣ *имъ* както человѣкоугодници, но съ простотѫ 23 сърдечнѫ бояще ся отъ Бога. И [п]все що правите, работѣте отъ душѫ, като на Го- 24 спода, а не като на человѣцы; Понеже [р]знаете че ще пріемете отъ Господа заплатѫ-тѫ на наслѣдіе-то; [с]защото на Го- 25 спода Христа слугувате. А който струва неправдѫ, ще пріеме заплатѫ-тѫ на неправдѫ-тѫ си, и [т]нѣма лицепріятіе.

ГЛАВА 4.

1 Господари, [а]отдавайте на рабы-тѣ си

[ю] Рим. 14; 5. Гал. 4; 10.
[я] Евр. 8; 5. 9; 9. 10; 1.
[ж] Ст. 4, 23.
[іж] Іез. 13; 3. 1 Тим. 1; 7.
[а] Ефес. 4; 15, 16.
[б] Рим. 6; 3, 5. 7; 4, 6. Гал. 2; 19. Ефес. 2; 15.
[в] Ст. 8.
[г] Гал. 4; 3, 9.
[д] 1 Тим. 4; 3.
[е] Иса. 29; 13. Мат. 15; 9. Тит. 1; 14.
[ж] 1 Тим. 4; 8.
[з] Ст. 18.

—

[а] Рим. 6; 5. Ефес. 2; 6. Гл. 2; 12.
[б] Рим. 8; 34. Ефес. 1; 20.
[в] Рим. 6; 2. Гал. 2; 20. Гл. 2; 20.
[г] 2 Кор. 5; 7. Гл. 1; 5.
[д] 1 Іоан. 3; 2.
[е] Іоан. 11; 25. 14; 6.
[ж] 1 Кор. 15; 43. Фил. 3; 21.
[з] Рим. 8; 13. Гал. 5; 24.
[и] Рим. 6; 13.
[і] Ефес. 5; 3.
[к] 1 Сол. 4; 5.
[л] Ефес. 5; 5.
[м] Рим. 1; 18. Ефес. 5; 6. Отк. 22; 15.
[н] Ефес. 2; 2.
[о] Рим. 6; 19, 20. 7; 5. 1 Кор. 6; 11. Ефес. 2; 2. Тит. 3; 3.
[п] Ефес. 4; 22. Евр. 12; 1. Іак. 1; 21. 1 Пет. 2; 1.
[р] Ефес. 4; 29. 5; 4.
[с] Лев. 19; 11. Ефес. 4; 25.
[т] Ефес. 4; 22, 24.
[у] Рим. 12; 2.
[ф] Ефес. 4; 23, 24.
[х] Ефес. 2; 10.
[ц] Рим. 10; 12. 1 Кор. 12; 13. Гал. 3; 28. 5; 6. Ефес. 6; 8.
[ч] Ефес. 1; 23.
[ш] Ефес. 4; 24.
[щ] 1 Сол. 1; 4. 1 Пет. 1; 2. 2 Пет. 1; 10.
[ъ] Гал. 5; 22. Ефес. 4; 2, 32. Фил. 2; 1.
[ы] Мар. 11; 25. Ефес. 4; 2, 32.
[ь] 1 Пет. 4; 8.
[ѣ] Іоан. 13; 34. Рим. 13; 8. 1 Кор. 13. Ефес. 5; 2. Гл. 2; 2. 1 Сол. 4; 9. 1 Тим. 1; 5. 1 Іоан. 3; 23. 4; 21.
[ю] Ефес. 4; 3.
[я] Рим. 14; 17. Фил. 4; 7.
[ж] 1 Кор. 7; 15.
[іж] Ефес. 2; 16, 17. 4; 4.
[а] Гл. 2; 7. Ст. 17.
[б] 1 Кор. 14; 26. Ефес. 5; 19.
[в] Гл. 4; 6.
[г] 1 Кор. 10; 31.
[д] Рим. 1; 8. Ефес. 5; 20. Гл. 1; 12. 2; 7. 1 Сол. 5; 18. Евр. 13; 15.
[е] Ефес. 5; 22. Тит. 2; 5. 1 Пет. 3; 1.
[ж] Ефес. 5; 3.
[з] Ефес. 5; 25, 28, 33. 1 Пет. 3; 7.
[и] Ефес. 4; 31.
[і] Ефес. 6; 1.
[к] Ефес. 5; 24. Тит. 2; 9.
[л] Ефес. 6; 4.
[м] Ефес. 6; 5 и др. 1 Тим. 6; 1. Тит. 2; 9. 1 Пет. 2; 18.
[н] Ст. 20.
[о] Филим. 16.
[п] Ефес. 6; 6, 7.
[р] Ефес. 6; 8.
[с] 1 Кор. 7; 22.
[т] Рим. 2; 11. Ефес. 6; 9. 1 Пет. 1; 17. Вижь и Втор. 10; 17.

—

[а] Ефес. 6; 9.

праведно-то и равно-то, като знаете че и вы имате Господарь на небеса.

2 [б]На молитвѫ бѫдѣте постоянни, и бодърствувайте въ неѭ [в]съ благодареніе; 3 [г]Молѣте ся още и за насъ, [д]да ни отвори Богъ врата на слово-то, да говорѭ [е]тайнѫ-тѫ Христовѫ, [ж]за коѭто сьмь и врързанъ, 4 Да ѭ явѭ, както ми подобава да говорѭ. 5 Къмъ външни-тѣ [з]обхождайте ся съ мудрость, като [и]искупувате врѣме-то. 6 Говореніе-то ви да бѫде вынѫгы [і]съ благодать, [к]подправено съсъ соль, [л]да знаете какъ трѣбва да отговаряте всякому едному.

7 [м]Колкото за мене, ще ви искаже всичко-то Тихикъ възлюбленный братъ, и вѣренъ служитель и сослужникъ въ Господа, 8 [н]Когото само за това проводихъ до васъ, да разбере състояніе-то ви, и да утѣши сърдца-та ви, 9 [о]Съ Онисима вѣрнаго и любезнаго брата, който е отъ васъ; ще ви искажѫтъ за тука всичко. 10 Поздравява вы [п]Аристархъ, сплѣнникъ-тъ ми, и [р]Марко сродникъ-тъ на Варнавѫ, (за когото пріехте порѫчваніе; ако дойде при васъ, 11 пріимѣте го;) И Іисусъ нарицаемый Іустъ, които сѫ отъ обрѣзаны-тѣ; тѣ *ми сѫ* единственни-тѣ сотрудници въ царство-то Божіе, които ми станѫхѫ утѣшеніе. 12 Поздравява вы [с]Епафрасъ, рабъ Христовъ, който е отъ васъ, и който всякога за васъ ся [т]подвизава въ молитвы-тѣ да стоите [у]съвършенни и испълнени во всякѫ волѭ Божіѭ. 13 Защото свидѣтелствувамъ за него, че има голѣмѫ ревность за васъ, и за тѣзи които сѫ въ Лаодикіѭ и въ Іераполь. 14 Поздравява вы възлюбленный-тъ [ф]Лука лѣкарь-тъ, и [х]Димасъ. 15 Поздравѣте братія-та които сѫ въ Лаодикіѭ, и Нимфана и [ц]домашнѭ-тѫ му церквѫ. 16 [ч]И като прочетете писмо-то помежду си, сторѣте да ся прочете и въ церквѫ-тѫ на Лаодикійцы-тѣ; и това което е изъ Лаодикіѭ да *го* прочетете и вы. 17 И [ш]речѣте Архиппу: Внимай [щ]на служеніе-то, което си пріелъ въ Господа, да го испълнишь. 18 [ъ]Поздравеніе-то *сьмь писалъ* азъ Павелъ съ рѫкѫ-тѫ си. [ы]Помнѣте оковы-тѣ ми. [ь]Благодать да бѫде съ васъ. Аминь.

КЪ СОЛУНЯНОМЪ ПЪРВО-ТО ПОСЛАНІЕ

НА

СВЯТАГО АПОСТОЛА ПАВЛА.

ГЛАВА 1.

1 Павелъ и [а]Силуанъ и Тимоѳей до Солунскѫ-тѫ церквѫ въ Бога Отца и Господа Іисуса Христа, [б]благодать вамъ и миръ отъ Бога Отца нашего и Господа Іисуса Христа.

2 [в]Благодаримъ всякога Бога за всичкы васъ, и поменувамы вы въ молитвы-тѣ си, 3 Като помнимъ [г]непрѣстанно [д]ваше-то дѣло на вѣрѫ-тѫ, [е]и трудъ-тъ на любовь-тѫ, и търпѣніе-то на надеждѫ-тѫ въ Господа нашего Іисуса Христа, прѣдъ Бога 4 и Отца нашего. Понеже знаемъ, братіе възлюбленни отъ Бога, ваше-то [ж]избраніе. 5 Защото [з]наше-то къмъ васъ благовѣствованіе не станѫ само съсъ слово, но и съсъ силѫ, и [и]съ Духа Святаго, [і]и съ голѣмо удостовѣреніе, [к]както знаете какви бѣхмы 6 заради васъ помежду вы. И [л]вы станѫхте подражатели намъ и Господу като при много утѣсненія пріехте слово-то [м]съ радость на Духа Святаго; 7 Така щото станѫхте примѣръ на вси-тѣ вѣрующи които 8 сѫ въ Македоніѭ и въ Ахаіѭ. Защото отъ васъ ся [н]прогласи слово-то Господне,

---

б Лук. 18; 1. Рим. 12; 12. Ефес. 6; 18. 1 Сол. 5; 17, 18.
в Гл. 2; 7. 3; 15.
г Ефес. 6; 19. 2 Сол. 3; 1.
д 1 Кор. 16; 9. 2 Кор. 2; 12.
е Мат. 13; 11. 1 Кор. 4; 1. Ефес. 6; 19. Гл. 1; 26. 2; 2.
ж Ефес. 6; 20. Фил. 1; 7.
з Ефес. 5; 15. 1 Сол. 4; 12.
и Ефес. 5; 16.
і Екк 10; 12. Гл. 3; 16.
к Мар. 9; 50.
л 1 Пет. 3; 15.
м Ефес. 6; 21.
н Ефес. 6; 22.
о Филим. 10.
п Дѣян. 19; 29. 20; 4. 27; 2. Филим. 24.
р Дѣян. 15; 37. 2 Тим. 4; 11.
с Гл. 1; 7. Филим. 23.
т Рим. 15; 30.
у Мат. 5; 48. 1 Кор. 2; 6. 14; 20. Фил. 3; 15. Евр. 5; 14.
ф 2 Тим. 4; 11.
х 2 Тим. 4; 10. Филим. 24.
ц Рим. 16; 5. 1 Кор. 16; 19.
ч 1 Сол. 5; 27.
ш Филим. 2.
щ 1 Тим. 4; 6.
ъ 1 Кор. 16; 21. 2 Сол. 3; 17.
ы Евр. 13; 3.
ь Евр. 13; 25.

—

а 2 Кор. 1; 19. 2 Сол. 1; 1. 1 Пет. 5; 12.
б Ефес. 1; 2.
в Рим. 1; 8. Еф. 1; 16. Филим. 4.
г Гл. 2; 13.
д Іоан. 6; 29. Гал. 5; 6. Гл. 3; 6. 2 Сол. 1; 3, 11. Іак. 2; 17.
е Рим. 16; 6. Евр. 6; 10.
ж Кол. 3; 12. 2 Сол. 2; 13.
з Мар. 16; 20. 1 Кор. 2; 4. 4; 20.
и 2 Кор. 6; 6.
і Кол. 2; 2. Евр. 2; 3.
к Гл. 2; 1, 5, 10, 11. 2 Сол. 3; 7.
л 1 Кор. 4; 16. 11; 1. Фил. 3; 17. Гл. 2; 14. 2 Сол. 3; 9.
м Дѣян. 5; 41. Евр. 10; 34.
н Рим. 10; 18.

не само въ Македоніѭ и Ахаіѭ, но и [о] на всяко мѣсто ся расчу ваша-та вѣра въ Бога, щото ный не трѣбва да говоримъ нѣщо. 9 Защото тѣ възвѣщаватъ за насъ, [п] какъ станѫ наше-то влѣзваніе при васъ, [р] и какъ сте ся обърнѫли отъ идолы-тѣ къмъ Бога, за да служите на живый-тъ и истинный-тъ Богъ, 10 И [с] да очакувате [т] отъ небеса неговаго Сына, [у] когото въскрьси отъ мьртвы-тѣ, Іисуса, който ны освободява [ф] отъ идѫщій-тъ гнѣвъ.

ГЛАВА 2.

1 Защото [а] вы сами знаете, братіе, наше-то при васъ влѣзваніе, че не бы напразно; 2 Но като бѣхмы отъ понапрѣдъ, както знаете, пострадали и обесчестени [б] въ Филиппы, [в] дързнѫхмы въ Бога нашего [г] да проповѣдамы вамъ евангеліе-то Божіе [д] съ голѣмъ подвигъ. 3 Защото [е] наше-то увѣщаніе не *бѣ* отъ прѣлъгваніе, нито отъ нечистотѫ, нито съ измамѫ; 4 Но както [ж] бѣхмы одобрѣни отъ Бога [з] да ни повѣри благовѣствованіе-то, така говоримъ, [и] не като че угождавамы на человѣцы, но на Бога [і] който испытува сърдца-та ни. 5 [к] Защото, както знаете, нито ласкателно слово употрѣбихмы нѣкога, нито причинѫ за лихоимство; Богъ е [л] свидѣтель; 6 [м] Нито поискахмы славѫ отъ человѣцы, нито отъ 7 васъ, нито отъ другы; ([н] Ако и да можахмы [о] да смы въ тежкость [п] като Христовы апостолы;) [р] но быхмы тихы посрѣдъ васъ, както кърмилница ся грыжи нѣжно за чада-та си. 8 Така като имахмы горещѫ любовь къмъ васъ, имахмы благодареніе [с] да ви прѣдадемъ не токо евангеліе-то Божіе, но [т] и душы-тѣ си, защото станѫхте любезни намъ. 9 Защото вы, братіе, помните нашій-тъ трудъ и мѫкѫ, понеже деня и нощя [у] като работѣхмы, [ф] да не отеготимъ ни едного отъ васъ, проповѣдахмы вамъ евангеліе-то Божіе. 10 [х] Вы сте свидѣтели и Богъ, [ц] какъ свято, и праведно, и неукоризненно ся обходихмы съ васъ вѣрующы-тѣ; 11 Както знаете, какъ всякого отъ васъ като отецъ чада-та си 12 увѣщавахмы и утѣшавахмы, И строго ви заржчахмы, [ч] да ходите достойно Богу, [ш] който вы призва въ свое-то царство и славѫ. 13 За туй и ный благодаримъ Бога [щ] непрѣстанно, че като пріяхте слово-то Божіе, което чухте отъ насъ, пріяхте *го* [ъ] не *като* слово человѣческо, но, (както е наистинѫ,) слово Божіе, което и дѣйствува между васъ вѣрующы-тѣ. 14 Защото вы, братіе, станѫхте подражатели [ы] на Божіи-тѣ въ Христа Іисуса церкви, които сѫ въ Іудеѭ, понеже [ь] и вы пострадахте исто-то отъ свои-тѣ си соплеменницы [ѣ] както и тѣ отъ Іудеи-тѣ, 15 [ю] Които и Господа Іисуса убихѫ, и [я] свои-тѣ си пророцы, и насъ распѫдихѫ, и Богу не угодяватъ, [ж] и на всичкы-тѣ человѣцы сѫ противни; 16 [іж] Възбраняватъ ни да говоримъ на языч-ницы-тѣ да ся спасѫтъ, [а] за да испълнятъ грѣхове-тѣ си винѫгы; но [б] постигнѫ гы гнѣвъ-тъ до край.

17 А ный, братіе, като осиротѣхмы отъ васъ за малко врѣме, [в] съ лице *а* не съсъ сьрдце, *още* повече съ голѣмо желаніе ся постарахмы, 18 [г] дано видимъ лице-то ви. За това поискахмы да дойдемъ при васъ, (и азъ Павелъ) и веднъжь и дважь, но направи ни [д] прѣчкѫ Сатана. 19 Защото [е] коя е наша-та надежда, или радость-та *ни*, или [ж] вѣнецъ-тъ на похвалѫ-тѫ *ни?* не сте ли вы прѣдъ Господа нашего Іисуса 20 Христа [з] въ пришествіе-то негово? Защото вы сте наша-та слава и радость.

ГЛАВА 3.

1 За това, като [а] не можахмы да търпимъ вече, [б] разсѫдихмы за добро да останемъ 2 сами въ Аѳинѫ; И проводихмы [в] Тимоѳея брата нашего и служителя Божія и сотрудника нашего въ Евангеліе-то Христово, да вы утвьрди, и да вы утѣши отъ 3 къмъ вѣрѫ-тѫ ви; [г] Да ся не колебае никой въ тѣзи скърби; защото вы знаете 4 че на това [д] смы опрѣдѣлени; [е] Защото когато бѣхмы при васъ, прѣдказувахмы ви, че има да прѣтърпимъ притѣсненіе, 5 както и станѫ, и знаете. За това и азъ

о Рим. 1; 8. 2 Сол. 1; 4.
п Гл. 2; 1.
р 1 Кор. 12; 2. Гал. 4; 8.
с Рим. 2; 7. Фил. 3; 20. Тит. 2; 13. 2 Пет. 3; 12. Отк. 1; 7.
т Дѣян. 1; 11. Гл. 4; 16. 2 Сол. 1; 7.
у Дѣян. 2; 24.
ф Мат. 3; 7. Рим. 5; 9. Гл. 5; 9.

—

а Гл. 1; 5, 9.
б Дѣян. 16; 22.
в Гл. 1; 5.
г Дѣян. 17; 2.
д Фил. 1; 30. Кол. 2; 1.
е 2 Кор. 7; 2. Ст. 5. 2 Пет. 1; 16.
ж 1 Кор. 7; 25. 1 Тим. 1; 11, 12.
з 1 Кор. 9; 17. Гал. 2; 7. Тит. 1; 3.
и Гал. 1; 10.
і Прит. 17; 3. Рим. 8; 27.
к Дѣян. 20; 33. 2 Кор. 2; 17. 4; 2. 7; 2. 12; 17.
л Рим. 1; 9.
м Іоан. 5; 41, 44. 12; 43. 1 Тим. 5; 17.
н 1 Кор. 9; 4, 6, 12, 18. 2 Кор. 10; 1, 2, 10, 11. 13; 10. 2 Сол. 3; 9. Филим. 8, 9.
о 2 Кор. 11; 9. 12; 13, 14. 2 Сол. 3; 8.
п 1 Кор. 9; 1, 2, 5.
р 1 Кор. 2; 3. 9; 22. 2 Кор. 13; 4. 2 Тим. 2; 24.
с Рим. 1; 11. 15; 29.
т 2 Кор. 12; 15.
у Дѣян. 20; 34. 1 Кор. 4; 12. 2 Кор. 11; 9. 2 Сол. 3; 8.
ф 2 Кор. 12; 13, 14.
х Гл. 1; 5.
ц 2 Кор. 7; 2 2 Сол. 3; 7.
ч Ефес. 4; 1. Фил. 1; 27. Кол. 1; 10. Гл. 4; 1.
ш 1 Кор. 1; 9. Гл. 5; 24. 2 Сол. 2; 14. 2 Тим. 1; 9.
щ Гл. 1; 3.
ъ Мат. 10; 40. Гал. 4; 14. 2 Пет. 3; 2.
ы Гал. 1; 22.
ь Дѣян. 17; 5, 13.
ѣ Евр. 10; 33, 34.
ю Дѣян. 2; 23. 3; 15. 5; 30. 7; 52.
я Мат. 5; 12. 23; 34, 37. Лук. 13; 33, 34. Дѣян. 7; 52.
ж Есѳ. 3; 8.
іж Лук. 11; 52. Дѣян. 13; 50. 14; 5, 19. 17; 5, 13. 18; 12. 19; 9. 22; 21, 22.
а Быт. 15; 16. Мат. 23; 32.
б Мат. 24; 6, 14.
в 1 Кор. 5; 3. Кол. 2; 5.
г Гл. 3; 10.
д Рим. 1; 13. 15; 22.
е 2 Кор. 1; 14. Фил. 2; 16. 4; 1.
ж Прит. 16; 31.
з 1 Кор. 15; 23. Гл. 3; 13. Отк. 1; 7. 22. 12.

—

а Ст. 5.
б Дѣян. 17; 15.
в Рим. 16; 21. 1 Кор. 16; 10. 2 Кор. 1; 19.
г Ефес. 3; 13.
д Дѣян. 9; 16. 14; 22. 20; 23. 21; 11. 1 Кор. 4; 9. 2 Тим. 3; 12. 1 Пет. 2; 21.
е Дѣян. 20; 24.

като [ж]не можахъ вече да търпѭ, проводихъ да разумѣѭ за вѣрѫ-тѫ ви, [з]да не бы да вы е искусилъ искуситель-тъ, [и]и да бѫде трудъ-тъ ни напразно. 6 А сега [і]като дойде Тимоѳей отъ васъ при насъ та ни донесе добры извѣстія за вѣрѫ-тѫ и любовь-тѫ вашѫ, и това че имате всякога добро поменуваніе за насъ, и желаете да ны видите, [к]както и ный васъ, 7 За това, при всичкѫ-тѫ нашѫ скърбь и нуждѫ, [л]утѣшихмы ся, братіе, за васъ, 8 чрѣзъ вѣрѫ-тѫ вашѫ; Понеже сега смы 9 живи, [м]ако стоите вы въ Господа. Защото [н]кое благодареніе можемъ да въздадемъ Богу за васъ, заради всичкѫ-тѫ радость съ коіѭто ся радувамы за васъ прѣдъ 10 Бога нашего? [о]Нощя и деня прѣусердно [п]ся молимъ [р]да видимъ лице-то ви, и [с]да допълнимъ което ви не достига въ 11 вѣрѫ-тѫ ви. А самъ Богъ и Отецъ нашъ и Господь нашъ Іисусъ Христосъ дано 12 [т]управи пѫть-тъ ни къмъ васъ. И васъ Господь [у]да умножи и да *вы* направи да прѣизобилувате въ любовь-тѫ [ф]единъ къмъ другъ и къмъ всичкы-тѣ, както и ный къмъ 13 васъ, [х]За да утвърди сърдца-та ви непорочны въ святость-тѫ прѣдъ Бога и Отца нашего, въ пришествіе-то на Господа нашего Іисуса Христа [ц]съсъ вси-тѣ неговы святыи.

ГЛАВА 4.

1 При това още, братіе, просимъ и молимъ вы въ Господа Іисуса, [а]както сте пріели отъ насъ [б]какъ трѣбува да ходите [в]и да угодявате Богу, *таки* да прѣуспѣвате повече; 2 Защото знаете каквы заповѣди ви 3 дадохмы отъ Господа Іисуса. Понеже това е [г]воля-та Божія, [д]ваше-то освященіе, 4 [е]да ся въздържате отъ блудъ; [ж]Да знае всякой отъ васъ да държи съсѫдъ-тъ си 5 въ святость и честность, [з]Не въ страсть на похоть, [и]както и язычници-тѣ [і]които 6 не знаѭтъ Бога; [к]Да не прѣминува *нѣкой прѣдѣлъ-тъ* и да поврежда брата си въ *това* нѣщо; защото за всичко това Богъ е [л]отмъститель, както ви и отъ понапрѣдъ казахмы и засвидѣтелствувахмы. 7 Защого Богъ не ны е призвалъ на нечисто- 8 тѫ, но [м]на святость. [н]И тъй, който отхвърля *това*, не отхвърля человѣка, но Бога, [о]който е и далъ намъ Духа своего Святаго. 9 А за братолюбіе-то [п]нѣмате нуждѫ да ви пишѫ; защото [р]вы сами сте отъ Бога научени [с]да имате любовь единъ къмъ 10 другъ; Защото и [т]правите това на вси-тѣ братія които сѫ по всичкѫ Македоніѭ; и молимъ ви ся, братіе, [у]да прѣуспѣвате 11 повече, И усердно [ф]да ся старaете да живѣете тихо, и [х]да вършите свои-тѣ си работы, и да работите съсъ свои-тѣ си рѫ- 12 цѣ, както ви заръчахмы; [ц]За да ходите благообразно прѣдъ външни-тѣ, и да нѣмате нуждѫ отъ нищо.

13 И не искамъ, братіе, да не знаете за умрѣлы-тѣ, за да не скърбите, [ч]както и 14 другы-тѣ [ш]които нѣматъ надеждѫ. Защото [щ]ако вѣрувамы че Іисусъ умрѣ и въскрьснѫ, [ъ]така и Богъ умрѣлы-тѣ въ 15 Іисуса ще приведе съ него заедно. Защото това ви казувамы [ы]съсъ слово Господне, че [ь]ный живи-тѣ, които останемъ до пришествіе-то Господне, нѣма да прѣдва- 16 римъ умрѣлы-тѣ; Понеже [ѣ]самъ Господь ще слѣзе отъ небе-то съ повелѣніе, съ гласъ архангеловъ, и [ю]съ трѫбѫ Божіѭ; [я]и мъртви-тѣ въ Христа ще въскрьснѫтъ 17 по напрѣдъ; [ѫ]Послѣ ный живи-тѣ които смы останѫли, съ тѣхъ наедно ще бѫдемъ грабнѫти [ѭ]на облацы да срѣщнемъ Господа на въздухъ, [а]и така ще бѫдемъ 18 всякога съ Господа. [б]И тъй утѣшавайте ся единъ другъ съ тѣзи думы.

ГЛАВА 5.

1 А [а]за годины-тѣ и врѣмена-та, братіе, 2 [б]нѣмате нуждѫ да ви ся пише; Защото вы знаете извѣстно, че [в]день-тъ Господень, както крадецъ прѣзъ нощь, така ще 3 дойде; Понеже когато казуватъ, Миръ и безопасность, тогазь ще [г]нападне на тѣхъ внезапна погыбель [д]както болѣзни-тѣ на непразнѫ женѫ, и нѣма да избѣгнѫтъ. 4 [е]Но вы, братіе, не сте въ тъмнинѫ, та да 5 вы постигне день-тъ като крадецъ. Всичкы

[ж] Ст. 1.
[з] 1 Кор. 7; 5. 2 Кор. 11; 3.
[и] Гал. 2; 2. 4; 11. Фил. 2; 16.
[і] Дѣян. 18; 1, 5.
[к] Фил. 1; 8.
[л] 2 Кор. 1; 4. 7; 6, 7, 13.
[м] Фил. 4; 1.
[н] Гл. 1; 2.
[о] Дѣян. 26; 7. 2 Тим. 1; 3.
[п] Рим. 1; 10, 11. 15; 32.
[р] Гл. 2; 17.
[с] 2 Кор. 13; 9, 11. Кол. 4; 12.
[т] Мар. 1; 3.
[у] Гл. 4; 10.
[ф] Гл. 4; 9. 5; 15. 2 Пет. 1; 7.
[х] 1 Кор. 1; 8. Фил. 1; 10. Гл. 5; 23. 2 Сол. 2; 17. 1 Іоан. 3; 20, 21.
[ц] Зах. 14; 5. Іуд. 14.

—

[а] Фил. 1; 27. Кол. 2; 6.
[б] Гл. 2; 12.
[в] Кол. 1; 10.
[г] Рим. 12; 2. Ефес. 5; 17.
[д] Ефес. 5; 27.
[е] 1 Кор. 6; 15, 18. Ефес. 5; 3. Кол. 3; 5.
[ж] Рим. 6; 19. 1 Кор. 6; 15, 18.
[з] Рим. 1; 24, 26. Кол. 3; 5.
[и] Ефес. 4; 17, 18.
[і] 1 Кор. 15; 34. Гал. 4; 8. Ефес. 2; 12. 4; 18. 2 Сол. 1; 8.
[к] Лев. 19; 11, 13. 1 Кор. 6; 8.
[л] 2 Сол. 1; 8.
[м] Лев. 11; 44. 19; 2. 1 Кор. 1; 2. Евр. 12; 14. 1 Пет. 1; 14, 15.
[н] Лук. 10; 16.
[о] 1 Кор. 2; 10. 7; 40. 1 Іоан. 3; 24.
[п] Гл. 5; 1.
[р] Іер. 31; 34. Іоан. 6; 45. 14; 26. Евр. 8; 11. 1 Іоан. 2; 20, 27.
[с] Мат. 22; 39. Іоан. 13; 34. 15; 12. Ефес. 5; 2. 1 Пет. 4; 8. 1 Іоан. 3; 11, 23. 4; 21.
[т] Гл. 1; 7.
[у] Гл. 3; 12.
[ф] 2 Сол. 3; 11. 1 Пет. 4; 15.
[х] Дѣян. 20; 35. Ефес. 4; 28. 2 Сол. 3; 7, 8, 12.
[ц] Рим. 13; 13. 2 Кор. 8; 21. Кол. 4; 5. 1 Пет. 2; 12.
[ч] Вижь Лев. 19; 28. Втор. 14; 1, 2. 2 Цар. 12; 20.
[ш] Ефес. 2; 12.
[щ] 1 Кор. 15; 13.
[ъ] 1 Кор. 15; 18, 23. Гл. 3; 13.
[ы] 3 Цар. 13; 17, 18. 20; 35.
[ь] 1 Кор. 15; 51.
[ѣ] Мат. 24; 30, 31. Дѣян. 1; 11. 2 Сол. 1; 7.
[ю] 1 Кор. 15; 52.
[я] 1 Кор. 15; 23, 52.
[ѫ] 1 Кор. 15; 51.
[ѭ] Дѣян. 1; 9. Отк. 11; 12.
[а] Іоан. 12; 26. 14; 3. 17; 24.
[б] Гл. 5; 11.

—

[а] Мат. 24; 3, 36. Дѣян. 1; 7.
[б] Гл. 4; 9.
[в] Мат. 24; 43, 44. 25; 13. Лук. 12; 39, 40. 2 Пет. 3; 10. Отк. 3; 3. 16; 15.
[г] Иса. 13; 6 до 9. Лук. 17; 27, 28, 29. 21; 34, 35. 2 Сол. 1; 9.
[д] Іер. 13; 21. Осія 13; 13.
[е] Рим. 13; 12, 13. 1 Іоан. 2; 8.

вы сте [ж]сынове на видѣлинѫ-тѫ и сынове на день-тъ; не смы на нощь-тѫ, нито на 6 тьмнинѫ-тѫ. И [з]тъй да не спимъ както и другы-тѣ, но [и]да бѫдемъ будни и трѣ-7 звенни. Защото [і]които спятъ, нощя спятъ, и които ся опиватъ, [к]нощя ся опиватъ; 8 Но ный, като смы *сынове* на день-тъ, да бѫдемъ трѣзвенни, и да [л]облѣчемъ бронѭ-тѫ на вѣрѫ-тѫ и на любовь-тѫ, и за 9 шлемъ, надеждѫ-тѫ на спасеніе-то; Защото [м]Богъ не ны е опрѣдѣлилъ за гнѣвъ, но [н]да получимъ спасеніе чрѣзъ Господа 10 нашего Іисуса Христа, [о]Който умрѣ за насъ, за да живѣемъ съ него и когато 11 смы будни и когато спимъ. [п]За това утѣшавайте ся единъ другъ, и назидавайте единъ другыго, както и правите.

12 И молимъ вы, братіе, [р]да познавате тѣзи, които ся трудятъ помежду вы, и сѫ настоятели ваши въ Господа, и вы 13 поучаватъ, И да гы почитате прѣмного съ любовь за дѣло-то имъ. Живѣйте [с]мир-14 но помежду си. Молимъ вы още, братіе, [т]вразумявайте бесчинны-тѣ, [у]утѣшавайте малодушны-тѣ, [ф]поддържайте немощны-тѣ, 15 бѫдѣте къмъ всичкы [х]търпѣливи. [ц]Гледайте да не отдава нѣкой нѣкому зло за зло; но [ч]търсѣте всякога добро-то, и е-16 динъ на другъ си и на всичкы-тѣ. [ш]Вы-17 нѫгы ся радувайте. [щ]Непрѣстанно ся мо-18 лѣте. [ъ]За всичко благодарѣте; защото това е воля-та Божія за васъ въ Христа 19 Іисуса. [ы]Духъ-тъ не угасяйте. (20) [ь]Про-21 рочества не имайте за нищожны. [ѣ]Всич-22 ко испытувайте: [ю]добро-то дръжте. [я]Отъ 23 всякакъвъ видъ зло въздържайте ся. А [ѫ]самъ Богъ на миръ-тъ [ѭ]да вы освяти всесъвършенно; и [а]да ся съхрани цѣлокупенъ духъ-тъ ви, и душа-та, и тѣло-то безъ порокъ, въ пришествіе-то на Госпо-24 да нашего Іисуса Христа. [б]Вѣренъ е онзи който вы призыва, и ще го направи.

25 Братіе, [в]молѣте ся за насъ. (26) [г]Поздравѣте всичкы-тѣ братія съсъ цѣлованіе 27 свято. Заклѣвамъ вы въ Господа посланіе-то [д]да ся прочете на вси-тѣ святы 28 братія. [е]Благодать-та на Господа нашего Іисуса Христа да бѫде съ васъ. Аминь.

КЪ СОЛУНЯНОМЪ ВТОРО-ТО ПОСЛАНІЕ
НА
СВЯТАГО АПОСТОЛА ПАВЛА.

ГЛАВА 1.

1 Павелъ и [а]Силуанъ и Тимоѳей до Солунскѫ-тѫ церквѫ [б]въ Бога Отца нашего 2 и Господа Іисуса Христа. [в]Благодать вамъ и миръ отъ Бога Отца нашего и Господа Іисуса Христа.

3 [г]Длъжни смы, братіе, да благодаримъ Бога всякога за васъ както е достойно, защото вѣра-та ви прѣвъзрастува, и умножава ся любовь-та на всякого къмъ 4 другыго помежду всичкы васъ; Така щото и сами [д]ный ся хвалимъ съ васъ въ церквы-тѣ Божіи, [е]за ваше-то търпѣніе и за вѣрѫ-тѫ *ви* [ж]во всичкы-тѣ гоненія ваши 5 и притѣсненія-та които прѣтърпѣвате, *Което е* [з]доказателство на праведнѫ-тѫ сѫдбѫ Божіѭ, за да ся сподобите въ цар-6 ство-то Божіе, [и]за което и страдате; [і]Понеже е праведно у Бога да въздаде скърбь 7 на тѣзи които вы оскърбяватъ, А на васъ оскърбяемы-тѣ *да даде* [к]отрадѫ наедно съ насъ, [л]когато ся яви Господь Іисусъ отъ небе-то съ ангелы-тѣ на своіѭ-тѫ си-

ж Ефес. 5; 8.
з Мат. 25; 5.
и Мат. 24; 42. 25; 13. Рим. 13; 11, 12, 13. 1 Пет. 5; 8.
і Лук. 21; 34, 36. Рим. 13; 13. 1 Кор. 15; 34. Ефес. 5; 14.
к Дѣян. 2; 15.
л Иса. 59; 17. Ефес. 6; 14, 16, 17.
м Рим. 9; 22. Гл. 1; 10. 1 Пет. 2; 8. Іуд. 4.
н 2 Сол. 2; 13, 14.
о Рим. 14; 8, 9. 2 Кор. 5; 15.
п Гл. 4; 18.
р 1 Кор. 16; 18. Фил. 2; 29. 1 Тим. 5; 17. Евр. 13; 7, 17.
с Мар. 9; 50.
т 2 Сол. 3; 11, 12.
у Евр. 12; 12.
ф Рим. 14; 1. 15; 1. Гал. 6; 1, 2.
х Гал. 5; 22. Ефес. 4; 2. Кол. 3; 12. 2 Тим. 4; 2.
ц Лев. 19; 18. Прит. 20; 22. 24; 29. Мат. 5; 39, 44. Рим. 12; 17. 1 Кор. 6; 7. 1 Пет. 3; 9.
ч Гал. 6; 10. Гл. 3; 12.
ш 2 Кор. 6; 10. Фил. 4; 4.
щ Лук. 18; 1. 21; 36. Рим. 12; 12. Ефес. 6; 18. Кол. 4; 2. 1 Пет. 4; 7.
ъ Ефес. 5; 20. Кол. 3; 17.
ы Ефес. 4; 30. 1 Тим. 4; 14. 2 Тим. 1; 6. Вижь 1 Кор. 14; 30.
ь 1 Кор. 14; 1, 39.
ѣ 1 Кор. 2; 11, 15. 1 Іоан. 4; 1.
ю Фил. 4; 8.
я Гл. 4; 12.
ѫ Фил. 4; 9.
ѭ Гл. 3; 13.
а 1 Кор. 1; 8.
б 1 Кор. 1; 9, 10, 13. 2 Сол. 3; 3.
в Кол. 4; 3. 2 Сол. 3; 1.
г Рим. 16; 16.
д Кол. 4; 16. 2 Сол. 3; 14.
е Рим. 16; 20, 24 2 Сол. 3; 18.

—

а 2 Кор. 1; 19.
б 1 Сол. 1; 1.
в 1 Кор. 1; 3.
г 1 Сол. 1; 2, 3. 3; 6, 9. Гл. 2; 13.
д 2 Кор. 7; 14. 9; 2. 1 Сол. 2; 19, 20.
е 1 Сол. 1; 3.
ж 1 Сол. 2; 14.
з Фил. 1; 28.
и 1 Сол. 2; 14.
і Отк. 6; 10.
к Отк. 14; 13.
л 1 Сол. 4; 16. Іуд. 14.

лж, 8 [м]Въ огнь пламененъ, да даде отмьщеніе на [н]тѣзи които не познаватъ Бога, и [о]които ся не покоряватъ на евангеліето на Господа нашего Іисуса Христа, 9 [п]Които ще пріемжтъ наказаніе, вѣчнж погыбель отъ лице-то Господне, и [р]отъ славж-тж на неговж-тж силж, 10 [с]Когато дойде да ся прослави въ свои-тѣ святыи, [т]и да ся покаже чуденъ между всичкы-тѣ вѣрующи (понеже вы повѣровахте въ наше-то свидѣтелство) въ оный день. 11 Заради това и вынжгы ся молимъ за васъ, [у]да вы сподоби Богъ нашъ на призваніе-то, и да испълни всяко благоволеніе на благость-тж [ф]и *всяко* дѣло на вѣрж-тж въ силж; 12 [х]За да ся прослави во васъ името на Господа нашего Іисуса Христа, и вы въ него по благодать-тж на Бога нашего и Господа Іисуса Христа.

ГЛАВА 2.

1 А колкото за [а]пришествіе-то на Господа нашего Іисуса Христа, [б]и за наше-то съ него събираніе, молимъ вы, братіе, 2 [в]Да ся не поколебавате скоро отъ умъ-тъ си, нито да ся смущавате, ни духомъ, ни словомъ, нито съ писмо, като отъ насъ проводено, ужь че настанж день-тъ Христовъ. 3 [г]Да вы не прѣльсти никой никакъ; защото *онзи день нѣма да дойде,* [д]ако първо не дойде отстжпленіе-то, и ся не [е]открые человѣкъ-тъ на грѣхъ-тъ, [ж]сынъ-тъ на погыбель-тж, 4 Който ся противи и [з]прѣвъзноси ся [и]повече отъ всякого който ся нарича Богъ, или *нѣщо* което за свято ся почита, така щото да сѣдне въ храмъ-тъ Божій както Богъ и да показува себе си че е Богъ. 5 Не помните ли че когато бѣхъ още при васъ, казувахъ ви това? 6 А сега знаете онова което го въспира, за да ся яви въ свое-то си врѣме. 7 Защото [і]тайната на беззаконіе-то дѣйствува вече, само да ся отмахне отъ срѣдъ който ѭ въспира сега; 8 И тогазь ще ся яви беззаконный-тъ, [к]когото Господь ще убіе [л]съ духъ-тъ на уста-та си, и ще истрѣби [м]съ явленіе-то на пришествіе-то си, 9 Тогози на когото идваніе-то е [н]по дѣйствіе-то на Сатанж съсъ всякж силж и [о]знаменія и чудеса лъжовны, 10 И съсъ всякж измамж на неправдж-тж, между [п]тѣзи които погынуватъ; защото не пріяхж любовь-тж на истинж-тж за да ся спасжтъ. 11 И [р]за това Богъ ще имъ проводи дѣйство на заблужденіе, [с]за да повѣруватъ въ лъжж-тж; 12 За да бждатъ осждени всички които не сж повѣрували въ истинж-тж, но сж [т]благоволили въ неправдж-тж. 13 А ный смы [у]длъжни вынжгы да благодаримъ Бога за васъ, възлюбленни отъ Господа братіе, че Богъ [ф]отъ начало е избралъ [х]васъ въ спасеніе [ц]чрѣзъ освященіе-то на Духъ-тъ и вѣрованіе-то въ истинж-тж, 14 Въ което вы призва съ наше-то благовѣствованіе [ч]за получваніе на славж-тж на Господа нашего Іисуса Христа. 15 И тъй, братіе [ш]стойте и държте [щ]прѣданія-та които научихте или отъ слово-то или отъ посланіе-то наше. 16 А [ъ]самъ Господь нашъ Іисусъ Христосъ, и Богъ и Отецъ нашъ, [ы]който ны възлюби, и по благодать, даде ни вѣчно утѣшеніе и [ь]добрж надеждж, 17 Да утѣшы сърдца-та ви, и [ѣ]да вы утвърди во всяко добро слово и дѣло.

ГЛАВА 3.

1 Най послѣ, [а]братіе, молѣте ся за насъ, да напрѣдва слово-то Господне и да ся слави, както и у васъ, 2 И [б]да ся избавимъ отъ неразбраны-тѣ и лукавы-тѣ человѣцы; защото нѣма во всичкы [в]вѣрж. 3 Но [г]вѣренъ е Господь който ще вы утвърди, и ще вы [д]съхрани отъ лукаваго. 4 И [е]имамы увѣреніе на Господа за васъ, че това което ви повелѣвамы, и правите *го* и ще *го* правите. 5 А [ж]Господь да управи сърдца-та ви въ любовь Божіж и въ търпѣніе Христово.

6 Повелѣвамы ви още, братіе, въ име-то на Господа нашего Іисуса Христа [з]да ся отдалечавате [и]отъ всякого брата който ходи [і]бесчинно, и не [к]по прѣданіе-то което е пріялъ отъ насъ. 7 Понеже вы сами знаете [л]какъ трѣбува да ны подражавате, защото [м]не ся обходихмы бесчинно между васъ; 8 Нито даромъ ядохмы хлѣбъ у нѣкого, но [н]съ трудъ и съ мжкж работѣхмы

м Евр. 10; 27. 12; 29. 2 Пет. 3; 7. Отк. 21; 8.
н Псал. 79; 6. 1 Сол. 4; 5.
о Рим. 2; 8.
п Фил. 3; 19. 2 Пет. 3; 7.
р Втор. 33; 2. Иса. 2; 19. Гл. 2; 8.
с Псал. 89; 7.
т Псал. 68; 35.
у Ст. 5.
ф 1 Сол. 1; 3.
х 1 Пет. 1; 7. 4; 14.

—

а 1 Сол. 4; 16.
б Мат. 24; 31. Мар. 13; 27. 1 Сол. 4; 17.
в Мат. 24; 4. Ефес. 5; 6. 1 Іоан. 4; 1.
г Мат. 24; 4. Ефес. 5; 6.
д 1 Тим. 4; 1.
е Дан. 7; 25. 1 Іоан. 2; 18. Отк. 13; 11 и дрг.
ж Іоан. 17; 12.
з Иса. 14; 13. Іез. 28; 2, 6, 9. Дан. 7; 25. 11; 36. Отк. 13; 6.
и 1 Кор. 8; 5.
і 1 Іоан. 2; 18. 4; 3.
к Дан. 7; 10, 11.
л Іов. 4; 9. Иса. 11; 4. Осія 6; 5. Отк. 2; 16. 19; 15, 20, 21.
м Гл. 1; 8, 9. Евр. 10; 27.
н Іоан. 8; 41. Ефес. 2; 2. Отк. 18; 23.
о Мат. 24; 24. Отк. 13; 13. 19; 20. Вижь и Втор. 31; 1.
п 2 Кор. 2; 15. 4; 3.
р Рим. 1; 24 и дрг. Вижь и 3 Цар. 22; 22. Іез. 14; 9.
с Мат. 24; 5, 11. 1 Тим. 4; 1.
т Рим. 1; 32.
у Гл. 1; 3.
ф 1 Сол. 1; 4.
х Ефес. 1; 4.
ц Лук. 1; 75. 1 Пет. 1; 2.
ч Іоан. 17; 22. 1 Сол. 2; 12. 1 Пет. 5; 10.
ш 1 Кор. 16; 13. Фил. 4; 1.
щ 1 Кор. 11; 2. Гл. 3; 6.
ъ Гл. 1; 1, 2.
ы 1 Іоан. 4; 10. Отк. 1; 5.
ь 1 Пет. 1; 3.
ѣ 1 Кор. 1; 8. 1 Сол. 3; 13. 1 Пет. 5; 10.

—

а Ефес. 6; 19. Кол. 4; 3. 1 Сол. 5; 25.
б Рим. 15; 31.
в Дѣян. 28; 24. Рим. 10; 16.
г 1 Кор. 1; 9. 1 Сол. 5; 24.
д Іоан. 17; 15. 2 Пет. 2; 9.
е 2 Кор. 7; 16. Гал. 5; 10.
ж 1 Лѣт. 29; 18.
з Рим. 16; 17. Ст. 14. 1 Тим. 6; 5. 2 Іоан. 10.
и 1 Кор. 5; 11, 13.
і 1 Сол. 4; 11. 5; 14. Ст. 11, 12, 14.
к Гл. 2; 15.
л 1 Кор. 4; 16. 11; 1. 1 Сол. 1; 6, 7.
м 1 Сол. 2; 10.
н Дѣян. 18; 3. 20; 34. 2 Кор. 11; 9. 1 Сол. 2; 9.

деня и нощя, да не отеготимъ никого отъ 9 васъ. [о]Не защото власть нѣмамы, но [п]да ви дадемъ себе си образъ за да ны подражавате. 10 Защото и когато бѣхмы при васъ, това ви зарѫчахмы, че [р]ако не рачи нѣкой да работи, нито да яде. 11 Понеже слушамы че нѣкои [с]ходятъ бесчинно между васъ, които [т]не работятъ нищо, но ся мѣсятъ въ чужды работы. 12 На таквызь [у]зарѫчвамы и умолявамы гы чрѣзъ Господа нашего Іисуса Христа, да работятъ въ безмълвіе и [ф]да ядѫтъ свой-тъ си хлѣбъ. 13 А вы, братіе, да ви [х]не дотегнува да правите добро. 14 А ако нѣкой не слуша слово-то наше чрѣзъ посланіе-то, забѣлѣжѣте го, и [ц]не ся събирайте съ него, да ся засрами; 15 [ч]И недѣйте го има като за непріятель, [ш]но наставявайте го като братъ. 16 А самъ [щ]Господь на миръ-тъ да ви даде миръ всегда и всякакъ. Господь да бѫде съсъ всичкы васъ.

17 [ъ]Поздравленіе-то съ моіѫ-тѫ рѫкѫ Павловѫ, което е бѣлѣгъ въ всяко посланіе: така пишѫ. 18 [ы]Благодать-та на Господа нашего Іисуса Христа да бѫде съсъ всичкы васъ. Аминь.

КЪ ТИМОѲЕЮ ПЬРВО-ТО ПОСЛАНІЕ
НА
СВЯТАГО АПОСТОЛА ПАВЛА.

ГЛАВА 1.

1 Павелъ Апостолъ Іисусъ Христовъ, [а]по повелѣніе на [б]Бога Спаса нашего и Господа Іисуса Христа, [в]нашѫ-тѫ надеждѫ, 2 На [г]Тимоѳея [д]собственно-то *ми* въ вѣрѫ-тѫ чадо: [е]Благодать, милость, миръ, отъ Бога Отца нашего, и Христа Іисуса Господа нашего. 3 Както тя молихъ, когато [ж]отхождахъ въ Македоніѭ, да останешь въ Ефесъ, за да зарѫчашь на нѣкои си [з]да не прѣдаватъ друго ученіе, 4 [и]Нито да внимаватъ на басни и бесконечны родословія, [і]които произвождатъ повече прѣпиранія, а не назиданіе Божіе въ вѣрѫ-тѫ, *така прави.* 5 А [к]цѣль-та на зарѫчаніе-то е любовь [л]отъ чисто сьрдце, отъ добрѫ совѣсть, и отъ нелицемѣрнѫ вѣрѫ; 6 Въ които като прѣгрѣшихѫ нѣкои, уклонихѫ ся въ [м]празнословіе, 7 И ищѫтъ да сѫ законоучители, [н]безъ да разумѣватъ нито което говорятъ, нито за което подтвърдяватъ. 8 А ный знаемъ че [о]законъ-тъ е добръ, ако го употрѣбява нѣкой законно; 9 [п]Като знае това че законъ-тъ не бы положенъ за праведный-тъ, но за беззаконны-тѣ и непокорливы-тѣ, за нечестивы-тѣ и грѣшны-тѣ, неправедны-тѣ и скверны-тѣ, за отцеубійцы-тѣ и майкоубійцы-тѣ, 10 за человѣкоубійцы-тѣ, За блудницы-тѣ, мѫжеложницы-тѣ, заробители-тѣ, лъжцы-тѣ, клѣтвопрѣстѫпницы-тѣ, и за всичко друго що е противно [р]на здраво-то ученіе, 11 По славно-то евангеліе [с]на Блаженнаго Бога, [т]което ми бы повѣрено. 12 И благодарѭ Христа Іисуса Господа нашего [у]който ми даде силѫ, [ф]че мя има за вѣренъ, и [х]настани на службѫ-тѫ мене, 13 [ц]Който бѣхъ испърво хулитель и гонитель и обесчеститель; но помилованъ быхъ, понеже безъ да [ч]знаѭ сторихъ *това* въ невѣріе; 14 И [ш]прѣумножи ся благодать-та на Господа нашего [щ]съ вѣрѫ [ъ]и любовь въ Христа Іисуса. 15 [ы]Вѣрно и за всяко пріиманіе достойно е слово-то, че [ь]Христосъ Іисусъ дойде на свѣтъ-тъ да спасе грѣшны-тѣ,

---

о 1 Кор. 9; 6. 1 Сол. 2; 6.
п Ст. 7.
р Быт. 3; 19. 1 Сол. 4; 11.
с Ст. 6.
т 1 Сол. 4; 11. 1 Тим. 5; 13. 1 Пет. 4; 15.
у 1 Сол. 4; 11.
ф Ефес. 4; 28.
х Гал. 6; 9.
ц Мат. 18; 17. 1 Кор. 5; 9, 11. Ст. 6.
ч Лев. 19; 17. 1 Сол. 5; 14.
ш Тит. 3; 10.
щ Рим. 15; 33. 16; 20. 1 Кор. 14; 33. 2 Кор. 13; 11. 1 Сол. 5; 23.
ъ 1 Кор. 16; 21. Кол. 4; 18.
ы Рим. 16; 24.

—

а Дѣян. 9; 15. Гал. 1; 1, 11.
б Гл. 2; 3. 4; 10. Тит. 1; 3. 2; 10. 3; 4. Іуд. 25.
в Кол. 1; 27.
г Дѣян. 16; 1. 1 Кор. 4; 17. Фил. 2; 19. 1 Сол. 3; 2.
д Тит 1; 4.
е Гал. 1; 3. 2 Тим. 1; 2. 1 Пет. 1; 2.
ж Дѣян. 20; 1, 3. Фил. 2; 24.
з Гал. 1; 6, 7. Гл. 6; 3, 10.
и Гл. 4; 7. 6; 4, 20. 2 Тим. 2; 14, 16, 23. Тит. 1; 14. 3; 9.
і Гл. 6; 4.
к Рим. 13; 8, 10. Гал. 5; 14.
л 2 Тим. 2; 22.
м Гл 6; 4, 20.
н Гл. 6; 4.
о Рим. 7; 12.
п Гал. 3; 19. 5; 23.
р Гл. 6; 3. 2 Тим. 4; 3. Тит. 1; 9. 2; 1.
с Гл. 6; 15.
т 1 Кор. 9; 17. Гал. 2; 7. Кол. 1; 25. 1 Сол. 2; 4. Гл. 2; 7. 2 Тим. 1; 11. Тит. 1; 3.
у 2 Кор. 12; 9.
ф 1 Кор. 7; 25.
х 2 Кор. 3; 5, 6. 4; 1. Кол. 1; 25.
ц Дѣян. 8; 3. 9; 1. 1 Кор. 15; 9. Фил. 3; 6.
ч Лук. 23; 34. Іоан. 9; 39, 41. Дѣян. 3; 17. 26; 9.
ш Рим. 5; 20. 1 Кор. 15; 10.
щ 2 Тим. 1; 13.
ъ Лук. 7; 47.
ы Гл. 3; 1. 4; 9. 2 Тим. 2; 11. Тит. 3; 8.
ь Мат. 9; 13. Мар. 2; 17. Лук. 5; 32. 19; 10. Рим. 5; 8. 1 Іоан. 3; 5.

16 отъ които първый съмь азъ; Но за това быхъ [ѣ]помилованъ, да покаже Іисусъ Христосъ първомъ въ мене всичко-то *си* дълготърпѣніе, [ю]за примѣръ на тѣзи които щѣхѫ да повѣруватъ въ него за животъ 17 вѣченъ. А на [я]Царь-тъ на вѣкове-тѣ, на [ѫ]нетлѣннаго, [ѭ]невидимаго, [а]едного прѣмудраго Бога, [б]честь и слава во вѣкы вѣковъ. Аминь.

18 Това заржчаніе ти [в]прѣдавамъ, чадо Тимоѳее, [г]споредъ станѫлы-тѣ понапрѣдъ за тебе пророчества, [д]да воинствувашь въ 19 тѣхъ добро-то воинствованіе, Като [е]имашь вѣрѫ и добрѫ совѣсть, коіѭто като отхвърлихѫ нѣкои [ж]отпаднѫхѫ отъ вѣрѫ-20 тѫ; Отъ които сѫ [з]Именей и [и]Александръ, които [і]прѣдадохъ на Сатанѫ, за да ся научатъ [к]да не богохулствуватъ.

ГЛАВА 2.

1 И тъй, молѭ *вы*, прѣди всичко да правите моленія, молитвы, прошенія, благода-2 ренія, за всичкы-тѣ человѣцы, [а]За царіе, [б]и за всичкы които сѫ во власть, за да поминемъ животъ тихъ и безмълвенъ въ 3 всяко благочестіе и честность. [в]Защото това е добро и пріятно прѣдъ [г]Спаса на-4 шего Бога, [д]Който ище да ся спасѫтъ вси-тѣ человѣци, [е]и да дойдѫтъ въ по-5 знаніе на истинѫ-тѫ. [ж]Защото единъ е Богъ, [з]единъ и ходатай между Бога и человѣцы-тѣ, человѣкъ Христосъ Іисусъ, 6 [и]Който даде себе си искупленіе за всичкы, [і]свидѣтелство [к]на свое-то си врѣме. 7 [л]За което быхъ поставенъ азъ проповѣдникъ и апостолъ, ([м]истинѫ казувамъ въ Христа, не лъжѫ,) [н]учитель на язычницы-8 тѣ въ вѣрѫ-тѫ и въ истинѫ-тѫ. И тъй искамъ, мѫжіе-тѣ да ся молятъ *Богу* [о]на всяко мѣсто, и да [п]въздигатъ рѫцѣ чи-9 сты безъ гнѣвъ и сумнѣніе. Така и [р]жены-тѣ съ приличнѫ прѣмѣнѫ, съсъ срамежливость и цѣломудріе да украсяватъ себе си, не съ плетенія *на космы-тѣ*, или съсъ злато или съ бисеріе или съ много-10 цѣнны дрехы; [с]Но съ добры дѣла, както подобава на жены които сѫ ся прѣдали 11 на благочестіе-то. Жена-та да ся учи мъл-12 чаливо, съсъ всяко покорство. [т]А жена да поучава не дозволявамъ, нито [у]да владѣе на мѫжъ-тъ, но да е въ мълчаніе. 13 Защото първо [ф]Адамъ бы създаденъ, а 14 послѣ Ева. И [х]Адамъ ся не излъга; но жена-та ся излъга та паднѫ въ прѣстѫпленіе; 15 Но пакъ ще ся спасе чрѣзъ чадородіе-то, ако прѣбѫдѫтъ въ вѣрѫ-тѫ и въ любовь-тѫ и въ святость съсъ цѣломудріе.

ГЛАВА 3.

1 Това слово е [а]вѣрно: ако ся ревне нѣкому [б]епископство, [в] добро дѣло желае. 2 [г]Трѣбва прочее епископъ-тъ да е непороченъ, [д]на еднѫ женѫ мѫжъ, трѣзвенъ, цѣломудръ, благочиненъ, страннолюбивъ, 3 [е]поучителенъ, [ж]Не піяница, [з]не побойникъ, [и]не лакомъ за гнуснѫ печалбѫ, но [і]кротъкъ, не крамолникъ, не сребролюбецъ; 4 Който управява добрѣ свой-тъ си домъ, и [к]държи чада-та си въ послушаніе съсъ всякѫ честность; 5 (Защото ако не знае нѣкой да управява свой-тъ си домъ, какъ ще има 6 прилѣжаніе за церквѫ-тѫ Божіѭ?) Да не е новъ въ вѣрѫ-тѫ, за да ся не възгорди и [л]падне подъ осѫжденіе-то на діаволъ-тъ. 7 Трѣбува още той да има добро свидѣтелство и [м]отъ вънпши-тѣ, за да не падне въ укоръ и въ [н]примкѫ-тѫ на діаволъ-тъ.

8 [о]Така и діакони-тѣ *да сѫ* честни, не двоязычни, [п]да не обычатъ много вино, да не сѫ лакоми за гнуснѫ печалбѫ; 9 [р]Да пазятъ тайнѫ-тѫ на вѣрѫ-тѫ си чи-10 стѫ совѣсть. И тѣ пакъ първо да ся испытуватъ, и послѣ да ставатъ діакони, ако 11 сѫ непорочни. [с]Тъй и жены-тѣ *имъ да сѫ* честны, не клеветницы, трѣзвенны, вѣрны 12 въ всичко. Діакони-тѣ да бызатъ мѫжіе на еднѫ женѫ, и да управяватъ добрѣ ча-13 да-та си и кѫщя-та си. Защото [т]които сѫ служили добрѣ *въ тозь чинъ*, придобыватъ за себе си добръ степень, и голѣмо дързновеніе въ вѣрѫ-тѫ въ Христа Іисуса.

14 Това ти пишѫ, и ся надѣѭ скоро да 15 дойдѫ при тебе; Но ако закъснѣѭ, за да знаешь какъ трѣбва да ся обхождашь [у]въ домъ-тъ Божій, който е церква на Бога живаго, стълпъ и утвържденіе на истинѫ-тѫ.

16 И безъ противорѣчіе велика е тайна-та на благочестіе-то; [ф]Богъ ся яви въ плъть, [х]о-

[ѣ] 2 Кор. 4; 1.
[ю] Дѣян. 13; 39.
[я] Псал. 10; 16. 145; 13. Дан. 7; 14. Гл. 6; 15, 16.
[ѫ] Рим. 1; 23.
[ѭ] Іоан. 1; 18. Евр. 11; 27. 1 Іоан. 4; 12.
[а] Рим. 16; 27. Іуд. 25.
[б] 1 Лѣт. 29; 11.
[в] Гл. 6; 13, 14, 20. 2 Тим. 2; 2.
[г] Гл. 4; 14.
[д] Гл. 6; 12. 2 Тим. 2; 3. 4; 7.
[е] Гл. 3; 9.
[ж] Гл. 6; 9.
[з] 2 Тим. 2; 17.
[и] 2 Тим. 4; 14.
[і] 1 Кор. 5; 5.
[к] Дѣян. 13; 45.

[а] Езд. 6; 10. Іер. 29; 7.
[б] Рим. 13; 1.
[в] Рим. 12; 2 Гл. 5; 4.
[г] Гл. 1; 1. 2 Тим. 1; 9.
[д] Іез. 18; 23. Іоан. 3; 16, 17. Тит. 2; 11. 2 Пет. 3; 9.
[е] Іоан. 17; 3. 2 Тим. 2; 25.
[ж] Рим. 3; 29, 30. 10; 12. Гал. 3; 20.
[з] Евр. 8; 6. 9; 15.
[и] Мат. 20; 28. Мар. 10; 45. Ефес. 1; 7. Тит. 2; 14.
[і] 1 Кор. 1; 6. 2 Сол. 1; 10. 2 Тим. 1; 8.
[к] Рим. 5; 6. Гал. 4; 4. Ефес. 1; 9. 3; 5. Тит. 1; 3.
[л] Ефес. 3; 7, 8. 2 Тим. 1; 11.
[м] Рим. 9; 1.

[н] Рим. 11; 13. 15; 16. Гал. 1; 16.
[о] Мал. 1; 11. Іоан. 4; 21.
[п] Псал. 134; 2. Иса. 1; 15.
[р] 1 Пет. 3; 3.
[с] 1 Пет. 3; 4.
[т] 1 Кор. 14; 34.
[у] Ефес. 5; 24.
[ф] Быт. 1; 27. 2; 18, 22. 1 Кор. 11; 8, 9.
[х] Быт. 3; 6. 2 Кор. 11; 3.

—

[а] Гл. 1; 15.
[б] Дѣян. 20; 28. Фил. 1; 1.
[в] Ефес. 4; 12.
[г] Тит. 1; 6 и др.
[д] Гл. 5; 9.
[е] 2 Тим. 2; 24.
[ж] Ст. 8. Тит. 1; 7.
[з] 2 Тим. 2; 24.
[и] 1 Пет. 5; 2.
[і] 2 Тим. 2; 24.
[к] Тит. 1; 6.
[л] Иса. 14; 12.
[м] Дѣян. 22; 12. 1 Кор. 5; 12. 1 Сол. 4; 12.
[н] Гл. 6; 9. 2 Тим. 2; 26.
[о] Дѣян. 6; 3.
[п] Ст. 3. Лев. 10; 9. Іез. 44; 21.
[р] Гл. 1; 19.
[с] Тит. 2; 3.
[т] Вижь Мат. 25; 21.
[у] Ефес. 2; 21, 22. 2 Тим. 2; 20.
[ф] 1 Іоан. 1; 2.
[х] Мат. 3; 16. Іоан. 1; 32, 33. 15; 26. 16; 8, 9. Рим. 1; 4. 1 Пет. 3; 18. 1 Іоан. 5; 6 и др.

правда ся въ Духъ, [ц]показа ся на ангелы-тѣ, [ч]проповѣданъ бы въ язычницы-тѣ, [ш]повѣрованъ бы въ свѣтъ-тъ, [щ]възнесе ся въ славж.

ГЛАВА 4.

1 А [а]Духъ-тъ ясно казува, че [б]въ послѣдни-тѣ врѣмена нѣкои ще отстжпятъ отъ вѣрж-тж, и ще слушатъ прѣльстителны [в]духове и [г]ученія бѣсовскы, 2 [д]Чрѣзъ лицемѣріе-то на тѣзи които говорятъ лъжж, и [е]иматъ совѣсть-тж си пригорѣнж, 3 И [ж]запрѣщаватъ жененіе-то, *и заповѣдуватъ* [з]въздържаніе отъ ястія, които Богъ създаде [и]да гы употрѣбяватъ [і]съ благодареніе вѣрни-тѣ и тѣзи които сж познали истинж-тж. 4 Защото [к]всяко създаніе Божіе е добро, и нищо не е за отхвърляніе, когато ся пріима съ благодареніе; 5 Понеже ся освятява съсъ слово-то Божіе и съ молитвж. 6 Това като совѣтувашь братія-та, ще бждешь добръ служитель Іисусъ Христовъ, [л]храненъ съсъ словеса-та на вѣрж-тж, и на добро-то ученіе, което си послѣдувалъ. 7 А отъ [м]скверны-тѣ и бабинскы-тѣ басни отбѣгвай, и [н]обучавай себе си въ благочестіе. 8 Защото [о]тѣлесно-то обученіе за малко е полезно; [п]а благочестіе-то е на всичко полезно, понеже [р]има обѣщаніе-то на сегашный-тъ и на бждащій-тъ животъ. 9 Това слово е [с]вѣрно и за всяко въспріеманіе достойно; 10 Понеже за това ся [т]и трудимъ и укоренія търпимъ, защото имамы [у]надеждж на Бога живаго, [ф]който е спаситель на всичкы-тѣ человѣцы, а наипаче на вѣрны-тѣ. 11 Това [х]заржчвай и учи. 12 [ц]Никой да не прѣзира твоіж-тж младость, но [ч]бждй на вѣрны-тѣ образъ въ слово, въ поведеніе, въ любовь, въ духъ, въ вѣрж, въ чистотж. 13 Доклѣ дойдж, внимай въ прочитаніе-то, въ наставленіе-то *и* въ поученіе-то. 14 [ш]Не оставяй въ нерадѣніе дарбж-тж която е въ тебе, която ти ся даде [щ]чрѣзъ пророчество, [ъ]съ възлаганіе-то на ржцѣ-тѣ отъ презвитеры-тѣ. 15 Въ това ся поучавай, въ това ся занимавай, да бжде явно на всичкы-тѣ твое-то прѣуспѣяніе. 16 [ы]Внимай на себе си и на поученіе-то, *и* стой въ това; защото тъй като правишь, и [ь]себе си ще спасешь [ѣ]и тѣзи които тя слушатъ.

ГЛАВА 5.

1 [а]Стараго человѣка не укорявай, но като отца го увѣщавай; а по млады-тѣ като 2 братія; Стары-тѣ жены като майкы; по млады-тѣ, като сестры, съсъ всякж чистотж. 3 [б]Вдовицы-тѣ почитай, които сж истинно вдовицы. 4 Ако ли нѣкоя вдовица има чада или внучета, да ся учатъ първо да почитатъ добрѣ домашны-тѣ си, и [в]да въздаватъ въздаянія на родители-тѣ си; [г]защото това е добро и угодно прѣдъ Бога. 5 А [д]която е истинно вдовица и останжла сама, надѣе ся на Бога и [е]прѣбждва въ моленія и въ молитвы день и [ж]нощь; 6 Но [з]която живѣе сладострастно, жива е умрѣла. 7 И [и]това заржчвай, да бждатъ непорочны. 8 Ако ли нѣкой не промышлява за свои-тѣ си, [і]а наипаче за домашны-тѣ си, *той* ся е [к]отреклъ отъ вѣрж-тж, и отъ [л]невѣрникъ е по лошъ. 9 Въ число-то *на вдовицы-тѣ* да ся пріема вдовица не по долу отъ шестдесеть годины, [м]която е была на единъ мжжъ жена, 10 Свидѣтелствована въ добры дѣла, ако е чада отхранила, [н]ако е странны пригледала, [о]ако е на святыи нозѣ омыла, ако е на бѣдны помагала, ако е слѣдувала усердно всяко добро дѣло. 11 А по млады-тѣ вдовицы не пріимай, защото когато разсвирѣпѣіжтъ противу Христа, ищжтъ да ся женятъ, 12 Та падатъ подъ осжжденіе, защото ся пометнжхж отъ първж-тж *си* вѣрж; 13 [п]А при това научаватъ ся *да стоятъ* праздны, да ходятъ отъ кжщж въ кжщж; и не тъкмо праздны, но и блядивы и мѣсятъ ся въ чужды работы, и говорятъ което не е прилично. 14 И тъй [р]искамъ млады-тѣ *вдовицы* да ся женятъ, да раждатъ чада, да управяватъ домъ, [с]да не даватъ никоіж причинж на противникъ-тъ за хуленіе. 15 Защото нѣкои ся вече уклонихж вслѣдъ Сатанж. 16 Нѣкой вѣренъ или вѣрна *нѣкоя* ако има вдовицы, да си гы пригледуватъ, и да ся не натоваря церква-та; за *да може* да доволствува [т]истинскы-тѣ вдовицы.

17 Презвитери-тѣ, [у]които добрѣ прѣдстояватъ, [ф]да ся сподобяватъ съ двойнж по-

ц Мат. 28; 2. Мар. 16; 5. Лук. 2; 13. 24; 4. Іоан. 20; 12. Ефес. 3; 10. 1 Пет. 1; 12.
ч Дѣян. 10; 34. 13; 46, 48. Рим. 10; 18. Гал. 2; 8. Ефес. 3; 5, 6, 8. Кол. 1; 27, 28. Гл. 2; 7.
ш Кол. 1; 6, 23.
щ Лук. 24; 51. Дѣян. 1; 9. 1 Пет. 3; 22.

—

а Іоан. 16; 13. 2 Сол. 2; 3. 2 Тим. 3; 1 и дрг. 2 Пет. 3; 3. 1 Іоан. 2; 18. Іуд. 4, 18.
б 1 Пет. 1; 20.
в 2 Тим. 3; 13. 2 Пет. 2; 1. Отк. 16; 14.
г Дан. 11; 35, 37. 38. Отк. 9; 20.
д Мат. 7; 15. Рим. 16; 18. 2 Пет. 2; 3.
е Ефес. 4; 19.
ж 1 Кор. 7; 28, 36, 38. Кол. 2; 20, 21. Евр. 13; 4.
з Рим. 14; 3, 17. 1 Кор. 8; 8.
и Быт. 1; 29. 9; 3.
і Рим. 14; 6. 1 Кор. 10; 30.
к Рим. 14; 14, 20. 1 Кор. 10; 25. Тит. 1; 15.
л 2 Тим. 3; 14, 15.
м Гл. 1; 4. 6; 20. 2 Тим. 2; 16, 23. 4; 4. Тит. 1; 14.
н Евр. 5; 14.
о 1 Кор. 8; 8. Кол. 2; 23.
п Гл. 6; 6.
р Псал. 37; 4. 84; 11. 112; 2, 3. 145; 19. Мат. 6; 33. 19; 29. Мар. 10; 30. Рим. 8; 28.
с Гл. 1; 15.
т 1 Кор. 4; 11, 12.
у Гл. 6; 17.
ф Псал. 36; 6. 107; 2, 6 и дрг.
х Гл. 6; 2.
ц 1 Кор. 16; 11. Тит. 2; 15.
ч Тит. 2; 7. 1 Пет. 5; 3.
ш 2 Тим. 1; 6.
щ Гл. 1; 18.
ъ Дѣян. 6; 6. 8; 17. 13; 3. 19; 6. Гл. 5; 22. 2 Тим. 1; 6.
ы Дѣян. 20; 28.
ь Іез. 33; 9.
ѣ Рим. 11; 14. 1 Кор. 9; 22. Іак. 5; 20.

—

а Лев. 19; 32.
б Ст. 5, 16.
в Мат. 15; 4. Ефес. 6; 1, 2. Вижь и Быт. 45; 10, 11.
г Гл. 2; 3.
д 1 Кор. 7; 32.
е Лук. 2; 37. 18; 1.
ж Дѣян. 26; 7.
з Іак. 5; 5.
и Гл. 1; 3. 4; 11. 6; 17.
і Иса. 58; 7. Гал. 6; 10.
к 2 Тим. 3; 5. Тит. 1; 16.
л Мат. 18; 17.
м Лук. 2; 36. Гл. 3; 2.
н Дѣян. 16; 15. Евр. 13; 2. 1 Пет. 4; 9.
о Быт. 18; 4. 19; 2. Лук. 7; 38, 44. Іоан. 13; 5, 14.
п 2 Сол. 3; 11.
р 1 Кор. 7; 9.
с Гл. 6; 1. Тит. 2; 8.
т Ст. 3, 5.
у Рим. 12; 8. 1 Кор. 9; 10, 14. Гал. 6; 6. Фил. 2; 29. 1 Сол. 5; 12, 13. Евр. 13; 7, 17.
ф Дѣян. 28; 10.

честь; а повече тѣзи които ся трудятъ 18 въ слово-то и поученіе-то. Защото писаніе-то казува: [х]„Не обвързувай уста-та на волъ който вършѣе;“ и [ц]„Достоинъ е работникъ-тъ за заплатѫ-тѫ си.“ 19 Обвиненіе върхъ презвитеръ не пріимай, [ч]освѣнь при двама или при трима свидѣтели. 20 [ш]Тѣзи които съгрѣшаватъ изобличавай гы прѣдъ всичкы-тѣ, [щ]да иматъ страхъ и другы-тѣ. 21 Прѣдъ Бога и прѣдъ Господа Іисуса Христа, и прѣдъ избранны-тѣ ангелы [ъ]завѣщавамъ *ти* да съхранишь тѣзи *заповѣди* безъ прѣдубѣжденіе, и нищо да не правишь по пристрастіе. 22 [ы]Не възлагай рѫцѣ за скоро на никого, [ь]нито бывай участникъ на чужды грѣхове. 23 Пази себе си чистъ. Не пій вече *само* водѫ, но употрѣбявай малко [ѣ]вино за стомахъ-тъ си, и за честы-тѣ твои болѣдуванія. 24 [ю]На нѣкои человѣцы грѣхове-тѣ сѫ прѣдизявени, и прѣди *тѣхъ* идѫтъ на сѫдъ; 25 а на нѣкои отъ послѣ идѫтъ. Така и добры-тѣ дѣла *на нѣкои* сѫ прѣдизявени, и които сѫ инакъ, не могѫтъ да ся утаятъ.

ГЛАВА 6.

1 Раби-тѣ [а]които сѫ подъ иго да считатъ свои-тѣ си господари достойны за всякѫ почесть, [б]да ся не хули име-то Божіе, и 2 ученіе-то. Тѣзи които иматъ господари вѣрующы, да гы не прѣзиратъ, по това [в]че сѫ братія; но толко повече да *имъ* работятъ, защото сѫ вѣрни и възлюбенни тѣзи които иматъ часть въ благодѣяніе-то. 3 [г]Това поучавай и увѣщавай. Ако ли нѣкой [д]учи инакъ, и [е]не пристава на здравы-тѣ словеса на Господа нашего Іисуса Христа, и [ж]на ученіе-то което е по благочестіе, 4 Възгордилъ ся е, и [з]не знае нищо, но болѣдува за [и]прѣдирванія и прѣпиранія, отъ които бива зависть, распри, хулы, лукавы 5 подозрѣнія, [і]Празны прѣпирни на [к]человѣцы съ развратенъ умъ, и лишены отъ истинѫ-тѫ, [л]които мнятъ че благочестіе-то е придобываніе. [м]Отдалечавай ся отъ 6 таквызи. А благочестіе-то съ благодареніе 7 е [н]голѣмо придобываніе. Защото [о]не внесохмы въ свѣтъ-тъ нищо; явно че не мо-8 жемъ нито да изнесемъ нѣщо; А като [п]имамы прѣхранѫ и облѣкло да смы бла-9 годарни съ това. А [р]които ищѫтъ да ся обогатѣватъ, падатъ въ напасть, [с]и въ примкѫ, и въ много несмысленны и врѣдителны похоти, [т]които правятъ человѣцы-тѣ да потъватъ въ пагубѫ и въ погы-10 бель. Защото [у]корень на вси-тѣ злины е сребролюбіе-то, което като ся ревне на нѣкои стори гы та заблудихѫ отъ вѣрѫ-тѫ, и пронизахѫ себе си съ много скърби. 11 Но ты, [ф]человѣче Божій, бѣгай отъ [х]тѣзи нѣща; и слѣдувай правдѫ-тѫ, благочестіе-то, вѣрѫ-тѫ, любовь-тѫ, търпѣніе-то, кро-12 тость-тѫ. [ц]Подвизавай ся съ добрый-тъ подвигъ на вѣрѫ-тѫ, [ч]хвани ся за вѣчный-тъ животъ, на който си и призванъ былъ, [ш]и исповѣдалъ си добро-то исповѣданіе 13 прѣдъ множина свидѣтели. [щ]Завѣщавамъ ти прѣдъ Бога, [ъ]който оживява всичко, и прѣдъ Христа Іисуса, [ы]който засвидѣтелствува прѣдъ Понтійскаго Пилата добро-14 то исповѣданіе, Да упазишь заповѣдь-тѫ чистѫ, безукорнѫ, [ь]до явленіе-то на Го-15 спода нашего Іисуса Христа, Което въ свое си врѣме ще покаже [ѣ]блаженный-тъ и единый-тъ Властитель, [ю]Царь на царствующы-тѣ и Господь на господствующы-тѣ, 16 [я]Който самъ има безсмъртіе, който обитава въ видѣлинѫ непристѫпнѫ, [ѫ]когото никой отъ человѣцы-тѣ не е видѣлъ, нито може да види; [ѭ]комуто честь и държава во вѣкы. Амин.

17 На богаты-тѣ въ тойзи свѣтъ зарѫчай да не высокоумствуватъ, [а]нито да ся надѣѭтъ [б]на непостоянство-то на богатство-то, но на [в]Бога живаго, [г]който дава намъ 18 всичко изобилно за наслажденіе; Да струватъ добро, [д]да богатѣѭтъ въ добры дѣла, да бѫдѫтъ [е]доброподатливи, [ж]общителны, 19 Да [з]събиратъ имотъ за себе си, добро основаніе за въ бѫдѫщее, [и]за да достигнѫтъ вѣчный животъ.

20 О Тимоѳее! пази [і]залогъ-тъ, и [к]уклонявай ся отъ скверны-тѣ празнословія, и противо-21 рѣчія на лъжеименно-то знаніе, На което като ся прѣдадохѫ нѣкои, [л]погрѣшихѫ отъ вѣрѫ-тѫ. Благодать съ тебе. Аминь.

х Втор. 25; 4. 1 Кор. 9; 9.
ц Лев. 19; 13. Втор. 24; 14, 15. Мат. 10; 10. Лук. 10; 7.
ч Втор. 19; 15.
ш Гал. 2; 11, 14. Тит. 1; 13.
щ Втор. 13; 11.
ъ Гл. 6; 13. 2 Тим. 2; 14. 4; 1.
ы Дѣян. 6; 6. 13; 3. Гл. 4; 14. 2 Тим. 1; 6.
ь 2 Іоан. 11.
ѣ Псал. 104; 15.
ю Гал. 5; 19.

—

а Ефес. 6; 5. Кол. 3; 22. Тит. 2; 9. 1 Пет. 2; 18.
б Иса. 52; 5. Рим. 2; 24. Тит. 2; 5, 8.
в Кол. 4; 1.
г Гл. 4; 11.
д Гл. 1; 3.
е Гл. 1; 10. 2 Тим. 1; 13. 4; 3. Тит. 1; 9.
ж Тит. 1; 1.
з 1 Кор. 8; 2. Гл. 1; 7.
и Гл. 1; 4. 2 Тим. 2; 23. Тит. 3; 9.
і 1 Кор. 11; 16. Гл. 1; 6.
к 2 Тим. 3; 8.
л Тит. 1; 11. 2 Пет. 2; 3.
м Рим. 16; 17. 2 Тим. 3; 5.
н Псал. 37; 16. Прит. 15; 16. 16; 8. Евр. 13; 5.
о Іов. 1; 21. *Псал.* 49; 17. Прит. 27; 24. Екк. 5; 15.
п Быт. 28; 20. Евр. 13; 5.
р Прит. 15; 27. 20; 21. 28; 20. *Мат.* 13; 22. Іак. 5; 1.
с Гл. 3; 7.
т Гл. 1; 19.
у Исх. 23; 8. Втор. 16; 19.
ф Втор. 33; 1. 2 Тим. 3; 17.
х 2 Тим. 2; 22.
ц 1 Кор. 9; 25, 26. Гл. 1; 18. 2 Тим. 4; 7.
ч Фил. 3; 12, 14. Ст. 19.
ш Евр. 10; 23.
щ Гл. 5; 21.
ъ Втор. 32; 39. 1 Цар. 2; 6. Іоан. 5; 21.
ы Мат. 27; 11. Іоан. 18; 37. Отк. 1; 5. 3; 14.
ь Фил. 1; 6, 10. 1 Сол. 3; 13. 5; 23.
ѣ Гл. 1; 11, 17.
ю Отк. 17; 14. 19; 16.
я Гл. 1; 17.
ѫ Исх. 33; 20. Іоан. 6; 46.
ѭ Ефес. 3; 21. Фил. 4; 20. Іуд. 25. Отк. 1; 6. 4; 11. 7; 12
а Іов. 31; 24. Псал. 52; 7. 62; 10. Мар. 10; 24. Лук. 12; 21.
б Прит. 23; 5.
в 1 Сол. 1; 9. Гл. 3; 15. 4; 10.
г Дѣян. 14; 17. 17; 25.
д Лук. 12; 21. Гл. 5; 10. Тит. 3; 8. Іак. 2; 5.
е Рим. 12; 13.
ж Гал. 6; 6. Евр. 13; 16.
з Мат. 6; 20. 19; 21. Лук. 12; 33. 16; 9.
и Ст. 12.
і 2 Тим. 1; 14. Тит. 1; 9. Отк. 3; 3.
к Гл. 1; 4, 6. 4; 7. 2 Тим. 2; 14, 16, 23. Тит. 1; 14. 3; 9.
л Гл. 1; 6, 19. 2 Тим. 2; 18.

—

КЪ ТИМОѲЕЮ ВТОРО-ТО ПОСЛАНІЕ
НА
СВЯТАГО АПОСТОЛА ПАВЛА.

ГЛАВА 1.

1 Павелъ съ волѭ-тѫ Божіѭ [а]апостолъ Іисусъ Христовъ [б]по обѣщаніе-то на живота който е въ Христа Іисуса, 2 [в]На Тимоѳея, възлюбленно-то чадо; благодать, милость, миръ отъ Бога Отца, и Христа Іисуса Господа нашего.

3 [г]Благодарѭ Бога, [д]комуто отъ прародители *още* служѫ съ чистѫ совѣсть, че [е]непрѣстанно тя поменувамъ въ молбы-тѣ си день и нощь, 4 И като помнѭ сълзы-тѣ ти, [ж]желаѭ да тя видѭ, за да ся испълнѭ съ радость; 5 Понеже си докарувамъ на паметь нелицемѣрнѫ-тѫ [з]въ тебе вѣрѫ, която испърво обитаваше въ бабѫ ти Лоидѫ, и [и]въ майкѫ ти Евникіѭ, а увѣренъ сьмь че и въ тебе. 6 По тѫзи причинѫ ти напомнямъ [і]да распаляшь Божіе-то дарованіе, което е въ тебе отъ възлаганіе-то на мои-тѣ рѫцѣ. 7 Защото Богъ [к]не даде намъ духъ на боязнь, [л]но *духъ* на силѫ и любовь и цѣломудріе. 8 И тъй [м]не ся срамувай отъ [н]свидѣтелство-то на Господа нашего, [о]нито отъ мене неговый узникъ, [п]но стани участникъ въ злостраданія-та на евангеліе-то по силѫ-тѫ отъ Бога, 9 [р]Който е спаслъ насъ [с]и призвалъ съсъ свято призваніе, [т]не споредъ дѣла-та ни, но [у]по свое-то прѣдложеніе и по даденѫ-тѫ намъ [ф]прѣди вѣчны-тѣ врѣмена благодать въ Христа Іисуса, 10 А която ся [х]откры нынѣ чрѣзъ явленіе-то на Спаса нашего Іисуса Христа, [ц]който унищожи смьртьтѫ, и осія животъ-тъ и безсмьртіе-то чрѣзъ евангеліе-то; 11 [ч]На което быхъ поставенъ азъ проповѣдникъ и апостолъ и учитель на язычницы-тѣ; 12 [ш]За коіѭто причинѫ и страдамъ това; но не ся срамувамъ; [щ]защото знаѭ въ кого сьмь повѣрувалъ, и увѣренъ сьмь че е силенъ [ъ]да упази залогъ-тъ мой [ы]до онзи день. 13 [ь]Държь [ѣ]примѣръ-тъ [ю]на здравы-тѣ словеса, [я]които си чулъ отъ мене, [ѫ]въ вѣрѫ и любовь която е въ Христа Іисуса. 14 [ѭ]Добрый-тъ залогъ упази чрѣзъ Духа Святаго [а]който живѣе въ насъ. 15 *Ты* знаешь това че [б]всичкы които сѫ въ Азіѭ [в]отвърнѫхѫ ся отъ мене, отъ които е Фигеллъ и Ермогенъ. 16 [г]Господь да даде милость [д]на домъ-тъ Онисифоровъ; защото много пѫти [е]мя упокои, и [ж]не ся усрами отъ [з]оковы-тѣ ми, 17 Но когато дойде въ Римъ потърси мя съ по голѣмо стараніе и намѣри *мя*. 18 Господь да му даде [и]да намѣри милость прѣдъ Господа [і]въ онзи день; а [к]колко ми послужи въ Ефесъ, ты знаешь твърдѣ добрѣ.

ГЛАВА 2.

1 И тъй ты, [а]чадо мое, [б]заякнувай въ благодать-тѫ която е въ Христа Іисуса. 2 И [в]колкото си чулъ отъ мене при много свидѣтели, [г]това прѣдай на вѣрны человѣцы, които да сѫ [д]способни и другы да научатъ. 3 [е]За това ты прѣтърпи злостраданіе [ж]като добръ воинъ Іисусъ Христовъ. 4 [з]Никой воинъ ся не вплита въ житейскы работы, за да угоди на тогози който го е зѣлъ за воинъ. 5 [и]Ако бы и да ся подвизава нѣкой, не ся вѣнчава, ако бы законно да ся не подвизава. 6 Земледѣлецъ-тъ [і]който ся труди трѣбва *той* първо да вкуси отъ плодове-тѣ. 7 Разумѣвай това което *ти* казувамъ; а Господь да ти даде разумѣніе на всичко. 8 [к]Помни Іисуса Христа, отъ сѣме-то Давидово, [л]който въскрьснѫ отъ мьртвы-тѣ, [м]споредъ мое-то благовѣствованіе; 9 [н]За което злострадамъ даже [о]до оковы като злодѣецъ; [п]но слово-то Божіе

а 2 Кор. 1; 1.
б Ефес. 3; 6. Тит. 1; 2. Евр. 9; 15.
в 1 Тим. 1; 2.
г Рим. 1; 8. Ефес. 1; 16.
д Дѣян. 22; 3. 23; 1. 24; 14. 27; 23. Рим. 1; 9. Гал. 1; 14.
е 1 Сол. 1; 2. 3; 10.
ж Гл. 4; 9, 21.
з 1 Тим. 1; 5. 4; 6.
и Дѣян. 16; 1.
і 1 Сол. 5; 19. 1 Тим. 4; 14.
к Рим. 8; 15.
л Лук. 24; 49. Дѣян. 1; 8.
м Рим. 1; 16.
н 1 Тим. 2; 6. Отк. 1; 2.
о Ефес. 3; 1. Фил. 1; 7.
п Кол. 1; 24. Гл. 4; 5.
р 1 Тим. 1; 1. Тит. 3; 4.
с 1 Сол. 4; 7. Евр. 3; 1.
т Рим. 3; 20. 9; 11. Тит. 3; 5.
у Рим. 8; 28.
ф Рим. 16; 25. Ефес. 1; 4. 3; 11. Тит. 1; 2. 1 Пет. 1; 20.
х Рим. 16; 26. Ефес. 1; 9. Кол. 1; 26. Тит. 1; 3. 1 Пет. 1; 20.
ц 1 Кор. 15; 54, 55. Евр. 2; 14.
ч Дѣян. 9; 15. Ефес. 3; 7; 8. 1 Тим. 2; 7. Гл. 4; 17.
ш Ефес. 3; 1. Гл. 2; 9.
щ 1 Пет. 4; 19.
ъ 1 Тим. 6; 20.
ы Ст. 18. Гл. 4; 8.
ь Гл. 3; 14. Тит. 1; 9. Евр. 10; 23. Отк. 2; 25.
ѣ Рим. 2; 20. 6; 17.
ю 1 Тим. 1; 10. 6; 3.
я Гл. 2; 2.
ѫ 1 Тим. 1; 14.
ѭ 1 Тим. 6; 20.
а Рим. 8; 11.
б Дѣян. 19; 10.
в Гл. 4; 10, 16.
г Мат. 5; 7.
д Гл. 4; 19.
е Филим. 7.
ж Ст. 8.
з Дѣян. 28; 20. Ефес. 6; 20.
и Мат. 25; 34 до 40.
і 2 Сол. 1; 10. Ст. 12.
к Евр. 6; 10.

—

а 1 Тим. 1; 2. Гл. 1; 2.
б Ефес. 6; 10.
в Гл. 1; 13. 3; 10, 14.
г 1 Тим. 1; 18.
д 1 Тим. 3; 2. Тит. 1; 9.
е Гл. 1; 8. 4; 5.
ж 1 Тим. 1; 18.
з 1 Кор. 9; 25.
и 1 Кор. 9; 25, 26.
і 1 Кор. 9; 10.
к Дѣян. 2; 30. 13; 23. Рим. 1; 3, 4.
л 1 Кор. 15; 1, 4, 20.
м Рим. 2; 16.
н Дѣян. 9; 16. Гл. 1; 12.
о Ефес. 3; 1. Фил. 1; 7. Кол. 4; 3, 18.
п Дѣян. 28; 31. Ефес. 6; 19 20. Фил. 1; 13, 14.

10 ся не вързува. За това [р]всичко прѣтърпѣвамъ заради избранны-тѣ, [с]за да получатъ и тѣ спасеніе-то което е въ Христа
11 Іисуса съ вѣчнѫ славѫ. [т]Вѣрно е слово-то; защото [у]ако умремъ съ него, то ще
12 и да живѣемъ съ него; [ф]Ако търпимъ, то ще и да царувамы съ него; [х]ако ся отричамы, и той ще ся отрече отъ насъ;
13 [ц]Ако смы невѣрни, той вѣренъ остава; [ч]не може да ся отрече отъ себе си.
14 Това напомняй и [ш]заржчвай имъ прѣдъ Господа, [щ]да не влѣзватъ въ прѣпираніе, *което не е* за никаквѫ потрѣбѫ, но за ра-
15 зореніе на слушатели-тѣ. Старай ся да прѣдставишь себе си удобренъ прѣдъ Бога работникъ който нѣма отъ що да ся срамува, като расподѣляшь право слово-
16 то на истинѫ-тѫ. А отъ [ъ]скверны-тѣ празнословія отдалечавай ся; защото ще прѣ-
17 успѣѭтъ повече въ нечестіе. И слово-то имъ като живѣницѫ ще разяда; отъ кои-
18 то сѫ [ы]Именей и Филетъ, Които [ь]погрѣшихѫ отъ истинѫ-тѫ, и [ѣ]казуватъ че въскрьсеніе-то е вече станѫло; та събарятъ
19 вѣрѫ-тѫ на нѣкои. Но [ю]твърдо-то основаніе Божіе стои, и има тойзи печать: [я]Знае Господь тѣзи които сѫ негови: и, Всякой който именува име-то Господне
20 да отстѫпи отъ неправдѫ-тѫ. А [ѫ]въ единъ голѣмъ домъ нѣма само златны и сребьрны съсѫды, но и дървени и пьрстни; [іѫ]и едни сѫ за почесть, а другы за бес-
21 честіе. И тъй [а]ако очисти нѣкой себе си отъ тѣзи нѣща, ще бѫде съсѫдъ за почесть, освященъ и благопотрѣбенъ на стопанинъ-тъ, [б]приготвенъ за всяко добро
22 дѣло. И отъ младежкы-тѣ похоти отбѣгнувай; и [в]слѣдувай правдѫ-тѫ, вѣрѫ-тѫ, любовь-тѫ, миръ-тъ, [г]съсъ *всичкы* тѣзи които призыватъ Господа [д]отъ чисто
23 сьрдце. А отъ [е]глупавы-тѣ и неучены-тѣ прѣдирванія ся отричай, понеже знаешь
24 че раждатъ крамолы. А [ж]рабъ Господенъ не трѣбва да ся кара, но да бѫде кротъкъ къмъ всичкы-тѣ, [з]поучителенъ,
25 незлобивъ, Съ кротость да [и]наставява противницы-тѣ; [і]дано бы имъ далъ Богъ
26 покаяніе, [к]да познаѭтъ истинѫ-тѫ, И да ся съземѫтъ [л]отъ примкѫ-тѫ на діавола, отъ когото сѫ уловени живи за своѭ-тѫ му волѭ.

ГЛАВА 3.

1 И това да знаешь, че [а]въ послѣдни-тѣ
2 дни ще настанѫтъ усилны врѣмена. Защото человѣци-тѣ ще бѫдѫтъ [б]самолюбиви, [в]сребролюбиви, [г]величави, [д]гордѣливи, [е]хулители, [ж]непокорни на родите-
3 ли-тѣ, неблагодарни, нечестиви, [з]Немилосерди, [и]непримирителни, клеветници, [і]невъздържни, свирѣпи, непріятели на добро-
4 то, [к]Прѣдатели, напрасничави, надути, по-
5 вече [л]сластолюбиви а не Боголюбиви, И ще иматъ видъ на благочестіе, а отъ силѫ-тѫ негова *ще сѫ* [м]отречени; и отъ
6 [н]таквызи ся отвращай. Защото [о]отъ тѣхъ сѫ онѣзи които ся въвиратъ въ кѫщя-та, и подльстятъ женища които сѫ прѣтоварены съ грѣхове, и ся водятъ отъ раз-
7 личны похоти, Които всякога ся учатъ, и никога [п]не могѫтъ да дойдѫтъ въ позна-
8 ніе-то на истинѫ-тѫ. И [р]както Іанній и Іамврій ся въспротивихѫ на Моисея, така и тѣ ся противятъ на истинѫ-тѫ, [с]человѣци умомъ растлѣни, [т]развращени въ
9 вѣрѫ-тѫ. Но нѣма да успѣѭтъ повече; защото безуміе-то имъ ще стане извѣстно на всичкы-тѣ, [у]както станѫ и тѣхно-то.
10 А [ф]ты си послѣдовалъ мое-то ученіе, поведеніе, намѣреніе, вѣрѫ-тѫ *ми*, дълготърпѣніе-то, любовь-тѫ, търпѣніе-то, Го-
11 ненія-та, страданія-та, които ми станѫхѫ [х]въ Антіохіѭ, [ц]въ Иконіѭ, [ч]въ Листрѫ, каквы гоненія прѣтърпѣхъ; и [ш]отъ всич-
12 кы-тѣ мя избави Господь. Но и [щ]всичкы които ищѫтъ да живѣѭтъ благочестиво
13 въ Христа Іисуса, ще бѫдѫтъ гонени. А [ъ]лукави и прѣльстници человѣци ще прѣуспѣѭтъ по назлѣ, да прѣльстяватъ и да
14 сѫ прѣльщаеми. А [ы]ты стой въ това което си научилъ, и което ти е въвѣрено, като знаешь отъ кого си ся научилъ,
15 И че отъ дѣтинство знаешь [ь]священны-тѣ писанія, които могѫтъ да тя умудрятъ на спасеніе чрѣзъ вѣрѫ-тѫ въ Христа Іисуса.
16 [ѣ]Всичко-то писаніе е Богодухновенно, и [ю]полезно за наученіе, за обличеніе, за по-

р Ефес. 3; 13. Кол. 1; 24.
с 2 Кор. 1; 6.
т 1 Тим. 1; 15.
у Рим. 6; 5, 8. 2 Кор. 4; 10.
ф Рим. 8; 17. 1 Пет. 4; 13.
х Мат. 10; 33. Мар. 8; 38. Лук. 12; 9.
ц Рим. 3; 3. 9; 6.
ч Числ. 23; 19.
ш 1 Тим. 5; 21. 6; 13. Гл. 4; 1.
щ 1 Тим. 1; 4. 6; 4. Тит. 3; 9, 11.
ъ 1 Тим. 4; 7. 6; 20. Тит. 1; 14.
ы 1 Тим. 1; 20.
ь 1 Тим. 6; 21.
ѣ 1 Кор. 15; 12.
ю Мат. 24; 24. Рим. 8; 35. 1 Іоан. 2; 19.
я Наум. 1; 7. Іоан. 10; 14, 27. Вижь Числ. 16; 5.
ѫ 1 Тим. 3; 15.
іѫ Рим. 9; 21.
а Вижь Иса. 52; 11.
б Гл. 3; 17. Тит. 3; 1.
в 1 Тим. 6; 11.
г Дѣян. 9; 14. 1 Кор. 1; 2.
д 1 Тим. 1; 5. 4; 12.
е 1 Тим. 1; 4. 4; 7. 6; 4. Ст. 16. Тит. 3; 9.
ж Тит. 3; 2.
з 1 Тим. 3; 2, 3. Тит. 1; 9.
и Гал. 6; 1. 1 Тим. 6; 11. 1 Пет. 3; 15.
і Дѣян. 8; 22.
к 1 Тим. 2; 4. Гл. 3; 7. Тит. 1; 1.
л 1 Тим. 3; 7

—

а 1 Тим. 4; 1. Гл. 4; 3. 2 Пет. 3; 3. 1 Іоан. 2; 18. Іуд. 18.
б Фил. 2; 21.
в 2 Пет. 2; 3.
г Іуд. 16.
д 1 Тим. 6; 4.
е 1 Тим. 1; 20. 2 Пет. 2; 12. Іуд. 10.
ж Рим. 1; 30.
з Рим. 1; 31.
и Рим. 1; 31.
і 2 Пет. 3; 3.
к 2 Пет. 2; 10.
л Фил. 3; 19. 2 Пет. 2; 13 и дрг. Іуд. 4; 19.
м 1 Тим. 5; 8. Тит. 1; 16.
н 2 Сол. 3; 6. 1 Тим. 6; 5.
о Мат. 23; 14. Тит. 1; 11.
п 1 Тим. 2; 4.
р Исх. 7; 11.
с 1 Тим. 6; 5.
т Рим. 1; 28. 2 Кор. 13; 5. Тит. 1; 16.
у Исх. 7; 12. 8; 18. 9; 11.
ф Фил. 2; 22. 1 Тим. 4; 6.
х Дѣян. 13; 45, 50.
ц Дѣян. 14; 2, 5.
ч Дѣян. 14; 19 и дрг.
ш Псал. 34; 19. 2 Кор. 1; 10. Гл. 4; 17.
щ Псал. 34; 19. Мат. 16; 24. Іоан. 17; 14. Дѣян. 14; 22. 1 Кор. 15; 19. 1 Сол. 3; 3.
ъ 2 Сол. 2; 11. 1 Тим. 4; 1. Гл. 2; 16.
ы Гл. 1; 13. 2; 2.
ь Іоан. 5; 39.
ѣ 2 Пет. 1; 20, 21.
ю Рим. 15; 4.

правленіе, за наставленіе въ правдѫ-тѫ; 17 [я]За да бѫде человѣкъ-тъ Божій съвършенъ, [ж]приготвенъ за всяко добро дѣло.

ГЛАВА 4.

1 И тъй [а]зарѫчвамъ *ти* прѣдъ Бога, и Господа Іисуса Христа, [б]който ще сѫди живы-тѣ и мъртвы-тѣ въ явленіе-то си и въ царуваніе-то си: 2 Проповѣдувай слово-то, настоявай на врѣме и безъ врѣме, [в]обличи, [г]запрѣти, умоли съсъ всяко дълготърпѣніе и поученіе. 3 Защото [д]ще дойде врѣме, когато не ще да търпятъ [е]здраво-то ученіе; но понеже гы сърбятъ уши-тѣ, [ж]ще си натрупатъ учители по свои-тѣ си похоти; 4 И отъ истинѫ-тѫ ще отвърнѫтъ слухъ-тъ *си*, и [з]къмъ басни-тѣ ще ся обърнѫтъ. 5 Но ты бѫди трѣзвенъ въ всичко, [и]злопострадай, изработи дѣло-то на [і]благовѣститель, изврърши напълно служеніе-то си. 6 Защото [к]азъ вече ставамъ жертва, и врѣме-то на [л]отхожданіе-то ми настапѫ. 7 Азъ ся подвизахъ съ добръ [м]подвигъ, пѫть-тъ свършихъ, вѣрѫ-тѫ упазихъ; 8 Отъ сега остава ми [н]вѣнецъ-тъ на правдѫ-тѫ, който Господь, праведный-тъ Сѫдія, ще ми въздаде [о]въ онзи день; и не само на мене, но и на всичкы които сѫ възлюбили негово-то явленіе.

9 Побързай да дойдешъ при мене скоро; 10 Защото [п]Димасъ мя остави, понеже [р]възлюби сегашный-тъ свѣтъ, и отиде въ Солунь; Крискентъ въ Галатіѭ, *а* Титъ въ Далмаціѭ; 11 [с]Само [т]Лука е при мене. Земи [у]Марка и доведи го съсъ себе си; защото ми е потрѣбенъ за служеніе-то. 12 А [ф]Тихика проводихъ въ Ефесъ. 13 Когато дойдешь донеси япунджакъ-тъ който сьмь оставилъ въ Троадѫ при Карпа, и книгы-тѣ, а наипаче кожаны-тѣ. 14 [х]Александръ ковачъ-тъ много зло ми стори; [ц]Господь да му въздаде по дѣла-та му. 15 Отъ когото ся пази и ты, защото много противостоя на наши-тѣ словеса. 16 Въ първый-тъ ми отвѣтъ никой не прѣдстанѫ съ мене, но [ч]всичкы мя оставихѫ: [ш]дано имъ ся *за грѣхъ* не вмѣни. 17 [щ]Но Господь ми прѣдстанѫ, и укрѣпи мя, [ъ]за да ся изврѣши напълно проповѣдь-та чрѣзъ мене, и да чуѭтъ всичкы-тѣ язычници; и азъ ся избавихъ [ы]отъ львовы уста. 18 И [ь]ще мя избави Господь отъ всяко лукаво дѣло, и ще мя спасе въ небесно-то свое царство: [ѣ]Комуто да бѫде слава во вѣкы вѣковъ. Аминь.

19 Поздрави [ю]Прискиллѫ и Акилѫ, и [я]Онисифоровъ-тъ домъ. 20 [ж]Ерастъ останѫ въ Коринѳъ, а [іж]Трофима оставихъ въ Милитъ боленъ. 21 [а]Побързай да дойдешь прѣди зимѫ-тѫ. Поздравява тя Еввулъ, и Пудъ, и Линъ, и Клавдія, и всичкы-тѣ братія. 22 [б]Господь Іисусъ Христосъ да бѫде съ твой-тъ духъ. Благодать вамъ. Аминь.

КЪ ТИТУ ПОСЛАНІЕ-ТО

НА

СВЯТАГО АПОСТОЛА ПАВЛА.

ГЛАВА 1.

1 Павелъ, рабъ Божій, и апостолъ Іисусъ Христовъ, по вѣрѫ-тѫ на избранны-тѣ Божіи, и по [а]познаваніе-то на истинѫ-тѫ която е [б]по благочестіе, 2 [в]Въ надеждѫ-тѫ на вѣчный-тъ животъ, когото [г]прѣди вѣчны-тѣ врѣмена е обѣщалъ Богъ, [д]който

я 1 Тим. 6; 11.
ж Гл. 2; 21.

—

а 1 Тим. 5; 21. 6; 13. Гл. 2; 14.
б Дѣян. 10; 42.
в 1 Тим. 5; 20. Тит. 1; 13. 2; 15.
г 1 Тим. 4; 13.
д Гл. 3; 1.
е 1 Тим. 1; 10.
ж Гл. 3; 6.
з 1 Тим. 1; 4. 4; 7. Тит. 1; 14.
и Гл. 1; 8. 2; 3.
і Дѣян. 21; 8. Ефес. 4; 11.
к Фил. 2; 17.
л Фил. 1; 23. 2 Пет. 1; 14.
м 1 Кор. 9; 24, 25. Фил. 3; 14. 1 Тим. 6; 12. Евр. 12; 1.
н 1 Кор. 9; 25. Іак. 1; 12. 1 Пет. 5; 4. Отк. 2; 10.
о Гл. 1; 12.
п Кол. 4; 14. Филим. 24.
р 1 Іоан. 2; 15.
с Кол. 4; 14. Филим. 24.
т Гл. 1; 15.
у Дѣян. 12; 25. 15; 37. Кол. 4; 10.
ф Дѣян. 20; 4. Ефес. 6; 21. Кол. 4; 7. Тит. 3; 12.
х Дѣян. 19; 33. 1 Тим. 1; 20.
ц 2 Цар. 3; 39. Псал. 28; 4. Отк. 18; 6.
ч Гл. 1; 15.
ш Дѣян. 7; 60.
щ Мат. 10; 19. Дѣян. 23; 11. 27; 23.
ъ Дѣян. 9; 15. 26; 17, 18. Ефес. 3; 8.
ы Псал. 22; 21. 2 Пет. 2; 9.
ь Псал. 121; 7.
ѣ Рим. 11; 36. Гал. 1; 5. Евр. 13; 21.
ю Дѣян. 18; 2. Рим. 16; 3.
я Гл. 1; 16.
ж Дѣян. 19; 22. Рим. 16; 23.
іж Дѣян. 20; 4. 21; 29.
а Ст. 9.
б Гал. 6; 18. Филим. 25.

—

а 2 Тим. 2; 25.
б 1 Тим. 3; 16. 6; 3.
в 2 Тим. 1; 1. Гл. 3; 7.
г Числ. 23; 19. 2 Тим. 2; 13.
д Рим. 16; 25. 2 Тим. 1; 9. 1 Пет. 1; 20.

3 не лъже, А въ свои-тѣ си врѣмена [е]яви слово-то си чрѣзъ проповѣдь-тж, [ж]повѣренж на мене [з]по заповѣдь на Спаса на-
4 шего Бога; [и]На Тита [і]истинно-то *ми* чадо [к]по общж-тж вѣрж; [л]Благодать, милость, миръ, отъ Бога Отца и Господа Іисуса Христа Спаса нашего.
5 Заради това тя оставихъ въ Критъ, [м]да поправишь недоискарано-то, и [н]да поставишь на всякой градъ презвитеры както
6 ти азъ заповѣдахъ; Ако е [о]нѣкой непороченъ, [п]на еднж женж мжжъ, и [р]има чада вѣрны, не укоряемы за распуснжтъ
7 животъ или непокорны. Защото епископъ-тъ подобава да е непороченъ, както [с]домостроитель Божій, да не е безочливъ, нито гнѣвливъ, [т]нито пiяница, нито побойникъ, [у]нито да е лакомъ за мърснж
8 печалбж; Но [ф]страннолюбивъ, добролюбивъ, цѣломудръ, праведенъ, благочестивъ,
9 въздържателенъ; [х]Който да държи [ц]вѣрно-то слово споредъ ученiе-то, да бжде възможенъ и да увѣщава [ч]съсъ здраво-то ученiе, и да изобличава тѣзи които про-
10 тиворѣчатъ. Защото има [ш]множина непокорни, празнословци, и [щ]умопрѣльстници,
11 [ъ]а най много отъ обрѣзаны-тѣ, На които трѣбва да затулямы уста-та; че тѣ [ы]развращавать цѣлы домове, като учатъ [ь]за гнуснж печалбж това което не подобава.
12 Нѣкой си отъ тѣхъ, свой имъ пророкъ, е [ѣ]реклъ: Критяне-тѣ сж вынжгы лъжци,
13 зли звѣрове, тжрбуси лѣниви. Това свидѣтелство е истинно; [ю]за коiжто причинж обличавай гы строго, [я]да бждмтъ здрави
14 въ вѣрж-тж, И [ѫ]да не даватъ вниманiе на Іудейскы басни, и на [ѭ]заповѣди отъ человѣцы които ся отвращатъ отъ исти-
15 нж-тж. [а]За чисты-тѣ всичко е чисто; [б]а за осквърнены-тѣ и невѣрны-тѣ нищо нѣма чисто, но и умъ-тъ имъ и совѣсть-та имъ
16 сж осквърнени. Исповѣдуватъ че знаiжтъ Бога, но [в]съ дѣла отричатъ ся *отъ него*, като сж мърсни и непокорни, [г]неспособни за всякакво добро дѣло.

ГЛАВА 2.

1 Но ты говори̂ което подобава [а]на здра-
2 во-то ученiе; Старци-тѣ да бждмтъ трѣзвенни, честни, цѣломудренни, [б]здрави въ вѣрж-тж, въ любовь-тж, въ търпѣнiе-то;
3 Такожде и [в]стары-тѣ жены да иматъ начинъ священнолѣпенъ, да не сж клеветницы, нито да сж прѣдадены много на
4 винопiйство, да поучаватъ па добро, Да вразумяватъ млады-тѣ *жены* да [г]любятъ
5 мжжiе-тѣ си и чада-та си, Да сж цѣломудренны, чисты, да си редятъ добрѣ кжщы-тѣ, да сж добры, [д]благопокорны на мжжiе-тѣ си, [е]за да не ся охулюва сло-
6 во-то Божiе. Подобно и момцы-тѣ увѣща-
7 вай да бждмтъ цѣломудренни. Во всичко [ж]показувай себе си примѣръ на добры-тѣ дѣла, въ поученiе-то нерастлѣнность, и
8 [з]честность, [и]Слово здраво, неукорно, [і]за да ся засрами [к]противникъ-тъ, като нѣма
9 да рече за васъ нищо лошо. [л]Слугы-тѣ да ся покоряватъ на господари-тѣ си, да *имъ* угодяватъ [м]во всичко, да *имъ* не по-
10 вращатъ рѣчь, Да не посвояватъ чуждо, но да показуватъ всякж добрж вѣрж: [н]за да украшаватъ во всичко ученiе-то на Спаса нашего Бога.
11 Защото [о]ся яви Божiя-та [п]благодать
12 спасителна-та на вси-тѣ человѣцы, Която ны учи [р]да ся отречемъ отъ нечестiе-то и отъ [с]свѣтовны-тѣ похоти, и да живѣемъ цѣломудренно и праведно и благочестиво
13 въ настоящiй-тъ вѣкъ, [т]Ожидающе блаженнж-тж [у]надеждж и славно-то [ф]явленiе на великаго Бога и Спаса нашего Іисуса
14 Христа, [х]Който даде себе си за насъ, да ны избави отъ всяко беззаконiе, и [ц]да ны направи чисты, за избранъ на себи си [ч]на-
15 родъ, [ш]ревнитель на добры дѣла. Така говори̂, и [щ]увѣщавай, и обличавай съсъ всякж власть: [ъ]да тя не прѣзира никой.

ГЛАВА 3.

1 Напомняй имъ [а]да ся покоряватъ на

е 2 Тим. 1; 10.
ж 1 Сол. 2; 4. 1 Тим. 1; 11.
з 1 Тим. 1; 1. 2; 3. 4; 10.
и 2 Кор. 2; 13. 7; 13. 8; 6, 16, 23. 12; 18. Гал. 2; 3.
і 1 Тим. 1; 2.
к Рим. 1; 12. 2 Кор. 4; 13. 2 Пет. 1; 1.
л Ефес. 1; 2. Кол. 1; 2. 1 Тим. 1; 2. 2 Тим. 1; 2.
м 1 Кор. 11; 34.
н Дѣян. 14; 23. 2 Тим. 2; 2.
о 1 Тим. 3; 2 и дрг.
п 1 Тим. 3; 12.
р 1 Тим. 3; 4, 12.
с Мат. 24; 45. 1 Кор. 4; 1, 2.
т Лев. 10; 9. Ефес. 5; 18. 1 Тим. 3; 3, 8.
у 1 Тим. 3; 3, 8. 1 Пет. 5; 2.
ф 1 Тим. 3; 2.
х 2 Сол. 2; 15. 2 Тим. 1; 13.
ц 1 Тим. 1; 15. 4; 9. 6; 3. 2 Тим. 2; 2.
ч 1 Тим. 1; 10. 6; 3. 2 Тим. 4; 3. Гл. 2; 1.
ш 1 Тим. 1; 6.
щ Рим. 16; 18.
ъ Дѣян. 15; 1.
ы Мат. 23; 14. 2 Тим. 3; 6.
ь 1 Тим. 6; 5.
ѣ Дѣян. 17; 28.
ю 2 Кор. 13; 10. 2 Тим. 4; 2.
я Гл. 2; 2.
ѫ 1 Тим. 1; 4. 4; 7. 2 Тим. 4; 4.
ѭ Иса. 29; 13. Мат. 15; 9. Кол. 2; 22.
а Лук. 11; 39, 40, 41. Рим. 14; 14, 20. 1 Кор. 6; 12. 10; 23, 25. 1 Тим. 4; 3, 4.
б Рим. 14; 23.
в 2 Тим. 3; 5. Іуд. 4.
г Рим. 1; 28. 2 Тим. 3; 8.

—

а 1 Тим. 1; 10. 6; 3. 2 Тим. 1; 13. Гл. 1; 9.
б Гл. 1; 13.
в 1 Тим. 2; 9, 10. 3; 11. 1 Пет. 3; 3, 4.
г 1 Тим. 5; 14.
д 1 Кор. 14; 34. Ефес. 5; 22. Кол. 3; 18. 1 Тим. 2; 11. 1 Пет. 3; 1, 5.
е Рим. 2; 24. 1 Тим. 6; 1.
ж 1 Тим. 4; 12. 1 Пет. 5; 3.
з Ефес. 6; 24.
и 1 Тим. 6; 3.
і 2 Сол. 3; 14.
к Неем. 5; 9. 1 Тим. 5; 14. 1 Пет. 2; 12, 15. 3; 16.
л Ефес. 6; 5. Кол. 3; 22. 1 Тим. 6; 1, 2. 1 Пет. 2; 18.
м Ефес. 5; 24.
н Мат. 5; 16. Фил. 2; 15.
о Лук. 3; 6. Іоан. 1; 9. 1 Тим. 2; 4.
п Рим. 5; 15. Гл. 3; 4, 5. 1 Пет. 5; 12.
р Лук. 1; 75. Рим. 6; 19. Ефес. 1; 4. Кол. 1; 22. 1 Сол. 4; 7.
с 1 Пет. 4; 2. 1 Іоан. 2; 16.
т 1 Кор. 1; 7. Фил. 3; 20. 2 Пет. 3; 12.
у Дѣян. 24; 15. Кол. 1; 5, 23. Гл. 1; 2. 3; 7.
ф Кол. 3; 4. 2 Тим. 4; 1, 8. Евр. 9; 28. 1 Пет. 1; 7. 1 Іоан. 3; 2.
х Гал. 1; 4. 2; 20. Ефес. 5; 2. 1 Тим. 2; 6.
ц Евр. 9; 14.
ч Исх. 15; 16. 19; 5. Втор. 7; 6. 14; 2. 26; 18. 1 Пет. 2; 9.
ш Ефес. 2; 10. Гл. 3; 8.
щ 2 Тим. 4; 2.
ъ 1 Тим. 4; 12.

—

а Рим. 13; 1. 1 Пет. 2; 13.

началства-та и власти-тѣ, да *гы* слушатъ, и [б]да бѫдѫтъ готови на всяко дѣ-
2 ло; [в]Да не хулятъ никого, [г]да не сѫ крамолници; [д]да бѫдѫтъ тихы, и да показуватъ къмъ всичкы-тѣ человѣцы [е]всякѫ
3 кротость. Защото и ный нѣкога си [ж]бѣхмы несмысленни, непокорливи, прѣльщавани, и порабощени на различны похоти и сласти, и живѣяхмы въ злобѫ и завистъ, бѣхмы омразни и мразяхмы ся единъ
4 другъ. Но когато ся яви [з]благодать-та и человѣколюбіе-то [и]на Спаса нашего Бога,
5 [і]Не отъ праведны-тѣ дѣла които смы сторили ный, но по своіѭ-тѫ си милость *той* ны спасе [к]съсъ окѫпуваніе-то на възражданіе-то, и съ подновеніе-то отъ Духа
6 Святаго, [л]Когото изліа обилно на насъ, чрѣзъ Іисуса Христа Спасителя нашего,
7 [м]Да бы, оправдани чрѣзъ неговѫ-тѫ благодать, [н]да станемъ [о]споредъ надеждѫ-тѫ наслѣдници на вѣчный-тъ животъ.
8 [п]Вѣрно е слово-то; и това ищѫ да подтвърдявашь, за да ся грыжатъ тѣзи които сѫ повѣрували въ Бога [р]да прѣдстояватъ на добры дѣла. Това е добро и по-
9 лезно за человѣцы-тѣ. А отъ [с]глупавы прѣдирванія и родословія, и прѣпиранія и каранія върху законъ-тъ, отдалечавай ся; [т]защото сѫ безполезны и суетны.
10 Еретикъ человѣкъ [у]като го съвѣтвашь
11 еднъжъ и [ф]дважъ остави го, Като знаешь че единъ такъвъ [х]ся е развратилъ, и съгрѣшава, и отъ самосебе си е осѫденъ.
12 Кога проводіѭ до тебе Артема или [ц]Тихика, побързай да дойдешь при мене въ Никополь; защото тамъ сторихъ намѣре-
13 ніе да прѣзимувамъ. Прѣдиспрати тщателно законника Зина и [ч]Аполлоса, и да
14 не сѫ оскудни за нищо. Нека ся учатъ и наши-тѣ [ш]да прѣдстояватъ на добры дѣла въ нуждны потрѣбы, [щ]за да не бѫ-
15 дѫтъ безплодни. Поздравяватъ тя всичкы които сѫ съ мене; поздрави тѣзи които ны любятъ въ вѣрѫ-тѫ. Благодать да бѫде съсъ всичкы васъ. Аминь.

КЪ ФИЛИМОНУ ПОСЛАНІЕ-ТО
НА
СВЯТАГО АПОСТОЛА ПАВЛА.

1 Павелъ [а]узникъ Іисусъ Христовъ, и Тимоѳей братъ, до Филимона възлюбленна-
2 го и [б]сотрудника нашего, И до Апфіѭ възлюбленнѫ-тѫ *сестрѫ*, и до [в]Архиппа [г]сподвижника нашего и [д]домашнѭ-тѫ
3 твоіѭ церквѫ: [е]Благодать вамъ и миръ отъ Бога Отца нашего, и Господа Іисуса Христа.
4 [ж]Благодаріѭ Бога моего и вынѫгы тя
5 поменувамъ въ молитвы-тѣ си, Като [з]слушамъ твоіѭ-тѫ любовь и вѣрѫ, коіѭто имашь къмъ Господа Іисуса и къмъ вси-
6 тѣ святыи, Да бѫде общеніе-то на твоіѭ-тѫ вѣрѫ дѣятелно [и]въ познаніе на всяко добро, което е у васъ въ Христа Іисуса.
7 Защото голѣмѫ радость и утѣшеніе имамы за твоіѭ-тѫ любовь, понеже сърдцата на святыи-тѣ [і]отпочинѫхѫ си чрѣзъ тебе, брате.
8 За това [к]ако и да имамъ голѣмо дързновеніе въ Христа да ти повелѣвамъ то-
9 ва което подобава, *Но* по любовь повече *тя* моліѭ, такъвъ както съмъ, като Павелъ старецъ, а [л]сега и узникъ Іисусъ
10 Христовъ. Моліѭ ти ся за мое-то чадо [м]Онисима, [н]когото родихъ въ оковы-тѣ
11 си, Който бѣше нѣкога си непотрѣбенъ на тебе, а сега и на тебе и на мене по-

б Кол. 1; 10. 2 Тим. 2; 21. Евр. 13; 21.
в Ефес. 4; 31.
г 2 Тим. 2; 24, 25.
д Фил. 4; 5.
е Ефес. 4; 2. Кол. 3; 12.
ж 1 Кор. 6; 11. Ефес. 2; 1. Кол. 1; 21. 3; 7. 1 Пет. 4; 3.
з Гл. 2; 11.
и 1 Тим. 2; 3.
і Рим. 3; 20. 9; 11. 11; 6. Гал. 2; 16. Ефес. 2; 4, 8, 9. 2 Тим. 1; 9.
к Іоан. 3; 3, 5. Ефес. 5; 26. 1 Пет. 3; 21.
л Іез. 36; 25. Іоил. 2; 28. Іоан. 1; 16. Дѣян. 2; 33. 10; 45. Рим. 5; 5.
м Рим. 3; 24. Гал. 2; 16. Гл. 2; 11.
н Рим. 8; 23, 24.
о Гл. 1; 2.
п 1 Тим. 1; 15. Гл. 1.
р Гл. 2; 14. Ст. 1, 14.
с 1 Тим. 1; 4. 2 Тим. 2; 23. Гл. 1; 14.
т 2 Тим. 2; 14.
у 2 Кор. 13; 2.
ф Мат. 18; 17. Рим. 16; 17. 2 Сол. 3; 6, 14. 2 Тим. 3; 5. 2 Іоан. 10.
х Дѣян. 13; 46.
ц Дѣян. 20; 4. 2 Тим. 4; 12.
ч Дѣян. 18; 24.
ш Ст. 8.
щ Рим. 15; 28. Фил. 1; 11. 4. 17. Кол. 1; 10. 2 Пет. 1; 8.

—

а Ефес. 3; 1. 4; 1. 2 Тим. 1; 8. Ст. 9.
б Фил. 2; 25.
в Кол. 4; 17.
г Фил. 2; 25.
д Рим. 16; 5. 1 Кор. 16; 19.
е Ефес. 1; 2.
ж Ефес. 1; 16. 1 Сол. 1; 2. 2 Сол. 1; 3.
з Ефес. 1; 15. Кол. 1; 4.
и Фил. 1; 9, 11.
і 2 Кор. 7; 13. 2 Тим. 1; 16. Ст. 20.
к 1 Сол. 2; 6.
л Ст. 1.
м Кол. 4; 9.
н 1 Кор. 4; 15. Гал. 4; 19.

12 трѣбенъ, когото проваждамъ назадъ. А ты него, сирѣчь утробж-тж ми, пріимй;
13 Когото азъ ищѣхъ да задържж при мене си, [о]да ми слугува вмѣсто тебе въ око-
14 вы-тѣ *за* евангеліе-то. Но безъ твое-то мнѣніе не рачихъ да сторіж нищо, [п]да не бы твое-то добро да бжде като по нуждж,
15 но самоволно. Защото [р]може бы за това да ся е отлжчилъ отъ тебе за малко врѣ-
16 ме, за да го пріемешь за всякога; Не вече както рабъ, но погорѣ отъ рабъ, [с]братъ възлюбенъ, особенно на мене, а колко повече на тебе [т]и по плъть и въ Госпо-
17 да! И тъй ако имашь мене за [у]содруж-
18 никъ, пріими него както мене. И ако тя е въ нѣщо обидѣлъ, или *ти* е длъженъ,
19 мини това на моіж смѣткж. Азъ Павелъ писахъ съ ржкж-тж си, азъ ще платіж; да ти не рекж че ты ми си длъженъ и
20 самъ себе си. Тъй, брате, дано да получж азъ това добро отъ тебе въ Господа;
21 [ф]успокой сърдце-то ми въ Господа. [х]Увѣренъ отъ твое-то послушаніе, писахъ ти, и знаіж че и повече отъ колкото *ти* казувамъ ще сторишь.
22 А между това приготвувай ми обиталище, понеже ся [ц]надѣіж че [ч]съ моли-
23 твы-тѣ ви ще бждж подаренъ вамъ. Поздравяватъ тя [ш]Епафрасъ мой-тъ сплѣнникъ въ Христа Іисуса,
24 [щ]Марко, [ъ]Аристархъ, [ы]Димасъ, [ь]Лука, сотрудници-тѣ мои.
25 [ѣ]Благодать-та на Господа нашего Іисуса Христа да бжде съ вашій-тъ духъ. Аминь.

КЪ ЕВРЕЕМЪ ПОСЛАНІЕ-ТО

НА

СВЯТАГО АПОСТОЛА ПАВЛА.

ГЛАВА 1.

1 [а]Богъ който много пжти и съ много начины говорй въ старо врѣме на *наши*-тѣ отцы чрѣзъ пророцы-тѣ, [б]въ тѣзи послѣд-
2 ни-тѣ дни [в]говорй намъ чрѣзъ Сына, [г]Когото постави наслѣдникъ на всичко, [д]чрѣзъ
3 когото и свѣтъ-тъ направи; [е]Който, като е сіяніе на неговж-тж славж, и образъ на негово-то сжщество, и [ж]държи всичко съсъ слово-то на своіж-тж си силж, [з]отъ какъ направи чрѣзъ себе си очищеніе на грѣхове-тѣ ни, [и]сѣднж отдесно на вели-
4 чіе-то на высоко; И станж толкозь по горенъ отъ ангелы-тѣ, [і]колкото по славно
5 надъ тѣхъ име наслѣдова. Защото кому отъ ангелы-тѣ рече нѣкога: [к]„Ты си мой Сынъ, азъ днесь тя родихъ?“ И пакъ: [л]„Азъ ще му бждж Отецъ, и той ще ми
6 бжде Сынъ?“ А когато пакъ въвожда [м]Първороднаго въ вселеннжіж, казува: „И [н]да му ся поклонятъ всичкы-тѣ ангели
7 Божіи.“ И за ангелы-тѣ казува: [о]„Който прави ангелы-тѣ си духове и слугы-тѣ си
8 пламыкъ огненъ.“ А за Сынъ-тъ *казува:* [п]„Твой-тъ прѣстолъ е, Боже, во вѣкъ вѣка; скиптръ-тъ на твое-то царство е скиптръ
9 на правдж-тж; Възлюбилъ си правдинж, и възненавидѣлъ си беззаконіе; за това тя [р]помаза, Боже, твой-тъ Богъ съ елей на радость повече отъ твои-тѣ соучастни-
10 цы.“ И *пакъ:* [с]„Въ началѣ ты, Господи, си основалъ земіж-тж, и дѣло на твои-тѣ
11 ржцѣ сж небеса-та. [т]Тѣ ще погинжтъ, а ты прѣбываешь: и всичкы-тѣ като дрехж
12 ще овехтѣіжтъ, И като одеждж ще гы свіешь, и ще ся измѣнятъ: а ты си се истый, и твои-тѣ годины нѣма да ся свършатъ.“
13 И кому отъ ангелы-тѣ е реклъ нѣкога: [у]„Сѣдни отдесно ми, доклѣ положж вра-

о 1 Кор. 16; 17. Фил. 2; 30.
п 2 Кор. 9; 7.
р Вижь Быт. 45; 5, 8.
с Мат. 23; 8. 1 Тим. 6; 2.
т Кол. 3; 22.
у 2 Кор. 8; 23.
ф Ст. 7.
х 2 Кор. 7; 16.
ц Фил. 1; 25. 2; 24.
ч 2 Кор. 1; 11.
ш Кол. 1; 7. 4, 12.
щ Дѣян. 12; 12, 25.
ъ Дѣян. 19; 29. 27; 2. Кол. 4; 10.
ы Кол. 4; 14.
ь 2 Тим. 4; 11.
ѣ 2 Тим. 4; 22.

—

а Числ. 12; 6, 8.
б Втор. 4; 30. Гал. 4; 4. Ефес. 1; 10.
в Іоан. 1; 17. 15; 15. Гл. 2; 3.
г Псал. 2; 8. Мат. 21; 38. 28; 18. Іоан. 3; 35. Рим. 8; 17.
д Іоан. 1; 3. 1 Кор. 8; 6. Кол. 1; 16.
е Іоан. 1; 14. 14; 9. 2 Кор. 4; 4. Кол. 1; 15.
ж Іоан. 1; 4. Кол. 1; 17. Отк. 4; 11.
з Гл. 7; 27. 9; 12, 14, 26.
и Псал. 110; 1. Ефес. 1; 20. Гл. 8; 1. 10; 12. 12; 2. 1 Пет. 3; 22.
і Ефес. 1; 21. Фил. 2; 9, 10.
к Псал. 2; 7. Дѣян. 13; 33. Гл. 5; 5.
л 2 Цар. 7; 14. 1 Лѣт. 22; 10. 28; 6. Псал. 89; 26, 27.
м Рим. 8; 29. Кол. 1; 18. Отк. 1; 5.
н Псал. 97; 7. 1 Пет. 3; 22.
о Псал. 104; 4.
п Псал. 45; 6, 7.
р Иса. 61; 1. Дѣян. 4; 27. 10; 38.
с Псал. 102; 25 и дрг.
т Иса. 34; 4. 51; 6. Мат. 24; 35. 2 Пет. 3; 7, 10. Отк. 21; 1.
у Псал. 110; 1. Мат. 22; 44. Мар. 12; 36. Лук. 20; 42. Ст. 3. Гл. 10; 12.

14 гове-тѣ ти подножіе на нозѣ-тѣ ти? [ф]Не
сж ли *тѣ* всичкы служебни духове, про-
важдаеми [х]да слугуватъ на тѣзи които
ще наслѣдуватъ спасеніе?

ГЛАВА 2.

1 За това ный смы длъжни да внимаемъ
повече на това което смы чули, да го не
2 изгубимъ нѣкога. Защото, ако че [а]речено
то отъ ангелы-тѣ слово станж твърдо, и
[б]всяко прѣстжпленіе и непослушаніе полу-
3 чи праведнж заплатж; [в]То ный какъ щемъ
избѣгнж, ако оставимъ въ нерадѣніе едно
толкозь голѣмо спасеніе? [г]което като нач-
нж да ся говори отъ Господа, [д]подтвърди
ся намъ чрѣзъ тѣзи които бѣхж го чу-
4 ли; [е]Като свидѣтелствуваше наедно и Богъ
[ж]съсъ знаменія и чудеса и съ различны
силы, и [з]съ раздаванія на Духа Святаго,
[и]по волѭ-тж си.
5 Защото не покори на ангелы-тѣ бждж-
щж-тж [і]вселеннжѭ за коѭто говоримъ;
6 Но свидѣтелствовà нѣкой нѣгдѣ си и рече:
[к]„Що е человѣкъ, та го помнишь; или
сынъ человѣческый, та го посѣщавашь?
7 Направилъ си го малко нѣщо по доленъ
отъ ангелы-тѣ: съсъ славж и почесть си
го вѣнчалъ, и поставилъ си го надъ дѣла-
8 та на твои-тѣ ржцѣ; [л]Всичко си покорилъ
подъ нозѣ-тѣ му.“ А когато му покори
всичко, не остави нищо непокорено нему;
но [м]сега не виждамы още *да е* всичко по-
9 корено нему. А видимъ Іисуса [н]който е
направенъ малко нѣщо по доленъ отъ ан-
гелы-тѣ, че за постражданіе-то на смърть-
тж е [о]вѣнчанъ съсъ славж и честь, да бы,
съ Божіѭ-тж благодать, вкусилъ смърть
10 [п]за всякого *человѣка*. [р]Защото подобаваше
на тогозь, [с]зарадъ когото е всичко, и чрѣзъ
когото е всичко *станжло*, като привожда
въ славж много сынове, чрѣзъ страданія-та
да направи [т]съвършенъ [у]началникъ-тъ на
11 тѣхно-то спасеніе. Понеже [ф]и освящающій-
тъ и освящаеми-тѣ всичкы-сж [х]отъ едно-
го, за коѭто причинж не ся [ц]срамува да
12 гы нарича братія; Защото казува: [ч]„Ще
възвѣстѭ име-то ти на мои-тѣ братія, въ
срѣдъ церквж тж ще ти въспѣѭ славо-
13 словіе.“ И пакъ: [ш]„Азъ ще имамъ наде-
ждж-тж си на него:“ и пакъ: [щ]„Ето азъ
14 и дѣца-та [ъ]които ми е далъ Богъ.“ И тъй
понеже дѣца-та участвуватъ въ плъть и
кръвь, и [ы]той также зѣ участіе въ и-
сто-то, [ь]да унищожи чрѣзъ смърть-тж то-
гози който има държавж-тж на смърть-тж,
15 сирѣчь діаволъ-тъ, И да избави тѣзи, кои-
то [ѣ]поради страхъ-тъ на смърть-тж прѣзъ
всичкый-тъ си животъ бѣхж подчинени
16 на робство. Защото извѣстно че не пріе
да помага на ангелы-тѣ, но пріе *да помага*
17 *на* сѣме-то Авраамово. За това трѣбваше
[ю]да ся уподоби по всичко на братія-та,
да бжде [я]милостивъ и вѣренъ първосвя-
щенникъ въ отношеніе къмъ Бога, за да
направи умилостивеніе за грѣхове-тѣ на
18 народъ-тъ. [ж]Понеже въ това което по-
страда и самъ искушенъ бы, може и на
искушаемы-тѣ да помогне.

ГЛАВА 3.

1 За това, братіе святіи, [а]участници на
небесно-то званіе, разумѣйте [б]посланника
и първосвященника на наше-то исповѣда-
2 ніе, Іисуса Христа; Който бѣ вѣренъ на
тогози който го постави, както и [в]Моисей
3 во всичкый-тъ неговъ домъ. Понеже той
ся сподоби на по голѣмж славж отъ Мои-
сеовж-тж, споредъ колкото по голѣмж
почесть има отъ домъ-тъ тойзи [г]който го
4 е направилъ; Защото всякой домъ ся пра-
ви отъ нѣкого си; [д]а който е направилъ
5 всичко е Богъ. [е]И Моисей бѣ вѣренъ въ
всичкый-тъ му домъ [ж]като слугж, [з]въ сви-
дѣтелство на това което имаше да ся го-
6 вори; А Христосъ [и]като сынъ надъ свой-
тъ си домъ; [і]на когото домъ смы ный,
[к]ако държимъ до край твърдо дързновеніе-
7 то и похвалж-тж на надеждж-тж. За това,
както казува [л]Духъ Святый: [м]„Днесь, ако
8 чуете неговъ-тъ гласъ, Не ожесточавайте
сърдца-та си, както во врѣме-то на прѣо-
горченіе-то въ день-тъ на искушеніе-то въ
9 пустынѭ-тж, Дѣто мя искусихж отци-тѣ
ви, испытахж мя, и видѣхж дѣла-та ми
10 четыридесеть години; За това възнегодо-
вахъ на онзи родъ и рѣкохъ: „Всякога
заблуждаватъ съсъ сърдце-то *си;* и тѣ не

ф Быт. 19; 16. 32; 1, 2, 24. Псал. 34; 7. 91; 11. 103; 20, 21. Дан. 3; 28. 7; 10. 10; 11. Мат. 18; 10. Лук. 1; 19. 2; 9, 13. Дѣян. 12; 7 и дрг. 27; 23.
х Рим. 8; 17. Тит. 3; 7. Іак. 2; 5. 1 Пет. 3; 7.

—

а Втор. 33; 2. Псал. 68; 17. Дѣян. 7; 53. Гал. 3; 19.
б Числ. 15; 30, 31. Втор. 4; 3. 17; 2, 5, 12. 27; 26.
в Гл. 10; 28, 29. 12; 25.
г Мат. 4; 17. Мар. 1; 14. Гл. 1; 1.
д Лук. 1; 2.
е Мар. 16; 20. Дѣян. 14; 3. 19; 11. Рим. 15; 18, 19. 1 Кор. 2; 4.
ж Дѣян. 2; 22, 43.
з 1 Кор. 12; 4, 7, 11.
и Ефес. 1; 5, 9.
і Гл. 6; 5, 2 Пет. 3; 13.
к Іов. 7; 17. Псал. 8; 4 и дрг. 144; 3.
л Мат. 28; 18. 1 Кор. 15; 27. Ефес. 1; 22. Гл. 1; 13.
м 1 Кор. 15; 25.
н Фил. 2; 7.
о Дѣян. 2; 33.
п Іоан. 3; 16. 12; 32. Рим. 5; 18. 8; 32. 2 Кор. 5; 15. 1 Тим. 2; 6. 1 Іоан. 2; 2. Отк. 5; 9.
р Лук. 24; 46.
с Рим. 11; 36.
т Лук. 13; 32. Гл. 5; 9.
у Дѣян. 3; 15. 5; 31. Гл. 12; 2.
ф Гл. 10; 10, 14.
х Дѣян. 17; 26.
ц Мат. 28; 10. Іоан. 20; 17. Рим. 8; 29.
ч Псал. 22; 22, 25.
ш Псал. 18; 2. Иса. 12; 2.
щ Иса. 8; 18.
ъ Іоан. 10; 29. 17; 6, 9, 11, 12.
ы Іоан. 1; 14. Рим. 8; 3. Фил. 2; 7.
ь 1 Кор. 15; 54, 55. Кол. 2; 15. 2 Тим. 1; 10.
ѣ Лук. 1; 74. Рим. 8; 15. 2 Тим. 1; 7.
ю Фил. 2; 7.
я Гл. 4; 15. 5; 1, 2.
ж Гл. 4; 15, 16. 5; 2. 7; 25.

—

а Рим. 1; 7. 1 Кор. 1; 2. Ефес. 4; 1. Фил. 3; 14. 2 Сол. 1; 11. 2 Тим. 1; 9. 2 Пет. 1; 10.
б Рим. 15; 8. Гл. 2; 17. 4; 14. 5; 5. 6; 20. 8; 1. 9; 11. 10; 21.
в Числ. 12; 7. Ст. 5.
г Зах. 6; 12. Мат. 16; 18.
д Ефес. 2; 10. 3; 9. Гл. 1; 2.
е Ст. 2.
ж Исх. 14; 31. Числ. 12; 7. Втор. 3; 24. Іис. Нав. 1; 2. 8; 31.
з Втор. 18; 15, 18, 19.
и Гл. 1; 2.
і 1 Кор. 3; 16. 6; 19. 2 Кор. 6; 16. Ефес. 2; 21, 21. 1 Тим. 3; 15. 1 Пет. 2; 5.
к Мат. 10; 22. 24; 13. Рим. 5; 2. Кол. 1; 23. Ст. 14. Гл. 6; 11. 10; 35.
л 2 Цар. 23; 2. Дѣян. 1; 16.
м Псал. 95; 7. Ст. 15.

11 познахѫ мои-тѣ пѫтища;“ Така въ гнѣвъ-тъ си ся заклѣхъ: „Че нѣма да влѣзѫтъ въ мое-то упокоеніе.“ 12 Гледайте, братіе, да не бы да има въ нѣкого отъ васъ сърдце лукаво на невѣрство, щото да отстѫпи отъ Бога живаго; 13 Но увѣщавайте ся единъ другъ всякой день, доклѣ ся зове „Днесь,“ да не бы да ся ожесточи нѣкой отъ васъ чрѣзъ измамѫ-тѫ на грѣхъ-тъ. 14 Защото ный станѫхмы причастници на Христа, [н]ако удържимъ до край твърдо начало-то на увѣреніе-то; 15 Когато ся казува: [о]„Днесь, ако чуете неговъ-тъ гласъ, не ожесточавайте сърдца-та си, както въ прѣогорченіе-то.“ 16 [п]Защото нѣкои *си* като чухѫ прѣогорчихѫ *го;* но не всичкы които излѣзохѫ изъ Египетъ чрѣзъ Моисея. 17 А на кои негодова четыридесеть годины? Не на тѣзи ли, които съгрѣшихѫ, *и* [р]на които кости-тѣ паднѫхѫ въ пустынѭ-тѫ? 18 [с]На кои още ся заклѣ че нѣма да влѣзѫтъ въ негово-то упокоеніе? не на тѣзи ли, които ся не покорявахѫ? 19 [т]И видимъ че не могохѫ да влѣзѫтъ заради невѣріе-то *си*.

ГЛАВА 4.

1 И тъй понеже *ни* остава обѣщаніе да влѣземъ въ негово-то упокоеніе, [а]нека ся убоимъ, да не бы да ся яви нѣкой отъ васъ че ся е лишилъ *отъ него*. 2 Защото намъ ся благовѣсти, както и тѣмъ; но тѣхъ гы не ползова слово-то което чухѫ, понеже въ тѣзи които го бѣхѫ чули, не бѣше размѣсено съ вѣрѫ. 3 [б]Защото влѣзувамы въ упокоеніе-то ный които повѣрувахмы, както рече: [в]„Така ся заклѣхъ въ гнѣвъ-тъ си, че нѣма да влѣзѫтъ въ мое-то упокоеніе;“ ако и да сѫ были свършены дѣла-та *Божіи* отъ поставленіе-то на свѣтъ-тъ. 4 Защото нѣгдѣ си е реклъ за седмый-тъ день така: [г]„И починѫ си Богъ въ седмый-тъ день отъ всичкы-тѣ си дѣла:“ 5 И на това *мѣсто* пакъ: „Нѣма да влѣзѫтъ въ мое-то упокоеніе.“ 6 И тъй, понеже остава нѣкои да влѣзѫтъ въ него, [д]и тѣзи на които ся отъ понапрѣдъ благовѣсти, не сѫ влѣзли заради непокорство-то, 7 Пакъ опрѣдѣлява нѣкой день, [е]„Днесь,“ като казува чрѣзъ Давида, подирь толкози врѣме, както ся рече: „Днесь ако чуете неговъ-тъ гласъ, не ожесточавайте сърдца-та си.“ 8 Защото ако бѣ имъ далъ Іисусъ *Навинъ* упокоеніе, слѣдъ това не бы говорилъ за другъ день. 9 Слѣдователно за народъ-тъ Божій остава упокоеніе. 10 Защото който е *влѣзлъ* въ негово-то упокоеніе, и той си починѫ отъ свои-тѣ си дѣла, както Богъ отъ неговы-тѣ си. 11 И тъй да ся постараемъ да влѣземъ въ това упокоеніе, за да не падне нѣкой въ [ж]истый-тъ примѣръ на непокорство-то. 12 Защото Божіе-то слово е [з]живо, и дѣятелно, и по [и]остро отъ [і]всякой мечъ остръ и отъ двѣ-тѣ страны, и проминува до раздѣленіе-то на душѫ-тѫ и на духъ-тъ, на ставы-тѣ и на мозъкъ-тъ, и [к]издирва помышленія-та и намѣренія-та сърдечны; 13 И [л]нѣма *никое* създаніе да не е явно прѣдъ него, но всичко-то е голо и [м]разскрыто прѣдъ очи-тѣ на тогозь, къмъ когото е нашій-тъ отвѣтъ.

14 И тъй като имамы великъ [н]Първосвященникъ, [о]който е проминѫлъ небеса-та, Іисуса Сына Божія, [п]нека държимъ това исповѣданіе. 15 Защото [р]нѣмамы първосвященникъ който да не може да пострада съ *насъ* въ наши-тѣ немощи, [с]но който [т]освѣнь грѣхъ, искушенъ бы подобно *намъ* всякакъ. 16 [у]И тъй да пристѫпвамы съ дързновеніе къмъ прѣстолъ-тъ на благодать-тѫ за да пріемемъ милость, и да намѣримъ благодать за помощь въ врѣме на нуждѫ.

ГЛАВА 5.

1 Защото всякой първосвященникъ който ся зема изъ между человѣцы-тѣ, [а]за человѣцы-тѣ ся поставя въ *служеніе* [б]къмъ Бога, [в]да приноси дарове и жертвы за грѣхове-тѣ, 2 Такъвъ който [г]може да има состраданіе къмъ невѣжы-тѣ и заблуждающы-тѣ; защото [д]и самъ е обложенъ съ немощь; 3 И [е]за това е длъженъ, както за народъ-тъ, така и за себе си да приноси *жертвѫ* за грѣхове-тѣ. 4 И [ж]никой не зема на себе си тѫзи почесть, освѣнь тойзи който ся призыва отъ Бога [з]както и Ааронъ. 5 [и]Тъй и Христосъ не прослави себе си да стане първосвященникъ, но тойзи който му е реклъ: [і]„Сынъ мой си ты, азъ днесь тя родихъ.“ 6 Както и на друго мѣсто казува: [к]„Ты си Священникъ въ вѣкы по чинъ-тъ Мелхиседековъ,“ 7 Който въ дни-тѣ на плъть-тѫ си, като принесе [л]съсъ силно выканіе и съсъ сълзы, [м]моленія и молбы тому, [н]който можаше да го

н Ст. 6.
о Ст. 7.
п Числ. 14; 2, 4, 11, 24, 30. Втор. 1; 34, 36, 38.
р Числ. 14; 22, 29 и дрг. 26; 65. Псал. 106; 26. 1 Кор. 10; 5. Іуд. 5.
с Числ. 14; 30. Втор. 1; 34, 35.
т Гл. 4; 6.

—

а Гл. 12; 15.
б Гл. 3; 14.
в Псал. 95; 11. Гл. 3; 11.
г Быт. 2; 2. Исх. 20; 11. 31; 17.
д Гл. 3; 19.
е Псал. 95; 7. Гл. 3; 7.
ж Гл. 3; 12, 18, 19.
з Иса. 49; 2. Іер. 23; 29. 2 Кор. 10; 4, 5. 1 Пет. 1; 23.
и Прит. 5; 4.
і Ефес. 6; 17. Отк. 1; 16. 2; 16.
к 1 Кор. 14; 24, 25.
л Псал. 33; 13, 14. 90; 8. 139; 11, 12.
м Іов. 26; 6. 34; 21. Прит. 15; 11.
н Гл. 3; 1.
о Гл. 7; 26. 9; 12, 24.
п Гл. 10; 23.
р Иса. 53; 3. Гл. 2; 18.
с Лук. 22; 28.
т 2 Кор. 5; 21. Гл. 7; 26. 1 Пет. 2; 22. 1 Іоан. 3; 5.
у Ефес. 2; 18. 3; 12. Гл. 10; 19, 21, 22.

—

а Гл. 8; 3.
б Гл. 2; 17.
в Гл. 8; 3, 4. 9; 9. 10; 11. 11; 4.
г Гл. 2; 18. 4; 15.
д Гл. 7; 28.
е Лев. 4; 3. 9; 7. 16; 6, 15, 16, 17. Гл. 7; 27. 9; 7.
ж 2 Лѣт. 26; 18. Іоан. 3; 27.
з Исх. 28; 1. Числ. 16; 5, 40. 1 Лѣт. 23; 13.
и Іоан. 8; 54.
і Псал. 2; 7. Гл. 1; 5.
к Псал. 110; 4. Гл. 7; 17, 21.
л Псал. 22; 1. Мат. 27; 46, 50. Мар. 15; 34, 37.
м Мат. 26; 39, 42, 44. Мар. 14; 36, 39. Іоан. 17; 1.
н Мат. 26; 53. Мар. 14; 36.

избави отъ смърть, и послушанъ бы [о]заради благоговѣинство-то *си*, 8 [п]Ако и Сынъ да бѣ, [р]научи ся на послушаніе отъ това 9 което пострада, И [с]като ся усъвършенствува, станѫ причинитель на вѣчно спасеніе на всичкы що му сѫ послушни; 10 Нареченъ отъ Бога първосвященникъ [т]по чинъ-тъ Мелхиседековъ. 11 За когото имамы да кажемъ [у]много, и мѫчны за истълкуваніе; защото станѫхте [ф]мързѣливи въ слушаніе. 12 Понеже като бѣхте длъжни споредъ врѣме-то и учители да станете, вы пакъ имате нуждѫ да вы учи нѣкой [х]първы-тѣ начала на словеса-та Божіи; и стигнѫхте да имате нуждѫ за [ц]млѣко, а не за твърдѫ хранѫ. 13 Защото всякой който ся храни съ млѣко неискусенъ е въ слово-то на правдѫ-тѫ; понеже [ч]е младенецъ. 14 А твърда-та храна е за съвършенны-тѣ, които по навыкновеніе иматъ чувства-та си обучены [ш]да распознаватъ добро-то и зло-то.

ГЛАВА 6.

1 Поради това да [а]оставимъ начално-то ученіе Христово и да ся водимъ къмъ совършенство-то, безъ да полагамы пакъ основѫ на покаяніе [б]отъ мъртвы дѣла, и вѣрѫ въ Бога, 2 [в]Ученіе-то за крьщенія-та, и [г]за възлаганіе-то на рѫцѣ, [д]за въскрьсеніе-то на мъртвы-тѣ, [е]и за вѣчный-тъ сѫдъ. 3 И това ще сторимъ, [ж]ако Богъ допусне. 4 Защото тѣзи които [з]еднъжъ сѫ ся просвѣтили и вкусили сѫ [и]отъ небесный-тъ даръ, и сѫ [і]станѫли участници на святаго 5 Духа, И които сѫ вкусили отъ добро-то слово Божіе, и отъ силы-тѣ [к]на бѫдѫщій-тъ вѣкъ, 6 И сѫ отпаднѫли, [л]невъзможно е да ся обновятъ пакъ съ покаяніе, понеже [м]распъняватъ вторый пѫть въ себе си Сына Божія, и опозоряватъ *го*. 7 Защото земя-та, която е пила дъждь-тъ що пада често на неѭ, и която ражда трѣвѫ полезнѫ на тѣзи за които ся и обработва, [н]пріима благословеніе отъ Бога; 8 [о]А която прорастява търніе и репей, непотрѣбна е и близу до проклѣтіе, на коіѭто сетнина-та е изгоряваніе. 9 А заради васъ, възлюбленни, ако и да говоримъ така, надѣемъ ся за нѣщо по добро и косто принадлежи на спасеніе. 10 [п]Защото Богъ [р]не е неправеденъ, чс да забрави [с]ваше-то дѣло, и трудъ-тъ на любовь-тѫ коіѭто показахте къмъ негово-то име, като [т]послужихте и служите на святыи-тѣ. 11 И желаемъ всякой отъ васъ [у]да показува исто-то прилѣжаніе [ф]за пълно увѣреніе на надеждѫ-тѫ до край. 12 Да не бывате лѣниви, но подражатели на тѣзи които чрѣзъ вѣрѫ и дълготърпѣніе [х]наслѣдуватъ обѣщанія-та. 13 Защото Богъ като даваше обѣщаніе Аврааму, понеже нѣмаше никого по голѣмъ *отъ себе си* въ когото да ся закьлне, [ц]заклѣ ся въ себе си, 14 И каза: „Наистинѫ, съ благословеніе ще тя благословѭ, и съ умножаваніе ще тя умножѫ;“ 15 И така съ дълготърпѣніе-то, получи обѣщаніе-то. 16 Защото человѣци-тѣ ся кьлнѫтъ въ по голѣмый-тъ *отъ тѣхъ*, и [ч]клѣтва-та за утвърждение быва свършваніе на всяко противорѣчіе между тѣхъ; 17 Въ което Богъ като ищѣше да покаже повече [ш]непрѣложно-то свое намѣреніе [щ]къмъ наслѣдницы-тѣ на обѣщаніе-то, употрѣби срѣдство клѣтвѫ-тѫ, 18 Така щото чрѣзъ двѣ непрѣложны нѣща, въ които не е възможно да слъже Богъ, да имамы твърдо утѣшеніе, ный, които смы прибѣгнѫли да ся хванемъ за [ъ]прѣдлежащѫ-тѫ надеждѫ; 19 Коіѭто имамы както якоръ на душѫ-тѫ безопасенъ и твърдъ, и който [ы]влѣзува въ най вѫтрѣшно-то на завѣсѫ-тѫ; 20 [ь]Дѣто Іисусъ влѣзе за насъ прѣдтеча, [ѣ]като станѫ първосвященникъ во вѣкы по чинъ-тъ Мелхиседековъ.

ГЛАВА 7.

1 Защото тойзи [а]Мелхиседекъ, царь Салимскый, священникъ на Бога Вышняго, който срѣщнѫ Авраама, когато ся връщаше отъ поразяваніе-то на царіе-тѣ, и го благослови; 2 Комуто Авраамъ отдѣли и десетъкъ отъ всичкый-тъ *обиръ;* той който първо ся тълкува царь на правдѫ-тѫ, а послѣ и царь Салимскый, сирѣчь царь на миръ: 3 Безъ бащѫ, безъ майкѫ, безъ родословіе; и нѣма нито начало на дни, нито край на животъ, но уподобенъ на Сына Божія, прѣбѫдва вынѫгы священникъ. 4 А смотрѣте колко великъ бѣ той, [б]комуто патріархъ Авраамъ даде и десетъкъ отъ обиры-тѣ. 5 И [в]които отъ Левіевы-тѣ синове пріиматъ священство-то, иматъ заповѣдь по закону да зематъ десетъкъ отъ народъ-тъ, сирѣчь отъ братія-та си, ако

о Мат. 26; 37. Мар. 14; 33. Лук. 22; 43. Іоан. 12; 27.
п Гл. 3; 6.
р Фил. 2; 8.
с Гл. 2; 10. 11; 40.
т Ст. 6. Гл. 6; 20.
у Іоан. 16; 12. 2 Пет. 3; 16.
ф Мат. 13; 15.
х Гл. 6; 1.
ц 1 Кор. 3; 1, 2, 3.
ч 1 Кор. 13; 11. 14; 20. Ефес. 4; 14. 1 Пет. 2; 2.
ш Иса. 7; 15. 1 Кор. 2; 14, 15.

—

а Фил. 3; 12, 13, 14. Гл. 5; 12.
б Гл. 9; 14.
в Дѣян. 19; 4, 5.
г Дѣян. 8; 14 до 17. 19; 6.
д Дѣян. 17; 31, 32.
е Дѣян. 24; 25. Рим. 2; 16.
ж Дѣян. 18; 21. 1 Кор. 4; 19.
з Мат. 12; 31, 32. Гл. 10; 26. 2 Пет. 2; 20, 21. 1 Іоан. 5; 16.
и Гл. 10; 32.
і Іоан. 4; 10. 6; 32. Ефес. 2; 8.
к Гал. 3; 2, 5. Гл. 2; 4.
л Гл. 2; 5.
м Гл. 10; 29.
н Псал. 65; 10.
о Иса. 5; 6.
п Прит. 14; 31. Мат. 10; 42. 25; 40. Іоан. 13; 20.
р Рим. 3; 4. 2 Сол. 1; 6, 7.
с 1 Сол. 1; 3.
т Рим. 15; 25. 2 Кор. 8; 4. 9; 1, 12. 2 Тим. 1; 18.
у Гл. 3; 6, 14.
ф Кол. 2; 2.
х Гл. 10; 36.
ц Быт. 22; 16, 17. Псал. 105; 9. Лук. 1; 73.
ч Исх. 22; 11.
ш Гл. 11; 9.
щ Рим. 11; 29.
ъ Гл. 12; 1.
ы Лев. 16; 15. Гл. 9; 7.
ь Гл. 4; 14. 8; 1. 9; 24.
ѣ Гл. 3; 1. 5; 6, 10. 7; 17.

—

а Быт. 14; 18 и дрг.
б Быт. 14; 20.
в Числ. 18; 21, 26.

и да сѫ произлѣзли отъ чрѣсла-та Авра-
6 амовы; Но той, който не ся водяше отъ
тѣхный-тъ родъ, зѣ десетъкъ отъ Авраа-
ма, [в]и благослови тогозь [д]който имаше
7 обѣщанія-та: А безъ всяко противорѣчіе
по малко-то ся благославя отъ по голѣ-
8 мо-то. И тука зематъ десетъкъ человѣци
смьртни; а тамо *зема* [е]той за когото ся
9 свидѣтелствува че е живъ. И така да ре-
кѫ, самый-тъ Левій който зема десетъкъ,
10 даде и той десетъкъ чрѣзъ Авраама; За-
щото бѣше още въ чрѣсла-та на бащѫ си,
11 когато го срѣщнѫ Мелхиседекъ. И тъй
[ж]ако бѣ было съвършенство-то чрѣзъ Ле-
витско-то священство, (защото народъ-тъ
подъ него пріе законъ-тъ;) каква нужда
вече да ся привдигне другъ священникъ
по чинъ-тъ Мелхиседековъ, и да ся не ка-
12 зува по чинъ-тъ Аароновъ? Защото кога-
то ся промѣнява священство-то, по нуж-
13 дѫ става промѣненіе и на законъ-тъ. По-
неже тойзи, за когото ся говори това, при-
надлежи на друго племе, отъ което никой
14 не е приближилъ до олтарь-тъ. Понеже е
явно че отъ *племе-то* [з]Іудино произлѣзе
Господь нашъ, за което племе Моисей ни-
15 що не говорѝ за священство. И още по-
вече е явно, защото по подобіе на Мелхи-
16 седека, въстава другъ священникъ, Който
не бы по законъ на плътскѫ заповѣдь,
17 но по силѫ на безконеченъ животъ; За-
щото свидѣтелствува *и казува:* [и]„Ты си
священникъ въ вѣкы по чинъ-тъ Мелхи-
18 седековъ.“ Защото става унищоженіе на
по прѣднѭ-тѫ заповѣдь [і]поради нейнѫ-
19 тѫ слабость и бесполезность; (Понеже
[к]законъ-тъ не доведе нищо въ совършен-
ство,) а *става* привожданіе на еднѫ по
добрѫ [л]надеждѫ, чрѣзъ коіѭто [м]прибли-
20 жавамы при Бога. И споредъ колкото не
21 *е бывалъ священникъ* безъ заклѣваніе, (За-
щото тѣ станѫхѫ священници безъ за-
клѣваніе, а той съсъ заклѣваніе, чрѣзъ
того който му казува: [н]„Заклѣ ся Господь
и нѣма да ся раскае: Ты си священникъ
въ вѣкы по чинъ-тъ Мелхиседековъ,“)
22 Толкозь на по добръ завѣтъ [о]поручникъ
23 станѫ Іисусъ. И наистинѫ тѣ сѫ были
множина священници, защото имъ възбра-
няваше смьрть-та да прѣбѫдватъ *въ чинъ-*
24 *тъ си.* Но той, понеже прѣбѫдва вѣчно,
има священство което не прѣхожда на
25 другыго; За това и може съвсѣмъ да спа-
сава тѣзи които чрѣзъ него прихождатъ
при Бога, понеже е всякога живъ [п]да хо-
26 датайствува за тѣхъ. Защото такъвъ пър-
восвященникъ подобаваше намъ, [р]прѣпо-
добенъ, незлобивъ, непороченъ, отлѫченъ
отъ грѣшны-тѣ, който е станѫлъ по [с]вы-
27 сокъ отъ небеса-та; Който нѣма всякой
день нуждѫ, както първосвященници-тѣ,
да приноси жертвѫ [т]първо за свои-тѣ си
грѣхове, [у]послѣ за *грѣхове*-тѣ на народъ-
тъ; защото [ф]еднъжъ стори това като при-
28 несе себе си. Защото законъ-тъ поставя
първосвященницы [х]человѣцы, които иматъ
немощь; а слово-то на заклѣваніе-то кое-
то е слѣдъ законъ-тъ *постави* Сынъ-тъ,
[ц]който е совършенъ въ вѣкъ.

ГЛАВА 8.

1 А оглавленіе-то на това което говоримъ
е, че ный имамы такъвъ първосвященникъ,
който [а]сѣднѫ отдесно на величественный-
2 тъ прѣстолъ на небеса-та, Служитель [б]на
святилище-то и [в]на истиннѫ-тѫ скиніѭ,
коіѭто е Господь въздигнѫлъ а не чело-
3 вѣкъ. Защото [г]всякой първосвященникъ
ся поставя да приноси дарове и жертвы;
за това нуждно [д]е да има и той нѣщо
4 което да приноси. Понеже ако бѣше на
земѭ-тѫ, не щѣше нито да е священникъ,
защото има священници които приносятъ
5 дарове-тѣ по закону, Които служатъ въ
образъ и [е]сѣнкѫ на небесны-тѣ, както бы
открыено Моисею, когато щѣше да напра-
ви скиніѭ-тѫ; Защото [ж]„Гледай,“ казу-
ва, да направишь всичко-то по образъ-тъ
6 който ти бы показанъ на горѫ-тѫ. Но
сега, *Христосъ* [з]улучи *толкозь* по прѣвъс-
ходно служеніе, споредъ колкото е и хо-
датай на по добръ завѣтъ, който е узако-
7 ненъ на по добры обѣщанія. [и]Защото ако
бѣше онзи първый-тъ *завѣтъ* безъ недоста-
тъкъ, не бы ся искало мѣсто за вторый-
8 тъ. Защото като гы укорява, казува: [і]Ето
идѫтъ дни, казува Господь, и ще направѭ
новъ завѣтъ съ домъ-тъ Израилевъ и съ
9 домъ-тъ Іудинъ; Не по завѣтъ-тъ който
направихъ съ отцы-тѣ имъ въ день-тъ ко-
гато гы хванѫхъ за рѫкѫ да гы изведѫ
отъ земѭ-тѫ Египетскѫ; защото тѣ не
устояхѫ въ завѣтъ-тъ ми, и азъ не радихъ
10 за тѣхъ, казува Господь. Защото [к]тойзи е
завѣтъ-тъ който ще завѣщаѭ съ домъ-тъ
Израилевъ слѣдъ онѣзи дни, казува Го-
сподь; ще вложѫ мои-тѣ законы въ умъ-
тъ имъ, и ще гы напишѫ на сърдца-та
имъ, и [л]ще имъ бѫдѫ Богъ, и тѣ ще ми

[в] Быт. 14; 19.
[д] Рим. 4; 13. Гал. 3; 16.
[е] Гл. 5; 6. 6; 20.
[ж] Гал. 2; 21. Ст. 18, 19. Гл. 8; 7.
[з] Иса. 11; 1. Мат. 1; 3. Лук. 3: 33. Рим. 1; 3. Отк. 5; 5.
[и] Псал. 110; 4. Гл. 5; 6, 10. 6; 20.
[і] Рим. 8; 3. Гал. 4; 9.
[к] Дѣян. 13; 39. Рим. 3; 20, 21, 28. 8; 3. Гал. 2; 16. Гл. 9; 9.
[л] Гл. 6; 18. 8; 6.
[м] Рим. 5; 2. Ефес. 2; 18. 3; 12. Гл. 4; 16. 10; 19.
[н] Псал. 110; 4.
[о] Гл. 8; 6. 9; 15. 12; 24.
[п] Рим. 8; 34. 1 Тим. 2; 5. Гл. 9; 24. 1 Іоан. 2; 1.
[р] Гл. 4; 15.
[с] Ефес. 1; 20. 4; 10. Гл. 8; 1.
[т] Лев. 9; 7. 16; 6, 11. Гл. 5; 3. 9; 7.
[у] Лев. 16; 15.
[ф] Рим. 6; 10. Гл. 9; 12, 28. 10; 12.
[х] Гл. 5; 1, 2.
[ц] Гл. 2; 10. 5; 9.

—

[а] Ефес. 1; 20. Кол. 3; 1. Гл. 1; 3. 10; 12. 12; 2.
[б] Гл. 9; 8, 12, 24.
[в] Гл. 9; 11.
[г] Гл. 5; 1.
[д] Ефес. 5; 2. Гл. 9; 14.
[е] Кол. 2; 17. Гл. 9; 23. 10; 1.
[ж] Исх. 25; 40. 26; 30. 27; 8. Числ. 8; 4. Дѣян. 7; 44.
[з] 2 Кор. 3; 6, 8, 9. Гл. 7; 22.
[и] Гл. 7; 11, 18.
[і] Іер. 31; 31 до 34.
[к] Гл. 10; 16.
[л] Зах. 8; 8.

11 бѫдѫтъ народъ. И [м]нѣма да учи всякой ближній-тъ си, и всякой брата си, и да му казува: Познай Господа; защото тѣ всичкы ще мя познаѭтъ отъ малъкъ до 12 голѣмъ; Защото ще бѫдѫ милостивъ на тѣхны-тѣ неправды, [н]и грѣхове-тѣ имъ и беззаконія-та имъ нѣма вече да поменѫ.“ 13 *А* като [о]казува „новъ,“ овехти първый-тъ; а което овехтѣва и остарѣва, то е близу до унищоженіе.

ГЛАВА 9.

1 И първый-тъ *завѣтъ* имаше постановленія за богослуженіе, и [а]святилище земно. 2 [б]Защото ся направи скинія, първа-та, [в]въ коіѫто бѣше и [г]свѣтилникъ-тъ, и [д]трѫпеза-та, и прѣдложеніе-то на хлѣбове-тѣ; 3 която ся казува Святая. А [е]задъ вторѫ-тѫ завѣсѫ *имаше* скинія, която ся казуваше 4 Святая святыхъ; Която имаше златнѫ кадилницѫ, и [ж]ковчегъ-тъ на завѣтъ-тъ отъ всекѫдѣ обкованъ съсъ злато, дѣто бѣ златна-та [з]стомна която имаше маннѫ-тѫ, и [и]жезлъ-тъ Аароновъ който про- 5 цавтѣ, и [і]плочи-тѣ на завѣтъ-тъ; И [к]надъ него имаше херувими на славѫ-тѫ които осѣнявахѫ очистилище-то; за които не е 6 *нужда* сега да говоримъ подробно. И като бѣхѫ тѣзи така направени, въ първѫ-тѫ скиніѭ [л]влѣзвахѫ всякога священници-тѣ да совършаватъ богослуженіе-то; 7 А въ вторѫ-тѫ [м]еднъжь въ годинѫ-тѫ *влѣзваше* първосвященникъ-тъ самъ, не безъ кръвь, [н]коіѫто приносяше за себе си и за народны-тѣ отъ невѣдѣніе грѣхо- 8 ве. Съ това [о]показваше Духъ Святый, [п]че пѫть-тъ за въ святилище-то не ся е явилъ доклѣ стояше още първа-та скинія; 9 Която бѣше подобіе за тогашно-то врѣме, въ което ся приносяхѫ дарове и жертвы, [р]които не можахѫ да направятъ совършенъ по совѣсть тогозь който служаше, 10 *И които състоехѫ* само [с]въ яденіе и піяніе и [т]въ разны омыванія, и [у]плътскы постановленія, установены до врѣме-то на 11 поправяніе-то. А когато Христосъ, [ф]първосвященникъ [х]на бѫдѫщы-тѣ добрины дойде [ц]прѣзъ по голѣмѫ-тѫ и по съвършеннѫ-тѫ скиніѭ която не бѣ съ рѫкѫ правена, сирѣчь, не отъ таквѫзь направѫ, 12 Нито [ч]съ кръвь отъ козлы и отъ телцы, но [ш]съсъ собственнѫ-тѫ си кръвь [щ]влѣзе единъ пѫть въ святилище-то и [ъ]придобы 13 вѣчно искупуваніе, Защото [ы]ако кръвь-та отъ юнцы и отъ козлы, [ь]и пепелъ-тъ отъ юницѫ, съ който ся поръсвахѫ осквърнени-тѣ, освящава за чистотѫ-тѫ на плъть- 14 тѫ; Колко повече [ѣ]кръвь-та на Христа, [ю]който чрѣзъ Духа вѣчнаго [я]принесе себе си непороченъ Богу, [ж]ще очисти совѣсть-тѫ ви [ѣж]отъ мьртвы дѣла, [а]за да служите 15 на Бога живаго! И [б]за това той [в]е ходатай на новъ завѣтъ, [г]да бы, чрѣзъ смьрть-тѫ която станѫ за искупуваніе на прѣстѫпленія-та които *станѫхѫ* въ първый-тъ завѣтъ, да [д]земѫтъ призвани-тѣ обѣ- 16 щаніе-то на вѣчно-то наслѣдіе. Защото дѣто има завѣщаніе, трѣбува да стане и 17 смьрть-та на завѣщатель-тъ. Защото [е]завѣщаніе-то е дѣйствително вслѣдъ смьрть-тѫ на умрѣлы-тѣ, понеже никога нѣма 18 силѫ доклѣ е живъ завѣщатель-тъ. [ж]За това нито първый-тъ *завѣтъ* бы утвърденъ 19 безъ кръвь. Защото като прочете Моисей всякѫ заповѣдь отъ законъ-тъ прѣдъ всичкый-тъ народъ, [з]зѣ кръвь-тѫ на телцы-тѣ и на козлы-тѣ, [и]съ водѫ и червенѫ вълнѫ и иссопъ, та поръси и самѫ-тѫ 20 книгѫ и всичкый-тъ народъ, И казуваше: [і]„Това е кръвь-та на завѣтъ-тъ, който ви 21 завѣща Богъ.“ [к]Подобно и скиніѭ-тѫ и всичкы-тѣ служебны сѫдове поръси съ 22 кръвь-тѫ. И по закону почти всичко съ кръвь ся очистя; и [л]безъ кръвопролитіе 23 прощеніе не бива. И тъй нужда бѣше, [м]образи-тѣ на небесны-тѣ да ся очищаватъ съ тѣзи; а самы-тѣ небесны съсъ 24 жертвы по добры отъ тѣзи. Защото [н]Христосъ не влѣзе въ святилища съ рѫкѫ направены, които бѣхѫ прѣобразованія [о]на истинскы-тѣ, но въ само-то небе, [п]да ся яви сега прѣдъ лице-то Божіе за насъ: 25 Нито за да приноси себе си много пѫти, както [р]първосвященникъ-тъ влѣзува въ святилище-то всякѫ годинѫ съ чуждѫ 26 кръвь; (Защото тогази трѣбуваше да пострада много пѫти отъ създаніе міра;) а

м Иса. 54; 13. Іоан. 6; 45. 1 Іоан. 2; 27.
н Рим. 11; 27. Гл. 10; 17.
о 2 Кор. 5; 17.

—

а Исх. 25; 8.
б Исх. 26; 1.
в Исх. 25; 35. 40; 4.
г Исх. 25; 31.
д Исх. 25; 23, 30. Лев. 24; 5, 6.
е Исх. 26; 31, 33. 40; 3, 21. Гл. 6; 19.
ж Исх. 25; 10. 26; 33. 40; 3, 21.
з Исх. 16; 33, 34.
и Числ. 17; 10.
і Исх. 25; 16, 21. 34; 39. 40; 20. Втор. 10; 2, 5. 3 Цар. 8; 9, 21. 2 Лѣт. 5; 10.
к Исх. 25; 18, 22. Лев. 16; 2. 3 Цар. 8; 6, 7.
л Числ. 28; 3. Дан. 8; 11.
м Исх. 30; 10. Лев. 16; 2, 11, 12, 15, 34. Ст. 25.
н Гл. 5; 3. 7; 27.
о Гл. 10; 19, 20.
п Іоан. 14; 6.
р Гал. 3; 21. Гл. 7; 18, 19. 10; 1, 11.
с Лев. 11; 2. Кол. 2; 16.
т Числ. 19; 7 и дрг.
у Ефес. 2; 15. Кол. 2; 20. Гл. 7; 16.
ф Гл. 3; 1.
х Гл. 10; 1.
ц Гл. 8; 2.
ч Гл. 10; 4.
ш Дѣян. 20; 28. Ефес. 1; 7. Кол. 1; 14. 1 Пет. 1; 19. Отк. 1; 5. 5; 9.
щ Зах. 3; 9. Ст. 26, 28. Гл. 10; 10.
ъ Дан. 9; 24.
ы Лев. 16; 14, 16.
ь Числ. 19; 2, 17 и дрг.
ѣ 1 Пет. 1; 19. 1 Іоан. 1; 7. Отк. 1; 5.
ю Рим. 1; 4. 1 Пет. 3; 18.
я Ефес. 5; 2. Тит. 2; 14. Гл. 7; 27.
ж Гл. 1; 3. 10; 22.
ѣж Гл. 6; 1.
а Лук. 1; 74. Рим. 6; 13, 22. 1 Пет. 4; 2.
б 1 Тим. 2; 5.
в Гл. 7; 22. 8; 6. 12; 24.
г Рим. 3; 25. 5; 6. 1 Пет. 3; 18.
д Гл. 3; 1.
е Гал. 3; 15.
ж Исх. 24; 6 и дрг.
з Исх. 24; 5, 6, 8. Лев. 16; 14, 15, 18.
и Лев. 14; 4, 6, 7, 49, 51, 52.
і Исх. 24; 8. Мат. 26; 28.
к Исх. 29; 12, 36. Лев. 8; 15, 19. 16; 14, 15, 16, 18, 19.
л Лев. 17; 11.
м Гл. 8; 5.
н Гл. 6; 20.
о Гл. 8; 2.
п Рим. 8; 34. Гл. 7; 25. 1 Іоан. 2; 1.
р Ст. 7.

[с]сега еднъжъ ся яви [т]въ свършуваніе-то на вѣкове-тѣ, да отмахне грѣхъ-тъ, чрѣзъ пожертвуваніе-то на себе си. 27 [у]И както е опрѣдѣлено на человѣцы-тѣ еднъжъ да умрѫтъ, а [ф]послѣ сѫдъ; 28 Така и [х]Христосъ, понеже [ц]еднъжъ бы принесенъ за да дигне грѣхове-тѣ [ч]на мнозина, ще ся яви вторый пѫть безъ грѣхъ [ш]на тѣзи които го чакатъ за спасеніе.

ГЛАВА 10.

1 Защото законъ-тъ като [а]има сѣнкѫ [б]на бѫдѫщы-тѣ добрины *а* не самый-тъ образъ на вещи-тѣ, никога [в]не може [г]да направи совършенны тѣзи които прихождатъ, съ исты-тѣ жертвы които приносятъ всякѫ 2 годинѫ непрѣстанно. Понеже *инакъ* бы прѣстанѫли да гы приносятъ; защото жертвоприносители-тѣ еднъжъ очистени, не бы имали вече никое *обличеніе на* со3 вѣсть-тѫ за грѣхове: [д]Но въ тѣзи *жертвы бива* всякѫ годинѫ въспоминаніе за грѣ4 хове-тѣ. Защото е [е]невъзможно кръвь отъ юнцы и отъ козлы да отнема грѣхо5 ве. За това когато влѣзваше въ свѣтъ-тъ казува: [ж]„Жертвѫ и приношеніе не си 6 поискалъ, но приготвилъ си ми тѣло. Всесожьженія и *приношенія* за грѣхъ не ти 7 сѫ угодны. Тогази рѣкохъ: „Ето идѫ, (въ главизнѫ-тѫ на книгѫ-тѫ е писано за мене,) да сторіѫ воліѫ-тѫ ти, о Боже.“ 8 По горѣ бѣ реклъ: „Жертвѫ и приношеніе и всесожьженія и *приношенія* за грѣхъ не си поискалъ, нито ти сѫ угодны,“ (ко9 ито ся приносятъ споредъ законъ-тъ;) Тогази рече: „Ето идѫ, да сторіѫ воліѫ-тѫ ти, о Боже.“ Отнема първо-то да поста10 нови второ-то. [з]Съ коіѫто воліѫ смы освятени [и]чрѣзъ приношеніе-то на тѣло-то 11 Іисусъ Христово *принесено* единъ пѫть. И всякой священникъ стои та служи [і]всякой день и приноси много пѫти исты-тѣ жертвы, [к]които не могѫтъ никога да от12 немѫтъ грѣхове: [л]Но той като принесе еднѫ жертвѫ за грѣхове-тѣ, сѣднѫ за вы13 нѫгы отдесно на Бога, Та чака [м]доклѣ ся положатъ врагове-тѣ му подножіе на 14 нозѣ-тѣ му. Защото съ едно приношеніе направи *еднъжъ* за вынѫгы [н]съвършенны 15 освящаемы-тѣ. А и Духъ Святый свидѣтелствува намъ; защото, като рече пона16 прѣдъ; [о]„Тойзи е завѣтъ-тъ, който ще имъ завѣщаіѫ слѣдъ онѣзи дни, казува Господь: Ще вложѫ законы-тѣ си въ сърдца-та имъ, и ще гы напишѫ въ умо17 ве-тѣ имъ,“ *прилага*, „И грѣхове-тѣ имъ и беззаконія-та имъ нѣма вече да поменѫ.“ 18 А дѣто *има* прощеніе за тѣхъ, нѣма вече приношеніе за грѣхъ.

19 И тъй, братіе, като имамы [п]дързновеніе да влѣземъ [р]въ святилище-то чрѣзъ 20 кръвь-тѫ Іисусовѫ, [с]Прѣзъ новый-тъ и живый-тъ пѫть, който е той отворилъ за насъ [т]прѣзъ завѣсѫ-тѫ, (сирѣчь плъть21 тѫ си), И *като имамы* великъ [у]Священ22 никъ надъ [ф]Божій-тъ домъ, [х]Нека пристѫпвамы съ истинно сърдце [ц]въ пълнѫ вѣрѫ, съсъ сърдца очистены [ч]отъ лукавѫ совѣсть, и съ тѣло [ш]измыто въ чистѫ 23 водѫ; [щ]Нека държимъ непоколебимо исповѣданіе-то на надеждѫ-тѫ; [ъ]защото е 24 вѣренъ той който ся обѣща; И да ся грыжимъ единъ за другъ, да ся поощрява25 мы на любовь и на добры дѣла; [ы]Да не оставямы събираніе-то си, както иматъ обычай нѣкои си, но да ся подканямы *единъ другъ*, [ь]и толко повече, колкото ви26 ждате че [ѣ]день-тъ наближава. Защото [ю]ако ный съгрѣшавамы самоволно [я]отъ какъ смы познали истинѫ-тѫ, не остава 27 вече жертва за грѣхове, Но страшно нѣкое ожиданіе на сѫдъ, и [ѫ]разяреніе на огнь-тъ, който ще испояде противницы-тѣ. 28 [ѭ]Ако бы нѣкой да ся отрече отъ законъ-тъ Моисеовъ, [а]при двама или трима сви29 дѣтели умира безъ пожалваніе: За [б]колко по жестоко наказаніе, мислите, ще ся удостои тойзи който е потъпкалъ Сына Божія, и е [в]възималъ за скврънѫ кръвьтѫ на завѣтъ-тъ съ коіѫто е освятенъ, и 30 е [г]укорилъ Духъ-тъ на благодать-тѫ? Защото знаемъ тогози който е реклъ: [д]„Менѣ *принадлежи* отмщеніе-то, азъ ще заплатіѫ,“ казува Господь. И пакъ: [е]„Господь 31 ще сѫди свой-тъ народъ.“ [ж]Страшно е да падне нѣкой въ рѫцѣ-тѣ на Бога живаго.

32 [з]Докарвайте си още на умъ първы-тѣ дни, въ които, [и]отъ какъ ся просвѣтихте, прѣтърпѣхте [і]голѣмѫ борбѫ на страданія, 33 Кога [к]опозорявани съ хулы и скърби, [л]кога пакъ като участвувахте на тѣзи които

[с] Ст. 12. Гл. 7; 27. 10; 10. 1 Пет. 3; 18.
[т] 1 Кор. 10; 11. Гал. 4; 4. Ефес. 1; 10.
[у] Быт. 3; 19. Екк. 3; 20.
[ф] 2 Кор. 5; 10. Отк. 20; 12, 13.
[х] Рим. 6; 10. 1 Пет. 3; 18.
[ц] 1 Пет. 2; 24. 1 Іоан. 3; 5.
[ч] Мат. 26; 28. Рим. 5; 15.
[ш] Тит. 2; 13. 2 Пет. 3; 12.

—

[а] Кол. 2; 17. Гл. 8; 5. 9; 23.
[б] Гл. 9; 11.
[в] Гл. 9; 9.
[г] Ст. 14.
[д] Лев. 16; 21. Гл. 9; 7.
[е] Мих. 6; 6, 7. Гл. 9; 13. Ст. 11.
[ж] Псал. 40; 6 и драг. 50; 8 и драг. Иса. 1; 11. Іер. 6; 20. Амос. 5; 21, 22.
[з] Іоан. 17; 19. Гл. 13; 12.
[и] Гл. 9; 12.
[і] Числ. 28; 3. Гл. 7; 27.
[к] Ст. 4.
[л] Кол. 3; 1. Гл. 1; 3.
[м] Псал. 110; 1. Дѣян. 2; 35. 1 Кор. 15; 25. Гл. 1; 13.
[н] Ст. 1.
[о] Іер. 31; 33, 34. Гл. 8; 10, 12.
[п] Рим. 5; 2. Ефес. 2; 18. 3; 12.
[р] Гл. 9; 8, 12.
[с] Іоан. 10; 9. 14; 6. Гл. 9; 8.
[т] Гл. 9; 3.
[у] Гл. 4; 14.
[ф] 1 Тим. 3; 15.
[х] Гл. 4; 16.
[ц] Ефес. 3; 12. Іак. 1; 6.
[ч] Гл. 9; 14.
[ш] Іез. 36; 25. 2 Кор. 7; 1.
[щ] Гл. 4; 14.
[ъ] 1 Кор. 1; 9. 10; 13. 1 Сол. 5; 24. 2 Сол. 3; 3. Гл. 11; 11.
[ы] Дѣян. 2; 42. Іуд. 19.
[ь] Рим. 13; 11.
[ѣ] Фил. 4; 5. 2 Пет. 3; 9, 11, 14.
[ю] Числ. 15; 30. Гл. 6; 4.
[я] 2 Пет. 2; 20, 21.
[ѫ] Іез. 36; 5. Соф. 1; 18. 3; 8. 2 Сол. 1; 8. Гл. 12; 29.
[ѭ] Гл. 2; 2.
[а] Втор. 17; 2 до 6. 19; 15. Мат. 18; 16. Іоан. 8; 17. 2 Кор. 13; 1.
[б] Гл. 2; 3. 12; 25.
[в] 1 Кор. 11; 29. Гл. 13; 20.
[г] Мат. 12; 31, 32. Ефес. 4; 30.
[д] Втор. 32; 35. Рим. 12; 19.
[е] Втор. 32; 36. Псал. 50; 4. 135; 14.
[ж] Лук. 12; 5.
[з] Гал. 3; 4. 2 Іоан. 8.
[и] Гл. 6; 4.
[і] Фил. 1; 29, 30. Кол. 2; 1
[к] 1 Кор. 4; 9.
[л] Фил. 1; 7. 4; 14. 1 Сол. 2; 14.

34 страдахѫ така. Защото показахте состраданіе [м]на мои-тѣ оковы, и на радо сьрдце [н]пріяхте разграбуваніе-то на имотъ-тъ си, като знаехте че [о]имате за себе си на небеса по добръ и траенъ имотъ. 35 И тъй не напущайте дързновеніе-то си, [п]което има голѣмо въздаяніе. 36 [р]Защото ви трѣбува търпѣніе, за да сторите волѭ-тѫ Божіѭ, и [с]да получите обѣщаніе-то. 37 Защото [т]още твърдѣ малко врѣме, *и* [у]„ще дойде тойзи който има да дойде, и не ще да ся забави.“ 38 [ф]„А праведный-тъ отъ вѣрѫ-тѫ ще бѫде живъ;“ и „ако ся дръпне *нѣкой* назадъ, не ще да благоволи въ него душа-та ми.“ 39 Ный обаче не смы [х]отъ тѣзи които ся дръпнуватъ назадъ въ погыбель, но [ц]отъ тѣзи които вѣруватъ за спасеніе на душѫ-тѫ.

ГЛАВА 11.

1 А вѣра-та е осѫществованіе на онѣзи нѣща за които ся надѣемъ, *и* изявеніе на [а]нѣща които не ся виждатъ. 2 Защото [б]чрѣзъ неѭ быдохѫ засвидѣтелствовани старовръменни-тѣ.

3 Съ вѣрѫ разумѣвамы че [в]свѣтъ-тъ бы созданъ съсъ слово-то Божіе, щото отъ не являемы станѫхѫ видимы-тѣ.

4 Съ вѣрѫ [г]Авель принесе Богу жертвѫ по добрѫ отъ Каиновѫ-тѫ, чрѣзъ коѭто быде засвидѣтелствованъ че е праведенъ, понеже Богъ даде свидѣтелство за дарове-тѣ му; и чрѣзъ неѭ и слѣдъ смъртьтѫ си, [д]още говори.

5 Съ вѣрѫ Енохъ бы [е]прѣселенъ да не види смърть, и не ся намѣрваше, защото го прѣсели Богъ; понеже прѣди прѣселеніе-то му засвидѣтелствованъ бы, че е благоугодилъ Богу: 6 А безъ вѣрѫ не е възможно да угоди нѣкой *Богу;* защото който прихожда при Бога, трѣбва да повѣрува че има *Богъ*, и че той бывa мъздовоздатель на тѣзи които го търсятъ.

7 Съ вѣрѫ [ж]Ное, увѣдоменъ отъ Бога за нѣща които не бѣхѫ още видимы, убоя ся, и [з]направи ковчегъ за спасеніе на домъ-тъ си; чрѣзъ коѭто осѫди свѣтъ-тъ и станѫ наслѣдникъ [и]на правдѫ-тѫ която е отъ вѣрѫ-тѫ.

8 Съ вѣрѫ послуша [і]Авраамъ, когато ся призываше да излѣзе *и отиде* на мѣсто-то което имаше даземе въ наслѣдіе, и излѣзе безъ да знае дѣ отхожда. 9 Съ вѣрѫ ся засели въ обѣщаннѫ-тѫ землѭ както въ чуждѫ, и [к]живѣеше въ шатры съ Исаака и Іакова [л]сонаслѣдницы-тѣ на исто-то обѣщаніе. 10 Защото очакуваше [м]градъ-тъ който има основанія, *и* [н]на който художникъ и създатель е Богъ.

11 Съ вѣрѫ и [о]сама Сарра прія силѫ да зачне, и като бѣше [п]прѣминѫла възрастъ-тъ си роди, понеже позна [р]за вѣренъ тогозь който ся обѣща. 12 За това и отъ едного *человѣка*, а и той [с]замъртвѣлъ, народихѫ ся множество [т]колкото звѣзды-тѣ на небе-то, и като пѣсъкъ-тъ който е по край море-то, и който не може да ся прѣброи.

13 Всичкы тѣзи въ вѣрѫ умрѣхѫ, [у]безъ да пріимѫтъ обѣщанія-та, но отъ [ф]далечь гы видѣхѫ, и увѣрихѫ ся, и поздравихѫ *гы*, като [х]исповѣдахѫ че сѫ странни и пришелци на землѭ-тѫ. 14 Защото които така говорятъ, [ц]показуватъ че търсятъ отечество. 15 И ако помняхѫ онова отъ което бѣхѫ излѣзли, намѣрили быхѫ врѣме да ся върнѫтъ. 16 Но сега желаѭтъ едно по добро, сирѣчь небесно-то *отечество;* за това Богъ не ся срамува за тѣхъ да ся [ч]казува тѣхенъ Богъ; защото имъ приготви [ш]градъ.

17 Съ вѣрѫ [щ]Авраамъ, когато го опытуваше *Богъ*, принесе Исаака *жертвѫ*, и [ъ]единородный-тъ си приносяше тойзи който прія обѣщанія-та, 18 Комуто бѣше ся рекло: [ы]Въ Исаака ще ти ся наименува сѣме; 19 Като си помысли че [ь]Богъ може да въскрьсява и отъ мъртвы, отъ дѣто по единъ начинъ *на въскрьсеніе* го и пріе назадъ.

20 Съ вѣрѫ [ѣ]Исаакъ благослови Іакова и Исава за това което имаше да стане.

21 Съ вѣрѫ Іаковъ като бѣше на умираніе [ю]благослови всякого отъ сынове-тѣ Іосифовы, „и [я]поклони ся *като ся подпрѣ* на край-тъ на тоягѫ-тѫ си.“

22 Съ вѣрѫ [ѫ]Іосифъ на умираніе прѣдизвѣсти за излѣзуваніе-то на сынове-тѣ Израилевы, и порѫча за кости-тѣ си.

23 Съ вѣрѫ, отъ какъ ся роди [ѭ]Моисей, родители-тѣ му крыхѫ го три мѣсеца, защото видѣхѫ прѣкрасно дѣте-то; и не ся убояхѫ отъ царско-то [а]повелѣніе.

24 Съ вѣрѫ [б]Моисей, като дойде на възрастъ, отказа ся да ся нарича сынъ на

[м] Фил. 1; 7. 2 Тим. 1; 16.
[н] Мат. 5; 12. Дѣян. 5; 41. Іак. 1; 2.
[о] Мат. 6; 20. 19; 21. Лук. 12; 33. 1 Тим. 6; 19.
[п] Мат. 5; 12. 10; 32.
[р] Лук. 21; 19. Гал. 6; 9. Гл. 12; 1.
[с] Кол. 3; 24. Гл. 9; 15. 1 Пет. 1; 9.
[т] Лук. 18; 8. 2 Пет. 3; 9.
[у] Авв. 2; 3, 4.
[ф] Рим. 1; 17. Гал. 3; 11.
[х] 2 Пет. 2; 20, 21.
[ц] Дѣян. 16; 30, 31. 1 Сол. 5; 9. 2 Сол. 2; 14.

—

[а] Рим. 8; 24, 25. 2 Кор. 4; 18. 5; 7.
[б] Ст. 39.
[в] Быт. 1; 1. Псал. 33; 6. Іоан. 1; 3. Гл. 1; 2. 2 Пет. 3; 5.
[г] Быт. 4; 4. 1 Іоан. 3; 12.
[д] Быт. 4; 10. Мат. 23; 35. Гл. 12; 24.
[е] Быт. 5; 22, 24.
[ж] Быт. 6; 13, 22.
[з] 1 Пет. 3; 20.
[и] Рим. 3; 22. 4; 13. Фил. 3; 9.
[і] Быт. 12; 1, 4. Дѣян. 7; 2, 3, 4.
[к] Быт. 12; 8. 13; 3, 18. 18; 1, 9.
[л] Гл. 6; 17.
[м] Гл. 12; 22. 13; 14.
[н] Гл. 3; 4. Отк. 21; 2, 10.
[о] Быт. 17; 19. 18; 11, 14. 21; 2.
[п] Вижь Лук. 1; 36.
[р] Рим. 4; 21. Гл. 10; 23.
[с] Рим. 4; 19.
[т] Быт. 22; 17. Рим. 4; 18.
[у] Ст. 39.
[ф] Іоан. 8; 56. Ст. 27.
[х] Быт. 23; 4. 47; 9. 1 Лѣт. 29; 15. Псал. 39; 12. 119; 19. 1 Пет. 1; 17. 2; 11.
[ц] Гл. 13; 14.
[ч] Исх. 3; 6, 15. Мат. 22; 32. Дѣян. 7; 32.
[ш] Фил. 3; 20. Гл. 13; 14.
[щ] Быт. 22; 1, 9.
[ъ] Іак. 2; 21.
[ы] Быт. 21; 12. Рим. 9; 7.
[ь] Рим. 4; 17, 19, 21.
[ѣ] Быт. 27; 27, 39.
[ю] Быт. 48; 5, 16, 20.
[я] Быт. 47; 31.
[ѫ] Быт. 50; 24, 25. Исх. 13; 19.
[ѭ] Исх. 2; 2. Дѣян. 7; 20.
[а] Исх. 1; 16, 22.
[б] Исх. 2; 10, 11.

25 Фараоновѫ-тѫ дъщеріѩ, И [в]прѣдпочете подобрѣ да злостражда съ народъ-тъ Божій, а не да има кратковрѣменно наслажденіе на грѣхъ-тъ; 26 Като разсѫди че [г]поношеніе-то за Христа е по голѣмо богатство отъ Египетскы-тѣ съкровища; защото гледаше на *бѫдѫщо*-то [д]мъздовоздаяніе. 27 Съ вѣрѫ [е]остави Египетъ, безъ да ся убои отъ гнѣвъ-тъ царевъ; защото утърпѣ, 28 [ж]като че гледаше Невидимаго. Съ вѣрѫ [з]направи пасхѫ-тѫ и попръскуваніе-то съ кръвь-тѫ, да гы не докачи тойзи който погубуваше първородны-тѣ.

29 Съ вѣрѫ [и]прѣминѫхѫ Червено-то море както по сухо, на което като ся опытахѫ и Египтяни-тѣ, издавихѫ ся.

30 Съ вѣрѫ [і]паднѫхѫ стѣны-тѣ Іерихонскы слѣдъ седмодневно около тѣхъ обикаляніе.

31 Съ вѣрѫ Раавъ [к]блудница не погынѫ наедно съ тѣзи които ся съпротивихѫ, като пріѩ [л]согледатели-тѣ съ миръ.

32 И какво още да говоріѩ? защото не ще ми постигнѫ врѣме да приказувамъ за [м]Гедеона, и [н]Варака и [о]Самсона и [п]Іефѳае, за [р]Давида още и [с]Самуила и пророцы-тѣ; 33 Които съ вѣрѫ побѣдихѫ царства, работихѫ правдѫ, [т]сполучихѫ обѣщанія, [у]затулихѫ уста на львове, 34 [ф]Угасихѫ силѫ огненнѫ, [х]избѣгнѫхѫ отъ остро-то на ножъ-тъ, замогнѫхѫ ся [ц]отъ болести, станѫхѫ силни на бой, [ч]обърнѫхѫ въ бѣгъ чужды войскы. 35 [ш]Пріяхѫ жены мъртвы-тѣ си въскръснѫли; а другы быхѫ [щ]мѫчени, като не рачихѫ да пріимѫтъ искупуваніе-то, за да получатъ по добро 36 въскрьсеніе. Другы пакъ прѣтеглихѫ присмѣхы и біенія, а още и [ъ]оковы и тьмни- 37 цы; Съ [ы]каменіе быхѫ убити, съ трыонъ прѣтрыти, съ мѫкы мѫчени, съ ножъ заклани умрѣхѫ, [ь]скытахѫ ся въ овчы и [ѣ]въ козіи кожы, и търпѣхѫ оскудность, 38 бѣдствія и злостраданія; (Тѣ за които свѣтъ-тъ не бѣ достоинъ), скытахѫ ся по пустыни-тѣ, по горы-тѣ, по [ю]пещеры-тѣ и 39 пропасти-тѣ на земіѩ-тѫ. И всичкы тѣзи, [я]ако и да пріяхѫ *добро* свидѣтелство чрѣзъ 40 вѣрѫ, не получихѫ обѣщаніе-то; Защото Богъ прѣдусмотри нѣщо по [ѫ]добро за насъ; [ѩ]да не достигнѫтъ въ совьршенство безъ насъ.

ГЛАВА 12.

1 Слѣдователно и ный, като смы обиколени отъ толкавъ облакъ свидѣтели, [а]да отхвърлимъ всякѫ теготѫ, и грѣхъ-тъ, който *ны* лесно сплита, и [б]съ търпѣніе [в]да тичамы на прѣдлежащо-то намъ поприще, 2 Като гледамы на Іисуса началникъ-тъ и совършитель-тъ на вѣрѫ-тѫ, [г]който заради прѣдлежащѫ-тѫ нему радость прѣтърпѣ кръстъ, като прѣзрѣ срамъ-тъ, и [д]сѣднѫ отдесно на прѣстолъ-тъ Божій. 3 [е]Защото мыслѣте за тогозь който прѣтърпѣ на себе си таквозь противорѣчіе отъ грѣшны-тѣ, [ж]да ви не дотегнува, и да не бывате слабодушни.

4 [з]Не сте ся съпротивили още до кръвь, 5 като ся борите срещѫ грѣхъ-тъ. И забравили сте увѣщаніе-то, което ви говори както на сынове, *и казува:* [и]Сыне мой, не прѣзирай наказаніе-то Господне; нито 6 да ослабѣвашь кога тя обличава. Защото [і]когото Господь обича наказува *го;* и біе 7 всякого сына, когото пріима. [к]Ако търпите наказаніе, Богъ ся докарува съ васъ като съсъ сынове; защото кой сынъ е когото 8 не наказува баща *му?* Ако ли сте безъ наказаніе, [л]на което всичкы участвувахѫ, то сте прѣлюбодѣйчища а не сынове. 9 Освѣнь това, бащы-тѣ си по плъть имахмы наказатели, и почитахмы *гы;* не щемъ ли ся повече покори [м]Отцу на духове-тѣ, 10 и да бѫдемъ живи? Защото тѣ за малко врѣме сѫ *ны* наказували споредъ каквото имъ е было угодно, а той за *нашѫ* ползѫ, [н]да станемъ соучастници на неговѫ-тѫ 11 святость. И всяко наказаніе по настоящемъ не ся вижда да е на радость, но на скърбь; а послѣ приноси миренъ плодъ отъ правдѫ [о]на тѣзи които сѫ обучени 12 чрѣзъ него. За това [п]„стегнѣте ослабнѫлы-тѣ рѫцѣ, и разслабены-тѣ коленѣ;“ 13 И [р]„направѣте на нозѣ-тѣ си правы пѫтища,“ да не ся искриви хромо-то, [с]но 14 повече да исцѣлѣе. [т]Търсѣте миръ съсъ всичкы, и святость, [у]безъ коіѩто никой 15 нѣма да види Господа; [ф]Гледайте [х]да не бы да е лишенъ нѣкой отъ Божіѩ-тѫ благодать; [ц]да не бы изникнѫлъ горчивъ нѣкой корень и да ви докара поврѣдѫ,

в Псал. 84; 10.
г Гл. 13; 13.
д Гл. 10; 35.
е Исх. 10; 28, 29. 12; 37. 13; 17, 18.
ж Ст. 13.
з Исх. 12; 21 и дрг.
и Исх. 14; 22, 29.
і Іис. Нав. 6; 20.
к Іис. Нав. 6; 23. Іак 2; 25.
л Іис. Нав. 2; 1.
м Сѫд. 6; 11.
н Сѫд. 4; 6.
о Сѫд. 13; 24.
п Сѫд. 11; 1. 12; 7.
р 1 Цар. 16; 1, 13. 17; 45.
с 1 Цар. 1; 20. 12; 20.
т 2 Цар. 7; 11 и дрг.
у Сѫд. 14; 5, 6. 1 Цар. 17; 34, 35. Дан. 6; 22.
ф Дан. 3; 25.
х 1 Цар. 20; 1. 3 Цар. 19; 3. 4 Цар. 6; 16.
ц 4 Цар. 20; 7 и дрг. Іов. 42; 10. Псал. 6; 8.
ч Сѫд. 15; 8, 15. 1 Цар. 14; 13 и дрг. 17; 51, 52. 2 Цар. 8; 1 и дрг.
ш 3 Цар. 17; 22. 4 Цар. 4; 35.
щ Дѣян. 22; 25.
ъ Быт. 39; 20. Іер. 20; 2. 37; 15.
ы 3 Цар. 21; 13. 2 Лѣт. 24; 21. Дѣян. 7; 58. 14; 19.
ь 4 Цар. 1; 8. Мат. 3; 4.
ѣ Зах. 13; 4.
ю 3 Цар. 18; 4. 19; 9.
я Ст. 2, 13.
ѫ Гл. 7; 22. 8; 6.
ѩ Гл. 5; 9. 12; 23. Отк. 6; 11.

—

а Кол. 3; 8. 1 Пет. 2; 1.
б 1 Кор. 9; 24. Фил. 3; 13, 14.
в Рим. 12; 12. Гл. 10; 36.
г Лук. 24; 26. Фил. 2; 8 и дрг. 1 Пет. 1; 11.
д Псал. 110; 1. Гл. 1; 3, 13. 8; 1. 1 Пет. 3; 22.
е Мат. 10; 24, 25. Іоан. 15; 20.
ж Гал. 6; 9.
з 1 Кор. 10; 13. Гл. 10; 32, 33, 34.
и Іов. 5; 17. Прит. 3; 11.
і Псал. 94; 12. 119; 75. Прит. 3; 12. Іак. 1; 12. Отк. 3; 19.
к Втор. 8; 5. 2 Цар. 7; 14. Прит. 13; 24. 19; 18. 23; 13.
л Псал. 73; 14. 1 Пет. 5; 9.
м Числ. 16; 22. 27; 16. Іов. 12; 10. Екк. 12; 7. Иса. 42; 5. 57; 16. Зах. 12; 1.
н Лев. 11; 44. 19; 2. 1 Пет. 1; 15, 16.
о Іак. 3; 18.
п Іов. 4; 3, 4. Иса. 35; 3.
р Прит. 4; 26, 27.
с Гал. 6; 1.
т Псал. 34; 14. Рим. 12; 18. 14; 19. 2 Тим. 2; 22.
у Мат. 5; 8. 2 Кор. 7; 1. Еф. 5; 5.
ф 2 Кор. 6; 1.
х Гал. 5; 4.
ц Втор. 29; 18. Гл. 3; 12.

и да ся не заразятъ мнозина отъ него;
16 [ч]Да не бы да е нѣкой блудникъ, или нечистъ, както Исавъ, [ш]който за едно ястіе
17 продаде пьрвородство-то си; Понеже знаете че и насетнѣ когато [щ]искаше да наслѣди благословеніе-то, отхвърленъ бы; защото [ъ]не намѣри мѣсто за покаяніе *у башѫ си,* ако и да го потърси съсъ сьлзы.
18 Защото вы не сте пристѫпили [ы]до горѫ осязаемѫ, и разгоренѫ съ огнь, и до
19 тьмѫ, и мракъ, и бурѭ, И до трѫбенъ звукъ, и гласъ на думы, който *гласъ* тѣзи що чухѫ [ь]примолихѫ ся да имъ ся не
20 говори вече слово: (Защото не стърпѣвахѫ това що *имъ* ся повелѣваше: [ѣ]„И животно ако бы да ся допре до горѫ-тѫ, съ каменіе ще бѫде убито, [или съсъ
21 стрѣлѫ устрѣлено]; [ю]И толкозь страшно бѣ видимо-то, *щото* Моисей рече: Много
22 сьмь уплашенъ и растреперанъ;) Но пристѫпихте [я]до горѫ-тѫ Сіонъ, и [ѫ]до градъ-тъ на Бога живаго, небесный-тъ Іерусалимъ,
23 и [ѭ]до бесчетны ангелы, При торжество-то и церквѫ-тѫ на [а]пьрвородны-тѣ, които сѫ [б]написани на небеса, и при Бога [в]Сѫдникъ-тъ на всичкы-тѣ, и при духове-тѣ на праведны-тѣ [г]които сѫ сти-
24 гнѫли до совьршенство-то, И при Іисуса Ходатая на [д]новый-тъ завѣтъ, и [е]при кръвь-тѫ на поръсваніе-то, която говори по добрѣ [ж]отъ Авелевѫ-тѫ.
25 Внимайте да не прѣзрите тогози който говори; защото [з]ако тѣ не избѣгнѫхѫ *отъ наказаніе-то* като прѣзрѣхѫ тогози който *имъ* говорѣше на земіѭ-тѫ, колко повече не *щемъ избѣгнѫ* ный, ако ся отвърнемъ отъ тогози който *говори* отъ не-
26 беса; [и]На когото гласъ-тъ расклати земіѭ-тѫ тогази, а сега ся обѣща, и рече: [і]„Още еднъжь азъ ще поклатіѭ не токо
27 земіѭ-тѫ, но и небе-то.“ А това „Още еднъжь“ знаменува [к]прѣмѣстуваніе-то на тѣзи нѣща които ся колебаіѭтъ, като що сѫ направени, за да останѫтъ тѣзи които
28 ся не колебаіѭтъ. За това понеже пріимамы царство което ся не колебае, трѣбува да имамы благодать-тѫ, чрѣзъ коіѭто да служимъ Богу благопріятно съ по-
29 честь и благоговѣніе; Защото [л]Богъ нашъ е огнь пояждаіѭщъ.

ГЛАВА 13.

1 [а]Братолюбіе-то да прѣбѫдва. (2) [б]Странолюбіе-то не забравяйте; понеже чрѣзъ него [в]нѣкои безъ да знаіѭтъ угостили сѫ
3 ангелы. [г]Помнѣте запрѣны-тѣ, като че сте съ тѣхъ наедно запрѣни; злостраждущы-
4 тѣ, като що сте и вы въ тѣло. Женитбата е честна у всичкы, и лѣгло-то непорочно; а [д]блудницы-тѣ и прѣлюбодѣи-тѣ
5 Богъ ще сѫди. Да не е сребролюбиво поведеніе-то *ви;* [е]доволствувайте ся съ каквото имате; защото той рече: [ж]„Нѣма
6 да тя оставіѭ, нито да тя забравіѭ;“ Така щото ный съ дързновеніе да казувамы: [з]„Господь ми е помощникъ, и нѣма да ся
7 убоіѭ какво ще ми стори человѣкъ.“ [и]Поменувайте наставницы-тѣ ваши, които сѫ ви говорили слово-то Божіе; и като имате прѣдъ очи сетнинѫ-тѫ на тѣхнѫ-тѫ обходѫ, [і]подражавайте вѣрѫ-тѫ имъ.
8 Іисусъ Христосъ е [к]истый-тъ вчера и
9 днесь и во вѣкы. [л]Не ся увличайте вслѣдъ разны и странны ученія; защото е добро съ благодать да ся укрѣпява сърдце-то, а [м]не съ ястія, въ които тѣзи що сѫ хо-
10 дили не сѫ ся ползували, [н]Имамы олтарь отъ който нѣматъ власть да ядѫтъ слу-
11 жители-тѣ, на скиніѭ-тѫ. Защото [о]на животны-тѣ, на които кръвь-тѫ пьрвосвященникъ-тъ вноси въ святилище-то за грѣхове-тѣ, тѣхны-тѣ тѣлеса изгорявать
12 ся вънъ отъ станъ-тъ. Заради това Іисусъ, за да освяти народъ-тъ чрѣзъ собственнѫ-тѫ си кръвь, [п]вънъ отъ врата-та *градскы*
13 пострада. И тъй да излѣзувамы *и ный* къмъ него вънъ отъ станъ-тъ, и да носимъ него-
14 во-то [р]поруганіе. [с]Защото нѣмамы тука постоянъ градъ, но бѫдѫщій-тъ търсимъ.
15 [т]За то чрѣзъ него да приносимъ [у]Богу непрѣстанно жертвѫ на хваленіе, сирѣчь, [ф]плодъ отъ устны които исповѣдувать
16 негово-то име. А [х]благодѣяніе-то и спомоществованіе-то недѣйте забравя; защото [ц]таквызи жертвы сѫ благоугодны Богу.

[ч] Ефес. 5; 3. Кол. 3; 5. 1 Сол. 4; 3.
[ш] Быт. 25; 33.
[щ] Быт. 27; 34, 36, 38.
[ъ] Гл. 6; 6.
[ы] Исх. 19; 12, 18, 19. 20; 18. Втор. 4; 11. 5; 22. *Рим.* 6; 14. 8; 15. 2 Тим. 1; 7.
[ь] Исх. 20; 19. Втор. 5; 5, 25. 18; 16.
[ѣ] Исх. 19; 13.
[ю] Исх. 19; 16.
[я] Гал. 4; 26. Отк. 3; 12. 21; 2, 10.
[ѫ] Фил. 3; 20.
[ѭ] Втор. 33; 2. Псал. 68; 17. Іуд. 14.
[а] Исх. 4; 22. Іак. 1; 18. Отк. 14; 4.
[б] Лук. 10; 20. Фил. 4; 3. Отк. 13; 8.
[в] Быт. 18; 25. Псал. 94; 2.
[г] Фил. 3; 12. Гл. 11; 40.
[д] Гл. 8; 6. 9; 15.
[е] Исх. 24; 8. Гл. 10; 22. 1 Пет. 1; 2.
[ж] Быт. 4; 10. Гл. 11; 4.
[з] Гл. 2; 2, 3. 3; 17. 10; 28, 29.
[и] Исх. 19; 18.
[і] Агг. 2; 6.
[к] Псал. 102; 26. Мат. 24; 35. 2 Пет. 3; 10. Отк. 21; 1.
[л] Исх. 24; 17. Втор. 4; 24. 9; 3. Псал. 50; 3. 97; 3. Иса. 66; 15. 2 Сол. 1; 8. Гл. 10; 27.

—

[а] Рим. 12; 10. 1 Сол. 4; 9. 1 Пет. 1; 22. 2; 17. 3; 8. 4; 8. 2 Пет. 1; 7. 1 Іоан. 3; 11. и дрг. 4; 7, 20, 21.
[б] Мат. 25; 35. Рим. 12; 13. 1 Тим. 3; 2. 1 Пет. 4; 9.
[в] Быт. 18; 3. 19; 2.
[г] Мат. 25; 36. Рим. 12; 15. 1 Кор. 12; 26. Кол. 4; 18. 1 Пет. 3; 8.
[д] 1 Кор. 6; 2. Гал. 5; 19, 21. Ефес. 5; 5. Кол. 3; 5, 6. Отк. 22; 15.
[е] Мат. 6; 25, 34. Фил. 4; 11, 12. 1 Тим. 6; 6, 8.
[ж] Быт. 28; 15. Втор. 31; 6, 8. Іис. Нав. 1; 5. 1 Лѣт. 28; 20. Псал. 37; 25.
[з] Псал. 27; 1. 56; 4, 11, 12. 118; 6.
[и] Ст. 17.
[і] Гл. 6; 12.
[к] Іоан. 8; 58. Гл. 1; 12. Отк. 1; 4.
[л] Ефес. 4; 14. 5; 6. Кол. 2; 4, 8. 1 Іоан. 4; 1.
[м] Рим. 14; 17. Кол. 2; 16. 1 Тим. 4; 3.
[н] 1 Кор. 9; 13. 10; 18.
[о] Исх. 29; 14. Лев. 4; 11, 12, 21. 6; 30. 9; 11. 16; 27. Числ. 19; 3.
[п] Іоан. 16; 17, 18. Дѣян. 7; 58.
[р] Гл. 11; 26. 1 Пет. 4; 14.
[с] Мих. 2; 10. Фил. 3; 20. Гл. 11; 10, 16. 12; 22.
[т] Ефес. 5; 20. 1 Пет. 2; 5.
[у] Лев. 7; 12. Псал. 50; 14, 23. 69; 30, 31. 107; 22. 116; 17.
[ф] Осія 14; 2.
[х] Рим. 11; 13.
[ц] 2 Кор. 9; 12. Фил. 4; 18. Гл. 6; 10.

17 [ч]Бѫдѣте послушни и покорявайте ся на ваши-тѣ наставницы; защото [ш]тѣ бодрътствуватъ за ваши-тѣ души, както що иматъ да дадѫтъ отвѣтъ; за да правятъ това *бодрътствуваніе* съ радость, а не съ въздышаніе; защото това не е полезно за 18 васъ. [щ]Молѣте ся за насъ; защото смы увѣрени че имамы [ъ]добрѫ совѣсть, и ищемъ да ся обхождамы во всичко добрѣ. 19 А [ы]повече ви ся молѭ да правите това, за да ся върнѫ по скоро при васъ. 20 А [ь]Богъ на миръ-тъ [ѣ]който е въздигнѫлъ отъ мъртвы-тѣ великаго чрѣзъ [ю]кръвь-тѫ на вѣчный-тъ завѣтъ [я]Пастыря на овцы-21 тѣ, Господа нашего Іисуса, Дано [ѫ]да вы направи съвършенны въ всяко добро дѣло, за да правите неговѫ-тѫ волѭ, като [ѭ]дѣйствува въ васъ това което е благоугодно прѣдъ него, чрѣзъ Іисуса Христа, [а]комуто да бѫде слава во вѣкы вѣковъ. Аминь.

22 И молѭ ви ся, братіе, да ви не бѫде тежко слово-то на увѣщаніе-то; защото 23 [б]на кѫсо ви писахъ. Знайте че *нашій-тъ* [в]братъ Тимоѳей е [г]пуснѫтъ, съ когото, 24 ако дойде скоро, ще вы видѭ. Поздравѣте всичкы-тѣ ваши [д]наставницы, и всичкы-тѣ святыи. Поздравяватъ вы които сѫ 25 отъ Италіѭ. [е]Благодать да бѫде съсъ всичкы васъ. Аминь.

ОТКРОВЕНІЕ-ТО НА СВЯТАГО ІОАННА БОГОСЛОВА.

ГЛАВА 1.

1 Откровеніе Іисусъ Христово, [а]което му даде Богъ, да покаже на рабы-тѣ си онова [б]което има скоро да бѫде; и *той* [в]проводи и *го* яви чрѣзъ ангела си на свой-тъ 2 рабъ Іоанна, [г]Който свидѣтелствова слово-то Божіе, и свидѣтелство-то Іисусъ 3 Христово, и [д]колкото е видѣлъ. [е]Блаженъ който прочита, и които слушатъ думы-тѣ на това пророчество, и пазятъ което е писано въ него; защото [ж]врѣме-то е близо.

4 Іоаннъ на седмь-тѣ церквы които сѫ въ Азіѫ: Благодать вамъ и миръ отъ оногози [з]който е, и [и]който е былъ, и който иде, и [і]отъ седмь-тѣ духове които сѫ 5 прѣдъ неговъ-тъ прѣстолъ, И отъ Іисуса Христа, който е вѣрный-тъ [к]свидѣтель, [л]първородный-тъ отъ мъртвы-тѣ, и [м]началникъ-тъ надъ царіе-тѣ на земѭ-тѫ. [н]На тогози който е възлюбилъ насъ, [о]и омылъ ны е отъ грѣхове-тѣ ни съ кръвь-6 тѫ си, И [п]който е направилъ насъ царіе и священницы Богу и Отцу своему, [р]на него да бѫде слава и *държава* во вѣкы вѣковъ. Аминь.

7 [с]Ето, иде съ облацы-тѣ, и ще го види всяко око, [т]и онѣзи които го прободохѫ; и ще възрыдаѭтъ за него всичкы-тѣ племена земны. Ей, Аминь. 8 [у]Азъ сьмь Алфа и Омега, начало и конецъ, казува Господь, [ф]който е, и който е былъ, и който иде, Вседържитель.

9 Азъ Іоаннъ, който сьмь и братъ вашъ, и [х]соучастникъ въ скърби-тѣ [ц]и въ царство-то и въ търпѣніе-то Іисусъ Христово, бѣхъ на островъ-тъ нарицаемый Патмосъ, [ч]за слово-то Божіе, и за свидѣтелство-то 10 Іисусъ Христово. [ш]Въ недѣленъ день [щ]быдохъ *въ изстѫпленіе* Духомъ; и чухъ задъ себе си [ъ]гласъ голѣмъ, като отъ трѫбѫ, 11 Който говорѣше: [ы]Азъ сьмь Алфа и Омега, [ь]първый и послѣдній; и, каквото виждашь, напиши въ книгѫ, и проводи на *седмь*-тѣ церквы които сѫ въ Азіѭ, въ Ефесъ, и въ Смирнѫ, и въ Пергамъ,

[ч] Фил. 2; 29. 1 Сол. 5; 12. 1 Тим. 5; 17. Ст. 7.
[ш] Іез. 3; 17. 33; 2, 7. Дѣян. 20; 26, 28.
[щ] Рим. 15; 30. Еф. 6; 19. Кол. 4; 3. 1 Сол. 5; 25. 2 Сол. 3; 1.
[ъ] Дѣян. 23; 1. 24; 16. 2 Кор. 1; 12.
[ы] Филим. 22.
[ь] Рим. 15; 33. 1 Сол. 5; 23.
[ѣ] Дѣян. 2; 24, 32. Рим. 4; 24. 8; 11. 1 Кор. 6; 14. 15; 15. 2 Кор. 4; 14. Гал. 1; 1. Кол. 2; 12. 1 Сол. 1; 10. 1 Пет. 1; 21.
[ю] Зах. 9; 11. Гл. 10; 29.
[я] Иса. 40; 11. Іез. 34; 23. 37; 24. Іоан. 10; 11, 14. 1 Пет. 2; 25. 5; 4.
[ѫ] 2 Сол. 2; 17. 1 Пет. 5; 10.
[ѭ] Фил. 2; 13.
[а] Гал. 1; 5. 2 Тим. 4; 18. Отк. 1; 6.
[б] 1 Пет. 5; 12.
[в] 1 Сол. 3; 2.
[г] 1 Тим. 6; 12.
[д] Ст. 7, 17.
[е] Тит. 3; 15.

—

[а] Іоан. 3; 32. 8; 26. 12; 49.
[б] Ст. 3. Гл. 4; 1.
[в] Гл. 22; 16.
[г] 1 Кор. 1; 6. Ст. 9. Гл. 6; 9. 12; 17.
[д] 1 Іоан. 1; 1.
[е] Лук. 11; 28. Гл. 22; 7.
[ж] Рим. 13; 11. Іак. 5; 8. 1 Пет. 4; 7. Гл. 22; 10.
[з] Исх. 3; 14. Ст. 8.
[и] Іоан. 1; 1.
[і] Зах. 3; 9. 4; 10. Гл. 3; 1. 4; 5. 5; 6.
[к] Іоан. 8; 14. 1 Тим. 6; 13. Гл. 3; 14.
[л] 1 Кор. 15; 20. Кол. 17; 18.
[м] Ефес. 1; 20. Гл. 1; 14. 19; 16.
[н] Іоан. 13; 34. 15; 9. Гал. 2; 20.
[о] Евр. 9; 14. 1 Іоан. 1; 7.
[п] 1 Пет. 2; 5, 9. Гл. 5; 10. 20; 6.
[р] 1 Тим. 6; 16. Евр. 13; 21. 1 Пет. 4; 11. 5; 11.
[с] Дан. 7; 13. Мат. 24; 30. 26; 64. Дѣян. 1; 11.
[т] Зах. 12; 10. Іоан. 19; 37.
[у] Иса. 41; 4. 44; 6. 48; 12. Ст. 11, 17. Гл. 2; 8. 21; 6. 22; 13.
[ф] Ст. 4. Гл. 4; 8. 11; 17. 16; 5.
[х] Фил. 1; 7. 4; 14. 2 Тим. 1; 8.
[ц] Рим. 8; 17. 2 Тим. 2; 12.
[ч] Ст. 2. Гл. 6; 9.
[ш] Іоан. 20; 26. Дѣян. 20; 7. 1 Кор. 16; 2.
[щ] Дѣян. 10; 10. 2 Кор. 12; 2 Гл. 4; 2. 17; 3. 21; 10.
[ъ] Гл. 4; 1. 10; 8.
[ы] Ст. 8.
[ь] Ст. 17.

и въ Ѳіатиръ, и въ Сардисъ, и въ Филаделфіѭ, и въ Лаодикіѭ. 12 И обърнахъ ся да видѭ гласъ-тъ който ми проговори, и въ обращаніе-то си [ѣ] видѣхъ седмь свѣтилника златны; 13 [ю] И въ срѣдъ седмь-тѣ свѣтилника *видѣхъ едного* [я] подобенъ Сыну человѣческому, [ж] облѣченъ въ дългѫ дрехѫ, и [іѫ] прѣпасанъ до грѫды-тѣ съсъ златъ поясъ; 14 А глава-та и [а] косми-тѣ му бѣхѫ бѣли като бѣлѫ вълнѫ, като снѣгъ, и [б] очи-тѣ му като пламыкъ огненъ; 15 И [в] нозѣ-тѣ му подобны халколивану, както въ пещь нажьжены; и [г] гласъ-тъ му като гласъ на много воды; 16 [д] И имаше въ деснѫ-тѫ си рѫкѫ седмь звѣзды, [е] и изъ уста-та му излѣзуваше мечъ остръ и отъ двѣ-тѣ страны; [ж] и лице-то му *свѣтѣше* както свѣти слънце-то въ силѫ-тѫ си. 17 И [з] когато го видѣхъ паднѫхъ при нозѣ-тѣ му като мъртвъ; [и] и тури деснѫ-тѫ си рѫкѫ на мене, и казуваше ми: Не бой ся; 18 [і] азъ сьмь първый и послѣдній, [к] И живущій, и мъртвъ бѣхъ; и ето, [л] живъ сьмь во вѣкы вѣковъ; Аминь; [м] и имамъ ключове-тѣ на ада и на смърть-тѫ. 19 Напиши [н] това що си видѣлъ, [о] и което е, и 20 което [п] има да бѫде слѣдъ това; Тайнѫ-тѫ на [р] седмь-тѣ звѣзды които видѣ въ десницѫ-тѫ ми, [с] и седмь-тѣ златны свѣтилницы. Седмь-тѣ звѣзды сѫ [т] ангели-тѣ на седмь-тѣ церквы; [у] и седмь-тѣ свѣтилници, които си видѣлъ, седмь-тѣ церквы сѫ.

ГЛАВА 2.

1 На ангелъ-тъ на Ефесскѫ-тѫ церквѫ пиши: Така казува [а] който държи седмь-тѣ звѣзды въ десницѫ-тѫ си, *и* [б] който ходи по срѣдъ седмь-тѣ златны свѣтилницы; 2 [в] Знаѭ твои-тѣ дѣла, и трудъ-тъ ти, и търпѣніе-то ти, и че не можешь да търпишь злы-тѣ, [г] и опиталъ си тѣзи [д] които наричатъ себе си апостолы, и не сѫ, 3 и намѣрилъ си гы лъжцы; И търпѣлъ си, и имашь търпѣніе, и за мое-то име си ся 4 трудилъ, и [е] не си ся уморилъ. Но имамъ нѣщо противъ тебе, защото си оставилъ 5 първѫ-тѫ си любовь. И тъй, помни отъ кѫдѣ си испаднѫлъ, и покай ся, и сторй първы-тѣ дѣла; [ж] ако ли не, ще дойдѫ при тебе скоро, и ще дигнѫ свѣтилникъ-тъ 6 ти отъ мѣсто-то му, ако ся не покаешь. Но имашь това, че ненавиждашь дѣла-та [з] на Николаиты-тѣ, които ненавиждамъ и азъ. 7 [и] Който има ухо, нека слуша що казува Духъ-тъ къмъ церквы-тѣ: На тогози който побѣди, ще му дамъ [і] да яде [к] отъ дърво-то на живота, което е въ срѣдъ рай Божій.

8 И на ангелъ-тъ на Смирнскѫ-тѫ церквѫ пиши: Така казува [л] първый-тъ и послѣдній-тъ, който бы мъртвъ и оживѣ: 9 [м] Знаѭ твои-тѣ дѣла и скърбь-тѫ и сиромашіѭ-тѫ, [н] (но богатъ си), и хулы-тѣ на тѣзи [о] които казуватъ себе си че сѫ Іудеи, и не сѫ, [п] но сѫ съборище Сатанинско. 10 [р] Не бой ся нищо отъ онова което има да пострадашь; ето діаволъ-тъ има да тури *нѣкои* отъ васъ въ тъмницѫ, за да бѫдете искушени; и ще имате скърбь до десеть дни. [с] Бѫди вѣренъ до смърть, 11 и ще ти дамъ [т] вѣнецъ на животъ. [у] Който има ухо нека слуша що казува Духъ-тъ къмъ церквы-тѣ: Който побѣди нѣма да ся поврѣди [ф] отъ вторѫ-тѫ смърть.

12 И на ангелъ-тъ на Пергамскѫ-тѫ церквѫ пиши: Така казува тойзи [х] който има острый-тъ и отъ двѣ-тѣ страны мечъ: 13 [ц] Знаѭ твои-тѣ дѣла, и дѣ живѣешь, [ч] дѣто е прѣстолъ-тъ Сатанинскый, и държишь име-то ми, и не си ся отреклъ отъ вѣрѫ-тѫ ми, и въ дни-тѣ въ които бѣ Антипа вѣрный-тъ мой свидѣтель, когото убихѫ между васъ, дѣто живѣе Сатана. 14 Но имамъ малко противъ тебе, защото имашь *нѣкои* тамо които държатъ ученіе-то [ш] на Валаама, който учаше Валака да постави соблазнь прѣдъ синове-тѣ Израилевы, [щ] да ядѫтъ идоложертвенно [ъ] и да 15 блудствуватъ. Така имашь и ты *нѣкои* които държатъ ученіе-то [ы] на Николаиты-16 тѣ, което ненавиждамъ. Покай ся; ако ли не, ще дойдѫ при тебе скоро, и [ь] ще направѭ съ тѣхъ бой съ мечъ-тъ на уста-та 17 си. [ѣ] Който има ухо, нека слуша що казува Духъ-тъ къмъ церквы-тѣ: На тогози който побѣди ще му дамъ да яде отъ скрытѫ-тѫ маннѫ, и ще му дамъ бѣло камыче, и на камыче-то [ю] име ново написано, което не познава никой освѣнь който *го* зема.

18 И на ангелъ-тъ на Ѳіатирскѫ-тѫ цер-

ѣ Ст. 20. Исх. 25; 37. Зах. 4; 2.
ю Гл. 2; 1.
я Іез. 1; 26. Дан. 7; 13. 10; 16. Гл. 14; 14.
ж Дан. 10; 5.
іѫ Гл. 15; 6.
а Дан. 7; 9.
б Дан. 10; 6. Гл. 2; 18. 19; 12.
в Іез. 1; 7. Дан. 10; 6. Гл. 2; 18.
г Іез. 43; 2. Дан. 10; 6. Гл. 14; 2. 19; 6.
д Ст. 20. Гл. 2; 1. 3; 1.
е Иса. 49; 2. Ефес. 6; 17. Евр. 4; 12. Гл. 2; 12, 16. 19; 15, 21.
ж Дѣян. 26; 13. Гл. 10; 1.
з Іез. 1; 28.
и Дан. 8; 18. 10; 10.
і Иса. 41; 4. 44; 6. 48; 12. Ст. 11. Гл. 2; 8. 22; 13.
к Рим. 6; 9.
л Гл. 4; 9. 5; 14.
м Псал. 68; 20. Гл. 20; 1.
н Ст. 12 и дрг.
о Гл. 2; 1 и дрг.
п Гл. 4; 1 и дрг.
р Ст. 16.
с Ст. 12.
т Мал. 2; 7. Гл. 2; 1 и дрг.
у Зах. 4; 2. Мат. 5; 15. Фил. 2; 15.

—

а Гл. 1; 16; 20.
б Гл. 1; 13.
в Псал. 1; 6. Ст. 9, 13, 19. Гл. 3; 1, 8, 15.
г 1 Іоан. 4; 1.
д 2 Кор. 11; 13. 2 Пет. 2; 1.
е Гал. 6; 9. Евр. 12; 3, 5.
ж Мат. 21; 41, 43.
з Ст. 15.
и Мат. 11; 15. 13; 9, 43. Ст. 11, 17, 29. Гл. 3; 6, 13, 22. 13; 9.
і Гл. 22; 2, 14.
к Быт. 2; 9.
л Гл. 1; 8, 17, 18.
м Ст. 2.
н Лук. 12; 21. 1 Тим. 6; 18. Іак. 2; 5.
о Рим. 2; 17, 28, 29. 9; 6.
п Гл. 3; 9.
р Мат. 10; 22.
с Мат. 24; 13.
т Іак. 1; 12. Гл. 3; 11.
у Ст. 7. Гл. 13; 9.
ф Гл. 20; 14. 21; 8.
х Гл. 1; 16.
ц Ст. 2.
ч Ст. 9.
ш Числ. 24; 14. 25; 1. 31; 16. 2 Пет. 2; 15. Іуд. 11.
щ Ст. 20. Дѣян. 15; 29. 1 Кор. 8; 9, 10. 10; 19, 20.
ъ 1 Кор. 6; 13 и дрг.
ы Ст. 6.
ь Иса. 11; 4. 2 Сол. 2; 8. Гл. 1; 16. 19; 15, 21.
ѣ Ст. 7, 11.
ю Гл. 3; 12. 19; 12.

квѫ пиши: Така казува Сынъ-тъ Божій, [я]който има очи-тѣ си както пламыкъ огненный, и нозѣ-тѣ му сѫ подобны на
19 халколиванъ. [ж]Знаѭ твои-тѣ дѣла и любовь-тѫ и служеніе-то, и вѣрѫ-тѫ и търпѣніе-то ти, и *за* дѣла-та ти, *че* послѣ-
20 дни-тѣ *сѫ* помного отъ първы-тѣ. Но имамъ малко противъ тебе, защото оставяшь женѫ-тѫ [ѩ]Iезавель, която казува себе си пророчицѫ, да учи и да прѣлъгва моитѣ рабы [а]да блудствуватъ и да ядѫтъ идо-
21 ложертвенно. И дадохъ ѝ врѣме [б]да ся покае отъ блудство-то си, и не ся покая.
22 Ето азъ іѫ турямъ на одръ, и които прѣлюбодѣйствуватъ съ неіѫ въ голѣмѫ скърбь, ако ся не покаіѫтъ отъ дѣла-та
23 си. И чада-та ѝ ще убіѭ съсъ смърть. И ще познаіѫтъ всичкы-тѣ церквы, че съмь [в]азъ който испытувамъ вѫтрѣшности и сърдца; и [г]ще ви дамъ всякому споредъ
24 дѣла-та му. А на васъ казувамъ и на другы-тѣ въ Ѳіатиръ, които нѣматъ това ученіе, и които не сѫ познали (както е казано) длъбины-тѣ на Сатанѫ, [д]нѣма
25 да възложѫ на васъ другѫ теготѫ; Но [е]онова което имате, държте доклѣ дойдѫ.
26 И който побѣди, и [ж]който упази до край мои-тѣ дѣла, [з]нему ще дамъ власть надъ
27 народы-тѣ; И [и]„ще *гы* управява съ жезлъ желѣзънъ; ще ся строшатъ като сѫдовете грънчарскы;“ както и азъ пріяхъ отъ
28 Отца си. И ще му дамъ [і]звѣздѫ-тѫ у-
29 тренніѫ. [к]Който има ухо, нека слуша що казува Духъ-тъ къмъ церквы-тѣ.

ГЛАВА 3.

1 И на ангелъ-тъ на Сардійскѫ-тѫ церквѫ пиши: Така казува той [а]който има седмьтѣ духове Божіи, и седмь-тѣ звѣзды: [б]Знѭ твои-тѣ дѣла, че имашь име че си живъ,
2 [в]а мъртъвъ си. Бѫди бодръ, и утвърди останѫло-то което е готово да умре; защото не намѣрихъ дѣла-та ти съвършен-
3 ны прѣдъ Бога. [г]Помни прочее какъ си пріялъ и си чулъ, и пази, и [д]покай ся. И тъй [е]ако не бодърствувашь, ще дойдѫ връхъ тебе като крадецъ, и нѣма да усѣтишь въ кой часъ ще дойдѫ върхъ тебе.

4 *Но* имашь малко имена и въ Сардисъ, които не сѫ [ѕ]осквърнили дрехы-тѣ си; и ще ходятъ съ мене [и]въ бѣлы *дрехы*, за-
5 щото сѫ достойны. Който побѣди, [і]той ще ся облѣче въ бѣлы дрехы, и [к]нѣма да изгладѭ име-то му отъ [л]книгѫ-тѫ на живота, и [м]ще исповѣдамъ негово-то име прѣдъ Отца си, и прѣдъ неговы-тѣ анге-
6 лы. [н]Който има ухо, нека слуша що казува Духъ-тъ къмъ церквы-тѣ.
7 И на ангелъ-тъ на Филаделфійскѫ-тѫ церквѫ пиши: Така казува [о]святый-тъ, [п]истинный-тъ, [р]който има ключъ-тъ Давидовъ; [с]който отваря и никой не затваря:
8 и [т]затваря и никой не отваря: [у]Знаѭ твои-тѣ дѣла; ето, поставихъ прѣдъ тебе [ф]врата отворены и никой не може да гы затвори; защото имашь малко силѫ, и упазилъ си мое-то слово, и не си ся от-
9 реклъ отъ име-то ми. Ето, ще направѭ тѣзи [х]които сѫ отъ съборище-то сатанинско, които казуватъ себе си че сѫ Іудеи, и не сѫ, но лъжѫтъ; ето, [ц]ще гы направѭ да дойдѫтъ и да ся поклонятъ прѣдъ нозѣ-тѣ ти, и да познаіѫтъ че азъ тя възлю-
10 бихъ. Понеже си упазилъ слово-то на мое-то търпѣніе, и [ч]азъ ще упазѭ тебе отъ врѣме-то на искушеніе-то което ще дойде [ш]надъ всичкѫ вселеннѫіѫ, да искуси онѣзи които живѣіѫтъ [щ]по земіѫ-
11 тѫ. Ето, [ѣ]идѫ скоро; [ы]държь това което имашь, да ти не земе никой [ь]вѣнецъ-тъ.
12 Който побѣди, ще го направѭ [ъ]стълпъ въ храмъ-тъ на Бога моего, и нѣма да излѣзе вече вънъ; и [ю]ще напишѫ на него име-то на Бога моего, и име-то на градътъ на Бога моего, *сирѣчь* [я]на новый Іерусалимъ, който слѣзува отъ небе-то отъ Бога моего; *ще напишѫ* [ж]и ново-то мое
13 име. [ѩ]Който има ухо, нека слуша що казува Духъ-тъ къмъ церквы-тѣ.
14 И на ангелъ-тъ на Лаодикійскѫ-тѫ церквѫ пиши: [а]Така казува Аминь, свидѣтель-тъ [б]вѣрный и истинный, [в]начало-то
15 на Божіе-то създаніе: [г]Знаѭ дѣла-та ти, че не си нито студенъ нито топлъ: дано
16 да бѣше ты студенъ или топлъ. Така понеже си хладъкъ, и нито студенъ нито топлъ, ще тя избълвамъ изъ уста-та си.

я Гл. 1; 14, 15.
ж Ст. 2.
ѩ 3 Цар. 16; 31. 21; 25. 4 Цар. 9; 7.
а Исх. 34; 15. Дѣян. 15; 20, 29. 1 Кор. 10; 19, 20. Ст. 14.
б Рим. 2; 4. Гл. 9; 20.
в 1 Цар. 16; 7. 1 Лѣт. 28; 9. 29; 17. 2 Лѣт. 6; 30. Псал. 7; 9. Іер. 11; 20. 17; 10. 20; 12. Іоан. 2; 24, 25. Дѣян. 1; 24. Рим. 8; 27.
г Псал. 62; 12. Мат. 16; 27. Рим. 2; 6. 14; 12. 2 Кор. 5; 10. Гал. 6; 5. Гл. 20; 12.
д Дѣян. 15; 28.
е Гл. 3; 11.
ж Іоан. 6; 29. 1 Іоан. 3; 23.
з Мат. 19; 28. Лук. 22; 29, 30. 1 Кор. 6; 3. Гл. 3; 21. 20; 4.
и Псал. 2; 8, 9. 49; 14. Дан. 7; 22. Гл. 12; 5. 19; 15.
і 2 Пет. 1; 19. Гл. 22; 16.
к Ст. 7.

—

а Гл. 1; 4, 16. 4; 5. 5; 6.
б Гл. 2; 2.
в Ефес. 2; 1, 5. 1 Тим. 5; 6.
г 1 Тим. 6; 20. 2 Тим. 1; 13. Ст. 11.
д Ст. 19.
е Мат. 24; 42, 43. 25; 13. Мар. 13; 33. Лук. 12; 39, 40. 1 Сол. 5; 2, 6. 2 Пет. 3; 10. Гл. 16; 15.
ѕ Іуд. 23.
и Гл. 4; 4. 6; 11. 7; 9, 13.
і Гл. 19; 8.
к Исх. 32; 32. Псал. 69; 28.
л Фил. 4; 3. Гл. 13; 8. 17; 8. 20; 12. 21; 27.
м Мат. 10; 32. Лук. 12; 8.
н Гл. 2; 7.
о Дѣян. 3; 14.
п 1 Іоан. 5; 20. Ст. 14. Гл. 1; 5. 6; 10. 19; 11.
р Иса. 22; 22. Лук. 1; 32. Гл. 1; 18.
с Мат. 16; 19.
т Іов. 12; 14.
у Ст. 1.
ф 1 Кор. 16; 9. 2 Кор. 2; 12.
х Гл. 2; 9.
ц Иса. 49; 23. 60; 14.
ч 2 Пет. 2; 9.
ш Лук. 2; 1.
щ Иса. 24; 17.
ѣ Фил. 4; 5. Гл. 1; 3. 22; 7, 12, 20.
ы Гл. 2; 25. Ст. 3.
ь Гл. 2; 10.
ъ 3 Цар. 7; 21. Гал. 2; 9.
ю Гл. 2; 17. 14; 1. 22; 4.
я Гал. 4; 26. Евр. 12; 22. Гл. 21; 2, 10.
ж Гл. 22; 4.
ѩ Гл. 2; 7.
а Иса. 65; 16.
б Гл. 1; 5. 19; 11. 22; 6. Ст. 7.
в Кол. 1; 15.
г Ст. 1.

17 Защото казувашь: [д]Богатъ съмь, и обогатихъ ся, и нѣмамъ нуждѫ отъ нищо; и не знаешь че ты си окаяненъ, и бѣденъ, 18 и сиромахъ, и слѣпъ, и голъ. Совѣтувамъ тя [е]да купишь отъ мене злато прѣчистено прѣзъ огнь, за да ся обогатишь, и [ж]дрехы бѣлы за да ся облѣчешь, и да ся не види срамота-та на твоіѭ-тѫ голотѫ, и помажи очи-тѣ си съ коллурій, за да гледашь. 19 [з]Азъ които любіѭ, изобличавамъ и наказувамъ *гы;* за това бѫди ревнитель и 20 покай ся. Ето, [и]стоіѭ на врата-та и хлопамъ; [і]ако чуе нѣкой гласъ-тъ ми, и отвори врата-та, [к]ще влѣзѫ при него, и ще 21 вечерямъ съ него, и той съ мене. Който побѣди, [л]ще му дамъ да сѣдне съ мене на прѣстолъ-тъ ми, както и азъ побѣдихъ, и сѣднѫхъ съ Отца си на неговъ-тъ прѣ- 22 столъ. [м]Който има ухо, нека слуша що казува Духъ-тъ къмъ церквы-тѣ.

ГЛАВА 4.

1 Слѣдъ това видѣхъ, и ето врата отворены на небе-то; и [а]пьрвый-тъ гласъ що чухъ *бѣше* като *гласъ* отъ трѫбѫ която ми говорѣше, и казуваше: [б]Възлѣзь тука, и [в]ще ти покажѫ което трѣбва да ста- 2 не слѣдъ това. И той часъ [г]быдохъ *въ изстѫпленіе* Духомъ, и ето бѣше поставенъ [д]прѣстолъ на небе-то, и на прѣстолъ-тъ 3 *имаше нѣкой* сѣднѫлъ; И сѣднѫлый-тъ бѣ подобенъ на іасписъ и сардійскый камыкъ; [е]*имаше* около прѣстолъ-тъ и дѫга на глѣдъ 4 подобна на смарагдъ. И [ж]около прѣстолъ-тъ *имаше* двадесеть и четыри прѣстола, и на прѣстолы-тѣ видѣхъ че сѣдѣхѫ двадесеть-тѣ и четыри старци, [з]облѣчени въ бѣлы дрехы, и [и]имахѫ на главы-тѣ си 5 вѣнцы златны. И отъ прѣстола исхождахѫ [і]свѣткавицы и гръмежи и гласове. [к]*Имаше* и седмь свѣтила огненны, които горѣхѫ прѣдъ прѣстолъ-тъ, които сѫ 6 [л]седмь-тѣ духове Божіи. И прѣдъ прѣстолъ-тъ *имаше* [м]море стъклено, подобно на кристалъ; и [н]въ срѣдъ прѣстолъ-тъ и около прѣстолъ-тъ четыри животны, пъл- 7 ны съ очи и отъ прѣдъ [о]и отъ задъ. [п]И пьрво-то животно *бѣ* подобно на львъ, и второ-то животно подобно на телецъ, и третьо-то животно имаше лице като человѣкъ, и четвърто-то животно *бѣ* подобно 8 на орелъ летящъ. И четыри-тѣ животны имахѫ всяко [р]по шесть крыла изоколо, [с]и отвѫтрѣ бѣхѫ пълны съ очи; и не си почиватъ день и нощь, но казуватъ: [т]„Святъ, святъ, святъ, [у]Господь Богъ Вседьржитель, [ф]който бѣ, и който е, и 9 който ще бѫде.“ И когато животны-тѣ приносятъ славѫ и почесть и благодареніе на тогози който сѣди на прѣстолъ-тъ 10 и [х]живѣе во вѣкы вѣковъ, [ц]Двадесеть-тѣ и четыри старци падатъ прѣдъ сѣднѫлый-тъ на прѣстолъ-тъ, и ся [ч]покланятъ живущему во вѣкы вѣковъ, и [ш]полагатъ вѣнцы-тѣ си прѣдъ прѣстолъ-тъ, и казуватъ: 11 [щ]Достоинъ си, Господи, да пріимешь славѫ и почесть и силѫ; [ъ]защото ты си създалъ всичко, и чрѣзъ твоіѭ-тѫ волѭ сѫществува и е създадено.

ГЛАВА 5.

1 И видѣхъ въ десницѫ-тѫ на сѣднѫлый-тъ на прѣстолъ-тъ [а]книгѫ написанѫ отъ вѫтрѣ и отъ вънъ, [б]запечатанѫ съсъ седмь 2 печата. И видѣхъ ангелъ крѣпъкъ че проповѣдуваше съ гласъ голѣмъ: Кой е достоинъ да разгъне книгѫ-тѫ, и да развьр- 3 же печати-тѣ й? И никой не можаше нито [в]на небе-то, нито на земіѭ-тѫ, нито подъ земіѭ-тѫ, да разгъне книгѫ-тѫ, нито да 4 іѭ гледа. И азъ плакахъ много, защото ся не намѣри никой достоинъ да разгъне и да прочете книгѫ-тѫ, нито да іѭ гледа. 5 И единъ отъ старцы-тѣ казува ми: Недѣй плака; ето прѣвъзмогнѫ [г]Львъ-тъ, който е отъ племе-то Іудово, [д]Корень-тъ Давидовъ, да разгъне книгѫ-тѫ, и [е]да развьр- 6 же седмь-тѣ нейны печата. И видѣхъ, и ето, въ срѣдъ прѣстолъ-тъ и четыри-тѣ животны, и въ срѣдъ старцы-тѣ, [ж]Агне стоеше като заклано, и имаше седмь рога, и седмь [з]очи, които сѫ [и]седмь-тѣ духове Божіи распроводени по всичкѫ-тѫ земіѭ. 7 И дойде и зѣ книгѫ-тѫ изъ десницѫ-тѫ 8 [і]на сѣдящій-тъ на прѣстолъ-тъ. И когато зѣ книгѫ-тѫ, [к]четыри-тѣ животны. и двадесеть-тѣ и четыри старци паднѫхѫ прѣдъ Агне-то, държаще всякой [л]киѳарѫ, и златны чашы пълны съ темянъ, [м]които сѫ 9 молитвы-тѣ на святыи-тѣ. И [н]пѣіѭтъ но-

---

д Осія 12; 8. 1 Кор. 4; 8.
е Иса. 55; 1. Мат. 13; 44. 25; 9.
ж 2 Кор. 5; 3. Гл. 7; 13. 16; 15. 19; 8.
з Іов. 5; 17. Прит. 3; 11, 12. Евр. 12; 5, 6. Іак. 1; 12.
и Пѣсн. 5; 2.
і Лук. 12; 37.
к Іоан. 14; 23.
л Мат. 19; 28. Лук. 22; 30. 1 Кор. 6; 2. 2 Тим. 2; 12. Гл. 2; 26, 27.
м Гл. 2; 7.

—

а Гл. 1; 10.
б Гл. 11; 12.
в Гл. 1; 19. 22; 6.
г Гл. 1; 10. 17; 3. 21; 10.
д Иса. 6; 1. Іер. 17; 12. Іез. 1; 26. 10; 1. Дан. 7; 9.
е Іез. 1; 28.
ж Гл. 11; 16.
з Гл. 3; 4, 5. 6; 11. 7; 9, 13, 14. 19; 14.
и Ст. 10.
і Гл. 8; 5. 16; 18.
к Исх. 37; 23. 2 Лѣт. 4; 20. Іез. 1; 13. Зах. 4; 2.
л Гл. 1; 4. 3; 1. 5; 6.
м Исх. 38; 8. Гл. 15; 2.
н Іез. 1; 5.
о Ст. 8.
п Числ. 2; 2 и др. Іез. 1; 10. 10; 14.
р Иса. 6; 2.
с Ст. 6.
т Иса. 6; 3.
у Гл. 1; 8.
ф Гл. 1; 4.
х Гл. 1; 18. 5; 14. 15; 7.
ц Гл. 5; 8, 14.
ч Ст. 9.
ш Ст. 4.
щ Гл. 5; 12.
ъ Быт. 1; 1. Дѣян. 17: 24. Ефес. 3; 9. Кол. 1; 16. Гл. 10; 6.

—

а Іез. 2; 9, 10.
б Иса. 29; 11. Дан. 12; 4.
в Ст. 13.
г Быт. 49; 9, 10. Евр. 7; 14.
д Иса. 11; 1, 10. Рим. 15; 12. Гл. 22; 16.
е Ст. 1. Гл. 6; 1.
ж Иса. 53; 7. Іоан. 1; 29, 36. 1 Пет. 1; 19. Ст. 9, 12. Гл. 13; 8.
з Зах. 3; 9. 4; 10.
и Гл. 4; 5.
і Гл. 4; 2.
к Гл. 4; 8, 10.
л Гл. 14; 2. 15; 2.
м Псал. 141; 2. Гл. 8; 3, 4.
н Псал. 40; 3. Гл. 14; 3.

вѫ пѣснь, и казуватъ: [о]Достоинъ си да земешь книгѫ-тѫ, и да распечаташь печати-тѣ ѝ; [п]защото си былъ закланъ, [р]и искупилъ си ны Богу съ кръвь-тѫ си, [с]отъ всяко племе и языкъ и народъ и 10 родъ. [т]И направилъ си ны Богу нашему царіе и священницы, и ще царувамы на 11 земѭ-тѫ. И видѣхъ и чухъ гласъ отъ много ангелы [у]около прѣстолъ-тъ и животны-тѣ и старцы-тѣ; и число-то имъ бѣше тмы на тмы и [ф]тысящы на тысящы. 12 И казувахѫ съ гласъ голѣмъ: [х]Достойно е Агне-то заклано-то да земе силѫ и богатство и прѣмудрость и крѣпость и по- 13 честь и славѫ и благословеніе. И [ц]всяко созданіе което е на небе-то, и на земѭ-тѫ, и подъ земѭ-тѫ, и колкото сѫ въ море-то, и всичко що е въ тѣхъ, чухъ че казувахѫ: [ч]На Тогози който сѣди на прѣстолъ-тъ, и на Агне-то, да бѫде [ш]благословеніе и почесть и слава и държава во 14 вѣкы вѣковъ. [щ]И четыри-тѣ животны казувахѫ: Аминь; и двадесеть-тѣ и четыри старци паднѫхѫ и поклонихѫ ся Тому [ъ]който живѣе во вѣкы вѣковъ.

ГЛАВА 6.

1 И [а]видѣхъ когато отвори Агне-то единъ отъ *седмь*-тѣ печата, и чухъ [б]едно отъ четыри-тѣ животны че говорѣше, като съ 2 гласъ отъ гръмъ: Ела и виждь. И видѣхъ, и ето [в]конь бѣлъ; и [г]сѣднѫлый-тъ на него имаше лѫкъ; и [д]даде му ся вѣнецъ, и излѣзе побѣждаѭщъ и да побѣди.

3 И когато отвори вторый-тъ печать, [е]чухъ второ-то животно че казуваше: Ела и 4 виждь. [ж]И излѣзе другъ конь червенъ; и на сѣднѫлый-тъ на него даде ся да вдигне миръ-тъ отъ земѭ-тѫ и да ся избіѭтъ единъ другъ, и даде му ся сабя голѣма.

5 И когато отвори третій-тъ печать, [з]чухъ третьо-то животно че казуваше: Ела и виждь. И видѣхъ, и ето [и]конь чернъ, и сѣднѫлый-тъ на него имаше кѫпоны въ рѫкѫ. 6 И чухъ гласъ отъ срѣдъ четыри-тѣ животны който казуваше: Една ока пшеница за динарь, и три окы ечимыкъ за динарь; и [і]масло-то и вино-то не поврѣждай.

7 И когато отвори четвъртый-тъ печать, [к]чухъ гласъ отъ четвърто-то животно че 8 казуваше: Ела и виждь. [л]И видѣхъ, и ето конь блѣдъ, и име-то на сѣдящій-тъ на него бѣше Смърть, и Адъ идѣше вслѣдъ него: и даде имъ ся власть надъ четвъртѫ-тѫ часть на земѭ-тѫ, [м]да умъртвяватъ съсъ сабѭ и съ гладъ и съсъ смърть и [н]съсъ звѣрове-тѣ земны.

9 И когато отвори петый-тъ печать, видѣхъ подъ [о]олтарь-тъ [п]душы-тѣ на закланы-тѣ [р]за слово-то Божіе, и [с]за свидѣтелство- 10 то което упазихѫ. И выкахѫ съ гласъ голѣмъ и казувахѫ: [т]До кога, Владыко [у]святый и истинный, [ф]не сѫдишь и не отмьстявашь кръвь-тѫ ни отъ живущы-тѣ 11 по земѭ-тѫ? И дадохѫ ся всякому бѣлы [х]одежды, и рече имъ ся [ц]да си починѫтъ още малко врѣме доклѣ ся допълнятъ и сослужители-тѣ имъ и братія-та имъ, които има да бѫдѫтъ убити както и тѣ.

12 И видѣхъ когато отвори шестый-тъ печать, и ето [ч]станѫ трусъ голѣмъ, и [ш]слънце-то станѫ черно като врѣтище струнено, 13 и луна-та станѫ като кръвь. [щ]И звѣзды-тѣ небесны паднѫхѫ на земѭ-тѫ както смоковница-та мета незрѣлы-тѣ си смо- 14 кыни расклащана отъ силенъ вѣтръ. [ъ]И небе-то ся оттегли като книгѫ която ся свива, и [ы]всяка планина и островъ по- 15 вдигнѫхѫ ся отъ мѣсто-то си. И царіе-тѣ земни, и голѣмци-тѣ, и богати-тѣ, и тысящници-тѣ, и силни-тѣ, и всякой робъ, и всякой свободенъ, [ь]скрыхѫ ся въ пещеры-тѣ и въ канары-тѣ на планины-тѣ, 16 [ѣ]И казуватъ на планины-тѣ и на канары-тѣ: Паднѣте върхъ насъ, и скрыйте ны отъ лице-то на сѣдящій-тъ на прѣстолъ- 17 тъ, и отъ гнѣвъ-тъ на Агне-то; Защото [ю]дойде голѣмый-тъ день на неговый-тъ гнѣвъ; и [я]кой може да устои?

ГЛАВА 7.

1 И слѣдъ това видѣхъ четыри ангелы че стоехѫ на четыри-тѣ ѫгла на земѭ-тѫ, и [а]държехѫ четыри-тѣ вѣтрове земны, [б]да не духа вѣтръ по земѭ-тѫ, нито по мо- 2 ре-то, нито на никое дърво. И видѣхъ другъ ангелъ че възлѣзе отъ истокъ на слънце-то, който имаше печать на Бога живаго; и извыка съ гласъ голѣмъ къмъ четыри-тѣ ангела, на които бѣ дадено да 3 поврѣдятъ земѭ-тѫ и море-то, И казуваше *имъ:* [в]Не поврѣждайте земѭ-тѫ, нито

о Гл. 4; 11.
п Ст. 6.
р Дѣян. 20; 28. Рим. 3; 24. 1 Кор. 6; 20. 7; 23. Ефес. 1; 7. Кол. 1; 14. Евр. 9; 12. 1 Пет. 1; 18, 19. 2 Пет. 2; 1. 1 Іоан. 1; 7. Гл. 14; 4.
с Дан. 4; 1. 6; 25. Гл. 7; 9. 11; 9. 14; 6.
т Исх. 19; 6. 1 Пет. 2; 5, 9. Гл. 1; 6. 20; 6. 22; 5.
у Гл. 4; 4, 6.
ф Псал. 68; 17. Дан. 7; 10. Евр. 12; 22.
х Гл. 4; 11.
Фил. 2; 10. Ст. 3.
ч Гл. 6; 16. 7; 10.
ш 1 Лѣт. 29; 11. Рим. 9; 5. 16; 27. 1 Тим. 6; 16. 1 Пет. 4; 11. 5; 11. Гл. 1; 6.
щ Гл. 19; 4.
ъ Гл. 4; 9, 10.

—

а Гл. 5; 5, 6, 7.
б Гл. 4; 7.
в Зах. 6; 3. Гл. 19; 11.
г Псал. 45; 4, 5.
д Зах. 6; 11. Гл. 14; 14.
е Гл. 4; 7.
ж Зах. 6; 2.
з Гл. 4; 7.
и Зах. 6; 2.
і Гл. 9; 4.
к Гл. 4; 7.
л Зах. 6; 3.
м Іез. 14; 21.
н Лев. 26; 22.
о Гл. 8; 3. 9; 13. 14; 18.
п Гл. 20; 4.
р Гл. 1; 9.
с 2 Тим. 1; 8. Гл. 12; 17. 19; 10.
т Зах. 1; 12.
у Гл. 3; 7.
ф Гл. 11; 18. 19; 2.
х Гл. 3; 4, 5. 7; 9, 14.
ц Евр. 11; 40. Гл. 14; 13.
ч Гл. 16; 18.
ш Іоил. 2; 10, 31. 3; 15. Мат. 24; 29. Дѣян. 2; 20.
щ Гл. 8; 10. 9; 1.
ъ Псал. 102; 26. Иса. 34; 4. Евр. 1; 12, 13.
ы Іер. 3; 23. 4; 24. Гл. 16; 20.
ь Иса. 2; 19.
ѣ Осія 10; 8. Лук. 23; 30. Гл. 9; 6.
ю Иса. 13; 6 и дрг. Соф. 1; 14 и дрг. Гл. 16; 14.
я Псал. 76; 7.

—

а Дан. 7; 2.
б Гл. 9; 4.
в Гл. 6; 6. 9; 4.

море-то, нито дрьвія-та, [г]доклѣ ударимъ печать [д]на чела-та на рабы-тѣ на Бога нашего. 4 [е]И чухъ число-то на печатаны-тѣ, [ж]сто и четыридесеть и четыри тысящи *бѣхѫ* печатани отъ всичкы-тѣ племена на сынове-тѣ Израилевы; 5 Отъ племе-то Іудово, дванадесеть тысящи печатани; отъ племе-то Рувимово, дванадесеть тысящи печатани; отъ племе-то Гадово, дванадесеть тысящи печатани; 6 Отъ племе-то Асирово, дванадесеть тысящи печатани; отъ племе-то Нефѳалимово дванадесеть тысящи печатани; отъ племе-то Манассіево, дванадесеть тысящи печатани; 7 Отъ племе-то Симеоново дванадесеть тысящи печатани; отъ племе-то Левіево дванадесеть тысящи печатани; отъ племе-то Иссахарово, дванадесеть тысящи печатани; 8 Отъ племе-то Завулоново, дванадесеть тысящи печатани; отъ племе-то Іосифово, дванадесеть тысящи печатани; отъ племе-то Веніаминово, дванадесеть тысящи печатани.

9 Слѣдъ това видѣхъ, и ето [з]народъ много, когото никой не можаше да изброи, [и]отъ всичкы-тѣ колѣна и племена и народы и языцы, които стоехѫ прѣдъ прѣстолъ-тъ и прѣдъ Агне-то [і]облѣчени въ бѣлы дрехи, и държехѫ финиковы *вѣйкы* въ рѫцѣ, 10 И выкахѫ съ голѣмъ гласъ и казувахѫ: [к]Спасеніе Богу нашему [л]който сѣди на прѣстолъ-тъ, *спасеніе* и на Агне-то. 11 [м]И всичкы-тѣ ангели стоехѫ около прѣстолъ-тъ и *около* старцы-тѣ и четыри-тѣ животны, и паднѫхѫ на лице прѣдъ прѣстола, та ся поклонихѫ Богу, 12 И [н]казувахѫ: Аминь: благословеніе, и слава, и прѣмудрость, и благодареніе, и почесть, и сила, и крѣпость, Богу нашему въ вѣкы вѣковъ. Аминь. 13 И отговори единъ отъ старцы-тѣ, та ми рече: Тѣзи облѣчени-тѣ въ [о]бѣлы-тѣ дрехи, кои сѫ, и отъ кѫдѣ сѫ дошли? 14 И рѣкохъ му: Господине, ты знаешь. И рече ми: [п]Тѣ сѫ които идѫтъ отъ голѣмѫ-тѫ скърбь; и [р]опрахѫ дрехы-тѣ си, още избѣлихѫ дрехы-тѣ си въ кръвь-тѫ на Агне-то. 15 За това сѫ прѣдъ прѣстолъ-тъ Божій, и служатъ нему день и нощь въ неговый-тъ храмъ; и сѣдящій-тъ на прѣстолъ-тъ [с]ще распростре скиніѫ-тѫ си върху тѣхъ. 16 [т]Нѣма да огладнѣіѫтъ вече, нито да ожеднѣіѫтъ вече, [у]нито ще гы удари слънце-то, нито нѣкой пекъ; 17 Защото Агне-то което е посрѣдъ прѣстолъ-тъ [ф]ще гы упасе, и ще гы заведе на живы изворы отъ воды, и [х]ще обърше Богъ всякѫ сльзѫ отъ очи-тѣ имъ.

ГЛАВА 8.

1 И [а]когато отвори седмый-тъ печать, мълчаніе быде на небе-то колкото до половинъ часъ. 2 И [б]видѣхъ седмь-тѣ ангелы, които стоехѫ прѣдъ Бога, и [в]дадохѫ имъ ся седмь трѫбы. 3 И дойде другъ ангелъ, та застанѫ при олтарь-тъ, и държеше златнѫ кадилницѫ; и даде ся нему темянъ много, да принесе [г]съ молитвы-тѣ на вси-тѣ святыи, [д]надъ златный-тъ олтарь, който бѣ прѣдъ прѣстолъ-тъ. 4 И [е]възлѣзе прѣдъ Бога дымъ-тъ кадилный съ молитвы-тѣ на святыи-тѣ отъ рѫкѫ-тѫ на ангела. 5 И зѣ ангелъ-тъ кадилницѫ-тѫ, и напълни іѫ отъ огнь-тъ на олтарь-тъ, и хвърли на земіѭ-тѫ; [ж]и станѫхѫ гласове и гръмове и свѣткавицы [з]и трусъ.

6 И седмь-тѣ ангели които държехѫ седмь-тѣ трѫбы, приготвихѫ ся да затрѫбятъ. 7 И първый-тъ ангелъ затрѫби, и [и]станѫ градъ и огнь размѣсенъ съ кръвь, и [і]паднѫхѫ на земіѭ-тѫ; и третя-та часть [к]отъ дрьвія-та изгорѣхѫ, и всяка трѣва зелена изгорѣ.

8 И вторый-тъ ангелъ затрѫби, и *нѣщо* [л]като планинѫ голѣмѫ, която съ огнь горѣше хвърли ся въ море-то; и [м]третя-та часть на море-то [н]станѫ кръвь, 9 Та [о]измрѣ третя-та часть на одушевленны-тѣ създанія, които бѣхѫ въ море-то; и третя-та часть на кораби-тѣ ся погуби.

10 И третій-тъ ангелъ затрѫби, и [п]паднѫ отъ небе-то звѣзда голѣма която горѣше като свѣщь, [р]и паднѫ върху третіѭ-тѫ часть на рѣкы-тѣ, и върху изворы-тѣ водны. 11 [с]А име-то на звѣздѫ-тѫ ся казува Пелинь; [т]и станѫ третя-та часть на воды-тѣ пелинь, и много человѣци измрѣхѫ отъ воды-тѣ, защото ся вгорчихѫ.

12 [у]И четвъртый-тъ ангелъ затрѫби, и удари ся третя-та часть на слънце-то, и третя-та часть на лунѫ-тѫ, и третя-та часть на звѣзды-тѣ, щото да потьмнѣе третя-та имъ часть, и третя-та часть на день-тъ да не свѣти, така и на нощь-тѫ.

13 И видѣхъ, [ф]и чухъ единъ ангелъ който летѣше по срѣдъ небе-то и говорѣше съ голѣмъ гласъ: [х]Горко, горко, горко на тѣзи които живѣіѫтъ на земіѭ-тѫ, за останѫлы-тѣ гласове отъ трѫбы-тѣ на трима-та ангелы, които има да затрѫбятъ!

[г] Іез. 9; 4. Гл. 14; 1.
[д] Гл. 22; 4.
[е] Гл. 9; 16.
[ж] Гл. 14; 1.
[з] Рим. 11; 25.
[и] Гл. 5; 9.
[і] Гл. 3; 5, 18. 4; 4. 6; 11. Ст. 14.
[к] Псал. 3; 8. Иса. 43; 11. Іер. 3; 23. Осія 13; 4. Гл. 19; 1.
[л] Гл. 5; 13.
[м] Гл. 4; 6.
[н] Гл. 5; 13, 14.
[о] Ст. 9.
[п] Гл. 6; 9. 17; 6.
[р] Иса. 1; 18. Евр. 9; 14. 1 Іоан. 1; 7. Гл. 1; 5. Вижь Зах. 3; 3, 4, 5.
[с] Иса. 4; 5, 6. Гл. 21; 3.
[т] Иса. 49; 10.
[у] Псал. 121; 6. Гл. 21; 4.
[ф] Псал. 23; 1. 36; 8. Іоан. 10; 11, 14.
[х] Иса. 25; 8. Гл. 21; 4.

—

[а] Гл. 6; 1.
[б] Мат. 18; 10. Лук. 1; 19.
[в] 2 Лѣт. 29; 25 до 28.
[г] Гл. 5; 8.
[д] Исх. 30; 1. Гл. 6; 9.
[е] Псал. 141; 2. Лук. 1; 10.
[ж] Гл. 16; 18.
[з] 2 Цар. 22; 8. 3 Цар. 19; 11. Дѣян. 4; 31.
[и] Іез. 38; 22.
[і] Гл. 16; 2.
[к] Иса. 2; 13. Гл. 9; 4.
[л] Іер. 51; 25. Амос. 7; 4.
[м] Гл. 16; 3.
[н] Іез. 14; 19.
[о] Гл. 16; 3.
[п] Иса. 14; 12. Гл. 9; 1.
[р] Гл. 16; 4.
[с] Руѳ. 1; 20.
[т] Исх. 15; 23. Іер. 9; 15. 23; 15.
[у] Иса. 13; 10. Амос. 8; 9.
[ф] Гл. 14; 6. 19; 17.
[х] Гл. 9; 12. 11; 14.

ГЛАВА 9.

1 И петый-тъ ангелъ затрѫби, [а]и видѣхъ че паднѫ на земіѭ-тѫ звѣзда отъ небе-то, и даде ѝ ся ключъ-тъ [б]отъ пропасть-
2 тѫ на безднѫ-тѫ. И отвори пропасть-тѫ на безднѫ-тѫ; и [в]възлѣзе дымъ отъ пропасть-тѫ като дымъ отъ голѣмѫ пещь; и потьмнѣ слънце-то и въздухъ-тъ отъ
3 дымъ-тъ на пропасть-тѫ. И отъ дымъ-тъ излѣзохѫ [г]скакалци по земіѭ-тѫ, и даде имъ ся власть, [д]както иматъ власть скор-
4 піи-тѣ земны; И рече имъ ся [е]да не поврѣдятъ трѣвѫ-тѫ на земіѭ-тѫ, нито [ж]нѣкой злакъ, нито нѣкое дърво, но тъкмо человѣцы-тѣ които нѣматъ [з]печать-тъ Бо-
5 жій на чела-та си. И даде имъ ся да гы не убиватъ, [и]но да гы мѫчатъ петь мѣсеца, и тѣхна-та мѫка бѣше като мѫкѫ
6 отъ скорпіѭ, кога ожили человѣка. И прѣзъ оныя дни [і]ще потърсятъ человѣци-тѣ смърть-тѫ, и нѣма да ѭ намѣрятъ; и ще пожелаіѫтъ да умрѫтъ, и смърть-
7 та ще бѣга отъ тѣхъ. И [к]подобіе-то на скакалцы-тѣ бѣ както на коніе приготвены за бой; и на главы-тѣ имъ имаше като вѣнцы подобны на злато, и [л]лица-та имъ
8 като человѣческы лица. А космы имахѫ като космы-тѣ на жены-тѣ, и [м]зѫби-тѣ
9 имъ бѣхѫ като на львове; Още имахѫ брони, както брони желѣзны; и гласъ-тъ на крыла-та имъ бѣ [н]като гласъ отъ колесницы съ много коніе кога тичатъ на
10 бой. Имахѫ и опашкы подобны на скорпіины, и жилà имахѫ на опашкы-тѣ си; и [о]власть-та имъ бѣ да врѣдятъ человѣ-
11 цы-тѣ петь мѣсеца. И [п]надъ себе си имахѫ царь, [р]ангелъ-тъ на безднѫ-тѫ, който по Еврейскы ся казува Аваддонъ, а на Еллинскый языкъ има име Аполліонъ.
12 [с]Едно-то горко минѫ, ето, двѣ горкы още идѫтъ вслѣдъ това.
13 И шестый-тъ ангелъ затрѫби, и чухъ единъ гласъ отъ четыри-тѣ рогове на зла-
14 тный-тъ олтарь прѣдъ Бога, Че казуваше на шестый-тъ ангелъ, що имаше трѫбѫ-тѫ: Развържи четыри-тѣ ангелы вързаны-тѣ [т]при голѣмѫ-тѫ рѣкѫ Евфратъ.
15 И развързани быхѫ четыри-тѣ ангели, приготвени-тѣ за часъ-тъ и день-тъ и мѣсецъ-тъ и годинѫ-тѫ, да убіѭтъ третіѭ-
16 тѫ часть отъ человѣцы-тѣ. И [у]число-то на войны-тѣ [ф]конницы-тѣ бѣше двѣстѣ
17 мияліона: [х]и чухъ число-то имъ. И така видѣхъ коніе-тѣ въ видѣніе, и възсѣднѫ-лы-тѣ на тѣхъ че имахѫ брони огненны, и іациноовы, и жупелны; и [ц]главы-тѣ на коніе-тѣ бѣхѫ като главы на львове, и изъ уста-та имъ излѣзуваше огнь и дымъ
18 и жупелъ. И отъ тѣзи три-тѣ, отъ огнь-тъ, и отъ дымъ-тъ, и отъ жупелъ-тъ, що излѣзувахѫ изъ уста-та имъ, убити быхѫ
19 третя-та часть отъ человѣцы-тѣ. Защото сила-та имъ бѣ въ уста-та имъ и въ опашкы-тѣ имъ, понеже [ч]опашкы-тѣ имъ бѣхѫ подобны на зміи, и имахѫ главы, и съ
20 тѣхъ поврѣждахѫ. И останѫли-тѣ отъ человѣцы-тѣ които не быхѫ убити отъ тѣзи язвы, не ся нито [ш]покаяхѫ отъ дѣла-та на рѫцѣ-тѣ си, да ся не кланятъ *вече* [щ]на бѣсове-тѣ и на златны-тѣ [ъ]и сребърны-тѣ и мѣдны-тѣ и каменны-тѣ и дървены-тѣ идолы, които нито да гледатъ могѫтъ, нито да чуѭтъ, нито да ходятъ;
21 И не ся покаяхѫ нито отъ убійства-та си, [ы]нито отъ чародѣянія-та си, нито отъ блудства-та си, нито отъ кражбы-тѣ си.

ГЛАВА 10.

1 И видѣхъ другъ ангелъ крѣпъкъ който слазяше отъ небе-то, облѣченъ въ облакъ; [а]и на главѫ-тѫ *му* дѫга; [б]и лице-то му като слънце, [в]и нозѣ-тѣ му като стълпове
2 огненны; И имаше въ рѫкѫ-тѫ си книжкѫ разгънатѫ; [г]и тури деснѫ-тѫ си ногѫ на море-то, а лѣвѫ-тѫ на земіѭ-тѫ,
3 Та извыка съ голѣмъ гласъ както рыкае львъ; и когато извыка *той*, [д]седмь-тѣ гръмове проговорихѫ свои-тѣ си гласове;
4 И когато изговорихѫ седмь-тѣ гръмове свои-тѣ си гласове, щѣхъ да пишѫ; и чухъ гласъ отъ небе-то, който ми казуваше: [е]Запечатай това което изговорихѫ
5 седмь-тѣ гръмове, и недѣй го писа. И ангелъ-тъ когото видѣхъ че стоеше на море-то и на земіѭ-тѫ [ж]дигнѫ рѫкѫ-тѫ си
6 на небе-то, И закле ся въ Живущаго во вѣкы вѣковъ, [з]който е създалъ небе-то и какво-то е въ него, и земіѭ-тѫ и каквото е на неіѭ, и море-то и каквото е въ него,
7 [и]че не ще да има вече врѣме; [і]Но въ дни-тѣ на гласъ-тъ на седмый-тъ ангелъ, когато затрѫби, тогази ще ся извърши тайна-та Божія, както благовѣсти на свои-тѣ рабы пророцы-тѣ.
8 И [к]гласъ-тъ който чухъ отъ небе-то, пакъ говорѣше съ мене, и думаше: Иди, земи разгънатѫ-тѫ книжкѫ въ рѫкѫ-тѫ на ангелъ-тъ, който стои на море-то и на зе-

а Лук. 10; 18. Гл. 8; 10.
б Лук. 8; 31. Ст. 2, 11. Гл. 17; 8. 20; 1.
в Іонл. 2; 2, 10.
г Исх. 10; 4. Сѫд. 7; 12.
д Ст. 10.
е Гл. 6; 6. 7; 3.
ж Гл. 8; 7.
з Гл. 7; 3. Вижь Исх. 12; 23. Іез. 9; 4.
и Ст. 10. Гл. 11; 7.
і Іов. 3; 21. Иса. 2; 19. Іер. 8; 3. Гл. 6; 16.
к Іонл. 2; 4.
л Дан. 7; 8.
м Іонл. 1; 6.
н Іонл. 2; 5, 6, 7.
о Ст. 5.
п Ефес. 2; 2.
р Ст. 1.
с Гл. 8; 13.
т Гл. 16; 12.
у Псал. 68; 17. Дан. 7; 10.
ф Іез. 38; 4.
х Гл. 7; 4.
ц 1 Лѣт. 12; 8. Иса. 5; 28, 29.
ч Иса. 9; 15.
ш Втор. 31; 39.
щ Лев. 17; 7. Втор. 32; 17. Псал. 106; 37. 1 Кор. 10; 20.
ъ Псал. 115; 4. 135; 15. Дан. 5; 23.
ы Гл. 22; 15.

а Іез. 1; 28.
б Мат. 17; 2. Гл. 1; 16.
в Гл. 1; 15.
г Мат. 28; 18.
д Гл. 8; 5.
е Дан. 8; 26. 12; 4, 9.
ж Исх. 6; 8. Дан. 12; 7.
з Неем. 9; 6. Гл. 4; 11. 14; 7.
и Дан. 12; 7. Гл. 16; 17.
і Гл. 11; 15.
к Ст. 4.

9 між-тж. И отидохъ при ангелъ-тъ та му рѣкохъ: Дай ми книжкж-тж. И казува ми: [л]Земи та іж изѣждь; и ще бжде горчива въ коремъ-тъ ти, но въ уста-та ти ще 10 бжде сладка като медъ. И зѣхъ книжкж-тж отъ ржкж-тж на ангела, та іж изѣдохъ: и [м]бѣше въ уста-та ми сладка като медъ: и като іж изѣдохъ, [н]вгорчи ся 11 коремъ-тъ ми. И казува ми: Трѣбува пакъ да пророкувашь за народы и племена и языцы и за царіе много.

ГЛАВА 11.

1 И даде ми ся [а]тръсть, като тоягж; и ангелъ-тъ стоеше и казуваше: [б]Стани та измѣри храмъ-тъ Божій, и олтарь-тъ, и 2 тѣзи които ся кланятъ въ него; Но [в]дворъ-тъ който е извънъ храмъ-тъ остави вънъ, и недѣй го измѣрва, [г]защото е даденъ на язычницы-тѣ, и святый-тъ градъ [д]ще тъп- 3 чжтъ [е]четыридесеть и два мѣсеца. И ще дамъ [ж]на двамина-та мои свидѣтели [з]да пророкуватъ [и]тысящж и двѣстѣ и шест- 4 десеть дни, облѣчени во врѣтища. Тѣ сж [і]двѣ-тѣ маслины и два-та свѣтилника, които стоятъ прѣдъ Бога, *Господа* на земіж- 5 тж. И ако ище нѣкой да гы поврѣди, [к]излѣзува огнь изъ уста-та имъ, та изяда врагове-тѣ имъ; и [л]ако ище нѣкой да гы поврѣди, така трѣбува да бжде убитъ той. 6 [м]Тѣ иматъ власть да заключатъ небе-то, да не вали дъждь во врѣме-то на тѣхно-то пророкуваніе; [н]и иматъ власть надъ воды-тѣ да гы прѣвращатъ на кръвь, и да поразятъ земіж-тж съсъ всякж язвж 7 колкото пжти бы поискали. И [о]когато свършатъ свидѣтелство-то си, [п]звѣрь-тъ който възлѣзва [р]отъ безднж-тж, [с]ще направи бой съ тѣхъ, и ще гы побѣди и ще 8 гы убіе. И трупове-тѣ имъ *ще лѣжатъ* по улицы-тѣ [т]на голѣмый-тъ градъ, който духовно ся нарича Содомъ и Египеть, 9 [у]дѣто и Господь нашъ бы распнжтъ; И [ф]*множина* отъ народы-тѣ и племена-та и языцы-тѣ и колѣна-та ще гледатъ трупове-тѣ имъ три дена и половина, и [х]не ще да оставятъ да ся положатъ трупове-тѣ 10 имъ въ гробове. [ц]И жители-тѣ на земіж-тж ще ся възрадуватъ за тѣхъ, [ч]и ще ся възвеселятъ; и дарове единъ на другъ ще си проводятъ, [ш]защото тѣзи двама-та пророци мжчихж жители-тѣ на земіж-тж. 11 [щ]И слѣдъ три-тѣ дена и половина, [з]влѣзе въ тѣхъ духъ на животъ отъ Бога; и ся исправихж на нозѣ-тѣ си, и страхъ голѣмъ нападнж върхъ онѣзи които гы гледахж. 12 И чухж гласъ голѣмъ отъ небе-то който имъ казуваше: Възлѣзте тука. [ы]И възлѣзохж на небе-то [ь]въ облакъ, [ѣ]и видѣхж 13 гы врагове-тѣ имъ. И тозь часъ [ю]станж трусъ голѣмъ, [я]и паднж десета-та часть на градъ-тъ, та измрѣхж въ тойзи трусъ седмь тысящи души человѣци; и останжли-тѣ ся уплашихж [ж]и въздадохж славж 14 на Бога небеснаго. [ѭ]Второ-то горко прѣминж; ето иде скоро и третьо-то горко.

15 [а]И седмый-тъ ангелъ затржби, [б]и станжхж гласове голѣми на небе-то, които казувахж: [в]Царства-та свѣтовны станжхж *царства* на Господа нашего и на Христа неговъ, [г]и ще царува во вѣкы вѣковъ. 16 [д]И двадесеть-тѣ и четыри старци, които сѣдѣхж прѣдъ Бога на прѣстолы-тѣ си, паднжхж на лица-та си и поклонихж ся 17 Богу, И думахж: Благодаримъ ти, Господи Боже Вседържителю, [е]който си, който си былъ, и който ще бждешь, защото си пріялъ голѣмж-тж си силж, [ж]и воцарилъ 18 си ся. [з]И язычницы-тѣ ся разгнѣвахж, и дойде твой-тъ гнѣвъ, и [и]врѣме-то на мъртвы-тѣ да ся сждятъ, и да дадешь заплатж-тж на твои-тѣ рабы пророцы-тѣ, и на святыи-тѣ и на онѣзи които ся боятъ отъ име-то ти, [і]малы и голѣмы, и [к]да погубишь губители-тѣ на земіж-тж.

19 [л]И отвори ся храмъ-тъ Божій на небе-то, и яви ся ковчегъ-тъ на неговый-тъ завѣтъ въ храмъ-тъ му; [м]и станжхж свѣткавицы, и гласове, и грьмове, и трусъ, [н]и градъ голѣмъ.

ГЛАВА 12.

1 И знаменіе голѣмо ся яви на небе-то; жена облѣчена въ слънце-то, и луна-та подъ нозѣ-тѣ ѝ, и на главж-тж ѝ вѣнецъ 2 отъ дванадесеть звѣзды. И тя бѣ непразна, и выкаше отъ [а]болѣзни, и мжчаше ся да 3 роди. И яви ся друго знаменіе на небе-то, и ето [б]змѣй голѣмъ червенъ, [в]който имаше седмь главы и десеть рога; [г]и на

[л] Іер. 15; 16. Іез. 2; 8. 3; 1, 2, 3.
[м] Іез. 3; 3.
[н] Іез. 2; 10.

—

[а] Іез. 40; 3 и дрг. Зах. 2; 1. Гл. 21; 15.
[б] Числ. 23; 18.
[в] Іез. 40; 17, 20.
[г] Псал. 79; 1 Лук. 21; 24.
[д] Дан. 8; 10.
[е] Гл. 13; 5.
[ж] Гл. 20; 4.
[з] Гл. 19; 10.
[и] Гл. 12; 6.
[і] Псал. 52; 8. Іер. 11; 16. Зах. 4; 3, 11, 14.
[к] 4 Цар. 1; 10, 12. Іер. 1; 10. 5; 14. Іез. 43; 3. Осія 6; 5.
[л] Числ. 16; 29.
[м] 3 Цар. 17; 1. Іак. 5; 16, 17.
[н] Исх. 7; 19.
[о] Лук. 13; 32.
[п] Гл. 13; 1, 11. 17; 8.
[р] Гл. 9; 2.
[с] Дан. 7; 21. Зах. 14; 2.
[т] Гл. 14; 8. 17; 1, 5. 18; 10.
[у] Евр. 13; 12. Гл. 18; 24.
[ф] Гл. 17; 15.
[х] Псал. 79; 2, 3.
[ц] Гл. 12; 12. 13; 8.
[ч] Есѳ. 9; 19, 22.
[ш] Гл. 16; 10.
[щ] Ст. 9.
[з] Іез. 37; 5, 9, 10, 14.
[ы] Иса. 14; 13. Гл. 12; 5.
[ь] Иса. 60; 8. Дѣян. 1; 9.
[ѣ] 4 Цар. 2; 1, 5, 7.
[ю] Гл. 6; 12.
[я] Гл. 16; 19.
[ж] Іис. Нав. 7; 19. Гл. 14; 7. 15; 4.
[ѭ] Гл. 8; 13. 9; 12. 15; 1.
[а] Гл. 10; 7.
[б] Иса. 27; 13. Гл. 16; 17. 19; 6.
[в] Гл. 12; 10.
[г] Дан. 2; 44. 7; 14, 18, 27.
[д] Гл. 4; 4. 5; 8. 19; 4.
[е] Гл. 1; 4, 8. 4; 8. 16; 5.
[ж] Гл. 19; 6.
[з] Ст. 2; 9.
[и] Дан. 7; 9, 10. Гл. 6; 10.
[і] Гл. 19; 5.
[к] Гл. 13; 10. 18; 6.
[л] Гл. 15; 5, 8.
[м] Гл. 8; 5. 16; 18.
[н] Гл. 16; 21.

—

[а] Иса. 66; 7. Гал. 4; 19.
[б] Гл. 17; 3.
[в] Гл. 17; 9, 10.
[г] Гл. 13; 1.

4 главы-тѣ му седмь короны; И [д]опашка-та му влачеше третіѭ-тѫ часть [е]отъ звѣзды-тѣ небесны, и [ж]хвьрли гы на земіѭ-тѫ, и змѣй-тъ ся спрѣ [з]прѣдъ женѫ-тѫ, която щѣше да роди, [и]за да изѣде чадо-то ѝ щомъ роди. 5 И роди дѣте мѫжко, [і]което ще управява вси-тѣ народы съ жезлъ желѣзенъ, и нейно-то чадо бы грабнѫто *и занесено* при Бога и при неговый-тъ прѣстолъ. 6 И [к]жена-та побѣгнѫ въ пустыніѭ-тѫ, дѣто имаше приготвено отъ Бога мѣсто, да іѭ хранятъ тамо [л]тысящѫ и двѣстѣ и шестдесеть дни.

7 И станѫ бой на небе-то; [м]Михаилъ и ангели-тѣ негови ся бихѫ [н]противъ змѣй-тъ; и змѣй-тъ ся би и ангели-тѣ неговы, 8 И не надвихѫ нито ся намѣри вече за тѣхъ мѣсто по небе-то. 9 И [о]сваленъ бы голѣмый-тъ [п]змѣй, староврѣменна-та онази змія, която ся нарича Діаволъ и Сатана, [р]който льсти всичкѫ вселеннѫіѭ, [с]сваленъ бы на земіѭ-тѫ, свалени бихѫ и ангели-тѣ негови, съ него наедно. 10 И чухъ гласъ голѣмъ който говорѣше на небеса: [т]Сега быде спасеніе-то и сила-та и царство-то на Бога нашего, и власть-та на Христа неговъ; защото низринѫтъ бы клеветникъ-тъ на наши-тѣ братія, [у]който гы клеветѣше день и нощь прѣдъ Бога нашего. 11 И [ф]тѣ го побѣдихѫ съ кръвь-тѫ на Агнето, и съсъ слово-то на свое-то свидѣтелство; и [х]не възлюбихѫ животъ-тъ си до смьрть. 12 Заради това [ц]веселѣте ся, небеса, и вы които живѣете въ тѣхъ. [ч]Горко вамъ които живѣете на земіѭ-тѫ и на море-то, защото влѣзе діаволъ-тъ у васъ много разяренъ, [ш]понеже знае че малко 13 врѣме има. И като видѣ змѣй-тъ че бы сваленъ на земіѭ-тѫ, погнѫ [щ]женѫ-тѫ, 14 която бѣ родила мѫжко-то дѣте. И [ъ]дадохѫ ся на женѫ-тѫ, двѣ крылѣ на голѣмъ орелъ [ы]да лети [ь]въ пустыніѭ-тѫ на мѣсто-то си, тамо дѣто іѭ хранятъ [ѣ]врѣме и врѣмена и половинъ врѣме, *потулена* отъ лице-то на змѣй-тъ. 15 И [ю]испуснѫ змѣй-тъ вслѣдъ женѫ-тѫ изъ уста-та си водѫ като рѣкѫ, да стори да іѭ по-16 влѣче рѣка-та. И помогнѫ земя-та на женѫ-тѫ, и отвори земя-та уста-та си и погълнѫ рѣкѫ-тѫ коіѭто бѣ испуснѫлъ 17 змѣй-тъ изъ уста-та си. И прогнѣва ся змѣй-тъ връхъ женѫ-тѫ, [я]и отиде да направи бой съ останѫлы-тѣ отъ нейно-то сѣме, [ѫ]които пазятъ заповѣди-тѣ Божіи, и иматъ [ѭ]свидѣтелство-то Іисусъ Христово.

ГЛАВА 13.

1 И застанѫхъ на пѣсъкъ-тъ морскый, и [а]видѣхъ звѣрь който възлѣзуваше отъ море-то, [б]който имаше седмь главы и десеть рога; и на рогове-тѣ му десеть короны, и на главы-тѣ му имена богохулны. 2 [в]И звѣрь-тъ когото видѣхъ приличаше на рысъ, и [г]крака-та му бѣхѫ като на мечкѫ, и [д]уста-та му като уста на львъ; и [е]змѣй-тъ даде нему силѫ-тѫ си, [ж]и прѣ-3 столъ-тъ си, [з]и власть голѣмѫ. И видѣхъ еднѫ отъ главы-тѣ му [и]като раненѫ смьртно; и смьртоносна-та негова рана оздравѣ; [і]и почуди ся всичка-та земя на вслѣдъ звѣрь-тъ; и поклонихѫ ся на змѣй-тъ, 4 който даде на звѣрь-тъ власть; И поклонихѫ ся на звѣрь-тъ и думахѫ: [к]Кой е подобенъ на звѣрь-тъ? Кой може да ся 5 бори съ него? И дадохѫ му ся [л]уста да говорятъ гордѣливо и богохулно; даде му ся още власть да направи *каквото ще* [м]че-6 тыридесеть и два мѣсеца. И отвори уста-та си на хулы връхъ Бога, да хули име-то му, [н]и жилище-то му, и тѣзи които 7 живѣіѫтъ на небеса. И даде му ся [о]да направи бой съсъ святыи-тѣ, и да гы побѣди, [п]и даде му ся власть надъ всяко 8 племе и языкъ и народъ. И ще му ся поклонятъ всичкы що живѣіѫтъ на земіѭ-тѫ, [р]на които имена-та не сѫ написаны [с]отъ създаніе міра въ книгѫ-тѫ на жи-9 вотъ-тъ на заклано-то Агне. [т]Който има 10 ухо, нека слуша. [у]Който завожда въ плѣнъ, въ плѣнъ ще отиде; [ф]който убіе съ ножъ, той трѣбува отъ ножъ убитъ да бѫде. [х]Тука е търпѣніе-то и вѣра-та на святыи-тѣ.

11 И видѣхъ другъ звѣрь който [ц]възлѣзуваше отъ земіѭ-тѫ, и имаше два рога подобны на агнешкы, и говорѣше като змѣй. 12 И дѣйствуваше съсъ всичкѫ-тѫ власть на пьрвый-тъ звѣрь прѣдъ него, и стори *щото* земя-та и живущи-тѣ на неіѭ да ся поклонятъ на пьрвый-тъ звѣрь, [ч]на кого-13 то смьртоносна-та рана бѣ оздравѣла. И [ш]правѣше знаменія голѣмы, [щ]щото напра-

д Гл. 9; 10, 19.
е Гл. 17; 18.
ж Дан. 8; 10.
з Ст. 2.
и Исх. 1; 16.
і Псал. 2; 9. Гл. 2; 27. 19; 15.
к Ст. 4.
л Гл. 11; 3.
м Дан. 10; 13, 21. 12; 1.
н Ст. 3. Гл. 20; 2.
о Лук. 10; 18. Іоан. 12; 31.
п Быт. 3; 1, 4. Гл. 20; 2.
р Гл. 20; 3.
с Гл. 9; 1.
т Гл. 11; 15. 19; 1.
у Іов. 1; 9. 2; 5. Зах. 3; 1.
ф Рим. 8; 33, 34, 37. 16; 20.
х Лук. 14; 26.
ц Псал. 96; 11. Иса. 49; 13. Гл. 18; 20.
ч Гл. 8; 13. 11; 10.
ш Гл. 10; 6.
щ Ст. 5.
ъ Исх. 19; 4.
ы Ст. 6.
ь Гл. 17; 3.
ѣ Дан. 7; 25. 12; 7.
ю Иса. 59; 19.
я Быт. 3; 15. Гл. 11; 7. 13; 7.
ѫ Гл. 14; 12.
ѭ 1 Кор. 2; 1. 1 Іоан. 5; 10. Гл. 1; 2, 9. 6; 9. 20; 4.

—

а Дан. 7; 2, 7.
б Гл. 12; 3. 17; 3, 9, 12.
в Дан. 7; 6.
г Дан. 7; 5.
д Дан. 7; 4.
е Гл. 12; 9.
ж Гл. 16; 10.
з Гл. 12; 4.
и Ст. 12; 14.
і Гл. 17; 8.
к Гл. 18; 18.
л Дан. 7; 8, 11, 25. 11; 36.
м Гл. 11; 2. 12; 6.
н Іоан. 1; 14. Кол. 2; 9.
о Дан. 7; 21. Гл. 11; 7. 12; 17.
п Гл. 11; 18. 17; 15.
р Исх. 32; 32. Дан. 12; 1. Фил. 4; 3. Гл. 3; 5. 20; 12, 15. 21; 27.
с Гл. 17; 8.
т Гл. 2; 7.
у Иса. 33; 1.
ф Быт. 9; 6. Мат. 26; 52.
х Гл. 14; 12.
ц Гл. 11; 7.
ч Ст. 3.
ш Втор. 13; 1, 2, 3. Мат. 24; 24. 2 Сол. 2; 9. Гл. 16; 14.
щ 3 Цар. 18; 38. 4 Цар. 1; 10, 12.

ви и огнь да слѣзва отъ небе-то на зе- 14 міѫ-тѫ прѣдъ человѣцы-тѣ. И [в] льстяше живущы-тѣ на земіѫ-тѫ, [ы] поради знаменія-та които му ся дадохѫ да направи прѣдъ звѣрь-тъ, и говорѣше на живущы-тѣ по земіѫ-тѫ да направятъ образъ на звѣрь-тъ, който имаше ранѫ-тѫ отъ ножъ, 15 [ь] и оживѣ. И даде му ся да даде духъ на образъ-тъ звѣровъ, така щото да продума образъ-тъ звѣровъ, и [ѣ] да стори щото които ся не поклонятъ на звѣровый-тъ образъ, 16 да бѫдѫтъ убити. И струваше всичкы-тѣ, малкы и голѣмы, и богаты и сиромасы, и свободны и рабы, [ю] да пріимѫтъ бѣлѣгъ на деснѫ-тѫ си рѫкѫ, или на чела-та си; 17 И да не може никой да купи или да продаде, освѣнь който има бѣлѣгъ-тъ, или [я] име-то звѣрово, или [ѫ] число-то на негово- 18 то име. [ѩ] Тука е мудрость-та; който има умъ нека смѣтне [а] число-то на звѣрь-тъ, [б] защото е число на человѣкъ, и число-то му е шестстотинъ и шестдесеть и шесть.

ГЛАВА 14.

1 И видѣхъ, и ето [а] Агне стоеше на горѫ-тѫ Сіонъ, и съ него [б] сто и четыридесеть и четыри тысящы, [в] които имахѫ име-то на неговый-тъ Отецъ написано на чела-та 2 си. И чухъ гласъ отъ небе-то [г] като гласъ на много воды, и като гласъ на грѣмъ голѣмъ; и чухъ гласъ на [д] свирцы, които 3 свирѣхѫ съ киѳары-тѣ си. [е] И пѣехѫ като новѫ пѣснь прѣдъ прѣстолъ-тъ, и прѣдъ четыри-тѣ животны и старцы-тѣ; и никой не можаше да научи пѣснь-тѫ, [ж] тъкмо сто-тѣ и четыридесеть и четыри тысящи 4 искупены-тѣ отъ земіѫ-тѫ. Тѣ сѫ които ся не осквьрнихѫ съсъ жены; [з] защото дѣвственници сѫ; тѣ сѫ [и] които слѣдуватъ Агне-то кѫдѣто и да иде; [і] тѣ сѫ искупени отъ человѣцы-тѣ, [к] начаткы Богу 5 и на Агне-то; И [л] въ уста-та имъ льсть не ся намѣри; защото [м] сѫ непорочни прѣдъ прѣстолъ-тъ Божій.

6 И видѣхъ другъ ангелъ че [н] летѣше посрѣдъ небе-то [о] който имаше вѣчно-то благовѣстіе, да проповѣда на живущы-тѣ по земіѫ-тѫ и [п] на всяко колѣно и племе и 7 языкъ и народъ, И казуваше съ гласъ голѣмъ: [р] Убойте ся отъ Бога, и въздайте нему славѫ, защото дойде часъ-тъ на неговый-тъ сѫдъ; и [с] поклонѣте ся тому който е направилъ небе-то и земіѫ-тѫ и море-то и изворы-тѣ на воды-тѣ.

8 И другъ ангелъ идѣше вслѣдъ *него* и казуваше: [т] Паднѫ, паднѫ Вавилонъ, [у] градъ-тъ голѣмый, защото отъ вино-то на ярость-тѫ на свое-то блудодѣяніе напои всичкы- 9 тѣ народы. И третій ангелъ идѣше вслѣдъ тѣхъ, и казуваше съ гласъ голѣмъ: [ф] Който ся кланя на звѣрь-тъ и на образъ-тъ неговъ, и зема бѣлѣгъ на чело-то си или на 10 рѫкѫ-тѫ си, [х] Той ще піе отъ вино-то на Божіѭ-тѫ ярость, [ц] налѣяно-то чисто [ч] въ чашѫ-тѫ на гнѣвъ-тъ му; и [ш] ще бѫде мѫченъ [щ] съ огнь и съсъ жупелъ прѣдъ 11 святы-тѣ ангелы и прѣдъ Агне-то. [ъ] И дымъ-тъ на тѣхно-то мѫченіе възлѣзува во вѣкы вѣковъ, и нѣматъ отдъхнуваніе ни день ни нощь тѣзи които ся кланятъ на звѣрь-тъ и на образъ-тъ неговъ, и който 12 пріима бѣлѣгъ-тъ на негово-то име. [ы] Тука е търпѣніе-то на святыи-тѣ; [ь] тука сѫ тѣзи които пазятъ заповѣди-тѣ Божіи и вѣрѫ-тѫ Іисусовѫ.

13 И чухъ гласъ отъ небе-то който ми казуваше: Пиши: [ѣ] Блажени мьртви-тѣ [ю] които умиратъ отъ нынѣ въ Господа. Ей, казува Духъ-тъ, [я] да си починѫтъ отъ трудове-тѣ си, и дѣла-та имъ ходятъ вслѣдъ тѣхъ.

14 И видѣхъ, и ето облакъ бѣлъ, и на облакъ-тъ сѣдѣше единъ [ѫ] подобенъ Сыну человѣческому, и [ѩ] имаше на главѫ-тѫ си златенъ вѣнецъ, и въ рѫкѫ-тѫ си 15 сьрпъ остръ. И [а] другъ ангелъ излѣзе изъ храмъ-тъ, и выкаше съ голѣмъ гласъ на тогози, който сѣдѣше на облакъ-тъ: [б] Простри сьрпъ-тъ си и жьни; защото дойде ти часъ-тъ да жьнешь, [в] понеже изсъхнѫ 16 жетва-та земна. И онзи който сѣдѣше на облакъ-тъ, положи сьрпъ-тъ си на земіѫ-тѫ, и пожьнѫта бы земя-та.

17 И другъ ангелъ излѣзе изъ храмъ-тъ който е на небе-то, и държеше и той 18 сьрпъ остръ. И другъ ангелъ излѣзе изъ олтарь-тъ, който [г] имаше власть надъ огнь-тъ, и извыка съ выкъ голѣмъ на тогози който имаше острый-тъ сьрпъ, и рече: [д] Простри острый-тъ си сьрпъ, и обери гроздове-тѣ на земно-то лозіе, защото у- 19 зрѣя вече гроздіе-то му. И положи ангелъ-тъ сьрпъ-тъ си на земіѫ-тѫ, и обра лозіе-то земно, и хвьрли *обрано-то* [е] въ го-

[в] Гл. 12; 9. 19; 20.
[ы] 2 Сол. 2; 9, 10.
[ь] 4 Цар 20; 7.
[ѣ] Гл. 16; 2. 19; 20. 20; 4.
[ю] Гл. 14; 9. 19; 20. 20; 4.
[я] Гл. 14; 11.
[ѫ] Гл. 15; 2.
[ѩ] Гл. 17; 9.
[а] Гл. 15; 2.
[б] Гл. 21; 17.

—

[а] Гл. 5; 6.
[б] Гл. 7; 4.
[в] Гл. 7; 3. 13; 16.
[г] Гл. 1; 15. 19; 6.
[д] Гл. 5; 8.
[е] Гл. 5; 9. 15; 3.
[ж] Ст. 1.
[з] 2 Кор. 11; 2.
[и] Гл. 3; 4. 7; 15, 17. 17; 14.
[і] Гл. 5; 9.
[к] Іак. 1; 18.
[л] Псал. 32; 2. Соф. 3; 13.
[м] Ефес. 5; 27. Іуд. 24.
[н] Гл. 8; 13.
[о] Ефес. 3; 9, 10, 11. Тит. 1; 2.
[п] Гл. 13; 7.
[р] Гл. 11; 18. 15; 4.
[с] Неем. 9; 6. Псал. 33; 6. 124; 8; 146; 5, 6. Дѣян. 14; 15. 17; 24.
[т] Иса. 21; 9. Іер. 51; 8. Гл. 18; 2.
[у] Іер. 51; 7. Гл. 11; 8. 16; 19. 17; 2, 5. 18; 3, 10, 18, 21. 19; 2.
[ф] Гл. 13; 14, 15, 16.
[х] Псал. 75; 8. Иса. 51; 17. Іер. 25; 15.
[ц] Гл. 18; 6.
[ч] Гл. 16; 19.
[ш] Гл. 20; 10.
[щ] Гл. 19; 20.
[ъ] Иса. 34; 10. Гл. 19; 3.
[ы] Гл. 13; 10.
[ь] Гл. 12; 17.
[ѣ] Екк. 4; 1, 2. Гл. 20; 6.
[ю] 1 Кор. 15; 18. 1 Сол. 4; 16.
[я] 2 Сол. 1; 7. Евр. 4; 9, 10. Гл. 6; 11.
[ѫ] Іез. 1; 26. Дан. 7; 13. Гл. 1; 13.
[ѩ] Гл. 6; 2.
[а] Гл. 16; 17.
[б] Іоил. 3; 13. Мат. 13; 39.
[в] Іер. 51; 33. Гл. 13; 12.
[г] Гл. 16; 8.
[д] Іоил. 3; 13.
[е] Гл. 19; 15.

лѣмый-тъ жлебъ на Божіѭ-тѫ ярость.
20 И [ж]истѫпканъ бы жлебъ-тъ [з]вънъ отъ градъ-тъ, и потече кръвь изъ жлебъ-тъ дори [и]до узды-тѣ на коніе-тѣ, въ разстояніе на тысящѫ и шестстотинъ стадіи.

ГЛАВА 15.

1 И [а]видѣхъ друго знаменіе на небе-то голѣмо и чудно, седмь [б]ангелы, които държехѫ седмь-тѣ послѣдни язвы, [в]защото
2 въ тѣхъ ся свърши Божія-та ярость. И [г]видѣхъ като море стъклено [д]размѣсено съ огнь; и тѣзи които бѣхѫ побѣдили звѣрь-тъ, и образъ-тъ неговъ, и [е]бѣлѣгъ-тъ неговъ, и число-то на негово-то име че стоехѫ на стъклено-то море, и [ж]държехѫ киѳары Божіи,
3 [з]И пѣехѫ пѣснь-тѫ на Моисея Божій-тъ рабъ и пѣснь-тѫ на Агне-то, и казузахѫ: [и]Великы и чудны сѫ твои-тѣ дѣла, Господи Боже Вседържителю; [і]праведны и истинны сѫ твои-
4 тѣ пѫтища, Царю на святыи-тѣ. [к]Кой нѣма да ся убои отъ тебе, Господи, и да прослави твое-то име? защото само ты си святъ; [л]защото вси-тѣ племена ще дойдѫтъ и ще ся поклонятъ прѣдъ тебе, защото ся явихѫ твои-тѣ праведны сѫдбы.
5 И слѣдъ това видѣхъ, и ето на небе-то ся [м]отвори храмъ-тъ на скиніѭ-тѫ на сви-
6 дѣтелство-то; И [н]излѣзохѫ изъ храмъ-тъ седмь-тѣ ангели, които държехѫ седмь-тѣ язвы, [о]облѣчени въ чисты и свѣтлы ленены *дрехы*, и прѣпасани прѣзъ грѫды-тѣ съсъ
7 златны поясы. И [п]едно отъ четыри-тѣ животны даде на седмь-тѣ ангелы седмь златны чашы, пълны съ ярость [р]отъ Бога
8 живущаго въ вѣкы вѣковъ. И [с]напълни ся храмъ-тъ съ дымъ [т]отъ славѫ-тѫ Божіѭ, и отъ силѫ-тѫ неговѫ; и никой не можаше да влѣзе въ храмъ-тъ, доклѣ ся не свършатъ седмь-тѣ язвы на седмь-тѣ ангелы.

ГЛАВА 16.

1 И чухъ изъ храмъ-тъ гласъ голѣмъ който казуваше [а]на седмь-тѣ ангелы: Идѣте та излѣйте на земѭ-тѫ чашы-тѣ [б]на Божіѭ-тѫ ярость.

2 И отиде първый-тъ та излѣ чашѫ-тѫ си [в]на земѭ-тѫ, и [г]станѫ струпъ зълъ и лютъ на онѣзи человѣцы [д]които имахѫ бѣлѣгъ-тъ на звѣрь-тъ, и на онѣзи [е]които ся кланяхѫ на неговый-тъ образъ.
3 И вторый-тъ ангелъ излѣ чашѫ-тѫ си [ж]въ море-то, [з]и станѫ кръвь както на мъртвецъ, [и]и всяка жива душа въ море-то умрѣ.
4 И третій-тъ ангелъ излѣ чашѫ-тѫ си [і]въ рѣкы-тѣ и въ изворы-тѣ водны, [к]и
5 станѫхѫ кръвь. И чухъ ангелъ-тъ на воды-тѣ че казуваше: [л]Праведенъ си, Господи, [м]който си, и който си былъ, и който си святъ, защото си това отсѫдилъ.
6 Понеже [н]кръвь на [о]святыи и на пророцы пролѣхѫ, [п]и кръвь имъ си далъ да піѭтъ;
7 защото сѫ достойни *за това.* И чухъ другъ *ангелъ* отъ олтарь-тъ че казуваше: Ей, [р]Господи Боже Вседържителю, [с]истинны и праведны сѫ твои-тѣ сѫдбы.
8 И четвъртый-тъ ангелъ излѣ чашѫ-тѫ [т]си на слънце-то, [у]и даде му ся да жеже
9 человѣцы-тѣ съ огнь. И опекохѫ ся человѣци-тѣ отъ голѣмѫ жегѫ, [ф]и похулихѫ име-то на Бога, който има власть надъ тѣзи язвы; [х]и не ся покаяхѫ [ц]да въздадѫтъ славѫ нему.
10 И петый-тъ ангелъ излѣ чашѫ-тѫ си [ч]върхъ прѣстолъ-тъ на звѣрь-тъ; [ш]и станѫ царство-то му потьмнѣло; и [щ]дъвчахѫ язы-
11 цы-тѣ си отъ болѣжъ; [ъ]И похулихѫ Бога небеснаго за болѣжы-тѣ си и [ы]за струпы-тѣ си, [ь]и не ся покаяхѫ отъ дѣла-та си.
12 И шестый-тъ ангелъ излѣ чашѫ-тѫ си [ѣ]върхъ голѣмѫ-тѫ рѣкѫ Евфратъ; [ю]и прѣсъхнѫ вода-та ѝ, [я]за да ся приготви пѫть-тъ на царіе-тѣ които сѫ отъ истокъ
13 на слънце-то. И видѣхъ [ѫ]три нечисты духове подобны на жабы, *и тѣ излѣзвахѫ* [ѭ]изъ уста-та на змѣй-тъ, и изъ уста-та на звѣрь-тъ, и [а]изъ уста-та на лъжовный-
14 тъ пророкъ; Защото [б]сѫ духове бѣсовскы, които [в]правятъ знаменія, и които ходятъ при царіе-тѣ на земѭ-тѫ [г]и на всичкѫ вселеннѫѭ, да гы съберѫтъ [д]за бой-тъ въ голѣмый-тъ онзи день на Бога
15 Вседържителя. ([е]Ето идѫ както крадецъ. Блаженъ който бди, и варди дрехы-тѣ си, [ж]да не ходи голъ, да гледатъ срамотѫ-тѫ

ж Иса. 63; 3. Плач. 1; 15.
з Евр. 13; 12. Гл. 11; 8.
и Гл. 19; 14.

—

а Гл. 12; 1; 3.
б Гл. 16; 1. 21; 9.
в Гл. 14; 10.
г Гл. 4; 6. 21; 18.
д Мат. 3; 11.
е Гл. 13; 15, 16, 17.
ж Гл. 5; 8. 14; 2.
з Исх. 15; 1. Втор. 31; 30. Гл. 14; 3.
и Втор. 32; 4. Псал. 111; 2. 139; 14.
і Псал. 145; 17. Осія 14; 9. Гл. 16; 7.
к Исх. 15; 14, 15, 16. Іер. 10; 7.
л Иса. 66; 23.
м Гл. 11; 19. Вижь и Числ. 1; 50.
н Ст. 1.
о Исх. 28; 6, 8. Іез. 44; 17, 18. Гл. 1; 13.
п Гл. 4; 6.
р 1 Сол. 1; 9. Гл. 4; 9. 10; 6.
с Исх. 40; 34. 3 Цар. 8; 10. 2 Лѣт. 5; 14. Иса. 6; 4.
т 2 Сол. 1; 9.

—

а Гл. 15; 1.
б Гл. 14; 10. 15; 7.
в Гл. 8; 7.
г Исх. 9; 9, 10, 11.
д Гл. 13; 16, 17.
е Гл. 13; 14.
ж Гл. 8; 8.
з Исх. 7; 17, 20.
и Гл. 8; 9.
і Гл. 8; 10.
к Исх. 7; 20.
л Гл. 15; 3.
м Гл. 1; 4, 8. 4; 8. 11; 17.
н Мат. 23; 34, 35. Гл. 13; 15.
о Гл. 11; 18. 18; 20.
п Иса. 49; 26.
р Гл. 15; 3.
с Гл. 13; 10. 14; 10. 19; 2.
т Гл. 8; 12.
у Гл. 9; 17, 18. 14; 18.
ф Ст. 11, 21.
х Дан. 5; 22, 23. Гл. 9; 20.
ц Гл. 11; 13. 14; 7.
ч Гл. 13; 2.
ш Гл. 9; 2.
щ Гл. 11; 10.
ъ Ст. 9; 21.
ы Ст. 2.
ь Ст. 9.
ѣ Гл. 9; 14.
ю Вижь Іер. 50; 38. 51; 36.
я Иса. 41; 2, 25.
ѫ 1 Іоан. 4; 1, 2, 3.
ѭ Гл. 12; 3, 9.
а Гл. 19; 20. 20; 10.
б 1 Тим. 4; 1. Іак. 3; 15.
в 2 Сол. 2; 9. Гл. 13; 13, 14. 19; 20.
г Лук. 2; 1.
д Гл. 17; 14. 19; 19. 20; 8.
е Мат. 24; 43. 1 Сол. 5; 2. 2 Пет. 3; 10. Гл. 3; 3.
ж 2 Кор. 5; 3. Гл. 3; 4, 18.

16 му.) [з]И събра гы на мѣсто-то нарицаемо по Еврейскы Армагеддонъ.

17 И седмый-тъ ангелъ изля чашѫ-тѫ си на въздухъ-тъ, и излѣзе гласъ голѣмъ изъ храмъ-тъ небесенъ, отъ прѣстолъ-тъ, 18 който казуваше: [и]Свърши ся. И [і]быдохѫ гласове и гръмове и свѣткавицы, и станѫ [к]трусъ голѣмъ, [л]какъвто не е былъ отъ какъ сѫществуватъ человѣци-тѣ на земіѭ-тѫ, такъвъ трусъ, толкозь голѣмъ. 19 И [м]раздѣли ся великый-тъ градъ на три части, и градове-тѣ языческы паднѫхѫ. И великый [н]Вавилонъ ся поменѫ прѣдъ Бога, [о]да му даде чашѫ-тѫ на вино-то 20 отъ ярость-тѫ на гнѣвъ-тъ си. И [п]всякой островъ исчезнѫ, и планины-тѣ ся не на- 21 мѣрихѫ. И [р]градъ голѣмъ до единъ талантъ *тежъкъ* падаше отъ небе-то върхъ человѣцы-тѣ; и [с]похулихѫ человѣци-тѣ Бога [т]зарадъ язвѫ-тѫ на градъ-тъ, защото язва-та отъ него бѣ много голѣма.

ГЛАВА 17.

1 И дойде [а]единъ отъ седмь-тѣ ангелы, които държехѫ седмь-тѣ чашы, та поговори съ мене и рече ми: Ела, [б]ще ти покажѫ сѫдбѫ-тѫ [в]на голѣмѫ-тѫ блудни- 2 цѫ, [г]която сѣди на много-то воды; [д]Съ коіѫто блудствувахѫ царіе-тѣ земни, [е]и опихѫ ся жители-тѣ на земіѭ-тѫ отъ ви- 3 но-то на нейно-то блудодѣяніе. И заведе мя духомъ [ж]въ пустынѭ; и видѣхъ женѫ сѣдящѫ [з]на червенъ звѣрь, пълнъ съ богохулны [и]имена, [і]който имаше седмь 4 главы [к]и десеть рога. И жена-та [л]бѣ облѣчена въ багрѣницѫ и въ червено, и [м]позлатена съсъ злато и драгоцѣнны каменіе и съ бисеры, и [н]имаше въ рѫкѫ-тѫ си златнѫ чашѫ, [о]пълнѫ съ мърсоты и не- 5 чистоты отъ нейно-то блудодѣяніе. И на чело-то ѝ *имаше* написано име: [п]„Тайна; Вавилонъ [р]великый, [с]майка на блудни- 6 цы-тѣ и на гнусоты-тѣ земны.“ И видѣхъ [т]женѫ-тѫ като ся опиваше [у]отъ кръвь-тѫ на святыи-тѣ и отъ кръвь-тѫ [ф]на мученицы-тѣ Іисусовы; и като іѭ видѣхъ 7 почудихъ ся съ голѣмо почудваніе. И рече ми ангелъ-тъ: Защо ся почуди? азъ ще ти кажѫ тайнѫ-тѫ на женѫ-тѫ, и на звѣрь-тъ който іѭ носи, и който има 8 седмь-тѣ главы и десеть-тѣ рога. Звѣрь-тъ когото си видѣлъ бѣше, и нѣма го; и [х]ще възлѣзе изъ безднѫ-тѫ, и [ц]отиде въ погыбель; и [ч]ще ся почудятъ жители-тѣ на земіѭ-тѫ, [ш]на които имена-та не сѫ написаны въ книгѫ-тѫ на животъ-тъ отъ създаніе міра, кога видятъ звѣрь-тъ който 9 бѣше, и го нѣма *вече*, ако и да го има. [щ]Тука е умъ-тъ който има мудрость: [ъ]Седмь-тѣ главы сѫ седмь горы, дѣто жена-та сѣди 10 на тѣхъ; И седмь царіе има: петь-тѣ паднѫхѫ, и единый-тъ стои, другый-тъ не е дошелъ още, и кога дойде, малко трѣбува 11 да постои. И звѣрь-тъ който бѣше, и го нѣма, и той е осмый-тъ, и отъ седмь-тѣ е, 12 [ы]и отхожда въ погибель. И [ь]десеть-тѣ рога, които видѣ ты, десеть царіе сѫ които още не сѫ пріели царство, но за единъ часъ пріематъ власть като царіе съсъ звѣрь-тъ. 13 Тѣ сѫ единомысленни, и ще прѣдадѫтъ на звѣрь-тъ силѫ-тѫ *си* и власть-тѫ си. 14 [ѣ]Тѣ ще ся біѭтъ съ Агне-то, и Агне-то ще гы побѣди, [ю]защото е Господь на господари-тѣ и Царь на царіе-тѣ; [я]и които сѫ съ него званни сѫ и избранни и вѣрни.

15 И казува ми: [ѫ]Воды-тѣ които си видѣлъ, дѣто сѣди блудница-та, тѣ [ѭ]сѫ народи и 16 людіе и племена и языци. И десеть-тѣ рога, които си видѣлъ на звѣрь-тъ, [а]тѣ ще възненавидятъ блудницѫ-тѫ, и ще іѭ направятъ пустѫ [б]и голѫ, и плъть-тѫ ѝ ще поядѫтъ, [в]и неѭ ще изгорятъ въ огнь. 17 [г]Защото Богъ тури въ сърдца-та имъ да сторятъ неговѫ-тѫ волѭ и да дѣйствуватъ единомысленно, и да дадѫтъ царство-то си на звѣрь-тъ, [д]доклѣ ся сбѫ- 18 дѫтъ Божіи-тѣ думы. И жена-та коіѫто си видѣлъ, е [е]голѣмый-тъ градъ, [ж]който царува надъ земны-тѣ царіе.

ГЛАВА 18.

1 И [а]слѣдъ това видѣхъ че слазѣше отъ небе-то ангелъ, който имаше власть голѣмѫ: и [б]земя-та ся просвѣти отъ неговѫ-тѫ сла- 2 вѫ. И извыка силно, съ гласъ голѣмъ и казуваше: [в]„Паднѫ, паднѫ Вавилонъ великый, [г]и станѫ жилище на бѣсове-тѣ, [д]и прибѣжище на всякой духъ нечистъ, и при-

з Гл. 19; 19.
и Гл. 21; 6.
і Гл. 4; 5. 8; 5. 11; 19.
к Гл. 11; 13.
л Дан. 12; 1.
м Гл. 14; 8. 17; 18.
н Гл. 18; 5.
о Иса. 51; 17, 22. Іер. 25; 15, 16. Гл. 14; 10.
п Гл. 6; 14.
р Гл. 11; 19.
с Ст. 9; 11.
т Исх. 9; 23, 24, 25.

—

а Гл. 21; 9.
б Гл. 16; 19. 18; 16, 17, 19.
в Наум. 3; 4. Гл. 19; 2.
г Іер. 51; 13. Ст. 15.
д Гл. 18; 8.
е Іер. 51; 7. Гл. 14; 8. 18; 3.
ж Гл. 12; 6, 14.
з Гл. 12; 3.
и Гл. 13; 1.
і Ст. 9.
к Ст. 12.
л Гл. 18; 12, 16.
м Дан. 11; 38.
н Іер. 51; 7. Гл. 18; 6.
о Гл. 14; 8.
п 2 Сол. 2; 7.
р Гл. 11; 8. 14; 8. 16; 19. 18; 2, 10, 21.
с Гл. 18; 9. 19; 2.
т Гл. 18; 24.
у Гл. 13; 15. 16; 6.
ф Гл. 6; 9, 10. 12; 11.
х Гл. 11; 7. 13; 1.
ц Гл. 13; 10. Ст. 11.
ч Гл. 13; 3.
ш Гл. 13; 8.
щ Гл. 13; 18.
ъ Гл. 13; 1.
ы Ст. 8.
ь Дан. 7; 20. Зах. 1; 18, 19, 21. Гл. 13; 1.
ѣ Гл. 16; 14. 19; 19.
ю Втор. 10; 17. 1 Тим. 6; 15. Гл. 19; 16.
я Іер. 50; 44, 45. Гл. 14; 4.
ѫ Иса. 8; 7. Ст. 1.
ѭ Гл. 13; 7.
а Іер. 50; 41, 42. Гл. 16; 12.
б Іез. 16; 37 до 44. Гл. 18; 16.
в Гл. 18; 8.
г 2 Сол. 2; 11.
д Гл. 10; 7.
е Гл. 16; 19.
ж Гл. 12; 4.

—

а Гл. 17; 1.
б Іез. 43; 2.
в Иса. 13; 19. 21; 9. Іер. 51; 8. Гл. 14; 8.
г Иса. 13; 21. 34; 14. Іер. 50; 39. 51; 37.
д Иса. 14; 23. 34; 11. Мар. 5; 2, 3.

бѣжище на всякѫ нечистѫ и омразнѫ птицѫ; 3 Защото всичкы-тѣ народи пихѫ [е] отъ вино-то на ярость-тѫ на нейно-то блудодѣяніе, и царіе-тѣ земни блудствовахѫ съ неіѫ; [ж] и търговци-тѣ земни ся обогатихѫ отъ безмѣрнѫ-тѫ нейнѫ раскошь.

4 И чухъ другъ гласъ отъ небе-то, който казуваше: [ѕ] Излѣзте изъ неіѫ, людіе мои, да не станете участници на грѣхове-тѣ ѝ, 5 и да не пріемете отъ язвы-тѣ ѝ. [и] Защото грѣхове-тѣ ѝ стигнѫхѫ до небе-то, [і] и споменѫ Богъ нейны-тѣ неправды. 6 [к] Въздайте ѝ, както и тя въздаде вамъ, и удвойте ѝ двойно споредъ дѣла-та ѝ; [л] съ чашѫ-тѫ съ коіѫто е черпала, [м] двойно іѫ почерпѣте. 7 [н] Колкото е прославила себе си и е раскошествувала, толкозь мѫкы и скърбь ѝ дайте; защото казува въ сърдце-то си: [о] Сѣдіѫ царица, и вдовица не сьмь и скърбь 8 нѣма да видіѫ. За това [п] въ единъ день ще дойдѫтъ язвы-тѣ ѝ, смърть и скърбь и гладъ; и [р] ще изгори на огнь; защото [с] крѣпъкъ е Господь Богъ който іѫ сѫди. 9 И [т] ще въсплачѫтъ за неіѫ и ще пожалѣіѫтъ за неіѫ [у] царіе-тѣ земни, които сѫ блудствували и раскошествували съ неіѫ, [ф] кога видятъ дымъ-тъ на изгаряніе-то ѝ. 10 Отъ далечь ще стоятъ поради страхъ-тъ на мѫкы-тѣ ѝ, и ще казуватъ: [х] Горко, горко, *тебѣ*, граде великый, Вавилоне, граде крѣпкый, [ц] че въ единъ часъ дойде сѫдба-та ти. 11 [ч] И търговци-тѣ земни плачѫтъ и жалѣіѫтъ за неіѫ, защото никой не купува 12 вече стокы-тѣ имъ, [ш] Стокы отъ злато и сребро, и драгоцѣнны каменіе и бисеры, и виссонъ, и багрѣницѫ, и копринѫ, и червеницѫ; и всяко дьрво благовонно, и всякой съсѫдъ отъ слоновы кости, и всякой съсѫдъ отъ скѫпоцѣнно дьрво и отъ мѣдь 13 и отъ желѣзо и отъ мраморъ, И корицѫ, и темянъ, и миро, и ливанъ, и вино, и масло, и семидалъ, и пшеницѫ, и добытъцы, и овцы, и коніе, и колесници, и тѣлеса, [щ] и 14 душы человѣческы. И овощія-та каквыто гы душа-та ти желаеше отидохѫ отъ тебе и всичко тлъсто и свѣтло отиде отъ тебе, 15 и нѣма вече да гы намѣришь. [ъ] Търговци-тѣ на тѣзи нѣща, които ся изобогатихѫ отъ неіѫ, ще ся спрѫтъ издалечь поради страхъ-тъ на мѫкы-тѣ ѝ, ще плачѫтъ и 16 ще жалѣіѫтъ, И ще думатъ: Горко, горко, граде великый [ы] облѣченный съ виссонъ, и багрѣницѫ и червеницѫ, и украсенъ съсъ злато и драгоцѣнны каменіе и бисеры; 17 [ь] Защото въ единъ часъ запустѣ толкова богатство. И [ѣ] всякой корабоначалникъ, и всичко-то множество въ кораби-тѣ, и корабери-тѣ, и колкото търгуватъ по море, 18 спрѣхѫ ся издалечь, [ю] И выкахѫ, като видѣхѫ дымъ-тъ на неговъ-тъ пожаръ, и думахѫ: [я] Кой *градъ* бы подобенъ на градъ-тъ 19 голѣмый? [ѫ] И посыпахѫ пьрсть на главы-тѣ си, и выкахѫ та плачѣхѫ, и жалѣяхѫ и думахѫ: Горко, горко, градъ-тъ великый, въ който ся обогатихѫ отъ говы-тѣ драгоцѣнности всичкы които иматъ кораби въ море-то; [іѫ] защото въ единъ часъ 20 запустѣ. [а] Весели ся за него небе, и *вы* святіи апостоли и пророци, [б] защото отсѫди Богъ сѫдъ-тъ ви надъ него.

21 И единъ силенъ ангелъ зѣ единъ камыкъ голѣмъ като воденичень, та *го* хвьрли въ море-то, и рече: [в] Така съсъ стремленіе ще бѫде хвьрленъ Вавилонъ градъ великый, 22 [г] и нѣма да ся намѣри вече. [д] И гласъ отъ онѣзи които свирѣхѫ съ киѳарѫ, и отъ пѣвцы, и отъ свирцы, и отъ трѫбители нѣма да ся чуе вече въ тебе; и всякой художникъ отъ всяко художество нѣма да ся намѣри вече въ тебе; и шумъ отъ воденицѫ нѣма да ся чуе вече въ тебе; 23 [е] И видѣлина отъ свѣтило нѣма да свѣти вече въ тебе, [ж] и гласъ отъ младоженецъ и отъ невѣстѫ нѣма да ся чуе вече въ тебе; [ѕ] защото търговци-тѣ ти бѣхѫ голѣмци-тѣ на земіѫ-тѫ, [и] защото быхѫ прѣльстени съ 24 твое-то чародѣяніе вси-тѣ народи. И [і] въ него ся намѣри кръвь отъ пророцы и отъ святы, и [к] отъ всичкы-тѣ закланы на земіѫ-тѫ.

ГЛАВА 19.

1 И слѣдъ това [а] чухъ като гласъ голѣмъ отъ много народъ на небе-то, който казуваше: Аллилуія; [б] спасеніе, и слава, и почесть, и сила *подобае* Господу Богу нашему; 2 Защото [в] истинны и праведны сѫ неговы-тѣ сѫдбы, защото осѫди великѫ-тѫ блудницѫ, която растли земіѫ-тѫ съ блудодѣяніе-то си, и [г] отмьсти отъ рѫкѫ-тѫ 3 ѝ кръвь-тѫ на свои-тѣ рабы. И вторый пѫть рекохѫ: Аллилуія. И [д] дымъ-тъ ѝ възлѣзува во вѣкы вѣковъ. 4 И [е] паднѫхѫ двадесеть-тѣ и четыри старци, и четыри-тѣ

[е] Гл. 14; 8. 17; 2.
[ж] Иса. 47; 15. Ст. 11, 15.
[ѕ] Иса. 48; 20. 52; 11. Іер. 50; 8. 51; 6, 45. 2 Кор. 6; 17.
[и] Быт. 18; 20, 21. Іер. 51; 9. Іона. 1; 2.
[і] Гл. 16; 19.
[к] Псал. 137; 8. Іер. 50; 15. 29. 51; 24, 49. 2 Тим. 4; 14. Гл. 13; 10.
[л] Гл. 14; 10.
[м] Гл. 16; 19.
[н] Іез. 28; 2 и драг.
[о] Иса. 47; 7, 8. Соф. 2; 15.
[п] Иса. 47; 9. Ст. 10.
[р] Гл. 17; 16.
[с] Іер. 50; 34. Гл. 11; 17.
[т] Іер. 50; 46.
[у] Іез. 26; 16, 17. Гл. 17; 2 Ст. 3.
[ф] Ст. 18. Гл. 19; 3.
[х] Иса. 21; 9. Гл. 14; 8.
[ц] Ст. 17; 19.
[ч] Іез. 27; 27 до 36. Ст. 3.
[ш] Гл. 17; 4.
[щ] Іез. 27; 13.
[ъ] Ст. 3; 11.
[ы] Гл. 17; 4.
[ь] Ст. 10.
[ѣ] Иса. 23; 14. Іез. 27; 29.
[ю] Іез. 27; 30, 31. Ст. 9.
[я] Гл. 13; 4.
[ѫ] Іис. Нав. 7; 6. 1 Цар. 4; 12. Іов. 2; 12. Іез. 27; 30.
[іѫ] Ст. 8.
[а] Иса. 44; 23. 49; 13. Іер. 51; 48.
[б] Лук. 11; 49, 50. Гл. 19; 2.
[в] Іер. 51; 64.
[г] Гл. 12; 8. 16; 20.
[д] Иса. 24; 8. Іер. 7; 34. 16; 9. 25; 10. Іез. 26; 13.
[е] Іер. 25; 10.
[ж] Іер. 7; 34. 16; 9. 25; 10. 33; 11.
[ѕ] Иса. 23; 8.
[и] 4 Цар. 9; 22. Наум. 3; 4. Гл. 17; 2, 5.
[і] Гл. 17; 6.
[к] Іер. 51; 49.

—

[а] Гл. 11; 15.
[б] Гл. 4; 11. 7; 10, 12. 12; 10.
[в] Гл. 15; 3. 16; 7.
[г] Втор. 32; 43. Гл 6; 10. 18; 20.
[д] Иса. 34; 10. Гл. 14; 11. 18 9, 18.
[е] Гл. 4; 4, 6, 10. 5; 14.

животны, и поклонихѫ ся Богу сѣдящему на прѣстолъ-тъ, и казувахѫ: [ж] Аминь; аллилуія. 5 И излѣзе отъ прѣстолъ-тъ гласъ който казуваше: [з] Хвалѣте Бога нашего, всичкы раби негови, и вы които му ся боите, [и] и малкы и голѣми. 6 [і] И чухъ като гласъ отъ много народъ, и като гласъ отъ много воды, и като гласъ отъ силны грьмежы, които казувахѫ: Аллилуія; [к] защото ся въцари Господь Богъ Вседържитель. 7 Да ся радувамы и да ся веселимъ, и да въздадемъ нему славѫ; [л] защото дойде свадба-та на Агне-то, и негова-та жена е приготвила себе си. 8 И [м] даде ѝ ся да ся облѣче съ виссонъ чистъ и свѣтлъ; [н] защото виссонъ-тъ е оправданія-та на святыи-тѣ. 9 И казува ми: Напиши: [о] Блажени които сѫ призвани на вечерѭ-тѫ на свадбѫ-тѫ на Агне-то. И казува ми: [п] Тѣзи сѫ истинны-тѣ думы Божіи. 10 [р] И паднѫхъ прѣдъ нозѣ-тѣ му, да му ся поклонѭ; и рече ми: [с] Внимай *да* не *сторишь това;* азъ сьмь съслужитель твой и отъ братія-та ти [т] които иматъ свидѣтелство-то Іисусово; поклони ся Богу; защото свидѣтелство-то Іисусово е духъ-тъ на пророчество-то.

11 И [у] видѣхъ небе-то отворено, и ето [ф] конь бѣлъ, и онзи който сѣдѣше на него наричаше ся [х] Вѣренъ и Истиненъ, [ц] и съ правдѫ сѫди и воинствува; 12 А [ч] очи-тѣ му бѣхѫ както пламыкъ огненный, и [ш] на главѫ-тѫ му короны много, и [щ] имаше име написано, което никой не знаеше тъкмо самъ той; 13 И [ъ] облѣченъ *бѣше* въ дрехѫ обагрѣнѫ въ кръвь; и зовѣше ся име-то му [ы] СЛОВО БОЖІЕ. 14 [ь] И войскы-тѣ небесны идѣхѫ вслѣдъ него на бѣлы коніе, [ѣ] облѣчены въ виссонъ бѣлъ и чистъ. 15 И [ю] изъ уста-та му излѣзва сабя остра, да удря съ неѭ язычницы-тѣ; и [я] той ще гы упасе съсъ жезлъ желѣзенъ; и [ж] той стѫпкува жлебъ-тъ на вино-то на ярость-тѫ и на гнѣвъ-тъ на Бога Вседържителя, 16 И [іж] на дрехѫ-тѫ *си* и на бедро-то си имаше написано име-то: [а] ЦАРЬ НА ЦАРІЕ-ТѢ И ГОСПОДЬ НА ГОСПОДАРИ-ТѢ.

17 И видѣхъ едного ангела че стоеше въ слънце-то; и извыка съ голѣмъ гласъ, и казуваше [б] на всичкы-тѣ птицы що летятъ по срѣдъ небе-то: [в] Елате, и събирайте ся на вечерѭ-тѫ на Бога великаго, 18 [г] Да ядете плъть-тѫ на царіе, и плъть-тѫ на тысящницы, и плъть-тѫ на юнацы и плъть-тѫ на коніе и на тѣзи които сѣдятъ на тѣхъ, и плъть-тѫ на всичкы свободны и робіе, и малы и голѣмы. 19 [д] И видѣхъ звѣрь-тъ и царіе-тѣ земны и войскы-тѣ имъ събраны, да направятъ бой съсъ сѣдящій-тъ на конь-тъ, и съ неговѫ-тѫ войскѫ. 20 [е] И уловенъ бы звѣрь-тъ и съ него лъжовный-тъ пророкъ, който бѣ правилъ знаменія прѣдъ него, съ които прѣлъсти тѣзи които пріехѫ бѣлѣгъ-тъ отъ звѣрь-тъ, [ж] и които ся поклонихѫ на неговый-тъ образъ: двама-та [з] живи быхѫ хвърлени въ езеро-то огненно [и] което гори съсъ жупелъ. 21 И останѫли-тѣ быдохѫ [і] убити съ сабѭ-тѫ на сѣдящій-тъ на конь-тъ, която излѣзуваше изъ уста-та му; и [к] всичкы-тѣ птицы ся [л] насытихѫ отъ плъть-тѫ имъ.

ГЛАВА 20.

1 И видѣхъ че слѣзуваше отъ небе-то ангелъ, [а] който имаше ключъ-тъ отъ безднѫ-тѫ, и веригѫ голѣмѫ въ рѫкѫ-тѫ си. 2 И улови [б] змѣй-тъ, старовръменнѫ-тѫ зміѭ, който е Діаволъ и Сатана, и вързa го за тысящѫ години, 3 И хвърли го въ безднѫ-тѫ, и заключи го, [в] и запечата надъ него, [г] за да не прѣлъсти вече народы-тѣ, доклѣ ся свършатъ тысяща-та години; и слѣдъ това трѣбва да бѫде развързанъ за малко врѣме. 4 И [д] видѣхъ прѣстолы; и насѣдахѫ на тѣхъ, [е] и даде ся тѣмъ сѫдба, и *видѣхъ* [ж] душы-тѣ на закланы-тѣ за свидѣтелство-то Іисусово, и за слово-то Божіе, и [з] които не ся поклонихѫ на звѣрь-тъ, [и] нито на образъ-тъ му, и не пріехѫ бѣлѣгъ-тъ на чело-то си, и на рѫкѫ-тѫ си, и живѣхѫ [і] и царовахѫ съ Христа тысящѫ-тѫ години. 5 А другы-тѣ мъртви не оживѣхѫ доклѣ ся свършатъ тысяща-та години. Това е първо-то въскрьсеніе. 6 Блаженъ и святъ който има часть въ първо-то въскрьсеніе; надъ тѣхъ втора-та [к] смърть не ще има власть, но ще бѫдѫтъ [л] священници Богу и Христу, [м] и ще царуватъ съ него тысящѫ години.

7 И когато ся свършатъ тысяща-та години, [н] ще бѫде развързанъ Сатана отъ тъмницѫ-тѫ си, 8 И ще излѣзе [о] да прѣлъсти народы-тѣ въ четыри-тѣ краища на земѭ-тѫ, [п] Гога и Магога, [р] да гы събере на бой, на кои-

[ж] 1 Лѣт. 16; 36. Неем. 5; 13. 8; 6. Гл. 5; 14.
[з] Псал. 134; 1. 135; 1.
[и] Гл. 11; 18. 20; 12.
[і] Іез. 1; 24. 43; 2. Гл. 14; 2.
[к] Гл. 11; 15, 17. 12; 10. 21; 22.
[л] Мат. 22; 2. 25; 10. 2 Кор. 11; 2 Ефес. 5; 32. Гл. 21; 2, 9.
[м] Псал. 45; 13, 14. Іез. 16; 10. Гл. 3; 18.
[н] Псал. 132; 9.
[о] Мат. 22; 2, 3. Лук. 14; 15, 16.
[п] Гл. 21; 5. 22; 6.
[р] Гл. 22; 8.
[с] Дѣян. 10; 26. 14; 14, 15. Гл. 22; 9.
[т] 1 Іоан. 5; 10. Гл. 12; 17.
[у] Гл. 15; 5.
[ф] Гл. 6; 2.
[х] Гл. 3; 14.
[ц] Иса. 11; 4.
[ч] Гл. 1; 14. 2; 18.
[ш] Гл. 6; 2.
[щ] Гл. 2; 17. Ст. 16.
[ъ] Иса. 63; 2, 3.
[ы] Іоан. 1; 1. 1 Іоан. 5; 7.
[ь] Гл. 14; 20.
[ѣ] Мат. 28; 3. Гл. 4; 4. 7; 9.
[ю] Иса. 11; 4. 2 Сол. 2; 8. Гл. 1; 16. Ст. 21.
[я] Псал. 2; 9. Гл. 2; 27. 12; 5.
[ж] Иса. 63; 3. Гл. 14; 19, 20.
[іж] Ст. 12.
[а] Дан. 2; 47. 1 Тим. 6; 15.
Гл. 17; 14.
[б] Ст. 21.
[в] Іез. 39; 17.
[г] Іез. 39; 18, 20.
[д] Гл. 16; 16. 17; 13, 14.
[е] Гл. 16; 13, 14.
[ж] Гл. 13; 12, 15.
[з] Дан. 7; 11. Гл. 20; 10.
[и] Гл. 14; 10. 21; 8.
[і] Ст. 15.
[к] Ст. 17; 18.
[л] Гл. 17; 16.

—

[а] Гл. 1; 18. 9; 1.
[б] 2 Пет. 2; 4. Іуд. 6. Гл. 12; 9.
[в] Дан. 6; 17.
[г] Гл. 16; 14, 16. Ст. 8.
[д] Дан. 7; 9, 22, 27. Мат. 19; 28. Лук. 22; 30.
[е] 1 Кор. 6; 2, 3.
[ж] Гл. 6; 9.
[з] Гл. 13; 12.
[и] Гл. 13; 15, 16.
[і] Рим. 8; 17. 2 Тим. 2; 12. Гл. 5; 10.
[к] Гл. 2; 11. 21; 8.
[л] Иса. 61; 6. 1 Пет. 2; 9. Гл. 1; 6. 5; 10.
[м] Ст. 4.
[н] Ст. 2.
[о] Ст. 3, 10.
[п] Іез. 38; 2. 39; 1.
[р] Гл. 16; 14.

то число-то е както пѣсъкъ-тъ на море-то. 9 [с]И възлѣзохж по *всичкж-тж* ширинж на земіж-тж, и обыколихж станъ-тъ на святыи-тѣ; и възлюбленный-тъ градъ; и паднж огнь отъ Бога изъ небе-то, та гы испояде. 10 [т]И діаволъ-тъ който гы льстѣше хвърленъ бы въ езеро-то огненно и жупелно, [у]дѣто е звѣрь-тъ и лъжовный-тъ пророкъ; [ф]и ще бждж мжчени день и нощь во вѣкы вѣковъ.

11 И видѣхъ единъ бѣлъ прѣстолъ голѣмъ, и тогози който сѣдѣше на него, отъ лице-то на когото [х]побѣгнж земя-та и небе-то [ц]и не ся намѣри мѣсто за тѣхъ. 12 И видѣхъ мъртвы-тѣ [ч]малы и голѣмы, че стоехж прѣдъ Бога; [ш]и книгы-тѣ ся разгънжхж; [щ]и друга книга ся отвори, която е на животъ-тъ; и сждени быхж мъртви-тѣ [ѣ]споредъ дѣла-та си отъ писано-то въ книгы-тѣ. 13 И даде море-то мъртвы-тѣ що бѣхж въ него; [ы]и смърть-та и адъ дадохж мъртвы-тѣ що бѣхж въ тѣхъ; [ь]и сждени быхж всякой споредъ дѣла-та си. 14 [ъ]И смърть-та и адъ хвърлени быхж въ езеро-то огненно. 15 [ю]Това е втора-та смърть. И който не ся намѣри записанъ въ книгж-тж на животъ-тъ [я]хвърленъ бы въ езеро-то огненно.

ГЛАВА 21.

1 И [а]видѣхъ ново небе и новж земіж; [б]защото първо-то небе и първа-та земя прѣйдохж; и море нѣмаше вече. 2 И азъ Іоаннъ видѣхъ святый-тъ [в]градъ, Іерусалимъ новый, че слѣзуваше отъ Бога изъ небе-то, приготвенъ [г]както невѣста украсена за мжжъ-тъ си. 3 И чухъ гласъ голѣмъ отъ небе-то, който казуваше: Ето [д]скинія-та Божія съ человѣцы-тѣ, и ще ся засели съ тѣхъ, и тѣ ще бждж людіе негови, и самъ Богъ ще бжде съ тѣхъ, тѣхенъ Богъ. 4 [е]И ще обърше Богъ всякж сьлзж отъ очи-тѣ имъ, [ж]смърть-тж не ще іж има вече, [з]нито жалѣяніе, нито писъкъ, ни болесть ще има вече, защото първо-то ся минж. 5 И сѣдящій-тъ на прѣстолъ-тъ [и]рече: [і]Ето правіж всичко-то ново: и казува ми: Напиши; [к]защото тѣзи думы сж истинны и вѣрны. 6 И рече ми: [л]Свърши ся: [м]Азъ сьмь Алфа и Омега, начало и конецъ: на жедный-тъ ще дамъ [н]азъ даромъ отъ изворъ-тъ на водж-тж на живота. 7 Който побѣждава ще наслѣдува всичко, и [о]ще му бждж Богъ, и той ще ми бжде сынъ. 8 А [п]страхливи-тѣ и невѣрни-тѣ и мърсни-тѣ и убійци-тѣ и блудни-тѣ и чародѣйци-тѣ и идолопоклонници-тѣ и всичкы-тѣ лъжци, ще иматъ своіж-тж часть [р]въ езеро-то което гори съ огнь и жупелъ: това е втора-та смърть.

9 И дойде при мене [с]единъ отъ седмь-тѣ ангелы, които държехж седмь-тѣ чашы пълны-тѣ съсъ седмь-тѣ послѣдни язвы, и проговори ми и рече: Ела, ще ти покажж 10 [т]невѣстж-тж, женж-тж на Агне-то. И отведе мя [у]духомъ на еднж горж голѣмж и высокж, и показа ми [ф]градъ-тъ голѣмый, святый Іерусалимъ, който слѣзуваше изъ 11 небе-то отъ Бога; И [х]имаше славж-тж Божіж, и свѣтлость-та негова *бѣ* подобна на драгоцѣненъ камыкъ, както камыкъ іаспись прозраченъ както кристалъ; 12 И имаше стѣнж голѣмж и высокж; имаше и [ц]дванадесеть порты, и на порты-тѣ дванадесеть ангели, и надписаны имена, които сж на дванадесеть-тѣ племена на сынове-тѣ Израилевы; 13 Отъ [ч]къмъ истокъ, три порты; отъ къмъ сѣверъ три порты; отъ къмъ югъ три порты; отъ къмъ западъ три порты. 14 И стѣны-тѣ градскы имахж дванадесеть основанія, и [ш]въ тѣхъ имена-та на дванадесеть-тѣ апостолы на Агне-то. 15 И тойзи който говорѣше съ мене [щ]имаше тръсть златнж, да измѣри градъ-тъ и порты-тѣ му и стѣны-тѣ му. 16 И градъ-тъ бѣше четвъртитъ, и дължина-та му е толкози колкото и ширина-та: и прѣмѣри градъ-тъ съ тръсть-тж, до дванадесеть тысящы стадіи; дължина-та и ширина-та и высочина-та му сж равны. 17 И измѣри стѣны-тѣ му сто и четыридесеть и четыри лакти, мѣркж на человѣкъ, сирѣчь на ангелъ-тъ. 18 И страда-та на стѣны-тѣ бѣше отъ іасписъ; и градъ-тъ отъ чисто злато, подобно на чисто стькло. 19 [ѣ]И основанія-та на стѣны-тѣ градскы *бѣхж* украшены съсъ всякаквы драгоцѣнны каменіе; първо-то основаніе іасписъ, второ-то сапфиръ, третьо-то халкидонъ, четвърто-то смарагдъ, 20 Пето-то сардониксъ, шесто-то сардій, седмо-то хрисолиѳъ, осмо-то вириллъ, девето-то топазій, десето-то хрисопрасъ, единадесето-то іакинѳъ, дванадесето-то амеѳистъ. 21 И дванадесеть-тѣ порты *бѣхж* дванадесеть бисера; всяка една отъ порты-тѣ бѣ отъ единъ бисеръ; [ы]и улицы-тѣ на градъ-тъ отъ чисто злато, като стькло прозрачно. 22 [ь]И храмъ не видѣхъ въ него; защото храмъ неговъ е Господь Богъ Вседържитель, и

[с] Иса. 8; 8. Іез. 38; 9, 16.
[т] Ст. 8.
[у] Гл. 19; 20.
[ф] Гл. 14; 10, 11.
[х] 2 Пет. 3; 7, 10, 11. Гл. 21; 1.
[ц] Дан. 2; 35.
[ч] Гл. 19; 5.
[ш] Дан. 7; 10.
[щ] Псал. 69; 28. Дан. 12; 1. Фил. 4; 3. Гл. 3; 5. 13; 8. 21; 27.
[ѣ] Іер. 17; 10. 32; 19. Мат. 16; 27. Рим. 2; 6. Гл. 2; 23. 22; 12. Ст. 13.
[ы] Гл. 6; 8.
[ь] Ст. 12.
[ъ] 1 Кор. 15; 26, 54, 55.
[ю] Ст. 6. Гл. 21; 8.
[я] Гл. 19; 20.

—

[а] Иса. 65; 17. 66; 22. 2 Пет. 3; 13.
[б] Гл. 20; 11.
[в] Иса. 52; 1. Гал. 4; 26. Евр. 11; 10. 12; 22. 13; 14. Гл. 3; 12. Ст. 10.
[г] Иса. 54; 5. 61; 10. 2 Кор. 11; 2.
[д] Лев. 26; 11, 12. Іез. 43; 7. 2 Кор. 6; 16. Гл. 7; 15.
[е] Иса. 25; 8. Гл. 7; 17.
[ж] 1 Кор. 15; 26, 54. Гл. 20; 14.
[з] Иса. 35; 10. 61; 3. 65; 19.
[и] Гл. 4; 2, 9. 5; 1. 20; 11.
[і] Иса. 43; 19. 2 Кор. 5; 17.
[к] Гл. 19; 9.
[л] Гл. 16; 17.
[м] Гл. 1; 8. 22; 13.
[н] Иса. 12; 3. 55; 1. Іоан. 4; 10, 14. 7; 37. Гл. 22; 17.
[о] Зах. 8; 8. Евр. 8; 10.
[п] 1 Кор. 6; 9, 10. Гал. 5; 19. 20, 21. Ефес. 5; 5. 1 Тим. 1; 9. Евр. 12; 14. Гл. 22; 15.
[р] Гл. 20; 14, 15.
[с] Гл. 15; 1, 6, 7.
[т] Гл. 19; 7. Ст. 2.
[у] Гл. 1; 10. 17; 3.
[ф] Іез. 48; Ст. 2.
[х] Ст. 23. Гл. 22; 5.
[ц] Іез. 48; 31 до 34.
[ч] Іез. 48; 31 до 34.
[ш] Мат. 16; 18. Гал. 2; 9. Ефес. 2; 20.
[щ] Іез. 40; 3. Зах. 2; 1. Гл. 11; 1.
[ѣ] Иса. 54; 11.
[ы] Гл. 22; 2.
[ь] Іоан. 4; 23.

23 Агне-то. И [ѣ]градъ-тъ нѣмаше нуждѫ отъ слънце, нито отъ лунѫ, да свѣтятъ въ него; защото слава-та Божія го освѣтляваше, 24 и свѣтило-то негово е Агне-то. [ю]И народи-тѣ на спасаемы-тѣ ще ходятъ въ неговѫ-тѫ видѣлинѫ, и царіе-тѣ земни носятъ въ него 25 своѭ-тѫ славѫ и почесть. [я]И порты-тѣ му не ще ся затварятъ деня, [ѫ]защото нощь не 26 ще да има тамо. [іѫ]И ще донесѫтъ въ него 27 славѫ-тѫ и почесть-тѫ на народы-тѣ. И [а]нѣма да влѣзе въ него нищо което оскверннява и прави мерзость и лъжѫ; но само написани-тѣ въ Агневѫ-тѫ [б]книгѫ на живота.

ГЛАВА 22.

1 И показа ми [а]чистѫ рѣкѫ отъ водѫ на животъ, быстрѫ както кристалъ, която исхождаше отъ прѣстолъ-тъ на Бога и на 2 Агне-то. [б]И въ срѣдъ стъгдѫ-тѫ му и отъ двѣ-тѣ страны на рѣкѫ-тѫ, *бѣше* [в]дърво-то на живота, което даваше плодове дванадесеть, и раждаше плодъ всякой мѣсецъ: и листіе-тѣ на дърво-то сѫ [г]за исцѣленіе 3 на народы-тѣ. И [д]никоѭ проклѣтіѭ не ще има вече; [е]и прѣстолъ-тъ на Бога и на Агне-то ще бѫде въ него; и раби-тѣ негови 4 ще му служатъ. И [ж]ще гледатъ лице-то му, [з]и негово-то име ще е на чела-та имъ. 5 И [и]нощь не ще да има тамо; и нѣматъ нуждѫ отъ свѣтило и отъ слънченѫ видѣлинѫ; [і]защото Господь Богъ гы освѣтлява; [к]и ще царуватъ въ вѣкы вѣковъ.

6 И рече ми: [л]тѣзи думы сѫ вѣрны и истинны: и Господь Богъ на святыи-тѣ пророцы [м]проводи ангела своего, да покаже на неговы-тѣ рабы това което трѣбва ско-7 ро да бѫде. [н]Ето, идѫ скоро; [о]блаженъ който упази думы-тѣ на пророчество-то на тѫзи книгѫ.

8 И азъ Іоаннъ сьмь, който видѣхъ и чухъ това; и когато чухъ и видѣхъ, [п]паднѫхъ да ся поклонѭ прѣдъ нозѣ-тѣ на ангелъ-9 тъ който ми показуваше това. И рече ми: [р]Внимай *да не сториш това;* защото азъ сьмь съслужитель твой, и на твои-тѣ братія, пророцы-тѣ, и на тѣзи които пазятъ думы-тѣ на тѫзи книгѫ; поклони ся Богу. 10 И [с]казува ми: Не запечатувай думы-тѣ на проточество-то на тѫзи книгѫ; [т]защото 11 врѣме-то е близо. [у]Който е неправеденъ, нека си е вече неправеденъ; и който е нечистъ, нека си е вече нечистъ; и праведный-тъ нека си е вече праведенъ; и свя-12 тый-тъ нека си е вече святъ. И [ф]ето идѫ скоро; [х]и моя-та заплата е съ мене, [ц]да въздамъ всякому споредъ каквыто ще бѫ-13 дѫтъ дѣла-та му. [ч]Азъ сьмь Алфа и Омега, начало и конецъ, първый и послѣдній.

14 [ш]Блажени които испълняватъ неговы-тѣ заповѣди, за да иматъ власть [щ]надъ дърво-то на живота, [ъ]и да влѣзѫтъ прѣзъ 15 порты-тѣ на градъ-тъ. [ы]А вънъ сѫ [ь]псе-та-та, и чародѣйци-тѣ, и блудници-тѣ, и убійцы-тѣ, и идолопоклонници-тѣ, и всякой който обича и прави лъжѫ.

16 [ѣ]Азъ Іисусъ проводихъ мой-тъ ангелъ да ви засвидѣтелствува това въ церквы-тѣ; [ю]азъ сьмь корень-тъ и родъ-тъ Дави-17 довъ, свѣтла-та и утрення-та [я]звѣзда. И Духъ-тъ [ѫ]и невѣста-та казуватъ, Ела; и който чуе нека рече, Ела; и [іѫ]който е жеденъ нека дойде, и който ище нека зема даромъ водѫ-тѫ на живота.

18 А азъ свидѣтелствувамъ всякому, който слуша думы-тѣ на пророчество-то на тѫзи книгѫ; [а]ако приложи нѣкой на това, Богъ ще наложи на него написаны-тѣ въ тѫзи 19 книгѫ язвы; И ако отнеме нѣкой отъ думы-тѣ на книгѫ-тѫ на това пророчество, [б]Богъ ще отнеме неговѫ-тѫ часть отъ книгѫ-тѫ на живота, и [в]отъ святый-тъ градъ, и отъ написаны-тѣ въ тѫзи книгѫ. 20 Казува онзи който свидѣтелствува това: [г]Ей, идѫ скоро. [д]Аминь. [е]Ей, дойди, Господи Іисусе.

21 [ж]Благодать-та на Господа нашего Іисуса Христа да бѫде съсъ всичкы васъ. Амин.

ѣ Иса. 24; 23. 60; 19, 20. Ст. 11. Гл. 22; 5.
ю Иса. 60; 3, 5, 11. 66; 12.
я Иса. 60; 11.
ѫ Иса. 60; 20. Зах. 14; 7. Гл. 22; 5.
іѫ Ст. 24.
а Иса. 35; 8. 52; 1. 60; 21. Іоан. 3; 17. Гл. 22; 14, 15.
б Фил. 4; 3. Гл. 3; 5. 13; 8. 20; 12.

—

а Іез. 47; 1. Зах. 14; 8.
б Іез. 47; 12. Гл. 21; 21.
в Быт. 2; 9. Гл. 2; 7.
г Гл. 21; 24.
д Зах. 14; 11.
е Іез. 48; 35.
ж Мат. 5; 8. 1 Кор. 13; 12. 1 Іоан. 3; 2.
з Гл. 3; 12. 14; 1.
и Гл. 21; 23, 25.
і Псал. 36; 9. 84; 11.
к Дан. 7; 27. Рим. 5; 17. 2 Тим. 2; 12. Гл. 3; 21.
л Гл. 19; 9. 21; 5.
м Гл. 1; 1.
н Гл. 3; 11. Ст. 10, 12, 20.
о Гл. 1; 3.
п Гл. 19; 10.
р Гл. 19; 10.
с Дан. 8; 26. 12; 4, 9. Гл. 10; 4.
т Гл. 1; 3.
у Іез. 3; 27. Дан. 12; 10. 2 Тим. 3; 13.
ф Ст. 7.
х Иса. 40; 10. 62; 11.
ц Рим. 2; 6. 14; 12. Гл. 20; 12.
ч Иса. 41; 4. 44; 6. 48; 12. Гл. 1; 8, 11. 21; 6.
ш Дан. 12; 12. 1 Іоан. 3; 24.
щ Ст. 2. Гл. 2; 7.
ъ Гл. 21; 27.
ы 1 Кор. 6; 9, 10. Гал. 5; 19 до 21. Кол. 3; 6. Гл. 9; 20. 21. 21; 8.
ь Фил. 3; 2.
ѣ Гл. 1; 1.
ю Гл. 5; 5.
я Числ. 24; 17. Зах. 6; 12. 2 Пет. 1; 19. Гл. 2; 28.
ѫ Гл. 21; 2, 9.
іѫ Иса. 55; 1. Іоан. 7; 37. Гл. 21; 6.
а Втор. 4; 2. 12; 32. Прит. 30; 6.
б Исх. 32; 33. Псал. 69; 28. Гл. 3; 5. 13; 8.
в Гл. 21; 2.
г Ст. 12.
д Іоан. 21; 25.
е 2 Тим. 4; 8.
ж Рим. 16; 20, 24. 2 Сол. 3; 18

—

КОНЕЦЪ.

ТАБЛИЦА

НА

МѢРКЫ, ТЕГЛИЛКЫ И МОНЕТЫ, КОИТО СЯ ПОМЕНУВАТЪ ВЪ СВЯТО-ТО ПИСАНІЕ.*)

1. Мѣркы на длъжинѫ.

	Ендазета. Сточастія.	Метри. Сточастія.
Длань, 4 пьрста,	0.12	0.08
Педа, 3 длани	0.36	0.23
Лакътъ, 2 педы	0.71	0.46
Сажень, 4 лакти,	2.85	1.85
Тръсть-та Іезекіилева, 6 лакти,	4.27	2.77
Поприще, или стадій, 100 сажени,	284.62	184.94
Пѫть сѫбботенъ, 6 поприща,	1,707.71	1,109.62
Миль, 8 поприща,	2,276.95	1,479.50

2. Мѣркы на жидкости.

	Окы.	Драм.	Литр. Сточ.
Логъ,	0	100	0.32
Инъ, 12 лога,	3		3.83
Ваѳъ, 6 ина,	18		22.97
Коръ, или хоморъ, 10 ваѳа,	180		229.68

3. Мѣркы на жита.

	Окы.	Драм.	Литр. Сточ.
Кавъ,	1		1.27
Гоморъ, десета часть на ефѫ,	1	320	2.30
Мѣра, или Сата, 6 кава,	6		7.65
Ефа, 3 мѣры,	18		22.97
Коръ или Хоморъ, 10 ефы,	180		229.68

4. Теглилкы.

	Окы.	Драм. Сточ.	Грам. Сточ.
Гера,		0.23	0.71
Сикль, 20 геры,		4.68	14.25
Мнаса, или Литра, 100 сикли,	1	46.83	1,425.51
Талантъ, 3000 сикли,	33	206.10	42,765.50

5. Цѣна на Еврейскы теглилкы за злато и сребро.

1. За сребро.	Гроша.	Пары.	Франк. Сточ.
Сикль,	12	24	2.86
Мнаса,	1,260	16	286.46
Талантъ,	37,812	20	8,593.75
2. За злато.			
Сикль,	201	27	45.83
Мнаса,	20,166	27	4,583.33
Талантъ,	605,000		137,500

6. Римскы и Греческы монеты, които ся поменуватъ въ Новый Завѣтъ.

	Гроша.	Пар. Сточ.	Фр. Сточ.
Лепта,		1.57	0.01
Кодрантъ, 2 лепты,		3.15	0.02
Ассарій, 4 кодранта,		12.60	0.07
Пѣнязь, или Динарій, 10 ассарія,	3	06	0.72
Дидрахма, 2 пѣнязя,	6	12	1.43
Статиръ, 4 пѣнязя,	12	24	2.86
Мнаса, 100 пѣнязя,	315	00	71.59

---

*) Нѣкои списатели смѣтатъ тѣзи мѣркы и теглилкы за по голѣмы, а нѣкои си за по малкы отъ колкото сѫ тука писаны; но ный турихмы онова което намѣрихмы за *най вѣроятно*.

ПРИЛОЖЕНИЕ

С това фототипно издание на Възрожденската Библия (отпечатана през 1885 г. за Британското библейско дружество в печатницата на Адолф Холцхаузен) ви предлагаме копие на личния екземпляр на Библията на Учителя Беинса Дуно.

Върху текстове от тази Библия Учителя изнася хиляди беседи и лекции и провежда разговори с отделни групи братя и сестри в продължение на 22 години. В Библията той е отбелязвал означения и бележки на български, английски, еврейски и староеврейски към съответни стихове, които посочват духовните сили и енергии, излъчвани от тях, с които, ако се свържем, ще намерим принципите и законите на Битието, написани между редовете на Библията. Това са източници на големи духовни сили.

Да работим с тази свещена книга и приемем онова благословение, което е определено за нашите души.

Учителя при разговор с приятелите отбелязва, че: *„Петко Рачов Славейков се е родил в България с единствената задача да даде на превода на Библията един поетичен и музикален език.“*

Той отлично се е справил с тази трудна задача. Използва старобългарските думи, съчетавайки техния смислово точен израз с поетичното им звучене.

28. 07. 1999 г. **_Светозар Няголов_**

УЧИТЕЛЯ
ЗА БИБЛЕЙСКОТО СЛОВО

1920 г.

УЧИТЕЛЯ
ЗА БИБЛЕЙСКОТО СЛОВО

„Ние не притежаваме друга книга като Библията. На мнозина тя може да изглежда разхвърляна, съставена без определена система и безсмислена, но там се съдържат велики истини, които като възприемем, ще се възстанови хармонията в света.“

(Протоколи от Годишните срещи на Веригата 1906—1915, с. 229 — 15 (28). VIII. 1912 г.)

„Много неща са написани в Библията, но там са написани едновременно и законите за разбирането им.“

(Вехтото премина, Неделни беседи IX серия (1926—1927), том 4, София 1931, с. 189)

„Като четете Библията, трябва да прониквате във вътрешния смисъл, който е вложен в отделните книги. Забележете реда, по който са наредени книгите на Библията. Първата книга е „Битие“ — начало на нещата. Втората е „Изход“ — излизане. Третата е „Левит“ — ръководна книга за онзи, който е излязъл вече и започнал да ходи. Четвъртата книга е „Числа“. Числата подразбират сметка, изчисление за колко време например човек може да проходи самостоятелно. След „Числа“ иде книгата „Второзаконие“ — приложение на Закона. Има ли Закон, нужно е приложение. После иде книгата „Исус Навин“. Исус Навин е един от героите, който се учи при Мойсея. Като дойдете до книгата „Съдии“, помислете защо се е създала епохата на съдиите. Явяването на съдиите почива на нещо дълбоко. След „Съдии“ иде книгата „Рут“ — влиянието на жената в света. След това вече иде царският период. Еврейският народ, който се счита за избран народ от Бога, възприе едно външно влияние — царизма. Той започна да се управлява от царе, между които особено забележителни са Давид и Соломон. Във времето на Соломона културата стигна до своя разцвет. След него започна упадък на еврейската култура и мъдрост. Пророците носят друга култура на човечеството. Те обръщат вниманието му върху бъдещия живот, като говорят за далечното бъдеще, за новата култура в света.

Като изучавате Библията съзнателно, вие дохождате до заключението, че животът на миналото, описан в тази книга, е живот и на отделния човек. Всеки човек минава през „Битие“, „Изход“, „Левит“, „Числа“, „Второзаконие“ и т.н. Като се стреми да се освободи от старото и да придобие нещо ново в себе си, по този начин той се учи.“

„Ето например вие четете Библията и дохождате до някои книги или глави от нея, които ви отегчават. В някои глави се изреждат само имена, родове, числа, които нямат смисъл за вас. Който разбира Кабалата, не се отегчава; който не разбира, той се намира пред една статистика, която не го ползва.“

(„Светото място“, МОК, V г., 2 т., изд.„Бяло Братство“, С., 1995 г.)

„Какво значение има Библията за живота ни? Тя има непосредствено отношение към живота, защото е излязла от опитността на хората и може да бъде използвана като човешка опитност. А опитността на цялото човечество е опитност на индивида. И тази опитност ние не трябва да игнорираме и

не трябва да мислим, че ще намерим нови и по-добри правила за живота. Принципите не са претърпели никакво изменение, а само нашите отношения спрямо тези принципи са се изменили. Например светлината за нас е по-голяма или по-малка според нашето схващане и според това доколко ние може да реагираме на нея. В Библията има духовна материя и от нея може да се получи гориво, от което бихме могли да се ползуваме при нашите трудности. Например в даден момент сте разположени, а в друг момент не сте; и после, една година сте разположени, а на следващата — не сте. И така състоянията се редуват. Затова имаме 12 милиона години за разположение и неразположение. Това е Великият Божествен закон за вдишването и издишването, за прилива и отлива. И когато ние сме разположени, и когато сме неразположени, между нас и Бога става обмяна и тази именно обмяна е Любовта Божия. Господ дава на всяка една душа добро и зло. В това се изявява Съзнанието на Бога и каквито и последствия да има от това добро или зло, Той ще ги даде. Следователно, каквото поискаме от Бога, Той ще ни го даде — Той никога не ни отказва. Той е единственият, който никога не отказва на отправените към Него молби. За Него думата няма не съществува. Затова всички духове, от най-големите до най-малките, благоговеят пред Него — защото Той е един Дух, който носи бремето на всички, защото всички същества постоянно искат от Него. Например един възвишен дух иска от Бога да му направи един голям свят и Бог ще му го даде. Вие искате например десет хиляди лева за къща — и на вас ще ви ги даде, няма да откаже. Нали и Христос казва: Търсете, искайте, хлопайте и Господ ще ви даде и ще ви отвори. Ако вие постоянно стоите на вратата и хлопате, Бог ще ви даде това, което искате. Разбира се, аз тук ви говоря какъв е законът, а как вие ще го приложите, това е друго нещо. Като искате, Господ ще ви даде, но как ще използувате това, което Той ви даде, това вече е друг въпрос. Тези принципи в Библията трябва да се оползотворят. Те имат практическо приложение в живота. Ние ще слезем от теорията към практическото приложение, защото вие живеете сред вълци и трябва да знаете как да постъпвате. За да може правилно да се развивате и материалните ви работи да бъдат в ред, трябва да съблюдавате известни правила. Аз твърдя, че материалните блага са резултат на добро духовно състояние. Материалното богатство е само за добрите хора. Богатството е винаги във връзка с нашата душа и нашия ум. Така ние може да сме богати с мисли, може да сме богати и с материални блага. Често в духовния свят с тези неща става обмяна — например вие давате добри мисли, а отгоре ви дават материални улеснения. Най-сетне след обмяната, която става доброволно и вследствие на която човек може да стане богат, той вижда, че богатството не е най-главната печалба, но щом го поиска — дава му се.“

(Протоколи от Годишните срещи на Веригата 1906—1915,с. 89 сл. — 18 (31). VIII. 1909 г.)

„Сега четете Библията по буква, без дълбоко разбиране на нейното съдържание. В Библията външните знаци, формите, числата, събитията, законите — всичко е символ, и за да я разберете и да се ползвате от нея, ще трябва да намерите реалността, смисъла на друго място. Или да преведа на ваш език: вие имате една ябълчна семка. Аз казвам: В тази семка се крие цялото дърво. „Как е възможно?“ — Вземете семката, изровете една малка дупка, посейте я и след десет години ще имате едно голямо дърво. Ако не

вложите всяка мисъл във вашия мозък като една семка и не работите с вашия ум, с вашето сърце и с вашата воля, всеки текст от Библията ще ви остане неизяснен, а той трябва да се разчепка, да се проучи по-дълбоко, за да се разбере, а не да се чете механически или пък да му давате повърхностно тълкувание.“

(Изново, Неделни беседи, XV серия, 1931—1932), том 1, Бургас, 1992, с. 283)

„Често вие, като четете Евангелието, не можете да го разберете. Защо? Защото Духовното не може да се предаде на книга. Например взимате една нарисувана лампичка – тя представлява ли Светлината? – Не, тя е само едно мнимо изображение на Светлината. От нея може ли да излезе Светлина? – Не може да излезе никаква Светлина.“

(Венецът на Живота, Лекции на Учителя пред сестрите, 1917—1932, Берлин 1997, с. 302)

„Мнозина ще кажат, че са чели Евангелието и знаят всички глави. Така е, но трябва да се знае, че колкото пъти и да чете една глава, човек все ще намира в нея нещо ново, все ще открива по-дълбокия ѝ смисъл. Много естествено! Причината за това е, че психическите условия, при които човек се намира, когато чете Евангелието или учи нещо, не са едни и същи. За всеки даден момент идеите, чувствата на човека са различни. Всеки момент в съзнанието на човека става известно изменение, известно разширяване. Следователно тъй, както днес четете и разбирате тези глави, никога друг път така не сте ги чели и разбирали.“

(Учителю благи, Неделни беседи, XII серия (1929), том 1, София, 1934, с. 3)

„Какво ви ползва знанието на цялата Библия, знанието на много стихове от нея наизуст, ако не ги прилагате в живота. Срещате двама души, единият от които знае цялата Библия и Евангелията, но не ги прилага в живота си, а другият знае само стиха „Бог е Любов“ и го прилага в живота си. Как мислите, кой от двамата се ползва повече от знанието си? Кой е по-силният човек?“

(Синове на възкресението, Неделни беседи, X серия (1927—1928), том 3, София, 1934, с. 94)

„Който прочете един път Библията и мисли, че това е достатъчно, и 10 пъти да я прочете, няма да я разбере. Всяко нещо е разбрано, само когато се посади и даде плод.

Основите на Мъдростта, изложени в Библията, са скрити в природата, скрити са дълбоко в нашата душа, която е едно Божествено съкровище.“

(Протоколи от Годишните срещи на Веригата, 1906—1915, с. 231 — 15 (28) август 1912 г.)

„В Библията са събрани опитностите и знанията на хората от редица поколения насам. В нея са изложени животът и учението на Христос, макар и в съкратена форма, но който има просветен ум и чисто сърце, той може да се учи от всичко, което е изнесено там. Просветеният човек се учи от всичко, във всички явления той намира непреривна връзка. По тази връзка той съди за онази целокупност на живота, която се изразява в цялата природа, в целия космос.“

(Праведният, Неделни беседи, IX серия (1926—1927), том 3, София, 1931, с. 112)

„Като четем Светото Писание, ние сме в общение с тези души, които са го писали. Туй, което е казал Христос, е живо. Щом изречеш тези думи, ти влизаш във връзка с Христа.“

(Двата природни метода, Неделни беседи, VI серия (1923—1924), София, 1924, с. 264)

„Като четеш Библията, ти казваш: „Това е книга на неизчерпаемо богатство!“ — Така е, Библията е склад на неизчерпаемо богатство, тя е жив свят, но ако четеш Библията, без да се свържеш с този жив свят, тя остава без значение.“

(Условия за растене, Неделни беседи, XIV серия (1930), София 1949, с. 4)

„Спасително е да се чете Евангелието! Кое трябва да четете в Евангелието? — Като го четете, трябва да знаете как да възстановите оригинала. Като започнете да четете Евангелието, трябва да имате пред очите си целия живот на Христа с всички апостоли от началото до края – да ги виждате като на кино, тъй както то е било неопорочено, а не взето оттук и оттам. Това не е Евангелие, то е само една скица. Понякога трябва целият този процес да се възстанови във вашия ум.“

(Ценностите в живота, Лекции на Учителя пред Общия окултен клас, год. XVII (1937—1938), т. I, Берлин 1995, с. 127/

„Някои от вас знаят повече от мен написаната Библия, пък и чак толкова не я уча, защото е резюме от една голяма Библия. Но онази Библия, която аз зная, нея не я знаете. Четете една част от реч, която Христос е държал в продължение на няколко часа. Тук имате една малка част от притчите му, а и тия притчи не са свързани.“

(П. Дънов, Учителя за себе си, съст. Л. Кръстева, София, 1997, с. 222)

„Библията е един малък превод от истинската Библия. Мнозина мислят, че това е цялата Библия. Друг пък взима само Евангелието за авторитет. Не мислете, че Евангелието съдържа всичко, което Христос е говорил. Сам Йоан казва, че Христос е говорил по три-четири часа. Ако всичко, което е говорил, беше напечатано, щеше да се събере в хиляда книги, големи като Библията. Защо толкова знание не е дошло до нас, това е друг въпрос. Обаче то се пази — всичко, което Христос е говорил, се пази. Тези книги един ден ще се намерят и вие тогава ще ги четете.“

(Мисли за всеки ден, 1993—1994, 10. XII. 1993)

„Вземете превода от еврейски език на свещените псалми. Те се четат мъчно, не са преведени както трябва и онези, които са ги превеждали, са били далеч от разбирането на вътрешния смисъл, вложен от онези псалмопевци, които са ги писали преди хиляди години. Следователно не е упрек, че те не могат да преведат вътрешния смисъл на един псалом или да разберат Евангелието, което е писано преди две хиляди години, или посланията на апостолите — например Посланието на апостол Павел към галатяните. А днес те седят и се догаждат тъй, както геолозите се догаждат за Земята, както астрономите се догаждат за Слънцето, както биолозите, химиците, физиците се догаждат по известни въпроси. Всички все с догадки се занимават. Предполагат, допускат, измерват, но колкото и да измерват, има известни величини извън човешките схващания — ние ги наричаме ирационални числа. Мериш, мериш, все остава известен малък излишък — не можеш да го делиш. Делиш, делиш, оставяш го настрана, казваш: „Е, няма нищо!“ Не — тези най-малки излишъци, които остават, те са, които създават най-големите страдания на съвременното човечество.“

(Двата природни метода, Неделни беседи, VI серия (1923—1924), София, 1924, с. 385)

„Като четете Евангелието, виждате, че там се излагат принципите на Христовото учение. Като четете Деянията на апостолите, виждате вече малко

отклонение от Христовото учение; там се явява спор — нещо присъщо на човешкото. Значи в живота на апостолите и на светиите има вече примес от човешки елемент. Като дойдете до живота на обикновените хора, това отклонение се забелязва още повече. Значи съвременното християнство малко прилича на първото. Това не е за осъждане, а казвам, че от научна гледна точка между първоначалното християнство и сегашното има голяма разлика. Първоначалният извор се е размътил, в него са влезли много чужди елементи, по които хората днес не се познават. Причината за това е почвата. Тя е била чернозем, вследствие на което, когато минавала водата през тази почва, взела със себе си много примеси, чужди на нейното естество. За да може сегашното християнство да се изчисти от всички тези примеси, от всички нечистотии, трябва да дойде някой велик алхимик, да го тури в ретортата си, да го нагрява, докато най-после остане чистото Христово учение, което има пряко отношение към Бога. Но понеже се страхуват от Истината, хората избягват това — те се страхуват от Истината, както болният от лекаря."

(Синове на възкресението, Неделни беседи, X серия (1927—1928), том 3, София, 1934, с. 46 сл.)

„Българският език е най-точният език, на който могат да се предадат окултните закони и Словото на Бога, защото българският народ е най-древният народ на Земята."

(П. Дънов, Учителя за себе си, съст. Л. Кръстева, София, 1997, с. 281)

„Езикът на съвременните хора е лишен от пластичност и музикалност — необходимите качества за предаване на Божествените мисли."

(Дали може, Неделни беседи (1917—1918), София, 1942, с. 56)

„Животът на съвременното човечество е преизобилен с празни думи, с думи без съдържание и смисъл. Ето защо на съвременните хора трябва да се изяснява вътрешният смисъл на Живото Слово. Празните думи са костеливи орехи, които хората гледат само отвън."

(Влизане, Неделни беседи, IX серия (1926—1927), том 2, София, 1930, с. 92)

„Мъчно е да се говори и на български език — не само да говориш граматически правилно, а в говора ти да има музика. Можеш нещо да поставиш правилно граматически, но е нужна и музикалност — само граматически правилното поставяне на думите не е достатъчно. Цяло изкуство е да се научи човек да говори."

(Съзвучие, Лекции на Учителя пред Общия окултен клас, год. XVII (1937—1938), т. II, Берлин 1994, с. 194)

Въпрос: Формите, които има църквата, например четенето на разни молитви, ако се преведат на български, ще имат ли сила?

— Те са ритмувани на славянски. „Добрата молитва" е ритмувана по същия закон и ако се преведе на славянски, ще изгуби смисъл.

Значи по-хубаво е да научим славянски?

— Трябва да създадем нови форми. Истината никога не може да бъде стара. Тя не е нито стара, нито млада, тя е извън процеса на времето. Тя създава формите с всичките им изменения. [...] Формата трябва да съответства на онази реалност, която е вътре в нас.

(Протокол от Годишната среща на Веригата на 5 (18) август 1915 г. в Търново)

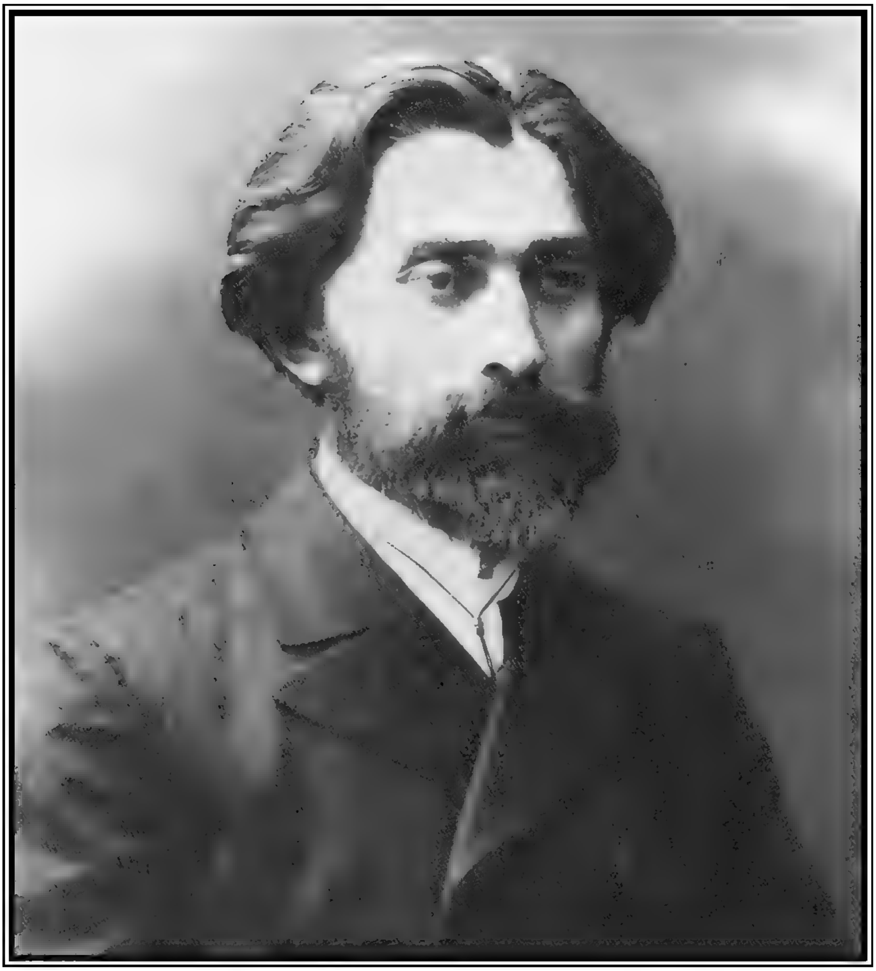

1904 г.

Всичкитѣ думи Господни сѫ вѣрни и истинни, и блаженъ е всѣки който ги въсприема и пази: неговата душа не ще бѫде въ лишение, защото самъ Господъ ще присѫтствува въ неговото сърдце.

БЕЛЕЖКИ И ОЗНАЧЕНИЯ ОТ ЛИЧНАТА БИБЛИЯ НА УЧИТЕЛЯ

ІОВЪ

И духъ-тъ на разумъ-тъ ми кара мя да отвѣщаіѫ.
4 *Не* знаешь ли това отъ старо врѣме,
Отъ когато е поставенъ человѣкъ на земіѭ-тѫ,
5 Че [а]тържество-то на нечестивы-тѣ е маловрѣменно,
И радость-та на лицемѣра е минутна?
6 И [б]величіе-то му, ако възлѣзе на небеса,
И глава-та му, ако стигне до облацы-тѣ,
7 Ще ся изрине за всегда [в]както лайното му:
Които сѫ го гледали ще говорятъ: Дѣ е онзи?
8 Ще отлети [г]като сънъ, и нѣма да ся намѣри:
И, като нощно видѣніе ще исчезне.
9 [д]Око-то което го е гледало не ще *го гледа* вече:
И мѣсто-то му нѣма да го види вече.
10 Сынове-тѣ му [е]ще поискатъ добрѫ-тѫ волѭ на сиромасы-тѣ,
И рѫцѣ-тѣ му ще повърнѫтъ имотъ-тъ имъ.
11 Кости-тѣ му сѫ [ж]пълны съсъ *съгрѣшеніята на* младины-тѣ му,
И [з]ще лѣжатъ съ нею въ пьрсть-тѫ.
12 Ако и да е сладка злина-та въ уста-та му,
Та іѫ крые подъ языкъ-тъ си;
13 *И* іѫ жали, и не іѫ оставя,
Но іѫ държи въ срѣдъ небце-то си:
14 *То пакъ* храна-та му ще ся измѣни въ утробѫ-тѫ му:
Жьлчь отъ аспиды *ще стане* у вѫтрѣшности-тѣ му.
15 Богатство-то което е поглънѫлъ, ще го изблъва:
Богъ ще го исторгне изъ търбухъ-тъ му.
16 Ядъ отъ аспиды ще ссуче,
Ехиднинъ языкъ ще го умъртви.
17 Нѣма да види [и]утокы-тѣ,
Рѣкы-тѣ съ порои отъ медъ и масло.
18 Това за което ся е трудилъ, [і]ще го даде назадъ,
И нѣма да *го* погълне:
Споредъ имотъ-тъ *ще стане* отдаваніе-то му,
И нѣма да ся зарадува.
19 Защото угнете сиромасы-тѣ *и гы* остави:
Грабнѫ домъ, когото не бѣ съградилъ.
20 Наистинѫ [к]нѣма да познае упокоеніе въ себе си:
Не ще упази *нищо* отъ пожеланны-тѣ си.
21 Нѣма да му остане *нищо* за хранѫ:
За то добро-то му не ще бѫде трайно.
22 Когато е въ пълно изобиліе ще го сполети утѣсненіе:

а Псал. 37; 35, 36.
б Иса. 14; 13, 14. Авд. 3; 4.
в Псал. 83; 10.
г Псал. 73; 20. 90; 5.
д Гл. 7; 8, 10. 8; 18. Псал.
з Гл. 21; 26.
и Псал. 36; 9. Іер. 17; 6.
і Ст. 10, 15.
к Еккл. 5; 13, 14.
л Числ. 11; 33. Псал. 78; 30,

< **Стр. 451, книга Иов**

Бележка и означения към книга Иов, глава 20.

Текстът гласи:

„Ако тѣ искушава нѣкога лукавие да сторишъ нѣкой малак грѣхъ (нѣка) прочети 20 г. о Иов, 20 ст.“

„Ако те изкушава някога лукавие да сториш някой малък грях (нека) прочети 20 гл. от Иов, 20 стих.“

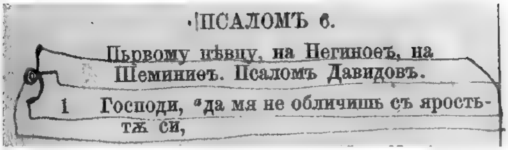

ПСАЛОМЪ 6.

Пьрвому пѣвцу, на Негиноѳъ, на Шеминиѳъ. Псаломъ Давидовъ.

1 Господи, [а]да мя не обличишь съ яростьтѫ си,

< **Стр. 468, книга Псалтир**

Означения към стих 1 от Псалом 6

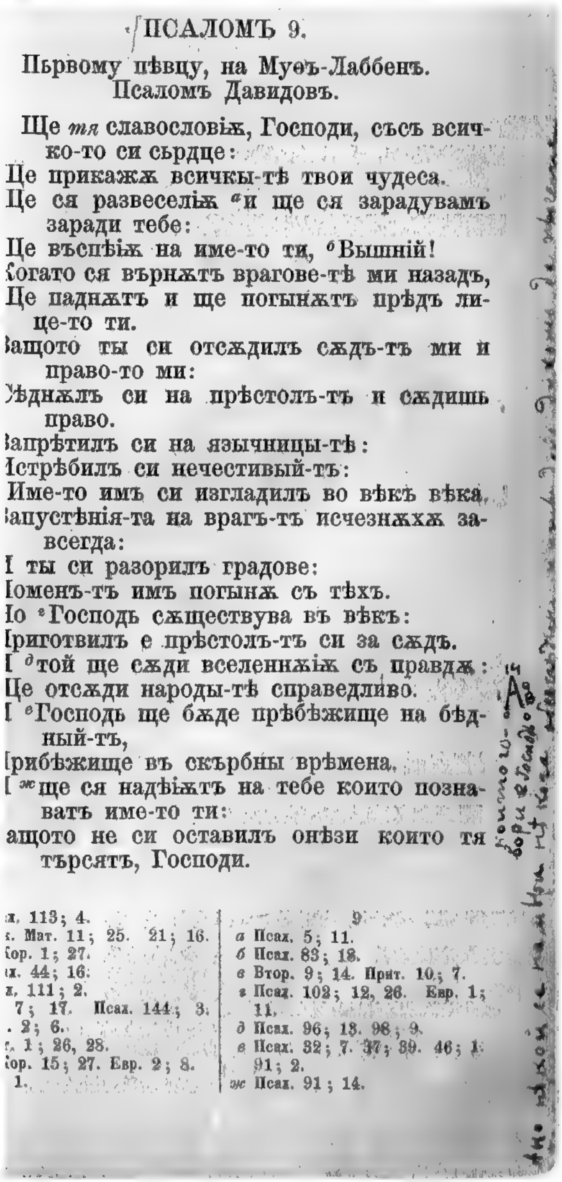

ПСАЛОМЪ 9.

Пьрвому пѣвцу, на Муѳъ-Лаббенъ. Псаломъ Давидовъ.

Ще *тя* славословіѭ, Господи, съсъ всичко-то си сьрдце:
Це прикажѫ всичкы-тѣ твои чудеса.
Це ся развеселіѭ [а]и ще ся зарадувамъ заради тебе:
Це въспѣіѭ на име-то ти, [б]Вышній!
{огато ся върнѫтъ врагове-тѣ ми назадъ,
Це паднѫтъ и ще погынѫтъ прѣдъ лице-то ти.
ащото ты си отсѫдилъ сѫдъ-тъ ми и право-то ми:
ѣднѫлъ си на прѣстолъ-тъ и сѫдишь право.
апрѣтилъ си на язычницы-тѣ:
Істрѣбилъ си нечестивый-тъ:
Име-то имъ си изгладилъ во вѣкъ вѣка.
апустѣнія-та на врагъ-тъ исчезнѫхѫ завсегда:
І ты си разорилъ градове:
Іоменъ-тъ имъ погынѫ съ тѣхъ.
Іо [в]Господь сѫществува въ вѣкъ:
Іриготвилъ е прѣстолъ-тъ си за сѫдъ.
І [д]той ще сѫди вселеннѫіѫ съ правдѫ:
Це отсѫди народы-тѣ справедливо.
І [е]Господь ще бѫде прѣбѣжище на бѣдный-тъ,
Ірибѣжище въ скърбны врѣмена.
І [ж]ще ся надѣіѭтъ на тебе които познаватъ име-то ти:
ащото не си оставилъ онѣзи които тя търсятъ, Господи.

	9
л. 113; 4.	*а* Псал. 5; 11.
к. Мат. 11; 25. 21; 16.	*б* Псал. 83; 18.
{ор. 1; 27.	*в* Втор. 9; 14. Прит. 10; 7.
л. 44; 16.	*г* Псал. 102; 12, 26. Евр. 1; 11.
л. 111; 2.	*д* Псал. 96; 13. 98; 9.
7; 17. Псал. 144; 3.	*е* Псал. 32; 7. 37; 39. 46; 1. 91; 2.
. 2; 6.	*ж* Псал. 91; 14.
г. 1; 26, 28.	
{ор. 15; 27. Евр. 2; 8.	
1.	

< **Стр. 469, книга Псалтир**

Бележки и означения към Псалом 9

Под означението, което следва срещу стих 8-9, се разчита:

„Който говори е Господь“
„Който говори е Господ“

Текстът на бележката, макар и повреден, се разчита така:

„Ако нѣкой се намѣри нѣкога обезсърдченъ и изпадналъ духомъ да прочете Псалом 9.“
„Ако някой се намери някога обезсърчен и изпаднал духом, да прочете Псалом 9.“

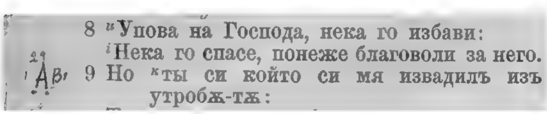

8 [и]Упова на Господа, нека го избави:
[і]Нека го спасе, понеже благоволи за него.
9 Но [к]ты си който си мя извадилъ изъ утробѫ-тѫ:

< **Стр. 476, книга Псалтир**

Означение към стих 9 на Псалом 22

ПСАЛОМЪ 27. (по Слав. 26.)

Псаломъ Давидовъ.

1 Господь е *а*видѣлина моя и *б*спасеніе мое:
Отъ кого ще ся убоѭ?
*в*Господь е сила на животъ-тъ ми:
Отъ кого ще ся устрашѫ?

< **Стр. 478, книга Псалтир**
Означение към Псалом 27

Господи Боже мой, въ вѣкъ ще тя хвалѭ.

ПСАЛОМЪ 31. (по Слав. 30.)

Първому пѣвцу. Псаломъ Давидовъ.

*а*На тебе, Господи, уповахъ:
Да ся не посрамѭ въ вѣкъ:
*б*Спаси мя съ правдѫ-тѫ си.
2 *в*Приклони къмъ мене ухо-то си:

< **Стр. 480, книга Псалтир**
Означение към подчертаните редове на стих 1 от Псалом 31

ПСАЛОМЪ 32. (по Слав. 31.)

Псаломъ Давидовъ: Масхилъ.

1 Блаженъ *онзи*, *а*комуто е простено прѣстѫпленіе-то,
Комуто грѣхъ-тъ е прикрытъ.

< **Стр. 480, книга Псалтир**
Означение към Псалом 32

ПСАЛОМЪ 33. (по Слав. 32.)

1 Радувайте ся, праведни, *а*въ Господа:
*б*На правы-тѣ е прилично да въздаватъ хваленіе.

15; 1. Сѫд. 5; 1. 2 Цар. ... 26; 3. Іак. 3; 3. | *в* Псал. 96; 1. 98; 1. 144; 9. 149; 1. Иса. 42; 10. Откр. 5; 9. | *н* Псал. 65; 4. 144; 15. *о* Исх. 19; 5. Втор. 7; 6. *п* 2 Лѣт. 16; 9. Іов. 28;

33 псал. е важенъ по своята пълнота.

< **Стр. 481, книга Псалтир**
Бележка и означения към Псалом 33

Текстът на бележката гласи:
„33 псал. е важенъ по своята пълнота.“

„33 псал. е важен по своята пълнота.“

ПСАЛОМЪ 34. (по Слав. 33.)

Псаломъ Давидовъ, когато ся пристори на лудъ прѣдъ *Авимелеха; който го пуснѫ, та си отиде.

1 *а*Ще благославямъ Господа на всяко врѣме:

< **Стр. 482, книга Псалтир**
Означение към Псалом 34

ПСАЛОМЪ 35. (по Слав. 34.)

Псаломъ Давидовъ.

1 *а*Сѫди, Господи, съперницы-тѣ ми:

< **Стр. 482, книга Псалтир**
Означение към Псалом 35

ПСАЛОМЪ 37. (по Слав. 36.)

Псаломъ Давидовъ.

1 *а*Не ся раздражавай заради лукавы-тѣ,
Нито завиждай на онѣзи които правятъ беззаконіе.
2 Защото *б*като трѣва скоро ще ся окосятъ,
И като зеленъ злакъ ще повѣнѫтъ.

< **Стр. 484, книга Псалтир**
Означения към Псалом 37

спасе;
Защото ся надѣяхѫ на него.

ПСАЛОМЪ 38. (по Слав. 37.)

Псаломъ Давидовъ, *за въспоминаніе.

1 Господи, въ ярость-тѫ си да мя не обличишь,
Нито въ гнѣвъ-тъ си да мя накажешь.

< Стр. 485, книга Псалтир
Означения към Псалом 38

ПСАЛОМЪ 39. (по Слав. 38.)

Първому пѣвцу, *Іедуѳуну.
Псаломъ Давидовъ.

1 Рѣкохъ: Ще внимаѭ въ пѫтища-та си,
За да не съгрѣшѫ съ языкъ-тъ си:

< Стр. 485, книга Псалтир
Означения към Псалом 39

ПСАЛОМЪ 41. (по Слав. 40.)

Първому пѣвцу. Псаломъ Давидовъ.

< Стр. 487, книга Псалтир
Означения към Псалом 41

11 Отъ това познавамъ че ты благоволишь къмъ мене,
Понеже не тържествува противъ мене врагъ-тъ ми.
12 А мене, ты си мя подтвърдилъ въ цѣлость-тѫ ми,
И утвърдилъ си мя прѣдъ лице-то си въ вѣкъ.
13 Благословенъ Господь Богъ Израилевъ
Отъ вѣка и до вѣка. Аминь, и аминь.

< Стр. 487, книга Псалтир
Подчертани думи и редове в стихове 11, 12 и 13 на Псалом 41

ПСАЛОМЪ 45. (по Слав. 44.)

Първому пѣвцу, *върху Шошаннимъ на Кореевы-тѣ синове: Масхилъ: пѣснь на въжделѣніе.

1 Изъ сърдце-то ми извира слово благо:
Азъ казувамъ дѣло-то си на Царь-тъ:
Языкъ-тъ ми е тръсть на скорописецъ.
2 Ты си по красенъ отъ человѣческы-тѣ синове:
Излѣ ся благодать въ устны-тѣ ти:
За то тя благослови Богъ въ вѣкъ.
3 Прѣпаши мечь-тъ си на бедро-то *си*, Силне,
Съсъ славѫ-тѫ си и съ великолѣпіе-то си.

< Стр. 489, книга Псалтир
Бележка и означения към Псалом 45

Текстът на бележката гласи:

*„Този е сѫщия Духъ на Господа Исуса, който въспѣ-
ва бѫдащето“*

„Този е същият Дух на Господа Иисуса, който възпява бъдещето.“

4 И успѣвай въ величество-то си, язди
За истинѫ, и кротость, *и* правдѫ:
И десница-та ти ще ти покаже страшны нѣща.
5 Стрѣлы-тѣ ти сѫ остры,
И ще ся забіѭтъ въ сърдце-то на царскы-тѣ врагове.
Людіе подъ тебе ще паднѫтъ:
6 Твой-тъ прѣстолъ е, Боже, въ вѣкъ вѣка:
Скиптръ-тъ на твое-то царство е скиптръ на правотѫ.
7 Възлюбилъ си правдѫ, и възненавидѣлъ си неправдѫ:
За това тя помаза, Боже, твой-тъ Богъ
Съ елей на радость повече отъ твои-тѣ сучастницы.

< Стр. 489, книга Псалтир
Бележка и означения към Псалом 45

Текстът на бележката гласи:

„заради правдата“

„заради правдата“

Защото [k]той е твой Господарь: и поклони му ся:
12 И дъщеря-та Тирска *ще прѣдстане* съ дарове:
[o]На твое-то лице ще ся молятъ богати-тѣ отъ народъ-тъ.
13 [n]Всеславна е вѫтрѣ царска-та дъщеря: Облѣкло-то ѝ е златотканно.
14 [p]Ще ся приведе при Царь-тъ съ дрехы везаны:
Нейны-тѣ другаркы дѣвы, слѣдъ неѭ, ще ти ся приведѫтъ.
15 Ще ся приведѫтъ съ веселіе и радость; Ще влѣзѫтъ въ царскѫ-тѫ палатѫ.
16 Вмѣсто отцы-тѣ ти ще бѫдѫтъ синове-тѣ ти:
[c]Ще гы поставишь князове по всичкѫ-тѫ земіѫ.
17 [m]Ще поменувамъ име-то ти въ всичкы-тѣ родове:
За това народи-тѣ ще тя въсхваляватъ въ вѣкъ вѣка.

ПСАЛОМЪ 46. (по Слав. 45.)

сърдце смирено

Въспѣва Господнята слава и славата на църквата която е царската дъщеря.

< Стр. 489, книга Псалтир
Бележки и означения към Псалом 45

Текстът на бележката в полето гласи:

„сърдце смирено“
„сърце смирено“

а текстът под Псалома:

„Въспѣва Господнята слава и славата на църквата която е царската дъщеря.“

„Възпява Господнята слава и славата на църквата, която е царската дъщеря.“

ПСАЛОМЪ 51. (по Слав. 50.)

Пьрвому пѣвцу. Псаломъ Давидовъ, *когато дойде пророкъ Наѳанъ при него, слѣдъ като бѣше влѣзлъ той при Виѳсавіѫ.
Помилуй мя, Боже, споредъ милость-тѫ си:
[a]Споредъ множество-то на милосердіе-то си, [a]изглади беззаконія-та ми.
2 [b]Наипаче омый мя отъ беззаконіе-то ми,

< Стр. 492, книга Псалтир
Означения към Псалом 51

ПСАЛОМЪ 57. (по Слав. 56.)

Пьрвому пѣвцу, върху Ал-ташхеѳъ, Миктамъ Давидовъ, *когато побѣгнѫ отъ лице-то Саулово въ пещерѫ-тѫ.

< Стр. 494, книга Псалтир
Означения към Псалом 57

ПСАЛОМЪ 63. (по Слав. 62.)

Псаломъ Давидовъ, *когато ся намираше въ Іудинѫ-тѫ пустыніѫ.
Боже, ты си Богъ мой:
Отъ рано тя търсѭ:
[a]Душа-та ми е жадна за тебе, желае тя плъть-та ми,
Въ еднѫ пустѫ, сухѫ и безводнѫ земіѫ,
2 За да гледамъ [b]твоѭ-тѫ силѫ и твоѭ-тѫ славѫ,
Както тя видѣхъ въ святилище-то.
3 Понеже [c]милость-та ти е по добра отъ животъ-тъ,
Устны-тѣ ми ще тя хвалятъ.
4 Така ще тя благославямъ [e]въ животъ-тъ си:
Въ име-то ти ще дигамъ рѫцѣ-тѣ си.
5 Като отъ тълстинѫ и масть [d]ще ся насыти душа-та ми,
И съ радостны устны ще *тя* пѣснословятъ уста-та ми.

– Господъ утешава –

< Стр. 497, книга Псалтир
Бележка и означения към Псалом 63

Текстът на бележката гласи:

„– Господъ утешава – “

„– Господ утешава – “

ПСАЛОМЪ 70. (по Слав. 69.)

Първому пѣвцу, *Псаломъ* Давидовъ, *за въспоминанiе.

1 Боже, *а*побързай да мя избавишь:
Побързай, Господи, да ми помогнешь.
2 *б*Да ся постыдятъ, и да ся посрамятъ,
Които търсятъ душѫ-тѫ ми:
Да ся върнѫтъ назадъ, и да ся обесчестятъ,
Които искатъ зло-то ми.
3 *в*Да ся върнѫтъ назадъ за срамъ-тъ си
Онѣзи, които казуватъ: О, хохо!
4 Да ся радуватъ и да ся веселятъ въ тебе
Всичкы-тѣ които тя търсятъ:
И онѣзи които обычатъ спасенiе-то ти
Да думатъ вынѫгы: Да ся възвеличи Богъ.
5 Но азъ *г*сьмь сиромахъ и нищъ:
Боже, *д*побързай при мене:
Ты си моя помощь и избавитель мой:
Господи, да не закъснѣешь.

< Стр. 501, книга Псалтир
Означения към Псалом 70

ПСАЛОМЪ 71. (по Слав. 70.)

1 *а*На тебе, Господи, уповахъ:
Да ся не посрамiѭ никога.
2 *б*Съ правдѫ-тѫ си избави мя и освободи мя.

< Стр. 501, книга Псалтир
Означения към Псалом 71

ПСАЛОМЪ 77. (по Слав. 76.)

Първому пѣвцу, за *Iедуѳуна.
Псаломъ Асафовъ.

1 *а*Гласъ-тъ ми е къмъ Бога, и выкамъ:
Гласъ-тъ ми е къмъ Бога, и ще мя послуша:

< Стр. 505, книга Псалтир
Означения към Псалом 77

ПСАЛОМЪ 86. (по Слав. 85.)

Молитва Давидова.

1 Приклони, Господи, ухо-то си;
Послушай мя, защото сиромахъ и нищъ сьмь азъ:
2 Упази душѫ-тѫ ми, защото сьмь богобоязливъ:

< Стр. 510, книга Псалтир
Означения към Псалом 86

ПСАЛОМЪ 93. (по Слав. 92.)

1 *а*Господь царува: *б*облѣченъ е въ великолѣпiе:
Облѣченъ е Господь въ крѣпость, *и* *в*опасанъ:
И *г*вселенная е утвърдена, и нѣма да ся поклати.
2 *д*Отъ начало е утвърденъ твой-тъ прѣстолъ:
Отъ вѣка си ты.

morning

< Стр. 515, книга Псалтир
Означения към Псалом 93

Текстът на староевр. език има значение на:

„Царува; да бъде, да стане цар; да управлява.“

Текст на англ. език *„сутрин“*

[р] Всичкы-тѣ народы ще го ублажаватъ.

18 [с] Благословенъ Господь Богъ, Богъ Израилевъ,
[т] Който самъ прави чудеса.

19 И [у] благословено славно-то му име въ вѣкъ:
И [ф] да ся испълни съсъ славж-тж му всичка-та земя. Амин, и аминь.

20 Свършихж ся молитвы-тѣ на Давида Iессеевъ-тъ сынъ.

ПСАЛОМЪ 73. (по Слав. 72.)

Псаломъ Асафовъ.

1 Благъ е наистинж Богъ къмъ Израиля,
Къмъ чисты-тѣ въ сърдце.

2 А менѣ, нозѣ-тѣ ми почти помърднжхж,
Безъ малко бѣхж ся подпълзнжлы стъпкы-тѣ ми.

3 Защото [а] поревновахъ на горды-тѣ,
Като гледахъ благополучіе-то на нечестивы-тѣ.

4 Понеже [б] нѣма скърбь въ смърть-тж имъ,
Но тѣло-то имъ е тълсто.

5 Не сж въ трудове человѣческы,
Нито сж поразявани като *другы-тѣ* человѣцы.

6 За то гы окружава гордость-та като огърліе;
Насиліе-то гы облича [в] *като* прѣмѣнж.

7 [г] Очи-тѣ имъ сж испжкнжлы отъ тлъстинж;
Надминуватъ мечтанія-та на сърдце-то:

8 [д] Присмыватъ ся, и [е] говорятъ съ лукавство за насиліе;
[ж] Говорятъ гордѣливо.

9 [з] Турятъ уста-та си на небе-то,
И языкъ-тъ имъ прохожда земіж-тж.

10 За то ще ся върнжтъ тукъ людіе-тѣ му:
И [и] вода съ пълнж *чашж* ся исцѣжда за тѣхъ.

11 И говорятъ: [і] Какъ ще знае Богъ?
И има ли знаніе въ Вышній-тъ?

12 Ето, тѣ сж нечестивы, [к] вынжгы сж благополучни;
Умножаватъ богатство.

13 Наистинж азъ [л] напраздно очистихъ сърдце-то си,
И [м] омыхъ въ неповинность ржцѣ-тѣ си:

14 Защото съмь поразяванъ всякой день,
И ся наказувамъ всякж заранъ.

15 Ако рекж да говоріж така,
Ето, онеправдавамъ родъ-тъ на синове-тѣ ти.

16 [н] Помыслихъ да разумѣіж това,
Но бѣше мжчно прѣдъ очи-тѣ ми,

17 [о] Додѣ влѣзохъ въ Божіе-то святилище,
И разумѣхъ [п] сѣтнины-тѣ имъ.

18 Ты наистинж си [р] гы турилъ на пълзгавы *мѣста*:
Хвърлилъ си гы въ пропасть.

19 Какъ за еднъждь достигнжхж въ запустѣніе:
Погынжхж, исчезнжхж отъ внезапенъ ужасъ.

20 [с] Като сънъ *на нѣкого* [т] когато ся събуди,
Господи, въ градъ-тъ ще прѣзришь образъ-тъ имъ.

21 Но мое-то сърдце [у] горѣше,
И утроба-та ми ся мжчеше.

22 И [ф] азъ бѣхъ безуменъ и не познавахъ:
Като скотъ бѣхъ прѣдъ тебе.

23 Всякога обаче съ тебе съмь азъ:
Ты мя хванж за деснж-тж ми ржкж.

24 [х] Чрѣзъ съвѣтъ-тъ си ще мя водишь,
И слѣдъ това ще мя пріемешь *въ славж*.

25 [ц] Кого имамъ на небе-то?
И на земіж-тж не щж *другыго* освѣнь тебе.

26 [ч] Чезне плъть-та ми и сърдце-то ми,
Но Богъ е сила на сърдце-то ми,
И [ш] дѣлъ мой въ вѣкъ.

27 Защото, ето, [щ] тѣзи които ся отдалечаватъ отъ тебе, ще погынжтъ:
Ты истрѣбвашь [ъ] всичкы-тѣ които ся отвращатъ отъ тебе.

28 Но заради мене, [ы] добрѣ ми е да ся приближж при Бога.
Положихъ упованіе-то си на *тебе* Господа Iеова,
[ь] За да проповѣдувамъ всичкы-тѣ твои дѣла.

ПСАЛОМЪ 74. (по Слав. 73.)

Масхилъ Асафовъ.

1 Защо, Боже, [а] негодувашь завсегда,
И [б] дыми гнѣвъ-тъ ти противъ [в] овцы-тѣ на паствж-тж ти?

2 Помени събраніе-то си, [г] *което* си придобылъ изначало,
[д] Жезлъ-тъ на наслѣдіе-то си, *което* си избавилъ,
Горж-тж тжзи Сіонъ, въ коіжто си ся населилъ.

3 Дигни стъпкы-тѣ си къмъ всегдашни-тѣ запустѣнія,
Къмъ всичко-то зло което стори непріятель-тъ въ святилище-то.

р Лук. 1; 48.
с 1 Лѣт. 29; 10. Псал. 41; 13. 106; 48.
т Исх. 15; 11. Псал. 77; 14. 136; 4.
у Неем. 9; 5.
ф Числ. 14; 21. Зах. 14; 9.

73

* Псал. 50; надписъ-тъ.
а Iов. 21; 7. Псал. 37; 1. Iер. 12; 1.
б Iов. 21; 9.
в Псал. 109; 18.
г Iов. 15; 27. Псал. 17; 10. 119; 70. Iер. 5; 28.
д Псал. 53; 1.
е Осія. 7; 16.
ж 2 Пет. 2; 18. Iуд. 16.
з Откр. 13; 6.
и Псал. 75; 8.
і Iов. 22; 13. Псал. 10; 11. 94; 7.
к Ст. 3.
л Iов. 21; 15. 34; 9. 35; 3. Мал. 3; 14.
м Псал. 26; 6.
н Еккл. 8; 17.
о Псал. 77; 13.
п Псал. 37; 38.
р Псал. 35; 6.
с Iов. 20; 8. Псал. 90; 5. Иса. 29; 7, 8.
т Псал. 78; 65.
у Ст. 3.
ф Псал. 92; 6. Прит. 30; 2.
х Псал. 32; 8. Иса. 58; 8.
ц Фил. 3; 8.
ч Псал. 84; 2. 119; 81.
ш Псал. 16; 5. 119; 57.
щ Псал. 119; 155.
ъ Исх. 34; 15. Числ. 15; 39. Iак. 4; 4.
ы Евр. 10; 22.
ь Псал. 107; 22. 118; 17.

74

а Псал. 44; 9, 23. 60; 1, 10. 77; 7. Iер. 31; 37. 33; 24.
б Втор. 29; 20.
в Псал. 95; 7. 100; 3.
г Исх. 15; 16. Втор. 9; 29.
д Втор. 32; 9. Iер. 10; 16.

< Стр. 503, книга Псалтир

Бележки и означения към Псалом 73

Текстът, дописан в празните полета след стиховете, е както следва:

1. *Чуденъ е*
2. *този сѫщия духъ, който*
3. *прониква презъ всичкитѣ псалми, който отъ*
4. *дълбинитѣ на човѣческата*
5. *душа постояно излиза и се отправя към Бога; ту*
6. *въ радость, ту въ скорбь, ту в моление, ту въ славословия.*
8. *Велика тайна. Христосъ бѫдащия спасителъ на*
9. *човѣчеството*
10. *постояно възвишава гласътъ си къмъ небето, къмъ Бога*
11. *нашия Отецъ*
12. *за милость и покровителство надъ всички които страдат*
13. *Той се моли за да се даде видѣлина на*
14. *сердцето на избранитѣ*
15. *да не би даже и тѣ да се усъмнетъ и кажатъ празно е да се слугува Господу.*
18. *Той влиза найослѣ въ светилището на Божиитѣ тайни и вижда че*
19. *краятъ на тѣзи които поластвени и богатѣни не въ Господа но в свѣтътъ е*
20. *печаленъ. тѣхъ ги очаква погибель, такава която*
21. *никога не са сънували.*
22. *Но какъ тоя праведенъ*
23. *Духъ се прови-*
24. *ква*
25. *но меян сърдцето ми горѣше.*
26. *Да този Духъ на видѣлината винаги е горѣлъ за насъ.*
27. *Той ни е обнемалъ, той ни е помагалъ в всичките нѣмощи той се е молилъ за*
28. *нашето искупление отъ самото начало и колко добрѣ говореше в стихъ 28. Какво величествено заключение да повернатъ бѫдащитѣ поколения.*

„Чуден е този същият дух, който прониква през всичките псалми, който от дълбините на човеческата душа постоянно излиза и се отправя към Бога; ту в радост, ту в скръб, ту в моления, ту в славословия. Велика тайна. Христос бъдещият спасител на човечеството, постоянно възвишава гласа си към небето, към Бога, нашия Отец, за милост и покровителство над всички, които страдат. Той се моли, за да се даде виделина на сърцето на избраните да не би даже и те да се усъмнят и кажат празно е да се слугува Господу. Той влиза най после в светилището на Божиите тайни и вижда, че краят на тези, които са поластвани и богатени не в Господа, а в света е печален. Тях ги очаква погибел, такава, която никога не са сънували. Но как тоя праведен Дух се провиква, но мен сърцето ми гореше. Да, този Дух на виделината винаги е горял за нас. Той ни е обнемал, той ни е помагал във всичките немощи, той се е молил за нашето изкупление от самото начало. И колко добре говореше в стих 28. Какво величествено заключение да повярват бъдещите поколения."

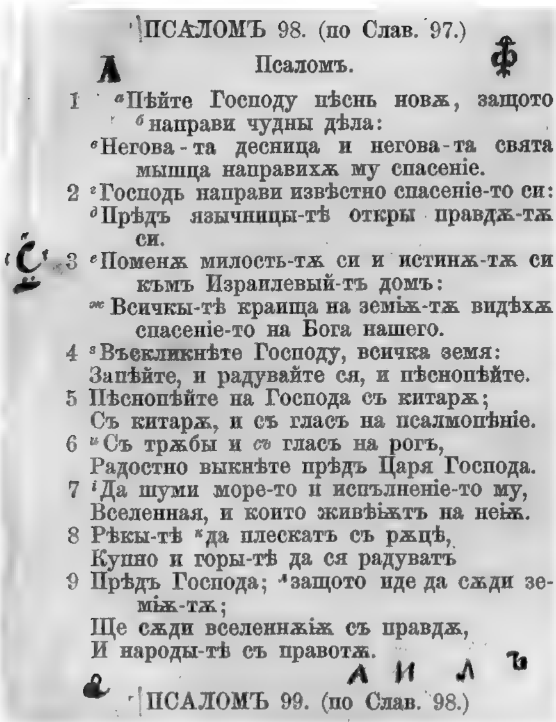

ПСАЛОМЪ 98. (по Слав. 97.)

Псаломъ.

1 [а]Пѣйте Господу пѣснь новѫ, защото [б]направи чудны дѣла:
[в]Негова-та десница и негова-та свята мышца направихѫ му спасеніе.
2 [г]Господь направи извѣстно спасеніе-то си:
[д]Прѣдъ язычницы-тѣ откры правдѫ-тѫ си.
3 [е]Поменѫ милость-тѫ си и истинѫ-тѫ си къмъ Израилевый-тъ домъ:
[ж]Всичкы-тѣ краища на земіѭ-тѫ видѣхѫ спасеніе-то на Бога нашего.
4 [ѕ]Въекликнѣте Господу, всичка земя:
Запѣйте, и радувайте ся, и пѣснопѣйте.
5 Пѣснопѣйте на Господа съ китарѫ;
Съ китарѫ, и съ гласъ на псалмопѣніе.
6 [и]Съ трѫбы и съ гласъ на рогъ,
Радостно выкнѣте прѣдъ Царя Господа.
7 [і]Да шуми море-то и испълненіе-то му,
Вселенная, и които живѣѭтъ на неѭ.
8 Рѣкы-тѣ [к]да плескатъ съ рѫцѣ,
Купно и горы-тѣ да ся радуватъ
9 Прѣдъ Господа; [л]защото иде да сѫди земіѭ-тѫ;
Ще сѫди вселеннѫѭ съ правдѫ,
И народы-тѣ съ правотѫ.

ПСАЛОМЪ 99. (по Слав. 98.)

< Стр. 517, книга Псалтир
Означения към Псалом 98

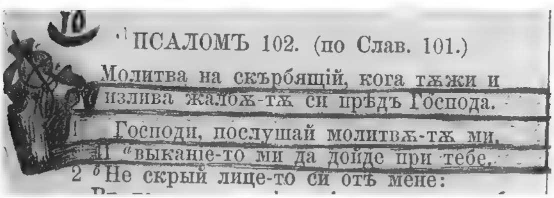

ПСАЛОМЪ 102. (по Слав. 101.)

Молитва на скърбящій, кога тѫжи и излива жалож-тѫ си прѣдъ Господа.

1 Господи, послушай молитвѫ-тѫ ми,
И [а]выканіе-то ми да дойде при тебе.
2 [б]Не скрый лице-то си отъ мене:

< Стр. 518, книга Псалтир
Означения към Псалом 102

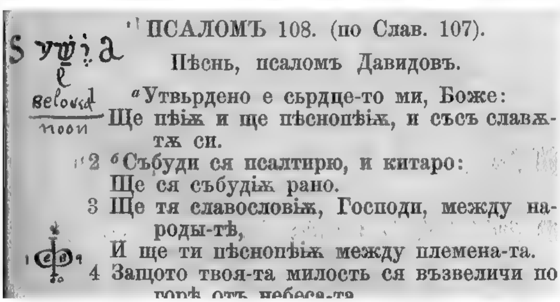

ПСАЛОМЪ 108. (по Слав. 107).

Пѣснь, псаломъ Давидовъ.

1 [а]Утвърдено е сърдце-то ми, Боже:
Ще пѣѭ и ще пѣснопѣѭ, и съсъ славѫ-тѫ си.
2 [б]Събуди ся псалтирю, и китаро:
Ще ся събудіѭ рано.
3 Ще тя славословіѭ, Господи, между народы-тѣ,
И ще ти пѣснопѣѭ между племена-та.
4 Защото твоя-та милость ся възвеличи по горѣ отъ небеса-та

< Стр. 524, книга Псалтир
Означения към Псалом 108

Текстът на староевр. език има значение на: *„Спасение; освобождение.“*

Текстът на англ. език: *„обичан“*
„обед (зенит, пладне)“

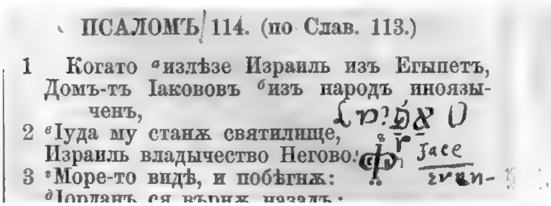

ПСАЛОМЪ 114. (по Слав. 113.)

1 Когато [а]излѣзе Израиль изъ Египетъ,
Домъ-тъ Іакововъ [б]изъ народъ иноязыченъ,
2 [в]Іуда му станѫ святилище,
Израиль владычество Негово.
3 [г]Море-то видѣ, и побѣгнѫ:
[д]Іорданъ ся върнѫ назадъ:

< Стр. 526, книга Псалтир
Означения към Псалом 114

Текстът на староевр. език има значение на: *„Характери.“*

17 Нѣма да умрѫ, но ще бѫдѫ живъ,
И ще расказвамъ дѣла-та Господни.
18 Жестоко мя наказа Господь,
Но на смьрть мя не прѣдаде.
19 Отворѣте ми врата-та на правдѫ-тѫ:
Ще влѣзѫ въ тѣхъ, и ще прославіѭ Господа.

< Стр. 528, книга Псалтир
Бележка и означения към стихове 18 и 19 от Псалом 118
„благодаря ти Господи, че си сторилъ това за менъ“

ПСАЛОМЪ 121. (по Слав. 120.)
Пѣснь на степени-тѣ.
1 Възвождамъ очи-тѣ си къмъ горы-тѣ,
Отъ дѣто ще дойде помощь-та ми.
2 Помощь-та ми е отъ Господа,
Който направи небе-то и земіѭ-тѫ.

< Стр. 533, книга Псалтир
Означения към Псалом 121
Означения към Псалом 123

ПСАЛОМЪ 123. (по Слав. 122.)
Пѣснь на степени-тѣ.
1 Възведохъ очи-тѣ си къмъ тебе,
Който живѣешь на небеса.
2 Ето, както очи-тѣ на слуги-тѣ гледатъ
къмъ рѫкѫ-тѫ на господари-тѣ имъ,

Текстът на староевр. език: [Хесед], 4-а сефирота от дървото на живота в Каббалата – съответства на планетата Юпитер.

Има значение на:
„Благородство; доброта; милосърдие.“

Текстът на англ. език:
„благодарност“
„през нощта“

ПСАЛОМЪ 130. (по Слав. 129.)
Пѣснь на степени-тѣ.
1 Изъ дълбины-тѣ выкахъ къмъ тебе,
Господи.
2 Господи, послушай гласъ-тъ ми:
Да бѫдѫтъ уши-тѣ ти внимателны въ
гласъ-тъ на моленіе-то ми.

128
а Псал. 112; 1. 115; 13. 119; 1.
б Иса. 3; 10.
в Іез. 19; 10.

129
а Іез. 23; 3. Осія 2; 15. 11; 1.
б Псал. 124; 1.
в Псал. 37; 2.

< Стр. 534, книга Псалтир
Бележка и означения към Псалом 130
Текстът гласи:
„Духътъ ни учи да чакаме Неговото спасене; Този е Христовия Духъ“

„Духът ни учи да чакаме Неговото спасение; Този е Христовият дух.“

Господи, кой ще може да устои?
4 При тебе обаче има прощеніе,
За да ти ся боятъ.

< Стр. 535, книга Псалтир
Означения към Псалом 130

ПСАЛОМЪ 131. (по Слав. 130.)
Пѣснь на степени-тѣ, Давидова.
1 Господи, сърдце-то ми не ся горди,
Нито ся прѣвъзносятъ очи-тѣ ми:
Нито ходіѭ въ нѣща голѣмы и по высокы отъ мене.
2 Наистинѫ смирихъ и утѣшихъ душѫ-тѫ си,
Като отбіено дѣте при майкѫ си:
Душа-та ми е въ мене като отбіено дѣте.
3 Да ся надѣе Израиль на Господа
Отъ сега и до вѣка.

< Стр. 535, книга Псалтир
Бележка и означения към Псалом 131

Текстът гласи:

„Христосъ говори“

„Христос говори.“

ПСАЛОМЪ 138. (по Слав. 137.)

Псаломъ Давидовъ.

1 Ще тя славѭ отъ всичко-то си сърдце;
[а]Ще ти пѣснопѣѭ прѣдъ богове-тѣ;
2 [б]Ще ся поклонѭ [в]къмъ святый-тъ твой храмъ:
И ще славѭ твое-то име,
Заради милость-тѫ ти и заради истинѫ-тѫ ти;
Защото [г]си възвеличилъ думѫ-тѫ си
Повече отъ всичко-то си име.

< Стр. 537, книга Псалтир

Означения към Псалом 138

ПСАЛОМЪ 143. (по Слав. 142.)

Псаломъ Давидовъ.

1 Господи, послушай молитвѫ-тѫ ми:
Дай ухо на моленія-та ми:
[а]Отвѣщай ми споредъ истинѫ-тѫ си,
Споредъ правдѫ-тѫ си.

< Стр. 539, книга Псалтир

Означения към Псалом 143

зло.

ГЛАВА 2.

1 Сыне мой, ако пріемешь думы-тѣ ми,
И [а]скрыешь заповѣди-тѣ ми при себе си,
2 Ако имашь ухо-то си внимателно въ мудрость,
Сърдце-то си склонно въ разумъ:
3 И ако призовешь благоразуміе-то,
И възвысишь гласъ къмъ разумъ-тъ:
4 [б]Ако го потърсишь като сребро,
И го подиришь като съкровища,
5 Тогазь ще разумѣешь страхъ-тъ Господень,
И ще намѣришь Божіе-то познаніе.
6 Защото [в]Господь дава мудрость:
Изъ уста-та му *излизи* знаніе и разумъ.
7 Съкровиществува спасеніе за правы-тѣ:
[г]Щитъ е на ходящи-тѣ въ цѣлость.
8 Защищава пѫтища-та на правдѫ-тѫ,
И [д]съхранява пѫть-тъ на прѣподобны-тѣ си.
9 Тогазь ще разумѣешь правдѫ, и сѫдъ,
И правотѫ, всякой добръ пѫть.
10 Ако влѣзе мудрость въ сърдце-то ти,
И знаніе услаждава душѫ-тѫ ти,
11 Разсѫжденіе ще тя пази,
[е]Благоразуміе ще тя съхранява:
12 За да тя освобождава отъ лошъ пѫть,
Отъ человѣка който говори строптиво,
13 Отъ онѣзи които оставятъ пѫтища-та на правость-тѫ,
За [ж]да ходятъ въ пѫтища-та на тъмнинѫ-тѫ.
14 Които ся [з]наслаждаватъ за да правятъ зло,

< Стр. 544, книга Притчи Соломонови

Бележка и означения към глава 2.

Текстът гласи:

„Тукъ осно-вата е Господъ. Тия думи сѫ думи на животъ.“

„Тук основата е Господ. Тия думи са думи на живот.“

[и]Обличавай мудръ, и ще тя възлюби.
9 Давай *наставленіе* на мудръ, и ще бѫде по мудръ:
Учи праведенъ, и ще [к]нарасте въ ученіе.
10 [л]Начало на мудрость-тѫ е страхъ Господенъ,

< Стр. 549, книга Притчи Соломонови

Означения към глава 9, стих 9.

7 [и]Поменъ-тъ на праведный-тъ е съ благословеніе:
А име-то на нечестивы-тѣ ще изгніе.
8 Мудрый въ сърдце ще пріеме заповѣди:
И [і]безумный въ устны ще ся подпълзне.
9 [к]Който ходи съ непорочность, ходи безопасно:
А който искривява пжтища-та си, ще ся познае.
10 [л]Който намигнува съ око, докарва скърбь:
А [м]безумный въ устны ще ся подпълзне.

< Стр. 549, книга Притчи Соломонови

Означения към глава 10, стихове 8 - 10.

шѣешь:
Отвори очи-тѣ си, *и* ще ся насытишь съ хлѣбъ.
14 Лошо е, лошо е, казува, куповачъ-тъ;
Но като си отиде, тогазь ся хвали.
15 Има злато, и множество многоцѣнни каменіе:
Но [с]устны-тѣ на знаніе-то сж скжпоцѣнно украшеніе.
16 [т]Земи дрехж-тж на тогозь който ся поручава *за* страненъ:
И земи залогъ отъ оногозь който *бы ся поручилъ* за чуждж женж.
17 [у]Хлѣбъ-тъ на лъжж-тж е сладъкъ человѣку:
Но слѣдъ това уста-та му ще ся напълнятъ съ камычета.
18 [ф]Намѣренія-та ся утвърдяватъ чрѣзъ съвѣтъ:
И съ разсмотреніе [х]да правишь брань.
19 [ц]Одумникъ-тъ обхожда и открыва тайны:
За то не ся смисай [ч]съ оногозь който разширява устны-тѣ си.
20 [ш]Свѣтилникъ-тъ на тогозь който злослови отца си или майкж си
Ще угасне въ дълбокж тъмнинж.
21 [щ]Наслѣдіе бързо придобыто изъ начало,
[ъ]Сетнина-та му не ся благославя.
22 [ы]Да не речешь: Ще въздамъ зло:
[ь]Почакай Господа, и ще тя избави.
23 [ѣ]Двойни драмове сж мерзость Господу,
И льстивы-тѣ кжпоны не сж добры.
24 [ю]Стжпкы-тѣ на человѣка *ся управятъ* отъ Господа:
А какъ бы позналъ человѣкъ пжть-тъ си?
25 Сѣть е человѣку да говори несмысленно за посвященіе,
И [я]подирь обричанія-та да прѣдиря.
26 [ж]Мудрый царь развѣва нечестивы-тѣ,
И върща колело-то върхъ тѣхъ.
27 [ѫ]Духъ-тъ на человѣка е свѣтило отъ Господа;
Испытува вжтрѣшности-тѣ на сърдце-то.
28 [а]Милость и истина упазуватъ царя:
И съ милость той поддържа прѣстолъ-тъ си.

о Мат. 7; 16.
п Исх. 4; 11. Псал. 94; 9.
р Гл. 6; 9. 12; 11. 19; 15. Рим. 12; 11.
с Іов. 28; 12, 16. 17, 18, 19. Гл. 3; 15. 8; 11.
т Гл. 22; 26, 27. 27; 13.
у Гл. 9; 17.
Мат. 15; 4.
щ Гл. 28; 20.
ъ Авв. 2; 6.
ы Втор. 32; 35. Гл. 17; 13. 24; 29. Рим. 12; 17, 19. 1 Сол. 5; 15. 1 Пет. 3; 9.
ь 2 Цар. 16; 12.
ѣ Ст. 10.

< Стр. 558, книга Притчи Соломонови

Бележка към глава 20.

Текстът гласи:

„Когатѣ нападни лукавие да злословишь небесния си баща чети 20 г. Пр. 20 ст.“

„Когато те нападне лукавие да злословиш небесния си баща, чети 20 гл. Пр. 20 ст.“

Така не знаешь дѣла-та на Бога, който
прави всичко.
6 Сѣй сѣме-то си заранъ, и вечеръ да си
не почини рѫка-та ти;
Защото не знаешь кое ще успѣе, това ли
или онова,
Или да ли ще сѫ двѣ-тѣ равно добры.
7 Наистинѫ видѣлина-та е сладка,
И угодно е на очи-тѣ [з]да гледатъ слънце-то;
8 Но ако и да живѣе человѣкъ много години,
И ся весели прѣзи всичкы тѣхъ,
Нека си напомни за дни-тѣ на тъмнинѫ-
тѫ че ще бѫдѫтъ много:
Все що иде е суета.
9 Весели ся, юноше, въ младость-тѫ си;
И сърдце-то ти нека ти дава радость въ
дни-тѣ на юношество-то ти:
И [и]ходи споредъ пѫтища-та на сърдце-то
си,
И споредъ гледаніе-то на очи-тѣ си;
Но знай, че за всичко това Богъ ще тя
[і]доведе въ сѫдбѫ.
10 И отнеми ярость-тѫ отъ сърдце-то си,
И [к]отдалечи лукавство-то отъ плъть-тѫ си;
Защото [л]младость-та и юношество-то е
суета.

ГЛАВА 12.

1 И [а]помни Създателя си въ дни-тѣ на
младость-тѫ си,
Прѣди да дойдѫтъ дни-тѣ на зло-то,
И стигнѫтъ годины-тѣ [б]въ които ще ре-
чешь:

< **Стр. 576, книга Екклисиаст**
Означения към глава 11

Говори Господь Израилевый Богъ.
7 Въ онзи день [ж]человѣкъ ще погледне
къмъ Създателя си,
И очи-тѣ му ще ся взрѫтъ къмъ Святаго
Израилева:
8 И не ще погледне къмъ жертвенницы-тѣ,
дѣло-то на рѫцѣ-тѣ си,
Нито ще ся взре на онова което напра-
вихѫ пърсти-тѣ му,
Нито на Ашеры-тѣ, нито на кумиры-тѣ
на слънце-то.
9 Въ онзи день утвърдени-тѣ му градове
Ще бѫдѫтъ както оставенъ хврастъ и
върхаръ,
Които ся оставихѫ по причинѫ на Израи-

< **Стр. 595, книга Исаиа**
Означения към глава 17

3 А [д]Фараонова-та сила ще ви бѫде срамъ,
И прибѣгваніе-то подъ Египетскѫ-тѫ сѣн-
кѫ укоръ.
4 Защото началници-тѣ му отидохѫ [е]въ Та-
нисъ,
И посланници-тѣ му дойдохѫ въ Ханесъ.
5 [ж]Всичкы ся засрамихѫ за люді е *които*
не могохѫ да гы ползуватъ,
Нито да бѫдѫтъ помощь или полза,
Но посрамленіе, още и укореніе.
6 Ето животны натоварены къмъ югъ

< **Стр. 605, книга Исаиа**
Означения към глава 30.

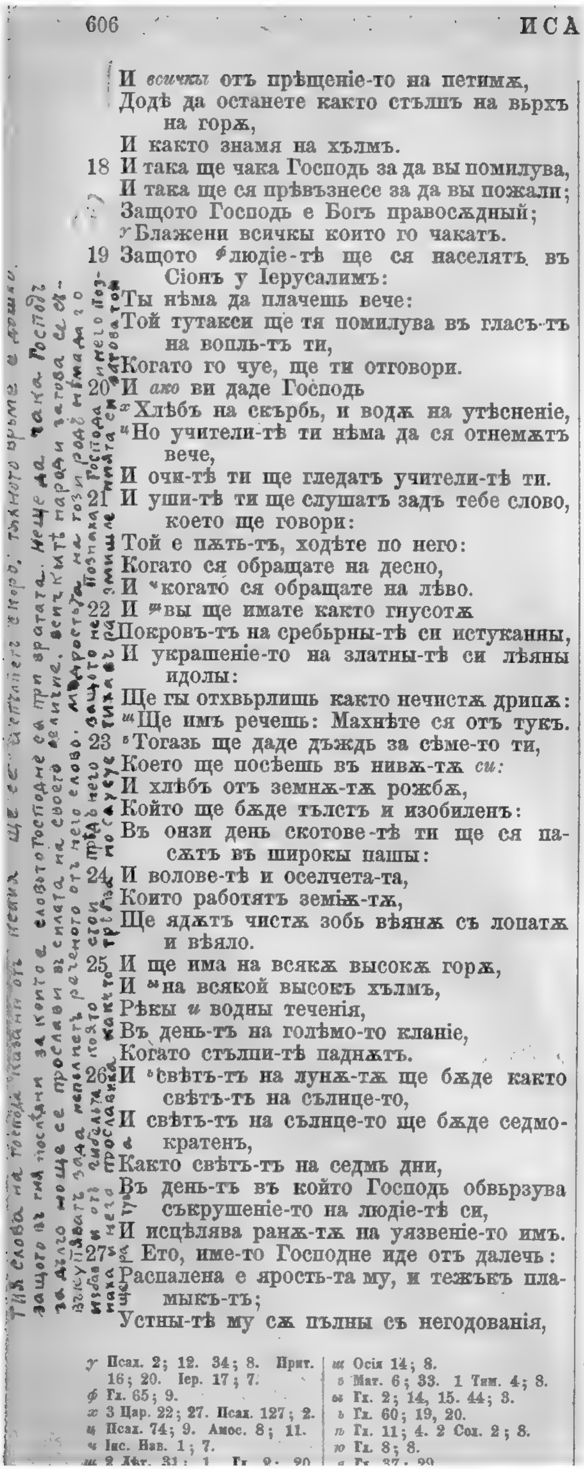

606 ИСА

И *всичкы* отъ прѣщеніе-то на петимѫ,
Додѣ да останете както стълпъ на върхъ на горѫ,
И както знамя на хълмъ.
18 И така ще чака Господь за да вы помилува,
И така ще ся прѣвъзнесе за да вы пожали;
Защото Господь е Богъ правосѫдный;
у Блажени всичкы които го чакатъ.
19 Защото ф людіе-тѣ ще ся населятъ въ Сіонъ у Іерусалимъ:
Ты нѣма да плачешь вече:
Той тутакси ще тя помилува въ гласъ-тъ на вопль-тъ ти,
Когато го чуе, ще ти отговори.
20 И *ако* ви даде Господь
х Хлѣбъ на скърбь, и водѫ на утѣсненіе,
ц Но учители-тѣ ти нѣма да ся отнемѫтъ вече,
И очи-тѣ ти ще гледатъ учители-тѣ ти.
21 И уши-тѣ ти ще слушатъ задъ тебе слово, което ще говори:
Той е пѫть-тъ, ходѣте по него:
Когато ся обращате на десно,
И ч когато ся обращате на лѣво.
22 И ш вы ще имате както гнусотѫ
Покровъ-тъ на сребърны-тѣ си истуканны,
И украшеніе-то на златны-тѣ си лѣяны идолы:
Ще гы отхвърлишь както нечистѫ дрипѫ:
щ Ще имъ речешь: Махнѣте ся отъ тукъ.
23 ъ Тогазь ще даде дъждь за сѣме-то ти,
Което ще посѣешь въ нивѫ-тѫ *си:*
И хлѣбъ отъ земнѫ-тѫ рожбѫ,
Който ще бѫде тълстъ и изобиленъ:
Въ онзи день скотове-тѣ ти ще ся пасѫтъ въ широкы пашы:
24 И волове-тѣ и оселчета-та,
Които работятъ земѭ-тѫ,
Ще ядѫтъ чистѫ зобь вѣянѫ съ лопатѫ и вѣяло.
25 И ще има на всякѫ высокѫ горѫ,
И ы на всякой высокъ хълмъ,
Рѣкы *и* водны теченія,
Въ день-тъ на голѣмо-то кланіе,
Когато стълпи-тѣ паднѫтъ.
26 И ь свѣтъ-тъ на лунѫ-тѫ ще бѫде както свѣтъ-тъ на сълнце-то,
И свѣтъ-тъ на сълнце-то ще бѫде седмократенъ,
Както свѣтъ-тъ на седмь дни,
Въ день-тъ въ който Господь обвързува съкрушеніе-то на людіе-тѣ си,
И исцѣлява ранѫ-тѫ на уязвеніе-то имъ.
27 ѣ Ето, име-то Господне иде отъ далечь:
Распалена е ярость-та му, и тежъкъ пламыкъ-тъ;
Устны-тѣ му сѫ пълны съ негодованія,

у Псал. 2; 12. 34; 8. Прит. 16; 20. Іер. 17; 7.
ф Гл. 65; 9.
х 3 Цар. 22; 27. Псал. 127; 2.
ц Псал. 74; 9. Амос. 8; 11.
ч Іис. Нав. 1; 7.
ш 2 Лѣт. 31; 1. Гл. 2; 20.
щ Осія 14; 8.
ъ Мат. 6; 33. 1 Тим. 4; 8.
ы Гл. 2; 14, 15. 44; 3.
ь Гл. 60; 19, 20.
ѣ Гл. 11; 4. 2 Сол. 2; 8.
ю Гл. 8; 8.
я Гл. 37; 29.

< Стр. 606, книга Исаиа

Бележка към глава 30

Текстът гласи:

„Тия слова на Господа казани отъ Исаия ще се испълнетъ скоро. Тяхното време е дошло, защото въ тия послѣдни за които е словото Господне сѫ при вратата. Не ще да чака Господъ за дълго но ще се прослави въ силата на своето величие. Всичкитѣ народи затова се съ-въкупяватъ за да испълнетъ реченото отъ него слово. Мъдростьта на този родъ нѣма да го избави отъ гибельта, която стои прѣдъ него защото не познаха Господа и не го поз-наха и не го прославиха както трѣбва но сѫ усуетиха въ размишленията си затова той ще ратува.“

„Тия слова на Господа, казани от Исаия, ще се изпълнят скоро. Тяхното време е дошло, защото в тия последни [времена] за които е словото Господне, са при вратата. Не ще да чака Господ за дълго, но ще се прослави в силата на своето величие. Всичките народи затова се съвкупляват, за да изпълнят изреченото от него слово. Мъдростта на този род няма да го избави от гибелта, която стои пред него, защото не познаха Господа. И не го познаха, и не го прославиха както трябва, а се осуетиха в размишленията си, затова той ще ратува.“

твоего.
4 Нѣма вече да ся наречешь Оставенъ:
Нито земя-та ти вече ще ся нарече Пуста:
Но ще ся наречешь, Благоволеніе мое въ него,

< **Стр. 633, книга Исаиа**

Означения към глава 62 стих 4.

И споредъ множество-то на своіѫ-тѫ милость.
8 Защото рече: Наистинѫ людіе мои сѫ тѣ,
Чада *които* не ще бѫдѫтъ лъжливы,
И станѫ имъ Спаситель.
9 Въ всичкы-тѣ имъ скърби скърбѣше,
И ангелъ-тъ на присѫтствіе-то му гы избави:
Съ любовь-тѫ си и съ милосердіе-то си той гы искупи,
И дигнѫ гы, и носи гы въ всичкы-тѣ древни дни.
10 Но тѣ не ся покорихѫ, и оскърбихѫ святый-тъ неговъ Духъ:
За то ся обърнѫ та имъ станѫ непріятель,
И самъ ратова противъ тѣхъ.
11 Тогазь поменѫхѫ прѣжни-тѣ дни, Моисея *и* людіе-тѣ му:

Послушанието и непослушанието на Божиитѣ закони

< **Стр. 634, книга Исаиа**

Бележка и означение към глава 63

Текст:

„Причината на нашитѣ щастия и нещастия: тѣ сѫ послушанието и непослушанието на Божиитѣ закони“

„Причината за нашите щастия и нещастия: това са послушанието и непослушанието към Божиите закони.“

Дѣ е онзи който гы възведе отъ море-то,
Съ пастыря на паствѫ-тѫ си?
Дѣ, който положи святый-тъ свой Духъ въ срѣдъ тѣхъ?
12 Който съ десницѫ-тѫ на Моисея води *гы*
Съсъ славнѫ-тѫ си мышцѫ,
Който расцѣпи водѫ-тѫ прѣдъ тѣхъ,
За да си направи вѣчно име?
13 Който гы води прѣзъ безднѫ-тѫ,
Като конь прѣзъ пустынѭ-тѫ, безъ да ся прѣпънѫтъ?
14 Като добытъкъ, който слази въ долъ-тъ,
Духъ-тъ Господень гы упокои:
Така си водилъ людіе-тѣ си,
За да си направишь славно име.
15 Погледни отъ небе-то,
И виждь отъ жилище-то на святынѭ-тѫ си и на славѫ-тѫ си:
Дѣ е ревность-та ти и сила-та ти,
Множество-то на милость-тѫ ти и на твои-тѣ къмъ мене щедроты?
Въспрѣхѫ ли ся?
16 Наистинѫ ты си Отецъ нашъ,
Ако Авраамъ и да ны не знае,
И Израиль да не ны познава:
Ты, Господи, си Отецъ нашъ,
Искупитель нашъ; отъ вѣка е твое-то име.
17 Защо си ны допуснѫлъ, Господи, да ся уклонявамы отъ пѫтища-та ти,
Да ожесточавамы сърдце-то си, да ти ся не боимъ?
Върни ся заради рабы-тѣ си,
Племена-та на твое-то наслѣдіе:
18 Малко врѣме *го* владѣхѫ святи-тѣ твои людіе:
Врагове-тѣ ни потъпкахѫ святилище-то ти.
19 Ный смы отъ вѣка *твои*, надъ тѣхъ ты не си владычествувалъ,
И на тѣхъ не ся е наричало име-то ти.

Въ испалнението имъ стой нашето блаженство а въ тяхното нарушение нашето нещастие. Внимавай въ живота си

< **Стр. 634, книга Исаиа**

Продължение на бележката към глава 63:

„Въ испалнението имъ стой нашето блаженство а въ тяхното нарушение нашето нещастие. Внимавай въ живота си“

„в изпълнението им стои нашето блаженство, а в тяхното нарушение нашето нещастие. Внимавай в живота си!“

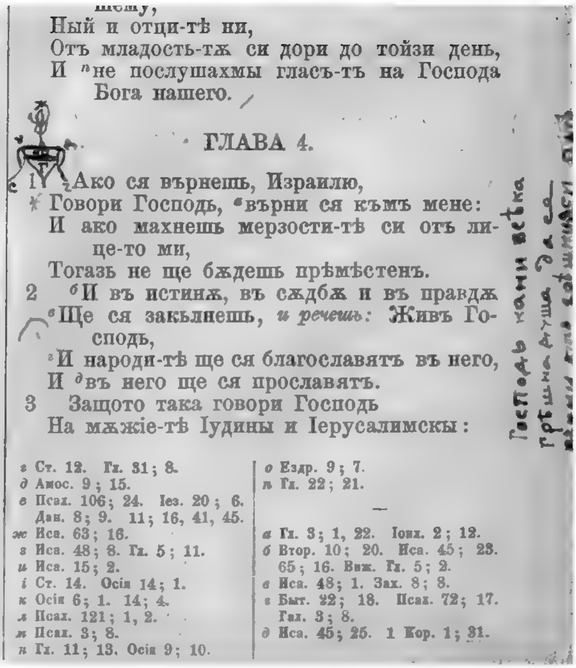
шему,
Ный и отци-тѣ ни,
Отъ младость-тѫ си дори до тойзи день,
И [н]не послушахмы гласъ-тъ на Господа
Бога нашего.

ГЛАВА 4.

1 Ако ся върнешь, Израилю,
Говори Господь, [а]върни ся къмъ мене:
И ако махнешь мерзости-тѣ си отъ лице-то ми,
Тогазь не ще бѫдешь прѣмѣстенъ.
2 [б]И въ истинѫ, въ сѫдбѫ и въ правдѫ
[в]Ще ся закълнешь, *и речешь:* Живъ Господь,
[г]И народи-тѣ ще ся благославятъ въ него,
И [д]въ него ще ся прославятъ.
3 Защото така говори Господь
На мѫжіе-тѣ Іудины и Іерусалимскы:

г Ст. 12. Гл. 31; 8.
д Амос. 9; 15.
е Псал. 106; 24. Іез. 20; 6. Дан. 8; 9. 11; 16, 41, 45.
ж Иса. 63; 16.
з Иса. 48; 8. Гл. 5; 11.
и Иса. 15; 2.
і Ст. 14. Осія 14; 1.
к Осія 6; 1. 14; 4.
л Псал. 121; 1, 2.
м Псал. 3; 8.
н Гл. 11; 13. Осія 9; 10.
о Ездр. 9; 7.
п Гл. 22; 21.
а Гл. 3; 1, 22. Іоил. 2; 12.
б Втор. 10; 20. Иса. 45; 23. 65; 16. Виж. Гл. 5; 2.
в Иса. 48; 1. Зах. 8; 8.
г Быт. 22; 18. Псал. 72; 17. Гал. 3; 8.
д Иса. 45; 25. 1 Кор. 1; 31.

< Стр. 641, книга Иеремиа

Бележка и означение към глава 4

Текст:

„Господь кани всѣка грѣшна душа да се върни отъ грѣшния си пѫтъ“

„Господ кани всяка грешна душа да се върне от грешния си път.“

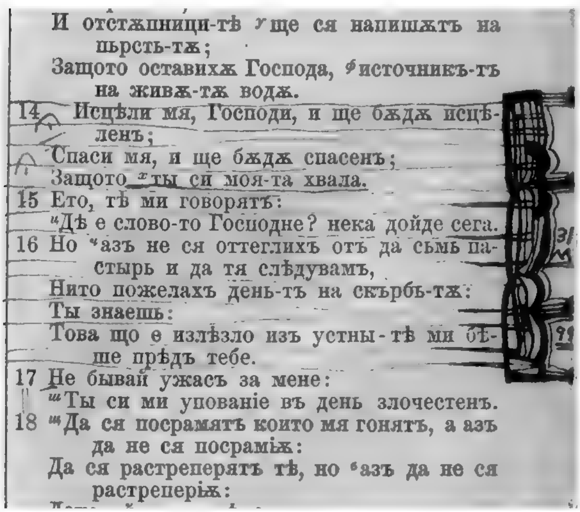
И отстѫпници-тѣ [у]ще ся напишѫтъ на пърсть-тѫ;
Защото оставихѫ Господа, [ф]источникъ-тъ на живѫ-тѫ водѫ.
14 Исцѣли мя, Господи, и ще бѫдѫ исцѣленъ;
Спаси мя, и ще бѫдѫ спасенъ;
Защото [х]ты си моя-та хвала.
15 Ето, тѣ ми говорятъ:
[ц]Дѣ е слово-то Господне? нека дойде сега.
16 Но [ч]азъ не ся оттеглихъ отъ да сьмъ пастырь и да тя слѣдувамъ,
Нито пожелахъ день-тъ на скърбь-тѫ:
Ты знаешь:
Това що е излѣзло изъ устны-тѣ ми бѣше прѣдъ тебе.
17 Не бывай ужасъ за мене:
[ш]Ты си ми упованіе въ день злочестенъ.
18 [щ]Да ся посрамятъ които мя гонятъ, а азъ да не ся посрамѭ:
Да ся растреперятъ тѣ, но [ъ]азъ да не ся растреперѭ:

< Стр. 657, книга Иеремиа

Означения към глава 17 стихове 14-17

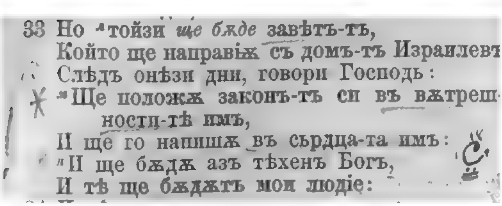
33 Но [л]тойзи *ще бѫде* завѣтъ-тъ,
Който ще направѭ съ домъ-тъ Израилевъ
Слѣдъ онѣзи дни, говори Господь:
[м]Ще положѫ законъ-тъ си въ вѫтрешности-тѣ имъ,
И ще го напишѫ въ сърдца-та имъ:
[н]И ще бѫдѫ азъ тѣхенъ Богъ,
И тѣ ще бѫдѫтъ мои людіе:

< Стр. 673, книга Иеремиа

Означения към глава 31 стих 33

30 ᵘДава ланитѫ-тѫ си на оногозъ който го біе: сытъ е отъ укоръ.
31 ᵚЗащото Господь не отхвърля въ вѣкъ;
32 Но ако и да оскърби, то пакъ и ще помилува споредъ множество-то на милость-тѫ си.
33 ᵚЗащото не оскърбява отъ сърдце-то си, нито угнѣтява человѣческы-тѣ синове.
34 Да тъпче *нѣкой* подъ нозѣ-тѣ си всичкы-тѣ узницы на земѭ-тѫ,
35 Да развращава сѫдъ-тъ на человѣка прѣдъ лице-то на Вышняго,
36 Да онеправдува человѣка въ сѫдъ-тъ му: Господь не гледа *това за добро.*
37 Кой казува нѣщо, и става, безъ да *го* заповѣда Господь?
38 Изъ уста-та на Вышняго не излизатъ ли и зло-то и добро-то?
39 Защо бы поропталъ живъ человѣкъ, человѣкъ, за *наказаніе-то на* грѣхове-тѣ си?
40 Да издиримъ пѫтища-та си, и да испытамы, и да ся върнемъ при Господа.
41 Да възвысимъ сърдца-та си, и рѫцѣ-тѣ, къмъ Бога *който е* на небеса, *и да речемъ:*
42 Съгрѣшихмы и отстѫпихмы: ты не си *ны* простилъ.
43 Покрылъ си ся съ ярость, и гонилъ си ны: убилъ си, не си пощадилъ.
44 Покрылъ си ся съ облакъ, за да не промине молитва-та *ни.*
45 Направилъ си ны изметъ и мерзость въ срѣдъ людіе-тѣ.

< Стр. 701, книга Плач Иеремиев

Бележка към глава 3

Текстът гласи:

„Ето истини думи: Ако и да оскърби, то пакъ и ще помилва споредъ множеството на милостьта си. Защото не оскърбява отъ сърдцето си, нито угнѣтява человѣческитѣ синове. 3:32 сеп. 8. 99.“

„Ето истинни думи: Ако и да оскърби, то пак и ще помилва според множеството на милостта си. Защото не оскърбява от сърцето си, нито угнетява човеческите синове. 3:32 сеп. 8. 99.“

За шепы ечимыкъ, и за уломцы хлѣбъ,
Та да умъртвите душы които не трѣбуваше да умрѫтъ,
И да упазвате живы душы които не трѣбуваше да живѣѭтъ,
Като лъжете людіе-тѣ ми, които слушатъ

И нѣма да сѫ вече въ рѫкѫ-тѫ ви за ловъ:
И ще познаете че азъ сьмь Господь.
22 Защото съ лъжы-тѣ оскърбихте сърдце-то на праведный-тъ,
Когото азъ не оскърбихъ:
И укрѣпихте рѫцѣ-тѣ на злодѣй-тъ,

< Стр. 714, книга Иезекиил

Бележка и означения към глава 13

Текстът гласи:

„Ето този е духътъ Христовъ, който ни учи“

„Ето този е духът Христов, който ни учи.“

13 Гледахъ въ нощны-тѣ видѣнія, и ето, единъ като Сынъ человѣческый идѣше съ облацы-тѣ небесны, и стигнѫ до Ветхый-тъ съ дни, и го въведохѫ прѣдъ него.
14 И даде ся нему власть, и слава, и царуваніе, за да му служатъ всичкы-тѣ народи, племена, и языци: власть-та му е власть вѣчна, която нѣма да прѣмине, и царуваніе-то му, което нѣма да ся развали.
15 Азъ Даніилъ оскърбихъ ся въ духъ-тъ си вѫтрѣ въ тѣло-то *си,* и видѣнія-та на

< Стр. 761, книга Даниил

Означения към глава 7, стихове 13-15

Като прахъ отъ плѣвж отвѣянъ съ вихрушкж отъ гумно,
И като дымъ изъ коминъ.
4 Но азъ сьмь Господь Богъ твой отъ Египетскж-тж земіж:
И другыго бога, освѣнь мене, нѣма да познаешь;
Защото нѣма другъ спаситель освѣнь мене.
5 Азъ сьмь тя гледалъ въ пустыніж-тж,
Въ еднж безводнж земіж.
6 Споредъ пашж-тж си, така ся насытихж:
Насытихж ся, и надигнж ся сърдце-то имъ:
За то мя забравихж.
7 И азъ ще бждж за тѣхъ като львъ:
Като рысъ на пжть ще *гы* прѣчакувамъ.
8 Ще гы срѣщнж като мечкж лишенж отъ чада-та си,
И ще раскжсамъ було-то на сърдце-то имъ,
И гы погълнж тамъ като львъ:
Дивъ звѣрь ще гы раскжса.
9 Ты си погубилъ себе си, Израилю;
Но помощь-та ти е въ мене.
10 А сега дѣ е царь-тъ ти?
Та да тя спасе въ всичкы-тѣ ти градове:
И сждіи-тѣ ти, за които си реклъ,
Дай ми царь и началницы?

< Стр. 775, книга Осиа

Означения към глава 13, стихове 4-10

И свирніж-тж на псалтири-тѣ ти не щж да чуіж.
24 Но сждба-та да тече като водж,
И правда-та като потокъ който не прѣсъхнува.
25 Да ли жертвы и приношенія ми принесохте, доме Израилевъ,
Четыридесеть години въ пустыніж-тж?
26 А още зѣхте и шатъръ-тъ на вашего Мо-

< Стр. 783, книга Амос

Означения към глава 5, стих 24

Ако и да ся бави, чакай го;
Защото непрѣмѣнно ще дойде, нѣма да закъснѣе.
4 Ето душа-та му ся навдигнж, не е права въ него:
А праведный ще живѣе съ вѣрж-тж си.
5 И още като нѣкой дързостливъ отъ вино,

< Стр. 798, книга Аввакум

Означения към глава 2, стих 4

И стрѣла-та му ще излѣзе като молніж;
И Господь Іеова ще затржби съ трждж,
И ще пойде съ южны вихрушкы.
15 Господь на силы-тѣ ще гы защищава; 1928.5.4.
И ще погълнжтъ *противны-тѣ*, и низложатъ съ каменіе на пращж;
И ще піжтъ, *и* ще мятежатъ като отъ

< Стр. 809, книга Захариа

Означения към глава 9, стих 15

Двѣ части ще ся истрѣбятъ въ неіж, *и* исчезнжтъ:
И третя-та ще остане въ неіж.
9 И ще прѣкарамъ третіж-тж часть прѣзъ огнь:
И ще гы очистіж, както ся чисти сребро-то,

< Стр. 812, книга Захариа

Означения към глава 13, стих 9

НОВЫЙ ЗАВѢТЪ

НА

ГОСПОДА НАШЕГО

ІИСУСА ХРИСТА,

ВѢРНО И ТОЧНО ПРѢВЕДЕНЪ ОТЪ ПЪРВООБРАЗНО-ТО.

Всичкитѣ думи Господни сѫ вѣрни и истини,
и блаженъ е всѣки който гы въсприема и пази:
неговата душа нещѣ бѫде въ лишение, защото самъ
Господь ще присѫтствува въ неговото сърдце.
Това което Господь е казалъ, то е за наше спасение.
Неговото слово събужда спящитѣ духомъ, и избавя
погиновающитѣ отъ грѣхъ. Господь говори на сърдцето
и дава увѣрение на разума за своята истина: той
изявява своята благость на душата и прави името си
познато ней. Господь управлява сърдцето и просвѣщава умъ.
Знанието Господне е свѣтилникъ на душата: а мирътъ
Господенъ, нейно изцѣление. Помни думитѣ Господни и
неговитѣ обѣщания: той ще направи своето слово да
сѫ збѫдѫтъ. Призовавай го на всѣко мѣсто, и на всѣко врѣме, защото
това е угодно нему. Блаженъ е който вѣрва, който се
надѣва на Господа и който го люби; той е синъ Божий.

ВІЕННА

ПЕЧАТАНЪ ОТЪ АДОЛФЪ ХОЛЦХАУЗЕНЪ

ЗА

БРИТАНСКО-ТО И ИНОСТРАННО БИБЛЕЙСКО ОБЩЕСТВО.

1885.

< Стр. 817, Титулна страница на Новия Завет

Бележка и означение в празното поле под заглавието.

Текстът гласи:

„Всичкитѣ думи Господни сѫ вѣрни и истини и блаженъ е всѣки който ги въсприема и пази; неговата душа неще бѫде въ лишение, защото самъ Господ ще присѫтствува въ неговото сърдце.

Това което Господъ е казалъ то е за наше спасение; Неговото слово събужда спящитѣ духомъ, и избаве погинвающитѣ отъ грѣхъ. Господь говори на сърдцето и дава увѣрение на разума за своята истина; той изявява своята благость на душата и прави името си познато ней. Господь управлява сърдцето и просвѣщава умътъ. Знанието Господне е свѣтилникъ на душата; а мирътъ Господенъ, нейно изцѣление. Помни думитѣ Господни и неговитѣ обѣщания; той ще направи своето слово да се збѫдѣ. Призовавай го на всѣко мѣсто, и на всѣко врѣме, защото това е угодну нему. Блаженъ е който вѣрва, който се надѣва на Господа и който го люби; той е синъ Божий.“

„Всичките думи Господни са верни и истинни и блажен е всеки, който ги възприема и пази; неговата душа не ще бъде в лишение, защото сам Господ ще присъства в неговото сърце.

Това, което Господ е казал, то е за наше спасение; Неговото слово събужда спящите духом и и избавя погинващите от грях. Господ говори на сърцето и дава уверение на разума за своята истина; той изявява своята благост на душата и прави името си познато ней. Господ управлява сърцето и просвещава ума. Знанието Господне е светилник на душата; а мирът Господен нейно изцеление. Помни думите Господни и неговите обещания; той ще направи своето слово да се сбъдне. Призовавай го на всяко място и на всяко време, защото това е угодно нему. Блажен е, който вярва, който се надява на Господа и който го люби; той е син Божи.“

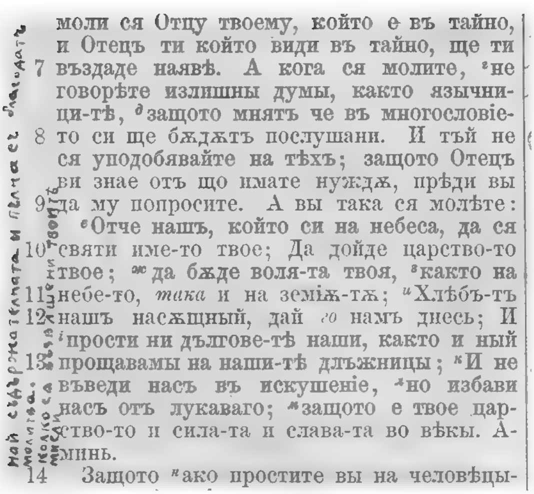

моли ся Отцу твоему, който е въ тайно, и Отецъ ти който види въ тайно, ще ти
7 въздаде наявѣ. А кога ся молите, [c]не говорѣте излишны думы, както язычници-тѣ, [d]защото мнятъ че въ многословіе-
8 то си ще бѫдѫтъ послушани. И тъй не ся уподобявайте на тѣхъ; защото Отецъ ви знае отъ що имате нуждѫ, прѣди вы
9 да му попросите. А вы така ся молѣте: [e]Отче нашъ, който си на небеса, да ся
10 святи име-то твое; Да дойде царство-то твое; [aa]да бѫде воля-та твоя, [g]както на
11 небе-то, *така* и на земіѭ-тѫ; [h]Хлѣбъ-тъ
12 нашъ насѫщный, дай *го* намъ днесь; И [i]прости ни дългове-тѣ наши, както и ный
13 прощавамы на наши-тѣ длъжницы; [k]И не въведи насъ въ искушеніе, [l]но избави насъ отъ лукаваго; [m]защото е твое царство-то и сила-та и слава-та во вѣкы. Аминь.
14 Защото [n]ако простите вы на человѣцы-

< Стр. 823, Евангелие от Матея

Бележка към глава 6

Текстът гласи:

„най съдържателната и пълна съ благодать молитва. Колко сѫ възвишени твоитѣ мисли!“

„Най-съдържателната и пълна с благодат молитва. Колко са възвишени твоите мисли!“

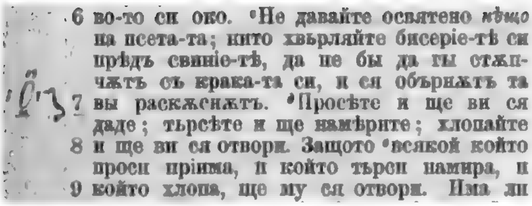

6 во-то си око. Не давайте освятено нѣщо на псета-та; нито хвърляйте бисеріе-тѣ си прѣдъ свиніе-тѣ, да не бы да гы стжпчжтъ съ крака-та си, и ся обърнжтъ та 7 вы раскжсжтъ. Просѣте и ще ви ся даде; търсѣте и ще намѣрите; хлопайте 8 и ще ви ся отвори. Защото всякой който проси пріима, и който търси намира, и 9 който хлопа, ще му ся отвори. Има ли

< тр. 824, Евангелие от Матея

Означение към глава 7, стих 7

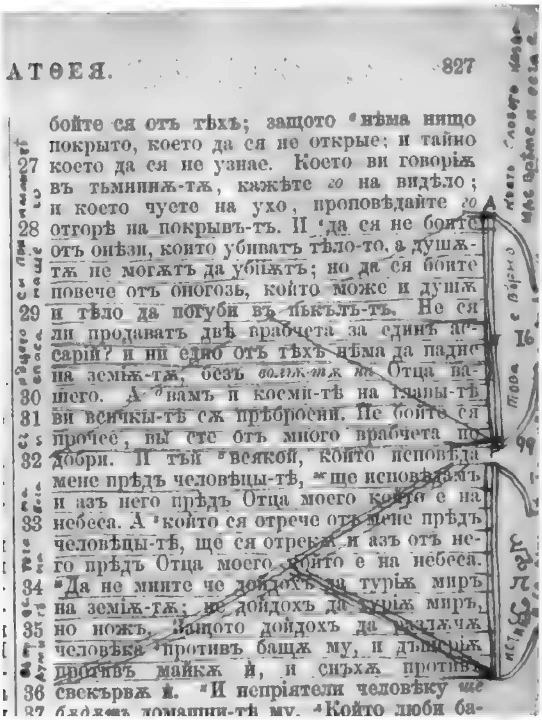

АТѲЕЯ. 827

бойте ся отъ тѣхъ; защото нѣма нищо покрыто, което да ся не открые; и тайно 27 което да ся не узнае. Което ви говорїж въ тъмниниж-тж, кажѣте го на видѣло; и което чуете на ухо, проповѣдайте го 28 отгорѣ на покрывъ-тъ. И да ся не бойте отъ онѣзи, които убиватъ тѣло-то, а душж-тж не могжтъ да убїжтъ; но да ся бойте повече отъ оногозь, който може и душж 29 и тѣло да погуби въ пъкълъ-тъ. Не ся ли продаватъ двѣ врабчета за единъ асарій? и ни едно отъ тѣхъ нѣма да падне на земж-тж, безъ волж-тж на Отца ва-30 шего. А вамъ и косми-тѣ на главы-тѣ 31 ви всичкы-тѣ сж прѣброени. Не бойте ся прочее, вы сте отъ много врабчета по 32 добри. И тъй всякой, който исповѣда мене прѣдъ человѣцы-тѣ, ще исповѣдамъ и азъ него прѣдъ Отца моего който е на 33 небеса. А който ся отрече отъ мене прѣдъ человѣцы-тѣ, ще ся отрекж и азъ отъ него прѣдъ Отца моего който е на небеса. 34 Да не мните че дойдохъ да турїж миръ на земж-тж; не дойдохъ да турїж миръ, 35 но ножъ. Защото дойдохъ да раздѣлж человѣка противъ бащж му, и дъщерїж противъ майкж й, и снъхж противъ 36 свекървж й. И неприятели человѣку ще 37 бждѫтъ домашни-тѣ му. Който люби ба-

< Стр. 827, Евангелие от Матея

Бележка и означения към глава 10

Текстът вляво гласи:

„Съ простота на сърдцето си приимайтѣ думитѣ на Бога и спаса нашего.

„С простота на сърцето си приемайте думите на Бога и спас[ителя] нашего.

Текст вдясно:

„Това е вѣрно което Словото казва, иде врѣме и сега е“

„Това е вярно, което Словото казва, иде време и сега е“

Част от текста е повреден, но се разчита така:

„Истини са [думитѣ Господни казани тукъ]“

Истини са [думите Господни, казани тук]

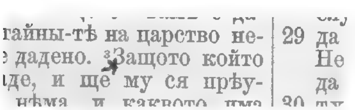

тайны-тѣ на царство не- | 29 да
е дадено. Защото който | Не
иде, и ще му ся прѣу- | да

< Стр. 830, Евангелие от Матея

Означение към стих 12 от глава 13

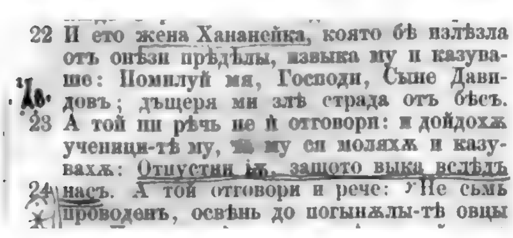

22 И ето жена Хананейка, която бѣ излѣзла отъ онѣзи прѣдѣлы, извыка му и казуваше: Помилуй мя, Господи, Сыне Давидовъ; дъщеря ми злѣ страда отъ бѣсъ. 23 А той ни рѣчь не й отговори: и дойдохж ученици-тѣ му, та му ся молеха и казувахж: Отпусти іж, защото выка вслѣдъ 24 насъ. А той отговори и рече: Не сьмь проводенъ, освѣнь до погынжлы-тѣ овцы

< Стр. 833, Евангелие от Матея

Означения към стихове 22 и 23 от глава 15

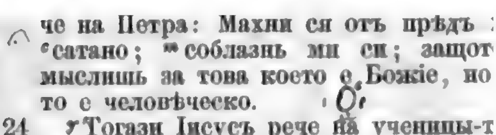

че на Петра: Махни ся отъ прѣдъ сатано; соблазнь ми си; защот мыслишь за това което е Божіе, но то е человѣческо.

24 Тогази Іисусъ рече на ученицы-т

< тр. 834, Евангелие от Матея

Означение към глава 16, стих 23

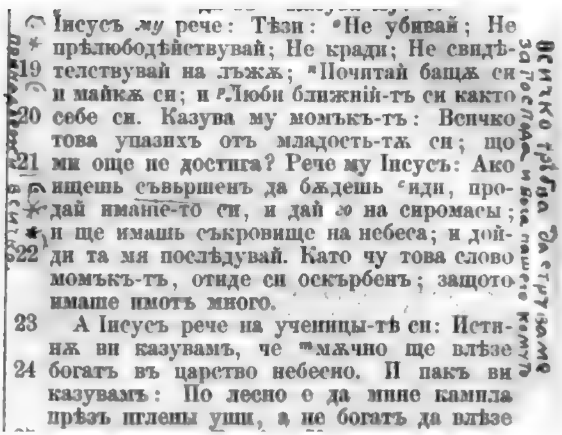

Іисусъ му рече: Тѣзи: Не убивай; Не прѣлюбодѣйствувай; Не кради; Не свидѣ-
19 телствувай на лъжж; Почитай бащж си и майкж си; и Люби ближній-тъ си както
20 себе си. Казува му момъкъ-тъ: Всичко това упазихъ отъ младость-тж си; що
21 ми още не достига? Рече му Іисусъ: Ако ищешь съвършенъ да бждешь иди, продай имание-то си, и дай го на сиромасы; и ще имашь съкровище на небеса; и дой-
22 ди та мя послѣдувай. Като чу това слово момъкъ-тъ, отиде си оскърбенъ; защото имаше имотъ много.
23 А Іисусъ рече на ученицы-тѣ си: Истинж ви казувамъ, че мжчно ще влѣзе
24 богатъ въ царство небесно. И пакъ ви казувамъ: По лесно е да мине камила прѣзъ иглены уши, а не богатъ да влѣзе

< **Стр. 836, Евангелие от Матея**

Бележка към глава 19, стихове 18 - 22

Текстът гласи:

„Всичко трѣбва да струваме за Господа и Бога нашего, комуто принадлежи всичко.“

„Всичко трябва да струваме за Господа и Бога нашего, комуто принадлежи всичко.“

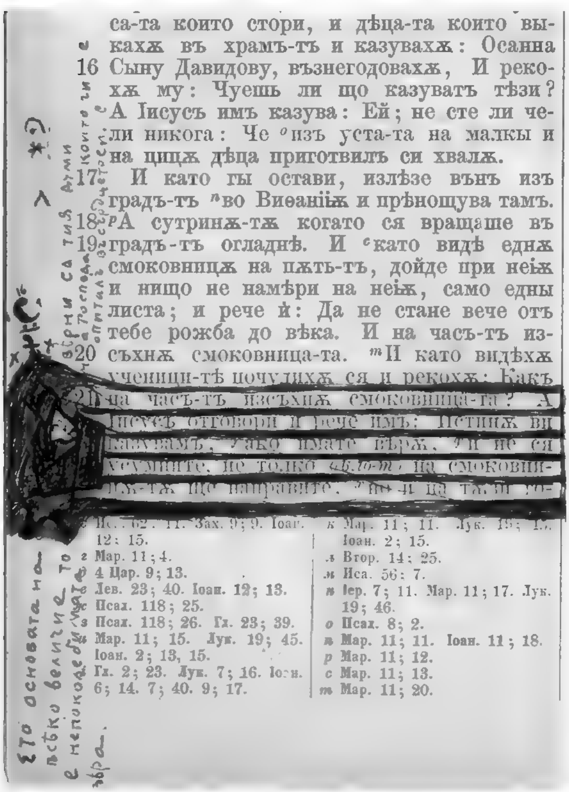

са-та които стори, и дѣца-та които выкахж въ храмъ-тъ и казувахж: Осанна
16 Сыну Давидову, възнегодовахж, И рекохж му: Чуешь ли що казуватъ тѣзи? А Іисусъ имъ казува: Ей; не сте ли чели никога: Че изъ уста-та на малкы и на цицж дѣца приготвилъ си хвалж.
17 И като гы остави, излѣзе вънъ изъ градъ-тъ во Виѳаніж и прѣнощува тамъ.
18 А сутринж-тж когато ся връщаше въ
19 градъ-тъ огладнѣ. И като видѣ еднж смоковницж на пжть-тъ, дойде при неіж и нищо не намѣри на неіж, само едны листа; и рече й: Да не стане вече отъ тебе рожба до вѣка. И на часъ-тъ из-
20 съхнж смоковница-та. И като видѣхж ученици-тѣ почудихж ся и рекохж: Какъ
21 на часъ-тъ изсъхнж смоковница-та? А Іисусъ отговори и рече имъ: Истинж ви казувамъ, Ако имате вѣрж, и не ся усумните, не толко дѣло-то на смоковницж-тж ще направите, но и ...

... 62: 11. Зах. 9; 9. Іоан. 12; 15. | к Мар. 11; 11. Лук. 19; ... Іоан. 2; 15.
г Мар. 11; 4. | л Втор. 14; 25.
д 4 Цар. 9; 13. | м Иса. 56: 7.
е Лев. 23; 40. Іоан. 12; 13. | н Іер. 7; 11. Мар. 11; 17. Лук. 19; 46.
ж Псал. 118; 25. | о Псал. 8; 2.
з Псал. 118; 26. Гл. 23; 39. | п Мар. 11; 11. Іоан. 11; 18.
и Мар. 11; 15. Лук. 19; 45. Іоан. 2; 13, 15. | р Мар. 11; 12.
і Гл. 2; 23. Лук. 7; 16. Іоан. 6; 14. 7; 40. 9; 17. | с Мар. 11; 13.
| т Мар. 11; 20.

<

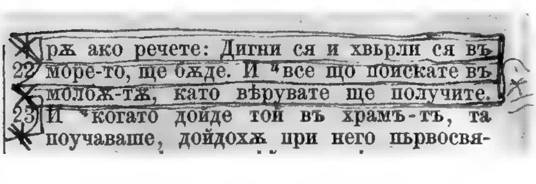

ржж ако речете: Дигни ся и хвърли ся въ
22 море-то, ще бжде. И все що поискате въ молбж-тж, като вѣрувате ще получите.
23 И когато дойде той въ храмъ-тъ, та поучаваше, дойдохж при него първосвя-

< **Стр. 838, Евангелие от Матея**

Бележки и означения към глава 21, сихове 16-23

Текстът гласи:

„Вѣрни са тия думи на Господа, които ги е опиталъ въ сърдцето си.

Ето основата на всѣко величие то е непоколебимата вѣра.“

„Верни са тия думи на Господа, който ги е опитал в сърцето си.

Ето основата на всяко величие, то е непоколебимата вяра.“

за лѣкарь здрави-тѣ, но болни-тѣ; не дойдохъ да призовѫ праведны-тѣ, но грѣшны-тѣ на покаяніе.
18 [и]А Іоаннови-тѣ и Фарисейскы-тѣ ученици постѣхѫ, и идвать и казувать му: Защо Іоаннови-тѣ и Фарисейскы-тѣ ученици постять, а твои-тѣ ученици не по-
19 стять? И рече имъ Іисусъ: Могѫть ли свадбари-тѣ да постять, до като е младоженикъ-тъ съ тѣхъ? Колкото врѣме имать младоженикъ-тъ съ тѣхъ си, не
20 могѫть да постять. Ще дойдѫть обаче дни, когато ся отнеме младоженикъ-тъ отъ тѣхъ, и тогази въ онѣзи дни ще по-
21 стять. И никой не пришива кърпѫ отъ небѣлено платно на ветхѫ дрехѫ; а инакъ, ново-то което *ся туря да* запълни, отдира отъ ветхо-то, и съдрано-то бива
22 по лошо. И никой не налива ново вино въ ветхы мѣхове; а инакъ, ново-то вино ще распукне мѣхове-тѣ, и вино-то ся излива, и мѣхове-тѣ ся развалять; но трѣб-

| д Мат. 9; 9.

< Стр. 849, Евангелие от Марк

Бележка на английски език и означения към глава 2, стихове 18 - 22

Преводът гласи:

„Нито постенето нито разказите за чудеса правят (дават) спасение. Спасението се извършва само от Божествения Дух.“

„1900 г.“

Богъ съчеталъ, человѣкъ да не разлѫча.
10 И въ кѫщи пакъ ученици-тѣ му попытахѫ
11 го за сѫщо-то. И казува имъ: [е]Който си напусне женѫ-тѫ, и ся ожени за другѫ,
12 прѣлюбодѣйствува противъ неѭ. И ако жена напусне мѫжа си и посегне за дру-

< Стр. 857, Евангелие от Марк

Означения към глава 10, стихове 10 - 11

18 За това гледайте какъ слушате; защото [и]който има, ще му ся даде; а който нѣма, и онова което мни че има ще му ся отнеме.
19 И [і]дойдохѫ при него майка му и братія-та му, и поради множество-то не мо-
20 жахѫ да приближать при него. И извѣсти-

< Стр. 875, Евангелие от Лука

Означения към глава 8, стихове 18 - 19

6 казувамъ ви, отъ него да ся боите. Не ся ли продавать петь врабчета за два ассарія? и ни едно отъ тѣхъ не е забра-
7 вено прѣдъ Бога; Но и косми-тѣ на главѫ-тѫ ви всичкы-тѣ сѫ изброени. И така не бойте ся; вы сте отъ много врабчета
8 по добри. И [е]пакъ ви казувамъ че всякой който мя исповѣда прѣдъ человѣцы-тѣ, и Сынъ человѣческый ще го исповѣда прѣдъ
9 ангелы-тѣ Божіи: А който ся отрече отъ мене прѣдъ человѣцы-тѣ, отреченъ ще
10 бѫде прѣдъ ангелы-тѣ Божіи. И [ж]всякой що бы казалъ рѣчь противъ Сына человѣческаго, ще му ся прости; но който рече хулѫ противъ Духа Святаго нѣма
11 да му ся прости. И [з]кого вы приведѫть на съборища-та и *прѣдъ* началства-та и власти-тѣ, недѣйте ся грыжи какъ или какво ще отговорите, или какво ще ре-
12 чете. Защото Духъ Святый ще вы научи въ истый-тъ часъ що трѣбва да речете.

< Стр. 880, Евангелие от Лука

Означения към глава 12, стихове 6 и 11-12

31 [р]Но търсѣте царство-то Божіе, и т
32 всичко ще ви ся приложи. Не бой ся
ло стадо: защото [с]Отецъ ви благоволи
33 ви даде царство-то. [т]Продайте имотъ

< Стр. 881, Евангелие от Лука

Означения към глава 12, стих 32

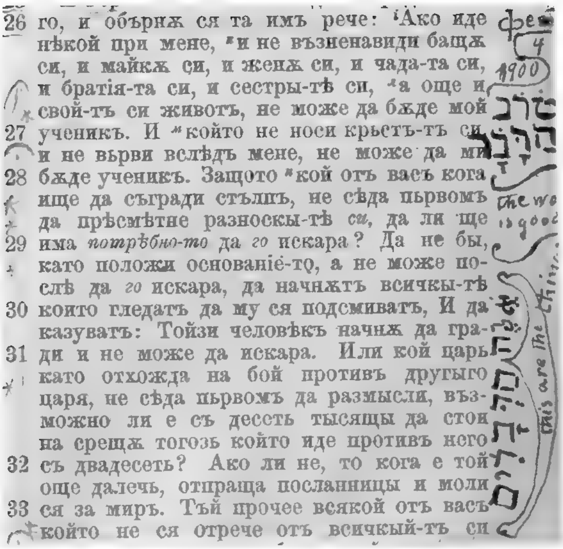
26 го, и обърнѫ ся та имъ рече: Ако иде нѣкой при мене, и не възненавиди бащѫ си, и майкѫ си, и женѫ си, и чада-та си, и братія-та си, и сестры-тѣ си, а още и свой-тъ си животъ, не може да бѫде мой
27 ученикъ. И който не носи крьстъ-тъ си и не върви вслѣдъ мене, не може да ми
28 бѫде ученикъ. Защото кой отъ васъ кога ище да съгради стлъпъ, не сѣда първомъ да прѣсмѣтне разноскы-тѣ си, да ли ще
29 има потрѣбно-то да го искара? Да не бы, като положи основаніе-то, а не може послѣ да го искара, да начнѫтъ всичкы-тѣ
30 които гледатъ да му ся подсмиватъ, И да казуватъ: Тойзи человѣкъ начнѫ да гра-
31 ди и не може да искара. Или кой царь като отхожда на бой противъ другыго царя, не сѣда първомъ да размысли, възможно ли е съ десеть тысящы да стои на срещѫ тогозь който иде противъ него
32 съ двадесеть? Ако ли не, то кога е той още далечь, отпраща посланницы и моли
33 ся за миръ. Тъй прочее всякой отъ васъ който не ся отрече отъ всичкый-тъ си

< Стр. 883, Евангелие от Лука

Означения към глава 14, стихове 25 - 33

Текстовете, разположени от горе на долу, както следва, гласят:

4 февруари 1900

Текстът на староевр. и на англ. език разположени хоризонтално гласят:

„Словото е добро.“

Текстът на староевр. и на англ. език разположени вертикално гласят:

„Това(тези) са словата.“

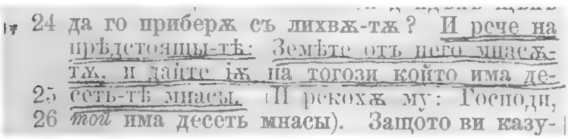
24 да го приберѫ съ лихвѫ-тѫ? И рече на прѣдстоящы-тѣ: Земѣте отъ него мнасѫ-тѫ, и дайте іѫ на тогози който има де-
25 сеть-тѣ мнасы. (И рекохѫ му: Господи,
26 той има десеть мнасы). Защото ви казу-

< Стр. 888, Евангелие от Лука

Означения към глава 21, стихове 24 - 25

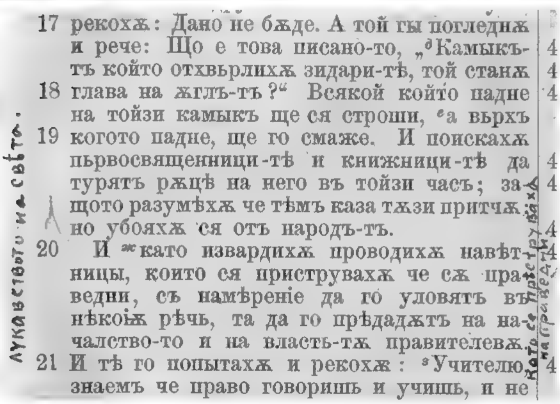
17 рекохѫ: Дано не бѫде. А той гы погледнѫ и рече: Що е това писано-то, „Камыкъ-тъ който отхвърлихѫ зидари-тѣ, той станѫ
18 глава на ѫглъ-тъ?“ Всякой който падне на тойзи камыкъ ще ся строши, а върхъ
19 когото падне, ще го смаже. И поискахѫ първосвященници-тѣ и книжници-тѣ да турятъ рѫцѣ на него въ тойзи часъ; защото разумѣхѫ че тѣмъ каза тѫзи притчѫ; но убояхѫ ся отъ народъ-тъ.
20 И като извардихѫ проводихѫ навѣтницы, които ся приструвахѫ че сѫ праведни, съ намѣреніе да го уловятъ въ нѣкоіѫ рѣчь, та да го прѣдадѫтъ на началство-то и на власть-тѫ правителевѫ.
21 И тѣ го попытахѫ и рекохѫ: Учителю, знаемъ че право говоришь и учишь, и не

< Стр. 889, Евангелие от Лука

Бележка към глава 20, стих 20

Текстът вляво гласи:

„Лукавството на свѣта.“

„Лукавството на света.“

Текстът вдясно:

„Като се прѣструваха на праведни.“

„Като се преструваха на праведни.“

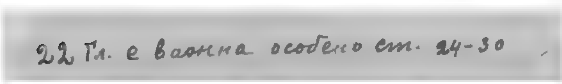

< Стр. 891, Евангелие от Лука

Бележка към глава 22

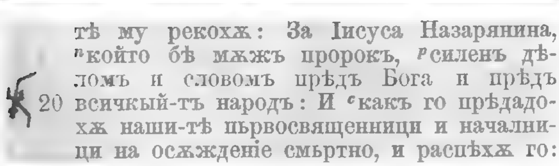
тѣ му рекохѫ: За Іисуса Назарянина, който бѣ мѫжъ пророкъ, силенъ дѣломъ и словомъ прѣдъ Бога и прѣдъ
20 всичкый-тъ народъ: И какъ го прѣдадохѫ наши-тѣ първосвященници и началници на осѫжденіе смъртно, и распѣхѫ го:

< Стр. 893, Евангелие от Лука

Означение към глава 24, стих 20

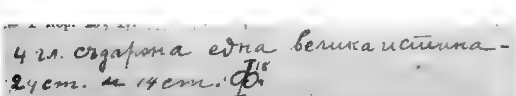

< Стр. 898, Евангелие от Иоан

Бележка и означение към глава 4

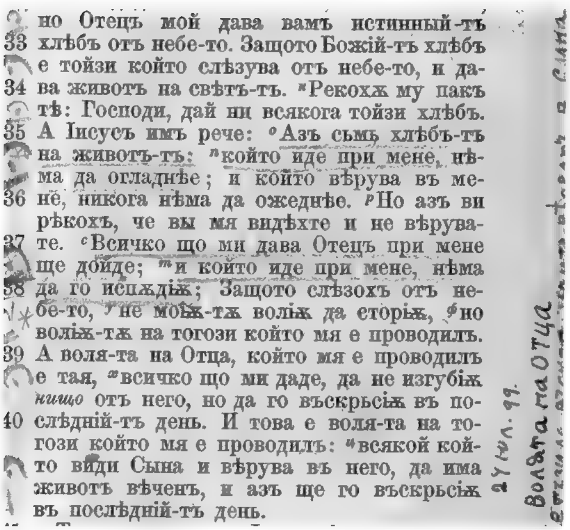

но Отецъ мой дава вамъ истинный-тъ
33 хлѣбъ отъ небе-то. Защото Божій-тъ хлѣбъ
е тойзи който слѣзува отъ небе-то, и да-
34 ва животъ на свѣтъ-тъ. Рекохѫ му пакъ
тѣ: Господи, дай ни всякога тойзи хлѣбъ.
35 А Іисусъ имъ рече: Азъ сьмь хлѣбъ-тъ
на животъ-тъ: който иде при мене, нѣ-
ма да огладнѣе; и който вѣрува въ ме-
36 нѣ, никога нѣма да ожеднѣе. Но азъ ви
рѣкохъ, че вы мя видѣхте и не вѣрува-
37 те. Всичко що ми дава Отецъ при мене
ще дойде; и който иде при мене, нѣма
38 да го испѫдѭ; Защото слѣзохъ отъ не-
бе-то, не моѭ-тѫ волѭ да сторѭ, но
волѭ-тѫ на тогози който мя е проводилъ.
39 А воля-та на Отца, който мя е проводилъ
е тая, всичко що ми даде, да не изгубѭ
нищо отъ него, но да го въскрьсѭ въ по-
40 слѣдній-тъ день. И това е воля-та на то-
гози който мя е проводилъ: всякой кой-
то види Сына и вѣрува въ него, да има
животъ вѣченъ, и азъ ще го въскрьсѭ
въ послѣдній-тъ день.

< Стр. 901, Евангелие от Иоан

Бележка в полето на глава 6, касаеща вероятно стихове 39-40

Текстът е частично повреден, но вероятно е следният:

„24 юл. 99.
Волята на ОТЦА
е тази [за въскосъ, които
вѣрватъ в] Сина“

„24 юли 99.
Волята на ОТЦА е тази [за възход, които вярват в] Сина.“

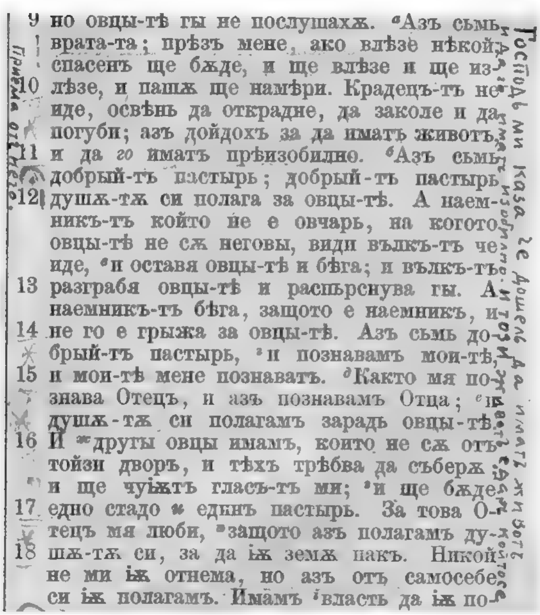

9 но овцы-тѣ гы не послушахѫ. Азъ сьмь
врата-та; прѣзъ мене, ако влѣзе нѣкой,
спасенъ ще бѫде, и ще влѣзе и ще из-
10 лѣзе, и пашѫ ще намѣри. Крадецъ-тъ не
иде, освѣнь да открадне, да заколе и да
погуби; азъ дойдохъ за да иматъ животъ,
11 и да *го* иматъ прѣизобилно. Азъ сьмь
добрый-тъ пастырь; добрый-тъ пастырь
12 душѫ-тѫ си полага за овцы-тѣ. А наем-
никъ-тъ който не е овчарь, на когото
овцы-тѣ не сѫ негови, види вълкъ-тъ че
иде, и оставя овцы-тѣ и бѣга; и вълкъ-тъ
13 разграбя овцы-тѣ и распрьснува гы. А
наемникъ-тъ бѣга, защото е наемникъ, и
14 не го е грыжа за овцы-тѣ. Азъ сьмь до-
брый-тъ пастырь, и познавамъ мои-тѣ,
15 и мои-тѣ мене познаватъ. Както мя по-
знава Отецъ, и азъ познавамъ Отца; и
душѫ-тѫ си полагамъ заради овцы-тѣ.
16 И другы овцы имамъ, които не сѫ отъ
тойзи дворъ, и тѣхъ трѣбва да съберѫ;
и ще чуѭтъ гласъ-тъ ми; и ще бѫде
17 едно стадо и единъ пастырь. За това О-
тецъ мя люби, защото азъ полагамъ ду-
18 шѫ-тѫ си, за да ѭ земѫ пакъ. Никой
не ми ѭ отнема, но азъ отъ самосебе
си ѭ полагамъ. Имамъ власть да ѭ по-

< Стр. 906, Евангелие от Иоан

Бележка в полето на глава 10, касаеща вероятно стихове 9 и 11

Текстът е следният:

„Господь ми каза, че дошелъ да иматъ животъ и да го иматъ изобилно. И този животъ е даръ, който се приема отъ него.“

„Господ ми каза, че е дошъл да имат живот и да го имат изобилно. И този живот е дар, който се приема от него.“

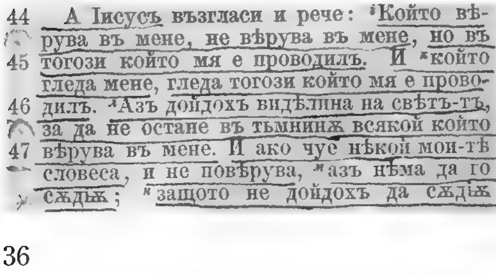

44 А Іисусъ възгласи и рече: Който вѣ-
рува въ мене, не вѣрува въ мене, но въ
45 тогози който мя е проводилъ. И който
гледа мене, гледа тогози който мя е прово-
46 дилъ. Азъ дойдохъ видѣлина на свѣтъ-тъ,
за да не остане въ тьмнинѫ всякой който
47 вѣрува въ мене. И ако чуе нѣкой мои-тѣ
словеса, и не повѣрува, азъ нѣма да го
сѫдѭ; защото не дойдохъ да сѫдѭ

< Стр. 909, Евангелие от Иоан

Означения в глава 12, стихове 44-47

< Стр. 910, Евангелие от Иоан

Означения в глава 12, стихове 48-50

48 свѣтъ-тъ, но да спасѫ свѣтъ-тъ. [o]Който ся отмѣта отъ мене, и не пріима мои-тѣ думы, има кой да го сѫди: [п]слово-то което говорихъ, то ще го сѫди въ по-
49 слѣдній-тъ день. Защото [р]азъ отъ себе си не говорихъ, но Отецъ който мя проводи, той ми даде заповѣдь, [с]какво да
50 рекѫ, и що да говорѭ. И знамъ че негова-та заповѣдь е животъ вѣченъ. И тъй, това що говорѭ, както ми е Отецъ реклъ, така говорѭ. Д.-10-99

Стр. 911, Евангелие от Иоан >

Бележка и означение в полето на глава 14

Текстът е частично повреден, но се разчита така:

„[Това се принципите, които Господь ни е] далъ. Да просимъ въ негово име и ОТЕЦЪ Който ни люби ще ни отвори и даде споредъ своята добра воля. А неговата воля е да приемимъ пълно-тата на неговото спасение и негова духъ.

„[Господь ни люби когато пазим заповедите Му и ще ни дойде на] помощъ въ врѣмена усилни когато наша-та душа се нуждае най-много отъ неговата помощъ. Просете въ мое име защото Отец ви слуша.“

мое име, ще го направѭ; за да ся про-
14 слави Отецъ въ Сына. Ако попросите нѣщо въ мое име, азъ ще *го* направѭ.
15 [п]Ако имате любовь къмъ мене, упа-
16 зѣте мои-тѣ заповѣди. И азъ ще умолѭ Отца, и [р]ще ви даде другъ Утѣшитель,
17 да прѣбѫде съ васъ во вѣкы, [с]Духъ-тъ на истинѫ-тѫ, [т]когото свѣтъ-тъ не може да пріеме; защото го не види, нито го познава; а вы го познавате, защото прѣбѫдва съ васъ, и [у]въ васъ ще бѫде.
18 [ф]Нѣма да вы оставѭ сирацы: ще [х]дойдѫ
19 при васъ. Още малко, и свѣтъ-тъ вече нѣма да мя вижда; а [ц]вы мя видите: [ч]защото азъ сьмь живъ, и вы ще бѫдете
20 живи. Въ онзи день вы ще познаете, [ш]че азъ сьмь въ Отца си, и вы въ мене, и
21 азъ въ васъ. [щ]Който има мои-тѣ заповѣди и гы държи, той е що мя люби; а който мя люби, възлюбенъ ще бѫде отъ Отца ми; и азъ ще го възлюбѭ, и ще явѭ себе си нему.
22 Казува му [ъ]Іуда (не Искаріотскый), Господи, що е това дѣто ще явишь себе
23 си намъ, а не на свѣтъ-тъ? Отговори Іисусъ и рече му: [ы]Който люби мене, ще упази мое-то слово; и Отецъ ми ще го възлюби, [ь]и ще дойдемъ при него, и ще
24 направимъ жилище у него. Който не люби мене, мои-тѣ словеса не държи; и [ѣ]слово-то което слушате не е мое, но на Отца който мя е проводилъ.
25 Това ви исказахъ, доклѣ сьмь още съ
26 васъ. А [ю]Утѣшитель-тъ, Духъ Святый, когото Отецъ ще *ви* проводи въ мое име, [я]той ще вы научи всичко, и ще ви на-
27 помни всичко що ви сьмь реклъ. [ж]Миръ ви оставямъ; мой-тъ миръ ви давамъ: азъ не ви давамъ както свѣтъ-тъ дава [ѭ]да ся не смущава сърдце-то ви, нито да
28 ся устрашава. Чухте, [а]че азъ ви рѣкохъ [б]Отивамъ си, и ще дойдѫ при васъ. Ако мя любѣхте, възрадували ся бихте за това що рѣкохъ: Отхождамъ при Отца; [в]защото Отецъ мой е по голѣмъ отъ мене.
29 И [г]сега ви рѣкохъ прѣди да бѫде; че
30 когато ся сбѫде да повѣрувате. Отъ сега съ васъ нѣма много да говорѭ; [д]защото иде князь-тъ на тойзи свѣтъ, и *той* нѣма
31 нищо въ мене; Но за да познае свѣтъ-тъ, че азъ любѭ Отца, [е]и както ми е Отецъ

с Гл. 15; 26. 16; 13. 1 Іоан. | 16. 8; 28. 12; 49.

„[Това са принципите, които Господ ни е] дал. Да просим в негово име и ОТЕЦ, Който ни люби, ще ни отвори и даде според своята добра воля. А неговата воля е да приемем пълнотата на неговото спасение и неговия Дух.

„[Господ ни люби, когато пазим заповедите Му, и ще ни дойде на] помощ във времена усилни, когато нашата душа се нуждае най-много от неговата помощ. Просете в мое име, защото Отец ви слуша.“

Стр. 912, Евангелие от Иоан

Бележка в полето на глава 15, към стихове 18-27

Текстът е следният:

„Ако те ненавиди свѣта радвай се защото и спаситель̀тъ ти е билъ тоже прѣзиранъ.“

„Ако те ненавиди светът радвай се, защото и спасителят ти е бил тоже презиран.“

18 Свѣтъ-тъ ако вы ненавиди, знайте че мене по напрѣдъ отъ васъ възненавидѣ. 19 Ако бѣхте отъ свѣтъ-тъ, свѣтъ-тъ былъ любилъ свое-то, а понеже не сте отъ свѣтъ-тъ, но азъ вы избрахъ отъ свѣтъ-тъ, 20 за това свѣтъ-тъ вы ненавиди: Помнѣте слово-то, което ви азъ рѣкохъ: Не е рабъ-тъ по голѣмъ отъ господаря си. Мене ако изгонихѫ, и васъ ще изгонятъ; ако сѫ държали слово-то ми, и ваше-то ще държатъ. 21 Но всичко това ще ви сторятъ заради мое-то име, защото не знаѭтъ тогозъ който мя е проводилъ. 22 Ако не бѣхъ дошелъ и не бѣхъ имъ говорилъ, грѣхъ не щѣхѫ да иматъ; сега обаче за грѣхове-тѣ си извиненіе нѣматъ. 23 Който ненавиди мене, и Отца ми ненавиди. 24 Ако не бѣхъ сторилъ между тѣхъ дѣла-та, които никой другъ не е сторилъ, грѣхъ не быхѫ имали; но сега видѣхѫ и възненавидѣхѫ и мене и Отца ми. 25 Но *това бъде* за да ся испълни писано-то въ законъ-тъ имъ слово: „Безъ причинѫ мя възненавидѣхѫ.“ 26 А когато дойде Утѣшитель-тъ, когото азъ ще ви испратѭ отъ Отца, Духъ-тъ на истинѫ-тѫ, който отъ Отца исходи, той ще свидѣтелствува за мене. 27 Но и вы свидѣтелствувате...

ГЛАВА 15.

1 Азъ сьмь истинна-та лоза, и ... е земледѣлецъ-тъ. 2 Всякѫ прѫ... не която не приноси плодъ, о... и всякѫ що дава плодъ, очист... 3 даде по много плодъ. Вы сега ... 4 заради слово-то което ви говор... бѫдѣте въ мене и азъ въ васъ. Както лозена-та прѫчка не може да принесе плодъ отъ самосебе си ако не прѣбѫде на лозѫ-тѫ, така нито вы, ако не прѣбѫдете въ мене. 5 Азъ сьмь лоза-та, вы прѫчкы-тѣ; който прѣбѫдва въ мене, и азъ въ него, той приноси плодъ много: защото безъ мене не можете нищо да сторите. 6 Ако не прѣбѫде нѣкой въ мене; исхвърленъ бива вънъ както лозена-та прѫчка, и изсъхнува; и събиратъ гы та *гы* кладѫтъ на огнь-тъ, и горятъ. 7 Ако прѣбѫдете въ мене, и думы-тѣ ми прѣбѫдѫтъ въ васъ, каквото ищете ще просите, и ще ви бѫде. 8 Въ това ся прославя Отецъ ми, да приносите много плодъ; 9 и така ще бѫдете мои ученици. Както Отецъ възлюби мене, и азъ възлюбихъ васъ; прѣбѫдѣте въ моѭ-тѫ любовь. 10 Ако държите мои-тѣ заповѣди, ще прѣбѫдете въ любовь-тѫ ми; както сьмь азъ държалъ заповѣди-тѣ на Отца си и 11 прѣбѫдвамъ въ неговѫ-тѫ любовь. Това ви говорихъ за да прѣбѫде моя-та радость въ васъ, и ваша-та радость да бѫде испълнена. 12 Тая е моя-та заповѣдь, да имате любовь помежду си, както вы *азъ* 13 възлюбихъ. Никой нѣма по голѣмѫ любовь отъ тѫзи, щото да положи нѣкой 14 душѫ-тѫ си за пріятели-тѣ си. Вы сте ми пріятели, ако правите това което ви 15 азъ заповѣдвамъ. Не вы наричамъ вече рабы, защото рабъ-тъ не знае що прави господарь-тъ му; а васъ вы нарѣкохъ пріятели, защото всичко що чухъ отъ 16 Отца си явихъ ви го. Не избрахте вы мене, но азъ васъ избрахъ, и поставихъ вы, да идете вы и да принесете плодъ, и плодъ-тъ ви да прѣбѫде; щото каквото поискате отъ Отца въ мое име, да ви даде.

< **Стр. 912, Евангелие от Иоан**

Бележка в полето на глава 15, към стих 1 и означения към текста.

Текстът на бележката е следният:

„Имаш ли нужда иди при Господа Исуса и Му кажи твойтѣ нужди и Господь ще те послуша. Стани една отъ прѫ-чкитѣ на Неговата лоза и Господь ще те благослови. Не се двоуми нито се съмнявай. Помни, че спасението отъ Него иди.“

„Имаш ли нужда, иди при Господа Исуса и Му кажи твоите нужди и Господ ще те послуша. Стани една от пръчките на Неговата лоза и Господ ще те благослови. Не се двоуми, нито се съмнявай. Помни, че спасението от Него иде.“

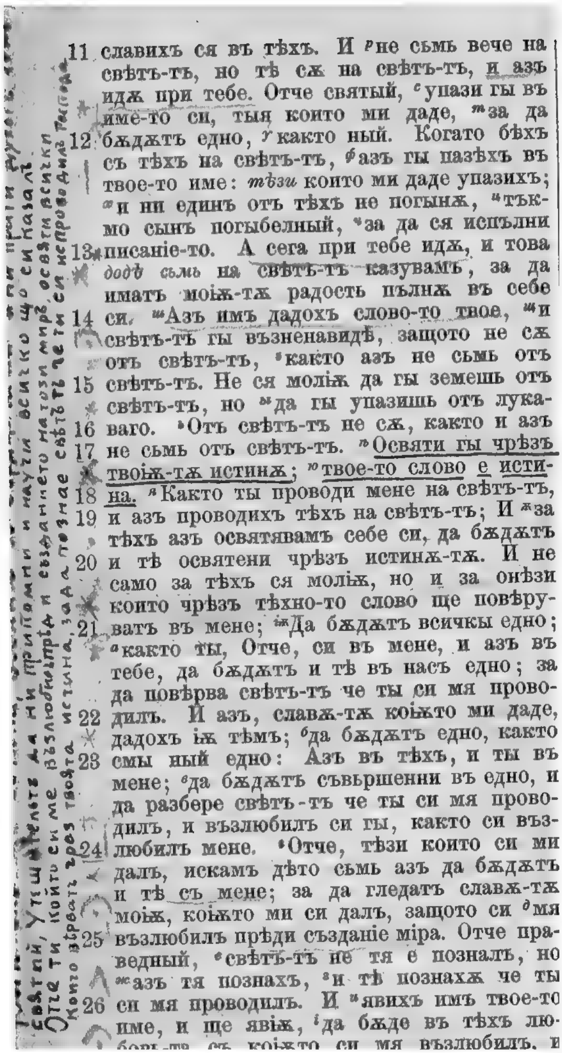

11 славихъ ся въ тѣхъ. И не сьмь вече на свѣтъ-тъ, но тѣ сѫ на свѣтъ-тъ, и азъ идѫ при тебе. Отче святый, упази гы въ име-то си, тыя които ми даде, за да
12 бѫдѫтъ едно, както ный. Когато бѣхъ съ тѣхъ на свѣтъ-тъ, азъ гы пазѣхъ въ твое-то име: *тѣзи* които ми даде упазихъ; и ни единъ отъ тѣхъ не погынѫ, тъкмо сынъ погыбелный, за да ся испълни
13 писаніе-то. А сега при тебе идѫ, и това *додѣ сьмь* на свѣтъ-тъ казувамъ, за да иматъ моіѫ-тѫ радость пълнѫ въ себе
14 си. Азъ имъ дадохъ слово-то твое, и свѣтъ-тъ гы възненавидѣ, защото не сѫ отъ свѣтъ-тъ, както азъ не сьмь отъ
15 свѣтъ-тъ. Не ся молѭ да гы земешь отъ свѣтъ-тъ, но да гы упазишь отъ лука-
16 ваго. Отъ свѣтъ-тъ не сѫ, както и азъ
17 не сьмь отъ свѣтъ-тъ. Освяти гы чрѣзъ твоіѫ-тѫ истинѫ; твое-то слово е исти-
18 на. Както ты проводи мене на свѣтъ-тъ,
19 и азъ проводихъ тѣхъ на свѣтъ-тъ; И за тѣхъ азъ освятявамъ себе си, да бѫдѫтъ
20 и тѣ освятени чрѣзъ истинѫ-тѫ. И не само за тѣхъ ся молѭ, но и за онѣзи които чрѣзъ тѣхно-то слово ще повѣру-
21 ватъ въ мене; Да бѫдѫтъ всичкы едно; както ты, Отче, си въ мене, и азъ въ тебе, да бѫдѫтъ и тѣ въ насъ едно; за да повѣрва свѣтъ-тъ че ты си мя прово-
22 дилъ. И азъ, славѫ-тѫ коіѫто ми даде, дадохъ іѫ тѣмъ; да бѫдѫтъ едно, както
23 смы ный едно: Азъ въ тѣхъ, и ты въ мене; да бѫдѫтъ съвършенни въ едно, и да разбере свѣтъ-тъ че ты си мя проводилъ, и възлюбилъ си гы, както си въз-
24 любилъ мене. Отче, тѣзи които си ми далъ, искамъ дѣто сьмь азъ да бѫдѫтъ и тѣ съ мене; за да гледатъ славѫ-тѫ моіѫ, коіѫто ми си далъ, защото си мя
25 възлюбилъ прѣди създаніе міра. Отче праведный, свѣтъ-тъ не тя е позналъ, но азъ тя познахъ, и тѣ познахѫ че ты
26 си мя проводилъ. И явихъ имъ твое-то име, и ще явіѫ, да бѫде въ тѣхъ любовь-та съ коіѫто си мя възлюбилъ, и

< Стр. 914, Евангелие от Иоан

Бележка (молитва) и означение в глава 17

Текстът е частично повреден, но се разчита така:

„Твоето слово е истина. Осветиль си сърдцата ни и ни прати Духътъ твой святий, Утешительтъ да ни припомни и научи всичко що си казалъ. Отче, ти, който си ме възлюбилъ прѣди създанието на този миръ, освяти всички, които вѣрватъ чрез твоята истина, за да познае свѣтътъ, че ти си испроводилъ Господа.“

„Твоето слово е истина. Осветил си сърцата ни и ни прати Духа твой святий, Утешителят да ни припомни и научи всичко, що си казал. Отче, ти Който си ме възлюбил преди създанието на този мир, освети всички, които вярват чрез Твоята истина, за да познае светът, че Ти си испроводил Господа.“

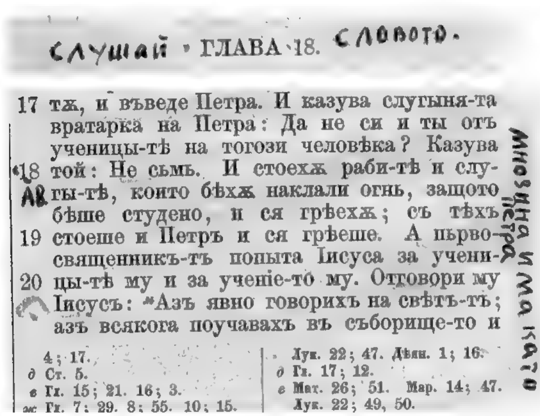

ГЛАВА 18.

17 тѫ, и въведе Петра. И казува слугыня-та вратарка на Петра: Да не си и ты отъ учeницы-тѣ на тогози человѣка? Казува
18 той: Не сьмь. И стоехѫ раби-тѣ и слугы-тѣ, които бѣхѫ наклали огнь, защото бѣше студено, и ся грѣехѫ; съ тѣхъ
19 стоеше и Петръ и ся грѣеше. А първосвященникъ-тъ попыта Іисуса за учени-
20 цы-тѣ му и за ученіе-то му. Отговори му Іисусъ: Азъ явно говорихъ на свѣтъ-тъ; азъ всякога поучавахъ въ съборище-то и

4; 17.
д Ст. 5.
е Гл. 15; 21. 16; 3.
ж Гл. 7: 29. 8: 55. 10; 15.

Лук. 22; 47. Дѣян. 1; 16.
д Гл. 17; 12.
е Мат. 26; 51. Мар. 14; 47. Лук. 22; 49, 50.

< Стр. 914, Евангелие от Иоан

Бележка към глава 18

< Стр. 914, Евангелие от Иоан

Бележка и означение в глава 18, отнасящи се до стихове 16-18

Текстът е следният:

„Мнозина има като Петра.“

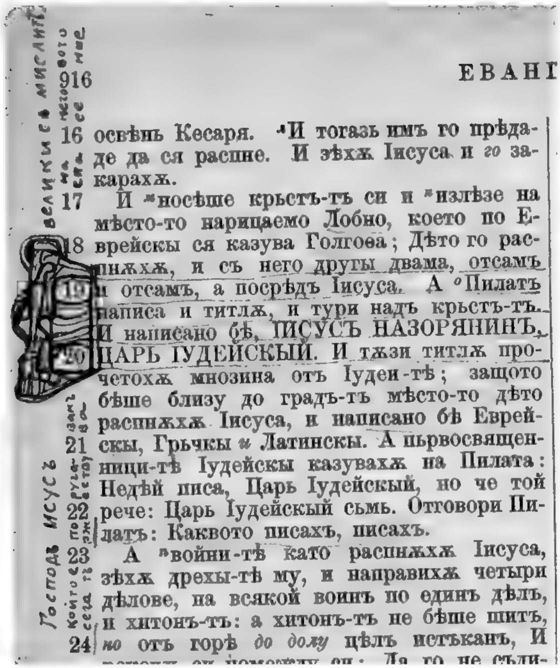

916 ЕВАНГ

16 освѣнь Кесаря. И тогазь имъ го прѣдаде да ся распне. И зѣхж Іисуса и *го* закарахж.
17 И носѣше крьстъ-тъ си и излѣзе на мѣсто-то нарицаемо Лобно, което по Еврейскы ся казува Голгоѳа; Дѣто го распнжхж, и съ него други двама, отсамъ и отсамъ, а посрѣдъ Іисуса.
18
19 А Пилатъ написа и титлж, и тури надъ крьстъ-тъ. И написано бѣ, ІИСУСЪ НАЗОРЯНИНЪ, ЦАРЬ ІУДЕЙСКЫЙ.
20 И тжзи титлж прочетохж мнозина отъ Іудеи-тѣ; защото бѣше близу до градъ-тъ мѣсто-то дѣто распнжхж Іисуса, и написано бѣ Еврейскы, Грьчкы *и* Латинскы.
21 А първосвященници-тѣ Іудейскы казувахж на Пилата: Недѣй писа, Царь Іудейскый, но че той рече: Царь Іудейскый сьмь.
22 Отговори Пилатъ: Каквото писахъ, писахъ.
23 А войни-тѣ като распнжхж Іисуса, зѣхж дрехы-тѣ му, и направихж четыри дѣлове, на всякой воинъ по единъ дѣлъ, и хитонъ-тъ: а хитонъ-тъ не бѣше шитъ,
24 *но* отъ горѣ *до долу* цѣлъ истъканъ. И

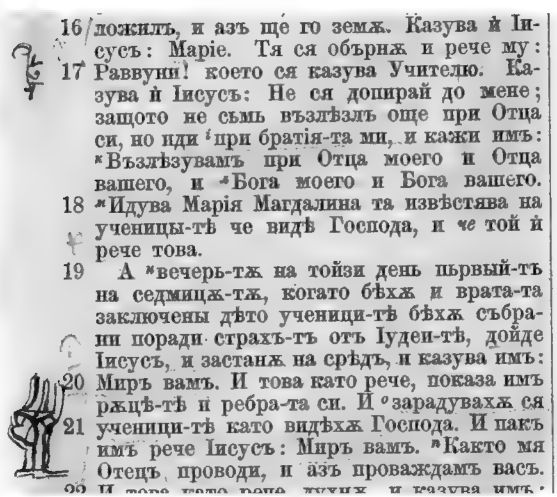

16 ложилъ, и азъ ще го земж. Казува ѝ Іисусъ: Маріе. Тя ся обърнж и рече му:
17 Раввуни! което ся казува Учителю. Казува ѝ Іисусъ: Не ся допирай до мене; защото не сьмь възлѣзлъ още при Отца си, но иди при братія-та ми, и кажи имъ: Възлѣзувамъ при Отца моего и Отца вашего, и Бога моего и Бога вашего.
18 Идува Марія Магдалина та извѣстява на ученицы-тѣ че видѣ Господа, и *че* той ѝ рече това.
19 А вечерь-тж на тойзи день първый-тъ на седмицж-тж, когато бѣхж и врата-та заключены дѣто ученици-тѣ бѣхж събрани поради страхъ-тъ отъ Іудеи-тѣ, дойде Іисусъ, и застанж на срѣдъ, и казува имъ:
20 Миръ вамъ. И това като рече, показа имъ ржцѣ-тѣ и ребра-та си. И зарадувахж ся
21 ученици-тѣ като видѣхж Господа. И пакъ имъ рече Іисусъ: Миръ вамъ. Както мя Отецъ проводи, и азъ проваждамъ васъ.

<

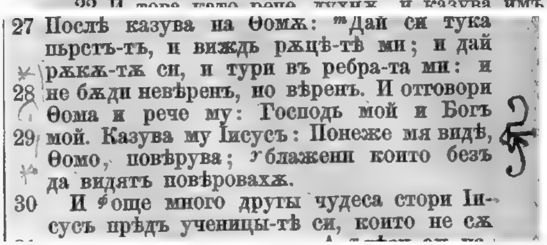

27 Послѣ казува на Ѳомж: Дай си тука пьрстъ-тъ, и виждь ржцѣ-тѣ ми; и дай ржкж-тж си, и тури въ ребра-та ми: и
28 не бжди невѣренъ, но вѣренъ. И отговори Ѳома и рече му: Господь мой и Богъ
29 мой. Казува му Іисусъ: Понеже мя видѣ, Ѳомо, повѣрува; блажени които безъ да видятъ повѣровахж.
30 И още много други чудеса стори Іисусъ прѣдъ ученицы-тѣ си, които не сж

< Стр. 916, Евангелие от Иоан

Бележка и означение в глава 19, стихове 19-20

Текстът гласи:

„Господъ ИСУСЪ който е поруганъ сега тържествува. Велики сж мислитѣ на неговото спасение.“

„Господ ИСУС, който е поруган, сега тържествува. Велики са мислите на неговото спасение.“

< Стр. 917, Евангелие от Иоан

Означения към глава 20

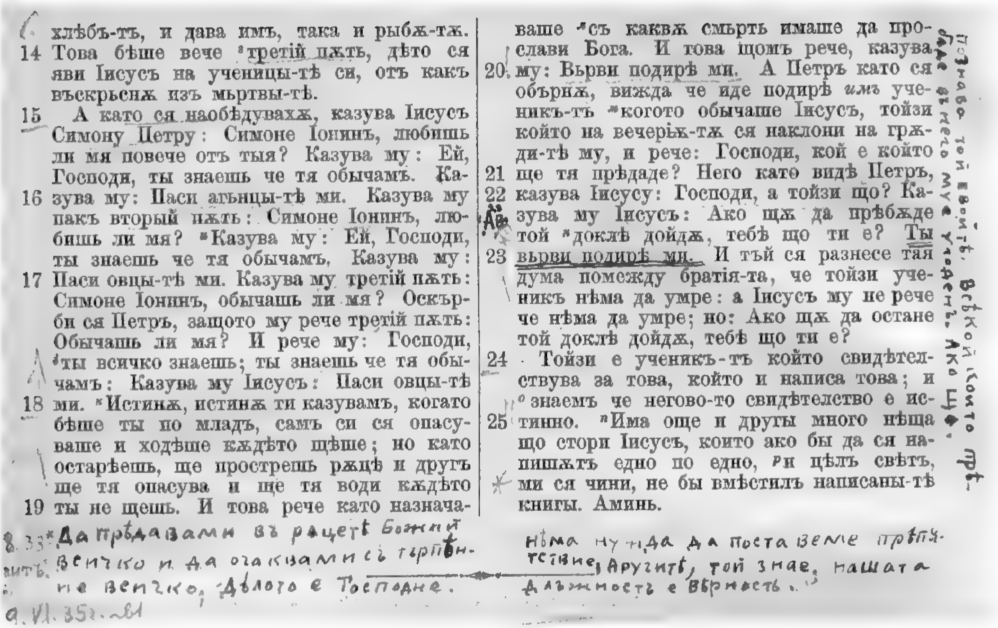

хлѣбъ-тъ, и дава имъ, така и рыбж-тж.
14 Това бѣше вече третій пжть, дѣто ся яви Іисусъ на ученицы-тѣ си, отъ какъ въскръснж изъ мъртвы-тѣ.
15 А като ся наобѣдувахж, казува Іисусъ Симону Петру: Симоне Іонинъ, любишь ли мя повече отъ тыя? Казува му: Ей, Господи, ты знаешь че тя обычамъ. Казува му: Паси агьнцы-тѣ ми.
16 Казува му пакъ вторый пжть: Симоне Іонинъ, любишь ли мя? Казува му: Ей, Господи, ты знаешь че тя обычамъ. Казува му: Паси овцы-тѣ ми.
17 Казува му третій пжть: Симоне Іонинъ, обычашь ли мя? Оскърби ся Петръ, защото му рече третій пжть: Обычашь ли мя? И рече му: Господи, ты всичко знаешь; ты знаешь че тя обычамъ: Казува му Іисусъ: Паси овцы-тѣ ми.
18 Истинж, истинж ти казувамъ, когато бѣше ты по младъ, самъ си ся опасуваше и ходѣше кждѣто щѣше; но като остарѣешь, ще прострешь ржцѣ и другъ ще тя опасува и ще тя води кждѣто ты не щешь.
19 И това рече като назначаваше съ каквж смърть имаше да прослави Бога. И това щомъ рече, казува му: Върви подирѣ ми.
20 А Петръ като ся обърнж, вижда че иде подирѣ *имъ* ученикъ-тъ когото обычаше Іисусъ, тойзи който на вечерьж-тж ся наклони на грждитѣ му, и рече: Господи, кой е който ще тя прѣдаде?
21 Него като видѣ Петръ, казува Іисусу: Господи, а тойзи що?
22 Казува му Іисусъ: Ако щж да прѣбжде той доклѣ дойдж, тебѣ що ти е? Ты върви подирѣ ми.
23 И тъй ся разнесе тая дума помежду братія-та, че тойзи ученикъ нѣма да умре: а Іисусъ му не рече че нѣма да умре; но: Ако щж да остане той доклѣ дойдж, тебѣ що ти е?
24 Тойзи е ученикъ-тъ който свидѣтелствува за това, който и написа това; и знаемъ че негово-то свидѣтелство е истинно.
25 Има още и другы много нѣща що стори Іисусъ, които ако бы да ся напишжтъ едно по едно, и цѣлъ свѣтъ, ми ся чини, не бы вмѣстилъ написаны-тѣ книгы. Аминь.

Да прѣдавами въ рацетѣ Божиит всичко и да очаквами съ търпѣние всичко, Дѣлото е Господне.

Нѣма нужда да поставеме прѣпятствие, другитѣ, той знае, нашата длъжность е вѣрность.

Стр. 918, Евангелие от Иоан

Означение и бележка към стихове 22-23 от глава 21

Текстът, разположен вертикално, гласи:

„Познава той свойтѣ. Всѣкой които прѣ-бжде въ него му е угоденъ. Ако щж.“

Текстът, разположен хоризонтално гласи:

„Да прѣдавами в ржцетѣ Божий всичко и да очаквами съ търпѣние всичко. Дѣлото е Господне.

Нѣма нужда да поставеме прѣпятствие, другитѣ, той знае. Нашата длъжность е вѣрность.“

„Познава той своите. Всеки, който пребъдва в него, му е угоден. Ако ще.“

„Да предаваме в ръцете Божий всичко и да очакваме с търпение всичко. Делото е Господне.
Няма нужда да поставяме препятствие другите, той знае: нашата дльжност е вярност.“

34 А Петръ отвори уста и рече: Наистинѫ
35 разбирамъ че Богъ не гледа на лице; Но во всякой народъ, онзи който му ся бои,
36 и дѣйствува правдѫ, пріятенъ му е. Слово-то което проводи на синове-тѣ Израилевы, та *имъ* благовѣствуваше миръ чрѣзъ Іисуса Христа; (той е Господь на всичкы);
37 *Това* слово вы знаете което станѫ по всичкѫ Іудеѭ, като начнѫ отъ Галилеѭ, слѣдъ крьщеніе-то което проповѣда
38 Іоаннъ: Какъ помаза Богъ съ Духъ Святъ и съсъ силѫ Іисуса отъ Назаретъ, който обхождаше, правѣше благодѣянія и исцѣляваше всичкы-тѣ насилованы отъ діавола;
39 защото Богъ бѣше съ него. И ный смы свидѣтели на всичко що стори той въ Іудейскѫ-тѫ землѭ и въ Іерусалимъ; когото убихѫ, повѣсивше на дьрво.
40 Него Богъ въскрьси въ третій-тъ день, и показа го явно,
41 Не на всичкый-тъ народъ, но на насъ прѣдопрѣдѣлены-тѣ отъ Бога свидѣтели, които ядохмы и пихмы съ него наедно, слѣдъ като въскрьснѫ изъ мьртвы-тѣ.
42 И повелѣ ни да проповѣдувамы на народа, и да засвидѣтелствувамы, че той е опрѣдѣленый-тъ отъ Бога Сѫдникъ на живы-тѣ и мьртвы-тѣ.
43 Всичкы-тѣ пророци свидѣтелствуватъ за него, че

< Стр. 929, Деянията на Апостолите

Бележка към глава 10, стихове 35-36

Текстът е частично повреден, но се разчита всичко:

„Ето праведния пѫть Господенъ. Богъ не гледа на лице, Но во всякой народъ, онзи който му ся бои и дѣй-ствува правда, приятенъ му е.“

„Ето праведния път Господен. Бог не гледа по лице; но във всеки народ, онзи който му се бои и действа правда, приятен му е.“

1 И тъй отхвьрлѣте всякѫ злобѫ и всякѫ льсть, и лицемѣріе, и зависть и всяко одумуваніе;
2 Пожелайте, като новорождены младенцы, чисто-то словесно млѣко, съ него да порастете;
3 Понеже вкусихте „че Господь е благъ:“
4 При когото идвайте, *като* при камыкъ живъ отъ человѣцы-тѣ отхвьрленъ, а отъ Бога избранъ и драгоцѣненъ,
5 И вы като живы каменіе, зидѣте ся на домъ духовенъ, на священство свято, да принесете жертвы духовны благопріятны Богу чрѣзъ Іисуса Христа.
6 За това е писано и въ писаніе-то: „Ето полагамъ въ Сіонъ камыкъ краеѫгъленъ, избранъ, драгоцѣненъ, и който вѣрува въ него нѣма да ся посрами.
7 На васъ прочее които вѣрувате е драгоцѣненъ; а на тѣзи които ся противятъ „камыкъ-тъ когото прѣнебрѣгнѫхѫ зидари-тѣ, той бы глава на жгль,“ и
8 „камыкъ на прѣпъниваніе, и камыкъ на съблазнь;“ Които ся прѣпънуватъ и на слово-то сѫ противни, на което бѣхѫ и опрѣдѣлени.
9 Вы обаче сте родъ избранъ, царско священство, народъ святъ, людіе които *Богъ* придобы, за да възвѣстите добродѣтели-тѣ на тогова, който вы призва отъ тьмнинѫ-тѫ въ чуднѫ-тѫ своѭ свѣтлинѫ;
10 *Вы*, които нѣкога си не *бѣхте* народъ, а сега народъ Божій, *нѣкога* си не помиловани а сега помиловани.
11 Възлюбленни, молѭ ви ся, като пришелцы и чужденцы *на свѣтъ-тъ*, да ся отдалечавате отъ плътскы-тѣ похоти, които воюватъ противъ душѫ-тѫ:
12 Да имате добро поведеніе-то си между язычницы-

< Стр. 953, Първо Съборно послание на Свети апостол Петър

Бележка (благодарствена молитва) и означение към глава 2, стихове 1-10

Текстът е частично повреден, но се разчита всичко:

„Благословенъ да е Господъ за неговата благостъ и милость към мене Който ми открива да познавамъ пѫтищата му. Той ме е искупиль съ своята драгоцѣна кръвъ да го любя.“

„Благословен да е Господ за неговата благост и милост към мене, който ми открива да познавам пътищата му. Той ме е изкупил със своята драгоценна кръв да го любя.“

1 Подобно и вы, жены, покорявайте ся на мѫжіе-тѣ си, щото, ако нѣкои отъ тѣхъ ся не покорявать на слово-то, да ся при-

съсъ злато, или прѣмѣна на дрехы-тѣ;
4 Но потаенный-тъ человѣкъ на сърдце-то *украсенъ* съ нетлѣніе-то на кротъкъ и тихъ духъ, което е многоцѣнно прѣдъ Бога.

<

<

8 А най послѣ, бѫдѣте всинца единомыслении, сострадателни, братолюбиви, милостиви, дружелюбиви. 9 Не въздавайте зло за зло, или хулѫ за хулѫ; но напротивъ това благославяйте; понеже знаете че на това быхте призвани, за да наслѣдите благословеніе. 10 Защото който ище да люби животъ-тъ, и да види добры дни, да спре языкъ-тъ си отъ зло, и устны-тѣ си отъ да говорятъ лъсть. 11 Да ся уклони отъ зло и да стори добро; да потърси миръ и да го слѣдува. 12 Защото очи-тѣ Господни сѫ на праведны-тѣ и уши-тѣ негови на тѣхнѫ-тѫ молбѫ, а лице-то Господне е противъ онѣзи които правятъ зло. 13 И кой ще ви стори зло, ако бѫдете подражатели на добро-то? 14 Но ако и да страдате за правдѫ-тѫ блажени *сте;* а отъ тѣхный-

< **Стр. 954, Първо Съборно послание на Свети апостол Петър**

Означения към глава 3

11 благодать. Ако говори нѣкой, *нека говори* като словеса Божіи; ако слугува нѣкой, *нека слугува* като отъ силѫ-тѫ коіѫто *му* Богъ дава, да ся слави во всичко Богъ чрѣзъ Іисуса Христа, комуто е слава-та и държава-та во вѣкы вѣковъ. Аминь.

< **Стр. 955, Първо Съборно послание на Свети апостол Петър**

Означения към глава 4, стих 11

реномудріе-то; защото Богъ ся противи на горды-тѣ, а на смиренны-тѣ дава благодать. 6 И тъй смирѣте ся подъ държавнѫ-тѫ рѫкѫ Божіѭ, за да вы възвыси на врѣме; 7 И всякѫ вашѫ грыжѫ възложѣте на него, защото той ся грыжи за васъ.
8 Бѫдѣте трѣзвении, бодри; защото со-

< **Стр. 956, Първо Съборно послание на Свети апостол Петър**

Означения към глава 5, стихове 6-7

19 бѣхмы съ него на святѫ-тѫ горѫ. Още имамы и по извѣстно пророческо-то слово на което добрѣ струвате да внимавате, като на свѣтило което свѣти въ тъ-

< **Стр. 957, Второ Съборно послание на Свети апостол Петър**

Означение към глава 1, стих19

2 скорашнѫ погыбель. И мнозина ще послѣдуватъ тѣхны-тѣ развращенія, поради които пѫть-тъ на истинѫ-тѫ ще ся похули. 3 И отъ любостяжаніе ще вы употрѣбяватъ като търговіѭ съ прѣсторены думы; тѣхно-то осѫжденіе отколѣ приготвено не ся забавя, и тѣхна-та погыбель не дрѣме. 4 Защото ако Богъ не пощадѣ ангелы-тѣ които съгрѣшихѫ, но

< **Стр. 957, Второ Съборно послание на Свети апостол Петър**

Означения към глава 2, стихове 2-4

и негова-та похоть; а който прави волѭ-
18 тѫ Божіѭ, въ вѣкы прѣбѫдва. Дѣца,
послѣдньо врѣме е; и както сте чули че
Антихристъ иде, и сега има много ан-

< **Стр. 960, Първо послание на Свети апостол Иоан**

Поправка на грешка в глава 2, стих 18

а най първо, защото *на Іудеи-тѣ* ся въ-
3 вѣри слово-то Божіе. Понеже ако нѣкои
не повѣрувахѫ, що *има отъ това?* Да
ли ще тѣхно-то невѣрство да унищожи
4 Божіѭ-тѫ вѣрѫ? Да не бѫде! но Богъ
нека е истиненъ, а всякой человѣкъ

< **Стр. 967, Послание до Римляните**

Означения към глава 3, стихове 2-4

5 а опытность-та надеждѫ: А надежда-та
не посрамява; защото любовь-та Божія е
излѣяна въ сърдца-та ни чрѣзъ даденаго
6 намъ Духа Святаго. Понеже Христосъ,

< **Стр. 968, Послание до Римляните**

Означения към глава 5, стих 5

ГЛАВА 7.

Или не знаете, братіе, (защото говорѭ
на тѣзи които знаѭтъ законъ-тъ,) че за-
конъ-тъ владѣе надъ человѣка, до колкото
2 врѣме живѣе? Защото мѫжатица жена
чрѣзъ законъ-тъ е привързана на мѫжъ-
тъ додѣ е живъ, ако ли умре мѫжъ-тъ,
остава свободна отъ мѫжевый-тъ законъ.
3 И тъй ако бы при животъ-тъ на мѫжа
си да отиде за другъ мѫжъ, блудница
става; но ако умре мѫжъ й свободна е
отъ законъ-тъ, да не е блудница, ако о-
4 тиде за другъ мѫжъ. И тъй, братіе мои,
колкото за законъ-тъ и вы умрѣхте чрѣзъ
тѣло-то Христово, за да ся сочетаете съ
другыго, който е въскръснѫлъ отъ мър-
5 твы-тѣ, да принесемъ плодъ Богу. Защо-
то когато бѣхмы въ плъть-тѫ, страсти-тѣ
на грѣхове-тѣ които *ся показувахѫ* чрѣзъ
законъ-тъ, дѣйствувахѫ въ наши-тѣ удо-
ве, за да принесемъ плодъ на смърть-тѫ.
6 Сега обаче, като умрѣхмы към оногози
който ны държеше, освободихмы ся отъ
законъ-тъ; за да работимъ *Богу* по но-
вый-тъ духъ, а не по ветхѫ-тѫ буквѫ.
7 И тъй що има да речемъ? Законъ-тъ
ли е грѣхъ? Да не бѫде! но не познахъ
грѣхъ-тъ, освѣнь чрѣзъ законъ-тъ; защо-
то и пожеланіе-то не быхъ позналъ *за
грѣхъ*, ако не бы казувалъ законъ-тъ:
8 „Не пожелавай." Но понеже грѣхъ-тъ
зѣ поводъ чрѣзъ заповѣдь-тѫ, произведе
въ мене всяко пожеланіе; защото безъ
9 закона грѣхъ-тъ е мъртъвъ; И азъ жи-

< **Стр. 970, Послание до Римляните**

Бележка към глава 7

Текстът е частично повреден, но се разчита всичко:

„Правото на ЗАКОНА да раскрие грѣхътъ като покажи правдата Божия.

За да се яви отъ после благодата която да изяви Божията милость и Божията любовь къмъ насъ, която да ни даде виделина да ходимъ въ пълнота прѣдъ него."

„Правото на ЗАКОНА да разкрие греха, като покаже правдата Божия.

За да се яви отпосле благодатта, която да изяви Божията милост и Божията любов към нас, която да ни даде виделина да ходим в пълнота пред него."

ніе-то, *сирѣчь* искупуваніе-то на наше-то
24 тѣло. Защото съ надеждж-тж ся избавих-
мы; а надежда която ся види, не е
надежда; защото това което види нѣкой,
25 какъ ще ся надѣе *за него?* Ако ли ся на-
дѣемъ за онова което не видимъ, то съ
26 търпѣніе *го* очакувамы. Така сжщо и Духъ-
тъ *ни* помага въ наши-тѣ немощи; понеже
не знаемъ за какво да ся молимъ както
подобава; но Духъ-тъ самъ ходатайствува
27 за насъ съ неисказанны въздышанія. А
тойзи който испытува сърдца-та, знае
какво е мудрованіе-то на Духа, че по *во-
лѭ-тж* Божіѭ ходатайствува за святыи-тѣ.
28 Знаемъ пакъ че на тѣзи които любятъ
Бога, които сж призвани споредъ *негово-
то* прѣдопрѣдѣленіе, всичко-то на добро
29 имъ съдѣйствува. Защото които прѣд-
узна, *тѣхъ* и прѣдопрѣдѣли *да бждатъ*
съобразни въ образъ-тъ на Сына му;
за да е той първороденъ между много
30 братія: А които прѣдопрѣдѣли, тѣхъ и
призва; а които призва, тѣхъ и оправда;
31 а които оправда, тѣхъ и прослави. И
тъй на това какво има да речемъ? Ако
Богъ е отъ къмъ насъ, кой ще бжде про-
32 тивъ насъ? Понеже *той* който и Сына
своего не пожали, но прѣдаде го за
всинца ни, какъ не ще ни подари съ
33 него наедно и всичко? Кой ще обвини
избранны-тѣ Божіи? Богъ е който *гы*
34 оправдава. Кой ще е тойзи дѣто ще *гы*
осжжда? Христосъ е който умрѣ, а наи-
паче и въскрьснж, който е и отъ деснж
странж на Бога, който и ходатайствува
35 за насъ. Кой ще ны отлжчи отъ любовь-
тж Христовж? скърбь ли, или утѣсненіе,
или гоненіе, или гладъ, или голота, или
36 бѣда, или ножъ? (Както е писано: „За
тебе весь день смы убивани; вмѣнявани
37 смы като овцы за кланіе.“) Но во всич-
ко това прѣпобѣждавамы чрѣзъ тогози
38 който ны е възлюбилъ. Понеже съмь у-
вѣренъ че нито смърть, нито животъ, ни-
то ангели, нито власти, нито силы, нито
39 сегашно-то, нито бждещо-то, Нито высо-
чина, нито дълбина, ни друго нѣкое съ-
зданіе, не ще може да ны отлжчи отъ
любовь-тж Божіѭ, която е въ Христа
Іисуса Господа нашего.

1 Лѣт. 28; 9. Псал. 7; 9. | Іоан. 17; 22. Ефес. 2; 6.

Духътъ на Христа, който ни извожда отъ робството на закона и ни въвожда в чудната свобода за да живѣемъ не вече по законъ но по любовъ. Това което сега върши Духътъ на ...

... избавление т.е. да ни освободи отъ владичеството на плътьта. Това ще стани когато се изявятъ синоветѣ Божи.

< Стр. 971, Послание до Римляните

Бележка към глава 8

Текстът е частично повреден, но се разчита така:

„[Силата на Духа покорява плътьта и ние приемаме] Духътъ на Христа, който ни извожда отъ робството на закона и ни въвожда в чудната свобода за да живѣемъ не вече по законъ но по любовъ. Това което сега върши Духътъ на ...

... [избавление] т.е. да ни освободи отъ владичеството на плътьта. Това ще стани когато се изявятъ синоветѣ Божи.“

„[Силата на Духа покорява плътта и ние приемаме] Духът на Христа, който ни извежда от робството на закона и ни въвежда в чудната свобода, за да живеем не вече по закон, а по любов. Това, което сега върши духът на ...

... избавление, т.е. да ни освободи от владичеството на плътта. Това ще стане, когато се изявят синовете Божи.“

16 ще пожалѭ. И тъй не е отъ тогози който
ище, нито отъ тогова който тича, но отъ
Бога който милува. Защото писаніе-то
17 говори Фараону: Само за това тя повди-

< Стр. 972, Послание до Римляните

Означения към глава 9, стих 16

29 *нѣщо;* Да ся не похвали прѣдъ него ни
30 една плъть. А вы сте отъ него въ Хри-
ста Іисуса, който станж за насъ отъ Бо-
га мудрость и правда и освященіе и

< Стр. 979, Първо Послание до Коринтяните

Означения към глава 1, стих 30

20/I 1926 С. 8/I З. 1/2

4 миръ-тъ. Едно тѣло и единъ Духъ както ся и призвахте съ еднѫ надеждѫ на 5 званіе-то ваше; Единъ Господь, една 6 вѣра, едно крьщеніе; Единъ Богъ и Отецъ на вси-тѣ, който е надъ всичкы,

< Стр. 1006, Послание до Ефесяните

Означения и дати към глава 4, стих 4

2 духове и ученія бѣсовскы, Чрѣзъ лицемѣріе-то на тѣзи които говорятъ лъжѫ, и 3 иматъ совѣсть-тѫ си пригорѣнѫ, И запрѣщаватъ женененіе-то, *и заповѣдуватъ* въздържаніе отъ ястія, които Богъ създаде да гы употрѣбяватъ съ благодареніе вѣрни-тѣ и тѣзи които сѫ познали истинѫ-тѫ. 4 Защото всяко създаніе Божіе е добро, и нищо не е за отхвърляніе, когато ся пріима 5 съ благодареніе; Понеже ся освятява съсъ 6 слово-то Божіе и съ молитвѫ. Това като совѣтувашь братія-та, ще бѫдешь добръ служитель Іисусъ Христовъ, храненъ съсъ словеса-та на вѣрѫ-тѫ, и на добро-то уче- 7 ніе, което си послѣдувалъ. А отъ скверны-тѣ и бабинскы-тѣ басни отбѣгвай, и обу- 8 чавай себе си въ благочестіе. Защото тѣлесно-то обученіе за малко е полезно; а благочестіе-то е на всичко полезно, понеже има обѣщаніе-то на сегашный-тъ и на 9 бѫдѫщій-тъ животъ. Това слово е вѣрно 10 и за всяко въспріеманіе достойно; Понеже за това ся и трудимъ и укоренія търпимъ, защото имамы надеждѫ на Бога живаго, който е спаситель на всичкы-тѣ человѣцы, 11 а наипаче на вѣрны-тѣ. Това заръчвай и 12 учи. Никой да не прѣзира твоѭ-тѫ младость, но бѫди на вѣрны-тѣ образъ въ слово, въ поведеніе, въ любовь, въ духъ, 13 въ вѣрѫ, въ чистотѫ. Доклѣ дойдѫ, внимай въ прочитаніе-то, въ наставленіе-то 14 *и* въ поученіе-то. Не оставяй въ нерадѣніе дарбѫ-тѫ която е въ тебе, която ти ся даде чрѣзъ пророчество, съ възлаганіе- 15 то на рѫцѣ-тѣ отъ презвитеры-тѣ. Въ това ся поучавай, въ това ся занимавай, да бѫде явно на всичкы-тѣ твое-то прѣуспѣяніе. 16 Внимай на себе си и на поученіе-то, *и* стой въ това; защото тъй като правишь, и себе си ще спасешь и тѣзи които тя слушатъ.

< Стр. 1022, Първо Послание до Тимотея

Бележка към глава 4

Текстът е частично повреден, но се разчита така:

„Блажен е онзи, който разбира словото Божие и го прилага въ неговата пълнота. Неговото сърдце ще обитава въ миръ съ Господа.

[Горко на този който из] вращава словото Божи за свое облага неговата душа мирь не ще знае.“

„Блажен е онзи, който разбира словото Божие и го прилага в неговата пълнота. Неговото сърце ще обитава в мир с Господа.

[Горко на този, който из]вращава словото Божие за своя облага. Неговата душа мир не ще знае.“

сожьженія и *приношенія* за грѣхъ не ти 7 сѫ угодны. Тогази рѣкохъ: „Ето идѫ, (въ главизнѫ-тѫ на книгѫ-тѫ е писано за мене,) да сторіѫ воліѫ-тѫ ти, о Боже.“ 8 По горѣ бѣ реклъ: „Жертвѫ и приношеніе и всесожьженія и *приношенія* за грѣхъ не си поискалъ, нито ти сѫ угодны,“ (които 9 ся приносятъ споредъ законъ-тъ;) Тогази рече: „Ето идѫ, да сторіѫ воліѫ-тѫ ти, о Боже.“ Отнема първо-то да поста- 10 нови второ-то. Съ коіѫто воліѫ смы освятени чрѣзъ приношеніе-то на тѣло-то 11 Іисусъ Христово *принесено* единъ пѫть. И всякой священникъ стои та служи всякой день и приноси много пѫти исты-тѣ жертвы, които не могѫтъ никога да от- 12 немѫтъ грѣхове: Но той като принесе

< Стр. 1035, Послание до Евреите

Бележка и означение към глава 10, стихове 9-10

Текстът гласи:

„Освя-тени чрѣзъ приношението Христово.“

„Осветени чрез приношението Христово.“

КРАТЪК РЕЧНИК НА ОСТАРЕЛИ И ЧУЖДИ ДУМИ УПОТРЕБЕНИ В БИБЛИЯТА

КРАТЪК РЕЧНИК НА ОСТАРЕЛИ И ЧУЖДИ ДУМИ УПОТРЕБЕНИ В БИБЛИЯТА

А

антракс (гр.) – тежка заразна болест
акрида – вид скакалец; вид растение за ядене
аспида – силно отровна змия
ашери – езически кумири

Б

балван – стълб за поклонение, скала
безбедно – безопасно (сигурно)
безстидно – безсрамно
безчинно – непристойно, беззаконно (не по правилата)
бесовъпрошател – магьосник, свързан с лоши духове
блескавица – светкавица
блистание – бляскава (силна) светлина
бременосци – носители на мъки и скърби
букс – чемшир

В

василискови яйца – яйца на аспида (ехидна)
ваяни – изваяни религиозни предмети
верблюди – камили
велегласно – гръмогласно (силно)
верея – стълб за врата, окачалник
веса – кантар, везни
ветви – клонки, вейки
ветха – вехта, стара
висон – изящно ленено платно, скъпа тъкан
виталище – място за живеене, квартира
влъхви – древни мъдреци
вретище – грубо платно от кълчища
всадник – конник
всесъжение – всеизгаряне
всуе – напразно
възвиши – въздига
въззоват – призоват
въздаяние – възмездие, отплата
възопия (ст. б.) – извиквам, запявам

Г

голени – пищяли
гомор (мярка) – 2.3 литра
гъгнив – който говори носово
гъжва – чалма
гъргорица – гургулица, птица, по-малка от гълъб
гъртан – гърло, гръклян

Д

давир – светилище, прорицалище
див ярец – дива коза
доброгласни – благозвучни
дозволение – позволение
дряхъл – посърнал, отпаднал, немощен
дякон – най–нисък духовен сан

Е

еван – оскъден
единорог – див бивол, зубър
елей – дървено масло
епископ (гр.) – висш християнски духовник
ефод – горна дреха на еврейски свещеник
ехидна – малък бозайник; (библ.) силно отровна змия

Ж

ждребе – младо конче (рожба)
жестоковийни – дебелоглави
жестокосърдечни – коравосърдечни
жестокочелест – коравочелест (инат)
жлеб – дълго дърво, издълбано като корито; голямо корито за превоз на грозде
поджлебник – каца за жлеба

З

забрала – редут, отбранителен вал
запетелки – двойни куки; закопчавам чрез петелка
зари – далечни светлини като от пожар
звекне – викне, кресне (от „звек“ – тъп звънтеж)
зловонен – смраден, вонящ

И

ибис – дългокрака блатна птица, свещена за древните египтяни
изтае – изтича, стопява, огорчава
изнурява – изморява, изтощава, терзае
иноплеменници – чужденци
истият път – правият път, истинският път
истото – същинското, истинското

К

касия – благородна билка, „майчин лист“
киване – кимане
кидар = **митра** – корона

киновар (гр.) – ярко червена боя
в клет – в стая, в килер
клетове – житници, хамбари
клюса – клопка, капан
козунствува – заговорничи, интригантства
корист – материална изгода, облага, (библ.) „плячка“
корица – канела, съставна част от благовонното масло
красничав – крастав
кремен – кремък
крин (цв.) – крем
кролик – питомен заек
крюкове – куки, закачалки
кръвник – кръвопиец
купно – заедно
къпони – теглилки (грамове), везни с кобилица
кърчаг – съд за вода, стомна

Л
ланита – буза
левиатан (библ.) – водно чудовище, грамадно и страшно
лелекане – пеене (плачене с викове)
лествица – стълба
леторасъл – нов, зелен израстък
лилек (диал.) – прилеп, щъркел
лихоимство – лихварство, рушветчийство
луни се – сомнамбулизъм, лунатик
лъга – малка горичка на влажни места
лъст – ласкателство, измама

М
масти – масла
в матка (техн.) – отливка; корито на река; житен клас
меше – стомах, корем; умалително от мях
мерзост (рус.) – подлост, гадност, гнусота
мигдал – бадем
мило (диал.) – сапун; Милло – име на крепост в Сихем
мирски – светски, недуховни (хора)
мирсина = **митра** – корона
миро (гр.) – дървено масло с аромати, благовонно масло
млат – голям железен чук
мощи – останки от тяло на светец
мъзда – отплата, възмездие, отмъщение
мях – торба, духало за огън

Н
наглавия – капители
назирей – мъж или жена обречени на Бога
нарамници – презрамки
напокон – после, накрая
начатки – първородното, първото; подаръци от първите плодове на жътвата.
невод – рибарска мрежа
неистово – нечовешки
непокорливи – непослушни
нечестиви – грешни
неясит – ненаситна водна птица; пеликан
низвергнат – отхвърлен, отстранен
от нине – от сега
нога – крак
нощен вран – бухал

О
обаятели – баячи
обзрех – обхванах с поглед
обличил – изобличил
образи – да се изобрази, да се даде образ
обтичат – обшиват дрехи по ръба с гайтан
обтока – дълга ивица плат за обточване на дреха
обуявам – обезумявам, подлудявам
огница – силна треска, тифус, пневмония
одрове – дървени легла, кревати
орикс – вид дива коза
оръжете се – въоръжете се
осел – магаре
оскудее – в липса, изпадане в бедност
отава – дребна трева
откровница – изтръгната от корен, отскубната
отрада – радост, утеха
отроковица – момиче, девойка
отстъпници – изменници
очистилище – покривът на ковчега на Завета
ошийник – нашийник

П
паланка – малък град или голямо село
Пасха (от египтяните) – празникът на освобождението от египетско робство
паметописец – летописец; писар в царския двор, който записвал събитията на Юдейското царство
петелки – илик, куки
пламенени – разгорещени
плащеница – бяло платно за покриване на покойник
поборник – борец
повеление – заповед
покров – покривало за мъртвец
поношение – хулене, оскърбяване

поприще – поле за изява, призвание
порабощение – поробване, покоряване
поручава – поръчва, възлага, заръчва
постава – стая за грозде, подплата, корито
постал – мършав, дръглив
похищава – присвоява, заграбва
почечуй – маясъл, хемороиди
презвитер – свещеник
пределите – границите
предиря – претърся, търси
прекровка – було, шал
прелъжник – измамник
преперици – пъдпъдъци
привеси – висулка, превръзка
притвор трикровен – вход трикрилен
притвор = тром – предхрамие, преддверие, вход
прозябва – пониква, изниква, израства
прозябление на злака – поникване на младо зелено растение
прокоба – проклятие
пролом – проход между скали, направен от река
прузи – насекоми подобни на скакалци
пръгът – скакалец(ът)
пуста – необитаема
пържина – дебел дървен прът

Р
рави – учител
раздражава – раздразва, разгневява
разжегоха – разпалиха, възпламениха
разпели – разпънали
рака – безделник, безполезен
ратно оръдие – бойно оръдие
ратува – воюва
рачител – усърден, грижовен
рачение – страст, силно желание
рачителства – милувки
рачително платно – бродирано платно
ревнител – горещ застъпник, радетел
рикае – реве (лъв)
ритор – оратор, вития

С
симвина – арфа
сапога (р.) – обувка
сароново цвете – роза
сатир – горско полубожество с кози крака и рога
сварлив – свадлив
свинец (р.) – куршум
сглада – приглаждане
седина – бели коси (побелял)
семидал – чист пшеничен хляб
сет – мрежа, примка, стрела
сетование – жалеене, оплакване
сикера – спиртно питие
ситник – вид тръстика, растяща по блатисти и водни места
скиния – храм, шатър за срещане на Бога
скопени – кастрирани или доброволно въздържани от брачен съюз
скратил – скъсил
скудоумен – умствено ограничен
сласти – страсти
смерчие – смрика (растение с жълтеникави цветове и горчив корен)
сметание – помитане, очистване
смоковница – смокиня
солица – копие, меч
сонмнище – множество, тълпа
сот – медена питка
спомоществуване – помагане
срачица – дрешка, вид тънко наметало
стезите – пътеките
стид – срам
стражи твърдела – стражи на крепостта
страннолюбив – гостоприемен
стрика – роднина
строптив – упорит, своенравен, опърничав
струпей – суха кора на рана
стъгда – площад, мегдан
стяжение (р. и църк.-слав.) – имот, богатство
суламката – Соломонова невеста
сулица – късо копие за хвърляне

Т
твърдта – първото небе, което се простира над земята, просторът
тегота – тежест, мъка, грижа, досада
тенето – мрежа, клопка
теревинт – терпентиново дърво (дърво, подобно на дъб)
терафими – домашни идоли
тетива – струна на лъка
тиара – папска тържествена корона на три етажа
тмократен – многоброен
топор – брадва
тул – колчан, стрелник
тумим – кабалистичен термин (камъчета на гадател)
тържище – пазар

У
убогий – беден, безимотен, немощен, сакат
Уз – земята където живее Йов
узи – връзки, окови, вериги
узник – окован затворник
уломци – парчета, (късове)хапки хляб
усмар – кожар

утаявам – скривам
утоки – ръкав на река
ухищрения – хитрувания

Ф
финици – плодове на финикова палма, фурми

Х
хитон – дълга старогръцка дреха
хищение – плячка
хоругва – голямо платнище на дълъг прът с изображение на Христос и на светиите, църковно знаме
хралуп – кухина, направена от дъски
хром – куц

Ч
чахотка – охтика, туберкулоза
червеница (мед.) – червен вятър
чертог – дворец, замък
чресла – хълбоци, слабини

Ш
шепотник – клюкар, клеветник

Щ
щенета – малките на животно
щения – желания

Я
ярус – етажен ред
ящер – изкопаемо влечуго, гущер

събрал: ***Светозар Няголов***

Речникът е уточнен от колектив по следния речников фонд:

1. Ригс, Ел. Речник на Святото Писание, Цариград, 1884, фототипно изд. като „Български Библейски речник“.
2. Речник на редки, остарели и диалектни думи в литературата ни от XIX и XX в., изд. на БАН, С., 1974.
3. Речник на българския език, (1- 9 т.), изд. С.
4. Руско-бълг. речник, (1-2 т.), изд. „Наука и изкуство“, С, 1986.
5. Толковый словарь русского языка. Государственный институт „Советская энциклопедия“, Москва, 1935-1940, (1-4 т.).
6. Речник на чуждите думи в българския език, изд. на БАН, С., 1992.
7. Бакалов, Г. Енциклопедичен речник на чуждите думи, С., 1946.
8. Български тълковен речник, (четвърто фототипно) изд. на БАН, С., 1993.
9. Български етимологичен речник, (1-5 т.), акад. изд. „Проф. Марин Дринов“, С., 1971-1996.

СЪДЪРЖАНИЕ НА ПРИЛОЖЕНИЯТА:

БИБЛІЯ

НА

ВЕТХЫЙ И НОВЫЙ ЗАВѢТЪ

Фототипно издание,
направено по изданието на Библията,
отпечатана през 1885 г. за Британското библейско дружество
в печатницата на Адолф Холцхаузен в гр. Виена

ПРИЛОЖЕНИЯ

„УЧИТЕЛЯ ЗА БИБЛИЯТА"
извадки от протоколи, беседи и лекции на Учителя
Асен Чилингиров

Разчитане на бележките от личната Библия на Учителя:
текстове от български език
Светозар Няголов

текстове от английски и староеврейски език
проф. Петър Велинов

Съдействаха още много приятели
с идеи, практическо участие и материали,
на които сме дълбоко признателни и благодарни.

ИК „Виделинà"
София • 2011
ISBN 954-8925-64-8